

FŒDERA,
CONVENTIONES, LITTERÆ,

ET CUJUSCUNQUE GENERIS

ACTA PUBLICA,

INTER

REGES ANGLIÆ

ET ALIOS QUOSVIS

Imperatores, Reges, Pontifices, Principes, vel Communitates.

Cx a 3

F Æ D E R A,
CONVENTIONES, LITTERÆ,

ET CUJUSCUNQUE GENERIS

ACTA PUBLICA,

INTER

REGES ANGLIÆ

ET ALIOS QUOSVIS

Imperatores, Reges, Pontifices, Principes, vel Communitates;

AB

INGRESSU GULIELMI I. IN ANGLIAM, A.D.1066.

AD NOSTRA USQUE TEMPORA

HABITA AUT TRACTATA.

EX AUTOGRAPHIS, INFRA SECRETIORES ARCHIVORUM REGIORUM THESAURARIAS, ASSERVATIS;
ALISQUE SUMMÆ VETUSTATIS INSTRUMENTIS, AD HISTORIAM ANGLICANAM SPECTANTIBUS,
FIDELITER EXSCRIPTA.

108098

Primum in lucem missa de Mandato Serenissimæ Principis

ANNÆ REGINÆ;

CURA ET STUDIO THOMÆ RYMER, HISTORIOGRAPHI,

ET ROBERTI SANDERSON, ARMIG.

Denuò aucta, et multis locis emendata,

JUSSU SERENISSIMI REGIS GEORGII TERTII.

ACCURANTIBUS

ADAMO CLARKE, LL.D. S. A. S.

ET

FRED. HOLBROOKE, E. Soc. INT. TEMPL. S. A. S.

VOL. I. PARS II.

AB ANNO M.CCLXXII. AD ANNUM M.CCCVII.

LONDINI:

1816.

528.4204
108098

RECORD COMMISSION

12th March 1831.

THIS BOOK

IS TO BE

PERPETUALLY PRESERVED

IN

A PUBLIC LIBRARY OF THE PRESIDENCY OF BOMBAY.

C. P. COOPER,
Sec. Com. Pub. Rec.

January 1836.

INDEX CHRONOLOGICUS.

PARS SECUNDA.

* * The *New* Articles are distinguished by *Italics*.

☞ *Repositories*, not noticed by Rymer, are here printed also in *Italics*.

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
Acta, Rege nondum à Terra Sancta in Angliam reverso.					
1272	1	—	De morte Henrici III. Regis Angliæ.	Claus. 57 Hen. III. m. 7. in <i>Turr. Lond.</i>	497
1272	1	22 Nov.	Bulla Gregorii X. Papæ, per quam nuntiavit Edwardo Regis primogenito gaudium, quod receperat eo quod feliciter insidias omnes superavit, & ad portum Trepani pervenit.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Receipt. Scacc.</i>	497
1272	1	23 —	De pacis Regis proclamandâ.	Claus. 1 Edw. m. 11. in <i>Turr. Lond.</i>	497
1272	1	23 —	Magnates Angliæ nuntiarunt domino Edwardo Regi, de obitu Henrici Regis patris sui.	Lib. A. f. 223. b. in <i>Thesaur. Cur. Receipt. Scacc.</i>	497
1272	1	29 —	De sacramento fidelitatis à Leuelino principe Walliæ, recipiendo.	Bundela Brevium, &c. in <i>Turr. Lond.</i>	498
1272	1	29 —	<i>De prædictâ fidelitate.</i>	Claus. 1 Edw. I. m. 11. <i>Ibid.</i>	498
1272	1	2 Dec.	<i>De pecuniâ à Leuelino filio Griffini principe Walliæ, recipiendâ.</i>	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	498
1272	1	7 —	De pace Regis per terram Hiberniæ proclamandâ.	Pat. 1 Edw. I. p. 2. m. 20. <i>Ibid.</i>	498
1272	1	7 —	De sacramento fidelitatis à clero & populo Hiberniæ præstando.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	498
Non prius Henrici Regis mors Gregorio Papæ nota.					
1273	1	9 Jan.	Bulla Gregorii X. Papæ directa A. Reginæ Angliæ, pro Rege Angliæ inducendo ad veniendum ad Papam prædictum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Receipt. Scacc.</i>	499
1273	1	14 —	Littera, quâ Gasto. vicecomes Bernensis promittit se in omnibus stare voluntati Regis Angliæ.	Lib. B. f. 239. a. in <i>Thesaur. Cur. Receipt. Scacc.</i>	499
1273	1	—	De principe Walliæ sacramentum fidelitatis Regi præstare renuente.	Bundela Litterarum. temp. Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	499
1273	1	—	Littera constabularii de Montgomeri, super eodem sacramento negato, certificatoria.	Bundela Brevium, &c. <i>Ibid.</i>	499
1273	1	1 Mar.	Bulla Gregorii X. Papæ, de formâ citationis G. de Monteforti, super morte Henrici de Alemania.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Receipt. Scacc.</i>	499
1273	1	6 —	Bulla Gregorii X. Papæ, per quam mandat Raynerio capellano suo, & præposito Florentin', quod cognoscat de delicto perpetrato per G. de Monteforti.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	500
1273	1	30 —	Littera episcopi Adrensis excusatoria.	Lib. B. f. 311. a. in <i>Thesaur. Cur. Receipt. Scacc.</i>	500
1273	1	1 Apr.	Processus Gregorii X. Papæ contra Guidonem de Monteforti, super morte Henrici de Alemania.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	501
1273	1	13 —	Bulla Gregorii X. Papæ de generali concilio ad Lugdunum assignato.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	503
1273	1	28 —	<i>De inhibitione torneamenti.</i>	Pat. 1 Edw. I. n. 17. in <i>Turr. Lond.</i>	503
1273	1	10 Jun.	<i>Super eodem negotio.</i>	<i>Ibid.</i> m. 15. <i>Ibid.</i>	503

Index Chronologicus.

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1273	1	18 Jun.	<i>De Judæis à villa de Winchelese sine dilacione amovendis.</i>	<i>Claus. 1 Edw. I. a tergo. in Turr. Lond.</i>	503
1273	1	23 —	Littera credentialis ab Alfonso Rege Castellæ, pro sorore suâ A. Regina Angliæ, quæ in reditu à Terra Sancta ad ipsum videndum diverterat.	Bundela Litterarum, temp. Edw. I. Ibid.	503
1273	1	23 —	<i>Rex L. filio Griffini principi Walliæ, de inhibitione construendi castrum.</i>	<i>Claus. 1 Edw. I. m. 7. d. Ibid.</i>	504
1273	1	25 —	De submissione Willielmi domini de Tornon, (ad intercessionem Aliciæ, comitissæ Sabaudiæ & Burgundiæ,) necnon de Regis Angliæ remissione transgressionum sibi per ipsum factarum, in itinere ad Terram Sanctam.	Lib. B. f. 24. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	504
1273	1	25 —	De homagio Philippi comitis Sabaudiæ, pro terris & castris quæ tenet à Rege Angliæ.	Ibid. f. 25. a. Ibid.	504
1273	1	4 Jul.	<i>De navibus providendis in adventu Regis in Angliam.</i>	<i>Claus. 1 Edw. I. m. 6. in Turr. Lond.</i>	504
1273	1	9 Aug.	Rex grates refert Waltero de Merton, super diligentiam, quam circa regni negotia apposuit.	Bundela Brevium, &c. n. 11. temp. Edw. I. Ibid.	505
1273	1	10 —	De mille libris sterl' à sancto Ludovico, ex deposito Hen' de Hispania, mutuatis, solutis.	Lib. B. f. 310. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	505
1273	1	23 —	<i>Quod mercatores in Hiberniam salvo & securè veniant, & ibi negotiationes suas per debitas & antiquas consuetudines, liberè exercent.</i>	<i>Pat. 1 Edw. I. m. 5. in Turr. Lond.</i>	505
1273	1	Sept.	<i>Litteræ L. principis Walliæ, de invitatione suâ ad festum coronationis Regis Angliæ.</i>	<i>Ex Orig. in Turr. Lond. in lib. cui tit. Litteræ Regum, &c.</i>	505
1273	1	2 Oct.	Litteræ Gastonis de Bearn, de non recedendo à curiâ Regis Angliæ, sine suâ voluntate & licentiâ speciali.	Lib. B. f. 238. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	505
1273	1	2 —	Littera Gastonis vicecomitis de Bera, promittentis domino Regi Angliæ quod faciet posse suum ad ponendum in potestate dicti Regis castrum suum, totam villam, & homines Hortesii.	Ibid. f. 239. b. Ibid.	506
1273	1	8 —	De nuptiis inter filiam Regis Angliæ primogenitam, & filium Petri Infantis Arragon' primogenitum, contrahendis.	Ibid. f. 124. b. Ibid.	506
1273	1	12 —	De insulâ Oleron', Alienoræ matri Regis, in dotem, concessâ.	Ibid. f. 186. b. Ibid.	506
1273	1	11 Nov.	Littera abbatis Sancti Severi, & aliorum, de citatione factâ domino Gastoni, super querelis sibi-impositis.	Ibid. f. 240. a. Ibid.	506
1273	2	29 —	Littera communitatis castri Lemovic', de credentiâ.	Ibid. f. 322. a. Ibid.	507
1273	2	29 —	Bulla Gregorii X. Papæ, de insigni pœnitentiâ Guidonis de Monteforti, pro eadē Hen' de Alemannia; & de traditione ejusdem Guidonis in carcerem.	Ex Orig. Ibid.	507
1273	2	30 —	Bulla Gregorii X. Papæ Regi, de benignitate suâ ad Edmundum fratrem; & honorificentiam ad Alianoram matrem.	Ibid. Ibid.	507
1273	2	30 —	Conventio cyrographata inter Regem Angliæ & H. Regem Navarræ, super matrimonio contrahendo inter Hen' filium Regis Angliæ & Johannam filiam Regis Navarræ.	Lib. A. fol. 129. Ibid.	508
1273	2	1 Dec.	Bulla Gregorii X. Papæ, de coronatione Regis Angliæ prorogandâ, ne vel suus, vel suorum prelatorum adventus ad generale concilium impediretur.	Ex Orig. Ibid.	508
1273	2	21 —	Littera pro liberatione Gulielmi Vigerii, in prisonâ castri Xantonensis detenti.	Lib. B. f. 269. b. Ibid.	508
1274	2	10 Feb.	De provisionibus faciendis contra festum coronationis Regis.	<i>Claus. 2 Edw. I. m. 13. in Turr. Lond.</i>	509
1274	2	8 Mar.	De senescallo Vasconiæ bona ecclesiastica occupante.	Lib. B. fol. 309. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	509
1274	2	15 —	Bulla Gregorii X. Papæ, de protectione pro monasterio Sanctæ Trinitatis London'.	Ex Orig. Ibid.	509
1274	2	27 —	De procuratoribus in concilio generali apud Lugdunen' constitutis.	<i>Pat. 2 Edw. I. m. 20. in Turr. Lond.</i>	510
1274	2	2 Apr.	Littera prioris monasterii Montis Sancti Michaelis, in periculo maris, supplicatoria super injuriis, eidem illatis per ballivam Regis in insulis de Gernesoy & Gersoy.	Lib. B. fol. 285. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	510
1274	2	10 —	De injuriis per comitissam Flandriæ, Henrico quondam Regi & Edwardo nunc Regi illatis.	<i>Claus. 2 Edw. I. m. 9. d. in Turr. Lond.</i>	510
1274	2	14 —	De interceptionibus hinc inde, contra formam pacis eum Lewelino principe Walliæ, emendandis.	<i>Pat. 2 Edw. I. m. 19. Ibid.</i>	510
1274	2	11 Maii.	De processu, coram Rege Angliæ in curiâ suâ Lemovicense, inter senescallum Gasconiæ & Gastonem vicecomitem de Bearn; Francisco Accursii & aliis presentibus.	Lib. B. f. 244. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	511
1274	2	14 —	De processu supradiçto, presente etiam eodē Francisco Accursii, professore de Bononia.	Ibid. f. 246. b. Ibid.	512
1274	2	15 —	Bulla Gregorii X. Papæ, quâ Regi Angliæ suadet, ne intersit torneamento, in Francia congregando.	Ex Orig. Ibid.	512
1274	2	18 —	Bulla ejusdem Papæ, quod Rex se subtrahat à torneamento prædicto, ne occasio detur inimicis exercendi malitiam.	Ibid. Ibid.	512
1274	2	20 —	Littera conestabulario Franciæ, de pecuniâ præstandâ pro liberatione Guidonis de Monteforti.	Lib. A. fol. 311. Ibid.	512
—	—	20 —	Prædicta littera, latine reddita.		513
1274	2	27 Jan.	De providentiis pro coronatione Regis faciendis.	<i>Pat. 2 Edw. I. m. 15. in Turr. Lond.</i>	513
1274	2	28 Jul.	Forma pacis inter Regem Angliæ ex unâ, & Guidonem comitem Flandriæ & Margaretam matrem dicti comitis ex alterâ parte, apud Monstroil.	Lib. A. fol. 67. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	513
1274	2	29 —	Littera Guidonis comitis Flandriæ, de injuriis ex parte Flandriæ, tempore treugarum illatis, emendandis.	Ibid. B. f. 66. b. Ibid.	514
1274	2	11 Aug.	Acquiescatio pro Rege, de pecuniis in Terra Sancta, à domo Templi mutuatis.	Lib. A. fol. 311. b. Ibid.	514
1274	2	18 —	Memorandum de coronatione Edwardi Regis Angliæ.	<i>Pat. 2 Edw. I. m. 9. in Turr. Lond.</i>	514
1274	2	18 —	Edmundus germanus Regis Angliæ, non vendicat officium senescaliæ Angliæ, nisi ad terminum vite sue.	Lib. A. fol. 197. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	515
1274	2	18 —	Bulla Gregorii X. Papæ, archiepiscopo Cantuar', de non citando coram se principem de Wallia, vel aliquem subditum suum, dummodo parati sint coram commissariis suis in Wallia comparere.	Ex Orig. Ibid.	515

Index Chronologicus.

. iii

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1274	2	18 Aug.	Bulla Gregorii X. Papæ, Lewellino principi Walliæ, de quâdam compositione per episcopos Bangoren' & Asaphen' factâ, inter dictum Lewelinum & Davidem fratrem suum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	515
1274	2	23 —	Bulla Gregorii X. Papæ Regi, de se non intromittendo rebus ecclesiasticis in Vasconia, tempore vacationis ecclesiarum.	Ibid. Ibid.	515
1274	2	2 Sept.	De nunciis ad parlamentum Regis Franciæ per Regem Angliæ destinatis.	Lib. B. fol. 284. b. Ibid.	516
1274	2	6 —	Margareta comitissa Flandriæ supplicat domino Regi, quod quosdam gentis suæ nautas liberari faciat de prisonâ castri de Northam'.	Ibid. f. 68. a. Ibid.	516
1274	2	10 —	De pecuniâ pro Henr' de Alemannia, Willielmo de Valentia domino Pembroke per Regem Angliæ solutâ.	Lib. A. f. 225. Ibid.	516
1274	2	11 —	De honore & rapo de Hasting' Johanni de Britannia concessis.	Pat. 2 Edw. I. m. 12. in <i>Turr. Lond.</i>	516
1274	2	12 —	Rex pardonavit Waltero de Baskerville utlagariam in ipso promulgatam, pro morte Henr' de Alemannia.	Ibid. m. 8. Ibid.	516
1274	2	7 Oct.	Bulla Gregorii X. Papæ, pro archiep' Casalen' qui, signo crucis assumpto, ad subsidium Terræ Sanctæ se accingit.	Ex Orig. in <i>Turr. Lond.</i>	517
1274	2	11 —	De inquisitione faciend' per totum regnum de omnibus libertatibus, ac de articulis eorundem.	Pat. 2 Edw. I. m. 6. Ibid.	517
1274	2	16 —	De discordiis, ad instantiam Guidonis comitis Flandriæ, cum comitissâ Flandriæ sedatis.	Ibid. m. 5. Ibid.	518
1274	2	20 —	De tallagio Judæorum levando.	Ibid. Ibid.	518
1274	2	21 —	De Roberto Bagod capitali justiciario in Hibernia constituto.	Ibid. Ibid.	518
1274	2	3 Nov.	De homagio per Lewelinum principem Walliæ, Regi faciendo.	Claus. 2 Edw. I. m. 3. d. Ibid.	518
1274	2	6 —	Pro Edmundo comite Cornubiæ.	Pat. 2 Edw. I. m. 3. Ibid.	519
1274	2	11 —	Pro Philippo comite Sabaudie, qui homagium Edwardo Regi fecerat.	Ibid. m. 2. Ibid.	519
1274	2	22 —	De homagio Lewellini principis Walliæ.	Pat. 3 Edw. I. m. 36. Ibid.	519
1274	3	21 Dec.	Bulla Gregorii X. Papæ, de bonis capellæ castri de Pontefracto alienatis, Antonio Bek, canonico ejusdem capellæ, restituendis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	519
1274	3	22 —	Pro cancellario & universitate Oxoniæ, capellaniam in ecclesiâ beatæ Virginis fundaturis.	Pat. 3 Edw. I. m. 34. intus. in <i>Turr. Lond.</i>	519
1274	3	28 —	De expensis Alexandri Regis Scotiæ, ad coronationem Edwardi Regis, in Angliam venientis.	Liberat. 3 Edw. I. m. 12.	520
1275	3	26 Jan.	Littera Regis domino Abaga-Chaan, principi gentis Magalorum, de conversione prædicti principis ad fidem Christianam, & de negotio Terræ Sanctæ.	Pat. 3 Edw. I. m. 32. d. in <i>Turr. Lond.</i>	520
1275	3	9 Feb.	De protectione pro Willielmo de Provençall, phisico Aleanoræ matris Regis.	Ibid. m. 32. Ibid.	520
1275	3	—	Littera à majore & communitate de Cragfergus in Ultonia, super rebellionem ibidem suscitâ.	Ex Orig. in <i>Turr. Lond.</i> in lib. cui tit. <i>Litteræ Regum, &c.</i>	520
1275	3	—	Littera à diversis Regibus Hiberniciæ, super prædictâ rebellionem.	Ibid. Ibid.	520
1275	3	26 —	Littera Johannis ducis Britaniæ precatória, pro abbate & conventu majoris monasterii Turon'.	Bundela Brevium, &c. temp. Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	521
1275	3	17 Mar.	De matrimonio jam tractato inter Alfonso filium Infantis P. Regis Arragon' primogeniti, & filiam Regis Angliæ majorem; necnon super matrimonio inter Yzabellam filiam prædicti Infantis majorem, & filium Regis Angliæ majorem.	Ex Orig. in <i>Turr. Lond.</i> in lib. cui tit. <i>Litteræ Regum, &c.</i>	521
1275	3	22 Apr.	De utilitate juxta & necessitate utendi cartis & aliis quibuscunque instrumentis publicis, ad defensionem juris regii.	Bundela Brevium temp. Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	521
1275	3	27 —	De mandato Regis, quod milites & cæteri subditi Xantonensis civitatis, juxta formam pacis olim inter Ludovicum & Henricum tertium inter, juramentum præstarent Regi Franciæ, se non daturis auxilium Edwardo venienti contra dictam pacem.	Vascon. 3 Edw. I. m. 1. Ibid.	522
1275	3	4 Maii.	Littera Regis Angliæ Alphonso Romanorum & Castellæ Regi, super negotio & guerrâ Saracenorum.	Bundela Litterarum. Ibid.	522
1275	3	4 —	Littera Regis Gregorio X. Papæ rogatoria, quod Alphonsi Romanorum Regis jus illesum in Romano imperio conservaret.	Ibid. Ibid.	522
1275	3	5 —	Littera Regis Angliæ Alphonso Romanorum & Castellæ Regi, de præstando auxilio, super negotio Navarræ.	Ibid. Ibid.	522
1275	3	5 —	Littera Regis Angliæ, de adjuvando Alphonsum Romanorum Regem, contra Radolphum de Alemania comitem de Hapsburg.	Ibid. Ibid.	523
1275	3	18 —	Littera à quodam capitano in Lombardia, de honore sibi factò per Regem redeuntem de Terra Sancta; de cingulo militari promisso; nec non de gestis marchionis Montisferati.	Ex Autogr. vid. <i>Præfat. hujusce operis.</i>	523
1275	3	23 —	Pro communitate Judæorum Vasconia.	Pat. 3 Edw. I. m. 23. in <i>Turr. Lond.</i>	523
1275	3	—	De officio spigornellorum Regi remisso.	Lib. A. f. 192. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	523
1275	3	30 —	De transgressionibus mercatorum Flandriæ remissis.	Pat. 3 Edw. I. m. 22. in <i>Turr. Lond.</i>	524
1275	3	8 Jun.	De Francisco Accursii & aliis procuratoribus, ad parlamenta Regis Franciæ, ordinatis.	Ibid. m. 20. Ibid.	524
1275	3	8 —	Aliud procuratorium ad parlamenta in curiâ prædictâ.	Ibid. Ibid.	524
1275	3	9 —	Bulla Gregorii X. Papæ, de archidiaconatu & præbendâ Antonio Bek provisus.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	525
1275	3	—	Bulla ejusdem Papæ pro Antonio prædicto.	Ibid. Ibid.	525
1275	3	13 —	De terrâ & comitatâ Aginen' Alianoræ, matri Regis, liberandis.	Lib. A. f. 228. b. Ibid.	525
1275	3	20 —	De nullo parlamento cum Lewelino principe Walliæ, in loco non tuto, vel non debito, tenendo.	Claus. 3 Edw. I. m. 11. d. in <i>Turr. Lond.</i>	526
1275	3	11 Jul.	Bulla Gregorii X. Papæ, de canonicatu & præbendâ Mathæo Caraculo provisus.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	526
1275	3	11 —	Alia Bulla ejusdem Papæ, pro Mathæo Caraculo prædicto.	Ibid. Ibid.	526
1275	3	15 —	Bulla Gregorii X. Papæ, de matrimonio inter Isabellam de Valentia & Johannem de Hastings, gradu consanguinitatis non obstante, pro inimicitis sedandis, dispensando.	Ibid. Ibid.	526

Index Chronologicus.

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1275	3	19 Jul.	Bulla Gregorii X. Papæ, de tribus clericis Regis ad beneficia promovendis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	527
1275	3	28 —	De equo à Rege dato ad duellum faciendum.	Pat. 3 Edw. m. 14. in <i>Turr. Lond.</i>	527
1275	3	6 Aug.	Pro Philippo comite Sabaudia.	Ibid. n. 14. <i>Ibid.</i>	527
1275	3	12 —	De discordiis inter barones & milites in Hibernia pacificandis.	Ibid. m. 13. <i>Ibid.</i>	527
1275	3	30 —	De recipiendo nepotem Humfridi de Bohun com' Hereford, ad officium conestabulariæ Angliæ exercend', avo ob senectutem parum idoneo.	Lib. A. f. 196. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	528
1275	3	10 Sept.	De mandato iterato principi Walliæ ad homagium & fidelitatem Regi præstanda.	Pat. 3 Edw. I. m. 10. in <i>Turr. Lond.</i>	528
1275	3	11 —	Littera principis Walliæ directa summo Pontifici, ne per curiam Romanam procedatur contra eum, durante guerrâ inter Angliam & Walliam.	Lib. A. f. 376. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	528
1275	3	20 —	Rex ad Papam, de episcopis sancti Andrea & Glasguen' in custodia Regis Angliæ detentis.	Rot. Rom. temp. Edw. I.	528
1275	3	23 —	De contentiōibus inter mercatores Londonenses & mercatores Seelandiæ.	Claus. 3 Edw. I. m. 5. d. in <i>Turr. Lond.</i>	529
1275	3	15 Oct.	Littera à capitaneo in Lombardia antedicto, veniendo ad Regem pro cingulo militari.	Ex Autogr. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	529
1275	3	20 —	Littera, per quam capitulum Agnen' ecclesiæ cathedralis in Vasconia, conqueritur Regi Franciæ, quod ballivi Regis Angliæ occupant bona ejusdem ecclesiæ.	Lib. B. f. 307. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	529
1275	3	—	De procuratoribus ad recipiendum terram Agenensem.	Pat. 3 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	529
1275	3	5 Nov.	Pro Roberto comite de Bolonia.	Ibid. m. 6. <i>Ibid.</i>	530
1275	3	11 —	Quod Rex Angliæ non posset personaliter cognitioni causæ, inter Robertum ducem Burgundiæ & Robertum comitem Nyveru', super ducatu prædicto interesse.	Ibid. m. 2. <i>Ibid.</i>	530
1275	3	—	Littera ab Adelheide ducissâ de Brunswich, super successu in Terra Sancta; super r. litu & coronatione Regis congratulatoria; necnon pro pensione à patre Regis concessâ, petitoria.	Ex Autogr. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	530
1275	3	11 —	De comite Sabaudia, guerram faciente cum Rege Alemanniæ & pluribus aliis magnatibus.	Bundela Litterarum. in <i>Turr. Lond.</i>	530
1275	3	—	Littera Ludovici de Sabaudia Regi recommendatoria, pro Grimundo de Altisvinea.	Ibid. <i>Ibid.</i>	530
1275	3	15 —	Barones Xanton' & alii præstare Regi Franciæ juramentum recusant, quia in mandato non baronibus, sed militibus scribebatur expressè.	Pat. 3 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	531
1275	4	Dec.	De senescalco Vasconiæ, injustè bona ecclesiastica occupante.	Lib. B. f. 270. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	531
1276	4	7 Jan.	De auxilio contra Saracenos Regi Castellæ præstando.	Pat. 4 Edw. I. m. 34. in <i>Turr. Lond.</i>	531
1276	4	26 Mar.	Littera Alexandri Regis Scottorum super discordiis in Marchia, & nunciis mittendis.	Ex Autogr. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	531
1276	4	30 —	De treugis quas Florentius comes Hollandiæ, contulit hominibus Angliæ.	Lib. B. f. 25. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	531
1276	4	—	Littera Regis Angliæ Innocentio V. Papæ gratulatoria, super promotione suâ.	Bundela Litterarum & Brevium, in <i>Turr. Lond.</i>	532
1276	4	18 Apr.	De conspiratione contra Lewelinum principem Walliæ.	Lib. A. fol. 385. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	532
1276	4	27 —	De favore Regum Angliæ in archiepiscopos Colonie continuando.	Ex Autogr. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	533
1276	4	10 Maii.	Littera Magni, Regis Norwegiæ, de tribus girfalconibus & aliis Regi Angliæ præstandis.	Ex Litt. & Autogr. An. 4 Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	533
1276	4	25 —	Littera Alexandri Regis Scottorum de nunciis benevolè recipiendis.	Ex Autogr. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	533
1276	4	5 Jun.	De contentione inter Regem Angliæ & vicecomitem Franciacii, Philippo Regi Franciæ submissâ.	Rot. Vascon. 4 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	533
1276	4	—	Obligatio Garsonis de Marchia, quod fideliter domino Regi Angliæ adhereret.	Lib. B. fol. 164. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	533
1276	4	10 —	Littera Alberti ducis de Brunswich, super discordiâ inter Londonienses & Bremenses terminandâ.	Ex Autogr. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	534
1276	4	10 —	Ejusdem ducis littera pro salvo conducto.	Ibid. <i>Ibid.</i>	534
1276	4	—	De facto querelæ inter Londonienses & Brepenses.	Ibid. <i>Ibid.</i>	534
1276	4	22 Jul.	De serjanciâ capelle Regis, & de officio spigurnellorum Regi Angliæ dimissis à Joh' de Bohun & Johanna, uxore sua.	Claus. 4 Edw. I. a tergo. in <i>Turr. Lond.</i>	534
1276	4	7 Oct.	Bulla Johannis XX. Papæ, quæ continet notificationem promotionis suæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	534
1276	4	29 —	Pro Blanchea, Navarræ Regina, consorte Edmundi fratris Regis.	Pat. 4 Edw. I. m. 6. in <i>Turr. Lond.</i>	535
1276	4	12 Nov.	De bello contra Lewelinum principem Walliæ denunciato.	Claus. 4 Edw. I. m. 1. d. <i>Ibid.</i>	535
1276	4	12 —	Littera Basiliensi episcopo.	Ex Orig. in <i>Turr. Lond.</i>	536
1276	4	—	De nunciis Regi Romanorum, super matrimonio filii dicti Regis cum filiâ Edwardi Regis Angliæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	536
1276	4	—	Instructiones traditæ nunciis in Alemanniam profecturis, super matrimonio antedicto.	Ex Rot. <i>Ibid.</i>	536
1276	4	13 —	Littera prælatorum Angliæ monitoria ad Lewelinum, quod desisteret à perturbatione regni Angliæ.	Lib. A. f. 363. <i>Ibid.</i>	536
1276	4	15 —	De Regero de Mortuomari, capitaneo contra Wallenses assignato.	Pat. 4 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	537
1276	5	16 —	De Wallensibus ad gratiam recipiendis.	Pat. 5 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	537
1276	5	20 —	Littera à Margareta Regina Franciæ, pro comite Sabaudia.	Bundela Litterarum. <i>Ibid.</i>	537
1276	5	12 Dec.	De Rege, vel Edmundo Lancastr' comite fratre suo, in Terram Sanctam profecturo.	Pat. 5 Edw. I. m. 26. in cedula. <i>Ibid.</i>	537
1276	5	12 —	De exercitu Regis summonendo contra Lewelinum principem Walliæ.	Claus. 5 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	537
1276	5	12 —	De episcopis, qui servitium Regi debent, in exercitu Walliæ summonitis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	538
1276	5	12 —	De proclamatione super exercitu Regis, summonito in Walliam, faciendâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	538
1276	5	12 —	De summonitione abbatum & abbatissarum contra Wallenses.	Ibid. m. 11. d. <i>Ibid.</i>	539
1276	5	13 —	De inquirendo super Christianis judaizantibus, eo quod pro pecuniâ usuras extorquerent.	Pat. 5 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	539

Index Chronologicus.

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1276	5	13 Dec.	<i>De inquisitione faciendâ super tonsoribus monetâ.</i>	<i>Pat. 5 Edw. I. a tergo. in Turr. Lond.</i>	539
1276	5	13 —	Bulla Johannis XX. Papæ, de tribus ecclesiis in Ebor' & Lincoln' dioc' collatis S. titulo sancti Mart', presbytero card'; & de collatione eadem per Regem, contra nobiles, jus patronatûs prætendentes, defendendâ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	539
1276	5	18 —	De censu ecclesiæ Romanæ, pro septem annis præteritis, solvendo.	<i>Ex Orig. Vid. Præfat. hujusce operis.</i>	540
1276	5	26 —	Pro M. Regina Scotiæ ad partes transmarinas peregrinante.	<i>Pat. 5 Edw. I. m. 26. in Turr. Lond.</i>	540
1277	5	Jan.	De legibus Anglicanis in Hybernia utendis.	<i>Bundela Litterarum. Ibid.</i>	540
1277	5	8 —	Littera Regis Angliæ Regi Castellæ responsoria.	<i>Transcript. Litterarum. Ibid.</i>	540
1277	5	14 —	De nunciis Lewelini principis Walliæ ad Regem venturis.	<i>Pat. 5 Edw. I. m. 24. Ibid.</i>	541
1277	5	25 —	Littera Petri Regis Aragoniæ Regi Angliæ, de statu suo.	<i>Bundela Litterarum temp. Edw. I.</i>	541
1277	5	27 Feb.	De principe Walliæ excommunicato denunciando.	<i>Lib. A. f. 414. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	541
1277	5	11 Apr.	Conventio facta super reformatione pacis inter Regem & Resum filium Mereduci.	<i>Ibid. f. 409. b. Ibid.</i>	542
1277	5	1 Maii.	Littera Regis Angliæ Papæ, pro Eboło vicecomite de Ventodoro, nē in-vitus compellatur ad cruceem resumendam.	<i>Breve Regis 5 Edw. I. in Turr. Lond.</i>	542
1277	5	1 —	Littera Regis procuratori suo pro eodem vicecomite, super negotio præfato.	<i>Ibid. Ibid.</i>	542
1277	5	15 —	De pace inter cives Bayonenses & barones Quinque Portuum.	<i>Lib. B. f. 268. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	542
1277	5	—	Littera Regi supplicatoria.	<i>Bundela Litterarum in Turr. Lond.</i>	542
1277	5	24 —	De inquisitione faciendâ super gestu Judæorum.	<i>Pat. 5 Edw. I. m. 13. Ibid.</i>	543
1277	5	10 Jul.	Litteræ de credentiâ ab Alexandro Rege Scotiæ.	<i>Ibid. m. 7. cedula. Ibid.</i>	543
1277	5	1 Aug.	Transumptum litterarum & tractatum inter Henricum Angliæ, & Alfonsum Castellæ Reges, missum Regi Edwardo.	<i>Ex Autogr. Vid. Præfat. hujusce operis.</i>	543
1277	5	1 —	De nunciis à Rege Scotiæ, & controversiâ super Marchiis amicabiliter reformandâ.	<i>Pat. 5 Edw. I. m. 7. in cedula. in Turr. Lond.</i>	544
1277	5	8 —	De comitibus, baronibus, & aliis cum Edmundo fratre Regis, in exercitu Suthwall remanentibus.	<i>Pat. 5 Edw. I. m. 6. Ibid.</i>	544
1277	5	23 —	Restitutio faciendâ Davidi filio Griffini per Regem, de medietate Snaudoniæ & aliis terris; si contigerit Regem Lewelinum fil' Griffini hostiliter devincere, aut potenter expellere de Wallia, in præsentī expeditione suâ.	<i>Lib. A. f. 366. a. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	544
1277	5	4 Sept.	De lite inter Edmundum comitem Cornubiæ, & Beatricem Reginam Alemanniæ.	<i>Bundela Brevium in Turr. Lond.</i>	544
1277	5	25 —	De potestate per Regem Romanorum datâ nunciis suis, de nuptiis inter Hartmannum filium suum & Johannam filiam Edwardi Regis contrahendis.	<i>Ex Rot. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	545
1277	5	9 Nov.	Ratificatio articulorum pacis cum Rege Angliæ per Lewelinum principem Walliæ.	<i>Lib. A. f. 375. Ibid.</i>	545
1277	5	9 —	Lewelinus fil' Griffini princeps Walliæ, quæta clamavit Regi quatuor cantreda, cum terminis & finibus suis.	<i>Ibid. f. 377. a. Ibid.</i>	546
1277	5	9 —	Princeps Walliæ dedit potestatem Regi Angliæ, ad ordinandum quod frater ejusdem principis habeat mille març', vel citra, pro terris eundem contingentibus.	<i>Ibid. f. 377. b. Ibid.</i>	546
1277	5	9 —	De quingentis marçis, quas princeps Walliæ solvet Regis singulis annis pro terrâ de Angleseya.	<i>Ibid. Ibid.</i>	546
1277	5	10 —	De mille marçis per Walliæ principem annuatim pro insulâ Angleseie solvendis, eidem principi perpetuo remissis.	<i>Rot. Wall. in Turr. Lond.</i>	546
1277	5	10 —	Ratificatio pacis cum principe Walliæ per Regem.	<i>Lib. A. fol. 407. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	546
1277	5	11 —	De fine quinquaginta mill' librarum per Walliæ principem pro pace habendâ, solvendo, eidem remisso.	<i>Rot. Wall. in Turr. Lond.</i>	547
1277	5	15 —	De procuratoribus ad procedendum super quibuscunque causis coram Rege Franciæ.	<i>Vascon. Pat. 5 & 6 Edw. I. m. 2. Ibid.</i>	547
1277	5	15 —	De procuratoribus ad informandum Regem Franciæ super negotio Gastonem de Biern' & Constantiam filiam suam, tangente.	<i>Ibid. Ibid.</i>	547
1277	5	15 —	De Gastone de Bierna se totaliter voluntati Edwardi Regis supponente, & in Angliam veniente: quem Rex ad Regem Franciæ remisit, ut penam, pro naturâ delicti, ei debitam infligeret; sed quoad cetera, eundem Gastonem tangentiâ, se non intromitteret.	<i>Ibid. Ibid.</i>	547
1277	6	16 —	De toto jure Lewelini principis Walliæ in Angleseya Regi Angliæ concesso.	<i>Lib. A. f. 377. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	548
1277	6	23 —	De procuratoribus in curiâ Franciæ constitutis.	<i>Bundela Miscellan. in Turr. Lond.</i>	548
1277	6	6 Dec.	De Lewelino-principe Walliæ, ad Regem apud London' venturo.	<i>Rot. Wall. m. 12. Ibid.</i>	548
1278	6	2 Jan.	De nunciis Regis Romanorum jurantibus, quod sponsalia, inter Hartmannum & Johannam jam contracta, circa festum nativitatîs beatæ Mariæ, solemniter celebrentur.	<i>Ex Rot. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	548
1278	6	4 —	De nunciis à Lewelino-principe Walliæ, ad Alianoram filiam quondam Simonis de Monte-forti.	<i>Rot. Wall. m. 12. d. in Turr. Lond.</i>	548
1278	6	4 —	De sacramento à Walensibus recipiendo; de obsidibus recipiendis; de captivis liberandis; necnon de dote per principem Walliæ, Alianoræ de Monteforti assignandâ.	<i>Ibid. m. 11. Ibid.</i>	549
1278	6	6 —	Littera Johannis ducis Brabantiæ de credentiâ, de potestate tractandi super maritagio inter filium suum & filiam Regis.	<i>Lib. A. fol. 117. a. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	549
1278	6	15 —	Bulla Nicolai III. Papæ, per quam significat Regi promotionem suam.	<i>Ex Orig. Ibid.</i>	549
1278	6	—	Littera ducis Brabantiæ obligatoria, ad observandum conventiones in tractata maritagli habitas; de pecuniâ dandâ, & aliis maritagium filii sui & filie Regis tangentibus.	<i>Lib. A. f. 117. a. Ibid.</i>	550
1278	6	24 —	De conventionibus in tractatu, super matrimonio inter primogenitum ducis Brabantæ & filiam Regis, tenendis.	<i>Ibid. f. 117. b. Ibid.</i>	550

Index Chronologicus.

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1278	6	1 Feb.	Littera Johannis ducis Brabantie sub sigillo suo solo, per quam obligat se ad tenendam omnia, quae per nuncios suos, super matrimonio inter J. filium suum & Margaretam filiam Regis, tractata fuerunt.	Lib. B. f. 117. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	550
1278	6	—	Littera Godefredi filii J. ducis Brabantie & octo aliorum magnatum, de conventionibus super dicto matrimonio tenendis.	Ibid. f. 118. a. <i>Ibid.</i>	551
1278	6	6 —	Littera Johannis ducis Brabantie, de juramento super sanctis, quod tenebit omnes conventiones super dicto matrimonio.	Lib. A. f. 118. b. <i>Ibid.</i>	551
1278	6	6 —	Littera Johannis ducis Brabantie, de dote assignanda dominae Margaretae filiae Regis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	551
1278	6	6 —	De galeis pro Alfonso Rege Castellae contra Mauros, in civitate Baionen' faciendis.	Vascon. 6 & 7 Edw. I. m. 5. in <i>Turr. Lond.</i>	552
1278	6	8 —	De nunciis ad Regem Franciae euntibus, super petitione terrae Agenensis, & completionem aliorum articulorum in pace olim cum Henrico Rege inita.	Pat. 6 Edw. I. m. 21. in schedula. <i>Ibid.</i>	552
1278	6	20 —	Littera Regis ad Regem Franciae, quod, praeter penam ei adjudicandam, nihil ulterius in negotio Gastonis de Bern pertractare debet.	Ibid. <i>Ibid.</i>	553
1278	6	20 —	Rex ad eundem Regem, super eodem etiam negotio.	Ibid. <i>Ibid.</i>	553
1278	6	23 —	Littera quietantiae, super solutione octo mill' marcarum annui census ecclesiae Romanae, pro octo annis jam praeteritis.	Ex Orig. in Bibl. Cotton.	553
1278	6	Mar.	Littera ducissae Brabantie obligatoria, quod tenebit & teneri procurabit omnes conventiones de matrimonio, secundum conventiones inde initas.	Lib. A. fol. 118. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	553
1278	6	—	Litterae majorum, eskyvinorum, & communium de Lovaygn, Brussele, Amiers, Thylemont, & Lywes obligatorie, de reddend' Regi quinquaginta milia librarum Turonensium, si matrimonium defecerit.	Ibid. <i>Ibid.</i>	553
1278	6	21 —	Littera episcopo Bathon' & Wellen', & Otoni de Grandison, de negotiis in Vasconia, & ejus populi instabilitate: de principe Walliae bene se gerente; necnon de Alexandro Rege Scotiae, homagium praestare volente.	Claus. 6 Edw. I. m. 11. d. in <i>Turr. Lond.</i>	554
1278	6	25 Apr.	Rex Romanorum suam curam se adhibere pollicetur, quod Hartmannus filius suus in Romanum Regem assumatur.	Ex Rot. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	554
1278	6	26 —	De praedicto Hartmanno; Rex Romanorum promittit se magno opere laborare ut regnum Arelaten' valeat adipisci.	Ibid. <i>Ibid.</i>	554
1278	6	25 —	De donatione Johanna, propter nuptias cum Hartmanno, successivis per eundem Hartmannum incrementum augenda.	Ibid. <i>Ibid.</i>	554
1278	6	—	Littera Roberti ducis Burgundiae precatatoria, pro monasterio Cisterciensi.	Ex Orig. in lib. cui tit. <i>Litterae Regum, &c.</i> in <i>Turr. Lond.</i>	555
1278	6	26 —	De pace inter Regem Angliae & Guidonem comitem Flandriae, sub sigillis septem magnatum Flandriae.	Ex Rot. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	555
1278	6	26 —	Littera Guidonis comitis Flandriae, de pace facta inter Regem Angliae & dictum comitem, super dampnis datis mercatoribus Regis, per arrestationes factas per matrem comitis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	555
1278	6	3 Maii.	De dotacione Johanna filiae Regis, per Regem Romanorum, concedendo.	Ibid. <i>Ibid.</i>	555
1278	6	3 —	De Rege Romanorum confirmante omnia & singula super matrimonio inter Hartmannum filium, & Johannam filiam Edwardi consummando.	Ibid. <i>Ibid.</i>	556
1278	6	3 —	De juramento per nuncios praestito, & nunc per Regem Romanorum confirmato, super matrimonio praedicto.	Ibid. <i>Ibid.</i>	556
1278	6	3 —	Littera Annae Reginae Romanorum de promisso quod nuptiae inter Hartmannum & Johannam, circa festum Nativitatis beatae Mariae celebrantur.	Ibid. <i>Ibid.</i>	556
1278	6	3 —	De potestate data Regi Angliae per Rodolphum Regem Romanorum, contrahendi perpetuam pacem inter ipsum & comitem Sabaudiae.	Ibid. <i>Ibid.</i>	556
1278	6	4 —	De dote Johanna in suam & Hartmanni utilitatem convertenda.	Ibid. <i>Ibid.</i>	557
1278	6	—	De decem milibus marcarum sterlingorum, in dotem datis cum Johanna filia Regis; necnon de omissione unius verbi per errorem scriptoris, in priori littera.	Ibid. <i>Ibid.</i>	557
1278	6	—	De praedictis decem milibus marcarum restituendis, si contigerit Hartmannum, superstite Johanna, decedere.	Ibid. <i>Ibid.</i>	557
1278	6	—	De Henrico converso quodam, militis cingulo olim ab Henrico Rege coonestato, super emptione retonsurae argenti jam incusato.	Ibid. <i>Ibid.</i>	557
1278	6	4 Jun.	Littera principi Walliae, de placitis in Wallia terminandis; de depradationibus Griffini filii Wenuwen; necnon de fugitivis in Angliam.	Rot. Wall. 6 Edw. I. d. m. 11. in <i>Turr. Lond.</i>	557
1278	6	12 —	De conductu & protectione Regis Scotiae.	Pat. 6 Edw. I. m. 11. <i>Ibid.</i>	558
1278	6	17 —	<i>Nova Carta libertatum Quinque Portuum.</i>	Rot. Cart. 6 Edw. I. n. 13. in <i>cedula. Ibid.</i>	558
1278	6	17 —	Littera Brumisan' de Flisco comitissae Lavagniae, de pensione pro filio suo.	Ex Orig. in lib. <i>Litt. Regum, &c.</i> <i>Ibid.</i>	559
1278	6	26 —	Ad Johannam Castellae Reginam, super educatione & nutritura Johanna filiae Regis, in Angliam ducenda.	Ibid. <i>Ibid.</i>	559
1278	6	10 Jul.	Littera Regis Angliae domino Papae, quod confirmaret postulationem Roberti episcopi Bathon' & Wellen' ad archiepiscopatum Cantuariensem.	Bundela Litterarum. <i>Ibid.</i>	559
1278	6	14 —	Littera principi Walliae de episcopo Bangoriensi; de abbate de Basingwerk; necnon de placitis & controversiis in Marchia & Wallia audiendis.	Rot. Wall. 6 Edw. I. m. 10. d. <i>Ibid.</i>	559
1278	6	15 —	<i>De tallagio assidendo super communitatem Judeorum Angliae.</i>	Pat. 6 Edw. I. m. 8. <i>Ibid.</i>	560
1278	6	1 Aug.	Bulla Nicholai III. Papae, per quam responsum erat nunciis Regis, petentibus decimam ecclesiasticorum reddituum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	560
1278	6	1 —	Rex proposuerat quasdam abbatias ad censum annum mille marcarum curiae Romanae solventium, obligandas; cui Nicholaus III. Papa, bulla sua, minime consentit.	Ibid. <i>Ibid.</i>	560
1278	6	—	Littera a Johanna Regina Castellae, pro Gulielmo archiepiscopo Rothomagensi.	Bundela Litterarum & Brevium in <i>Turr. Lond.</i>	561

Index Chronologicus.

vii

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1278	6	5. Aug.	Littera à Johanna comitissa d'Alencon & Chartres, Regi Angliæ rogatoria pro prædicto archiepiscopo Rothomagensi, quod juramentum fidelitatis per procuratores ejus reciperet.	Bundela Litterarum & Brevium in Turr. Lond.	561
1278	6	12 —	Bulla Nicholai III. Papæ, per quam significavit prælatis Angliæ, quod, si Rex transfretaverit in subsidium Terræ Sanctæ, concessit eidem decimam ecclesiasticorum redditum, sub formâ in eadem bullâ contentâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	561
1278	6	19 —	Littera abbatis beati Dionysii in Francia, pro archiepiscopo Rothomagensi.	Bundela Brevium, &c. in Turr. Lond.	561
1278	6	24 —	De archiepiscopo Rothomagensi Regi supplicante, quod per procuratores juramenti fidelitatis ei debitum, reciperet.	Ibid. Ibid.	562
1278	6	15 Sept.	De adventu Alexandri Regis Scotiæ in Angliam.	Pat. 6 Edw. I. m. 6. Ibid.	562
1278	6	17 —	De obsidibus Lewehno principi Walliæ restituendis.	Rot. Wall. 6 Edw. I. m. 12. in cedula Ibid.	562
1278	6	17 —	De expensis Francisco Accursii solvendis.	Pat. 6 Edw. I. m. 6. intus. Ibid.	562
1278	6	20 —	Nomina obsidum liberatorum domino Regi per Lewelinum principem Walliæ.	Ibid. m. 10. Ibid.	562
1278	6	29 —	De homagio, & fidelitatis juramento Edwardo Regi Angliæ per Alexandrum Regem Scotiæ præstitis apud Westmonasterium.	Claus. 6 Edw. I. m. 5. d. Ibid.	563
1278	6	1 Nov.	Pro licentiâ duelli cum Gastone de Bearn, qui insolenter Regem, in curiâ Franciæ, per duellaria verba, projecto vadio, provocaverat.	Lib. B. f. 312. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	563
1278	6	8 —	De matrimonio inter filium Regis Romanorum & filiam Regis Angliæ celebrando, & dotatio assignando.	Ex Orig. in Turr. Lond.	563
1278	6	8 —	Littera super victoriâ Regis Romanorum; super negotio ducis Brabantæ; necnon de matrimonio antedicto consummando.	Ibid. Ibid.	563
1278	7	7 Dec.	<i>Ne aliquis ducat extra regnum platos argenteas, monetam retonsam, vel aliud argentum fractum.</i>	Claus. 7 Edw. I. m. 10. Ibid.	564
1278	7	18 —	Littera Philippi Regis Franciæ rogatoria, pro mercatoribus Rothomagensibus.	Vascon. Pat. 7 Edw. I. m. 7. Ibid.	564
1279	7	Jan.	Littera à Karolo primogenito Regis Jerusalem, Regi Angliæ precatoria pro magistro Nicholao Boncelli.	Bundela Litterarum. Ibid.	564
1279	7	4 —	<i>De insultu facto in hominem Regis Scotiæ, salvo conductu Regis non obstante.</i>	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.	565
1279	7	27 —	Littera ab Alfonso Rege Castellæ, de nuncio ad dominum Tartarorum.	Ibid. Ibid.	564
1279	7	4 Feb.	Littera Regi Angliæ contra senescallum Vasconiæ, ecclesiæ bona diripientem.	Lib. B. f. 224. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	565
1279	7	4 —	De contentionibus inter Alexandrum Regem Scotiæ & Dunelmensem episcopum terminandis.	Pat. 7 Edw. I. m. 24. d. in Turr. Lond.	565
1279	7	7 —	Littera Regis Nicholao III. Papæ, de privilegiis Anglicis conservandis.	Claus. 7 Edw. I. m. 9. d. Ibid.	565
1279	7	12 —	De matrimonio inter Johannem ducem Brabantæ & Margaretam filiam Regis, consummando.	Pat. 7 Edw. I. n. 23. Ibid.	566
1279	7	16 —	<i>De consuetudine inter regnum Angliæ & terram Regis Scotiæ usitatâ, super felonibus.</i>	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.	566
1279	7	27 —	Littera principis Salernitani, quâ intercedit pro Guidone de Monteforti.	Ibid. Ibid.	566
1279	7	27 —	Episcopus & capitulum Vassatensis constituerunt Regem Angliæ arbitratorem.	Lib. B. f. 220. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	566
1279	7	11 Mar.	Pro Gerardo comite Erminiaci & Fezinciaci, de homagiis & servitiis sibi faciendis.	Pat. 7 Edw. I. m. 22. in Turr. Lond.	567
1279	7	12 —	<i>Forma inquirendi de militibus faciendis per totum regnum.</i>	Pat. 7 Edw. I. a tergo. Ibid.	567
1279	7	12 —	<i>De inquirendo super omnibus vill' feodis & feodalibus per totum regnum, cum formâ juramenti.</i>	Ibid. Ibid.	567
1279	7	1 Apr.	Littera Alphonsi Regis Castellæ, de credentiâ.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.	567
1279	7	11 —	Responsio Regis ad litteras principis Salernitani, super reconciliatione cum Guydone de Monteforti; necnon de leporanis eidem principi transmittendis.	Ibid. Ibid.	568
1279	7	11 —	Littera de Rege Romanorum super prosperitate quâ, congratulando; de adventu Hartmanni filii sui in Angliam retardato, excusando; & de formâ itineris ejus ordinandâ.	Ibid. Ibid.	568
1279	7	11 —	Ad comitem Geliæ, de prædicto Hartmanno in transitu suo, curialiter tractando.	Ibid. Ibid.	568
1279	7	27 —	De locum-tenentibus in Angliâ, Rege in Franciam profecturo, nominatis.	Pat. 7 Edw. I. m. 19. Ibid.	568
1279	7	28 —	Pro Hartmanno, filio Regis Romanorum, honorificè recipiendo.	Ibid. Ibid.	568
1279	7	28 —	Pro Constantia, quæ fuit uxor Henrici de Alemania.	Vascon. Pat. 6 & 7 Edw. I. m. 2. Ibid.	569
1279	7	28 —	De matrimonio Constantiæ quondam uxoris Henrici de Alemania.	Ibid. 7 Edw. I. Ibid.	569
1279	7	28 —	De remissione pro Gastone comite de Bieri, super transgressionibus Regi per ipsum factis.	Ibid. 6 & 7 Edw. I. Ibid.	569
1279	7	28 —	Mandatum Regis Johanni de Greilly super restitutione terrarum prædicto Gastoni.	Ibid. Ibid.	569
1279	7	28 —	Aliud mandatum dicto Johanni de Greilly.	Ibid. Ibid.	569
1279	7	2 Maii.	Littera Sancti Regis Castellæ filii & hæredis, de credentiâ.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.	569
1279	7	4 —	Littera Magni, Norwegiæ Regis, cum girofalconibus.	Ibid. Ibid.	569
1279	7	7 —	<i>De fine recipiendâ à Judeis super retonsurâ moneta.</i>	Claus. 7 Edw. I. m. 7. Ibid.	570
1279	7	—	Mandatum Regis super Judeis.	Ibid. a tergo. Ibid.	570
1279	7	12 —	Littera Alfonsi Regis Castellæ, de credentiâ, pro Galfrido notario suo.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.	570
1279	7	23 —	Confirmatio pacis olim inter Henricum III. Angliæ, & Eudovicum Sanctam Franciæ, Reges inchoate, facta Ambiani.	Pat. 1 Edw. I. m. 15. in cedula. Ibid.	571
1279	7	23 —	Littera Joh' Peeham archiep' Cantuar' quâ scribit Nicholao Papæ, Regem Henricum in pace Franciæ fuisse deceptum; & necdum à filio, Rege Edwardo, provisum errorî remedium; scribit etiam non displicere Regi Angliæ se in archiepiscopum à Papâ promotum.	Regist. Peckham, fol. 9. in Bibl. Lambeth.	572

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1279	7	23 Maii.	Littera Regis Angliæ, per quam recognovit se teneri solvere Regi Francorum sex millia librarum Par', ex Ratchetto comitatûs Pontivi.	Lib. B. f. 285. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	572
1279	7	2 Jun.	De compromisso in Regem Angliæ, per Gastonem comitem de Biern' & Eshinatam comitem Bygorræ, super damnis & injuriis, hinc inde illatis.	Vascon. Pat. 7 Edw. I. m. 7. in <i>Turr. Lond.</i>	572
1279	7	4 —	Littera ab Alianora matre Regis, de facto Provincia.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	573
1279	7	4 —	De terrâ Agensii Gulielmo de Valentia, nomine Regis Angliæ, liberandâ.	Vascon. Pat. 7 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	573
1279	7	4 —	De juramentis præstandis, nomine Regis, ratione terræ Agen'.	<i>Ibid. Ibid.</i>	573
1279	7	4 —	De consueto juramento, nomine Regis, episcopo Agensensi præstando.	<i>Ibid. Ibid.</i>	573
1279	7	4 —	Pro Johanne cohnite Britannia, ad Terram Sanctam iter arcepturo.	Pat. 7 Edw. I. m. 15. <i>Ibid.</i>	573
1279	7	6 —	De modo juramentum præstandi majori & scabinis Abbatisvillæ, per comites Pontivi.	Vascon. Pat. 7 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	574
1279	7	—	Fôrma sacramenti, quod Rex fieri fecit in animam suam hominibus de Albevilla.	<i>Ibid. Ibid.</i>	574
1279	7	—	Pro majore & scabinis villæ de Rue, de juramento sicut superius præstito.	<i>Ibid. m. 3. Ibid.</i>	574
1279	7	8 —	De omnibus, quæ in civitatibus Lemov' Caturcen' & Petragor' Regi Angliæ tradi debent, Willielmo de Valentia, nomine Regis, liberandis.	<i>Ibid. m. 5. Ibid.</i>	574
1279	7	13 —	De Rege in se assumente persolvere medietatem debitorum Johannis, quondam comitis Pontivi.	<i>Ibid. m. 3. Ibid.</i>	574
1279	7	—	<i>De applie' Regis, apud Dover'.</i>	<i>Claus. 7 Edw. I. m. 6. Ibid.</i>	575
1279	7	21 —	<i>Pro archiepiscopo Cantuar' de cuneis.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	575
1279	7	8 Jul.	<i>De hominibus sinistra dicentibus de Rege, capiendis.</i>	<i>Ibid. a tergo. Ibid.</i>	575
1279	7	9 —	De vistâ inter Reges Hispaniæ & Franciæ, & negotiis ibidem tractandis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	575
1279	7	5 Sept.	Super matrimonio Sanctii, Alfonsi Regis Castellæ filii, & filiæ Gastonis de Biern.	<i>Ibid. Ibid.</i>	575
1279	7	23 —	Ad Magnam, Norwegiæ Regem, de reliquijs, ab ipso petitis, sibi transmissis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	575
1279	7	10 Oct.	Littera à principissâ Walliæ super testamento matris suæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	576
1279	7	10 Nov.	Littera, per quam Edmundus comes Lancastriæ, reddit Regi comitatus & castra de Kermerdyn & Cardigan, in escambium, pro manerijs de Wirkes, Wæoth, & Esseburne.	Lib. A. f. 190. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	576
1279	7	12 —	Pro Constantia, quondam uxore Henrici de Alemania.	Vascon. Pat. 6 & 7 Edw. I. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	576
1279	8	26 —	Littera Alphonsi Regis Castellæ de treuga cum Rege Franciæ faciendâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	576
1280	8	2 Jan.	<i>De predicando Judeis.</i>	Pat. 8 Edw. I. m. 27. <i>Ibid.</i>	576
1280	8	13 —	Conventio cum baronibus Norwegiæ, circa captionem Guidonis de Monteforti.	Lib. A. fol. 444. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	577
1280	8	—	Littera à senescallo Regis Norwegiæ de Guidone de Monteforti, in partibus Norwegiæ.	<i>Ex Orig. in Turr. Lond.</i>	577
1280	8	17 Feb.	Bulla Nicholai III. Papæ Regi rogatoria, pro liberatione Almarici de Monteforti.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	577
1280	8	17 —	Alia bulla ejusdem Papæ, de liberatione Almarici de Monteforti procurandâ.	Lib. A. fol. 74. b. <i>Ibid.</i>	578
1280	8	17 —	De jocalibus feretro beati Ricardi Cicestrensis reafigendis.	Pat. 8 Edw. I. m. 23. in <i>Turr. Lond.</i>	578
1280	8	3 Mar.	De anno feodo Ordeonio, Tusculano episcopo, per Regem concesso.	Liberate 8 Edw. I. m. 7. intus cedul.	578
1280	8	16 —	De homagio Jordani de Insula, pro diversis castris & baronijs.	Lib. B. f. 306. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	578
1280	8	9 Apr.	Bulla Nicholai III. Papæ de episcopo Karleolensi, pro favore regio.	<i>Ex Orig. Ibid.</i>	579
1280	8	24 —	De annuo feodo Berardo de Neapoli, domini Papæ notario, solvendo.	Liberate 8 Edw. I. m. 7. in <i>Turr. Lond.</i>	579
1280	8	6 Maii.	Magnus, Norwegiæ Rex, moriturus, commendat Regi Edvardo filios suos, quorum primogenitum proximo mense statuit coronandum; ac etiam donis mltis nobilissimos quosdam girofalcones.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	579
1280	8	16 —	Littera Erici Norwegiæ Regis, de morte patris; de ipso coronando; & de confederationibus renovandis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	580
1280	8	18 —	Pro Alfonso, Castellæ Rege, de navibus construendis contra Saracenos.	Rot. Vascon. 8 Edw. m. 14.	580
1280	8	23 —	Littera Regis Castellæ, de treugis faciendis inter ipsum & Regem Franciæ.	Lib. B. fol. 45. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	580
1280	8	25 —	Littera ducissæ de Brunewich Regi Angliæ, super ducia Alberti morte & tutelâ puerorum.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	580
1280	8	—	Littera ab Hinrico (quî dictus Mirabilis) dace Brunewich, de obsequio.	<i>Ibid. Ibid.</i>	581
1280	8	—	Tractatus super formâ treugæ inter Franciæ & Castellæ Reges.	Lib. B. fol. 45. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	581
1280	8	1 Jun.	Alfonsus Rex Castellæ, ad preces Regis Angliæ, concessit treugam Regi Franciæ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	581
1280	8	3 —	<i>De sustentacione Judeorum conversorum.</i>	Pat. 8 Edw. I. m. 15. <i>Ibid.</i>	582
1280	8	10 —	De annuo feodo Jacobo Sabello, Sanctæ Mariæ in Cosmedyn' diacono cardinali, concesso.	Liberate 8 Edw. I. m. 4. intus. <i>Ibid.</i>	582
1280	8	10 —	<i>De legibus Angliæ in Hibernia utendis ad petitionem Hibernicorum.</i>	Pat. 8 Edw. I. m. 13. <i>Ibid.</i>	582
1280	8	Jul.	Littera à Philippo Rege Franciæ, de processu cum Castellæ Rege, & de eodem Rege amicabiliter in Bayona recipiendo.	Transcript. Liter. 8 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	582
1280	8	—	De principe Salern' ad treugas inter Reges Castellæ & Franciæ faciendas, assignato.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	583
1280	8	3 —	De predicto principe Salern' pro mediatore inter Reges Franciæ & Castellæ acceptato, & de Rege Angliæ recusato.	<i>Ibid. Ibid.</i>	583
1280	8	5 —	De colloquio inter Reges Franciæ & Castellæ apud Baion' habendo; & quod Rex Castellæ non susineretur civitatem cum potestate magnâ ingredi.	<i>Ibid. Ibid.</i>	583
1280	8	7 —	De colloquio inter predictos Reges habendo; qui etiam Rex Franciæ Regem Angliæ adesse rogat.	Rot. Liter. Regal. m. 4. <i>Ibid.</i>	583

Index Chronologicus.

ix.

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1280	8	8 Jul.	Alianora principissa Walliæ, ad Regem.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	584
1280	8	15 —	Mandatum Regis Angliæ senescallo Aquitanie, & majori & juratis Baionæ, quod Regem Castellæ ad civitatem eandem venientem, benignè & pacificè admittant.	Rot. Liter. Reg. m. 4. <i>Ibid.</i>	584
1280	8	15 —	Littera Regis Angliæ, de pace inter Reges Franciæ & Castellæ tractatâ; & de Rege Castellæ in civitate Baion' pacificè admittendo.	Transcript. Liter. 8 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	584
1280	8	—	Littera principi Salern' responsoria, de Guidone, de Monteforti; de Rege Castellæ honorificè recipiendo; necnon Petro de Cotini thesaurario ejusdem principis.	<i>Ibid.</i> m. 3. <i>Ibid.</i>	584
1280	8	17 —	Pro mercatoribus comitis Seiland.	Pat. 8 Edw. I. m. 9. <i>Ibid.</i>	584
1280	8	17 —	De compromisso episcopi & civitatis Baionæ ad Regem.	Lib. B. f. 311. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	585
1280	8	18 —	De duello in curiâ Lucæ de Tany, inter quosdam terræ suæ magnates, vadiato.	Vascon. 8 Edw. I. m. 13. in <i>Turr. Lond.</i>	585
1280	8	21 —	Littera Philippo Regi Franciæ, super tractatu inter eum & Regem Castellæ habendo.	Rot. Lit. Reg. m. 1. <i>Ibid.</i>	585
1280	8	5 Aug.	Littera à Philippo Rege Franciæ ad Regem Angliæ, de statu utriusque.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	585
1280	8	17 —	De Johanne de Greilly, senescallo in Vasconia constituto.	Vascon. 8 Edw. I. m. 12. <i>Ibid.</i>	585
1280	8	19 —	Littera ad Philippum Regem Franciæ, de pace inter ipsum & Regem Castellæ ineundâ.	Rot. Lit. Reg. m. 1. <i>Ibid.</i>	586
1280	8	27 —	Littera Regis Angliæ ad Alfonsum Regem Castellæ, super vistâ inter eos faciendâ.	<i>Ibid.</i> m. 4. <i>Ibid.</i>	586
1280	8	20 Sept.	Littera principis Salern' pro Guidone de Monteforti, ad pacem Regis recipiendo.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	586
1280	8	20 —	Littera Regis ad Margaretam, materteram suam, Franciæ Reginam, de homagio facto Regi Alemanniæ; & de auxilio ad portionem hereditariam in comitatu Provinciæ vendicandam.	Trans. Litt. 8 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	586
1280	8	5 Oct.	Littera Regi Angliæ à Gaufrido Ebriore episcopo, vicario patriarchæ Jerosolymitani, de gratiarum actione; quæ refert etiam varia Terram Sanctam tangentia.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	586
1280	8	18 —	Littera à principissâ Walliæ pro Almarico de Monteforti, supplicatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	587
1280	8	28 —	Major, jurati, centum pares, & communitas civitatis Baion' constituerunt procuratores suos coram Rege, in causâ cum episcopo Baionensi.	Lib. B. f. 312. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	587
1280	8	6 Nov.	<i>Pro Johanne Giffard de Brimmesfeld, de licentiâ fugandi lupos.</i>	Pat. 8 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	587
1280	8	—	Littera ad Ericum Regem Norwegiæ de milite, qui Guido de Monteforti, esse suspiciatur, ibidem arrestato.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	587
1280	9	17 —	Pro mercatoribus Alemanniæ qui domum habent London' quæ Gildehall Teutonicorum vulgariter nuncupatur.	Pat. 9 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	588
1280	9	22 —	De licentiâ episcopo Agen' & Beraldo Dêlgot, fratri suo, domum fortem construendi.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 11. <i>Ibid.</i>	588
1280	9	—	Littera ab Adelheide ducissâ de Brunswich, de credentiâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	588
1281	9	23 Dec.	De tractatu inter Reges Franciæ & Castellæ, mediante principe Sarnitano.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	588
1281	8	Jan.	De homagio Othonis com' palatini Burgundiæ.	Lib. B. f. 277. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	588
1281	9	15 Feb.	Littera à Philippo Rege Franciæ ad Regem Angliæ rogatoria, de statu ejus.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	589
1281	9	18 —	De pace inter Regem Romanorum & comitem Sabaudia reformandâ.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 4. d. <i>Ibid.</i>	589
1281	9	18 —	Mandatum Ottoni de Grandisono, super præfato negotio.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	589
1281	9	18 —	Ejusmodi mandatum Thomæ de Sabaudia.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	589
1281	9	18 —	Littera Regi Romanorum, ad pacem cum Sabaudie comite conciliandam.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	589
1281	9	22 —	De mutuâ visionè inter Reges Angliæ & Castellæ, in confiniis Vasconie celebrandâ.	Transcript. Liter. 9 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	589
1281	9	22 —	Præfato Regi, littera de eodem negotio.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	590
1281	9	16 Mar.	Tractatus inter Regem & communitatem d'Abbevillæ.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 2. d. <i>Ibid.</i>	590
1281	9	25 —	Bulla Martini IV. Papæ, per quam significat Regi Angliæ promotionem suam.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	590
1281	9	27 —	Regi Franciæ, quod immutationi alicui in Vasconia supersedeat.	Rot. Lit. Regal. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	591
1281	9	1 Maii.	Littera quorundam Vasconum deprecatoria; ne à Rege rejecti, alterius jurisdictioni subjicerentur.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 7. <i>Ibid.</i>	591
1281	9	5 —	Pro Rege Scotiæ, de attornato faciendò.	Pat. 9 Edw. I. m. 23. <i>Ibid.</i>	591
1281	9	14 —	Pro Petro Corbet, de lupis capiendis.	<i>Ibid.</i> m. 20. <i>Ibid.</i>	591
1281	9	15 —	Pro Hagino filio Denlacres Judæo London', de officio presbiteratûs Judæorum ei pro vitâ suâ, concessio.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	591
1281	9	3 Jun.	Ordinatio facta per Regem super contentiõibus & discordiis, motis inter episcopum Baion' & majorem, centumque pares, & totam communitatem Baion.	Lib. B. fol. 312. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	591
1281	9	5 —	Litteræ episcopi Baion', de ordinatione Regis approbandâ.	<i>Ibid.</i> f. 271. b. <i>Ibid.</i>	592
1281	9	5 —	Littera etiam civitatis Baion', de prædictâ ordinatione observandâ.	<i>Ibid.</i> f. 272. <i>Ibid.</i>	592
1281	9	6 —	Major & communitas de Abbevillæ tractatum cum Rege Angliæ habitum acceptant & confirmant.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 2. d. in <i>Turr. Lond.</i>	592
1281	9	6 —	De legibus & consuetudinibus, olim usitatis, adhuc in partibus Walliæ observandis.	Rot. Wall. 9 Edw. I. m. 5. d. <i>Ibid.</i>	593
1281	9	8 —	De homagio per Jordanum de Podyo.	Lib. B. fol. 269. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	593
1281	19	19 —	De matrimonio filie Regis & primogeniti Regis Arragoniæ, confirmandò & complendò.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 3. d. in <i>Turr. Lond.</i>	593
1281	9	21 —	Littera Regi Franciæ, quod multa ex virtute pacis liberanda, nondum liberantur.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	593

Index Chronologicus.

A.D.	A.R.	Mense.	TITULUS.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1281	9	1 Jul.	<i>Ne clerici Regis ad residenciam personalem faciend vel ad ordines suscipiendos, compellantur.</i>	<i>Claus. 9 Edw. I. a tergo. in Turr. Lond.</i>	593
1281	9	3 —	De Rege in Vasconiam profecturo, ad treugam vel pacem inter Castellæ & Franciæ Reges, procurandam.	Rot. Liter. Regal. m. 2. <i>Ibid.</i>	594
1281	9	3 —	Littera Regi Franciæ, de eodem negotio pacis cum Rege Castellæ.	Trans. Liter. 9 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	594
1281	9	3 —	Regi Franciæ litteræ credentiales.	Rot. Liter. Regal. m. 2. <i>Ibid.</i>	594
1281	9	—	De negotio pacis prædicto; instructiones traditæ nunciis ad Regem Franciæ profecturis.	Trans. Liter. <i>Ibid.</i>	594
1281	9	5 —	De pecuniâ, ex antiquâ consuetudine; uxoribus dominorum Agenesii solutâ, Reginæ consorti Regis Angliæ nunc persolvendâ.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 8. <i>Ibid.</i>	594
1281	9	5 —	Concessionem Florentii comitis Hollandiæ, super matrimonio inter Alfonso filium Regis & Margaretam filiam comitis, contrahendo.	Lib. A. fol. 131. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	594
1281	9	25 —	Conventio super matrimonio inter Ericum Regem Norwagiæ & Margaretam filiam Alexandri Regis Scottorum, contrahendo; ubi & de pretensionibus hinc inde ad Orchadas & Insulam Manniæ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	595
1281	9	10 Aug.	De discordiis inter homines regni Angliæ & homines Florentii comitis Hollandiæ terminandis.	Pat. 9 Edw. I. in 8. <i>Ibid.</i>	596
1281	9	21 —	Bulla Martini IV. Papæ, per quam supplicavit Regi Angliæ quod solveret annum censum mille marc' Romanæ ecclesiæ debitum, de areragiis trium annorum.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	597
1281	9	10 Sept.	De pecuniâ Roberto de Brus comiti de Karrik, mutuo liberandâ.	Pat. 9 Edw. I. m. 7. in <i>Turr. Lond.</i>	597
1281	9	20 —	Littera apostolica super liberatione Almarici de Monteforti.	Lib. A. fol. 308. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	597
1281	9	28 —	<i>Inhibitiones archiepiscopo Cantuar' ac clero Angliæ, in concilio apud Lambeth convocato, ne quid in eodem attemptent in præjudicium Regis, coronæ, aut dignitatis suæ.</i>	Pat. 9 Edw. I. m. 5. in <i>Turr. Lond.</i>	598
1281	9	1 Oct.	Littera per quam Franciscus Accursii iuravit fidelitatem præstare Regi.	Lib. A. f. 363. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	598
1281	9	4 —	De Judæis in Vasconia propter modicas & leves occasiones, graviter pertractatis.	Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 6. in <i>Turr. Lond.</i>	598
1281	9	4 —	De exiguo numero Judæorum in Vasconia remanente, quia gravati existunt per varia & immensa tallagia.	<i>Ibid.</i>	598
1281	9	10 —	Margaretæ matri Regis Franciæ, gratias Rex agit de amore & amicitia.	Trans. Liter. 9 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	599
1281	9	13 Nov.	<i>Pro conversis domus London' de deodand.</i>	<i>Claus. 9 Edw. I. m. 1. Ibid.</i>	599
1281	10	26 —	Litteræ Regis Reginæ Margaretæ, materteræ suæ, de auxilio in negotio Provinciæ.	Rotul. Liter. m. 2, <i>Ibid.</i>	599
1281	10	1 Dec.	<i>Quod Judææ portent tabulas in indumentis suis exterioribus, sicut Judei.</i>	<i>Claus. 10 Edw. I. a tergo. Ibid.</i>	599
1281	10	—	Littera Carolo Regi Siciliæ, de lite inter ipsum & Margaretam matrem Regis Franciæ, amicabiliter componendâ.	Trans. Liter. 10 Edw. I. m. 4. d. <i>Ibid.</i>	600
1281	10	—	Littera ad summum Pontificem, quod aliquam viam provideret, quâ negotium Margaretæ, matris Regis Franciæ, terminari possit.	<i>Ibid.</i>	600
1281	10	—	Littera Carolo principi Salern', ejusdem ferè cum priore tenoris.	<i>Ibid. m. 3. d. Ibid.</i>	600
1281	10	20 —	Littera Regi Franciæ responsoria, super eo quod Papa partes suas interposuit circa litem inter dictum Regem & Regem Castellæ.	<i>Ibid. m. 2. Ibid.</i>	600
1281	10	20 —	De nunciis Philippi Regis Franciæ, qui responsionem præter intentionem Edwardi Regis, domino ferunt suo.	<i>Ibid.</i>	600
1281	10	27 —	Pro Luca de Thany & gentibus suis, super prosecutione cujusdam duelli.	Rot. Vascon. 10 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	600
1282	10	28 Jan.	Bulla Martini IV. Papæ Regi responsoria, de lite inter Carolum Siciliæ Regem & Margaretam matrem Franciæ Regis, componendâ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	601
1282	10	4 Feb.	Littera Regi Franciæ rogatoria, pro universitate hominum Lector'.	Rot. Vascon. 10 Edw. I. m. 4. in <i>Turr. Lond.</i>	601
1282	10	7 —	Super liberatione Almarici de Monteforti.	Peckham. Regist. f. 98. b. in Bibl. Lambeth.	601
1282	10	9 —	Bulla Martini IV. Papæ, pro priore Lewen' Cicestren' diocesis.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	602
1282	10	10 —	De matrimonio contrahendo inter filium Regis Aragon' & filiam Regis Angliæ.	Pat. 10 Edw. I. m. 18. in <i>Turr. Lond.</i>	602
1282	10	14 —	Responsio domini Regis, super liberatione domini A. de Monteforti.	Peckham. Regist. f. 78. b. in Bibl. Lambeth.	602
1282	10	19 —	<i>Quod Regi Franciæ displicet, in chartis Vasconicæ, formula: 'Regnante Edwardo Rege Angliæ.'</i>	<i>Ex Orig. Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	602
1282	10	28 Mar.	Rex archiepiscopo Cantuar' de malefactoribus, seu pacis perturbatoribus in Wallia, excommunicandis.	Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 10. d. in <i>Turr. Lond.</i>	603
1282	10	2 Apr.	Littera ab episcopo Bathon' & Wellen' directa archiepiscopo Cantuar', de voluntate regiâ, quod duceret secum London' Almaricum de Monteforti.	Peckham. Regist. f. 79. a. Biblioth. Lambeth.	603
1282	10	6 —	De summonitione baronum contra Wallenses.	Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 10. d. in <i>Turr. Lond.</i>	603
1282	10	—	De officio constabularii Angliæ, necnon de ejusdem feodis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	604
1282	10	—	De missis & psalteris pro Rege, durante guerrâ Walliæ, in ecclesiâ Sancti Edmundi celebrandis.	Lib. A. f. 213. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	604
1282	10	13 —	<i>De quarrellis faciend' & baronibus Quinque Portuum, qui per mare in expeditione Wall' profecturi sunt, liberandis.</i>	<i>Claus. 10 Edw. I. m. 5. in Turr. Lond.</i>	604
1282	10	21 —	Processus super liberatione Almarici de Monteforti.	Lib. A. f. 309. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	605
1282	10	23 —	Littera ab archiepiscopo Cantuar' directa domino Papæ, super liberatione domini Almarici de Monteforti.	Peckham. Regist. f. 15. in Bibl. Lambeth.	605
1282	10	27 —	Bulla Martini IV. Papæ, super decimis ecclesiarum de Lesnes & Bixele.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	606
1282	10	30 —	Littera ab Alfonso, Infante Aragoniæ, de prospero statu suo.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	606
1282	10	30 —	De Edmundo comite Coraubiæ assignato ad pacem in diversis comitatibus conservandam.	Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 9. <i>Ibid.</i>	606

Index Chronologicus.

XI

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1282	10	1 Maii.	Littera à Petro Rege Arragon', de matrimonio inter Alfonsum primogenitum suum, & Alienoram primogenitam Regis Angliæ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	606
1282	10	—	Littera Alfonso Regi Castellæ de insurrectione Wallica; quò fit ut auxilium, contra Saracenos petitum, Rex Angliæ ei ferre nequit.	<i>Ibid. Ibid.</i>	606
1282	10	—	Littera Régis Angliæ excusatoria, quod, propter bella Wallica, Regi Franciæ auxilium nequit contra Regem Hispaniæ præstare; & de intercedendo pro pace inter ipsos duos.	<i>Trans. Liter. 10 Edw. I. m. 1. Ibid.</i>	607
1282	10	6 —	De obligatione à sæpedito Almarico de Monteforti, in civitate Attreb' præstita.	<i>Lib. A. fol. 309. a. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	607
1282	10	—	Pro abbate & conventu Westm' de jocalibus ad feretrum beati Edwardi assignatis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	607
1282	10	20 —	De exercitu contra Wallenses summonito.	<i>Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 7. d. in Turr. Lond.</i>	607
1282	10	24 —	De exercitu contra Wallenses summonito.	<i>Ibid. Ibid.</i>	608
1282	10	24 —	De pecuniâ, pro subsidio Terræ Sanctæ, extra regnum non portandâ.	<i>Claus. 10 Edw. I. m. 4. intus. Ibid.</i>	608
1282	10	26 —	Littera Ferrandi filii Regis Arragon' de Gallicorum in Sicilia occasione.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	609
1282	10	27 —	De officiis divinis tempore generalis interdicti, in monasterio Sanctæ Trinitatis celebrandis.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	609
1282	10	3 Jun.	De censu & redditu exhibend' priori & conventui Sanctæ Trinitatis London'.	<i>Ibid. Ibid.</i>	609
1282	10	4 —	Pro eodém monasterio, contra parochianos Sanctæ Katerinæ & Sancti Michaelis infra Alegate.	<i>Ibid. Ibid.</i>	609
1282	10	8 —	De Rege Franciæ, arbitro per Regem Angliæ constituto, in diversis questionibus inter ipsum & gentes suas Aquitanie.	<i>Rot. Vascon. 10 Edw. I. m. 3. in Turr. Lond.</i>	609
1282	10	10 —	Littera Martino IV. Papæ responsoria, de signo crucis assumendo, & termino generalis passage præfigendo.	<i>Claus. 10 Edw. I. m. 5. d. Ibid.</i>	610
1282	10	25 —	Bulla Martini IV. Papæ, per quam significavit Regi electionem & confirmationem factam, de Johanne episcopo Wintoniensi.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	610
1282	10	1 Jul.	Littera ab Alexandro Rege Scottorum excusatoria, pro Alexandro Cumyn comite de Buchan.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	610
1282	10	—	Littera Alexandri de Cumyn com' de Buchan', de se excusando, & de filio suo in servitium Regis, contra Wallenses misso.	<i>Ibid. Ibid.</i>	611
1282	10	3 —	Littera à Gastone de Bern', quod paratus est servitium Regi præstare contra Wallenses rebelles, vel alibi, pro libito Regis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	611
1282	10	3 —	Littera ab Alexandro, primogenito Regis Scottorum, precatória pro Ad' de Kertadbricht medico, qui, contra communem medicorum opinionem, ipsum sanitati restituerat.	<i>Ibid. Ibid.</i>	611
1282	10	8 —	Littera ab Alienora matre Regis petitoria, quod Regem Franciæ nomine suo sollicitaret in negotio Provincie.	<i>Ibid. Ibid.</i>	611
1282	10	15 —	De coupatoribus providendis & eligendis ad passus amputandos in partibus Wallie.	<i>Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 5. Ibid.</i>	611
1282	10	15 —	Littera à quibusdam civibus Burdegal' venientibus ad servitium Regis in Angliam, qui, propter inhibitionem Regis Franciæ, transire nequeunt.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	612
1282	10	—	Littera à Petro Rege Aragon' in Barbaria existente, de tractatu cum Papa; de precibus Siculorum; necnon de proposito suo ad Sicilia regnum vendicandum.	<i>Ibid. Ibid.</i>	612
1282	10	—	De servitio Regis Franciæ, & aliis Vasconiam tangentibus.	<i>Rot. Vascon. 10 Edw. I. m. 2. Ibid.</i>	612
1282	10	—	De matrimonio inter Alexandrum filium Regis Scotiæ & filiam Guidonis comitis Flandriæ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	613
1282	10	11 Aug.	De salvo conductu pro filia Guidonis com' Flandriæ, Alexandro Regis Scotiæ primogenito, maritandâ.	<i>Pat. 10 Edw. I. m. 6. Ibid.</i>	613
1282	10	15 —	Littera Petri Regis Aragonum de plenipotentiâ, super matrimonio inter Alfonsum filium ejusdem Regis, & Alienoram filiam Regis Angliæ contrahendo; & de pacto inde secuto.	<i>Lib. A. fol. 140. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	613
1282	10	15 —	De plenipotentiâ Aleanoræ super dicto matrimonio, & tractatu inde consecuto.	<i>Ibid. f. 143, b. Ibid.</i>	614
1282	10	15 —	Littera testimonialis, de contractu matrimonii per verba de presenti inter Alfonsum Aragon' & Alienoram Angliæ Regum primogenitos.	<i>Ibid. f. 143. a. Ibid.</i>	615
1282	10	17 —	Littera à Radulpho Romanorum Rege, de morte Hartmanni filii sui; & recommendatoria pro Grimardo de Altis Vineis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	615
1282	10	8 Sept.	<i>Mandatum Regis de juribus constabularii Angliæ.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	615
1282	10	29 —	Duæ cedulæ facientes mentionem de bullis, cartis, & aliis munimentis in thesaurariâ Regis Scotiæ apud Edinburgh' inventis.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	615
1282	10	2 Oct.	De mutuo ad opus Regis, contra Wallenses, in Hibernia faciendo.	<i>Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 3. in Turr. Lond.</i>	617
1282	10	8 —	Littera ab Alianora matre Regis, pro Johanne, duce Britannie, in remotâ patriâ peragente.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	617
1282	10	—	Littera à Petro priore genergii fratrum ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmeli, precatória.	<i>Ibid. Ibid.</i>	618
1282	10	16 —	De litteris, pluribus cardinalibus scribendis, pro statu fratrum Carmelitanorum sublevando.	<i>Ibid. Ibid.</i>	618
1282	10	28 —	Littera recommendatoria à Radulpho Romanorum Rege, pro Henrico de Hamersten.	<i>Ibid. Ibid.</i>	618
1282	10	Nov.	Littera à Florentio comite Hollandiæ, nunciatoria de Frisonibus, quatuor præliis superatis; & de corpore patris sui, ab inimicis recuperato.	<i>Ibid. Ibid.</i>	618
1282	10	—	<i>Ne communia placita placitentur in scaccario, nisi Regem vel ministros scaccarii tangant.</i>	<i>Claus. 10 Edw. I. a tergo. Ibid.</i>	618
1282	10	12 —	De apparatu bellico contra Wallenses.	<i>Rot. Wall. 10 Edw. I. m. 2. d. Ibid.</i>	619
1282	11	17 Dec.	Littera archiepiscopi Cantuar' Regi Angliæ, super morte Lewelini principis Wallie.	<i>Peckham Regist. fol. 100: b. in Bibl. Lambeth.</i>	619

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1282	11	Dec.	<i>De cedula, infra femoralia Lewelini quondam principis Wallie inventa, multorum nomina magnatum continente.</i>	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	619
1282	11	22 —	De militibus in auxilium Alfonsi Regis Castellæ destinatis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	620
1282	11	—	Littera Petri Regis Aragon' ad Carolum Regem Jerusalem provocatoria.	<i>Ibid. Ibid.</i>	620
1282	11	—	Littera Regis Caroli ad Petrum Regem Aragon' diffidatoria.	<i>Ibid. Ibid.</i>	620
1282	11	26 —	Littera Regis Angliæ de militibus Regi Castellæ in auxilium demandatis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	620
1282	11	—	Rex respondet Regi Castellæ super visione & mutuo colloquio Regis Franciæ & suo apud Ambianum; necnon de deductu suo girofalconum.	<i>Ibid. Ibid.</i>	620
1282	11	30 —	De duello inter Aragon' & Siciliæ Reges, centum contra centum, coram Rege Angliæ prope Burdegal' faciendo; & de conditionibus inde, ex parte Regis Aragon, statutis & juratis.	<i>Ex Archivo Reg. Palensi.</i>	621
1282	11	30 —	De eodem duello & juramentis, ex parte Caroli Regis Siciliæ.	<i>Ibid. Episcopi Albiensis.</i>	622
1283	11	5 Jan.	Pro monasterio de Wilkes ordinis Sancti Augustini, London' dioc'.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	624
1283	11	8 —	De passagio ad Terram Sanctam ab ipso Rege suscipiendo: & Edmundo fratre suo minimè ad idem deputando.	<i>Ibid. Ibid.</i>	624
1283	11	11 —	De auxilio, per Gastonem de Bearn Alfonso Regi Castellæ præstito, ad mandatum Regis Angliæ.	<i>Lib. B. f. 268. a. Ibid.</i>	625
1283	11	12 —	Ad Constantiam Reginam Aragoniæ responsio Regis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	625
1283	11	25 —	De emendis equorum in dicto servitio amissorum.	<i>Lib. B. f. 307. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	625
1283	11	1 Feb.	De subsidio petendo à clero provinciæ Eboracensis.	<i>Rot. Wall. 11 Edw. I. m. 3. in Turr. Lond.</i>	625
1283	11	1 —	De ordinando super servitiis Regi, ad rogatum suum, concessis à militibus, & aliis ultra Trentam.	<i>Ibid. Ibid.</i>	625
1283	11	1 —	Bulla Martini IV. Papæ Regi recommendatoria, pro ordine Cluniacensi.	<i>Ex Orig. in Turr. Lond.</i>	626
1283	11	12 —	Pro Johanne de Britannia, comite Richmundiæ.	<i>Pat. 11 Edw. I. m. 22. Ibid.</i>	626
1283	11	13 —	Bulla Martini IV. Papæ pro monasterio de Wikes, ordinis sancti Benedicti London' dioces'.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	626
1283	11	Mar.	Littera Carolo Regi Siciliæ de duello conducto inter prædictum Regem, & Regem Arragoniæ.	<i>Rot. Vascon. 11 Edw. I. m. 3. in Turr. Lond.</i>	626
1283	11	25 —	Littera eidem Regi excusatoria, quod ne quidem pro duobus regnis, Siciliæ & Arragoniæ, pugniæ inter ipsos conductæ, tanquam arbiter, interesset.	<i>Ibid. Ibid.</i>	626
1283	11	25 —	Littera Regis Carolo principi Salernitano, quâ nunciat se custodem campi in duello antedicto minimè futurum.	<i>Ibid. Ibid.</i>	627
1283	11	26 —	Littera Petro filio Regis Franciæ, de statu suo.	<i>Ibid. Ibid.</i>	627
1283	11	4 Apr.	Littera de credentiâ Regibus Aragoniæ, Siciliæ, & Franciæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	627
1283	11	4 —	Litteræ gratiarum majori & probis hominibus de Burdegalia, pro subventionem suâ contra Wallenses.	<i>Ibid. Ibid.</i>	627
1283	11	4 —	De nunciis, pro arduis & specialibus negotiis, ad partes Vasconiæ destinatis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	628
1283	11	5 —	Litteræ credentiales super negotio duelli sæpediti.	<i>Ibid. Ibid.</i>	628
1283	11	9 —	Bulla Martini IV. Papæ quâ Regi Angliæ mandat, ne Siciliæ & Arragoniæ Reges, singulari certamine pugnatos, Vasconiæ fines ingredi pateatur; neque præsentis suæ copiæ faceret, locumve duello designaret.	<i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	628
1283	11	Maii.	Prælocutio facta inter Regem Angliæ & Gilbertum de Clare comitem Gloucestris, de matrimonio contrahendo inter ipsum comitem & filiam Regis prædicti.	<i>Lib. A. fol. 177. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	629
1283	11	14 —	Bulla Martini IV. Papæ, quâ admisit cessionem Nicholai quondam abbatis Sancti Augustini Cantuar' & supplicavit Regi quod esset favorabilis Thomæ de Fyndon, abbati ejusdem monasterii, quem præfecit loco ipsius.	<i>Ex Orig. Ibid.</i>	629
1283	11	—	De translatione sedis episcopalis Assavensis ad Rodelan', villam in loco spatioso & tutissimo noviter constructam.	<i>Trans. Liter. m. 4. d. in Turr. Lond.</i>	629
1283	11	6 Jun.	De servitio militari Alfonso Regi Castellæ per Gaston' de Bearn præstito, stipendiis Regis Angliæ.	<i>Lib. B. fol. 268. a. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	629
1283	11	25 —	De Aryano filio Ynor, & aliis qui partem illam pretiosissimi ligni crucis, à Walensibus le Crossenych vocatam, ad Regem detulerunt.	<i>Rot. Wall. 11 Edw. I. m. 1. in Turr. Lond.</i>	630
1283	11	28 —	De tractatu habendo super David, filio Griffini, captivo.	<i>Ibid. m. 2. d. Ibid.</i>	630
1283	11	28 —	Ejusmodi mandatum majori & civibus Londoniensibus.	<i>Ibid. Ibid.</i>	631
1283	11	5 Jul.	Bulla Martini IV. Papæ objurgatoria, super pecuniâ in subsidium Terræ Sanctæ collectâ, & in sacris locis depositâ, per Regem occupatâ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	631
1283	11	20 —	Littera Edmundi germani Regis, de negotio Proveniæ, quod terminatur per formam pacis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	631
1283	11	9 Aug.	Bulla Martini IV. Papæ Regi Angliæ exhortatoria, quod discordiam inter Alfonsum Castellæ Regem, & Sanctium cæterosque filios suos exortam, pro viribus componere conaretur.	<i>Ex Orig. Ibid.</i>	632
1283	11	27 —	Bulla Martini IV. Papæ, de regno Aragonis ad filium Regis Franciæ secundogenitum transferendo.	<i>Lib. A. fol. 133. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	634
1283	11	2 Sept.	De annuo feodo Mathæo, Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, solvendo.	<i>Liberate 11 Edw. I. m. 5. in Turr. Lond.</i>	634
1283	11	1 Oct.	De stipendiis Gastoni de Bearn solutis, pro servitio Regi Castellæ, nomine Regis Angliæ, impendendo.	<i>Lib. B. f. 307. b. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	634
1283	11	13 —	<i>De Judeis à villa Windes' amovendis.</i>	<i>Claus. 11 Edw. I. a tergo. in Turr. Lond.</i>	634
1283	11	20 —	Pro Reso filio Meredithi.	<i>Lib. A. fol. 410. a. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	635
1283	11	20 —	Littera Regis cuidam cardinali super electione episcopi ecclesiæ Tuamen' in Hibernia.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	635

Index Chronologicus.

xiii

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1283	12	1 Dec.	Littera Radulfi Romanorum Regis, de prosperitate sua; & de fœdere amicitiae cum Rege Angliæ perpetuando.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	635
1283	12	10 —	Littera Meneven' episcopi, per quam certificavit quod mandatum Papæ receperat de matrimonio contrahendo inter Resum filiam Mereduci & Audam de Hastings.	Lib. A. fol. 362. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	635
1283	12	28 —	Statuta Regis edita in novâ bastidâ Valentia, in Agenensi diocesi.	Ibid. f. 330. b. <i>Ibid.</i>	635
1284	12	10 Jan.	Quod Johannes cardinalis ad alia in negotio regni Aragon' procedat, non obstante quod Rex Franciæ litteras promissorias non concedat.	Ibid. f. 45. a. <i>Ibid.</i>	637
1284	12	10 —	Quod Carolus secundo-genitus Philippi Regis Franciæ, cum ad ætatem habilem pervenerit, non nisi ea, quæ ipsum contingunt, in negotio Arragoniæ jurare debent.	Ibid. f. 330. b. <i>Ibid.</i>	637
1284	12	10 —	Bulla Martini IV. Papæ declaratoria, quid per consuetudines approbatas, bonaque usagia in regno Arragoniæ sit intelligendum.	Lib. A. <i>Ibid.</i>	637
1284	12	12 —	De intercedendo ad dissensionem inter Reges Franciæ & Siciliæ ex unâ, & Petrum Aragoniæ ex alterâ parte, pacificandam.	Brevia Regis 12 Edw. I. p. 571. in <i>Turr. Lond.</i>	637
1284	12	25 —	De servitio, pro Rege Angliæ, per Gastonem de Bearn & alios Regi Castellæ præstito.	Lib. B. fol. 307. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	638
1284	12	25 —	De eodem servitio.	Ibid. f. 268. a. <i>Ibid.</i>	638
1284	12	5 Feb.	Magnates Scotiæ se obligant ad recipiendam Margaretam filiam Erici Regis Norwegiæ, & Margaretæ Alexandri Regis filia, in dominam suam, & regni Scotiæ hæredem.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	638
1284	12	13 —	Bulla Martini IV. Papæ Regi, de annuo censu mille marc' pro duobus annis transactis Romanæ ecclesiæ solvendo.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	638
1284	12	13 —	Bulla ejusdem Papæ cameræ suæ clerico, de prædicto annuo censu solvendo.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	639
1284	12	1 Mar.	De hiis quæ acta sunt inter Philippum Regem Franciæ & Carolum secundo-genitum ejus, ex unâ parte, & Johannem Sanctæ Cecilie presbyterum cardinalem, ex alterâ; in negotio regni Arragoniæ.	Lib. A. f. 133. b. <i>Ibid.</i>	639
1284	12	23 —	Littera Alfonsi Regis Castellæ ad Martinum IV. Papam, de reconciliatione cum Sancto filio suo.	Ibid. f. 180. a. <i>Ibid.</i>	640
1284	12	—	Litteræ Erici Regis Norwegiæ, de confœderatione renovandâ.	Ibid. f. 443. b. <i>Ibid.</i>	640
1284	12	27 Apr.	Littera Philippi comitis Sabaudia, de credentiâ, & pro auxilio habendo.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	641
1284	12	26 Maii.	Bulla Martini IV. Papæ, de beneficio absolutionis impendendo omnibus commissis in guerris inter Regem Angliæ ex unâ parte, & Simonem de Monteforti, & Lewelinum principem Walliæ, ex alterâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	641
1284	12	26 —	Bulla Martini IV. Papæ, per quam commendat Regem Angliæ pro eo quod crucem assumpsit.	Ex Rot. <i>Ibid.</i>	641
1284	12	26 —	Bulla Martini IV. Papæ, in quâ respondet Regi Angliæ ad petitiones, quas idem Rex ei mandavit de decimâ Terræ Sanctæ, & aliis eandem terram tangentibus.	Lib. A. fol. 89. b. <i>Ibid.</i>	642
1284	12	15 Jan.	Littera per quam Rex concessit restituere bona ecclesiastica, ablata in guerrâ Walliæ.	Ibid. f. 368. a. <i>Ibid.</i>	642
1284	12	20 —	De discordiâ inter ducem Brabantia & comitem Gelriæ pacificandâ.	Claus. 12 Edw. I. m. 6. d. in <i>Turr. Lond.</i>	643
1284	12	25 —	De satisfactione, pro ecclesiis in guerrâ Walliæ spoliatis & combustis, faciendâ.	Lib. A. fol. 379. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	643
1284	12	25 —	De inquirendo super' damnis ecclesiis in Wallia illatis.	Ibid. f. 359. b. <i>Ibid.</i>	644
1284	12	29 —	Litteræ Constantiæ de Bearn, per quam submittit se satisfactor' Regi de omnibus inobedientis, & transgressionibus, factis in partibus Vasconia.	Ibid. f. 272. a. <i>Ibid.</i>	644
1284	12	Jul.	De pecuniâ & provisione pro exercitu Regis.	<i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	644
1284	12	7 —	De annuo censu mille marc' pro duobus annis transactis, clerico domini Papæ soluto.	Liberate 12 Edw. I. m. 3. in <i>Turr. Lond.</i>	644
1284	12	12 —	Littera ab Alexandro Scottorum Rege excusatoria, pro Alexandro de Balliolo.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	644
1284	12	19 —	De conventionibus cum Rege Norwegiæ.	Lib. A. fol. 442. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	645
1284	12	20 —	De confirmatione compositionis pacis, olim factæ inter Henricum III. Regem Angliæ, & Magnum, Regem Norwegiæ.	Ibid. f. 443. <i>Ibid.</i>	645
1284	12	9 Aug.	Tractatus inter Florentium comitem Hollandiæ & Reginaldum comitem Gelren', de treugis inter ipsos per ordinationem nunciatorum Regis Angliæ.	Lib. B. f. 49. b. <i>Ibid.</i>	645
1284	12	12 —	Littera Florentii comitis Hollandiæ, de obligatione factâ super diversis in matrimonio, inter dominum Alfonsum filium Regis & Margaretam filiam comitis prædicti, contrahendo.	Ibid. f. 48. b. <i>Ibid.</i>	645
1284	12	—	Littera Guidonis comitis Flandriæ, de negotio inter ipsum & nepotem suum de Hannoveria.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	646
1284	12	—	De Florentio comite Hollandiæ novam monetam fabricante; & de argento, ad hanc cudendam, in Angliâ petito.	<i>Ibid. Ibid.</i>	646
1284	12	—	Pro Alfonso Rege Castellæ.	Pat. 12 Edw. I. m. 11. <i>Ibid.</i>	646
1284	12	—	Super negotio ejusdem Regis Castellæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	647
1284	12	10 Sept.	Obligatio domini Gaston', super facto Bigorra.	Lib. B. f. 192. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	647
1284	12	14 —	<i>De officio justie Cestria Reginaldo de Grey commisso.</i>	Pat. 12 Edw. I. m. 4. in <i>Turr. Lond.</i>	647
1284	12	22 —	Bulla Martini IV. Papæ, per quam rogavit Regem, quod foret libertates ecclesiæ de Wyntel', quam avus suus, Rex Angliæ, dedit hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, London' dioc'.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	648
1284	12	Oct.	De pecuniâ, à Rege Angliæ solutâ, pro dampnis ecclesiis Walliæ illatis.	Lib. A. f. 361. b. <i>Ibid.</i>	648
1284	12	4 —	Littera Regis Petrô de Petris-grossis, Romanæ ecclesiæ vicecancellario.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	648
1284	12	5 —	Littera Regis Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali.	<i>Ibid. Ibid.</i>	648
1284	12	5 —	Littera Regis Percivallo de Lovania, capellano Papæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	648

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1284	12	10 Oct.	Littera de inspeximus super reconciliatione Alfonsi, quondam Regis Castellæ, cum Sanctio filio suo.	Lib. B. fol. 180. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	649
1284	12	22 —	De annuo feodo sexaginta marc' Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali liberando.	Liberate 12 Edw. I. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	649
1284	12	22 —	De annuo feodo quinquaginta marc' Jacobo Sanctæ Mariæ in Cosmedyn, diacono cardinali liberando.	Ibid. Ibid.	649
1284	12	22 —	De annuo feodo viginta marc' magistro Angelo, Papæ notario, liberando.	Ibid. Ibid.	649
1284	12	23 —	De successore ad comitatum Sabaudie, per Regem Angliæ & Alianoram matrem suam nominando.	Lib. B. f. 42. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	649
1284	12	2 Nov.	Donatio centum libr' sterling' à Rege facta, pro damnis ecclesiæ Assaven' illatis, tempore guerræ in Wallia.	Lib. A. f. 353. b. Ibid.	650
1284	12	3 —	Pro damnis tempore guerræ, domui de Strata Florida illatis.	Ibid. f. 362. a. Ibid.	650
1284	12	—	De pecuniâ solutâ abbatî de Strata Florida, pro damnis, tempore guerræ præteritæ illatis.	Ibid. f. 359. b. Ibid.	650
1284	12	5 —	Pro damnis conventui prædicatorum Rôdolan' illatis.	Ibid. f. 352. a. Ibid.	650
1284	12	—	Margareta abbatisa Fontis Ebraldi, Alienoræ Reginæ Angliæ.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	651
1284	13	28 Dec.	Littera Regis quod revocetur quicquid ab Almerico de Monteforti à curiâ Romana, contra Edmundum comitem Lancastriæ impetratum sit.	Claus. 13 Edw. I. m. 12. d. Ibid.	651
1285	13	1 Jan.	Pro Edmundo com' Cornub', de cartâ exemplificatâ honoris de Wallingford.	Pat. 13 Edw. I. m. 30. Ibid.	651
1285	13	2 —	Pro burgensibus de Rothelan', quod quieti sint à præstatione theloniæ per totum regnum.	Rot. Wall. 13 Edw. I. m. 3. Ibid.	652
1285	13	—	De conductu pro Rege Angliæ in partes transmarinas profecturo.	Vid. Præfat. hujusce operis.	652
1285	13	10 Apr.	Littera de contrahendo matrimonio inter filium comitis Hollandiæ, & filiam Regis Angliæ.	Lib. A. f. 131. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	652
1285	13	10 —	De concordia faciendâ inter comitem Hollandiæ & comitem Ghelryæ.	Ibid. f. 186. a. Ibid.	652
1285	13	21 —	Bulla blanca Honorii IV. in Papam electi, de decimis, pro subsidio Terræ Sanctæ concessis.	Ex Orig. Ibid.	653
1285	13	21 —	De licentiâ visitandi Carolum Regis Siciliæ primogenitum, sub custodia detentum.	Lib. B. f. 151. f. Ibid.	653
1285	13	26 —	Bulla blanca Honorii IV. Papæ electi, de electione suâ.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	653
1285	13	5 Maii.	Littera quâ Papa devotionem Regis erga Deum hominesque mirificè laudat; necnon responsoria Regi super negotio Aragoniæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	653
1285	13	6 —	De armis militaribus suscipiendis.	Claus. 13 Edw. I. a tergo in <i>Turr. Lond.</i>	654
1285	13	10 —	Littera Regis Norwegiæ, de conventione observandâ, & Theonicis in partibus regni Angliæ non receptandis.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.	654
1285	13	10 —	Pro episcopo Bangor', quod condere possit testamentum suum.	Pat. 13 Edw. I. m. 22. Ibid.	654
1285	13	15 —	Pro baronibus Quinque Portuum & cæteris nautis regni, de quâdam ordinatione factâ.	Ibid. m. 18. Ibid.	654
1285	13	16 —	De divortio facto inter Gilbertum de Clare comitem Gloucestriæ & Hertfordiæ, & Aliciam de Marchia.	Claus. 13 Edw. I. m. 9. d. Ibid.	654
1285	13	18 —	De portu Dovor' commisso.	Ibid. m. 9. Ibid.	655
1285	13	30 —	Bulla Honorii IV. Papæ, per quam recommendavit Regi magistrum Johannem de Sanfordia archiepiscopum Dublinensem, in curiâ confirmatum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	655
1285	13	1 Jun.	Pro burgensibus de Sancto Audemaro in Flandria.	Pat. 13 Edw. I. m. 12. in <i>Turr. Lond.</i>	655
1285	13	4 —	Pro Adomarô de Valentia, comite Pembrochiæ, custode regni Angliæ constituto.	In Secunda Bundela. n. 15. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	656
1285	13	4 —	Pro Amaneno de Labreto in Vasconia.	Rot. Vascon. 13 Edw. I. m. 13. in <i>Turr. Lond.</i>	656
1285	13	4 —	Pro Constantia comitissâ Marciâ consanguineâ Regis, de injuriis ei per senescallum Vasconiæ illatis, amicablem emendandis.	Ibid. m. 12. Ibid.	656
1285	13	4 —	Pro Gastone vicecomite Bearn, & Constantia filiâ ejus.	Ibid. Ibid.	656
1285	13	5 —	De quodam instrumento ad instantiam Gaston' vicecom' Bearn' confirmato; sive de transactis inter Gastonem Bearn & uxorem suam Beatricem, Petri quondam comitis Sabaudie filiam & hæredem, à Rege confirmatis.	Ibid. m. 11. Ibid.	656
1285	13	5 —	Compositio facta inter Edwardum Regem ex unâ, & abbatem & conventum de Sent Giosse ou Boys, ex alterâ parte.	Ibid. m. 13. d. Ibid.	657
1285	13	6 —	De justitiâ vicecomiti de Bearn, in baroniâ suâ de Ganardon, faciendâ.	Ibid. m. 11. Ibid.	658
1285	13	11 —	De matrimonio inter filiam Regis & filium comitis Hollandiæ contrahendo.	Lib. A. fol. 130. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	658
1285	13	—	Conventio super contractu matrimonii inter eandem filiam Regis & filium comitis Hollandiæ; de dote eidem filie assignandâ; necnon de pecuniâ eidem Regi restituendâ, per conditionem in conventionem.	Ibid. f. 133. Ibid.	658
1285	13	16 —	Mandatum Regis super allocatione custodi portûs Dovor' faciendâ, pro custumâ passagii quorundam transfretantium ad partes remotas.	Liberate 13 Edw. I. m. 4. in <i>Turr. Lond.</i>	659
1285	13	18 —	De homagio pro comitatu de Bigor'.	Pat. 13 Edw. I. m. 14. Ibid.	659
1285	13	20 —	De compositione cum Willielmo vicecomite de Fronciaco.	Rot. Vascon. 13 Edw. I. m. 8. Ibid.	659
1285	13	20 —	De pecuniâ, ratione compositionis prædictæ, vicecomiti antedicto solvendâ.	Ibid. Ibid.	659
1285	13	24 —	Summonitio quibusdam hominibus Flandriæ, quod tanquam prisiones, se reddant in villâ Mustroil, juxta formam pacis ibidem factæ cum comite ejusdem.	Pat. 13 Edw. I. m. 12. Ibid.	659
1285	13	24 —	De procuratoribus in curiâ Franciæ constitutis.	Rot. Vascon. 13 Edw. I. m. 7. Ibid.	660
1285	13	11 Jul.	Bulla Honorii IV. Papæ, pro quibusdam mercatoribus Florentinjs.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	660
1285	13	27 —	Littera Mariæ filie Regis Hungariæ, de auro recepto, ex dono Regis Angliæ.	Lib. B. f. 142. b. Ibid.	660
1285	13	28 —	Bulla Honorii IV. Papæ, de prorogatione termini assumendæ crucis usque ad festum Pentecostes.	Ex Orig. Ibid.	660

Index Chronologicus.

XV

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1285	13	5 Aug.	Bulla ejusdem Papæ per quam regratiavit Regi de localibus sibi missis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	660
1285	13	16 —	Philippus comes Sabaudie committit ordinationem bonorum suorum Regi Angliæ, & Alianoræ ejusdem Regis matri.	Lib. B. f. 17. a. <i>Ibid.</i>	660
1285	13	14 Sept.	Littera à generali abbatum Cisterciencium capitulo, quâ de prædicatoribus & minoribus apud Regem querelas effundunt.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	661
1285	13	2 Oct.	Florentius comes Hollandiæ protestabatur & juravit, de tenendo conventiones initas super matrimonio contrahendo inter Elizabetham, filiam Regis, & Johannem ipsius comitis primogenitum.	Lib. A. fol. 130. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	661
1285	13	—	<i>Pro civibus & burgens' Dublin.</i>	Pat. 13 Edw. I. m. 3. in <i>Turr. Lond.</i>	661
1285	14	5 Dec.	Pro monasterio Sanctæ Trinitatis London'.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	662
1286	14	—	Littera ad Sanchium Regem Castellæ, de pace inter ipsum & Regem Franciæ, necnon & inter Arragoniæ & Siciliæ Reges, reformandâ.	Rot. de Treuga, & c. 14 Edw. I. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	662
1286	14	7 Mar.	Littera Regis Norwegiæ, de antiquâ amicitia observandâ: & contra Theotonicos, regnum invadere conjurantes.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	662
1286	14	10 —	De licentiâ Johanni Giffard domino de Gifford, & Margaretæ de Novavilla, matrimonium inter se contrahendi, concedendâ.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	663
1286	14	11 —	<i>De argento liberand' aurifabro Regis, ad vasa faciendâ.</i>	Claus. 14 Edw. I. m. 6. <i>Ibid.</i>	663
1286	14	23 —	Amadeus comes Sabaudie gratias agit Regi super curâ suâ pro terrâ Sabaudie, & personâ comitis.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	663
1286	14	1 Apr.	Bulla Honorii IV. Papæ, super prorogatione temporis assignati Regi, de assumendâ cruce, à festo Pentecostes usque ad festum Nativitatis sancti Johannis Baptistæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	663
1286	14	2 —	De antiquitate & charis monasterii de Valle beatæ Mariæ in Snaulonia.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	664
1286	14	2 Maii.	Littera filiorum principis Salernitan' Regi Angliæ precatoria, pro liberatione patris.	Rot. de Treugis, & c. 14 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	664
1286	14	2 —	Littera prælatorum & baronum plurimorum Provinciæ & Forc' supplicatoria, pro liberatione Caroli principis Salernitan'.	<i>Ibid.</i> m. 2. <i>Ibid.</i>	664
1286	14	13 —	Procuratorium Regis Arragoniæ, per quod constituit nuncios ad dandum & recipiendum, treugam inter ipsum & Regem Franciæ, & ad tractandum de pace.	Lib. B. fol. 61. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	664
1286	14	13 —	De potestate Regi Angliæ per Regem Aragoniæ concessâ, dandi & acceptandi treugas inter dictum Regem & Regem Franciæ.	<i>Ibid.</i> f. 60. b. <i>Ibid.</i>	665
1286	14	—	<i>De transfretatione Regis ad partes Franciæ.</i>	Claus. Edw. I. m. 4. in <i>Turr. Lond.</i>	665
1286	14	27 —	Bulla Honorii IV. Papæ, ne liberi Regis Angliæ matrimonium contrahant cum liberis Regis Aragoniæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	665
1286	14	5 Jun.	Forma homagii Regi Franciæ facti, quod conditionale erat, prout interius continetur.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	665
1286	14	—	Carta Philippi Regis Franciæ, in quâ continetur, quod si aliqui de terrâ Regis Angliæ, in Yaseonia & partibus illis, appellent de ipso, vel senescallo suo, seu aliis ministris suis, ad curiam Regis Franciæ, aliquâ de causâ; quod idem Rex Angliæ, quamdiu vixerit, vel aliqui de suis, in pœnam vel forisfacturam non incidant, propter appellationes prædictas.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	665
1286	14	17 —	Bulla Honorii IV. Papæ, in quâ continentur responsiones Regi Angliæ, super petitionibus Othonis de Grandisono, factis Papæ ex parte Regis Angliæ, negotia Terræ Sanctæ tangentibus.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	666
1286	14	17 —	Bulla Honorii IV. Papæ responsiva Regi Angliæ, super hiis quibus Otho de Grandisono oneratus extitit eidem Papæ, per Regem Angliæ intimandis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	666
1286	14	22 —	De militibus & aliis in subsidium Regis Norwegiæ euntibus.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	667
1286	14	26 —	De pecuniâ nuncio Regis Norwegiæ liberandâ.	Lib. A. f. 178. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	667
1286	14	29 —	Littera Regis Angliæ responsalis prælatis & magnatibus Provinc' & Forc', super liberatione principis Salernitani.	Rot. de Treugis, & c. 14 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	667
1286	14	5 Jul.	Amadeus comes Sabaudie recepit à Rege Angliæ quatuor centum marcarum, in quibus idem Rex tenebatur Philippo, paruo ejusdem Amadei.	Lib. B. f. 17. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	667
1286	14	12 —	Bulla Honorii IV. Papæ, per quam supplicavit Regi, quod restituerit Thomæ de Sancto Leodegario, electo Miden' regalia ecclesiæ, quæ per ipsum, vacationis tempore, detinebantur.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	667
1286	14	15 —	De potestate, à Philippo Rege Franciæ datâ Regi Angliæ, concedendi treugas Alfonso Regi Aragoniæ.	Rot. de Treugis, & c. 14 Edw. I. m. 3. in <i>Turr. Lond.</i>	668
1286	14	15 —	Littera Regis Angliæ filiis principis Salern' super liberatione patris, & de treugâ cum Rege Aragoniæ.	<i>Ibid.</i> m. 1. <i>Ibid.</i>	668
1286	14	20 —	Littera obligatoria Oliveri de Monte Spine, comitis de Saresburg' nuncii & procuratoris Regis Norwegiæ; per quam obligavit dominum suum Regi Angliæ in duobus millibus marcarum, quas ab eo mutuo recepit.	Lib. A. fol. 178. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	668
1286	14	22 —	Super potestate datâ Regi Angliæ, ordinandi treugam inter Reges Aragoniæ & Franciæ.	Lib. II. f. 58. b. <i>Ibid.</i>	669
1286	14	23 —	Procuratores Regis Aragoniæ tribuerunt potestatem Regi Angliæ, secundum tenorem potestatis illis traditæ à Rege prius dicto, ad capiendas treugas inter Reges Franciæ & Aragoniæ.	<i>Ibid.</i> f. 59. a. <i>Ibid.</i>	669
1286	14	25 —	Littera Regis Franciæ de conductu pro Rege Angliæ.	<i>Ibid.</i> f. 47. b. <i>Ibid.</i>	669
1286	14	25 —	Littera Regis Alfonso Regi Aragoniæ, in quâ de negotiis variè protractis, & de vistâ inter eos faciendâ.	Rot. de Treuga, & c. 14 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	669
1286	14	25 —	Forma treugæ quæ, mediante Rege Angliæ, inita fuit inter Reges Franciæ & Aragoniæ; ex parte Regis Franciæ.	<i>Ibid.</i> m. 3. <i>Ibid.</i>	670
1286	14	25 —	Forma prædictæ treugæ; ex parte Regis Aragoniæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	670
1286	14	25 —	Littera Regi Aragoniæ de treugâ, si summo Pontifici placuerit, cum Rege Franciæ conventâ.	<i>Ibid.</i> m. 2. <i>Ibid.</i>	670

Index Chronologicus.

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1286	14	26 Jul.	Prorogatio treugæ factæ inter Reges Franciæ & Aragoniæ, per Franciæ Regem.	Lib. B. f. 57. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	671
1286	14	27 —	De treugâ inter Reges Franciæ & Aragoniæ observandâ, quousque voluntas summi Pontifici super hoc sit nota.	Rot. de Treugis, &c. 14 Edw. I. m. 2. in <i>Turr. Lond.</i>	671
1286	14	27 —	Littera Regis Angliæ summo Pontifici suasoria, pro treugis inter Reges Franciæ & Aragoniæ concedendis.	Ibid. m. 1. <i>Ibid.</i>	671
1286	14	27 —	Littera Regis Angliæ Latino, Hostien & Velletræ episcopo, pro treugis concedendis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	672
1286	14	—	De matrimonio inter filium ducis Brabantiæ & filium Regis.	Lib. A. fol. 120. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	672
1286	14	Aug.	De conventionibus inter Reges Angliæ & Franciæ reformandis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> in <i>Turr. Lond.</i>	672
1286	14	—	De tribus millibus libratis terræ pro formâ pacis prædictæ, Regi Angliæ assidendis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	673
1286	14	8 —	De clero Eboracensi inducendo, quod Regi solverent id quod ei gratis promiserant.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	673
1286	14	21 —	De Jacobo Rege Majoric', consentiente in treugas factas inter Reges Franciæ & Aragoniæ.	Rot. de Treugis, &c. 14 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	673
1286	14	—	Littera Eriçi Regis Norwegiæ, de ratificatione.	Lib. A. fol. 178. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	673
1286	14	3 Oct.	De conservatione pacis.	<i>Claus. 14 Edw. I. a tergo.</i> in <i>Turr. Lond.</i>	674
1286	14	6 Nov.	Bulla Honorii IV. Papæ, super treugâ inter Philippum Regem Franciæ & Alphonsum Regem Aragoniæ.	Lib. A. f. 88. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	674
1287	15	1 Mar.	Bulla ejusdem Papæ, de intendendo Regi Angliæ, in tractatibus concordie-reformandis.	<i>Ex Orig.</i> <i>Ibid.</i>	674
1287	15	1 —	Bulla ejusdem Papæ, super eodem negotio.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	674
1287	15	15 —	Bulla Honorii IV. Papæ, responsalis super petitionibus ex parte Regis, negotium Terræ Sanctæ tangentibus.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	674
1287	15	14 Jun.	Summonitio de intendendo Edmundo comiti Cornubiæ, cum equis & armis in partibus Walliæ.	Rot. Wall. 15 Edw. I. m. 10. d. in <i>Turr. Lond.</i>	675
1287	15	23 Jul.	De exercitu providendo contra Resum fil' Mereduci, cæterosque Wallenses rebelles.	<i>Ibid.</i> m. 9. d. <i>Ibid.</i>	676
1287	15	23 —	De intendendo Gilberto de Clare comiti Gloucestr' & Hertford, capiteo expeditionis contra Resum filium Mereduci.	<i>Ibid.</i> m. 9. <i>Ibid.</i>	676
1287	15	25 —	Conditiones sub quibus, mediante Rege Angliæ, Carolus princeps Salern' de carcere Alfonsi-Regis Aragoniæ liberetur.	Lib. B. fol. 135. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	677
1287	15	28 —	De matrimonio inter Alfonsum Regem Aragoniæ, & Alianoram filiam Regis Angliæ consummando.	<i>Ibid.</i> f. 137. <i>Ibid.</i>	678
1287	15	28 —	De treugâ inter Reges Franciæ & Aragoniæ ulterius prorogandâ.	<i>Ibid.</i> f. 134. b. <i>Ibid.</i>	678
1287	15	28 —	Littera Regis Arragon', de potestate Regi Angliæ commissâ, prorogandi treugas cum Rege Franciæ.	<i>Ibid.</i> f. 133. b. <i>Ibid.</i>	678
1287	15	31 —	Prorogatio treugarum inter Franciæ & Aragoniæ Reges, per Regem Angliæ.	<i>Ibid.</i> f. 134. a. <i>Ibid.</i>	679
1287	15	4 Aug.	De treugâ prædictâ sine exceptione cujusquam concedendâ.	<i>Ibid.</i> f. 60. b. <i>Ibid.</i>	679
1287	15	12 Sept.	De dissentione inter archiepiscopum Eboracen' ex unâ, & decanum ac capitulum ex alterâ parte subortâ.	Bundela Brevium & Litterarum in <i>Turr. Lond.</i>	679
1287	15	17 —	De rebellion Wallensiam reprimendâ.	Pat. 15 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	679
1287	15	4 Nov.	Littera cardinalium Romanæ ecclesiæ, sede vacante, Regi Angliæ, pro liberatione principis Salernitani.	Lib. B. fol. 198. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	679
1287	15	14 —	De malitiâ & rebellion Wallensium reprimendis.	Rot. Wall. 15 Edw. I. m. 8. d. in <i>Turr. Lond.</i>	680
1288	16	17 Feb.	Littera Regis Franciæ de non prosequendo gentes Regis Angliæ.	Lib. A. fol. 58. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	680
1288	16	23 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, per quam nuneiat Regi electionem de ipso factam.	<i>Ex Orig.</i> <i>Ibid.</i>	680
1288	16	14 Mar.	Rex Franciæ queritur Regi Angliæ de treugis ab Aragoniæ Rege non observatis.	Lib. B. fol. 57. a. <i>Ibid.</i>	681
1288	16	15 —	Bulla Nicholai IV. Papæ Regi Angliæ monitoria, ut inducat Alfonsum Regem Aragoniæ, quod intendat liberationi Caroli, primogeniti Regis Siciliæ, quem carceri detinet mancipatum.	<i>Ex Orig.</i> <i>Ibid.</i>	681
1288	16	15 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, quo pactis sive conditionibus, pro liberatione Caroli principis Salernitani conventis, assensum se præbere nullo modo denunciat.	Lib. A. fol. 129. a. <i>Ibid.</i>	681
1288	16	3 Apr.	De conditionibus, sub quibus Carolus princeps Salernitanus à carcere Alfonsi Regis Aragoniæ, liberari debet.	Lib. B. fol. 132. a. <i>Ibid.</i>	683
1288	16	20 —	Littera ab universitate Bononiensi Regi petitoria.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> in <i>Turr. Lond.</i>	683
1288	16	28 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, per quam Regem Angliæ hortatur ad solutionem censûs annui mille marc' Romanæ ecclesiæ faciend' pro tribus annis jam præteritis.	<i>Ex Orig.</i> in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	683
1288	16	1 Maii.	De petitione ad Regem à Matthæo diacono cardinale, pro Neapoleone consobriuo suo, canonico Lincoln'.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> in <i>Turr. Lond.</i>	684
1288	16	1 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, gratulatoria de sospitate Regis; ac etiam commendatoria pro Terra Sancta, & pro liberatione Caroli principis Salernitani.	<i>Ex Orig.</i> in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	684
1288	16	14 —	Littera Regis Franciæ de-salvo conductu pro Rege Angliæ.	Lib. B. fol. 47. <i>Ibid.</i>	684
1288	16	26 —	Bulla Nicholai IV. Papæ Regi rogatoria, quod, ejus ministerio, Carolus princeps Salernitanus, plenariæ libertati restitatur.	<i>Ibid.</i> fol. 331. b. <i>Ibid.</i>	684
1288	16	13 Aug.	Bulla Nicholai IV. Papæ Regi rogatoria, pro Alfonso filio fratris Valasci Gometii de Portugalia.	<i>Ex Orig.</i> <i>Ibid.</i>	685
1288	16	22 —	Quod nullus incedat ad arma in regno, per quod pax perturbari possit.	<i>Claus. 16 Edw. I. a tergo</i> in <i>Turr. Lond.</i>	685

Index Chronologicus.

xvii

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1288	16.	25 Aug.	<i>Quod quilibet vicecomes inhibeat ne quis ad arma in regno incedat, seu congregaciones faciat.</i>	<i>Claus. 16 Edw. I. a tergo in Turr. Lond.</i>	685
1288	16	15 Sept.	Protestatio per Regem Angliæ facta, quod, quamvis Jacobum appellat 'Regem Siciliae,' in tractatibus super liberatione Caroli principis Salernitani, eum tamen nollet pro ejusdem regni Rege haberi.	Lib. B. fol. 121. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	685
1288	16	18 —	Procuratorium civitatis Jacce, ad jurandum quod inducant Alfonso Regem Arragoniæ, ut compleat omnia tangentiã liberationem Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 137. a. Ibid.</i>	686
1288	16	19 Oct.	De promissis principis Salerni minimè impletis; de conditionibus liberationis suæ non observatis; ac proinde de Rege Aragoniæ ad eundem, in carcerem rediturum, recipiendum parato.	<i>Ibid. fol. 155. b. Ibid.</i>	686
1288	16	21 —	Littera ab Alfonso Rege Arragoniæ ad Carolum Regem Jerusalem, aliàs dictum principem Salerni, de reditu in carcerem.	<i>Ibid. Ibid.</i>	686
1288	16	24 —	Assecuramentum per Alfonso Regem Arragoniæ factum, quod Rex Angliæ ad vitam salvò & securè veniat.	<i>Ibid. fol. 134. b. Ibid.</i>	686
1288	16	26 —	Guidaticum & assecuramentum pro Rege Angliæ, cum obsidibus quos Regi Arragon' intendit liberare apud Campum Francum.	<i>Ibid. Ibid.</i>	687
1288	16	27 —	De prædicto assecuramento per civitates Cæsaraugust' & Jacce laudato & approbato.	<i>Ibid. fol. 92. Ibid.</i>	687
1288	16	27 —	Conventiones & pacta habitæ apud Campum Francum inter Reges Angliæ & Aragoniæ & principem Salernitanum, super liberatione prædicti principis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	687
1288	16	27 —	Obligatio Regis Angliæ de viginti & quinquaginta millibus marcarum solvendis; & obsidibus quamplurimis Regi Aragoniæ tradendis.	<i>Ibid. fol. 119. b. Ibid.</i>	689
1288	16	27 —	Recognitio Alfonsi Regis Aragoniæ, quod recepit obsides à Rege Angliæ pro securitate conventionum, super liberatione principis Salernitani complendarum.	Lib. A. fol. 146. a. <i>Ibid.</i>	690
1288	16	27 —	De duobus menses, ultra decem menses, principi Salernitano per Regem Aragon' concessis, quibus conventiones super liberatione suâ factas, tenetur adimplere.	Lib. B. fol. 117. b. <i>Ibid.</i>	690
1288	16	27 —	Confessio Alfonsi Aragoniæ Regis, de pecuniâ per Regem Angliæ sibi numeratâ, pro formâ pacti, super liberatione præfati principis iniit.	<i>Ibid. fol. 150. a. Ibid.</i>	691
1288	16	27 —	Obligatio Regis Aragoniæ Regi Angliæ facta, quod restituet principi Salernit' triginta milia marcarum, posita per Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse Regis Aragoniæ supradicti.	<i>Ibid. fol. 96. Ibid.</i>	691
1288	16	28 —	Procuratorium Alfonsi Regis Aragoniæ ad recipiendum juramenta obsidum, qui per Regem Angliæ in posse suo ponuntur.	<i>Ibid. fol. 100. Ibid.</i>	692
1288	16	28 —	De juramento per Alfonso Regem Aragoniæ, quod communitas Cæsaraugust' consimile cum civitatibus Oscen', & aliis præstarent juramentum super liberatione Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 149. b. Ibid.</i>	692
1288	16	29 —	Procuratorium Alfonsi Regis Aragoniæ, ad recipiendum promissiones & juramenta civitatum Burdegal', Baion', &c. super liberatione Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 79. b. Ibid.</i>	693
1288	16	29 —	Recognitio Alfonsi Regis Aragoniæ, quod Ludovicum & Robertum, filios principis Salernitani, recepit in obsides sibi traditos.	<i>Ibid. fol. 116. b. Ibid.</i>	693
1288	16	29 —	De licentiâ pro obsidibus eandem quo voluerint, per tres menses.	<i>Ibid. fol. 100. Ibid.</i>	693
1288	16	29 —	Forma quâ debent custodiri obsides pro conventionum complemento, Regi Aragoniæ traditi.	<i>Ibid. fol. 89. Ibid.</i>	694
1288	16	3 Nov.	Obligatio Caroli principis Salernitani, de decem millibus marcarum à Rege Angliæ mutuo acceptis.	<i>Ibid. fol. 105. Ibid.</i>	694
1288	16	3 —	Recognitio Caroli principis Salernitani facta Regi Angliæ.	<i>Ibid. fol. 118. b. Ibid.</i>	694
1288	16	3 —	Recognitio Caroli principis Salernit' de obsidibus per Regem Angliæ, nomine suo, Regi Aragoniæ traditis.	<i>Ibid. fol. 116. b. Ibid.</i>	695
1288	16	3 —	Recognitio Caroli principis Salernitani, quod Rex Angliæ in diversis summis, nomine penæ, se Regi Aragoniæ obligavit.	<i>Ibid. fol. 147. a. Ibid.</i>	696
1288	17	—	Procuratorium civitatis Burdegalensis, super liberatione Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 172. a. Ibid.</i>	697
1288	17	18 —	De triginta missis pro Rege, & orationibus cum psalmis Daviticeis, pro obsidibus principis Salernitani, singulis diebus, in ecclesiâ Sancti Eutropii celebrandis.	<i>Ibid. fol. 173. a. Ibid.</i>	697
1288	17	19 —	Procuratorium pro villâ Marmandæ, super liberatione principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 174. b. Ibid.</i>	697
1288	17	21 —	Procuratorium communitatis Condomii, ejusdem cum præfato tenoris.	<i>Ibid. fol. 178. b. Ibid.</i>	698
1288	17	23 —	Consimile procuratorium consulum & universitatis civitatis Lectorensis.	<i>Ibid. fol. 177. b. Ibid.</i>	698
1288	17	25 —	Procuratorium Cæsaraugust' civitatis, de juramento procuratoribus Regis Angliæ, super liberatione Caroli principis Salernitani, præstando.	<i>Ibid. fol. 153. b. Ibid.</i>	698
1288	17	25 —	Certificatorium de prædicto juramento, per procuratores præfatos præstito.	<i>Ibid. fol. 154. a. Ibid.</i>	699
1288	17	27 —	Consimile procuratorium civitatis Oscen'.	<i>Ibid. fol. 148. b. Ibid.</i>	699
1288	17	28 —	Procuratorium civitatis Aquensis, adhuc super negotio principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 176. b. Ibid.</i>	699
1288	17	30 —	De Eximino de Urrea recusante juramentum præstare, super negotio liberationis Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 156. a. Ibid.</i>	699
1288	17	30 —	Procuratorium civitatis Baion'.	<i>Ibid. fol. 175. b. Ibid.</i>	700
1288	17	6 Dec.	Certificatorium quod Artaldus de Luna & Lupus Ferrench de Luna recuserunt præstare juramentum, super articulis pro liberatione Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 104. Ibid.</i>	700
1288	17	9 —	Certificatorium super juramento, per justitiam, juratos, & concilium civitatis Oscæ præstito, super liberatione Caroli principis Salernitani.	<i>Ibid. fol. 149. b. Ibid.</i>	700
1288	17	10 —	De eodem juramento per Achonem de Focibus præstito.	<i>Ibid. fol. 106. Ibid.</i>	701
1288	17	11 —	Consimile procuratorium per Santium de Antillone.	<i>Ibid. fol. 103. Ibid.</i>	701
1288	17	19 —	De consimili juramento per Geraldum de Capraria præstito.	<i>Ibid. fol. 102. b. Ibid.</i>	701
1288	17	21 —	Procuratorium civitatis Ilerdensis.	<i>Ibid. fol. 115. b. Ibid.</i>	701

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1288.	17	21 Dec.	De comite Urgelli corporale præstante juramentum, de prædictis adimplendis.	Lib. B. fol. 122. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	702
1288.	17	23 —	Procuratorium civitatis Cervariæ.	Ibid. fol. 115. a. <i>Ibid.</i>	702
1288.	17	30 —	Procuratorium villæ Montis Albi.	Ibid. fol. 154. b. <i>Ibid.</i>	702
1289.	17	4 Jan.	De juramento per Guillelmum de Anglaria præstito, super quibusdam articulis ex parte Regis Aragoniæ adimplendis.	Ibid. fol. 1 3. <i>Ibid.</i>	702
1289.	17	10 —	De juramento sæpedito per Reymundum Fulconis, vicecomitem Cardonæ, præstito.	Ibid. fol. 101. <i>Ibid.</i>	703
1289.	17	12 —	Pro Arnaldo de Marmanda, qui posuit se obsidem pro principe Salernitano.	Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 2. m. 7. in <i>Turr. Lond.</i>	703
1289.	17	22 —	Procuratorium Villæ Franchæ ad præstandum juramentum supra memoratum.	Lib. B. fol. 152: b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	703
1289.	17	24 —	De prædicto juramento per Geraldum de Cervilionæ faciendo.	Ibid. fol. 104. <i>Ibid.</i>	703
1289.	17	28 —	Procuratorium civitatis Barchinoniæ super sæpedito juramento recipiendo.	Ibid. fol. 152. a. <i>Ibid.</i>	704
1289.	17	30 —	Consimile procuratorium Gerundæ civitatis de antedicto juramento suscipiendo.	Ibid. fol. 150. b. <i>Ibid.</i>	704
1289.	17	31 —	De præfato juramento per Pontium vicecomitem Empuriarum præstito.	Ibid. fol. 102. b. <i>Ibid.</i>	704
1289.	17	1 Feb.	Bulla Nicholai IV. Papæ, quod Rex restitui faciat Arnaldo filio Petri Bertrandi castrum de Blankeford, Burdegaleu' dioc'.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	704
1289.	17	3 —	De Rege terminos circa auxilium Terræ Sanctæ ferendum, acceptante.	Pat. 17 Edw. I. m. 40. in cedula. in <i>Turr. Lond.</i>	705
1289.	17	3 —	Obligatio Regis, de decimâ restituendâ, si fortè, culpâ suâ, in subsidium Terræ Sanctæ non transfretaverit.	Pat. 18 Edw. I. <i>Ibid.</i>	705
1289.	17	20 —	Bulla Nicholai IV. Papæ Regi Angliæ, pro habendo Philippo, filio comitis Flandriæ, in jure suo favorabiliter commendato, in processu super comitatu Bigorræ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	705
1289.	17	—	De hōmagio pro comitatibus Armenac' & Fezen' Regibus Angliæ præstito.	Rot. Vascon. 17 Edw. I. m. 20. d. in <i>Turr. Lond.</i>	705
1289.	17	9 Mar.	De viginti obsidibus de melioribus Massiliæ Alfonso Regi Aragoniæ, per Carolum principem Salernitanum traditis.	Lib. B. fol. 99. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	706
1289.	17	9 —	De omnibus articulis per Regem Angliæ, super deliberatione principis Salernitani, Alfonso Regis promissis, fideliter adimpletis.	Ibid. fol. 100. b. <i>Ibid.</i>	706
1289.	17	9 —	De obligatione Gastonis de Bearn, & confirmatione per filiam suam, super liberatione Caroli principis Salernitani, omnino vacuatis.	Lib. A. fol. 100. a. <i>Ibid.</i>	706
1289.	17	1 Apr.	Potestas à Rege Norwegiæ concessa, tractandi super quibusdam negotiis, Margaretam filiam suam, Reginam Scotiæ tangentibus.	Ibid. fol. 149. <i>Ibid.</i>	706
1289.	17	1 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, quod alienigenæ in regno Scotiæ assumantur ad dignitatem & regimen sui ordinis.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	707
1289.	17	7 —	De annuo feodo pro comite Armaniaci	Lib. B. f. 281. b. <i>Ibid.</i>	707
1289.	17	23 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de provisione papali contra Johannem de Cadamo, clericum Regis.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	707
1289.	17	24 —	Pro Amaneno de le Breto, cujus servitia Rex præmiis amplis compensavit.	Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 2. m. 14. in <i>Turr. Lond.</i>	708
1289.	17	24 —	Pro eodem Amaneno de le Breto.	Ibid. <i>Ibid.</i>	708
1289.	17	25 —	De procuratore constituto ad computandum cum Rege Franciæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	708
1289.	17	4 Maii.	Pro Arnaldo, monetario cive Burdegalensi, qui posuit se obsidem pro liberatione principis Salernitani.	Ibid. p. 2. m. 11. <i>Ibid.</i>	708
1289.	17	8 —	Littera de credentiâ Nicholai IV. Papæ, pro quibusdam Regis fidelibus.	Ibid. m. 11. d. <i>Ibid.</i>	708
1289.	17	8 —	Littera Regis Latino Ostiensi & Villatrensi episcopo, Romanæ ecclesiæ cardinali.	Ibid. <i>Ibid.</i>	709
1289.	17	8 —	Littera Regi Siciliæ, de credentiâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	709
1289.	17	8 —	Eidem Regi, super quibusdam responsionibus eidem faciendis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	709
1289.	17	8 —	Littera de credentiâ archiepiscopi Ravennatensi & aliis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	709
1289.	17	15 —	Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ, quâ se prorsus submitit ordinationi Regis, super negotio principis Salernitani.	Lib. B. f. 74. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	709
1289.	17	24 —	De pace proclamandâ.	Claus. 17 Edw. I. a tergo in <i>Turr. Lond.</i>	709
1289.	17	27 —	Pro abbate & conventu ecclesiæ de Fonte Willielmi.	Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 2. m. 8. in <i>Turr. Lond.</i>	710
1289.	17	2 Junii.	Pro Gastone de Bearn, qui posuit se obsidem pro principe Salernitani.	Lib. B. fol. 277. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	710
1289.	17	26 —	Ne Gilbertus de Clare comes Gloucestri' incedat ad arma.	Claus. 17 Edw. I. a tergo in <i>Turr. Lond.</i>	710
1289.	17	1 Julii.	Pro Bernardo Dantes, qui posuit se obsidem pro principe Salernitani.	Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 1. m. 3. <i>Ibid.</i>	710
1289.	17	24 —	De jurisdictione episcopi Agennensis.	Ibid. p. 1. m. 4. <i>Ibid.</i>	711
1289.	17	28 —	De pardonatione pro Johanne duce Britannicæ & comitè Richmundiæ.	Ibid. p. 1. m. 3. <i>Ibid.</i>	711
1289.	17	12 Aug.	Memorandum de reditu Regis de partibus Vasconicæ & Franciæ.	Pat. 17 Edw. I. m. 13. & Claus. Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	711
1289.	17	13 —	Bulla Nicholai IV. Papæ de lugubri statu Terræ Sanctæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	712
1289.	17	21 —	Quod vicecomites Regem certificent de nominibus & cognominibus incendiarum cum equis & armis in regno.	Claus. 17 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	711
1289.	17	21 —	Bulla Nicholai IV. Papæ de translatione abbatiæ de Aberconweye; de validitatè bullarum, à Pontifice nondum benedicto & consecrato confectarum, ac electi nomen nullatenus exprimentium.	Ibid., <i>Ibid.</i>	712
1289.	17	21 —	Litteræ Regis Angliæ obligatoriæ Alfonso, Regi Aragoniæ innovantur, pro Carolo Rege Siciliæ.	Lib. B. f. 101. <i>Ibid.</i>	712
1289.	17	2 Sept.	De statu & custodia filiarum Lewelini filii Griffini & David fratris ejus, sub habitu moniali in ordine de Sempringham commorantium.	Pat. 17 Edw. I. m. 9. in <i>Turr. Lond.</i>	712
1289.	17	5 —	Littera ab episcopo Cesaraugustano Carolo Regi Siciliæ, quod Rex Aragoniæ tractatum pacis cum dicto Rege acceptaverat.	Lib. B. fol. 121. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	713
1289.	17	7 —	Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ Carolo Regi Siciliæ, super negotio antedicto.	Ibid. fol. 122. a. <i>Ibid.</i>	713

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1289	17	7 Sept.	Promissio Alfonsi Regis Aragoniæ, quod penas non exiget, quamvis Rex Jerusalem non adimpleret condiciones super liberatione sua.	Lib. B. fol. 121. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	713
1289	17	30 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de Rege Tartarorum parato accedere in Terræ Sanctæ subsidium.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	713
1289	17	3 Oct.	Custodes regni Scotiæ dederunt potestatem episcopis Sancti Andree & Glasguen' & aliis ad tractandum coram Rege Angliæ, cum nunciis Regis Norwagiæ, super quibusdam negotiis.	Lib. B. fol. 127. <i>Ibid.</i>	713
1289	17	7 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de concessione decimarum regnorum Angliæ, Scotiæ, Hybernæ, & Walliæ; necnon responsoria ad quasdam petitiones.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	714
1289	17	13 —	<i>Mandatum Regis quod vicecomites Angliæ scire faciant omnibus, qui de ministris suis conquiri voluerint, quod veniant apud Westm' ibidem sua gravamina ostensuri.</i>	<i>Claus. 17 Edw. I. a tergo in Turr. Lond.</i>	715
1289	17	31 —	Certificatorium quod Carolus Rex Siciliæ se obtulisset, certis die & loco, paratum redire ad carcerem Alfonsi Regis Aragoniæ.	Lib. B. fol. 144. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	715
1289	17	1 Nov.	Consimile certificatorium de primo die Novembris.	<i>Ibid.</i> fol. 113. a. <i>Ibid.</i>	716
1289	17	—	Certificatorium quod Jacobus Rex Majoricarum lubenter præstaret assecuramentum Alfonso Regi Aragoniæ, venienti ad recipiendum Carolum Regem Siciliæ.	<i>Ibid.</i> fol. 156. b. <i>Ibid.</i>	717
1289	17	1 —	Littera à Carolo Rege Siciliæ ad Alfonsum Regem Aragoniæ, quâ à tempore liberationis suæ omnia repetit, quæ juxta formam conventionis inter eos fecisset.	<i>Ibid.</i> fol. 137. b. <i>Ibid.</i>	717
1289	17	2 —	Littera testimonialis, super representatione Regis Jerosolymitani & Siciliæ.	Ex Orig. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	719
1289	17	4 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de quietantiâ annui censûs mille marc' ecclesiæ Romanæ debiti, pro sex annis jam præteritis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	719
1289	17	6 —	De custodiis Scotiæ intendendo & obediendo.	Pat. 17 Edw. I. m. 3. in <i>Turr. Lond.</i>	719
1289	17	6 —	De formâ concordatâ apud Saresberiam super Margareta, Reginâ Scotiæ, in prædictum regnum mittendâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	719
1289	17	5 —	Forma jam dicta in Gallico.	<i>Ibid.</i> m. 2. <i>Ibid.</i>	720
1289	17	6 —	De Margareta, Reginâ & hærede regni Scotiæ, probis hominibus Scotiæ liberandâ; eâ tamen lege quod non, nisi consensu Regis Angliæ, Regisque Norwagiæ, eandem Margaretam maritarent.	Lib. A. fol. 127. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	721
1289	18	16 —	Dispensatio Gilberto comiti Governiæ concessa, de Johanna filia Regis Angliæ in uxorem habendâ.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	721
1289	18	16 —	Dispensatio pro matrimonio inter Edwardum filium Regis & Margaretam Regis Norwagiæ filiam, heredem regni Scotiæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	721
1289	18	24 —	Rex Aragoniæ queritur Regi de principe Salerhitano; de malâ fide suâ & conditionibus non completis.	Lib. B. fol. 73. a. <i>Ibid.</i>	722
1289	18	11 Dec.	Bulla Nicholai IV. Papæ, pro priore de Lenton.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	723
1290	18	2 Jan.	Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ, de emendatione dampnorum per gentes Jacobi patris sui, & suas commissorum, durante treugâ cum Rege Franciæ.	Lib. B. fol. 125. b. <i>Ibid.</i>	723
1290	18	4 —	Littera Alfonsi Regis Aragoniæ, quâ perfidiam Caroli principis Salernitani crepat, eo quod pactis & conventionibus minus satisfecerit.	Lib. A. fol. 99. <i>Ibid.</i>	723
1290	18	10 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, quod decima debet, colligi secundum verum valorem, & per personas à sede apostolicâ deputatas.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	725
1290	18	10 —	Littera ab Infante P. filio Petri quondam Regis Aragoniæ, rogatoria Regi de statu suo.	Lib. B. fol. 126. a. <i>Ibid.</i>	725
1290	18	10 —	Bulla Nicholai IV. Papæ pro Rege, quod decima sibi concessa juxta verum reddituum valorem persolvatur.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	725
1290	18	18 —	Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ excusatoria, de nunciis suis apud Perpignanum non transmittendis; nec non nunciatoria de prosperis successibus suis.	Lib. B. fol. 125. a. <i>Ibid.</i>	726
1290	18	18 —	Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ, Antonio Bek episcopo Dunelm' excusatoria, quod oratores suos non mittat apud Perpignanum, super facto treuge cum Rege Franciæ.	<i>Ibid.</i> fol. 126. b. <i>Ibid.</i>	726
1290	18	3 Feb.	Littera Regis quibusdam cardinalibus missæ.	<i>Claus. 18 Edw. I. m. 14. d. in Turr. Lond.</i>	726
1290	18	3 —	De tractatu coram commissariis Regis Angliæ apud Perpignanum, super damnis illatis, durante treugâ inter Reges Franciæ & Majoricarum ex unâ parte, & Aragoniæ Regem ex alterâ, emendandis.	Lib. B. f. 139. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	726
1290	18	15 —	<i>Pro liberis orphanis in villâ de Sandwyco, ac de eorum custodiâ.</i>	Pat. 18 Edw. I. m. 35. in <i>Turr. Lond.</i>	730
1290	18	18. Mar.	Littera communitatis Scotiæ, per quam consulunt Regi Angliæ quod matrimonium fiat inter primogenitum suum & natam Regis Norwagiæ, hæredem Scotiæ; & etiam quod Rex Angliæ concedat eis petitionem, quam petiti sunt per nuncios suos, in parlamento ipsius Regis.	Lib. A. fol. 149. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	730
1290	18	18 —	Communitas Scotiæ supplicat & consulit Regi Norwagiæ, quod fiat matrimonium inter filium Regis Angliæ & filiam Regis Norwagiæ, hæredem Scotiæ; & quod ipsa domicella mittatur in Angliam ad Regem Angliæ.	<i>Ibid.</i> fol. 150. a. <i>Ibid.</i>	731
1290	18	28 —	Littera Johannis ducis de Brabantia, per quam obligat se ad reddendum Johanni de Brabantia, & Margareta uxori suæ, sex milia librarum terræ de dote dictæ Margareta, quas dominus Rex Angliæ dicto duci concessit per triennium.	<i>Ibid.</i> f. 125. <i>Ibid.</i>	731
1290	18	10 Apr.	De plenipotentiâ Antonio Dunelmensi episcopo, ad tractandum super negotio Scotiæ cum Rege Norwagiæ.	Pat. 18 Edw. I. m. 33. in <i>Turr. Lond.</i>	731
1290	18	18. —	Littera Regis Angliæ Erico Norwagiæ Regi, de papali dispensatione obtentâ; & de adventu Margareta filie suæ, ad Anglicanas partes maturando.	<i>Ibid.</i> m. 3. in cedula. <i>Ibid.</i>	731
1290	18	18 —	De expensis occasione duelli vadiati, allocandis.	Rot. Vascon. 18 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	732
1290	18	—	Littera Erici Regis Norwagiæ, de pecuniâ sibi à regno Scotiæ debitâ, ratione maritagii sui, à camerariis ejusdem regni solvendâ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	732

Index Chronologicus.

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1290	18	11 Maii.	De homagio pro vicecomitatu de Bearn, per Rogerum Bernardi comitem Fuxi.	Lib. B. fol. 281. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	732
1290	18	14 —	Bulla Nicolai IV. Papæ, per quam ordinavit qualiter decima concessa Regi colligi debeat, & à quibus, & per quas personas.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	732
1290	18	15 —	De facto Scotiæ & Norwegiæ.	Pat. 18 Edw. I. m. 30. in <i>Turr. Lond.</i>	734
1290	18	20 Jun.	De potestate tractandi & ordinandi cum custodibus Scotiæ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	734
1290	18	2 Jul.	Super dote Margaretæ filiæ Regis, Johâni primogenito ducis Brabantis, maritandæ.	Lib. A. fol. 120. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	734
1290	18	8 —	Bulla Nicolai IV. Papæ, pro Labro Vulpelli de Luca, apostolicæ cameræ mercatore, commendatoria.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	735
1290	18	13 —	De custodia castrorum & terrarum Resi filii Meredithi, Roberto Tybetot commissâ.	Rot. Wall. 18 Edw. I. m. 6. in <i>Turr. Lond.</i>	735
1290	18	18 —	Super matrimonio inter filium primogenitum Regis Angliæ, & Margaretam natam Erici Regis Norwegiæ, regni Scotiæ hæredem & Reginam, contrahendo.	Lib. A. fol. 150. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	735
1290	18	18 —	Littera custodum Scotiæ, de predicto matrimonio.	<i>Ibid.</i> fol. 127. a. <i>Ibid.</i>	736
1290	18	27 —	<i>Subus conductus pro omnibus Judeis regnum exeuntibus, Rege jubente.</i>	Pat. 18 Edw. I. m. 13. in <i>Turr. Lond.</i>	736
1290	18	28 —	Littera Caroli Regis Siciliæ, de variis tractatibus & contingentibus super liberatione suâ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	736
1290	18	31 —	Littera custodum Scotiæ de plenipotentiâ, ad tractandum super matrimonio cum Margareta supra memoratâ.	Lib. A. fol. 149. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	737
1290	18	8 Aug.	De Antonio Dunelmensi episcopo Margaretæ & Edwardi filii Regis, in regno Scotiæ, locum-tenente assignato.	Rot. Tractat. inter Reges Angl. & Norw. 18 Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	737
1290	18	28 —	Littera de plenipotentiâ per Regem, ad tractandum cum Erico Norwegiæ Rege, super matrimonio antedicto.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	737
1290	18	28 —	Procuratorium Edwardi filii Regis, pro eodem matrimonio contrahendo.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	737
1290	18	28 —	Communitas Scotiæ promisit quod, si domicella Norwegiæ veniret in Angliam, infra festum Omnium Sanctorum, quæ ab omni vinculo matrimonii, castra & fortalitia Scotiæ eidem, & Edwardo nato Regis Angliæ redderentur.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	737
1290	18	28 —	Ratificatio conventionum super matrimonio inter filium Regis & Margaretam Scotiæ hæredem.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	738
1290	18	—	Pacta de matrimonio inter Thomam primogenitum Edmundi, Regis Angliæ germani, & Beatricem natam quondam Hugonis, filii ducis Burgundiæ, à Rege Franciæ confirmata, ratificantur.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	738
1290	18	1 Sept.	Rex dedit episcopo Dunelm' potestatem faciendi securum conductum procuratoribus Regis Norwegiæ, & hominibus suis, in Angliam venientibus.	Lib. A. fol. 150. a. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	739
1290	18	8 —	De terris per ducem Brabantis secundum pacta matrimonialia, assignandis.	Pat. 18 Edw. I. m. 7. in <i>Turr. Lond.</i>	739
1290	18	8 —	De terris predictis per attornatos Regis extendendis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	739
1290	18	8 —	Littera Johannis de Brabantia & Margaretæ uxoris ejus, de potestate datâ Rogero de Tilmanston & Willielmo de Carleton, ad recipiendum seysinam de vi. mil' libr' terræ, de hæreditate patris sui.	Lib. A. fol. 121. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	739
1290	18	—	Littera hominum Insulæ de Man, quæ nuper extitit desolata & multis miseris occupata, qui se ponunt in protectionem Regis.	<i>Ibid.</i> f. 185. a. <i>Ibid.</i>	739
1290	18	—	Rex queritur Papæ de collationibus & executionibus, in regno Angliæ hactenus inauditis.	Claus. 18 Edw. I. m. 10. d. in <i>Turr. Lond.</i>	740
1290	18	—	Littera magnatum Angliæ ejusdem tenoris.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	740
1290	18	17 —	Bulla Nicolai IV. Papæ, per quam rogat Regem, quod molestè non ferat provisionem quam fecit de duobus præbendis in ecclesiis Eborum & Lincoln'; & est responsalis ad litteras Regis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	740
1290	18	7 Oct.	Littera episcopi Sancti Andree, notificans rumores domicellam Norwegiæ esse mortuam; & exoras Regem ad Marchias festinare, ut effusioni sanguinis parcatur.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	741
1290	18	14 —	Protestatio Regis, facta super admissione seu acceptatione decimæ, sibi in subsidium Terre Sanctæ concessæ.	Lib. A. fol. 8. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	741
1290	18	23 —	De arreragiis Francisco Accursii solutis.	Liberate 18 Edw. I. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	741
1290	18	30 —	De successione ad coronam Angliæ, Gilberti de Clare comitis Gloucestr' juramentum.	Lib. A. fol. 169. b. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	742
1290	18	—	De discordiâ inter Regem & Gilbertum de Clare com' Gloucestr' & Hertford', super advocacione episcopatus Landaven' Regi adjudicatâ.	Pat. 18 Edw. I. in cedula in <i>Turr. Lond.</i>	742
1290	19	2 Dec.	Bulla Nicolai IV. Papæ Regi Angliæ, pro benignè recipiendo nuncios Regis Tartarorum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	742
1290	19	31 —	Bulla ejusdem Papæ pro benignè recipiendo Saabedin Archaon, nuncium Regis Tartarorum.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	743
1291	19	4 Jan.	De orando pro animâ Alianoræ, quondam Reginæ Angliæ.	Claus. 19 Edw. I. m. 11. d. in <i>Turr. Lond.</i>	743
1291	19	12 Feb.	Bulla Nicolai IV. Papæ, per quam respondet Regi ad plures petitiones, decimas & negotium Terræ Sanctæ concernentes.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	743
1291	19	12 —	Bulla Nicolai IV. Papæ, de passagio in Terram Sanctam festinando.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	744
1291	19	19 —	De tractatu & conventionibus inter Reges Aragoniæ & Siciliæ, coram Regis Angliæ nunciis.	Lib. B. f. 75. a. <i>Ibid.</i>	744
1291	19	20 —	De iisdem tractatibus Regi Franciæ & sedi apostolicæ intimandis.	<i>Ibid.</i> fol. 74. b. <i>Ibid.</i>	745
1291	19	28 —	Bulla Nicolai IV. Papæ Regi, pro liberatione Gulielmi marchionis Montisferrati, à civibus Alexandrinis detenti.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	745
1291	19	13 Mar.	Bulla Nicolai IV. Papæ, super electione Johannis de Berkhamstede abbatis monasterii Sancti Albani.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	745
1291	19	16 —	Bulla Nicolai IV. Papæ, super arreptione itineris versus Terram Sanctam, in quâ continetur tertius terminus; continentur etiam quamplures litteræ, summo Pontifici per Regem Angliæ missæ, & responsiones ad easdem.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	746

A. D.	A. R.	Mense.	TITILE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1291	19	18 Mar.	Bulla Nicholai IV. Papæ responsiva, per quam approbat voluntatem Regis de itinere ad Terram Sanctam; & concedit eidem decimam Angliæ, Scotiæ, Walliæ, & Hiberniæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	747
1291	19	18 —	Bulla ejusdem Papæ de ratificatione cruce signationis.	Ibid. Ibid.	748
1291	19	18 —	Bulla Nicholai IV. Papæ episcopis Scotiæ, de termino ad generale passagium statuto; necnon de verbo crucis per tñtum regnum idem prædicarido.	Ibid. Ibid.	748
1291	19	18 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de publicatione generalis passagii per mundum; quæ continet, inter cætera, omnes indulgentias, immunitates, & privilegia, cruce signatis & cruce signandis indulta.	Ibid. Ibid.	749
1291	19	18 —	Bulla ejusdem Papæ de centum millibus marcarum decimæ levatæ, Regi assignandis.	Ibid. Ibid.	750
1291	19	18 —	Bulla Nicholai IV. Papæ decano Sancti Pauli, archidiacono Middlesex' & Gaufrido de Vesano canonico Cameracen', ad supplendam medietatem decimæ, secundum tenorem præfatæ bullæ.	Ibid. Ibid.	750
1291	19	18 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, per quam hortatur omnes personas ecclesiasticas in regno Scotiæ, quod concedant decimam omnium bonorum suorum ecclesiasticorum Regi Angliæ, in subsidium Terræ Sanctæ.	Ibid. Ibid.	750
1291	19	18 —	Bulla ejusdem Papæ episcopo Miden' & decano ecclesiæ Dublinen' de decimâ bonorum ecclesiasticorum in Hibernia, Regi Angliæ concessâ.	Ibid. Ibid.	751
1291	19	18 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de decimâ Regi concessâ bonorum ecclesiasticorum in regnis Angliæ & Scotiæ; in quâ fit mentio de personis exemplis.	Ex Orig. vid. <i>Præfat. hujusce operis.</i>	752
1291	19	25 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de exeniis sibi à Rege missis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	752
1291	19	29 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de novâ concessione obventionum, pro negotio Terræ Sanctæ.	Ibid. Ibid.	752
1291	19	29 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, de decimâ ecclesiarum Regi concessâ, per terminum sex annorum in subsidium Terræ Sanctæ.	Ibid. Ibid.	752
1291	19	12 Apr.	Littera à Carolo Rege Siciliæ, de tractatu inter Alfonso Aragoniæ & Jacobum avunculum suum, Regem Majoricarum; & de compromisso ad Papam & duos cardinales.	Lib. B. f. 76. b. Ibid.	753
1291	19	16 —	De summonitione pro servitio militari.	Claus. 19 Edw. I. m. 7. d. in <i>Turr. Lond.</i>	753
1291	19	23 —	De homagio pro terrâ Pontivi.	Rot. Vascon. 19 Edw. I. m. 9. d. Ibid.	754
1291	19	23 —	De terrâ Pontivi Edmundo fratri Regis, traditâ in ballium.	Ibid. Ibid.	754
1291	19	10 Maii.	Bulla Nicholai IV. Papæ, de præbendis Eboracen' & Lincolniën' ecclesiarum Matthæo, Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, concessis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	754
1291	19	24 —	De privilegio domino de Sparra concesso, super possessione costæ maris, & rebus ad dictam costam applicantibus.	Rot. Vascon. 19 Edw. I. m. 8. in <i>Turr. Lond.</i>	754
1291	19	31 —	De tractando cum magnatibus Scotiæ apud Norham.	Pat. 19 Edw. I. m. 14. Ibid.	755
1291	19	31 —	Pro hominibus Scotiæ, tractaturis cum Rege.	Ibid. Ibid.	755
1291	19	5 Jun.	De non molestando gentes Regis Franciæ.	Ibid. m. 13. Ibid.	755
1291	19	5 —	Submissio competitorum regni Scotiæ juris eorum Edwardo I. Regi Angliæ, tanquam superiori domino regni Scotiæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	755
1291	19	6 —	Concessio competitorum regni Scotiæ Edwardo I. absolutæ regni possessionis, donec quæstio juris determinata fuerit.	Ibid. Ibid.	755
1291	19	7 —	De terris per duces Brabantiæ, ad filii sui & Margaretæ uxoris usum assignatis.	Rot. Vascon. 19 Edw. I. m. 6. in <i>Turr. Lond.</i>	756
1291	19	8 —	Bulla Nicholai IV. Papæ, in quâ Regem monet, ne libertates & jura ecclesiæ invadat.	Ex Orig. Bibl. Cotton. Cleopatra. E. I. f. 226.	756
1291	19	10 —	Pro Gilberto de Umfraville, super redditione castrorum de Dundee & Forfar in Scotia.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	756
1291	19	12 —	Quod quæstio juris competitorum regni infra regnum Scotiæ terminetur.	Ex Orig. Vid. <i>Præfat. hujusce operis.</i>	756
1291	19	21 —	Pro Edmundo fratre Regis de Pontivo.	Pat. 19 Edw. I. m. 11. in <i>Turr. Lond.</i>	757
1291	19	28 —	De pecuniâ cancellario Scotiæ liberandâ, in subventionem expensarum suarum in officio suo.	Ex Orig. Vid. <i>Præfat. hujusce operis.</i>	757
1291	19	1 Jul.	Bulla Nicholai IV. Papæ, quod capellanus G. de Valentia comitis Pembrok' habere possit altare portatile.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	757
1291	19	3 —	De regnis Angliæ & Scotiæ conjunctis.	Rot. Claus. 19 Edw. I. m. 6. d. in <i>Turr. Lond.</i>	757
1291	19	27 Sept.	Pro executoribus testamenti Alienoræ quondam Reginæ Angliæ, matris Regis.	Pat. 19 Edw. I. m. 6. Ibid.	757
1291	20	—	De cistâ rotulorum cancellariæ fractâ, & rotulis extrâctis & missis Regi, tunc in Scotia existentibus, per thesaurarium Regis.	Claus. 20 Edw. I. a tergo. Ibid.	757
1291	20	3 Dec.	Pro Michaele Scoto, de wardâ, seu maritaggio sibi providendo.	Rot. Scot. 20 Edw. I. m. 10. Ibid.	758
1291	20	3 —	De corde Henrici III. Regis Angliæ liberato abbatissæ Fontis Ebroldi, ad sepeliendum in monasterio suo.	Pat. 20 Edw. I. m. 28. Ibid.	758
1291	20	9 —	Pro abbatissâ & monialibus Fontis Ebroldi.	Ibid. Ibid.	758
1292	20	2 Jan.	De foco & vino pro Maria, filiâ Regis, sanctimoniali apud Ambresburiam, provisus.	Ibid. m. 27. in cedula. Ibid.	758
1292	20	6 Feb.	Quod illi qui habent quadraginta libratas terræ, arma militaria recipiant.	Claus. 20 Edw. I. a tergo. Ibid.	758
1292	20	18 —	Pro magnatibus regni, de scutagio.	Ibid. Ibid.	758
1292	20	26 Mar.	De episcopo Ossoriensi, contra consuetudinem Hibernicam, relevando.	Pat. 20 Edw. I. m. 18. Ibid.	759
1292	20	6 Apr.	Pro comite Flandriæ, de conductu.	Ibid. m. 17. Ibid.	759
1292	20	27 —	Pro universitate Cantabrigiæ.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.	759
1292	20	6 Maii.	De pace inter gentes Regis Angliæ & comitis Flandriæ reformandâ.	Pat. 20 Edw. I. m. 14. Ibid.	759
1292	20	6 —	De pace prædictâ proclamandâ, & bonis arrestatis, deliberandis.	Claus. 20 Edw. I. m. 6. d. Ibid.	759
1292	20	8 —	De pace inter Flandrenses & gentes Regis Angliæ reformandâ.	Claus. 20 Edw. I. Ibid.	760
1292	20	6 Jun.	De perquisitis constabularii Burdegalie.	Rot. Vascon. 20 Edw. I. m. 10. Ibid.	760

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1292	20	23 Jun.	Littera ad Andream Hungariæ Regem, de gratiis pro auxilio, in succursum Terræ Sanctæ, oblato.	Claus. 20 Edw. I. m. 5. d. in <i>Turr. Lond.</i>	760
1292	20	3 Jul.	Littera sub sigillo magnatum Scotiæ & Angliæ testimonialis, de protestatione Regis quod littera quam predictus Rex fecit magnatibus Scotiæ, quod processus placitorum, petentium jus in regno Scotiæ, determinari debet, hæc vice, infra regnum Scotiæ, non erit aliis præjudicialis ipsi Regi; qui possit aliàs, extra regnum illud, in Anglia vel alibi, quo sibi placuerit, in simili casu facere, quod sibi placuerit vel debebit, sicut superior dominus Scotiæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	760
1292	20	7 —	Littera Alexandri de Argathil obligatoria Regi, quod custodiet pacem in partibus suis Insularum.	Ex Orig. <i>Vid. Præfat. hujusce operis.</i>	760
1292	20	—	Littera Alexandri de Insulis Scotiæ, filii Aneagus, filii Donenaldi, ejusdem cum priore tenoris, quod pacem custodiet in partibus suis Insularum, usque ad parlamentum Scotiæ, in quinquena Sancti Michaelis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	761
1292	20	—	Littera Donenaldi de Insulis, & Alexandri de Argathil, facta de benè & fideliter se habendo erga dominum Regem Angliæ, &c.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	761
1292	20	15 —	Pro villâ Leibornia, de barrâ concessâ.	Rot. Vascon. 20 Edw. I. m. 9. in <i>Turr. Lond.</i>	761
1292	20	16 Aug.	Pro custodibus regni Scotiæ de feodis suis.	Rot Scot. 20 Edw. I. m. 11. <i>Ibid.</i>	761
1292	20	22 Oct.	De episcopo Miden' admittendo ad concilium Regis in Hybernia.	Pat. 20 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	761
1292	20	—	De magno sigillo <i>Waltero de Langeton custodi garderobera liberato.</i>	Pat. 20 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	762
1292	20	—	Instrumentum publicum super processu Scotiæ, factum per magistrum J. de Cadamo.	Mag. Rot. Scot. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	762
			Magnus rotulus Scotiæ, in quo totus processus competitorum regni Scotiæ continetur; ab initio petitionum usque ad sententiam Regis Edwardi I.	- - -	762
			Hæc sunt quæ in antiquis cronicis, de quibus supra in principio fit mentio, in diversis Angliæ & Scotiæ monasteriis, inter alia fuerunt inventa; per quæ evidenter apparet, quod Reges Angliæ, ab antiquo, habuerunt subjectionem, homagium, & fidelitatem, ac superius & directum dominium regni Scotiæ, sicut plenius infra patet.	- - -	769
			Infra scripta etiam fuerunt inventa in quibusdam cartis Regum Scotiæ:	- - -	771
			Hæc sunt, & quæ ad præmissa faciunt, quæ in quibusdam litteris apostolicis inveniebantur contenta.	- - -	771
			Hæc quæ sequuntur, fuerunt inventa in quodam libro de Vita & miraculis beati Johannis de Beverlaco, que sunt per Romanam curiam approbata, & quæ faciunt ad præmissa.	- - -	771
			Infra scripta inveniuntur de homagio domino Regi Angliæ debito, de terrâ Galwedie.	- - -	772
			Quædam ordinatio, super fidelitatibus aliorum de regno Scotiæ recipiendis, in præsentia mei, notarii, facta apud Stryvelyn, per præfatum dominum Edwardum, Regem Angliæ illustrem, & superiorem dominum regni Scotiæ, de voluntate & assensu expresso quam plurimum episcoporum, comitum, & baronum dicti regni, tunc ibidem præsentium, sequitur sub hæc formâ.	- - -	774
			Tenor autem cujusdam protestationis, factæ per dictum dominum Regem Angliæ & superiorem dominum regni Scotiæ, sequitur sub hæc formâ.	- - -	774
			Petitio comitis Hollandiæ talis est.	- - -	775
			Petitio Patricii de Dombur, comitis de Marchia, talis est.	- - -	775
			Petitio Willielmi de Vescy talis est.	- - -	775
			Petitio Willielmi de Ros talis est.	- - -	775
			Petitio Roberti de Pynkeny talis est.	- - -	775
			Petitio Nicolai de Soules talis est.	- - -	775
			Petitio Patricii Galythly talis est.	- - -	775
			Petitio Rogeri de Mandeville talis est.	- - -	776
			Petitio Johannis Comyn domini de Badenough talis est.	- - -	776
			Petitio Johannis de Hastinges talis est.	- - -	776
			Petitio Johannis de Balliolo talis est.	- - -	776
			Petitio Roberti de Brus domini Vallis Anandiæ talis est.	- - -	776
1292	21	19 Nov.	De cujus quidem regni & castrorum ipsius seisinâ, præfato Johanni de Balliolo liberandâ, emanarunt litteræ sub hæc formâ: Pro seisinâ regni Scotiæ.	- - -	780
			Pro seisinâ castrorum.	- - -	780
		19 —	Sigillum deputatum regimini Scotiæ, contractum.	- - -	781
		20 —	De fidelitate præstitâ per Johannem Regem Scotiæ domino Regi Angliæ.	- - -	781
			Postmodum, eodem die, confectæ fuerunt quædam litteræ, super fidelitate prædicto domino Regi Angliæ, per dictum Regem Scotiæ præstitâ, sub hæc formâ.	- - -	781
			Sequitur Gallicum sub eisdem verbis per quæ prædicta fidelitas facta fuit, per prædictum Regem Scotiæ, in hunc modum.	- - -	781
			Item tenor litteræ confectæ de fidelitate prædictâ, sermone Gallico, sequitur sub hæc formâ.	- - -	781
		26 Dec.	De homagio facto per Johannem Regem Scotiæ, domino Regi Angliæ.	- - -	782
		26 —	Deinde confectæ fuerunt quædam litteræ, in Gallico, de prædicto homagio præfato domino Regi Angliæ, per dictum Regem Scotiæ factum, ut prædicitur, sub hæc sententiâ literali.	- - -	782

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1292	21	26 Dec.	Sequitur Gallicum, sub eisdem verbis, per quæ prædictum homagium factum fuit præfato Regi Angliæ, per prædictum Regem Scotiæ præsentialiter, in hunc modum.	-	782
			Tenor autem litteræ confectæ de homagio supradicto, sermone Gallico, sequitur sub hæc formâ.	-	782
		31 —	Sequitur quedam petitio, facta coram consilio præfati domini Regis Angliæ, ex parte prædicti Regis Scotiæ, per quosdam ipsius consiliarios, & ad hoc suos nuncios speciales; & responsio subsequuta ad eam, unâ cum quâdam protestatione, interpositâ in hunc modum.	-	783
			Tenor autem cujusdam litteræ præfati Regis Scotiæ, diversos articulos continentis, prout patet inferius, Gallico sermone confectæ, quæ quidem subsequenter in personam supradicti domini Regis Angliæ emanavit, sequitur sub hæc sententiâ literali.	-	783
			Sequitur Gallicum <i>superscriptæ</i> litteræ, sub eodem tenore, sub quo facta fuerat & signata.	-	784
			<i>Hic finis est Magni Rotuli Scotiæ</i>		
1292	21	—	De ordinatione factâ per Regem Angliæ, quantum camerarius suus capiet pro feodo, ratione homagii Regis Scotiæ.	Rot. Claus. 21 Edw. I. m. 8. d. in <i>Turr. Lond.</i>	784
1292	21	21 Nov.	De ponendo Regem Scotiæ in regiam sedem suam apud Scone.	Rot. Scot. 21 Edw. I. m. 7. <i>Ibid.</i>	785
1292	21	28 Dec.	Pro Erico Rege Norwegiæ, de pecuniis sibi in Scotia debitis, satisfaciendo.	<i>Ibid.</i> m. 5. <i>Ibid.</i>	785
1293	21	4 Jan.	Quod Rex Angliæ nihil aliud exigere possit in regno Scotiæ, hærede apparente in eodem regno, quam homagium, & ea quæ ad homagium pertinent.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	785
1293	21	4 —	De rotulis liberandis Johanni de Balliolo, Regi Scotiæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	785
1293	21	5 —	De seisinâ Insulæ de Man liberandâ Johanni Regi Scotiæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	785
1293	21	6 —	Pro episcopo Agenensi, de immunitate à pedagio præstando, concessâ.	Rot. Vascon. 21 Edw. I. m. 8. <i>Ibid.</i>	786
1293	21	8 Feb.	Littera Erico Regi Norwegiæ, de pecuniâ sibi in regno Scotiæ debitâ, recuperandâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	786
1293	21	8 —	Littera Johanni Regi Scotorum, pro magistro Petro Algot, super prædicto negotio.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	786
1293	21	8 —	Rex gratias agit magistro Petro Algot, de quibusdam pulchris asturcis & falconibus.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	786
1293	21	10 —	Placita apud Scone in octabis Purificationis Beatæ Mariæ, anno regni Regis Johannis Scotiæ primo, coram ipso Rege & ejus consilio, in parlamento suo primo.	<i>Ex Rot. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	786
1293	21	21 —	Summonitio per Johannem Regem Scotiæ, pro homagio sibi faciundo.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	787
1293	21	5 Mar.	De servitio oblato cum centum militibus in Terra Sancta, per Petrum Martini de Luna, Aragonensem.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	787
1293	21	8 —	Johannes Rex Scotiæ citatur ad respondendum in curiâ Regis Angliæ, ob justitiâ denegatam.	Rot. Scot. 21 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	787
1293	21	—	Littera à Florentio comite Hollandiæ Regi Angliæ, de credentiâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	787
1293	21	23 —	Littera Haquini ducis Norwegiæ, pro Galfrido crucesignato, commendatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	787
1293	21	25 —	Johannes Rex Scotiæ citatur ad respondendum in curiâ Regis Angliæ, de justitiâ Macduffo denegatâ.	Rot. Scot. 21 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	788
1293	21	6 Maii.	De pecuniâ decimæ mutuâtâ.	Pat. 21 Edw. I. m. 18. in cedula. <i>Ibid.</i>	788
1293	21	6 —	Littera à Guidone comite Flandriæ, de discordiâ inter homines Flandriæ & Angliæ ortâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	788
1293	21	19 —	Littera Erici Regis Norwegiæ, pro Galfrido antedicto, crucesignato.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	788
1293	21	15 Jun.	Citatio Regis Scotiæ ad respondendum, super appellatione ad Regem Angliæ, per Aufricam hæredem Magni, quondam Regis Manniæ.	Rot. Scot. 21 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	789
1293	21	18 —	Pro monialibus, de ordine minorum, quæ per Reginam Navarræ, consortem fratris Regis, in Angliam sunt venturæ.	Pat. 21 Edw. I. m. 11. <i>Ibid.</i>	789
1293	21	21 —	Pro Edmundo fratre Regis, super manso suo, vocato Sauvoy, in parochiâ S. Clementis Danorum, kernellando.	<i>Ibid.</i> m. 8. <i>Ibid.</i>	789
1293	21	15 Jul.	Dionisio Portugalliæ Regi, de mercatoribus Baionæ, per subditos ejus spoliatis.	<i>Ibid.</i> in cedula. m. 7. d. <i>Ibid.</i>	789
1293	21	15 —	Ratificatio treugarum inter gentes Regis Castellæ & homines Baionæ, captarum.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	789
1293	21	18 —	De juramentis & deveris à Rege & episcopo Agenensi ad invicem præstandis.	Rot. Vascon. 21 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	790
1293	21	19 —	De potestate recipiendi deveria ab episcopo Agenensi faciendâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	790
1293	21	24 —	Salvus conductus pro Roberto de Brus comite de Carrik, in eundo ad partes Norwegiæ.	Rot. Scot. 21 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	790
1296	21	25 —	<i>Pro abbate Westmonastr' de damis in forestâ de Windsor.</i>	<i>Claus. 21 Edw. I. m. 5.</i> <i>Ibid.</i>	791
1293	21	2 Aug.	Placita parlamenti, apud Strivelyn, coram domino Rege & ejus consilio, in crastino Sancti Petri ad vincula, anno regni Regis J. Scotiæ primo.	<i>Ex Rot. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	791
1293	21	2 Sept.	Rex Scotiæ citatur ad respondendum super appellatione abbatis de Rading, de negatâ justitiâ.	Rot. Scot. 21 Edw. I. m. 3. in <i>Turr. Lond.</i>	792
1293	22	16 Nov.	Mandatur Regi Scotiæ quod pecuniâ Regi Norwegiæ debita, solvatur.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	792
1293	22	26 —	De Florentio comite Hollandiæ, super transgressionibus contra pacem audiendis & terminandis.	Pat. 22 Edw. I. m. 29. d. <i>Ibid.</i>	792
1293	22	2 Dec.	De terris Johanni de Balliolo Scotiæ Regi, liberandis.	Rot. Fin. 22 Edw. I. m. 22. <i>Ibid.</i>	792
1293	22	6 —	Littera Philippi de Castro, baronis de regno Aragon', de servitio, eum ducentis vel trecentis militibus, impendendo; & de credentiâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	793
1293	22	—	Citatio Regis Angliæ, ducis Aquitaniæ, ad comparendum Parisiis, super excessibus sibi objectis, responsuri.	Inter. Miscel. temp. Edw. I. <i>Ibid.</i>	793
1294	22	3 Feb.	De seisinâ Aquitaniæ Regi Franciæ deliberandâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	793
1294	22	3 —	De viginti obsidibus Regi Franciæ tradendis; & de secreto tractatu, quod Rex Angliæ & frater ejus Edmundus decepti erant & circumventi.	<i>Ex Orig.</i> <i>Ibid.</i>	794

Index Chronologicus.

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1294	22	Feb.	De Margareta, Regis Franciæ sorore, Regi Angliæ maritandâ: & seisinâ Aquitaniæ, secundum quod in secreto tractatu conventum fuerat, restituendâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	795
1294	22	14 —	De orando pro Rege.	Claus. 22 Edw. I. m. 11. d. in <i>Turr. Lond.</i>	796
1294	22	17 —	De salvo conductu pro gentibus Hispaniæ & Portugalliæ.	Rot. Aleman. 22 Edw. I. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	797
1294	22	3 Mar.	Littera filii comitis Urghellensis, de servitio & de credentiâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	797
1294	22	13 —	Littera Hinardi de Ceteyles, de servitio & de credentiâ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	797
1294	22	13 —	Bernardi Petraccisa, de servitio & de credentiâ, ut supra.	<i>Ibid. Ibid.</i>	797
1294	22	2 Apr.	Littera ejusdem argumenti ab Artoldo de Alagone.	<i>Ibid. Ibid.</i>	797
1294	22	4 —	Littera Eximini de Urreya baronis in Aragonia, de servitio in negotio Terræ Sanctæ cum ducentis militibus.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	798
1294	22	5 —	Littera episcopi Caesar-augustensis pro Arnaldo de Alagone, commendatoria.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	798
1294	22	5 —	Ejusdem commendatoria pro Gulielmo de Fluviano.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	798
1294	22	15 —	De extentâ pro dote comitissæ de Bar, filiæ Regis, faciendâ.	Pat. 22 Edw. I. m. 21. <i>Ibid.</i>	798
1294	22	15 —	De seisinâ præfatæ dotis recipiendâ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	798
1294	22	19 —	Pro Maria filiâ Regis, moniali de Ambresbury.	Rot. Liberat. 22 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	799
1294	22	21 —	De diversis tangentibus statum Hiberniæ; & de adjornatione duelli inter Willielmum de Vesey & Johannem filium Thomæ.	Claus. 22 Edw. I. m. 10. d. <i>Ibid.</i>	799
1294	22	22 —	Adjornatio Regis Scotiæ, super justitiâ episcopo Dunelmensi exhibendâ.	Rot. Scot. 22 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	799
1294	22	23 —	De discordiâ sedandâ inter homines Angliæ & Baionæ, & gentes Regis Portugaliæ.	Pat. 22 Edw. I. m. 20. <i>Ibid.</i>	799
1294	22	28 —	Littera Blanchæ filiæ sancti Ludovici, pro quibusdam fratribus minoribus, occasione testamenti Johannis Peckham, nuper archiepiscopi Cantuariensis.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	800
1294	22	28 —	Renovatio & aggravatio edicti sive civitationis quæ, in secreto tractatu memorato, revocata fuerat.	<i>Ibid. Ibid.</i>	800
1294	22	14 Maii.	Petitiones Johannis Baillol, Regis Scotiæ; & Regis Angliæ responsa.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	800
1294	22	28 —	De salvo conductu pro mercatoribus Flandriæ revocato.	Rot. Vascon. 22 Edw. I. m. 13. d. in <i>Turr. Lond.</i>	801
1294	22	2 Jun.	Mandatum Regi Scotiæ, de prohibitione, ne homo, vel navis, transeat à partibus Scotiæ ad partes transmarinas.	<i>Ibid. Ibid.</i>	801
1294	22	14 —	De summonitione servitii militaris pro passagio Regis in Vasconiam.	<i>Ibid. m. 7. d. Ibid.</i>	801
1294	22	15 —	Pro Haquino duce Norwegiæ, matrimonium in Angliâ affectante.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	802
1294	22	18 —	De orando pro Rege, in Vasconiam transfretaturo.	Rot. Vascon. 22 Edw. I. m. 9. <i>Ibid.</i>	802
1294	22	18 —	Pro Johanne duce de Brabantia, filio Regis, ad partes Brabantie transfretaturo.	<i>Ibid. m. 9. Ibid.</i>	802
1294	22	20 —	Adolpho Regi Romanorum, de credentiâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	802
1294	22	20 —	Syfrido archiepiscopo Coloniensi, sacri imperii per Italiam vicecancellario, de credentiâ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	803
1294	22	20 —	Litteræ de plenipotentiâ ad tractandum cum Adolpho Rege Romanorum.	<i>Ibid. Ibid.</i>	803
1294	22	20 —	De matrimonio inter Edwardum filium & heredem Regis Angliæ, & Philippam filiam Guidonis comitis Flandriæ, contrahendo.	<i>Ibid. Ibid.</i>	803
1294	22	26 —	Regi Scottorum monitoria, de non procedendo contra formam donationum, ab ipso factarum.	<i>Ibid. Ibid.</i>	803
1294	22	26 —	De servitio militari pro passagio Regis in Vasconiam.	Rot. Vascon. 22 Edw. I. m. 9. d. <i>Ibid.</i>	803
1294	22	29 —	Littera Regi Scotiæ, de servitio militari ad Vasconiam recuperandam; conventionibus, à Rege Franciæ, in nullo articulo observatis.	<i>Ibid. m. 11. d. Ibid.</i>	804
1294	22	29 —	Roberto de Brus, ejusdem tenoris littera, pro servitio ad Vasconiam recuperandam.	<i>Ibid. Ibid.</i>	804
1294	22	29 —	Johanni de Comyn comiti de Bogan, ejusmodi littera.	<i>Ibid. Ibid.</i>	804
1294	22	29 —	Patricio de Dumbar comiti de Marchia, consimilis littera.	<i>Ibid. Ibid.</i>	804
1294	22	29 —	Littera ad magnates Hybernæ pro servitio militum, ad Vasconiam, post dolum à Rege Franciæ occupatam, recuperandam.	<i>Ibid. Ibid.</i>	805
1294	22	1 Jul.	Prælati & baronibus Vasconiæ, de Rege excusando quod secretum tractatum habuerat cum Rege Franciæ, ipsis inconsultis, undè seductus fuit & circumventus.	<i>Ibid. m. 10. Ibid.</i>	805
1294	22	1 —	Pro Johanne de Sancto Johanne, senescallo Vasconiæ constituto.	<i>Ibid. Ibid.</i>	805
1294	22	1 —	Pro Johanne de Britannia, capitaneo in partibus Vasconiæ constituto.	<i>Ibid. Ibid.</i>	805
1294	22	3 —	De potestate tractandi super confederatione inter Reges Castellæ & Angliæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	805
1294	22	9 —	Pro Johanne de Britannia, de potestate tractandi super confederationibus.	<i>Ibid. Ibid.</i>	806
1294	22	9 —	De potestate tractandi super confederatione inter Regem & comitem de Foys.	<i>Ibid. m. 10. d. Ibid.</i>	806
1294	22	10 —	Archiepiscopo Auxitano & aliis, de Vasconia recuperandâ.	<i>Ibid. m. 11. d. Ibid.</i>	806
1294	22	12 —	Arnaldo de Blanquafort cum multis aliis, de Vasconia, per dolum abreptâ, recuperandâ.	<i>Ibid. m. 1. Ibid.</i>	806
1294	22	16 —	De finibus pro servitio Regi debito in expeditione Vasconiæ, recipiendis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	807
1294	22	24 —	Littera Jacobo Regi Aragoniæ, de amicitia inter Petrum & Alfonsum, patrem & fratrem ejus, & Angliæ Regem continuandâ; ac etiam de credentiâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	807
1294	22	—	Forma redditionis homagii Regi Franciæ factæ, per Regem Angliæ, ante guerram inchoatam.	<i>Ibid. Ibid.</i>	808
1294	22	13 Aug.	Johanni duci Brabantie, de 22,000l. sterling gentibus Sabaudiæ & Burgundiæ, pro servitiis suis contra Regem Franciæ, ad ordinationem Amadei comitis Sabaudiæ, numerandis.	Pat. 22 Edw. I. m. 12. <i>Ibid.</i>	808

Index Chronologicus.

XXV

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1294	22	13 Aug.	De præfatâ pecuniâ, ut supra, ordinandâ.	Pat. 22 Edw. I. m. 12. in <i>Turr. Lond.</i>	808
1294	22	17 —	De die transfretationis in Vasconiam prorogatâ.	Rot. Vascon. 22 Edw. I. m. 4. d. <i>Ibid.</i>	808
1294	22	19 —	Mandatum Regis archiepiscopo Eborum & episcopis Angliæ, de facto Vasconia, à Rege Franciæ fraudulenter obtentâ, & nequiter detentâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	808
1294	22	30 —	Littera Regis Wallensibus, de credentiâ.	<i>Ibid.</i> m. 1. <i>Ibid.</i>	809
1294	22	3 Sept.	De navibus, pro passagio Edmundi fratris Regis ad partes Vasconia, congregandis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	809
1294	22	3 —	Bulla Cœlestini V. Papæ Regi Angliæ, de promotione suâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	809
1294	22	24 —	Bulla Cœlestini V. Papæ pro magistro Roberto de Winchelse, archiepiscopo Cantuariensi.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	810
1294	22	28 —	Forma protectionis pro omnibus abbatibus ac aliis religiosis per totum regnum.	Pat. 22 Edw. I. m. 8. in <i>Turr. Lond.</i>	810
1294	22	2 Oct.	Bulla Cœlestini V. Papæ Regi Angliæ monitoria, super concordia inter ipsum & Philippum Regem Franciæ reformandâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	811
1294	22	7 —	Littera Florentii comitis Hollandiæ, de credentiâ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> in <i>Turr. Lond.</i>	811
1294	22	9 —	De militibus eligendis & mittendis ad concilium apud Westm.	Claus. 22 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	811
1294	22	16 —	De bonis mercatorum Franciæ arrestandis.	Rot. Fin. 22 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	811
1294	22	22 —	Confœderatio inita inter Regem Angliæ & Regem Romanorum.	Rot. Aleman. 22 Edw. I. m. 19. <i>Ibid.</i>	812
1294	22	22 —	De confœderatione sæpeditâ, observandâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	812
1294	22	5 Nov.	Pro Reginaldo comite de Gelria, de salvo conductu.	Pat. 22 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	812
1294	22	6 —	Rex regratiatur Herstrado domino de Merenberg, super confœderatione cum Adolpho Rege Romanorum.	Rot. Aleman. 22 Edw. I. m. 19. <i>Ibid.</i>	813
1294	22	6 —	De negotio tangente archiepiscopum Coloniensem.	<i>Ibid.</i> m. 18. <i>Ibid.</i>	813
1294	22	6 —	Rex gratias agit Wycboldo decano Coloniensi, super diligentia suâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	813
1294	22	7 —	De magistro Wycboldo admittendo in familiarem & secretarium Regis.	<i>Ibid.</i> m. 19. <i>Ibid.</i>	813
1294	22	7 —	De potestate recipiendi sacramentum fidelitatis à comite de Kazinlughogin.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	813
1294	22	—	Transcriptum litteræ patentis quam comes de Kazinlughogin sigillare debet.	<i>Ibid.</i> m. 19. d. <i>Ibid.</i>	813
1294	22	8 —	De quodam instrumento Florentii comitis Hollandiæ, quod Rex penes se retinuit.	<i>Ibid.</i> m. 19. <i>Ibid.</i>	814
1294	22	8 —	Pro abbatissâ & sororibus minorissis ordinis sanctæ Claræ, extra Algate.	Pat. 22 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	814
1294	22	9 —	De manuali fide Regis, & quorundam nobilium regni, datâ ad observandum conventiones inter Regem Angliæ & Regem Romanorum.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	814
1294	22	9 —	De die & loco quibus Rex Angliæ & Rex Romanorum convenire debent.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	814
1294	22	12 —	De fidelitate & homagio comitis Kazinlughogin.	Rot. Aleman. 22 Edw. I. m. 18. <i>Ibid.</i>	814
1294	22	12 —	De juramento ab archiepiscopo Coloniensi, super servitio suo contra Regem Franciæ, recipiendo.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	815
1294	22	—	Littera Regis comiti Sabaudia, de credentiâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	815
1294	22	12 —	Littera Regis episcopo Basiliensi.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	815
1294	22	12 —	Littera Florentio comiti Hollandiæ, de pecuniâ Regi Romanorum conducendâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	815
1294	23	23 —	De orationibus & suffragiis pro Rege, ut præsentis temporis tempestuoso procellarum turbine quiescente, tranquilliora tempora succedant.	Claus. 23 Edw. I. m. 11. d. <i>Ibid.</i>	815
1294	23	23 —	De subsidio Regi concessio per cives London.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	815
1294	23	30 Dec.	Littera Dionisii Regis Portugallia, super discordiis inter gentes Angliæ & Castellæ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	815
1295	23	24 Jan.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de spontaneâ cessione Cœlestini V. olim Romani Pontificis, necnon de electione suâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	816
1295	23	10 Feb.	De præmunitione factâ, quod milites & alii parati sint ad arma.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. in <i>Turr. Lond.</i>	816
1295	23	19 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de nunciis ad Regem, super pace inter ipsum & Franciæ Regem reformandâ, destinatis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	817
1295	23	25 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de recommendatione prioris & fratrum hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani in Anglia.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	817
1295	23	30 Mar.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de pace inter Angliæ & Franciæ Reges, hortatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	817
1295	23	6 Apr.	Responsum Regis Angliæ cardinalium litteris, super discordiâ inter Angliam & Franciam. Portuen & Sanctæ Ruffinæ episcopo. Sanctæ Mariæ in Via Lata diacono cardinali. Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali.	Claus. 23 Edw. I. m. 10. d. in <i>Turr. Lond.</i>	818 818 818
1295	23	6 —	Littera Regis Isabellæ Flandriæ comitissæ, ut se interponat cum consorte, pro comite Gelriæ.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 18. <i>Ibid.</i>	818
1295	23	6 —	Pro amicabili compositione inter Flandriæ & Gelriæ comites.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	818
1295	23	6 —	Conventio cum Reginaldo comite Gelriæ habita, super servitio cum mille militibus Regi Angliæ faciendo.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	819
1295	23	6 —	De prædictâ conventionem cum comite Gelriæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	819
1295	23	18 —	Siffrido archiepiscopo Coloniensi, de die ad conveniendum cum Rege Alemaniæ assignato, & de credentiâ.	<i>Ibid.</i> m. 17. <i>Ibid.</i>	819
1295	23	23 —	Conventio cum duce Brabantia, super servitio Regi faciendo, cum duobus millibus equitibus cataphractis, contra Regem Franciæ.	<i>Ibid.</i> m. 18. d. <i>Ibid.</i>	820
1295	23	24 —	De servitio Walerini, domini de Montjoy & de Faukemont.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	820
1295	23	26 —	De servitio Johannis domini de Cuck.	<i>Ibid.</i> m. 18. <i>Ibid.</i>	820
1295	23	28 —	Pro Johanne duce Brabantia, Regi Romanorum commendatoria.	<i>Ibid.</i> m. 17. <i>Ibid.</i>	820
1295	23	28 —	De discordiis inter Flandriæ & Hollandiæ comites. Comiti Flandriæ. Comiti Hollandiæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	820 820 820

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1295	23	28 Apr.	De conventu cum Rege Alemanie.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 17. in <i>Turr. Lond.</i>	821
1295	23	28 —	Adolpho Regi Alemanie, de conventionis die proroganda.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	821
1295	23	28 —	De adventu Beraldi episcopi Albanensis in Angliam, pro negotiis quæ inter Reges Angliæ & Franciæ agitantur.	Claus. 23 Edw. I. m. 10. d. <i>Ibid.</i>	821
1295	23	3 Jun.	Adolpho Regi Romanorum, super mercimoniis hominum de Lubek arrestatis.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 18. d. <i>Ibid.</i>	821
1295	23	7 —	De conductu nunciis Romani Pontificis concessio.	Claus. 23 Edw. I. m. 9. d. <i>Ibid.</i>	821
1295	23	—	De conductu pro eisdem nunciis Papæ.	<i>Ibid.</i> m. 7. d. <i>Ibid.</i>	821
1295	23	24 —	De parlamento tenendo.	<i>Ibid.</i> a tergo. <i>Ibid.</i>	822
1295	23	5 Jul.	Littera Johannis Regis Scotiæ, de plenâ potentiâ ad tractandum cum Francis.	Ex Rot. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	822
1295	23	5 —	Eadem littera sermone Gallico.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	822
1295	23	5 —	De tractando super matrimonio inter Edwardum filium primogenitum Johannis Regis Scotiæ, & neptem Philippi Regis Franciæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	823
1295	23	5 —	Eadem Gallicè.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	823
1295	23	8 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ commendatoria, pro quibusdam mercatoribus in Angliam à Papa transmissis.	Ex Orig. in <i>Turr. Lond.</i>	823
1295	23	21 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ commendatoria, pro Templariis in regno Cypri, pro ipsius custodiâ & defensione, personaliter moram tractantibus.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	823
1295	23	31 —	De licentiâ pro Wintonien' episcopo eundi Romani.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	823
1295	23	12 Aug.	Margaretæ Reginæ Francorum, Regis Angliæ materteræ.	Claus. 23 Edw. I. m. 7. d. in <i>Turr. Lond.</i>	824
1295	23	12 —	Mariæ Francorum Reginæ, quæ partem suam in sæpedito tractatu secreto acitaverat.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	824
1295	23	12 —	Johannæ Regis Franciæ consorti, quæ etiam actrix in secreto tractatu.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	824
1295	23	14 —	Littera de credentiâ Adolpho Regi Romanorum directa.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	824
1295	23	14 —	Littera summo Pontifici, de treugis inter Reges Angliæ & Franciæ ineundis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	824
1295	23	14 —	De potestate commissâ Albanen' & Penestren' episcopis, cardinalibus ecclesiæ Romanæ, tractandi de treugis.	Pat. 23 Edw. I. m. 10. <i>Ibid.</i>	824
1295	23	14 —	De treugis, usque ad festum Omnium Sanctorum prox' venturum, ad preces & instantiâ Albanensis & Penestren' episcoporum, Regi Franciæ concessis.	Brev. Regis de Priv. Sigil. 23 Edw. I. <i>Ibid.</i>	825
1295	23	14 —	Amadeo comiti Sabaudie, de intendendo prædictis cardinalibus, nunciis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	825
1295	23	14 —	Similiter Othoni de Grandeson.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	825
1295	23	16 —	De deliberatione obsidum & prisonum, tam Angliæ quam Vasconie, traditorum in captionem Regis Franciæ per memoratum secretum tractatum.	Claus. 23 Edw. I. m. 7. d. <i>Ibid.</i>	825
1295	23	22 —	Littera, quâ Rex gratias agit Henrico' de Cástella, fratri Reginæ Angliæ, pro auxilio oblato.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	825
1295	23	23 —	Littera de credentiâ, Regi Scotiæ directa.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	826
1295	23	30 —	De custodiâ partium maritimarum in diversis comitatibus faciendâ.	<i>Ibid.</i> a tergo. <i>Ibid.</i>	826
1295	23	28 Sept.	Pro hominibus Hollandiæ, Zelandiæ, & Frislandiæ, qui sunt de amicitia Regis, quod piscari possint in mari prope Jernemuth.	Pat. 23 Edw. I. m. 6. <i>Ibid.</i>	826
1295	23	28 —	De religiosis alienigenis, tam Normannis quam aliis, à costera maris amovendis.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	826
1295	23	28 —	Adolpho Regi Romanorum, super treugis cum Rege Franciæ.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 17. <i>Ibid.</i>	826
1295	23	30 —	Mandatum Regis de obviando Regi Franciæ, qui, classe maximâ & bellatorum copiosâ multitudine congregatis, regnum Angliæ jam invasit.	Claus. 23 Edw. I. m. 4. d. <i>Ibid.</i>	827
1295	23	1 Oct.	Regi Romanorum, de duodecim milium librarum Turon' arrestatis per comitem Luceburgh.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 17. <i>Ibid.</i>	827
1295	23	1 —	De custodiâ rotulorum cancellariæ commissâ.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	827
1295	23	2 —	De conventionibus inter Regem Angliæ, comitem Flandriæ, & comitem Geliæ.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 17. in cedula.	827
1295	23	3 —	De passagio Edmundi fratris Regis, & aliorum magnatum ad partes Vasconie.	Claus. 23 Edw. I. m. 3. d. in <i>Turr. Lond.</i>	828
1295	23	3 —	De licentiâ marcandi homines & subditos de regno Portugalliæ, per locum tenentem Regis in Vasconia concessâ, à Rege confirmatâ.	Rot. Vascon. 23 Edw. I. m. 22. <i>Ibid.</i>	828
1295	23	3 —	De parlamento tenendo.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	828
1295	23	8 —	Regi Romanorum de credentiâ.	Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 17. <i>Ibid.</i>	829
1295	23	16 —	Obligatio Regis Angliæ ad restituendum Regi Scotiæ castra & oppida sua, finito bello Franciæ.	Rot. Scot. 23 Edw. I. m. 2. <i>Ibid.</i>	829
1295	23	18 —	De Hibernicis in obsequium Regis mittendis.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	829
1295	23	19 —	De subsidio pro hominibus de Burgo.	Rot. Vascon. 23 Edw. I. m. 20. d. <i>Ibid.</i>	829
1295	23	19 —	Amaneno de Lebreto, laudatõria; necnon de Edmundo comite Lancastriæ, ad partes Vasconie destinato;	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	829
1295	23	19 —	Littera de fidelitate & constantiâ baronum Vasconie, contra Regem Franciæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	830
1295	23	23 —	Instrumentum confederationis & alligantiæ inter Johannem Scotiæ & Philippum Franciæ Reges, ex parte Regis Franciæ.	Ex Rot. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	830
1295	23	23 —	Confirmatio tractatus matrimonialis inter primogenitum Regis Scotiæ & filiam Caroli comitis Valesii, Regis Franciæ neptem, per ipsum comitem.	<i>Ibid.</i> inter Miscel. in <i>Turr. Lond.</i>	831
1295	23	2 Nov.	Littera, vicecomitibus Angliæ, de parlamento prorogandâ.	Claus. 23 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	831
1295	24	—	Ratificatio fœderis cum Philippo Rege Francorum, per Johannem Scottorum Regem.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	832
1295	24	17 —	De responso Regis ad cardinales, super tractatu cum Rege Franciæ.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. d. in <i>Turr. Lond.</i>	832

A.D.	A.R.	Mense	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1295	24	17 Nov.	Do salvo conductu pro dominâ Blanca, Reginâ Navarræ.	Pat. 24 Edw. I. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	832
1295	24	21 —	Regi Romanorum, de credentiâ.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	832
1295	24	1 Dec.	De Edmundo comite Lancastriæ, per morbum, ab expeditione Vasconie detento.	Rot. Vascon. 24 Edw. I. m. 18. <i>Ibid.</i>	833
1295	24	4 —	De undecimâ & septimâ domino Regi concessis, in singulis comitatibus Angliæ levandis & colligendis.	Pat. 24 Edw. I. m. 22. <i>Ibid.</i>	833
1295	24	13 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de concessionibus & actis quæ Celestinus V. Papa, antecessor ejus, imprudenter & ignoranter fecerat, revocandis & adnullandis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	833
1295	24	—	Regi Romanorum, de nunciis ad Cambriacum missis ad tractandum super treugis cum Rege Franciæ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	834
1296	24	1 Jan.	De orando pro Rege, ut omnia in recuperatione & defensione terre Vasconie salubiter procedant.	Claus. 24 Edw. I. m. 10. d. <i>Ibid.</i>	834
1296	24	1 —	De potestate nunciis Papæ datâ, ad treugas faciendas.	Pat. 24 Edw. I. m. 18. <i>Ibid.</i>	834
1296	24	1 —	De treugis cum Rege Franciæ capiendis.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 17. <i>Ibid.</i>	834
1296	24	1 —	De confederationibus cum Reginaldo comite Gelriæ firmandis.	<i>Ibid.</i> m. 16. <i>Ibid.</i>	835
1296	24	1 —	De conventionibus cum Florentio comite Flandriæ jurandis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	835
1296	24	15 —	Adolpho Regi Romanorum, pro comite Hollandiæ.	<i>Ibid.</i> m. 15. d. <i>Ibid.</i>	835
1296	24	16 —	De confederatione cum comite de Clyve firmandâ.	<i>Ibid.</i> m. 16. <i>Ibid.</i>	835
1296	24	17 —	Adolpho Regi Romanorum, de credentiâ.	<i>Ibid.</i> m. 15. d. <i>Ibid.</i>	835
1296	24	18 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, pro mercatoribus de societate Ricardorum de Luca.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	835
1296	24	22 —	De orando pro animâ Margaretæ, quondam Reginæ Franciæ.	Claus. 24 Edw. I. m. 10. d. in <i>Turr. Lond.</i>	836
1296	24	30 —	Adolpho Regi Romanorum, de pecuniâ, libris, equitaturâ, & aliis bonis à quibusdam nunciis Regis Angliæ, propè civitatem de Basle, violenter deprædatis, restituendis.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 17. d. <i>Ibid.</i>	836
1296	24	24 Feb.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de tallagio ab ecclesiasticis personis, Papæ speciali licentiâ non obtentâ, non concedendo.	<i>Acta inter Bonifacium VIII. & Philp. Pulc.</i> 1614. p. 1.	836
1296	24	5 Apr.	Instrumentum publicum super litterâ Johannis Regis Scotiæ, de homagii sui redditione.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	836
1296	24	24 —	Potestas data cardinalibus nunciis, super treugis concedendis.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. <i>Ibid.</i>	837
1296	24	24 —	De prædictis treugis usque ad festum natiuitatis Dominicæ, Regi Franciæ concedendis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	837
1296	24	12 Maii.	De treugis inter Reges Angliæ & Romanorum ex parte unâ, & Regem Franciæ ex alterâ, tractandis.	Rot. Vascon. 24 Edw. I. m. 16. <i>Ibid.</i>	837
1296	24	12 —	De intendendo cardinali & nunciis, tractantibus super treugis sæpe dictis.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. <i>Ibid.</i>	838
1296	24	12 —	Ejusdem ferè, cum priore, tenoris littera.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	838
1296	24	12 —	Rex petit à duce Brabantie & à comite Barri, quod præsentis intersint ad diem & locum, ubi tractatur de treugis antedictis.	<i>Ibid.</i> m. 17. d. <i>Ibid.</i>	838
1296	24	12 —	Plena potestas juramentum in animam Regis præstandi, de prædictis treugis observandis.	<i>Ibid.</i> m. 16. <i>Ibid.</i>	838
1296	24	14 —	Instructiones Edmundo comiti Lancastriæ datæ, super præfatis treugis.	<i>Ibid.</i> m. 16. d. <i>Ibid.</i>	838
1296	24	14 —	De privilegiis majori & communitati civitatis Baionæ, propter grata servicia sua, concedendis.	Rot. Vascon. 24 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	839
1296	24	14 —	Pro Roberto de Brus comite de Carrik, ad recipiendum ad pacem Regis homines de marchis Vallis Anandi, & partibus adjacentibus.	Rot. Scot. 24 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	839
1296	24	14 —	Custodia castri, villæ, & vicecomitatus de Rokesburgh, Waltero Tonk commissa.	<i>Ibid.</i> 19 usq. 24. <i>Ibid.</i>	839
1296	24	15 —	De Johanne senescallo serviendo Regi Angliæ contra Johannem de Baillo, & contra gentes.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	839
1296	24	16 —	Rex Angliæ ad Regem Romanorum, de treugis usque ad Natale Domini concedendis.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 17. d. in <i>Turr. Lond.</i>	840
1296	24	16 —	Eidem Regi, littera ejusdem tenoris, de sufferentiâ concedendâ.	<i>Ibid.</i> m. 16. d. <i>Ibid.</i>	840
1296	24	16 —	Litteræ nunciis Regis Romanorum, tractaturis super treugâ cum nunciis Regis Angliæ, de credentiâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	840
1296	24	16 —	Castrum & villa de Berewyk super Twedam, Osberto de Spaldington commissa.	Rot. Scot. 19 usq. 24 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	840
1296	24	16 —	Castrum de Jedworth & foresta de Selkirke, Thomæ de Burnham commissa.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	840
1296	24	16 —	Quod vicecomites & alii ministri Regis habere faciant ductoribus prisonum, contra Regem in castro de Dumbar in Scotia captorum, & ad diversas partes Angliæ ducendorum, equitaturas & vehicula pro ipsis prisonibus ad loca certa ducendis; & quod constabularii castrorum prædictos prisonum recipiant, & eos salubè custodiant in eisdem castris.	Claus. 24 Edw. I. m. 7. <i>Ibid.</i>	841
1296	24	26 Jun.	Rex Angliæ Regi Romanorum, de ingratitude Florentii comitis Hollandiæ; & pro Johanne filio prædicti comitis, commendatoria.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	841
1296	24	—	Notificatio de cæde Florentii comitis Hollandiæ, & supplicatio pro Johanne ejus filio, in Hollandiam celeriter transmittendo.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	841
1296	42	2 Jul.	Litteræ Johannis Regis Scotiæ, per quam reddit domino Regi Angliæ regnum Scotiæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	841
1296	24	2 —	Eadem littera Latinè reddita.	Ex Orig. <i>Vid. Prefat. hujusce operis.</i>	842
1296	24	15 —	De orationibus & suffragiis pro animâ Edmundi fratris Regis.	Claus. 24 Edw. I. m. 8. d. in <i>Turr. Lond.</i>	842
1296	24	15 —	Instrumentum publicum super renunciatione factâ, per plures nobiles Scotiæ, confederationi inter Franciæ Regem & ipsos.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	842
1296	24	26 —	Renuntiatio Roberti episcopi Glasguensis de confederatione, factâ cum Rege Franciæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	843
1296	24	18 Aug.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, quâ significat quod Angliæ & Franciæ Reges ad se mittant legatos ad tractandum.	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte.</i> P.P.P. f. 102.	843

A.D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1296	24	25 Aug.	Regi Romanorum, de credentiâ.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. d. <i>in Turr. Lond.</i>	843
1296	24	28 —	Littera de fidelitate episcoporum de Glascu, de Aberden & de Candida Casa.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	844
1296	24	28 —	Fidelitas & sacramentum magistri Willielmi de Lambreton, cancellarii ecclesie Glasguensis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	844
1296	24	2 Sept.	Ad cardinales de credentiâ.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16. d. <i>in Turr. Lond.</i>	844
1296	24	2 —	Mandatum quod abbatibus, prioribus, & aliis personis ecclesiasticis, terræ suæ restituantur.	Rot. Scot. 24 Edw. I. m. 11 & 10. <i>Ibid.</i>	844
1296	24	3 —	Custodia regni Scotiæ committitur Johanni de Warena, comiti Surriæ.	Ibid. m. 7. <i>Ibid.</i>	845
1296	24	3 —	Pro viduis Scotiæ, de terris suis liberandis, ratione juramenti fidelitatis præstiti.	Ibid. m. 11. d. <i>Ibid.</i>	845
1296	24	4 —	Rex Edwardus mandat quod uxoribus captivorum Scotorum portiones terrarum suarum, pro sumptibus suis assignentur.	Ibid. m. 9. d. <i>Ibid.</i>	846
1296	24	8 —	De terris Patricio de Berkeleye reddendis.	Ibid. m. 9. <i>Ibid.</i>	846
1296	24	14 —	De procurando quosdam nobiles Hollandiæ & Selandiæ venire ad Regem; super completionem matrimonii inter comitem Hollandiæ & Elizabetham filiam Regis.	Pat. 24 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	846
1296	24	16 —	De salvo conducto pro nobilibus Hollandiæ ad Regem venientibus.	Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 15. <i>Ibid.</i>	847
1296	24	16 —	Ad Wulphardum de Barsalio super negotiis Hollandiæ.	Ibid. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	847
1296	24	16 —	Pro comite Hollandiæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	847
1296	24	16 —	Memoriale pro sancto Cuthberto, glorioso Christi confessore, in ecclesiâ Dunelm' sepulto.	Pat. 24 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	847
1296	24	29 —	Viccomitibus Cumbr' & Westmerl' mandatur quod intendant Johanni de Warena, custodi Scotiæ; & Henrico de Percy, custodi Galwedæ.	Rot. Scot. 24 Edw. I. m. 6. <i>Ibid.</i>	847
1296	24	5 Oct.	Castrum & viccomitatus de Edenburgh' Waltero de Huptercumbe committuntur.	Ibid. <i>Ibid.</i>	848
1296	24	5 —	Quod episcopi regni Scotiæ possint condere testamenta sua.	Pat. 24 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	848
1296	24	13 —	De vexillo sancti Johannis de Beverlaco, in guerrâ Scotiæ deportato.	Ibid. m. 2. <i>Ibid.</i>	848
1296	25	21 Nov.	Littera de credentiâ, super negotio treugarum, sive pace cum Rege Francorum.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	848
1296	25	21 —	Regi Romanorum, de credentiâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	848
1296	25	21 —	Potestas data nunciis Regis Angliæ ad confederandum cum nobilibus Burgundiæ & aliis quibuscunque.	Ibid. m. 15. <i>Ibid.</i>	848
1296	25	21 —	Littera ejusdem cum priore tenoris.	Ibid. <i>Ibid.</i>	849
1296	25	21 —	Potestas ad tractandum de sufferentiâ, de trengis, & de pace.	Ibid. <i>Ibid.</i>	849
1296	25	21 —	Potestas ad roborandam sufferentiam, treugas & pacem per juramentum.	Ibid. <i>Ibid.</i>	849
1296	25	21 —	De intendendo nunciis antedictis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	849
1296	25	30 Dec.	De matrimonio Elizabethæ filiæ Regis cum Jobanne comite Hollandiæ solemnizando.	Claus. 25 Edw. I. m. 26. d. <i>Ibid.</i>	850
1297	25	7 Jan.	Litteræ de confederatione inter comitem Flandriæ, cum assensu filiorum suorum, & Regem Angliæ; contra Regem Franciæ in perpetuum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	850
1297	25	7 —	Littera comitis Flandriæ, per quam promisit Regi quod domini Willielmus & Philippus, filii sui, consentient confederationibus, & apponent sigilla sua; & quod barones idem facerent, opus qualecumque daret.	Ibid. <i>Ibid.</i>	851
1297	25	7 —	Comes Flandriæ se submitit voluntati ac ordinationi Regis Angliæ, de conventionem inter ipsum & comitem Hollandiæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	851
1297	25	7 —	De privilegiis mercatoribus Flandriæ concessis.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. <i>in Turr. Lond.</i>	852
1297	25	7 —	De emendis super arrestas & interprisas hinc inde factas, concordandis.	Ex Rot. <i>Ibid.</i>	852
1297	25	7 —	De pecuniâ comiti Flandriæ solvendâ; & de Philippa filiâ comitis, sive, Isabella, Edwardo filio Regis maritandâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	842
1297	25	7 —	De matrimonio Edwardi Regis filii cum dictâ Philippa, per Regem Franciæ impedito; & de conventionibus ad Isabellam maritandam juratis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	852
1297	25	8 —	Compromissum comitis Hollandiæ, ad arbitrium Regis Angliæ, super discordiis cum duce Brabantie.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15. d. <i>Ibid.</i>	853
1297	25	9 —	Potestas data Hen' de Beaumont & aliis, nunciis comitis Flandriæ, ad faciendum confederationes inter Regem Angliæ & dictum comitem, sub sigillo dicti comitis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	853
1297	25	14 —	Johanni duci Brabantie, de dote uxoris suæ, filiæ Regis.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 16. d. <i>in Turr. Lond.</i>	854
1297	25	—	Regi Romanorum, pro comite Hollandiæ.	Ibid. m. 15. d. <i>Ibid.</i>	854
1297	25	15 —	Littera Regis Theodorico comiti de Kilkerade, super comite Hollandiæ.	Ibid. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	854
1297	25	17 —	Adolpho Regi Romanorum, de credentiâ.	Ibid. m. 15. d. <i>Ibid.</i>	854
1297	25	17 —	Litteræ comitis Hollandiæ, de consiliariis sibi à Rege assignandis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	854
1297	25	17 —	Wolfardo de Barsle, de credentiâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	854
1297	25	17 —	Consimilis littera Florentio de Barsle.	Ibid. <i>Ibid.</i>	855
1297	25	17 —	De conventionem cum Rege Franciæ, quousque filii Wolfardi de Barsle ab arresto ipsius Regis fuerint liberati, minimè faciendâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	855
1297	25	18 —	Adolpho Regi Romanorum, pro comite Hollandiæ; necnon de credentiâ.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15. d. <i>in Turr. Lond.</i>	855
1297	25	18 —	Acquietantiâ comitis Hollandiæ pro dote uxoris suæ, filiæ Regis Angliæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	855
1297	25	20 —	De dotalitio Elizabethæ filiæ Regis, Hollandiæ comitissæ.	Ibid. m. 15. <i>Ibid.</i>	855
1297	25	20 —	De Haya & aliis maneriis, pro dicto dotalitio assignandis.	Ibid. m. 15. in cedula. <i>Ibid.</i>	855
1297	25	—	Henricus de Beaumont & Johannes de Cuyk sub sigillis eorum testificant, quod ipsi sacramentum præstiterunt, nomine Guidonis comitis Flandriæ, quod ipse comes confederationem firmam tenebit cum Rege Angliæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	856

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1297	25	2 Feb.	Potestas data per Regem Angliæ Hugoni le Despenser & Waltero de Bello Campo, procuratoribus suis, ad iuramentum præstandum pro confœderatione tenendâ cum comite Flandriæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	856
1297	25	—	De matrimonio inter Edwardum filium Regis & Philippam, vel Isabellam, filias comitis Flandriæ, in animam Regis jurato.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	856
1297	25	—	De sæpeditis conventionibus juratis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	856
1297	25	6 Feb.	Ad Amadeum comitem Sabaudia, de credentiâ.	Ibid. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Comiti Hollandiæ, de credentiâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Ejusmodi credentiales comiti Flandriæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Consimiles litteræ Johanni comiti Haynoniæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Ejusdem tenoris litteræ Hugoni episcopo Leodensi.	Ibid. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Consimilis argumenti litteræ archiepiscopo Coloniens.	Ibid. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Duci Brabantia, de credentiâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Procuratorium pro renovatione confœderationis, & consensu baronum ac communitatum Flandriæ habendo.	Ibid. m. 14. <i>Ibid.</i>	857
1297	25	6 —	Potestas confœderandi cum duce Lotheringiæ, & multis aliis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	858
1297	25	6 —	Potestas ad confœderandum generaliter.	Ibid. <i>Ibid.</i>	858
1297	25	6 —	De trengis, sive pace, inter Regem Angliæ & Regem Romanorum ex parte unâ, & Regem Franciæ ex aliâ, tractandis & ineundis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	858
1297	25	6 —	De potestate easdem treugas vel pacem, in Regis animam jurandi.	Ibid. <i>Ibid.</i>	859
1297	25	7 —	Archiepiscopo Coloniens de solutione pecuniæ ex parte Regis, retardatâ: necnon de pace inter eundem archiepiscopum & ducem Brabantia tractandâ.	Ibid. m. 15. d. <i>Ibid.</i>	859
1297	25	7 —	Decano Coloniens de pecuniis per gentes ducis Brabantia, ablatis: & de prebendâ in ecclesiâ Dublinens eisdem decano promissâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	859
1297	25	12 —	Generale procuratorium pro sedandis discordiis inter amicos & confœderatos Regis.	Ibid. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	859
1297	25	12 —	Procuratoria pro sedandis discordiis inter quosdam amicos & confœderatos Regis, specialiter nominatos.	Ibid. <i>Ibid.</i>	860
1297	25	12 —	Litteræ Regis ad cardinales nuncios, de tractando super pace.	Ibid. <i>Ibid.</i>	860
1297	25	12 —	De inquirendo super bonis per gentes Regis Franciæ, deprædatis.	Ibid. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	860
1297	25	17 —	De conductu pro mercatoribus Hispaniæ & Portugalliæ.	Ibid. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	860
1297	25	—	Nunciû à Rege Francia Regi Angliæ mittuntur, super negotio liberationis Regis Scotiæ & suorum, necnon executionis treugarum.	Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. 118.	861
1297	25	8 Mar.	Ordinatio facta apud Bruges, inter comitem Flandriæ & episcopum Cestr' pro Rege Angliæ, super gestu navium utriusque regni.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in <i>Turr. Lond.</i>	861
1297	25	16 —	De tractando super matrimonio inter Amadeum comitem Sabaudia & Johannam comitissam Gloucestriæ, filiam Regis.	Pat. 25 Edw. I. p. 1. m. 10. in cedula. <i>Ibid.</i>	861
1297	25	18 —	Comes Flandriæ promisit quod faciet & procurabit magnates ac communitates Flandriæ consentire, & ratificare confœderationes factas inter Regem Angliæ & dictum comitem.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	862
1297	25	18 —	Littera principalis de confœderatione inter Regem & Guidonem comitem Flandriæ, cum consensu quatuor filiorum suorum, contra Reges Franciæ imperpetuum.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	862
1297	25	18 —	Comes Flandriæ promisit Regi quod Philippus filius suus, consentiet prædictis confœderationibus, & appouet sigillum suum.	Ibid. <i>Ibid.</i>	863
1297	25	28 —	Littera Regis Papæ, pro Theobaldo fratre comitis de Barr' electo in episcopum ecclesiæ Metens' commendatoria.	Claus. 25 Edw. I. m. 20. d. in <i>Turr. Lond.</i>	863
1297	25	1 Apr.	Comiti Flandriæ de emendis, pro deprædationibus super mare.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	863
1297	25	7 —	Eidem comiti, ejusdem cum priore tenoris littera.	Ibid. <i>Ibid.</i>	864
1297	25	3 Maii.	Subventio hominibus in Vasconia missa.	Rot. Vascon. 25 Edw. I. m. 12. <i>Ibid.</i>	863
1297	25	5 —	De præmuniendo homines de regno, quod provideant sibi de equis & armis, ad eundem cum Rege in defensione regni.	Claus. 25 Edw. I. m. 17. in cedula. <i>Ibid.</i>	864
1297	25	6 —	De spoliatis in guerrâ Vasconia sublevandis.	Rot. Vascon. 25 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	864
1297	25	14 —	Comiti Flandriæ de negotiis suis.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	864
1297	25	14 —	Comitissæ Flandriæ littera responsalis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	864
1297	25	15 —	Summonitio pro servitio militari.	Claus. 25 Edw. I. m. 14. d. in cedula. <i>Ibid.</i>	865
1297	25	15 —	Episcopo Lincolnien', pro prædicto militari servitio.	Ibid. <i>Ibid.</i>	865
1297	25	15 —	Summonitio comitum & baronum ad transfretandum cum Rege.	Ibid. <i>Ibid.</i>	865
1297	25	17 —	Adolpho Regi Romanorum, de festinando in succursum comitis Flandriæ, & de conveniendo cum Rege.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 13. d. <i>Ibid.</i>	865
1297	25	24 —	Requisitio Regis diversimodè facta hominibus de Scotia, super passagio Regis ad partes transmarinas.	Pat. 25 Edw. I. p. 1. m. 7. <i>Ibid.</i>	866
1297	25	24 —	De gratis faciendis illis de regno Scotiæ, qui cum Rege in passagio ad partes transmarinas, sint ituri.	Ibid. <i>Ibid.</i>	866
1297	25	28 —	Obligatio Simonis de Fraser, super servitio suo in guerrâ contra Regem Franciæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	866
1297	25	4 Jun.	Adolpho Regi Romanorum, de agendis, urgente periculo comitis Flandriæ; & de ipso comite, omni dilatione posthabita, succurrendo.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 13. d. in <i>Turr. Lond.</i>	866
1297	25	4 —	Eidem Regi, de militibus qui proximiores sunt, in auxilium comitis Barri, Regis Angliæ generi, qui jam guerram inceperat, festinandis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	867
1297	25	4 —	Comiti Flandriæ, de credentiâ pro comite Barri.	Ibid. <i>Ibid.</i>	867
1297	25	5 —	Prædicto comiti de victualibus providendis.	Ibid. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	867
1297	25	6 —	De servitio, per Alexandrum Comyn de Boghan, contra Regem Franciæ, jurato.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	867

Index Chronologicus.

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1297	25	6 Jun.	Juramentum Johannis Comyn comitis de Boghan, constabularii Scotiæ, super servitio Regi Angliæ faciend.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	867
1297	25	10 —	Eodem modo jurant Gulielmus Bysset & Ricardus Lovel, Regi servire contra Regem Franciæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	868
1297	25	25 —	Acquietantia Guidonis comitis Flandriæ, recognoscens quod recepit lxxvi. mil' libr' in perpacationem decem mil' libr' pro primo anno auxilii, præstiti contra Franciæ Regem,	Ibid. <i>Ibid.</i>	868
1297	25	3 Jul.	Comiti Flandriæ, de credentiâ pro nuncio Regis.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 13. d. in <i>Turr. Lond.</i>	868
1297	25	9 —	Magnates Scotiæ voluntati Regis submitunt.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	868
1297	25	9 —	Episcopus Glasgouen', Jacobus senescallus & Alexander de Lindeseie, manucaptors pro Roberto de Brus, comite de Carrik, usque dum Margeriam filiam traderet in obsidem.	Ibid. <i>Ibid.</i>	868
1297	25	30 —	Manuceptio magnatum Scotiæ, & servitium eorum contra Regem Franciæ.	Claus. 25 Edw. I. m. 7. d. in <i>Turr. Lond.</i>	869
1297	25	31 —	De terris comiti de Atholes restituendis.	Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	869
1297	25	2 Aug.	Comiti Flandriæ, de Rege excusando super dilatione in transfretando.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 13. d. <i>Ibid.</i>	869
1297	25	2 —	Consimilis littera Isabellæ comitissæ Flandriæ.	Ibid. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	870
1297	25	2 —	Conventio cum nobilibus Burgundiæ, super servitio Regi præstando pro subsidio, illis annuatim solvendo.	Ibid. m. 13. <i>Ibid.</i>	870
1297	25	2 —	Amadeo comiti Sabaudiæ, de transfretatione Regis in succursum comitis Flandriæ.	Ibid. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	870
1297	25	2 —	Consimiles litteræ comiti Barri & multis Burgundiæ nobilibus, in conventionem cum Rege supra nominatis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	871
1297	25	2 —	Ejusmodi littera Johanni duci Brabantiæ, genero Regis Angliæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	871
1297	25	2 —	Ejusmodi litteræ multis Flandriæ nobilibus.	Ibid. <i>Ibid.</i>	871
1297	25	2 —	Consimiles litteræ hominibus & communitati quarundam villarum.	Ibid. <i>Ibid.</i>	871
1297	25	2 —	Ottoni de Grandisono, de festinando in Flandriam, inf occursum Regis.	Ibid. m. 13. t. <i>Ibid.</i>	871
1297	25	2 —	Ejusmodi ferè littera Clay de Cacheche.	Ibid. <i>Ibid.</i>	871
1297	25	5 —	Potestas Johanni le Bretun custodi civitatis London' facta, ad amercand' aldermannos & alios; necnon ad castigand' & puniend' vicecomites & ipsorum ministros, mercedem pro executione sui officii capientes.	Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 9. <i>Ibid.</i>	872
1297	25	7 —	De orationibus pro Rege ad partes transmarinas transfretaturo.	Claus. 25 Edw. I. m. 8. d. <i>Ibid.</i>	872
1297	25	9 —	De juramento ad transfretandum cum Rege contra Regem Franciæ, præstato per Johannem Comyn de Kilbride & alios.	Ibid. m. 7. d. <i>Ibid.</i>	872
1297	25	9 —	Pro Johanne de Dromman transfretaturo cum Rege.	Ibid. <i>Ibid.</i>	872
1297	25	12 —	De constabulario Angliæ & mareschallo officia sua abdicantibus; & de Rege excusando, super exactionibus in regno factis per necessitates diversarum guerrarum.	Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 7. <i>Ibid.</i>	872
1297	25	13 —	Adolpho Regi Romanorum, de festinando in succursum comitis Flandriæ.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	873
1297	25	13 —	Comiti Flandriæ, de Rege transfretando, & succursu circumquaque appropinquante.	Ibid. <i>Ibid.</i>	874
1297	25	13 —	Consimilis littera Isabellæ comitissæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	874
1297	25	13 —	Communitati de Bruges, de passagio Regis, & succursu undecunque parato.	Ibid. <i>Ibid.</i>	874
1297	25	14 —	Custodia terræ Scotiæ commissa Briano filio Alani.	Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	874
1297	25	19 —	De prædictâ custodiâ terræ Scotiæ Briano filio Alani liberandâ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	874
1297	25	19 —	Archiepiscopo Cantuar', de non fulminando excommunicationis sententiam contra ministros Regis, captos bladi de mandato suo.	Claus. 25 Edw. I. m. 8. <i>Ibid.</i>	875
1297	25	—	De promulgantibus sententias excommunicationis in ministros Regis, capiendis & imprisonandis.	Pat. 25 Edw. I. p. 1. m. 12. <i>Ibid.</i>	875
1297	25	21 —	De Rege excusando erga barones Vasconie.	Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 13. <i>Ibid.</i>	875
1297	25	21 —	Baronibus Angliæ in Vasconia, de non recedendo sine licentiâ comitis Lincolnie, locum tenentis Regis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	876
1297	25	22 —	Obligatio Johannis comitis de Atheles, & aliorum de Scotia, pro illis quos manuceperunt coram Rege.	Claus. 25 Edw. I. m. 8. d. <i>Ibid.</i>	876
1297	25	22 —	Transfretatio Regis in Flandriam.	Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 7. <i>Ibid.</i>	876
1297	25	—	Edwardus filius Regis locumtenens.	Ibid. <i>Ibid.</i>	876
1297	25	23 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, super pace inter Reges reformandâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	877
1297	25	28 —	Johannes de Hodlestoñ constituitur custos Galwedie.	Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	877
1297	25	28 —	Briano filio Alani datur potestas præsentandi Anglos ad ecclesias in regno Scotiæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	877
1297	25	28 —	Quod octava concessio facta domino Regi pro confirmatione magna cartæ, non cedat populo in prejudicium vel consequentiam.	Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 6. <i>Ibid.</i>	877
1297	25	7 Sept.	Ne congregations seu conventicula teneantur.	Claus. 25 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	878
1297	25	15 —	Magna carta de libertatibus & carta de Forestâ à Rege confirmatæ, pro octavâ bonorum singulorum laicorum, per totum regnum levandâ.	Ibid. m. 6. d. <i>Ibid.</i>	878
1297	25	26 —	Rex Angliæ mandat suis quod proficiantur cum equis & armis, ad Brianum filium Alani, ad partes Scotiæ.	Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 1. d. <i>Ibid.</i>	878
1297	25	9 Oct.	Prima sufferentia, capta inter Angliæ & Franciæ Reges, sub nomine Regis Angliæ.	Ex Litt. & Autogr. Edw. I. <i>Ibid.</i>	878
1297	25	9 —	De dictâ sufferentiâ, ex parte Regis Franciæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	879
1297	25	12 —	Mandatum vicecomitibus London', quod Magna Cartâ de libertatibus firmiter observetur.	In cedula Confrm. Mag. Car. in Archiv. Civ. London.	879

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1297	25	15 Oct.	De antedictâ sufferentiâ inter Reges Angliæ & Franciæ proclamandâ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	879
1297	25	16 —	Littera Adolphi Regis Romanorum, Regi Angliæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	880
1297	25	20 —	Mandatum est vicecomitibus & aliis, quod sufferentiam inter Reges Angliæ & Franciæ publicè proclamari & firmiter observari faciant.	Claus. 25 Edw. I. m. 28. d. <i>Ibid.</i>	880
1297	25	5 Nov.	<i>Rex Magnam Cartam cum quibusdam adjectis articulis, & Cartam de Foresta, concessit & confirmavit, apud Gandavum, quinto die Nov. A. D. 1297.</i>	<i>Ex Orig. Bibl. Cotton. Cart. Antiq. VII. 9.</i>	880
1297	25	14 —	De recipiendo Robertum de Brus ad pacem Regis.	Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 1. in <i>Turr. Lond.</i>	881
1297	26	17 —	<i>Mandatum de Magna Carta & Carta de Libertatibus Forestæ publicandis.</i>	Claus. 25 Edw. I. a tergo. <i>Ibid.</i>	881
1297	26	23 —	De treugis per Regem Franciæ prorogatis; & nominibus alligatorum.	Rot. Aleman. 27 Edw. I. m. 9. <i>Ibid.</i>	881
1297	26	23 —	De treugis per Regem Angliæ prorogatis; & nominibus confœderatorum.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. Ibid.</i>	881
1297	26	14 Dec.	Notificatio sufferentiæ prorogata.	Claus. 26 Edw. I. m. 17. d. <i>Ibid.</i>	882
1297	26	14 —	<i>De veniendo cum equis & armis ad transfretandum in Flandriam.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	883
1297	26	14 —	<i>De furniando & braciando pro Wallensibus, versus partes Scotiæ proficiscentibus.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	883
1298	26	8 Jan.	<i>De providendo de equis & armis, cum Rege, ad partes Scotiæ proficiscendum.</i>	<i>Ibid, m. 15. d. Ibid.</i>	883
1298	26	15 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de matrimonio cum sorore Regis Franciæ in ordine ad pacem contrahendâ; & de regno Scotiæ minus justè detento.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	883
1298	26	15 —	<i>Instrumentum responsonis ex parte Philippi Regis Franciæ, & in presentid ejus datæ quibusdam nuntiis Edwardi Regis Angliæ, super querelis eorum; necnon de inobservatione treugarum, sive induciarum inter ambos Reges sancitarum.</i>	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 20.</i>	884
1298	26	22 —	<i>De procedendo ad partes Scotiæ, & non expectando adventum Wallensium.</i>	Claus. 26 Edw. I. m. 16. d. in <i>Turr. Lond.</i>	884
1298	26	—	<i>Litteræ nunciatorum Regis Angliæ, promittentium se curatores erga dictum Regem, quod ipse infra certum tempus mitteret ad curiam Romanam solempnes nuncios, pro perfectione pacis inter Reges Angliæ & Franciæ.</i>	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 116.</i>	885
1298	26	1 Feb.	De sufferentiâ sæpe dictâ per Regem Franciæ ad Epiphaniam proximo anno venturam, prolongatâ.	Rot. Aleman. 27 Edw. I. m. 9. in <i>Turr. Lond.</i>	885
1298	26	4 —	De sufferentiâ inter Reges Angliæ & Franciâ observandâ.	Claus. 26 Edw. I. m. 15. d. <i>Ibid.</i>	886
1298	26	12 —	Explicatio clausulæ in sufferentiâ antedictâ per Regem Franciæ.	Rot. Aleman. 26 Edw. I. m. 9. <i>Ibid.</i>	886
1298	26	14 —	<i>De navibus congregandis apud Exclusas in Flandria, pro passagio Regis in Angliam.</i>	Claus. 26 Edw. I. m. 15. d. <i>Ibid.</i>	886
1298	26	18 —	Nuncii Regis Angliæ ad Papam mittuntur, super negotio pacis inter Angliæ & Franciæ Reges reformandæ.	Rot. Miscel. n. 24. <i>Ibid.</i>	887
1298	26	18 —	Cardinalibus ecclesiæ Romanæ, super eodem negotio.	<i>Ibid. Ibid.</i>	887
1298	26	18 —	Submissio specialis Regis Angliæ ordinationi Papæ facta, super omnibus discordiis & guerris inter Reges Angliæ & Franciæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	887
1298	26	20 —	De potestate substituendi super generali submissione.	<i>Ibid. Ibid.</i>	887
1298	26	20 —	De potestate substituendi super submissione speciali.	<i>Ibid. Ibid.</i>	888
1298	26	7 Mar.	Obligatio Regis Angliæ de triginta milibus libr' solvend' nobilibus Burgundiæ, pro auxilio dicto Regi contra Regem Franciæ præstando.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	888
1298	26	14 —	Compromissum Regis Franciæ ad Papam, super pace cum Rege Angliæ.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	888
1298	26	14 —	De reditu Regis à partibus Flandriæ.	Pat. 26 Edw. I. m. 23. <i>Ibid.</i>	889
1298	26	15 —	<i>De consilio summonendo.</i>	Claus. 26 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	889
1298	26	17 —	<i>Rex gratias agit Johanni de Warenna comiti Surriæ, super negotio Scotiæ.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	889
1298	26	30 —	<i>Comiti Ultoniæ, de pace in Hibernia conservandâ, Rege versus partes Scotiæ profecturo.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	889
1298	26	30 —	<i>De veniendo usque Eborum & exinde proficiscendo ad partes Scotiæ.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	890
1298	26	3 Apr.	<i>Instrumentum responsonis quam dedit Rex Angliæ, religiosi à Philippo Rege Franciæ ei missis, super negotio liberationis Regis Scotiæ & suorum, nec non executionis treugarum.</i>	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 130. b.</i>	890
1298	26	4 —	De inquirendo super gravaminibus populo regni factis, in singulis comitatibus.	Pat. 26 Edw. I. m. 21. in <i>Turr. Lond.</i>	891
1298	26	8 —	<i>De Wallensibus eligendis, & ad Regem usque Karliol' mittendis.</i>	Claus. 26 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	891
1298	26	10 —	<i>De parlamento tenendo apud Eborum: hominibus ad arma interim in villa de Berewyco, pro ipsius salvatione & tuitione, dimissis.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	891
1298	26	11 —	<i>Rex reddit civibus London' civitatem suam, unâ cum majoritate & libertatibus suis universis.</i>	Pat. 26 Edw. I. m. 20. <i>Ibid.</i>	892
1298	26	20 —	Procuratores per nobiles Burgundiæ constituti, ad compromittendum in Bonifacium VIII. Papam, super pace cum Rege Franciæ.	Rot. Miscellan. n. 19. <i>Ibid.</i>	892
1298	26	25 —	De pecuniâ, nomine Regis, à Jerosolimæ & Siciliæ Rege recipiendâ, per Henricum comitem Barri.	Pat. 26 Edw. I. m. 18. <i>Ibid.</i>	893
1298	26	17 Jun.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, Regi Scotiæ, super confirmatione & consecratione Willielmi de Lamberton, episcopi Sancti Andree.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	893
1288	26	27 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, quod Adolphus Rex Romanorum, & Rex Franciæ, uterque suis juribus, finibus & limitibus sit contentus.	<i>Ibid. Ibid.</i>	893
1298	26	30 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de compromisso Regis in Papam, tamquam in privatam personam, super guerris cum Rege Franciæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	893
1298	26	30 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, super adnullatione conventionum factarum inter Regem Angliæ & comitem Flandriæ, de matrimonio contrahendo inter filium Regis & filiam præfati comitis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	894
1298	26	30 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, in quâ continetur instrumentum finalis pronuntiationis à Papæ factæ, super omnimodis guerris & controversiis inter Reges Angliæ & Franciæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	894

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1298	26	30 Jun.	Compromissum per nuncios Regis Angliæ, de discordiis inter ipsum & Regem Franciæ, ad Bonifacium VIII. necnon ordinatio Pape super iisdem.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	896
1298	26	1 Jul.	Bulla Bonifacii VIII. Pape, continens dispensationem matrimonii inter Regem Angliæ, & Margaretam sororem Regis Franciæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	897
1298	26	10 —	Bulla Bonifacii VIII. Pape monitoria, ut Rex Angliæ à quolibet turbatione, seu guerrâ Scotiæ desistat.	Ibid. <i>Ibid.</i>	897
1298	26	19 Aug.	<i>Instrumentum continens responsiones & requestas Regi Angliæ propositas, per nuncios Regis Franciæ, super infractione treugæ ex parte Anglorum.</i>	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 145.</i>	898
1298	26	26 Sept.	Summonitio pro exercitu Scotiæ, apud Karliol.	<i>Claus. 26 Edw. I. m. 6. d. in Turr. Lond.</i>	899
1298	26	5 Oct.	Bulla Bonifacii VIII. Pape, de subsidio mittendo Regi Armeniæ, ad defensionem regni sui.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	900
1298	26	9 Nov.	De interceptionibus perpetratis, & captivis detentis per Regem Franciæ, contra formam sufferentiæ.	<i>Rot. Aleman. 26 Edw. I. m. 10. in Turr. Lond.</i>	900
1298	27	16 —	<i>De fossatoribus eligend' in com' Ebôr' & ad Regem usque Berewicum ducend'.</i>	<i>Pat. 27 Edw. I. m. 3. Ibid.</i>	901
1298	27	25 —	<i>De assidendo homines ad arma, & de eligendo homines pedites.</i>	<i>Ibid. m. 40. Ibid.</i>	901
1298	27	25 —	<i>De intendendo Roberto de Clifford in comitatibus Cambr', Westmerl', Lanc', & valle de Anand'.</i>	<i>Ibid. n. 41. Ibid.</i>	901
1298	27	3 Dec.	<i>De summonitione servicii Regis de Quinque Portubus.</i>	<i>Claus. 27 Edw. I. m. 20. d. Ibid.</i>	901
1299	27	—	Tenores litterarum ad Papam, ad Regem Armeniæ, & ad patriarcham Hierosolimitan', super miserabili statu Terræ Sanctæ.	<i>Ibid. m. 15. d. Ibid.</i>	902
1299	27	12 Mar.	Ut viri benè instructi de Vasconia intersint tractationibus apud Mosterolium.	<i>Rot. Vascon. 27 Edw. I. m. 3. Ibid.</i>	902
1299	27	23 —	Bulla Bonifacii VIII. Pape Regi Angliæ, ad pacem cum Rege Franciæ, hortatoria.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	902
1299	27	22 Apr.	De terris & hominibus Vasconia, per dictum Papæ, in ejus manus assignandis.	<i>Rot. Aleman. 27 Edw. I. m. 12. in Turr. Lond.</i>	902
1299	27	22 —	De potestate ad ponendum terras & homines Vasconia in manus episcopi Vicentini, nomine Pape, secundum tenorem dicti prænotati.	<i>Ibid. m. 11. Ibid.</i>	903
1299	27	22 —	<i>Pro civibus London', qui, Rege in partibus Flandriæ existente, cum Edwardo filio suo, ad partes maritimas, in comitatibus Kancie & Sussex, contra Gallos iverunt.</i>	<i>Pat. 27 Edw. I. m. 29. Ibid.</i>	903
1299	27	25 —	Bulla Bonifacii VIII. Pape, de Raymundo episcopo Vicentino, ad terras & omnia, per Reges Angliæ & Franciæ, in manus & posse Pape ponenda, assignato.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	904
1299	27	12 Maii.	Amadeus comes Sabaudia, ad contrahend' nomine Regis Angliæ, matrimonium cum Margareta, sorore Regis Franciæ; necnon ad jurand' pro Edwardo filio suo, sponsalia cum Isabella filiâ dicti Regis Franciæ, assignatus.	<i>Rot. Aleman. 27 Edm. I. m. 11. in Turr. Lond.</i>	904
1299	27	12 —	Procuratorium generale Regis Angliæ pro nunciis suis, ad omnia faciend' quæ ad plenam pacem pertinent.	Ibid. <i>Ibid.</i>	904
1299	27	15 —	Henr' de Laey comes Lincoln' per Edwardum filium Regis, ad supradicta sponsalia contrahend' specialis nuncius constitutus.	Ibid. <i>Ibid.</i>	905
1299	27	23 —	Quod ministri Regis in Vasconia episcopum Vicentinum curialiter tractant.	<i>Ibid. m. 10. Ibid.</i>	905
1299	27	23 —	De tradendo terras & bona Regis in Vasconia ad episcopum Vicent' in manibus & nomine Pape, custodienda.	<i>Ibid. m. 11. Ibid.</i>	905
1299	27	5 Jun.	De associando Gerardum de Vispeins, & Amadeum de Lebreto, nuncios in generali procuratorio prænominatis.	<i>Ibid. Ibid.</i>	905
1299	27	12 —	Bulla Bonifacii VIII. Pape, pro societate de Spinis de Florentia, ob mutuum non datum, deprecatoria.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	905
1299	27	14 —	Potestas constabulario Dovor' facta ad deliberandum Johannem de Balliol episcopo Vicentino, apud Wissant.	Ex Rot. <i>Ibid.</i>	906
1299	27	19 —	Compositio facta per nuncios Regum Angliæ & Franciæ, apud Musteroilium; mediante episcopo Vicentino, nuncio Bonifacii VIII. Pape, super pace inter ipsos Reges, reformandâ.	Ex Orig. <i>Ibid.</i>	906
1299	27	27 —	Bulla Bonifacii VIII. Pape monitoria, ut Rex desistat à guerrâ Scotiæ, cum regnum Scotiæ sit ecclesiæ Romanæ feudum.	Ibid. <i>Ibid.</i>	907
1299	27	14 Jul.	Ratificatio tractatus pacis habiti apud Musteroilium, coram episcopo Vicentino, Pape nuncio.	<i>Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	908
1299	27	16 —	<i>De die veniendi ad Regem apud Karliol' prorogato.</i>	<i>Claus. 27 Edw. I. m. 12. d. Ibid.</i>	908
1299	27	18 —	Littera episcopi Vicentini, testificans traditionem Johannis de Balliolo, dicto episcopo factam, secundum formam mandati apostolici, Regi Angliæ directi.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scac.</i>	909
1299	27	18 —	Littera prædicti episcopi Gallicè, de receptione Johannis de Balliolo apud Witsand.	Ibid. <i>Ibid.</i>	909
1299	27	21 —	Prima prorogatio sufferentiæ inter Reges Angliæ & Franciæ per Bonifacium Papam.	Ibid. <i>Ibid.</i>	910
1299	27	29 —	Bulla Bonifacii VIII. Pape, de consensu Regum Angliæ & Franciæ super facto Vasconia; quod uterque partem, quam ad præsens tenet, de cætero retinebit.	Ibid. <i>Ibid.</i>	910
1299	27	Aug.	Ratificatio tractatus apud Musteroilium, coram nuncio Pape habiti, per Regem Franciæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	911
1299	27	3 —	Compositio per nuncios Angliæ & Franciæ apud Muroill', de pace faciendâ inter ipsos Reges, secundum formam pronunciations domini Pape, coram episcopo Vicentino, & sub sigillo ejusdem episcopi.	Ibid. <i>Ibid.</i>	911
1299	27	3 —	<i>Littera testimoniales super protestatione Regis Franciæ; quod si Rex Angliæ titulum ducis Aquitanie sibi attribuat, vel ipsi ab aliis attribuat, id prædicto Regi Franciæ nullum posse generare damnum, vel præjudicium.</i>	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 162.</i>	911
1299	27	10 Sept.	Assignatio dotis Margareta Regina Angliæ, sorori Regis Franciæ.	<i>Pat. 27 Edw. m. 4. in Turr. Lond.</i>	912

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1299	27	11 Sept.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de treugarum prorogatione; necnon de petitis in litterâ Regis Angliæ, eidem Papæ missâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	913
1299	27	17 —	<i>De veniendo cum equis & armis usque Eborum.</i>	<i>Claus. 27 Edw. I. m. 9. d. in Turr. Lond.</i>	913
1299	27	18 —	<i>De navibus & bonis hominum de regno Franciæ captis ante guerram, arrestandis.</i>	<i>Pat. 27 Edw. I. m. 11. Ibid.</i>	913
1299	27	18 Oct.	Exemplificatio litterarum patent' Joh' de Britannia comiti Richemund' à Rege Henrico III. factarum, propter rupturam sigilli dicti Regis.	<i>Ibid. m. 7. Ibid.</i>	914
1299	27	30 —	<i>Inhibitio ne cleri aliquid presument ordinare in instanti congregatione, contra personam Regis aut dignitatem suam.</i>	<i>Ibid. m. 5. Ibid.</i>	914
1299	27	31 —	<i>De orando pro Rege, qui gressus suos ad partes Scotiæ, cum comitibus nobilitum regni, ad presens proponit.</i>	<i>Claus. 27 Edw. I. m. 7. d. Ibid.</i>	914
1299	27	3 Nov.	Relaxatio Amadæi comitis Sabaudia, terrarum in Angliâ.	<i>Rot. Placit. coram Reg. n. 43. Ibid.</i>	914
1299	27	18 —	De sufferentiâ, per custodes regni Scotiæ, nomine Johannis de Baillo, approbatâ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	915
1299	27	14 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ responsis ad litteras Regis, per quas rogavit Papam ut veniret versus Lugdunum, pro consummatione negotii inter ipsum & Regem Franciæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	915
1299	28	21 —	<i>De invitando homines petiles ad veniendum ad Regem usque Berewicum super Tuedam.</i>	<i>Claus. 28 Edw. I. m. 17. d. in Turr. Lond.</i>	915
1299	28	22 —	<i>De hominibus armatis usque Berewicum mittendis per clerum archiepiscopatis Eborum.</i>	<i>Ibid. m. 17. Ibid.</i>	916
1299	28	30 —	Prorogatio treugarum per Bonifacium Papam à Rege Angliæ approbata.	<i>Ex Orig. Ibid.</i>	916
1299	28	30 Dec.	<i>Inhibitio torneamentorum & burdicarum.</i>	<i>Claus. 28 Edw. I. m. 17. d. Ibid.</i>	916
1299	28	30 —	<i>De servitio Regis summonendo ad proficiendum contra Scotos.</i>	<i>Ibid. m. 16. d. Ibid.</i>	916
1300	28	17 Jan.	<i>De fide adhibendâ Johanni Wogan justiciario Hiberniæ.</i>	<i>Ibid. m. 15. in Cedula. Ibid.</i>	917
1300	28	17 —	<i>Brevia missa diversis vicecomitibus, præcipiendo mercatoribus quod suppleant victualia pro exercitu Regis apud Karliol.</i>	<i>Brevia temp. Edw. I. Ibid.</i>	917
1300	28	17 Mar.	Rex ad filiam comitissam Hollandiæ, super dotalicio suo.	<i>Claus. 28 Edw. I. m. 13. d. Ibid.</i>	918
1300	28	17 —	Guydoni comiti Flandriæ, super requisitis per nuncios.	<i>Ibid. Ibid.</i>	918
1300	28	20 —	<i>Quod milites & burgenses ad parlamentum venientes, rationabiles expensas suas habeant.</i>	<i>Ibid. m. 12. d. Ibid.</i>	918
1300	28	26 —	<i>Quod monetariorum & crokardorum non currat in regno.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	919
1300	28	27 —	<i>De militibus mittend' usque Eborum ad faciendum ea que tunc eis ibidem injungetur, pro observatione Magnæ Cartæ & Cartæ de Forestâ.</i>	<i>Ibid. m. 11. d. Ibid.</i>	919
1300	28	28 —	<i>Quod vicecomites Magnam Cartam & Cartam de Forestâ, in pleno comitatu, quater per annum legi & publicè proclamari faciant.</i>	<i>Ibid. m. 8. d. Ibid.</i>	919
1300	28	7 Apr.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de Terrâ Sanctâ recuperandâ, cooperantibus Tartarorum domino, cum Jurgianorum & Armeniæ Regibus, contra Soldanum Babylonicum.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	919
1300	28	11 —	<i>De equis & armis providendis ad proficiendum cum Rege contra Scotos.</i>	<i>Brevia temp. Edw. I. in Turr. Lond.</i>	920
1300	28	15 —	De gravaminibus allevandis.	<i>Claus. 28 Edw. I. m. 7. d. Ibid.</i>	920
1300	28	15 —	Ad Papam, de pronuciandis virtute compromissi, expediendis.	<i>Rot. Aleman. 28 Edw. I. m. 8. Ibid.</i>	920
1300	28	13 Jun.	<i>Quod religiosi & barones de com' Cestr' gaudeant libertatibus, quibus usi fuerunt tempore Ranulphi comitis Cestræ.</i>	<i>Pat. 28 Edw. I. m. 13. Ibid.</i>	921
1300	28	15 Jul.	<i>De imprisonando pedites de com' Ebor' qui receptis vadis Regis, ad eundem in expeditionem Scotiæ, furtim de exercitu recesserunt.</i>	<i>Ibid. m. 9. Ibid.</i>	921
1300	28	27 —	<i>De hominibus peditibus in comitatu Eborum eligend' & usque Karliol' duccendis.</i>	<i>Ibid. m. 8. Ibid.</i>	921
1300	28	24 Aug.	De responsione Papæ & aliis de mente suâ, per nuncium Regi Angliæ, vivâ voce intimandâ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	922
1300	28	25 Sept.	Archiepiscopo Cantuar' de exequiis Edmundi comitis Cornubiæ defuncti, celebrandis.	<i>Claus. 28 Edw. I. m. 4. d. in Turr. Lond.</i>	922
1300	28	26 —	Litteræ Regis de nunciis ad Papam, super compromisso & reformatione pacis sæpeditæ, missis.	<i>Rot. Aleman. 28 Edw. I. m. 8. Ibid.</i>	922
1300	28	26 —	<i>De parlamento tenendo apud Lincoln', & de Carta de Foresta in singulis suis articulis firmiter observandâ.</i>	<i>Claus. 28 Edw. I. m. 3. d. Ibid.</i>	923
1300	28	26 —	<i>Mandatur abbati Westmon' quod, scrutatisronicis & archivis domûs suæ, quicquid invenire poterit quod tangat regnum Scotiæ, Regi transmittat.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	923
1300	28	26 —	<i>De quibusdam liseretis & in jure scripto expertis, universitatis Oxon' ad parlamentum apud Lincoln' mittend'; super jure & dominio quæ Regi in regno Scotiæ competunt, suum consiliû impensuris.</i>	<i>Ibid. m. 2. d. Ibid.</i>	924
1300	28	7 Oct.	Fidelitas Roberti episcopi Glascuensis, jurata super la Croys Netz & la Blake Rude de Escocæ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	924
1300	28	21 —	Secunda prorogatio treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ, per Papam facta.	<i>Ibid. Ibid.</i>	924
1300	28	30 —	De treugis Scotis per Regem Angliæ concessis, ad petitionem Regis Franciæ.	<i>Pat. 28 Edw. I. m. 3. in Turr. Lond.</i>	924
1300	28	30 —	Notificatio dictæ sufferentiæ, ad Patricium de Dumbar comitem Marchiæ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	925
1300	28	6 Nov.	De primâ sufferentiâ concessâ Scotiæ apud Domfres, ad preces Regis Franciæ.	<i>Ibid. Ibid.</i>	925
1300	29	21 —	De fidelitate civium Baionæ.	<i>Rot. Aleman. 29 Edw. I. m. 8. in Turr. Lond.</i>	925
1300	29	26 —	Duci Brabantie genero Regis, de credentiâ.	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 12. d. Ibid.</i>	926
1300	29	27 —	De tractando cum duce Brabantie & Margareta ducissâ, consorte suâ.	<i>Pat. 29 Edw. I. m. 34. Ibid.</i>	926
1300	29	15 Dec.	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de pecuniâ decimæ in Hyberniâ collectæ, & per justiciarios Regis arrestatâ, dearestandâ.	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	926
1301	29	12 Feb.	Exemplar litterarum Angliæ procerum, in parlamento apud Lincoln' convenientium, in quibus respondent litteris papalibus, regnum Scotiæ tangentibus: negant regnum Scotiæ esse feudum Romaniæ ecclesiæ: supremum dominium dicti regni Scotiæ, Regibus Angliæ, de jure debitum, auctacter vendicant; & pernegant jurisdictionem Papæ in temporalibus quoquo modo.	<i>Ibid. Ibid.</i>	926

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1301	29	14 Feb.	<i>Confirmatio Cartarum de Libertatibus Angliæ.</i>	<i>Ex Orig. Bibl. Bodl. MS. Furney. n. 8.</i>	927
1301	29	14 —	<i>Quod comes Norfolciæ marescallus Angliæ, ad Regem accedere velit: sed si fortè in propria personâ minimè valeat, aliquem militem mittat, qui possit officium suum exequi loco sui.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 16. d. in cedula. in Turr. Lond.</i>	927
1301	29	14 —	<i>De navibus ad Regem usque Berewicum mittendis.</i>	<i>Ibid. m. 15. d. Ibid.</i>	928
1301	29	14 —	<i>De scrutinio faciendo ne pecunia, vel vasa aliqua argentea extra regnum deferantur.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	928
1301	29	22 —	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ de credentiâ; necnon super quibusdam litteratoriè missis.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	928
1301	29	26 —	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ, per quam decima in subsidium Terræ Sanctæ collectam, Regi concessit.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	928
1301	29	26 —	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ hortatoria, ne pro particulâ regni Franciæ rehabendâ, Terræ Sanctæ recuperandæ transeat occasio; & quod Regi Franciæ, ut juveni pravis seducto consiliis, ac adulatorum malitiâ instigato, Rex Angliæ adquiescat.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	929
1301	29	28 —	<i>Pro civitate Baionæ, de debitis brevi tempore solvendis.</i>	<i>Rot. Vascon. 29 Edw. I. m. 3. in Turr. Lond.</i>	930
1301	29	—	<i>De exequiis Edmundi comitis Cornubiæ in monasterio de Hailles, celebrandis.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 16. d. Ibid.</i>	930
1301	29	1 Mar.	<i>Indulgentiâ Regi concessa, de confessore eligendo.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	930
1301	29	1 —	<i>Indulgentiâ pro servientibus Regis, quod possint, in absentia proprii sacerdotis, capellano Regis confiteri.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	930
1301	29	1 —	<i>Quod servientes Edwardi filii Regis possint capellano eorum peccata confiteri, proprio sacerdote absente.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	931
1301	29	1 —	<i>Procuratorium de tractando cum nunciis Franciæ, super pace Scottorum.</i>	<i>Rot. Aleman. 29 Edw. I. m. 7. in Turr. Lond.</i>	931
1301	29	12 —	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ, per quam remittit de decimis in subsidium Terræ Sanctæ deputatis, à Rege perceptis; & de exactionibus personis ecclesiasticis impositis.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	931
1301	29	18 —	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ Regi Angliæ, de annuo censu mille marc' sterling' Romanæ ecclesiæ debito, pro undecim annis proximè præteritis, solvendo.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	931
1301	29	4 Apr.	<i>Quod comes Hereford' ad principem Walliæ apud Karliol' personaliter veniat: mittendo Regi usque Berewicum, aliquem qui officium constabularii Angliæ in exercitu, vice sua, exercere valeat.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 12. d. in Turr. Lond.</i>	931
1301	29	1 Maii.	<i>Ad tractandum cum nunciis Regis Franciæ, super pace cum Scotis.</i>	<i>Rot. Aleman. 29 Edw. I. m. 7. Ibid.</i>	932
1301	29	7 —	<i>Responsio ad litteras Bonifacii VIII. Papæ antedictas, declaratoria de jure Regis Angliæ ad regnum Scotiæ.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 10 & 9. d. Ibid.</i>	932
1301	29	13 —	<i>Potestas constabulario castri de Edenbourg' recipiendi ad pacem & voluntatem Regis, homines mediocres de partibus Scotiæ.</i>	<i>Pat. 29 Edw. I. m. 15. Ibid.</i>	934
1301	29	21 —	<i>Quod justiciarius Hiberniæ ad Regem in Scotia accelat.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 8. d. Ibid.</i>	934
1301	29	27 —	<i>Littera Regis Franciæ pro episcopo Abrincensi.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	934
1301	29	1 Jun.	<i>De proditoribus civitatis Baionæ arrestandis.</i>	<i>Rot. Vascon. 29 Edw. I. m. 4. in Turr. Lond.</i>	934
1301	29	2 —	<i>Quod nobiles & stipendiarii ducatus Aquitaniæ, ad solutionem debitorum suorum ad præsens nullatenus compellantur.</i>	<i>Pat. 29 Edw. I. m. 12. Ibid.</i>	934
1301	29	24 Aug.	<i>Procuratorium Regis missum ad curiam Romanam, super expeditione pacis, virtute compromissi sepe dicti.</i>	<i>Rot. Aleman. 29 Edw. I. m. 7. Ibid.</i>	935
1301	29	24 —	<i>Littera Papæ super negotio antedicto; necnon de credentiâ.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 2. d. Ibid.</i>	935
1301	29	24 Sept.	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ, pro nonnullis mercatoribus de societate Spinorum, occasione homicidii arrestatis, deliberandis.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	935
1301	29	4 Oct.	<i>Quod magistri navium & alii nautæ, versus portus regni Franciæ navigantes, sibi caveant de inimicis suis.</i>	<i>Claus. 29 Edw. I. m. 5. d. in Turr. Lond.</i>	936
1301	29	14 —	<i>De tractando super discordiis inter Reges Angliæ & Franciæ.</i>	<i>Pat. 29 Edw. I. m. 2. Ibid.</i>	936
1301	29	14 —	<i>Procuratorium super treugis genti Scottorum concedendis.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	936
1301	30	18 Dec.	<i>De orando pro Rege.</i>	<i>Claus. 30 Edw. I. m. 18. d. Ibid.</i>	936
1301	30	23 —	<i>Tertia prorogatio treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ, facta per Papam.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	936
1301	30	26 Jan.	<i>Sufferentia concessa Scottis, nomine Regis Franciæ.</i>	<i>Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 7. in Turr. Lond.</i>	937
1301	30	26 —	<i>Sufferentiæ Scottis concessæ apud Anvers, per Regem Franciæ ratificatio.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	937
1302	30	26 —	<i>Sufferentiæ Scottis, nomine Regis Franciæ, concessæ per Regem Angliæ, ratificatio.</i>	<i>Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 7. in Turr. Lond.</i>	938
1302	30	12 Feb.	<i>Conductus pro nuncio ad comitissam Hollandiæ misso.</i>	<i>Pat. 30 Edw. I. m. 31. Ibid.</i>	938
1302	30	23 —	<i>Litteræ ad magnates Hyberniciæ, de guerrâ Sootiæ finaliter terminandâ.</i>	<i>Claus. 30 Edw. I. m. 16. d. Ibid.</i>	938
1302	30	23 —	<i>Ad tractandum cum magnatibus Hyberniciæ, super expeditione guerræ Scotiæ.</i>	<i>Ibid. in cedula. Ibid.</i>	939
1302	30	5 Mar.	<i>Littera Regis ad Papam pro expeditione eorum quæ restant pronuntiandâ, super negotio compromissi.</i>	<i>Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 6. Ibid.</i>	939
1302	30	5 —	<i>Ad Papam, super eodem negotio compromissi.</i>	<i>Ibid. Ibid.</i>	939
1302	30	6 Apr.	<i>Bulla Bonifacii VIII. Papæ, per quam petit ne Rex concipiat rancorem contra Jo' de Lovetot, in inquirendo & prosequendo episcopum Coventr' & Lichfeld', super quibusdam excessibus ab eo commissis.</i>	<i>Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	939
1302	30	12 —	<i>Rogerus le Bygod Regi reddit dominium comitatûs Norff' & marescalciam Angliæ.</i>	<i>Claus. 30 Edw. I. m. 14. d. in Turr. Lond.</i>	940
1302	30	25 —	<i>Procuratorium tractandi de reformatione pacis inter Reges Angliæ & Franciæ.</i>	<i>Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 6. Ibid.</i>	940
1302	30	12 Jun.	<i>De transgressionibus contra formam treugarum cum Francia emendandis.</i>	<i>Rot. Vascon. 30 Edw. I. m. 3. Ibid.</i>	940
1302	30	12 Jul.	<i>Rex reddidit honorem comitis Norff' & marescalciam Angliæ, Rogero le Bygod.</i>	<i>Cart. 30 Edw. I. n. 24. Ibid.</i>	940
1302	30	24 —	<i>De interceptionibus in ducatu Aquitaniæ, contra formam sufferentiæ factis, emendandis.</i>	<i>Rot. Vascon. 30 Edw. I. m. 2. Ibid.</i>	941

A.D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1302	30	10 Aug.	Rex concessit Mariæ filia: suæ, sanctimoniali apud Ambresbur', quadraginta robora ad focum in camerâ suâ, percipienda.	Pat. 30 Edw. I. m. 14. in <i>Turr. Lond.</i>	941
1302	30	10 —	Concessionem eidem Mariæ factæ, in recompensationem ducentarum libr' & etiam pro viginti doliis vini, ad sustentationem cameræ suæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	941
1302	30	10 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de dispensatione super matrimonio inter comitem Herefordiæ & comitissam Hollandiæ, filiam Regis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	941
1302	30	13 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, per quam imponit episcopo Glasguen', quod fuit suscitator discordiæ inter Regem Angliæ & Scotos.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	912
1302	30	13 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, quâ universos episcopos Scotiæ hortatur ad pacem cum Rege Angliæ, ne cogatur aliud remedium adhibere.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	942
1302	30	15 —	Procuratorium pro Amadeo comite Sabaudia: & aliis, ad tractandum de pace inter Reges Angliæ & Franciæ.	Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 6. in <i>Turr. Lond.</i>	942
1302	30	15 —	Salvus conductus pro Scotis.	Pat. 30 Edw. I. m. 12. <i>Ibid.</i>	942
1302	30	24 —	Rex Papæ scribit pro episcopo Lychfeld' & Coventr' thesaurario suo, contra Joh' de Lovetot, falsum & proditorem.	Claus. 30 Edw. I. m. 5. d. in cedula <i>Ibid.</i>	943
1302	30	24 —	Rex queritur etiam cardinalibus de suspensione episcopi Lichfeld' & Coventr', qui Regi, in majoribus festorum solemnibus, cum insigniis pontificalibus, divina celebrare solebat.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	943
1302	30	9 Sept.	Littera de credentiâ pro nunciis ad Papam missis.	<i>Ibid.</i> m. 6. d. <i>Ibid.</i>	943
1302	30	9 —	Procuratorium missum ad curiam Romanam, super pace cum Rege Franciæ.	Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 6. <i>Ibid.</i>	943
1302	30	8 Oct.	<i>De terris Humfridi de Bohun comitis Hereford & Essex, ac constabulariâ Angliæ, Regi redditis.</i>	Claus. 30 Edw. I. m. 5. d. <i>Ibid.</i>	944
1302	30	13 —	Littera Regis super morte comitis de Barr; necnon de obediendo & intendendo Theobaldo de Baar, & aliis custodibus dictæ terræ.	Pat. 30 Edw. I. m. 7. <i>Ibid.</i>	944
1302	30	29 —	Procuratorium pro comitibus Sabaudia: & Lincolnia:, ad tractandum de treugis cum Rege Franciæ.	Rot. Aleman. 30 Edw. I. m. 6. <i>Ibid.</i>	944
1302	30	29 —	Procuratorium de tractando super pace inter Reges Franciæ & Angliæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	945
1302	30	7 Nov.	Mandatum Roberto de Burghersh, de servitio Quinque Portuum.	Claus. 30 Edw. I. m. 1. d. <i>Ibid.</i>	945
1302	30	7 —	De eodem servitio.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	945
1302	30	7 —	De auxilio Regi, ad primogenitam filiam suam maritandam concessio, levando & colligendo.	Pat. 30 Edw. I. m. 1. <i>Ibid.</i>	945
1302	30	13 —	<i>Rex mittit Regi Bohemia: quasdam reliquias venerandas de corpore sancti Thomæ, quondam archiepiscopi Cantuar'.</i>	Claus. 30 Edw. I. m. 2. d. <i>Ibid.</i>	946
1302	31	23 —	Littera Johannis de Baillol, Regis Scotiæ, Philippo Regi Franciæ; de negotiis suis expediendis.	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 170.</i>	946
1302	31	25 —	Prorogatio treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ, usque ad festum Paschæ proximò venturum.	Rot. Aleman. 31 Edw. I. m. 5. in <i>Turr. Lond.</i>	946
1302	31	2 Dec.	Mandatum de dictâ treugâ, in regnis Angliæ & Scotiæ, proclamandâ & observandâ.	Claus. 31 Edw. I. m. 19. d. <i>Ibid.</i>	947
1303	31	10 Jan.	Ratificatio treuge prædictæ per Regem Angliæ.	Rot. Aleman. 31 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	947
1303	31	10 —	Procuratoria de tractando super reformatione pacis inter Reges Angliæ & Franciæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	947
1303	31	20 —	<i>De accedendo ad Johannem de Segrave, tenentem locum Regis in partibus Scotiæ.</i>	Claus. 31 Edw. I. m. 17. d. <i>Ibid.</i>	947
1303	31	3 Feb.	<i>Mandatum de corpore Alexandri de Ballioli arrestando.</i>	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	948
1303	31	11 —	De indemnitate pro collectoribus decimæ à Rege perceptæ.	Pat. 31 Edw. I. m. 37. <i>Ibid.</i>	948
1303	31	17 —	Litteræ Regis Papæ & cardinalibus, de credentiâ.	Claus. 31 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	948
1303	31	20 —	Pro Margareta Regina Angliæ, de dote suâ ad ostium ecclesiæ.	Pat. 31 Edw. I. m. 35. <i>Ibid.</i>	949
1303	31	5 Mar.	De fidelitate episcopi Glasg'.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	949
1303	31	12 —	Litteræ ad Imperatorem Tartarorum, super negotio Terræ Sanctæ responsoriæ.	Claus. 31 Edw. I. m. 15. d. in <i>Turr. Lond.</i>	949
1303	31	12 —	Ejusmodi litteræ, Patriarchæ Christianorum Orientis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	949
1303	31	22 —	Civitatibus Vasconia:, de credentiâ pro Amadeo comite Sabaudia:, & aliis nunciis.	Rot. Aleman. 31 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	950
1303	31	22 —	De treugis inter Reges Angliæ & Franciæ, à festo Paschæ usque ad Pentecosten prorogatis, observandis.	Claus. 31 Edw. I. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	950
1303	31	22 —	De tractando super confederatione inter Reges Angliæ & Franciæ.	Rot. Aleman. 31 Edw. I. m. 5. <i>Ibid.</i>	950
1303	31	22 —	Ratificatio prorogationis treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ.	<i>Ibid.</i> 31 Edw. I. <i>Ibid.</i>	950
1303	31	22 —	<i>Mandatum constabulario Dovor' de festino & securo passagio pro nunciis Regis, ad partes Franciæ mittendis.</i>	Claus. 31 Edw. I. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	951
1303	31	8 Apr.	De responso Regis ad comitem Namurcensem.	<i>Ibid.</i> m. 13. d. <i>Ibid.</i>	951
1303	31	9 —	De responso Regis ad Scabinos & communitates Flandrenses.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	951
1303	31	10 —	Littera Regis ad Henricum de Castella, super matrimonio inter Edwardum filium suum, & Infantissam Isabellam.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	951
1303	31	17 —	De finibus pro servitio militari faciendis.	<i>Ibid.</i> m. 12. d. <i>Ibid.</i>	952
1303	31	—	<i>Potestas Edwardi Regis Angliæ primogeniti, data legatis à Rege patre suo constitutis, ad negotium pacis cum Philippo Rege Franciæ tractandum, ut idem suo etiam nomine possint agere.</i>	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 205.</i>	952
1303	31	20 Maii.	Tractatus perpetuæ pacis & amicitie inter Angliæ & Franciæ Reges, firmatus & juratus.	Rot. Aleman. 31 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	952
1303	31	20 —	Quædam alia concordia facta eodem die.	Ex Rot. 31 Edw. I. n. 18. <i>Ibid.</i>	954
1303	31	20 —	Sponsalia inter Edwardum filium Regis & Isabellam Regis Franciæ filiam.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	954
1303	31	20 —	Littera comitis Lincolnia: de sacramento fidelitatis Regi Franciæ præstito, nomine Regis Angliæ, pro ducatu Vasconia: sibi redditio.	<i>Bibl. Bodl. MSS. Carte. P.P.P. f. 21.</i>	955
1303	31	20 —	De debitis ante guerram recuperandis.	Ex Rot. 31 Edw. I. n. 18. in <i>Turr. Lond.</i>	955
1303	31	—	De 900 l. redditus Regi Angliæ assidendis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	955

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1303	31	25 Maii.	Littera à magnatibus Scotiæ, in curiâ Regis Franciæ, ad complices suos in Scotia, super pace inter Angliæ & Franciæ Reges, Scotis exclusis, confectâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	955
1303	31	6 Jun.	Mandatum de thesaurariâ Regis infra abbatiam Westm' vi & armis fractâ; & magnâ parte thesauri captâ & asportatâ.	Pat. 31 Edw. I. m. 21. d. in <i>Turr. Lond.</i>	956
1303	31	—	Littera ad Papam pro episcopo Lichfeld' & Coventr' expurgatoria.	Claus. 31 Edw. I. m. 14. d. <i>Ibid.</i>	956
1303	31	8 —	Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de purgatione episcopi Lichfeld' & Coventr', & super objectis sibi in curiâ Romanâ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	956
1303	31	10 —	Tractatus perpetuæ pacis & amicitie inter Angliæ & Franciæ Reges ratificatio.	Rot. Aleman. 31 Edw. I. m. 3. in <i>Turr. Lond.</i>	957
1303	31	14 —	Episcopo Dunelm', de ingressu Scotorum, cum multitudine armorum, infra marchiam in comitatu Cumberlandiæ.	Claus. 31 Edw. I. m. 10. d. <i>Ibid.</i>	957
1303	31	10 Jul.	De fœdere perpetuæ pacis & amicitie inter Angliæ & Franciæ Reges, proclamando & observando.	<i>Ibid.</i> m. 7. d. <i>Ibid.</i>	958
1303	31	10 —	De orando pro Rege.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	958
1303	31	24 Aug.	Tenor litterarum Philippi Regis Franciæ, per quas, non obstante exceptione in tractatu, tenetur præstare Regi Angliæ auxilium contra Regem Alemanniæ.	Ex Rot. 31 Edw. I. d. <i>Ibid.</i>	958
1303	31	27 —	Tenor litterarum Regis Franciæ, per quas annullat omnes litteras obligatorias de hostagiamentis; necnon & omnes alias factas super traditione ducatus Aquitanie.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	959
1303	31	20 Sept.	Ad Regem Franciæ, de damnis cuidam mercatori illatis, emendandis.	Claus. 31 Edw. I. m. 3. d. <i>Ibid.</i>	959
1303	31	10 Oct.	De thesaurariâ Regis fractâ, & centum millibus librarum per abbatem & monachos Westmonasterii captis & asportatis.	Pat. 31 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	959
1303	31	30 —	Bulla Benedicti XI. Papæ, per quam significat Regi Angliæ se esse electum.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	960
1303	31	10 Nov.	De inquirendo super thesaurariâ Regis fractâ.	Pat. 31 Edw. I. m. 9. d. in <i>Turr. Lond.</i>	960
1303	32	11 Dec.	De orando pro Rege.	Claus. 32 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	960
1304	32	21 Jan.	Ad Regem Franciæ, de dampnis contra formam treugæ mercatoribus illatis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	961
1304	32	28 —	Ad Regem Franciæ, de inquirendo super excessibus contra formam pacis perpetratis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	961
1304	32	30 —	Mandatum custodi episcopatus Bathon' & Wellen', de exitibus tempore vacationis ejusdem provenientibus, Amadeo comiti Sabaudie liberandis, pro laudabili servicio Regi impenso.	<i>Ibid.</i> m. 14. <i>Ibid.</i>	961
1304	32	10 Feb.	Pro Amadeo comite Sabaudie, de custodiâ terrarum sibi concessâ.	Pat. 32 Edw. I. m. 25. <i>Ibid.</i>	961
1304	32	9 Apr.	De navibus parandis in subsidium Regis Franciæ.	Claus. 32 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	961
1304	32	10 —	De matrimonio filii Regis cum Isabella filiâ Regis Franciæ, & hominibus Vasconie jurandis.	Rot. Vascon. 32 Edw. I. m. 31. <i>Ibid.</i>	962
1304	32	10 —	De mercatoribus à Flandria revocandis, & de non receptando inimicos Regis Franciæ.	Claus. 32 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	962
1304	32	10 —	De navibus congregandis in auxilium Regis Franciæ.	Pat. 32 Edw. I. m. 22. <i>Ibid.</i>	962
1304	32	1 Maii.	Pro Johanne duce Britannie, de terris restitutis.	<i>Ibid.</i> m. 18. <i>Ibid.</i>	963
1304	32	1 —	Ad Papam, pro episcopo Wintoniensi commendatoria.	Claus. 32 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	963
1304	32	20 —	Mandatum de balistis & quarellis Regi usque castrum de Stryvelyn mittendis.	<i>Ibid.</i> m. 11. <i>Ibid.</i>	963
1304	32	8 Jun.	Ad Flandrenses, super negotio mercatorum.	<i>Ibid.</i> m. 11. d. <i>Ibid.</i>	963
1304	32	9 —	De juramento fidelitatis per comitissam Fuxensei Regi Angliæ præstito.	Rot. Vascon. 32 Edw. I. m. 31. <i>Ibid.</i>	963
1304	32	10 —	Inhibitio torneamentorum.	Claus. 32 Edw. I. m. 11. d. <i>Ibid.</i>	964
1304	32	28 —	Ad Papam de credentiâ, super quibusdam secretis negotiis.	<i>Ibid.</i> m. 10. d. <i>Ibid.</i>	964
1304	32	28 —	De absentia Wakeri de Wynterburn, cardinalis Anglici, exeuandâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	964
1304	32	28 —	Pro Johanne Wrotham commendatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	964
1304	32	28 —	Ad Papam, pro Adamo Hodelston recommendatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	964
1304	32	28 —	Pro Johanne de Wrotham ad Carolum Regem Siciliæ, recommendatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	964
1304	32	28 —	Ejusmodi litteræ Portuen' & Sanctæ Rufinæ episcopo, pro Johanne de Wrotham.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	965
1304	32	1 Jul.	Rex grates refert speciales civitati Baionæ, de constanti servitio suo.	Rot. Vascon. 32 Edw. I. m. 31. <i>Ibid.</i>	965
1304	32	—	Littera Erici Danorum Sclavorumque Regis, de benevolentia suâ erga subditos Angliæ.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	965
1304	32	24 —	Instrumentum publicum de recognitione superioritatis domini Regis Angliæ, per prælatos & nobiles terræ Scotiæ; & redditione castri de Stryvelin.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	965
1304	32	2 Sept.	Ad Regem Franciæ, de credentiâ.	Claus. 32 Edw. I. m. 6. d. in <i>Turr. Lond.</i>	966
1304	32	17 —	Princeps Walliæ procurator ad homagium, nomine Regis Angliæ, tanquam dux Aquitan' & par Franciæ, pro ducatu Aquitanie Regi Franciæ faciendum.	Pat. 32 Edw. I. m. 4. <i>Ibid.</i>	966
1304	32	1 Oct.	De pecuniâ pro palefridis & expensis suis Edwardo principi Walliæ liberandâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	967
1304	32	4 —	De dono pro Maria matre Regis, Reginâ Franciæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	967
1304	32	4 —	De orando pro animâ Johannis de Warenna quondam comitis Surr'.	Claus. 32 Edw. I. m. 6. d. <i>Ibid.</i>	967
1304	32	14 —	De expensis Edwardi principis Walliæ in transfretatione suâ, ordinandis.	<i>Ibid.</i> m. 4. d. <i>Ibid.</i>	967
1304	32	14 —	Super dictis expensis, sive misis, ordinandis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	967
1304	33	29 Dec.	Will' de Grenefeld. cancellarius Regis in archiepiscopum Ebor' electus, pro confirmationis & consecrationis munere, ad curiam Romanam profecturus.	<i>Ibid.</i> m. 22. d. <i>Ibid.</i>	968
1304	33	31 —	Littera Regis ad Papam pro electo Eborum.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	968
1304	33	31 —	Ejusmodi littera pro eodem, ad cardinales Romanæ ecclesiæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	968
1304	33	31 —	Consimilis littera Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	968

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1304	33	31 Dec.	Litteræ Regis ad Papam de discordiâ inter Cantuar' & Ebor' archiepiscopos, super bajulatione crucis.	Claus. 33 Edw. I. m. 22. d. in <i>Turr. Lond.</i>	969
1305	33	1 Feb.	Majori civitatis Winton' super evasione obsidum.	Ibid. m. 20. d. <i>Ibid.</i>	969
1305	33	12 Mar.	De inquisitione faciendâ super quibusdam malefactoribus, qui magistros & scolares universitatis Cantabrigiæ malè tractaverunt.	Pat. 33 Edw. I. p. 1. m. 17. d. <i>Ibid.</i>	969
1305	33	5 Apr.	Instrumentum publicum de responso Regis, super bullâ Benedicti XI. Papæ, pro episcopo Bybliensi.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	969
1305	33	6 —	De transgressionibus nominatis Trailbaston, audiendis & terminandis per totum regnum.	Pat. 33 Edw. I. p. 1. m. 8. d. in <i>Turr. Lond.</i>	970
1305	33	6 —	De excambio diversorum castrorum cum Bertrando del Got archiepiscopo Burdegalensi.	Rot. Vascon. 33 Edw. I. m. 22. <i>Ibid.</i>	971
1305	33	13 —	De exequis Johannæ Reginæ Franciæ celebrandis.	Claus. 33 Edw. I. m. 16. d. <i>Ibid.</i>	971
1305	33	16 —	Littera Roberti comitis Flandriæ, pro conductu puro & sine conditione.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i> <i>Ibid.</i>	972
1305	33	26 Maii.	De exequis Blanchæ ducissæ Austriæ, sororis Margaretæ consortis Regis.	Claus. 33 Edw. I. m. 12. d. <i>Ibid.</i>	972
1305	33	27 —	Augmentatio dotaliitii Margaretæ Reginæ Angliæ.	Pat. 33 Edw. I. p. 2. m. 19. <i>Ibid.</i>	972
1305	33	6 Jul.	De decimâ pullanorum in parco de Rysebergh, abbati de Nuttele solvendâ.	Claus. 33 Edw. I. m. 9. <i>Ibid.</i>	973
1305	33	4 Sept.	Receptores petitionum in proximo parlamento constituuntur.	Ibid. m. 8. d. <i>Ibid.</i>	973
1305	33	4 Oct.	Clementi V. Papæ, poscenti Regem, aut Edwardum filium, coronationis suæ solemnibus interesse, excusatoria.	Ibid. m. 7. d. <i>Ibid.</i>	973
1305	33	14 —	De non molestando Scotos hiæc indè transeuntes.	Ibid. m. 6. d. <i>Ibid.</i>	973
1305	33	15 —	Procuratorium ad curiam Romanam, super passagio Terræ Sanctæ.	Pat. 33 Edw. I. p. 2. m. 8. <i>Ibid.</i>	974
1305	33	15 —	De forisfactis per Scotos, eis, sub quibusdam conditionibus, per Regem Angliæ remissis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	974
1305	33	26 —	Custodia terræ Scotiæ commissa.	Pat. 33 Edw. I. p. 2. m. 4. in <i>Turr. Lond.</i>	975
1305	33	26 —	Transumptum bullæ Clementis IV. Papæ, de irritatione ordinationum Oxoniensium.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	975
1305	33	27 —	Ad Clementem V. Papam, de credentiâ.	Claus. 33 Edw. I. m. 6. d. in <i>Turr. Lond.</i>	975
1305	33	28 —	Archidiaconus Laudoniæ in ecclesiâ Sancti Andree, se submittit Regi, & petit admitti ad ejus pacem.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	975
1305	33	2 Nov.	Ad Clementem V. Papam pro canonizatione Thomæ de Cantilupo, ecclesiæ quondam Hereforden' episcopi.	Claus. 33 Edw. I. m. 3. d. in <i>Turr. Lond.</i>	976
1305	33	4 —	Ad cardinales, pro canonizatione Thomæ de Cantilupo.	Ibid. <i>Ibid.</i>	976
1305	33	5 —	Pro magistro & scholaribus domûs de Balliolo Oxon'.	Ibid. m. 2. <i>Ibid.</i>	976
1305	33	7 —	Pro universitate Cantabrigiæ contra torneatores.	Pat. 33 Edw. I. p. 2. m. 4. <i>Ibid.</i>	976
1305	33	7 —	De torneatoribus Cantabrigiæ attachiandis.	Claus. 33 Edw. I. m. 3. <i>Ibid.</i>	977
1305	33	12 —	Pro universitate Oxon' contra torneatores.	Ibid. m. 2. d. <i>Ibid.</i>	977
1305	34	16 —	Clementis V. Papæ, de creatione suâ notificatio ad principem Walliæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	977
1305	34	18 Dec.	Bulla Clementis V. Papæ, de lugubri statu Terræ Sanctæ, occasione guerrarum inter Reges Angliæ & Franciæ.	Ibid. <i>Ibid.</i>	977
1305	34	19 —	Ad Papam, de rumore super invaliditine suâ.	Claus. 34 Edw. I. m. 22. d. in <i>Turr. Lond.</i>	978
1305	34	27 —	Bulla Clementis V. Papæ, de provisionibus pro Raymundo diacono cardinali, nepote Papæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	978
1305	34	29 —	Bulla Clementis V. Papæ, de Rege absolvendo; & juramentis & excommunicationibus, super observatione Magnæ Cartæ & Cartæ de Foresta, adnullandis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	978
1306	34	1 Jan.	Bulla Clementis V. Papæ, quod in personam Regis, vel in capellas, non possint ferri sententiæ excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, absque sedis apostolicæ mandato speciali.	Ibid. <i>Ibid.</i>	979
1306	34	1 —	Bulla Clementis V. Papæ, quod nullus delegatus possit in personam, vel capellam Edwardi primogeniti Regis Angliæ, sententiam excommunicationis vel interdicti proferre.	Ibid. <i>Ibid.</i>	979
1306	34	1 —	Bulla Clementis V. Papæ excusatoria, episcopo Wygorn' directa, super revocatione concessionum contentarum in Cartis de Libertatibus & de Foresta.	Ibid. <i>Ibid.</i>	979
1306	34	20 —	De studentibus Oxon' per torneamenta, justas, seu alia hastiludia, non inquietandis.	Claus. 34 Edw. I. m. 21. in <i>Turr. Lond.</i>	979
1306	34	23 —	Bulla Clementis V. Papæ, de bono statu suo; necnon de morte ducis Britanniæ, ad solemnia coronationis suæ contingente.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	980
1306	34	1 Feb.	Bulla Clementis V. Papæ, pro Radulpho episcopo London' commendatoria.	Ibid. <i>Ibid.</i>	980
1306	34	7 —	Bulla Clementis V. Papæ executoria, de sex clericis, quos Rex duxerit nominandos, ad beneficia ecclesiastica promovendis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	980
1306	34	4 Mar.	Bulla Clementis V. Papæ, pro nunciis suis benignè recipiendis & exaudiendis.	Ibid. <i>Ibid.</i>	981
1306	34	6 —	Bulla Clementis V. Papæ, pro domino Amaneno de Lebreto, quod possit habere castrum de Mylhano in Gasconia, pro laudabili servitio suo Regi impenso.	Ibid. <i>Ibid.</i>	981
1306	34	9 —	Quod Reymundus nepos Papæ, domum suam kernellare & fortem facere possit.	Pat. 34 Edw. I. m. 32. in <i>Turr. Lond.</i>	981
1306	34	14 —	Bulla Clementis V. Papæ deprecatoria, ad inclinandum animum Regis ad pacem super treugis per cardinales captis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	981
1306	34	5 Apr.	De auxilio pro Regis filio primogenito militiæ cingulo decorando; ad episcopos & abbates.	Claus. 34 Edw. I. m. 15. d. in cedula. in <i>Turr. Lond.</i>	982
1306	34	5 —	De eodem auxilio; ad comites & barones.	Ibid. <i>Ibid.</i>	982
1306	34	5 —	Summonitio militum, civium, & burgensium, super dicto auxilio.	Ibid. <i>Ibid.</i>	982
1306	34	5 —	De cæde Johannis Comyn in ecclesiâ fratrum minorum de Dumfres, per Robertum de Brus; necnon de intendendo Adomaro de Valentia, locum-tenenti Regis, & capitaneo contra rebelles.	Pat. 34 Edw. I. m. 28. <i>Ibid.</i>	982

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1306	34	6 Apr.	Ad Papam Clementem, super turbationibus in regno Angliæ ab archiepiscopo Cantuar' suscitatis.	Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5. in <i>Turr. Lond.</i>	983
1306	34	6 —	De veniendo London' ad apparatus militiæ capiendos de gardenobá Regis.	Claus. 34 Edw. I. m. 16. d.	<i>Ibid.</i> 983
1306	34	7 —	Rex concedit Edwardo filio suo ducatum Aquitaniæ cum pertinentiis, ut possit melius manutenere statum suum.	Pat. 34 Edw. I. m. 30.	<i>Ibid.</i> 983
1306	34	7 —	Ejusmodi donatio de Insula Oleronis.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 983
1306	34	7 —	Consimilis donatio de Terra Agenesia.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 984
1306	34	8 —	De orando pro Rege.	Claus. 34 Edw. I. m. 16. d.	<i>Ibid.</i> 984
1306	34	8 —	Responsum Regis ad Papam, super negotio castri de Milhano pro Amaneno de Lebreto.	<i>Ibid.</i> m. 17. d.	<i>Ibid.</i> 984
1306	34	12 —	Ad Papam, pro magistro de Faveresham, de quâdam provisione.	<i>Ibid.</i> m. 16. d.	<i>Ibid.</i> 984
1306	34	23 —	Ad Papam, de credentiâ.	<i>Ibid.</i> m. 15. d. in cedula.	<i>Ibid.</i> 984
1306	34	23 —	Episcopo Portuen', de examinatione super canonizatione Thomæ de Cantilupo, quondam episcopi Hereford' expediendâ.	<i>Ibid.</i> m. 15. d.	<i>Ibid.</i> 985
1306	34	27 —	Ad Papam, pro priore de Pontous in Vasconia, commendatoria.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 985
1306	34	30 —	Bulla Clementis V. Papæ, de damnis, secundum formam pacis inter Angliæ & Franciæ Reges, emendandis, hortatoria.	Ex Orig.	<i>Ibid.</i> 985
1306	34	3 Maii.	Ad Papam & cardinalem, pro Balduino fratre com' de Lucemburgh' militiæ clericali ascripto, commendatoria.	Claus. 34 Edw. I. m. 15. d.	<i>Ibid.</i> 985
1306	34	6 —	Bulla Clementis V. Papæ, de nuncio ad Regem super facto archiep'i Cantuar' & episcopi Glasceuen' destinando.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	986
1306	34	8 —	Procuratorium super sponsalibus inter Robertum filium ducis Burgundiæ defuncti, & Alianoram filiam Regis.	Pat. 34 Edw. I. m. 25. in <i>Turr. Lond.</i>	986
1306	34	8 —	Litteræ pro filio comitis de Barro, nepote Regis, comiti Deurez commendatoriæ.	Claus. 34 Edw. I. m. 13. d.	<i>Ibid.</i> 986
1306	34	8 —	Comiti de Dreus.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 986
1306	34	8 —	Ad Mariam Franciæ Reginam, pro filio comitis de Barro.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 986
1306	34	8 —	Ad Mariam comitissam de Sancto Paulo, super eodem negotio.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 987
1306	34	8 —	Agneti ducissæ Burgundiæ, super matrimonio inter filiam ejus & Edwardum filium comitis de Barro defuncti, contrahendo.	<i>Ibid.</i> m. 15. d.	<i>Ibid.</i> 987
1306	34	8 —	Ad Theobaldum episcopum Lodiensem, super matrimonio prænotato.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 987
1306	34	18 —	Bulla Clementis V. Papæ, ad denunciandum Robertum de Brus excommunicatum pro morte J. Comyn.	Ex <i>Litt. & Autogr. Edw. I.</i>	<i>Ibid.</i> 987
1306	34	25 —	Ad Papam, pro Johanne de Leek elemosinario Regis, commendatoria.	Rot. Rom. 34 & 35 Edw. I. m. 1.	<i>Ibid.</i> 987
1306	34	4 Jun.	Ad Papam, de responso vivâ voce exponendo.	Claus. 34 Edw. I. m. 12. d.	<i>Ibid.</i> 988
1306	34	5 —	Rex Clementi Papæ litteratoriè respondet, super prævaricatione Regis Franciæ.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 988
1306	34	17 —	Bulla Clementis V. Papæ, de inquirendo super reliquiis infra abbatiam de Scone.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	988
1306	34	24 —	Bulla Clementis V. Papæ, ad viam pacis inter Reges Angliæ & Franciæ introductoria.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 988
1306	34	30 —	Bulla Clementis V. Papæ, priori de Sancto Neotho Lincoln' dioc', de quâdam appellatione ad sedem apostolicam.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 989
1306	34	2 Jul.	Ad Papam, de malignitate archiepiscopi Cantuariensis, & de credentiâ.	Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5. in <i>Turr. Lond.</i>	989
1306	34	2 —	Archiep' Eborum & episcopus Coventr' & Lichfeld' custodes regni Angliæ constituuntur; Rege in partibus Scotiæ existente.	Pat. 34 Edw. I. m. 15.	<i>Ibid.</i> 989
1306	34	2 —	De navigio festinando in obsequium Regis.	Claus. 34 Edw. I. m. 9.	<i>Ibid.</i> 990
1306	34	7 —	Bulla Clementis V. Papæ, de benivolentiâ sua.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	990
1306	34	11 —	Ad Papam, super negotiis prioratûs Dunelmen', & Sancti Cuthberti.	Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5. in <i>Turr. Lond.</i>	990
1306	34	12 —	Magistro ordinis fratrum prædicatorum, de orando pro Rege.	Claus. 34 Edw. I. m. 9. d.	<i>Ibid.</i> 990
1306	34	22 —	Quod comes Lincoln' quasdam advocaciones dare possit & assignare scholaribus Oxon'; statuto de Manu mortuâ non obstante.	Pat. 34 Edw. I. m. 13.	<i>Ibid.</i> 990
1306	34	28 —	Assensus regius super treugis inter homines civitatis Baionæ & gentes de regno Castellæ, inenndis.	<i>Ibid.</i> m. 9.	<i>Ibid.</i> 991
1306	34	28 —	De quibusdam burgensibus Baionæ manuciapiendis.	Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5.	<i>Ibid.</i> 991
1306	34	1 Aug.	Bulla Clementis V. Papæ, de concessionem decimæ per biennium pro subsidio Terræ Sanctæ, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, & Walliam, levandæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	991
1306	34	2 —	Bulla Clementis V. Papæ de decimâ unius anni prædicti biennii Regi, pro Terræ Sanctæ negotio; necnon decimâ reliqui anni Edwardo Regis primogenito, solvendis.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 992
1306	34	2 —	Bulla de totâ decimâ biennii Regi liberandâ; duobus milibus librarum, de quolibet anno dicti biennii, Margarietæ Reginæ Angliæ persolutis.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 992
1306	34	2 —	Bulla de quatuor milibus librarum decimæ dicti biennii, Margarietæ Reginæ Angliæ solvendis.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 992
1306	34	2 —	Bulla de decimâ primi anni decimæ triennalis liberandâ Regi; & de duobus milibus librarum ejusdem anni liberandis Reginæ.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 993
1306	34	2 —	Bulla de quatuor milibus librarum liberandis Margarietæ Reginæ, de duobus annis decimæ triennalis.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 993
1306	34	5 —	Bulla de totâ decimâ ex altero annorum biennii antedicti, primogenito Regis concessâ.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 993
1306	34	5 —	Episcopus Coventr' & Lichfeld' collectoribus decimæ adjungitur.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 993
1306	34	5 —	Bulla de decem milibus librarum concessis dominæ Margarietæ Reginæ Angliæ, percipiendis de decimâ infra quinquennium.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 993
1306	34	5 —	Bulla quâ episcopus Coventr' & Lichfeld' principalibus collectoribus superadjungitur.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 994
1306	34	5 —	Bulla Clementis V. Papæ, quâ Rex Angliæ à sententiis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, pro perpetratis in guerris, absolvitur.	<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i> 994

A. D.	A. R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	Fol.
EDWARDUS I.					
1306	34	—	Instrumentum continens nomina plurimorum nobilium Scotiæ, fautorum Roberti de Brus, qui missi sunt ad diversa castra in Angliam.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	994
1306	34	—	Nomina eorum qui fecerunt homagium Regi Angliæ, anno tricesimo quarto regni sui.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	995
1306	34	—	De ordinatione pacis terræ Scotiæ publicandâ.	<i>Claus. 34 Edw. I. m. 4. d. in Turr. Lond.</i>	995
1306	34	—	De conducendo episcopos Sancti Andree, Glasguen', & abbatem de Scone prisonarios in Angliam.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	996
1306	34	7 Aug.	Episcopi S. Andree & Glasguen' salvò & securè in compedibus ferreis, à vicecomite Suth' custodiuntur.	<i>Claus. 34 Edw. I. m. 6. in Turr. Lond.</i>	996
1306	34	7 —	Abbas de Scone in castro de Mere, in compedibus ferreis includitur.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	996
1306	34	—	De expensis pro episcopo Sancti Andree, incarcerato in turri castri Winton', & famulis suis.	<i>Ibid. m. 6. d. Ibid.</i>	997
1306	34	—	De expensis pro episcopo Glasguen' in castro Porcestriæ incarcerato.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	997
1306	34	14 —	Ad Papam, de castro & castellanâ de Milhano, Amaneno de Lebreto concessis.	<i>Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5. Ibid.</i>	997
1306	34	27 —	Bulla Clementis V. Papæ, de nuncios suos non molestando.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	997
1306	34	28 —	Cardinali Sanctæ Priscæ, Romanæ ecclesiæ vicecancellario, super petitis negatis, excusatoria.	<i>Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5. in Turr. Lond.</i>	997
1306	34	31 —	Terræ & redditus Thomæ & Edmundo, filiis Regis & Margaretæ Reginæ suæ, assignantur.	<i>Pat. 34 Edw. I. m. 10. Ibid.</i>	998
1306	34	31 —	De dote quindecim mill' marc' pro Alianora, filiâ Regis & Margaretæ Reginæ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	998
1306	34	6 Sept.	Ad Thomam Jorz, cardinalem Anglicum.	<i>Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 5. Ibid.</i>	998
1306	34	6 —	Littera Regis ad Reymundum del Got cardinalem, Papæ nepotem.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	998
1306	34	6 —	Ad Papam, de archiepiscopo Cantuar' ab administratione spiritualium suspensio; & temporalibus ejusdem sedis in manum Regis captis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	999
1306	34	11 —	De suspensione prædicti archiepiscopi; de fructibus temporalium archiepiscopatus Cantuar' concedendis; nec non pro medico Regis commendatoria.	<i>Ibid. m. 4. Ibid.</i>	999
1306	34	20 —	Reginaldus de Lumbard ad Sanctum Jacobum mittitur, pro oblationibus Regis ibidem faciendis.	<i>Claus. 34 Edw. I. m. 5. d. Ibid.</i>	997
1306	34	20 —	De malo gestu episcoporum Sancti Andree & Glasguen' erga Regem.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	999
1306	34	20 —	Super eodem negotio, ad R. del Got, cardinalem.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	999
1306	34	4 Oct.	Quod Papa de episcopatu S. Andree, Willielmo Comyn; ac de episcopatu Glasguen' Galfrido de Moubray dignetur providere; necnon de matrimonio Alianoræ filiæ Regis.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	999
1306	34	4 —	Ad Papam, de jure Regis ad præbendam, vacante Eborum ecclesiâ, conservando.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1000
1306	34	7 —	Ad Papam pro Johanne de Drokeneford, garderober Regis thesaurario, commendatoria.	<i>Ibid. m. 3. Ibid.</i>	1000
1306	34	7 —	Ad Papam, super negotiis pro Regis medico, ad ecclesiam de Recolvre presentato, durante suspensione archiepiscopi Cantuar' expediendis.	<i>Ibid. m. 4. Ibid.</i>	1000
1306	34	7 —	Ad Reymundum del Got cardinalem, nepotem Papæ, super dispensatione pro medico Regis.	<i>Ibid. m. 3. Ibid.</i>	1001
1306	34	12 —	Super matrimonio inter Duncanum de Fyf & Mariam de Monte Hermerii, dispensando.	<i>Bundela Brevium temp. Edw. I. Ibid.</i>	1001
1306	34	23 —	Instrumentum de fidelitate Jacobi, senescalli Scotiæ, pro terris suis in Scotia.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	1001
1306	34	28 —	Ad Papam, pro dispensatione matrimonii inter Duncanum de Fyf & Mariam de Monte Hermerii, nepotem Regis contrahendi.	<i>Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 4. in Turr. Lond.</i>	1002
1306	34	28 —	Ad Petrum de Coluipna cardinalem, super dictâ dispensatione.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1002
1306	34	4 Nov.	Pro monasterio Cluniacensi; de auxilio præstando.	<i>Pat. 34 Edw. I. m. 2. Ibid.</i>	1002
1306	34	6 —	Centum damæ de venatione Anglicana, ad Papam mittuntur.	<i>Claus. 34 Edw. I. m. 4. d. Ibid.</i>	1002
1306	34	10 —	De terris, quæ fuerunt Johannis de Balliolo in Anglia, concessis Johanni de Britannia.	<i>Pat. 34 Edw. I. m. 1. Ibid.</i>	1002
1306	34	10 —	Ad Papam, de translatione abbatihæ de Scone, in medio perverse nationis positæ, ad locum tutiorem, expediendâ.	<i>Rot. Rom. 34 Edw. I. m. 4. Ibid.</i>	1003
1306	34	10 —	Ad cardinales, super translatione dictæ abbatihæ de Scone.	<i>Ibid. m. 3. Ibid.</i>	1003
1306	34	15 —	Ad Papam, pro abbate Nobiliacen' recommendatoria.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1003
1306	34	16 —	De Malisio comite de Strathern, in aliq' forti camera, in castro Roff' sine catenis ferreis, custodiendo.	<i>Claus. 34 Edw. I. m. 1. Ibid.</i>	1003
1306	34	—	Nomina cardinalium.	<i>Ibid. m. 14. d. Ibid.</i>	1004
1306	35	20 —	Bulla Clementis V. Papæ, de provisione pro Johanne Toppan canonico Assaven' legum doctore.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	1004
1306	35	23 —	Quod omnes illi qui cingulo militiæ decorari voluerint, usque Karliol' veniant, ad arma militaria de Rege inibi suscipienda.	<i>Claus. 34 Edw. I. m. 17. d. in Turr. Lond.</i>	1004
1306	35	28 —	Bulla Clementis V. Papæ, de pace cum Rege Franciæ complendâ, & super negotio Terræ Sanctæ.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	1005
1306	35	29 —	Bulla Clementis V. Papæ de credentiâ, & de celeri negotii expeditione.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1005
1306	35	1 Dec.	De orando pro Rege.	<i>Claus. 35 Edw. I. m. 17. d. in Turr. Lond.</i>	1005
1306	35	10 —	Conductus pro Sabinen' episcopo, Romanæ ecclesiæ cardinale, veniente in Angliam.	<i>Pat. 35 Edw. I. m. 41. Ibid.</i>	1005
1306	35	10 —	De predicto nuncio Papæ curialiter tractando.	<i>Claus. 35 Edw. I. m. 17. d. Ibid.</i>	1006
1306	35	17 —	Bulla Clementis V. Papæ pro Nicholao Tyngewyk, physico Regis.	Ex Orig. in <i>Thesaur. Cur. Recept. Scacc.</i>	1006
1306	35	22 —	Ad Reginam, de infirmitate Papæ & convalescentiâ.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1006
1306	35	22 —	Ad Regem, de convalescentiâ Papæ, & super passagio ad Terram Sanctam.	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1006
1306	35	3 Jan.	Ad cancellarium, de literis Regis Latinè reddendis, & ad Papam mittendis.	Ex Litt. & Autogr. <i>Edw. I. in Turr. Lond.</i>	1006
1306	35	3 —	Copia dictarum litterarum, per cancellarium Latinè reddendarum	<i>Ibid.</i> <i>Ibid.</i>	1007

A.D.	A.R.	Mense.	TITLE.	REPOSITORY.	P.
EDWARDUS I.					
1307	35	3 Jan.	Praedictae litterae per cancellarium Latinè redditaë.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Turri Lond.	1000
1307	35	5 —	De victualibus ad partes transmarinas non ducendis.	Claus. 35 Edw. I. m. 15. d. Ibid.	1000
1307	35	9 —	Bulla Clementis V. Papæ, pro Johanne de Havering senescallo Vasconie, commendatoria.	Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recpt. Scot.	1000
1307	35	16 —	Bulla Clementis V. Papæ directa collectoribus decimæ, quod respondeant de quartâ parte, papali cameræ reservatâ.	Ibid.	1000
1307	35	16 —	Bulla Regi Angliæ de quartâ parte decimæ, pro Terra Sancta concessæ, papali cameræ reservatâ.	Ibid.	1000
1307	35	19 —	Episcopus Cestrie & comes Lincolnie deputantur ad inchoandum parliamentum, summonitum apud Karliol' in octab' S. Hillar' Rege absente.	Vet. Cod. cui tit. Placid. Parl. f. 131. in Turri Lond.	1000
1307	35	25 —	Ad Papam, pro priore & fratribus ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmeli, in villa de Kyngesten super Hull.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Ibid.	1000
1307	35	25 —	Ad cardinales, pro negotiis Willielmi de Grenefeld, archiepiscopi Eboracen' expediendis.	Ibid. m. 3. d. Ibid.	1000
1307	35	26 —	De sacramento præstito per consiliarios Regis.	Claus. 35 Edw. I. m. 7. d. Ibid.	1000
1307	35	4 Feb.	De orando pro Rege.	Ibid. m. 15. d. Ibid.	1000
1307	35	22 —	Tractatus cum Sabinen' episcopo nuncio Papæ, prorogatus.	Ibid. m. 13. d. Ibid.	1000
1307	35	24 —	Bulla Clementis V. Papæ, super negotio translationis monasterii de Scone in Scotia.	Ex Lit. & Autogr. Edw. I. Ibid.	1000
1307	35	26 —	De juramentis, & ordinatis apud Lanrecost factis, super exilio Petri de Gavaston.	Claus. 35 Edw. I. m. 13. d. Ibid.	1000
1307	35	28 —	Ad Regem Castellæ, super satisfactione mercatoribus Baionæ spoliatis, faciendâ.	Ibid. m. 12. d. Ibid.	1000
1307	35	6 Mar.	Haquino Regi Norwegiæ, de corpore episcopi de Moravia, qui neci Johannis Conyn assensum præbuit, arrestando, & ad Regem Angliæ destinando.	Ibid.	1000
1307	35	10 —	Thomæ de Grelle, quod homagium Thomæ comiti Lancastriæ faciat.	Pat. 35 Edw. I. m. 29. Ibid.	1011
1307	35	10 —	Pro Waltero de Bedewynd; de jure coronæ manutenendo.	Ibid. m. 21. Ibid.	1011
1307	35	16 —	De curialitatibus Sabinen' episcopo, Romanæ ecclesiæ cardinali, exhibendis.	Claus. 35 Edw. I. m. 12. d. Ibid.	1011
1307	35	16 —	De conductu pro dicto cardinali, ad partes proprias redituro.	Pat. 35 Edw. I. m. 22. Ibid.	1011
1307	35	17 —	Ad Papam, pro prioratu de Lanrecost, Karliolen' dioc'.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Ibid.	1012
1307	35	20 —	Pardonatio concessa Galfrido de Coigners, qui coronellam Roberti de Brus, cum quâ se coronari fecit in Scotia, retinuit & concealavit.	Pat. 35 Edw. I. m. 23. Ibid.	1012
1307	35	22 —	Episcopo Wygorn' de proficiscendo cum Edwardo filio Regis, ad partes Franciæ.	Claus. 35 Edw. I. m. 14. d. Ibid.	1012
1307	35	25 —	Rex ad Papam, pro cardinalibus & domo de Columpnia deprecatoria.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Ibid.	1012
1307	35	26 —	De archiepiscopatu Cantuar' in manum Regis capto, liberando procuratoribus Papæ.	Pat. 35 Edw. I. m. 24. Ibid.	1012
1307	35	28 —	De inquirendo super passagio ultra aquam inter Berewyk & Twedemuth.	Pat. 35 Edw. I. m. 25. Ibid.	1012
1307	35	1 Apr.	De exequiis Johanne Gloucestriæ comitissæ, Regis filiiæ.	Ex Lit. & Autogr. Edw. I. Ibid.	1012
1307	35	1 —	De fidelitate archiepiscopi Rothomagensis respectuandâ.	Claus. 35 Edw. I. m. 15. d. Ibid.	1012
1307	35	4 —	Pro Johanne de Havering, senescallo Vasconie, de grato servitio quod Papæ impenderat.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Ibid.	1012
1307	35	4 —	De jure regio conservando.	Ibid.	1012
1307	35	4 —	Pro nunciis Papæ, de eorum officio in Angliâ exercendo.	Pat. 35 Edw. I. m. 26. Ibid.	1012
1307	35	4 —	De pecuniâ ad opus Papæ collectâ, extra regnum non portandâ.	Ibid.	1012
1307	35	4 —	De primis fructibus ad opus Papæ capiendis.	Ibid.	1012
1307	35	4 —	Pro societate Friscobaldorum de Florentia.	Ibid. m. 17. d. Ibid.	1012
1307	35	16 —	De respectu pro archiepiscopo Rothomagensi.	Ibid. m. 18. d. Ibid.	1012
1307	35	18 —	Littera Roberti comitis Flandriæ, de mercatoribus hinc indè satisfaciendis.	Ex Lit. & Autogr. Edw. I. Ibid.	1012
1307	35	26 —	Ad Papam, pro Pontio domino de Castellione, super dispensatione matrimoniali.	Claus. 35 Edw. I. m. 16. d. Ibid.	1012
1307	35	4 Maii.	De procuracionibus pro nuncio Papæ.	Pat. 35 Edw. I. m. 27. Ibid.	1012
1307	35	6 —	Rex ad cancellarium suum, de litteris ad Papam, super cautionatione Roberti de Grosteste, expediendis.	Ex Lit. & Autogr. Edw. I. Ibid.	1012
1307	35	6 —	Ad Papam, pro Roberti episcopi Lincolnien'sis canonizatione.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Ibid.	1012
1307	35	6 —	De missarum decantationibus pro Johanna comitissâ Gloucestriæ, filia Regis.	Claus. 35 Edw. I. m. 17. d. Ibid.	1012
1307	35	20 —	De orando pro Rege.	Ibid.	1012
1307	35	28 —	De præbendâ in ecclesiâ Rothomagen' medico Regiæ concedendâ.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 3. Ibid.	1012
1307	35	28 —	Pro dicto medico, sub eodem tenore, scribitur archiepiscopo Rothomagensi.	Ibid.	1012
1307	35	4 Jun.	Bulla Clementis V. Papæ, super castro de Maloleone Regi restituendo.	Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recpt. Scot.	1012
1307	35	28 —	Annua pensio quinquaginta marc' nuncio Papæ conceditur.	Pat. 35 Edw. I. m. 8. in Turri Lond.	1012
1307	35	28 —	Ne quis rogus in civitate London' præsumat accendere, dum Regina in Turri London' moram fecerit.	Claus. 35 Edw. I. m. 6. d. Ibid.	1012
1307	35	28 —	Super Insula de Man in manum Regis resumendâ.	Ibid. m. 4. d. Ibid.	1012
1307	35	5 Jul.	Ad Papam, super negotiis Regis cum Rege Franciæ.	Rot. Rom. 35 Edw. I. m. 2. Ibid.	1012
1307	35	5 —	Ad cardinales de nunciis & negotiis antedictis.	Ibid. m. 1. d. Ibid.	1012
1307	35	7 —	De morte Edwardi I. Regis Angliæ.	Pat. 35 Edw. I. m. 1. Ibid.	1012

Sigillum EDWARDI I. Regis Angliae.

A. D. 1272. | An. I Edw. I.

EDWARDUS I.

Incip. regn. 16° die Novembr. A. D. 1272.

Acta, Rege nondum à Terra Sancta in Angliam reverso.

De morte Henrici III. Regis Angliæ.

A. D. 1272. — An. 57 Hen. III.
Claus. 57 Hen. III. n. 7.
in Turr. Lond.

DIE Mercurii, in festo sancti Edmundi confessoris, obiit dominus Henricus quondam Rex Angliæ, serò ;
Et manè liberavit Johannes de Kirkeby sigillum prædicti domini Regis, sub sigillo suo & sigillo P. de Winton' custodis
garderobæ ejusdem domini Regis, domino W. Eborum archiepiscopo, R. Aguillon, & cæteris conciliariis domini Regis, in
presentiâ eorundem conciliariorum.

Bulla Gregorii X. Papæ, per quam nuntiavit Edwardo Regis primogenito gaudium, quod receperat eo quod feliciter insidias omnes superavit, & ad portum Trepani pervenit.

A. D. 1272.
An. I Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Cur.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, dilecti filio, nobili viro Edwardo, carissimi in CHRISTO filii nostri Regis Angliæ primogenito, salutem & apostolicam benedictionem.
Feliciter ad nos rumore perlato, quod tu, consors, & reliqua cõitiva tua, prosperè ad portum Trapani pervenisti, gaudemus, & exultamus in illo, qui personam tuam de tantis periculis eruit, qui tibi tantas insidias superare concedens, te, sicut firmiter credimus, ut beneplacitis suis inservias, reservavit.
Recognoscens itaque, fili carissime, te, ipsius omnipotentia præservatum, in mandatorum ejus semitas animum dirigas, & eadem omni diligentia stu-

deas observare ; hæc etenim tibi dierum longitudinem, annos vitæ, ac pacem apponent.

Sanè si te ad nostram presentiam, sicut habet aliquorum assertio, venire contingat, in quo, propter singularitatem affectionis, quam ad te gerimus, tuas te volumus commoditates, & alias circumstantias diligenter attendere potius quam nostris desideriis indulgere, proculdubio, sicut nosse te credimus, cum multâ jocunditate videbimus, & paterni tibi affectus indicia, prout erga carum filium spiritualem patrem decuerit, apertius ostendemus.

Dat' apud Urbem Veterem, x. kalend' Decembr', pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo pendente à filo canali.

De pace Regis proclamandâ.

A. D. 1272.
An. I Edw. I.
Claus. I Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hyberniæ & dux Aquitaniæ, vic' Eborum, salutem.
Cum, defuncto jam, ceteris memorie, domino Henrico Rege, patre nostro, ad nos regni gubernaculum successione hæreditariâ, ac procerum regni voluntate, & fidelitate nobis præstitâ, sit deoñitum ; per quod nomine nostro (qui, in exhibitione justitiæ, & pacis conservatione, omnibus & singulis de ipso regno sumus ex nunc debitores) pacem nostram dicti magnates & fideles nostri jam fecerunt proclamari ; Tibi præcipimus, quod per totam ballivam tuam, in singulis civitatibus & burgis, feriis, mercatis, & locis aliis pacem nostram publicè clamari & firmiter teneri facias ; inhibendo omnibus & singulis, sub periculo exha-

redationis, vitæ & membrorum, ne quis pacem nostram infringere præsumat.

Nos enim omnibus & singulis, in omnibus juribus & rebus, ipsos contingentes, contra quoscuque, tam majores quam minores, parati sumus & erimus plenam, auctore Domino, justitiam exhibere.

Testibus,

W. Eborum archiepiscopo.
E. Cornub' &
G. Gloucest' comitibus.

Apud Westm' xxiii. die Novembris, anno regni nostri primo.

Consimiles literæ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.

Magnates Angliæ nuntiarunt domino Edwardo Regi, de obitu Henrici Regis patris sui.

A. D. 1272.
An. I Edw. I.
Lib. A. f. 223. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scac.

MAGNIFICO principi, & domino suo Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ, sui fideles & devoti W. eadem gratiâ, Ebor' archiepiscopus, Angliæ primas, L. Roffens', N. Winton', G. Wygorn', R. Coventriæ & Lich', & W. Exon' episcopi :

R. prior hospital' Sancti Johannis Jerusalem in Angliâ, E. de Allem comes Cornub', G. de Clare comes Gloucest' & Hertford', J. comes Warren', H. de Bohun comes Hereford' & Essex', Rogerus de Mortuo Mari, Thomas de Clare, Johannes filius Johannis, Wilhelmus de Monte Canis, & Johannes de Sancto Johanne, salutem, & fidelitatis obsequium semper promptum & paratum.

Dominionis vestræ, licet cum mentis amaritudine, presentibus nunciavimus, quod dominus noster, dominus H. Rex pater vester, die Mercurii in festo sancti Edmundi confessoris, in sero, ab hoc seculo suaviter & sanctissime ingravavit ad Dominum, cujus animæ propicietur & parcat, qui solus potest medicinam præstare post mortem ;

Die autem Jovis sequenti, manè nos, qui presentes fuimus, pacem vestram in majori aula West' sollempniter & publicè fecimus proclamari, & eam etiam nomine regio, firmiter observandam populo, qui aderam, convocato, fecimus præconizari.

Dominicâ autem proximâ, in festo beati Edmundi Regis & martiris, cum honore & sollempnitate, quâ decuit, corpus suum in ecclesiâ Westmoune' ante magnum altare, traditum fuerat sepulturæ.

Et, nec dum clauso jam tumulo, nos omnes, qui cum multitudine fide-

fium vestrorum ibidem presentes assumus, vobis tanquam domino nostro & Regi, fidelitatis juramentum, & omnia alia, quæ vestræ dominationi & honori debentur, quatenus in absentia vestra fieri potuit, gratanter explevimus & devotè, pacemque vestram iteratò nomine regio, clamari fecimus, quam usque adventum vestrum in Angliam, quantum nostræ possibilitatis exstiterit, faciemus, auctore Domino, firmiter observari : alia etiam, quæ vobis ratione coronæ & dignitatis regie, ulterius à nobis fieri aut præstari debuerint, plenariè & sine omissione aliqua, prompto & libenti animo faciemus.

Vestram igitur excellentiam, quantâ possimus instantiâ requirimus & rogamus, quatinus attendentes pericula & incommoda, quæ diebus istis per absentiam vel moram vestram vobis, ac nobis, & toti regno vestro, quod absit, de facili poterint imminere, adventum vestrum in Angliam, utinam prosperum & felicem ! celeriter & sine dilatione aliqua maturare velitis.

Nos autem, in adventu vestro, ad ea, quæ honorem & beneplacitum vestrum, pacem etiam & tranquillitatem regni vestri contingunt, paratos semper in omnibus invenietis & promptos, & sicut ardenti cordis desiderio vestram presentiam præstolamur, ita & vos cum omni lætitiâ & gaudio accedere non tarsetis.

Scripsisset quoque vobis, super hiis tota procerum vestrorum communitas, quod tamen propter celeritatem, quam negotii qualitas acquirit, ad presens non sine causâ fuerit omissum ; ad quod etiam, nos vice omnium magnatum vestrorum, præmissa vestræ celsitudini duximus scribenda.

Dat' apud Novum Templum, xxiii. Novembr', anno Domini MCCLXXII.

A. D. 1272. | An. 1 Edw. I.

*De sacramento fidelitatis à Leulino principe Walliæ, recipiendo.*A. D. 1272.
An. 1 Edw. I.Bundels
Brevium, &c.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, omnibus, ad quos præsentis literæ pervenerint, salutem.

Cum, defuncto jam celebris memoriæ, domino H. Rege patre nostro (cujus animæ propitiatur Altissimus) ad nos regni gubernaculum successione hæreditariâ pervenit; ob quod pacem nostram, nomine regio firmiter observandam, solemniter & publicè fecimus proclamari; ac prælati, comites, barones, & ceteri proceres regni sacramentum fidelitatis, & alia, quæ ratione coronæ & dignitatis regiæ, ab ipsis fieri, seu præstari nobis in absentia nostrâ potuerunt, plenariè & sine omissione aliquâ promptè; & libenti animo nobis præstiterint: ac dilectus & fidelis noster L. filius

Griffini, princeps Walliæ, nobis consimile sacramentum fidelitatis præstare teneatur; dedimus dilectis nobis in CHRISTO, abbatibus de Dore & de Hagheman potestatem recipiendi nomine nostro, fidelitatem ipsius Leulini:

Ita tamen quod, si non ambo ipsorum abbatum potuerint interesse, alter eorum, qui præsens fuerit, nichilominus plenam habeat potestatem recipiendi nomine nostro, fidelitatem Leulini prædicti.

In cujus rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes.

Datas per manum Walteri Merton cancellarii nostri, apud Norum Templum London', xxix, die Novembriis, anno regni nostri primo.

*De prædictâ fidelitate.*A. D. 1272.
An. 1 Edw. I.Claus. 1 Edw. I.
m. II.
in Turr. Lond.

REX dilectò & fidelo suo L. filio Griffini principi Walliæ, salutem & sinceræ dilectionis.

Cum, defuncto jam, celebris memoriæ, domino H. Rege patre nostro, (ut supra usque hæc verba) nobis præstiterint; ad quod vos nobis faciendum similiter tenemini, sicut scitis;

Vobis mandamus, rogantes quatinus usque vad' Montis Gomery personaliter accedatis; ita quod sitis ibidem in octabis Sancti

Hilarii prox' futur' ad sacramentum fidelitatis nobis præstandum, coram nunciis nostris, quos specialiter tunc mittemus ibidem, ad ipsam fidelitatem à vobis nomine nostro recipiendum, sicut ipsi vobis plenius scire facient ex parte nostrâ; & hoc sicut nos & honorem nostrum & vestrum diligitis, & sicut de vobis confidimus, nullatenus omittatis.

Teste, W. Eborum, archiepiscopo, &
E. comite Cornub'.

Apud Novum Templum London', xxix, die Novembriis.

*De pecuniâ à Leulino filio Griffini principe Walliæ, recipiendâ.*A. D. 1272.
An. 1 Edw. I.Claus. 1 Edw. I.
m. II.
in Turr. Lond.

REX Leulino filio Griffini principi Walliæ, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cum juxta formam pacis inter celebris memoriæ dominum H. Regem, patrem nostrum, & vos dudum initæ & firmatæ, tenemini nobis in tribus millibus marcarum, solvendis in festo natalis Domini jam futuro, prout vos ipsi plenius nostis, & nos, pro acquietatione expensarum quas in servicio DEI in Terra Sancta fecimus, simul ad præsens in magnâ pecuniâ summâ diversis creditoribus nostris obligati, per quod prædictis tribus millibus marcarum occasione prædictâ, plurimum indigemus;

Vobis mandamus, rogantes quatinus confidentes quod pacem prædictam à tempore quo inita fuerat, parati fuimus, sumus, & erimus inviolabiliter ob-

servare, prædicta tua millia marcarum usque Cestr' in festo prædicto ad ultimum modis omnibus transmittatis abbati Cestr' vel fratri Alano monacho sup; ad opus nostrum liberand' & nomine nostro custodiend' prout sibi dedimus in mandatis; & hoc sicut nos, & honorem nostrum, & vestrum diligitis, & sicut de vobis specialiter confidimus, nullatenus omittatis, mittimus enim præfatis abbati & monacho literas nostras patentes vobis cum dicta pecuniâ eis soluta fuerit, liberand'.

Teste, W. Eborum archiepo &
E. comite Cornub'.

Apud Westm', ii, die Decembriis.

*De pace Regis per terram Hiberniæ proclamandâ.*A. D. 1272.
An. 1 Edw. I.Pat. 1 Edw. I.
p. 2. m. 20.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Mauricio, filio Mauricii, justiciario suo Hiberniæ, salutem.

Cum, defuncto jam, celebris memoriæ, domino H. Rege patre nostro, ad nos regni Angliæ gubernaculum & terræ Hiberniæ dominium successione hæreditariâ pertineant; per quod nos, qui, in exhibitione & pacis conservatione, omnibus & singulis de prædictis regno & terrâ sumus exnunc debitores, jam pacem nostram in eodem regno nomine regio, fecimus proclamari;

Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod per totam terram nostram

Hiberniæ pacem nostram publicè clamari & firmiter teneri faciatis, inhibendo omnibus & singulis de eadem terrâ, sub periculo exheredationis, vitæ & membrorum, ne quis pacem nostram infringere præsumat.

Nos enim omnibus & singulis de prædictâ terrâ nostrâ Hiberniæ, in omnibus juribus & rebus ipsos contingentibus, contra quoscumque, tam majores quam minores, parati sumus & erimus plenam, auctore Domino, justitiam exhibere.

Dat' per manum W. de Merton cancellarii nostri, apud Westm', vii, die Decembriis.

*De sacramento fidelitatis à clero & populo Hiberniæ præstando.*A. D. 1272.
An. 1 Edw. I.Pat. 1 Edw. I.
p. 2. m. 20.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, liberis hominibus, & omnibus aliis de terrâ Hiberniæ ad quos, &c. salutem.

Cum, defuncto jam, celebris memoriæ, domino H. patre nostro (cujus animæ propitiatur Altissimus) ad nos regni Angliæ gubernaculum & terræ Hiberniæ dominium pertineant; ob quod prælati, comites & proceres, ac communitas regni nobis, tanquam domino suo ligio & Regi, fidelitatis juramenta, & omnia alia, quæ nobis, ratione coronæ & dignitatis regiæ, ab ipsis fieri aut præstari nobis, in absentia nostrâ, potuerunt, plenariè & sine omissione aliquâ, prompto & libenti animo præstiterint; ac vos, tanquam Regi & domino vestro ligio, consimile sacramentum fidelitatis præstare teneamini;

Dedimus potestatem venerabili patri Middensi episcopo, & dilectis &

fidelib' nostris Mauricio filio Mauricii, justiciario nostro Hiberniæ, & magistro Johanni de Stamford escaetori nostro Hiberniæ, potestatem recipiendi nomine nostro, fidelitatem vestram; ita tamen quod, si ipsi omnes non potuerint interesse, duo vel unus eorum, qui præsens fuerit, nichilominus plenam habeat potestatem recipiendi, nomine nostro, fidelitatem vestram supradictam.

Et ideo vobis mandamus, quod sacramentum fidelitatis nobis præstetis coram prædictis episcopo, justiciario, & escaetore, duobus, vel uno ipsorum, qui præsens fuerit, sicut ipsi vobis plenam scire facient ex parte nostrâ; & hoc, sicut honorem nostrum & vestrum diligitis, nullatenus omittatis. In cujus, &c.

Dat' per manum W. de Merton canç, nostri, apud Westm' vii, die Decembriis.

A. D. 1273. | An. 1 Edw. I.

Non prius Henrici Regis mors Gregorio Papæ nota.

Bulla Gregorii X. Papæ, directa A. Reginae Angliæ, pro Rege Angliæ inducendo ad veniendum ad Papam prædictum.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimæ in CHRISTO filiæ A. Reginae Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Sicut aliæ nostræ carissimo in CHRISTO filio nostro E. Regi Angliæ, illustri viro tuo, nuper missæ litteræ continebant, de ipsius & tuo ac aliorum vestrorum prospero adventu gaudentes, ad uberioris lætitiæ causam ejus & tuam præsentiam expectamus; cæterum cum eidem Regi scribamus ut forsitudine prout principem decet, utendo, in vocatione claræ memoriæ illustris Regis Angliæ patris sui, suam divinæ voluntati conformet; patienter

de manu Domini adversa recipiens, de cujus beneficio multa recepit prospera, & illius se coaptando beneplacitis recipiet uberius in futurum. Serenitatem tuam rogamus & hortamur in Domino JESU CHRISTO, quantum hæc eadem in te ipsa prudenter observans, ad illa memoratum Regem virum tuum, prout expedire putaveris, sollicitudine prudentis cautelæ ac exhortationis inducas.

Dat' apud Urbem Veterem, quinto idus Januarii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo pendente à filo canabi.

Littera, quæ Gasto vicecomes Bernensis promittit se in omnibus stare voluntati Regis Angliæ.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 239. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS præsentibus literis inspecturis, Gasto vicecomes Bernensis, dominus Montis Catani & Castri Veteris, salutem & dilectionem sinceram.
Magnæ nobis causa turbationis inhæret, & quâdam doloris amaritudine mens nostra repletur, dum sentimus, & aperto videmus indicio, illum reputare quod à nobis hæcenus sustinisset offensas, quem verum habemus & recognoscimus dominum; utpote qui sibi homagii ligii debito tenemur astricti.
Cum igitur dominus noster, dominus Edwardus, Angliæ Rex illustris, reputet (de quo animus noster referendo turbatur) adversus eum graves per nos fuisse commissas offensas, & alias apud ipsum nos graviter deliquisse:

Nos, domini nostri summi Pontificis, qui dignatus est, tanquam benignus pater, per venerabilem virum dominum Girardum de Russilione clericum & nuncium suum, efficacibus ex hoc rationibus, & sanis inducti consiliis, volentes ibi culpam agnoscere, ubi fortè possemus excusationis causam rationabilem invenire, in manu dicti domini Girardi juravimus, tactis sacrosanctis evangeliiis, quod, ad requisitionem ipsius domini G. amotis conditionibus & modis quibuslibet, tam in personâ, quam rebus, totaliter domini nostri Regis prædicti stabimus voluntati.

In cuius rei testimonium præsentibus literis fecimus sigilli nostri munimine roborari.

Dat' apud Oicesium, xix kal' Februarii, anno Domini MCCLXXXIII.

De principe Walliæ sacramentum fidelitatis Regi præstare renuente.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Bundela
Litterarum
temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

VENERANDO viro, & omni honore dignissimo, W. de Merton domini Regis cancellario, sui devoti de Dora & de Haghem abbates, salutem, & quicquid possunt honoris & reverentia.
Reverendæ dominationi vestræ duximus significandum quod, juxta mandatum domini nostri Regis (quem conservet Altissimus) utrique nostrum literariè per vos directum, in octabis sancti Hilarii, associatis nobis quibusdam hominibus

dictum castrum obviam domino L. principi Walliæ, ad recipiendum sacramentum fidelitatis suæ dicto domino nostro Regi: & apud dictum vadum satis tempestivè venientes, & multum ultra horam non ibidem ipsius principis adventum expectavimus; sed nec ipse venit, nec aliquod mandatum nobis direxit.

Litteras verò patentes, dicti domini nostri Regis, de potestate nobis traditâ super præfatu negotio, vobis remittimus.

Valeat in CHRISTO, &c.

Littera constabularii de Montgomery, super eodem sacramento negato, certificatoria.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Bundela
Brevium, &c.
temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO viro, & omni veneratione dignissimo, domino W. de Merton domini Regis cancellario, suus semper R. Sperughose constabularius de Montgomery, salutem & devotam cum omni honore reverentiam.
Venerandæ dominationi vestræ duxi significandum, quod viri religiosi, de Dore & de Hagenham abbates, juxta mandatum domini Regis, per vos eis directum, in octabis

sancti Hilarii personaliter accesserunt ad vadum ultra Montgomery, obviam domino L. filio Griffini, principi Walliæ, ad accipiendum ab eo, nomine dicti domini nostri Regis, sacramentum fidelitatis; quibus associati quosdam de hominibus ballivæ meæ, qui apud dictum vadum multum ultra horam non adventum dicti domini L. expectantes, nec ipse venit, nec aliquod mandatum eis direxit.

Valeat veneranda dominatio vestra semper in Domino.

Bulla Gregorii X. Papæ, de formâ citationis G. de Monteforti, super morte Henrici de Alemannia.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum.
Quondam Henrici de Almania, claræ memoriæ Ricardi, in Romanorum Regem electi, primogeniti, sanguis effusus immaniter profundus ad nos vocem clamoris exaltat, & horrendam effusionis suæ seriem nostris conspectibus lugubri repetitione præsentans, homicidium defert, fratricidium infert, sacrilegium ex loco patrati sceleris arguit, Deo, ecclesiæ, necnon & principibus, tunc in curiâ Romanâ præsentibus, illatam injuriam; aliis nihilominus ejusdem sceleris circumstantiis detestandis expositis, ex quibus alia diversa & immania etiam crimina elicit, non omittit.
Horum omnium quondam Simonem & Guidonem de Monteforti, fratres

principales & notorios reos clamat, eorumque in hoc fautores & complices eisdem criminibus denuntiat involutos, lacramanabiter queritur in tam execrandis excessibus dilatatam hucusque fore vindictam: nec subicit; set, vulgi clamore concurrente, submurmurat justitiæ non modicum ex tantâ dilatazione detractum.

Hinc instanter expostulat in Guidonem, fautores, & complices memoratos exeri debitæ ultionis aculeos, & Guidonem ipsum præcipue, cum quasi omnium oculis ejus culpa se ingerat, cum tantorum criminum reus ipsa facti evidentiâ convincatur, nec non & eosdem suos fautores & complices, juxta culpæ qualitatem debitâ severitate puniri.

Licet autem ecclesiæ Romanæ vacatio, & promotionis nostræ novitas, ingruentium undique negotiorum mole gravata, prosequendi, juxta exigentiam

justitiæ, tantos excessus, usque adhuc liberam non permiserit facultatem; tamen, ut tanto tamque notorio flagitio castigatio condigna non desit, nec sine vindictâ crescat in aliis adeo detestabilis severitatis audacia per exemplum, cum fratribus nostris deliberatione præhabita, cogente justitiâ, nunc saltem prosequendum fore nostri officii debitum circa ista, & excessum qualitati formam nostrorum processuum censuimus conformandam.

Ideoque cum de memorati Guidonis sævitâ ex retroactâ vitæ consideratione, presumptione probabili, timeatur, infra scriptum modum citandi Guidonem, fautores, & complices memoratos, de ipsorum fratrum consilio eligentes, tenore præsentium peremptoriè, præsentem multitudinem copiosâ fidelium, citamus eosdem; ut idem Guido specialiter, ac præfati complices, & fautores, infra quindecim dierum numerandorum ex nunc spatium, quod eis pro peremptorio termino assignamus, ad diffinitivam super præmissis omnibus & singulis sententiam, & nostros processus alios audiendos compareant personaliter coram nobis, recepturi pro meritis, & nostris præcisè beneplacitis parituri; alioquin sive venerint, sive non, nichilominus ad præmissa, prout expedire videbimus, procedemus.

Cæterum ne dictus Guido, satagens forsâ nostros processus eludere, quoquomodo causetur, iter ad eandem curiam, vel ipsam sibi non esse securam, & specialiter propter carissimum in CHRISTO filium nostrum, E. Regem Angliæ illustrem, cum magnâ comitivâ, prout regalem decet excellentiam, in curiâ ipsâ præsentem, infra scriptas securitates, quas de ipsorum fratrum consilio approbamus, & sufficientes ac ydoneas esse decernimus, si offerendas duximus, & prout subicitur, concedendas.

Ipsam siquidem Guidonem propter hoc ad nostram præsentiam cum competenti familiâ venientem, & hujusmodi ejus familiam, à tempore itineris ad hoc arcepti, recipimus, quoad omnes ipsius adversarios, sub nostri securitate conductis: eumque postquam ad præfatam curiam pervenerit, ab eisdem adversariis nostrâ protectione tuebimur, & per alios ad id attentâ diligentia deputandos faciemus ab eorundem adversariorum offensis securo tutamine custodiri.

Et insuper, si memoratus Guido id eligerit, ac à nobis infra præfixum sibi terminum tempore competenti petierit, usque ad confinia terrarum comitis Aldebrandini dicti Rubei, ejusdem Guidonis soceri nobis viciniore, suffi-

cientem militum ei non suspectorum versimiliter destinare curabimus comitivam, qui eum ad eandem curiam securè deducet.

Et nichilominus memoratum Regem, & suos, vel illos ex eis, quos idem Guido sibi suspectos dixerit, curiam eandem faciemus exire, deputari eis ad morandum locum, seu loca competentia, ita quod idem G. eorum timere non possit offensam, & provisuri quod ad alia loca ipsi curiæ proximiora non veniant, donec idem Guido inibi præsens fuerit, nec per unum diem postquam indè recedet.

Suprascriptas verò securitates eundem Guidonem ita demum habere volumus, & non aliter, si tempore petitionis hujusmodi, nobis idem Guido per instrumentum publicum, suo sigillo munitum, fidem fecerit, se præstito, tactis corporaliter sacrosanctis evangelii, juramento firmasse, quod juxta suprascriptæ citationis nostræ formam, coram nobis personaliter, in præfixo sibi termino comparebit.

Porro memoratum comitem Rubeum, ac suos ejus temporis familiares & socios, quos per alias sub certâ formâ litteras citari mandamus, nolumus citatione hujusmodi comprehendendi.

Sanè, ut contra hujusmodi nostrum processum omnis calumpniæ tollatur occasio, ipsum in diversis locis vicinis infra septem dies hujusmodi citationem immediatè sequentes, providimus denunciari publicè, ac solempniter publicari.

Et, ut idem processus, ad communem omnium notitiam deducatur, cartas sive membranas processum continentes eundem, in majoris ecclesiæ Urberetan' appendi, vel affigi ostiis, seu superliminaribus faciemus, quæ processum ipsum suo quasi sonoro præconio, & patulo indicio publicabunt; ita quod prædicti Guido, fautores & complices, quos processus ipse contingit, nullam possint excusationem prætere, quod ad eos talis processus non pervenerit, vel quod ignorarint eundem, cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Actum apud Urbem Veterem in palatio nostro, kal' Martii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo pendente à filis sèricis flavi rubique coloris.

Bulla Gregorij X. Papæ, per quam mandat Raynerio capellano suo, & præposito Florentin', quod cognoscat de delicto perpetrato per G. de Monteforti.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectio filio magistro Raynerio capellano nostro, præposito Florentin' salutem & apostolicam benedictionem.

Horrendi sceleris in quodam Henricum de Alemania, claræ memoriæ Ricardi in Roman' Regem electi primogenitum, flagitiosè commissi, clamorâ instantiâ excitati, Guidonem de Monteforti, quem principalem actorem tanti

flagitii notitia communis exclamat, necnon & ipsius complices & fautores nuper sub certâ formâ citavimus, edicentes apertè, quod comitem Aldebrandinum dictum Rubeum, ejusdem Guidonis socerum, ac suos ejus temporis familiares & socios nolebamus, nec adhuc volumus citatione hujusmodi comprehendendi.

Verum cum ipsius comitis non solum in veniendo eodem tempore eum memorato Guidone Viterbium, sed etiam in accedendo ad locum hujusmodi sceleris patris societas, & dum tantum committebatur flagitium, in eodem loco cum suâ comitivâ manifesta presentia eundem comitem & prædictam comitivam ipsius, ejusdem sceleris, & emergentium ex eo criminum, non solum denunciatiæ fautores, verumetiam manifestare socios & complices videatur, & subsequuta postmodum receptatio memorati G. aliæque diversæ circumstantiæ, culpam comitis ipsius augmentent, urgente conscientia dissimulare nec volumus nec valemus, quin in præmissis contra comitem, suosque familiares, & socios memoratos nostri partes officii exequamur.

Ideoque, cum fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum con-

silio præsentium, tibi auctoritate mandamus, quatinus ad præsentiam memorati comitis in civitate Suan' consueto ejus domicilio, vel in alio vicino loco terræ suæ, si forsitan ibi degit, accedens ipsum præsentialiter, si copiam sui faciat, alioquin in dicto domicilio, necnon & prædictos ejus familiares & socios in aliquo publico civitatis ejusdem loco peremptoriè citare procures, ut quintodecimo die post citationem tuam; quem eis pro peremptorio assignes termino, cum competenti familiâ personaliter compareant coram nobis, facturi, & recepturi super præmissis, quod justitia dictaverit, & viderimus expedire, ac nostris præcisè beneplacitis parituri.

Cæterum, ut dicto comiti omnis tollatur occasio prætere, curiam nostram, vel iter ad ipsam sibi non esse securam, ipsum cum hujusmodi familiâ, propter præmissa venientem ad dictam curiam, & ipsam familiam à tempore arcepti propterea itineris recipimus sub nostri securitate conductis, & ab omnibus suorum adversariorum offensis, eos inhiberi curabimus defensare.

Volumus quoque quod eis expressè ac aptè denunciemus, quod sive venerint, sive non, nos nichilominus in prædictis, prout expediens fore videbimus, procedemus.

Diem autem citationis, & formam, & quicquid indè fecerit, nobis per tuas patentes litteras, harum seriem continentes, fideliter intimare procures.

Dat' apud Urbem Veterem, secundo non' Martii, pontif' nostri anno primo.

Plumbeo sigillo pendente à filo canabi.

Littera episcopi Adurenensis excusatoria.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.

Lib. B. f. 311. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ILLUSTRISSIMO domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitanie, F. ejusdem permissione, Adurenensis & sanctæ Quitèriæ episcopus, salutem in eo quem edidit uterus virginalis.

Noveritis, domine, quod cum nos juxta formam mandati vestri, ad Burdegallum Dominicâ proximâ ante Ramos Palmarum nequeamus interesse, pro eo quod apud

Lugdunum, de mandato summi Pontificis, oportet nos incedere dictâ die;

Idcirco ordinamus seu constituimus certum ac speciale procuratorem nostrum, religiosum virum, fratrem Arnaldum Gwillielmi, præceptorem hospitalis de Beslau nostræ diocesis, ad audiendum & recipiendum ordinationem serenitatis vestræ ac curiæ generalis, super quibusdam negotiis

generalem statum Vasconiæ tangentibus, ac aliis universis quæ vestra serenitas, cum prædictâ curiâ, duxerit ordinanda, seu etiam statuenda; & ad insinuandum, supplicandum, obtinendum quod à serenitate vestra utilitati & tranquillitati terræ prædictæ noverit expedire:

Ratum, & gratum, ac stabile perpetuò habituri quicquid per dictum procuratorem nostrum, super præmissis actum, insinuatum, ordinatum fuerit seu receptum.

In cujus rei testimonium præsentis procuratoris sigillum nostrum duximus apponendum.

Dat' apud Planum, die Jovis ante Dominicam supradictam, anno Domini MCCLXXIII.

Processus Gregorii X. Papæ contra Guidonem de Monteforti, super morte Henrici de Alamania.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur.
Cur. Rec. Scac.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam.

Nephandum scelus, sceleste nephas, piaculare flagitium, per flagitiosas impiorum dexterarum, innocentis sanguinis avidas, innoxii cruribus effusione cruentas, & detestandis in commissione horum noxiis involutas, in quondam Henricum de Almania, claræ memoriæ, Ricardi, in Romanorum Regem electi, primogenitum horribili severitate commissa, quamquam & cominus evidentiâ sui notoria, & eminens per diversa mundi climata jam notoriè divulgata, non sine multâ mentis amaritudine recensere compellimur, ut horrenda eorum series cunctis seriosius reserata, quæ non solum ad extinctum crudeliter, set & ad crudeles, tam gravia proinde dilapsos in scelera, extinctionis actores paternæ compassionis affectum excitavit in patre, justæ prosecutionis motum manifestat in iudice, hoc indicatura presentibus, hoc fidei testimonio commemoratura futuris.

Ut enim illius vices, quas licet inmeriti, gerimus, implere pro viribus satagamus, qui, quamquam misericordiarum pater, & totius consolationis Deus veridicè describitur, nichilominus tamen legitur justus Judex, Deus zelotes, & Dominus ultionum, decet ut & paternam misericordiam devotos prosequamur ad filios, ad debitam justitiam obstinatos non omittere in reos, parati & redeuntibus de longinquo apertis occurrere brachiis in amplexum, & in pertinacis, sui perversi prosectores arbitrii, justè vindicare contemptum.

Recenseatur itaque in auribus omnium omnibus ferè nota severitas, immane spectaculum, in conspectu cunctorum, repetitio fidelis & sincera commemoretur.

In cuius consideratione, sanctæ matris ecclesiæ grandis admodum contumelia filiorum corda conturbat: cultus divini contemptus fidelium zelum accendit: inclitorum principum contemptibiliter spreta præsentia devotorum vota provocat ad vindictam: jura sanguinis confusa queritur propinqua cognatio, & mirando in stuporem deducitur, ac stupendo miratur naturalia humanæ societatis immutabilia vincula viliter violata.

Divulgatus enim ferè in omnem terram jam sonus exivit, & in remotis orbis angulos vulgaris fama deduxit, qualiter in memoratum Henricum, cruce signatum, de Tuniti partibus, in quibus JESU CHRISTI servitio cum christiano vacarât exercitu, ad sedem apostolicam in comitivâ carissimum in CHRISTO filiorum nostrorum Franciæ ac Siciliæ Regum illustrium ad civitatem Viterbien', ubi tunc Romana residebat curia, venientem; & tandem in quâdam parochiali ecclesiâ civitatis ejusdem, pro-missarum solemnibus, sacro quadragesimali tempore constitutum (eisdem Regibus in civitate ipsâ presentibus) quondam Symon, & Guido de Monteforti, germani, ac ejusdem H. amitini fratres (ad quos restituendos ad carissimi in CHRISTO filii nostri E. Regis Angliæ illustris gratiam, quâ ipso fertur eorum gravis culpa privasse, idem H. de voluntate memorati Siciliæ, ac cum mandato ejusdem Angliæ Regum venerat) associatis sibi aliis, Beljai filius, cum armis, diabolico incitati spiritu, irruentes, ipsius manibus inhumanis, immò prorsus immanibus trucidârunt.

Hæc mundus clamat, hæc communis assertio publicat; hujus immanitatis ordinem, vel inordinationem potius, sic multiloqua vulgi lingua describit: Memoratus siquidem Guido, in ipso ingressu prædictæ parochialis ecclesiæ, vocè terribili comminans, dentibus suis infrenuit contra eum exclamans, Proditor Henrice de Almania, non evades:

Et subsequenter in ipsum, ad hujusmodi subitum clamorem & fremitum, omnino impræmeditatum & inscium, parentem non immeritò, & propinquantem altari, ac illi hærentem manibus, tam ipse Guido, quam memoratus Symon, cæterique ipsorum satellites, evaginatis gladiis, & clavis elevatis aggressi, talibus circumdantes eundem saturaverunt se penis illius, ac, ponentes ipsum sibi quasi in signum, ceciderunt cum vulnere super vulnus, latusque ipsius, femur, vultum convulnerantes & lumbos, præcis sibi nichilominus quasi totaliter quatuor sinistrae manus digitis, quâ, ut præmittitur, eidem adhærebat altari, & quibusdam clericis in prædictis solemnibus, eidem H. assistentibus (altero viz. letaliter, reliquo verò satis graviter vulneratis) nec mortuo pepercerunt, set &, post mortem illatam, vulnera inferentes eidem, ipsum traxerunt ad ostia dictæ parochialis ecclesiæ, jam extinctum.

Per hæc nimis proculdubio divinum irreverentes in cultum: graviter in eandem sedem & ecclesiam Romanam injuriæ: sacrilegi dictæ immunitatis ecclesiasticæ infractores; temerarii contemptores celsitudinis regni: ac fœdi humani fœderis subversores; in sobriinum fratricidii rei, in hominem homicidæ ac sicarii nimum inhumani.

Ubi tunc igitur ad matrem ecclesiam filialis affectus? Ubi reverentia divino cultui debita? Ubi honorificentia Regibus exhibenda? Ubi tanta sanguinis unio? Ubi observantia temporis? Quis hæc omnia contempnere docuit? Quis talia præterire monstravit? O furor! O rabies! Immò proculdubio rabiosi furoris excessus, qui aded in rationali creaturâ judicium rationis absorbet, ut cognationem, quam inter homines generaliter natura constituit, ipsi singulariter sic inhumanè prætereant, sic quasi prorsus abjurent, quod, more ferino, efferis animis alterutrum sæviant in seipsos!

O quantum hic excessus exceditur, cum in conjunctos sanguine deservitur! O quantum excessui hujusmodi culpæ pondus adicitur, cum innocens læcessitur!

Profectò præmissa in eundem H. cum talium & aliarum gravium circumstantiarum aggravatione commissa, non solum ejus innocentia, & mutua ipsius ad committentes cognatio aggravant, set & ejusdem H. beneficia, in eo saltem quòd ad reformationem statûs ipsorum taliter insistebat, reddunt proculdubio longè amplius graviora.

Illorum igitur atrocitate communiti, eorum evidentiâ excitati, dicto Symone fatali sorte rebus humanis exempto, memoratum Guidonem, suosque in hiis complices & fautores, de fratrum nostrorum consilio, in palatio Urbeveran' peremptoriè, præsentem multitudine copiosâ, in formâ citavimus infrascriptâ.

Vol. I.

GREGORIUS episcopus servus servorum DEI: Ad certitudinem presentium, & memoriam futurorum.

Quondam Henrici de Almania, claræ memoriæ, Ricardi in Romanorum regem electi primogeniti, sanguis effusus immaniter, &c. (prout in p. 499. usque hæc quæ sequuntur.)

Præmissa quoque peremptoriè citationis edictum in variis locis insignibus, solitæ ipsius Guidonis habitationi vicinis, per diversos capellanos nostros, ad hoc specialiter destinatos, fecimus solemniter publicari.

Et, licet illud ad ejusdem G. pervenisse notitiam, diversarum litterarum clausurarum & patentium nobis ab ipso missarum (quarum aliquæ ad nos infra præfixum sibi terminum, aliquæ in eodem termino, reliquæ verò post eundem terminum pervenerunt) tenor apertius manifestet; ipse tamen, prædictique complices, & fautores, tantis excessibus contumaciæ contemptum addentes, comparere in eodem termino, & postmodum expectati diutius, contempserunt.

In primis quidem literis clausis, nobis, ut prædicatur, ante dictum terminum presentatis, petiit idem G. fratri suo Amario de conductu & securitate ydoneâ provideri, nostram, ut ejus verbis utamur, intrandi curiam & revertendi, cum expediret, ab eâ, ut idem frater suus A. cautè discuteret, & attentè perquiret per quem modum ipse Guido, si ad nostram eum presentiam venire contingeret, mortalium inimicorum suorum insidias declinare valeret.

In oblati autem, in termino supradicto, patentibus litteris delictum nobis esse notorium, immò etiam à se commissum, inficiens; & allegans pro eo probabiliter posse negari quod actus transeuntis notorium diceretur.

Adjecit quod, dato quod dictum Henricum ceciderit, causam justissimam habuit, quæ ipsum ab homicidio, sacrilegio, & fratricidio, vel in totum excusat, vel saltem in parte maximâ temperat, & remittit penam facinororum prædictorum.

Et deindè (conquestus petitam securitatem dicto A. fratri suo fuisse negatam; ac petens differri iudicium donec dictus Rex Angliæ Italian exivisset, & suis nunciis ad proponendas suæ causas absentia, ad quod tamen nullus sufficienter comparuit, audientiam indulgeri) subjunxit se paratum ad nostram venire curiam suo loco & tempore, ad principalem causam justis defensionibus subeundam, dum tamen sibi de intrando, morando, & liberè recedendo de ipsâ curiâ securitas plena daretur.

Ac insuper, propositis aliquibus in derogationem apostolicæ potestatis, quæ, quatenus personam nostram contingunt, benignâ dissimulatione transmissis, adjecit quod causam suam ad futurum concilium deferret.

In subsequentibus autem literis, nobis ex parte ipsius G. post dictum terminum assignatis, constituit quendam clericum procuratorem ad tria, viz. ut securitatem plenam, & liberam facultatem omnibus, & singulis, qui defensionem causæ suæ tunc, vel in futurum suscipere, postularet: & citationem à nobis emissam peteret revocari: ac absentia suæ causas exponeret, & probaret, si foret forsitan opportunum.

Set dictus clericus, in quorundam fratrum nostrorum, quos ad id deputavimus, presentia constitutus, patenter asseruit prædictum mandatum se nolle suscipere, securitate pro se, ac univervis, & singulis memoratum G. defendere quocumque volentibus, quorum neminem nominare voluit non concessâ; quam licet sic vagam non concesserimus, sicut nec fuerat concedenda, obtulimus tamen sibi, & publicè fecimus proclamari, quod si vellet ipse, vel quisvis alius pro dicto Guidone aliquid allegare, benignam audientiam præstaremus.

In reliquis verò, & ultimis litteris, inficiatione delicti, petitione securitatis pro dicto fratre suo, querelâ de ipsâ petitione primitus non admittâ, & delatione causæ ad futurum concilium, similibus repetitis, se in denegatione petitionis ipsius, in eo quod falso notorium in eadem curiâ esse dicebat; quod ad voluntatem, & consilium dicti Regis Angliæ in causâ suâ proceditur; & quod primâ citatione vocatus exiit ad sententiam audiendam; quodque nimis brevis terminus fuerat assignatus; & illis, qui vellet eum defendere, securitas denegata: necnon & quia in tempore feriato processit citatio, in quo, dicebat, sanguinis, & atrociam criminum causas non debere tractari, se asserens esse gravatum, infra scriptas causas absentia allegavit.

Primò, quia, ut dicebat, citatus fuit ad locum non tutum: Secundò, quia dictus Rex Angliæ visus fuit aliquos inducere, ut eum occiderent in nostrâ curiâ constitutum:

Tertiò, quia idem Rex publicè se jactavit, quod ipse Guido nunquam effugeret manus suas, si terram socii sui exiret; & dixit publicè coram multis, quod omnem securitatem, ad hoc quod ipsum occideret, violaret:

Quartò, quod Rex ipse per se, ac suos fautores, ipsius Guidonis inimicos, pendente citatione, hostiliter invasit eundem:

Quintò, quia evidenter se comperisse dicebat, quod præfatus Rex quosdam familiares suos corruerat, ut ipsum occiderent, & si progredieretur ad curiam, castra, quæ idem G. tenet, promiserunt eidem Regi tradere, vel suo nomine detinere:

Sextò, quia memoratus Rex Angliæ, citatione pendente, exercitum, cum quo ipsum Guidonem proponit invadere, præparavit:

Septimò, quia idem Guido à sæpéfato Rege Angliæ, ac alijs, totâ suâ substantiâ spoliatus, compellitur nudus congregari cum armatis; de causis autem hujusmodi, dictus G. eas, quæ defensionis suæ sufficerent, se obtulit probaturum.

Sanè petitiones, excusationes, oblationes, & allegationes hujusmodi multiplex ratio dissuadebat admitti: nec enim post oblatas, & concessas, ut in serie citationis nostræ præmittitur, eidem G. tam evidentes securitates per nos, de fratrum ipsorum consilio approbatas, & sufficientes ac ydoneas, cum multâ examinatione decretas, locum sibi, circa securitates alias, fratris prædicti discussio, aut ipsius G. de differendo iudicio, quousque Italian Rex Angliæ prædictus exiret, petiit, vel de loco non tuto allegatio contra decretum nostrum, cum tam exactâ maturitate interpositum, vendicabat.

Nec petitiones prædictas justificat, aut colorat, quod idem G. se verba-

6 M

liter, seu literaliter obtulit ad nostram, suo loco & tempore, venire curiam, & principalem causam subire paratum; cum non sit partis, locum iudicii, aut tempus eligere, set iudicis diffinire; nec dici possit suo, i. e. debito venire loco vel tempore, qui contempnit, statuto sibi per iudicem loco & tempore, comparere: præsertim hoc casu, cum dictus G. ita demum se comparitum obtulerit, si sibi securitas indistinctè ad recedendum de dictâ curiâ præberetur; quæ saltem in illum eventum concedenda non foret, si recessum ipsius iustitia impediret.

Non igitur se gravatam asserere iuste potest, si concessum non exiit quod fuit injustè petitum: profectò nec ex eo, quod ad sententiam audiendam prima citatio, brevi etiam concessio termino, & in tali negotio, tempore quadragesimali processit; cum enim de notoriis agatur excessibus, ad quid aliud, nisi ad sententiam procederet citatio? Aut quare temporis indulgeretur diffusio, quam locorum propinquitas non requirit, cum in notoriis facti examinatio necessario non procedat? Ad quid temporis beneficium maleficis invocatur, qui tam graviter commisit in illud, tanta & talia in eo maleficia committendo? Maximè, cum ad sanguinis poenam agatur: hoc casu de crimine, & sententia communis, scripta & solempnis id habeat, quod legi, quæ dicto tempore cognitionem inhibet criminalium questionum, sit per consuetudinem derogatum.

Causas quidem absentia, in prædictis ultimis litteris allegatis, etiam, si aliquæ ipsarum veritatem haberent, præmissarum securitatum consideratio, & ipsarum causarum inspectio manifestè confutatur.

Quæ namque absentia causa, conatus Regis Angliæ ad inducendum aliquos, ut dictum Guidonem in predictâ curiâ occiderent? Vel jactantiam Regis ejusdem, quod idem G. ipsius manus non evaderet, si socii sui terram exiret? Cum ad tuitionem suam, post iter arreptum, ex securitatibus prædictis, in viâ ei comitiva militaris accresceret, & tam inibi, quam in præfatâ curiâ nostræ sibi protectionis auxilium adderetur.

Quæ insuper absentia causa, quod idem Rex Angliæ per se, quod notoriè noscitur esse falsum, ac suos fautores, de quo non est aliquid auditum in patriâ, eundem G. fingitur invasisse? Nunquid talis insultus occultè fieri potuisset? Nunquid etiam, si ad eum fuisset in veritate processum, eundem G. à iudicio eximiret, aut citationi ritè factæ, talibus sibi oblati securitatibus, propterea non parentem à contumaciâ excusaret?

Quæ iterum absentia causa, ex eo quod dictus Rex quosdam familiares memorati Guidonis, ut eum occiderent, & castra ipsius sibi redderent, aut ejus nomine detinerent, asseritur corrupisse? Nonne si hoc etiam verum esset, eo magis hujusmodi concinnatione compertâ, dictus G. sibi consulere potuit, eo consultius procedere, terram suam aliis fidelibus, & non facile corruptibilibus committendo? Nunquid ejusdem Guidonis culpas, & tam gravia facinora hujusmodi concinnatio expiasset; aut iudici in facinorosum, secundum exigentiam justitiæ, procedendi arbitrium ademisisset?

Nec sufficit, immò nec proficit, ad ejusdem absentiam excusandum, quod idem Rex exercitum, cum quo memoratum Guidonem proponit invadere, dicitur præparasse: cum sicut præmittitur, G. præfato, inter cætera, obtulerimus, non sine derogatione forsan aliquâ regis dignitatis, quod memoratum Regem curiam supradictam faceremus exire, sibi que loca deputaremus de quibus idem G. ejus timere non posset offensam.

Nec etiam spoliatio exceptio in aliquo absentiam excusat eandem: si enim ad bona, quæ sui parentes in Angliâ obtinuerunt & Franciâ, excipientis feratur intentio, quæ spoliatio dici potest in illis, quæ ipsi nunquam obtinuit, & in quibus nullam unquam jus habuit, cum in successione, quoad illa, ipsum duo præcesserunt fratres ejus?

Si verò ad ea, quæ idem Guido in regno Sicilia, tempore patrati sceleris, obtinebat, exceptio referatur, consultius excipiens substituisset ut eis se spoliatum non diceret, quæ dictus Rex Sicilia, ejus, quoad prædicta bona, iudicio suberat, ad manus suas propter prædicti sceleris evidentiam, eodem Rege, ut prædictur, in dictâ civitate præsertim commissi, non volentes, set iuste potius revocavit, ipsum à vicariâ Tusciæ, quam ei commiserat, nichilominus amovendo.

Ex quo etiam satis evidenter apparet, quantum idem Guido flagitium, de quo agitur, fore notorium negare sufficiat, de quo in ipsum per suum ordinarium jam poena processit: quod manifesta, & plurimis nota facti qualitas publicat, & celari tergiversatione aliquâ non permittit; quod etiam ipse, post patriationem illius, subito de ipsâ curiâ recedendo, plenius suâ manifestavit absentia, & manifestius suâ fugâ detexit: quod insuper tempore vacantis ecclesiæ, variis ad fratres nostros destinatis literis, non negavit, set ejus reum se potius esse confessus: quod dictus frater ipsius A. super eodem flagitio, ejus nomine misericordiam postulans, licet sub quibusdam injustis conditionibus, quas nec decebat recipi, nec iustitia suadebat, similiter fatebatur: quod singulorum vox, continuæ quasi accusationis instantia, non cessat incessere: quod communis assertio sic incessanter accusat, ut effusum sanguinem innocentem, per cujusquam inficionem operire terra non valeat, nec profundus clamor illius latendi locum inveniat in eadem.

Licet igitur tante temeritatis audacia omnem ferè acerbiter poenæ videatur excedere, ne tamen omnino impunita remaneat, cum soleat ausum impunitas parere ausus, excessum præsumptionis tantæ sævitiam meritisimâ severitate, quantum nostri partes officii patiuntur, decrevimus persequendam.

Ideoque, cum eisdem fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum consilio, auctoritate apostolicâ diffinendo pronunciantes, & pronuncians diffinientes, memoratum Guidonem de Monteforti manifestum tanti flagitii patrorem; & notorium tantorum criminum reum estimationis ademptione dampnamus; & decernentes ut perpetuâ uratur infamia, perpetuò sit infamis: sit prorsus intestabilis, ut nec testari, nec ex testamento, seu ab intestato succedere, vel aliquid ex cujusquam successione perci-

pere valeat: nec ad reddendum testimonium admittatur: bona quoque ipsius, ubilibet constituta, sententialiter publicamus per eos, sub quorum consistunt dominio, fisci eorum juribus, sine juris alieni præjudicio, applicanda: revocationem etiam & amotionem, à memorato Rege Sicilia, ut prædictur, factas, ratas habemus, & eas volumus perpetuis temporibus observari: in terris quoque, ac aliis bonis uxoris suæ, ipsi Guidoni omnem jurisdictionem, administrationem, & potestatem interdiximus: districtè mandantes, quod in illis vel quibuscumque aliis terris, in nullo penitus obediatur eidem; & si secus fiat, obediens excommunicationis sententiâ innodamus: terram verò, quæ sibi obediens, ecclesiastico supponimus interdico, ita quod in illâ nullum ecclesiasticum sacramentum, nisi forsitan baptisma parvulis, ac penitentia, & eucharistia laborantibus in extremis alicui valeat exhiberi: omnibus, quæ ab ecclesiis quibuscumque tenebat, vel tenet in feudum, seu alio quocumque modo, ipsum omnino privamus; ita quod ad ecclesias, ad quas spectant, illa liberè sine contradictione aliqua revertantur.

Et, ut facinoris hujusmodi, per infamiam toto penè orbe diffusi, poena, in ipsius Guidonis diffundenda & duratura posteros, in omnium notitiam futuris temporibus, diffundatur, eadem auctoritate statuimus, ut ipsi Guidoni, ac descendentes usque ad quartum gradum ab ipso (nisi descendentes iidem super hiis, vel eorum aliquo ejusdem sedis gratiam meruerint obtinere) nunquam dignitatis portæ pateant, nec ad dignitatem aliquam ipsis, vel eorum alicui pandatur aditus, seu ad impetrationem illius, eis, vel supplicantibus pro eisdem præstetur auditus: ad honorem alicuius ecclesiasticum, seu mundanum, vel quocumque officium publicum, aut ad clericatum seu clericorum collegium, ministerium vel beneficium ecclesiasticum, seu in regularibus domibus ad eminentiam prelationis cujuslibet nullo unquam tempore ipsorum aliquis assumatur.

Memoratum præterea Guidonem citra mortis & mutilationis periculum diffidamus, & etiam forqannimus: personam nichilominus ipsius citra idem periculum exponentes, ita quod ab omnibus liberè capi possit.

Quinetiam omnibus provinciarum præsidibus, quocumque nomine censeantur, necnon potestatibus, consulibus, aliisque rectoribus civitatum, castrorum, aliorumque locorum districtè præcipimus, ut ipsum Guidonem capiant, & ad curiam nostram ducant deputandum carceri, vel alias, prout nobis videbitur, castigandum.

Ipsam quoque sacrilegum, & contumacem excommunicationis sententiâ innodamus; decernentes ut omnia loca, ad quæ pervenerit, donec ibi presens fuerit, nisi capiatur, vel captus teneatur in eis, ad nos, ut prædictur, deducendus, ecclesiastico sint supposita interdico.

Ad hæc universis ac singulis civitatibus, communitatibus, universitatibus quibuslibet, & personis singularibus, ecclesiasticis & mundanis, cujuscumque conditionis aut status existant, etiam si imperiali, vel regali, aut aliâ quâcumque dignitate perfulgeant, hoc generali mandamus edicto, ut nullus dictum Guidonem receptet, vel, quantum in eo fuerit, receptari permittat:

Nulla eum universitas in potestatem, consulem, recipiat, aut rectorem, vel ad quodlibet aliud officium, quocumque nomine censeatur, admittat.

Nullus commercium aliquod, aut communionem quamlibet, nisi forsitan in illis quæ ad salutem animæ ipsius respiciunt, habeat cum eodem.

Nullus ei præstet auxilium, consilium, vel favorem publicum, vel occultum.

Nullus cum ipso Guidone, sub quovis ingenio, colore, machinatione, vel arte, societatem seu confederationem aliquam ipse præsumat, & si secus scienter præsumptum fuerit, omnes singulares personas contrarium præsumentes, non obstante quâlibet indulgentiâ, sub quâcumque formâ, vel expressione verborum, ipsis ab eadem sede concessâ, vel in posterum concedendâ (quam, quoad hoc, viribus volumus omnino carere) sententiam excommunicationis, quam exnunc in ipsos ferimus, incurrere volumus ipso facto.

Universitatem autem, quæ secus scienter fecerit, & terras illorum, qui eum receptaverint, aut societatem vel confederationem cum eo inierint, ecclesiastico supponimus interdico.

Et nichilominus societatem & confederationem initas, & in posterum ineundas, etiam si poenarum, & juramenti adjectione, vel quâcumque fuerint aliâ firmitate vallate, quatenus in ipsis ejus commodum vertitur, omnino viribus vacuumus, & esse decernimus vacuas, irritas & inanes.

Vassallos quoque ac subditos, si quos habet idem Guido absolvimus à fidelitate, quâ tenentur eidem, juramenta super hoc præstita de potestatis plenitudine relaxantes.

Memoratos verò ejusdem Guidonis in præmissi commissione flagitii complices & fautores, excommunicationis & anathematis sententiâ innodamus, contra eos gravibus spiritaliter & temporaliter processuri, prout viderimus expedire.

Ceterum prædictas omnes excommunicationum sententias sic firmiter, sic inviolabiliter volumus observari, quod absolventi ab eis, vel relaxandi easdem, nisi tantum in mortis articulo, tam omnibus penitentiaris nostris, quam quibuslibet aliis confessoribus generalibus, vel specialibus, seu familiaribus quantumcumque, vel quantarumcumque sublimium personarum ubilibet consistentium, etiam si eis à nobis, vel aliquo prædecessorum nostrorum, sub quâcumque verborum formâ, absolventi à sententiis hominis, vel canonis, seu eas relaxandi generalis vel specialis sit, vel fuerit concessa facultas, adimimus potestatem.

Ab hiis verò mulieres in hoc tantum excipi volumus, ut, si solum ratione prestiti favoris in hujusmodi sententiis forsitan inciderint, possint per suos diocesanos, juxta formam ecclesiæ, absolutionis beneficium obtinere.

Actum Palatio nostro Urbeveteran', kal' Aprilis, pontificatus nostri anno secundo.

Sub plumbeo sigillo filis sericis flavi rubeique coloris.

A. D. 1273. | An. 1 Edw. I.

Bulla Gregorii X. Papæ de generali concilio ad Lugdunum assignato.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

In litteris, quas per universos orbis principes, & prælatos super generali convocacione concilii destinavimus, locum, in quo idem concilium convenire deberet, ex causâ duximus subtrahendum, prædiximus tamen in illis, quod

locum eundem ipsis principibus & prælati intimare competenti tempore curaremus.

Nobis igitur cum fratribus nostris, hujusmodi loci electionem deducendum in exactâ discussionis examen, occurrerent hinc inde diversa, quæ discutientium videbantur iudicium alternare.

Nec enim præterit nostræ considerationis indaginem, quam grave, quam durum est, locum sedis apostolicæ proprium, in quo præcipuorum Apostolorum glorificatus est exitus, in quo illorum corpora gloriosa quiescunt, terrarum spatio tam diffuso dimittere, tanto locorum intervallo à peculiari nostro populo urbis abesse, convicinis partibus, quæ sedi eidem non solum spiritualiter, set & temporaliter subesse noscuntur, commoditatem viciniam nostre subtrahere.

Quanta ex absentia nostrâ diversis Ytalie partibus possent imminere discrimina? Quantum partium earundem inveterata scissura, pro reintegrandæ unitatis obtinendo remedio, nostro auxilio indigebat? Quantis denique oneribus, quantisque laboribus nos & fratres nostros (quorum aliquos ætas, quosdam debilitas, nonnullos infirmitas, & omnes ad hoc desuetudo reddit inhabiles) exponimus non sine rerum dispendiis, quæ quasi pro nichilo ducimus, non sine discrimini corporum, quæ non facile contempnuntur: hæc & alia, quæ non posset succinctus sermo percurrere, in partibus istis locum hujusmodi eligendum concludere videbantur.

Verum ea, quæ in eodem sunt agenda concilio, contrarium suadebant, & specialiter negotium Terræ Sanctæ; quam, dum, Creatori omnium rarior omnibus scriptura describit, satis apertè indicat carissimam proculdubio à nobis habendam, cum soleat, quod est in superioris conspectu præstantius, in subditorum extimatione præstare.

Adicit insuper beneficiorum consideratio, quæ iambi humano generi de divinæ superhabundantiæ gratiæ obvenerunt; siquidem Salvator omnium operatus est in medio illius terræ salutem: ibi sumpsit temporalis nati-

vitatis initium: ibi conversationis humanæ deduxit tempora: ibi, post probrosa passionis opprobria, pro redemptione nostrâ, mortem subitè temporalem, & sui pretiosi effusione cruoris vetus piaculum expiavit.

Numquid igitur non contingent redemptorum cordo, immensa & innumerabilia beneficia Redemptoris? Numquid non accendent cuiusque præcordia, ut ipsi pro tot, quæ nobis tribuit, hoc saltem necessitatis tempore, aliquid rependamus, dum crucis hostes Crucifixum habentes obstanti, cultores ipsius Christiani nominis professores, ut CHRISTI cultum de terrâ deleant, incessanter exterminant & conculcant, ipsos debilitantes viribus, extenuantes opibus, & eorum facies replentes ignominia, ipsosque diversis confusionibus saturantes?

Ac vindicandas itaque Redemptoris injurias, ad redimenda ignominiosæ conculcationis opprobria in redemptis, nostrum, circa terram eandem, Creatoris conformantes affectui, ac debita meditatione pensantes, quod ejusdem terræ subsidium, præcipuè de principum & prælatorum pendet auxilio, quos ultra montes credimus convenire posse commodius, exanimivimus nosmetipsos, & sub spe illius, qui dat lapso virtutem, debilitatem nostram contempsimus, sub ipsius fiducia, qui de suâ misericordiâ nos confortat, quod intendimus, in eo posse sperantes, parvi pendimus onera, labores consideratione calcavimus, & cæteris nostris ac fratrum nostrorum incommoditatibus in ejusdem considerationis examinatione postpositis, ut principum & prælatorum eorundem facilius possimus habere præsentiam, ac terræ prædictæ subventionem efficacius, promovere civitatem Lugdunensium, quo inibi concilium cum majore commoditate conveniat, de ipsorum fratrum consilio duximus eligendam.

Quod celsitudini tuæ, tenore præsentium, nunciantes, serenitatem regiam rogamus, & hortamur in illo qui Regibus dat salutem, in remissionem tibi peccaminum suadentes, ut te illi gratificans, qui tot gratis te prævenit, & laborem voluntariam, ad tam sancti, tam utilis negotii promotionem assumens, præfixo per easdem litteras termino, interim ad hoc oportunitate captatâ, in civitate prædictâ, unâ cum aliis principibus & prælati, quorum super hoc Dominus corda tetigerit, tuam velis præsentiam exhibere.

Dat' apud Urbem Veterem, id' Aprilis, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canab'.

De inhibitione torneamenti.

A. D. 1273.—An. 1 Edw. I.
Pat. 1 Edw. I. n. 17.
in Turr. Lond.

REX comitibus, baronibus, militibus, & omnibus aliis hæc instanti die Jovis 'prox' post festum apostolorum Simonis & Judæ apud Blidam conventuris ad torneandum ibidem, salutem.

Prohibemus vobis super periculo amissionis omnium quæ in regno nostro tenetis, ne ibi vel alibi, dicto die seu aliis diebus torneare, justas facere, aventuras querere, seu alio modo ad arma ire, præsumatis, sine licentiâ nostrâ speciali. In cujus, &c. Dat' &c. apud Westm', xxviii. die Aprilis.

Et mandatum est priori de Blida, quod literas Regis patentes super hoc eis directas, eisdem comitibus, baronibus, &c. porrigat & sibi præmissa inhibeat ex parte Regis; & hoc ibidem publicè faciat proclamari.

Super eodem negotio

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Pat. 1 Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.

REX comitibus, baronibus, militibus, & omnibus aliis hæc instanti die Lunæ apud Kingeston, conventuris ad torneandum ibidem, salutem.

Prohibemus vobis, sub penâ amissionis omnium terrarum & tenementorum quæ in regno nostro tenetis, ne ibi vel alibi, dicto die seu aliis diebus torneare, justas facere, aventuras querere, seu alio modo ad arma ire præsumatis, sine licentiâ nostrâ speciali. In cujus, &c.

Dat' per manum W. de Merton, cancellarii nostri, apud Westm', x. die Junii.

Et mandatum est abbati de Certeseye, vel priori ejusdem loci, quod ad prædictum diem Lunæ usque Kingeston, si fieri poterit, accedat, & eis prædictas literas Regis patentes porrigat; ac ex parte Regis firmiter injungat, ne ibi vel alibi, dicto die seu aliis diebus torneare, justas facere, aventuras querere, seu alio modo ad arma ire, præsumant: & si fortè ad diem illum ibidem personaliter accedere nequiverint, tunc suppriorum & celerarium domus suæ, seu duos de discretioribus monachis suis, super præmissis plenius instructis, ibidem ad diem prædictum mittant, qui loco ipsius abbatis præmissa exequantur in formâ prædictâ.

De Judeis à villâ de Winchelese sine dilacione anovendis.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Claus. 1 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX baronibus & ballivis suis de Wynchelese, salutem.

Quia secundum consuetudinem Judæismi nostri in aliis civitatibus, burgis, aut villis habitare vel morari non debent, quam in illis in quibus antiquitus habitare consueverunt & morari; & quidam Judei, ut intelleximus, villam nostram de Winchelese sint ingressi, & eam inha-

bitent, in quâ nullus Judeus aliquibus temporibus habitare consuevit vel morari, vobis mandamus quod si ita est, tunc Judeos predictos ab eadem villâ, absque dampno de corporibus seu rebus suis, eis faciendis, sine dilacione faciatis anoveri.

Dat', &c. apud Westmonasterium, xviii. die Junii.

Littera credentialis ab Alfonso Rege Castellæ, pro sorore suâ A. Regina Angliæ, quæ in reditu à Terra Sancta ad ipsum videndum diverterat.

A. D. 1273.—An. 1 Edw. I.
Bundelâ Litterarum, temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO & excellenti principi, sororio suo karissimo, Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, Alfonsus, eadem gratiâ, Rex Castellæ, Toleti, Ligoniæ, Gallicie, Sibiæ, Cordubiæ, Murciæ, Gihen', atque Algarbiæ, salutem & intimæ dilectionis continuum incrementum.

Excellentiam vestram rogamus, quatinus domine Alianoræ, consorti vestræ, sorori nostræ karissimæ, in liis quæ vobis, ex parte nostrâ, referenda verbo tenus duxerit, fidem plenariam adhibere, & eadem operibus adimplere velit.

Dat' Sibil', xxiii. die Junii, anno domini MCCLXXIII.

Dors.—*Excellentissimo principi Edwardo, illustri Regi Angliæ.*

Rex L. filio Griffini principi Walliæ, de inhibitione construendi castrum.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Claus. 1 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

REX L. filio Griffini principi Walliæ, salutem. Quia ex fidedignorum relatu pro certo intelleximus, quod vos, quoddam castrum apud Abrunol prope castrum de Monte Gomery de novo erigere, & quendam burgum vel villam ibidem facere, & quoddam mercatum ibidem similiter de novo levare, proponitis, quæ si fierent, in nostrum & partium adjacentium dispendium non modicum, & vicinorum mercatorum nocumtum cedarent manifestum; Vobis mandamus districtè inhibentes, ne castrum illud construere, vel burgum seu villam fieri ibidem, vel etiam mercatum ad hujusmodi dis-

pendium nostrum & partium adjacentium, necnon & vicinorum mercatorum nocumtum levari faciatis, set eorumdem reparatoni & constructioni omninò supersedeatis; ita quod manum ad hoc aliter apponere non cogamur.

Dat. &c. apud Westm', xxiii. die Junii.

Et mandatum est priori de Wenlok quod ad dictum L. personaliter accedat, & predictas literas Regis eidem L. porrigat, & responsum ipsius L. indè Regi faciat scire; ut Rex super premissis remedium apponat.

Dat' &c. ut supra.

De submissione Willielmi domini de Tornon, (ad intercessionem Aliciæ comitissæ Sabaudicæ & Burgundicæ,) necnon de Regis Angliæ remissione transgressionum sibi per ipsum factarum, in itinere ad Terram Sanctam.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 24.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceaus, qi cest lettre verront ou orront, William de Tornon, seigneur de Tornon sur le Rone, saluz en nostre Seigneur.

Sache vostre universite, que come le noble prince seigneur Edward, par la grace de DIEU Roy d'Engleterre, jadis alast en peregrinage vers la Terre Sainte, e ascuns de sa gent, ou ses choses, anaissent le Rone, vers Eguemort, e vinderent par mon chastel de Tornon, se fis aucunes de ses choses, par moy, ou par les miens, atacher, prendre, e arestier noun deument, en prejudice, de s'onour, e damage de l'avauntdit Roy; ce est asavoir un rasel de fust, que fu achate por ses nefis a son oes; por la quele chose, come le avandit noble Roy repeirast de son veage, de outre mer, par le pais de Vienis: ou je, entendi par mes amis que il se tint mau pae de moy por le avandit trespas, que fet lui ayoie, e se, come celui conseye bien, que ce avoi fet encountre son gre, vint a lui a seint George chastel de conte de Sauvoie en Vienis, e mis mon cors & mes biens, haut e bas, a sa volente, a fere son plaisir, sanz destresce, e sanz force que nul home m'en feist, fos par mon gre & par ma bone volente.

E il, agardant sa hautece e sa debonerte plus que mon trespas, a la requeste la noble dame Alice, contesse de Burgoyne e de Sauveye, e del ercevesque Guy de Vienne, me receut en sa grace, e me relessa le trespas en la manere desouz escrite, ce est a savoir,

Que je devint son home, & homage lui fis, de mes, meins, de tut, qant que je ai, e tient en le maundement, e en le destreit du chastel Vayzeraunt, de l'evesque de Vienne, jesques a cinquante livres de terre par an de Vienis: la quele terre je tient de nul home, avant le jour de cest homage fet, a tenir de lui, e de ses heirs, a touz jours mes:

E lui ai jure a foi porter, de vie, e de membre, e de terrien honour, encountre tote gent, sauve la fei le noble Roy de France mon-seigneur, e de mes autres seignourages, as queus je avoi avant fet homage.

Derechef je quit, e enfraunchi por moi, e por mes heirs, de ci en avant, a remenant, touz les pelerins Engleys, alanz e venaunz par mon poer, ou que seit; e voille que il soient frans e delivres de totes maneres de paiaage.

E, a ceste chose tenir & garder sanz mal engin, ou sanz venir encountre, aj je, de mon bon gre, de ma main fiance en la main le avandit ercevesque.

E se il avenist, que n'avenge, que je, ou mes heirs venissons encountre

nule des choses devauntites, je voil, e grant, por moy e por mes heirs, que a chescun trespas, que nous feroms encountre nul des avandit poinz, que soit ataint devant celui que le Roy, ou ses heirs vondront assigner en le pays de Vienis, que nous paierons, en noun de peine, en eide de la Terre Sainte, cent livres de Vienis, en semblment od les damag que les pleintifs pelrins auront receu par nous, ou par les nos.

E, a cestes choses leaument, e fermement garder e tenir, je oblige moy, e mes heirs, e mes biens, nobles e non nobles, touz ou qil soient trouvez, e en qi seignurie; & susmet moy, e mes heirs a la jurediction le ercevesque de Vienne avandit, e le esvesque Guy de Valence, qui ore sont, e de leur successeurs, que par tens serront, quil nous puissent destreindre par tote manere de destresce de seint eglise, e par eid seculer, se mestier est, a tenir totes les covenances avautnomez.

E, si les avandit ercevesque, & esvesque, a ceste chose fere soient negligenz, je me susmet, por moy, e por mes heirs, a poer nostre seigneur le apostolie, qui donques serra; que il par tote manere de destresce, que il nous porra destreindre a tenir les covenances desudites, e la peine a paer, tant de feiz, come ele ert encourue, en le eide de la Terre Sainte, si come avant est dit, ensemblement o les damages des pleignanz perins avaut notez.

E, a totes ceste choses en bone foy tenir, ai jure sur seins, en la presence des tesmoignes desouz escriz.

E, a plus grant fermete des avanditites choses, le ercevesque, e le esvesque avandit, a ma requeste, ount mis leur seaus a ces escriz endentez, en semblment o le mien: les queus escriz sunt tres de une tenour, dont le Roy ad un, le ercevesque l'autre, e le esvesque l'e tierce.

Ceste chose fu fete au chastel Seint George avandit lendemain de la feste de seint Johan le Bap't, l'an de l'Incarnacion nostre Seigneur MCCCLXXIII.

En la presente le noble baron mon sire Phelip counte de Sauvoie e de Burgoyne.

Mon sire Johan de Vescy.

Mon sire Roger de Clufford.

Sire Simon de Genevile.

Sire Otes de Grantson.

Mon sire Imbert de Mont Luel.

Thom' de Marchis de Saluz.

Ame de Sauveye, e plusors autres.

De homagio Philippi comitis Sabaudicæ, pro terris & castris quæ tenet a Rege Angliæ.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 25 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS presentes literas inspecturis, Philippus comes Sabaudicæ, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod nos fatemur recepisse à serenissimo principe, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustrissimo Rege Angliæ, in feodum, castrum Avillan, villam secus, cum palatio & castro de Bardo, & villam sancti Mauriti in Chablay, quæ & quas sub eo modò retinemus & retinebimus, sicut ea tenuit à, recolendæ memoriæ, domino H.

patre dicti domini Regis, quondam dominus Amedeus comes Sabaud' frater nosfer;

Et, pro predictis feodo & terris, fatemur nos fecisse præsentialiter homagium, in manibus predicti domini Regis.

In cujus rei testimonium presentes literas fieri fecimus patentes, nostro sigillo munitas, apud Sanctum Georgium de Sperench', xxv. die Junii, anno Domini MCCCLXXIII.

De navibus providendis in adventu Regis in Angliam.

A. D. 1273.—An. 1 Edw. I.
Claus. 1 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX Stephano de Penecestr' constabulario castri Dovorr' & custodi Quinque Portuum, salutem. Mandamus vobis firmiter injungentes, quod contra instantem adventum nostrum in Angliam, provideatis sufficienter de navibus & galleis, prout vestra discretio melius ad opus nostrum viderit expedire. Et insuper meliores & fideliores amicos nostros portuum predictorum secrecius premuniri facias, ut ipsi cautè & sine tumultu preparent se ad veniendum nobis obviam in adventu nostro supradicto; & ita circumspectè & diligenter vos habeatis in hoc mandato nostro exequendo, ut diligentiam & industriam vestram exindè meritò commendare debeamus.

Dat' apud Westm', iij. die Julij.

A. D. 1273. | An. 1 Edw. I.

Rex grates refert Waltero de Merton, super diligentia, quam circa regni negotia apposuit.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Bundela
Brevium, &c. n. 11.
Temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratia, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilecto clerico & cancellario suo Waltero de Merton, salutem.
Super diligentia, quam circa nostra & regni nostri negotia apposuistis, grates vobis referimus speciales; rogantes quatenus id, quod laudabiliter inchoastis, feliciter continuare curetis: in hiis quæ ad officium vestrum pertinent

cuicumque facientes justitiam exhiberi, alios autem ad id pariter inducentes, non parcentes conditioni aut statui cujuscumque, quin rigor juris ipsos coherceat, quos æquitatis suavitas nequit ab injuriis cohibere.
Ea namque, quæ ritè feceritis circa ista, faciemus (disponente Altissimo) robur firmitatis constantissimæ optinere.
Dat' apud Mellune super Sekene, ix. die Augusti, anno regni nostri primo.

De mille libris sterl' à sancto Ludovico, ex deposito Hen' de Hispania, mutuatis, solutis.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 310 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PHILIPPUS, Dei gratia, Francorum Rex, universis, præsentibus literas inspecturis, salutem.
Notum facimus quod cum, claræ memoriæ, Henricus Rex Angliæ à felicitis recordationis, karissimo domino & genitore nostro Ludovico Rege Franciæ, de deposito nobilis viri domini Henrici de Hispania, mille libras sterlingorum, in denariis aureis, mutuo recepisset, quibusdam ipsius Regis Angliæ jocalibus dicto genitori nostro propter hoc obligatis; Tandem egregius princeps E. Dei gratia, Rex Angliæ, dominus Hiber-

niæ, & dux Aquitaniæ, filius & hæres præfati Henrici Regis Angliæ, consanguineus & fidelis noster, nobis solvit in numeratâ pecuniâ summâ pecuniæ antedictam:
Quam quidem pecuniam confitemur à dicto E. Rege Angliæ integrè recepisse, promittentes præfatum E. Regem Angliæ & suos de prædictâ summâ pecuniâ, erga prædictum Henricum de Hispania, & quoscumque alios, indempnes penitus conservare.
Datum apud Meledunum in festo beati Laurentii, anno Domini millesimo, ducentesimo, septuagesimo tertio.

Quod mercatores in Hiberniam' salvè & securè veniant, & ibi negotiationes suas per debitas & antiquas consuetudines liberè exercent.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Pat. 1 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Galfrido de Greneville justic' suo Hiberniæ, salutem.
Cum mercatores extranei & alii in terram nostram Hiberniæ cum rebus & mercandis suis venientes, & eandem terram exeuntes per consuetudines novas, prisas, ac exactiones indebitas ultra modum pregraventur, sicut pro certo accepimus, Nos super hoc festinum remedium adhibere volentes, vobis mandamus quod per totam terram nostram Hiberni-

publicè proclamari faciat, quod mercatores omnes cum rebus & mercandis suis in prædictam terram nostram Hiberniæ salvè & securè veniant, & ibi negociationes suas per debitas & antiquas consuetudines, absque onere alterius gravaminis seu exactionis, liberè exercent: nolimus enim quod iidem mercatores per prisas, extorsiones, vel consuetudines indebitas, in prædictâ terrâ Hiberniæ graventur, seu aliquatenus molestentur.
Dat', &c. apud Sanctum Martinum magnum London', xxij. die Augusti.

Litteræ L. principis Walliæ, de invitatione suâ ad festum coronationis Regis Angliæ.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.
in lib. cui tit.
Litteræ Regum,
&c.

L. PRINCEPS Walliæ, dominus Snaudon' speciali amico suo, domino R. de Grei, salutem & dilectionem sinceram.
Litteras domini nostri Regis suscepimus mandatorias, super solutione duarum milium marcarum Ponce de Mora, ex assignatione bone memoriæ Regis Henrici, & trium milium marcarum quasolvere, debemus domino Regi; nec non & de invitatione nostrâ ad sollempne festum sue coronationis in octab' Pasce proximè futuri: set quia in receptione dictarum litterarum, non habuimus nobiscum de consilio nostro preter solum

David fratrem nostrum, & D. dominum episcopum Bangor' qui attamen venit ad dictum, idè competenter ad dicta negocia non potuimus tam festinanter respondere, set in proximo festo beati Michaelis transmittimus nostrum responsum apud London' ad illos qui tenent locum domini Regis.
De venacione autem, quam dominus Rex à nobis petivit, nos providebimus contra terminum, de quo littera vestra fecit nobis mentionem.
Dat' apud Ryd Gastell, die Dominicâ proximâ ante festum Nativitatis beate Virginis.

Litteræ Gastonis de Beaun, de non recedendo à curiâ Regis Angliæ, sine suâ voluntate & licentiâ speciali.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 238. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentibus literas inspecturi, quod die Lunæ, proximâ post festum beati Michaelis, anno Domini MCCLXXIII. in præsentia reverendi patris Girardi episcopi Lettorensis, & venerabilis patris Galgiardi abbatis Fygiacy, & aliorum plurimorum, in ecclesiâ beati Nicholai de Saltu, dominus Gasto vicecomes Bierne, dominus Montis Catani & castri Veteris, non compulsus, non coactus, nec inductus dolo, set suâ spontaneâ voluntate promisit, & ad sancta Dei Evangelia juravit, sub obligatione & incurramto sui corporis, & totius terræ suæ, quam tenet de illustri domino suo, domino Edwardo Rege Angliæ, domino Hiberniæ & duce Aquitaniæ, quod non recedet de curiâ ipsius domini Regis, ubi ipse fuerit, sine suâ voluntate & licentiâ speciali;
Ad quod fideliter observandum & complendum, obligaverunt se dicto domino Regi, sub obligatione & incurramto corporum, terrarum & bonorum suorum, mobilium & immobilium, dominus Arnaldus Seginni de Stan, Raymundus Robusti, Armandus de Monte Acuto, & Arnaldus de Gavaston milites;
Quod si fortè idem dominus Gasto, quod absit, in aliquo contra prædicta promissionem & juramentum veniret, ipse & dicti Arnaldus Seginni, Raymundus Robusti, Armandus de Monte Acuto, & Arnaldus de Gavaston supposue-

runt se scientes & prudentes, jurisdictioni domini episcopi prædicti Lettorensis, vel episcoporum Adurensis, seu Oleronensis, vel alterius, aut duorum de ipsis; volentes & concedentes quod prædicti episcopi, simul, vel divisim, ipsos & terras suas possent compellere per censuram ecclesiasticam, & interditi ac excommunicationis sententias contra eos & terras suas, quouscumque ab ipso domino Rege, simul, vel divisim, fuerint requisiti, quousque fecerint & compleverint omnimodam voluntatem ipsius domini Regis;
Renunciantes dicti dominus Gasto, & alii, superius nominati, qui se obligaverunt pro eo, omni foro & consuetudini, juri scripto & non scripto, cuicumque privilegio & auxilio juris canonici & civilis, per quæ contra præmissa, vel aliquod præmissorum, simul vel conjunctim, possent unquam venire in toto, vel in parte coram quibuscumque iudicibus.
In quorum omnium testimonium & roboris firmitatem dictus episcopus Lettorensis, & dictus abbas, ac dictus Gasto, & dictus Arnaldus Seginni de Stan, Raymundus Robusti, Arnaldus de Monte Acuto, & Arnaldus de Gavaston, præsentibus apposuerunt sigilla sua.
Dat' apud Saltum, die Lunæ post festum sancti Michaelis, anno Domini MCCLXXIII.

Littera Gastonis vicecomitis de Bern, promittentis domino Regi Angliæ quod faciet posse suum ad ponendum in potestate dicti Regis castrum suum, totam villam, & homines Hortesii.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 239. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod, die Lunæ, post festum sancti Michaelis, anno Domini MCCLXXIII. in præsentia reverendi patris G. episcopi Lettorensis, & venerabilis patris Golgiardi abbatis Figiacensis, & aliorum plurimorum, in ecclesiâ beati Nicholai de Saltu, dominus Gasto vicecomes Bierne, dominus Montis Catani & castri Veteris, non compulsus, non coactus, nec dolo inductus, set suâ spontaneâ voluntate promisit, & ad sancta Dei Evangelia juravit, quod ipse bonâ fide faciet suum posse, infra diem Veneris proximam, quod iudicium, datum in curiâ sancti Senerii, contra ipsum de sascendis villis, castris, & terris suis, ratione plurimum defectuum, habeat executionem plenariam, ut est dictum; & quod similiter bonâ fide faciet posse suum, infra diem Veneris supradictam, quod castrum suum, tota villa, & homines Hortesii, ac specialiter illi, qui de arrestamento domini Girardi

de sancto Laurentio militis, & nuncii illustris domini Regis Edwardi Angliæ, dicuntur culpabiles, ponantur in manu & potestate prædicti domini Regis, ad faciendum suam omnimodam voluntatem de ipsis; salvo eidem domino Gastoni jure hæreditario, quod habet in eadem villâ.

Quod si fortè infra prædictam diem Veneris non possit facere quod dictum iudicium executioni ducatur; & quod dictum castrum, villa, & homines Hortesii ponantur in manu prædicti domini Regis, ut dictum est; vel deficiat in altero de præmissis, promisit, ut dictum est, & juravit quod ex tunc faciet voluntatem & ordinationem sæpediti domini Regis.

In quorum omnium testimonium & roboris firmitatem, dicti episcopi Lettorensis, & abbas Figiacensis, ac dominus Gasto presentibus apposuerunt sigilla sua.

Dat' apud Saltum, die Lunæ proximâ post festum sancti Michaelis, anno Domini MCCLXXIII.

De nuptiis inter filiam Regis Angliæ primogenitam, & filium Petri Infantis Arragon' primogenitum, contrahendis.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 124 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI, anno Domini MCCLXXIII. viii. idûs Octobris: In villâ Sordua, presentibus testibus infra scriptis, dominus Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, & illustris Infans Petrus, magnifici principis Regis Aragonum primogenitus, volentes inter se dilectionem & veram concordiam firmiter duraturam, & eandem per affinitatis vinculum confirmare, convenerunt quod prædictus dominus Rex Angliæ desponsaret filiam suam & illustris Regine dominæ Alienoræ, conjugis suæ, majorem, filio majori prædicti domini Infantis & illustris dominæ Constantiæ uxoris suæ; intelligentes illum & illam majores, qui, tempore nuptiarum contrahendarum inter eos, primi seu majores supererunt.

Undè prædictus dominus Rex, sub formâ prædictâ, filiam suam desponsavit, per verba de futuro, filio prædicti domini Infantis; & prædictus dominus Infans, sub simili formâ, desponsavit prædictum filium suum filiæ dicti domini Regis; promittentes uterque eorum sibi invicem, bonâ fide se duros operam, & facturos, & curaturos, ut prædicta sponsalia per subsequens matrimonium consummentur.

Et, ad majorem firmitatem habendam, prædictus dominus Rex & præfatus dominus Infans juraverunt super sancta quatuor Dei Evangelia, prædicta attendere & complere, ut superiùs continetur.

Promisit etiam prædictus dominus Infans præfato domino Regi quod, tempore matrimonii, faciet augmentum ad dotem, quam filia ejusdem domini Regis afferet viro suo, secundum quantitatem dotis; scilicet augmentando ipsam dotem in tertiâ parte plusquam sit ipsa dos, vel dabit arras, secundum morem regni Aragonum, qui est, quod assignantur dominæ certa loca, quæ, vivente viro, tenet & percipiat, & habet redditus omnes ipsorum locorum ad voluntates suas indè faciendas; similiter &

post mortem viri, quamdiu vidua in terrâ remanserit, superstitibus filiis vel non, habeat & percipiat ipsos redditus ad voluntatem suam; si verò eadem domina ad secunda vota convolaret, percipiat ipsos redditus, & habeat; non computando eos in dote, donec sibi fuerit de ipsâ dote plenariè satisfactum.

Super augmento autem & arris prædictis, sit in optione domini prædicti, domini Regis, utrum malit arras prædictas cum filiâ suâ recipere, vel augmentum.

In cujus rei testimonium prædictus dominus Rex & dominus Infans huic cartæ sigilla sua fecerunt apponi alternatim.

Testibus venerabilibus patribus,

Ausitanensi archiepiscopo, &

Episcopo Lectorensi.

Echivardo de Chabbenays.

Comite Bigorre.

Aymerico de Rupe Canardi.

Imberto Guidonis.

Roggerio de Clifford.

Johanne de Boun, militibus, &

Antonio Bek, clerico prædicti domini Regis.

Bernardo Rogerii comite Palerien.

Blasio de Alagone.

Acone de Focibus.

R. Dorchan.

P. de Offegato, &

Bern' de Monte Pavon' militibus prædicti domini Infantis.

Dat' & actum in prædictâ villâ Sordua, anno & die præfixis, regni prædicti domini Regis Angliæ anno primo.

De insulâ Oleron', Alienoræ matri Regis, in dotem concessâ.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 126. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, presentes litteras inspecturis, archiepiscopus byter de Olerone, & prior sancti Jacobi de Castro Oleronis, salutem in Domino.

Litteras incliti domini nostri E. DEI gratiâ, Regis Angliæ, noveritis nos vidisse in hæc verba;

E. DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, episcopis, abbatibus, prioribus, baronibus, & omnibus fidelibus & tenentibus suis de insulâ Oleronis, castris, præposituris, & majoriæ de burgo, de sancto Meliano, & de Bresangio inter duo maria, de sancto Machario & de Lingonio, salutem.

Cum de consilio nostro commiserimus serenissimæ dominæ, & matri

nostræ carissimæ, Alienoræ Regine Angliæ castra, villas, maneria & omnes terras nostras locorum prædictorum, tenenda in dotem;

Vobis mandamus quod eidem matri nostræ, tanquam dominæ vestræ, vel ejus mandato, in omnibus & singulis præmissorum intendentes de cætero sitis & respondentes, sicut prædictum est.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' apud Sanctum Severum, vicesimo quarto die mensis Septembris, anno regni nostri primo. In cujus visionis testimonium nos dicti archiepiscopus & prior sigilla nostra duximus apponenda.

Dat' die Jovis ante festum beati Lucae evangelistæ, anno Domini MCCLXXIII.

Littera abbatis Sancti Severii, & aliorum, de citatione factâ domino Gastoni, super querelis sibi impositis.

A. D. 1273.
An. 1 Edw. I.
Lib. B. f. 240. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS presentes literas inspecturis, nos abbas Sancti Severii, Arnaldus Signini de Star, Arnald' de Marciano, & Guilielmus Arnand' de Sancto Albino, de curiâ Sancti Severii: Anessancius de Cavo Monte, Guilielmus Raymundus de Pinibus, Arnald' de Marinanda, de curiâ Vasatum: Genebrunus dominus Sparre, Helias de Castelon' & Gualthardus de Solerio de curiâ Burdeg', major Sancti Enuliam, Garcias Ayquelun de Sancto Machario, Donatus de Pinibus de Vasato & major Aquen' facimus manifestum quod, existendo in curiâ Sancti Severii, unâ cum illis de dictâ curiâ, audivimus legi in actis curiæ Sancti Severii, citationes, factas de domino Gastone vicecomite Bearn, ad instantiam multorum querelastium, & etiam illustris domini nostri, domini

Edwardi, Regis Angliæ, domini Hiberniæ & ducis Aquitanie, ac etiam ejusdem domini Gastonis defectus plures & plures extitisse.

Et etiam audivimus legi iudicium, contra eum latum per dictam curiam, super villis, castris, & bonis dicti domini Gastonis occupandis, & tenendis pro dicto domino Rege, quousque dictus dominus Gasto veniret responsurus, & juri pariturus, prædictis querelantibus, secundum formam, usum & consuetudinem dictæ curiæ:

Dixit etiam dominus Lucas de Tany, senescallus Vasconie, quod, cum ipse misisset certas personas, cum literis suis patentibus, ad dictum iudicium exequendum, gentes domini Gastonis non sustinere iudicium exequi, set vi repulerunt eosdem:

Tandem interpellati à dicto domino Rege, quid super prædictis contuma-

A. D. 1273. | An. 1, 2 Edw. I.

clis & inobediens haberet facere, nos unanimiter & concorditer diximus, quod per curiam Vasconie debet idem dominus Gasto, de consuetudine Vasconie, requiri post tres citationes senescalli, & iudicium quartâ vice, quod dictis suis querelantibus & domino Regi venire personaliter respondurus, & juri pariturus in curia Vasconie prædicti domini Regis:

Et, si veniret, debet recipi ab eo ydonea cautio de stando juri; si verò non veniret, idem dominus Rex, vel suum mandatum poterat vi armatâ cum suis exercitibus, contra eum venire.

Et, ex quo se movisset, non debet eum audire pro aliquâ assecuratione, nisi vel suum corpus, vel sua bona, & terram traderet in manu domini Regis, & quod alia securitas ab eo recipi non debebat.

Nosque, ad mandatum domini Regis & curie, die festo Omnium Sanctorum, proximo præterito, prope Archesium dictam requisitionem eidem domino Gastoni fecimus, personaliter adeundo eundem:

Set ipse coram domino Rege venire contempsit, & post hæc idem dominus Rex movit se & suas acies contra eum.

In quorum omnium testimonium præsentî scripturæ apposuimus sigilla nostra.

Dat' apud Sanctum Severum, die festo beati Martini Yemalis, anno Domini MCCLXXIII.

Littera communitatis castri Lemovic', de credentiâ.

A. D. 1273.
An. 3 Edw. I.
Lib. B. f. 322. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO domino suo Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hibernie & Aquitanie duci, sui devoti consules communitas castri Lemovicensis sui, ad omnia se ipsos subjectos & humiles pedes regie majestatis.

Celsitudini regie humiliter supplicamus quatinus fideli nostro Raynaldo de Sulimaco, latori præsentium, in hiis,

quæ ex parte nostrâ, in præsentî regie majestatis duxerit declaranda, sicut nobis fidem adhibeat, & eundem exaudire dignetur.

In cujus rei testimonium & munimen sigillo consulatûs castri Lemovicensis, quo communiter utuntur, fecimus præsentem literas sigillari.

Dat' die Mercurii ante festum beati Andreae Apostoli, anno Domini MCCLXXIII.

Bulla Gregorii X. Papæ, de insigni pœnitentiâ Guidonis de Monteforti, pro cæde Hen' de Alemannia, & de traditione ejusdem Guidonis in carcerem.

A. D. 1273.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Princeps inclite, novit excellentia regie quam dirè, quam durè Guidonis de Monteforti malitiam (non omitendo tamen justitiæ semitas, set exquisitos etiam sequendo juris tramites) fuerimus persecuti; & idè non est opus habitum contra ipsum repetitione aliquâ commemorare processum: set sufficit quæ sunt postmodum exinde subsecuta tuæ celsitudini nuntiare.

Et quidem memoratus Guido, magnæ pœnitentiæ signa prætendens, postquam Florentiam venimus, uxoris suæ presentî & multiplicatis aliis nunciis institit, multaque ac longâ instanciâ supplicavit, ut ad nostram permitteretur venire præsentiam; paratus simpliciter, ut dicebat, nostris obedire mandatis.

Set multiplici ejus instantiâ multiplicem opposuit non solum qualitas offensæ, saltem in magni temporis dilatione, repulsam, verum etiam eandem nostræ deliberationis examen, quo investigandum fore providimus ad contriti & humiliati cordis indicia, quæ tanta tamque assidua ejusdem Guidonis instantiâ verisimiliter arguebat, veritatis munimine fulcirentur, an essent velamine simulationis obducta.

Cumque postmodum nos contingeret civitatem Florentin' exire, idem Guido, quasi ad duo miliaria, extra civitatem eandem, necnon & quidam alii, quos ad hoc sibi comites habuit, depositis omnibus calciamentis & vestibus, præter camisas & femoralia, cum cordis ad colla, prostratque in terram, se nobis in viâ exhibere cum lacrimis; & subsistentibus quampluribus, qui erant in nostro tunc temporis, comitatu, memoratus Guido, cum ejulante non modico, profusis lacrimis, instantis supplicationis verbis

effusus, se *ait & bas*, sine tenore, modo vel conditione aliquâ, nostris mandatis exponens, petebat humiliter, & supplicabat instanter saltem, ubicumque nobis placeret, in carcerem se detrudi, & in absolutionis beneficio misericordiæ sibi januam aperiri; nullo penitus adjecto in suis supplicationibus, mediâ vel immediâ, porrectis, per quod alius derogari posset, in aliquo, prædicto processui, habito contra ipsum.

Set nec tunc hujusmodi supplicationem ipsius duximus admittendam, nec responsum ipse à nobis habuit aliquod; imò redarguimus potius alios assistentes eidem quod in talibus nec loci nec temporis competentiam observârent: verum, urgente tandem conscientia ne deesse justitiæ videretur, & contra ipsius debitum ecclesiæ claudere gremiûm redeuntî, de fratrurn nostrorum consilio, in hoc condescendimus instantiæ supplicantis.

Mandavimus quidem, per dilectos filios nostros, R. Sancti Angeli, & J. Sancti Nicolai in carcere Tulliano diaconos cardinales, in urbe morantes, Guidoni præfato in terrâ ecclesiæ Romanæ, in aliquâ arce tutâ, locum carceris assignari; & propter nostram de partibus illis absentiam, ipsum Guidonem per carissimum in CHRISTO filium nostrum Siciliæ Regem illustrem, & alias personas ydoneas inibi cum diligentia custodiri: sicut dilectus filius Gerardus de Rosillon', noster familiaris & clericus, cui super hiis, quæ tibi ex parte nostrâ duxerit exponenda, fidem indubitata habere poteris, plenius oraculo vivæ vocis exponet.

Quid autem circa hoc postmodum actum sit, nondum ad nos relatio certa perduxit: hæc tamen idè tibi sic seriôsè intimanda decrevimus, ne nostrorum processuum puritatem tertie linguæ malitia in tuæ celsitudinis auribus fermentaret.

Dat' Lugdun', iii. kalend' Decembris, pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo à filo canabeo.

Bulla Gregorii X. Papæ Regi, de benignitate suâ ad Edmundum fratrem, & honorificentiam ad Alianoram matrem.

A. D. 1273.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Quantum deceat, quantum expediat, ut fratrum, quem ad dilectum filium, nobilem virum, Edmundum comitem Leycestriæ, germanum tuum, mente geris, operis evidentiam manifestes affectum, non exprimimus literis: novimus etenim quod plenè industria regalis circumspectionis advertet, si tamen ad id oculos considerationis attentè convertat.

Ideoque serenitatem regiam, in zelo paternæ dulcedinis, sollicitandam duximus, & affectuosè rogandam, quatinus ad eundem germanum tuum in omnibus, & specialiter in negotio decimæ, à prælatis regni tui pro tuâ & ipsius subventionem concessæ, sic benignè te habeas, quod fraterna caritas omnem inter te ac ipsum operam mediatoris excludat.

Gratius etenim erit nobis, & excellentiæ tuæ decentius, ut quicquid de

decimâ prædictâ eidem obvenerit, de fraternâ videatur benignitate ac liberalitate procedere quam de necessitate justitiæ provenire, sicut hæc omnia per dilectum filium Girardum de Ruscillon', clericum & familiarem nostrum (cui super hiis, quæ tibi ex parte nostrâ exponet, fidem indubitata habere poteris) plenius mandamus exponi.

Cæterum de filiali affectu, quem operibus exhibere diceris ad carissimam in CHRISTO filiam nostram, & illustrem Reginam Angliæ, matrem tuam, ipsam & sua etiam negotia benignè tractando, & mandando tractari, magnificentiæ tuæ plurimum congaudemus.

Expedi enim & spiritualiter tuæ saluti, & temporaliter regalis honoris augmento, ut eandem matrem tuam, juxta divinum beneplacitum, honorificentiam debitâ prosequaris.

Dat' Lugdun', ii. kal' Decembris, pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo à filo canabeo.

*Conventio cyrographata inter Regem Angliæ & H. Regem Navarræ, super matrimonio contrahendo inter Henr' filium Regis Angliæ & Johannam filiam Regis Navarræ.*A. D. 1273.
An. 2 Edw. I.Lib. A. fol. 129.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.
Nos Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ; & Henricus, eadem gratiâ, Rex Navarræ, Campaniæ & Briæ comes palatin' notum facimus universis quod, ad honorem DEI, consideratâ etiam communi utilitate terrarum confinium, in quibus, propter malitiam gentis, multa mala hactenus perpetrata fuisse nescuntur, ad ipsa radicitus extirpanda, & ad providendum ne deinceps hiis similia committantur, tales inter nos inivimus' pactiones, videlicet;

Quod nos, prædictus Henricus Rex Navarræ, promittimus & convenimus præfato Regi Edwardo, dare & tradere Johannam, filiam nostram & hæredem, Henrico, filio primogenito & hæredi præfati Edwardi Regis Angliæ, in sponsam & uxorem legitimam desponsandam, & ducendam temporibus præfinitis à jure, ad sponsalia & matrimonia contrahenda.

Et nos, prædictus Edwardus promittimus & convenimus prædicto Regi Navarræ, dare & tradere Henricum, primogenitum nostrum filium & hæredem, Johannæ, filiæ & hæredi prædicti Regis Navarræ, in virum legitimum desponsandum, & ducendum temporibus præfinitis à jure, ad sponsalia & matrimonia contrahenda, sicut prædictum est.

Item nos, Henricus Rex Navarræ prædictus, promissimus & convenimus prædicto Regi Edwardo, quod si absque aliâ prole legitima, ex nobis descendente, decedere nos contingat (quod absit) quod præfata Johanna filia nostra nobis succedat, & sit hæres in regno Navarræ, comitatibus Campaniæ & Briæ, & in aliis bonis nostris: si autem nos contingat habere filias unam vel plures legitimas, unâ cum præfata Johannâ, absque filio masculo, volumus & promittimus præfato Regi Angliæ, quod dicta Johanna sit hæres, & nobis succedat in regno Navarræ & comitatibus prædictis; ita tamen quod in feodis ecclesiarum & allodiis, ac aliis acquisitionibus, per nos vel antecessores nostros factis, præter comitatus prædictos & regnum, eadem Johanna, cum cæteris suis sororibus, admittetur ad virilem portionem secundum consuetudinem & forum patriæ; cæterum si nos, Rex Navarræ prædictus, auctore Domino, filium masculinum legitimum susceperimus unum vel plures, qui nobis supersit tempore mortis nostræ, tunc volumus & promittimus dicto Regi Angliæ, quadraginta millia librarum Turonensium dare & solvere sibi in dotem pro filiâ nostrâ Johannâ prædictâ; videlicet viginti millia librarum Turonensium die matrimonii contracti, & alia viginti millia librarum Turonensium à die matrimonii contracti in unum annum.

Promissimus etiam & convenimus nos, Rex Angliæ prædictus, dicto Regi Navarræ, quod, cum matrimonium fuerit contractum inter præfatum filium nostrum Henricum & Johannam filiam prædictam Regis Navarræ, assignabimus & trademus totam terram nostram Vasconiæ prædicto filio nostro Henrico, tenendam eo modo quo, felicis recordationis, Henricus pater noster eam nobis tradidit & concessit.

Rursus promissimus & convenimus supradicto Regi Navarræ, quod, post contractum matrimonium prædictum inter Henricum filium nostrum prædictum & Johannam filiam memorati Regis Navarræ, dabimus & assignabimus in donationem sibi, propter nuptias pro Johanna ejus filiâ prædictâ, duo millia marcarum argenti annui redditus; videlicet, mille marcas in custumis seu pedagio nostro Burdegaliæ, cum duobus castris nostris de Castellione

diocesis Burdegalensis, & de Millano diocesis Vasatensis: ita tamen quod redditus & proventus ditorum castrorum computentur in dictis mille marcatibus: alias verò mille marcas assignabimus in regno nostro Angliæ, in locis competentibus, ad visum & arbitrium bonorum virorum.

Sanè, inter nos, in specialem conventionem fuit deductum, quod si infra septennium (quod est tempus aptum ad sponsalia contrahenda) de dicto Henrico filio nostro aliquod humanum contigerit (quod absit) quod præfata Johanna Alfonso filio nostro legitimo, nuptum collocetur, sub eisdem pactis & conventionibus per omnia superius annotatis:

Quam conventionem nos, prædictus Rex Navarræ, laudamus & approbamus, & eidem expressè nostrum impertimur assensum.

Novissimè, providâ deliberatione pensantes & considerantes qualiter statum prædictarum terrarum nostrarum confinium, (multis dudum guerarrum, seditionum, tribulationum fluctibus agitur) possimus in tranquillum deducere, & ad formam reducere meliorem; quo pax & justitia conserventur in hiis, promittimus vobis, & convenimus adinvicem bonâ fide, quod nos, prædictus Rex Angliæ, prædictum Regem Navarræ juvabimus contra omnes homines, qui hostiliter invaderent terras suas, vel bona sua; quod quidem juvamen sibi faciemus, & per gentem nostram fieri similiter faciemus, quotiens per prædictum Regem Navarræ, vel alium vices ejus gerentem, nos, vel senescallus noster Vasconiæ, seu vices nostras gerens, fuerimus requisiti.

Ad quod, vice versâ, nos, præfatus Henricus Rex Navarræ, faciendum & præstandum prædicto Regi Angliæ, vel senescallo suo Vasconiæ, vel vices ejus gerenti, à nobis, dum in regno fuerimus, vel à senescallo nostro, seu vices nostras gerente, nos astringimus & obligamus, quotienscumque per eundem Regem, vel senescallum suum Vasconiæ, seu gerentem vices ejus, nos, senescallus noster, vel vices nostras gerens, fuerimus requisiti.

Prædictum autem juvamen nobis adinvicem præstabimus, sicut prædictum est, contra omnes homines, præterquam contra serenissimum principem dominum nostrum Regem Franciæ, ejus assensum & voluntatem cõmmuni assensu in contrahendo matrimonio dicto retinemus; adicientes, quod si ex aliquâ causâ (quod absit) idem Rex eidem matrimonio suum non impertiretur assensum, quod conventiones & obligationes, super matrimonio contrahendo contractæ, & omnes aliæ superius annotatæ, nullius roboris habeant firmitatem.

Ut autem omnia suprascripta, quæ inter nos acta sunt, majori firmitate nantur, promissimus & promittimus bonâ fide ea omnia supradicta attendere & servare, & in nullo contravenire.

De mandato etiam nostri, præfati Regis Angliæ, dilectus & fidelis noster Thomas de Clara; & de mandato etiam nostri, præfati Regis Navarræ, dilectus & fidelis noster Petrus Sancier de Monte-Acutto dominus de Cassat, tactis sacrosanctis Evangeliiis, in animas nostras prædicta omnia & singula in nostrâ presentia juraverunt.

In quorûm omnium testimonium & munimen exindè confici jussimus dua instrumenta, per alphabetam divisa, quæ sigillorum nostrorum appensione fecimus roborari.

Datum apud Hospitale de Bono Loco ordinis Rosidæ vallis, die Jovis pridie kal' Decembris, anno Domini MCCLXXIII.

*Bulla Gregorii X. Papæ, de coronatione Regis Angliæ prorogandâ, ne vel suus, vel suorum prælatorum adventus ad generale concilium impediretur.*A. D. 1273.
An. 2 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Celsitudini regie, fili carissime, confidenter exponimus quod, cum non solum noverimus, sed & palpaverimus zelum tuum, quem etiam præcendentia opera manifestant ad negotium Terræ Sanctæ, non sine admiratione audivimus te coronationi tuæ terminum indixisse, qui cum tempore, quod est indictum generali concilio congregando (in quo debet specialiter dictum negotium promoveri) concurrat.

Propter quod & tua subtraheretur eidem concilio tanto magis necessaria & grata presentia, quanto ex eo esse potest utilior in promotione negotii supradicti, quod de necessitatibus terræ illius tibi magis, tamquam experto, credetur, plus consilio principis tanti favebitur, plures sequaces inveniet benignitas & liberalitas consulenti; & prælati regni tui, vel ab ejusdem coronationis sollempniis (quam tamen desideramus cum sollemp-

nitate debitâ & optatâ prosperitate procedere) vel ab ipso concilio, quod dispendiosum foret admodum & absurdum, necessitas absentie immineret.

Ideoque serenitatem regiam & paternâ sollicitam fiduciâ, & intenso rogamus ac hortamur affectu, quatinus benignâ meditatione pensatis discriminibus, quæ de tali concursu temporum imminet, illis sanctis & piis operibus, quæ sunt in dicto concilio promovenda, & specialiter terræ negotio memoratæ, sic per accelerationem, vel prorogationem dictæ coronationis illis occurras, quod nullo modo propter hoc tuus, vel eorumdem prælatorum ad idem concilium impediri possit adventus; sed prædictorum negotiorum efficac tua, & eorumdem prælatorum promotio, tibi apud DEUM æternæ retributionis cedat ad meritum, & apud homines ad laudis titulum sempiternum.

Dat' Lugdun', kal' Decembris, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo à filo canabeo.

*Littera pro liberatione Gulielmi Vigerii, in prisonâ castri Xantonensis detenti.*A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.Lib. B. f. 269 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

REVERENDO domino suo, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, sui Gaufridus Vigerii, Elyas de Rebeyna miles, Xant' diocesis, & Gaufridus Selesi miles, ejusdem diocesis, homines sui ligii, salutem & reverentiam debitam cum honore.

Cum nobilis senescallus Xant' & alii præpositi, & servientes vestri captum detineant in castro vestro Xantonensi, Guillelmum Vigerii valetum; & Gaufridus Vigerii valetus, frater dicti Guillelmi capti,

super deliberatione ipsius valetti capti, vobiscum locutus fuerit apud Baioniam, ut nobis asserit dictus Gaufridus, & vos volueritis & præceperitis venienti senescallo vestro Xantonensi, prout dictus Gaufridus nobis asserit, quod dictus valetus captus liberaretur, sub cautione tamen idoneâ tibi, si in assisâ vestrâ Xantonensi, coram dicto senescallo vestro, contra dictum valetum captum non esset aliquis accusator, seu etiam prosecutor, vel aliquis alius, qui de ipso valetto, justè vel injustè, posset conferre querimoniam;

Dominationi vestræ ac regie magestati supplicantes, per presentes

A. D. 1274. | An. 2 Edw. I.

litteras, sigillis nostris sigillatas, significamus quod dictus Gaufridus Vigerii, frater prædicti valletti capti, ad diem sibi assignatam super præmissis, videlicet die Mercurii ante Nativitatem Domini, præsens interfuit coram domino senescallo vestro in assisâ Xantonensi, ubi non sint contra dictum valletum captum aliquis acusator, querelens, seu etiam persecutor.

Et incontinenti dictus valletus, frater dicti capti, optulit prædicto senescallo vestro, juxta formam præcepti vestri, ut asserit, bonas plegias & idoneas cautiones super deliberatione dicti valletti, videlicet nos omnes prænominatos, & Petrum Gaufridi de Caude, & Eliam David milites, qui corpora nostra, pro corpore dicti valletti, volumus prædicto senescallo, nomine nostro, & quilibet nostrum in solidum obligare:

Et dictus senescallus vester, juxta formam mandati & præcepti vestri, dictum valletum, ut asserit frater dicti valletti capti, ipsum captum noluit liberare sub cautionibus & plegiis supradictis:

Quapropter dominationem vestram reverendam, in quantum possimus, requirimus & rogamus quatinus, si mandatum vestrum tale fuerit, sicut nobis asserit frater dicti valletti capti, super deliberatione dicti capti, tale consilium apponatis, quale regie majestati vestræ videbitur apponendum: Et hoc vobis, tanquam homines vestri ligii, testificamus sub nostri periculo juramenti.

Dat' die Jovis in festo beati Thomæ Apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo tertio.

De provisionibus faciendis contra festum coronationis Regis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Claus. 2 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Gloucestr', salutem. Præcipimus tibi quod contra instans festum coronationis nostræ, quod in instantibus octabis Paschæ celebraturi sumus, Domino concedente, provideas ad opus nostrum in ballivâ tuâ, per visum latoris presentium, quem ad te propter hoc transmittimus, de sexaginta bobus, & vaccis, sexaginta porcis, duobus apris pinguibus, sexaginta multonibus vivis, & de tribus milibus caponum & gallinarum, & de quadraginta baconibus; ita quod ea habeas apud Windsor' in vigiliâ Paschæ proximo futurâ ad ultimum, constabulario nostro castri Wyndes' liberanda.

Et hoc, sicut te & tua diligis, & indignationem nostram vitare volueris, nullatenus omittas; & habeas ibi tunc hoc breve.

Et, cum sciverimus custum, quod ad hoc posueris, illud tibi ad scaccarium nostrum faciemus allocari.

Dat' per manum W. de Merton cancellarii apud Westm', decimo die Februarii.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Buk' & Bed' de quadraginta bobus & vaccis, & quadraginta porcis, quadraginta multonibus, & uno apro, pinguibus & vivis, & de duobus milibus & centum caponum & gallinarum, & de viginti & quinque baconibus.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Oxon' de quadraginta bobus, quadraginta porcis, quadraginta multonibus, duobus apris, pinguibus & vivis, &

de duobus milibus & centum caponum & gallinarum, & de viginti & quinque baconibus.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Kantie de quadraginta bobus & vaccis, quadraginta porcis, duobus apris, & quadraginta multonibus, pinguibus & vivis, & de duobus milibus & centum caponum & gallinarum, & de viginti & quinque baconibus.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Surr' & Sussex' de quadraginta bobus & vaccis, quadraginta porcis, quadraginta multonibus, duobus apris, pinguibus & vivis, viginti & quinque baconibus, & de duobus milibus caponum & gallinarum.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Warr' & Leic' de sexaginta bobus & vaccis, & sexaginta porcis, quadraginta multonibus & apris, pinguibus & vivis, & de tribus milibus caponum & gallinarum, & de triginta & octo baconibus.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Somerset' & Dorset' de centum bobus & vaccis, centum & decem porcis, centum & decem multonibus vivis, quatuor apris pinguibus vivis, sexaginta duobus baconibus, & de quinque milibus caponum & gallinarum.

Consimiles litteræ diriguntur vic' Essex' de sexaginta bobus, & vaccis, sexaginta porcis, sexaginta multonibus pinguibus & vivis, & de triginta & octo baconibus, tribus apris, tribus milibus centum & sexaginta capon' & gall'.

De senescallo Vasconie bona ecclesiastica occupante.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. B. fol. 209 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, Amanenus, ejusdem permissione, archiepiscopus Auxitonensis, universisque suffraganei ecclesiæ Auxitonensis ejusdem devoti, salutem & munus orationum cum karitatis affectu.

Cum incliti progenitores vestri, zelo ferventes fidei, ac pietatis amore suffulti, ecclesiam DEI multipliciter honorarint, & loca, divino cultui dedicata, suæ munificentiæ beneficiis & libertatibus devotissimè dotaverint; quare ipsis Altissimus, in rore cæli, & terræ pinguedine benedictis, regnum suum stabilitate continuâ aucevit:

Decet vestram regiam magestatem quod, eorum vestigiis inhærendo, devotus affectus ipsorum imitemini, ut sic, placentes Domino, ab eo mereamini dirigi; qui sibi placidos provehit ad salutem.

Sanè frequentî conquestione ac gravi denunciatione vestræ per nos est excellentiæ intimatum, quod vester senescallus Vasconie, vestrique ministri bona temporalia, & quæcunque spiritualia, pravâ interpolatione miscendo, Aquensis ecclesiæ nunc vacantis, & olim Vasatensis, Auxitensis provinc' indebitè occuparunt, & illicitè occupata consumunt nomine regio, in grande nostrum dispendium, & præfatarum ecclesiarum, ac grave

suarum periculum animarum; quamvis hoc vobis vel eis de jure vel consuetudine minime competere dinoscatur, cum nunquam, in aliquâ ecclesiæ provincie, talia, usque ad vestra tempora, fuerint attemptata.

Quare vestræ regie magestatis celsitudinem vocæ concordii & prece humili duximus implorandam, quatinus senescallum & ministros prædictos, à prædictis molestiis & similibus compescatis; occupata per eos & distracta nobis ac ecclesiis restitui faciatis, & abusum tam gravem ac dispendiosum sic lege indissolubili deleatis, ut ex hoc à Deo vobis proveniat meritum, & à nobis devota occasio gratiarum.

Certè, princeps serenissime, devotissimi patris DEO & ecclesiæ regia proles & heres, non fiet vel tam dura, & tam gravis sub dissimulatione transire; set decet regiam magestatem usurpationem hujusmodi, petnitiosam exemplo, satisfactione & emendâ congruis abolere.

Nos enim, suadente vinculo karitatis, latorem presentium, ad vestræ sublimitatis præsentiam destinamus; per quem vestræ excellentiæ, quæ in presentî negotio competunt, exprimamus, ut ex vestrâ libertate gratuita super dictis gravaminibus salutare remedium reportemus; super quibus eidem credi volumus, & fidem per omnia adhiberi.

Dat' octavo idûs Martii, anno Domini MCCLXXXIV.

Bulla Gregorii X. Papæ, de protectione pro monasterio Sanctæ Trinitatis London'.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, dilectis filiis priori & conventui monasterii sanctæ Trinitatis Londoniensis, ordinis sancti Augustini, salutem & apostolicam benedictionem.

Sacrosancta Romana ecclesia devotos & humiles filios, ex assuetæ pietatis officio, propensius diligere consuevit, & nè pravorum hominum molestiis agitentur, eos, tamquam pia mater, suæ protectionis munimine confovere:

Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras & locum, in quo divino estis obse-

quo mancipati, cum omnibus bonis, quæ impræsentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, sub beati Petri & nostrâ protectione suscipimus; specialiter autem decimas, domos, terras, possessiones, & alia bona vestra, sicut ea justè ac pacificè possidetis, vobis &, per vos, vestro monasterio, auctoritate apostolicâ confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus; salvâ in prædictis decimis moderatione concilii generalis.

Nulli ergo, &c.

Dat' Lugdun' idibus Martii, pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

A. D. 1274. | An. 2 Edw. I.

De procuratoribus in concilio generali apud Lugdunen' constitutis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino Gregorio, divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo Pontifici, suus devotus in CHRISTO filius Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, cum omni reverentiâ, obedientiâ & honore, pedum oscula beatrum.

Vestra noverit reverenda paternitas quod nos in isto sacro concilio generali, per vos convocato, nobiles viros, & fideles nostros, Johannem filium Johannis, Johannem de Vallibus, Johannem Wyger, & magistrum Radulfum de Mezlaw, procuratores nostros conjunctim & divisim, facimus constituimus & ordinamus:

Dantes eisdem, & unicuique ipsorum potestatem & speciale mandatum proponendi in eodem concilio, nomine nostro, quæ viderint, vel viderit proponenda & impetranda; necnon & contradicendi quæ viderint vel viderit contradicenda.

In quorum testimonium presentibus litteris sigillum nostrum, quo utimur in Angliâ, presentibus est appensum.

Dat' London' die Martis proximâ post Dominicam in ramis palmarum, anno Domini MCCLXXIV.

Willielmus de Wauton habet litteras Regis de protectione cum clausula, duraturas usque ad festum sancti Petri ad vincula proximò futurum.

Abbas de Malmesbury, qui de licentiâ Regis profecturus est ad concilium Eugundense, habet litteras Regis de protectione simplices sine clausula, duraturas usque ad festum sancti Petri ad vincula proximò futurum.

Prior de Stanes, qui de licentiâ Regis profecturus est ad partes transmarinas, habet litteras Regis de protectione simplices sine clausula, duraturas usque ad festum sancti Petri ad vincula proximò futurum. Dat' ut supra.

Thomas de Sancto Omero, & Willielmus le Muer, qui cum Willielmo de Sancto Omero profecturi sunt in nuncios Regis ad partes transmarinas, habent litteras de protectione cum clausula, duraturas usque ad festum sancti Petri ad vincula proximò futurum. Dat' ut supra.

Consimilem protectionem habet episcopus Exon' qui profecturus est ad partes prædictas, duraturas usque ad festum prædictum.

Consimiles protectiones habent Johannes de Kanc', Willielmus Chacero, Thomas de Linc', Radulphus la Ware, Humfridus de Bello Campo, Thomas le Ken, Marksius de Bratheford, & Jacobus le Viler, qui cum Johanne filio Johannis profecti sunt, &c. duraturas ut supra.

Consimilem protectionem habent Johannes de Nevill, Adam de Nortoff, & Simon de Assewell, qui similiter profecti sunt, duraturam ut supra.

Consimilem protectionem habet præfatus Johannes, filius Johannis qui profectus est, &c. duraturam ut supra.

Consimilem protectionem habet Henricus Trenchard, qui profecturus est, &c. duraturam ut supra.

Littera prioris monasterii Montis Sancti Michaelis, in periculo maris, supplicatoria super injuriis, eidem illatis per ballivum Regis in insulis de Gernesoy & Gersoy.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. B. fol. 285 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, frater Radulphus, humilis prior monasterii montis Sancti Michaelis in periculo maris, ejusdemque loci conventus, sui devoti fideles, & assidui pariter oratores, salutem & subjectionem, cum omni promittunt ad obsequia præparati.

Ad vestri excellentiam, nobis nostroque monasterio semper piam & favorabilem, necessitatis tempore recurrimus desolati, tantquam ad clipeum nostrum tutissimum, alibi refugium non habentes, ut indigentiam nostram, nostrique monasterii medelam dignemini adhibere.

Hinc est quod, cum parum aut nihil habeamus, nisi quod à vobis & antecessoribus vestris caritative nobis fuerit datum & concessum; & quia, super hujusmodi donationibus & concessionibus, in quibusdam juribus nostris, in absentia vestra diuturnâ, per Helmandum Johannis de Contino, ballivum vestrum in insulis Gernesoy & Gersoy, oppressi fuerimus & gra-

vati, prout vobis later presentium declarabit, quem ob hoc ad vos mittimus conquerentes:

Dominationem vestram piissimam exoramus humiliter & devotè in Domino JЕВУ СНАСТО, quatenus, amore DEI & beatissimi Michaelis Archangeli, vobis placeat dictum ballivum, seu ejus allocatos & consiliarios, super prædictis molestiis, gravaminibus, oppressionibus & injuriis, ab eodem nobis illatis, refrænare, & nos in dictis libertatibus & concessionibus in Domino caritative fovere; ita quod vestri gratiâ, prout hæcenus consuevimus, inde valeamus liberè & quietè perfrui, & per vestri excellentiam, pietate plenam, quietè DEO familiari.

Valeat dominatio vestra regia benè & diu in Domino per tempora longiora.

Dat' anno Domini MCCLXXIV. die Lune post Resurrectionem Domini.

De injuriis per comitissam Flandriæ, Henrico quondam Regi & Edwardo nunc Regi illatis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Clus. 2 Edw. I.
m. 9 d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Buk' & Bedford', salutem. Cum, propter transgressiones & enormes injurias, domino Henrico Regi, patri nostro, ac nobis, & nostris per comitissam Flandriæ & suos, in prædicti patris nostri & nostrum vituperium, & dampnum gravissimum, illatas;

Idem pater noster & nos inhiberi fecerimus per totum regnum nostrum Angliæ, ne lanas aut alia mercimonia de partibus Angliæ ad partes Flandriæ vel alibi, infra potestatem comitissæ Flandriæ, seu alibi, ad partes transmarinas per quoscumque ducerentur, priusquam de prædictis transgressionibus & offensis per prædictam comitissam nobis esset plenarie satisfactum;

Ac quidem mercatores & alii, tam indigenæ, quam alienigenæ, hujusmodi lanas & mercimonia nichilominus ducant & duci faciant; & etiam domini portuum & partium maritimarum, hujusmodi lanas & mercimonia carcarum, duci, & carari permiserunt per districtum & potestatem suam, post

inhibitionem nostram prædictam, & contra formam inhibitionis ejusdem, sicut ex relatu fide dignorum didicimus;

Nos, pendentes quod nobis & regno nostro ex hoc dampnum gravissimum imminet, & volentes in hæc parte fastinum remedium adhiberi, tibi præcepimus, sicut pluries præcepimus, firmiter injungentes, quod tam in civitatibus, burgis, villis, mercatoribus, quam alibi per totam ballivam tuam, infra libertates & extra, publicè proclamari & firmiter inhiberi facias, ne qui, sub penâ amissionis omnium honorum & catallorum, quæ habent in regno nostro, & sub periculo vitæ & membrorum, lanas aliquas de cætero ducant, vel duci faciant, vel quantum in se est, ducere permittant extra regnum nostrum ad partes transmarinas, seu ad partes Scotiæ, Hiberniæ, Walliæ, vel alibi extra regnum, donec aliter indè per nos fuerit ordinatum, & sicut te & tua diligis, nullatenus omittas.

Dat' per manum W. de Merton cancellarii nostri apud Westm', x. die Aprilis, anno regni nostri secundo.

De interceptionibus hinc indè, contra formam pacis cum Lewelino principe Walliæ, emendandis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 19.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Willielmo de Bello Campo comiti Warr' Rogero de Clifford, priori Sancti Thomæ extra Stratford, Willielmo Bagoð, & Odoni de Hodenet, salutem.

Cum diversæ transgressiones, injuriæ & interceptiones, factæ sint, in marchia Walliæ, contra formam pacis, inter celeberris memorie dominum Henricum Regem, patrem nostrum, & nos, ex unâ parte, & Lewelinum, filium Griffini, principem Walliæ, & suos ex alterâ, initæ & firmatæ, & etiam contra legem & consuetudinem Marchiæ, sicut ex relatu plurimum didicimus;

Nos, de vestra discretionis industria plenius confidentes, dedimus vobis potestatem audiendi transgressiones, injurias & interceptiones, hinc indè factas, & eas corrigendi, ac universis & singulis conquerentibus justitiam exhibendi, prout de jure & secundum consuetudinem partium illarum & formam prædictæ pacis fuerit faciendum;

Et idè vobis mandamus, quod sitis ad vadum Montis Gomery die Dominica proximâ post festum apostolorum Philippi & Jacobi, proximò futurum, ad præmissa facienda, in formâ prædictâ.

Mandavimus etiam præfato Lewelino quod tunc personaliter sit ibidem, vel aliquos de suis mittat, qui plenam, pro parte sua, habeat potestatem audiendi & terminandi prædictas transgressiones injurias & interceptiones, juxta formam pacis prædictæ, & quod de jure fuerit faciendum.

Mandavimus etiam vicecomitibus nostris comitatuum Wigornia, Herefordiæ, Salopiæ, Staffordiæ, & Gloucestriæ, quod universos & singulos de partibus Marchiæ, qui de transgressionibus seu injuriis aliquibus voluerint conqueri, venire faciant coram vobis ad justitiam in præmissis faciendam & recipiendam, prout de jure & juxta formam pacis prædictæ fuerit faciendum. In cujus, &c.

Dat' per manum, &c. apud Westm', xiv. die Aprilis.

De processu, coram Rege Angliæ in curiâ suâ Lemovicense, inter senescallum Gasconia & Gastonem vicecomitem de Bearn; Francisco Accursii & aliis presentibus.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.

Lib. B. f. 244 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Saec.

IN nomine Domini, Amen. Pateat omnibus per hoc præsens publicum instrumentum, quod, anno Domini MCCLXXIV. indictione secundâ, tempore domini Gregorii Papæ x. mense Maii, die Veneris, in crastinum Ascensionis Domini, comparuerunt coram domino Edwardo, Dei gratiâ, illustrissimo Rege Angliæ, domino Hiberniæ ac duce Aquitaniæ, & curiâ & consilio suo apud Lemovicen' fratres Germanus Gardianus & Philippus ordinis fratrum minorum Oleron' & presentibus, adhibitis, rogatis & vocatis religiosi viri sancti Martini, sancti Augustini Lemovicen' & de Bella Pertica abbatibus, & pluribus aliis, ipsâ die Veneris, dictus dominus Rex & dux publicè legi fecit quendam cedula processu præhabiti, & quasdam litteras domini Gastonis vicecomitis Bearn, & ejus sigillo singnatâs, patentes in hunc modum.

Anno Domini MCCLXXIV. die Mercurii ante Ascensionem Domini comparuerunt coram domino Edwardo, illustrissimo Rege Angliæ, domino Hiberniæ & duce Aquitaniæ, & curiâ & consilio suo apud Lemovicen' fratres Germanus Gardianus, & Philippus ordinis fratrum minorum Oleronis, qui ex parte & nomine nobilissimorum viri Gastonis vicecomitis Biern, mandatum & litteras ipsius patentes exhibuerunt in hunc modum.

Universis, presentes litteras inspecturis, Gasto vicecomes Biern' dominus Montis Catani & Castri Veteris, salutem in Domino.

Noveritis quod nos facimus, constituimus & ordinamus procuratores nostros & nuntios, religiosos viros, fratres Germanum Gardianum & Philippum ordinis fratrum minorum Oleronis, coram illustri domino nostro Rege Angliæ, aut senescallo suo in Vasconia, ad proponendum & significandum eis, vel eorum alteri, dampna & gravamina quæ, post defensionem domini Regis Franciæ, per eos, & loca eorum tenentes, nobis & nostris gentibus sunt illata; & ad petendum & recipiendum emendam ab eis, vel eorum altero, & responsum, quam super hiis duxerint faciendam.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum duximus presentibus apponendum.

Dat' apud Oleronem, die Mercurii proximâ post festum apostolorum Philippi & Jacobi, anno Domini MCCLXXIV.

Quibus litteris ibidem perlectis, supradicti duo fratres, nomine, & vice, & de mandato, sicut dicebant, dicti Gastonis, & missi ab eo, inter cætera, proposuerunt quod, secundum dictam & assertionem dicti Gastonis (quam in parte ipsi credebant veram esse) castellani & gentes dicti domini Regis injurias & gravamina, ac novationes fecerant eidem Gastoni, genti & terræ ipsius, post inhibitionem factam ex parte domini Regis Franciæ memorato domino Regi Angliæ, ratione appellationis, quam dictus Gasto ab ipso duce, Rege Angliæ, vel senescallo suo Vasconia, ad dictum dominum Regem Franciæ fecerat, ut dicebat.

Undè supplicaverunt & instantè petierunt, nomine quo supra, quod idem dominus Rex, & dux prædicta novata, gravamina & injurias faceret secundum justitiam emendari:

Ad hæc memoratus dominus Rex & dux Aquitaniæ respondit quod, post inhibitionem prædictam, sibi factam ex parte dicti domini Regis Franciæ, idem dominus Rex Angliæ & dux Aquitaniæ præceperat senescallo suo Vasconia, castellani & ministris suis, & edici fecerat publicè, firmiter & acriter, ne aliquis subditus suus, officialis, vel minister, contra prædictum Gastonem, vel suos, pondeget dictâ appellatione, & durante prædictâ inhibitione prædicti Regis Franciæ, attemptarent facere injuriosum; & si forsitan contra suum edictum, suumve præceptum, & contra dictam inhibitionem dicti domini Regis Franciæ aliquid invenerit attemptatum, sicut acriter præceperat, ita acriter & acrius puniret:

Set, quia prædicta petitio erat minus generalis, dixit fratribus quod, si placeret eis, exprimerent distinctè & articulatim ea, in quibus dictus Gasto dicebat se, vel suos per gentem dicti domini Regis & ducis gravatos fuisse, & ipse paratus erat celerem justitiam exhibere.

Quibus contenti prædicti fratres, & regratiantes domino Regi & duci, quædam illico specificaverunt verbo, requirentes terminum & diem in crastinum, ut tunc cum deliberatione fratrum hæc & alia proponerent, & in scriptis traderent:

Quæ dies, juxta requisitionem ipsorum, à dicto domino Rege & duce, eidem fratribus fuit assignata, & dicta dies continuata fuit, ad instantiam ipsorum fratrum, in crastinum apud Lemovicen'.

Et comparantibus dictis die continuatâ & loco coram dicto Rege & duce, eidem fratribus, perlectisque omnibus supradictis, & expositis romanâ linguâ, dicti fratres recognoverunt præmissa omnia acta esse & vera; & iteratò supplicaverunt, proposuerunt & petierunt, & supra postulati, requisitioni & petitioni suæ adicientes ex scripto, per eos ibidem tradito in hunc modum,

Nos fratres, Germanus, & Philippus, sicut nuntii missi à domino Gastone ad illustrem dominum nostrum Regem Angliæ, reportamus & referimus gravamina & dampna, quæ, post defensionem domini Regis Francorum, domino Gastoni & suis sunt illata:

Primb, dominus Rex Angliæ fecit præconisari per terram suam, nequis de terrâ suâ aliquem de terrâ dicti domini Gastonis atdeat hospitari, nec aliquid vendere, nec debita solvere, nec aliquis; de terrâ dicti domini Gastonis, aliquam rem extrahat de terrâ domini Regis prædicti.

Item, Prohibet ne gentes dicti domini Gastonis utantur herbagiis & pascuis consuetis, & specialiter in loco qui dicitur Gert, & in tenementis castrorum, videlicet, saltus, Castri Novi, Bonuti, Lobierii, Rupis Fortis in Tempsano, in quibus homines dicti domini Gastonis usi sunt pascuis &

herbagiis pacificè tanto tempore, citra quod in contrarium memoria non existit & specialiter Asperenses in loco de Gert tamquam suis.

Item, Bailivus de Soula prohibet hominibus dicti domini Gastonis pascua & usagia consueta.

Item, Bailivus cepit aliquos homines & animalia dicti domini Gastonis, & detinet.

Item, Bailivus idem petit ab hominibus dicti domini Gastonis census, quos solvere non tenentur.

Item, Bailivus de Lobiero & de Rupe Forti in Tempsano, cepit aliquos homines domini Gastonis, & captos detinet, & multas vaccas cepit, quas fecit redimi ab eisdem.

Item, Idem bailivus de Lobiero non permittit homines dicti domini Gastonis & suorum, arare & excolere terras suas.

Item, Idem bailivus de Lobiero non permittit homines Castri de Vineis, quod est de feudo domini Gastonis, residere in eodem castro, & locis suis, & receipt ab eis per violentiam quatuordecim boves.

Item, Inquietat homines dicti domini Gastonis & suorum, & turbat in juribus suis & usagiis consuetis: & tam idem bailivus, quam alii multa dampna, & gravamina & injurias inferunt in terrâ dicti domini Gastonis; ita quod, quantum est in eis, parùm videtur guerra cessare.

Quarè dominus Gasto humilissimè, quo potest, supplicat domino suo illustri Regi Angliæ, ut ita de plano absque judiciali strepitu revocet, & faciat revocari, emendet, & faciat emendari, & justitiam fieri, & prohibeat bailivis suis ut desistant à talibus inferendis; dolet enim dictus dominus Gasto, & dolere debet, nec immeritò, de discordiâ quæ est orta inter ipsos; & nollet, si posset, modo aliquo exnunc novam aliquam exoriri.

Item, Non credat dominus Rex, quod gentes dicti domini Gastonis in terram domini nostri illustris Regis, post defensionem præhabitam, ipsulatum fecerint, vel dampna aliqua intulerint, licet aliqui, prout dicitur, eidem domino Regi contrarium asseverent; nos enim, dicti fratres, ista vobis retulimus, & nomine dicti Gastonis, petimus, prout ipse refert & asserit esse vera.

Quibus petitione & supplicatione, & quæ fratres ipsi, nomine dicti Gastonis, proponere voluerunt, auditis & intellectis; cum fratres ipsi nichil amplius super hiis se velle proponere requisiti asseverarent, memoratus dominus Rex & dux, deliberato consilio, per judicium suum & curiæ suæ, decrevit, & decernendo in scriptis pronuntiavit, & præcepit quod, super prædictis & singulis articulis, seu in postulatione & petitione contentis, justum sibi, & consilio suo visum est in hunc modum,

Videlicet, quod mercatores terræ dicti Gastonis peregrini, & gentes omnes possint ire securè & redire, morari & negotiari, per terram & in terram ipsius domini Regis & ducis, sine armis & absque offensâ & injuriâ; & quod debita, contracta post inhibitionem sæpefacti domini Regis Franciæ, reddantur, & modo debito solvantur eisdem.

Super secundò sanè, tertio, & quarto articulis, & contentis in illis (de veritate quorum non constat Regi & duci prædicto) mandatur senescallo Vasconia quod, vocatis vocandis, & servatis honore & inhibitione dicti domini Regis Franciæ, & etiam jure ipsius Regis Angliæ & ducis, veritatem addicat, & celerem justitiam faciat.

Set super quinto articulo & septimo, & hominibus & animalibus captis, mandatur eidem senescallo quod, si homines illi & animalia sunt in casu recedentia, retrahantur: si in casu liberationis, liberentur; sin autem; justitiam faciat senescallus, servatis tamen honore & inhibitione dicti domini Regis Franciæ, taliter quod Rex ipse Angliæ & dux non possit meritiò inculpari, set jus ejus illæsum remaneat.

De terris insuper & usagiis, contentis in sexto & septimo articulis, decrevit & ordinavit idem Rex & dux quod in terris, non occupatis positivè in manu ipsius Regis ac ducis, ante inhibitionem prædictam dicti domini Regis Franciæ, permittat senescallus homines dicti Gastonis terris suis uti; in aliis verò, quæ ante inhibitionem erant occupatæ per ipsum, nichil ad præsens novetur, set fiat jus, reservatis in utroque casu jure ipsius Regis & ducis, & honore, & inhibitione domini Regis Franciæ, taliter quod Rex Angliæ inculpari non possit, set edictum suum faciat in omnibus super factò hujusmodi observari.

Quam pronunciationem dicti fratres verbo acceptaverunt, expressè supplicantes & instantè petentes, quod, de supradictis prædicto senescallo mandandis, ad ipsum senescallum littera regia mitteretur, & fratribus traderetur eidem, quod dictus dominus Rex concessit se facturum ibidem.

In quorum omnium testimonium & munimen nos, sancti Martini, & sancti Augustini Lemovicen' & de Bella Pertica abbates, ac hæc agenda adhibiti, vocati, & rogati, & presentes, sigilla nostra presentii paginæ duximus apponenda.

Actum Lemovicen' in quâdam camerâ juxta aulam domini abbatis sancti Martialis Lemovicen' ante meridiem, anno, die, mense & tempore supradictis; presentibus dictis abbatibus, magistris, Johanne Dominici, Po. Odonis clericis, domino Francisco filio domini Accursii legum professore de Bononia, domino P. de Charinco, domino Simone de Landimento milite, Stephano Ferriol, & dicto Ventura notario imperiali auctoritate, & pluribus aliis ad hæc vocatis testibus & rogatis.

Et ego Petrus Lafauria clericus Lemovicen' auctoritate apostolicâ notarius publicus, ac judex ordinarius, præmissis, quæ acta fuerunt prout superius continentur, præsens interfui, dictâ die Veneris, & in publicam formam redigi, signoque meo, unâ cum sigillis dictorum abbatum, signavi rogatus.

A.D. 1274. | An. 2 Edw. I.

De processu supradicto, præsentî etiam eodem Francisco Accursii, professore de Bononia.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. B. f. 246. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno ejusdem MCLXXXIV. indictione secundâ, tempore domini Gregorii Papæ decimi anno tertio, die Veneris post Ascensionem Domini, mense Maii, in præsentia mei Petri infrascripti notarii, & testium subscriptorum, ad hoc vocatorum & rogatorum, fuit ex parte illustris Regis Angliæ, domini Hiberniæ, ac ducis Aquitanie, in domo fratrum minorum Lemovic' oblata cum effectu, & præsentata, fratribus Germano & Philippo ordinis fratrum minorum Oloronensis, procuratoribus seu nunciis domini Gastonis vicecomitis Biern' quædam litera, per consilium ipsius Regis & ducis facta & ordinata, cum responsionibus datis ad articulos dictorum fratrum, ad portandum & differendum per ipsos fratres senescallo Vasconie, pro ipso Gastone super executione & expeditione negotii, quod pro memorato Gastone dicti fratres fuerant prosecuti coram prædicto domino Rege ac duce; cujus literæ Regis ac ducis tenor sequitur in hæc verba.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, dilecto & fideli suo L. de Taney, senescallo suo Vasconie, salutem.

Significatum est nobis per religiosos viros, fratrem Germanum Gardianum fratrum minorum de Oleron' & fratrem Philippum ejusdem ordinis, pro parte Gastonis vicecomitis Biern, quod post inhibitionem, à domino Rege Franciæ nobis factam, sunt eidem G. & genti suæ per bailivos & ministros nostros illata gravamina atque dampna, prout in articulis suis, nobis per eosdem fratres exhibitis, quos vobis, unâ cum responsionibus nostris, ad articulos ipsos factis, & transcripto procurationis, quam fratres prædicti portârunt sub sigillo Gastonis ejusdem, præsentibus interclusos transmittimus, continetur:

Volentes igitur ut inhibitiō Regis ejusdem in omnibus & per omnia in præsentî negotio sine diminutione quilibet observetur, ac honor suus ser-

vetur illæsus, vobis districtè mandamus quatinus, secundum tenorem responsionum nostrarum ad articulos supradictos, faciatis eidem G. & genti suæ, sicut nos & honorem nostrum diligitis, visis præsentibus, super prædictis justitiam indilatam.

Et primum articulum, per nos secundum justitiam decimum, executioni demandatis incontinenti, nec propter aliquid demandare differatis; facientes inhibitionem prædicti domini Regis Franciæ à ministris & bailivis nostris omnibus inviolabiliter observari; ita quod nos inculpari aliquatenus non possimus, prout in responsionibus prædictis plenius videbitis contineri.

Dat' Lemovic', xi. die Maii, anno regni nostri secundo.

Quam literam, cum responsionibus ad articulos datis, dicti fratres non acceptaverunt, immò post multiplicem oblationum & requisitionem acceptare & recipere recusarunt, ac dicto senescallo deferre; veruntamen de verbo ad verbum transcriptum ipsius literæ habuerunt.

Facta autem fuit dicta obligatio ipsius literæ, & recusatio ipsius facta per ipsos fratres apud fratres minores Lemovic' dictâ die Veneris in Cero, præsentibus,

Domino Americo de Rupe Canardi milite, & Guillelmo fratre suo.

Magistro Petro Odonis clerico.

Johanne Aymerici Lemov' & pluribus aliis.

Transcriptum verò ipsius literæ habuerunt in quâdam camerâ juxta aulam domini abbatis Sancti Martialis Lemovic' ipsâ die Veneris ante meridiem, anno, die, mense, & tempore supradictis; præsentibus domino Francisco, domino Johanne, magistro P. Odon' clericis & pluribus aliis.

Et ego Petrus Lafauria, clericus Lemovic' auctoritate apostolica judex & notarius publicus, præmissis interfui; & prout superius legitur, propria manu scripsi, & in publicam formam redegei, singuque meo signavi rogatus.

Bulla Gregorii X. Papæ, quâ Regi Angliæ suadet, ne intersit torneamento, in Francia congregando.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISMO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Etsi à torneamentorum exercitiis, à jure prohibitis, omnes debeat abstinere, in quibus, faciente humani generis inimico, ad mundi pompam, quæ in pios usus & necessarios salubriter expendi debent, inutiliter consumuntur, ac ad votum ejus mors corporum, & perditio provenit animarum; Reges tamen & terrarum principes, qui transmittere debent in subditos exempla virtutum, hujusmodi noxiis exercitiis non convenit immisceri: propterea non sine multâ admiratione recepimus quod proponis, per Franciam transeundo, cuidam torneamento, quod inibi dicitur congregari, licet id non possimus credere, personaliter interesse.

Profectò, fili carissime, si rectè considerationis judicio velis advertere, in te nimis esset reprehensibile, valdè periculosum, & indecens judicandum, ut in torneamentis, in quibus oportunitas datur malivolis quod impunè possint offendere quos oderunt, contra gravitatem, quam ut Rex & princeps inclitus, te convenit exhibere, personam tuam periculosè ac indecenter exponas; attende quod alii Reges se ludis hujusmodi non immiscent.

Non te Dominus, quondam in ultramarinis agentem partibus, de manifestò periculo mortis eripuit, ut intenderes salubris; set te clementer reservavit ad vitam ut, susceptis gubernaculis regni tui, ejus ac aliarum terrarum tui dominiæ statu, ad tuum & subditorum & comodum directo, utiliter & salubriter ordinato, Creatoris tui vacares obsequiis, & suâ benivolentia promoveres.

Idèdque zelo paternæ sollicitudinis, quam de salute tui corporis ac animæ gerimus, serenitati regni sano consilio suadentes, celsitudinem tuam rogamus, & quo possumus hortamur affectu, quatinus, vitatis prorsus hujusmodi juvenilibus ludis, qui proculdubio, tamquam noxii, non debent dici ludi, nec, possunt, ex quibus tot animarum & corporum pericula subsequuntur, eis nullatenus te immisceas, nec unquam exponas.

Et, si circa congregationem ipsius torneamenti fecisti aliquid inconsultè, prudenter studeas revocare, vitam & actus tuos sic ad salutaria dirigendo, quod populi, tibi subjecti, sub te justitiæ tramites observante, pacis pulchritudine gaudeant, & per ea, quæ in terris gesseris, eternæ vitæ præmia merearis.

Dat' Lugdun', id' Maii, pontificatus nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo à filo canabeo.

Bulla ejusdem Papæ, quod Rex se subtrahat à torneamento prædicto, ne occasio detur inimicis exercendi malitiam.

A. D. 1274.—An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.

PRÆTER multa, quæ pro subtrahendâ tui præsentia torneamento, quod in partibus Franciæ instrui dicitur, in aliis nostris patentibus litteris exprimuntur, te prudenter attendere volumus quod hii, qui te non diligunt, & personam tuam libenter offenderent, sicut habere potes ex præteritis temporibus infallibilem conjecturam, in partibus ipsis habent consanguineos & amicos, quibus non est exercendi malitiam aliqua danda occasio, sed potius subtrahenda.

Dat' Lugdun', xv. kal Junii, pontificatus nostri anno tertio.

Sub filo canabeo.

Littera conestabulario Franciæ, de pecuniâ præstandâ pro liberatione Guidonis de Monteforti.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. A. fol. 311.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATRESNOBLES home, & ses treschers cousins mun seigneur Raoul de Cleremonte cōnestable de France e seigneur de Neel, e mun seigneur Amalri de Montfort, Jehan de Montfort conte d'Esquillache & de Moterescaiens, saluz & graunt amur, & soi du tout appeseille a leur plaisir.

Jo vus face asaver qe noble home, mon cher cosin, monseigneur Guy de Montfort, sicome jo vus ay autre foiz signifie par mes lettres closes, me maunda, e fist a saver, qe il avoit fait sun pact & son covenant, à estres delivervs de prisun pour vint myle unces d'our.

Et qe je par mes lettres soupliasse a nostre seigneur le Roy de France & vous, & ses autres amys priasse & requisse, d'avoir la quantite de vaundite pour lui delivrer.

Et, meismement, qe jo feisse requerre la part Guelfe de Toscan' & ses

amis par de ea sur ceste bosoygne; si que tantost je en escriis en soupliaunt a nostre seigneur le Roy de France, e le fiz a saver a vous, e a aucuns de ses autres amys pardela, par mes lettres closes, & par Guillelm de Vuull, qui venoyt tot dreyt du cunte Guy, de Sezile, & fiz de requerre la part Guelfe.

Et, pur ceo qe vous soyez certayns de l'ayde qe luy Toscan avit promis a fere, a la delivrance de Mun seigneur Guy, je vus face asaver qe

La part guelfe de Florence le ay promis mil florins:

La part guelfe de Senne deus mil florins:

La part guelfe de Orbeite tres mil florins:

Le comun de Muntepulchan troyz cens florins:

Le comun de Port Quatre ceys florins:

Le comun de Pistore deus ceys florens.

A. D. 1274. | An. 2 Edw. I.

Nulle autre tere de Toscane ne luy seyt eyde; l'en purra avoir d'un de ses vassaus de sa terre, qe il a ou regne, mil florins.

Si amy, par deca sont si poure & si a dessous, ke ni ad nul qe eyde li puisse fere, qe covenable luy fust a feyre, ne honorable a mun seigneur Guy.

E, pur ceo qe vos me maundastes qe ses choses, qe jo vus avoye signifiées par mes lettres closes, qe jo le signifiaste par mes lettres overtes, & ay fit fere ces presentes lettres saelees de mun sel pendaunt.

E sachez que, puy ke ces lettres furent eussi faytez & ordeneez, & Guillum de Vuull, se devoyt partir por aler a vous, il vindrent a nus, a Napples, messages solempnes de Sezile, de par mun seigneur Guy, e

coutelesse, e cautions, e fermetez saalez du sael de don Jame, & sont orendreyt luy covenaut, qe il serra delivry pur diz mils unces d'our, & non autrement :

Des queles couvient paier presentment quatre mils unces, & dez siz mils l'on aura terme diz moys; &, qe faut a ceo, jo me dout qe il i eyt peril de sa persone.

Pur ceo vus pri taunt, cum jo puy, qe vus sur ceo mettez tout le meilluit, e le plus hastif conseil, qe vuz porrez.

Et sachez qe li message devaunt dit, qe sunt venu por ceo, sunt venu & demaunde depar don Jame, e de part mun seigneur Guy ensemble.

Done a Naples, le vintime jur de May, de la secund Indicion.

Prædicta littera, latinè reddita.

NOBILISSIMIS viris, consanguineis suis charissimis, domino Ra' de Elare monte, constabulario Franciæ & domino de Nigella, & domino Amalrico de Montfort, Johannes de Mountfort, comes de Squillacio, & de Monte Scaggioso, salutem, amorem, & se in omnibus paratum ad vestra beneplacita.

Scire vos volumus quod nobilis vir, consanguineus noster charissimus Guido de Montfort, sicut alias per litteras nostras intimavimus, me mandat & scire fecit secum ex pacto conventum esse, quod pro 8,000 unciis auri liberabitur e prisona.

Et proinde quod ipse per meas litteras domino nostro Regi Franciæ supplicarem, & vos ac alios amicos suos instantius obsecrarem, ita quod habeat prædictam summam pro deliberatione sua.

Et similiter quod illos de parte Guelpha in Tuscia, & amicos suos citra montes super hoc rogari facerem; ita quod tantotius scriberem ad dominum nostrum Regem Franciæ, ac id notum facerem vobis & quibusdam aliis suis amicis ultra montes per litteras meas clausas, & per Gulielmum Vuull qui venit directè à comite Guydone, de Sicilia, & à parte Guelpha super hoc requisitâ; & quod certi sitis de auxilio quod Tuscani dare promiserunt ad deliberationem domini Guydonis; scire vos facio quod

Promiserunt pars Guelpha Florentiæ	1000 florenos
Promiserunt pars Guelpha Senæ	2000 florenos
Promiserunt pars Guelpha de Okvieto	3000 florenos
Communia de Monte Fulciano	300 florenos
Communia de Portu	400 florenos
Communia de Pistoia	200 florenos

Nulla alia terra Tusciæ quicquam auxilii confert; possit habere ab uno vassallorum suorum in terrâ suâ Rheggi 1000 florenos. Amici ejus, in his partibus, aded pauperes sunt & exhausti, quod nemo est qui aliquid auxilii conferre possit, aut conveniens sibi, aut honorificum domino Guydoni.

Et quia mandastis quod, ea quæ litteris clausis vobis intimaveram, nunc eadem per patentem litteras significarem, præsentem fieri feci sigillo meo pendenti sigillari.

Et sciatis quod postquam hæc ita litteræ fuerunt factæ & ordinatæ, & Guillielm de Vuull erat decessurus ad vos conveniendum, applicuerunt Neapoli solemnes ad nos nuncii à Sicilia, à domino Guidone; & deferebant litteras de pactionibus & conventionibus inter don Jacobum & dominum Guydonem, de cautelis & cautionibus, & firmitatibus, sigillatas sigillo don Jaques; & sunt ex ejus parte conventa, quod deliberabitur pro 10000 unciis auri, & non aliter. De quibus, solvendæ sunt præstò 4000 unciæ; & pro 6000 dabitur terminus vi. mensium. Et si in hoc deficitur, prorsus dubito quod de personâ suâ sit periculum; propterea vos, quantum possim, obsecro, quod, super hoc, melius & festinantius, quam possitis, consilium mittatis.

Et sciatis, quod isti nuncii prædicti qui venerunt, propter hoc veniunt, & missi sunt tam ex don Jacobi quam ex parte domini Guidonis.

Dat' Neapoli, xx. die Maii, Indictione secundâ.

De providentiis pro coronatione Regis faciendis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.

REX universis, &c. salutem. Quia festum coronationis nostræ die Dominica, proximâ post festum Assumptionis beatæ Mariæ, proximò futurum, celebrabitur apud Westmon' Domino concedente, propter quod fideles nostros Willielmum de Windes' & Joceum de London' emptores nostros, præsentium exhibitores, mittimus per singulos comitatus nostros Angliæ, ad providentias contra idem festum faciendas, ad opus nostrum :

Vobis præcipimus, firmiter injungentes, quod præfatis Willielmo & Joceo, ad prædictas providentias faciendas, intendentes sitis & respondentes, consulentes & auxiliantes, prout ad opus nostrum magis videbitur expedire; ita quod diligentiam vestram in hæc parte meritò commendare debeamus.

In cujus, &c.

Dat', &c. apud Westm', xxvii. Junii.

Fôrma pacis inter Regem Angliæ ex unâ, & Guidonem comitem Flandriæ & Margaretam matrem dicti comitis ex alterâ parte, apud Monstroil.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. A. fol. 67. a.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

ATOUZ ceaus, qui ceste lettre verrunt ou orrunt, Edward, par la grace de Dev, Roy de Engleterre, seigneur de Hirland, e duc de Aquitan, saluz.

Sachent tuit ke come la noble dame Margarete, contesse de Flaundr' e de Henaud' eust fait arester, è prendre, è vendre de biens des marchauns nostre pere, e de noez de Engleterre, e de Hirland, e de la marche de Gales, en

sa terre de Flaundres, e sur mer, jesques à granz summes, e les deners pris e retenuz par achesun, si come la avaunt dite contasse e les seus deynt, des arrages des feez de sis cenx mars de rente, que ele disoit qe nostre pere ly devoyt, e de nostre pere les temps en feez, e en ostoyt en sa fey, e en son homage.

Et pur ceste prise que la dite contesse fesoyt, e avoyt fet, nostre cher pere, e nus usons fait arester, e prendre en Engleterre, e sur mer des biens as marchauns de la terre la dite contesse :

Et pur ceo marchauns ne poaint surement aler, oue lur marchandise, de l'une terre al' autre ;

A la requeste de musire Guy conte de Flaundres, fuiz la avaunt dite contesse, otreames de estre a Mustroil sur la Mer, a certain jor, a treter de pees sur les avaunt dites choses.

E come nus fussons, a l'avaunt dit jor, qe nous otreames a Mustroil, le avaunt dit Guy conte de Flaundres s'en vint a nos, e nus fist dire cestes paroles que s'ensuent apres, pardevaunt graunt pleute des grainis genz, e de sages genz; e les dist monsire Baudiwyn de Anenes en cest forme ;

Sire, le conte de Flaundres, qui cy est sen vunt a vous pur luy, e pur ma dame sa mere, la contesse de Flaundr' e si vous dis, ke verite est, ke ma dame sa mere ad fet arester, dunt il ly poisse, jesques as graunt summes des biens, as marchauns de Engleterre, & de Hirland, e de la marche de Gales, par la reson que desus en ceste lettere est mise :

E vostre pere, e vus, par achesun de ceo, avez fait arester, e retenir a sez des biens, des marchauns de Flaundres, en Engleterre.

E tuit puist dire la avaunt dit conte e la avaunt dite contesse, par bones resuns, si come il lur semble, ke bien e a dreit en sent este fetes tutes les choses devandites, par la dite contesse, e par sa gent; pur le honur de vus, e pur reverence, e pur retenir vostre bon amur e vostre pees, le devaunt dit conte, pur sey, a pur sa mere, vus promet a rendre, ou a fere rendre, tuz les biens que unt este retenuz, en Flaundres, ou sur mer, par lurz genz, ou par autres, qui fussent recettes en lur terre par lur consentement, ou par lur seu, ou tens quil e fussent recettez, ou demoraunz des biens as marchaunz de Engleterre, e de Hirland, e de la marche de Gales.

E, pur ceo ke le dist conte n'ad pas les deners ci present, il vus promet de fere les devaunt dites restitutions, e les payes, en la forme, en la manere, que vous le deviserez; e vus prie, sire, le vous le receyez en vostre bon ame, e en vostre bone pees.

E, de cestes choses pleynement fere, e accomplier, par ky e l'avaunt dite contesse sa mere, il oblige sey, e tuz ses biens a vus, sire Roy de Engleterre.

E nus, avaunt dit Edward Roy de Engleterre, pur ceo ke l'avaunt dit conte de Flaundres si humblement se ad offert de rendre les choses dessus dites, e en la forme dessus dite; e, pur ceo ke nous savons bien qu'il n'estent mie present, quant les avaunt dites prises & injures furent fetes, aincois esteit en la voie nostre seigneur, de utre mer; e entendons certainement qui ly despleyt des prises, ke furent fetes, e des injures; e bien e mustre semblaunt as offres, qu'il nus feyt si humblement ;

De nostre volente ordenons, ke nus frons sayer e enquere bien e leuement, combien nostre pere, e nous, e son comaundement, e le nostre,

A. D. 1274. | An. 2 Edw. I.

unt pris, areste, ou retenu, par l'achesun avauntdite, des biens as marchiauns de Flaundres, en Engleterre, ou sur mer :

E ausuit combeyn la contesse, e son comaundement, ou genz, recettez en sa terre per son consentement, ou son seu, taunt eomes il furent demuranz ou recettez, unt pris, arestez ou retenuz des biens as marchiauns de Engleterre, e de Hirlaunde, e de la marche de Gales.

E, de nostre grace, volons ke cele somme, que troue serra que om avera pris e retenu en Engleterre, des biens as marchiauns de Flaundres, par le comendement nostre pere, ou le nostre, veigne en paiement de la somme des biens des noz marchauz devantdis, que furunt retenuz en Flaundres.

E le avauntdite conte nus aquitera e les noz, vers les devauntdis marchans de Flaundres, de qui les biens furent pris en Engleterre, par le comendement nostre pere, ou le nostre, en tel manere, ke, sy la somme des biens, des marchanz de Flaundres, fetenuz in Engleterre, ou sur mer, par nostre pere, ou par ses genz, ou par nus, ou par nostre gent, ne suffit a parpaer la somme de biens de noz marchiauns desusdis, retenuz en Flaundres, ou sur mer, si come desus est dit, le dist conte nus dune bone seurte de nus rendre le remenaunt de la dite somme, dedenz la quinzeime de Paske prochein avenir.

E, si il aveyt plus des biens des marchiauns de Flaundres, par nostre pere, ou par les seus, ou par nous, ou pur les noez retenuz en Engleterre,

ou sur mer, ken la somme des benz, de noz marchiauns desusdis, retenuz en Flaundres, ou sur mer, sicome il est dessus dit, nuz volons, de nostre grace, ke celui plus lur seit rendu.

E nus, en ceste forme, volons que tuz marchauz, e autres genz de terres au conte, ou a la contesse avaundis, puissent aler saufs e seurs, en lurs parsones, e en lur biens, par un nostre terre.

E nus, Guy deavauntdit conte de Flaundres, avons ferme e estable ceste ordenaunce desusdite ; e promettons a l'avauntdit Roy, sur obligation de tuz noz biens, al'en complier, de tuit en tuit, pur nus e pur les noz, e pur nostre mere avauntdite ;

E volons e otreuns ke luz marchiauns, e autres gens des terres l'avauntdit Rey, puissent aler saufs & seurs, en lures parsones, e en lur biens, par un tute nostre terre, e nostre mere desusdite.

E, en testimonage de tutes cestes choses, nous, avauntdis Edward Rey de Engleterre, e Guy conte de Flaundres, avons feyt mettre nous seaus a cest escrit ; sauve al'avauntdit Rey de Engleterre, e au conte de Flaundres, e a la contesse, e a tuz autres, lurs dreiz en totes autres chose.

Ceo fu fait, e ordene, e accorde, si come il cy contenu, a Mustroill sur la mer, le Samady prochein apres la feste de la Magdaleyne, en l'an de l'Incarnation nostre Seygnour, mill' ducent' setaunt' e quart.

Littera Guidonis comitis Flandriæ, de injuriis ex parte Flandriæ, tempore treugarum illatis, emendandis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.

Lib. B. f. 46. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceaus, qui ceste lettre verrunt ou orrunt, Guy conte de Flaundr' e marchis de Anemur, saluz.

Cum nostre mere, la contesse de Flaundres, e nus, pur aucuns contekes, esmuz entre les terres de Engleterre & de Flaundr' enveissons a Orlens mes messages, oue Guillaume nostre fiuz, au treshaut prince, mon seignur Edward noble Roy de Engleterre, a requez qu'il nous donast trewe jesque a un certain jor, denz le quel nous puissions a ly venir, e trêter de pees des avandiz contekes :

E le Roys avauntdit, pur sa grant fraunchise, nous grantast jor & trewe, de cestes choses, a Mustroill, du jor de seynt Johan le Baptiste, en un mois, le an de l'incarnation nostre Seygnur MCCLXXIV.

Au quel jour, e au quel lou la Roys vint de sa fraunchise : e nus la meismes y venimes pur ma dame, nostre mere, e pur nus, oue sire Baudewyn de Aneus nostre frere, e autres prodes hommes de nostre consell ; reconissanz pur ma dame nostre mere, & pur nus plein poer aver des contekes desusdis adresser, amender, e apeser de quant que a la terre, e as subjez de Flaundres en apendeyt :

E fuist en l'avandit parlement mustre par le conseil le Roy de Engleterre, ke, dedenz la trewe desusdite, dussent aucuns des noz gent de Flaundres estre venez sur mer, come pescheurs, as armes, e a poer, e aver assailly sur mer de genz pescheurs de Engleterre, qui sus mer esteyent par la seuraunce de la trewe avauntdite ; e de celes gens pescheurs aver tuez jusques a mil, e deu cenx, si come acune genz dient ; dunt nus sumes durement greves, si issint est.

Voluns e grauntummes, e par cest escrit reconissons, pur ma dame, nostre mere, e pur nus, ke, si noz genz avandiz seynt trouve cupables del occision de cele genz, dedenz la trewe avauntdite, puis ke la novele lur poust estre venue de meisme cele trewe, ke a la volunte le Roys de Engleterre de ceus ferons dreyste justice, come de genz atenz de trewe enfreinte :

E, a ceste chose tenir, e a fere, avons fetes nos lettres overtes.

Donees a Mustroill, le dimeigne prochein apres la feste seint Jake le apostre e le an desusdit.

Acquietatio pro Rege, de pecuniis in Terra Sancta, à domo Templi mutuatis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.

Lib. A. f. l. 3. r. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, presentes litteras inspecturis, frater Guillelmus de Bello loco, Dei gratiâ, pauperis Militiæ Templi magister humilis, salutem in Domino sempiternam.

Noveritis quod nos, pro nobis, & fratribus nostris, ac nomine domus nostræ, recognoscimus, & spontanèe confitemur quod ex debito, in quo illustrissimus dominus noster, dominus Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, tenebatur domui nostræ, ratione mutui, in Terra Sancta contracti à proceribus domus nostræ ; super quo idem dominus Rex, tam super principali, quam super custibus, dampnis, & interesse refundendis, domui nostræ se & bona sua expressè & specialiter obligavit, prout in suis litteris super hoc confectis plenius continetur :

Recepimus & habuimus in pecuniâ numeratâ, per manum religiosi viri fratris Joseph, thesaurarii dicti domini Regis, nomine & mandato domini Regis prædicti, tam pro principali, quam pro custibus, viginti quatuor mill' nongentas, septuaginta, quatuor libras Turonenses ex unâ parte. Item ex aliâ parte recepimus, ratione debiti supradicti, nomine & ex parte dicti domini Regis prædicti, quinque mill' trescentas, triginta, tres libras, sex solidos & octo denarios, Turonenses ; de quibus omnibus summis prædictis profitemur nobis & domui Templi fuisse benè & integrè satisfactum.

Quocirca præfatum dominum Regem, & posteros, seu hæredes suos, imperpetuum, nomine domus Templi, quittamus & absolvimus, & penitus liberamus ab omni obligatione, promissione & pacto, quibus nobis & domui Templi tenetur & teneri poterit, ratione debiti mutui, à domo nostrâ in Terra Sancta, contracti per dominum Regem prædictum, sub modis & conditionibus quibuscunque ; nos reclamantes peccatos ab ipso in omnibus & contentos.

Promittimus etiam bonâ fide nos reddituros & restituros, per nos, vel per alium, dicto domino Regi, vel mandato suo, omnes litteras obligationum, quas dedit & concessit domui nostræ super debito supradicto, (quas, propter viarum pericula, Parisius in thesauro nostro repositas dimissimus ad cautelam) & ex nunc ipsas litteras obligationum debiti supradicti, qualescumque sint, & ubicumque sint, cassas, irritas & inanes esse volumus ac nullius penitus esse momenti, ipsisque renuntiamus exnunc specialiter & expressè.

In cujus rei testimonium presentibus litteris sigillum nostrum duximus apponendum.

Dat' London', in crastino festi beati Laurentii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto.

Memorandum de coronatione Edwardi Regis Angliæ.

A. D. 1274.—An. 2 Edw. I.

Pat. 2 Edw. I. m. 9.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod Edwardus Rex Angliæ applicuit apud Doverriam die Jovis proximâ post festum sancti Petri ad vincula, anno Domini MCCLXXIV.

Et die Dominica proximâ post festum Assumptionis beate Mariæ proximò sequens, solemniter coronatus fuit in ecclesia beati Petri Westm' anno Domini supradicti, & anno regni ejusdem Regis Edwardi secundo.

A. D. 1274. | An. 2 Edw. I.

Edmundus germanus Regis Angliæ, non vendicat officium senescalcie Angliæ, nisi ad terminum vite sue.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. A. fol. 197. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, Edmundus, egregii principis Edwardi, illustris Regis Angliæ, germanus, salutem.
Ad omnium vestrum notitiam volumus pervenire quod, cum, in coronatione præfati domini nostri Regis, officium senescalcie Angliæ, quoad diem prædictæ coronationis, & alia anni tempora, nobis ad opus nostrum & hæredum nostrorum, ex dono & concessione domini genitoris nostri, vendicarem, nos juri & clamio, quod in dictâ senescalcia in feodo & hereditate, nobis & hæredibus nostris, ullo jure competere potuit, renuntiamus imperpetuum.
Idem autem dominus germanus noster, dictam senescalciam Angliæ,

cum juribus & pertinentiis suis, nobis de sua curialitate & benivolentiâ ad totam vitam nostram concessit; ita quod, nobis decedentibus, nullus hæres aut alius assignatus noster, quicquam in dictâ senescalcia, aut ejus pertinentiis clamare possit imperpetuum.

Concedimus etiam, pro nobis & hæredibus nostris, quod, si quæ cartæ vel instrumenta exnunc appareant, per quæ hæres nostri jus aliquod sibi in dictâ senescalcia & ejus pertinentiis clamare possint, cassa sint & inania, atque pro nullis imperpetuum habeantur.

In cujus rei testimonium huic scripto sigillum nostrum fecimus apponi.
Dat' apud Westm', die Lunæ proximâ post festum Assumptionis beatæ Mariæ, anno regni dicti domini Regis secundo.

Bulla Gregorii X. Papæ, archiepiscopo Cantuar', de non citando coram se principem de Wallia, vel aliquem subditum suum, dummodo parati sint coram commissariis suis in Wallia comparere.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri archiepiscopo Cantuarien' salutem & apostolicam benedictionem.
Sua nobis dilectus filius, nobilis vir, Lewellinus princeps Walliæ, petitione monstravit quod, propter guerras & dissensiones continuas, in illis partibus ingruentes, pluries evenit, quod eidem principi suisque ministerialibus, familiaribus atque subditis, aditus in regnum Angliæ non est tutus; & nichilominus contingit eos illic per sedem Cantuarien' ad iudicium evocari, & interdum in ipsis, occasione hujusmodi, sententias excommunicationis proferri, & terram ipsius principis supponi ecclesiastico interdico: ex quo personarum & rerum noscuntur eis pericula imminere.
Quare præfatus princeps nobis humiliter supplicavit; ut providere in hac parte sibi dictisque ministerialibus, familiaribus, & subditis hujusmodi obviando periculis, paternâ sollicitudine curarem.

Nos itaque, præfati principis supplicationibus inclinati, fraternitatem tuam rogamus, & hortamur attentè, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus prædictos principem, ministeriales, familiares & subditos ejus, dummodo parati sint coram commissariis tuis, in Wallia deputatis, ad quorum præsentiam securè accedere valeant, de se conquerentibus justitiam exhibere, in Angliam, si quando ex hujusmodi causis periculum imminet, ad iudicium non evoces; nec ad predictas excommunicationis & interdicti sententias hæc de causâ procedas, neque ipsos taliter à tuis officialibus evocari, neque contra eos propter hoc ad sententias prædictas procedi, aliquatenus patiaris; preces & mandatum nostrum in hac parte taliter impleturus, quod idem princeps exindè comodum se gaudeat reportâsse, nosque devotionem tuam possimus in Domino meriti commendare.
Dat' Lugdun', xv. kal' Septemb', pontificatûs nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo à filo canabeo.

Bulla Gregorii X. Papæ, Lewellino principi Walliæ, de quiddam compositione per episcopos Bangoren' & Asaphen' factâ, inter dictum Lewellinum & Davidem fratrem suum.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio, nobili viro, Lewellino principi Walliæ, salutem & apostolicam benedictionem.
Cum à nobis petitur quod justum est & honestum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis ut id, per sollicitudinem officii nostri, ad debitum perducatur effectum.
Sanè petitio tua, nobis exhibita, continebat quod dudum inter te, & nobilem virum David fratrem tuum, super quibusdam terris, possessionibus & rebus aliis, materia questionis exorta; tandem, mediantibus, venerabilibus fratribus nostris Bangoren' & Assaphen' episcopis, amicabilem super hiis inter partes compositio intervenit, de observandâ compositione hujusmodi hinc inde, corporali præstito juramento: & nichilominus jurisdictioni eorundem episcoporum super hoc eo modo vos submittere curavistis, videlicet, ut dicti episcopi in partem, contra compositionem prædictam venientem, possent censuram ecclesiasticam exercere, ac obscuritates ipsius compositionis, si fortassis emergent, interpretari & etiam declarare, prout, secundum Deum, viderent qualitati negotii, & quieti earundem partium expedire.

Postmodum verò, super quibusdam articulis, in compositione ipsâ contentis, qui in aliquâ parte sui dubium & obscuritatem habebant, inter prædictas partes questione subortâ, iidem episcopi, prout ex formâ hujusmodi submissionis poterant, in præfatis articulis circa dubium & obscuritatem prædicta, quendam interpretationem & declarationem fecerunt providam & salubrem; prout in litteris inde confectis, eorundem episcoporum sigillis munitis, plenus dicitur contineri.

Nos itaque, tuis supplicationibus inclinati, interpretationem & declarationem prædictas, sicut providè factæ sunt, ratas & gratas habentes, illas auctoritate apostolicâ confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Siquis autem hoc attemptare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus, se noverit incursurum.
Dat' Lugdun', xv. kal' Septemb', pontificatûs nostri anno tertio.

Sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla Gregorii X. Papæ Regi, de se non intromittendo rebus ecclesiasticis in Vasconia, tempore vacationis ecclesiarum.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Ut Rex, qui te ad regni solium sublimavit, dirigat prosperè gressus tuos, jura ecclesiastica, immò sua debes tuis temporibus illibata facere conservari, & ecclesias, ac personas ecclesiasticas, à suis oppressionibus, regalibus potentie brachio defensare.
Sanè ad audientiam nostram, venerabili fratre nostro Auxitan' archiepiscopo referente, pervenit quod si aliquam ex ecclesiis cathedral' provincie Auxitan' vacare contingat; nobilis vir senescallus tuus in Vasconia, administrationem bonorum temporalium ipsius ecclesie vacantis quamdiu eam vacare contingit, contra justitiam occupare, ac detinere occupatam

pro sua voluntate præsumit, quamquam nulla ex eisdem ecclesiis à te regalia teneat, idque tibi, vel dicto senescallo non competat de consuetudine, vel de jure.

Cum igitur laicis disponendi de rebus ecclesiasticis nulla sit attributa potestas, serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus talia, quæ redundant in tui derogationem honoris, per eundem senescallum fieri nullatenus patiaris; sed ecclesias ipsas, pro divinâ & nostrâ reverentiâ, habens propensius commendatas, eas & bona ipsarum in suis juribus & libertatibus favore regio prosequaris; ita quod, præter divinæ retributionis præmium, condigna tibi à nobis proveniat actio gratiarum.

Dat' Lugdun', x. kalend' Septembris, pontificatûs nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo à filo canabeo.

De nunciis ad parlamentum Regis Franciæ per Regem Angliæ destinatis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. B. fol. 284. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, religioso viro & dilecto sibi in CHRISTO, fratri Johanni de Turno, thesaurario domus Templi Parisiensis, salutem.

Cum pro negotiis nostris, in cariâ serenissimi principis, domini & consanguinei nostri karissimi, Philippi Regis Franciæ illustris, in instanti parlamento suo exequendis,

dilectos & fideles nostros Umbertum Guidonem & Franciscum Accursii de Bonosi ad idem parlamentum mittamus.

Vos rogamus quatinus eisdem vel eorum alteri, trescentas vel ducentas libras Turon' ex mutuo habere faciatis, ad salariam advocatorum, quos eligent, ad opus nostrum indè acquietandum & nos eas vobis quando volueritis, habere faciemus.

Dat' apud Odyhm', secundo die Septembris, anno regni nostri secundo.

Margareta comitissa Flandriæ supplicat domino Regi, quod quosdam gentis suæ nautas liberari faciat de prisonâ castri de Northam'.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. B. fol. 68. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO domino suo Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & Aquitaniæ duci, Margareta Flandriæ & Haynaultiæ comitissa, fidelis ejus & consanguinea, salutem &, cum promptitudine serviendi, paratam ad ejus beneplacita voluntatem.

Intelleximus quod, cum burgenses & homines nostri portus de Novo portu, qui vulgariter dicitur Yssera, post pacem, vestri gratiâ, inter vos & gentes regni vestri & nos & karissimum filium nostrum G. comitem Flandriæ & marchionem Namuroensem, & gentes nostras, factam & etiam proclamatam, nuper versus partes tam regni vestri Angliæ, quam Scotiæ, tantum piscandi, & victum suum cum labore suo quærendi, se transulissent, sicut hactenus secundum diversa regionum tempora consueverunt.

Et ad portum de Berewye ad dissicandum retia sua, & requiescendum ibidem, ac sibi providendum de victualibus, & ad alia sua expedienda negotia applicuissent, sperantes ibidem pro suis necessitatibus habere pacem & requiem peroptatam,

Et quidam de prædictis hominibus nostris, usque ad viginti & duos, quorum nomina inferius sunt inscripta, cujusdam fluvii alveum pertransissent ad locum dominationi vestre subditum, deferentes secum retia sua dissicanda ibidem; castellanus vester de North' dyocesis Durem, dictos homines nostros, cum suis retibus, in die Assumptionis beatissimæ virginis, nuper præteritâ, cepit, & eos in castro de North' detinet arrestatos, & in vinolis ferreis mancipatos, contra ordinationem & proclamationem pacis prædictæ,

Super quo excellentiæ vestre significamus dictos burgenses & homines nostros legales & fideles esse, ac boni nominis, & ad partes vestras tantum piscandi & victum suum proprio labore quærendi, prout tempus moderatum exigit, advenisse;

Celsitudinem vestram attentis rogantes precibus, & etiam requirentes, quatinus dictos burgen' & homines nostros, quos innoxios protestamur, justitiæ intuitu & amore nostri, deliberari cum retibus & aliis rebus suis indampnes, si placet vestri gratiâ, jubeatis.

Et, ut de fidelitate & innocentia dictorum burgensium, & hominum nostrorum plenius vestre serenitati liquere valeat, nomina ipsorum apud North' detentorum, ut dictum est, inferius duximus exprimenda; & sunt hii, Watekim Michael, Bon Welino, Johannes Piliser, Walter de Brabantia, Renoudus Anglicus, Nicholaus de Boidekins, Hoelre Balduinus, Havenare Henricus Surinc, Banecinus Alverdon, Hanelrinus Nikelare, Johannes Gomay, Mieus Moytel, Michael Scot, Copmus Slabard, Willekinus Hategout, Hanekinus Wall', Lippinus filius Willielmi, Havekinus filius Wicce, Willes Hanelrinuscot, Hanelrinus Meuleunnare, Johannes filius Mons, & Hanelrinus Werede.

Placeat igitur majestati vestre super deliberatione dictorum hominum nostrorum tantum facere, quod dicti homines nostri preces nostras in liberatione sua & suorum, apud vos sibi sentiat valuisse, & perindè vestre serenitati, cui per omnia volumus & proponimus complacere, & etiam vestris gentibus in terra nostra, teneamur ad grates & gratias speciales.

Cum nos etiam paratè simus & esse volumus homines subditos vestros, omni bono affectu, quo poterimus, infra terram nostram foyere, tractare, & facere pertractari; & super hoc per totam terram nostram proclamationem publicam & edictum fieri fecimus generale.

In quorum omnium testimonio præsentibus litteris sigillum nostrum duximus apponendum.

Datum anno Domini MCCLXXIV. feriâ quintâ ante Nativitatem beatæ Virginis.

De pecuniâ pro Henr' de Alemannia, Willielmo de Valentia domino Pembroke per Regem Angliæ solutâ.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Lib. A. f. 225.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, Willielmus de Valentia dominus Pembroke, salutem in Domino.

Noveritis quod, cum, claræ memoriæ, dominus Henricus de Alemannia, nepos noster, vobis, in tribus centum & quinquaginta marcis sterlingorum ex mutuo teneretur, ac serenissimus princeps, nepos & dominus noster karissimus, Edwardus DEI gratiâ, Rex Angliæ illustris, pecuniam illam pro præfato Henrico nobis solverit,

Volumus & concedimus quod idem dominus noster Rex, pecuniam illam ab executore præfati domini Henrici, nomine nostro, recipiat in recompensationem solutionis prædictæ, nobis per ipsum factæ;

Et, cum pecuniam illam ab executore ipsius receperit, eos de dictâ pecuniâ omninò quietamus.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Wyndesor, die Lunæ, proximâ post festum Nat' beatæ Mariæ Virginis, anno regni domini nostri Regis prædicti secundo.

De honore & rapo de Hasting' Johanni de Britannia concessis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 12.
in Turr. Lond.

REX militibus, liberis hominibus, & omnibus aliis tenentibus de honore & rapo de Hasting' salutem.

Cum dominus Henricus Rex, pater noster, per cartam suam dederit & concesserit karissimo fratri, & fideli nostro Johanni de Britannia prædictos honorem & rapum, habendum sibi & hæredibus suis imperpetuum, unâ cum feodis militum & omnibus aliis pertinentis suis:

Salvis eidem Regi patri nostro & hæredibus suis, castro de Hasting' &

advocatione ecclesie ejusdem castri, & præbendarum ad eandem ecclesiam spectantium, secundum continentiam cartæ supradictæ;

Vobis mandamus quod præfato Johanni, in homagiis & aliis serviciis vestris debitis & consuetis, tanquam domino vestro, juxta formam concessionis prædictæ, intendentes sitis & respondententes.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Wyndesor', xi. die Septembris.

Rex pardonavit Waltero de Baskerville utlagariam in ipso promulgatam, pro morte Henr' de Alemannia.

A. D. 1274.—An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. salutem. Sciat is quod pardonavimus Waltero de Baskerville utlagariam, in ipsum promulgatam pro morte Henrici de Alemannia; unde retractatus est, & firmam pacem nostram ei indè concedimus; Ita tamen, quod stet recto in curiâ nostrâ, si quis versus eum indè loqui voluerit. In cujus, &c.

Teste Rege, apud Wyndes', xii. die Septembris.

Bulla Gregorii X. Papæ, pro archiep' Cassalen' qui, signo crucis assumpto, ad subsidium Terræ Sanctæ se accingit.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, clarissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ, illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Honori regio satis adjicitur, si ob reverentiam Summi Regis (qui solus habens in regnis hominum potestatem, solus Regibus dat salutem) ecclesiæ ac earum ministri tenorum Regum ac principum potentie oportunis protegantur auxiliis, & congrui favoris præsidio foveantur.

Sanè venerabilis frater noster Cassalen' archiepiscopus, zelo fidei ac devotionis accensus, miserabili statui Terræ Sanctæ compatiens, signo vivificæ crucis assumpto, ad ipsius terræ subsidium se accingit; propter quod ipse (quem & ecclesiam Cassalen' cum omnibus bonis suis, quæ impræsentiarum optinet, sub beati Petri & nostrâ protectione suscepimus) apud te

credimus promoveri, ut tam ipse, quam eadem ecclesia, favorabilibus adjuti subsidiis, & regalis gratiæ subnixi favoribus, abstrahantur ab oppressionibus malivolorum quorumlibet, & ad votivorum prosperitatem successuum dirigantur.

Confidenter igitur celsitudinem regiam requirendam duximus & affectuose rogandam, quatinus eidem archiepiscopo & ecclesiæ, pro divinâ & nostrâ reverentiâ, sic te reddas affectu benevolam & opere gratiosam, ut idem archiepiscopus, tuo fretus auxilio, tuoque favore suffultus, liberè possit perficere votum suum, & ipsa ecclesia nullam incurrat exindè in suis juribus læsionem, sed oblati potius proficiat incrementis; & tu, per hæc, & alia quæ in terris gesseris, æternæ vitæ gaudia merearis.

Dat' Lugduni, non' Octobris, pontificatus nostri anno tertio.

De inquisitione faciend' per totum regnum de omnibus libertatibus, ac de articulis eorundem.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Ricardo de Fukeram & Osberto de Berford, salutem.

Sciatis quod assignavimus vos ad inquirendum, per sacramentum proborum & legalium hominum de comitatibus Salop', Stafford, & Cestr', per quos, &c. de quibusdam juribus, libertatibus, & rebus aliis nos & statum nostrum, necnon & statum communitatis comitatum predictorum contingentibus; & insuper de factis & gestibus vicecomitum & ballivorum quorumcumque in comitatibus predictis, prout in articulis quos vobis inde tradidimus, plenius continetur.

Et ideò vobis mandamus quod ad certas dies & loca, quos ad hoc provideritis, inquisitiones illas faciatis juxta continentiam articulorum predictorum. Et eas distinctè & apertè factas nobis sub sigillis vestris, & sigillis eorum per quos facte fuerint, sine dilacione mittatis, & hoc breve.

Mandavimus enim vicecomitibus nostris comitatum predictorum, quod ad certos dies & loca, quos eis scire faciatis, tot & tales probos & legales homines de ballivis suis coram vobis venire faciatis, per quos rei veritas in premissis melius scire poterit & inquiri.

In cujus, &c.

T. R. apud Turrim London', xi. die Octobris.

Eodem modo assignantur Barth's de Bryaunton & Jacobus de Sancto Victore ad inquirendum de quibusdam juribus, &c. in comitatibus Kanc', Surr', Sussex', Midd', & civitate London'.

Eodem modo assignantur Willielmus de Braybuef' & Guydo de Taunton', ad inquirendum, &c. in comitatibus Wiltes', Suhl', Berks', & Exon'.

Eodem modo assignantur Barth's le Juvene & Rogerus de Chenn', ad inquirendam, &c. in comitatibus Somers', Dors', Devon', & Cornub'.

Eodem modo assignantur Willielmus de Sancto Omero & Warinus de Chalcombè, ad inquirendum, &c. in comitatibus Norht', Rotel', & Linc'.

Eodem modo assignantur Thomas de Boulton' & Willielmus de Pereton', ad inquirendum, &c. de comitatu Eborum.

ARTICULI.

QUOT & que dominica maneria Rex habet in manu suâ, in singulis comitatibus, tam scilicet de antiquis dominicis corone quam de escaetis & perquisitis.

Que etiam maneria esse solent in manibus Regum, predecessorum Regis, & qui ea tenent nunc, & quo waranto, & à quo tempore, & per quem, & quomodo fuerint alienata.

De feodis etiam domini Regis, & tenentibus ejus qui ea modò teneant de ipso in capite, & quot feoda singuli ipsorum teneant, & que feoda teneri solent de Rege in capite, & nunc tenentur per medium, & per quem medium, & à quo tempore alienata fuerint, & qualiter, & per quos.

De terris etiam tenencium de antiquo dominico corone, tam liberorum, sokemannorum, quam bondorum, utrum per ballivos aut per eosdem tenentes, & per quos ballivos, & per quos tenentes, & à quibus alienate fuerint, qualiter, & quo tempore.

Simili modo inquiratur de firmis hundredorum, wappelt', & trythingg', civitatum, burgorum, & aliorum reddituum quorumcumque, & à quo tempore.

Quot etiam hundreda wappeltak' & trythingg' sint nunc in manu domini Regis, & quot, & que in manibus aliorum, & à quo tempore, & quo waranto, & quantum valeat quodlibet hundredum per annum.

De sectis antiquis, consuetudinibus, serviciis, & aliis rebus domino Regi & antecessoribus suis subtractis, qui ea subtraxerint, & à quo tempore; & qui hujusmodi sectas, consuetudines, servicia, & alia ad dominum Regem pertinencia & consueta, sibi ipsis appropriaverint, & à quo tempore, & quo waranto.

Qui etiam alii à Rege clamant habere returnum, vel extractas brevium, & qui teneant placita de vetito namio, et qui clamant habere wreccum maris, quo waranto, & alias libertates regias, ut furtas, assisas panis & cervisie, ac alia que ad coronam pertinent, & à quo tempore.

De hiis etiam qui habent libertates per Reges Angliæ sibi concessas, & eas aliter usi fuerint quam facere debuissent, qualiter, & quo tempore, & quo modo.

Item de libertatibus concessis que impediunt communem justiciam, & regiam potestatem subvertunt; & à quo concessæ fuerint, & à quo tempore.

Qui insuper de novo appropriaverint sibi chacias liberas, vel warennas, sine waranto; & similiter qui ab antiquo hujusmodi chacias & warennas ex concessione Regis habuerint, & fines & metas earum excesserint, & à quo tempore.

Qui etiam domini, aut eorum senescalli, seu ballivi quicumque, seu etiam domini Regis ministri non sustinerint executionem mandatorum domini Regis fieri, aut etiam facere contempserint, vel aliquo modo ea fieri impederint, à tempore constitutionum factarum apud Marleberwe, anno regni domini Regis Henrici, patris Regis nunc, quinquagesimo secundo.

Item de omnibus purpresturis quibuscumque factis super Regem vel regalem dignitatem, per quos facte fuerint, qualiter, & à quo tempore.

De feodis militaribus quibuscumque feodi, & terris aut tenementis datis vel venditis religiosis vel aliis in prejudicium Regis, & per quos, & à quo tempore.

Vol. I.

De vicecomitibus capientibus munera, ut consenciant ad conceland' felonias factas in ballivis suis, vel qui negligentes extiterint ad felones hujusmodi attachiand', quocumque favore, tam infra libertates quam extra; & simili modo de clericis & aliis ballivis vicecomitum, de coronatoribus & eorum clericis & ballivis quibuscumque, qui ita fecerint tempore domini H. Regis, post bellum de Evesham, & qui tempore domini Regis nunc.

De vicecomitibus & ballivis quibuscumque capientibus munera pro recognitoribus removens de assisis & jurat', & quo tempore.

Item de vicecomitibus & ballivis quibuscumque qui amerciaerint illos, qui summoniti fuerint ad inquisitiones factas per preceptum domini Regis pro default', cum per eandem summonicionem persone venerint sufficientes ad inquisitiones hujusmodi faciendas, & quantum, & à quibus ceperint occasione predictâ; & à quo tempore.

Item de vicecomitibus qui tradiderint ballivis, extorsoribus, populum gravantibus supra modum, hundreda, wappeltak', vel trithingg' ad altas firmas, ut sic suas firmas levarent; & qui fuerint illi ballivi, & quibus fuerint hujusmodi dampna illata, & quo tempore.

Item cum vicecomites non debeant facere turnum suum, nisi bis in anno, qui pluries fecerint in anno turnum suum, & à quo tempore.

Item cum fines pro redisseis aut pro purpresturis factis per terram vel aquam, pro occultacione thesauri & aliis hujusmodi ad dominum Regem pertineant, & ad vicecomites hujusmodi attachiari qui ceperint fines hujusmodi, & à quibus, & quantum.

Item qui potestate officii sui aliquos maliciose occasionaverint, & per hoc extorserint terras, redditus, aut alias prestaciones, & à quo tempore.

Qui receperint mandatum domini Regis ut ejus debita solverent, & à creditoribus receperint aliquam porcionem ut eis residuum solverent, & nichilominus totum sibi allocari fecerint in scaccario, vel alibi, & à quo tempore.

Qui receperint debita Regis vel partem debitorum, & debitores illos non acquieverint, tam tempore domini Regis H. quam tempore domini Regis nunc.

Qui summonuerint aliquos ut fierent milites, & pro respectu habendo ab eis lucra receperint, & quantum, & quo tempore. Et si aliqui magnates vel alii sine precepto Regis, aliquos distrinxerint ad arma suscipiendâ, & quo tempore.

Item si vicecomites aut ballivi aliqui quibuscumque libertatis non fecerint summoniciones debito modo, secundum formam brevis domini Regis, vel aliter fraudulentè, seu minus sufficienter executi fuerint precepta regis prece, precio, vel favore, & quo tempore.

Item de hiis qui habuerint probatores inprisonatos, & fecerint eos appellare fideles & innocentes causâ lucri, & quandoque eos impedièrunt ne culpabiles appellarent, & à quo tempore.

Item qui habuerint felones inprisonatos, & eos pro pecuniâ abire & à prisonâ evadere permiserint liberos & impunè; & qui pecuniam extorsèrunt pro prison' dimittend' per plevinam cum sint replegiati, & à quo tempore.

Item qui dona vel lucra aliqua receperint pro officis suis exercendis, vel non exercendis, vel exequendis, vel aliter executus fuerint, seu excesserint fines mandati Regis aliter quam ad officium suum pertinuit, & quo tempore.

6 Q

Et omnia ista inquirentur, tam de vicecomitibus, coronatoribus, eorum clericis & ballivis quibuscumque, quam de dominis & ballivis libertatum quarumcumque.

Item qui vicecomites, vel custodes castrorum vel maneriorum domini Regis, vel etiam qui vispres hujusmodi operationum ubicumque factarum, per preceptum Regis, magis computaverint in eisdem quam rationabiliter apposuerint, & super hoc falsas allocationes sibi fieri procuraverint. Et similiter qui petram, mærem vel alia ad hujusmodi operationes empti seu provisæ, ad opus suum retinuerint seu amoverint, & quantum dampnum dominus Rex inde haberit, & quo tempore.

De escatoribus & subescatoribus in seisinâ domini Regis facientibus vastum vel destructionem in boscis, parcis, vivariis, wærennis infra custodias

sibi commissas per dominum Regem, quantum, & de quibus, & quomodo, & quo tempore.

Item de eisdem, si occasione hujusmodi seisin' ceperint bona defunctorum, vel heredum in manu domini Regis injustè, donec redimentur ab eisdem, & quid, & quantum ita ceperint pro hujusmodi redemptione, & quid ad opus suum proprium inde retinuerint, & quo tempore.

Item de eisdem qui ceperint munera à quibuscumque pro officio suo exequendo, vel non exequendo, quantum, & à quibus, & quo tempore.

Item de eisdem qui minus sufficienter extenderint terras alicujus in favorem ejusdem vel alterius, cui custodia illarum terrarum dari, vendi, vel concedi debuerat in deceptionem domini Regis, & ubi, & quomodo; & si quid pro inde ceperint, & quantum, & quo tempore.

De discordiis, ad instantiam Guidonis comitis Flandriæ, cum comitissâ Flandriæ sedatis.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.

Pat. 2 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Fulconi Lovel archidiacono Colecestriæ, & Johanni Bek, salutem.

Quia, sedatis amicaliter & in certâ formâ, ad instantiam nobilis viri, Guydonis comitis Flandriæ, contentionibus & discordiis jamdiu habitis inter dominum Henricum Regem patrem nostrum, & nos ex unâ parte, & Margaretam comitissam Flandriæ matrem predicti comitis, ex alterâ,

Pro quibus mercatores nostri Angliæ, Hiberniæ, & Marchiæ Walliæ, in partibus Flandriæ, & super mare, & mercatores dictæ comitissæ in Anglia dampna diversa & jacturas multimodas sustinuerint.

Et idem comes promisit & manucepit, coram nobis, pro se & præfatâ comitissâ matre suâ, mercatoribus nostris prædictis de dampnis & jacturis suis prædictis, debitam facere restitutionem, propter quod volumus quod mercatoribus prædictæ comitissæ de dampnis & jacturis suis prædictis, fiat restitutio de gratiâ nostrâ; prout in formâ pacis, inter nos & prædictum comitem inde initæ & firmatæ, plenius continetur.

Assignavimus vos ad inquirendum per sacramentum, &c. per quos, &c. in presentia quatuor proborum & legalium hominum, de partibus Flandriæ, electorum ex parte mercatorum nostrorum prædictorum, ad audiendum inquisitiones, & probationes de dampnis & jacturis suis prædictis faciendas:

Et in presentia quatuor proborum & legalium hominum, de regno nostro, electorum ex parte mercatorum prædictæ comitissæ, ad audiendum inqui-

sitiones & probationes de dampnis & jacturis suis prædictis; quæ dampna & quas jacturas præfati mercatores, occasione contentionum & discordiarum prædictarum, hinc inde sustinuerint: & quæ bona vel mercimonia sua, occasione prædictâ, in prædictis terris & mari capta sunt, arestata & detenta; & quantum bona & mercimonia illa valerent; & per quos dampna hujusmodi sustinuerint, & ad quorum manus bona & mercimonia prædicta, sic capta & detenta, devenerunt:

Et ideò vobis mandamus quod ad certos, &c. inquisitiones illas faciatis, & probationes prædictas recipiatis in presentia octo hominum prædictorum.

Et, cum inquisitiones illas feceritis, & probationes prædictas receperitis, nobis de summis dampnorum & jacturarum utrarumque partium, & de singulis earumdem separatim, & honorum & mercimoniorum suorum captorum & detentorum, & de nominibus eorum qui dampna prædicta sustinuerint, ut prædictum est, distinctè & apertè constari faciatis, ut præfatis mercatoribus in hæc parte fieri faciamus quod, juxta formam pacis prædictæ, de concilio nostro viderimus faciendum.

Mandavimus enim universis & singulis vicecomitibus regni nostri, quod ad certos, &c. tot & tales, &c. per quos, &c.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', xvi. die Octobris.

De tallagio Judeorum levando.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.

Pat. 2 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis fratri Stephano de Foleburn, Adæ de Stratton, & Willielmo de Middleton.

Sciatis quod assignavimus vos ad omnia arreragia tallagii, super Judeos nostros Angliæ ultimò assessi, ad opus nostrum levanda, prout citius & commodius videritis expedire;

Dantes vobis potestatem arreragia illa de bonis, callis, & debitis Judeorum, quos dictorum arreragiorum inveneritis detentores, levandi & nostro nomine adjurandi; necnon & dictos Judeos, qui in hæc parte rebelles fuerint vel contradictores, per

exilium & abjuracionem regni nostri, si necesse fuerit, compellendi ad dicta arreragia, proportionibus ipsos inde contingentibus, nobis, sine difficultate quolibet, solvenda:

Et ideò vobis mandamus quod præmissa faciatis in formâ prædictâ; & si forte vos tres ad hoc intendere non poteritis, duo vestrum præmissa, sicut prædictum est, nichilominus exequantur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', xx. die Octobris.

De Roberto Bagod capitali justiciario in Hibernia constituto.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.

Pat. 2 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, &c. & omnibus aliis de terrâ suâ Hiberniæ, salutem.

Sciatis quod constituimus dilectum & fidem nostrum Robertum Bagod, capitalem justiciarium nostrum, ad placita nostrâ in banco nostro Dublin' tenenda, & ad itinerandum ad communia placita in terrâ nostrâ prædictâ, quamdiu nobis placuerit, & prout temporibus retroactis fieri consuevit:

Et ideò vobis mandamus quod eidem Roberto, tanquam capitali justiciario nostro de banco prædicto, & ad communia placita in hujusmodi itineribus ibidem tenenda assignato, intendentes sitis & respondentes, sicut prædictum est.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', xxi. die Octobris.

Eodem modo mandatum, est justiciario Hiberniæ, quod ipsum Robertum ad officium illud admittat in formâ prædictâ.

De homagio per Lewelinum principem Walliæ, Regi faciendo.

A. D. 1274.—An. 2 Edw. I.

Claus. 2 Edw. I. m. 3. d.
in Turr. Lond.

MANDATUM est Lewelino, filio Griffini, principi Walliæ, quod accedat ad Regem usque Salopiam, die Dominicâ proximâ post festum sancti Andreæ apostoli, facturus Regi homagium suum, & alia quæ sibi facere debet.

Teste Rege, apud Northampt', iiii. die Novembris.

A. D. 1274. | An. 2, 3 Edw. I.

Pro Edmundo comite Cornubiæ.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

REX universis, &c. salutem. Noveritis nos mutuo recepisse à dilecto consanguineo nostro, Edmundo comite Cornubiæ, duo millia marcarum, magistro Thomæ Bek, custodi gæderobæ nostræ, die Martis proximâ post festum Omnium Sanctorum, anno regni nostri secundo, apud Northampton, per manus Egidii de Audenardo liberatarum:

Quam pecuniam eidem Edmundo, vel suis executoribus, in festo Paschæ,

& in festo sancti Michaelis proximò sequentibus, videlicet, in festo Paschæ prædicto mille marcas, & in festo sancti Michaelis mille marcas, solvere tenemur; & promittimus bonâ fide, obligantes nos, hæredes nostros, & executores ad prædictam solutionem prædicto Edmundo, prænominati terminis, sine dilatione ulteriori, plenariè faciendam.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Northampton.

Pro Philippo comite Sabaudia, qui homagium Edwardo Regi fecerat.

A. D. 1274.
An. 2 Edw. I.
Pat. 2 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Cum, inclitæ memoriæ, dominus Henricus, Rex Angliæ, pater noster, dudum concessisset nobili viro, domino Amædeo, quondam comiti Sabaudia, & hæredibus suis ducentas marcas, singulis annis, in termino sancti Michaelis, ad scaccarium Westmonasteriense nomine feodi, imperpetuum percipiendas, pro homagio, quod dictus comes eidem patri nostro fecerat pro castro Avillan' & villâ Secus, cum palatio & castro de Bardolf, & villâ Sancti Mauriti in Chablay; quæ quidem castra & villas prædictas cum palatio, idem comes à dicto patre nostro recepit in feodum:

Nos, concessionem illam acceptantes, volumus & concedimus quod Philippus, nunc comes Sabaudia, cujus homagium cepimus de castris & villis prædictis cum palatio, & hæredes sui, comites Sabaudia, percipiant prædictas ducentas marcas annuas ad dictum scaccarium termino prædicto; ita quod idem Philippus & hæredes sui teneant de nobis & hæredibus nostris prædicta castra & villas cum palatio, imperpetuum pro homagio suo, ut superius est expressum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Northampton, xi. die Novembris.

De homagio Lewellini principis Walliæ.

A. D. 1274.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 36.
in Turr. Lond.

REX Lewelino, filio Griffini, salutem. Memoriter tenemus quod nunciis, ad nos nuper per vos transmissis, & nobiscum apud North' colloquium habentibus, in-junximus ut vobis adventum nostrum, usque Sallop' ad instantem quindenam sancti Martini, exponerent; ita quod ad nos ibidem accedere, & homagium vestrum, & alia, quæ nobis juxta pacem, inter, celebris memoriæ, dominum H. Regem patrem nostrum, & nos ex parte unâ, & vos ex alterâ intam & firmatam, observare tenemini, facere possitis absque dilatione ulteriori;

Et ecce! in dirigendo gressus nostros versus partes illas, quodam apostemate subito superveniente, detenti taliter infirmabamur, quod, juxta propositum nostrum prædictum, sine corporis nostri periculo, ibidem accedere nequivimus, quod nos tædet; set quancitius ab infirmitate illâ convalescimus, ad partes illas accedemus ex causâ supradictâ.

Cæterum, quia nobis, juxta formam pacis prædictæ, tenemini in sex milibus marcarum de duobus annis proximò præteritis, & etiam Pontio de Mora in duobus milibus marcarum, ex assignatione domini H. Regis patris nostri; vobis mandamus quatinus dilectis & fidelibus nostris, Imberto de Muntrill, & Willielmo de Hamelton, quos ad partes Marchiæ destinamus, quibus in hiis, quæ vobis licent ex parte nostrâ, fidem adhibeatis plenior, prædicta sex milia marcarum, & prædicto Pontio prædicta duo milia marcarum, assignari & habere faciatis, juxta formam pacis prædictæ; ita quod vobis imputari non possit vel debeat, quod pax prædicta minus benè observetur.

Teste Rege, apud Clyve, xxii. die Novembris, anno regni nostri tertio.

Bulla Gregorii X. Papæ, de bonis capellæ castri de Pontefracto alienatis, Antonio Bek, canonico ejusdem capellæ, restituendis.

A. D. 1274.
An. 3 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GRËGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio priori de Brereton Eboracen' diocesis, salutem & apostolicam benedictionem.

Ad audientiam nostram pervenit, quod tam dilectus filius Antonius Bek, canonicus capellæ Sancti Clementis castri de Pontefracto Eboracen' diocesis, quam predecessores sui canonici ejusdem capellæ, qui præbendam, quam ipse in eadem capellâ obtinet, pro tempore tenuerunt, domos, terras, prata, pascua, nemora, molendina, piscarias, maneria, jura, jurisdictiones, possessiones, & quædam alia bona, ad præbendam ipsam spectantia, datis super hoc, litteris factis renunciationibus, juramentis interpositis, & poenis adjectis, in præfatæ præbendæ læsionem enormem, nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam; quibusdam verò ad non modicum tempus; & aliis perpetuò, ad firmam vel sub censu annuo concesserunt, quorum aliqui super hiis confirmationis litteras, in formâ communi, dicuntur à sede apostolicâ impetrasse.

Quia verò interest nostrâ super hoc de opportuno remedio providere, discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus ea, quæ de bonis, ad præbendam eandem spectantibus, per concessionem hujusmodi, alienata inveneris illicitè, vel distracta, non obstantibus litteris, poenis, juramentis, renunciationibus & confirmationibus prædictis, studeas ad jus & proprietatem præfatæ præbendæ legitime revocare: contradicentes per censuram ecclesiasticam, appellatione pospositâ, compescendo.

Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratiâ, odio, vel timore subtraxerint, per censuram eandem, appellatione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Dat' Lugdun', xii. kal' Januar', pontificatus nostri anno tertio.

Sub filo canabeo: Sigillo avulso.

Pro cancellario & universitate Oxonii, capellaniam in ecclesiâ beatæ Virginis fundaturis.

A. D. 1274.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 34. intus.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus in CHRISTO patribus, archiepiscopis & episcopis, per regnum Angliæ, & terram Hiberniæ constitutis, salutem.

Rem honestam agere credimus, cum ad id, ex officio regie dignitatis intendimus, per quod divini cultus augetur nominis, & animarum salus, vivorum scilicet & fidelium defunctorum, salubriter procuratur; jocundum nihilominus reputantes si, ad præmissorum desideratos & felices effectus, amore virtutis, effundimus cum efficacâ preces nostras.

Cum igitur dilecti & fideles nostri, cancellarius & universitas villæ nostræ Oxonii (ubi sum posuerunt trivium & quadrivium fundamenta, ubi fons scaturit theologicæ facultatis, ac ubi nubæ animæ filiorum hominum, venientium de longinquis, philosophiæ vestibus induuntur) in ecclesiâ beatæ Virginis, dicti loci, capellaniam quandam, deliberatione sanctâ nuper & providâ, duxerint statuendam; ut in eâdem pro nostrâ, consortis & liberorum nostrorum incolunitate corporæ, quam pro recolendæ memoriæ,

domini genitoris, ac aliorum progenitorum nostrorum, & omnium benefactorum universitatis ejusdem, remedio animarum, majestati divinæ sacrificia offerantur: & ad hæc incommutabiliter exequenda, perpetuum capellanum in eâ, cui necessaria pro sustentatione vitæ de proprio deputarent, duxerint ordinandum:

Nosque, desiderantes ex corde quod piâ ipsorum ordinatio & honesta fidelium CHRISTI subsidiis sustentetur, ut devotionis per hoc cumulus augetur, universitatem vestram attentè requirimus & rogamus, quatinus, divine retributionis intuitu, & nostrorum interventu rogamur, omnibus, qui ad missarum solèmpnia capellanæ prædictæ causâ devotionis & orationis accesserint, indulgentias aliquas, secundum quod potestatis vobis à DEO datæ requirit officium, concedatis; ut ex hoc vobis à DEO præmium, & à nobis commendationis titulus, & multiformium gratiarum actiones possint & debeant meritò provenire.

Teste Rege, apud Woodstock, in crastino beati Thomæ martyris, anno regni nostri tertio.

De expensis Alexandri Regis Scotiæ, ad coronationem Edwardi Regis, in Angliam venientis.

A. D. 1274.—An. 3 Edw. I.

Liberat. 3 Edw. I. m. 22.

REX baronibus suis de seaccario, salutem. Allocate Johanni de Lunetot, & Galfrido de Neubald, nuper custodibus episcopatus Dunelmensis, in exitibus ejusdem episcopatus, centum, & sexaginta, & quindecim libras, quas per præceptum nostrum liberaverunt karissimo fratri & fideli nostro, Alexandro Regi Scotiæ illustri, pro illis centum solidis diurnis, quos percipit de nobis in singulis adventibus suis in Angliam, ad mandatum nostrum; & quos dicto Regi, pro hujusmodi centum solidis diurnis, pro expensis adventus sui ad nos in Angliam, ad coronationem nostram, assignavimus de exitibus episcopatus prædicti. Teste Rege, apud Wodestoke, xxviii. die Decembris.

Littera Regis domino Abaga-Chaan, principi gentis Magalorum, de conversione prædicti principis ad fidem Christianam, & de negotio Terræ Sanctæ.

A. D. 1275.—An. 3 Edw. I.

Pat. 3 Edw. I. m. 32. d. in Turr. Lond.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, unius DEI. Ex parte Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ, domini Hiberniæ, ducis Acquitaniæ, excellenti & potenti domino Abaga-Chaan, principi gentis Magalorum, salutem, & veram fidei notionem.

Religiosus vir frater David, de ordine prædicatorum capellanus, & familiaris venerabilis in Christo patris, fratris Thomæ, Patriarchæ Jerusolomitani, apostolicæ sedis legati, ad præsentiam nostram accedens, literas quas sanctissimo patri domino G. sacrosanctæ Romanæ & universalis ecclesiæ summo Pontifici, & aliis Regibus Christianis per vestros nuncios destinatis, nobis detulit & ostendit:

In quibus dilectionis affectum, quam ad fidem Christianam (extra quam nullus omnino salvatur) habeatis, & propositum quod de præstando juvamine Christianis & Terræ Sanctæ, contra Christianæ fidei inimicos, Spiritu DEI ducti, sicut credimus, concepistis, collegimus, & intelleximus diligenter, quod ineffabiliter est affectibus nostris gratum, & de quo vobis assurgimus ad gratiarum uberiores actiones.

Magnificentiam vestram rogantes, & in virtute Altissimi obsecrantes, quatinus propositum vestrum sanctum velitis, circa prosecutionem prædicti juvaminis per potentiam vestram ejusdem Christianæ fidei cultoribus exhibendi, potenter & viriliter ducere ad effectum.

De adventu vero nostro ad terram prædictam, & de termino passagii Christianorum, vobis ad præsens non potuimus scribere veritatem, quia in confectioe præsentium de prædicti passagii termino non erat per memoratum summum Pontificem ordinatum; quamcūq; autem super præmissis, quod erit in proximo, Deo dante, certitudinem habere poterimus, id excellentiæ vestræ curabimus intimare.

Recomendamus potentiæ vestræ affectuosè, quantum possumus, prædictum negotium Terræ Sanctæ, & omnes Christianos de partibus Orientis.

Dat' apud Bellum-locum Regis, xxvi. die Januarii, anno Domini MCCLXXIV. & anno regni nostri tertio.

De protectione pro Willielmo le Provencall, phisico Aleanoræ matris Regis.

A. D. 1275.—An. 3 Edw. I.

Pat. 3 Edw. I. m. 32. d. in Turr. Lond.

MAGISTER Willielmus le Provencall, phisicus Alianoræ Reginæ Angliæ, matris Regis, qui, de licentiâ Regis, cum eadem Reginâ profecturus est ad partes transmarinas, habet litteras Regis de protectione, per biennium duraturas, cum hæc clausulâ;

Volumus etiam quod idem Willielmus interim sit quietus de omnibus placitis & querelis; exceptis placitis de dote; unde nichil habet; & quare impedit; & assis nove diffensinæ; & ultimæ præsentationis; exceptis loquelis quas coram justiciariis nostris itinerantibus, summoneri contigerit; præsentibus minimè valituris si contingat ipsum Willielmum iter prædictum non arripere, nec postquam redierit ad partibus supradictis. Teste Rege, apud Wyndes, ix. die Februarii.

Littera à majore & communitate de Cragfergus in Ultonia, super rebellione ibidem suscitata.

A. D. 1275.—An. 3 Edw. I.

Ex Orig. in Turr. Lond. in lib. cui tit. Litt. Regum, &c.

MAGNIFICO principi & domino, si placet, reverendo, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & Aquitaniæ duci, sui ligi homines, major & communitas de Cragfergus, in Ultoniâ, salutem, & quicquid possunt reverentiæ & obsequii.

Noverit excellentia vestra quod nuper guerra in terrâ vestrâ Ultoniæ mota fuit per Od' O Neill, Regem de Kenelyon, & Connoy O Kathran Regem del Kenach, qui cum tote posse suo, ad instantiam dominorum Hen' de Maundevill, Roberti de Maundevill, militum, Thomæ filii Richardi, Thomæ de Maundevill, Martini de Maundevill, Willielmi de Coris, & aliorum filiorum, parentum, & amicorum prædictorum militum, in terrâ vestrâ prædictâ hostiliter intraverunt, homicidia, incendia, roberias, & alias transgressiones inferentes:

Et maxime domino Willielmo filio Warini senescalli vestro Ultoniæ, cui quinque villas, cum duobus milibus cranocis bladi, tribus molendinis, combusserunt; per quod prosternerentur eidem senescallo annuatim quinquaginta & septem marcæ redditus, quas percipere solebat per annum, de villis & molendinis prædictis; & alias roberias & transgressiones fecerunt

eidem, eo quod ipsos Anglicos prædictos pro debitis vestris levandis distrinxit, & non aliâ ratione, prout pro certo didicimus.

Et ipsi malefactores obsides de fidelibus Anglicis vestris ceperunt, proponentes terram vestram prædictam destruere & devastare; set, auxilio Domini præveniente, per valorem & industriam seneschalli vestri prædicti, & Hugonis Byset, cum eorumdem amicis, malefactores prædicti ad confusionem fuerunt redacti: quamplures eorum capti & incarcerati fuerunt; & aliqui illorum in dicto carcere mortem subiit; & residui pacem vestram leniori modo, quam deceret talibus, prout nobis videtur, optinuerunt.

Undè dominationem vestram humiliter deprecamur quatinus, ut pro salvatione terræ vestræ prædictæ, vestra consilium & remedium super his impendere velitis oportuna; dicto seneschallo vestro in omnibus, dictam terram vestram tangentibus, fidem, si placet, adhibere velitis, ipsum cum remedio præmissorum festinanter remittentes.

Speramus enim confidenter tranquillitatem & bonam pacem obtinere, dum ipse senescallus vestra persistat.

Valeat excellentia vestra per tempora longinqua.

Littera à diversis Regibus Hibernicis, super prædictâ rebellione.

A. D. 1275.—An. 3 Edw. I.

Ex Orig. in Turr. Lond. in lib. cui tit. Litt. Regum, &c.

MAGNIFICO principi, & domino, si placet, reverendo, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & Aquitaniæ duci,

N. O Nel, Rex de Ynebeun;
G. Mac Dumlene, Rex Hibernicorum Ulton;
M. O Flin, Rex Curcuriæ;
E. O Haulan, Rex Ergalliæ;
D. Mac Gilmore, dux de Anderken;
D. Mar Kartan Rex de O Nelich, salutem;

Noverit excellentia vestra quod nuper quedam guerra, non modica, in terrâ vestrâ Ultoniæ suscitata fuit per, quosdam Hibernicos; qui, &c. prout in prædictâ litterâ, usque hæc verba, viz.

Et quia nos, post confusionem Anglicorum prædictorum, per prædictum senescallum vestrum & Hugon' Byset, & eorum amicos viriliter confusorum, ad instantiam ejusdem seneschalli intronimus pro omni posse nostro, ad inimicos vestros Hibernicos, qui dampnis prædictis cum Anglic' memoratis, prosequendos & confundendos;

Quidam de consilio vestro Hiberniæ nos enormiter, ad falsam sugges-

A. D. 1275. | An. 3 Edw. I.

tionem & procuracionem inimicorum vestrorum prædictorum, qui leniori modo, quam decuerit, pacem vestram optinuerunt, gravare proponunt; Verumtamen quia inhonestum est audire, quod aliquis, pro fideli servitio suo, vobis præsit, per vestros gravetur ballivos; Vestram dominationem humiliter exoramus quatenus, in omnibus præmissis, dictis & testimonio senescalli vestri prædicti (cui, tanquam vobis, ad terram vestram salvandam contra quoscumque, dum senescallus vester extiterit ibidem, obedire volumus) fidem adhibere velit; consilium vestrum

& auxilium apponentes, si placet, in præmissis, contra quod transgressores à vindictâ talium transgressionum ita leniter non recedant; per quod alii contra vos insurgendi sine timore non existant: alioquin timemus quod exemplum capietur de guerrâ prædictâ.

Domine, quicquid volueritis penes nos vestros per senescallum prædictum nobis mandare velit, & eundem cum festinatione remittere velit, & nos pro morte non omitemus vestram adimplere voluntatem. Valeat & crescat excellentia vestra per tempora longa.

Littera Johannis ducis Britanniæ precatória, pro abbate & conventu majoris monasterii Turon'.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Bundela
Brevium, &c.
Temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, &c. Johannes dux Britannia, salutem, & paratam ad ipsius beneplacita voluntatem.

Quanto gratiosum animum ad justitiam conservandam & malignorum nequitiam reprimendam cognovimus propensiores, tanto fiducialius pro amicis nostris præcipue & religiosis viris, pro conservandis juribus & libertatibus suis, vestram regale præsidium duximus implorandum.

Cum igitur, ex parte charissimorum nobis in Christo, religiosorum virorum, abbatibus & conventibus majoris monasterii Turon' intellexerimus se ex piâ largitione progenitorum vestrorum, Regum Angliæ, duos prioratus in regno vestro, viz. apud Newport Paynell, & apud Sanctam Trinitatem Eboracensem, ab antiquo obtinuisse pacificè & quietè;

Ac quosdam monachos ipsius monasterii professos, associatis sibi complicibus, per suam malitiam dictos prioratus, contra voluntatem dictorum abbatibus & conventibus, à tempore defectionis S. Montisfortis, violentè occupasse, & adhuc occupatos detinere proponunt, quanquam jus ipsorum

religiosorum deductum in iudicio, in curiâ domini Papæ, nuper in consilio Lugdunensi, per ipsum dominum Papam contra dictos monachos & alios adversarios fuerit finaliter declaratum, prout per litteram papalem super hoc confectam & bullatam apparet (ut asseritur) evidenter, ac hujusmodi sententia apostolica non possit (ut dicitur) propter adversariorum potentiam executioni debitè demandari:

Excellentiæ vestræ magnificentiam attentius requirimus & rogamus, dō affectu quo possumus ampliori, quatinus amore Dei, & zelo justitiæ, nostræque intercessionis obtentu, dictos abbatem & conventum, (quos speciali amore prosequimur) faciatis in suis juribus sustineri, defensionis vestræ præsidio & servari: ac monachos, quos dicti religiosi ad dictos prioratus destinant moraturos, contra adversariorum potentiam & violentiam magnificentiæ vestræ clypeo defendatis; ut proinde Deum habeatis in præmium, ipsique religiosi preces nostras erga clementiam vestram sibi sentiant profuturas.

Conservet, &c.

Dat' Parisiis, die Lunæ post Dominicam quâ cantatur Reminisci, anno Domini MCCLXXIV.

De matrimonio jam tractato inter Alfonsum filium Infantis P. Regis Arragon' primogeniti, & filiam Regis Angliæ majorem; necnon super matrimonio inter Ysabellam filiam prædicti Infantis majorem, & filium Regis Angliæ majorem.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Ex Orig.
in Turr. Lond.
in lib. cui tit.
Litteræ Regum,
&c.

EXCELLENTISSIMO & karissimo consanguineo & amico suo, domino Edwardo, Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, & domino Ybernie, & duci Aquitanie, Infans P. illustris Regis Arragon' primogenitus, salutem & sincere dilectionis affectum.

Mittimus ad vos nobilem virum & dilectum nostrum Gilabertum de Crudilijs exhibitorum presencium, rogantes celsitudinem vestram quatinus credatis sibi, tum super

relacione negociorum nostrorum, de quibus vobis per eundem mittimus edoci; tum super matrimonio jam tractato inter Alfonsum filium nostrum majorem & filiam vestram majorem; cum etiam super tractando & firmando vobiscum matrimonium inter Ysabellam filiam nostram majorem & filium vestrum majorem, de hiis que vobis ex parte nostrâ duxerit referenda.

Dat' apud Milleu', xvi. kal' Aprilis, anno Domini MCCLXX. quinto.

Dorso—*Illustrissimi Regi Angliæ.*

De utilitate juxta & necessitate utendi cartis & aliis quibuscunque instrumentis publicis, ad defensionem juris regii.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Bundela
Brevium
&c.
Temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

REX thesaurario & camerariis scaccarii sui, salutem. Quia super omnibus processibus inter nos & antecessores nostros, & ministros suos & subditos ac nostros, ex una parte, & Francorum Reges & suos ex alterâ, in curiâ Franciæ & alibi, quondam & nuper inchoatis, & adhuc pendentibus indecis, super conventionibus incompletis, & omni quaestionis materiâ ex guerris, resistendis, & rebellionibus, excessibus & inobedienciis, & ex aliis delictis quibuscunque de novo hinc inde exortis, per jurisperitos ex parte nostrâ deputandos, tam in partibus transmarinis, quam cismarinis, in proximo habere volumus consilia & tractatus;

Et nonnulli ex dictis processibus, & ex bullis, cartis, literis, instrumentis, rotulis, memorandis ad defensionem juris nostri, in hujusmodi processibus, conventionibus, & quaestionis materiâ, necessariis vel utilibus, in vestrâ & custodiis privati sigilli nostri, & aliorum ministrorum nostrorum custodiâ London' & alibi existunt, ut accepimus;

Vobis mandamus, quod omnes hujusmodi bullas, cartas, literas, instrumenta, rotulos & memoranda, in dicti custodis privati sigilli, & aliorum quorumcumque ministrorum nostrorum custodiâ existentia, ab ipsis per indenturas, inter vos & ipsos inde conficiendas, & ipsorum transcripta, unâ cum processibus in custodiâ vestrâ existentibus; & bullarum, chartarum, instrumentarum & memorandorum, in custodiâ vestrâ existentium, &

dictos processus, conventiones & quaestionis materiam tangentium transcriptis; & specialiter illis quæ ad thesaurarium patris nostri, & ejus consilii ordinationem cum dicto patre nostro, ad mutuas Regum visiones pro homagio faciendo; vel cum procuratoribus & nunciis dicti patris nostri ad parlamenta Franciæ pro juris sui defensione in eisdem, portari solebant.

Et etiam cum quibusdam aliis, quæ ad defensionem juris nostri valere poterunt in processibus contra nos super homagio comitatûs Armanaci, & super pluribus aliis contentis in literâ credentiâ, nobis per senescallum Vasconie transmissâ, nuper inchoatis per clericos nostros dictis negotiis intendentes, vobis plenius nominandos ad dicta consilia & tractatus eorum nobis & consiliariis nostris, quotiens opus fuerit, usque ad finalem decisionem processuum prædictorum exhibendâ per clericos sufficientes ad hujusmodi processuum & transcriptorum custodiam, & informationem super hiis & prosecutionem pro eisdem personis & temporibus, ac locis, quibus decet faciendâ, portari & custodiri faciatis.

Mandamus enim dicto custodi privati sigilli nostri, & aliis ministris nostris quibuscunque, hujusmodi bullarum, cartarum, literarum, instrumentorum, rotulorum & memorandorum custodiam habentibus, quod ea vobis per indenturas faciant liberari, quando per vos super hiis fuerint requisiti.

Teste meipso, apud Walingford, xxii. die Aprilis, anno regni nostri tertio.

De mandato Regis, quod milites & ceteri subditi Xantonensis civitatis, juxta formam pacis olim inter Ludovicum & Henricum tertium initæ, juramentum præstarent Regi Franciæ, se non duros auxilium Edwardo venienti contra dictam pacem.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Vascon. 3 Edw. I.
m. i.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, universis militibus, & aliis suis subditis, in Xantonensi civitate & diocese ultra Charentum constitutis, ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem.

Cum nos, secundum formam pacis, initæ temporibus inclitarum recordationum Ludovici Franciæ, & prækarissimi genitoris nostri Henrici Angliæ, Regum, teneamur ad faciendum præstari juramentum à vobis, videlicet, quod nec dabitis nobis consilium, nec vires, nec auxilium, per quæ nos vel hæredes nostri contra dictam pacem veniremus;

Et, si contrarium acciderit, quod Deus avertat, in personâ nostrâ vel hæredum nostrorum, & emendare nollemus post requisitionem, à Rege Franciæ vel hærede suo in regno nostro factam;

Illi, à quibus esset securitas præstita, infra tres menses, post requisitionem prædictam de transgressione emendandâ, tenerentur esse auxiliares Franciæ Regis & hæredum suorum in regno, contra nos & hæredes nostros, usque quo esset transgressio, ad esguardum curiæ Regis Franciæ, congruè emendata;

Quæ securitas de decennio in decennium, ad requisitionem dicti Franciæ Regis, aut hæredum suorum in regno dinoscitur esse præstanda;

Ea propter, cum karissimus dominus & consanguineus noster Philippus, Dei gratiâ, Franciæ Rex, nos nuper requisierit de hujusmodi faciundo præstari juramentum:

Vobis universis & singulis injungimus, præcipimus & mandamus quatenus, ad requisitionem personarum, quas prædictus Rex Franciæ, propter securitatem hujusmodi recipiendam, destinaverit, in præsentia dilecti clerici nostri magistri Bonetti de Sancto Quintino, quem ad hoc specialiter demandamus, faciatis hujusmodi juramentum in formâ quæ superius est expressa.

In cujus, &c.

Teste meipso, apud Westm', xxvii. die Aprilis, anno regni nostri tertii.

Consimiles litteræ diriguntur universis militibus & aliis suis subditis villarum in Lemoicensi diocese constitutis.

Consimiles litteræ diriguntur universis militibus & aliis suis subditis villarum in Caturcense diocese constitutis.

Consimiles litteræ diriguntur universis militibus & aliis suis subditis villarum in Petragoricense diocese constitutis.
In cujus, &c. Teste ut supra.

Littera Regis Angliæ Alphonso Romanorum & Castellæ Regi, super negotio & guerrâ Saracenorum.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi & potenti, sororio sub karissimo, domino Alphonso, Dei gratiâ, Romanorum Regi, semper augusto, & Castellæ, Toleti, Legionis, Galitiæ, Sibillæ, Cordubiæ, Murciæ, Gehennæ, & Algarbiæ, Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c, salutem, cum intimæ dilectionis affectu.

Magnificentiæ vestræ litteras gratanter recepimus, & quæ continebantur in eis, ac ea, quæ nobis, ex parte vestrâ, nuncii vestri, Velascus Velasci curiæ vestræ judex, & Petrus de Castillo miles, super negotio & guerrâ Saracenorum oretenus retulerunt, pleno collegimus intellectu; ad quorum significata, propter causas annotatas inferius (quas clausas teneri quæsimus & privatas in secretario cordis vestri) respondere ad præsens vestræ celsitudinî non valemus.

Videlicet, quia, dominus summus Pontifex nos duxit nuper cum in-

stantiâ, requirendos, utrum proficisci vellemus necne in subsidium Terræ Sanctæ; cui adhuc respondere nequimus pro eo quod nondum deliberavimus, quod illorum agere debeamus, proficisci, videlicet, seu etiam remanere:

Postquam autem super prædictis, deliberatione præhabita, summo Pontifici responderimus supradicto, & vobis super prædictæ guerræ negotio nostram respondere curabimus voluntatem:

Si verò interim aliqui nostri amici, subditi seu fideles, contra Saracenos prædictos voluerint vos juvare, placet nobis, & illud gratum reputabimus & acceptum.

Placet etiam nobis, & volumus quod de navigiis gentis nostræ & maris nostri Baiionensis in prædicto negotio juvamen & subsidium habeatis.

Benè & diu valeat excellentiâ vestra.

Teste meipso, apud Westmon', iv. die Maii, anno regni nostri tertio.

Littera Regis Gregorio X. Papæ rogatoria, quod Alphonso Romanorum Regis jus illæsum in Romano imperio conservaret.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Bundela
Litterarum,
in Turr. Lond.

SERENISSIMO in Christo patri & domino, domino Gregorio, divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ & universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, reverentiâ & honore pedum oseeulæ beatorum.

Preces illas sanctitati vestræ cum fiducia destinamus, quæ justitiam comitem non relinquunt, & à juris tramite non discordant; sperantes firmiter ut eas benignitate prædictâ ad exauditionis gratiæ januam admittatis.

Ea propter dominationem vestram quantâ possumus affectione, rogamus

quatinus serenissimum principem & sororium nostrum carissimum, Regem Castellæ illustrem, paternæ dilectionis brachiis complectentes, jus suum, quod in Romano imperio habere dinoscitur, illæsum sibi dignemini conservare, ac super eo reddere celeris & favorabilis complementum justitiæ, nostrorum precaminum interventu:

Ut per hoc sanctitati vestræ fortius astringamur ad omnia, quæ vestris sanctis affectibus possint aut debeant, complacere; & Rex idem apud vos sibi sentiat preces nostras, in suâ justitiâ, profuisse.

Conservet vos Dominus per tempora longa feliciter ecclesiæ sanctæ suæ.
Teste meipso, apud Westm', iv. die Maii, anno regni nostri tertio.

Littera Regis Angliæ Alphonso Romanorum & Castellæ Regi, de præstando auxilio, super negotio Navarræ.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

EGREGIO & magnifico principi, & amico suo karissimo, domino A. Dei gratiâ, Romanorum Regi, semper augusto, & Castellæ, Legionis, Tolleti, Galiciæ, Sibillæ, Cordubiæ, Murciæ, Gehennæ, & Algarbiæ Regi illustrissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem & prospera ad vota successus;

Honore, quo decevit, recepimus litteras quas misistis, & ea, quæ nobis super negotio Navarræ nuncii vestri, Velascus Velasci curiæ vestræ judex, & Petrus de Castello miles, ex parte vestrâ, vivæ vocis oraculo explicarunt, audivimus & intelleximus diligenter;

Ad quorum significata magnificentiæ vestræ duximus respondendum, quod parati sumus, super eodem negotio libenti animo vos juvare; salvis fidelitate & homagio, quibus illustri Regi Franciæ, sicut scitis, sumus stricti: contra quem agere nec volumus, nec debemus aliqua, quæ, contra nostram fidelitatem, majestatem suam lædere videantur;

Et certè credimus quod nec excellentiâ vestra velit nos fidelitatem hujusmodi quomodolibet violare; qui quidem promptos nos offerimus & paratos in omnibus vestris agendis, quæ nostra propria reputamus, in quantum cum honore nostro, & fidelitate quâ tenemur eidem Regi, poterimus, expendere per exhibitionem juvaminis & auxilii nostri vires.

Quia verò, sicut notitiam vestram credimus non latere, prædecessores nostri in eadem terrâ Navarræ castra, villas, terras, possessiones, & jura alia tenuerunt, & habuerunt, & possiderunt, quæ ad nos hæreditario jure spectant; magnificentiam vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus ea omnia jura nobis conservare velitis illæsa, ac manuteneere & protgere eo modo, quo vestra conservare & defendere mutuâ vice vicissitudinis nos velletis.

Valeat in prosperis excellentiâ vestra per tempora longiora.

Teste meipso, apud Westm', v. die Maii, anno regni nostri tertii.

A. D. 1275. | An. 3 Edw. I.

Littera Regis Angliæ, de adjuvando Alphonsum Romanorum Regem contra Radolphum de Alemania comitem de Hapsburg.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, sororio, & amico suo karissimo, domino Alphonso, DEI gratiâ, Romanorum Regi, semper augusto, & Castellæ, Tolleti, Legionis, Cordubiæ, Sibillæ, Murcia, Guicennæ & Algarbiæ Regi illustrissimo, Edwardus eadem gratiâ, &c. salutem, cum felicitatis & gloriæ incremento.

Serenitatis vestræ litteras recepimus, prout decuit, honoranter, & ipsarum tenorem, ac eas quæ nobis nunciis vestri, Petrus de Castello miles, & iudex Velascus Velasci, ex parte vestrâ retulerunt, audivimus & intelleximus diligenter.

Ad quorum alterum magnificentiæ vestræ taliter respondemus; quod parati sumus vos, tanquam sororium nostrum, & tanquam fratrem nostrum carnalem karissimum, in facto Romani imperii, contra comitem Radolphum de Alemania, sicut tantum decet principem adjuvare, ac adesse vobis in omnibus consilio & auxilio oportunis, utpote qui personam vestram puro corde diligimus, & honoris vestri semper appetimus incrementa, ac vestra negotia propria reputamus:

Salvis tamen reverentiâ & honore, quibus sumus sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ (quæ, annuente Domino, mater est omnium & magistra fidelium, & quam offendere vel exasperare nec volumus, nec debemus) per religionem Christianitatis ascripti.

Ad reliquum verò hoc modo duximus respondendum, quod, secundum eorundem nunciorum vestrorum explicationem, summo Pontifici, ac dominis cardinalibus affectuosè, per nostras litteras, supplicamus, ut jus vestrum, quod in Romano imperio habere noscimini, vobis conservent illæsum, & super eo vobis cum gratiâ & favore reddant, nostrorum interventu rogamini, justitiæ complementum.

Vos igitur, princeps egregie, tam super hiis, quam super aliis, quæ honorem vestrum respiciant, nos cum confidentiâ requiratis; parati enim sumus, in quantum cum honore ecclesiæ matris nostræ poterimus, illa semper peragere, quæ vestris per effectum operis debeant affectibus complacere.

Valeat excellentia vestra in prosperis per tempora longiora.
Teste meipso, apud Westm', v. die Maii, anno regni nostri tertio.

Littera à quodam capitaneo in Lombardia, de honore sibi facto per Regem redeuntem de Terra Sancta; de cingulo militari promisso; nec non de gestis marchionis Montisferati.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Prefat.
hujusce operis.

GLORIOSISSIMO principi, domino Edoardo, DEI gratiâ, illustrissimo Regi Angliæ, suus Jacobus Amartotus Lancevegia, civis Alexandrinus, cum devotissimâ subiectione, se ipsum in omni genere famulatus.

Quia principibus excellentissimis occurrunt plurima, quæ ipsorum memoriam; de singularibus, præsertim visis medico tempore, summovent, dicam aliqua, per quæ, quis sim, majestas regia melius recordetur.

Domine, sum ille Jacobus, qui, quando venientibus vobis de partibus ultramarinis, eram capitaneus populi civitatis Bononiæ: qui eram tunc cum Bononiensibus in exercitu, contra Furlivium: qui personam vestram joecundissimâ . . . mente: sub cujus tentorio dormire benignitas regia designata non fuit: quem inter suos fideles admisit iudicium regium: à quo promissionem accepit quod de manu vestrâ cingulum acciperem militarem; cui de liberalitate vestrâ multum honorem & grata beneficia spondidistis.

Hæc sufficiant ad excitationem memoriæ principalis de illo, qui totus est regie dominationi subjectus.

Nunc de conditionibus meis certam facio cautionem; extra patriam propriam quodam steti tempore, ac fui plurimum tribulatus; sed, tribula-

tionibus prosperitate, sicut Domino placuit, succedente, modò sum in patriâ cum amicis:

Qui, nè pomposioribus ores vicinos, seu compatriotas aliquos non habemus, sum inter milites domini marchionis Montisferati, qui Mediolanen' Papien' Vercellen' quasi omnes Lombardos, suo dominio moderatur, & quotidie crescit gloriâ, honore, &, pro bonitate suâ, plurimum defert mihi;

Cupio autem honorem promissæ militiæ de vestræ serenitatis accipere manibus; & paratus sum propter hoc ad beneficentiam regiam me conferre.

Indere dignetur itaque vestra sublimitas reverenda super intentione subjecti evocationis nostræ, sicut ei videbitur; & instruere dignetur qualiter me venire voluerit sociatum: & ego fideliter obsequar atque promptè regie jussioni; quam in omnibus adimplerem, non prospiciens periculo vitæ meæ;

Nam ipsam, pro exaltatione regni, poscerem incunctanter.
Vivat & gaudeat regia celsitudo juxta tuæ desideria voluntatis: & responsiopem, medio latoris presentium, desiderio mihi mitti.

Datum Mediolani, decimo octavo die Maii.

Pro communitate Judæorum Vasconicæ.

A. D. 1275.—An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I. m. 23.
in Turr. Lond.

REX constabulario suo Burdegalie, salutem. Quia, ex parte totius communitatis Judæorum nostrorum, intelleximus quod communitas ipsa, tam per caritatem bladi & vinorum, hoc anno existentem ibidem, quam per diversa tallagia, super eandem communitatem hactenus assessa, non mediocriter prægravatur;

Vobis mandamus quod, Judæis eisdem hæc vice parcentes, ipsos ad præsens non tallietis, vel gravetis sine mandato nostro speciali.

Teste Rege, apud Westm', xxiii. die Maii.

Per Regem & concilium.

Consimiles literæ diriguntur senescallo Vasconicæ pro eisdem Judæis.

De officio spigornellorum Regi remisso.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Lib. A. f. 192. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, Johannes de Bohun miles, fil' quond' domini Francónis de Bohun, & Johanna uxor ejus, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra nos unanimi assensu & voluntate, & pro nostrâ magnâ relevatione, concessisse, remisisse & omnino quietum clamasse, pro nobis & hæredibus nostris, magnifico principi & domino nostro, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, serjantiam capellæ suæ, & officium spigornellorum ejusdem domini Regis, quæ domnus Berth' de capella, & antecessores sui, ex concessionibus Regum Angliæ aliquando tenuerunt, & quæ ad me præfatam Johannam jure hæreditariò postmodum acciderunt.

Habenda & tenenda præfato domino Regi & hæredibus suis, cum omnibus libertatibus, juribus, consuetudinibus, ac aliis omnibus, ad prædictam serjantiam & officium qualitercumque pertinentibus, quietâ de nobis & hæredibus nostris imperpetuum.

Ita quod nos, seu hæredes, aut assignati nostri quicumque, nichil juris seu clamû in prædictâ serjantiâ vel officio vindicare possimus in futuro;

Salvis nobis & hæredibus nostris terris & tenementis nostris, quæ pertinet ad prædictam serjantiam, & etiam terris & tenementis nostris, si quæ ex ipsis pertineant ad officium prædictum.

Et nos & hæredes nostri prædictam serjantiam & officium, cum omnibus libertatibus, juribus, consuetudinibus & aliis pertinentiis suis quibuscumque (salvis nobis & hæredibus nostris prædictis terris & tenementis nostris, sicut prædictum est) prædicto domino nostro Regi & hæredibus suis, contra omnes gentes warantabimus & defendemus.

In cuius rei testimonium præsentis scripto sigilla nostra apposuimus,

Hiis testibus venerabilibus patribus,

- Willielmo Roffensi.
- R. Bathonensi & Wellensi, & } episcopis.
- Thoma Herefordensi.
- Willielmo de Valentia com' Pembrokiæ.
- Humfrido de Bohun com' Herefordiæ & Essexiæ.
- Ottone de Grandisono.
- Pagano de Cadurce.
- Antonio Bek, archidiacono Dunelmensi.
- Hugone fil' Otonis.
- Magistro Thom' Bek, archidiacono.
- Paritio de Cadurcis.
- Johanne de Kirkeby archidiacono Coventriæ.
- Johanne de Guyton.
- Richardo de Bosco, & aliis.

De transgressionibus mercatorum Flandriæ remissis.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 22.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. salutem. Cum, celebris memoriæ, dominus Henricus Rex, pater noster, & nos dudum, occasione contentions, subortæ inter prædictum patrem nostrum & nos ex unâ parte, & comitissam Flandriæ ex alterâ, per totum regnum nostrum Angliæ inhiberi fecerimus, ne mercator aliquis indigena vel alienigena, super forisfacturam corporum & omnium mercimoniorum suorum, lanas aliquas vel mercandisas alias extra idem regnum ducerent, aut duci facerent ad partes Flandriæ, vel alibi infra potestatem dictæ comitissæ; seu cum Flandrensibus vel Haynonensibus, aut aliis de potestate ipsius comitissæ, per artem vel ingenium, aut alio modo communicarent.

Ac . . . Francisci, Falconi Clarissimi, Hugelmo Compe, & sociis eorum mercatoribus Florentinis, ab hiis, quos nuper assignavimus ad inquirendum qui prædictæ inhibitionis nostræ contraverint, impositum fuerit, quod mille, sexaginta, & octo saccos lanæ duci facerent ad partes Flandriæ; ac ipsi gratiæ nostræ inde se submiserint, & nobiscum finem fecerint per quingentas, triginta, & quatuor libras (pro quolibet, videlicet, sacco decem solidos) & eas solverint Lucæ de Luk, ad opus nostrum, pro

forisfacto & transgressionibus hujusmodi, de gratiâ nostrâ, sibi remittendis:

Volumus & concedimus quod dicti mercatores, occasione dictarum transgressionum, in nullo molestentur, & quod ipsi in eodem regno nostro morari, & de fidelibus & legalibus mercandis negotiari, & lanas, & alia mercimonia sua ad partes transmarinas ducere possint, si voluerint, in formâ per nos & consilium nostrum inde provisâ: ita tamen, quod, si ipsi, in posterum convinçantur quod lanas alias vel mercimonia, præter dictos mille, sexaginta, & octo saccos lanæ, contra prædictam inhibitionem nostram, duci fecerint ad partes illas, extunc inde nostræ subjaceant voluntati & ordinationi, non obstantibus remissione & concessione, quas eis fecimus per præsentem.

Et ideo vobis mandamus, occasione dictorum mille, sexaginta, & octo saccorum lanæ, in nullo gravetis aut molestetis, & eos in regno nostro morari, negotiari, & lanas ac alia mercimonia sua ad partes transmarinas ducere permittatis in formâ prædictâ.

In cujus, &c. duraturas quamdiu Regi placuerit.

Teste Rege, apud Westmon', xxx. die Maii.

De Francisco Accursii & aliis procuratoribus ad parlamenta Regis Franciæ, ordinatis.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, Dei gratiâ, Regi Franciæ illustrissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, cum felicitatis & gloriæ incremento, salutem.

Dominanti clementiæ vestræ, & quorum interest, vel interesse potest, universis & singulis significamus, & significari volumus per præsentem, quod constituimus, facimus, & ordinamus certos & legitimos procuratores nostros,

Discretos viros, & familiares nostros, dilectos magistrum Willielmum de Cormera, utriusque juris, Franciscum Accursii de Bononia juris civilis professores, & magistrum Johannem Clarelli domini Papæ capellanum, Johannem Dominici, Adam de Norfolkciâ, & Johannem de Pontese, & quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis;

In omnibus causis & negotiis, motis & movendis contra nos, ad parlamenta, & assisas vestras, & terminos assignatos, & assignandos, & continuandos, coram vobis in curiâ vestrâ, à venerabili patre episcopo Ancien' . . . decano & capitulo ejusdem loci, & suis officialibus, ministris, vel subditis, necnon vicecomitissâ Lemovicensi, reverendo patre archiepiscopo Bituricensi, decano & capitulo Burdegaliæ, & Reymundo, dicto vicecomite de Frontiaco, quam à quibuscumque aliis personis, ecclesiasticis vel secularibus;

Aut nostro nomine contra prædictos, aut quascumque alias personas, super quibuscumque rebus & negotiis, simul, & divisim, & nominatim super transgressionibus, vestro nomine & auctoritate, per quemcumque, & per senescallos, & ministros, ac subditos vestros;

Necnon per prædictam vicecomitissam Lemovicensem, ministros, officiales, & subditos suos contra nos, & terram nostram, & alias super dampnis & injuriis, datis & illatis, requirendis, petendis & recipiendis, impetrandis & optinendis à vobis nostro nomine, terris & rebus universis & singulis.

Quas, in tribus civitatibus & diocæsibus, videlicet, Lemovicensi, Caturcensi, & Petragoricensi, ac alibi, per pacem & compositionem, inter, recolendæ memoriæ, dominum L. Regem Franciæ, patrem vestrum, & felicis recordationis, dominum Henricum Regem Angliæ, genitorem nostrum, ac vos, & nos habitam pridem, nobis infra certum terminum præteritum tradere, vel escambium extunc rationale facere, ad arbitrium, vel ad ex-guardum proborum virorum, nominandorum hinc inde, secundum contentum in pacis ejusdem, debebatis & adhuc debetis;

Ac terrâ Agenensi & ipsius terræ traditione nobis faciendâ, ac aliis universis & singulis, in quibus nobis reddendis & faciendis tenemini ex formâ pacis prædictæ;

Et ex transgressionibus, surprisiâ, & dampnis aliis, nobis & nostris, terrâ nostrâ, & subditis nostris, contra pacis ejusdem tenorem, & aliâ per senescallos, ministros, & subditos vestros datis & illatis;

Concedentes & dantes eisdem procuratoribus, & cuilibet eorum in solidum, potestatem & speciale mandatum agendi, requirendi, promovendi, tractandi, petendi, & optinendi, prædicta omnia & singula, coram vobis, & curia vestra, & coram quibuscumque auctoritate vestrâ, in præmissis & singulis præmissorum cognoscentibus; & obtenta recipiendi, repetendi, seu requirendi curiam vestram de personis & rebus, nobis mediâtè vel immediâtè subjectis, vel ad nostram jurisdictionem qualitercumque spectantibus, & alia nobis debita vel debenda;

Scripta, litteras & munimenta, parti nostrâ necessaria pro dictâ pace servandâ, & securitate de rebus ex eâ pacè ad nos spectantibus faciendi; Vestras & vestrorum prædecessorum litteras & privilegias, quibus aliqui, ne ad obedientiam & dominium nostrum veniant, juxta pacem ipsam, se tueri dicuntur, impugnandi, & eorum optinendi transcripta;

Defendendi, excipiendi, supplicandi, impetrandi per officium, & de plano, de calumpniâ & de veritate dicendâ, ac alterius cujuslibet generis vel modi juramentum in animam nostram subeundi, deferendi, suscipiendi;

Inquisitionem super terris Caturciniî prosequendi; Alium vel alios procuratorem seu procuratores, actorem vel actores, suo aut nostro nomine vel periculo, ante & post litem contestatam, dandi, substituendi vel constituendi, prout quotienscumque & quoadcumque omnes & eorum quilibet viderint seu viderit expedire;

Et cætera omnia & singula faciendi, tractandi & procurandi, requirendi, & recipiendi, quæ per dictam pacem, aut ratione prædictorum omnium & singulorum, & aliâ ad nos pertinent;

Faciendi etiam, si mandatum exigent speciale, & quæ à veris & legitimis procuratoribus, datis ad negotia & ad lites, fieri possunt & debent, & nos faceremus si presentes essemus.

Ratum & gratum habituri quicquid per ipsos procuratores, vel substituendos ab eis, vel ipsorum aliquo, unum vel plures, aut cum ipsis omnibus & singulis, in causis eisdem & negotiis, actum coram vobis & curiâ vestrâ, & quibuscumque aliis auctoritate vestrâ, in præmissis & præmissorum singulis qualitercumque cognoscentibus fuerit, seu etiam procuratum: ipsos etiam relevamus & relevari volumus ab omni onere satisfaciendi, & judicatum solvi pro ipsis & eorum quolibet.

Promittimus etiam, sub ypothecâ bonorum nostrorum, & vobis domino Regi, & curiæ vestræ, ex abundantia, & aliis adversariis nostris, & ejuſcumque intersit vel interesse poterit, pro ipsis vobis, gratiâ & ratione principatûs & juris publici, interponimus stipulationem sollempnem, & ab eisdem procuratoribus & eorum quolibet interponi posse volumus & mandamus.

In cujus rei testimonium has litteras nostras patentes duximus concedendas.

Dat' apud Westm', viii. die Junii, anno Domini MCCLXXV. & regni nostri tertio.

Aliud procuratorium ad parlamenta in curiâ prædictâ.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

REGI Franciæ Rex Angliæ, salutem. In causis omnibus & negotiis, qualitercumque nos contingentibus, motis & movendis à quibuscumque universitatibus vel personis, ecclesiasticis aut secularibus, cujuscumque eminentiæ, status, dignitatis, seu conditionis contra nos;

Vel à nobis contra ipsas, & earum quaslibet in curiâ vestrâ, vel coram quibuscumque judicibus vestris;

Necnon & ad faciendum, pro nobis & nomine nostro, quascumque supplicationes, requisitiones, & interpellationes, super quibuscumque, vestrâ

sublimitati, discretos & familiares nostros dilectos, Franciscum Accursii de Bononia juris civilis professorem; & magistrum Willielmum de Cormera, & Adamum de Norfolkciâ, & quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis, ad omnia parlamenta vestra, assisas, dies, & terminos assignatos, & assignandos à vobis, & aliis vestro nomine, procuratores nostros facimus, constituimus & ordinamus;

Dantes eisdem, & quilibet eorum potestatem, & speciale mandatum, agendi, defendendi, impetrandi, supplicandi, petendi & recipiendi, nomine nostro, civitates, castra, terras, & alia quæ petenda viderint, necnon &

A. D. 1275. | An. 3 Edw. I.

terram Agennesii, nobis per formam pacis, quondam inter inclitæ memoriæ, dominum Ludovicum Regem Franciæ, patrem vestrum, & H. Regem Angliæ patrem nostrum inita, debitam;

Jurandi de calumpniâ, & de veritate dicendâ, & jurandi in animam nostram genus quodlibet alterius juramenti:

Alium vel alios procuratores nomine nostro, ante litem contestatam & post, constituendi, & substituendi, & revocandi eum vel eos, & iterum assumendi in omnibus & singulis supradictis, præsentem mandato nichilominus in suo robore duraturo:

Beneficium restitutionis in integrum petendi, & faciendi universa & singula, quæ versus & legitimus potest facere procurator, etiam si mandatum exigant speciale.

Ratum habituri & gratum quicquid per eosdem procuratores, vel eorum alterum, constitutos, vel substitutos ab ipsis, vel eorum altero, actum fuerit seu procuratum in præmissis, & singulis præmissorum; pro judicato solvendo nos & nostra, si necesse fuerit, obligantes.

Per hanc autem procuracionem alios procuratores nostros, prius constitutos, non intendimus revocare.

Et hæc, princeps serenissime, magnificentiæ vestræ, & omnibus, quorum interest, vel interesse poterit, significamus per præsentem, nostro sigillo signatas.

Dat' ut supra, anno ut supra.

Bulla Gregorii X. Papæ, de archidiaconatu & præbendâ Antonio Bek provisâ

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Antonio Bek, archidiacono Dorsetiæ in ecclesiâ Saresburien', clerico carissimi in CHRISTO, filii nostri . . . Regis Angliæ illustris, salutem & apostolicam benedictionem.

Placentes honestatis & scientiæ titulis dignè prosequimur favore gratiæ specialis, ut, dum votivâ perceptione bonorum perspexerint se fecundos, virtutis adjectione contiquâ se reddere gaudeant insignitos.

Cum igitur dilectus filius Gerardus de Grandison capellanus noster, quondam archidiaconus Dorsetiæ in ecclesiâ Sarisburien' archidiaconatum Dorsetiæ, quem tunc obtinebat, liberè in nostrâ curiâ duxerit resignandum, ac per hoc archidiaconatus ipse plenè in nostrâ dispositione consistat:

Nos, attendentes honestatem morum, litterarum scientiam, & alia virtutum merita, quibus juvari diceris, ac volentes te propter hoc speciali prosequi gratiâ & favore, archidiaconatum prædictum, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, necnon præbendam, nulli alii de jure debitam, si qua in prædictâ ecclesiâ vacat ad præsens, apostolicâ tibi auctoritate conferimus, tibi que de ipsis etiam providemus.

Si verò aliquâ præbendâ non vacat ad præsens in præfatâ ecclesiâ, præbendam, primò in dictâ ecclesiâ vacaturam, quæ de jure nulli debeatur, conferendam, tibi donatione apostolicâ reservamus:

Decernentes irritum & inane, si secus de archidiaconatu & præbendâ prædictis, apostolicâ vel aliâ quavis auctoritate, à quoquam contigerit attemptari.

Non obstantibus aliquibus ejusdem ecclesiæ contrariis consuetudinibus, vel statutis, juramento, confirmatione sedis apostolicæ, sive quacunque firmitate aliâ roboratis. Aut si aliqui super provisione sibi faciendâ, de personatu vel dignitate in eadem ecclesiâ specialiter, aut in illis partibus.

generaliter, à sede apostolicâ vel legatis ejus litteras impetrârunt, quibus te in ipsius archidiaconatus assecutione volumus anteferrî: sed quoad alios personatus vel dignitates, nullum per hoc præjudicium generari: seu si venerabili fratri nostro . . . episcopo & dilectis filiis . . . decano & capitulo Saresburien' communiter vel divisim dictâ sede indultum existat, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minimè teneantur, & ad id compelli non possint; aut quod de personatibus vel dignitatibus, præbendis vel aliis beneficiis quibuscunque, ad collationem vel dispositionem suam spectantibus, nulli valeat provideri per litteras apostolicas, quæ de indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem; sive quilibet aliâ indulgentiâ dictæ sedis generali, vel speciali, cujuscunque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat vel differri, & de quâ in nostris litteris fieri debeat mentio specialis: seu quod aliâ beneficia cum curâ noscèris obtinere.

Volumus autem quòd, postquam archidiaconatum & præbendam prædictos fueris pacificè assecutus, & fructus perceperis ex eisdem, unum ex prædictis beneficiis quæ obtines, quod ex tunc vacare decernimus, omnino dimittas, & prout requirit onus archidiaconatus & præbendæ prædictorum, ad ordines te facias statutis temporibus promovendi, & personaliter resideas in ecclesiâ supradictâ.

Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ collationis, provisionis, reservationis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat' Bellicadri, v. idùs Junii, pontif' nostri, anno quarto.

Plumbeo sigillo à filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla ejusdem Papæ pro Antonio prædicto.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus . . . Bathoniensi & Roffensi episcopis, salutem & apostolicam benedictionem.

Placentes, &c. alia virtutum merita quibus dilectus filius Antonius Bek archidiaconus Dorsetiæ in ecclesiâ Sarisburien', clericus carissimi in CHRISTO, filii nostri . . . Regis Angliæ illustris, juvari dicitur, ac volentes ipsum propter hoc, &c. in prædictâ ecclesiâ tunc vacabat, apostolicâ sibi auctoritate contulimus, sibi que de ipsis etiam duximus providendum.

Si verò aliqua præbendâ tunc in præfatâ ecclesiâ non vacabat, præbendam, &c. nulli alii deberetur, conferendam eidem, donâtionem apostolicâ duximus reservandam.

Decernentes, &c. impetrârunt, quibus dictum Antonium in ipsius archidiaconatus, &c. seu quod alia beneficia cum cura noscitur obtinere. Volumus, &c. prædictos præfatus Antonius fuerit pacificè, &c. perceperit, &c. obtinet, &c. dimittat, &c. se faciat, &c. resideat in ecclesiâ supradictâ.

Quocirca fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus vos vel alter vestrum per vos, vel per alium, aut alios, eundem Antonium,

vel procuratorem suum ejus nomine, in corporalem possessionem prædicti archidiaconatus ac præbendæ, si qua tempore hujusmodi collationis nostræ vacabat in præfatâ ecclesiâ, inducat, & defendatis inductum, amotis quibuslibet detentoribus ab eisdem:

Si verò tunc temporis aliqua præbendâ non vacabat in ecclesiâ memoratâ, præbendam per nos taliter reservatam, quancitò eam vacari contigerit, prædicto Antonio, vel dicto procuratori pro eo conferre ac assignare curetis, inducentes ipsum in illius corporalem possessionem, & inductum etiam defendentes, ac facientes ipsum ad præbendam prædictam, postquam de illâ vacante sibi provisum fuerit, in nominatâ ecclesiâ in canonicur recipi & in fratrem:

Non obstantibus omnibus supradictis, seu si est aliquibus à præfatâ sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, quæ de indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem; contradictores auctoritate nostrâ, appellatione postpositâ, compescendo.

Dat' Bellicadri, &c.

Sub sigillo canabeo.

De terrâ & comitatu Aginen' Alhanoræ, matri Regis, liberandis.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Lib. A. f. 228. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MAGNIFICO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, DEI gratiâ, Regi Franciæ illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, salutem & sinceræ dilectionis semper augmentum,

Cum, celebri memorie, dominus Henricus Rex genitor noster, in redditione illarum mille & ducentarum marcarum annuarum, quam dilectus & fidelis noster Johannes de Britannia, filius & hæres Johannis dictæ Britanniæ, dicto patri nostro fecerat tempore, quo idem Rex pater noster eidem Johanni restituit comitatum Richemundie, pro terrâ, comitatu & reddito Aginensibus, concesserit karissime matri nostræ, Alhanoræ Regine Angliæ, illas mille & ducentas marcas percipiendas

ad totam vitam suam; ita quod, si terra & comitatus Agennensis, superstate ipsâ Reginâ matre nostrâ, acciderit, eam cum pertinentiis teneret ad totam vitam suam, & post decessum ejusdem Alhanoræ, ad ipsum Regem, patrem nostrum, & hæredes suos integrè reverteretur;

Nos concessionem illam in formâ prædictâ acceptamus, serenitatem vestram rogantes quod terram & comitatum Aginensem præfatæ Regine matri, nostræ deliberari faciatis, si placet, in formâ prædictâ, & hoc dominationi vestræ & omnibus, quorum interest, significamus.

In cuius rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Teste meipso, apud Westmonasterium, decimo tertio die Junii, anno regni nostri tertio.

De nullo parlamento cum Lewelino principe Walliæ, in loco non tuto, vel non debito, tenendo.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
*Claus. 3 Edw. I.
m. 11. d.
in Furr. Lond.*

REX dilectō & fideli suo Bogoni de Knowille, vicecomiti Salopiæ, & Staffordiæ, salutem.

Cum mandaverimus Lewelino, filio Griffini, principi Walliæ, quod sit coram nobis apud Cestriam ad faciendum nobis homagium & sacramentum fidelitatis, & alia, ad quæ nobis, ratione coronæ & regiæ dignitatis, est strictus;

Vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod circumspectè, & cautè, ac viriliter vos habeatis, & discretè, animosè, & prudenter vos geratis versus præfatum

Lewelinum; & in loco non tuto, vel non debito, nullum cum ipso teneatis parlamentum, nec ei offeratis, seu fieri faciatis emendas de transgressionibus, dicto Lewelino & suis factis, quousque prædictus Lewelinus & qui satisfecerint de dampnis, quæ fecerunt nobis & hominibus nostris partium illarum;

Et ita vos habeatis in præmissis, quod prudentiam vestram in hac parte merito commendare possimus.

Teste Rege, apud Westmon', xx. diè Junij.

Bulla Gregorii X. Papæ, de canonicatu & præbendâ Mathæo Caraculo provisiva.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
*Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.*

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Mathæo Caraculo, nepoti dilecti filii magistri Berardi de Neapoli, subdiaconi & notarii nostri, canonice ecclesiæ Saresbirien', salutem & apostolicam benedictionem.

Dilecti filii magistri Berardi de Neapoli, subdiaconi & notarii nostri, merita nos inducunt ut, personam suam specialis dilectionis brachiis complectentes, non solum ipsorum, verum etiam suos, ejus intuitu, dignâ honorificentâ & gratiosâ munificentâ prosequamur.

Proindè, siquidem cum dilectus filius Gerardus de Grandisono, electus Virdunen', canonicatum & præbendam, quos tunc in Sarisbirien' ecclesiâ obtinebat, liberè in nostris manibus resignarit, & per hoc prædicti canonicatus & præbendæ vacant ad præsens, ac plenè in nostrâ dispositione consistant.

Nos, volentes tibi, obtentu prædicti notarii, gratiam in hac parte facere specialem, canonicatum & præbendam, quos tunc in Sarisbirien' ecclesiâ obtinebat, liberè in nostris manibus resignarit, & per hoc prædicti canonicatus & præbendæ vacant ad præsens, ac plenè in nostrâ dispositione consistant.

Nos, volentes tibi, obtentu prædicti notarii, gratiam in hac parte facere specialem, canonicatum & præbendam, quos tunc in Sarisbirien' ecclesiâ obtinebat, liberè in nostris manibus resignarit, & per hoc prædicti canonicatus & præbendæ vacant ad præsens, ac plenè in nostrâ dispositione consistant.

Decernentes irritum & inane, si secus, de canonicatu & præbendâ prædictis, apostolicâ, vel aliâ quâvis auctoritate, à quoquam contingerit attemptari;

Non obstante si direximus in eadem ecclesiâ pro aliis scripta nostra,

seu si apostolicæ sedis, vel legatorum ejus, aut aliâ quâvis auctoritate, in eâ in canonicos aliqui sunt recepti, vel ut recipiantur, insistant; quibus te in ipsorum canonicatus & præbendæ assecutione volumus anteferi (sed quoad alios canonicatus & præbendas nullum per hoc præjudicium generari) seu si venerabili fratri nostro episcopo, & dilectis filiis decano & capitulo Saresbirien' communiter, vel divisim à dictâ sede indultum existat, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli non possint; aut quod de beneficiis vel præbendis, ad suam collationem spectantibus, nulli valeat provideri per litteras apostolicas, quæ de indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem; sive quilibet aliâ indulgentiâ dictæ sedis, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam, præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat vel differri: & de quâ in nostris litteris fieri debeat mentio specialis; sive aliquibus ecclesiæ prædictæ contrariis consuetudinibus vel statutis, juramento, confirmatione sedis prædictæ, sive quâcumque firmitate aliâ roboratis; aut si præsens non fuerit ad præstandum, de observandis hujusmodi statutis vel consuetudinibus, solitum munimentum; ad quod præstandum, quousque te illuc ire contingat, te volumus non teneri.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ collationis, provisionis, investituræ & constitutionis infringere, &c.

Dat' Bellicadri quinto id' Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubique coloris.

Alia Bulla ejusdem Papæ pro Mathæo Caraculo prædicto.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
*Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.*

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus . . . Winton' & . . . Bathonien' & Wellens' episcopis, ac dilecto filio magistro Raymundo de Nogeris, capellano nostro, salutem & apostolicam benedictionem.

Dilecti filii magistri Berardi de Neapoli, subdiaconi & notarii nostri, merita nos inducunt ut, personam suam specialis dilectionis brachiis complectentes, non solum ipsorum, verum etiam suos, ejus intuitu, dignâ honorificentâ & gratiosâ munificentâ prosequamur.

Proindè, siquidem cum dilectus filius Gerardus de Grandisono, electus Virdunen', canonicatum & præbendam, quos tunc in Saresbirien' ecclesiâ obtinebat, liberè in nostris manibus resignarit, & per hoc prædicti canonicatus & præbendæ vacant ad præsens, ac plenè in nostrâ dispositione consistant.

Nos, volentes dilecto filio Mathæo Caraculo, nepoti dicti magistri Berardi, canonice ecclesiæ Saresbirien', obtentu prædicti magistri Berardi, gratiam in hac parte facere specialem, canonicatum & præbendam præfatam, cum omnibus eorum juribus & pertinentiis, ac juris canonici plenitudine, apostolicâ sibi auctoritate contulimus, sibi que de illis providimus, & dilectum filium magistrum Ysibardum, notarium nostrum, investivimus, ejusdem Mathæi nomine, de eisdem:

Decernentes irritum & inanes, si secus de canonicatu & præbendâ prædictis, apostolicâ, vel aliâ quâvis auctoritate, à quoquam contingeret attemptari.

Non obstante si direximus in eadem ecclesiâ pro aliis scripta nostra; seu si, dictæ sedis, vel legatorum ejus, aut aliâ quâvis auctoritate, in eâ in canonicos aliqui recepti essent, vel ut reciperentur, instarent; quibus eundem Mathæum, in ipsorum canonicatus & præbendæ assecutione, anteferi volumus (sed quoad alios canonicatus & præbendas nullum per hoc præjudicium generari) seu si venerabili fratri nostro episcopo, & dilectis filiis decano & capitulo Saresbirien' communiter vel divisim

à dictâ sede indultum existeret, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime tenerentur, & ad id compelli non possent; aut quod de beneficiis vel præbendis, ad collationem suam spectantibus, nulli provideri valeret per litteras apostolicas, quæ de indulto hujusmodi plenam & expressam non facerent mentionem; sive quilibet aliâ indulgentiâ dictæ sedis, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existeret, per quam, nostris litteris non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeret aliquatenus vel differri, & de quâ in eisdem litteris fieri deberet mentio specialis; sive aliquibus ecclesiæ prædictæ contrariis consuetudinibus vel statutis, juramento, confirmatione sedis prædictæ, sive quâcumque firmitate aliâ roboratis; aut si dictus Mathæus præsens non fuerit ad præstandum, de observandis hujusmodi statutis vel consuetudinibus, solitum munimentum, ad quod præstandum, quousque ipsum illuc ire contingat, nolimus teneri eundem.

Quocirca discretionem vestrâ per apostolica scripta mandamus, quatinus vos, vel duo vestrum; aut unus ex vobis, per vos, vel per alium, aut alios, eundem Mathæum, vel alium, ejus nomine, in corporalem possessionem canonicatus & præbendæ, ac jurium, & pertinentiarum prædictorum, ammodo ab eis quolibet detentore, auctoritate nostrâ inductis, & defendatis inductum; facientes ipsum, vel alium pro eo, ad præbendam eandem, in dictâ ecclesiâ, in canonicum & in fratrem recipi, ac sibi de ipsorum canonicatus & præbendæ juribus, & proventibus, ac obventionibus universis, plenariè ac integrè responderi; non obstantibus omnibus supra dictis; aut si est aliquibus à præfatâ sede indultum quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, quæ de indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem; & constitutione de duabus dietis editâ in concilio generali; contradictores auctoritate nostrâ, appellatione postpositâ, compescendo.

Dat' Bellicadri, quinto id' Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla Gregorii X. Papæ, de matrimonio inter Isabellam de Valentia & Johannem de Hastings, gradu consanguinitatis non obstante, pro inimicitias sedandis, dispensando.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
*Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.*

GREGORIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri . . . archiepiscopo Cantuarien', salutem & apostolicam benedictionem.

Etsi conjunctio copulæ conjugalis in tertio & quarto consanguinitatis gradu sacris sit canonibus interdicta, apostolicæ tamen sedis circumspectio, rigorem nonnumquam mansuetudine temperans, super his providè dis-

pensat interdum, & quod negat juris severitas, de gratiâ pietatis indulget; maxime cum necessitas exigat, & causa rationabilis id exposcit.

Sanè carissimus in Christo filius noster, Rex Angliæ illustris, nobis significare curavit, quod (cum olim inter ipsum & claræ memoriæ, Henricum Regem Angliæ patrem ejus, ac suos ex parte unâ, & quondam nobilem virum Henricum de Astinges ac suos consanguineos & amicos ex alterâ, pro eo quod idem Henricus, tempore turbationis regni,

A. D. 1275. | An. 3 Edw. I.

Angliae, praedicti Henrico Regi hostiliter se opposuit, inimicitiae capitales exorta fuissent) idem Rex, ac dilectus filius nobilis vir Willielmus de Valentia, dominus de Pembrok, frater ejusdem Henrici Regis, necnon praedicti consanguinei & amici praefati Henrici, Johannem filium Henrici, & Ysabellam filiam Willielmi praedictorum, invicem sibi tertio & quarto consanguinitatis gradu conjunctos, pro sedandis inimicitis hujusmodi & pacis concordia reformanda, intendunt matrimonialiter copulare;

Quare pro parte dicti Regis fuit nobis humiliter supplicatum, ut, circa id, de oportuna dispensationis gratia providere misericorditer dignaremur; Attendentes igitur quod in talibus, nisi necessitas evidens urgeat, &

utilitas id suadeat, non est facile dispensandum, fraternitati tuae, de qua fiduciam in Domino gerimus plenior, per apostolica scripta mandamus, quatinus, consideratis diligenter, quae circa praemissa fuerint attendenda, cum Johanne ac Ysabella praedictis, siquidem praedicto Regno illam, ut praemissum est, pacis & concordiae utilitatem ex ipsorum conjugal copula provenire posse prospexeris (ob quam in tali casu absque scandalo valeret dispensari) auctoritate nostra dispenses, quod matrimonium ad invicem possint contrahere, impedimento hujusmodi non obstante.

Dat' Bellicadri, idus Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla Gregorii X. Papae, de tribus clericis Regis ad beneficia promovendis.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Bathonien' & Wellen' episcopo, ac dilecto filio archidiacono Dorsetiae, in ecclesia Saesbirien', salutem & apostolicam benedictionem.

Meruit devotionis sinceritas carissimi in Christo filii nostri, Edwardi Regis Angliae illustris, ut, ejus intuitu, clericos & familiares suos speciali prosequamur gratia & favore;

Hinc est quod nos, ipsius Regis supplicationibus inclinati, discretioni vestrae per apostolica scripta mandamus, quatinus tribus clericis ejusdem Regis ydoneis, quos ipse vobis duxerit nominandos, de totidem beneficiis ecclesiasticis, praebendalibus vel aliis, ad cujuscumque collationem spectantibus, cum cura vel sine cura, nulli alii de jure debitis, ita quod singulis clericis ipsis de singulis beneficiis provideatur (si in regno Angliae vacant ad praesens, vel quancito ad id se facultas obtulerit) per vos, vel per alium, seu alios providere curetis; inducentes eos, vel procuratores ipsorum, in corporalem possessionem eorum, & defendentes inductos.

Non obstante si aliqui super provisione, sibi faciendae de hujusmodi beneficiis, in illis partibus, nostras, vel praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, seu legatorum apostolicae sedis, generales vel speciales

litteras impetrarunt, quibus nolumus auctoritate presentium praedictum generari; sive si aliquibus a sede sit indultum eadem, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli; quodque interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras apostolicas, quae de indulto hujusmodi plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum non fecerint mentionem; seu quolibet alia indulgentia dictae sedis, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam, praesentibus non expressam, aut totaliter non insertam, effectus eorum impediri valeat vel differri; & de qua in nostris litteris fieri debeat mentio specialis; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

Volumus autem quod dicti clerici, si eis de beneficiis, curam animarum habentibus, provideri contigerit, ad ordines, quos eorum cura requirit, infra annum juxta constitutionis nostrae tenorem, se faciant statutis temporibus promoveri, & personaliter resideant in eisdem; alioquin hujusmodi provisio nullius penitus sit momenti.

Dat' Bellicadri, xiiii. kal' Aug', pontificatus nostri anno quarto.

Sub filo canabeo, sigillo avulso.

De equo a Rege dato ad duellum faciendum.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Pat. 3 Edw. I.
m. 14.
in Turr. Lond.

REX nobili viro & amico praedilecto Emerico Wechet, salutem.

Cum nuper vobis mandaverimus quod equum nostrum, quem vobis tradidimus custodiendum, dilecto consanguineo nostro Mauricio de Credomo liberaretis, qui quidem equus est adhuc in custodia vestra, & praefato consanguineo nostro nondum liberatus;

Et jam, certis de causis, velimus quod equus ille dilecto & fideli nostro,

Emerico de Rupe Canardi liberetur ad opus Willielmi de Rupe Canardi fratris sui, qui quoddam duellum in partibus Lemovicen' vadiavit, ad idem duellum super eodem equo faciendum;

Vobis mandamus quod equum illum praefato Emerico modis omnibus liberetis, & hoc nullatenus omittatis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Brehull, vicesimo octavo die Julii.

Pro Philippo comite Sabaudiae.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Pat. 3 Edw. I.
n. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Quia per computum, in garderoba nostra redditum, inter nos & attornatos Philippi comitis Sabaudiae, nobis constat, quod ille mille marcae, in quibus Thomas quondam comes Flandriae, frater praedicti Philippi, domino H. Regi patri nostro, per litteras suas patentes tenebatur ex mutuo, sibi per eundem patrem nostrum facta, eidem patri nostro in arreragiis feodi, quod

idem Thomas ad scaccarium praedicti patris nostri in vita sua percipere consuevit, allocantur;

Nos praedictum Philippum, necnon haeredes & executores praefati Thomae, de praefatis mille marcis tenore presentium, acquietamus.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Oxon', sexto die Augusti.

De discordiis inter barones & milites in Hibernia pacificandis.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.

Pat. 3 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus patribus, archiepiscopis & episcopis terrae Hiberniae, salutem.

Qualiter terra praedicta, per discordias & guerras, ibidem diu habitas, depauperata existit fide perpenditis oculata; unde, cum super hoc sumus, nec immerito, anxiam animo & turbati, & totis desideriis affectemus quod hujusmodi controversiae & guerrae pacificentur, & quod ad nostram quietem, ibidem pax & tranquillitas haberetur,

Vobis in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, mandamus, rogantes quatenus, de consilio justiciarum nostri terrae praedictae, & aliorum fidelium nostrorum partium illarum, taliter ad invicem provideatis, quod per divinum

adjutorium & vestram circumspectam discretionem, hujusmodi controversiae & guerrae pacificentur & sedentur; ac inter barones, milites, & alios de terra praedicta, unitas & mutua dilectio habeatur; & praefatis fidelibus nostris in praemissis, & aliis nos ibidem contingentibus, obtentu nostri, consilium & auxilium impendatis.

Teste Rege, apud Wodestok, xii. die Augusti.

Eodem modo mandatum est militibus, liberis hominibus, & omnibus aliis de terra Hiberniae; quod de consilio praedicti justiciarum, venerabilium patrum, Midden', Waterford', episcoporum, necnon & aliorum, &c. taliter provideant, &c.

de recipiendo nepotem Humfridi de Bohun com' Hereford, ad officium constabulariæ Angliæ exercend', ac ob senectutem parum idoneo.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
ib. A. f. 196. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ILLUSTRISSIMO viro, & domino suo reverentissimo, domino E. Dni gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ suus semper devotus H. de Bohun, comes Hereford', constabularius Angliæ, salutem, & paratum ad præcepta famulatum.

Quia ad officium constabulariæ deinceps nullo modo valeo intendere, ætate & inconvalescentiâ quamplurimum gravatus; idè dilectum nepotem meum & hæredem Humfridum de Bohun, loco mei assignavi ad officium prædictum exequendum; concedendo eidem

dictam constabulariam de dominatione vestrà tenendam cum omnibus pertinentiis:

Hinc est quod dominationi vestræ benignè supplico & devotè, quatinus dictum Humfridum ad officium prædictum, si placet, recipere dignemini.

In hujus rei testimonium litteras meas patentes nobilitati vestræ transmittito.

Dat' apud Wocheseye, xxx. die Augusti, anno regni Regis nostri tertio.

Valeat & vigeat dominatio vestra per tempora diuturna.

De mandato iterato principi Walliæ ad homagium & fidelitatem Regi præstanda.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 10.
in Turr. Lond.

REX Lewelino, filio Griffini, principi Walliæ, salutem.

Cum pluries vobis mandaverimus quod ad nos essetis apud Cestriam ad certum diem, ad faciendum nobis homagium & fidelitatem vestram nobis debita, vobis iteratò mandamus quod sitis coram nobis, apud Westmonasterium, à die sancti Michaelis proximo futura in tres septimanas, ad faciendum nobis homagium & fidelitatem nobis debita, & ad hoc vos tenore præsentium summonemus:

Et nichilominus per abbatem de Derhale, Thomam de Meynewarin, & Adam de Dutton, vel duos ipsorum, latores præsentium, vos super hoc præcepimus summoneri.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Cestriam, x. die Septembris.

Littera principis Walliæ directâ summo Pontifici, ne per curiam Romanam procedatur contra eum, durante guerrâ inter Angliam & Walliam.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Lib. A. f. 376. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino Gregorio, divina providentiâ, summo Pontifici, humilis suus & devotus L. princeps Walliæ, dominus Snoudon, devota pedum oscula beatorum.

Non sine magnâ necessitate vestræ sanctitati compellimur intimare, quod cum olim habitæ fuissent contentiones & discordiæ, ex quibus guerra orta fuit, & diu etiam habita inter excellentem virum dominum H. bonæ memoriæ, Regem Angliæ illustrem, ex parte unâ, & nos ex alterâ; tandem, auctoritate sedis apostolicæ interveniente, per venerabilem patrem dominum Ottobonum, sancti Adriani diaconum cardinalem, tunc ejusdem sedis in Angliâ legatum, guerra, contentiones, & discordiæ supradictæ, sopitæ fuerunt, in quâdam formâ pacis, initæ inter præfatum dominum Regem & successores suos ex parte unâ, & nos & successores nostros ex alterâ, juramento tam ipsius domini Regis, & domini Edwardi primogeniti sui, qui postea eidem successit in regno Angliæ, & adhuc idem regnum optinet, quam etiam nostro vallata; quæ quidem forma pacis per eundem dominum legatum in scriptis est redacta, & tam sigillo ipsius, quam sigillis prædictorum domini Regis & domini Edwardi, quam etiam nostro roborata, in quâ quidem formâ inter alia continentur, quod nos & successores nostri tenere debemus de ipso domino Rege & successoribus suis Walliæ principatum;

Ita quod omnes barones Walliæ, Wallenses, & nobis & hæredibus nostris terras suas in capite teneant, & homagia, ac fidelitatem nobis & successoribus nostris faciant, unico barone excepto, pro quibus nos & successores nostri tenemur facere homagium, & fidelitatem præfato domino Regi, & successoribus suis; continetur etiam ibidem, quod idem dominus Rex & successores sui non recipiant in terris suis aliquem adversarium, seu inimicum, vel fugitivum nostrum, seu successorum nostrorum, nec eos contra nos, & successores nostros manentebunt, seu juvabunt; quæ omnia in formâ pacis prædictæ, cujus tenorem lator præsentium sanctitati vestræ exhibere poterit, plenè continentur.

Ecce! pater sancte, præfatus dominus Edwardus, Rex Angliæ ad præsens illustris, quorundam baronum Wallensium terras, ad dominium nostrum spectantes, in quarum pacificâ possessione fuimus longo tempore post dictam formam pacis, sub dominio suo jam detinet; quemdam etiam baronum nostrum, qui per formam pacis supradictæ cum terris suis ad nos de jure spectare deberet, adhuc nobis non restituit, set in partem suam adhuc retinet. Alios etiam barones, de terrâ nostrâ fugitivos ac felones, qui machinati fuerunt in mortem nostram, in terrâ suâ receptat, juvat, & manenet, contra formam pacis supradictam, non obstante quod prædas in terris nostris ceperint, homicidia, incendia, commiserunt, & adhuc non cessant facere consimilia.

Et, licet litteras sanctitatis vestræ supplicatorias recepit, quod formam

pacis supradictam observet, quarum litterarum tenorem idem lator præsentium sanctitati vestræ poterit exhibere, tamen ob reverentiam earundem, usque adhuc tempora, nichil facere curavit.

Item, quod nobis periculosius est, vocat nos ad locum nobis minus tutum, inter capitales nostros inimicos, & maxime fugitivos, & felones supradictos, ad faciendum sibi homagium, & fidelitatem, ad quem locum nullo modo accedere possemus, sine corporis nostri periculo.

Et licet in præsentia suâ binæ propositæ fuissent excusationes super præmissis, tamen easdem admittere, seu locum tutum ad faciendum sibi homagium & fidelitatem nobis assignare rescusavit: quæ quidem parati sumus facere, in omni loco tuto, per ipsum nobis assignando, dum ipse articulos in præmissâ formâ pacis contentos observet: et quod transgressum fuerit contra articulos memoratos corrigat, & si quæ de illis, quæ ad nos spectare debent, defuerint, adimpleat.

Et quia non placuit eidem domino Regi accedere ad locum, ad quem nobis pateret tutus accessus, ut homagium sibi faceremus, supplicavimus eidem, quod mitteret ad nos aliquos de suis, qui fidelitatem à nobis reciperent, quousque provideretur nobis de loco tuto, in quo personaliter præfato domino Regi facere possemus homagium: quod penitus facere denegavit.

Et quia timemus, quod idem dominus Rex præmissa facit, ut occasionem querat divertendi à formâ pacis supradictæ, in totum non plus intelligentes expedire occurrere, quam post negotium vulnerantis remedium, ad pedes sanctitatis vestræ provoluti excellentiæ vestræ, omni quâ possumus devotione supplicamus, quatinus remedium, quod secundum Deum expedire videretur, si vestræ sederit voluntati, prædicto negotio apponi faciatis; partem à forma pacis supradictæ resilire volentem ad observationem ejusdem compellendo: attendentes, si vestræ sederit sanctitati, quanta pericula rebus & personis populorum Walensium & Anglorum imminere poterunt, si occasione formæ pacis supradictæ non observatæ, guerra & discordiæ, quod Deus avertat, ortæ fuerunt de novo.

Et quia constituti sumus in partibus à curiâ vestrà adèd remotis, quod non patet nobis accessus ad curiam vestram, nisi per capitales inimicos nostros, qui etiam maritima custodiunt, ne transitus per eadem nobis pateat ad curiam supradictam, quantacumque nobis gravaminis inferatur, sanctitati vestræ placeat, quod nullus, prædicant de nobis sinistra; seu contra dictam formam pacis aliquid nos egisse exaudiatur; nec aliquid contra nos exaudiatur, quousque per aliquem discretum & fidelem, cognitione præmissâ, partibus ad locum tutum vocatis, vobis ad plenum constiterit de negotio memorato. Conservet vos Altissimus ecclesiæ suæ per tempora longa.

Dat' apud Treschyn, tertio idûs Septembris, anno Domini M^oCC^oLXX^o quinto.

Rex ad Papam, de episcopis sancti Andreae & Glasguen' in custodia Regis Angliæ detentis.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Rot. Rom.
temp. Edw. I.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino G. divini providentiâ sacrosanctæ Romanæ ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, suus devotus filius Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Pater sanctissime, quia magister Willielmus de Lambertton Sancti Andreae, & Robertus Wycharde Glasguen' episcopi, quos jam tanquam inimicos & proditores nostros, contra nos hostiliter insurgentes, captivos in nostrâ custodia detinemus, adèd ante hæc tempora

erga nos se gesserunt proditoraliter & perversè, utpote qui fidelitatem & sacramenta sua pluries nobis præstita, non sunt veriti violare reatum perjurii pluribus vicibus notorie incurrendum, ac per ipsos, ipsorumque procuracionem & instigationem, pax & tranquillitas terræ nostræ Scotiæ sæpius jam commotæ fuerunt pariter & turbatæ, multisque ipsorum demeritis exigentibus erga nos reddiderunt taliter se indignos, quod pati non possumus, nec debemus, quod infra terram nostram Scotiæ prædictam, nec alibi infra potestatem nostram morentur, propter pericula quæ nobis & terræ nostræ Scotiæ supradictæ possent, per ipsorum machinationes sub-

A. D. 1275. An. 3 Edw. I.

dolas futuris temporibus, evenire. Et nos votis omnibus capiamus quod sancta ecclesia per bonas, honestas, & idoneas personas gubernetur, & etiam deserviat, eidem sanctitati vestræ devotâ precum instantiâ supplicamus, quatinus de prædicto episcopatu sancti Andree, caro & dilecto nobis magistro Willielmo Comyn, fratri nobilis viri comitis de Boghan, viro utique benè literato, bonæ vitæ, & conversationis honestæ, aptoque nostro iudicio, pro tali dignitate optinendâ, pro quo etiam aliâ vestræ supplicavimus sanctitati, & qui aliâ vice ad eundem episcopatum electus extitit, & per præfatum magistrum Willielmum, suosque complices, inimicos nostros, tunc impeditus; ac de episcopatu Glasgwen' supradicto, dilecto clerico nostro magistro Galfrido de Moubray, qui similiter est homo nobilis genere, ac honestus in conversatione, dignemini providere; per hos namque speramus firmiter, quod Deo & sanctæ ecclesiæ debeat benè & congruè deserviri, ac pax dictæ terræ Scotiæ feliciter confoveri, per ipsorum probitatem & constantiam, poterit & melius custodiri.

Super hiis igitur vestræ placeat beatitudini nobis vestram rescribere voluntatem, in hoc omnium negotium multum insidet cordi nostro per quod illudque ex causis præmissis, ac etiam pro eo quod personas,

pro quibus hanc requisitionem vestræ paternitati facimus, dilectione amplectimur speciali, in quantum possumus, desideramus favorabiliter exaudiri.

Ad hæc, pater sancte, cum nos aliâ vestram informavimus sanctitatem, super colloctione inceptâ de matrimonio inter Alianoram filiam karissimam, & filium nobilis viri quondam comitis Burgundiæ ac excellentis comitis Burgundiæ, & actualiter contrahendo, & in casu consimili per aliquos homines ante hæc tempora, ut bene nostis, fuerimus circumventi, vosque super negotio illo per dilectum clericum nostrum magistrum Thomam de Suthwerk curialiter responderitis, undè vobis ad gratiarum assurgimus actiones, eidem sanctitati vestræ supplicamus quatinus super dicto negotio, modis & viis congruis quibus vestræ sanctitati videbitur faciendum, velitis, si placet, taliter ordinare, quod nullatenus circumveniamur in prædicto negotio prout aliâ, ut prædicitur, nos esse recolimus circumventos.

In prosperitate Dominus vos conservet ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ per tempora feliciter diuturnâ.

Dat' apud Thirlewal, xx. die Septembris, per breve de privato sigillo.

De contentionibus inter mercatores Londonenses & mercatores Selandiæ.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Claus. 3 Edw. I.
m. 5. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Stephano de Penecestr' constabulario castrî Dovorriæ, salutem.

Quia, ex relatu fide dignorum, intelleximus, quod malefactores quamplurimi de partibus Selandiæ, cum quatuordecim cogis & amplius, occasione cujusdam contentionis, habitæ inter mercatores nostros Londonenses & mercatores Selandiæ, per mare vi & armis incedentes, mercatoribus nostris prædictis, & aliis de regno nostro insideant ad deprædationes super ipsos in mari faciendas, per quas dispendia & incommoda intollerabilia, quod absit, poterunt provenire, nisi eorum malitiis citius obvietur:

Vobis mandatus quod modis omnibus, quibus cautè poteritis, investigari faciatis super præmissis plenius veritatem, & barones nostros Quinque Portuum nostrorum super hoc præmuniri; & in propria personâ vestrâ barones nostros prædictos adeatis, cum eis super præmissis colloquium habituri, & inde de ipsorum consilio fieri faciatis quod vestra discretio magis viderit expedire.

Mitemus autem literas nostras de credentiâ baronibus nostris prædictis, ut vobis in hiis, quæ eis ex parte nostrâ dixeritis in præmissis, credant, & ea per effectum operis faciant adimpleri.

Teste Rege, apud Acheston, xxiii. die Septembris.

Littera à capitaneo in Lombardia antedicto, veniendo ad Regem pro cingulo militari.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Prefat.
hujusce operis

SACRÆ regie majestati, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanici, domino quam plurimum honorando, Jacobus Amarotus Lanzavegia, totus suus cum recommendatione seipsum.

Litteras magnitudinis & dominationis vestræ mihi missas vidi, & recepi animo tanquam de domino speciali.

Et de hoc, quod dominatio vestra sic benignè voluit mihi significare, quod, cum mihi placeret, ad potentiam vestram dirigens gressus meos, quod cingulum militiæ habere poteram; & quod similiter committam ducere poteram ob hanc causam, secundum metas & proprias facultates: It vestræ supplico toto posse flexis genibus, prout serviens debet facere domino speciali; ex nunc, usque tunc, quo mei oculi corporei majestatem vestram viderunt, sui omnimode supplicatus

magis cupiens vos personaliter revidere, quam aliquem dominum hujus mundi.

Et, Domino dante, cum expeditus ero à factis & negotiis domini Guillelmi, illustris marchionis Montisferati, cum quo sum pro capitaneo militum Alexandrinorum, qui ibi sunt: & factis servitiis ipsius domini marchionis, qui est capitaneus totius partis nostræ imperii Lombardiæ: & facta, curâ domini marchionis, quam citius, cum amicis imperii Lombardiæ, ad bonum erunt effectum mancipata; in brevi ad majestatem vestram cum committivâ decenti & justâ secundum facultates meas, prætermisissis omnibus, veniam, paratus nunc & tunc vestra præcepta integraliter observare.

Dat' in obsidione Orani, communitatis Mediolani, xv. Octobris.

Dors.—Sacræ regie majestati, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanici speciali.

Littera, per quam capitulum Agnen' ecclesiæ cathedralis in Vasconia, conqueritur Regi Franciæ, quod ballivi Regis Angliæ occupant bona ejusdem ecclesiæ.

A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Lib. B. f. 307. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO suo domino; & ecclesiæ brachio singulari, domino Philippo, Dei gratiâ, Regi Francorum, capitulum Aqnen' ecclesiæ cathedralis in Vascon', salutem cum debitâ reverentiâ & honore.

Non, sine gravi cordis amaritudine, dominationi vestræ cogimur intimare quod, præfatâ ecclesiâ nostrâ, jam ferè per triennium, pastoris regimine destitutâ, præpositi & ballivi senescalli Regis Angliæ, ibi pro tempore existentes, immò, quod est deterius, illorum garci, seu servientes bona episcopalia capituli, ac aliarum ecclesiarum de diocesi temporalia, pro suæ voluntatis arbitrio, diripiunt & consumunt; invadentes ecclesias & etiam infringentes, capientes clericos, & diversa enormia committentes, quæ non possemus per singula enarrare, contra libertates ecclesiasticas venientes, & sententias ecclesiæ totaliter contempnent.

Cum igitur dominus Amanenus de Pomeris, vicarius ejusdem ecclesiæ, sede

vacante, & nos ex dictis gravaminibus ad vestram duxerimus audientiam appellandum, & bona ipsa vestræ dominationis præsidio submittendum:

Majestati vestræ regie humiliter supplicamus quatinus eundem vicarium, quem ad prosequendum prædicta coram vestrâ regîâ majestate, procuratorem nostrum constituimus, favorabiliter in suis petitionibus audiat; & eas justè ad exauditionis gratiam admittatis; taliter, divino intuitu, circa hoc vos habentes, quod honor sanctæ matris ecclesiæ, vestro mediante subsidio, non valeat deperire, quia jam in nostris partibus princeps provinciarum quasi sita est sub tributo.

Benè & diù valeat vestra regia magestas.

In quorum testimonium sigillum nostrum præsentibus duximus apponendum.

Dat' Aquis, die Sabbati post festum beati Lucae evangelistæ, anno Domini M^oCC^oLXX^o quinto.

De procuratoribus ad recipiendum terram Agenensem.

A. D. 1275.—An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REGI Franciæ Rex Angliæ, salutem & sinceræ dilectionis affectum. Ad petendum & recipiendum, nomine nostro, seisnam terræ Agenensis, dilectos & fideles nostros Mauritium de Credonio, Ottonem de Grandisono, & Rogerum de Clifford, procuratores nostros, duximus constituendos.

Ratum habituri & firmum quicquid ipsi tres, vel duo ipsorum, quos præsentibus adessa contigerit, nomine nostro, fecerint in præmissis.

A.D. 1275. | An. 3 Edw. I.

*Pro Roberto comite de Bolognâ.*A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Cum, celebris memorie, dominus Henricus Rex, pater noster, intuitu obsequii nobilis viri Roberti comitis Bolognæ, patris nostri prædicti & nostri consanguinei, dicto patri nostro impensi, præfato comiti curialitates diversas facere promiserit; Nos, licet ad præmissa minimè teneamur, sibi facere gratiam specialem, concedimus ei quingentas marcas ster-

lingorum, percipiendas ad scaccarium nostrum; unam, videlicet, medietatem ad scaccarium nostrum Paschæ proximo futurum, & aliam medietatem ad scaccarium nostrum sancti Michaelis proximo sequens, de gratiâ nostrâ, supradictâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', v. die Novembris.

*Quod Rex Angliæ non posset personaliter cognitioni causæ, inter Robertum ducem Burgundiæ & Robertum comitem Nyvern', super ducatu prædicto interesse.*A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX Franciæ Rex Angliæ, salutem. Mandatum vestrum nuper recepimus, continens quod, ad instans parlementum vestrum, Omnium Sanctorum, videlicet in crastino quindene festivitatis beati Martini in hieme, cognitioni causæ, quæ vertitur in curiâ vestrâ inter nobiles viros Robertum ducem Burgundiæ ex unâ parte, & Robertum comitem Nyvernensem ac Yolendam uxorem ejus comitissam Nyvernensem ex alterâ, super ducatu Burgundiæ, ac pertinentiis, necnon processibus super hoc habendis, personaliter interessemus;

Verum quia, ob ardua regni nostri negotia, quæ habemus tractanda, ad illum diem vobis accedere non valeamus, dominationi vestræ supplicamus, quatinus absentiam nostram in hâc parte, si placet, habere velitis favorabiliter excusatam.

Dantes insuper dilectis & fidelibus nostris, Mauritio de Credomo, Ottoni de Grandisono, & Rogero de Clifford, ad hujusmodi excusationem rostram plenius faciendam, cum nostro mandato speciali, plenariam potestatem,

Teste Rege, apud Westmon', xi. die Novembris.

*Littera ab Adelheide ducissâ de Brunswich, super successu in Terra Sancta; super reditu & coronatione Regis congratulatoria; necnon pro pensione à patre Regis concessâ, petitoria.*A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

..... Regi Angliæ, A. DEI gratiâ, ducissa in Branswich, paratam ad ejus beneplacita voluntatem
.....
Congratulamur vestræ dilectionis magnificentiæ, quod successum vestrum in partibus transmarinis,
..... postmodum gloriose coronatum, quam coronam Dæus optimus in hoc sæculo taliter vos regere concedat coronari.
Præterea, necessitate cogente, vestræ pietati dirigimus nostras preces devotissime, cordi vestro proponere dignemini, quod, de vestro consilio & consensu, dominus Rex, pater vester piæ recordationis, dilecto marito nostro nos copulavit, quandam promittens summam pecuniæ, sicut patet in scriptis, super eo confectis, vestræ pietatis & bonitatis assensu accedente.
Hinc est quod vestram magnificentiam humiliter exoramus & devotè,

quatinus prædicto domino nostro aliquam summam nunc transmittere dignemini, piè circa ipsum & nos facientes.

Gravis enim cura sibi, in confectione præsentium, instabat quod multis indiget; propterea vestram excellentiam adeò devotè sollicitamus in præsentia.

Cum enim vestra bonitas fiduciam nobis repromittat, scire vos volumus quod, totiens nobis ab amicis dilecti domini, nostri ducis est impropertatum (sed verè non ab ipso) si vestræ magnificentiæ constaret, forsitan vestra regiâ pietas nobis condoleret; videlicet, quod adhuc nichil dilectus dominus noster sæpèdictus est consecutus.

Hoc rogamus, propter Dæum, ut vestræ memoriæ commendetis ex parte nostri.

Dors.—Domino suo inclito, Regi Angliæ, domino Edwardo.

*De comite Sabaudicæ, guerram faciente cum Rege Alemanniæ & pluribus aliis magnatibus.*A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO viro, & domino suo karissimo, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Acquitaniæ, Philippus, comes Sabaudicæ, salutem, & se semper paratum in omnibus ad sua beneplacita & mandata.
Cupientes de felici statu vestro, quem JESUS CHRISTUS suâ bonitate prosperum semper faciat & jocundum, bonos & certos rumores audire, frequentius mittimus ad vos nuncium nostrum, latorem præsentium; excellentiam vestram rogantes, quatenus per eundem nuncium de statu vestro & negotiorum vestrorum nos reddatis, si placeat, certiores; nam, quodcumque de felici statu vestro nobis prospera nunciatur, efficiamur lætiores.

Si quid autem est quod pro vobis velitis nos facturos, nobis intimetis, quoniam voluntatem vestram & beneplacitum grato animo facimus.

De nobis verò sciatis quod ad præsens in bono statu sumus, quantum ad corpus, divinâ gratiâ concedente; in guerrâ tamen sumus cum Rege Alemanniæ, & cum pluribus aliis magnatibus de partibus nostris;

Et licet dominus Papa nuncium suum specialem ad dominum Regem & ad nos miserit, pro pace inter nos reformandâ, qui ad hoc laboravit, & adhuc laborat; & vos etiam, vestri gratiâ, plurimum laboraveritis; nondum tamen aliquam pacem potuimus obtinere. Val'.

Dat' Aquian' in festo beati Martini.

*Littera Ludovici de Sabaudia Regi recommendatoria, pro Grimundo de Altivineis.*A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, karissimo domino suo, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Acquitaniæ, Ludovicus de Sabaudia, devotus consanguineus ejus, cum recommendatione, seipsum ad ejus mandatum in omnibus præparatum.

Dilectum in CHRISTO Grimundum clericum de Altivineis, de terrâ vestrâ Agenn' natum notabiliter, ut audivi, & eorum vestrorum domini Stephani Fertiel ac fratrum suorum cognatum,

ad partes istas cum religioso viro, fratre Guillo de Thonau, ordinis fratrum prædicatorum, pro conciliandâ pace inter dominum Regem Alemanniæ, & dominum comitem Sabaudicæ patrum meum, per summum Pontificem destinatum, qui, quantum novi, prudenter, diligenter, fideliter, & ut speratur, utiliter laboravit, gratiæ vestræ, quantum possum, carius recommendo; vestræ supplicans magestati quatenus præfatus clericus apud vestram benignitatem per se, vel per suum nuncium, secundum petitionem prædicti patris mei, preces istas & litteras sibi sentiat fructuosas.

A. D. 1275, 76. | An. 3, 4 Edw. I.

*Barones Xanton' & alii præstare Regi Franciæ juramentum recusant, quia in mandato non baronibus, sed militibus scribebatur expressè.*A. D. 1275.
An. 3 Edw. I.
Pat. 3 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.**R**EX universis baronibus suis, in Lemovicen' Cafurcen' Petragoricen' & Xanton' dioc' ultra Charentum constitutis, salutem.

Dilecto & fideli nostro magistro Bonetto de Sancto Quintino referente quod, cum idem Bonettus de mandato nostro requireret ut, sub certâ formâ, in litteris nostris per ipsum exhibitis, contentâ, præstaretis juramentum domino nostro Regi Franciæ ad requisitionem quorundem, quos ad id recipiendum duceret destinandos;

Vos, quia in prædictis litteris nostris non baronibus, set militibus scribebatur expressè, propositisque causis aliis minus sufficientibus, juramentum hujusmodi facere distulistis, in nostri non modicum præjudicium & jacturam:

Quocirca, intentionem nostram super hoc declarando volumus, & vobis

universis & singulis, iterato præcipientes, in mandato damus, quatenus, causis præmissis & aliis quibuscumque non obstantibus, juramentum prædictum secundum formam, in litteris nostris prædictis contentam, præstare nullatenus differatis:

Dantes eidem Bonetto nichilominus in mandatis, ut terras prædictorum baronum, militum, & aliorum subditorum nostrorum prædictarum dioc' qui juramentum hujusmodi præstare recusaverint requisiti, in manu nostrâ ponat, & ad usum nostrum teneri faciat, donec prædicto mandato paruerint, vel super hoc aliud duxerimus demandandum.

Scituri quod, si, ex dilatione juramenti hujusmodi, dampnum nos sustinere contigerit, ad vos volumus habere recursum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmf, decimo quinto die Novembris.

*De senescallo Vasconiæ, injustè bona ecclesiastica occupante.*A. D. 1275.
An. 4 Edw. I.
Lib. B. f. 270. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.**EXCELLENTISSIMO** sub domino ac plurimum reverendo, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, capitulum Aquen' ecclesiæ; necnon Sorduen', Deuilla, Arthosji & Cameocæ abbates; item monasterii Potonen' hospitalium Sancti Spiritus, Aqunen' & Baionen' priores, Aquen' dioc', salutem & fidelitatis constantiam cum servitio & honore.

Cum, senescallus vester Vasconiæ bona spiritalia & temporalia mense episcopalis, Aquen' ecclesiæ, nunc vacantis, occupaverit, & fecerit occupari in opprobrium libertatis ecclesiasticæ, ac dictæ ecclesiæ non modicum læsionem;

Dominationi vestræ in veritate asserimus, & in nostrorum animarum judicio perhibemus nos, usque ad hæc tempora vacationis præsentis, per

vos, aut prædecessores vestros, vel locum vestrum tenentes in Vasconia occupationem hujusmodi fieri non vidisse, nec etiam à nostris antiquioribus audivisse; set ipsi vacanti ecclesiæ deputabatur vicarius qui regebat ecclesiam, & eis bona, quousque esset ibi creatus episcopus, liberè colligebat.

Quapropter majestati vestræ regiæ supplicamus quatinus dictum dominum senescallum, & ballivos ipsius, per quos, & eorum nuncios, bona dictæ ecclesiæ nequiter dissipantur, ab occupatione prædictâ desistere faciatis; ita, quod ex hoc à Domino remunerari meritò debeatis, & per effectum verius Sanctæ Matris ecclesiæ auxiliator & filius approbari.

Ille vos promoveat, qui regibus dat salutem.

Dat' in septimanâ, ante nativitatem Domini, anno incarnationis ejusdem M^oCC^oLXX^o quinto.*De auxilio contra Saracenos Regi Castellæ præstando.*A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Pat. 4 Edw. I.
m. 34.
in Turr. Lond.**R**EX dilectis & fidelibus suis, majori & civibus suis Baionæ, salutem.

Quia intelleximus quod Saraceni se præparant ad veniendum hostiliter, cum magno exercitu, in terram karissimi sororii nostri, Regis Castellæ illustris, non solum in dampnum ipsius Regis, verum etiam in Christianitatis & aliorum Christianorum, partium illarum, grave periculum, & confusionem manifestam;

Vobis mandamus quod, ad requisitionem ipsius Regis & suorum, sumptibus suis, sitis eidem Regi in auxilium & consilium navigio vestro, & aliis, quibus meliùs sciveritis & poteritis, ad resistendum per mare Saracenis prædictis, ne terram dicti Regis, aut aliorum Christianorum, cum hujusmodi exercitu ingrediantur: tantum inde facientes, quod à Deo promergeri, & à nobis grates reportare possitis speciales.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Caneford, septimo die Januarii.

*Littera Alexandri Regis Scottorum super discordiis in Marchia, & nuntiis mittendis.*A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Prefat.
hujuse operis**M**AGNIFICO principi, & fratri suo karissimo, domino E. Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Alexander, eademi gratiâ, Rex Scottorum, salutem & sinceræ dilectionis affectum, cum augmento gloriæ & honoris.

De statu vestro, dominæ Reginæ sponsæ vestræ, sororis nostræ carissimæ, liberorumque vestrorum, bonos rumores continuè audire ac scire efficaci desiderio affectantes; excellentiæ vestræ duximus supplicandum, quatinus statum vestrum & eorum (utinam semper prosperum & jocundum!) nobis, ad majorem animi nostri recreationem, velitis frequentius significare.

Et, quia credimus vos, vice versâ, auditis ex statu nostro & liberorum nostrorum rumoribus prosperis, uberiozem in mente velle concipere lætiam;

Celsitudini vestræ, tenore præsentium duximus insinuandum, nos & ipsos, disponente Altissimo, optatâ hiis diebus perfrui sanitate.

Proponimus etiam, quamcitus poterimus commodè, post instans festum Paschæ proximò venturum, nuncios nostros sollemniter ad præsentiam serenitatis vestræ destinare, ut ea, quæ per ballivos vestros nuper acta fuerunt in marchia nostrâ, per quæ sentimus nos indebitè gravari, quod non credimus vestræ fraternitatis benivolentiam nobis velle, sicut accipimus, & experti sumus, vestri gratiâ, experientiâ frequenti, vivâ voce plenius exponant, & à vobis remedium optineant super eisdem.

Teste mispo, apud Castrum Puellarum, xxvi. die Martii, anno regni nostri xxx.

*De treugis quas Florentius comes Hollandiæ, contulit hominibus Angliæ.*A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Lib. B. f. 25. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.**D**ILECTISSIMO principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, ac universis præsentia visuris, Florentius, comes Hollandiæ, salutem, & sinceræ dilectionis affectum.

Tenore præsentium firmas treugas, & securum conductum conferimus universis hominibus & singulis terræ vestræ Angliæ, veniendi in terram nostram cum bonis suis;

morandî in eâ; mercandias suas & alia negotia licita, ibidem exercendi; ac securè redeundi, à die Paschæ, proximo instante post datam litterarum præsentium, ad biennium sequens, continuum & completum, pro nobis & nostris; dummodo similes literas conductis nobis & nostris conferatis.

Datum Dominicâ in Palmis, anno Domini millesimo ducesimo septuagesimo sexto.

Littera Regis Angliæ Innocentio V. Papæ gratulatoria, super promotione suâ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Bundela
Litterarum,
& Brevium,
in Turri. Lond.

SANCTISSIMO patri, ac domino charissimo, domino Innocentio, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, divinâ providentiâ, summo Pontifici, Edwardus, Rex Angliæ, &c. humilis ejus servus, ad beatorum pedum oscula se devotum.

Receptis nuper sanctitatis vestræ litteris, ex earum tenore præseni ex ore apostolicæ sanctitatis, ex [copiâ] & habundantiâ eximie dulcedinis distillasse; dum de sede magnitudinis vestræ ad me, humilem filium, atoma tantæ devotionis, perflante [os] meum austro vestræ benignitatis, effluxit eo quod in auribus nostris fuit & est vox salutationis apostolicæ, non solum mihi, sed & universali ecclesiæ, Regibus & regnis omnibus, gaudii magni materiam nunciatis.

Ipsè [enim] Rex Regum, & Dominus dominantium, suâ providentiâ, quæ in sui dispositione non fallitur, suo pretioso sanguine sanctam catholicam fundans ecclesiam, ne in eâ fides & clarum lumen tepesceret, aut tenebresceret, personam vestram, tanquam lampadem, oleo sacræ doctrinæ & conversationis sanctissimæ, omnique venustate refertam, in ejus lacunâ sublimiori constituit, ut igne divinæ charitatis accensa, non diutius lucernæ ipsius claritas, sub minoris statûs modio, celaretur abdita, sed, ut luceat omnibus qui in domo sunt, poneretur super candelabrum luminata.

De cujus sublimatione, quam fecisse firmiter creditur ille, qui facit mirabilia magna solus, si non absque terrore miremini, non est mirum: tamen quia per ipsius electionis vestræ seriem, quam mihi tam lucidè vestra sanctitas dignata est intimare, ipsum Dominum in vobis [operare] apparet lucidius, non timendum creditur quin perficiat, qui sic cepit; nec est, vel leviter, suspicandum, quin operi manuum suarum dexteram porriget ille qui [laboravit in] dictæ electionis processu, in quo fratrum absentia, satisque longa distantia difficultatem non modicam, communi hominum judicio, minibatur; ipso eorum corda efficaciter tangente, & lumen accendente sensibus, qui olim, super discipulos in igneis linguis

apparens exterius, fecit interius corda flammantia; qui, [cum essetis] in eodem loco pariter congregati, vos cum fratribus vestris (quibus id status suarum personarum intulit) adunavit corporibus, & cordibus connovit; ipsi siquidem, propter hæc & alia mirabilia sua, benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio specialis, honor, virtus, & fortitudo in sæcula sæculorum, qui vos Pontificem, ex hominibus assumptum, apud Deum, pro hominibus, super homines constituit, & super Syon, Montis Sancti ejus, apicem sublimavit.

Super eo, nimirum, quòd vestræ sanctitatis lingua suis non adhæsit faucibus, quin potius in suæ letitiæ principio Jerusalem præponeret, graves ipsius calamitatis ærumnas, non absque compassionis aculeis, interius corde meditans, & verbis affectuosissimis proponens exterius, cordis compassione afficior, & affectus exulto.

Hinc, ejusdem Terræ Sanctæ, quam Dominus noster JESUS CHRISTUS sanguine consecravit, miseris & ærumnas [unâ cum desiderio vero] vestræ bonæ voluntatis & affectionis circa liberationem ipsius [terræ] attendens, speramus firmiter quod, cum tam bonum opus vobis in voluntate sit, ex divino adjutorio erit, in perfectione votivâ.

Ad subveniendum autem illi, pro meæ parvitatibus viribus, vestra profectò dulcis excitatio, me commovens, solito amplius animavit; & desiderium meum, circa ipsius subsidium aliquando versatum, ex mellilibus vestræ sanctitatis eloquiis, quæ meis & omnium fidelium faucibus quam dulcia sunt, quotidianum suscepit incrementum; maxime, cum vestræ super-excellentis dignationis tanto studiosius continuus & efficacibus sit gratiarum actionibus prosequenda, quanto apostolica cedrus alta Libani in salutationis, & suæ charitatis sinus apertionis meæ parvitatibus ysope se inclinans, ac deferre proponens eidem, ad suæ largitatis gremium me invitât recurrere, non absque spe promovendorum mei regiminis commo-dorum.

Cui, quia ad modicum regratiari non sufficio, ad pedes sanctitatis ipsius, cordis mei affectum provolvens, hujusmodi gratias refero, quantas possum.

De conspiratione contra Lewelinum principem Walliæ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Lib. A. fol. 385.
in Thesaur. Cur.
& Recept. Scacc.

VENERABILI in CHRISTO patri ac domino R. DEI gratiâ, Cantuariensi archiepiscopo, ac totius Angliæ primati, sui devoti filii decanus, & capitulum Bangor, salutem, & tam debitam, quam devotam, cum omni honore, reverentiam.

Quia nostram lædi credimus conscientiam, si conniventibus oculis suggerere falsitatem, vel veritatem eximere, quantum in nobis est, sineremus, ea, quæ scimus, vel vidimus, seu à fide dignis didicimus, subticendo;

Quamobrem ducti & moti, presentibus literis vestræ paternitati significamus, quod nobiles viri Griffinus, filius Wenwewyn, & Owenus filius suus primogenitus, tunc vassalli domini Lewelini illustris principis Walliæ, conspirationem quandam fecerunt, cum nobili viro domino David, præfati principis fratre, sicut ac tunc vassallo, ad procurandam exheredationem & mortem principis memorati, prout possent; præfatum David sibi facientes capitaneum, ac obligantes se mutuo juvare, usque ad dictæ conspirationis consummationem.

Prædictus etiam David, ad majorem dictæ conspirationis firmitatem, filiam suam primogenitam præfato Oweno concessit in sponsam, promittens eidem, ultra paternam hereditatem, terras de Kedeweng, & de Kery, pertinentes ad tenementum, seu patrimonium principis memorati.

Post dictam autem conspirationem, præfati David & Owenus, antequam dicta eorum conspiratio fuerat publicata, mortem præfati principis machinare disposuerunt; videlicet, quòd dictus David, cum suis, moraretur in comitivâ præfati principis usque ad festum Purificationis beate Virginis, proximo tunc venturum, & dictus Owenus interim procuraret ducere plures equites armatos de nocte, usque ad curiam prænominati principis, in dicto Purificationis festo, qui dictum principem, præfato David ductum eis præbente, si DEUS permisisset, in camerâ suâ invaderent & occiderent.

Set propter procellas & tempestates, ac nimium inundationes & nebulas, dicto tempore perdurantes, dictus Owenus & socii sui, ad dictum scelus perpetrandum parati, & adinvicem adunati, suum intentionem non poterunt effectui mancipare.

Et, cum hoc ad præfati principis notitiam, per quosdam suos fideles, qui dictam conspirationem sibi denudaverant, pervenissent, idem princeps evocare fecit dictum David, qui tunc suâ intentione frustratus, ab eo decesserat, ut apud Rodelauum ad diem certum coram eo compareret, se super dictâ conspiratione purgaturus, qui, nisi in securo conductu, noluit ad locum accedere memoratum.

Et, postquam in conductu securo venerat ibidem, & à principis consilio fuerat inrepatum, alium diem acceptavit apud Danvaar in Pendinn, ad respondendum præcisè super sibi impositis ex parte principis memorati.

Ad quem diem, nec venit, nec pro se misit, set, diem istum anticipans, cum armatâ suorum multitudine, terras & tenementa sua delinquens in Wallia, tanquam profugus, se transtulit ad adversarios dicti principis, sine morâ, transgressiones & depraedationes non modicas in terris dicti principis per suos faciens postmodum & exercens, contra fidelitatem, homagium, & juramentum venire non abhorrens.

Post hæc, præfatus Owenus in comitivâ dicti principis existens, hæsitans ne probarentur contra eum, recognovit, in præsentia domini episcopi Bangor & quorundam nostrum, & religiosorum virorum, ac plurium aliorum fidedignorum, non vi nec metu ductus, set sanus & mentis suæ

compos, præmissa totaliter esse vera; adiciens dictam conspirationem, conspirationes, & obligationes omnes, inter ipsos initas, & in cartis fore redactas, sigillis conspiratorum signatas, quas mater sua secum in quadam cistâ suâ conservabat apud castrum de Pola: qui, post plurima principi per ordinem fuissent exposita, proborum consilio ductus, misit quinque viros nobiles, & fideles suos nuncios ad præfatum Griffinum, qui dictum suum, suorum, & complicitum propositum, & conspirationem, ac obligationes sibi declararent, & exponerent, ac inducerent eundem amabiliter ut se domino suo principi super præmissis reconciliaret, purgando, vel aliter misericordiam obtinendo, si dictum facinus perpetraverat.

Qui, cum dictum Griffinum in castro suo de Pola reperissent, sibi negotium suum declaraverunt; ac, eo declarato, ad magnam ejus instantiam & rogatum, cum ipso pernoctârunt in castro memorato, dicto Griffinus promittente eis, pro certo, quod in crastino vellet, unâ cum ipsis, prænominatam adire principem, in remotissimis partibus Walliæ tunc agentem, ut se purgaret penitus de præmissis.

Et cum, ejus promissioni credentes ibidem pernoctassent, idem Griffinus, salutis suæ immemor, propriæ juramenti transgressor, ab homagio & fidelitate sæpediti domini sui discedens, ac de occulto traditore se faciens manifestum, feloniam addens felonie, fraudemque fraudi connectens, prædictos quinque viros nobiles, nuncios principis, in obscuro distringens, ergastulo diro castrum mancipavit, ac prædictum castrum suum viris bellicosus plus centum munivit, ac armis, & victualibus, unâ cum cæteris, quæ ad castrum munitionem & defensionem pertinent, ordinavit; guerræ vexillis in majori turre levatis, domibusque de foris astantibus circumquaque combustis, sicut moris est guerrantium, & ipsemet Griffinus, cum uxore, & liberis, ac reliquâ parte suæ familie, & bonis suis de nocte se transtulit, ut profugus, ad adversarios principis memorati; rapinas, furta, depraedationes, hominum captiones, incendia, & homicidia, per suos in terris dicti principis postmodum, in animæ suæ detrimentum, sæpius faciens, & exercens.

Et, licet prædictus princeps per religiosos viros, dominum abbatem de Kemer, & ejusdem loci priorem Cisterciensis ordinis, Bangor diocesis, dictum Griffinum admonisset (quoniam secularibus personis tutus ad eum non patebat accessus) ut ad unitatem & fidelitatem suam reveniret, promittens eidem Griffinus per eosdem misericordiam de patris.

Idem tamen Griffinus, aspidis more, dictos nuncios non curavit exaudire, set indurato animo, mala malis accumulans, ad mandatum dicti David, qui tunc Salopshurix, de novo conspiratus, & juratus insimul cum eodem morabatur, & adhuc in suâ pertinaciâ perseverat.

Ad hæc evidentiâ, facti, & publica fama, per totam Walliam convolvans, quæ nullâ tergiversatione potest celari, dictam conspirationem & scelus comprobant memoratum, sicut scire poteritis per dominum episcopum Bangorensem, & alios religiosos viros de Wallia fidedignos, qui diffusionem super præmissis vobis dicere poterunt veritatem, si eos duxeritis inquirendos.

Placeat igitur paternitati vestræ, ut ad falsam dictorum felonum suggestionem, qui omnes suas conventiones, fidelitates & homagia, versus memoratum innocentem principem infregerunt, animus vester non inclinetur ad condemnationem; set quos culpa ligat, feriat & pœna.

Valeat vestra paternitas bene & diu.
Datum Bangor anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo sexto, die Sabati proximâ post clausum Pascha.

A. D. 1276. | An. 4 Edw. I.

De favore Regum Angliæ in archiepiscopos Coloniae continuando.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

EXCELLENTI domino E. Regi Angliæ Siff, DEI gratiâ, sanctæ Coloniensis ecclesie archiepiscopus, sacri imperii per Ytaliâ archicancellarii, cum devotione qualibet, suæ possibilitatis obsequium semper promptum. Ad instar, bonæ memoriæ, nostrorum prædecessorum, qui nobis ac progenitoribus vestris, Anglorum Regibus inclitis, familiares semper extiterunt, vobis cupientes summo desiderio complacere: &, ut favor vester in nobis & ecclesiâ nostrâ Coloniensi firmius solidetur, excellentiæ vestræ offerimus nos & nostra: ad

quod insignia multarum virtutum, quæ florent in vobis, etiam nos inducunt; Placeat igitur serenitati vestræ nobis præcipere ad quæcumque; quia vestris beneplacitis semper volumus obedire. Super quâ vestra serenitas credat Winemars de Gyneich, nostro consanguineo, presentium exhibitori. Dat' Aquisgrani, vi. kal' Maii.

Dors—Domino Regi Angliæ.

Litteræ Magni, Regis Norwegiæ, de tribus girofalconibus & aliis Regi Angliæ præstandis.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
An. 4 Edw. I.
in Turr. Lond.

PRECLARO principi, ac dilecto in CHRISTO fratri, Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, Magnus, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem in eo qui Regibus dat salutem. Salutare regalis excellentiæ litteras suscepimus, in quibus & vestri status prosperitatem, & regni vestri prosperos successus intimâstis; quibus nos ex animo congratulamur, hoc optantes, ut Rex Regum & Dominus dominancium, prospera vestra, vestri regni prosperos successus continuare dignetur felicibus incrementis; significantes nichilominus nostrum nostrique regni prosperum statum, illo qui omnia disponit, suaviter disponente. Verum quia in primordio progenitorum nostrorum, non solum inter eos set etiam inter eorum regna, pax & concordia, ac fidelis amicitia dignoscitur perstitisse; nos in signum renovacionis concordie, & mutue pacis, & amicitie, militem nostrum dominum Yvonem dirigimus, simul cum eo transmittentes ea que vobis grata estimamus & accepta; scilicet tres albos girofalcones elegantioris generis; octo griseos, qualia avium genera in vestris partibus, ut intelleximus, vix habentur.

Item transmittimus ciphum unum argenteum, viginti tymbrias mustelinarum, sive albarum pellium electarum. Item que delectat quinque pro loco & tempore in laudem Creatoris, cetæ grandia creata admirari & de eorum admirabili creacione & granditate facere mencionem: caput cetinum integrum cum dentibus transmittimus, ut etiam esse possit ad deductionem regalis excellentiæ, cum sit ad laudem mirifici Creatoris. Hujus belluæ naturam admirabilem, cum requisitus fuerit, lator presentium explicabit, simul cum jam dictis; vestram excellentiam duximus commoneandam; quatinus nobis securè sicut fratri, intimare velitis que vestro grata sunt beneplacito & honori. Scientes nos ad hec velle semper benivolos inveniri.

Scripta Berg, anno Domini M^oC^oLxx sexto, sexto idus Maii, anno regni nostri terciodecimo.

In eternum benè valeat vestra excellencia, & regni vestri prosperitas inperpetuum in Domino dirigatur.

Littera Alexandri Regis Scottorum de nunciis benevolè recipiendis.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

EXCELLENTISSIMO principi, & fratri suo karissimo, domino E. DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domiño Hiberniæ & duci Aquitaniæ, Alexander, eadem gratiâ, Rex Scotiæ, salutem, cum gloriâ & honore, & sinceræ dilectionis continuum incrementum. Sciat vestra serenitas amabilis, nos, & liberos nostros bonâ, his diebus, corporis sanitate gaudere, Altissimo annuente; quod de vobis, dominâ Reginâ, sponsâ vestrâ, sore nostrâ dilectissimâ, pro certo scire corditer affectamus. Mansuetudini vestræ affectuosè supplicantes, quatinus negotia nostra,

pro quibus nuncios nostros modò, sicut aliàs, ad curiam vestræ magnificentie transmittimus, auribus æquitatis & benivolentiæ dignemini exaudire. Non permittentes, si placet, sicut nobis sæpius litteratoriè, vestri gratiâ, scripsistis, quod libertatibus nostris, per aliquos de vestris, in aliquo, indebitè derogeretur. Statum vestrum, dominæ Reginæ, consortis vestræ, liberorumque vestrorum (utinam semper prosperum & jucundum!) nobis, ad augmentum lætitiæ nostræ, velitis, si placet, frequentius significare. Teste meipso, apud Seleck, vicesimo quinto die Maii, anno regni nostri tricesimo.

De contentione inter Regem Angliæ & vicecomitem Frunciaci, Philippo Regi Franciæ submissâ.

A. D. 1276.—An. 4 Edw. I.
Rot. Vascon. 4 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Sciatis quod, cum contentio jam diu mota sit in curiâ nobilissimi principis domini nostri, domini Philippi Regis Franciæ illustris, inter Reymundum dictum vicecomitem Frunciaci, & nos, de castrò Frunciaci, quod idem Reymundus a nobis exigit in curiâ predictâ; Nos, super contentione illâ, supposuimus nos ordinationi predicti domini nostri Regis; protestantes quod, quicquid idem dominus noster Rex inde duxerit ordinandum, ratum habebimus & acceptum. In cuius, &c.

Teste Rege, apud Westm', quinto die Junii.

Obligatio Garsionis de Marchia, quod fidelitèr domino Regi Angliæ adhærebit.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Lib. B. fol. 164.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS, ad quos præsentis litteræ pervenerint, Garsio de Marchia, salutem in Domino. Noveritis quod, cum inclitus princeps, dominus meus, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, terras & tenementa mea dudum in manum suam capta, pro eo quod quibusdam rebellibus suis terræ Vasconie dudum adhæs, mihi de gratiâ suâ restituerit; Protestor, & bonâ fide promitto, fidelitati ipsius domini mei Regis de

cæterò constanter adhære, & terras, & tenementa mea predicta præfato domino meo ad voluntatem suam restituere; sub conditione tamen quâ fui tempore restitutionis eorundem terrarum & tenementorum michi factæ; dum tamen conditiones illas non forisfaciam. Et, ad hæc fidelitèr observanda, obligo me per præsentis.

Dat' apud London', die Lunæ in crastino Trinitatis, anno regni præfati domini nostri Régis quarto.

Littera Alberti ducis de Brunswich, super discordiâ inter Londnienses & Bremenses terminandâ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

SERENISSIMO domino Edwardo, inclito Anglorum Regi, consanguineo suo dilecto, Dei gratiâ, Alb' dux de Brunsw' cum sincerâ dilectione, obsequium semper promptum.

Consuetâ benignitas, & specialis affectus, quem nobis in nostris exhibere hactenus curavistis, suadet nobis, ut pro nostris familiaribus apud sinceritatem vestram promovendis, preces porrigere audacter debemus; quia præteritorum exhibitio facit fiduciam de futuris.

Dilectionem vestram requirimus obnixè & rogamus, quatenus dilectis nobis, civibus Bremensibus, in Angliam proficisci volentibus, securitatem, quâ prægenitorum vestrorum temporibus gaudere dinoscebantur, per regni vestri terminos, indulgere, & discordiâ occasionem, quam cives vestri Lundenses contra eosdem Bremenses habere se asserunt, tollere dignemini, nostri causâ, radicitus & sopire.

Si tamen excessus, vel causarum qualitas, super quibus Bremenses incusantur, probabilis in aliquâ quantitate pergrandis censeatur; extunc petimus quatenus, interposito serenitatis vestræ edicto, dictos Lundenses inducere cum effectu disponatis, ut, contenti justitiâ, quam civitates discordantes facere mutuo, compositionis nomine, consueverunt, justa placita à Bremensibus non recusent.

In hoc nobis officium exhibere videmini apud vos & vestros specialiter promerendum.

Super hiis petimus vestras nobis patentes literas destinari.

Dat' Verde in crastino Primi & Feliciani martyrum.

Dors.—Serenissimo domino Edwardo, inclito Anglorum Regi.

Ejusdem ducis littera pro salvo conducto.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

SERENISSIMO domino Edwardo, inclito Anglorum Regi, consanguineo suo dilecto, Dei gratiâ, Alb' dux de Brunsw' cum sincero affectu, promptam in obsequendis omnibus voluntatem.

Non ambigimus quin preces nostras, quibus serium apponimus, ad exauditionis januam intrmittere debeatis. Serenitati igitur vestræ (de quâ fidem gerimus inconcussam) præsentium exhibitorem, famulum Johannis dicti Nakevedele, civis Bremensis, creditoris nostri dilecti, recommendamus.

Rogantes attentè, quatenus ipsum regali sic patrocinio dignemini, nostri

causâ insignire, ut, per regni vestri terminos (salvis rebus & mercandiis educendis) securâ gaudeat libertate: donantes eidem patentes literas, majestatis vestræ karactere roboratas, ad cautelam super eo.

Hoc intendimus apud vos nostris obsequiis specialiter promereri; quicquid enim permittere sibi & favoris impendere curaveritis, in hoc casu nobis reputabimus factum esse.

Dat' in crastino Primi & Feliciani martyrum.

Dors.—Serenissimo domino Edwardo, inclito Anglorum Regi.

De facto querelâ inter Londnienses & Bremenses.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

SERENISSIMO domino & principi glorioso, Edwardo Regi Angliæ, judex, consules, totumque commune civitatis Bremensis, quicquid poterunt obsequii & honoris. Vestræ præcellentî nobilitati, non sine gravi dolore, duximus exponendum, quod major & burgenses vestri Lundenses prohibuerunt, jam quatuordecim annis, nostros cives visitare terminos vestri regni cum securitate, hæc de causâ.

Quidam noster concivis, nomine Hermanus dictus de Brema, servivit, more famuli, domino Anuldo filio domini Thetnari, burgensi vestro Lundensi, & extitit in Angliâ, ut hospes serviens & alienus, tempore illo quo Lundenses incurrerant crimen lesæ majestatis, se irreverenter opponendo vobis; pro quo humiliati, vestræ magnificentiæ cum emendâ satisfecerunt:

Qui, quia exactionem taxationis, quam solvendam ab ipso statuerant, non persolvit, utpote hospes & alienus, recedens de regno vestro, prius dimidio anno, antequam talis taxatio communiter fuisset initiata, talem

taxationem indebitam à nostris burgensibus literis comminatoriis requisiverunt.

Undè cum coram Altissimo innocentie puritas nos excuset in tali causâ, & vos innocentiam & justitiam diligatis super aurum & thopazion, ut fama docet;

Reverentiæ vestræ devotæ supplicamus quatinus, intuitu justitiæ, & nostræ intercessionis, vestro edicto regio, tam atrocem injuriam revocetis; præcipiendo Lundensibus ut justitiâ, quæ inter civitates discordantes, ratione reconciliationis, exhiberi solet, sint contenti (quam sæpius exhibitam ab eodem Hermano, dum vixit, recusaverunt; & quam hæredes ipsius parati sunt adhuc ipsis exhibere) pro eo quod hæres præscriptam exactiorem dare non tenebatur

Præterea, quod super tali injuriâ vobis plures literas destinavimus; quæ tamen dolosè sunt suppressæ.

Dors.—Serenissimo Regi Angliæ.

De serjanciâ capellæ Regis, & de officio spigurnellorum Regi Angliæ dimissis à Joh' de Bohun & Johanna, uxore suâ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Claus. 4 Edw. I.
a tergo.
in Furr. Lond.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, Johannes de Bohun miles, filius quondam domini Franconis de Bohun, & Johanna uxor ejusdem Johannis, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra nos dimisisse & concessisse magnifico principi domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino nostro, serjanciam nostram capelle ipsius nostri Regis, & officium spigurnellorum ad nos spectans, que de ipso tenuimus in capite: hæbendum & tenendum eidem domino nostro Regi, & heredibus suis à festo purificationis beate Marie usque in duos annos proximo sequentes, completos, cum omnibus exitibus, proficuis, libertatibus, & consuetudinibus qualitercumque & quibuscumque locis, ad dicta officia spectantibus: salvis nobis & heredibus nostris omnibus terris & tenementis nostris que spectant ad serjanciam predictam, & eciam terris & tenementis cum pertinentiis, si que pertineant ad officium predictum.

Pro hæc autem concessione & tradicione, solvit nobis predictus dominus

noster Rex centum marcas pre manibus; ita quod si dominus noster Rex emere voluerit serjanciam & officium in formâ indè prelocutâ, tunc dictus Rex ea habeat & teneat in eadem formâ, & nobis pro eisdem serjanciâ & officio satisfaciât juxta formam illam. Et nos & heredes nostri predictas dimissionem & concessionem prefato domino Regi & heredibus suis, usque ad finem termini predicti, contra omnes gentes warrantizabimus & defendemus: & conventionem predictam pro nobis & heredibus observabimus bonâ fide. Et ad majorem hujus rei securitatem, obligamus nos, & heredes, & assignatos nostros, & omnia bona nostra quorumcumque locorum ad observationem premissorum. Et premissa in cancellariâ ejusdem domini nostri Regis recognovimus, & in rotulis cancellarie ejusdem domini nostri Regis fecimus irrotulari.

In cujus rei testimonium presenti scripto sigilla nostra apposuimus.

Dat' London', die beate Marie Magdalene, anno regni predicti domini Regis quarto.

Bulla Johannis XX. Papæ, quæ continet notificationem promotionis suæ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHANNES episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Qui æternæ legis imperio summa regit, etiam extrema non deserit; sed cum æqualiter sit illi cura de omnibus, cœlum terramque regens, subter omnes cœlos ipse considerat, & super terræ terminos lumen ejus;

Suam autem Jerusalem, sacrosanciam videlicet & catholicam ecclesiam,

quæ non saxorum molibus, sed muris virtutibus ædificatur, ut civitas in eorum sublimitate conscendens, singulariter & mirabiliter, neq. minus misericorditer, de suo habitaculo preparato respexit.

Hanc etiam petram CHRISTUS admirabili & ineffabili dispositione stabilens, super seipsum ædificavit eandem, sequè vivum constituit angularis lapidem firmamenti, ad evidentioris roboris firmitatem in sanctis patribus, catholica doctrinæ verticibus, alia ei fundamenta subternens, ut in montibus fundata sanctissimis, & si experiretur interdum concutientium in-

A. D. 1276. | An. 4 Edw. I.

petus, nullius tamen vereretur ruinæ dispendium, sed adversus eam nec portæ inferi prævalerent, & virtutum elevata culminibus, nequaquam sub medio lateat, sed illarum evidentiâ pateat cunctis in salutis exemplum.

In eo etiam idem pius & misericors Dominus, eandem ecclesiam specialis respexit benignitatis intuitu, & direxit.

Quamquam enim ipse ubique præsens, & eadem ejus in omnibus cura regiminis æquè cuncta regat; cuncta disponat, & ita impendatur in magnis, quod non præpediatur à parvis, nichilominus tamen ex singulari amoris privilegio, eidem ecclesie, suum cui claves exercendas tradidit, cui oves pascendas credidit, qui stans in speculâ, ei assidue directionis presentaneæ diligentiam exhiberet, vicarium deputavit, onus ex humano defectu importabile, divinâ tamen Omnipotentia levigabile portaturum.

Hujus oneris molem immensam debilitati nostræ, fratrum nostrorum ministerio, hiis diebus imposuit superni consilii dispositio, seu fortè permisso nobis in mirum terribilis & stupenda.

Siquidem felices recordationis Adriano Papâ, prædecessore nostro, post promotionem suam ad summi apostolatus apicem, brevi dierum numero vitæ suæ tempora consumante, post exhibita eidem in solemnibus exequiis debita humanitatis obsequia, nos & iidem fratres in episcopali palatio Viterbien' convenimus, electioni substituendi Pontificis, juxta necessitatem instantiam, & fervens nostrum desiderium, vacaturi. Et licet flibus aliquibus per importunitatem Viterbien' civium, tractatu electionis instantis nec dare possemus initium, postquam tamen illi vacare potuimus, astitit, ut credulitas devota supponit, benignus sapientiæ spiritus, ex more à nobis & fratribus ipsis suppliciter invocatus, & primâ die de ipsorum fratrum concordii voto, parique concordia processit de nobis, tunc episcopo Tusculan' impræmeditatis & insciis ad Petri cathedram electio canonica, communis & concors.

In hiis itaque stupemus non immeritò, pariter & tremur; nonne stupor, nonne terror, quod nos qui tutioris semper putavimus esse consilii, securè in domo Domini abici, quam periculose super aliorum curam & regimen elevari, sic subito in maris altitudinem venimus, & dum ad injuncti oneris sarcinam insufficientes virtutum sumptus dispungimus, & vires impares comparamus, ab illius nec indignè timemus tempestate demergi? Hoc efficaciter suggerebant, ut in vocatione, in qua nos vocaverat Dominus, maneremus, & debilitas onus refugeret, ac opus insufficientia nostra vitaret.

Verum quia merces laboribus commensuratur & redditur, propter quod doctor & prædicator egregius, non de profectu glorians, sed veraciter suos labores attestans, non, inquit, plus omnibus profeci & profui, set plus omnibus laboravi, licet deterreret onus & labor, ad subeundum tamen jugum apostolicæ servitutis, & in eâ pro viribus laborandum, merces retributionis æterne unius cujusque, nisi aliud misericordia retribuente indulgeat, commensuranda laboribus invitavit, & sub illius fiducia, qui lapsus virtutem tribuit, cujus solius sufficientiâ plenitudo, nostros sufficit supplere defectus, debiles humeros tanto subjecimus oneri, nec expavimus manus supponere immensitati laboris.

Cæterum quia supra vires nostras esse conspicimus susceptum officium, illudque soli portare nequimus; præsertim cum advertamus apertè messem quidem multam esse, operarios verò paucos, & fidelium suffragia humiliter imploramus, & illos etiam qui secularis potestatis sollicitudinem in populo Domini susceperunt, & in illo, prout ad eos pertinet, nobiscum fideliter & sollicitè conlaborent, decrevimus exortandos.

Idèque regalem celsitudinem rogamus & instantè obsecramus in Domino JESU CHRISTO, quatinus, prudenter attendens quod datum est tibi divinitus in orbe, pro non modicâ parte iudicium, justitiam diligas, & eam omnibus, tunc ditiori subjectis, non omisâ tamen clementia, diligenter observes.

Hiis enim columnis firmissimis stabiliuntur imperia, regna firmantur, muniuntur principes, & communiti latantur statu pacifico principatus.

Eandem insuper ecclesiam matrem tuam, & præsidentes eidem, ac personas ecclesiasticas, immò tuæ salutis actorem, per quem regnas & regeris, in illis ministris ipsius solerter honora.

In hiis, fili carissime, laudabilis memoriæ, prædecessores tuos non solum imitari, sed excedere studeas, quin etiam te ipsum virtutum successivis augmentis, velud de virtute in virtutem progrediens, superare.

Illam de nobis spem certam & fiduciam habiturus, quod tuam & regni tui prosperitatem paterno zelantes affectu, eam, quantum cum Deo poterimus, & conservare studebimus, & facultate succedente favorabiliter promovere.

Dat' Viterbii, non' Octobr' pontificat' nostri anno primo.

Plumbeo sigillo, sub filo canabæo.

Pro Blanchæa, Navarræ Reginâ, consorte Edmundi fratris Regis.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Pat. 4 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

eorundem, ne non de hiis, quæ prædictum fratrem nostrum contingunt

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Cum Edmundus frater noster karissimus, dotaverit serenissimam dominam Blanchæam, Reginam Navarræ, consortem suam, de tertiâ parte omnium terrarum & tenementorum, quæ prædictus frater noster tenet, seu tenere poterit, tam ex donatione domini Henrici Regis patris nostri, & nostrâ, quam aliorum, unâ cum omnibus exitibus & proventibus

de terris & tenementis, quæ fuerunt Roberti de Ferariis, comitis Derbiæ, & redemptione eorundem, juxta formam & conditiones in quodam scripto, ipsius fratris nostri eidem consorti suæ indè confecto, contentas; ita quod eadem Blanchæa ea habeat per totum cursum vitæ suæ;

Nos, donationem illam acceptantes, eam, quantum in nobis est, pro nobis & hæredibus nostris ratificamus, & presentibus confirmamus. In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', xxix. die Octobris.

De bello contra Lewelinum principem Walliæ denunciato.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Claus. 4 Edw. I.
m. 1. d.
in Turr. Lond.

denâ Assumptionis beatæ Mariæ, anno regni sui tertio, ad faciendum prædictum homagium suum & fidelitatem suam;

DOMINUS Rex, post coronationem suam, anno regni sui secundo, mandavit Lewelino, filio Griffini, principi Walliæ, quod veniret facturus sibi homagium & fidelitatem, sibi debitam de terrâ Walliæ;

Et prædictas Lewelinus infra annum, post prædictam coronationem, ad hoc non venit; ita quod dominus Rex fecit ipsum summoneri, quod esset apud Cestriam in quinta

denâ Assumptionis beatæ Mariæ, anno regni sui tertio, ad faciendum prædictum homagium suum & fidelitatem suam;

Et optulit ei saluum & securum conductum veniendi, morandi, redeundi, &c. Nec Rex ad hoc minime teneretur.

Et prædictus Lewelinus ad diem illum non venit; set quasdam frivolâs excusationes, per quosdam nuncios suos, & per literas suas, domino Regi transmisit; ita quod consideratum fuit, quod resummoneretur quod veniret apud Westmonasterium, ad faciendum prædicta homagium & fidelitatem suam, à die sancti Michaelis in tres septimanas proximè sequenti;

Ad quem diem ipse Lewelinus non venit; set minus rationabiles excusationes mandavit, ut prius; ita quod consideratum fuit, quod iterum resummoneretur quod veniret apud Wintoniam in octabis sancti Hillarii proximè sequentibus, ad faciendum ipsi domino Regi prædicta homagium & fidelitatem suam, &c.

Et prædictus Lewelinus ad diem illum non venit; set absentiam litteratorè, & per nuncios suos minus sufficienter excusavit, ut supra; ita quod dominus Rex adhuc, de gratiâ suâ, tertio fecit ipsum summoneri quod veniret apud Westmonasterium, facturus ei prædicta homagium & fidelitatem suam, à die Paschæ proximè sequenti in tres septimanas, &c.

Ad quem diem idem Lewelinus non venit; set insufficientes excusationes præstitit per literam suam & nuncios suos, ut prius; ita quod R. archiepiscopus Cantuariensis, & quidam episcopi, ceterique prælati, comites & barones instantè domino Regi supplicarunt, quod ipsi per se & nuncios suos possent rogare, informare, & inducere prædictum Lewelinum quod faceret prædicta homagium & fidelitatem suam, & quod dominus Rex ulteriori executioni de præfato negotio ad tempus supersederet;

Quorum precibus dominus Rex adquevit;

Ita quod prædicti Archiepiscopus, prælati & magnates frequenter miserunt archidiaconum Cantuariensem, tamquam nuncium ipsorum, ad prædictum Lewelinum, interim super hoc tractaturum; per quem dictum negotium, licet prædictus archidiaconus quamplurimum ad hoc laboraret, debitâ executione minime potuit consummari.

De iudicio reddito contra Lewelinum filium Griffini.

POSTEA, à die sancti Michaelis, in xv. dies, anno regni ejusdem domini Regis quarto, apud Westmonasterium prædictus Lewelinus significavit domino Regi, per literam suam, in qua continebatur quod ipse Lewelinus veniret apud Muntgomery, vel album monasterium Johannis filii Alani, facturus homagium suum domino Regi;

Dum tamen dominus Rex faceret ei habere saluum conductum, videlicet, per archiepiscopum Cantuariensem, & ejusdem loci archidiaconum, episcopum Wintoniensem, comites Cornubiæ, Norfolkæ, Lincolnæ, Gloucestriæ, Warentiæ, & Rogerum de Mortuo Mari, in veniendo, morando & redeundo sine aliquâ calumpniâ, vel demandâ contra ipsum, ab aliquibus, ibidem, in suâ presentia, movendis vel agitandis;

Et quod dominus Rex prius, per literas suas, confirmaret formam pacis, olim factam inter dominum Henricum patrem domini Regis nunc, & ipsum;

Et quod ea, quæ desunt ei de pace prædictâ, eidem suppleri faceret; Quod uxorem suam cum suâ comitiva ei redderet, &c.

Et super hoc, coram domino Rege prædicto, archiepiscopo Cantuariensi, W. Roffen', J. London', H. Elien', R. Bath' & Wellen', Th. Hereford', & A. Assauen' episcopis;

Sancti Albani, Glaston', Abbinton' & Eborum, abbatibus; Fratres Josepho priore hospital' sancti Johannis Jerosol' in Anglia; W. de Valentia, E. Cornubiæ, G. Gloucestriæ & Hertfordiæ, R. Norfolkæ, J. Surrie, H. Lincolnæ, W. Warr', H. Herefordiæ & Essexiæ, & R. Oxoniæ comitibus; R. de Mortuo Mari, J. de Vescey, B. Wake, R. filio Petri, W. de Brehus;

A. D. 1276. | An. 4 Edw. I.

R. de Roos, J. de Sancto Johanne, R. filio Rogeri, P. de Monte-forti, P. de Caduro, E. la Zuch, R. de Nevill, R. de Tibbotot, R. de Grey, W. de Suthlegh, R. filio Walteri;

Ceterisque magnatibus de concilio domini Regis, justiciariis, & aliis domini Regis fidelibus, in crastino sancti Martini proximo sequenti, apud Westmonasterium recitato prædicto processu, & prædictâ literâ prædicti Lewelini lectâ, auditâ & intellectâ, quia idem Lewelinus pluries summōnis fuit per dominum Regem, quod veniret ad certos dies & loca, facturus prædicta homagium & fidelitatem suam, sicut prædictum est (quæ ipse requisitus fecisse debuit) modo debito facere recusavit, & in omnibus præmissis ipsi domino Regi obedire contempsit, nisi dominus Rex artâret se ad faciendum ea; quæ facere non tenetur, sicut apparet manifestè;

Nec idem Lewelinus observavit ea, quæ continentur in formâ pacis, inter prædictum dominum H. Regem patrem domini Regis nunc, & ipsum Lewelinum factæ; immò omnia ferè, in prædictâ pace contenta, quæ dominum Regem contingunt, contra promissionem & obligationem suam, necnon & sacramentum suum violare & infringere præsumpsit:

Et similiter ipsum dominum Regem, & fideles suos, in marchia Walliæ, per se & suos fautores, nuper hostiliter deprædatus est, quosdam interficiendo; incendia faciendo, deprædatores & eorum deprædationes, & similiter prædictos homicidas receptavit, & de die in diem receptat pacem domini Regis & regni:

Concordatum est, de communi consilio omnium prædictorum prælatorum, comitum, baronum & aliorum, quod dominus Rex prædictam

petitionem ipsius Lewelini non exaudiat, nec ejus excusationes prænotatas admittat; set quod eat super ipsum Lewelinum, tanquam super rebellem suum, & pacis suæ perturbatorem.

Et quod omnes illi, qui tenent de domino Rege in capite, & qui ei servitia debent, summonentur, quod sint apud Wigorniam in festo Nativitatis sancti Johanni baptistæ proximo futuro, cum equis & armis, & toto servitio suo, profecturi cum ipso domino Rege in Walliam super prædictum Lewelinum & ejus fautores, nisi prius domino Regi, vel ejus locum tenenti, visum fuerit quod hujusmodi summonitio majorem requirat festinationem, & tunc inde fiat rationabilis præmunio.

Et quod Marchia interim sufficientibus munitionibus præmuniatur. Et dominus Rex exnunc inhibet, & concordatum est quod per totam Angliam, Hiberniam, Vasconiam inhibeatur, quod nullus de cætero communicet cum prædicto Lewelino, vel ejus fautoribus; vel eidem præbeat consilium, auxilium, consensum vel favorem, clam vel apertè.

Et quod nullus, per terram, vel per aquam, victualia, equos, arma, aut alia, quæ usui humano qualitercumque possunt prodesse, in terram ipsorum ducat, vel duci permittat per terram, vel potestatem suam.

Et quod nullus de cætero capiat treugam cum ipsis rebellibus; & si qua treuga capta vel firmata fuerit inter quoscumque & ipsos, exnunc penitus infirmetur.

Ita quod, si quis contra prædictas inhibitiones, vel aliquam ipsarum venire præsumperit, & inde convictus fuerit, subeat judicium & poenam, quam meretur ille qui publico inimico domini sui ligi Regis; & regni adheret, & ejusdem inimici maleficiis, spretâ regis inhibitione, consentit.

Littera Basiliensi episcopo.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.

Ex Orig.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino Basiliensi episcopo, salutem, & sinceræ dilectionis affectum. Oblatio, quam nobis obtulit vestra paternitas, sinceritatis affectum, quam ad nos habetis, notoriè manifestat; ex quo ad grates assurgimus multiformes, parati vobis ad antidora respondere;

Et, si fortè nobis ingruit necessitas, vobis, tanquam illi de quo specialiter confidimus, illam cum obtinendi fiduciâ curabimus intimari. Valeat vestra paternitas per tempora longiora.

Dat' apud Westmonast', duodecimo die Novembris,
Et fuit clausum.

De nunciis Regi Romanorum, super matrimonio filii dicti Regis cum filia Edwardi Regis Angliæ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SEMBLE al canscil, qe les covenances del mariage de Alem' prepaules entre les deus Reis, sont si alees, qe nul deus ne se pust retrere.

Dont il semble qe bon est, qe le Rei en voie ses messages avisees al Rei de Alem' per custume del pais, & prever les terres assignees, a la damaisele per mil marches

de tere: & les autres choses per dis mil mars qe il est tenuz assigner: a cele meme per altres mil marches de terre: e veer les teres q'il ad done, & dorra a Hartman sun suuz: & aver & apndre la seurte de cetes choses: e de preer le Rei qe les choses, q'il dorra al enfant, & sun estat, face assureer al honur del Rei, e al prou, e a la seurte del enfant.

Instructiones traditæ nunciis in Alemanniam profecturis, super matrimonio antedicto.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SUPER curiali mandato & responso, quæ dominus Rex Alemanniæ fecit Regi Angliæ, de matrimonio inter filium suum Hartmannum, & filiam Regis Angliæ Johannam, regratiatur ei Rex Angliæ plurimum, sicut nuncii ei plenius exponunt vivâ voce.

Item, sicut Rex Alemanniæ, curialiter & benignè incepit istud negotium, & Rex Angliæ multum affectat idem negotium feliciter consummari, provideat idem Rex Alemanniæ, & ordinet de isto negotio juxta suæ beneplacitum voluntatis; & si quaeratur à nunciis de quanto Rex Angliæ velit esse contentus, respondeatur de duabus milibus libratibus terræ ad opus filæ, nomine dotalicii, & de decem libratibus terræ, ad opus filii hæredis hæreditariè.

Item, nuncii rogent Regem Alemanniæ, quod mittat filium suum in Angliam, ad contrahendum & consummandum matrimonium prælocutum, & infra quem terminum.

Item, quod nuncii procurent prorogationem missionis filæ Regis in Alemanniam, propter teneritatem ætatis suæ.

Item, quod nuncii pejant a Rege Alemanniæ, scilicet, quod, si con-

tingat ipsum promoveri in Imperatorem, & ad honorem imperii, ita quod oporteat provideri de alio in Regem Alemanniæ, quod idem Rex nominabit istum filium suum, qui ducet filiam Regis in uxorem, in Regem Alemanniæ, & quod toto posse procurabit quod idem filius præficiatur in Regem Alemanniæ, & super hoc petatur bona & sufficiens securitas, secundum quod nuncii melius providebunt.

Item, per nuncios petatur bona & omnimoda securitas de assignatione dotalicii filæ Regis Angliæ; ita quod per curiam Romanam & prælatos Alemanniæ, & alios, secundum quod magis videbitur expedire, fiat securitas antedicta.

Item, petatur securitas de restituendo filæ Regis quinque milia, vel decem milia marcarum, secundum quod liberabuntur Regi Alemanniæ propter nuptias, si contingat maritum suum, ipsâ superstitute, decedere.

Item, quod nuncii videant filium, &c. & inquirent cautè de moribus & circumstantiis, &c.

Item, quod nuncii regratiantur Reginæ Alemanniæ de hoc, quod feliciter inchoavit istud negotium, &c.

De Basilien' episcopo, &c.

Littera prælatorum Angliæ monitoria ad Lewelinum, quod desisteret à perturbatione regni Angliæ.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.

Lib. A. fol. 363.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

FRATER Robertus, permissione divinâ, Cantuar' archiepiscopus, totius Angliæ primas, J. Lond', H. Elyen', W. Bath' & Wellen', Thom' Hereford', W. Roff', & alii episcopi in præsentium confectione presentes, nobili viro, domino Lewelino, principi Walliæ, domino Snaudoniæ, spirituum consilii sanioris.

Cum in concilio Oxoniensi, sub sanctæ recordationis, Stephano Cantuarie archiepiscopo, & in sententiâ latâ in aula Westmonasteriensi, per bonæ memoriæ, Bonifacium Cantuariensem archiepiscopum,

& quamplures Cantuariensis provinciæ suffraganeos, de consensu etiam & voluntate piæ memoriæ W. Eborum archiepiscopi, sub præsentia & assensu H. recordationis egregiæ, Regis Angliæ, domini R. comitis Cornubiæ fratris sui, & aliorum comitum ac optimatum Angliæ per sedem apostolicam confirmatâ, inspexerimus contineri omnes, illos, qui pacem & tranquillitatem domini Regis & regni injuriosè perturbare præsumunt, & qui jura domini Regis injustè detinere contendunt, esse excommunicationis sententiâ innodatos, ipsoque facto in majoris excommunicationis sententiâ incidisse, prout ipsius concilii, & sententiæ prædictæ tenores

A. D. 1276. | An. 4, 5 Edw. I.

jam dudum sollempniter publicati, ac pluribus vicibus, quoad præmissos articulos, iteratâ publicatione, multorum auribus inculcati luculenter ostendunt :

Ac vos detinendo jus fati Regis, homagium & fidelitatem, sibi notoriè debita, vanis quibusdam & frustratoris, ut liquet objectis, licet ex habundanti sæpius requisiti, cum illud offerre spontaneè debeatis, nullatenus facientes, quod quidem homagium præstari domino cuicumque Christiano, in pace ecclesiæ existenti, nulla extrinseca conditio, seu cujuscumque debiti exactio debet impedire, seu etiam retardare ;

Ac insuper pacem ipsius Regis pacifici & sui regni, per vos & vestros, maximè in confinio Angliæ & Walliæ, nequiter perturbando, quod utique per notoriam stragem multorum, rapinam & innumerabilia dampnorum

gravia & dispèndia plenè liquet, sitis ipsarum excommunicationum sententiis involuti, quod non sine cordis angustia vobis scribentes nunciamus, vestro statui meriti miserando, paterno, ut convenit, compatientes affectu ; vobis tamen, auctoritate concilii supradicti, quam promulgationis sententiæ memoratæ, monentes, districtè mandamus quatinus, infra quindènam, à receptione præsentium, de præmissis satisfaciatis ad plenum, ab inceptæ perturbationis Regis & regni molestiâ penitus desistentes, ac vestros ab his cum effectu de cætero compescentes ; alioquin contra vos & vestros, perturbatores prædictæ pacis, ut exigit vestrum & eorum excessus, ad alia, licet inviti, quodammodo ratione præviâ procedemus.

Dat' apud Westmonasterium, die Veneris proximâ post festum sancti Martini Yemalis, anno Domini millesimo ducesimo septuagesimo sexto.

De Rogero de Mortuomari, capitaneo contra Wallenses assignato.

A. D. 1276.
An. 4 Edw. I.
Pat. 4 Edw. I.
m. 27
in Turr. Lond.

REX comitibus, baronibus, militibus, & omnibus aliis fidelibus suis de comitatibus Saltopiæ, Staffordiæ, & Herefordiæ, & in partibus propinquis, terras extra metas comitatum habentibus, & eorum ballivis, salutem.

Sciatis quod assignavimus dilectum & fidelem nostrum Rogerum de Mortuomari, capitaneum in comitatibus & partibus prædictis, ad easdem partes contra Lewelinum filium Griffini & complices suos custodiendum, & ad reprimendum eorum malitiam & insultus, modis omnibus quibus viderit expedire.

Et ideò vobis mandamus quod eidem Rogero, & ei, quem ad ea facienda loco suo posuerit, quotiens ipsum Rogerum abesse contigerit, intendentes sitis & auxiliantes cum equis, & armis, & toto posse vestro ; & ipsum & comitivam ejus in castris, villis, & locis vestris fortibus, sicut nos ipsos, quotiens ab eodem Rogero, vel ab eo, quem ad ea facienda loco suo posuerit, ex parte nostrâ fueritis requisiti, receptetis, quousque à nobis aliud indè habueritis in mandatis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', decimo quinto die Novembris.

De Wallensibus ad gratiam recipiendis.

A. D. 1276.—An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REX, dilecto & fideli suo Willielmo de Bello Campo, comiti Warr' capitaneo ad munitionem suam in comitatu Cestriæ deputato, salutem.

Sciatis quod nos, de fidelitate & industriâ vestrâ ad plenum confidentes, dedimus vobis potestatem recipiendi ad gratiam, & pacem nostram, quoscumque Walenses, Lewelino filio Griffini rebelli nostro adhaerentes, qui ad pacem nostram venire voluerint, prout ad opus nostrum expedire videritis. In cujus, &c. Teste Rege, apud Westm', decimo sexto die Novembris.

Litera à Margareta Regina Franciæ, pro comite Sabaudia.

A. D. 1276.—An. 5 Edw. I.
Bundela Litterarum
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, nepoti nostro karissimo, Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, Margareta, eadem gratiâ, Franciæ Regina, salutem, & sinceræ dilectionis affectum.

Serenitatem vestram requirimus & rogamus, quatenus preces, quas comes Sabaudia, avunculus noster karissimus, vobis porrigit pro Grimoardo de Altis Vineis clerico (qui, unâ cum domini Papæ nuncio, pro pace reformandâ inter Regem Germaniæ, & præfatum avunculum nostrum laboravit, & laborat sollicitè) intuitu prædicti avunculi nostri, & nostro velitis adeò favorabiliter effectui mancipare, quod idem Grimoardus sibi sentiat apud vos favorem & gratiam accrevisse.

Dat' apud Matisc', die Veneris ante festum beati Clementis.

De Rege, vel Edmundo Lancastr' comite fratre suo, in Terram Sanctam profecturo.

A. D. 1276.—An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I. m. 26. in cedula.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO patri in CHRISTO & domino J. DEI gratiâ, sacrosanctæ & universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, cum omni devotione, pedum oscula beatorum.

Ut, in generali ad Terram Sanctam passagio proximo, personaliter ad eandem terram proficiscamur, vel charissimum fratrem nostrum, Edmundum Lancastræ comitem, pro nobis transmittamus ibidem ;

Dilectis & fidelibus nostris R. abbati Westmon' & magistro Henrico de Newerk clerico & familiari nostro, nos specialiter

obligandi, tenore præsentium, plenam tribuimus potestatem :

Rt hoc idem venerabilibus patribus dominis cardinalibus patefacimus per presentes, quibus sigillum nostrum apponi fecimus in testimonium præmissorum. Dat' apud Windes', duodecimo die Decembris, anno regni nostri quinto.

De exercitu Regis summonendo contra Lewelinum principem Walliæ.

A. D. 1276.
An. 5 Edw. I.
Claus. 5 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilecto fratri & fideli suo Edmundo, comiti Lancastræ, salutem.

Quia Lewelinus, filius Griffini, princeps Walliæ, & complices sui, rebelles nostri, terras nostras & fidelium nostrorum in partibus Marchiæ invaserunt, & de die in diem invadunt, & homicidia & alia dampna enormia ibidem perpetrarunt ;

Et idem Lewelinus nobis, prout deberet, obedire contempsit & contempnit, in nostri præjudicium & contemptum, & vestri & aliorum fidelium

nostrorum grave dampnum, & exheredationem manifestam ; per quod jam exercitum nostrum summoneri fecimus, quod sit apud Wygorniam in octabis sancti Johannis Baptiste, proximò futuris, ad rebellionem dicti Lewelini & fautorum suorum reprimendam ;

Vobis mandamus quod, dictis die & loco, intersitis cum equis & armis, & cum servitio vestro nobis debito, parati exindè proficisci nobiscum, in expeditionem nostram, contra predictum Lewelinum & complices suos, rebelles nostros.

Teste meipso, apud Windesor', duodecimo die Decembris, anno regni nostri quinto.

Eodem modo mandatum est,

Johanni de Britannia, comiti Richemundæ.
 Edmundo, comiti Cornubiæ.
 Gilberto de Clare, comiti Gloucestricæ & Hertfordiæ.
 Johanni de Warrenna, comiti Surr.
 Humfrido de Bohun, comiti Herefordiæ.
 Willielmo de Bello-campo, comiti War.
 R. de Veer, comiti Oxoniæ.
 Gilberto de Umfravill, comiti de Anegos.
 Rogero le Bygod, comiti Norff & marescallo Angliæ.
 Alexandro Comyn, comiti de Bughan.
 Willielmo de Valentia, comiti de Penbroke.
 Henrico de Lacy, comiti Lincolnie.
 Marmeduc de Tweng.
 Et de Rabayne.
 Petro de Gousle.
 Johanni Lovell.
 Gilberto de Gaunt.
 Johanni Engayne.
 Johanni de Vescy.
 Thoma de Furnivall.
 Nicholao de Sedgrave.
 Johanni filio Roberti de Briwes.
 Nicholao de Benill.
 Roberto de Tateshall.
 Ricardo de Grey.
 Roberto de Brus, de Valle Ananti.
 Galfrido de Nevill.
 Johanni de Bella Aqua.
 Johanni de Steyngrove.
 Nicholao de Bolleby.
 Nicholao filio Martini.
 Willielmo de Althel.
 Radulfo filio Rogeri de Tany.
 Reginaldo de Grey.
 Waltero de Wygton.
 Gerardo de Rodes.
 Jord' Foliot.
 Ricardo Foliot.
 Emerico de Rupe Canardi.

Roberto de Stotevill.
 Johanni Bathon.
 Rogero de Mortuo-mari.
 Johanni Giffard de Brimesfeld.
 Rogero de Clifford, seniori.
 Rogero de Clifford, juniori.
 Fulconi filio Warini.
 Willielmo de Leyburn.
 Rogero de Leyburn.
 Johanni de Brehus.
 Willielmo de Brehus.
 Ricardo de Brehus.
 Johanni Tregos.
 Petro de Malo-lacu.
 Roberto de Ros, de Belvere.
 Rogero de Lasceles.
 Johanni filio Philippi.
 Johanni de Eyvill.
 Willielmo de Lindes.
 Ada de Novo Mercato.
 Roberto Tybetot.
 Alexandro filio Johannis de Balliolo.
 Gerardo de Furnivall.
 Willielmo Bardolf.
 Ricardo de Malebisse.
 Regin' filio Petri.
 Waltero de Sully.
 Henr' de Caudano.
 Willielmo le Moun.
 Math' de Loveyn.
 Willielmo de Bolevill.
 Waltero de Huntrecumb.
 Johanni de la Mare.
 Guidoni de Brion.
 Johanni de Sandwic.
 Roberto de Muschegros.
 Olivero de Dyneham.
 Willielmo de Ros.
 Petro Corbet.
 Henr' Hosee.
 Willielmo filio Thoma de Creistok.
 Andr' Peverell.
 Rogero de Lancastria.
 Johanni de Ripariis.
 Ricardo de Amandevill.
 Willielmo le Latymer.
 Johanni, fratri suo.

Gilberto de Berneval.
 Johanni de Hodeleston.
 Roberto de Lathum.
 Roberto de Chauudos, de comitatu Herefordiæ.
 Roberto filio Walteri.
 Henrico de Erdington.
 Roberto baroni de Staff.
 Rogero la Zusche.
 Roberto de Grey.
 Galfrido de Cannuill.
 Roberto filio Rogeri.
 Johanni de Wanton.
 Nemanno de Arcy.
 Johanni de Sancto Johanne.
 Willielmo de Mescy.
 Roberto de Nevill.
 Mauritio de Berkeley.
 Johanni filio Francon' de Bohun.
 Johanni de Camoys.
 Galfrido de Geynuill.
 Willielmo domino de Fenes.
 Johanni de Vallibus.
 Rogero Extraneo.
 Roberto filio Pagani.
 Willielmo de Broicis.
 Hebrico de la Pumeray.
 Osberto Giffard.
 Eudoni la Zusche.
 Alano de Plugenet.
 Ada de Everingham.
 Willielmo filio Warini de Monte Canisio.
 Hugoni de Curtenay.
 Alexandro de Balliolo domino de Chilleham.
 Radulfo de Camays.
 Nicholao Corbet.
 Waltero de Bohun.
 Willielmo de Monte Canisio, de Edwardeston.
 Richardo filio Johannis.
 Radulfo de Crumwell.
 Reginaldo de Panely.
 Radulfo Basset de Sapecote.
 Thoma de Chauncy.
 Radulfo de Gorges.
 Johanni de Melsa.
 Ricardo de Twenge.

Willielmo le Percy, de Kildale.
 Petro de Ros.
 Hugoni Peverell, de Staunford.
 Willielmo de Say.
 Anselmo de Gurnay.
 Ricardo de Tany.
 Ada le Despenser.
 Hugoni Poynz.
 Mathæo de Columbar.
 Henr' de Novo Burgo.
 Willielmo Gernun.
 Johanni filio Roberti, de Bello Campo.
 Willielmo de Boterell.
 Amario de Sancto Amando.
 Johanni Extraneo.
 Roberto filio Hugonis de Mortuo-Mari.
 Galfrido de Lucy.
 Galfrido de Maundevill.
 Johanni, filio Rogeri, de Sancto Johanne.
 Baldeuino Wake.
 Bertramo de Crioll.
 Johanni filio Mathæi.
 Pagano de Cadurcis.
 Gilberto Peche.
 Johanne de Mohun.
 Johanni filio Johannis de Burgo.
 Hugoni Lovel.
 Johanni de Wahnll.
 Hugoni de Nevill.
 Radulfo Basset de Drayton.
 Hugoni le Plessetis.
 Hugoni Saunzaer.
 Roberto de Greley.
 Ricardo Basset de Welledon.
 Radulfo le Butiller de Wemme.
 Nicholao de Segrave.
 Arnaldo de Bosco } mittant
 Theobaldo de Butyler } servitium
 Willielmo de Derewentwater.
 Waltero de Kolevill.
 Ricardi de Fryvill.
 Willielmo Darell.
 Gilberto Hansard.
 Willielmo de Huntingfeld.
 Hugoni filio Henrici.
 Rogero de Lasceles.

De episcopis, qui servitium Regi debent, in exercitu Walliæ summonitis.

A. D. 1276.
 An. 5 Edw. I.
 Claus. 5 Edw. I.
 m. 12. d.
 in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, venerabili in Christo patri, domino R. eadem gratiâ, Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, salutem.

Quia Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, & complices sui, rebelles nostri, terras nostras & fidelium nostrorum in partibus Marchie invaserunt, & de die in diem invadunt, & homicidia, & alia dampna enormia ibidem perpetrarunt:

Et idem Lewelinus nobis, prout deberet, obedire contempsit & contempnit, in nostri prejudicium & contemptum, & vestri, & aliorum fidelium nostrorum grave dampnum, & exheredationem manifestam: per quod jam exercitum nostrum summoneri fecimus, quod sit apud Wygorniam in octabis sancti Johannis Baptiste, proximò futuris, ad rebellionem dicti Lewelini & fautorum suorum reprimendam;

Vobis mandamus quod, dictis die & loco, habeatis servitium vestrum nobis debitum, paratum ad proficiscendum nobiscum exindè, in expeditionem nostram, contra predictum Lewelinum, & complices suos, rebelles nostros.

Teste meipso, apud Windsor, xii. die Decembris, anno regni nostri quinto.

Sub eadem forma mandatum est,

W. archiepiscop' Eborum, Angliæ primati.
 R. Dunelmensi.
 R. Karleolensi.
 W. Rossensi.
 J. Londoniensi.
 R. Coventrensi & Lichfeldensi.
 R. Lincolnensi.
 S. Cycestrensi.
 N. Wintoniensi.
 R. Saresbiriensi.
 R. Bathonensi & Wellensi.
 W. Exoniensi.
 W. Landavensi.
 Th. Herefordensi.
 G. Wygorniensis.
 R. Norwicensis.
 H. Elyensi.
 R. Menevensis.
 A. Assavensi.
 .. Bangorensis.

De proclamatione super exercitu Regis, summonito in Walliam, faciendâ.

A. D. 1276.
 An. 5 Edw. I.
 Claus. 5 Edw. I.
 m. 12. d.
 in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. vicecomiti Gloucestric' salutem.

Quia Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, & complices sui, rebelles nostri, terras nostras & fidelium nostrorum in partibus Marchie invaserunt, & de die in diem invadunt, & homicidia, & alia dampna enormia ibidem perpetrarunt:

Et idem Lewelinus nobis, prout deberet, obedire contempsit & contempnit, in nostri prejudicium & contemptum, & fidelium nostrorum grave dampnum & exheredationem manifestam:

Tibi precipimus quod statim, visis litteris istis, cum omni celeritate, clamari facias in comitatu predicto, & in singulis hundredis, burgis, & villis mercatoris, per totam balliviam tuam, quod omnes illi de ballivâ illâ, qui de nobis tenent in capite, per servitium militare, ad portandum arma potentes existunt, sicut terras & tenementa sua, que de nobis tenent in capite, diligunt, sint apud Wygorniam, in octabis sancti Johannis Baptiste proximò futuris, cum equis & armis, & cum servitio suo nobis debito, parati exindè nobiscum proficisci, in expeditionem nostram, contra predictum Lewelinum, & complices suos, rebelles nostros.

Et quod illi, qui ad portandum arma potentes non existunt, tales, ad

A. D. 1276. | An. 5 Edw. I.

diem & locum prædictos, ad servitium suum, nobis debitum, pro ipsis faciendum transmittant, quales ad illud faciendum idoneos esse constat, & pro quorum defectu merito reprehendi non possint; paratos nobiscum exinde proficisci, in expeditionem nostram, contra predictum Lewelinum, & complices suos, rebelles nostros.

Brevia autem nostra, certis personis de ballivâ tuâ directa, que tibi mittimus, illis, quibus diriguntur, cum omni festinatione, transmitti faciatis.

Et ita te habeas in hiis mandatis nostris exequendis, quod summonitio

exercitus nostri non retardetur pro defectu tui; pro quo ad corpus tuum, & ad omnes terras & catalla tua graviter capere debeamus.

Teste meipso, apud Windesor, xii. die Decembris, anno regni nostri quinto.

Sub eadem formâ mandatum est vicecomitibus Norfolciæ & Suffolciæ, Cantabrigiæ & Huntingtoniæ, Buckinghamiæ, & Bedfordiæ, Oxoniæ, & Berk', Sussexiæ & Surriæ, Essexiæ & Herfordiæ, Somers' & Dors', Kanc', Lincoln', Roteland', North', Warr' & Leyce', Nottingham', Derb', Cornub', Cumb', Westmer', Northumb', Lancast', Devon', Wilt', Eborum, Wygorn', Hereford', Suth', Middels', Salop', Staff'.

De summonitione abbatum & abbatissarum contra Wallenses.

A. D. 1276.
An. 5 Edw. I.
Claus. 5 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi in CHRISTO, abbati de Rames, salutem. Quia Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, & complices sui, rebelles nostros, terras nostras & fidelium nostrorum in partibus Marchiæ invaserunt, & de die in diem invadunt, & homicidia, & alia dampna enormia ibidem perpetrarunt; & idem Lewelinus nobis, prout deberet, obedire contempsit & contempnit, in nostri præjudicium & contemptum, & vestri ac aliorum fidelium nostrorum grave dampnum, & exheredationem manifestam; per quod jam exercitum nostrum summoneri fecimus, quod sit apud Wigorniam in octabis sancti Johannis Baptistæ proximò futuris, ad rebellionem dicti Lewelini & fautorum reprimendam:

Vobis mandamus quod, dictis die & loco, habeatis servitium vestrum, nobis debitum, paratum ad proficiscendum exinde nobiscum, in expeditionem nostram, contra prædictum Lewelinum & complices suos, rebelles nostros:

Et ita vos habeatis in hac parte, ut per vestrum, & aliorum fidelium nostrorum, quos propter hoc summoneri fecimus, auxilium, dictorum rebellium nostrorum versutia adeò potenter reprimatur, quod nobis & vobis cedere valeat ad honorem.

Teste Rege, apud Windes', xii. die Decembris.

Eodem modo mandatum est,

Abbati de Thorney.
Abbati Sancti Augustini Cantuar'.
Abbati Sancti Albani.
Abbati Sancti Edmundi.
Abbati Westm'.
Abbati de Certeseye.
Abbati Glaston.
Abbati de Hyda.
Abbati de Abboteshiry.
Abbati de Winchecumb'.
Abbati de Pershore.
Abbati de Eveshay.

Abbati Sancti Benedicti de Hulmo.
Abbati Sancti Petri Glouc'.
Abbati de Malmesbir'.
Abbati de Shireburn.
Abbati de Michelney.
Abbati de Abindon.
Abbati de Cerne.
Priori de Coventr'.
Abbatissa de Wiltton.
Abbatissa Sanctæ Mariæ Winton'.
Abbatissa de Shaftesbir'.
Abbatissa de Berking'.

Sub eadem formâ mandatum est,

Isabella comitissa Abemarl' & Devon' domina Insule.
Dervergyl' de Babilo.
Agn' de Vescy.
Agn' de Mortuo-Mari.
Lucæ de Grey.
Dionis' de Monte Canisio.

Margar' comitissa de Ferrariis.
Margar' quæ fuit uxor Roberti de Ros, de Werle.
Elen' la Zuch.
Amabil' de Segrave.
... quæ fuit uxor Henr' de Percy.

De inquirendo super Christianis judaizantibus, eo quod pro pecuniâ usuras extorquerent.

A. D. 1276.
An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Johanni de Lovetot & Greg' de Rokesle, salutem. Cum non liceat Christianis aliquibus pecuniam aliquam, seu bona alia pro-usuris, ratione prestiti, vel colore alterius emolumentum inde percipiendi, alicui committere, seu pro hujusmodi commissione vel prestito, quocumque pacto seu contractu pecuniam aliquam extra summam rei presteite ab aliquo exigere, vel extorquere; & quidam Christiani de comitatu Surr' & civitate nostrâ London' ut accepimus, illicitâ cupiditate ducti, judaizantes, ac pecuniam & bona alia Christianis aliis indigentibus mutuo committentes terminis statutis, rebus suis quas mutuo tradiderunt sibi restituti, pecuniam illam pro hujus beneficio exigant, & vadia sibi impig-

norata detineant, & alias distractiones gravissimas eis faciant, & fieri procurant, donec eorum cupiditati illicitè satisfiat, in Christiani nominis scandalum, & hujusmodi usuras prestancium jacturam, & dampnum non modicum & gravamen, quod sustinere nolumus, sicut nec debemus:

Assignavimus vos ad inquirendum per sacramentum, & de comitatu & civitate predictis, per quos, &c. de hujusmodi usurariis, & ad plenam & celerem justiciam de eis faciendam, secundum legem, &c.

Et ideò vobis mandamus quod ad certos, &c. inquisitionem illam faciatis, facturi, &c. salvis, &c. Mandavimus enim vicecomitibus nostris Surr' & London' quod ad certos, &c. venire faciant, &c.

In cujus, &c.
T. &c. apud Windes', xiiij. die Decembris.

De inquisitione faciendâ super tonsoribus monetæ.

A. D. 1276.
An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX eisdem, salutem. Ad aures regias noveritis pervenisse, quod nonnulli Judei & Christiani usuales regni nostri monetam passim & indistinctè retundunt, ac quidam Christiani conscientes eisdem, bonam & integram monetam ipsis retonsoribus pro retonsa pecuniâ cambiunt & permutant, in nostri contemptum & dedecus, & tocuis rei publice irrepabilem lesionem:

Volentes igitur, sicut ad regium pertinet officium, in hac parte salubre remedium adhiberi, assignavimus vos ad inquirendum per sacramentum de civitate nostrâ London', qui sunt hujusmodi tonsores, cambiatores, & eis

conscientes, & ad ipsos arestandos; & ad plenam & celerem justiciam de eis faciendam, secundum legem & consuetudinem regni nostri.

Et ideò vobis mandamus quod ad certos, &c. inquisitionem illam faciatis, facturi, &c. salvis, &c. mandavimus enim vicecomitibus nostris London' quod ad certos, &c. venire faciant, &c. & quod vobis ad premissa faciendâ & exquenda diligenter & fideliter assistant, prout eis scire faciatis ex parte nostrâ. In cujus, &c. T. ut supra.

Consimiles littere diriguntur Waltero de Stirkesley & Henrico de Tybetot quod inquirentur, &c. in villa & in comitatu Noting'. In cujus, &c. T. &c.

Bulla Johannis XX. Papæ, de tribus ecclesiis in Ebor' & Lincoln' dioc' collatis S. titulo sancti Mart', presbytero card'; & de collatione eadem per Regem, contra nobiles, jus patronatûs prætendentes, defendendâ.

A. D. 1276.
An. 5 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHANNES episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem. Devotio, quam in te, fili carissime, nobis & apostolicæ sedi, tuæ placabilis intentionis agnitio repromittit, & assidua tuorum operum exhibitio representat, infallibile nobis exhibet argumentum, ut regis circumspectionis affectum pronum hortatio nostra præcipiat, & in hiis maximè, quæ cordi nobis fore

cognoveris, beneplacitis ipsis sedis & nostris promptum te offeras requisitus.

Sed etsi, prout credimus, rectè recenseas illam, quam au fratres nostros sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, uberem gerimus caritatem, si ministerium eorundem in rationis speculo condescenderis contemplari, qui tanto commissi nobis apostolatûs sarcinam efficiunt leviozem, quanto cooperatores optimi, studiorum suorum ope, nostram stabilunt facultatem, & gratiosus occurret ipsorum, cum favoris largitione, profectibus,

& nostram ac sedis ejusdem munificam circa eos providentiam comprobabis.

Sanè cum iidem cardinales, in quorum electæ maturitatis industriâ, nostra & apostolicæ sedis latera requiescunt, nobiscum bono publicæ tranquillitatis & salutis invigilent, & pro curâ universalis ecclesiæ labores continuè perferant onerosos, indignum ducimus ut ipsi substantias, quorum continui sumptus multipliciter effluentes exhauriunt, defectum bonorum temporalium patiantur, qui sollicitudinis nostræ participes, ad cunctorum CHRISTI fideiup salutis, & pacis habundantiam moliantur.

Et hoc, utique, cum nuper dilectum filium nostrum S. titulo sancti Martini presbiterum cardinalem, consilio ejus refulgēt ecclesia, cujusque diutius jam experta discretio celebris, participationis auxilio, apostolicæ sedis clarificat actiones, juxta suæ conditionis intuitum, egestatis oneribus affici, non absque sedis ipsius ignominia videremus; de Wistanestea & de Frondingham Lincolnien' & de Archædia Eboracen' diocesi ecclesias, per dilectum filium Tedifum de Camilla capellanum nostrum, olim rectorem ecclesiarum ipsarum, in nostris manibus liberè resignatas, & per resignationem hujusmodi liberas & vacantes, quas, juxta constitutionem, felicis recordationis, C. Papæ prædecessoris nostri editam super beneficiis in curiâ Romanâ vacantibus, & per, recolendæ memoriæ, G. Papam prædecessorem nostrum postmodum in Lugdunen' consilio moderatam, cum nondum tempus moderationis hujusmodi effluxisset, conferre quispiam nisi Romanus Pontifex

non valebat, eidem cardinali, ad tollendum gravantis ejus egestatis opprobrium, duximus conferendas.

Ideoque serenitatem tuam rogamus, & hortamur attentè, quatinus circa hæc laudabilem providentiæ nostræ motum acie providæ considerationis attendens, & in hoc ejus, quam ad apostolicam sedem geris, affectum devotionis acceptabilis manifestans, eidem cardinali ac procuratoribus ejus, & nuntiis ad partes Angliæ propterea destinatis, super assecutione possessionis pacificæ ecclesiarum ipsarum ac jurium earundem contra personas quaslibet, ob reverentiam apostolicæ sedis, & nostram, nec non & ipsius cardinalis intuitum, apud quem utile sortiri poteris gratitudinis acceptæ solatium in futurum, auxilium & favorem regium propitium largiaris; circa id potissimè gratiam tui favoris extendens, quod cum nonnulli nobiles de partibus illis, ut dicitur, jus patronatus habere in eisdem ecclesiis se prætendant, sic eos super hoc beneplacitis nostris per tuæ circumspectionis industriam, voluntarios satagas informare, præsertim cum nos indempnitati juris nobilium eorundem, si quod in ecclesiis ipsis habere fositan dinoscuntur, sufficienti per litteras apostolicas remedio caveamus, quòd eidem cardinali, per tui favoris auxilium, speratus fructus ex gratiâ nostrâ proveniat, & erga te proinde nostra & apostolicæ sedis merito benevolentia dilatetur.

Dat' Viterbii, id' Dec', pontif' nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De censu ecclesiæ Romanæ, pro septem annis præteritis, solvendo.

A. D. 1276.
An. 5 Edw. I.

Ex Orig.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

JOHANNES episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum censum, ecclesiæ Romanæ à te annis singulis debitum, pro septem annis, jam præteritis, & pro anno præsentis, complendo in festo beati Michaelis archangeli, mense Septembris proximo venturo, octo millia marcarum

sterlingorum solvere tenearis;

Serenitatem regiam requirimus & rogamus, quatinus hujusmodi pecuniam, pro dictis septem annis præteritis, & anno præsentis, videlicet, tria

millia marcarum infra mensem post receptionem præsentium, & totidem in festo beati Johannis Baptistæ proximo futuro, & duo millia in prædicto festo beati Michaelis, dilecto filio, magistro Gifredo de Vecano, clerico cameræ nostræ, & nuncio nostro in Angliâ, nomine nostro & ecclesiæ Romanæ persolvas.

Nos enim eidem magistro Gifredo liberandi, & absolventi te ab hujusmodi debito, & faciendi tibi pro nobis & ecclesiâ prædictâ refutationem & adquietationem plenariam de hiis quæ à te receperit, prout de jure fuerit, plenam tribuimus tenore præsentium potestatem.

Dat' Viterbii, xv. kal' Januarii, pontificatus nostri anno primo.

Pro M. Regina Scotiæ ad partes transmarinas peregrinante.

A. D. 1276.—An. 5 Edw. I.

Pat. 5 Edw. I. n. 26.
in Turr. Lond.

M. REGINA Scotiæ habet litteras Regis patentès, de salvo & securo conductu, in eundo, per terram Regis, ad partes transmarinas, occasione peregrinationis suæ, in partibus illis faciendæ, in terrâ Regis prædictâ morando, & inde ad partes Scotiæ redeundo.

In cujus, &c. per unum annum duraturas.

Teste Rege, apud Cirencestr', vicesimo sexto die Decembris.

De legibus Anglicanis in Hybernia utendis.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilecto & fideli suo Roberto de Uford, justiciario suo Hiberniæ, salutem.

Super melioratione statûs & pacis in terrâ nostrâ Hiberniæ, de quâ per vestras litteras nobis nuper significâstis, lætamur & gaudemus quamplurimum; &, diligentiam vestram valde commendantes in hac parte, speramus (ope DEI) quod ea, quæ ibidem laudabiliter hactenus inchoâstis, quantum in vobis est, felicis & virilius continuabitis in futurum.

Cæterum de eo, quod communitas Hyberniæ octo millia marcarum nobis offert pro hoc, quod eis leges Anglicanas in terrâ prædictâ utendas concedamus, scire vos volumus, quod nos, pro eo quod leges, quibus utuntur Hibernici, DEO detestabiles existunt, & omni juri dissonant, adeò quod leges censi non debeant;

Habito super hoc cum concilio nostro, tractatu diligenti & deliberatione

pleniori, nobis & concilio nostro satis videtur expediens, eidem utendas concedere leges Anglicanas; dum tamen in hoc populi, vel saltem prelaturum & magnatum terræ illius, qui bonæ voluntatis existunt, communis consensus uniformiter intercurrat.

Quapropter vobis mandamus, quod, habito cum ipsis inde tractatu, & examinatis diligenter in hac parte voluntatibus populi, prelaturum, & magnatum, bonæ voluntatis existentium, & concordato inter vos & ipsos, de altiori fine pecuniæ, ad quem attingere poteritis, nobis eâ de causâ, persolvendæ de consensu omnium, vel saltem majoris & sanioris partis eorundem, prout industriæ vestræ ad honorem nostrum & commodum magis expedire videbitur, super præmissis nomine nostro, componatis cum eisdem;

Ita tamen quod homines, pedites bonos & fortes, usque ad certum numerum, de quo, cum ipsis convenire poteritis, nobis unâ vice tantum habere faciant, paratos ad nos venire, cum pro eis duxerimus demandandum.

Littera Regis Angliæ Regi Castelle responsoria.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Transcript.
Litterarum
in Turr. Lond.

E GREGIO principi, &c. Edwardus, DEI gratiâ, &c. Super hiis, quæ per magistrum Galfridum clericum vestrum nobis mandâstis, serenitati vestræ per præsentem sic duximus respondendum:

Quod antea petistis auxilium vobis fieri contra incredulos Saracenos, ad præsens, per nos fieri non potest: tum quia, in præsentem, guerram habemus contra principem Walliæ & Wallenses in terrâ nostrâ; tum quia, & si signum crucis assumpsissemus, & contra dictos Saracenos ire proposuissemus, oporteret quod iter nostrum & expeditio nostra per summum Pontificem disponeretur.

Super eo, quod de adventu nostro ad partes vestras, & tempore adventus nostri voluistis per dictum magistrum Galfridum certiorari; scire vos volumus quod, licet fuissetis prompti partes ultramarinas adire, ut circa re-

formationem pacis inter Regem Franciæ & vos laboraremus; cum tamen de regressu ipsius domini Regis ad partes suas certos audivimus rumores, supersedimus à proposito nostro, & contra dictos Wallenses direximus vires nostras.

Super confederatione autem, inter vos & domum vestram, & nos & domum nostram, de quâ prædictus magister nobis ex parte vestrâ est locutus, quod ipsam poneremus in opus, adinvicem nos jurando; super bonâ voluntate, quam erga nos & nostros habetis & habuistis, vestræ serenitati ac grates quas possumus, assurgentes, vobis significamus quod nos decentibus & indissolubilibus vinculis tenemus nos esse confederatos; primò, quod karissima Regina nostra, vestra soror est: & liberi vestri & nostri, consanguinei germani; ac vos, gratiâ vestrâ, nos cingulo militiæ cinxistis, ac Alfonso filium nostrum de fonte sacro levâstis.

A. D. 1277. | An. 5 Edw. I.

Hæc igitur vincula intimo corde considerantes; & etiam amorem, quo in personis nostris, similiter conjungimur, conspicimus nos teneri ad omnia ea facienda, pro posse nostro (& honestate nostrâ salvâ) quæ vestris commodis & honoribus viderimus expedire.

Cæterum quoddam regale scriptum, quod vos, vestrâ gratiâ, domino Regi Henrico patri nostro, & suis hæredibus fecistis; monstrari fecimus dicto clerico vestro, & per eundem transcribi, vobis, si placet, ostendendum, per quod similiter reputamus nos vobis artius astrictos.

Promissiones verò & scripta, quæ prædictus dominus pater noster vobis tunc, vel aliâ dicitur fecisse, si vestrâ sederit majestati, optamus videre vel scire, tanquam ea quæ, quatenus tenemur, inviolabiliter proponimus observare: quæ etiam fortè, si nobis fuerint ostensa, recensius scire possemus ad quæ vobis sumus obligati, & de contravemire facilius nos observare.

De eo autem, quod nobis significastis per eundem clericum vestrum, quod libenter vellitis nos videre: sciatis quod nos, vice versâ, id de vobis intimè peroptamus; & cum locus & tempus se optulerint, ad vos animo libenti videndos laboraremus.

Cæterum vos rogamus quatenus erga præfatum magistrum G. clericum vestrum, super morâ suâ nobiscum tam diutinâ, si placet, non moveamini: quia ipsum, quibusdam rationibus, & propter quædam pericula sibi eminentia, fecimus, ipsum etiam invitum, tamdiu morari nobiscum; quæ idem G. poterit vobis intimare.

Teste meipso, apud Windsor, octavo die Januarii, anno regni nostri quinto.

De nunciis Levelini principis Walliæ ad Regem venturis.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Pat. 5 Edw. I.
m. 24.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Sciatis, quod suscepimus in salvum & securum conductum nostrum, nuncios, quos Levelinus filius Griffini ad nos, cum presentibus litteris nostris, mittere voluerit, in veniendo ad nos, nobiscum morando, & inde ad partes suas redeundo:

Et ideò vobis mandamus, quod eisdem nunciis, dictas litteras nostras

deferentibus, in veniendo ad nos, cum familiâ, hærnesiis & rebus suis, nobiscum morando, & inde ad partes suas redeundo, sicut prædictum est, non inferatis, vel inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum, seu gravamen.

In cæjis, &c. duraturum usque ad mediâ Quadragesimam proximò futuram.

Teste Rege, apud la Bruere, decimo quarto die Januarii.

Littera Petri Regis Aragoniæ Regi Angliæ, de statu suo.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Bundela
Litterarum,
temp. Edw. I.

SERENISSIMO principi, karissimo consanguineo suo & amico, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, per eandem, Rex Aragonum, salutem, & sinceræ dilectionis affectum.

Quia scimus lætitiâ rænovari quotiens vobis status nostri felicitâ nunciantur, celsitudinî vestræ significamus, nos & omnes de domo nostrâ, per Dei misericordiam cor-

porèâ perfui sospitate; rogantes vos, quatenus certos nos reddere velitis de prospero statu vestro, & domûs vestræ, adjungentes vestræ beneplacitum voluntatis; parati namque sumus ad omnia quæ vobis debeant esse grata.

Dat' Cæsaraug' octavo kal' Februarii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo.

De principe Walliæ excommunicato denunciando.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Lib. A. f. 414. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

VENERABILI in Christo patri, domino W. Dei gratiâ, Eboracensi archiepiscopo, suus in eodem Christo, frater Robertus Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, quicquid sibi gratiæ & salutis.

*Paternitati vestræ, tenore presentium, notum, facimus quod, cum dudum in provinciali concilio Cantuar' (præsidente tunc felicis recordationis Stephano, quondam Cantuariensi archiepiscopo) apud Oxoniam celebrato, providâ deliberatione, & communi assensu sanctorum patrum, episcoporum, suffraganeorum suorum, & cleri provincie Cantuariensis, statuto super hoc edito, lata fuerit majoris excommunicationis sententia in omnes illos, qui jura domini Regis Angliæ injustè detinere contendunt, ac pacem & tranquillitatem ejusdem domini Regis & regni sui, injuriâ perturbare præsumunt; ac eadem sententia, per bonæ memoriæ, Bonifacium prædecessorum nostrum, & suffraganeos suos concilio, postea apud Lambeth convocato, & iterum in aullâ Westmonasteriensis pluries solemniter innovata fuerit; necnon & autoritate sedis apostolicæ specialiter confirmata:

Nos cum quibusdam suffraganeis nostris, tunc ibidem personaliter extantibus, & aliorum absentium procuratoribus, circa proximum præteritum festum sancti Martini Yemale.

Quia ipsa notoria rei veritas in auribus singulorum acclamabat, quod nobilis vir Levelinus, filius Griffini, princeps Walliæ, tanquam famæ suæ prodigus & salutis, sententiam hujusmodi parvi pendens, homagium & fidelitatem, quæ prædecessores sui principes Walliæ, Angliæ Regibus facere consueverunt, & ipsemet, egregiæ memoriæ, domino Henrico, Regi Angliæ, prius fecerat, ac domino nostro Edwardo, nunc Regi Angliæ illustri, facere debuit & debet in præseni, exquisitis occasionibus facere detrectat, ad hoc diebus & locis competentibus, oblato sibi ad cautelam salvo & securo conducto, pluries legitime monitus & citatus, in hoc jus ipsius Regis temerè retinere contendens;

Pacem insuper, & tranquillitatem ipsius domini Regis, & regni sui, per se & suos perturbare præsumpsit, sicut notoria strages plurimorum, depredationes rerum, incendia domorum, & innumera damnorum genera testantur aperte, per quæ ipsum in sententias hujusmodi non ambigitur damnabiliter incidisse;

Habito tractatu diligenti, & de salute ipsius principis sollicitè cogitantes, de consilio eorundem suffraganeorum nostrorum, & cum eisdem præfatum Levelinum, litteris pariter & nunciis solemnibus ad ipsum propter hoc specialiter destinatis, in præfatas excommunicationis sententias taliter incidisse decernentes, ipsum nichilominus monuimus, quod infra quindecim dies, à tempore monitionis hujusmodi, de præmissis satisfaceret; & ab inceptâ perturbatione pacis domini nostri Regis, & regni sui molestiâ desistendo, suos ab hujusmodi præsumptionibus pariter refrægeret; alioquin extunc, contra ipsos asperius procederemus, prout notorii excessus eorundem exposcent.

Vol. I.

Porro, nunciis ipsis apud Lanmas, ubi princeps ille cum suis proceribus curiam suam tunc tenebat, accedentibus, & sui adventûs causam ipsius principis familiaribus & ministris seriò exponentibus, idem princeps, offensam superaddens offensis, nuncios ipsos, non sine nostro contemptu, ad se aditum habere non permisit: & monita nostra salubria, per suos sibi plenè nunciata, animo contemnens indurato, bactus ad satisfactionem venire non curavit, per sex septimanas & amplius favore benivolo patienter expectatus; sed, semper pejora prioribus addens, de die in diem, quantum potest, manus aggravat ad delicta;

Propter quæ, convocatis iterum suffraganeis nostris, & habito, super hujusmodi contemptu & notoriis & multiplicatis, ipsius principis & suorum excessibus & offensis, tractatu pleniori, quia, crescente ipsorum contumaciâ pariter & offensâ, crescere debet & poena;

De eorundem suffraganeorum hostrorum unanimi consilio & assensu, extitit provisum & ordinatum, quod unusquisque suffraganeorum prædictorum in cathedralibus & aliis collegiatis, & parochialibus ecclesiis, sue civitatis & diocesis, dictum Levelinum, principem Walliæ in præfatas excommunicationum incidisse sententias, & nominatim taliter excommunicatum esse denunciaret, pulsatis campanis & accensis candelis.

Consiliarios insuper suos & fautores, ac omnes consilium vel auxilium eidem principi, in suâ rebellionem perseveranti, scienter impendentes in præmissis, nisi infra mensem unum resipuerint, & ab ipsius consilio, consensu, & auxilio se subtraxerint, pari sententiâ, & cum eadem solemnitate, publicè innodatos denunciaret; & ipsos, quos contra monitionem hujusmodi, extunc sibi adherere, & consilium, consensum, vel auxilium sibi impendere constiterit in præmissis, publicè & solemniter excommunicatos denunciaret nominatim: quàm quidem sententiæ denunciationem in diocesi nostrâ nuper per nostros fieri mandavimus cum effectu;

Undè, cum per præfatum dominum Edwardum, Regem nostrum serenissimum simus, per suas litteras nobis nuper directas, specialiter rogati, ut, in istius negotii executione vestrum impleremus auxilium & juvamen, ac vos & nos, quibus ecclesiarum & animarum cura incumbit, ibi fortius voluntarios labores suscipere tenemur, ubi ipsius Levelini rebellio periculosius exardescit, & in prædicti domini Regis injuriam in posterum, arrogantè insurget, nisi eam exurgens justitâ præveniat & subvertat, ut sic pax & quies cæteris præparetur;

Paternitatem vestram rogamus & requirimus, quatenus obtentu precum dicti domini Regis illustrissimi, vobis in hæc parte profecturam, ac nostram, præfatum Levelinum per totam vestram diocesium & provinciam, in prædictas excommunicationis sententias incidisse, & nominatim taliter excommunicatum esse, si placet, denunciatis, & denunciari faciatis in formâ memoratâ; præsens negotium taliter impleturi, qualiter à nobis in casu consimili vobis fieri velletis.

Dat' apud Northstok, tertio kal' Martii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo sexto.

6 Y

Conventio facta super reformatione pacis inter Regem & Resum filium Meredithi.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Lib. A. f. 409 b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

ANNO regni Regis Edwardi quinto, die Dominica in quinquendâ Paschæ, apud Kermerdyn, per dominum Paganum de Cadurcis, capitaneum munitionis domini Regis in West-Wallia, habentem plenariam potestatem, per litteras domini Regis patentes, recipiendi Walenses ad pacem ejusdem domini Regis & fidelitatem, assensu & consensu baronum & militum ejusdem munitionis, & aliorum militum & fidelium domini Regis West-Wallie, talis facta est conventio super reformatione pacis Risy filii Meredithi, videlicet;

Quod de castro de Dynevour, & de terrâ Maynertylan, & de terrâ Mathlaen, & de terrâ de Cayo & Mabelven, dominus Edwardus Rex Angliæ, cum in prædictis castro & terris habuerit potestatem, dicto Reso plenariam exhibebit justitiam; & secundum quod jus suum deposcet, prædicto Reso plenariam faciet restitutionem.

Et prædictus Resus faciet homagium domino Regi, ubi sibi placuerit, ad suum mandatum; & fidelitatem, loco domini Regis, domino Pagano qui locum ejus tenet in hac parte.

Et dominus Rex concedet quod dictum Resum, sine spontaneâ ejusdem voluntate, nunquam amovebit ab homagio suo, nec ipsum distringet, vel distringi permittet, ad sectam faciendam ad comitatum aliquem vel curiam, nisi dominus Rex dictum comitatum teneat & habeat in dominio.

Et dictus Resus militibus, & aliis munitionis domini Regis concedit in castris suis liberum receptaculum, introitum & exitum, quotiens voluerint, & opus fuerit; & quod possent in eisdem sua victualia reponere, & ad hoc loca competentia eis assignabit:

Passus etiam, tam in terrâ suâ, quam alienâ, per quos guerra domini Regis possit promoveri, facere permittet & consulat, & pro suis viribus, cum toto posse suo, adjuvabit.

Et, quotiens opus fuerit, cum omni posse suo, tam equitum, quam peditum, ibit in expeditionem guerra, quotiens super hoc, rationabiliter summonitus fuerit & requisitus.

Et, si contingat quod, per consilium & procuracionem dicti Resy, Grifinus filius Meredithi Ap-ouaym veniat ad pacem domini Regis, eâ conditione quod dictus Resus eidem remittat jus suum, quod habere clamat in Gunyomuth & Mëbunnaun, dominus Rex dicto Reso alibi, secundum quod jus suum deposcet, cum plenè fuerit declaratum, rationabilem faciet restitucionem.

Hæc autem omnia & singula firmiter & fideliter observanda, dominus Paganus de Cadurcis pro domino Rege; & dictus Resus pro se & suis hæredibus, & suis liberis hominibus, quos ad hoc dictus Paganus eligere voluerit & nominare, tactis sacrosanctis, juraverunt; & huic scripto, in modum cyrographi confecto inter partes, sigilla sua alternatim, unâ cum sigillis baronum domini Regis dictæ munitionis, & aliorum baronum West-Wallie, apposuerunt; videlicet, dominorum Radolphi de Aubeney, Rogeri de Molis, Johannis de Bello-Campo, Johannis de Moun, Alani de Ploket, Olyveri de Dynan, Pascacii de Cadurcis, Galfridi de Camulle, Nicholai filii Martini, & Willielmi filii Warini; qui omnes præsentem conventionem interfuerunt, & unâ cum domino Pagano, pro domino Rege, unanimiter se obligaverunt, quod dominus Rex omnia, in præsentem scripto contenta, benè & fideliter tenebit & observabit; & dominus Rex, infra Ascensionem Domini, anni prænominati, prædicto Reso suas litteras faciet patentes confirmatorias.

Dat' die, anno, & loco prænotatis.

Et, ad majorem securitatem hujus conventionis fideliter observandæ, venerabilis pater dominus R. permissionæ divinæ, Menevensis episcopus, præsentem scripto sigillum suum apposuit.

Littera Regis Angliæ Papæ pro Ebolo vicecomite de Ventodoro, ne invitatus compellatur ad crucem resumendam.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Breve Regis
5 Edw. I.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino J. DEI gratiâ, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, salutem, & cum omni reverentiâ & honore, se totum ad pedum oscula beatorum.

Volentes perhibere testimonium veritati, sanctitati vestræ veraciter intimamus, quod dilectus & fidelis noster

Ebolus, vicecomes de Ventodoro, Lemovicensi diocesi (qui tempore, quo ad Terram Sanctam transfretavimus, de nostrâ familiâ existebat, & per nos cinctus fuit apud Tunes cingulo militari, gravi postmodum & quasi incurabili ethicæ morbo detentus) de licentiâ & mandato nostro, ac prop-

ter quædam specialia negotia nostra, quæ sibi commisimus, ad propria remeavit invitatus:

Undè, cum intelleximus quod, unâ cum aliis cruce signatis regni Franciæ, ad crucem resumendam autoritate sedis apostolicæ compellatur, & idem Ebolus, tanquam fidelis, & familiaris noster, affectet & promptus sit sequi in omnibus viam nostram, sanctissimæ paternitati vestræ duximus humiliter supplicandum, quatinus à compulsione hujusmodi quoad ipsum demandetis cessari, si placet.

Firmiter enim credimus, quod, suo tempore, sine compulsione aliqua, paratus erit, in hiis & aliis, Romanæ ecclesiæ obedire mandatis.

Teste meipso, apud Westm', primo die Maii, anno regni nostri quinto.

Littera Regis procuratori suo pro eodem vicecomite, super negotio præfato.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Breve Regis
5 Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, dilecto & fideli, procuratori suo, magistro Henrico de Newerk, salutem.

Cum, pro dilecto & fideli nostro Ebolo, vicecomite de Ventodoro, domino Papæ per litteras nostras, quas vobis eidem liberandas mittimus, humiliter supplicemus, ut à compulsione (quam legatus Franciæ fecit eidem de cruce

resumendâ, prout in regno Franciæ, fit omnibus cruce signatis, qui de Tunys ad Terram Sanctam minimè transfretârunt) cessari mandet ad præsens;

Vobis mandamus quatinus negotium hujusmodi prosequamini, tanquam nostrum, & ad finem deduci procuretis optatum.

Teste meipso, apud Westm', primo die Maii, anno regni nostri quinto.

De pace inter cives Bayonenses & barones Quinque Portuum.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Lib. B. f. 268. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos pervenerit hæc scriptura, Pascasius de Pyn, & Reymundus Guillelmy de Saublato, cives Baionenses, procuratores majoris, jurati, & totius communitatis civitatis Baionie, ad tractandum & ordinandum, seu etiam formandum treugam, seu pacem perpetuam super discordiâ, quæ nuper extitit inter marinarios & probos homines Baionenses & eis adherentes ex

parte unâ, & marinarios & barones de Quinque Portibus Angliæ, & omnes alios eisdem adherentes ex parte aliâ, constituti, salutem in Domino.

Noveritis quod nos pacem & concordiam, super contentionibus, & discordiis, inter prædictos majorem, juratum, & communitatem prædictam ex parte unâ, & prædictos barones ex alterâ, nuper initas, & per excellentissimum dominum nostrum, dominum Edwardum, Regem Angliæ illustrem

confirmatas, prout ex formâ pacis ejusdem evidenter apparet, nomine eorundem majoris, jurati, & communitatis, ratas habemus & acceptas; firmiter, pro nobis, & ipsis, promittentes omnia & singula, in prædictâ pace contenta, in perpetuum observare:

Recognoscimus etiam per litteras præsentem nos recepisse, de gardebobâ magnifici principis domini nostri Regis prædicti, centum libras sterlingorum, quas nobis ad opus prædictorum majoris, jurati, & communitatis tradidit, de gratiâ suâ speciali, pro perpetuâ conservatione pacis supradictæ.

In cujus rei testimonium, præsentem scripto sigilla nostra apposimus.

Dat' apud Westmonast', decimo quinto die Maii, anno Domini millesimo ducesimo septuagesimo septimo.

Littera Regi supplicatoria.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO, nobilissimo, atque potentissimo viro, domino Adonardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, Manuelli Saladini, Franciscus Caubanus, burgenses Castellii, castri de Kallari, & cæteri eorum filii & consanguinei, ejus fideles & subditi, tanquam sui domini precipui, seipsos cum recommendacione ad pedes.

Excelsitudini vestræ humiliter duximus supplicandum, quod nos, tanquam vestros specialissimos, fideles, & subditos, in omnibus vestris servitiis recommendatos habere dignemini; cum simul penitus, diei, nocteque, de-

diti, omnibus prætermisissis, ad ea, quæ vobis placeant, totis viribus adimplenda:

Verumque, postquam vestros pedes desivimus corporaliter intueri, nullus nunciis, insuper neque littera ad nos pervenit, de vestræ conditionis optimo statu significans veritatem;

Idcirco, in signum optentæ vestræ dominationis, vobis fideles preces porrigimus, quod nuncium, vel litteram aliquam ad nos mittere vestra concedat majestas; cum continuo affectamus de vestrâ magnificentia conditione nova peroptima fideliter peraudire.

A. D. 1277. | An. 5 Edw. I.

De inquisitione faciendâ super gesti Judæorum.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX, Hugoni de Digneton, salutem. Cum nuper, de communi concilio regni nostri, provideri fecerimus, quod universi & singuli Judæi regni nostri manerent in civitatibus & burgis nostris propriis, in quibus archiepygrapharius Judæorum nostrorum esse consueverat; & quod unusquisque ipsorum, postquam ætatem septem annorum compleverit, in superiori vestimento suo quoddam signum deferat, ad modum duarum tabularum, de felto cræceo, longitudinis videlicet, sex pollicum, & latitudinis trium pollicum; & etiam quod universi & singuli Judæi prædicti, homines & feminae, postquam ætatem duodecim annorum compleverint, solvant nobis, singulis annis, tres denarios pro chevagio suo, scilicet ad Pascha:

Nos, super gestu Judæorum prædictorum, à tempore confectionis provisionis prædictæ, volentes certiorari, assignavimus vos ad inquirendum per sacramentum, &c. tam Christianorum, quam Judæorum regni nostri, per quos, &c. de nominibus singulorum Judæorum prædictorum:

Et etiam ad inquirendum, & videndum in quibus civitatibus, burgis, &

villis Judæi manent supradicti, & utrum signa sua portaverint, & alio modo se gesserint, juxta formam provisionis prædictæ, necne?

Et etiam ad levandum ad opus nostrum prædictos tres denarios annuos, unâ cum areragis eorundem denariorum à tempore confectionis supradictæ.

Et ideò, vobis mandamus, quod ad certos dies & loca, quos ad hoc provideritis, inquisitiones prædictas, & cætera præmissa, & denarios prædictos levari faciatis.

Mandavimus enim constabulario Turris nostræ London' & omnibus vicecomitibus regni nostri, quod vobis ad hoc intendat & respondeant, prout eis scire faciatis ex parte nostrâ, & quod ad certos dies, & loca, quos ei scire faciatis tot & tales, &c. de ballivis tuis, tam Christianos, quam Judæos coram vobis venire faciatis, per quos, &c.

Quod autem super præmissis inveneritis, nobis sub sigillo vestro distinctè & apertè constare faciatis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Windes', xxiv. die Maii.

Litteræ de creditâ ab Alexandro Rege Scotiae

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I.
m. 7. Cedula.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, & fratri suo karissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Acquitanniæ, Alexander, eadem gratiâ, Rex Scotiae, salutem, & perpetuum honoris & gloriæ incrementum, cum plenitudine dilectionis sinceræ.

Ad sublimitatis vestræ præsentiam venerabiles patres W. & R. Sancti Andree & Dunblanens' episcopos, Robertum de Brus, comitem de Carric' & Ricardum de Stratun, dilectos & fideles nostros destinamus;

Excellentiam vestram attentius exorantes, quatinus hiis, quæ ipsi, seu eorum aliqui, latores præsentium, ex parte nostrâ serenitatis vestræ auribus intimabunt, fidem plenariam adhibere velitis,

Et per ipsos nobis vestrâ beneplacita remandare, quæ parati sumus amabilius adimplere.

Teste meipso, apud Cuper' in Fyf', x. die Julii, anno regni nostri xxix.

Transumptum litterarum & tractatum inter Henricum Angliæ, & Alfonsum Castellæ Reges, missum Regi Edwardo.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Ex Autogr.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

NOVERINT universi, præsentem paginam inspecturi, quod nos Infans Emanuel, filius inelita recordationis domini Ferrandi, quondam illustris Regis Castellæ & Legionis, Raymundus, Dei gratiâ, Sanctæ Hispaniæ ecclesiæ archiepiscopus, Johannes, eadem gratiâ, episcopus Palentinus, Gatterius Suarii baro illustrissimi Regis Castellæ, frater Suggestus ecclesiæ Cauriensis electus, Ferrandus Petri Hispanen' & Palentin' decanus, frater Gillius fratrum minorum in Castella minister, & magister Ferrandus Garsie, ac Garsias Gutterii, in ecclesia Burg' archidiaconi, literas nobilis memoriæ domini Henrici, quondam Regis Anglorum illustris & procuratorum ac nunciorum suorum, domini P. Hereford' episcopi, & Johannis Maunsell' Beverlaci præpositi; necnon & literas aliorum nunciorum ejusdem Regis, videlicet, domini Guillelmi Eliensis episcopi, Johannis de Catesden militis, videmus, non abolitas, non deletas, non cancellatas, nec in parte sui aliquâ vitiatas; quarum tenor inferius scribitur de verbo ad verbum per ordinem, isto modo:

[Hic omittimus quæ in pagin. 343. hujus tomi edita sunt; cætera sic se habent.]

SERENISSIMO principi & affini suo karissimo Alfonso, Dei gratiâ, illustri Regi Castellæ, Toleti, Legionis, Galesiæ, Sibilie, Cordubiæ, Murciæ, & Jahen, Henricus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, & Aquitaniæ, & comes Andegaviæ, salutem, & sinceræ dilectionis semper augmentum.

Mittimus ad vos venerabilem patrem Guillelmum Eliensem episcopum, & dilectum & fidem nostrum Johannem de Catesden; quibus per præsentem literas, plenam damus potestatem faciendi vobis plenam fidem, super omnibus articulis contentis in compositione inter nos & vos initâ, & hinc inde scriptis nostris vallatâ; ratum & firmum habituri quicquid per ipsos, vel eorum alterum, nomine nostro, actum fuerit.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum duximus apponendum.

Teste meipso, apud Wynton', xxiv. die Junii, anno regni nostri xl.

HENRICUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, & dominus Hiberniæ, dux Normanniæ & Aquitaniæ, & comes Andegaviæ, universis CHRISTI fidelibus, præsentem literas inspecturis, salutem.

Noverint universitas vestra, quod nos plenam & liberam damus potestatem venerabili patri Guillelmo Eliensi episcopo, & dilecto, & fideli nostro Johanni de Catesden, quos ad illustris Regis Castellæ & Legionis præsentiam destinamus, pro negotiis nostris cum præfato Rege expediendis, complendi omnes conventiones inter ipsum Regem & nos initas, secundum quod in scripto earundem conventionum, sigillo nostro signato, quod præfatus Rex penes se habet, plenius continetur; & jurandi in animam nostram, si opus fuerit, quodcumque genus sacramenti ad securitatem conventionis prædictæ; ratum habituri quicquid prædicti episcopus & Johannes, vel eorum alter, nomine nostro, fecerint, vel fecerint, in præmissis.

In cujus rei testimonium præsentibus literis sigillum nostrum duximus apponendum.

Teste meipso, apud Clarendon, anno regni nostri xl.

Noverint universi præsentem paginam inspecturi, quod nos Guillelmus, Dei gratiâ, Eliensis episcopus, & Johannes de Catesden miles, nuncii & procuratores domini nostri Henrici, Dei gratiâ, Regis Angliæ, domini Hiberniæ, ducis Normanniæ & Aquitaniæ, & comitis Andegaviæ, recepimus literas patentes supradicti domini nostri, illustris Regis Angliæ, sigillo suo appendenti communitas sub hæc formâ:

Henricus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ & Aquitaniæ, & comes Andegaviæ, universis CHRISTI fidelibus præsentem literas inspecturis, salutem.

Noverit universitas vestra, quod plenam & liberam damus potestatem venerabili patri Guillelmo Eliensi episcopo, & dilecto & fideli nostro Johanni de Catesden, quos ad illustris Regis Castellæ & Legionis præsentiam destinamus, pro negotiis nostris cum præfato Rege expediendis, complendi omnes conventiones inter ipsum Regem & nos initas, secundum quod in scripto earundem conventionum sigillo nostro signato, quod præfatus Rex penes se habet, plenius continetur; & jurandi in animam nostram, si opus fuerit, quodcumque genus sacramenti ad securitatem conventionis prædictæ; ratum habituri, quicquid prædicti episcopus vel Johannes, vel eorum alter, nomine nostro, fecerint, vel fecerint, in præmissis.

In cujus rei testimonium, præsentibus literis sigillum nostrum duximus apponendum.

Teste meipso, apud Clarendon, viii. die Julii, anno regni nostri xl.

Hanc igitur auctoritate literarum, & mandato supradicti domini nostri Regis Angliæ, nos præfati Guillelmus Eliensis episcopus & Johannes de Catesden miles, nuncii & procuratores supradicti domini nostri Regis Angliæ, procuratorio nomine promittimus, & in animam memorati Regis Angliæ juramus, sacrosanctis evangelis manu tactis, quod nos ex parte Regis Angliæ complebimus, & compleri faciemus, omnes conventiones initas inter illustrissimos Reges dominum Henricum, Dei gratiâ, Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, ducem Normanniæ & Aquitaniæ, & comitem Andegaviæ, & dominum Alfonsum Regem Castellæ, Toleti & Legionis, Galetæ, Sibilie, Cordubiæ, Murciæ & Jahenn.

Promittimus etiam, & auctoritate prædictâ juramus in animam supradicti domini nostri, Regis illustris Angliæ, quod complebimus, & compleri faciemus, usque ad tres septimanas post festum sancti Michaelis, proximo venturum, omnes conventiones initas inter prænominatos Reges, super factis Vasconiæ, secundum quod in scripto earundem conventionum, sigillis eorundem Regum signato, quod præfatus Rex Castellæ & Legionis penes se habet, plenius continetur.

Et, ut hoc in dubium venire non possit, nos supradicti procuratores & nuncii huic cartæ sigilla nostra duximus apponenda.

Dat' apud Segobiam xx. die Septembris, anno gratiæ MCCLVI.

In quorum omnium testimonium valitum perpetuo nos Infans Emanuel, Raymundus archiepiscopus, Johannes episcopus, Gutterius Snarii, frater Suggestus, Ferrandus Petri, frater Tellius, Magr' Ferrandus Garsie, & Garsias Gutterii, memorati superius, præsentis pagine nostra sigilla duximus apponenda.

Dat' Burg', kal' Augusti, anno gratiæ MCCLXXVII.

Sub ix. sigillis, in medio loco sigillum Infantis, cordulis sericis.

De nunciis à Rege Scotiae, & controversiâ super Marchiis amicabiliter reformandâ.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I.
m. 7. in Cedula.
in Turr. Lond.

FET a remembre ke a Byrthened, le jur Saint Pere, de la Gule Aust, l'an de grace mil deuz cenz setaunte & setyme, vyndrent a la presence le noble Roys de Engleterre, par le Reys Descoce, éveskes de Saint Andreu & de Dumblane, Robert de Bruys conte de Kaurik, e Richard de Straton chevalers, celes paroles portaunz depar lur seigneur le Roys de Scoce, e disaunz ;
Sire, endreit de la lettre ke vus enveastes a nostre seigneur, tochaunte la pleynte, ke le éveske de Dureume avoyt fet de la marche, en la quele lettre fut contenuz, ke nostre seigneur le Roys ne deverait sa marche estendre utre les auncienes marches usez e acustumez ;
Ben vus maund nostre seigneur, par nus, ke n'un n'a il fet, ne velee a fere, forsques ses aunciestres unt usez e acustumez en tens de vos aunciestres,

e en tens des éveskes de Dureume tuz jurs, de long tens ke nule memoire ne est ; e il eu tens de vostre pere, e de vostre tens, e des éveskes de Dureume ke unt este ; ceo est asavoir deskes al Flodmerk, devers le Su.

E, sire, se vus entendez ke les choses ne seyent enay, come nostre seigneur vus maund par nus, mut plect a nostre seigneur, por la reverenc de vus, se vus plect, ke les choses fussent amiablement enurrez par prodes homes leaus & aunciens, de l'une part e del'autre, solem les leys, e les usages, e les custumes de la marche :

E se vus prie nostre seigneur, come cher frere e ame, ke vus ne creez a nuly, ke voyle en quieter pa volente ses fraunchises, possessiuns, e ses seisiens, e ses lunges tenaunces ; les queus il, e ses aunciestres, unt use en ten de vos aunciestres, e en vostre, e en tens des éveskes de Dureume, de si lung tens ke nule memoire n'est.

De comitibus, baronibus, & aliis cum Edmundo fratre Regis, in exercitu Suthwall remanentibus.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Pat. 5 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

REX comitibus, baronibus, militibus, & aliis in exercitu stio Suthwallie existentibus, salutem.
Quia magnam summonicionem nostrorum fecimus amicorum, rogantes fideles nostros, & alios qui nobis debent servicia, quod ipsi adhuc nobiscum remaneant in partibus quibus sumus, nobisque assistant ad inimici nostri rebellionem, superbiam, & pertinaciam convincendam ; ac mandaverimus Edmundo, germano nostro dilecto, quod ipse ex parte sua, summoneat & vos roget ex parte nostra, quod vos eidem ad expugnacionem

predicti inimici nostri similiter assistatis, vos affectuose rogamus, quatinus cum eodem fratre nostro in partibus quibus estis, remanere velitis, & eidem assistere, secundum quod ipse vos ex parte nostra rogandos duxerit viva voce, ita quod vobis inde teneri merito debeamus : non intendimus autem quod vobis ex curialitate quam ad rogatum nostrum predictum duxeritis faciendum, prejudicium generetur temporibus futuris.
In cuius, &c.

T. R. apud Walrescote, viii. die Augusti.

Restitutio faciendâ Davidi filio Griffini per Regem, de medietate Snaudoniae & aliis terris, si contigerit Regem Lewelinum fil' Griffini hostiliter devincere, aut potenter expellere de Wallia, in praesenti expeditione sua.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Lib. A. f. 366. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Anglie, dominus Hibernie & dux Aquitanie, universis, ad quos presentes littere pervenerint, salutem.

Ad universitatis vestre notitiam volumus pervenire, quod nos, considerantes diutina obsequia & commendabilia dilecti & fidelis nostri Davidis, filii Griffini, & fidelitatis sue constantiam, quam in ipso novimus vigere, concessimus eidem, pro nobis & heredibus, quod si, Domino operante, contigerit, nos Lewelinum filium Griffini fratrem suum ;

Qui dudum Owenum fratrem suum seniores, existentem in fide & homagio domini Henrici Regis, patris nostri, cepit, & exheredavit injuste, ac eundem adhuc detinet in carceratum, & predictum Davidem postea exheredavit similiter injuste, ad nos tanquam ad dominum suum venientem, & reclamantem, & petentem sibi a nobis super hoc justitiam exhiberi ;

Hostiliter devincere, aut potenter expellere de Wallia, in presenti expeditione nostra, quam contra eundem Lewelinum, tanquam rebellem nostrum & manifeste contumacem, per considerationem & iudicium curie nostre & procerum nostrorum, facimus, & eandem terram Wallie contigerit ad manus nostras devenire ;

Nos eidem Davidi, & predicto Oweno fratri suo (pro quo, sicut & pro seipso, idem David nos saepius interpellavit, ut justitiam sibi exhiberemus) reddemus & restituemus medietatem totius Snaudoniae cum vallibus adjacentibus, tam scilicet cum valle & terra de Leyn juncta Snaudonia, quam aliis vallibus suis, & medietatem Angliseyæ & Penchyn' cum pertinentiis ;

Tenendum & habendum eidem Davidi & Oweno, & eorum hæredibus, de nobis & hæredibus nostris liberè & quietè, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis ;

Vel, si nobis magis placuerit, retinebimus in manu nostra totam terram

de Anglesea, & reddemus predictis Davidi & Oweno totam terram Snaudon' & Penchyn' salvo jure cujuslibet ;

Et si aliquis, vel aliqui jus sibi vindicare voluerint in terra de Merenyth, quæ est pars Snaudon' justitia sibi fiat secundum leges & consuetudines Wallie ;

Et, si pro securitate nostra & pace populi servandâ, habere voluerimus aliquam partem terrarum de Snaudon' & homagia quatuor vel quinque nobilium terræ illius de propriis hæreditatibus suis, nos eidem Davidi & Oweno escambium rationabile habere faciemus alibi in locis competentibus, ad valorem illarum terrarum, & homagiorum, quas & quæ sic retinebimus ;

Et predicti David & Owenus, & eorum hæredes, facient, pro terris & tenementis predictis, nobis, & hæredibus nostris, homagium & fidelitatem, & servitium rationabile, quantum pertinet ad easdem terras.

Et insuper facient nobis talem securitatem, quod fideliter nobis adhererunt, & de pace & de fide nobis perpetuo servandis, qualem venerabiles patres A. Assavensis, & R. Bath' & Well' episcopi, & dilectus & fidelis noster Rogerus de Mortuo-Mari, vel eorum duo providerint esse faciendum ; excepto primogenito suo tradendo in ostagium ;

Volumus etiam, & intendimus quod præfati David & Owenus, & eorum hæredes veniant ad parlamenta nostra in Anglia, sicut alii comites & barones nostri, quando necesse fuerit, & a nobis super hoc mandatum habuerint speciale ; nisi de invalidudine corporis, vel alio iusto modo poterunt se sufficienter excusare.

In cuius rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Teste meipso in castris apud le Flynt, prope Basingewerk, die lunæ in crastino octavarum Assumptionis beate Mariæ virginis, anno regni nostri quinto.

De lite inter Edmundum comitem Cornubiæ, & Beatricem Reginam Alemanniæ.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Bundela
Brevium
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, &c. dilectis & fidelibus suis, magistro Regin' de Seyton, & sociis suis iusticiariis de Banco, salutem.

Cum dudum per nostras litteras prohibuerimus Beatrici Reginæ Alemanniæ, nê Edmundum comitem Cornubiæ, traheret in placitum, in curiâ Christianitatis, de catallis & debitis aliquibus ; & vos similiter ex parte nostra in plenâ curiâ nostra, id idem prohibueritis ;

Sed eadem Regina, sprete nostrâ & vestrâ prohibitionibus in hac parte, præfatum comitem postea traxit in placitum, ut accepimus, super catallis

& debitis in curiâ Christianitatis, & comitem memoratum extra regnum nostrum in causam trahi procurat, in nostri juris præjudicium, & regie dignitatis læsionem manifestam ;

Et idè vobis mandamus, quod placitum attachiamenti, quod est coram vobis, per breve nostrum, inter prædictum comitem & Reginam memoratam, taliter maturetis, ut dicta Regina istud placitum contra prædictum comitem, vel aliud consimile ulterius attemptare non presumat.

Teste meipso, apud Wodestoke, quarto die Septembri, anno regni nostri quinto.

A. D. 1277. | An. 5 Edw. I.

De potestate per Regem Romanorum datâ nunciis suis, de nuptiis inter Hartmannum filium suum & Johannam filiam Edwardi Regis contrahendis.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis presentes litteras inspecturis, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod nos, dilectis & familiaribus nostris, venerabili fratri Henrico Basiliensi episcopo, principi nostro, & magistro Andreae præposito Verdeni, notario nostro, dedimus plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum, inter illustrem Hartmannum, de Habesburch, & de Kyburch comitem, Absatiae langravium, filium nostrum karissimum, & inclitam Johannam, magnifici principis domini Edwardi Anglorum Regis

filiam, sponsalia contrahendi; & ipsa sponsalia, processu temporis, cum predicto domino Rege Angliæ per subsequentem matrimonii copulam consummandi;

Dantes eis nichilominus plenam potestatem, & speciale mandatum in animam nostram jurandi, quod fide servabimus illibatâ, nec ullo umquam tempore venierimus contra ea quæ per ipsos acta fuerint in præmissis, vel in consequentibus ad premissa.

In cuius rei testimonium præsens scriptum exinde conscribi, & majestatis nostræ sigillo jussimus communiri.

Dat' Wienne, septimo kal' Octobris, regni nostri anno quinto.

Ratificatio articulorum pacis cum Rege Angliæ per Lewelinum principem Walliæ.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.
Lib. A. f. 375.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, Lewelinus princeps Walliæ, salutem in Domino.

Inspeximus articulos, provisos & ordinatos per fratrem Willielmum de Suthampton, priorem provinciam ordinis prædicatorum Angliæ, Robertum de Tybetot, & Antonium Bek, ex parte magnifici principis & domini nostri, domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ illustris: & per Tuderum filium Etnyned, & Gorouu filium Heylya ex parte nostrâ, ad tractandum de pace inter ipsum dominum Regem, & nos specialiter assignatos, in hæc verba:

Hii sunt articuli, in quos frater Willielmus de Suthampton, prior provincialis fratrum prædicatorum Angliæ, Robertus de Tybetot, & Antonius Bek, dati & assignati ex parte magnifici principis domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ illustris; & Tuderus filius Etnyned, & Gorouu filius Heyly, dati & assignati ex parte Lewelini filii Griffini, principis Walliæ, ad tractandum de pace inter prædictos Regem & principem, concorditer consenserunt; ad quos fideliter observandos, tam dominus Rex, quam princeps supradicti, securitatem præstabunt sufficientem.

In primis, quod predictus Lewelinus supponet se voluntati & misericordie domini Regis supradicti; & pro inobedienciâ, dampnis & injuriis, sibi & suis illatis, dabit, pro pace suâ habendâ, quinquaginta milia librarum sterlingorum; de quâ summâ gratiam & misericordiam sibi à dicto domino fieri petit.

Item, dictus Lewelinus dat, concedit, & confirmat, & quietum clamat, pro se & heredibus suis, domino Regi Angliæ, & heredibus suis, plenariè, & sine aliquâ retentione, quatuor cantreda in terminis & finibus suis, sicut, elare memorie, dominus Henricus, quondam Rex Angliæ, vel predictus dominus Rex filius suus, ea unquam plenius tenuerunt; simul cum omnibus terris, quas idem dominus Rex cepit, & seisiri fecit in manum suam, vel aliquo alio modo adquisivit; exceptâ terrâ Anglesie, de quâ dominus Rex pro suo facturus est dicto Lewelino gratiam specialem; si vero idem Lewelinus jus vindicaverit in aliquibus terris, quas alii, preter dictum Regem, occupaverint, ex quatuor cantredis predictis, plenariam justitiam sibi exhibebit præfatus dominus Rex, secundum leges & consuetudines partium illarum, in quibus terre ille consistunt.

Item, idem Lewelinus veniet Rodelanum, facturus domino Regi sacramentum fidelitatis; &, antequam ibidem veniat ad præsentiam domini Regis, absolutionis beneficium optinebit, & interdictum terræ suæ relaxabitur.

Item, dictus Lewelinus Owenum fratrem suum liberabit sub hæc formâ; quod aliqui, ex parte domini Regis, venient, &, ipso liberato, dabunt ei optionem, aut quod componat cum fratre suo predicto in formam certam pacis gratis consentiet, & postmodum supplicet domino Regi quod illam pacem approbet & confirmet; aut quod ponet se in custodia domini Regis, donec, secundum leges & consuetudines Walliæ, in loco, ubi transgressus est, de eo fuerit iudicatum; &, si sic liberatus fuerit, repetat hæreditatem suam, si sibi viderit expedire; & coram Rege firmabitur via, quam eligere voluerit de prædictis.

Item, prædictus Lewelinus liberabit Resum filium Griffini & restituet eum ad statum, quem habuit, quando primò tractavit cum domino Rege de veniendo ad pacem suam.

Item, liberabit Owenum filium Griffini filii Wem' purè & absolutè.

Item, liberabit Davyd filium Griffini ab Owem-Elisse, Madocum filium Ennam purè & absolutè; &, si qui alii sunt, de quibus constare poterit quod, occasione domini Regis, capti fuerint & incarcerati, similiter liberabuntur; & omnes transgressiones, injuriæ & excessus, hinc inde facti, penitus remittuntur usque ad hodiernum diem.

Item, hæc sunt nomina illorum, quorum homagia dominus Rex concedit predicto Lewelino principi ad vitam suam; ita quod, post decessum ejusdem principis, redeant ad dominum Regem prædictum, & ad heredes suos, & ad coronam suam, & sint immediatè sub dominio dicti domini Regis Angliæ; videlicet, David filius Griffini filii Oweni Elisse, duo filii Oweni filii Blechyn, Resus Vachan filius Resy filii Maelgun, cum terrâ quam nunc tenet; quia de terrâ, quam dictus Rex, vel sui seisiverunt nomine suo, nichil sibi concedetur, set in manu domini Regis perpetuè remanebit; & concedit dominus Rex quod omnes prædicti (excepto Reso filio Resi filii Maelgun) terras, quas prius de cuiuscumque dominio tenebant, teneant eas, & habeant, faciendo dominis quod tenentur.

Item, terræ omnium aliorum qui venerunt ad pacem domini Regis, & per formam pacis morabuntur sub principe, eisdem restituantur ita liberè & plenariè, sicut eas tenebant, eo tempore, quo ad pacem domini Regis venerunt, & faciant sibi & dominis quod tenentur.

Item, dominus Rex, de merâ gratiâ suâ, concedit, & confirmat præfato Lewelino principi ad vitam suam, totam terram quæ David fratri suo jure hæreditario debetur; & dominus Rex faciet eidem David albi recompensationem competentem ad vitam prædicti Lewelini; & terra, in recompensationem eidem David tradita, altero eorum, scilicet, Lewelino, vel David, decedente, ad Regem & heredes suos liberè revertatur.

Item, concedit & confirmat dominus Rex quod dictus Lewelinus & Vol. I.

heredes qui, de corpore suo legitime procreandi, habeant & teneant Anglesiam, eo modo quo prius eam tenuit, reddendo pro eâ, annis singulis, ad scaccarium domini Regis sancti Michaelis, mille marcas sterlingorum.

Item, concedit dominus Rex quod omnes, tenentes terras in quatuor cantredis, & aliis terris prædictis, quas dominus Rex continet in manu suâ (exceptis illis, quibus Rex hanc gratiam facere recusavit) teneant eas adèd liberè & plenariè, sicut ante guerram tenere consueverunt; & eisdem libertatibus & consuetudinibus gaudeant, quibus prius gaudere solebant: ita quod illi, qui tenuerunt de principe, de cætero teneant terras illas de Rege, & heredibus suis, per servitia consueta.

Item, controversiæ & contentiones, motæ vel movendæ inter principem & quoscumque, terminabuntur & decidentur, secundum leges Marchiæ, de his quæ contingunt in Marchia; &, secundum leges Walliæ, de rebus contentiosis quæ in Wallia orientur.

Item, Griffinus Wychap faciet domino Regi homagium de terris, quas tenebit in dominio suo in Jal' & Lewelinus pro terris, quas tenebit in dominio ejusdem in Edeirniann.

Item, dominus Rex confirmabit prædicto Lewelino principi omnes terras, quas nunc possidet, absque ullâ calumpniâ sui, vel suorum hæredum: exceptâ Anglesia, quæ eidem Lewelino confirmabitur ad vitam suam, & heredibus suis, de corpore suo procreandis, sicut prædictum est; & exceptâ portione Davyd fratris sui ibidem, post decessum ejusdem principis; & satisfiet Oweno & Roderico, fratribus ejusdem Lewelini, juxta formam per prædictos, utriusque partis consiliarios, superius nominatos, prælocutam; & dictus dominus Rex compositionem inter eosdem Lewelinum, Owenum, & Rodericum, cum facta fuerit, modo debito confirmabit.

Item, præstabitur principi conductus per episcopum Assavensen, & prædictos Robertum & Antonium, & alios de concilio, domini Regis, quos secum ducere voluerint, usque ad tria miliaria de Rodolano;

Ubi occurrent principi episcopus Bathoniensis & comes Lincolnie, cum suâ comitivâ, ad conducendum ipsum ad dominum Regem usque ad Rodelanum, morando, & ad propria redeundo.

Cum autem dictus princeps venerit Rodelanum, ibidem ordinabitur per dominum Regem, quod certo & competenti die, eidem principi à domino Rege præfixo, veniet London' suum homagium ibidem domino Regi facturus; & Rex providebit sibi de venerabili & securo conductu eundo, morando, & ad propria securè revertendo;

Et, nichilominus, idem princeps, ad securitatem præmissorum pleniorè, liberavit domino Regi decem obsides de nobilibus terræ suæ, quos perquirere poterit, absque compulsione carceris & exheredationis; & Tuderus filius Etnyned juravit in animam dicti principis, & in animam suam propriam, & Goroune filius Helyyn, & David ab Eanyann, pro se & aliis de concilio ejusdem principis, juraverunt, quod operam dabunt efficacem de prædictis obsidibus perquirendis, & dicto domino Regi liberandis ad diem rationabilem, dicto principi per prædictum dominum Regem super hoc præfigendum.

Et insuper idem princeps concessit, quod ipse & illi, qui sunt de concilio suo, statim jurabunt; necnon & viginti homines, de quolibet cantredo quod est in manu suâ, per fideles Regis, ibi singulis annis mittendos, eligendi in præsentia ballivorum ejusdem principis, sicuti jurabunt, de anno in annum, coram prædictis fidelibus prædicti domini Regis, quod præmissa, quantum in ipsis est, fideliter observabunt, & per prædictum principem observari procurabunt.

Et, si idem princeps in aliquo contravenerit, & hoc non emendaverit tempore competenti, extunc ipsi recedent à fidelitate, homagio, dominio, & servitio dicti principis, &, ad voluntatem & mandatum dicti domini Regis, transferrent se ad Regem & dominium suum, & dicto Lewelino adversabuntur in quantum possunt.

Et sciendum, quod per prædictum Robertum de Tybetot, habentem potestatem & speciale mandatum ad hoc à domino Rege prædicto, necnon & per prædictum principem est juratum, quod prædicti articuli fideliter & inviolabiliter observabuntur hinc inde.

In cuius rei testimonium, scripto, remanenti penes prædictum dominum Regem, sigilla prædictorum Tuder & Gorouu; & scripto, remanenti penes prædictum dominum principem, sigilla prædictorum prioris & Antonii sunt apposita.

Acta & data apud Aberconwy die Martis, proximò ante festum sancti Martini, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo.

Quos quidem articulos, nobis de verbo ad verbum expositos, ratos habentes & gratos, eos approbamus, & juravimus ad Sancta DEI Evangelia eosdem articulos inviolabiliter observare; & promittimus, pro nobis & hæredibus nostris, nos, aliquâ arte vel ingenio, aliquo tempore in contrarium non venire.

In cuius rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Data apud Aberconwey die Martis, proximo ante festum sancti Martini, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo.

*Lewelinus fil' Griffini princeps Walliæ, quieta clamavit Regi quatuor cantreda, cum terminis & finibus suis.*A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.Lib. A. fol. 377 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentibus litteræ pervenerint, Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra, quod nos, pro nobis & hæredibus nostris, concedimus, remittimus, & quietum clamamus magno principi, & domino nostro, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, & hæredibus suis imperpetuum, quatuor cantreda cum terminis & finibus suis, sicut, claræ memoriæ, dominus Henricus, quondam Rex Angliæ, vel prædictus dominus Edwardus nunc Rex, filius suus, ea unquam plenius tenerunt; & omnes terras & tenementa quæ idem dominus noster Rex Edwardus cepit, & capi & seisiri fecit in manum suam, vel alio modo acquisivit super nos ubicunque in Wallia, exceptâ Angleseia; & quicquid juris, proprietatis,

possessionis, actionis, & clamii nobis & hæredibus nostris competebat & competere poterat, quâcumque de causâ vel ratione, in cantreda, terris & tenementis prædictis, & terminis & finibus eorumdem, habenda & tenenda eidem domino nostro Regi & hæredibus suis, quieta & soluta de nobis & hæredibus nostris in perpetuum.

Et, siquæ scripturæ vel instrumenta, per quæ possit prædicta concessio, remissio, & quieta clamatio infringi, in toto vel in parte, inveniuntur, volumus & concedimus, pro nobis & hæredibus nostris, quod prædictæ scripturæ, vel instrumenta nullius penitus sint momenti.

In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Aberconwe, die Martis proximâ ante festum sancti Martini, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo.

*Princeps Walliæ dedit potestatem Regi Angliæ, ad ordinandum quod frater ejusdem principis habeat mille marc', vel citra, pro terris eundem contingentibus.*A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.Lib. A. fol. 377 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS, ad quos præsentibus litteræ pervenerint, Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod nos damus magno principi & domino nostro, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, tenore præsentium, plenariam potestatem ordinandi, quod

Rothericus frater noster, habeat de denariis nostris usque ad summam mille marcarum, vel. citra, pro portione quæ eidem debetur de omnibus

terrâ & tenementis, eundem jure hæreditario contingentibus ubicunque; ita quod nobis dicta summa pecuniæ illa, quam eidem Rotherico solvimus, allocetur.

Ultra tamen dictas mille marcas nichil in hac parte poterit ordinare; ratum habituri & gratum quicquid, in formâ prædictâ, in præmissis, per dictum dominum nostrum Regem, fuerit ordinatum.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' apud Aberconwey, die Martis proximâ ante festum sancti Martini, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo.

*De quingentis marcis, quas princeps Walliæ solvet Regi singulis annis pro terrâ de Angleseya.*A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.Lib. A. fol. 377 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS, præsentibus litteras visuris vel audituris, L. filius Griffini, princeps Walliæ, salutem.

Noverit universitas vestra, nos, pro nobis & hæredibus nostris, teneri solvere domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, & hæredibus suis ad scaccarium suum, in festo sancti Michaelis, apud Cestriam, quingentas marcas, singulis annis, pro terrâ Angleseya, & pro parte David fratris nostri, quousque persolverimus, & docuerimus nos persolvisse

tantam quantitatem pecuniæ, quantum debebamus domino Henrico, quondam Regi Angliæ patri suo, & eidem domino Edwardo, tamquam hæredi suo; & fiet nobis littera domini Regis de quietantiâ in singulis solutionibus pecuniæ supradictæ.

In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Aberconwe, die Martis proximâ ante festum sancti Martini, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo.

*De mille marcis per Walliæ principem annuatim pro insulâ Angleseie solvendis, eidem principi perpetuo remissis.*A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.Rot. Wall.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod, cum per formam pacis, inter nos ex parte unâ, & Lewelinum filium Griffini, principem Walliæ ex alterâ, reformata, idem Lewelinus & hæredes sui, de suo corpore legitime procreandi, teneantur nobis, pro Angleseia, mille marcas solvere annuatim, ad scaccarium nostrum sancti Michaelis;

Nos dictas mille marcas annuas eidem Lewelino & hæredibus suis, de corpore suo legitime procreandis, perpetuo pro nobis & hæredibus nostris remittimus, pardonamus & quietum clamamus; volentes eosdem ad solutionem ipsarum mille marcarum annuarum de cetero non teneri.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rothelan', x. die Novembris.

*Ratificatio pacis cum principe Walliæ per Regem.*A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.Lib. A. fol. 407 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, omnibus, ad quos præsentibus litteræ pervenerint, salutem.

Inspeximus articulos provisos & ordinatos per fratrem Willielmum de Suthampton, priorem provinciam ordinis prædicatorum Angliæ, Robertem de Tibetot, & Antonium Beck' ex parte nostrâ; & per Tuderum filium Edovenet & Gorouw fil' Eyllin, ex parte Lewelini filii Griffini, principis Walliæ, ad tractandum de pace inter nos, & eundem principem specialiter assignatos, in hæc verba;

Hii sunt articuli in quos frater Willielmus de Suth' prior provincialis fratrum prædicatorum Angliæ, Robertus de Tibetot, & Antonius Beck, dati & assignati ex parte magnifici principis domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ illustris; & Tuderus filius Edovenet, & Gorouw filius Heleyn, dati & assignati ex parte Lewelini filii Griffini principis Walliæ, ad tractandos de pace inter prædictos Regem & principem, concorditer consenserunt, ad quos fideliter observandos tam dominus Rex quam principes supradicti, securitatem præstabant sufficientem.

In primis, quod dictus Lewelinus supponet se voluntati & misericordiæ dicti domini Regis; & pro inobedienciâ, dampnis, & injuriis, sibi & suis illatis, dabit pro pace suâ habendâ quinquaginta milia librarum sterlingorum; de quâ summâ gratiam & misericordiam à dicto domino Rege sibi fieri petit.

Item dictus Lewelinus dat, concedit & confirmat, & quietum clamat, pro se & hæredibus suis, domino Regi Angliæ, & heredibus suis, plenariè & sine aliquâ retentione quatuor cantreda, &c. ut in conventionem superiore, usque hæc verba, viz.

Quos quidem articulos, nobis expositos, ratos & gratos habentes, & quantum in nobis est approbantes, per dilectum & fidelem nostrum dictum Robertum de Tibetot in animam nostram, ad sancta DEI Evangelia, jurari fecimus, quod eosdem articulos inviolabiliter servabimus; & promittimus, pro nobis & hæredibus nostris, quod in contrarium aliquo tempore minime veniemus.

In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Rotheland' decimo die Novembr', anno regni nostri quinto.

De fine quinquaginta mill' librarum per Walliæ principem pro pace habendâ, solvendo, eidem remisso.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Rot. Wall.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem in Domino. Noveritis quod, cum dilectus & fidelis noster Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, nobiscum finem fecisset, per quinquaginta milia librarum sterlingorum, pro pace nostrâ habendâ, secundum quod in compositione, inter nos & ipsum nuper initâ, plenius continetur:

Nos eidem Lewelino prædicta quinquaginta milia librarum sterlingorum remittimus, pardonamus, & eas, pro nobis & hæredibus nostris, quietum clamamus imperpetuum, de gratiâ nostrâ speciali.

In cujus, &c. has litteras nostras eidem Lewelino fieri fecimus patentes. Teste Rege, apud Rothelan', xi. die Novembris, anno regni nostri quinto.

De procuratoribus ad procedendum super quibuscunque causis coram Rege Franciæ.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Vascon. Pat.
5 & 6 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, Dæi gratiâ, Regi Franciæ illustri, ac universis & singulis auditoribus, inquisitoribus, & aliis nunciis, sive missis ejusdem, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem, & sinceræ dilectionis semper affectum.

Noveritis quod facimus & constituimus certos & speciales procuratores nostros; dilectos & fideles nostros, Lucam de Tany senescallum nostrum Vasconiæ, magistros Adam de Norff constabularium nostrum Burdegaliæ, Reymundum de Ferraria & Pontium Amati, exhibitores presentium, & eorum quemlibet in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis unius, vel plurium;

Ad procedendum coram vobis, & faciendum universa & singula, quæ faceremus & facere possemus, si præsentem essemus, contra quoscumque, super quibuscunque causis & negotiis, nos, vel gentes nostras, & subditos qualitercumque tangentibus, & tangere valentibus;

Et nominatim super disseisinis, suppresis, excessibus, dampnis, gravaminibus & injuriis, nobis & nostris gentibus & subditis in Caturcinio, Petragoricinio, & Lemovicinio, per senescallos & ballivos, ac alias gentes vestras, eorumve nomine seu auctoritate, factis & illatis;

Concedimusque eisdem procuratoribus, & eorum cuilibet potestatem alium vel alios procuratores sibi substituendi, & quando videbitur expedire revocandi;

Promittentes rem ratam haberi, & judicatum solvi, sub ypothecâ rerum nostrarum, pro dictis procuratoribus, & eorum quolibet, & substituto ab eis, vel aliquo eorumdem.

Per hoc autem alios procuratores nostros, in aliis procuracionibus nominatos, non intendimus revocare;

Et hoc significamus omnibus, quorum interest, vel interesse potest, per præsentem. In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rothelan', xv. die Novembris.

De procuratoribus ad informandum Regem Franciæ super negotio Gastonem de Biern' & Constantiam filiam suam, tangente.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Vascon. Pat.
5 & 6 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, Dæi gratiâ, Regi Franciæ illustri, ac universis & singulis auditoribus, inquisitoribus, & aliis nunciis, sive missis ejusdem, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem, & sinceræ dilectionis semper affectum.

Noveritis quod ad omnia & singula facienda, quæ facere possemus, quoad informandum animum & conscientiam vestram super quibuscunque, nos & gentes nostras, & Gastonem de Biern' Constantiam filiam suam, & alios quoscumque qualitercumque tangentibus, facimus & constituimus certos & speciales procuratores nostros, dilectos & fideles nostros, Lucam de Tany senescallum nostrum Vasconiæ, Adam de Norff constabularium nostrum Burdegaliæ, Reymundum de Ferraria, & Pontium

Amati, exhibitores presentium, & eorum quemlibet in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis unius, vel plurium;

Dantes eisdem procuratoribus, & eorum cuilibet, potestatem alium vel alios procuratores sibi substituendi, & eos revocandi quando videbitur expedire.

Per hæc autem partem aliquam, in præjudicium nostrum, per viam ordinariam vel extraordinariam, non intendimus constituere; nec ipsos procuratores potestatem habere, nisi ad informationem prædictam.

Super hoc verò promittimus rem ratam haberi: & hoc significamus omnibus, quorum interest, & interesse potest per præsentem; nec aliis procuracionibus nostris, ante istam concessis, intendimus in aliquo derogari.

Teste Rege, apud Rothelan', xv. die Novembris.

De Gastone de Bierna se totaliter voluntati Edwardi Regis supponente, & in Angliam veniente: quem Rex ad Regem Franciæ remisit, ut pœnam, pro naturâ delicti, ei debitam infligeret; sed quoad cætera, eundem Gastonem tangentia, se non intromitteret.

A. D. 1277.
An. 5 Edw. I.

Vascon. Pat.
5 & 6 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

EXCELLENTESSIMO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, Dæi gratiâ, Regi Francorum, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem, & se beneplacitis ejus promptum.

Cum Gasto, vicecomes de Biernia, super quibusdam gravaminibus, quæ sibi per nos illata dicebat, ad vestram audientiam se assereret appellasse; ac, pendente appellatione, super his coram vobis quædam gravia & enormia contra personam nostram, in præsentia vestrâ & consilii vestri, proponeret, nos, ut audivimus, super hoc appellando:

Tandem idem Gasto, perpendens se à veritatis tramite deviâsse, omissis appellationibus supradictis, se nostræ totaliter supposuit voluntati, ad nos in Angliam veniens, de præmissis veniam postulans, & offerens se in omnibus nostræ voluntati parere, quem nos vestri contemplatione admisimus, inungentes, pro parte voluntatis nostræ, ut, in curiâ & presentia vestrâ & vestrâ concilii, quæcumque contra personam nostram in prædictis appellationibus proposuerat, dediceret publicè, & ore proprio revocaret, ad nos postmodum veniens, voluntatem nostram super residuo auditurus:

Hiscus peractis, ipsoque præsentem coram nobis, cum evidenter liqueret eundem Gastonem per suam submissionem, in nos de voluntate vestrâ factam, à suis appellationibus cecidisse, & pœnam promeruisse sibi per nos graviter infligendam:

Nos, attendentes quod plerumque rationem superat vis rancoris, metuentes quoquam facere quod excellentia vestra indignè posset gerere vel molestè; & sperantes quod vituperium, personæ nostræ factum, ex vestrâ confidentiâ speciali, personam vestram tangere videatur, & vindicta ad vos, ex naturâ sanguinis, quodammodo debeat pertinere, ipsum ad vos remisimus; ut, si humana voluntas, ex animi rancore, justè concepto, nos contra

ipsum exasperare moveret, id vestra providentia sub æquitatis modulo mitigans, quantitatem delicti & qualitatem personarum considerans, eidem Gastoni debitam pœnam infligeret, & satisfactionem condignam, quam per nos recepisse possemus, per excellentiam vestram honorabilius haberemus.

Nec fuit, nec est intentionis nostræ quod, super aliquibus aliis, voluntatem nostram prædictam vobis concederemus, nisi super prædictis, cum, per renunciationem vel omissionem suarum appellationum, cætera omnia, ipsum tangentia, ad statum pristinum, quo erant ante appellationem, sint redacta.

Undè cum, sicut intelleximus, vos super dampnis & injuriis, quæ idem Gasto sibi illata fuisse asserit, inquiri feceritis; ac etiam quædam alia, milites, fidejussores, & eidem Gastoni adherentes, & terras eorum tangentia, duxeritis ordinanda, prout senescallo nostro Vasconiæ, secundum quandam scripturam, eidem per concilium vestrum traditam, didicimus, referente: quæ omnia nec à jure vobis permissa, nec secundum voluntatem nostram prædictam, quam in vos transtulimus, intendimus esse concessa;

Dominationi vestræ supplicamus attentè, quatinus circa pœnam eidem Gastoni, pro meritis infligendam, adeò providè ordinare dignemini, ut, per evidentiâ facti, de tantis transgressionibus & tam gravibus vos offendi liqueat, & nos emendam congruam cum honore assequamur exindè, idemque Gasto vestris & nostris subditis sit exemplar: inquisitionibus autem, appressis, & aliis ordinationibus, tam militum, quam aliorum de terrâ suâ, omissis & penitus revocatis, de quibus, ut dictum est, cognitio & ordinatio ad vos non spectat, manum vestram de terrâ ipsius Gastonis, & hominum suorum amoventes, si placeat, ut nos querelantibus de eidem exhibere possimus justitiæ complementum.

Datum apud Rothelan', xv. die Novembris.

A.D. 1277, 8. | An. 6 Edw. I.

*De toto jure Lewelini principis Walliæ in Angleseya Regi Angliæ concessio.*A. D. 1277.
An. 6 Edw. I.Eib. A. f. 377: b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos presentès litteræ pervenerint, Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra, nos concessisse magnifico principi, ac domino nostro karissimo, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, & hæredibus suis, quicquid ad nos pertinet, vel pertinere poterit in Angleseya, quam habemus ex concessione ejusdem domini Regis;

Habendum post decessum nostrum, si contingat nos sine hæredibus, de corpore nostro procreandis, decedere:

Et volumus & concedimus pro nobis & heredibus nostris aliis, quod quicquid ad nos pertinet, vel pertinere poterit in Angleseya, si contingerit nos sine heredibus, de corpore nostro procreandis, decedere ad ipsum dominum Regem, & heredes suos integrè, hereditariè, & sine contradictione aliqua & impedimento, revertatur.

In cujus rei testimonium presentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Aberconwe, die Martis proximâ post festum sancti Martini, anno Domini MCCLXXVII.

*De procuratoribus in curiâ Franciæ constitutis.*A. D. 1277.
An. 6 Edw. I.Bundels
Miscellan.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino & consanguineo suo carissimo, domino Philippo, DEI gratiâ, Regi Franciæ illustri, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanniæ, salutem & sincere dilectionis semper augmentum.

In causis omnibus & negotiis, qualitercumque nos tangentibus, motis & movendis à quibuscumque universitatibus, dignitatis, seu conditionis contra nos: vel à nobis contra ipsas, & earum quilibet in curiâ vestrà, vel coram quibuscumque iudicibus vestris;

Necnon & ad faciendum pro nobis, & nomine nostro, quascunque supplicationes, remissiones, & interpellationes, super quibuscumque, vestre sublimitati;

Dilectos & fideles nostros Johannem de Gredley, senescallum nostrum Vasconie, & magistrum Reymundum de la Ferrere, & utrumque eorum in solidum (ita quod non sit melior conditio occupantis) ad omnia parlamenta vestra, assisas, dies & terminos, assignatos & assignandos à vobis & aliis, vestro nomine, procuratores nostros facimus, constituimus & ordinamus;

Dantes eisdem, & utrique ipsorum, potestatem, & speciale mandatum

agendi, defendendi, impetrandi, supplicandi, petendi, recipiendi, jurandi, de calumpniâ & de veritate dicendâ, & jurandi in animam nostram genus quodlibet alterius juramenti:

Aliam vel alios procuratores, nomine nostro, ante litem contestatam & post, constituendi & substituendi, & revocandi eum vel eos, & iterum assumendi, in omnibus, & singulis supradictis, presente mandato nichilominus in suo robore duraturo:

Beneficium restitutionis in integrum petendi, & faciendi universa & singula, quæ veri & legitimi possunt facere procuratores, etiam si mandatum exigant speciale;

Ratum habituri & gratum quicquid per eosdem procuratores, vel eorum alterum, constitutos vel substitutos ab ipsis vel eorum aliquo, factum seu procuratum fuerit in præmissis, & singulis præmissorum; pro iudicato solvendo, nos & nostra, si necesse fuerit, obligantes.

Per hanc autem procuracionem alios procuratores nostros, prius constitutos, non intendimus revocare.

Et hæc, princeps serenissime, vobis, & omnibus, quorum interest, vel interesse poterit, significamus per presentes, nostro sigillo signatas:

Dat' apud Novum Mercatum, xxiii. die Novembris, anno regni nostri sexto.

*De Lewelino principe Walliæ, ad Regem apud London' venturo.*A. D. 1277.
An. 6 Edw. I.Rot. Wall. m. 12.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod suscepimus, in salvum & securum conductum nostrum, dilectum & fidelem nostrum, Lewelinum filium Griffini, principem Walliæ, familiares suos, & omnes, quos secum ducet, familiis, hernessiis, aut rebus suis, in veniendo ad nos London' morando, & inde ad propria revertendo:

Et ideo vobis mandamus, quod eidem principi, familiaribus, & omnibus, quos secum ducet, familiis, hernessiis, aut rebus suis, in veniendo ad nos London' morando, & inde ad propria revertendo, non inferatis, vel inferri

permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum seu gravamen; & siquid eis forisfactum fuerit, id eis, sine dilatione, faciatis emendari.

Et, ad prædictum principem conducendum ad nos, sicut prædictum est, venerabili patri R. Bathon' & Wellen' episcopo, cancellario nostro, & dilecto nobis in Christo priori hospitalis sancti Johannis Jerusalem in Anglia, thesaurario nostro, & dilectis, & fidelibus nostris Henrico de Lacy comiti Lincolnæ, Rogero de Mortuo-mari, & Rogero Clifford, plenam tenore presentium, damus potestatem.

In cujus, &c. duraturas usque ad festum purificationis beatæ Mariæ proximò futurum.

Teste Rege, apud Wygorn', sexto die Decembris.

*De nunciis Regis Romanorum jurantibus, quod sponsalia, inter Hartmannum & Johannam jam contracta, circa festum nativitatis beatæ Mariæ, solemniter celebrentur.*A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, presentes litteras visuris, vel auditoris, frater Henricus, DEI gratiâ, Basiliensis episcopus, & magister Andreas præpositus Verdensis, sacre imperialis aule notarius, serenissimi principis domini Rodulphi, DEI gratiâ, Romanorum Regis nunciis, salutem in Domino sempiternam.

Universitatis vestræ notitiæ declarantur, quod, cum magnificus dominus noster R. Romanorum Rex inclitus, illustrem Hartmannum, comitem de Habsburg, & de Kyburg, Alsatie langravium, natum suum, inclite domicellæ Johannæ, magnifici principis domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ, domini Hiberniæ, & ducis Aquitaniæ, filiæ, matrimonialiter copulare promiserit, & super matrimonio inter eos solemniter consummando, mutuis hinc inde consensibus, jam sponsalia sint contracta;

Ex traditâ, super hoc, nobis à domino nostro, Romanorum Rege prædicto, potestate plenariâ, & ex ejus expresso & speciali mandato, in animam domini nostri Romanorum Regis præfati juravimus, quod inter

eosdem Hartmannum, prædicti Romanorum Regis filium, & Johannam, præfati domini Regis Angliæ filiam, matrimonium, per contracta sponsalia tam salubriter inchoatum, circa proximum instans festum nativitatis beatæ Mariæ, vel circiter, sive alio magis oportuno, vel congruo tempore, prout ipsi domino nostro, Romanorum Regi prædicto, de consilio nunciorum prædicti Regis Angliæ, qui in brevi ad ejusdem domini nostri, Romanorum Regis, præsentiam transmittentur, convenientius expedire videbitur, floridè ac jocundè sollempnitatis officio debeat saluberrimè consummari.

Promissimus insuper bonâ fide, quod super dotis & donationis, propter nuptias, certificationem plenariam, dicto Regi Angliæ, vel nunciis suis, quos ad hoc deputare decreverit, competens cautio præstabitur, ut oportet.

In cujus rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa.

Dat' London', die Dominicâ in octabis sancti Stephani prothomartiris, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octavo.

*De nunciis à Lewelino principe Walliæ, ad Alianoram filiam quondam Simonis de Monte-forti.*A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.Rot. Wall. m. 12 d.
in Turr. Lond.

REX, dilecto & fideli suo, Galfrido de Pycheford, constabulario castri sui Windsoræ, vel ejus locumtenenti, salutem.

Cum dilectus & fidelis noster, Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ, Goronon ab Heylin, & duos socios ejusdem, nuncios suos, ad colloquium & tractatum habendum cum karissimâ consanguineâ nostrâ, Alianora, filiâ quondam Simonis de Monte-forti, destinaverit:

Vobis mandamus, quod nuncios prædictos, cum eâ occasione ad vos venerint, curialiter & honorificè recipiatis; permittentes eosdem cum eadem Alianora, clam vel palam, colloqui & tractare, prout magis viderint expedire.

Et dum ibidem moram fecerint, honorificè tractetis eosdem.

Teste Rege, apud Turrim London', quarto die Januarii.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

De sacramento à Walensibus recipiendo; de obsidibus recipiendis; de captivis liberandis; necnon de dote per principem Walliæ, Alianoræ de Monteforti assignandâ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Rot. Wall. m. II.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Guncelino de Bateles-
mere justiciario suo Cestriæ, Rogero Extraneo, fratri
Lewelino priori de Bangoria, fratri priori de Rothelan' &
Leonio filio Leonii, salutem.

Sciatis quod assignavimus vos, loco nostri, ad reci-
piendum sacramentum ab illis viginti hominibus, de sin-
gulis cantredis, quæ sunt in manu dilecti & fidelis nostri,
Lewelini filii Griffini, principis Walliæ, de observatione pacis, inter nos &
ipsum Lewelinum initæ, juxta formam ejusdem:

Et ad recipiendum obsides, quos idem Lewelinus nobis liberabit:
Et etiam ad deliberandum omnes prisiones occasione nostri captos:
Et ad faciendum illis, qui venerunt ad pacem nostram, restitutionem
terrarum suarum, juxta formam pacis prædictæ:

Et etiam ad faciendum, & recipiendum emendas de injuriis & dampnis,
factis hominibus nostris in Anglesia, post confectionem pacis ejusdem;
ita quod, per arbitrium vestrum, plenè fiant emendæ de dampnis illis:

Et etiam ad videndum quas terras præfatus Lewelinus assignare vo-
luerit in dote Alianoræ de Monteforti, consanguinæ nostræ, quam ipse
duxit in uxorem; & ad certiorandum nos de assignatione dotis illius:

Et ideò vobis mandamus quod præmissa faciatis in formâ prædictâ, &
secundum quod vestra discretio magis viderit expedire; & de hoc, quod in
præmissis feceritis, nos distinctè & apertè reddatis certiores.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', quarto die Januarii.

Littera Johannis ducis Brabantie de creditâ, de potestate tractandi super matrimonio inter filium suum & filiam Regis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Lib. A. fol. 117a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATRESHAUT & trespeussaunt seignor, mon seignor
E. par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, Johan'
par cele mesmes grace, dnk de Lothor' & Braibant' saluz,
e lit de tot aparille a sa volunte & a ses comaundz.

Sire, je envoy a votre hautesce mes messages solempnes,
homme religieux le abbe de seint Bernard en Braibant,
noble home Henris seignor de Bantersen chevalier, mon
seignor Johau mon secrei chapelain, frere Henris mon aumop' & Frank'
de Lovaing chevalier de mon hostel' portours de ces lettres;

Si pri, sire, vestre hautesce que vous les creez en droit du mariage de

vestre fille, & de mon fiz, & de totes autres choses, autaunt com vous
feriez moi mesmes; qe ceo, q'il feront, je tieng a ferm & a estable.

E si ensi estoit que, par default de maladie, ou de aucun autre neces-
site, aucun des messages devaunt diz ne peussent venir la ou vous serrez,
je voi qe til qe y vendront, qui ces presentes lettres apporteront, eient
autaunt de poer de sommeir les bosoignes, come ils esjoirent toutz en-
semble.

E, por, ceo qe ceo soit ferme chose & estable, vous envoy je mes let-
tres overtes, seales de mon seal, faites & donees en l'an del' incarnation
nostre seignor MCCLXXVIII. le jour de la Tipheyne.

Bulla Nicholai III. Papæ, per quam significat Regi promotionem suam.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo
in Christo filio Regi Angliæ illustri, salu-
tem & apostolicam benedictionem.

Immensæ Deus potentia, qui mundum per se condidit,
per se regit, nec egit extrinsecus quesitis auxiliis ad re-
gendum, qui non egit ad condendum:

Quem enim, sacrâ scripturâ testante, alium constituit
super terram? aut quem alium posuit super eum, quem fabricatus est
orbem? profectò nullum; sed ipse solus regiminis & gubernationis est
princeps, qui creationis extitit solus actor;

Ipsè quidem ecclesiæ catholicæ, peculiaris proculdubio domus suæ pecu-
liaris etiam civitatis, solus ædificator & custos: ad cujus, sine ipso, cus-
todiam seu structuram, frustra ædificantes alii laborem assumerent, frustra
custodiis cæteri vigilarent;

Tantò magis eam specialis regiminis & custodiæ cura prosequitur,
quanto majori singularitate cõstruxit; siquidem cætera, verbo creans,
dixit, & facta sunt; ecclesiã verò non solum verbis expressiõne, sed &
sui pretiosi sanguinis effusione fundavit.

Ad hujus autem specialitatis evidentiam, discipulis suis, quos ejusdem
ecclesiæ jecit velud præcipua fundamenta, ego, inquam, vobiscum sum usque
ad consumationem sæculi, sue virtutis assistentiam repromisit; & ipsi eccle-
siæ, in apostolorum principe, cui, ejusque successoribus commisit ejusdem
regiminis vicariam, ait, ego pro te rogavi, Petre, ne deficiat fides tua;

Eandem insuper vicariam sic esse voluit, vicissitudinariæ successio-
nis continuatione, perpetuam; ut, quamquam ipsi vicarii, ex humanæ fragi-
litate conditione, legi mortalitatis addicti, vitæ presentis occasum imperio
mortis incurrent, ipsum tamen vicariatûs officium, substituendorum
vicibus, immortale perpetuum remaneret.

Proinde sæpefacta mater ecclesia, interdum utili desponsata Pontifici,
nuptialibus ornata monilibus, sub sponsi sui ducatu, ejusdem rectoris
omnium dirigente potentia, læta deducitur;

Interdum verò, in pastoris subtractione viduitatis amictu circumdata,
oculis resolutis in lacrimas, ejus sibi queritur adempta solatia, lamen-
ta de illius subtractione multiplicat, & anxia pro alterius substitu-
tionè laborat; eo quandoque prolixius, quo hiis, quorum interest, cum
omni diligentia sollerter ac instanter ejusdem ecclesiæ provisioni vacan-
tibus, nihilominus tamen vacationis prolixitatem ingerit, occurrentium
casuum qualitas, aliarumque circumstantiarum necessitas, non instantium
negligentia, vel voluntas.

Et licet interim eadem ecclesia, dum ad editionem spiritualis patris,
filii, sponsique votivam inititur, parturientis partes experiens, conatus pro-
sequens, & molestias perferens, acerbos dolores sentiat instar illius, tamen
consultius ydoneum parienti tempus expectat, nè inconsultæ festinantia
impetu partum præcipit in abortum.

O! igitur præsumptuosa judicia murmurantium in ecclesiæ provisione,
quam sæpe indignè arguunt tarditatem! nam, & si de providendo utiliter
eidem ecclesiæ in generalitate quãdam sint eligentium vota concordata,
tamen, dum singulariter ad id persona ydonea quæritur, in hoc nimirum
querentium judicia faciliè non concordant:

Sed & nonnunquam, oculentâ forsân Dei dispositione, postponendus
Vol. I.

eligitur, & postponitur præferendus; sicut hiis accidisse diebus ex nos-
trorum defectuum consideratione supponimus, & humiliter confitemur.

Nuper enim, felicitis recordationis, Johanne Papâ predecessore nostro
apud Viterbium, ubi tunc cum suâ curiâ residebat, ab hac luce subtracto,
& ipsius corpore in Viterbien' ecclesiâ cum exequiarum sollempnitate
debitâ tumulato; tandem nos & fratres nostri, quibus nos tunc officii
quoad hoc annumerabat equalitas, in palatio episcopali convenimus, propen-
sionem diligentiam desideratæ provisioni ejusdem ecclesiæ impetu-
suri.

Et quanquam ille, qui cælesti dat concentui armoniam, nos sub claustrâ
eadem habitantes in unum, ad utilem provisionem ipsius ecclesiæ obtenen-
dam, prout singulorum habebat assertio, unanimes fore suâ pietate con-
cesserit, ad consumationem tamen provisionis ejusdem alto suo & secreto
consilio dare aliquandiu distulit spiritum unitatis.

Sed demum in die beata, Katerinæ, missarum sollempnis cum invo-
catione Sancti Spiritûs celebratis, iidem fratres in humilitatem nostram,
utinam! non exorbitante judicio, per viam scrutini concordantes, nos,
tunc sancti Nicolai in carcere Tulliano diaconum cardinalem, ad conscen-
dendam apostolicæ dignitatis speculam unanimiter elegerunt; nobis
vestem poderis, universum orbis ambitum contigentem, non offerentes
tantummodo, sed etiam cum importunâ instantiâ ingerentes.

Verum, ut rei gestæ seriem succinctus sermo pertranseat, nedum de-
fectus eosdem ad humiliationem nostram gestimus exprimere, sub humi-
litate specie, notam elationis, seu qualiscumque jactantia ingerat seriosa
repetitio veritatis; nos gradûs altitudinem, & oneris, imminenti tantæ
altitudinis ascensori, molem nobis, in cardinalatûs officio, experientia
longe participio, non ignotam, attentâ meditatione pensantes, eligentium
& offerentium instantia insufficientiæ nostræ imparitatem objecimus, debi-
litate nostram, dictante conscientia, oblati imparem, cum repetitâ
multotiens relaxationis supplicatione humili, allegantes:

Cumque nec sic cessaret instans fratrum importunitas eorundum, sed
vim inferens nostro proposito vehementius, collegii jussus urgeret, nosque
violentiam patientes clamare lacrimis, nec esset qui auditu exauditionis
audiret; vociferaremur gemitu, nec foret qui remissionem injuncti operis
benigno judicio indulgeret; ad illum oculos mentis ereximus, qui, sicut
præmittitur, ecclesiam, quam per se fundavit, non negligit regere per
seipsum; sed quam piè condidit, piè regit; & quanquam de insufficientiâ
nostrâ timentes, de superhabundantiâ tamen omnipotentia suæ confisi,
humeros summo super humerali subjecimus, & humiliter jugum subivimus
apostolicæ servitutis;

Sperantes quod ipse, qui Petri pedibus marinos vertices inclinavit, ut
iter liquidum humanis gressibus solidum præberet, obsequium nobis, quos
licet indignos, illi sua constituit dignatio successorem, in nostri executione
ministerium humiliabit, per suæ virtutis potentiam, colla tentumia super-
borum, & lapsus in delicta labentium cohibendo, eos in bonorum stabi-
litate operum solidabit.

Adicit quoque spei nostræ suffragium tua & aliorum catholicorum con-
sideratio principum, quos & desideramus attentius & speramus fidentius,
sic ab illo, per quem Reges regnant & potentes scribitur justitiam in suis
regiminibus dirigi, quod ipsis, per vias rectas, se ac sibi commissos ducen-

tibus populos, grex dominicus, curæ nostræ commissus, committentis virtute præambulâ, in dilectâ domini tabernaculâ inducatur;

Ideoque serenitatem regiam, monemus, rogamus & hortamur in Domino in remissionem tibi peccaminum suadentes, quatinus prudenter attendens à Rege Regum te Regem datum in gentibus, ut eas regas & dirigas, vitia in illis cohibeas, inserasque virtutes, sic commissas in illas tibi partes prosequi studeas, quod te, pro viribus implente quod imminet in universalis injuncti nobis executione regiminis, quoad tuæ ditioni subjectos, nobis onere partito, sit levius, &, ministerio tuæ in hoc cooperationis

adjuti, efficaciter circa salutem omnium, salutis auctoris beneplacitum de suo munere prosequamur.

Illam verò de nobis certam te volumus habere fiduciam, quod tuam & regni tui prosperitatem paterno zelantes affectu, eam conservare proponimus, & in quibus, cum Deo poterimus, facultate succedente, favorabiliter promovere.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum xviii. kal' Februar', pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

Littera ducis Brabantie obligatoria, ad observandum conventiones in tractatu maritali habitas; de pecuniâ dandâ, & aliis maritalium filii sui & filie Regis tangentibus.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. A. fol. 117. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHAN, par la grace de DIEU, duk de Lothér & de Braibant' a tous ceaus, qui ces présentes lettres verront & orront, saluz, e conoistre verite.

Nous fesons savoir a touz, qe teaus sont les covenances du mariage entre treshaut seignor mon seignor Edw' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, d'une part, & nous d'autre; que Johan nostre eisme fiz deit prendre à

femme madame Margarete fille le Roi devauntdit, tauntost cum ils averont age d'esposer:

E s'il avenoit que de Johan nostre fiz defausist, einz q'ils feussent esposez, qe ja en a veigne, nostre eisme fiz a pres deveroit prendre a femme madame Margarete avauntdite:

E s'il estoit ensi que de madame Margarete devauntdite defausist, ainx qe le feust esposee, la eisee fille le Roi, apres madame Margarete, seroit femme nostre eisme fiz.

E touz jours nostre eisme fiz, qui serroit heir, averoit les eisees filles le Roi, qe vendront apres madame Margarete:

E por ceo devoit doner le Rois devauntdit a nostre fiz, en mariage oveske sa fille, cinquante mille livres de Tourn' a paer 20 mil' livres de Tourn' a Paris, dedens le moys qe le covenances serront affermees; e a la seint Johan apres suivaunt 10 mil' livres de Tourn' a paer a Brouelle; e au Noel apres ensuivaunt 10 mil' livres de Tourn' a Brouelle; e tauntost com li enfautz serront esposez, les autres 10 mil' livres de Tourn' a Brouelle.

E ne ce puet li mariage defaire, taunt com illieyt fiz apres Johan, & filles apres madame Margarete, de leal esposee;

E nous & nostre fiz de nous dower madame Margarete, ou l'autre eisee que apres vendront, de trois mille livres de terre a Tourn' taunt com nous viveroms; e apres nostre deces, de mille livres de terre a Tourn' oveske les trois mille livres de terre desudites, ceo sont quatre mille livres de terre a Tourn'.

E ceo dowaire lui de nous assigner dedens nostre terre de Braibant, en lieu covenable & suffisaunt, par deus preud hommes de nostre terre, & par deus preud hommes q' a ceo serront establi depar le Roi, dedens le moys que nous en seroms requis de par le Roi.

E si ensi estoit que de Johan nostre fiz, ou des autres eisez defausist, ainz ceo q'il feussent esposez; ou de madame Margarete, ou des eisees apres suivaunt defausist, par quei li mariages ne peust estre, ensi com descus est devise; nous, ou nostre heir, serrons tenuz, & promettons a rendre les quaraunte mille livres de Tournois, q' nous averioms en dedens les quatre anz, apres suivaunt que li mariages ne porreit estre, chescun an 10 mil' livres de Tourn' a paier a la Chaundelure a Loundr' taunt que les quaraunte mil livres de Tour' feussent tot paieez.

E s'il estoit ensi q'il feussent esposez, & li uns de eaus morust, si q'il n'eussent heir de lor cors, encore des cinquante mille livres, qe nous averioms eu, nous sommes tenuz a rendre vint & cink mille livres de Tour' dedens les quatre anz suivaunt, chescun an la quarte partie des 25 mille livres de Tourn' a Chaundelure a Loundr'; e des autres 25 mille livres de Tour' somes nous quites & deliures.

E s'il avenoit q'il eussent en heir de lor cors, nous somes quites & deliures de la somme de cinquante mille livres de Tour' deseysdite.

E, endroit du dowaire assigner, & du mariage faire, nous promettons, en bone foi, por nous, & por nos heirs, que nous le feroms estable par nos lettres, & par le usage de nostre terre, ensi com nostre homme, ci apres nomez, Godefroys, nos freres Henris de Lovaign' sires de Harstall, Gauthiers Bertans sires de Maelides, Gerars sires de Marbays & du Bruet, Ernous de Lovaign' sires de Breda, Ernous sires de Dyest, & Henr' sires Bautersen chevalier, & autres de nos hommes, ordeneront & veront, que nous le pussesms faire plus seurement.

E feroms q'il mettront lor seaus as lettres, qe sur ceo serront faites en tesmoignage de verite.

E touts cestes choses ensi, com eles sont ci descus devisees & ecrites, nous promettons leument, & en bone foi, & par serment, meins mises sur seintz, que nous jurames a tenir & accomplir entierement, & en obligoms a ceo nous, & nos heirs.

E, por ceo que ceo soit ferme chose & establi, en avoms nous done au devauntdit Roi & a ses heirs ces presentes lettres overtes, seales de nostre seal.

Don' a Loundr' en l'an del'Incarnation nostre seignor MCCLXXVIII.

De conventionibus in tractatu, super matrimonio inter primogenitum ducis Brabantie & filiam Regis, tenendis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. A. f. 117. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A TOUZ ceaus, qui ces presentes littres verront & orront, feres Henr' abbes du lieu Seint Bernard en Braibant, de l'ordre de Cisteaus, Henr' sires de Bautersen, Johan chapelain le duk de Braibant, frere Henr' commanderes de la Baillye de la chevalerie du Temple en Braibant, Frank' de Lovaign' chevalers del hostel le duk, saluz & conoistre verite.

Nous fesons savoir a touz, qe, com paroles & covenances de mariage eussent estei entre treshaut & trepeussant seignor, mon seignor Edw' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre d'une part, e nostre chier seignor Johan, par cele mesme grace, duk de Lothér & de Braibant d'autre, nos chiers sires li duk nous envoia au devauntdit Roi, par ces lettres overtes nous dona plein poer de aler avant du mariage, e de affermer les convenances ausi avant, com sil i feut mesmes presens.

E nous de par lui en somes ale avant, & les covenances avoms affermees, tot ensi com ses lettres dient, qe seur ceo sont faites, q' ensi parlent mot & moet.

Johan, par la grace DIEU, duk, & ut patet in proximâ literâ præcedente, de verbo ad verbum usque in finem.

E nous frere Henr' abbes, Henr' sires de Bautersen, Johan chapelain le duk, frere Henr' commanderes de la baillye de Braibant, & Frank' de Lo-

vaign' chevalers desuz nomez, en convent leument en bone foi, & promettons par nostre serment, qe nous feroms nostre leal poer ke les covenances du mariage soient renues fermement, ensi com il est contenu es lettres le duk, qui seur ceo sont faites;

Et feroms que li duk fra son serement de ces choses a tenir & q'il fra ses homes, ci desuz nomez & autres, si assenteront: & q'il en dorront lor lettres overtes por plus graunt seurte, quaut li duk en serra requis de par le Roi,

E qe li duk assignera le dowaire, ensi com desuz est devise; e dorra seurte de ses bones villes, dedens les viii. jours apres mi Quaresme:

E promettons que nous feroms, qe li duk dona bone seurte a ceaus, qe vendront de par le Roi, de 20000 livres de Tour, que li duk les rendra arie, a la requeste le Roi, ou de ses messages, s'il ne fait la seurte des bones villes, & assigne le dowaire dedens le terme desudit, ensi com devise est.

E, por ceo que ceo soit ferm & estable, en avoms nous done nos presentes lettres, seales de nos seaus.

E je Frankes de Lovaign' poi ceo qe je ne ai mie mon seal, ai en convent a mettre a ceste lettre, quant je en serra requis.

Ceo feut fait a Loundr' en l'Incarnation, &c. ut supra, le lund' devaunt la conversion seint Pool.

Littera Johannis ducis Brabantie sub sigillo suo solo, per quam obligat se ad tenendum omnia, quæ per nuncios suos, super matrimonio inter J. filium suum & Margaretam filiam Regis, tractata fuerunt.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. B. f. 117. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHAN par la grace de DIEU, duk Lothér & de Braibant, e de Leynburgh, a touz ceaus, qui ces presentes lettres verront & orront, saluz & conoistre verite.

Com nous en soms envoiez nos messages solempnes, frere Henr', par la patience DIEU, abbes du lieu Seint Bernard en Braibant, Henri seignor de Bautersen chevalier, nostre feal Johan' nostre chapelain, frere Henri de l'ordre

de la chevalerie du Temple commander de la baillye de Braibant, & Franc' de Lovaign' chivaler de nostre Hostel, par nos lettres overtes, a treshaut & trespeussant seignor mon seignor E. par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, & lor eussoms done plein poer de aler avant, de affermer totes les

covenances du mariage, de Johan nostre eisme fiz, & de madame Margarete fille le Roi devauntdit, ou des autres enfautz apres siwauntz.

Nos messages, desuz nomez, sont alez avant, & quant afferme de par nous les covenances faites entre nous, & le Roi deseysdit.

E tenoms a ferm & a estable tot ceo q'il en ount fait si avant, com les lettres parlent q' sur ceo sont faites;

E obligoms nous & nos heirs a faire, & a tenir, saunz aler encontre.

En tesmoignage de nos presentes lettres, seales de nostre seal, faites & donees a Conpeign', en l'an de l'Incarnation nostre Seignor MCCLXXVIII. le mardi devaunt la purification nostre Dame.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

Littera Godfredi filii J. duc' Brabant' & octo aliorum magnatum, de conventionibus super dicto maritagio tenendis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. B. f. 118. a.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

ATOUZ ceaus, qi ces presentes lettres verront & orront, Godsfroys fiz au duk de Braibant, Henri de Lovaign' sires de Harstall, Gauchiers Bertans sires de Maelines, Gerars sires de Marbays & du Bruet, Ernous de Lovaign', sires de Breda, Gauchiers Bertans eisme fiz le seignor de Maelines, Ernous sires de Dyest, Henri sires de Bautersen, & Ernous sires de Walcham chevaler, saluz & conoistre verite.

Sachent touz qe, par nostre conseil & nos assentz, nos chier sires Johan, par la grace DIEU, duk de Lothar' & de Braibant, ad fait covenances, de mariage a treshaut & trespoussant seignor monseignor Edw' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, ensi com il est contenu es lettres qi sur ceo sont faites.

E nous, por ceo qe c'est de nostre conseil & de nos assentz, promettons leaument, & a bone foi, & par serement fait, meins mises sur seintz Ewan-

geles; que nous encontre le mariage & les covenances ne irroms, ne les destorberoms, ne feroms destorber par nous, ne par autri, que li mariages ne soit fait, & les couenances soient tenues ensi cum il est ordiine & escrit.

E promettons leaument que nous mettrons conseil, & feroms a nostre poer que li mariages soient fermes & estables, & les covenances soient tenues ensi com il est ordiine & escrit es lettres qe sur ceo sont faites.

E obligoms nous & nos heirs a tenir totes ces choses & ces covenanz, deseus escrites, fermement & entierement.

E por ceo que ceo soit ferme chose & estable, en avoms nous donees nos presentes lettres, sealees de nos seaus, e renuncooms a tctes choses, que au dit Roi porreint grever, & nous aider encontre ces choses.

Ceo feut fait a Compeign', &c. *ut proximo supra.*

Littera Johannis ducis Brabant', de juramento super sanctis, quod tenet omnes conventiones super dicto maritagio.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. A. f. 118. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

JOHAN, par la grace DIEU, &c. (*ut supra.*) Com covenances de mariage & affermaunces soient faites entre treshaut seignor non seignor Edw' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, d'une part, & nous d'autre part, de Johan nostre eisme fiz heritier, & de madame Margarete fille le Roi devauntdit, ou des autres enfauntz eismes apres siwauntz, ensi com il est contenu es lettres qe sur ceo sont faites.

Nous, en la presence dt nobles hommes, Henri de Lacy counte de

Nichole, Johan de Vesey, & Otte de Grauntsons chivalers, & mestre Robert de Beauvoir clerk, messages le Roi devauntdit, & aucuns nos feals, avoms jurez, meins mises sur seintz Ewangeles, que nous tendroms & empleroms entierement les covenances, tot ensi com eles sont escrites es lettres des covenances, qi seur ceo sont faites, e leaument reconissons teuserement avoir fait, e que, por nule chose, contre ceo ne vendroms.

E tesmoignage de nos lettres, sealees de nostre seal.

Ceo feut fait a Compiegne le Dimenche apres la Pur' en l'an, &c. ut supra, en moys de Fevrier.

Littera Johannis ducis Brabant', de dote assignanda domine Margarete filie Regis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. A. f. 118. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

JOHAN, par la grace DIEU, duk de Lothar' & de Braibant, a touz ceaus qi ces presentes choses desoutz escrites verront & orront, saluz, & conoistre verite.

Sachiez nous avoir assigne, en la counte de Jedoigne, en nostre terre de Braiban, les viles de Jedoigne chef del counte ou le chastel, e Dormale oue le chastel, oue les viles desoutz escrites, & lor homages, boys, molins, rentes, reliefs, eschetes, justiceries, forzez, fraunchises, oue totes aportenaunces, & oue unze cent livres a Torneys, a lever chescun an en nostre foreste del Soigne; sicome desoutz est escrit;

A avoir, & a tenir, en dowair, a madame Margarete & as autres filles a treshaut seignor monseignor Edw' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, eismes apres cele madame Margarete, si ele, avannt que ele soit esposee a nostre heir, desaille, d'ount Dieu defend, si com contenu est es covenances de ceo faites.

E recopissoms por nous, & por nos heirs, en la leaute & la bone foi, de mesme celes covenances estre tenu, saunz countredit, & chescun delay, a faire liverer, & faire bailler a la compaigne nostre heir, si com dit est, ou a ceaus, qi de par lui a cestes choses recevoir vendront, les viles desquz nomees, & les chasteaus, oue totes lor aportenaunces, ainsi plenement com nous ore les senoms, si tost com a seon age avendra. de dowair recevoir, & aver solom les usages de nostre terre.

E totes cestes choses avoms fait estendre, a lor verreye value, par serementz, faitz sur seintes Ewangeles, de nos hommes ici nomez: Warter Golard, Ernous de Wynengeym chivalers, Henemand parochiens rentiers de nostre terre, & Fraunkes de Wanges nostre seneschall de Brabant, en la presence Henri de Lovaign sires de Harstall, Gerars sires de Marbays & du Bruet, Richard, par la grace DIEU, abbe de Westmonster, & Thomas de Sandviz chivaler, messages le Roi desus nome; & a ceste chose par lui assignez.

D'autre part nous reconissons, en les avauntdites leaute & foy, por nous, & por nos heirs, estre tenuz de faire assigner & liverer, en terres & rentes covenables, a la estente & la value de mile livres de Tour chescun an, a mesmes la compaigne nostre heir, si tost com ele lui serra esposee, en accomplissement de son dowair, de quatre mile livres de Tour de an en an.

E que totes cestes choses soient fermes & estables, por nous & por nos heirs, avoms fait mettre nostre seal a cest assignement de dowair, oue les seaus nos hommes desus nomez, qui ceste estente firent;

Jedoigne.—En la ville de Jedoigne de rente, a la seint Johan, 106 s. 8 d. de 500 chapons de rente, 16 l. 13 s. 4 d. pris du chapon 8 tour. De Tolun' 12 l. E a Jedoigne Jandrim, Jache fa Mauveyse de 6 vign' & 15 boueres de terre par an; 108 mouys de forment & 100 mouys 7 sexters de seggle. E ix mouys de forment de adquis 217 l. 14 s. pris del mouys de ble, le un par mi le autre, 20 s. E de une herbe qe hom apele Mayr, qe lem met en cervoise, 60 s. de 7 boueres de pree, qe hom apele le pre le duk 12 l. de 6 boueres de viners, 10 l. de prez gisauntz a broquid & a peseles de les Jedoigne, 16 l. 16 s. 8 d. de la terre qe lem apele le conte 16 s. de rentes, de 11 chapons 7 s. 4 d. de 26

boueres en mesmes la terre qe hom apele le conte, bailliez a gayner heritablement chescun an por 24 mouys de ble, 24 l. e de un molin al' estang desoutz le chastel 35 mouys de ble juernage, 35 l. E d'autres rentes la mesmes 16 s. du molin de Mingie de le Jedoigne 16 mouys de blez 16 l. E du molin de Lansekyn 13 mouys de bles 13 l. E de la hale des bles, & les pensions que hom deit au molin de l'estang por molins, a rentes 6 mouys & 8 sexters de ble, 6 l. 16 s.

Some de Jedoigne le Chastel, & Jedoigne Jandrim, & Jache la Mauveyse 300. 4 vign' 10 l. 6 s. de Tour.

Melyn.—En la ville de Melyn, de 57 boueres de terre en Essars, 18 mouys & 3 sexters de toutz bles, de queus 10 sexters & demy & un moy de seggle de nugein 44 l. 6 s. E la mesme de 46 boueres de terre en cotures 44 mouys, 3 sexters & demi de forment, & deus mouys de seggle, 46 l. 7 s. E de 4 vign' 10 boueres de boys, 6 vign' l. E de 21 boueres de terre 16 mouys de seggle 16 l. E 26 l. & 8 s. de rente, a paer la moyte a la feste seint Remy, & l'autre moyte a la Pasche: E de 20 mouys de Aveyne, 8 l. E de 34 s. de rente au Noel. E de 8 chapons au Noel, 106 s. 8 d. E de 64 gelines 21 s. 4 den. E de rente a la feste seint Remy, 7 l. 12 s. 4 d. E de rente a la feste seint Johan, 6 l. 18 s. 4 d. E por louer de meson la ou lem brage cervoyse 40 s. E des pres a rentez heritablement, par an 6 l. 4 s. E de un melyn 14 mouys 14 l. E de cestes choses deit hom oster 6 l. 13 s. 4 d. qe hom deit de fee par an.

Some de Melyn 299 l. 4 s. 8 d. les 6 l. 13 s. 4 d. seurdites soustretes.

Molembays.—E a Molembays de rente 106 s. 8 d. la moyte a la seint Remy, & l'autre moyte a la seint Johan. E de deus mouys de Aveyne 16 s. e de preez arentez heritablement 15 l. 16 s. par an. Somme 21 l. 4 s. 4 d.

Jedoigne Superior.—E de Jedoigne la Sovereigne de rente 6 l. 10 s. E de 100 chapons 16 s. 8 d. Sontz somme 9 l. 16 s. 8 d.

Dyncourt.—E a Dyncourt de rente a la seint Remy 10 l. 13 s. 4 d. E de 6 mouys de Aveyne, 48 s. E de Tolun 4 s. 8 d. Sontz somme 13 l. 6 s.

Torembays.—E a Torembays le Regvines de rente a la seint Remy 4 l. Somme 4 l.

Gesgeropont.—E a Gesgeropont, de rente 7 l. 9 s. 4 d. a la seint Remy. E de 4 mouys de Aveyne 32 s. E de 30 gelines 10 s. E de preez arentez 6 l. 13 s. 4 d. Somme 16 l. 4 s. 9 d.

Petrebays.—E a Petrebays, de 6 muys de Aveyne 48 s. Somme 48 s.

Latuit.—E a Latuit, de 1 Mui de Aveyne, 8s. E de prez arentez 26s. 8d. Somme 34s. 8d.

Gotengyn.—E a Gotengyn de demi mui de forment 10s. De 2 muys de Aveyne 16s. De chastelerye 11s. 4d. De prez arentez 26s. 8d. Somme 64s.

Gestseint Remy.—E a Gestseint Remy, de rente 56s. E de un mui & demy de Aveyne 12s. E de 6 gelines 2s. E de prez arentez 33s. 4d. E d'un molin 5 muys de blez 100s. Somme 10 l. 3s. 4d.

Jesmevile & Gestseint Marie.—E a Jesmevile & a Gestseint Marie, de rente 41. 9s. 4d. E de deus muys & demi de Aveyne 20s. E de 10 gelines 3s. 4d. Somme 112s. 8d.

Johangest.—E a Johangest, de rente 91. 6s. 8d. De 6 muys de Aveyne 48s. E de 20 gelines 6s. 8d. Somme 12 l. 16d.

Petremal & Herbays.—E a Petremal & Herbays, de rente 41. E de 2 muys de Aveyne 16s. E de 8 gelines 2s. 8d. E de prez arentez 71. 6s. 8d. Somme 12 l. 5s. 4d.

Helentyne.—E a Helentyne, de rente 112s. de 3 muys de Aveyne, 24s. E de 8 gelines 2s. 8d. E de prez arentez 61. 18s. Somme 13 l. 17s. 4d.

Marilles.—E a Marilles, de rente 61. 13s. 4d. E de 5 muys de Aveyne 40s. E de 19 gelines 6s. 4d. de prez arentez 40s. 8d. Somme 12 l. 6s. 4d.

Pelleynes.—E a Pelleynes, de un molyn 5 muys de blez 100s. de prez arentez 71. 6s. 8d. Somme 12 l. 6s. 8d.

Mareys.—E a Mareys, de un molin 57 muys de blez 57 l. De rente 10 l. 7s. 4d. De 9 muys de Aveyne 72s. De 45 gelines 15s. de prez arentez 13s. 4d. Somme 72 l. 7s. 8d.

Orp.—E a Orp, de un molin 18 muys de blez 18 l. De rente 15 l. 13s. 4d. De 11 muys de Aveyne 41. 8s. de 75 gelin 25 s. Somme 39 l. 6s. 4d.

Jaundryn.—E a Jaundryn, de rente 8 l. 17s. 4d. De un viner arente 40s. De prez arentez 6 l. 13s. 4d. De 5 muys de Aveyne 40s. E de 6 muys de blez 6 l. E de 6 muys de Aveyne 48s. De 160 chapons en ceste ville & a Jache la Maveyse 106s. 8d. Somme 33 l. 5s. 4d.

Jache la Mauvesse.—E a Jache la Mauveyse de 2 molins 75 muys de blez, 75 l. De rente 33s. 3d. de cortils 12 s. de prez arentez 46s. 8d. De boschet 53s. 4d. Somme 80 l. 45s. 4d.

Nodeweyns.—E a Nodeweyns de rente 24 l. De 20 muys de Aveyne 81. De 75 gelines 25 s. arentez 5s. 4d. Somme 33 l. 10s. 4d.

Libretinges.—E a Libretinges de rente 53s. 4d. De prez arentez 44s. Somme 4 l. 17s. 4d.

Afyet.—E a Ayfet, & de la vile de Dunbert, de rente 40 l. Somme 40 l.

De perquis.—E de perquis de vestures, de ventres, de entrees, de terres, 91. 6s. 8d. Somme 9 l. 6s. 8d.

De forfez.—E de forfez justicieries de assises, homages & relefs, 533 l. 6s. 4d. Somme 533 l. 6s. 4d.

Dormale.—E a dormale de rente 20 l. 13s. 4d. de prez arentez 22 l. 13s. 4d. E de 623 chapons 20 l. 15s. 4d. De 12 muys de Aveyne Loven' 4 l. 16s. De Tolun 23 l. De 10 muys de forment; a la mesure de Tylemont, 8 l. 4s. 8d. De forfaiz de homag' de assises, de vestures, de la baillie de Dormal 26 l. 13s. 4d. Somme de Dormal oue le aporten' 127 l. 16s.

Viners.—E de Viners, qe lem apele la Tourbère de Lywes 133 l. 6s. 4d. Somme 133 l. 6s. 4d.

Tylemont.—E de tolun de Tylemont 56 l. Somme 56 l.

Foresta de Soigne.—Derechief de la foreste qe home apele le Boyes del Soigne 1100 l. par an. C'est a savèr en celes sesons del' an quant li duk fait faire ses ventes en mesmes cel' boys. E cil avenoit q'e le duk, o ses heirs ne eussent mester de vente faire en tel boys, ou ne vousisset, sicom dit est; qe ma dame, la fille le noble Roy desus dit, esposee au fiz & heir mon seigneur le duck, par ses seneschaus, q'averont son dowar & ses terres desus dictes a garder, facet la vente de an en an en mesmes tel boys par la ou il verront qe plus soit à prou de de ma dame desus dicte, taunt qe a la somme de 1100 l. par la vue de aucun de la gent le duk. E fait asauer qe les 100 l. des 1100 sount graunteez en atrees de rentes, de molins, desus nomez, en la seignorie de Jedoigne R.

Somme Total.—Somme de totes les choses desus escrites estendes & assignees, sicom dit est 3104 l. 9s. 4d. à Tour.

E de la quele somme 104 l. 9s. 4 deners sount baillez & assignes par les estendors en atrees des estentes, des molins, de Jedoigne, & des autres.

De incremento dotis.—E fait asavoir qe li duk est tenu de assigner & bailler 1000 l. de terre a Tornéys, si com desus en cest escrit est touché, en accomplissement de quatre mile livres de terre annueles de dowayre.

De galeis pro Alfonso Rege Castellæ contra Mauros, in civitate Baionen' faciendis.

A. D. 1278.—An. 6 Edw. I.
Vasc. 6 & 7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX, majori & civibus suis Baiionensibus, salutem. Cum venerabilis pater episcopus Oueton' sedis apostolicæ legatus, pro defensione fidei christianæ, & terræ Hispaniæ contra Mauros, galeas in civitate nostrâ prædictâ proponat facere fieri & armari, nos, nolentes tam laudabile propositum per nostros aliquatenus impediri;
Vobis mandamus quatenus ad mandatum ipsius legati, & preces Regis Castellæ illustris, dictas galeas in civitate prædictâ fieri, armari, & inde extrahi liberè permittatis. In cujus, &c.
Dat' Dovor', sextò die Februarii.

De nunciis ad Regem Franciæ euntibus, super petitione terræ Agenensis, & completionem aliorum articulorum in pace olim cum Henrico Rege initâ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Pat. 6 Edw. I.
m. 21. in schedula.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino suo karissimo & consanguineo, domino Philippo, Dei gratiâ, Francorum Regi, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. & felices ad vota successus.
Cum, secundum formam pacis, inter, celebris memoriæ, quondam Lodowycum Franciæ, & præcarissimum genitorem nostrum Henricum Angliæ, Reges, jam dudum initâ, terram Agenensem cum pertinentiis, quæ, ex decessu nobilis quondam mulieris, Johannæ comitissæ Pictavensis, ad manus nostras, diu est venisse dinoscitur, nobis reddere, & multos alios articulos, in eadem pace contentos, complere teneamini, prout ibidem promissum extitit & juratum;
Celsitudinem vestræ regiæ majestatis humiliter duximus requirendam, quatenus prædictam terram Agenensem cum pertinentiis, & omnes prædictos articulos, in prædictâ pace contentos, per dilectos & fideles nostros

Stephanum de Penecestr' & Antonium Bek, exhibitores præsentium (quos ad petendum & recipiendum nomine nostro, prædictam terram Agenensem, cum pertinentiis, & ad petendum completionem prædictorum aliorum articulorum, procuratores & nuncios speciales nostros constituimus) declarandos, nobis reddere vestra celsitudo dignetur.
Damus etiam eisdem potestatem & mandatum speciale substituendi alium, vel alios procuratores, loco sui, ad præmissa omnia faciendâ; & revocandi eosdem, cum sibi videbitur expedire.
Ratum habituri quicquid per ipsos, vel eorum substitutum, seu substitutos, actum fuerit in præmissis.
Et hoc majestati vestræ, & omnibus, quorum interest, significamus per præsentem litteras, sigilli nostri munimine consignatas.
In cujus, &c.
Dat' apud Dovor', octavo die Februarii.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

Littera Regis ad Regem Franciæ, quod, præter pœnam ei adjudicandam, nihil ulterius in negotio Gastonis de Bern pertractare debet.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Pat. 6 Edw. I.
m. 27. in scedula
in Turr. Lond.

ATRESHAUT prince e seignor, Philippe, par la grace de D^{eu}, Rey de France, Edward, par cele mesme grace, Rei de Engleterre, seignor de Irelaunde, duc de Guyene, saluz, e se aparaille a sun plesir.

Come autrefois, par nos lettres, e par nos messages, vos eoms fet asaver que de nostre entente ne fu; que vous, par la nostre volente, la quele nus avoms translate en la vostre, en dreit de sire Gaston de Biern, que se esteit mis en la nostre volente, pussent, ne ne dusset dire rien encontre nus; mes solement atemper la peine, q'il dust porter des graunz trespas, qil nus avoit fet e dit en vostre court, la quele nus pussoms aver done par nus meimes;

E ceo poez vous bien entendre, s'a vos plet, par les lettres, que nus vos enveames, par vos messages, del pardon del rancour de nostre queor, fet a'avantdit Gaston a vostre request; en les queles est contenu, que nus ne entendions pas que, par tel pardon, ren discheisist des amendes, que nus devions prendre par vostre dit;

E eoms entendu, por nostre seneschal de Gascoigne, que vuz avez dist sur le fet de autres persones, que sunt nos homes, as queus nus de avoms failli de dreit; ne nus ne entendoms que par la volente nostre, la quele nus translatames en la vostre, que ren pussent dire en dreit des autres persones.

E pur ceo vus prioms, com cher seignor e cosin, que vus vaillet regarder nostre honur e le vostre en ceo fet, e cesser des enquestes, e des apries, que vus avez fetz; e comaunde a fere e repeler ceo, que vus avez dist, si ceo tenez pur dit, la quele chose nus ne entendom pas, ne unques ne entendums; e si vus plect, ostez vostre mem si el i est des teres, e de la jurisdiction de nos homes, que ne sunt par devaunt vus par apel.

A D^{eu}, sire, que vus gard toz jors.

Done a Douree, le vintime jor de Feverer, l'an de nostre regne, sime.

Rex ad eundem Regem, super eodem etiam negotio.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Pat. 6 Edw. I.
m. 27. in scedula
in Turr. Lond.

AREY de Fraunce, le Rey de Engleterre, saluz. Come autrefois, par nos lettres, e par nos messages, vus eoms fet asaver, que de nostre entente ne fust que vos, par la nostre volente, la quele nus avoms translate en la vostre, en dreit de sire Gaston de Biern, que se esteit mis en la nostre volente, pussent, ne ne devez dire rien encontre nus; mes solement a temper la peine q'il dust porter des graunz trespas, qil nus avoit fet e dit en vostre court, la quele nus pussoms aver done par nus meimes.

E ceo poez vus bien entendre, si vos plect, par les lettres que nus vos enveames par vos messages del pardon del rancour de nostre queor, fet a'avantdit Gaston a vostre request; en les queles est contenu que nus ne en-

tendoms pas, que par teu pardon, rien discheisist des amendes, que nus devions prendre par vostre dist; ne nus ne entendoms, que par la volente nostre, la quele nus translatames en la vostre, que rien pussent dire en dreit de sire Gaston, for que des trespas sire Gaston avantdit, des queus est a vostre volente de dire plus ou meins; ne unques nostre entent, ne fu, ne serra, que nus nus meisoms en arbitre, per a per, a sire Gaston.

E pur ceo vus prioms, com cher seignor e cosin, que vos voillez regarder nostre honur e le nostre en ceo fet, sicome vos messages, que vus avez souent enveez, nos unt teu jor promis de par vos, a sauver nostre honur, que vostre dist ne se estende plus avant que en la forme avantdite.

Don' si com avaunt.

Litteræ quietantiæ, super solutione octo mill' marcarum annui censûs ecclesiæ Romanæ, pro octo annis jam præteritis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Orig.
in Bibl. Cotton.

NICHOLAUS episcopus, servus servorum D^{ei}, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Pro censu mille marcarum sterlingorum, in quo, annis singulis, in festo sancti Michaelis de mense Septembris, ratione regni Angliæ ac Yberniæ, nobis & ecclesiæ Romanæ teneris, per manus dilecti filii Labri Vulpelli civis & mercatoris Lucan' tria milia marcarum, dictæ monete, fœlicis recordationis, Johanni Papæ prædecessori nostro, necnon quinque milia marcharum, nobis & eidem ecclesiæ tuo nomine pro octo annis, pro parte in vitâ claræ memoriæ, Henrici Regis Angliæ patris tui, pro reliquâ verò parte post obitum ipsius elapsis, & in sancti Michaelis præterito proximè festo completis;

Pro quibus Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, seu ipsi ecclesiæ alias de dicto censu satisfactio nulla provenerat, integrè persoluta

fatemur, & de prædicto censu annuo mille marcharum, præ eisdem octo annis, nobis & eidem ecclesiæ pœfariè satisfactum; ita quod tu & tui hæredes, à præstatione dicti censûs sitis pro tempore præterito, usque ad dicti festi crastinum absoluti;

Eundem censum mille marcharum, tam pro præsentis anno, qui à crastino ipso incepit in eodem festo beati Michaelis primo venturo, quam deinceps in eodem festo, annis singulis repetito, in se calculo revolvendo, nobis & eidem ecclesiæ solvere tenemini annuatim;

Ad tuam itaque, ac eorundem hæredum cautelam, & rei gestæ memoriam, præsentis litteras tibi duximus concedendas.

Dat' Romæ, apud sanctum Petrum septimo kal' Martii, pontificatûs nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Littera ducissæ Brabant' obligatoria, quod tenebit & teneri procurabit omnes conventiones de matrimonio, secundum conventiones inde initas.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. A. fol. 118 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MMARGARETE, par la grace D^{ieu}, ducesse de Lothar & de Braibant, a touz ceaus, qi ces présentes lettres verront & orront, saluz & conoistre verite.

Nous vous fesoms asavoir, que celes covenances de mariage nostre treschier & ameïs, mes sires li duk de Lothar & de Braibant, ad fait vers treshaut seignor monseignor Edw' par la grace D^{ieu}, Roi d'Engleterre, seignor

d'Irlaunde & duk de Aquitayne, de nos enfauntz, ensi que il est contenu es lettres qi sur ceo sont faites, que c'est fait par nos assentz, & par nostre volente, en totes choses que leaument aideroms que les serront tenues entierelement, ensi que il est devise es lettres sur ceo donees.

E, por ceo que ceo soit ferme chose & estable, avoms nous fait mettre nostre seal a ces lettres, qi furent donees l'an del Incarnation nostre seignor J^{esu} Christ MCCLXXVIII. el moys de Mars.

Litteræ majorum, eskyvinorum, & communium de Lovaygn, Brussele, Amiers, Thylemont, & Lywes obligatoriæ, de reddend' Regi cinquante millia librarum Turonensium si maritagium defecerit.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Lib. A. fol. 118 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceaus, qi ces présentes lettres verront & orront, les meyres, & les eskevyns, & les communes de Lovaign, Brusselle, Amiers, Thylemont, & Lywes en Brabant, saluz & conoistre verite.

Nous vous fesoms asavoir que, come covenances soient faites entre le treshaut seignor Edw' par la grace D^{ieu}, Roi d'Engleterre, seignor d'Irlaund, & duk de Aguyen, e nostre seignor Johan, par mesmes la grace, duk de Lothar & de Brabant, que Johan son fiz eisnez prendra a femme madame Margarete la fille au noble Roi devauntdit, tauntost com il averont eage de esposer.

E si de eaus defaille li mariage, dount D^{ieu} defend, qil se face entre les autres enfauntz apres siwauntz heirs nostre seignor le duk, & les filles eisnees au noble Roi avauntdite madame Margarete, si com plenelement est contenu es covenances de ceo faites & escrites;

Por la quele chose le noble Rois avauntdit donne a Johan, fiz & heir nostre seignor le duk, ove la avauntdite madame Margarete, quarante mille livres de Tour' en mariage; li quel mariage, si chose aveigne que faire ne se puisse, que D^{ieu} ne voille, neus les mayres, & les eskevyns, & les communes desudites, par cestes nos presentes lettres, voloms & grauntoms estre responauntz, & apaer, si nostre seignor le Duk en ceo

defaillé, au noble Roi desusdit, & a ses heirs, les desus nomez quarante mille livres de Tourn' dedens les quatre anz siwantz, apres ceo que li mariages desusdit ne porra estre, chescun an' dix mille livres de Tour' a la Chaundelur' a Loundr' taunt que les quarante mille livres soient parpaes.

E 'sil aveigne qe les enfauntz soient esposez, & li un de eaus moerge saunz heir de lor cors, ausi voloms & grauntoms estre tenus a rendre & a paer 25. mille livres de Tour' des cinquante mille livres, queuns nostre seignor le duk avera receu, dedens les quatre anz apres siwauantz, chescun an la quatre partie a la Chaundelur' a Loundr'.

E a ceo paement faire, si nostre seignor le duk defailot, nous nous fesoms & devenoms pleges & principales dettors, chescune comune & ausi chescune singulere parsonne de nos communes, por le tot.

E obligoms nous, & nos heirs, & nos executors par toutz, nos biens trevez en les noble Roi de Fraunce, d'Engleterre, d'Escoce, & ausi es countes de Chaumpayne, & de Flaundes, & ailleurs, en terre, &

en meer; e que au maundement le noble Roi desusdit, & de ses heirs soient nos biens desusditz, en qi meins qil soient trevez, venduz & leuz les deners, & tote la somme desusnomée, si nous defailloms en la paye au terme, & au lieu si com dit est.

E renuncions, por nous, & por nos heirs, & por touz ceaus, qui poer averont de nos biens, a totes maneres de aides de seinte eglise, & de court laye, & a touz privileges qi a nous peussent aider, & la paye desusdite delaez, ou destorber.

E, en tesmoignage de ceste verite, nous, les mayres, les eskuyns, & les communes desusnomées avoms mis les communis seaus de nos viles, por nouz touz, & por chescune singulere persone de nostre commune, a cestes lettres.

Don' en Braibant en moys de Mars l'an de l'Incarnation nostre Seignor MCCLXXXVIII.

Littera episcopo Bathon' & Wellen', & Ottoni de Grandison, de negotiis in Vasconia, & ejus populi instabilitate: de principe Walliæ benè se gerente; necnon de Alexandro Rege Scotiae, homagium præstare volente.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Claus. 6 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili patri R. Bathonensi & Wellensi episcopo cancellario suo, & Ottoni de Grandisono, salutem.

Curam & sollicitudinem vestram, quam nuper in nostris negotiis, in curia Franciæ deductis, vos impendisse cognovimus, plurimum commendamus, & vobis exinde gratias referimus, & speramus quod id, quod ibidem vice nostrâ segaciter incepistis, congruis temporibus diligenter & prudenter finietis, ope Dei, ad nostrum & nostrorum commodum & honorem.

Quocirca dilectioni vestræ de quâ confidimus, mandamus, & rogamus attentè, quatinus nostra negotia, quæ vobis injunximus, & pro quibus versus partes Vasconia hiis diebus iter arripitis, & laborem, juxta suscepti ministerii vestri debitum, cum omni diligentia & industria quâ poteritis, observatis in omnibus juris ordine & honestate juxta vestras discretionones, expleatis & ritè peragatis: & hoc, nullius accelerationis ad partes Angliæ redeundi causâ, nullatenus omitatis; præsertim cum apud nos aliquos non habeamus, quos melius & utilius, quam vos, præmissa scire posse, & velle facere credimus, etiam si nos ipsi ibidem personaliter eisdem vacaremus.

Et quia de Vasconiensibus fama laborat, quod in suis conventionibus propositis, promissis & factis nimium cavillosi & instabiles existunt, valde necessarium fore credimus quod omnia & singula, ibidem per vos cum ipsis statuenda, componenda, ordinanda & facienda, adeo securè, diligenter & circumspectè fiant, & firmentur per scripturas, fidejussiones, pœnas, & alia quæcumque obligationum genera (& præcipuè facta comitem Petragor' tangentia, circa quæ, ut accepimus, major & diligentior est adhibenda cautela) quod futuris temporibus, quod absit, per eorum inso-

lentiam, suis factis propriis ausu temerario nullatenus præsumant contrahere; & quod hujusmodi suum factum proprium & securitas præstita imperpetuum, ad suam malitiam reprimendam, obici possit, oculo ad oculum, frontibus eorumdem.

Super hiis autem, quæ nobis per prædictum Antonium significastis, vobis mandamus quod in ipsis fidem & credulitatem beatæ Mariæ matris Domini, potius, quam fidem Thomæ apostoli semper habeatis; nulla etenim ratione unquam eveniet, quod nos facta vestra ibidem immutare, seu revocare velimus; set ea, que nostra facta, potius quam vestra, reputamus, firmiter teneri & observari faciemus in futuro.

Adhæc autem scire vos volumus, quod nos, & terræ nostræ Angliæ, & Marchiæ negotia jam votivis successibus, Dei gratiâ, prosperamur; ecce enim Lewelinus Walliæ princeps, coram justiciariis nostris ibidem comparens hiis diebus, benignè petit & recipit justitiam & judicium coram eis, super hiis quæ versus alios petit, & quæ ab aliis petuntur ab eodem.

Et dilectus frater & fidelis noster A. Rex Scotiæ illustris, hiis temporibus, per suos sollempnes nuncios, quos ad nos transmisit, homagium suum, nobis debitum, nobis absque conditione aliquâ optulit & tendit; cui ad hoc faciendum diem dedimus London' in quindena sancti Michaelis proximo futurâ, ubi & vos intereritis, Domino concedente.

Valletum siquidem vestrum, laudem præsentium, usque adventum prædicti Antonii ad nos, quibusdam certis causis, nobiscum per quatuor dies retinimus, & volumus quod moram suam in hoc habeatis excusatam.

Nova relatione digna cum sciveritis, nobis insinuatione crebrâ significetis.

T. R. apud Donameneye vicesimo primo die Martii.

Rex Romanorum suam curam se adhibere pollicetur, quod Hartmannus filius suus in Romanum Regem assumatur.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis, presentes litteras inspecturis, salutem & omne bonum.

Desiderantes, ex intimo nostri cordis, quod filio nostro karissimo desuper concedatur ascendere solium regniæ majestatis, præsentium serie pollicemur, quod nos omnimodas curas nostras & studia convertemus, & laborabimus efficaciter bonâ fide, quod filius noster Hartmannus de Habsburg',

& de Kyburg' comes, Alsatiæ lantgravius (cum imperiali diademate, divinâ faventè clementiâ, insigniti fuerimus) in Romanum Regem, imperii principum electorum interveniente consensu benivolo & concordî, sollempniter assumatur.

In cujus rei testimonium præsens scriptum conscribi, & majestatis nostræ sigillo jussimus communiri.

Dat' Wienn', septimo kal' Maii, indict' sext' regni nostri anno quinto.

De prædicto Hartmanno, Rex Romanorum promittit se magnoperè laborare ut regnum Arelaten' valeat adipisci.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis, presentes litteras inspecturis, salutem & omne bonum.

Nosse volumus vos universos & singulos per presentes quod ad hoc, efficaces curas nostras & operas applicare promittimus, & magnoperè laborare, quod carissimus filius noster Hartmannus comes de Habsburg' & Kyburg' Alsatiæ lan-

gravius, regnum Arelaten' Romani, imperii principum applaudente consensu benivolo, valeat adipisci.

In cujus rei testimonium præsens scriptum exinde conscribi, & majestatis nostræ sigillo jussimus communiri.

Dat' Vienne septimo kal' Maii, indict' sext' anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octavo, regni verò nostri anno quinto.

De donatione Johanniæ, propter nuptias cum Hartmanno, successivis per eundem Hartmannum incrementis augendâ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis, presentes litteras inspecturis, salutem & omne bonum.

Præsentium serie profitemur nos excellenti principi domino Edwardo, DEI gratiâ, Angliæ Regi, amico & affini nostro karissimo, spondidisse legaliter, & fideliter polliceri quod, juxta quod, processu temporis, filius noster carissimus Hartmannus, comes de Habsburg' & de Kyburg, Alsatiæ lan-

gravius, largitione divinâ bonorum pariter & honorum temporalium incrementa susceperit, juxta hæc inclitæ domicellæ Johanniæ, prædicti Regis Angliæ filie, sponsæ ipsius filii nostri donatio propter nuptias successivis augebitur incrementis.

In cujus rei testimonium præsens scriptum conscribi jussimus, & nostri sigilli munimine roborari.

Dat' Wiennæ, vii. kal' Maii, indict' vi. anno Domini MCCLXXXVIII. regni verò nostri anno quinto.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

Littera Roberti ducis Burgundiæ precatoria, pro monasterio Cisterciensi.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in lib. Litt.
Regum, &c.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, Robertus dux Burgundiæ, cum debita veneratione, salutem, & de regno transitorio ad æternum transitum salutarem.

Serenitatis vestræ benignitas humilitatem nostram incitat & invitat, quod thronum gratiæ vestræ confidenter adeat, & de vestri favoris gratiâ non diffidat:

Hinc est quod cum Cisterciense monasterium, à nostris progenitoribus fundatum, & in nostro districtu & dominio situatum, unam ecclesiam in villâ de Scadebour, ex clarissimorum progenitorum vestrorum collatione, jamdiu pacificè possiderit & quietè, cujus proventus & exitus deputati sunt ad sustentationem abbatum, singulis annis, apud Cister' venientium ad capitulum generale,

Nunc verò, sicut datum est nobis intelligi, proventus ipsius ecclesiæ dicuntur per quosdam fratres prædicatores diminui, adeo quòd prædicti abbates in generali capitulo, more solito, non poterunt sustentari.

Serenitatem vestram, injuriam patientibus compati consuetam, affectuosè volumus esse rogatam, quatinus huic morbo tale remedium dignetur apponere, quod CHRISTO sit acceptabile, & servis suis utile, & regis celsitudini salutare.

Benè vigeat & valeat vestræ serenitatis fastigium in eo, sine quo nichil est validum, nichil sanctum.

Dat' Berne, feriâ quintâ post Lætare Jerusalem.

De pace inter Regem Angliæ & Guidonem comitem Flandriæ, sub sigillis septem magnatum Flandriæ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUTS ceus, ke cest lettres veront ou orront, Baudewyn de Auenes, Guylam de Flaunders, Gerard de Rodis, Huge le chasteleyn de Gaunt, Johan de Castele, Oliver de Aristhone, e Michel de Auchy chivalers, salut en nostre Seygnur,

Come piece ad, a Monstroil, fust fete une pees, e unes obligations entre le noble prince sire Edward le Rey de Engleterre, pur luy & pur ses marchauns de une part, & le noble ber Guy cunte de Flaunders, & pur la cuntasse de Flaunders sa mere, de autre part, de fere rendre & restorer as marchaunz le Rey de Engleterre avaundit lur bens, ke il perdurent par le arest, ke la avaundite cuntasse fist fere sur eus en Flaunders;

Et sur ceo, pur greinure seurte fere, au Rey avaundit, le avaundit cunte, e nus pur luy, seyoms oblige par nostre escrit, a tenir corporal prison a Monstruyl sur la mer, al maundement le Rey avaundite, pur accomplissement de la pees, & des obligations avaundites, si eles ne soient tenues par le avaundit cunte, e par nus.

Nus pur la grace, ke le avaundit Rey ad fet a memes le cunte e a nus, de ceo ke il ad graunte a luy, è a nus, è procure respit de le prison avaundite de kes a la feste de Pasche procheyn avenir, grauntoms e promettoms leaument ke se les marchaunz à le avaundit cunte ne rendent pleynement au Rey avaundit, è as ses marchaunz avandiz, dedeinz le terme avaundit, toute la pecune, ke arere est as marchaunz le avaundit Rey, de la summe totale, ke donne lur feu pur le arestement avaundit,

Nous, le jour de la quinzeme de la Pasche avaundit, entreroms la prison de Monstreuil sur la mer, è ilekes demurrans, selume les obligations avant, fetes entre le avaundit Rey e le avaundit conte e nus;

Issint ke nus, de cel tens en avant, ne ferons prier le avaundit Rey de plus suns respit de le avaundit prison, ne de le avaundit pae;

È sur ceo nus grauntoms, e voloms ke touz les poynz, e les articles des autres escriz obligaciouns, fetes entre le avaundit Rey, e memes le cunte e nus de la chose avaundite, estoient en lur preme force.

È ke ceste nouele suffraunce, fete al avaundit cunte, e a nus, par la grace le Rey avaundit, ne tourne a damage, ne prejudece au Rey avaundit, ne a ses marchaunz avaundiz.

En tesmoiance de la que chose, a cest escrit avons mis nos seaus.

Donce a Alost, le an del Incarnation, mil' C. C. lx e dis e wyt, le jour de la Ascencion nostre Seygnur JEHU CRIST.

Littera Guidonis comitis Flandriæ, de pace factâ inter Regem Angliæ & dictum comitem, super dampnis datis mercatoribus Regis, per arrestationes factas per matrem comitis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUTZ ceus, ke ceste lettre veront u oront, Guy conte de Flandres, saluz en nostre Seignor.

Come piece a, Monstroel, fust faite une pais, & unes obligations entre mon seignor Edward Roy d'Engleterre pour lui & pour ses marchanz d'une part, & nous, pour nous & pour la contesse de Flandres, nostre mere, d'autre part, de faire rendre & restorer as marchans le Roys d'Engleterre avant dis, lour bens, ke iss perdirent par le arest, ke le avaundit dite contesse nostre mere fist faire sour eus en Flandres;

Et sour ce, pour greigneur seurte faire au Roy avant dit, ke nous, & nos plegés, ce est asavoir mes sires Bauduins de Auesnes, Guillames de Flandres, Geraird de Rodes, Hues castelains de Gant, Johans de Ghistele, Oliuers de Aisthone, & Michel Dauchi, chivalers, seons oblige par nostre escrit, a tenir corporel prison a Monstroel sour le mer, al maundement le Roy avaundit, pour accomplissement de la pais, & des obligations avaundites, se eles ne soient tenues par nous & par eus;

Nous, pour la grace, ke lavandit Roy a fait a nous, & as chivalers avandiz, de ce ke il a greante & procure a nous & a eus respit de la prison avandite, e dusque ala feste de la Pasque prochain e avenir, grantoms & promettoms loiaument ke, se nos marchaunz ne rendent plainement al avandit Roy, e a ses marcheans avandiz dedens le terme avandit, toute

la pecune, ke ariere est as marcheans lavandit Roy, de la soume totale, ke donne leur fu pour l'arestement avandit,

Nous, & les chivalers avandiz lejour de la quinzaine de la pasque avandit, sanz nul conterdit, enteruns en le prison de Monstroel sour la mer; & ileuc demourans selonc les convenanches avant, faites entre le avandit Roy & nous;

Issint ke nous, de cel tens en avant, ne prierons, ne ne ferons prier le avandit Roy de plus lour respit de lavandite prison, ne de lavandite paie;

Et, sour ce, nous greantoms & volons, ke tous les poins & les articles des autres escris & obligacions, faites enter l'avandit Roy & nous, de la chose avandite, estoient en leur primere force;

Et ke certe nouele seuffranche, faite a nous & as chivalers avandiz, par la grace le Roy avandit, ne tourne a damage, n'en prejudece al avandit Roy, ne a ses marcheans avandiz.

En tesmoig' de ceste chose, a ceste lettre auons mis nostre seel.

Donne a Alost l'an del Incarnation mil' C. C. sissantè e dis e wyt. Le jour del Ascencion nostre seignor JEHU CRIST.

Sigillo avulso.

De dotalicio Johanna filiae Regis, per Regem Romanorum, concedendo.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper Augustus, universis sacri Romani imperii fidelibus, presentes litteras inspecturis, gratiam suam & omne bonum.

Cum inter Hartmannum, de Habsburg' & de Kyburg' comitem, Alsatiæ langravium, filium nostrum carissimum, illustrem, & Johannam natam magnifici principis domini Edwardi Regis Angliæ, jam solempniter sint contracta sponsalia super matrimonio consummando;

Nosse volumus universos, quod nos eidem domicellæ Johanna, in hereditariis & peculiaribus terris nostris & bonis, & donationem propter nuptias, mille marcarum argenti redditus annuos, & de aliis terris nostris, castris, oppidis, bonis & possessionibus, ad valorem decem milium marcarum, secundum congruum æstimationem venerabilium Virduensis, Basiliensis, & Lausauensis episcoporum, dilectorum principum nostrorum, vel duorum ex eis, si omnes tres personaliter interesse non valeant, sive etiam illorum

quos dicti episcopi ad hoc duxerint subrogandos, liberè damus & assignamus in bonis & locis inferiis annotatis;

Damus enim & assignamus eidem domicellæ Johanna, prædicti Regis Angliæ filia, sponsæ prædicti Hartmanni, filii nostri (pleno & libero interveniente consensu universorum & singulorum nostrorum liberorum) castrum de Leuzburg, cum hominibus, cursibus in Vilmeringen & Sure, & universis aliis attinentiis: opidum Arowe: opidum Mellingen: castrum Castel: castrum Deilesawe: opidum Sempach: opidum Surse: advocatiam Beronen: opidum Zuge: & cursum seu curiam ibidem, & officium exterius, cum omnibus attinentiis bonis attinentibus antedictis: vallem Agrei: vallem in Swize, cum curiis de Kyburg' & de Ureburgh' & eorum pertinentiis. Item curiam Arce cum suis attinentiis, ac totam Argoiam secundum quod quoddam comes Hartmannus junior de Kyburg' & piæ memoriæ Albertus, genitor noster, & comes de Habsburg, Eberhardus noster patris, habebant & possidebant eandem cum omnibus bonis cultis & incultis, viis & inviis, pratis, nemoribus, pascuis, stagnis, aquis aquarum-

que decursibus, cum hominibus & districtibus, necnon omni jure pariter & honore; exceptis opidis Bremegarcen', Mejenberg, Brugge, & bonis suis, in prædio quod vulgariter dicitur Indeir Eigen: ita quod dicta Johanna, si, eâ superstitè, dictus H. filius noster sorte facultatis humanæ decesserit, omnia prænotata bona ad tempora vitæ suæ pacificè & quietè possideat; ipsâ tamen defunctâ, ad hæredes nostros legitimos libera reversura, si præfatam J. à prædicto H. filio nostro, prolem non contigerit suscepisse:

Verum, si, à filio nostro Hartmanno prædicto, pinguiori, processu temporis, arridente fortunâ, præfato Anglorum Regi placuerit, quod in aliis terris & locis, quæ ipsum filium nostrum adipisci contigerit, sæpeditæ filie suæ Johanne donatio propter nuptias assignetur, hujusmodi permutatio sibi fiet pro suâ libito voluntatis.

Et super hiis omnibus, tam sollerter, quam fideliter adimplendis, eationes rationabiles & honestas, quas idem Anglorum Rex habere maluerit, ei bonâ fide promittimus, nos daturos.

In quorum omnium testimonium & eidentiam pleniorè, præsens scriptum exindè conscribi & majestatis nostræ sigillo jussimus communiri.

Nos etiam, Albertus & Hartmannus, filii serenissimi principis domini nostri R. Romanorum Regis, de Hapsburg & de Kyburg comites, Alsatiae langravii, super scriptis omnibus nostrum liberum, plenum & ultroneum abhibentes assensum, ea in singulis suis articulis, prout sunt expressa superius, bonâ fide, tam rata, quam inconculsa, promittimus nos perpetuo servaturos, sigilla nostra, in stabili firmitatis indicium, unâ cum sigillo prædicti domini, augusti genitoris nostri, præsentibus appendentes.

Testes autem hujus rei sunt G. Virduensis, & H. Basiliensis episcopi. A. major Tullen' archidiaconus, G. Solien' & A. Werden' præpositi: Frater Beringerius de ordine hospitalis Sancti Johannis Jerosolomitani: H. de Wurstenberg, E. de Catzenellerbogen, de Tottenberg, & R. de Raprehiit Willer comites: C. Burgravius de Nurenberg junior, dapifer & camerarius Austriae, A. de Cunringen Tambe, de Novo Castro, Petrus Scularius de Basilea, milites; alique quamplures.

Dat' Wienne, quinto non' Maii, indict' sextâ, anno Domini MCCLXXVIII. regni verò nostri anno quinto.

De Rege Romanorum confirmante omnia & singula super matrimonio inter Hartmannum filium, & Johannam filiam Edwardi consummando. -

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis sacri Romani imperii fidelibus, præsentibus litteras inspecturis, gratiam suam & omne bonum.
Universitatis vestræ notitiâ declaramus, simpliciter & publicè protestantes quod, cum jampridem venerabilem H. Basiliensem episcopum, principem nostrum carissimum, & magistrum Andr' præpositum Werdensis familiaris nostros, ad magnificum principem dominum Edwardum, DEI gratiâ, Regem Angliæ, super matrimonio, inter Hartmannum de Hapsburg & de Kyburg comitem, Alsatiae langravium, filium nostrum, & inclitam domicellam Johannam, ejusdem Regis Angliæ filiam, contrahendo, de nostro latere misissemus;
Et super matrimonio ipso, loco & tempore consummando, inter eosdem

Hartmannum & Johannam jam sint contracta sponsalia, & per ipsos nuncios quædam, quæ dicto negotio congruunt, vice nostrâ, nostroque nomine sint sollempniter editæ pactiones;

Nos universa & singula, quæ per nuncios memoratos, tam super principali, quam super accessoris, in præmissis eidem Regi Angliæ sunt promissa, rata grataque tenentes, fide super hoc præstitâ corporali, constanter & inviolabiliter ea observare promittimus, & in singulis suis articulis efficaciter adimplere.

In cujus rei testimonium præsentibus litteras exindè conscribi, & majestatis nostræ sigilli munimine jussimus roborari.

Dat' Wienn', quinto non' Maii indict' sextâ, anno Domini MCCLXXVIII. regni verò nostri anno quinto.

De juramento per nuncios præstito, & nunc per Regem Romanorum confirmato, super matrimonio sæpedito.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis CHRISTI fidelibus, præsentibus litteras inspecturis, salutem in Domino.
Noverit universitas vestra quod, cum venerabilis frater Henricus Basiliensis episcopus, necnon honorabilis magister Andreas præpositus Werdensis, notarius & familiaris noster dilectus, plenum ac speciale à nobis in animam nostram jurandi mandatum habentes, de Hartmanno, filio nostro dilecto, de Hapsburg & de Kyburg comite, Alsatiae langravio, inclitæ Johanne, illustris domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Anglorum filie, matrimonialiter copulando, sponsalia contrahendi, & nos ad consummationem ipsius matrimonii congruis nexibus obligandi, vice nostrâ & nomine nostro, in animam nostram sollempne ac corporale præstiterint juramentum, quod inter eosdem

Hartmannum, filium nostrum, & præfatam Johannam, natam prædicti Regis Angliæ sponsalia, jam contracta, circa proximum instans festum Nativitatis beatæ Mariæ Virginis, vel circiter, sive alio magis oportuno tempore, prout nobis convenientius expedire videbitur, per sollempni matrimonii copulam debeant efficacissimè solidari;

Nos idem jus jurandum, per dictos fideles & devotos nostros in animam nostram, de nostro speciali mandato, nostræque auctoritate sic præstitum, ratum & illibatam, fide super hoc interpositâ corporali, inviolabiliter observare promittimus; & præmissa universa & singula, prout superius sunt expressa, perverso ingenio penitus excluso, fideliter adimplere.

In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' Vienne, quinto non' Maii indict' sextâ, regni nostri anno quinto.

Littera Annæ Reginæ Romanorum de promisso quod nuptiæ inter Hartmannum & Johannam, circa festum Nativitatis beatæ Mariæ celebrentur

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, præsentibus litteras visuris vel audituris, Anna, DEI gratiâ, Romanorum Regina, salutem in Domino sempiternam.
Noverit universitas vestra quod nos illustrem Hartmannum, comitem de Habesburg & de Kyburg, Alsatiae langravium, filium nostrum, inclitæ domicellæ Johanne, magnifici domini Edwardi Regis Anglorum filie, dare promittimus in maritum, fide super hoc interpositâ corporali, vice ac nomine nostro;

Inter quos Hartmannum & Johannam, sponsalibus jam contractis, circa proximum instans festum Nativitatis beatæ Mariæ Virginis, vel circiter, prout ipsi domino nostro Regi Romanorum consultis expedire videbitur, sub ejusdem fidei præstitâ religione, promittimus matrimonium cum sollempnitate consuetâ & debitâ consummari.

In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' Wienne, quinto non' Maii, anno Domini MCCLXXVIII.

De potestate datâ Regi Angliæ per Rodolphum Regem Romanorum, contrahendi perpetuam pacem inter ipsum & comitem Sabaudicæ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MAGNIFICO & excellenti principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Anglorum illustri, amico suo karissimo & affini, Rudolphus, per eandem, Romanorum Rex semper augustus, salutem & integerrimè semper dilectionis augmentum.

Tantus amor, tantaque nos cura sollicitant ad perfectam vobiscum, pariter & cum vestris, indissociabilis amicitie contrahendam indivisibiliter unionem, quod vestrâ domo, affinitate gratuitâ, comitâ cum nostrâ, delectat nos ejusdem egregiæ domus vestræ præsignes nobis adoptare ramusculos; ut, sicut utraque domus alterius amplexibus insignita, perhenniter in coctivos futuræ propaginis palmites adolescat;

Ideirò, magnoperâ cupientes quod inter nos, & illustrem Sabaudicæ comitem, simultatum quarumvis extirpatis omnino radicibus, rediviâ dulcedinis seminaria reviviscant; Ecce! quod plenam & liberam vobis tribuimus facultatè, inter nos & comitem prænotatum, perpetuæ pacis & amicitie fœdera contrahendi; super hoc ordinationi vestræ nos stare per omnia pollicentes, quatenus absque demembratione Romani imperii fieri id contingat; unde transmittimus vobis has litteras nostras in testimonium super eo.

Dat' Wienne, quinto non' Maii, indictione sextâ, anno Domini MCCLXXVIII. regni verò nostri anno quinto.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

De dote Johanne in suam & Hartmanni utilitatem convertendâ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

RUDOLPHUS, DEI gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, universis CHRISTI fidelibus, præsentes litteras inspecturis, salutem in Domino.
Noverint universi nos ad hoc nostrum consensum liberum impertiri, quod illa decem milia marcarum, quæ inclitus Rex Angliæ illustri Johanne filie suæ & Hart-

manno nato nostro, pro dote, seu dotalicio, assignabit, per duos industrios viros (quorum alterum idem Rex Angliæ, & nos alium eligemus) in communem utilitatem converti valeant utriusque; undè damus has nostras litteras, nostro sigillo munitas, in testimonium super eâ.

Dat' Wienne, iv. non' Maii, regni nostri anno quinto.

De decem milibus marcarum sterlingorum, in dotem datis cum Johanna filia Regis; necnon de omissione unius verbi per errorem scriptoris in priori litterâ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. Omnibus, &c. Cum in quâdam litterâ nostrâ (pactâ de contrahendo matrimonio inter Hartmanum, serenissimi principis, domini Rodolphi, DEI gratiâ, Romanorum Regis, semper augusti, filium, ex unâ parte, & Johannam filiam nostram ex alterâ, continente) per errorem scriptoris ommissum fuerit unum verbum, videlicet, in loco, in quo dicitur, quod nos

Nos, ne de voluntate nostrâ seu conscientiâ aliquo tempore valeat dubitari, dubitationem ipsam tenore præsentium duximus declarandam, omnibus & singulis, eujorum interest, intimantes quod nostræ fuerit intentionis, & adhuc est, dare dicto Hartmanno, in dotem, cum dictâ filiâ nostrâ, decem milia marcarum sterl' & eas solvere ad terminos in prædictâ litterâ constitutas.

In cujus, &c.

dicto Hartmanno cum dictâ filiâ nostrâ promittimus dare in dotem decem milia sterlingorum, *libris vel marcis nequaquam expressis;*

Dat', &c.

De prædictis decem milibus marcarum restituendis, si contigerit Hartmannum, superstite Johanna, decedere.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hi- berniæ, & dux Aquitanæ, omnibus ad quos præsentes litteræ pervenerint, salutem.

Nec non recipiendi & acceptandi, nomine nostro, & dictæ filiæ nostræ, assignationem dotalitii, seu dosci, vel donationis, propter nuptias eidem filiæ nostræ, à dicto Rege, vel ejus filio faciendam.

Noverit universitas vestra, quod nos damus & concedimus, per præsentes, venerabili patri in CHRISTO, domino Edwardo Virdunensi episcopo, & religiosis viris, fratribus Andreæ Pentecoste, & Johanni de Sevenak, de ordine prædicatorum, duobus vel alteri ipsorum, exhibitoribus vel exhibitori præsentium, plenam & liberam potestatem recipiendi, nomine nostro, & Johanne filie nostræ (Hartmanno, serenissimi principis domini Rodolphi, DEI gratiâ, Romanorum Regis semper augusti filio, maritandæ) securitatem seu cautionem de decem milibus marcarum sterlingorum, quas dicto Hartmanno, cum eâdem filiâ nostrâ, dare tenemur in dotem, nobis vel dictæ filiæ nostræ restituendis, si dictum Hartmannum decedere contigerit, filiâ nostrâ superstite supradictâ;

Ac etiam stipulandi pro nobis & dictâ filiâ nostrâ, & recipiendi obligationem quæ in præmissis viderint, seu viderit opportunum;

Et faciendi universa & singula, quæ in prædictis, vel circa prædicta, seu aliqua, vel aliquod prædictorum, nobis vel dictæ filiæ nostræ viderint, seu viderit expedire;

Ratum habituri & gratum, pro nobis, & dictâ filiâ nostrâ, quicquid per omnes prædictos, duos, vel alterum eorumdem, factum fuerit in omnibus & singulis supradictis;

Et hoc omnibus, quorum interest, significamus tenore præsentium litterarum.

Dat', &c.

De Henrico converso quodam, militiæ cingulo olim ab Henrico Rege cohonestato, super emptione retonsuræ argenti jam incusato.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis ad quos, &c. salutem.

fecit nos securos de stando recto in curiâ nostrâ super emptione retonsuræ argenti, undè rectatus est, ut dicit;

Cum, celebris memoriæ, dominus Henricus Rex, pater noster, dudum, Henricum de Wirton' militem ab errore judaico liberatum, & ad sanctæ fidei unitatem conversum, ipsum Henricum sacro baptismate perfundi, & proprii sui nominis vocabulo ejusdem Henrici fecerit nominari; & demum ex affectione quam idem genitor noster erga ipsum Henricum habuit, cingulo militiæ eundem fecisset decorari;

Famæ suæ læsioni, quatenus justitia permittat, præcaveri cupientes, vobis mandamus quod eundem H. occasione recti prædicti, pacem habere permittatis;

Et, si quid penes ipsum Henricum indè inventum fuerit, de quo quis erga eum loqui voluerit, sibi scire faciatis quod ad nos veniat, & ei indè fieri faciemus justitiæ complementum.

Nos, occasione hujus affectionis paternæ, etiam quia idem Henricus

In cujus, &c.

Littera principi Walliæ, de placitis in Wallia terminandis; de deprædationibus Griffini filii Wenuwen; necnon de fugitivis in Angliam.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Rot. Wall.
6 Edw. I. d. m. 11.
in Turr. Lond.

REX, dilecto & fideli suo, Lewelino filio Griffini, principi Walliæ, salutem.

tenentur per medium, in locis, in quibus hujusmodi terræ litigiosæ consistunt, multoties consueverint placita audiri, & ibidem justitia partibus exhiberi;

Super eo, quod litterarum vestrarum, quas nuper recepimus, tenor continebat, quod justiciarii nostri, ad placita audienda & terminanda in partibus Marchiæ & Walliæ assignati, vos ad faciendum & recipiendum justitiam, de quibusdâ terris, super vos occupatis, & in quibus jus habere clamatis, usque ad Montem Gomeri citari fecerint indebitè, ut dicitis, & contra leges & consuetudines Wallicanas;

Nos igitur, qui vobis, & singulis de potestate nostrâ, esse volumus, ut debemus, in justitiâ debitores, ne jus vestrum ulterius differatur, deputavimus & assignavimus quosdam de nostris, viros providos, & fideles, pacis & justitiæ zelatores, quibus injunximus, vivâ voce, quod partes prædictas adeant, & vestras rationes & querelas de terris, de quibus litteræ vestræ mentionem faciebant, certis & debitis diebus & locis, quos vobis scire facient, diligenter audiant; & non omittant, quin vobis debitam & festinam justitiam faciant, in formâ prædictâ, prout de jure, & secundum consuetudinem partium illarum, fuerit faciendum; nec etiam aliud contineat in formâ pacis supradictæ; nos enim, quæ in pace illâ continentur, inviolabiliter observabimus, Domino concedente.

Vobis significamus, per præsentes, quod, tam temporibus prædecessorum nostrorum, Regum Angliæ, quam etiam temporibus nostris, semper hactenus usitatum extitit, & consuetum, quod placita, de terris & teneamentis, quæ de nobis & coronâ Angliæ immediatè tenentur in capite, seu teneri debent, in partibus Marchiæ & Walliæ, etiam secundum consuetudines Wallicanas, audiri & terminari consueverunt certis diebus & locis, quos justiciarii, ad hujusmodi placita audienda & terminanda assignati, partibus præfere voluerunt: licet de terris aliis, quæ de nobis

De deprædationibus autem & spoliationibus, quas homines Griffini filii Wenuwen, post pacem inter nos & vos initam, super vos fecerunt; ac etiam de hominibus, qui prætextu terrarum, quas de nobis tenent in

Wallia, vobis, ut dicitis, subtrahunt servitia debita & consueta, quæ de terris, quas de vobis tenent, rationabiliter debentur; injunximus eisdem justiciariis nostris quod, vocatis in præsentia vestra, si interesse volueritis, coram ipsis præfato Griffino & hominibus prædictis, & auditis hinc inde diligenter omnibus, quæ tam vos, quam ipsi proponere duxeritis in hac parte, tale & tam festinum remedium fieri faciant in præmissis, quod nec vobis, nec ipsis inde relinquatur ulterius justa materia conquerendi.

Mendacia siquidem, seu sinistra, siquæ de vobis falso nobis suggesta

fuerint, credere nolumus, nec debemus; dum vos & vestri fidelitatem, nobis debitam, in factis & operibus ostenditis & observatis; & in omnibus vobis, prout de jure possumus & debemus, benivoli esse volumus & amici.

De fugitivis autem vestris, qui à districto vestro fugerunt ad terras, seu potestatem nostram, cum nobis inde constiterit, & vos, vel alii inde loqui volueritis, extunc fieri faciemus quod justitia suadebit in hac parte.

Teste Rege, apud Westm', quarto die Junii.

De conductu & protectione Regis Scotiæ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Pat. 6 Edw. I.
m. 11.
in Tur. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. salutem. Sciatis quod suscepimus in salvum & securum conductum nostrum, & in protectionem, & defensionem nostram specialem, egregium principem, & dilectum fratrem, & fidelem nostrum, Alexandrum Regem Scotiæ illustrem, unâ cum totâ familiâ suâ, quam secum ducet in veniendo ad nos, ubicumque fuerimus in regno nostro Angliæ, infra tres septimanas à festo sancti Michaelis proximo futuro, ibidem morando, & ad quascumque partes regni nostri se transferre voluerit, divertendo, & exinde liberè ad propria redeundo:

Et idèd vobis mandamus, firmiter præcipientes quod prædictum Regem, cum familiâ suâ, quam secum ducet salvò & securè per ballivas vestras personaliter conducatis, cum ab ipso Rege & suis super hoc fueritis requisiti.

Volumus etiam & concedimus quod, si aliqua molestia, injuria, impedimentum, seu gravamen aliquid eidem Regi, vel alicui de familiâ suâ per aliquos de regno nostro fuerint illata vel facta, eis inde, sine dilatione, rationabiliter fiat emenda.

Nolentes insuper quod, si aliquis, de familiâ prædicti Regis, transgressionem vel forisfactum aliquod, aliquibus de regno nostro, in prædicto itinere fecerit, hoc prædicto Regi imputetur (dummodo illud disadvo-caverit) vel quod conductus noster, seu protectio nostra, propter hoc minorem optineat roboris firmitatem, aut aliquo modo, propter hoc impediat, inquietetur, vel infringatur.

In cujus, &c.

Duratur usque ad festum Purificationis beatæ Mariæ Virginis proximo futurum.

Teste R. apud Westm', duodecimo die Junii.

Nova carta libertatum Quinque Portuum.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Rct. Cart.
6 Edw. I. n. 13.
in cedula.
in Tur. Lond.

REX archiepiscopis, &c. salutem. Sciatis nos, pro fideli servicio quod barones nostri Quinque Portuum hactenus predecessoribus nostris, Regibus Angliæ, & nobis nuper in exercitu nostro Wallie impenderunt, & pro servicio suo nobis & heredibus nostris, Regibus Angliæ fideliter continuando in futurum, concessisse, & hac cartâ nostrâ confirmasse, pro nobis & heredibus nostris, eisdem baronibus nostris & heredibus suis, omnes libertates & quietancias suas; ita quod quieti sint de omni theolonio & omni consuetudine, videlicet, ab omni lastagio, tallagio, passagio, caryagio, rivagio, sponsagio, & omni wrecco, & de totâ vendicione, achato & rechato suo, per totam terram & potestatem nostram, cum socca, & sacca, & thol, & them, & quod habeant infangenethef, & quod sint wrefry, & wytefri, & lestagefry, & lonetopfry, & quod habeant den & stromd apud Gernemuth, secundum quod continetur in ordinatione per nos inde factâ, & perpetuo observanda.

Et etiam, quod quieti sint de shyris & hundredis, ita quod si quis versus fillos placitare voluerit, ipsi non respondeant, neque placent aliter quam placitare solebant tempore domini Henrici Regis, proavi nostri; & quod habeant invenciones suas in mari & in terrâ: & quod quieti sint de omnibus rebus suis & de toto mercato suo, sicut nostri liberi homines; & quod habeant honores suos in curiâ nostrâ, & libertates suas per totam terram nostram, quocumque venerint.

Et quod ipsi de omnibus terris suis, quas tempore domini Henrici Regis, patris nostri, videlicet, anno regni sui quadragesimo quarto, possiderunt, quieti sint imperpetuum de communibus summonicionibus coram justiciariis nostris, ad quecumque placita itinerantibus, in quibuscumque comitatibus hujusmodi terre suæ existant, ita quod ipsi non teneantur venire coram justiciariis prædictis, nisi aliquis ipsorum baronum aliquem implicet, vel ab aliquo implicetur: & quod non placent alibi nisi ubi debuerint & ubi solebant, scilicet apud Shepweyam.

Et quod habeant libertates & quietancias predictas decetero, sicut ipsi & antecessores sui eas umquam melius, plenius, & honorificentius, habuerunt temporibus Regum Angliæ, Edwardi, Willielmi primi & secundi, Henrici Regis, proavi nostri, & temporibus Regis Ricardi, & Regis Johannis, avi nostri, & domini Henrici Regis, patris nostri, per cartas eorumdem, sicut carte ille quas iidem barones nostri inde habent, & quas inspeximus, rationabiliter testantur.

Et prohibemus ne quis eos injustè disturbet, neque mercatum eorum, super forisfacturam nostram decem librarum; ita tamen quod cum ipsi barones in justiciâ faciendâ & recipiendâ defuerint, custos noster & heredum nostrorum Quinque Portuum, qui pro tempore fuerit, portus & libertates suas in defectum eorumdem ingrediatur ad plenam justiciam ibidem faciendam; ita etiam quod dicti barones & heredes sui faciant nobis & heredibus nostris, Regibus Angliæ, per annum, plenarium servicium suum quinquaginta & septem navium, ad custum suum per quindecim dies, ad nostram vel heredum nostrorum summonicionem:

Concessimus etiam eisdem de gratiâ nostrâ speciali, quod habeant utfangenethef in terris suis infra portus predictos, eodem modo quò archiepiscopi, abbates, comites, & barones, habent in maneriis suis in comitatu Kancie; & quod non ponantur in assisis, juratis, vel recognitionibus aliquibus, ratione forinzece tenure sue, contra voluntatem suam; & quod de propriis vinis suis de quibus negociantur, quieti sint de rectâ prisâ nostrâ, videlicet, de uno dolio vini ante malum, & alio post malum.

Concessimus insuper eisdem baronibus nostris, pro nobis & heredibus

nostris, quod ipsi imperpetuum hanc habeant libertatem, videlicet, quod nos vel heredes nostri non habeamus custodias vel maritagia heredum suorum, ratione terrarum suarum quas tenent infra libertates & portus predictos, de quibus faciunt servicium suum antedictum, & de quibus nos vel antecessores nostri custodias & maritagia non habuimus temporibus retroactis; predictam autem confirmationem nostram de libertatibus & quietanciis predictis, & alias concessiones nostras sequentes, eis de gratiâ nostrâ speciali de novo fieri fecimus; salvâ semper in omnibus regiâ dignitate, & salvis nobis & heredibus nostris placitis corone nostre, vite, & membrorum.

Quare volumus & firmiter precipimus, pro nobis & heredibus nostris, quod predicti barones & heredes sui imperpetuum habeant omnes libertates & quietancias predictas, sicut carte predictæ rationabiliter testantur; & quod de gratiâ nostrâ speciali habeant utfangenethef in terris suis infra portus predictos, eodem modo quo archiepiscopi, episcopi, abbates, comites, & barones, habent in maneriis suis in comitatu Kancie; & quod non ponantur in assisis, juratis, vel recognitionibus aliquibus, ratione forinzece tenure sue, contra voluntatem suam;

Et quod de propriis vinis suis de quibus negociantur, quieti sint de rectâ prisâ nostrâ, videlicet, de uno dolio vini ante malum & alio post malum; & quod similiter imperpetuum habeant libertatem predictam, videlicet, quod nos vel heredes nostri non habeamus custodias vel maritagia heredum suorum, ratione terrarum suarum quas tenent infra libertates & portus predictos, de quibus faciunt servicium suum antedictum, & de quibus nos vel antecessores nostri, custodias & maritagia non habuimus temporibus retroactis.

Predictam autem confirmationem nostram de libertatibus & quietanciis predictis, & alias concessiones nostras sequentes, eis de gratiâ nostrâ speciali de novo fieri fecimus; salvâ semper in omnibus regiâ dignitate, & salvis nobis & heredibus nostris placitis corone nostre vite & membrorum, sicut predictum est.

Hiis testibus, Venerabili patre Roberto, Portuens' episcopo, sacrosancte Romane ecclesie cardinali.
Fratre Willielmo de Suh'pt' priore provincie fratrum predicatorum in Anglia.
Willielmo de Valentia, avunculo nostro.
Rogerio de Mortuo mari.
Rogerio de Clifford.
Magistro Waltero Scamel, decano Sarum.
Magistro Roberto de Scardeburg' archidiacono Estriding'.
Magistro Rogero de Seyton.
Bartholomeo de Suthleye.
Thoma de Weylaund.
Waltero de Hopton.
Thoma de Normanvill'.
Stephano de Penecestr'.
Francisco de Bonon'.
Johanne de Lovetot.
Johanne de Metyngham, & aliis.

Dat' per manum nostram apud Westmonasterium, xvii. die Junii, anno regni nostri sexto.

Ista carta, Rege precipiente, ante consignacionem ejusdem, recitata fuit in presencid dictorum testium, & aliorum de concilio domini Regis tunc ibidem presentium, & audita, examinata, & concordata, in formâ supradictâ.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

Littera Brumisan' de Flisco comitissæ Lavagnie, de pensione pro filio suo

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Orig.
in lib. Litt.
Regum, &c.
in Turr. Lond.

ILLUSTRI & magnifico domino Ydoardo, DEI gratiâ, excellenti Regi Anglorum, Brumisan uxor Ugolini de Flisco comitis Lavagnie, ejus consanguineæ & ancilla, salutem, cum' omni promptitudine famulatis, & in regni excellentiâ feliciter permanere.

Cum, secundum sapientis consilium, teneamur ad amicos & parentes præcipuos recurrere, cum tempus se-obtulerit oportunit; eo quod vestra amicitia animâ procedit, quæ omninò nequit mutari, idèò, confusa de vestrà celsitudine, quæ, licet indigna, vobis sum sanguinis proprii quâ lineâ copulata;

Filium nostrum Rimundum, vestrum nepotem, euntem in Angliam, pro quâdam pensione xv. marcarum argenti, quam sibi dedit suus avunculus, venerabilis memoriæ, dominus Ottoboni, in quâdam ecclesiâ regni vestri, cum legatione summi Pontificis in regno Angliæ fungeretur, quam non habuit multorum annorum tempore jam elapso, vestræ celsitudini duxi presentibus commendandum quæ vobis cupio in omnibus ancillari. Igitur non miretur regia celsitudo, si mea parvitas præsumpsit suum

filium vestræ magnitudini præsentare, cum vos noverim semper tenerrimè dilexisse parentes, maximè patrem meum, bonæ memoriæ, dominum Jacobum de Cateto, & alios, qui de Sabaudia sanguine processerunt.

Vestræ igitur dominationi, de quâ gerò fiduciam pleniorè, duxi precibus subjectivis humiliter supplicandum ut dictam pensionem, quam filius meus debet habere de jure, sicut patet per litteras domini Ottobonis, necnon & per litteras rectorum illius ecclesiæ, in quâ debet pensionem sumere annuatim, per vestrum auxilium & favorem recuperare valeat & habere, cum omnibus quæ hactenus debuisset habere de jure;

Cognoscentes certissimè quidd quidd sibi feceritis gratiæ & honoris, totum cedit in magnitudinem vestri nominis & augmentum;

Nam omnia, quæ habemus, vestræ sunt celsitudini præparata, cui semper cupimus deservire gratauter.

Dat' Clauri, xv. kal' Julii, anno Domini MCCLXXVIII.

Dors.—*Illustri & excellenti domino, domino Ydoardo, Dei gratiâ, Regi Anglorum.*

Ad Johannam Castellæ Reginam, super educatione & nutriturâ Johanne filicæ Regis, in Angliam ducendæ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Ex Orig.
in lib. Litt.
Regum, &c.
in Turr. Lond.

SERENISSIMÆ domine & matri suæ karissimæ, domine DEI gratiâ, Reginæ Castellæ illustri, & comitissæ de Pontivo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, salutem, reverentiam & honorem, cum sinceræ dilectionis continuis incrementis.

Pro sollicitâ & curiosâ educatione & nutriturâ, quas circa karissimam filiam nostram Johannam hactenus, vestri gratiâ, fecistis, sicut scimus, vestræ reverentiæ grates referimus valdè speciales.

Rogantes attentè, quatinus eandem filiam nostram dilecto & fideli nostro Stephano de Penecestria, & karissimæ nobis Margarete consorti suæ (quos ad vos ad præsens destinamus) liberare velitis ducendam ad nos, prout eis injunximus plenius vivâ voce.

Et hoc, si placet, nullo modo omitatis.

Et, siquæ penes nos vultis, per eosdem nobis significetis vestræ benedictæ voluntatis.

Dat' London', xxvi. die Junii, anno regni nostri sexto.

Littera Regis Angliæ domino Papæ, quod confirmaret postulationem Roberti episcopi Bathon' & Wellen' ad archiepiscopatum Cantuariensem.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in Christo patri, & domino, domino N. divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, &c. pedum oscula, &c.

Vacante nuper sedè Cantuariensis ecclesiæ, per translationem venerabilis patris R. dudum ipsius ecclesiæ archiepiscopi, in episcopum Portuen prior & conventus ejusdem ecclesiæ, à nobis (ut moris est) de provisione pastoris viduatæ ecclesiæ faciendâ petitiâ licentiâ, & optentâ; ipsi, convenientes in unum, & de substitutione dicti pastoris diversis vicibus tractatu habito diligenti, demùm ad personam venerabilis patris Roberti, Bathon' & Wellen' episcopi, cancellarii nostri, vota sua unânimiter direxerunt; & ipsi in suum archiepiscopum & pastorem concorditer postulârunt; presentantes nobis decretum postulationis ipsius; & quod hujusmodi postulationi nostrum præberemus assensum regium, humiliter supplicantes.

Nos igitur, eorum justis supplicationibus inclinati, postulationi prædictæ, quam de personâ idoneâ invenimus canonicè celebratam, assensum nostrum duximus tribuendum.

Cumque nos (sanctissime pater & domine) personam prædicti postulati, inter omnes prælatos & clericos Angliæ, cujusdam specialis amoris privilegio prosequamur, exigentibus suis meritis probitatis, & translationem ipsius ad prædictam Cantuariensem ecclesiam (quam, post sacrosanctam Romanam ecclesiam, speciale recognoscimus matrem nostram) pro fidelitatis suæ constantiâ, quam ad, recoiendæ memoriæ, dominum H. Regem Angliæ illustrem, genitorem nostrum, & nos, ac totam ecclesiam Anglicanam semper hactenus habuit incorruptam, & à quâ nullo unquam tempore, nubulo vel sereno, flecti potuit, seu etiam deviare, honestis ex corde desideriis affectemur;

Sanctitati vestræ, de quâ plenam in Domino fiduciam obtinemus, totâ mentis devotione, totâque cordis affectione humiliter supplicamus, quatenus providè considerantes (si placet) incrementa profectuum & honorum, quæ tam spiritualiter, quam temporaliter per translationem sæpefati postulati (viri quidem tam in temporalibus, quam in spiritualibus circumspecti, viri mitis, affabilis, & benigni, viri etiam misericordie, mansuetudinis, caritatis & pacis) nedum præfatæ Cantuariensi ecclesiæ, immò etiam toti regno nostro poterunt, divina favente clementiâ, provenire; & confirmantes in hac parte vestram nostris affectibus voluntatem (quod pro munere petimus) memoratum Bathon' & Wellen' episcopum ad præfatam Cantuariensem ecclesiam, contemplatione nostri, consideratione profectuum & honorum predictorum, transferre dignemini, de gratiâ speciali.

Mittimus autem ad sanctitatis vestre presentiam dilectos & fideles nostros, Franciscum Accursii de Bononia, juris civilis professorem, consiliarium, familiarem, & secretarium nostrum, Thomam de Sancto Vigore militem, magistros Henricum Husee, & Iterum de Engolisino clericos nostros, presentium portitores;

Vestram clementiam exorantes, quatinus indubitam fidem adhibere super hiis, que ipsi ex parte nostrâ, communiter vel divisim, in conspectu vestro, super negotio postulationis prædictæ duxerint exponenda; & exposita, nostri amoris intuitu, gratiosè dignetur vestra sanctitas exaudire.

Nos enim, qui personam vestram in personâ sæpediti postulati reputabimus honorari, tam vobis, quam vestris propterea teneri volumus acrius obligati ad omnia, que dominationi vestræ sint placita, ac exaltationis domûs vestræ & vestrorum respiciant incrementum.

Conservet, &c.

Dat' apud Wyndesore, decimo die Julii, anno regni nostri sexto.

Littera principi Walliæ de episcopo Bangorensi; de abbate de Basingwerk; necnon de placitis & controversiis, in Marchia & Wallia audiendis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.

Rot. Wall.
6 Edw. I. m. ro. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Lewelino filio Griffini, principi Walliæ.

Ea, quæ de negotiis venerabilis patris A. Bangoren' episcopi vobis nuper mandavimus, non ob id, quod libertates vestras in aliquo diminui, seu juribus vestris aliquatenus derogari vellemus, vobis significavimus; set ut inter vos & ipsum episcopum, prout honori vestro congruit, pacem & concordiam foveremus, ne ipse de aliquo, quod libertates aut jura ecclesiæ suæ lædere posset, de vobis justam materiam habere posset conquerendi;

Propter quod vos rogamus quod, quoad jura spiritualia & temporalia ipsius episcopi, tam curialiter & modestè, sicut principem decet, vos

geratis erga ipsum, quod ex hoc honor vobis accrescat, & à Deo retributionem condignam mereamini reportare.

Cæterum nobis non displicet quod vos de abbate de Basingwerk exigitis ea, quæ vos & predecessores vestri semper hactenus justè & pacificè percipere consuevistis; set intentionis nostræ fuerat, cum pro ipso vobis scripsimus, vobis ea potius suadere que ad honorem vestrum spectare noscuntur, quam eidem abbati aliquam immunitatem præstari ad id faciendum, quod ipse & prædecessores sui vobis & progenitoribus vestris semper hactenus justè & debitè facere consueverunt;

Verumptamen vos rogamus quod ab ipso alia non petatis, quam ea quæ justè & debitè petere debitis, & hactenus percipere solebatis; & ipsum adèò humaniter tractetis, quod, ad justam querimoniam suam, cui, sicut

nec ceteris de regno nostro, in justitiâ deesse non possumus, nos non oporteat justiciariis nostris ibidem demandare quod, auditis suis querimoniis, sibi fieri faciant justitiâ complementum.

Articulus autem pacis, inter nos & vos initæ, de quo vestræ litteræ mentionem faciebant; videlicet, de placitis & controversiis, in Marchia & Wallia audiendis, & terminandis, aliter non intelligimus, nec intelligi potest, quam temporibus prædecessorum nostrorum Regum Angliæ, & temporibus nostris semper hactenus usitatum extitit & consuetum:

Nec etiam illud ex verbo pacis obici potest, nisi quod controversiæ & contentiones, motæ in Marchia, secundum leges Marchiæ; & illæ, quæ in Wallia oriuntur, secundum leges Wallensium, audiri & terminari debent ad certos dies & loca, quos nos ibidem partibus duxerimus præfigendos.

Et idcirco coram justiciariis nostris, in partibus illis, ad dies & loca, quos ipsi vobis scire faciant, coram ipsis venietis ad faciendum & recipiendum quod justitiâ dictaverit secundum leges supradictas.

Alia autem vera illius articuli interpretatio fieri non potest, nec aliud umquam intelleximus, aut intelligimus in hæc parte.

Sinistra siquidem, ad alicujus falsam suggestionem, de vobis non credemus; set potius speramus quod facta dictis compensabitur, & erga nos & nostros semper fideliter vos geretis.

Teste Rege, apud Windsor, decimo quarto die Julii.

De tallagio assidendo super communitatem Judeorum Angliæ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Pat. 6 Edw. I.
m. 8.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis fratri Joseph de Chauncy, priori hospitalis Sancti Johannis Jerlm in Angliâ, Waltero de Helynn, Johanni de Cobeham, Philippo de Wileby, salutem.

Sciatís quod assignavimus vos ad assidendum quoddam tallagium super communitatem Judeorum nostrorum Angliæ ad opus nostrum, quamcunq; & commodius videritis expedire, & prout vobis injunximus vivâ voce, dantes vobis potestatem predictum tallagium de bonis, catalis, & debitis predictorum Judeorum levandi, & nomine nostro adimandi; necnon & hujusmodi Judeos qui in hæc

parte rebelles fuerint, per exilium & abjuracionem regni, si necesse fuerit, compellendi, ad dictum tallagium pro porcionibus ipsos contingentibus, nobis sine difficultate quâlibet persolvendum. Et idcirco vobis mandamus quod premissa faciatis in formâ predictâ. In cujus, &c.

.T. R. apud Wyndes', xv. die Julii.

Et mandatum est universis & singulis Judeis infra regnum Angliæ, quod eidem Joseph, Waltero, Johanni, & Philippo in premissis intendentes sint & respondentes in formâ predictâ. In cujus, &c. T. ut supra.

Bulla Nicholai III. Papæ, per quam responsum erat nunciis Regis, petentibus decimam ecclesiasticorum redditum.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dilecti filii, frater Johannes de Derlenton, ordinis fratrum prædicatorum, & magistri Henricus, & Guilielmus, tuæ serenitatis nuncii, quos contemplatione mittentis, & suæ probitatis obtentu benignè recepimus, laudabilibus ad Terram Sanctam regis devotionis affectu & proposito ad subventionem terræ ipsius diligenter ac prudenter expositis, ex parte tuæ celsitudinis petierunt decimam ecclesiasticorum redditum regni Angliæ, ac aliarum terrarum tuarum, prout extitit in Lugdunensi concilio, ipsius terræ subsidi deputata, ut hujusmodi affectum evidentius per operis effectum exhibeas & propositum efficacius prosequi valeas, apostolicâ tibi auctoritate concedi.

Petierunt insuper collectam, jam & colligendam, ex decimâ ipsâ pecuniam, cum paratus sis vivificæ crucis signum assumere, ac per prelatos regni tui, qui ad hoc de nostrâ licentiâ se, ac suas ecclesias obligabunt, et etiam per sufficientes mercatores cavere ydoneè, quod si te non transfretare contingat sine diminutione aliquâ pecuniam receptam de decimâ predictâ restitues, tibi exnunc, præmissis tamen cruce signatione ac cautione prædecessoribus assignari.

Ad suffragium quoque præmissarum petitionem iidem nuncii addiderunt, quod ex hiis decimâ & terræ prædictæ non solum per renovationem pecuniarum, quam in dicto regno renovare proponis, pro eo quod per modos varios est non modicum solito ejus valori detractum, set etiam ex collectionis diligentia & favore, quem collectio ipsa de tuo nomine sortietur, auctore Domino, sentient magnæ utilitatis augmentum.

Sanè, fili carissime, hujusmodi tuum propositum & affectum in illo, exultanti animo commendantes, in cujus manu Regum corda consistunt, qui ea pro arbitrio suæ voluntatis inclinât, ad præmissam primam petitionem nomine tuo factam, tuæ salutis & negotii utilitate pensatâ, de fratrum nostrorum consilio respondemus; quod si regali magnificentia placeat ad subveniendum terræ prædictæ absolute, absque intendimento aliquo, publicè ac solemniter, prout tantum deceat principem, salutaris crucis caractere insigniri, nostri propositi est & parati sumus, excellentiæ tuæ, postquam taliter cruce signatus fueris, decimam concedere postulatam, colligendam & in tuto servandam, usque ad tempus generalis passagii, & tunc, seu ante forsitan, prout facti qualitas suaffebit, tibi de mandato nostro liberè assignandam.

Circa secundæ verò petitionis articulum, magnificentiam regiam volu-

mus non latere, quod reddimur admodum, conscientia urgente, solliciti, ut decima ipsa in ejusdem terræ utilitatem efficaciter convertatur, & subsidio, tantis ecclesiæ universalis laboribus ac oneribus exquisito, terra eadem non fraudetur: propter quod non facile nobis occurrit, qualiter possimus ad hoc animum inclinare, quod concessio pecuniæ, de decimâ ipsâ collectæ, vel tum prædicti passagii tempus anticipet, aut pecunia eadem præmaturè, vel totaliter, vel etiam pro parte alicui assignetur.

Verum quia singularia sperantur de tuâ presentia, favente Domino, ipsi terræ commoda proventura, singulariter inducimur ad specialem tibi super hoc gratiam faciendam.

Ideoque, ut ad idem passagium te possis præparare commodius, circa petitionem eandem in eo gratiose tuis votis annuimus, quod, post hujusmodi tuam cruce signationem, tibi viginti quinque milia marcarum, de præfata collectâ, jam ex decimâ ipsâ, pecuniâ intendimus facere assignari: dum tamen prius ad quantitatem ipsam, sine diminutione, ac contradictione aliquâ restituendam, sive ad mandatum sedis ipsius, tibi quovis tempore faciendum, ex quâcunq; causâ non transfretaveris, sive aliâ sedes ipsa quâcunq; ante tuum passagium dictam repetierit quantitatem, te ac successores tuos obliges, prestito juramento, & tuis super hoc patentibus litteris exhibendis, necnon & aliquos pro nostro arbitrio prelatos regni ejusdem, ad idem unâ cum suis ecclesiis de nostrâ licentiâ obligandas ac insuper ydoneas societates mercatorum de Italia exhibeas tecum, secundum nostrum beneplacitum, obligationem hujusmodi subituros;

Hoc nichilominus adficiendo in earundem tuarum serie litterarum, quod tu promittis te transfretaturum in terræ præfate succursum, quâcunq; tibi fuerit ejusdem sedis auctoritate mandatum; quodque vis, & consentis expressè, ut, postquam signum crucis assumpsersis, ad reddendum Domino votum tuum per censuram ecclesiasticam, & alios modos, quos sedes ipsa duxerit eligendos, per sedem eandem quâcunq; tibi visum fuerit, compellaris.

Nè autem possimus de aliquâ variatione notari, scire te volumus, quod nobis nichilominus reservamus, ut tam ante concessionem decimæ tibi ut prædictur, faciendam, quam etiam post, prius tamen quam tibi fuerit decima eadem assignata, de ipsâ decimâ disponere liberè valeamus, prout terræ sæpèfate negotio & aliâ nobis videbitur oportunum; licet non sit intentionis nostræ circa ipsam decimam tale aliquid immutare, quod te movere deberet, ad tuum super cruce signatione prædictâ propositum immutandum.

Dat' Viterbii, kal' Aug', pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Rex proposuerat quasdam abbatias ad censum annum mille marcarum curiæ Romanæ solvendum, obligandas; cui Nicholas III. Papa, bullâ suâ, minime consentit.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dilecti filii, frater Johannes de Derlenton, ordinis fratrum prædicatorum, et magistri Henricus, ac Guilielmus, celsitudinis tuæ nuncii ex parte tuâ, in nostrâ & fratrum nostrorum proposuerunt presentia constituti, quod tu, nostrorum proposuerunt presentia constituti, quod tu,

volumus consultius providere, quod census annuus mille marcarum sterlingorum, ad quem ratione regni Angliæ ac Yberniæ nobis & ecclesiæ Romanæ teneris, non solum tuo, set & successorum tuorum temporibus pacificè persolvatur, instanter postulas in hoc tuis desideriis annui, quod census ipse per manus aliquorum abbatum & priorum ejusdem regni, quorum monasteriis paratus es ad id sufficientes possessiones & redditus assignare, de

cæterò persolvatur; ita quod, si dicti abbates & priores in solutione deficerent, tu eos ad hoc, unâ nobiscum, per eosdem redditus & possessiones, ac alia eorum bona cogere teneris.

Sanè, fili carissime, quantumcunq; libenter in hiis, quæ tibi expediunt, votis tuis annuere, prout secundum DEUM poterimus, intendamus; tamen scire te volumus, quod super præmissis, cum fratribus nostris deliberatione præhabita, patenter advertimus, quod nec honori sedis apostolicæ congruit, nec tuis utilitatibus expedit; & idcirco nec nos ipsi proponimus, circa ea, quæ super eodem censu, per nostros prædecessores, & tuos, sunt acta solemniter, & servata diutius, aliquid immutare.

Dat' Viterbii kal' Aug' pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

Littera à Johanna Regina Castellæ, pro Gulielmo archiepiscopo Rothomagensi.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Bundela
Litterarum
& Brevium.
in Turr. Lond.

ATRESHAUT homme, & très noble, & son treschier filz Eduart, par la grace de DIEU, Roy d'Angleterre, &c. Jehane, par la meisme chele grace, Roine de Castelle & de Lyon, contesse de Ponter, &c. saluz, & bone amour.

Biaus siez, comme je vous eusse autre foiz proje, par mes lettres de la besoigne le archevesque de Roen, d'endroit l'omage q'uil vous doit fare, ke vous son homage vaussissies recevoir

par procureur, duskes a chou que vous passeriez la mer, pour chou q'nil est greves de la voie de Rome, la ou il a molt en a faire;

Et me sires vous en prie par ses lettres, je vous pri en tant come je puis, ke vous le priere mon seigneur, & le nostre vueilliez faire, se vous faire le poes en nule maniere, s'eu faites tant que il se puist aperchevoir que mes prieres li aient en aucune chose pourfice, & q'uil nous en puist merchier.

DIEUX soit avec vous.

Littera à Johanna comitissâ d'Alençon & Chartres, Regi Angliæ rogatoria pro prædicto archiepiscopo Rothomagensi, quod juramentum fidelitatis per procuratores ejus recipere.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Bundela
Litterarum
& Brevium.
in Turr. Lond.

ATRESHAUT & tres noble prince, son treschier & tresame cousin E' par la grace de DIEU, Roy de Angleterre, Johanne, contesse d'Alençon & de Chartres, salut & veraie amour, & lue aparalliee a sa volente, & a son pleisir.

Sire, comé hôneurable pere en JESU CRIST, Guill' par la grace de DIEU, archevesque de Roen, nostre especiel ami vous doie feire homage, & il redoute mout la nier, & meesement pur ce qu'il est mout grevez & travaille du tous voyage, que il a fet par lonc tens, & a Rome & a ailleurs; pur quoy il ne puet mie aler a vous en propre persone, sanz grant peril de son cors;

Et seur se j'entens que madame la Reine vous prie per ses lettres, que vous li vueilliez feire tel grace, que vous le devautdit homage vueilliez recevoir per son procureur especiel, en tel maniere, que si tost com li diz

arcevesque, nostre ame, saura que vous soies es partes de France, ou es parties de Gascoigne, ou que ce soit, il soie prez & apareilliez de vous feire homage en propre persone si come il deura;

Si vous pri, sire, tant com je puis, que vous la priere mia dame vueilliez accomplir & mettre a enure en ceste besoigne; & tant en faites, s'il vous plect, p'ur l'amour de lui & de moi, que nous vous en puissions merchier & savoir grace, & que il aperceive que noz preres li aient valu envers vous.

Nostre Sire vous gart.

Donne a Estampes le Vendredi apres le saint Pere entrant Aoust.

Ad eundem effectum ad Regem prædictum mittuntur litteræ à Margareta Regina Franciæ.

Dat' apud Stampas die Jovis post inventionem beati Stephani.

Bulla Nicholai III. Papæ, per quam significavit prælatis Angliæ, quod, si Rex transfretaverit in subsidium Terræ Sanctæ, concessit eidem decimam ecclesiasticorum reddituum, sub formâ in eadem bullâ contentâ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus Londonien' & Hereforden' episcopis, ac dilectis filiis magistro Ardicioni capellano & nuntio nostro in Angliâ, & fratri Johanni de Derlenton, ordinis prædicatorum, salutem & apostolicam benedictionem.

Nuper tu, fili, frater Johannes de Derlenton, & dilecti filii magistri Henricus ac Guillelmus clerici, & nuntii carissimi in CHRISTO filii nostri Regis Angliæ illustris, expositis regiæ ad Terram Sanctam devotionis affectu & laudabili proposito ad subventionem ipsius, primo, ejusdem Regis nomine, petiistis decimam ecclesiasticorum reddituum regni Angliæ, ac aliarum terrarum Regis ipsius, prout extitit in Eugdunen' concilio ejusdem terre subsidio deputata, ut hujusmodi affectum evidentiis per operis effectum exhibeat, & propositum efficacius exequi valeat apostolicâ sibi auctoritate concedi petiistis;

Insuper collectam jam & colligendam ex decimâ ipsâ pecuniam (cum paratus sit idem Rex vivificæ crucis signum assumere, ac per prælatos regni sui, qui ad hoc, de nostrâ licentiâ, se ac suas ecclesias obligabunt, & etiam per sufficientes mercatores cavere ydoneè quod, si eum non transfretare contingat, pecuniam, receptam ex decimâ ipsâ, restituet) eidem Regi, præmissis cruce signatione & cautione præcedentibus, assignari, nonnullis rationibus in hujusmodi petitionum suffragium allegatis.

Nos autem Regi præfato ad præmissam primam petitionem, nomine suo factam, de fratum nostrorum consilio per alias nostras litteras respondemus, quod, si regali magnificentie placeat, ad subveniendum terre predictæ absolutè, absque intendimento aliquo, publicè ac solempniter, prout tantum decet principem, salutiferæ crucis caractere insigniri, nostri propositi est & parati sumus excellentiæ suæ, postquam taliter cruce signatus fuerit, decimam concedere postulatam, colligendam & in tuto servandam usque ad tempus generalis passagii; & tunc, seu ante forsitan, prout facti qualitas suadebit, ipsi Regi de mandato nostro liberè assignandam.

Circa secundæ verò petitionis articulum, ad hoc quod dictus Rex ad idem passagium se possit præparare commodius, in hoc, prout habet earundem nostrarum series litterarum, gratiosè votis suis annuimus, quod, post hujusmodi cruce signationem suam, sibi viginti quinque milia marcarum de præfata, collectâ jam ex decimâ ipsâ, pecuniâ, intendimus facere assignari; dum tamen idem Rex prius ad quantitatem ipsam, sine diminu-

tionem ac contradictionem aliquâ, restituendam, sive ad mandatum sedis ipsius, sibi quovis tempore faciendum, ex quâcumque causâ non transfretaverit, sive aliàs sedes ipsa, quâcumque ante suum passagium, dictam repetierit quantitatem, se ac successores suos obliget; præstito juramento; & suis super hoc patentibus litteris exhibendis; necnon & aliquos, pro nostro arbitrio, prælatos regni ejusdem ad idem, unâ cum suis ecclesiis, de nostrâ licentiâ obligandos; ac insuper ydoneas societates mercatorum de Italia exhibeat secum, secundum nostrum beneplacitum, obligationem hujusmodi subituras; hoc nichilominus adiciendo in earundem suarum serie litterarum, quod ipse promittit se transfretaturum in terrâ prædictæ succursum, quâcumque sibi fuerit ejusdem sedis auctoritate mandatum; quodque vult, & consentit expressè ut, postquam signum crucis assumpserit, ad reddendum Domino votum suum, per censuram ecclesiasticam & alios anodos, quos sedes ipsa duxerit eligendos, per sedem eandem, quâcumque sibi visum fuerit, compellatur.

Ne autem possemus de aliquâ variatione notari, nobis in prædictis nostris litteris reservavimus ut, tam ante concessionem decimæ præfate Regi, ut prædicitur, faciendam, quam etiam post, prius tamen quam sibi fuerit decima eadem assignata, de ipsâ decimâ disponere liberè valeamus, prout terræ sæpefatæ negotio, & aliàs nobis videbitur oportunitum; licet non sit intentionis nostræ circa ipsam decimam tale aliquid immutare, quod eundem Regem movere deberet ad suum, super cruce signatione prædictâ, propositum immutandum; prout hæc omnia in præmissis nostris litteris, Regi directis eidem, plenius continentur.

Quocirca discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus ad sæpefatæ Regis presentiam accedentes, si juxta præmissam formam cruce assumat; si se ac successores suos ad quantitatem prædictam restituendam, ut prædicitur, obliget; quos prelatos, quas præterea societates mercatorum offerat ad obligationem hujusmodi subeundam; si præmissis modo promittat se transfretaturum; & velit, ac expressè consentiat, quod, postquam cruce signatus fuerit, ad transfretandum, ut præmittitur, compellatur; formam insuper litterarum, quas ab ipso Rege super hiis volumus exhiberi, nobis per vestras patentes litteras seriosius intimetis; ut, plenius per ipsas instructi, prout res exegerit, procedamus.

Dat' Viterbii, ii. id' Augusti, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo: sub filo canabeo.

Littera abbatis beati Dionysii in Franciæ, pro archiepiscopo Rothomagensi.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Bundela
Brevium, &c.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino in CHRISTO charissimo, Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, Matthæus, miseracione divinâ, ecclesiæ beati Dionysii in Franciâ abbas humilis, salutem, &c.

Quia, multis afflictus molestiis, multus propulsatus injuriis, multisque attenuatus curis, laboribus, & expensis, venerandus & charissimus nobis pater in CHRISTO G. DEI gratiâ, archiepiscopus Rothomagensis, sub corporalis debilitatis imperio, à curiâ noviter Romana reversus, non sine incommodo magno ad presentiam celsitudinis vestræ, pro juramento fidelitatis, prout moris est, vobis præstando, personaliter accedere posset, maximè cum procellosas æquoris

undas abhorreat in immensum, ipsumque mare eidem suis minetur insultibus;

Excellentiam vestram rogamus quatinus, compatientes eidem, & erga ipsum benignitatis regie prætendentes affectum, per procuratorem, quam ad vos destinet, ydoneum; vel coram procuratore aliquo, à vobis ad dictum archiepiscopum, ad ejusdem expensas proprias, destinando, cui nomine vestro fidelitatem juret prædictam, juramentum velit recipere prædicitum, quousque ad Vasconiæ partes vel Franciæ accedere vos contingat; quia tunc commodius se vestro conspectui presentabit, dictum juramentum personaliter subiturus. Valeat, &c.

Dat' Rothomag', die Veneris post assumptionem beatæ Mariæ Virginis.

De archiepiscopo Rothomagensi Regi supplicante, quod per procuratores juramentum fidelitatis & debitum, reciperet.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Bundela
Brevium, &c.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino suo, Edwardo, Dei gratiâ, illustri Angliæ Regi, Gulielmus, miseratione divinâ, Rothomagensis archiepiscopus, salutem, &c.

Quia gyrat animus in diversa, suppositus eodem tempore curis diversorum necessariorum, ferè æqualem: pro quorum uno, corporis & rerum subicitur periculo; pro alio autem, rerum timet periculum, & superioris offensam:

sciens quod, dum ad utrumque festinat, neutrum benè perâgit; viam sic hæsitanti oportet eligere tutiorem.

Ideòque nos, qui corporis & rerum timemus periculum si, pro faciendò juramento fidelitatis magnitudini vestræ de terrâ, quam à vobis tenemus, in Angliam nos opprteat transfretare, cum de novo, à curiâ Romanâ, ad archiepiscopatum nostrum venerimus satis fessi, vias itinerandi difficiles & abruptas, & jura ac negotia nostræ diocesis multum invenerimus intricata, sicut plerunque in illis accidit, qui de novo curam consimilem amplectuntur:

Undè, sine magno dispendio, modò ad vestram magnitudinem, accedere non valeamus, pro dicto juramento fidelitatis debite faciendo; præcipuè cum illustris Franciæ Rex sit ad præsens in Normanniâ partibus; cum quo, novitatis hoc tempore, super terris nostrisque juribus, vacante nostrâ Rothomagensi ecclesiâ, indebitè occupatis, tractare, & ipsius implorare subsidium nobis opportunum habemus:

Mare etiam, complexionis nostræ contrarium, & ipsius abhorremus inundationes insolitas, & periculum, quod patet in januis, cum amodò difficultatem & periculum exhibeat transfretanti:

Quapropter mansuetudini regis causam & audaciam sumpsimus suppli-

candi, quatinus dictum juramentum fidelitatis, ad quod vobis tenemur ex debito, de specialis benignitatis vestræ gratiâ, & consueti favoris intuitu, dignemini per procuratores nostros recipere; ad hoc specialiter destinatos;

Scituri certissimè quod quam citò mare Anglicanum vos transfretare contigerit, ad quascunque partes Franciæ, sive Gascoignæ, & auditis de transitu vestro rumoribus, in instanti vobis obviam veniemus, dictum fidelitatis juramentum, & alia, quæ regni Angliæ consuetudo, ejusdemque terræ qualitas exigit & conditio, præstituri.

Insuper magnitudinis vestræ apertas recognitionis nostræ transmittimus literas, per quas innotescimus quod, per factam nobis gratiam, vobis vestrisque successoribus nullum præjudicium volumus generari: nec nobis & successoribus nostris quicquam præbere subsidium, quo minus tenemur, ut ante, præstare, super fidelitate prædictâ, personaliter juramentum.

Quæ tandem, si sic fieri dominationi vestræ non placeant, iterum regis celsitudini supplicamus, cordis affectione, quâ possumus ampliori, quatinus unum de vestris clericum aut laicum in Normanniam, aut in Franciam, ubi vobis citra mare placuerit, regia celsitudo transmittat, ad recipiendum à nobis pro vobis, & nomine vestro, fidelitatis debitæ juramentum.

Tantum de prædictis, obtentu nostrorum precaminum, facientes, si placeat, quod, in exauditione, evidentis excusationis nostræ prædictæ, nobis & arduis nostris necessitatibus videamini consuetæ benignitatis vestræ gratia compati, & ut, per hoc, in posterum, ad effundendas orationes pro vobis Altissimo, & ad alia gratiarum obsequia teneamur.

Valeat, &c.

Dat' anno Domini MCCLXXVIII. die Mercurii in festo beati Barth' apostoli.

De adventu Alexandri Regis Scotiæ in Angliam.

A. D. 1273.
An. 6 Edw. I.
Eat. 6 Edw. I.
m. 6
in Turr. Lond.

REX vicecomitibus, majoribus, præpositis, & cæteris ballivis, ad quos præsentis literæ pervenerint, salutem.

Cum dilectus frater & fidelis noster Alexander, Rex Scotiæ illustris, jam sit in prociectu itineris veniendi ad nos, ad partes Anglicanas, nos indemnitati ejusdem Regis, quatenus cum justitiâ poterimus, prospici cupientes;

Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod in omnibus civitatibus & burgis de ballivis vestris, per quas eundem Regem, cum familia suâ, in veniendo ad nos, transitum facere contigerit, ex parte nostrâ, & nomine

nostro regio, firmiter inhiberi faciatis, ne, ob ejus adventum, seu transitum per hujusmodi civitates aut burgos, res venales carius & indebitè vendantur eidem Regi & suis, quam communiter venduntur compatriotis, tempore sui adventus, seu transitus per civitates aut burgos supradictos;

Ita tamen quod hujusmodi inhibitio, quam, sui contemplatione, ad præsens fieri facimus de gratiâ nostrâ speciali, temporibus futuris, in consequentiam non trahatur in cæteris adventibus suis ad partes Anglicanas.

In cujus, &c.

Duratur usque ad festum Purificationis beatæ Mariæ proximò futurum. T. R. apud Shotewyke, xv. die Septembris.

De obsidibus Lewelino principi Walliæ restituentis.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Rot. Wall.
6 Edw. I. m. 12.
in Cedula
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Lewelino filio Griffini principi Walliæ, salutem.

Cum, per formam pacis, inter nos & vos initæ, nobis liberare teneremini decem obsides, de nobilioribus terræ vestræ, quos perquirere possetis; & vos obsides illos, ad mandatum nostrum, dilectis & fidelibus nostris, quos ad vos deputavimus, nuper libenter liberaveritis, juxta formam pacis ejusdem:

Nos, considerantes bonam fidem & voluntatem vestram, quas tam promissis, quam subsequenter factis, atque gestibus vestris erga nos, à tempore pacis initæ, præstendistis usque modo; & firmiter credentes & sperantes quod vos in fide, voluntate, & proposito geritis & habetis, & habebitis in

futurum, promissam & debitam fidelitatem & pacem initam, in omnibus & singulis suis articulis, inviolabiliter observare;

Vobis, sub spe hujusmodi fidelitatis vestræ, gratiam facere specialem volentes, ut eo amplius ad terminum nostrum & ad dictam pacem conservandam animari debeatis, obsides illos vobis ad præsens duximus restituendos de nostrâ gratiâ & curialitate speciali; ita tamen quod, per hanc nostram gratiam, dictæ paci in nullo depereat; nec in aliquo de suis articulis, aliquo modo, derogetur eidem.

Et ipsos dilecto nobis in Christo fratri Tuor' priori de Rothelan' liberari fecimus, ad vos, prout ei injunximus, conducendos; sicut ipse, qui in præmissis firmam fidem adhibeatis, vobis plenius dicit ex parte nostrâ.

Teste meipso, apud Shotewyke, xvii. die Septembris.

Nomina obsidum liberatorum domino Regi per Lewelinum principem Walliæ.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Rot. Wall.
6 Edw. I. m. 10.
in Cedula
in Turr. Lond.

KENENARD filius David fil' Gayon'.

Hoelus filius Edenened' fil' Griffini.

Caduganus filius Levelini fil' Kenwrici.

Madocus filius Edenened' fil' Mereduci.

David filius Kenwrici fil' Lewelini.

Yarnoth filius Madoci fil' Kenenerth.

Yarnoth filius Tegnared fil' Tegnared parvi.

David filius Granon fil' Madoci.

Amanus filius Yernorth Vaghan.

David filius Griffini Vaghan.

Isti prænominati venerunt, in ecclesiam sanctæ Crucis Cestriæ, die Martis, in vigiliâ sancti Mathæi apostoli, anno regni Regis Ed. sexto & præstiterunt Regi sacramentum fidelitatis, de vitâ & membris, &c. super crucem prædictam: & quod aliquo tempore non portabunt arma contra dominum Regem, vel hæredes suos, nec in aliquo suo perpetuò erunt contra ipsos: & insuper si contingat quod præfatus L. vel alii de Wallia, contra Regem, vel hæredes suos arma portare voluerint in futurum, ipsi Regi & hæredibus suis fideliter adhærebunt, contra prædictum L. & alios, hujusmodi arma portantes, erunt suo perpetuò toto posse.

De expensis Francisco Accursii solvendis.

A. D. 1278.—An. 6 Edw. I.
Pat. 6 Edw. I. m. 6, intus.
in Turr. Lond.

REX Orlandino de Podio, & sociis suis mercatoribus de Luk', salutem. Mandamus vobis quod, de denariis nostris vel vestris, in custodiâ vestrâ existentibus, habere faciatis dilecto clerico nostro domino Francisco Accursii, & sociis suis nunciis nostris, pro negotiis nostris ad curiam Romanam proficiscentibus, rationabiles expensas suas, quibus indigent in eundo, ibidem morando, & redeundo, ad expeditionem negotiorum prædictorum;

Et, cum sciverimus quantum eis liberaveritis, nos debitam allocationem, seu quietantiam vobis indè habere faciemus.

Teste Rege, apud Shotewik, xvii. die Septembris.

A. D. 1278. | An. 6 Edw. I.

De homagio, & fidelitatis juramento Edwardo Regi Angliæ per Alexandrum Regem Scotiæ præstitis apud Westminsterium.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Claus. 6 Edw. I.
m. g. d.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM, quod in parlamento Regis Edwardi, apud Westm' in festo Sancti Michaelis, anno regni ejusdem Regis sexto, in præsentia episcoporum Wynton' Dunelm' Hereford' Norwic' prioris provincial' ordinis fratrum prædicatorum in Anglia, decani Saxonum, magistri Thomæ Bek; Willielmi de Valentia, avunculi Regis; comitum Cornubiæ, Gloucestriæ, Warentiæ, Warr' & de Karrik; Roberti de Tybetot, Antonii Bek, magistri Roberti de Scardeburg', Radulphi de Sandwico, Johannis de Lovetot, Walteri de Hopton, magistri Galfridi de Aspale, Walteri de Wynbourne, Nicholai de Stapelton, Radulphi de Hengham, Galfridi de Neubaud, Johannis de Coleham, Willielmi de Brompton, Philippi de Wyleby, Thomæ de Weyland, Walteri de Heylyon, Richardi de Holebroke, Bartholomei de Sudleye, Hugonis filii Ortonis, Patricii Cadurc', Roberti filii Walteri, & aliorum multorum.

Venit Alexander Rex Scotiæ, filius Alexandri quondam Regis Scotiæ, ad prædictum Edwardum Regem Angliæ, apud Westm' in camera ejusdem Regis, & ibidem optulit idem Rex Scotiæ eidem Regi Angliæ devenire hominem suum ligeum, & facere ei homagium suum, & illud ei fecit in hæc verba:

"Ego Alexander, Rex Scotiæ devenio ligeus homo domini Edwardi Regis Angliæ, contra omnes gentes."

Et idem Rex Angliæ homagium ejusdem Regis Scotiæ recepit, salvo jure & clamio ejusdem Regis Angliæ, & hæredum suorum, de homagio

prædicti Regis Scotiæ, & hæredum suorum, de regno Scotiæ, cum indè loqui voluerint.

Et idem Rex Scotiæ statim, post dictum homagium suum, sic à præfato Rege Angliæ captum, optulit eidem Regi Angliæ fidelitatem suam; & supplicavit eidem Regi Angliæ quod fidelitatem illam facere posset per os Roberti de Brus comitis de Carrik:

Et idem Rex Angliæ concessit hoc eidem Regi Scotiæ, de gratiâ suâ speciali, illâ vice.

Et idem Robertus, rogatus per eundem Regem Scotiæ quod id faceret, statim, datâ sibi potestate à prædicto Rege Scotiæ jurandi, in animam ejusdem Regis Scotiæ, juravit Regi Angliæ, nomine & vice ejusdem Regis Scotiæ, fidelitatem prædictam per hæc verba;

"Ego Robertus comes de Carrik, juxta potestatem michi à domino meo Rege Scotiæ traditam, in præsentia domini Regis Angliæ, & aliorum prædictorum prelatorum, & procerum, jurandi in animam Regis Scotiæ, & in præsentia dicti Regis Scotiæ, & de præcepto suo, juravi fidelitatem domino Edwardo Regi Angliæ, in hæc verba;

"Ego Alexander, Rex Scotiæ, portabo bonam fidem domino Edwardo Regi Angliæ, & hæredibus suis Regibus Angliæ, de vitâ & membris, & terreno honore; & fideliter faciam servitia, debita de terris & tenementis, quæ teneo de Rege Angliæ supradicto."

Et prædictus Rex Scotiæ fidelitatem illam, sic nomine suo & vice suâ per prædictum Robertum juratam & factam, confirmavit & ratificavit.

Pro licentiâ duelli cum Gastone de Bearn, qui insolenter Regem, in curiâ Franciæ, per duellaria verba projecto vadio, provocaverat.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Lib. B. f. 312.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

AHAUT home, v'è noble, moun seigneur, le Roy d'Engleterre, io Giles de Nueville, voz obrs, saluz è loial amour, è aparalez à tote vos volente faire.

Sire, come il soyt ensy, qe hom m'a dit, qe Gastonns de Biars a parle, en le court le Roy de Fraunche, cointre vous, e porte sen wage;

Sire, si vous pry & requier qe, s'il seyt ensy, qe vous respoinnez encountre sen wage, qe vous me donnes le bataille, e se le ferray a l'aye de DIEU, al honneur de vous, e de moy.

Sire, & s'il estoyt ensy que vous autres chivaliers le vous demaundast,

sire, e ne soffrez qe nuls autres nel eyt qe io: si vous seyez ausoys conseilz a mon seigneur de Valery, ou as autres prud omes du royaume de France, si ieo suy soffisauntz de feire.

E sachez sire, qe si vous me donez le batayle le, qe ieo le fray saunz simonye, pour le grant amour qe iay a vous.

Sanz plus, sire, e ne tenez mye a vileynye si jeo vous ay envoye ma lettre; car jeo fusse alez a vous, si ne fust pour en were qe ly sires de Nueville meniez a en no pays;

E m'en faces rescavoыр, par vo lettre, vo volente.

Cestes lettres furent bailes, a Nuevill, le jour de Tuz Sayntz.

De matrimonio inter filium Regis Romanorum & filiam Regis Angliæ celebrando, & dotalitio assignando.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, venerabili in CHRISTO patri G. eadem gratiâ, Verdun' episcopo, salutem & sinceræ dilectionis semper augmentum.

Cùm serenissimus princeps R. Rex Romanorum, semper augustus, nobilem domicellum Hartmannum, filium suum, ad prælocuti matrimonii, de quo scitis, consummationem faciendam ad nos mittere proponat hiis diebus, sicut per litteras & nuncios nobis nuper demandavit: & in corde nostro quoquo modo concipere non possimus, quod negotium illud, quod, quasi per vos extitit inchoatum, in absentia vestrà valeat, prout decet, adeo, ut vellemus, feliciter expediri;

Paternitatem vestram rogamus affectione, quâ possûmus, ampliori, quantum vobis grave non sit, seu molestum, vestros nobis accommodare labores consuetos: & ut hujusmodi matrimonii celebrationi, prout desideramus, interesse possitis, iter arripere velit ad partes Anglicanas, quam citò commodè poteritis, veniendi.

Et hoc, sicut de innatâ & expertâ amicitia vestrà, de quâ, præ cæteris amicitiiis, specialiter & intimè confidimus, nullo modo omittat.

Verumptamen, quia de extentâ seu appretiatione terrarum prædicti domicelli, seu earum, quæ dictæ filiæ nostræ, nomine dotis, assignari debent, ut convenit, sicut nôstis (quamvis super hoc per dominum Jacobum, fratrem vestrum, & Johannem de Mounz, sicut nos mandâsse meminimus, certioratos fuisse crediderimus) nichil certum hactenus accepimus.

Dilectionem vestram aggredimur, exorantes quod de hujusmodi extentâ & appretiatione terrarum prædictarum, juxta vestram discretionem, diligenter inquiri faciatis, prout aliâs extitit prælocutum; ita quod nos in vestro adventu indè reddere possitis plenius certiores.

Hujusmodi autem incertitudinem longè æquanimius sustinemus, eo quod memoratum Regem & consilium suum bonâ fide erga nos in hâc parte egisse credimus: sicut nos ipsi in omnibus fidem volumus observare.

Dat' apud Westm', viii. die Novembris, anno regni nostri sexto.

Littera super victoriâ Regis Romanorum; super negotio ducis Brabantiæ; necnon de matrimonio antedicto consummando.

A. D. 1278.
An. 6 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, venerabili in CHRISTO patri G. eadem gratiâ, Verdun' episcopo, salutem & sinceræ dilectionis semper augmentum.

Ex victoriâ, quam illustri Regi Romanorum de suis adversantibus, prout litterarum vestrarum, nobis directarum, tenor edocuit, manus Altissimi divinitus est largita, nobis nova quædam crevit jucunditatis materia;

Et, considerantes quod nosmetipsos, sicut eum, in hujusmodi triumpho, quem Omnipotentis virtus, potius quam hominis operata est, Dominus visitare dignabatur, laudavimus Altissimum, & Redemptori, quanta potuimus, retulimus munera gratiarum.

Cæterum super eo quod nobis de scribendo præfato Regi, de hujusmodi victoriâ lætitiâ, quam animo gerebamus, vestra consuluit paternitas reve-renda;

Scire vos volumus quod per dominum vestrum nuncium (quem pro quibusdam negotiis specialibus, super quibus vos certificare volebamus, & quæ vestræ officio vobis in vestro adventu ad nos plenius referemus, nobiscum tenebamus) adeo de victoriâ illâ totius populi clamor & rumor invaluit, quod tandem necessarium non censuimus eidem indè fore rescribendum.

Negotium siquidem, quod ducem Brabantiæ, prout scitis, contingebat, & super quo nobis significastis vestrum consilium & voluntatem; nuper, cum in nostrâ præsentia fuerat, tractavimus cum eodem, & taliter illud

tractando deduximus, & deducendo prælocuti fuimus, quod, cum inde vobis ex relatione nostrâ consterit, satis contenti eritis, Domino cedente;

Quia tunc aliqua inde vobis exponemus, quæ nuncio vel scripturæ minimè committeremus ad præsens.

Porro vestram paternitatem, de quâ specialiter confidimus, affectione, quâ possumus, requirimus & rogamus, quatinus negotium matrimonii, quod inter nobilem domicellum Hartmannum illustris Regis Romanorum filium, & Johannam filiam nostram, per vos, quasi ab initio, fuerat prælocutum, taliter effectui votivo mancipari procuretis, quod id ad nostrum,

& vestrum honorem, atque ipsius domicelli, quem dictus Rex pater suus, ad idem negotium consummandum, ad nos transmittit hiis diebus, valeat in posterum redundare;

Et ea, que in aliis litteris nostris, quas vobis transmittimus, quantum in vobis est, taliter expleatis, quod inde, in adventu vestro prædicto, quem festinetis modis omnibus, ut rogamus, ad plenum nos possitis reddere certiores; pro quo etiam vobis, quanto artius possumus, astringi volumus in futurum.

Dat' apud Westm', viii, die Novembris, anno regni nostri sexto.

Ne aliquis ducat extra regnum platas argenteas, monetam retonsam, vel aliud argentum fractum.

A. D. 1278.
An. 7 Edw. I.

Claus. 7 Edw. I.
m. 10.
in Turr. Lond.

mandamus firmiter injungentes quod omnes hujusmodi mercatores, & alios

REX baronibus & ballivis portus sui de Winchels, salutem.

Quia certis de causis volumus quod nullus mercator in regno nostro, indigena vel alienigena, vel alius Christianus vel Judeus quicumque, ducat vel duci faciat extra regnum nostrum aliquas platas argenteas, monetam retonsam, vel aliud argentum fractum sine licentiâ nostrâ speciali; vobis

Christianos & Judeos, per portum vestrum predictum transfretare volentes, diligenter scrutemini, & omnes illos tam mercatores quam alios Christianos & Judeos, penes quos platas hujusmodi, monetam retonsam, seu aliud argentum fractum inveniri contigerit, arrestari, & platas argenteas, monetam retonsam, & aliud argentum fractum salvò custodiri faciatis, ita quòd nobis inde respondere possitis ad mandatum nostrum.

T. R. apud Windes', vij die Decembris.

Littera Philippi Regis Franciæ rogatoria, pro mercatoribus Rothomagensibus.

A. D. 1278.
An. 7 Edw. I.

Vscon. Pat.
7 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

portu vestro de Suhampton arrestata tenentur, deliberari facerent; tandem vestra responsionis litteras recepimus, continentes quod, cum Philippus Barbes, mercator villæ vestræ de Suhampton, in nostrâ curiâ Rothomagi quoddam debitum, in quo dictos burgenses nostros Rothomagi sibi teneri dicebat, disrationasset: & per viginti duos annos ibi fuisset prosecutus, licet communitati Rothomagensi pluries scripsissetis, quod eidem Philippo in suâ justitiâ non desesset, & ei de suo debito satisfaceret, ipsi tamen dictum adhuc debitum detinebant injustè: propter quod sua mercimonia in portu prædicto, secundum mercatoriam consuetudinem; tam pro ipsis burgensibus nostris, quam contra eos usitatum, arrestari fecistis: rogantes quod hoc non sustineremus molestè.

Verum cum, sicut didicimus ex relatione ballivi nostri Rothomagensis, & aliorum fidedignorum, dictus Philippus peteret à Ricardo Monstarde burgensi de Rothomago, coram majore Rothomagi, ad quem spectabat hujusmodi cognitio, quondam, non modicam summam pecuniæ, non ex

mercandisiâ factâ in Angliâ, set quia dicebat patrem ipsius Ricardi, dictam pecuniam à quodam suo creditore recepisse;

Tandem Ricardo prædicto super judicio majoris, contra ipsum R. prelo, ad præfatum ballivum recursum habente, secundum loci consuetudinem;

Cum idem Philippus, timens ne ab hujusmodi judicio caderet, consenserit quod iterum petitionem suam faceret coram prædicto ballivo;

Qui partem adversam, quoniam de jure suo confidebat, ad requisitionem dicti Philippi, ad consentiendum ut coram eo, dictus Philippus suam petitionem iteraret, induxit quasi nolentem; nec postea coram ipso ballivo comparuerit, qui semper est paratus ipsi Philippo, tanquam mercatori extraneo, facere celeris justitiæ complementum.

Dubitari non oporteat quod, si excellentiæ regiæ innotuisset veritas de præmissis, nunquam prædictæ vestræ litteræ processissent; immò fecissetis dearestari penitus, ut credimus, mercimonia prædicta.

Quare serenitatem regiam requirimus & rogamus, quatinus, omni morâ postpositâ, dictorum burgensium nostrorum mercimonia, ubicumque in terrâ vestrâ hâc occasione arrestata, dearestari & deliberari faciatis ipsis burgensibus nostris, qui jam ex arrestatione ipsâ gravia dampna senserunt:

Tantum super præmissis facientes, quod non oporteat ulterius ad nos, super hiis, ex parte dictorum burgensium nostrorum, referri querelam.

Dat' Parisius, die Dominicâ ante festum Nativitatis Domini.

Littera à Karolo primogenito Regis Jerusalem, Regi Angliæ precatória pro magistro Nicholao Boncelli.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

de aliquibus, ex beneficiis vestris Angliæ, venerabili & discreto viro, magistro Nicholao Boncelli, domini Papæ capellano, clerico & consiliario domini patris nostri, & nostro; propter quod idem magister Nicolaus, latorem presentium, clericum suum, ut reducat ad memoriam vestram negotium, ad vestram mittit presentiam, prout vos etiam ordinastis.

Verum, cum dictus dominus pater noster, & nos eidem magistro Nicholao, propter grata & accepta suæ probitatis obsequia, quæ ipse prædicto

domino nostro & nobis longo tempore fideliter & prudenter impendit, & cotidiè non cessat impendere, multipliciter teneamur; excellentiam vestram omni prece, quâ possumus, attentè requirimus & rogamus, quod, nobis, in personâ dicti magistri Nicholai, specialem gratiam facientes, hujusmodi promissionem vestram, prædicti domini patris nostri, & nostri amoris intuitu, effectui demandare velitis, si placet;

Ita quod ipse ex nostris precibus in hâc parte commodum assequatur, & nos proinde serenitati vestræ teneamur ad merita gratiarum.

Et, quia intelleximus, quod collatio præbendarum ecclesiæ Eboracensis spectat ad vos, ecclesiâ ipsâ vacante, multum vellemus, si placeret vobis, ut eidem magistro Nicholao præbendam in prædictâ ecclesiâ conferretis; nichilominus tamen quicquid ei in ecclesiâ ipsâ, vel alibi feceritis, illud quasi personæ propriæ reputabimus esse factum.

Dat' Parisius.

Littera ab Alfonso Rege Castellæ, de nuncio ad dominum Tartarorum.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Bundela
Litterarum
in Turr. Lond.

Tartarorum, virum probum Bonanicum, dilectum fidelem & familiarem nostrum, & secum duxerit quendam de terrâ vestrâ, nomine Henri-

cum Barleti; qui, prout asserit, in itinere ipso fideliter & benè servivit eidem;

Dilectionem vestram attentè rogamus, quatinus Henricum ipsum militem, velitis reomendatum habere, quod preces nostras sibi sentiat in hâc parte, prout convenit, valituras.

Dat' Bruges, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octavo, die xxvij Jan.

Egidius Tabula, Rege mandante, scripsit D. illustri Regi Angliæ.

A. D. 1279. | An. 7 Edw. I.

De insultu facto in hominem Regis Scotiæ, salvo conductu Regis non obstante.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS DEI gratiâ Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, venerabili in CHRISTO patri R. eadem gratiâ, episcopo Dunelmensi, salutem.
Ex querelâ karissimi fratris & fidelis nostri, Alexandri Regis Scotiæ, accipimus, quod cum ipsum Regem cum totâ familiâ suâ, suscepissemus in saluum & securum conductum nostrum, in veniendo ad nos London' ibidem morando, & ad propria revertendo, Johannes de Grendone, burgensis vester Dunelmensis, nuper in reditu prædicti Regis, sub conductu prædicto per Dunelm', in quendam Richardum Page, hominem prædicti Regis, insultum fecit & ipsum verberavit, vulneravit, & maletractavit; & equum suum, & alia bona sua, ad valentiam decem marcarum eidem abstulit, in prædicti

Regis vituperium, & elusionem prædicti conductus nostri manifestam; & quia nolumus sustinere quod transgressio prædicta, in personâ nostrâ decus, pertransiat impunita;

Vobis mandamus, quod transgressionem prædictam ita celeriter & plenariè, prædicto Regi & homini suo prædicto, facias emendari, quod prædictus burgens vester timorem habeat aliàs, in consimili casu, delinquendi; & quod prædictus Rex materiam non habeat, de defectu vestro in hac parte, conquestendi; scituri quod si in hoc mandato nostro remissi fueritis, vel negligentes, per forisfacturas, terras vestras ad respondendum inde, distringi faciemus.

Teste meipso, apud Windeshore, quarto die Januarii regni nostri septimo.

Littera Regi Angliæ, contra senescallum Vasconiæ ecclesiæ bona diripientem.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Lib. B. f. 224. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitaniæ, Amanenus, divinâ permissione, archiepiscopus Auxitanensis, G. Lettorensis, C. Olorensis, H. Vasatensis, A. Aquenensis, P. Adurensis & A. Ceseranensis, eadem gratiâ episcopi, ejus suffraganei, salutem & paratam ad ejus beneplacita voluntatem.

Venerabilis frater noster episcopus Vasaten' & discreti viri capitulum ejusdem ecclesiæ nobis exponere curaverunt, in provinciali concilio apud Auxim, quod, licet ipsi opem dederint & operam efficacem, ut exortæ discordiæ ab antiquo inter vestros & suos predecessores, per viam pacis & compositionis amicabiliter sopirentur; prout in compositione, tractatâ & ordinatâ in quorundam nostrum presentia, inter ipsos & senescallum vestrum Vasconiæ, quam vos non credimus ignorare, plenius dicitur contineri:

Cum autem episcopus & capitulum supradicti, ex compositione præfatâ, pacem vestram perpetuè sperarent & gratiam optinere, & grata sibi & ecclesiæ suæ comoda provenire, in contrarium eveniens, tam ipsi, quam eorum subditi gravius solito molestantur; & quanto fortius scribitis literas senescallo de non molestando eosdem, tunc durius proceditur contra eos:

Nam idem senescallus & ejus ministri jura ecclesiæ & subditorum ejus occupant, episcopum & capitulum ad curias seculares convocant, bonâ Vasatensis ecclesiæ indebitè rapiunt & invadunt:

Cumque prædecessoribus nostris, in provincialibus conciliis, diversa emanaverint statuta contra rerum ecclesiasticarum raptores & invasores, qui statim, factis invasionibus & rapinis talibus, excommunicationis & interditi sententiis percelluntur, & quamdiu bona rapta vel invasa alicubi detinentur, cessetur in loco, ubi sunt, à divinis; ob reverentiam tamen vestrâ majestatis regis, quam caram semper habemus, senescallo & ministris vestris deferimus, nec latas sententias exequimur, aut exequi facimus contra ipsos, ut in statutis præactis provincialibus continentur.

Cum igitur, ex injuncto nobis officio, teneamur alter alterius onera supportare, & gravatis ecclesiis de oportuno remedio providere, celsitudinem vestram regiam, ex parte nostrâ, & totius provincialis nostri concilii, ex corde requirimus & rogamus, quatinus, pro DEI amore & nostrâ reverentiâ, ecclesiam, episcopum, & capitulum Vasatensem recommendatos habentes, eos in rebus & bonis suis non sinatis amplius molestari.

Super quibus latorem presentium ad vos mittimus, cui super hiis fidem adhibere velitis; per quem nobis voluntatem vestram mandabit, quam parati sumus & erimus adimplere.

Augeat vobis Dominus gratiam in presentia, & gloriam tribuat in futuro.

Datum apud Auxim' prid', non' Februarii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono.

De contentiõibus inter Alexandrum Regem Scotiæ & Dunelmensem episcopum terminandis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
m. 24 d.
in Turr. Lond.

REX venerabili patri, W. Norwicensi episcopo, Johanni de Vescy, magistro Roberto de Scardeburg' & Tho' de Normanvill, salutem.

Cum diversæ contentiones, inter dominum Alexandrum Regem Scotiæ illustrem, & venerabilem patrem R. Dunelmensem episcopum sint subortæ, super quibusdam juribus & rebus, quas idem Rex, tanquam de regno suo Scotiæ, dicit ad se debere pertinere, & quas idem episcopus habere clamat, tanquam pertinentes ad ecclesiam suam Dunelmensem;

Nos, contentiones illas sopiri, & fine debito terminari volentes, assignavimus vos ad contentiones illas audiendum, corrigendum & terminandum, prout vestra discretio magis viderit expedire:

Et ideo vobis mandamus quod, ad instantem diem Dominicam, in mediâ Quadragesima, ad partes Norhumbriæ, & confinia locorum, in quibus prædicti Rex & episcopus jura & res illas alternatim habere clamant, personaliter accedatis; & contentiones illas audiatis, corrigatis & terminetis, prout coram ipso Rege & vobis in ultimo parlamento nostro, & postmodum coram nobis & concilio nostro in presentia attorneyum ipsius Regis, quos ea occasione in curiâ nostrâ dimiserat, post recessum suum ab eadem, provisum & ordinatum fuerat atque concordatum, & prout vestris discretionibus magis videbitur expedire.

Mandavimus enim militibus, liberis hominibus, & omnibus aliis de partibus illis, quod ad præmissa facienda vobis sint intendentes, respondentes, consulentes & auxiliantes, prout eis scire faciatis ex parte nostrâ; & vicecomiti nostro Norhumbriæ quod ad certos dies & loca, quos ei scire faciatis, venire faciat, &c. tot & tales, tam milites, &c. per quos rei veritas melius sciri poterit præmissis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Wodestok', quarto die Februarii.

Et mandatum est eisdem quod, si ipsi omnes ad præmissa facienda tunc intendere nequiverint, tres eorum ad ea facienda diligenter intendant in forma prædictâ.

In cujus, &c.

Teste ut supra.

Et mandatum est, per breve clausum, præfato episcopo Norwicensi, quod de homagio & omnibus circumstantiis, homagium illud contingentiis, cautiore modo & secretiori, quo poterit, diligenter inquiret; set nichil inde facere attemptet, absque mandato Regis speciali.

Teste ut supra.

Littera Regis Nicolao III. Papæ, de privilegiis Anglicis conservandis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Claus. 7 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri & domino, domino N. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, & universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, cum omni reverentiâ & honore pedum oscula beatorum.

Illam gerimus de sanctitate vestrâ fiduciam, quod preces nostras benignè audiatis, & benignius admittatis ad gratiam exauditionis optatæ, illas maxime quæ honestatem non deserunt, & ab æquitatis tramite non discordant.

Cum igitur, sanctissime pater & domine, longis temporibus retroactis, apostolicæ sedis benignitas genti Anglorum, inter alia honoris insignia, gratanter indulserit, quod nullus Anglicus posset à quoquam per litteras sedis ejusdem, extra regnum Angliæ ad judicium evocari.

Vol. I.

Et nunc, temporibus vestris, quæ prolonget Altissimus in tempora longiora, regnicolæ nostri Anglici, quasi passim & indistinctè, per litteras vestras extra regnum prædictum, contra indulta privilegiorum sedis ejusdem, ad judicia pertrahantur; & hoc non absque gravibus eorum laboribus, expensis, & dispendiosis periculis personarum; ac nos super hoc ab eisdem regnicolis nostris simus pluries cum instantiâ requisiti, ut super prædictis, quantum ad nos pertinet, conveniens remedium apponamus;

Beatitudini vestræ cum omni affectione, quâ possumus, supplicamus quatinus ad Anglicos nostros, ecclesiæ Romanæ devotos filios, continentes, si placet, privilegia gratiæ & honoris, ipsi à prædecessoribus vestris indulta, immò ea potius, erga ipsos, nostræ devotionis intuitu, ampliantes, conservare eis illibata dignemini, quæ de gratiâ & merâ liberalitate præfatæ

7 E

A. D. 1279. | An. 7 Edw. I.

sedis apostolice sint concessa, ac eorum dignemini in hac parte gravamina & dispendia relevare :

Præsertim cum in regnum predictum securus accessus pateat, & recessus ab eo universis & singulis illuc venire volentibus, & recedere ab eodem, & divinâ grâtiâ faciente, idem regnum in illius pacis & tranquillitatis soliditate consistat, quod quilibet exterius contra quemlibet indigenam liberè valeat prosequi, super querelis quibuslibet, jura sua :

Super his igitur, si placet, tale dignetur apponere remedium auctoritas vestra sacra, quod de devotis filiis devotiores efficiat, & nos vobis astringat, propter ea, ad quæ sint placibilia votis vestris, & ad gratiarum uberes actiones.

Conservet vos Dominus ecclesie sancte sue.

Dat' apud Wodestoke, vii. die Februarii.

De matrimonio inter Johannem ducem Brabantie & Margaretam filiam Regis, consummando.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Pat. 7 Edw. I.
n. 23.
in Turr. Lond.

Nos, eadem modo debito consummari, & ad effectum perducere cupientes,

REX, omnibus, &c. salutem. Cum, inter nos ex parte unâ, & nobilem virum J. ducem Lothericæ & Brabantie ex parte alterâ, quedam matrimonium contrahendum inter Johannem filium & heredem ipsius ducis, & Margaretam filiam nostram contingentia, ac dotis ejusdem assignationem, fuerint prælocuta, de quibus plura adhuc restant incompleta;

dilectis & fidelibus nostris abbati Westmonasteriensi, & Thomæ de Sandwico militi, plenam, per præsentem, damus & concedimus potestatem, omnia recipiendi, quæ completionem ejusdem matrimonii contingunt, in formâ inter nos & ipsum ducem indè plenius prælocutâ.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Wodestok, xii. die Februarii.

De consuetudine inter regnum Angliæ & terram Regis Scotiæ usitatâ super felonibus.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Ex Litt. &
Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

E. DEI grâtiâ, Rex Angliæ dominus, &c. Vicecomiti Norhumbri, salutem. Ostensum est nobis ex parte Rogeri de Musegrave & Willielmi Ryband, captorum & detentorum in prisonâ nostrâ Novi Castri super Tynam, quod cum talis sit consuetudo semper hactenus usitata, inter regnum nostrum Angliæ & terram Regis Scotiæ; videlicet, quod cum felones ipsius Regis Scotiæ fugientes à terrâ Scotiæ, venerint in regnum nostrum, postquam feloniam suam publicè recognoverint, & pacem nostram petierint, admittantur ad pacem nostram in regno nostro, sub pace & defensione nostrâ morentur; & similiter felones nostri fugientes in Scociam, eodem modo admittantur, & morentur ibidem: ac idem Rogerus & Willielmus, pœnou & Hugo Grey, Thomas Grey & Symon de Holden, sciencientes se culpabiles esse de morte Roberti de Coupeland, quem anno proximò preterito apud Berewyk infra Scociam interfecerunt, fugerint à terrâ Scotiæ & in comitatu tuum venientes, ac de morte predictâ se culpabiles esse recognoscunt, pacem nostram in comitatu predicto petierint, propter quod coronatores nostri Norhumbri & Johannes de Lythegreynes, tunc vicecomes noster comitatûs illius, pacem nostram eis concesserunt, & eandem pacem per totum comitatum illum proclamari, & eis firmiter teneri nomine nostro preceperunt, juxta consuetudinem predictam; & predictos Rogerum & Willielmum, ad excitationem quorundam emulorum suorum, breve nostrum tibi deferrencium de inquirendo de morte predictâ, & receptoribus ip-

sorum qui predictum Robertum interfecerint, cepisti, & prisonâ nostrâ, predictâ captos tenes; & omnes homines de ballivâ tuâ qui aliquem predictorum Rogeri, Willielmi, Hugonis, Thomæ & Simonis post predictam pacem proclamatam aliquo modo receptaverunt, capere & inprisonare proponis, ac si feloniam predicta facta fuisset in regno nostro; vel predicti felones Regis Scotiæ post predictam pacem nostram eis concessam, venissent in aliquo contra pacem illam.

Et quia volumus quod consuetudo in eisdem partibus de casu illo, semper hactenus optenta manuteneatur, donec aliud indè ordinaverimus, dum tamen non sit ad prejudicium corone nostre, tibi precipimus quod, assumptis fecum custodiibus placitorum corone nostre, in pleni comitatu tuo, recites totum factum feloniam contingens, qui jus nostrum libencius in hac parte conservare & defendere volunt. Et si per discretiores & saniores comitatûs illius inveneris, quod omnes felones regni Scotiæ modo predicto debeant & consueverint ad pacem nostram admitti, & in pace & defensione nostrâ morari securi: & quod predicti Rogerus & Willielmus non venerint in aliquo contra pacem nostram, tunc ipsos Rogerum & Willielmum à prisonâ quâ detinentur, occasione predictâ, sine dilacione deliberes; & ipsos ac ceteros Hugonem, Thomam & Simonem, si ad pacem nostram se tenuerint, pacem habere permittas, & ipsorum receptatores post predictam pacem nostram eis concessam, de cetero non graves eâ occasione, vel molestes.

Teste meipso, apud Wodest', xvi. die Febr' anno regni nostri vii.

Littera principis Salernitani, quâ intercedit pro Guidone de Monteforti.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ATRES haut prince, son tres chier, & tres ame cousin, mon seigneur Edovart, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, duc d'Aquitenne & seigneur d'Yrland, Charles aïné suz le Roi de Jerusal' & de Sezile, prince de Salerne, & seigneur de l'honneur du Mont Saint Ange, saluz, & volente apareillez de faire son plaisir.

Sire, je enten que missires Gui de Montfort, a mout grant desir d'estre reconciliez a vous, & de avoir vostre grace, & d'estre a vostre service: & m'a fait mout prier que je vous priasse de li; car, pour avoir vostre pais, il offre a faire ce que vous plairoit.

Et ja soit ce que je aie aucune pitie de li, & pour ce que de vostre lignage

est, toute voies vous mestes si pres, & cousins & amis que je ne voudroie, fors ce que vous en plairoit & vostre honneur seroit;

Mes se vostre honneur i est, & vostre volente, je vous pri que vous volliez avoir merci de lui, & rendre li vostre grace.

Et, se vous voulez q' il face rien, si le mandez, & je le dire ceus, qui de ce me requierent de part lui.

Si vous pri sire, que sur ce vous me senefiez vostre volente par le porteur de ces presentes lettres.

Nostres Sires vous gart.

Escrit a Paris, le lundi apres la chaire Saint Pere.

Episcopus & capitulum Vassatensis constituerunt Regem Angliæ arbitratorem.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Lib. B. f. 220 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Edwardo, DEI grâtiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitanie, Hugo, ejusdem permissione, episcopus ac capitulum Vassatensis, salutem, & paratam ad ejus mandata & beneplacita voluntatem.

Noverit regia majestas, quod nos totum jus & rationem, quod & quam habemus, seu habere possumus & debemus, in personis & rebus Bernardi de Ladis, Raymundi Marquisii, & Raymundi de Cozino, ratione ejusdem judicii, lati contra eos; super morte Rocinholii Carvonelli, per præpositum seu justiciarium nostrum Vasati, ponimus pro voluntate vestrà, tanquam in arbitrum, arbitratorem, seu amicabilem compositorem:

Promittentes, pro nobis & ecclesiâ nostrâ quod, quicquid super præmissis per vos fuerit ordinatum, servato juris ordine vel non servato, auditis rationibus partium vel non auditis, inviolabiliter observabimus bonâ fide:

Et volumus & concedimus, quod si super præmissis nullum duxeritis ordinandum, quod prædicti Bernardus de Ladis, Raymundus Marquisii, & Raymundus de Cozino, quantum ad prosecutionem cause appellationis, quam à dicto judicio se interposuisse asserunt, quam nos dicimus esse nullam sint in eo statu, in quo erant tempore datæ præsentium litterarum.

Datum apud Hingoniam, die Lunæ post festum beati Mathiæ Apostoli, anno domini MCCLXXIX.

A. D. 1279. | An. 7 Edw. I.

Pro Gerardo comite Erminiaci & Fezinciaci, de homagiis & servitiis sibi faciendis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
m. 22.
in Turr. Lond.

REX militibus, domicillis, & aliis tenentibus suis in Fezinciaco, salutem.
Cum dudum concessissemus dilecto & fideli nostro Gerardo, comiti Erminiaci & Fezinciaci, homagia, redditus & servitia vestra; & vobis mandassemus quod eidem comiti, tanquam domino vestro, intenderetis & responderetis, prout in litteris nostris patentibus, vobis inde directis, plenius continetur;
Ac quidam vestrum sibi hucusque obedire, & tanquam domino suo intendere recusaveritis, ut accepimus; per quod dictus comes nos rogavit ut sibi super hoc subveniri faciamus;

Nos, requisitioni ipsius comitis, quatinus sine dampno & præjudicio nostri fieri posset, annuentes in præmissis, concessimus ei, quod vos, qui eidem comiti, tanquam domino vestro, gratis intendere volueritis, homagia & servitia vestra sibi, citra festum Sancti Michaelis proximo futurum, faciatis juxta tenorem litterarum, à nobis eidem comiti super donatione hujusmodi concessarum.

Ita tamen quod nullum ex vobis ad hoc, contra voluntatem suam, compellat;
Præsentibus post prædictum festum Sancti Michaelis valiturus.

Teste Rege apud Wodestoke, xi. die Martii.

Forma inquirendi de militibus faciendis per totum regnum.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Laurenc' de Plumber, Willhelmo de Sancto Claro, & Germano de Colecestr, salutem.
Sciatis quod cum nuper precipimus singulis vicecomitibus nostris per Angliam, quod omnes illos de ballivis suis qui habent viginti libratas terre, vel unum feodum militis integrum, valens viginti libras per annum, & milites esse deberent & non fuerunt, distringerent ad arma militaria in festo Natalis Domini proximo præterito, suscipienda, ita quod dicti vicecomites bonam & sufficientem securitatem ab eis inde reciperent, & nomina illorum per visum duorum legalium militum de ballivis suis in quodam rotulo conscribi facerent, & ea nobis sine dilacione transmitterent;
Nos jam super gestu vicecomitum nostrorum predictorum, & super distinctione per ipsos eâ occasione factâ, certiorari volentes; assignavimus vos ad inquirendum in com' Essex & Hert' per sacramentum tam militum quam aliorum, proborum & legalium hominum, de comitat' predictis per quos, &c. veritatem præmissorum, & ad distinctionem super ipsos qui habent viginti libratas terre, vel feodum militis integrum, valens viginti libras per annum, & milites esse debent & non sunt, per vicecomitem

comitat' predict' fac' & ad alios qui non receperunt arma militaria infra terminum predictum, ac eorum manucaptors graviter americiand' & ad distinctionem iteratò super ipsos faciend' pro armis militaribus suscipiendis, prout vobis injunximus.

Et ideò vobis mandamus, quod ad certos, &c. ad premissa faciendâ diligenter intendatis in formâ predictâ; mandavimus enim vicecomitibus comitat' predictorum quod ad certos, &c. venire faciant coram vobis, tot & tales, tam milites, &c. per quos, &c. & per quorum sacramentum ipsi, qui arma militaria non susceperint termino predicto distringi, & ipsi manucaptors sui debeant americiari. Ita quod nulli parcatu in hâc parte.

Mandavimus etiam eidem vicecomiti quod vobis in premissis sit intendens, respondens, consulens, & auxilians, prout ei scire fac' ex parte nostrâ.

Provisio quod ipsi qui finem fecerunt nobiscum præ respectu habendo de se milites faciendò, & aliis quibus hujusmodi respectum dedimus ad tempus de gratiâ nostrâ, interim eâ occasione non distringantur.

In cujus, &c.

T. R. apud Wodestok, xii. die Marcii.

De inquirendo super omnibus vill' feodis & feodalibus per totum regnum, cum formâ juramenti.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Galfrido Agnylim, Johanni de Steynegreve & Godefrido de Alta Ripa, salutem.
Quia per diversas occupationes super nos & super alios, tam divites quam pauperes in regno nostro, tam in dominicis, feodis, feodalibus & libertatibus, quam rebus aliis diversimodò factas, nos & alii homines nonnulli jacturam sustinimus & sustinemus; ut nobis de hoc quod nostrum est, & nostrum esse debet, & aliis quod suum est, & suum esse debet, constare valeat in futur' assignavimus vos, una cum hiis quos vobis assoc' ad vidend' omnes civitates, burgos, & villas mercatorias in com' Warr' & Leic' tam infra libertates quam extra, quorumcumque virorum fuerint divitum sive pauperum, & ad inquirend' tam de domigiis nostris, feodis, feodalibus, escaetis, libertatibus, ac rebus cunctis feodum & tenement' contingentibus, quam aliorum quorumcumque; & qui ea tenent, scilicet in dominico ut in dominico, in villanis ut in villanis, in serviciis ut in serviciis, in cotariis ut in cotariis; & postmodum in liberis tenentibus ut in liberis tenentibus, & in boscis, in parciis, in chæciis, in warennis, in aquis, ripariis, libertatibus, feriis, mercatis, & aliis tenuris quibuscumque & quocumque modo; & de quibus, sive de mediis sive de aliis; & de quibus feodis & aliis tenuris scutagium dari consuevit, & dari debet; & quantum de feodis honorum quorumcumque, & qui feodalia illa tenent, & qualiter, & quo modo, ita quod singule ville, hameletta, & alie tenure quocumque nomine censeantur, distinctè & apertè conscribantur in libris quos nobis per vos super hoc liberari volumus, & ita quod nemini in aliquo parcatu; & quod nobis & aliis constare possit ad plenum de premissis.

Et ideò vobis mandamus, quod ad certos dies & loca, &c. ad omnia & singula loca comitatuum predictorum personaliter accedatis, & per sacramentum tam militum, &c. de comitatibus illis, & etiam per fidelem examinationem quorumcumque de tenurâ & feodis suis, premissa faciatis in formâ predictâ; & ita fideliter & diligenter vos habeatis in hâc parte, quod vestra

fidelitas, & industria, & circumspectio, perpetuò debeant commendari; & quod per iteratam inquisitionem seu attinctam, pro negligentiâ vel insufficientiâ vestrâ in hâc parte super premissis faciendis, meritò redargui non debeatis.

Mandavimus enim vicecomiti nostro comitatuum predictorum, quod ad certos dies & loca, &c. venire faciat coram vobis tot & tales, tam milites quam alios, probos & legales homines de ballivâ suâ, per quos, &c. ita quod nihil omitatur in illo loco. Mandavimus etiam universis & singulis, tam majoribus quam minoribus de comitatibus predictis, tam infra libertates quam extra, quod vobis in premissis sint intendentes, consulentes, & auxiliantes, prout eis scire faciatis ex parte nostrâ.

In cujus, &c.

T. R. apud Wodestok, xii. die Marcii.

Eodem modo assignantur homines ad hujusmodi inquisitionem faciendam in universis & singulis comitatibus.

Forma juramenti.

Vos enquerors jurrez qe bien e leaument servirez le Roy en le office qe vos est enjoint, e a cel office diligement e leaument entendez e leaument le ferez pur le Roy, e pur touz autres a vostre poer. E ceo ne lerre pur poure ne pur riche, ne pur hautesce ne pur hayne, ne pur favor ne pur poer, ne pur estat de nuli persone, ne pur bien fet donn ne promesse de nuli qe fet vos seit, ou vos purra estre fet ne par art ne par engin ne lerre, qe les dreiz le Roy leaument ne enquerrez e leaument ferez escrivre e liverer al Roy, si com il vos ad enjoint. E qe benefice de seinte eglise ne pensun ne autre bien fet, ne recevrez saunz conge le Rey. Si Deu vos aid e li seinz.

Littera Alphonsi Regis Castellæ, de credentiâ.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

AL mucho amado & onrado don Edoard, por la gracia de Dios, Rey de Ingla tierra, senor de Yrlanda, & duc de Aquitannia, Don Alfonso, por essa misma gracia, Rey de Castiella, de Toledo, de Leon, de Gallizia, de Sevilla, de Cordoua, de Murcia, de Jahen, & del Algarb, salut, como a cunnado, que mucho amamos, & que tenemos en logar de hermano, & para qui quessiemos mucha onra & buena ventura, tanta como para nos mismo.

Fazemos vos saber que, por la lealdad, que nos fallamos en maestre Jofre, nostro notario, & por que sabemos, por cierto, que el ha muy grand sabor de servir bien & leal mientre a vos & a nos, & otrosi;

Por que el sabe mucho de nostra fazienda, tam bien del fecho del Rey de Francia; como de la corte de Roma; & del fecho de los Moros; & del Rey de Aragon, & de los naturales de nostra tierra;

Covienos por bien del embiar alla a vos por cosas que vos el dira por palabra;

Onde nos rogamos que vos quel creades daquellas cosas que vos el dixere de nostra parte, & que punnedes, quanto vos pudieredes, en todo a quello que vos entendieredes, que sera outra & pro de vos & de nos.

Et agradecer vos leemos mucho.

Dada en Toledo, primero dia de Abril, era de MCCCXVII.

Yo Johan Andres la escrivi, por mandando del Rey.

Responsio Regis ad litteras principis Salernitani, super reconciliatione cum Guydone de Monteforti: necnon de leporariis eidem principi transmittendis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, & consanguineo suo karissimo, Karolo, filio Jerusalem & Cecilie Regis illustris primogenito, principi Salernitano, & domino honoris Montis. Sancti Angeli, salutem cum dilectione sincerâ.

Litterarum vestrarum, quas nuper recepimus, tenor continebat, quod Guydo de Monteforti valde desiderat ad gratiam nostram admitti, & reconciliari nostræ paci.

Set ecce! pene novit totus orbis, qualiter ille Simon, pater suus, & idem Guido, cæterique fratres & complices sui, olim sanguinem nostrum sitiennes, domino H. Regi patri nostro, & nobis mortales insidias præpararunt, & bella moverunt, unde dissidia gentium orièbatur, atque strages non modica populorum:

Et, præter hæc omnia, quantum in ipsis fuit, totius nostræ gentis interitum & subversionem regni moliebantur Anglicani, & demùm, quod dolendo recolimus, bonæ memoriæ, Henricum de Alemannia, infra ecclesie sanctæ claustra, atrociter jugularunt.

Propter quod non est mirum si erga ipsum & suos nostra sint turbata præcordia, & ad ipsum admittendum ad gratiam nostram difficiles meritò nos reddamus:

Porrò, etsi sibi super tantis malis, vellemus ignoscere, de modo tamen vel formâ reconciliationis suæ, transmissæ nobis litteræ vestræ nullam certam fecere mentionem.

Nec insuper possemus, aut deberemus, absque consilio magnatum & procerum nostrorum, quos non solum turbavit in nobis, set etiam multipliciter in se ipsis, eidem Guldoni pacem nostram reddere, ac ipsum gratiæ nostræ reformare.

Verumptamen, si vos, vel alii bonam viam perpendere possitis, per quam, ad honorem Dei & ecclesie sanctæ, præmissa facere valeamus, inter magnates nostros negotium illud deduci faciemus, & cum ipsis tractabimus, si juxta viam illam & formam, quam nobis indè mandabit, si velitis, eundem ad gratiam nostram admittere debeamus, & vos indè postmodum reddere curabimus certiores;

Quia verò de leporariis nos rogastis; scire vos volumus quòd leporariorum deductum parum assuescimus, quia non multum nos delectat; verumptamen de leporariis nostris, de quibus contenti eritis, in brevi vobis transmittemus, dante Deo; parati semper ea facere quæ vestris honoribus noverimus convenire.

Ad hæc, quia prosperitas status vestri plurimum nos delectat, dilectionem vestram rogamus attente, quatinus statum vestrum, quem Dominus prosperari faciat, crebris insinuationibus nobis ad nostri solacium, curetis demandare, cum vestræ beneplacito voluntatis; parati siquidem semper esse volumus ea facere, quæ vestris honoribus noverimus convenire.

Dat' apud Brehull undecimo die Aprilis, anno regni nostri septimo.

Littera de Rege Romanorum super prosperitate suâ, congratulando; de adventu Hartmanni filii sui in Angliam retardato, excusando; & de formâ itineris ejus ordinandâ.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ILLOSTRI & magnifico principi, domino R. Dei gratiâ, Romanorum Regi, semper augusto, amico & fratri suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, salutem & sinceræ dilectionis augmentum.

Pro eo quòd super fortunatis & prosperis vestri status auspiciis, per nobilem virum, Conradum Warneri, familiarum & militem vestrum, annunciatione gratuita, nostra præcordia refecistis, serenitati vestræ ad grates uberrimas assurgentes, felicitati vestræ delectabiliter congaudemus, ut nostræ.

Super eo præterea, quod prædictus miles, qui legationis suæ verba discretè proposuit, super causâ retardationis adventus Hartmanni, filii nostri dilecti, nos plenius informavit, eo præcipue quod post casum quondam Regis Bohemiæ, grandia satis vobis & vestris innuebat imminere pericula;

propter quod fuisset incautum quod ipsum filium nostrum cum comitis militiæ misissetis, quæ vobis tunc temporis magis necessaria videbatur, excusationem super hoc, per eum nobis exhibitam, tam libenter, quam liberaliter acceptamus; gratius & eligibilis affectantes de nostrâ vobis Anglicana copiosissimè subvenisse militiâ, quam vos minuissetis de vestrâ.

Porrò, jocundum adventum filii nostri præfati votivo congaudio præstantes, ordinatam per vos adventus & itineris sui formam, & per præfatum militem nobis expositam, ratam gerimus & acceptam; decencius & securius estimantes quod per vestros districtus & nostros pertransseat, quam per aliquos alienos.

Nos enim quindecim diebus, ante instans festum nativitatibus beati Johannis Baptistæ, usque in Hollandiam apud Dordrich, ubi est facilis portus maris, sufficiens ei & suis navigii stolum transmittemus.

Dat' apud Brehull xi. die Aprilis, anno regni nostri septimo.

Ad comitem Gelricæ, de prædicto Hartmanno in transitu suo, curialiter tractando.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, nobili viro & amico suo karissimo, . . . comiti Gelricæ, salutem cum dilectione sincerâ.

Cum carissimus filius noster Hartmannus, illustris Regis Romanorum natus, versus partes Angliæ accedat hiis diebus;

Dilectionem vestram requirimus & rogamus ex corde, quatinus vos erga

ipsum, nostri contemplatione, exhibere velitis benivolos in affectu: & cum per partes vestras transitum fecerit, si res exposcerit, in opere curiales;

Et sibi atque familiæ suæ, quam secum ducet, liberum & securum transitum habere faciatis per easdem partes vestras, cum per ipsum, seu suos, super hoc fueritis requisiti;

Pro quo vobis refundere volumus specialia munera gratiarum.

Dat' apud Brehull xi. die Aprilis, anno regni nostri septimo.

De locum-tenentibus in Anglia, Rege in Franciam profecturo, nominatis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
m. 19.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopus, &c. salutem. Cum simus in arripiendo iter nostrum ad partes Franciæ diebus istis, ad habendum colloquium cum magnifico principe, & consanguineo nostro karissimo, Philippo illustri Rege Franciæ, ad partes Anglicanas in brevi, Domino concedente, redituri;

Et velimus quod venerabiles patres G. Wigorniensis,

Th' Herefordensis episcopi, & dilecti & fideles nostri Edmundus de Alemannia comes Cornubiæ, & Henricus de Lacy comes Lincolnie, interim teneant locum nostrum in Anglia, quamdiu nobis placuerit;

Vobis mandamus quod eisdem episcopis & comitibus, loco nostri, intendentes sitis, & respondentes in formâ prædictâ.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Westmon', xxvii. die Aprilis.

Pro Hartmanno, filio Regis Romanorum, honorificè recipiendo.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
m. 19.
in Turr. Lond.

REX omnibus vicecomitibus, ballivis, & fidelibus suis ad quos, &c. salutem.

Cum carissimus noster Hartmannus, illustris Regis Romanorum semper augusti, natus, in brevi in Anglia sit venturus, quem honorificè & curialiter admitti volumus infra regnum & potestatem nostram, suscepimus ipsum, cum familiâ & rebus suis, in salvum & securum conductum nostrum, in veniendo in Angliam, & ibidem morando;

Et insuper, tenore præsentium, damus potestatem venerabili patri W. Norwycensi episcopo, & dilecto & fideli nostro Henrico de Lacy comiti

Lincolnæ, conducendi ipsum & familiam, & res suas usque London' & alibi, prout eis plenius injunximus.

Et ideò vobis mandamus quod prædictum Hartmannum, ac familiam, & omnes res suas, tanquam nostras proprias, in veniendo, & morando, ut prædictum est, manuteneatis, protegatis & defendatis; non inferentes eis, vel inferri permittentes injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum seu gravamen.

In cujus, &c. quamdiu nobis placuerit duraturas.

Teste Rege apud Westmon', xxviii die Aprilis.

A. D. 1279. | An. 7 Edw. I.

Pro Constantia, quæ fuit uxor Henrici de Alemannia.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
6 & 7 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REX constabulario suo Burdegalie, qui pro tempore fuerit, salutem.
Mandamus vobis, quatinus dilectæ consanguinitæ nostræ Constantiæ, quondam uxori Henrici de Alemannia, trescentas libras sterlingorum, quas eidem, in custodiâ nostrâ Burdegalie, in partem dotalicii sui, annuatim percipiendas ad certos terminos, prout in litteris nostris,

indè confectis, plenius continetur, assignavimus, habere ad eosdem terminos de cæterò faciatis:
Et nos ipsas vobis in compositis vestris, tenore præsentium, præcipimus allocari.
In cuius, &c.
Teste Rege apud Westmon', xxviii. die Aprilis.

De matrimonio Constantiæ quondam uxoris Henrici de Alemannia.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. A sa cherre cosyne & fidele Constance, jadis femme, de noble remembrance, Henri de Alemaine, nostre cosyne, salut.
Nos vous festuns a savoyre ke nus avons en parolys a vostre pere du mariage, de vos & de Edmun Genenne, neuz le'esveke de Lengris, & nostre cosyn;
Et, pur ce ke ke nus vodrum ke cele chose se preyt, vos priums ke vous voyllet acorder; kar nus entenduns ke ce est vestre prou & vestre honur.

Et ja seyt isce ke vos seez lye a noz pior serement, ke vos ne vos péusez marier saunz nostre cunge, en dreyt de se mariage nos donum le conge; & vos relessum le serement, ke vos nos aveyt fet, ke vos ne voz mariez saunz nostre cungie, en tele manere, ke sy se mariage de nostre cosyn & de vos ne se face, ke vos seez lye & obligez par le vauntdyt serement, en meime la manere ke devaunt.
Donoyt a Mustruill.

De remissione pro Gastone comite de Biern, super transgressionibus Regi per ipsum factis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
6 & 7 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciat quod admisimus ad gratiam & amorem nostrum, dilectum consanguineum & fidelem nostrum Gastonem, vicecomitem Biern'.
Remisimus & pardonavimus eidem omnem rancorem & indignationem animi, quos erga ipsum conceperamus occasione transgressionum, nobis per ipsum factarum, temporibus retroactis;

Et eidem Gastoni terras, castra, & omnes possessiones suas, quas occasione transgressionum illarum tradidit in manus nostras, se & omnes possessiones illas voluntati nostræ totaliter submittendo, & quæ eadem occasione adhuc sunt in manu nostrâ, restituumus ad plenum;
Volentes & concedentes quod idem Gasto, occasione transgressionum earumdem, per nos nullatenus molestetur in futurum.
In cuius, &c.
Teste Rege, apud Westm', xxviii. die Aprilis.

Mandatum Regis Johanni de Greilly super restitutione terrarum prædicto Gastoni.

A. D. 1279.—An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat. 6 & 7 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

ET mandatum est Johanni de Greilly senescallo Regis Vasconie, vel ejus locum tenenti, quod terras, castra & omnes possessiones prædictas, quæ sunt in mariu Regis occasione prædictâ; & etiam castra de Rokefort in Mariano de Capseus, & de Urgons, quæ super ipsum Gastonem eadem occasione per Regem occupata fuerunt, restituat eidem. In cuius, &c.
Teste ut supra.

Aliud mandatum dicto Johanni de Greilly.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
6 & 7 Edw. I.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Johanni de Greilly, senescallo suo Vasconie, vel ejus locum tenenti, salutem.
Mandamus vobis quod dilecto consanguineo & fideli nostro Gastoni, vicecomiti Bearn' super feodo & possessione castri de Salu, medietate castri de Miromonte, &

terrâ Arnaldi Bernardi de La-Dos; & etiam eidem Arnaldo super ipsâ terrâ, quantum ad ipsum pertinet, tam super possessione, quam proprietate prædictorum, secundum foros & consuetudines partium illarum, faciatis justitiæ complementum; ordinato tamen pro nobis aliquo legitimo defensore.
In cuius, &c.
Teste ut supra.

Littera Sancti Regis Castellæ filii & hæredis, de creditis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

AL muy noble, & mucho onrado don Odoardo, por la gracia de Dios, Rey de Inglaterra, sennor de Yrlanda, & duc de Aquitanna;
Don Sancho, fijo mayor, & heredero del muy noble Don Alfonso, par esse misma gracia, Rey de Castiella, de Toledo, de Leon, de Gallizia, de Sevilla, de Cordova, de Murcia, de Jahen & del Algarbia, salut, assi commo a Rey, que amo muy de Otras, & por qui on faria, quanto sapiesse, & pudiesse, en todo lo que fuesse vostra onrra & vostra plazer, & pora qui en querria tanta vida, & tanta salud commo pora mi mismo.
Rey, por que maestre Jaffre, notario del Rey mio padre, & mio, clerigo es omme, in qui mucho fiamos, & qui sabe todo el fecho del Rey de Francia; & del Rey mio padre, & de mi, commo posso fato agora, & que

es a quello, que tenemos en corazon de fazer, & da qui adelante & otrosi, que es la nostra voluntad, en razon del casamiento entre mi & la fija del Rey de Alemanna;
Por ende tomemus por bien de embiar lo alla a vos, sobre estas cosas;
Onde vos ruego que vos le querades creier en aquellos cosas que vos el dixiere en esta razon de mi parte, & que punnedes de fazer & aquello, que sea onrra & pro de vos, & del Rey mio padre, & de mi.
Et agradecer vos loe mucho.
Dada en Toledo, dos dias de Mayo, era de mille, & trescentos, & dies, & siete annos.
D. Alfonso Roys la fis escrevir, pur mandado del Infante.

Littera Magni, Norwegiæ Regis, cum Girofalconibus.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi fratrique suo in CHRISTO karissimo, domino E. DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, Magnis, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem in eo, qui Regibus dat salutem.
Expertus sæpius de benivolentiâ vestræ nobilitatis, circa omnia, nostrum commodum & honorem tangentia, sollicitè curavimus exquirenda quæ vestræ magnificentie complaceant;

Si qua igitur apud nos reperiantur, vestrum animum delectantia, rogamus quatinus amabiliter requiratis;
In signum horum, ad solacium & recreationem, vobis aliquos girofalcones transmittentes; insuper nolumus excellentiam vestram aliquatenus ignorare omnia circa statum nostrum & nostrorum prospera & tranquilla, quod de vestrâ serenitate affectuosè cupimus exaudire.
Scripta Bergis in crastino Inventionis sanctæ crucis, anno regni nostri decimo sexto.

De fine recipiendâ à Judeis super retonsurâ monetæ.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Claus. 7 Edw. I.
m. 7.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Stephano de Penecestr' Waltero de Helynn & Johanni de Cobeham justic' ad placita transgressionis monetæ audienda & terminanda assignatis, salutem.

Quia omnes Judei nuper rectati & per certam suspicionem indictati de retonsurâ monetæ nostre, & indè convicti jam ultimo supplicio puniuntur; & quidam eorum eâdem occasione, omnia bona & catalla sua forisfecerunt, & prisone nostre liberantur, in eâdem ad voluntatem nostram detinendi; & jam accepimus quod plures Christiani in odium Judeorum, propter discrepanciam fidei Christiane & ritus Judeorum, & diversa gravamina per ipsos Judeos Christianis hactenus illata, quosdam Judeos nondum rectatos nec indictatos, de transgressionem monetæ per leves & voluntarias accusaciones, accusare & indictare de die in diem nituntur, & proponunt; imponendo eis ad terrorem ipsorum, quod de hujusmodi transgressionem culpabiles existunt, ut sic per minas hujusmodi accusaciones super ipsos Judeos faciente, ipsi Judeis metum incutiant, & pecuniam extorqueant ab eisdem; Ita quod ipsi Judei super hoc ad legem suam sepè ponuntur, in vite sue periculum manifestum;

Volumus quod omnes Judei qui ante primum diem Maii proximò preteritum indictati, vel per certam suspicionem rectati non fuerunt de transgressionem monetæ predictæ, & qui facere voluerint finem juxta discrecionem vestram, ad opus nostrum, per sic quod non occasionentur de hujusmodi transgressionibus, factis ante primum diem Maii propter novas accusaciones Christianorum post eundem diem indè factas, non molestentur, set pacem indè habeant in futuro. Proviso quod Judei indictati, vel per certam suspicionem rectati de hujusmodi transgressionem ante predictum diem Maii, judicium subeant coram vobis, juxta formam prius indè ordinatam & provisam.

Et idè vobis mandamus quod fines hujusmodi capiatis, & premissa fieri & observari faciatis, in formâ predictâ.

T. R. apud Cantuar', vii. die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur Bartho' de Sulley & sociis suis justic' ut supra. T. R. ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur Johanni de Bek', & sociis suis justic' ut supra. T. R. ut supra.

Mandatum Regis super Judeis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Claus. 7 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Stephano de Penecestr' Waltero de Helynn, & Johanni de Cobeham, justic' suis ad placita transgressionis monetæ audienda & terminanda assignatis, & dilecto clerico suo Philippo de Wy-legheby, salutem.

Quia datum est nobis intelligi, quod quidam Judei regni nostri fidem catholicam & sacramenta ecclesiastica hactenus diversimodè blasphemare non formidarunt, nec adhuc formidant; in divini nominis contumeliam, & tocius christiane professionis opprobrium; nos hujusmodi blasphemias, sicut principem catholicum decet, reprimi cupientes, volumus quod nullus Judeus taliter deceterò blasphemare presumat; videlicet, aliquid enorme, detestabile, aut abominabile dicendo, vel faciendò in blasphemiam Crucifixi, fidei catholice, seu beatissime matris Marie virginis, seu ecclesiasticorum sacramentorum.

Volumus etiam, quod hoc per omnia loca regni nostri in quibus Judei morantur, publicè proclametur; & ne aliquis Judeus, sub periculo vite & membrorum, talia facere vel dicere presumat. Et si quis notorius blasphemator inveniatur, ita quod per inquisitionem, per sacramentum Christianorum bonorum & gravium, indè convinci possit evidenter, volumus quod quilibet talis puniatur secundum quod in hujusmodi casibus alias fieri consuevit.

Idem fiat de ipsis qui aliquando ad fidem catholicam conversi, baptizati fuerunt, & postmodum ad judaicam pravitatem perversi, ab eâdem fide apostotare presumpserint.

Volumus etiam, quod mulieres Judee deceterò portant signa in superiori veste suâ, sicut Judei marces. Et quod Judei deceterò nullos habeant ser-vientes christianos, mares aut feminas, secum in quibuscumque obsequiis commorantes, nec in domibus propriis nec aliis in civitatibus, aut locis aliis ubi morantur; set ipsi Judei sibi invicem in omnibus serviant & ministrant, & hoc ubique precipiatur tam Christianis quam Judeis sub gravi forisfacturâ nostrâ.

Volumus insuper, quod omnes Christiani qui pignora sua, inter bona Judeorum dampnatorum inventa, redimere voluerint, hujusmodi pignora

per testes fideles & bone fame proberent esse sua, & ea per certa signa & judicia describant; & hujusmodi testibus eatenus credatur quatenus ipsos majoris vel minoris fame esse constiterit: & si fortè pignora illa sua esse per testes probare non possint, eo quod testes defuncti vel absentes sunt, ita eos habere non possint, vel quia secretè & absque testimonio impignorata fuerunt, tunc ad illa recuperanda sufficiat tantummodo sacramentum ipsorum, quorum pignora illa existunt, dum tamen pignora illa certis signis & judiciis describant, sicut predictum est. Et hoc propter lapsum anni à tempore impignoracionis hujus nullatenus omittatur.

Volumus insuper, quod omnes illi qui per testes fidedignos probare possint debita sua pro suis pignoribus persolvisse, & pignora illa propter aliquam certam rationem per ipsos coram vobis ostendendam, aut propter maliciam ipsorum Judeorum ab eisdem Judeis non recepisse, ad iteratum solutionem debitorum illorum faciendam nullatenus compellantur; & testibus illis credatur juxta famam personarum, additis testibus aliis, si necesse fuerit, juxta discrecionem vestram.

De libris autem apud Oxon' impignoratis, volumus quod nullum fiat judicium usque ad festum Omnium sanctorum proximò futurum.

Volumus etiam quod per civitates, burgos, villas mercatorias, & alias publicè proclametur, ne quis bona Judeorum dampnatorum seu dampnatorum recipiat, seu jam recepta celet, vel occultet, set ea restituat citra festum beati Petri ad vincula proximò futurum; alioquin nos versus ipsos, tanquam ad celatores & occultatores thesauri regii, graviter capiemus.

Et idè vobis mandamus quod omnia predicta fieri & firmiter observari faciatis in formâ predictâ.

T. &c.

Consimiles littere diriguntur Bartho' de Sutlegh', Willielmo de Brayboef & Adele Botiller & Johanni de Faucon.

Consimiles littere diriguntur Johanni Bek', Alexandro de Kirketon, & Ranulpho de Dacre & Hugoni de Kendale.

Littera Alfonsi Regis Castellæ, de credentiâ, pro Galfrido notario suo.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Litt. &
Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

AL mucho amado & onrado don Edoardo, por la gracia de Dios, Rey de Inglaterra, señor de Yrlanda, & duc de Aquitannia, don Alfonso, por essa misma gracia, Rey de Castiella, de Toledo, de Leon, de Gallizia, de Sevilla, de Cordova, de Murcia, de Jahen & del Algarbia, salut, como a cunnado que mucho amamos, & que tenemos en logar de Hermano, & para qui quessiemos mucha onra & buena ventura, tanta como para nos mismo.

Fazemos vos saber que, por que nos sabemos por cierto, como cosa que muchas vezes provamos, que maestre Joffre nostro notario, es omne qui servio, & sirve bien & leal mientre de grand tiempo, aca a vos, & a nos; & por que el sabe muchas cosas de nostra hacienda, assi como en fecho del Rey de Francia; & de los nostros mandaderos de Burdel: &

del Rey de Aragon: & de la frontera & otrosi, de nostros vassallos: & de la corte de Roma; & en razon de Algunos casamientos;

Coviemos por bien de embiar alla a vos, por todas estas cosas; & por cosas que el vos dira por palabra.

Onde vos ruegamos que vos quel creades da quellas cosas que vos el dixiere de nostra parte, & que punnedas, quanto vos pudierdes, en todo a quello que vos el dixiere, en manera que sea onra & pro de vos, & de nos.

Et gardecer vos loe mucho.

Dada en la Real, xii. dias de Mayo, era MCCCXVII.

Yo Johan Andree la escrivi por mandado del Rey.

Dors.—Al Rey de Inglaterra.

*Confirmatio pacis olim inter Henricum III. Angliæ,
& Ludovicum Sanctum Franciæ, Reges inchoate
facta Ambiani.*

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.

Pat. 2 Edw. I.
m. 15. in Cedula
in Turr. Lond.

PH' par le grace de DIEU, Roys de France, nous fessons a savoir a tous seus, qi sont, e qi avenir sont, que come nostre cher cousin, e nostre feau Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, sires d'Irlande & duc d'Aquitaine, nous requiest & demaundast qe nous, selonc la fourme de la pais, qui jadis fu fete entre nostre pere & le son de noble remembrance, c'est assavoir Loys jadis Roys de France, & Henri jadis Roys d'Engleterre, li rendissons e delivressons la terre d'Agenois (la quele nous estoit venue apres le deces nostre oncle Alfons, jadis conte de Poitiers, & de la contesse Johane sa femme) e que nous a l'esgart de prodes homs qui fissent nome de une part e de autre, li fessoms eschange convenable de totes iceles choses de trois cites, e de trois evesche c'estassavoir de Lymoges, de Caors, e de Peiregort, forsque les choses privilegiez, les queles choses nous ne poons metre hors de nostre main par lettres de nostre pere, ou de ces ancessours, come nostres peres ne peust pas avoir pourchasse selonc la forme de la dite pes, envers ceus qui ces choses tienent, que il les eust eues dedenz le terme establi en la pes.

II. E nous requiest encore li devantdit Roys d'Engleterre que nous fessoms enquerre en bone foi, e de plain par prodes homes esluz d'une part e d'autre, e si la terre, que li diz cuens de Poitiers tint en Coarsin de par sa femme, fu du Roy d'Engleterre donnee ou bailee, avec la terre d'Agenois, en tot, ou en partie, par mariage, ou par gagiere a sa seur que fu mere le conte Reymon de Thol' deserement mort; e, ce il estoit trouve que ensi feust, nous icele terre, la quele nous vint apres la deces du conte de la contesse de Poitiers devandiz, e la quele nous tenoms, en fie en demain, la donissons selonc la teneur de la pes devantdite.

III. En l'en proposat encores por nous que, avant totes choses, le dit Roy d'Engleterre estoit tenu a fere nous doner la seurte des chivalers, e des viles des terres, que nostres peres dona au sien en la dite pes; de la quele seurte la forme devoit este tiele; cestassavoir, que li homme, e les viles des dites terres jueroient que il ne dourent conseil, ne force, ne aide, par qui li Roys d'Engleterre, ne son heir venissent contre la dite pes; e que, si il avenoit que il, ou son heir venissent encontre, e ne fe voüssent amender puis que li Roys de France les en auroit fet requere, c'il, que la seurte auroient fete, dedenz les tres mois, que le Roy de France les en auroit fet requere, seroient tenuz de estre aidans au Roy de France, e a ces heirs, contre le Roy d'Engleterre, e encontre ses heirs, jesques a taunt que ce fust amende soufaisamment al esgart de la court le Roy de France: e devoit estre renouvelee ceste seurte de dis anz en diz anz, a la requeste de nostre pere, ou de son heir Roy de France: la quele seurte ne avoit pas este accompli ne renouvelee de la part de Roy d'Engleterre, tot en eust il este bien requis de par nous, e tot feust pieca passez li termes que ce deust estre fet.

IV. A la quele chose li Roys d'Engleterre responnoit, qe par lui n'estoit demore que ce n'eust este accompli; mes par les homes, e par les viles de iceles terres, qi le serement ne voloient fere par plusours reasons, e par ploursours dissenses, quil mettoient avant.

V. A la par fin, apres mult de traites, & mout de voies parrees sour totes les devantdites choses, fu entre nous e le devantdit Roy d'Engleterre nostre cousin fete pardurable pes & concord; par le quele nous li rendoms, selonc la forme de la dite pes, fete jadis entre nostre pere e le soen, la terre d'Agenois, la quele nous eschai de la contesse Jehanne devantdite, a lui, et ces heirs e tenir pardurablement de nous, e de nos heirs, Roys de France, par cel mesme homage lige, par le quel il tient de nous, come duc d'Aquitaine, e pers de France, toute la terre que il a de par son pere ou reume de France, e nos demorans quitte de la ferme, que nous paions avant por ce la terre.

VI. E par cesté pes quitons, a touz jourz, por nous, e por nos heirs, e por nos successors, les seremens de la seurte des chevalers, e des homes, e des viles des terres que nostre per dona au sien par la pes, fete jadis entre eaus, si come il est dit pardevant; ce est assavoir, touz iceus seremenz que nous poens demaunder par cele pes fete entre nos pers; e ce aucuns de ces seremenz sont por nous receus, nous les quitons por nous, e por nos heirs, e por noz successors, e en asolons ceus que les firent, se aucun en soit fet.

VII. E li devantdit Roi d'Engleterre, nostre cousins, nous a quite por soi, e por ses heirs, e por ses successors, pardurablement tous les eschanges que il nous demandoit, ou pooit demander por ceus des trois citez, e des trois eveschez devandiz, que sunt privilegie par lettres de nostre pere, ou de ces ancessours, que il ne puissent estre mis hors de la main le Roy de France; e demeurent a lui; e a ces heirs, iceus privilegiez des trois citez, e des trois eveschiez devanditz, que se sont tornes jesques aujourdui, ou ont obeï a lui, ou a son pere, soit de leur volente, soit a la requeste nostre pere, ou soit a la nostre.

VIII. E par ceste concordance sumes tenuz, e promettons que nous feroms enquerre, en la maniere desuisdite, se la terre, que li cuens de Poitiers tint en Coarsin de par sa femme, fu donee, ou bailee, en tot, ou en partie, du Roy d'Engleterre, par mariage ou par gagiere, a sa seur, que fu mere au conte de Tholuse, si come il est dit devant; e ce que trouve sera que en fu ensi baillie ou donee, nous li serons tenu a doner selonc la teneur de la dite pes, fete entre noz peres.

IX. E ceste pes, e cesté Acordance, si come ele est contenue en ces

Eadem confirmatio Latine reddita.

PHILIPPUS, Dei gratia, Rex Franciæ, natum facimus universis, presentibus & futuris, quod cum noster carissimus consobrinus, & fidelis noster Edwardus, Dei gratia, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, nos requisivit & rogavit, quod nos, secundum formam pacis, quæ olim facta fuerat inter patrem nostrum, & suum eximia memoriæ, videlicet, Ludovicum olim Regem Franciæ, & Henricum quondam Regem Angliæ, ei redderemus & liberarem terram de Agenensio (quæ pervenerat ad nos post decessum avunculi nostri Alfonsi, olim comitis Pictaviæ, & comitiſſæ Johanne uxoris suæ) & quod nos ad esgardum proborum hominum, qui fuissent nominati hinc & inde, ei faceremus escambium conveniens de omnibus illis rebus, de tribus civitatibus, & de tribus episcopatibus, videlicet, de Lemnio, Caturcino, & de Petragoricinio, exceptis rebus privilegiatis, quas nos non possumus ponere extra manum nostram, per literas patris vel antecessorum nostrorum, cum noster pater non potuit procurare, secundum formam dictæ pacis, apud illos, qui istas res tenuerunt, quod ille eas habuisset infra terminum constitutum in pace.

II. Et nos requisivit adhuc prædictus Rex Angliæ, quod nos faceremus inquiri, bonæ fide, & de plano, per probos homines electos hinc & inde, si terra, quam dictus comes Pictaviæ tenuit in Caturcino, ex parte uxoris suæ, fuit à dicto Rege Angliæ donata vel tradita, unà cum terrâ Agenensii, in toto, vel in parte, pro maritagio vel gagerid, sorori suæ, quæ fuit mater comitis Raymundi ultimò mortui; & si fuisset repertum quod ita fuisset, illam terram, quæ ad nos pervenit post decessum comitis & comitiſſæ Pictaviæ antedictorum, & quam nos tenebamus in feodo vel domaniis, ipsam donarem ei secundum tenorem pacis antedictæ.

III. Et propositum fuisset adhuc ex parte nostrâ, quod ante omnia, præfatus Rex Angliæ erat obligatus ad faciendum nobis dari securitatem militum & villarum de terris, quas pater noster donaverat ei in dictâ pace; de quâ securitate forma debet esse talis, videlicet, quod homines & villæ dictarum terrarum jurabunt, quod ipsi non dabunt consilium, nec fortitudinem, nec adiutorium, propter quod Rex Angliæ vel heredes sui veniant contra pacem; & si eveniret quod ipse vel heredes sui venirent contra, & nolent emendare postquam Rex Franciæ eos fecisset requiri, illi, qui securitatem fecissent, infra tres menses, quod Rex Franciæ eos fecisset requiri, essent obligati ad juvandam Regem Franciæ, & heredes suos, contra Regem Angliæ & heredes suos, usque ista res fuisset emendata sufficienter ad esgardum curiæ Regis Franciæ: & debet esse renovari ista securitas de decem annis in decem annos, ad requestam nostri patris, vel heredis sui Regis Franciæ; quæ securitas nunquam fuit facta aut renovata ex parte Regis Angliæ, quamvis sæpius fuit requisitus nostro nomine, & quamvis terminus, quo fieri oportuit, est nunc præteritus.

IV. Quibus omnibus Rex Angliæ respondit, quod per se non steterit, quod totum hoc non fuisset completum; sed per homines, & per villas illarum terrarum, qui sacramentum nolebant facere, per plures rationes & varias excusationes, quas ipsi prætendebant.

V. Etiam finaliter, post multos tractatus, & plures vias, proloquutas super omnibus rebus prædictis, fuit facta, inter nos, & antedictum Regem Angliæ, perpetua pax & concordia; per quam nos ipsi reddidimus, secundum formam pacis, factæ olim inter patrem nostrum & suum, terram Agenensii, quæ pervenit ad nos ratione comitiſſæ Johanne antedictæ, sibi & hereditibus suis, ad tenendum perpetuò à nobis & hereditibus nostris Regibus Franciæ, per illud item homagium ligium, per quod ipse tenet à nobis, sicut dux Aquitaniæ, & par Franciæ, totam terram, quam habet ex parte patris sui in regno Franciæ, & nos remaneamus immunes de firmâ, quam nos solvebamus antea pro illâ terrâ.

VI. Et pro istâ pace quitamus perpetuò pro nobis & hereditibus nostris, & nostris successoribus, illa sacramenta securitatis illorum militum, hominum, & villarum de terris, quas noster pater donavit suo per pacem factam olim inter se, sicut dictum est superius; videlicet, omnia illa sacramenta quæ nos possumus petere per pacem factam inter patres nostros; & si aliqua de illis sacramentis sint per nos recepta, nos illa quitamus pro nobis & hereditibus & successoribus nostris, & absolvimus illos, qui illa sacramenta fecerunt, si aliqua fuerunt facta.

VII. Et antedictus Rex Angliæ, noster consobrinus nos quitat, pro se, hereditibus & successoribus suis, perpetuò omnia scambia, quæ ille petit ab eo, vel petere poterat pro illis, de tribus civitatibus, & tribus episcopatibus antedictis, qui sunt privilegiati per literas nostri patris, vel antecessorum suorum, quos ipsi non possint poni extra manum Regis Franciæ; & remanent ei & hereditibus suis illi privilegiati, de tribus civitatibus, & episcopatibus antedictis, qui se retinuerunt usque ad hodiernum diem, & hoberiverint ei vel patri suo, sine de voluntate eorum, vel ad requestam nostri patris, vel ad requestam nostram.

VIII. Et pro istâ concordantiâ sumus obligati, & promittimus, quod nos faciemus inquiri, per modum superius dictum, si terra, quam comes Pictaviæ tenuit in Caturcino, ex parte uxoris suæ, fuerit donata, vel tradita, vel in toto, vel in parte, per Regem Angliæ, pro maritagio, vel pro gagerid, sorori suæ, quæ fuit mater comitis Raymundi de Tholose, sicut est antedictum; & illam, quæ reperta est, vel erit, quod ita fuisset donata vel tradita, nos erimus ei obligati ad dandum, secundum tenorem pacis prædictæ, factæ inter patres nostros.

IX. Et ista pax, & ista concordantia, sicut continetur in hiis litteris

presentes lettres, e touz les articles, que sont contenu en la dite pes, que fu jadis fete entre noz peres (fors qe ceus que sont changiez par ceste presente accordance) li devanditz Roy d'Engleterre, noz cosins, a promis a tenir, a garder, e accomplir fermement.

X. E totes ces choses il fist jurer en s'alme as saint Evangiles, en nostre presence, e en la sue, par Jehan de Vesce son chevalier; a quel, il dona pooir e commandement especial a ce jurer en son nom, e en s'alme: e quant a ces choses ainsi tenir e accomplir, il a obligé soi, e ces heirs, a nous, e nos heirs, e a noz successors.

XI. E nous, en confirmant e en provant le serement, que nous feismes jadis ou ceus, que la devandite pes fu fete entre nostre pere & le sien, de cele pes tenir e garder, promettrons par eelui mesme serement a tenir, e a garder, e accomplir fermement e establement totes les choses, que en ceste pes sont contenues, e touz les articles que sont contenuz en la pes que fu fete entre noz peres, exceptes ceus que par ceste presente pes sont changiez: e, a ces choses ainsi tenir, e garder, e accomplir, nous obligéons nous, e noz heirs au dit Roy d'Engleterre nostre cousin, e a ses heirs, e a ses successors.

XII. E, en tesmoignage de totes ces choses, nous avons done au dit Roy d'Engleterre, nostre cousin, ces presentes lettres, seeles de nostre seel: a fuit fet a Amiens le vintetnoisieme jour de Mai, en l'an nostre Seigneur mill' deuscentz septante & neuf.

presentibus, & omnes articuli, quæ continentur in dictâ pace, quæ fuit facta olim inter patres nostros (exceptis illis quæ sunt cambiari per istam presentem accordationem) prædictus Rex Angliæ, noster consobrinus promisit ad tenendum & custodiendum, & ad complendum firmiter.

X. Et omnia ista ipse fecit jurari, in animâ suâ, ad sancta Dei Evangelia, in nostri præsentid, & sud per Johannem de Vesce militem suum, cui ipse dedit potestatem & præceptum speciale ad hoc jurandum nomine suo, & in animâ suâ; & quantum ad hæc ita tenenda & complenda, ipse obligavit se & hæredes suos nobis, hæredibus nostris, & nostris successoribus.

XI. Et nos, confirmando & approbando sacramentum, quod nos fecimus olim illis, tempore quo dicta pax fuit facta inter nostrum patrem & suum, de tenendo pacem illam, & custodiendo, promittimus per illud dictum sacramentum ad tenendum, & custodiendum, & complendum firmiter & stabiliter omnia, quæ in pace istâ continentur, & omnes istos articulos, qui continentur in pace, quæ fuit facta inter patres nostros, exceptis illis qui, per hanc presentem pacem, sunt mutati: & ad ista tenenda, & complenda, & custodienda nos obligamus nos & hæredes nostros dicto Regi Angliæ, consobriño nostro, & hæredibus, & successoribus suis.

XII. Et, in testimonio præmissorum, nos dedimus dicto Regi Angliæ, consobriño nostro, has presentes litteras sigillatas sigillo nostro: & fuit actum apud Amientz, vicesimo tertio die mensis Maii, anno Domini millesimo ducesimo septuagesimo nono.

Littera Joh' Pecham archiep' Cantuar' quâ scribit Nicholao Papæ, Regem Henricum in pace Franciæ fuisse deceptum: & necdum à filio, Rege Edwardo, provisum errori remedium; scribit etiam non displicere Regi Angliæ se in archiepiscopum à Papâ promotum.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Registr. Pecham,
fol. 9.
in Bibl. Lambeth.

SANCTISSIMO patri ac domino, Nicholao, Dei gratiâ, sacro sanctæ Romanæ ecclesiæ summo Pontifici, frater J. permissione divini, Cantuariensis ecclesiæ servus inutilis, cum gratâ reverentiâ, pedum oscula beatorum.

Noverit sanctitas vestra quod, post varios viarum tractus, die sacro Penthecostes, ingressus civitatem Ambianensem, repperi duos Reges Franciæ & Angliæ, inibi congregatos causâ stabilendiæ concordiæ inter eos; quam dedit pax illa, quæ exsuperat omnem sensum, die Martis ipsius sacræ ebdomade (me etiam præsentem, non pari utriusque partis præjudicio) juramentis mutuis & cartis convenientibus stabiliri.

Cum enim in pace patrum dictorum Regum, dudum præteritâ, Henricus, olim Rex Angliæ, se Ludovico Regi Franciæ deceptus ad impossibile obligasset;

Pro hujus amotione impossibili, Rex Franciæ Philippus filius partem magnam & nobilem in partibus Aquitaniæ, hereditatis Regis Angliæ, recepit in formâ pacis, sibi & hæredibus suis perpetuò possidendam;

Pro quo impossibili non amoto usque ad hæc tempora, tam Rex Ludovicus pater, quam Philippus filius fructus terrarum, quæ modò reddi debent, & olim ex utriusque, patris scilicet, & filii juramentis, restitui bonâ fide debuérant, integrè perceperunt.

Hoc autem impossibile tale erat; juravit quidem Rex Angliæ Henricus, in pace primâ, quod omnes magnates, sibi subditos, vel veriùs subdendos in dictarum terrarum partibus, induceret ad jurandum fidelitatem Regi, sub hæc formâ;

Quod, si unquam contingeret Regem Angliæ Regi Franciæ rebellare, ipsi starent cum Regè Franciæ, immediato domino derelicto; sub penâ aliter facientium, in curiâ Regis Franciæ arbitrandâ; quod, quum est contra consuetudinem omnium Galliæ partium aliarum, nunquam ad hæc induci prædicti proceres voluerunt.

Hæc est igitur summa pacis quodd, quia Henricus pater deceptus fuerat, spoliatus est filius hæreditatis suæ nobili parte.

Et, cum satis hoc perpendat Rex clementissimus, in formam tamen pacis hujusmodi consensit liberè propter Deum; quam & perpetuò servare intendit, dum sibi fides inviolabiliter ex parte Franciæ conservetur.

Hæc autem omnia, pater sancte, scio certissimè, & fide didici oculatâ per hoc, quod Rex Angliæ me suscepit cum ingenti gaudio, venientem & mox suo concilio copulavit, factum vestrum circa modicitatem meam acceptans plurimum, & petitioni suæ de alio promovendo publicè pluries se protestans.

Temporalia etiam archiepiscopatus bona mihi restituit, in pacis factæ crastino mox petita;

In quo facto apparet ejus benignitas laudabilior, quia hoc, nescio quâ surreptione scribentis, in sanctitatis vestræ litteris, dicto Regi directis, juxta morem, omnibus servatum retroactis temporibus, minimè petebatur; cum tamen, juxta antiquam consuetudinem, temporalia ab eo Dublinensis ecclesiæ peterentur.

Quæ scribendi diversitas fecisset Cantuariensis ecclesiæ bona temporalia in manu Regia detineri, usque ad receptam elucidationem mandati vestri, nisi anticipationem fecisset favor gratiæ personalis, sicut mihi Rex ipse, coram toto suo consilio, affirmavit.

Qua propter supplico, sanctitatis vestræ genibus provolutus, quod regiam clementiam dignetur super hoc litteris apostolicæ clementiæ consolari.

Custodiat Altissimus excellentiam vestram ecclesiæ suæ sanctæ per tempora longiora.

Actum Ambianis, die Mercurii, infra octabas Penthecostes, anno Domini, &c. MCLXXIX.

Littera Regis Angliæ, per quam recognovit se teneri solvere Regi Francorum sex millia librarum Parisiæ, ex Rachetto comitatûs Pontivi.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Lib. B. f. 285. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hi- berniæ, & dux Aquitaniæ, universis, præsentibus litteris inspecturis, salutem.

Notum facimus quod nos egregio principi, carissimo domino & consanguineo nostro, Philippo, Dei gratiâ, Regi Franciæ illustri, ex Rachetto comitatûs Pontivi, qui nuper carissimæ consorti nostræ Reginæ Angliæ, ex maternâ successione devenit, debemus, & solvere tenemur Parisi in domo Templi, sex millia librarum Parisiens' huius terminis, scilicet;

In proximo festo Omnium Sanctorum, duo millia librarum;

In sequenti festo Candelosæ, duo millia librarum;

Et in subsequenti festo Ascensionis Domini, duo millia librarum Parisiens'. Pro quibus firmiter observandis nobiles viri Edmundus Leycestræ & Campaniæ comes, germanus noster, Johannes de Britannia, ducis Britanniæ primogenitus, & Johannes de Greyllaco se, ad nostram instantiam, eidem Regi fidejussoriè obligârunt.

Factis autem dictis solutionibus, presentes litteras, unâ cum literis dictorum fidejussorum, nobis vel mandato nostro, absque cavillatione aliquâ restituerunt.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' Ambian', vicesimo tertio die Maii, anno Domini MCLXXIX.

De compromisso in Regem Angliæ, per Gastonem comitem de Biern' & Eschinatum comitem Bygorræ, super dampnis & injuriis, hinc indè illatis.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 7.
in Turr. Long.

NOVERINT universi quod nos, Gaston, vicecomes Bearn, pro nobis, & hæredibus, ac successoribus, hominibus, gentibus, & valitoribus nostris, ex parte unâ;

Et nos Eschinatus, comes Bygorræ pro nobis, hæredibus, ac successoribus, hominibus, gentibus, & valitoribus nostris, ex alterâ;

Super terris & hæreditatibus Bigorræ & Cabanesii, ac

super omnibus querelis, controversiis, actionibus realibus & personalibus, quas vicissim, tam nostro, quam hæredum nostrorum nomine movemus, vel movere intendimus pro prædictis;

Necnon super omnibus gravaminibus, maleficiis, dampnis & injuriis nobis, dicto comiti, hominibus, gentibus & valitoribus nostris per prædictum Gastonem & suos.

A. D. 1279. | An. 7 Edw. I.

Et nobis, dicto Gastoni, hominibus, gentibus & valitoribus nostris, per dictum comitem & suos, à tempore pacis (quam nos Gasto dicimus factam esse, de terris & hæreditatibus supradictis) ut asserimus, factis & illatis usque in hodiernam diem;

Compromittimus in serenissimum principem, & dominum nostrum Edwardum, Dei gratiâ, Regem Angliæ illustrem, altè & bassè, tanquam in arbitratorem seu amicabilem compositorem; juramento ad sancta Dei Evangelia super hoc præstito, sub penâ corporali duorum milium marcarum argenti, solvendarum à parte, non parente in totum vel in parte arbitrio, dicto, laudo, voluntative ejusdem domini nostri Regis, scilicet, mille marcarum domino nostro Regi prædicto; & mille marcarum parti, prædictum arbitrium observanti, seu observare volenti.

Supponentes nos simpliciter & absolute dicto, laudo, voluntati, ordinationi seu arbitrio prædicti domini nostri Regis, sub prædictis juramento & penâ, ut ipse, visâ pace prædictâ (quam nos dictus Gasto dicimus esse de terris & hæreditatibus supradictis) auditis rationibus & allegationibus utriusque partis, sine juris solemnitate, & juris ordine, tractare, ordinare, dicere, recitare, inquirere & proferre per se, vel per alium, seu alios valeat, & omnimodè exequutionem mandare; promittentes, sub prædictis juramento & penâ, quod domini nostri Regis prædicti, super præmissis omnibus, dicto, laudo, arbitrio, ordinationi, compositioni seu voluntati totaliter parebimus in hæc parte.

Voluimus autem quod, penâ prædictâ commissâ, vel non commissâ, exactâ vel non exactâ, compromissum sive submissio hujusmodi, dictum, ordinatio, seu voluntas dicti domini Regis in suo robore perseveret.

Voluimus autem quod præsens compromissum vel submissio, usque ad instans festum Paschæ Domini habeat firmitatem.

Promittimus etiam nobis adinvicem, sub penâ & juramento prædictis,

quod nos, durante compromisso hujusmodi, guerram, dampna, gravamina vel injurias in personis, terris, hominibus, valitoribus & rebus ipsorum, adinvicem non faciemus, non inferemus, nec fieri, vel inferri procurabimus quoquomodo.

Et, si, durante compromisso hujusmodi, homines nostri Gastonis dampna, gravamina, vel injurias fecerint dicto comiti, vel hominibus suis, in personis, vel rebus, sine nostro mandato; vel homines nostri Eschinati dicto Gastoni, vel hominibus suis nos prædicta adinvicem nobis, sub penâ prædictâ, promittimus facere emendari;

Et, ad præsens compromissum, arbitrium, dictum, laudum, ordinationem & voluntatem dicti domini nostri Regis, in prædictis, omnibus & singulis constanter observandum, obligamus nobis adinvicem nos & hæredes ac successores nostros.

Et, si fortè contingat quòd dominus noster Rex prædictus, per se, vel per alium, ut supradictum est, de prædictis, & super prædictis, dictum seu ordinationem non proferat; rationes utriusque parti nostram remanent salvæ, & jus cujuslibet in statu, quo erant tempore compromissi præsentis.

In quorum testimonium nos, prædicti Gasto & Eschinatus, sigilla nostra præsentibus duximus apponenda.

Et, ad majorem omnium prædictorum firmitatem, sigillum prædicti domini nostri Regis procuravimus & fecimus apponi.

Et nos, prædictus Rex, ad preces & instantiam prædictorum Gastonis & Eschinati, sigillum nostrum præsentibus apposimus in testimonium veritatis.

Dat', &c. apud Albevillam, secundo die Junii, anno Domini MCELXXIX.

Littera ab Alianora matre Regis, de facto Provinciæ.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ALIANOR, par la grace Dieu, Reine d'Engleterre, au Roi d'Engleterre, nostre cher fiz, saluz & nostre beneyzon.

Sachez, bieu fiz, que nous avioms piecea en pense d'escrire au Rei d'Aleman, & requere le por nostre bosogne de Provence, la quele vos savez;

Mes nous l'avoms porlogne jusque a ore, por ce ke il estoit molt en bosogne, & estoit loinz en Alemagne:

Mes ore le voloms envoyer noz letres, & prier le de la bosogne; Par quoi nos vos prioms que vos nous grantez voz letres a li, & le volloz prier que il nous face droiture & grace en la bosogne de Provence. Saluz.

De terrâ Agenesii Gulielmo de Valentia, nomine Regis Angliæ, liberandâ.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, karissimo consanguineo & domino suo, Philippo, Dei gratiâ, Franciæ Regi, Edwardus, Rex Angliæ, salutem, & honoris & gratiæ prosperum incrementum.

Celsitudinî vestræ karissimum patrum, & fidelem nostrum, Gulielmum de Valentia militem, exhibitorem præsentium, destinamus;

Et ipsum, ad requirendum & recipiendum, nomine nostro, terram Agenesii, cum pertinentiis, à vobis, vel mandato vestro ponimus, loco nostri;

Vos affectuosè rogantes quatenus eidem patruo nostro dictam terram, cum pertinentiis suis, tradi, vel liberari faciatis.

Dat' apud Albevillam, quarto die Junii.

De juramentis præstandis, nomine Regis, ratione terræ Agen'.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX universis, præsentibus litteras inspecturis, salutem. Noveritis quod nos ponimus & constituimus, loco nostri senescallum nostrum Agenensem, exhibitorem præsentium, ad faciendum & præstandum vobis, & aliis, quorum interest, juramenta in animam nostram, & alia, ad quæ faciendâ & præstanda vobis, vel vestrum aliquibus

constiterit, nos teneri, ut dominum, & ratione domini terræ Agen' & pertinentiarum.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentès, nostro sigillo signatas.

Dat' apud Albevillam, quarto die Junii.

De consueto juramento, nomine Regis, episcopo Agenensi præstando.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, episcopo Agenensi, salutem & dilectionem sinceram.

Cum, sicut intelleximus, domini terræ Agen' qui pro tempore fuerunt, consueverint vobis & prædecessoribus vestris quoddam facere juramentum;

Et nos ad faciendum illud juramentum vobis, tanquam dominus Agenensis, & ratione domini terræ Agenensis teneamur:

Paternitatem vestram affectuosè rogamus, quatinus prædictum juramentum à . . . senescallo nostro Agenensi, quem ad hoc faciendum ponimus & constituimus loco nostri, in formâ consuetâ recipiatis.

Voluimus autem & concedimus quòd, per receptionem hujusmodi juramenti à . . . senescallo nostro, vobis & vestris successoribus, & ecclesiæ Agenensi nullum imposterum præjudicium generetur, nec factum istud ad consequentiam trahi possit.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentès, nostro sigillo sigillatas.

Dat' apud Albevillam, quarto die Junii.

Ista littera duplicatur, tamen istis verbis, in unâ ipsarum litterarum, in animam nostram, additis.

Pro Johanne comite Britannicæ, ad Terram Sanctam iter arrepturo.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Pat. 7 Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Sciatis quòd, de gratiâ nostrâ speciali, concessimus dilecto fratri, & fideli nostro, Johanni de Britannia, comiti Richemundie, qui de licentiâ nostrâ prefecturus est ad curiam Romanam, & exinde proponit ad Terram Sanctam arripere iter suum;

Quod, si contingat nos, infra quinquennium à tempore confectionis præsentium, alicubi exercitum nostrum summonere, idem Johannes, occasione comitatûs prædicti, aut aliarum ter-

rarum vel tenementorum, quæ de nobis tenet in capite, non habeat necesse exercitui illi personaliter interesse;

Dum tamen per suos servitium, inde debitum, nobis fiat, prout nobis, & antecessoribus nostris, Regibus Angliæ, in hujusmodi exercitiis, fieri debet & consuevit.

In cujus, &c. per dictum quinquennium duraturus.

Dat' per manum magistri Th' Bek' apud West', quarto die Junii.

A. D. 1279. | An. 7 Edw. I.

*De modo-juramentum præstandi majori & scabinis Abbatisvillæ, per comites Pontivi.*A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, comes Pontivi & Monstralii, & Alianora, eadẽm gratiâ, Regina, domina, & comitissa locorum prædictorum, ejus uxor, universis, præsentibus & futuris.

Notum facimus quod, per mortem nobilis dominæ Johanniæ, quondam Reginæ Castellæ & Legionis, Pontivi, Monstrolii & Albemariæ comitissæ, terra & comitatus Pontivi ad nos devenit;

Et ad villam Abbatisvillæ, pro homagiis nostris, & juramentis, ac fidelitatibus, à majore, & scabinis, & totâ communitate villæ prædictæ capiendis; in adventu nostro devenimus;

Ipsi major, & scabini, ac tota prædicta communitas, ob nostræ regniæ majestatis reverentiam, juramenta nostra, per procuratores, in animas nostras; nobis præsentibus personaliter, & consentientibus, receperunt;

licet in personis nostris juramenta prædicta, ut dicebant, facere teneremur.

Nos verò, eis, & litteris suis, & instrumentis, quæ à prædecessoribus nostris, comitibus Pontivi, habuerunt, ac etiam privilegiis suis, usibus & consuetudinibus, propter hoc, aliquid præjudicium generari nolentes;

Volimus, & eis concedimus, pro nobis & successoribus nostris, comitibus Pontivi, quod successores nostri, comites Pontivi qui fuerint, ratione comitatus Pontivi, non tamen Reges Angliæ inuncti, juramenta dictis majori, & scabinis, & toti communitati prædictæ, in adventu suo, faciant, prout nostri prædecessores, Pontivi comites, facere consueverunt, juramentis nostris, per procuratores factis hæc vice eisdem, non obstantibus;

Et ut præmissa firma & inconcussa imposterum remaneant, præsens scriptum sigillorum nostrorum munimine præcepimus roborari.

Dat' apud Abbatisvillam sexto die Junii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono.

*Forma sacramenti, quod Rex fieri fecit in animam suam hominibus de Albevilla.*A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM, quod hæc est forma sacramenti, quod dominus Rex fieri fecit, in animam suam, per dominum Thomam de Sandivico, senescallum Pontivi, & quod domina Regina similiter fecit, in animam suam, per dominum Johannem Ferre, militem suum, successivè, videlicet;

“ Ke nous garderuns les cors, & les biens de nos gens de Albeville cum de noz homes, & leur chartres, & leur privileges, ke eus unt de nos ancestres cuntes de Puntif, & leur franchises & leur usages, ke il purront par leur privileges acquerer, solum les usages de France.”

Et sciendum quod, licet burgenses prædicti à tempore, quo non poterit haberi memoria, usi fuerint aliquibus libertatibus vel consuetudinibus; per usum tamen illum non adquirunt eis jus aliquod, secundum consuetudinem

Franciæ, nec currit domino præscriptio, nisi illæ libertates vel consuetudines contineantur in eorum privilegiis, vel nasci poterunt ex tempore eorumdem, sicut per dominum episcopum Ambian' & per dominum Johannem de Nigello comitem Pontivi, qui sunt de consilio Regis Franciæ testantur.

Forma sacramenti facti per eos ipsi Regi.

Forma autem juramenti quod major & scabini & communitas Albeville fecerunt corporaliter dominæ Reginæ, tanquam hæreditariæ primæ, & postea domino Regi, ejus marito, hæc est.

“ Ke nous bone fei & leaute vos porteruïs & a vos genz, contre totes gens, ke purront viure & morrir, & obeissans serrum a vos luz-tenanz.”

*Pro majore & scabinis villæ de-Rue, de juramento sicut superius præstito.*A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DEU, Roi d'Engleterre, & Alianore sa cumpayne a touz ceus, ke ceste lettre verrunt & orunt, saluz.

Cum par la duchese nostre chere mere, & noble dame Johane, par la grace de DIEU, aukun tens Roine de Castele & de Lyon, countesse de Puntif, de Mustroil, & de Auberhar' le honurs & la cunte de Puntif nos feust heritablement escheue;

Par quei li meires, & les eskevins de la comune de Rug, ke est nostre ville, nos demandassent serement, de leur chartres & de leur usages tenir, donees par les seigneurs de Puntif nos ancesurs, si com il disoyent;

Et li avantdit meires, & eskevins, & la comune, pur la reverence de nostre real majeste, tel serement aient pris de nostre leal procureur;

Et par ki eus nos ount fet serement & feaute, d'estre a nos obeissant, & de vie & de membre, & de terrien honor, cum a leur dreit seigneur, en totes choses, & à noz lius tenanz;

Et pur ce ke nos ne volum mie ke le serement, ke fet leur est par nostre procurer, leur peusse turner a prejudice, voluns & grantuns ke, par ce serement, ne seyent desturbes, ne de leur dreit aloynes, qui nos heirs cuntes de Puntif, qui ne seyent Reys enoyne, ne facent le serement

solum les usages de la vile de Rue, en la manere ke nostre ancessour l'ount fait.

Et en tesmoingage de ceste chose leur avoms fet fere ces lettres présentes.

Donees à Logard', en lan de grace MCCLXXIX.

Consimiles litteras habet communitas de Crotaie.

Consimiles litteras habet villa seu communitas de Mareskenetere.

Consimiles litteras habet communitas villæ de Cressi.

Consimiles litteras habet communitas villæ de Waulan.

Consimiles litteras habet abbas de Sancto Jocio, conjunctus cum communitate ejusdem villæ.

Consimiles litteras habet communitas villæ de Areines.

Consimiles litteras habet communitas villæ de Musteroyll.

*De omnibus, quæ in civitatibus Lemov' Caturcen' & Petragor' Regi Angliæ tradi debent, Willielmo de Valentia, nomine Regis, liberandis.*A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, karissimo consanguineo, domino suo Philippo, DEI gratiâ, Franciæ Regi, Rex Angliæ, salutem.

Celsitudini vestræ karissimum patrum, & fidelem nostrum, Gulielmum de Valentia militem, exhibitorum presentium, destinamus ad requirendum & recipiendum à vobis, vel mandato vestro, universa & singula, quæ per vos sunt nobis tradenda, & liberanda in civitatibus & diocesisibus Lemovicen' Caturcen' & Petragor', ac etiam Xancton ultra fluvium Charenton. Neqnon ad petendum & requirendum deliberari surprisa, sasita, vel aliàs

amparata per vos, genitorem vestrum, gentes vestros, eorumve auctoritate, quæ genitor noster, vel nos, seu gentes nostræ post pacem, dudum factam inter ipsos genitores nostros, tenuimus in terris prædictis, & quæ in ipsis terris ac nos pertinent, seu pertinere possunt, vel debent quoquo modo;

Vos affectuosè rogantes, quatinus prædicto patrio nostro faciatis deliberari præmissa.

Dat' apud Logard, sub sigillo nostro, quo utimur in partibus transmarinis, octavo die Junii, anno regni nostri septimo.

*De Rege in se assumente persolvere medietatem debitorum Johannis, quondam comitis Pontivi.*A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.Vascon. Pat.
7 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Universitati vestræ notum facimus per presentes, quod, cum nobilis vir Johannes de Faleni, Pontivi, Musterolli, & Aubermarliæ quondam comes, & claræ memoriæ Johanna, Regina Castellæ & Legionis illustris, ac dictorum Pontivi & Aubermarliæ comitatum comitissa, constante matrimonio inter eos, in pluribus locis à diversis creditoribus

diversa debita contraxerint; In nos assumimus portionem eorumdem debitorum persolvere, quæ dictum Johannem de Faleni contingit à tempore, quo idem Johannes matri-

monium cum prædictâ Regina contraxit, usque ad obitum Reginæ ejusdem, ac vice & nomine ipsius Johannis de eadem portione creditoribus quibuscumque satisfacere, quibus eundem Johannem teneri constititerit nobis, & de hujusmodi debitis, sic contractis, & non solutis, fieri poterit plenaria certitudo, durante matrimonio supradicto.

Et volumus etiam solvere omnes sumptus, circa exequias præfatæ Regine factos, quatenus de hiis nobis fieri valeat firma fides.

In cujus, &c.

Dat' apud Valoilles decimo tertio die Junii.

A. D. 1279. | An. 7. Edw. I.

De applic' Regis, apud Dovor'.

A. D. 1279.—An. 7. Edw. I.
Claus. 7. Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod die Luna proxima ante festum nativitat' sancti Johannis Baptiste, anno, &c. septimo, applicuit Rex apud Dovor' quo die magister Thomas Bek & Johannes de Kirk' quibus Rex liberaverat sigillum suum in absentiâ suâ custodiendum, liberaverunt idem sigillum venerabili patri domino Bathon' & Wellen' episcopo, cancellario domini Regis.

Pro archiepiscopo Cantuar' de cuneis.

A. D. 1279.—An. 7. Edw. I.
Claus. 7. Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX custodibus cambii sui Cantuar', salutem. Quia de graciâ nostrâ speciali concessimus venerabili patri J. Cantuar' archiepiscopo, quod ad presens vobis liberet denarios suos proprios, & percipiat emolumentum denariorum suorum propriorum per visum unius de suis, quem ad hoc deputaverit, quantum ad emolumentum trium cuneorum quos clamat ad se pertinere, ratione archiepiscopatus sui predicti, sicut temporibus predecessorum suorum, & temporibus aliorum cambiorum fieri consuevit, donec aliud inde preceperimus, salvo jure nostro: vobis mandamus quod eundem archiepiscopum id. facere permittatis in formâ supradictâ. T. R. apud Cantuar', xxi. die Junii.

De hominibus sinistra dicentibus de Rege, capiendis.

A. D. 1279.
An. 7. Edw. I.
Claus. 7. Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia datum est nobis intelligi quod quidam de ballivâ tuâ, iniquitatis ministri & proprie honestatis immemores, predicant hiis diebus nos inhibuisse ne quis blada sua nieteret, vel prata sua falcaret, & alia sinistra & indecencia quamplurima suggerunt de personâ nostrâ, que à nobis cogitata non fuerant, nec à conscienciâ seu ore nostro emanaverant, de quo non immeritò movemur: nos homines talia dicentes & sic obloquentes, cujuscumque fuerint condicionis, modo debito castigari volentes, tibi precipimus firmiter injungentes, quod per totam ballivam tuam, unâ cum quodam fideli milite ejusdem ballive tue, cautè, circumspetè, & diligenter explorari & inquiri facias qui talia de nobis retulerunt, vel referunt,

& omnes tales sine dilacione capias & salvò custodias, quousque tibi invenerint suos inde narratores.

Et eos, quos eâ occasione ceperis, cum inde narratores suos invenerint deliberandos & narratores illos in prisonâ nostrâ custodias, quousque à nobis super deliberacione suâ mandatum habueris speciale.

Ita te habens in hoc mandato nostro exequendo, ne te ob tui negligenciâ, vel ballivorum tuorum, graviter puniri faciamus.

T. R. apud Westmonasterium, viii. die Julii.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.
T. ut supra.

De vistâ inter Reges Hispaniæ & Franciæ, & negotiis ibidem tractandis.

A. D. 1279.
An. 7. Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino suo, præ aliis viventibus, karissimo, suis totus in omnibus, salutem & semper se ipsum.
Noverit vestra excellentia quod nuncii, qui venerunt Paris' venerunt duabus de causis:
Prima, ad tractandum de vistâ inter duos Reges:
Secunda, ad petendum partem in regno Navarrae ex parte domini sui, si non fieret vista inter duos Reges.
Et quia vista inter ipsos duos Reges est eis concessa, ideo ad alia minimè processerunt.
Est enim vista imprisa inter ipsos duos Reges, in mediâ Quadragesimâ, vel circa, apud Belli Quadrum, vel circa.
Item, super viâ Hispaniæ barones Franciæ, ad mensem, post festum Omnium Sanctorum, se congregare debebant; & propter vistam dictorum Regum, donec dicta vista facta fuerit, est illud dilatatum, sicut intelleximus;

& specialiter donec audierint quid vestri nuncii, quos in Hispaniam mittitis, expedierint de treugâ, vel de pace.

Insuper, sciatis quod dominus Rex Castellæ, sicut intelleximus, se traxit versus partes Sibiæ, & dimisit in castella dominum Sancium filium suum, dominum & potentem de omnibus terris suis.

Plura ad præsens vobis non possumus nunciare; set vos toto corde rogamus, ut semper, & frequenter nobis mandetis quicquid placuerit, sicut vestris.

Dat' Paris' die Jovis post Octab' apostolorum Petri & Pauli, sigillo nostro parvo istam litteram fecimus sigillari.

Alii verò nuncii, qui ibant inter dictos duos Reges, non ibant, sicut intelleximus, aliâ ratione, nisi ad habendum nepotes suos, filios dominæ Blaque.

Dors.—Excellentissimo domino nostro.

Super matrimonio Sanctii, Alfonsi Regis Castellæ filii, & filie Gastonis de Biern.

A. D. 1279.
An. 7. Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

REX W. de Valence, salutem. A memoriâ vestrâ non credimus, excidisse, qualiter, nuper apud Cressy, in recessu vestro à nobis, vobis injunximus oretenus quod, erga dominum Regem Hispaniæ illustrem, de matrimonio inter dominum Sench' dicti Regis filium, & filiam domini Gastonis de Biern, vos intrmittere curaretis.
Verum, quia postmodum intelleximus quod aliqui, de consanguinitate ejusdem Gastonis, aliqua fecerunt, pro quibus de amicitia,

aut benevolentia Regis, & domini Sench' predictorum, ad præsens non existunt, & quorum occasione matrimonium illud ipsis nequaquam complacere;

Nolumus quòd Regem predictum, super matrimonio, verbis aliquibus, ultra bonam voluntatem suam, sollicitare, aut ipsum ad illud inducere curetis istâ vice.

Dat' apud Sliptos', v. die Sept'.

Ad Magnam, Norwegiæ Regem, de reliquiis, ab ipso petitis, sibi transmissis.

A. D. 1279.
An. 7. Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & amico suo karissimo, domino M. DEI gratiâ, Regi Norwegiæ illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, salutem & sinceræ dilectionis semper affectum.
Ad majorem mentis vestræ exultationem vobis innotescimus per presentes, quod nos, karissima consors nostra Alianora, Regina Angliæ, liberique nostri, vigemus sanitate (benedictus Altissimus) corporali; quod de vobis & vestris scire intimè affectamus.

Cæterum, ad rogatum vestrum, quasdam reliquias in cedulâ, præsentibus interclusâ, contentas, vobis, per præsentium portitorem, specialiter duximus transmittendas; que quidem reliquie sub privato sigillo nostro sunt incluse.

Parati enim sumus in hiis & aliis, ea facere que vobis noverimus complacere.

Dat' apud Westm', xxiii. die Septembris, anno regni nostri septimo.

Littera à principissâ Walliæ super testamento matris suæ.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTI suo domino, ac consanguineo, si placet, confidentissimo, domino Ed. Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Yberniæ, ac duci Aquitanie, sua devotissima Al' principissa Walliæ, domina Snaudon' salutem, cum affectibus intimæ dilectionis.

Quia non placet vestræ excellentiæ, ut magister Nichol' de Whatham prosequatur testamentum, bonæ memoriæ, Alienoræ amitæ vestræ, & matris nostræ, in regno vestro;

Idè rogamus dominationem vestram humiliter & attentè, quatinus vos ipsi, si placet, faciatis levare, seu colligere, res suas testatas in scaccario vestro:

Quibus levatis & collectis, si placet, præmuniat nos de die & loco, quibus possimus partem nobis legatam recipere, ne ultima voluntas præfatæ vestræ amitæ careat fine debito.

Dat' apud Aberden, vi. idus Octobris, anno domino MCCLXXIX.

Littera, per quam Edmundus comes Lancastriæ, reddidit Regi comitatus & castra de Kermerdyn & Cardigan, in escambium, pro maneriis de Wirkes, Wroth, & Esseburne.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Lib. A. f. 190. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, præsens scriptum visuris vel audituris, Edmundus comes Lancastriæ, salutem in Domino.

Sciatis nos reddidisse, & pro nobis & hæredibus nostris imperpetuum quietum clamasse, egregio principi, domino & fratri nostro karissimo, domino Edwardo, Regi Angliæ illustri, comitatus & castra de Kermerdyn & Cardigan, & omnes terras & tenementa, cum pertinentiis, quæ habuimus in prædictis comitatibus, sine ullo retinemento;

Habenda & tenenda eidem domino Regi, & hæredibus, vel assignatis suis, cum feodis militum, advocacionibus ecclesiarum, & cum omnibus libertatibus, & liberis consuetudinibus, & rebus aliis, ad comitatus, castra, & terras, & tenementa prædicta qualitercumque spectantibus, imperpetuum;

Pro maneriis de Wirkes, Worth' & Esseburne, & wappeltach' de Wirkes Worth' cum pertinentiis, quæ præfatus dominus Rex nobis per cartam suam dedit & concessit in escambium pro comitatibus, & castris, & terris, & tenementis prædictis;

Ita quod nec nos, nec hæredes nostri, nec aliquis per nos, vel pro nobis,

in prædictis comitatibus, & castris, aut terris, & tenementis, vel rebus aliis, ad ea pertinentibus, aut quæ nobis vel hæredibus nostris ratione eorumdem, accidere potuerunt, vel poterunt, quicquam juris vel clamii exigere vel habere possumus in futurum.

In cuius rei testimonium præsentis scripto sigillum nostro apposimus:

Hiis testibus venerabilibus patribus,

Roberto Bathonensi & Wellensi episcopo.

Et Godefrido Wygorn' episcopo.

Domino, Johanne de Vescy.

Ottone de Grandisono.

Rogero de Clifford.

Antonio Bek.

Hugone filio Otton.

Waltero de Helyun.

Johanne de Lovetot.

Roberto filio Johannis, & aliis.

Dat' London' decimo die Novembr' anno regni domini Regis supradicti septimo.

Pro Constantia, quondam uxore Henrici de Alemania.

A. D. 1279.
An. 7 Edw. I.
Vascon. Pat.
6 & 7 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX, magistro Adæ de Norff' constabulario suo Burdegaliæ, salutem.

Cum concesserimus dilectæ consanguinæ nostræ Constantiæ, quæ fuit uxor Henrici de Alemania, in dotalicium ipsius Constantiæ, trescentas libras sterlingorum, singulis annis, ad certos terminos, percipiendas de costumâ nostrâ Burdegaliensium, ad totam vitam suam:

Vobis mandamus, sicut alias mandaverimus, quod ei id, quod sibi à

retrò est de dictis trescentis libris annuis, post recessum venerabilis patris R. Bathonensis & Wellensis episcopi, cancellarii nostri, & dilecti & fidelis nostri Otonis de Grandisono à partibus Vasconiæ, eidem Constantiæ sine dilatione habere faciatis; & sic, de anno in annum, prædictas trescentas libras, ad dictos terminos, in officio constabulariæ prædictæ; & nos eas in compoto vestro faciemus allocari.

In cuius, &c.

Teste Rege apud Westm', xii. die Novembris.

Litteræ Alphonsi Regis Castellæ de treugâ cum Rege Franciæ faciendâ.

A. D. 1279.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

NOVERINT universi, presentem litteram inspecturi & eciam audituri, quod nos Alphonsus, Dei gratiâ, Rex Castellæ, &c. pro eo quod magnificus princeps Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. sororius noster carissimus, nos rogavit per sollempnes ambassatores suos, viros nobiles Guilielmum de Valencia & Johannem de Grailly, tunc temporis senescallum Vasconie, quod nos suis

precibus & amore, treugam cum Rege Franciæ haberemus à festo Nativitatis Domini proximè venientis, usque ad unum annum, ut interim dictus Rex Angliæ loqui & tractare possit de pace & concordia inter nos & dictum Regem Franciæ faciendâ:

Ita quod voluntates omnium nostrorum essent unanimes & concordēs ad Dei servicium, & honorem sancte matris ecclesie, ac utilitatem fidei Christiane.

Nos attendentes voluntatem bonam, & affectionem sinceram quam gerit idem Rex Angliæ in prædictis; considerantes quoque debitum & amorem

quem habet cum Rege Franciæ ac nobiscum, visum fuit nobis preces suas admittere in hæc parte; propter quod damus & concedimus per nos & regna nostra, & omnes subditos nostros, treugam prædicto Regi Franciæ ac regno Navarre, valituram à festo Nativitatis Domini proximè venientis, usque ad unum annum; promittentes bonâ fide & sine fraude tenere & observari facere inviolabiliter dictam treugam, sicut convenit quod treuga debeat observari.

Et si, durante treugâ, aliqua ex parte nostrâ illicitè fuerint attemptata, nos ea faciemus integraliter emendari.

Hanc autem treugam damus & concedimus, ut superius est expressum; dummodo dictus Rex Franciæ per se & per regnum Navarre, & omnes suos consimilem treugam nobis & regnis nostris duxerit concedendam.

In cuius rei testimonium, &c.

Acta Sibille, xxvi. die Novembris, anno Domini M.CC. septuagesimo nono.

De predicando Judeis.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Pat. 8 Edw. I.
m. 27.
in Turr. Lond.

REX vicecomitibus & omnibus ballivis & fidelibus suis ad quos, &c. salutem.

Cum dilecti nobis in Christo fratres de ordine predicatorum in Angliâ Judeis, quorum mentes vetustas erroris & perfidie obnubilat & obcecat, predicare proponant verbum Dei, quo facilius, interveniente gratiâ Spiritus Sancti, ad fidei catholice converti valeant unitatem; & ob hoc,

dilectus nobis in Christo, prior provincialis ejusdem ordinis nobis supplicaverit, ut vobis demus in mandatis quod omnes Judeos ubicumque locorum in ballivis vestris conversantes, efficaciter moneatis & inducatis, quod in locis ubi vobis de consilio fratrum ipsorum magis expedire videbitur, ad audiendum verbum Dei conveniant, & illud ab eisdem fratribus absque tumultu, contentione, vel blasphemâ, audiant diligenter & benignè.

Et si fortè Altissimus velamen duricie à cordibus eorum auferens, aliquibus vel alicui ipsorum Judeorum gratiam dederint convertendi, quod ceteri Judei eos super hoc non impediunt, nec per alios impediunt procurant.

Nos predictum propositum ipsorum fratrum attendentes plium & salubre, & precibus predicti prioris favorabiliter annuentes, in hæc parte, vobis mandamus quod omnes Judeos in ballivis vestris conversantes, ad premissa faciendâ efficaciter moneatis, & eos ad hoc modis quibus melius sciveritis, inducatis, prout unicuique vestrum inspiraverit Spiritus veritatis.

In cuius, &c. quamdiu Regi placuerit duratur'.

T. R. apud Winton', secundò die Januarii.

A. D. 1280. | An. 8 Edw. I.

Conventio cum baronibus Norwegiæ, circa captionem Guidonis de Monteforti.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Lib. A. fol. 444. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ANNO Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo, in octabis Epiphaniæ, inter fratrem Richardum abbatem de Lysa in Norwegia, & Thomam de Ippegrave domini Regis clientem ex parte unâ, & nobiles viros dominos Bernardum filium Brlingi, Audoenum filium Hugleya, domini Regis Norwegiæ barones ex alterâ, ita convenit, videlicet;

Quod præfati barones fideliter, diligenter, absque omni dolo & fraude, omnem diligentiam & curam, quam poterunt, adhibebunt circa captionem Guidonis de Monteforti, præfati domini Regis Angliæ inimici, qui de Norwegia, antequam comprehendi posset, latenter evasit, cum perspexisset sibi insidias per præfatum dominum abbatem intendi; ita tamen quod prædicti abbas & Thomas solvent prædictis baronibus ducentas marcas sterlingorum pro expensis, quas facient ad dictum Guidonem comprehendendum;

Ad quam quidem pecuniam, eisdem baronibus solvendam, dicti abbas & Thomas se obligaverunt, sive præfatus Guido captus fuerit, sive non. Et quod prædictus Thomas, pro dictis ducentis marcis, cum prædictis

baronibus obses remanebit, quousque eadem pecunia fuerit eisdem plenariè persoluta.

Et, si dictus Guido, Domino concedente, per dictorum baronum industriam & laborem comprehensus fuerit & tentus, ita quod manus ipsorum evadere non possit, omnem pecuniam, quam ipsi barones pro ipsius redemptione solvent, dicti abbas & Thomas prædictis baronibus restituere faciant, antequam idem Guido eisdem, ad opus dicti domini Regis Angliæ, liberetur.

Et, si dictum negotium per dictorum baronum industriam, debitum sortiatur effectum, abbas & Thomas prænotinatos, bonâ fide promiserunt quod omnem diligentiam, quam poterunt, absque ullâ fictione, penes dominum Regem Angliæ adhibebunt, & partes suas fideliter interponere curabunt, quod idem dominus Rex dictis baronibus, pro diligentia, labore & curâ, circa præmissa adhibitis, & pro servitio futuro, ab eis imposterum dicto domino Regi impendendo, talem gratiam rependeret, quod dicto domino Regi ad honorem, & eisdem baronibus cedere possit ad profectum.

In cujus rei testimonium præsentis scripto, in modo circographi confecto, sigilla prædictarum partium vice mutuâ sunt apposita.

Littera à senescallo Regis Norwegiæ de Guidone de Monteforti, in partibus Norwegiæ.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitanis, Augustinus, illustris Regis Norwegiæ senescallus, salutem, cum totius honoris & gloriæ incremento, ad ejus beneplacita & voluntatem.

Vestræ serenitatis inclita fama, quâ inter cæteros orbis principes laudabiliter præfulgetis, tam in gestorum magnificentiam, quam etiam vestrâ immensâ bonitate, quæ, sicut ex relatione plurimorum, & specialiter reverentii viri domini abbatis de Lysa, latoris præsentium, intellexi, se cunctis hominibus favorabilem exhibet, & ad omnia beneplacita liberalem, meritò me inducit, & incitat universos ut excellentiam vestram suis servitiis & omni reverentiâ multipliciter prosequantur, personam vestram, sicut decet, totis viribus honorando.

Quorundam igitur relatione, percipiens militem quandam (de quo sus-

ceptio habebatur quod inimicus vester existeret) Guido de Monteforti, hoc anno, me in Scotia existente, latenter ad partes Norwegiæ declinasse, doleo non modicum quod eundem, in reditu meo in Norwegiam, non inveni, ad opus vestrum, juxta meum desiderium, arestatum.

Unde, quod, referente michi dicto domino abbate, intellexi plenè affectionem, quam habetis circa dicti militis captionem, volo vestram magnificentiam non latere, me circa captionem ejusdem pro viribus laborasse, prout latoris præsentium vestræ nobilitati scienti lucidius explanare;

Unde domino abbati super hiis, quæ coram vobis ex parte meâ duxerit proponenda, fidem adhibere dignemini creditivam: scientes me promptum & paratum, ob vestram reverentiam, facere quicquid possum servitiis & honoris.

Valeat magnificentia vestra in Domino.

Dors.—Domino Regi Angliæ.

Bulla Nicholai III. Papæ Regi rogatoria, pro liberatione Almarici de Monteforti.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICHOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter fluctus assiduos humana conditio constituta, pleurumque naufraga ex eventuum varietate redditur, & oppressionum flagellis languescit; quare, indicta eulogio prophætico, subventio cernitur oppressorum.

Quæsumus ergo, fili carissime, ut regiæ considerationis consilium ad hoc prudenter dirigas, ut tuam dexteram, sceptro potestatis micantem, oppressis & afflictis, maxime inter squalores carceris angustis multipharis fatigatis, statuas subventionis efficacis ministrum; hujusmodi enim actionem pietas manum dominicam tibi aperiet in munerum largitate, & reddit longè latèque laudabile nomen tuum.

Dudum siquidem, prout intelleximus, dilectus filius Almaricus de Monteforti, capellanus noster, dum sororem suam per partes maritimas, tuo regno vicinas, confucebat ad virum, laqueum captionis incurrit:

Tu verò, eventu hujusmodi, non sine compassione, ut proponitur, intellecto, solitus caritati vacare officio, circa ejusdem sororis, consolationis destitutæ solatio, servandum pudorem in vigiliis officiosus consurgens, quod dicta soror ad virum traduceretur eundem, sicut asseritur, officiosus procurasti.

Cum autem prædictus capellanus, sicut accepimus, ex ordinatione, felicis recordationis, Johannis Papæ prædecessoris nostri, sub quorundam prælatorum custodia tui regni consistat, nos, qui circa liberationem ipsius Almarici, quantum secundum DEUM, regni ejusdem statû quiete non offensâ, possumus, vigilanter intendimus ne diutius, non sine prædictorum onere prælatorum, squaloribus hujusmodi fatigetur, considerantes attentius quòd tam pietatis affectio, ut præmittitur, circa eandem sororem servata, quam memoria sanguinis, quo Almarico connecteris supradicto, regalis clementiæ animum ad ipsum verisimiliter debeant inclinare, & aperire sibi fontem dulcedinis cordis tui;

Ac, credentes propterea pronam ad hoc liberalitatem regiam reperire, pro liberatione ipsâ dilectum filium Raymundum Augerii, decanum vicinæ capellanum nostrum, duximus destinandum, celsitudinem regiam attentè

rogantes quantum circa liberationem ipsius Almarici, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, in mansuetudine regiâ, sic præbeas opem & operam efficaces, & facias eum, postquam liberatus extiterit, extra regnum tuum sub favore regio usque ad loca, sibi tuta, conduci, quòd, propter hoc, ad gloriam tui nominis, multiplicentur preconiâ labii populorum.

Et, ut, pretextu captionis hujusmodi, simultatem aliquam suscitandi omnino subducatur occasio, & regno præfato, ejusque incolis alicujus timende turbationis materia præcidatur, ac super hoc hæsitantia corda quiescant, eidem Raymundo, per alias nostras litteras, certâ ministeria, ab ipso eodemque Almarico adimplenda, injunximus, per quæ posse ipsis occurri periculis creditur à nonnullis; videlicet,

Quod si dictus Almaricus infrascriptæ formæ simpliciter, liberè & absolute consenserit (de quo quidem consensu libero volumus ut idem capellanus cognoscat, & industriam & cautelam adhibeat diligenter, ne fortè imposterum à calumpniosis animis consensus hujusmodi prædicetur extortus à dicto Almarico) obligationem recipiat, corporali præstito juramento quod regnum ipsum, absque apostolicæ sedis expressâ licentiâ, nullo umquam tempore reintrabit; quodque idem A. regnum & terras, tibi subiectas, per se, vel per alios, hostiliter non invadet, nec etiam occupabit, aut invadi vel occupari ab alio procurabit.

Et, si secus fortè præsumeret, excommunicationis sententiâ, quam per eundem nuncium in eum ferri volumus, sit ligatus, & omnibus beneficiis ecclesiasticis & privilegio clericali privatus, ac per eundem Reymundum capellanum reddatur inhabilis ad illa, vel alia obtinenda;

Et quod, postquam ad loca tuta regni Franciæ pervenerit, obligationem similem renovet, illam sub juramento & pœnis similibus, imponendis seu infingendis sibi per eundem, perpetuò servaturus;

Quod, si postquam ad loca tuta pervenerit, obligationem non renovaverit supradictam, aut contra prædicta, vel aliquod prædictorum venerit, extunc eisdem excommunicationis, privationis & inhabilitatis pœnis Almaricum eundem volumus subjacere.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, xiii. kal' Martii, pontificatus nostri anno tertio.

Sub filo casabeo: sigillum deest.

Alia bulla ejusdem Papæ, de liberatione Almarici de Monteforti procurandâ.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Lib. A. fol. 74 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio magistro Reymundo, decano ecclesie Avicien' capellano nostro, salutem & apostolicam benedictionem.

Illâ te credimus virtute discretionis dotatum quod, quæ tibi à sede apostolica committuntur, fideliter gerere studeas & efficaciter promovere, maximè quæ honorem ejusdem sedis continent & incrementa ecclesiasticæ libertatis.

Dudum siquidem, sicut intelleximus, dilectus filius Almaricus de Monteforti, capellanus noster, dum sororem suam per partes maritimas, Angliæ regno vicinas, conducebat ad virum, laqueum captionis incurrit;

Verum carissimus in Christo filius noster Rex Angliæ illustris, eventu hujusmodi, non sine compassione, ut dicitur, intellecto, solitus caritatis vacare officio, circa ejusdem sororis, destitutæ consolationis solatio, servandum pudorem in vigiliis officiosas consurgens, quod dicta soror ad virum traduceretur eundem officiosius procuravit.

Cum autem dictus Almaricus, ex ordinatione; felicitis recordationis, Johannis Papæ prædecessoris nostri, dicatur sub quorundam ejusdem regni prælatorum custodia detineri; nos, qui circa liberationem ipsius Almarici, quantum secundum Deum, regni ejusdem statû quiete non offensâ, possimus, vigilanter intendimus ne diutius, nos sine prædictorum prælatorum onere, hujusmodi squaloribus fatigetur, extimantes quod tam pietatis affectio, ut præmittitur, circa eandem sororem servata, quam memoria sanguinis, quo eidem A. Rex connectitur memoratus, regalis clementiæ animus ad eundem A. veresimiliter debeant inclinare, ac credentes propterea pronam ad hoc liberalitatem regiam reperire.

Pro liberatione ipsâ te ad partes illas duximus destinandum, celsitudinem regiam per litteras nostras attentè rogantes, ut circa liberationem ipsius Almarici, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, sic in mansuetudine opem præbeat & operam efficaces, & faciat eum, postquam liberatus extiterit, extra regnum ipsum sub favore regio usque ad loca, sibi tuta, conduci; quod, propter hoc, ad gloriam sui nominis, multiplicentur præconia in labiis populorum.

Et, ut, prætextu captionis hujusmodi, similitatem aliquam suscitandi

omnino subducatur occasio, & regno præfato ejusque incolis alicujus timendæ turbationis materia præcidatur, ac super hoc hesitantia cordâ quiescant, volumus quod, si dictus Almaricus infrascriptæ formæ simpliciter liberè ac absolutè consenserit (de quo quidem consensu libero cognoscas, & industriam & cautelam adhibeas diligenter, ne fortè in posterum à calumpniosis animis prædicetur extortus, à dicto A. obligationem recipias, corporali præstito juramento) quod regnum ipsum absque apostolicæ sedis expressâ licentiâ, nullo unquam tempore reintret; quodque idem regnum & terras, ipsi Regi subjectas, per se vel alios hostiliter non invadet, nec etiam occupabit, aut invadi vel occupari ab alio procurabit.

Et, si secus fortè præsumeret, excommunicationis sententiâ, quam per te in eum ferri volumus, sit ligatus, & omnibus beneficiis ecclesiasticis & privilegio clericali privatus, ac per te ipsum reddatur inhabilis ad illa vel alia optinenda;

Et quod, postquam ad loca tuta regni Franciæ pervenerit, obligationem similem renovet, illam sub juramento & penis similibus, imponendis seu infligendis sibi auctoritate nostrâ per te, perpetuè servaturus;

Quod, si postquam ad loca tuta pervenerit, obligationem non renovaverit supradictam, aut contra prædicta vel aliquid prædictorum venerit, ex tunc eisdem excommunicationis, privationis & inhabilitatis penis Almaricum eundem volumus subjacere;

Quocirca discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus præfatum Regem quod nostris, sibi in hac parte directis, precibus liberaliter & efficaciter aquiescat, juxta traditam tibi à Domino prudentiam inducere, & ei ex parte nostrâ suadere studeas diligenter.

Si verò super hiis interpositio difficultatis emerit, tu causas difficultatis hujusmodi prudenter colligas, & collectis hujusmodi causis (non tamen per publicæ, vel solempnis inquisitionis ministerium, sed tuæ industriæ studio) in ipsius partibus studeas diligentius indagare an causæ hujusmodi deseriant veritati, illud nobis postmodum personaliter fideliter relaturus.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, xiii. kal' Martii, pontificatus nostri anno tertio.

De jocalibus feretro beati Ricardi Cicestrensis reaffigendis.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Pat. 8 Edw. I.
m. 23.
in Turr. Lond.

ED' DEI gratiâ, Rex Angl' dominus Hibern' & dux Aquitan' venerabili in Christo patri S. eadem gratiâ, Cicestrensi episcopo, & dilectus sibi in Christo decano & capitulo ejusdem loci, salutem.

Quia intelleximus quod vos quædam jocalia, quæ feretro sancti Ricardi Cicestrensis nuper affixa, & postmodum subtracta fuerunt, eidem feretro, nobis irrequisitis, facere non vultis reaffigi;

Nos, recuperationem jocalium illorum divinitus reputantes contigisse, vobis mandamus quod jocalia illa, ad honorem sancti prædicti, de nostrâ licentiâ, sicut magis expedire videritis, dicto feretro affigi faciatis iteratò.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Clarendon, xvii. die Februarii.

De anno feodo Ordeonio, Tusculano episcopo, per Regem cõcesso.

A. D. 1280.—An. 8 Edw. I.
Liberate 8 Edw. I. m. 7.
in Cedula.

REX thesaurario & camerariis suis, salutem. Liberate de thesauro nostro venerabili patri domino O. Tusculano episcopo, singulis annis, ad scaccarium nostrum Pasche, quadraginta marcas, quas ei concessimus annuatim, ad eundem terminum percipiendas, ad totam vitam suam.

Teste Rege apud Dounamen', iiii. die Martii. Et sunt patentes.

De homagio Jordani de Insula, pro diversis castris & baroniis.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Lib. B. f. 306. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentis litteras inspecturi, quod ego Jordanus, de Insula domicellus, vicecomes de Cornelhano, & dominus de Casaubonesio, die Jovis, proximâ post festum sancti Gregorii Papæ, anno regni illustris domini Edwardi, Regis Angliæ, domini Hiberniæ & ducis Aquitanie, octavo;

Feci homagium & sacramentum fidelitatis præfato domino nostro Regi pro rebus infra scriptis, quas ab eodem teneo in diocese Agen' cum deveriis inferius nominatis, videlicet;

Pro villâ de Dunis & ejus pertinentiis, quam, ut baro, teneo à prædicto domino Rege pro medietate; & pro quâ teneor eidem solvere quinquaginta solid' Mor' in mutatione domini;

Et pro eo, quod habeo in castro de Monte Somprolinii, pro quo teneor homagium tantum facere ut baro;

Et pro hiis quæ habeo in villâ podio, Muoli, & ejus paroch' in quâ idem Rex habet altam justitiam;

Recognovi etiam insuper, me debere facere sæpedito domino Regi unum

militem pro exercitu, unâ cum parciariis meis pro castro & baroniâ de Fumello, quamvis dictum castrum & baroniam sint de feudo domini episcopi Agen'; salvo tamen quod, si infra unum annum, completum à die confectionis præsentium, habitâ deliberatione, plura deveria me debere facere invenerim, & id dicto domino Regi vel senescallo suo Agen' qui pro tempore fuerit, significavero; idem dominus Rex vel senescallus suus prædictus, illa deveria sine præjudicio non recipiat; salvis etiam consuetudinibus aliorum baronum de Agenesio; salvoque insuper quod, cum dictum dominum Regem homag' aliorum baronum de Agenen' contingat recipere, ego dictus Jordanus promisi me facturum ea quæ cateri barones facient ostiariis, & aliis de familiâ domini Regis prædicti, pro homagio meo sic præstito & recepto.

In quorum omnium testimonium & notitiam pleniorem sigillum nostrum duxi præsentibus apponendum.

Dat' apud Dunameneys, decimo, sexto die Martii, anno regni dicti domini Regis octavo.

A. D. 1280: ¶ An. 8 Edw. I.

Bulla Nicholai III. Papæ de episcopo Karleolensi, pro favore regio.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Car.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ad fovendum in caritatis visceribus ecclesiarum prælatos, ac eos præcipuè qui episcopali dignitate præminent, eo te fiducialius nostris precibus invitamus, quo in bonorum operum executione celsitudinis regalis affectum extimamus

magis promptum ac facilem invèhire, maximè cum apud Deum, cujus prælati hujusmodi sunt ministri, retributionis æternæ præmium, & apud homines laudes præconium tibi exindè acquiratur.

Sanè Karleolen' ecclesia, olim per obitum bonæ memoriæ Roberti episcopi Karleolen' pastoris solatio destituta, dilecti filii prior & conventus ejusdem ecclesiæ, ordinis sancti Augustini, per viam compromissi procedentes in negotio electionis de prælato in ipsâ ecclesiâ faciendæ, quæ tunc temporis ingrebat, quondam magistrum Gulielmum decanum Eboracen' ecclesiæ, tunc viventem, ad ipsius Karleolen' ecclesiæ regimen elegerunt; qui, electioni hujusmodi renuens consentire, nunciavit expressè juri, si quod ex ipsâ electione competebat eidem.

Postmodum autem dicti prior & conventus ad tractandum de futuri substitutione pastoris, die ad hoc præfixâ insimul convenerunt, ac in hujusmodi negotio per eandem viam compromissi procedere, communi deliberare consensu.

Sicque prædicti conventus quinque ex eis, scilicet eidem priori Roberto de Everdon præcentori, Roberto de Brampton succentori, Simoni de Karliolo cellerario, & Hugoni de Bolton sacristæ ipsius ecclesiæ Karleolen' providendi eidem Karleolen' ecclesiæ de prælato eo modo potestatem unanimiter concesserunt, quod ipsi, vel major, & sanior pars eorum dictæ Karleolen' ecclesiæ de pastore ydoneo præviderent.

Idem autem quinque convenientes in unum, & post diligentem, quem super hoc habuere tractatum, ad venerabilem fratrem nostrum Radulphum Karleolen' episcopum, suæ considerationis oculos dirigentes, ipsum, tunc priorem monasterii Gisburniæ prædicti ordinis, Eboracen' diocesis, concorditer & communiter omnes simul, ex prædictâ potestate ipsis, ut prædictum est, traditâ, in Karleolen' episcopum elegerunt; dictique prior & conventus, postquam electioni hujusmodi ad eorum instantiam idem consensus episcopus, facientes electionem ipsam bonæ memoriæ Gualtero archiepiscopo Eboracen' loci metropolitan' per suos procuratores ydoneos præsentari, ab ipso archiepiscopo postulârunt, ut eandem electionem auctoritate metropolitana confirmâret, qui suæ deliberationis super hoc pendente judicio debitum naturæ persolvit.

Et licet dicti prior & conventus, post ejusdem archiepiscopi obitum, electionem ipsam petissent instanter, per procuratores suos ad hoc specialiter constitutos, à capitulo ejusdem Eboracen' ecclesiæ confirmari;

* Demum tamen idem prior & conventus attendentes, quod dicti capitulum in hujusmodi confirmationis negotio moras & difficultates indebitas ingerentes, negotium ipsum per prolixos terminos, & dilaciones morosas, in tempus longius protraherent, in non modicum dictæ Karleolen' ecclesiæ dispendium & gravamen, quodque iidem capitulum super hoc per præfatos procuratores pluries requisiti, se finaliter nolle procedere in prædicto ne-

gotio prætereundè nitentur, ex hujusmodi causis per procuratorem legitimum ad sedem apostolicam appellârunt.

Negotio itaque hujusmodi per appellationem, pro parte dictorum prioris & conventus, ad nos taliter interjectam, ad sedem devoluto prædictam, nos examinationem electionis ipsius, de ipso episcopo, ut prædicitur, celebratæ, venerabili fratri O. episcopo Tusculan' & dilectis filiis nostris Gulielmo tituli sancti Marchi presbitero, ac Jordana sancti Eustachii diacono cardinalibus, duximus committendum: per quos diligenter examinatione hujusmodi, & de his quæ per ipsam invenerunt, nobis factâ relatione fidei, quia in electione ipsâ per dictos compromissarios non invenimus canonicè fuisse processum, pro eo quod prædicti quinque omnes insimul eundem R. episcopum, ut prædicitur, elegerunt, nec communis pronuntiata per unum fuit electio subsecuta, quod tamen fieri debuit, cum à nostris fuerit predecessoribus Roman' Pontificibus observatum, & etiam definitum, ut sicut per unum, quando per viam scrutini ad electionem proceditur, est pronuntianda & faciendâ electio, secundum canonicam instituta, sic & per unum est quando per viam proceditur compromissi, eandem electionem de fratrum nostrorum consilio sententialiter cassavimus, justitiâ exigente illam, cassam & irritam nuntiando;

Cæterum ne dicta Karleolen' ecclesia per vacationem diutinam, detrimenta incurreret, quæ solent viduatis ecclesiis imminere, provisionem ipsius nobis reservantes hæc vice, ac decernentes irritum & inane, si secus contingeret attemptari;

Et demum, considerantes personam ipsius episcopi, de litterarum scientiâ per relationem predictorum episcopi, & cardinalium, de morum quoque maturitate, religionis observantiâ, prudentiâ spiritualium & temporalium providentiâ, per multorum fidedigna testimonia multipliciter commendatam, eundem R. episcopum, de ipsorum fratrum consilio, & apostolicæ plenitudine potestatis, eidem Karleolen' ecclesiæ præfecimus in episcopum & pastorem, eique fecimus per prædictum episcopum Tusculan' munus consecrationis impendi, firmâ spe fiduciæque tenentes, quod prædicta Karleolen' ecclesia, Deo auctore, per ipsius R. episcopi industriæ ac circumspectionis, fructuosum studium, preservabitur à noxiis & adversis, ac spiritualibus & temporalibus proficiet incrementis.

Cum itaque, fili carissime, sit virtutis opus, ecclesiæ & personas ecclesiasticas, præsertim pontificali præditas dignitate, benigno favore prosequi, ac eas verbis & operibus, pro Regis eterni gloriâ venerari;

Serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè quatinus eundem R. episcopum ac præfatam ecclesiam Karleolen' habens pro divitâ, & apostolicæ sedis, ac nostrâ reverentiâ præpensius commendatos, te ipsis reddas in regio favore munificum, & in cunctis opportunitatibus gratiosum; ita quod idem episcopus, tuæ celsitudinis fultus auxilio, in commissâ sibi curâ pastoralis officii possit, Deo propitio, prosperari, ac tibi exindè à Deo prepermissis vitæ premium, & à nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Dat' Rome, apud Sanctum Petrum, quinto id' Aprilis, pontificatus nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo, sub filo canabeo.

De annuo feodo Berardo de Neapoli, domini Papæ notario, solvendo.

A. D. 1280:—An. 8 Edw. I.
Liberate 8 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

REX thesaurario & camerariis suis, salutem. Liberate de thesauro nostro Barantino Walteri, Richardo Guidicionis, & sociis suis, mercatoribus de Luk, quaterviginti marcas, per manus suas liberandas dilecto clerico nostro magistro Berardo de Neapoli, domini Papæ notario; videlicet, quadraginta marcas de termino sancti Michaelis, anno regni nostri septimo, & quadraginta marcas de termino Paschæ, anno regni nostri octavo, de annuo feodo suo, quaterviginti marcarum quod de nobis percipit.

Teste Rege, apud Bristol', vicesimo quarto die Aprilis.

Magnus, Norwegiæ Rex, moriturus commendat Regi Edvardo filios suos, quorum primogenitum proximo mense statuit coronandum; ac etiam dono mittit nobilissimos quosdam girofalcones.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, ac fratri in Christo karissimo, domino E. DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, M. eâdem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem, & sinceræ dilectionis affectum, cum incremento gloriæ & honoris.

Expertâ sæpius vestræ celsitudinis amicitîâ, plurimis & honorabilibus insigniis frequenter demonstratâ, & præcipuè reverendissimis sacrosanctis reliquiis, omni thesauro incomparabilibus, nuperimè per clericum vestrum, hominem meritis honestæ vitæ commendabilem, honorificè transmissis, sufficienter percipimus, & instrumitur evidenter quantâ sinceritate mentis, & alacritate spiritus prospera de statu nostro, & nostrorum & regni, scire perceptis.

Licet igitur, meritis exigentibus, corporaliter à Domino flagellemur (quod inviti vobis referimus) cum purâ mente & affectu stabili ea cupimus adimplere, quæ vestris honoribus noverimus convenire.

Quod si præsens ægritudo tantùm invaluerit, ut, jubente Domino, ab hoc nequam seculo evocemur, confidimus specialiter ut proe nostrâ gratissimâ, domino Rege Erico successore regni, & domino duce Haquino, adhuc in tenerâ ætate constitutis, sano consilio & auxilio, in eorum ne-

cessitatibus, succurratis; super quo etiam vos duximus intimè deprecandum.

Cæterum ne hiis vexetur animus vester, quæ adhuc speramus, Domino permittente, in melius commutari, ad propellendam omnem perturbationem, & jocunditatem mentis ampliandam, serenitati vestræ, & cæteris nobilibus regni vestri presentibus significamus, nobis & totâ gente Noricanâ gaudium supereminens, videlicet, prædictum dominum E. primogenitum nostrum, ad DEI gloriam & regni provisionem, circa festum beati Johannis Baptistæ, in civitate Bergensi, coronandum.

Et, ut veraciter percipiatis ne velimus famosam strenuitatem vestram ex hæc nostrâ adversitate aliquatenus conturbari, transmittimus vobis, ad solatium & recreationem, per dilectos nostros, dominum Erlendum præpositum capellæ nostræ, Richardum servientem nostrum, duos nobiles girofalcones albos, formelos: & sex griseos; etiam formelos, beneplacitis vestris & honoribus omni tempore congaudentes.

Dat' in civitate Bergen' pridie nonas Maii, anno regni nostri septimo decimo.

Littera Erici Norwegiæ Regis, de morte patris; de ipso coronando; & de confœderationibus renovandis.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, & amico karissimo, domino E. DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, Ericus, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem, & continuis virtutum & honorum incrementis potenter sublimari.

Plurima generositatis vestræ amicabilia illustrissimo patri nostro & domino frequenter impensa, pacem & tranquillitatem inter progenitores vestros initam, & firmiter observatam, sollicitè pensantes, & intimè considerantes, recognoscimus nos serenitati vestræ ad gratiarum actiones & honores quoslibet multipliciter obligatos.

Verùm, quia nec ætas habundat, & gementia spiritûs, ac cordis anxietas, peccatis exigentibus, inopinatè emergentia, affluentiam eloquentiæ ad præsens non permittunt, imploramus fontem profluentis gratiæ, ut vobis retribuat prosperitatem vitæ presentis & futuræ.

Dolentes siquidem referimus & coacti eventum dolorosum, & nobis ac totâ gente Noricana eminenter lamentabilem, illustrissimum, videlicet, patrem nostrum & dominum, ac amicum vestrum specialissimum, tempore, quo nuncios totaliter ad præsentiam vestram paraverat, ab hoc nequam seculo migravisse; qui toto conatu, dum vitalis spiritus pectore palpitabat, præcepit magnificentiam vestram intimè ex parte suâ salutare.

Cæterum, quia vera dilectio parentum in filiis comprobatur, & tam ratione juvenilis ætatis, quam aliâ ad honus tanti regiminis recognoscimus nos multipliciter defecturos, nisi solatio amicorum reverendissimi patris nostri adjuvemur;

Duximus famosam strenuitatem vestram affectuosè exhortandam & intimè deprecandam, quatinus amicitiam & dilectionem, quam cum dicto genitore nostro habuistis, & firmiter longis temporibus tenuistis, ad nos filium ejus convertatis; confœderationes inter regna, à progenitoribus nostris initas, & diligenti studio fideliter conservatas, nobiscum, si placet, pro utilitate pauperum intermeantium renovantes.

Insuper, noverit regia celsitudo nos, secundum provisionem præclari patris nostri, divinâ gratiâ largiente, in festo sancti Johannis Baptistæ coronandos; & quia casus iste lacrimabilis ita inopinatè recessu nunciorum concurrebat, ut non possemus sufficienter nobis de proprio sigillo providere, duximus præsens scriptum sigillo domini nostri & patris includendum.

Scituri, absque dubio, quod vestro culmini regio proficua, ac ejusdem votis magnificis consona, volumus effectu fraterno, & sinceris desideriis promovere.

Dat' Berg', xvi. kal' Junii, anno regni nostri primo.

Pro Alfonso, Castellæ Rege, de navibus construendis contra Saracenos.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Rot. Vascon.
8 Edw. I.
m. 14.

REX majori & juratis Baion' salutem. Mandamus vobis quod, si serenissimus princeps, Alphonsus, DEI gratiâ, Castellæ, Rex illustris, sororius noster, fustam ad faciend' galeas & naves contra Saracenos, inimicos christianiæ fidei, in civitate & districtu vestro emere, vel infra districtum vestrum naves & galeas ad hoc facere construi voluerit, ipsum, vel nuncios suos, eandem emere, & ipsam

& dictas naves & galeas exindè extrahere & ducere, quo voluerit, pro sue libito voluntatis, liberè permittatis:

Quod, si carpentarios & factores navium & galearum hujusmodi de civitate & districtu prædictis habere voluerit, vos ipsos, cum super hoc per ipsum, vel mandatum suum requisiti fueritis, mittatis.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Westm', decimo octavo die Maii.

Littera Regis Castellæ, de treugis faciendis inter ipsum & Regem Franciæ.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Lib. B. fol. 45. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentem litteram inspecturi & etiam audituri, quod nos, Alphonsus, DEI gratiâ, Rex Castellæ, Toleti, Legionis, Galleciæ, Sibiliæ, Cordubiæ, Murciæ, Gihenii, atque Algarbii, pro eo quod magnificus princeps Edwardus, eadem gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, sororius nostros carissimus, per nuncios suos solempnes, viros nobiles, Gulielmum de Valentia, Johannem de Greyley, tunc temporis senescallum Vasconia, nos rogavit instanter quod suis precibus & amore treugam cum Rege Franciæ haberemus; usque ad nativitatem Domini ventur' anno Incarnationis ejusdem MCCLXXX.

Et quia postmodum, propter casus alios emergentes per alios nuncios suos solempnes, nobilem virum Talliferum de Monte Oserii militem suum, & dilectum nobis magistrum Gaufridum de Everle, nostrum fidelem notarium, plenius honestarum precum instanti nos rogare curavit, ut daremus sibi, per litteram nostram patentem, potestatem plenariam inheundi treugam pro nobis cum eodem Rege Franciæ, duraturam usque ad annum post festum Nativitatis Dominicæ proximè subsequentis, vel ad terminum prolixiorum, si id eidem Regi videretur expediens; ut interim possit loqui & tractare de pace atque concordia inter nos & Regem Franciæ supradictum; ita quod voluntates omnium nostrorum essent unanimes & concordēs ad DEI servitiū, & honorem sanctæ Matris ecclesiæ, & etiam ad utilitatem christianitatis totius;

Nos, attendentes bonam voluntatem & affectionem sinceram, quam gerit idem Rex Angliæ in prædictis, considerantes quoque debitum & amorem, quæ habet cum Rege Franciæ pariter & nobiscum, preces suas in hæc parte duximus admittendas;

Et ideo, tenore litteræ nostræ presentis, eidem Regi Angliæ damus, atque concedimus plenam & liberam potestatem inheundi, & dandi treugam pro nobis, & nostris, nostrisque regnis, Regi Franciæ, & suis, & regno Navarræ; & similiter recipiendi ab ipso Rege Franciæ pro se, ac suis, & regno Navarræ, nobis & nostris, nostrisque regnis, treugam consimilem,

duraturam & valituram usque ad unum annum, completum post festum Nativitatis Domini proximè venturum; & ulterius ad tantum temporis spatium, quantum idem Rex Angliæ intellexerit fore rationabile atque conveniens, si id evidens necessitas postulârit.

Ita tamen treuga sit eadem, & eodem modo posita, cum treugâ illâ, quæ dudum fuit procurata & facta per fratrem Johannem, magistrum ordinis fratrum prædicatorum, & per venerabilem patrem, fratrem Jeronimum Sanctæ Anastasiæ cardinalem, tunc temporis ordinis fratrum minorum generalem ministrum; qui, eo tempore, erant sedis apostolicæ nuncii, specialiter destinati ad tractandum de pace atque concordia inter nos & Regem Franciæ supradictum; cujus quidem treugæ tractatum & tenorem in scriptis, eidem Regi Angliæ, sigillo nostro pendente, transmittimus sigillatum;

Promittentes bonâ fide, & sine fraude & dolo, quod treugam, quam idem Rex Angliæ inter nos & Regem Franciæ fecerit, secundum formam expressam superius, tenebimus & observabimus, eamque teneri & observari firmiter faciemus, prout decet & convenit tenere treugam & etiam observare.

Et si, durante treugâ, aliquis vassalorum nostrorum, tanquam falsus, & nobis infidelis, istam treugam attemptârit infringere, vel venire contra eam illicitè, concedimus atque promittimus, quod ipsum in personâ & rebus graviter puniemus, & etiam dampna faciemus plenariè emendari.

Itam siquidem potestatem, præexpressam superius, damus atque concedimus Regi Angliæ supradicto, dummodo supradictus Rex Franciæ nobis, & nostris, nostrisque regnis, pro se, & suis, & regno Navarræ, prout supradictum est, treugam duxerit concedendam.

In cujus rei testimonium præsentem litteram fieri fecimus, nostrique sigilli pendentis munimine roborari.

Dat' Sibill' decimo kal' Junii, anno Gratia millesimo ducentesimo octuagesimo.

Ego Johannes Andrea, de mandato domini Regis, scripsi.

Littera ducissæ de Brunswick Regi Angliæ, super ducis Alberti morte & tutelâ puerorum.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino suo Regi Angliæ, DEI gratiâ, Adelheidis, relicta, piæ memoriæ, illustris ducis de Brunswick, cum sincerâ dilectione, obsequium voluntarium & paratum.

Dolorem cordis nostri, quem patimur, vobis, tanquam speciali consolatori nostro, exponere compellimur, quod potentiam nostro domino, immò marito

karissimo, orbatum sum pariter & privatè, ad vos, velud ad portum salutis confugimus consilium &

Hinc est quod vestram scire volumus clementiam, quod cum tutela puerorum nostrorum, sub variis potentum manibus verteretur, de eadem, quamvis simus insufficientes, nos intromissimus, sub spe vestri juraminis & consilii; & maximè ut nostros filios ad sumendum benè in vestrum obsequium flecteremus; timebamus enim, si altera

A. D. 1280. | An. 8 Edw. I.

persona tutelæ prædictæ se ingressisset, filios jam dictos ad serviendum aliis principibus induxisset.

Præterea, dominorum karissime, ad memoriam revocetis, qualiter de sponsata fuimus domino nostro, piæ memoriæ, & tradita: & quomodo id, quod nomine dotis sibi promissum fuerat, sit solutum.

Unde rogamus dilectionem vestram (de qua spem gerimus) quatinus filios nostros, in hiis necessitatibus eorum diversis, de quibus later presentium vos vivâ voce plenè poterit expedire, taliter respiciatis, ut ipsi exinde

voluntatem simul sentiant & profectum; per hoc enim tam nostrum, ac puerorum nostrorum obsequium, quam Domini auxilium, semper habebitis benivolum & paratum.

Cætera later; cujus verbis, tanquam nostris, petimus ut fidem omnimodam adhibeatis.

Dors.—Serenissimo domino Regi Angliæ.

Littera ab Henrico (qui dictus Mirabilis) duce Brunswich, de obsequio.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Torr. Lond.

SERENISSIMO domino, ac consanguineo suo karissimo, E. Regi Angliæ, Henr. Dei gratiâ, dux de Brunswich, cum debita dilectionis constantiâ, obsequium semper promptum cum fidei puritate.

Vestrae excellenti magnificentie notum esse volumus per presentes, quod nos & fratres nostri, unâ cum sorore nostra, divina dante & aspirante pietate ac gratiâ, sumus incolumes atque sani; quod ipsum vestrae liberalitati affectu plenissimo ac largifluo exoptantes.

Et, si qua servitia aut obsequia nos vestrae dominationi impendere volueritis aut vestris, ad hæc exsequenda nos in omnibus nobis possibilibus, sicut ex debito consanguinitatis sumus obnoxii, habebitis expositos, benivolos & paratos; nichil talium omnimodis obmittentes.

Datum Brunsw' in die beati Orban' martiris.

Dors.—Glorioso Regi Angliæ, domino ac consanguineo suo, karissimo, Edwardo.

Tractatus super formâ treugæ inter Franciæ & Castellæ Reges.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Lib. B. fol. 45 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HIC est tractatus, habitus inter consiliarios Regis Franciæ, & discretos ac religiosos viros, fratrem Johannem, magistrum ordinis prædicatorum, & fratrem Jeronimum, generalem ministrum fratrum minorum, super formam treugæ, inter Franciæ & Castellæ Reges ineundæ.

In primis tractatum est quod fiat treuga inter Reges ipsos, de se, & suis; item, inter regnum Castellæ, & regnum Navarræ, usque ad certum tempus; hoc expresso, quod illi Navarii qui sunt extra regnum Navarræ (scilicet, Garcias Almoraind' & sui complices, & si qui sint alii) non sint in istâ treugâ.

Attamen, propter bonum treugæ & pacis, quæ inde secutura speratur, tractatum est inter personas prædictas, quod castris & bonis, quæ prædicti Garcias & alii, de Navarra expulsi, tenent & tenebunt in Navarrâ, tempore treugæ inite & publicatæ, & personis, quæ in eis sunt & tenent ea, detur treuga tali modo;

Scilicet, quod, durante, treugâ, non licebit eis munire castra, quæ tenent hominibus, armis, seu quibuslibet aliis munitionibus, nec etiam victualibus, aliter quam inferius continetur:

Statim enim, treugâ inite & publicatâ in Navarra per priorem fratrem prædicatorum, & gardianum minorum Pampilan' vel Stellæ, vel per eorum vicarios, ipsis absentibus vel infirmis, respicietur numerus bellatorum, qui erunt in castris tempore treugæ publicatæ, & secundum numerum bellatorum, faciet gubernator Navarræ sibi inferri victualia ad expensas eorum moderatas, & pro pretio, quo communiter venduntur in patriâ, eis sufficientia per mensem:

Et eadem forma, quod ad inspectionem numeri bellatorum, & illationem victualium servabitur per totum tempus treugæ, in unoquoque mense, in principio mensis; initiabitur autem primus mensis statim postquam treuga publicatâ fuerit in Navarra:

Quod, si in ultimâ inspectione non supersit mensis integer, inferentur eis victualia, secundum quod dictum est, pro ratâ temporis solummodo quod de treugâ superasset.

Et secundum hanc provisionem de victualibus, evidens est quod tantum

remanebit eis de victualibus, in fine treugæ, quantum habuerunt tempore publicationis ipsius:

Permittetur etiam eis quod, si durante treugâ, contigerit diminui numerum bellatorum, qui ibi fuerit tempore publicationis treugæ repertus, quod in fine treugæ possint ipsum numerum aliis bellatoribus supplere:

Item non licebit eis in dictis castris ædificare de novo, vel vetera ædificia vel ruinas reficere, seu reparare; nec ipsa castra in fossis, sive fossatis, aut in aliis quibuslibet munitionibus seu defensionibus fortificare; nec circa ea toto tempore treugæ aliquid immutare;

Nec licebit eis, ipsâ treugâ durante, de dictis castris exire; nec de castro ad castrum, seu alias per Navarram, extra ipsa castra, in quibus habitant, discurrere sive ire;

Nec licebit eisdem castris, villis, vel locis quibuslibet, aut personis, quæ se tenent cum prædictis Rege Franciæ & Johanna, dampnum aliquod vel offensam inferre; & ipsis, ista servantibus, non inferentur eis, durante treuga, dampnum vel molestia in personis, castris, vel bonis, quæ tenent, per gubernatorem, seu gentes dictorum Regis Franciæ & Johannæ:

Si verò venerint, vel fecerint contra præmissa, vel aliquid de præmissis, extunc ipsi, & castra, & bona, quæ tenent & tenebunt, erunt extra treugam eo ipso; & quantum ad eos, & bona, ac castra prædicta, treuga erit nulla. Inter Reges tamen prædictos; suo tempore siquidem treugæ non licebit prædictis Garcias, & ejus complices, aliisque, de Navarra expulsis seu fugitivis, intrare regnum Navarræ; nec Navarris aut aliis quibuslibet, qui se tenent & tenebunt cum prædictis Rege Franciæ & Johanna, dampnum vel gravamen inferre, aut ipsos vel eorum aliquem quomodolibet offendere;

Et, si forsan essent in regno Navarræ clam vel palam, tempore publicatæ treugæ, tenebuntur exire infra octo dies; & si contra venerint, vel fecerint, statim eorum castra, & bona alia omnia, quæ habent, & tunc habebunt in Navarra, & homines ea detinentes, eo ipso erunt extra treugam; ipsâ treugâ, pro tempore de quo conventum fuerat, durante nichilominus inter Reges.

Alfonsus Rex Castellæ, ad preces Regis Angliæ, concessit treugam Regi Franciæ.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Torr. Lond.

NOVERINT universi, presentem litteram inspecturi, & etiam audituri, quod nos, Alfonsus, Dei gratiâ, Rex Castellæ, Toleti, Legionis, Galetie, Sibilie, Murcii, Gihennii, atque Algarbii, pro eo quod magnificus princeps, Edwardus, eadem gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, sororius noster carissimus, per nuncios suos solempnes, viros nobiles, Gulielmum de Valentia, & Johannem de Greilly, tunc temporis senescallum Vasconie, nos rogavit instanter quod, suis precibus & amore, treugam eum Rege Franciæ haberemus usque ad festum Nativitatis Domini, venturum anno Incarnationis ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo.

Et quoniam postmodum, propter casus alios emergentes, per alios nuncios suos solempnes, nobilem virum Talliferum de Monte Oserii militem suum, & dilectum nobis magistrum Gaufridum de Everley nostrum fidelem notarium, pluribus honestarum precum instantis nos rogare curavit, ut daremus treugam eidem Regi Franciæ, valituram usque ad festum Resurrectionis Dominicæ, venturam anno Incarnationis ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo secundo, vel ulterius usque ad festum Sancti Martini in hieme, anno ejusdem; & hoc, propter multas bonas rationes, quas nobis ipsi dixerunt, ut interius possit idem Rex Angliæ loqui, & tractare de pace atque concordia inter nos & Regem Franciæ prædictum: ita quod voluntates omnium nostrarum essent unanimes & concordæ, ad Dei servitium, & honorem sanctæ matris ecclesie, ac etiam ad utilitatem Christianitatis totius;

Vol. I.

Nos, attendentes bonam voluntatem & affectionem debitam, quam gerit idem Rex Angliæ in prædictis, considerantes quoque secerum & amorem, quæ habet cum Rege Franciæ pariter & nobiscum, preces suas in hæc parte duximus admittendas;

Et ideò tenore literæ nostræ presentis damus atque concedimus, pro nobis, nostris, nostrisque regnis Regi Franciæ, ac regno Navarræ, treugam, duraturam & valituram à festo Nativitatis sancti Johannis Baptistæ, proximo subsequentis, usque ad festum sancti Martini in hieme, anno Incarnationis Dominicæ millesimi ducentissimi octogesimi secundi; promittentes bonâ fide, & sine fraude tenere & observare, & facere inviolabiliter dictam treugam, sicut convenit & debeat observari.

Et, si, durante treugâ, aliqua contra ipsam, ex parte nostrâ, illicitè fuerint attemptata, nos ea faciemus integraliter emendari.

Hanc autem treugam damus atque concedimus, ut superius est expressum, dummodo dictus Rex Franciæ, pro se, & pro regno Navarræ, & pro omnibus subditis suis, treugam consimilem nobis, & regnis nostris duxerit concordandam;

In cujus rei testimonium presentem litteram super hoc fieri fecimus, nostreque sigilli munimine roborari.

Dat' Sibil', 1° Junii, anno Gratie millesimo ducentesimo octogesimo.

Ego Johannes Andrea, de mandato domini Regis, litteram istam scripsi.

Sigil' cera albidâ, cordulis sericis.

A. D. 1280. | An. 8'Edw. I.

*De sustentacione Judeorum conversorum.*A. D. 1280.
An. 8'Edw. I.
Pat. 8'Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.**R**EX dilecto clerico suo Johanni de Sancto Dionis' archidiacono Roff' custodi domûs conversorum London', salutem.

Quia ad augmentum fidei & cultûs nominis Christiani, conversionem judaice pravitatis ad fidem Catholicam potissimè credimus operari, nos ut ulli, qui à cecitate hujusmodi ad lumen ecclesie sunt conversi, in ipsâ fidei firmitate roborentur, & alii qui adhuc in errore illo persistunt, libencius & promptius ad gratiam fidei decetero se convertant, disposuimus, auctore Domino, de ipsorum sustentacione salubriter providere:

Licet itaque omnia bona & catalla Judeorum, qui convertuntur ad fidem ad nos plenariè de jure & consuetudine pertineant, volentes tamen eis postquam filii & fideles ecclesie sunt affecti, Dei intuitu, gratiam facere specialem, medietatem valoris omnium bonorum suorum, ubicumque in regno nostro eisdem, ad sustentacionem suam de dono nostro concedimus: aliam autem medietatem bonorum hujusmodi, bona etiam & catalla Judeorum exnunc quâcumque occasione dampnandorum, unâ cum bonis & catallis quoruncumque Judeorum, que ex quâcumque ratione nobis forsiferi contigerit, necnon & elemosinam nostram, que deodanda vocatur, post tempus concessionis nostre fratribus predicatoribus de elemosinâ illâ facte, unâ cum chevagio Judeorum nostrorum Anglie, que omnia colligi & deferri volumus ad scaccarium nostrum, ad sustentacionem conversorum & convertendorum, qui honeste conversacionis extiterint, usque ad septennium completum, duximus deputanda, eisdem per thes' & barones de scaccario ac per vos porcionaliter assignanda.

Et, ut circa domus conversorum London' quoad premissa & alia, propensius & cum majori sollicitudine pertractetur, volumus quod provideatis de aliquo idoneo presbitero, de cuius industriâ & discrecione meritò confidenda sit, qui in domo ipsâ continèdè resideat, & capelle nostre ibidem cum uno socio, vel duobus clericis, personaliter deserviat; redditus ad dictam domum pertinentes colligat, & bona & catalla supradicta ad dictum scaccarium nostrum recipiat, ac porciones conversis & convertendis assignatas distribuat,

& ad alia negocia dicte domûs fideliter procuranda vos abesse vel ad hoc personaliter vacare non possitis, de consilio & ordinatione vestrà diligenter intendat, qui etiam rationabilem sustentacionem suam pro se & socio suo, seu clericis memoratis ad servicium capelle necessariis, de redditibus & bonis predictis recipiat; & de omnibus receptis & misis suis computum suum reddat coram thes' & baronibus de scaccario, de anno in annum, secundum quod in litteris indè dictis thes' & baronibus directis, plenius continetur.

Et, si in domo predictâ capellanus conversus idoneus & honestus extiterit, volumus quod presbiter seu procurator predictus, ipsum pre ceteris in socium retineat ad ministrandum unâ secum in capellâ predictâ: si qui autem de conversis vel convertendis habiles fuerint ad doctrinam, volumus quod scolas exerceant. Laici etiam, quos ad artificia seu ministeria scolaria addiscenda, aptos esse noveritis, ad ea decetero deputentur; & habeant singuli eorum sustentaciones suas de porcionibus eisdem, de bonis predictis rationabiliter assignandis.

Quod si predicti scolares clerici aliquod beneficium ecclesiasticum adipisci valeant, de quo sustentacionem suam rationabilem habere possint, subtrahantur eis extunt porciones predictæ; & eas aliis conversis, seu convertendis indigentibus, faciatis assignari.

Et hoc item fiat de laicis supradictis, quamcùdè se possint de artificijs seu ministerijs suis sustentacionem competentem habere.

Provisò inter cetera, quod de redditibus & bonis predictis, que ultra sustentacionem conversorum, capellanorum & ministrorum ecclesie superesse contigerit, ad fabricam & ornatum capelle predictæ & divini cultûs augmentum faciatis ibidem proindè deputari; & si que in domo predictâ in personis aut rebus corrigenda seu reformanda videritis, ea corrigi & reformari cum omni diligentiâ faciatis, prout indempnitati & honestati dicte domûs magis videritis expedire.

In cuius, &c.

T. R. apud Westm', iii. die Junii.

*De annuo feodo Jacobo Sabello, Sanctæ Mariæ in Cosmedyn' diacono cardinali, concessio.*A. D. 1280.—An. 8'Edw. I.
Liberate 8'Edw. I. m. 4. intus
in Turr. Lond.

REX thesaurario & camerariis suis, salutem. Liberate de thesauro nostro venerabili patri, J. sanctæ Mariæ in Cosmedyn' diacono cardinali, centum marcas, videlicet, viginti & quinque marcas de termino sancti Michaelis, anno regni nostri sexto, & quinquaginta marcas de terminis Paschæ & sancti Michaelis, anno regni nostri septimo, & viginti & quinque marcas de termino Paschæ, anno regni nostri octavo, de annuo feodo suo quinquaginta marcarum, quod ei concessimus percipiendum ad scaccarium predictum. Teste Rege, apud Westm', decimo die Junii.

*De legibus Angliæ in Hibernia utendis ad petitionem Hibernicorum.*A. D. 1280.
An. 8'Edw. I.
Pat. 8'Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.**R**EX archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, & omnibus aliis Anglicis de terrâ Hibernie, salutem.

Ex parte Hibernicorum de terrâ predictâ nobis nuper extitit humiliter supplicatum, quod sibi de gratiâ nostrâ concedere dignaremur, ut eisdem legibus & consuetudinibus communitur uti & gaudere possint in terrâ predictâ, quibus Anglici ibidem utuntur & gaudent, & secundum easdem leges & consuetudines deduci valeant in futur'.

Nos autem, quia hujusmodi concessionem absque conscienciâ vestrà eis ad presens non duximus faciendam, vobis mandamus quod ad certos dies, quos ad hoc provideritis; videlicet, citra festum Nativitatis beate Marie Virginis, in aliquibus locis oportunitis conveniatis, & indè diligentem tractatum inter vos habeatis, utrum sine prejudicio vestri & libertatum & consuetudi-

num vestrarum, & etiam dampno vestro dictam concessionem facere possint eisdem, necne: & de omnibus aliis circumstantiis hujusmodi concessionem contingentibus, & de hoc quod indè feceritis nobis citra prox' parlamentum nostrum, quod erit apud Westm', à die sancti Michaelis in unum mensem, sub sigillo justic' nostri Hibernie, vel ejus locum tenentis, & sigillo dilecti & fidelis nostri Roberti Bagot distinctè & apertè unâ cum consilio vestro constare faciatis. Et hoc propter absenciam quorundam de partibus vestris quos ibidem interesse non contigerit, vel illorum qui sunt infra etatem & in custodia, nullatenus omitatis, ut nos extunc, habitâ super hoc deliberacione pleniori, indè provideri faciamus quod nobis & consilio nostro magis viderit expedire.

In cuius, &c.

T. R. apud Westm', x. die Junii.

*Littera à Philippo Rege Franciæ, de processu cum Castellæ Rege, & de eodem Rege amicabiliter in Bayona recipiendo.*A. D. 1280.
An. 8'Edw. I.
Transcript. Litter.
8'Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.**P**HILLIPUS, Dei gratiâ, Francorum Rex, egregio principi, karissimo consanguineo & fideli suo, Edwardo, per eandem gratiam, illustri Regi Angliæ, domino Hibernie, & duci Aquitanie, salutem & intimæ dilectionis affectum.

Ex verè dilectionis puritate, quâ invicem astringimur, evenit ut vobis nostra libentius communicemus consilia, nostrosque pandamus processus; hinc est quod ea, quæ inter nos, & magnificum principem illustrem Regem Castellæ, acta sunt hiis diebus, vestræ dilectioni, tenore presentium, duximus intimanda.

Nuper enim idem Rex Castellæ ad præcharum consanguineum nostrum, Karolum inclitum Salern' principem, tunc in Provinciâ partibus constitutum, speciales nuncios destinavit, cum potestate plenariâ tractandi, de faciendâ vistâ seu colloquio de nobis & eodem Rege, super pace perpetuâ, & amicitia verâ, seu conjunctionum fœdere ineundis; & de trengâ, medio, vel etiam longiori, si videretur, tempore inter nos, & Regem eundem faciendâ.

Demùm verò, dicto principe ad præsentiam nostram accedente, & eo postmodum mediante & tractante, concordatum extitit & conventum quod, pro vistâ seu colloquio hujusmodi celebrandò, nos apud Montem-marcianum, idem autem Rex apud Baionam, personaliter erimus in quindenâ proximi venturi festi beati Michaelis (quod erit penultimâ die instantis mensis Septembris); in quo etiam termino dictus princeps in civitate

Aquer' loco intermedio, esse debet, tanquam mediator tractatum, inter nos, & Regem eundem habendorum.

Et, presentibus coram nobis, ac petentibus dictis nuncijs Regis Castellæ, interveniente etiam dicto principe, consanguineo nostro, treugam inter nos, & ipsum Regem statuimus & concessimus, de personis ad personas, & de regnis ad regna, utriusque nostrum, hinc ad dictum festum, & abindè in annum inviolabiliter duraturam; quam treugam ipsius nuncijs similiter concesserunt, nomine Regis Castellæ, &, ex potestate, sibi ab eo super hoc attributâ, firmaverunt.

Actum insuper extitit, quod supradictus princeps Salern' treugam illam prorogare, sicut voluerit, possit; & locum statuere, pro suæ voluntatis arbitrio, quo nos, & dictus Rex Castellæ, post tractatum pacis expletum, nos mutudè videamus;

Ut autem ea, pro quibus convenimus, ut dictum est, melius & facilius ad votivum possint effectum perducere, cessante impedimento & tumultu, requiramus amicitiam vestram, vobis nichilominus mandantes, quatinus vestris gentibus de Baiona, & etiam senescallo Vasconie firmiter injungentes, quod supradictum Regem Castellæ, venientem, ut præmittitur, ad Baionam, benigne, pacifice, & amicabiliter admittant; mittentes nobis, per præsentium portitorem, litteras vestras, super hoc, senescallo & vestris gentibus presentendas.

Dat' Par', die Martis post festum beatorum apostolorum Petri & Pauli.

A. D. 1280. | An. 8 Edw. I.

De principe Salern' ad treugas inter Reges Castellæ & Franciæ faciendas, assignato.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

AU treshaut & tresnoble Prince, & son chier sênhor Edward, par la grace Deu, Roy d'Anglaterra, Moursires sires de Creon ses chevalers, reverence & honor, & soi appareille sa volunte & a son servise.
Sire, je voz fatz a savoyr que le vendredi, apres la fest Saint Johan baptiste, prâschanament passee, li Roys de France fist assembler devant soy ses evesques & ses barons, & en lor presence, moy present, fist lire la letra, que li Roys de Castele avoit envoyè au prince de Salerne vostre cosin.
Es queus lettres estoit contenu que li ditz Roys de Castele salvoit le dit prince, & li fasoit a savoyr que com aucun de sa cort fussent entre luy d'une part, e le Roy de France d'autre: de la quel chose li envoit, & li pesoit que il li prioit qu'il voustist travailler & tretier de pees & d'acort sur cestz contentz;
E quil voloit myeus, que por ce que li dit princes estoit cosins & amis du dit Roy de France, que cele chose fust tretie par li, que par lapostoille, ni par le Roy d'Anglaterra, ni par nulle autre:
E que il voloit que par ses messages, que il envoit, fust pris jors, e esleutz lieux, a parler e traytier sur cele chose;
E, si aucuns debatz estoit sur ce entre sa gent e le conseil au dit Roy de France, que li ditz princes peust acorder & determiner ce debat;

Et quil li donoit pooir de prendre triues, vile por vile, chastel por chastel, vassall por vassall;
E quil li envoias certains messages por prendre de li firmete de garder les triues, teles compleroit au Roy de France:
E quil estoit prestz de fermer en tele manere, qu'il li manderait; en tele manere, que tele firmete, come il feroit sur ce, que autre tele li Roys de France li feist apres:
E apres sur ce par les ditas parties, & par le dit prince fu acorde, que a la quinzeime de la seint Michel li Roys de France fust en Gasconhe au Mont de Marssan; e li Roys de Castelle a Baiona, por avoir tretement sur cele besonche.
E sachez sire, que je ey entendu que les gens au dit Roy de Castelle, sur ceste besonche, ont dit a aucuns du conseil aucuns paroles contra vos, les queles je ei entendu:
E li Roys de France la ma dit que il n'en croit riens contre vos; meis qu'il entent que tot ce est por la pes, e par l'amor que vos feistes avec li, sans le dit Roy de Castele, e sans sa volunte.

Dat' Parisius die Mercurii post festum apostolorum Petri & Pauli.
Benè & diù valeatis.

De predicto principe Salern' pro mediatore inter Reges Franciæ & Castellæ acceptato, & de Rege Angliæ recusato.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

AU treshaut & tresnoble Prince, a lor chier sênhor, le Roi d'Anglaterra, Moursires sires de Creon, e Grefroi de Greinvile, sin chevalier, honor e reverence.
Chiers sire, mostrames votz lettres au Roi de France, a Paris, lendemain de la feste seint Johan Baptiste, e feismes vostre message sur le fait de li, e du Roi de Castele, selonc ce que vos noz avietz enchargie.
E sur ce li Rois, & conseil, e nos, respondi, q'il n'avoit miè conseil de parler sur cele chose a ses evesques, ni a ses barons, cum sur ehose qui n'estoit pas certaine:
E nos fist dire, apres que il nos mercioit mout e mout bon gre, vos savoit de ce, que vos en si bone volonte, e en si bone foi vos travailhietz de ceste besonche, e que il ne vos voloit rien celer;
Aintz voloit que vos seussietz de ceste chose son secret que il n'entendoit, miè que nos peussietz avoir tel pooir du Roi de Castele, cum vos cuïdiez;
Car li Rois de Castele avoit done se pooir au prince de Salerna vostre cosin, qui vint a Paris le jor de la dite feste seint Johan;
Du quel pooir li Rois de France dist qu'il estoit certains par les lettres du dit Roi de Castele, que il avoit veu, e avoit oi par les messages; e que li pooirs estoit si larges, e si pleiners cum il convenoit.
Nos nos aparceumes bien que plusors du conseil du Roi de France estoient liè de la desnaturece, que li Rois de Castele vos mostroit, qui

mieutz voloit si grant chose tretier par un jone home, qui de rien ne li estoit tenuz, que par vos;
E en oïsmes plusors parols, e aucun de votre amis, cum li evesques de Lengres, qui le nos dist, e autre en estoient anui, por ce q'il ne lor sembloit mie que li Rois de Castele vos feist honor, por ce que vos avietz me la parole avant, e encore la suietz.
E sachez, Sire, que li dit message e procureor du Roy de Castele, qui estoient ale au prince en Provence, vindrent a Paris avec le prince, e si cum nos cuidom, selonc ce que nos peumes aprendre, il s'estoient parti du Roi de Castele environ la Pasque florie procheinement passee;
E sont li nome des procureors tel, Pelagus archidiaconus Austoricens', Mellius de Arculis miles, & portarius camera Regis Castellæ, & magister Petrus de Regio, ejusdem domini Regis prothonotarius:
E, apres cestes choses oies & seues, nos attendismes a vos escrire, jusques a tant que nos seussions aucune chose de lor tretie:
E est veritez que jor est pris par le prince, e par les dites parties, a la quinzeime de la fest seint Michel, que li Rois de France doit estre en Gasconhe, au mont de Marssan, e li Rois de Castelle a Baiona.
Nos avions baillie notz escritz au Roi de France sus la besonche des trois eveschietz, e des choses D'agenois, qui vos falhent; e attendiom sa response.

Dat' tertia die mensis Julii.

De colloquio inter Reges Franciæ & Castellæ apud Baion' habendo; & quod Rex Castellæ non sustineretur civitatem cum potestate magnâ ingredi.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

DOMINO suo sui Gaufridus de Grenvile & Johannes de Greylliac, seipso.
Paulo postquam scivimus inter dominum Regem Franciæ, & principem Salerne, ac nuncios Regis Castellæ, conventum fuisse de die, quâ dicti Reges parlamentare debebant, & quod Rex Castellæ debebat venire & esse, durante parlamento, apud Baion'.
Nos advidimus ex multis rationibus, quas longum esset scribere, de periculo, quod vobis posset contingere, in facto civitatis Baion; cum nobis in dubium non vertatur, quin Rex Castellæ veniat ad dictum parlamentum cum magno fastu, & multimodâ comitivâ.
Perpendimus insuper quod si, apropinquante die parlamenti, nimis tardè dicerentur predicta domino Regi Franciæ, vel Regi Castellæ inhiberetur ingressus villæ predictæ, inproperaretur vobis à Gallicis quod, ex occasione hujusmodi, velletis impedire tractatum, & effectum pacis eorum.

Ex quibus inducti, domino Regi Franciæ exposuimus periculum memoratum; quo audito, verba nostra non in vanum recipere visus fuit; & post modicum spatium, respondit quod, die proximo præcedente, vobis scripserat super præmissis, & quod non intellexerat antea, tunc nec credebatur quod ita esset.
Et sciatis quod benè collegit, ex verbis nostris, quod non libenter sustinetur ingredi, cum potestate magnâ, dictus Rex Castellæ civitatem prædictam, nisi id procederet de vestro mandato.
Quæ omnia dominationi vestræ notificamus per præsentem, & qualiter respondeandum domino Regi Franciæ in hiis, quæ scripsit, aut quid in præmissis agendum sit, diligentius advertatis, michique Johanni predicto remandetis vestræ beneplacita voluntatis.
Bene & diu valeatis.

Dat' Parisius, die Veneris post octabas nativitatibus beati Johannis.

De colloquio inter prædictos Reges habendo; cui etiam Rex Franciæ Regem Angliæ adesse rogat.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Rot. Liter. Regni.
m. 4.
in Turr. Lond.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex, egregio principi, carissimo consanguineo; E. per eandem gratiam, illustri Regi Angliæ, domino Hibern' & duci Aquitanie, fideli suo, salutem, & intimæ dilectionis affectum.
Scripsisse nos vobis nuper meminimus qualiter, in quinquenâ instantis festi sancti Michaelis, nos apud Montem Martianum esse debemus, & magnificus princeps Rex Castellæ esse debet apud Baionam, pro vistâ, seu colloquio, inter nos & ipsum habendo, super pace perpetuâ, & amicitia verâ, ac fœdere conjunctionum inveniendis.
Qualiter etiam carus consanguineus noster, princeps Saler' noscra & Regis ejusdem mediator, esse debet Aquis termino predicto.
Nos autem, de vestræ amicitie puritate, quæ non solum ratione propinquitatis sanguinis, quâ invicem conjungimur, verum fidelitatis & familiari-

tatis mutue, ac aliis causis multiplicibus, inter nos viget & viguit, confidentes ad plenum;
Ac idè nos, qui præsentiam vestram, succedente vobis opportunitate, in arduis nostris agendis, quæ personam nostram tangerent, & ad honorem nostrum respicerent, semper affectuatenus habere, amicitiam vestram requirimus ac rogamus attentè, quatinus apud Montem Martianum, in jam dicto termino, nobiscum personaliter, ad tractatus nostri & dicti Regis curetis interesse.
Et nihilominus Alexandro de Loise, dilecto militi nostro, latori præsentium, in hiis velit credere quæ super præmissis vobis ex parte nostrâ duxerit referenda.
Datum Parisiis, die Jovis post octab' beatorum apostolorum Petri & Pauli.

A. D. 1280. | An. 8 Edw. I.

Alianora principissa Walliæ, ad Regem.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTI domino suo, & consanguineo prædilecto, domino E. DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, sua devota consanguinea Alianora, principissa Walliæ, domina Snaudon, salutem cum eâ, quæ decet, sincerâ dilectione, consanguineo tanto, & tam propinquo.

Noverit vestra excellentia, quod de vestro statu bonos & prosperos rumores scire desideramus; ideò vestram excellentiam humiliter rogamus & attentè, quatinus, pro amore nostro, statum vestrum, & si quæ penes nos volueritis quæ vestro cederint honori, vel placuerint majestati, nobis, sicut consanguineæ vobis humili, & promptæ ad vestra beneplacitâ, significare velitis.

Quamquam, ut audivimus, huius contraria ab aliquibus vestræ excellentiæ de nobis sint relata; & tamen nullo modo credimus vos aliquibus, de domino nostro, vel nobis, sinistra referentibus, fidem adhibere, donec à nobis sciretis si talia dicta continent veritatem, ex quo tantum honorem, tantamque familiaritatem domino nostro & nobis, quando ultimò Wigorn' fuimus, vestri gratiâ exhibuistis.

Quocirca quicquid, circa hæc, vel alia, quæ volueritis, nobis demandaretis, paratæ erimus semper, pro viribus, exequi & complere.

Dat' apud Launmaes, octavo die Julii.

Mandatum Regis Angliæ senescallo Aquitanicæ, & majori & juratis Baionæ, quod Regem Castellæ ad civitatem eandem venientem, benignè & pacificè admittant.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Rot. Liter. Reg.
m. 4.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanicæ, dilectis & fidelibus suis senescallo suo Vasconicæ, majori & juratis Baionicæ, salutem.

Serenissimus princeps, dominus & consanguineus noster, Philippus, DEI gratiâ, Francorum Rex illustris, nobis mandando rogavit, quod, cum illustris Rex Castellæ, in quindecim proximi venturi festi sancti Michaelis, pro habendo colloquio seu tractatu super quibusdam negotiis, tangentibus utrumque Regum ipsorum,

apud Baionam personaliter debeat interesse, eundem venientem ad civitatem eandem benignè, pacificè & amicabiliter mandavimus admitti:

Et ideò vobis firmiter injungimus & mandamus, quatenus supradictum Regem Castellæ ad prædictam civitatem, ut prædictum est, venientem, benignè, pacificè & amicabiliter admittatis, juxta ipsius domini Regis Franciæ beneplacitum & mandatum.

In cujus rei testimonium has nostras literas fieri fecimus patentes.

Teste meipso, apud Langeley, xv. die Julii, anno regni nostri octavo.

Littera Regis Angliæ, de pace inter Reges Franciæ & Castellæ tractatâ; & de Rege Castellæ in civitate Baion' pacificè admittendo.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Transcript. Liter.
8 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino, & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, DEI gratiâ, Francorum Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanicæ, salutem cum incremento gratiæ & honoris.

Exposita nobis vestræ serenitatis transmissa littera continebat, quod vos, ex puræ dilectionis confidentiâ, quâ invicem astringimur, nobis vestra communicabat consilia & processus, habitos inter vos ex unâ parte, & illustrem Regem Castellæ ex alterâ, mediante karissimo consanguineo nostro Karolo Salernitano principe, pandebatis; quorum quidem processuum seriem eadem littera enarrabat: super quo sublimitati vestræ grates referimus speciales. scrutatoris cordium testimonium invocantes, quod in hiis, & aliis de nobis potestis confidere, ut de vestris.

Et ut negotia, tangentia vos & Regem eundem, optatum & tranquillum sortirentur eventum, in propria personâ, ut nôstis, desideravimus laborare; & adhuc, super hoc, ab eodem Rege, per nostros nuncios, quos propter hoc ad ipsius præsentiam destinavimus, responsionem nobis fieri credebamus; set, ut credimus, idem Rex, desides & dormientes nos reputans, nos ab hujusmodi laboribus relevavit; volens quod per dictum nostrum consanguineum dicta negotia sopiantur.

Super hoc verò, quod vobis placet, quod Regem ipsum, in civitate nostrâ Baionæ, curialiter mandemus recipi & tractari; senescallo nostro Vasconicæ, & majori, & juratis, qui præsumt eidem civitati, per nostras mandavimus patentes litteras, quas lator præsentium secum defert, quod ipsum Regem pacificè & amicabiliter admittant, secundum quod eisdem dabitur in mandatis.

Dat' apud Langeley, xv. die Julii, anno regni nostri octavo.

Littera principi Salern' responsoria, de Guidone de Monteforti; de Rege Castellæ honorificè recipiendo; necnon Petro de Cotini thesaurario ejusdem principis.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Transcript. Liter.
m. 3.
in Turr. Lond.

PRINCE de Salerne, saluz. Sire, nus avoms receu vos lettres, en les queles nus nus priastes du fet Guy de Montfort, dont souentefiez nus aviez prie ke nus en, feissums tant, ke vus e tuit ces autres amis nus en s'eussez gre;

A la quele chose, sire, nus vus responum, ke nus n'aviom mie conseil de enveer ore en celes parties, pur treter ove le dit Guy, sur la seurte ke il nust dust fere; kar ceo ne sereit pas nostre honneur.

Nekedent, pur la volente ke nus veum ke vus avez a la bosoigne, il nus plect bien ke l'avandit Guy ou ses amis la seurte e les condicions, ke il nus vodereit fere, mestre a nostre feel & leel Otes de Gruntson (ki est en celes parties pur la bosoigne nostre frere) ainsi ke le dist Otes nus en pusse aviser, e nus en pussom aver plus certain conseil ove ceus ki la chose toche, e, sant ki consail, nus ne vodriom enprendre si grant bosoigne fere.

E sacht bien ke nus avoms tous jous volunte de fere chose ke vus plese.

A ceo, sire, ke vus nus priastes par les gyantdites lettres e par Johan de Malregard vostre chevaler, a ki vus priastes ke nus creusom sur les choses ke il nus direit depar vus, ke nus comandisom ke le Rey de Chastelle fust honorablement receu en nostre cite Baione;

Sachez, sire, ke nus le tenom si pur nostre ami, ke nus devom voler, e volom ke il seit receuz, e honorez en touz les leus ou nus avom poer, e nomeement en cest cas, kant il vient pur si grant bien, com sera a tote la Cristiente, si Diu plest, la pees de li e de nostre trescher seigneur e cosin le Rey de Fraunce; e avom enuint a nostre seneschal de Gascoyne, en la presence de vostre chevaler, qu'il le face fere selum la volunte nostre seigneur le Rey de Fraunce.

D'endreit de ceo, ke vus nus priastes, ke nus a mestre Peres de Cotini, vostre tresorer, vosissom doner le benefice ke nus aviom done a mestre Nichole Bocel;

Sachez, sire, ke a li n'aviom nus onkore rien done; mes nus li aviom promis, e esteom en bone volente de li doner ausi tost com leus echeist; e ausi from nus volenters avandist mestre Peres pur l'amur de vus.

Pro mercatoribus comitis Seiland.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Pat. 8 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Cum nuper, propter quasdam transgressiones, quas mercatores comitis Seiland mercatoribus nostris intulerunt, mandavimus diversis ballivis regni nostri, de villis suis juxta mare, quod omnia bona mercatorum Seiland, quæ in villis hujusmodi invenirentur, vel venirent ad easdem,

arestari & salvò custodiri facerent, donec aliud indè præciperemus, & dictus comes nobis jam mandaverit, quod transgressiones illas nobis & mercatoribus nostris ad voluntatem nostram faciet emendari, & diem præfixerimus eidem ad emendas illas nobis & mercatoribus nostris faciendas:

Nos, ad requisitionem ejusdem comitis, vobis mandamus, quod dictis mercatoribus comitis ipsius per partes vestras, sive per terram, sive per mare, cum mercandis suis, per quascumque partes regni nostri venier-

A. D. 1280. † An. 8 Edw. I.

tibus, non inferatis, vel, quantum in vobis est, inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum, seu gravamen; set ipsos potius de hujusmodi mercandis suis negotiari, & commodum suum inde facere permittatis, prout sibi magis viderint expedire, donec aliud inde præceperimus.

Et, si fortè, pòst prædictum mandatum nostrum de bonis mercatorum Seiland arrestandis, vos, vel aliqui de vestris, aliquid de bonis mercatorum

eorundem arrestaveritis, vel capi per mare feceritis, occasione mandati nostri supradicti, id, sine distractione aliquâ inde faciendâ ita quod nichil pro defectu custodiae, inde pereat, salvò custodiri faciatis, donec aliud inde duxerimus ordinandum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Langel', decimo septimo die Julii.

De compromisso episcopi & civitatis Baionæ ad Regem.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Lib. B. f. 311. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie dilectis & fidelibus suis, majori, & juratis, ad centum paribus, & toti communitati Baion', salutem.

Quamvis nobis existat valdè grave inter aliquas personas in nos recipere compromissa, eo quod variis diversis negotiis aliis intendere nos oportet 'bis diebus; tamen, propter tranquillitatem & pacem, quam inter vos, & venerabilem patrem episcopum Baion' totis viribus affectamus, & propter gravia pericula, quæ

vobis accidere possent, si inter vos, & præfatum episcopum, ac ecclesiam suam, discordia remaneret;

Nos inter ipsum episcopum, & vos, salvo jure nostro, vestrum compromissum in nos duximus admittendum; dum tamen ad proximum parlamentum nostrum mittatis certos & legitimos procuratores, habentes potestatem, quam in quâdam cedulâ, quam vobis præsentibus mittimus interclusam, videbitis contineri, audituros id quod super prædictâ controversiâ nobis placuerit arbitrari.

Dat' apud Langelegh', decimo septimo die Julii, anno regni nostri octavo.

De duello in curiâ Lucae de Tany, inter quosdam terræ suæ magnates, vadiato.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Vascon. 8 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis Vasconie, ad quos, &c. salutem.

Cum in curiâ dilecti & fidelis nostrî, Lucae de Tany, de Bello Monte, inter quosdam magnates de terrâ suâ ibidem duellum sit vadiatum, ac locus duelli illius de assensu prædicti Lucae, ad majorem securitatem ejusdem, assignatus sit extra feodum suum, apud Burdegaliam:

Nos, volentes idem duellum, prout justum fuerit deduci, & finem debitum sortiri, vobis mandamus quod magistro Pontio Amati, ballivo prædicti

Lucae, & aliis ballivis suis ibidem, pro conservatione juris ejusdem Lucae, in hac parte assistatis, & eisdem consulentes sitis & auxiliantes, quotiens ab eis super hoc fueritis requisiti; non permittentes dictum duellum indebitè per aliquorum violentiam impediri.

Nolumus autem per assignationem duelli prædicti, factam in civitate nostrâ prædictâ, & extra feodum præfati Lucae, & aliâ juri suo in casu consimili aliquatenus præjudicari, seu derogari.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Langel', decimo octavo die Julii.

Littera Philippo Regi Franciæ, super tractatu inter eum & Regem Castellæ habendo.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Rot. Lit. Reg.
m. 1.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino & consanguineo suo carissimo, Philippo, DEI gratiâ, Franc' Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitan', salutem, & honoris & gloriæ incrementum.

Die Dominicâ, in crastino beatæ Margaretæ virginis, in qua nunquam fuimus postquam suscepimus gubernacula regni nostri, recepimus magnificentie vestræ literas deprecatorias, quod, in quinquendâ instantis festi sancti Michaelis, apud Montem Martiani, pro tractatu inter vos & illustrem Regem Castellæ habendo, curaremus vobiscum personaliter interesse:

Verum, in receptione literarum ipsarum, magnates regni nostri, per

quorum consilium pro majori parte regitur regnum nostrum, ad diversas & remotas partes regni nostri erant dispersi; propter quod ipsos congregare, & de statu regni nostri infra tempus prædictum ordinare, & ibidem venire minimè valeremus:

Super quo vestra sublimitas, si placere, nos habet quæsumus excusatos: Et, licet honori vestro & commodo, totiusque fidei christianæ, per quam sit expediens, quod istud negotium celerem & tranquillum sortiatum eventum, nosque hoc summè desideremus; si tamen, quod absit, idem negotium prorogari contingerit aut differri, & hoc nobis per vos fuerit intimatum, in his & aliis, pro viribus, vestris desideris liberaliter annuemus.

Dat' apud Langeley, dictâ die Dominicâ, anno regni nostri octavo.

Littera à Philippo Rege Franciæ ad Regem Angliæ, de statu utriusque.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

PH' par la grace DIEU, Rois de France, a tresnoble prince, E. par eele mesme grace, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland & duc d'Aquitaigne, sauz & acroissement de vraie amour.

Treschere cousin, nous vous prions affectueusement, que vous, par ces noz messages, que nous envions a vous, nous senechiez la certaintee de vostre estat, le quel nostres Sires Diez face & maintiegne bon & joieix tout tens:

Quar nous sommes mult desirrant de savoir souvent, comment il vous plect, & mult sommes lie quant nous en oons bones noveles;

Et dou nostre estat (le quel nous creons que vous vez volentiers bon) sache vestre amite, que nous sommes sain & haitie de cors, la merci DIEU.

Donne a Paris, le Vendredi apres la nativite saint John Bapt'.

De Johanne de Greilly, senescallo in Vasconia constituto.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Vascon. 8 Edw. I.
m. 12.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, episcopis, abbatibus, & cæteris ecclesiarum prælatis, cõmitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus, domicellis, majoribus, juratis communitatibus, castellanis, præpositis & ballivis; ac aliis quibuscumque subditis & fidelibus suis in Vasconia, Agen' Lemovic' Petragor' & Catur' dioc' & Xancton' ultra fluvium Charanton' constitutis, salutem.

Vol. I.

Quia Johannem de Greilly militem, fidelem nostrum, senescallum nostrum prædictarum terrarum facimus & constituimus;

Vobis mandamus, firmiter injungendo, quatinus eidem, tanquam senescallo nostro & vestro, sitis obedientes, intendentes; & per omnia respondententes, quousque à nobis aliud receptoritis in mandatis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Eborum, decimo septimo die Augusti.

Littera ad Philippum Regem Franciæ, de pace inter ipsum & Regem Castellæ ineunda.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Rot. Lit. Reg.
m. 1.
in Turr. Lond.

ILLUSTRI Regi Franc'. Cum nuper nobis per literas vestras mandassetis, qualiter vos apud Montem Martiani, Rex Castellæ apud Baionam, & carissimus consanguineus noster, princeps Salern' apud Aquis, in proximâ quindenâ sancti Michaelis interesse debetis, de firmâ pace & concordia inter vos & Regem ipsum inienda, mediante dicto principe, dante Domino, tractaturi: Nos excellentiæ vestræ rescripsimus quod, ad pacem & concordiam, inter vos ad invicem iniendam, proposueramus personaliter laborasse, &

adhuc expectabamus Regis ipsius responsum per nostros nuncios, quos propter hoc ad ipsius præsentiam miseramus: Verum, quia postmodum ad nos, cum ejusdem Regis responsione dicti nuncii sunt reversi, nos ea, quæ per ipsos facta sunt in hac parte, vos latere nolentes, ipsa vobis inspicienda & audienda transmittimus; ut, eidem plenius intellectis, nobis mandare velitis vestram super hiis voluntatem, quam parati sumus pro viribus adimplere. Conservet, &c. Dat' apud Ebor', decimo nono die Augusti, anno regni nostri octavo.

Littera Regis Angliæ ad Alfonso Regem Castellæ, super vista inter eos faciendâ.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Rot. Lit. Reg.
m. 4.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO, &c. Edw' eadem gratiâ, &c. De eo, quod nobis significastis per dilectos & fideles vestros, Talliferum de Monte Osernii, & magistrum Galfridum de Everefleye clericum vestrum & nostrum, videlicet: Quod vos, ob hyemis intemperiem & alias causas diversas, quas nobis ex parte vestrâ retulerunt, venire non potestis ad partes Baionæ in festo Epiphaniæ Domini proximè futuro;

Et quod plurimum affectatis vistam inter nos & vos fieri in quindenâ Paschæ proximè sequente;

Vobis significamus quod in dictâ quindenâ Paschæ erimus ibidem, Domino concedente; plurimum enim & corditer affectamus vestro frui colloquio, & vos videre.

Dat' apud Richemund', xxvii. die Augusti, anno regni nostri octavo.

Littera principis Salern' pro Guidone de Monteforti, ad pacem Regis recipiendâ.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ATRES noble-prince, son tres chier ame cousin, E. par la grace de DIEU, tres haut Roy d'Engleterre, Charles aïnes fuiz le Roi de Jersail' & de Sezile, princes de Salerne, & de l'onour du Mont de Saint Ange en sires, saluz, & soi appareille a toutes ses bonnes volentes. Sire, comme nous aions parle a vous dou fet de monseigneur Guy de Montfort, & vestre bone merci; Vous nous aiez respondu, que vous enferiez tant por l'amour de nous, que nous nous endeurions bien tenir a paiez. Et sentimes, par vos paroles, que vostre volente estoit, que il priest l'une de ces deus voies, cest a savoir: Que il alast outre mer juques a vostre volente, & vostre rapel: Ou qu'il demourast outre les monz, sanz venir en France, se n'estoit par vostre volente & vostre rapel: Et de ce vous donast bons pleges. Sachiez, sire, que de ses deus voies nous avons en lettres de response de li; & nous manda que elles li samblent trop gries, & meesmement cele d'outre mer: Car il ne converroit nul si ezi ami, qui si acordast sorce, que trop

leur samble grief; car il ne poriroit avoir sa chevance ensi lointiengne terre.

Toutes voies, pour l'amour de vous & pour vostre grace a querre, il voudroit demourer outre les monz a touz jours, se vostre debonerete ne la rapeloit, & de ce douteil encore, pour que il n'est pas certain de trouver pleges a vostre volente.

Et vous souplioie pour DIEU, & pour pitie, que vous li veilliez fere grace de leur terre.

Et, sire, come vous nous en aiez si debonerement respondu, nous vous prions, tant comme nous poons, comme nostre chier cousin & ami, que vous en ces choses li voulliez fere tant de grace, pour l'amour de DIEU, & pour pitie, & pour l'amour de nous, que DIEU vous en sache gre; & nous vous en puissions mercier; & que il sente que noz prieres li aient valu.

Nous soumes sain & hetie (DIEU merci) la quel chose nous desirrons a oir de vostri roial majeste.

Et vous prions que vous nous mandiez vostre estat toutes foiz, que il vous plera, & vostre volente, la quelle nous soumes appareille de fere. Donec a Es' Juesdi le xx. jour de Septembre.

Littera Regis ad Margaretam, materteram suam, Franciæ Reginam, de homagio facto Regi Alemanniæ; & de auxilio ad portionem hæreditariam in comitatu Provincia vendicandam.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Trans. Lit. & E. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

ASA treschere dame e taunte, ma dame M. par la grace de DIEU, Reyne de France, Edward, par la memes grace, Roy de Engleterre, saluz & bon amur. Ma dame, de co ke vos nus avez maunde en droit de vostre bosoinne, d'unt vos avez fet homage al Roy de Alemagne, e d'unt le Roy de Sicile vos devenit vostre droit, ke cele bosoinne ne se prent mie par voie de pees, sicome nus desirames, e en la quel bosoinne vos nus avez requis ke nus vos eydoms; sachiez, dame, ke nus vos sumes tenez a eyder, & voluntiers le feroms. E en droit de co ke vos nus avez maunde, kee nus vos faceom a savoir

quel ayde nus vos feroms; vos fesoms a savoir, ma dame; ke nus vos aiderons de nostre gent en tien manere, ke vos vos tendrez apaie par reson.

E vos, si vos plest, nus fetes a savoir le lieu & le jour ke vos ferez vostre somounse, ke nus i puissions enveer nostre gent; kar nus avons graunt desir de fere quan ke nus poons pur vos, com pur nostre chiere taunt.

A DIEU dame, ke vos garde.

Donec a Sooton, le vintime jour de Septembre, le an de nostre regne utisme.

Littera Regi Angliæ à Gaufrido Ebroic' episcopo, vicario patriarchæ Jerosolymitani, de gratiarum actione; quæ refert etiam varia Terram Sanctam tangentia.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO & serenissimo domino Edwardo, illustri, DEI gratiâ, Regi Angliæ, suo domino speciali, frater Gaufridus de ordine prædicatorum, miseratione divinâ, Ebroic' episcopus, reverendi patris domini Helyæ, divinâ providentiâ, patriarchæ Jerosolymitani vicarius, cum Terræ Sanctæ recommendatione, seipsum, & felicitis desiderii complementum. Apicibus vestræ regniæ majestatis honore condigno & debitâ devotione receptis, cum summâ sollicitudine in plenâ congregatione fidelium, prælatis & religiosus viris, magistris sacrarum domorum Militiæ Templi, & hospitalis beati Johannis Jerusalem, & aliis terræ hujus proceribus, & communitatum rectoribus, publicatis, & vulgariter illis, beato vestro desiderio, & serenitatis regniæ compassionis affectu, verbis inductivis, & compatiensibus tam salubri negotio, patefactis;

Corda convocatorum omnium ignita vestræ caritatis igniculo, & eructaverunt communiter laudis solempne canticum Dzo cæli, quod tanto principi inspiraverit devotionem negotii Terræ Sanctæ, & ultionem injuriarum JESU CHRISTI, & ad liberationem Terræ Sanctæ de faucibus hostium CHRISTI, celsitudinem vestram misericorditer excitavit.

De rumoribus Terræ Sanctæ (quos felices desideratis audire, eo quod totiens lætiores estis effecti, quotiens de terrâ ipsâ & statu ejusdem vestris auribus insonat rumor bonus) tenore præsentium innotescat regniæ majestati, quod caristia magna est in terrâ de blado, & modò valet modius sex libras, & timetur ne valeat decem libras infra Pascha, eo quod in Armenia & in Cipro est defectus & pestilentia locustarum; & propter guerram Regis Caroli de Apulia & Sicilia, subsidium non speramus.

Treuga, quæ est inter nos & Saracenos, non durat nisi usque ad mensem Martii; & interim non tenent fidem quam promiserunt, sed multas injurias

A. D. 1280. | An. 8, Edw. I.

& molestias inferunt Christianis; inter Acton & Tyrum, infra paucos dies triginta Christianos in stratâ publicâ occiderunt.

De Thartharis rumores audivimus; nuper enim quendam nuncium miserunt in Acton, & mandavit princeps exercitus Thartharorum quod ipse est in Thurtia cum quinquaginta millibus equitum, & totidem ad suum subsidium expectabat; & mandavit nostris magnatibus quod veniant ad eum cum plenitudine potestatis, & quod ei cibaria & alia necessaria, in quantum valuerint, subministrant;

Et placeat ei, in cuius nutu cuncta subsistunt, in cuius ditione cuncta sunt posita, ut talia nova possitis audire, quod hostes Christiani nominis confundantur, & sancta fides exaltetur, & servi Dei inimicitias non timeant

hostium Crucifixi; qui, non secundum armorum potentiam, sed prout ipsi placet, dat dignis victoriam:

Non enim in multitudine exercitus victoria belli; sed de cœlo victoria est.

Ego presbyter vester humilis super huiusmodi, apud Dominum suppliciter & humiliter intercedam, ut pro vitâ Regis & salute filiorum, me tandem & miserabilis terræ negotium magnificentiæ vestræ suppliciter recommendet, quem Deus conservet incolumem regno suo per tempora longiora.

Scriptum Acon quinto die Octobris.

Littera à principissâ Walliæ pro Amalrico de Monteforti, supplicatoria.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, necnon consanguineo suo karissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitaniæ, sua devota Alienora, principissa Walliæ, domina Snaudon' salutem, cum eâ, quæ decet, sincerâ dilectione tanto domino, & consanguineo tam propinquo.

Excellentiæ vestræ constare facimus, per præsentem, nos (benedictus Deus) bonâ sanitate & prosperitate gaudere, quod de vobis scire non solum cupimus, set sitimus.

Et quia nobis ab aliquibus est relatum quod, in instanti parlamento, de karissimi fratris nostri, domini Amalraci, statûs revelatione proponitis habere tractatum, idem complois manibus, genibusque flexis, ac gemitibus lacrimosis, majestati vestræ supplicamus;

Quatinus, divinam clementiam ex vestri cordis intimo respicientes

(quæ omnibus manum pietatis extendit, præcipuè hiis qui se ex toto corde requirunt) præfatum fratrem nostrum, & consanguineum vestrum (benignitatem vestram, ut intelligimus, suppliciter postulantes) ad gratiam & pacem vestram misericorditer velit recipere.

Si enim excellentia vestra, prout sæpius novimus, clementer extensis condescendit, meritò magis, ut credimus, naturæ vestræ tam propinquæ manum debetis porigere pietatis.

Valeat in Domino per tempora longiora.

Dat' apud Sanctum Anneir, in festo Sancti Lucæ Euvangelistæ.

Dors.— Respondetur ei quod tractatum est de statu in isto parlamento: & id quod fieri potuit, est factum; & creditur per id, quod tractatum est, deliberatio fratris sui sit multum appropinquo.

Major, jurati, centum pares, & communitas civitatis Baion' constituerunt procuratores suos coram Rege, in causâ cum episcopo Baionensi.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Lib. B. f. 312. b.
in Phesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ILLUSTRISSIMO ac serenissimo principi, & domino suo reverendo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitan' subjecti ejus humiles & devoti, major, jurati, centum pares, & communitas suæ civitatis Baion' salutem, & prosperos ad vota successus, cum omni servitio & honore.

Noverit vestra regia celsitudo quod nos fecimus, constituimus & ordinamus procuratores nostros, actores, syndicos, G. Willielmum Arn' de Marra, Pontium de Menta, & magistrum Arnerici de Viridario clericum, fideles vestros, & quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis;

Ad justificandum, confirmandum & approbandum compromissum, seu compromissa, per nos factum ex parte unâ, & dominum episcopum Baion' pro se & capitulo suo, necnon & Menaldum de Aquis, qui se dicit esse clericum, ex alterâ, inter nos & venerabilem patrem dominum Baion' episcopum, prout in quodam instrumento publico, manu Petri de Bafuinhe, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ notar' confecto, plenius continetur:

Et ad promittendum, nostro nomine, pœnam quingentarum librarum

sterlingorum vobis, si nos, in toto, vel in parte, contra vestram ordinationem veniremus.

Necnon ad audiendum & omologandum, pro nobis, & nostro nomine, arbitrium, vestram ordinationem, laudum, seu etiam voluntatem, quod vel quam super controversiis seu discordiis prædictis, semel vel pluries, quibuscumque locis, vobis placuerit promulgare;

Necnon ad omnia & singula faciendâ quæ coram vobis habemus & habebimus expedire in præmissis; etiam si mandatum exigant speciale;

Ratum & gratum perpetuò habituri quicquid cum ipsis, vel eorum altero, nostro nomine, per vos super præmissis fuerit ordinatum:

Et, ad omnia præmissa & singula observanda, obligamus nos, & omnia bona nostra, presentia & futura; & hæc omnibus, quorum interest, tenere præsentium intimamus.

In cuius rei testimonium has præsentem litteras fecimus, sigillo dictæ nostræ communitatis sigillatas.

Dat' & actum die Lunæ, in festo apostolorum Simonis & Judæ anno Domini MCCLXXX.

Pro Johanne Giffard de Brimmesfeld, de licentiâ fugandi lupos

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Pat. 8 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. salutem. Sciatis quod concessimus dilecto & fideli nostro Johanni Giffard de Brimmesfeld, quod cum canibus suis fugare possit lupos, ubique eos inveniiri contigerit, per omnes forestas nostras Angliæ, & eos cum eisdem canibus & retibus suis, ac modis aliis quibus expedire viderit, capere, sine occasione vel impedimento justic' forestariorum, viridariorum, & omnium ballivorum & ministrorum nostrorum foreste, dum tamen nullum gratis capiat de grossis feris nostris.

Et volumus & concedimus quod si contingat quod leporarii ipsius Johannis per rupturas coleriorum, vel lesiarum suarum, à manibus custodum

suum evadant in forestis nostris, in quibus predictus Johannes lupos sic fugaverit, de grossis feris ceperint, ipso Johanne nescio vel invito, & per hoc forestar' & viridar' sic testificat', idem Johannes propter hoc non occasionetur, molestetur in aliquo, seu gravetur.

Volumus etiam & precipimus, quod forestarii nostri earundem forestarum ei ad lupos illos capiend' intendant, & consilium impendant & juramen, cum ab eo fuerint requisiti.

Et idem vobis mandamus quod eidem Johanni vel suis, super hoc non inferatis, vel inferri permittatis, impedimentum seu gravamen.

In cuius &c. quoadmodum nobis placuerit duratur.

T. R. apud Westm', vi die Novembris.

Littera ad Ericum Regem Norwegiæ de milite, qui Guido de Monteforti esse suspicatur, ibidem arrestato.

A. D. 1280.
An. 8 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & amico suo carissimo, domino Erico, Dei gratiâ, Regi Norwegiæ illustri, Edwardus eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem, cum sincere dilectionis continuis incrementis.

Referente nobis religioso viro fratre Richardo, abbate de Lysa in Norwegia, didicimus quod vos, ob reverentiam nostram, & ob affectionem specialem, quam ipsum factum erga nos probat, vos habere, nuper arrestari fecistis quendam militem, pro eo quod ipse inimicus noster Guydo de Monteforti esse suspicatur; super quo; huiusmodi factum vestrum plurimum commendantes, vobis referre duximus magnas gratas.

Quia ex hoc lucidius experiri sumus, quod vos in votis geritis illud dilectionis fedus, quod fuit inter nos & inclite memorie . . . Regem genitorem

vestrum, in vestrâ personâ operis exhibitione continuare & complere; nosque ex hoc prout & prompti esse volumus, ex parte nostrâ, huiusmodi affectionem & dilectionem vestram in hiis, quæ possumus, mutuâ vicissitudine libentissimè compensare.

Quocirca regiam gratitudinem duximus deprecandam, quatinus militem ipsum, si adhuc in potestate vestrâ teneatur arrestatus, ad nos sine dilatione mitti faciatis per præsentium portitorem; & nos nautis & aliis, qui ipsum ad nos conducent, mercedem suam reddi faciemus competenter.

Sane recommendamus vobis specialiter abbatem supradictum, rogantes attentè quatinus ipsum, cuius mores & merita comprobamus, congruâ benivolentiâ prosequentes, sibi in suis agendis regium favorem liberaliter impartiri velit, nostri rogamini interventu, & Johannem filium Rolandi militem, qui negotiorum nostrorum libenter curam agit, ut acceperimus.

A.D. 1280, 81. | An. 9 Edw. I.

*Pro mercatoribus Alemanniæ qui domum habent London' quæ Gildehall Teutonicorum vulgariter nuncupatur.*A. D. 1280.
An. 9 Edw. I.
Pat. 9 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Cum, celeberrimæ memoriæ, dominus H. Rex, pater noster, dudum per litteras suas patentes, quas inspeximus, ad instantiam bonæ memoriæ Ricardi Romanorum Regis, avunculi nostri, concesserit mercatoribus regni Alemanniæ, illis scilicet qui habent domum in civitate London' quæ Gildehall Teutonicorum vulgariter nuncupatur, quod universos & singulos manuteneret & servaret, per totum regnum suum, in omnibus eisdem libertatibus & liberis consuetudinibus, quibus ipsi suis & progenitorum suorum temporibus usi fuerunt & gavisus: ipsosque extra hujusmodi libertates & liberis consuetudinibus non traheret, nec trahi aliquatenus per-

mitteret; prout in litteris prædictis, præfatis mercatoribus indè confectis, plenius continetur:

Nos eisdem mercatoribus, gratiam illam continuari volentes, ipsos mercatores manuteneri & servari volumus in omnibus eisdem libertatibus & liberis consuetudinibus, quibus ipsi nostris & progenitorum nostrorum temporibus usi sunt & gavisus; ipsosque extra hujusmodi libertates & liberis consuetudinibus non trahemus, nec, quantum in nobis est, aliquatenus trahi permittemus.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Westm', xvii. die Novembris.

*De licentiâ episcopo Agen' & Beraldo Delgot, fratri suo, domum fortem construendi.*A. D. 1280.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Greilly, senescallo suo in ducatu Aquitanie, & aliis qui pro tempore fuerint, salutem.

Sciatis quod concessimus dilecto nostro Arnaldo, Dei gratiâ, Agen' episcopo, & Beraldo Delgot militi, fratri suo, licentiâ construendi in feodo de Linrano, quod de nobis immediatè tenent, domum fortem, circumdatam muris, turribus & fossatis; & sic circumdatam muris, turribus & fossatis, sibi & hæredibus suis tenere.

Et idè vobis mandamus, quatinus eos & hæredes suos prædictam domum construere & tenere permittatis.

Ita tamen quod domum prædictam nobis & senescallis nostris, pacatis vel iratis, quotienscumque indigerimus, tradere teneantur.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Westm', xxii. die Novembris.

*Littera ab Adelheide ducissâ de Brunswich, de credentiâ.*A. D. 1280.
An. 9 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino E. Regi Anglie, consanguineo suo dilecto, Dei gratiâ, Adelheydis quondam ducissæ in Brunswich, nunc domina in Hertesberge, & comitissa in Scowenberch, ad quelibet ejus beneplacita paratam & obsequiosam in omnibus voluntatem.

Magestati vestre in præsentem literâ graviter querulamur, quod frater noster, Verdensis ecclesie postulator, quem bone memoriæ, dilectus dominus ac maritus noster, in horâ mortis sue, nobis statuit in tutorem, nos atque pueros nostros tractavit, & tractat adeo turpiter & indecenter, quod suam enormitatem vobis non plenariè possumus explanare;

Sed exhibitor presentium, vir ydoneus & discretus, dominus Alexander, capellanus noster dilectus, vos debet de processu hujus negotii nostri, & aliorum negotiorum nostrorum singulariter per ordinem expedire.

Et rogamus quatenus verbis suis, que ex parte nostrâ vobis dixerit, fidem credulam adhibeatis.

Hinc est, cum idem nuncius noster, jam predictus, Gallicum nesciat, rogamus etiam quod sibi clericum, Latine instructum, adjungatis, ut, illo mediante, vos de toto negotio nostro taliter, sicuti nobis sit utile, valeat expedire.

Dors—Serenissimo domino E. Regi Anglie consanguineo suo dilecto.

*De tractatu inter Reges Franciæ & Castellæ, mediante principe Salernitano.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

DOMINO suo Johannes de Greyliaco, se totum. Domino principe Salerni afflicto multipliciter, ex discursu à monte Martiano apud Baion' & è converso; tandem obtinuit à dominis Regibus sibi mitti Aquis viros discretos de consilio utriusque, & ferè per septimanam tractato cum eis, & modicum expedito, venit idem princeps Baioniam; & finaliter non invenit quod quicquam daretur filiis domini Fernandi, bone memoriæ, nisi regnum Jahenni & ad plus quingente milicie site in certis terris, & quod hec de domino Sanctio tenerentur.

Et accedens ad montem, id domino Regi Franciæ, & suo consilio explicavit;

Qui plurimum dedignati, ex oblatione prædictâ, deliberatione habitâ, quasi cum omnibus magnatibus sue comitive, oblata penitus vilipendit;

Et se dixit nullatenus admissurum minus quam regnum Castellæ, vel Legionis; & cum eorum altero, alia satis magna.

Et propè de Monte recessit, in vigiliâ beati Thome apostoli, & festum Natalis Domini apud Moysiaco celebravit.

Princeps verò Baioniam rediit, & à domino Rege Castellæ, & suis filiis congem in crastinum festi beati Thome predicti, & apud Aquis festum Natalis Domini celebravit:

Ego verò, de mandato domini Regis Franciæ, cum eo remansi, & ipsam concomitare propono usque ad Fontem Ravidum; videlicet, quamdiu durat terra vestra; indè dominum Regem Franciæ sequitur festinanter ad partes Tholosanas, ad quas se trahit pro parlamento habendo cum domino Rege Aragon' & postmodum revertetur in Franciam, ex parte Sancti Egidii per Rigordanam.

Et ego, cum magistro Boneto, credo intendere circa inquestam Caturcini, cum deputatis à domino Rege Franciæ, faciendam.

Videtur multis, & sic intelligo, quod domini Reges, principes, & magnates ceteri recedunt benè contenti, & pacati de vobis & vestris.

Super vestro adventu ad partes istas, de quo aliàs vobis scripsi, cum diligentia providere; susceptio namque homagiorum Agenes' & retentio vestrorum jurium, que per Burdeg' specialiter absorbentur, & alia plurima, satis ardua, adventum vestrum festinum requirunt; licet in pacis dictionum reformatione labor vester, aut alterius cujuscumque ad presens frustratorius videatur.

Soror domini Aymerici de Narbona est adducta Baionam, domino Petro, filio domini Regis Castellæ, matrimonialiter copulanda.

Rumores alios nescio dignos relatu.

Dat' Baion', die Lunæ, ante dictum festum Natalis.

*De homagio Othonis com' Palatini Burgundiæ.*A. D. 1281.
An. 8 Edw. I.
Lib. B. f. 277. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc'

NOS Otho, comes palatinus Burgundiæ, & dominus Salinen' notum facimus universis, presentes litteras inspecturis, quod nos tenemus, in feodo & in homagio, ab excellentissimo viro, domino Edwardo, divinâ gratiâ, Rege Angliæ, duce Aquitanie, & principe Dirlande, pontariam, & castellaniam, & pedagiū ejusdem loci; & totum illud quod habemus in Veras, cum appenditiis eorumdem.

Item Calamontem, & Jeygne, & la Chandarie, cum suis pertinentiis universis, prout tenet à nobis Johannes de Cabilone, avunculus noster.

Item castrum de Jou, cum suis appenditiis, prout dictus Johannes de Cabilone, avunculus noster, tenet à nobis ariere feodum.

Et prædicta omnia confitemur, & recognoscimus nos tenere à dicto domino Rege in feodo & homagio, secundum quod superius est expressum; salvâ fidelitate nostrorum dominorum.

In quorum testimonium damus & concedimus dicto domino Rege presentes litteras, nostro sigillo sigillatas.

Dat' Lugd', anno Domini MCCLXXXI, mense Januarii.

A. D. 1281. | An. 9 Edw. I.

Littera à Philippo Rege Franciæ ad Regem Angliæ rogatoria, de statu ejus.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

PHILIP, par la grace DIEU, Roi de France, a noble prince, son treschere & ame cousin, & son feau, Edward, par cele mesme grace, noble Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, duc d'Aquitaine, saluz & diutine amor. Pour ce que nous avons tout tens grant desirier de savoir coment il vous est, & d'oïr bones noveles de vous; nous envions a vous le porteur de ces presentes lettres, por estre en certain par lui.

Et vous prions que vous, par cestui message, nous voilliez senefier par voz lettres la certaintee de vestre estat; le quel nostres Sires face bon & joïex toz jors.

Et d'on nostre estat, le quel nous savons que vous desirez que soit bons, nous vous fasons a savoir que nous estions, par la merci DIEU, sain & haitie de cõrs, quant ces lettres furent fetes.

Donne a Montargi le Samedie, apres les Huitieves de la purification de nostre Dame.

De pace inter Regem Romanorum & comitem Sabaudia reformandâ.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Ottoni de Grandisino, salutem. Cum inter magnificum principem, dominum Romanorum illustrem, & dilectum consanguinem nostrum, Philippum comitem Sabaudie, sicut noscis, contentio seu guerra sit mota;

Nos qui partem utramque specialis dilectionis brachiis amplexamur, dedimus vobis, & dilecto clerico nostro magistro Johanni de Derby, decano Lychefeld, quem propter hoc ad vos transmittimus, specialem & plenam potestatem, per nostras patentes litteras, quas ei liberari fecimus, tractandi inter partes ipsas, & ordinandi, juxta circumspectiones vestras, qualiter, & per quam viam pacis vel concordie, aut saltem treugæ, vel alio modo honesto & decenti, sedari possit hujusmodi contentio, sive guerra;

Et vobis, & præfato magistro Johanni, super hoc, quatenus negotium illud nos contingere potest, per easdem litteras, commisimus vices nostras.

Et ideò vobis mandamus quòd, per viam pacis vel concordie, tractatum cum partibus ipsis habeatis diligentem; & per unam viarum illarum, si quo modo fieri possit, partes pacificetis.

Et, si id per vos, ad præsens, fieri non possit, tunc per viam treugæ procedatis in negotio prædicto:

Et diligentiam & laborem vestrum, tum propter laborem nostrum, tum propter misas impendendas, tum propter alia incommoda vitanda, omnibus modis, quibus poteritis, adhibeatis, quod negotium ipsum sine votivo valeat consummari.

Et præfato decano (cui injunximus quod vobis in præmissis iatendat, & consilio vestro utatur, & quod ei in hac parte injunxeritis, faciat) adhibeatis in hiis, quæ vobis, super hiis, ex parte nostrâ, vivâ voce referet, plenam fidem.

Teste Rege apud Shireburne, xviii. die Februarii.

Mandatum Ottoni de Grandisino, super præfato negotio.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

ET mandatum est eidem Ottoni quod ad pacem, inter prædictas partes reformandam, interim, quantum poterit, diligenter laboret; & quod scire faciet prædicto decano apud ubi idem decanus ei occurrere poterit ad præmissa cum ipso faciendâ.

Et, pro diversis obstaculis, quæ in eundo poterunt evenire, Rex mittit ad ipsum Ottonem duos de nunciis suis; ut alter eorumdem præfato decano occurrat apud ad ipsum decanum informandum, quibus diebus & locis præfato Ottoni occurrere

poterit pro præmissis; & alterum nuncium, cum iidem Otto & decanus adinvicem colloquium habuerunt, Regi sine dilatione remittat, ipsum Regem de eo, quod interim per ipsum Ottonem fieri contigerit, reddendum plenius certiorum;

Et etiam quod idem Otto alium nuncium prædictum secum retineat, quousque cum partibus prædictis tractatum habuerit in præmissis, & tunc eundem nuncium ad Regem remittat, ipsum super facto suo in hac parte certiorandum; & quod idem Otto præfato decano credat, &c.

Ejusmodi mandatum Thomæ Sabaudie.

A. D. 1281.—An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon. 9 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

ITEM, mandatum est Thomæ de Sabaudia, quod, ad pacem inter dictas partes reformandam, modis, quibus meliùs, cautius & secretius poterit, diligenter se intromittat; Ita quod Rex ipsum super industriâ & diligentia sua, ita circumspectè & secretè in præmissis adhibendâ, meritò debeat commendare; & quod prædictis Ottoni & decano credat, &c.

Littera Regi Romanorum, ad pacem cum Sabaudie comite conciliandam.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

REGI Alemanniæ illustri Rex Angliæ, salutem, cum sinceræ dilectionis continuis incrementis. Cum inter vos ex parte unâ, & Philippum de Sabaudia, consanguineum nostrum ex alterâ, contentio seu guerra mota sit, ut accepimus, quod nos tædet;

Nos, ob sinceræ dilectionis affectum, quem erga vos & ipsum comitem habemus, injunximus dilecto familiari ac secretario nostro Ottoni de Grandisino, & dilecto clerico nostro magistro J. de Derby, decano Lichefeld, quod ad partes vestras, eâ occasione, specialiter iter arripiant, ad tractandum vobiscum, si vobis placet, & cum præfato Philippo; & ad ordinandum, juxta circumspectiones suas, qualiter, per viam pacis & concordie, meliùs & honestius sedari possit hujusmodi contentio, sive guerra: Magnificentiam vestram affectuosè rogantes, quatinus, cum negotium

ipsum, ratione partis utriusque, nos contingere fateamur, cum præfatis Ottoni & decano, cum ad vestram præsentiam accesserint, super facto illo tractatum habere, & eis credere velitis; & ordinationi, quam per viam pacis vel concordie inde fecerint, consentire.

Dedimus autem eisdem, per nostras patentes litteras, pro eo quod negotium ipsum nobis exstat multum cordi, super hoc plenam & specialem potestatem; ita quod, quicquid ipsi, vice nostrâ, & loco nostri, fecerint in præmissis, ratum habebimus & acceptum;

Et semper erimus prompti ea facere quæ vestris beneplacitis noverimus, convenire.

Dat' apud Shireburne xviii. die Februarii.

Consimiles litteræ diriguntur Philippo comiti Sabaudie, mutatis mutandis, &c. & quod credat præfatis Ottoni & decano, &c.

De mutua visione inter Reges Angliæ & Castellæ, in confiniis Vasconie celebrandâ.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Transcript. Liter.
9 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

QUIA, in partibus Vasconie & Agenesii, multa nobis incumbunt expedienda negotia, tum propter capiendâ homagia hominum nostrorum, Agenesii, quæ nunquam cessamus; tum propter alia, quæ in partibus illis nos contingunt; propter quod, post parlamentum nostrum, quod post instans Pascha celebraturi sumus, versus partes illas dirigere proponimus iter nostrum, & esse intendimus in eisdem citra proximum futurum festum Assumptionis beatæ Mariæ.

Altissimo concedente; ac, ex quo partes vestras ita appropinquamus, libenter vellemus vos videre, si vobis placeret;

Seracitate vestram rogamus, cum affectu, quatinus, appropinquare velitis confiniâ terrarum vestrarum, prope Vasconiam, & nobis, per latorem præseptum, nunciare ubi commodius, in confiniis illis terrarum vestrarum, possumus vobis obviare, ut mutua visione gratulemur.

Va ete semper.

Dat' apud Windsor, xvii. die Februarii, anno regni nostri ix.

Prefato Regi, littera de eodem negotio.

A. D. 1281.—An. 9 Edw. I.
Transcript. Liber. 9 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

SACHEZ, sire, co, ke vus nus mandastes per mestre G. vostre clerk, nus l'auens bien entendu; e, pur ce, ke nus desiroms mult tenir & accrestre l'amiste, ke est, & deit estre entre vus & nus, nus vus emurons par ceus noz certains messages, plus pleinement respoudre as choses ke vus nus avez maunde, e pur treter ove vus de memes les besoignes atevament.

Si vos priom, sire, ke vus voillez tere vers les parties de Baione au plus pres ke vuz purrez, ensi ke nos mesages avantdiz, qui celle par serunt entour la fest de seint Johan, vus y puissent prestement trover.

Tractatus inter Regem & communitatem d'Abbevilla.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 2. d.
in Turr. Lond.

EN l'an de l'Incarnation nostre Seigneur MCCLXXXI. le jor de mi quaresme, fu accorde & traitie, par ordonnance de pais, entre mon seigneur de Fienles lez seneschal de Pontif, Dant Renand, maistre Bandini de Wissant, & Johan de Nancy baillifs d'Abeville, puf tres noble prince mon seigneur le Roy d'Angleterre, e ma dame la Roine sa compaigne d'une part, e le maier, e les eskevins d'Abeville d'autre; en droit des debaz, qe estoient mutz entre les parties devant-dites, pur la raison du ban fet de mon seigneur Huon de Fainnechon adonc baillif d'Abeville.

Primes ke nostre sire, li Rois d'Engleterre, par le assentement du maieur, e des eskevins, e du comun d'Abeville, puet rendre, e remettre, e renuoier en Abeville mon seigneur Huon de Fainnechon, s'il plect al devandit nostre seigneur le Roy;

E doient li devandiz maires, e li eskevin fere savoir a leur comun, & comander bien e suffisamment ke li Rois a remis, ou rendu a mon seigneur Huon la vile d'Abeville, e qe li tiegne bone pais desore enavant.

Et si acuns fust, qe meffist a mon seigneur Huon, ou feroit justice de mafeteur, ou des mafeteurs autre si graunt, come se om meffesoit a un jure.

E doient li devandiz maires e li eskevin reconoistre, par leur lettre, q'il, desore enavant, sour le cors du seigneur de Pont, qui est ore, ne qui le serra el tens avenir, sour sa femme, sur leur enfanz, sour le seneschal de Pont le baill' d'Abeville, le baill' de Rue, le baill' de Cressy, le baill' de Walaen, e le baill' d'Araines, qui q'il soient, ne qui q'il seront el tens

avehir, ne aient, ne ne pussent avoir conissance, ne justice, en nul cas sur leur cors, pur chose q'il meffacent a autrui, ne autres a eus; e, si en akun tens li devandit meires e li eskevin avoient en conissance ou justice sur les personas devandites, ou sur aukunes d'eles, si i doient li renoncher;

E se doient li devandiz maires e li eskevin a ceo assentir, par leur lettre, qe li cuens de Pont qui onques le soit, ou qe le serra el tens avenir, puit fere chastel, si li plect, e fermete en son manoir d'Abeville, e es terres, les qeles il purra acquerre entur le manoir, tel, e si graunt come il li plera sans les murs de la vile perchez, e sans les fosses abatre;

Sauf a maier, e as eskevin, e au comun d'Abeville, les privileges de la dite vile, en touz les autres articles, qe ne sunt contenu en cest escrit; li q'il demurent, e doient demorer en la force lau il ont este, dusque a ore.

E doient avoir li maires, e li eskevin, a li commons de Abeville, la lettre mon seigneur le Roy, e ma dame sa compaigne sour la sauverte, e le estabete de leur privileges, de touz articles, qe ne sont en cest escrit contenu.

Les choses avantdites sunt traitees, ordinees, e purparlees en la seante, e en la volentee mon seigneur le Roy, e madame la Roine sa compaigne.

E en remembrance du traitie, de cest acort, nus maires, e li eskevin d'Abeville devandiz, avoms mis nostre seel a cest present escrit cirograffe, e endente, e baille au devandit mon seigneur William seigneur de Fienles.

Fait & done en l'an, e el jor devandiz.

Bulla Martini IV. Papæ, per quam significat Regi Angliæ promotionem suam.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Incomprehensibilia Dei judicia, & investigabiles via ejus grandem iniquitatem considerantibus ingerunt, & causam profectò non levis admirationis inducunt;

Quis enim in illorum consideratione non stupeat?

Quis non stupendo miretur, & timeat illa judiciorum secreta cælestium, quorum ordinem non datur nosse mortalibus, aut in terrâ ponere rationem: quorum misteria mens humana nec investigando comprehendere sufficit, nec considerando discutere, vel manifestare loquendo?

Quis inquam absque stupore ac terrore latentes cotidianorum eventuum prævisiones, attendat? Quis intelligere valeat discretam lancem æquitatis occultæ? quâ ille in quo sibi misericordia, & veritas obviarunt, qui ecclesie, quam non solum misericorditer, sed mirabiliter suo sanguine precioso fundavit, & in adeo solidâ firmitate petreâ inviolabilis stabilivit, ut portis inferi, & motis legibus prævaleret, suam in sanctis Apostolis promisit omnipotentiam, usque ad consummationem sæculi, assistentem, ipsam humano judicio quodammodo derelinquens, eam tamen frequentium vacationum, & aliquando etiam diffusarum vexari incommodis, & in substituendi Pontificis expectatione languere;

Quâ ipse idem sapientissimus ponderator, qui suâ ineffabili sapientiâ in statera rectissimâ merita singulorum appendat, & unicuique secundum opera sua reddit, illius regimen etsi justâ, nobis non tamen ignotâ & mirandâ libratione, dispensans illud, sic librâ inserutabilis dispensationis alternat, ut is subtrahatur interdum, cui suppetebat in habundantiâ fortitudo virtutum, cujus vita subditis profutura sperari poterat, eo ipso longævior ad dandam salutis scientiam plebi suæ;

Substituatur verò qui se potest non indignè fateri, & virtutum inopiâ debilem, & alias imparem ad summi pontificis sarcinam supportandam;

Hujusmodi subtractionem in obitu, felicis recordationis, Nicolai Papæ prædecessoris nostri, cujus longè latèque fama claruit, emicuit vita, experientia & prudentia eminebat, eadem, perpessa mater ecclesia viduitatis angustias, aliquandiu permare deslevit;

Substitutionem autem, prætractæ non absimilem, in nostrâ vocatione ad apostolatus officium, cujus seriem subscripta describunt, nos, ex nostrorum consideratione defectuum, in humilitatis spiritu profitemur.

Memorato siquidem prædecessore nostro, prout Domino placuit, ab hæc lucè subtrahere, ejusque corpore delato ad urbem, ibique in Apostolorum principis basilicâ, ubi sepeliri delegerat, cum exequiarum solemnitate debitâ tumulato; nos, & fratres nostri, anxii de vacatione ipsius ecclesie, Viterbii, ubi tunc Romana residebat curia, in episcopali palatio concordi voto convenimus provisioni ejusdem ecclesie propensioem daturi operam, prout necessitas exigerat.

Circa hoc autem pluribus tractatibus habitis, post aliquanti temporis moram, quam casus varii, & diversæ circumstantiæ induxerunt; demum in festo cathedræ ipsius Apostolorum principis, iidem fratres nostri, per viam scrutiniî, ad electionem celebrandam electam concorditer, in nos, tunc titulo sanctæ Cecilie presbyterum cardinalem, unanimiter concordantes, ad summi apostolatus apicem, & ipsius cathedræ nos eligere consensum.

Quam nos, ut est, speculam extimantes, eo non immeritò altitudinis grandioris, quo eidem insidens, constitutus super omnia, speculator locatus

alius, prospectare longius cuncta, speculari tenetur attentius, & totius orbis ambitum, curæ suæ commissi, non tam presentia, quam providentiâ circuire, extirpare vitia, virtutes inserere, pro viribus ecclesiarum obviare periculis, providere commodis, & salutî specialiter intendere animarum, statû eminentiam, & immensitatem iminentis oneris pensabamus;

Tanto ex hujusmodi vocatione redditi proindè magis attoniti, quanto ab altioris gradûs appetitu fueramus ab olim fixo proposito alieni; arbitrati semper tutoris fore consilii nobis altiora non querere, in domo Domini humiliter habitando de propria salute curare, quam periculosè super universalem omnium curam erigi, & ad tantî fastigii sollicitudinem elevari;

Hinc insufficientiæ nostræ consideratio contrahabat animum, & à tantî assumptione laboris dexteram retrahebat: suadebat instantiùs potiùs tantæ molis pondus effugere, quàm eorundem fratrum instantiæ consentire; verum, in contrarium conscientia suadente, non esse vocationi Domini (quam tanto verisimilius eorundem fratrum adeo unanims concordia prætendebat, quanto diutius ipsorum fuerant vota discordia, contumaciter resistendum) ne ipsa Dei ecclesia, eo prolixius viduitatis dispendiis gravaretur, quo alias spes erat incertior, de ipsius provisione vicina;

Tandem, variis allegatis excusationibus, nec admisis; sed ab eisdem fratribus in eo fervore voluntatis anxie, importunitatisque multimodè obauditis, ut manus ad exuendum nos clamidem, quâ tegebamur, extendere, nec ipsius rupturæ pepererint: sub spe unigenitû Dei filii Domini JESU CHRISTI humilitatis nostræ colla subiecimus jugo apostolicæ servitutis, de suâ pietate sperantes quod ipse, qui juxta evangelii veritatem quinque patrum, duorumque piscium paucitatem, sagittati discumbentis ad jussum ipsius immensæ multitudinis cum fragmentis coequavit, nostræ imbecillitatis insufficientiam suâ immensâ virtute, quali quali saltem sufficientiæ tanti oneris & laboris æquavit;

Ad quod de suâ misericordiâ obtinendum, fidelium suffragia humiliter imploramus, & illos specialiter, qui secularis potestatis sollicitudinem in populo Domini susceperunt, ut in illo, prout ad eos pertinet, nobiscum fideliter & sollicitè collaborent, decrevimus exhortandos.

Idedque regalem excellentiam attentè rogamus, & instanter obsecramus in Domino JESU CHRISTO, quatinus prudenter attendens, quod gladium, in defensionem sanctæ Dei ecclesie, ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum, divinitus ordinatum à Domino accepisti, sic illo, juxta beneplacitum ordinantis & concedentis, utaris; ut per eum viâ æquitatis exercens, molem iniquitatis potenter destruens, ipsam Dei ecclesiam, ejusque fideles propugnes, & protegas; nec minus sub fide falsos, quam Christiani nominis hostes exterreas, & dispersas.

Sicque cuncta, tibi concessæ in illo congruentia potestati, pro viribus impleas, quod triumpho in virtutum actibus gloriosus, egregiusque justitiæ cultor appareas, & cum mundi Salvatore, cujus typum geris in nomine, merearis sine fine regnare;

Illam de nobis spem certam, & indubitatam fiduciam habiturus, quod tuam, & regni tui prosperitatem, paterno zelamus affectu, & eam non solum conservare intendimus, sed & facultate succedente, favorabiliter, quantum cum Deo poterimus, promovere.

Dat' apud Urbem Veterem, viii. kal' April', pontif' nostri anno primo.

Sigillo plumbeo sub filo carabeo.

A. D. 1281. | An. 9 Edw. I.

Regi Franciæ, quod immutationi alicui in Vasconia supersedeat.

A. D. 1281.—An. 9 Edw. I.
Rot. Litterarum. Regal. m. 2.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, &c. Edw. DEI, &c. Intelleximus quod, circa statum terræ nostræ Vasconiæ, seu consuetudines ejusdem, aliqua proponitis immutare;

Undè cum nos, si dicta terra reformatione in consuetudinibus vel aliis indigeat, parati sumus eam juxta vestrum consilium reformare, dominationem vestram affectu, quo possumus, ampliori exhibeamus, quatenus dicte immutationi supersedere velitis.

Dilecto & fideli nostro Johanni de Greyly, senescallo nostro terræ prædictæ, in negotiis nostris coram vobis expediendis favorem benevolam, si placet, exhibendo. Dat' apud Clarendon, xviii. die Martii, anno regni nostri nono.

Littera quorundam Vasconum deprecatoria; ne, à Rege rejecti, alterius jurisdictioni subjicerentur.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

DOMINO suo, præ cunctis mortalibus diligendo, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ, sui fideles milites, domicelli, & liberi homines Johannes de Greillaco, Guillelmus Qernardi, Dornon Amaneus de Cis dominus de Bessaat, Vivians de Sancto Martino, Arnoldus Amanenni de Campeto, milites: Amanenus de Lebreto, Guillelmus de Mota, Garcias Arn' vicecomes Maritimæ, Amanenus de Lesgoz, Lombardus de Scotissa, Rolandus de Moysac, Raymundus de Losushan, Petrus, Bernardus, Arn' & Bernotus de Montamer, Raymundus Arnaldi de Binhelas, Guilbertus Furci d'Ornoy, Hugnels de Novelliano, Garcias Arnaldi de Hoy, Arnaldus de Moqt' domicelli: Johannes Columbi civis Burdegaliæ, Agnes uxor quondam domini Gawardi de Lugant militis defuncti, nomine filii sui, & Petroville den Tey, terras & feodo in Borno habentes, seipsos ad ejusdem perpetuum obsequium & debitum famulatum.

Dominacionem vestram tenere volumus pro constanti, quod nullatenus nobis placet, ut altam justitiam terrarum nostrarum prædictarum, quæ ad vos & progenitores vestros pertinet ab antiquo, in Arnaldum Raymundi de Solio, vel aliquem alium, maxime ignobilem, transferatis, vel abiciatis de manu vestra:

Cum enim terras easdem & feuda teneamus de vobis in feudum, non immeritò nos gravaret si vobis & vestris super feodo, & alii vel aliis super alto justiciatu terrarum nostrarum haberemus parere;

Undè supplicamus excellentiæ vestræ, nè, in vestrum & nostrum præjudicium, aliquem super præmissis velitis exnunc audire, aut nos per interrogationes varias infestare: nunquam enim præmissa proponimus sustinere, nisi id faceremus, quod absit, coacti à vobis.

Et, ut vobis appareat liquidè de voluntate nostrâ prædictâ, præsentibus dominationi vestræ mittimus, sigillatas nostris sigillis; &, cum omnes non habeamus sigilla, sigillo archipresbiteri de Borno utimur in hac parte.

Dat' primâ die Maii, anno Domini MCCLXXXI.

Pro Rege Scotiæ, de attorney faciendo.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Pat. 9 Edw. I.
m. 23.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. salutem. Sciatis quod dilectus frater, & fidelis noster, Alexander Rex Scotiæ illustris, attorney coram nobis, loco suo, Adam de Charleton & Warinum de Faunes subalternatione; ad lucrandum vel perdendum, in omnibus placitis & querelis, pro ipso Rege, vel contra ipsum motis vel movendis, in quibuscumque curiis Angliæ.

Warinus, vel eorum alter, loco ipsius Regis, facere possint vel possint attorneynatos vel attorneynatum, quos vel quem voluerint vel voluerit, coram nobis, ad omnia prædicta placita & querelas prosequendum & defendendum, vel ad lucrandum vel perdendum in eisdem, sicut prædictum est.

Et, in cujus, &c. duraturas usque ad festum Pâschæ proximò futurum, & ab eodem festo usque in unum annum proximò sequentem completum.

Et, ad instantiam ipsius Regis, concessimus quod prædicti Adam & Warinus, vel eorum alter, loco ipsius Regis, facere possint vel possint attorneynatos vel attorneynatum, quos vel quem voluerint vel voluerit, coram nobis, ad omnia prædicta placita & querelas prosequendum & defendendum, vel ad lucrandum vel perdendum in eisdem, sicut prædictum est.

In cujus, &c. duraturas usque ad festum Pâschæ proximò futurum, & ab eodem festo usque in unum annum proximò sequentem completum.

Teste Rege apud Kenynton, v. die Maii.

Pro Petro Corbet, de lupis capiendis.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Pat. 9 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. Sciatis quod dilectus & fidelis noster Petro Corbet, quod in omnibus forestis, & parvis, & aliis locis, infra comitatus nostros Gloucestr' Wygorn' Hereford' Salop' & Stafford' in quibus lupi poterunt inveniri, lupos, cum hominibus, canibus & ingenis suis, capiat, & destruat modis omnibus quibus viderit expedire.

Et idèd vobis mandamus quod eidem Petro in omnibus, quæ ad captionem lporum, in comitatibus prædictis, pertinent, intendentes situs & auxiliantes, quotiens opus fuerit, & prædictus Petrus vobis scire faciet ex parte nostrâ.

In cujus, &c. duratur' quamdiu nobis placuerit.

Teste Rege apud Westm', decimo quarto die Maii.

Pro Hagino filio Denlaeres Judæo London', de officio presbiteratus Judæorum ei pro vitâ sud, concesso.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Pat. 9 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

REX justiciariis, vicecomitibus, ballivis, & omnibus ministris & fidelibus suis, ac Judæis suis Angliæ, salutem.

Sciatis quod, ad instantiam karissimæ consortis nostræ, Alianoræ Regiæ Angliæ, & per assensum communitatis Judæorum prædictorum, volumus & concedimus, pro nobis & hæredibus nostris, quod Haginus, filius Denlaeres, Judæus London' habeat & teneat, totâ vitâ suâ, officium presbiteratus Judæorum eorundem liberè, quietè, integrè, cum omnibus pertinentiis, libertatibus, & liberis consuetudinibus ad ipsum presbiteratum pertinen-

tibus, sicut Haginus, filius magistri Mosei, quondam Judæi London' defunctus, vel alius, ante ipsum, officium illud prius tenuit.

Volumus etiam quod ipsum Haginum, filium Denlaeres, manuteneatis, protegetis, & defendatis in officio prædicto.

Et, si quis ei super hoc forisfacere præsumperit, id ei sine dilatione, salvâ nobis emendâ de forisfacturâ nostrâ, faciatis emendari, tanquam dominico Judæo nostro, quem specialiter retinemus in officio memorato.

In cujus, &c.

Teste Rege apud Westm' decimo quinto die Maii.

Ordinatio facta per Regem super contentiõibus & discordiis, motis inter episcopum Baion' & majorem, centumquæ pares, & totam communitatem Baion.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Lib. B. fol. 312. a.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

IN nomine Domini, amen. Quia multæ circumstantiæ facti atrocitatem habent meritò mitigare, nos Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, à venerabili patre Dominico, eadem gratiâ, Baion' episcopo, ex parte unâ, & majore, centumquæ paribus, ac totâ communitate Baion' ex alterâ, super contentiõibus, quæstionibus, & discordiis, inter eos motis in nos arbitrandi, ordinandi, faciendi, diffinendi altè & bassè, non servato etiam juris ordine, potestate translata, prout in compromisso super hiis facto plenus continetur, ex bono & æquo, actis & processu diligenter examinatis, pensatis undique personarum, rerum, & negotiorum conditionibus unversis, arbitramur, diffinimus, statuimus, ordinamus, laudamus & dicimus;

Quod, pro injuriis, Deo, ecclesiæ, & prædicto episcopo irrogatis, major & alii prædicti, qui præsentibus judicio consenserunt, per quod Mainaldus de Akys manum habuit mutilatam, videlicet, centum pares (Arnaldo de

Polyne, & Johanne de Castro Jelosio, qui præfato judicio reclamabant, duntaxat exceptis) die nativitatis beatæ Mariæ Virginis, processionem solemniter faciant; à domo communitalis prædictæ incipientes, & usque ad majus altare cathedralis ecclesiæ procedentes, quilibet eorum in solâ tunicâ, sine corrigiâ & coysâ, cum uno cereo, ad minus unius libræ ceræ, accenso; cereosque ipsos ad altare prædictum cum devotione offerant & dimittant; & per episcopum istius rei causâ, in ecclesiâ ipsâ, populo publicè exponatur:

Et quod prædicti major, centumque pares, & qui judicio interfuerunt & concesserunt, Maynaldo de Akys, ad sustentationem suam perpetuam, contribuant ducentas libras Burdegalenses, ad Natale Domini, & ad festum nativitatis Sancti Johannis Baptistæ, proximò sequens, pro æqualibus portionibus persolvendas.

Et, ne, qui sine culpâ fuerint, penâ percellantur, volumus & mandamus quod, cum res urgeat, senescallus noster aut ballivus, de hiis, qui judicio prædicto concesserunt aut interfuerunt, inquirendi liberam habeat potestatem.

Prædictum verum Maynaldum, per sententiam bannitum, ad civitatem ipsam, per nostrum dictum seu diffinitionem, restituiamus.

Arbitramur insuper, statuimus, diffinimus, ordinamus, laudamus & dicimus, quod . . . major, centum pares, & communitas memorati, prædicto episcopo dent & solvant quingentas libras sterlingorum, citra festum Sancti Martini in Yeme.

Et, quia in hujusmodi collectis, aliquando pauperes indebitè gravantur,

præcipimus quod senescallus noster aut ballivus videat ne minus onerentur; nec, prætextu istius pecuniæ, collecta majoris pecuniæ fiat.

Volumus etiam & præcipimus ut procuratores partium, aut partes ipsæ, coram nobis præsentent, hæc nostrum arbitrium, diffinitionem, statutum, ordinationem, laudum & dictum statim, per suam scripturam, emolgent & acceptent.

Reservamus itaque nobis specialiter potestatem hæc nostrum arbitrium, diffinitionem, statutum, ordinationem, laudum & dictum corrigendi, declarandi, & interpretandi aliàs, semel, ac pluries, prout nobis videbitur expedire.

Et, in hiis omnibus, reservamus nobis regalem potestatem & dominicam, emendas capiendi, prohibito nostro, cum nobis placuerit, quatenus prædicta debita nostram regiam potestatem offenderint seu dominicam.

Nos verò Robertus, Dei gratiâ, Bathon' & Wellens' episcopus, à partibus prædictis arbitri concorditer similiter electus, in hiis, si quæ sint, quæ, jure refragante, non possunt cadere in personam domini Regis, prout in formâ compromissi plenius continetur, sententias excommunicationis & interdicti, in prædictos . . . majorem, centum pares, & communitatem prædictam latas, arbitramur, ordiamus, diffinimus & dicimus per Baion' episcopum revocandas, & petentes ab eodem absolutionis beneficium, ex dictâ causâ, sine difficultatis obstaculo, fore absolvendos.

Actum & dat' in palatio nostro regali, tertio die Junii, anno Domini millesimo ducentesimo octagesimo primo.

Litteræ episcopi Baion', de ordinatione Regis approbandâ.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Lib. B. fol. 271. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentent litteræ pervenerint, Dominicus, Dei gratiâ, episcopus Baion' salutem in omnium salutari.

Cum super contentionibus, quæstionibus & discordiis, inter nos ex unâ parte, & majorem, centumque pares, ac totam communitatem Baion' ex alterâ motis, esset in magnificum principem, dominum E. Dei gratiâ, Regem

Angliæ illustrem compromissum, ut ipse, non servato juris ordine, altè & bassè de illis, pro suæ libito voluntatis, arbitraretur, ordinaret, diceret & laudaret; idemque excellentissimus princeps, ex bono & æquo, actis & processibus diligenter examinatis, pensatis undique personarum, rerum & negotiorum conditionibus universis, voluerit, statuerit, diffinierit, & ordi-

naverit, prout in dicto ejusdem, sub sigillo suo nobis tradito, plenius continetur.

Nos, hujusmodi dictum, voluntatem, statutum, diffinitionem & ordinationem, nomine nostro, ecclesiæ & capituli nostri, sponte & ex certâ conscientiâ omologamus, & tenore præsentium specialiter approbamus; in verbo sacerdotii fideliter promittentes nos omnia & singula integrè servare, & in nullo contravenire, atque procurare ea plenius ab aliis observari.

In cujus rei testimonium præsentent litteras sigilli nostri munimine fecimus roborari.

Dat' London', quinto die Junii, anno Domini millesimo ducentesimo octagesimo primo.

Littera etiam civitatis Baion', de prædictâ ordinatione observandâ.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Lib. B. f. 272.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentent litteræ pervenerint, major, & magister Aymericus de Viridare, Petrus de Banheries, & Willielmus de Burd' procuratores centum parium & communitatis Baion' salutem in omnium salutari.

Cum super contentionibus, quæstionibus & discordiis, inter venerabilem patrem Dominicum, Dei gratiâ, episcopum Baion' ex unâ, & majorem, centumque pares, ac totam civitatem Baion' ex alterâ motis, esset in magnificum principem, dominum E. Dei gratiâ, Regem Angliæ illustrem compromissum, ut ipse, non servato juris ordine, altè & bassè de illis, pro suæ libito voluntatis arbitretur, ordinaret, diffiniret, diceret & laudaret; idemque excellentissimus princeps, ex bono & æquo actis & processibus diligenter examinatis, pensatis undique perso-

narum, & rerum, negotiorum conditionibus universis, voluit, statuit, diffinivit & ordinavit, prout in dicto ejusdem, sub sigillo suo nobis tradito, plenius continetur.

Nos, hujusmodi dictum, voluntatem, statutum, diffinitionem & ordinationem, nomine nostro, centum parium, communitatis, civitatis prædictæ, spontè & ex certâ conscientiâ omologamus, & tenore præsentium specialiter approbamus; bonâ fide promittentes nos omnia & singula integrè servare, & in nullo contravenire, atque procurare ea plenius ab aliis observari.

In cujus rei testimonium, sigillum venerabilis patris domini Godefridi, Dei gratiâ, Wygorn' episcopi, unâ cum sigillis nostris, præsentibus litteris apponi procuravimus, in fidem pleniorum.

Dat' London', quinto die Junii, anno Domini millesimo ducentesimo octagesimo primo.

Major & communitas de Abbevilla tractatum cum Rege Angliæ habitum acceptant & confirmant.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Rot. Vascon.
m. 2. d.
in Turr. Lond.

A touz chiaus, ke ches lettres verrunt ou orrunt, li maires, li eskevin, & toute la communités d' Abeville saluz.

Nous faisons a savoir a touz ke come debas fust entre noble home, mun. seigneur Thomas de Sandwiz chivaler, adonc seneschall de Pontif, pur tresnoble prince, nostre, treschier seigneur, Edward, par la grace de DEU, Roy de

Engleterre, seigneur de Irlande, duc d'Acquitaine, conte de Pont' & de Monsteroll, & nostre chiere dame, Alianore, par chele mesme grace, Reyne de Engleterre, dame, duchesse & contesse des lieus devaunt ditz, sa compaigne & en leur non d'une part; & nus, maire, eskevin, e tote la communités d'autre, pur la coison du ban fait de mon seigneur Huon de Faimiechon, adonc baillif d' Abeville, & eust dure li debas par aucune pieche de tans, en le par fin, par conseil de preud oumes, par la volente de nostre chier seigneur le Roy d'Engleterre, & de nostre treschier dame la Reyne, sa compaigne, faire & a' empli, a ceo nos sumes assenti & volons, & a ceo nos consentons, ke nostre chiers sire le Roys puist rendre le vile d' Abeville a mun seigneur Huon de Faimiechon, ou puist remettre, ou renvoyer le dit mun seigneur Huon en le vile d' Abeville, si il li plect.

Et devons faire savoir soiffaument a nostre commun, ke nostre sire li Roys a remis, ou renouves en le vile d' Abeville, ou rendue la vile d' Abeville a dit mun seigneur Huon e ke hom li teigne bone pais desorenavant e devons faire savoir qe si akun ou akuns fust ou fussent qi mesfest a mon seigneur Huon' ou ferot justice du maufeitur, ou des mafaiteurs, autre si grant ke se an meffesoit a un jure.

Et reconnoissons, par la teneur de cheste lettre, ke desorenavant sur le cors du seigneur du Pontif qui ore est, ne qui le serra el tans avenir sour se feme, sour leur enfans, sur leur seneschal de Pont' li baille en d' Abeville le baille de Rue, le baille de Cressi, le baille de Walen' e le baille d'Araines, qui que il soient, ou qui le serrunt el tans avenir, ne aions, ne puissions avoir conissance ne justice, en nul tans, de nul cas, sour leur cors pur chose ke li meffachent a autruy, ne outres a eus.

E, si en aucun tans avenies en justice, ou conissance sour les persones devandites, ou sour aucunes de eles, si i renonchous nous par le teneur de cheste lettre.

E si volons, & a ceo bonement nous assentons, ki li cuens de Pontif, qui ore est ou qui le serra en le tans avenir, puist faire chastel, si il lui plect, & firmete en son manoir d' Abeville, & es teres, queles il porra entour acuire, tel & si grant come il lui pierra.

Et porra les murs de la vile parchier, ou faire parchier, & faire porte ou posterne, lequel ke miens lui plarra pur faire issue & issir de son manoir, enuers le dos par mi les murs de le vile, e les fosses;

Sauf a nous les privileges, e les franchises, otries e donees a nous des contes de Pont' en touz autres articles, qui ne sunt contenu en cheste lettre.

Et, pour ee ke toutes les choses devandites soient fermes e estables, nous avons seelees ces lettres du seel de nostre communités d' Abeville.

Faites en l'an de grace, MCCLXXXI. le sist jour de Jung entraunt.

A. D. 1281. | An. 9 Edw. I.

De legibus & consuetudinibus, olim usitatis, adhuc in partibus Walliæ observandis.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Wall.
9 Edw. I. m. 5. d.
in Turr. Lond.

REX Lewelino, filio Griffini, principi Walliæ, salutem. Accepimus ex tenore jurata & inquisitionis, nuper coram venerabili patre Th. Meneven' episcopo, Reginaldo de Grey, & aliis fidelibus nostris, captæ in Wallia & marchia Walliæ, de legibus & consuetudinibus, in partibus illis, temporibus domini H. Regis, patris nostri, & aliorum prædecessorum nostrorum Regum Angliæ, usitatis; Et etiam, ex inspectione rotulorum ejusdem Regis patris nostri, & aliorum prædecessorum nostrorum, Regum Angliæ, coram nobis, prælatis, comitibus, baronibus & consilio nostro auditorum, recitatorum & intellectorum, de brevibus & placitis temporibus eorundem Regum deductis, concordantium jurata & inquisitioni supradictis;

Et pronunciari fecimus ut eadem leges & consuetudines, in eisdem partibus, nunc, ut prius, temporibus Regum prædictorum, teneantur, observentur, deducantur & terminentur: Et hoc vobis significamus, ut placitum, quod est inter vos, & Giffinum filium Wenunwen, de quibusdam terris & tenementis, in partibus illis, prosequamini juxta leges & consuetudines prædictas: Injuximus enim justiciariis nostris partium illarum, quod præmissa coram ipsis observari faciant; & vobis, in placito prædicto, ac aliis placitis celerem justitiam exhibeant, in formâ prædictâ.

Teste Rege apud Westm', sexto die Junii.

De homagio per Jordanum de Podyo.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Lib. B. f. 269, b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, quod ego Jordanus de Podyo domicellus, feci homagium ligium domino meo, excellentissimo principi, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ, de meo manerio, cum pertinentiis, vocato de Brunhaco in parochiâ de Brunhaco; ac de terris, & tenementis, & possessionibus aliis, quas habeo, & habere debeo in parrochiâ de Marruhaco, & in parrochiâ sancti Vincensii, & in parrochiâ de Coiraco, & in parrochiâ sancti Landegarn' & in parrochiâ sancti Romani dioc' Vasaten. Quæ omnia ego & mei antecessores tenueramus in allodium liberum, & quæ recepi, à dicto domino Rege, & suis heredibus, ducibus Aquitaniæ, tenendâ exnunc per me, & hæredes meos, & successores, in feodum im-

mediatum, cum dicto homagio, & uno pari cirotecarum albarum, in mutatione domini de à capite, & cum aliis deveris, ratione feodi debitis & consuetis, & quæ antea debeam & consueveram ego & antecessores mei facere dicto domino Regi, sicut alii tenentes allodia in dioc' in quibus sunt parrochiæ supradictæ, & quæ omnia dictus dominus Rex recepit, salvo jure suo & quolibet alieno. Et in testimonium præmissorum sigilla reverendorum in Christo patrum Willielmi Norwicensis, & Thomæ Menevensis episcoporum, unâ cum meo, procuravi appendi præsentibus.

Datum apud Westm', octavo die Junii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo primo.

De matrimonio filiæ Regis & primogeniti Regis Arragoniæ, confirmando & complendo.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 3. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Vesey, & Antonio Bek, salutem. Per fidelem clericum nostrum, magistrum Bon' de sancto Quintino, auditâ relatione de hiis, quæ cum egregio principe Rege Arragoniæ, super matrimonio filia nostra & primogeniti sui, per vos ordinata existunt, contenti sumus plenius & pacati. Quare vobis mandamus, habitâ deliberatione cum consilio nostro, quantum dictum matrimonium juramento firmetis, & quantum cum jure poteritis, compleatis. Arras autem, non augmentum, eligimus, & per vos eligi præcipimus; terminum etiam traductionis prædictæ filia, & solutionis pecuniæ dotis suæ, volumus assignari per vos ab instanti festo Omnium Sanctorum, usque ad

duos annos, si potestis commodè; sin autem, à dicto festo usque ad annum; ita quod tunc prædicta filia, ad partes illas sit adducta: Regina enim, mater sua, & karissima mater nostra, nolunt sustinere, propter tenentem ejusdem filia, quod antea traducatur: hanc autem rationem eidem Regi, vel filio suo, poteritis assignare. Litteram autem nostram obligatoriam, super solutione dotis faciendâ, vobis mittimus, si necesse fuerit, liberandam. De seditione autem, motâ per Walenses, non moveamini; quia eosdem non credimus, nec præsumimus aliquos habere fautores; & de die in diem potestas eorum minuitur, & speramus quod in brevi plenissimè confundentur; nec, occasione eorundem, volumus ut, omisso expeditionis vestrae aliquo articulo, venire festinantius properetis. Dat' apud Cestr', decimo nono die Junii.

Littera Regi Franciæ, quod multa ex virtute pacis liberanda, nondum liberantur.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 3. d.
in Turr. Lond.

REGI Franciæ Rex Angliæ, salutem, & felices ad vota successus. Cum, ex virtute pacis inter, inclitæ recordationis, Lodovicum patrem vestrum Franciæ, & karissimum patrem nostrum Angliæ Reges, & ex ordinatione Ambian' multa nobis in Lemovic' Petragor' & Cature' dioc' liberare teneamini, quæ liberata non fuerunt: & multa, quæ liberata & postmodum sub prisâ fuerunt, restituere debeatis; Ad quæ requirenda, dilectos & fideles nostros, Johannem de Greilliacio militem, senescallum nostrum Vasconiæ, & magistrum Reimundum de Ferrariis, ad vos duximus destinandos.

Placeat excellentissimæ vestrae regiæ majestati facere liberari præmissa, & inquisitionem super facto Cature' prout aliàs, secundum formam pacis prædictæ, inchoata extitit, terminari. Litteras etiam, tangentes terras Agen' & Sancton' per vos nobis restitutas, quæ penes magistrum Egidium Camelini, procuratorem executorum comitis Pictaven' residere dicuntur, & ad regimen prædictarum terrarum nobis sunt necessariae, placeat dominationi vestrae senescallo nostro Vasconiæ facere liberari. Valeat celsitudo vestra benè & diù. Dat' apud Cestriam, vicesimo primo die Junii.

Ne clerici Regis ad residenciam personalem faciendâ, vel ad ordines suscipiendos, compellantur.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Claus. 9 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX episcopo Cicestren', salutem. Cum clerici nostri ad ordines suscipiendos, vel ad faciendum in suis beneficiis residenciam personalem, dum nostris immorantur obsequiis, compelli, aut aliàs super eisdem molestari vel inquietari non debeant; nosque & progenitores nostri Reges Angliæ, hujusmodi libertate seu privilegio pro clericis nostris, à tempore quo non extat memoria, semper hactenus usi fuerimus; quod nec ipsi clerici nostri, vel progenitorum nostrorum prædictorum, aliquibus retroactis temporibus super hujusmodi

compelli, vel aliàs super beneficiis suis molestari vel inquietari consueverint: Vobis mandamus firmiter infibentes, ne dilectum clericum nostrum magistrum Galfridum de Asphale, in dioc' vestra beneficiatum, qui per preceptum nostris jugiter intendit obsequiis, dum eisdem obsequiis immoratur, super hujusmodi compellatis, aut aliàs super beneficiis suis inquietetis, seu molestetis. Et sequestr' si quod de fructibus aut bonis beneficiorum suorum hujusmodi occasione fieri feceritis, sine dilacione relaxari faciatis. T. R. apud Westm', primo die Julii, anno nono.

A. D. 1281. | An. 9 Edw. I.

*De Rege in Vasconiam profecturo, ad treugam vel pacem inter Castellæ & Franciæ Reges, procurandam.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. I. Regal.
m. 2.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, sororio suo karissimo, domino Alfonso, Dei gratiâ, Castellæ, Toleti, Legionis, Galiciæ, Sibillæ, Murciæ, Cordubiæ, Gehennis & Algarb' Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, salutem & sinceræ dilectionis semper augmentum;

Desiderantes corditer vos videre & vestro frui colloquio, ad terram nostram Vasconiæ in brevi dirigere proponimus gressus nostros; ita quod ibidem erimus in proximo mense Septembris, Domino concedente, ad laborandum & tractandum circa treugam vel pacem, si placet, inter vos & dominum Regem Franciæ illustrem, secundum quod ad partis utriusque,

ac totius christianitatis commodum & honorem, melius noverimus venire.

Quocirca serenitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quantum circa terminum prædictum partes prædictas appropinquare velitis ex hæc causâ;

Nec vos, si placet, ad aliquam paretis interim, quæ nostrum propositum in hæc parte poterit impedire:

Quia ulteriorem treugam, infra quam commodius & magis exquisitè tractari poterit dictum negotium, inter vos & ipsum capiemus, Altissimo annuente.

Dat' apud Westm', tertio die Julii, anno regni nostri nono.

*Littera Regi Franciæ, de eodem negotio pacis cum Rege Castellæ.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Transcr. Liter.
9 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

AU noble prince; e soen treschere seigneur e cosin, Phelippe, par la grace Deu, Rey de Fraunce, E. par meymes la grace, Rey de Engleterre, seigneur de Hirlande e duk de Aquitayne, saluz e du reverence.

Sire, endroit de la bosoygne, de entre vos e le Rey

de Castelle, je vos pri ke vos voyles sofrir ke ie me entremette, si com mes messages vos requerent.

E si il plect a vostre seignorie esloygner la trewe, ke est entre vos, Jo ay tennz a vos, e au Reys de Castele, si com vos sauez, e especialment a vos.

Donec a Westmoster', le tiers jur de Juyl, le an de nostre regne novime.

*Regi Franciæ litteræ credentiales.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Liter. Regal.
m. 2.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino ac consanguineo suo charissimo, domino Philippo, Dei gratiâ, Regi Franciæ, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem, cum sinceræ dilectionis continuis incrementis.

Mittimus ad vos dilectos & fideles nostros, Antonium

Bek, & Lucam de Tany, quibus, super quibusdam negotiis, quæ vestræ serenitati volumus explicari, aperuimus plenius mentem nostram; dominationem vestram deprecantis, quatenus eisdem in negotiis ipsis adhibere dignemini firmam fidem.

Dat' apud Westm', tertio die Julii, anno regni nostri nono.

*De negotio pacis prædicto; instructiones traditæ nunciis ad Regem Franciæ profecturis.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Transcr. Liter.
m. 2.
in Turr. Lond.

SIRE, li Roys de Engleterre, mon seigneur, vos pria n'adgeres, par son message, pur aver conduct de aler en sa'tere de Gascoyne.

Sire, son entendment estoit adonc principalment, e est uncore, ke il se peust traunyaier d'en discord apeser, ke est entre vos e le Roys de Castele, ou par trewe, ou par pes.

Mes' sire, pur ceo ke il ne estoit mie certains del apruchement le Roys de Castele as parties de Gascoyne, pur ceo, sire, il ne vos voleit maunder par le message, par ky il envoya quere son conduct, riens de ceste chose.

Mes, pur ceo ke il ad entendu, de novel, ke le Roys de Castele vee aprucher as parties de Gascoyne, si il y veit, il vos maunde, sire, ke, si il vos plect; volentires se travayelera ou de pes, ou de trewe entre vos.

Kar ja seyt ceo ke graunz genz e sages se soyent entremis, le graunt desir, ke il ad de purchacer ceste chose, le fet emprendre cest travayil, si vostre volente y est, pur le graunt profit de la cristiente, e pur ceo ke il se tennz a vos, e au Reys de Castele, si com vos sauez, e especialment a vos.

E de ceo, sire, vous prie ke vos ly maunde vostre volente.

E sachez, sire, ke ly Roys ne vee, mye a ceste foyz, de passer la mer; si ne volez ke il s'en entremette de ceste bosoyne.

Sy le Roys de Fraunce respont, ke ly plect ke li Roys de Engleterre s'en entremette de ceste bosoyne; respoignent e requerent ly message, ke il plesse au Roys de Fraunce, ke la trewe soit alongee; kar li termes de la truwe, ke est ore, est trop breffs pur parler de si graunt bosoygne, com ceste est.

*De pecuniâ, ex antiquâ consuetudine, uxoribus dominorum Agenesi solutâ, Regiæ consorti Regis Angliæ nunc persolvendâ.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Rot. Vascon.
9 Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

REX senescallo suo in ducatu Aquitaniæ, vel receptori suo in terrâ Agen', salutem.

Cum, ex antiquâ consuetudine, uxores dominorum Agen' qui pro tempore fuerunt, de singulis ballivis illius terræ venditis, seu ad firmam traditis ab illis, qui eadem ballivas emunt, vel ad firmam recipiunt, annis singulis, certam habuerint quantitatem pecuniæ;

Nos, nolentes quod karissima consors nostra Alianora, Dei gratiâ, Regina Angliæ, domina Hiberniæ & ducissa Acquitaniæ, deterioris conditionis existat, quam fuerunt uxores dominorum Agenesi pro temporibus retroactis; set potius, si fieri possit, melioris;

Vobis mandamus quod dictæ consorti nostræ, vel ejus mandato, de singulis ballivis, à tempore quo dicta terra ad manum nostram devenit, venditis, vel ad firmam traditis, seu venditis in posterum, aut tradendis, tantum quantum Joanna, quondam comitissa Pictaven' & Tholosona, tempore viri sui, & postmodum illustris Regina Franciæ, tempore quo ipsa terra fuit in manu domini Regis Franciæ, viri sui, consueverunt percipere & habere, faciatis annis singulis responderi.

Teste Rege, apud Westmon', v. die Julii.

*Concessionones Florentii comitis Hollandiæ, super matrimonio inter Alfonso filium Regis & Margaretam filiam comitis, contrahendo.*A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Lib. A. fol. 131. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS, ad quos presentes litteræ pervenerint, Florentius comes Hollandiæ, salutem in Domino.

Noveritis me optulisse & concessisse domino Edwardo, illustri Regi Angliæ, Margaretam filiam nostram, domino Alfonso ejus filio maritandam, unâ cum medietate totius terræ nostræ, quam inpresentiarum tenemus, sub hæc formâ:

Quod nos eam in duas partes, prout equalius poterimus, dividi faciemus, & idem Rex eliget partem illam, quam maluerit acceptare;

Et, si de nobis contingat humanitè, nullo filio nostro masculo superstitite, dicta filia nostra erit heres nostra in omnibus terris nostris, tam illis, quas nunc tenemus, quam etiam aliis quibuscunque, quas tenebimus tempore mortis nostræ:

Et, si filiam aliam habeamus, unam vel plures, volumus quod illa vel ille filia, nullam de terris nostris habeant portionem; sed per dominum Regem Angliæ decenter & ydoneè maritentur;

Volumus etiam quod de illâ parte, quam dominus Rex acceptaverit, dicti Alfonso & Margareta, quando matrimonium celebrabitur inter eos,

habeant statim talem seysinam vel possessionem, qualem nuncii Regis ipsius, qui ad partes illas accedent, viderint expedire; salvis nobis commoditatibus & exitibus terrarum ipsarum, unâ cum servitiis gentium, toto temporâ vitæ nostræ; exceptis rationabilibus custibus custodum ipsius.

Et, ad majorem securitatem, volumus quod cum Rex ipse partem, quam voluerit, eligerit, nobiles homines & communitates bonarum villarum totius terræ nostræ, ita benè de parte, quæ nobis remanserit, sicut de illâ, quam Rex eligerit, affirment per juramenta, homagia, & per scripta pacta predicta, ut superius sunt expressa.

Volumus insuper quod, quando dictum matrimonium celebrabitur, villæ fortes, castra & aliæ fortalitiæ terræ nostræ in custodia ipsius Regis, vel dotorum Alfonsi & Margarete, deliberentur, & remaneant; dum tamen super hoc servemur indemnes; salvis rationabilibus custibus custodum ipsorum villarum, castrorum, & fortalitiarum.

Et volumus quod, statim pactis hujusmodi assecuratis inter predictum Regem & nos, dicta filia nostra veniat in custodia dicti Regis, si videatur ejusdem Regis nunciis quod hoc ipsius Margarete ætatis teneritas pati possit; vel ad citius quam poterit, si hoc, ad presens, dicta ætatis teneritas minime patiatur.

Adhuc volumus & promittimus quod nos nobiles, & alios terræ nostræ, in presentia dictorum nunciorum, faciemus jurare quod, si de nobis contingat humanitas, liberis nostris infra ætatem existentibus, ballium sive advocatia terræ nostræ & liberorum nostrorum, in ipsius Regis custodia, usque ad ætatem ipsorum liberorum legitimam, integrè remanebit, habendum per gentes ydoneas & tenendum; set quod comitissa consors nostra, quam non intendimus sufficere esse dotatam, ad cognitionem predicti Regis sufficienter indè dotetur.

Rursus, ad majorem securitatem, omnia prædicta per Regem Alemanum procurabimus confirmari; & nichilominus apponemus fideliter posse nostrum quod electores imperii hiis omnibus assentiant, & ea confirmant.

Et, si securitates istæ non sufficiant, omnes alias securitates, quas nuncii predicti per vicinas terras, vel per nostras poterint inquirere, quod facere possumus, quod prædicta omnia sint stabilia atque firma, nos faciemus & complebimus bonâ fide.

Et, visâ dictâ filia nostrâ, per prefati Regis nuncios, si eisdem placuerit, & aliis expressis superius firmatis & completis, dictus Rex concessit nobis se firmaturum dictum matrimonium; & dictam filiam nostram, secundum quantitatem terræ, quam eidem donamus in maritagium, decenter & ydoneè dotaturum.

Quod, si fortè pacta hujusmodi adè firmari & assecurari non possint, quod secundum leges & consuetudines terræ nostræ habeant perpetui. roboris firmitatem, pro infectis omnia, que promisimus, habeantur.

In quorum testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum.

Datum apud Westmonasterium, quinto die Julii, anno Gratie MCLXXXI.

Ista littera duplicatur de verbo ad verbum.

Conventio super matrimonio inter Ericum Regem Norwagiæ & Margaretam filiam Alexandri Regis Scottorum, contrahendo; ubi & de prætensionibus hinc indè ad Orchadas & Insulam Manniæ.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Hæc est finalis conventio, facta in festo sancti Jacobi apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo primo, apud Rokesburg;

Inter illustrem principem, dominum Alexandrum, Dei gratiâ, Regem Scot' nomine suo, & nomine nobilis domicellæ Margarete, filie sue karissimæ, de consensu domini Alexandri filii sui, & totius consilii dicti domini Regis, ex parte unâ;

Et venerabilem patrem, dominum Petrum Orchadensem episcopum, & nobilem virum dominum Bernerium baron [de Berkrey,] magistrum Bernardum cancellarium, & fratrem Mauritium de ordine Minorum, procuratores & nuncios sollempnes & speciales domini Eryci, Dei gratiâ, Regis Norwagiæ illustris, ex alterâ;

Super sponsalibus contractis, & matrimonio contrahendo, inter præfatum dominum Regem Norwagiæ, & dictam nobilem domicellam Margaretam, videlicet;

I. Quod dominus Rex Scotiæ dat, dictam Margaretam filiam suam dicto domino Eryco Regi Norwagiæ in uxorem.

II. Et promittit, & dabit cum eâ quatuordecim milia marcarum sterlingorum, novæ & usualis monetæ in dotem (ita quod quinquies viginti marce pro quibuslibet centum marcis computentur) & solventur apud Bergys in Norwagia, sumptibus Regis Scotiæ, terminis infrascriptis; videlicet,

Quod quarta pars prædictæ summæ portabitur cum dictâ Margareta in Norwagiam;

Et secunda quarta prædictæ summæ ad festum beati Petri ad vincula, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo secundo;

Et tertia quarta in festo eodem, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo tertio;

Et ultima quarta in eodem festo, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quarto.

III. Et dicti procuratores promittunt fideliter pro domino suo, ipsum sub pœnis infrascriptis arcibus obligando, quod idem Rex Norwagiæ dictam domicellam accipiet in uxorem, & cum eâ matrimonium contrahet, & nuptias celebrabit, ad tardius, infra festum nativitatis beate Virginis; nisi legitimum intervernerit impedimentum, & tunc quanciculus fieri poterit, & ad citius post crastinum decollationis sancti Johannis Baptistæ.

IV. Et die nuptiarum, dicta Margareta coronabitur in Reginam; nisi legitimum constiterit impedimentum, & tunc omnem apponent diligentiam, Rex Norwagiæ & regni magnates, quod, quanciculus fieri poterit, coronetur.

V. Et promittunt dicti procuratores, quod dominus Rex Norwagiæ mille & quadringentas marcas terræ, de monetâ suâ Norichana usuali, nunc temporis, vel ad ejus valorem, si ipsa mutetur, cum manerio competentem, in donationem, propter nuptias dictæ domicellæ Margarete, per cartam dicti Regis, eidem assignatas, &, prout ibi continetur, die nuptiarum, vivâ voce ratificabit & confirmabit;

Ita quod, si humanitatis de dicto Rege Norwagiæ contingat, quod absit, dicta Margareta dictarum terrarum possessionem propriâ auctoritate, per prædictas litteras regias, possit apprehendere & tenere.

VI. Et sciendum, quod erit in optione domini Regis Scotiæ, secundam medietatem dotis in pecuniâ numeratâ solvere, vel terras, ex eâ, vel ex parte ipsius, suis terminis solvendâ, comparatas assignare;

Ita quod ex illis terris, pro singulis mille marcis, centum marce nomine redditus percipiantur illo anno, & sic ulterius annuatim; optionem siquidem habet dictus dominus Rex Scotiæ; dum tamen, in festo Pentecost', ante tempus solutionis, Regi Norwagiæ intimetur, quod terras velit omnes assignare loco competentem, & simul, vel loco viciniori, & magis ydoneo, quo poterunt ad comparandum inveniri, dicto Regi Norwagiæ, constante matrimonio, liberè tenendas & habendas.

VII. Dictæ verò Margarete, postquam terram Norwagiæ fuerit ingressa, certum castrum, vel securum manerium, prout ipsa & sui elegerint, statim assignabitur; in quo ipsa, cum familiâ suâ, & dictâ pecuniâ, sub

custodiâ Regis Scotiæ & suorum, sumptibus Regis Norwagiæ, quousque nuptiæ celebrentur, salvò & securè possint morari;

Et Rex Norwagiæ & regni magnates ipsam, cum familiâ suâ, & dictâ pecuniâ, salvò & securè interim facient custodiri: ita quod nullum ad eam Rex Norwagiæ inhonestum accessum interim habeat, vel carnalem;

VIII. Quod, si Rex Norwagiæ, post nuptias celebratas, præcedat; dicta Margareta donationem illam, propter nuptias, eodem anno integrè percipiet, & sic ulterius annuatim; scilicet, dictas mille & quadringentas marcas terræ, sibi assignatas, si velit in terrâ Norwagiæ moram facere; si autem velit moram facere extra regnum Norwagiæ, mille & quadringentas marcas, ubicunque conversetur, de camerâ Regis Norwagiæ, liberè percipiet annuatim apud Bergys;

Ita quod erit in optione dictæ Margarete firmas illarum terrarum, sibi assignatarum, suis terminis, secundum consuetudinem patriæ, per procuratorem suum in terrâ recipere, vel de camerâ Regis, in festo Pentecost', anno sequenti, & sic ulterius annuatim dictam pecuniam percipere apud Bergys.

Verumptamen, in defectum solutionis, recursus habeat ad terras sibi assignatas, ratione donationis propter nuptias;

Et nichilominus debet habere dicta Margareta quicquid Regina, dum vidua fuerit, ibidem commorans habere debet, secundum leges patriæ & consuetudinem regionis approbatam.

IX. Et præterea, habebit medietatem tocus dotis infra biennium, proximo sequens post mortem Regis; ita quod una medietas illius medietatis, primo anno, in festo sancti Petri ad vincula; & alia medietas, secundo anno, in eodem festo (nisi prius in Norwagia soluta fuerit) apud Berewicum in Scotia persolvetur.

X. Dicta verò donatio propter nuptias, post mortem dictæ Margarete, ad Regem Norwagiæ redibit;

Prima verò medietas tocus dotis, suis terminis solvenda, post nuptias celebratas, in omnem eventum Regis Norwagiæ, nisi in illo casu, si à matrimonio resilierit cum fuerit legitime ætatis, pleno jure efficietur;

Alia verò medietas tocus dotis, vel terræ pro eâ, in Scotia assignatæ, post mortem dictæ Margarete, ad liberos suos, si quos habuerit, in omnem eventum pertinebit;

Super quo Regi Norwagiæ cavebitur ydoneè prout ipsa poterit, quando-cunque velit dictam pecuniam extra regnum Norwagiæ habere, si habent liberos vel liberum, in Norwagia superstitem, vel superstitem, ad quos, vel ad quem dicta summa pecuniæ de jure debeat pertinere.

XI. Si verò dicta Margareta sine libero vel liberis moriatur, dicta ultima dotis medietas ad Regem Scotiæ, & ipsius Regis hæredes redibit;

XII. Si verò dominus Rex Norwagiæ, ante nuptias celebratas, in fata decedat, dicta Margareta illibatâ & non cognitâ, liberè pro omnibus, de regno Norwagiæ, cum totâ pecuniâ secum, portatâ sumptibus Regis Norwagiæ & magnatum suorum, in Scotiam reducetur.

XIII. Idem erit de dictâ Margareta, quod ipsa, in omnem eventum, nisi pregnans fuerit, liberè possit reverti, matrimonio dissoluto.

XIV. Si verò dicta Margareta ante nuptias celebratas, in fata decedat, tota dicta pecunia, nomine dotis, secum portata, eodem modo, ut in clausulâ superiori, dicto Regi Scotiæ apud Berewicum in Scotia, reportabitur.

XV. Et sciendum est, quod in omni portatione, & reportatione dotis, & cujuscumque partis ejus, quandocumque periculum contigerit, commune erit utrique parti pro æqualibus portionibus.

XVI. Si verò contingat quod dominus Rex Scotiæ, sine filio legitimo in fata decedat, nec aliquis filiorum suorum prolem legitimam reliquerit, & dicta Margareta ex dicto Rege Norwagiæ liberos habuerit;

Ipsa & liberi sui succedent dicto Regi Scotiæ, & liberis suis, tam in regno, quam in aliis bonis;

Vel ipsa etiam, si fuerit absque liberis, secundum legem & consuetudinem Scotticamam;

Et generaliter consensit dictus Rex Scotiæ, quod dicta filia sua, & omnes

ex eâ descendentes, admittantur liberè ad omnes successiones, & ad omnia alia jura, quæ ipsos contingere possunt quocummodo, secundum legem Scoticanam, vel dictæ regionis consuetudinem.

XXVII. Et, si dictus Rex Norwagiæ de dictâ Margareta filiam vel filias procreaverit, succedent in omnibus, quæ ipsam vel ipsas contingere possunt, secundum leges & consuetudines Norichanas, etiam in regno, si consuetudo fuerit.

XXVIII. Dicti verò nuncii & procuratores, nomine Regis Norwagiæ, promiserunt & manecerunt, ipsum Regem arcus obligando, quod omnia & singula, superius contenta, ex nunc rata & firma habebuntur, quousque dictus Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum, & tunc ea plenè ratificabit.

XIX. Et, si contingat, quod absit, prædictum Regem Norwagiæ in aliquo, usque ad illud tempus, vel in illo tempore, contravenire, dicti procuratores obligant ipsum Regem, hæredes suos, & regnum Norwagiæ, se ipsos, & hæredes suos, ad solvendum & dandum dicto Regi Scotiæ, & hæredibus suis, vel assignatis, centum millia librarum, bonorum & legalium sterlingorum, in villâ de Berewico in Scotia, nomine & ratione dampnorum, expensarum, & interesse.

XX. Obligaverunt etiam dicto Regi Scotiæ illustri, pro dampnis, expensis, & interesse, in illum casum tamen si Rex Norwagiæ non ratificaverit matrimonium, cum fuerit quatuordecim annorum completorum, sumptum centum marcarum, quam dictus Rex Norwagiæ ab eo percipit annuatim, & totam terram Orchadiæ cum omni jure, quod dictus Rex Norwagiæ habet, vel habere poterit in eadem;

Ita quod prædictæ, tam summa, quam terra, cum pertinentiis, dicto Regi Scotiæ, & hæredibus suis ex tunc remaneant imperpetuum, in feodo & hæreditate, cum Rex Norwagiæ noluerit dictum matrimonium ratificare, vel dampna, expensas, & interesse, unâ cum penâ prædictâ centum mille librarum, Regi Scotiæ & hæredibus suis, vel assignatis resarcire: & instrumenta, quæ habet penes se dictus Rex Norwagiæ, super dictâ summâ pecuniæ centum marcarum, annuatim percipiendâ, ex tunc viribus careant, & cassa sint, & irrita ipso jure;

Instrumentis quietæ clamationis dicti Regis Norwagiæ super insulis, penes Regem Scotiæ residentibus, in suo nichilominus robore duraturis.

XXI. Et sciendum est, quod obligatio de terrâ Orchadiæ, & de redditu centum marcarum, tantum habet locum à tempore transfretationis dictæ domicellæ in Norwagiam, quousque dictus Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum; & solummodo in illum casum, si Rex Norwagiæ cum fuerit quatuordecim annorum completorum, contra dictum matrimonium reclamaverit, & illud noluerit ratificare & consummare.

XXII. Dictus verò Rex Scotiæ, nomine suo & filiarum suarum, ac magnates regni promiserunt, se arcus obligando, quod omnia & singula, superius contenta, ex nunc rata & firma habebuntur, quousque Rex Norwagiæ fuerit ætatis quatuordecim annorum completorum.

XXIII. Et, si contingat, quod absit, dictum Regem Scotiæ, vel filiam suam usque ad illud tempus, in aliquo contravenire, obligat ipse Rex Scotiæ se, & hæredes suos, & regnum Scotiæ, ad solvendum, & dandum dicto Regi Norwagiæ, & hæredibus suis, vel suis assignatis centum millia librarum, bonorum & legalium sterlingorum, apud civitatem Bergensem in Norwagiâ, nomine & ratione dampnorum, expensarum, & interesse.

XXIV. Obligavit etiam dictus Rex Scotiæ dicto Regi Norwagiæ (pro dampnis, expensis, & interesse in illum casum tamen; si dicta filia Regis Scotiæ à dicto contractu resilierit, antequam dictus Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum, & matrimonium fuerit ratificatum) totam Manniam cum omni jure quod dictus Rex Scotiæ habet, vel habere poterit in eadem;

Ita quod prædicta terra, cum pertinentiis, dicto Regi Norwagiæ, & hæredibus suis, ex tunc remaneat, in feodo & hæreditate, cum dicta filia Regis Scotiæ dictum matrimonium noluerit ratificare & consummare, vel dampna, expensas & interesse, unâ cum prædictâ penâ centum mille librarum, dicto Regi Norwagiæ, vel hæredibus suis, vel assignatis resarcire;

Et instrumenta quietæ clamationis dicti Regis Norwagiæ super dictâ insulâ Manniæ, quæ dictus Rex Scotiæ penes se habet, ex tunc viribus careant, & cassa sint, & irrita ipso jure;

Instrumentis dicti Regis Scotiæ, super dictâ summâ pecuniæ centum marcarum, annuatim percipiendâ, penes Regem Norwagiæ residentibus, in suo robore duraturis.

XXV. Et sciendum est, quod obligatio de terrâ Manniæ tantum habet locum à tempore transfretationis ipsius Margarete; & solummodo in illum casum, si dicta Margareta noluerit matrimonium ratificare, cum dictus Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum.

XXVI. Et sciendum est quod, in omnibus præmissis, saluum est utrique parti, quod tempus, quo pecunia solvetur, pro quolibet termino, ex utraque parte, per gweram, per piratas, vel per aliquem casum fortuitum & inopinatum, possit mutari seu prorogari, sine periculo partium, circa præmissa, præjudicio vel jacturâ.

XXVII. Post contractum verò matrimonium, & postquam Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum, & matrimonium ratificaverit, & quantum in ipso est consummaverit, prædictæ obligationes penales locum non habeant, nisi in duobus casibus tamen; scilicet,

Quod ipsa liberè possit à Norwagiâ recedere:

Et si ipsa, & liberi, ex eâ descendentes, ad successiones, & ad alia jura liberè non admittantur.

XXVIII. In quâlibet verò solutione pecuniæ, suo termino hinc inde solvendæ, tam ante matrimonium, quam post, si defectus aliquis fuerit, tantum erit pœna dupli illius quantitatis, sive summæ, hinc inde solvendæ, quæ suo termino solvi debet.

XXIX. Et sciendum quod, ad majorem hujus rei securitatem, dicti procuratores, habentes ad hoc plenum & speciale mandatum, ratificant, nomine domini Regis Norwagiæ, juramentum, à domino Bernero de Berkrey in animam ipsius Regis præstitum, super isto contractu sponsalium & matrimonii, & omnia alia in isto scripto cyrographato contenta.

XXX. Item, promittunt fideliter dicti procuratores, & mancipiant, quod domina Regina, mater dicti Regis Norwagiæ, & magnates regni Norwagiæ, qui super hoc contractu juraverunt, quamecuius præsentis haberi poterunt, in præsentia nunciorum Regis Scotiæ juramenta sua, prius præstita, ratificabunt & omnia alia, hic contenta, secundum hujus scripturæ tenorem.

XXXI. Dicti verò, dominus Rex Scotiæ, & domina Margareta filia sua, in præsentia nunciorum Regis Norwagiæ, similiter ratificaverunt sacramenta, per procuratores suos, videlicet, dominum Robertum Lupellum, militem, & magistrum Godefridum, in animas ipsorum in Norwagiâ præstita.

XXXII. Item, ratificant omnia alia, in hoc scripto contenta.

XXXIII. Item juraverunt, in præsentia prænominatorum nunciorum Regis Norwagiæ,

Patricius comes de Dunbar,
Donenaldus comes de Marr.
Gilbertus de Umfravill comes de Anegus.
Walterus comes de Menetheth,
Duncanus comes de Fif.
Alexander senescallus Scotiæ.
Johannes Comin.

Willielmus de Sulys, tunc justiciarius Laudon.

Willielmus de Breyham, &

Patricius filius dicti Patricii comitis de Dunbar,

Personaliter qui tunc, coram domino Rege consilio suo, & dictis nunciis Regis Norwagiæ, præsentis fuerunt;

Juraverunt etiam,

Alexander Comyn comes de Bouchan constabularius Scotiæ, necnon
Malisius comes de Strathern.

In præsentia dictorum nunciorum Regis Norwagiæ, per procuratores suos, habentes ad hoc speciale mandatum, sicut patet in eorum litteris patentibus inde confectis; videlicet,

Se curaturos & procuraturos quod omnia & singula ex parte illustris principis domini Alexandri, Dei gratiâ, Regis Scotiæ, & nobilis domicellæ Margarete filie suæ, super feodere matrimonii, inter dominum Erycum Regem Norwagiæ & dictam domicellam, promissa & conventa, firmiter & inviolabiliter observentur, prout in isto instrumento plenius continetur, quousque dictus dominus Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum, & matrimonium ratificaverit, et consummaverit, quantum in ipso est.

XXXIV. Præterea sciendum est quod

Vivenus miles frater Berneri militis.

Johannes filius Finni.

Isaac filius Gautonis.

Andreas Petri.

Elanus Arufini.

Auduenus de Slindon.

Spontaneè & expressè consentientes, & tactis sacrosanctis Evangeliiis, jurantes,

Promittunt, bonâ fide, quod in Scotia stabunt, tanquam obsides, ad voluntatem dicti Regis Scotiæ, nec à regno Scotiæ, sine expressâ licentiâ domini Regis Scotiæ, recedent, quousque Rex Norwagiæ fuerit quatuordecim annorum completorum, & matrimonium inter ipsam & dictam Margaretam ratificaverit, & quantum in ipso est, consummaverit.

Obligavit etiam dictus dominus Rex Scotiæ totam Manniam, cum pertinentiis pro centum milibus librarum, & dampnis, expensis, & interesse in illum casum, si dictos obsides, cum dictus Rex Norwagiæ compleverit quatuordecim annos, & matrimonium, quantum in ipso est, consummaverit apud Berewic, (si eos prius ibidem receperit) nisi casus mortis, vel alius casus legitimus præpediterit, vel propriâ voluntate recesserint, liberè non dimittat.

In cujus rei testimonium, parti istius cyrographi, penes dominum Regem Scotiæ residenti, dicti procuratores Regis Norwagiæ sigilla sua apposuerunt.

Parti verò residenti penes dictos procuratores, sigillum dicti domini Regis Scotiæ est appensum.

Dors.—Scriptum cyrographatum apud Berewic.

Duplicatum; set alterum eorum fuit missum in Norwagiam; set fuit reportatum, & submersum cum nunciis Regis.

De discordiis inter homines regni Angliæ & homines Florentii comitis Hollandiæ terminandis.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Pat. 9 Edw. I.
m. 8.
in Turri. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Cum dudum quædam contentiones & discordiæ motæ fuissent inter homines regni nostri Angliæ, ex unâ parte, & homines nobilis viri domini Florentii comitis Hollandiæ, & Seylandiæ, ex alterâ, quarum contentio & discordiarum occasione deprædationes & diversa enormia hinc & inde perpetrabantur: tandem nuper coram nobis, & concilio nostro, in præsentia præfati comitis, habito diligenti tractatu, pro con-

ventionibus & discordiis illis sedandis, & pace inter nos, & ipsum, & homines nostros, & suos totaliter reformandâ, taliter provisum fuit & conductum, videlicet;

Quod dilectus & fidelis noster Johannes de Luvetot, & quidam alius de nostris fidelibus, quem ad hoc assignavimus, pro nobis & hæredibus nostris partes adirent præfati comitis, ad querelas eorundem hominum nostrorum de transgressionibus & injuriis, eis per homines ipsius comitis factis: unâ cum quibusdam de fidelibus ejusdem comitis, quos ad hoc deputaverit,

A. D. 1281. | An. 9 Edw. I.

audiendum & inquirendum, & ad satisfactiones & emendas de eisdem transgressionibus, juxta qualitatem earundem, nomine nostro, & vice, & nomine prædictorum hominum nostrorum, recipiendum;

Et similiter, quod duo de fidelibus ipsius comitis, quos ad hoc deputaverit, unâ cum quibusdam de fidelibus nostris, ordinationem prædictam, factam inter homines ejusdem comitis & homines nostros, super transgressionibus hujusmodi, in regno nostro, cum super hoc ab eodem comite vel suis hominibus fuerimus requisiti:

Nos igitur, de fidelitate prædicti Johannis de Luvetot, & dilecti & fidelis

nostri magistri Henr' de Newerk, archidiaconi Richemundiæ, confidentes; eis commissimus negotia supradicta audienda & terminanda, juxta ordinationem prædictam inde factam, & juxta exigentiam negotiorum prædictorum, & prout nobis, & hominibus nostris, & eidem comiti, & hominibus suis, magis viderint convenire; & ad satisfactiones & emendas de præmissis, sicut prædictum est, recipiendum juxta ordinationem supradictam.

In eujus, &c.

Dat' apud Ospring', x. die Augusti, anno Domini MCLXXXI.

Bulla Martini IV. Papæ, per quam supplicavit Regi Angliæ quod solveret annum censum mille marc' Romanæ ecclesiæ debitum, de arrearibus trium annorum.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Quanto erga Romanam ecclesiam matrem tuam, uberiori devotione novimus te fervere, tanto sinceritatem tuam ad ea, in quibus eidem ecclesiæ teneris ex debito fiducialibus nostris litteris, excitamus; sperantes ut eo libentius & liberalius debitum ipsum solvas, quo ex hoc regium honorem studiosius prosequi, & benevolentiam nostram uberius nosceris promereri.

Cum igitur census annuus mille marcharum sterlingorum à te, sicut nostri, prædictæ ecclesiæ debeatur, fueritque jam per triennium proximo

præteritum in ipsius solutione cessatum, & etiam pro anno præsentis, terminando in proximo debeatur:

Serenitatem regiam requirimus & rogamus attentè, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus eundem censum pro triennio prædicto, & isto præsentis anno, dilecto filio magistro Giffredo, cameræ nostræ clerico, in Angliæ commoranti, nostro & ecclesiæ prædictæ nomine, facias integrè, ac liberaliter assignari.

Ita quod nos, id gratum habentes, magnificentiam tuam possimus exinde meritò commendare.

Dat' apud Urbem Veterem, xii. kal' Sept' pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo: sigillo avulso.

De pecuniâ Roberto de Brus comiti de Karrik mutuo liberandâ.

A. D. 1281.—An. 9 Edw. I.
Pat. 9 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

REX Bonrunio de Luk, & sancto Merc' de Luk, salutem. Quia dilectus bachelarius noster, Robertus de Brus, comes de Karrik, pecuniâ indiget ad præsens;

Vos rogamus quatenus eidem comiti mutuo tradi faciatis, vel certo attorney suo, ad opus suum, quadraginta libras, & nos vobis eas persolvi faciemus;

Et, cum pecuniam illam ei mutuaveritis, recipiatis ab eo literas suas patentes, receptionem dictæ pecuniæ testificantes.

Teste Rege apud Wyndes', x. die Septembris.

Littera apostolica super liberatione Almarici de Monteforti.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Lib. A. fol. 308. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio magistro Reymundo, decano ecclesiæ Aviciens' capellano nostro, salutem & apostolicam benedictionem.

Olim, eum ad, felicis recordationis, Nicholai Papæ, prædecessoris nostri audientiam pervenisset, quod dilectus filius Almaricus de Monteforti capellanus noster, dum dilectam in CHRISTO filiam, nobilem mulierem, A. sororem dilecti filii nobilis viri, principis Walliæ, per partes maritimas, regno Angliæ vicinâ, ad eundem principem conducebat, laqueum captivis incurerat;

Et quod karissimus in CHRISTO filius noster, Rex Angliæ illustris, eventum hujusmodi non absque affectu compassionis intelligens, de conservando sororis prædictæ pudore sibi sollicitudinis studium vigilantem indiderat, procurando benignius ut nobilis eadem traduceretur ad virum; quodque capellanus præfatus, ex ordinatione, felicis recordationis, Johannis Papæ prædecessoris sui, sub quorundam prælatorum dicti regni custodia permanebat;

Dictus Nicholans prædecessor circa liberationem ipsius capellani quantum, secundum DEUM, & absque turbatione status pacifici dicti regni poterat, solerter intendens, ne diutius præfatus capellanus detentionis hujusmodi tædii gravaretur;

Attentè quoque considerans quod & pietatis affectio, circa prædictam, sicut præmittitur, servata sororem, ac memoria sanguinis, quo eidem capellano Rex ipse connectitur, regalem animum ad eum verisimiliter inclinare debebat, sibi que fontem aperire dulcedinis cordis sui, te ad eundem Regem specialiter destinavit: eum per suas litteras rogans attentius, ut pro suâ & apostolicæ sedis reverentiâ, circa liberationem Almarici jam dicti, sic opem & operam efficaces impenderit, eumque faceret, postquam existeret liberatus, extra regnum prædictum, sub favore Regis, usque ad loca sibi tuta conduci, quod exinde ipsius Regis nominis gloria susciperet incrementum;

Et ne, prætextu captivis seu detentionis hujus, simultatem aliquam suscitandi aliqua occasio præberetur, & eidem regno, ejusque incolis aliquis timende turbationis materia sumeretur: à te, per alias suas litteras, nonnulla exequenda, & à prædicto Almarico facienda providit, per que hujus possit obviari periculis ab aliquibus credebatur; videlicet, quod si præfatus Almaricus certæ formæ in prædictis, ad eundem Regem directis, litteris simpliciter, absolutè ac liberè consentiret;

De quo quidem consensu libero voluit memoratus Nicholans prædecessor, ut tu cognosceres, & diligenter adhiberes industriam & cautelam, ne fortè in posterum à calumpnatoribus consensus hujus dicitur extortus, ab eodem Almarico, obligationem receperis, corporali præstito juramento, quod memoratum regnum, absque apostolicæ sedis expressâ licentiâ, nullo unquam tempore reintret: quodque si præfatus Almaricus regnum ipsum, aliasque terras dicto Regi subjectas, per se, vel per alios, hostiliter nequaquam

invaderet, nec etiam occuparet, nec invadi vel occupari ab alio procuraret: et si secus fortè præsumeret, excommunicationis sententiâ, quam per te ferri voluit in eundem, ligatus existeret, & omnibus ecclesiasticis beneficiis, ac privilegio clericali privatus, & per te ad illa rediretur inabilis, vel alia optinenda;

Et quod, postquam idem Almar' ad loca tuta regni Franciæ pervenerit, obligationem similem renovaret, eam sub juramento & pœnis similibus, sibi per te imponendis, vel etiam infligendis, perpetuò servaturus;

Quod, si postquam ad loca tuta dictum Almaricum pervenire contingeret, ipse obligationem non renovaret eandem, aut contra præmissa, vel aliquid præmissorum veniret, ex tunc eidem excommunicationis, privationis & inhabilitatis pœnis, dictum Almaricum prælibatus Nicholans prædecessor voluit subjacere, prout hæc in prædictis, ad eundem Regem directis, litteris plenius continentur;

Set, eodem Nicholao prædecessore, morte prævento, hujus negotium non potuit expedire;

Porro litteras regias, quas pridem, vacante tunc apostolicâ sede, per te venerabilibus fratribus nostris, Romanæ ecclesiæ cardinalibus, de quorum tunc temporis eramus numero, Rex ipse direxit, intelleximus diligenter, dilata liberationis Almarici præfati causam plenius advertentes;

Et quia, tam ex ipsarum litterarum tenore, quam ex tuâ relatione colimus, quod dictus Rex ad ejusdem sedis beneplacita exequenda promptum se exhibet & paratum, sibi uberum dona rependimus gratiarum;

Ipsam per nostras litteras rogantes attentius & exhortantes, ut, æterni Regis intuitu, per quem regnat & regitur, ac pro apostolicæ sedis & nostrâ reverentiâ, regniæque dignitatis honore, hujus gratæ nobis Legiæ promptitudinis feudum prosequens, circa liberationem A. prædicti opportunum & efficacium studium de benignitate regiâ largiatur; faciens eundem A. postquam liberatus extiterit, extra regnum suum, sub favore regio, usque ad loca sibi tuta conduci, ut dictus Rex illum sibi proinde retributorem constituat, qui, de suæ munificentiæ largitate, pro minimis grandia recompensat; & sedis apostolicæ gratia, quam libenter devotis filiis explicamus, circa personam suam votivum suscipiat incrementum;

Et, quum sedes ipsa ex quodam piæ compassionis effectu, quo ascriptos militiæ ordinis clericales prosequitur, negotia hujus cordi gerit: te, de cuius expertâ probitate confidimus, ad præfatum Regem propter hoc duximus remittendum, ut ab eodem Almarico diligenter, ut expedit, obligationem recipias supradictam;

In quâ per eundem A. adici velimus, ad ipsius Regis sui que regni cautelam, quod idem Almar' sibi, vel regno suo, aut ipsius regni personis adversari volentibus, favorem vel consensum aliquem non præstabit, prout idem Rex per easdem litteras regias postulavit.

Rogamus etiam Regem ipsum ut, in hac parte beneplacitis apostolicis conformans devotius desideria cordis sui, efficaciter assequi studeat quod ab eo petitur confidenter; ut ex hoc regiæ devotiois sinceritas clarius

A. D. 1281. | An. 9 Edw. I.

elucescat, & Romana ecclesia, mater sua, quæ ipsum gerit infra caritatis viscera prædilectum, laborum tædia, occasione hujus, non cogatur ulterius experiri.

Cum itaque de tuæ prolata circumspectionis industriâ specialiter confidamus, discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus præfato Regi, quod nostris, in hac parte sibi directis, precibus liberaliter & efficaciter acquiescat; juxta datam tibi ex alto prudentiam, ex parte nostrâ solertius suadere ipsumque inducere studeas diligenter, sic sollicitè in hac parte te dirigens, ut tuæ sollicitudinis studium possit exinde non immerito commendari.

*Dat' apud Urbem Veterem, xii. kalend' Octobris, pontificatus nostri anno primo.

Nos verò R. decanus præfatus, huic transcripto literarum apostolicarum, de mandato nostro, de ipso originali sumpto, & per nos diligenter ascultato, ad pleniorum fidem faciendam, sigillum nostrum apposimus, & venerabili patri domino Bathon' & Wellens' episcopo petenti concessimus.

Ista litera duplicatur, & ejus transcripto apponitur sigill' fratris J. archiepiscopi Cantuar'.

Inhibitiones archiepiscopo Cantuar' ac clero Angliæ, in concilio apud Lambeth convocato, ne quid in eodem attemptent in præjudicium Regis, coronæ, aut dignitatis suæ.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Pat. 9 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus in CHRISTO patribus J. eadem gratiâ, Cantuarien' archiepiscopo, totius Angliæ primati, & omnibus episcopis & aliis prelati in instanti concilio de Lambeth conventuris, salutem.

Vinculo juramenti nobis estis, ut nôstis, astricti, quo nobis in omnibus ad coronam & dignitatem nostram spectantibus, omnem, quam poteritis, fidelitatem observare debetis. Quapropter vobis mandamus, in fide & fidelitate quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod ad defensionem & conservacionem jurium nostrorum & regni nostri, omnem, quam poteritis, diligenciam adhibere curetis, & sub vinculo juramenti memorati, & penâ amissionis temporalium que de nobis tenetis, vobis omnibus & singulis firmiter inhibemus, ne in præjudicium nostri, vel ejusdem regni, in concilio nunc apud Lambeth convocato, nec eciam contra nos, vel jura nostra, quibus predecessores nostri Reges Angliæ & nos, ex antiquâ & approbatâ consuetudine usi sumus, procurare vel attemptare aliqua presumatis, aut eciam alicui hujusmodi procurare, seu statuere volenti, assensum prebeatis. Sic ergo, vos habeatis in hac parte, quod vos debeamus pocius specialiter commendare quam de contrariis, quod absit, increpare.

T. R. apud Lyndhurst, xxvii die Septembris.

REX eisdem, salutem. Mandamus vobis quod, sicut baronias vestras, quas de nobis tenetis, diligitis, nullo modo concilium de aliquibus que ad coronam nostram pertinent, vel que personam nostram, vel statum nostrum, vel consilii nostri contingunt, tenere, seu aliquid contra coronam & dignitatem nostram in eodem statuere presumatis. Scituri pro certo quod si feceritis, nos ad baronias vestras graviter capiemus.

T. ut supra, anno, &c. nono.

REX eisdem, salutem. Dilectos & fideles nostros Matheum de Colubar' Johannem de Cobeham, Radulphum de Sandwyco, & magistrum Barthm' de Lardar, ad vestram presenciam duximus transmittend' ad proponendum, provocandum, & appellandum, pro nobis & nomine nostro, ne in instanti concilio apud Lambeth convocato, aliquid contra coronam & dignitatem nostram statuere, seu concilium de aliquibus que personam nostram, vel statum nostrum, seu statum consilii nostri contingunt, tenere præsumatis.

In cujus, &c.

T. ut supra.

Littera per quam Franciscus Accursii juravit fidelitatem præstare Regi.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Lib. A. f. 363. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, hoc præsens scriptum visur' & auditur' Franciscus Accursii de Bonon' doctor legum, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod, cum serenissimus princeps & dominus meus karissimus, dominus Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ illustris, pro servitio meo sibi hactenus impenso, & in posterum impendendo, dedit mihi quadringenta marcas sterlingorum præ manibus, & ulterius concessit mihi quadringenta marcas singulis annis ad totam vitam meam.

Ego, pro tantâ curialitate mihi impensâ, feci fidelitatem eidem domino meo Regi, & sacramentum corporale præstiti, quod omnibus diebus vite mee ero ei fidelis, & omnia consilia & secreta sua, michi revelata & reve-

landa, fideliter celabo; & quotiescumque, & quantumcumque servitio meo indigerit in partibus transmarinis, & per ipsum vel ex parte suâ super hoc fuero præmunitus, circa ea fideliter & deligenter laborabo toto posse, omnibus sumptibus & expensis domini Regis & omnimoda indemnitatem mihi servatâ; & nichilominus satisfaciet michi integrè de feudo prædicto; ita quod nichil mihi inde decidet occasione sumptuum prædictorum.

Et, ad omnia & singula præmissa faciendâ, obligo me & omnia bona mea, mobilia & immobilia, ubicumque fuerint constituta.

In cujus rei testimonium huic scripto apposui sigillum meum.

Dat' apud Lindhurst, primo die Octobris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo primo.

De Judeis in Vasconia propter modicas et leves occasiones, graviter pertractatis.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Rnt. Vascon.
9 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX senescallo suo Vasconie, & constabulario suo Burdegaliæ, salutem.

Ex parte communitatis Judæorum hostrorum Vasconie nobis est ostensum, quod ipsi, ad procuracionem & instigationem quorundam æmulorum suorum, propter modicas & leves occasiones, per graves redempciones & intolerabiles fatigantur, & indebitè pertractantur;

Nos igitur, nolentes eis injuriari in hac parte, vobis mandamus quod præfatos Judæos, justè deducentes ipsos super querelis, quas de eis fieri contigerit, faciatis per probos & legales Christianos, prout justum fuerit judicari.

Teste Rege, apud Lindehurst, quarto die Octobris.

De exiguo numero Judæorum in Vasconia remanente, quia gravati existunt per varia et immensa tallagia.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.

Rnt. Vascon.
9 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX eisdem, salutem. Ex parte communitatis Judæorum nostrorum Vasconie nobis est ostensum, quod per varia & immensa tallagia, ad quæ ipsi talliati fuerunt temporibus retroactis, in tantum gravati existunt, quod plures eorum, relictis domibus, quas inhabitare consueverunt, ad alia loca, extra potestatem nostram, se diverterunt;

&, ubi solebant esse quinquaginta Judæi talliabiles, jam pauci remanent, qui temporibus debitis poterunt talliari.

Quocirca vobis mandamus quod præfatos Judæos per tallagia hujusmodi intollerabilia de cætero non gravetis, per quod numerus Judæorum, qui remanent, minoretur.

Teste ut supra.

A. D. 1281. | An. 9, 10 Edw. I.

Margaretæ matri Regis Franciæ gratias Rex agit de amore & amicitia.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Transcript. Liter.
9 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

A LA Reynè de France, Edward Rey, &c. Dame, bien avons entendu, & bien savons ke grant poer avez mis de mettre bon amur par entre vostre seigneur ke fust, & nostre seigneur le Roy jadis nostre pere: & par entre nòstre seigneur le Roy vostre fuiz, qui ore est, e nus, e grant entent auez mis pur cel amur; de quoi nus vos mercions tant com nus' poons & sauons.

Et de ceo, dame, ke vos desirez, ke aliaunce fust parentre vostre fuiz & nus, pur plus affermer bon amur par entre nus: grant gre nus en savons, e

respons de ce ne vos poons mauder, pur ce ke nòstre conseil ne fu pas pres de nus, quant voz lettres nus vindrent.

E pur ceo, dame, ke vos voillez ke sire Johan de Greilly demurge uncore od vos, issi, qu'il puisse venir a nus a cink semaines de la Seint Michel; sachez, chere dame, ke il nus plest mut, e nus lui auons maunde, par nostre lettre, ke il face vostre volunte, e qu'il vienge a nus al' jur avant nomee.

Donnee a Wincestre, le disme jur de Octobre, le an de nostre regne ix.

Pro conversis domus London' de deodanda.

A. D. 1281.
An. 9 Edw. I.
Claus. 9 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX justic' itinerantibus in comitatu Linc', salutem. Cum nos dudum, pro salute nostrâ & animarum antecessorum nostrorum, Rëgum Anglie, concesserimus dilectis nobis in CHRISTO, fratribus predicatoribus London' elemosinam nostram, que deodanda vocatur in regno nostro Anglie, in subsidium translacionis domorum suarum, usque ad finem triennii percipiendam, & post idem triennium eandem elemosinam, DEI intuitu concesserimus conversis domus nostre London' ad fabricam capelle sue, quam dominus H. quondam pater noster, Rex Anglie fundavit ibidem, perficiendam; & in subvencionem reparacionis & sustentacionis edificiorum loci illius:

Vobis mandamus quod predictam elemosinam nostram de itinere vestro in comitatu predicto, & in ceteris comitatibus in quibus itineraturi estis, habere faciatis dilecto clerico nostro Johanni de Sancto Dionis' custodi domus predictæ, ad fabricam, & sustentacionem, ac reparacionem predictam indè faciendam.

T. R. apud Westm', xiii. die Novembris.

Consimiles littere diriguntur justic' proxim' itineratur' in com' Devon' pro conversis predictis. T. ut supra.

Litteræ Regis Reginæ Margaretæ, materteræ suæ, de auxilio in negotio Provinciae.

A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.
Rotul. Liter. Reg.
m. 2.
in Turr. Lond.

ED. al eidem Reginæ. Nous recuines vos lettres, les queles nous vous enviastes, par peres de Frez votre clerk, le mardi prochain venant la sent Andreu;

En les queles nous vous priastes, que cum vos autres amis vous eussent promis leur eyde a demander vostre dreit de Provence, & vous entendisiez fere vòtre sounouse, a Lyon la premiere semeyne de May, ke nous vous feissions a savoir quel eyde nous vous entendisiois a fere:

A la queu chose, ma dame, nous vous responons ke nous au terme, ke nous vous avez maunde, entendons envoyer a Lyons gens a armes pur vous servir; ne quident, ma dame, nous vous prons ke vous serez trouvez tus jurs en mesure, se il avient ke om le vous offra: & de ceste chose mesme prions nous le Roy de Sezille, & le prince notre cosin, par la'prochenete de sanc, qui est entre vous & le prince.

Donnee at Westm', xxvi. jur de Novembre, l'an de nostre regne x.

Quod Judeæ portent tabulas in indumentis suis exterioribus, sicut Judei.

A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.
Claus. 10 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX justic' suis ad custodiam Judeorum assignatis, salutem.

Cum nuper precipimus & publicè proclamari fecerimus, quod omnes Judei regni nostri tabulas deferant in indumentis suis exterioribus, ut sic à cultoribus catholice fidei evidencius discernantur, volentes hoc idem de Judeabus ejusdem regni generaliter & firmiter observari:

Vobis mandamus quod, tam in civitate nostrâ London' quam in aliis civitatibus, burgis, villis, ac alibi infra regnum predictum, ubi Judei

conversantur, publicè proclamari faciatis, sub gravi forisfacturâ nostrâ, ut omnes et singule Judee ejusdem tabulas hujus publicè deferant in formâ, que provisâ est de Judeis predictis. Faciatis insuper inhiberi & publicè proclamari per totum regnum predictum, ne aliquis Judeus quas-cunque carnes quoquo modo presumat vendere Christianis: nec Christianum aut Christianam secum in hospicio suo, seu alibi in servicio suo, audeat deceterò retinere.

T. R. apud Westm', primo die Decembris.

Littera Carolo Regi Siciliae, de lite inter ipsum & Margaretam matrem Regis Franciæ, amicabiliter componendâ.

A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.
Transcript. Liter.
10 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

KARISSIMA matertera nostra, M. Regina Franciæ illustris, pluries nos rogârat ut, ad perquirendum jus suum de Provinc' & Falcharquer' comitatibus, quod non solum eam tangebât, verum etiam dominam matrem nostram, vellemus nostrum sibi auxilium impartiri;

Set cum non crederemus quod ad hoc, quod devenit istud negotium, ita repenti veniret, excogitatis intimæ dilectionis affectione, quam eadem Regina Franciæ habuit ad nos semper: & auxilio, per eandem nobis impenso, in nostris dudum tribulationibus & pressuris: & compassione doloris quo, propter oppressiones nostras, ejus animus torquebatur; necnon & hoc, quod idem negotium, non minus quam ipsam, tangit dominam matrem nostram; cui, ex quo pater noster decessit in fata, plus tenemus quam viventi alicujus creature;

Quod in hâc parte petit, sicut nec denegare potuimus, nisi super ingratitude vitio vellemus argui, licet non voluntarii, duximus concedendum.

Verum, quia dicta nostra matertera, hiis diebus, subito nos rogavit quod cum amici sui se facturos sibi subsidium concessissent, ad jus hujusmodi perquirendum, & jam certum diem ad incipiendum idem negotium statuissent, eidem ad hoc, sicut prius concesseramus, subsidium faceremus; & quod, ad diem illum, illud subsidium mitteremus, revolutis in corde nostro præmissis conditionibus, & concessione nostrâ secutâ, non potuimus denegare.

Attendentes igitur dilectionis integritatem, quæ inter nos & vos diutius extitit; & honores & servitia, quos nobis fecit vestra serenitas: & sanguinis unitatem, quâ nos & filios vestros, nostros germanos consanguineos, indissolubilitè natura conjunxit; intimi doloris acerbitate turbamur quod nos illos gravare cogamur, quos valemus sub nostro clamide defensare, ac pro eorum augmento exponere nos & nostra.

Ea propter excellentiam vestram, de quâ confidimus, quantum possumus, exoramus, quatenus, excogitantes quæ mala, ex hujusmodi, per viam inceptam, prosecutione negotii, amicis communibus utriusque partis, & toti populo Christiano poterunt evenire; necnon attendentes quod omnium Dominus, in hoc mundo, vos prosperitate successuum honorârit; & quod potestis partis alterius resistere viriliter, humilitatis clipeum assumentes, sicut potentiores decet facere, mensuram, super jam dicto negotio, eidem dominæ Reginæ Franciæ offeratis.

Nos enim eandem rogavimus, quod, si mensuram sibi contingat offerri, eandem pacificè recipiat & admittat; & etiam summum Pontificem, quod ipse provideat quod per aliam viam dictum negotium terminetur.

Pro certo tenentes quod, si factum prædictum aliam quàm nos non tangeret, quantumcumque potentiam haberemus, nunquam vos vel dictos filios vestros, per viam præactam, impeti faceremus.

*Littera ad summum Pontificem; quod aliquam viam provideret, quâ negotium Margaretae, matris Regis Franciæ, terminari possit.*A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.Transcript. Liter.
10 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

SUMMO Pontifici, Rex. Licet matertera nostra karissima, M. Regina Franciæ illustris, pluries nos rogasset quod, ad perquirendum jus suum de Provinc' & Fulcharquer comitatibus, eidem auxilium faceremus, nos tamen non credentes quod istud negotium ad hoc, quod jam devenit, ita repentè venire deberet, alicui, pro eodem sedendo negotiò, scribendum non decrevimus dignum fore;

Verum rumor subitus, per dictam Reginam Franciæ nobis scriptus, quod amici sui sibi promiserant, ad jus hujusmodi perquirendum, subsidium se facturos, & jam ad incipiendum statuerant certum diem; ad quem pètebat ipsa Regina nostrum subsidium sibi mitti; quod excogitatis conditionibus, quibus eidem tenemur astricti; & quod idem negotium, non minus, quam ipsum, tangit dominam matrem nostram (cui plus tenemur quam viventi alicui creature) non possumus denegare, licet honorem & commodum

illustris Regis Jerosolim' & Siciliæ, & filiorum suorum, quos indissolubili sanguinis vinculo nobis natura conjungit, tanquam proprium affectemus, nos inducit, immo verius nos compellet, sanctitati vestræ dirigere super hoc scripta nostra.

Ea propter vestræ sanctæ paternitati, quanto humiliùs possumus, supplicamus quatinus, omnibus conditionibus & causis, quibus partès prædictæ sibi tenentur adinvicem; necnon & periculis, quæ, ex formâ inceptâ, amicis communibus utriusque, necnon toti populo Christiano poterunt eventire, in discretæ librationis examine ponderatis; animarum, quæ in prosecutione hujusmodi negotii perire valerent, salutis prospicientes, sicut tenemini, providere velitis viam aliam, per quam, ad honorem, & commodum utriusque, possit prælibatum negotium terminari; pro certo tenentes quod, si illud, quod jam accidit, diu est sperassemus, ad hoc, quod nunc petimus, prius sanctitatem vestram invitâsemus supplicationibus allectivis.

*Littera Carolo principi Salern', ejusdem ferè cum priore tenoris.*A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.Transcr. Liter.
m. 3. d.
in Turr. Lond.

SALUZ. Treschere cosin, nus recumes vos lettres le vendredi devant la seint Andr' en les queles vus nus priaistes ke nus vus feissons a savoir nostre estat: & par les queles vus nus feistes saver, ke vus, DIEU merci, estoiez seins & heitez, de qui nus fumes mult leez, & dunt nus vus mercioms quan ke nus poons.

Derechef, nus feistes a savoir ke, ma Dame de France, nostre taunte & la vostre, avoit tenu parlement, a Mascons, od les barons de Burgoine, & avoit requis ayde de ses amys a purchacer soun dreit, de les countez de Provinc' & de Folcalquar sus vostre pere le Roy, & sus vus:

Et sus co ke vus lui aviez offert, ke bien voliez, ke celui, a qui le conissance de ces ehoses apurtenant, en conust par droit entre lui, & vostre pere, & vus;

E ke vus mettriez vostre peine, vers vostre pere, ke a la volente mesmes cele dame enfust fete;

E ele lessee la veye de pees, & de dreit, s'esteit prise a la voce de guerre & d'armes, sanz fere nul respons a co ke vus lui aviez offert;

E ke ele nus avoyt pryé d'ayde, & nus lui avioms abandone nostre terre de Gascoigne, dunt vus estiez mult merveille.

E gum nus fuissums l'ome del mounde, apres vostre pere, en qui vus aviez plus de fiance, & qui plus tost requiriez a vostre besoigne, a qui vus trouerium plus abandone a vostre besoigne & ausi ferrez vus nus sicome mainteifoiz vus aviom promis; vus nus requiriez ke nus cel conseil meissom, en ceste besoigne, ke co, ke puet estre determine par droit & sanz peril, ne fust mie mis en force d'armes.

A la queu chose nus vus responons, ke tut soit co voirke nus ferum

pur vus autant come nus purrum pur nul autre home, a qui ne fusom plus tenu;

Le Mardi, devant co ke nus recumes voz lettres, nus vindrent les lettres lavant diz nostre taunte; par les queles ele nus requist nostre ayde en la besoigne desudite; dunt nus fumes en grant eswer ke nus en puissions fere sanz meffere nus ou vers lui ou vers vus, a qui nus sumes tant tenu, come nus poons estre a nul home qui ore vive.

E, a la fin, regardee l'amour, ke lavaunt dite nostre taunt a eu tuz jurs a nus: e regardez les ennuis, ke ele avoit pur nus: & l'ayde, ke ele nus fist tant com nus fumes en persecutions e ennuis; e regardee ke le besoigne tuche ausi bien nostre dame & mere, a qui nus sumes, puis ke nostre pere morz, plus tenuz ke a nulle creature qui vive, nus ne luy poumes escoudre sa piege, ainz ne luy grauntasmes d'ayder la, pur co ke nus ne fuissions tenu a desnatureus; tut fust co contre nostre gre, & encontre nostre cuer, pur l'amur, que est entre nus & vus.

Par quoi nus vus prions ke vus ne preignèz a mal ceste chose; car nus prenem DIEU a tesmoign ke, si la chose ne tuchast mes ke a nus, nus n'en feissions rien fors vostre voluntee; car, pur un honore ke DIEU vus a done en cest secle, nus voudrons ke vus eusses dis.

Enekdant nus avons prie nostre taunte avaunt dite, ke la preigne mesure, si hom la litient; e ausi a vostre pere, qu'il tende & face mesure; & enquere prium a vus:

E, estre co, priom a l'apostolle, q'uil se voille entremette ke ceste chose passe par autre voy, ke par cele ke est comencie; e, si hom peust trover autre veye renable, nus i mettom volentiers le conseil ke nus porrum.

*Littera Regi Franciæ responsoria, super eo quod Papa partes suas interposuit circa litem inter dictum Regem & Regem Castellæ.*A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.Transcr. Liter.
10 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

SALUZ. Nous recumes voz lettres le Vendredi prochein devant le Noel; par les queles nus avons entendu ke l'apostolle, par ses messages, vus a prie ke vus vouzez tryve graunter entre vus & le Roy de Castellè; en la quele duraente, il se vouldra entre mettre de pees & de quiete pur amedus les parties; de la queu chose nous sumes mult lieez, ke nus entendons ke, par lui, la chose vendra a grant bien.

Endroit de co, sire, ke vus nus avez maunde, ke il ne covient mie ke

nous ore aparmenes travaillons pur les resouns desudites; nus nus fuissions volentiers entremis, & vostre onur garde, a nostre poer.

Sire, nus vus mercioms mult de co, ke vus estes desiroué de sauer bones noveles de nostre estat; & vus fesons a sauer ke nous sumes en bon estat, la DIEU merci, quant ceste lettre fu fete; & vus priuns ke vus voillez sovente foiz vostre estat maunder, le quel nostre sire face tuz jurs bon.

Dat' apud Swell', die Sabbati in vigiliâ sancti Thomæ apostoli, anno regni nostri decimo.

De nunciis Philippi Regis Franciæ, qui responsionem præter intentionem Edwardi Regis, domino fecerunt suo.

A. D. 1281.—An. 10 Edw. I.

Transcr. Liter. 10 Edw. I. m. 2.
in Thrr. Lond.

AU noble prince, &c. Roy de France, Ph', &c. Ed', &c. Sire, io ay entendu par le seignur de Croun, mon cosin, ke voz messages, q' n'agueres envoiastes a moi, vus ount reporté nostre respons, autrément ke io ne l'entendi, e ne mie si pleinement, come io lar avoy respondu; par quoi vus esteiez ennuy, e de quel io fu mult a melese.

Par quoi io vus envoy l'avantdit mon cosin, & Auntoine Bek, pur dire vus tute la verite de lur paroles, & de mon respons; e vus pri, chere sire, ke vus les creez de cest chose.

E certes, sire, si plus tost le eusse, s'en plus tost nus eusse envoye mes messages, pur dire vus la verite.

*Pro Luca de Thany & gentibus suis, super prosecutione cujusdam duelli.*A. D. 1281.
An. 10 Edw. I.Rot. Vason.
10 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX senescallo suo, in ducatu Aquitaniæ, & ejus locum tenentibus in Burdegali & Vasaten' Petragor' & Agen' partibus, & aliis ballivis suis, ad quos presentes littere pervenerint, salutem.

Mandamus vobis, & vestram cuilibet, quatenus non impediatis gentes dilecti nostri Lucæ Tany militis, quo minus possint, prout justum est, suum judicium, prolatum contra Gulielmum de Biron, Gastonem & Petrum de Gontaldo fratres,

& eorum fidejussores, de quâdam compulsione, in prisonis & rebus eorum faciendâ, quia defecerunt in prosecutione cujusdam duelli, quod firmaverant, & verborum, quæ præposuerant. hinc & inde, ut dicitur;

Executioni debitè demandare, & sua jure optinere; set ad hoc præstetis, quantum poteritis, secundum justitiam, ubicumque in potestate nostrâ, dicto Lucæ, & suis gentibus vestrum consilium & juramen.

In cujus, &c.

Dat' apud Kemeseye, vicesimo septimo die Decembris.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

Bulla Martini IV. Papæ Regi responsoria, de lite inter Carolum Siciliæ Regem & Margaretam matrem Franciæ Regis componendâ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Saacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in **CHRISTO** filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Agimus, sed carissime, uberes gratias **Deo**, Patri, qui superiorum dona carismatum, pro sua mortalibus inscrutabili voluntate, dispensans, in tui sacrario pectoris, opulento virtutibus, illius pietatis excitavit affectum, illius

accendit promptitudinem voluntatis, ut abhominans christianæ gentis excidia, scandala & turbationes abhorrens, ei pacis bonum, summis studiis amplectendum, laudabiliter appetis ut in sua quietis commodis delectaris.

Hoc profecto, etsi aliàs apertè patuerit, ex eo tamen propensius clarisque conicitur, quod, sicut ex literis regis, nobis missis, plene collegimus, tu, piè volens fidelium obviari dispendiis, & humanæ salutis exitum evitare, petitum pluries auxilium regium à carissimâ in **CHRISTO** filiâ nostrâ, Margareta Regina Francorum illustri; pro perquirendo, ut tuis verbis utamur, super Provincia ac Folcalterii comitatibus jure suo, quantumcumque Regiâ tenearis eidem, cautiusmittere distulisti; penes nos affectuosè precibus insistendo ut viam aliquam, per quam, ad honorem & commodum carissimi in **CHRISTO** filii nostri **C. Siciliæ Regis** illustris, & Regiâ predictæ, hujusmodi possit terminari negotium, invenire, de benignitate sedis apostolicæ, curaremus.

Super quo circumspectionis regie magnitudo, tanto dignioribus nescitur attollenda præconiis, quanto id produxisse conspicitur, innatè tibi, fecundioris affluentia bonitatis.

Nos autem, quia supernæ dispositionis arbitrio, super gregem dominicum speculatoris officium exercemus, ad quietem fidelium, præsertim tam sublimium personarum, tanto præcipuè conjunctarum fœdere, quarum discordia eo pericula graviora minatur, quo potentia præminent ampliori, antequam ad nos præfatæ litteræ pervenissent, cum Rege tractaveramus eodem de pace, inter ipsum & predictam Reginam, actore Domino, reformandâ; penes eum usque adeò insistentes, quod asseruit & promisit quod, circa pacis hujusmodi reformationem, nostris consiliis acquiescens, se nostris in hæc parte beneplacitis coaptaret.

Præceperamus quoque nostras, super hoc, speciales confici litteras carissimo in **CHRISTO** filio nostro Philippo, Regi Francorum illustri, ac Regiâ predictæ, per solennem nuncium destinandas, qui missionem presentium è vestigio subsequetur;

Rogamus itaque serenitatem regiam, & hortamur in filio **Dei** Patris, quatinus in hujusmodi negotio, sic pro communi pace & tranquillitate fidelium te gereæ studeas, ut crescas exinde meritis apud **Deum**, penes nos gratiâ, & apud bonos clarâ famâ.

Dat' apud Urbem Veterem, quinto kal' Februarii, pontificatûs nostri anno primo.

Sub plumbeo sigillo pendente à filo canaqbeo.

Littera Regi Franciæ rogatoria, pro universitate hominum Lector'.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.

Rot. Vascon.
10 Edw. I. m. 4.
in Turri Lond.

REGI Franciæ Rex Angliæ, salutem, cum sinceræ dilectionis continuis incrementis.

Cum universitas dilectorum & fidelium hominum nostrorum, Lector' causam habeat in curiâ vestrà Tolose, coram iudicibus deputatis à vobis, inter ipsos & senescallum vestrum Tolosanum, super forestâ, que vocatur Laramar; sitque inter ipsos homines & præfatum senescallum, super aliis rebus diversis, orta coram eisdem iudicibus materia questionis;

Magnificentiam vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus petitiones ipsorum hominum nostrorum super premissis & aliis predictis, cum eas sublimitati vestræ exponi fecerint, ac etiam super deliberatione hominum suorum, per eundem senescallum injustè, ut dicitur, arrestatorum, favorabiliter audire, & debitam justiciam eisdem benignè fieri jubere, & ipsos, ut jus suum prosequi possint, manuteneri facere velitis nostri rogamini intervenit.

Teste Rege, apud Cirencestr' quarto die Februarii.

Super liberatione Almerici de Monteforti.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.

Peckham. Registr.
r. 98. b.
in Bibl. Lambeth.

EXCELLENTISSIMO principi, &c. frater J. &c.
Nec nova, nec miranda, regie scribimus majestati; illa tamen scribimus, ad que scribenda hinc obedientiæ sedis apostolicæ nos compellit necessitas, hinc ad regalem magnificentiam sincera devotio nos impellit.

Sanè meminimus, & à vestrà credimus memoriâ nullatenus excidisse, quod, cum olim, dilectus nobis in **CHRISTO**, Almaricus de Monteforti, sedis apostolicæ capellanus, captivum laqueum incurrisset: idemque, sic captus, tentus sub custodia laycorum, contra prærogativam ordinis clericalis, & in præjudicium libertatis ecclesiasticæ, extitisset;

Dominus Johannes, felicitis memoriæ, qui tunc temporis Romanæ sedis pontificio fuerat insignitus, discretè providit, providèquè mandavit ut capellanus præfatus, de laycorum manibus liberatus, sub prælatorum Cantuariensis ecclesiæ fidâ custodiâ servaretur, donec de ipsius Almarici statu, pace etiam & tranquillitate Regis & regni Angliæ, per sedem apostolicam potuisset plenius provideri.

Et licet Almaricus præfatus, illius mandati pretextu, translatus de manibus laycorum, & nostræ fuisset custodiae mancipatus, ipse tamen dominus Nicolaus, recordationis inclitæ (qui eidem domino Johanni in summi pontificatûs honore successoris sui vestigiis inherendo, formam quandam, litteris suis inditam, quas per dilectum capellanum suum, magistrum Reymundum Aggerii, decanum Aviciens' tam regie celsitudini, quam nobis in commune transmisit, quam arbitratus est ipsi negotio ex omni parte sufficere, advenit; mederi credens omni periculo juratoriarum remedio cautionis, quam præfati Almarici humeris imposuit subeundam, ponis super adjectis quibusdam, quas incureret ipse idem Almericus, contra juramentum veniens, ipso facto, excommunicationis videlicet, in personam, privationis etiam beneficiorum, quæ pridem optinuit, & inhabilitatis ad quæque beneficia ecclesiastica imposterum optinendi.

Forma quoque illa tam vobis, Rex inclite, quam consilio vestro & nobis videbatur sufficiens, & de incolarum regni Angliæ, magnatum & principum securitate, fuisset memoratâ cautione prospectum; hoc solo annexo quod, opinione quorundam, morte mandatoris totaliter videbatur negotium interruptum, prout vestræ litteræ, sedis Romanæ cardinalibus, sede vacante tunc temporis, destinatè, apertius testantur;

De quorum cardinalium numero tunc fuerat dominus Martinus, qui impræsentiarum præsedet sedis Romanæ fastigio præsignitus, prout ipse Apostolicus, in suis litteris, quas nobis per præfatum decanum Aviciens' super deliberatione præfati Almarici, nunc recenter, & iteratè transmittit, testimonium perhibet evider, & hoc idem in litteris ejusdem summi Pontificis, quæ nunc etiam regie celsitudini transmittuntur, non ambigimus contineri.

In quibus siquidem utriusque litteris apostolicis, tam videlicet vestris, quam nostris, satis experimetur quæ & qualis, circa istud negotium, vestrâ dudum fuerit intentio voluntatis; juxta cujus intentionis vestræ seriem, incolarum regni Angliæ, magnatum & principum, tranquillitatis prospicere cautione juratoriarum, in futurum; sicuti consiquis cautionis remedio tranquillitati regni Angliæ per litteram domini Nicholai, bonæ memoriæ, hæcenus videbatur fuisse prospectum;

Nobis quoque præcipitur ut, cum forma ista & vobis & sedi apostolicæ visa fuerit sufficiens & completa, nos ad ipsius præfati Almarici liberationem open & operam plenissimam de cætero impendamus, ne de negligentia videamur posse redargui, & ut nostra diligentia **Deo**, & hominibus, & sedi apostolicæ appareat operosa.

Et, licet officium hujus, quoad liberationem præfatam, ex necessitatè mandati apostolici, nobis directi, fideliter nec minus efficaciter exequi teneamur; illud tamen cum pace vestrâ atque reverentiâ super omnia fieri cupientes;

Vestram elementiam devotis & piis precibus pervenimus, obsecrantes humiliter, & fideliter consulentes, ut præfati Almarici, super quem credimus vestræ pietatis viscera verisimiliter commoveri, liberationi ex injuncto nobis officio faciendæ consensum benivolam adhibere dignemini, nec ulteriores permittatis obstacula in præsentem negotio suscitari; ut **Deo** placida, apostolicæ sedi grata, & nobis, favorabilis inveniatur regie majestatis clementia in hæc parte, & undique per hunc modum proveniat tranquillitas exoptata.

Et, quia nonnunquam absentium desideria potius vivæ vocis exprimuntur oraculo, quam scribentis valeant calamo denotari; idcirco dilectum fratrem dominum J. **Dei** gratiâ, London' episcopum, & discretum virum magistrum Richardum archidiaconum Cantuariensem, celsitudini regie destinamus; quorum dictis apud magnificentiam vestram supplebitur quicquid, seu in narratione, seu dispensatione, in præsentem epistolâ fuerit defectivum;

Quos, si placet, & cum honore suscipere dignetur regia celsitudo, & favorabiliter cum mansuetudine respondere.

Et licet causæ plurimæ, quæ ex litterarum apostolicarum serie colliguntur naturaliter, nec minus rationabiliter vos inducant, & inducere debeant ad consensum hujusmodi, absque difficultate, de cætero adhibendum; quasdam tamen causas venerabili fratri nostro prædicto, ac præfato archidiacono commissimus, regali magnificentia secretius exponendas.

Hoc autem sub sigillo nostro vestræ reverentiæ scribimus, pro nobis & coepiscopis ac procuratoribus omnium absentium, qui tractatui nostro London' affuerunt.

Dat' apud Mortelak', vii. idus Februarii, anno Domino **MCCLXXXI**. consecrationis nostræ anno tertio.

Bulla Martini IV. Papæ, pro priore Lewen' Cicestren' diocesis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilectus filio abbati Westmonasterii Londonien', salutem & apostolicam benedictionem.
Dilecti filii, Johannis prioris prioratûs Lewen' Cluniacen' ordinis, Cicestren' diocesis, apud sedem apostolicam constituti, precibus annuentes, præsentium tibi auctoritate mandamus, quatinus quicquid inveneris in ejus præjudicium temerè attemptatum postquam ipse, causâ peregrina-

tionis, & pro quibusdam suis & dicti prioratûs negotiis, apud sedem apostolicam promovendis, iter arripuit ad sedem veniendi prædictam, in statum debitum studeas legitimè revocare; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendo.

Dat' apud Urbem Veterem, v. id' Febr' pontificatûs nostri anno primo.

Sub filo canabeo sigillo avulso.

De matrimonio contrahendo inter filium Regis Arragon' & filiam Regis Angliæ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Pat. 10 Edw. I.
m. 18.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Sciatis quod, cum inter magnificum principem P. Arragon' Regem illustram, tunc infantem, & nos de matrimonio, contrahendo inter filium suum & filiam nostram majores, tractatus habitus fuerit, prout in quodam scripto, super conventionibus, inter nos adinvicem initis, confecto, & sigillo ipsius infantis & nostro alternatim signato, plenius continetur; Nos, volentes quod omnia planè & bonâ fide procedant, dilectos secretarios & fideles nostros, Johannem de Vesey, & Antonium Bek, ad ipsius Regis præsentiam destinamus, super facto dicti matrimonii, ipsius complemento, & circumstantiis universis, cum eodem Rege, nostro nomine tractaturos; & articulum declarationem, quos declarandos fore viderint, petituros, ac etiam suppleturos, & suppleri postulatos, si quid in pacificationibus, inter nos initis in hæc parte, per simplicitatem bonæ fidei sit

omissum; & facturos universa & singula, quæ nos faceremus, si præsentem essemus, etiam si mandatum exigant speciale:

Dantes eisdem & eorum cuilibet, potestatem & speciale mandatum admittendi, & acceptandi, vice & nomine nostri, omnia illa, quæ per ipsum Regem, & per ipsos ordinata, declarata & suppleta fuerint in præmissis, & etiam firmandi ea per juramentum in animam nostram, ab ipsis, vel eorum altero faciendum, vel alio modo, prout negotium requirit antedictum.

Ratum habituri & gratum quicquid per ipsos, vel cum ipsis factum fuerit in præmissis, & singulis præmissorum.

Et hæc omnibus, quorum interest, significamus per præsentem.

In cujus, &c. has litteras nostras sigilli nostri fecimus impressione communiti.

Teste Rege, apud Cirencestr', x. die Februarii.

Responsio domini Regis, super liberatione domini A. de Monteforti.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Peckham. Regist.
f. 78. b.
in Bibl. Lameth.

REVERENDO in CHRISTO patri, domino J. DEI gratiâ, Cantuar' archiepiscopo, totius Angliæ primati, R. misionatione divinâ, London' ecclesie minister, salutem in vero salutari, cum obedientiâ & reverentiâ quam debitâ, tam devotâ.

Hâc die Veneris post diem Cinerum, existente domino Rege apud Bebyry, nos cum domino archidiacono Cant' negotium domini Almarici de Monteforti exposuimus eidem, prout nobis fuerat injunctum, litteras vestras & transcriptum litteræ papalis sibi porrigendo.

Et tandem, habitâ deliberatione cum consilio suo de præmissis, ad id quod continebatur in transcripto memorato, videlicet, quod dictus dominus Rex, per ordinationem, sanctæ memoriæ, Johannis Papæ postremi, dictum Almaricum vobis & provinciæ vestræ suffraganiis liberavit;

Respondit hoc omnino negando, asserens se ad vestri & dictorum episcoporum supplicationem & instantiam tantummodo præfatam liberationem annuisse, pro cuius custodia, donec de statu ipsius aliud fuerit finaliter ordinatum, tam baroniam vestram, quam baronias cæterorum episcoporum sibi reputat specialiter obligatas.

Sanè ad petitionem, in litterâ vestrâ contentam, nobis sic respondit; Quod, cum dictum Almaricum de consilio baronum suorum vobis & coepiscopis vestris liberasset, nec expediret, nec deceret quod, ipsis inconsultis, eum à custodiâ, quâ tenetur, aliquantulum removeret; cum ex hoc se contemptos crederent: idque nichilominus in populo scandalum generaret.

Ac præfatus Almaricus de London' adeo non distet, quin tempore parliamenti proximi, ubi cum regni magnatibus de negotio supradicto cum effectu tractare proponit, infra quatuor vel quinque dies ibidem valeat agitari.

Quod autem negotium supradictum ad optatum deducatur effectum, firmam spem fiduciamque concepimus, tam ex benigno præfati Regis responso, quàm ex eo quod articulos, in litterâ domini Papæ contentos, satis videtur, quantum ad se pertinet, approbare.

Benè semper valeat vestra paternitas reverenda.

Dat' apud Peyreford die sancti Valentini martiris, anno Domini MCLXXXI.

Quod Regi Franciæ displicet, in chartis Vasconicæ, formula: 'Regnante Edwardo Rege Angliæ.'

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

ASON treschier & treshant senghor, & mon senghor Edward, par la grace DEU, Roi d'Angleterre, senhor d'Irlande, e duc de Guiane, Johan de Greili son chevalier en totes choses laute e leesce.

Sire, verite est que piosa, selonc ce que je truis par arcamentz de la cort de France, qe le Roi de France e son conseil se tindit a mau paie a la date des chartres de vostre terre de Vasconhe, por ce que l'ont metoit en la date des dites chartres regnante Edwardo Rege Angliæ.

E ei troue que, por ceste cause avant que je fusse ore derierement vostre seneschau, e apres, aucunes procurations ont este cassees, en la cort de France.

Et apres d'un an, que li Roi de France manda au seneschau de Tholose par ses letre, que il me comandast que je, en tote vostre terre, feisse metre en la date des chartres regnante Philippo Rege Francia, e non pas regnante Edwardo Rege Angliæ.

Et que le Rois cassaot, & pronuncioit por nules totes les chartres, qui contre ce seroient fetes & que il defendist que ce ne se feist diluec en avant.

E, sire, a ce je ne vous hobeir sanz vostre leve, e cest defendement fu assetz sein; & por ce que li Rois de France (sans que l'obeir, usoit des dates des chartres, en vostre terre, a pres son defendement, ausi come devant) fu mout esmeutz, e manda a son seneschal de Tholose que il feist encore la dite defense;

E que certains notairs d'Agenois, qui avient fait aucunes chartres contre le dit defendement, les queles chartres il Rois de France e son conseil avoient veues, li ditz seneschau se feist balheir o avener a Paris a certain jour a fere sa volonte.

Les queus notairs vindrent à Paris a cest parlement, e, selonc semblant d'aucuns, il eussent este en grant perihl, se je neusse pris sur moi la desobeissance, en disant que je n'avoie fait nul defendement.

E sur ce sire je parlei au Roi, e a l'abe Seint Denis, e a aucuns autres, si bien cum je poi, en priant quil i meissent le plus teinable attemprement qu'il porroient.

E lor mostre mont de chartes du comte Raymon de Tholose, e du comte Aufos comte de Tholose e de Poities, qui furent en la date, des queles estoit contenu regnante Randulpho comite Thol', regnante Alphonso comite Thol'.

E por ce que je a parssui aucune chose de lor volonte, je les fis aviser par autrui, qu'il se poist souffrir que lom escrit cest mot regnante, e que lom deist actum fuit Edwardo Rege Angliæ duce Aquitania, e en ceste maniere fust samblantz qu'il ni eust pas si grant changement.

E, a la fin, apres grant conseil, e grant debat, eu sur ce, l'abe Seint Denis, e aucun autre me respondirent, que il estoit acorde que la date des chartres fust tele, actum fuit regnante Philippo Rege Francia, Edwardo Rege Angliæ, tenente ducatum Aquitania.

E que grant peine s'estoient acorde, aucun du conseil que l'om i feist mencion de nul por forque du Roi de France.

E ce me fu respondu, par le dit abe, un poi avant que je receisse vostre letre, en la quele vos me commandiez simplement, que je feisse garder e tenir la date usee.

E por ce, sire, que je ve vostre letre, je vos faez ce a savoir que vos si hastivement, com vos porrez, en aucune maniere sur ce, me mandetz vostre volonte; quar, sire, ausi tost cum je sere retarnetz, je pais, si l'om fait contre le dit ordenement, la cort dira que ce est contre lor comandement, e contre lor restz.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

E, sire, sachiez que por ceste doute l'om ne fist charte en Agenois, de la feste Seint Nicholas dernier, jusques aujorndui, ni fera jusque a tant quil aient sur ce aucun defendement, o comandement de moi; la quele chose est a grant damage de tote la terre.

E sur ce fatz vos plus a savoir que par votz lettres, qe vos avezz envoie, que li balhif s'a content a mestre Adam de Norfolk, e a soi delivrer li Balhent, ce que l'om trovera que il doient; por ce que les issues de la terre ne pueent pas fournir totes les charges qui ore i sont, l'om ne porra paier la dete de la vicomtesse de Limogys, ni la dete du Roi de France; cestasavoir, cinc mille livres de Tornois chascun an, au chascun d'eus, selone ce que il fu autre faitz ordene e jure par moi, e par le dit mestre Adam adonc conestable de Bourdeaus.

E por ce je entent certainement que la costume de Bourdeaus, e les autre

rentes, e issues de vostre terre de la dite duchie, seront prises a la mien du Roi de France, e ce sera a grant charge de vos, gages, de serientz, e d'autres choses; e sur ce aussi mandetz moi vostre volonte.

E sur totes ces choses mainement por le premier cas ranvoiez moi, s'il vos pleit, cest message, avec vostre volonte, au plus hastivement que vos porrez.

E sachiez, sire, que la cort me dist que a ceste foitz jen feisse aler les ditz notaires.

E plus, sire sachiez que li évesques d'Agen fu entretz le premier lundi de cest caresme.

Donne a Seint Germein en Laie, le jeudi avant la feste Seint Pierre chaere.

Rex archiepiscopo Cantuar' de malefactoribus, seu pacis perturbatoribus in Wallia, excommunicandis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 Edw. I. m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopo Cantuariensi, totius Angliæ primati, salutem.

Cum nonnulli malefactores Wallenses, & alii complices & fautores sui, tranquillitati & paci regni nostri invidentes, turbacionem quandam in terrâ nostrâ Walliæ suscitantes, pariter & moventes, ibidem deprædationes, homicidia, incendia, & alia enormia quamplurima perpetrârunt, contra pacem nostram, & de die in diem callidis machinationibus studeant nobis & hominibus, fidei nostræ adhærentibus, majora damna & pericula pro viribus perpetrare;

Nos, maliciam & rebellionem hujusmodi malefactorum, quos in canonem latæ sententiæ ipso facto intendimus incidisse, volentes reprimi, ut tenemur, paternitatem vestram, quam in punitione hujusmodi malefactorum, per claves ecclesiasticas faciendâ, esse solum plurimum circumspectam, affectuosè requirimus & rogamus, ad maliciam & rebellionem ipsorum celeriter reprimendam, si placet, curam & sollicitudinem, prout omnes

prædecessores vestri fecerunt retrolapsis temporibus, favorabiliter adhibentes;

Universis & singulis suffraganeis vestris detis, nostri intuitu, secundum quod vestra discretio tranquillitati & paci incolarum regni nostri magis expedire viderit, in mandatis, ut ipsi omnes hujusmodi perturbatores pacis, & eorum conspiratores, complices & fautores, ac omnes assensum, consensum, consilium vel auxilium, clam vel palam, eisdem præbentes in præmissis, per singulas dioceses suas publicè & solemniter denunciari faciant excommunicatos.

Speramus enim quod rebellio & malicia ipsorum, mediante juvamine gladii spiritualis, qui in hujusmodi casu juvare disposcit brachium secularæ, facilius reprimantur.

Teste Rege, apud Devises, xxviii. die Martii anno, &c. decimo.

Consimiles litteræ diriguntur archiepiscopis Ebor' & Dublin'.

Teste ut supra.

Littera ab episcopo Bathon' & Wellen' directa archiepiscopo Cantuar', de voluntate Regis, quod duceret secum London' Almaricum de Monteforti.

A. D. 1282.—An. 10 Edw. I.
Peckham Reg. fol. 79. a.
Biblioth. Lambeth.

SANCTISSIMO patri in CHRISTO, & domino reverendo, domino J. DEI gratiâ, Cantuar' archiepiscopo, totius Angliæ primati, R. ejusdem permissione; Bathon' & Wellen' ecclesiarum minister, salutem cum omni reverentiâ, obedientiâ & honore.

Tractavimus cum domino nostro Rege si sibi placeret, quod dominum Almaricum de Monteforti, in vestro comitatu, London' duceretis: qui nobis respondit hoc sibi nullatenus displicere; undè, absque ipsius offensâ, poteritis vobiscum adducere ipsum illuc. Dominus vos conservet.

Dat' apud Peulesholte, quarto non' Aprilis.

De summonitione baronum contra Wallenses.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 Edw. I. m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Henrico de Lacy, comiti Lincoln', salutem.

Quia Walenses, malefactores, & complices, ac fautores sui, rebelles nostri, paci & tranquillitati regni nostri invidentes, dilectum & fidelem nostrum Rogerum de Clifford senioreni seditiosè ceperunt, & in prisonâ detinent, & homines suos, fideles nostros, interfecerunt, ac deprædationes, homicidia, incendia & alia enormia quamplurima, contra pacem nostram, in partibus Marchiæ, nequiter perpetrârunt; & terras nostras & fidelium nostrorum ibidem de die in diem invadunt, & dampna gravia perpetrare non formidant;

Nos, eorum maliciam & rebellionem reprimere volentes, vobis mandamus, affectuosè rogantes, & in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatenus sitis ad nos apud Wigorn' die Pentecostes proximo futuro, cum equis & armis, decentiori & meliori modo quo poteritis, parati, si necesse fuerit, exindè proficisci nobiscum, ad vadia nostra, in expeditionem nostram contra Walenses & rebelles nostros prædictos.

Et hoc, sicut nos diligitis, & de vobis specialiter confidimus, nullo modo omittatis.

Teste Rege, apud Devises, vi. die Aprilis, anno, &c. decimo.

Sub eadem formâ mandatum est omnibus subscriptis;

Willielmo de Valencia.
Willielmo de Bello Campo comiti Warwik'.
Johanni de Warenna comiti Surr' & Sussex.
Rogerio le Bigot comiti Norff' & marescallo Angl'.
Roberto de Veer comiti Oxon'.
Roberto de Brus comiti de Karrik.
Galfrido de Genevill'.
Roberto de Stutevill'.
Johanni de Balliolo.
Rogerio de Mubray.

Radulpho Pipard.
Roberto filio Walteri.
Willielmo de Sey.
Luca de Tany.
Johanni de Nevill.
Roberto de Ros.
Willielmo de Ros.
Waltero de Huntrecumbe.
Galfrido de Lucy.
Nicholao de Segrave.
Petro de Monteforti.
Roberto de Everingham.
Jordano Foliot.

Johanni de Suley.
Adam de Banent.
Radulpho de Berners.
Willielmo filio Thome.
Willielmo de Vescy.
Hugoni Lovel.
Waltero de Wike-ton.
Richardo Basset de Weledon.
Herberto de Sancto Quintino.
Johanni de Ingoldethorp'.
Osberto Giffard.
Willielmo de Kerdiston.
Willielmo de Moun.
Johanni de Verdun.
Rogerio Peyteuyn.
Marmaduco de Tweng'.
Ricardo de Breus.
Johanni de Boun' de Midelsez'.
Roberto Aguilon.
Petro de Malo lacu.
Radulpho Perot.
Briano de Goinz.
Willielmo de Atta-ripa.
Rogerio de Somery.
Waltero de Fauconberge.
Johanni de Bella aqua.
Thoma filio Willielmi de Crestok.
Stephano le Waleys.
Rogerio de Colevile.
Reginaldo de Waterville.
Roberto de Insula.
Johanni de Insula.
Roberto de Scales.
Johanni Filol.
Johanni de Ripariis.
Thoma de Furnivall'.

Johanni de Wauton.
Roberto de Nevill de Som'.
Galfrido de Nevill.
Nicholao de Meinill.
Roberto filio Rogeri.
Briano filio Alani.
Johanni le Mareschal'.
Johanni de Vallibus.
Normanno de Arcey.
Johanni de Steyngreve.
Willielmo de Huntingfeld.
Thoma de Moleton.
Radulpho de Crumwell.
Philippo de Kyme.
Gilberto de Gaunt.
Hugoni de Tubervill'.
Roberto de Grey.
Adam le Despenser.
Willielmo de Lundes.
Rogerio de Lancastr'.
Richardo de Thany.
Radulpho filio Willielmi.
Henr' Husee.
Roberto de Septem Vallibus.
Johanni de la Haye.
Rogerio la Warr'.
Regin' de Argenteym.
Richardo de Harecourt.
Theob' de Verdun.
Willielmo Burdolf.
Willielmo de Ferrariis.
Matheo de Lovayn.
Simoni le Conestable.
Willielmo de Monte Canisio.
Thoma de Lucy.
Roberto Luterell.

Roberto de Hilton.
Gerardo de Insula.
Johanni de Tudeham.
Olivero de Ingham.
Rogerio de Leyburn.
Alexandr' de Bâillol' de Caner' de Chilham.
Willielmo de Gyney.
Rogerio filio Osberti.
Thoma de Moleton, Jun.
Johanni de Lenham.
Edmundo le Espigornel.
Johanni de Aston.
Rogerio de Lascel'.
Nichol' le baron de Staff'.
Simoni Basset.
Andree de Breton.
Johanni le Breton de Essex.
Willielmo Bluet.

Simon filio Rogeri de Dunnawe.
Roberto de Valognes.
Willielmo de Criketot.
Petro de Coudray.
Ada de Novo Mercato.
Ricardo Malebisse.
Waltero de Sulloye.
Willielmo de Bolevill.
Andree Peuerell.
Johanni le Latimer.
Gilberto de Berneval.
Roberto Latham.
Ricardo de Grey.
Johanni Engayne.
Johanni filio Philippi.
Johanni de Hodeleston.
Roberto filio Walteri de Daventre.
Johanni de Cameys.
Reginaldo de Pauely.

Thoma de Chauncy.
Johanni de Melsay.
Willielmo de Percy in Tyndale.
Willielmo de Botereus.
Galfrido de Maundeveill.
Bertramo de Crioll.
Johanni de Wakull.
Hugoni de Plessetis.
Willielmo le Botiller de Werinton.
Johanni de Bosco.
Willielmo de Derewentewater.
Hugoni filio Henrici.
Ricardo de Preston.
Willielmo de Furneys.
Ricardo de Frivilf.
Roberto Pecche.
Elke de Rabayne.
Nich' de Rye.

Gerard de Furnivall, quod mittat, &c.
Johanni de Sandwyco, quod mittat aliquos de suis, equis & armis bene munitos, &c.
Gerardo de Rodes, quod mittat, &c.
Simoni de Lindon, quod mittat, &c.
Johanne de Sancta Johanne de Lageham, quod veniat, vel quod mittat, &c.
Petro de Gousl' quod veniat vel mittat, &c.
Johanni Lovel, [quod veniat] vel mittat filium suum, &c.

De officio constabularii Angliæ, necnon de ejusdem feodis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ, abbas Westmonaster' thesaur' & ceteri barones de scaccario suo, salutem & felices ad vota successus.

Mandavit nobis vestra strenuitas quod, scrutatis rotulis ejusdem scaccarii, vobis, sub sigillo dicti scaccarii, distinctè & apertè constare faceremus, utrum dilectus & fidelis vester Humfridus de Boun, comes Hereford & Essex, constabularius Angliæ, percipere debeat; & ipse, & predecessores sui, comites Hereford & Essex, & constabularii Angliæ, ratione constabularie sue predictæ, percipere consueverunt duos denarios de quilibet librâ, solutâ stipendiis vestris, in exercitu, vel alibi, in obsequio vestro, necne:

Et etiam que alia jura in hujusmodi exercitiis, & aliis temporibus, ad ipsum comitem, ratione constabularie predictæ, pertinent in quoquo modo.

Super quo sciat dominatio vestra quod, scrutato libro in quo constitutiones ejusdem scaccarii conscribuntur, inveniuntur hec verba;

Constabularii officium est ad scaccarium ut, in brevibus Regis de exitu thesauri, vel de aliquibus computandis, hiis, qui computum faciunt, simul cum presidente, testis existat; in omnibus enim hujusmodi brevibus, ex antiquâ constitutione, duos oportet conscribi testes.

Item, ejus officium est ut, cum ad scaccarium stipendiarum Regis venerint pro stipendiis suis, sive sint residentes in castris Regis, sive non, ascito secum clerico constabularie, cujus est terminos eorum nosse, & marescallo scaccarii, computet eorum liberationes, & de retractis fidem suscipiat, & residuum solvi faciat:

Omnis enim liberatio quorumcumque, sive accipitrariorum, sive falconariorum, sive beruariorum, ad ejus officium spectat, si presens fuerit; nisi forte dominus Rex ad idem prius aliquem assignaverit: quia constabularius à Rege non facile potest avelli, propter majora & magis urgentia:

Notandum verò, quod marescallus scaccarii, de liberationibus residentium militum, percipit quod ad eum pertinet ratione officii sui; de comeantibus autem non.

Item, huic, cum aliis magnis commune est, ut nichil magnam, eo inconsulto fieri debeat.

Preterea, certificatum per quosdam, nunc residentes nobiscum in eodem scaccario, fideles vestros, quod Humfridus de Bohun, quondam comes Hereford, & constabularius Angliæ, avus predicti comitis, toto tempore suo percipere consuevit duos denarios de quilibet librâ, solutâ ad scaccarium stipendiarum domini H. Regis patri vestri, in exercitu vel alibi, in obsequio suo.

Item invenitur in libro vestro feodorum, quod constabularius Angliæ, si extra domum comederit, percipiat quinque solidos in die, & unum seminellum dominicum, & duos solidos, & unum sextarium de vino claro, & unum sextarium de vino expensali, & unum grossum cereum, & quadraginta frustra candelæ: si verò intra domum comederit, tres solidos & sex denarios, duos simenell' sal' & unum sextarium de vino expensali, & plenarie candelam. Valeat excellentia vestra diu.

Dopino Regi pro Humfrido de Bohun comite Hereford & Essex.

De missis & psalteriis pro Rege, durante guerrâ Walliæ, in ecclesiâ Sancti Edmundi celebrandis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.

Lib. A. f. 213. a. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO domino suo, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, suus S. ecclesiæ Sancti Edmundi minister humilis, ejusdem loci conventus, salutem in eo qui est Rex Regum & Dominus Dominantium.

Placuit excellentiæ vestræ, ut intelleximus, quod suffragis spiritulia fundamus pro statu vestro, quem Dominus conservet in bono, & dominæ nostræ Reginæ, necnon & liberorum vestrorum, ac pro omnibus aliis, titulo famulatûs qui vobis sunt annexi, & specialiter pro illis qui in partibus Walliæ & exercitu pro vobis contra Lewelinum sunt deputati; & quod nos certificemus quid & quantum pro vobis & vestris, sicut predictum est, concessum fuerit à nobis in capitulo nostro in beneficio divino.

Idcirco per præsentem commonachum nostrum affectantes serenitatem vestram certificare, & pro viribus vestræ benivolentiæ in omnibus complacere, dominationi vestræ innotescimus quod à quinquaginta monachis, sacerdotibus, & celebrantibus duo milia & quingentas missas per annum; à cæteris verò monachis inferioris ordinis quingenta psalteria; insuper à septuaginta & tribus capitulis secularibus, quingentas missas per annum; & à clericis secularibus trescenta psalteria, exceptis solemnibus processionibus, quæ fiunt, ex consuetudo nostro, cum letaniis & canticis, humiliter & devotè in ecclesiâ nostrâ pro vobis & vestris, concedimus fundere & celebrare;

Et erit summa missarum præmissarum per annum tria millia: summa verò psalteriorum octingenta per annum, exceptis omnibus residuis orationum, suffragiis, precibus, devotionibus, & elemosinis; quæ pro vobis & vestris fiunt, de quibus certus haberi non possit numerus; istis beneficiis duraturis pro vobis & vestris, quamdiu vester exercitus antedictus in expeditione Walliæ fuerit, vel extiterit.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum & sigillum capituli nostri præsentibus duximus apponendum.

De quarellis faciend' & baronibus Quinque Portuum, qui per mare in expeditione Wall' profecturi sunt, liberandis.

A. D. 1282.—An. 10 Edw. I.

Claus. 10 Edw. I. m. 5. in Turr. Lond.

REX Gregorio de Rokess' custodi cambii sui London', salutem. Mandamus vobis quod quatuor millium quarellorum sine dilacione fieri faciatis, & illos baronibus nostris Quinque Portuum, qui per mare in expeditione nostrâ Wall' profecturi sunt, liberari faciatis; videlicet cuilibet jam profecturo ibidem mille quarellis. Ita tamen quod predicti barones nobis de quarellis respondeant, prout de jure fuerit faciend'. Et custum quod ad hoc posueritis, cum illud sciverimus, vobis in compoto vestro de exitibus cambii predicti, faciamus allocari. T. R. apud Divises, xiii. die Aprilis.

Processus super liberatione Almarici de Monteforti.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Lib. A. f. 309. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOS, Reymundus Aggerii, decanus Avisiens' domini Papæ capellanus & nuncius, notum facimus universis quod, præsentatis litteris apostolicis per nos, præfatum decanum, reverendo patri domino J. Cantuar' archiepiscopo, quas sanctissimus pater dominus Martinus, sanctæ Romanæ ecclesiæ summus Pontifex, eidem domino archiepiscopo & ejus suffraganeis, pro liberatione reverendi viri, domini Almarici de Monte-forti capellani sui, direxit :

Ac postmodum, præsentatis per nos, præfatum decanum, domino Edwardo, Regi Angliæ illustri, litteris ejusdem domini Martini, summi Pontificis, pro liberatione præfati domini Almarici, eidem domino Regi directis, suasionibus etiam congruis, & habitâ instantiâ diligenti erga dictum dominum Regem, tam per litteras ex parte domini archiepiscopi supradicti & suffraganeorum ipsius, quam per reverendum patrem dominum R. London' episcopum, & discretum virum magistrum R. Cant' archid' præfato domino Regi nuncios destinatos, ac etiam per nos, præfatum decanum, quatinus eidem domino Regi in hac parte complaceret se beneplacitis apostolicis conformare, & liberationi ejusdem A. ob honorem dicti domini Papæ & Romanæ ecclesiæ, consentire.

Et super prædictis à dicto domino Rege congruis & devotis responsionibus optentis, tandem anno Domini millesimo ducesimo octogesimo secundo, scilicet nono kal' Maii, apud Novum Templum London' in præsentia reverendorum dominorum & patrum J. Cant' archiepiscopi, London' Lincoln' Bathon' Wygorn' Norwic' Oxon' Bangor' Roff' Assavens' episcoporum, & aliorum venerabilium virorum, præsentis multitudinis copiosâ, comparante præfato domino Almarico, capellano domini Papæ, & de custodiâ ac detentione, in quâ diu extiterat, de beneplacito & consensu sæpediti domini Regis, educto, & plenè libertati restituito, sicut ex assertionibus dictorum reverendorum patrum, domini archiepiscopi, & episcoporum prædictorum, & etiam per litteram dicti domini Regis, ibidem lectam, nobis constitit, & facti evidentia manifestè declarat, ac confessio Almarici præfati.

Nos, præfatus decanus, auctoritate & commissione, nobis factâ, cognoscimus & decernimus dictum Almaricum plenè libertati restitutum; & consensum ab eo præstandum, super obligatione, quam secundum formam rescripti apostolici, nobis directi, idem A. præstare & suscipere, debet, & nos ab eodem recipere, fore liberum, & absolutum.

Et, incontinenti lectis sibi diligenter & distinctè litteris apostolicis, nobis directis, auditâ & intellectâ per ipsum A. formâ obligationis, quam facere & præstare, secundum formam litteræ apostolicæ, tenetur, & pœnis sibi appositis, si contra dictam obligationem in aliquo facere seu venire præsumeret;

Ibidem interrogavimus dictum Almar' si placebat eidem dictam obligationem liberè & absolutè facere & præstare, ac etiam eidem consentire.

Qui dictus A. humiliter, liberè, & absolutè respondit, quod in prædictis omnibus volebat stare & acquiescere ordinationi domini Papæ, & prædictam obligationem præstare, prout in præfatis litteris continetur.

Ac, incontinenti, nobis recipientibus, idem Almaricus corporale præstitit juramentum, & promisit quod, ad mandatum nostrum, exibat regnum Angliæ, & nullo unquam tempore dictum regnum reintrabit, absque apostolicæ sedis expressâ licentiâ; quodque regnum ipsum, aliasque terras Regi Angliæ subjectas, per se, vel per alios hostiliter nequaquam invadet, nec etiam occupabit, nec invadi vel occupari ab aliis procurabit.

Juravit etiam & promisit dictus Almaricus, quod volentibus adversari præfato Regi, vel regno suo, aut personis ipsius regni, favorem seu consensum aliquem non præstabit.

Quâ obligatione per sæpeditum Almaricum præstitâ, & per nos, juxta formam rescripti apostolici, receptâ, nos præfatus decanus, auctoritate commissionis nobis factæ, in dictum dominum Almaricum, in hiis scriptis, si contra dictam obligationem aliquid facere præsumeret, exnunc sententiam excommunicationis ferimus, & ipsum omnibus ecclesiasticis beneficiis ac privilegio clericali privatum & inhabilem decrevimus, & ipsum, auctoritate nobis commissâ, inhabilem reddimus ad alia in posterum optinenda.

Præcipimus etiam præfato domino A. quod, postquam venerit ad loca tuta regni Franciæ, similem obligationem, ad mandatum nostrum, sub juramento & pœnis similibus, renovet, & eam imperpetuum observet.

Acta in capellâ juxta ecclesiam, apud Novum Templum London', ex parte australi ipsius ecclesiæ sitâ, coram reverendis patribus, dominis archiepiscopo & episcopis superius nominatis; præsentibus viris venerabilibus & discretis,

Magistris Thoma decano ecclesiæ Sancti Pauli London.
Wilhelmo de Cornerio domini Papæ capellano.
Richardo Cantuar'.
Petro Surr'.
Rogerio Leycestr'.
Ricardo Bedeford'.
Henr' Dors',
Eliâ Derb'.
Johanne Coventr'.
Radulpho Midd'.
Ricardo London' archidiacon'.
Gilberto de sancto Leoffardo' thesaur' Cycestr'
Radulpho cancell' dictæ ecclesiæ London'.

Testibus nominatis, & aliis in multitudine copiosâ ibidem congregatis, anno supradicto, indictione . . . die vicessimâ primâ mensis April' præsentis etiam Johanne de Sancto Martino Lewens' auctoritate apostolicâ publico notario inferius nominato.

Nos verò R. decanus præfatus huic scripto, de mandato nostro, de ipso originali processu sumpto, & per nos diligenter ascoltato, ad pleniorè fidem faciendam sigillum nostrum apposuimus, & venerabili patri domino Bathon' & Wellens' episcopo petenti concessimus.

Nos etiam frater J. permissione divinâ, Cant' archiepiscopus, totius Angliæ primas, impressionem nostri sigilli presentibus duximus appendendam.

Et ego Johannes de Sancto Martino Lewens' apostolicâ auctoritate notarius publicus supradictus, præscriptis omnibus & singulis, unâ cum prænominatis testibus, interfui; &, ad mandatum dicti domini decani Avic' rogatum etiam domini Almarici prædicti, præsens instrumentum publicum, manu Johannis præfati notar' confectum, meo signo & nomine communi.

Littera ab archiepiscopo Cantuar' directâ domino Papæ, super liberatione domini Almarici de Monteforti.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Pechham. Regist.
F. 15.
in Bibl. Lambeth.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, ac domino, domino Martino, divinâ providentiâ, &c. sui humiles & devoti, frater J. permissione divinâ, &c. & ejusdem ecclesiæ suffraganei universi, cum filiali reverentiâ, pedum oscula beatorum.

Eminentia vestræ sedis, pater sanctissime, quæ omni potentatui totius ecclesiæ dominatur, & præ cunctis principatibus & sedibus universis corruscare cernitur sapientiæ radiis præcellentis, per venerabilem virum, magistrum Reymundum Augerii decanum Avicien' capellanum vestrum, super liberatione venerabilis viri domini Almarici de Monteforti, vestri similiter capellani, sua nobis super mandata providâ deliberatione transmisit; quæ, prout decuit, reverenter & devotè suscepimus, & ad eadem exequenda opem & operam, quam debuimus, quamque potuimus, exhibuimus efficacem.

Nempe cum periculo, quod ex ipsius capellani liberatione circa turbationem regni Angliæ poterat formidari, per formam ipsius mandati prospectum utique videretur juratorie remedio cautionis, quam subire debebat Almaricus prædictus, pœnis nichilominus quibusdam adjectis, quas idem incurreret, contra proprium juramentum veniens, ipso facto;

Et demum in litterâ apostolicâ memoratâ providè suppletum fuisse, quod in quâdam aliâ litterâ præcedenti, quæ, videlicet, à domino Nicholao piæ recordationis, prædecessore vestro, super eadem emanavit materiâ, fuerat defectivum; videlicet de præfati serie juramenti, non tantum ad actum & consensum, verum etiam favorem noxium extendendam.

Nobisque ex ipsius magistri Reymundi decani Avicien' prædicti fidâ relatione, nichilominus etiam aliunde, constaret, quod antedictus dominus Almaricus memoratam obligationem, sibi impositam, spontè suscipere; & quantum in se fuerat, pollicitationem hujusmodi extitit adimplere paratus.

Nos cum pace domini Regis, juxta mentem ipsius litteræ vestræ, in ipso negotio procedere satagentes, ipsum requisivimus, supplicantes eidem ut

pro apostolicæ sedis reverentiâ, nostrarumque multiplicatâ precum instantiâ, liberationi plenariæ sæpediti domini Almarici regium; absque ulterioris moræ dispendio, dignaretur de cætero adhibere consensum; præcipuè cum suæ turbationis & regni, quæ ex hoc poterat provenire, periculo fuisse plenariè satisfactum.

Et licet, evocatis plurimisque principibus atque magnatibus regni sui, eorum assensibus super istâ materiâ requisitis, nonnullorum vota & consilia obstitissent; ipse tamen Rex mansuetus & Deo devotus, proprii pectoris sinceritate & ad ecclesiam Romanam piâ devotione permotus, liberaliter à nobis exhortata concessit:

Quod in eo tantò laudabilis æstimamus, tantoque celsiori laudis præconio ducimus attollendum, quanto ex turbatione seu rebellionem Wallensium, recenter in regno Angliæ suscitâ, magis excitativa detentionis quam suæ liberationis à carcere procedere viderentur judicia, & verisimiliora, opinione vulgari, prodirent in medium argumenta.

Propter quæ nos, eidem affluentium rependentes vicissitudinem gratiarum, ipsum dominum Almaricum de carceris custodiâ educentes, usque civitatem Londoniarum salvò deduci fecimus & conduci;

Ipsumque in multorum fidedignorum præsentia, ad hoc specialiter vocatorum, liberatum pronunciamus, & à carcere penitus & plenariè absolutum;

Ipsumque sæpedito magistro Reymundo liberum fecimus omninò assignari; & per eundem magistrum, ipsum dominum Almaricum, sub securo conductu regio, ad loca tuta regni Franciæ conducendum, sanctitati vestræ cum gaudio transmittimus liberatum.

Fulgat in ecclesiâ Dei, pater sanctissime, vestræ sanctitatis auctoritas per tempora longiora.

Dat' London', nono kal' Maii, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo secundo.

Bulla Martini IV. Papæ, super decimis ecclesiarum de Lesenes & Bixele.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI; dilecto filio priori de Cruceois, Londonien' dioc' salutem & apostolicam benedictionem.
Suâ nobis dilecti filii prior & conventus monasterii Sanctæ Trinitatis Londonien' per priorem soliti gubernari, ordinis sancti Augustini, petitione monstrarunt, quod nonnulli parochiani de Lesenes & Bixele, ecclesiarum Roffien' dioc' quas iidem prior & conventus in usus proprios canonicè obtinent, de proventibus terrarum, possessionum, ortorum, pratorum, molendinorum, nutrimentis animalium, & aliarum rerum, quas in ipsarum ecclesiarum parochiis obtinent, decimas eisdem ecclesiis debitas, eis exhibere indebitè contradicunt; quandam pravam consuetudinem, quæ corruptela dicenda est potius, prætendentes, videlicet, quod de talibus nulli adhuc decimas persolverunt.

Cùm igitur tanto graviora sint crimina, quanto diutius infelice animam detinet alligatam, ac in sigum universalis domini, quasi quodam titulo speciali sibi Dominus decimas reservavit; discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus quatinus, si est ita, parochianos ipsos quod occasione huiusmodi non obstante, decimas de præmissis eisdem ecclesiis persolvant integrè, ut tenentur, monitione præmissâ, per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, præviâ ratione compellas.

Testes autem qui fuerint nominati, si se gratiâ, odio, vel timore subtraxerint, censurâ simili, appellatione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Dat' apud Urbem Veterem, v. kal' Maii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabea.

Littera ab Alfonso Infante Aragoniæ, de prospero statu suo.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO & magnifico principi, domino Edvardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Infans Alfonso, illustris Regis Aragon' primogenitus, salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Serenitatis vestræ literas manu lætâ recepimus; & quia nobis significastis in eis salutem & prosperum statum vestrum, ac dominæ Reginæ consortis vestræ, ac liberorum vestrorum,

fuius plurimum ilares & jocundi; significantes vobis per presentes quod nos, per DEI gratiam, die confectionis præsentium vigebamus corporeâ sospitate; quod scire de vobis crebrè multipliciter gauderemus.

Si quæ sunt in partibus nostris affectibus vestris grata, nobis fiducialiter intimetis; parati enim sumus ea pro viribus adimplere.

Dat' Valuc', secundo kal' Maii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo secundo.

De Edmundo comite Cornubiæ assignato ad pacem in diversis comitatibus conservandam.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 Edw. I. m. 9.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Middlesex' salutem. Cum assignaverimus dilectum consanguineum & fidelem nostrum, Edmundum comitem Cornubiæ, ad pacem nostram conservandam in comitatu prædicto, & quibusdam aliis comitatibus regni nostri, quamdiu nobis placuerit, prout in litteris nostris patentibus, eidem comiti indè confectis, plenius continetur;

Tibi præcipimus quod eidem comiti & eis, quos sub ipso ad conservationem pacis deputaverit, in omnibus, quæ ad conservationem pacis pertinent, intendens & respondens sis, sicut nobis, quandocumque per ipsum comitem, vel deputatos ab ipso, super hoc fueris requisitus, donec aliud indè duxerimus ordinandum.

Et, si fortassis contingat quod aliqui malefactores, vel homines ignoti, aliqua conventicula fecerint, de quibus sinistra suspitio quoquo modo rationabiliter habeatur, & quorum proterviam, sine ejusdem comitis adiutorio seu consilio, per te ipsum reprimere non possis, tunc de huiusmodi hominibus, & conventiculis eorum, & ipsorum receptatoribus, & locis, seu partibus,

in quibus conversantur, eidem comiti, sub omni festinatione, distinctè & apertè constare facias, ut ipse ad hoc remedium apponat opportunum.

Et hoc sub forisfacturâ omnium bonorum, quæ possides in regno nostro, non omittas.

Teste Rege, apud Glocest', tricesimo die Aprilis.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomitibus London' Essex' & Hertford' Cant' Hunt' Norff' & Suff' Kant' Surr' Oxon' Berk' Buk' Bedf' North' Rotell' & Lincoln'.

Et mandatum est archiepiscopis, episcopis, &c. de comitatibus prædictis, quod eidem comiti in omnibus, quæ ad conservationem pacis pertinent, in comitatibus prædictis, & eis, quos ipse ad conservationem pacis deputaverit, consulentes & auxiliantes intendentes & respondentes sint, sicut Regi, quandocumque per ipsum, vel per deputatos ab ipso super hoc fuerint requisiti, donec Rex indè aliud duxerit ordinandum; cum hæc clausula, quod si fortassis contingat, quod aliqui malefactores, &c. Teste ut supra.

Littera à Petro Rege Aragon', de matrimonio inter Alfonso primogenitum suum, & Alienoram primogenitam Regis Angliæ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO & magnifico principi Edw', DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, P. per eandem, Rex Aragon', salutem, & sinceræ dilectionis affectum.

Recepimus ilariter serenitatis vestræ literas, & plenè intelleximus continentiam earundem; per quas & nuncios vestros, gratiâ DEI, perpendimus vos, & dominam uxorem vestram, & filios, plenè vigere corporis sospitate; quod satis gratum habuimus & acceptum.

Intelleximus etiam, per dictos nuncios vestros, nobilem virum Johannem de Vesce, & Antonium Beke, ea quæ nobis ex parte vestrà ore tenus retulerunt, & specialiter super matrimonio inter vos & nos inito, & sacramenti religione de karissimo primogenito filio nostro & primogenitâ filiâ vestrà, firmato:

Super quo, quâdam vehementi admiratione ducti exitimus, pro eo quod in matrimonio, inter vos & nos firmato, latenter supervenit, nescimus quo instinctu, quedam adjectio (quæ in Regum constantium intellectu cadere non deberet) propter quam nuncii vestri prædicti (quamvis nos parati essemus ut sacramento firmarem) ad confirmandum & complendum ex parte vestrà minimè voluerunt, vestrà adhuc conscientiam inconsultâ.

Undè iidem nuncii quosdam de ipsorum familiâ ad vos remittere elegerunt, sicut ex eorum litteris certificari possitis; vos autem, super dicti perfectione matrimonii, deinceps juxta vestra beneplacita procedatis.

Data Valuc', kal' Maii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo secundo.

Littera Alfonso Regi Castellæ de insurrectione Wallica; quo fit ut auxilium, contra Saracenos petitur, Rex Angliæ, ei ferre nequit.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

REGI Castellæ, Rex salutem. Super statu vestri prosperitate, quam DEUS augeat & conservet, & quam venerabilis pater S. Gadiceus episcopus, & magister Galfridus de Everle, vester notarius & noster clericus, nuncii vestri, ad nos venientes, nobis apertissimè retulerunt, læti animo effimur & jocundi: & requisitionem vestram de subsidio vobis faciendò ad Saracenos, fidei catholicæ contemptores, & inimicos crucis CHRISTI, impugnandos audivimus diligenter.

Sed ecce! per aliquot dies, antequam nuncii vestri prædicti ad nos venerunt, videlicet, tempore Passionis Dominicæ, quo Judas Dominum prodidit, proditores nostri Lewelinus filius Griffini, & David frater suus, qui erat familiaris noster & consiliarius, cum suis Wallensibus (qui etiam & quorum tota prioritas semper, retroactis temporibus, proditionis & guerras multiformes fecerunt nostræ prioritati & nobis) proditorialiter contra nos insurrexerunt, terras nostras Marchiæ subito invadendo, fideles nostros interficiendo, villas & oppida cremando, munitiones & castra obsidendo &

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

diruendo, aded quod nos, ex improvise præoccupati in istis, ut novit Deus, qui nihil ignorat, dolemus in animo vehementer super eo, quod occasione hujusmodi vobis, ad præsens, non possumus facere subsidium, ut vellemus.

Et licet dominum Papam per dilectum clericum nostrum, magistrum Hugonem de Evesham nuperrimè rogaverimus, ut decimam regni nostri, in subsidium Terræ Sanctæ concessam & collectam, Edmundo germano nostro charissimo, & comitivæ suæ secum à terrâ nostrâ proficienti, in subventionem expensarum suarum, in eundo versus terram ipsam, faceret assignari (qui quidem clericus noster in prosequendo illud negotium ad cardinalatûs apicem, divinâ providentiâ, vocabatur) nondum tamen nobis constat utrum idem dominus Papa rogatum nostrum præ-

dictum exaudierit in toto, vel in parte, per quod nuncios nostros ad curiam Romanam cum litteris nostris de credentiâ, iterum destinabimus, Domino concedente, qui in adventu nunciorum vestrorum ad eandem curiam personaliter intererunt in eadem, eundem patrem, dominum O. Tusculan' episcopum, & prædictum cardinalem, ac alios amicos vestros & nostros in eadem curiâ, super dicto negotio specialiter iidem nuncii nostri erga dictum summum Pontificem in quantum poterunt, cum exactissimâ diligentâ instabunt.

Super præmissis autem omnibus nunciis vestri prædicti voluntatem nostram, & statum nostrorum, & karissimæ consortis nostræ, liberèrumque nostrorum, ac regni nostri, vobis plenius referre poterunt vivâ voce. Dat', &c.

Littera Regis Angliæ excusatoria, quod, propter bella Wallica, Regi Franciæ auxilium nequit contra Regem Hispaniæ præstare; & de intercedendo pro pace inter ipsos duos.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Transcr. Litter.
10 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

SALUZ. Sire, vus nus avez requis de ayde, de vostre besoigne de Espayne: e si nus requisistes, ke nus vus feissions a savoir, quel ayde nus vus frions; e nus vus mandames ke, pur nostre guere de Gales, ke de novel nus fu sur se, vus ne vus poyins, adunk, fere a savoir, quel ayde nus vus porions fere; mes ke nus le vus frions a savoir dedens les iii. semaines de ceste seint Michel.

D'unt nus vus fesons a savoir, sire, ke, ia soit co ke noz besoignes de Gales e de Irlaunde, ke est de guerre, e a este de pece, a nus seient graunz e charganz, sicome monsire Morice de Croun, nostre cosin, & Johan de Greilly, nostre feal, vus purrunt dire de buche: nepurquant, sire, nus vus fesons a savoir ke nus vendrons a vus en nostre propre persone, & nus frons, se Diu plest, teu service ke vus nus deurez savoir gre, si nus ne

eoms essoigne de nostre cors, ou de autre besoigne novele, par quoy vus meimes nus eiez pur escusee; mes, pur besoignes, ke nus ore eons, tut nus seient eles chargeantes, nus ne serons pas ke nus ne veignons a vus personaument au terme, ke vus nus avez requis.

E pur co, sire, ke nus sumes tenuz au Roy de Espayne si com vus meimes sauez, & si com les avantdiz chivalers vus purrout dire de buche, e nomeement pur la bien de la Christiente, nous prigns vostre seigneurie ke voillez suffrir, si vus plest, ke nus nus entremettons de pes, entre vus & lui, par nus, & par noz messages.

Sire, de aucunes de nos besoignes, ke nus avons encharchees as avantdiz sire Maurice, & sire Johan, a mostrer a vus, si vus plest, les en voillez oir & crere.

De obligatione à sæpedito Almarico de Monteforti, in civitate Attreb' præstitâ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Lib. A. fol. 309a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOS Remundus Aggerii, decanus Aviciens, domini Papæ capellanus & nuncius, pro liberatione domini Almarici de Monteforti, domini Papæ capellani, ad illustrem virum, dominum Edwardum Regem Angliæ, & ad venerabiles fratres dominum archiepiscopum Cantuar' & suffraganeos ejusdem destinatus;

Notum facimus universis, præsentis litteræ inspecturis, quod, in civitate Attreb' in capitulo majoris ecclesiæ, in præsentia virorum religiosorum, abbatum sancti Vedasti, Attreb' Montis S. Eligii, & de Mareolo, Attreb' diocesis' dominor' præpositi, archidiaconi, scolastici, offic' gardiani, fratrum minorum, fratris Walteri de Orchies, tenentis vices prioris fratrum prædictorum Attreb' Walteri de Basseya, Egidii de Bonveignies cur' Attreb' tabellionum, & aliorum multorum, honestorum virorum, clericorum & laicorum, præsentis multitudinis copiosa;

Dominus Almaricus de Monte-forti, domini Papæ capellanus, renovando obligationem, quam London' aliàs præstitit, juravit liberè & absolutè, quod nullo umquam tempore regnum Angliæ reintrabit, absque apostolicæ sedis expressâ licentiâ; quòdque regnum ipsum, aliasque terras, Regi

Angliæ subjectas, per se vel per alios, hostiliter nequaquam invadet, neque etiam occupabit, nec invadi vel occupari ab aliis procurabit; juravit etiam & promisit prædictus Almaricus, quod volentibus adversari prædicto Regi, vel regno suo, aut personis ipsius regni favorem aut consensum aliquem non præstabit.

Quâ obligatione præstitâ à dicto Almarico, & per nos receptâ, nos præfatus decanus auctoritate commissionis nobis factæ, in dictum dominum Almaricum, in hiis scriptis, si contra dictam obligationem aliquid facere præsumeret, ex nunc sententiam excommunicationis ferimus: et ipsum omnibus ecclesiasticis beneficiis ac privilegio clericali privatum & inabilem decrevimus; ipsumque auctoritate nobis commissâ, inabilem reddimus ad alia in posterum obtinenda.

Præcepimus etiam præfato Almarico, sub prædictis pœnis, quod dictam obligationem perpetuò observet.

In cuius rei testimonium sigilla capituli & cur' Attreb' dictorumque abbatum, unâ cum nostro sigillo, hiis præsentibus sunt appensa.

Actum loco prædicto, in præsentia prædictorum; anno Dom' MCLXXXII. in vigiliâ Ascensionis Domini.

Pro abbate & conventu Westm' de jocalibus ad feretrum beati Edwardi assignatis.

A. D. 1282.—An. 10 Edw. I.
Lib. A. fol. 309. a. in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MEMORANDUM quod hic attulatur quædam littera, per quam dominus Rex restituit abbati & conventui Westm' de jocalibus, assignatis ad feretrum beati Edwardi, & liberavit eidem ad impignorandum pro negotiis eorum urgentissimis, prout in litterâ suâ patente patet.

De exercitu contra Wallenses summonito.

Summonitio prælatorum.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 Edw. I. m. 7 d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, J. eadem gratiâ, Cantuar' archiepiscopo, totius Angliæ primati, salutem.

Quia Walenses, malefactores & complices, ac fautores sui, rebelles nostri, paci & tranquillitati regni nostri invidentes, nuper quosdam de fidelibus nostris subitò & seditiosè interfecerunt, & quosdam ceperunt, & in prisonâ detinent, & guerram in terrâ nostrâ Walliæ commoverunt, ac depredationes, homicidia & alia enormia quamplurima, contra pacem nostram, in partibus illis nequiter perpetrarunt, & terras nostras & fidelium nostrorum ibidem de die in diem invadunt, & dampna gravia perpetrare non formidant; per quod jam exercitum nostrum summoneri fecimus, quod sit apud Rothelan' die Dominicâ in crastino festi Sancti Petri ad vincula proximò futuri, ad maliciam & rebellionem ditorum malefactorum & complicium istorum reprimendam;

Vobis mandamus quod, dictis die & loco, habeatis servicium vestrum, nobis debitum, paratum ad proficiscendum nobiscum exindè, in expeditionem nostram, contra prædictos Walenses, malefactores, & complices suos, rebelles nostros: & hoc nullo modo omitatis.

Teste Rège, apud Wygorn', xx. die Maii.

Sub eadem formâ mandatum est.

W. archiepiscopo Eborum.	R. Bathon' & Well'.
R. Dunelm' episcopo.	P. Exon'.
R. Karleol'.	W. Landaven'.
J. Roffen'.	Th' Hereford'.
R. London'.	G. Wygorn'.
R. Coventr' & Lich'.	W. Norwic'.
O. Lincoln'.	H. Elyen'.
S. Cycestr'.	Th' Menev'.
R. Sarr'.	A. Assaven'.

Sub eadem formâ mandatum est subscriptis abbatibus quod habeant, &c. videl'.

Abbati de Thorneye.	Abbati de Evesham.
Abbati Sancti Augustini Cant'.	Abbati Sancti Benedicti de Hulmo.
Abbati Sancti Albani.	Abbati Sancti Petri Gloucestr'.
Abbati Sancti Edmundi.	Abbati de Maltesbyr'.
Abbati Westm'.	Abbati de Michelney.
Abbati de Certescos'.	Abbati de Abendon.
Abbati Glaston'.	Abbati de Cern'.
Abbati de Hyda Winton'.	Priori de Coventr'.
Abbati de Abbotsbyr'.	Abbatissæ de Wilton'.
Abbati de Wynchecombe.	Abbatissa Sanctæ Mariæ Winton'.
Abbati de Shireburne.	Abbatissa Shafton.
Abbati de Pershorum.	Abbatissa Berking'.

De exercitu contra Wallenses summonito.

Summonitio baronum, &c.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 E. 1. m. 7.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Johanni de Vallibus, salutem. Quia Walenses, malefactores, & complices, ac fautores sui, rebelles nostri, paci ac tranquillitati regni nostri invidentes, nuper quosdam de fidelibus nostris subito & seditiosè interfecerunt, & quosdam ceperunt, & in prisonâ detinent, & guerram in terrâ nostrâ Walliæ commoverunt, ac deprædationes, homicidia, incendia & alia enormia quamplurima, contra pacem nostram, in partibus illis, nequiter perpetrarunt, & terras nostras & fidelium nostrorum ibidem de die in diem invadunt, & dampna gravia perpetrare non formidant: per quod exercitum nostrum summoneri fecimus, quod, sit apud Rothelan' die Dominica in crastino festi beati Petri ad vineula proximò futuri, ad maliciam & rebellionem dictorum malefactorum & complicum suorum reprimendam: Vobis mandamus, in fide, homagio, & dilectione, quibus, nobis tenemini, firmiter injungentes, quod dictis die & loco intersitis, cum equis, & armis, & toto servicio vestro, nobis debito, parati exindè nobiscum proficisci in expeditionem nostram contra Walenses, malefactores, & rebelles nostros predictos; & hoc nullo modo omitatis.

Teste Rege, apud Hertlbyr', xxiv. die Maii.

Sub eadem formâ mandatum est militibus & aliis subscriptis, viz.

Johanni de Camoys.	Willielmo de Lindessey.
Galfrido de Grenuill.	Ada de Novo Mercato.
Willielmo de Fednes.	Roberto Tybetot.
Johanni de Balliolo.	Johanni de Balliolo.
Rogero Estraneo.	Gerardo de Furnyval'.
Roberto filio Pagani.	Willielmo Bardolf.
Willielmo de Ebroicis.	Ricardo de Fryvill.
Osberto Giffard.	Willielmo Darel.
Milisente de Monte alto.	Gilberto Haunsard.
Alano de Plukenet.	Willielmo de Huntingfeld.
Roberto de Eversingham.	Hugoni filio Henrici.
Willielmo filio Warini de Monte Canisio.	Rogero de Lasceles.
Hugoni de Curteny.	Comitiſſa Gloucest'.
Alexandro de Batioko domino de Elyleham.	Hugoni Sauzauer.
Nicholao Corbet.	Rogero Bygod marescallo.
Waltero de Babun.	Ricardo Basset de Welledon.
Willielmo de Monte Canisio de Edward.	Willielmo le Botiler de Wemme.
Ricardo filio Johannis.	Arnaldo de Bosco.
Regin' de Pavely.	Theobaldo de Botiler.
Radulpho de Crombwell.	Willielmo de Brewes.
Radulpho Basset de Sapecote.	Patricio de Cadurcis.
Thomæ de Chauncy.	Hugoni de Plessetis.
Johanni Giffard de Brymeffeld.	Galfrido de Camuill.
Rogero de Clifford, juniori.	Ricardo de Amundevill.
Fulconi filio Warini.	Guidoni de Bryan.
Willielmo de Leyburn.	Isabella de Fortibus comitiſſa Albemarl' & Devon.
Johanni de Breus.	Humfrido de'Boun comiti Heref'.
Willielmo de Breus.	Radulpho Basset de Drayton.
Ricardo de Breus.	Willielmo de Furnays.
Johanni Tregoz.	Bogoni de Knouill.
Petro de Malo laci.	Gancelino de Badlesmer.
Roberto de Ros de Belvero.	Margareta quæ fuit uxor Roberti le Ros de Werk.
Rogero de Lasceles.	Elena la Zuche.
Johanni filio Philippi.	Amabiliz de Segrave.
Johanni de Epyill.	Alianora quæ fuit uxor Henr' de Percy.

Ricardo filio Johannis.	Deruergullo de Balliolo.
Radulpho de Crombwell.	Agn' de Vescy.
Regin' de Pavely.	Luca de Grey.
Radulpho Basset de Sapecote.	Dionis' de Monte Canisio.
Thomæ de Chauncy.	Johanni filio Roberti de Brawis.
Radulpho de Gorges,	Nicholao de Mesnell.
Johanni de Melsa.	Roberto de Tateshale.
Ricardo de Tweng.	Ricardo de Grey.
Willielmo de Percy de Kildale.	Roberto de Brus domino Vall' Anand'.
Petro de Ros.	Galfrido de Neuill.
Hugoni Peuerel de Sawnford.	Johanni de Bella Aqua.
Willielmo de Say.	Johanni de Steyngreve.
Anselmo de Gurnay.	Nicholao de Bolteby.
Ricardo de Tany.	Nicholao Pratin.
Ada de Despenser.	Willielmo de Addelegh.
Hugoni Poynz.	Radulpho filio Rogeri de Thony.
Henr' de Novo Burgo.	Regin' de Grey.
Willielmo de Gernoun.	Waltero de Wygeton.
Johanni filio Roberti de Bello-campo.	Gerardo de Rodes.
Willielmo de Botreus.	Jordano Foliot.
Edmundo comiti Lanc'.	Ric' Foliot.
Gilberto de Clare comiti de Glouc' & Hertford'.	Emerico de Ripe Canardi.
Johanni de Warena comiti Surr'.	Roberto de Stoteuill.
W. de Bello Campo comiti Warr'.	Rogero de Mortuo Mari.
Roberto comiti Oxon'.	Willielmo le Latimer.
Gilberto de Hunfravill' comiti de Aners.	Johanni le Latimer.
Comiti Norff'.	Gilberto de Berneual.
Alexandro Comyn comiti Boghan.	Johanni de Hodeleston.
Willielmo comiti Pembrok.	Roberto de Lathum.
Henr' comiti Lincoln'.	Roberto de Chaudes de bom Hereford'.
Marmeduco de Tweng.	Roberto filio Walteri.
Elye de Robayne.	Roberto baroni de Staff'.
Petro de Goushill.	Rogero de la Zuche.
Johanni Lovel.	Roberto de Grey.
Gilberto de Gi.	Galfrido de Cæmuvill.
Johanni Rugayn.	Roberto filio Rogeri.
Johanni de Vescy.	Johanni de Wauton.
Thomæ de Furnwall.	Normano Darcy.
Nicholao de Segrave.	Johanni de Sancto Johanne.
Regin' filio Petri.	Willielmo de Vescy.
Ricardo Malebys.	Roberto de Neyuill.
Waltero de Sulley.	Thomæ de Berkeleye.
Henr' de Gandano.	Willielmo de Dereventewater.
Willielmo de Mohun.	Waltero de Coleuill.
Mathæo de Loveynr.	Almarico de Sancto Amardo.
Willielmo de Boleuill.	Johanni Extraneo.
Waltero Huntercumbe.	Roberto filio Hugonis de Mortuo Mari.
Johanni de la Mare.	Galfrido de Lucy.
Guidoni de Bron'.	Galfrido de Maundeuill.
Johanni de Sandwyco.	Johanni filio Rogeri de Sancto Johanne.
Oliuero de Dynham.	Nicholao de Crioll'.
Petro Corbet.	Johanni filio Mathei.
Henr' Hosse.	Patricio de Cadurc.
Willielmo filio Tho' de Greystoke.	Gilberto Peche.
Andræ Peuerel.	Johanni le Mohun.
Rogero de Lanc'.	Hugoni Lovel.
Johanni de Rapariis.	Johanni de Wahull.
Domina de Wyth'.	

De pecuniâ, pro subsidio Terræ Sanctæ, extra regnum non portandâ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Claus. 10 Edw. I.
m. 4. intus.
in Turr. Lond.

REX dilecto consanguineo & fideli suo, Edmundo comiti Cornubiæ, salutem. Quia, quibusdam certis de causis, nolumus quod decima sex annorum, nuper à clero regni nostri in subsidium Terræ Sanctæ concessa, & jam in eodem regno collecta, ad præsens extra idem regnum deferatur:

Vobis mandamus, quod venire faciatis coram vobis omnes mercatores London' tam de societatibus, quam alios, & eisdem injungatis, & sub periculo amissionis vitæ, & membrorum, & omnium bonorum suorum quæ possident in regno nostro, firmiter inibeatis, ex parte nostrâ, ne pecuniam, de dictâ decimâ proveniente, ullo modo deferant, aut deferri faciant, seu permittant extra idem regnum.

Et, si quos mercatores, aut alios, pecuniam, de dictâ decimâ proveniente, extra dictum regnum deferre volentes, inveniri contigerit, tunc

ipsum, unâ cum dictâ pecuniâ, arrestari, & salvò custodiri faciatis; donec aliud indè à nobis habueritis in mandatis.

Teste Rege, apud Hartlebir', xxiv. die Maii.

Et mandatum est majori & vicecomitibus London' quod inibeant, &c.

Et si quos, pecuniam, de dictâ decimâ proveniente, extra dictum regnum deferre volentes, inveniri contigerit, tunc ipsos arrestari faciant, &c. ut supra.

Item mandatum est Stephano de Penecestr' custodi Quinquè Portuum, quod in eisdem portibus explorari faciat si qui ibidem fuerint, qui hujusmodi pecuniam extra dictum regnum deferre voluerint;

Et si quos tales inveniri contigerit, eos arrestari & salvò custodiri faciat, &c. Teste ut supra.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

Litteræ Ferrandi filii Regis Arragon' de Gallicorum in Sicilia occisione.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ILLUSTRISSIMO ac victoriosissimo principi, domino Odoardo, DEI, gratiâ, Regi Angliæ, Ferrandus filius, bonæ memoriæ, Regis Aragonum, humile manuum osculamen.

Serenissime domine, de vestrà magnificâ liberalitate confidens talia vestræ celsitudini supplicare præsumo; quæ meis mæritis præsumere non audeam;

Hinc est quod cum Bertrandus de Cresuels, burgensis Montispessulani, usum mercandi in partibus regni vestri exerceat (cui, suis mæritis & ipsius probitate multimodâ, sim multipliciter obligatus & per me illi de quorum dominatione confido) vestræ regiæ majestati humiliter supplico, quantum possum, quatinus dictum Bertrandum velit habere, contemplatione mei, speciali gratiæ commendatum.

Scio enim ipsum esse talem, quod in hiis quæ vestræ dominationi placuerint, conabitur esse gratus.

Adhæc, domine, noveritis, quod intellexi pro certo à quibusdam mercatoribus, qui de novo venerunt de curiâ, quod Papa pro certo in brevi veniet Marsiliam; qui etiam pro certo dixerunt mihi quod quinque civitates Siciliæ insurrexerunt contra Regem Karolum, & interfecerunt omnes Gallicos, habitantes in eis.

Alia non narrantur Parisius digna referri.
Vigeat vita vestra in gratiâ Summi Regis.

Dat' Parisius, vii. kalend' Junii.

In dorso.—*Illustrissimo & victoriosissimo principi, domino Regi Angliæ.*

De officiis divinis tempore generalis interdicti in monasterio Sanctæ Trinitatis celebrandis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINIS episcopus, servus servorum DEI, dilectis filiis priori & conventui monasterii Sanctæ Trinitatis Londonien' per priorem soliti gubernari, ordinis sancti Augustini, salutem & apostolicam benedictionem.

Devotionis vestræ precibus benignum impertientes assensum, auctoritate vobis præsentium indulgemus ut, cum generale civitatis Londonien' fuerit interdictum, liceat vobis, omnibus aliis, præsertim excommunicatis & interdictis, exclusis,

januis clausis, non pulsatis campanis, & submissâ voce, in vestro monasterio divina officia celebrare; dummodo causam non dederitis interdicto, nec id vobis contingat specialiter interdicti;

Nulli ergo, &c.

Dat' apud Urbem Veterem, vi. kalend' Junii pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubique coloris.

De censu & redditu exhibend' priori & conventui Sanctæ Trinitatis London'.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINIS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio abbati de Waletham, Londonien' dioc', salutem & apostolicam benedictionem.

Querelam dilectorum filiorum prioris & conventus monasterii sanctæ Trinitatis Londonien' per priorem soliti gubernari, ordinis sancti Augustini, recepimus; continentem quod nonnulli clerici & ecclesiasticæ persone, tam

religiosæ, quam seculares, etiam in dignitatibus & personatibus constitutæ, ad comites, barones, milites, & alii laici Lincolnien' Londonien' & Rossen' civitatum & dioc' qui prata, pascua, nemora, molendina, terras, possessiones, & alia bona immobilia, sub annuo censu vel redditu, à monasterio ipso tenent; hujusmodi censum seu redditum sibi, contra justitiam, exhibere non curant, quamquam pratorum, nemorum, molendinorum, terrarum, & aliorum præmissorum bonorum possessionem pacificam habeant, & fructus integrè percipiant eorumdem: propter quod præfatis priori & conventui grave imminet præjudicium, & eidem monasterio non modicum detrimentum:

Cum autem ex parte ipsorum prioris & conventus ad nostram providentiam super hoc habitus sit recursus, discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus quatinus, si est ita, dictos clericos, personas, comites, barones, milites, & laicos ad exhibendum præfatum censum & redditum priori & conventui memoratis integrè, ut tenentur, monitione præmissâ, per censuram ecclesiasticam, appellatione remotâ, præviâ ratione compellas.

Proviso nò in terras dictorum comitum & baronum excommunicationis vel interdicti sententiam proferas, nisi à nobis super hoc mandatum receptoris speciale; testes autem, qui fuerint nominati, si se gratiâ, odio, vel timore subtraxerint, censurâ simili, appellatione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Dat' apud Urbem Veterem, iii. non' Junii, pontificatus nostri anno secundo.

Sigillo avulso.

Pro eodem monasterio, contra parochianos Sanctæ Katerinæ & Sancti Michaelis infra Alegate.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio priori de Cruceroys, Londonien' dioc', salutem & apostolicam benedictionem.

Ex parte dilectorum filiorum prioris & conventus monasterii Sanctæ Trinitatis Londonien' per priorem soliti gubernari, ordinis sancti Augustini, nobis est oblata querela, quod nonnulli parochiani sancti Michaelis infra

Alegate, & sanctæ Katerinæ in Atrio ipsius monasterii, ecclesiarum Londonien' quas idem prior & conventus in proprios usus canonicè obtinent,

de præventibus terrarum, possessionum, ortorum, pratorum, molendinorum, nutrimentis animalium & aliarum rerum, &c. in prout bulla præeunte usque hæc verba, viz.

Cum igitur diuturnitas temporis peccatum non minuat, sed augmentet, discretioni tuæ, &c. ut in bulla superiore.

Dat' apud Urbem Veterem, ii. non' Junii pontif' nostri anno secundo.

Sub filo canabeo: sigillo avulso.

De Rege Franciæ, arbitro per Regem Angliæ constituto in diversis questionibus inter ipsum & gentes suas Aquitanicæ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Vascon.
10 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REGI Francorum, Rex Angliæ, salutem, & paratam voluntatem ad vestra beneplacita & mandata.

Cum diversæ questiones, pendeant coram vobis, inter nos, & gentes nostras flucatûs nostri Aquitanicæ, ex parte unâ, & episcopum & capitulum Vasaten' ex alterâ, super omnibus questionibus & querelis prædictis, & omnibus aliis, quæ coram vobis exponentur, hinc inde, dominationi vestræ tractandi, ordinandi, componendi cum dictis episcopo & capitulo, ac etiam arbitrandi altè & basse, sine strepitu & aliquâ figurâ iudicii, ubi & quando vobis placuerit, plenam & liberam committimus potestatem:

Promittentes nos perpetuò servaturos quicquid, per vos solum in hiis, quæ de jure vel consuetudine poteritis; & cum assumptâ à vobis aliâ personâ ecclesiasticâ in hiis, quæ solus de jure vel consuetudine decidere non possitis; super præmissis, vel aliquo præmissorum, ordinatum, compositum fuerit, vel etiam arbitratum; renunciantes expressè omni juri de personâ incertâ, in arbitrium non sumendâ.

Et hæc vestræ regiæ majestati, & omnibus, quorum interesse, vel interesse potest, significamus per præsentem.

In eujus, &c.

Dat' apud Cestriam, viii. die Junii.

Littera Martino IV. Papæ responsoria, de signo crucis assumendo, & termino generalis passagii præfigendo.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Claus. 10 Edw. I.
m. 5. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri & domino, domino M. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, &c. cum omni reverentiâ & honore, pedum oscula beatorum.

Venientes ad præsentiam nostram fratres Garnerius & Ramerius de Florenc' ordinis prædicatorum, nobis tunc agentibus versus partes exteras regni nostri, sacrosanctæ paternitatis vestræ literas super assumendo salutiferæ crucis signo, & de consilio vestro de termino passagii generalis & idoneo ab hoc tempore exprimendo, nobis ex parte vestrà præsentârunt;

Quas, non tam lætâ manu, quam animo prompto recipientes, & ad eas audiendas & intelligendas, depositis seorsum cæteris & diversis curis nostris, totâ devotione convertimus mentem nostram.

Et, ex earundem concepto tenore, quasi cujusdam novæ lætitiæ rore perfusi, tanto facti fuimus amplius consolati, quanto clementiam apostolicam, & sanctam Romanam ecclesiam, matrem nostram, erga personam nostram, quam semper devotam reperiet specialioris prærogativâ dilectionis, & intimioris affectionis visceribus affectam esse, evidentioribus indicis

tenor docuit earundem; pro quarum quidem missione gratiâ ad pedes apostolicæ sanctitatis cum omni humilitate provolvimur, & eidem, quantumcumque scimus & possumus, non indignè persolvimus laudum præconia; & sicut devoti filii, devota adicimus munera gratiarum.

Ipsos quoque fratres, nuncios vestros quod in eleganti expositione & declaratione commissi sibi nuncii aded' providos & discretos invenimus quod animarum regum eorum inductiva persuasio nimium confortavit, regia mansuetudo multimodè commendavit, & extollendam ipsorum prudentiam in negotio ipso vehementer acceptavit.

Et, licet, iidem fratres instantè petierint à nobis quod responsum eis fieri faceremus, antequam versus terram Scotiæ gressus suos dirigerent (pro quo libenter expectâsse, vel ad nos à partibus Scotiæ rediisse voluerunt) nos tamen, responsum nostrum per nostros vobis fieri volentes, ad vestram sanctam præsentiam mittimus nuncios nostros, quibus quoad negotium illud aperuimus lucidè mentem nostram; & qui certum responsum nostrum vestræ pietatis auribus fideliter intinabunt.

Conservet vos dii Dominus ecclesiæ sanctæ suæ.

Dat' apud Cestriam, decimo die Junii.

Bulla Martini IV. Papæ, per quam significavit Regi electionem & confirmationem factam de Johanne episcopo Wyntonienſi.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Romani Pontificis (quem pastor ille cælestis & episcopus animarum, potestatis sibi plenitudine traditâ, ecclesiis prætulit universis) plena vigilis sollicitudo requirit, ut circa cujuslibet statum ecclesiæ sic vigilantè excogitet,

sic prospiciat diligenter, ut per ejus providentiam circumspectam, nunc per simplicis provisionis officium, nunc per oportune provisionis ministerium, prout loocorum & temporum qualitas exigit, ecclesiis singulis pastor accedat idoneus, & rector prævidus deputetur, sicque ipsæ, superni favoris auxilio suffragante, votivæ prosperitatis successibus gratulentur.

Sanè, vacante dudum Wyntonien' ecclesiâ per obitum, bonæ memoriæ, Nicolai Wyntonien' episcopi, dilecti filii, capitulum ejusdem ecclesiæ, ordinis sancti Benedicti, certâ die ad eligendum præfixâ, vocatis & presentibus omnibus qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt comodè interesse, venerabilem fratrem nostrum Robertum, Bathonien' & Vellen' episcopum, in eorum episcopum postularunt;

Et tandem, felicis recordationis, Nicolaus Papa, prædecessor noster, cui hujusmodi postulatio per speciales procuratores & nuncios dicti capituli præsentata fuerat, & ab eo deinde non admissa, provisionem ejusdem ecclesiæ, quam sibi prius retinuerat, ad capitulum memoratum remisit.

Sicque prædicti capitulum, die ad eligendum statutâ convenientes in unum, vocatis omnibus qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt comodè interesse, post aliquos tractatus, in hujusmodi electionis negotio habitos, consenserunt, in eodem negotio per viam procedere compromissi; & dilectis filiis magistro Ricardo de Lamore archidiacono, ac fratri Adâ de Lyda, & quinque aliis monachis ipsius ecclesiæ, eligendi eâ vice personam idoneam in ecclesiâ præfatâ pastorem, tam de ipsis, quam aliis de collegio ipsius ecclesiæ, aut aliunde, contulerunt unanimiter plenariam potestatem:

Qui secedentes in partem, & tractatu super hoc inter se habito diligenti, sex ex eisdem compromissariis in eundem archidiaconum eligendum in pastorem ipsius ecclesiæ convenerunt, ac idem frater Adam, de mandato collegarum suorum, vice suâ & dictorum collegarum, & etiam omnium de prædicto capitulo, prædictum Ricardum archidiaconum in episcopum Wyntonien' elegit; ac postmodum omnes & singuli de ipso capitulo hujusmodi electionem, cui dictus archidiaconus jam consenserat, publicatam in eadem ecclesiâ unanimiter acceptârunt.

Prædictâ igitur electione venerabili fratri nostro Cantuarien' archiepiscopo, loci metropolitano, ex parte ipsius capituli præsentatâ, & eodem capitulo illam confirmari petente, demum, prædictæ electionis negotio, per appellaciones archidiaconi & capituli prædicatorum ad apostolicam sedem delato, idem archidiaconus, postquam, aliquandiu coram nobis fuerat in negotio ipso processum, saniori ductus consilio, omni juri, siquod sibi ex electione prædictâ quæsitum fuerat, sponte cessit, ac illud purè ac liberè in nostris manibus resignavit.

Nosque cessionem & resignationem hujusmodi, de fratrum nostrorum consilio duximus admittendas; provisionem ipsius ecclesiæ, illâ vice, de ipsorum fratrum consilio, dispositione sedis apostolicæ reservando; ac postmodum super provisione ipsius ecclesiæ, ne diutius viduitatis dampna defleret, cum fratribus ipsis tractatu habito diligenti, ad venerabilem fratrem nostrum Johannem episcopum Wyntonien' tunc archidiaconum Exonien' & capellanum nostrum, utique virum eminentis scientiæ, vitæ laudabilis & honestæ, cujus mores & conversatio apud sedem apostolicam sunt probati;

Diraximus intuitum nostræ mentis, ac de ipso Johanne episcopo, de ipsorum fratrum nostrorum consilio, ecclesiæ Wyntonien' memoratæ providimus, ipsumque eidem ecclesiæ præfecimus in episcopum & pastorem, ac sibi, apud eandem sedem, per venerabilem fratrem nostrum Ostien' & Velletræ' episcopum, fecimus munus consecrationis impendi; firmâ conceptâ fiduciâ quod, dirigente Altissimo actus suos, eadem ecclesia, per suæ circumspectionis industriam, in spiritualibus & in temporalibus prosperè dirigetur, & salubria, dante Domino, suscipiet incrementa.

Quia verò tu, circa sedem ipsam, ab ætate tenerâ, devotionis spiritum habuisse dinosceris, & Dei ministris te semper reddidisse benivolam comprobâris: nos securâ fiduciâ serenitatem tuam rogandam duximus & monendam, quatinus circa prædictum episcopum ita tuæ gratiam benignitatis effundas, ut ipse, fultus tui favoris auxilio, in executione pontificalis officii possit assidue prosperari, ac tibi exinde gratiæ divinæ præmium & augmentum nostræ benivolentiæ compensentur.

Dat' apud Urbem Veterem, vii, kal' Julii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canali.

Littera ab Alexandro Rege Scottorum excusatoria, pro Alexandro Cumyn comite de Buchan.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, & fratri suo karissimo, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Iberniæ, & duci Aquitan' Alexander, eadem gratiâ, Rex Scottorum, salutem & sinceræ dilectionis plenitudinem.

Excellentiæ vestræ, tenore præsentium, significamus quod, propter quædam ardua negotia, nos & regnum nostrum tangentia, misimus Alexandrum Cumyn, comitem de Buchan' constabularium & justiciarium nostrum, ex boreali parte maris Scotiæ, usque ad partes remotas insularum nostrarum; propter quod

ad præclaram magnificentiæ vestræ, præsentiam, hæc vice, accedere non potest:

Quare excellentiam vestram rogamus attentè quatinus, nostrorum precaminum interventu, absentiam ipsius comitis in hæc parte habere velit excusatam, desicut auxilium, quod vobis debet ratione terrarum, quas de vobis tenet infra regnum vestrum, paratum sit adendum in Walliam pro vestra libito voluntatis, ut intelleximus.

Teste meipso, apud Seon', primo die Julii, anno regni nostri tricesimo tertio.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

Littera Alexandri de Cumyn com' de Buchan', de se excusando, & de filio suo in servitium Regis, contra Wallenses misso.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

AU treshaut prince, & sun seigneur trescher, sire Edward, par la grace D'eu, Rey de Engleterre, seigneur de Irelaunde, & duc de Acquitaigne, le sen' si lui plest, en tutes choses Alisaundre Cumyn, counte de Buchan, & conestable de Escoce, taunt cum il peut, de loal service, reverence & honurs.

Sache vostre treshaut seingnurie que, avant que vos lettres nus vindrent, par queles vus nus volez commaunder que nus venissums ove vus en vostre eyd-encountre le Waleys, au commaundment de nostre seingneur de Escoce aviums enpris le chemyn envers les Illes loingteynes ver le Norz, pur grant busoignes que tucherent lui & son reowme; dount

mult nus peise, que nus ne pussums destertre ceol chimyn, a nostre honur, pur vestre comaundement acomplir, al honur de vestre seingnurie, que D'eu gard & multeplie en biens.

E, pur ceo que nus ne pouns venir a nostre desir & a vostre comaundement, vus priums que vus volez recevoir Roger nostre fiuz en nostre feu, le quel nus vus enviuns ove nostre service, que nus vus sumes tenuz pur nos terres de Engleterre, que vos plesirs & comaundemens ferra a tun sun poer, ensemblement od nus & tus les nos, quant nus i purrums entendre pur la busoigne avandite; vostre volente en tutes choses nus volez commaunder tutes hures, cum a vostre lige & leaus taunt cum nus duruns.

Saluz.

Littera a Gastone de Bern', quod paratus est servitium Regi præstare contra Wallenses rebelles, vel alibi, pro libito Regis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO & potenti principi Edwardo, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitan' humilis suus Gasto de Bearn, dominus Montis Cathani & Castri Veteris, salutem, cum omni debito reverenciæ & honoris.

Datum est nobis intelligi quod Walenses de novo contra vos insurrexerunt, & dederunt vestris gentibus multa dampna, & quod Rex Franciæ prohibet ne equi, vel aliqui cum armis transeant in Angliam per terram suam;

Verum, quia servire vobis toto cordis desiderio affectamus, & ignoramus an nostrum servitium sit vobis gratius & utilius in illis partibus, vel in istis, vestram excellentiam deprecamur, quatenus nos super hoc, quid inde vobis placeat, per vestras litteras dignemini reddere certiores.

Præterea quod dominus Johannes de Greheli, senescallus vester, circa regimen terræ vestræ de Vasconia non potest assidue intendere, cum aveat vestra alia negotia in Francia & alibi gerere; ac ballivi, & alii, loco eorum tenentes, multas injurias & dissensiones, gentibus vestris facient, contra

foros & consuetudines patriæ, ex quibus gentes vestræ corda sua retrahunt à fervore vestræ dilectionis;

Dominationi vestræ humiliter supplicamus, quatenus mandetis domino Johanni ut injurias & dampna, quæ ballivi & loco eorum tenentes vestris gentibus dederint indebite, faciat sine dilatione predictos ballivos emendare; maxime cum hoc in vestrum commodum non redundet: ut sic corda gentium vestrarum, quæ semper præ cæteris dominis de mundo habuistis, more solito habeatis:

Denique recommendamus excellentiæ vestræ Petrum Arnaldi de Vil' & Petrum . . . de . . . venerabiles cives vestros de Bayona; qui, sicut audivimus, ad vestram præsentiam sunt venturi; securè enim vobis possumus affirmare quod vobis, & mandatis vestris, & sine contradictione quilibet, cum amicis suis, semper fuerunt obediens; propter quod majorem mereantur vobiscum gratiam invenire:

Commendamus insuper vestræ gratiæ nosmetipsos.

Dat' in . . . die Veneris post festum apostolorum Petri & Pauli.

Littera ab Alexandro, primogenito Regis Scottorum, precatoria pro Ad' de Kertadbricht medico, qui, contra communem medicorum opinionem, ipsum sanitati restituerat.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, avunculo suo karissimo, Alexander, illustris Regis Scot' primogenitus, salutem, & felices ad vota successus, cum incremento gloriæ & honoris.

Ex innatâ celsitudinis vestræ clementiâ credimus vos tocies gratulari, quociens de statu nostro nova prospera vobis nunciatur:

Hinc est quod statum patris nostri karissimi, & nostrum celsitudini vestræ nunciamus prosperum & jocundum, idem de sanitate vestrâ scire cupimus potius, quam audire, omni cordis desiderio.

Cum autem magister Ad' de Kertadbricht, medicus quondam Roberti de Brus, in servicio patris nostri & nostro nunc moratur, & à januis mortis suâ industriâ, mediante favore celesti, nos liberavit, & sanitati restituit, idque contra communem opinionem medicorum; & cum beneficia possidet ecclesiasticâ in regno vestro, super quibus de die in diem molestatur, eo quod ipsa beneficia visitare non poterit, circa salutis nostræ curam occupatus:

Magnificentiam vestram devotis precibus flagitamus, quatenus literas vestras, si placet, mandare dignemini dominis Norwicen' & Lincoln' episcopis, pro nostris precibus & amore ut ipsum super præmissis amplius non perturbent; ejus namque præsentia, absque status nostri irrecuperabili periculo, carege non possumus.

Domino verò Rad' de Couny & Bernard' de Brus, ut sunt eidem, cum suis procuratoribus, consulentes & auxiliantes, & nullo nocentes aut perturbantes, literariè rogare dignemini.

Super aliis injuriis, eidem illatis per aliquos de regno vestro, prout lator præsentium vobis aut consilio vestro monstrabit, consilium opportunum, si placet, apponere velitis cum effectu:

Ex magnâ namque confidentiâ dominationis vestræ, hujusmodi supplicationis audaciam assumendo, speramus quod speciales nostros, & maxime sanitatem corporis nostri conservantes ab angustis & injuriis, sibi illatis, potenter relevare non omitteis.

Dat' apud Scon', tertio die Julii, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo secundo.

Littera ab Alianora matre Regis petitoria, quod Regem Franciæ nomine suo sollicitaret in negotio Provincie.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ALIANORE, par la grace de DIEU, Roine d'Engleterre, a nostre cher filz, le Roy, saluz & nostre benedizon. Nos avons mestiere de vostre prier au Roy de France, que il nous soit aidant a porchacer nostre droiture en la partie, qui appartient a noz en la terre de Provence:

Nos avons fet fere une lettre de par vos, la quele nous voz envoions, & voz prioms, que vos la voillez oir, si ele vos plest, & facez la seler; & si non, voillez commander que ele soit

emendee a vostre plesir, & per vos soit tost envoiee a vostre Autele ma dame de France.

Et vos, prioms onkere que voz voillez mander, par vostre lettre, a mestre Bonet vostre clerc, que il voille mostrer, & avancer ceste besoigne en la court de France, a meuz que il porra.

A DIEU voz commendons.

Donees a Wautham, viii. jor de Juyl.

De coupiatoribus providendis & eligendis ad passus amputandos in partibus Walliæ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 Edw. I. m. f.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Gloucestr' salutem. Quia ad passus amputandos in partibus Walliæ coupiatoribus multum indigemus ad presens, tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod statim, visis litteris istis, omnibus aliis negotiis postpositis, provideri facias de centum coupiatoribus, de potentioribus & fortioribus de ballivâ tuâ; ita quod quilibet eorum habeat unam bonam, magnam & fortem hachiam, vel securim, ad grossas & parvas arbores succidendas &

prosternendas, prout dilectus & fidelis noster Willielmus de Percy, quem ad te eâ occasione specialiter mittimus, & in cujus præsentia volumus quod dicti coupiatores eligantur, tibi scire faciat ex parte nostrâ:

Et modis omnibus provideas quod dicti coupiatores sint apud Cestriam, die Sabati, in octabis instantis festi beati Petri ad vincula, parati ad veniendum ad nos apud Rothelan' die Dominicâ proximâ sequenti, ad faciendum ulterius quod eis injungetur ex parte nostrâ.

Et de exitibus ballivæ tuæ habere facias cuilibet de coupiatoribus illis

A. D. 1282. | An. 10. Edw. I.

vadia sua præ manibus, videlicet, unicuique eorum tres denarios per diem, à die recessus sui à te, usque ad octo dies proximò sequentes completos.

Provideas etiam quòd dictos coupiatores, per aliquem de tuis, de quo confidis, dicto die Dominico habegas apud Rothelan' ita quòd ille, quem mittes ad ipsos conducendos per visum & contrarotulum prædicti Willelmi, de nominibus & personis coupiatorum illorum nobis possit respondere.

Et hoc, sub periculò amissionis omnium quæ possides, nullatenus omittas.

Et de pecuniâ, quam eis liberaveris, tibi in compoto tuo debitam allocationem habere faciemus.

Teste Rege, apud Rothelan', xv. die Julii, &c.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Hereford' de eligendo centum coupiatores: vicecomiti Salop' & Stafford' de eligendo ducentos coupiatores; & custodi forestæ de Den' de centum coupiatores eligendis, in præsentid Willelmi de Percy, qui ad occasione mittitur ad comitatus prædictos, & mittendis ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Leicestr' & Warr' de centum coupiatoribus; & vicecomiti Notingh' & Derb' de ducentis coupiatoribus, eligendis in præsentid Nicholao de Bassingburne.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomiti Lanæ de ducentis coupiatoribus eligendis, &c. ut supra.

Teste ut supra.

Littera à quibusdam civibus Burdegal' venientibus ad servitiùm Regis in Angliam, qui, propter inhibitionem Regis Franciæ, transire nequeunt.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ILLUSTRISSIMO domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitan' Galhardus de Solario, dominus de Debelme, & Arn' filius suus, Petrus, Rostandus, & Bénéus de Solario fratres, cives Burd' sui subditi & fideles in omnibus, debitam obedientiam & reverentiam, cum salute.

Noverit vestra dominatio reverenda quòd diu est paravimus nos, cum armis, ad eundem versus Angliam, ad serviendum vobis, & ad faciendum in omnibus, pro viribus, vestræ beneplacitum voluntatis; set idè remansimus, quia nemo potest, nec audet transire cum armis, propter inhibitionem domini Regis Franciæ.

Quapropter vestræ regiæ majestati humiliter supplicamus, quòd dignemini nobis intimare quid super hoc agere debeamus; ire, scilicet, an remanere, quoniam parati sumus semper vobis in omnibus obedire.

Vestram insuper regiam majestatem, quantum possumus, humiliter deprecamur, quatenus ballivis vestris inhibere dignemini, ne nobis, aut amicis nostris noceant, nec etiam nos molestant; & hoc, si placet, taliter eis per vestras litteras dignemini prohibere, ut intelligant vobis, quòd circa nos faciunt, displicere: faciunt enim nobis multas injurias & frequenter, & quòd vobis displicere communiter ab omnibus extimatur; set nos, de amore vestro nullatenus diffidentes, hoc vobis familiariter intimamus.

Iterum, quantum possumus, humiliter supplicamus, ut placeat vestræ regiæ majestati, quòd Galhardo de Lingonio, secundum mores & consuetudines patriæ, fiat breviter justitiæ complementum.

Valeat vestra magestas regia in Domino nostro, & semper.

Dat' Burd', id' Julii, anno, &c.

Littera à Petro Rege Aragon' in Barbaria existente, de tractatu cum Papa; de præcibus Siculorum; necnon de proposita suo ad Siciliæ regnum vendicandum.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO & quamplurimum diligendo domino E. Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Ybernæ & duci Aquitanie, P. per eandem gratiam, Rex Arragonum, salutem & sinceræ devotionis affectum.

Dilectioni regiæ præsentibus intimetur, quòd nos, ante recessum nostri viatici armatæ nostræ, videlicet, in quo sumus, cum proponerimus illam ad Dei servitiùm facere, missimus nuncium nostrum ad summum Pontificem, ut nobis, super eodem negotio, subsidium largiretur;

Quem idem nuncium dictus summus Pontifex, auditâ supplicatione nostrâ, timens an Regem Siciliæ accederet, sine responsione aliquâ relegavit.

Postmodum verò cum venerimus in Barbariam, ad locum, videlicet, de Altoyll, ad exaltationem fidei Christianæ, adhibito consilio Richerhominum nobiscum existentium, destinavimus iterum ad dictum summum Pontificem nostrum nuncium, super eo, videlicet, quòd nobis in proseguendo facto, per nos inchoato, subveniret, nobis decimâ per ecclesiam in regno nostro receptâ, & concederet indulgentiam apostolicam nobis, & illis qui nobiscum essent, & etiam quòd terram nostram & ipsorum reciperet sub

protectione ecclesiæ & commodo; cui nuncio dictus summus Pontifex fecit quandam dilatoriam impensionem, distulitque sibi tradere litteram.

Cumque nos resisteremus inimicis fidei, ut nostrum erat propositum si dicto summo Pontifici complaceret, venerunt ad nos nunci quorundam locorum & civitatum regni Siciliæ, exponentes nobis & supplicantes quòd ad regnum ipsum accederemus, quia omnes Siculi unanimes & concordēs nos in eorum dominum invocabant;

Nos, siquidem advertentes, quòd istud esset nobis & dominationi nostræ honorificum & utile, accedere ad dictum regnum Siciliæ cum familiâ nostrâ & stolo, ad habendum impetrandum jus, quòd illustris & bona consors nostra, domina Regina Aragon' & filii nostri habent in eadem regno, proponimus; & erit decus nostrum & nostrorum, Domino perhibente.

Cæterum, cum ad gaudiâ connotentur, quociens de statu vestro vobis prospero, felicia audiamus, rogavimus vos quatenus certificetis nos de salute & statu vestro, quem semper volumus prosperum & jocundum: nichilominus reservantes quicquid vestræ discretioni facto præmisso, præmeditato & circumspicito.

Dat' apud Altoyll, &c.

De servitio Regis Franciæ, & aliis Vasconiam tangentibus.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Vascon.
10 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fidei suo, Johanni de Grelliaco, senescalpo suo Vasconie, salutem.

Super eo quòd nobis de servicio domini Regis Franciæ summonito scripsistis: vobis significamus quòd die & loco summonitionis ejusdem interstitis personaliter, dicentes quòd pro nobis accessistis ibidem.

Et si vos de servicio, quòd à nobis exigunt, fuerint allocuti; respondeatis, quòd in pace, inde inita, nondum reperitur dicti servicii certitudo; set nichilominus parati estis de gentibus nostris, dicto domino Regi succursum facere in suis agendis, cum fueritis requisiti, sicut à nobis habetis specialiter in præceptis.

De castris autem nostris in Vascon' muniendis aliâs vobis significavimus, quòd ea meliori modo quo possitis, muniretis; unde de hiis, quæ in partibus illis de nostro perquirere poteritis, munitionem faciatis in eisdem; quia tam pro guerrâ nostrâ Walliæ, quam pro aliis necessariis, quæ nobis incumbunt, pecuniâ ad hoc vobis ad præsens transmittere non valemus.

De draperiâ autem apud Burdegal' faciendâ, memoriter credimus vos tenere quòd tam ore, quam literis vobis aliâs injunximus, quòd cum civibus nostris Burdegal' tractatum & colloquium haberetis super commoditate, quam nobis accrescere poterit in hæc parte, & certitudine perpetuâ nobis inidè faciendâ.

De quibus adhuc nos nullatenus certiorastis, per quòd tamen eis super hoc, prout expedire videritis, colloquium habeatis; quia de nostro circa hoc aliquid apponere consilium non habemus, quousque de commodo & ejusdem securitate nobis constiterit evidenter; extunc enim consilium habebimus quid circa hoc facere nobis fuerit oportunum.

Cæterum, qualiter terra nostra Vascon' feodis & elemosinis oneratur, satis sumus certi; nichilominus tamen alii exindè proveniunt exitus & commoda, de quibus ea, quæ nobis incumbunt ibidem, vos posse sustentari credimus concedenter.

Teste Rege, apud Rothelan', xxi. die Julii.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

De matrimonio inter Alexandrum filium Regis Scotiæ & filiam Guidonis comitis Flandriæ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex-Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino suo, Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, Guido, comes Flandræ & marchio Namurcen' fidelis suus, cum omni plenitudine serviendi seipsum.
Cum matrimonium celebrari debeat, sicut scitis, inter karissimum nepotem vestrum, dominum Alexandrum, domini Regis Scotiæ filium, & nostram filiam; & in brevi tempusque instet, quo filia nostra mitti debeat ad partes Scotiæ;
Excellentiam vestram rogo, quantum possum, & requiro, quatenus vestræ dominationi placet ipsam filiam nostram, cum suâ familiâ, transitum per totam terram vestram habere securum; ac aliquem de latere

vestro cum eâ destinare, qui nomine vestro & de vestro speciali mandato eam, cum suâ familiâ, conducat securè; & quem destinatis à vobis, ipsæ filie nostræ London' veniat obviam, in quinquendâ decollationis beati Johannis, pro ipsâ filia nostrâ, ut dictum est, conducendâ;
Tantum inde, karissime domine, super hoc pro me facere dignemini, ut ob hoc ego, qui vester sum, erga vestram excellentiam teneam meritò obligatus;
Et, de hoc quid facere proponitis, michi rescribere vestra dominatio dignetur sine morâ.
Et valeat vestra dominatio per tempora longiora.

De salvo conductu pro filiâ Guidonis com' Flandriæ, Alexandro Regis Scotiæ primogenito maritandâ.

A. D. 1282.—An. 10 Edw. I.
Pat. 10 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

CUM G. comes Flandriæ & march' Namur' filiam suam, pro matrimonio inter ipsam & nepotem Regis Alexandrum, Regis Scotiæ illustris primogenitum, celebrando, ad partes Scotiæ per terram Regis duxerit transmittendam;
Mandatum est omnibus ballivis, &c. quod, cum homines præfati comitis, cum filiâ suâ prædictâ, per ipsos transitum fecerint, non inferant, &c. set potius salvum & securum conductum habere faciant.
Duratur' usque ad festum Omnium Sanctorum proximo futurum. Teste Rege, apud Rothelan', undecimo die Augusti.

Litteræ Petri Regis Aragonum de plenipotentiâ, super matrimonio inter Alfonso filium ejusdem Regis & Alhanoram filiam Regis Angliæ contrahendo: & de pacto inde secuto.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Lib. A. f. 140. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS ad quos præsentis pervenerint, Bernardus, DEI gratiâ, Tarachonensis archiepiscopus, & Jarbericus, eadem, episcopus Valentie, salutem in eo, qui est omnium vera salus.
Mandatum domini nostri, DEI gratiâ, Regis Aragonum, nos recepisse noveritis in hæc verba:

Procuratio Petri Regis Aragonie.

NOVERINT universi quod nos, Petrus, DEI gratiâ, Rex Aragonum, damus & concedimus vobis venerabilibus Bernardo, per eandem, archiepiscopo Terrachonensi, & Jarberico, per eandem, episcopo Valentino, plenum posse quod, auctoritate nostrâ & loco nostri, possitis consentire super matrimonio, contrahendo inter carissimum primogenitum nostrum Infantem Alfonso, & Alienoram primogenitam illustris Regis Angliæ, seu procuratores ejusdem Regis, & ejusdem Alienoræ, ad hoc specialiter constitutos;
Et quod, nomine nostro possitis assignare certa loca, castra scilicet vel villas, de regno nostro, pro arris dictæ Alienoræ constituendis ad consuetudinem regni nostri; & obligare pro dote, quæ nomine ejusdem Alienoræ dabitur, certa loca dominationis nostræ, prout dicti procuratores eorum, ex prædictis, de arris & dote duxerint eligendum.
Super quibus omnibus vos constituimus procuratores certos & speciales nostrorum, dantes & concedentes vobis, vel alteri vestrum per se, plenam potestatem super omnibus & singulis prædictorum;
Et promittimus, notario infrascripto stipulanti, nomine illorum, quorum interest, quicquid, per vos vel alterum vestrum super præmissis fuerit ordinatum, ratum & firmum habere, & nullo tempore revocare.
Dat' apud Portum Sangos, kal' Junii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo secundo.

Signum Petri, DEI gratiâ, Regis Aragonum.

Testes sunt Rodericus Exim' de Luna, procurator regni Valentie; Guilebertus de Crudellis, & Johannes de Prochida.

Signum Petri Marthusii scriptoris domini Regis, & notarii publici per totam dominationem suam, qui mandato ejusdem hoc scribi fecit, & clausit, loco, die, & anno præfixis.

Nos autem, archiepiscopus, & episcopus prædicti, ejusdem domini Regis mandatis parere volentes, virtute & auctoritate prædicti mandati, contracto matrimonio per verba de præsentibus inter illustrem domicellum Alfonso, ejusdem domini Regis primogenitum presentem, & illustrem domicellam Alhanoram, illustris Regis Angliæ primogenitam, per nobilem virum dominum Johannem de Vesey, procuratorem ejusdem domicellæ ad hoc specialiter destinatum, nomine ejusdem domicellæ contrahentem per eadem verba de præsentibus, consensum ejusdem domicellæ exprimentem, prout jura permittunt, eidem illustri domicellæ, vice, nomine, loco, & auctoritate domini nostri Regis Aragonum prædicti, pro arris & ararum nomine, damus & assignamus loca inferius annotata, scilicet:

Fætam, Barbastrum, Lunam & Perusiam, cum omnibus villis, aldeis, pectis, moneticiis, Judæis & Sarracenis ibidem habitantibus & in posterum habitaturis; altâ & bassâ justitiâ, vero etiam & mixto imperio, cum omnibus homagiis, fidelitatibus, servitiis, censibus, & aliis omnibus pertinentiis, ad dicta loca, seu ad dominium prædictorum locorum, quoquo modo spectantibus, cujuscumque servitii, expletamenti, nominis, seu conditionis existant, licet specialiter habent nominari; nichil domini vel proprietatis prædicto domino nostro Regi penitus retinentes; immò eadem ab ipso totaliter abdicamus, quamdiu eadem domicella prædicta loca tenerit, seu tenere debuerit, secundum formam assignationis hujusmodi sibi factæ;
Habenda, tenenda, & possidenda per ipsam domicellam vel mandatum

Vol. I.

suum, prædicto constante matrimonio, & etiam soluto, si ipsa supervixerit, sive sit in regno Aragon' sive extra, sive sit vidua, sive conjugata, ad voluntatem suam inde faciendum, cum omnibus fructibus, redditibus, & exitibus de dictis locis & pertinentiis eorumdem, quoquo modo ex nunc levandis & percipiendis, eidem in sortem seu solutionem dotis minime computatis, donec de quadraginta milibus libr' nigrorum Turon' quos eadem domicella affert prædicto viro suo in dotem seu maritagium, & liberavit eidem, vel domini Regi Aragon' nomine prædicti domini Alphonsi filii sui mariti ejusdem domicellæ, tempore traductionis, plenè fuerit satisfactum.

Et, si redditus, exitus, & proventus prædictorum quatuor locorum, & eorum pertinentiarum, non valerent singulis annis, uno cum aliis computato, deductis expensis, tria milia librarum nigrorum Turon' dominus Rex prædictus, & nos, nomine ejusdem, tenemus, usque ad supplementum dicte quantitatis, eidem domicellæ, vel ejus procuratori, residuum in terrâ præfati domini Regis, in locis convenientibus, assignare.

Præterea pro prædictis quadraginta milibus librarum nigrorum Turon' habendis & recuperandis, si prædictus casus soluti matrimonii supervenerit, eidem domicellæ, & præfato domino Johanni de Vesey, procuratori ipsius, nomine procuratorio pro ipsâ, vice, nomine, loco, & auctoritate ejusdem domini nostri Regis Aragonum, obligamus, simul cum aliis quatuor locis prædictis, alia duo loca, castra, & villas infrascripta, scilicet, Turolium & Darocham, cum omnibus suis juribus & pertinentiis, in formâ & modo, prout superius de aliis quatuor locis exprimitur; hoc excepto, quod dicta domicella, tunc primò fructus prædictorum duorum locorum percipere inciperet, si matrimonium contingerit esse solutum: obligationem tamen & juramenta fidelitatis ex nunc recipiet ipsa, vel ejus præcurator, & obedientiam, in casu prædicto soluti matrimonii, & subditis dictorum locorum, sicut de quatuor aliis locis superius nominatis.

Et, si eandem domicellam sine liberis mori contingerit, tota dos ad patrem suum, scilicet dominum Regem Angliæ, vel hæredem suum revertetur.
Et pro eadem dote, per ipsum dominum Regem Angliæ, vel hæredem suum in casu prædicto recuperandâ, obligamus eidem domino Regi, & hæredi suo, prædicta sex loca, cum omnibus pertinentiis & juribus superius nominatis, in formâ, modo, & conditione, quibus eidem domicellæ eadem pro prædictâ dote duximus obliganda.

Si autem prædicta illustris domicella Alienora sine liberis decesserit, de tertiâ parte dotis prædictæ; & si, liberis existentibus, decesserit, de totâ dote (reservatâ tamen liberis suis legitimâ portione) suum pro voluntate condere poterit testamentum.

Item, si dominam Reginam Aragonum, quæ nunc est, castra, civitates, seu villas, & loca, quæ pro arris suis & dote tenet obligata, aliquo casu dimittere contingerit, scilicet, Oscham, Gerundam, castrum de Besaudon, & Montaneam de pratis; eadem loca assignabuntur, & tradentur, cum pertinentiis dictorum locorum, filiæ domini Regis Angliæ supradictæ, si placuerit domino nostro Regi Arragonum supradicto, pro arris suis & dote.

Ita quod ex tunc fructus dictorum locorum percipiat; & eos, non computando in sortem, suos faciat, donec de dote prædictâ sibi fuerit satisfactum.

Ita tamen quod prædicta loca, quæ prædicta domina Regina nunc tenet, sint eidem domicellæ pro arris & dote, & patri suo & hæredi ipsius in casu prædicto obligata, simul cum Turolio & Darochâ, secundum formam, modum & conditionem, quibus alia loca nominata superius obligantur eidem, si domino Regi Aragon' placuerit, ut est dictum, quod permutatio fiat dictorum quatuor locorum, quæ tenet dicta domina Regina, cum hiis quatuor que traduntur pro arris dictæ domine Alienoræ;

Et, possessione dictorum locorum, quæ domina Regina nunc tenet, præfata domicella corporaliter traditâ, prædicta quatuor loca, scilicet, Jacta, Barbastrum, Luna, & Pertusia ad dictum dominum Regem Aragonem & suos heredes liberè revertentur.

De præmissis autem sex locis, superius assignatis, & obligatis eidem domicellæ, secundum, formam, modum & conditionem suprascripta, eandem

7 R

domicellam, vice & nomine ejusdem domini nostri Regis Aragonum, & predictum dominum Johannem de Vescey, procuratorem ipsius domicellæ, nomine ejusdem recipientem, juxta formam predictam presentialiter investimus; precipientes omnibus subditis predictorum quatuor locorum, scilicet, Jactæ, Barbastri, Lunæ & Pertusie, ut eidem domicellæ, vel ejus mandato, in omnibus obediant & respondeant, & de omnibus eidem satisfaciant in quibus tenentur, & prout domino nostro Regi Aragonum obedire, respondere, & satisfacere consueverunt.

Et prædicta sex loca, scilicet, Jactam, Barbastrum, Lunam, Pertusiam, Turolum & Darocham, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, libera & absoluta ab omnibus cautilleriis, & aliis honoribus, eidem domicellæ, aut ejus procuratori tradere & liberare tenentur, secundum formam superius comprehensam.

Si autem contigerit, in aliquo predictorum casuum, dotem solvi seu restitui dictæ domicellæ, vel domino Regi Angliæ, vel hæredi ejus, secundum conventiones predictas, predicta sex loca, cum omnibus pertinentiis suis, & cum melioramentis ibidem factis, ad dominum Regem Aragonum; & heredes suos libera revertantur.

Si verò consuetudo, usus, vel forum regni Aragon' predictis pactis seu conventionibus in aliquo contradiceret vel obstaret, nos, ex certâ scientiâ, consuetudini, usui, & foro predictis, nomine domini nostri Regis Aragon' renuntiamus specialiter & expressè.

Et hæc omnia & singula suprascripta, vice & nomine ejusdem domini Regis Aragonum, complere, tenere, & servare promittimus bonâ fide; & nos facturos, & curaturos quod dominus noster Rex Aragonum supradicta omnia & singula approbabit, & ex certâ scientiâ confirmabit.

Ad hæc nos Johannes de Vescey, nomine domini Regis Angliæ, & dominæ Alianoræ prædictæ, ejus primogenitæ, prædicta omnia concedimus, laudamus & approbamus; & ad omnia & singula ipsum dominum Regem, & ipsam dominam Alianoram, & nos specialiter, procuratorem nomine obligamus.

Nos verò Alfonsus, sepredicti domini Regis Aragon' primogenitus, & ejus vices gerens, prædicta omnia & singula rata habemus & grata, eadem ex certâ scientiâ confirmantes.

In quorum omnium testimonium & majorem firmitatem, nos Bernardus, Dei gratiâ, Terrachon' archiepiscopus, & Jarbericus, eadem gratiâ, Valentis episcopus, & nos Alfonsus prædicti domini Regis Aragonum primogenitus, & nos Johannes de Vescey, sigilla nostra præsentis cartæ, per alphabetum divisæ, cum aliâ cartâ ejusdem tenoris, duximus apponenda.

Data fuerunt hæc apud Oream, octavo decimo kal' Septembris, anno Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo secundo:

Præsentibus testibus,

Domino Infante Jacobo illustris Regis Aragon' filio.

Domino Jacobo, Dei gratiâ, episcopo Osce.

Nobilibus, Athone de Focibus.

Guilberto de Crudiliis.

G. Willhelmi de Sancto Vincentio,

Magistro Arnaldo de Curre, domini Regis Aragonum cancellario.

Blasio Ezimini de Ayerb'.

Blasio Petri de Arbor' militibus.

Petro Martini de Artasona, justic' Aragon'.

Guillielmo Stephani, hospitalario sedis Terrachon'.

Pontio de Guardis, canonico Terrachon'.

Fernando Petri de Pina.

Raymundo de Toillano.

Magistro Raymundo Saucii, illustris Regis Angliæ clerico.

Domino Rogero de Chirlanda, milite, &

Magistro Bernardo de Monte Cosino, clerico.

Signum Johannis de Vescey prædicti, qui hæc laudamus & firmamus.

Signum Infantis Alfonsi illustris Regis Aragonum primogeniti, ejus vices gerentis, qui hæc laudamus, concedimus, & firmamus.

Signum Petri Marchesi scriptoris predictorum, domini Regis Aragonum, & domini Infantis Alfonsi notarii publici per totam dominationem suam, qui hoc scribi fecit, & clausit loco, die, & anno præfixis.

De plenipotentiâ Aleanoræ super dicto matrimonio, & tractatu indè consecuto.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.

Lib. A. f. 143. b.
in Theaur. Cur.
Recépt. Scacc.

IN nomine Domini JESU CHRISTI. Noverint universi quod, tractatu habito inter illustres dominos, Edwardum, Dei gratiâ, Regem Angliæ, & dominum Petrum, per eandem, Regem Arragonum, de matrimonio contrahendo inter nos Alfonsum, illustris domini Regis Aragonum prædicti primogenitum, & inclitam dominam Alianoram, primogenitam ipsius Regis Angliæ, de mandato ipsius Regis Angliæ, fuit missus nobilis vir Johannes de Vescey, procurator specialiter constitutus ab ipso Rege Angliæ & à dictâ dominâ Alianora, pro ipso matrimonio contrahendo; tenores quarum procuratorum sunt tales, "Edwardus Dei gratiâ Rex Angliæ, &c." ut supra, de datâ apud Cirencester, decimâ die Febr'.

Pateat universis CHRISTI fidelibus quod nos Alianora, illustris Regis Angliæ primogenita, credentes matrimonii vinculum inter inclitum virum infantem dominum Alfonsum, illustris Regis Aragonum primogenitum & heredem, & nos secundum statuta sacrorum canonum, quamquam, absentes corpore, effectualiter posse contrahi in futurum, dilectos nobis in CHRISTO dominos Johannem de Vescey, & Antonium Bek, domini Regis patris nostri secretarios, & quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis, non vi, nec metu, seu dolo inductæ, parentum & aliorum amicorum nostrorum accedente expresso consensu, procuratores nostros & nuncios, ad hoc specialiter electos, facimus & constituimus per presentes;

Dantes eis, & eorum alteri liberam & expressam potestatem, & speciale mandatum, tractandi cum præfato infante & suis, vice nostrâ, & nomine, super hiis, quæ sponsalia & matrimonium præcedere dinoscuntur, & cum ipso sponsalia seu matrimonium contrahendi, seu consentiendi in matrimonium, dotalitium, seu donationem propter nuptias acceptandi; & faciendi universa & singula quæ in contractu hujusmodi requiruntur, & quæ per interpositam personam possint fieri, etiam si mandatum exigant speciale; ratum habituræ & gratum quicquid per ipsos J. & A. vel eorum alterum, nomine nostro, factum fuerit in præmissis, vel aliquo præmissorum; & hoc omnibus, quorum interest, significamus per presentes; quibus, pro eo quod sigillum proprium non habemus, sigilla serenissimæ dominæ A. Dei gratiâ, Reginæ Angliæ, aviæ nostræ, & venerabilium patrum in CHRISTO, dominorum R. London' & Johannis Rofens' episcoporum rogavimus, & fecimus apponi.

Quibus literis nos, Regina, & episcopi prædicti, quibus constat de consensu parentum expresso, dictæ A. ad preces & instantiam ejusdem A. sigilla nostra apposimus in testimonium præmissorum.

Dat' apud Guldeford', xv. die Februarii, anno domini MCCLXXXI.

Nos itaque Infans Alfonsus prædictus, de consensu expresso venerabilium Bernardi, Dei gratiâ, archiepiscopi Terrachon' & Jasberti per eandem, episcopi Valenc' quibus dominus Rex Aragonum prædictus præstitit plenum posse, quod auctoritate & loco sui possint consentire super matrimonio, contrahendo inter nos & dominam Alianoram, volentes firmiter dilectionem & veram concordiam perdurare firmiter inter illustrem Regem Angliæ prædictum & dominum Regem nostrum & nos, & eandem per affinitatis vinculum confirmare, consentimus in prædictum dominam A. primogenitam ipsius Regis Angliæ absentem, ut in uxorem nostram, ac eidem & vobis, dicto procuratori, nomine ejusdem domine, corpus nos-

trum, per verba de præsentis tradimus & concedimus in maritum; & ipsam recipimus in uxorem, & de præsentis matrimonium contrahimus cum eadem, in præsentia vestri nobilis Johannis de Vescey, procuratoris prædicti, procuratorio nomine recipientis;

Et, ut prædicta majori gaudeant firmitate, nos, Infans Alfonsus prædictus juramus per DEUM & ejus sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, prædicta omnia & singula attendere & complere, & in aliquo non contravenire;

Versâ vice, nos, Johannes de Vescey, procurator prædictus, nomine procuratorio ipsius domini Regis & dominæ A. consentimus in vos dictum dominum Alfonsum, ut in maritum prædictæ dominæ A. & vobis corpus ipsius dominæ A. per verba de præsentis, tradimus & concedimus in uxorem, & vos, procuratorio nomine ipsius dominæ A. recipimus in maritum ejusdem dominæ A. & vobiscum domino Alfonso prædicto recipiente, nomine ipsius dominæ A. matrimonium contrahimus de præsentis;

Et, ut prædicta majori gaudeant firmitate, nos Johannes de Vescey, procurator dicti domini Regis Angliæ & dominæ Alianoræ, prædictorum, juramus in animam ipsorum per DEUM, & ejus sancta quatuor evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, quod ipsi servabunt & complebunt omnia & singula supradicta, & non contravenient aliquâ ratione.

In quorum omnium testimonium & majorem firmitatem, nos Infans Alfonsus, & Bernard', Dei gratiâ, Terrachon' archiepiscopus, & Jasbertus, per eandem, Valenc' episcopus, & nos Johannes, de Vescey sigilla nostra præsentis cartæ, per alphabetum divisæ cum aliâ cartâ ejusdem tenoris, duximus apponenda.

Data fuerunt hæc apud Oream octavo decimo kalendas Septembris, anno Domini MCCLXXXII.

Præsentibus testibus,

Domino Infante Jacobo, illustris Regis Aragon' filio.

Domino Jacobo, Dei gratiâ, episcopo Osce.

Nobilibus, Athone de Focibus.

Guilberto de Crudiliis.

Guillielmo de Sancto Vincentio.

Magistro A. de Turre, domini Regis Aragon' cancellario.

Blasio Ezimini de Ayerb'.

Blasio Petri de Arbor' militibus.

Petro Martini de Arcasona, justiciario Aragon'.

Guillielmo Stephani, hospitalario sedis Terrachon'.

Pontio de Guardia, canonico Terrachon'.

Fernando Petri de Pina.

Raymundo de Toillano.

Magistro Reymundo Saucii, illustris Regis Angliæ clerico.

Domino Rogero de Obrolanda, milite, &

Magistro Bernardo de Montecino, clerico.

Signum Johannis de Vescey prædicti, qui hunc laudamus, firmamus & juramus.

Signum Infantis Alfonsi illustris Regis Aragon' primogeniti ejus vices gerentis, qui hunc laudamus, concedimus, firmamus & juramus.

Signum Petri Marchesi scriptor predictorum domini Regis Aragon' & domini Infantis Alfonsi, & notarii publici per totam dominationem suam, qui hunc scribi fecit & clausit loco, die, & anno præfixis.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

Littera testimonialis, de contractu matrimonii per verba de præsenti inter Alfonso Aragon' & Alienoram Angliæ Regum primogenitos.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Lib. A. f. 143. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentes litteræ pervenerint, Infans Jacobus, illustris Regis Aragon' filius, Jacobus, Dei gratiâ, Oscen' episcopus, Aco de Fossis, Guiliabertus de Crudillis, Guilielmus de Sancto Vincentio, Petrus Martini de Arceson justic' Aragon', Ferrandus Petri de Pyna, Blasius Elisimini de Aerba, Blasius Petri, milites; magister Arnaldus de Turre, domini Regis Aragon' cancellar', salutem in Domino.

Noveritis quod hodiernâ die, scilicet die Sabbato in festo Assumptionis beatæ Mariæ Virginis, illustris domicellus Alfonsus, illustris Regis Aragon' primogenitus, contraxit matrimonium, per verba de præsenti, cum illustri dominâ Alianora, illustris Regis Angliæ primogenitâ; & domino Johanne

de Vescy, prædictæ dominæ Alianoræ procuratore, nomine ipsius consentiente, versâ vice, & contrahente matrimonium per eadem verba de præsenti, nomine procuratorio ejusdem dominæ, cum dicto domino Alfonso, in præsenti reverendorum patrum in CHRISTO, dominorum Bernardi, Dei gratiâ, Terragon' archiepiscopi, Jasberti, eadem gratiâ, episcopi Valenc' & nostrâ;

In cujus rei testimonium præsentibus litteris sigilla nostra duximus apponenda.

Dat' Oscæ, die Sabbati supradicto, anno Domini millesimo, ducesimo, octogesimo secundo.

Littera à Radulpho Romanorum Rege, de morte Hartmanni filii sui, & recommendatoria pro Grimoardo de Altis Vineis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO & potenti principi, domino E. Regi Angliæ, illustri, amico suo karissimo, Rudolphus, Dei gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, sinceræ dilectionis continuum incrementum.

Licet parentelæ vinculum, inter inclitam domum vestram & nostram contractum, per mortem illustris quondam filii nostri Hartmanni comitis, infausto omine sit solutum; lex tamen indissolubilis amicitie inter nos dirumpi non poterit; sed vobiscum illam semper servabimus illibatam.

Quod autem dudum super eo vobis non scripsimus, causa fuit doloris immensitas, qui, ex hujusmodi casu lugubri, nostri cordis intrinseca ingenti vulnerè sauciavit:

Et, quia dolor est meminisse dolorem, nos, hujusmodi mæstuosam materiam sub brevioquo transeuntes, scire vos volumus quod, per gratiam

summi Regis, cuncta nostra negotia diriguntur ad votum; nam venerabili Coloniensi archiepiscopo, pro honore imperii, sincerè & integrè nostræ gratiæ reformato, in pacis & tranquillitatis amœnitatē respirant omnia nostræ credita potestati:

Cæterum pro Grimoardo de Altis Vineis, clerico devoto nostro dilecto, celsitudinem regiam rogamus, plenissimo cum affectu, quatenus, nostræ petitionis intuitu, ipsum vobis habere velitis favorabiliter recommissum; & sic sibi vestri favoris & gratiæ benivolentiam impertiri, quod, idem precum nostrarum amminiculo, consolationem à vobis se gaudeat retepisse.

Dat' in castris Auce Sanege, xvi. kal' Sept' regni nostri anno ix.

Magnifico & potenti principi, domino E. Regi Angliæ illustri, amico nostro karissimo.

Mandatum Regis de juribus constabularii Angliæ.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hi- bernie, & dux Aquitanie, thes. & baronibus suis de scaccario, salutem.

Mandamus vobis quod scrutatis rotulis ejusdem scaccarii, nobis sub sigillo dicti scaccarii distinctè & apertè constare faciatis, utrum dilectus & fidelis noster Humfridus de Bohun comes Hereford & Essex, constabularius Angliæ, percipere debeat, & ipse & predecessores sui comites Hereford' & Essex,

& constabularii Angliæ, ratione constabularie sue predictæ, percipere consueverunt, duos denarios de quolibet librâ solutâ stipendariis nostris in exercitu, vel alibi in obsequio nostro, nec ne: & etiam que alia jura in hujusmodi exercitiis & aliis temporibus ad ipsum comitem, ratione constabularie predictæ, pertinent, & quomodo?

Et remittatis nobis hoc breve.

T. meipso, apud Rutthyn' viii. die Septembris, anno regni nostri decimo.

Duæ cedulæ facientes mentionem de bullis, cartis, & aliis munimentis in thesaurariâ Regis Scotiæ apud Edenburgh' inventis.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ANNO Domini millesimo, ducesimo, octogesimo secundo, die sancti Michaelis, visa sunt munimenta & scripta domini Regis in thesaurariâ apud Edinburg' ex præcepto R. per magistrâs Thomam de Carvoco, Radulphum de Bosco, & Willielmum de Dunfr'.

B U L L Æ.

In primis Bullæ papales.

BULLA Honorii Papæ, quod ecclesiæ Scotiæ immediatè sint sub- jectæ summo Pontifici, & confirmatio privilegiorum Regis & regni.

Item, similis bulla Celestini.

Item, similis Innocentii tertii.

Item, bulla Innocentii quarti, de protectione & confirmatione jurium & libertatum Regis & regni.

Item, similis bulla Alexandri quarti.

Item, bulla Innocentii quarti, ne prælati perturbent libertates & jura nomini Regis.

Item, bulla Innocentii quarti conservatoria, ne feratur sententia excom- municationis in personam Reg'.

Item, bulla Innocentii quarti duplicata, ne causæ electionum, vel alia examinetur extra regnum Scotiæ, & præcipuè in diocesi Eboracensi.

Item, bulla Innocentii quarti de partitione cum excommunicatis.

Item, bulla Innocentii quarti duplicata, ne quis clericus, vel laicus de regno Scotiæ trahatur extra regnum per literas apostolicas.

Item, bulla ejusdem Innocentii super isto negotio conservatoria.

Item, bulla Innocentii quarti de Alex' filio Reg' quod possit audire divina in locis interdictis.

Item, bulla Alexandri quarti confirmatoria libertatum Reg'.

Item, bulla Lucii Papæ confirmatoria libertatum ecclesiæ Scotiæ.

Item, bulla Celestini Papæ ut regnum Scotiæ non possit interdicti, & quod ecclesiæ Scotiæ immediatè sint subjectæ ecclesiæ Romanæ, & quod nullus alienigena sit legatus in Scotia, nisi quem dominus Papa ad hoc de corpore suo specialiter destinaverit.

Item, bulla de fidelitate ab episcopis domino Regi præstandâ, qua dimissa fuit in quâdam parâ pixide cum quibusdam aliis literis, sicut patet in superscriptione ipsius pixidis.

Memorandum, quod dominus Willielmus de Dunfr' dicit, quod est quedam bulla conservatoria in deposito apud Melros, quam illuc portavit dominus Symon frater, sicut idem Symon confessus fuit, in vigiliâ sancti Michaelis, coram consilio domini Regis, anno, &c. octog' secundo, pixidis.

Item, dicit quod audivit à magistro Ric' de Lanark, procuratore Reg' in curiâ, quod est quedam bulla in curiâ Romana quod Rex non tenetur reddere episcopis Regni sui bona aliqua de episcopatibus, antequam ei fecerint fidelitatemcat.

Item, inventa est quedam bulla contra clerum Scotiæ super decimis & aliis.

Item, bulla Innocentii quarti de redemptionibus votorum in Scotia, non obstante concessione factâ Regi Angliæ.

Item, bulla Alex' quarti de indulgentiâ concessâ capellæ Reg'.

Item, bullæ quatuor quod Rex possit secum habere duos fratres predi- catores, ac duos minores equitantes.

Item, bulla quod Papa voluit quod Johannes de Chiham quondam epis- copus Glasguen' prestaret fidelitatis sacramentum domino Regi, antequam ab eo reciperet temporalia.

Item, bulla Innoc' quinti de concessione decimæ papalis in regno Scot' domino Regi, si voluerit Terram Sanctam adire.

A. D. 1282. | An. 10 Edw. I.

Item, carta de Abirrarf.
 Item, carta de Dull.
 Item, carta de Carcok.
 Item, carta de Tucock.
 Item, carta de Thorsopyn.
 Item, alia carta de Caldour.
 Item, donationes factæ abbati & conventui de Russy per Magnum, dictum regem Mannie.
 Item, carta warannie de Caldovir' cler.
 Item, carta de Canibusnaythan.
 Item, carta de forestâ & de Kilrechnoc in Moravia.
 Item, carta de Suthirland.
 Item, carta quam Gilerist Mathevyn de Levenax reddidit domino Regi.
 Item, alia carta Suthirlandie.
 Item, carta Walteri de Fontibus.
 Item, carta de Petyu.
 Item, carta hospitalis de Abirden.
 Item, carta de forestâ de Invirins.
 Item, carta Regis Magni, super receptione Mannie ad firmam.
 Item, carta de Burschall.
 Item, carta de Aberkerdour.
 Item, carta Thomæ de Thirleston.
 Item, carta magistri Abel de hospitiu habendo in Strivelin.
 Item, carta de Fothobir.
 Item, litera quietæ clamationis Ricardi Mantaland de terrâ de Abirtharf.
 Item, excambium factum per priorem de Urchard de terrâ de Fothobir pro terrâ de Byrim.
 Item, quietâ clamatio Ottonis de Tomggo de quatuor marc' terræ.
 Item, resignatio de Canibusnaythan & de Caldour' cler.
 Item, confirmatio de ecclesiâ de Ferindrauth.
 Item, carta de Nendosk.
 Item, carta de Polloc.

Item, carta de Goger.
 Item, carta de terrâ emptâ de Willielmo de Valoniis, & obligatio ejusdem juxta Strivelyn.
 Item, duæ cartæ de Balcolmi & una confirmatio.
 Item, carta de nundinis de Strivelyn.
 Item, carta Januæ de Treuqar.
 Item, carta de Bredburg.
 Item, resignatio episcopi Ross' de dimidiâ davata terræ.
 Item, quietâ clamatio terrarum bondorum Catannie, pro interfectione episcopi.
 Item, resignatio baronie de Menenvir.
 Item, carta de Gorgyn.
 Item, resignatio terræ de Pentland.
 Item, carta Walteri Byset' de Stratharkk.
 Item, carta de Cultir.
 Item, carta de Glenhelk quæ fuit Reg' Mannie.
 Item, carta de Cull.
 Item, carta de Kynmuc' quod teneatur in forestâ.
 Item, carta de Nenton.
 Item, carta de Porthbrochee.
 Item, carta R. Willielmi de Nutun.
 Item, carta de Balernaith.
 Item, carta de Obeyn.
 Item, carta R. Alex' de Kynmuc' reddita Regi.
 Item, carta de Murtheld reddita Regi.
 Item, carta de Rethy.
 Alie multæ literæ sunt in thesaurariâ domini Regis, tam in p'ixidis cop'his, quam in saculis, de quibus nichil est hic specificatum, quas tamen omnes vidimus, & quæ sub sigillis ponuntur, scilicet, sub sigill' magistrorum Thomæ de Carnoto, Radulphi de Bosco, & Willielmi de Dunf' clericorum domini Regis.

De mutuo ad opus Regis, contra Wallenses, in Hibernia faciendõ.

A. D. 1282.
 An. 10 Edw. I.
 Rex. Wall.
 10 Edw. I. m. 3.
 in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Thomæ de Clare, salutem. Cum universi & singuli fideles nostri, infra regnum seu potestatem nostram constituti, cum ipsorum subsidio indiguerimus, nobis, cum opus fuerit, subvenire teneantur: & nos, propter motionem Walensium contra nos, ad eorum maliciam reprimendam, pecuniâ plurimum indigeamus; Nos, de fidelitate, diligentia, & circumspectione vestra fiduciam gerentes specialem, vobis mandamus in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod, assumpto vobiscum dilecto clerico nostro, magistro Johanne de Saunford escactore nostro Hibernie, colloquium & tractatum habeatis, nomine nostro, Cum abbatibus, prioribus, & aliis viris religiosis; Civibus, burgensibus, mercatoribus, ac communitatibus civitatum, burgorum, & villarum mercatoriarum Hibernie; Aliisque personis, de quibus in litteris nostris patentibus, quas vobis & prefato Johanni transmittimus, mentio facta est. Super mutuo pecunie, ad opus nostrum, divisim seu conjunctim faciendõ, juxta singularum hujusmodi personarum, seu communitatum facultates; & ipsos diligentiori & cautiore modo, quo poteritis, ad hoc moveatis & inducatis, prout ad opus nostrum magis videritis expedire. Et ad præmissa faciendâ, omnibus aliis negotiis prætermissis, diligenter intendatis. Mandavimus enim abbatibus, prioribus, & aliis personis prædictis, prout in dictis litteris nostris patentibus videre poteritis plenius contineri, quod vobis, & prefato Johanni in hiis, quæ ei dicetis de præmissis, firmam fidem adhibeant; & ea modis omnibus explant quæ inde eis dicetis ex parte nostrâ. Mandavimus etiam justiciario nostro Hibernie, quod singulis hujusmodi mutuum nobis ibidem faciendis, litteras nostras patentes, sub sigillo

nostro, quo in Hibernia utimur, eis fieri faciat, dictum mutuum testificantes, & certum solutionis, terminum juxta discretionem ejusdem justiciarii, assignandum continentes. Teste Rege, apud Thlangernon, secundo die Octobris. Consimiles litteræ, de verbo ad verbum, diriguntur magistro Johanni de Saunford, quod, unâ cum prefato Thoma, ad præmissa faciendâ diligenter intendat, in formâ prædictâ. Teste ut supra. Et mandatum est S. Waterforden' episcopo, justiciario Regis Hibernie, quod cum Rex assignaverit predictos Thomam & magistrum Johannem ad mutuum, ad opus Regis, in terrâ Hibernie, nomine Regis, contrahendum, quod singulis, qui Regi ibidem hujusmodi mutuum fecerint, & sibi per prefatos Thomam & Johannem de summa mutui illius constet, fieri faciat litteras Regis patentes, sub sigillo, quo Rex utitur in Hibernia, summam dicti mutui testificantes, & certum solutionis terminum, juxta ejusdem justiciarii discretionem, faciendum continentes. Teste ut supra. Et mandatum est abbatibus, prioribus, & omnibus viris religiosis; vicecomitibus, civibus, burgensibus, mercatoribus, majoribus, ballivis, & communitatibus civitatum, burgorum, villarum mercatoriarum, omnibus aliis fidelibus Regis de terrâ Hibernie, quod (cum Rex mandaverit predictis Thomæ & magistro Johanni, quod quedam ardua & specialia negotia Regis, quæ Rex eis per litteras Regis injunxit, eisdem abbatibus, prioribus, &c. ex parte Regis, & nomine Regis, ore tenus exponant, & expeditionem eorundem erga predictos abbates, priores, &c. ut supra, diligenter prosequantur) eisdem Thomæ & Johanni in præmissis firmam fidem adhibeant, & ea modis omnibus explant, quæ eis ex parte Regis dicent de præmissis. Teste ut supra.

Littera ab Alianora matre Regis, pro Johanne, duce Britannie, in remotâ patriâ peragente.

A. D. 1282.
 An. 10 Edw. I.
 Ex Lit. & Autogr.
 Edw. I.
 in Turr. Lond.
 noveles de son seignur;
 Voiz prioms, & requeroms que voz voillez granter, que mon sire Nichol de Stapleton peusse entendre a ses besoignes en cest pays. & voillez mauder

ALIANOR, par la grace de DIEU, Roine d'Engleterre, au Roy nostre filz, saluz & nostre bonoizon. Por ce que Jehan de Bretagne, nostre filz, est en estrange pais, & a nos, com a mere, & a vous, com a seignur, ait ses besoignes recomundez; & de tant plus ke nostre sire Jehan de Maurre, son seneshall' en Engleterre, doit hastivement aler la doure. poir oir certains

a li par vostre lètre que il i entende; kar il ne le f'rait pas saunz vostre commandement especial; & por ce vous en prioms, que il porra bien, oveque les voz, feire les sones. Et, si vos plest, dones li poiar, par vostre lettre, de estre atorne, & de fere atorne, ou toz plaiz, en la manere que vos le grantastes a sire Dreu de fere; Et aiez excuse sire Johan de Maurre de ce que il ne prent conge de vous a son partir; kar il ne le posit faire por la haste que il fut. A DIEU vous commandoms. Donees a Letergetesele; le viii. jor d'Octobr'.

Littera à Petro priore generali fratrum ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmeli, precatória.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ILLUSTRISIME domine, Rex pietatis & misericordie, solus in universo climate oppressorum refugium & pauperum, regnans authoritativè & imperans in quiete, cujus thronum formidat universa natio, colla sibi subdens humiliter, vel desiderans complacere, audire dignemini & exaudire pariter preces humilimas fratris Petri, fratrum ordinis beatæ Mariæ, de Monte Carmeli, prioris generalis, devoti servi vestri, licet immeriti & indigui; quas, pro se & toto ordine, vestræ illustri regiæ majestati offert, flexis genibus, in hunc modum:

Significat illustri vestræ regiæ majestati frater Petrus, prior generalis prædictus, quod cum dominus, Gregorius Papa decimus in concilio Lugdunensi, de ordine ipso duxerit ordinandum, quod ipsum in statu suo manere concedebat, donec de ipso aliter ordinaret, intendens tam de ipso ordine, quam de aliis ordinibus, etiam non mendicantibus, ordinare prout saluti animarum ipsorum & statui expedire videret:

Nichilominus tamen nonnulli constitutionem prædictam interpretari satagunt graviter & extortè, sensum ipsius debitum & intentum, Dei timore postposito, pervertentes, in prædictorum prioris ac totius ordinis læsionem, gravamen & præjudicium, ac etiam maximum nocumentum, corda fidelium per hoc à devotione fratrum & ordinis retrahentes.

Verum, cum in terris nullus sit princeps vel dominus, ad cujus refugium & auxilium audeant vel valeant recurrere confidenter, nisi ad vestram illustrissimam & piissimam regiæ majestatem, supplicat quatinus, obtentu Dei & gloriosæ Virginis, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ domino, patri nostro, summo Pontifici preces vestras dirigere dignemini cum effectu, quod constitutionem prædictam sic declarare & interpretari dignetur, quod, notâ yacillationis, quæ adversus ordinem consurget, ex ipso omnino sublata, ordo ipse robur obtineat pristinæ firmitatis; ita quod omnes fratres ipsius

ordinis, de captivatione suâ per vos redemptionem habentes (ut Judæi per Moysen, & per CHRISTUM populus Christianus longè meliorem & etiam pleniorum) pro vestra, ac liberorum vestrorum, & totius regni vestri optatâ prosperitate habendâ perpetuè; necnon pro animarum prædecessorum vestrorum propitiatione culparum vel conregnantium præmiis cumulandis, apud DEUM & Virginem gloriosam prædictam (ad cujus laudem & gloriam ordo ipse transmarinis partibus exitit specialiter institutus) diebus ac noctibus habeatis sedulos & supplices oratores.

Deferentes nihilominus illustri vestræ regiæ majestati gratiarum devotas, quas possumus, actiones de prædicto domino sancto, summo Pontifice; qui preces vestras regiæ, pro nobis & ordine sibi factas, benignè recepit, & favorabiliter accepit, juxta vestrarum continentiam literarum,

Et eodem modo, & amplius de venerabili patre nostro, domino Ugoe, Dei gratiâ, presbytero cardinali (cujus laus & gloria suam decorat & nobilitat nationem) qui non solum preces vestras, pro nobis & aliis sibi factas, devotè respicit, sed nutus exequitur sedulo & intentè; quo referente didicimus, quod obtinuissemus, quod intendebamus specialiter atque principaliter si de prædicto, & pro prædicto negotio preces direxissetis domino sancto, summo Pontifici speciales.

Quare & hæc vice (domine Rex piissime) prædicto domino, summo Pontifici sic efficaciter pro prædicto ordinis negotio specialiter placeat scribere, quod relevatio nostra vobis apud DEUM & homines ascribatur; & animæ vestræ nihilominus, pro tam pio opere, corona, jam in cælestibus sedibus fabricata, pretiosissimarum gemmarum suscipiat incrementa: cui sancta & gloriosa Trinitas successus tribuat prosperos & optatos, cum felici dierum longitudine, inimicorum reconciliatione gratissimâ, atque pacificâ & inenarrabili lætitiâ amicorum.

De litteris, pluribus cardinalibus scribendis, pro statu fratrum Carmelitanorum sublevando.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SUIS W. de Odham, & A. de Berton, salutem. Scribatis amicabiliter, per literas Regis, domino E. episcopo Tusculano, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinali: domino H. titulo Sancti Laurentii in Lucina presbytero cardinali: domino J. Sanctæ Mariæ in Cosmydin, diacono cardinali: domino M. Sanctæ Mariæ in porticu, diacono cardinali; quod cum dominus Papa, post concilium Lugdunense, statum fratrum de Monte Carmeli, quem dominus Papa tunc in pendenti reliquit, hactenus non firmaverit, placeat dictis cardinalibus erga dominum Papam efficaciter interponere partes suas, quo magis status dictorum fratrum pristinus confirmetur.

Scribatis etiam priori generali fratrum ordinis prædicti, qui domino Regi per litteras, presentibus interclusas, super hoc supplicavit, quod dominus noster Rex prædictus multum regraciatur ei de precibus suis, quas continuè fratres prædicti pro ipso, liberis, & regno suo, ad DEUM faciunt; & rogat quod jugiter in intercessionibus suis de ipso memoriam habeant specialem.

Et mandetis eidem, quod Rex ita scripsit cardinalibus; set domino summo Pontifici super hoc scribere, ob aliquas causas, distulit istâ vice.

Dat' apud Rothelan' decimo sexto die Octobr'.

Littera recommendatoria à Radulpho Romanorum Rege, pro Henrico de Hamersten.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Anglorum illustri, amico suo karissimo, Rud' eadem gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, integerrimæ dilectionis & amicitie continuam firmitatem. Pro Henrico de Hamersten famulo nostro dilecto, qui quandoque suis obsequiis coluit regnum Angliæ, cujusque fidelitatem præluendam cognoscimus ab experto, serenitatem vestram regiam rogamus plenissimo cum affectu, quatenus ipsum,

nostrorum contemplatione precaminum, gratosè vobis habere dignemini recommissum; & eum, benivolè pertractantes, sibi cures vestri favoris & gratiæ plenitudinem impertiri.

Datum Maguntie, quinto kal' Novembris, regni nostri anno decimo.

Magnifica principi domino Edw' Dei gratiâ, Regi Anglorum illustri, amico nostro carissimo.

Littera à Florentio comite Hollandiæ, nunciatoria de Frisonibus, quatuor præliis superatis; & de corpore patris sui, ab inimicis recuperato.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

LE haut prince & noble, son treschier & ame seigneur Eduard, Rois d'Engleterre, Florens conte de Holand, saluz, & li apparellies en tous lieux a li servir. Treschier sire, come il est ensi que Dix, par sa grace, ma aidiet a ce, que je sui venues a dusus de mes enemis mortuus les Frisons, ne vole je, en nulle manere, lasier que je ne le vous feisse savoir, com a mon seigner, & a celi de que je me fie tant, que bien quide savoir, que plus lies en seront, se Dix me doioit achiever si grant partie de mon desir, com ceste est.

Sire, pour che est que je vous fas savoir, que j'ai heu as gens devantdis quatre batalles, & de trestoutes nous a nostre Sires aidiet a ce, que nous les veinquemes, & avons conquiz touz leurs plus fort pas, & ravoms par force le cors mon seigneur mon pere, la quele chose je desiroie sur tutes riens.

Sire, se vous vodroie proier que vous, des ces biens, que Dix nous a fet, avec nous vuellies nostre seigneur merchor, qui toutz jours vuelle estre garde de vous; & vous volez chose que je puisse faire, comades moi.

Ne communia placita placitentur in scaccario, nisi Regem vel ministros scaccarii tangant.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Claus. 10 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX thes' & baronibus suis de scaccario, salutem. Cum secundum legem & consuetudinem regni nostri communia placita coram vobis ad scaccarium prædictum placitari non debeant, nisi placita illa nos, aut ministros nostros ejusdem scaccarii specialiter tangant; & jam ex insinuatione dilecti & fidelis nostri Johannis de la Mare, & Petroville uxoris ejus, accepimus, quod dilectus & fidelis noster Robertus de Tatesale ipsos implicat coram vobis in

scaccario prædicto, de debito triginta & quinque librarum quod ab eis exigit;

Vobis mandamus quod si ita est, tunc de placito illo coram vobis ulterius tenendo vos non intromittatis, set dicatis præfato Roberto quod breve nostrum de debito illo alibi, sicut fieri solet placitand' sibi perquirat, si sibi viderit expedire.

T. R. & c.

A. D. 1282. | An. 10, 11 Edw. I.

De apparatu bellico contra Wallenses.

A. D. 1282.
An. 10 Edw. I.
Rot. Wall.
10 Edw. I. m. 2. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fideli suo Olivero de Dyneham, salutem.

Super auxilio, per vos & homines vestros, hactenus contra Walenses, inimicos & rebelles nostros, nobis laudabiliter impenso, & ulterius impendendo, vobis tanto majores grates referimus, quanto fidelius & diligentius præmissa novimus vos fecisse.

Cæterum quia, ad maliciam dictorum Walensium, reprimendam, presentia vestra in partibus Westwalliæ nobis necessaria est his diebus:

Vobis mandamus, rogantes in fide, & homagio, ac dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod cum equis & armis, ad dictas partes Westwalliæ, quamcunq̄ poteritis, accedatis; vel saltem aliquos, de hominibus vestris equitibus, cum equis coopertis, ibidem mittatis, prout ad honorem vestram & commodum nostrum magis videritis expedire: ita quod vos, vel hujusmodi homines vestri, sitis in partibus illis, apud Kermerdyn, cum dilecto avunculo & fideli nostro Willielmo de Valencia, in instanti festo sancti Nicholai, vel in octabis festi illius ad ultimum; parati exinde proficisci cum ipso, ad vadia nostra, in expeditionem nostram contra dictos Walenses, inimicos & rebelles nostros; & ad ea faciendum quæ idem avunculus noster vobis, aut dictis hominibus vestris injunget ex parte nostrâ.

Et hoc, sicut de fidelitate vestrâ confidimus, nullo modo omitatis. Teste Rege, apud Rothel, duodecimo die Novembris.

Eodem modo mandatum est omnibus subscriptis,

Hugoni de Curteny.	Rogero Beaupele.
Galfrido de Canuill.	Nicholao de Monte-forti.
Willielmo Martin.	Briano de Goug.
Willielmo de Chambernon.	Waltero de la Linde.
Mangero de Sancto Albino.	Thoma de Sancto Vigore.
Willielmo la Suche.	Ricardo de Grennull.
Rogero la Suche.	Johanni de Cormails.
Willielmo de Punchardon.	Simoni de Monte Acuto.
Henr' de Ralegh.	Roberto de Wotton.
Roberto le Daneys.	Willielmo de Penjon.
Warino de la Stone.	Andree Wak.
Roberto de Dunham.	Johanni de Withefeud.
Thoma de Merton.	Johanni de Brives.
Ricardo de Lomene.	Roberto de Panes.
Hugoni de Ralegh.	Willielmo Treuet.
Michaeli Trenchard.	Roberto Marmion.
Johanni de Ashelegh.	Philippo de Wylt.
Henr' Tracy.	Hugoni Poinz.
Ricardo de Clifford.	Henr' de Urteco.

Littera archiepiscopi Cantuar' Regi Angliæ, super morte Levelini principis Walliæ.

A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.
Peckham Registr.
f. 100 b.
in Bibl. Lambeth.

ATRECHIR seynur Edward, Dæu grace, Rey d'Engleterre, seynur d'Irlande, duc d'Aquitain, frere Jan, par la suffraunce Dæu, ercevesque de Canterbir, primat de tut Engleterre, saluz en graunt reverence.

Sire, sachez ke ceus, ke furent a la mort Lewelin, truverent au plus prive lu de sun cors meime chose ke nus avoms veues; entre les autres choses illi ont une lettre de Guisee par faus nuns de traysun.

E pur ce ke vus seyez garni, nus envyeum le transorit de la lettre a le evesk de Ba; e la lettre meymes tient Eadmund de Mortemor, o le prive seel Lewelin a ses choses vus purrex aver a vostre pleyisir; e co nus maundum par vus garni, e nun pas pur ce ke nul en seyst greve, e vus priums ke nul ne sente mort; ne mahayr pur nostre maundement, e ke sec ke nus vus mounduns sey tete;

Ovekes co, sire, sachez ke dame Mahand Lungespeye nus pria par lettres, ke nus vosissums asoudre Lewelin, ke il peust estre enseveli en lu dedie; e nus li maundames ke nus ne frums riens si len ne poet prover ke il mustra. seigne de vraye repentaunce avaunt sa mort;

E si me dist Edmnd de Mortemer ke il aveyt entendu par ses valles, ke furent a la mort; ke il avet demaunde le prestre devant sa mort; Mes sauntz dreyte certayne ne nous nens frums riens:

Ovec co, sachez ke le jur meymes ke il fu ocis, un muygne blaunc li chaunta messe, e misire Roger de Mortemer ad le vestemens.

Ovec co, sire, nus vus requerrums ke piete vus proffe de clers, ke vus ne suffrez pas ke len les ocie, ne ke len lur face mau de cors.

E sachez, sire, Dæus vus defende de mal, si vus ne le desturbez a vostre poer; vus cheez en sentence, kar suffrir ce ke len peut desturber vult consentement.

E pur ce, sire, vus priums ke li clers qui sunt en Snaudone, sen puissent issir e quereler mieuz oue lur bions en France, ou ayllurs; kar par co ke nus creums ke Snaudone serra vostre, se il avient ke en cunqueraunt, ou apres len face mal as clers Dæus le rettera avus, e vostre bon renun en serra blesmi, e nus en serrums tenuz pur lasches.

E de ces choses, sire, se il vust plest maundet nus vostre pleyisir; kar nus i mettrum le conseyl ke nus purrums, ou par aler la, ou par autre voye.

E sachez, sire, ke si vus ne fetes nostre priere, vus nus mettrez en tristur, dunt vus instrum ja en ceste vie mortele.

Sire, Dæus gard vus, e kaunt a vus apent.

Ceste lettre fu escrie a Pembrugg, le Jeodi apres la Seynte Lucie.

De cedulâ, infra femoralia Levelini quondam principis Walliæ inventâ, multorum nomina magnatum continente.

A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

FRATER J. permissione divinâ, Cantuariensis ecclesie minister humilis, totius Angliæ primas, venerabili in Christo patri domino B. Dæi gratiâ, Bathoniæ & Wellen' episcopo, salutem, & fraternæ dilectionis in Domino continuum incrementum.

Quia, quæ in domini nostri Regis dampnum & periculum vergere dinoscuntur, detegere debet fidelis quilibet, & ea sibi nullatenus occultare; nosque, inter alios, ipsius honorem & magnificentiam ab inimicorum insidiis esse tutam intimè affectantes, mittimus vobis quandam cedulam, presentibus interclusam, obscuram quidem verbis, & fictis nominibus conceptam, eujus transcriptum, quod habet dominus E. de Mortuo Mari, inventum fuit in braciâ Levelini, quondam principis Walliæ, unâ cum sigillo suo parvo, quod sub salvâ teneri facimus custodia, domino Regi, si placuerit, transmittendum.

Ex quâ quidem cedulâ satis conicere potestis quod quidam magnates, vicini Wallensibus, sive Marchiensibus, sive aliis, non satis sunt domini Regis beneplacitis uniformes; circa quod dominum Regem efficiatis cautum, ut expedit, ita tamen quod, quantum in nobis & vobis est, nullum periculum proveniat corporale, & de hoc sollicitè caveatis.

Ad hæc, intelleximus quod nonnulli clerici apud Rothelan' in obprobrium cleri, & ecclesie contemptum, inter prædones & malefactores alios cotidie capitali sententiâ puniuntur; quod, ne de cætero fiat, vestræ sollicitudinis studium apponatis.

Et certè dolemus valde de clericis illis, qui maneant in Snaudonia desolati; quos libenter nobiscum adduxissemus ad propriâ, dum in partibus illis extitimus, si hoc clementer regi placuisset; nec poterit se dominus Rex excusare saltem de favore, si de eis, quod avertat Dæus, malè con-

tingat: undè, siquid pro eis sciveritis, aut obtinere poteritis, quod ad eorum libertatem & securitatem possit nostro ministerio expediri, scribatis nobis, & nos parati erimus, pro eis ab instantibus periculis eruendis, ad honorem Dæi, quantum poterimus, etiam corporaliter laborare.

Præterea sunt quidam Dæi & ecclesie inimici, quos, nuper in Exon' dioc' visitantes, jurisdictioni nostræ & processibus nostris invenimus multipliciter adversantes; mandata nostra & ecclesie dampnabiliter contempnendo: propter quod meruerunt a nobis, lata tempore, majoris excommunicationis sententiâ, exigente justitiâ, innodari.

Ne igitur de maliciâ suâ, in contemptum ecclesiasticæ disciplina, valeant gloriari, aut alios suis perniciosis exemplis inficiant, pro captione eorumdem excommunicatorum, prout per nostram patentem litteram petimus, rescribatis, si placet.

De benivolentiâ autem vestrâ, quam ad nos geritis, continuè negotia nostra feliciter expediendo, fraternitati vestræ, quantas valemus, gratiarum actiones rependimus; parati semper vestris beneplacitis, quantum secundum Dæum possumus, favorabiliter assentire.

Valeat vestra fraternitas in Christo semper & Virgine gloriosâ, nobis, si quid apud nos volueritis, cum fiducia rescribentes.

Si dominus Rex velit habere transcriptum illud, quod inventum fuit in braciâ Levelini, poterit ipsum habere a domino Eadmundo de Mortuo Mari, qui custodit illud cum sigillo privato ejusdem, cum quibusdam aliis, in eodem loco inventis; nec est periculum hoc domino Regi insinuare, quod ad ejus præmunitionem tantum agimus; faciat tamen ulterius quod sibi viderit expedire.

Dæus.—Domino R. Bathon' & Wellen' episcopo.

*De militibus in auxilium Alfonsi Regis Castellæ destinatis.*A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hi-
berniæ, & dux Aquitanniæ, dilecto consanguineo, &
fideli suo, Gastoni vicecomiti Biern' salutem.

Quia intelleximus quod quidam, de terrâ sororii nostri
karissimi, domini Regis Castellæ, nequiter insurrexerunt
in ipsum, & contra fidelitatis suæ debitum infideliter se
gesserunt:

Idemque noster sororius nos rogavit quod sibi contra eos auxilium fa-
ceremus;

Nos, inspecto quod eidem propter foedus, inter ipsum & bonæ me-
morizæ, dominum H. Regem patrem nostrum, contractum (quo idem pater
noster se & hæredes suos astrinxit) & etiam propter affinitatem inter nos
& ipsum, ratione sororis suæ, quam duximus, contractam, ut scitis, desse
non possumus in hæc parte; de gente nostrâ Vasconiz sibi duximus suc-
currendum.

Et, quia vos dicto domino Regi similiter estis ex diversis causis & ra-
tionibus obligati, & ipse de vobis gessit factenus plenam fiduciam;

Vos rogamus quatinus præparetis vos ad subsidium ei nostro nomine
faciendum, & de centum militibus, de terrâ nostrâ Vasconiz & Agen'
faciatis ad nostra stipendia provideri, ducendis vobiscum in auxilium dicto
Regi, per vias & loca quæ providerit, & quando vobis super hoc duxerit
demandandum.

Et, quia non credimus vos multum in pecuniâ habundare, nos aliquem
de fidelibus nostris vobis transmittemus, qui vobis & militibus illis libe-
rabit stipendia, vice nostrâ.

Datum apud Rothelan', vicésimo secundo die Decembris, anno regni
nostri undécimo.

Littera Petri Regis Aragon' ad Carolum Regem Jerusalem provocatoria.

A. D. 1282.—An. 11 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

PIERO d'Araona & di Sicilia Re, à te Carlo Re de Jerusalem & di Proenza conte. Significando, à te il nostro adveni-
mento, nell' Isola de Sicilia, si come nostro, guidicato à me, per autorità di santa chiesa & di messer le Papa, & di
venerabili cardinali;

Et poi comandiamo à te che, veduta questa lettera, ti debbi levare dell' Isola, con tutto tuo poddere & gente;
Sappiendo che, se nol facessi, i nostri cavalieri & fideli, vedresti di presente in tuo damaggio, offendendo la tua persona
& la tua gente.

*Littera Regis Caroli ad Petrum Regem Aragon' diffidatoria.*A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

CAROLO, per la Dto gratiâ, di Jerusalem & di
Cicilia Re, prence di Capoa, d'Angid & di Folcachier
& di Proenza conte, à te Piero d'Araona Re, & di Valenza
conte.

Maravigliamoci molto come fosti ardito di venire in sul
reame di Sicilia, guidicato nostro per auttorità di santa
chiesa romana.

Et pero ti comandiamo, che, veduta nostra lettera, ti debbi partire del
reame nostro di Cicilia, si come maluagio traditore di Dto & di santa
chiesa romana;

Et se nol facessi, diffidanti come nostro inimico & traditore, & di pre-
sente ci vederete venire in nostro damaggio; pero che molto desideriamo
di vedere noi, & la nostra gente con le forze nostre.

*Littera Regis Angliæ de militibus Regi Castellæ in auxilium demandatis.*A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & fratri suo karissimo, domino
Alphonso, DEI gratiâ, Castellæ, Toleti, Legionis,
Galliesiæ, Sibilis, Cordubis, Murcia, Giennis, & Algar-
bii Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, &c. sa-
lutem, & sinceræ dilectionis perpetuum incrementum.

Intellecto quod quidam de terrâ vestrà in vos insur-
rerunt nequiter hiis diebus, & contra dominationem
vestram infideliter se gesserunt, turbamur in corde, & id molestè ferimus
vehementer.

Cæterum de auxilio, quod per magistrum Galfridum de Everle, nota-
rium & capellanum vestrum, ac Egidium Petri, nuncios vestros, per lit-
teras vestras de credentiâ à nobis, occasione hujusmodi, postulastis, dilec-
tionis vestræ taliter respondemus;

Quod, licet Walenses nobis guerram suscitaverint iteratò, sicill' prog-
nitoribus nostris Regibus Angliæ singulis suis temporibus suscitârunt, san-
guinem nationis nostræ continuè sicientes: et etiam quamplures nobiles

de genere nostro, & alios conjunctos & fideles nostros morti tradiderint
hiis diebus; nosque cum gente nostrâ, ad graves sumptus nostros & totius
regni nostri, modernis temporibus demus operam, ad tranquillitatem &
pacem perpetuam, ipsorum vires & malitiam reprimendi;

Vobis tamen, ad præsens, de centum militibus de terrâ nostrâ Va-
coniz, subsidium faciemus.

Et quia de dilecto & fideli nostro domino Gastone vicecomite Byern' ut
credimus, plenam fiduciam reportatis, & ipse vobis meritò ex causis variis
tenetur astrictus (cum honores & commoda eidem feceritis multis modis)
mandavimus ei quòd, cum dictis centum militibus, vobis se præparet ad
auxilium faciendum, & vos adeat quando sibi super hoc duxeritis deman-
dandum; quodque, cum militibus illis, per vias & loca, quæ eidem man-
dabit, ad vos dirigat gressus suos.

Dat' apud Roth', &c. xxvi. die Decembris, anno regni nostri un-
decimo.

*Rex respondet Regi Castellæ super visione & mutuo colloquio Regis Franciæ & suo apud Ambianum; necnon de deductu suo girofalconum.*A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & sororio suo karissimo, do-
mino A. DEI gratiâ, Castellæ, Toleti, Legionis,
Galliesiæ, Sibilis, Cordubis, Murcia, Giennis, & Algar-
bii Regi illustri, E. eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. &
fraternæ dilectionis amplexum, ac felices ad vota suc-
cessus.

Noverit vestra magnificencia nos, & Reginam nostram
sororem vestram, liberosque nostros plenâ vigere corporis sanitate; gau-
dentes in immensum super eo quod, magistro Galfrido de Everle, clerico
vestro & nostro, referente, didicimus vos consimili gaudere sanitate.

Et, quia oppinamur quod diversi, diversa forsan cogitantes, referent
vobis diversa super visione & mutuo colloquio domini Regis Franciæ &
nostro nuper apud Ambianum:

Fraternitatem vestram omni, quo possumus, affectu rogamus, quatinus
si quæ sinistra, vel serenitati vestræ displicencia, vobis relata fuerint super
visione & colloquio prædicto, nullatenus eis credatis, nec in aliquo indè
turbetur cor vestrum;

Quum dilectus avunculus & fidelis noster W. de Valencia, comes Pem-
brochiæ, & alii nuncii, quos ad vestram præsentiam destinamus, prout
aliàs vobis significavimus, vobis plenariè exponunt omnia ea, quæ facta
fuerunt inter nos, & causam visionis prædictæ.

Per ipsorum etiam expositionem, plenariè sciatis responcionem verborum
vestrorum, quæ posuistis in ore clerici vestri & nostri memorati, nobis
referendorum; vestræ fraternitati supplicantes ut, nunciis nostris prædictis
favorabiliter auditis, dictis eorum firmiter credatis, & exposita, inquit,
Dati & nostri, effectui mancipare curetis;

Quæ si feceritis, credimus quod expediat honori vestro & utilitati totius
christianitatis.

De deductu nostro girofalconum nostrorum, mittimus vobis quatuor
girofalcones grisos; quorum duo apti sunt & instructi ad grues & herun-
cellos; & residuos coaptare velitis pro vestrà voluntate.

De albis verò girofalconibus, amissimus jam novem; ita quod nullum
album ad præsens habemus.

Missimus tamen nuncios nostros in Norwagiam, pro hujusmodi girfal-
conibus quærendis.

Palefridos quidem vestros vobis non mittimus ad præsens; quum, si
Dominus permiserit fieri personaliter, adinvicem nos videre, eos nobiscum
ducemus, unâ cum albis girofalconibus, si qui ad nos interim repor-
tentur.

De duello inter Aragon' & Siciliae Reges, centum contra centum, coram Rege Angliæ prope Burdegal' faciendo; & de conditionibus inde, ex parte Regis Aragon' statutis & juratis.

A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.

Ex Archivo
Reg. Palens.

PETRUS, DEI gratiâ, Aragoniæ & Siciliae Rex, ad notitiam præsentium, & memoriam futurorum.

Pridem inter magnificum principem Karolum, Jerusalem Regem illustrem, & nos, mutuo præcedente tractatu quod ipse Rex eligeret sex de suis militibus, viros probos & fideles, & nos eligeremus sex de nostris militibus, viros probos & fideles, qui omnes duodecim milites, per ipsum Regem Karolum & nos taliter electi, corporali prius per eos præstito juramento, legaliter & bonâ fide tenerentur eligere locum communem, & statuere terminum ad pugnam faciendam inter ipsum Regem Karolum & centum de suis militibus ex unâ parte, & nos ac centum de nostris militibus ex alterâ; pro eo quod ipse tamquam petitor, nobis apposuit, & apponit quod nos intravimus regnum Siciliae contra rationem, & malo modo, & ipso prius non diffidato, & hoc paratus erat & est probare de suo corpore & centum de suis militibus, contra nostrum corpus & centum de nostris militibus.

Nosque Rex Petrus prædictus, tamquam defensor, ei respondimus, & respondemus, quod in ingressu Siciliae, vel in aliquo, quod fecerimus contra eum, rem non fecimus undè nostra legalitas minus valeat, vel verecundiam habere debeat in curiâ, seu coram aliquo probro viro; & quod pugna de ipso & centum de suis militibus contra nos & centum de nostris militibus nobis placet.

Nos, de fide, prudentiâ, & legalitate, ac armorum experienciâ, Guillelmi de Castro novo Roderici, Eximeni de Luna, Petri de Cheralto, Eximeni de Arceda, Radulphi de Manuele de Trapare militum, & Judicis Rainaldi de Limogis de Messana, per nos ad hoc positi, & pro uno milite computati, familiarium & fidelium nostrorum, plenariè confidentes, ipsos elegimus, fecimus, constituimus, & ordinavimus, eisque per nostras patentes literas exhibuimus plenariam potestatem quod ipsi, unâ cum Jordano de Insula, Johanne vicecomite de Trambley, Jacobo de Brussono, Eustachio de Hardicourt, Johanne de Denisi, & Guillelmo de Salsis militibus; familiaribus & fidelibus ipsius Regis Karoli, per eum ad hoc electis, factis, constitutis, & ordinatis, prout per patentes literas ipsius Regis Karoli, pendente cereo sigillo munitas, evidenter apparuit & apparet;

Corporalibus inter ipsos duodecim, hinc & inde electos, pro parte ipsius Regis Karoli & nostrâ, ac ipsorum taliter electorum, hinc inde receptis & præstitis juramentis, legaliter & bonâ fide possent eligere & eligere locum communem, & terminum statuerent competentem, ad pugnam hujusmodi faciendam inter ipsum Regem Karolum & centum de suis militibus, ac nos & centum de militibus nostris;

Certumque præfigerent terminum, in quo ipse Rex Karolus, cum centum de suis militibus, & nos, cum centum de nostris militibus, commodè esse possimus; & simul in loco, quem prædicti duodecim, per ipsum Regem Karolum & nos taliter electi, ad pugnam hujusmodi faciendam unanimiter & concorditer ducerent eligendum.

Dedimus autem eisdem quinque militibus, & dicto Judici Rainaldo, pro milite computato, familiaribus & fidelibus nostris, plenariam potestatem, quod ipsi securitates necessarias, quas inspicerent, opportunas, nomine nostro præstare & recipere, ac prædicta omnia & singula, (quæ, sub hypothecâ bonorum nostrorum, rata & firmâ habere, ac inviolabiliter observare promisimus) tractare, eligere, ordinare, statuere possent, facere liberè & terminare.

Adjecimus autem quod, si aliquis, vel aliqui ex prædictis nostris quinque militibus, & iudice pro milite computato, infirmitate, vel quovis aliquo casu emergente, in prædictis, vel aliquo prædictorum interesse personæ alter non posset, vel non possent; totidem, quot ex prædictis nostris sex essent taliter impediti, eximerentur de numero prædictorum sex militum, per ipsum Regem Karolum ad prædicta taliter electorum; & reliqui, tantum eundem Regem Karolum, quam per nos electi, unanimiter & concorditer ea omnia & singula possent liberè perficere & complere.

Et hoc idem servaretur si aliquis, vel aliqui, de prædictis sex militibus, per ipsum Regem Karolum electis, essent infirmitate, vel casu quovis alio præpediti; ita, videlicet, quod totidem eximerentur de numero prædictorum quinque militum, & Judicis loco militis computati, per nos taliter electorum; & reliqui qui forent residui, tam per ipsum Regem Karolum, quam per nos electi, ea omnia & singula perficere possent liberè & terminare.

Et ea omnia & singula, quæ prædicti quinque milites, & unus Judex, loco militis computatus, per nos electi, iidemque sex milites ab ipso Rege electi, vel ex eis omnibus electis ab utraque parte, aliquo vel aliquibus ex unâ vel alterâ parte præpedito seu præpeditis, & totidem ab unâ parte vel alterâ exempto vel exemptis, reliqui concorditer & unanimiter in prædictis omnibus & singulis tractarent, eligerent, ordinarent, statuerent, facerent, terminarent, & jurarent, sub eadem hypothecâ bonorum nostrorum, rata & firmâ habere, & inviolabiliter observare promisimus, & juravimus, tactis corporaliter evangelii sacrosanctis; securitates etiam omnes & juramenta præstare, obligationes ponere, & cautiones cujuscunque generis præbere, quas prædicti duodecim, ab eodem Rege Karolo & nobis electi, vel residui ex iis, aliquo vel aliquibus ab unâ parte vel alterâ præpedito seu præpeditis, & totidem ab unâ parte vel alterâ exempto vel exemptis, à nobis ducerent postulandas;

Prout hæc omnia in patentibus litteris nostris, in testimonium inde confectis, & pendente sigillo nostro munitis, eidem Regi Karolo ex parte nostrâ exhibitis (quarum est data Messanæ septimo kal' Januarii anno ab Incarnatione Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo secundo) plenius & apertius continetur.

Idem autem Rex Karolus prædictus Jordanum de Insula, Johannem vicecomitem de Trambley, Jacobum de Bursano, Eustachium de Hardicourt, Johannem de Denisi, & Guillelmum de Salsis, familiares & fideles suos, ad hoc pro se elegit, fecit, constituit, & etiam ordinavit, dans & concedens eisdem, pro parte suâ, consimilem per omnia potestatem; prout in patentibus litteris ipsius Regis Karoli, in testimonium inde confectis, & pendente sigillo suo munitis, nobis, pro parte ipsius Regis Karoli, exhibitis (quarum est data Rhegii, anno Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo tertio,

Vol. I.

die vicesimâ sextâ mensis Decembris, undecimæ indictionis) plenius continetur.

Et licet data, tam prædictarum ipsius Regis Karoli & nostrarum, quam etiam præsentium, & aliarum, pro parte ipsius Regis Karoli, præsentibus, consimilium litterarum, videatur in annis Domini discordare;

Eo quod earundem litterarum nostrarum data posita est anno Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo secundo, secundum consuetudinem regni Aragonum, & quamplurium aliarum partium ultramontanarum, quâ annus ab Incarnatione Domini computatur;

Et earundem litterarum dicti Regis Karoli data posita est, secundum Romanæ ecclesiæ, totiusque fere Italiæ consuetudinem generalem anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo tertio currente, quâ annus à Nativitate Domini computatur;

Horum annorum descriptione diversâ (scilicet, octuagesimi tertii, & octuagesimi secundi) secundum diversitatem regionum in positione à vocabulo discordante, uno tamen & eodem in existentia permanente, nullum autem propter hoc aliquibus dubium generetur;

Sed sit una singularis consentiendo, quod tam prædictæ de potestate, ipsi duodecim tradita ex parte ipsius Regis Karoli & nostrâ, quàm præsentis, & ipsius Regis Karoli his similes & correspondentes, censeantur fuisse uno & eodem anno, die, menseque confectæ.

Præfati quoque sex milites, per eundem Regem Karolum, ac præfati quinque milites & unus iudex, pro milite computatus, per nos electi, seu constituti & ordinati, in regali palatio nostro Messanæ pariter congregati, & ad perfectionem hujus negotii procedentes, post tractatus multiplices, discussiones diversas, examinationes varias, indagationsque subtilis, perpensis, ac diligenti, & deliberato consilio, inter eos ex potestate, ipsi ab eodem Rege Karolo & nobis per easdem literas traditâ, unanimiter & concorditer elegerunt:

Quod prædicta pugna, inter nos & centum de nostris militibus, ac dictum Regem Karolum & centum de suis militibus faciendâ, fiat in posse Regis Angliæ; videlicet, in Vasconia, in territorio civitatis Burdegalensis, in aliquo campo, vel placet ipsius territorii, quem vel quam idem Rex Angliæ magis convenientem pro utraque parte iudicabit ad pugnam ipsam de ducentis militibus faciendam, & quod locus ipse, in quo prædicta pugna fieri debet, sit circumdatus & benè clausus palis & clausuris aliis opportunis, ita quod nullus, pedes vel eques, locum ipsum possit intrare, vel exire, nisi per portas.

Statuerunt etiam prædicti duodecim, per ipsum Regem Karolum & nos electi, præfato Regi Karolo & nobis terminum, ad præsentandum nos coram Rege Angliæ prædicto, in eadem civitate Burdegalensi, ad pugnam hujusmodi faciendam, nostrum quemlibet cum prædictis nostris centum militibus, primum diem mensis Junii, primò futuri hujus undecimæ Indictionis.

Adjecerunt etiam iidem duodecim, per ipsum Regem Karolum & nos electi, quod id, quod de præsentatione prædicti Regis Karoli & nostrâ, coram eodem Rege Angliæ faciendâ, dixerunt, ut superius est expressum, sic volunt intelligi, quod ipse Rex Karolus & nos, in prædicto loco & termino, nos debemus coram dicto Rege Angliæ præsentare, ad pugnam hujusmodi faciendam;

Et, si ipse Rex Angliæ in eodem loco & termino personaliter esse non posset, idem Rex Karolus & nos præsentemus nos coram eo quem idem Rex Angliæ miserit specialiter ad recipiendam præsentationem hujusmodi, loco sui;

Et, si ipse Rex Angliæ in eodem loco & termino præsens non fuerit, nec aliquem ad hoc specialiter miserit loco sui; dictus Rex Karolus & nos teneamur nos præsentare coram eo, qui vices dicti Regis Angliæ gesserit in loco prædicto.

Ordinaverunt etiam & statuerunt prædicti duodecim, quod prædicta pugna, inter prædictum Regem Karolum & nos faciendâ in loco prædicto, non fiet coram aliquo de gente ipsius Regis Angliæ, nisi ipse Rex Angliæ personaliter esset præsens; salvo si, ad pugnam ipsam taliter faciendam, ipse Rex Karolus & nos essemus in communi concordia & assensu;

Et quod, si in prædictâ die ipse Rex Angliæ præsens in prædicto loco non esset, idem Rex Karolus & nos teneamur ipsum Regem Angliæ, vel responsonem suam de veniendo, vel non veniendo ad locum ipsum, à die prædicto dato, usque ad triginta dies expectare.

Et, ut ipsius Regis Angliæ præsentia modis omnibus procuraretur, voluerunt, ordinaverunt, & statuerunt prædicti duodecim, quod ipse Rex Karolus & nos, quilibet per se, promittamus & juremus, quod legaliter & bonâ fide procuremus, pro posse, sine fraude vel ingenio quolibet, diligenter & sollicitè faciamus, & facere studeamus, quod idem Rex Angliæ ad prædictum statutum diem primum, primò futuri mensis Junii, in eadem civitate Burdegalense, sita in Vasconia, præsens sit personaliter, & litteras, per ipsum Regem Karolum & nos, coram ipso offerendas, ipse Rex Angliæ recipiat, ad pugnam hujusmodi faciendam.

Ordinaverunt etiam & statuerunt prædicti duodecim, quod ipse Rex Karolus & nos, cum nostrâ utriusque comitiva, donec in Vasconia, moram egerimus, pro pugna hujusmodi faciendâ, & etiam per octo dies post eundem terminum completum, pro recedendo inde & eundo quo utriusque nostrum placuerit, nos & dictæ nostræ comitivæ in personis, animalibus, & rebus, quas nos & ipsæ nostræ comitivæ nobiscum duxerimus & portaverimus, ad pugnam hujusmodi faciendam, nos ad invicem nullatenus offendamus;

Sed, quod duodecim treugas & securitates (quas, utriusque nostram nomine, sibi dederunt & fecerunt ad invicem, ac eidem Regi Karolo & nobis indixerunt) ordinaverunt, donec in Vasconia, pro eadem pugna faciendâ, manserimus, & etiam per octo dies post communem terminum completum, pro recedendo inde & eundo quo utriusque nostrum placuerit, treugas & securitates ipsas nos & comitivæ nostræ inviolabiliter observemus.

Ordinaverunt insuper, & statuerunt, & etiam firmaverunt prædicti duodecim, quod prædictus Rex Karolus & nos legaliter & bonâ fide debeamus promittere & jurare;

Quod quicunque nostram prædictorum duorum Regum, videlicet prædicti Regis Karoli & nostri Petri, (legitimo, aperto & benè probato corporis cessante defectu) ad præfatos diem & locum, præfato Regi Karolo & nobis statutos & præfixos ad pugnam hujusmodi faciendam, defecerit; & in eodem die, qui erit dies primus primò futuri mensis Junii, & in eodem loco, qui est civitas Burdegalensis, sita in Vasconia, in potestate Regis Angliæ, cum eisdem centum suis militibus præsens non fuerit, ut est dictum;

In antea & toto tempore vitæ suæ se tenere debeat pro devicto, perjuro, falso, fallito, infideli, & proditore, & quod nunquam sibi adscribere debeat nomen regum & honorem; quin immo, ipso facto, remaneat nomine & honore regio, & cujuslibet alterius officii seu dignitatis exutus, spoliatus, & perpetuo privatus, & tamquam devictus, perjurus, falsus, fallitus, infidelis, & proditor infamis sit & perpetuo habeatur.

Et, si hoc aliquis ei apposuerit publicè vel occultè, negare non possit, sed confiteri publicè teneatur, prout hæc omnia, per prædictos duodecim electos ordinata, statuta, & firmata sunt, in duabus consimilibus patentibus litteris, pendentibus sigillis eorumdem duodecim munitis, indè confectis (unâ ex eis præfato Regi Karolo, aliâ verò nobis traditâ ad cautelam) plenè satis & evidentè apparet.

Nos autem, præfatus Rex Petrus, nolentes in his de contingentiis quicquam omittere, vel aliquem ex parte nostrâ intervenire defectum; quin immo volentes prædicta omnia & singula, per præfatos duodecim electos ordinata, statuta & firmata, quantum in nobis est, complere totaliter & inviolabiliter observare;

Bonâ & spontaneâ voluntate nostrâ legaliter & bonâ fide promittimus, & juramus, tactis corporaliter evangelis sacrosanctis, quod, si ad eisdem diem & locum, eidem Regi Karolo & nobis per eosdem duodecim præfixum statutum, ad pugnam hujusmodi faciendam, defecerimus; & in eodem die, qui erit primus dies primò futuri mensis Junii, hujus undecimæ Indictionis, & in eodem loco, qui est civitas Burdegalensis, sita in Vasconia, in potestate Regis Angliæ, cum eisdem centum nostris militibus, personaliter præsentem non fuerimus ad pugnam hujusmodi faciendam, prout per prædictos duodecim ordinatum & statutum est, & superius continetur, ab eodem primo die proximo futuri mensis Junii, hujus undecimæ Indictionis, in qua sic defecerimus, & in eadem civitate Burdegalensi, cum eisdem centum militibus, ad pugnam ipsam faciendam, personaliter præsentem non fuerimus;

In antea, & toto tempore vitæ nostræ, nos tenebimus pro devicto, perjuro, falso, fallito, infideli, & proditore; & quod nobis nomen & honorem regum nunquam adscribemus; quin immo volumus & consentimus expressè quod, ex tempore ipso prædicto, remaneamus nomine & honore regio, & cujuslibet officii seu dignitatis alterius, exuti, spoliati perpetuo, & privati, & tamquam devictus, perjurus, falsus, fallitus, infidelis, & proditor infamis simus & perpetuo habeamur;

Et, si hoc aliquis nobis opposuerit publicè vel occultè, nullatenus hoc negemus, nec negare possimus; sed hoc confiteamur & teneamur ubique publicè confiteri.

Et, ut hæc omnia eò permaneant firmiora, quò plurimum, fide clarorum, testimoniiis & asseverationibus fuerint roborata, infrascriptos quadraginta milites affectuosè rogavimus & rogamus, quod ipsi hæc omnia, quæ nos facturos & completuros promittimus, pro nobis & nostro nomine promittere debeant & jurare;

Nos autem præfati quadraginta milites, videlicet,

<i>Guillelmus de Castro Novo</i>	<i>Orlandus de Aspello</i>
<i>Roderici</i>	<i>Galterius de Calatagirona</i>
<i>Eximenus de Luna</i>	<i>Bernardus Rogerii de Benit</i>
<i>Petrus de Cheratto</i>	<i>Rogierus de Lauria</i>
<i>Eximenus de Arceda</i>	<i>Lapus Ferrandi de Trussillo</i>
<i>Radulphus de Manuele</i>	<i>Bernardus de Montepavana</i>
<i>Judex Rainaldus de Limogiis, ad hoc pro milite computatus</i>	<i>Petrus Garsie de Nuse</i>
<i>Arnaldus Rogerii comes Paliariensis</i>	<i>Bertrandus de Bellopodio</i>
<i>Ernangandus comes Urgellenis</i>	<i>Guillelmus de Ballera</i>
<i>Petrus Ferrandi dicti Regis Petri</i>	<i>Garsias de Aratsur</i>
<i>Jacobus Petri filius ejusdem Regis</i>	<i>Eximenus Lupus de Angon</i>
<i>Lupus Ferrandi de Luna</i>	<i>Raymondus de Molina</i>
<i>Pontius de Ribellis</i>	<i>Simon de Laura</i>
<i>Santius de Antiliono</i>	<i>Blasius Masta de Gabalur</i>
<i>Petrus Arnaldi de Burmac</i>	<i>Egidius Roderici de Montangna</i>
<i>Alanus de Lentino Regni Siciliae magister justiciarius</i>	<i>Garsias Arnaldi de Til</i>
<i>Gildonus de viginti millis comes Isotie major</i>	<i>Berengarius de Enfagaro</i>
<i>Fredericus Musca comes major</i>	<i>Gauterius de Villa Franca</i>
	<i>Raymundus de Cortada</i>
	<i>Jacobus de Oblitis</i>
	<i>Giraldus Estur</i>
	<i>Stephanus Nuceil, & Blasius de Alastam</i>

Ad preces & requisitionem dicti Regis Petri, bonâ & spontaneâ voluntate nostrâ promittimus, & juramus, tactis evangelis sacrosanctis, nos legaliter ac bonâ fide, pro posse, facturos & curaturos, quod ipse Rex Petrus prædicta omnia & singula, per eum promissa & jurata, firmiter adimplebit, & inviolabiliter observabit.

Et si, quod absit, contigerit quod ipse Rex Petrus (legitimo, aperto, & benè probato corporis cessante defectu) ad prædictos diem præfixum & locum statutum deficere, & in eodem primo die mensis Junii primò futuri, in eadem civitate Burdegalensi, sita in Vasconia, in potestate Regis Angliæ, cum eisdem centum militibus personaliter præsentem non fuerit ad pugnam hujusmodi faciendam, prout per eosdem duodecim ordinatum & statutum est, & per ipsum Regem Petrum promissum est, & firmiter juratum;

Nos ex eo tempore incontinenti societatem ac commercium ipsius Regis Petri, velut de dictis promissionibus & conventionibus ex tempore devicti, perjuri, falsi, falliti, infidelis, & proditoris, totaliter & perpetuo deseremus, & nunquam postea toto tempore vitæ nostræ, cum eo erimus, nec ei præstabimus in aliquo auxilium, consilium, vel favorem, verbo vel opere, publicè vel occultè.

Et nos, præfatus Rex Petrus, si, quod absit, in præmissis omnibus (legitimo, aperto, & benè probato corporis defectu cessante) defecerimus, ex nunc volumus, & consentimus expressè, quod ipsi prædicti quadraginta milites ab omni fidelitatis, homagii, & quolibet alio juramento, quo nobis teneantur, prorsus sint liberi, & remaneant penitus absoluti.

In quorum omnium testimonium & evidentiam pleniorum nos, præfatus Rex Petrus, & nos, prædicti quadraginta milites, præsentem litteras, de mandato & voluntate nostrâ indè confectas, pendentium sigillorum nostrorum appensionibus duximus muniendas.

Datum Messanæ, tertio kalendas Januarii, anno ab Incarnatione Domini millesimo ducesimo octuagesimo secundo; regnorum nostrorum Aragoniæ annò septimo, Siciliae verò primo.

De eodem duello & juramentis, ex parte Caroli Regis Siciliae.

A. D. 1282.
An. 11 Edw. I.

Ex Archivo
Episcopi
Albiensis.

KAROLUS, Dei gratiâ, Rex Hierusalem, & Siciliae, & Sardiniae, ad notitiam presentium, & memoriam futurorum.

Prædiximus inter magnificum principem, Petrum Aragonæ Regem illustrem & nos, mutuo præcedente tractatu quod ipse Rex eligeret sex de suis militibus, viros probos & fideles, & nos eligeremus sex de nostris militibus, viros

probos & fideles, qui omnes duodecim milites, per ipsum Regem Petrum & nos taliter electi, corporali prius per eos præstito juramento, legaliter & bonâ fide tenerentur eligere locum communem, & statuere terminum, ad pugnam faciendam inter ipsum Regem Petrum & centum de suis militibus ex parte unâ, & nos ac centum de nostris militibus ex parte alterâ, pro eo quod nos, tamquam petitor, eidem Regi Petro apposuimus, quod ipse intravit regnum nostrum Siciliae contra rationem & malo modo, & nobis prius non diffidatis; & hoc parati eramus, & sumus probarè de nostro corpore, & centum de nostris militibus, contra suum corpus, & centum de suis militibus;

Qui Rex Petrus tanquam defensor nobis respondit & respondet, quod in ingressu Siciliae, vel in aliquo, quod fecerit contra nos, rem non fecit undè sua legalitas minus valeat, vel verecundiam habere debeat in curiâ, seu coram aliquo probo viro; & quod pugnam de nobis & centum de nostris militibus contra ipsam Regem Petrum & centum de suis militibus sibi placet;

Nos, de fide, prudentiâ, & legalitate, ac armorum experientiâ Jordani de Insula, Johannis vicecomitis de Tramblay, Jacobi de Brussono, Eustachii de Hardicourt, Johannis de Denis & Guillelmi de Salsis militum, familiarium & fidelium nostrorum, plenariè confidentes, ipsos elegimus, fecimus, constituimus, & ordinavimus, eisque per nostras patentes litteras exhibuimus plenariam potestatem, quod ipsi, unâ cum Guillelmo de Castro Novo Roderici, Eximenus de Luna, Petro de Cheratto, Eximenus de Arceda, Radulpho de Manuele de Trapare militibus, & judice Rainaldo de Limogiis de Messana, ipso judice Rainaldo, per ipsum Regem Petrum ad hoc posito, & pro uno milite computato, familiaribus & fidelibus ipsius Regis per eum

ad hoc electis, factis, constitutis, & ordinatis, prout per patentes litteras ipsius Regis Petri, pendentem cereo sigillo munitis, evidentè apparuit & apparet.

Corporalibus inter ipsos duodecim, hinc & indè electos, pro parte ipsius Regis Petri & nostrâ, ac ipsorum taliter electorum, hinc indè receptis & præstitis juramentis, legaliter & bonâ fide possent eligere & eligent locum communem, & terminum statuerent competentem, ad pugnam hujusmodi faciendam inter ipsum Regem Petrum & centum de suis militibus, & nos cum centum de nostris militibus;

Certumque præferent terminum, in quo ipse Rex Petrus, cum centum de suis militibus, & nos cum centum de nostris militibus, commodè esse possimus, & simus in loco, quem prædicti duodecim, per ipsum Regem Petrum & nos taliter electi, ad pugnam hujusmodi faciendam, unanimiter & concorditer duxerint eligendam.

Dedimus autem eidem sex militibus, familiaribus & fidelibus nostris, plenariam potestatem quod ipsi securitates necessarias, quas inspicerent opportunas, nomine nostro præstare & recipere, ac prædicta omnia & singula (quæ sub hypothecâ bonorum nostrorum rata & firma habere ac inviolabiliter observare promissus) tractare, eligere, ordinare, statuere possent liberè & firmare.

Addidimus etiam quod, si aliquis, vel aliqui ex prædictis nostris sex militibus, infirmitate vel alio casu quolibet contingente in prædictis vel aliquo prædictorum, interesse personaliter non posset, vel non posset, totidem, quot ex prædictis nostris sex essent taliter impediti, eximerentur de numero prædictorum quinque militum, & unius judicis pro milite computati, per eundem Regem Petrum, ad prædicta taliter electorum, & reliqui, tam per eundem Regem Petrum, quam per nos electi, unanimiter & concorditer ea omnia & singula possent liberè perficere & complere;

Et hoc idem servaretur si aliquis, vel aliqui, de prædictis quinque militibus, & uno judice pro milite computato, per eundem Regem Petrum electis essent infirmitate vel casu quovis alio præpediti; ita, videlicet, quod totidem eximerentur de numero prædictorum sex militum, per nos taliter electorum, & reliqui, qui forent residui, tam per ipsum Regem

Petrum, quam per nos electi, ea omnia & singula perficere possent liberè & firmare.

Et ea omnia & singula, quæ prædicti quinque milites & unus iudex, loco unius militis computatus, per eundem Regem electi, iidemque sex milites, à nobis electi, vel ex eis omnibus, electis ab utraq; parte, aliquo vel aliquibus, ab unâ parte vel alterâ, præpedito seu præpeditis, & totidem ab unâ parte vel alterâ, exempto vel exemptis, residui concorditer & communiter & unanimiter in prædictis omnibus & singulis tractarent, ordinarent, eligerent, statuerent, firmarent, & jurarent sub eadem hypothecâ honorum nostrorum, rata & firma habere & inviolabiliter observare promisimus, & juravimus, tactis corporaliter evangelii sacrosanctis; securitates etiam omnes & juramenta præstare, obligationes ponere, & cautiones cujuscunque generis præbere, quas prædicti duodecim ab eodem Rege Petro & nobis electi, vel residui ex eis aliquo vel aliquibus ab unâ parte vel alterâ præpedito seu præpeditis, & totidem ex unâ parte vel alterâ, exempto vel exemptis, à nobis duccerent postulandas;

Prout hæc omnia in patentibus litteris nostris, in testimonium inde confectis, & pendente sigillo nostro munitis, eidem Regi Petro ex parte nostrâ exhibitis, quarum est data Rhegii, anno Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo tertio, die vigesima sexta mensis Decembris, undecimâ indictione, regnorum nostrorum Jerusalem anno sexto, Siciliæ verò decimo octavo, plenius & apertius continetur.

Idem autem Rex Petrus prædictus Guilielmum de Castronovo Roderici, Eximum de Luna, Petrum de Cheralto, Eximum de Arceda, Rodolphum de Manuele de Trapare milites, & iudicem Rainaldum de Limogis de Messana (ipso tamen iudice Rainaldo per ipsum Regem Petrum ad hoc pro uno milite computato) familiares, & fideles suos, ad hoc pro se elegerit, fecit, constituit, & etiam ordinavit; dans & concedens eisdem pro parte suâ consimilem per omnia potestatem; prout in patentibus litteris Regis Petri, in testimonium inde confectis, & pendenti sigillo suo munitis, nobis pro parte ipsius Regis Petri exhibitis, quarum est data Messanæ, septimo kal' Januarii, anno ab Incarnatione Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo secundo, plenius continentur.

Et, licet data, tam prædictarum ipsius Regis Petri & nostrarum, quam etiam præsentium & aliarum, pro parte ipsius Regis Petri, præsentibus consimilium litterarum, videatur in annis Domini discordare.

Et quod earundem litterarum nostrarum data posita est anno Domini millesimo, ducentesimo, octuagesimo tertio, secundum Romanæ ecclesie, totiusque ferè Italia consuetudinem generalem, quâ annus à Nativitate Domini computatur.

Et earundem litterarum dicti Regis Petri data posita est, secundum consuetudinem regni Aragonum, & quamplurimum aliarum partium ultramontanarum, quâ annus ab Incarnatione Domini computatur.

Horum annorum discriptione diversâ (scilicet octuagesimi tertii, & octuagesimi secundi) secundum diversitatem regionum in positione à vocabulo discordante, uno tamen & eodem in existentia permanente, nullum autem propter hoc aliquibus dubium genaretur;

Set sit una singularis, consentiendo quod tam prædictæ de potestate, ipsi duodecim traditâ ex parte ipsius Regis Petri, & nostrâ, quam præsentis, & ipsius Regis Petri his similes & correspondentes, censeantur fuisse uno & eodem anno, die, menseque confectæ.

Præfati verò quinque milites, & unus iudex pro milite computatus, per eundem Regem Petrum, ac præfati sex milites, per nos, electi, facti, & constituti, congregati in regali palatio Messanensi, pariter ad perfectionem hujusmodi negotii procedentes, post tractatus multiplices, discussiones diversas, examinationes varias, indagacionesque subtiles, perpensis, ac diligenti & deliberato consilio inter eos, ex potestate, ipsis ab eodem Rege Petro & nobis per easdem litteras traditâ, unanimiter & concorditer elegerunt:

Quod prædicta pugna, inter nos & centum de nostris militibus, & dictum Regem Petrum, & centum de suis militibus, faciendâ, fiat in posse Regis Angliæ, videlicet, in Vasconia, in territorio civitatis Burdegalensis in aliquo campo, vel placeâ, ipsius territorii, quem vel quam Rex Angliæ magis convenientem pro utraque parte iudicaret ad pugnam ipsam de ducentis militibus faciendam; & quod locus, in quo prædicta pugna fieri debet, sit circumdatus, & bene clausus palis & clausuris aliis opportunis, ita quod nullus, pedes vel eques, locum ipsum possit intrare, vel exire, nisi per portas.

Statuerunt etiam prædicti duodecim, per eundem Regem Petrum & nos electi, præfato Regi Petro & nobis terminum, ad præsentandum nos coram prædicto Rege Angliæ, in eadem civitate Burdegalensi, ad pugnam hujusmodi faciendam, nostrum quemlibet cum prædictis centum nostris militibus, primum diem mensis Junii, primò futuri hujus undecimæ indictionis.

Adjecerunt autem iidem duodecim, per ipsum Regem Petrum & nos electi quod id, quod de præsentatione prædicti Regis Petri & nostrâ, coram eodem Rege Angliæ faciendâ, dixerunt, ut superius est expressum, sic volunt intelligi; quod ipse Rex Petrus & nos, in prædicto loco & termino, debeamus nos coram eodem Rege Angliæ præsentare, ad pugnam hujusmodi faciendam;

Et, si ipse Rex Angliæ in eodem loco & termino personaliter interesse non posset, idem Rex Petrus & nos præsentemus nos coram eo, quem idem Rex Angliæ miserit specialiter ad recipiendam præsentationem hujusmodi loco sui;

Et quod, si ipse Rex Angliæ in eodem loco & termino præsens non fuerit, nec aliquem ad hoc specialiter miserit loco sui, dictus Rex Petrus & nos teneamur nos præsentare coram eo, qui vices dicti Regis gesserit in loco prædicto.

Ordinaverunt etiam & statuerunt prædicti duodecim quod prædicta pugna, per dictum Regem Petrum & nos faciendâ, in loco prædicto, non fiat coram aliquo de gente ipsius Regis Angliæ, nisi ipse Rex Angliæ personaliter esset præsens; salvo si, ad pugnam ipsam taliter faciendam, ipse Rex Petrus & nos essemus in concordia communi & assensu;

Et quod, si prædictâ die, prædictus Rex Angliæ in prædicto loco præsens non esset, idem Rex Petrus & nos teneamur ipsum Regem Angliæ, vel responsonem suam de veniendo, vel non veniendo, ad locum ipsum, à die prædicto dato, usque ad tringinta dies expectare.

Et, ut ipsius Regis Angliæ præsentia modis omnibus procuraretur, volue-

runt, ordinaverunt, & statuerunt prædicti duodecim, quod ipse Rex Petrus & nos, per se quilibet, promittamus & juremus, quod legaliter & bonâ fide procuremus, pro posse, sine fraude vel ingenio quolibet, diligenter & sollicitè faciamus, & facere studeamus; quod ipse Rex Angliæ ad prædictam statutam diem, primò futuri mensis Junii, in eadem civitate Burdegalensi, præsens sit, & gardias, per ipsum Regem Petrum & nos coram ipso offerendas, ipse Rex Angliæ recipiat ad pugnam hujusmodi faciendam.

Ordinaverunt etiam & statuerunt prædicti duodecim, quod ipse Rex Petrus & nos, cum nostrâ utriusque comitivâ, donec in Vasconia moram egerimus pro pugna hujusmodi faciendâ, & etiam per octo dies post eundem terminum completum, pro recedendo inde & eundo quo uterque nostrum voluerit, nos & dictæ nostræ comitivæ in personis, animalibus, & rebus, quas nos & ipsæ nostræ comitivæ nobiscum duxerimus, & portaverimus ad pugnam hujusmodi faciendam, nos ad invicem nullatenus offendamus;

Sed, quod duodecim trengas & securitates (quas utriusque nostrum nomine sibi dederunt, & fecerunt ad invicem, ac eidem Regi Petro & nobis indixerunt) ordinaverunt easdem, donec in Vasconia pro eadem pugna faciendâ manserimus, & etiam per octo dies post communem terminum completum, pro recedendo inde & revertendo quo uterque nostrum voluerit, nos & comitivæ nostræ inviolabiliter observemus.

Ordinaverunt insuper, & statuerunt, & etiam firmaverunt prædicti duodecim, quod prædictus Rex Petrus & nos legaliter & bonâ fide debeamus promittere, & jurare;

Quod quicunque nostrum, prædictorum duorum Regum, videlicet, prædicti Regis & nostri Karoli (legitimo, aperto, & bene probato corporis cessante defectu) ad præfatos diem & locum, præfato Regi Petro & nobis statutos, & præfixos ad pugnam hujusmodi faciendam, defecerit; & in eodem die, qui erit primus dies proximò futuri mensis Junii hujus undecimæ indictionis, & in eodem loco, qui est civitas Burdegalensis in Vasconia, cum eisdem centum suis militibus præsens non fuerit, ut est dictum, ad pugnam hujusmodi faciendam;

Ab eodem die primo proximi futuri mensis Junii in antea, toto tempore vitæ suæ, tenere se debeat pro devicto, perjuro, falso, fallito, infideli, & proditore: & quod nunquam sibi adscribere debeat nomen regium & honorem; quin immò; ipso facto, remaneat nomine & honore regio, & cujuslibet alterius officii seu dignitatis exutus, spoliatus, & perpetuò privatus, & tanquam devictus, perjurus, falsus, fallitus, infidelis, & proditor infamis sit, & perpetuò habeatur.

Et si hoc aliquis ei opposuerit publicè & occultè, negare non possit, sed confiteri publicè teneatur; prout hæc omnia per prædictos duodecim electos ordinata, statuta & firmata sunt in duabus consimilibus patentibus litteris, pendentes sigillis eorundem duodecim communis, inde confectis (unâ ex eis præfato Regi Petro, aliâ verò nobis traditâ ad cautelam) plenè, satis & evidenter apparet.

Nos autem, nolentes in his de contingentibus quicquam omittere, vel aliquem pro parte nostrâ intervenire, defectum; quin immò volentes prædicta omnia & singula, per prædictos duodecim ordinata, quantum in nobis est, complere totaliter & inviolabiliter observare;

Bonâ & spontaneâ voluntate nostrâ legaliter & bonâ fide promittimus, & juramus, tactis corporaliter sacrosanctis evangelii, quod, si ad eisdem diem & locum, eidem Regi Petro & nobis per eosdem duodecim præfixum & statutum, ad pugnam hujusmodi faciendam defecerimus; & in eodem die & loco eidem Regi Angliæ, cum eisdem nostris centum militibus, præsentem personaliter non fuerimus, ad pugnam hujusmodi faciendam;

Ab eadem die in antea, in quâ defecerimus, toto tempore vitæ nostræ, nos tenemus pro devicto, falso, fallito, infideli, & proditore: & quod nunquam nobis nomen & honorem regium adscribemus; quin immò volumus & consentimus expressè, quod, ex nunc ipso facto, remaneamus nomine & honore regio, & cujuslibet officii seu dignitatis alterius cecuti, spoliati perpetuò, & privati, & tanquam devictus, perjurus, falsus, fallitus, infidelis, & proditor, infamis simus, & perpetuò habeamur.

Et, si hoc aliquis nobis opposuerit publicè vel occultè, nullatenus hoc negemus, nec negare possimus; sed hoc confiteamur, & teneamur ubique publicè confiteri.

Et, ut hæc omnia eo permaneant firmiora, quo plurimum, fide clarorum, testimonis & asseverationibus fuerint roborata, infrascriptos quadraginta milites affectuosè rogavimus, & rogamus, quod ipsi hæc omnia, quæ nos facturos & completuros promittimus, pro nobis & nostro nomine promittere debeant, & jurare.

Nos autem præfati quadraginta milites, videlicet,	
Jordanus de Insula.	de Castellano.
Johannes vicecomes de Tramblay.	Conradus de Tornay.
Jacobus de Borsona.	Hugucionus de Perrn.
Eustacius de Ardicone.	Johannes de Loganessa.
Johannes de Denis.	Simon de Belvedere.
Guillelmus de Salsis.	Gaufridus de Milli.
Johannes comes de Montefortii,	Gerardus de Nipri.
Comes de Fallaciis.	Guillelmus de Bars.
& de Monte Scaggiolo.	Albertus de Durvano.
Erigus comes de Vadimonta.	Johannes de Vaseralle.
Odo de Cusiaco.	Thomasius de Basius.
Ricardus de Montemores.	Tibaldus Alamannius.
Johannes de Barris.	Estandardus.
Odo de Solats.	Maine de Uhere.
Anselmus de Caprosia, regni	Simon de Caprosia.
Siciliæ marescallus.	Amioctus de suis.
Robertus de Allitia.	Theonius de Bonomen.
Ludovicus de Rothesia.	Aldam de Crivis.
Rainaldus Galardus.	Johannes Villanus.
Amelius Carbono.	Stephanus de San-Jorn.

Ad preces & requisitionem dicti Regis Karoli promittimus, & juramus, tactis evangelii sacrosanctis, nos legaliter & bonâ fide, pro posse, facturos & curaturos, quod ipse Rex Karolus prædicta omnia & singula, per eum promissa & jurata, & per prædictos duodecim ordinata, firmiter adimplebit & inviolabiliter observabit;

Quod, si non fecerit, ex tunc incontinenti societatem & servitium ipsius

Regis Caroli, vel ut devicti, perjuri, falsi, falliti, infidelis, & proditoris, totaliter & perpetuò deserimus, nec postea unquam, toto tempore vitæ nostræ, cum eo erimus, nec sibi præstabimus in aliquo auxilium, consilium, vel favorem, verbo vel opere, publicè vel occultè.

Et nos præfatus Rex Karolus, si, quod absit, in prædictis (legitimo, aperto, & benè probato corporis cessante defectu defecerimus) ex tunc volumus, & consentimus expressè quod ipsi prædicti quadraginta milites ab omni fidelitatis, homagii, & quolibet alio juramento, quo nobis tenentur, prorsus sint liberi & remaneant penitus absoluti.

In quorum omnium testimonium & evidentiam pleniorum, nos, præfatus Rex Karolus, præsentis literas inde fieri, & sigilli nostri pendentes, & sigillorum omnium prædictorum quadraginta militum, munimè roborari volumus.

Datum Rhegii penultimâ die mensis Decembris, undecimâ Indictione; anno Domini millesimo, ducesimo, octuagesimo tertio; regnorum nosrorum Jerusalem anno sexto, Siciliæ verò decimo octavo.

Pro monasterio de Wilkes ordinis Sancti Augustini, London' dioc'.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum D^Ei, dilecto filio . . . priori de Letherigham, Norwicen' dioc' salutem & apostolicam benedictionem.
Ad audientiam nostram pervenit, quod tam dilectæ in Christo filiæ . . . priorissæ & conventus monasterii de Wilkes, ordinis sancti Augustini, Londonien' dioc' quam illæ quæ in dicto monasterio præcesserunt easdem, decimas, terras, domos, redditus, memora, prata, pascua, molendina, jura, jurisdictiones, maneria, possessiones, & quædam alia bona ipsius monasterii, datis super hoc litteris, interpositis juramentis, & pœnis adjectis, in gravem ipsius monasterii læsionem, nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam verò ad non modicum tempus, & aliis perpetuò ad firmam, vel sub censu annuo, concesserunt, quorum aliqui, super hiis, confirmationis litteras, in formâ communi, dicuntur à sede apostolica impetrasse:

Quia verò nostra interest læsis monasteriis subvenire, discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus ea, quæ de bonis ejusdem monasterii, per concessionès hujusmodi, alienata inveniris illicitè, vel distracta, non obstantibus litteris, renunciationibus, juramentis, pœnis & confirmationibus supradictis, ad jus & proprietatem ejusdem monasterii studeas legitimè revocare.

Contradictores per censuram ecclésiasticam, appellatione postpositâ, compescendo; testes autem qui fuerint nominati, si se gratiâ, odio, vel timore subtraxerint, censurâ simili, appellatione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Dat' apud Urbem Veterem, non' Januar', pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo, sub filo canabi.

De passagio ad Terram Sanctam ab ipso Rege suscipiendo: & Edmundo fratre suo minimè ad idem deputando.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum D^Ei, carissimo in Christo filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Caritatis fecundæ sinceritas, quâ personam regiâ, tuamque domum inclitam, claris utique devotionis & fidei titulis insignitam, apostolica sedes, quasi mater affectuosa, prosequitur, instanter animam nostrum pulsantem mentemque sollicitat ut, circa te, veluti filium prædilectum, interni luminis aciem dirigentes, de tuæ salutis profectibus & honoris augmento regii sedulo cogitemus.

Sanè dilecti filii magistri Robertus decanus Eboracen' & Johannes dictus Clarel capellanus noster, regiæ magnitudinis nuntii, quos affectione multâ recepimus, nuper ad nostram præsentiam venientes, & præsentantes nobis litteras regias, quas porârunt ex parte tuâ, cum instantiâ supplicii petierunt ut decimam regni tui, Terræ Sanctæ subsidio deputatam, dilecto filio nobili viro, Eadmundo Campaniæ ac Briæ comiti, fratri tuo, cum ex certis causis, prout nuntiorum ipsorum patefecit assertio, non intendas generalis passagii tempore, à sede apostolicâ statuendi, ad partes accedere transmarinas, benignè concedere curarémus; cum idem comes, sicut asseritur, sit parâtus in terræ memoratæ succursum prædicto tempore proficisci.

Porrò, fili carissime, petitione hujusmodi serie intellectâ, seram letitiæ nostris & ejusdem sedis minimè reseravit affectibus, quin immò, ut veritas non negetur, & rem gestam pandat eloquium, dictæ petitionis oblatio nostrum & ipsius sedis perturbavit auditum, amaritavit animum & pectoris intima, quasi quodam non leni dolore, concussit; non quia decimæ prælibatæ concessio pro eodem extitit comite postulata, cum ipsum, ob suæ multiplicis probitatis virtutem, prosecutioni negotii dictæ terræ cunctis adesse favoribus affectemus, set quoniam romana ecclesia, mater tua, invitè perceptit auribus, quod in prædicto transfretare passagio nullatenus disponebas, cum illa, plenè confideret, speque non modicâ duceretur ut tu solito devotionis & fidei zelo succensus, de crucis assumptione vivifice præsignires, & tactus dolore cordis intrinsecus, ac animatus ad ejus injurias ulciscendas, quæ sibi jugiter in terrâ prædictâ, prout olim præsens inhibi didicisti, ab infidelium nefariis ausibus inferuntur, in promptitudine spiritûs, caritatis ardore, ac plenitudine voluntatis, ad partes illas, prædicto adveniente passagio, quasi laudabilis præcursoris officium exequens, convolare.

Nosti etenim, immò propriis oculis dictæ terræ calamitates innumeras aspexisti, sensitisti tribulationum ejus incendia, diraque palpasti vulnera, quæ sibi, non sine Christianæ gentis opprobrio, scelestæ manus infligere non veretur.

Reverâ, si sollicitâ consideratione discuteres multiplicium donâ carismatum, quibus te prævenisse conspicitur cœlestis munificentia largitoris, cum in te, prout læti, referimus, strenuitatis vigor, discretionis virtus, magnitudo prudentiæ, potentiæ multitudo clarescant, (ut diversum habundantiam facultatum, quibus inter cæteros orbis terræ principes præmunitus

agnosceris, silentio relinquamus) deceret utique magnitudinem regiâ ut se promptam & facilem divinis obsequiis exhiberet.

Si etiam grande patulumque miraculum, quod circa te, dudum in prædictis partibus existentem, is, qui facit mirabilia magna, solus benignâ operatione complevit dum lætiferas inimici hominis Asisini, tuam perdere animam satagentis, insidias, quamvis gravibus confossus vulneribus evasisti, divinâ virtute reservatus ad vitam diligenti meditatione pensares, pati aliquatenus non deberes ut dictam decimam, per cujusvis alterius ministerium, converti contingeret in servitium JESU CHRISTI, sed dignum potius & conveniens proculdubio nosceretur, ut, negligentia quolibet eminus relegatâ, salubre onus hujusmodi subiens, id per te ipsum qualiter ducere exequendum, debitæ servitutis pensum solvendo Domino D^Eo tuo, qui, ut te redimeret & de venantium laqueo liberaret, crucis subire patibulum non expavit.

Regalem itaque celsitudinem attentè duximus exorandam, quatinus non mireris, tuæque serenitas molestè non ferat, si petitionem eandem, quamvis libenter in hiis quæ pro tempore postulas votis regis annuamus, evaudire distulimus; tuam in hac parte salutem, tuamque sollicitè considerantes honorem, ac etiam comoditatem subsidii, quam in personâ tuâ petitionis ipsius exauditio vacuasset, tibi super hujusmodi conservatore negotio cautius intendentes.

Confidimus etenim & speramus in Domino, cujus negotium agitur, quod cum in manu D^Ei Regum corda consistant, ipseque illa quo, & quando, ac prout vult, potenter inclinet, tu, divinæ virtutis operante potentia, conceptum propositum successu temporis commutabis, in fervore spiritûs præfatum prosequendo negotium, ad cujus assumptionem te impresentiarum, si relatis veritas faveat, non disponis; nimirum magnæ tibi laudis preconium proculdubio vendicabis, multumve comodis propriæ salutis adicies, si, quod sensibus regis ex affectu sincerissimo suademus, curabis efficaciter adimplere.

Consideravimus etiam, exauditionem hujusmodi differentes, quod, cum passagii, utpote nondum constituti, necessitas non urgeret, neque statûs mundi qualitas ad statuendum illud in proximo commoditatem temporis repromittat, nonnullis orbis provinciis, prout intellexisse te credimus, turbationibus validis, hoste humani generis procurante, concussis, nullum poterat ex præmissâ dilacione dispendium exoriri.

Quod si fortè, præfixo passagii termino, te nolle, quod absit, transfretare contigèrit, de quo non poterit ecclesia non dolere, tunc tam circa præfatum comitem, quam etiam magnates, & nobiles regni tui, taliter de decimâ disponere proponimus supradictâ, quod ad laudem D^Ei, Terræ Sanctæ commodum, & honoris regii cedat augmentum.

Dat' apud Urbem Veterem, vi. id' Januar', pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

A. D. 1283. | An. 11 Edw. I.

De auxilio, per Gastonem de Bearn Alfonso Regi Castellæ præstito, ad mandatum Regis Angliæ.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Lib. B. f. 268. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentis litteras, inspecturi, quod nos, Gasto, Dei gratiâ, vicecomes de Bearn, dominus Montis Cathani & Castri Veteris, confitemur quod recepimus ab Ugolino de Viquio, familiari domini nostri Regis Angliæ illustris, dante & solvente de pecuniâ domini nostri prædicti, duo millia, ducentas & septuaginta libr' Turon' pro soldo quadraginta & unius millium, de quibus erant septem Banerici.

Et pro soldo quinquagint' & novem scutoriorum per sexagint' duos dies, computandos à die Sabbati post festum beati Martini Yemalis, usque ad diem Jovis in octabis Epiphaniæ Domini;

Dando octo solid' Turonen' pro milite, & sex solid' Turon' pro scutario quaque die, juxta ordinationem domini Anth' Bek, habitam super istis:

Quos centum milites & scutarios, ad mandatum domini nostri Regis

Angliæ prædicti, & amplius viginti equos armatos, nobiscum in Castellam duximus ad servitium domini Regis Castellæ, & tenuimus in ipsius servitio per dies prædictos;

De quibus centum & viginti equis armatis monstram fecimus apud Stellam, coram nunciis domini Regis Castellæ, & gubernatore Navarr' & Scoto fratre dicti Ugolini, ac multis aliis bonis viris;

Recognoscentes quod, de prædicto soldo, ultimam solutionem quindecim dierum recepimus die Lunæ post prædictas octabas Epiphaniæ Domini.

De quibus dubbus millibus, ducentis, & septuagint' libr' Turon' nos gerimus pro contentis.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum duximus præsentibus apponendum.

Dat' apud Pambylon', die Lunæ prædictæ, anno Domini MCCLXXXIII.

Ad Constantiam Reginam Aragoniæ responsio Regis.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, serenissimæ dominæ & benivolæ suæ, karissimæ dominæ Constançiæ, eadem gratiâ, Reginæ Aragoniæ illustris, salutem & integerimâ dilectionis & amicitie continuum incrementum.

Veniens ad nos, cum litteris vestris de credenciâ, vir discretus, magister Arnaldus de Rexaco, canonicus Valenc' ex parte vestrà nobis exposuit quod adventum filie nostræ, causâ preloctis contractûs, plurimum affectâstis, & petiit quod vos, super adventu suo ad partes vestras, certiores reddere curarem.

Cæterum quia postquam nuncios nostros ad partes illas destinavimus hæc de causâ, Walenses moverunt subito nobis guerram: et contra fidelitatis suæ debitum in nos & gentem nostram infideliter irruerunt: nosque, ad ipsorum maliciam reprimendam, in expeditionem processimus contra ipsos: & eosdem intendimus impugnare donec, disponente Domino, de ipsis nostram consecuti fuerimus voluntatem; dictam filiam nostram ad vos transmittere nequivimus istâ vice; nec credimus quod, citra festum Purificationis beatæ Mariæ, anno sequenti, idem facere commode valeamus.

Super hoc autem, quod per eundem nuncium nos rogâstis, quod dominum Regem Franciæ curarem aliquater impedire, si ob causam aliquam in vos vel terram vestram insurgeret, vel vobis insidias præpararet:

Scitis quo fœdere, ne dùm sanguinis, set homagii sumus dicto Regi Franciæ colligati, nec deceret nos contra ipsum aliquatenus rebellare, vel quicquam facere, quo per culpam nostram indignationem suam, vel offensam incurrere crederemus:

Indempnitati tamen vestræ, & vestrorum affectamus continuè providere modis omnibus, quos conspiciamus conducere.

Undè, licet domino summo Pontifici, ex causâ, quam nobis mandâstis, adhuc scribere distulerimus; in brevi tamen nuncios nostros solemnes proponimus ad ipsius præsentiam, ex causâ eadem, destinare; parati semper in hiis, quæ possumus condecener, acquiescere rotis vestris.

Dat' apud Rothelan', xii. die Januarii, anno regni nostri undecimo.

De emendis equorum in dicto servitio amissorum.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Lib. B. fol. 307.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentem litteram inspecturi, quod nos, Gasto, Dei gratiâ, vicecomes Bearn' dominus Montis Cathani & Castri Veteris, vidimus quod Hugelinus de Vikiu, familiaris illustris domini Regis Angliæ, de denar' ejusdem domini Regis;

Solvit Ramfredo de Monte Pisato militi, pro emendis duorum equorum, quos amiserat in servitio, quod illustri domino Regi Castellæ pro damno nostro Rege Angliæ fecimus, quinquaginta libr' morlanorum.

Solvit insuper Garsie Arnaldi domino de Navelles, decem libr' morl' pro emendâ unius equi, quem amiserat in servitio supradicto;

De quibus emendis, sic factis, dictus Hugelinus habet litteras alias à militibus supradictis.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum duximus præsentibus litteræ apponendum.

Dat' Pamplonæ, die Lunæ post festum beati Vincentii martiris, anno Domini MCCLXXXIII.

De subsidio petendo à clero provincie Eboracensis.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Rot. Wall.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus in Christo patribus, episcopis, abbatibus, prioribus, decanis, capitulis ecclesiarum cathedralium, & collegatarum, de provinciâ Eborum, & eorum procuratoribus, ac toti communitati cleri provincie ejusdem; militibus, liberis hominibus, communitatibus & omnibus aliis, de singulis comitatibus, ultra Trentam apud Eborum, in instantibus octabis Sancti Hillarii conventuris, salutem.

Cum nos, occasione præsentis expeditionis nostræ Walliæ, ad miliciam & rebellionem Wallensium inimicorum nostrorum reprimendam, & ad perpetuam pacem regni nostri faciendam, ad quam toto corde intendimus, subsidio fidelium nostrorum regni nostri opus habeamus ad præsens;

Nos de benivolentiâ venerabilis patris W. Eborum archiepiscopi, Angliæ

primatis, & de circumspectione dilecti clerici & secretarii nostri Antonii Bek' archidiaconi Dunelmensis, fiduciam gerentes specialem, eidem archiepiscopo & Antonio, tenore præsentium, plenam damus potestatem, petendi & procurandi, nomine nostro, juxta formam, per nos eis inde traditam & injunctam, subsidium, ad opus nostrum, à fidelibus nostris singulorum episcopatum & comitatum regni nostri ultra Trentam;

Et ideò vobis mandamus, rogantes quod, eidem, archiepiscopo & Antonio in hæc parte firmam fidem adhibentes, ea, quæ circa præmissa vobis dicent, modis omnibus expleatis, prout ipsi vobis scire facient ex parte nostrâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rothelan', primo die Februarii.

De ordinando super servitiis Regi, ad rogatum suum concessis à militibus, & aliis ultra Trentam.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Rot. Wall.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Henrico de Newerk, archidiacono Richemundiæ, & Thomæ de Normanneville, salutem.

Sciatis quod assignavimus vos ad ordinandum & disponendum, nostro nomine, & ad opus nostrum, de serviciis, quæ milites, liberi homines, communitates, & omnes alii, de singulis comitatibus ultra Trentam, jam nobis ad rogatum nostrum concesserunt, apud Eborum coram venerabili patre W. Ebo-

rum archiepiscopo, Angliæ primate, & dilecto clerico & secretario nostro Antonio Bek' archidiacono Dunelmensi (quos eâ de causâ specialiter destinavimus ibidem) & ad recipiendum fines, si quos, fieri contingat, pro serviciis prædictis, prout magis ad opus nostrum videritis expedire;

Et ideò vobis mandamus quod, quotiens opus videritis, nomine nostro præmissis intendatis, in formâ prædictâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rothelan', primo die Februarii.

A. D. 1283. | An. 11 Edw. I.

*Bulla Martini IV. Papæ Regi recommendatoria, pro ordine Cluniacensi.*A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.Ex Orig.
in Turr. Lond.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum D^EI, charissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Libenter excellentiæ regie illa suggerimus quæ saluti proficiunt, famam ampliandam, statum prosperitate communiunt & conservant.

Hæc, fili charissime, non est dubium, ex pietatis operibus provenire, inter quæ non est minimum extimendum religiosos favorabiliter prosequi, præsertim propulsando eorum injurias, & ipsos in suis juribus defendendo.

Quantâ verò inter religiones cæteras Cluniacensis ordo claritate resplen-

deat, tua sublimitas non ignorat; propter quod eundem ordinem serenitati regie, ut id tibi cedat ad salutis præmium, eique ad tutaminis proveniat commodum, Redemptoris omnium, cujus est ordo ipse obsequiis deputatus, intuitu, commendamus:

Regalem celsitudinem obsecrantes in Dogino quatinus, eundem ordinem ac professores ipsius, ob divinam reverentiam, & apostolicæ sedis, ac nostram, habens in caritatis visceribus commendatos, ipsos in suis opportunitatibus regii favoris auxilio prosequaris; ut exinde, præter humanæ laudis præconium, retributionis æternæ consequaris augmentum.

Dat' apud Urbem Veterem, kal' Februarii, pontificatûs nostri anno secundo.

*Pro Johanne de Britannia, comite Richmundiæ.*A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.Fat. 11 Edw. I.
m. 22
in Turr. Lond.

Lincoln' & Notingham' spectantibus;

REX omnibus, &c. salutem. Scitis quod concessimus dilecto & fideli nostro, Johanni de Britannia, comiti Richemondæ, libertatem honoris Richemondæ, cum omnibus ad libertatem illam pertinentibus, ut in visu franciplegit' wayviis, wrekkys, & omnibus aliis libertatibus consimilibus, ad libertatem honoris prædicti, in comitatibus

Habendam quamdiu nobis placuerit, reddendo nobis, indè per annum, ad scaccarium nostrum, viginti libras: unam, videlicet, medietatem ad scaccarium nostrum Paschæ, & aliam medietatem ad scaccarium nostrum Sancti Michaelis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rothelan', xii. die Februarii.

*Bulla Martini IV. Papæ pro monasterio de Wikes, ordinis sancti Benedicti London' diocesis.*A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum D^EI, dilecto filio priori Sanctæ Mariæ de Lotherigham' Norwicen' dioc' salutem & apostolicam benedictionem.

Ad audientiam nostram pervenit, quod tam dilectæ in CHRISTO filiæ priorissæ & conventus monasterii de Wikes, per priorissam soliti gubernari, ordinis Sancti Benedicti Londoniensis dioc' quam illæ quæ in eodem monasterio præcesserunt easdem decimas, redditus, terras, domos, vineas, prata, pascua, nemora, molendina, jura, jurisdictiones, & quædam alia bona ad monasterium ipsum spectantia, datis super hoc litteris, juramentis interpositis, factis renunciationibus, pœnis adjectis, cōfectis exindè publicis instrumentis, in gravem ejusdem monasterii lesionem, nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam verò ad non modicum tempus, & aliis perpetuò ad firmam, vel sub censu annuo, concesserunt; quorum aliqui dicuntur, super hiis, confirmationis litteras, in formâ communi, à sede apostolicâ impetrâsse:

Quia verò nostra' interest læsis monasteriis providere, discreti tui per apostolica scripta mandamus, quatinus ea, quæ de bonis ipsius monasterii per concessionem hujusmodi alienata inveniris illicitè, vel distracta, non obstantibus litteris, juramentis, renunciationibus, pœnis, instrumentis & configurationibus supradictis, ad jus & proprietatem ejusdem monasterii studeas legitime revocare:

Contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, composcendo; testes autem qui fuerint nominati, si se gratiâ, odio, vel timore subtraxerint, censurâ simili, appellatione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Dat' apud Urbem Veterem, idus Februar' pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo

*Littera Carolo Regi Siciliae de duello conducto inter prædictum Regem, & Regem Arragoniæ.*A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

Nous receumes, cher cousin, vos lettres le xxii. jor de Marz, en là abbeie de Aberconwey, par voz messages; en les queles estoit contenu, que vus, e le Roy de Arragon, avez emprise bataille, chascun oue cent chevalers.

E, por establir liu è terme, ordenastes douze chevalers, chascun sis de sa part;

Les queus douze, par voz assens, establirent que vus susetz a Bordiaus le premier jor de Jung, a vus presenter devant nus, pur la avantdite bataille fere:

E nous priastes que en totes maneres fusoms a jour, ensi quepur nostre

absencè la bataille èn delai; que le delai vous serreit mont griefz, pus que vus serreit venuz de si loing, e ausi graunt travail, si nous ne fusoms an terme desuzdit:

E encore, estoit contenu en les avantdites lettres, que les choses sont ensi liees entre vus, que par lettres, que par serementz, q'il vous covent estre devant nus qu liu e ou terme desudit.

Sor là queu chose nous vous fesoms a savoir, cher cousin, que, quant vos messages nous vindrent, nous estaloms en nostre guerre de Gales, sième il vous purrunt dire; la que gerre nous entendoms procheinement mettre a fin, par l'eide de Dreu.

E, pur ceo que la besoigne nous touche mout a queor, que vus nous avez mande, nous vous entendoms de envoyer, en brief tens, noz messages; par les queus nous vus froms a savoir clerement tote nostre volente sor la avantdite besoigne.

Donées com avant, e sunt-cestes lettres patentes.

*Littera eidem Regi excusatoria, quod, ne quidem pro duobus regnis, Siciliae & Arragoniæ, pugnet, inter ipsos conductæ, tanquam arbiter interesset.*A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

avez emprise bataille, chescun oue cent chevalers;

E, pur establir liu e terme, ordinastes xii. chivalers, chescun sis de sa part;

Les queus xii. par voz assens, establirent que vus fusset a Burdeus le premier jor de Jung, a vus presenter devant nus, pur la avantdite bataille fere:

E nous priastes que en totes maneres fusoms al jor, ensi que pur nostre absencè la bataille ne fust delai; ke le delai vous serroit mout griefs, pus que vus serriez venuz de si loing, e ausi graunt travail, si nous ne fusoms al terme desuzdit:

E encore esteit contenu en les avantdites lettres, que les choses sunt enguit liez entre vus, que par lettres, que par serementz, que il vous covent estre devant nous ou liu, e ou terme avanditz.

Sor la queu chose nous vous fesoms a sauer, cher cousin, que nous avoms regardee, e pensee come cele chose, que mout nous touche, au queor, e que mout nus semble gref e pesant;

E auoms ausi regardez le graunt amour e le cosinage que est entre vus e nous;

A. D. 1283. | An. 11 Edw. I.

E la procheinte de sanc qe est entre nous e nostre cher cousin vostre fiz ; ensemblement ove graunt amour qe nous avoms a lui ;

E avoms encore regardee e poise le graunt perf, e le graunt damage, qe avendreit a la Crestiente, si ceste chose se feist.

Nous totes d'cestes choses regardees, e bien estroit examinees, ne purrioms trouver en nule manere, en nostre queor, qe si graunte cruaute se feist devant nous, ne en nostre poer, ne en autre liu, ou nus le pusoms destourber.

E, chier cosin, mout nous serroyt greve chose estraunge, qe en teu manere vous receusoms en nostre terre, qe si graunt honour nous feistes, e si bel, nous receustes en la vostre, quant nous revenismes de outre mer.

E vous prioms, trescher cousin, qe vous nous teignez pour escuse, si nus ne fesoms en ceste chose vostre requeste ;

Kar sachez de verite, qe pur gainer tœus deus reaumes, come celui de Cezile e de Aragon, nous n'en serrioms gardeins du champ, ou la suz dite bataille se feist ; mes mettrioms peine e travail en totes les maneres qe nous saverioms, qe pes e acord fust mis entre vous, come celui qe mout le vodroit e mout le desire.

Donnees de Aberconwey en Snaudon, le xxv. jor de Marz, lan de nostre regne xi.

Littera Regis Carolo principi Salernitano, quâ nunciat se custodem campi in duello antedicto minimè futurum.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DEU, &c. a son trescher cousin, Charles prince de Salerne, e seignur du Mont d'Angele, e saluz, e bone amur.

Pur ceo qe nous entendoms, qe vous estes desirons a savoir bones noveles de nous, nous vous fesoms a savoir qe nous sumes sein, e haitie, la DEU merci ;

E esmerveilleus mout de ceo qe vous nous maundastes rien par les messages le Rey vostre pere ; e entendons qe vous saues bien

ceo qu'il nous manda, e sachez qe nous ne avoms pas otrie sa requeste, qe estre gardein du champ de la bataille, qe enprise est entre lui, e le Roy de Aragon mes le avoms refuse tut outre ;

E si vous encoroucetz de ceo, le nous pardonez ; mes peine e travail volentiers mettrioms, qe bone pes fust entre eaus.

Donees a Aberconwey en Snaudon, le xxv. jour de Marz.

Littera Petro filio Regis Franciæ de statu suo.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DEU, Rey d'Engleterre, &c. a sun trescher cosin Pierres, fiz le noble Roy de France, conte de Aleacon e de Bloys, saluz e bon amour.

Nous receumes vos lettres, e vous mercioms de ceo qe vous estes desirons a savoir bones noveles de nus ; d'unt nous vous fesoms a savoir, chier cosin, qe nous sumes sein

e haitie, la DEU merci : prest e fere chose, qe venir vous puist a bien, e a honur vostre estat, qe DEU touz jors face bon ; e si rein voilletz vers nous, sovent nus maundes. Saluz e a DEU.

Don' a Aberconwey en Snaudon, le xxvi. jout de Marz, le an de nostre regne xi.

Littera de credentiâ Regibus Arragoniæ, Siciliæ, & Franciæ.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, P. DEI gratiâ, illustri Regi Arragon' Edward, &c. salutem in Domino.

Cum dilectos & fideles nostros Galfridum de Grenvil & Antonium Bek, exhibitores presentium, de quorum probatæ fidei sinceritate plenam optinemus fiduciam, a nostro latere ad vestra presentiam destinemus, excellentiam vestram requirimus & rogamus quatenus velitis eisdem, & eorum alteri, super his quæ, ex parte nostrâ, vobis expresserint vivâ voce, fidem indubitabilem adhibere.

Dat' apud Aberconwey in Snaudon, quarto die Aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo tertio.

Et sciendum quod una littera de credentiâ clausa dirigitur prædicto Regi Siciliæ.

Et una alia Regi Arragon.

Tertia Regi Franciæ.

Quarta Gastoni vicecomiti Byarn'.

Quod credant prædictis Galfrido & Antonio in hiis, quæ eis dicent ex parte Regis. Et sunt omnes clausæ.

Litteræ gratiarum majori & probis hominibus de Burdegalia, pro subventione sua contra Wallenses.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX majori & probis hominibus suis Burdegal' salutem. De curiali subventione, quam nuper, occasione expeditionis nostræ Walliæ, ad rogatum dilecti secretarii & fidelis nostri Antonii Bek, vobis nomine nostro factum, nobis grantanter & liberaliter fecistis, vobis quantas possumus, actiones, referimus gratiarum ;

Scire vos volentes quod, propter fidelitatis & gratitudinis vestræ constantiam, & promptitudinem vestram, vobis volumus obligari in hiis omnibus, quæ respiciunt vestrum commodum & honorem, temporibus opportunis.

Dat' apud Aberconwey in Snaudon', quarto die Aprilis.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Burdegal'.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Leyburn.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Sancto Milione.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Sancto Macar.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Langun.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Rupella.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus Vasaten.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Sancto Severo.

Consimiles litteræ dirigitur ballivis & probis hominibus de Aquis.

Teste ut supra.

De nunciis, pro arduis & specialibus negotiis, ad partes Vasconicæ destinatis.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Vascon.
11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX Johanni de Greilly, senescallo suo Vasconicæ, vel ejus locum tenenti, & constabulario suo Burdegal' salutem.

De probatæ fide, dilectorum & fidelium, ac secretariorum nostrorum, Galfridi de Grenvil, & Antonii Bek, sinceritate, plenam fiduciam optinentes, ipsos a latere nostro ad vos destinamus, hiis diebus, pro arduis & specialibus negotiis nostris, in partibus Vasconicæ expediendis, secundum quod eis plenius injunximus ore tenus ;

Unde vobis mandamus in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod eisdem Galfrido & Antonio, & eorum alteri, in hiis, quæ vobis ex parte nostrâ dicent, & injungent vivâ voce, credatis & fidem indubitabilem adhibeatis, & ea modis omnibus expleatis, ac ipsis intendentes, respondentes, consulentes & auxiliantes sitis in præmissis.

Dat' apud Aberconwey in Snaudon', quarto die Aprilis.

Consimiles litteræ dirigitur archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, decanis, militibus, communitatibus, & omnibus aliis, tam ecclesiasticis, quam viris secularibus, de terrâ Vasconicâ, ad quos &c.

Consimiles litteræ dirigitur archiepiscopis, &c. de terrâ Agen'.

Item, consimiles litteræ dirigitur universis & singulis communitatibus terræ Vasconicæ.

Item, consimiles litteræ dirigitur universis & singulis communitatibus terræ Agen'.

Item, consimiles litteræ dirigitur decano & capitulo Sancti Severini Burdegal'.

Item, consimiles litteræ dirigitur decano & capitulo Sancti Andrea Burdegal'.

Item, consimiles litteræ dirigitur decano & capitulo Sancti Severi.

Teste ut supra, & sunt omnes patententes.

Litteræ credentiales super negotio duelli sæpedicti.

A. D. 1283.—An. 11 Edw. I.
Rot. Vascon. 11 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

AMESME le Roy saluz, apreste volente a ses bons plesirs. Sachez, trescher cousin, qe sor celes bossoignes, sor les ques vous nous envoiastes vos lettres e voz messages, envoims a vous nos certains messages, e nos feaus, e noz leaus Gelfrei de Grenuile, e Antoyne Bek, presentors de ceste lettre ;
E vous prioms qe eaus deus, e un de eaus ensemment voillez crere en ceo, q'il vous diront, de la nostre part, sor les bossoignes avant nomees.
Don' a Aberconwey en Snaudon, le quint jor de Avril.

Bulla Martini IV. Papæ quæ Regi Angliæ mandat, ne Siciliae & Arragoniæ Reges, singulari certamine pugnatuos, Vasconicæ fines ingredi pateretur ; neque præsentia suæ copiam faceret, locumve duello designaret.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

MARTINUS episcopus, servus servorum Dñi, Edwardo, Regi Angliæ illustri.

Decet excellentiam regiam, & saluti tuæ nihilominus congruit, quòd in te semper vigeat sic ordinatus affectus, ut animam libenter ad promovenda Christi negotia dirigas, tranquillitatem publicam votivè promoveas, desideranter horum impedimenta præpedias, &, prout ex alto conceditur, incrementa procures.

Ideoque conventiones, multà indecentiâ plenas, & temeritate non vacuas, reprobas quidem & meritò reprobandas, inter charissimum in Christo filium nostrum, Carolum illustrem Siciliae Regem, & Petrum, exigentibus suis excessibus, per sedem apostolicam vinculo excommunicationis astrictum, quondam Aragonum Regem, non absque nimia animositatis inordinatione habitas circa quod ambo, cuilibet eorum comitivâ centum militum assistente, ad illud concurrant, altrinsecus insimul configant, celsitudini regie confidenter exponimus ;

Et, ut tibi earum qualitas plenius pateat, sub bullâ nostrâ, ipsarum de verbo ad verbum seriem, prout eam à memorato Siciliae Rege recepimus, destinamus ;

Ex quazum circumspectione manifestè circumspectio regalis advertet, quantum sint conventiones eadem obviæ Crucifixi negotiis, & præcipuè Terræ Sanctæ, quantumque toti Christianitati damnosæ : cum illarum persecutio, nō solum memoratum Regem, ab eisdem negotiis, & ipsius Christianitatis promovendis utilitatibus abstrahat, sed alios principes & magnates, cæterosque fideles, qui circa prosecutionem eandem in se, vel in suis occupantur, avertat ; & proindè manifesto exponatur terra præfata discrimini, dum ejus subsidium, multis excogitatum vigiliis, multisque sumptibus & laboribus præparatum, damnabiliter impeditur.

Neq̄ minus attendere poterit eisdem tuæ circumspectionis industria, quam periculosa potest inter Christicolæ, ex prosecutione hujusmodi, excitari commotio : quantaque illis corporum & animarum pericula ingeri ; ac quantum nobis, ecclesiæ, tibi, cunctisque catholicis, quibus est eis, quomodolibet obviare possibile, posset à Deo & hominibus negligentia imputari, ad quantam notam adscribi, si talia procedere pateremur.

Propter quæ, nec non & alia non facile numeranda discrimina, quæ dictarum conventionum executio, Christiani proculdubio prodiga sanguinis, animarum inimica saluti, publicæque pacis æmula & quietis, verisimiliter comminatur ; nos, illis promptis remediis obstare volentes, promissionem factam à memorato Rege Siciliae, super dictis conventionibus observandis prorsus illicitam, utpote rem prohibitam expressius continentem (cum non solum in principibus, similibusque personis, sed etiam in privatis duellum non sit ab ecclesiâ tolerandum) reprobendam, irritandamque fluximus, & penitus vacuandam ; & juramentum super eis præstitum non solum temerarium declarantes, sed & carere viribus ; ipsamque Regem Siciliae ad illorum decernentes observantiam non teneri ; absolvendo eum nihilominus ab eisdem, quatenus processerunt de facto, sibi districtè præcipimus, ut à prosecutione promissorum, & juratorum taliter, prorsus absteat, & omnino desistat : eidem nihilominus, sub penâ excommunicationis, & comminationis processus cujuslibet, quem contra eum quomodolibet habere posset ecclesiâ, ne ad executionem tam damnati certaminis, tam nefandi procedat : universis & singulis Christi fidelibus, ne illa sibi prosequenda suadeant, neve consilio, auxilio, vel favore in illis prosequendis assistant, districtè inhibendo.

Cum itaque impediendū tam detestabilia, tam nociva tibi sit in promptu facultas, pro eo, quod, sicut earundem conventionum docet inspectio,

loci determinatio, ad hujusmodi conflictus exercitum deputandi, de arbitrio tuo dependet ; &, secundum earum conventionum tenorem, idem conflictus, novo eorundem Siciliae & olim Aragon' regum non interveniente consensu, absque tuâ præsentia non procedit ; expedit ut ad id te promptum exhibeas, solers & operosus occurras, ne si, quod absit, perturbare tam perversa negligeres, ea fovere non immeritò censereris, sicque poenæ & comminationis adjectæ in præmissâ nostrâ prohibitionem periculum, ut decet tantū Catholicum principem, non vitares.

Quocirca serehitate regiam monentes, rogantes, & hortantes ac obsecrantes in Domino Jesu Christo, & per aspersionem sui pretiosi sanguinis obtestantes, & nihilominus in remissionem tibi peccatorum injungentes, mandamus quatenus conflictum hujusmodi, tam detestabilem, tam horrendum, ejusque preparatoria, omni studio, quo potes, impediās ;

Dictorum Siciliae & quondam Aragonum Regum adventum ad civitatem Burdegalensem, ejusque territorium, quæ etiam ad quamcumque partem Vasconicæ, omni quo poteris, remediò præpeditiois impediās, apertius interdicas ;

Tuam nihilominus in his præsentiam denegando, & tuis ipsuper, in partibus illis, vicariis & officialibus acrius injungendo, ne prædictorum Regum guardiam recipere, vel ad dictum locum deputare certamen, aut aliquid aliud in his ministerium exhibere præsumas : super quibus eis omnem penitus adimas potestatem.

Nos enim, ad tam perniciosam, tam noxia omnimodis evitanda, ne dictos Siciliae, ac dudum Aragonum Reges civitatē eandem, seu quamvis, ut prædicatur, Vasconicæ partem, ad hæc ingredi patiaris, neve in his præsentia tuæ copiam facias, aut promittas, seu locum sæpedito certamini deutes, aut dictos suos in eisdem partibus vicarios, sive officiales in his aliquod ministerium exhibere permittas, districtè subjicimus prohibitionis edicto ; ac illa omnia & singula, quantumcumque in aliis regio intendimus honori deferre, tibi & eis, sub penâ excommunicationis, expressius inhibemus ; sub eadem penâ mandantes ut, si ad aliquid horum est processum, illud studeas cum celeritate, quâ poteris, revocare.

Et nihilominus dilectum filium nostrum, tituli sanctæ Cecilie presbyterum cardinalem, virum utique grandi scientiâ præditum, prudentiâ & morum honestate decorum, quem, suæ probitatis obtentu, grandi affectione prosequimur, ejusque consiliis te in his acquiescere rogamus & petimus, ad id inter cætera destinamus, ut tam te, quam prædictos vicarios, & officiales tuos, per se, si facultas adfuert, vel per suos nuncios, vel litteras efficaciter moneat, & inducat ad parendum præmissis apostolicis monitionibus, inhibitionibus, & mandatis.

Alioquin per excommunicationis in personas, & interdicti sententias, si opus fuerit, in regnum tuum & alias tuas, ac eorundem vicariorum & officialium terras, apostolicâ, prout expedire viderit, auctoritate compellat ;

Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, tibi, vel eisdem vicariis, sive officialibus, sub quacumque verborum formâ, seu expressione concessis ; quod tu, vel iidem vicarii, & officiales excommunicari vel interdicti non possitis : aut eadem regnum & terra nequeant ecclesiastico interdicto supponi, per litteras apostolicas, non facientes plenam & expressam, seu de verbo ad verbum, de privilegiis & indulgentiis hujusmodi, sive obtinentium eadem nominibus mentionem : & qualibet aliâ ejusdem sedis indulgentiâ, cujuscumque formæ vel tenoris existat, per quam, præsentibus non expressam, aut totaliter non insertam, effectus earum quomodolibet impediendi valeat, vel differri.

Datum apud Urbem Veterem, nonis Aprilis, anno tertio,

Prælocutio facta inter Regem Angliæ & Gilbertum de Clare comitem Gloucestricæ, de matrimonio contrahendo inter ipsam comitem & filiam Regis prædicti.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Lib. A. fol. 177. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PURPARLE est e acorde entre nostre seynur le Rey, e Gilbert de Clare cunte de Gloucestre e de Herford' qe quaunt le avauntdit cunte avera mustre au Roy, e a sun conseyl, q'il vouldra a ceo apeler, la departie fete lueument, solum la furme de seynte Eglise, entre ly e Aliz, qe fu sa femme ; ensi q'il se puse marier la ou il vouldra ; e ke il avera purchase de la curt de Roume dispensacion deseý marier a si procheyne de lignage, comme est la filie le Rey a l'avaundite Aliz.

Dunk le Roy durra a lavaunt dit counte Johanne la filie a femme, en tel manere qe le cunte se demette de totes les terres e les tenementz, que il ad en Engleterre, e en Gales, e en Irlaund, en semblément oue le douarie sa mere ; e put qe escheir ly purra.

Ensi q'il è le avaundite Johane seyent ensemble feffez de totes les terres e les tenementz avauntdz, e lur heys qe de en sistrunt ; e si il n'eyent eyr de lur cors, ke totes les terres e les tenementz avauntdz, tut enyement, remaynent a la avaundite Johane a tot sa vie ;

E, apres sun deces, returnent as dreyt heys le cunte ; sauve deus mille

A. D. 1283. † An. 11 Edw. I.

marchees de terre, par renable estente en Engleterre, en luyz covenables, dunt le Rey e la Roïne se deverunt tenir apæz ;
Des que les deus mille marches de tere, le cunte vout e a asurre a ke le avaunt dite Johane seyte feffe heritablement, ensi ke, apres le deces le cunte, ele en puisse fere tote sa volunte, come de son heritage, si ele ne ad enfaunt du cunte.
Mais sil eyent enfaunt ensemble, tut enterement remayne, le tut alur enfaynz, apres lur deces, ensi ke le avaunt dite Johane ne les puse enloyner de ces enfaynz e des enfaynz le counte, si les unt ensemble.
Dirichef le cunte vout e graunte qe, kaunt q'il purchasera de cest hure

en avant de teres e de tenemenz, seyt en atrys a lavaunt dite Johane a se heyrz, isse qe ele en puse fere sa volunte, en la manere q'est desusdit des avaunt dit deus mille marches de tere.

E a ces choses tenir e acomplyr solom se, qe avaunt est dit, le Rey ad fet jurer, en sa alme, par Otes de Grunchun chiraler : e le cunte la juree parsonaument sur seyates evangeliz.

Fet a Dolinthelem, en Snaudon', au moys de May, l'an du regne le Roy desusdit unzyme.

Bulla Martini IV. Papæ, quæ admisit cessionem Nicholai quondam abbatis Sancti Augustini Cantuar' & supplicavit Regi quod esset favorabilis Thomæ de Fyndon, abbati ejusdem monasterii, quem præfæcit loco ipsius.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Divinæ gratiæ majestatis acquiritur, si ministris ejus pro ipsius reverentiâ condignus honor impenditur, & favor necessarius exhibetur.

Sanè dilectus filius Nicolaus, quondam abbas monasterii Sancti Augustini Cantuarien' ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, ordinis Sancti Benedicti, nuper ad nostram accedens præsentiam, ex variis & justis causis à nobis humiliter petiit, ut cessionem ejus admittere dignaremur.

Cumque pluries super hoc apud nos eum multiplicatis supplicationibus institisset, nos tandem, suâ instantiâ inclinati, iiii. idus præsentis mensis Maii, cessionem hujusmodi duximus admittendam.

Sicque monasterio ipso vacante, nos sollicitè præcavere volentes, ne dictum monasterium vacare contingeret, ad personam dilecti filii Thomæ de Fyn-

dona abbatis prædicti monasterii, quam odor famæ nobis & fratribus nostris reddidit acceptam, mentem nostram direximus, & sperantes quòd prædictum monasterium per suæ circumspectionis industriam præservabitur à noxiis, ac in spiritualibus & temporalibus, dante Domino, suscipiet incrementa, præfatum Thomam tunc tertium priorem præfati monasterii, de fratribus eorumdem consilio, memorato monasterio præfæcimus in abbatem.

Rogamus itaque serenitatem regiam, & hortamur attentè, quatinus te præfato abbati, pro divinâ, & apostolicæ sedis reverentiâ, reddens affectu benivolentem, & opere gratiosum, ejusdem monasterii jura, quantum in te fuerit, benigno favore protegas, & defendas; ita quod idem abbas in exequendâ sollicitudine sibi traditâ, possit prosperari facilius, & nos celsitudinem regiam dignis inde laudum præconiis attollamus.

Dat' apud Urbem Veterem, ii. id Maii, pontificatus nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De translatione sedis episcopalis Assavensis ad Rodelan' villam in loco spatioso & tutissimo noviter constructam.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Transcript. Liter.
m. 4. d.
in Tur. Lond.

REX cardinali, salutem, &c. Licet preces nostras pro omnibus, quæ nostris occurrunt desideriis, vobis fiduciale dirigere presumamus, illas tamen confidentius vobis porrigimus in quibus, quæ Deo placent & populo, postulamus.

Sanè, sicut aliàs vobis scripsisse recolimus, in dioec' Assaven' noviter constructi, edificari, populari, & inhabitari fecimus quandam villam, in loco spatioso, tutissimo & insigni, qui vocatur vulgariter Rodelan' ad quam non solum dyoc' Assaven' verum diocesim vicinarum populis, necnon & Anglicani multitudo populi jam confluit; à quo cathedralis ecclesia Assaven' distat ferè per duas leucas Anglicanas, quæ sita est in quodam loco solitario & campestri;

Quæ etiam vel ejusdem canonici, sunt nec mœnium aliquorum defensione prætecti, nec fossatorum munimine circumcincti, nec alicujus vicini populi solacio consolat; set tanquam illa, quæ in nullius bonis sunt, predonum incursum & latronum insidiis, unâ cum corpore sancti Assaph' gloriosissimi confessoris, subjacent periculis infinitis; unde si, de die, vel nocte, hos insultari contingeret vel invadi, quicquid habent, possent amittere, antequam inde ad vicinos rumor aliquis perveniret, & tunc nimis tardè venient elephantum harritus, qui corruentes socios relevant voce suâ; & propter alias incommoditates & pericula, quibus subicitur locus ipse, hæc est una, quod canonici dicte ecclesie, non solum in ferialibus, verum etiam in magnis & solemnibus festivitatibus, divina coguntur, ipsis solis & lapidibus, celebrare, si in eadem ecclesiâ celebrarentur, cum, propter loci distantiam, nullos habeant auditores:

Pensatis itaque predictis incommoditatibus & periculis, & etiam aliis, que non inseruntur presentibus, necnon commoditatibus, que ex ipsius ecclesie & sedis episcopalis, & etiam sancti confessoris predicti translatione primò ecclesie, & personis ejusdem, & subsequenter toti populo dioec' Assaven' poterunt evenire; & attendentes quod, in insigniori loco totius dioec' cathedralis decet constructi domum DEI, ubi semper devotio fidelium, per exemplum bonorum operum, que à ministris ipsius sperantur, fieri frequentius excitetur ad cogitandum de premiis sempiternis, ad translationem predictorum sedis, ecclesie, confessoris, & personarum ecclesie memorate, usque ad villam Rodelan' quæ longè & incomparabiliter insignior locus est hujus totius dioec' Assaven', annuente Domino, dare proponimus opem & operam efficacem:

Quia igitur, ad complendum nostrum laudabile propositum & salubre, consensus Romani Pontificis necessarius esse dinoscitur, sinceritatem vestram, de quâ indubitata fiduciam optinemus, attentè requirimus & rogamus quatinus predicti nostri propositi participes existentes, erga summum Pontificem effectualiter instare velitis, quod translationi prædicte favorem præbeat apostolicum & consensum, ut à Deo meritu, ut à nobis grates specialissimas reportetis; pro certo tenentes quod de dampno ecclesie, vel personarum ejusdem, in hoc facto, non expedit vos timere.

Nam de indemnitatem jam prospeximus præfate ecclesie ac personis; scimus etenim quod, si summus Pontifex commoditates & incommoditates loci cognosceret utriusque, nos ad faciendum, quod petimus, allegrivis precibus invitaret, etiam si nollemus.

De servitio militari Alfonso Regi Castellæ per Gaston' de Bearn præstito, stipendiis Regis Angliæ.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.
Lib. B. f. 268. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, presentes litteras visuris vel inspecturis, Gasto, DEI gratiâ, vicecomes Biern' domini Montis Catani & Castri Veteris, salutem in Domino.

Cum princeps magnificus, dominus Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ illustris, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, dominus noster, nobis mandaverit ut, suis stipendiis, excellenti principi, domino Alfonso, DEI gratiâ, Regi Castellæ illustri, auxilium & servitium, cum personâ nostrâ & centum militibus armata militie, faceremus.

Nos, ipsius domini nostri mandatum amplectentes, mille marcas sterlingorum ab eodem domino nostro per manum Hugolini de Viquio, solventis pro eodem in grossis Turronensibus argenti, quolibet turonen' argenti pro tribus sterlingis computato, recipimus pro dictis militibus guisandis seu parandis sufficienter, secundum quod decet pro expeditione militari, præfato Regi Castellæ fideliter faciendâ, videlicet, quamdiu idem dominus noster Rex Angliæ fecerit nobis ac dictis militibus stipendia ministrari, & emendas equorum.

Et si contingat, aliquo casu, seu ipsius domini nostri mandato contrario, quod dictum servitium minime faceremus, volumus ut idem dominus noster Rex Angliæ, post requisitionem seu amonitionem nobis factam, nisi infra tres menses, à tempore requisitionis prædicte computandos, de prædictâ summâ mille marcarum eidem domino nostro satisfeceremus, per reten-

tionem pensionum seu reddituum, quas seu quos ad ipso percipimus Burd' annuatim, sibi consulens ac prospiciens, ipsas pensiones seu redditus à die confectionis presentium exeuntes retineat, & nobis compenset usque ad quantitatem M. marcarum, nobis numeratarum, ut superius est expressum.

Et nichilominus, in casu prædicti servitii non præstiti, ad solvendum præfatum summam mille marcarum, si per retentionem hujusmodi præfato domino nostro consulti non posset, eidem domino & hæredibus suis, pro prædictâ solutione fideliter faciendâ, nos & hæredes nostros, & omnia bona nostra, & totum feudum, quod de ipso tenemus in Vasconia, specialiter obligamus.

In quorum omnium & singulorum testimonium, presentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' Burdegal', sexto die mensis Junii intrantis, anno Domini MCCLXXXIII. & regno præfati domini nostri undecimo.

Hiis testibus,

- Domino Johanne de Greyly senescal' Vasconie.
- Domino Rogero de Mote.
- Domino Guitardo de Burg'.
- Domino Eymundo de Forestis.
- Domino Hugone de Castellione.
- Domino Stephano de Monteferandi.
- Gaylaro de Solar', & aliis.

De Avyano filio Ynor, & aliis qui partem illam pretiosissimi ligni crucis, à Walensibus le Crosseneych vocatam, ad Regem detulerunt.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Wall.
11 Edw. I. m. 2. d.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Cum jam sedatis, benedictus Altissimus, quibusdam turbationibus, in Wallia habitis, nos Summi Regis clementia taliter visitaverit ab excelso, quod nobis nuper, apud Aberconewey existentibus, Avianus filius Ynor, Lewelinus, David, Meylerus, & Goronow filii sui, Goronow fil' David, Avyanus, David, Dayhoc, & Tegnaret filii sui Walenses, partem illam pretiosissimi ligni crucis, quæ à Walensibus Crosseneyht vocatur, & quam Lewelinus, filius Griffini, nuper princeps Walliæ, & antecessores sui, principes Walliæ, habuerunt per manum dilecti & fidelis nostri Reginaldi de Grey, justiciarii Cestr', reddiderunt;

Nos, ob ipsius reverentiam, qui pro redemptione generis humani in eodem ligno mortem subit temporalem, & ob ejusdem sanctæ crucis honorem, prefatis Aviano, Lewelino, David, Meylero, Gozonow, Aviano, David, Dayhoc & Tegnaret, gratiam facere volentes specialem, concedimus eis, pro nobis & hæredibus nostris, hanc libertatem, viz.

Quod ipsi, seu hæredes sui imperpetuum, in aliquo exercitu, seu expeditione nostrâ, extra quatuor Cantreda, nos sequi minime teneantur, nisi hoc de eorum processerit voluntate, & tunc sumptibus nostris, & non suis. In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rothel', xxv. die Junii.

De tractatu habendo super David, filio Griffini, captivato.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Wall.
11 Edw. I. m. 2. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Gilberto de Clare, comiti Gloucestræ & Hertfordiæ, salutem. Quot fraudum & machinationum generibus lingua Walensium, ad instar vulpium, progenitores nostros, & regnum nostrum invaserit à tempore, ejus potest hominis memoria recordari: quot strages magnatum, nobilium, & aliorum, tam Anglicorum, quam aliorum, juvenum atq' senum, mulierum & etiam parvulorum, fecerit: quot castrorum & maneritorum incendia, tam nostrorum, quam aliorum regni hujus, posuerit: quotiens turbaverit & infecerit regnum nostrum, DEUM vel hominem non verendo, vix possit lingua hominis per singula enarrare;

Verum qualiter, his diebus, ut præterita taceamus, Lewelinus, filius Griffini, Walliæ quondam princeps, & David, germanus ejus, spreto fidelitatis, quam nobis fecerant, debito, assueta relinquere non valentes, conditionalius solito villas nostras subito combusserunt, & proch dolor! quibusdam fidelibus, nostris occisis, quibusdam combustis, & aliis diris carceribus mancipatis, castra nostra invadere, ausu temerario presumpserunt, fundendo inmaniter sanguinem innocentem, vos ipsi, qui nostrorum laborum & sumptuum participes extistis, propriis oculis conspexistis:

Set ille, qui, post peccatoris conversionem, diutius expectavit ipsum, induratum præcipitari permittit, hujusmodi fraudibus, machinationibus, incendiis, & cædibus inhumanis, ut apparet, verisimiliter imponere finem volens, prius dicto principe interfecto, dictum David, qui quasi ultimus superstes de dictorum proditorum genere habebatur, captivatum per homines linguæ suæ nostro carceri destinavit; super quo eidem gratias exsolvimus, sicut ipsum factorem credimus hujus rei.

Et quia, vobiscum, qui, ut prædiximus, circa expugnationem dictorum fratrum & suorum complicum, dampna, labores & sumptus, unâ nobiscum sustinistis, colloquio habito, intendimus ordinare quid de David fieri debeat memorato (quem susceperamus exulem, nutriveramus orphanum, ditaveramus de propriis terris nostris, & sub alarum nostrarum clamide fovaveramus, ipsum inter majores palatii nostri collocantes) vobis mandamus quod in crastino Sancti Michaelis, proximo futuro, sitis ad nos apud Salopiam, super hoc & aliis locuturi. Et hoc nullatenus omittatis.

Teste Rege, apud Rothelan, xxviii. die Junii.

Consimiles litteræ diriguntur omnibus subscriptis,

Edmundo fratri Regis comiti Lancast'.
Rogerio le Bygod comiti Norff & marescallo Angliæ.
Johanni de Warenna comiti Surr'.
Henrico de Lacy comiti Lincoln'.
Willielmo de Valencia.
Humfrido de Bohun comiti Hereford & Essex.
Willielmo de Bello Campo comiti War'.
Roberto de Feer comiti Oxon'.
Gilberto de Umframvill com' de Anegos.
Roberto de Brus comiti de Carrik.

Adæ le Despenser.
Petro de Gousl'.
Regin' de Grey.
Gilberto de Gaunt.
Nicholao de Segrave.
Mathæo de Lovayne.
Johanni de la Mare.
Henrico Husee.
Rogerio de Lancast'.
Nicholao de Meynill.
Roberto de Tateshal.
Ricardo de Grey.
Roberto de Brus domino Vallis Anand'.
Galfrido de Nevill.
Johanni de Stayingrene.
Radulpho de Thony.
Waltero de Wygeton.
Roberto filio Walteri de Daumore.
Rogerio la Zusche.
Roberto filio Rogeri.
Johanni de Wauton.
Normanno de Arcy.
Johanni de Sancto Johanne.
Willielmo de Vesey.
Thomæ de Berkel.
Rogerio de Colevill de Byham.
Amar' de Sancto Amando.
Galfrido de Lucy.
Johanni filio Galfridi de Sancto Johanne.
Nicholao de Cryol.
Gilberto Petche.
Johanni de Bohun, de Sussex.
Johanni de Wahuil.
Philippo de Kyme.
Johanni de Balliolo.
Rogerio de Moubray.
Hugoni le Despenser.
Radulpho Pypard.
Roberto de Everingham.
Johanni de Sullye.
Adæ de Gavent.
Alex. de Balliolo de Chileham.
Willielmo filio Warini de Monte Canisio.
Willielmo de Monte Canisio.
de Edwardeston.
Ricardo filio Johannis.
Johanni Giffard de Brummefeld.
Radulpho de Crumwell.
Johanni de Breus.

Ricardo de Breus.
Petro de Malo Lacu.
Roberto de Ros.
Johanni de Egvill.
Willielmo Bardolf.
Thomæ de Furnivall.
Willielmo de Huntingfeld.
Roberto Basset de Welledon.
Johanni de Bosco.
Radulpho Basset de Drayton.
Theob' de Verdun.
Marmed' de Tweng'.
Willielmo de Ros.
Willielmo de Say.
Rogerio de Somery.
Waltero de Fauconberg.
Johanni de Bella Aqua.
Thome filio Willielmi de Creistoke.
Johanni de Vallibus.
Thomæ de Moleton, de Heyland.
Thomæ de Moleton, de Gillesland.
Roberto de Grey.
Regin' de Argenteyn.
Willielmo de Ferrar'.
Gerardo de Insula.
Rogerio de Leyburn.
Johanni de Bello Campo.
Alano de Plukenet.
Hugoni Poina.
Johanni de Cogan'.
Radulpho de Albin'.
Henr' de Urtiaco.
Simoni de Monte Acuto.
Olivero Dynant.
Hugoni de Curteney.
Willielmo Martyn.
Willielmo de Breus.
Mangero de Sancto Albino.
Nicholao de Monteforti.
Philippo de Albin'.
Rogerio Extraneo.
Edmundo de Mortuo Mari.
Nicholao baron' de Stafford.
Andr' de Estleye.
Simoni Basset.
Griffino filio Wenunweir.
Petro Corbet.
Johanni Extraneo.
Roberto de Mortuo Mari.
Willielmo le Botiller de Wemme.
Fulconi filio Warini.

Ejusmodi mandatum majori & civibus Londoniensibus.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Rot. Wall.
11 Edw. I. m. 2. d.
in Turr. Lond.

REX majori, civibus, & vicecomitibus London. Quot fraudum & machinationum generibus lingua Walensium, ad instar vulpium, progenitores nostros, & regnum nostrum invaserit, à tempore, quo potest hominis memoria recordari: quot strages magnatum, nobilium, & aliorum, tam Anglicorum quam aliorum, juvenum atque senum, &c. ut in brevi superiori usque hec verba.

Vobis mandamus quod duos, de sapientioribus & aptioribus civibus prædictæ civitatis, eligi faciatis, & eos ad nos mittatis, ita quod sint ad nos, apud Salopiam, in crastino sancti Michaelis proximo futuro, nobiscum super hoc & aliis locuturi; & hoc nullatenus omittatis.

Teste Rege, apud Rothelan, xxviii. die Junii.

Eodem modo mandatum est omnibus subscriptis.

Majori & civibus Wynton'.
Majori & ballivis ville Novi Castri super Tynam.
Majori & civibus Eborum.
Majori & ballivis Bristol'.
Majori & civibus Exon'.
Majori & civibus Lincoln'.
Majori & civibus Cantuar'.
Majori & civibus Karleol'.
Ballivis Norwyc'.
Majori & probis hominibus Northampton.
Ballivis Nottingham.
Ballivis de Scardeburg.
Majori & ballivis de Grimmesby.
Majori & ballivis de Lein'.
Ballivis de Colecestr'.
Ballivis & probis hominibus de Gernemue.
Majori & probis hominibus de Hereford'.
Majori & probis hominibus Cestræ.
Ballivis & probis hominibus Sallop'.
Majori & probis hominibus Wygorn'.

A. D. 1283. | An. 11 Edw. I

Sub formâ predictâ mandatum est universis & singulis vicecomitibus per Angliam, quod, in quolibet comitatu, eligi faciant duos milites, de discretioribus & aptioribus comitatibus illius ad Regem pro communitate ejusdem comitatûs, venturos; ita quod sint ad Regem, in crastino Sancti Michaelis prædicto, apud Salopiam, cum Rege super hiis & aliis locuturi: & hoc nullatenus omittant.

Teste ut supra.

Item, sub eadem formâ, mandatum est omnibus subscriptis, quod sint ad Regem, ad diem prædictum, cum Rege super hiis & aliis locuturi.

Teste ut supra.

Richardo de Holebrok constabulario castri Bristol.
Willielmo de Saham.
Radulpho de Sandwyco.
Johanni de Cobham.
Ricardo de Reygate.
Johanni de Luvelot.
Rogerio Luveday.
Radulpho de Hengham.
Hamoni Hauteym.

Thoma de Weyland.
Egidio de Berkele.
Galfrido Aguillon.
Alano de Walkyngham.
Thoma de Sancto Figore.
Johanni Bek.
Johanni de Boyland.
Stephano de Penecestr.
Nicholao de Stapleton.

Bulla Martini IV. Papæ objurgatoria, super pecuniâ in subsidium Terræ Sanctæ collectâ, & in sacris locis depositâ, per Regem occupatâ.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dum regalis prudentiæ magnitudo, quæ, non sine laudum præconio, rerum exitus metiens, in suis actibus non inconsultè procedere consuevit, nostræ dudum considerationis intuitu lustrabatur: dum summæ devotionis zelus, quo erga Romanam ecclesiam matrem tuam regia semper celsitudo resplendit, mentis propriæ subiciebat aspectui; dignè, utique sperabamus, nostri pectoris archivo recondita firma credulitas permanebat, ut sic prouideret tua limitares opera, sic tuorum processuum studia discretè dirigeres, sic sapienter incederes in omnibus viis tuis, ut nullius exindè turbationis materiam eidem ecclesiæ contingeret exoriri: ut reprehensionis cuiuslibet vitatis aculeis apud Regis æterni Filium, per quem regnas, meritorum cumulo redderis acceptior; penes nos & prædictam ecclesiam, quæ te gerit in visceribus caritatis, magis ac magis gratiosus occurreres; & apud gentium populos famæ claritate splendidior habereris.

Sed, si vera fateri liceat, si fas sit exprimi veritatem, tu pridem, indignis tui cordis affectibus nimis favens, & voluntatis arbitrium minus providè præferens judicio rationis, laudis regie titulis, curâ tibi vigili conservandis, quamplurimum derogasti; non attendens neque considerans quam crudelis fore dinoscitur, qui negligit dampnum famæ.

Nuper etenim, non solum, divulgatis è longinquo rumoribus, sed etiam assertione veridicâ, mirantes accepimus, & intelleximus perturbati, quod, laudabili temperantiæ regie more postposito, extendens ad illicita manus tuas, pecuniâ decimæ in regno tuo, per Lugdunen' concilii providentiam Terræ Sanctæ concessæ subsidio, quæ per collectores, à sede apostolicâ deputatos, in sacris tuisque locis deposita sub fidâ iugique custodia servabatur; de locis ipsis sigillis serisque violenter effractis, quibus loca eadem firmabantur, motu proprio, ne dicamus temerario, pecuniâ præfatæ custodibus renitentibus & inuitis, totalitè amoveri & ad certum locum, pro tuæ libito voluntatis, non absque magnâ divinæ majestatis offensâ, multoque dictæ sedis contemptu, ac ejusdem terræ gravi dispendio, asportari fecisti.

Sed numquid hoc, prædictæ sedis non interveniente licentiâ, regie magnitudini licuit? Numquid ejus decuit honestatem? Numquid expediti honori, quamquam id quarundam excusationum, sive rationum velamine, quas iustis, super hoc nobis directis, expressas litteris non immeritè frivolas recti iudicii censura dijudicat, duxeris palliandum? Profecto agi cautius contigisset, si tuæ circumspectionis industria prorsus à talibus abstinuisset, si per te ad ea processus habitus non fuisset.

Nam quod exemplum ad cæteros Reges catholicos tu, Rex catholicus, & de Rege catholico procreatus, in tali putas actione transmiseris? Quam grandem quoque, quam uberem, credis in hoc, contra te materiam æmulis dederis obloquendi? Quot & quantas, in tui derogationem nominis, linguas acueris? Quantumve scandali & turbationis intuleris fidelium cordibus, ad liberationem aspirantium dictæ terræ, dum fideles ipsi te, qui dudum pro eâ, non parcens sumptibus laborum, onera non abhorrens, exercuisti sollicitus athletæ fortis officium, qui tuam inibi præsentiam impendisti, ejus pregravibus, quibus indesinenter affligitur, compassus angustis & pressuris, talia peregrisse conspiciunt, talia perpetrâsse mirantur? At utinam! sensibus regis eorum, quorum consilio uteris, studiosâ solertiâ demonstrâsses, quantus error, quamque gravis ex præmissis infamia quasi necessariò sequebantur; non enim venit nobis in dubium quod, si hujusmodi tam illicitæ asportationis effectum discretio regis diligentius attendisset, ad eam non extendisses ullatenus desiderium mentis tuæ.

Cum igitur ad liberandum de hostis immanis manibus terram ipsam fervens nostra dirigatur intentio, & propterea illius non minui, sed potius augmentari subsidium cupiamus; nec velimus, sicuti nec debemus, tantum ejusdem terræ præjudicium æquanimitè tolerare; serenitatem regiam monemus, rogamus, & hortamur attentè quatinus (sedulâ meditatione recogitans quantum in hac parte tuum offenderis Creatorem, cujus in hoc negotium agitur, quantum predictam perturbâris ecclesiam, quantumve leseris famam tuam) pecuniâ ipsam in locis, de quibus exiit, imperio tuæ justionis, ammotâ, facias, sublata difficultate quâlibet, excusationibus seu rationibus non obstantibus supradictis (quas omninò frivolas reputamus) cum integritate restitui seu reponi; ulterius à similibus abstinendo; ac etiam ecclesiasticas, & alias quascumque personas, penes quas dicta pecuniâ est deposita, vel eam deponi contigerit per apostolicam sedem, pro terræ memoratæ commodis disponendam, per te, vel alium, seu alios nullis impediendo molestiis, nullis vexationibus perturbando; illam in hoc efficaciam & sollicitudinem impensurus, ut debitæ restitutionis celeritas asportationis indebitæ ausum redimat, & sedis præfatæ gratia, quam libenter ad filios devotos extendimus, circa te non immeritè augeatur.

Nec latere te volumus quod, quantumcumque personam tuam sinceris affectibus prosequamur, regioque libenter deferamus honori, nequaquam pati poterimus (cum non sit deferendum homini, plusquam Deo) quin super hoc, si opus extiterit, aliud remedium apponamus.

Dat' apud Urbem Veterem, tertio non' Julii, pontificatûs nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Littera Edmundi germani Regis, de negotio Provinciae, quod terminatur per formam pacis.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

AMON treschier seigneur le Roi d'Engleterre, Esmon ses freres, si li plest, saluz & totes honors.

Sachez, sire, que je parlei au Roi de France, & le priai, endroit de la boisoigne de l'eslit de Bordeaux; & il respondi que il ne requert jamais por nul, quant il sont deus esliz; mes bien coveigne l'apostole.

Endreit de ma boisoigne de Provins, sachez, sire, que la chose est terminee en forme de peis; la quel peis je vos eusse mandee par escrit, mes je lei leisse por ce, que ele est bien longue: je l'envoi en escrit a madame ma mere, qui la vos mosterra bien, se il la vos plesoit veair.

Endroit de la boisoigne de Raulin de Kemler; & de Jehan de Vaus, sachez, sire, que je en parlei a lor amis, por avoir eut leur consail; & il

loent que la boisoigne prengne onkore delai, & vaut meuz que ele soit mostree autrefoiz que ore, par bones resons; le quels il nos mosterront; por la quel chose la boisoigne n'est pas onkore mostree.

Sire, il vos sorvent ben, que je vos requis, par lettre, & par boche, que vos me vousisiez prester mon sire Otes de Granzon, por aider mes boisoignes es quels je auroie mestier de son consail; & onkore vos pri, si vos plest, que vos le me prestez un poi de tens; li quels revendra a vos a vostre pleisir.

Et je vos pri que de ceste requeste, que je vos faz, me mandez vestre volente, par mon messenger.

A Dieu soiez commande.

Donees a Paris, le jour de Sainte Margar.

Bulla Martini IV. Papæ Regi Angliæ exhortatoria, quod discordiam inter Alfonso Castellæ Regem, & Sanctium cæterosque filios suos exortam, pro viribus componere conuretur.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Ex Orig.
in Turr. Lond.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Insurgentes fremitus tempestatis, que Castellæ ac Legionis, Tolleti, Galleciæ, Siciliæ, Cordubiæ, Murciae atque Gehenni regna concepit, fratrem in fratrem provocat, filios armat in patrem, subditos in dominum erigit, vastitati bona, stragi corpora, & animas (quod amaritè deploramus) dispendio salutis

exponit, in nostram notitiam diversarum litterarum & famæ prævie nuntiatione deductus, ubi primum auribus nostris insouit, horrorem ingessit auditui, paternum amaricavit animum, & in eo multæ compassionis spiritum excitavit.

Quis enim, absque amaricatione, recenset inter tantâ sibi necessitate conjunctos jura sanguinis violari? Quis animo non amaro consideret filios, ante diem, non tam in patrios annos inquirere, quam finem illorum iniquis aggressibus maturare? Patrem, commotum etiam filialis persecutionis in

juriâ, in natos arma gerere, ac in eos cogi, saltem per defensionis remedium, deservire? Quis amare non ferat germanos odii se impetere mutuis, & maximè beneficiorum liberalitate præventum in benefactorem insurgere? Illius non solum humiliationem, sed sicut fert gravis infamia, dejectionem extremam quærere, apertisque conatibus procurare? Quis non horreat subditorum audaciam, fidelitatis fœdere violato, erectam in Dominum, & ad subversionem regalis solii aspirare?

Habet enim communis famæ relatio, quod dilecti filii, nobiles viri, Sanctius, alique carissimi in CHRISTO filii nostri A. Regis Castellæ, ac Legionis illustris, nati, Emanuel Germanus, necnon subditi Regis ejusdem in eum subito insurgentes, & aspirantes ad totalem exheredationem ipsius, officiales, quos idem Rex instituerat in suis regnis & terris, penitus amoverè, instituire alios, & omnia sibi regalia jura subtrahere præsumperunt, eundemque Regem nullum dominium, nullamque potestatem in prædictis suis regnis & terris habere permittunt.

Venerabiles quoque fratres nostri archiepiscopi, episcopi, & dilecti filii electi, abbates, priores, & universi & singuli ecclesiarum prælati, ac prior hospitalis Jerosolimitani & magistri Templi Sancti, Jacobi Calatranen' & Alcantare militarium, ac capitula & conventus, necnon nobiles viri comites, barones, & alii, tam clerici, quam laici, per eadem regna constituti, vel eorum aliqui dicuntur fidelitatis debitum, quo ipsi A. Regi tenentur, violasse.

Hæc dum paterno pensamus affectu, licet tam ad oppressum, quam ad opprimentes, compassione multimodâ movemur, in dicto Rege, tamquam in predilecto ecclesiæ filio, tam gravis oppressionis opprobrium, in opprimentibus verò, propriæ salutis obvis, abhominantes excessus; eidem tamen Regi tanto singulariori caritate compatimur, quanto specialius ei vulgaris assistit opinio, eumque communiter prædicat nimis temerariè, nimis iniquè gravari.

Cum itaque ad remedium in hiis, si consonent facta relatiis, celeriter adhibendum, propter vitanda præcipue animarum pericula, intensis desideriis intendamus, recurrendum deliberavimus ad Excelsum, qui super regnum hominum dominatur, in cujus manu sunt omnium potestates & jura regnorum, & apud ipsum humilibus supplicationibus insistendum, ut benignius eosdem Regem, natos, Germanum, ipsius regna eadem, incolas respiciat eorumdem; ab illis dissensionibus amoveat, dissidentium corda in concordie unitate conciliet, eis tranquillitatem tribuat, ipsosque in illius soliditate consolidet & confirmet, thronum regalem corroboret, qui sic utiliter præsit ut prosit, cujus regimen sic regat ut dirigat, & cedat subditis ad salutem perpetuam, quietem & pacem; nobisque ipse, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, modos & vias aperiat, per quos hæc ut (in votis gerimus) efficaciter promovere possimus.

Quia verò non minoris est meriti contra insidias antiqui hostis exurgere, ne à devotione DEI & universalis ecclesiæ populos Christianos avertat, quam insistere convertendis, serenitatem regiam excitamus quatinus, pensans prudenter quam sit pernitiosum exemplo, quod in prædictis regnis nocitur contigisse, ac clementer attendens quantum regiam magnitudinem deceat Regi prædicto in tantæ perplexitatis articulo efficaci adesse presidio ad id deputaveris, idem filius in præfato regno Aragoniæ nomen & titulum regium, in comitatu quoque prædicto dignitatem omnem, quem dictus Petrus, quondam Rex Aragonum, in illis optinuit, sortiatur, & tam per se, quam per alios eadem Aragoniæ regnum & comitatum liberè occupet, & faciat suo nomine occupari; eaque tam ipse quam sui perpetuè successores in illis, infrascripto ad illa ordine admittendi, absque ullâ contradictione possideant; & in ipsis, tanquam veri Reges, comites & domini, legitime administrent; plenè in eis jus Regis, comitis & domini habituri: in Terraconen' civitate, ipsius territorio, districtibus & pertinentiis, sæpefatæ Romanæ ac Terraconen' ecclesiarum per omnia jure salvo.

Quod, si dicti Rex Franciæ & filius legem, conventiones, & pacta eadem non acceptaverint, vel contenta in eis, ut prædictum, non promiserint, tunc ad provisionem & deputationem hujusmodi non procedas.

Lex autem, conventiones & pacta, sub quibus dictas provisionem & deputationem, & non aliter, procedere velimus hæc sunt, videlicet:

Ut eadem regnum & comitatum præfatus ejusdem Regis Franciæ filius, ab eo electus, & à te, ut præmittitur, deputatus, ejusve successores in illis, nullo unquam tempore separent, nec ipsorum alterutrum dividant, set in eandem personam semper cum suâ integritate concurrant:

Ad eorum successionem nullus unquam, qui non sit de matrimonio natus legitimo, set tantum legitimi admittantur:

Ita ut, si eidem filio dicti Francorum Regis, suisve imperpetuum successoribus, in regno & comitatu ejusdem, mortis tempore, liberi sexus utriusque supersint, ex suo, vel successorum suorum corporibus legitimè descendentes, primogenitus masculus succedat in illis:

Si verò solum feminini sexus liberos superesse contingat, succedat primogenita in eisdem;

Quæ, si tempore devolutæ hujusmodi successionis ad eam, fuerit inupta, & nubere voluerit: personæ, quæ ad ipsius regni regimen & defensionem existat idonea, nubere teneatur:

Nec nubat nisi viro catholico, & ecclesiæ Romanæ devoto:

Set si scienter jam nupserat, vel postea nubat alicui non catholico, vel ipsi ecclesiæ non devoto, donec ille vixerit, & in deviatione à fide, seu in ipsius ecclesiæ indevotione persistit, eadem ecclesiæ ipsorum regni & comitatus administrationem liberam optinebit; ita quod nichil exinde perveniat ad eam, vel ejus virum non catholicum, seu etiam indevotum:

Illo verò non catholico seu indevoto defuncto, ipsa, in viduitate persistens, seu nupta viro catholico, devoto, & idoneo, ut est dictum, habeat, sicut ei competit, eadem regnum & comitatum, necnon & administrationem ipsorum, nichil tamen de perceptis ex illis, hoc casu, restituatur eidem:

Si verò ignoranter non catholico vel indevoto jam nupserit, vel ille, cui jam nupta erat, vel postea nupserit, post contractum cum eâ matrimonium talis fiat, nec ipsa ejus erroris aut indevotionis consenserit, seu favorem exhibuerit, ecclesiæ nichilominus eorumdem regni & comitatus administrationem habeat, illo vivente; ne ad ipsum ex dictis regno & comitatu aliquid valeat pervenire; set, illo defuncto, eidem filie, in viduitate manenti, vel nubenti catholico, devoto, & idoneo, ut superius est expressum, restituatur, hoc casu, prout ei competit, administratio eam perceptis ex eâ; deductis tamen exinde omnibus expensis, factis ratione

Bulla Martini IV. Papæ, de regno Aragoniæ ad filium Regis Franciæ secundogenitum transferendo.

A. D. 1283
An. 11 Edw. I.

Lib. A. fol. 133. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA RTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Johanni, tituli Sanctæ Cecilie, presbitero cardinali, salutem & apostolicam benedictionem.

Qui regna transfert atque constituit, ipse scripturæ sacræ docet eloquio regnum à gente transferendum in gentem propter iniquitatis, injurias, contumelias, dolosque diversos.

Sane in justitiam manifestam Petri, quondam Regis Aragonum, circa occupationem insulæ Siciliæ; variosque conatus & insidias ad alias partes regni Siciliæ occupandas; seditionem in eadem insulâ motam; commotionem & conitationem populi factam inibi contra nos, rempublicam, ecclesiamve, instar illius, probat apertè defectus evidens, immò potius nullitas, ut ita dixerimus, juris sui; cum sit evidenter notarium sibi, uxori, nativæ suis, vel ei per ipsos, aut aliàs nullum jus competere, in insulâ memoratâ, vel parte aliquâ dicti regni.

Ex quo ipsius injuriæ, necnon & contumeliæ, quas in præmissis nobis & ecclesiæ Romanæ (quibus, ratione regni Aragonum, eidem ecclesiæ à, clare memorie, avo ipsius Petri, oblatis & censualis tam ab illo, quam ab aliis ejus prædecessoribus constituti, ad fidelitatem debitam tenebatur) nec non karissimo in CHRISTO filio nostro, Karolo Regi Siciliæ illustri, non absque occasione ac strage multorum, irrogavit hactenus, nec adhuc irrogare desistit, manifestum convincunt, nec latendi locum inveniunt doli ejus, in suæ malitiæ prosecutione commissi, aut ipsius possunt insidiæ occultari; quos & quas communis jam notio publicat & fama, quin potius infamia publica manifestat.

Præmissam itaque illius secuti non indignè doctrinam, cujus, licet insufficientibus meritis, exequimur vices in terris, post varias monitiones, prohibitiones, sententiarum excommunicationis & interdicti prolationes, poenarum indictiones & comminationes expressas, de dicti regni Aragoniæ ac terrarum, quondam ipsius Petri, expositione ac privatione factas, & præcepta diversa (quorum omnium idem Petrus se contumacem exhibuit contemptorem) regnum Aragoniæ terrasque prædictas exponentes modo subscripto, ipsum Petrum, tunc Regem Aragoniæ, regno & terris eisdem, regioque honore sententialiter, justitiâ exigente, privavimus; & privantes exposivimus eadem regnum & terras occupanda catholicis, de quibus & prout sedes apostolica duceret providendum quoad eadem regnum & terras; Romanæ semper ecclesiæ jure salvo, sicut hæc omnia lata per nos, de fratrum nostrorum consilio, super hujusmodi privatione, expositione & occupatione, sententia seriôsè declarat.

Quia verò ubi non est gubernator, populus corrui, ne ipsorum Aragoniæ regnum & terrarum populus, factus absque gubernatore diutius, veniat in ruinam, dictam provisionem sedi reservatam, eidem deliberavimus exequendam; & idcirco ad carissimi in CHRISTO filii nostri, Philippi Regis Franciæ illustris genus clarissimum, illibatam ejusdem generis fidem ad DEUM; devotionem ad ipsum & eandem ecclesiam indefessam; fervidum zelum ad exaltationem fidei orthodoxæ, cujus idem genus contra hostes ejusdem fidei semper extitit singularis athleta; & ingentem illius potentiam, in obsequiis earundem fidei & ecclesiæ feliciter temporibus retroactis expertam; considerationis sollicitè oculos convertentes, ad executionem provisionis ejusdem aliquem de ipso genere, sub DEI fiduciâ (quem semper illius generis clara progenies & regnum Franciæ inclitum firmissimè credidit, devotissimè honoravit & coluit) de fratrum ipsorum consilio deliberavimus eligendum:

In electione verò hujusmodi, aliquem de ipsius Regis filii præferendum multiplex ratio persuasit; ideoque tuæ circumspectionis industriam prolatam frequenter in arduis, fidum pectus, providumque consilium nobis notâ familiaritate diutinâ, debitâ meditatione pensantes, te ad hoc ministerium idoneum, de fratrum eorumdem consilio, assumentes, ad occupandum idem Aragoniæ regnum & comitatum Barchinoniæ, qui est de terris expositis, quæ olim fuerant dicti Petri, de illo, ex ejusdem Regis Franciæ filii, quem ad hoc ipse Rex eligerit, alio tamen ab eo qui sibi est in dicto

seu occasione administrationis ipsius, & cæteris, quæ fuerint deducenda; super quibus Romani Pontificis ejus temporis dicto stetur.

Set, & ipso viro vivente, si eum ad fidei veritatem, seu ipsius devotionem ecclesiæ, non simulatè, set in veritate manifestè redire contigerit, filia eadem administrationem ipsam, prout debetur ei, rehabebit:

Quod, si forsitan ipsum filium dicti Franciæ Regis, ab eo sic electum, & à te deputatum, vel aliquem suorum hujusmodi successorum, eodem Philippo suo genitore superstitè, contigerit absque liberis fati munus implere, idem suus genitor non succedat in regno & comitatu prædictis;

Set, si plures habeat filios, unum ex eis, non tamen primogenitum, qui debet in Franciæ regno succedere, infra tres menses, à tempore, quo sibi defuncti mors innotuerit, numerandos, ad successionem hujusmodi poterit nominare:

Si verò unum solum filium, vel nullum, quod absit, idem Rex Franciæ habere, liceat ei aliquem de sua progenie, qui dicto filio electo, & ut præmittitur, deputato, defuncto sine liberis, fuerat quarto saltem consanguinitatis gradu conjunctus, eligere set nominare ad successionem eandem:

Ipsò autem, infra dictum tempus, neminem nominante, habebit ecclesiæ eligendi seu nominandi aliquem, de ipsius Regis Franciæ filiis, seu conjunctis etiam supradictis, si superstitès fuerint, liberam potestatem; quibus non superstitibus, eliget eadem ecclesiæ liberè undecumque.

Quod si, memorato Franciæ Rege defuncto, contingat eundem filium suum, electum & deputatum, sine liberis ab hæc luce migrare, similem per omnia suis primogenitum nominandi, hæc primà vice tantummodo, habeat potestatem; deinceps verò succedat taliter decedentis, de Regum Francorum genere, saltem conjunctus et similiter quarto gradu, quem ordo legitime successionis admittet:

In quolibet autem prædictorum casuum, electus seu nominatus, ex ipsa electione, sive nominatione, jus habeat in præmissis regno & comitatu; servatis in omnibus prædictis & subsequentibus, legibus, pactis, & conventionibus liberè succedendi.

Eadem insuper regnum & comitatus in eandem personam, cum Franciæ, vel Castellæ, seu Legionis, aut Angliæ regnis, aliquo unquam tempore non concurrant; neque ipsa regnum Aragoniæ, seu comitatus, ulli unquam alii regno subdantur.

Et, si fortè contingeret, aliquod de prædictis, Franciæ, Castellæ, Legionis, vel Angliæ regnis, ad aliquem Regem; vel Reginam Aragoniæ pervenire, ipse vel ipsa Rex Aragoniæ seu Regina, si regnum sibi obvieniens maluerint optinere, cadant, eo ipso, quod illud acceptaverint, ab omni dominio atque jure, quæ in Aragoniæ regno & comitatu prædictis habebant, eaque libera & expedita ipsi ecclesiæ Romanæ dimittere teneantur.

Ad successionem eorum autem, in regno ipso cum comitatu prædicto, veniant ipsorum filii sive conjuncti, aut alii, secundum modum & ordinem supradictos.

Et, quia nostræ intentionis existit, prospero statui dictorum Aragoniæ regni & comitatus, ecclesiis & incolis, eorumdem utiliter & efficaciter providere, volumus quod omnes ecclesiæ prædictorum regni & comitatus, tam cathedrales, quam aliæ, regulares & seculares, omnesque ecclesiasticæ personæ, illis libertatibus & immunitatibus, & specialiter in electionibus, provisionibus, & juribus aliis, eisdem competentibus, omninò gaudeant, quæ ipsis competunt secundum canonicas sanctiones; & tam ab ipsis, quam filio ejusdem Regis, sic ab eo electo, & à te deputato, suisque successoribus, & aliis etiam personis secularibus, antiquæ consuetudines approbata, bonaque usagia regni & comitatus eorumdem, quæ sacris canonibus non repugnant, illibata serventur.

Quæ verò, contra sanctiones canonicas, statuta, seu alia introducta fuerint, omninò viribus careant; & quatenus de facto processerant, revocentur:

Ecclesiis ipsis, & personis ecclesiasticis, omnia bona immobilia, sive jura, quæ summarè ipsas possedisse, vel quasi possedisse constiterit, eis ablata, præcipuè per memoratum Petrum, quondam Regem Aragonum, de plano restituantur eisdem; de illis verò, de quorum possessione taliter constare non potest, fiat eis justitiæ complementum.

Super prædictis comitatu & regno, cum memorato Petro, quondam Rege Aragonum aut ejus filii, seu cum aliis quibuscumque, pro eis, nullam societatem dictus Regis Franciæ filius, vel idem successores inibunt; nec conventionem aliquam facient de reddendo illis, vel eorum alicui dicta regnum, vel comitatum, seu aliquam partem ipsorum, absque sedis apostolicæ benedictione & expresso consensu; nec aliquam aliam societatem seu conventionem hujusmodi negotii prosecutioni nocivam.

Pro eisdem quoque regno & comitatu, tam idem Regis Franciæ filius, quam sui singuli successores in regno & comitatu prædictis, nobis, nostrisque successoribus singulis, & ecclesiæ Romanæ, fidelitatis præstabant publicè juramentum, & homagium facient, per se ipsos, quum præsentès erunt ubi nos, vel successores nostros, præsentès esse contingerit; si verò absentes fuerint, tunc per idoneam interpositam personam, ad hoc specialiter destinandam, homagium facere, ac fidelitatis juramentum eis præstare licebit; nisi fortè, in hujusmodi absentis ipsorum casu, nos aut successores nostri ad hoc nuncium elegerimus destinare; tunc enim destinato ad hoc, nostro, eorumdem successorum, & ecclesiæ nomine, tam ipse, quam prædicti successores ipsius in personis propriis idem juramentum præstare, ac homagium facere tenebuntur:

Eadem præterea juramentum & homagium, tam ipse dictæ Franciæ Regis filius nobis, & nostris successoribus singulis, infra annum, postquam quis eorumdem successorum in summum Pontificem assumptus fuerit, quam sui successores infra simile tempus, postquam in eisdem regno & comitatu successerint, renovare tenebuntur modo præscripto.

Et nichilominus pro regno & comitatu prædictis idem filius & prædicti sui singuli successores, nobis, nostrisque singulis successoribus, & ipsi ecclesiæ Romanæ, annis singulis, in festo beatorum apostolorum Petri & Pauli, census nomine, quingentas libras parvorum Turonen' ubicumque Romana curia contigerit residere:

Incipient autem teneri ad censum hujusmodi exolvendum, postquam tres partes eorumdem regni & comitatus obtinerint, licet alia quarta pars

in ipsius filii, vel eorumdem successorum suorum adhuc rebellionè persistat.

Quod, si fortè idem Regis Franciæ filius, vel dicti successores quocumque termino non solverint integrè censum ipsum, & expectati per quatuor menses, terminum ipsum immediatè sequentes, de illo ad plenum non satisfecerint, eo ipso erunt, taliter in dicti census solutione cessantes, excommunicationis vinculo innodati.

Quod si, in secundo anno, in prædicto solutionis termino, vel infra subsequentes quatuor menses, eundem censum sine diminutione quolibet non persolverint, totum ipsum regnum, cum prædicto comitatu, ecclesiastico erit suppositum interdicto.

Si verò, nec in tertio anno, eodem termino, nec infra quatuor menses proximos, sibi, per satisfactionem census ipsius, duxerint consulendum, habeant adhuc, ad satisfaciendum, alios duos menses;

Set, si nec in eodem tertii anni termino, nec infra sex prædictos subsequentes menses, sit de censu eodem plenariè satisfactum, ex tunc tam idem sæpèfati Regis Franciæ filius, quam successores ejus, ab ipsis regno & comitatu, omnique jure, quod in eis habebant, eo ipso cadunt ex toto; & regnum ipsum, cum comitatu prædicto, ad Romanam ecclesiam, & ejus dispositionem, seu ordinationem plenè ac liberè devolvatur.

Si autem, de ipso primi termini censu, infra dictos tertium terminum, & sex subsequentes menses, plenariè satisfacerent, nichilominus semper, pro singulis censibus singulorum terminorum, si simili modo in eorum solutione cessaverint, vel illos non solverint, similes pœnas incurrant.

Cæterum cum idem Regis Franciæ filius, vel dicti successores ejus, in Regem decreverint coronari, quilibet, in ordine vicis suæ, coronam ab eadem sede apostolicâ requiret; ut, de speciali mandato nostro, vel successorum nostrorum, possit, per Terraconensem archiepiscopum, apud Caesar' Augustam solempniter coronari.

Hæc enim inter, felicis recordationis, Innocentium Papam III. prædecessorem nostrum, & memoratum avum ejusdem P. tempore, quo idem avus dictum regnum Aragon' ipsi ecclesiæ Romanæ (ut prætractum est) optulit, extitit ordinatum.

Concedimus tamen quod sæpèfati Regis Franciæ filius, ad prædicta electus & deputatus, possit per te coronari, si velit; & sine alia nostrâ requisitione & mandato, per quem maluerit consecrari.

Singuli verò sui successores in Aragoniæ regno & comitatu prædictis, prius petita super hoc ab apostolicâ sede licentiâ, de speciali mandato sedis ipsius, ut in coronatione prædicatur, per eundem Terraconen' archiepiscopum consecrentur.

Hæc omnia & singula memoratus filius, ab eodem genitore suo ad prædicta electus, & à te (ut præmissimus) deputatus, se ac eosdem successores suos invariabiliter servaturos, & hujusmodi negotium sollicitè prosecuturos, tibi, nostro, successorum nostrorum, & ipsius ecclesiæ Romanæ nomine, præfato Rege Franciæ, genitore suo, eadem universa & singula specialiter approbante, & consentiente in ipsis expressè pro se ac ipsis successoribus suis, eos ad eadem obligando promittet, & proprio juramento firmabit; in eisdem promissione ac juramento adiciens; quod hæc omnia, cum ad legitimam ætatem pervenerit, non differat, sine difficultate aliqua, illi, ejusdem ecclesiæ Romanæ nomine, renovare, quem ad hoc ipsa ecclesiæ duxerit deputandum.

Quod, si filius dicti Regis Franciæ, quem ipse ad præmissa eligerit, ejus sit forsitan ætatis, quod ad juramenti præstationem inhabilis habeatur, promittet idem Rex, suas super hoc litteras concedendo, se, ac suum, in Franciæ regno heredem, curaturum & facturum, bonâ fide, quod idem suus filius, cum ad ætatem, ad hoc aptam, pervenerit, præmissa omnia & singula similiter promittet, & præstabit, sine contradictione quolibet, hujusmodi juramentum tibi, vel alii, qui ad id fuerit per eandem ecclesiam deputatus.

Promittet præterea idem Rex, sub similibus testimonio litterarum, quod tam ipse, quam, post ejus obitum, suus in Franciæ regno successor, hujusmodi negotium, bonâ fide, potenter & sollicitè prosequatur absque dilatione seu intermissione, quas facti qualitas seu emergentium casuum necessitas non inducet; quòdque tam ipse, quam dictus ejus in Franciæ regno hæres, eundem filium suum, ab eo, ut diximus, electum, & à te deputatum, ac successores ipsius efficaciter in hujusmodi prosecutione jurent; & curabunt & facient, bonâ fide, quod illi similiter negotium ipsum efficaci sollicitudine ac sollicitâ efficaciâ pro viribus prosequantur.

Quod, si dictus ejusdem Regis Franciæ filius, ad præmissa electus & deputatus, & ipse Rex aut, eo non superstitè, suus in eodem regno successor, hujusmodi negotium prosequi neglexerint, nec post monitionem sedis ejusdem infra tempus competens, quod ad hoc sedes eadem, ipsius negotii circumstantiis & qualitate pensatis, duxerit præfigendum, debite prosecutionis instantiam reassumant, eo ipso cadant à regno & comitatu prædictis; & libera & plena eorumdem regni & comitatus dispositio sive ordinatio, ad Romanam ecclesiam, absque contradictione aliqua, devolvantur.

Nec idem Rex Franciæ, aut successor ejus in Franciæ regno, ex præmissis lege, conventionibus, sive pactis, ac aliis aliud teneant, dummodo tantum de suo expenderit in hujusmodi prosecutione negotii, quantum per Romanam ecclesiam, pro ejusdem prosecutionis subventionè, receperint:

Si verò non tantum de suo expenderit, totum id, in quo summa taliter perceptorum expensas, per eosdem Regem & successorem de suo factas, excedat, ipsi, Rex sive successor, eidem ecclesiæ restituere tenebuntur.

Forma verò juramenti fidelitatis & homagii, faciendâ à sæpèfato ejusdem Franciæ Regis filio, ad præmissa electo & deputato, suisque successoribus, pro regno & comitatu prædictis, hæc est;

Ego, Dei gratiâ, Rex Aragoniæ & comes Barchinoniæ, plenum & ligium vassalagium & homagium faciens ecclesiæ Romanæ, pro regno Aragoniæ & comitatu Barchinoniæ, in Terraconen' civitate, ipsius territorio, districtibus & pertinentiis (præfate Romanæ ac Terraconen' ecclesiarum per omnia jure salvo) ab hac horâ in antea fidelis & obediens ero beato Petro, & domino meo, domino Martino, Papæ quarto, suisque successoribus canonicè

A. D. 1283. | An. 11 Edw. I.

intransibus, sanctæque apostolicæ Romanæ ecclesiæ; non ero in consilio, aut consensu, vel facto, ut vitam perdant aut membrum, aut capiantur malâ captione; consilium, quod michi credituri sunt per se, aut nuncios suos, sive per litteras, ad eorum dampnum, me sciente, nemini pandam: &, si scivero fieri, vel procurari, sive tractari aliquid, quod sit in eorum dampnum, illud pro posse impediam; &, si, impedire non possem, illud eis significare curabo; papatum Romanum & jura sancti Petri in regno Aragoniæ, & comitatu prædictis, adiutor eis ero, ad retinendum, & de-

fendendum, ac recuperandum, & recuperata manutenendum, contra omnem hominem; universa & singula legem, conventiones, & pacta, contenta in papalibus litteris suprascriptis, plenariè adimplebo, & inviolabiliter observabo, nec ullo unquam tempore veniam contra illa; sic me Deus adjuvet & hæc sancta Dei evangelia.

Dat' apud Urbem Veterem, sexto kal' Septembris, pontificatus nostri anno tertio.

De annuo feodo Matthæo, Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, solvendo.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Liberate
in Thesaur. Cur.
11 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX thesaur' & camerar' suis salutem. Liberate de thesauro nostro Uberto Dosgy, & Abractino Girardi, mercatoribus Florentinis, de societate Pulicum & Ramberfinorum, sexaginta marcas per manus suas liberandas venerabili patri, domino Mathæo, sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, de termino Natalis Domini, anno regni

nostri undecimo, de annuo feodo suo sexaginta marcarum, quod ei concessimus percipiendum ad scaccarium nostrum; nisi pecuniam illam ei prius liberaveritis per aliud breve nostrum:

Recipientes ab eisdem mercatoribus literas suas patentes, receptionem dictæ pecuniæ testificantes.

Teste Rege, apud Brumburgh, secundo die Septembris.

De stipendiis Gastoni de Bearn solutis, pro servitio Regi Castellæ, nomine Regis Angliæ, impendendo.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Lib. B. f. 307. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOTUM sit cunctis, tam præsentibus, quam futuris, quod nos Gasto, Dei gratiâ, vicecomes Bearn' dominus Montis Cathani & Castri Veteris, recognoscimus & confitemur recepisse mutuo ab Hugolino de Vicio, nobis tradente, nomine domini nostri Regis Angliæ illustris, nobis apparatu gentium nostrarum, nobiscum proficiscentium in servitium, domino Regi Castellæ illustri faciendum, nomine domini nostri Regis Angliæ supradicti, octingentas libras Turon' nigrorum.

Quas servire promittimus, nomine prædicti domini nostri Regis Angliæ, ipsi domino Regi Castellæ, & eas recipere in solutum stipendiij vel gadgij hospitij nostri.

Et si fortè, casu aliquo contingente, dictas octingentas libr' non serviremus ipsi domino Regi Castellæ prædicto, promittimus illas integrè resti-

tuere dicto Hugolino, aut nuncio domini nostri Regis Angliæ prædicti, eas cum hiis litteris repetenti, cum ab ipso Hugolino, aut nuncio prædicto fuerimus requisiti, per quindecim dies post requisitionem ipsius Hugolini, vel nunci memorati; & hæc ipsi Hugolino promissimus bonâ fide.

Dantes nichilominus liberè licentiam & plenam potestatem ipsi domino nostro Regi Angliæ, & senescallo ipsius in Vasconia, vel ejus mandato; ut, auctoritate propriâ, de bonis nostris & hominum terræ nostræ tantum possit recipere, eorum quilibet vel omnes simul, quousque de dictis octingent' libr' eidem Hugolino, vel nuncio supradicto, plenè fuerit satisfactum.

In quorum omnium & singulorum testimonium sigillum nostrum præsentibus duximus apponendum.

Dat' apud Bayas, Dominicâ primâ mensis Octobris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo tertio.

De Judeis à villa Windes' amovendis.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Claus. 11 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Galfrido de Picheford, constabulario castri sui Windes', salutem. Quia secundum consuetudinem judaismi nostri, Judei nostri in aliis civitatibus, burgis, aut villis habitare vel morari non debent, quam in illis in quibus archa circographariorum Judeorum existit, & in quibus antiquitè habitare consueverunt & morari; ac quidam Judei villam

predictam sunt ingressi, & eam inhabitant, in quâ hujusmodi archa non existit, nec aliquis Judeus antiquitè habitare vel morari consuevit:

Vobis mandamus quod prefatos Judeos ab eadem villâ, absque dampno eis de corporibus seu de rebus suis faciendo, sine dilacione amoveri faciatis. Et hoc nullatenus omittatis.

T. R. apud Acton Burnel', xiii. die Octobris.

Pro Reso filio Mereduci.

A. D. 1283.
An. 11 Edw. I.

Lib. A. fol. 410 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitan' omnibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem.

Cum nos dedissemus dilecto & fideli nostro Reso filio Mereduci, pro legali servitio suo, terram de Mechlaen, Kayo, Meb Weneo, & Gwenuoch' & eidem Reyso fecissemus breve nostrum Roberto de Tibbetot ad ponendum ipsum in seysinam de prædictis terris: ac pro eo quod idem Resus, indebito modo, contra consuetudinem regni nostri, non porrectâ litterâ nostrâ super hoc prædicto Roberto directâ, auctoritate propriâ intrusisset se in prædictis tenementis; super quo prædictus Resus coram nobis & consilio nostro per suam recognitionem convictus fuit: consideratum fuisset coram nobis & concilio nostro in parlamento nostro, quod tenuimus apud Acton Burnel' in crastino Sancti Michaelis; anno regni nostri undecimo, quod prædictæ terræ caperantur in manum nostram, & quod prædictus Resus responderet nobis de exitibus, quos percepit, vel percipere potuit, à tempore ingressus sui usque ad parlamentum prædictum, & nichilominus quod prædictus Resus remaneret in misericordiâ nostrâ pro usurpatione suâ, cum etiam idem Resus ultra donum, quod ei fecimus, de prædictis terris, usurpasset sibi terras de quibus Lewelinus filius Oweni, qui est infra ætatem, fuit seysitus per custodem suum tempore inceptions ultimæ gwerræ Walliæ; nec fuit intentionis nostræ dare jus alienum: propter quod consideratum fuit in curiâ nostrâ coram nobis, quod prædictus Resus restitueret prædicto Lewelino terras, de quibus fuit seysitus tempore inceptions prædictæ gwerræ, cum exitibus inde perceptis.

Cum etiam idem Resus, de voluntate nostrâ, & per concessionem nostram, & per potestatem, sibi à nobis concessam, cepisset ad pacem & voluntatem nostram homines de terris supradictis; consideratum fuisset, quod prædicti homines devenirent ad voluntatem nostram ad redemptionem ab ipsis pro voluntate nostrâ capiendam, & ad statuendum & ordinandum leges per quas gubernari deberent; nos, de speciali gratiâ nostrâ, & pro legali servitio, ab ipso Reso nobis impenso, seysinam de prædictis terris, quas indebito modo cepit, & quas in manum nostram reddidit, ei restitimus & reddidimus tenendas secundum tenorem cartæ nostræ, quam ei inde fecimus; & remisimus ei exitus quos percepit, vel percipere potuit, à tempore ingressus sui, usque ad parlamentum prædictum: pardonavimus, etiam ei misericordiam ad nos spectantem, pro usurpatione suâ prædictâ; hoc salvo quod prædicto Lewelino filio Oweni restituatur terræ, de quibus fuit seysitus tempore inceptions prædictæ gwerræ, simul cum exitibus de prædictis terris perceptis: concessimus etiam prædicto Reso, quod homines, quos prædictus Resus cepit ad pacem & voluntatem nostram, tam de terris de propriâ hereditate ipsius Resi, quam de terris quas ei dedimus, remaneant homines ipsius Resi quieti de corporibus & redemptionibus, & quod pro voluntate suâ statuat & ordinet leges, per quas gubernari debeant.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Teste meipso, apud Acton Burnel, vicesimo die Octobris, anno regni nostri undecimo.

A. D. 1283. | An. II, 12 Edw. I.

Litteræ Regis cuidam cardinali super electione episcopi ecclesie Tuamen' in Hibernia.

A. D. 1283.
An. 12 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, amico suo karissimo, domino O. DEI gratiâ, episcopo Tusculan', Edwardus, eadem gratiâ, Rex Anglie, dominus Hybernie & dux Aquitannie, salutem & sincere dilectionis affectum.

Vacante dudum ecclesiâ Tuamen' terre nostre Hybernie, quidam clericus criminosus & illegitimè genitus, sicut gravis contra eum laborat infamia, nomine Nicholaus

Mavglyn, qui de grave proditorum nostrorum traxit originem, quique in prefatâ terrâ rebellibus nostris adherens, contra nos & fideles nostros turbaciones & sediciones vanas concitavit, electus dicitur ad regimen ecclesie memorate, ac à sanctissimo patre, domino nostro summo Pontifice, obtinuisse in hujusmodi electionis negotio auditorem: et licet à nobis, qui jus patronatûs habemus in eadem ecclesiâ, sicut in aliis ecclesiis regni nostri & terre prefate, de antiquâ & approbatâ consuetudine, cum hujusmodi vacant ecclesie postulari debeat licentiâ eligendi, & postmodum, electionibus celebratis, peti noster assensus in electione; tamen prefate

Tuamen' ecclesie nec eligendi licentiâ fuit petita, nec assensus noster ociam requisitus, in dignitatum & honorum corone nostre prejudicium & contemptum.

Ideoque paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus considerantes, si placet, quod non deceret ecclesie Roman' hominem talem ecclesie supradicte perficere, qui nec dignus hujusmodi reputatur honore, nec fidelis noster existit, ipsam velut indignum repellere, & de alio probo viro, qui fidelis noster existat, pacem diligit, & sciat ac possit spiritualiter & temporaliter regere & preese eidem ecclesie Tuamen' cum maturitate procuratis debitâ provideri: & tam in hoc casu quam aliis qui nos tangunt, jura, libertates, honores, dignitates, & consuetudines corone nostre integra conservari. Valete semper in prosperis.

Dat' apud Acton Burnell, xx. die Octobris, anno regni nostri undecimo.
Domino episcopo Tusculan' per Regem Anglie.

Sub istâ formâ scribitur singulis cardinalibus.

Littera Radulfi Romanorum Regis, de prosperitate suâ; & de fœdere amicitie cum Rege Anglie perpetuando.

A. D. 1283.
An. 12 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Anglorum illustri, amico suo karissimo, Radulfus, eadem gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, integerimè dilectionis & amicitie continuum incrementum.

Licet æterni Imperatoris imperitum, cui omnes intendunt & obediunt creaturæ, per mortem lugubrem illustris quondam Hartmanni filii nostri karissimi, diri doloris vulneribus

cordibus nostris dederit insanabilem cicatricem, per quem inclita domus vestra nostre perpetuo amicitie fœdere fuerat colligata;

Tamen, quantum ad nos, mors ejusdem filii nostri amicitiam hujusmodi non extinxit, sed erga nos inviolabiliter perpetuè volumus observare quicquid veræ amicitie lex deposuit.

Undè serenitati vestræ, ad augmentum gaudii amphioris, duximus intimandum quod prosperamur in omnibus, & annuente Domino, votivis

successibus habundamus; sublimaturi, divino præsidio, illustres filios nostros ad titulos principatûs, & eidem ducatus Austriæ, Stirie, & Karinthie concessuri.

Cæterum, cum strenui viri, fratres de Raperch milites, ad regnum vestrum, pro quâdam emendâ, se transferant, magnitudinem vestram rogamus, plenissimo cum effectu quatinus ipsos, nostre dilectionis intuitu, vobis habere dignemini favorabiliter recommissos; securum ad nos respectum habentes, quod in ipsis tanta regnat strenuitas, & fidelitas tam sincera, quod de illis potestis plenè presumere, & ipsis securè committere quicquid libet.

Dat' Hageri, kal' Decembr' regni nostri decimo.

Magnifico principi, domino E. Dei gratiâ, Regi Anglorum illustri, amico suo karissimo.

Littera Meneven' episcopi, per quam certificavit quod mandatum Papæ receperat de matrimonio contrahendo inter Resum filium Mereduci & Audam de Hastingses.

A. D. 1283.
An. 12 Edw. I.
Eib. A. f. 362. a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS sanctæ matris ecclesie filiis, ad quos presentes litteræ pervenerint, Thomas, permissione divinâ, Men' episcopus, salutem in Domino sempiternam.

Litteras venerabilis patris, domini Martini, divinâ providentiâ, summi Pontificis, apud Landegoe, die sanctorum martirum Johannis & Pauli, anno Domini MCCLXXXIV. recepimus sub hâc formâ.

Martinus episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri episcopo Men' salutem & apostolicam benedictionem.

Quantum cum Deo possumus hiis libenter annuimus, per quæ dissidentes ad pacis solatium reducantur.

Ex parte siquidem nobilis viri Resi Mereduci, & nobilis mulieris Audæ de Hastingses, tuæ dyocesis, fuit propositum coram nobis, quod ex inimicitis & guerris, dudum inter ejusdem R. ex parte unâ, & ipsius A. progenitores ex alterâ, suscitatis, & rerum & personarum pericula plurima sunt secuta, & adhuc durant odia inter superstites eorundem;

Undè dicti R. & A. sperantes, per matrimonialem communicationem ipsorum, posse super præmissis plenè reconciliationis commoda provenire, desiderant invicem propter hoc matrimonialiter copulari:

Set quia dicti Resus & Audâ tertio ex unâ parte, & quarto ex alterâ

consanguinitatis gradu ad invicem se contingunt, non possunt licitè suum in hâc parte desiderium adimplere;

Quare præfati R. & A. nobis humiliter supplicarunt, ut providere sibi super hoc de oportuna dispensationis remedio curaremus:

Super quo etiam karissimus in CHRISTO filius noster, Rex Anglie illustris, per suas litteras, apostolicæ sedis gratiam imploravit:

Nos, igitur, eorundem R. & A. supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus, si tibi per testes idoneos & juratos de prædictis inimicitis, & quod per hujusmodi conjugalem copulam possit super eis, ut præmittitur, reconciliationis commoda procurari constiterit; super quo tuam intendimus conscientiam onerare.

Cum præfatis Reso & Audâ quod, impedimento hujusmodi non obstante, liberè ad invicem matrimonium contrahere, ac in contracto postmodum licitè remanere valeant, auctoritate nostrâ dispenses.

Dat' apud Urbeno Veterem, iv. idus Decembris, pontificatus nostri anno tertio.

In cujus rei testimonium, presentibus litteris sigillum nostrum duximus apponendum.

Dat' die & loco supradictis, & consecrationis nostre anno quarto.

Statuta Regis edita in novâ bastidâ Valentie in Agenensi diocesi.

A. D. 1283.
An. 12 Edw. I.
Lib. B. f. 330 b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Anglie, dominus Hybernie & dux Aquitannie, universis, presentes litteras inspecturis, salutem in Domino.

Noveritis quod nos habitatoribus villæ nostre de Valentia, Agenensis diocesis, infra decos seu terminos dicte bastidæ, concedimus libertates & consuetudines infra scriptas, viz.

Quod per nos vel successores nostros non fiat in dictâ villâ quæstia, tallia, nec albergata; nec ibi accipiemus mutuum, nisi gratis facere voluerint habitantes.

Item, quod habitantes dicti castri, & in posterum habitaturi, possint vendere, dare, alienare omnia bona sua, mobilia & immobilia, cuicumque voluerint: excepto quod res immobiles non possint alienare ecclesie, nec religiosis personis, nec militibus; nisi salvo jure dominorum de quibus feoda tenebuntur.

Item, quod habitantes dicte villæ possint filias suas liberè, ubicumque voluerint, maritare, & filios suos ad sacros ordines promovere.

Item, quod nos, nec ballivi nostri, non capiemus aliquem habitantem dicte villæ, nec vinum ei faciemus, nec sasciemus bona sua (dum tamen voluerit firmiter stare juri) nisi pro murto, vel morte hominis, vel plagâ mortiferâ, vel alio crimine, pro quo corpus suum & bona sua nobis debeant esse incursa.

Item, quod, ad quæstionem vel clamorem alterius, non mandabit, nec citabit senescallus noster, nec ballivi sui (nisi pro facto nostro proprio vel querelâ) aliquem habitantem dicte villæ extra honorem dicte villæ, pro rebus factis in dictâ villâ, & pertinentiis & honore dicte villæ, vel super possessionibus dicte villæ & honore ejusdem.

Item, si aliquis, habitans in dictâ villâ, moriatur sine testamento, & non sint hæredes qui debeant succedere, ballivus noster & consules dicte villæ bona defuncti, tamen scripta, commendabunt duobus probis hominibus

dictæ villæ, ad custodiendum fideliter per unum annum & unum diem; & si infra illum terminum, appareant hæredes qui debeant succedere, omnia bona dicti defuncti sibi integraliter debent reddi; aliter bona mobilia nobis tradantur, & etiam immobilia, quæ à nobis in feodo tenebuntur, ad faciendum penitus nostram voluntatem; & alia bona immobilia, quæ ab aliis dominis tenebuntur, eisdem dominis tradentur ad faciendum eorum voluntatem; tamen solutis debitis defuncti securum usus & consuetudines Agenenses, si debita clara sint, non expectato capite anni.

Item, testamenta, facta pro habitatoribus dictæ villæ in presentia bonorum testium, valeant, quamvis non sint facta secundum sollempnitatem legis; dum tamen liberi suâ legitimâ portione non fraudentur, vocato ad hoc capellano loci, vel aliâ ecclesiasticâ personâ, si commodè possit vocari.

Item, quod nullus, habitans in dictâ villâ, de quocumque crimine sit appellatus seu accusatus, nisi velit, non teneatur ad duellum faciendum, nec ad defendendum per prælum, nec cogatur ad faciendum duellum; & si refutaverit, propter hoc non teneatur pro convicto; set appellans, si velit, probet crimen, quod obicit, per testes, vel alias provocaciones secundum formam juris.

Item, quod habitantes in dictâ villâ possint emere & recipere, ad censum, vel ad donum, de quacumque personâ volente vendere, vel in feudare, vel res suas immobiles dare; exceptis militaribus & francalibus feudis, quæ non possint emere nec recipere, nisi pro nostrâ & successorum nostrorum voluntate.

Item, de quocumque solo, de quatuor brassatis de lato & amplitudine & de xii. de longitudine, habebimus vi. d. ob.

Item, de quocumque solo, de vi. brassatis de lato & amplitudine, & de xii. in longitudine, habebimus viii. d. ob. tantum ut secundum majus & minus, in festo kathedræ sancti Petri; & totidem de acceptagio in mutatione domini; & si vendatur, habebimus de emptore vendas, videlicet, duodecim partem pretii pro quo vendetur; & si obliæ ad terminum non solvantur, ut solet, nobis pro gagio persolvantur, & dictæ obliæ.

Item, si arsiat, vel alia maleficia clam fiant in dictâ villâ, & pertinentiis, & honore ejusdem; fiet per nos, vel per locum nostrum tenentem, emenda super illis rebus, secundum bona statuta & usus approbatos diocesis Agenensis.

Item senescallus noster & ballivus dicti loci tenentur jurare, in principio senescaliæ & ballivæ, coram probis hominibus dictæ villæ, quod in dicto officio fideliter se habeant, & cuilibet jus faciant ad posse suum; & approbatas consuetudines dictæ villæ & statuta rationabilia observabunt.

Item, consules dictæ villæ mutantur quolibet anno, in festo kathedræ sancti Petri; & nos, & noster ballivus, debemus apponere & eligere, ipsâ die, sex consules catolicos de habitantibus in dictâ villâ: illos qui magis bonâ fide & communi proficuo in dictâ villâ, videbimus esse bonos: qui consules jurabunt ballivo nostro & populo dictæ villæ, quod ipsi bene & fideliter gradabunt & gubernabunt nos & populum dictæ villæ: & quod jura nostra fideliter gubernabunt, & tenebunt fideliter consulatum: & quod non recipiant ab aliquâ personâ servitium ratione consulatûs; quibus consulibus communitas dictæ villæ jurabit dare consilium & juvamen, & obedire; salvo tamen in omnibus jure nostro, dominioque nostro, & honore; & dicti consules habeant potestatem reparandi carrerias, vias publicas, fontes, pontes; & levandi pro solidum & per libram, cum consilio viginti quatuor habitantium in dictâ villâ, electorum pro communitate, missiones & expensas de habitantibus in dictâ villâ, quæ per reparationem dictarum rerum fiunt, vel que fiunt per aliqua communia negotia, ad commune proficuum dictæ villæ redundantia. Et qui in carceriis sordes miserint, per ballivum nostrum & consules dicti loci puniantur, secundum quod eis videbitur faciendum. Et quilibet laicus, qui in dictâ villâ vel pertinentiis ejusdem habeat possessiones vel redditus, ratione illarum rerum, ipse & successores sui in expensis, missionibus & taliis, quæ fiunt per consules ad proficuum dictæ villæ, ut dictum est, faciatis, & donent, ut alii habitatores in dictâ villâ, per solidum & per libram; & si hoc facere noluerint, quod noster ballivus eum pignoret ad instantiam predictorum consulum; & clerici, & aliæ personæ privilegiatæ ad hoc cogebuntur de omnibus suis possessionibus, quas non habeant pro hereditate; de quibus rebus hereditariis non tenentur aliquid dare, nisi de eorum processerit voluntate.

Item, res comestibiles, deforis aportatæ ad vendendas, quæ de infra mediam leucam erunt aportatæ ad vendendas, non vendantur donec primò ad palatium dicti castrî fuerint aportatæ; & si aliquis contra faciebat, emptor & venditor quilibet in duobus solidis & dimidio puniatur; nisi sit extraneus, qui consuetudinem ignoret.

Item, quicumque alium percusserit, vel cirabit cum pugno, vel palmâ, vel pede, irato animo, si sanguis non intervenerit, & clamor factus fuerit, in v. solidis pro justitiâ puniatur, & emendam faciat injuriam passo secundum rationem; & si sanguis intervenerit, in xx. solidis percussiens, si clamor factus fuerit, puniatur; & si cum gladio, vel fuste, vel petrâ, vel tegulâ, si sanguis non intervenerit, si clamor factus fuerit, in xx. solidos percussiens pro justitiâ puniatur; & si sanguis intervenerit, & clamor factus fuerit, in lx. solidos pro justitiâ puniatur, & emendam faciat injuriam passo.

Item, si aliquis alium interfecerit, & de more culpabilis reperiatur, ita quod homicida reputetur, per judicium nostræ curiæ puniatur, & bona ipsius nobis fuerint incurra; solutis tamen primò debitis suis.

Item, si aliquis alicui opprobria dixerit, vel verba contumeliosa irato animo, & indè fiat clamor ballivo nostro, in duobus solidis & dimidio pro justitiâ puniatur, & emendam faciat injuriam passo; & si aliquis coram ballivo nostro, vel nostrâ curiâ, dicat verba contumeliosa irato animo, in v. solidis pro justitiâ puniatur, & emendam faciat injuriam passo.

Item, quicumque bannum nostrum vel ballivi nostri fregerit, vel pignus per ipsum factum & pro causâ judicatâ sibi abstulit, in xxx. solidis pro justitiâ puniatur.

Item quicumque furatus fuerit leudam, in x. solidis puniatur.

Item adulter & adultera, si in adulterio reperiuntur, & clamor factus

fuerit, ut videbitur per homines fidedignos, vel in judicio confessum fuerit, in C. solidis quilibet pro justitiâ puniatur, vel nudi currant villam, & sit obtio eorundem.

Item qui gladium emolotum contra alium irato animo traxerit, in x. solidis pro justitiâ puniatur, & emendam faciat injuriam passo.

Item qui furatus fuerit, de die vel de nocte, aliquam rem, valentem ii. solidis vel infra, currat villam cum latrocinio ad collum suspensus; & in v. solidis pro justitiâ puniatur, & restituat latrocinium cui furatum fuerit; excepto latrocinio fructuum de quo fiet ut inferius continetur; & qui furatus fuerit rem, valentem ultra quinque solidos, primâ vice signetur & in quadraginta solidis pro justitiâ puniatur; & si sit signatus per judicium curiæ nostræ, modo debito puniatur.

Item, si quis intraverit de die ortos, vineas, prata alterius, & indè capiat fructum, fœnum, paleam, lignum, valens xii. d. vel infra, sine voluntate illius cujus fuerit, postquam quolibet anno præconisatus fuerit, in ii. solidis & dimidio, soluturis consulibus, ad opus dictæ villæ, pro justitiâ puniatur; & totum, quod indè consules habebunt, debent ponere in commune proficuum dictæ villæ, utpote in reparatione carreriarum, pontium, fontium, & consilium; & si ultra xii. d. valet res quas indè ceperit, in x. solidis nobis pro justitiâ puniatur; & si de nocte quis intraverit, & fructum, fœnum, paleam vel lignum ceperit, in xxx. solidis nobis pro justitiâ puniatur, & emendam faciat dampnum passo. Et si bos, vacca, vel bestia grossa intraverint ortos, vineas, prata alterius, solvat dominus bestiæ vi. d. consulibus dictæ villæ; & pro porco, sue, si intrent, iii. d. & pro duabus ovis, capris, iricis, solvat dominus cujus bestiæ erunt, unum denarium consulibus dictæ villæ; & indè faciant, ut dictum est; & emendet cujus erit ortus, vinea vel pratium.

Item, quicumque tenuerit falsum pondus, vel falsam mensuram, vel falsam alnam, dum tamen super hoc debite erit instructum, in lx. solidis puniatur.

Item, pro clamore debiti, vel de contractu, vel aliâ causâ simili, si ibidem, videlicet primâ die in presentia nostri ballivi confessum fuerit pro debitore, sine lite, & sine judicio, nichil nobis pro justitiâ persolvatur, scilicet infra ix. dies ballivus noster debet facere solvere & complere creditori, quod fissum coram ipso fuerit; aliter ultra debitor in ii. solidis & dimidio nobis pro justitiâ puniatur.

Item, pro omni clamore simplici, de quo lis moveatur, & judicium petantur, post sententiam v. solidis nobis persolvantur pro justitiâ.

Item, deficiens ad diem, sibi assignatam per bajulum nostrum, in ii. solidis & dimidio puniatur, & contempnetur in legitimis expensis parti adversæ.

Item, ballivus noster non debet recipere justitiam neque gadium, quousque fecerit solvi rem judicatam, partique obtinuerit.

Item, de quæstione rerum immobilium, post sententiam nobis v. solidis pro justitiâ persolvantur.

Item, de quocumque clamore, de quo lis moveatur, si actor ad probandum defecerit, in v. solidis pro justitiâ puniatur, parti adversæ in expensis legitimis contempnandis.

Item mercatus dictæ villæ debet fieri in die Jovis; & si bos, vacca, porcus, sus unius anni vel supra, vendatur per extraneum ad diem mercati, dabit venditor nobis unum denar' pro leudâ; & de asino vel asinâ, equo vel equâ, mulo vel mulâ, unius anni & superius, dabit venditor extraneus ii. d. nobis pro leudâ, si infra nichil: de ove, de ariete, capro, irco unum ob' de salmacâ bladi unum denar' de carteriâ, ob' pro leudâ, & mesuragio nichil' de honore hominis vitrorum unum denar' vel unum vitrum valens unum denar' de Salmaca coriorum grossorum ii. denar' & de honore hominis vel de uno grosso coree un' denar' de Salmaca fere vel pannorum laneorum ii. d. de sotularibus, de calceis, de anderis, de patellis, de assaturibus, de cauderis, de cultellis, de faucibus, de piscibus salsatis, & consimilibus, dabit venditor extraneus in die fori pro leudâ & intragio ii. d. de Salmaca de honore hominis de prædictis rebus & similibus unum denar' de Salmaca unarum, vel canarum unum denar' de onere hominis ob'.

Item, nundinæ sint in dictâ villâ termino assignato, & quilibet mercator extraneus, qui habeat trossellos multos & trocellum in dictis nundinis, dabit nobis pro intragio & exitu, & tanlagio, & pro leuda iii. d. de honore hominis i. d. & de rebus emptis ad utensilia in domo nichil dabit emptor pro leudâ.

Item, quicumque voluerit, poterit facere furnum in dictâ villâ, & in barris dictæ villæ, & de quolibet furno ad coquendum panem ad vendendum, vel panem vicini sui, dabit, cujus erit, nobis quolibet anno semel x. sol. olberum.

Item justitia, facta per notarium dictæ villæ illam vim obtineant ut publica instrumenta optinent.

Item, si quis pro latrocinio suspendatur, decem libræ nobis persolvantur pro justitiâ, si bona sua tantum valeant, solutis debitis suis; & residuum sit hæredum ejusdem.

Item, volumus quod bajulus & consules dictæ villæ possint facere statuta insimul, & non quilibet per se; dum tamen illa statuta sint & redudent ad commune comodum & utilitatem nostram, & habitantium dictæ villæ ipsius; statutis ultra annum, à tempore quo facta fuerunt numerandum, minimè valituris; nisi post dictum annum, per eos iterum confirmantur; & prædicta statuta possint facere quancumque & quotienscumque eis videbitur expedire.

Item, nolimus quod alicui habitanti dictæ villæ, pro debitis pignorentur panni lecti sui, in quo ipse vel ejus familia jauerint; nec vestes cotidiane sui corporis, nec arma, nec ferramenta, nec alia aptameuta cum quibus panem suum lucrantur.

In cujus, &c.

Dat' Cestr', vicesimo octavo die Decembris, anno, &c. duodecimo.

A. D. 1284. | An. 12 Edw. I.

Quod Johannes cardinalis ad alia in negotio regni Arragon' procedat, non obstante quod Rex Franciæ litteras promissorias non concedat.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. fol. 45. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MMARTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio J. tituli sanctæ Cecilie presbitero cardinali, salutem & apostolicam benedictionem.

In quibusdam articulis, contentis in literis apostolicis, per quas tibi, sub certâ formâ, concessimus potestatem regnum Aragoniæ conferendi alicui de filiis carissimi in CHRISTO filii nostri, Regis Franciæ illustris, quem ad hoc ipse duxerit eligendum, secundum tenorem litterarum ipsarum promissio dicti Regis exigitur, & super eadem promissione suarum patentium concessio litterarum;

Quia verò, sicut intelleximus, dictus Rex in hujusmodi litterarum concessione certis ex causis difficultatem ingerit, volumus & presentium auctoritate mandamus ut, si Rex idem in hoc persistat, & malit omnes &

singulos predictos articulos & contenta in eis (sicut cedula, per nuncios ejusdem Regis nobis oblata, & in majoribus literis, quas ipsi Regi destinamus, inserta continet) solemniter tibi nomine nostro, & ecclesie Romanæ, promittere; tu, ejusmodi suâ promissione receptâ, non obstante quod idem Rex præfatas suas literas non concedat, ad alia, quæ per præmissas nostras litteras tibi sunt commissa, procedas juxta formam tibi traditam per easdem.

Super dictâ verò promissione ipsius tuas patentès litteras confici facias, & tuo pendenti sigillo muniri, eas nobis, quamcitò commodè poteris, transmissurus.

Dat' apud Urbem Veterem, quarto id' Januarii, pontificatùs nostri anno tertio.

Quod Carolus secundo-genitus Philippi Regis Franciæ, cum ad ætatemabilem pervenerit, non nisi ea, quæ ipsum contingunt, in negotio Aragoniæ jurare debet.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. fol. 330b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MMARTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Johanni, tituli sanctæ Cecilie presbitero cardinali, salutem & apostolicam benedictionem.

In literis apostolicis, per quas attribuitur potestas regnum Aragoniæ conferendi alicui de filiis carissimi in CHRISTO filii nostri, Regis Franciæ illustris, quem ad hoc ipse, primogenito excepto, duxerit eligendum, post multa, quæ promittuntur, sequuntur hæc verba:

“ Hæc omnia & singula memoratus filius ab eodem genitore suo ad prædicta electus, & à te, ut præmittitur, deputatus, se, ac eosdem successores inviolabiliter servaturos, & hujusmodi negotium sollicitè prosecuturos, tibi, nostro, successorum nostrorum, & ipsius ecclesie Romanæ nomine, præfato Rege Franciæ genitore suo eadem universa & singula specialiter approbante, & consentiente in ipsis expressè pro se, ac ipsis successoribus suis, eos ad eadem obligando, promittet; & proprio juramento adiciens, quod hæc omnia, cum ad legitimam ætatem pervenerit, non differet, sine difficultate aliqua, illi ejusdem ecclesie Romanæ nomine, renovare, quem ad hæc ipsa ecclesia duxit deputandum.

Quod si filius dicti Regis Franciæ, quem ipsa ad præmissa elegerit, ejus sit forsân ætatis, quod ad juramenti præstationem inhabilis habeatur, promittet idem Rex, suas super hoc patentes litteras concedendo, se, ac suum in Franciæ regno hærentem, curaturum & facturum, bonâ fide, quod idem suus filius, cum ad ætatem, ad hoc aptam, pervenerit, præmissa omnia & singula similiter promittet, & præstabit sine contradictione quâlibet, hujusmodi juramentum, tibi vel alii, qui ad id fuerit, per eandem ecclesiam, deputatus.”

Ne igitur, pro eo quod eadem verba in supradictis literis apostolicis generaliter & indistinctè sunt posita, dubitatio aliqua forsitan oriator, tenore presentium declaramus dictum filium de præmissis, ut prædicitur in eisdem literis apostolicis, ea solum promittere, jurare, ac renovare debere, quæ contingunt eundem.

Dat' apud Urbem Veterem, quarto idus Januarii, pontificatùs nostri anno tertio.

Bulla Martini IV. Papæ declaratoria, quid per consuetudines approbatas, bonaque usagia in regno Aragoniæ sit intelligendum.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MMARTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Johanni, tituli sanctæ Cecilie presbitero cardinali, salutem & apostolicam benedictionem.

In literis apostolicis, per quas attribuitur tibi potestas regnum Aragoniæ conferendi alicui, de filiis carissimi in CHRISTO filii nostri, Regis Franciæ illustris, quem ad hoc ipse duxerit eligendum, inter cætera continetur, quod omnes ipsius regni antiquæ consuetudines approbatæ, bonaque usagia, quæ sacris canonibus non repugnant, illibata serventur: quæ verò, contra pactiones canonicas statuta, seu aliàs introducta fuerint, omninò viribus careant, & quatenus de facto processerant, revocentur;

Quia verò, ex hiis, apud eundem Regem aliquis dubitationis scrupulus dicitur exoriri, tenore presentium declaramus quod, per verba præmissa, illa tantummodò statuta, & aliàs introducta intelligimus, & intelligi volumus, in hoc casu carere viribus, & quatenus de facto processerant revocanda, quæ sic sunt contra canonicas sanctiones, quod, absque mortali peccato, & æternæ salutis interitu, nequeant observari.

Dat' apud Urbem Veterem, quarto id' Januarii, pontificatùs nostri anno tertio.

De intercedendo ad dissensionem inter Reges Franciæ & Siciliæ ex unâ, & Petrum Aragoniæ ex alterâ parte, pacificandam.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Brevia Regis
12 Edw. I. n. 571.
in Turr. Lond.

REX abbati Sancti Dionysii in Francia, salutem.

Super dissensione inter dominum vestrum Regem Franciæ, & dominum Regem Siciliæ, ex unâ parte, & Petrum Aragon' & fautores suos ex alterâ, ac regni Siciliæ per eundem P. occupatione factâ, dolemus, novit Altissimus, vehementer; & si ad causam dessensionum inter ipsos pacificandam & sedandam opem, operam & consilium impendere possemus, utique gauderemus.

Et hoc ob amorem quem erga Reges gerimus, & gerere debemus memoratos, & etiam pro statu Terræ Sanctæ & Regum prædictorum, ac insuper Christianitatis commodo universæ; & super eo quod proprio motu vestro usque, præter dicti domini vestri Regis conscientiam, nos ad hoc excitare voluistis, vestræ benevolentie quantum possumus gratiamur, discretionem vestram in hoc specialiter commendantes.

Et quia nuncii nostri, quos nuper in Vasconiam destinavimus, circa hoc de mandato nostro laborare volentes, per sacrosanctæ Romanæ ecclesie legatum ibidem in hæc patiebantur repulsam, sicut vos credimus non latere, circumspeditionem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus vos, qui Deum & pacem diligitis & cernitis quanta bona ex hujusmodi pacis reformatione poterunt provenire, nobis consilium & avisementum vestrum significare velitis, cujusmodi consilium & diligentiam apponere poterimus in præmissis.

Nos enim ad honorem DEI, & ecclesie suæ sanctæ, & commodum, & tranquillitatem partium prædictarum, ac etiam totius Christianitatis consilium, quantum poterimus, libenti animo apponemus.

Dat' apud Ebor', duodecimo die Januarii, anno regni nostro duodecimo.

De servitio, pro Rege Angliæ, per Gastonem de Bearn & alios Regi Castellæ præstito.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. B. f. 307. a.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NOVERINT universi, præsentem literam inspecturi, quod nos Gasto, DEI gratiâ, vicecomes Bearn' dominus Montis Cathani & Castri Veteris, vidimus quod Hugelinus de Vikio, familiaris illustris domini Regis Angliæ, de denariis ejusdem domini Regis solvit Rainfredo de Monte Pisato militi, pro emendâ duorum equorum, quos amiserat in servitio, quod illustri domino Regi Castellæ pro domino nostro Rege Angliæ fecimus, quinquaginta libras Morl'.

Solvit insuper Garsie Arnaldi, domino de Navalls, decem libras Morl' pro emendâ unius equi, quem amiserat in servitio supradicto.

De quibus emendis, sic factis, dictus Hugelinus habet literas alias à militibus supradictis.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum duximus præsentem literæ apponendum.

Dat' Pampilon', die Lunæ post festum beati Vincentii Martir', anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo tertio.

De eodem servitio.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. B. f. 268. a.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NOVERINT universi, presentes litteras inspecturi, quod nos Gasto, DEI gratiâ, vicecomes Bearn' dominus Montis Catani & Castri Veteris, confitemur quod recepimus ab Ugolino de Viquio, familiari domini nostri Regis Angliæ illustris, dante & solvente de pecuniâ domini nostri predicti duo milia, ducentas, & septuaginta libras Turon' pro soldo quadraginta & unius militum, de quibus erant septem baneriti; & pro soldo quinquaginta labor' & novem scuteriorum, pro sexaginta duobus diebus, computandis à die Sabbati post festum beati Martini Yemalis, usque ad diem Jovis in octabis Epiphaniæ Domini, dando octo solid' Turonen' pro milite, & sex solid' Turon' pro scutario, quaque die juxta ordinationem domini Anth' Bek habitam super istis. Quos centum milites & scutarios, ad mandatum domini nostri Regis

Angliæ predicti, & amplius viginti equos armatos, nobiscum in Castellam duximus ad servitium domini Regis Castell' & tenuimus in ipsius servitio per dies predictos, de quibus centum & viginti equis armatis monstrum fecimus apud Stellam, coram nunciis domini Regis Castell' & gubernatore Navarr' & Scoto fratre dicti Ugolini, ac multis aliis bonis viris;

Recognoscentes quod de predicto soldo ultimam solutionem quindecim dierum recepimus, die Lune post predictas octabas Epiphaniæ Domini; de quibus duobus militibus ducentis & septuagint' libris Turon' nos gerimus pro contentis.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum duximus presentibus apponendum.

Dat' apud Pampylon' die Lune predictâ, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo tertio.

Magnates Scotiæ se obligant ad recipiendam Margaretam filiam Erici Regis Norvegiæ, & Margaretæ Alexandri Regis filiæ, in dominam suam, & regni Scotiæ heredem.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, Alexander Cumyn' comes de Buchan' constabularius & justiciarius Scot' Patricius comes de Dunbar', Mallisius comes de Stratherin, Malcolmus comes de Leuenax, Rob' de Brus' comes de Carric, Donenaldus comes de Mar', Gilbertus comes de Anegus, Walterus comes de Meneth', Willielmus comes de Ros', Willielmus comes Sutherland, Magnus comes de acin, Duncanus comes de & Johannes comes Athol' tunc leti, Robertus de Brus Fr' Jacobus senescall' Scot' Johannes de Balliolo, Johannes Cumyn, Willielmus de Soulys tunc justic' Laodon' Ingeramus de Gynis, Willielmus de Moravia filius, Walterus de Moravia milites; Alexander de liolo, Reginaldus le Chen Pr' Willielmo de Sancto Claro, Ricardus Syward, Willielmus de Brechin, Nicholaus de Haya, Henricus de Graham, Ingeramus de Balliolo, Alanus filius comitis, Reginaldus le Chen filius, J. de Lindesey, Patricius de rahan. tus de Maciswell, Simon Fraser, Alexander de Orgadia, Anegus filius Douenaldi, & Alanus filius Rotherici, barones regni Scotiæ, salutem in Domino.

Novem quod, cum sicuti placuit Altissimo, dominus noster, Alexander, primogenitus filius Alexandri, viam sit universæ carnis ingressus, nullâ prole legitime immediatè de corpore dicti Regis superstitite;

Obligamus nos & heredes nostros artius per presentes dicto domino nostro Regi & hæredibus suis de corpore suo immediatè vel mediatè dentibus, qui de jure ad successionem ipsius debent admitti, & in fide & fidelitate, quibus eis tenemur, firmiter & fideliter promittimus;

Quod si contingat dictum dominum nostrum Regem, filio aut filiâ, filiis aut filialibus legitimis de corpore suo non exstantibus, vel de corpore dicti Alexandri filii sui, diem suum extremum claudere in hac vitâ;

Nos omnes & quilibet nostrum, inclitam puellam Margaretam, filiam filiæ dicti domini nostri Regis, Margaretæ bonæ memoriæ, quondam Regiæ Norvegiæ, genitam de domino Erico Rege Norvegiæ illustri, recipimus, & prolem legitimam ex eâ decendentem; in dominam nostram & rectam hæredem dicti domini nostri Regis Scotiæ, de toto regno de Insulâ Manniæ, & de omnibus aliis insulis, ad dictam regnum Scotiæ

pertinentibus, necnon & de Tyndalliâ & de Penreth, cum aliis omnibus s, juribus, & libertatibus, ad dictum dominum Regem Scotiæ spectantibus, vel spectare debentibus, & sua contra omnes qui vivere aut possunt manebimus, sustenimus, & defendemus pro totis viribus nostris & toto posse nostro.

Promittimus insuper fideliter, & fide & fidelitate, quibus dicto domino nostro Regi & posteritati suæ tenemur, eidem domino Regi & executoribus testamenti fecerit & duobus ex eis & etiam uni eorum, & nos & hæredes nostros ad hoc strictissime obligamus, & quilibet nostrum, per se singulariter obligatus est modo prædicto, quod quancumque contigerit ipsum dominum Regem mori, & aliqui ballivi ores quicunque rebelles fuerint & noluerint suis terminis ea, quæ debentur, eidem domino Regi solvere dictis executoribus, qui se de testamento ipsius intromiserint ad perficiendam & ad implendam ultimam voluntatem in vitâ suâ disposuerit nos, hæredes nostri, & quilibet nostrum & hæredum nostrorum, dictos ballivos & debitores rebelles artius potestatem nostram unâ cum executoribus, vel aliquo eorumdem distringi faciemus, donec de omnibus & singulis debitis dicti domini Regis eidem executoribus plenarie satisfecerint, & de rebellionem emendam præstiterint competentem: subicientes nos & heredes nostros & quemlibet nostrum, se & hæredem suum per se jurisdictioni & cohercioni venerabilium patrum episcoporum Sancti Andree, Glasgven' Dunkelden' Abirden' Moravien' Breth' Galwathien' Dunblan' Catan' Ergadien' & qui pro tempore fuerint, ut prædicti episcopi omnes, vel eorum aliqui, vel aliquis possint & possit nos, & hæredes nostros, & quemlibet nostrum & hæredum nostrorum per censuram ecclesiasticam cogere & cohercere ad observandum firmiter, tenendum & ad implendum omnia & singula supradicta.

In cujus rei testimonium plures de nobis apponi fecerunt sigilla sua huic scripto.

Dat' apud Seon', quinto die Februarii, anno Gratia millesimo ducentesimo octuagesimo tertio, & anno regni domini nostri Regis tricesimo quinto.

Bulla Martini IV. Papæ Regi, de annuo censu mille marc' pro duobus annis transactis Romanæ ecclesiæ solvendo.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, Carissimo in CHRISTO filio Regi Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Honorem tuum, fili carissime, decere credimus, ac tuis & regni tui profectibus expedire, ut quod justè debes sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, matri tuæ, sic promptus exolvas quod gratiam acquiras ex debito, & commendari mereatur celsitudo regia ex affectu.

Cum igitur census annuus mille marcharum sterlingorum à te, sicut nosti, Romanæ ecclesiæ debeatur, serenitatem regiam requirimus & roga-

mus attentè, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus censum ipsum, pro duobus annis transactis, terminatis in festo beati Michaelis, proximo præterito, dilecto filio magistro Giffredo, cameræ nostræ clerico, in Angliâ commoranti, has tibi litteras præsentanti, nostro & ecclesiæ prædictæ nomine facias integrè & liberaliter assignari; ita quod nos, id gratum habentes, magnificenciam tuam possimus exindè meritò commendare.

Dat' apud Urbem Veterem, idus Februarii, pontificatus nostri anno tertio.

Sub plumbeo sigillo, pendente à filo canabœoi

A. D. 1284. | An. 12 Edw. I.

Bulla ejusdem Papæ camerae suæ clerico, de prædicto annuo censu solvendo.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio magistro Giffredo, camerae nostræ clerico, in Anglia commoranti, salutem & apostolicam benedictionem. Cum super solutione annui census mille marcharum sterlingorum, in quo carissimus in CHRISTO filius noster . . . Rex Anglorum illustris, pro duobus annis transactis, terminatis in festo beati Michaelis proximo præterito, nobis & ecclesie Romanæ tenetur, tibi nostro, & ipsius ecclesie nomine, faciendâ, eundem Regem per nostras litteras requiramus :

Nos, de tuâ discretionis industriâ plenariè confidentes, faciendi eidem Regi, nostro, & ecclesie præfate nomine, refutationem plenariam de hujusmodi censu duorum annorum, postquam tibi de illo, præfate nomine, fuerit integrè satisfactum, plenam tibi auctoritate presentium concedimus facultatem.

Dat' apud Urbem Veterem, idûs Februarii, pontificatûs nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

De hiis quæ acta sunt inter Philippum Regem Franciæ & Carolum secundo-genitum ejus, ex una parte, & Johannem Sanctæ Cecilie presbyterum cardinalem, ex alterâ ; in negotio regni Arragoniæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. f. 133. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MA^RTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Karolo Regi Aragonum illustri, nato carissimi in CHRISTO filii nostri Philippi Regis Franciæ illustris, salutem & apostolicam benedictionem.

Dudum, propter, injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos à Petro, quondam Rege Aragonum, circa occupationem insulæ Siciliæ, vanosque conatus & insidias ad alias partes regni Siciliæ occupandas ; seditionem in eadem insulâ motam ; commotionem & concitationem populi factam inibi adversus nos, republicam & ecclesiam ; contra nos & eandem ecclesiam, quibus dictus Petrus, ratione regni Aragoniæ, ipsi ecclesie à, claræ memoriæ, P. avo ipsius Petri oblatus, & censualis, tam ab illo, quam ab aliis ejus prædecessoribus constituti, ad fidelitatis debitum tenebatur ; nec non & carissimum in CHRISTO filium nostrum Carolum, illustrem Regem Siciliæ, non sine multâ temeritate commissos :

Post varias monitiones, prohibiciones, ac sententiarum excommunicationis interdicti prolationes, poenarum indictiones & comminationes expressas, de dicti regni Aragon' ac terrarum, tunc ipsius Petri, expositione ac privatione factas, & præcepta diversa, quorum omnium idem Petrus se contumacem exhibuit contemptorem ;

Regnum Aragoniæ terrasque prædicta, certo modo, de fratrum nostrorum consilio, exponentes, ipsum Petrum, tunc Regem Aragonum, regno, & terris eisdem, regioque honore sententialiter, justiciâ exigente, privavimus ; & privantes exposuimus regnum & terras eadem occupanda catholicis, de quibus, & prout sedes apostolica duceret providendum, quoad ipsa regnum & terras, Romanæ semper ecclesie jure salvo, sicut hæc omnia lata per nos, de ipsorum fratrum consilio, super hujusmodi privatione, expositione ac occupatione, sententia seriose declarat :

Quia, ubi non est gubernator, populus corrumpitur, ne ipsorum Aragoniæ regni & terrarum populus, factus absque gubernatore, diutius vergeret in ruinam, dictam provisionem, sedi reservatam eidem, deliberavimus exequendam :

Et idè ad clarissimum genus tuum, illibatam ejusdem generis fidem, ad Domini devotionem, ad ipsum & eandem ecclesiam indefessam, fervidum zelum ad exaltationem fidei orthodoxæ, cujus idem genus contra hostes ipsius fidei semper exit singularis athleta, & ingentem illius potentiam, in obsequiis earundem fidei & ecclesie, feliciter temporibus retroactis expertam, considerationis sollicitæ oculos convertentes, ad executionem provisionis ipsius aliquem de ipso genere, sub DEI fiducia, quem semper ejusdem generis clara progenies, & regnum Franciæ inclitum, firmissimè credidit, devotissimè honoravit & coluit, de fratrum eorumdem consilio, deliberavimus eligendum.

In electione verò hujusmodi, aliquem, de carissimi in CHRISTO filii nostri, Philippi Regis Franciæ illustris, patris tui, filiis præferendum multiplex ratio persuasit :

Idèque dilectum filium nostrum Johannem, tituli sanctæ Cecilie presbyterum cardinalem, ad hoc ministrum idoneum, de fratrum eorumdem consilio assumentes, ad occupandum idem Aragon' regnum & comitatum Barchinoniæ (quæ est de terris expositis) quæ olim fuerant dicti Petri, de illo, ex ejusdem Regis Franciæ filii, quem ad hoc ipse Rex elegerit, alio tum ab eo, qui sibi est in dicto regno Franciæ successurus, sub certis lege, conventionibus, & pactis, expressis in litteris nostris, super hoc cardinali directis eidem, ab ipso Rege Franciæ, ac eodem filio, ad id electo, per eum solemniter promittendis, ut eorum quemque contingerent, & inviolabiliter observandis, per dictum cardinalem auctoritate apostolicâ, quam in hac parte plenè sibi commisimus, de ipsorum fratrum consilio, volumus provideri, & ipsum ad id faciendum singulariter deputari ;

Statuentes & decernentes quod, postquam ipsi Rex Franciæ, & filius suus, ad hoc electus ab illo, & à præfate cardinali, ut prædicitur, deputatus, eandem legem, conventiones & pacta expressè acceptarent & promitterent contenta in eis se inviolabiliter servaturos, dictisque cardinali ipsum, ejusdem Regem Franciæ filium, ad id deputaret, idem filius in præfate regno Arragon' nomen & titulum regium, in comitatu quoque prædicto dignitatem omnem, quam dictus Petrus quondam Rex Aragon' in illo optinuit, sortiretur, & tam per se, quam per alios eadem regnum & comitatum liberè occuparet, & faceret suo nomine occupari ; eaque tam ipse, quam sui perpetuè successores in illis, certo ad illa ordine contento in eisdem litteris, admittendi absque contradictione aliquâ, possiderent, & in ipsis, tanquam veri Reges, comites, & domini, administrarent legitimè & plenè in eis jus Regis, comitis & domini ; habituri in Terraconen' civitate, ipsius territorii, districtibus & pertinentiis ; sæpèfate Romanæ ac Terraconen' ecclesiarum per omnia jure salvo.

Dictus autem cardinalis hujusmodi negotium, juxta formam sibi à nobis traditam, exequens diligenter auctoritate apostolicâ, eidem in hac parte commissa de te, quem præfatus Rex Franciæ pater tuus nominavit ad id ac elegit, sub lege, conventionibus, atque pactis prædictis, juxta quædam moderationes, declarationes, & detractiones super hoc per alias litteras.

nostras, quarum tenor inferius annotatur, adhibitas, tam à te, quam à præfate Rege Franciæ patre tuo solempniter, juxta quod eidem cardinali facta commissio exigebat, promissis, prout quemque vestrum contingunt ad occupandum regnum Aragoniæ ac comitatum Barchinoniæ prædicta, providit, teque ad id faciendum singulariter deputavit in Terraconen' civitate, ipsius territorii, districtibus & pertinentiis memoratis ; dictarum Romanæ, ac Terraconen' ecclesiarum, per omnia jure salvo :

Tu verò hujusmodi provisionem & deputationem, taliter ab eodem cardinale factas, prædicto Rege Franciæ genitore tuo approbante, ac in hiis expressè consentiente, acceptasti, & etiam recepisti, prout in litteris, indè confectis, ipsius cardinalis sigillo munitis, plenius continetur :

Nos itaque, tuis supplicationibus inclinati, quæ in præmissis, ab eodem cardinali taliter facta sunt, rata & grata habentes, illa ex certâ scientiâ, de ipsorum fratrum nostrorum consilio, auctoritate apostolicâ, confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus ; defectum, si quis in eis, vel eorum aliquo, ex quacumque causâ, extitit, suppletus de plenitudine potestatis ; & tenores litterarum ipsius cardinalis, necnon moderationum, declarationum, & detractionum prædictarum, de verbo ad verbum, præsentibus inseri facientes, qui tales sunt.

SANCTISSIMO patri, ac domino suo reverentissimo, domino Martino, divini providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ac universalis ecclesie summo Pontifici, Johannes, DEI permissione, tituli Sanctæ Cecilie presbyter cardinalis, devotus servus ejus & filius, cum humili recommendatione sui, devotissima pedum oscula beatorum.

Reverentissime sanctitatis vestræ litteras, ad me directas, recepi tenorem, qui sequitur, continentes :

MA^RTINUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Johanni, tituli Sanctæ Cecilie presbytero cardinali, salutem & apostolicam benedictionem.

Qui regna transfert atque constituit, ipse scripturæ sacræ doctoreloquio regnum à gente transferendum in gentem, propter injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos :

Sane injustitiam manifestam Petri, &c. prout in anno superiore de xviii.

Aug'. Quæ autem, inter Philippum, DEI gratiâ, Regem Francorum illustrem, & Carolum ejus secundo genitum, ex una parte, & me J. tituli sanctæ Cecilie presbyterum cardinalem, vestro & ecclesie Romanæ nomine, ex alterâ, acta sunt, præscriptarum auctoritate litterarum, juxta mandatum vestrum, tenore presentium ad vestra deduco notitiam sanctitatis ;

Sunt autem acta hujusmodi quæ sequuntur.

Ann. Domini MCCCLXXXIV. mensis Februarii die vicesimâ, indictione xii. pontificatûs vestri anno tertio, memoratus Rex, coram prælati & baronibus regni Franciæ, propter hoc Parisiis evocatis, (lectis prius supra-scriptis litteris, ac petitionibus ipsius Regis, nobis per Bajocent' & Sibyptonen' in Auriacen' ecclesiâ archidiaconos, ejusdem Regis nuncios, oblati, & responsionibus ad easdem ; prout hæc, in litteris vestris patentibus, inclusis tamen in quodam pargameno billato, ad eundem Regem, necnon & quibusdam aliis ad me directis ; & tam eidem Regi, quam michi per venerabilem virum & discretum magistrum Egidium de Castellato, notarium nostrum traditis, & expositis in vulgari, plenius continentur) ab eisdem prælati & baronibus requisivit, & petiit fidele consilium sibi dari, utrum sibi expediret ac deceret idem negotium regni Aragoniæ & comitatus Barchinoniæ assumere, & etiam acceptare, sub lege, conventionibus, pactis, in vestris contentis litteris super hoc confectis, juxta moderationes, declarationes, & concessiones, de novo per memoratum notarium allatas & oblatas.

Qui quidem prælati & barones vicesimam primam Februarii, ad tractandum & conferendum super hoc & deliberandum, & vicesimam tertiam diem ejusdem mensis, ad respondendum & dandum super hoc sua consilia, statuerunt.

Ipsâ verò vicesimâ primâ die, summo mane, ipsi prælati & barones, convenientes ad palatium Regis, lectis iterum præfatis litteris, & expositis in vulgari, in partes altrinsecus secesserunt ; qui, cum in principio suæ deliberationis, sicut antea, semper in varias traherentur sententias, tandem illo, ut piè credendum est, cujus agebatur negotium, inspirante, cujus etiam, cum voluerit, operatio non novit mollimina tarditatis, repentè, & quasi sub eadem horâ, in identitate consilii ac sententiæ resederunt, licet ipsis segregaret locorum distantia, & in quo concordaret ; una partium, altera penitus ignoraret ; videlicet, quod, consideratis omnibus, Regi Franciæ expediebat & regno, ipsumque Regem decebat, prædictum negotium assumere, & etiam acceptare.

Quod, cum barones prælati, per nobilem virum Simonem dominum de Nigella militem, nunciassent, ego & dictus notarius, non expectatâ die crastinâ, ad danda consilia assignatâ, significabamus Regi ut, ad palatium suum accederet, responsionem & consilium à prælati & baronibus auditurus.

Quibus idem Rex acquiescens, statim, duobus filiis suis, Philippo &

Carolo, sedm adductis, venit ad palatium; & adunatis invicem praelatis & baronibus, presente ibidem toto & ipsius Regis consilio generali, aliorumque multitudine numerosâ, Bituricensis archiepiscopus, de voluntate & mandato praelatorum, proposuit pro ipsis, & respondit ipsi Regi, quod considerato honore Dei, & sanctæ Romanæ ecclesiæ, ac ipsius Regis & regni Franciæ, necnon & utilitate fidei catholicæ, expediens erat Regi, ipsumque decebat, juxta moderationes, declarationes, & concessiones, allatas & oblatas per memoratum notarium, hujusmodi negotium acceptare, & in hoc omnes & singuli consentiebant, & hoc etiam consulebant.

Mox verò, prædictus dominus de Nigalla, pro baronibus, de mandato eorum & expresso consensu, proposuit quod in eandem sententiam & consilium concordarant, & concordabant, & etiam consulebant.

Rex verò, continuò respondit, grates vobis omnibus refero quod bonum & fidele consilium præbuitis; & adjunxit, ad honorem Dei & sanctæ Matris ecclesiæ, sub formâ prædictâ, assumimus hujusmodi negotium, & etiam acceptamus.

Et, ut hæc omnia de concilio praelatorum & baronum procederent, injunxit eisdem praelatis & baronibus, ut in crastino ad palatium redirent, ut de ipsorum consilio unum de filiis suis, excepto primogenito, ad hoc eligeret, & etiam nominaret.

Quod, dictâ die crastinâ, præfatis praelatis & baronibus convenientibus & consentientibus, de Carolo secundogenito dicti Regis extitit adimpletum.

Sanè, diebus aliquot intermissis ex causâ, tertio kal' Martii, ego & notarius supradictus accedentes ad Regem, petimus, quod agendum supererat, in negotio regni Aragonum, & comitatûs Barchinoniæ, adimpleri.

Statimque duobus filiis suis memoratis, Philippo & Carolo, unâ cum consilio suo vocatis & presentibus, lectis coram ipsis suprascriptis litteris, & per me cardinalem distinctè & per articulos expositis in vulgari, idem Rex genitor, & præfatus Carolus, ipso genitore approbante, & in hiis expressè consentiente, universa & singula, in suprascriptis litteris contenta (quæ memoratus Carolus filius à me sigillatim, super unoquoque interrogatus, se asseruit intellexisse, michi, vestro & ecclesiæ Romanæ nomine

solempniter stipulanti, eadem universa & singula, prout unumquodque ipsorum contingunt, juxta quasdam detractiones, declarationes, & concessionem, factas & faciendas, acceptato negotio, prout ista, in quibusdam vestris litteris ad ipsum Regem, & aliis ad me directis, & per ipsum notarium ipsi Regi & michi traditis, plenius continentur) se inviolabiliter servaturos, & negotium hujusmodi prosecuturos solempniter promiserunt, se ad hoc, & successores suos, prout quemque eorum contingunt, specialiter obligando.

Quibus actis ego J. cardinalis de memorato C. Regis Franciæ filio, ad occupandum idem Aragoniæ regnum & comitatum Barchinoniæ provideo, & ipsum ad id faciendum singulariter deputavi, sub modo, qui sequitur infrascriptus.

Ego J. tituli Sanctæ Cecilie presbyter cardinalis, auctoritate apostolicâ, michi in hæc parte plenè commissâ, de vobis domine C. quem pater vester, Philippus, Dei gratiâ, Rex Franciæ Illustris, ad id nominavit, & elegit; sub lege, conventionibus, pactive, ad eodem genitore vestro, ac vobis michi sanctissimi patris ac domini, domini Martini, divini providentiâ, summi Pontificis, & sanctæ Romanæ ecclesiæ nomine, sub formâ præscriptâ solempniter promissis, prout quemque vestrum contingunt, ad occupandum regnum Aragonum & comitatum Barchinoniæ provideo; & vos ad id faciendum singulariter deputo, in Terraconen' civitate, ipsius territorii, districtibus, & pertinentiis, memoratæ Romanæ ac Terraconen' ecclesiarum per omnia jure salvo; cujusmodi provisionem & deputationem taliter à me factas, idem Carolus, memorato Rege Franciæ genitore suo approbante, & in hiis expressè consentiente, acceptavit, & recepit. Philippo fratre suo primogenito præsentem, & in hiis eidem Carolo congaudente; homagium autem & juramentum, prout in nostris litteris continetur, ab eodem Carolo exigam & recipiam, cum ad ætatem, ad hoc aptum, pervenerit; quam implere creditur idem Carolus, infra mensem à tempore confectionis præsentium, numerandum.

In cujus rei testimonium sigillum meum duxi præsentibus appendendum.

Dat' anno prædicto kal' Martii, pontificatûs vestri anno tertio.

Littera Alfonsi Regis Castellæ ad Martinum IV. Papam, de reconciliatione cum Sancio filio.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Lib. B. fol. 180 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri ac domino, domino M. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo Pontifici, Alfonsus, eadem gratiâ, Rex Castellæ, Toleti, Legionis, Gallicie, Sibilie, Cordubiæ, Murciæ, Geyhennii, atque Algarbii, pedum oscula beatorum, cum reverentiâ filiali.

Licet, inter cæteras virtutes, in omnibus dignoscatur hominibus plus decere clementia præ cæteris, tamen plus clucet in Regibus; undè, ipsâ suadente, ex officio dignitatis, misericordiam in subditis exercere conemur, & lapsis pietatis presidio subvenire, & quanto magis hiis, quos nobis sanguinis indemnitate natura conciliat, sic in subditis, vigor fidei & devotionis augetur, sic pax & tranquillitas regnis acquiritur, & justitia gubernatur, ex hoc Deo placent Reges, & præconium humanæ laudis acquirunt.

Quapropter sanctissimam paternitatem vestram latere nolumus quod, licet Sancius, carissimus filius noster, juvenili ætate, plusquam voluntate inductus, & etiam temporis suggerente malitiâ, necnon ad falsas quorundam æmulorum nostrorum suggestiones, visus fuerit à paternæ devotionis semitis deviasse, tamen illustratus lumine veritatis, nostræ misericordiæ gratiam cum devotione lacrimabiliter imploravit, & cordis contritione, oris confessione, ac operis satisfactione ad veram rediit penitentiam de commissis.

Nos autem, qui misereri volumus potius quam ulcisci, cum gratissimum sit genus veniæ, ad multa ejus humilitatis & devotionis judicia clementer sibi indulimus, & supplices recepimus in gratiâ nostræ sinum; sicut paternæ pietatis officium est errantes filios per devia ad semitam veritatis reducere, nil humanius est quam saluti restituere subditos, nec dum filios, qui debent humanis & divinis legibus & parentibus educari, cum pater & filius eadem sit persona; omnes etiam offensas & culpas, quas ipse contra nos propterea visus fuerit hactenus incurrisse, sibi de clementiâ nobis innatâ, ex certâ conscientia nostrâ, remittimus, & ipsum, benigne reci-

pientes ad gratiam consuetam, de cætero ipsum volumus beneficio restitutionis in integrum congaudere.

Et siquid nos, in necessitate positi, ac iracundiâ temptati ob filialis devotionis inobedientiam, & oppressionem, quæ & quibusdam nostris æmulis tenebamur, in prædicti filii nostri præjudicium diximus, tractavimus, seu fecimus sanciri, ducti consilio, revocamus ac nullius esse momenti decernimus; cum, Deo compariante, ad veram sit satisfactionem conversus; nam humanis lapsibus multipliciter Dei misericordia subvenitur.

Hæc vestræ sanctissimæ paternitati ad præsens significare curavimus; ut, sicut in adversitatibus, vestrâ pietate nobis compatiendo vos exhibuistis participes, sic de conversatione filii, ad viam salutis, paternitas vestra congaudeat; omni filiali devotione vestræ clementiæ supplicantes, quatinus eundem filium nostrum benignè in vestræ sanctitatis gratiam, & sanctæ Romanæ ecclesiæ commendatum habere vestra dignetur paternitas; cum idem signanter mandaverimus, quod vos patrem, & sacrosanctam Romanam ecclesiam matrem reverenter, suorum primogenitorum more, cognoscet.

Unum etiam, sancte pater, nolumus præteriri silentio, quantum auxilium, quantum veritatis & æquitatis consilium, veræ dilectionis insignium, tempore hujus præteritæ turbationis vestræ sanctitate, & in venerabilibus fratris vestris invenimus, pro quibus ad gratiarum multiplicum debitum nos & posteros nostros, vobis & Romanæ ecclesiæ, perpetuò fecistis obnoxios.

Non enim invenimus tantam fidem, quam in Romanâ ecclesiâ; nam alii quorum auxilium ex debito sperabamus, nos, loco auxilii, irriserunt.

Et ad horum majorem evidentiam veritatis, hanc cartam fieri jussimus, & sigillo nostro parvo aureo mandavimus sigillari.

Dat' Sibilie, die Jovis vicesimo tertio die Martii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quarto.

Magister Johannes de Cramona, Rege mandante, scripsit.

Littera Erici Regis Norvegiæ, de confederatione renovandâ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Lib. A. f. 443. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MAGNIFICO principi, fratri suo in CHRISTO karissimo, domino Edwardo, Regi Angliæ illustri, Ericus, eadem gratiâ, Rex Norvegiæ, salutem, & sinceræ dilectionis affectum, cum continuis gloriæ & honoris incrementis.

Noverit excellentia vestra quod nos dilectos ac fideles nostros, scilicet, dominum Bernardum Baronem, & dominum Virieun' milites nostros, fecimus, constituimus & ordinavimus nostros veros ac legitimos procuratores, ac nuncios speciales, ad exhibendam vobis litteram confederationis, factam inter magnificos principes dominum Henricum, claræ memoriæ, patrem vestrum ex unâ parte, & patrem nostrum in CHRISTO karissimum Regem Magnum ex alterâ;

Et ad petendum à vestrâ celsitudine dictam confederationem renovari ac etiam confirmari, & ut omnia contenta in dictâ confederatione inviolabiliter conserventur;

Necnon & ad promittendum ex parte nostrâ, quod omnia promissa & conventa in eadem confederatione servabimus, & servari faciemus, ac etiam

confirmabimus per modum & formam, secundum quem modum seu formam prædictam confederationem duxeritis confirmandam.

Concedimus etiam dictis nunciis nostris ac procuratoribus nostris plenam potestatem & speciale mandatum exponendi, coram vobis, seu illo, vel illis, quos ad hoc duxeritis deputandos, dampna, gravamina & injurias, quæ vel quas, mercatoribus regni nostri à ballivis & aliis, in dominio vestro, & maxime in Lennio, contra justitiam cotidie inferantur;

Et petendi & supplicandi ut excellentia vestra hujusmodi injurias & gravamina cessare faciat, & dampna resarciri;

Ac omnia alia faciendi, quæ nobis & hominibus nostris viderint expedire, & nos facere possimus, si personaliter interessemus; ratum & gratum habitori quicquid prædicti nuncii nostri fecerint in præmissis, & circa quodlibet præmissorum.

In cujus rei testimonium præsentis fecimus sigilli nostri munimine consignari.

Dat' Bergis, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quarto, sexto kal' Maii, anno verò regni nostri quinto.

A. D. 1284. | An. 12 Edw. I.

Littera Philippi comitis Sabaudia, de credentiâ, & pro auxilio habendo.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Tur. Lond.

EXCELLENTISSIMO viro, & domino suo karissimo, domino E. DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Ybernæ, & duci Aquitanie, Philippus comes Sabaudia, salutem, & se semper paratum in omnibus ad sua beneplacita & mandata.

Cupientes de felici statu vestro (quem **JESU CHRISTUS** suâ clementiâ prosperum semper faciat & jocundum) bonos & certos rumores audire frequentius; serenitatem vestram requirimus & rogamus, quatinus de eodem statu vestro nos reddatis, per latorem præsentium, si placeat, certiores; nam, quotienscumque de felicitate vestra nobis prospera nuntiantur, quamplurimum efficiamur lætiores.

Si quid autem est, quod vobis velitis nos facturos, nobis præcipiatis; quum voluntatem vestram & beneplacitum parati sumus, & semper erimus, in omnibus pro viribus adimplere, tanquam pro domino speciali.

Sanè ad vos mittimus dilectum capellanum nostrum, dominum Gregorium, latorem præsentium, pro negotiis & necessitatibus nostris vobis exponendis;

Dominationi vestræ supplicantes ut ea, quæ de negotiis nostris vobis exposuerit, audire vobis placeat: & nobis in ipsis negotiis & necessitantibus instantibus subvenire; necnon præbare consilium, auxilium & juramen.

Porrò, si de statu nostro rumores vobis audire placeat, noverit dominatio vestra quod, quantum ad corpus, sumus in satis bono statu, divini gratiâ concedente.

Valeat benè & diù.

Datum die Veneris, post quindecim Penthec, apud Montem Mel.

Bulla Martini IV. Papæ, de beneficio absolutionis impendendo omnibus commissis in guerris inter Regem Angliæ ex una parte, & Simonem de Monteforti, & Lewelinum principem Walliæ, ex alterâ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus Wygornien' & Bangornien' episcopis, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex parte carissimi in Christo filii nostri Edvardi, Regis Angliæ illustris, fuit propositum coram nobis, quod olim inter claræ memoriæ Henricum Regem Angliæ illustrem, patrem suum, & ipsum Eduardum ac eorum in hac parte

sequaces ex parte unâ, & quondam Symonem de Monteforti, & alios adherentes eidem ex alterâ; & postmodum inter eundem Regem Eduardum, & quondam Lewelinum, qui pro principe Walliæ se gerebat, ac David fratrem ipsius Lewini & eorum complices, guerrarum discrimine fluctuante diutius, ex variis concursibus multa homicidia religiosorum, & secularium, clericorum & laicorum, etiam sacrilegia insuper, furta, rapias & incendia ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum locorum ecclesiasticorum; injectiones quoque manuum in religiosos & clericos seculares, in sacris & in minoribus ordinibus constitutos, fuerunt in illis partibus tam per eos quam per alios de mandato suo, non sine notâ sacrilegâ, perpetrata; propter quod tales sacrilegi, & excommunicati, ac illi ex eis clerici vel religiosi, qui se postmodum forsan immiscuere divinis, irregulares esse noscuntur.

Quare dictus E. Rex; de suâ & aliorum prædictorum salute sollicitè cogitans, nobis humiliter supplicavit ut, cum in culpâ hujusmodi esse credatur quamplurima multitudo, providere super hoc de benignitate sedis apostolicæ curaremus.

Nos autem, non mortem peccatorum, sed ut convertantur & vivant, potius affectantes, & ne tanta multitudo, si est ut prædicatur, subiaceat

discrimini animarum, misericorditer præcavere volentes, fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus quatinus, de præmissis diligentius inquirentes, si tantam in præmissis invenitis multitudinem, & singulares personas aliquas deliquisse quibus consideratis earum conditionibus & meritis, sit in hac parte meritò consulendum, vos vel alter vestrum illi vel illis, ex hujusmodi sacrilegis & excommunicatis, qui ad vos propter hoc humili spiritu duxerint recurrendum, postquam ecclesiis, vel monasteriis, aut alii locis ecclesiasticis, & passis injuriam, de illatis dampnis & injuriis satisfecerunt competenter, auctoritate nostrâ, juxta formam ecclesiæ, absolutionis beneficium impendatis.

Cum clericis verò, si qui fuerint, tam religiosis quam secularibus, qui facti immemores, vel juris ignari, nec in contemptum clavium, sic ligati divina officia celebraverunt, injunctâ eis pro modo culpe penitentiâ salutarî, auctoritate simili dispensentis hac vice, prout secundum DEUM eorum salutî videritis expedire.

Providè attentius quod, si alicujus, vel aliquorum, ex prædictis sacrilegis, & excommunicatis, ex qualitate, quantitate, vel modo commissi facinoris, personarum vel locorum, seu aliis ponderatis circumstantiis, adèd fuerit gravis & enormis excessus, quod super hoc sit ipsa sedes meritò consulenda, illum vel illos ad sedem mittatis eandem, absolutionis vel dispensationis beneficium petituros.

Dat' apud Urbem Veterem, vii. kal' Junii, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla Martini IV. Papæ, per quam commendat Regem Angliæ pro eo quod crucem assumpsit.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Exultat in Domino Romana mater ecclesia, novum illi canticum concinit, sibi que in gratiarum uberes actiones erumpit, quod, superni Regis circumfultus auxilio, tanquam reverentiæ filius, Rex catholicus & princeps devotissimus, recognoscens tenensque recentî memoriâ ingentium miseriarum angustias, & gravium calamitatum incendia, quibus Terra Sancta, pro dolor! indesinenter affligitur, quæve propriis inspexit oculis, manibus contractasti, pridem in illis partibus, divinis insistendo sevitiiis, constitutus, te per directos filios magistrum W. canonicum Wellen' & nobitem virum Heleyam, regiæ magnitudinis nuncios, quos affectione paternâ facieque serenâ recepimus, voluntarium obtulisti vivificæ crucis signaculum, ad tui redemptoris injurias ulciscendas, assumere in Terræ Sanctæ subsidium memoratæ.

Hæc sunt, filii carissime, quæ de te libenter audimus, quæ de tuis actibus avidis percipimus auribus: hi sunt rumores gratissimi votis nostris: hæc sunt acceptissima nova nobis, quæ tanto potius nostri cordis interiora demulcent, quanto personam regiæ sinceriori caritate prosequimur, tuæque salutis augmentum desiderio cupimus ampliari.

O quam salubris est, Rex inclite, dispositio mentis tuæ! quam bonum celebrique propositum! quam laudanda intentio!

Quid enim commendabilius? quid fructuosius? quid utilius, obsequio

Vol. I.

JESU CHRISTI? qui pro minimis summa retribuit, pro modicis elargitur amplissima, pro terrenis æterna compensat.

Nes itaque, hujusmodi oblationem regiâ tibi divinitus inspiratam, multipliciter in Domino commendantes, & gratam habentes quamplurimum & acceptam, ac intendentes te in prosecutione illius oportunitis, prout videbitur, subsidiis adjuvare, celsitudinem regiâ rogandam attemptè duximus & hortandam, in remissionem tibi peccaminum suadentes, quatinus humili devotione recogitans quod DEI filius pro te, tuæque redemptionis commodo, post multiplices contumelias & terrores, post dira flagella, sævæque vulnera, post ignominiosa sputa innumeraque obprobria, crucis patibulum pertulit, quod in hac parte salubriter concepisse dinosceris, efficaciter exequaris ad laudem divini nominis, tuæ salutis profectum, & honoris regiæ memorabile incrementum.

Nec mireris si dicti nuncii moram apud nos ultra tuam, & suam fortè propositum contraxerunt; nam, propter absentiam aliquorum ex fratribus nostris, quos tunc pro certis negotiis miseramus, & propter sollempnitates festivitatum proximò præteritarum, circa quas nos vacare decuit, & etiam propter emergentium negotiorum varietates, quæ inevitabiliter nos urgebant, prædictos nuncios comodè nequivimus citius expedire; & sic eos mansuetudine regiæ meritò habere poteris excusatos.

Dat' apud Urbem Veterem, vii. kal' Junii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

Bulla Martini IV. Papæ, in quâ respondet Regi Angliæ ad petitiones, quas idem Rex ei mandavit de decimâ Terræ Sanctæ, & aliis eandem terram tangentibus.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. fol. 89. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Venientes ad nos, diebus istis præteritis, dilecti filii magr' W. canonicus Wellen' & nobilis vir Helias nuncii tui, nobis ex parte tuâ quasdam petitiones regias præsentârunt.

Nos autem, cæca petitiones easdem nostra studia convertentes, illas cum fratribus nostris examinavimus diligenter, ut nostri tuis corresponderent affectus; & tandem super hiis, deliberatione præhabita, responsiones nostras ad petitiones hujusmodi tenore tibi præsentium nunciamus, tam petitiones quam responsiones prædictas [præsentibus] inseri facientes; quarum tenores tales sunt.

Prima petitio tua: quod concedatur tibi tota decima, nunc collecta in regnis Angliæ, & Scotiæ, & in omnibus terris tuis, videlicet, in Ybernia, Wallia, Wasconia, & Pontino;

Responsio. Tibi, signum crucis, infra festum Natalis Domini, proximo futurum, in Terræ Sanctæ subsidium, sollempniter assumenti, & publice deferenti, concedimus decimam collectam in regno Angliæ, Yberniæ, & Walliæ, & etiam in regno Scotiæ; ita si ad id carissimi in CHRISTO filii nostri, Regis Scotiæ, consensus accedat; in quo casu, de decimâ ipsius regni Scotiæ, tenearis magnatibus ejusdem regni transfretare volentibus, juxta provisionem sedis apostolicæ subvenire: hujusmodi autem decima tibi assignabitur per biennium, ante terminum ad passagium per sedem apostolicam præfegendum; in Wasconia verò & Pontino, decima eadem concedi non potest, quia carissimo in CHRISTO filio nostro Regi Franciæ illustri, secundum ordinationem Lugdunen' concilii, est concessa.

Secunda petitio. Quod Romanus Pontifex mittat, ad partes prædictas aliquem, de quo confidat, qui possit inquirere an decima sit sitè & tempore suo soluta; & an collectores aliquos mulctaverint pro decimâ nullo modo, seu suo tempore non soluta; vel si collectores sub alio quocunque colore pecuniam receperint, & in usus suos converterint, & quod hujusmodi mulctæ & pecuniæ sic receptæ tibi similiter assignentur.

Responsio. Mittetur aliquis, de quo tu possis & debeas confidere, cui per te, ac per tuos assistere poteris in commissis, cum ab eo extiteris requisitus, qui inquiret an decima fuerit debitè ac ritè soluta; & quod per inquisitionem hujusmodi inveniri poterit & haberi, assignabitur tibi eodem modo ut decima prædicta: de mulctis verò & pecuniâ per collectores malè receptâ quod petitur, non potest decenter admitti, cum enim collectores, ad id non habuerint potestatem, constat eas extortas fuisse illicitè: scil' qui eas extorserunt, puniendi sunt, & pecunia, juxta ordinationem ipsius sedis, illis, à quibus extorta fuerit, est reddenda.

Tertia Petitio. Item, quod nuncio illi, sic mittendo, possis aliquem de tuis adjungere, ita quod illi duo, auctoritate apostolicâ, possint inquirere & exequi prædicta.

Responsio. Ista [petitio] non conceditur, quia nulli invenitur esse con-

cessa, immò licet aliquando petita fuerit; tamen fuit, ex causis rationabilibus, denegata tempore concilii Lugdunen'.

Quarta petitio. Item petis decimas, secundum verum valorem, in prædictis regnis & terris, ad quinquennium pro Terræ Sanctæ subsidio, tibi dari.

Responsio. Tibi, signum crucis, infra festum Natalis Domini, proximo futurum, in Terræ Sanctæ subsidium, sollempniter assumenti, & publice deferenti, concedimus decimam in Angliâ, Walliâ, & Yberniâ per annos, competenti tempore, prout videbitur, colligendam, & assignandam per biennium ante dictum terminum ad passagium præfegendum.

Quinta petitio. Item petis omnia & singula, ad Terræ Sanctæ subsidium in Lugdunen' concilio assignata, tibi similiter assignari.

Responsio. Fiet, juxta ordinationem sedis apostolicæ, quod in istâ petitione continetur, in terris illis, in quibus decima conceditur.

Sexta petitio. Item ea quæ de redemptionibus votorum proveniunt, legata indistinctè, relicta, & legata specialiter in Terræ Sanctæ subsidium, & bona intestatorum, ad tam pium negotium prosequendum, petis tibi, de benignitate apostolicâ, assignari.

Responsio. Tibi, signum crucis, infra festum Natalis Domini, proximo futurum, in Terræ Sanctæ subsidium, sollempniter assumenti, & publice deferenti, concedimus in terris illis, in quibus & decimam, redemptiones votorum Terræ Sanctæ, & legata in subsidium Terræ Sanctæ indistinctè relicta; bona verò intestatorum coacti non possunt, quia bona illa de jure ad alium debent deferri, & nunquam invenitur hoc fuisse concessum.

Septima petitio. Item petis primos fructus beneficiorum, vacantium in prædictis regnis & terris, ad decennium tibi dari; beneficiorum cum curâ rectoribus, ad sustentationem eorum, portione congruâ per locorum ordinarios primitus assignatâ.

Responsio. Hæc petitio non conceditur, nec ulli adhuc principi, etiam in Terræ Sanctæ subsidium, est concessa.

Octava petitio. Quod, prædictis petitionibus exauditis, tu signum vivificæ crucis assumes, ita quod citra quinquennium, ad arripiendum iter versus Terram Sanctam nequaquam arderis; nec iter hujusmodi ultra quinquennium, nimium fortassis donec senueris, differatur.

Responsio. Placet quod infra quinquennium, ad iter arripiendum nequam arderis, nec ultra prædictum quinquennium cogaris adeo id differre, quod ad negotium prosequendum inhabilis habearis.

Scire quoque te volumus, quod, si in præmissis assumptione, delatione, & insuper voti crucis prosecutione, juxta dictæ sedis arbitrium te deficere fortè contigerit, intendimus quod dispositio prædictorum omnium ad Romanam ecclesiam devolvatur, & apud eam remaneant liberè, ac si factæ per nos responsiones seu concessionis hujusmodi non fuissent.

Dat' apud Urbem Veterem, vii. kalend' Junii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

Littera per quam Rex concessit restituere bona ecclesiastica, ablata in guerrâ Walliæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. fol. 368. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CUM principibus liceat justam gwerram exercere, prout canonice permittunt sanctiones (cujus occasione excellentissimus princeps, dominus Rex Angliæ illustris, in Wallia contra suos nocentes, necessitate urgente, & pro sui juris defensione, dudum bellum aggressus fuerit, quod meritò, juxta communem hominum opinionem, justum debet reputari) ad serenationem conscientie domini Regis

prædicti, & ut indempnitate ecclesiarum, locorum religiosorum, & personarum ecclesiasticarum salubriter prospiciatur, per consilium, præfati domini Regis, & alios, ad hoc specialiter convocatos, sub modo subscripto extitit ordinatum;

In primis, quod de bonis, ab ecclesiis ablatis, per fidedignos, per eundem dominum Regem & prælatos deputandos & juratos, fiat inquisitio specialis; & si compertum fuerit quod bona, merè ecclesiastica, utpote libri, calices & cætera ornamenta ecclesiastica, ab ecclesiis sint ablata, si deprædantes solvendo fuerint, per eos fiat restitutio plenaria ecclesiis taliter spoliatis, & per dominum Regem ad restitutionem eorumdem districtè compellantur: quod, si solvendo non fuerint, per dominum Regem indè plenaria fiat restitutio.

Et, quia plerique viri ecclesiastici arma contra dominum Regem detulerunt, & tanquam hostes inimicos contra ipsum se gesserunt, si qua bona eis ablata fuerint, nulla ei fiat restitutio in hac parte: cæteris autem personis ecclesiasticis, innocentibus, nec opem vel auxilium inimicis dicti domini Regis præstantibus, fiat restitutio de ablatis, & de talibus, innocentibus vel nocentibus, specialiter inquiretur.

Laicis verò de bonis suis ablatis omnis restitutio denegetur, nisi pauperibus, debilibus & miserabilibus personis; quibus idem dominus Rex prospicere voluerit intuitu pietatis.

De incendiis autem, si qua facta sunt, & in quibus locis & si ex præcepto domini Regis processerunt, indago fiat specialis: & si ecclesiæ, vel capellæ,

seu domus religiosæ, prætextu guerre, combustæ fuerint, de bonis regis reparantur: & item de domibus prælatorum, & eorum qui ex parte domini Regis fuerint, est censendum; de incendiis autem ecclesiarum, si qua ex præcepto dicti domini Regis, seu ipsius ratificatione facta fuerint, si hujus incendiarii solvendo non fuerint, vel aliâs nequeant inveniri, sumptibus ipsius domini Regis reparantur de sua munificentia gratiosâ.

De homicidiis verò voluntariis, in ecclesiis, cimiteriis, seu locis sacris perpetratis, quæ certum est ea de voluntate ipsius domini Regis nullatenus processisse; nec incendiarios ecclesiarum seu locorum, post denunciationem factam, per alium, quàm per summum Pontificem, seu alium ipsius auctoritate posse absolvi, quod placet dicto domino Regi summo Pontifici scribere, supplicando quod aliquibus prælatis vices suas committat, qui eos à sententiâ excommunicationis, quam sic incurrerunt, absolvere valeant de excessibus memoratis; dominus etiam archiepiscopus & alii prælati interim rogentur à denunciatione illorum qui sic sententiâ excommunicationis incurrerunt, totaliter supersedeant, quousque remedium circa excommunicatos tale absolvendos fuerint consecuti.

Ad hæc, de cimiterio de Aberconewaye diligenter inquiretur, si illud per episcopum aliquem fuerit consecratum; quod si fuerit ad alios usus, quàm sacros, nullatenus poterit deputari, absque sedis apostolicæ licentiâ speciali.

Expedit videtur quod incendiarii, sic excommunicati, ante denunciationem, contra eos faciendam, erga prælatos suos laborent pro absolutionis beneficio, sub celeritate præcipuâ, eisdem impendendo.

In cujus rei testimonium, sigilla venerabilium patrum, dominorum Bathoniensis & Wellensis, Menevensisque ac Norwicensis episcoporum, & religiosorum virorum, prioris provincialis fratrum prædicatorum, & ministri ordinis minorum, præsentibus sunt appensa.

Dat' apud Baladeuclyn, decimo septimo kal' Julii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quarto.

De discordiâ inter ducem Brabantie & comitem Gelricæ pacificandâ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Clau. 12 Edw. I.
m. 6. d.
in Tur. Lond.

REX egregio viro & amico suo karissimo, domino J. duci Brabant', salutem & successibus prosperis habundare.

In desideriis nostris potissimè gerimus, & instantiâ multæ sollicitudinis excitamur, ut cuncta CHRISTI fidelibus, & proximis nostris, & præsertim hiis, quibus sumus affinitate vel amoris contracti, fœdere aliquatenus colligati, dissensionis materiam pro nostris viribus præcidamus, cum ipse dux noster & auctor omnium, pacem præ ceteris diligens, illam in terris duxerit, velut donum gratissimum, relinquendam.

Aadito igitur quod inter vos ex parte unâ, & nobilem virum comitem Gelr' ex alterâ, gravis noviter est discordia ex causis aliquibus suscitata, pensantes perspicue & mentalibus oculis intuentes quod multa discrimina, nedum corporum set etiam animarum, in personis partium & subditorum

earumdem, necnon & sibi adherentium quoquo modo emergere possent, quod absit, ad totius christianitatis dispendium, ex turbatione tam gravium personarum, ad extinguendum fomites odiorum, pro commodo ac salubri quiete discordiarum reformanda, viros providos & discretos venerabilem patrem A. Dunelm' episcopum, Johannem de Vesey, Johannem de Lunetot milites; & magistrum Thomam de Sudington, clericum, secretarios & fideles nostros ad vos duximus destinand' rogantes quatinus, patrem pacis habentes præ oculis, & guerræ fatis ambiguis, iminentibusque circumquaque periculis, cautius obviantes, animum convertatis ad pacem, & quæ dicti fideles nostri pro bono pacis, ex parte nostrâ, vobis duxerint suadenda credatis; viam, si quam invenerint ad exterminand' discordiam sic subortam, pro nostrâ instantiâ benignius acceptantes.

Dat' apud Baladenchlyn, xx. die Junii.

De satisfactione, pro ecclesiis in Guerra Walliæ spoliatis & combustis, faciendâ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. fol. 379. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi ac domino, Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, frater J. permissione divinâ, Cantuariensis ecclesiæ minister humilis, totius Angliæ primas, salutem illam quam verum tribuit salutare, cum omni reverentiâ & honore.

Quamvis nuper' contra Wallensium indomitam proterviam coegeret puppica necessitas innocentiam cordis vestri vexilla erigere, & agones victoriosi certaminis attemptare:

Quia tamen inter præliantium eventus varios plurima sunt commissa, quæ, præter vestri iussiones imperii, læsisse videntur in rerum dispendiis, & personarum gravaminibus ecclesiasticam plurimum libertatem, vos, ad ea quæ DEI sunt paratum gerentes animum, voluistis ut nos, qui in spiritualibus habemus magestrat' Regi famulari, provideremus sollicitè, ne in hac parte quisquam remaneat conscientia vestra scrupulus in futurum ex illis quæ præter intentionem vestram, ut plurimum in prædicti progressu prælii contigerunt.

Quia igitur veritatem quærit regia celsitudo, nec decet gradum nostrum vobis palpando suggerere falsitatem.

In primis dominationi vestræ scribimus, quod in hiis factis, quæ contra legem Altissimi perpetrantur, intentio boni, licet reatum attenuet, dampnationis tamen periculum non excludit, sicut nec est immunis à scelere, qui furatur ut elemosinam largiatur; nec rectè incedit qui ad finem intentus callem eligit tortuosum.

Secundò, adicimus quod licet contra vel præter voluntatem nostram expressam, & ratihibitionem, multæ fuerint injuriæ ecclesiis & ecclesiasticis personis ac innocentibus aliis irrogatæ, non tamen potest se magestas regia excusare in hiis, quæ sub dissimulationis vestræ pallio provenerunt.

Quum si à principio guerræ, severitatis regiæ terroribus fuissent malefactores hujusmodi pœnalis judicii refrænati, non accidissent ex parte maximâ ecclesiarum gravamina, quæ postea sunt secuta.

Obligatur igitur in talibus vestra dominatio, ex favore; favere nempè dicitur qui, cum possit, & cui ex officio incumbit manifestè, imminenti facinori desinit obviare.

Tertiò, quia per partes Walliæ visitationis freti officio transeuntes, personas ecclesiasticas & monasticas audivimus conquerentes de ecclesiis & sacris ædibus spoliatis, & pariter concrematis: laicos etiam de rebus suis ab ecclesiis & cimiteriis, in quibus reconditæ fuerant, sacrilegè asportatis; ipsorum querelis cupientes satisfacere de assensu conquerentium ordinamus, ut de assensu regio personæ eligantur testimonio fidedignæ, quæ per loca omnia Walliæ circueant desolata, & vocatis qui fuerunt evocandi, inquirent cum omni diligentia fidedignos per juratos de hujusmodi malefactis, & personis illorum qui talia perpetraverunt; & si compertum fuerit quod bona ecclesiasticis officiis deputata, utpote, libri, calices, campanæ, vasa, vestimenta vel ornamenta quelibet de ecclesiis sublata fuerint, vel aliâ undecumque, ad restitutionem eorumdem integram, ac interesse super injuriis, raptores hujusmodi, si personæ notæ fuerint, & solvendi habeant potestatem per censuram ecclesiasticam; & si illa non sufficiant, per serenitatem regiam compellantur; quod si personarum notitia non valeat indagari, vel notæ non sufficiant satisfacere de prædictis, credimus magestatem regiam pro ratione prætractâ ad satisfactionem hujusmodi obligari; ita tamen quod raptores, ad solutionem impotentes, sicut excommunicati, gravi pœnâ canonicâ percillantur.

Clericos nota qui contra jura regiæ majestatis arma hostiliter detulerunt, vel alios ad hujusmodi injurias excitaverunt, cujuscumque gradûs fuerint aut honoris, cum hoc fuerit in formâ canonicâ declaratum, per suos ordinarios compelli præcipimus, ut tam sufficienter satisfaciunt regiæ majestati, ne nos ad hæc manus cogamur extendere duriores.

Si verò clericis hujusmodi nichil habentibus, nisi de bonis ecclesiasticis quocumque ablat' fuerit de eisdem, restituendum illud credimus ecclesiæ, non materiali fabricæ set congregationibus pauperum fidelium, quibus præsumunt per superiorem vel bonorum virorum industriam ad hoc specialiter

electorum; restitutionem faciant spoliatores si sufficiant, & noti fuerint, & hiis deficientibus per clementiam regiam esse credimus providendum.

Cæteris autem personis ecclesiasticis & religiosis, quæ nullatenus opere vel operâ, consilio vel favore magestati & paci regiæ derogârunt, de dampnis & interesse, fiat satisfactio plenaria in formâ superius annotatâ.

Laicarum verò tres fuerunt in hiis partibus differe personarum.

Quædam enim fuerunt, licet pauçæ, penitus innocentes.

Et istis debet in formâ prædictâ fieri plenariè restitutio spoliatis.

Aliæ verò fuerunt clam vel palam regiis juribus adversantes. Et istis, cum legitimè constiterit, de eisdem nullam esse credimus restitutioni faciendam, etiam si bona ipsorum fuerint auctoritate regiâ in ecclesiis occupata.

Quia propter inimicitiarum nephas, jus rerum hujusmodi, quod habuerant, perdidit; pro violentiâ tamen illatâ ecclesiæ, si quæ fuerit, in formâ debitâ satisfiat.

Fuerunt insuper tertii generis personæ, quæ metu tyrannidis pristinae honori regio restiterunt, & in istis cum de animi innocentia constiterit relevandis Regal' se, ut putamus, misericordia declarabit.

In occupatione autem bonorum seu clericalium, seu laicalium, triplex circumstantia excusat, vel parcialiter vel totaliter occupantes verbi gratia, si manifestâ necessitate coacti manus ad hujus extenderunt, sive in ecclesiis, sive extra. In tali enim necessitate omnia creduntur esse principis rempublicam defensantis, dum tamen modum teneat occupando.

Item si propter hæc occupentur bona hujusmodi, ut ipsorum possessoribus in validis conserventur.

Item, si idcirco occupentur, ne ad manus hostium casu aliquo deducantur. De incendiis autem ecclesiarum & sacrarum ædium, religiosorum vel secularium clericorum, seu etiam laicorum idem intelligimus, quod de rebus eorumdem superius est notatum, hoc excepto, quod ecclesiarum & sacrarum ædium consumptiones & incendia, nullo obstante delicto hominis, sunt restitutione debitâ plenariè compensanda. Incendarios autem, qui ex certâ malitiâ ecclesias incendunt, vel ausu illicito aedes alias ex quibus accensis ignis consumens hæsit ecclesiis, postquam nominatim per ecclesiam sententia canonis contra personas earum fuerit publicata, duntaxat absolute apostolicâ credimus indigere; & licet nullum noverimus hujusmodi scelere irretitum causam non nocet, si apostolica clementia imploretur; ut si qui sic denunciati occurrerint, possint per locorum ordinarios absolvi ex gratiâ speciali; ad absolvendum verò illos qui in casu illicitè clericos interfecerunt, vel læserunt enormiter, non consuevit apostolica auctoritas alicui absentem concedere potestatem. Et quia illi qui hujus incendia perpétrant, ad gremium sanctæ matris ecclesiæ pro absolute gratiâ confugerunt, non decet prælatos ad denunciationem excommunicationis vel alia gravamina procedere contra eos, præsertim quia pietas vestra pro ipsis satisfacere est parata modo superius annotato; licet autem nulla lex civilis vel canonica vos videtur aliquatenus obligare ad satisfaciendum pro dampnis ecclesiis, vel ecclesiasticis personis, per Leulinum quondam principem Walliæ, irrogatis, quamvis ad dominium vestrum non hæreditario, set jure regio, pervenerunt bona sua.

Quia tamen Imperatori summo, qui essentialiter est Dominus, omnes suæ serviunt creaturæ, decere credimus majestatem vestram, quæ à summo Rege regni terreni optinet bajulacum de bonis ejus, vestræ dispensationi creditis, honoris sui resarcire injurias, per dispensatorem vel verius dissipatorem pristinum impetratas; hæc, illustrissime principum, vobis scribimus sine præjudicio sententiæ melioris, sigilli nostri munimine roborata.

De loco autem Aberconwey, seu dedicatione episcopali, seu sepultura Christianorum corporum, religioso effecto, & consimilibus juxta canonicas sanctiones idem sentimus quod vobis per prudentes alios est consultum. Valeat & vigeat regia celsitudo, ad divini nominis gloriam quamdiu cæli sydera rotabuntur.

Dat' Bangoræ, in crastino nativitat' sancti Johannis Baptistæ, anno Domini MCCCLXXXIV, ordinationis nostræ sexto.

De inquirendo super damnis ecclesiis in Wallia illatis.

A. D. 1284.
An. 12. Edw. I.
Lib. A. f. 359. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

FRATER J. permissione divinâ, Cantuariensis ecclesiæ minister humilis, totius Angliæ primas, dilectis in Christo filiis, priori fratrum prædicatorum Rothlan', Gardiano fratrum minorum de Lammeys, ac magistro Radulpho de Brocton' clerico, salutem, gratiam, & benedictionem.

Quia juxta clamorem qui venit ad nos, dum nuper in Assaven' & Bangoren' dioeces' visitationis fungeremur officio, super dampnis & injuriis illatis ecclesiis, non valemus pro cognoscendâ super hoc veritate personaliter ad loca singula declinare, de vestræ fidelitatis

puritate fidei plenitudinem optinentes, vobis in hac parte, presentium tenore, vices nostras committimus, cum coheritionis canonica potestate; ut per loca singula sic gravata, de hujus dampnis & injuriis sollicitè perscrutantes, domino Regi & nobis quam citius fieri poterit, omnem veritatem, quam citò hoc inveneritis, fideliter intimetis.

In cujus rei testimonium presentes litteras sigilli nostri fecimus appensione muniri, post festum Omnium Sanctorum, proximo sequens minime valituras.

Dat' Bang' vii. kal' Julii ordinationis nostræ anno sexto.

Littera Constantiæ de Bearn, per quam submittit se satisfactor' Regi de omnibus inobedienciis, & transgressionibus, factis in partibus Vasconicæ.

A. D. 1284.
An. 12. Edw. I.
Lib. B. f. 272. a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos Constantia de Bearn, vicecomitissa Maroiani, promittimus excellentissimo principi, domino nostro Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, & in manu ejusdem firmamus, quoad hoc nos & bona nostra obligantes, sub omni renunciatione & cautelâ, ubicumque fuerint, quod de inobedienciis, & transgressionibus per nos & gentes nostras contra dictum dominum nostrum Regem, & suum senescallum, in partibus

Vasconie factis, recipiendo homagia, juramenta, & alias obedientias villarum, & habitatorum in planitie de Bigorre, vexillum dicti domini Regis prosternendo, vel alia attemptando, eidem domino nostro Regi emendas, & expensas, quas à nobis habere voluerit, reddemus.

In cujus rei testimonium nostrum sigillum appendimus presentibus.

Datum apud Kaernervam, die Jovis in festo apostolorum Petri & Pauli anno Domini MCCLXXXIV.

De pecuniâ & provisione pro exercitu Regis.

A. D. 1284.
An. 12. Edw. I.
Vid. Præfat.
huiusce operis.

KARISSIMO domino suo, Baroncius, Raucicius, & Houricus, alique eorum socii, mercatores Lucan' se promptos ad omnia beneplacita & mandata.

Recepimus unam litteram, quam misit nobis magister Willielmus de Luda, de Sancto Butolpho quia mutuum, quod debebat recipere à mercatoribus, habere non poterat, & quia vos indigebatis multum pecuniâ in exercitu vestro,

& idè procurarem penitus, si possemus, vobis pecuniam mittere: propter quod nos mittimus vobis, per Holiscum clericum vestrum, latorem presentium, 3,000 l. sterl'.

Et multum collaudemus nos vobis de Henrico Walensi majore-London, quod ostendendo ei quod volebamus ab eo habere conductum ad conducendum vobis dictos denarios, alacri vultu illum promisit nobis; & videndo per verba nostra quod vos indigebatis pecuniâ, per se & per amicos suos procuravit vobis mandare 400 l. quæ continentur in summâ predictâ; undè placeat vobis sibi regratiari per vestras litteras, secundum quod vobis videbitur.

Præterea intelleximus per Baudinum Paruci, mercatorem vestrum in

Ybernia, & socium nostrum, quod per dominum Eastacium, dictum de Podere, & Robertum fratrem suum, cum posse suo dictum Baudinum, mercatorem vestrum & socium nostrum, per vim cepit in civitate Waterford, & eum duxerunt ad quoddam nemus, tenentes eundem ibi per duos dies & duos noctes, contra Deum & pacem vestram, & sigillum suum sibi astulerunt, & coegerunt ipsum redimere caput suum de 100 l. & de tot panis qui valuerunt 12 marcas, per quosdam religiosos deportatis, ante quam vellent ipsum dimittere, quod, si non fecisset, statuerant suum caput incidere: unde, super hoc, placeat dominationi vestræ providere mercatores vestros & societati vestræ, secundum quod decet vestram majestatem, & quod sit honor vobis.

Item, super facto pecuniæ habendæ, super provisione exercitus vestri, sciatis quod nos usque ad festum Omnium Sanctorum, Domino concedentes, providebimus vobis, si provisionem, quam nos facimus, pro vobis tenere volueritis, & citò mittemus eam vobis in scriptis.

Valeat dominatio vestra diu per tempora longiora; Deus det nobis semper bona nova de vobis.

De annuo censu mille marc' pro duobus annis transactis, clerico domini Papæ soluto.

A. D. 1284.
An. 12. Edw. I.
Liberate.
12. Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX thesaur' & camerariis suis, salutem. Liberate de thesauro nostro, in termino sancti Michaelis proximo futuro, magistro Giffredo de Sancto Vezano, clerico domini Papæ, duo millia marcarum, quæ à retrò sunt eidem pro duobus annis transactis, videlicet, annis regni nostri decimo, & undecimo, de annuo censu mille marcarum, quem eidem domino Papæ debemus; & reci-

piatis à præfato magistro Giffredo litteras suas patentes, solutionem dictæ pecuniæ testificantes: & bullam dicti domini Papæ, quam vobis super hoc exhibebit, & eandem bullam, unâ cum literis patentibus prædictis, & etiam bullam, quam dictus dominus Papa nobis pro pecuniâ prædictâ transmissit, & quam vobis misimus, penes vos sub salvâ custodiâ reservetis.

Teste Rege apud Carnarvan, vii. die Julii.

Littera ab Alexandro Scottorum Rege excusatoria, pro Alexandro de Balliolo.

A. D. 1284.
An. 12. Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, fratri suo in Christo karissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Iberniæ & duci Aquitanie, Alexander, eadem gratiâ, Rex Scottorum, salutem & felices ad vota successus, cum incremento glorie & honoris.

Cum Alexander de Balliolo de Canirs miles, circa reformationem, statûs terrarum & bonorum Johannis de Atholyâ, filii quondam David comitis de Atholia militis, infra regnum nostrum, que per quosdam

inimicos suos maliciôsè ac nequiter devastantur & alienantur, ut intelleximus, sit multipliciter occupatus, propter quod excellentie vestre, ad presens, se presentare non poterit, ut desiderat.

Serenitatem vestram pro eodem affectuosè requirimus & rogamus, quantum cum servitium suum, quod vobis debet in exercitu vestro, vobis ad presens mittat, ut dicitur, ipsius absentiam in hac parte habere dignemini excusatam, precum nostrarum interventu.

Teste meipso apud Kynros, xii. die Julii anno regni nostri tricesimo quarto.

A. D. 1284. | An. 12 Edw. I.

De conventionibus cum Rege Norwegiæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. f. 442.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, præsentibus literis inspecturis, Bernardus de Byrkereye, & Vinenus, milites & procuratores domini Erici, Regis Norwegiæ illustris, salutem in Domino sempiternam.

Cum princeps magnificus, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ illustris, compositionem, dudum factam inter, bonæ recordationis, principes dominum Henricum quondam Regem Angliæ, patrem suum, ex parte unâ, & dominum Magnum quartum, quondam Regem Norwegiæ, patrem prædicti domini nostri Erici, ex alterâ, gratam habuerit & acceptam; & super hoc literas suas patentes nobis traderit, deferendas dicto domino Regi nostro.

Promittimus bonâ fide, & nos tenore præsentium obligamus, quod dictus dominus noster Ericus; pro se & hæredibus suis, eandem compositionem, in omni parte ejusdem, firmiter & inviolabiliter faciet observari; & eidem domino Edwardo, Regi Angliæ, literas suas patentes, sub tenore consimili fieri, & quam citius poterit destinari.

In testimonium cujus rei sigilla nostra appendimus huic scripto.

Dat' apud Kaernarwan in Snoudon', decimo nono die Julii, anno Domini millesimo, ducentesimo, octogesimo quarto. Et anno prædicti domini Edwardi Regis duodecimo.

De confirmatione compositionis pacis, olim factæ inter Henricum III. Regem Angliæ, & Magnum, Regem Norwegiæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. f. 442.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

ANNO Domini millesimo, ducentesimo, octogesimo quarto, die Jovis, in festo sanctæ Margarete virginis, apud Karnarwan in Snoudonia, visâ compositione dudum factâ inter magnificos principes, bonæ memoriæ, dominum Henricum quondam Regem Angliæ, ex unâ parte, & felicis recordationis dominum Magnum quartum, tunc Regem Norwegiæ, ex alterâ, sub sigillis venerabilium patrum fratris Nørve Bergensis episcopi, & Erici abbatis sancti Michaelis juxta civitatem Bergensem, de ordine sancti Benedicti, transcriptâ, & per nobiles viros dominos Bernardum de Berkerey, & Vinenum, milites & procuratores domini Erici, DEI gratiâ, Regis Norwegiæ, filii & hæredes dicti domini Magni, exhibita in hæc verba.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Die Mercurii proximo post festum Assumptionis beatæ Mariæ, &c. prout in superiori parte hujus tomi, p. 480. usque hæc verba.

Inter serenissimum principem, dominum Edwardum, filium & hæredem prædicti domini Henrici, Regem Angliæ illustrem ex parte unâ, & præfatos Bernardum & Vinenum plenam potestatem habentes pro prædicto domino Erico Rege Norwegiæ, ex alterâ, convenit, & inter ipsos Reges taliter est conductum, quod compositionem prædictam & confederationem, dudum factam hinc inde, pro se, & hæredibus, ac successoribus suis, quantum in eis est, gratam habebunt æternaliter & acceptam, & eandem facient inviolabiliter observari.

In testimonium cujus rei huic scripto, in modum cyrographi confecto, iidem Reges Angliæ & Norwegiæ, alter alterius parte sigilla sua mutud appenderunt.

Tractatus inter Florentium comitem Hollandiæ & Reginaldum comitem Gelren', de treugis inter ipsos per ordinationem nunciatorum Regis Angliæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. B. f. 49. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

CUM inter nobiles viros, dominum Florentium comitem Hollandiæ ex unâ parte, & dominum Reginaldum comitem Gelren' & ducem Lymburgen' ex alterâ, diversæ contentiones subortæ fuissent, secundum quod in quibusdam articulis, ex utraque parte exhibitis, plenius continetur, in presentia venerabilis patris domini A. DEI gratiâ, Dno theopis episcopi, & nobilis viri Johannis de Vescy, & Johannis de Lovetot militum, & magistri Thom' de Sodinton' clerici, illustris Regis Angliæ nunciatorum, super pacis reformatione inter eosdem specialiter transmissorum, contentiones prædictæ conquieverunt in formâ subscriptâ, videlicet;

Quod de omnibus querelis & contentionibus quibuscunque, & ex quacunque causâ inter eosdem subortis, exceptis pris, extorsionibus, & incarcerationibus, temporibus treugarum inter eos iutarum hinc inde, tam per ipsos comites, quam homines suos factis, ordinationi domini Regis memorati, vel alterius, quem ad hoc specialiter deputare voluerit, per literas suas patentes, se totaliter submiserunt, si idem dominus Rex hoc attemptare voluerit; quod eisdem partibus constare faciet citra festum Natalis Domini.

jure & sententiâ habeatur, & sub penâ duarum milium librarum Holland' firmiter teneatur, parti parenti solvendarum & parte non parente; & interim omnes captivi, & omnia bona, arrestata hinc inde, deliberentur.

Et, si de aliquo arbitratorum, cujuscunque partis, ante tempus diffinitionis arbitrii, humanitatis contigerit, vel propter debilitatem seu infirmitatem venire non poterit, pars illa, cujus arbitrii vel arbitri obierit, vel obierint, alium, vel alios loco ipsius, vel ipsorum subroget, vel substituat.

Et, si de quinto aliqua contigerint inopinata, ita quod arbitrio die prædicto interesse non possit, alius loco ipsius, de utriusque partis consensu, eligatur, & ipsius loco ad prædictum arbitrium complendum subrogetur.

Et, si contigerit quod una partium per se, vel per procuratorem ad diem prædictum non venerit, non eo minus arbitrii prædicti ad diffinitionem arbitrii procedant, ipsius presentia minime expectatâ.

Consesserunt etiam dicti comites quod, si arbitrii prædicti ope vel consilio hominum suorum indigeant, ad inquisitiones vel probationes faciendas, uterque illorum homines suos, quos prædicti arbitri nominare voluerint, eisdem habere facient sine morâ.

Ad instantiam etiam nunciatorum prædictorum concessæ sunt treugæ, ex utraque parte, à festo Assumptionis beate virginis in annum annum integrum; & de prædictâ treugâ fiant scripturæ hinc inde, pro se, ac suis adiutoribus, & amicis, sicut ante ea, in treugis inter eos captis, factum fuit.

Et, quia multi de hominibus comitis Holland' de dicto com' Geldr' feoda vendicant, concessit idem com' Geldr' quod omnes illi, qui eidem homagium fecerint, feoda sua habeant; & qui eidem homagium non fecerint, veniant ad curiam ipsius comitis, & ipse in suâ curiâ eisdem de prædictis feodis justitiam faciet, prout de jure fuerit faciendum.

Et de hominibus comitis Holland' qui eidem comiti feoda sua reddiderunt, & duci Brabantiæ tempore guerræ, adhæserunt, idem comes Gelriæ, ad instantiam dicti comitis Holland' rancorem & suam malam voluntatem remisit; ita quod feodis suis restituantur in eo statu, quo fuerunt tempore quando dicto duci adhæserunt.

Et vice versâ com' Holland' faciet hominibus comitis Gelriæ, in terrâ suâ commorantibus.

Et, ad majorem securitatem omnium præmissorum, huic præsentii scripto, ad modum cyrographi confecto, penes dictos nuncios remanenti, dicti comites sigilla sua apposuerunt.

Dat' in civitate Trojacens', vigiliâ sancti Laurentii, anno Domini MCCLXXXIV.

Et, si dictum onus in se modo prædicto decreverit acceptandum, & die Assumptionis beate virginis Mariæ in unum annum ordinationem suam publicabit, & omnes contentiones prædictas per eandem ordinationem terminabit; ad quam ordinationem terminabit; ad quam ordinationem fideliter, & sine fraude observandâ, per interpositionem fidei, & corporali præstito sacramento, tactis sacrosanctis evangelii, & sub penâ decem milium librarum sterlingorum se pars utraque obligavit.

Et, si domino Regi videatur quod securitates prædictæ minus sufficientes fuerint, alias simul cum istis, pro sua libito voluntatis, ordinabit; quas, cum ordinarerit, dictæ partes jurabunt se eas inviolabiliter observare.

De exceptis etiam extorsionibus, temporibus treugarum, ut prædictum est, factis, partes prædictæ pro se & suis in arbitros compromiserunt subscriptos, videlicet, in Arnald' de Hemeskyrk, & dominum de Burelo milites, Iselbertum prepositum Davenportsem, & magistrum Gerald' de Leden, ut, quicquid ab istis quatuor arbitratum fuerit vel pronunciatum, hoc pro jure & sententiâ habeatur.

Et, si isti quatuor in unam sententiam concordare non possint, dominus Sewerus de Bescentam eisdem adjungatur; ita quod, quicquid ab illis quinque, vel majori parte ipsorum fuerit arbitratum vel pronunciatum hoc pro

Littera Florentii comitis Hollandiæ, de obligatione factâ super diversis in matrimonio inter dominum Alfonsum filium Regis & Margaretam filiam comitis prædicti, contrahendo.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. B. f. 48. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOS Florentius, comes Hollandiæ, recognoscimus quod nos, cum viris venerabilibus & discretis, videlicet, domino Antonio Dunelmensi episcopo, domino Johanne de Vescy, & domino Johanne de Lovetot militibus, & magistro Thoma de Suthinton' clerico, nunciis atque consularis serenissimi principis, domini Edwardi Regis Anglorum illustrissimi, apud Haerlum in Hollandia tractatum

habentes super matrimonio inter dominum Alfonsum, dicti domini Regis primogenitum, & Margaretam filiam nostram legitime contrahendo;

Optulimus seu pronisimus centies mille libras nigrorum Turonensium, legalis monetæ, eidem domino Alphonso, cum prædictâ filiâ nostrâ, nos daturos; & pro solutione prædictæ pecuniæ concessimus eidem domino Alphonso quartam partem omnium terrarum nostrarum; illam, videlicet, quam prædictus dominus Rex, vel certi nuncii sui prælegere voluerint, &

plenariam seisinam indè eidem domino Alphonso, vel suis certis attorney, liberabimus; salvis tamen nobis, ad totam vitam nostram, omnibus exitibus de prædictâ quartâ parte terrarum provenientibus, percipiendis annuatim per manus ballivorum dicti domini Alphonso, deductis tamen indè prius sumptibus ballivorum prædictorum;

Ita tamen quod quæcumque quartam partem prædictarum terrarum, pro summâ pecuniæ prædictâ, præfatus dominus Rex, vel sui nomine suo prælegerint, habeant eandem, & pacificè possideant sine impedimento, seu calumpniâ mei, vel hæredum meorum, nomine pignoragii seu cautionis:

Sub hæc tamen formâ, ut cum nos, vel hæredes nostri, prædictam pecuniæ summam dicto domino Alphonso, vel suis hæredibus, infra unum diem naturalem integraliter persolverimus, dicta quarta pars terrarum ad comitatum Hollandiæ, seu ejus principem, qui pro tempore fuerit, sine contradictione dicti domini Alphonso, vel ipsius hæredum, integrè revertatur.

Et simul cum quartâ parte terrarum nostrarum prædictâ, nomine pignoragii obligatâ, concessimus quod, si dictus Rex & consilium suum alias securitates potiores habere voluerint, juxta ordinationem suam & consilii sui, eidem per protestationem præsentium faciemus.

Et dominus Rex memoratus, matrimonio inter dictum dominum Alphonsum & Margaretam filiam nostram consummato, eandem Margaretam dotabit secundum quantitatem terræ, pro prædictâ pecuniâ sibi obligatæ.

Præterea, ut dicto domino Regi & suis nos & nostri districtius obligemur, cum, super omnes mortales principes, suis exigentibus meritis, eidem intendamus animo tenus complacere, volumus quod dictus Rex habeat maritagium Johannis filii nostri, quod ei concedimus; volentes quod maritagium, inter ipsum Johannem, & ejus filiam contrahendum, in suâ optione seu dispositione totaliter consistat.

Et cum contigerit ipsos adinvicem matrimonialiter copulari, ipsam filiam domini Regis memorati, quam dictus filius noster ducet in uxorem, dotabimus de quatuor mil' libr' Tur' per annum, certis locis percipiendis.

Assignabimus etiam præfatis Johanni, filio nostro, & uxori suæ, ad eorum sustentationem, annuatim sex mille libr' Tur' certis locis quolibet anno percipiendas.

Concessimus etiam eidem domino Regi, quod, si præfatus Johannes filius noster, ante matrimonium, inter ipsum, & unam ex filiabus suis contractum, in fata decedat, quod idem dominus Rex maritagium alterius filii nostri proximioris, si quem habuerimus, optineat. Et sic de filio in filium successivè, quousque matrimonium inter filium nostrum & filiam ipsius domini Regis feliciter fuerit consummatum.

Concessimus insuper quod, si prædictus Johannes filius noster in fata decedat, nec aliquem alium habuerimus hæredum masculum, tota hæreditas omnium terrarum nostrarum, cum omnibus suis juribus & appendiciis, integrè & sine diminutione remaneat dicto domino Alphonso, & Margaretæ filiæ nostræ: ita quod dicti dominus Rex, vel dominus Alphonso, omnes alias filias nostras honorificè, prout ipsas decebit, faciat maritare.

Et, ut hæc omnia præmissa firma & inconcussa permaneant in futurum, nos, & hæredes nostros simul cum omnibus bonis nostris, mobilibus & immobilibus, obligari volumus per præsentibus.

Et in præmissorum testimonium præsentibus sigillum nostrum apponi fecimus.

Dat' apud Hagam, die Sabbati proximâ post festum sancti Laurentii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quarto.

Littera Guidonis comitis Flandriæ, de negotio inter ipsum & nepotem suum de Hammua.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

A SON tres excellent seigneur Edovard, par la grasse de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur de Yllande, duc d'Aquitayn, Guis cuens de Flandres, & march' de Namur, ses foiaules, lui tout apparellies a toute se volente faire.

Chiers sires, je vous merchi kankes je puis, de vo bon saublanc ke vous feistes; & de vo courtois respons, ke vous desistes, sains nostre requeste, au seigneur de

Fienes, quant il vous à parla de le bessogne, ke ie ai contre mon neveu de Hammua; & de chau ke vous, a nostre requeste & a me priere laiastes venir à mi le devant dit seign' de Fienes.

Et, jastuche c'est ke on espoire & avoir respit entre mi, & men neveu devant dit (del quel ie ne sui mie encore certains) ke il dôme restre jusques a cel Noel porcain s'il vous plaisait chiers sires, je volroie bien ke vous me laissies le devant seigneur de Fienes, jusques a donc ke on peust veoir coment li chose se pendroit.

Je, se che ne vous plaist, remandesment vostre volente, car de lui renvoier & lautre chose faire pour vous, sui je tous pres de faire volente; & nostre Sires vous vais.

De Florentio comite Hollandiæ novam monetam fabricante; & de argento, ad hanc cudendam in Anglia petito.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & sublimi domino Edwardo, Anglorum Regi glorioso, Florent' comes Hollandiæ, suæ possibilitatis obsequium semper promptum.

Sciat, domine mi, vestra sublimitas reverenda, quod nos in anno præsentis quia moneta nostra, prout nobis innotuit, & prudentioribus terræ nostræ constabat, in valore & pondere claudicavit, novam monetam decrevimus fabricare;

Set quia cudentibus ipsam materia cudendi defecit, videlicet, argentum quod ad hoc opus complendum ipsi opifices requirebant, cum quâdam familiari nostrâ Katerina, scilicet, dictâ de Walle, sorore quondam Petri Boennis, dilecti creditoris & hospitis nostri, convenerimus in hunc modum; quod ipsa nobis per suos certos nuncios & nostros, & sub nostro periculo, in argento providere deberet, ubicumque illud venale perciperet, & ad nostram monetam transmittere, in novos denarios ab ipsis monetatoribus redigendo.

Itaque cum dicta matrona, hujus rei causâ, suos nuncios, unâ cum nostris ad vestræ dominationis confinia destinasset; & in quâdam villâ Betfort, & in locis circumvicinis dictum argentum legaliter comparasset, & iter versus portum maris cum quadrigis & currubus attemptasset, exilierunt latrones ex abditis, qui eos, exploraverant fraudulenter, & quendam mercatorem,

unâ cum aurigâ ourris, ut intellexerimus, atrociter peremerunt; putantes sic dictum argentum totaliter asportare, suisque usibus applicare.

Set vicecomes, sive ballivus vester, percipiens excidium prædictorum, & mortis miserabilem ululatum, cum armatis illuc velociter properavit, ut in periculo positos ab hostium erueret potestate;

Quo intellecto ipsi malefici aufugerunt, & ipse vicecomes dictum argentum, usque ad valorem nongentarum & sexaginta librarum sterlingorum, fecit vestro nomine arestari.

Indè est quod magnificentiam vestram summâ prece confidenter adimus, quatenus cum dictum argentum, nomine nostro, & sub nostro periculo illuc transvectum fuerit, & taliter arrestatum; super quo dicta matrona patentes literas nostras habet, & habuit jam est diu;

Vos ad requisitionem Arnaldi dilecti familiaris nostri, quem propter hoc celsitudinî vestræ decrevimus destinandum, dictum argentum dearestare velitis, ad nostram monetam quantotius apportandum, ne nostra intentio prorogetur super novis monetis fabricandis;

Tantum pro nobis in hæc partes facientes, ut vestram possimus circa nos consuetam benivolentiam experiri, quia serenitati vestræ, pro nostrâ possibilitatis modulo, semper interdum complacere.

Vale.

Pro Alfonso Rege Castellæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Pat. 12 Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX omnibus CHRISTI fidelibus, ad quos, &c. salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod, cum in subsidium magnifici principis domini A. quondam Regis Castellæ & Legionis, venerabili patri domino S. Gadice' episcopo, sub certâ formâ, quinque milia marcarum nuper mandaverimus assignari; ac dictus Rex decessisset in fata ante-

quam dicta summa pecuniæ ad manus ipsius potuerat pervenire; ac prædictus episcopus subsequenter ad mandatum nostrum mercatoribus Lusitanis integraliter restituerit pecuniam antedictam;

Nos eundem episcopum ab omni petitione ipsius pecuniæ deinceps absolvimus, ac de eâ penitus quitamus.

In cujus, &c.

Dat' anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quarto.

A. D. 1284. | An. 12 Edw. I.

*Super negotio ejusdem Regis Castellæ.*A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Pat. 52 Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX majori & communitati de Rupella, salutem. In subsidium magnifici principis, domini A. quondam Castellæ & Legionis illustris, venerabili patri domino S. episcopo Gadiceo per mercatores Luk' sex milia marcarum sub certis conditionibus nuper mandavimus assignari; cum autem non multum post liberationem ipsius pecuniæ, de mandato nostro factam dicto episcopo, præfatus Rex in fata decesserit; & casu ipsa pecunia infra districtum vestrum pervenerit, antequam ulterius deferretur, & vos, præfati Regis obitu intellecto, ut nostræ indemnitati prospiceretur cautius in hac parte, eandem pecuniam sub

potestate vestra feceritis arestari, & adhuc detineri facitis arestatam, de quo benivolentias vestras multâ gratiarum prosequimur actione.

Ecce pro hujusmodi negotio, dilectum & fidelem clericum nostrum magistrum Johannem de Cadamo, latorem presentium, ad vos duximus transmittendum; attentè rogantes quatinus prædicto clerico nostro præfatam summam pecuniæ faciatis, absque difficultate aliqua, liberari, restituendam mercatoribus antedictis, tantum super hoc facientes, quod ad vestras & vestrorum opportunitates reddamur perpetuò promptiores.

In cujus, &c.

Data, &c.

*Obligatio domini Gaston', super facto Bigoræ.*A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. B. f. 192 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, præsentibus literas inspecturis, Gasto, Dei gratiâ, vicecomes Bearn' dominus Montis Chatani & Castri Veteris, salutem, & fidem presentibus adhibere.

Noveritis quod, cum significatum fuisset domino nostro E. Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitaniæ, quod, defuncto domino E. quondam comite Bigoræ, Constantia primogenita nostra, & nos cum ipsâ, & pro ipsâ, seu pro nobis, post & contra inhibitionem nobilis viri domini Johannis de Greili militis, senescalli sui in Vasconia, nobis & dictæ Constantiæ, ut dicebatur, factam, receperamus fidelitates, homagia & juramenta à nobilibus & alijs dicti comitatûs Bigoræ; & etiam quod saisinæ, quam dictus senescallus suus, ejusdem domini nostri nomine, posuerat in dicto comitatu Bigoræ, nos & dicta Constantia non hobederamus, immò contra ipsam saisinam feceramus & veneramus; & propter hoc dictus dominus senescallus, nos reputans inhobedientes, multas expensas fecisset, tam ponendi & habendi ad manum suam comitatum prædictum (quem dictus quondam comes tenebat, & dicta Constantia tenet, seu teneri debet in feudum, ab eodem domino nostro) & super hiis idem dominus noster diceretur contra nos & dictam Constantiam indignationem aliquam concepisse; præfata Constantia, de consilio & voluntate nostrâ, ad præfatum dominum nostrum accessit, ad faciendum & complendum, super præmissis nobis & dictæ Constantiæ impositis, ejusdem domini nostri omnimodam voluntatem.

Et quia intelleximus quod dictus dominus noster super omnibus antedictis & alijs, quæ ex parte dictæ Constantiæ & nostrâ in dicto facto Bigoræ intervenerunt, nos & præfatum Constantiam ad voluntatem suam faciendam & complendam recepit; nos, licet super prædictis non credamus contra dictum nostrum dominum deliquisse, nec ipsum in aliquo offendisse; & in hiis, quæ per nos & dictam Constantiam in dictâ terrâ de Bigoræ facta fuerunt, sufficientes excusationes nos habere credamus, & ea nostro ac dictæ filiæ nostræ jure facta fuisse; præfati domini nostri voluntati & honori in omnibus deferre volentes, promittimus præfato domino senescallo, dicti domini nostri & hæredum suorum nomine, sub obligatione omnium bonorum nostrorum, quod eidem domino nostro, vel hæredibus suis, vel eorum mandato, juxta voluntatem & ordinationem ejusdem domini nostri, ubi & quo tempore & qualitercunque voluerit, nobis vocatis vel non vocatis, absentibus vel presentibus, declarandam,

reddemus & solvemus emendas pro eo, quia saisinæ dicti domini senescalli per ipsum, dicti domini nostri nomine, in Bigoræ universaliter vel particulariter factæ, nos & dicta Constantia non obedivimus; & quia, post vel contra inhibitionem dicti domini senescalli, nomine quo supra, nobis & dictæ Constantiæ factam, ne aliqua homagia vel juramenta de Bigoræ reciperemus, nos & dicta Constantia, vel alter nostrum recepimus à nobilibus & alijs de Bigoræ fidelitates, homagia, seu aliqua juramenta, & juxta voluntatem & ordinationem dicti domini nostri, ut supradictum est, declarandam, reddemus & solvemus eidem domino nostro, & suis hæredibus, vel mandato suo, expensas prædictas, occasione dicti comitatûs Bigoræ per dictum senescallum, vel alium suo nomine, ipso ratum habente, factas post mortem domini E. quondam comitis antedicti; & hæc omnia firmavimus & firmamus nostrâ propriâ voluntate, in præsentia & manu præfati dicti domini senescalli, concedentes eidem quod, in suâ papiro, alicujus curiæ dicti domini nostri in Vascon' firmaturam hujusmodi faciat rotulari.

Datis super hiis fidejussoribus, nobilibus viris domino G. Arman' & Fezenc' Amaneno de Fossatis, & Assino de Navalis militibus, qui se & sua super hiis fidejussorio nomine ad nostram instantiam obligaverunt; renunciantes omnibus exceptionibus & defensionibus, quæ ipsis vel eorum alicui, sicut fidejussoribus, occasione alicujus scripti juris, vel non scripti, consuetudinis, usûs, vel statuti, privilegii præteriti, presentis vel futuri, possent contra obligationem hujusmodi competere, vel prodesset.

Qui fidejussores in præsentia & manu dicti domini senescalli, omnia prædicta suâ voluntate spontaneâ promiserunt & firmaverunt; concedentes obligationem & firmaturam hujusmodi, in papiro, alicujus curiæ dicti senescalli in Vascon' per ipsum fieri rotulari.

In quorum testimonium sigillum nostrum, unâ cum sigillo reverendi patris domini A. Dei gratiâ, Auxit' archiepiscopi, & dictorum fidejussorum, qui præmissis interfuerunt, presentibus duximus apponendum.

Nos verò A. Dei gratiâ, archiepiscopus Auxit' qui præmissis interfuimus, & nos G. Armanhiac' & Fezenc' comes, Amanenus de Fossato & Assinus de Navalis milites, qui præmissa ad instantiam dicti domini Gaston' ut supradictum est, concessimus & firmavimus, sigilla nostra presentibus duximus apponenda in testimonium veritatis.

Dat' Paris', quarto idûs Septembris, videlicet, die Dominica post festum Nativitatis beate Mariæ Virginis, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo quarto.

*De officio justic' Cestriæ Reginaldo de Grey commisso.*A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Pat. 12 Edw. I.
m. 4.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Cum dudum commissemus dilecto & fideli nostro Reginaldo de Grey officium justiciarie nostre Cestr' & comitatum nostrum Cestr', cum omnibus dominicis terris nostris in eodem comitatu, & castra nostra Cestr' & de Flynt, cum omnibus pertinentiis suis, & duo cantreda nostra de Englefeld & Ros, cum omnibus ad cantreda illa pertinentibus; (excepto corpore castri nostri de Rothelan' & exceptis terris que fuerunt Wentliane de Lascy,) custodiendum à festo Sancti Michaelis anno regni nostri nono, usque finem octo annorum proximo sequencium, plenariè completorum; salvis nobis wardis, releviis, escaetis, maritagis, dotibus, cum acciderint, advocacionibus ecclesiarum, & viridi ac venacione forestarum & parcorum nostrorum in partibus illis. Ita videlicet quod nullam quercum citra aquam de Dee prosterneret, vel venderet, sine licentiâ nostrâ, vel mandato nostro speciali; & quod indè redderet nobis per annum ad scaccarium nostrum Westm' mille marcas; unam, videlicet, medietatem ad scaccarium nostrum Pasche, & aliam medietatem ad scaccarium nostrum sancti Michaelis, durante termino supradicto; & nichilominus predicta castra nostra Cestr' & de Flynt sumptibus suis propriis tempore pacis custodiret, & omnes elemosinas constitutas, & antiqua feoda de eisdem duobus castris debita interim persolveret;

Ac nos postmodum totum predictum cantredum de Ros, exceptis comoto de Crendyn & terrâ de Vaynol, dilecto & fideli nostro Henrico de Lascy comiti Line' concessimus, & residuum illius cantredi in manu nostrâ retinuerimus, & omnes dominicas terras nostras de Flynt, Coleshull, & Rothelan', burgensibus nostris de Flynt & Rothelan, nec non & mineram plumbi de Englefeld, dilectis nobis in Christo abbati & conventui de Valle Regali tradiderimus, que ad centum & quadraginta libras

coram nobis fideliter estimata fuerunt; ac nos in compensacionem decassum predictorum, centum & quadraginta lib' predict' præfato Reginaldo singulis annis à festo Sancti Michaelis proximo præterito, usque in octo annos proximo sequentes, completos, ad quod tempus commiseramus eidem Reginaldo officium justiciarie predictæ & predictum comitatum, cum castris, terris, & omnibus alijs supradictis, exceptis decassis predictis, in predictis mille marcis remisimus & relaxaverimus; ita quod ex tunc nobis redderet ad scaccarium nostrum predictum septingentas, quatuor viginti & decem marcas singulis annis, durante dicto termino octo annorum, unam videlicet, medietatem ad scaccarium nostrum Pasche, & aliam medietatem ad scaccarium nostrum sancti Michaelis; & nichilominus predicta castra nostra Cestr' & de Flynt sumptibus suis propriis tempore pacis custodiret, & omnes elemosinas constitutas & antiqua feoda de eisdem duobus castris interim persolveret, salvis eciam ipsis wardis, releviis, escaetis, maritagis, dotibus, cum acciderint, advocacionibus ecclesiarum, & viridi ac venacione forestarum & parcorum nostrorum in partibus illis; ita videlicet, quod nullam quercum prosterneret vel venderet citra aquam de Dee, sine licentiâ nostrâ vel mandato nostro speciali;

Quamque nos postmodum, nono die Septembris anno regni nostri duodecimo, cantredum nostrum predictum de Englefeld deafforestaverimus, unâ idem Reginaldus ante deafforestacionem illam, de sepibus ibidem faciendis, sexaginta solidos per legalem estimacionem singulis annis percipere consuevit: nos in compensacionem decassis predicti sexaginta solidos predictos præfato Reginaldo singulis annis, à predicto nono die Septembris anno predicto, usque in finem predictorum octo annorum, ad quod tempus commisimus eidem Reginaldo officium justiciarie predictæ, & predictum comitatum, cum castris, terris & omnibus alijs supradictis, unâ cum purpresturis & alijs racione forestarum nostrarum, in partibus pre-

dictis ad nos spectantibus, exceptis decasibus predictis, in predictis septingentis quatuor viginti & decem marcis remittimus & relaxamus: ita quod decetero nobis reddat ad scaccarium nostrum predictum septingentas quater viginti & quinque marcas & dimidiam singulis annis, durante dicto termino octo annorum, unam videlicet, medietatem ad scaccarium nostrum Pasche, & aliam medietatem ad scaccarium nostrum sancti Michaelis; & nichilominus predicta castra nostra Cestr' & de Flynt sumptibus suis propriis tempore pacis custodiat, & omnes elemosinas constitutas, & antiqua feoda

de eisdem duobus castris debita interim persolvat; salvis nobis wardis, releviis, escaetis, maritagii, dotibus, cum acciderint, advocacionibus ecclesiarum, & viridi ac venacione forestarum & parcorum nostrorum in partibus illis: ita quod de venacione nostrâ nichil capiat, nec quercum citra aquam de Dee vendat, sine licenciâ nostrâ, vel mandato nostro speciali.

In cujus, &c.

T. R. apud Cestr', xiiij. die Septembris.

Bulla Martini IV. Papæ, per quam rogavit Regem, quod foveret libertates ecclesiæ de Wyntel', quam avus suus, Rex Angliæ, dedit hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, London' dioc'.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MARTINUS episcopus, servus servorum D^{ei}, carissimo in CHRISTO filio illustri Regi Angliæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Ut ei te gratum exhibeas, & devotum, qui personam tuam extulit in sublime, decet honorem regum, ecclesiarum & personarum ecclesiasticarum caritatis amplexari brachiis, & dignis præsiidiis confovere.

Cum itaque, sicut accepimus, claræ memoriæ Rex Angliæ avus tuus, pro salute suâ, & antecessorum suorum, ecclesiam de Wintel, quam magister & fratres hospitalis nostri Sancti Spiritus in Saxia de Urbe,

in Londonien' dioc' obtinuit, voluerit in perpetuam elemosinam eidem hospitali concedi;

Serenitatem tuam rogamus & hortamur attentè, quatinus ecclesiam ipsam, & personas in eâ degentes, ac bona earum habeas, pro divinâ & apostolicæ sedis reverentiâ, in suis justitiis & libertatibus propensius commendatas; ita quod per hoc à D^{eo} premium, & laudes ab hominibus consequaris: nosque devotionem tuam exindè meritò commendemus.

Dat' apud Castrumplebis, decimo kal' Octobris, Pontificatûs nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

De pecuniâ, à Rege Angliæ solutâ, pro dampnis ecclesiis Walliæ illatis.

A. D. 1284.—An. 12 Edw. I.

Lih. A. f. 361. b. in Thesaur.
Cur. Recept. Scacc.

UNIVERSIS, quorum interest, Anianus, permissione divinâ, Bangorensis episcopus, salutem æternam in Domino. Noveritis nos recepisse ducentas libras & quinquaginta libras, per manus prioris de Rothlan, Roberti Gardiani de Lamas, & domini Radulphi de Brocton' inquisitorum dampnorum, ex parte illustris Edwardi Regis Angliæ & suorum, ecclesiis Walliæ & personis ecclesiasticis illatorum, & hoc pro dampnis nobis illatis in ultimâ guerrâ.

In cujus rei testimonium, sigillum nostrum presentibus duximus apponendum.

Littera Regis Petro de Petris-grossis, Romanæ ecclesiæ vicecancellario.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.

in Turr. Lond.

EDWARDUS, D^{ei} gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, venerandæ discretionis viro, amico suo dilecto, magistro Petro de Petris-grossis, sanctæ Romanæ ecclesiæ vicecancellario, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cum, sicut ex insinuatione venerabilis patris domini H. tituli Laurentii in Lucina presbyteri cardinalis, & ex relatione dilecti clerici nostri Stephani de sancto Georgio, nuper intelleximus super renovatione & registratione literarum apostolicarum, negotia nostra continentium, vos exhibueritis ad requisitionem ipsorum, contemplatione nostri, promptos, favorabiles & benignos;

Nos, id gratum habentes quamplurimum & acceptum, discretioni vestræ gratiarum referimus uberrimas actiones; rogantes attentius quatinus negotia nostra, cum tractabuntur in curiâ, habere velitis semper, nostri amoris intuitu, favorabiliter & utiliter commendata.

Et si quæ per nos fieri poterunt, quæ honorem vestrum respiciant, ea libenti animo faciemus, cum à vobis fuerimus requisiti.

Valete.

Dat' apud Hopan in Wallia, quarto die Octobris, anno regni nostri duodecimo.

Littera Regis Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.

in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, amico suo charissimo, domino M. D^{ei} gratiâ, Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali, Edwardus, D^{ei} gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem cum sincera dilectionis affectu.

Litteras vestras, quas nobis per dilectum clericum nostrum magistrum de sancto Georgio transmisistis, gratanter nos noveritis recepisse, ac per eas intellexisse tenorem ipsarum, ac rumores curiæ, quos dictus clericus nobis retulit vivâ voce.

De missione verò amicabili literarum ipsarum vobis gratiarum referimus uberrimas actiones; paternitatem vestram affectuosè rogantes, quod tam de vestro, quam de prefate curiæ statu, unâ cum rumoribus ipsarum partium, nos velitis, quotiens vobis affuerit nunciorum oportunitas, reddere certiores.

Licet autem, ut scripsistis, petitiones nostre ad plenum non fuerint exaudite, id tamen equanimiter sustinemus, sperantes quod processu tem-

poris plenius expedientur, vestro consueto auxilio mediante, ob quod obtinendum, cum requisiti fueritis, sollicitè, si placet, & amicabiliter vigiletis.

Placidus sanè occurrit & gratus auditui nostro articulus, quem misistis, videlicet, quod credebatis quod decima regni nostri & terrarum nostrarum nec alienata fuerit, nec distracta, nec aliquibus obligata, licet de societate in societatem predictæ decime depositum commutetur; & nos vobiscum credimus illud idem, vobis attentè regratiantes de favore, quo alios nuncios nostros fuistis nostri gratiâ prosecuti, quamvis benevolentia vestra, super hoc, modicitatis possibilitatem allegetur.

Ceterum super statûs nostri continentia, prefatus clericus vos certificare poterit vivâ voce.

Valete.

Dat' apud Montem Altum, quinto die Octobris, anno regni nostri duodecimo.

Littera Regis Percivallo de Lovania, capellano Papæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.

in Turr. Lond.

EDWARDUS, D^{ei} gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, venerabili viro amico, & clerico suo dilecto, domino Percivallo de Lovania, domini Papæ capellano, canonico Eboracensi, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Litteras vestras gratanter recepimus, quas nobis per dilectum clericum nostrum, magistrum Stephanum de

Sancto Georgio transmisistis, quarum tenorem, & rumores regionum ipsarum, quos idem clericus noster ex parte vestrâ nobis vivâ voce retulit, intelleximus diligenter; de missione literarum ipsarum, & certificatione predictorum rumorum, gratiarum vobis referentes uberrimas actiones, & rogantes quatinus tam de statu vestro, quam de rumoribus, ipsarum partium nos velitis ex vobis literarum missionibus reddere certiores.

De eo vero quod nobis per eundem clericum intimastis, videlicet, quod

A. D. 1284. | An. 12 Edw. I.

vos in clericum nostrum apud Assisium ab olim recepimus; respondemus quod receptionem illam ratificamus, & de novo vos in clericum nostrum admittimus: ita quod ubicumque fueritis, clericus noster sitis, & de beneficio favoris nostri, sicut noster clericus, gaudeatis.

Causam tamen, quod vobis super hoc literas nostras patentes non concessimus, & etiam continentiam status nostri, prefatus clericus noster

vobis exponere poterit oraculo vivæ vocis. De falcone autem, quem ad opus nostrum facitis custodiri, vobis regratiamur ex corde, & affectaremus libenter quod vos essetis, & nullus alius falconarius in portando, ut tam de ipso, quam de vestris falconibus, mutuis possemus solatiis recreari.

Dat' apud Montem Alqum in Wallia, quinto die Octobris, anno regni nostri duodecimo.

Littera de inspeximus super reconciliatione Alfonsi, quondam Regis Castellæ, cum Sanctio filio suo.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Lib. B. f. 180. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentem litteram inspecturi, quod nos, Infans Johannes, illustrissimi Regis Alfonsi filius, & Johannes episcopus Palentins' & Alfonsus episcopus Canicen' Fernandus episcopus Eudon' Fernandus Petr' electus Segotinus, & in regno Castellæ notarius, frater Diurno fratrum ordinis prædicatorum in regnis Hispaniæ prior provincial' Gomecius Gartie abbas Vallis electus, & notarius in regno Legionis, magister Aco decretorum doctor, Didecus Lupi de Salzedo, Johannes Alfusi de Aro, Fernandus Petri Pons' Stephanus Ferdnandi de Gallecia, & Johannes Fernandi de Luna.

Vidimus quandam litteram illustrissimi Alfonsi, bonæ memoriæ, Regis Castellæ & Legionis, sigilli aurei munimine roboratam, non cancellatam, non deletam, non vitiatam, non corruptam, nec in aliqua sui parte rasam, cujus tenor talis est.

Sanctissimo in Christo patri ac domino, domino M. divinâ providentiâ sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo Pontifici, Alfonsus, eadem gratiâ, Rex Castellæ, Toleti, Legionis, Gallicie, Sibilie, Cordubiæ, Murcie, Geyhinnii atque Algarbii, pedum oscula beatorum cum reverentiâ filiali.

Licet inter cæteras virtutes in omnibus dignoscatur hominibus plus decere clementia; præ cæteris tamen plus elucet in Regibus, &c. prout de xxiii. Mart' ejusdem anni usque hæc verba.

Nos verò omnes supradicti, de mandato excellentissimi domini nostri Sancii, divinâ providentiâ, Regis Castellæ, Toleti, Legionis, Galecie, Sibilie, Cordubiæ, Murcie, Gihenii atque Algarbii, volentes de hiis, quæ vidimus & diligenter inspeximus, veritati testimonium perhibere, ad hujus rei evidentiam plenioram, mandavimus fieri præsens scriptum, & robore sigillorum nostrorum idem fecimus singular' communiti.

Actum Simor' die Martis, decimo Octobris, anno Domini MCCLXXXIV.

De annuo feodo sexaginta marc' Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali liberando

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Liberate
12 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX thesaur' & camerar' suis, salutem. Liberate de thesauro nostro Baruncino Gualteri, & sociis suis, mercatoribus nostris de Luk, sexaginta marcas; per manus suas liberandas venerabili patri domino Mathæo, Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali, de termino Natalis Domini, anno regni nostri duodecimo, de annuo feodo suo sexaginta marcarum, quod ei concessimus, percipiendum ad scaccarium nostrum; nisi pecunia illa sibi prius fuerit liberata per aliud breve nostrum.

Et recipiatis à præfatis mercatoribus literas suas patentes, receptionem dictæ pecuniæ testificantes.

Teste Rege, apud Kariarvan', xxii. die Octobris.

De annuo feodo quinquaginta marc' Jacobo Sanctæ Mariæ in Cosmedyn, diacono cardinali liberando.

A. D. 1284.—An. 12 Edw. I.

Liberate 12 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX eisdem, salutem. Liberate de thesauro nostro eidem Baruncino & sociis prædictis, quinquaginta marcas, per manus suas liberandas venerabili patri domino Jacobo Sanctæ Mariæ in Cosmedyn diacono cardinali, de terminis Paschæ & Sancti Michaelis, anni regni nostri duodecimi, de annuo feodo suo quinquaginta marcarum, quod ei concessimus percipiendum ad scaccarium nostrum. Nisi, &c.

Et recipiatis, &c. ut supra. Teste ut supra.

De annuo feodo viginti marc' magistro Angelo, Papæ notario, liberando.

A. D. 1284.—An. 12 Edw. I.

Liberate 12 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX eisdem, salutem. Liberate de thesauro nostro eidem Baruncino & sociis suis prædictis, viginti marcas; per manus suas liberandas dilecto clerico nostro magistro Angelo, domini Papæ notario, de terminis Paschæ & Sancti Michaelis, anni regni nostri duodecimi, de annuo feodo suo viginti marcarum quod de nobis percipit ad scaccarium nostrum. Nisi, &c. Et recipiatis, &c.

Teste ut supra.

De successore ad comitatum Sabaudie per Regem Angliæ & Albanoram matrem suam nominando.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.

Lib. B. f. 42. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, præsentem literas inspecturis vel audituris, Philippus comes Sabaudie, salutem in Domino sempiternam.

Egregius & summi Patris æternus DEI Filius, in utrum virginis factus homo, inter alia instructionis suæ saluberima documenta, pacis usum discipulos docuit, quam in seipso illibatè servavit, & quam, ascendens unde venerat, reliquit eis, pacis se ostendens speculum & exemplar omnibus orthodoxis; quod magnificus princeps dominus Edwardus, DEI gratiâ, Rex Anglorum illustris, dominus noster carissimus, prudenter attendens, unâ cum carissimâ dominâ nostrâ, dominâ Alianora, eadem gratiâ, Reginâ Angliæ inclitâ, matre suâ, nos crebris precibus excitavit ut præcaventis dispendia & pericula, quæ contingere possent comitatu nostro Sabaudie, hereditibus, & aliis nepotibus nostris, qui ex successione nostrâ possent juris aliquid vendicare, si status ipsorum in successione eadem dimitteremus aliquatenus sub incerto, de certâ & expressâ personâ hæredis nostri masculi, qui nobis succedat in comitatu Sabaudie, ordinarem, & portiones terras faceremus aliis nepotibus nostris masculis, quorum interest, assignari, ut, per hoc sublatâ dissensionis turbine, pax, inter ipsos firmata, perpetuò maneat incorrupta.

Nos igitur, deliberatione super hoc habitâ diligenti, advertentes preces &

Vol. I.

exhortationes hujus salubres, ac fixas in radice solidæ caritatis, universitati vestræ notum facimus per præsentem.

In nomine Domini, Amen. Quod nos attendentes fidelitatem, industriam, & sinceram dilectionem, quam idem dominus noster Rex Angliæ, & domina nostra Regina, mater sua, erga nos & comitatum nostrum Sabaudie hætenus habuerunt, ut animæ nostræ salutis, & securitati corporis nostri, concordie hæredum nostrorum, ac tranquillitati & paci totius comitatus Sabaudie consulatur, volumus, concedimus, ac etiam ordinamus ut iidem, dominus noster Rex & domina nostra Regina, mater sua, personam hæredis nostri masculi expriment & declarent; quem, per ipsos hæredem nostrum nominatum, decernimus fore comitem Sabaudie post decessum nostrum, qui & nobis succedat in omnibus pleno jure: salvis competentibus portionibus aliis nepotibus nostris masculis, ad quos pertinet aliquid ex successione nostrâ prædictâ, prout ipsis domino nostro Regi, & dominæ nostræ Regine, matri suæ, videbitur expedire.

Quas quidem portiones, cum modis & conditionibus adiciendis, per ipsos dominum nostrum Regem Angliæ, & dominam nostram Reginam prædictos, limitari & exprimi volumus: aut per alios, seu alium, ex præcepto eorum, fieri, limitari, exprimi, & hiis quorum interest assignari; quibus ipsos nepotes contentos esse volumus, post decessum nostrum pacificè possidendis.

Ordinamus insuper, & firmiter præcipimus ut, si quodcumque inter hæredem nostrum comitem Sabaudia, ac alios nepotes nostros prædictos, super prædictis portionibus, seu accessione earundem, quicquam emerit questio, hujusmodi questio, quotienscunque & quantumque contigerit, ad audientiam domini nostri Regis Angliæ deferatur, per ipsum vel ipsos, quos ad hoc duxerit assignandos, de plano & absque judiciali strepitu, ubi idem dominus noster Rex elegerit, terminanda; ita quod tam hæres noster comes Sabaudia, quam alii, ex successione nostrâ portionem aliquam percepturi, ratum & firmum teneant & observent quicquid per ipsum dominum nostrum Regem, seu mandato ipsius, super questione hujusmodi sententiarum, ordinatum, dictum fuerit vel præceptum; quam sententiam, dictum, ordinationem vel præceptum, idem dominus Rex per se, vel per alios, seu alium, executioni demandet vel faciat demandari modis omnibus, quibus videri expedire.

Et, si forsan, hujusmodi ordinatione non completâ, aliquid humani contingeret de domino nostro Rege, vel dominâ nostrâ Regina prædictis, quod absit, volumus, concedimus, & ordinamus quod persona alterutrius superstes in ordinatione omnium & singulorum præmissorum plenam habeat potestatem: & insuper, si domina nostra prædicta superstes, esset forsan impedita, ita quod non posset dictâ ordinationi commodè personaliter interesse (super quo credi volumus suo simplici dicto vel scripturâ, quam fieri fecerit super eo) dominus noster Rex prædictus in ordinatione omnium, & singulorum præmissorum plenam habeat potestatem.

Protestamur etiam specialiter quod, per compositionem nostrâ supremæ voluntatis, jam factam vel etiam faciendam, sub quâcunque formâ verborum conceptam, seu etiam concipiendam, nolumus ordinationem prædictorum domini nostri Regis, & Regina, vel alterius eorum, super præmissis, vel ipsorum aliquo, infirmari, minui, aut etiam in aliquo mutilari; salvò nobis quod possumus, in testamento nostro, de rebus

nostris dare, relinquere, vel assignare ecclesiis & piis locis, servientibus, & gentibus nostris pauperibus & egenis, ac etiam amicis nostris; debita etiam persolvere & clamores emendare, prout viderimus expedire:

Quæ, si aliâ non fecerimus, hæc omnia & singula fieri & ordinari per eosdem dominum nostrum Regem, & dominam nostram Reginam, vel eorum alterum volumus & fideliter adimpleri; ita quod si nos circa servitia reddenda, ac debita persolvenda, legata relinquenda, seu clamores pauperum & miserorum emendandos, aliud non duxerimus in posterum ordinandum, nostram extremam voluntatem totaliter committimus in ipsorum domini Regis Angliæ & Regina matris suæ, vel alterius eorum dispositionem in omnibus & singulis antedictis: & ipsos vel ipsorum alterum in quantum possumus oneramus, volentes ut ea omnia, & singula, per se, vel eorum alterum, seu per alios, aut alium, quem ipsi ambo, vel eorum alter ad hoc deputaverit, exequi valeant, prout viderint expedire; ratum habentes & gratum pro nobis, & hæredibus nostris, & successoribus nostris quibuscunque, quicquid per ipsos dominum nostrum Regem, & Reginam, vel eorum alterum, in formâ prænominatâ factum fuerit, ordinatum, seu præceptum in præmissis, vel in aliquo præmissorum.

Mandamus insuper omnibus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, & aliis religiosis; comitibus, baronibus, castellanis, militibus, præpositis & ballivis comitatû Sabaudia, & aliis subditis nostris; ipsis, in virtute sacramenti fidelitatis nobis præstiti, firmiter injungentes, quatinus ordinationem, præceptum, seu mandatum prædictorum domini nostri Regis & Regina, vel alterius eorum, super omnibus & singulis præmissis cum affectu admittant, & post decessum nostrum ea faciant totis viribus inviolabiliter observari.

In quorum testimonium sigillum nostrum præsentibus est appensum.

Dat' apud Russilyon, die Lunæ proximâ post festum Sancti Lucae Evangelistæ, anno Domini MCCLXXXIV.

Donatio centum libr' sterling' à Rege facta, pro dampnis ecclesiæ Assaven' illatis tempore guerræ in Wallia.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. f. 353. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus presentes litteras inspecturis, archidiaconus, decanus & capitulum Assaven' salutem in Domino.

Quoniam princeps magnificus & dominus noster, dominus Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ illustris, pro dampnis & oppressionibus ecclesiæ nostræ Assaven' tempore guerræ præteritæ illatis, suâ largituâ bonitate, centum libr' sterlingorum nobis de elemosinâ suâ contulit per manus

inquisitorum S. prioris Rudlan' & Gardian' de Lanmays, & domini R. de Brothton' prædictum dominum Regem super præfatis centum libr' pro dampnis ecclesiæ nostræ omnibus, quietum clamamus in perpetuum per presentes.

In cujus rei testimonium nos archidiaconus & decanus prædicti sigilla nostra præsentibus apposimus.

Dat' apud Cestriam, in die Animarum, anno regni Regis E. duodecimo.

Pro dampnis tempore guerræ domui de Strata Florida illatis.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. f. 362. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS, ad quos presentes literæ pervenerint, fratres G. & J. procuratores domini abbatis & conventus de Strata Florida, salutem in Domino.

Quum magnificus princeps dominus noster Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, pro dampnis & oppressionibus, nostræ domui tempore guerræ præteritæ illatis, suâ largituâ bonitate, septuaginta octo libr' sterlingorum nobis de elemosinâ suâ contulit per manus inquisitorum, scilicet, prioris Radolan' & Gardiani de Lanmaes, & domini R. de Brochton.

Prædictum autem dominum Regem super prædictis septuaginta octo libris, pro omnibus dampnis nobis & domui nostræ illatis, quietum clamamus in perpetuum per presentes.

Et, quia sigillum proprii abbatis tunc temporis non habuimus, sigilla venerabilium de Est' marschell' & de Lyn Egwestel abbatum, in testimonium, præsentibus procuravimus apponi.

Dat' in abbatia Cestriæ, in crastino Animarum, anno regni Regis Edwardi duodecimo.

De pecuniâ solutâ abbati, de Strata Florida, pro dampnis, tempore guerræ præteritæ illatis.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. f. 359. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS, ad quos presentes literæ pervenerint, frater A. dictus abbas de Strata Florida, & ejusdem loci conventus, salutem in Domino.

Quum magnificus princeps noster dominus Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, pro dampnis & oppressionibus, nostræ domui, tempore guerræ præteritæ illatis, suâ largituâ bonitate, septuaginta & octo libras sterlingorum nobis de elemosinâ suâ contulit, per manus inquisitorum, scilicet;

Prioris Rodel, & Gardiani de Lan Maes, & domini R. de Brochton. Prædictum autem dominum Regem, super prædictis septuaginta & octo libris, pro omnibus dampnis nobis illatis, quietum clamamus in perpetuum per presentes.

In cujus rei testimonium huic scripto patenti sigillum nostrum apposimus.

Datum anno Domini MCCLXXXIV.

Pro dampnis conventui prædicatorum Rodolan' illatis.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Lib. A. fol. 372. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, presentes litteras inspecturis, prior fratrum prædicatorum Rodolan' salutem in Domino.

Quum princeps magnificus & dominus noster, dominus E. Dei gratiâ, Rex Angliæ illustris, pro omnibus dampnis conventui nostro per ultimam guerram illatis, suâ largituâ bonitate per manus inquisitorum xvii. libras sterlingorum &

x. solid' nobis de elemosinâ suâ contulit; prædictum dominum Regem super præfatis xvii. libr' & x. solid' pro omnibus dampnis nobis illatis, quietum clamamus in perpetuum per presentes.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum apposimus.

Dat' apud Cestriam, Dominicâ proximâ post festum Omnium Sanctorum, anno regni Regis Edwardi duodecimo.

A.D.1284, 5. | An. 12, 13 Edw. I.

Margareta abbatisa Fontis Ebraldi, Alienoræ Reginæ Angliæ.

A. D. 1284.
An. 12 Edw. I.
Ex Litt. &
Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMÆ dominæ & matri suæ in CHRISTO karissimæ, dominæ Alienoræ, DEI gratiâ, Reginæ Angliæ, dominæ Hybernæ, & ducissæ Aquitanie, soror Margareta, divinâ permissione, Fontis Ebraldi humilis abbatisa, pro salute spiritualia precum suffragia devotarum.

Refere non posset ad plenum mortalium humana conditio, quantâ nos cordis alacritate gaudemus, quod de carne & sanguine vestro nostra posset religio decorari, licet referendo dolentes ordo præposterus sit in facto, cum major honor esset regis majestati & ordini, ipsam filiam ad ornamentum decoris in capite ponere quam in membro. Veruntamen quia ob solatium dominæ A. DEI gratiâ, Reginæ Angliæ,

matris domini Regis, sicut prætenditis, sponso cælesti ipsam filiam desponsatis ibidem, vestram regiam majestatem pro speciali munere devotis intercessionibus deprecamur, ut post decessum dictæ matris Regis, cessante causâ prædictâ, ob quam ibidem ponitur, ad monasterium vestrum Fontis-Ebraldi capud ordinis revertatur, obtentatur, per futurum hereditarium patrum suorum, quo pro suorum remedio peccaminum suis temporibus nos

Hæc à vobis, excellentissima mater, pro nobis & conventibus nostris, filiabus vestris, pro munere speciali vobis autem monasterium ipsum & agenda ipsius in vestrâ curiâ prosequenda, ex affectu recom-mendamus. Vallè, &c.

Littera Regis quod revocetur quicquid ab Americo de Monteforte à curiâ Romana contra Edmundum comitem Lancastriæ impetratum sit.

A. D. 1284.
An. 13 Edw. I.
Claus. 13 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX, venerabili in CHRISTO patri H. eadem gratiâ, tituli sancti Laurentii in Lucina, presbitero cardinali, salutem, & sincere dilectionis semper augmentum.

Cum cognitiones placitorum, super feodalibus, & libertatibus feodalium, dotibus & causis pecuniariis, ad nos, & ad coronam, seu dignitatem nostram pertineant in eodem regno, de consuetudine ejusdem regni hæctenus observatâ; & proceres, seu magnates, aut alii, de eodem regno, ullis temporibus prædecessorum nostrorum Regum Angliæ, seu nostro, autoritate alicujus non consueverunt, contra consuetudinem illam, super hujusmodi rebus, in causam trahi, vel compelli ad comparandum coram quocumque iudice extra idem regnum;

Nosque & iidem progenitores nostri, ex consuetudine prædictâ, à summis Pontificibus semper hæctenus approbatâ, sine reclamatione vel impedimento alicujus, pro nobis & aliis de ipso regno, semper usi sumus libertate hujusmodi, tanquam pertinente ad regiam dignitatem:

Ac Almaricus de Monteforti, sicut pro certo intelleximus, dilectum

fratrem nostrum, & fidelem Edmundum comitem Lancastriæ, autoritate literarum papalium, super hujusmodi rebus, trahere nitatur in causam extra idem regnum, in nostri juris, & dignitatis regie, & totius communitatis regni nostri prejudicium manifestum;

Nos, de consuetâ benevolentiâ vestrâ specialiter confidentes, paternitatem vestram attente requirimus, & rogamus, affectione quâ possumus ampliori, quatinus erga summum Pontificem instare velit cum effectu, ut ipse id, quod per dictum Almaricum contra dictum fratrem nostrum, seu alios de dicto regno, in derogationem regie dignitatis, ab ipsa curiâ sic impetratum est, velit favorabiliter revocare; cognitionem inde ad examen nostrum, si placet, benivolè remittendo: maxime cum semper parati simus procuratori ejusdem Almarici, si de dicto fratre nostro, aut aliis de dicto regno nostro, nomine ipsius Almarici, conquire voluerit infra idem regnum, secundum legem & consuetudinem ejusdem, plenam & celerem justiciam exhibere.

Dat apud Bristoll, xxviii. die Decembris.

Pro Edmundo com' Cornub', de cartâ exemplificatâ honoris de Walingford.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I.
m. 30.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Inspeximus cartam, sigillo domini H. Regis patris nostri, sigillatam & duplicatam, in hæc verba:

“ Henr' DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hibernie, dux Normannie, Aquitanie, & comes Andegavie, archiepiscopus, &c. salutem.

“ Sciatis nos dedisse, concessisse, & hæc cartâ nostrâ confirmasse, dilecto fratri nostro Ricardo comiti Pictaviæ & Cornubiæ honorem Walingford, cum castro & omnibus pertinentiis suis, cum manerio de Watlington; habendum & tenendum de nobis & heredibus nostris ipsi comiti & heredibus suis, faciendo inde nobis & heredibus nostris servicium feodorum trium militum, pro omni servicio, & omni consuetudine, & omni demandâ.

“ Quare volumus & firmiter precipimus, quod predictus comes & heredes sui habeant & teneant imperpetuum, de nobis & heredibus nostris, predictum honorem de Walingford cum castro & omnibus pertinentiis suis, & cum manerio de Watlington, sine aliquo retenemento, benè & in pacè, libere, quietè & integrè, cum omnibus libertatibus &

liberis consuetudinibus ad predicta honorem, castrum, & manerium pertinentibus, per predictum servicium, sicut predictum est.

“ Hiis testibus venerabili patre P. Wynton' episcopo, H. de Burgo comite Cant' justici' Angliæ, R. comite Cestr' & Lincoln', W. comite Waren', W. de Ferrar comite Derb', W. de Fortibus comite Albemarl', Humfrido de Bohun comite Hereford', Johanne de Lacy constabulario Cestr', Waltero de Lacy, Petro de Malo Lacu, Philip de Albinaco, Wil-lielmo de Cantilupo, Radulpho fil' Nicholai, Godefrido de Crancumbe, Willielmo Bardolf & aliis.

“ Dat' per manum venerabilis patris Radulphi Cicester' episcopi, cancellarii nostri, apud castrum Matill' in Eleveyn' decimo die Augusti, anno regni nostri quintodecimo.”

Et quia laqueus alterius carte de cartis predictis, per quem sigillum predictum appendebat, suspectus fuerat, eo quod in pergameni modo inconsueto positus fuerat, cartam illam sigillo nostro duximus exemplificandam. In cujus, &c.

T. R. apud Bristoll, primo die Januarij.

Pro burgensibus de Rothelan', quod quieti sint à præstatione theloniæ per totum regnum.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Wall.
13 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX justiciario suo Walliæ, & omnibus aliis ballivis, & fidelibus suis ejusdem terræ, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod, ad meliorationem status regni nostri, per cartam nostram, pro nobis & heredibus nostris concessimus burgensibus nostris de Rothelan' quod ipsi & heredes sui imperpetuum, sint quieti à præstatione theloniæ per totum regnum & potestatem nostram:

Et idè vobis mandamus, quod ipsos burgenses nostros contra hujusmodi concessionem nostram in terrâ nostrâ Hiberniæ inde non inquietetis, nec in aliquo gravetis, vel quantum in vobis est, ab aliis inquietari seu gravari

permittatis, set eos in partibus illis quietantiâ prædictâ uti & gaudere permittatis, juxta concessionem nostram prædictam. In cujus, &c.

Teste Rege, apud Bristoll', ii. die Januarii.

Consimiles litteras habent Burgenses de Aberconewey.

In cujus, &c. Teste ut supra.

Consimiles litteras habent Burgenses de Kaernewan.

In cujus, &c. Teste ut supra.

Et diriguntur eidem justiciario & ballivis predictis.

*De conductu pro Rege Angliæ in partes transmarinas profecturo.*A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.Vid. Prefat.
hujusce operis.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Franciæ Rex, amicis & fidelibus suis, & universis, ad quos litteræ præsentis pervenerint, salutem.

Notum facimus quod nos egregium principem, carissimum consanguineum & fidelem nostrum, Edwardum, DEI gratiâ, illustrem Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, & ducem Aquitaniæ, ad requisitionem nostram, intendem venire ad has partes regni nostri, ut in simul nos videamus, in nostro conductu suscipimus veniendo, ibi morando, ac inde redeundo.

Undè vobis omnibus & singulis mandamus, quatinus ipsum, cum comitivâ suâ, per regnum salvè & securè conducatis, & conduci faciatis; ad salvamentum & liberationem ipsius & suæ comitivæ efficaciter intendentes, si opus fuerit, cum ex parte ipsius super hoc fueritis requisiti.

Præsentibus usque ad festum proximum beati Michaelis Archangeli duraturis.

Actum Aquis, die Martis, post Annunciationem Dominicam, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto.

*Littera de contrahendo matrimonio inter filium comitis Hollandiæ, & filiam Regis Angliæ.*A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.Lib. A. f. 131. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO principi, domino Edwardo, Regi Angliæ magnifico & illustri, Florentius comes Hollandiæ, paratam in omnibus voluntatem, cum obsequio semper prompto.

Dominum Stephanum, decanum ecclesiæ Trajectensis, dominum Gerardum de Wetheringhen militem, & magistrum Simonem clericum, dilectos familiares nostros, ac

secretarios, serenitati vestræ duximus destinandos super matrimonio, inter filiam vestram & nostrum filium contrahendo, finaliter tractaturos; ratum habentes & gratum quicquid prædicti, unâ vobiscum, super præmissis, decreverint ordinandum.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, decimo die mensis Aprilis.

*De concordia faciendâ inter comitem Hollandiæ & comitem Ghelryæ.*A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.Lib. A. f. 136. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO principi, domino Edwardo, Regi Angliæ magnifico & illustri, Florentius comes Hollandiæ, paratam in omnibus voluntatem, cum obsequio semper prompto.

Dominum Stephanum, decanum ecclesiæ Tarajecten, dominum Gerardum de Wetheringhen militem, & magistrum Simonem clericum, dilectos familiares nostros ac secretarios, serenitati vestræ duximus destinandos,

Ut ipsi de discordiâ, inter nobilem virum, dominum Reynaldum comitem Ghelryæ, & nos, jamdudum habitâ, & vestræ ordinationi utrimque commissâ, ex parte nostrâ vos instruant & informant;

Ratum habentes & gratum quicquid vestra celsitudo in præmissis decreverit ordinandum.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, decimo die mensis Aprilis.

*Bulla blanca Honorii IV. in Papam electi, de decimis, pro subsidio Terræ Sanctæ concessis.*A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS electus episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio . . . Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Accedentes ad apostolicam sedem dilecti filii, magister Walterus canonicus Wellensis, & nobilis vir Helyas de Hanvilla, regie magnitudinis nunci, in præsentia, felicis recordationis, Martini Papæ quarti, prædecessoris nostri, & nuper etiam coram nobis ex parte regis retulerunt, quod ipsius sedis benignitas, decimam in regno Scotiæ pro subsidio Terræ Sanctæ collectam, pridem tibi, pro ipsius prosecutione subsidii, eâ in hoc adjectâ conditione concessit, si ad id carissimi in CHRISTO filii nostri . . . Regis Scotiæ illustris consensus accedere nosceretur: in quo quidem casu, magnatibus dicti regni transfretare volentibus teneris, juxta provisionem sedis ejusdem, de prædictâ decimâ subvenire.

Quare præfati nunci pro parte tuâ humiliter supplicarunt, ut cum ejusdem terræ conditionem longo experimento didiceris, & respicere noveris strenuitate validos, & discretione probatos, prout ipsius terræ necessitas exigit, provisionem hujusmodi benignè tibi sedes eadem committere dignaretur.

Super quo serenitati regis taliter respondemus; quod, cum pro pace, ac tranquillitate negotii, & ut facilius, & celerius ejus sequeretur effectus, provisionem hujusmodi, non sine multâ deliberationis instantiâ, prædictæ sedis arbitrio extiterit reservata, honestatem sedis ipsius aliquatenus non deceret, si, nullâ causâ necessariâ suggerente, quod in hoc prudenter providisse dinoscitur immutaret; verum tamen intendimus, suo loco & tempore, requirere consilium tuum, & prout expedire & decere viderimus, illud prosequi favorabiliter in hæc parte.

Adjectit etiam nunciorum assertio prædictorum, quod, cum in prædictæ terræ subsidium cupias proficisci, tibi dudum, tam decimam ecclesiasticorum proventuum in regno Angliæ ac Hiberniæ, & Walliæ partibus, per tres annos, quam etiam decimam in regno Scotiæ memorato collectam, sub certâ formâ gratiosè concessit munificentia dictæ sedis.

Verum cum prædicta decima, in regnis, & partibus collecta præfatis, ad eam, sicut pro vero comperisse te asseris, sit exilis, quod ex ipsâ speratæ subventionis comodum obtinere non possis, suppliciter postulasti, ut ne contingat pro necessariæ provisionis defectu, circa dicti prosecutionem subsidii hebetari, desiderium mentis tuæ, hujusmodi triennium, ad quinquennium saltem dicta sedes extendere dignaretur.

Ad quod magnitudini regis taliter respondere decrevimus; quod cum sedes ipsa se tibi super hoc, si diligenter attenditur, non modicam gratiosam munificamque reddiderit, cum hujusmodi concessio gratiæ tibi factæ anni noni curriculum comprehendat, mansuetudo regia impresentiarum sæpedito triennio sit contenta: nam si te signum crucis assumente sollemniter, ac etiam sollicitè prosequente, viderimus processu temporis augmentum gratiæ expedire, libenter in hoc petitioni regis, prout ipsi

terre necessarium, & aliâs expediens, ac decens fore putabimus, annuere intendimus, si fuerimus requisiti.

Petierunt quoque nunci supradicti, ut universa, & singula, quæ in concilio Lugdunen' Terræ Sanctæ fuerunt assignata subsidio, mandare in prænominato regno Scotiæ tuæ celsitudini assignari, prout tibi ab eadem sede, in prædictis regno Angliæ, Hiberniâ, & Walliâ sunt concessa.

Super quo sic responsio nostra formatur; quod nos volentes satisfacere votis tuis, præmissa quatenus pro præterito tempore in præfato Scotiæ regno, prout ejusdem terræ subsidio juxta memoratum concilium sunt collecta, dum tamen hujusmodi signum prædicto modo assumas & etiam prosequaris tibi, prout decima ipsius regni conceditur, exnunc presentium auctoritate concedimus pro prosecutione subsidii supradicti.

Præterea nunciorum ipsorum sollicitudo subjunxit, ut bona ecclesiæ, vel aliis piis usibus, seu prælatis ab intestato debita, quæ in prædictis Angliæ ac Scotiæ regnis, necnon & terris tuæ jurisdictioni subjectis frequenter haberi contingit, ac etiam si qua de hujusmodi bonis in prælatorum, vel aliarum personarum ecclesiasticarum prædictorum regnorum & terrarum potestate consistant, tibi sedes eadem, usque ad quinquennium; de speciali concedere gratiâ dignaretur, si ad id eorundem assensus accesserit prælatorum.

Super quo tibi breviter, sicut & aliâs per prædecessorem eundem responsum extitit, duximus respondendum; quod cum adhuc hujusmodi concessio per sedem eandem alicui facta non fuerit, eam tibi, quantumcumque personam regiam sincero prosequamur affectu, facere deceret non possumus, & proinde non debemus, cum in juris præjudicium alieni, & in pernitiosum exemplum proculdubio redundaret.

Proposuerunt insuper nunci supradicti, quod tu, arduis variisque tui regni negotiis impeditus, crucis prædictæ signaculum, in ejusdem Terræ Sanctæ subsidium, hucusque assumere nequivisti: unde cum ad susceptionem illius zelo intimæ devotionis aspires, ac in suscipiendi, ut tuis verbis utamur, firmo proposito perseveres, humiliter supplicasti; ut tibi sedes ipsa concederet, quod infra festum beati Johannis Baptistæ primò venturum, vel in die ipsius festi hujusmodi signum assumere, ac eo assumpto possis infra quinquennium à festo beati Michaelis, post ejusdem sancti Johannis festum proximè occurrente, liberè transfretare si velis, nec ad id valeas interim coartari: alioquin, hujusmodi elapso quinquennio, teneris omnino, prout de beneplacito, & mandato sedis antedictæ processerit, in ipsius Terræ Sanctæ subsidium proficisci.

Nos autem; qui te, fili carissime, ac inclitam domum tuam, fide præclarâ, & devotione sincerâ, dum essemus in minori officio constituti, speciali affectione dileximus, & diligere intendimus in futurum, considerantes attentius ingentis devotionis affectum, quo, sub continuatione laudabili, fervere dinosceris erga Romanam ecclesiam, matrem tuam; & volentes propterea personam regiam favore prosequi gratioso, tibi, quod

A. D. 1285. | An. 13 Edw. I.

infra Natale Domini, vel in ipsius Natalis die, signum assumere valeas memoratum, de gratiâ concedimus speciali.

Super eo verò, quod magnitudo regia postulavit, ut, videlicet, infra quinquennium, ab ejusdem sancti Michaelis festo primò venturo liberè transire valeas, si de tuâ processerit voluntate, nec ad id interim cogi possis; nos, tuæ potentie magnitudinem attendentes ac advertentes, quod, sicut verisimiliter creditur, magnam & honorabilem armorum tecum duces comitivam, quam quidem necessariam pro ipsius terræ tantum custodiâ non videmus ad præsens, pro eo quod treuga, inter Christianos illarum partium, & . . . soldanum hactenus inchoata, dicitur adhuc non modici temporis spatio duratura, & utinam! ad recuperationem ejusdem terræ, potentia ipsa, etiam plurium aliorum subsidiis suffulta, sufficeret. Maximè cum interrogati prædicti nuncij de numero bellatorum, quos tecum ad partes ipsas ducere, ac de morâ, quàm contrahere proponis ibidem, re-

sponderint prædictorum certitudinem non habere; responsum nostram super hoc duximus suspendendam:

Sed nichilominus si processu temporis nobis, de hujusmodi numero, ac morâ, & dictæ terræ utilitate constaret, prout suaderet temporis qualitas, & aliâs videremus expediens, prosequeremur in hac parte favorabiliter rota tua, cum libenter illis, in quibus possumus, annuamus.

Nec mireris quod bulla, non exprimens nomen nostrum, est appensa præsentibus, quæ ante consecrationis & benedictionis nostræ sollempnia conceduntur; quia hii, qui fuerunt hactenus in Romanos electi Pontifices, in bullandis litteris, ante consecrationis & benedictionis suæ munus, consueverunt modum hujusmodi observare.

Dat' Perusii, duodecimo kal' Maii, suscepti à nobis apostolatûs officii anno primo.

Plumbeum sigillum sub filo canabi; sed sine nomine Pontificis.

De licentiâ visitandi Carolum Regis Siciliae primogenitum, sub custodia detentum.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Lib. B. f. 152. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

FRATER Latinus, permissione divinâ, Ostien' & Velletren' episcopus, religiosus viris, fratri Hugoni de Sancto Edmundo priori fratrum de Chelmsford, & fratri Gualtero de Seggefelt, ordinis nostri prædicatorum, salutem in Domino sempiternam.

Ex parte vestrà fuit sanctissimo patri, domino nostro Honorio, electo summo Pontifici, humiliter supplicatum ut, cum illustris Rex Angliæ vos transmittat ad visitandum & consolandum magnificum virum, dominum Karolum, primogenitum, claræ memoriæ, domini Karoli Regis Siciliae, qui in insulâ Siciliae sub custodia detinetur;

Idem dominus noster licentiam vobis dignaretur concedere transeundi ad eandem insulam, latâ contra proficiscentes in eam quâvis excommunicationis sententiâ non obstante; ipse verò dominus noster commisit nobis oraculo vivæ vocis, ut eundi ad ipsam insulam, pro causâ hujusmodi, vobis auctoritate ipsius, licentiam præberemus;

Nos igitur, eadem auctoritate, vobis prædictam licentiam, elargimur; præsentibus litteris, sigilli nostri appensione munitas, vobis testimonium concedentes.

Datum Perusii, duodecimo kal' Maii, assumpti à prædicto domino Honorio apostolatûs officii anno primo.

Bulla blancâ Honorii IV. Papæ electi, de electione sud.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Torr. Lond.

HONORIUS electus episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Sincerae caritatis affectus, quem erga te, utpote filium benedictionis & gratiæ, ac etiam inclitum domum tuam, præclaris & fidei titulis insignitam, hactenus gessimus dum essemus in minori officio constituti, mentem nostram sollicitam reddidit & induxit, ut à Deo præmissæ nostræ promotionis auspiciis, non expectatis consecrationis & benedictionis nostræ sollempniis, quæ solent, de laudabili consuetudine Romanæ ecclesiæ, apostolicas litteras, novam promotionem summi Pontificis nunciantes, præsertim dirigendas ad principes, prævenire; tibi, quem inter ceteros orbis Reges & principes, apostolicæ sedis benignitas prærogativâ favoris & benivolentiæ prosequitur specialis, per nostras intimare litteras curarem.

Duximus itaque celsitudinî regiæ tenore præsentium intimandum, quod felicis recordationis, Martino Papæ quarto, prædecessore nostro, prout Domino placuit, quarto kal' præsentis mensis Aprilis de hac luce subtracto; demum, disponente illo, qui regit & dirigit universa, quarto non' ejusdem mensis nos, tunc sanctæ Mariæ in Cosmidin diaconum cardinalis, fuimus de fratrum nostrum electione concordati ad apostolatûs officium evocati.

Quæsumus igitur, fili carissime, ut grandem laborum sarcinam, quam executio ipsius officii secum trahit, piæ compassionis affectu recogitans, devotas & sedulas Altissimi filio preces fundas, quatinus de suâ habundantiâ pietatis, quæ merita supplicum excedit & vota, sic actus nostros & opera dirigat, sic debilitatem nostram suæ potentie virtute communiat, ut

sacrosanctam ecclesiam, sponsam suam, cujus nobis curam & sollicitudinem committi voluit, possimus ad laudem & gloriam sui sanctissimi nominis salubriter regere, ac utiliter gubernare.

Et, quia personam regiam gerimus infra caritatis viscera prædilectam, volumus ut ad nos, in tuis opportunitatibus, cum fiducia & securitate recurras.

Nos enim in illis intendimus tibi, quantum cum Deo poterimus, favoris apostolici plenitudinem exhibere.

Cæterum super negotiis, pro quibus dilectos filios magistrum Guillelmum canonicum Wellen' & nobilem virum Helyam, tuos familiares & nuncios, latores præsentium, vivente adhuc eodem prædecessore, ad apostolicam destinasti, exhibentes nos favorabiles & benignos, formam, secundum quam, super principali negotio regio, debebant, prædicti prædecessoris tempore, apostolicæ confici litteræ, meliorare curavimus, ut plenius satisfaceret votis tuis, & hujusmodi litteras ad celeris expeditionis effectum duximus perducendas; prout iidem nuncii serenitati regiæ referre poterunt oraculo vivæ vocis.

Nec mireris si bulla, non exprimens nomen nostrum, est appensa præsentibus quæ, ante consecrationis & benedictionis nostræ sollempnia, transmittuntur; quia hii, qui fuerunt hactenus in Roman' electi Pontifices, consueverunt, sicut præmittitur, in bullandis litteris, ante suæ consecrationis & benedictionis munus, modum hujusmodi observare.

Dat' Perusii, septimo kal' Maii, suscepti à nobis apostolatûs officii anno primo.

Sigillum avulsam.

Littera quâ Papa devotionem Regis erga Deum hominesque mirificè laudat; necnon responsoria Regi super negotio Aragoniæ.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Exigit regalis ad Deum, immensis laudibus attollenda, devotio ut ei, pro te, fili carissime, frequenter laborum vitium exolvamus, qui sic animum regium gratiâ divinâ prævenit, quod ad ejus prosequenda servitia dirigit vota tua, & ut promoveantur utilius ac promptius, executionis votivæ consequantur effectum, ad christianitatis statum pacificum, non vitatis laboribus, sed & contemptis oneribus, anxius & operosus intendis, sicut ex hiis quæ per dilectum filium, nobilem virum, Odonem de Grandisono, celsitudinis tuæ familiarem & nuncium, circa negotium Aragoniæ, sub litterarum, tuarum fidem ipsi nobili adhiberi petentium, testimonio, exponere curavisti, aliisque

laudabilibus, & Deo acceptis, serenitatis tuæ processibus, satis apertè con- nicitur, vel potius convincitur evidenter.

Persta in hiis, princeps inclite, persta quæsumus, &, quæ Creatori tuo grata cognoveris, attentè prosequere; proinde non tantum laudis humanæ præconium, sed & inextimabile retributionis æternæ præmium uberius recepturus.

Cæterum super dicto negotio nobili memorato plenè respondimus, & clarè nostram sibi, quæ facti congruit qualitatî, expressimus voluntatem, regali excellentiæ, ipsius ministerio, quo & tu ad nos usq; fueras nuncio, vel litteris exprimendam.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam iii. non' Maii, pontificatûs nostri anno primo.

De armis militaribus suscipiendis.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Claus. 13 Edw. I.
a tergo.
in Torr. Lond.

REX, vicecomiti Devon' salutem. Licet nos & progenitores nostri, quondam Reges Angliæ, per totum regnum nostrum mandare consueverimus, quod omnes illi de eodem regno qui haberent viginti libratas terre, vel feodum militis integrum, valens viginti libras per annum, & milites deberent & non fuerant, distringerentur ad arma militaria suscipienda;

Nos tamen, ob bonum & gratuitum servicium nobis à communitate ejusdem regni in expeditionibus nostris Wallie benivolè impensum, & misas quas circa hoc apposuerint, omnibus de eodem regno centum libratas terre

non habentibus quo ad hujusmodi arma militaria suscipienda, hac vice gratiosè deferre volentes, tibi precipimus quod, illos ad hoc non distingas ad præsens.

Provisò tamen quod omnes illi de ballivâ tuâ, qui centum libratas terre habent vel amplius, & milites esse deberent & non sunt, per te sine dilacione distringantur ad hujusmodi arma, in festo Nativitatis beate Mariæ proximo futuro, à nobis suscipienda, sine morâ ulteriori. Et nomina eorum nobis scire facias.

T. R. apud Westm' sexto die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.

Littera Regis Norwegiæ, de conventione observandâ, & Theoticis in partibus regni Angliæ non receptandis.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, amico suo in CHRISTO karissimo, domino Eduardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hybernæ, & duci Aquitanæ, Erious, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem & felices ad vota successus.

Quum sanitatem vestram, tanquam nostram propriam, semper fore prosperam summis desideris affectamus; magnificentiâ vestram, de quâ plenè confidimus, attentè rogamus, quatinus de statu vestro prædicto, utinam semper felici & optimo! quando facultas se optulerit, nos velit reddere certiores; scientes quod nos, & nostri, in recessu præsentium, benedictus Altissimus, eramus in bono statu.

Cæterum noverit excellentia vestra, quod litteram compositionis cirogra-

fatam, nostro sigillo signatam, vobis cum latore præsentium transmittimus:

Postulantes ut ipsam compositionem à gestratibus firmiter faciatis observari, prout utriusque regni comodo melius noveritis convenire; & maximè ne Theotonicis, inimici regni nostri, mercatoribus utriusque regni, hinc inde transeuntibus, injuriam, dampna, vel molestiam aliquam in vestra ditione, sive in mari, sive in terrâ, inferre præsumant.

Et, si qui tales inventi fuerint, ipsos, prout in dictâ compositione, inter nos factâ, expressè continetur, nullum refugium in partibus vestris aut latibulum habere permittatis, in nostrum vel nostrorum præjudicium, vel jacturam.

Teste meipso, apud Bergis, vi. idus Maii, anno regni nostri sexto.

Pro episcopo Bangor', quod condere possit testamentum suum.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I.
m. 22.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis quod concessimus pro nobis & hæredibus nostris, venerabili patri Aviano Bangoren' episcopo quod, licet episcopi Walen' ex antiquâ consuetudine testamentum aliquod condere non possent, temporibus retroactis, idem tamen episcopus de omnibus bonis & catallis suis liberè condere possit testamentum suum, & executores ejusdem testa-

menti constituere pro voluntate suâ; & quod executores predicti episcopi post decessum suum, de omnibus bonis & catallis illis plenam & liberam administrationem habeant, ad executionem testamenti predicti inde faciendam, sine occasione vel impedimento nostri, vel heredum nostrorum, justic' ballivorum, & ministrorum nostrorum quorumcumque.

In cujus, &c.

T. R. apud Westm' x. die Maii.

Pro baronibus Quinque Portuum & cæteris nautis regni, de quâdam ordinatione factâ.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I.
m. 18.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Cum Gregorius de Rokeseley, & Henricus le Waleys, cives nostri London' & alii, tam mercatores Angliæ, quàm Hiberniæ, Vasconiæ & Walliæ, compellere consueverint barones nostros Quinque Portuum, & cæteros nautas regni nostri prædicti, ad contribuendum ejectionibus de navibus suis frettatis, cum pericula per maris intemperiem inimere contingebant, de utensilibus, attilis, armamentis, & aliis bonis ipsorum baronum & nautarum.

Nos, ad eorumdem querimoniam, de consilio nostro ordinavimus & statuimus, quod decætero;

In primis, navis, in quâ mercimonia vel vina fuerint cum toto apparatu, anulus magistri navis in digito suo portatus victualia nautarum, utensilia ad prandia sua faciendâ usitata, monile, zona & ciphus argenteus magistri navis, unde bibert, si quem habuerit, erunt quietâ de auxilio ad ejectionem maris prædictam.

Et etiam salva sit nautis fretta vinorum, & aliorum bonorum, in navi existentium, quæ salva fuerint.

Et magister navis amittat frettam suam de doleis, seu bonis, in mari sic projectis.

Et omnia alia bona, in navi existentia, tam nautarum, quàm mercatorum, ut vina, mercandiæ, denarii in grosso, lecti, & alia bona & mercimonia, exceptis prædictis navis utensilibus, & apparatu, victualibus, nautarum utensilibus ad prandia sua faciendâ, monili, zonâ, & ciphu argenteo anulo, & frettâ de bonis, quæ salva fuerint, ut prædictum est, decætero debent appreciari in auxilium restitutionis vinorum & aliorum bonorum, sic in mari, extra navem per hujusmodi tempestatem ejectorum.

In cujus, &c. imperpetuum duratura.

Teste Rege, apud Westm', xv. die Maii.

Et sunt inde septem paria litterarum; videlicet, in quolibet portu una littera.

De divortio facto inter Gilbertum de Clare comitem Gloucestricæ & Hertfordiæ, & Aliciam de Marchiâ.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Claus. 13 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

HÆC est conventio facta inter nobilem virum Gilbertum de Clare comitem Glovern' & Hertf' ex parte unâ, & dominum Aliciam de Marchiâ ex alterâ, videlicet;

Quod, cum in causâ divortii, dudum mota & agitata inter dictam Aliciam de Marchiâ actricem, & judicium procurantem, ac divortium fieri petentem ex parte unâ, & dictum dominum Gilbertum defendentem ex alterâ, sit pro dicta Alicia lata sententia diffinitiva, & prædictus Gilbertus per eandem sententiam à vinculo contractûs matrimonialis, inter ipsum Gilbertum & dictam Aliciam de facto habiti, sit absolutus penitus & liberatus, sive ei nubendi, auctoritate ecclesiæ, sit libera concessa facultas.

Ipsius tamen dominæ nobilitatem generis dictus dominus Gilbertus considerans, ac nolens quod, occasione defectûs sustentationis honestæ, sibi materia contristandi tribuatur; ex suâ merâ liberalitate eidem dominæ Aliciæ, quoad vixerit, concesserit manerium de Taxstede eodem modo quo nunc tenet, unâ cum magno parco: maneria de Welles & Warham eodem modo quo nunc tenet, unâ cum octo libratibus, undecim solidatis, & octo denariis in redditu super plusag' operibus & perquisitis de visu franciplegii (excepto wreko-maris) manerium de Wynton sicut modo tenet, Bureford & Speinhampolde sicut modo tenet; dummodo dicta Alicia dictam sententiam & ipsius effectum ratam habuerit, aut in honoris dicti domini Gilberti, seu commodi dispendium vel gravamen, verbo aut facto, clam vel palam, per se aut alium quicumque perseveranter non attemptaverit.

Ita eisdem maneris & terris utendo & fruendo dicta Alicia ad suam sustentationem, ut præmissum est, quod ad aliquod alienationis, impignora-

tionis, enormis devastationis, aut destructionis genus non attingat vel referatur.

Si verò dicta Alicia contra præmissa, seu aliquod præmissorum venerit, venire procuraverit, vel contravenire volentes non impedierit cum effectu, aut in fata decesserit, liceat dicto domino Gilberto & hæredibus suis, ipsius dominæ Aliciæ, aut cujusque reclamacione non obstante, dictam concessionem revocare, ac dictas terras, possessiones & maneria liberè ingredi, & pacificè possidere.

Præmissa verò maneria, possessiones, terras & tenementa & alia suprà-nominata prædictus Gilbertus & heredes sui, prædictæ Aliciæ warrantizabunt, quoad vixerit, sub modo, forma & conditionibus supradictis.

In cujus rei testimonium tam dictus Gilbertus, quàm dicta Alicia huic præsentî scripto, in modum cirographi confecto, alternatim diviso, sigilla sua mutuo apposuerunt.

Hii Testibus, Domino Roberto Burnell Bathon' & Wellen' episcopo, tunc illustris Regis Angliæ cancellario.

Domino Antonino Bek Dunolmensi episcopo.

Domino Johanne de Sancto Johanne.

Domino Radulpho de Hengham, tunc domini Regis justic'.

Roberto le Waleys, milite.

Magistris Ricardo & Willielmo de Clifford, & aliis.

Dat' Lond', decimo septimo kalend' Junii, anno regni Regis Edwardi tertio decimo.

A. D. 1285. | An. 13 Edw. I.

De portu Dover' commisso.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Claus. 13 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

REX thes' & camerariis suis, salutem. Cum nuper commiserimus dilecto & fideli nostro Johanni de Burne portum nostrum Dover' cum pertinentiis, custodiend' quamdiu Regi placeret, reddendo indè Regi per annum ad scaccarium centum marc'; & postmodum mandaverimus eidem Johanni quod de exitibus ejusdem portus habere faceret dilecto & fideli nostro Stephano de Penecest' constabulario castri nostri Dover' centum marcas de anno regni nostri duodecimo, & centum marcas de anno regni nostri tercieodecimo, quas eidem Stephano assignavimus singulis annis de eisdem exitibus percipiendas, unâ cum trescentis & quinquaginta marcis pro sustentacione

suâ, & capellanorum, servientum, & vigilum ac unius carpentarij in predicto castro commorancium, ac magna pars predictarum ducentarum marcarum eidem Stephano adhuc restet solvenda, ut accepimus:

Vobis mandamus quod eidem Stephano id quod ei à retro fuerit de predictis ducentis marcis, sine dilacione solvi faciatis.

Et portum predictum cum pertinentiis eidem Stephano ex nunc committatis, custodiendum quamdiu nobis placuerit, percipiendo indè per annum per manum suam propriam dictas centum marcas quas ei assignavimus, ut predictum est; proviso quod eidem Stephano pro alicujus passagio in portu predicto nulla fiat allocacio, sine mandato nostro speciali.

T. R. apud Westm', xviii. die Maii.

Bulla Honorii IV. Papæ, per quam recommendavit Regi magistrum Johannem de Sanfordia archiepiscopum Dublinensem, in curiâ confirmatum.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex Orig.
in Thestur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dudum ecclesia Dublinen', per obitum, bonæ memoriæ, Johannis Dublinen', archiepiscopi, pastoris solatio destituta, & ejus corpore tradito ecclesiasticæ sepulture, dilecti filii Sanctæ Trinitatis & Sancti Patricii Dublinen' ecclesiarum capitula, ad quos communiter spectare dicitur electio archiepiscopi Dublinen' certâ die ad eligendum præfixâ; vocatis & præsentibus omnibus, qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt commode interesse, prout est moris, insimul convenerunt; & Spiritus Sancti gratiâ invocata, in dilectum filium magistrum Johannem de Sanfordiâ Dublinen' electum, ecclesiæ Sancti Patricii supradictæ tunc decanum, direxerunt concorditer vota sua, ipsum quasi per inspirationem divinam in Dublinen' archiepiscopum unanimiter eligendo. Præsentato itaque postmodum, felicis recordationis, Martino Papæ prædecessori nostro, per procuratores eorum ad hoc specialiter constitutos, decreto super hujusmodi electione confecto, tam ipse electus propter hoc apud sedem apostolicam constitutus, quam dicti procuratores cum instantiâ postularunt ab eo, ut electionem eandem confirmare de benignitate sedis apostolicæ dignaretur.

Cumque, datis super hujusmodi negotio examinatoribus, per prædecessorem eundem, aliquæ difficultates incidere, quæ hujusmodi electionis de ipso electo celebratæ negotium in longi temporis producere videbantur excursum, non sine dispendio ipsius ecclesiæ Dublinen' predictus electus, cupiens indemnitati ipsius ecclesiæ præcavere, memorato prædecessore viam, prout Domino placuit, universæ carnis ingresso, & nobis eidem in apostolatûs apice substituto, jus quod sibi ex eadem electione acquisitum fuerat, in nostris manibus spontè ac liberè resignavit.

Nos autem quibus, licet immèritis, omnium ecclesiarum cura generaliter est commissa, benignâ consideratione pensantes longâ & discriminosâ viarum spatia, quibus à Romanâ curiâ distare dinoscitur Dublinen' ecclesia supradicta, quodque tanti prosecutio itineris pluries occasione hujusmodi repetendi labores sumptusque non modicos exegisset, si hujusmodi celebranda electio per nos remissa fuisset capitulis prælibatis; præsertim si forsan, inimico homine seminante zizania, in electionis pro-

cessu aliqua discordia incidisset, ac volentes obviare dispendiis, quæ solent ecclesiis ex earum vacatione diutinâ, imminere, dicto electo & aliis quinque canonicis prædictarum sanctæ Trinitatis & sancti Patricii ecclesiarum, tunc propter hujusmodi negotium apud sedem constitutis eandem, eligendi eâ vice archiepiscopum Dublinen' de fratrum nostrorum consilio concessimus vivæ vocis oraculo plenam & liberam potestatem. Præfato igitur electo, ac dictis quinque canonicis in electione hujusmodi eligentibus, per viam scrutiniî procedere.

Nos, eorum vota diligentius perscrutantes, comperimus, quod dictus electus in dilectum filium magistrum Johannem de Notingham, ecclesiæ sancti Patricii supradictæ canonicum, eligendum in archiepiscopum Dublinen' suum; reliqui verò quinque in dictum electum direxerunt in hujusmodi scrutiniî vota sua; dictusque magister Johannes de Notingham, qui erat unus ex canonicis memoratis, vice suâ & aliorum, qui in dictum electum consenserant, & de mandato ipsorum elegit eundem electum in archiepiscopum Dublinen' & electionem hujusmodi, de dicto electo factam, in nostrâ & fratrum nostrorum præsentia publicavit.

Quia verò electionem ipsam canonicam invenimus de personâ ydoneâ canonicè celebratam, eam de fratrum ipsorum consilio duximus confirmandam; dictum electum ipsi ecclesiæ Dublinen' præficientes in archiepiscopum & pastorem; firmâ conceptâ fiduciâ, quod, dirigente Domino actus suos, ecclesia ipsa per suæ circumspectionis industriam dirigetur prosperè in utrisque.

Quocirca celsitudinem regiam paterno rogamus & hortamur affectu, quantum eundem electum, & commissam sibi ecclesiam, pro nostrâ, & apostolicæ sedis reverentiâ, habens propensius commendatos, sic te sibi favorabilem exhibeas & benignum, ac ipsum & eandem ecclesiam benivolentiæ tuæ gratiâ prosequaris, quod ipse regalibus fultus præsidis, commissum sibi regimen faciliùs & efficacius prosequatur; nosque proindè magnitudinem tuam dignis in Domino laudibus attollamus.

Dat' Romæ apud Sanctum Petrum, iii. kal' Junii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

Pro burgensibus de Sancto Audemaro in Flandria.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I.
m. 12.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Cum celebri memoria, dominus H. dudum Rex Angliæ, genitor noster, per cartam suam, quam inspeximus, pro se & hæredibus suis, concesserit dilectis sibi burgensibus de Sancto Audemaro in Flandria, quod ipsi imperpetuum, per totam terram & potestatem suam, hanc habeant libertatem, quod ipsi, vel eorum bona quocumque locorum, in potestate suâ inventa, non arrestentur pro aliquo debito, de quo fidejussores, aut principales debitores non extiterint;

Nisi fortè ipsi debitores, de eorum sint communiâ & potestate, habentes undè de debitis suis in toto, vel in parte satisfacere possint; & dicti burgenses illis, qui de terrâ & potestate suâ existerent, in justitiâ defuerint, & de hoc rationabiliter constare possit;

Et quod dicti burgenses, pro transgressionibus seu forisfactura servientum suorum, catalla & bona sua, in manibus dictorum servientum inventa, aut alicubi locorum per ipsos servientes deposita, quatenus sua esse sufficienter probare poterunt, non amittant;

Et etiam si dicti burgenses, aut eorum aliqui, infra terram & potestatem dicti patris nostri, testati decesserint vel intestati, idem pater noster vel hæredes sui bona eorum confiscari non facerent; quin eorum hæredes ipsa

integrè habeant, quatenus ipsa catalla dictorum defunctorum fuisse constititerit; dum tamen de dictis hæredibus notitia aut fides sufficienter haberetur;

Nos concessionem prædictam acceptantes, & ad instantiam karissimæ matris nostræ, Alianoræ Reginæ Angliæ, & dilectæ nobis Reginæ Navarræ consortis Edmundi fratris nostri, uberiorè gratiam eisdem burgensibus facere volentes;

Concedimus, pro nobis & hæredibus nostris, quod iidem burgenses, per totum regnum nostrum, quieti sint de muragio præstando de rebus seu mercandis suis, & quod ipsi cum mercandis suis in terram & potestatem nostram securè venire, & ibi morari possint; dum tamen rectas & debitas consuetudines indè faciant, hactenus usitatas in regno nostro.

Et, si fortè inter dominum Regem Franciæ, aut alios, & nos, seu hæredes nostros, aliquo tempore guerra, quod absit, suscitetur;

Volimus quod dicti burgenses, per nos vel hæredes nostros, præmuniantur, ut infra quadraginta dies regnum nostrum, cum bonis suis, egrediantur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', i. die Junii.

Pro Adomaro de Valentia, comite Pembrochiæ, custodæ regni Angliæ constituto.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
In Secunda
Bundela, n. 15.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus
Hiberniæ & dux Aquitaniæ, archiepiscopis, episcopis,
abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus,
liberè tenentibus, communitatibus, vicecomitibus & omni-
bus aliis ministris, ballivis & fidelibus suis, ad quos præ-
sentes literæ pervenerint, salutem.

Sciatis quod, cum nos, pro quibusdam negotiis, nos &
statum regni nostri tangentibus, simus ad partes transmarinas, favente
Domino, in proximo profecturi;

Nos, de circumspicione, industriâ & fidelitate dilecti consanguinei &
fidelis nostri, Adomari de Valentia, comitis Pembrochiæ, specialiter con-
fidentes, ipsum comitem custodem nostrum dicti regni, ac locum nostrum
in eodem regno tenentem, pro pace & tranquillitate populi dicti regni

nostrum melius conservandis, constituimus per presentes, quamdiu in dictis
partibus transmarinis moram fecerimus, vel aliud inde duxerimus ordi-
nandum:

Et idèd vobis mandamus quod eidem comiti, tanquam custodi nostro
dicti regni, & locum nostrum tenenti in eodem, in hiis, quæ ad dictam
custodiam pertinet, intendentes sitis & respondentes.

In cuius rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes,
quamdiu nobis placuerit duraturas.

Teste meipso, apud Westm', iv. die Junii, anno regni nostri xiii.

Per ipsum Regem & concilium.

Pro Amaneno de Labreto in Vasconia.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 13.
in Turr. Lond.

REX senescallo suo Vasconie, salutem. Mandamus
vobis quatinus dilecto nostro, Amaneno de Labreto
domicello terram, homines & alia bona immobilia, quæ
Almannius de Bedoreda domicellus habebat in terrâ de
Maredine, tempore quo per gentes nostras bannitus fuit,
occasione homicidii, per ipsum Almaninum de ballivo
nostro, ut dicitur, commissi, & quæ in manu seu saisinâ nostrâ existunt,

omni occasione & dilatione remotis, restituatis seu restitui faciatis; &
homagia nobilium, & aliorum hominum dictæ terre, quantum ad nos per-
tinet, liberè & perpetuè dimittatis eidem; hoc enim sibi concessimus de
gratiâ speciali.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Westmon', iv. die Junii.

Pro Constantia comitissâ Marciani consanguinè Regis, de injuriis ei per senescallum Vasconie illatis, amicabiliter emendandis.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 12.
in Turr. Lond.

REX senescallo suo Vasconie, salutem. Significavit
nobis dilecta consanguinea nostra, Constantia vice-
comitissa Marciani, quod in comitatu suo & baronia Mar-
ciani bastidam de novo, in ipsius præjudicium, construere
incepistis, jurisdictionem suam, & justitiam, ac libertates
ipsius usurpando, ac inferendo sibi & suis gentibus multa
gravamina & alias indebitas novitates, in exheredationem
ipsius, dispendium & gravamen;

Quia verò dictæ Constantiæ injuriari nolumus, immò sua negotia favore

benivolo prosequi volumus & tractari, vobis mandamus, quatinus ab hujus-
modi novitatibus & excessibus desistentes, prædicta sibi amicabiliter emen-
detis, & emendari faciatis taliter, quod de vobis, aut aliis nostris gentibus,
decetero, non habeat materiam conquerendi; vel saltem, super hiis, eidem
celere iudicium, in curiâ nostrâ Sancti Severi, secundum foros & consuetu-
dines ipsius curiæ, faciatis: & ipsam suis debitis libertatibus, & consuetu-
dibus usitatis, & hactenus observatis, uti & gaudere pacificè permittatis.

Dat' apud Westmon', iv. die Junii.

Pro Gastone vicecomite Bearn & Constantia filiâ ejus.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

REX eidem, salutem. Cui vobis aliàs mandaverimus,
quod bona & averia, capta de gentibus dilecti &
fidelis nostri Gastonis vicecomitis Bearn, & dilectæ nobis
Constantiæ, ejusdem Gastonis filiæ, unâ cum dampnis,
prædictis gentibus illatis per ballivos & gentes nostras,
occasione negotii Bigorr' faceretis emendari, & nichil sit
indè factum, ut intelleximus;

Vobis iteratò mandamus quatinus, inquisitâ per vos, vel per alios, depu-

tandos à vobis, de præmissis plenius veritate, quæ capta inveneritis, cum
dampnis illatis, prædictis gentibus emendari & restitui faciatis; prout aliàs
vobis, per magistrum Gumbaldum de Mercato, & Reimund' Marquesii
recolimus nos mandasse.

Taliter super hoc vos habentes, quod clamor ad nos, super hiis, non
veniat iteratus.

In cuius, &c.

Dat' ut supra.

De quodam instrumento ad instantiam Gaston' vicecom' Bearn confirmato; sive de transactis inter Gastonem Bearn & uxorem suam Beatricem, Petri quondam comitis Sabaudie filiam & hæredem, à Rege confirmatis.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

REX universis, ad quos præsentis litteræ pervenerint,
salutem.

Noveritis nos vidisse, audivisse & intellexisse quoddam
instrumentum publicum, ut primâ facie videbatur, dilecti
& fidelis nostri Gastonis vicecomitis Bearn, & quorundam
aliorum sigillis signatum, cujus tenor sequitur in hunc
modum.

Anno Incarnacionis Domini MCCLXXXV. indictione xiii. v. idûs Aprilis,
coram testibus infrascriptis, & coram me, infra nominato publico notario,
acta seu actita sunt infrascripta in hunc modum.

Universis, presentes litteras inspecturis & audituris, Gasto, Dei gratiâ,
vicecomes Bearn, dominus Montecadd' & Castri Veteris, salutem, & no-
titiam rei gestæ.

Ad omnium notitiam volumus pervenire quod nos, non vi, non dolo,
nec metu coacti, vel inducti, nec ab aliquo circumventi; set spontaneâ,
merâ & liberâ voluntate confitemur & recognoscimus, præsentem illustri
dominâ, karissimâ dominâ & uxore nostrâ, dominâ B. filiâ quondam,
inclite recordationis domini Petri comitis Sabaudie, Vien' & Albon'
comitissâ ac dominâ Fugign' ad ejus requisitionem & interrogationem, nos
recepisse & habuisse ab eadem dominâ, de propriâ pecuniâ ipsius

dominæ, ex causâ boni & veri mutui & legalis, duo milia librarum Turon'
& quadringentas libr' Vien' & ducentas marcas boni & veri argenti;

Quas pecunias, & pecuniarum quantitates, universas & singulas, pro-
mittimus, pro stipulatione solemni, eidem dominæ præsentî & stipulanti,
nos daturos, soluturos & reddituros, benè & integraliter, absque ullâ
diminutione, nullâ fraude vel dolo adhibitis in solvendo, eidem, vel
mandato suo, & cuicumque personæ, ac quibuscumque personis, ecclē-
siasticis, secularibus, monasteriis, ecclesiis, collegiis, seu universitatibus,
cui & quibus ipsa domina donare, legare, aut relinquere volet vel voluerit,
inter vivos, vel causa mortis, in testamento vel codicill' aut quocumque
titulo, seu ex quacumque causâ, in solidum vel divisim, seu per partes,
aut portiones qualescumque, & quocumque, prout ipsa duxerit ordinan-
dam & præcipiendum, pro suæ arbitrio voluntatis;

Ut autem prædictæ dominæ & aliis supradictis, quibus ipsa donare,
legare, aut relinquere voluerit, quoquo modo, ut supradictum est,
plenius & firmius, tantum sit de plenâ & integrâ solutione dictarum
pecuniarum & pecuniarum quantitatatum faciendâ;

Nos, ex certâ scientiâ, pro dictâ totali pecuniâ, & pro prædictis omnibus
& singulis pecuniarum quantitatibus, obligamus & ypotecamus expressim,
pomme pignoris & ypotece tradimus, & quasi tradimus eidem dominæ
omnes res nostras, & omnia bona nostra, castra, burgos, villas, posses-

siones, terras, jurisdictiones, jura, feoda, fidelitates, homagia baronum & hominum nostrorum, nobilium & innobilium, ac specialiter & generaliter universa & singula bona nostra, ubicunque sint vel consistant, quorumcumque nomine aut vocabulo censeantur; exceptâ terrâ Delphinatûs & com' Vien' & Albon'.

Constituentes exnunc, animo transferendi possessionem & quasi possessionem omnium & singulorum bonorum prædictorum, titulo pignoris & ypotece, expressè in dominam prædictam, nos possidere & quasi possidere, nos velle possidere & quasi possidere, omnia & singula bona supradicta, nomine dictæ dominæ; quoad usque eidem dominæ vel mandato suo, ut superius dictum est, de fructibus & exitibus dictorum bonorum, pignori & ypotece, ut supradictum est, obligatorum, vel alio quocumque modo satisfactum fuerit plenariè, & sine aliquâ diminutione de prædictis omnibus & singulis pecuniis, & pecuniarum quantitatibus, ac etiam de omnibus expensis, damnis, costamentis, & omni interesse, quas, quæ, & quod ipsam dominam, vel mandatum suum, seu alias personas, ab eadem dominâ causam habentes vel habituras, ut dictum est supra, qualitercumque contigerit facere vel sustinere, prætextu & occasione doli, fraudis, culpæ, moræ, negligentie nostræ, vel nostrorum hæredum, vel successorum, adhibita vel adhibendæ, contractæ vel contrahendæ, in solutione, & circa solutionem omnium & singulorum pecuniarum prædictarum, & pecunie quantitatum; super quibus omnibus & singulis credi volumus simpliciter verbo dictæ dominæ, nullâ probatione super hiis exactâ vel exigendâ ab eadem: volumus etiam, & exnunc auctoritatem ac plenariam potestatem damus & concedimus eidem dominæ, ut ipsa, per se, vel per alias personas, ejuscumque celsitudinis, dignitatis, status, vel conditionis existant, ingrediatur & apprehendat, ingredi & apprehendere possit, quandocumque & quotienscumque sibi placuerit (nullius personæ, domini, ballivi, iudicis aut alterius personæ expectatâ licentiâ, vel petitiâ) possessionem & quasi possessionem omnium & singulorum bonorum nostrorum supradictorum, nomine pignoris, & ypotece supradictæ; & eam possessionem, & quasi possessionem retinere & plenè habere cum effectu, per quascumque personas, prout sibi placuerit, quousque sibi, vel ejus mandato, vel personis, ab eâ causam & jus habentibus vel habituris, plenè & integraliter satisfactum fuerit de omnibus & singulis supradictis.

Item, volumus, & exnunc præcipimus, dantes expressim in mandatis specialibus, sub debito fidei tatum & homagiorum, & sub debito juris omnimodi, quo & quibus nobis tenentur astricti, omnibus baronibus nostris, castellanis, vavasoribus, vassallis, feodariis, emphiteotecariis, consitis, colonis nostris, & generaliter & specialiter omnibus personis, nobilibus & innobilibus, ad nos quocumque jure spectantibus, nobisque ex quacumque causâ & quocumque modo subjectis & astrictis, ejuscumque celsitudinis, status, vel conditionis existant, ut eidem dominæ, vel mandato suo obediant, & respondeant, & intendant, possessionemque & quasi possessionem omnium & singulorum, supradicto pignori & ypotece datorum, ut supra, ingredi & apprehendere juvent, ipsamque & suos in dictâ possessione & quasi possessione manuteneant, & defendant, quousque eidem dominæ, vel mandato suo ut supra, de prædictis omnibus & singulis (ex perceptione fructuum & exituum dictorum bonorum) pignori, & ypotece, vel alio quocumque modo, extiterit plenariè satisfactum.

Præterea supponimus, & ex certâ scientiâ, subicimus nos, hæredes & successores nostros quoscumque jurisdictioni curiæ Romanæ, potestati & cohercioni illustris & excellentissimi viri, domini nostri, Angliæ Regis, ut nos, hæredes & successores nostros quoscumque, ad observandum, complendum, & attendendum omnia & singula supradicta coherceat, & compellat, ad requisitionem dominæ prædictæ, vel mandati sui; supplicantes humiliter domino nostro Regi prædicto, ut omnia prædicta dignetur facere,

& præcipere adimpleri, ipsamque dominam, & suos, & mandatum suum, ad apprehensionem possessionis, & quasi possessionis, omnium & singulorum prædictorum dignetur juvare, & in eâ ipsam & suos defendere & tueri, supradictasque obligationes omnes & singulas ratificare, confirmare & auctorizare, interponendo omnibus supradictis suæ auctoritatem celsitudinis & decretum.

Promittimus insuper, & per sacramentum nostrum asserimus nos non fecisse, nec apposuisse impedimentum per nos, vel per interpositam personam, nec in futuro ullo tempore faciemus vel fieri curabimus, quominus omnia & singula supradicta in suo robore perseverent.

Supradicta omnia & singula promittimus, per stipulationes solemnnes, prædictæ dominæ presentis, & stipulanti, & per sacramentum à nobis ad Sancta Dei Evangelia corporaliter præstitum (nos hæredes, bohorum possessores, & successores nostros, omnes quoscumque obligantes) perpetuo inviolabiliter servaturos, & completuros, ac contra prædicta, vel aliqua de prædictis, aliquatenus non facturos, vel contravenire volentibus consensuros.

Renunciantes in hoc facto, & in omnibus prædictis, de jure nostro certificati per pactum & per sacramentum à nobis præstitum, exceptioni non numeratæ, non receptæ, non habitæ pecunie, doli & in factum conditioni sine causâ, legi danti marito in bonis uxoris tacitas ipotecas vel alia jura, & specialiter legi C. de rei uxor' ac quæ incipit Rem, in presenti: & legibus de donatione inter virum & uxorem; L. Quintus Mucius. Et C. & L. etiam privilegiis omnibus cruce signatis indultis & indulgentis, omni juri, omni consuetudini, scriptis, & non scriptis, omnibus statutis factis & faciendis, petiti & oblat' libell' lit' continen' & omni judiciario ordine indictus temporis quadrimestris, & aliis quibuscumque petitionibus copiæ presentis instrumenti in totum vel in partem, vel ipsius capituli juscumque & generaliter, omni juri canonico & civili, per quod supradicta vel aliqua de prædictis, in aliquo sui capitulo, vel in parte capituli, possent aliquatenus annullari, infirmari, diminui, vel infringi.

Act' in Castro Castellionis in terrâ Fuagen'.

Et ad hoc interfuerunt testes, videlicet, frater Willielmus de Prato de ordine fratrum prædicatorum, dominus Willielmus de Sancto Vincentio miles, Hubertus de Thon' & Willielmus Veramulin clericus, canonici Goborn', magister Reimundus de Horthesio, & Petrus Tally clerici.

Et ego Duranus Rubini, auctoritate imperiali publicus notarius, qui requisitus hanc cartam fideliter scripsi, & signo meo consueto, signavi, & subscripsi, & feliciter tradidi.

In quorum omnium robur & testimonium nos Gasto, & nos frater Willielmus de Prato de ordine fratrum prædicatorum, Willielmus de Sancto Vincentio miles, magister Reimundus de Horthesio, Petrus Tally, Willielmus de Press' miles, Humbertus de Thon', Willielmus de Vermulin canonici Goborn', Radulphus de Sancto Rozio domicellus, & Hugo de Voerone clericus, qui prædictis omnibus presentes extitimus, ad requisitionem ipsius domini Gastonis, huic præsentis cartæ sigilla nostra duximus apponenda.

Dat' anno Domini, die, & loco, quibus supra.

Et nos Edwardus, Rex prædictus, ad instantiam prædicti domini Gastonis, conventiones, promissiones & obligationes prædictas, quantum in nobis est, confirmamus.

Salvo tamen in omnibus jure nostro & quolibet alieno, quibus per confirmationem hujusmodi nolumus aliquid præjudicium generari.

In quorum omnium testimonium huic scripto sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Westmonast', quinto die Junii.

Compositio facta inter Edwardum Regem ex unâ, & abbatem & conventum de Sent Giosse ou Boys, ex alterâ parte.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DEU, Rey de Angleterre, &c. e nus Alianore, &c. fesuns a saver a tuz, qui cestes lettres verront, ke, come conteks fust nus entre nostre seneschal de Pontieu, pur nus, e en nostre nun, contre hommes religius le abbe e le convent de Sent Giosse ou boys, del ordre de premostrer, en la curt nostre chier seignur, e nostre cosin le Rey de France, sur ceo que le devauntdit seneschals disoyt ke la haute justise, en tut le conte de Pontieu, apartenoit a nus, e luy devauntdit religius abbez & coventz, se alaissent encontre, en disaunt q'il aveient tute manere de justise, haute e basse, en tuz lur lus e lur irectages, que sunt en Pontieu, a la parfit, par le conseil de bone gent, nus sumes accorde, en cest e furme;

Ke tute basse justise demoerge a devauntdis religius, pur eis e pur lur eglise, en tuz lur leus e lur heritages, qui sunt en Pontieu; c'est a saver a Montegnuy, a Cigny, Biures, Kaisney, Colroy, Henstrevail, e en tutes leur terres, e lur appendances:

E nus averuns tute la haute justise, excepte lestat ke demoert as devauntdit religius, e a lur eglise; e excepte ke si luy home ou luy hoste de cele eglise forfacent chose, que a haute justise appartenist, la ou il coventist fere execution de justise, nus, e nostre heir, ou ceus qui serrunt en Pontieu en nostre lui, fruns la execution du cors del homme, e de say maysun; e li heritage, e lui catel demorrent as devaunt dit religius e a lur eglise, que serrent treve sur lur terre e lur fees:

E si homme, ou hostes de la dite eglise, facent melle lan il enust plaie a ouverte, e nos gens de Pontieu les prendreit on achesonneient, il les dey-

vent delivrer saunz delay, apres xl. jors, se haute justise ne i estoit, ou se il n'estoient achesone de genz le Rey de Franche.

E n'est mie a oblier ke de denz les maners e les curz de la eglise devaunt dite, que hore sunt clos de murs ou de soif, en lu de mur, de fossez, ou de vaus, nus, e nostre heir, ou aucuns de par nus, n'auons poer de justicier, ne de overer de nule manere de justise; mes si cas se offroit, s'il, ke le ferrunt, denquerrerent en les lieux devauntdiz come en lui seins; c'est a saver ke nus ne nos gent pouns a jorner ceus dehors les lius avauntdiz.

E voluns, e otriuns ke totes les lettres, e le privilege, que luy devauntdit religius e l'eglise unt de noz auncesurs de Pontieu, demoergent en lur force e en lur vertue, saunz ameufer de riens, ausint come il estoient avaunt par mi cel pais fesaunt; sauves les choses desuthdites a nus, e a nos heirs.

E pur tutes cestes choses fere en la manere, que eles sunt devisees, nus avons done as devaunt dit religius e a lur eglise viii. li. de Par' pur achater heritage en Pontieu en terres gaynables, em bos ou en choses censables, sans fet entier, e les devons amortir; e ovek ceo que il pouent achater de lur deners vi. lieures de terre, les queles nus sumes tenus ensement de amortir par mi cel pais:

E queus heritages acchatez, tute la justise haute e basse demorrat a nus e a nos heirs.

E, pur ceo ke ceste seit ferme chose e estable, avuns fet mettre nos seaus a cestes presentes lettres.

Done a Westm' le an de Grace MCCLXXXV, le quint jor de Jun'.

De justitiâ vicecomiti de Bearn, in baroniâ suâ de Ganardon, faciendâ.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

alias indebitas novitates, in ejusdem Gastonis præjudicium & jacturam :

REX senescallo suo Vasconie, salutem. Ex parte dilecti & fidelis nostri Gastonis, vicecomitis de Bearn' nobis extitit conquerendo monstratum, quod vos in baroniâ suâ de Ganardon, quandam bastidam de novo construi fecistis, jurisdictionem, & justitiam occupari, libertates consuetudines, ab antiquis temporibus usitatas, indebitè usurpando, ac faciendo in terris suis nonnullas

Super quo vobis mandamus quatinus, si quas novitates indebitas vel injustas, tam in bastidâ, quàm in aliis libertatibus & usagiis suis debitis, fecistis eidem vel gentibus suis, revocare cum justiciâ studeatis; vel, secundum foros & consuetudines terrarum illarum, faciatis sibi justitiæ complementum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', vi. die Junii.

De matrimonio inter filiam Regis & filium comitis Hollandiæ contrahendo.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Lib. A. f. 130 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, &c. omnibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem. Ad tractandum de matrimonio, inter filium nobilis viri domini Florentii, comitis Hollandiæ, primogenitum, & filiam nostram, proloco aliâs, contrahendo; & ad singula, quæ ad tractatum hujusmodi pertinent, vice nostrâ complenda, dilectis & fidelibus nostris, Johanni de Vescy,

& Johanni de Lovetot militibus, ac magistro Thomæ de Sodinton clerico, vel duobus eorum, quos ad hoc vacare contigerit, plenam, tenore præsentium, tribuimus potestatem; ratum habituri & gratum quicquid ipsi, vel duo eorum, super matrimonio fecerint antedicto.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Datum apud Westm', xi. die Junii, anno Domini MCCLXXXV.

Conventio super contractu matrimonii inter eandem filiam Regis & filium comitis Hollandiæ; de dote eidem filie assignandâ; necnon de pecuniâ eidem Regi restituendâ, per conditionem in conventionem.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Lib. A. fol. 133.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ANNO Gratie millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, convenit inter Edwardum, DEI gratiâ, Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, & ducem Aquitaniæ, ex parte unâ, & nobilem virum dominum Florentium, comitem Hollandiæ, ex alterâ, videlicet, quod idem comes Hollandiæ concessit maritadium Johannis filii sui primogeniti, prædicto domino Regi, filie suæ Elizabethæ, pro quinquaginta mille libras de Turon' nigris;

De quibus quinquaginta mille libris solvit eidem comiti decem mille libras, cum filium suum Johannem in Angliam transierit:

Ita, videlicet, si eundem filium suum mittat antequam septem annos ætatis suæ compleverit: & sic alias decem mille libras, cum suæ ætatis idem Johannes filius suus septimum annum compleverit;

Et, si idem comes filium suum in Angliam non miserit, tunc nichil recipiet de summâ L. mille librarum, antequam septimum annum ætatis suæ compleverit, & tunc tantum percipiet decem mille libras de pecuniâ prædictarum L. mille librarum, & residuum pecuniæ quando filia domini Regis & filius domini comitis ad legitimam ætatem pervenerint matrimonii contrahendi, & matrimonium inter eos fuerit contractum, & solemnizatum, & dos filie Regis assignata.

Et, si, antequam ad ætatem matrimonii contrahendi pervenerint, uterque, vel unus eorum in fata decedat, quod absit, tota pecunia, pro matrimonio contrahendo soluta, domino Regi, hæredibus, seu executoribus suis restituatur.

Et, si filia domini Regis & filius comitis prædicti vixerint, & superstites fuerint usque ad legitimam ætatem matrimonii contrahendi, matrimonium inter eos, modo debito & legitimo, contrahatur; & eidem filie Regis dos assignetur usque ad summam sex mille librarum terræ de Turon' nigris, in loco competenti, ubi dominus Rex, vel aliquis, ex parte suâ missus, eligere voluerit in omnibus terris prædicti comitis Hollandiæ, vel Zelandiæ:

Ita, videlicet, quod, si idem Johannes, filius comitis, patre vivente, in fata decedat, filia Regis, uxore suâ superstitè, tunc filia Regis dotem habeat, sibi assignatam de sex mille librarum terræ.

Et, si, post matrimonium contractum inter filiam Regis & filium comitis, comes moriatur, vivente filio suo & filia Regis uxore suâ, & tunc idem filius comitis obierit, dimissâ uxore suâ prædictâ, tunc eadem uxor sua dotetur de octo mille librarum terræ Turonensium nigrorum, & hoc in locis competentibus in terris Hollandiæ & Zelandiæ.

Et dominus comes dotem istam, modo prædictâ, filie Regis assignabit, quando Regi placuerit, & ad hoc faciendum aliquem de suis miserit.

Et, si, post matrimonium completum inter filiam Regis & filium comitis, filius comitis præmoriatur, sine hærede de corporibus suis procreato, filia Regis habeat dotem suam sibi assignatam, & restituatur domino Regi, hæredibus, vel executoribus suis medietas totius pecuniæ quinquaginta mille librarum, pro dicto matrimonio solutarum.

Et, si filius comitis & filia domini Regis obierint, hærede dimisso qui hæreditatem domini comitis habeat, nichil de pecuniâ prædictâ quinquaginta mille librarum pro matrimonio solutâ, restituatur.

Et, si unus illorum, vel ambo in fata decedat vel decedant, dimisso hærede, de corporibus ipsorum procreato, & ille hæres, antequam hæreditatem ipsius comitis attigerit vel optinuerit, moriatur; & tunc medietas pecuniæ, pro matrimonio soluta, domino Regi restituatur.

Et, si filia Regis sine hærede, de corpore suo procreato, post matrimonium inter ipsam & filium comitis contractum, obierit; tunc medietas pecuniæ, pro matrimonio datæ, domino Regi, hæredibus, vel executoribus suis restituatur.

Et si Johannes filius comitis, qui nunc superstes est, ante matrimonium inter eundem & Elizabetham filiam Regis contractum, obierit, quod absit, & comes alium filium habuerit, competentem ad matrimonium contrahendum, cum eadem Elizabetha vel alterâ Regis filiâ: dominus Rex maritadium ejus-

dem filii habeat, & ita successivè, de filio in filium usque inter unam de filiabus domini Regis, & unum de filiis domini comitis matrimonium legitime contrahatur; & hoc conditionibus præscriptis, si domino Regi placuerit.

Et, si contingat quod Elizabetha filia Regis, ante matrimonium inter ipsam & filium comitis contractum, moriatur; dominus Rex maritadium prædicti filii comitis ad aliam de filiabus suis, conditionibus præscriptis, optinebit; si sibi viderit expedire.

Et, si contingat quod omnes hæredes masculi dicti comitis in fata decedant, hæredibus foemellis dimissis, dominus Rex maritadium earumdem habeat, si sibi placuerit; & hoc per novam formam, inter prædictum Regem & comitem, cum hoc evenerit, faciendam.

Cæterum, cum matrimonium inter filiam Regis & filium domini comitis legitime fuerit celebratum, dominus comes, ad sustentationem eorumdem, decem mille librarum terræ Turon' nigrorum assignabit, loco competenti:

Et, ad ista omnia prædicta fideliter observanda, prædictus comes obligat se, hæredes, & executores suos, & omnia bona sua, mobilia & immobilia, coercionem domini Papæ, qui pro tempore fuerit, quod possit eundem compellere per sententiam excommunicationis & interdicti, quousque totam pecuniam, sibi traditam, si conditiones præscriptæ evenerint, restituat domino Regi.

Et, ad majorem securitatem totius præscriptæ conventionis, idem comes concessit quod dominus Rex Angliæ, comes Flandriæ, & dux Brabantie, possint distringere, & compellere ipsum comitem Hollandiæ, & omnes homines suos, quos idem Rex vel aliquis, nomine suo, nominare vel eligere voluerit de terrâ suâ, tam Hollandiæ quam Zelandiæ, videlicet, milites, armigeros, religiosos, communitates, & singulos de communitatibus, & omnes alios de terrâ suâ, cujuscunque fuerit status vel conditionis, per omnia bona sua, in terris suis, quoquo modo, quocumque locorum inventa; & eadem bona retinere, vendere & distrahere, quousque domino Regi, de prædictâ summâ, domino comiti solutâ, plenariè fuerit satisfactum, ut prædictum est.

Et hoc, si idem comes in solutione deficiat, concessit etiam idem comes, quod ipse faciet, quod dominus comes Flandriæ, & dux Brabantie, concedunt domino Regi, per litteras suas patentes, quod ipsum prædictum dominum comitem Hollandiæ, & omnes homines suos Hollandiæ & Zelandiæ, qui per dominum Regem, vel aliquem de suis ad hoc missum, fuerint nominati, per omnia bona sua distringant, & compellent & prædicta bona, sic capta & districta, retinebunt quousque, domino Regi, hæredibus, vel executoribus suis de totâ pecuniâ, prædicto comiti solutâ, plenariè fuerit satisfactum, & si idem comes in solutione dictæ pecuniæ defecerit.

Præterea concessit idem comes, quod ipse faciet, quod omnes homines sui de terrâ suâ, videlicet, milites, armigeri & communitates villarum, qui per dominum Regem vel aliquem de suis nominati fuerint, obligabunt se, per litteras suas patentes, domino Regi Angliæ, comiti Flandriæ, & duci Brabantie, quod iidem Rex, comes, & dux ipsos compellere possint per omnia bona sua, in terris suis, quocumque locorum, inventa, videlicet, Angliæ, Flandriæ, & Brabantie; & eadem bona illorum retinere & vendere, quousque tota pecunia, domino comiti à domino Rege pro matrimonio soluta, dicto domino Regi restituatur, si idem comes in solutione defecerit, modo quo prædictum est.

Et, ad omnia prædicta fideliter & sine fraude observanda, hinc inde præstitum est sacramentum corporale; ita, videlicet, quod magister Thoma de Sodinton' in animam domini Regis sacramentum præstitit prædictum; & dominus comes, in propria personâ, in præsentia ipsius magistri Thomæ, specialiter ad hoc transmissi, tactis sacrosanctis, sacramentum consimiliter præstitit corporale.

In testimonium omnium præmissorum huic scripto præsentî, ad modum cyrographi confecto, penes utramque partem remanenti, tam idem dominus Rex, quam etiam dominus comes sigilla sua alternatim apposuerunt.

A. D. 1285. | An. 13 Edw. I.

Mandatum Regis super allocatione custodi portus Dovor' faciendâ, pro custumâ passagii quorundam transfretantium ad partes remotas.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Liberate
13 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

REX baronibus suis de scaccario, salutem. Allocate Johanni de Burne, nuper custodi portus nostri Dovor', in compoto suo ad scaccarium prædictum, quinque solidos, pro custumâ passagii dilecti nobis in Christo fratris Walteri de Wenlock, tunc electi Westm' & triginta hominum, de propriâ familiâ ipsius electi, secum transfretantium ad curiam Romanam; pro negotiis suis & ecclesiæ suæ prædictæ, anno regni nostri duodecimo, & quindecim solidos pro custumâ passagii nunciorum nobilis viri domini Jacobi filii illustris Regis Castellæ cum sexdecim hominibus de familiâ suâ & duodecim equis ad partes transmarinas transfretantium; videlicet, pro passagio dictorum nunciorum & hominum tres solidos, & pro passagio predictorum equorum duodecim solidos, anno eodem.
Et viginti & quatuor solidos, pro custumâ passagii venerabilis patris

S. Gadicensis episcopi, ad partes remotas pro negotiis domini A. quondam Regis Castellæ, sororii nostri transfretantis, cum quadraginta & septem hominibus de familiâ suâ, & sexdecim equis; videlicet pro passagio prædicti episcopi & hominum suorum octo solidos, & pro passagio predictorum equorum sexdecim solidos anno prædicto & decem solidos & octo denarios pro custumâ passagii dilectorum & fidelium nostrorum Elye de Hanvill & magistri Walteri de Bathon' euntium ad partes transmarinas, & inde in Angliam redeuntium eum triginta hominibus, anno eodem.

Et duos solidos pro custumâ passagii duorum fratrum minorum de Pic-tavia, in veniendo ad nos à partibus transmarinis & in redeundo ad partes transmarinas prædictas, cum quatuor hominibus suis anno prædicto, nisi, &c.

Et recipiatis ab eo brevia nostra de præcepto per quæ præmissa fecit. Teste Rege, apud Westm', decimo sexto die Junii.

De homagio pro comitatu de Bigor'.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I. m. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Sciatis quod dilectus fidelis noster, Philippus filius nobilis viri comitis Flandr', in nostrâ constitutus præsentia, asserens se contraxisse matrimonium cum nobili dominâ Matill' comitissâ de Theche, nomine suo & ejusdem dominæ uxoris suæ, optulit nobis homagium & juramentum fidelitatis pro comitatu de Bygor' quem dicit ad se, ratione prædictæ uxoris suæ, jure hæreditario pertinere;

Undè, cum nos, certis de causis, prædicta homagium & fidelitatem ab eodem Philippo distulerimus recepisse.

Nolumus quod, ad prosecutionem juris sui, in dicto comitatu, ratione dicti homagii non recepti, vel etiam fidelitatis, eidem Philippo præjudicium aliquod generetur, quantum ad nos pertinet, salvo in aliis jure nostro & quolibet alieno.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', decimo octavo die Junii.

De compositione cum Willielmo vicecomite de Fronciaco.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi, senescallo & constabulario Burdegal' salutem. Cum, ratione compositionis, inter nos ex parte unâ, & Guilielmum Amaneni vicecomitem de Fronciaco ex alterâ, per karissimam consortem nostram, Alianoram Reginam Angliæ, factæ, super triginta millibus librarum de Parys, petitis à nobis per eundem vicecomitem in curiâ Franciæ, ratione fructuum, perceptorum de castro suo de Fronciaco, cum pertinentiis, à tempore, quo idem castrum patri prædicti vicecomitis restitui debuit per quondam Simonem comitem Leycestr', usque ad tæmpus in prædictâ curiâ litis motæ, adjudicatorum eidem, ut dicebat idem vicecomes, teneremur in quatuor millibus librarum Turon' sibi solvendarum; de quibus

idem vicecomes, in partem solutionis prædictæ, quingentas libras sterlingorum fecimus liberari:

Vobis mandamus, firmiter injungentes, quatinus eidem vicecomiti mille, octingentas, & duodecim libras, & decem solidos Turon' quæ de solutione predictorum quatuor milium librarum Turon' supersunt per certum compotum, sine dilatione aliquâ, liberetis; litteras quietationis de solutione quatuor milium librarum prædictarum recipientes ab ipso.

Et prædictam solutionem, cum per vos, senescallum & constabularium facta fuerit, in compoto vestro præcipimus allocari.

Et hoc, prout honorem nostrum & vestrum diligitis, nullatenus omittat.

In cujus, &c.

Dat' apud Westm'. xxii. die Junii.

De pecuniâ, ratione compositionis prædictæ, vicecomiti antedicto solvendâ.

A. D. 1285.—An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon. 13 Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Willielmo Amaneni vicecomiti de Fronciaco, salutem. Sciatis quod compositionem, inter nos & vos per karissimam consortem nostram Alianoram, Reginam Angliæ, factam, ratificamus; & tenore præsentium approbamus & confirmamus, quavis prorogatione seu dilatione hactenus habitâ non obstante. In cujus, &c.
Dat' apud Westm', vicesimo die Junii.

Summonitio quibusdam hominibus Flandriæ quod, tanquam prisiones, se reddant in villâ Mustroil, juxta formam pacis ibidem factæ cum comite ejusdem.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I. m. 12.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Cum dudum, post contentiones habitas inter, celebris memoriæ, dominum H. dudum Regem Angliæ patrem nostrum, & Margaretam comitissam Flandriæ, super quibusdam arrestationibus factis super homines regni Angliæ, ac super quibusdam aliis arrestationibus hominibus Flandriæ per homines regni prædicti, contentiones prædictæ, in reditu nostro à Terra Sancta, apud Mustroill' super mare, amicabiliter inter nos & nobilem virum Guidonem comitem Flandriæ, filium & hæredem prædictæ Margaretæ, sedatæ fuerint in hunc modum, videlicet;

Quod idem comes de omnibus bonis, per homines Flandriæ super homines regni prædicti, ultra summam bonorum Flandrensium, in eodem regno arrestatorum, hominibus ejusdem regni, infra certum tempus sibi assignandum, satisfaceret, juxta formam pacis prædictæ inde factæ;

In quâ quidem formâ dilecti nobis Baldewinus de Avenis, Willielmus de Flandria, Hugo castellanus de Gaudano, Johannes de Gistel, Oliverus de

Assone, & Michael de Augy, super restitutione inde faciendâ se constituerunt principales debitores, tali videlicet, conditione;

Quod, si residua bona prædicta prædictis hominibus nostris, infra tempus illud, per ipsum comitem restituta non fuissent; tunc à tempore, quo ipsi Baldewinus, Willielmus, Hugo, Johannes, Oliverus & Michael per nos moniti vel summoniti essent, personas suas apud prædictam villam Mustroill, tanquam prisiones, redderent;

Ac prædictus comes plures dies super hoc sibi præfixas non observaverit;

Nos, clamorem predictorum hominum nostrorum ulterius sustinere non valentes, assignavimus dilectum clericum nostrum, Johannem de Gernem', ad monitionem seu summonitionem præfatis Baldewino, Willielmo, Hugoni, Johanni, Olivero & Michaeli faciendam; ita videlicet, quod in crastino festi sancti Remigii, proximo futuri, personas suas prædictas, tanquam prisiones, in prædictâ villâ Mustroilli reddant, juxta formam pacis prædictæ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', vicesimo quarto die Junii.

De procuratoribus in curiâ Franciæ constitutis.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Rot. Vascon.
13 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

REX magnifico principi, domino ac consanguineo suo, domino Philippo, Dei gratiâ, illustrissimo Francorum Regi, salutem.

Noverit vestra regia celsitudo quod, in omnibus causis & negotiis, motis & movendis à nobis, in curiâ vestrâ, contra archiepiscopos, episcopos, abbates & alios prælatos, capitula & conventus, eomites, vicecom' communitates & omnes alios, cujuscumq; conditionis, statûs vel dignitatis existant; & à quibuscumque contra nos;

Facimus, constituimus & ordinamus procuratores nostros, magistrum Petrum Bapheti, & Bernardum Fabri, clericos, & Reymundum de Mirallo constabularium Burdegalliæ, & quemlibet eorum in solidum; ita quod non sit melior conditio occupantis;

Dantes & concedentes eisdem procuratoribus nostris, & eorum cuilibet in solidum, potestatem & speciale mandatum agendi, defendendi, requirendi

& supplicandi, jurandi de calumpniâ, & veritate dicendâ in animam nostram; & subeundi cujuslibet alterius generis juramentum;

Substituendi etiam alium, vel alios, loco sui, & revocandi eosdem quâdocumque & quotienscumque ipsis procuratoribus, vel eorum alicui videbitur expedire;

Et alia omnia singula faciendi, quæ veri & legitimi procuratores facere possunt, etiam si mandatum exigant speciale.

Promittimusque pro ipsis procuratoribus, & substitutis suis, & pro quolibet eorum, rem ratam haberi, & judicatum solvi, sub ypotecâ bonorum ducatûs nostri prædicti.

Et hæc dominationi vestræ & omnibus, quorum interest & interesse potest, significamus per presentes.

In cujus, &c.

Dat' apud Westm', vicesimo quarto die Junii.

Bulla Honorii IV. Papæ, pro quibusdam mercatoribus Florentinis.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Grandis fiducia, quam de regiâ celsitudine gerimus, efficit quod te, pro nostris & ecclesiæ Romanæ devotis, frequenter precibus excitamus; sperantes firmiter quod eo promptius precibus ipsis obtemperes, quo erga eandem ecclesiam devotionis zelo fervere conspiceris amplioris.

Sanè considerantes attentius, & meditatione sollicitâ revolventes grata & accepta servitia, quæ nobis & eidem ecclesiæ dilecti filii Thomasius Spillati & Lopus Hugonis de Florentia, nostræ cameræ mercatores, re-

troactis temporibus impenderunt, & impendere non desistunt, ipsos & eorum socios benivolentiâ prosequimur speciali;

Excellentiam itaque regiam rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, mercatores eosdem, ac socios suos, in Anglicanis partibus commorantes, ipsorumque negotiâ habeas commendata; ita quod iidem mercatores fructum ex nostris precibus consequantur optatum, nosque tuæ devotionis promptitudinem dignis exindè in Domino laudibus attollamus.

Dat' Tibur', quinto id' Julii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Littera Mariæ filia Regis Hungariæ, de auro recepto, ex dono Regis Angliæ.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Lib. B. f. 142. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, præsentibus litteras inspecturis, Maria filia Regis Hungariæ, principissa Salernitana, & honoris Montis Sancti Angel' domina, salutem in eo qui est omnium vera salus.

Noveritis quod nos præsentialiter recepimus & habuimus, per manus religiosorum virorum fratrum Hugonis de Sancto Edmundo, prioris fratrum prædicatorum Chelmerfordiæ, & Walteri de Seggsfeld, ejusdem ordinis, ab excellentissimo principe domino Hondoardo, Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, carissimo consanguineo

nostro, octingentas uncias auri, ponderis generalis, pro valore duorum milium librarum Turanensium, ex dono facto carissimo domino & consorti nostro principi, per inclitum Regem Angliæ supradictum.

In cujus rei testimonium, & ad prædictorum fratrum cautelam, præsentibus litteras exindè fieri fecimus, nostri pendentis sigilli munimine roboratas.

Dat' in Castro Novo, prope Neapolim, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, vicesimo septimo die mēsis Julii, tertiæ decimæ Indictionis.

Bulla Honorii IV. Papæ, de prorogatione termini assumendæ crucis usque ad festum Pentecostes.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Licet nuper excellentiæ regiæ per nostras sub certâ formâ literas, inter cætera duxerimus concedendum, ut infra festam Natalis Domini, vel in ipso Natalis die, posses assumere virificæ signum crucis;

Quia tamen, sicut intelleximus, tuæ utilitati congruit, & votò concurrit, ut idem terminus in tempus prolixius prorogetur; nos, qui libenter, quan-

tum cum Deo possumus, & tuis votis annuimus, & utilitatibus providemus, præmissum terminum usque ad festum Pentecostes secundo venturum, ut infra ipsum, vel in ipso, idem signum assumere valeas, de speciali gratiâ prorogamus; cæteris, per easdem litteras tibi concessis, in suo nichilominus robore duraturis.

Dat' Tibur', v. kal' Augusti, pontificatûs nostri anno primo.

Sigillo avulso.

Bulla ejusdem Papæ per quam regratiavit Regi de jocalibus sibi missis

A. D. 1285.—An. 13 Edw. I.
Ex Orig. in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Missa nobis à regiâ liberalitate jocalia granter accepimus, sincerum mittentis affectum attentius considerantes in missis munificentie regalis irriguum affluentibus gratis prosequendo.

Dat' Tibur', non' Aug', pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

Philippus comes Sabaudie committit ordinationem bonorum suorum Regi Angliæ, & Alianoræ ejusdem Regis matri.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Lib. B. f. 17. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO viro, & domino suo karissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, & serenissimæ dominiæ suæ, domini Alianoræ, eadem gratiâ, illustri Reginæ Angliæ, matri ejusdem Regis, Philippus, comes Sabaudie, sanus mente licet æger corpore, salutem in eo qui est omnium vera salus.

Propter fidei, & legalitatis, ac fidelitatis merita, quæ in vobis vigere

cognovimus, & propter sinceram affectionem, quam ad nos vestri gratiâ semper habuistis, de personis vestris, quas in negotiis nostris benignas & favorabiles semper invenimus, non immeritò fiduciam gerimus specialem; idcirco hæc omnia attendentes, ordinationem rerum & bonorum nostrorum, præcipuè quantum ad ea quæ ad salutem animæ meæ pertinent, providentiæ vestræ commisimus, & committimus faciendam, ordinandam & complendam.

Et, super hoc, diu est vobis, cuilibet vestrum, per litteras nostras

A. D. 1285. | An. 13 Edw. I.

apertas, quas penes vos esse credimus; plenam dedimus potestatem & mandatum speciale.

Quam potestatem & quod mandatum in hiis presentibus confirmavimus; serenitatem ac dominationis vestræ bonitatem rogantes & requirentes, humiliter supplicando, quatinus dictam ordinationem rerum & bonorum nostrorum, divinæ pietatis intuitu, & pro remedio animæ nostræ, facere dignemini ordinare, attendere & complere; vos, vel alter vestrum, per vos, vel per certos nuncios vestros, prout nos decet, & animæ nostræ salutis noveritis expedire; videlicet, clamores nostros pacificare: debita nostra solvere: legata & elemosinas facere ecclesiis religiosis, & non religiosis, tam pro anniversariis perpetuè faciendis, quam aliis hospitalibus, pœnitibus, & aliis piis locis.

Præterea, cum nos quoddam hospitale construere cepimus apud Montem Melianum, pro remedio animæ nostræ & antecessorum nostrorum, supplicamus dominationi vestræ ut illud, sine moræ dispendio, præcipiatis & faciatis, prout nos decet, perfici & dotari.

Item, familiaribus & servatoribus nostris, de hospitio & familiâ nostrâ existentibus, remuneretis, & remunerari faciatis, prout salutis nostræ noveritis expedire; ordinantes taliter quod non contingat ipsos de suo servitio defraudari.

Nos enim, pro hiis omnibus faciendis, complendis & attendendis, omnia bona nostra, mobilia & immobilia, vobis & cuilibet vestrum tradimus ex nunc & obligamus, possessionem eorum in vos & in quemlibet vestrum transferentes.

Inhibentes nichilominus quod nullus, clericus aut laicus, nepos aut neptis, in rebus & bonis nostris, specialiter de mobilibus, aliquid præsumat, vel aliquo modo in eis manum apponat, nisi de licentiâ vestrâ, vel alterius vestrum, donec omnia supradicta, prout ea facienda & ordinanda duxeritis, plenè & integrè sint completa, observata & effectui mancipata.

De hiis etiam omnibus personas vestras honoramus, firmiter tenentes quod melius & honorabilius per vos vel per alterum vestrum, quam per aliquos alios, hæc omnia, ad salutem animæ nostræ, compleri poterunt & attendi.

Et, ne hujusmodi honus vobis grave videatur, cum domino episcopo Augusten' socio & commensali nostro, & aliis familiaribus nostris, cum concomitantibus (de quibus, in omnibus & per omnia, de negotiis nostris, tanquam de nobis propriè confidimus; quem & quos, pro prædictis, ad vos, & ad quemlibet vestrum, transmittimus) securè deliberare poteritis, quibus creditis indubitanter, tanquam nobis, super omnibus quæ de negotiis nostris vobis dixerunt vivâ voce.

Valete in Domino JESU CHRISTO.

Ut autem prædictis omnibus fides plenior habeatur, has præsentis literas sigillo nostro fecimus sigillari.

Dat' & actum apud Rupecl', in festo Sancti Laurentii, anno Domini millesimo, ducentesimo, octogesimo, quinto.

Littera à generali abbatum Cisterciensium capitulo, quæ de prædicatoribus & minoribus apud Regem querelas effundunt.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino, Edwardo, divinâ munificentia, illustri Regi Anglorum, frater Johannes, dictus abbas Cistercii, totusque conventus abbatum, capituli generalis, potentiam invincibilem, & quicquid potest apud Deum humilis & assidua deprecatio peccatorum.

Sicut regalis clementiæ celsitudinem generosam in nullo diminuit sed commendat, cum se ad ima pauperum per priorum beneficiorum inclinât affluentiam liberalem; sic & ipsi pauperes præsumptuosi vel temerarii jure censori non possunt, si sublimioribus scribendo principibus, quos inter suos benefactores præcipuos recognoscunt, ad debitas & devotas gratiarum actiones assurgunt; ut, juxta sapientiam Salamonis, ad loca, undè exant beneficiorum flumina, dignis regrationibus revertantur.

Cum igitur ex proventibus ecclesiæ de Scardeburgh, quam de advocacione vestrâ, & ex dono progenitorum vestrorum, in proprios usus canonicè possidemus, nostrum generale capitulum, quolibet anno, consueverit sustentari per triduum, nunc sustentetur in parte, & ferè omninò sustentaretur, si proventus dictæ ecclesiæ liberè & integrè possemus percipere, sicut in retroactis temporibus solebamus; ingrati possemus meritò judicari, si nostrum generale capitulum, sine vestri memoriâ, (quod nunquam factum extitit) pertransiret; undè nos, ingratitude vitium præcaventes, super hiis & aliis gratis & beneficiis, à magnificentiâ vestrâ nostro ordini collatis, ad gratiarum actiones excellentiæ vestræ dignum duximus assurgendum, exorantes suppliciter Regem Regum, in cuius manu sunt omnium Regum corda, ut personam vestram, & amicos vestros, & regnum vestrum, in honore, & bonâ pace stabiliat & confirmet, & actus vestros dirigat in suæ beneplacito voluntatis.

Et quia, super perceptione proventuum præfatæ ecclesiæ, per ingressus prædicatorum & minorum in villâ de Scardeburgh, contra tenorem chartarum prædecessorum vestrorum & apostolicas inhibitiones, quamplurimum perturbamur; in tantum quod, ubi solebamus percipere triduanam pro-

curacionem nostri capituli generalis, vix processu temporis, sicut experimento cotidiano discimus, per unum diem dictum generale capitulum poterit sustentari, ad vos tanquam ad patronum habemus recurrere; excellentiam vestram humiliter exorantes, ut factum prædecessorum vestrorum, sicut vestrâ interest, prosequentes, quod contra chartas & prohibitiones regias factum est, faciatis per potestatem regiam annullari, & donationem præfatæ ecclesiæ, à vestris progenitoribus nobis factæ, dignemini per chartas regias confirmare.

Insuper, cum per statutum vestrum, ne religiosi propria feoda, seu aliena ingrediuntur, adeò sit deteriorata nostra conditio, quod terras, quæ sunt de dote & feodo ecclesiæ supradictæ, alieni, cum ipsas vendi contingit quam pluries, nobis invitis, occupant; nos verò, contra justitiam, intrare proprium feodum prohibemur: strenuitatem vestram humiliter deprecamur quatinus mandare dignemini ballivis vestris de Scardeburgh, quod, non obstante præfato statuto, permittant nos intrare terras, quæ sunt de feodo ecclesiæ supradictæ.

De comite verò de Warena, qui per octo annos & amplius spoliavit nos decem marchis, quæ nobis debentur annuatim in nundinis Stanford; pluries strenuitati vestræ scripsimus, & vos ei super hoc vestras direxistis literas, & nos nostras; ipse verò semper monachis nostris assignat terminos, sed nil solvit; undè, si placet, remedium congruum per potestatem regiam super hoc apponatis.

Nos verò, licet universitas ordinis in orationibus suis cotidie vestri memoriam faciat, tamen pro personâ vestrâ, uxore vestrâ, ac liberis vestris, & pro tranquillitate regni vestri, in nostro generali capitulo orationes injunximus speciales (videlicet, tres missas, unam de Spiritu Sancto; aliam de Beatâ Virgine; & aliam de Sanctâ Cruce) celebrandas à singulis sacerdotibus ordinis universi.

Vigeat vestra dominatio per tempora longiora.

Dat' apud Cistercium, die festi Exaltationis Sanctæ Crucis, tempore capituli generalis.

Florentius comes Hollandiæ protestabatur & juravit, de tenendo conventiones initas super matrimonio contrahendo inter Elizabetham, filiam Regis, & Johannem ipsius comitis primogenitum.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Lib. A. fol. 130 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.
Corporale

NOS, Florentius, comes Hollandiæ, presentium tenore, simpliciter ac publicè protestamur, quod nos, in presentia magistri Thomæ de Sodinthon, nunciis solemnibus serenissimi Regis Angliæ, domini Edwardi, & nobilium terræ nostræ, videlicet, domini Alberti domini de Vorne, domini Gerardi de Wetheringhen, & magistri Gerardi de Leyden, & aliorum plurimorum; præstitimus sacramentum, super ratihabitione omnium

articularum & conventionum, initarum inter dictum dominum Regem & nos, super matrimonio, inter Elizabetham filiam dicti domini Regis, & Johannem filium nostrum legitime contrahendo, prout hæc in litteris utrimque confectis, & alternatim concessis plenariè continentur.

Et hoc idem corporale sacramentum à dicto magistro Thoma, in animam prædicti domini Regis, per suas litteras patentis jurantis, coram eisdem recepimus vice versâ.

Datum anno Domini MCLXXXV. secundo die Octobris.

Pro civibus & burgens' Dublin'.

A. D. 1285.
An. 13 Edw. I.
Pat. 13 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.
Vol. I.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Inspeximus irrotationem in cancellariâ domini H. Regis patris nostri, dudum factam, de quibusdam libertatibus civibus Dublin' concessis, in hæc verba.

Henricus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, & comes Andegaviæ, archiepiscopus, episcopus, abbatibus, prioribus, comitibus, ba-

ronibus, justic', vicecomitibus, prepositis, ministris, & omnibus ballivis & fidelibus suis, salutem.

Sciatis nos concessisse, & hæc cartâ nostrâ confirmasse civibus nostris Dublin' quod ipsi & heredes eorum habeant & teneant de nobis & heredibus nostris imperpetuum, civitatem suam Dublin' cum prepositurâ, & omnibus aliis pertinentiis suis, ad feodi firmam, cum parte illâ aque de Avenelith' que eis contingit, simul cum parte nostrâ ejusdem aque; ex-

ceptis piscacionibus batellorum, quas prius dedimus in liberam elemosinam, & aliis piscacionibus batellorum, quas alii habent ex antiqua tenurâ; & salvis nobis sedibus molendinorum in eadem aquâ, quas ad opus nostrum retinimus, reddendo inde fribus & heredibus nostris singulis annis ad scaccarium Dublin' ducentas marcas, ad duos terminos anni.

"Concessimus etiam eis quod faciant unum pontem ultra aquam de Avenelith, ubi viderint sibi & civitati predictæ magis expedire.

"Concessimus etiam & confirmavimus eis omnes libertates & liberas consuetudines prius eis concessas à rege Henrico avo nostro, per cartam suam, & à domino J. Rege patre nostro, per cartam suam, secundum tenorem cartarum earumdem; salvis nobis & heredibus nostris placitis ad coronam pertinentibus, & prisis vinorum, & aliis que in cartâ domini J. Regis patris nostri, quam de eo habent de libertatibus suis, continentur.

"Concessimus etiam eis quod habeant omnes terras pertinentes ad civitatem ipsam Dublin' infra metas contentas in cartâ domini J. Regis patris nostri, quam inde habent, salvâ convencionem factâ inter ipsos & monachos sancte Marie extra Dublin', sicut continetur in cartâ inter illos confectâ.

"Preterea concessimus eis & confirmavimus, quod habeant unam feriam singulis annis apud Dublin' infra metas suas, incipientem in vigiliâ inventionis Sancte Crucis, & duraturam per quindecim dies: salvâ domino Dublin' archiepiscopo predictâ feriâ per duos dies, videlicet, in vigiliâ inventionis predictæ, & ipsâ die inventionis.

"Quare volumus & firmiter precipimus quod predicti cives Dublin' & eorum heredes imperpetuum habeant & teneant de nobis & heredibus nostris, benè & in pace, liberè & quietè, integrè & honorificè civitatem suam Dublin' cum prepositurâ & aliis pertinentiis suis, ad feodi firmam ducentarum marcarum, & cetera omnia sicut predictum est, & sicut cartæ H. Regis avi nostri, & domini J. Regis patris nostri, quas inde habent, racionabiliter testantur.

"Testibus, H. de Burgo, Henrico de Aldithlee, Hugone Dispens', & aliis.

"Dat' per manum nostram apud Hereford', quintodecimo die Junii, anno regni nostri terciodecimo."

Inspeximus etiam quandam aliam irrotulacionem in cancellariâ dicti patris nostri dudum factam, in hec verba.

"Henricus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, archiepiscopus, episcopus, abbatibus,

prioribus, comitibus, baronibus, justic' vicecomitibus, prepositis, ministris, & omnibus ballivis & fidelibus suis, salutem.

"Sciatis nos concessisse, & hanc cartâ nostrâ confirmasse civibus Dublin' & heredibus suis, quod eligant sibi imperpetuum majorem de se ipsis singulis annis, qui nobis sit fidelis, discretus, & idoneus ad regimen civitatis nostre Dublin': ita quod cum electus fuerit nobis, vel justic' nostro Hiberniæ, si nos presentes non fuerimus, presentetur, & ei juret fidelitatem; & quod liceat eis ipsum in fine anni amovere & alium substituere, si voluerint, vel eundem retinere. Ita tamen quod idem ostendatur nobis, vel justic' nostro Hiberniæ, si preesentes non fuerimus.

"Testibus, H. de Burgo, Henrico de Aldithlee, Hugone Dispens', & aliis.

"Dat' apud Hereford', quintodecimo die Junii, anno regni nostri terciodecimo.

"In cujus, &c.

"T. R. apud Wynton', quintodecimo die Octobris."

Rex omnibus ad quos, &c. salutem. Inspeximus irrotulacionem in cancellariâ domini H. Regis patris nostri, dudum factam burgensibus Dublin' in hec verba.

"Henricus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, & comes Andegaviæ, archiepiscopus, episcopus, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, justic', vicecomitibus, prepositis, ministris, & omnibus ballivis & fidelibus suis, salutem.

"Sciatis nos concessisse, & hanc cartâ nostrâ confirmasse pro nobis & heredibus nostris, burgensibus nostris de Dublin', quod sint quieti de theloneo, & passagio, & pontagio, & omni consuetudine per totam terram nostram Angliæ, Normanniæ, Walliæ, & Hiberniæ, ubicumque venerint ipsi & res eorum. Et quod habeant omnes libertates, & quietancias, & liberas consuetudines suas, plenè & honorificè, sicut nostri liberi & fideles homines; & sint quieti de theloneo, passagio, & pontagio, & omni aliâ consuetudine, sicut predictum est, & sicut cartâ H. Regis avi nostri, quam inde habent, racionabiliter testatur.

"Hiis testibus, H. de Burgo, Henrico de Aldithlee, Hugone Dispens', & aliis.

"Dat' apud Hereford', quintodecimo die Junii, anno regni nostri terciodecimo."

In cujus, &c.

T. ut supra.

Pro monasterio Sanctæ Trinitatis London'.

A. D. 1285.
An. 14 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio priori monasterii de Cruceors Londonien' dioc', salutem & apostolicam benedictionem.

Conquesti sunt nobis prior & conventus monasterii sanctæ Trinitatis Londoniensis, quod magister Robertus de Horsele, rector ecclesie sancti Edmundi Regis de Grascirche, custos, fratres, & sorores

hospitalis sanctæ Caterinæ juxta Turrim Londonien', sup' quibusdam decimis, annuis pensionibus, & rebus aliis injuriantur eisdem.

Ideoque discretionis tue per apostolica scripta mandamus, quatinus, partibus convocatis, audias causam, & appellacionem remotâ, debito fine de-

cidis, faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari;

Proviso nè pensiones ipsæ contra Lateranen' statuta concilii sint impositæ vel adauctæ.

Testes autem qui fuerint nominati, si se gratiâ, odio, vel timore subtraxerint, censurâ simili appellacione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Dat' Romæ, apud Sanctum Sabinam, Non' Decembr' pontif' nostri, anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

Littera ad Sanchium Regem Castellæ, de pace inter ipsum & Regem Franciæ, necnon & inter Arragoniæ & Sicilia Reges reformandâ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Rot. de Treuga, &c.
14 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & amico suo karissimo, domino Sanchio, DEI gratiâ, Castellæ, Legionis, Theloti, Galliciæ, Sibiillæ, Cordubiæ, Murciæ, Gehennæ, atque Algarbiæ, Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanniæ, salutem, & sinceræ dilectionis continuum incrementum.

Celsitudinem vestram novimus non latere qualiter, ad decus & decorem totius Christianitatis, intronitimus partes nostras, quod pacis & concordie pulchritudo formetur inter egregios principes, dominum Philippum Regem Franciæ, & dominum Karolum germanum suum, ex parte unâ, & Alfonsum Regem Aragoniæ illustrem, ex alterâ.

Et super hoc interpellavimus sanctum patrem summum Pontificem, ejus nuncios, eâ de causâ specialiter ad nos missi, citra diem Domi-

niam, ante festum beati Vincentii, ad nostram venire præsentiam debuerunt.

Undè, cum nunciari fecerimus Regibus supradictis, quod, ad diem Dominicam secundam quadragesimæ, nunc instantis, aliquos viros, gnaros de consiliariis suis, plenè super præmissis instructos, Burdegâl' nobis mittant;

Nos, vestrum commodum & honorem pariter ac quietem animo æstanti zelantes, vestræ magnificentie supplicamus, quatinus ad nos, die Dominicâ supradictâ, aliquos viros discretos, pacis & concordie zelatores, plenè & perfectè instructos, inter quos venerabilis pater episcopus Kalaforensis sit unus, ad tractandum de pace, & eam, per DEI gratiam, reformandam inter vos & Regem Franciæ destinatis; & quid super istis duxeritis faciendum, nobis, si placet, significetis.

Littera Regis Norwegiæ, de antiquâ amicitia observandâ: & contra Theotonicos regnum invadere conjurantes.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTI principi, fratri suo in CHRISTO karissimo, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, duci Aquitanniæ, & domino Hiberniæ, Ericus, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem & dilectionis, sinceræ affectum, cum gloriæ & honoris incrementis.

Quum nuncios nostros, ad vos in æstate proximâ præteritâ destinatos, multum honorificè, non solum in curiâ nostrâ set etiam alibi per regnum vestrum recepistis, & pertractari

fecistis; nec non & pro litteris, mutue societatis & amicitie inter vos & nos, transmissis, vestræ fraternitatis excellentiæ grates referimus speciales; attentius deprecantes ut confederationes & amicitias antiquas, inter progenitores vestros & nostros initas, & fideliter observatas, jamque inter nos innovatas, observare velitis cum effectu, scituri nos easdem vice, mutua firmiter servaturos.

Hinc est quod vestræ significamus magnificentie, quod minime quod Theotonici, quos nos & nostri progenitores

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

semper fovimus, & pluribus privilegiis ac emunitatibus munivimus, regnum nostrum conjurati in hæc æstate futura, prout intelleximus, invadere disponunt;

De quorum invasionibus in regno nostro, nichil penitus curamus, dummodo insidiæ eorum futiva, quas per piratas in lateribus maris, contra mercatores transstantes ad regnum vestrum, & ad alia regna facere proponunt, valeant cohereri.

Quare excellentiam vestram requirimus & rogamus, quatinus omnes tales insidiantes & regni comodum impediētes, quos sub ditione vestra repperiri contigerit, brachio potentia vestra, amoris nostri intuitu, cobi-

bere velit; & nos in simili casu, vel majori, si emerſerit, absque tergiverſatione, vobis & vestris assistamus.

Voluntatem igitur vestram in hiis & aliis, unâ cum statu vestro, & regni per dominum exhibitorum præsentium, dilectum ac fidelem nostrum, vel per primos intervenientes nobis significare curētis.

Scientes quod nos, in recessu præsentium, benedicto Altissimo, erimus in bono statu, quod de vobis, & vestris scire volumus, & optamus.

Valeat vestra magnificentia per tempora diuturna.

Teste meipso, script' Bergis, nonas Martii, anno regni nostri sexto.

De licentiâ Johanni Giffard domino de Gifford, & Margaretæ de Novavilla matrimonium inter se contrahendi concedendâ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Orig.
in Turr. Lond.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri, episcopo Herefordensi, salutem, & apostolicam benedictionem.

Dilectus filius, nobilis vir, Johannes Giffardi, dominus de Clifford; & dilecta in CHRISTO filia, nobilis mulier, Margareta de Novavilla, tue diocesis, suâ nobis petitione monstrârunt, quod, cum inter eos de contrahendo invicem

matrimonio ageretur, quidam, eorum æmuli, dictæ mulieris parentibus minus veraciter suggererunt, quod iidem nobiles quarto sunt consanguinitatis gradu conjuncti.

Et, licet nullus appareat qui gradus hujusmodi consanguinitatis distinguere noverit, aut de ipsâ dicere sufficienti certitudine veritatem, ipsi tamen, propter hoc, hujusmodi matrimonium contrahere, contradicentibus præfatis parentibus, distulerunt.

Quare nobis dicti nobiles humiliter supplicârunt ut, cum ex hujusmodi matrimonio, in partibus illis, pacis & quietis commoda provenitura spectentur, providere super hoc de benignitate apostolicâ dignemur:

Nos itaque, de circumspectione tuâ plenam in Domino fiduciam obtinentes, & considerantes quod tibi potest promptius & plenius innotescere veritas super istis, fraternitati tue, præsentium tenore, committimus & mandamus quatinus, inquirens super consanguinitate præfatâ diligentius veritatem, si tibi de ipsâ constare non possit, nobilibus memoratis inter se matrimonium liberè contrahendi licentiam, auctoritate nostrâ, concedas.

Si verò de ipsius impedimento constiterit, & rationabilem & sufficientem causam subesse compereris, propter quam hujusmodi matrimonium contrahend', secundum DEUM, extimes expedire (super quo tuam conscientiam oneramus) cum nobilibus sæpèfatis, ut inter se matrimonium liberè contrahere, impedimento non obstante prædicto, & in sic contracto licitè remanere valeant, eadem auctoritate, dispenses.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, vi. idûs Martii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo pendente à filo canabæo.

De argento liberand' aurifabro Regis, ad vasa faciendâ.

A. D. 1286.—An. 14 Edw. I.

Claus. 14 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

MANDATUM est Gregorio de Rokesle, custodi cambii Regis London' quod de exitibus cambii predicti habere faciat Willielmo de Farndon, aurifabro Regis London', argentum album ponderis sexcies viginti librarum, ad quedam vasa argentea, ad opus Regis & karissime consortis sue, Alianore Regine Angliæ, indè faciendâ. Et Rex sibi indè in compoto suo ad scaccarium Regis, debitam allocationem habere faciat.

T. R. apud Wodestok', xi. die Marcii.

Amadeus comes Sabaudia gratias agit Regi super curâ suâ pro terrâ Sabaudia, & personâ comitis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ATRES haut & puissant seignor, mon trechier seignor, mon sire Edward, par la grace de DEU, Roi d'Angleterre, seignor d'Irlande, & duc d'Aquitayne, li siens liges Ames de Savoe, son service, honur & reverence.

Sire, mult grant merci de toz biens, & de toz honors, que fait m'avez & feroiz, vos plait; & nomeement de la

grant peine, que vos portes par vos, & par les vostres, por l'estat de la terre de Savoe, & especialment por ma parsonne.

Sire, de mon estat vos saura bien certifier mastre Jehanz de Lasci vestre clers, qui loialment & peniblement se travaille en les besoignes toz jors.

Me comâdez, comment a celi qui est toz vestres.

Don' a Belois, le Vandredi saint devant Pasques.

Bulla Honorii IV. Papæ, super prorogatione temporis assignati Regi, de assumendâ cruce, à festo Pentecostes usque ad festum Nativitatis sancti Johannis Baptistæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Attendentes laudabile & salubre propositum, quod de relevandis Terræ Sanctæ gravaminibus assumpsisti, ei personaliter succurrendo, ac illud benignius prosequentes;

Tibi, de fratrum nostrorum consilio, per alias nostras sub certâ formâ litteras, decimam ecclesiasticorum reddituum & proventuum, in Angliâ & Scotia regnis, ac Ybernia, & Wallia; per sex annos (computato tempore, per quod fuit à, felicitis recordationis, Martino Papa, prædecessore nostro, concessa; ita quod ejus concessio per hoc non immutetur; sed in suo robore maneat, & triennium adiciatur eidem) duximus concedendam.

Cum autem hujusmodi concessionem prædecessoris ipsius, deficientibus conditionibus in eadem appositis, non sit dubium defecisse, declaramus atque decernimus quod, pro eo quod in litteris prædictis addicitur quod ipsa concessio non immutetur in aliquo, sed in suo robore perseveret, nullum obstaculum vel præjudicium patiaris, quominus dictam decimam, prædictis conditionibus, per eundem prædecessorem appositis, nequaquam obstantibus, integrè percipias, per sex annos.

Et, quia in illis partibus diversæ, ut dicitur, fiunt ationes red-

dituum & proventuum prædictorum, statuimus ut, juxta verum valorem eorum, tibi prædicta decima persolvatur.

Concedimus quoque tibi obventiones quaslibet, in prædictis regnis, Ybernia & Wallia, vicinceptus ejusdem Terræ Sanctæ subsidio proventuras.

Quia verò, ad assumendum crucem in festo Pentecostes proximo venturo, te consentiente, tibi terminus exitit per eandem nostras litteras assignatus;

Nos, extimantes quod, propter moram nuntiorum tuorum, apud apostolicam sedem contractam, & longitudinem itineris, quod imminet eis ad reditum, erat hujusmodi terminus nimis brevis, terminum ipsum benignius prorogantes, festum beati Johannis Baptistæ, proximo futurum, dicto festo Pentecostes duximus subrogandum.

Per præmissa verò nolumus prædictis nostris litteris quo ad alia derogari; sed eas nichilominus decernimus quo ad illa in suo robore permanere.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, concessionis, prorogationis, & subrogationis infringere, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, kal' Aprilis, pontificat' nostri anno secundo.

Sub filis sericis flavi rubique coloris.

De antiquitate & chartis monasterii de Valle beatæ Mariæ in Snaudonia.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, has literas visuris, vel auditoris, Amanus, permissione divinâ, Bangorensis ecclesiæ minister humilis, salutem æternam in Domino. Noveritis nos vidisse cartas varias diversorum principum priorum & conventui de Valle beatæ Mariæ de Snaudonia; Videlicet, chartam Lewelini magni, super totam terram Kyndewewic de Rennaut; Et chartam Lewelini filii Griffini, super omnes terras filiorum Ithael de Penard; Et chartam Lewelini filii Griffini, super totam terram hominum de Trehan apud Kenynbeind & Lecheitaur; Et chartam domini Oweni, super totam villam quæ vocatur Tref Ybeyrds apud Kynind Mene; Et chartam domini Lewelini filii Griffini, super totam terram illam & locum de Beckellers; Et chartam domini David, super totam terram, quam habuerunt Jerber Vab Yerfeynt & Freraul apud Epennant; Et super dictis terris vidimus literas papales confirmatorias, bullatas, non cancellatas, non abollatas, nec in aliquâ parte vitiatas:

Ad hæc sciant universi, quod dicta domus beatæ Mariæ, senior domus religiosa est de tota Wallia (exceptâ insulâ Sanctorum Bardigbya) & melioris hospitalitatis & communioris indigentibus, & transeuntibus Anglicis & Walensibus, de Anglia & Westwallia transeuntibus ad Norwalliam, & de Ybernia & Norwallia euntibus ad Angliam:

Sed, in damnum non modicum & defectum communem omnium, dicta domus, incendio casuali penitus destructa, licet hospitalitatis tempore maximam pateretur ruinam, per tamen Regem pium, catholicum, liberalem, DEI gratiâ, dominum Edwardum ad plenum fuisset restaurata.

Parcat, magnificentia regia, pueris inconsultis, set ex affectu scribentibus; Prælati & nobilibus, ac aliis, ad regie majestatis præsentiam, nunc ob hoc specialiter accedentibus, Benignam, si placeat, audientiam admittatis; Nos interim, dum in patris non suberimus potestate, recipientes, ex gratiâ, in filios & alumpnos. Conservet vos Dominus per tempora longiora. Et, quia sigillum proprium non habemus, præsentem litteras sigillo reverendi patris domini Aquen' archiepiscopi fecimus sigillari.

In cujus, &c.
Dat' apud Maesyllan in octabis Annunciationis beatæ Mariæ, anno Domini MCCLXXXVI.

Littera filiorum principis Salernitan' Regi Angliæ precatória, pro liberatione patris.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

EXCELLENTIS magnificentiæ principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Anglorum, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, Ludovicus, & Reymundus, ac Berengarius, illustrijs domini, Karoli principis Salernitan' & honoris Montis Sancti Angeli domini, filii, corelativæ oppositionis sequestrato respectu, solo nomine filii nuncupati, seipsos, licet minimos, cum quantâ possunt & sciunt reverentiâ & honore.

Ex orâ infantium, & quasi lactantium, domine, preces, si placeat, suscipe; balbutientium linguas nolite despiciere, orbatis patre vivo succurrite pupillis, & quasi orphanis, prout regiam decet excellentiam, adjuutores estote; patrem nostrum, heu! prouth dolor! carceribus mancipatum pristinæ reddite, O Rex magne! O Rex inclite! libertati.

Quia, sicut fama celebris prædicat, & vulgaris tenet opinio, per vos

Domine, per vos, si magnificentia vestra diligenter institerit, potest ejus liberatio expediri, nobisque paternæ consolationis, subtractâ dudum, solatia restaurari.

Parcat, magnificentia regia, pueris inconsultis, set ex affectu scribentibus;

Prælati & nobilibus, ac aliis, ad regie majestatis præsentiam, nunc ob hoc specialiter accedentibus, Benignam, si placeat, audientiam admittatis;

Nos interim, dum in patris non suberimus potestate, recipientes, ex gratiâ, in filios & alumpnos.

Conservet vos Dominus per tempora longiora. Et, quia sigillum proprium non habemus, præsentem litteras sigillo reverendi patris domini Aquen' archiepiscopi fecimus sigillari.

Dat' Sistanti, secunda die Madii, decimo quarto indict'.

Littera prælatorum & baronum plurimorum Provincie & Forc' supplicatoria, pro liberatione Caroli principis Salernitan'.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

EXCELLENTIS magnificentiæ viro, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Anglorum, R. miseratione divinâ, Sanctæ Aquensis ecclesiæ archiepiscopus, ac ceteri tam Aquensis quam Arelatensis Ebrudinensis provinciarum prælati, necnon, Philippus de Lanenn' miles, comitatum Provincie & Forc' senescalles, & B. comes Auellini, ac universi & singuli tam barones, castellani, & milites, quam civitatum & insignium locorum Provincie ac Forc' comitatum prædictorum universitates, & sindici, ad hoc specialiter in unum apud Sistar' congregati, salutem, cum quantumcumque possunt reverentiâ & honore.

Ad vos, excellentissime domine, tanquam ad singulare spei nostræ refugium, holulantes unâ voce clamare compellimur; supplicantes quatinus pro deliberatione domini nostri Karoli principis Salern' consanguinei vestri karissimi, dudum carcerali custodiæ mancipati, diligentem, si placet, sollicitudinem, ac sollicitam cum effectu diligentiam, sicut vestram decet regiam majestatem, adhibere velit.

Nec enim speramus, domine, ipsum temporibus istis, nisi per vestræ interventionis præsidium, absolvi posse à vinculis, & pristinæ restitui libertati; firmam spem fiduciamque tenentes quod, si diligenter magnificentia vestra institerit in hac parte, nullum vobis difficultatis repagulum, nullumque dilationis obstaculum opponetur.

Cujus rei causâ venerabiles in CHRISTO patres Ebruden' archiepiscopus,

ac episcopum Vapicen' & abbatem Massilien' necnon nobiles viros, dominos Isuardum Antraven' dominum de Agunto, Gauterium de Forc' dominum de Rocha milites, exhibitores præsentium, unâ cum quibusdam religiosis ac secularibus viris, eis assistentibus, vice nostrâ & omnium, liberationem sitientium domini principis memorati, ad præsentiam celsitudinis vestræ communi concordia duximus destinandos;

Supplicantes quatinus ipsos, & nos in ipsis, benignè recipere, ac supplicantium preces sic efficaciter exaudire dignemini, quod, pro tanto clementiæ opere, fiat vobis Rex Regum propitius, retributor, & universis orbis evidenter cognoscat in vobis quid interventus consanguinei pro consanguineo, quidque preces proficiant pro amico, ut gratum, quod exinde Romanæ impendatis ecclesiæ, servitium tæeamus.

Tanto igitur sinceriori affectu ac promptiori devotione, ad vos, domine, recurrimus, lacrimabiliter successivis singulibus exorantes; quanto ampliore & pleniore vobis in terris divinæ miserationis habundantia contulit potestatem; quam conservet Dominus & amplifcet in æternum, Amen.

Nos vero, prælati prædicti, ac barones, sigillis reverendi patris Aquen' archiepiscopi, & nobilium virorum domini Philippi de Lanenn' militis senescalli Provincie & domini B. comitis Auellini in sigillatione præsentium usi sumus.

Dat' Sistant', die secundâ Madii, decimo quarto Indict'.

Procuratorium Regis Arragoniæ, per quod constituit nuncios ad dandum & recipiendum treugam inter ipsum & Regem Franciæ, & ad tractandum de pace.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. fol. 61. a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos, Alfonsus, DEI gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricæ, & Valentie, ac comes Barchinonæ, constituimus & ordinamus vos, venerabiles & discretos viros, consiliarios & familiares nostros, Petrum Martini de Archasona militem, & Johannem Sappata, præsentem & recipientem, & utrumque vestrum in solidum, ita quod non efficiatur melior conditio occupantis, certos & speciales procuratores nostros, ad recipiendam, pro nobis & nomine nostro, treugam ab illustri Rege Franciæ, & valitoribus suis; & ad dandam ipsam treugam, pro nobis & valitoribus nostris, prædicto illustri Regi Franciæ, & valitoribus suis.

Dantes vobis, & utrique vestrum, auctoritatem & plenum posse recipiendi dictam treugam, & dandi, atque firmandi ipsam, pro parte nostrâ & valitoribus nostris, ad quantumcumque tempus vobis visum fuerit

expedire, & vobiscum, seu altero vestrum, ex parte dicti Regis Franciæ, poterit conveniri.

Nos enim quicquid per vos, seu alterum vestrum, super receptione, & datione dictæ treugæ, actum vel procuratum fuerit, gratum, & firmum habere promittimus, & illud per nos & valitores nostros facere inviolabiliter observari.

Fræterea volumus & concedimus vobis quod possitis vos, seu alter vestrum, tractare de pace inter dictum Regem Franciæ & nos, & facere ea omnia quæ ad tractatum pacis pertineant, secundum quod vobis, vel alteri vestrum melius visum fuerit expedire.

In cujus rei testimonium presens procuratorium sigillo nostro majore duximus sigillandum.

Dat' Ostæ, tertio idûs Mail, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

De potestate Regi Angliæ per Regem Aragoniæ concessâ, dandi & acceptandi treugas inter dictum Regem & Regem Franciæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. f. 60 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EGREGIO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Alfonsus, eisdem gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricæ & Valentiniæ, ac comes Barchinonæ, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cum à vestra nobili excellentiâ, per vestros solempnes nuncios, jampridem fuerimus requisiti, ut vobis faciamus tribui & concedi plenariam potestatem, pro nobis & regnis nostris, gentibus, valitoribus, & vassallis, dandi & concedendi treugas inclito Regi Franciæ, pro se, suisque regnis, suisque gentibus, valitoribus & vassallis;

Et similiter recipiendi à dicto Rege Franciæ, de se, suisque regnis, terris & gentibus, pro nobis nostrisque regnis, gentibus atque terris, in formâ, quæ vobis sufficiens videretur, pro terris atque personis quas negotium videtur contingere:

Ecce! vestris desideris annuentes, vobis procuratores nostros & nuncios, Petrum Martini de Archason militem, & Johannem Sappata, transmittimus;

Quibus, tenore presentium, concedimus & mandamus ut, vice nostrâ, vobis plenariam, seu generalem, & liberam tribuant potestatem;

De nobis, & Aragoniæ, Majoricarum, Valentiniæque regnis, com' Barchinonæ ac cæteris aliis, quas tenemus ad præsens;

Gentibus quoque & valitoribus nostris eorumdem regnorum, comitatibus atque terrarum;

Et specialiter de illis nostris valitoribus & vassallis, qui in Bisuldon' & Ceritan' terras tenent, aut castra;

Dandi treugas, seu etiam concedendi egregio Regi Franciæ, suisque regnis, & terris, quas detinet in præsentî;

Gentibus suis, valitoribus & vassallis eorumdem regnorum atque terrarum;

Suis etiam valitoribus & vassallis qui in Rossilione, Ceritania, vel Catalonia terras tenent, aut castra:

Nobili etiam viro, domino Jacobo, patruo nostro, terris etiam suis & castris, quæ possidet in præsentî, suisque gentibus, valitoribus & vassallis;

In formâ, quam expedire decreveritis, usque ad terminum quem tanto negotio videritis convenire.

Nos enim ratum habebimus & acceptum quicquid per eosdem procuratores nostros, in concedendâ vobis plenariâ, seu generali, & liberâ potestate treugas hujusmodi concedendi, seu etiam acceptandi, per vos ex acceptâ hujusmodi potestate, dâdo treugas, seu etiam acceptando, fuerit procuratum, actum vel gestum, seu etiam ordiatum.

In cujus rei testimonium præsentem litteram sigilli nostri fecimus impressione vallari.

Dat' Ostæ, tertio idûs Madii, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo sexto.

De transfretatione Regis ad partes Franciæ.

A. D. 1286.—An. 14 Edw. I.
Claus. Edw. I. m. 4. in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod die Lune proximâ ante festum Sancti Dunstani anno, &c. quartodecimo, Rex transfretavit apud Dovorum ad partes Franciæ, & venerabilis pater R. Bathon' & Wellen' episcopus, cancellarius suus, transfretavit cum ipso Rege eodem die ad partes illas, cum magno sigillo ipsius Regis.

Bulla Honorii IV. Papæ, ne liberi Regis Angliæ matrimonium contrahant cum liberis Regis Arragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Licet nuper, ad tuarum preces instantiam, ex certâ causâ cum filiis & filiabus tuis duxerimus per nostras litteras dispensandum, ut personis, sibi quarto affinitatis vel consanguinitatis gradu conjunctis, impedimento affinitatis seu consanguinitatis hujusmodi non obstante, licetè possint matrimonialiter copulari;

Tamen intentionis nostræ non extitit, nec existit, ut iidem filii, vel

filiæ, prætextu dispensationis hujusmodi, cum filiis vel filiabus, nepotibus, neptibusve, quondam Petri, olim Regis Aragoniæ, vel quibusvis aliis, Romanæ indevotis ecclesiæ, matrimonium contrahere valeant;

Immo, apertis decernentes quod indulgentiâ hujusmodi ad memoratos Petri filios & filias, nepotes neptesve, ac indevotos alios, se nequaquam extendat, id fieri prohibemus expressè.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam sexto kal' Junii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo à filo cantheo.

Forma homagii Regi Franciæ facti, quod conditionale erat, prout interius continetur.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod, die Mercurii, in septimanâ Pentecostes, anno regni Regis Edwardi decimo quarto, regi verò Philippi Regis Franciæ primo, apud Paris' in câmerâ juxta palatium Regis Franciæ, dominus Rex Edwardus fecit homagium suum domino Regi Franciæ sub his verbis: dicente tum, pro ipso Rege Angliæ, Bathon' & Wellen' episcopo ista verba:

"Sire Roy de France, vers est que ascunes grosses demandes furent du Roy Henri, pere nostre seigneur le Roy d'Angleterre, faits vers Lowiz, jadis Roy de France, vostre aiel;

Sur queles demandes fust fait une pees entre eux; Et par cele pees, l'avantdit Roy Henri fist homage a vostre dit aiel des terres, quil tient decea la meer, & des terres que l'avantdit Roy luy promist donner par mesme cele pees.

Et mon seigneur, que ci est, puis après la mort son pere, de mesmes les terres fist homage a vostre pere le Roy Philipp, solonc la forme de mesme cele pees;

Et ja soit ce, sire, que mon seigneur, par raison, peust, sicome y lui est aviz a plusours de son conseil, debatre cel homage, par raisou que la pees avantdite, ne lui est enterinee, & ascunes surprises sont faites par les terres qil tient, a grant damage de lui;

Nequideit, sire, il ne vent rien debatre a ore de cel homage, ausi que vous, com bon seigneur, lui facez la pees enterinier, & les surprises ostier & amandier;

Jeo devint vostre home des terres, que jeo tenuz de vous de cea la, solonc la forme de la pees, qe fu fait entre noz ancestres."

Carta Philippi Regis Franciæ, in quâ continetur, quod si aliqui de terrâ Regis Angliæ, in Vasconia & partibus illis, appellent de ipso, vel senescallo suo, seu aliis ministris suis, ad curiam Regis Franciæ, aliquid de causâ; quod idem Rex Angliæ, quamdiu vixerit, vel aliqui de suis, in pœnam vel forisfacturam non incidant, propter appellationes prædictas.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

PH' par la grace de DIEU, Roy de France, a touz ceux, qui verront cestes lettres, salut.

Nous fesoins à savoir que nous a nostre-cher cousin & feal, Edward, par mesme cele grace, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & dux d'Aquitaine, otrôioms pour nous, & pour noz heirs, & pour noz successeurs, qe, s'il ayent q'ome appelle de lui, ou de ses seneschauz, ou de leur lieutenantz, qui ore sant, ou apres seront, en toutes les terres q'il a, ou aura en Gas-

coigne, Agenoys, Caorsin, Perag', Lemozin & en Xanctong, a nous ou a nostre court, par quele achaison que ce soit, de mauvais jugement, ou defalte de droit, ou en quele autre manere, faite ou a faire, si de ceux apeaux par ascun enchaison choenit ou soient convencu en nostre court tant come y celui nostre cousin vuiera, lui, ne ses seneschauz, ne leur lieu tenanz, en peigne, ne en forfaiture, n'en amende, vers nous ne choentent.

Et si aucune chose par achaison de ce poet acrestre en avenir a nous, ou a noz heirs, ou a noz successeurs, nous les quitoms, relessoms, & donoms a

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

lui, tant come en nous est, pour nous, & pour noz heirs, e noz successors, a durer toute sa vie.

Et s'il avient q'ome apelle de lui, ou de ses seneschals, qu de leur lieu tenanz, en quel cas que ce soit, e les appellaunz cheient; nous voloms que son droit lui soit sauf en forfaiture, & encouement des peygnes en toutes choses que de ce lui deverent avenir.

Encore, otroioms nous a nostre cher cousin que des apeaux, qui vendront en nostre court, de lui, ou de ses seneschals, ou de leur lieu tenanz, en quel cas que ce soit, que nous les appellaunz renvoieroms, & leur durroms

espace de trois moys, del' hoere, q'ils serront requis de celui qui aura appelle, de leur jugement amender, e de faire droit, si defaute y soit.

Et si n'el font dedens le temps devauntdit, si puissent les appellaunz adonques retourner a nostre court, & receiv droit en nostre court; & ces choses avoms nous otroiez saune autri droiture.

En tesmoignance de quelz chose, nous avoms fet sealler ces lettres de nostre seal.

Done a Paris, l'an de grace MCC. quarevintz & sys, en moys de Jugnet.

Bulla Honorii IV. Papæ, in quâ continentur responsiones Regi Angliæ super petitionibus Othonis de Grandisono, factis Papæ ex parte Regis Angliæ, negotia Terræ Sanctæ tangentibus.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ille, à quo sancta desideria, & justa sunt opera, tuum, sicut credulitas devota supponit, inspiravit affectum, ut ad ipsius officiaris obsequia, grandique ope nitaris opere prosequente complere laudabilem tuum circa illa conceptum:

in illis monitoris praveniens operam, (in quibus solent alii multiplicatis monitionibus praveniri) prout ex tuo proposito circa Terræ Sanctæ negotium nobis per nobilem virum O. de Grandisono, tuum familiarem & nuntium revelato, & petitionibus ad efficacitorem propositi executionem hujusmodi, ex parte regiæ exhibitibus per eundem, collegimus evidenter.

In horum autem consideratione pro eo multâ repleti lætitiâ, & immensâ jocunditate reperi, quod in ipsis regalem animum ad ea conspiciamus salubri consilio dirigi, quæ salutis æternæ tibi præmium pollicentur, ejus clementiam, à quo sunt recta consilia, humiliter imploramus, ut celsitudinem regiam in hoc ardore fidei, in hæc devotione mentis, in hoc defensandæ Christianæ religionis studio, per tempora longiora conservet.

Sanè licet nostra cum tuis, in prædictis petitionibus, satis vota consentiant; quia tamen eas juxta nostrum & tuum desiderium ad plenum exaudiri variæ circumstantiæ non permittunt, deliberavimus tibi facti veritatem tum prædicti nobilis ministerio, tum nostris litteris exprimendam, petitiones ipsas cum responsionibus ad easdem præsentibus inseri faciendâ.

Et quidem, præmissis quibusdam suasionibus, quæ dictas petitiones exaudiendas, si facultas adesset, satis probabiliter suggerebant.

Prima petitio continebat, quod cruce signati omnes, in ejusdem terræ subsidium transfretare cogantur.

Ad quod responsio; variæ circumstantiæ suggerunt, ut non absoluti dicamus, quod omnes cruce signati sint indistinctè compellendi vel omnes indistinctè compellere intendamus; sed si Dominus dederit, quod passagium procedat, intendimus ad omnes cruce signatos, ut transfretent, efficacibus persuasionibus uti, & eos compellere, quos qualitas temporis suaserit, & sedes apostolica viderit compellendos.

Secunda petitio, quod faciamus ubique prædicari crucem in terræ memoratæ succursum.

Responsio, quod postquam tu crucem assumpseris, & per eandem sedem præfixus fuerit passagii terminus, intendimus crucem per omnes Christianitatis partes facere prædicari, prout viderimus expedire.

Tertia petitio, quod subveniatur dicto negotio in personâ tuâ, de totâ decimâ & aliis subventionibus pro negotio ipso collectis, in quibuscumque regnis seu terris, quorum Reges, sive principes, vel domini transfretare noluerint.

Responsio; varia & gravia impedimenta, quæ per memoratum nuntium

tibi deliberavimus exprimenda, nostris & tuis votis obsistunt, ut ad hanc petitionem non possit ad præsens certius responderi, sicut excellentia regiæ, impedimentis ipsis sibi expositis, manifestè cognoscat. Intendimus tamen, impedimentis illis, Domino favente, sublatis, tibi de ipsâ totali decimâ, cæterisque subventionibus supradictis taliter subvenire, quod meritò poteris esse contentus, & satis, sicut credimus, erimus tecum in tuâ subventionem concordet.

Quarta petitio, quod in Angliæ & Scotiæ regnis, Ybernia & Guallia, tibi decima per septennium ultra tempus, quo per, felicis recordationis, Martinum Papam prædecessorem nostrum concessa extitit, concedatur.

Responsio; intendimus in prædictis regnis & terris per sex annos decimam tibi concedere, tempore computato per quod decima tibi fuit in illis ab ipso prædecessore concessa: ipsius enim prædecessoris concessionem per hoc non intendimus immutare, sed ei adicere, ipsamque volumus in suo robore permanere: de prædictis autem intendimus, ut præmittitur, subvenire tibi, crucem in concessio tibi ad hoc tempore solempniter assumpti, deferenti publicè, & ut expedit, negotium hujusmodi prosequenti.

Ultimò fuit ex tuâ parte petitum, concedi tibi liberam potestatem infra quinquennium transfretandi, quancumque tibi placuerit; ita quod post quinquennium possis ad hoc præcisè compelli, licet, sicut petitio continebat, prædictis tibi concessis, nec coactionem, nec dictum intendas quinquennium expectare.

Responsio; terræ necessitas tantam dilationem passagii expectare non sufficit, propter quod expedit, quod ad tempus brevius omnino te artes; ita quod saltem usque ad triennium, numerandum à festo Pentecostes primò venturo, possis, si volueris, non tamen compellaris interim transfretare, sed ex tunc ad transfretandum compelli possis invitus.

Intendimus quoque decimam in Angliæ & Scotiæ regnis, ac in Guallia & Ybernia collectam, per biennium ante passagium sive terminum ipsius passagii præfigendū, tibi facere assignari.

Cæterum noverit excellentia regiæ, quod si te in præmissis crucis assumptione, delatione, vel memoratæ negotii prosecutione, juxta dictæ sedis arbitrium, deficere fortè contigerit; intendimus quod dispositio prædictorum omnium ad Romanam ecclesiam devolvatur, & libera perinde remaneat apud ipsam, ac si factæ per nos responsiones hujusmodi non fuissent.

Super his autem omnibus, infra festum Purificationis Beatæ Virginis primò venturo, nobis à te volumus certitudinaliter responderi, & tuum super illis finale propositum, non per litteras de credentiâ, sed explicitè intimari.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, xv. kalend' Julii, pontif' nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla Honorii IV. Papæ, responsiva Regi Angliæ, super hiis quibus Otho de Grandisono oneratus extitit eidem Papæ, per Regem Angliæ intimandis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Processit ex intimæ caritatis affectu, quo sumus ab olim, ante nostræ promotionis auspicia, personam regiam prosequuti, quod dilectum filium, nobilem virum, Odonem de Grandisono, tuæ magnitudinis nuntium, ad nostram præsentiam accedentem, lætâ facie vultuque sereno recepimus; & super hiis, quæ coram nobis, ex parte regiæ, proponere voluit, audientiâ sibi benignâ & familiari concessâ, frequenter petitiones tuas per ipsum nobis exhibitas libenter audivimus, & exaudivimus gratiosè, dignum extimantes & congruum, ut tam devotus filius tam sincerus, sibi matrem inveniat in gratis liberalem.

Et, ut sensibus regis parvis plenius innotescat affectio, noscere te volumus quod nonnullas tibi petitiones concessimus, quarum similes nondum alicui nos recolimus concessisse.

Licet autem excellentiæ regiæ, inter cætera, nuper duxerimus indulgendum, ut fili & filia tuæ, cum aliis, quarto sibi consanguinitatis vel affinitatis gradu conjunctis, matrimonium contrahere valeant, impedimento hujusmodi non obstante: nostræ tamen intentionis, sicut per alias nostras litteras tibi exprimus, non extitit, nec existit, quod ad filios filiasve, nepotes neptesve, quondam Petri olim Regis Aragonum, vel alios quoslibet indevotos ecclesiæ, indulgentia hujusmodi se extendat; immò filiis & filiabus tuis cum illis matrimonium contrahere prohibemus expressè.

Quod idcirco præsentium tenore repetimus, ut de hujusmodi nostrâ intentione plenius tibi constet, & illam observes diligentius, & ab eisdem tuis filiis & filiabus facias observari.

Super negotio verò, pro quo præfatum nuntium specialiter destinasti, tibi per alias nostras litteras respondemus; nec miretur regalis sublimitas si tibi, super negotio ipso, non duximus precisè respondendum; nolimus enim, hæc vice, præfatum negotium, pro bono ipsius, toti fratribus nostrorum communicare collegio; immò cum illis dumtaxat, ex eisdem fratribus, super negotio ipso, deliberare curavimus, de quibus habere te credimus fiduciam plenioram.

Sed ante adventum nuntii, ad nos à te, infra festum Purificationis beatæ Virginis proximò secuturum, prout in prædictis agitur litteris, transmittendi; circa idem negotium, operam adhibere proponimus ut, per nuntium ipsum, tibi possit, auctore Domino, prædictorum omnium fratrum communicato consilio, certius responderi.

Moram verò præfati nobilis, quem adhibita circa commissa sibi negotia diligens sollicitudo commendat, habeat regalis benignitas excusatum; quia & negotiorum ipsorum qualitas, & occupatio sedula, quâ jugiter angimur, ejus reditum retardarunt.

Dat' Romæ, apud Sanctum Sabinam, xv. kal' Julii, pontificatûs nostri, anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

• De militibus & aliis in subsidium Regis Norwegiæ euntibus.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilecto consanguineo & fideli suo Edmundo, comiti Cornubiæ, regni Angliæ custodi, salutem.

Aliis nostris temporibus inauditi, in Regem quondam Daciæ, egregii principis, affinis & amici nostri karissimi, E. Regis Norwegiæ avum, per germanos ipsius Regis Daciæ, sceleris perpetrati flagitium, nobis per ipsius Regis Norwegiæ literas & nuncium intimatum, cordi nostro horrorem incussit;

Nam juxta illud,
Felix, quem faciunt aliena pericula cautum. Et illud,
Nam tua res agitur, paries dum proximus ardet.

Detestabilitas hujusmodi facinoris est omnibus principibus & nobilibus in exemplum, & omnes debent assurgere ad vindictam.

Et ideo vobis mandamus, quod omnibus illis de regno nostro militibus, & aliis, qui cum nobili viro, Olivero de Monte Spine, comite Saresburgh', ipsius Regis Norwegiæ nuncio, in ejusdem Regis subsidium ire voluerint, præbeatis, vice nostrâ, licentiâ & liberum comæatum.

• Teste meipso, apud Paris', xxii. die Junii, anno regni nostri quarto-decimo.

Dorso.—Expeditum est. Licentiâ habuerunt juxta istud mandatum, ad eorum periculum.

De pecuniâ nuncio Regis Norwegiæ liberandâ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. A. f. 278. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, dilectis sibi, Ricardo Guidonis, & sociis suis mercatoribus de Luk, salutem.

Cum nobilis vir Oliverus de Spinit' comes de Sarburg' nuncius egregii principis, domini Erici, Regis Norwegiæ illustris, ex parte ipsius Regis nos rogaverit, ut de mutuo pecuniæ eidem domino Regi curialitatem aliquam faceremus:

Nos, precibus ejusdem comitis (habentis, per litteras patentes dicti Regis, potestatem hujusmodi mutuum recipiendi) annuentes, duo milia marcarum eidem comiti, ad opus domini sui prædicti, concessimus mutuare;

Et ideo vobis mandamus, quod in quinquena festi Sancti Michaelis, prox-

imò futuri, prædicta duo milia marcarum eidem comiti liberetis; receptis tamen prius litteris patentibus prædicti Regis Norwegiæ, quas idem comes habet, de potestate sibi traditâ super pecuniâ mutuandâ; & litteris patentibus ipsius comitis de dictâ pecuniâ sibi liberatâ; & litteris similiter patentibus obligatoris ejusdem comitis de pecuniâ prædictâ, juxta formam, quam dilectus & familiaris clericus noster, magister Willihelmus de Luda, custos garderobæ nostræ, vobis mittet sub sigillo suo; & nos pecuniam illam vobis faciemus allocari.

In cuius rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Teste meipso apud Paris', xxvi. die Junii, anno regni nostri quarto-decimo.

Littera Regis Angliæ responsalis prælatis & magnatibus Provinc' & Forc', super liberatione principis Salernitani.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, venerabilibus patribus, R. eadẽm gratiâ, archiepiscopo Aquensis ecclesiæ, & cæteris Provinc' Aquen' Arelaten' & Ebrudinen' prælatis, ac viris nobilibus Philippo de Lauen' comitatuum Provinc' ac Forc' senescallo, necnon B. comiti Avellini, & universis ac singulis baronibus, castellanis, & militibus Provinc' ac Forc' comitatum prædictorum, salutem & sinceræ dilectionis continuum incrementum.

• Illa sola circumligata finibus, non rumpendis, obligatio judicatur, quam

non solum jus sanguinis, set mutæ dilectionis conjunctio fabricavit; hinc est quod ad deliberationem karissimi consanguinei nostri, domini Karoli, principis Salern' tanto æstuantius studebimus laborare, quanto nos ei, ex causis præmissis, obligatiores nos esse conspiciamus, & fortius obligatos.

Benivolentiam insuper vestram grandem, quam geritis ad eundem, interiori oculo intuentes, & affectuosa, quæ nobis pro ipso infundistis, precamina ponderantes, vestrum affectum ducere conabimur ad effectum; vestræ claræ dilectioni, quæ grata sunt, cunctis temporibus facere gestientes.

Valete diu & benè.

Dat' Paris', penultimo die Junii.

Amadeus comes Sabaudia receptit à Rege Angliæ quatuor centum marcarum, in quibus idem Rex tenebatur Philippo, patruo ejusdem Amadei.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. f. 17. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NOS Amadeus, comes Sabaudia, notum facimus universis, præsentibus literas inspecturis, quod nos recepimus à serenissimo principe, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Rege Angliæ, karissimo domino nostro, quatuor centum marcas sterlingorum bonorum, in quibus ipse dominus Rex tenebatur, bonæ memoriæ, domino Philippo, comiti Sabaudia, prædecessori & patruo nostro karissimo, pro feodo suo de duobus annis proximo præcedentibus, & finitis in festo beati Michaelis, quod fuit anno Domini MCLXXXV.

Quam pecuniam habuimus mense Octobris, eodem anno, per manum Petri de Monte Meliano, clerici nostri, & de ipsâ nos tenemus integrè pro pacatis; volentes indè quietare, vice & nomine dicti domini Philippi patruo nostri, dictum dominum Regem, hæredes ac successores suos quoscumque.

In cuius rei testimonium præsentibus litteris sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' Paris', die Veneris post octab' Nativitatis beati Johannis Baptistæ, anno Domini MCLXXXVI.

Bulla Honorii IV. Papæ, per quam supplicavit Regi, quod restituerit Thomæ de Sancto Leodegario, electo Miden' regalia ecclesiæ, quæ per ipsum, vacationis tempore, detinebantur.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Licet continuata supervenientium negotiorum instantia nos, qui, disponente Domino, universali regimini, quamquam immeriti, præsidemus, insultibus impetatur successivis; sollicitudo tamen omnium ecclesiarum nostris incumbens humeris, tanto artius nos cotidianâ meditatione perurget, quanto ad id sumus specialius, immò principalius obligati.

Sane dudum Miden' ecclesiæ, per obitum, bonæ memoriæ, Hugonis episcopi Miden', pastoris solatio destituta, dilecti filii archidiaconus & clericus Miden', ad quos electio Miden' episcopi de antiquâ & approbatâ, & hæctenus pacificè observatâ, consuetudine dicitur pertinere, die ad eligendum prefixâ, convenientes in unum dilectum filium magistrum Johannem de Dumbelton' rectorem ecclesiæ de Kenles, ad ipsius ecclesiæ regimen concorditer elegerunt.

Sed, cum idem rector renuisset electioni hujusmodi consentire, dicti archidiaconus & clericus, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt & potuerunt commodè interesse, ad tractandum de futuri prælati substitutione, insimul convenierunt, & in hujusmodi negotio per viam scrutinii procedentes, tres de ipso clero fidedignos, ad scrutandum sua & aliorum omnium vota, juxta formam constitutionis generalis concilii, assumpservunt;

Dictis autem tribus sua & aliorum prædictorum vota secretè ac sigillatim perscrutantibus, & mox publicantibus in communi, compertum extitit quod major & sanior pars dicti cleri in dilectum filium Thomam de Sancto Leodegario, electum Miden', tunc archidiaconum de Kenles, in eadẽm ecclesiâ Miden' suos præstitère consensus;

Sicque unus ipsorum trium, vice suâ & illorum omnium qui in eundem Thomam consenserant, & de ipsorum mandato, ipsum Thomam in episcopum Miden' elegit, idemque electus electioni hujusmodi, de se factæ, ad instantiam ipsorum consensit.

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

Verum, quia postmodum venerabilis frater noster Armachanus archiepiscopus, loci metropolitanus; presentatam sibi predictam electionem, celebratam de predicto electo, confirmare dicitur indebitè recusasse; pro parte ipsius electi fuit ad sedem apostolicam appellatum: dictus verò archiepiscopus, postquam prefatus electus iter arripuerat, propter hoc, ad sedem apostolicam accedendi, præterdicens quod ad eum erat provisio ipsius ecclesie Miden', secundum instituta canonica, devoluta, venerabilem fratrem nostrum, Walterum episcopum, tunc decanum, Waterforden' in episcopum eidem Miden' ecclesie propria auctoritate præfecit, sibi que munus consecrationis impendit.

Cumque postmodum, felix recordationis, Martinus Papa, prædecessor noster, in huiusmodi causâ, quæ intel eosdem electum & archiepiscopum vertebatur, dilectum filium nostrum Comitem, titulo sanctorum Marcellini & Petri presbyterum cardinalem, dedit auditorem; demum tam idem electus, quam prefatus, Walterus, volentes dictam Miden' ecclesiam à dispendiis, quæ per litigiorum anfractus incurrere poterat, præservari, spontè ac liberè in manibus nostris cesserunt omni iuri, siquod eis ex electione & ex provisione huiusmodi, de ipsis factis fuerat acquisitum.

Nos igitur, huiusmodi cessione receptâ, de ipsius ecclesie Miden' ordinatione mente vigili cogitantes, & cupientes ei personam præficere, per quam posset in spiritualibus ac temporalibus salubriter gubernari, ad me-

moratum electum, quem nobis & fratribus nostris de litterarum scientiâ, morum gravitate, munditie vitæ, & aliis probitatis meritis fidedignorum, testimonia multipliciter commendarunt, convertimus aciem nostræ mentis, ideoque, volentes dictæ Miden' ecclesie paternâ diligentiam providere, prædictum electum, de ipsorum fratrum nostrorum consilio, & apostolicæ plenitudine potestatis, eidem Miden' ecclesie præfecimus in episcopum & pastorem: firmâ spe fiduciaque tenentes quod dicta Miden' ecclesia, per suæ industriam providentiæ, auctore Deo, à noxiis præservabitur & adversis, optatis quoque prosperitatis commodis spiritualiter & temporaliter proficiet ac honoris.

Quocirca regalem excellentiam rogamus & hortamur attentè, quatinus eidem electo, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, regalia ejusdem Miden' ecclesie, quæ per te vacationis ejus tempore teneri dicuntur, sine quâlibet difficultate restituens, alias ipsum & ecclesiam sibi commissam habeas propensius commendatos: ita quod idem electus, tuo fultus auxilio, in commissâ sibi curâ pastoralis officii possit, Deo propitio, prosperari; ac tibi exinde à Deo peremptis vitæ præmium, & à nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Dat' Tybur', iiii. id' Julii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæ.

De potestate, à Philippo Rege Franciæ datâ Regi Angliæ concedendi treugas Alfonso Regi Aragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex universis, præsentibus litteras inspecturis, salutem.

Notum facimus quod, cum carissimus consanguineus, & fidelis noster, Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, nos requireret & rogaret instanter, quod nos daremus potestatem eidem concedendi treugas, de nobis & regnis nostris, de gentibus, vassallis & valoribus nostris

eorumdem regnorum, Alfonso, filio quondam Petri de Aragonia, Aragoniæ Valentieque regnis, comitatu Barchinon' ac terris aliis, quas possidet in præsentibus, gentibus, vassallis & valoribus suis eorumdem regnorum, comitatibus & terrarum:

Nos, volentes annuere votis suis, damus eidem Regi, si summè Pontifici placuerit, concedendi dictas treugas plenariam & liberam potestatem, usque ad festum sancti Michaelis Septemb' anni Domini MCCLXXXVII. duraturas.

Eidem etiam Regi Angliæ, quantum in nobis est, plenariam tribuimus potestatem; terras & castra, quæ tenent vassalli & valiores memorati Alfonsi, in terris de Russellon' & Ceriton' terras etiam & castra, quæ tenent comes Fuxensis, Reymundus Rogerii, & alii vassalli & valiores nostri in terrâ Catelon' atque Russellon' & Ceriton' ponendi in prædictâ treugâ, prout videbitur expedire.

Ratum habituri & gratum quicquid per ipsum Regem Angliæ super hiis fuerit ordinatum; hoc tamen actò, quod per nos & nostros juvare possimus Jacobum Regem Majoric' illustrem, si ab ipso Alfonso, vel ejus gente, aut suis valoribus, aut vassallis in terris, quas nunc detinet, primitus invadatur.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum.

Actum Paris', anno Domini M. CC. LXXXVI. mense Julii, die Lunæ ante festum beatæ Mariæ Magdilene.

Littera Regis Angliæ filii principis Salerni super liberatione patris, & de treugâ cum Rege Aragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, consanguineis suis dilectis, Ludovicò, Roberto, & Raymundo, ac Berengario, natis karissimi consanguinei nostri, domini Caroli, principis Salern' & honoris Montis Sancti Angeli, domini, salutem & ad lætitiâ de mæore celeriter pertransire.

Plenâ potitur corporis sospitate, hoc scire de vobis & vestrum quolibet affectantes; & ut animi vestri tristes solatium recreationis accipiant, vobis omnibus & singulis nunciamus, nos inter Regem Franciæ & illos de Aragoniâ inivisse securitatem treugarum, duraturarum usque ad

festum beati Michaelis, quod instat, & extunc usque ad idem festum anni sequentis, totaliter revoluti; ut interim, inter partes, de pace ac de liberatione patris vestri, consanguinei nostri karissimi tractare, dante Domino, valeamus.

Exultate igitur & gaudete, quoniam appropinquat in proximo salus vestra.

Continentiam insuper vestri statûs, & si aliqua alia penes nos fuerint, vobis placentia nobis fiducialiter nunciatis. Valete.

Dat' Paris', xv. die Julii, anno Gratie M. CC. LXXXVI.

Littera obligatoria Oliveri de Monte Spine, comitis de Saresburg' nuncii & procuratoris Regis Norwagiæ, per quam obligavit dominum suum Regi Angliæ in duobus millibus marcarum, quas ab eo mutuo recepit.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. Ar f. 178. a.
in Thesaur. Cur.
Receipt Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, præsentibus litteras visuris vel audituris, Oliverus de Monte Spine comes de Saresburg' illustris Regis Norwagiæ nuncius, & procurator in Angliâ, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra, nos, nomine domini nostri Erici, Dei gratiâ, Regis Norwagiæ illustris, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto, in festo sancti Michaelis, tertio kal' Octobris, apud civitatem Londoniensem;

Mutuo recepisse, & habuisse à magnifico principe, domino Edwardo, Dei gratiâ, Rege Angliæ illustri, per manus Ricardi Gydechun de Luca, & sociorum suorum mercatorum, numerantium, duo milia marcarum novarum, & legalium sterlingorum, in pecuniâ numeratâ, tresdecim solidis & quatuor denariis pro quilibet marcâ computatis.

Quam quidem pecuniâ summam bonâ fide solvere promittimus eidem domino Regi Angliæ, vel suo certo attornato, has litteras deferenti, apud civitatem London' hoc modo;

Medietatem scilicet, mille marc' in festo sancti Michaelis Archangeli, tertio kal' Octobris anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo;

Et aliam medietatem; scilicet, residuas mille marcas, in eodem festo sancti Michaelis, anno revolutò, videlicet, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo octavo.

Ad quam solutionem, loco & terminis supradictis, faciendam, obligamus dominum nostrum Regem Norwagiæ supradictum, regnum suum, homines & mercatores regni sui, ac omnia eorum mercimonia & bona, in quocumque loco inventa;

Subicientes ea omnia voluntati ejusdem domini Regis Angliæ & hæredum suorum, si in solutione dictæ pecuniæ defecerimus, donec de dictâ summâ pecuniæ sibi, vel suo certo attornato, ut prædictum est, fuerit plenariè satisfactum.

Obligantes insuper prædictum dominum nostrum Regem Norwagiæ, ac hæredes suos, & nostros, coercioni domini Papæ, & quorumcumque prælatorum, quos idem dominus Rex Angliæ, vel hæredes sui, ad hoc duxerint nominandos, ac omni censurâ ecclesiasticâ sub penâ excommunicationis & interdicti, si in solutione pecuniæ supradictæ, terminis supradictis, nos contingat deficere.

Et insuper nos, comes, nomine prædicti domini nostri Regis Norwagiæ, & nostro, & hæredum nostrorum, corporale præstitimus sacramentum de restituendo prædictam pecuniâ, & de observando terminos prædictos, & obligationes prædictas.

Et insuper liberavimus litteras dicti domini nostri Regis patentes, per quas dedit nobis potestatem recipiendi mutuum prædictum, & obligandi ipsum, & regnum suum in formâ prædictâ, & etiam litteras patentes ejusdem per quas ratificat & gratificat receptionem mutui prædicti, & obligationes prædictas in formâ supradictâ.

In quorum omnium testimonium præsentibus sigillum nostrum duximus apponendum.

Dat' London', decimo tertio kal' Augusti, in festo sanctæ Margarete virginis, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

Super potestate datâ Regi Angliæ, ordinandi treugam inter Reges Aragoniæ & Franciæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. f. 58. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Seacc.

NOVERINT universi, præsentis litteras inspecturi, quod nos Petrus Martini de Archisona miles, & Johannes Sepata, nuncii & procuratores domini Alfonsi, Dei gratiâ, Regis Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comitis Barchinonæ, habentes potestatem & speciale mandatum ineundi & faciendi per nos, vel per alium, treugas inter præfatum dominum nostrum, fratres & valitores suos, ex parte unâ, & magnificum principem, dominum Philippum, eadem gratiâ, illustrem Regem Franciæ, fratres ac valitores suos, ex alterâ.

Committimus & damus plenam potestatem & speciale mandatum excellenti principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duobus Aquitaniæ, faciendi, dandi, ineundi & ordinandi treugas inter

dictum dominum nostrum, fratres, & valitores suos, per terram & per mare, ex parte unâ; & præfatum dominum Regem Franciæ, fratres, ac valitores suos, per terram & per mare, ex alterâ; prout suæ circumspectioni videbitur faciendum:

Promittimus siquidem, nomine quo supra, nos curaturos, & facturos quod treugæ, quæ inter partes prædictas, per præfatum dominum Regem Angliæ, fient, dabuntur & ordinabuntur, auctoritate & potestate prædictâ, per dictum dominum nostrum, fratres, ac valitores suos, inviolabiliter servabuntur.

Ad testimonium cuius rei sigilla nostra præsentibus sunt appensa.

Dat' Paris', die Lunæ, proximâ ante festum beati Jacobi apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

Procuratores Regis Aragoniæ tribuerunt potestatem Regi Angliæ, secundum tenorem potestatis, illis traditæ à Rege prius dicto, ad capiendas treugas inter Reges Franciæ & Aragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. fol. 59a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Seacc.

MAGNIFICO principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Petrus Martin' de Archisona miles, & Johannes de Sabatha, procuratores & nuncii domini Alfonsi, eadem gratiâ, Regis Aragoniæ, Majoricarum atque Valentie, & comitis Barchinonæ, salutem, & quicquid potest reverentiæ vel honoris.

Cum dominus noster Alfonsus inclitus Rex Aragoniæ, per suas patentes litteras nobis dederit speciale mandatum, vobis, à parte, seu vice ipsius, tribuendi plenariam seu generalem & liberam potestatem, de se suisque regnis, comitatu Barchinonæ, ac terris aliis, quas tenet ad præsens, gentibus quoque & valitoribus suis eorundem regnorum, comitatûs atque terrarum, & specialiter de illis suis valitoribus & vassallis, qui in Rossilione & Ceritania terras tenent aut castra;

Dandi treugas seu etiam concedendi inclito Regi Franciæ, pro se suisque regnis & terris, quas tenet in præsentî, gentibus suis, valitoribus & vassallis eorundem regnorum, atque terrarum, suis etiam valitoribus & vassallis qui in Rossilione, Ceritania, vel Cathalonia terras tenent aut castra, nobili etiam viro domino Jacobo patruo suo, terris etiam suis & castris, quæ possidet in præsentî, suisque gentibus, valitoribus & vassallis in formâ quam expedire videritis, & usque ad terminum, juxta vestrum arbitrium, tanto convenientem negotio.

Accipiendi etiam treugas à dicto Rege Franciæ, de se, suisque regnis, & terris quas tenent in præsentî, gentibus suis, valitoribus & vassallis eorum-

dem regnorum atque terrarum, suis etiam valitoribus & vassallis qui in Rossilione, Ceritania, vel Cathalonia terras tenent aut castra, & etiam à nobil' viro domino Jacobo patruo suo, terris etiam suis, & castris, quæ possidet in præsentî, suisque gentibus, valitoribus & vassallis, pro domino nostro Alfonso Rege Aragoniæ illustri, suisque regnis, comitatu Barchinonæ, ac terris aliis quas tenet ad præsens, gentibus quoque & valitoribus suis eorundemque regnorum, comitatûs atque terrarum, & specialiter de illis suis valitoribus & vassallis, qui in Rossilione & Ceritania terras tenent aut castra, prout in litterâ super hoc confectâ plenius continetur;

Nos, hujusmodi auctoritate mandati, vobis, domine Rex illustris, plenariam, seu generalem, & liberam, vice præfati domini nostri Regis Aragoniæ, tribuimus potestatem dandi treugam, seu etiam acceptandi vicissim pariter & utrumque, inter memoratas personas, superius nominatas, regna, terras, & castra, gentes, valitores pariter & vassallos, in formâ quâ expedire videritis, & usque ad terminum quem tanto decreveritis negotio convenire.

Nos etenim ratum habebimus & acceptum, vice nostrâ, & domini nostri memorati Regis Aragoniæ, quicquid per vos, circa præmissa, actum fuerit, gestum, seu etiam ordinatum.

In cuius rei testimonium præsentem litteram sigillorum nostrorum impressione fecimus insigniri.

Actum & datum Paris' decimo kal' Augusti, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

Littera Regis Franciæ de conductu pro Rege Angliæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. f. 47. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Seacc.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex, amicis & fidelibus suis universis, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem & dilectionem.

Notum facimus quod nos egregium principem, carissimum consanguineum & fidelem nostrum, Edwardum, Dei gratiâ, illustrem Regem Angliæ, dominum Hiberniæ & ducem Aquitaniæ, qui ad has partes regni nostri, ut insimul nos videremus, ad requisitionem nostram venit, & ad diversa regni nostri loca se transferre proponit, in nostro conductu suscipimus eundo, morando, ac inde quascunque partes voluerit redeundo:

Undè vobis omnibus & singulis mandamus, quatinus ipsum, cum comitivâ suâ, per regnum nostrum & potestatem nostram salvò & securè conductatis, & conduci faciatis; ad salvamentum & liberationem ipsius & suæ comitivæ efficaciter intendentes, si opus fuerit, & ex parte ipsius super hoc fueritis requisiti; præsentibus usque ad festum sancti Michaelis Archangeli secundò venturum duraturis.

Actum Parisius die Jovis post festum beatæ Mariæ Magdalænæ, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

Littera Regis Alfonso Regi Aragoniæ, in quâ de negotiis variè protractis, & de vistâ inter eos faciendâ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treuga, &c.
14 Edw. f. m. 2.
in Tur. Lond.

EGREGIO principi domino Alfonso, Dei gratiâ, Regi Aragoniæ, Majoric' atque Valentie, comiti Barchinonæ, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Fidos vestros nuncios, viros venerabiles, nobis missos, scilicet, Petrum Martini de Arcissona militem, & Johannem Zappata, cum hilari jocunditate suscepimus, & ab eis relata audivimus diligenter super vestri statûs prosperitate; nobis per eosdem vive vocis oraculo nunciata gaudentes; & in cæteris, nobis per eosdem expositis plenam fiduciam adhibentes;

Verùm negotia, pro quorum expeditione ad nostram accesserunt præsentiam, adeò sæpius intricata fuerunt, quod juxta maturitatem, à nobis & ab eis optatam, ad consummationem felicem non poterant pervenire.

Quocirca, per intricaciones hujusmodi varias multipliciter impediti, &

contra nostræ intentionis propositum sæpè protracti, ipsos nuncios multoties recedere intendentes, licet invitos, licet diu protractos, contra propriæ voluntatis arbitrium fecimus retineri, donec eo modo possent recedere, quod vobis possent certa aliqua reportare; qui, qualiter fuerit processum in omnibus, & qualiter consummatum, statûsque nostri continentiam fidè vobis relatione poterunt nunciare.

Quorum fides, diligentiam atque industriam, in pertractandis, & exequendis vestris negotiis, in Domino commendamus; eosdem sublimitati vestræ, cum pleno laudum præconio, remittentes.

Terminum vistæ, inter nos & vos ad invicem faciendæ, exposuimus eisdem secretò; quem vobis, ad vos venientes, poterunt nunciare; quibus in istis & aliis expediendis, plenam adhibere fiduciam nullatenus dubitetis.

Valete.

Dat' Paris' xxv. die Julii, anno Domini MCCLXXXVI.

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

Forma treugæ quæ, mediante Rege Angliæ, inita fuit inter Reges Franciæ & Aragoniæ; ex parte Regis Franciæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem in Domino sempiternam.

Cum carissimus dominus & consanguineus noster Philippus, DEI gratiâ, Rex Franciæ illustris, ad requisitionem & preces nostras;

Nobis concesserit plenariam potestatem, si summo Pontifici placuerit, concedendi treugas usque ad festum sancti Michaelis mensis Septembris, anno Domini millesimo ducesimo octuagesimo septimo, de se & regnis suis, gentibus, vassallis & valitoribus suis eorundem regnorum, magnifico principi domino Alfonso, Regi Aragonum illustri, Aragoniæ Valentiniæque regnis, atque comitatui Barchinoniæ, terrisque aliis quas possidet in presenti, gentibus, vassallis, & valitoribus suis eorundem regnorum, comitatibus, pariter & terrarum;

Nos, ex huiusmodi potestate nobis concessâ, Petro Martini de Artisona militi, Johanni de Zepatta, procuratoribus predicti Alfonsi, incliti Regis Aragon', habentibus recipiendi easdem treugas plenariam potestatem & speciale mandatum, pro ipso Alfonso Rege prefato Aragon', regnis, comitatibus & terris predictis, ac suis vassallis, valitoribus ipsorum regnorum, comitatibus, & terrarum, dictas treugas, si summo Pontifici placuerit, concessimus usque ad terminum supradictum;

Infra quam treugam, de voluntate expressâ predicti domini Regis Franciæ, & predictorum procuratorum dicti Regis Alfonsi, includi volumus nobilem virum dominum Jacobum, patrum supradicti mirifici Regis Aragon', gentes, vassallos, valitores suos, & terras quas possident in presenti; si tamen hoc suæ, scilicet memorati Jacobi, placuerit voluntati; super quo usque ad octabas Assumptionis beatæ Virginis suam nobis, vel nunciis nostris, propter hoc specialiter destinandis, declarare tenebitur voluntatem.

Si autem dictus Jacobus treugam non acceptaverit memoratam, & guerram fecerit prefato domino Alfonso Regi Aragon', Valentiniæque regnis, ac comitatu Barchinon' & aliis terris quas possidet in presenti, vassallis, valitoribus suis eorundem regnorum, comitatibus pariter & terrarum, predictus Rex Franciæ, vassalli & valitores sui non juvent dictum dominum Jacobum in aliquo, in invasione huiusmodi faciendâ.

Et vice versâ, si dictus dominus Rex Aragon', gentes, vassalli, aut valitores sui dictum dominum Jacobum, patrum suum, pacificè se haberent, aut terras, vel castra que nunc tenet vel possidet, primò invaderent; & dictus Jacobus, gentes, vassalli, aut valitores sui eundem dominum Regem Alfonso, gentes, vassallos, aut valitores ipsius, terras vel castra, que possident in Catalonia, vel alibi, invadere voluerint ex post

facto; liceat domino Regi Franciæ, ejus gentibus, vassallis, & valitoribus eundem Jacobum & suos, tam in defensione terrarum & gentium dicti domini Jacobi, quam in aggressionem, seu in invasionem terrarum seu gentium sepedicti domini Regis Alfonsi, modis quibus voluerint adjuvare.

Cæterum, si dictus dominus Jacobus primò invaderet terras, quas vel que sæpefatus Alfonso Rex illustris, vassalli, & valitores sui eorundem terrarum, pacificè se habentes, nunc tenent & possident; licitum sit memorato Regi Alfonso, vassallis & valitoribus suis, invadere & impugnare terram domini Jacobi supradicti, & vassalorum suorum, ubicumque in predictis terris extiterint; & Rex Franciæ, vassalli, & valitores sui non juvabunt in aliquo dominum Jacobum supradictum, nec vassallos, nec valitores ejusdem.

Sive autem prefatus dominus Jacobus infra treugam predictam esse voluerit, sive non, castra tamen, que tenent in terris de Russelon' & Ceritonia, vassalli & valitores ipsius prænominati Regis Alfonsi, & domini eorundem castrorum, infra treugam prefatam existant, que inter illustrem Regem Franciæ & predictum nobilem Regem Aragon' est superius ordinata; hoc salvo quod, dicto domino Jacobo, pro se treugam non acceptante predictam, si ipse in terrâ de Russelon' vel Ceriton' aliqua castra vassalorum ejusdem nobilissimi Regis Alfonsi, obsessa teneat in presenti, in obsidione inceptâ dominus Rex Franciæ juvare possit eundem.

Quæ obsidio, sive spontè dixerit, sive alio quocumque casu, fuerit resoluta, si idem Jacobus dicta castra, vel eorum aliqua, vel aliquid vellet iterum obsidere, vassallis, dicta castra, tenentibus, pacificè se habentibus, Rex Franciæ illustris in hoc casu, treugâ durante, dictum Jacobum non juvabit; nec dictus Alfonso juvabit ipsos vassallos, si post obsidionem amotam vel alias resolutam, primitus invaderent dominum Jacobum supradictum, vel terram quam tenet ad præsens.

In hac siquidem treugâ comitem Fuxen' Reymundem Rogerii, & alios vassallos, valitores, & gentes Regis Franciæ, quoad terras, quas in Catalonia, Russelon' & Ceriton' possident, pacificè se habentes, in formâ predictâ ordinavinus comprehendendi, sive dictus dominus Jacobus per se dictam treugam voluerit, sive noluerit, acceptare.

Omnia autem verba, atque adverbia, superius memorata, que designationem præsentis temporis representant, ad diem octavam Assumptionis gloriose Virginis referantur.

In quorum omnium testimonium & plenam fidem, præsentem paginam sigilli nostri fecimus patrocinio communiti.

Dat' & actum Paris', viii. kal' Augusti, videlicet, die beati Jacobi Apostoli, anno Gratæ MCCLXXXVI.

Forma predictæ treugæ; ex parte Regis Aragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos litteræ præsententes pervenerint, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem in Domino sempiternam.

Cum nobilis vir, Alfonso filius quondam Petri de Aragonia, ad requisitionem nostram, per procuratores suos & nuncios, videlicet, Petrum Martini de Artisona militem, & Johannem de Zappata, nobis super hoc, & propter hoc specialiter destinatos, per litteras ejusdem Alfonsi patentes, habentes super hoc speciale mandatum;

Nobis plenariam concesserit potestatem de se, & Arragoniæ, Valentiniæque regnis, comitatu Barchinon', & terris aliis, quas in presenti, gentibus & valitoribus suis eorundem regnorum, comitatibus atque terrarum, & specialiter de illis suis valitoribus & vassallis qui in Russelon' & Ceriton' terras tenent aut castra, dandi treugas seu etiam concedendi serenissimo principi, domino Philippo, Regi Francorum illustri, suisque regnis & terris, quas ad præsens detinet, vassallis & valitoribus suis in Russelone, Ceritonia, & Catalonia terras tenentibus sive castra, necnon gentibus, vassallis, & valitoribus suis eorundem regnorum atque terrarum, ac etiam Jacobo

illustri Regi Majoric' & suis vassallis, valitoribus, & gentibus, ac terris & castris que possident in presenti, usque ad terminum quem expedire seu convenire tanto viderimus negotio.

Nos ex huiusmodi potestate nobis concessâ, prefato nobilissimo Regi Franciæ, regnisque suis & terris, quas ad præsens detinet, dictisque gentibus, vassallis, & valitoribus suis eorundem regnorum atque terrarum, pro prænominato nobili viro, Alfonso, seu procuratoribus ipsius, superius nominatis, vice ipsius Alfonsi, seu pro ipso Alfonso, regnis quoque Aragon' & Valen' prætaxatis, comitatui & terris predictis, ac suis valitoribus & vassallis ipsorum regnorum, comitatibus atque terrarum, treugas damus atque conferimus, usque ad festum beati Michaelis Archangeli, in Septembri, anni Domini MCCLXXXVII. duraturas, &c. prout in formâ superius annotatâ, usque hæc verba, viz.

Prefatus autem Rex Franc' treugam huiusmodi, si summo Pontifici placuerit, acceptavit.

In quorum omnium testimonium & plenam fidem, præsentem paginam sigilli nostri fecimus patrocinio communiti.

Actum & dat' Paris', viii. kal' Augusti videlicet, die beati Jacobi Apostoli, anno Domini MCCLXXXVI.

Littera Regi Aragoniæ de treugâ, si summo Pontifici placuerit, cum Rege Franciæ conventâ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

EGREGIO principi, domino Alfonso, Regi Aragon' &c. Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Licet in treugâ, vobis regnisque vestris, comitatui, & terris aliis, quas tenetis ad præsens, per nos datâ, sive concessâ ex potestate, nobis traditâ & obtentâ ab illustri Rege Franciæ, de se, suisque regnis & gentibus, ad vestram instantiam, conditiones aliquæ sint insertæ, illa præcipuè, si summi Pontificis placuerit voluntati;

Nostræ tamen intentionis existit, & hoc pro firmo volumus vos tenere, quod treuga, vobis data, vestrisque regnis, & gentibus memoratis, robur incipiat optinere in octabis Assumptionis Virginis gloriose proximò venturis;

Extunc etiam firmiter duratura usquequo nobis de contrariâ prefati

summi Pontificis constiterit voluntate; & etiam per duorum mensium spatium, postquam nobis de eadem constiterit continuè numerandum; infra quod vos possumus de domini Papæ dissensu reddere certiores.

Quocirca dilectionem vestram requirimus & rogamus attentè, quantum vos, & vestros, à cunctis invasionibus, violentiis, depredationibus, injuriis, in homines, vassallos seu valitores, terras seu castra Regis Franciæ de cætero exercendis, continere sub istâ fiduciâ faciatis; vos etiam specialiter rogamus quod hoc sit vobis, aliquibus rationibus aliis vobis exponendis, secretum.

Et, si quod contra istam nostram intentionem contigerit, seu actum fuerit, per quod ad nos quicquam mandare volueritis, id nobis per unum istorum duorum vestrorum nunciorum significetis, & non per alium.

Dat' Paris', vicesimo quinto die Julii, anno Domini millesimo ducesimo octuagesimo sexto.

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

Prorogatio treugæ factæ inter Reges Franciæ & Aragoniæ, per Franciæ Regem.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. B. f. 57. a.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Francorum Rex, magnifico principi, carissimo consanguineo & fideli suo, Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, salutem & intimæ dilectionis affectum. Cum nos, ad requisitionem vestram, vobis potestatem dederimus concedendi, si summo Pontifici placuerit, treugas de nobis, & regnis nostris, ac terris aliis quæ detinemus ad præsens, gentibusque, vassallis, & valitoribus nostris eorumdem regnorum & terrarum, Alfonso filio quondam Petri de Aragonia, Aragoniæ, Valentiniæque regnis, & comitatui Barchinonæ, ac terris aliis quas possidet in præsentibus, & vassallis, valitoribus atque gentibus suis eorumdem regnorum, comitatûs & terrarum, & etiam vassallis & valitoribus ejusdem Alfonsi, quoad terras & castra quæ in Rossilione & Ceritania tenent, post obsidionem,

si qua eis, vel eorum alicui posita est, finitam, usque ad festum beati Michaelis mensis Septembris, anni Domini millesimi ducentesimi octuagesimi septimi duraturas.

Volentes plenius annuere votis vestris, concedimus quod treugæ hujusmodi ab octabis instantis festivitatis Assumptionis beate Mariæ Virginis teneant, quousque infra ipsum festum beati Michaelis voluntas summi Pontificis super hoc nobis & vobis fuerit intimata; qui si fortè dissentiat, volumus quod eadem treugæ per duos menses continuos, post intimatum nobis & vobis dissensum, in robore suo perdurent.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum.

Actum Paris', die Veneris post festum beate Mariæ Magdalene, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo sexto, mense Julii.

De treugâ inter Reges Franciæ & Aragoniæ observandâ, quousque voluntas summi Pontificis super hoc sit nota.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rotæ Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Philippo, DEI gratiâ, Franciæ Regi illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem in eo, per quem Reges regnant, & principes dominantur.

Cum vos, ad requisitionem nostram, nobis dederitis potestatem concedendi, si summo Pontifici placuerit, treugas de vobis, & regnis vestris, & terris aliis, quas detinetis ad præsens, gentibus, vassallis, & valitoribus vestris eorumdem regnorum & terrarum, Alfonso filio quondam domini Petri de Aragonia, Aragoniæ, Valentiniæque regnis, & comitatui Barch' ac terris aliis, quas possidet in præsentibus, & gentibus, vassallis, & valitoribus suis eorumdem regnorum, comitatûs, & terrarum, & etiam vassallis & valitoribus ejusdem Alfonsi, quoad terras & castra, quæ in Rossilione & Ceritania tenent, post obsidionem, si qua eis, vel alicui eorum posita est, finitam, usque ad festum beati Michaelis, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo.

Volentesque plenius annuere votis nostris, concesseritis quod treugæ hujusmodi, ab octabis instantis festivitatis Assumptionis beate Mariæ Virginis, teneant quousque, infra terminum supradictum sancti Michaelis, voluntas summi Pontificis super hoc vobis & nobis fuerit intimata; volueritisque, quod si fortè idem summus Pontifex dissentiat, quod eadem treugæ, per duos menses continuos, post intimatum vobis & nobis dissensum, in suo robore perseverent;

Ac Petrus Martini de Artissona, & Johannes Zappata, procuratores & nuncii dicti Alfonsi, habentes super hoc ab eodem domino suo plenam &

liberam potestatem concedendi nobis, vice & nomine ejusdem domini sui, plenam & liberam potestatem dandi de ipso Alfonso, Aragoniæ, Valentiniæque regnis, & comitatu Barchinonæ & terris aliis, quas possidet in præsentibus, & gentibus, vassallis & valitoribus suis, eorumdem regnorum, comitatûs, & terrarum, & etiam de vassallis & valitoribus suis, quoad terras & castra, quæ in Russilione & Ceritania tenent; vobis, & regnis vestris, & aliis terris, quas tenetis ad præsens, gentibus, vassallis & valitoribus vestris eorumdem regnorum & terrarum, & etiam treugam acceptandi;

Nos, auctoritate hujusmodi potestatis, à vobis & dictis procuratoribus nobis datæ, ordinamus quod treugæ, quas vobis & vestris, & versâ vice eidem Alfonso & suis, concessimus in hac parte, ab octabis instantis festivitatis Assumptionis beate Mariæ Virginis teneant, quousque, infra præfatum sancti Michaelis terminum, voluntas summi Pontificis, super hoc, vobis & nobis fuerit intimata;

Quodque eadem treugæ, quoad terras & castra vassallorum & valitorum ipsius Alfonso in Rossilione & Ceritania, post obsidionem, si qua eis vel eorum alicui posita est, finitam, habeant roboris firmitatem, usque ad finem termini sæpediti; ut, quod etiam, si summus Pontifex dissentiat concessionem hujusmodi treugarum, eadem treugæ, per duos menses continuos, post intimatum vobis & nobis dissensum, nichilominus in suo robore perseverent.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' Paris', xxvii. die Julii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

Littera Regis Angliæ summo Pontifici suasoria, pro treugis inter Reges Franciæ & Aragoniæ concedendis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rotæ Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri ac domino Honorio, divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ & universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ; devota pedum oscula beatorum.

Ex canonicis institutis Romanam ecclesiam, matrem nostram, in memoriam beati Petri, Apostolorum principis, instruimus honorare; & ex utriusque legis præceptis, tenemur proximis, sicut nos ipsos, diligere propter DEUM; & pacem, quam Salvator noster, cum pro nobis esset ad passionem iturus, Apostolis dedisse & reliquisse, & resurgens à mortuis, prædicasse legitur, omnibus procurare; cum omnis ejus actio, nostra instructio sit censenda; quæ facere credimus, si ovem errantem, quam pastor omnium ad gregem pastoris humeris asserit reportandam, juvenem ad unitatem ecclesiæ revocari, erroris tramite derelicto, & animos discordantium concordare.

Sane cum diu est gessissemus, & adhuc geramus in votis, quod inter Franciæ & Aragoniæ regna mota discordia, ministrante occasione humani generis inimico, propter utilitatem totius fidei Christianæ, & ut vitarentur mala, quæ cismarinis & ultramarinis, ex ipsius continuatione, provenire poterant, sopirentur;

Nos, venientes ad karissimum dominum & consanguineum nostrum, Philippum, DEI gratiâ, Regem Francorum illustrem, qui nunc est, exposuimus eidem voluntatem nostram & desiderium in hac parte; rogantes eum, ex corde, quod ipse, propter rationes prædictas, & specialiter propter liberationem dilectorum consanguineorum suorum & nostrorum, Karoli principis Salerni & filiorum quondam domini Ferrandi, illustris Regis Castellæ primogeniti, & dilectæ consanguineæ nostræ, domine Blancæ, uxoris suæ, ad pacem, si posset talis, quæ vobis, pater & domine, qui estis omnium nostrarum caput, deberet placita, reperiri, dignaretur regalem animum inclinare.

Et, quia pax hujusmodi, absque vestræ sanctitatis assensu, & absque longo tractatu fieri non valeret, eundem Regem instanter rogavimus, quod placeret ei ut, super hoc, hinc inde treugæ caperentur, usque ad festum sancti Michaelis, anni Domini millesimi ducentesimi octuagesimi septimi duraturæ; ut interim, cum assensu vestro, tractaretur pax ista, & si placeret Altissimo, completeretur.

Et, ut propositum nostrum possemus levius ducere ad effectum, ante-

quam de Anglia movissemus, ad dominum Alfonsum, Petri quondam Regis Aragoniæ filium, speciales super hoc nuncios miseramus;

Quibus nunciis nostris, & aliis ipsius Alfonsi, occurrentibus nobis Paris' cum plenariâ potestate treugas inveniendi, & etiam concedendi; idem Rex & consanguineus noster dedit nobis liberam potestatem concedendi dictas treugas, si vestræ placuerit sanctitati, per tempus, dictum superius, duraturas; quia, præter sanctam voluntatem vestram, ipse vel nos nichil inde proponimus operari.

Verum, quamquam in hoc nobis sit recta intentio, justum desiderium, & voluntas, tamen insufficientiam & discretionis defectum, ad tractandum tantum negotium & complendum, sentientes in nobis;

Sanctæ paternitati vestræ, quantum possumus, supplicamus, quatenus concessionem hujusmodi treugarum, pro DEO & bono pacis, benignum impertientes assensum, aliquos, diligentes caritatem & pacem, & dictorum consanguineorum nostrorum liberationem optantes, affectantesque statum prosperum Terræ Sanctæ, ad nos, versus partes Vasconiæ, (quo propter hoc, dimissis aliis negotiis nostris, dirigimus gressus nostros) super vestro sano consilio & sanctæ vestræ voluntatis intentione plenius informatos, cum plenariâ potestate tractaturos nobiscum, & dante Domino, inter dictas partes pacem & concordiam completuros, sine dilationis incommodo, dignemini destinare;

Ita quod de omnibus partibus, tangentibus guerram istam, possit, uno & eodem contextu, ad honorem DEI, & Romanæ ecclesiæ matris nostræ, & totius fidei Christianæ commodum, firma pax reformari, & oves errantes ad gregem dominicum revocari.

Magnus enim, ut nobis videtur, honor apud DEUM & homines vestræ accresceret sanctitati, si tot pestiferarum turbationum procellæ, ante pontificatus vestri commotæ tempora, per vestræ circumspectionis industriam, vestris temporibus sedarentur.

Et, ad sciendum sanctum, super hoc, velle vestrum, mittimus dilectos & fideles nostros, Hamonem de Joëles militem, & Radulphum dictum le Alemaund clericum, præsentium portitores, humiliter supplicantes quantum molestè non gerat vestra paternitas parvitatem hujusmodi nunciorum; nam festinantia, quam dictum requirit negotium, mittere solemniores nuncios non permisit.

Dat' Paris' xxvii. Julii, anno Gratia MCLXXXVI.

Littera Regis Angliæ Latino, Hostien' & Velletræ' episcopo, pro treugis concedendis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Rot. de Treuga, &c.
14 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

VENERABILI in Christo patri, domino Latino, DEI gratiâ, Hostien' & Velletræ' episcopo, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, salutem in salutis Auctore.

Si animos discordantium concordari, & ovem errantem ad gregem dominicum revocari juvemus, Romanam ecclesiam matrem nostram honorare credimus, & utriusque legis præcepta in hac parte complere.

Sanè diutius affectantes (propter utilitatem totius fidei Christianæ, & ut vitarenter mala quæ, de continuatione motæ discordiæ inter Franciæ & Aragoniæ regna, poterant evenire; necnon propter liberationem dilectorum consanguineorum nostrorum, Caroli principis Salern' & omnium filiorum quondam domini Ferrandi, illustris Regis Castellæ primogeniti, & domine Blanchæ, consanguineæ nostræ dilectæ) quod eadem discordia sopiretur;

A karissimo domino & consanguineo nostro Philippo, DEI gratiâ, Franciæ Rege illustri, si summo Pontifici placuerit, & a domino Alfonso quondam domini Petri de Aragonia filio, precibus optinimus liberam potestatem ipsis partibus adinvicem treugas concedendi; ut, ipsis durantiis, inter partes de pace & concordia, si possit talis reperiri quæ summo Pontifici placita fore deberet, amicabiliter tractaretur.

Verum, quamquam nobis sit recta intentio, justum desiderium & voluntas, tamen insufficientiam nostram & discretionis defectum, ad tractandum tantum negotium & complendum, sentientes in nobis, eidem summo Pontifici, per litteras nostras & nuncios, duximus supplicandum, quod aliquos prudentes viros, diligentes caritatem & pacem, & dictorum consanguineorum nostrorum liberationem optantes, affectantesque statum prosperum Terræ Sanctæ;

Ad nos, versus partes Vasconiæ (quo propter hoc, dimissis omnibus nostris aliis negotiis, dirigimus gressus nostros) super ipsius sano consilio, & suæ sanctæ voluntatis intentione plenius informatos, tractaturos nobiscum

pacem & concordiam inter partes, &, ad utilitatem totius fidei Christianæ, & honorem Romanæ ecclesiæ, matris nostræ, dante Domino, completuros, dignetur, absque dilationis incommodo, destinare;

Quocirca vos rogamus quatinus velitis efficaciter interponere partes vestras, quod preces nostræ hujusmodi ad exauditionis optatæ gratiam admittantur.

Dat' Paris', xviii. die Julii, anno Gratæ M^{CC}LXXXVI.

Litteræ Regis Angliæ aliis episcopis cardinalibus de eisdem treugis.

Consimiles litteræ diriguntur cardinalibus subscriptis, videlicet, dominis Johanni Tusculano, Jeronimo Penestrino, Bentevengæ Albanen' & Bernardo Portuen', episcopis.

Litteræ Regis presbyteris cardinalibus de eisdem treugis.

Consimiles litteræ diriguntur presbyteris cardinalibus subscriptis, videlicet dominis Tom' tituli sanctorum Petri & Marcellini, Ancheri tituli sanctæ Praxedis, Giffrido tituli sanctæ Susannæ, Hugoni tituli sancti Laurentii in Lucina, & Gervasio tituli sancti Martini, presbyteris.

Item litteræ Regis diaconis cardinalibus, pro eisdem treugis.

Consimiles litteræ diriguntur diaconis cardinalibus, videlicet, dominis Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu, Benedicto Sancti Nicholai in Carcere Tulliano, Jacobo Sanctæ Mariæ in viâ Latâ, Jordano Sancti Eustachii, & Gottefrido Sancti Georgii ad velum aureum, diaconis.

De matrimonio inter filium ducis Brabantæ & filiam Regis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. A. f. 120. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Stacc.

UNIVERSIS, presentes litteras inspecturis Johannes Lotharing' & Brabant' dux, salutem.

Notum facimus quod, cum excellentissimus princeps, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dux Aquit' & dominus Hiberniæ quinquaginta mil' libr' Turon' nigrorum, in maritagium domine Margarete filie sue cum Johanne nostro filio, promississet, & nos dicta quinquaginta milia libr' ab eodem domino Edwardo, seu ejus mandato, solvente vice & nomine ipsius, habuimus & recepimus;

Nos ea recepisse & habuisse constemur, in pecuniâ numeratâ, juxta formam conventionum, inter ipsum & nos initarum, in tractatu matrimonii inter ipsos ejus filiam & nostrum filium contrahendi;

Quitantes eundem dominum Regem, ejusque hæredes & successores quoscumque, de pecuniâ antedictâ, & promittentes bonâ fide quod, contra confessionem & quitationem hujusmodi, per nos, aut alium, seu alios, non veniemus nec venire procurabimus in futurum; immò eam esse validam agnosceremus, & dictas conventiones curabimus & procurabimus adimpleri; obligantes eidem domino Regi, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque, quantum ad hoc, nos, hæredesque nostros, & successores etiam quoscumque nostros, ac omnia bona nostra, presentia & futura.

In cuius rei testimonium & munimentum sigill' nostrum præsentibus, litteris duximus apponendum.

Dat' anno Domini M^{CC}LXXXVI, die Lunæ post festum beatæ Magdal'

De conventionibus inter Reges Angliæ & Franciæ reformandis.

• Tertia pax inter Reges facta Parisius.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Franc' Rex, notum facimus universis, tam presentibus, quam futuris, quod egregius princeps, carissimus consanguineus & fidelis noster Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ nobis exposuit;

Quod, licet, claræ memoriæ, Ludovicus, avus noster, in pace, initâ inter ipsum & Henricum quondam Regem Angliæ, reoordationis inclite, concessisset & dedisset dicto Regi Angliæ omnem droituram, quam habebat in tribus diocesis & civitatibus, videlicet, Lemovicen' Caturcen' & Petragoricen' in feodis & domaniis;

Exceptis rebus quæ, per litteras dicti avi nostri, & prædecessorum suorum, non poterant poni extra manum suam, & homagio fratrum suorum, si qua tenebant ibidem ab ipso avo nostro per homagium;

Necnon promississet, se daturum Regi Angliæ, post decessum Alfonsi quondam illustris comitis Pictaven', terram quam idem comes, tempore dictæ pacis, tenebat in Xanton' ultra fluvium Karantonis, in feodis & domaniis, prout in litterâ dictæ pacis plenius continetur;

Multa tamen erant in dictis tribus civitatibus & dioces' & in Xanton' ultra flumen Karantonis, quæ dicto Regi Angliæ, consanguineo nostro, & patri suo, vel non fuerant deliberata, vel deliberata postmodum per gentes avi & patris nostri prædictorum, fuerant reprisa, & adhuc quamplurima de præmissis nostro nomine tenebantur.

Nosque requisivit quod, juxta formam dictæ pacis, & secundum tenorem secundæ pacis, Ambian' postmodum factæ, omnia, quæ in dictis tribus civitatibus & dioces' habebamus & tenebamus, in homagiis, feodis & domaniis, obedientiis, jurisdictionibus, & omnibus aliis, deliberarem eidem, ita quod, præter res privilegiatas prædictas, & præter illa, quæ fratres dicti avi nostri ab ipso avo, in dictis tribus civitatibus & dioces' tenebant per homagium, tempore dictæ pacis, nichil retineremus in terris prædictis.

Necnon quod, de dictis privilegiatis, sibi deliberarem illos privilegiatos, qui eidem Regi Angliæ, vel patri suo hoberiverant post dictam pacem, ante reformationem pacis, inter prædictum dominum patrem nostrum & ipsum

Regem Angliæ, Ambian' factam, secundum tenorem litterarum super reformationem hujusmodi confectarum.

Item, quod hoberidiam temporalitatis dictæ terræ Xanton' ultra flumen Karantonis in personis & rebus ecclesiasticis & secularibus, necnon & aliqua feoda, & retrofeoda, terræ Xantonensis prædictæ, sibi deliberarem ad plenum & de alienatis, per dictum comitem Pictaven' de dictâ terrâ Xanton' post primam pacem prædictam, sibi competens scambium faceremus.

Nos igitur, volentes prædictam pacem in omnibus integraliter observare, volumus & concedimus quod (exceptis privilegiatis in pace Ambian' per dictam Regem Angliæ dicto patri nostro quitatis, & homagiis fratrum dicti avi nostri) omnia alia, in feodis & domaniis, allodiis, jurisdictionibus, hoberidientis, & aliis quibuscumque consistentiâ, quæ sunt in dictis tribus civitatibus & dioc' & specialiter obedientia de Brancolmio, deliberentur dicto Regi Angliæ, quantum in nobis est, & ad nos pertinet;

Hoc salvo quod, si, de dictis privilegiatis, aliqui se restoraverint ad Regem Angliæ, usque ad pacem Ambian' factam, vel obediverint dicto Regi Angliæ vel patri suo, ipsos & eiam tenentes ab ipsis deliberarem eidem;

Retento tamen nobis omni eo quod, post primam pacem, nos vel prædecessores nostri acquisivimus ex causâ emptionis donationis, vel ex aliâ causâ, in locis privilegiatis & non privilegiatis, in tribus civitatibus & diocesis prædictis; de quo tamen Regi Angliæ, quod debemus, faciemus.

Declaramus etiam non esse intentionis nostre, quod privilegia episcopi Caturcen' & abbatis Figragen' per quæ non possunt poni extra manum nostram, extendantur, nisi ad bona ipsius episcopi & abbatis, quæcumque sunt in domaniis, sive feodis & retrofeodis, & omnibus aliis rebus ad ipsos pertinentibus, quæ habebant tempore concessionis privilegiorum prædictorum; & idem in aliis similibus privilegiis volumus observari.

Insuper deliberamus, quantum in nobis est, eidem Regi Angliæ totalem temporalitatem & hoberidiam in personis, possessionibus, & rebus ecclesiasticis & secularibus terræ Xanton' ultra flumen Karantonis, quæ ad progenitorem nostrum pervenit per mortem comitis Pictaven'; si qua vero

A. D. 1286. | An. 14 Edw. I.

inveniantur alienata, per comitem Pictaven' de dictâ terrâ Xancton' post tempus dictæ primæ pacis, illa deliberabimus dicto Regi Angliæ, vel de eis competens escambium faciemus; ita tamen quod ea, quæ post dictam pacem dicto comiti obvenierunt, & dicto Regi Angliæ sunt dimissa, eidem Regi computare possimus, & de eis secundum valorem suum facere recompen- sationem eidem;

Feoda verò & retrofeoda quondam comitis Pictavenis, que sunt in dictâ terrâ Xancton' ultra flumen Karantonis; necnon feoda & retrofeoda non privilegiata quæ prædictus avus noster habebat, tempore dictæ primæ pacis, in tribus civitatibus & diocesi supradictis, dicto Regi Angliæ delibe- rabimus; vel de hiis, quæ sibi deliberare non poterimus, competens eidem escambium faciemus.

Dabimus etiam eidem vassallum, qui locum & bastidam de Paracollo, cum pertinentiis, tenebit in feodum à Rege & duce, & inde sibi, tanquam domino suo; tenebitur obedire; salvo in prædictis omnibus jure quolibet alieno.

Rursus, cum dictus Rex Angliæ nos requireret quod sibi deliberarem us terram, quam quondam comes Pictaven' tempore primæ pacis tenebat in Caturcino, asserens eam sibi deberi, & à nobis sibi deberi restitui; præcipuè quia, ut assererat, per dominum patrem nostrum & gentes suas steterat quominus inquisitum fuisset, secundum formam pacis, & inter moras testes suos decessisse; nos vero, e contrario, diceremus dictam

terram minime sibi deberi, nec debere restitui eidem, nec dominum patrem nostrum, seu gentes suas in aliquâ morâ fuisse; sed semper eos fuisse, & nos adhuc esse paratos procedere secundum tenorem & intentionem pacis prædictæ;

Tandem, bonorum & magnorum interveniente consilio, pro totali questione prædictâ, concedimus & promittimus nos duros, & in certis locis & com- petentibus, cum omni justitiâ, altâ & bassâ, nos assignaturos, dicto Regi Angliæ, pro se & suis heredibus, tria millia librarum Turonen' rendalium, quas garantizare tenebimur eidem; & ipse, pro se & suis successoribus, nobis & nostris successoribus, pro dictis tribus millibus librarum renda- lium, sibi per nos, ut dictum est, assignandis, remisit in perpetuum requi- sitionem prædictam, & totam terram de Caturcino prædictam; jus si quod habebat, vel habuerat in eadem.

Loca autem, cum eorum pertinentiis, in quibus assignabuntur dicta tria millia librarum, unâ cum supradictis, quæ dicto Regi Angliæ deliberari volumus, tenebunt dictus Rex Angliæ & sui successores à nobis, succes- soribus nostris, Regibus Franciæ, sub eodem homagio ligeo, sub quo tenet à nobis terram suam Vasconia, & alias terras quas habuit & habet per paces prædictas.

Quod ut firmum & stabile perseveret, præsentibus literis nostrum facimus apponi sigillum.

Actum Parisius, anno Domini MCCLXXXVI. mense Augusti.

De tribus millibus libratâ terrâ pro formâ pacis prædictæ, Regi Angliæ assidentis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Franciæ Rex, univervis præ- sentes litteras inspecturis, salutem.

Notum facimus quod, cum dilectus consanguineus, & fidelis noster, egregius princeps Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, nobis tradi fecerit litteras suas, inter cætera continentes, quod, pro tribus millibus libratâ terræ ad Turonen' quas eidem tenemur assidere pro se & successoribus suis, remittat & committat nobis, hæredibus & successoribus nostris omne jus, quod petebat & petere poterat in totâ terrâ Caturcini, quam tenerat,

claræ memoriæ, carissimus patruus noster, Alfonsus comes Pictaviæ & Tholos'; prout hæc in litteris, super pace seu compositione inter nos & dictum Regem iurâ, confectis plenius continentur.

Nolumus quod, per hujusmodi remissionem & quittance, dicto Regi vel successoribus præjudicium ullum fiat, donec dicta tria millia libratâ terræ eidem, sicut prædictum est, fuerint assessæ; sed, dictis tribus millibus libratâ terræ eidem, ut dictum est, assessis, præsentibus litteræ ex- tunc nullius sint valoris.

Actum Parisi, anno Domini MCCLXXXVI. mense Augusti.

De clero Eboracensi inducendo, quod Regi solverent id quod ei gratis promiserant.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hi- berniæ, & dux Aquitanie, venerabili in CHRISTO patri, J. DEI gratiâ, Eborum archiepiscopo, Angliæ primati, salu- tem.

Adhuc credimus memoriter vos tenere, quod nos, nuper in ultimâ expeditione nostrâ Walliæ, totius regni nostri negotia prosequentes, venerabilem patrem Cantuariensem archiepiscopum, & suffraganeos & clerum totius provinciæ suæ, per nostros nuncios speciales; necnon, bonæ memoriæ, Eborum archiepiscopum, præ- decessorem vestrum, & episcopos Dunolmensem & Karliolensem, & vestrum & ipsorum clerum per venerabilem patrem Antonium nunc episcopum, tunc archidiaconum Dunolmensem, duximus requirendos, ut cum, ad tan- tarum onera expensarum, quanta requirebat negotium antedictum, nostræ non sufficerent facultates, ipsi quorum, sicut cæterorum regni nostri ne- gotium agebamus, nobis ad supportandum eadem onera liberaliter subven- irent.

Et, licet vestræ civitatis, & dioc' & provinciæ clerus promississet habun-

dant, quod petivimus, se facturos, ipsi tamen hoc facere postmodum non curarunt; undè contigit, quod clerus Cantuar' provinciæ, qui in promi- sione inventus fuerat valde durus, in reddendo promissum extitit liberalis; & clerus vester, qui votis nostris verbaliter annuit primâ vice, quod pro- miserat, postmodum implere noluit ullo modo;

Quocirca vos rogamus, quatinus habito colloquio cum clero vestro, eundem ad solvendum nobis, quod gratis promisit, cum nos id compleverimus pro quo promissio facta fuit, modis quibus expedire videritis, inducat; sicut enim donum à principio gratuitum fore dinoscitur, sic inducit ingra- titudinem facta promissio non servata.

Teste meipso, apud Semoys, viii. die Augusti, anno regni nostri quarto decimo.

Dorso.—Episcopo Dunolm' & archidiacono Richem' scribitur quod cum Rex de promissione, sibi factâ per clerum civitatis & provinciæ Eborum ipsis procurantibus, nullum hucus- que commodum exportavit, quod ipsi faciant quod illud, quod promissum extitit, impleatur.

De Jacobo Rege Majoric', consentiente in treugas factas inter Reges Franciæ & Aragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Rot. de Treugis, &c.
14 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitanie, Jacobus, per eandem, Rex Majoric' comes Russillon' & Ceriton' & dominus Montis Pessulani, salutem & prosperos ad vota successus.

Excellentiæ vestræ litteras recepimus; continentes quod illustris dominus Rex Franciæ, & Alfonsus Petri quondam de Aragonia filius, ad preces vestras, concesserant vobis treugam inter se; scilicet dictus dominus Rex Franciæ, si summo Pontifici placuerit (in quâ treugâ idem dominus Rex Franciæ voluit nos, & vassallos, & valitores nostros, si nobis placuerit, comprehendere) & quod, rogabatis nos ut, super hiis, significarem vobis, per nostras patentes litteras, nostræ beneplaci- tum, voluntatis.

Super quibus vobis taliter duximus respond' quod dictus dominus Rex Franciæ, per suos solempnes nuncios, nos rogavit ut velle deberemus nos in dictâ treugâ comprehendere, & concedere ipsam treugam.

Et, cum nos simus in guerrâ cum dicto Alfonso, ratione sanctæ Ro- manæ ecclesiæ, & dicti domini Regis Franciæ, ejus precibus annuentes, concessimus dictam treugam, & vobis similiter concedimus per præsentem.

Et volumus nos, & valitores, ac vassallos nostros in ipsâ treugâ com- prehendi, secundum formam per vos cum dicto domino Rege Franciæ habitam & acceptam, & prout idem dominus Rex Franciæ vobiscum duxerit ordinandum.

Dat' in castris in Podio de Faro, die Mercurii, proximâ ante festum beati Barth' Apostoli, anno Domini MCCLXXXVI.

Littera Erici Regi Norwegiæ, de ratificatione.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.

Lib. A. f. 178. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, præsentem litteras in- specturis, Ericus, DEI gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem in Domino sempiternam.

Noverit universitas vestra quod, quia intelleximus quod dilectus consanguineus noster dominus Oliverus de Monte Spiçe, comes de Saresburg' nomine nostro, à magnifico principe domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Rege Angliæ, duo millia marcarum sterlingorum, (xii. solid' & quatuor denariis pro qua- libet marcâ computatis) mutuo recepit, ac nos & regnum nostrum pro ejusdem debiti solutione obligavit.

Ipsam debitum, nostro nomine per dictum comitem sic contractum, & omnes conventiones & obligationes, pro solutione dictarum duarum millium marcarum factas, prout in litteris inde confectis plenius continetur, tenore præsentium ratificamus.

In cujus rei testimonium hæc litteras fecimus fieri patentes.

Dat' apud civitatem Bergesem', in festo sancti Michaelis, anno Domini MCCLXXXVI. anno verò regni nostri septimo.

De conservacione pacis.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Claus. 14 Edw. I.
a tergo.
in Tur. Lond.

REX vicecomiti Salop' & Staff', salutem. Intelleximus Rex clamorosa & gravi querelâ multorum, quod plures malefactores in ballivâ tuâ commorantes, & per eam discurrentes, depredaciones, homicidia & alia enormia perpetrarunt contra pacem nostram, quam tu in predictâ ballivâ tuâ specialiter conservare teneris: & quia satis constat quod hujusmodi malefactores diu in ballivâ tuâ morari & reciperi non possent, si tu pro pace nostrâ ibidem conservandâ diligenciam apponeres, sicut deberes, de sicut posse comitatuum predictorum in hujusmodi necessitatibus ad tuam est summonitionem & districtiorem: tibi precipimus quod sicut te ipsum diligis, & sicut de receptacione & consensu predictorum malefactorum liber esse volueris & immunis, & ne ad te tanquam inde culpabilem, nos capere debeamus, talem ac tantam diligenciam contra hujusmodi malefactores apponas, tam per te quam per posse comitatuum tuorum predictorum, ne tibi post presens mandatum nostrum imputari debeat, quod per tuam negligenciam & consensum talia in tuâ ballivâ amodò perpetrentur.

Scire eciam facias omnibus ballivis, sive in libertatibus aut alibi in comitatibus tuis, & clamari, quod ipsi eandem diligenciam pro conservacione pacis nostre in suis custodiis apponant, & taliter se habeant in hac parte, ne penam in statuto, quod de pace infra regnum nostrum conservandâ nuper fieri & clamari precepimus, contentam incurrant, & inde graviter puniantur; quod si non fecerint, tum in defectu eorundem, libertates illas ingrediariis, & premissa facias in formâ predictâ. Passus eciam per totam ballivam tuam succindi & elargari facias de die in diem, juxta formam statuti predicti, ne ad te & omnia que in regno nostro tenes, pro defectu tui in hoc facto, graviter capere debeamus.

T. Edmundo comite Cornubie, cons. Regis, apud Westmonasterium, iii. die Octobris.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus Anglie.
T. ut supra.

Bulla Honorii IV. Papæ, super treugd inter Philippum Regem Franciæ & Alphonsum Regem Aragoniæ.

A. D. 1286.
An. 14 Edw. I.
Lib. A. f. 88. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem. Collegimus nuper ex litteris regis, quas nobis dilecti filii Radulphus, dictus l'Alemaut, clericus, & Hanno de Jolees miles, tuæ magnitudinis nuncii, attulerunt, te, ut cætera in ipsis expressa litteris silentio relinquamus, treugas inter christo filium nostrum Philippum R. Franc' illustrem, & Alphonsum natum quondam olim Regis Aragon' tractavisse, per certi temporis spatium, in eisdem contentum litteris, valitaras.

Nos autem celsitudinî regis, super hiis, per eundem militem, retento clerico pro utilitate negotii, prout tibi per alias nostras litteras intimare curavimus, litteras missimus responsales, inter alia continentes quod circumspicias & solemnes personas, pacem & concordiam diligentes, ac super hujusmodi negotio plenius informatas, intendebamus quantoties ad te, juxta petitionem regiam, destinare.

Cum autem hujusmodi nostræ intentionis propositum volentes perducere ad effectum, venerabiles fratres nostros Bonifacium Ravennat' & Petrum

Montis Regalis archiepiscopos, latores presentium, viros utique pacis & concordie zelatores, ac nobis & fratribus nostris, suorum magnitudine meritorum, gratos quamplurimum & acceptos (de quorum fidei probata constantiâ & expertæ probitatis industriâ, fiduciam in Domino gerimus specialem) ad tuam presentiam destinemus; serenitatem regiam rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, prefatos archiepiscopos, personam nostram in ipsis considerans, benigè recipias, & honestè pertractes, ut devotionem regiam prout non inmeritò commendemus.

Tu ergo, fili carissime, illum habere studeas in negotio memorato processum, ut Regi Regum, per quem regnas & regeris, laus fecunda proveniat, honor ecclesiæ ac Regi Franciæ supradicto, tibi que retributionis celestis præmium, & dilectorum filiorum, virorum nobilium, Caroli primogenitè, claræ memoriæ, Regis Sicilia, ac liberorum quondam Fernandi nati, inclite memoriæ, A. Regis Castellæ, liberatio, & Franciæ Castellæque regnorum duratura tranquillitas, actore Domino, producantur.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, octavo id' Novembris, pontificatûs nostri anno secundo.

Bulla ejusdem Papæ, de intendendo Regi Angliæ, in tractatibus concordie reformandis.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus, B. Ravennat' & P. Montisregalis archiepiscopis, salutem & apostolicam benedictionem.

Licet vos ad presentiam carissimi in CHRISTO filii nostri E. Regis Angliæ illustris (commissâ vobis super certo negotio sollicitudine speciali) duxerimus destinandos;

Volimus tamen, & presentium vobis auctoritate committimus, & mandamus, quatinus in tractatu concordie, mundo utilis, &

specialiter quieto ejus statui opportuna, inter quosdam principes reformandæ, (quem idem Rex, sicut dicitur, proponit assumere, vel jam forsitan assumpsit) consilio & auxilio assistatis eidem, cum ad hoc vos duxerit requirendos.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, kal' Martii, pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla ejusdem Papæ, super eodem negotio.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio nostro E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Licet venerabiles fratres nostros B. Ravennat' & P. Montisregalis archiepiscopos (commissâ eis super certo negotio sollicitudine speciali) ad tuam presentiam duxerimus destinandos;

Scire tamen regalem excellentiam volumus quod, ad petitionem nunciorum, quos nuper ad sedem apostolicam destinasti, dictis archiepiscopis

per alias, sub certâ formâ, litteras nostras committimus & mandamus, ut in tractatu concordie, mundo utilis, & specialiter quieto ejus statui opportuna, inter quosdam principes reformandæ (quem, sicut intelleximus, proponis assumere, vel jam forsitan assumpsisti) præfati archiepiscopi celsitudinî regis consilio & auxilio assistere studeant, cum eos ad hoc duxeris requirendos.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, kal' Martii, pontificatûs nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla Honorii IV. Papæ, responsalis super petitionibus ex parte Regis, negotium Terræ Sanctæ tangentibus.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

HONORIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ab eo, qui omnem hominem, venientem in hunc mundum, illuminat, suæ claritatis lumen devota credulitas tuis sensibus supponit accensum;

Ut necessitates innumeræ Terræ Sanctæ, quasi ab omnibus derelictæ, oculo compassionis inspiciens, & miserabilem statum ejus clementer attendens, ad ipsius relevanda gravamina intenso ducaris affectu.

Ab ipso, qui piis hominum actiones aspirando prævenit, & adjuvando prosequitur, tibi devotè creditur inspiratum; quod ad subventionem illius ardentè afficeris, & subveniendi ei personaliter laudabile constansque propositum assumpsisti;

Sedi apostolicæ illud tempore, felicis recordationis, Martini Papæ, predecessoris nostri relevans, & nuper expressius, certiusque per litteras, & dilectos filios, nobilem virum Riccardum de Pufesei, & magistrum Johannem Gereberd, nuncios tuos exponens, quibusdam petitionibus, ad efficaciorum executionem ipsius propositi opportunis, per eosdem nobis nuncios presentatis.

A. D. 1287. An. 15 Edw. I.

In hiis, fili carissime, gaudemus nec immerito, & exultamus in Domino, tibi que specialiter congaudemus; manifestius advertentes ad ea regalem animum dirigi, tuaque concilia circa illa versari, quæ retributionis æternæ præmia perseverantibus repromittunt.

Illius itaque clementiam, qui hujusmodi creditur propositum inspirasse, humiliter exoramus, ut, semper te deducens in suorum semitam mandatorum, illud suæ virtutis adjutorio prosequatur.

Verum, licet in præmissis ad eam nostram cum tuis vota consentiant, quod, si daretur oportunitas, petitiones eadem ad exauditionis plenæ gratiam ex nostro desiderio introissent; quia tamen id, nec impacatus orbis status, nec alias facultas indulget, ea quæ de fratrum nostrorum consilio, & prout concedenda vidimus concedentes, petitiones ipsas, & responsiones ad eas, presentibus inseri fecimus; facti nichilominus veritatem, tum ipsarum serie, tum etiam dictorum nunciorum ministerio, exponendo, ut, ex ipsius consideratione, plenius in dictis responsionibus regali excellentiæ satisfiat.

Et quidem, præmissis quibusdam suasionibus, quæ dictas petitiones exaudiendas, si facultas adesset, satis probabiliter suggerebant;

Primæ petitio continebat, quod cruce signati omnes in ejusdem terræ subsidium transfretare cogantur:

Ad quod responsio; variæ circumstantiæ suggerunt, ut non absolute dicamus, quod omnes cruce signati sint indistincte compellendi, vel omnes indistincte compelli intendamus; sed, si Dominus dederit quod passagium procedat, intendimus ad omnes cruce signatos, ut transfretent, efficacibus persuasionibus uti; & eos compellere, quos qualitas temporis suaserit, & sedes ipsa viderit compellendos.

Secunda petitio, quod faciamus ubique prædicari crucem in terræ memoratæ succursum:

Responsio; quod, postquam tu crucem assumpseris, & per eandem sedem præfixus fuerit passagii terminus, intendimus crucem per omnes Christianitatis partes facere prædicari, prout viderimus expedire.

Tertia petitio, quod subveniatur dicto negotio in personâ tuâ, de totâ decimâ, & aliis subventionibus, pro negotio ipso collectis, in quibuscumque regnis seu terris, quorum Reges, sive principes, vel domini transfretare noluerint:

Responsio; varia & gravia impedimenta, quæ per memoratos nuncios tibi deliberavimus exprimenda, nostris & tuis votis obsistunt, ut ad hanc petitionem non possit ad præsens certius responderi, sicut excellentia regni, impedimentis sibi expositis, manifestè cognoscet; intendimus tamen impedimentis ipsis, Domino favente, sublati, tibi de ipsâ totali decimâ, cæterisque subventionibus supradictis, taliter subvenire, quod merito poteris & debebis esse contentus.

Quarta petitio, quod in Angliæ & Scotiæ regnis, Yberniâ & Guallia, tibi decima per septennium ultra tempus, qua per, felicis recordationis, Martinum Papam, prædecessorem nostrum, concessa extitit, concedatur;

Responsio; in prædictis regnis & terris, decimam tibi concedimus per sex annos (tempore computato per quod fuit à memorato prædecessore M. concessa) ita quod prædecessoris ejusdem concessio per hoc non immutetur, sed in suo robore maneat, & triennium adiciatur eidem: de prædictis autem intendimus, ut præmittitur, subvenire tibi, crucem, in concessio tibi ad hoc tempore, videlicet in festo Pentecostes, primo venturo, solempniter assumpti, & ex tunc deferenti publicè, negotiumque hujusmodi, ut expedit, prosequenti.

Post præmissas petitiones subicitur, pro parte tuâ, articulus infrascriptus; item, prædictis sibi concessis (prout negotii arduitas exigit, & prædicta sedes viderit faciendum) idem Rex offert se paratum, in festo Pentecostes, primo venturo, in terræ sæpefactæ subsidium, solempniter signum vivificæ crucis assumere, ac deinde publicè, deferre; ita quod infra triennium, ex tunc numerandum, non cogatur; sed, si velit, sibi liceat transfretare; post dictum verò triennium, ad transfretandum compelli etiam possit invitus:

Responsio; quod dicitur in præmissis articulo, de assumptione ac delatione crucis, & de libertate transfretandi infra triennium, & coactione, adhibendâ in hoc post triennium, acceptamus; ad id, quod in præmissis articulo continetur, scilicet, præmissis concessis, per responsiones, factas ad petitiones singulas est responsum.

Ultimò fuit, ex tuâ parte, petitum, quod decima collecta tibi statim, post assumptionem crucis, liberetur; cum, ad dispositionem & ordinationem tanti negotii, longè, ante passagii terminum, multa oporteat præparare, in quibus graves exiguntur expensæ; quo ad colligendam quoque petitum fuit, ut in liberando eam tibi, oportunitatem temporis attendamus, ita quod in necessariis negotiis possis in tempore utiliter & efficaciter uti eâ:

Responsio; postquam in dicto festo Pentecostes, ut præmittitur, signum vivificæ crucis assumpseris, illud exinde publicè delaturus; mandabimus tibi decimam, collectam in Angliæ ac Scotiæ regnis, & in Guallia & Yberniâ, subscripto modo, infra numerandum ex tunc triennium assignari; videlicet, ut quolibet anno ejusdem triennii, tibi tertia pars dictæ decimæ assignetur: sufficienti tamen cautione à te præstitâ, de restitutione receptorum, si te deficere in transfretando contigerit; simili modo, actore Domino, & de colligendâ tibi providebimus, prout negotii prosecutio exigit, & facti opportunitas ministrabit.

Ceterum scire volumus excellentiam regiam quod, si te in præmissis crucis assumptione, delatione, vel memorati negotii prosecutione, juxta dictæ sedis arbitrium, deficere fortè contigerit; volumus quod dispositio prædictorum omnium ad Romanam ecclesiam devolvatur, & libera perinde maneat apud ipsam, ac si factæ per nos responsiones hujusmodi non fuissent.

Dat' Romæ, apud Sanctam Sabinam, id' Martii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Summonitio de intendendo Edmundo comiti Cornubiæ, cum equis & armis in partibus Walliæ.

4. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Rot. Wall.
15 Edw. I. m. 10 d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Roberto Pechæ, salutem. Quia injunximus dilecto consanguineo & fideli nostro Edmundo comiti Cornubiæ, locum nostrum in Angliâ, tenenti quædam ardua negotia, nos specialiter continuentia, vobis ex parte nostrâ plenius exponenda, & de vestro, ac quorundam aliorum fidelium nostrorum consilio, quibus super hoc scribimus, diligentius exequenda:

Vobis mandamus, in fide, quâ nobis tenemini, rogantes quatinus, omnibus aliis prætermisissis, equis & armis decenter præmuniti, sitis ad præfatum comitem apud Gloucestriam à die sancti Johannis Baptistæ in tres septimanas;

Cum dicto comite, super præmissis, locuturi, & ulterius facturi, quod ipse vobis injunget ex parte nostrâ.

Et hoc, sicut de vobis confidimus, nullo modo omittatis.

Teste præfato comite apud Westm' decimo quarto die Junii.

Eodem modo mandatum est omnibus suscriptis, videlicet,

Roberto de Stutevill.	Thoma de Moleton seniori.
Johanni de Balliolo.	Thoma de Moleton juniore.
Rogero de Moubray.	Philippo de Kyme.
Radulpho Pipard.	Rogero la Warre.
Willielmo de Say.	Regin' de Argenteyn.
Ranulpho de Nevill.	Ricardo de Harecurt.
Johanni de Sulge.	Willielmo de Ferrariis.
Ada de Bauent.	Simoni le Conestable.
Radulpho de Berners.	Roberto Luterel.
Johanni de Wyggeton.	Gerardo de Insula.
Herberto de Sancto Quintino.	Johanni de Tudeham.
Willielmo de Kerdeston.	Johanni de Engham.
Ricardo de Breuse.	Alex' de Balliolo de Chilham.
Willielmo de Ala ripa.	Willielmo de Gyney.
Rogero de Somery.	Rogero filio Osberti.
Waltero de Fauconberge.	Edmundo de Espigornel.
Johanni de Belta Aqua.	Johanni de Acton.
Warino de Insula.	Rogero de Lascel.
Nicholao de Menill.	Nicholao le Baron' Stafford.
Roberto filio Rogeri.	Andrae de Estleye.
Briano filio Alani.	Johanni le Breium de Essex.
Normanno de Arcy.	Willielmo Blouet.

- Petro Courtray.
Ricardo Malebise.
Roberto filio Walteri de Dapentre.
Regin' Pauley.
Thoma de Chaunci.
Galfrido de Maxnevill.
Johanni de Wahull.
Willielmo le Botiller de Werington.
Johanni de Bosco.
Hugoni filio Henrici.
Laurencio de Breston.
Ricardo de Fricill.
Roberto Pechæ.
Simoni de Lindon.
Alano de Plukenet.
Roberto de Everingham.
Willielmo filio Warini de Monte Canisio.
Hugoni de Curtenay.
Petro Corbet.
Ricardo filio Johannis.
Radulpho de Crumbewell.
Simoni Basset de Sapecote.
Radulpho Basset de Drayton.
Falconi filio Warini.
Johanni Tregoz.
Betro de Malo Lacu.
Willielmo de Ros de Belvero.
Johanni filio Philippi.
Johanni de Eynile.
Willielmo Bardolf.
Willielmo de Huntingfeld.
Radulpho Basset de Welledon.
Gwydoni de Brian Westwall.
Bogoni de Knovill.
Henrico de Percy.

- Radulpho de Gorges.
Anselmo de Gurney.
Ada le Despenser.
Hugoni Poins.
Marmaduco de Tweng.
Radulpho filio Willielmi.
Johanni Lovel.
Gilberto de Gaunt.
Nicholao de Segrave.
Johanni filio Reginaldi.
Matheo de Loveyn.
Waltero de Huntercumbe.
Johanni de la Mare.
Henr' Huse.
Henrico de Grey.
Roberto de Tateshale.
Ricardo de Grey.
Johanni de Steyngrave.
Willielmo filio Martini.
Nicholao de Audrey.
Radulpho filio Rogeri de Thony.
Johanni de Hodeleston.
Roberto de Latham.
Roberto de Chandos.
Roberto baroni de Stafford.
Roberto de Grey.
Thoma de Berkeleje.
Johanni Extraneo.
Thoma de Corweuenn'.
Roberto de Haverington.
Waltero de Mulecastri.
Galfrido de Moubray.
Willielmo de Rye.
Waltero de Pedewerdin.
Ricardo de Sancto Waterico.
Ada Gurdun.
Ricardo de Gyse.

Postmodum mandatum fuit Radulpho Bernard, quod ad præfatum comitem veniet ad partes Walliæ cum equis & armis.

De exercitu providendo contra Resum, fil' Mereduci cæterosque Wallenses rebelles.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.Rot. Wall.
15 Edw. I. m. 9. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo; Johanni de Bevyllard, salutem. Quia, ad malitiam & rebellionem Resi filii Mereduci & complicum suorum, inimicorum & rebellium nostrorum, reprimeadam, auxilio hominum nostrorum, tam equitum, quam peditum, ad præsens indigemus; Vobis mandamus, firmiter injungentes, quatinus de viginti equis cooperitis, & duobus millibus hominum peditum, ad arma potentium (salvâ sufficienti munitione castrorum nostrorum, in custodia vestrà existentium) sine dilatione provideri faciatis:

Ita quod eos, armis competentibus benè munitos habeatis, apud Lampadervaur' ad diem, quem dilectus & fidelis noster Johannes de Haveringe vobis scire faciat ex parte nostrâ, promptos & paratos ad proficiscendum exindè in expeditionem nostram, contra prædictum Resum & complices suos prædictos.

Et ita vos habeatis in hoc mandato nostro exequendo, quod diligentiam & circumspectionem vestram in hac parte meritò debeamus commendare.

Teste Edmundo, comite, &c. apud Gloucestr', decimo sexto die Julii.

Eodem modo mandatum est ballivis H. de Lasey, comitis Lincolnensis, de Roos, & Ruynook, de CCCC. hominibus peditibus, ad arma potentibus, &c.

Eodem modo mandatum est Reginaldo de Grey de ducentis hominibus peditibus, potentibus ad arma, de Diffrencloyd & Tegengle; & etiam de com' Cestrie, de mille hominibus; quorum CC. sint fossatores, & CC. successores bosci.

Eodem modo mandatum est Matill' de Mortuo-Mari, de CCC. hominibus peditibus, ad arma potentibus, &c. de terrâ sud.

Eodem modo mandatum est Rogero de Mortuo-Mari, de CCCC. hominibus peditibus, potentibus ad arma, &c. de terrâ sud.

Eodem modo mandatum est Petro Corbet de CCCC. hominibus peditibus, potentibus ad arma, &c. de terrâ sud.

Eodem modo mandatum est ballivis Ricardi filii Alani de Clong, de CCCC. hominibus peditibus, potentibus ad arma.

Eodem modo mandatum est ballivis ejusdem Ricardi filii Alani de Blaunc-Mouster, de CC. hominibus peditibus, potentibus ad arma.

Eodem modo mandatum est ballivis de Castro Episcopi de CC. hominibus peditibus, potentibus ad arma.

Eodem modo mandatum est Havis' de la Pole, de C. hominibus peditibus, de terrâ de Strattonesdale.

Eodem modo mandatum est Roberto de Bures, ballivo dominæ Alianoræ Regine Angliæ consortis Regis, de propriâ personâ sud, & C. hominibus, potentibus ad arma, de ballivâ sud de Mallor Seisink.

Eodem modo mandatum est ballivo Alianoræ Regine Angliæ consortis Regis, de Macclisfeld, de quingentis hominibus; quorum C. sint carpentarij & residui pedites potentes ad arma.

Mandatum est ballivis Edmudi, fratris Regis, de Monemue, quod omnes homines pedites, ad arma potentes, in terrâ de Monemue, & de tribus castris, sine dilatione venire faciant, apud Monemue; ita quod sint ibi hac instanti die Lunæ, proximâ post festum Sancti Jacobi Apostoli, horâ primâ, &c. & parati vadia sua ibidem recipere, & ad proficiscendum exindè cum Edmundo com' Cornubiæ, locum Regis in Angliâ tenente, in expeditionem Regis, &c.

Teste præfato comite apud Hereford, xxiii. die Julii.

Eodem modo mandatum est ballivis Theob' de Verdun, de Ewyas Lacy, quod venire faciant ad prædictos diem & locum omnes pedites, &c. de ballivâ sud.

Eodem modo mandatum est ballivis G. de Gyenvill de Ewyas Lacy quod similiter venire faciant ad prædictos diem & locum omnes pedites, &c.

Eodem modo mandatum est Willielmo de Hathewy, ballivo de Sancto Briavello, quod similiter venire faciat ad prædictos diem & locum omnes pedites, &c. de ballivâ sud.

Teste ut supra.

Item, mandatum est eidem Willielmo quod, licet Rex mandaverit ei quod venire faciat ad prædictos diem & locum omnes pedites, &c. de ballivâ suâ, nichilominus provideat de quadringentis coupiatoribus de melioribus, &c. & eps usque Monemue venire faciat; ita quod sint ibidem hac instanti die Dominicâ proximâ post festum Sancti Jacobi Apostoli, cum fachiis & aliis utensilibus, &c. parati vadia sua recipere, & ad proficiscendum exindè cum G. de Clare comite Gloucestræ & Hertfordiæ, in obsequio Regis, & ad faciendum ulterius quod idem comes injunget, eis ex parte Regis.

Et hoc, sicut commodum & honorem Regis diligit, & indignationem Regis vitare voluerit, nullo modo omitat.

Teste ut supra.

Item mandatum est vicecomiti Salop' & Stafford', quod provideat de duobus millibus fossatorum & coupiatorum, de melioribus, &c. ballivæ suæ; & eos venire faciat usque Breghnogh; ita quod sint ibidem die Dominicâ, proximâ post festum Sancti Petri ad vinèula proximò futurum, parati vadia sua ibidem recipere, & ad proficiscendum, &c. cum eodem comite Gloucestræ, & ad faciendum quod idem comes eis injunget, &c.

Eodem modo mandatum est ballivis Willielmi de Valencia, de Castro Edrith, in Irchenfend, quod venire faciant apud Montmuc, diè Lunæ prædictæ, omnes pedites, &c. ut supra mandatum est ballivis Edmudi fratri Regis.

Item mandatum est Thomæ de Ragge, ballivo comitis de Warena, de Bromfeld & Yal, quod eligi faciat quingentos homines pedites de ballivâ suâ, ad arma potentes; & quod eos, armis sibi competentibus benè munitos, promptos & paratos habeat ad mandatum Rogeri Extranei.

Mandatum est Roberto de Tybetot, justiciario Westwalliæ, quod totum posse de comitatibus de Kermerdyn & Kardigan, & aliundè de potestate sua ibidem, tam de equitibus quam peditibus, quod perquirere potest, ita quod illud, contra adventum comitis Cornubiæ, locum Regis in Angliâ tenentis, promptum habeat apud Kermerdyn, armis competentibus benè munitum, ad proficiscendum exindè, &c.

Eodem modo mandatum est ballivis W. de Valencia de Penbrok, de toto posse prædicti domini sui, de ballivâ suâ, tam equitum quam peditum, &c. apud Kermerdyn, &c. ut supra.

Item mandatum est episcopo Menerensi, vel ejus senescallo, quod totum posse, quod perquirere potest, &c. apud Kermerdyn, armis competentibus benè munitum, ad proficiscendum, &c. ut supra.

De intendendo Gilberto de Clare comiti Gloucestr' & Hertford, capitaneo expeditionis contra Resum filium Mereduci.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.Rot. Wall.
15 Edw. I. m. 9.
in Turr. Lond.

CUM Rex deputaverit Gilbertum de Clare, comitem Gloucestræ & Hertfordiæ, capitaneum expeditionis Regis in partibus de Breghnogh, ulterius ad partes Walliæ profecturum, ad malitiam & rebellionem Resi filii Mereduci & complicum suorum, Regi adversantium, reprimeadam;

Mandatum est Edmundo de Mortuo Mari in fide, &c. quod cum equis & armis, & toto posse suo, & hominum suorum, tam equitum quam peditum, de terris suis de Dovorren' Castro Episcopi, Temfed, & de marchia suâ adjacente.

Præfato comiti, tanquam capitaneo expeditionis prædictæ, in omnibus, que ad expeditionem prædictam pertinent, sit intendens, respondens, consulens & auxilians;

Prout idem comes sibi scire faciat ex parte Regis; pro quo Rex fidelitatem, probitatem, & diligentiam suam meritò debeat commendare.

Teste Edmundo comite Cornubiæ, consanguineo Regis, apud Hereford xxiii. die Julii.

Eodem modo mandatum est Humfrido de Bohun, comiti Hereford, quod cum equis & armis, & toto posse suo, & hominum suorum, tam equitum, quam peditum, præfato comiti tanquam capitaneo, &c. sit intendens ut supra.

Eodem modo mandatum est Johanni filio Reginaldi.

Eodem modo mandatum est Johanni de Tregoz.

Eodem modo mandatum est Matill' de Mortuo Mari, quod totum posse suum, tam equitum, quam peditum suorum, præfato comiti intendere faciat, &c.

Teste ut supra.

Item mandatum est Johanni Giffard, quod præfato comiti sit intendens, &c. ut supra.

Eodem modo mandatum est Radulpho de Thony.

Conditiones sub quibus, mediante Rege Angliæ, Carolus princeps Salern' de carcere Alfonsi Regis Arragoniæ liberetur.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Lib. B. f. 135. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CUM inter magnificum principem, dominum Philippum, DEI gratiâ, Regem Francorum illustrem, ex parte unâ, & domini Alfonsi, eadem gratiâ, illustrem Regem Aragon' ex alterâ, domino Edwardo, ejusdem domo gratiâ, inclito Rege Angliæ mediante, fuissent jampridem treugæ initæ super discordiâ, inter præfatos principes suscitâ, quibus treugis durantibus ad tractatum pacis commodius veniretur :

Cumque, tractatu imminente super reformatione pacis hujusmodi, viris sapientibus & discretis absque contradictione aliquâ videretur tractatum ipsum, inspectâ qualitate negotii, omnino non posse compleri, nisi per liberationem, seu hostagiam nobilis viri domini Karoli Salern' principis, qui in præfati domini Regis Aragon' carcere detinetur; utpote, quo interveniente, de pace, in proximo securâ, spes non minima posse capi, vel haberi.

Demum inter præfatos Reges Angliæ & Aragon' personaliter convenientes apud Oleron' in Bearn in festo beati Jacobi Apostoli, anno Domini MCCLXXXVII. (præsentibus reverendis patribus, Bonifacio Ravennaten' & Petro Montis Regalis archiepiscopis, nunciis apostolicæ sedis, presentibus etiam fratre Reymundo episcopo Vapincens' & fratre Johanne abbate Massilens' magistro Gaufrido de Leoncell' præposito Aptens' Johanne de Grenuilla milite, & Ad' de Dufrato thesaur' ipsius principis, & ejusdem principis negotium, gerentibus specialiter in hac parte) tractatum exitit & etiam ordinatum, quod præfatus princeps liberaretur à carcere supradicto, seu hostagiaretur sub conditionibus infrascriptis.

Ponantur in posse dicti domini Alfonsi Regis Aragon' vel hæredum suorum, pro obsidibus, tres filii primogeniti principis Salern' & domine principissæ, uxoris suæ (duo scilicet, majores post primogenitum, ante liberationem ipsius principis, & primogenitus post liberationem suam) infra decem menses; pro assuratione cujus primogeniti ponatur in posse ipsius domine Regis Alfonsi, simul cum aliis duobus natis post primogenitum, alius filius principis & principissæ, qui est in Provincia ante sui liberationem.

Item, ponatur in posse dicti domini Regis Alfonsi & hæredum suorum, ante sui liberationem, quinquaginta milia marcarum argenti; seu triginta milia marcarum in pecuniâ, auro & argento; & viginti milia marcarum in securitate:

Quam securitatem viginti milium marcarum debet facere dominus Rex Angliæ domino Alfonso Regi Aragon' & suis hæredibus;

De quâ prædictus Rex Alfonsus sit pacatus & hæres sui sub tali conditione; quod nisi, infra dictos decem menses, positus fuerit dictus primogenitus in pleno & libero posse dicti domini Regis Alfonsi, vel hæredum suorum, extunc dicta quantitas sit applicata dicto domino Regi Alfonso, vel hæredibus suis, pro penâ, & tertius filius datus pro primogenito sit incursus eidem domino Regi Alfonso, vel hæred' suis; salvis eidem vitâ & membris:

Si verò prædicta completa fuerint, infra prædictos decem menses, restituantur filius datus pro primogenito; & quantitas & securitas, datâ ratione dictæ quantitatis, sit absoluta.

Item, debet ponere dictus princeps, ante sui liberationem, in posse dicti domini Regis Alfonsi & hæredum suorum, obsides, primogenitos baronum & magnatum, militum, civium, burg' Provincie, usque ad numerum sexaginta; illos scilicet, quos dictus Rex Aragon' vel sui hæres eligerent, de quibus magis placuerit sibi.

Qui quidem omnes, vel saltem de illorum obsidum Provincie numero medietas tradatur, unâ cum filiis principis, dicto domino Alphonso Regi Aragon' vel hæredibus suis, ante deliberationem principis; & alia medietas infra tres menses post liberationem suam.

De quâ traditione medietatis obsidum, faciendâ infra prædictos tres menses, detur firma securitas dicto domino Alphonso Regi Aragon' vel suis hæredibus, talis de quâ ipse sit contentus:

Et, si aliqui fuerint ex ipsis baronibus, & magnatibus, qui filios non habeant, personæ ipsorum ponantur pro hostagiis in posse dicti domini Regis Alfonsi, vel hæredum ipsius; vel, pro personis suis, possint dare totidem de proximioribus suis, qui sufficientes ad hoc fuerint, ad cognitionem dicti domini Regis Aragonum, vel hæredum suorum;

Et quod idem princeps faciet fieri homagium, cum juramento, eidem domino Regi Alfonso, vel ejus procuratori, per castellanos castrorum ipsius principis in Provincia;

Quod, nisi pacem fecerit prædicto domino Regi Alphonso, & domino Jacobo Regi Sicilie, fratri suo, & hæredibus eorumdem, pro se, & ecclesiâ Romana, & domino Rege Francie, & domino Karolo fratre suo, de quâ idem dominus Rex Alfonsus sit contentus, vel hæres sui.

Vel nisi ad carcerem ipsius vel hæredum suorum, redierit infra tres annos;

Quod attendant cum castris, & obediunt eidem domino Regi Alphonso, vel hæredibus ejus, ut domino;

Et terra Provincie sit totaliter dicti domini Regis Alfonsi & hæredum suorum imperpetuum, jure hæreditario;

Et ipsi castellani non tradant ipsa castra dicto principi, vel alicui alii, nisi dicto domino Alphonso Regi Aragon' seu hæredibus suis, vel eui, aut quibus, ipse dominus Rex, seu sui hæres mandaverint, ubi dictus princeps non completeret prædicta, nec dictus princeps possit eis dicta castra auferre.

Et, si contingeret, aliquis ex illis castellanis mori, dictus princeps non possit, loco ipsorum defunctorum, aliquem vel aliquos castellanos substituere in ipsis castris, nisi de consanguineis proximioribus obsidum prædictorum;

Et ipsi substituti faciant homagium & juramentum ipsi domino Regi Aragon' & hæredibus suis, juxta formam, sub quâ castellani defuncti ipsi domino Regi dictum juramentum & homagium præstiterunt;

Et ipsa castra commendentur & tradantur, ante liberationem principis, consanguineis proximioribus ipsorum obsidum;

Et nichilominus, pro prædictis omnibus & singulis, syndici civitatum & villarum, nomine sui & universitatum suorum; barones autem & milites

per se facient juramentum, & obligent se, cum publicis instrumentis, eidem domino Regi Alfonso, & ejus hæredibus, vel ejus procuratori, ante liberationem principis, quod attendant & obediunt ei, & heredibus ejus, ut domino, nisi dictus princeps vel ita compleverit, vel ad ipsius domini Regis carcerem, vel heredum suorum, redierit infra terminum.

Et dictus princeps absolvat eos cum instrumento publico, suo sigillo sigillatò, à naturalitate, fidelitate, & dominio, quibus sibi tenentur.

Item, ante liberationem principis, debent prorogari & firmari treugæ, quæ sunt hodiè inter dominum Regem Francie, & dominum Alphonsum Regem Aragon' eo modo quo istæ presentes treugæ datæ & firmatæ sint, à festo Sancti Michaelis proximo veniente, usque ad annum completum.

Et quod princeps faciat dari treugas, per dictum annum completum, de totâ Provincia, domino Alphonso Regi Aragon' & domino Jacobo Regi Sicilie fratri suo, & heredibus eorum, de omnibus quæ hodiè tenent & possident.

Item, dictus princeps, post liberationem suam, debet procurare & facere quod, infra predictam prorogationem dictarum treugarum, ipse, & ecclesia Romana, & dominus Rex Francie, & dominus Karolus frater suus, pro se & valitoribus suis, dabunt treugas per triennium duraturas, predictis domino Alfonso Regi Aragon' & domino Jacobo fratri suo, & heredibus ipsorum, ac etiam valitoribus suis, de omnibus quæ ipsi, dominus Rex Aragon' & dominus Jacobus Rex Sicilie, frater suus, & heredes ipsorum tenebunt & possidebunt, die quâ dabuntur treugæ dictorum trium annorum, à die liberationis suæ usque ad tres annos completos, & ultra per sex menses, si dictus princeps, in fine dictorum trium annorum, redierit ad carcerem domini Regis Aragon' supradicti, vel hæredum suorum;

Quod nisi faceret & completeret, & fieri faceret & compleri, vel nisi ad carcerem domini Alfonsi Regis Aragon' vel heredum ipsius redierit, infra prorogationem dictarum treugarum unius anni, & ostagia omnia, per ipsum principem data, & terra Provincie, & quantitas quinquaginta milium marcarum argenti, pro assuratione ecclesiæ Romanæ faciendâ assignata, sint incursa in posse dicti domini Alfonsi Regis Aragon' & hered' ipsius, ad faciend' de eis suas liberas voluntates; salvis eidem obsidibus vitâ & membris:

Et prædictus dominus Rex Aragon' dabit, pro se, & fratre suo domino Jacobo, Rege Sicilie, & nichilominus dari faciet à dicto domino Jacobo fratre suo treugas omnibus prædictis, à quibus treugas recipient, eo modo quo sibi dabuntur.

Item dictus princeps, infra unum annum, post liberationem suam, procurabit & faciet fieri quod ecclesia Romana firmet & assecuret ydoneè, quod nisi princeps faciat pacem cum dicto domino Rege Alfonso, & domino Jacobo Rege Sicilie, fratre suo, & hæredibus suis, pro se, & ecclesiâ Romana, domino Rege Francie, & domino Karolo fratre suo, de quâ sit contentus idem dominus Rex Alfonsus, & sui heredes, vel nisi redeat ad carcerem dicti domini Regis Alfonsi infra tres annos, post liberationem suam;

Quod ecclesia non faciat guerram eidem domino Regi Alphonso, nec domino Regi Jacobo fratri suo, nec heredibus eorum' nec terris, quas hodiè tenent & possident, nec juvabit ipsum principem, nec nocebit dicto domino Regi Alphonso, nec domino Regi Jacobo fratri suo, nec eorum heredibus; nec permittat quod dominus Rex Francie, vel princeps, vel dictus dominus Karolus, aut aliqui alii faciant guerram dicto domino Regi Alphonso, nec domino Regi Sicilie fratri suo, nec heredibus eorum, nec terris quas hodiè tenent & possident, ex aliquâ causâ;

Et, si istam securitatem non procuraverit, & fieri non fecerit, infra unum annum post liberationem suam, ut premititur, amittat, pro penâ, quinquaginta milia marcarum argenti, que applicentur dicto domino Regi Alphonso & heredibus suis; quam quidem pecuniam assecuret per dominum Regem Angliæ, ante sui liberationem, in posse dicti domini Regis Alfonsi, & hæredum suorum, sub securitate, de quâ idem dominus Rex Alfonsus sit pacatus, vel sui hæres.

Salvò quod, si infra prædictos tres annos pacem fecerit dicto domino Regi Alphonso, & domino Regi Jacobo fratri suo, & heredibus suis, de quâ idem dominus Alfonsus sit pacatus, & sui hæres, vel ad carcerem ejusdem domini Regis Alfonsi & hæredum suorum redierit, dicta securitas, datâ ratione dictæ pecuniæ, sit absoluta, & ipse princeps sit absolutus ab incursione dictæ penæ.

Item, si princeps prædictus, infra dictos tres annos, pacem non fecerit dicto domino Regi Alphonso, & domino Regi Jacobo, fratri suo, & hæredibus suis, pro se, & ecclesiâ Romana, & domino Rege Francie, & domino Karolo fratre suo, de quâ dictus dominus Rex Alfonsus sit pacatus, seu sui hæres; vel nisi redierit ad carcerem ipsius domini Regis Alfonsi, vel ejus hæredum;

Ostagia omnia, per ipsum principem data, & terra Provincie sunt incursa in posse dicti domini Regis Alfonsi, & hæredum suorum, ad faciend' de eis suas liberas voluntates;

Salvis ipsis obsidibus vitâ & membris; & salvò quod si contingerit ipsum principem avari infra dictos tres annos, & occasione ipsius mortis supervenientis non posset facere pacem, ut prædicitur, ostagia, per ipsum data, seu terra Provincie, non sint incursa in posse dicti domini Regis Alfonsi, seu hæredum ipsius;

Set dicti obsides remaneant, & sint sub captione suâ, & sub ejus dominio tandiu donec ipsum negotium per pacem, de quâ idem dominus Rex Alfonsus, vel sui hæres pacati essent, fuerit consummatum, salvis ipsis obsidibus vitâ & membris:

Et quantumcumque differretur pacis perfectio, fiet restitutio de ostagiis post pacis perfectionem.

Item, dominus Rex Alfonsus promittat & assecuret, per dominum Regem Angliæ, quod compleat principi & ejus hæredibus omnia, quæ sibi promittet;

Princeps tamen complete eidem domino Regi Alphonso & suis hæredibus omnia, quæ sibi in sui liberatione promittet.

Item, princeps promittet, cum juramento, corporaliter præstando,

domino Alphonso Regi Aragon' & hæredibus suis, ante sui liberationem, & etiam postquam fuerit cum illustri domino Rege Angliæ, infra triduum, quod faciet pacem eidem domino Regi Alphonso, & domino Regi Jacobo, fratri suo, & eorum hæred' pro se, & ecclesiâ Romanâ, & domino Rege Franciæ, & domino Karolo fratre suo, de quâ ipse dominus Rex Alphonsus & ejus hæredes sint pacati; vel redibit ad carcerem dicti domini Regis Alphonsi, vel hæredum suorum, infra triennium post liberationem suam;

Et quod, infra spatium illius termini, nihil paci contrarium procurabit, neque per se, neque per alium; aut tractando de eorum, domini Regis Alphonsi, & domini Jacobi Regis Siciliæ, fratris sui, vel hæredum suorum, incommodo quantum ad personas, & bona, & terras, & alia quæ ipsi tenebunt & possidebunt tempore liberationis dicti principis; aut molestias per se, aut per alios inferendo; aut conspirationes aliquas contra eos, vel eorum

aliquem faciendo, aut fieri permittendo, ubi ipse per se vel per alium machinamenta hujusmodi poterit impedire.

Item promittet & jurabit, in sui liberatione, quod complebit & fieri faciet terminis, in hoc scripto contentis, omnia quæ superius sunt expressa;

Et quod juramenta, & omnia pacta in præsentis scripti annotatione contenta, renovabit infra triduum postquam fuerit cum domino Rege Angliæ prædicto;

Quod si non faceret, sit infamis & perjurus, & nuncquam honore regio potatur, vel regio nomine nominetur.

In quorum testimonium præsens scriptum, in modum cirographi confectum, præfati Reges incliti, Angliæ & Aragon' sigillorum suorum, alternatim, fecerunt munimine roborari.

Act' loco, die & anno Dom' superius annotatis.

De matrimonio inter Alfonsum Regem Arragoniæ & Alianoram filiam Regis Angliæ consummando.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.

Lib. B. f. 137.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, gratis & spontaneâ voluntate, & ex certâ scientiâ, convenimus & promittimus bonâ fide vobis, illustri principi, domino Alphonso, per eandem, Regi Aragon' Majoric' & Valent' ac comiti Barchinon;

Nos facturos, & curaturos, & daturos operam, sine fraude & machinatione aliquâ, cum quantâ diligentâ, studio, & sollicitudine poterimus, & cum toto posse & viribus nostris, quod incontinenti, post creationem futuri Romani Pontificis, quancitò ad audientiam nostram pervenerit, procurabimus licentiam & concessionem à Romanâ ecclesiâ continuè, absque aliquo intervallo, quousque ipsa licentia obtenta fuerit, quod censumetur matrimonium, quod tractatum est inter vos & Alianoram karissimam primogenitam nostram, ita quod ipsam habeatis in uxorem.

Convenimus etiam & promittimus, bonâ fide, vobis, dicto Alfonso, Regi Aragon' prædicto, quod infra tres menses, postquam dictam licentiam & concessionem habuerimus, & eam sciverimus, mittemus dictam filiam nostram extra mare, paratam ad eundem in Aragoniam incontinenti, pro dicto matrimonio consummando.

Et juramus per DEUM, & ejus sancta quatuor euvangelia, manibus nostris corporaliter tacta, omnia prædicta, ut superius sunt expressa, attendere & complere in fide & legalitate nostrâ.

Nos etiam Anthonius episcopus Dunelmen' Robertus episcopus Batonien'

& Wellen' Willielmus episcopus Norvicens' & nos Willielmus de Valencia comes de Pembrok' Henricus de Lacy comes Lincoln' Johannes de Vecino, Otho de Grandisono, consilarii dicti domini Regis Angliæ, de voluntate & conscientiâ ejusdem domini Regis Angliæ;

Juramus per DEUM, & ejus sancta euvangelia, nos facturos, & curaturos, pro posse nostro, quod dictus dominus Rex Angliæ compleat & attendat omnia prædicta, quæ per eum superius sint promissa.

Versâ vice, nos Alphonsus, DEI gratiâ, Rex prædictus;

Juramus per DEUM, & ejus sancta quatuor euvangelia, manibus nostris corporaliter tacta, quod procurabimus toto posse nostro quod dictam matrimonium consummetur;

Et nos, Jaspertus, DEI gratiâ, episcopus Valentinus, Luppus Ferrench de Luna, Guilbertus de Creduliis, Petrus Martini de Archasona, Petrus Marchesii Not' & Johannes Cappata, consilarii domini Alfonsi, Regis Aragon' prælibati, de voluntate & mandato ejusdem domini Regis;

Juramus per DEUM, & ejus sancta euvangelia, nos facturos, & curaturos, pro posse nostro, cum dicto domino Rege nostro, quod prædicta veniant ad effectum; & quod non consentiamus quod fiat aliquid impedimentum, quin dictum matrimonium consummetur.

In cujus rei testimonium nos E. Rex Angliæ prædictus, & nos Alphonsus Rex Aragon' prædictus, & nos episcopi supradicti, sigilla nostra huic instrumento duximus apponenda.

Dat' & act' apud civitatem Oleron' vicesimo octavo die Julii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo.

De treugâ inter Reges Franciæ & Aragoniæ ulterius prorogandâ.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.

Lib. B. f. 134. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EGREGIO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitaniæ, Alfonsus, per eandem gratiam, Rex Aragon' Majoric' & Valent' ac com' Barch', salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cum treuga, per vos data inclito Regi Franciæ de nobis; treuga etiam, ab eodem Rege Franciæ, pro nobis accepta, seu ad opus nostrum, terminum certum contineat, quod debeat expirare, scilicet, festum beati Michaelis proximò adventurum;

Nos excellentiæ vestræ treugam renovandi, seu prorogandi utrimque, tam datam, scilicet quàm acceptam, sub conditionibus, quas expedire videritis, generalem & liberam, tenore præsentium, committimus potestatem.

In cujus rei testimonium præsentem paginam sigilli nostri munimine fecimus roborari.

Dat' apud Oleron' quinto kal' Augusti, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo.

Littera Regis Aragon', de potestate Regi Angliæ commissâ prorogandi treugas cum Rege Franciæ.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.

Lib. B. f. 133. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EGREGIO principi domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Alfonsus, eadem gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricæ & Valentis, ac comes Barchinoniæ, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cum nos, anno præterito, vestræ nobili excellentiæ, per solemnes nostros procuratores & nuncios, Petrum Martini de Arcosona militem, & Johannem Cabata, fecerimus tribui & concedi plenariam potestatem, pro nobis, & regnis nostris, terris, gentibus, valitoribus & vassallis;

Dandi & concedendi treugas inclito Regi Francorum, pro se, suisque regnis, suisque gentibus, valitoribus & vassallis;

Et similiter recipiendi à dicto Rege Francorum, de se, suisque regnis, terris & gentibus, pro nobis, nostrisque regnis, gentibus atque terris, in formâ quæ vobis sufficiens videretur, pro terris atque personis, quas negotium videtur contingere.

Et vos, freti hujusmodi potestate, de nobis, nostrisque regnis, comitatu Barchinonæ, ac terris aliis, quas tempore eodem tenuimus, gentibus quoque & valitoribus nostris eorumdem regnorum, comitatû atque terrarum; & specialiter de illis nostris valitoribus & vassallis qui in Rossilione & Certania terras tenent & castra;

Treugas dederitis seu concedi feceritis inclito Regi Francorum, pro se, suisque regnis & terris, quas tunc tenebat, gentibus suis, valitoribus & vassallis eorumdem regnorum atque terrarum, suis etiam valitoribus & vassallis qui in Rossilione, & Catalonia, & Certania terras tenent aut castra;

Nobili etiam viro domino Jacobo patruo nostro, terris etiam suis & castris, quæ tunc possedit, suisque gentibus, valitoribus & vassallis, in formâ certâ, certisque conditionibus, & certo termino, quæ in scripturâ, super hoc confectâ, plenius continentur;

Eadem etiam potestate suffulci acceptaveritis, seu acceperitis treugas à dicto Rege Franciæ, de se, suisque regnis & terris, quas tunc temporis tenuit, suisque gentibus, valitoribus & vassallis eorumdem regnorum atque terrarum, suis etiam valitoribus & vassallis, qui in Rossilione, Certania, & Catalonia terras tenent & castra;

Et etiam à nobili viro, domino Jacobo, patruo nostro, terris etiam suis & castris, quæ tunc possedit, suisque gentibus, valitoribus & vassallis;

Pro nobis, nostrisque regnis, comitatu Barchinoniæ, ac terris aliis quas tunc tenuimus, gentibus quoque & valitoribus nostris eorumdem regnorum, comitatû atque terrarum; & specialiter de illis nostris valitoribus & vassallis, qui in Rossilione & Certania terras tenent aut castra;

Quæ treugæ, usque ad terminum beati Michaelis proximò venturum duratura, terminentur, prout in litterâ, super hoc confectâ, plenius continentur;

Nos eandem treugam, tam per nos concessam, pro nobis, inclito Regi Franciæ, quàm acceptam per nos, ab eodem Rege Franciæ;

Nobis seu ad opus nostrum renovandi seu prorogandi, sub formâ eadem & eisdem conditionibus, sub quâ, seu quibus prior treuga per vos data fuerat, vel accepta; seu etiam sub aliis novis conditionibus, si videritis expedire;

Specialem, seu generalem, & liberam excellentiæ vestræ, tenore præsentium, committimus potestatem.

In cujus rei testimonium præsentem paginam sigilli nostri patrocinio fecimus communiri.

Dat' apud Oleron' quinto calend' Augusti, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo.

A. D. 1287. | An. 15 Edw. I.

Prorogatio treugarum inter Franciæ & Aragoniæ Reges, per Regem Angliæ.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Lib. B. f. 134. a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos literæ presentes pervenerint, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem in Domino sempiternam.

Cum ex potestate, nobis jam pridem traditâ per dominum Alfonsum, filium quondam Petri de Aragonia, karissimo domino & consanguineo nostro Philippo, DEI gratiâ, Regi Franciæ illustri, regnisque suis, & terris, quas ad præsens detinet: vassalis & valitoribus suis, in Russellione, Ceritania, & Catalonia terras tenentibus, sive castra; necnon gentibus, vassallis & valitoribus suis eorundem regnorum atque terrarum, de eodem Alfonso, Aragoniæ Valentique regnis comitatu Barchinoniæ, & terris aliis, quas detinet in præsentem, gentibus & valitoribus suis eorundem regnorum, comitatibus atque terrarum; & specialiter de illis suis valitoribus & vassallis, qui in Russellione & Ceritania terras tenent & castra, dederimus treugam, usque ad terminum beati Michaelis proximum adventurum tantummodo duraturam;

Nos, considerantes temporis brevitate, quod ipsa consummando negotio, cujus occasione treuga fuit imita memorata, sufficere non valebit;

Ex potestate novâ, nobis traditâ & concessâ per memoratum dominum Alfonsum;

Treugam præfatam de ipso Alfonso, regnis quoque Aragoniæ & Valentie prætaxatis, comitatu & terris prædictis, ac suis valitoribus, & vassallis ipsorum regnorum, comitatibus atque terrarum;

Prædicto domino Philippo Regi Franciæ illustri, suisque regnis & terris, quas ad præsens detinet, vassallis & valitoribus suis, qui in Russellione, Ceritania, & Catelon' terras tenent & castra;

Necnon gentibus, vassallis & valitoribus suis eorundem regnorum atque terrarum;

Datum per nos pariter & concessam innovamus, seu etiam prorogamus, usque ad unius anni terminum, à festo Sancti Michaelis proximo adventuro continuè numerandum.

In cujus rei testimonium præsentem paginam sigilli nostri fecimus patrocinio communiri.

Actum & dat' apud Oleron' in Biarn', die Jovis proximâ post festum Sancti Jacobi Apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo.

De treugâ prædictâ sine exceptione cujusquam concedendâ.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Lib. B. f. 60. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO & magnifico principi, domino Edwardo DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Alfonsus, per eandem, Rex Aragon' Majoric' & Valent' ac com' Barchinon' salutem, & constantiam intimæ dilectionis, cum continuæ beatitudinis incrementum.

Cum nobili viri comes Urgelli & Raimundus Fulconis, & quidem alii de terrâ nostrâ, in præsentem nostrâ, nobis dixerint quod si contingeret illustrem Regem Franciæ, seu gentes suas venire contra com' Fux' ipsi non starent, propter treugam per vos recipiendam & dandam inter prædictum Regem Franciæ & nos, quin jurentur comitem supra dictum;

Undè significamus celsitudini vestræ nostræ esse intentionis, quod ipsam treugam dare pro nobis possitis dicto Regi Franc' plenam pro nobis & gentibus nostris, sine exceptione cujusquam, sub formâ quam vobis concessimus super donatione ipsius treugæ, cum instrumento nostro, sigillo nostro sigillato; quam formam faciemus per nos & nostras gentes inviolabiliter observari.

In cujus rei testimonium fecimus præsentem sigilli nostri munimine roborari.

Dat' Jacc' quarto mensis Augusti, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo.

De dissentione inter archiepiscopum Eboracen' ex unâ, & decanum ac capitulum ex alterâ parte subortâ.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Bundela Brevium
& Litterarum
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilecto consanguineo & fideli suo, Edmundo comiti Cornubiæ, tenenti locum suum in eodem regno, salutem.

Quia accepimus quod dissentio est suborta inter venerabilem patrem J. Eborum archiepiscopum, ex parte unâ, & decanum & capitulum ejusdem loci ex alterâ;

Et nollemus quod per dissentionem hujusmodi pax aliquantulum turbaretur; Attendentes quod predicti decanus & capitulum, ex conjecturis aliquibus, verisimiliter sibi timeant ne, per vim laicam, utpote per majorem & cives Eborum, aut alios, ad procuracionem partis adverse, oppressiones & gravamina aliqua patiantur;

Vobis mandamus, quatinus majori, & civibus supradictis firmiter inhiberi faciatis, ex parte nostrâ, ne de contentionibus, inter predictos archiepiscopum & decanum & capitulum suscitatis, in aliquo se intromittant, seu partem alterutram super contentionibus hujusmodi foveant; per quod pax nostra aliquantulum infringatur, seu tranquillitas ecclesie supradicte in personis aut rebus aliquantulum conturbetur.

Dat' sub privato sigillo nostro Aquis', duodecimo die Septembris, anno regni nostri quinto decimo.

Orso. — Mandatum fuit majori & civibus Eborum, quod se in nullo intromitterent.

Edmond' counte de Cornewail, à sire William de Hamelton, salutem. Nous vous prioms que vous furniez le mandement nostre seigneur le Roy selonc la teneur de cestre lettre.

E, pur ceo que nous fuismes au park de Wyndesouer, ove nos cosines, l'avoms enselee du seel nostre chiere cosine, madame Atyanor, fielle au Roy d'Engleterre, & garden, cestre lettre.

De rebellione Wallensium reprimendâ.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Pat. 15 Edw. I.
m. 4.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos presentes, &c. salutem. Sciatis quod cum Resus, filius Mereduci, & complices sui, inimici nostri, turbacionem contra nos in partibus Wallie, in nostri prejudicium & contemptum manifestum, temerariè jam movissent;

Ac nos, contemptum & transgressionem predictam vindicare affectantes, dilectos & fideles nostros, Rogerum le Bygot comitem Norf' & marescallum Angliæ, & alios magnates, comites & barones de regno nostro, rogaverimus ad partes illas accedendi, ad dictorum inimicorum & rebellium multam reprimendam, qui quidem magnates pro commodo & honore nostro, eâ occasione, ad partes illas manu armatâ viriliter accesserunt;

Nos eidem comiti Norf' promittimus per presentes, quod nullum factum, quod ipse, aut sui, ad rogatum dilecti consanguinei & fidelis nostri, Edmudi comitis Cornubiæ, locum nostrum in Anglia tenentis, fecerunt in expeditione nostrâ, pro negotio predicto, in partibus Wallie supradictis, dictum contemptum, ut predictum est, vindicando, vertatur in prejudicium seu exheredationem dicti comitis Norf' super marescalciâ, quam de nobis tenet in capite, aut cedat eidem in servitutem serjantie, per quam tenet marescalciam supradictam.

In cujus, &c.

Teste Edmundo, comite Cornubiæ, consanguineo Regis apud Westm', xvii. die Septembris.

Littera cardinalium Romanæ ecclesie, sede vacante, Regi Angliæ, pro liberatione principis Salernitani.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Lib. B. f. 198. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

MISERATIONE divinâ, episcopi, presbiteri, & diaconi sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinales, carissimo ecclesie filio domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, salutem in eo qui Regibus dat salutem.

Regiæ celsitudinis literis pridem nobis per vestros nuncios destinatis, inter alia referentibus, intellecto quod liberatio carissimi ecclesie filii Caroli primogeniti, claræ memoriæ, C. Regis Siciliæ sub certis conditionibus, quarum nobis nota certitudo non aderat, sperabatur in proximo proventura; nos, proinde conceptâ lætitiâ, sollicitudinis vestræ laborem & rumorem liberationis hujusmodi gratos habuimus admodum & acceptos.

Et, quia liberationem vehementer appetebamus eandem, excellentiam regiam excitare curavimus, ut sic vestros continuare labores, & studia curaretis, ut ipsius liberationis effectus in brevi, auctore Domino, sequi posset;

Reverâ, sicut alias per nostras litteras didicistis, habetur per hoc in vobis de quo mater exultet ecclesia, mundus gaudeat, & exempla commendanda suscipiant principes Christiani; dum vos, tanquam filius benedictionis & gratiæ, matris vestræ zelantes honorem, pacem seculo & quietem orbis terræ magnatibus procuratis.

Quia igitur liberationem primogeniti supradicti tanto magis appetimus, quanto personam ejus uberius prosequimur caritate, serenitatem regiam, sicut iterum, sic attentius duximus excitandam, ut labores vestros & studia prælibata sic continuare velitis, obstacula & impedimenta quælibet (si qua forsân, prout contingere solet in arduis, orientur) prudenter & sollicitè submoventes, ut exinde honor Deo & ecclesie, ac eidem primogenito, ejusque posteris utilitas producat, & regiæ circumspectionis industria possit non immeritò commendari.

Dat' Romæ apud Sanctam Sabinam secundo non' Novembris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo septimo. Apostolica sede vacante.

De malitiâ & rebellione Wallensium reprimendis.

A. D. 1287.
An. 15 Edw. I.
Rot. Wall.
15 Edw. I. m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Edmundo de Mortuo Mari, salutem.

Quia, ex relatu fidedignorum, intelleximus quod Resus filius Mereduci, felo & rebellis noster, & quidam maliuoli fautores sui quâdam inconsultâ levitate moti, maximè propter viarum discrimina, & alia quæ viantibus, in instanti yemali tempore, plusquam alio, in partibus Westwallie sunt nociva, contra nos & fideles nostros jam insurrexerunt, & pacem nostram ibidem turbare nituntur; terras nostras & fidelium nostrorum, in eisdem partibus, nocte dieque circueundo, & castrum nostrum de Emelyn jam nequiter occupando, & homines nostros & fidelium nostrorum, interficiendo, ac plura alia enormia contra pacem nostram ibidem perpetrando.

Nos, malitiæ prædicti Resi & fautorum suorum prædictorum obviare, & paci, & tranquillitati partium prædictarum providere volentes, vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod in maneris & terris vestris, partibus prædictis adjacentibus, moram continuam facientes, contra prædictum Resum & fautores suos prædictos potenter & viriliter insurgatis, & ipsos tam de nocte, quam de die, cum equis & armis diligenter & efficaciter insequamini, ipsos capiendo, & salvò custodiendo, donec aliud inde præceperimus.

Nec volumus quod à partibus prædictis quoquo modo recedatis, antequam malitiâ & rebellio ipsius Resi & fautorum suorum prædictorum penitus reprimantur.

Et ita diligenter & viriliter vos geratis in præmissis, quod apertè perpendamus quod malitiâ & rebellio eorundem per vestrum & aliorum fidelium

nostrorum, partium illarum, quibus hoc idem mandavimus, consiliu & auxilium totaliter repellantur.
Teste Edmundo, comite Cornubiæ, consanguineo Regis, apud Westm', xiv. die Novembris.

Eodem modo mandatum est omnibus subscriptis, videlicet,

Rogero de Mortuo Mari.
Petro Corbet.

Rogero Extraneo.
Fulconi filio Warini.

Johanni Extraneo.
Galfrido de Casmvill.

Willielmo Martyn.
Guidoni de Briene.

Rudolpho de Tony.
Willielmo de Breus.

Matill de Mortuo Mari, mutatis mutandis.
Ricardo filio Alani.
Johanni de Hasting'.

Johanni Tregoz.
Bogoni de Knouill constabulario

castri de Monte Gomeri.

Constabulario de Monemeue.

Constabulario de Shenfrith.

Hugoni de Tubervill tenenti locum Ottonis de Grandisono

justiciario Northwallie.

Reginaldo de Grey justiciario

Cestrie.

Roberto de Tybetot justic' West-

wallie.

Alano Pogonet constabulario castri de Drosselan.

Constabulario castri de Grose-

mund.

Constabulario castri de Albo

Castro.

Johanni filio Reginaldi.

Johanni Giffard constabulario castri de Buelt.

Littera Regis Franciæ de non proseguendo gentes Regis Angliæ.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 58. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Francorum Rex, senescallo Petragorcen salutem.

Cum vobis aliàs mandaverimus quod ea, quæ, ratione inobedientiæ, per gentes karissimi & consanguinei fidelis nostri, illustris Regis Angliæ, apud Leyburnam, seu ratione portus Leyburnæ, factæ, saysiveratis seu saysiri feceratis, deliberaretis, manum nostram exinde amoventes:

Et quod à processibus, contra ipsum & suis habitis, occasione hujusmodi desisteretis; nec contra eos ulterius procederetis (dum tamen idem Rex Angliæ & gentes suæ vellent obedire judicio nostro prædicto super portu Leyburnæ) donec à nobis reciperetis aliud in mandatis;

Vosque præmissa facere recusaveritis, pro eo, ut dicitur, quia dictus Rex

Angliæ, vel locum suum tenentes noluerint dare litteram, vel aliam similem cautionem facere, de observando judicatio prædicto;

Vobis, præcipiendo, districtè mandamus quatinus omnia in primo dicto mandato contenta, absolute & simpliciter compleatis; non exactâ aliquâ cautione, nec obstante aliquâ aliâ occasione, per quam posset hujusmodi deliberatio impediri; cum, si contra judicatum nostrum prædictum factum fuerit, ipsum possimus facere executioni mandari;

Nos enim dicto Regi Angliæ hujusmodi gratiam facimus, quousque locuti fuerimus cum eodem, vel donec à nobis aliud receperitis in mandatis.

Actum Paris' die Jovis ante festum Cathedræ Sancti Petri, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Bulla Nicholai IV. Papæ, per quam nunciat Regi electionem de ipso factam.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Judicia DEI, abyssus multa, nulli scrutabilia, nulli comprehensibilia, nulli nota; quis enim novit cæli ordinem, ut supernarum dispositionum videat prædestinationes occultas? aut quis ponere potest rationem ejus in terrâ, ut ante humana corda talium secretorum causas aperiat, vel supernorum judiciorum mysteria considerando discutiat, manifestetque loquendo? Hæc utique, in hac vitâ positus, facere nullus potest! ante, hominem namque carne circumdatum, labor est ista cognoscere, donec in Domini sanctuarium (in quo sunt omnia consilia super filios hominum) ergastulo corporis absolutus, introeat; ibique non solum præsentia, set etiam novissima intelligat & cognoscat.

Horum quidem consideratio miranda nimirum stupenda pariter & tremenda, nos, nec immeritò, admiratione sollicitat, mentemque nostram in gestione stuporis habet atque conculcat timore.

Miramur etenim, non absque timoris magnitudine ac terroris, quâ divini dispositione judicii, nobis non indignè terribilis, contra electum & firmatum nostrum, salutis contemplatione, propositum, toties & demum tantam immutationem receperit status noster.

Elegeramus namque ab olim, postquam ad hæc nobis Dominus tribuit intellectum, abjecti esse in domo Domini, & sanctæ contemplationi vacando, sedere ad pedes ipsius audiri verba cælica cum Maria; cum illa partem, testimonio ipsius Domini, optimam eligentes, ne impliciti mundi turbidibus, cum Martha, erga plurima turbaremur.

Propter quod, à nostræ juventutis auspiciis, ordinem fratrum minorum intravimus, ut in humilitate spiritus Deo spiritui serviremus, cum tantæ abjectionis & paupertatis professoribus, pauperes & abjecti.

Dumquæ per hæc, ad Rachealis obtinenda consortia, solido inhiarem proposito plenis suspiraremus affectibus, Lyam lippis oculis experimur nobis expositam pro Rachele.

Primum, in ipso ordine etiam frequenter nobis prædictæ partis integritate directâ, & eâ postmodum per occupationes diversas, quas habuimus necesse subire, quasi prorsus adempta; occupati namque fuimus, ex obedientiæ debito, in variis ministeriis dicti ordinis, & demum in ministri generalis officio, quæ non absque laboriosis inquietudinibus gessimus in eodem.

Subsequenter ad dignitatem cardinalatûs, in sacerdotii gradu per apostolicam sedem assumpti, dum absentes & inscii aliqua de hoc agi reformandæ concordie inter, claræ memoriæ, Philippum Francorum &

A. Yspaniæ Reges, de mandato sedis ipsius, in ultramontanis partibus vacaremus;

Deinde præfecti sumus per sedem eandem in episcopum ecclesiæ Penestrinæ.

Novissimè verò, fratrum nostrorum electione concordati vocati, & instantiâ oportuna coacti ad summi apostolatûs sarcinam subeundam, prout series subscripta describit, ut prout regalem excellentiam illarum processuum & ordo non lateant; sed & causæ admirationis, stuporis, & timoris hujusmodi ad humiliationem nostram, apertius innotescant.

Felicis siquidem recordationis Honorio Papæ quarto, prædecessore nostro, ut Domino placuit, ab hac luce subtracto; ejusque corpore cum exequiarum sollempnitate debitâ tumulato, nos tunc, ut prætangitur, episcopus Penestrin' cum fratribus nostris aliis in curiâ Romanâ præsentibus, in palatio sanctæ Sabinæ de Urbe, in quo prædecessor ipse resederat, concordati voluntate convenimus, substitutioni Romani Pontificis sollicitè vacaturi.

Circa quod, licet impedimenta varia, & præcipuè diversarum & prolixarum infirmitatum angustia, quæ quamplures de ipsorum fratrum collegio vexaverunt diutius, & proci dolor! nonnullos etiam subtraxerunt aliquamdiu, conatibus nostris obstiterint; demum tamen, in primâ Dominicâ præsentis quadragesimæ, nobis & reliquis fratribus, tempore ipso præsentibus, convenientibus in palatio supradicto, electâ concorditer viâ scrutini, & uno tantum facto publicatoque scrutinio, illo, qui concordiam in sublimibus suis facit, ut supponit devota credulitas, assistente, tanta finaliter in votis eorundem fratrum est inventa concordia, quod de ipsorum omnium unanimi voluntate, ad consevendam Petri cathedram, secuta est de humilitate nostrâ concurs electio & communis, fratribus ipsis instantibus importunè ut electioni consentiremus eidem.

In quo admirationis magnitudine redditi, nec immeritò, sumus attoniti, stupor nostrum animum hebetavit, & timor pariter tremorque concussit.

Numquid enim non admiratione dignum quod sic sumus præter, immò contra prædictum nostrum tam salubre ordinatumque propositum, à desiderio quietis optate fraudati? nam licet pastorale taliter indictum officium præmissum Mariæ partem à se nequaquam abiciat, quin potius contemplationi devotæ vacare, ac instructioni divinæ ferventer insistere assidue intendat deoseat; verendum tamen ne sollicitudo, connexa eidem, totius orbis, curas innumeras & immensas indicens, devotionem Mariæ præpediat, & secretum quietæ mentis deserere persæpè compellat, nec ad eam redeundi facile sit facultas.

Nonnè insuper stupore non vacuum, quod, inter tot & tantas eorundem fratrum personas, vitæ ac famæ claritate pollentes, virtutibus redimitas,

A. D. 1288. | An. 16. Edw. I.

habundantes ad hæc utilium sufficientiâ meritorum, in præsidendo apostolico culmini nostra indignitas, extimatione nostrâ meritò postponendâ, occulta Dei & pavenda nobis dignatione præfertur?

Nonne, dum injuncti oneris molem attendimus, & nostram insufficientiam comparamus, dignè invalescit timor & tremor, ne sic premat quod opprimat, sic opprimat quod portantis debilitas molis ejus immensitati succumbat? Nonne timendum iterum & temendum, si Summi Judicis severitas attendatur, & attentè pensetur, quod si rationem de talentis creditis exacturus veniat, nec ea inveniatur in sibi gratum numerum excrevisse servum, à bono torpentem opere, quam severissimè judicabit?

Hæc & alia plura, que prolixitatis vitandæ gratiâ subiect sermo succinctus, debilitatem nostram subducendam ab onere, nostræ insufficientiæ imperfectum à subeundo totius mundi spirituali regimine, difficultatis inextimabilis, compescendum adèb efficaciter suggerebant, quod eorumdem fratrum importunitati, diversarum excusationum obicem opponendo, quâ potuimus reluctatione resistimus, apertè negantes electioni præmissæ præstare consensum, & tam ipsi quam juri, nobis ex eâ quæsito, renunciantes expressè: verum fratres idem, nostræ resistentiæ instantiùs obviantes, electione nichilominus repetitâ concordati, ut ei consentiremus & insistere ferventiùs, & in virtute obedientiæ injunxerunt.

Nos verò, licet ex nostrorum defectuum conscientiâ diffidentes, confidentes tamen de illius Omnipotentia, qui non solum eosdem sufficit supplere defectus, sed potens est facere gratiam habundare, quanquam ad hoc nobis nequaquam mèrita suppetant, utinam demerita non obstant! per fratres eosdem, nostris excusationibus non admissis, ne sub obedientiâ nutriti diutius eam contempnere pertinaciter, & mundi, graviter guerrarum multiplicatione divulsi, Terræque Sanctæ, quasi omni auxilio destitutæ, pericula differendo, provisionem ecclesiæ negligere censemur; tandem acquievimus eorumdem fratrum instantiæ, ipsorum urgente præcepto,

collaque debilia jugo submisimus apostolicæ servitutis; præstantes electioni, ut præmittitur, iteratæ consensum, anxio & humilitate spiritu supplicando ut ille, qui nos jugum idem subire concessit, sic ad ipsum portandum debilitatem nostram robore fulciat, sic ipsum nobis faciat suâ levigatione portabile, quod non contingat nos in ejus exercitio ex nostrâ infirmitate deficere; sed ita ex suâ virtute proficere, quod exinde nobis & populo, curæ nostræ commisso, ad laudem sui nominis fructum referamus optatum.

Ad hoc autem à Domino promptiùs obtinendum, & fidelium suffragia imploranda, & catholicos principes, qui secularis potestatis sollicitudinem in populo Domini susceperunt, ut sicut ad ipsos pertinet, nobis cooperari studeant in eodem, decrevimus exhortandos.

Ideoque regalem celsitudinem rogamus instanter, & obsecramus in Domino JESU CHRISTO quatinus, prudenter attendens quod datum est tibi divinitus in orbe, pro non modicâ parte, judicium, justitiam diligas, & eam omnibus, tuæ ditioni subjectis, non omisâ tamen clementiâ, diligenter observes; hujusmodi enim columpnis firmissimis stabiliuntur imperia, regna firmantur, munitur principes, & communiti lætantur statu pacifico principatus.

Ecclesiam insuper matrem tuam & præsidentes eidem, cæterasque personas ecclesiasticas, Creatoris & Redemptoris tui ministros, immò in eis ipsum, per quem regnas & regeris, solletter honorans, eas regio favore in suis libertatibus & juribus aliis protegas & defendas; de nobis spem certam & fiduciam habiturus, quod tuam & regni tui prosperitatem, paterno zelantes affectu, eam conservare proponimus, & facultate succedente, quantum cum Deo poterimus, favorabiliter ampliare.

Dat' Lateran', septimo kal' Martii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

Rex Franciæ queritur Regi Angliæ de treugis ab Aragoniæ Rege non observatis.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. fol. 57. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Francorum Rex, egregio principi, karissimo consanguineo Edwardo, eadem gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitanie, fideli suo, salutem & dilectionem.

Cum vos pluries requisierimus ut injurias, invasiones, depredationes, spoliaciones, & dampna, que tempore treuge, per vos, nomine, vice & mandato, ut dicitis, Alfonso de Arragon' datæ & concessæ nobis, & egregio principi karissimo avunculo nostro, Jac' DEI gratiâ, Regi Majoric' illustri, per eundem Alfonso, aut ejus valitores, illata fuerunt Regi Majoric' prædicto, faceretis integrè emendari, cum nos in hoc fidem vestram, non ipsius Alfonso, fuerimus omninò secuti, sperantes firmiter quod dictam treugam teneri integraliter faceretis;

Et, pendente treugâ prædictâ, dictus Alfonso, & sui valitores, Minoricas & alias terras ipsius Regis Majoricarum hostiliter invaserint, ceperint & detineant, ac plurima dampna sibi & subditis suis intulerint, nec non &

quosdam ex eis interfecerint, & injurias ipsis plurimas intulerint, quas eidem minimè irrogassent, nisi idem Rex de treugâ confidisset prædictâ; de quibus injuriis atque dampnis certi estis, aut esse poteritis, si vos vultis, de facili & in brevi.

Iteratò requirimus vos quatinus prædictum Regem, avunculum nostrum, qui per dictam treugam, quam de vobis, non de Alfonso prædicto, confidentes inivimus, est deceptus, & dampnificatus in multis, restitui & dampnificari faciatis in prædictis, & etiam prædicta omnia emendari; ita quod nos & dictus avunculus noster de hoc esse contenti meritò debeamus;

Scituri quod de cætero non intendimus vos amplius requirere super istis; nec per viam litigii procedere super eis, quemadmodum vestræ gentes quas apud Perpignan' nuper, pro hujusmodi negotio destinastis, velle procedere videbantur.

Actum apud Bell' Lectum, die Sabbati ante Ramos Palmarum, anno Domini MCCLXXXVIII.

Bulla Nicolai IV. Papæ Regi Angliæ monitoria, ut inducat Alfonso Regem Aragoniæ, quod intendat liberationi Caroli, primogeniti Regis Siciliæ, quem carceri detinet mancipatum.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ad liberationem carissimi in CHRISTO filii nostri Caroli, primogeniti, claræ memoriæ, C. Regis Siciliæ, paternæ sollicitudinis studio intendentes, nobilem virum Alfonso, natum quondam Petri, olim Regis Aragonum, qui primo-

genitum ipsum detinet carceri mancipatum, per nostras monemus litteras speciales, ut eundem primogenitum, sublato difficultatis obstaculo, plenè restituat libertati.

Venerabilibus quoque fratribus nostris B. Ravenat' & P. Montis regalis archiepiscopis, ac dilecto filio fratri Raynono de Viterbio, ordinis prædicatorum, sedis apostolicæ nunciis per alias litteras nostras injungimus ut,

eundem nobilem personaliter adeuntes, ei prædictas, quas sibi, sicut præmittitur, dirigimus litteras, representent; ipsa, quod hujusmodi apostolicis monitis & beneplacitis humiliter & efficaciter acquiescat, sollicitè inducendo.

Rogamus itaque celsitudinem regiam & hortamur attentè, quatinus, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, eundem Alfonso efficaciter & diligenter inducas, ut monitis & beneplacitis supradictis humiliter & efficaciter acquiescere non postponat; ita quod exinde regiæ devotionis promptitudinem non immeritò commendemus.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, id' Martii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

Bulla Nicolai IV. Papæ, quâ pactis sive conditionibus, pro liberatione Caroli principis Salernitani conventis, assensum se præbere pullo modo denunciât.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 129. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Regi Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dudum, ad procurandam liberationem carissimi in CHRISTO filii nostri Caroli, primogeniti, claræ memoriæ, C. Regis Siciliæ, qui contra DEVM & justitiam, contra fas & licitum carceralibus vinculis detinetur, pio & laudabili

concepto proposito, regalis benignitas, felicis recordationis, Honorium Papam prædecessorem nostrum, dum adhuc viveret, per litteras & nuncios requisivit, ut ad partes illas aliquos probos viros, ad procurandum, unâ tecum; liberationem hujusmodi, duceret transmittendos.

Qui, regie requisitionis instantiæ benignius annuens, dictumque prosequens uberi favore negotium, venerabiles fratres nostros B. Ravenat' & P. Montis regalis archiepiscopos, propter hoc ad partes ipsas, certis datis eis informationibus, destinavit.

Postmodum autem ad prædecessoris notitiam prælibati pervenit, quod nonnullis pacis tractatibus, inter eundem primogenitum, & Alfonso ac Jacobum, quondam Petri, olim Regis Aragon' filios, hæctenus habitis, dictus Alfonso sibi, per . . . ecclesiæ Salsen' prepositum, intimavit quod idem Jacobus & Constantia, mater ejus, per certos nuncios duxerant requirendum, ut ipse à compositione sive concordia, pridem inter eum illosque tractatâ, dum adhuc in Sicilia partibus primogenitus ipse esset, recedere

non deberet, quodque dictus Alfonsus intendebat omnino eorum in hac parte prosequi voluntatem;

Verumptamen procuraret, eosque compelleret quod contenti existerent ut, absque conditione, vel retentione aliqua, Siciliae insulam, cum insulis omnibus quæ sibi adiacere noscuntur, terramque totam, infra reg' archiepiscopatus limites consistentem, Tunitique tributum, Regi Siciliae debitum, eidem Jacobo & hæredibus suis in perpetuum primogenitus, ipse duceret concedenda:

Et quod insuper procuraret & faceret, ut concessionem seu donationem hujusmodi sedes apostolica confirmaret, ac processus contra eundem Petrum, super privatione regni Aragon' & alios quoslibet contra præfatos Alfonsum, Jacobum & Constantiam, eorumque vassallos, per sedem ipsam habitos; nec non & concessionem, de prædicto Aragon' regno factam, totaliter revocaret;

Quodque præfatus Alfonsus adjecerat, per Salsen' præpositum supradictum, quod, nec per obsides neque per securitates alias, poterat dictus primogenitus quomodolibet liberari, donec prædicta perducta existerent ad effectum:

Ac etiam eundem Jacobum & ipsius primogeniti natam, ætate majorem, ac primogenitum ejus, & Isalandam, Alfonsi & Jacobi prædictorum sororem, contingeret matrimonialiter copulari.

Et, ut prædicta possent melius perfici, efficaciusque compleri, treugæ, quæ Romanam ecclesiam & ejus valitores, ut patriæ verbis utamur, includerent, inirentur à medietate mensis Maii, tunc venturi proximo, inchoandæ, ac ex tunc per biennium duraturæ; ita tamen quod idem Jacobus præfatus Alfonso in guerrâ quâlibet posset auxilium impertiri.

Quare præfatus prædecessor, præmissa diligenter attendens, eaque ferens, non indignè, molestè, cum illa in derogationem grandem honoris ecclesie, ac ejus, & ipsius primogeniti, hæredumque suorum grave præjudicium, obprobrium plurimum, & læsionem multiplicem redundarent, tractatum hujusmodi, de fratrum suorum consilio; reprobavit expressè: & si forte de facto processerat, cassavit & penitus vacuavit, ipsum omnemque illi similem præsumi ulterius districtius inhihendo; & si quis ex tunc foret quoquomodo præsumptus, eum decrevit irritum & inanem, ac nullius existere firmitatis.

Præfato verò prædecessore naturæ debitum persolvente, à nobis & fratribus nostris, quorum nos tunc numerus includebat, per litteras speciales & nuncios celsitudinis regie postulavit ut, pro liberatione primogeniti supradicti complendâ, quæ, prout ipsarum innuebat series litterarum, sub certis conditionibus, quarum nobis & fratribus ipsis certitudo non aderat, provenitura in proximo sperabatur, ad prorogationem treugarum per carissimum in Christo filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, cum Alfonso faciendam prædicto, à festo beati Michaelis, tunc proximo securo, usque ad annum, openi daremus & operam efficacem:

Undè nos & idem fratres nostri, gerentes potissimè cordi negotium, & liberationem hujusmodi, votis ferventibus cupientes, te ad ipsas sollicitam & perseverantem prosecutionem negotii, sub certâ formâ, sollicitus & affectuosus exhortantes, prædicto Regi Francie super hoc, quanquam hujusmodi nobis existerent conditiones incertæ, nostras sub certâ formâ litteras, de quâ vidimus expedire negotio, per eosdem nuncios tuos, quos celeriter expediti curavimus, duximus dirigendas: aliis nichilominus tibi, super hoc subsequenter, exhortatoriis litteris destinatis:

Cumque postmodum, supernæ dispositionis arbitrio, ad apostolicæ promoti fuisse dignitatis, carissima in Christo filia nostra Maria, consors primogeniti supradicti, per dilectum filium nobilem virum, Ricardum de Noblaus, ejus nuncium, à nobis pro liberationis ejusdem primogeniti consummando negotio, certum pecuniarum subsidium postulavit:

Ad nostram nichilominus perducto notitiam, quod liberatio eadem, sub gravissimis & durissimis pactis, & conditionibus variis & diversis, quorum nonnulla annotantur inferius, tractabatur; de quibus aliqua, si diligenter attenditur, & sollicitè meditatione pensatur, divinæ majestatis oculis odiosa, nonnulla injuriosa & periculosa nimis ecclesie, nonnulla plena dispendiis, & dampnosa valde primogenito & hæredibus supradictis, quedam non modicum, numò quamplurimum præjudicialia Regi Francie memorato, quedam ferè impossibilia, quedam illicita, perniciosa exemplo ac horrenda, & abominanda fidelibus, prout ex eorum inspectione plenè colligitur, dinoscuntur.

Quare, super hiis, cum fratribus nostris, exactâ & maturâ perpensâque deliberatione præhabita, prout tanti & tam ardui negotii qualitas exigit, non vidimus, quantumcumque personam ipsius primogeniti diligamus, quantumcumque statum votivum & prosperum exquiramus ipsius, suæque liberationis cupiamus effectum, hujusmodi pactis & conditionibus quomodolibet annuend': cum dictus primogenitus, libertati taliter restitutus, gravioribus quodammodo ligatus vinculis, & statui duriori subjectus, ejusque filii multitudine expositi casibus viderentur, & ecclesia etiam quibusdam validis redderet circumplexa funiculis, & majoris oneris sarcinâ prægravata.

Prædictam consortem rogantes attentius & hortantes ut, profundè considerationis indagine præmissa discutiens, & infra claustra pectoris sedulâ & attentâ meditatione revolvens, advertens quoque sollicitè sincerum & benevoluntatem, quem in hoc ecclesia eadem gerit affectum, patienter sustineat, & sub mentis humilitate comportet, si pacta & conditiones hujusmodi non duximus admittenda; nam, si pecuniarium duntaxat subsidium ad liberationem ejusdem primogeniti existeret opportunum, gratiosam satis & favorabilem se prædicta ecclesia exhiberet.

Porro, carissime filii, non indignè mirari possemus quod tractatus hujusmodi seriem, quæ non erat proculdubio velanda silentio, nobis & fratribus nostris, cum de numero, sicut præmittitur, essemus ipsorum, non duxit sollicitudo regia intinendam; quodque tam gravibus pactis & conditionibus regis animus acquievit; nam, etsi præfati primogeniti liberatio, sub ducentibus, licitis, possibilibus, & honestis conditionibus, sive pactis, grata nobis existeret, prædictis tamen pactis seu consimilibus nullatenus præberemus assensum.

Ea verò, quæ de pactis & conditionibus ipsis præsentibus inseri fecimus, hæc sunt:

Ponentur in posse Alfonsi, nati quondam Petri, olim Regis Aragonum, pro obsidibus, tres filii carissimi in Christo, filii nostri, Caroli primogeniti, claræ memoriæ, C: Regis Siciliae, & carissimæ in Christo filie nostræ, Mariæ consortis ejus, duos scilicet majores post primogenitum,

ante liberationem suam infra decem menses; & pro securitate ipsius primogeniti ponatur etiam, in posse dicti Alfonsi, simul cum aliis natis post primogenitum, & alius filius prædictorum Caroli & consortis, qui est in Provincia ante sui liberatiorem.

Item, ponentur in posse præfati Alfonsi & hæredum suorum, ante ipsius Caroli primogeniti liberationem, quinquaginta milia marcarum argenti, scilicet triginta milia marcarum in pecuniâ, auro & argento, & viginti milia marcarum in securitate; quam securitatem viginti milium marcarum debet facere illustris Rex Angliæ Alfonso prædicto, & suis hæredibus; de quâ idem Alfonsus & hæredes sui sint pacati sub tali conditione quod, nisi, infra dictos decem menses, positus fuerit primogenitus Caroli & consortis prædictorum, in pleno posse memorati Alfonsi & hæredum suorum, ex tunc dicta pœna sit applicata eidem Alfonso, vel hæredibus pro pœnâ, & tertius filius, datus pro primogenito, sit incursum eidem Alfonso vel hæredibus suis; salvis eidem vitâ & membris: si verò prædicta completa fuerint, infra dictos decem menses, restitatur filius datus pro primogenito, & quantitas & securitas, datâ ratione dictæ quantitatis sit absoluta.

Item, debet ponere præfatus Carolus primogenitus, ante sui liberationem, in posse ipsius Alfonsi, & hæredum suorum, obsides primogenitos baronum & magnatum, militum, civium & burgensium Provincie, usque ad numerum quadraginta; illos, scilicet, quos idem Alfonsus, vel ejus hæredes elegerint, de quibus magis sibi placuerit: vel saltem, de illorum obsidum Provincie numero, medietas tradatur, unâ cum filiis dicti Caroli, Alfonso præfato, vel hæredibus suis ante deliberationem ejusdem Caroli; & alia medietas infra tres menses post liberationem suam; de quâ traditione medietatis obsidum faciendâ, infra tres prædictos menses, detur dicto Alfonso vel hæredibus suis firma securitas, talis de qua ipse sit contentus; & si aliqui fuerint ex ipsis baronibus & magnatibus, qui filios non haberent, personæ ipsorum ponantur in hostagiis, in posse dicti Alfonsi vel hæredum suorum; vel, pro personis, possint dare totidem de proximioribus stis, qui sufficientes ad hoc fuerint ad cognitionem ipsius Alfonsi vel hæredum suorum:

Et quod dictus Carolus faciet fieri homagium, cum juramento, dicto Alfonso, vel ejus procuratori, per castellanos castrorum ejusdem Caroli in Provincia, quod nisi pacem fecerit dicto Alfonso, & Jacobo fratri ejus, & hæredibus ipsorum, pro se & Romana ecclesia, & illustribus . . . Francie & Carolo Aragonie Regibus, de quâ idem Alfonsus sit contentus, vel hæredes sui, vel nisi ad carcerem ipsius vel hæredum suorum redierit infra tres annos, quod attendant cum castris & obediatis eidem Alfonso & hæredibus suis, ut domini: & terra Provincie sit totaliter ipsius Alfonsi & hæredum suorum, in perpetuum, jure hæreditario; & ipsi castelli non tradant dicta castra prædicto Carolo primogenito, nec alicui alii, nisi dicto Alfonso, vel hæredibus suis, vel cui, seu quibus idem Alfonsus vel hæredes sui mandaverint, ubi dictus Carolus primogenitus non compleverit prædicta; nec ipse Carolus possit eis dicta castra auferre:

Et, si contigerit aliquis ex illis castellanis mori, dictus Carolus primogenitus non possit, loco ipsorum defunctorum, aliquem vel aliquos castellanos substituere, nisi de consanguineis proximioribus dictorum obsidum.

Et ipsi substituti faciant homagium cum sacramento ipsi Alphonso & hæredibus suis, juxta formam sub quâ defuncti ipsi eidem Alphonso dictum juramentum & homagium præstiterunt, & ipsa castra commendentur & tradantur, ante liberationem ipsius Caroli primogeniti, consanguineis, proximioribus ipsorum obsidum.

Et nichilominus, pro prædictis omnibus & singulis, syndici civitatum & villarum, nomine suo & universitatum suarum: barones autem & milites per se faciant juramentum, & obligent se, cum publicis instrumentis, eidem Alfonso, vel suis hæredibus, vel ejus procuratori, ante deliberationem Caroli primogeniti memorati, quod attendent & obediatis ei, ut domino, vel ejus hæredibus; nisi dictus Carolus primogenitus vel ita compleverit, vel ad ipsius Alfonsi carcerem redierit, vel hæredum suorum, infra prædictum terminum, absolvat eos cum publico instrumento suo sigillo sigillato, à naturalitate, fidelitate, & dominio, quibus sibi tenentur.

Item, ante deliberationem ipsius Caroli primogeniti, debent prorogari & firmari treugæ, quæ sunt hodiè inter Regem Francorum illustrem & eundem Alfonsum, eodem modo quo præsentibus treugæ datæ & firmatæ sunt, à festo Sanctæ Michaelis, proximo venturo, usque ad annum completum; & quod dictus Carolus primogenitus faciat dari treugas per annum prædictum completum, de totâ Provincia, dicto Alfonso, vel Jacobo fratri suo, & eorum hæredibus, de omnibus quæ hodiè tenent.

Item, dictus Carolus primogenitus, post liberationem suam, debet procurare & facere quod, infra prorogationem prædictarum treugarum, ipse, & ecclesia Romana, & præfati Francie & Aragonie Reges, pro se & valoribus suis, dabunt treugas prædictas memorato Alfonso, & Jacobo fratri suo, & hæredibus ipsorum, ac etiam valoribus eorumdem, de omnibus qui dicti Alphonso, & Jacobus, & hæredes ipsorum tenebunt:

De quâ dabuntur treugæ dictorum trium annorum à die liberationis suæ usque ad tres annos completos, & ultra per sex menses, si dictus Carolus primogenitus, in fine dictorum trium annorum, non redierit ad carcerem Alfonsi prædicti, vel hæredum ipsius: quod nisi faceret & completeret, & fieri faceret & compleri, vel nisi ad carcerem dicti Alfonsi, vel hæredum suorum redierit infra prorogationem prædictarum treugarum unius anni, hostagia omnia, per ipsum Carolum primogenitum data, & terra Provincie, & quantitas quinquaginta milium marcarum argenti, pro securitate ecclesie Romanæ faciendâ, assignata, sint incursum in posse Alfonsi prædicti, vel hæredum ipsius, ad faciendum de eis suas liberas voluntates (salvis obsidibus vitâ & membris) & quod dictus Alfonsus debet, pro se, & Jacobo fratre suo, & nichilominus dari faciat ab eodem Jacobo treugas omnibus prædictis, à quibus treugas recipient, & modo quo sibi dabuntur.

Item, dictus Carolus primogenitus, infra unum annum post liberationem suam, procurabit & faciet fieri quod ecclesia Romana firmet & assuret ydoneè quod, nisi dictus Carolus primogenitus faciet pacem eidem Alfonso & Jacobo fratri suo, de quâ sint contenti idem Alfonsus & ejus hæredes, vel nisi redierit ad carcerem ipsius Alfonsi, infra tres annos post liberationem suam, & quod ecclesia non faciat guerram Alfonso prædicto, vel Jacobo fratri suo, vel hæredibus eorumdem, nec terris quas hodiè tenent & possident, nec juvabit prænominatum Carolum primogenitum, nec nocebit eidem Alfonso, nec Jacobo fratri suo, nec hæredibus eorumdem, nec terris quas hodiè possident ex aliqua causâ; & si istam securitatem non procuraverit,

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

nec fieri fecerit, infra unum annum, post deliberationem suam, ut præmittitur, amittat quinquaginta milia marcarum argenti, quæ applicentur eidem Alfonso & hæredibus suis: quam quidem pecuniam assecuret per . . . Regem Anglorum illustrem, ante sui liberationem, in posse ipsius Alfonsi & hæredum suorum, sub securitate de quâ idem Alfonsus & hæredes ejus sunt contenti; salvò quod, si infra dictos tres annos pacem fecerit eidem Alfonso & Jacobo, & hæredibus suis, de quâ idem Alfonsus & ejus hæredes pacati existant, vel ad carcerem sæpediti Alfonsi, vel hæredum suorum redierit, dicta securitas, ratione præfata pœnæ, sit absoluta, & ipse Carolus primogenitus absolutus à pœnæ incursione prædictæ.

Item, si præfactus Carolus primogenitus, infra tres dictos annos, pacem non fecerit præfatis Alfonso & Jacobo fratri suo & hæredibus suis, pro se & ecclesiâ Romana, & præfatis Franciæ & Aragoniæ Regibus, de quâ dicti Alfonsus & ejus hæredes pacati existant, vel nisi redierit ad carcerem ejusdem Alfonsi vel hæredum ipsius, hostagia omnia, per ipsum Carolum primogenitum data, & terra Provinciæ sint incursa in posse dictorum Alfonsi, vel hæredum ipsius, ad faciendam de eis suas liberas voluntates; salvis ipsis obsidibus vitæ & membris; & salvò quod, si contingeret ipsum Carolum primogenitum mori, infra dictos tres annos, &, occasione ipsius mortis supervenientis, non posset pacem facere, ut prædicitur, hostagia per ipsum data, & terra Provinciæ non sint incursa in posse dictorum Alfonsi, & hæredum ipsius; sed dicti obsides remaneant & sint sub obligatione sua & ejus dominio tamdiu donec ipsum negotium per pacem, de quâ præfati Alfonsus & hæredes sui pacati existant, fuerit consummatum; salvis eisdem obsidibus vitæ & membris: &, quantumcumque differatur pacis perfectio, fiet restitutio de hostagiis post pacis perfectionem.

Item, præfatus Alfonsus assecuret, per jam dictum Regem Anglorum,

quod compleat sæpedito Carolo primogenito, & ejus hæredibus, omnia quæ sibi promittit; prædicto tamen Carolo primogenito complecte etiam dicto Alfonso, & suis hæredibus, quæ sibi in suâ liberatione promittit.

Item, sæpeditus Carolus primogenitus promittet, cum juramento, corporaliter præstando, prædictis Alfonso & ejus hæredibus, ante sui liberationem, & etiam postquam fuerit cum Rege Anglorum prædicto, infra triduum, quod faciet pacem eidem Alfonso, & Jacobo fratri ejus, ac hæredibus eorumdem, pro se, & Romana ecclesiâ, necnon & . . . Franciæ & Carolo Aragoniæ Regibus memoratis, de quâ dicti Alfonsus & hæredes ipsius sint pacati, vel redibit ad carcerem dicti Alfonsi, vel hæredum suorum, infra triennium post liberationem suam; & quod infra spatium ejusdem triennii nichil pati contrarium procurabit, neque per se, neque per alium, aut tractando de prædictorum Alfonsi & Jacobi, vel hæredum ipsorum incommodo, quantum ad personas, & bona & terras, & alia, quæ ipsi tenebunt & possidebunt tempore liberationis Caroli primogeniti prædicti, aut molestias per se vel per alios inferendo, aut conspirationes aliquas contra eos vel eorum aliquem faciendo, aut fieri promittendo, ubi ipse per se, vel alium machinamenta hujusmodi poterit impedire.

Item, dictus Carolus primogenitus promittit, & jurabit, ante sui liberationem, quod complebit, & fieri faciet, terminis in hoc scripto contentis, omnia quæ superius sunt expressa, & quod juramenta & omnia pacta, in præsentis scripti annotatione contenta, renovabit infra triduum postquam fuerit cum Rege Anglorum illustri; quod, si non, faceret, sit infamis & perjurus, & nunquam honore regio potiatur, vel regio nomine nominetur.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, id' Martii, pontificatus nostri anno primo.

De conditionibus, sub quibus Carolus princeps Salernitanus à carcere Alfonsi Regis Aragoniæ liberari debet.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 132. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos, Alfonsus, DEI gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricæ & Valentie, ac comes Barch' ad instantiam & requisitionem serenissimi principis, domini Edwardi, Regis Angliæ illustris, volumus, concedimus & approbamus, quod inclitus vir, dominus Karolus, princeps Salernitanus, hostagietur & liberetur sub conditionibus infrascriptis:

Ponantur in posse domini Alfonsi Regis Aragoniæ, & hæredum ipsius, pro obsidibus, tres filii primogeniti principis Salernitani & domine princi-

pissæ, uxoris suæ; duo scilicet majores post primogenitum ante liberationem, &c. prout in anno superiore, de datâ xxv. Julii.

In quorum testimonium præsens scriptum sigilli nostri munimine fecimus roborari.

Actum apud Cæsaraugustam, tertio nonas Aprilis, anno Domini millesimo ducesimo octuagesimo octavo.

Littera ab universitate Bononiensi Regi petitoria.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

GLORIOSISSIMO domino, Edwardo, illustrissimo Angliæ Regi, Odo de Casali ordinarius in ecclesiâ majori Mediolanensi, & Lego Ceothonicus comes, rectoris universitatis scholarium, tam in civili, quam canonico jure, in Bononiæ civitate studentium, ipsaque universitas tota, collegium & scholares, cum perpetuâ recommendatione seipsos.

Habet certum professionem Christiana, que sanctæ sanctionis imperio proficitur, quod est Bononiæ civitas alumpna scholarium, & mater rudibus volentibus erudiri, per Theodosium Cæsarem specialis studii muneribus adoptata.

Nam humanæ leges hic militant, & compescentes arbitrii libertatem, concedunt honestum, contrarium satius prohibentes.

Huc ergo scholares & clerici, contemptis terrarum marisque periculis, undecumque profecti, ut gaudeant, post laborum vigilas, divitiis disciplinæ, tanquam infantes sinu civitatis ipsius materno recipiuntur affectu, & bajulati à Bononiensibus civibus, tanquam fratres, ab ipsâ infantia usque ad studij Grad' in virilis tandem scientiæ robur evadunt.

Meritò itaque cives reputamus fratres nostros, patres & dominos, in eorum passionibus compatiētes illis, & in doloribus condolentes, in quibus dilectionis qualitas.

Sanè nobilem virum, dominum Bonifacium de Langlano, Bononiæ canonicum, nepotem, doctæ recordationis, domini Octaviani, sanctæ Mariæ in Via lata diaconi cardinalis, in detentione pensionis annuæ triginta marcharum sterlingorum, eidem debita in ecclesiâ de Syntlingdon Lincolnienensis diocesis, per discretum virum, dominum Radulphum de Hyngan, familiarem vestrum potentem, & karum, sicut ipsius nobilis narratione percepimus justitiam molestari.

In cujus molestatione, suorum meritorum exigentiâ, loquentes sub

CHRISTI testimonio, plurimum conturbamur; cum illum, præ ceteris Bononiæ civibus, ad universitatis nostræ, omniumque nostrum singulariter, honores & commoda, super impendimus expeditum, sitque ejus liberalitas tam industria, & industria liberalis, quod ejus operâ suos natos ad placitura quæque alliciunt & conformant.

Quamobrem, amantissime princeps, præfatus familiaris vester hæc, sub vestri licet ignorantis fortitudine brachii, perficere creditur à pluribus, majestati vestræ, de quâ plene confidimus, quantum valemus, devotissime supplicamus, quatinus justitiam, quam indesinenter coluisse dicimini, de more solito diligentes, velitis eundem dominum Radulphum inducere, si quæ in eo turpis quævis obstinatio fuerit, velut honori vestro congruat, efficaciter cogere ad satisfactionem memoratæ pensionis pacificè dicto nobili exhibendam, tam pro præterito, quam futuro; ita quod eidem, de illo, nullum coram Deo vel hominibus remaneat jus querelæ; præsertim cum ista non solum in sui lesionem honoris, quinimò & vestri, ut cum reverentiâ vestrâ loquamur, & infamiam dici possint.

Porrò, penes vos intercedere debent, pro dicto Bononiensi cive, multarum impendia gratiarum, quas scholares & clerici, omnesque vestri regnicolæ transeuntis, videntibus nobis, in civitate Bononiæ cotidie recipiunt affluenter; & antiquæ devotionis & reverentiæ specialis memoria, quam cives Bononiæ, totumque commune ad vos & prædecessores vestros ferventem habent, & semper habitisse feruntur; in quos reverè, quicquid suo civi fuerit exhibitum, transfundetur.

Ex nostrâ verò parte, à quibus nulla praviavere servicia, nichil pro nostrarum exauditione precum allegare valeamus, nisi quod à majestate vestrâ, quam famosæ liberalitatis exultat præconium, de prædictis donum gratissimum & specialem gratiam imploramus; non offerentes nos vobis, qui vestri sumus, & esse volumus fideles, devoti & perpetui debitores.

Dat' Bonon', duodecimo kal' Maii, primæ Indictionis.

Bulla Nicholai IV. Papæ, per quam Regem Angliæ hortatur ad solutionem census annui mille marc' Romanæ ecclesiæ faciend' pro tribus annis jam præteritis.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Honorem tuum, fili carissime, decere credimus, ac tuis & regni tui profectibus expedire, ut, quod justè debes sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ matri tuæ, sic promptus evolvas quod gratiam acquiras ex debito, & commendari mereatur celsitudo regia ex affectu.

Cum igitur census annuus mille marcarum sterlingorum à te, sicut nosti, eidem Romanæ ecclesiæ debeatur, ac, felicis recordationis, Honorius Papa quartus, prædecessor noster, super solutione ipsius census, de tribus annis debiti, faciendâ à te, sub certâ formâ tibi direxerit scripta suâ, & nondum

cameræ sedis apostolicæ de dicto censu, pro eisdem tribus annis, satisfactum existat;

Serenitatem regiam requirimus & rogamus attentè, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus censum ipsum, pro eisdem tribus annis, jam præteritis, & etiam pro duobus sequentibus, terminandis in proximo futuro festo beati Michaelis, dilecto filio magistro Giffredo, cameræ nostræ clerico, in Angliâ commoranti, has tibi litteras presentanti, nostro & ecclesiæ prædictæ nomine facias integrè & liberaliter assignari; ita quod nos, id gratum habentes, magnificentiam tuam possimus exinde meritò commendare.

Dat' Rom', apud Sanctum Petrum, quarto kal' Maii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De petitione ad Regem à Matthæo diacono cardinale, pro Neapoleone consobrino suo, canonico Lincoln'.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilecto consanguineo & fidei suo, Edmundo comiti Cornubiæ, tenenti locum suum in eodem regno, salutem.

Petitionem, quam venerabilis pater & amicus noster karissimus, dominus Matthæus, DEI gratiâ, sanctæ Mariæ in porticu diaconus cardinalis, pro Neapoleone consobrino suo, canonico Lincoln' nobis transmisit, vobis mittimus presentibus interclusam.

Et, quia merita cardinalis prædicti, qui nobis extitit semper gratus, apud

nos in his, quæ possumus, gratiam & favorem exposcunt, vobis mandamus quod, habitâ super hoc deliberatione cum venerabili patre J. Elyensi episcopo, thesaurario nostro (cui transcriptum petitionis destinamus ejusdem) dicto Napoleoni, de petitione prædictâ, curetis celerioris juris remedio, quo poteritis, subvenire; ita quod ipse instantiam cardinalis prædicti sibi sentiat, ut appetimus, profuisse: & hoc nullatenus omittatis.

Dat' sub privato sigillo nostro, apud Burgum Reginæ, primo die Maii, anno regni nostri sextodecimo.

Dorso.—Concordati sunt.

Bulla Nicholai IV. Papæ, gratulatoria de sospitate Regis, ac etiam commendatoria pro Terra Sancta, & pro liberatione Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio . . . Regi Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Regias celsitudinis litteras, quas nuper nobis dilectus filius, nobilis vir, Gilibertus de Brigdesala, nuncius tuus, lator presentium, attulit, libenter & affectuosè recepimus; & tam quæ continebantur in illis, quam quæ coram nobis, ex parte regiâ, dictus nuncius proponere voluit, intelleximus diligenter; gaudentes quamplurimum & exultantes in Domino, qui Regibus salutem, quod, sicut nostris sensibus ejusdem nuncii gratissima patefecit assertio, persona regia, quam in visceribus gerimus caritatis, supernæ gratiæ opulacione favente, beneficio fruitur sospitatis.

Exclusit quippe nuncii prælibati relatio turbationis non modicæ nubilum, quod nostris præcordiis ingratus, præveniens de statu regio intulerat, præconceptis doloribus metam dedit.

Sanè, fili, non ignoramus, quin potius certi sumus, quod magnitudinis regalis sinceritas uberem de personæ nostræ concepit promotione lætitiâ, cum sic erga Romanam ecclesiam, quam veluti benedictionis & gratiæ filius revereris ut matrem, tuæ devotionis fervet affectus, quod, prosperum

semper statum ejus desiderans, & in ipsius vacatione, turbaris, ac in provisione illius imbre copioso perfunderis gaudiorum.

Cæterum Terræ Sanctæ negotium cordi potissimè gerimus, tanto amplius ejus promotionem votivam & celerem cupientes, ac intendentes sollicitioribus studiis ad eandem, quanto diutius, non absque Christianitatis obprobrio, terra ipsa, cujus angustiis & pressuris paternâ affectione compatiimur, tetra extitit nube calamitatis obducta.

Commendamus autem regiæ benignitatis affectum, quem, non sine laudum sonoro præconio, pro liberatione carissimi in CHRISTO filii nostri, Caroli primogeniti, claræ memoriæ, C. Regis Siciliæ concepsisti; excellentiam regiam sollicitantes attentius & hortantes quatinus, pro divini & apostolicæ sedis reverentiâ, regiæque honoris augmento, affectum hujusmodi, salvo honore DEI & ecclesiæ, ac bono statu ejusdem primogeniti, & hæredum suorum, sollicitè prosequareis; ut, cooperante summi Regis clementiâ, optatum exitum tua curiosa solertia sortiatur.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, kal' Maii, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Littera Regis Franciæ de salvo conductu pro Rege Angliæ.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 47.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

PHILIPPUS, DEI gratiâ, Franciæ Rex, amicis & fidelibus suis universis, ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem & dilectionem.

Notum facimus quod nos egregium principem, carissimum consanguineum & fidelem nostrum, Edwardum, DEI gratiâ, illustrem Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, & ducem Aquitaniæ, qui ad has partes regni nostri, ut insimul nos videremus, ad requisitionem nostram venit, & ad diversa regni nostri loca se transferre proponit, in nostro conductu suscipimus eundo, morando, ac inde, ad quasunque partes voluerit, redeundo;

Undè vobis omnibus & singulis mandamus quatinus ipsum, cum comitiva suâ, per regnum nostrum & potestatem nostram salvò & securè condecatis, & conduci faciatis, ad salvamentum & liberationem ipsius & suæ comitivæ efficaciter intendentes, si opus fuerit, & ex parte ipsius super hoc fueritis requisiti:

Presentibus usque ad Sanctum Pascha Domini, proximò futurum, quod erit anno ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo nono, suo robore duraturis.

Actum Aurel', in vigiliâ Pentecost', anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Bulla Nicholai IV. Papæ Regi rogatoria, quod, ejus ministerio, Carolus princeps Salernitanus, plenariæ libertati restituatur.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 131. b.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio . . . Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

A regali memoriâ non credimus excidisse, quod, felicis recordationis, Honorio Papæ, prædecessori nostro, varia pacta & conditiones, dudum tractata, ut dicebatur, & inita super liberatione dilecti filii, nobilis viri, Caroli primogeniti, claræ memoriæ, Caroli Regis Siciliæ, præsentata fuerunt;

Quibus idem prædecessor recensitis plenius & inspectis, & comperto denique quod illæ in derogationem grandem honoris ecclesiæ Romanæ, ac ejus, & ipsius primogeniti, hæredumque suorum grave præjudicium, multum opprobrium & lesionem multiplicem redundabant, pacta & conditiones prædicta, de fratrum suorum consilio, reprobavit expressè.

Cumque postmodum, per ejusdem prædecessoris obitum, apostolicâ sede vacante, quædam ex præmissis pactis & conditionibus, ac nonnulla alia collegio sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium presentata & oblata fuissent, prædictum collegium, deliberatione super ipsis inter se habitâ diligenti, ea, utpote memoratæ ecclesiæ, ac primogeniti, & hæredum ejus

prædictorum, honori contraria, nullatenus admittere voluerunt. Nosque demum, ad apicem summi apostolatûs, divinâ dispositione assumpti, eadem pacta & conditiones, quæ dicto collegio præsentata fuerunt, super liberatione præfati primogeniti, nostris auribus intimata, non duximus ex justis causis, quas tibi scripsisse recolimus, admittenda.

Verumptamen, quia ipsius Caroli detentio nobis admodum est molesta, ejusque afflictio graviter nos perturbat, nec mirum, cum ipsum, utpote ipsius ecclesiæ peculiarem filium, inter privatæ dilectionis contineamus amplexus, ejusque libertatem, quantum cum Deo possumus, ferventer queramus, & liberationem ferventiùs affectamus;

Celsitudinem regiam attentè rogamus & hortamur in Domino JESU CHRISTO, quatinus, cum pro tractandâ liberatione dicti primogeniti varios sumptus sustinueris, ut intelleximus, & labores, à prosecutione hujusmodi negotii non desistas, sèt per honestos modos & licitos, & etiam honori ecclesiæ congruos, ut effectum consequatur optatum, interponas sollicitè ac efficaciter partes tuas; ita quod, tuo ministerio, idem primogenitus, faciente qui potest, restitui valeat plenariæ libertati.

Dat' Reat', septimo kal' Junii, pontificatûs nostri anno primo.

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

Bulla Nicolai IV. Papæ Regi rogatoria, pro Alfonso filio fratris Valasci Gometii de Portugalia.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dni, carissimò in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Regiæ devotionis sinceritas sic erga Romanam ecclesiam fervet, ut credimus, quòd preces nostras promptus excipias, easque libenter studeas adimplere.

Sanè, dilectus filius, frater Valascus Gometii de Portugaliâ, ordinis Minorum, in nostrâ proposuit præsentia constitutus, quòd olim, dum adhuc in seculo moraretur, filium quendam, nomine Alfonsum, ex legitimo thoro suscepit, qui mansionem in terrâ, regio subjectâ dominio, cum nonnulla bona in illâ obtineat, dicitur elegerit.

Rogamus itaque celsitudinem regiam, & hortamur attentè, quatinus præfatum Alfonsum, qui fidelis esse proponitur, & devotus, habeat bonitas regia pro nostrâ, & apostolicæ sedis reverentiâ, in suis iuribus favorabiliter commendatum; ita quòd exindè laudis tibi proveniat titulus, nosque devotionem regiam non immeritò commendemus.

Dat' Reat', id' Aug', pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Quod nullus incedat ad arma in regno, per quod pax perturbari possit.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Claus. 16 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Rogero le Bygod comiti Norff' & marescallo Angliæ, salutem.

Cum vobis & ceteris magnatibus & proceribus de regno nostro, ante ultimum recessum nostrum ab eodem, coram nobis apud Westm' existentibus, preceperimus pacem nostram infra idem regnum per vos & ipsos, nobis absentibus, inviolabiliter observari; vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatinus absque mandato nostro, seu dilecti consanguinei & fidelis nostri Edmundi comitis Cornubiæ, locum nostrum in Angliâ tenentis, quocumque casu emergente, per idem regnum cum equis & armis seu alio modo in manu armatâ nullatenus incedatis, per quod populus terretur, seu pax nostra predicta possit in aliquo perturbari.

Si enim contentio aliqua inter aliquos de vobis oriatur, veniat coram

prefato consanguineo nostro in quinquendâ sancti Michaelis proximo futurâ apud Westm' super sibi illatis gravaminibus rationes ostensuri, & remedium ulterius recepturi quod indè nostrum consilium providebit. Et ne quid in dictè pacis lesionem attemptetis, id vobis super forisfacturam omnium que de nobis tenetis, firmiter inhibemus.

T. prefato cons' Regis, apud Westm', xxii. die Augusti.

Eodem modo mandatum est omnibus subscriptis, videlicet, Willielmo de Bello campo comiti Warr', Gilberto de Clare comiti Glouc' & Hertford', Hugoni le Despens', Willielmo de Breus, & Ricardo filii Johannis.

T. ut supra.

Eodem modo mandatum est Johanni de Waren' comiti Surr' & Reginaldo de Grey justic' Regis Cestr'. T. ut supra.

Quod quilibet vicecomes inhibeat ne quis ad arma in regno incedat, seu congregaciones faciat.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Claus. 16 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Westmorl', salutem. Quia ex relatu fidedigno accepimus quod quidam magnates & alii de regno nostro preparant se ad arma hiis diebus, undè murmur magnum fit in populo nostro, & quidam dubitant quod si congregaciones, seu conventicula armatorum aut incendium cum equis & armis fierent, clam vel palam, in terrâ & potestate nostrâ, nobis extra regnum

nostrum agentibus, posset ex hoc majoris & gravioris dissensionis & turbacionis materia suboriri, quod sustinere nolumus, sicut nec debemus; tibi precipimus, firmiter injungentes, quod statim visis literis istis, omnibus aliis negociis postpositis, publicè proclamari facias, & ex parte nostrâ districtè iurbæas super gravem forisfacturam nostram, ne quis præparet se ad arma, seu cum equis & armis in regno nostro incedat, seu hujusmodi congregaciones seu conventicula faciat quoquomodo. Nos enim parati sumus &

erimus de transgressionibus & excessibus, si qui qualitercumque facti fuerint infra terram & potestatem nostram, omnibus & singulis celèrem & plenam justiciam exhibere. Et ita te habeas in hoc mandato nostro, exequendo, tam infra libertates quam extra, quod diligencia tua exindè meritò possit commendari; & quod ad te, pro defectu & negligenciâ tui in hac parte, graviter capere non debeamus. Et de eo quod in hac parte feceris, nos in crastino sancti Michaelis super proximum profrum tuum reddas ad plenum plenius certiores. Proviso semper quod pax nostra partibus tuis per illos qui ad conservacionem ejusdem deputantur, inviolabiliter observetur.

T. Edmundo comite Cornubiæ cons' Regis, apud Westm', xxv. die Augusti.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ.

Protestatio per Regem Angliæ facta, quod, quamvis Jacobum appellat 'Regem Siciliae,' in tractatibus super liberatione Caroli principis Salernitani, eum tamen nollet pro ejusdem regni Rege haberi.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. f. 121. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

In nomine Domini, Amen. In præsentia mei notarii & testium subscriptorum magnificus princeps, dominus Edwardus, Dni gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanniæ, protestatus fuit publicè & expressè, quòd per denominationem regiam, egregio viro domino Jacobo, nato domini Petri quondam Regis Aragon' de regno Siciliae, in tractatibus, super liberatione magnifici viri, domini Karoli principis Salernitani, apud Oleronem & Jaccam habitis, tractatum hujusmodi instrumentis ascriptam;

Suæ intentionis non extitit, nec existit ipsum dominum Jacobum dicti regni Siciliae appellare sic Regem, quòd pro Rege ipsius regni Siciliae habeatur;

Nec quod, per denominationem eandem, ecclesie Romanæ juri, vel dicti principis, aut cujusquam alterius aliquatèr derogetur;

Nec etiam ut eisdem Regi, ecclesie, principi, aut eorum consiliariis denominationes hujusmodi ad vitium impingi valeant quomodolibet, sive culpam; præsertim cum ipsæ denominationes ex animo non processerint, ut est dictum.

Protestatus est insuper idem dominus Rex Angliæ quod, si forsân memoratus princeps, in quibuscumque instrumentis aut litteris, contingentibus liberationis suæ jam dictæ tractatus, dictum dominum Jacobum Regem Siciliae nominaverit, vel fecerit, seu faciat in posterum nominari, id fecit, & faciet absque suâ voluntate, consilio & assensu.

Actum apud Jaccam in Aragon', anno à Nativitate Domini millesimo

ducentesimo octogesimo octavo. Indictione primâ. Pontificatûs domini Nicolai Papæ quarti anno primo. Decimâ quintâ die, intrante mensè Septembri, in donibus, in quibus hospitabatur dominus Rex Angliæ memoratus.

Præsentibus venerabilibus patribus, dominis,

- Bonifacio Ravenaten',
- Petro Montis Regalis,
- Johanne Eboracen' archiepiscopus, &
- Roberto Bathonien' & Wellen' episcopo.
- Ac nobilibus viris dominis Henr' com' Lincolnie,
- Otone de Grandisono, &
- Johanne de Sancto Johanne.
- Et discretis viris, magistris Johanne de Lasci cancellario ecclesie Ciceretren',
- Johanne Lovel,
- Et nonnullis aliis testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis notarius puppilius, hiis omnibus interfui, propriâ manu scripsi, & de mandato præfati domini Regis Angliæ, in hac parte specialiter michi facto, præmissa, ad pleniorem evidentiam eorundem, rogatus, mei signi annotatione, in hanc puppiliam formam redegei.

Procuratorium civitatis Jaccæ, ad jurandum quod inducant Alfonso Regem Arragoniæ ut compleat omnia tangentia liberationem Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. f. 137. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In presentia mei notarii & testium subscriptorum, Petrus Couyardi iustitia civitatis Jaccæ, & jurati & consilarii ac universitas ejusdem civitatis, ante majorem ecclesiam ejusdem civitatis more solito congregati, fecerunt, constituerunt, & ordinaverunt unanimiter & concorditer, Johannem Arthol & Petrum Aldegarii, eorum procuratores & syndicos speciales, & quemlibet eorum in solidum;

Ad promittendum nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorumdem, de ipsa civitate, & jurandum in animas omnium prædictorum, & cujuslibet eorumdem, quod ipsi, omnes & singuli, fideliter facient posse suum quod magnificus princeps dominus Alfonsus, Dei gratia, illustris Rex Arragoniæ, Majoricæ, & Valentie, ac comes Barchinonæ, faciet & complebit omnia & singula promissa, per eum facienda, quæ continentur in instrumentis conventionum, factarum pro liberatione egregii viri, domini Karoli, principis Salernitani;

Tam in tractatu apud Oleronem habito, quam in conventionibus scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, tam de restitutione pecuniæ & obsidum, quam generaliter de omnibus & singulis, quæ continentur debere fieri per dominum Regem Arragoniæ supradictum, & suos, tam magnifico principi, domino Edwardo, Dei gratia, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, quam principi memorato, & suis; prout in instrumentis dictarum conventionum plenius continetur.

Actum est hoc xiv. kalend' Octobr', anno Dom' MCCLXXXVIII.

Præsentibus & ad hoc vocatis testibus, domino Johanni Petri de Percusa, portario domini Regis, & domino Garssia Brandesii, & me Michaele de Sola, publico curie civitatis Jaccæ pro domino Rege notario, qui prædictis omnibus interfui, & de mandato omnium prædictorum hanc cartam scripsi, & in formam publicam redegi, & huic signum meum assuetum apposui, & per litteras eam divisi.

De promissis principis Salerni minimè impletis; de conditionibus liberationis suæ non observatis; ac proinde de Rege Arragoniæ ad eundem, in carcerem redditurum, recipiendum parato.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 155. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO & excellentissimo principi, domino Karolo, Dei gratia Regi Jerusale' & Siciliae, ducatus Apulie, & principatus Capuæ, Andegaviæ, Provincie, & Forch' com' Hugo, miseratione divinâ, Cæsaraug' episcopus, salutem cum omni reverentiâ, & paratam ad ejus obsequia voluntatem.

Noverit vestra celsitudo regia me, tam apud illustrem Regem Arragon' quam apud barones, milites, ac cives Arragon' ac Cataloniæ, diligenter & efficaciter laborasse, & ab ipsis obtinuisse, quod, in hac generali curia Montis Sani, eligerentur nuncii magni viri, qui ex parte Regis & regni totius ad dominum Jacobum mitterentur, ut ab ipso penitus obtinerent quod tractatum pacis, quem ego ex parte vestræ excellentiæ in scriptis attuleram, approbaret;

Set, ecce! supervenerunt nuncii vestri, latores præsentium, cum legatione, ipsis ex parte vestrâ impositâ, quod Rex prædictus pararet se ad

recipiendum vos, in captionem ipsius redire volentem, & ad restituendum vobis obsides, & pecuniam, pro vestrâ libertate, ipsi Reg' Arragon' obligata.

Et, ex hoc, R. & omnes barones, milites, atque cives prædicti, in tantam desperationem pacis & concordie devenerunt, quod & destinandis ad dominum Jacobum in Scicil' nunciis supradictis penitus destituerunt; repulantes in omnibus, quæ promisistis eidem Regi Arragon' cum nichil eorum adimpleveritis, se delusos; & me, qui vestram liberationem efficaciter procuravi, & qui fidelitatem vestram ac bonum propositum, quod habebatis ad pacem, multoties prædicavi, mendacem reputant, & inde habent plurimum me suspectum.

Parat autem prædictis R. obsides & pecuniam, quæ vobis ad carcerem suum redeuntibus, restituat, ut promisit.

Plura dominationi vestræ ad presens non scribe; set me vestræ gratie recommendo.

Dat' in Monte Sono, xiv. kalend' Novembr'.

Littera ab Alfonso Rege Arragoniæ ad Carolum Regem Jerusalem, aliàs dictum principem Salerni, de reditu in carcerem.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 155. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IL LUSTRI & magnifico principi, consanguineo suo carissimo, domino Karolo, Dei gratia, Regi Jerusale' Andegav', Provincie & Forth comiti, Alfonsus, per eandem gratiam, Rex Arragon', Majoricæ ac Valent' ac comes Barchon', salutem & sinceram dilectionis effectum.

Meminimus vestras, non est diu, litteras recepisse, ut venerabili Cæsari Augustinen' episcopo, ac religioso abbati Sinaque ex parte vestræ amicitie cederemus, qui nobis quandam tractatum pacis & concordie in scriptis, vestro sigillatum sigillo secreto, ex parte vestræ celsitudinis præsentârunt; cum instantiâ nos rogantes ut tractatum illum ad effectum perducere efficaciter curarem; & quod, propter ardua negotia, quæ habebatis necessariò expedire, non poteratis attendere ac complere ea, quæ usque ad kalend' Novembr' complere & attendere promisistis, rogabatis quod vellemus vobis præfatum terminum prorogare.

Nos autem, de fidelitate ac dilectione vestrâ sperantes, super utroque, juxta votum vestrum, ut credimus, quantum potuimus, & in nobis fuit, per litteras nostras patentes impendimus per præfatum abbatem, vestrum nuncium specialem, usque ad kalend' Madii vos prorogando ab hiis quæ complere debebatis in kalend' Novembr' juxta petitionem prædictorum nunciorum, prout in prædictis litteris, per prædictum abbatem, per vos nobis missis, plenius continetur.

Nunc verò, congreg. tã per nos, apud Montem Sen' Arragon' & Catalan'

curiã generali, & ea, inter cætera, quæ super tractatu pacis rescripseramus vobis, demandemus effectui, sacrista Aque' ac R. de Borbo miles nobis vestras litteras de credentiâ præsentârunt, nobis ex parte vestrâ dicentes quod vos, ad captionem nostram redire volentem, nos recipere pareremus.

De quibus nōs, quamplurimum adjurantes, requisivimus supradictos sacristam & militem, si super requisitione prædictâ nobis faciendâ procuratores à vobis fuerant instituti, vel si legationem illam habebant in scriptis, publicis vel privatis, vestro vel alio sigillo autentico sigillatis;

Qui responderunt apertè quod nec ad hoc procuratores fuerant instituti, nec legatio præfata eisdem data fuerat in scriptis publicis vel privatis.

Undè nos, de prædictis quod de vestrâ voluntate procederent meritò dubitantes, deliberavimus per nostros nuncios, quos ad vos volumus mittere, de voluntate vestrâ de prædictis fieri certiores;

Set quia nuncios ad vos mittere tutè nequimus, per quandam scutiferum filiorum vestrorum deliberavimus vobis scribere supradicta; dubitantes quod ad vestram notitiam perveniat supradicta prorogatio per nos facta.

Ideoque amicitiam vestram rogamus quantum velitis nos certificare per vestras litteras, & per procuratores vestros, sive nuncios speciales, de omnibus supradictis; ad hoc ut possimus nos parare vos recipere; & vobis complere ea, quæ per nos complenda fuerint, juxta conventiones inter nos & vos initas, sive pacta.

Dat' in Monte Sano, xii. kalend' Novembr', anno Dom' MCCLXXXVIII.

Assuramentum per Alfonso Regem Arragoniæ factum, quod Rex Angliæ ad vistam salvò & securè veniat.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 134. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, presentem paginam inspecturi, quod nos, Alfonsus, Dei gratia, Rex Arragon', Majoricæ, & Valent' ac comes Barch' damus & concedimus vobis magnifico ac excellentissimo principi, domino Edwardo, Dei gratia, Regi Anglorum illustri, domino Yberniæ ac duci Aquit' guidaticum & assuramentum pro vobis, & omnibus baronibus, militibus, & aliis hominibus terræ vestræ;

Ita quod vos, cum prælatis, baronibus, militibus, & aliis hominibus, & omnibus rebus vestris, & omnibus aliis, quæ ducetis vobiscum, possitis nobiscum vistam habere salvò & securè, in veniendo ad vistam prædictam, stando, ac redeundo de ipsâ;

Promittentes nichilominus vestræ celsitudin' bonâ fide, quod, si aliqui vel aliqui vellent vos, seu vestros, vel res vestras, seu ea quæ vobiscum adducetis, in veniendo ad vistam prædictam, stando ac redeundo, offendere, vel gravare, nos, cum toto posse nostro, vobis inde erimus defensores, ac fideles & solliciti adjutores.

Dat' in Campo Francho, xii. kalend' Novembr', anno Domini MCCLXXXVIII.

In cujus rei testimonium presentem cartam sigillo nostro majore jussimus roborari.

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

Guidaticum & assecuramentum pro Rege Angliæ, cum obsidibus quos Regi Arragon' intendit liberare apud Campum Francum.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 134. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos, Alfonsus, Dei gratiâ, Rex Aragon', Major', & Valent' ac comes Barch' cum testimonio præsentis paginæ, sigillo nostro majori pendenti munitæ, damus & concedimus vobis illustrissimo principi, domino Edwardo, &c. Regi Angliæ, domino Hiberniæ ac duci Aquitanniæ, guidaticum ac securum conductum;

Ita quod vos cum filiis nobilibus viri, domini Karoli, principis Salernitani, ac aliis, quos, pro obsidibus, nobis intenditis pro prædicto principe liberare:

Et insuper archiepiscopis, episcopis, & prælatis aliis, comitibus, baronibus, militibus, clericis, & præcipuè Lodovico & Roberto filiis prædicti principis Salernitani, & aliis quibuscumque, cujuscumque conditionis, seu nationis existant, qui vobiscum venerint, cum omnibus rebus vestris, pecuniâ, & palefridis quibuscumque vestris, & suis, possitis salvè & securè intrare regnum nostrum Aragon' per totam terram nostram, & ibi stare, & esse, & indè recedere, & ad partes vestras redire, quancumque vobis placuerit, sine impedimento nostro, & cujuslibet alterius personæ:

Promittentes vobis bonâ fide quod vos & eos omnes, qui vobiscum venerint, ut prædicitur, cum omnibus rebus, pecuniâ, & faleris quibuscumque, vestris & suis, salvabimus & custodiemus, in veniendo, stando ac etiam redeundo; mandantes sub penâ nostræ gratiæ, omnibus officialibus & subditis nostris, cujuscumque conditionis existant, quantum vos & vestros, & eos omnes, qui vobiscum venerint, cum rebus vestris & suis, omnibus & singulis, ut superius est expressum, tractent & recipiant reverenter, & vos associet, si hoc eis duxeritis injungendum; prædictum guidaticum & securum conductum inviolabiliter observantes.

Promittimus nichilominus vestræ celsitudini bonâ fide quod, si aliquis, vel aliqui vellent vos, seu vestros, vel aliquem, seu aliquos ex prænominatis, quos vobiscum ducetis, pro personis aut rebus, veniendo in regnum nostrum prædictum, stando ibidem, aut indè redeundo, offendere, vel gravare, nos, cum toto posse nostro, vobis indè erimus defensores, ac fideles & solliciti adjuutores.

Dat' apud Campum Francum, septimo calend' Novemb', anno Domini MCCLXXXVIII.

De prædicto assecuramento per civitates Cæsaraugust' & Jaccæ laudato & approbato.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 92.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos, Berengarius de Podio viridi, Philippus de Castro, Petrus Martin' de Lina, Guilbertus de Crudilis, Bernardus de Angularia, Eupus de Gorrea, Petrus Gartesii de nuce, Petrus Massa de Ciliis, Rodericus de Figuerolis, Ramundus de Urgio, Johannes Carpata, & Guilielmus Dufortis, illustrissimi domini Alfonsi, Dei gratiâ, Regis Aragon' consilarii, Arnaldus Americi & Johannes de Figeriis civitat' Cæsaraugust' Willielmus Dessa, Guilielmus Aldegnerii & Raymundus Durandi, jurati Jaccæ, pro totâ universitate loci prædicti;

Attendentes quod excellentissimus dominus noster, dominus Alfonsus, Dei gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentæ, ac comes Barchin', guidaticum & assecuramentum præstiterit vobis, illustrissimo domino Ed-

wardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, & filiis illustris Karoli, principis Salernitan' & aliis quibuslibet, pro obsidibus domino Regi nostro prædicto pro dicto principe liberandis, & quibuscumque archiepiscopis, episcopis ac prælatis aliis, comitibus, baronibus, militibus, & aliis quibuscumque, vobiscum nunc venientibus apud Campum Francum super deliberatione principis supradicti.

Idcirco, ex dicti domini Regis Aragon' licentiâ & mandato, prædictum assecuramentum laudamus ac etiam approbamus, & unusquisque nostrum propriis juramentis promittimus observare, & pro viribus facere observari.

In cujus rei testimonium sigilla nostra præsentis instrumento duximus apponenda.

Datum in Campo Francho, vi. kalend' Novembris, anno Domini MCCLXXXVIII.

Conventiones & pacta habitæ apud Campum Francum inter Reges Angliæ & Aragoniæ & principem Salernitanum super liberatione prædicti principis.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 92.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, magnificus princeps dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentæ, ac comes Barchinon' fecit legi & recitari plenè ac distinctè, de verbo ad verbum, coram illustri & egregio viro domino Karolo, principe Salernitano, tractatum, dudum habitum apud Oleronem, inter serenissimum principem dominum Edwardum, Dei gratiâ, Regem Angliæ illustrem, & dictum Regem Aragon' super liberatione ipsius principis Salernitani, & omnia & singula in tractatu prædicto contenta:

Qui quidem princeps, audito & plenè intellecto eodem tractatu, de ipso ac de singulis contentis in eo, certioratus & informatus, concessit, laudavit, approbavit & ratificavit expressè omnes articulos, conventiones, pacta & capitula omnia & singula, in tractatu apud Oleronem habito, contenta & conventa, prout in ipso tractatu plenius continetur, & illa juravit, ad Sancta Dei Evangelia, attendere & complere; detracto tamen articulo treuge annualis qui continetur in illo tractatu; & exceptis, mutatis, detractis, additis, & declaratis quibusdam capitulis & conditionibus inferius annotatis.

Sanè quia ea, quæ in tractatu prædicto continentur, quæ ante liberationem ipsius principis, & in ipsâ liberatione debebant fieri, occurrentibus quibusdam impedimentis, nequaquam fieri poterunt, exceptâ traditione duorum filiorum dicti domini principis, ac traditione viginti trium millium marcarum argenti, in posse dicti Regis Aragon' faciendâ, demum inter Reges prædictos ordinatum extitit & conventum quod;

Pro traditione Raymundi Berengarii filii dicti principis, qui erat in Provincia; ac pro syndicatibus, homagiis ac sacramentis, dicto Regi Aragon' seu ejus procuratori præstandis; & pro sexaginta obsidibus de Provincia, in posse tradendis Regis Aragon' supradicti, prout in prædicto tractatu plenius continetur; necnon & pro residuis septem millibus marcarum argenti, infra tres menses, à die liberationis dicti principis, in posse tradendis Regis Aragon' memorati;

Prædictus Rex Angliæ, pro securitate omnium prædictorum, traderet triginta & sex nobiles & barones, quorum nomina in alio scripto sub sigillo dicti Regis Angliæ continentur, & quadraginta burgenses bonos & benè sufficientes; seu alias personas æquivalentes illis viginti de quadraginta; quibus positis, seu traditis, restituantur illæ personæ æquivalentes positæ pro illis, quas idem Rex Angliæ in posse tradidit Regi Aragoniæ supradicti;

Ac nichilominus ipse Rex Angliæ jurabit, ad Sancta Dei Evangelia, seu jurari faciet in animam suam, non recedere de partibus suis cismarinis, scilicet de Vascon', Agnesio, Xancton', Lemovicen', Petragoricien' & Caturcinio, seu terris adjacentibus, donec omnia prædicta fuerit adimpleta; nisi fortè ex aliquâ justâ & necessariâ causâ ipsum Regem Angliæ oporteret ad partes alias se transferre:

Quo casu idem Rex Angliæ tradet, pro securitate omnium prædictorum, quatuor barones, quorum nomina in alio scripto sub sigillo dicti Regis Angliæ similiter conscribuntur:

Ita quod omnes prædicti obsides erunt pro omnibus supradictis articulis, obligati, videlicet pro supradicto Reymundo Berengarii filii dicti principis; pro syndicatibus; homagiis ac sacramentis; pro obsidibus de Provincia ponendis, & pro positione prædictorum septem millium marcarum, faciendâ præfato Regi Aragoniæ in termino supradicti.

Ad majorem autem cautelam & securitatem, fuit inter Reges eosdem conventum, quod nobilis vir, dominus Gasto vicecomes Bearn, obligaret eidem Regi Aragon' totam terram suam quam habet in Cathalonia, excepto Castro veteri de Rosanis cum terminis & pertinentiis suis, pro positione prædictorum septem millium marcarum argenti in præfato termino faciendâ.

Item, fuit conventum & ordinatum inter præfatos Reges & principem, quod ipse princeps teneatur obtinere treugam trium annorum, infra decem menses, à die liberationis suæ, à sacrosancta Romanâ ecclesiâ, ac magnifico principe domino Philippo, Dei gratiâ, Rege Franciæ illustri, ac egregio viro domino Karolo fratre suo, & valitoribus suis in tractatu apud Oleronem habito comprehensis; & in istis duobus casibus, ubi scilicet dictus princeps prædictam treugam trium annorum infra prædictos decem menses non obtineret, vel nisi ad carcerem dicti Regis Aragon' rediret, incidat in penam, in tractatu prædicto contentam, videlicet, quod amittat ostagia omnia, terram Provincie, & quinquaginta millia marcarum argenti, pro securitate ecclesiæ assignata.

Item, fuit inter eosdem Reges conventum, quod illa quinquaginta millia marcarum, pro filio primogenito dicti principis obligata (de quibus, scilicet, debent statim tradi viginta tria millia marcarum argenti, & residua septem millium marcarum in termino supradicti, eidem principi, vel hæredibus suis) nequaquam restituantur, quanquam infra prædictos decem menses filium suum primogenitum traderet in posse Regis Aragon' prælibati; set remaneant apud ipsum Regem Aragoniæ obligata, tam pro treugâ prædictâ trium annorum, quam pro securitate Romanæ ecclesiæ, de quâ in prædicto tractatu agitur, obtinendis:

Et, in hoc casu, ubi scilicet dictus princeps filium suum primogenitum in posse dicti Regis Aragon' traderet, dictus Rex Angliæ ab obligatione prædictorum quinquaginta millium marcarum argenti sit penitus absolutus; ita quod idem Rex Angliæ non nisi tantum in viginti millibus marcarum argenti eidem Regi Aragoniæ remaneat obligatus;

Pro quibus quidem viginti millibus marcarum, in hoc casu, eidem Aragon' Regi solvendis, præstabit dictus Rex Angliæ, vel præstari faciet in animam suam, ad Sancta Dei Evangelia, juramentum, & obligabit se, & hæredes suos, ac bona sua, cum testimonio publici instrumenti; consilarii etiam sui jurabunt facere fideliter posse suum, quod idem Rex Angliæ servet & compleat supradicta;

Similem etiam obligationem, faciet idem Rex Angliæ pro septuaginta millibus marcarum argenti eidem Regi Aragoniæ persolvendis, si, videlicet, dictus princeps non traderet infra decem menses filium suum primogenitum, & in pœnam incideret, in tractatu, apud Oleronem habito, annotatam; prædictis tamen viginti millibus marcharum in præfatis septuaginta millibus comprehensis:

Pro quibus penis, si in suis casibus committerentur, solvendis, habeat dictus Rex Angliæ unum annum à tempore pœnæ commissæ, videlicet, pro solutione medietatis ipsius summæ viginti millium marcarum sex menses, & pro reliquâ medietate alios sex menses sequentes:

Et pro quinquaginta millibus marcarum residuis habeat dictus Rex Angliæ duos annos, à tempore pœnæ numerandos: videlicet, unum annum pro solutione medietatis ipsius summæ quinquaginta millium, & alium annum sequentem pro solutione residuæ medietatis summæ prædictorum quinquaginta millium marcarum:

Et, è contra, dictus Rex Aragoniæ faciet similem obligationem eidem Regi Angliæ, de reddendis & restituendis principi, vel hæredibus suis, prædicta triginta millia marcharum argenti, in casu quo ipsa reddere & restituere teneretur:

Videlicet, completis illis tribus conditionibus supradictis de filio primogenito, in posse præfati Aragon' Regis tradendo: de treugâ trium annorum; & de securitate Romanæ ecclesiæ impetratis; quam quidem securitatem Romanæ ecclesiæ dictus princeps infra annum à die suæ liberationis obtinere teneretur:

Et, hiis tribus conditionibus adimpletis, prædicta triginta millia marcharum argenti restituantur dicto principi, vel suis hæredibus; & securitas, pro septuaginta millibus marcharum argenti, facta per eundem Regem Angliæ, eo ipso sit penitus absoluta.

Item, promittet & jurabit dictus Rex Aragoniæ, seu faciet in animam suam jurari, dicto Regi Angliæ, cum testimonio publici instrumenti, deponere prædicta triginta millia marcharum argenti, & non tangere in eis per se, vel per alium, nec ipse, expendere in parte, nec in totum, nec permittere quod aliquis alius ea expendat, quousque dictus princeps in pœnam inciderit, per quam pecunia hujusmodi commissæ fuerit Regi Aragoniæ sequefata.

Item, fuit conventum inter præfatos Reges & principem, quod idem princeps det statim treugam trium annorum de se, & suis, & gente suâ, & totâ ditione in terrâ suâ, bonâ fide, prædicto Regi Aragoniæ, & suis, & omnibus quæ tenet & possidet, à die liberationis ipsius purè & absolute, sine omni conditione: & similem treugam dare teneretur dictus Rex Aragoniæ dicto principi pro se, & suis, ac gente suâ, sicut in tractatu Oleron' plenius continetur.

Item, fuit inter præfatos Reges conventum, quod si aliqua discordia oriretur, inter ipsum Regem Aragon' & principem memoratum, de jure, vel de facto, super pace faciendâ per ipsum principem dicto Regi Aragon' ad voluntatem suam, quod propter hoc, dictus Rex Angliæ non differet vel contrahet solvere pœnam viginti millium marcarum argenti, vel septuaginta millium marcarum suis casibus, si fuerit commissâ; immò solvet eam sine aliquo contradictione in terminis suprascriptis.

Item, fuit ordinatum inter præfatos Reges, quod omnes obsides, quos dictus Rex Angliæ, in præfatis, tradit eidem Regi Aragoniæ pro hiis que dictus princeps complere teneretur, & alii quatuor, quos traditurus est, si ipsum recedere à suis prædictis partibus oporteret, ut superius continetur, sint in posse dicti Regis Aragon' sub eadem conditione & incursione, sub quibus esse debebant obsides de Provincia, qui, ante liberationem præfati principis, & post, infra tres menses dari debebant. Et similiter sint sub eadem conditione & incursione si, quod Deus avertat, principem prædictum mori contingerit, antequam obsides Provincie in posse dicti Regis Aragoniæ ponerentur. Si verò contingeret quod aliqui de obsidibus Provincie deficerent vel graviter infirmarentur, vel ex aliâ causâ necessariâ tradi non possent, quod non retineantur omnes obsides positi per Regem Angliæ supradictum; set retineantur aliqui, qui sint benè sufficientes, quousque deficientes positi fuerint in posse Regis Aragoniæ supradicti.

Item, fuit conventum inter eosdem Reges & principem; quod si Reymundus Berengarii moreretur antequam in posse dicti Regis Aragoniæ traderetur, quod quartus filius dicti principis ponatur loco illius; nec, propter retardationem prædicti quarti filii dicti principis, omnes obsides, dati per prædictum Regem Angliæ, retineantur; set tantummodo quindecim ex ipsis, quos dictus Rex Aragoniæ duxerit eligendos, donec dictus quartus filius in posse venerit Regis Aragoniæ supradicti: set, ipso quarto filio recepto, statim prædicti quindecim obsides, retenti pro eo, liberentur; completis aliis conventionibus, pro quibus omnes obsides erant positi & traditi, prout superius continetur.

Item, fuit conventum inter eosdem Reges & principem, quod si contingeret dominum Karolum primogenitum dicti principis mori infra decem menses, antequam tradatur in posse dicti Regis Aragoniæ, remaneat Lodovicus primogenitus post ipsum pro illo, & Robertus & Reymundus Berengarii remaneant in statu in quo sunt modò Lodovicus & Robertus; pecunia autem remaneat non incurra ratione dicti domini Caroli primogeniti non traditi; set remaneat obligata pro treugâ & securitate Romanæ ecclesiæ obtinendis.

Item, fuit ordinatum quod, principe redeunte infra decem menses quancumque, primogenito suo tradito vel non tradito, ac carcerem dicti Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum, obsides, pecunia, & omnia sint absoluta, & liberè restituantur; & hoc juret, vel jurari faciat, idem Rex Aragoniæ in animam suam, consiliiarii sui, & barones per se, & communitates Oscen' Ilerden' Barchinon' & Gerunden' civitatum, ac Jaccæ, Cervariæ, Montis Albi, & Villæ Franciæ per syndicos jurent, & publicam inde faciant instrumentum.

Item, fuit conventum inter Reges & principem memoratos, quod pro syndicato Massiliæ non sint obligati obsides dicti Regis Angliæ; set dictus princeps juret fideliter facere posse suum, infra tres menses à die liberationis suæ, obtinere & habere syndicatum prædictum; aut, si hoc non possit habere, tradet infra eosdem tres menses, viginti obsides de melioribus Massiliæ, vel reddat ad captionem Regis Aragoniæ supradicti.

Item, fuit conventum inter præfatos Reges & principem, quod dicto

principe redeunte ad captionem dicti Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum, quancumque post decem menses infra tres annos prædictos, factâ prædictâ treugâ, & tradito dicto Regi Aragoniæ vel suis hæredibus primogenito suo, infra decem menses à die liberationis suæ, quod omnia restituantur, & sint absoluta, tam obsides, quam pecunia; præsensque instrumentum, & obligationes, ac instrumenta, seu scripta alia quæcumque, præsens negotium contingentia, pro fractis, nullis, cassis, & irritis penitus habeantur.

Item fuit conventum inter præfatos Reges & principem, quod dictus Rex Aragoniæ juret, seu jurari faciat in animam suam, & etiam consiliiarii, ac nobiles sui per se, ac communitates Oscen' Ilerden' Barchinon' & Gerunden' civitatum, ac Jaccæ, Cervariæ, Montis Albi, & Villæ Franciæ per syndicos, jurent & publicum inde faciant instrumentum, quod, principe supradicto redeunte ad captionem dicti Regis Aragoniæ, restituantur ei obsides & pecunia; & similis obligatio fiet per prædictos de reddendo Reymundo Berengarii, principe tradente Regi Aragoniæ primogenitum suum.

Item, fuit conventum inter eosdem Reges & principem, quod illa residua septem milia marcharum argenti solvantur eidem Regi Aragoniæ, vel quibus ipse mandaverit, apud Sanctam Cristinam, vel in loco qui vocatur Iusa, & hoc sit in optione dicti Regis Angliæ, secundum quod ipse duxerit ordinandum; & hoc idem fiet de obsidibus Provincie tradendis, & de obsidibus restituendis dicto Regi Angliæ, & principi prælibato; etsi obsides Provincie venirent per mare, sive per terram aliunde, juret dictus Rex Aragoniæ, ipsis receptis, liberè restituere obsides dicti Regis Angliæ altero prædictorum locorum, qui similiter erit in optione dicti Regis Angliæ, & ad ordinationem ipsius: & hoc idem jurent consiliiarii sui, scilicet, fideliter procurare quod hoc fiat, & similiter custodes obsidum, qui nunc statuentur, & qui mutabuntur quotienscumque; & communitates civitatum, & aliorum locorum, in quibus ipsi obsides custodiuntur per syndicos; & etiam castellanorum locorum, in quibus castella fuerint, illud idem jurari teneantur.

Item, fuit conventum inter eosdem Reges & principem, quod dominus Karolus, primogenitus dicti principis, tradetur Regi Aragoniæ vel alii, cui ipse mandaverit, inter Collem de Panizariis, & Junqueriam, vel apud Sanctam Cristinam; & ibidem dictus princeps, vel ille cui ipse mandaverit, reciperet Reymundum Berengarii; & hæc fiant tutè, sine periculo utriusque partis; & hæc item fiant de dicto principe, si contigerit eum redire ad captionem dicti Regis Aragoniæ: & quod in altero prædictorum locorum redeat, & reciperet pecuniam & obsides, in casu in quo recipi debbit.

Item, fuit conventum inter præfatos Reges & principem, quod si per principem non staret, set per Regem Aragoniæ quo minus rediret ad captionem ipsius Regis Aragoniæ, quod, si hoc constaret, non incideret princeps in pœnam, dummodo princeps veniat ad alterum prædictorum locorum, in quo dictus Rex Aragoniæ possit ipsum tutè recipere sine periculo iniuriorum.

Item, promiserunt & jurari fecerunt dicti Reges & princeps, prout inferius continetur, quod contra prædicta promissa, conventa, & ordinata nullam juris seu facti proponant seu recipiant exceptionem; immò, sine omni excusatione, mandato, monitione, inhibitione, ac precibus quouscumque personarum, quantacumque dignitatis aut status existat, in contrarium non admissis, stabunt prædictis conventionibus, ordinationibus, & præmissis, tam in prædicto tractatu Oleron' detractis, mutatis, & additis, ac declaratis quibusdam articulis, seu capitulis, & conditionibus, ut superius continetur, quam in præsentibus conventionibus comprehensis; & ea omnia & singula attendent plenè, & firmiter adimplebunt, & in nullo contravenient ratione aliqua sive jure.

Prædictis igitur articulis & conventionibus omnibus & singulis coram præfatis Regibus & principe distinctè ac plenariè recitatis, dicti Reges ac princeps, de ipsis omnibus & singulis certiorati & instructi, eos approbaverunt, concesserunt & laudaverunt expressè, & nichilominus sibi ad invicem, & mihi infrascripto notario, promiserunt omnia & singula comprehensa superius attendere & complere.

Et, ad majorem securitatem omnium prædictorum, præfatus Rex Angliæ in animam suam, per dominum Petrum de Channet militem suum, & prælibatus Rex Arragon' in suam animam, per nobilem Gilbertum de Crudeliis, omnes conventiones præfatas, quas ipsi Reges mutuo inter se jurare vel jurari facere tenebantur; omnes verò conventiones, inter Regem Aragoniæ & principem sequefatas habitas, ut superius continetur, ipsi Rex Aragoniæ & princeps in personis propriis, tactis sacrosanctis Evangeliiis, juraverunt.

Et nichilominus idem princeps tenetur juramenta & pacta, prout superius exprimuntur, infra triduum, postquam fuerit cum dicto Rege Angliæ, innovare.

Mandantes prædicti Reges & princeps de omnibus & singulis supradictis per me, infrascriptum notarium, tria publica consimilia fieri instrumenta, quibus prædicti Reges sigilla sua, & idem princeps sigillum annuli sui fecerunt apponi.

Actum apud Campum Francum in Aragonia, anno à Nativitate Domini millesimo ducentesimo octuagesimo octavo, Indictione secundâ, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, quarto die exeunte mense Octobris, in palatio, in quo hospitabatur illustris Rex Arragoniæ prelibatus.

Presentibus,

Venerabile patre domino R. Bathonien' & Wellen' episcopo.
Et discretis viris, Hugone de Matapan Massilien',
Pontio Celsonen' ac
Gaufrido Apten' ecclesiarum præpositis.
Magistris W. de Luda Dunelmen' & Reym' Rypartzitie in ecclesia Ilerden' archidiaconis.

Johan' de Lasçi cancel' ecclesie Cyeestr',
Johanne Sabat, &
Petro de Log' milite dicti Regis Aragoniæ.
Domino Marco de Adria, &
Magistro Adam de Dussiaco, clerico dicti domini principis Salernitani,
Et nonnullis aliis testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo apostolice sedis auctoritate notarius publicus, hiis omnibus interfui, & eadem, de mandato supradictorum Regum & principis, in hæc partem specialiter michi facto, propria manu scripsi, & ad pleniorum evidentiam premissorum rogatus, mei signi annotatione, in hanc publicam formam redegi.

Obligatio Regis Angliæ de viginti & quinquaginta millibus marcarum solvendis, & obsidibus quamplurimis Regi Aragoniæ tradendis.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 129. b.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In presentia mei, notarii & testium subscriptorum magnificus princeps, dominus Edwardus, Dei gratia, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, obligavit se, & heredes suos, & regnum suum, & terras suas, & omnia bona sua, magnifico principi, domino Alfonso, eadem gratia, illustri Regi Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comiti Barchinonæ & suis heredibus, & bonâ fide, ac per solempnem stipulationem promisit quod ipse, Rex Angliæ, liberè & in pace solvet eidem Regi Aragoniæ vel suis heredibus, viginti millia marcarum argenti in unam partem, & quinquaginta millia marcarum argenti in partem aliam, eidem Regi Aragoniæ vel suis heredibus, per ipsum Regem Angliæ obligatam, pro certis, scilicet, conventionibus & promissionibus, per egregium virum dominum Karolum, principem Salernitanum adimplendis fideliter & complendis, si tum idem princeps conventiones & promissiones hujusmodi non impleverit; prout supradicta omnia in capitulis conventionum, super liberatione dicti principis, scriptis manu mei infrascripti notarii, plenius continentur:

Ita, videlicet, quod si fortè pœne hujusmodi, in suis casibus, sicut annotate sunt in eisdem conventionum capitulis, committantur, solventur in terminis, prefatis conventionum capitulis comprehensis;

Pro quibus omnibus inviolabiliter observandis, dictus Rex Angliæ jurari fecit in animam suam, per dominum Petrum de Channet militem suum, quod predictas pœnas eidem Regi Aragonum, vel suis heredibus, in casibus in quibus eas committi fortè contigerit, solvet vel solvi faciet, prout superius est expressum;

Et nichilominus, ad majorem cautelam, infrascripti milites & consilarii sui presentes, videlicet,

<i>Domini, Henricus comes Lincolnie.</i>	<i>Petrus de Channet.</i>
<i>Gosto vic' Bearn.</i>	<i>Johannes de Bohun.</i>
<i>Johannes de Vesci.</i>	<i>Walterus de Bello Campo.</i>
<i>Otto de Grandisono.</i>	<i>Johannes de Sulleye.</i>
<i>Johannes de Sancto Johanne.</i>	<i>Aymarus de Archiak, &</i>
<i>Willielmus de Latimer.</i>	<i>Willielmus de Monte Renelli.</i>
<i>Arnaldus dominus Geronde.</i>	

Ad Sancta Dei Evangelia, in personis propriis, juraverunt fideliter facere posse suum, quod dictus Rex Angliæ servet & compleat, prout superius exprimitur, supradicta.

Et hoc idem jurabunt communitates Burdegalen' Bayonen' Aquen' Vgsaten' & Lectoren' civitatum; ac Condomii, Marmande, & Regule per syndicos, in animas hominum predictorum comitatum; & de hoc infra tres menses, à datâ presentis scripti numerandos, dare faciet dicto Regi Aragonum puppicum instrumentum.

Promisit etiam prefatus Rex Angliæ, & se, ac hæredes suos, & omnia bona sua eidem Regi Aragoniæ & suis heredibus obligavit, quod, nisi dictus princeps Salernitanus, optineat & habeat, pro ipso Rege Aragoniæ indentatum Massiliæ infra tres menses, à die suæ liberationis numerandos, vel, si hoc optinere non posset, traderet, infra eosdem tres menses, in posse dicti Regis Aragonum, viginti obsides de melioribus Massiliæ, aut rediret ad carcerem Regis Aragonum prælibati, infra prædictum tempus, sicut in prædictarum conventionum capitulis continetur, idem Rex Angliæ, infra mensem futurum, post dictos tres menses, prefato Regi Aragonum, vel heredibus suis, solveret decem millia marcarum argenti; & ad majorem cautelam, præstari fecit in animam suam, pro his observandis, per predictum militem dominum Petrum, ad Sancta Dei Evangelia, juramentum.

Item, dictus Rex Angliæ tradidit & liberavit eidem Regi Aragonum, pro securitate certarum conventionum & promissionum, eidem Regi Aragoniæ per eundem principem complendarum, prout in earundem conventionum capitulis plenius continetur, obsides infra scriptos, quorum nomina hæc sunt,

<i>Domini, Gasto Vic' Bearn.</i>	<i>Otto de Tusci.</i>
<i>Bernardus de Bos.</i>	<i>Johannes de Jennill.</i>
<i>Guilielmus Arnaldi de Moretin.</i>	<i>Ferrerius de Vernolio, &</i>
<i>Reymundus Arnaldi de Domin.</i>	<i>Petrus de Plessiaco.</i>
<i>Bernardus primogenitus domini de Jazas.</i>	<i>Guilielmus de Medulion.</i>
<i>Bernardus de Sancto Vico.</i>	<i>Sabrianus de Folcanerio.</i>
<i>Arnaldus de Guilielmi de Savinak,</i>	<i>Stephanus filius Gualteri.</i>
<i>frater domini de Savinak.</i>	<i>Alanus de Southe.</i>
<i>Bernardus de Visanos.</i>	<i>Rogerus de la Southe.</i>
<i>Amatus de Gayross.</i>	<i>Johannes de Riwers.</i>
<i>Stephanus frater Vic' de Orte.</i>	<i>Gilb' de Pecche.</i>
<i>Raymundus Roberti Vic' Tarcasien.</i>	<i>Rogerus de Mereworth.</i>
<i>Gasto frater comitis de Armeniaco.</i>	<i>Boso de Burdeylle.</i>
<i>Ameneus Delbrèt, &</i>	<i>Johannes de Ferreres.</i>
<i>Fortanarius dominus de Lescu.</i>	<i>Robertus de Creppinge.</i>
<i>Dominus Arnaldus de Gauaston.</i>	<i>Guilielmus de Hobregge.</i>
<i>Petrus de Greyliaco.</i>	<i>Gaufridus de Welles.</i>
<i>Arnaldus de Geronde.</i>	<i>Johannes Columbi.</i>
<i>Raymundus de Borlon' capitaneus de Trena.</i>	<i>Arnaldus Reymundii de Solaris.</i>
<i>Alexander de Penerea dominus Bregeriaci.</i>	<i>Arnaldus Moneder.</i>
<i>Arnaldus de Mirmande.</i>	<i>Petrus Amaneni Segnur de Puteo.</i>
<i>Otto de Dosèto.</i>	<i>Guilielmus de Vigia.</i>
<i>Bertrandus de Pontensakr.</i>	<i>Guilielmus de Pinibus.</i>
<i>Pontius de Castellione, &</i>	<i>Reymundus de Mirallo.</i>
<i>Rogerius Mote.</i>	<i>Segeren' Gasch.</i>
<i>Guilielmus de Segum' dominus de Riens.</i>	<i>Sancius de Mirallo.</i>
<i>Dominus Johannes de S. Johanne.</i>	<i>Ducatus de Pinibus.</i>
<i>Johannes de Vescy.</i>	<i>Petrus de Lapidibus.</i>
<i>Otto de Grandisono.</i>	<i>Menadus de Talaron.</i>
<i>Guilielmus le Latimer.</i>	<i>Guilielmus Arnaldi de Sapinak.</i>
<i>Hugo de Audele.</i>	<i>Johannes de Villa.</i>
	<i>Amatus de Savanak.</i>
	<i>Pascasius de Villa.</i>
	<i>Arnaldus Reymundi Dardi.</i>

Vol. I.

Armatus de Moræ.
Augerius filius Augerii de Guareto.
Martinus de Sancto Johanne.
Reymundus Arnaldi de Mayson nova.
Arnaldus Guilielmi de Balenbise.
Bernardus de Avces.

Symon de le Crate.
Segum' de Maubarguet.
Johannes de Lubard.
Raymundus Arn' de Puteo, &
Reymundus filius Guirardi de Rimbers.

Hoc tamen detracto & excepto quod, licet dictus princeps non adimpleret super syndicato & obsidibus Massiliæ, vel suo reditu ad carcerem Regis Aragoniæ supradicti, quæ adimplere promisit, non tamen propter hoc retineantur obsides Regis Angliæ supradicti, aliis tamen conventionibus & promissionibus, propter quas idem obsides sunt positi, adimpletis; set, adimpletis ipsis aliis conditionibus, liberè & absolutè dicti obsides liberentur & restituantur Regi Angliæ supradicto, sicut in prædictarum conventionum capitulis continetur.

Si verò contigerit quod oporteret dictum Regem Angliæ, ex aliqua justâ & necessariâ causâ, recedere de suis partibus cismarinis & ad partes alias se transferre, dabit pro securitate conventionum complendarum, prout in ipsarum conventionum capitulis continetur, infrascriptos barones, quorum nomina sunt hæc;

Dominus Henricus comes Lincolnie, &
Martius de Credonio,
Johannes de Britannia, &
Gaufridus de Liziniaco.

Et, si fortè aliqui eorundem quatuor baronum interim viam essent universæ carnis ingressi, vel graviter infirmarentur, loco ipsorum, alios sufficientes & æquivalentes dare tenetur, & dabit Rex Angliæ supradictus.

Et est sciendum quod pro,

Guilielmo Arn' de Montin',
Reymundo Arn' de Domin',
Amato de Gayrossa,
Bern' primogenito domini de Jazas,
Bern' de Bisanos,
Stephano fratre vic' de Orce, &
Bern' de Sancto Vico, suprascriptis;

Subrogati sunt,

Arnaldus Reymundi,
Daster filius vicecomitis Daster,
Arnaldus Reymundi de Munemin,
Arnaldus, filius domini de Jazas,
Bern' de Begzpui,
Lebatus de Tilio, &
Goylardus de Barcai.

Item, pro

Gastone de Armeniaco,
Petro de Greliaco,
Amato de Savinak, &
Petro Amivini, suprascriptis;

Subrogati sunt,

Walterus de Bello Campo,
Jakeminus de la Planche,
Ogerus Roberti, &
Johannes de Gayton'.

Item, pro

Ottone de Tuscy,
Ferrerio da Vernolio,
Johanne de Greyvill' &
Petro de Plessiaco, suprascriptis;

Subrogati sunt,

Jacobus primogenitus domini Berengarii Gaultelin',
Bertrandus primogenitus Riccani de Lamanon',
Petrus de Tarrascon, &
Gaultelinus de Arelate.

Et est etiam sciendum quod pro,

Domino Johanne de Sulleye, &
Aymaro de Archiak, suprascriptis;
Hugo de Audele, &
Willielmo de Scoppam.

Ad majorem autem hujus rei cautelam prælibatus Rex Angliæ mandavit per me, infrascriptum notarium, de prædictis præsens puppicum fieri instrumentum, cui sigillum suum fecit apponi.

Actum apud Campum Francum in Arragoniæ, anno à nativitate Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo, indictione secundâ, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, quartâ die exeunte mense Octobri, in palatio in quo hospitabatur illustris Rex Aragoniæ prælibatus;

Presentibus, *Venerabili patre, domino R. Bathomien' & Wellen', episcopo.*

Et discretis viris Hug' de Matapan' Massilien',
Pontio Celsonen', ac
Gaufr' Apten', ecclesiarum præpositis.
Magistris Willielmo de Luda Dunelmen', &
Rem' Ripaccie', in ecclesiâ Iherden' archid.
Johanne de Laschi, cancellario ecclesie Cycestr'.
Johanne Sabat, consiliario, &
Petro de Logn', milite dicti Regis Aragon'.
Domino Mathæo de Adrian', milite, &
Magistro Adam de Dussiac.

Et nonnullis aliis testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius puppicus, hiis omnibus interfui, propriâ manu scripsi, & ad majorem evidentiâ præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc puppicam formam redegi.

Ego verò prædictus notarius in decimâ quartâ lineâ in istis vocabulis ' vel si hoc optinere non posset traderet infra eosdem tres menses, & in vice-simâ nonâ lineâ in istis vocabulis ' aliis tamen conventionibus & promissionibus, & in tricesimâ lineâ in istis vocabulis ' oporteret dictum Regem, & in tricesimâ unâ lineâ in istis vocabulis, ' Hugo de Audele & Willielmus de Scoppam, ante consignationem & signi mei appositionem feci rasuras, & in rasuris eisdem propriâ manu vocabula dicta scripsi.

8 N

Recognitio Alfonsi Regis Aragoniæ, quod recepit obsides à Rege Angliæ pro securitate conventionum, super liberatione principis Salernitani complendarum.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. A. f. 146. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, magnificus princeps, dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragonum, Majoricarum & Valent' ac comes Barchinon' confessus est & recognovit se præsentialiter recepisse ab egregio principe, domino Edwardo, eadem gratiâ, Rege Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duce Aquitaniæ, infrascriptos barones nobiles & burgenses, quos idem Rex Angliæ, pro securitate & complemento

quarundam conventionum, complendarum eidem Regi Aragon' per magnificum & egregium virum, dominum Karolum principem salernitan' dare in obsides tenebatur, sicut in capitulis conventionum ipsarum, super liberatione dicti principis habitis & tractatis, plenius continetur.

Si verò contigerit quod oporteat dictum Regem Angliæ, ex aliquâ justâ & necessariâ causâ, recedere de suis partibus cismarinis, & ad partes alias se transferre, antequam conventiones hujusmodi compleantur, promisit eidem Rex Angliæ dare eidem Regi Aragonum, pro securitate prædictarum conventionum complendarum, prout in ipsarum conventionum capitulis continetur, infrascriptos barones, videlicet, dominos.

Henricum comitem Lincoln'.
Martium de Credonio.
Johannem de Britan' &
Gaufridum de Leziniaco.

Ita tamen quod, si aliqui eorumdem quatuor baronum interim viam essent universe carnis ingressi, ac graviter infirmarentur, loco ipsorum, alios sufficientes & æquivalentes dare tenetur Rex Angliæ supradictus.

Nomina verò obsidum prædictorum sunt hæc.

Domini Gasto vicecomes Bearn'. Bernardus de Bos, & Guilielmus Arnaldi de Moretin. Reymundus Arnaldi de Domin. Bernard' primogenitus dom' de Jazas. Bernardus de Sancto Vico. Arnald' Guilielmi de Savinak' frater domini de Savinak' Bernardus de Bisanos. Amatus de Gairossa. Stephan' frater vicecom' de Orce. Reymundus Roberti vic' Far-tasien'. Gasto frater comitis de Arma-niac'. Armeneus de Lebrei, & Fortanerus dominus de Lescu. Domini Arnald' de Gavaston'. Petrus de Greiliaco. Arnald' de Geronde. Reymund' de Boclon' capif' de Treiria'. Alexander de Peveera. Dominus Bregeriaci. Arnald' de Mirmande. Otto de Doseto. Bertrandus de Podensat. Pontius de Castellon, & Egerius Mote. Guilielmus Seguinus Dominus de Rions. Domini Johannes de Sancto Jo-hanne. Johannes de Vescy. Otto de Grandissono. Willielmus de Latimer. Hugo de Audelee. Otto de Tuscý. Johannes de Genvill'. Forrerius de Vernotio, & Petrus de Plessiato. Guilielmus de Medulion' & Sabrianus de Potcaquerio.	Stephanus filius Gauteri. Alanus la Zouche. Rogerus la Zouche. Johannes de Rivers. Gilbertus Peche. Rogerus de Mereworth. Boso de Burdeille. Johannes de Ferreries. Robertus de Crepping. Guilielmus de Hobregg. Gaufridus de Welles. Johannes Columby. Arnaldus Reymundi de Solariis. Arnaldus Moneder. Petrus Aminini. Segunus de Peteo. Guilielmus de Figia. Guilielmus de Pinibus. Rondulphus de Mirollo. Segeronus Gasc'. Sanctus de Mirallo. Unatus de Pinibus. Petrus de Ladils. Menadus de Taleron'. Guilielmus Arnaldi de Savinak'. Johannes de Villa. Amatus de Savinak'. Paschasius de Villa. Arnaldus Reymundi Dardy. Amatus de Morare. Augerius filius Augerii de Gua-retto. Martinus de Sancto Johanne. Reymundus Arnaldi de Mayson Nova. Arnaldus Guilielmi de Baledbyse. Bernardus de Auces. Simon de Lecroie. Segunus de Mauburnet. Johannes de Lubard'. Reymundus Arnaldi de Puteo, & Reymundus fil' Guirard' de Rimbers.
--	---

Hoc tamen detracto & extracto quod, licet dictus princeps non adimpleret super syndicato, & obsidibus Massiliæ, vel suo reditu ad carcerem Regis Aragon' supradicti, quæ adimplere promisit, non tamen propter hoc retineantur obsides Regis Angliæ supradicti, aliis tamen conventionibus & promissionibus, propter quas dicti obsides sunt positi, adimpletis; set, adimpletis ipsis aliis conditionibus, liberè & absolutè dicti obsides liberentur & restituantur Regi Angliæ supradicto, sicut in prædictarum conventionum capitulis continetur.

Et est sciendum, quod pro

Guilielmo Arnaldi de Moretin',
Reymundo Arnaldi de Domyn,
Amato de Gairossa,
Bernardo primogenito domini de Jazas,
Bernardo de Bisanos.
Stephano fratre vicecom' de Orte, &
Bernardo de Sancto Vico suprascriptis;

Subrogati sunt, Arnald' de Daudoynt,
Arnald' Daster fil' vicecomitis Daster,
Arnald' Randolphi de Muneyn,
Arnald' fil' domini de Jazas.
Bernardus de Begz Puy.
Lebatus de Tylio fil' domini de Tylio, &
Gaylardus de Barczu.

Item, pro Gastone de Armeniaco.

Petro de Creylliaco.
Amato de Savinak, &
Petro Amanini, suprascriptis;

Subrogati sunt, Walterus de Bello Campo,
Jakeminus de la Planche,
Egerus Roberti, &
Johannes de Geyton.

Item, pro Otton' de Tuscý.

Forrerio de Bernolio,
Johanne de Gemul', &
Petro de Plessiato, suprascriptis;

Subrogati sunt, Jacobus primogenitus domini Berengarii Gatelini,
Bertrandus primogenitus domini Riceani de Lamanon.
Petrus de Terascon', &
Gautelmus de Arelate.

Ad majorem autem hujus rei cautelam, prælibatus Rex Aragonum mandavit per me, infrascriptum notarium, de prædictis præsens publicum fieri instrumentum, cui sigillum suum fecit apponi.

Dat' apud Campum Francum, in Aragon', anno à nativitate Domini MCCLXXXVIII. indictione secundâ, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, quartâ die exeunte mense Octobr', in palatio in quo hospitabatur illustris Rex Aragon' prælibatus.

Præsentibus, Venerabili patre domino R. Bathon' & Wellen' episcopo, & discretis viris Hugone de Mataplano Massilien', Pontio Celsoten', ac Gaufr' Apten', ecclesiarum præpositis.
Magistris Willielmo de Luda Dunolmens', Reym' Rippaccie in ecclesiâ Ierden', Johanne de Lascy, cancellar' ecclesie Cycester', Johanne Sabath, consiliariis, & Petro de Logn' milite dicti Regis Aragon'.
Domino Mattheo de Adrian'.
Magistro Ad' clerico dicti domini principis Salernitani.
Et nonnullis aliis testibus ad hoc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes Ertzpi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius publicus, hiis omnibus interfui, propriâ manu scripsi &, ad majorem evidentiam præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc publicam formam redegi.

De duobus mensibus, ultra decem menses, principis Salernitano per Regem Aragon' concessis, quibus conventiones super liberatione sua factas, tenetur adimplere.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. fol. 117. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, ordinatum fuit & conventum inter magnificos principes, dominos Edwardum, Dei gratiâ, Angliæ, Alfonsum Aragonum, Majoricarum, & Valent' Reges illustres, ac egregium virum dominum Karolum principem Salernitan' quod, licet in tractatu interpositi super liberatione ipsius principis habito, nec non & in quibusdam aliis publicis instrumentis, scriptis manu mei infra scripti notarii, continetur expressè quod dictus princeps hæbeat decem menses, à die suæ liberationis, infra quos tenetur ipse princeps tradere, in posse dicti Regis Aragonum, vel hæredum suorum, dominum Karolum primogenitum suum, & optinere treugam trium annorum eidem Regi Aragonum à sacrosanctâ ecclesiâ Romana, & à magnifico principe domino Philippo, Dei

gratiâ, Reg' Franciæ illustri, & domino Karolo fratre suo & valitoribus suis, sub commissionibus certarum poenarum, prout in eisdem tractatu & instrumentis plenius continetur.

Non tamen præfati Rex Angliæ & princeps incidant in poenas ipsas, vel aliquam earumdem, si infra prædictos decem menses idem princeps non compleat supradicta; set habeat prælibatus princeps, ultra decem menses prædictos, & alios duos menses; ita quod habeat annum integrum, à die suæ liberationis numerandum, infra quem, sub commissionibus prædictarum poenarum, teneatur præfatas conventiones attendere & complere; non obstante quod in tractatu, apud Oleronem habito, super liberatione dicti principis, inter Reges eosdem continetur, quod idem princeps, infra decem menses à die suæ liberationis, dictum suum primogenitum in posse dicti Regis Aragonum, vel hæredum suorum, tradere teneatur.

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

Nec, post prædictorum duorum mensium additionem, retardabit dictus princeps procurare treugam prædictam; set juravit, ad sancta Dei Ewangelia, fideliter facere posse suum dictam treugam, quam citius poterit, optinere.

Non tamen incidant præfati Rex Angliæ & princeps in penam aliquam, tam in prædictis tractatu & instrumentis, quam in tractatu apud Oleronem habito, comprehensum, si treugam prædictam, infra prædictos decem menses, dictus princeps nequiverit optinere, dummodo ipsam treugam optineat infra annum prædictum.

Præsens autem ordinatio & cõventio facta fuit eodem die, postquam alie ordinationes & conventiones habitæ & firmatæ fuerint, quæ in præfatis tractatibus & instrumentis plenius exprimuntur.

Ad majorem verò cautelam omnium præmissorum, prædicti Reges & princeps mandaverunt, de prædictis, per me infra scriptum notarium, præsens puppicum fieri instrumentum; cui dicti Reges sigilla sua, & idem princeps sigillum annuli sui fecerunt apponi.

Actum apud Campum Francum in Aragon, anno à nativitate Domini MCCLXXXVIII. indictione secundâ, pontificatûs domini Nicholai Papæ IV. anno primo, quartâ die exeunte mense Octobri, in palatio in quo hospitabatur illustris Rex Aragon prælibatus,

Præsentibus, *Venerabili patre domino R. Bathonien' & Wellen' episcopo, & discretis viris Hug' de Mataplan' Massilien', Pontio Celsonen', ac Gaufr' Apten, ecclesiarum præpositis. Magistro Willielmo de Luda Dunelmen', & Rem' Rapaturrie, in ecclesiâ Ilerden' archidiaconis. Johanne de Lasci, cancellar' ecclesiæ Cicesteren', Ac nobilibus viris Johanne Sabat' consiliario, & Petro de Logran' milite dicti Regis Aragon'. Domino Willielmo de Scoppa, milite præfati Regis Angliæ, ac Domino Matheo de Adria milite, & Magistro Adam de Dussiato, clerico domini principis Salern', & Magistro Stephano de Sancto Georgio, Soran', ac Willielmo de Blisburg', ecclesiæ de Auclande Dunelm' dioc' can' & cleric' dom' Reg' Angl' memorati.*

Testibus ad hoc notatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius puppicus, hiis omnibus interfui, propriâ manu scripsi, & ad majorem evidentiam præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc puppicam formam redegei.

Ego verò prædictus notarius in xvii. lineâ, fere in fine ipsius lineæ, in hoc vocabulo, 'annuli' ante consignationem & signi mei appositionem, feci rasuram, & in rasurâ eadem, propriâ manu, vocabulum dictum scripsi.

Confessio Alfonsi Aragoniæ Regis, de pecuniâ per Regem Angliæ sibi numeratâ, pro formâ pacti, super liberatione præfati principis initi.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. f. 150. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, magnificus princeps, dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragonum, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinon' confessus est & recognovit se præsentialiter recepisse & habuisse à magnifico principe, domino Edwardo, eadem gratiâ, illustri Rege Angliæ, domino Hiberniæ & duce Aquitaniæ, viginti tria millia marcarum argenti, tam in auro quam argento puro & bono, posita per ipsum Regem Angliæ pro parte & nomine egregii viri domini Karoli, principis Salernitani, pro securitate scilicet & complemento quarumdam conventionum, eidem Regi Aragonum per præfatum principem complendarum, sicut in capitulis conventionum ipsarum, super liberatione dicti principis habitis & tractatis, plenius continetur.

Renuncians idem Rex Aragonum, ex certâ scientiâ, exceptioni non numeratæ, non habitæ, non receptæ, & non positæ pecuniæ, doli, & in factum, & omnibus aliis exceptionibus, omnique juris auxilio, tam canonici quam civilis, per quæ posset se contra prædicta defendere vel juvare.

Et promittens ac obligans, per solemnem stipulationem, eidem principi præsentis, & recipienti pro se & hæredibus suis, se, & hæredes, seu successores suos, & omnia regna sua, ac omnia bona sua, restituere eidem principi, vel suis hæredibus, prædicta viginti tria millia marcarum argenti, in casibus in quibus ea restituere tenebitur, sicut in quodam alio instrumento, scripto manu meâ infrascripti notarii, plenius continetur.

Recepit autem præfatus Rex Aragonum prædicta viginti tria millium marcarum argenti partim, scilicet, in sterlingis bonis, ad rationem tres-

decim solidorum & quatuor denar' pro marcâ; & partim in Turonen' bonis argenti, ad rationem quinquaginta quatuor Turonen' grossorum pro marcâ; ac partim in Florenis aureis bonis, scilicet, sex Florenos pro marcâ, minus duobus solidis Turonen' minorum.

Ad majorem autem hujusmodi rei cautelam, prælibatus Rex Aragon' mandavit per me, infrascriptum notarium, de prædictis præsens publicum fieri instrumentum, cui sigillum suum fecit apponi.

Datum apud Campum Francum in Aragon, anno à nativitate Domini MCCLXXXVIII. Indictione secundâ, pontificatûs domini Nicholai Papæ quarti anno primo, quarto die exeunte mense Octobri, in palatio in quo hospitabatur illustris Rex Aragon prælibatus.

Præsentibus, *Venerabili patre domino R. Bathon' & Wellen' episcopo, & discretis viris Hugon' de Mataplan' Massilien', Pontio Celsonen', ac Gaufrido Apten, ecclesiarum præpositis. Magistro Willielmo de Luda Dunelmen', & Reymundo Ripaturrie, in ecclesiâ Ilerden' archid'. Johanne de Lascy, cancellar' ecclesiæ Cicesteren', Et nonnullis aliis testibus, ad hoc vocatis specialiter & rogatis.*

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius publicus, hiis omnibus interfui, propriâ manu scripsi, & ad majorem evidentiam præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc puppicam formam redegei.

Obligatio Regis Aragoniæ Regi Angliæ facta, quod restituet principi Salernit' triginta millia marcarum, posita per Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse Regis Aragoniæ supradicti.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.
Lib. B. fol. 96.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, magnificus princeps dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinon' obligavit se, & hæredes, seu successores suos, ac regna sua, ac omnes terras suas, & omnia bona sua, magnifico principi domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, ac bonâ fide, & per solemnem stipulationem promisit eidem;

Quod ipse Rex Aragoniæ liberè & in pace, ac sine contradictione quâlibet, restituet egregio viro domino Karolo, principi Salernitano, vel hæredibus suis, triginta millia marcarum argenti, posita per ipsum Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse Regis Aragoniæ supradicti;

Postquam dictus princeps in posse dicti Regis Aragoniæ tradiderit dominum Karolum, primogenitum suum, & treugam trium annorum à sacrosanctâ Romanâ ecclesiâ, & à magnifico principe domino Philippo, Dei gratiâ, Rege Francorum illustri, ac egregio viro domino Karolo, fratre suo, & valitoribus ipsorum, infra decem menses, à die sctæ liberationis computandos, & securitatem ab ipsâ Romanâ ecclesiâ, infra annum, à die dictæ suæ liberationis numerandum, impetraverit;

Vel ipse princeps ad carcerem dicti Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum, redierit, prout in tractatu, apud Oleronem habito, ac in conventionibus, super hiis scriptis manu mei infrascripti notarii, plenius continetur;

& securitas, seu obligatio septuaginta millium marcarum argenti, facta eidem Regi Aragoniæ per prædictum Regem Angliæ, pro complemento seu securitate omnium prædictorum sit penitus absoluta.

Item, prædictus Rex Aragoniæ obligavit se simili modo, ut supra exprimitur, & bonâ fide, ac per solemnem stipulationem promisit eidem Regi Angliæ, quod, dicto principe redeunte, quantumque infra prædictos decem menses, ad carcerem dicti Regis Aragoniæ, prædicto primogenito suo tradito, vel non tradito, omnia restituantur, tam pecunia quam ob-sides: & omnes securitates & obligationes super eisdem confectæ, nullæ sint & irritæ ipso facto; & quod, dicto principe tradente, dictum suum primogenitum, infra prædictos decem menses, restitatur ipsi principi Reymundo Berengarii filius suus.

Item, præfatus Rex Aragoniæ se simili modo, quo supra, obligavit eidem Regi Angliæ, & suis hæredibus, quod ipse, receptis obsidibus de Provincia, sive per terram veniant, sive per mare, restituet statim liberè, & absque omni dilatione, contradictione & exceptione, omnes & singulos ob-sides, positos per Regem Angliæ supradictum, sicut de prædictis omnibus, in capitulis conventionum, factarum super liberatione ipsius principis, plenius continetur; non obstante quod dictus princeps non adimplet capitulum, super facto obsidum, & syndicatûs Massiliæ, in prædictis conventionibus comprehensum; sicut hoc etiam excipitur in quodam alio publico instrumento, ipsorum Regum sigillorum munimine roborato; pro

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

prædictis autem omnibus & singulis fideliter & inviolabiliter adimplendis, dictus Rex Aragoniæ in animam suam, per nobilem Gilbertum de Crudiliis, præstari fecit, ad sancta Dei evangelia, juramentum;

Et, ad majorem cautelam, infrascripti nobiles & milites dicti Regis Aragoniæ præsentis, quilibet in propria personâ, & infrascripti syndici communitatis Jaccæ, in animas suas, & in animas hominum communitatis ipsius, ad hoc faciendum speciale mandatum habentes, tactis sacrosanctis evangeliiis, similiter juraverunt, quod, videlicet, erga ipsum Regem Aragoniæ fideliter faciet posse suum, quod ipse Rex Aragoniæ omnia & singula fideliter compleat, quæ superius exprimuntur.

Promisit etiam dictus Rex Aragoniæ, sub prædicti vinculo juramenti, & se eidem Regi Angliæ similiter, ut supra legitur, obligavit, quod faciet & procurabit quod, infra tres menses, à datâ præsentis scripti numerandos, infrascripti barones & milites sui absentes, videlicet,

*Domini Pontius comes Empuriarum.
Ermengandus comes Urgellen'.
Reymundus Fulconis vicecomes Cardone.
Guilelmus de Angularia.
Gerardus de Capraria.
Geraldus de Cervilione.
Eximius de Urea.
Artaldus de Luna.
Lupus Ferench de Luna.
Atho de Focibus, &
Sanctius de Ancilione.*

Quilibet eorum, in animas suas, in propria personâ, & communitates Oscen' Herden' Barchinon' & Gerunden' civitatum, ac Cervariæ, montis Albi, & villæ Francæ, per syndicos, in animas hominum dictarum communitatum, & etiam ipsorum syndicorum, præstabit, ad sancta Dei evangelia, juramentum, quod similiter, erga dictum Regem Aragoniæ, fideliter faciet posse suum & operam dabunt, quod ipse Rex Aragoniæ omnia supradicta fideliter adimplebit;

Et quod hoc, infra idem tempus trium mensium, dari faciet dicto Regi Angliæ publicum instrumentum circa liberationem obsidum, per prædictum Regem Angliæ traditorum, & per dictum principem tradendorum, in casibus in quibus liberari debebunt, prout continetur in conventionibus supradictis.

Promisit & tenetur idem Rex Aragoniæ quod custodes, qui exnunc statuuntur, & quos mutari, seu subrogari, quotienscunque contigerit, ad custodiam obsidum prædictorum, & castellanum locorum, in quibus castellani fuerunt, quilibet eorum, manu propria, & in animas suas, & communitates civitatum seu locorum aliorum, ubi dicti obsides custodientur, per syndicos, in animas hominum communitatum seu locorum hujusmodi, jurabunt ad requisitionem obsidum prædictorum, quod similiter, erga dictum Regem Aragoniæ, vel hæredes suos, facient posse suum, & eis publicum de hoc dabunt & facient instrumentum, quod dicti obsides, sine dilatione aliquâ vel contradictione, liberabuntur in casibus in quibus liberari debebunt, prout in conventionibus super hoc habitis plenius continetur.

Cæterum prælibatus Rex Aragoniæ promisit, bonâ fide, & se dicto Regi Angliæ, sub modo, quo superius exprimitur, obligavit, non tangere per se, vel per alium, seu alios, nec expendere in partem, vel in totum, nec permittere expendi illa triginta milia marcarum argenti, quæ posita sunt & ponentur in posse suo, pro securitatibus superius annotatis, donec essent sibi fortè incursa & commissa, sicut in capitulis conventionum prædictarum plenius continentur; &, ad hoc observandum, idem Rex Aragoniæ fecit nichilominus, in animam suam, per dictum nobilem Gilbertum, præstari ad sancta Dei Evangelia, juramentum.

Præfatas autem conventiones omnes & singulas præfatus Rex Aragoniæ

promisit præsentialiter facere, attendere & observare, tam dicto Regi Angliæ, quam principi memorato, præsentem & recipientem promissionem prædictam pro se, & hæredibus suis, solempni stipulatione præmissâ.

Nomina verò præsentium nobilium, militum & syndicorum, qui juraverunt, prout superius declaratur, sunt hæc.

*Berengarius de Podio viridi. Petrus Cartetii de Nucel.
Gilbertus de Crudiliis. Rodericus de Ficaroliis.
Petrus Martini de Lund. Petrus Maza.
Philippus de Castro. Petrus Vera major domus.
Reymundus de Urgio. Petrus Eximini de Maneua.
Bernardus de Angularia. Reymundus de Motina.
Berengarius de Cardona. Rodericus Sanctii de Pomar', &
Berengarius de Capraria. Petrus de Podio viridi.
Lupus de Gurea.*

Nomina autem syndicorum communitatis Jaccæ sunt hæc,

*Johannes Archol, &
Petrus Aldegarii de Jacca.*

Ad majorem verò cautelam omnium prædictorum, præfatus Rex Aragoniæ promisit michi, notario infrascripto, præmissa omnia & singula, comprehensa superius, attendere & complere; mandans nichilominus de ipsis per me præsens publicum fieri instrumentum, cui sigillum suum fecit apponi.

Et est sciendum quod pro,

Petro Vera majore domus, &

Petro Eximini de Maneua suprascriptis;

Subrogati sunt, *Petrus le Grant, &*

Eximius de Lupi de Gurea;

Et pro, *Berengario de Cardona suprascripto;*

Subrogatus est *Ogerius de Nuce.*

Actum apud Campum Francum in Aragonia, anno à nativitate Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo, indictione secundâ, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, quarto die exeunte mense Octobri, in palatio, in quo hospitabatur illustris Rex Aragoniæ prælibatus.

Presentibus, *Venerabili patre domino R. Bathon' & Wellen' episcopo, & discretis viris, Hugone de Mataplan' Massilien'.
Pontio Celsonem', ac.
Gaufrid' Apten' ecclesiarum præpositis.
Magistro Willielmo de Luda Dunelm', &
Reymundo Ripatrice in ecclesia Herden', archidiaconis.
Johanne de Lasey, cancellario ecclesie Cycestr', ac
Nobilibus viris Johanne Sabat, consiliario, &
Petro de Logran', milite dicti Regis Aragoniæ.
Domino Mathæo de Adria.
Magistro Adam de Dussiato, clerico domini principis Salern'.
Et nonnullis aliis testibus, ad hoc vocatis specialiter & rogatis.*

Et Ego Johannes Ertiri de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius publicus, his omnibus interfui, propria manu scripsi, &, ad majorem evidentiam præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc publicam formam redegei.

Ego verò prædictus notarius in duodecimâ lineâ, in principio, in parte istius vocabuli 'obligavit,' & in tricesimâ quintâ lineâ in principio, in his vocabulis 'Archol & Petrus Aldegarii de Jacca,' ante consignationem & signi mei appositionem, feci rasuras, & in rasuris eisdem vocabula dicta propria manu scripsi.

Procuratorium Alfonsi Regis Aragoniæ ad recipiendum juramenta obsidum, qui per Regem Angliæ in posse suo ponuntur.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 100.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos, Alfonsus, Dei gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricarum & Valentie, ac comes Barchinon'.

Constituimus & ordinamus vos, dilectum judicem curiæ nostræ Egidium Aluari, procuratorem nostrum certum & speciale, ad recipiendum, pro nobis & nomine nostro, juramenta, quæ obsides, qui per magnificum principem dominum Edwardum Regem Angliæ, dantur & ponuntur in posse nostro, nobis facere debent, de non recedendo vel fugiendo de posse nostro, prout

in instrumento, confecto super traditione nobis faciendâ de ipsis obsidibus & eorum custodia, continetur;

Promittentes nos habere ratum & firmum quicquid super receptione dicti sacramenti per vos actum & procuratum fuerit, ac si per nos personaliter esset factum;

In cujus rei testimonium præsens procuratorium sigillo nostro pendenti duximus sigillandum.

Datum apud Campum Franchum, quinto kalend' Novembris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

De juramento per Alfonsum Regem Aragoniæ, quod communitas Cæsar-August' consimile cum civitatibus Oscen', & aliis præstarent juramentum super liberatione Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 149. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno nativitate ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo octavo: die vice-simâ octavâ Octobris: secundæ indictionis: pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, in præsentia mei, Nicholai de Valleforan pupplici apostolicæ auctoritate notarii, & testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum;

Ordinatum fuit & conventum inter magnificos principes, dominum Edwardum, Dei gratiâ, Regem Angliæ illustrem, dominum Hiberniæ, &

ducem Aquitanie, & Alfonsum, eadem gratiâ, inclitum Regem Aragoniæ, Majoricæ & Valentie, ac com' Barchinon' & egregium virum dominum Karolum, principem Salernitanum;

Quod dictus Rex Aragon' faciet & procurabit quod communitas hominum civitatis Cæsar-Augustan' per syndicos, præstabit in animas omnium & singulorum de civitate prædictâ, & ejuslibet eorumdem, simile juramentum cum procuratoribus Regis Angliæ & principis prædictorum, quod præstare tenentur communitates civitatum Oscen' Herden' Barchinon' & Gerunden' & quarundam aliarum villarum dicti Regis Aragonum;

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

Quod ipse Rex Aragonum, vel sui hæredes attendent fideliter, & complebunt Regi Angliæ & principi supradictis omnes conventiones, in tractatibus, tam apud Oleron' quam in alio tractatu, & instrumentis puppliciis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, pupplici apostolicâ auctoritate notarii, super liberatione dicti principis habitis, comprehensas; & pro supradictis omnibus adimplendis, dictus Rex Aragonum, per nobilem Gilbertum de Cru-dill' in animam suam præstari fecit, ad sancta Dei Evangelia juramentum.

In quorum omnium testimonium supradicti Reges & principes mandaverunt per me, suprascriptum notarium, præsens de præmissis pupplici fieri instrumentum; cui prædicti Reges sigilla sua, & idem princeps sigillum anuli sui, fecerunt apponi.

Actum apud Campum Francum in Aragon', anno, mense, die & indicatione prædictis;

Præsentibus hiis testibus,

Venerabile patre, domino Roberto episcopo Bathon'.
Domino Henrico com' Lincoln'.
Domino Johanne de Vesci.
Domino Ottone de Grandisono, &
Magistro Stephano de Sancto Georgio.

Et ego Nicholas de Valleforan, pupplici apostolicâ auctoritate notarius, prædicta omnia, quibus interfui, rogatus scripsi, meoque solito signo signavi.

Procuratorium Alfonsi Regis Aragoniæ, ad recipiendum promissiones & juramenta civitatum Burdegal', Baion', &c. super liberatione Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 179. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nos, Alphonsus, Dei gratiâ, Rex Aragon' Major' & Valentie, ac comes Barchinon' facimus, constituimus & ordinamus veros & legitimos procuratores nostros vos, Guillelmum Colart magistram rationalem curiæ nostræ, & Guillelmum Sale, & utrumque in solidum, ita quod non efficiatur melior conditio occupantis.

Ad petendum & recipiendum, nomine nostro, & hæredum nostrorum, ad universitates, seu communitates hominum infrascriptarum civitatum & villarum, videlicet, Burd', Baion', Aquen', Vasaten', Lectoren', Condomii, Marmande, & Regule, promissiones & juramenta, quæ universitates seu communitates civitatum & villarum prædictarum facere & præstare tenentur, per eorum syndicos speciales, nobis & hæredibus nostris;

Quod, videlicet, universitates seu communitates hominum prædictarum civitatum & villarum fideliter faciant posse suum, quod magnificus princeps, dominus Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanniæ, vel sui hæredes, libere & in pace solvent, vel solvi faciant, nobis, vel hæredibus nostris, viginti milia marcharum argenti in unam partem, & quinquaginta milia marcharum argenti in partem aliam, ac decem milia marcharum argenti in partem tertiam;

Pro complemento, scilicet, & securitate certarum conditionum prædicto Regi Aragon' & hæredibus nostris per egregium vrum, dominum Karolum, Salernitanum principem, complendarum, per eundem Regem Angliæ, penam nomine, obligatarum;

In casibus, videlicet, in quibus hujusmodi summarum pecuniæ solutio fieri debebit;

Prout tam in tractatu apud Oleron' habito, quam in alio tractatu & instrumentis publicis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, publici apostolicâ auctoritate notarii, super liberatione dicti principis habitis, plenius continetur.

Et quod idem Rex Angliæ, vel sui hæredes complebunt fideliter, & attendant generaliter omnia & singula, quæ continentur debere fieri per ipsos & suos, in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa;

Promittentes, sub ypothecâ omnium bonorum nostrorum, nos ratum habituros & firmum quicquid per vos procuratores nostros, seu alterum vestrum, factum fuerit in præmissis.

In quorum omnium testimonium præsens procur' sigillo nostro majori appendito jussimus sigillari.

Dat' in Campo Franco, quarto kal' Novembris, anno Domini millesimo ducesimo octuagesimo octavo.

Testes sunt, Berengarius de Podio viridi.
Guillabertus de Crudelis.
Petrus Martin de Luna.
Philippus de Casc'.
R. Durgio.

Recognitio Alfonsi Regis Aragoniæ, quod Ludovicum & Robertum, filios principis Salernitani, recepit in obsides sibi traditos.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 116. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo ducesimo octuagesimo octavo, die vicesimâ nonâ Octobris, secundæ indicationis, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, in præsentia mei, Nicholai de Valleforan' publici apostolicâ auctoritate notarii, & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, magnificus princeps dominus Alphonsus, Dei gratiâ, Rex Aragonum, Majoricarum, & Valent' ac comes Barchinon'.

Confessus est & recognovit sibi positos esse, & se præsentialiter recepisse, pro obsidibus, nobiles viros, dominos Ludovicum & Robertum, natos egregii viri domini Karoli principis Salernitani, & dominæ principissæ uxoris ejusdem;

Qui poni & tradi debebant, in obsides, in posse dicti Regis Aragon' per principem prælibatum, pro certis scilicet conventionibus, per ipsum principem dicto Regi Aragon' vel suis hæredibus adimplendis;

Prout in tractatu, apud Oleron' inter eundem Regem Aragon' & magnificum principem, dominum Edwardum, Dei gratiâ, Regem Anglorum illustrem, dominum Hiberniæ & ducem Aquitaniæ; quàm in alio tractatu & instrumentis, super liberatione dicti principis habitis, scriptis manu

magistri J. de Cadamo, pupplici auctoritate apostolicâ notarii, plenius continetur;

Promittens idem Rex Aragonum, bonâ fide, liberare dictos Ludovicum & Robertum, in casibus in quibus liberari debebunt, prout in dictis tractatibus & instrumentis similiter continetur.

In quorum omnium testimonium præfatus Rex Aragonum mandavit per me, subscriptum notarium, præsens de præmissis pupplicum fieri instrumentum, cui prædictus dominus Rex Aragonum sigillum suum fecit apponi.

Datum apud Campum Francum in Aragonia, anno, mense, die & indicatione prædictis.

Præsentibus hiis testibus, videlicet,

Domino Hugone præposito Massilien'.
Domino Odone de Grandisono.
Domino Johanne de Jamvilla.
Domino Mathæo de Adria, &
Magistro Adam de Dussiacco.

Et ego Nicholas de Valleforan, pupplici auctoritate apostolicâ notarius, prædicta omnia, quibus interfui rogatus, scripsi, meoque solito signo signavi.

De licentiâ pro obsidibus eundi quo voluerint per tres menses.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. f. 100.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentis literas inspecturi, quod nos, Alphonsus, Dei gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricarum & Valentie, ac comes Barchinon' damus & concedimus licentiam nobilibus viris, dominis Johanni de Vesey, & Arnaldo domino Gerundæ, qui positi sunt, in posse nostro, pro obsidibus per illustrem Regem Angliæ, eundi quo voluerint extra posse nostrum, & extra regna nostra per tres menses, computandos à die instantis festi Omnium Sanctorum;

Ita tamen quod prædicti Johannes & Arnaldus extunc revertantur in posse nostro, si non fuerint nobis complete conventiones pro quibus positi fuerint in posse nostro, sicut prædictum est.

In cujus rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes, nostro sigillo munitas.

Datum apud Campum Franchum, vicesimâ nonâ die Octobris, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo octavo.

*Forma quæ debent custodiri obsides pro conventionum complemento, Regi Aragoniæ traditi.*A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.Lib. B. f. 89.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, perasentes litteras inspecturi, quod ordinatum fuit & conventum inter magnificos principes, dominos Edwardum, Dei gratiâ, illustrem Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, & ducem Acquitaniæ, & Alfonsum, eadem gratiâ, Aragoniæ, Majoricarum & Valentiniæ Regem illustrem, & comitem Barchinonæ.

Quod illi septuaginta sex barones, nobiles, & burgenses (quos dictus Rex Angliæ tradidit, in obsides, eidem Regi Aragoniæ, pro complemento & securitate quarundam conventionum, complendarum eidem Regi Aragoniæ, vel suis hæredibus, per egregium virum dominum Karolum, principem Salernitanum, prout in tractatibus, super liberatione ipsius principis habitis, continetur) custodientur in formâ subscriptâ, videlicet;

Quod quilibet eorundem obsidum habeat duos custodes, ad expensas ipsorum obsidum, scilicet in esculentis & poculentis; & pro familiis & equitibus ipsorum custodum dabuntur unicuique ipsorum per obsides, qui erunt in Cathalonia, scilicet, duo solidi Barchinonæ & per obsides, qui erunt in Aragonia, decem & octo denarii Jacensis.

Et quod dicti omnes & singuli obsides custodiantur curialiter & benignè; Ita quod possint ire spaciatum, equest' vel pedest' per civitatem, vel locum ubi erunt, extra hujusmodi civitatem & locum quo voluerint, & ad venandum cum canibus & avibus;

Ita tamen quod eadem die revertantur ad civitatem seu locum ubi erunt, & ad domum in quâ morabuntur;

Præsertim cum prædicti obsides, omnes & singuli, eidem Regi Aragoniæ corporale præstiterunt, ad Sancta Dei Evangelia, juramentum, non recedere

de posse dicti Regis Aragoniæ, sine sui licentiâ, vel hæredum suorum, donec conventiones, pro quibus sunt positi, fuerint adimpletæ, vel satisfactum pro eis Regi Aragoniæ supradicto, vel suis hæredibus;

Quæ adimpleri debent infra tres menses à die liberationis principis prælibati.

Et, si fortè aliquis, vel aliqui obsidum prædictorum, infra prædictos tres menses, sic recederent, vel recederet, sine licentiâ dicti Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum, remanentes sint, tam pro seipsis, quam pro hujusmodi recedenti, vel recedentibus, obligati.

Et quod, post lapsum prædictorum trium mensium, si dictæ conventiones non fuerint adimpletæ, vel satisfactum pro eis; & similiter, postquam aliquis, vel aliqui prædictorum obsidum, infra prædictos tres menses, ut prædictum, recederent vel recederet, dictus Rex Aragoniæ possit eosdem remanentes obsides artius, prout sibi placuerit, facere custodiri.

Præfatus autem Rex Angliæ jurari fecit, in animam suam, per dominum Petrum de Chevant militem suum, quod, si aliqui, vel aliqui, obsidum, prædictorum, infra prædictos tres menses, non completis præfatis conventionibus, sine licentiâ dicti Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum recederent vel recederet, eosdem sic recedentes, seu recedentem, vel remittet in posse dicti Regis Aragoniæ, vel dabit alios sufficientes, vel alium sufficientem, loco ipsorum recedentium, vel recedentis ipsius.

In cujus rei testimonium præfati Regis Angliæ & Aragoniæ præsentibus sigilla sua fecerunt apponi.

Datum apud Canfrank, die Veneris, vicesimâ nonâ die Octobris, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo octavo.

*Obligatio Caroli principis Salernitani, de decem millibus marcarum à Rege Angliæ mutuo acceptis.*A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.Lib. B. f. 105.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, præsentis literas inspecturi, quod nos Karolus princeps Salernitanus, fatemur nos mutuo recepisse & habuisse à magnifico principe domino Edwardo, Dei gratiâ, illustri Rege Angliæ, domino Hiberniæ, & duce Acquitaniæ, consanguineo nostro karissimo, decem millia marcarum argenti, & illas in nostras urgentissimas necessitates fuisse conversas.

Quæ quidem decem millia marcarum argenti, bonâ fide promittimus restituere dicto domino Rege, vel suis hæredibus, aut eorum mandato, in nundinis Sancti Ayoli Pruvinen' proximè futuris, sine ulteriori dilatione, cum dampnis, expensis & interesse, quæ ipsi dominum Regem, vel suos heredes, propter hoc facere contigerit, vel subire.

Pro quibus omnibus & singulis fideliter adimplendis, obligamus eidem

domino Regi & ejus heredibus nos, & heredes nostros, & omnes terras nostras, ac omnia bona nostra, mobilia & immobilia, presentia & futura, speciali titulo hypothecæ;

Renunciantes expressè exceptionibus non receptæ, non habitæ, & non numeratæ pecunie, doli, & in factum, ac omnibus aliis exceptionibus, omnique juris auxilio, tam canonici, quàm civilis, per que possemus nos contra predicta defendere vel juvare.

In quorum omnium testimonium, quia sigillum proprium nondum fieri fecimus, impressionem trium facierum, consueti anuli nostri, præsentibus duximus apponendam, & manu nostrâ propriâ scripsimus sequens verbum 'Credatis'.

Datum apud Oleron, tertio die Novembris, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo octavo.

*Recognitio Caroli principis Salernitani facta Regi Angliæ.*A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.Lib. B. fol. 118. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno Nativitatis ejusdem millesimo ducentesimo octuagesimo octavo, die tertio Novembris, secundæ indictionis, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo, in presentia mei, Nicholai de Vallesoran' pupplici apostolicæ auctoritate notarii, & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum;

Egregius & illustris vir dominus Karolus princeps Salernitanus, recognoscens se fore, per mediationem, procuracionem & operam serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, à carcere magnifici principis domini Alfonsi, eadem gratiâ, illustris Regis Aragon' sub certis pactis, ostagiamto, & conditionibus liberatum, & in statu suæ libertatis existere;

Non vi, nec metu; sed suâ bonâ, liberâ & spontaneâ voluntate;

Confessus est, & etiam recognovit quod idem Rex Angliæ, nomine penæ, obligavit se, & heredes suos, ac regnum suum, & omnes terras suas, ac omnia bona sua, eidem Regi Aragonum, & suis hæredibus, pro se, ipso principe rogante, volente & consentiente, pro certis, scilicet, conventionibus & promissionibus, inferius annotatis;

Eidem Regi Aragon' vel suis hæredibus, in certis casibus & terminis per ipsum principem adimplendis, in decem millibus marcarum argenti; si, videlicet, dictus princeps, infra tres menses, à die suæ liberationis numerandos, non compleat hujusmodi conventiones & promissiones quæ tales sunt, scilicet;

Quod dictus princeps promisit, & juravit fideliter facere posse suum, infra tres menses, à die suæ liberationis, optinere & habere sindicatum Massiliæ;

Aut, si hoc non possit habere, tradet, infra eosdem tres menses, viginti obsides de melioribus Massiliæ, vel redibit ad carcerem Regis Aragon' supradicti; prout hæc omnia in tractatu & instrumentis pupplicis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, publici auctoritate apostolicâ notarii, super liberatione dicti principis habitis & confectis, plenius continentur.

Volensque idem princeps præfatum Regem Angliæ, ac ejus heredes, super indemnitate prædictarum obligationis & penæ, securum facere, & ipsos de prædictis indemnes reddere & servare;

In suâ libertate existens, non vi nec metu coactus, sed suâ bonâ, liberâ & spontaneâ voluntate, sicut prædictum;

Promisit, bonâ fide, & per solemnem stipulationem, Regi Angliæ supradicto recipienti & stipulanti pro se & hæredibus suis;

Quod, si prædicta penâ prædictarum decem millium marcarum argenti, in prædictis suis casibus, vel prædictorum aliquo, convincatur, idem princeps penam prædictam in parte, & sine contradictione quolibet solvet, vel solvi faciet, in castro Burdegalen' Regi Angliæ supradicto, vel ejus hæredibus, aut eorum mandato, per ipsum Regem Angliæ, vel ejus heredes, dicto Regi Aragoniæ, vel ejus hæredibus persolvendam;

Ita, videlicet, quod idem princeps in tantum solutionem terminiam, in prædicto tractatu, & instrumentis contentum, præveniet, quod idem terminus præfato Regi Aragonum, vel suis hæredibus, per ipsum Regem Angliæ valeat observari;

Sicque ipsum Regem, & ejus heredes, ab obligatione & penâ prædictis liberabit, & servabit indemnes, cum dampnis, expensis & interesse, quæ ipsum Regem Angliæ, vel ejus heredes, propter hoc, facere contigerit, seu subire.

Pro quibus omnibus & singulis fideliter adimplendis & observandis, prædictus princeps obligavit eidem Regi Angliæ, stipulanti & recipienti, pro se & hæredibus suis, se & heredes suos, & omnes terras suas, & omnia bona sua, mobilia & immobilia, presentia & futura.

Submittens se & heredes suos ex certâ scientiâ, pro omnibus, & singulis supradictis complendis & observandis, foro, jurisdictioni & coercioni domini Papæ, qui pro tempore fuerit;

Ita quod ipse dominus Papa, ad solam requisitionem seu supplicationem dicti Regis Angliæ, vel hæredum ipsius, nullâ monitione præmissâ, & absque aliquo judiciali strepitu, possit eundem principem, vel heredes ipsius compellere ad complementum & observationem omnium, & singulorum præmissorum, prout superius exprimuntur.

Promisit etiam dictus princeps Regi Angliæ supradicto, stipulanti & recipienti, pro se & hæredibus suis, se facturum & curaturum quod sacrosancta Romana ecclesia ratam & firmam habeat, in omnibus & singulis suis clausulis & verbis, obligationem præsentem;

Et quod eadem Romana ecclesia obligationem præfatum, ad cautelam dicti Regis Angliæ & hæredum ipsius confirmabit per litteras apostolicas, eidem Regi Angliæ, vel suis hæredibus, aut eorum mandato, ipsorum nomine, assignandas;

Promisit insuper idem princeps Regi Angliæ prælibato, stipulanti & recipienti, pro se & hæredibus suis, quod contra præmissa, vel aliquid præmissorum, nullam juris seu facti proponet vel recipiet exceptionem;

Immo, sine omni excusatione, mandato, monitione, inhibitione, aut precibus cujuscumque personæ, quantæcumque dignitatis aut status existat,

A. D. 1288. | An. 16 Edw. I.

in contrarium non admissis; omnia prædicta & quodlibet prædictorum servabit firmiter & complebit, & in nullo contraveniet ratione aliquâ, sive jure.

Renuntians nichilominus idem princeps omni foro & jurisdictioni, omni consuetudini & statuto, omni privilegio cruce signatis indulto & indulgendo, litteris apostolicis impetratis & impetrandis.

Et generaliter omnibus aliis exceptionibus, omni que juris auxilio, tam canonici, quam civilis, per que posset se contra prædicta vel prædictorum aliquod defendere quomodolibet vel juvare;

Et præsertim juri dicenti generalem renuntiationem non valere, juri que per eam non posse puppelicè derogari.

Ad majorem autem cautelam Regis Angliæ supradicti, & hæredum ipsius, dictus princeps, pro præmissis omnibus & singulis firmiter adimplendis, corporale præstitit eidem Regi Angliæ, stipulanti & recipienti pro se & hæredibus suis, ad sancti DEI Ewangelia, juramentum.

In quorum omnium testimonium præfatus princeps mandavit per me, supradictum notarium, præsens exindè puppelicum fieri instrumentum;

Cui dictus princeps sigillum annuli sui mandavit & fecit apponi, & scripsit manu propria sequens verbum 'Credatis.'

Et, quia nondum dictus princeps magnum sigillum fieri fecerat, nec habebat, sigilla reverendorum patrum, dominorum Bonifacii Ravenat' & Pet' Montis Regalis archiepiscoporum & nunciorum apostolicæ sedis, ad majorem securitatem, rogavit & procuravit apponi.

Qui quidem domini archiepiscopi, ad preces predicti principis, præsens scriptum suorum munimine roboraverunt.

Cæterum promisit memoratus princeps Regi Angliæ supradicto, sub

virtute predicti præstiti juramenti, quod, quam citò sigillum magnum fieri fecerit & habuerit, præsens scriptum sub eodem sigillo faciet innovari.

Actum Oleroni, anno, mense, die & indictione supradictis, præsentibus testibus infra scriptis, videlicet.

Venerabilibus patribus, DEI gratiâ,
Petro archiepiscopo Montis Regalis.
Fratre Raymundo Vapicen', &
Roberto Bathonien' episcopis.
Domino Gastone de Byern',
Johanne de Vescei, &
Mattheo de Adria, militibus.
Nec non fratre Guilielmo ordinis Prædicatorum.
Magistro Guilielmo thesaurario domini Regis Angliæ.
Johanne de Lasci cancellar' Cycestren'.
Fratre Petro de Lamandon ordinis Prædicatorum.
Magistro Goffrido de Loncell' Apten', præposito, &
Magistro Adam de Dussiaci clerico & thesaurario domini principis.

Et sciendum quod, in præsentia mei, notarii, & testium prædictorum, prædictus dominus Rex Angliæ remisit, & quittavit dicto principi juramentum prædictum; omnibus aliis in suo robore duraturis.

Et ego Nicholaus de Valle Sorana, puppelicus apostolicæ auctoritate notarius, prædicta, quibus interfui, rogatus scripsi, meoque solito signo signavi.

Recognitio Caroli principis Salernit' de obsidibus per Regem Angliæ, nomine suo, Regi Aragoniæ traditis.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, egregius & illustris vir dominus Karolus princeps Salernitanus;

Recognoscens se fore, per mediationem, procuracionem & operam serenissimi principis, domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ illustris, à carcere magnifici principis, domini Alfonsi, eadem gratiâ Regis Aragonum illustris,

sub certis pactis, ostagiamento & conditionibus liberatum, & in statu libertatis existere;

Non vi, nec metu coactus; sed suâ bonâ, liberâ & spontaneâ voluntate.

Confessus est, & etiam recognovit, quod idem Rex Angliæ, pro complemento & securitate quarundam conventionum & promissionum, quæ inferius declarantur, eidem Regi Aragon' vel ejus hæredibus per ipsum principem complendarum, tradidit in posse dicti Regis Aragon' in obsides, septuaginta viros, tam barones, quam nobiles, & burgenses;

Volensque idem princeps, super liberatione dictorum septuaginta obsidum faciendâ, securum facere Regem Angliæ memoratum;

Promisit bonâ fide, & per stipulationem solemnem, Regi Angliæ prælibato, quod fideliter adimplebit atque servabit conventiones & promissiones omnes, & singulas, pro quibus præfati septuaginta obsides traditi sunt in posse sæpe dicti Regis Aragonum per Regem Angliæ supradictum; quæ tales sunt;

In primis videlicet quod ipse princeps, infra tres menses, à die liberationis suæ computandos, mittet & tradet in posse dicti Regis Aragonum, vel hæredum ipsius, Raymundum Berengarii filium suum.

Item, quod idem princeps infra eosdem tres menses faciet fieri homagia, cum juramentis, eidem Regi Aragon' vel ejus procuratori, pro ipso Rege, & hæc ejus, per castellanos castrorum ipsius principis in Provincia.

Item, quod præfatus princeps faciet quod sindici civitatum & villarum, nomine suo, & communitatum earumdem civitatum & villarum: & barones etiam ac milites de Provincia per seipsos, infra prædictos tres menses, præstabant, ad sancta DEI Ewangelia, juramenta, & obligabunt se cum puppelicis instrumentis juxta formam in tractatibus, super liberatione dicti principis habitis, comprehensam.

Item, quod dictus princeps mittet & tradet, in obsides, primogenitos baronum, magnatum, militum, civium & burgensium de Provincia, usque ad numerum sexaginta, in posse dicti Regis Aragonum vel hæredum ipsius; moraturos & reinansuros, loco prædictorum septuaginta obsidum, per præfatum Regem Angliæ, sicut prædicatur, dicto Regi Aragonum traditorum.

Item, quod idem princeps solvet, seu solvi faciet, infra eosdem tres menses, eidem Regi Aragonum, vel ejus hæred' per manum ipsius Regis Angliæ, illa septem millia marc' argenti, quæ poni debent in posse dicti Regis Aragon' vel hæredum ipsius, infra præfatos tres menses: pro quibus etiam tota terra nobilis viri Gastonis vicecomitis Bearn, quam habet in Catholan' (excepto castro veteri de Rosanis') cum suis terminis & pertinentiis, ad preces & instantiam prædicti Regis Angliæ, præfato Regi Aragon' & suis hæredibus obligatur.

Item, quod præfatus princeps, si prædicta omnia & singula non compleat, aut complere non possit, infra eosdem sex menses, redibit ad carcerem Regis Aragon' prælibati, vel hæredum ipsius; prout supradicta omnia in tractatibus & aliis instrumentis puppelicis, manu mei infrascripti notarii, super liberatione dicti principis habitis, plenius continetur;

Pro quibus omnibus & singulis supra scriptis fideliter adimplendis, dictus princeps præstitit eidem Regi Angliæ, ad sancta DEI Ewangelia, juramentum;

Et nichilominus, ad majorem cautelam;

Venerabilis pater, dominus Raymundus episcopus Wapicen', in præsentia ewangeliorum: &
Frater Petrus de Lamanod' de ordine fratrum Prædicatorum, &
Frater Bernardus de ordine Cystercien' in verbo DEI:
Necnon & magister Gaufridus præpositus ecclesie Apten'.
Dominus Otto de Tussiaci.
Dominus Riccanus de Lamenon'.
Dominus Berengarius Gantelini, &
Dominus Matheus de Adria milites, ac
Magister Adam de Dussiaci.

Consilarii & familiares dicti principis, ad sancta DEI Ewangelia, dicto Regi Angliæ juraverunt, quod fideliter erga dictum principem facient posse suum quod prædicta omnia & singula penitus compleantur.

Promisit insuper dictus princeps, sub virtute prædicti præstiti juramenti, Regi Angliæ prælibato, quod consilarii sui absentes, cum ad ipsum venerint, ante completionem præsentis negotii, simili modo jurabunt, quod fideliter erga dictum principem facient posse suum, & operam dabunt quod ipse princeps servet & compleat omnia & singula supradicta;

Et quod per omnem alium modum nichilominus facient posse suum, quod omnia alia, & singula superscripta compleantur omnino.

In quorum omnium testimonium præfatus princeps mandavit per me, infrascriptum notarium, præsens exindè puppelicum fieri instrumentum;

Cui idem princeps sigillum annuli sui mandavit & fecit apponi, & scripsit manu propria sequens verbum 'Credatis.'

Et, quia nondum dictus princeps magnum sigillum habebat, sigilla reverendorum patrum, dominorum Bonifacii Ravenacen' & Pet' Montis Regalis archiepiscoporum, ad majorem securitatem rogavit & procuravit apponi.

Qui quidem prædicti domini archiepiscopi, ad preces ejusdem principis, præsens puppelicum instrumentum sigillorum suorum munimine roboraverunt.

Et sciendum est quod superius in xvii. lineâ, ubi legitur 'instrumentis puppelicis scriptis,' rasum fuit per me, infrascriptum notarium & correctum.

Actum apud Oleronem in Bearn, anno à nativitate Domini MCCLXXXVIII. Indictione secundâ, pontificatus domini Nicholai Papæ IV. anno primo, tertiâ die intrante mense Novembri, in camera domini Regis Angliæ sæpefati;

Præsentibus, Venerabilibus patribus, dominis Petro archiepiscopo Montis Regalis,
Raymundo Vapicen', &
Roberto Bathonien' & Wellen', episcopis; ac
Nobilibus viris dominis Gastone vicecomite Bearn,
Johanne de Vesey,
Riccano de Lamenon',
Berengario Gantelini,
Mattheo de Adria militibus.
Magistro Guilielmo de Luda, archid' Dumelni'.
Johanne de Lasey cancellario ecclesie Cycestr'.
Johanne Lovel.
Adam de Dussiaci.

Et nonnullis testibus hoc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius puppelicus, hiis omnibus interfui, propria manu scripsi, & ad plenam evidentiam præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc puppelicam formam redegi.

Recognitio Caroli principis Salernitani, quod Rex Angliæ in diversis summis, nomine pœnæ, se Regi Aragoniæ obligavit.

A. D. 1288.
An. 16 Edw. I.

Lib. B. fol. 147. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Noverint universi, præsentes pariter & futuri, quod in presentia mei, Petri notarii, & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, egregius & magnificus vir, dominus Karolus, princeps Salernitatus;

Recognoscens se fore, per mediationem, procuracionem & operam serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, à carcere magnifici principis domini Alfonsi, eadem gratiâ, illustris Regis Aragon' sub certis pactis, ostagiamento & conditionibus liberatum, & in statu libertatis suæ existere;

Non vi, nec metu coactus; sed suâ bonâ, liberâ & spontaneâ voluntate;

Confessus est, & etiam recognovit quod idem Rex Angliæ, pœnarum nomine, obligavit se, & hæredes suos, ac regnum suum, & omnes terras suas, ac omnia bona sua, eidem Regi Aragon' & suis hæredibus, pro se, ipso principe rogante, volente & consentiente; pro certis, scilicet conventionibus & promissionibus, inferius annotatis, eidem Regi Aragon' vel suis hæredibus in certis casibus & terminis, per ipsum principem adimplendis, in summis pecuniarum sub sequentibus, videlicet;

In 20,000 marc' argenti, residui de obligatione 50,000 marcarum argenti, obligatarum pro traditione domini Karoli, primogeniti dicti principis infra annum, à die suæ liberationis numerandum, dicto Regi Aragoniæ, vel suis hæredibus, faciendâ; nisi dictus princeps rediret infra annum prædictum ad carcerem supradicti Regis Aragon' vel hæredum ipsius;

Et in 50,000 marcarum argenti, pro treugâ trium annorum à sacrosanctâ Romanâ ecclesiâ, & magnifico principe domino Ph' Dei gratiâ, Rege Franciæ illustri, & domino Karolo fratre suo, & valitoribus ipsorum;

Necnon & pro securitate ejusdem Romanæ ecclesiæ eidem Regi Aragon' vel suis hæredibus, infra prædictum annum, per eundem principem obtinendum, si videlicet, præfatæ conventiones & promissiones adimpleræ non essent, in hujusmodi certis casibus & terminis;

Prout in tractatu apud Oleronem, ac in alio tractatu, & instrumentis publicis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, publici apostolicæ auctoritate notarii, super liberatione dicti principis habitis, & jurejurando firmatis, plenius continetur;

Volensque idem princeps præfatum Regem Angliæ, ac ejus hæredes super indemnitatem omnium prædictarum obligationum & pœnarum securum facere, & ipsos prædictos indemnes reddere & servare;

In suâ libertate existens, non vi nec metu coactus, sed suâ bonâ, liberâ & spontaneâ voluntate; sicut prædicitur;

Promisit bonâ fide & per stipulationem solempnem Regi Angliæ supradicto, stipulanti & recipienti pro se & hæredibus suis, quod, si prædictæ pœnæ, vel aliqua earundem, in suis casibus, committantur, seu etiam committantur;

Idem princeps pœnas, vel pœnam in pace, & sine contradictione quâlibet, solvet vel solvi faciet, in castro Burdegalensi, Regi Angliæ supradicto, vel suis hæredibus, aut eorum mandato, per ipsum Regem Angliæ, vel ejus hæredes, dicto Regi Aragon' vel ejus hæredibus persolvendas, seu etiam persolvendam;

Ita, videlicet, quod princeps ipse in tantum solutionum terminos, in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensos, præveniet, quod ipsi termini dicto Regi Aragon' vel suis hæredibus valeant observari.

Sic quod ipsum Regem Angliæ, & ejus hæredes, à pœnis & obligationibus supradictis, omnibus & singulis, liberabit ipsosque conservabit indemnes, cum dampnis, expensis, & interesse, quæ ipsum Regem Angliæ, vel ejus hæredes, propter hoc facere contigerit seu subire.

Pro quibus omnibus & singulis fideliter adimplendis & observandis, prædictus princeps obligavit eidem Regi Angliæ, stipulanti & recipienti pro se & hæredibus suis, se & hæredes suos, & omnes terras suas, ac omnia bona sua, mobilia & immobilia, presentia & futura, submitbens, se & hæredes suos, ex certâ scientiâ, pro omnibus supradictis & singulis fideliter adimplendis, foro, & jurisdictioni, ac coercioni domini Papæ, qui pro tempore fuerit;

Ita, quod ipse dominus Papa, ad solam requisitionem, seu supplicationem dicti Regis Angliæ, vel hæredum ipsius, nullâ monitione præmissâ, & absque aliquo judiciali strepitu, possit eundem principem, vel hæredes ipsius compellere ad complementum & observationem omnium & singulorum præmissorum, prout superius exprimuntur.

Promisit etiam, bonâ fide, & per solempnem stipulationem, præfatus princeps Regi Angliæ sæpèfato, stipulanti & recipienti pro se & hæredibus suis, se facturum & curaturum quod infrascripti constituent se, de omnibus & singulis supradictis, pro principe memorato, ac ejus hæredibus, fidejussores, & principales debitores, & solutores Regi Angliæ memorato, & suis hæredibus; in formâ subscriptâ, videlicet,

Dominus Johannes, comes Britanniæ, in sex milibus marcarum argenti.

Dominus Moricius de Crodonio, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Guido, vicecomes Tuarcy, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Guilielmus, dictus le archevesqe, in tribus milibus marcarum argenti.

Dominus Guido de Esynuliaco, in mille marcarum argenti.

Dominus Guido de Lanal, in tribus milibus marcarum argenti.

Dominus Theobaldus de Martesellon' in mille marcarum argenti.

Dominus Ardomeus de Malliaco, in mille marcarum argenti.

Johannes, comes Drocen' in quatuor milibus marcarum argenti.

Dominus Guilielmus, filius comitis Flandrensis, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Richardus, comes Gundocinen' in mille marcarum argenti.

Dominus Ludovicus, vicecomes Belimontis, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Johannes, filius vicecomitis Belimontis, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Ad' vicecomes Meleduni, in mille marcarum argenti.

Dominus Margareta, quondam Regina Siciliæ, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Henricus, dominus de Mediana, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Gaufridus de Antenesio, in quingentis marcarum argenti.

Dominus Hugo de Civitate, in quingentis marcis argenti.

Dominus Patrius de Caturcio, in quingentis marcis argenti.

Dominus Hugo & Guido de Bancio fratres, in mille marcarum argenti.

Dominus Ardoyneus de Haya, in mille marcarum argenti.

Dominus Guido, comes Flandrensis, in sex milibus marcarum argenti.

Dominus Robertus, comes Muernen' in quatuor milibus marcarum argenti.

Dominus Robertus, dux Burgundiæ, in quatuor milibus marcarum argenti.

Dominus Theobaldus, comes Bary, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Radalphus de Nigella, conestabularius Franciæ, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Johannes de Monteforti, comes Squillacii, & Montis Caneosi, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Guido de Mirapice, in tribus milibus marcarum argenti.

Dominus Mathæus de Monte Mauriciaco, in duobus milibus marcarum argenti.

Dominus Robertus, comes Attrabatensis, in sex milibus marcarum argenti.

Dominus Otho de Tussiaco, in quingentis marcis argenti.

Et si fortè dictus princeps predictos fidejussores, vel aliquos predictorum, habere nequerit, vel ipsi, aut eorum aliquis, vel aliqui, noluerint fidejussionem eandem subire;

Promisit dictus princeps Regi Angliæ supradicto, se facturum & curaturum quod alios equivalentes, seu sufficientes, dabit seu subrogabit loco eorum, ad omnia singula supradicta, & de predictis dari faciet, per predictos, eidem Regi Angliæ, vel ejus heredibus, seu eorum mandato, infra sex menses, à datâ presentis scripti numerandos, sufficientem & ydoneam cautionem.

Item, promisit dictus princeps Regi Angliæ supradicto, stipulanti & recipienti pro se & heredibus suis, se facturum, & curaturum quod sacrosanctâ Romanâ ecclesiâ ratum & firmum habebit, in omnibus & singulis suis clausulis & verbis, obligationem presentem;

Et quod eadem Romana ecclesia obligationem præfatam, ad cautelam dicti Regis Angliæ, & heredum ipsius, confirmabit per litteras apostolicas, eidem Regi Angliæ, vel suis heredibus, aut eorum mandato, ipsorum nomine assignandas;

Necnon & quod idem princeps promisit se facturum & curaturum, quod predictus Rex Franciæ fidejussiones & constitutiones hujusmodi acceptabit, per suas litteras, vel ballivorum, seu curiæ, sub quorum jurisdictione predicti fidejussores & constitutores existere dinoscuntur.

Promisit insuper idem princeps Regi Angliæ prælibato, stipulanti & recipienti pro se & heredibus suis, quod contra premissa, vel aliquod premissorum nullam juris seu facti proponet, vel recipiet exceptionem;

Immo sine omni excusatione, mandato, monitione, inhibitione, aut precibus cujuscumque personæ, quantæcumque dignitatis aut status existat in contrarium non admissis, omnia prædicta, & quodlibet predictorum servabit firmiter & complebit, & in nullo contraveniet ratione aliqua, sive jure;

Renuncians nichilominus idem princeps omni foro & jurisdictioni, omni consuetudini & statuto, omni privilegio cruce signatis indulto & indulgendo, litteris apostolicis impetratis & impetrandis;

Et generaliter omnibus aliis exceptionibus, omnique juris auxilio, tam canonici, quam civilis, per quæ possit se contra prædicta, vel predictorum aliquod, defendere quomodolibet vel juvare;

Et præsertim juri dicenti generalem renunciationem non valere, juri que non posse per eam publicè derogari.

Ad majorem autem cautelam Regis Angliæ supradicti, & heredum ipsius, dictus princeps, pro præmissis omnibus & singulis firmiter adimplendis, corporale præstitit eidem Regi Angliæ, stipulanti & recipienti pro se & hæredibus suis, ad Sancta Dei Evangelia, juramentum.

In quorum omnium testimonium præfatus princeps mandavit per me, infrascriptum notarium præsens exinde publicum fieri instrumentum;

Cui dictus princeps sigillum anuli sui mandavit & fecit apponi, & scripsit, manu propriâ, sequens verbum, 'Credatis.'

Et, quia nondum dictus princeps magnum sigillum fieri fecerat, nec

A. D. 1288. | An. 17 Edw. I.

habebat, sigilla reverendorum patrum, Bonifacii Ravennat' & Petri Montis Regalis archiepiscoporum, nunciorum apostolicæ sedis, ad majorem securitatem, rogavit & procuravit apponi.

Qui quidem domini archiepiscopi, ad preces prædicti principis, præsens scriptum sigillorum suorum munimine roborarunt.

Ceterum promisit memoratus princeps Regi Angliæ supradicto, sub virtute prædicti prestiti juramenti, quod, quam cito sigillum magnum fieri fecerit & habuerit, præsens scriptum sub eodem sigillo faciet innovari.

Actum apud Oleron' prædictam, tertiâ die intrante Novembris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo. Indictione secundâ. Pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo.

Præsentibus testibus, venerabilibus patribus dominis, Dei gratiâ,
Petro archiepiscopo Montis Regalis.

prædicto fratre R. Vap' & } episcopis.

Roberto Bathon' }
Dominis, Gastone de Biern'.

Johanne de Vescy.

Matheo de Adria, &

Arnald' de Gironda milite, fratre Gulielmo &

fratre Gulielmo de la Mannoria ordinis Predicatorum.

Magistris, Gulielmo de Luda, thesaurario domini Regis Angliæ supradicti.

Johanni de Lacy, cancellario Cicestrie.

fratre Petro de la Mandon' ordinis Predicatorum.

Magistro Gaufrido de Loncell' Apten' preposito.

Adam de Tissyo clerico & thesaurario domini

Salernitani principis supradicti.

Nicholao de Valle Sorand', &

Petro Magistro.

J. Cadom puppilis auctoritate prædicti notariis.

Et me Petro de Bafunche, publico auctoritate apostolicâ notario; qui præmissis omnibus & singulis interfui, eaque scripsi, & in publicam formam redegei, signoque meo consueto signavi, rogatus & requisitus.

In cujus præsentia & testium prædictorum, prædictus dominus Rex Angliæ remisit & quitavit dicto principi juramentum prædictum, omnibus aliis in suo robore duraturis.

Duoque instrumenta, ejusdem tenoris, super præmissis confeci, quorum unum dedi prædicto domino Regi Angliæ, reliquum verò prædicto domino principi.

Procuratorium civitatis Burdegalensis, super liberatione Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 172. a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, major, jurati ac communitas hominum civitatis Burdegalensis, in loco more solito congregati, fecerunt, constituerunt, & ordinarunt unanimiter & concorditer tales eorum concives, suos procuratores, speciales, & quemlibet eorum in solidum;

Ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorumdem, de ipsâ civitate, & ad jurandum in animas omnium prædictorum & cujuslibet eorumdem, procuratoribus magnifici principis domini Alfonsi, Dei gratiâ, illustris Regis Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comitis Barchinonæ, recipientibus & stipulantibus pro domino Rege prædicto, & suis hæredibus, de quorum procuracione per litteras ipsius Regis constitit evidenter;

Quod ipsi, omnes & singuli, fideliter facient posse suum, & operam dabunt, quantum poterunt, efficacem, quod magnificus princeps, dominus Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, vel sui hæredes, liberè & in pace solvent, vel solvi facient eidem Regi Aragoniæ, vel ejus hæredibus;

Viginti milia marcarum argenti in unam partem.
Et quinquaginta milia marcarum argenti, in aliam partem.
Ac decem milia marcarum argenti, in partem tertiam.

Eidem Regi Aragoniæ vel suis hæredibus, pro complemento, scilicet, & securitate certarum conventionum eidem Regi Aragoniæ & suis hæredibus, per egregium virum, dominum Karolum Salernitanum principem completarum, per eundem Regem Angliæ pœnarum nomine obligati;

In casibus, videlicet, in quibus hujusmodi summarum pecuniæ solutio fieri debet; prout tam in tractatu apud Oleronem, quam in alio tractatu & instrumentis publicis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, publici apostolicæ auctoritate notarii, super liberatione dicti principis habitis, plenius continetur.

Et quod idem Rex Angliæ, vel sui hæredes complebunt fideliter, & attendent generaliter omnia & singula, quæ continentur debere fieri per ipsos & suos, in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa.

Promittentes omnes & singuli de civitate prædictâ, sub ypothecâ omnium bonorum suorum, se ratum habituros & firmum quicquid prædicti procuratores super præmissis duxerint faciendum.

Qui quidem procuratores suprascripti promissionem prædictam, de omnibus & singulis supradictis, nomine omnium & singulorum prædictorum, majoris, juratorum & communitatis, & cujuslibet eorumdem, prædictis procuratoribus stipulantibus, & recipientibus pro Rege Aragoniæ supradicto, & suis hæredibus, fecerunt sollempni stipulatione premissa:

Et juramentum, in animas eorumdem, majoris, juratorum & communitatis, & cujuslibet eorumdem, & de omnibus & singulis suprascriptis fideliter adimplendis, tactis sacrosanctis Evangelis, prestiterint.

In quorum omnium testimonium præfati major, & communitas, & quilibet eorumdem, mandaverunt, de premissis omnibus & singulis, per me, infrascriptum notarium, præsens fieri instrumentum, cui prædicta communitas sigillum suum fecit apponi.

De triginta missis pro Rege, & orationibus cum psalmis Daviticis, pro obsidibus principis Salernitani, singulis diebus, in ecclesiâ Sancti Eutropii celebrandis.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 173. a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, Angliæ Regi illustri, domino Hiberniæ, Aquitaniæque duci, suus Petrus prior humilis Sancti Eutropii Xancton' seipsum, obsequium, reverentiam & gloriam bonam vitæ.

Susceptis benivolentiæ vestræ litteris gratiosus, expositaque nobis, per magistrum Hugonem de Horsham, fidelem clericum vestrum, confidentiâ vestrâ in glorioso martire domini beato Eutropio;

Juxta laudabile votum vestrum, disposuimus in nostrâ ecclesiâ triginta missas, & unam ordinariam singulis diebus, usque ad festum beati Johannis Baptistæ, de Sancto Spiritu, & beatâ Virgine matre DEI, & de Trinitate, & beato Eutropio, alternis vicibus celebrandas, ut Dominus noster & Redemptor actus vestros & propositum informet fideliter, dirigat & consummet.

Et pro obsidibus, pro principe in Aragonia deputatis, orationes cum psalmis Daviticis, in ecclesiâ consueta, pro captivis offerri omnium Salvatoris, singulis horis & diurnis nocturnis, usque ad unum annum continuum & completum etiam disposuimus celebrare, ut eorum expéditioni propitietur Dominus, ad laudem vestri nominis & honorem; domum nostram, & personas, & bona nostra protectioni vestræ commendantes.

Valeat benè & diù vestra majestas regia, cum sanitate prosperâ & salute.

Datum apud Xancton', sub sigillo nostro proprio, die Jovis post festum Sancti Martini hiemalis, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo, mense Novembris.

Procuratorium pro villâ Marmandæ, super liberatione principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 174. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Noverint universi, præsentibus pariter & futuri, quod in præsentia mei, Petri notarii & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, Vitalis d'Artiga tenens locum bajuli Villæ Marmandæ, consules & universitas ejusdem loci, in loco more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinarunt unanimiter & concorditer procuratores suos,

sindicos seu actores, dilectos conburgenses suos, Petrum de Sancto Nicholao, Arnfysson' Raymundum de Bernardumage, & Garsiam de Navilla, & quemlibet eorum in solidum;

Vol. I.

Ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorumdem, de dictâ villâ, & ad jurand' in animas omnium prædictorum, & cujuslibet eorumdem Gulielmo Cultrati magistro rational' & Gulielmo Sale, procuratoribus magnifici principis domini Alfonsi, Dei gratiâ, illustris Regis Aragoniæ, Majoricarum & Valentie, ac comitis Barchinonæ, recipientibus & stipulantibus pro domino Rege prædicto, & suis hæredibus (de quorum procuracione per litteras ipsius domini Regis constitit evidenter) quod ipsi omnes & singuli fideliter facient posse suum, & operam dabunt, quantum poterunt, efficacem quod magnificus princeps, dominus Edwardus, DEI gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, vel

8 P

A. D. 1288. | An. 17 Edw. I.

sui hæredes, liberè & in pace solvent, &c. prout in procuratorio Burdegal usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium præfati, tenentes locum, consules, & universitas, & quilibet eorumdem, mandaverunt de præmissis omnibus & singulis per me, infrascriptum notarium præsens fieri publicum instrumentum; cui prædicta universitas sigillum suum fecit apponi; quo integro vel non integro, appenso, vel non appenso, voluerunt prædicti, tenentes locum, consules & universitas, & quilibet eorumdem, prædicta omnia & singula in suo robore permanere.

Actum in claustrum fratrum Minorum Marmandæ, die Veneris ante festum beate Katerinæ Virginis & Martiris, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo octavo.

Presentibus testibus, magistris,
Bertrando dicto pagesæ.
Petro Fabri.
Petro Baroli, publicis notariis dicte ville.
Petro Borte.
Raymundo de Burgali.
Petro de Pailhers clericis.
Johanne dicto Pasa,
Petro de Conques.

Item, me Petro de Bafunhe, publicâ auctoritate sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ notario, qui præmissis omnibus & singulis interfui, eaque scripsi, & in publicam formam redegi, signoque meo consueto signavi, rogatus & requisitus.

Procuratorium communitatis Condomii, ejusdem cum præfato tenoris.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 178. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Noverint universi, præsentibus pariter & futuri, quod, in præsentia mei, Petri notarii, & testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum bajuli, consules & communitas villæ Condomii, in loco more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinaverunt unanimiter & concorditer procuratores suos, syndicos, seu actores, dilectos conburgenses suos, magistros Guillelmum Mote, Petrum de Agenno, Geraldum Dargentem, & Bernardum Guillelmi de Cassamhe, & quemlibet eorum in solidum, ad promittendum, nomine, & pro parte ipsorum & cujuslibet eorumdem, de ipsâ communitate, &c. prout in superiore, usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium præfati bajuli, consules, & communitas, & quilibet eorumdem mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis, per me infrascriptum notarium præsens fieri publicum instrumentum; cui prædicta communitas sigillum suum fecit apponi, quo integro vel non integro, appenso vel non appenso, voluerunt prædicti bajuli, consules & commu-

nitas, & quilibet eorumdem, prædicta omnia & singula in suo robore permanere.

Actum apud placeam communem dicti Condomii, die Dominicæ ante festum beate Katerinæ, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo octavo.

Præsentibus testibus, dominis,
Othone de Lémonia.
Arnaldo Bernardi de Prescheato.
Geraldus Descaterens' mil'.
Geraldus de Casalibono.
Gualdo de Preschato.
Domic' P. Baqce.
Johanne Rencer, Clericis.
Magistro B. Gerald' advocato.

Item, me Petro, &c. ut in priore.

Consimile procuratorium consulum & universitatis civitatis Lectorensis.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 177. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Noverint universi, præsentibus pariter & futuri, quod in præsentia mei Petri notarii, & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, bajuli, consules, ac communitas hominum civitatis Lectorensis, in loco more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinaverunt, unanimiter & concorditer procuratores suos, syndicos, seu actores, dilectos conburgenses suos, Bertrandum de Calvero, Arn' de Romanis, Petrum dictum Palisse, & magistrum P. de Carr' notarium Lectorensensem, & quemlibet eorum in solidum, ad promittendum nomine, & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorumdem, de ipsâ civitate, &c. eodem modo quo prius, usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium, præfati bajuli, consules & communitas, & quilibet eorumdem, mandaverunt de præmissis omnibus & singulis, per me, infrascriptum notarium, præsens fieri publicum instrumentum, cui

prædicta communitas sigillum suum fecit apponi, quo integro vel non integro, appenso vel non appenso, voluerunt prædicti bajuli, consules & communitas, & quilibet eorumdem prædicta omnia & singula in suo robore permanere.

Actum in ecclesiâ Sancti Spiritus Lectoren', die Martis ante festum beate Katerinæ Virginis, anno Domini MCCLXXXVIII.

Præsentibus testibus,
Domino Arn' Bern' de Preschato mil'.
Arn' Guill' Matz.
Magistro Rogero de Gaia clerico.
Bertrando de tribus aquis.
Domic' Vitale de Gaboziz.
Magistro B. de Leiza notar' Lectoren'.

Item, me Petro, &c. ut in priore.

Procuratorium Cæsar-August' civitatis, de juramento procuratoribus Regis Angliæ, super liberatione Caroli principis Salernitani, præstando.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 153. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod, convocato & congregato concilio civitat' Cæsar-August' in cimiterio beate Mariæ majoris, ubi moris est concilium congregari, in præsentia mei, notarii, & testium infrascriptorum, ven' Johannes de Figeriis, Michael Derra, Evechus de Alcocea, Petrus Egidii Cantarero, & Nicholaus de Epila, jurati, totumque concilium ejusdem civitatis, unanimiter & concorditer fecerunt, constituerunt & ordinaverunt procuratores suos, seu syndicos speciales, ven' Petrum de Calacambio, & Gerald' de Pirario, convicinos prædictæ civitatis, & quemlibet ipsorum in solidum.

Ad promittendum nomine, & pro parte ipsorum, & cujuslibet de ipsâ civitate, & ad jurandum in animas eorumdem, & cujuslibet ipsorum, discretis viris magistris Johanni de Cadamo, canónico Eborum, & Roberto de Luzearch' procuratoribus serenissimi domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, recipientibus & stipulantibus; pro Rege & principe memoratis, & eorum hæredibus, de quorum procuratore per litteras patentes, sigillo ipsorum Regis & principis communitas, juratis & universitati prædictis constitit evidenter;

Quod ipsi omnes & singuli fideliter faciant posse suum, & operam dabunt efficacem, quantum poterunt, quod magnificus princeps dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragoniæ, Majoricarum & Valentie, ac comitis Barchinonæ, vel sui hæredes, seu successores, liberè & in pace restituant dicto principi, vel suis hæredibus, viginti tria milia marcarum argenti, posita per ipsum Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse Regis Aragoniæ prælibati:

Et septem milia marcarum argenti, quæ poni debent per eundem Regem Angliæ, nomine dicti principis, infra certum tempus, si posita fuerint;

In casibus, videlicet, in quibus hujusmodi summarum pecuniæ restituito fieri debebit;

Prout tam in tractatu apud Oleronem, quam in alio tractatu & instrumentis publicis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, auctoritate apostolica notarii, super liberatione dicti principis habitis, plenius continentur.

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes, seu successores, restituant & liberabunt, liberè & in pace, obsides omnes & singulos, positos per prædictum Regem Angliæ in posse Regis Aragoniæ sæpèfati, pro complemento seu securitate certarum conventionum, per eundem principem præfato R. Aragon' vel suis hæredibus complendarum;

Necnon & quod restituant & liberabunt similiter liberè & in pace, filios dicti principis & obsides Provincie, traditos & tradendos per eundem principem in posse dicti Regis Aragoniæ, & hæredum suorum, in casibus, videlicet, in quibus restitui & liberari debebunt.

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes, seu successores, complebunt fideliter, & attendent generaliter omnia & singula, quæ continentur debere fieri per ipsos & suos in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa;

Promittentes omnes & singuli prædicti, sub ypothecâ omnium bonorum suorum, se ratum habituros & firmum, quicquid prædicti procuratores sui syndici super præmissis duxerint faciendum, ut suprascriptum est.

A. D. 1288. | An. 17 Edw. I.

In quorum testimonium prædicti jurati, & concilium civitatis præfatæ, & quilibet eorumdem, mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis, per me, infrascriptum notarium, fieri publicum instrumentum; cui sigillum jam dictæ civitatis fecerunt apponi;

Testes sunt, ad hoc specialiter rogati & convocati,
Dominicus Sancii de Vergua vicarius ecclesiæ beati Jacobi civitatis Cæsar-Aug', &
Bartholomeus de Rada capellanus ejusdem civitatis.

Actum est apud prædictam civitatem Cæsar-Aug' die Jovis, in festo beatæ Katerinæ Virginis, videlicet, sexto die exeunte mense Novembris: Ærâ millesimâ trecentessimâ vicesimâ sextâ.

Signum mei Guillelmi Palatini notarii publici Cæsar-August', & juratorum ejusdem, qui hiis omnibus interfui, & de mandato predictorum juratorum & consilii, præsens instrumentum manu propriâ scripsi, & sigillo prædictæ civitatis idem sigillavi.

Certificatorium de prædicto juramento per procuratores præfatos præstito.

A. D. 1288.
 An. 17 Edw. I.
 Lib. B. f. 154. a.
 in Thesaur. Cur.
 Recept. Scacc.

ANNO & die præfatis, apud Aliaferiam prædictæ civitatis Cæsar-August' in præsentia mei, notarii, & testium infrascriptorum;
 Venerunt Petrus de Calacambio & Geraldus de Pirario, procuratores seu syndici à juratis & concilio civitatis Cæsar-Aug' constituti, prout in procuratorio suprascripto constat evidenter;

Promissionem de omnibus & singulis, in eodem procuratorio contentis, nomine omnium & singulorum prædictorum juratorum & concilii supradicti, & cujuslibet eorumdem, discretis viris magistris Johanno de Cadamo canonico Eborum, & Roberto de Luchearch' procuratoribus pro Rege Angliæ & Salernitano principe, ut continetur in procuratorio memorato, recipientibus pro ipsis Rege & principe, & eorum hæredibus, fecerunt, solemnî stipulatione præmissa;

Et juramentum in animas eorumdem juratorum & concilii, & cujuslibet eorumdem, & in animas etiam suas proprias, de omnibus & singulis, in prædicto procuratorio scriptis, fideliter pro posse, ut in memorato procuratorio scriptum est, adimplendis, tactis sacrosanctis Evangeliiis, & cruce Domini nostri JESU CHRISTI, coram ipsis positis, præstiterunt.

In quorum omnium testimonium præfati procuratores seu syndici Cæsar-Aug' civitatis, & quilibet eorumdem mandaverunt mihi notario infrascripto, ut procuratoribus Regis Angliæ & principis Salernitani de prædictis omnibus & singulis, præsens conficerem instrumentum;

Cui prædicta universitas suum sigillum, ut est dictum, fecerunt apponi;

Præsentibus testibus, ad hoc specialiter convocatis & rogatis.

Venerabilibus, Johanne Capata, giudice'

illustris Regis Aragoniæ.

Arnald' Bastida.

Bartholom' de Villa Franch' de domo prædicti domini R.

Actum est loco, die, & anno præfixis.

Signum mei Guillelmi Pallagini, notarii publici Cæsar-Aug' & juratorum ejusdem, qui hiis omnibus interfui, & de mandato predictorum procuratorum, præsens instrumentum manu propriâ scripsi, necnon & de mandato predictorum juratorum & concilii sigillo prædictæ civitatis, ut supradictum est, idem sigillavi.

Consimile procuratorium civitatis Oscan'.

A. D. 1288.
 An. 17 Edw. I.
 Lib. B. f. 148. b.
 in Thesaur. Cur.
 Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod, convocato & congregato concilio civitatis Oscan' ante ecclesiam majorem ipsius civitatis, ubi moris est concilium congregari, in præsentia mei, notarii & testium infrascriptorum,

Venerabiles, *Dominus Arnaldus Daslor' Calmendina Oscan'.*

Dominus Martinus de Boleya justic'.

Dominus Arnaldus de Marzan.

Dominus Salvator de Jaccha.

Dominus Arnaldus Guill' de Lach'.

Dominus Garsias de Jaccha.

Dominus Johannes de Gallur.

Montaner Dalquisar.

Johannes de Fericient'.

Dominus de Sos.

Martinus de Perera.

Petrus Martyn de Escalera, &

Stephanus de Palus.

Jurati, totumque concilium ejusdem civitatis unanimiter & concorditer fecerunt, constituerunt & ordinaverunt procuratores suos, seu syndicos special' venerabiles dominum Reymundum Bernaldi de Curbe priorem prædictorum juratorum, & Salvatorem Ariol, concives suos, & quemlibet ipsorum in solidum, &c. prout in superiore, usque hæc verba, viz.

In quorum testimonium prædicti jurati & concilium civitatis præfatæ, & quilibet eorum, mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis, per me, infrascriptum notarium, fieri publicum instrumentum.

Testes sunt, ad hoc specialiter rogati & convocati,

Dampnus Ennecus Luppi de Jassa miles, &

Dampnus Atamandus Luppi de Jassa scutifer'.

Actum est apud prædictam civitatem Oscan', v. kal' Decembris, anno Domini MCCLXXXVIII.

Signum mei Petri Ferratii, &c. ut in aliis.

Procuratorium civitatis Aquensis, adhuc super negotio principis Salernitani.

A. D. 1288.
 An. 17 Edw. I.
 Lib. B. f. 176. b.
 in Thesaur. Cur.
 Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Noverint universi, præsentibus pariter & futuri, quod in præsentia mei, Petri notarii, & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum;

Major, jurati ac communitas hominum civitatis Aquensis, in loco more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinaverunt unanimiter & concorditer procuratores suos, syndicos, seu actores, dilectos conburgenses suos, Guillelmum R. de Francisco, Johannem de Labasce, Bernaldum de Poillon, & Johannem de Cabaneg' & quemlibet eorum in solidum;

Ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum & cujuslibet eorumdem de ipsâ civitate, prout in procuratorio Burdegalensi, usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium præfati major, jurati, & communitas, &

quilibet eorumdem, mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis, per me, infrascriptum notarium, præsens fieri publicum instrumentum; cui prædicta communitas sigillum suum fecit apponi, quo integro vel non integro, appenso vel non appenso, voluerunt prædicti major, jurati & communitas, & quilibet eorumdem, prædicta omnia & singula in suo robore permanere.

Actum in claustro Aquensis ecclesiæ die Dominicâ, ante festum beati Andree Apostoli, anno Domini MCCLXXXVIII.

Præsentibus testibus, *Magistro Ertrando de Sosco Offic' Aquensi.*

Garsia Arn' de Linza.

R. Decretus.

Item me Petro, &c.

De Eximino de Urrea recusante juramentum præstare, super negotio liberationis Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
 An. 17 Edw. I.
 Lib. B. f. 156. a.
 in Thesaur. Cur.
 Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod nobilis vir Eximinus de Urrea, in præsentia mei, notarii, & testium subscriptorum, verba quæ sententiam continebant hujusmodi, recitavit, videlicet;

Quod, cum discreti viri magistri Johannes de Cadamo canonici Eborum, & Robertus de Lusarch' clerici, & procuratores serenissimi principis domini Edwardi, Dei gratiâ, illustris

lertitani, ad locum, qui dicitur Almurya, anno Domini MCCLXXXVIII. iii. kalendas Decembris personaliter accessissent, parati ab eo recipere juramentum, quod faceret fideliter posse suum, ac, quantum posset, daret operam efficacem, quod magnificus princeps, dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentiniæ, ac comitis Barchinonæ, restituet dicto domino Karolo, principi Salernitano 23,000 marcharum argenti, posita per ipsum Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse ejusdem Regis Aragoniæ;

Et septem milia marcarum argenti, quæ poni debent, per eundem Regem Angliæ, nomine ipsius principis, infra certum tempus, in posse ejusdem Regis Aragoniæ, si posita fuerint;

In casibus, videlicet, in quibus hujusmodi pecuniarum summæ restitutio fieri debet; prout in tractatibus, super liberatione præfati principis habitis, & instrumentis inde confectis, plenius continetur.

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes, seu successores restituent liberè & in pace obsides omnes & singulos, posito per prædictum Regem Angliæ in posse dicti Regis Aragoniæ, pro complemento seu securitate certarum conventionum, per eundem principem eidem Regi Aragoniæ, vel suis hæredibus complendarum;

Necnon & filios dicti principis, traditos & tradendos, & obsides Provincie, traditos & tradendos in posse domini Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum, restituent & liberabunt liberè & in pace; in casibus, videlicet, in quibus restitui & liberari debebunt;

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes, seu successores complebunt fideliter, & attendent generaliter omnia & singula, quæ continentur deberi fieri per ipsum & suos, & in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa;

Super quo quidem juramento, præstando per sæpeditum Regem Aragoniæ, fuerat requisitus ad hoc supranominatus dominus Eximius; & præcisè respondit quod, licet dominis Regi Angliæ & principi memoratis placita facere, & præfato domino Regi Aragoniæ, tamquam domino naturali, servire desiderat, tamen, quia non interfuit tractatibus & conventionibus antedictis, nec, ut interesset, vocatus, neque requisitum suum consilium fuerat super illis, aliisque certis de causis ad hujusmodi juramentum præstandum se taliter excusavit, & præmissa jurare penitus recusavit, mandans michi infrascripto notario, ad instantiam dictorum procuratorum sæpeditorum Regis Angliæ & principis, super hoc præsens fieri instrumentum.

Quod fuit actum apud Carayneam, anno Domini MCCLXXXVIII. Indictione secundâ, ultimâ die exeunte mense Novembri.

Præsentibus discretis viris magistris,

Eyadeo Albarii consiliario.

Gaufredo Rubeo medico supradicti Regis Aragonie.

Petro Eximini de Moneba, &

Hugon' de Hommerosfold.

Testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Petrus Sancii, notarius publicus, &c. ut in aliis

Procuratorium civitatis Baion'.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 175. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Noverint universi, presentes pariter & futuri, quod, in præsentia mei, Petri notarii, & testium subscriptorum, ad hoc specialiter vocatorum, & rogatorum, submajor, jurati, ac comunitas hominum civitatis Baion' in loco more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinarunt unanimiter & concorditer procuratores suos, syndicos, seu actores, dilectos conburgenses suos, Augerium de Ganarreto, Petrum de Villa de ponte, Arnatum de Salvanhaco & Wim' Cler' de Matre, & quemlibet eorum in solidum;

Ad promittendum nomine, & pro parte ipsorum & cujuslibet eorumdem de ipsâ civitate, & ad jurandum in animas omnium prædictorum, & cujuslibet eorum Guilielmo Cultrati magistro rationali, & Guilielmo Sole procur' magnifici principis, domini Alfonsi, Dei gratiâ, illustris Regis Aragoniæ, Majoricæ & Valentie, ac comitis Barchinonæ, recipientibus & stipulantibus pro domino Rege prædicto & suis hæredibus, de quorum procuratore per litteras ipsius domini Regis constituit evidentiter, quod ipsi omnes & singuli

fideliter facient posse suum, & operam dabunt, quantum poterunt, efficacem quod magnificus princeps, dominus Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, vel sui hæredes liberè & in pace solvent, prout in procuratorio Burdegaf' usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium præfati submajor, jurati, & comunitas, & quilibet eorumdem mandaverunt, de præmissis omnibus singulis, per me infrascriptum notarium, præsens fieri publicum instrumentum; cui prædicta comunitas sigillum suum fecit apponi, quo integro vel non integro, appenso vel non appenso, voluerunt prædicti submajor, jurati, & comunitas, & quilibet eorumdem, prædicta omnia & singula in suo robore permanere.

Actum in claustro ecclesiæ Baion', die beati Andreæ Apostoli, anno Domini MCCLXXXVIII. præsentibus testibus magistris, Petro de Sancto Johanne presbytero, Guilielmo R. De Strono, Geraldo de Strono, clericis.

Item, me Petro de Bafunhe, &c. ut in aliis.

* Certificatorium quod Artaldus de Luna & Lupus Ferrench de Luna recusaverunt præstare juramentum, super articulis pro liberatione Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 104.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, quod cum nos Egidius Alvari, illustris Regis Aragoniæ consiliarius, ex parte dicti Regis, & de mandato ipsius, exposuissemus nobilibus viris & dominis, Artaldo de Luna, & Lupo Ferrench de Luna, infrascriptos articulos, & requisivimus eosdem, ut discretis viris, magistris, Johanni de Cadamo, & Roberto de Lusark, clericis & procuratoribus serenissimi principis domini Edwardi, Dei gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri domini Karoli, principis Salernitani, super dictis articulis juramentum præstarent.

Videlicet,

Quod facerent fideliter posse suum, ac darent operam efficacem, quod magnificus princeps dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Regis Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinonæ dicto domino Karolo principi Salernitano,

Viginti tria milia marcarum argenti, posita per dictum Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse dicti Regis Aragoniæ;

Et septem milia marcarum argenti, quæ poni debent, per eundem Regem Angliæ, nomine dicti principis, infra certum tempus, in posse ejusdem Regis Aragoniæ, si posita fuerint in casibus, videlicet, in quibus hujusmodi summarum pecunie restitutio fieri debet, prout in tractatibus, super liberatione dicti principis habitis, & instrumentis inde confectis, plenius continetur;

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes seu successores, restituent & liberabunt, liberè & in pace, obsides omnes & singulos, positos, per prædictum Regem Angliæ, in posse dicti Regis Aragoniæ, pro comple-

mento seu securitate certarum conventionum, per eundem principem eidem Regi Aragoniæ, vel suis hæredibus complendarum;

Necnon & filios dicti principis, traditos & tradendos, & obsides Provincie traditos & tradendos in posse dicti Regis Aragoniæ, vel hæredum suorum, restituent similiter & liberabunt liberè & in pace, in casibus, videlicet, in quibus restitui & liberari debebunt;

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes seu successores, complebunt fideliter & attendent generaliter omnia & singula quæ continentur deberi fieri per ipsos & suos, in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa;

Præfati nobiles responderunt quod tunc juramentum non præstarent, propter pericula quæ videbant in facto: & tandem, quibusdam interpositis excusationibus, super præstatione juramenti prædicti, illud omnino facere recusarunt;

Et, cum super hoc peteretur ab eis responsum in scriptis, dixerunt nobis Egidio Alvari quod responsum quam ipsi faciebant, daremus in scriptis, sub sigillo nostro, procuratoribus supradictis, qui ibidem personaliter interfuerunt parati juramentum recipere memoratum.

In quorum omnium testimonium has litteras nostras patentes procuratoribus antedictis exinde fieri fecimus, & nostro sigillo muniri.

Datum in Castro de Erle, die beati Nicholai.

Præsentibus, *Fortuno Eximini de Yerby, et*

Garzia de Cros militibus.

Anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Certificatorium super juramento, per justitiam, juratos, & concilium civitatis Oscæ præstito, super liberatione Caroli principis Salernitani.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 149 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ANNO Domini MCCLXXXVIII. die Jovis, v. idûs Decembris, in præsentia mei, notarii, & testium infrascriptorum, venerabiles Reymundus Bernardi de Curbe prior prædictorum juratorum, & Salvator Ariol, procuratores, seu syndici à Calmedina, justitiâ, juratis, & concilio civitatis Oscæ constituti, prout in procuratorio supra scripto constat evidentiter;

Promissionem de omnibus & singulis, in eodem procuratorio contentis, nomine omnium & singulorum prædictorum, Calmedinæ, justitiæ, juratorum, & concilii supradicti, & cujuslibet eorum;

Discretis viris magistris Johanni de Cadomo canonico Eborum, & Roberto de Lucearche, procuratoribus pro Rege Angliæ & Salernitano principe, ut continentur in procuratorio memorato, recipientibus pro ipsi Rege & principe & eorumdem hæredibus;

A. D. 1288. | An. 17 Edw. I.

Fecerunt, solemnè stipulatione præmissa ;
Et juramentum in animas eorumdem Calmedinæ, justitiæ, juratorum,
& concilii, & cujuslibet eorumdem, & in animas etiam suas proprias ;
De omnia & singulis, in prædicto procuratorio scriptis, fideliter pro-
posse, ut in memorato procuratorio scriptum est, adimplendis ;
Tactis sacrosanctis Evangeliiis & cruce Domini nostri JESU CHRISTI,
coram ipsis positis, præstiterunt.
In quorum omnium testimonium præfati procuratores, seu syndici Osce-
nensis civitatis, & quilibet eorumdem mandaverunt michi, notario infra-

scripto, ut prædictis procuratoribus Regis Angliæ & principis Salernitani,
de prædictis omnibus & singulis præsens conficerem instrumentum ; cui
prædicta universitas suum sigillum fecerunt apponi.
Præsentibus testibus, ad hoc specialiter convocatis & rogatis,
Magistro Egidio Alvari consiliario dicti domini Regis Aragonæ.
Stephano de Fenes, &
Petro de Luch' clericis Oscen'.
Signum mei Petri Ferrarii, &c. ut in aliis.

De eodem juramento per Achonem de Focibus præstito.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 106.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, ad quos pervenerit hæc scriptura,
quod, cum discreti viri magistri Johannes de Cadamo
canonicus Eboracen' & Robertus de Lusarch' clerici, &
procuratores serenissimi principis, domini Edwardi,
DEI gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri, domini
Karoli principis Salernitani, apud locum qui dicitur Ortus,
ad nos Aconem de Focibus personaliter accessissent, pa-
rati à nobis recipere juramentum, quod faceremus fideliter posse nostrum,
ac etiam darem operam efficacem, quod magnificus princeps dominus
Alfonsus, DEI gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comes
Barchinon' restituet dicto domino Karolo, principi Salernitani, &c.

In cujus rei testimonium præsens scriptum exindè fieri fecimus, &
nostro sigillo muniri.
Datum apud Ortum, die Veneris proximo post festum beati Nicholai,
anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.
Testibus, Nobilibus viris Johanne Gaizie de Fontena,
Sancio Arescoz militibus, &
Magistro Egidio Alvari,
Illustris Regis Aragoniæ consiliario, & aliis qui præsentibus
fuerunt præstationi juramenti prædicti.

Consimile procuratorium per Santium de Antillione.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 103.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PATEAT universis, ad quos pervenerit hæc scriptura,
quod, cum discreti viri magistri Johannes de Cadamo,
canonicus Eboracen' & Robertus de Lusarch' clerici, &
procuratores serenissimi principis, domini E. DEI gratiâ,
illustris Regis Angliæ, & egregii viri domini Karoli prin-
cipis Salernitani, apud locum qui dicitur Arnelles, ad nos
Santium de Antillione personaliter accessissent, parati à
nobis recipere juramentum, quod faceremus fideliter posse nostrum, &c.
Volentes ipsius domini nostri Regis parere mandatis, ea pro posse pro-
mittimus nos facturos, videlicet, penes ipsum dominum nostrum Regem
diligenter insistere rogando, consulendo, suadendo, movendo, hortando
quod præmissa compleat, ut tenetur, viis & modis, quibus poterimus,
efficaciter inducendo, absque movendo, scilicet, sibi guerram ob hujusmodi

rationem ; & memoratis procuratoribus prædictorum Regis Angliæ & prin-
cipis Salernitani, de omnibus & singulis suprascriptis, in formâ prædictâ
fideliter adimplendis, tactis sacrosanctis Evangeliiis, corporale præstitimus
juramentum.
In cujus rei testimonium præsens scriptum exindè fieri fecimus, &
nostro sigillo muniri.
Datum apud Arnelles, die Sabbati proximè post festum sancti Nicholai,
anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.
Testibus, Nobili viro, Bertrando de Strada milite.
Magistro Egidio Alvari illustris Regis Aragoniæ consiliario, ac
pluribus aliis, qui præsentibus fuerunt præstationi juramenti
prædicti.

De consimili juramento per Geraldum de Capraria præstito.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. fol. 102. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, ad quos pervenerit hæc scrip-
tura, quod, cum discreti viri magistri Johannes de
Cadamo canonicus Eboracensis, & Robertus de Lusarch' clerici,
& procuratores serenissimi principis, domini Ed-
wardi, DEI gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri
domini Karoli principis Salernitani apud locum, qui dicitur
Menarges, ad nos Geraldum de Capraria personaliter ac-
cessissent, petentes ac parati à nobis recipere juramentum, quod faceremus
fideliter posse nostrum, ac etiam, quantum possemus, darem operam
efficacem quod magnificus princeps dominus Alfonsus, DEI gratiâ, illustris

Rex Aragoniæ, Majoricarum & Valentie, ac comes Barchinonæ restituet,
&c. prout supra usque hæc verba.
Datum apud Menarges, die Dominicâ proximè post festum beate Lucie
virginis, anno Domini MCCLXXXVIII.
Testibus, Nobilibus viris, dominis Arnaldo de Villa Mauri.
Reymundo de Ager', &
Bartholomæo de Villa Franca, illustris Regis Aragoniæ dispen-
satore, qui præsentibus fuerunt præstationi juramenti prædicti.

Procuratorium civitatis Ilerdensis.

A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. fol. 115. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii
& testium infra scriptorum, venerabiles, Raymundus
de Castro Pediclo curator civitatis Ilerden' pro domino
Rege : & Feraim de Blummato, Petrus de Tries, Guil-
lielmus de Hospitali, & Guilielmus de Tarragona, paciarii
civitatis prædictæ : & Raymundus de Clavelli, Raymundus
Guasch, Arnaldus de Vin, & Jacobus Borelli, consiliiarii
eorumdem paciariorum : & Petrus Clavelli, Jacobus Navar', Johannes de
Barriacho, dominus Thomasi, Bernardus de Besulduno, Raymundus Cal-
beti, Petrus Disona, Bernardus de Purols, Petrus de Juneda & Dominus de
Bohils, concives civitatis prædictæ ; & totum consilium dictæ civitatis, in
ecclesiâ sancti Johannis ipsius civitatis, more solito congregati, fecerunt,
constituerunt, & ordinaverunt unanimiter & concorditer venerabiles, Fer-
rarium Clavelli, & Raymundum de Sancto Clemente, eorum concives, suos
procuratores & syndicos speciales, & quemlibet eorum in solidum ;
Ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorum-
dem, de ipsâ civitate, & ad jurandum, in animas omnium prædictorum,
& cujuslibet eorumdem, discretis viris, magistris Johanni de Cadamo ca-
nonico Eboracensi, & Roberto de Lucearchis, procuratoribus serenissimi

principis, Edwardi, DEI gratiâ, Regis Anglorum illustris & egregii viri
Karoli principis Salernitani, &c. prout in cæteris usque hæc verba, viz.
In quorum omnium testimonium præfati curator, paciarii, consiliiarii,
concives, ac consilium suprascripti, & procuratores Regis Angliæ & prin-
cipis memorati, mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis, per me,
infrascriptum notarium præsens fieri instrumentum, cui prædicti curator
paciarii, consiliiarii, concives, & concilium, sigillum universitatis civitatis
prædictæ fecerunt apponi.
Actum erat hoc xii. kal' Januarii, anno Domini MCCLXXXVIII.
Præsentibus, Bartholomæo de Villa Franca, de domo dicti domini Regis
Aragonæ, &
Guilielmo Thomasi.
Balagerio de Queralt, &
Symone de Sancto Felicio.
Notario dictæ civitatis, testibus ad hoc specialiter rogatis et convocatis.
Signum mei Domini de Murello, notarii pupplici Ilerden' qui præ-
dictis omnibus interfui, & de mandato prædictorum omnium præsens in-
strumentum manu propria scripsi.

*De comite Urgelli corporale præstante juramentum, de prædictis adimplendis.*A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.Lib. B. fol. 122. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Universis pateat per præsens instrumentum quod, cum discreti viri magistri Johannes de Cadamo canonicus Eboracensis, Robertus de Lusarch' clerici, procuratores serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, apud locum, qui dicitur Albesia, ad nobilem virum dominum Ermgandum comitem Urgell' personalitèr accessissent, petentes & parati recipere juramentum ab eo, quod faceret fideliter posse suum, &c. *prout aliàs.*

Mandans per me infrascriptum notarium de prædictis præsens fieri instrumentum, cui sigillum suum fecit apponi.

Actum apud Albesiam, anno Domini MCCLXXXVIII. quarto decimo kalendas Januarii;

Præsentibus testibus, *Nobili viro Alvaro, Dei gratiâ, vicecomiti Aggen', & Nobili viro H. de Flurimo, & R. de Guarilia majore domus comitis Urgellensis prædicti, & Bartholomæo de Villâ Francâ.*

Et ego Raymundus de Medullo, &c. *prout in aliis.*

*Procuratorium civitatis Cervariæ.*A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.Lib. B. f. 115. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii, & testium infrascriptorum, Guilielmus Cathorcini, tenens locum Raymundi Guilielmi, bajuli & curatoris Cervariæ pro domino Rogero, & Eymericus de Lobera, Bernardus de Rochemadour, Guilielmus Fochaldi, & Guilielmus Calp, paciarri Cervariæ prædictæ; & Petrus de Loba', Simon de Arcubus, Jacobus de Porcella, Berengarius de Verges, Berengarius Taydel, Bernardus Martini, Petrus de Porcella, & Bernardus Dominici, consilarii dictorum paciariorum; & Pontius de Fyliol, Berengarius Toycerer, Vincentius de Villa Crassa, & R. de Busco, proceres dictæ villæ Cervar' & totum concilium ejusdem villæ Cervariæ, in ecclesiâ majori sanctæ Mariæ Cervariæ, more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinarunt unanimiter & concorditer Willium' de Rochemador, & Petrium de Minorisia, proceres dictæ villæ Cervariæ, suos procuratores, & syndicos specialitèr, & quemlibet eorum in solidum;

Ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorumdem, de dictâ villa Cervariæ, & ad jurandum in animas omnium prædictorum,

& cujuslibet eorumdem, discretis viris, magistro Johanni de Cadamo canonico Eboracensi, & Roberto de Lusarchis, procuratoribus serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, &c. *prout in aliis procuratoriis.*

Factum est x. kalend' Januarii, anno Domini MCCLXXXVIII.

Præsentibus, *R. Egidii Vicen' & Ilerden' canonico.*

Petro Andrea.

Bernardo Fochaldi.

R. Martini.

Guilielmo de Norgon'.

Notario dictæ villæ, testibus ad hoc specialiter convocatis.

Ego Raymundus Majoris, pupplicus notarius Cervariæ, & per totam terram & jurisdictionem domini Regis, auctoritate ejusdem, qui præmissis omnibus interfui, de mandato prædictorum omnium præsens instrumentum manu propriâ scripsi, cum raso & emendato in vi. lineâ, ubi D. R. posita per ipsum Regem, & hoc meum signum feci.

*Procuratorium villæ Montis Albi.*A. D. 1288.
An. 17 Edw. I.Lib. B. f. 154. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In præsentia mei, notarii, & testium infrascriptorum, Hug' de Sors' tenens locum Johannis Periz-zabata bajuli domini Regis in Monte Albo, & Nicholas Januarii, Petrus Columbi, Bernardus Vachr' Petrus Stephani, Bernardus Sabat, Bernardus de Comb', Guilielmus Codale', Johannes Albaric', Mich' de Consilene', Petrus Candela, Guilielmus Dartgerre, Bernardus Dorcans, & Math' Sarroris, jurati & consilarii Montis Albi; & Petrus de Civens, Guilielmus de Miralius, Berengarius Bevenchasa, Petrus Sarroris, Petrus de Sanarduno, Guilielmus de Poncils', Bernardus de Borgiis, Jacobus de Complenc', H. Peytoner, Bernardus Sabat', Jacobus de Sancto Johanne, proceres dictæ villæ; & totum consilium ejusdem villæ Montis Albi, in ecclesiâ sancti Michaelis more solito congregati, fecerunt, constituerunt & ordinarunt unanimiter & concorditer Bernardum de Cinesis, & Guilielmum Januarii, procuratores dictæ villæ Montis Albi, suos procuratores & syndicos speciales, & quemlibet eorum in solidum.

Ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorum Montis Albi, & ad jurandum, in animas omnium prædictorum, & cujus-

libet eorumdem, discretis viris magistris Johanni de Cadamo canonico Eborum, & Roberto Lusarch' procuratoribus serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, &c. *prout supra.*

In quorum omnium testimonium præfati Hugo de Sors' tenens locum bajuli domini Regis, jurati & consilarii, & probi homines supradicti, & procuratores Regis & principis memorati mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis per me, infra scriptum notarium, præsens fieri instrumentum; cui prædicti probi homines Montis Albi, consilarii & jurati, sigillum universitatis villæ Montis Albi fecerunt apponi.

Factum est hoc tertio kalend' Januarii, anno Domini MCCLXXXVIII.

Præsentibus, *P. de Cardona de domo domini Regis.*

Magistro Thom' Romo, judice.

Guilielmo de Bordello, &

Arnaldo de Acrimonte.

Ego Petrus Marcial' notarius pupplicus Montis Albi, &c. *sicut aliàs.*

*De juramento per Guilielmum de Anglaria præstito, super quibusdam articulis ex parte Regis Aragoniæ adimplendis.*A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.Lib. B. f. 113.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PATEAT universis, ad quos litteræ præsentis pervenerint, quod, cum discretus vir magister Johannes de Cadamo, canonicus Eboracensis, clericus & procurator serenissimi principis domini Edwardi, Dei gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, apud locum, qui dicitur Sanctus Matheus, ad nos Guilielmum de Anglaria personalitèr accessisset;

Petens, ac paratus à nobis recipere juramentum quod faceremus fideliter posse nostrum, ac etiam, quantum possemus, darem operam efficacem, quod magnificus princeps, dominus Alfonsus, Dei gratiâ, illustris Rex Aragoniæ, Majoricarum & Valentis, ac comes Barchinoniæ, restituet dicto domino Karolo, principi Salernitano, viginti tria millia marcarum argenti, posita per dictum Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse dicti Regis Aragoniæ; & septem millia marcarum argenti, quæ poni debent, per eundem Regem Angliæ, nomine dicti principis, infra certum tempus, in posse ejusdem Regis Aragoniæ, si posita fuerint, in casibus, videlicet, in quibus hujusmodi summarum pecuniæ restitutio fieri debet, *prout in tractatibus, super liberatione dicti principis habitis, & instrumentis inde confectis, plenius continetur.*

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes, seu successores restituent & liberabunt liberè & in pace obsides omnes & singulos, positos per prædictum Regem Angliæ in posse dicti Regis Aragoniæ, pro complemento seu securitate certarum conventionum, per eundem principem eidem Regi Aragoniæ, vel suis hæreditibus complendarum.

Necnon & filios dicti principis traditos vel tradendos, & obsides Pro-

vinciæ, traditos & tradendos in posse dicti Regis Aragoniæ vel hæredum suorum, restituent similiter, & liberabunt liberè & in pace in casibus, videlicet, in quibus restitui & liberari debebunt.

Et quod idem Rex Aragoniæ, vel sui hæredes, seu successores, complebunt fideliter & attendent generaliter omnia & singula quæ continentur debere fieri per ipsos & suos, in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa; super quo quidem juramento præstando, fueramus ex parte sæpe dicti Regis Aragoniæ requisiti.

Nos, prædictis omnibus & singulis plenius intellectis, volentes ipsius domini nostri Regis parere mandatis, ea pro posse promittimus nos facturos; & memorato procuratori prædictorum Regis Angliæ & principis Salernitani, de omnibus & singulis suprascriptis, in formâ expressâ superius, fideliter adimplendis, tactis sacrosanctis Evangeliiis, corporale præstitimus juramentum.

In cuius rei testimonium has litteras nostras patentes exindè fieri fecimus, & sigillo nostro muni.

Datum apud Sanctum Matheum, die Martis proximo post festum Circumcisionis Domini, anno ejusdem millesimo, ducentesimo octogesimo octavo.

Testibus, *Nobilibus viris, dominis, Johanne de Sancto Johanne,*

Bernardo de Gyhera,

Petro Marele, militibus, &

Bartholomæo de Villâ Francâ,

dispensatore illustris Regis Aragoniæ; qui præsentis fuerunt præstationi juramenti prædicti.

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

De juramento sæpedito per Reymundum Fulconis, vicecomitem Cardonæ, præstito.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 101.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

petens ac paratus à nobis recipere juramentum, &c. prout in proximo usque hæc verba, viz.

PATEAT universis, ad quos pervenerit hæc scriptura, quod, cum discretus vir, magister Johannes de Cadamo canonicus Eboracensis, clericus & procurator serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, apud locum, qui dicitur Murle, ad nos Reymundum Fulconis, vicecomitem Cardonæ, personaliter accessisset;

Datum apud Merle, die Lunæ proximo post Epiphaniam Domini, anno ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Testibus, Dominis Petro Simonis,
Willielmo de Durfurt, &
Bartholomæo de Villa Franca;

Qui presentes fuerunt præstationi juramenti prædicti.

Pro Arnaldo de Marmanda, qui posuit se obsidem pro principe Salernitano.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 E. I. p. 2. m. 7.
in Turr. Lond.

speciali, quicquid juris habemus, seu habere possumus & debemus in totâ terrâ, quæ fuit quondam Vitalis de Manso, & ejus pertinentiis, sitis in parochiâ sancti Martini d'Artrus, dioc' Vasaten' & quibusdam aliis;

Quam Arnaldus de Marmanda miles, bonæ memoriæ, pater Arnaldi præ-

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod, attendentes grata servitia, nobis impensa, per dilectum & fidelem nostrum, Arnaldum de Marmanda militem, dominum de Talha Canat, & specialiter quod idem Arnaldus se pro nobis obsidem posuit in Aragonia, ratione liberationis, &c.

Eidem Arnaldo concedimus, de dono nostro & gratiâ

dicti, emisse quondam dicitur à Vitali prædicto, sine scientiâ & licentiâ nostri & subditorum nostrorum, quamvis medietas feudagii dictæ terræ ad nos spectaret, & sic jure nostro poteramus retinere medietatem terræ prædictæ, secundum consuetudinem Vasatensem:

Ita quod idem Arnaldus, & hæredes, ac successores sui, dictam terram & pertinentias à nobis, hæredibus, ac successoribus nostris habeant & teneant in feudum immediatum, sub eodem homagio & servitio, quibus tenent à nobis castrum de Talha Canat antedictum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Bonam Gardam in Vasconia, xii. die Januarii.

Procuratorium Villæ Franchæ ad prestandum juramentum supra memoratum.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 152. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

de Penha fidei jurisperiti, Bergarius Pelliparii, Petrus de Savanello, Guilielmus de Trilia, Romanus Scofeti, Petrus de Romanino, Radulfus Martini, & totum consilium dictæ villæ, in placeâ ejusdem villæ more solito congregati;

Fecerunt, constituerunt, & ordinarunt Jacobum de Colle, & Petrum Mironis, habitatores dictæ villæ, procuratores suos & syndicos speciales, & quemlibet eorum in solidum, ad promittendum, nomine & pro parte ipsorum, & cujuslibet eorum de ipsâ villâ, & ad jurandum, in animas omnium prædictorum, & cujuslibet eorumdem, discreto viro, Johanni de Cadamo, canonico Eborum, procuratori serenissimi principis, Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, & egregii viri, Karoli principis Salernitani, recipienti & stipulanti pro Rege & principe memoratis, & eorum hæredibus (de cujus procuratore, per litteras patentes, sigillo ipsorum Regis & principis communitas, constitit evidenter) quod ipsi omnes & singuli fideliter facient posse suum, & operam dabunt, quantum poterunt, efficacem;

Quod magnificus princeps, dominus Alfonsus, Dei gratiâ, Rex Aragonum, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinonæ vel sui hæredes, seu successores liberè & in pace restituent dicto principi, vel suis hæredibus viginti tria millia marcarum argenti, posita per ipsum Regem Angliæ, nomine dicti principis, in posse Regis Aragonum præhati; & septem millia marcarum argenti, quæ poni debent, per eundem Regem Angliæ, nomine dicti principis, infra certum tempus, si posita fuerint; in casibus, videlicet, in quibus hujusmodi summarum pecuniæ restitutio fieri debebit, prout tam in tractatu apud Olerun' quam in alio tractatu, & instrumentis publicis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, publici apostolicæ auctoritate notarii, super liberatione dicti principis habitis, plenariè continetur;

Et quod idem Rex Aragonum, vel sui hæredes, seu successores restituent, & liberabunt liberè & in pace obsides omnes & singulos, positos, per prædictum Regem Angliæ, in posse Regis Aragoniæ sæpediti, pro complemento seu securitate certarum conventionum, per eundem principem præfato Regi Aragoniæ vel suis hæredibus complendarum;

Neonem & filios dicti principis, jam traditos & tradendos, & obsides Provincie, traditos & tradendos, per eundem principem in posse Regis Aragonum supradicti vel hæredum suorum, restituent similiter, & liberabunt

liberè & in pace; in casibus, videlicet, in quibus restitui & liberari debent.

Et quod idem Rex Aragonum vel sui hæredes, seu successores, complebunt fideliter, & attendent generaliter omnia & singula, quæ continentur debere fieri per ipsos & suos, in prædictis instrumentis & tractatibus comprehensa:

Promittentes omnes & singuli supradicti, sub ypothecâ omnium bonorum suorum, se ratum & firmum habituros quicquid prædicti syndici super præmissis duxerint faciendum.

Qui quidem syndici suprascripti promissionem prædictam, de omnibus & singulis supradictis, nomine omnium & singulorum prædictorum & curiæ, & bajuli, & concilii prædictorum, & cujuslibet eorumdem, prædicto procuratori, recipienti pro Rege Angliæ & principe memoratis, & eorum hæredibus, fecerunt solemnem stipulationem præmissa; & juramentum, in animas eorumdem, & curiæ, & bajuli, & concilii prædictorum, & cujuslibet eorumdem, & in animas etiam suas proprias, de omnibus & singulis supradictis fideliter adimplendis, tactis sacrosanctis Evangeliiis Dei, positis coram ipsis, præstiterunt.

In quorum omnium testimonium præfati, curia, bajulus, & dictus tenens locum vicarii ac concilii supradicti; & procurator Regis Angliæ & principis memoratis, mandaverunt, de præmissis omnibus & singulis, per me, scriptorem prædictum, præsens fieri instrumentum; cui prædicti curia, bajulus, & tenens locum dicti vicarii & concilii sigillum universitatis dictæ villæ fecerunt apponi.

Actum est hoc undecimo kal' Februarii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Presentibus, Bartho' de Villa Franca, de domo dicti domini Regis Aragoniæ.
Gaucerando de Canello.
Dalmatio de Villa Franca.
Jacobo Anglesii.
Geraldio de Tulia.
Arnaldo de Locgerio.
Arnaldo de Melone.
Geraldio de Montebruno.
Nicholao de Solio, &
Petro de Villa Luporum.

Sigillum Mathei Ferrandelli, notarii publici Villæ Franchæ pro Romano de Monte Olivio, qui hoc scribi fecit, & clausit cum litteris supradictis.

De prædicto juramento per Geraldum de Cervilione faciend.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 104.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

paratus à nobis recipere juramentum, &c. prout in literis de datâ x. Jan' usque hæc verba, viz.

NOVERINT universi, ad quos pervenerit hæc scriptura, quod cum discretus vir, magister Johannes de Cadamo canonicus Eboracensis, clericus & procurator serenissimi principis, domini Edwardi, Dei gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri, domini Karoli, principis Salernitani, apud locum, qui dicitur Zecourt, ad nos Geraldum de Cervilione personaliter accessit, petens &

Datum apud Zecours, die Dominicâ proximâ post festum beati Vincentii martiris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Testibus nobilibus viris, Arnaldo de Vynõh.

Bernardo de Villa Franca, militibus; &
Bartholomeo de Villa Franca, qui presentes fuerunt præstationi juramenti prædicti.

Procuratorium civitatis Barchinonæ super scēpato juramento recipiendo.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 152. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI. Noverint universi quod die Veneris, scilicet, quinto kal' Februarii anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo, in presentia mei, Stephani de Podio notarii publici Barchinonæ, in presentia etiam testium subscriptorum;

Venerabiles & discreti viri, Petrus de Cigiario tenens in vicariam Barch' locum nobilis Guillelmi de Calderiis vicarii Barch' & Ausonie pro illustri domino Rege Aragon' &

Jacobus Gruny,
Petrus de Sancto Clemente,
Barth' Romei, &
Guillelmo de Serra, consilarii prædictæ civitatis Barch',
Thomas Gruny,
Radulphus Marchti,
Berengarius Mayolli,
Jacobus Eymeria,
Petrus de Mirambello,
Longarius de Fenestris,
Jacobus de Carrione,

Cives prædictæ civitatis Barch' & cæteri probi homines & tota universitas prædictæ civitatis Barch' congregati & congregata per præconem, prout moris est, in gradu palatii regalis ejusdem civitatis, ubi universitas seu consilium generale consueta, seu consuetum est congregari, fecerunt, constituerunt, & ordinarunt unanimiter & concorditer venerabiles, Berengarium

de Riaria, Randalphum Andree, Arnaldum de Seriano & Bonanatum Lobatoni, concives suos, procuratores & syndicos speciales, &c. prout in procuratorio civitatis Villa Franche usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium præfati Petrus de Cigiario, consilarii, probi homines, & universitas prædictæ civitatis Barch', et quilibet eorum mandaverunt de præmissis, omnibus & singulis, per me Stephanum de Podio, notarium supradictum, præsens fieri publicum instrumentum; cui instrumento prædicta universitas sigillum suum fecit apponi.

Acta sunt hæc in gradu palatii regalis Barchinonæ, die & anno in primâ lineâ suprascriptis;

Præsentibus, & pro testibus assumptis venerabilibus viris,

Guillelmo de Rocha.
Guillelmo de Spiellis.
Bartholom' de Villa Franca de domo illustris domini Regis Aragon'.
Guillelmi Eymerici.
Bernardo de Macreone.
Petro de Medalia.
Bertrando de Sena, &
Bonanaco de Peca, jurisperitis.

Signum mei Stephani de Podio, notarii publici Barchon' & consiliariorum ejusdem civitatis, qui prædictis interfui, & de mandato prædictorum Petri de Cigiario, consiliariorum, & universitatis, hæc scripsi & clausi, & etiam huic instrumento sigillum prædictæ universitatis apposui, loco, die, & anno, quo supra.

Consimile procuratorium Gerundæ civitatis de antedicto juramento suscipiendo.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. fol. 150. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI. Noverint universi quod die Dominica, ante festum beatæ Mariæ Candelarum, quâ computabatur, tertio kalendas Februarii, anno Domini MCCLXXXVIII. in presentia mei, notarii publici Gerundæ infrascripti, in presentia etiam testium subscriptorum;

Venerabiles & discreti viri

Reymundus Calveci iudex ordinarius domini Regis in Gerunden, &
Bernardus de Balneolis bajulus ejusdem loci.
Reymundus Gerardi.
Petrus Gerardi.
Bonenatus de Burdillis.
Arnaldus de Fenam jurisperitus.
Petrus Barneci.
Reymundus Carbonelli.
Petrus de Epali, & consilarii & jurati civitatis Gerundæ.
Petrus de Cortilliano.
Reymundus Renalli.
Jacobus de Burdille.
Bernardus Vital.
Arnaldus Roffardi.
Reymundus Adalberti.
Reymundus de Canciao junior, &
Jacobus Cermano.

Et cæteri probi homines & tota universitas prædictæ civitatis Gerundæ, congregati & congregata per præconem, ut moris est, in draperiâ sive placeâ

ejusdem civitatis, ubi universitas seu consilium generale consueta seu consuetum est congregari, fecerunt, constituerunt & ordinarunt unanimiter & concorditer venerabiles, Bernardum Strustionem, & Arnaldum Funnerum, eorum concives, suos procuratores & syndicos speciales & quilibet eorum in solidum, &c. prout in procuratorio antedicto, usque hæc verba, viz.

In quorum omnium testimonium præfati Reymundus Calveci, Bernardus de Balniol' consilarii, probi homines, & universitas prædictæ civitatis Gerundæ, & quilibet eorum, mandaverunt de præmissis omnibus & singulis, per me notarium infrascriptum, præsens fieri publicum instrumentum; cui instrumento prædicta universitas sigillum suum fecit apponi.

Acta sunt hæc in draperiâ, sive placeâ civitatis Gerundæ, die & anno in primâ lineâ suprascriptis.

Præsentibus & pro testibus assumptis venerabilibus viris,

R. jurisperito.
Jacobus de Sancto Celodonio.
Petro Frenerio Bergario.
Ad. Scriptore, cive Gerundæ.
R. D. Corniliano chirurgico.
Bernardo de Scala juniore.
Johanne Geraldo, civibus Gerundæ.

Ego Reymundus de Toylano, publicus Gerundæ notarius, qui prædictis interfui, & scribi feci, & etiam huic instrumento sigillum præfate universitatis apposui, die & anno & loco quo supra subscripto.

De præfato juramento per Pontium vicecomitem Empuriarum præstito.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 102. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, ad quos literæ presentes pervenerint, quod cum discreti viri magistrus Johannes de Cadamo canonicus Eboracensis, & Robertus de Lusarchis, clerici & procuratores serenissimi principis, domini Edwardi, DEI gratiâ, illustris Regis Angliæ, & egregii viri domini Karoli principis Salernitani, apud locum qui dicitur Castello Empur' ad nos Pontium vicecomitem Empuriar' personaliter accessissent, petentes, ac parati à nobis recipere juramentum, &c. prout in litteris Barchinonæ usque hæc verba, viz.

personaliter accessissent, petentes, ac parati à nobis recipere juramentum, &c. prout in litteris Barchinonæ usque hæc verba, viz.

Datum apud Castellionem Empuriarum ultimâ die mensis Januarii, anno Domini MCCLXXXVIII.

Testibus nobilibus viris,

Domini Reymundo Judice.
Petro Alkerly militibus, &
Bartholomeo de Villa Franca, familiari illustris Regis Aragoniæ.

Qui præsentibus fuerunt præstationi juramenti prædicti.

Bulla Nicholai IV. Papæ, quod Rex restitui faciat Arnaldo filio Petri Bertrandi castrum de Blankeford, Burdegalen' dioc'.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Preæcellentiæ tuæ magnitudinis personis, nobilitate polentibus, consuevit existere favorabilis & benigna; maxime quæ, pro suorum conservatione ac recuperatione jurium, presidia tui favoris fiducialiter interpellant.

Sanè dilecti filii, nobilis viri, Arnaldi filii & hæredis quondam Petri

Bertrandi, domini castri de Blankeford, Burdegalen' dioc' habet assertio, quod senescallus tuus in Wasconia prædictum castrum, in quo præfatus nobilis Petro prædicto succedit, indebitè occupavit, illudque hujusmodi occupationis prætextu, diceret detinere.

Super quo memoratus nobilis, tamquam devotus filius, de favore sedis apostolicæ dignè confidens, apud nos devotis precibus institit, ut tibi, super hoc, pro eo scribere curarem.

Nos itaque devotionis affectum, quam eundem nobilem, ejusque progen-

A. D. 1289. An. 17 Edw. I.

itores ad nos specialiter & Romanam ecclesiam habuisse didicimus, benignius attendentes; quod memoratus nobilis, sicut asserit, tibi, à quo progenitores sui castrum ipsum tenuerunt in feudum, paratus est pro ipso castro præstare justitias debitas & servicia consueta.

Serenitatem regiam rogamus attentè quatinus ipsum nobilem, qui de regia bonitate confidit, quique preces nostras ad te fiducialiter impetravit, habens pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, quantum cum Deo poteris,

favorabiliter commendarum, castrum ipsum, cum juribus & pertinentiis suis, nobili restituas memorato;

Ita quod idem ex interventione nostrarum precum speratum, quem querit, fructum ex illis se percepisse lætetur, & regis providentia culminis condignis exinde in Domino laudibus valeat meritò commendari.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, kalend' Februarii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

De Rege terminos circa auxilium Terræ Sanctæ ferendum acceptante.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Pat. 17 Edw. I.
m. 40. in cedula.
in Turr. Lond.

SUMMO Pontifici, cum recommendatione humili, pedum oscula beatorum.

Litterarum sanctitatis vestræ, super negotio Terræ Sanctæ, per fratrem Willielmum de Hothum nobis exhibitarum, tenore nobis diligenter exposito & plenius intellecto, deliberato super hiis habito consilio, assentimus in articulis inferiùs annotatos, videlicet;

Quod terminus passagii generalis vestrâ auctoritate statuatur à festo Nativitatis sancti Johannis Baptistæ proximo futuro in tres annos, quod erit anno Domini MCCXCIII. Ita quod tunc, morâ quâlibet omnino postpositâ, fiat passagium generale, & quod per omnes partes christianitatis crux communiter prædicetur, in terræ subsidium memoratæ, sicut magis expedit negotio dictæ terræ.

Item, quòd decimâ sex annorum, collecta in subsidium Terræ Sanctæ, in Angliæ & Scotiæ regnis, & in terris Walliæ & Hiberniæ, nobis assignetur in duobus terminis, videlicet, medietas ipsius in festo natiuitatis beati Johannis Baptistæ proximo venturo, & alia medietas in festo natiuitatis ejusdem Sancti deinde secuturo;

Et idem fiat de obventionibus, in dictis Angliæ & Scotiæ regnis, & in terris Walliæ, Hiberniæque collectis, & adhuc pro illis temporibus colligendis;

De decimâ verò & conventionibus sex annorum futurorum, colligendâ in dictis regnis Angliæ & Scotiæ, ac terris Hiberniæ & Walliæ, medietas,

secundum quod tribus primis annis colligetur, nobis, ante tempus passagii assignetur;

Residua verò medietas decimæ & obventionum eorundem sex annorum, annis singulis, prout collecta fuerit, nobis, postquam transfretaverimus, assignetur;

Fiat autem collectio & exactio ipsius decimæ & obventionum per personas ecclesiasticas regni nostri.

Item, quod omnes cruce signati, qui esse poterunt habiles ad pugnandum, vel aliâs utiles Terræ Sanctæ, monitionibus & persuasionibus efficacibus inducantur, & quantum rationabiliter fieri poterit, compellantur in ipso passagio transfretare, in subsidium præfatæ terræ, prout utilius esse poterit ipsi terræ.

Item, de decimis & obventionibus, collectis in subsidium Terræ Sanctæ, in terris illis, quarum domini non transfretabunt, impedimentis nunc obstantibus, Domino favente, sublatis, taliter nobis subveniatur, quod meritò possimus & debeamus esse contenti.

Hos omnes articulos & singulos, superiùs expressos spontè recipimus & acceptamus, ipsisque nostrum præstamus assensum, & quatenus nos contingunt, vel contingere possunt, nos inviolabiliter observatos promittimus;

Volentes ipsos robur plenæ firmitatis habere; & presentes litteras nostras, regio pendente sigillo munitas, vobis & ecclesiæ Romanæ concedimus in testimonium veritatis.

Dat' apud Westm', iii. die Februarii, anno Domini MCLXXXVIII.

Obbligatio Regis, de decimâ restituendâ, si fortè, culpa sua, in subsidium Terre Sanctæ non transfretaverit.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Pat. 18 Edw. I.
m. 4. in cedula.
in Turr. Lond.

EIDEM Rex, salutem. Præsentium tenore vobis, sanctissime pater, vestrisque successoribus, Romanis Pontificibus, & ecclesiæ Romanæ promittimus, quod, si nos, spontè vel culpa nostrâ, deficere in transfretando in subsidium Terræ Sanctæ contigerit, seu per nos steterit quo minis in præfixo generalis passagii termino transfretemus, omnia, quæ de decimâ, nobis concessâ in Angliæ & Scotiæ regnis, ac terris Walliæ & Hiberniæ, nos recepisse contigerit, restituemus ad vestrum, dictorumque successorum & ecclesiæ Romanæ mandatum, etiam si pars ipsorum receptorum, vel omnia ipsa recepta, in preparatione transfretationis fuissent expensa.

Si verò non transfretaverimus in ipso termino, aliquo impedimento legitimo impediti, expensæ, quæ factæ fuerint in preparatione prædictâ, pro medietate nobis, & pro medietate reliquam putentur prædictæ decimæ, seu de ipsâ decimâ deducantur.

Et, si quid, factâ imputatione, seu deductione hujusmodi, apud nos de decimâ ipsâ remanserit, illud similiter restituemus ad vestrum, dictorumque successorum & ecclesiæ Romanæ mandatum.

Si quid etiam de expensis, quæ fiunt in preparatione prædictâ, vel de datis, seu assignatis, ejus occasione, nobis taliter impeditis, recuperari contingat, vel de rebus preparatis, occasione passagii illius, medietatem similiter restituemus, & reliqua medietas erit nostra.

Pro hiis itaque omnibus firmiter observandis, & plenariè adimplendis, nos, successores nostros, ac exitus nostros regni Angliæ, aliarumque terrarum nostrarum & bona nostra mobilia, vobis, dictis successoribus vestris, & ecclesiæ Romanæ obligamus specialiter & expressè; presentes litteras nostras, regio pendente sigillo munitas, vobis, supradictis vestris successoribus, & ecclesiæ Romanæ in veritatis testimonium concedendo.

Dat' ut supra.

Bulla Nicholai IV. Papæ Regi Angliæ, pro habendo Philippo, filio comitis Flandriæ, in jure suo favorabiliter commendato, in processu super comitatu Bigorriæ.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Considerantes attentius magnæ devotionis affectum, quem dilectus filius, nobilis vir, Phy' natus dilecti filii nobilis viri comitis Flandriæ, ab olim erga Romanam gessit, & gerit ecclesiam, dignum duximus, & rationi congruum arbitramur, ut eum, utpote benemeritum, sinceris affectibus diligentes, ipsum in suis negotiis favorabiliter prosequamur.

Cum itaque, sicut accepimus, præfatus Phy' super comitatu Bigorriæ, ad eum, prout asseritur, pertinente, in curiâ regiâ causam habere noscatur, & ad eam personaliter prosequendam se conferre non valeat, ecclesiæ prædictæ obsequiis in Sicilia regno insistens;

Serenitatem regiam rogandum attentè duximus, & hortandam, quatinus pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, præfatum Phy' regiæ benignitatis affectu prosequens, ipsum in jure suo favorabiliter commendatum habeas, & de absentia benignius excusatum; ad expeditionem ipsius causæ, celeriter, prout de jure fieri poterit processurus, ut præfatus Phy' quem suis & suorum exigentibus meritis affectione prosequimur speciali, votivum ex nostris litteris penes celsitudinem regiam se lætetur invenisse favorem, & nos devotionem tuam dignis exinde in Domino laudibus attollamus.

Dat' Rom', apud Sanctam Mariam majorem, x. kalend' Martii, Pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabæo.

De homagio pro comitatibus Armenac' & Fezenz' Regibus Angliæ præstito.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 20. d.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod Bernardus, dudum comes Armenac' & Fezenz' non habuit heredem de corpore suo; set quandam sororem suam, nomine Maskerosam, post se reliquit heredem, quæ desponsata fuit vicecomiti Leomanniæ; qui genuerunt quandam filiam, nomine Maskerosam; & eidem Maskerosæ, post mortem prædicti Bernardi, duo comitatus jure hereditario descendebant.

Et ipsam Maskerosam maritavit comes Leycestriæ Eschunato de Chabeneys, comiti Bygorriæ, qui tenuit prædictos comitatus, scilicet, Arminac' & Fezenz', dum prædicta Maskerosa uxor ejus vixerat:

VOL. I.

Et prædictus Eschunatus, & uxor ejus prædicta, fecerunt deverium suum Regi Angliæ, Henrico:

Mortuâ verò prædictâ Maskerosa sine hærede de corpore suo, prædicti duo comitatus, Gerardo de Armenaco, consanguineo germano prædicti Bernardi, jure hereditario revertebant;

Et ipse similiter Regi Angliæ suum deverium faciebat;

Cui successit filius & hæres Bernardus, qui modo est comes, & fecit homagium suum domino Edwardo Regi Angliæ.

8 R

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

De viginti obsidibus de melioribus Massiliæ Alfonso Regi Aragoniæ, per Carolum principem Salernitanum traditis.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. fol. 99 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, quod cum magnificus princeps, dominus Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, promississet nobis Alfonso, eadem gratiâ, Regi Aragoniæ, Majoricarum, & Valentiniæ, ac comiti Barchinoniæ, & se, & hæredes suos, & omnia bona sua nobis & hæredibus nostris obligasset;

Quod, nisi egregius vir, dominus Karolus, princeps Salernitanus, optineret & haberet pro nobis syndicatum Massiliæ, infra tres menses à die suæ liberationis numerandos;

Vel, si hoc obtinere non posset, traderet, infra eosdem tres menses, in posse nostrum viginti obsides de melioribus Massiliæ;

Aut rediret ad carcerem nostrum infra prædictum tempus, sicut in capitulis conventionum super liberationem dicti principis, scriptis manu magistri Johannis de Cadamo, publici apostolicæ auctoritate notarii, plenius continentur;

Idem Rex Angliæ solveret, infra tres menses futuros, post dictos tres

menses, nobis vel hæredibus nostris decem millia, marcarum argenti;

Pro quibus observandis dictus Rex Angliæ per nobilem virum, Petrum de Charmant, præstari fecerat, in animam suam, ad Sancta Dei Evangelia, juramentum;

Nosque prædictos viginti obsides Massiliæ, secundum formam nobis promissam, in suo termino receperimus;

Præfatum Regem Angliæ à penâ prædictarum decem millium marcarum, & petitione prædictæ, ac juramenti præstiti, ac etiam ipsius Regis hæredes absolvimus, & declaramus, ac denunciavimus penitus absolutum;

Cassantes & irritantes hujusmodi obligationis articulum, qui inter ceteros alterius obligationis articulis, per memoratum Regem Angliæ nobis factæ, pro dicto principe expressus est inferitis.

In quorum omnium testimonium sigillum nostrum apponi fecimus huic scripto.

Datum apud Petram Nigram, nono die Martii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

De omnibus articulis per Regem Angliæ, super deliberatione principis Salernitani, Alfonso Regis promissis, fide-liter adimpletis.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. f. 100. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi, quod nos, Alfonso, Dei gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentiniæ, ac comes Barchinoniæ, confitemur & recognoscimus per presentes, omnes & singulos articulos, expressos inferitis;

Pro quibus magnificus princeps, dominus Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, tradiderat triginta sex nobiles & barones, & quadraginta tam burgenses, quam alias personas, æquivalentes illis, in posse nostrum, in obsides;

Pro certis promissionibus & conventionibus, per egregium virum, dominum Karolum principem Salernitanum, nobis vel hæredibus nostris fideliter adimplendis, videlicet;

Pro traditione Raymuñdi Berengarii, filii dicti principis, qui erat in Provincia;

Ac pro syndicatibus, homagiis & sacramentis nobis, vel procuratoribus nostris præstandis;

Et pro sexaginta obsidibus de Provincia in posse nostrum tradendis;

Neonem & pro septem millibus marcarum argenti, infra certum terminum, à die liberationis dicti principis, similiter in posse nostrum ponendis;

Pro quorum omnium securitate prædictus Rex Angliæ obsides suos

prædictos tradiderat, ut est dictum, & ad Sancta Dei Evangelia in animam suam, sub certâ conditione, jurari fecerat, non recedere de certis suis partibus cismarinis, donec essent prædicta omnia adimpleta, sicut de prædictis omnibus in capitulis conventionum, factarum super liberatione præfati principis, plenius continentur;

Adimpletos esse in omni sua parte fideliter & completos,

Et quod idem Rex Angliæ, non obstante juramento prædicto, ad partes quascunque se transferre possit & valeat; ac, absque calumniâ nostri, recedendi & eundi, quo voluerit, liberam habeat facultatem;

Absolventes nobilem Gastonem vicecomitem Bearn (qui totam terram suam, quam habet in Cathalonia) excepto castro veteri de Rosanis, cum suis terminis & pertinentiis (pro positione prædictarum septem millium marcarum nobis obligaverat) ab obligatione hujusmodi; & ipsum declaramus super hoc penitus absolutum.

Recognoscentes, ac etiam profitentes obligationes & instrumenta, super præmissis confecta, quatenus ad dictos articulos attineant, nullius esse firmitatis de cetero, set omnino viribus vacuata.

In quorum omnium testimonium sigillum nostrum apponi fecimus huic scripto.

Datum apud Petram Nigram, nono die Martii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

De obligatione Gastonis de Bearn, & confirmatione per filiam suam, super liberatione Caroli principis Salernitani, omnino vacuatis.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. A. fol. 100. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOVERINT universi quod cum nobilis vir, Gasto vicecomes Bearn, nobis Alfonso, Dei gratiâ, Regi Aragoniæ, Majoricarum & Valentiniæ, ac comiti Barchinoniæ, totam terram suam, quam habet in Cathalonia (excepto castro veteri de Rosanis cum suis terminis & pertinentiis) pro positione septem millium marcharum argenti, quæ nobis infra certum terminum solvenda restabant, obligasset, sicut in tractatu conventionum, factarum super liberatione egregii viri, domini Karoli principis Salernitani, plenius continentur;

Ac nobilis mulier Guilliama, filia ipsius Gastonis, obligationem eandem per suas literas confirmasset;

Nosque dicta septem millia marcarum, pro quibus dictus Gasto terram suam prædictam, ut dictum est, obligaverat, in suo termino receperimus, & integrè habuerimus;

Eundem Gastonem ab obligatione hujusmodi absolvimus per presentes; literas obligationis prædictæ, & confirmationis dictæ filię suæ, super hoc subsecutæ, declarantes & denunciantes omnino vacuatas.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum apponi fecimus huic scripto.

Datum apud Petram Nigram, nono die Martii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo octavo.

Potestas à Rege Norvegiæ concessa, tractandi super quibusdam negotiis, Margaretam filiam suam, Reginam Scotiæ tangentibus.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. A. fol. 149.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO & magnifico principi, affini & amico suo karissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ, Ericus, eadem gratiâ, Rex Norvegiæ, salutem, & sinceræ dilectionis constantiam, cum honoris & gloriæ perpetuis incrementis.

Noverit vestra majestas regia quod nos dilectos ac fideles nostros, Tirricium de Campis Ludi baronem, Petrum Algothi quondam regni Sueciæ cancellarium, Thorwaldum de Shetland, & Guthorinum de Osleys, milites, latores presentium, facimus, constituimus & ordinamus nostros legatos & legitimos procuratores, & nuncios speciales;

Ad tractandum & conferendum cum serenitate vestrâ, super quibusdam negotiis, nos & filiam nostram karissimam Margaretam, consanguineam vestram, dominam ac Reginam Scotiæ, ac ipsum regnum suum Scotiæ tangentibus;

Dantes & concedentes eisdem nunciis & procuratoribus nostris, auctoritatem plenariam & mandatum speciale ad stabilienda prædicta negotia, & ad omnia alta facienda, sine quibus prædicta negotia expedire non possint; prout nobis, & filię nostræ supra dictæ melius cedere viderint ad commodum & honorem.

Ita, tamen quod, si omnes hiis expediendis interesse nequiverint, tres, vel duo ex ipsis nichilominus in negotiis procedant supradictis;

Ratum habituri & gratum, quicquid per dictos nuncios & procuratores nostros, seu ipsorum tres vel duos, factum fuerit & ordinatum in præmissis seu quolibet præmissorum.

In cujus rei testimonium præsens procuratorium sigilli nostri appensione, duximus roborandum.

Dat' apud civitatem Burgens', kal' Aprilis, anno regni nostri decimo.

A. D. 1289. An. 17. Edw. I.

Bulla Nicolai IV. Papæ, quod alienigenæ in regno Scotiæ assumantur ad dignitatem & regimen sui ordinis.

A. D. 1289.
An. 17. Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICHOLAUS episcopus, servus servorum Dei, universis, presentes litteras inspecturis, per regnum Scotiæ constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Ad audientiam nostram, non sine mentis perturbatione, pervenit, quod in regno Scotiæ (ubi esse credimus regularis observantiæ professores, ac Christianæ fidei zelatores) quædam consuetudo, immò corruptela potius detestanda, inolevit; talis, videlicet, quod non nisi indigena dicti regni in aliquo locorum religiosorum prædicti regni admittatur ad professionem & habitum regularem: nec quisquam alienigena, receptus in ordine, hactenus infra illud, quantumcumque dignus, ad dignitatem sui ordinis, vel proprii loci regimen assumatur.

Sicque fit quod, prætextu ejusdem consuetudinis, non absque animarum periculo, & locorum ipsorum maximo detrimento, frequenter indigni præ-

feruntur ad hujusmodi dignitates & regimena, & digni indebitè postponuntur.

Quia verò apud Deum non est acceptio personarum, nos, volentes, quantum cum Deo possumus, super hoc providere, nè de cætero, hujusmodi consuetudinis (utpote juri contrariæ, & Deo, sicut credimus, non acceptæ) prætextu, sufficientes & idonei, undecumque originem traxerint, ab ordinibus, officiis & dignitatibus, in prædicto regno Scotiæ, prohibeantur admitti (si aliud canonicum non obsistat) tenore præsentium districtius inhibemus.

Nulli ergo, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, kal' Aprilis, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

De annuo feodò pro comite Armaniaci.

A. D. 1289.
An. 17. Edw. I.
Lib. B. f. 121. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

OMNIBUS ad quos presentes litteræ pervenerint, Bernardus, comes Arman' & Fezenc', salutem in Domino sempiternam.

Noveritis quod, cum serenissimus princeps & dominus noster, Rex Angliæ illustris, de sua munificentia liberali, concesserit nobis centum libras Morlanorum annuatim, quam diù vixerimus, per manus constabularii Burd' qui pro tempore fuerit, in festo Omnium Sanctorum percipiendum;

Nos concedimus eidem quod si fortè, quod absit, contigerit quod nos non essemus in ipsius fidelitate & homagio, sicut sumus, extunc idem Rex ad solutionem dictarum centum librarum Morlanorum annuatim minimè teneatur.

Et hoc omnibus significamus per præsentès litteras, sigillo nostro signatas.

Dat' Condoth, vii. die mensis Aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono.

Bulla Nicolai IV. Papæ de provisione papali contra Johannem de Cadamo, clericum Regis.

A. D. 1289.
An. 17. Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICHOLAUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Exposuit nobis dilectus filius Bernardus, thesaurarius ecclesiæ Turonen', canonicus Eboracen' ecclesiæ, capellanus noster, quod, felix recordationis, Martinus Papa quartus, prædecessor noster, intendens eum tunc camerarium suum, prerogativâ favoris & gratiæ prosequi specialis, sibi canonicatum & præbendam ejusdem Eboracen' ecclesiæ, tunc vacantes per mortem quondam Bonifacii de Coconato, dudum ipsius ecclesiæ canonici (qui debitum naturæ persolverat in partibus Lombardiæ) cum plenitudine juris canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis suis apostolicâ sibi auctoritate contulit, & providit de illis, ipsumque presentialiter investivit per suum anulum de eisdem.

Decernens extunc irritum & inane, si secus de canonicatu & præbendâ prædictâ, contra hujusmodi collationem provisionem & investituram suas, apostolicâ seu quâcumque aliâ auctoritate, per quemcumque contingeret attemptari.

Voluit quoque dictus prædecessor eundem canonicum, omnibus, quâcumque auctoritate receptis, & recipiendis in eadem ecclesiâ, in prædictorum canonicatus & præbendæ assecutione præferri de gratiâ speciali; sed quoad assecutionem aliorum canonicatum & præbendarum nullum per hoc præjudicium generari, certis sibi ab eodem prædecessore super hoc executoribus deputatis.

Verum magister Johannes de Cadamo, canonicus ecclesiæ sancti Martini magni Londonien' suis finibus non contentus, prætextu quarundam litterarum, piæ memoriæ, Johannis Papæ, prædecessoris nostri, per quas certis executoribus mandabatur, ut duobus clericis ydoneis, familiaribus carissimæ in Christo filie nostræ Regiæ Anglorum illustris, consortis tuæ, uni, viz. in prædictâ Eboracensi, & alteri in Sarisbiriensi ecclesiis, quos Regina ipsa duceret nominandos, de præbendis, si vacarent inibi, vel quancitò vacare contingeret, providerent se per eosdem executores, in prædictorum canonicatus & præbendæ possessionem, licet sibi nullum jus competere, in eisdem procuravit induci.

Scique canonicatum & præbendam eosdem detinet taliter occupatos, in suæ salutis dispendium, ejusdem canonici grandè præjudicium & gravamen, ac sedis apostolicæ non modicam injuriam & contemptum.

Undè, piæ memoriæ, Honorius Papa quartus, prædecessor noster, ejusdem Berardi canonici gravamina, & injurias, nolens, sicut nec debebat, æquanimiter sustinere, venerabilibus fratribus nostris . . . Bathoniensi & Wellensi, ac Dunelmensi episcopis, & dilecto filio magistro Giffredo de Vesano, canonico Cameracensi, cameræ nostræ clerico, in Angliâ commoranti, per suas sub certâ formâ, litteras, sub penâ excommunicationis, quam eo ipso illos incurere voluit, si mandatum suum non curarent efficaciter adimplere, dedit districtius in præceptis, ut eundem magistrum Johannem ex parte suâ monerent & inducerent diligenter, ut præfatum Berardum, vel procuratorem suum pro ipso, canonicatum, & præbendam Eboracenses prædictos, pacificè ac liberè assequi, & quietè tenere permitteret, nullum sibi vel dicto procuratori super illis molestiam ulterius inferendo.

Et, quia verisimiliter timeri poterat, ne præfatus magister Johannes fructus & proventus prædictæ præbendæ dilapidaret, destrueret, & consumeret, dilectis filiis . . . decano . . . capitulo & . . . officiali Eboracensi-

bus, suis dedit litteris in mandatis, ut fructus, redditus, & proventus eosdem, si qui extarent, & extunc percipiendos ex eâ, diligenter colligere, ac ipsius prædecessoris auctoritate custodire, sollicitè procurarent, donec ab eo aliud super hoc ipsos recipere contingeret in mandatis; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendo; injuncto per alias litteras suas, venerabili fratri nostro Lincolniensi episcopo, & prædicto magistro Giffredo de Vesano, ac dilecto filio magistro Bartholomæo canonico Ferentinat' ut ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel per alium, seu alios ipsos, decanum, capitulum, & officialem ad id per censuram ecclesiasticam, monitione præmissâ, appellatione remotâ, compellere non differrent.

Serenitatem insuper regiam per alias suas litteras rogandam duxit hortentius, & hortandam ut, pro reverentiâ dictæ sedis, à præfati Johannis defensione desistens, benignè permitteres, ut idem canonicus vel procurator ejus, pro ipso corporalem canonicatus & præbendæ prædictorum possessionem liberè posset assequi, & pacificè obtinere. Verum dicti decanus, capitulum & officialis, in hujusmodi negotio, juxta traditam per ipsius Honorii prædecessoris litteras eis formam, sollicitum inceperunt habere processum;

Sed præfatus Johannes, quorundam officialium tuorum, quorum unus Thomas de Londoniis nominatur, qui se portare clavam regiam asserebat, alter Guilielmus Daniel nomine, coronarium regium se dicebat, fultus potentia & favore, gravibus contra decanum, capitulum & officialem prædictos, comminationibus editis, & terroribus violentis incussis, quos absque tuâ conventiâ id credimus attemptasse, non solum fructus & proventus, qui nondum à decano, capitulo, & officiali memoratis collecti fuerant, sed collectos etiam per eosdem, per violentiam, per se ac alios occupavit, & detinet taliter occupatos, in offensam Dei, apostolicæ sedis injuriam & grave præjudicium canonici memorati.

Quia igitur, hujusmodi negotium potissimè cordi gerimus, ad optatum ejus & celerem exitum intendentes, celsitudinem regiam rogandam attentè duximus, & hortandam, quatinus diligenter attendens, quod te non deceat aliquatenus sustinere, ut per familiares, seu officiales tuos, vel alios in tuo regno talia præsumantur, cum cedant in apostolicæ sedis injuriam & contemptum, à tuitione, ac defensione memorati Johannis, præsertim cum, occasione hujusmodi, vinculo sit excommunicationis ascriptus, cumque per nostras mandaverimus litteras excommunicatum publicè nuntiari, omninò desistens;

De regia benignitate permittas, ut præfati decanus & officialis, fructus, & proventus præfatos, à dicto Johanne, & aliis quibuscumque recuperent, sic acceptos, ac percipiendos in antea colligere valeant, & deponere in tuto loco fideliter conservandos, donec de eis per sedem apostolicam aliter fuerit ordinatum.

Nostræ autem intentionis existit, ut ille fructus prædictus habeat, ad quem dictos canonicatum & præbendam de jure spectare finaliter fuerit declaratum.

Sic te in hiis efficaciter habiturus, ut devotionem regiam, quam in hæc parte promptam cupimus invenire, dignis in Domino laudibus attollamus.

Dat', Romæ apud Sanctam Mariam majorem, 3. kal' Maii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo pendente à filo canabeo.

Pro Amaneno de le Breto, cujus servitia Rex præmiis amplis compensavit.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod, propter grata & laudabilia servitia, nobis per Amanenum de le Breto, dilectum & fidelem valetum nostrum, filium quondam Amaneni domini de le Breto militis, præstita & præstanda;

Dedimus & concessimus, & per præsentem cartam nostram concedimus & donamus, pro nobis, hæredibus & successoribus nostris, eidem Amaneno & hæredibus suis quicquid juris, proprietatis & possessionis habemus, seu habere possumus, & debemus in justiciatu & jurisdictione, altis & bassis, totius parochiæ de Pissons, diocesis Vasatensis;

Et etiam quicquid juris, proprietatis & possessionis habemus, seu habere possumus & debemus in villagio, seu territorio, vel affario de Bordes solas, quæ sunt in parochiâ de Luxeir, diocesis antedictæ;

Scilicet in hominibus, quæstis, serviciis, terris, nemoribus, aquis & pascuis, & aliis quibuscumque, prout dictum villagium, territorium, seu affarium protenduntur, & sunt in parochiâ de Luxeir, & extra, infra metas & terminos qui sequuntur;

Videlicet, de Caus arria de la croce versus vallum de Gru, & versus Ossanet Juzanum;

Et exhinc versus Satrem de Collaura, & versus Labermiosa, & versus

vallem Farinosam, & versus Luk Burdaleys, prout semita transit per medium loci ejusdem, & versus Lagunam curvam;

Et exhinc versus Pefafica, & versus Luk Paellé, usque ad rivum de Luk Bernet D'anhoos, & versus vadum de Luk Mayzoal, & versus Gastes, & versus Guillm' Sol, & exhinc, completo circuito, ad dictum locum de Caus arria;

Et quicquid juris habemus, seu habere possumus, aut debemus in justiciatu, alto & basso, villagii prædicti de Bordes solas, & totius territorii superius affrentati;

Habenda & tenenda perpetuè, pacificè & quietè, per eundem A. & hæredes suos, de nobis & hæredibus nostris, sub eodem servitio seu debito, quo tenet à nobis castrum de Sora, cum pertinentiis suis, quas protendi volumus per omnes parochias & loca superius nominata.

Mandantes universis & singulis senescallis, præpositis, bajulis & ministris nostris in Vasconia, & ducatu Aquitaniæ constitutis, ut nullum impedimentum præstent Amaneno prædicto, vel hæredibus suis, quominus habeant & possideant perpetuè, pacificè & quietè contenta in donatione nostrâ prædictâ.

In cujus, &c.

Dat' apud Cond', vicesimo quarto die Aprilis.

Pro eodem Amaneno de le Breto.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod comperimus per testimonium fidedignorum, altum & bassum justiciatum parochiæ Dargelose, & landam illam, unâ cum omni justiciatu alto & basso ejusdem landæ, quæ est ab itinere, quo itur de Sora versus Lebreum, ex parte orientali, usque ad landas nostras pertinentes, ratione villarum seu locorum Herbæ Faveriæ, & de Sabris, ad dilectum valetum nostrum Amanenum de Lebreto, dominum Castri de Sora, jure proprietatis pertinere, ratione castri sui prædicti.

Undè senescallo Vasconie, præpositis, seu bajulis Herbæ Faveriæ, &

de Seuinhaço, ac aliis quibuscumque ministris nostris, qui nunc sunt, vel pro tempore fuerint, districtius inhihemus, ne dictum Amanenum, hæredes, vel successores suos, occasione alicujus possessionis, quam de præmissis dicti præpositi, seu bajuli Herbæ Faveriæ, & de Sauihaço, vel quicquid alii officarii nostri, nostro nomine, habuerint in præmissis justiciatibus, & landâ, impediatur quoquo modo, quominus idem Amanenus & successores sui habeant & teneant pacificè & quietè justiciatum & landam prædictas.

In cujus, &c.

Dat' ut supra.

De procuratore constituto ad computandum cum Rege Franciæ.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 14.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino suo, domino Philippo, DEI gratiâ, Franciæ Regi, & discretis viris, per eundem dominum Regem assignatis ad computa regni Franciæ apud Templum Paris audienda, E. eadem gratiâ, &c. salutem & promptum optatum ad eorum beneplacita & mandata.

Sciatis quod facimus & constituimus dilectum clericum nostrum, Johannem de Reda, exhibitorem præsentium, attornatum, negotiorum gestorem seu procuratorem nostrum, ad computandum vobiscum, assignatis prædictis, de solutionibus, per nos, vel alios, nomine nostro factis, seu receptis, per quoscumque habitis, nomine vestro, de costumâ nostrâ Burdeg' vel aliis redditibus nostris ducatûs Aquitaniæ, in partem solutionis septuaginta milium librarum Turon' nobis dudum mutatarum, in viâ, & pro viâ nostro ad Terram Sanctam, per felicis recordationis, dominum Lodovicum, avum vestri domini Regis prædicti;

Et etiam ad ordinandum de satisfaciendo vobis super residuo, si quod restet solvendum de summa prædictâ.

Necnon ad recuperandum litteras nostras, quæ penes vos extant, super mutuo supradicto, & recipiendum à vobis litteras quietæ clamantiæ.

Et alia omnia & singula facienda in præmissis, & pertinentibus ad præmissa, quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentem essemus, & quæ verus & legitimus attornatus, negotiorum gestor vel procurator, facere potest & debet.

Ratum & gratum habentes, & perpetuè habituri quicquid per ipsum Johannem actum, gestum, seu procuratum fuerit in præmissis, & pertinentibus ad præmissa.

Et hæc veris & aliis, quorum interest, aut interesse potest, significamus per vos litteras patentes, sigillo nostro sigillatas, in testimonium præmissorum.

Dat' Condom', xxv. die Aprilis.

Pro Arnaldo, monetario cive Burdegalensi, qui posuit se obsidem pro liberatione principis Salernitani.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX universis, &c. salutem. Dilectum nostrum Arnaldum, monetarium civem Burdeg' qui se obsidem ad requisitionem nostram posuit in potestate Regis Aragon', pro liberatione karissimi consanguinei nostri Karoli, DEI gratiâ, Jerusalem & Ciliæ Regis, volentes favore prosequi speciali;

Sibi, & hæredibus, & successoribus suis concedimus, per præsentem, quod domum illam, quam idem Arnaldus construxit in solo, seu placeâ, quæ fuit quondam Petri Andronis civis Burdeg' socii sui;

Et quæ sita est Burdegal' inter portam de Rocella, à parte interiori immediatè, ac mare seu fluvium nostrum Girunda, à parte posteriori, & fundata per muros & turellas villæ Burdegal' existentes ibidem;

Cum omnibus ædificiis suis, inibi per eundem Arnaldum constructis, & specialiter & expressè cum exitu, seu portâ in dicto muro factâ, ex parte barbacanæ dictæ portæ, & etiam cum ædificiis & latrinis in dictis muris faciendis extra murum barbacanæ prædictæ;

Habeant, & teneant, & possideant perpetuè, & pacificè, ac quietè, sine omni inquietatione, querelâ, seu demandâ nostri, seu hæredum, aut successorum nostrorum faciendâ, occasione dictorum operum constructorum, vel adhuc, ut dictum est, construendorum in muris & turellis prædictis; salvo in aliis jure nostro & etiam alieno.

In cujus, &c.

Dat' Condom' quartâ die Madii.

Littera de credentiâ Nicholao IV. Papæ, pro quibusdam Regis fidelibus.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 11 d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO patri in CHRISTO, ac domino réverendo, domino Nicholao, DEI gratiâ sacrosanctæ Romanæ & universali ecclésiæ summo Pontifici, Edwardus, &c. devota pedum oscula beatorum, cum omni reverentiâ & honore.

Dilectos consiliarios & fideles nostros, nobilem virum Othonem de Grandisono, militem, ac religiosum & discretum visum fratrem Guillelmum de Hothum, de ordine prædicatorum, pro quibusdam negotiis nostris, ad sanctitatis vestræ præsentiam destinantes;

Paternitatem vestram humiliter inploramus, quatinus præfatos nuncios nostros solitâ benignitate recipere, & eisdem, vel eorum alteri, super omnibus & singulis, quæ vobis, ex parte nostrâ, viva vocis oraculo, duxerit vel duxerit exponenda, indubitabilem fidem & firmam credentiam adhibere velit, veluti nobis ipsis, ac ea, quæ vice nostrâ petierint, ad gratiam exauditionis admittere, & prosequi gratiosè.

Vitam prosperam & longævam annuat vobis Deus, ad regimen ecclésiæ suæ sanctæ, & pacem totius populi christiani.

Dat' apud Lauerduke, octavo die Maii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono.

A. D. 1289. † An. 17 Edw. I.

Littera Regis Latino Ostiensi & Villatrensi episcopo, Romanæ ecclesie cardinali.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, amico suo karissimo, domino Latino, Dei gratiâ, Ostien' & Villatren' episcopo, sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinali, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem, cum incremento continuo gloriæ & honoris.
Dilectis consiliariis & fidelibus nostris, nobili viro, Ottoni de Grandissono, & religioso viro & discreto fratri

Guillielmo de Hothum, de ordine prædicatorum, quos pro quibusdam negotiis nostris, ad domibum summum Pontificem & ejus curiam destinamus, quædam commissimus vobis vivæ vocis oraculo referenda.

Paternitatem vestram rogantes, quatinus præfatis nunciis nostris, vel eorum alteri super omnibus, quæ vobis ex parte nostrâ, ore tenus duxerint exponenda, fidem velitis indubiam adhibere.

Dat' apud Lauerdake, octavo die Maii, anno regni nostri xvii.

Consimilis littera dirigitur singulis cardinalibus de curiâ Romanâ, videlicet,

Domino Bernardo Dei gratiâ episcopo Penestrino, sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinali.

Domino Bentenenge Dei gratiâ Albanen' episcopo, &c.

Domino Johanni Dei gratiâ episcopo Tusculano, &c.

Domino Bernardo Dei gratiâ episcopo Portuen',

Domino Gerardo Dei gratiâ epis' Sabynen',

Item domino Petro Dei gratiâ tituli Sancti Marci presbiter cardinali,

Domino Hugoni Dei gratiâ tituli Sancte Sabinae,

Domino Mathæo Dei gratiâ tituli Sancti Laurentii in Damaso,

Episcopis
cardinalibus.

Presbiteris
cardinalibus.

Memorandum, quod non scribitur cardinali qui est legatus in Francia.

Item domino Mathæo Dei gratiâ Sancte Mariæ in Porticu,
Domino Jacobo Dei gratiâ Sancte Mariæ in Via Lata,
Domino Petro Dei gratiâ Sancti Eustachii,
Domino Benedicto Dei gratiâ Sancti Nicholai in Carcere Tulliano,
Domino Neapolio Dei gratiâ Sancti Adriani,

Diaconis
cardinalibus.

Littera Regi Siciliae, de credentiâ.

A. D. 1289.—An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 2. m. 11 d.

ITEM scribitur domino Karolo, Dei gratiâ, Regi Jerusal' & Siciliae, ducatus Apuliae & principatus Capuae principi, Achayæ, Andegaviae, Provinc' & Fole' comiti, de credentiâ, pro petitionibus curiæ Romanæ sibi reveland'.

Eidem Regi, super quibusdam responsionibus eidem faciendis.

A. D. 1289.—An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 2. m. 11 d.
in Turr. Lond.

ITEM, eidem Regi, per literas de credentiâ, super quibusdam responsionibus faciendis eidem, de articulis, quos dictus Rex Siciliae prius scripserat Regi nostro; super quibus prius nullum datum fuit responsum.
Item, domine Mariæ, Dei gratiâ, Regine Jerusalem' & Siciliae de credentiâ.

Littera de credentiâ archiepiscopo Ravennatensi & aliis.

A. D. 1289.—An. 17 Edw. I.
Rot. Vascon. 17 Edw. I. p. 2. m. 11 d.
in Turr. Lond.

ITEM scribitur istis subscriptis singulis per literas de credentiâ; videlicet, domino B. archiepiscopo Ravennaten; domino P. archiepiscopo Montis Regalis; magistro Berardo de Neapol; domino Guillielmo marchioni Montisferrati; magistro Johanni le Moyne, vicecancellario domini Papæ; magistro Angelo domini Papæ notario.

Littera ab Alfonso Rege Arragoniæ, quæ se prorsus submitit ordinationi Regis, super negotio principis Salernitani.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. 4. 74. b.
in Theaur. Cur.
Recept. Seacc.

EXCELLENTISSIMO ac magnifico principi, domino Edwardo, Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ &c. duci Aquitaniæ, Alfonsus, per eandem, Rex Arragoniæ, Majoricarum & Valent' ac comes Barch' salutem & sinceræ dilectionis constantiam.

A memoriâ nostrâ non excedit vestram magnificentiam apud nos preces instantes interposuisse, quod Celsionensem præpositum, cum potestate prorogandi terminum treugæ, obtinendæ ab ecclesiâ & Rege Franciæ per illustrem dominum Karolum principem Salernitanum, ac traditionem faciendam de filio primogenito suo, ad Romanam curiam mittere deberemus.

Quare vestræ significamus celsitudini, quod dictum præpositum Celsionensem, juxta voluntatem vestram mitteremus libenter, si commodè fieri posset quod dictus præpositus securè ad dictam curiam accedere posset.

Set id nequit fieri, nisi à sede apostolicâ, & Rege Franciæ, & valitoribus suis, haberet literas de conductu.

Procuratorium etiam illud eidem præposito, cum potestate ipsius prorogationis, non videmus quod possemus nunc facere bono meo, sicut jam vobis dici misimus per eundem.

Quoniam gentibus nostris videtur ipsam prorogationem fieri in detrimentum nostri & eorum, cum plurimi barones, cives, burgenses & alii, conventiones habitas inter nos & principem supradictum, super ipsius principis deliberatione, juraverint servare & facere observari: ad quæ non videntur, post prorogationem seu innovationem, si qua fieret, teneri, nisi illi eidem demò consentirent.

Præterea, placet nobis, juxta requisitionem vestram, quod, tanquam communis amicus nostri & principis prædicti, de voluntate nostrâ, inter nos & principem prædictum, de prorogatione prædictâ, possitis tractare, ordinare, & procedere super eâ, nomine & auctoritate nostri; nichil de conditionibus aut obligationibus aliquantulum inmutando, nisi tantum de tempore prorogando.

Quicquid enim vos in præmissis ordinaveritis, observabimus, & illud faciemus inviolabiliter observari.

Hiis enim & aliis, quibus bono modo poterimus, vestram sequi volumus voluntatem; vos autem, in quantum poteritis, ea quæ, absque nostri præjudicio, super prædictis fuerint ordinanda.

Dat' in Terrer id' Madii, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo nono.

De pace proclamandâ.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Claus. 17 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX custodi & vicecomitibus London' salutem. Cum nuper per breve nostrum vobis preceperimus, quod per totam civitatem predictam publicè proclamari faceretis, & ex parte nostrâ, super gravem forisfacturam nostram firmiter inhiberetis, nè quis prepararet se ad arma, seu cum equis & armis in regno nostro incederet, vel congregationes seu conventicula clam vel palam in terrâ & potestate nostrâ, nobis extra regnum nostrum agentibus, faceret quoquo modo, undè dissensionis vel turbacionis materia posset in regno nostro predicto aliquantulum suboriri.

Nos paci & tranquillitati regni predicti & populi nostri ejusdem, prout ad hoc tenemur, providere volentes; vobis precipimus firmiter injungentes,

Vol. I.

quod statim visis litteris istis, omnibus aliis negociis postpositis, hujusmodi proclamationem per totam civitatem predictam innovari & publicè fieri faciatis; inhiibendo firmiter ex parte nostrâ, ne quis super gravem forisfacturam nostram predictam aliqua hujusmodi attemptare presumat, contra inhibitionem nostram.

Taliter vos habentes in hoc mandato nostro exequendo, quod vobis imputari non possit vel debeat, quod pax nostra & dicti populi tranquillitas minus observetur, propter quod ad vos & vestra graviter capere debeamus.

T. Edmundo, &c. apud Westm' xxiiii. die Maii.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ. T. ut supra.

*Pro abbate & conventu ecclesie de Fonte Willielmi.*A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.Rot. Vascon.
17 Edw. I. p. 2.
m. 8.
in Turr. Lond.**R**EX omnibus, ad quos presentes littere pervenerint, salutem.

Inspeximus quandam litteram, quam dominus Johannaes, quondam Rex Angliæ, avus noster, fecit dilectis nobis in Christo, abbati & conventui ecclesie de Fonte Willielmi, in hæc verba;

"Johannes, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, & comes Andegaviæ, archiepiscopus, episcopus, abbatibus, comitibus, baronibus, justiciariis, senescallis & omnibus ballivis, & fidelibus suis, salutem.

Sciatis nos suscepisse in manum, custodiam, & protectionem nostram abbatem ecclesie de Fonte Willielmi, & priorem & monachos ejusdem ecclesie, & omnes terras, homines, res, redditus & omnes possessiones suas.

Et ideo volumus & firmiter precipimus, quod eos & omnia sua manuteneatis, custodiatis & protegatis, sicut nostra dominia, non inferentes, vel inferri permittentes eis, vel alicui suorum, injuriam, molestiam, aut gravamen.

Et, si quis eis in aliquo forisfecerit, illud eis, sine dilatione, faciatis emendari.

Teste meipso apud Aquistris decimo quarto die Julii."

Inspeximus etiam quandam aliam litteram, quam dominus Ricardus quondam Rex Angliæ, avunculus domini H. Regis patris nostri, fecit eisdem abbati & conventui, in hæc verba;

"Ricardus, filius Regis Angliæ, dux Aquitaniæ, comesque Pictaviæ, omnibus senescallis, præpositis, bajulis, baronibus suis, salutem.

Certissime sciatis me suscepisse manu & protectione meâ abbatem Fontis Willielmi, cum omnibus rebus & possessionibus suis, & concessisse terram, scilicet, de la Val, & de Musti, & de Lanazan, & quicquid aliud acquirere poterunt in francalibus meis, jus meum eis dedisse.

Præcipio igitur firmiter vobis, ut nullam eis inferatis molestiam: si quis verò eis in aliquo læserit, ad satisfaciendum cogatis.

Teste meipso apud Vasatun."

Nos autem præmissa omnia, rata habentes & grata, ea pro nobis & hæredibus nostris, quantum in nobis est, concedimus & confirmamus, juxta tenorem litterarum earundem.

Et cum præfatos abbatem & conventum in protectionem & defensionem nostram suscepimus specialem, senescallis, castellanis, majoribus, præpositis, bajulis, & omnibus aliis ministris nostris ducatis prædicti, per præsentem precipimus & mandamus, quod eosdem abbatem & conventum, homines, terras, res, redditus, & omnes possessiones suas, manuteneant, protegant, prout justum fuerit, & defendant ab injuriis & violentiis universis.

In cujus, &c.

Dat' apud Cundat' juxta Leyburn' xxvii. die Maii.

*Pro Gastone de Bearn, qui posuit se obsidem pro principe Salernitani.*A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.Lib. B. fol. 277 a.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.**E**DWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, omnibus, ad quos presentes littere pervenerint, salutem.

Sciatis quod pro grato & laudabili servitio, quod dilectus consanguineus & fidelis noster Gasto vicecom' Bearn' multipliciter nobis fecit, & maxime, pro liberatione carissimæ consanguinei nostri, Caroli Jerusalem & Siciliæ Regis illustris, nuper in Aragonia, ad instantiam nostram, obsidem se ponendo;

Concessimus ei castrum nostrum de Lados, & quicquid ad nos ibidem pertinet, ratione incurramenti, ad nos provenientis ex commisso Arnaldi Bernardi de Lados militis, defuncti;

Ac etiam totam terram illam, cum pertinentiis, quam emimus à Reymundo Guilielmi de Lados, & quicquid aliud ibidem exemptione adquisivimus & habemus, salvâ nobis altâ justitiâ in locis eisdem;

Habendam & tenendam eidem Gastoni dum vixerit; ita quod, post ejus obitum, idem castrum, cum pertinentiis ac totâ terrâ predictâ, (quam à præfato Reymundo emimus, & quicquid aliud ibidem exemptione habemus, & eidem per presentes litteras concessimus) ad nos & hæredes nostros plenè & liberè & absque impedimento aliquo revertantur.

In cujus rei testimonium hæc litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' apud Condat' juxta Leyborn' secundo die Junii, anno regni nostri decimo septimo.

*Ne Gilbertus de Clare comes Gloucestr' incedat ad arma.*A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.Claus. 17 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.**C**UM Rex per totum regnum suum pluries proclamari & firmiter inhiberi fecerit, ne quis super gravam forisficaturam Regis ad arma se prepararet, seu cum equis & armis in regno Regis incederet, seu congregaciones vel conventicula, clam vel palam, in terrâ & potestate Regis, Rege extra idem regnum agente, faceret quoquo modo, undè dissensionis vel turbacionis materia posset in eodem regno aliquantulum suboriri;

Et jam, ex insinuatione dilecti & fidelis Regis Humfridi de Bohun comitis Hereford' & Essex, Rex acceperit quod Gilbertus de Clare comes Glouc' & Hertford' aggregatâ immensâ multitudine armatorum, quoddam

castrum in terrâ ipsius comitis Hereford' & Essex de Breghenowe construere & erigere incepit, ad exheredacionem ejusdem manifestam; & hujusmodi armatos ibidem tenet, per quod pax Regis de ley ledi poterit, & populus terreri pariter & turbari: Rex attendens affectionem & zelum quos ad pacis sue tranquillitatem idem Gilbertus habuit hactenus, & habet, mandavit eidem Gilberto, in fide & homagio quibus Regi tenetur, firmiter injungens, quatinus premissis facientis usque adventum Regis in Angliam supersedeat, nichil in Regis aut alterius prejudicium in hæc parte interim quomodolibet attemptando.

T. Edmundo, &c. apud Westm', xxvi. die Junii.

*Pro Bernardo Dantes, qui posuit se obsidem pro principe Salernitani.*A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.Rot. Vascon.
17 Ed. I. p. 1. m. 3.
in Turr. Lond.**R**EX omnibus ad quos, &c. salutem. Attendentes laudabile & gratum servitium, quod dilectus noster Bern' Dantes, civis Aquen' nobis fecit pro karissimo consanguineo nostro, Karolo illustri Rege Siciliæ, in Aragon' ad nostram instantiam, obsidem se ponendo, & etiam in futurum faciet, ut speramus;

Sibi, & Reymundo Arn' de Francisco, & hæredibus ac successoribus eorumdem, pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris, damus & concedimus, quantum in nobis est, placeas quæ sunt in villâ nostrâ Aquen' ante fontem calidum (vocatam vulgariter le Nehe) confrontantes cum muro ejusdem, quantum versus carreriam publicam protenduntur, cum omnibus pertinentiis suis, ad construendum domos;

Ac etiam in rivo, derivant à fonte prædicto, ubicumque magis eis placeant & visum fuit expedire, licentiam faciendi molendinum vel molendina, aut etiam molendina cum molendinario (excluso in fonte, majori calido,

qui dicitur Nehe) & aliis, quæ ad dicta molendina seu molendinum fuerint necessaria, vel etiam oportuna;

Reddendo indè, pro prædictis omnibus, nobis, hæredibus & successoribus nostris, anno quolibet, quinquaginta solidos Burdeg' monetæ in castro nostro Aquen' in festo Natalis Domini, & unam lanceam cum ferro, deauratam, pro spoliâ in mutatione domini cujuslibet hinc & indè;

Ita quod quilibet predictorum Bern' & Reymundi Arn' & hæredum ac successorum suorum, teneat de nobis, hæredibus ac successoribus nostris, in capite medietatem rerum prædictarum; & ad solvendum pro ratâ spoliâ, in mutatione domini, ex utraq; parte, & etiam vendas seu acceptamenta, si contingat vendi aliquam medietatem de rebus prædictis, nobis, & hæredibus nostris, & successoribus, seu præposito nostro Aquen' qui pro tempore fuerit, facere & solvere teneatur.

In cujus, &c.

Dat' apud Metulum Pictaven' dioc' primo die Julii.

A. D. 1289. | An. 17. Edw. I.

De jurisdictione episcopi Agemensis.

A. D. 1289.
An. 17. Edw. I.
Rot. Vascon.
17 Ed. I. p. 1. m. 4.
in Turr. Lond.

REX universis presentes litteras, &c. salutem. Novembris quod, cum venerabilis pater, J. DEI gratia, Agenn' episcopus, nobis exponeret quod gentes nostras in jurisdictione Agenn' communi nobis & sibi, aliqua explectaverunt, & adhuc explectabunt per seipsos, & solo nomine nostro, ratione jurisdictionis immediatæ Agenn' in præjudicium ipsius episcopi, & contra jus & naturam paragi jurisdictionis prædictæ;

Nos, licet prædecessores nostri eadem explecta fecissent, ipsius episcopi & ecclesiæ suæ Agenn' optentu, nolentes eisdem explectis insistere, ac volentes eidem gratiam facere specialem;

Sibi concedimus quod dictum paragi, quantum ad ea quæ pertinent ad justitiam, altam & bassam, immediatam Agenn' in omnibus observetur, non obstantibus explectis nostris prædictis, seu possessione ipsorum;

Ita quod causæ ad paragi pertinentes per gentes nostras & dicti episcopi Agenn' & sub nomine utriusque, audiantur, judicentur, & in papiro communi, & per notarium communem processus scribantur;

Omnia emolumenta, quæ ratione dictarum causarum, dictæ jurisdictionis communis, quæ apud Agenn' agitantur, nobis, & eidem episcopo, vel bajulis nostro & suo, aut alicui ipsorum, obvenerint pro defectibus, guagis, daellis, obventionibus & emendis, tam de levantibus & cubantibus ibidem, quam de aliis contrahentibus vel quasi, delinquentibus vel quasi, in ipso paragio;

Et etiam emolumenta sigilli nostri, ibidem positi, ad contractus, si illud ibidem tenelimus continuè vel quasi, communicentur & per medium dividantur.

Et quod senescallus Agenn' vel judex suus, in citando subditos dictæ communis jurisdictionis, vel alias, fraudem non adhibeant, per quam dictus episcopus possit jure suo super præmissis in aliquo defraudari;

Ita tamen quod hoc non possit extendi ad illos casus, in quibus cognitio & jurisdictio alienius negotii erit, per appellationem vel alium modum, ad senescallum Agenn' devoluta;

Vel in quibus litigantes in ipsum senescallum, sicut in senescallum; vel in judicem nostrum, sicut in judicem consentient;

Quia talia, sicut nostra propria quoad cognitionem, processum, & judicium communicari non debent;

Salvis etiam nobis omnibus aliis explectis & juribus, quæ nos & senescallus noster Agenn' & judex, sicut major, seu superior dominus Agenn' explectavimus, & prædecessores nostri explectaverunt Agenn' temporibus retroactis.

Item proprium & perpetuum carcerem non faciemus apud Agenn' sine voluntate episcopi;

Tamen nostros proprios prisonarios quoscunque apud Agenn' prout nobis vel gentibus nostris videbitur expedire, tenebimus: proprium & perpetuum carcerem non faciendo, ultra carcerem communem, & carcerem domus communis Agenn' quæ est antiquus;

Ita quod per hoc in hiis, quæ pertinent ad subditos communis jurisdictionis Agenn' & ad nos & ipsum episcopum, dominos immediatos Agenn' nulla fraus fiat, nec aliquod præjudicium generetur.

Bajulus enim noster de Agenn' quoad jurisdictionem communem, jurabit bajulo episcopi: & è converso; quod sibi adinvicem fideliter respondeant de præmissis; & ille, qui tenebit apud Agenn' pro nobis sigillum nostrum prædictum ad contractus, vel quasi ordinatum (si dictum sigillum, ut dictum est, ibidem tenuimus continuè vel quasi) similiter jurabit quod fideliter respondeat episcopo, vel mandato suo, de medietate obventionis sigilli prædicti;

Verum, cum præfatus episcopus constanter assereret quod à bajulis com-

munibus Agenn', ad aliquem, inhibi locum nostrum in hoc tenentem, & ad ipsum episcopum appellari debebat, & quod ab antiquo ita fuerat observatum, prout per quasdam antiquas litteras versimiliter ostendebat;

Recognoscens nichilominus & asserens, quod à dicto locum nostrum tenente, & prædecessorum nostrorum, & ab ipso episcopo, ad nos vel senescallum nostrum Agenn' iterum poterat appellari, licet hoc contra jus & naturam dicti paragi videretur, sibi concedimus quod permittemus fieri appellationes modo prædicto;

Et nichilominus, si appelletur ab eisdem bajulis ad dictum senescallum immediatè, ipse senescallus remittet causam appellationis, cognoscendam & terminandam, ad aliquem, ad hoc per nos deputandum, & per ipsum episcopum, vel locum ejus tenentem, sicut ad dominos communes Agenn' quamdiu hoc sine periculo per nos poterit tolerari;

Ita tamen, quod si contingat aliquem istorum graduum appellationum aliquo tempore annullari, vel infirmari, seu removeri, quod dictus gradus appellationum, à dictis bajulis communibus Agenn' ad dictum locum nostrum tenentem, & ipsum episcopum, vel ejus locum tenentem, cadat, vel annulletur; & à dictis bajulis ad senescallum nostrum Agenn' vel judicem suum tunc, sine aliquo medio, appelletur;

Et quod, per aliquod explectum talium appellationum, quæ fiunt à dictis bajulis, imposterum, ad deputandum à nobis & dictum episcopum, nobis vel successoribus nostris non possit, contra hoc, vel super hoc, aliquod præjudicium generari.

Super injuriis autem & delictis, per bajulum nostrum Agenn' committendis apud Agenn' in jurisdictione communi;

Concedimus quod de commissis, quæ per dictum bajulum fiunt apud Agenn' in jurisdictione communi, utendo officio suo, cognoscat & judicet, sicut judices communes Agenn' aliquis deputandus à nobis, vel senescallo nostro Agenn' & episcopo Agenn' vel officialis suus, vel ab eorum altero deputandus.

Et, si senescallus Agenn' vel judex ejus super hoc adentur, remittent causam ad deputatum ad hoc à nobis, & ad episcopum, vel locum ejus tenentem, sicut ad dominos communes Agenn' quamdiu hoc poterimus sine periculo tollerare.

De committendis verò apud Agenn' in jurisdictione communi, per nostros, & bajuli nostri servientes de Agenn' utendo eorum officio, cognoscent dicti bajuli, aut domini eorumdem.

De aliis autem dilectis & excessibus, per dictum bajulum nostrum, & nostros, & dicti bajuli nostri servientes de Agenn' committendis apud Agenn' in jurisdictione communi, cognoscat & judicet solus senescallus Agenn' vel deputandus ab eo;

Sicut cognoscat & judicet, & cognoscere & judicare consuevit, cognoscat & judicabit de delictis & excessibus aliorum bajulorum & quorumcumque aliorum officialium nostrorum, & suorum, commissis in justiciariis immediatis nobilibus, & aliorum justiciariorum terræ Agenn'.

Delicta verò & excessus, per bajulum episcopi Agenn' & servientes ipsius bajuli, quatercumque committentur apud Agenn' in jurisdictione communi, ad cognitionem nostram, & dicti episcopi, vel locum nostrum vel dicti episcopi tenentium, pertineant, & per ipsos communiter judicentur.

Salvò nobis & dicto episcopo in omnibus, omni jure, si quod possit ostendi, per tenorem litteræ paragi, super dicto paragio confectæ, comperere alteri nostrum contra, vel ultra præmissa.

In quorum testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum.

Dat' apud Gundamum, xxiv. die Julii.

De pardonatione pro Johanne duce Britannia & comite Richmundia.

A. D. 1289.
An. 17. Edw. I.
Rot. Vascon.
17 E. I. p. 1. m. 3.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Scitis quod pardonavimus dilecto & fideli nostro, Johanni de Britannia duci Britannia, & comiti Richemundia, transgressionem, quam fecit non faciendo nobis servitium suum in tribus guerris, ultimò habitis in Wallia;

Ac etiam totam pecuniam, quæ ab eodem duce & comite, & suis exigitur ad opus nostrum pro scutagio,

nobis debito pro tribus guerris antedictis; & ipsum omnino absolvimus de eisdem;

Nolentes quod idem dux & comes, vel hæredes sui, occasione transgressionis & scutagii prædictorum, vel alterius eorumdem, per nos, vel hæredes nostros, thesaurarium, justiciarios, vicecomites, seu alios quoscunque ministros nostros, inde occasione in aliquo, vel graventur;

In cujus, &c. Teste Rege, apud Ambian', xxvii. die Julii.

A. D. 1289.—An. 17. Edw. I.
Pat. 17. Edw. I. m. 13. &
Claus. Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod, die Veneris, proximo ante festum Assumptionis beatæ Mariæ, videlicet, duodecimo die Augusti, anno, &c. decimo septimo, Rex applicuit apud Dovor' de partibus Vasconia & Francia; & venerabilis pater, R. Bathon' & Wellen' episcopus cancellarius suus, applicuit die Mercurii proximâ præcedente de partibus supradictis, cum magno sigillo ipsius Regis.

Quod vicecomites Regem certificent de nominibus & cognominibus incendium cum equis & armis in regno.

A. D. 1289.
An. 17. Edw. I.
Claus. 17. Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Essex & Hertford, salutem. Cum vicesimo quinto die Augusti, anno regni nostro sexto decimo, tibi preceperimus quod per totam ballivam tuam publicè proclamari faceres, & ex parte nostrâ, super gravem forisfacturam nostram firmiter inhiberes, ne quis prepararet se ad arma, seu cum equis & armis in regno nostro incederet; vel congregationes seu conventicula clam

vel palam in terrâ & potestate nostrâ, nobis extra regnum nostrum agentibus, faceret quocumque modo, unde dissensionis vel turbacionis materia posset in eodem regno aliquater suboriri: & postmodum vicesimo quarto die Maii, anno regni nostri decimo septimo, tibi similiter preceperimus, quod hujusmodi proclamationem per totam ballivam tuam predictam innovari & publicè fieri faceres, inhibend' firmiter ex parte nostrâ, ne quis super forisfacturam nostram predictam aliqua hujusmodi attemptare presumeret, contra inhibi-

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

biciones nostras predictas; ac datum sit nobis intelligi, quod quidam in ballivâ predictâ cum equis & armis vicissim incesserunt, & congregaciones & conventicula in locis diversis fecerunt, contra proclamaciones & inhibitiones nostras predictas.

Nos super hiis cerciorari volentes, tibi precipimus firmiter injungentes, quod de nominibus & cognominibus omnium hujusmodi incedencium cum equis & armis per ballivam predictam, & hujusmodi congregaciones & conventicula clam vel palam ibidem faciencium, & etiam de nominibus & cognominibus omnium sic congregatorum, post proclamaciones & inhibi-

ciones factas, ut predictum est; & etiam qualiter mandata nostra tibi inde directa fueris executus, nobis in proximo parlamento nostro apud Westm' in propriâ personâ tuâ distinctè & apertè constare facias. Et habeas ibi hoc breve. Et istud mandatum nostrum ita diligenter & reverenter exequaris, quod ad te, terras, & tenementa, & omnia bona tua graviter capere non debeamus.

T. R. apud Ledes, xxi. die Augusti.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ. T. ut supra.

Bulla Nicolai IV. Papæ de lugubri statu Terræ Sanctæ.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

Militiæ Templi Jerosolimitani, fratrum, latorum præsentium, relatione flebili exprimente.

Sensimus quidem in intimis diri doloris ictum, tam gravibus, tam tristicibus, rumoribus intellectis, lugubri, & ab olim periculoso, dictarum partium statui paterno compatientes affectu;

Cum in earum incolas, (prout dictorum fratrum moesta patefecit assertio) pridem, sicut jam intellexisse te credimus, seva manus irruerit impiorum; quæ, nephandis assueta sceleribus, & redemptorum sanguinem sitiens, ætati vel sexui non pepercit, in grandem nostri Redemptoris injuriam, magnum Christianitatis obprobrium & contemptum, ac animarum & corporum incolarum ipsorum gravissimum detrimentum.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dura nimis & amara valde nuper de ultramarinis partibus novâ perecepimus, dilectorum filiorum Hugonis de Matiscon' & Johannis ordinis prædicatorum, Petri de Hezquam hospitalis Sancti Johannis, & Hertandi, domus Militiæ Templi Jerosolimitani, fratrum, latorum præsentium, relatione flebili exprimente.

Cum itaque dicti fratres ad præsentiam tuam se propterea conferant, confidenter excellentiam regiam rogandam attentè duximus & hortandam quatinus, intuitu DEI (cujus in hâc parte negotium agitur) & pro apostolicæ sedis ac nostrâ reverentiâ, dictos fratres benignè recipiens, & honestè pertractans, clementer audias, & intelligas diligenter ea, quæ de statu dictarum partium, & pro ipso, in presentia regis duxerint proponenda;

Tuque de celeri adhibendo in hâc parte remedio, tamquam princeps catholicus, sollicitè cogitare procures: cogitatum hujusmodi festinâ exhibitione operis, prout expedit, prosequendo; ne, quòd absit, hujusmodi prorogato subsidio, terram illam absorbeat execranda voracitas inimici;

Sic te habiturus efficaciter in hâc parte, ut exinde premium consequaris à Domino, quòd pro piis actibus recompensat; & preter laudis humanæ preconium, tibi pròinde proventurum, nos regis sollicitudinis studium dignis in Domino laudibus attollamus.

Dat' Reatæ, idibus Augusti, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla Nicolai IV. Papæ de translatione abbatiæ de Aberconweye; de validitate bullarum, à Pontifice nondum benedicto & consecrato confectarum, ac electi nomen nullatenus exprimentium

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

consecrationem & benedictionem suam, intellecto, quod monasterium vestrum ob certas causas rationabiles in loco, ubi tunc erat, non poterat comodè remanere;

Præfatus prædecessor, nondum benedictus & consecratus, ad devotam ipsius Regis supplicationis instantiam, transferendi præfatum monasterium de præmisso loco ad locum, in quo nunc situm esse dinoscitur, per litteras suas, bullatas bullâ suâ, quæ nomen suum nondum exprimebat, vobis concessit liberam facultatem: sicque vos litterarum ipsarum auctoritate, sicut assertitis, de priori loco præfatum monasterium transtulistis.

Licet igitur quoad hujusmodi actum, seu gratiam, eadem litteræ, sic

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, dilectis filiis abbati & conventui monasterii de Aberconweye in Walliâ, Cestertiensis ordinis, Bangorensis diocesis, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex parte carissimi in CHRISTO filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustri, fuit propositum coram nobis, quod, felicis recordationis, Honorius Papa, prædecessor noster, ante

bullatæ, plenam, immò plenissimam in se habeant potestatem, maximum sedes apostolica, ante consecrationem & benedictionem electi in summum Pontificem, cum defectivâ bullâ, electi nomen nullatenus exprimente, bullare litteras suas consueverit ab antiquo;

Ut tamen de mentibus rudium error omnis totaliter evellatur, vestris & ipsius Regis devotis supplicationibus inclinati, quod per easdem litteras super hoc factum est ratum & firmum habentes, id, prout tenemus, auctoritate apostolicâ approbamus, & præsentis scripti patrocinio communitur.

Nichilominus declarantes seu decernentes hujusmodi translationem dicti monasterii, eandem vim, eundemque vigorem habere, ac si per litteras dicti prædecessoris, integrâ bullâ bullatas, aliâs tamen legitime factas esset.

Nulli ergo, &c.

Dat' Reatæ, xii. kalendas Septembris pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Litteræ Regis Angliæ obligatorie Alfonso, Regi Aragoniæ innovantur, pro Carolo Rege Siciliae.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 101.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

illustri, & comiti Barghinoniæ apud Romanam curiam, necnon apud dominum Philippum, Regem Franciæ illustrem, & dominum Karolum fratrem suum, infra festum Omnium Sanctorum, proximè futurum præ ipso Rege Aragoniæ aliqua impetrare;

Nosque dicto Regi Aragoniæ variis modis, pro eisdem conventionibus, hujusmodi obligati, prout in literis, utrimque confectis, sigillis nostris signatis, plenius continetur;

Et nos, ex causis aliquibus, requisiverimus dictum Regem ut, de sua

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, omnibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem.

Sciatis quod, cum consanguineus noster carissimus, dominus Karolus, Jerusalem & Sicilia Rex illustris, super tractatu liberationis suæ, promississet magnifico principi, domino Alfonso, Aragoniæ, Majoricarum & Valentini Regi

gratiâ & liberalitate merâ, dictum terminum Omnium Sanctorum usque ad aliquem ulteriorem terminum, quem inter ipsum & memoratum Regem consanguineum nostrum, concordari contigerit, sibi placeat prorogare;

Nos eidem Regi Aragoniæ teneri volumus ad terminum, quem nunc concedere voluerit, omnibus modis & conditionibus illis, quibus ad priorem terminum tenebamur eidem; & ad hoc nos per præsentis litteras obligamus.

Volentes nichilominus quod omnes litteræ obligatorie, quas aliâs fecimus dicto Regi Aragoniæ, super liberationem consanguinei nostri antedicti, in suo robore permaneant; dicto termino tantummodo prorogato.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum præsentibus est appensum.

Datum apud Rayleigh, ultimo die Augusti, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono, & anno regni nostri decimo septimo.

De statu & custodia filiarum Lewelini filii Griffini & David fratris ejus, sub habitu moniali in ordine de Sempringham commorantium.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Part. 17 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

Vobis mandamus, quod, ad loca, in quibus predictæ filie commorantur, personaliter accedentes, ipsas videatis;

REX dilecto & fideli suo Thome de Normanvill, salutem.

Volentes super statu & custodia filiarum Lewelini, filii Griffini, & David fratris ejus (sub habitu moniali in ordine de Sempringham commorantium) per vos certiorari ad plenum.

Vobis mandamus, quod, ad loca, in quibus predictæ filie commorantur, personaliter accedentes, ipsas videatis;

Et, factâ, tam super statu quam custodia earundem, diligenti examinatione, nos inde, in proximo parlamento nostro, distinctè & apertè reddatis in omnibus certiores;

Et hoc omnibus, quorum interest, scire volumus per presentes. In cuius, &c.

Teste Rege, apud Rayleigh, 14 die Septembris.

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

Littera ab episcopo Cesaraugustano Carolo Regi Siciliae, quod Rex Aragoniae tractatum pacis cum dicto Rege acceptaverat.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 121 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO & excellentissimo principi, domino Karolo, DEI gratiâ, illustri Regi Jerusalem & Siciliae, ducatus Apuliae, principatus Capuae, ac principi Achayae; Andegaviae, & Provinciae & Forchalqueriae comiti; Hugo, miseratione divina, Cesaraugustanus episcopus, salutem, cum omni reverentiâ, & paratam semper ad ejus obsequia voluntatem.

Noverit regia celsitudo illustrem Regem Aragonum, quantum in eo est, dummodo placeat fratri suo, tractatum pacis & concordiae, quem ex parte vestrae magnitudinis, ego ac venerabilis abbas Sinaque sibi obtulimus, acceptasse;

Et, sicut ex verbis suis colligo, amicitiam vestram, & apostolicæ sedis gratiam habere multum affectat;

Et ideo ordinavit, in festo Sancti Michaelis, generalem curiam celebrare; In qua, de communi Catalanorum & Aragonum consilio & assensu, solemnes, ac prudentes, & DEUM timentes nuncii, tam ex parte sui quam ex parte totius regni, ad dominum Jacobum destinantur;

Qui eum efficaciter omnino inducant ad acceptandum tractatum pacis prædictum, & ad disponendum & habitandum seipsum ad gratiam & amicitiam Romanæ ecclesiae promerendam.

Super dilatione verò, quam vestro nomine à Rege Aragonum supradicto, petivimus, habito consilio suo, respondit;

Quod sine periculo suo dilationem prædictam non poterat, ut petebatur, concedere; sed quod faceret id, quod dilationi prædictæ æquipollere videretur;

Unde promittit & facit, nobis pactum, quod si ea, vel aliquid eorum, quæ usque ad kalendas Novembris, juxta conventiones, inter vos habitas, promisistis facere & complere, non feceritis nec compleveritis, & ex hoc in penam seu pœnas, in præfatis conventionibus comprehensam seu comprehensas, incidertis, pœnas hujusmodi à vobis, vel fidejussoribus, seu promissoribus, super hiis datis à vobis, non petat nec exigat ullo modo; dummodo conditiones illas infra ad kalendas Maii adimpleveritis, sicut prius;

Et super hiis præfatis Rex Aragonum mittit celsitudini vestrae litteram suam, suo sigillo munitam.

Alia ad præsens vobis non scribo; sed me vestrae gratiæ recommendo

Dat' Barchinoniæ, nonis Septembris.

Littera ab Alfonso Rege Aragoniae Carolo Regi Siciliae, super negotio antedicto.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 122. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO ac karissimo consanguineo suo, domino Karolo, DEI gratiâ, Regi Jerusalem illustri, Alfonsus, per eandem, Rex Aragoniæ, Majoricarum & Valentie, ac comes Barchinoniæ, salutem & sinceram dilectionis affectum.

Serenitati vestrae significamus, nos vidisse tractatum pacis ac concordiae, quem venerabilis Cesaraugustanus episcopus ac abbas Sinaque, nobis ex parte vestra nuperimè optulerunt; Et, quia amicitiam vestram habere desideramus, prout decet, tractatus ille, ut per fratrem nostrum illustrem Regem Siciliae acceptetur, dabimus operam fideliter & efficaciter toto posse;

Super dilatione verò, quam episcopus & abbas prædicti à nobis vestro nomine petierunt, vobis respondemus, quod dilationem illam non possumus, ut petebatur, concedere; sed id, quod illi dilationi æquipollet, con-

cedimus; videlicet, quod si vos in penam, vel pœnas incidertis, in tractatu vestrae deliberationis inter vos & nos habito comprehensas, pro eò quod non completeritis conditiones, quas promisistis, infra kalendas Novembris, attendere & complere, non petamus, nec exigamus à vobis, neque à fidejussoribus vestris penam seu pœnas hujusmodi ullo modo, dum tamen infra kalendas Maii, ut promisistis, conditiones adimpleveritis supradictas.

Prorogationem autem prædictam facimus honore vestri, & pro eo quod prædicti episcopus & abbas promiserunt vobis, nomine vestro & sui, quod ecclesia Romana interim, & usque ad dictas kalendas Maii, nullum processum faciet contra nos; & si fortè fecerit aliquem, quod ille processus suspendatur usque ad terminum supradictum.

Datum Barchinoniæ, vii. idus Septembris, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo nono.

Promissio Alfonsi Regis Aragoniæ, quod pœnas non exiget, quamvis Rex Jerusalem non adimpleret conditiones super liberatione sua.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. fol. 121 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI, Amen: anno Nativitatis ejusdem millesimo ducentesimo octuagesimo nono.

Noverint universis quod nos Alfonsus, DEI gratiâ, Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinoniæ, promittimus ac pactum facimus vobis, in Domino, Karolo, DEI gratiâ, Jerusalem Regi illustri, quod si conditiones omnes, vel aliquam illarum, quæ sunt in tractatu, pro vestra liberatione, inter vos & nos habito, comprehensæ, usque ad kalendas

Novembris non impleveritis, prout adimplere & attendere promisistis, & ob hoc in pœnas, seu penam, juxta formam tractatam, incidertis;

Quod pœnam, seu pœnas, nobis commissam, seu commissas, non petamus, nec exigamus ullo modo, nec ullo tempore à vobis, seu successoribus vestris, nec à fidejussoribus, seu promissoribus, pro illis complendis, datis à vobis; dummodo infra kalendas Maii conditiones illas adimpleveritis, aut in captionem nostram redieritis, prout in tractatu prædicto plenius continetur.

Datum Barchinon', vii. idus Septembris, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo nono.

Bulla Nicholai IV. Papæ, de Rege Tartarorum parato accedere in Terræ Sanctæ subsidium.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICHOLAUS episcopus, servus servorum DEI, charissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Nuper ad præsentiam nostram accedens dilectus filius, nobilis vir Biscarellus, de Gisulfo, civis Januen', nuncius Argoni Regis Tartarorum illustris, lator præsentium, nobis, ex parte ipsius Argoni, litteras præsentavit, inter cætera, quod ipse Argonus, ad requisitionem ecclesie, paratus & promptus existit viriliter & potenter accedere in Terræ Sanctæ subsidium, tempore passage generalis.

Cum autem præfatus nuncius (qui, de multæ probitatis & fidelitatis meritis à fidedignis laudabile testimonium perhibetur) ad præsentiam regiam, propter hoc, ex parte præfati Argoni Regis, accedat;

Celsitudinem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus nuncium ipsum, benignè recipiens & honestè pertractans, diligenter audias quæ tibi ex parte ipsius Argoni duxerit referenda.

Dat' Reatæ, ii. kalend' Octobris, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo pendente à flo cangbe.

Custodes regni Scotiæ dederunt potestatem episcopis Sancti Andreae & Glasgou' & aliis ad tractandum coram Rege Angliæ, cum nunciis Regis Norwagiæ, super quibusdam negotiis.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. fol. 127.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, custodes regni Scotiæ, per communitatem ejusdem regni electi, salutem, & confinium semper gloriæ & honoris incrementum.

Nofinis vobis facimus, per præfatos, quod cum, ad preces & instantiam vestram, ad præsentiam vestram venerabilis in Christo

patres W. & R. permissione divina, Sancti Andreae & Glasgou' episcopus, nobiles Robertum de Brus patrem, dominum Vallis Anandi, & Johannem Cumyn, destinemus pro quibusdam rebus seu negotiis, vobis per quosdam solemnes nuncios domini Regis Norwagiæ illustris suggestis, sicut per litteras vestras, nuper nobis missas, didicimus;

Damus & concedimus prædictis destinatis potestatem & mandatum

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

tractandi cum dictis nunciis Norwagiae, coram vobis, super rebus seu negotiis, vobis expositis per eosdem.

Et ea, quae erunt in vestra praesentia ab utraque parte concorditer ordinata, affirmandi; salvis tamen, in omnibus & singulis, & per omnia libertate & honore regni Scotiae:

Ratum & gratum habituri quicquid per praedictos, in vestra praesentia,

tractatum fuerit & affirmatum; dummodo ex hoc regno Scotiae & eius incolis nullum imposterum praedictum generetur.

In cuius rei testimonium has litteras patentes sigillo, regimini regni Scotiae deputato, fecimus sigillari.

Datum apud monasterium de Melros, tertio die Octobris, anno Gratiae MCLXXXIX.

Bulla Nicolai IV. Papae, de concessione decimarum regnorum Angliae, Scotiae, Hyberniae, & Walliae; necnon responsoria ad quasdam petitiones.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICHOLAUS episcopus, servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliae illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Copiosus in misericordia Dominus (qui de sua abundantia pietatis, corda Regum & principum devotionis igne succendit ad salubrium exercitium actionum) praecordius regis gratiam inspirationis exhibuit, ut, innumeris afflictionibus & pressuris Terrae Sanctae compatiens, quas hostis impietas efferi multiplicare non desinit, ad ulciscendas ipsius terrae, quinimodo nostri Salvatoris injurias, & gravamina relevanda fervens dirigitur desiderium mentis tuae; super quo tibi eo congaudemus obnoxius, quo regiae salutis augmentum votis propensioribus affectamus.

Sanè, fili carissime, huiusmodi tuum salubre, Deoque acceptum propositum, felicis recordationis, Martino, & postmodum, recolenda memoriae, Honorio, Romanis Pontificibus, praedecessoribus nostris, per litteras tuas, & nuncios exponere curavisti; nonnullis petitionibus, ut efficacior propositi regii executio proveniret, eidem Honorio praedecessori, per eosdem nuncios destinasti.

Qui, propositum ipsum condignis laudibus prosequens, tibi in illo pia benignitate congaudens, certas responsiones, super petitionibus antedictis; regiae duxit magnitudini faciendas, prout in suis super hoc confectis litteris plenius & serius noscitur contineri;

Expressè adiciens in eisdem, quod (si te in assumptione crucis, statuto super hoc per apostolicae sedis providentiam tempore, aut ipsius extunc delatione vel prosecutione negotii, iuxta praedictae sedis arbitrium, deficere fortasse contingeret) dispositio illorum, quae in eisdem responsionibus & litteris habebantur, ad Romanam devolverentur ecclesiam, & apud eam libera perinde remanerent, ac si factae per ipsam responsiones huiusmodi non fuissent.

Nuper autem dilecti filii frater Gulielmus de Rothum, ordinis praedicatorum, & nobilis vir Otto de Grandisono, regiae celsitudinis nuncii, ad nostram praesentiam accedentes, nobis ex parte tua exponere curaverunt;

Quod, licet in eisdem terrae subsidium, vivifica crucis signum, in statuto tibi ab eadem sede termino, sollempniter duxeris assumendum, illud extunc, iuxta ordinationem sedis ipsius, publice deferendo; postmodum tamen, arduis occupatus, tuo, prout tam arduo negotii qualitas exigit, praeparando passagio iuxta tuum vacare desiderium nequivisti.

Nobis nichilominus quibusdam petitionibus ad efficacem executionem praefati negotii ex parte regiae praesentatis, nostris ad eas, de fratrum nostrorum consilio, prout expedire putavimus, responsionibus subsecutis.

Petitiones autem ipsas, & responsiones ad eas praesentibus fecimus annotari.

Prima igitur petitio continebat, quod cum ejusdem terrae utilitati expediat, & necessitati congruat, certum terminum passagio universali praestitui, ut expiè illa, quae ad hoc necessaria sunt, & per jam dictae sedis providentiam ordinanda, procedant efficaciter, promptiusque votivum sortiantur effectum, & hii, quorum in hoc Deus corda tetigerit, ad id solertius animentur; nos, praemis & aliis tam ardui negotii, totiusque status populi Christiani circumstantiis attentè pensatis, terminum ejusdem passagii praefigimus qualitati & quantitati negotii congruentem.

Responsio. Necessitas dictae terrae, praesertim post dolorosam captivam & destructionem Tripolitanae civitatis, non patitur diu generale passagium prorogari; & ideò de fratrum praedictorum consilio, terminum dicti generalis passagii duximus statuendum, festum, viz. nativitatis beati Johannis Baptistae quod erit anno Domini millesimo ducesimo nonagesimo secundo; ita quod tunc, morà quilibet omnino postposita, fiat passagium generale.

Secunda petitio: quod post termini praefixionem, quam citò comode videremus expediens, mandaremus crucem per omnes terras Christianorum in terra memoratae subsidium praedicari.

Responsio. Postquam responsiones nostras, & omnia alia inserta praesentibus per tuas patentes litteras infrascripti tenoris duxeris acceptandas, intendimus crucem per omnes Christianitatis partes facere praedicari, prout viderimus expedire.

Tertia petitio. Quod licet ordinatum fuerit quod decima in Angliae & Scotiae regnis, ac in terris Walliae & Yberniae jam collecta in terra praedictae subsidium, in triennio assignaretur tibi, divisa per tres partes, annis singulis singulariter persolvendas, placeret nobis, pro eo quod negotium multis oneribus & sumptibus est onustum, mandare ut primo anno, post passagii praefixionem eadem tibi decima assignetur.

Responsio. Mandabimus tibi decimam collectam in subsidium Terrae Sanctae in Angliae & Scotiae regnis, & in terris Walliae & Yberniae, assignari in duobus terminis, viz. medietatem ipsius in festo beati Johannis Baptistae nativitatis primo venturo, & aliam medietatem in alio festo nativitatis ejusdem Sancti deinde secuturo; ita tamen quod de restitutione illarum, quae de decima receptor praedicta, si te deficere in transfretando contigerit, faciendā cautionem praestes, infra festum Resurrectionis Dominicae primo venturum, in forma subscripta, quae talis est.

Sanctissimo in CHRISTO patri, & cetera. Edwardus & cetera. Praesentium tenore vobis, sanctissime pater, vestrisque successoribus Romanis pontificibus, & ecclesiae Romanae promitto, quod si me spontè, vel culpa

mea deficere in transfretando in subsidium Terrae Sanctae contigerit, seu per me steterit quo minus in praefixo generalis passagii termino transfretem, omnia, quae de decima, mihi concessa in Angliae & Scotiae regnis, ac terris Walliae & Yberniae, me receptor contigerit, restituum ad vestrum, dictorumve successorum & ecclesiae Romanae mandatum, etiam si pars ipsorum receptorum, vel omnia ipsa recepta, in praeparatione transfretationis fuissent expensa. Si verò non transfretavero in ipso termino, aliquo impedimento legitimo impeditus, expensa quae facta fuerint in praeparatione praedicta, pro medietate mihi, & pro medietate reliqua, imputentur praedictae decimae, seu de ipsa decima deducantur: & si quid facti imputatione, seu deductione huiusmodi apud me de decima ipsa remanserit, illud similiter restituum ad vestrum, dictorumque successorum & ecclesiae Romanae mandatum; si quid etiam de expensis quae fiunt in praeparatione praedicta, vel de datis, seu assignatis ejus occasione, me taliter impedito, recuperari contingat, vel de rebus praeparatis occasione passagii illius medietatem similiter restituum, & reliqua medietas erit mea. Pro his itaque omnibus firmiter observandis, & plenariè adimplendis, me, successores meos, regnum & alia bona mea vobis, dictis successoribus vestris, & ecclesiae Romanae obligo specialiter & expressè, praesentes litteras meas regio pendente sigillo munitas vobis, supradictis vestris successoribus, & ecclesiae, in veritatis testimonium concedendo. Dat. & cetera.

Quarta Petitio. Quod omnes cruce signati, qui esset poterunt habiles ad pugnam, moneantur quod praeparent se ad transfretandum, & transfretare tempore passagii compellantur.

Responsio. Variæ circumstantiae suggerunt, ut non absolutè dicamus, quòd omnes cruce signati sint indistinctè compellendi ad transfretandum in dicto passagio, vel quòd omnes indistinctè compellere intendamus; sed intendimus ad omnes cruce signatos, qui esse poterunt habiles ad pugnam, vel alii utiles ipsi terrae, montionibus & persuasionibus efficacibus uti, ut in passagio ipso transfretent, & eos compellere, prout qualitas temporis suaserit, & ipsorum conditio suggeret, & sedes ipsa expedire viderit compellendos.

Quinta Petitio. Quod licet ad petitionem tuam, quam fecisti, ut tibi de totali decima, collecta in subsidium dictae terrae in terris illis quarum domini non transfretabunt terrae praefatae, in personam tuam provideretur, fuerit tibi benignè responsum; quia tamen generalis est responso, eam specificarem, & ita tibi de dicta decima provideremus in tempore, quod possis ad id, ad quod conceditur, utiliter uti ea, cum oporteat te & sumptuum & societatis quantitatem, ex facultatum tuarum & obventionum qualitate metiri.

Responsio. Varia & gravia impedimenta, quae per memoratos nuncios tibi deliberavimus exprimenda, nostris & tuis votis obstant, ut ad hanc petitionem non possit ad praesens certius responderi, sicut excellentia regia, impedimentis ipsis sibi expositis, manifestè cognoscet; intendimus tamen, impedimentis illis, Domino faciente, sublatis, tibi de ipsa decima, caeterisque subventionibus taliter subvenire, quod merito poteris esse contentus.

Sexta Petitio. Quod decima, concessa tibi per sex annos in regnis Angliae & Scotiae, ac terris Walliae & Yberniae, iuxta responsionem praefati praedecessoris Honorii, incipiant colligi tempore passagii assignato, & singulis annis, prout colligentur, tibi integrè assignentur ad prosequenda & praeparanda necessaria tanto negotio, de ipsis & aliis tuis facultatibus & concessionibus negotio factis eidem.

Responsio. Prout per dictos nuncios tuos nobis fuit expositum, tu, arduis occupatus, imparatus existis ad transfretandum in memoratae terrae succursum infra triennium, in dicti praedecessoris Honorii literis comprehensum, prout exigit negotii tanti arduitas, & haberet arbitrium dictae sedis licet ad id extunc posses compelli, periculis & necessitatibus saepe dictae terrae pensatis; quia tamen grave foret ipsi ecclesiae, ad hoc te imparatum & invitum prorsus urgere, tibi renunciandi omni concessioni colligendae decimae, per sex annos futuros, pro memoratae terrae succursu, à praedictis praedecessoribus tibi factae, ac penitus recedenti à tractatibus super hoc habitis cum eisdem; nos de novo, de eorundem fratrum consilio, sex annorum decimam, in dictis regnis Angliae & Scotiae, ac terris Walliae & Yberniae, concedimus, quam tibi mandabimus assignari, postquam in dicto passagii tempore duxeris transfretandum, sic magnificè, sic poterit, prout tuae magnitudini congruet, & arduitas negotii supradicti requirit; interim etiam decimam ipsam, sex futurorum annorum annis singulis mandabimus colligi, tibi, prout collecta fuerit, postquam transfretaveris assignandam, fiet autem collectio & exactio ipsius decimae per personas ecclesiasticas, iuxta estimationem, modum & formam, quos sedes eadem ordinabit.

Septima petitio. Quod tibi ante passagium, praefixo tamen passagii termino, assignentur omnes obventiones pro subsidio Terrae Sanctae collectae, & etiam colligendae in terris illis, quorum domini non transfretabunt, in dicta terrae succursum.

Responsio. Obventiones in dictis Angliae & Scotiae regnis, ac in terris Walliae, Yberniaeque collectas, in duobus terminis mandabimus assignari, prout responderetur superius de sex annorum decima jam collecta.

Ultimò extitit ex tua parte petitio, quod cum negotium istud multum dependeat à Christianorum concordia principum, & statim pacifico populi Christiani, circa hoc studeremus sollicitè remedium adhibere, prout nobis divina clementia ministrabit.

Responsio. Petitionem istam libenter admittimus cum commendatione multiplici petitoris; hanc promptis affectibus in effectum deducere affecta-

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

mus: ad hoc instantius disponimus studia nostra convertere, prout nobis Altissimus ministrabit;

Cæterum reservatis sedi præfatæ interpretatione & declaratione cujuslibet dubii, quod super præmissis quomodolibet oriretur: & quod tam tu, quam successores tui cogi possitis ad observandum omnia, quæ ut præmittitur, per litteras tuas promittes, scire volumus, excellentiam regiam quod tunc demum prædictam concessionem decimæ sex futurorum annorum & responsiones nostras efficaciam habere volumus, postquam infra prædictum Resurrectionis Dominicæ festum, nobis tuas patentes litteras feceris assignari super acceptance omnium prædictorum sub formâ subscriptâ quæ talis est.

Sanctissimo in CHRISTO patri, & cætera. Edwardus, & cætera. Litteras sanctitatis vestræ recepi infrascripti tenoris, Nicolaus, & cætera. Copiosus in misericordiâ Dominus, & cætera usque in finem. Quarum litterarum

vestrarum tenore mihi diligenter exposito, & plenius intellecto, responsiones vestras, & omnia alia in eisdem litteris comprehensa, spontè accipio, & accepto, ipsisque meum præsto assensum, & prædicta omnia, & singula, quatenus me, & successores meos contingunt, vel contingere possunt, me ac ipsos inviolabiliter observaturos promitto, volens ipsa robor plenæ firmitatis habere; ac præsentibus litteras meas regio pendente sigillo munitas, vobis & ecclesiæ Romanæ concedo in testimonium veritatis. Dat' & cætera.

Quas si, ut prædicitur, nobis non feceris assignari, volumus quod dispositio prædictorum omnium ad Romanam ecclesiam revertatur, & libera perinde remaneat apud ipsam, ac si factæ per nos concessionis, & responsiones hujusmodi non fuissent.

Dat' Reatæ, non' Octobris, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbæo sigillo pendente à filo canabæo.

Mandatum Regis quod vicecomites Angliæ scire faciant omnibus, qui de ministris suis conqueri voluerint, quod veniant apud Westm' ibidem sua gravamina ostensuri.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Claus. 17 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

R^{EX} vicecomiti Nottingham, salutem. Tranquillitatem regni & populi nostri corditer affectantes, sicut affectare debemus, assignavimus venerabiles patres J. Winton' & R. Bathon' & Wellen' episcopos, ac dilectos & fideles nostros Henricum de Lascy comitem Lincoln', Johannem de Sancto Johanne, Willielmum le Latimer, magistros Willielmum de Luda custodem garderobe nostre, & Willielmum de Marchia, ad audiendum gravamina & injurias, si que, nobis nuper existentibus extra regnum nostrum, per ministros nostros facta vel illata fuerint quibuscumque personis dicti regni nostri, ut ipsi fideles nostri, auditis querimoniis super hujusmodi, ac responsionibus ipsorum ministrorum, nobis ea in proximo parlamento nostro referant & exponant, debite corrigenda.

Et idè tibi precipimus, firmiter injungentes, quod singulis & universis de comitatu tuo, si qui se senserint, dum fuimus extra regnum nostrum, per ministros nostros gravatos, & qui se indè conqueri voluerint, per totam ballivam tuam distinctè & apertè scire facias, quod veniant apud Westmonasterium, in crastino instantis festi sancti Martini, coram præfatis fidelibus nostris sua gravamina fideliter ostensuri & prosecuturi. Et istud mandatum nostrum, sicut te & tua diligis, taliter exequaris, quod remissus & negligens non sis inventus in premissis, per quod ad te, tanquam ad mandatorum nostrorum contemptorem, graviter capere debeamus. Et habeas ibi hoc breve.

T. R. apud Westmonasterium, xiii. die Octobris.

Sub eadem formâ mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ. T. ut supra.

Certificatorium quod Carolus Rex Siciliae se obtulisset, certis die & loco, paratum redire ad carcerem Alfonsi Regis Aragonie.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. B. fol. 144 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

I^N nomine Domini nostri JESU CHRISTI, Amen. Anno Nativitatis ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo nono, die Lunæ ultimo mensis Octobris, tertie indictionis, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno secundo;

Nos, Dni gratiâ, Rostagnus Arelatensis archiepiscopus, Bertrandus Nomausensis, Petrus Agesensis, episcopi, & frater Guilielmus de Vilareto, prior hospitalis Sancti Egidii Jerosolimitani, in Provincia;

Per præsens scriptum notum fieri volumus universis, quod nos, ad preces & requisitionem incliti principis, domini Caroli secundi, eadem gratiâ, Jerusalem & Siciliae Regis illustris, contulimus nos in Catioliam cum eodem, inter collem de Paniczariis & Junokeriam, magis propè ipsam Junokeriam;

Ibique prædicto die ultimo Octobris, in præsentia nostrâ, & infrascriptorum prelatorum, aliorumque virorum ecclesiasticorum, tam religiosorum, quam secularium; baronum, militum, aliorumque nobilium; Johannis de Capua & Taffiri, apostolicæ auctoritate notariorum, & aliorum plurium ibi astantium;

Idem Rex Jerusalem & Siciliae præsentari fecit duo scripta, quæ oculatâ fide perspeximus, non cancellata, non abrasa, non abolita, nec in eorum parte aliqua vitata;

Quorum unum in modum cyrographi factum erat; & sicut ejus scriptura narrabat, confectum erat apud Oleronem in Bearn, in festo beati Jacobi Apostoli, anno Domini MCCLXXXVII.

Præsentibus, Spectabili principi domino Edwardo, Anglorum Rege magnifico, & Reverendis patribus, dominis Bonifacio Ravennensi, & Retro Montis Regalis, archiepiscopis, Nunciis apostolicæ sedis, ac pluribus aliis probis viris.

Magnifici viri, dom' Alf' nati quondam domini Petri, olim Reg' Aragon' sigilli not' pendentis appensione munitum;

Aliud confectum fuerat, apud Campum Francum in Aragonia, per manus Johannis Erturi de Cadomo, publici apostolicæ sedis auctoritate notarii, anno à Nativitate Domini MCCLXXXVIII. indictione secundâ, quartâ die exeunte mense Octobri, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno primo.

Præsentibus, Venerabili patre domino R. Bathoniensi & Wellensi episcopo, & Discretis viris Hugone de Mataplan' Massilien', Pontio Celsonem', ac Gaufrido Apten', ecclesiarum prepositis; Ac pluribus aliis viris probis,

Sigillorum notarum prædictorum dominorum Regum Angliæ & Alfonsi, ac anuli, sculpti ad tres facies hominis, ejusdem domini Regis Siciliae, tunc principis, appensionibus roboratum;

In quibus scriptis, continentibus conventiones, intas inter præfatum dominum Regem Jerusalem & Siciliae (qui in conventionibus ipsis intitular Salernitanus princeps) & eundem dominum Alphonsum (qui in eisdem Rex Aragonum nominatur) inter cætera, vidimus & audivimus contineri; Quod præfatus Rex Jerusalem & Siciliae promisit pacem facere præ-

dictis domino Alfonso, & Jacobo fratri suo (qui Siciliae Rex ibi describitur) pro se, & ecclesiâ Romana, domino Rege Franciæ, & domino Karolo fratre suo, de quâ idem dominus Alfonsus esset contentus, vel hæredes ipsius;

Et quod ecclesia Romana firmaret & assecuraret ydoneè;

Quod, nisi dictus Rex Jerusalem & Siciliae faceret pacem cum dictis dominis Alfonso, & Jacobo fratre suo, & eorum hæredibus, pro se, & ecclesia Romana, dictis dominis Rege Franciæ, & Karolo fratre suo, de quâ esset contentus dictus dominus Alfonsus & hæredes sui;

Vel nisi idem Rex Jerusalem & Siciliae rediret ad carcerem dicti domini Alfonsi, infra tres annos post liberationem suam;

Prædicta ecclesia non faceret guerram eidem domino Alfonso & Jacobo; nec hæredibus eorumdem; nec terris, quas tunc tenebant & possidebant; nec juvaret ipsum Regem Jerusalem & Siciliae, nec noceret dictis dominis Alfonso & Jacobo, vel eorum hæredibus; nec permetteret quod illem dominus Rex Franciæ, vel idem R. Jerusalem & Siciliae, vel dictus dominus Karolus, aut aliqui alii facerent guerram dictis dominis Alfonso & Jacobo fratribus, aut hæredibus eorum, nec terris quas ipsi tunc tenebant, vel ex causâ aliquâ possidebant.

Et si istam securitatem idem Rex Jerusalem & Siciliae non procuraret, & fieri non faceret, infra annum unum, post liberationem suam, numerandum, à festo Omnium Sanctorum proximo præterito secundæ indictionis, sicut ejusdem Alfonsi alia litteræ expriment & declarant;

Idem Rex Jerusalem & Siciliae pro penâ perderet quinquaginta milia marcharum argenti, quæ applicanda erant dicto domino Alfonso & hæredibus suis; pro quâ penâ, apud eundem dominum Alfonsum prædictus Rex Angliæ extitit intercessor pro eodem Rege Jerusalem & Siciliae;

Promisit etiam idem Rex Jerusalem & Siciliae quod infra annum unum à die dicti festi Omnium Sanctorum in antea computandum, poneret dominum Karolum primogenitum suum, nunc principem Salernitanum, in pleno & libero posse dicti domini Alfonsi, vel hæredum suorum;

Alioquin triginta milia marcharum argenti per eundem Regem Jerusalem & Siciliae, apud eundem dominum Alfonsum pro conventorum securitate deposita; & alia viginta milia, quæ idem Rex Angliæ pro eadem Rege Jerusalem & Sicil' apud eundem dominum Alfonsum pro eadem securitate in obligatione suscepit, perderentur domino Alfonso & hæredibus suis pro penâ; & nichilominus Randulfus Berengarius natus dicti domini Regis, eidem domino Alfonso obses traditus (membris sibi salvis & vitâ) eidem domino Alfonso & suis hæredibus erat incursus.

Promisit quoque idem dominus Rex Jerusalem & Siciliae procurare & facere quod, infra annum unum, numerandum à die festi Omnium Sanctorum prædicti, ipse Rex Jerusalem & Siciliae, Romana ecclesia, dominus Rex Franciæ, & dominus Karolus frater suus, pro eis & valitoribus eorumdem, darent prædictis dominis, Alfonso & Jacobo fratribus, eorum hæredibus & valitoribus, triennales tæugas;

In cujus promissione si ipse Rex Jerusalem & Siciliae forsitan defecisset, hostagia omnia per ipsum Regem Jerusalem & Siciliae eidem domino Alfonso data, terra comitatus Provincie & quantitas quinquaginta milium marcharum argenti (pro quibus dictus Rex Angliæ intercessor extitit) pro securitate Romanæ ecclesiæ faciendâ, in posse dicti domini Alfonsi & hæredum ipsius essent incursa, ad faciendum de eis eorum liberas voluntates; membris & vitâ obsidibus ipsis salvis.

Prædictus tamen Rex Jerusalem & Siciliae, infra unius anni spatium, à die predicti festi Omnium Sanctorum in antea numerandi, ad ejusdem

domini Alfonsi, vel hæredum suorum carcerem rediens, etiam nullo de præmissis impleto, in aliquam de prædictis penis non incidere; & obsides & pecunia, ab ipso dati, tam liberi ejus, quam nobiles alii de Provincia, & omnia essent absoluta, & liberè deberent restitui domino Jerusalem & Sicilia Regi prædicto:

Quæ omnia idem dominus Rex Jerusalem & Sicilia, infra spatium dicti anni, rediens ad captivum dicti domini Alfonsi, inter collem de Panicariis & Junkoriam, vel apud Sanctam Christinam, recuperare debet, sic quod, si per eundem Regem Jerusalem & Sicilia non staret, set per eundem dominum Alfonsum quo minus ipse Rex ad captivum ejusdem domini Alfonsi rediret, si hoc constaret, dictus Rex in penam non caderet, & hæc debebant fieri tunc & sine utriusque partis periculo, sicut ipsarum conventionum series, in prædictis duobus scriptis inserta, oculo cum diligentia diffuso per clausulas, apertius continet & exponit.

Quibus scriptis, sic visis, & certis eorum capitulis, ad rem tangentibus, vulgariter lectis in publico, idem dominus Rex Jerusalem & Sicilia, coram nobis & personis aliis prædictis, prædicto die ultimo Octobris, in campis inter collem de Panicariis & Junkoriam, quandam potestatem in scriptis obtulit in hunc modum;

Anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono, die ultimo mensis Octobris, tertie indictionis;

Coram vobis, venerabilibus patribus, prælati; religiosis personis annotatis inferius; & notariis auctoritate apostolica; & aliis infrascriptis testibus, præsentialiter hæc existentibus;

Nos, Karolus secundus, Dei gratia, Rex Jerusalem & Sicilia, protestamus & ostendimus evidenter, coram vobis, quod, hoc prædicto die ultimo Octobris, personaliter venimus, inter collem de Panicariis & Junkoriam, juxta formam conventionum, initarum inter nos & dominum Alfonsum Regem Aragonum;

Et parati sumus, & ad hoc nos offerimus in præsentem, intrare carcerem ejusdem Regis Aragonum, juxta modum & formam, in ipsis conventionibus comprehensos; cum promissa, per nos in conventionibus ipsis eidem Regi Aragonum, juxta velle nostrum, in statuto in conventionibus eidem termino, nequiverimus adimplere:

Petentes à vobis & requirentes expressè, quod de hujusmodi nostra protestatione, & oblatione, ac diei spatio, quo hodierna die Lunæ præsentis his fuimus, in prædictis protestatione & oblatione durantes, scriptum faciatis nobis conveniens ad cautelam.

Quam quidem protestationem & oblationem idem dominus Rex Jerusalem & Sicilia immediatè fecit etiam oraculo vivæ vocis.

Nos itaque, Dei gratia, Rostagnus Arelaten' archiepiscopus, Bertrandus Nomausen', Petrus Agecen', episcopi, & frater Guilielmus de Vilareto prior hospitalis Sancti Egidii Jerosolimitani, in Provincia;

Præsentis scripti tenore, certum & veridicum testimonium perhibemus, quod prædictus dominus Rex Jerusalem & Sicilia, firmâ notitiâ nobis notus, prædictâ die ultimâ Octobris, ad dictum locum, qui dicitur inter collem de Panicariis & Junkoriam, ante horam tertiam, venit inermis, & cum modicâ gente suâ inermi similiter; & in dicto loco usque ad solis occasum commorans, prædictam protestationem & oblationem coram nobis fecit in scriptis, & subsequenter immediatè oraculo vivæ vocis:

Per præfatum verò ejusdem diei spatium prædictus dominus Alfonsus ad prænominatam locum non venit, nec nuncium aut procuratorem transmisit, qui per nos visi fuerint, vel additi, maximè cum per diversas partes loci prædicti discursum sæpius faceremus;

Undè, ad futuram memoriam, & ejusdem domini Regis Jerusalem & Sicilia cautelam, præsens scriptum fecimus appensione sigillorum nostrorum pendentium, & nostrum qui supra, Johannis de Capua & Taffuri' apostolicâ auctoritate publicorum notariorum, subscriptionibus roboratum.

Quod scripsi ego prædictus Johannes de Capua, publicus apostolicâ auctoritate notarius, qui prædictis omnibus rogatus interfui; & eaque in hæc publicam scripturam redegi, & meo consueto signo signavi.

Actum in prædicto loco, inter collem de Panicariis & Junkeriam;

Præsentibus, Fratre Berengario abbate Montis Sancti Michaelis de Cassano, ordinis Sancti Benedicti.

Fratre Montasino abbate monasterii Montis Frigidi ordinis Cisterciensis.

Fratre Bernardo abbate montis de Sinaqua ordinis Cisterciensis.

Fratre Arnaldo priore monasterii Sancte Mar' de Aspiran' ordinis Sancti Augustini.

Fratre Arn' de Tunicella, præceptor' domus Maysidei, ordinis Militie Templi.

Fratre Gaucerando de Tous monasterii Sanctarum Crucium.

Domino Albert' archid' Arelaten'.

Magistro Guilielmo de Romans' offic' Nomausen'.

Magistro Pontio Rynard offic' & canonico Agacin'.

Magistro Guilielmo sacristâ Regen'.

Domino Amelio sacristâ Aquen'.

Magistro Guilielmo de Viridi campo canonico Eborum, nuncio illustr' R. Anglor'.

Domino Bertrando Coronati canonico Nomausen'.

Magistro Johanne Fickeria Massiliens'.

Domino Hugone de Baucio.

Domino de Mayranicis.

Domino Bertrando de Baucio.

Domino Berre.

Domino Reymundo de Baucio.

Domino Podii Riccardi.

Domino Alasio de Sabano.

Domino Aususii.

Domino Reynaldo Porcelletto.

Domino Nonatii.

Domino Johanne de Roulasio seniore.

Domino Guilielmo Ferandi.

Domino Philippo de Lavona.

Domino Corre.

Domino Burgundio de Podio Oliverii.

Domino Bertrando de Mentiliis.

Domino Yuardo de Pontenos juniore.

Domino Reymundo Durgi.

Domino Gilberto de Barbaran'.

Domino Petro de Fonelleto.

Domino Arn' de Saga.

Domino Arn' Bajuli, juris perito.

Gerardo de Batrusis civis & mercatore Lucan'.

Et pluribus aliis clericis & laicis, ad hoc vocatis & rogatis testibus:

In quorum omnium testimonium & evidentiam plenioram, præfati.

Frater B. abbas mon' de Cassan'.

Frater A. prior mon' de Aspiran'.

Frater A. præceptor dom' Maysidii.

Domini A. archid' Arelaten'.

A. sacrista Aquen'.

Magister G. nuncius R. Angliæ.

Domini H. de Baucio.

R. de Baucio.

A. de Sabrina.

R. Porcelletti.

J. de Bullasio.

P. de Lavon'.

J. de Ponteus junior.

Præfati scripto, unâ cum sigillis nostris, sua sigilla pendentia posterunt.

Consimile certificatorium succedente die, viz. primo Novembris scriptum & publicatum fuit.

Consimile certificatorium de primo die Novembris.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 143. a.
in Thesaur. Cur.
Recepta Scacc.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI, Amen. Anno Nativitatis ejusdem millesimo ducentesimo octogesimo nono, die primo mensis Novembris, tertie indictionis, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno secundo, nos Rostagnus, divinâ permissione, archiepiscopus Arelaten'sis, frater Guilielmus de Vilareto prior hospitalis Sancti Egidii Jerlitan' in Provincia, frater Berengarius abbas monasterii Sancti Michaelis de Cassen' ordinis Sancti Benedicti, & frater Bernardus abbas monasterii de Sinaqua ordinis Cisterciens'.

Per præsens scriptum notum fieri volumus universis, quod nos ad preces & requisitionem incliti principis, domini Karoli secundi, Dei gratia, Jerusalem & Sicilia Regis illustris, contulimus nos in Cataloniam cum eodem, inter collem de Panicariis & Junkeriam, magis prope ipsam Junkeriam;

Ibique prædicto die primo Novembris, in presentia nostra & infrascriptorum prælatorum, aliorumque virorum ecclesiasticorum, tam religiosorum, quam secularium, baronum, militum, aliorumque nobilitum, Johannis de Capua & Taffuri, de eadem terrâ, apostolicâ auctoritate notariorum, & aliorum plurim' ibi astantium;

Idem Rex Jerusalem & Sicilia præsentari fecit duo scripta, quæ oculatâ fide perspeximus, non cancellata, non abrasa, non abolita, nec in eorum parte aliqua vitiata, quorum unum in modum circographi, &c. ut in superiore usque hæc verba, viz.

Prædictâ die primâ Novembris in campis inter collem de Panicariis & Junkeriam quandam protestationem in scriptis optulit in hunc modum:

Anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono, die primâ mensis Novembris, tertie indictionis, coram vobis venerabilibus patribus, prælati, religiosis personis, annotatis inferius, & notariis, auctoritate apostolicâ, & aliis infrascriptis testibus præsentialiter hic existentibus, nos Karolus secundus, Dei gratia, &c. usque hæc verba sequuntur.

Nos itaque, qui supra, Rostagnus, divinâ permissione, archiepiscopus Arelaten'sis, frater Guilielmus de Vilareto prior hospitalis Sancti Egidii Jerlitan' in Provincia, frater Berengarius abbas monasterii Sancti Michaelis de Cassen' ordinis Sancti Benedicti, & frater Bernardus abbas monasterii de Sinaqua Cisterciens' ordinis, præsentis scripti tenore, certum & veridicum testimonium perhibemus quod prædictus dominus Rex Jerusalem & Sicilia, firmâ notitiâ nobis notus, prædictâ die primâ Novembris, ad dictum locum qui dicitur inter collem de Panicariis & Junkeriam, ante horam tertiam venit inermis, &c. prout ante usque hæc verba, viz.

Actum in prædicto loco, inter collem de Panicariis & Junkeriam, anno, mense, die & indictione prædictis.

Præsentibus, *Fratre Arnaldo de Tunicela, præcentore domus Mausidei ordinis Militie Templi.*
Fratre Ganterando de Tous monacho monasteri Sanctarum Crucium ordinis Cyster.
Domino Alberto archidiacono Arelaten.
Magistro Guilelmo sacrista Regen.
Domino Amelio sacrista Aqen.
Magistro Guillelmo de Viridi Campo canonico Eboracen nuncio illustris Regis Anglorum.
Domino Raymundo de Baucio.
Domino Podii Ricardi.
Domino Alsasio de Sabrano.
Domino Anusii.
Domino Raynaldo Porcellecto.
Domino Senacii.
Domino Johanne de Bullasio, seniore.
Domino Guillelmo Farandi.
Domino Philippo de Ladena.
Domino Corre.
Domino Burgundio de Podio, Oliverii.
Domino Bertrando de Montiliis.
Domino Junardo de Ponteu juniore.
Domino Raymundo Turgi.
Domino Johanne Gilberto de Barbaran.
Domino Petro de Foneletto.
Domino Arnaldo de Saga.
Domino Arnaldo bajuli juris perito.
Domino Raymundo de Burbono.
Fratre Bernardo de Ripis Altis ordinis Militie Templi.
Fratre Bartholomeo monacho de Populer.
Domino Americo de Narbon seniore.
Domino Berengario de Podio de Songuer.
Domino Jacobo de Moradin.
Domino Berengario de Galderis.
Domino Berengario de Ulmis.
Domino Guillelmo de Sona.
Domino Guillelmo de Alaman.

Domino Raymundo de Vinaco.
Domino Arnando de Petra Percussa.
Gerando Anni.
Domino Thori.
Gerando de Somana.
Domino Case novæ.
Gerando Aldemar.
Domino de Montiliis.
Gerardo de Batrusis cive & mercatore Lucan.
Et pluribus aliis clericis & laicis ad hæc vocatis & rogatis testibus.

In quorum omnium testimonium & evidentiam plenioram præfati
Frater A. præcent' domus Mausidei.
Domini A. archid' Arelaten.
A. sacrist' Aqen.
Magister G. nuncijs Regis Anglor.
Domini Americus de Narbona senior.
R. de Baucio.
A. de Sabrano.
R. Porcelletti.
J. de Bilasio senior.
P. de Laven.
Præsenti scripto, unâ cum sigillis nostris, sua sigilla pendentia apposerunt.

Et ego Johannes de Capua, puppicus auctoritate apostolicâ notarius prædictus, omnibus interfui, & etiam rogatus scripsi, & puppicavi; meoque consueto signo signavi.

Et ego Taffirus de Capua, puppicus auctoritate apostolicâ notarius, prædictis omnibus interfui, & rogatus subscripsi, meoque consueto signo signavi.

Certificatorium quod Jacobus Rex Majoricarum lubenter præstaret assecuramentum Alfonso Regi Aragonie, venienti ad recipiendum Carolum Regem Siciliae.

A. D. 1289.
 An. 17 Edw. I.

Lib. B. fol. 156. b.
 in Thesaur. Cur.
 Recept. Scacc.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI, Amen. Anno Nativitatis ejusdem MCCLXXXIX. mense Octobris & Novebris, tertie indictionis, pont' domini Nicholai Papæ IV. anno secundo;

Per præsens publicum instrumentum pateat universis & singulis tam præsentibus, quam futuris, quod dum serenissimus princeps, dominus Karolus, Dei gratiâ, inter collem de Panicariis & Junkoriam personaliter constitutus, paratum se offert redire ad carcerem magnifici viri domini Alfonsi, nati quondam Petri, olim Regis Aragonie, juxta formam conventionum, habitaram hæcenus inter eos, pro eo quod R. ipse certa, quæ dicto domino Alfonso promisit, nequiverat adimplere, & super his protestaretur solèmpniter in scriptis, & oraculo viæ vocis:

Præfatus dominus Rex inclitum dominum Jacobum, eadem gratiâ Majoricarum Regem illustrem, ore tenus requisivit & rogavit attentè, ut præfato domino Alfonso, suive nunciis, & genti venientibus, seu venire volentibus, ad recipiendum eundem dominum Regem Karolum, & faciendum ea quæ idem dominus Alfonsus eidem domino Regi Karolo facere tenebatur, juxta formam conventionum ipsarum, in veniendo, morando, & redeundo securitatem pro se & suâ gente præberet;

Qui dominus Rex Majoricarum incontinenti respondit, & omnibus astantibus patefecit, quod ipse non venerat illuc ad intentionem offendendi dictum dominum Alfonsum, vel gentem suam, set ut defenderet, si necesse esset, ipsum dominum Regem Karolum ab omnibus, volentibus eum offendere injustè;

Et paratum se optulit idem dominus Rex Majoricarum, pro se, & gente suâ, & valitoribus suis, præsentialiter dare, & dedit plenariam securitatem & assecuravit eundem dominum Alfonsum, nuncios, & gentem suam, venientes, & venire volentes ad locum prædictum, in veniendo, morando & redeundo, pro recipiendo eodem domino Rege Karolo, redeunte ad carcerem supradictum, & pro faciendo ea, quæ idem dominus Alfonsus eidem domino Regi Karolo facere tenebatur, juxta prædictarum conventionum tenorem & formam;

Et de securitate & assecuratione prædictis, idem dominus Rex Majoricarum obtulit se paratum incontinenti dare litteras suas patentes eidem domino Alfonso, nunciis & genti suæ, & cujunque volenti litteras ipsas recipere pro eisdem.

Similes quoque petitiones de assecurando & securitate præstandâ dictis domino Alfonso, nunciis & genti suæ, fecit idem dominus Rex Karolus eidem domino Regi Majoricarum in loco prædicto, sequenti die Martis, primo ejusdem mensis Novebris, in festo, videlicet, Omnium Sanctorum, ac sequenti die Mercurii, secundo ejusdem mensis Novebris.

Et idem dominus Rex Majoricarum similes responsiones singulis eisdem duobus diebus, primo, scilicet, & secundo Novebris, fecit eidem domino Regi Karolo, de præstandâ securitate dicto domino Alfonso, nunciis, & genti suæ, & de dandis suis super hoc litteris obtulit similitè, se paratum.

Actum, in eodem loco, inter collem de Panicariis & Junkariam.

Præsentibus, *Reverendo patre domino Rogstano, eadem gratiâ, archiepiscopo Arelaten.*

Fratre Guillelmo priore hospitali sancti Egidii in Provincia.
Domino Alberte arch' Arelaten.
Magistro Guillelmo de Viridi Campo, Eborum canonico, nuncio domini Regis Angliæ illustris.
Domino Americo de Narbona.
Domino Raymundo de Baucia.
Domino Hugone de Baucio.
Gerardo de Batrusis cive & mercatore Lucan.

Et pluribus aliis prælati, personis ecclesiasticis, tam religiosis, quam secularibus, baronibus, militibus, & aliis clericis & laicis, ad hoc vocatis, & rogatis testibus.

Et ego Johannes de Capua, puppicus apostolicâ auctoritate notarius, prædictis omnibus interfui, & ea rogatus scripsi & puppicavi, meoque solito signo signavi.

Littera à Carolo Rege Siciliae ad Alfonsum Regem Aragonie, quâ à tempore liberationis suæ omnia repetit, quæ juxta formam conventionis inter eos fecisset.

A. D. 1289.
 An. 17 Edw. I.

Lib. B. f. 137. b.
 in Thesaur. Cur.
 Recept. Scacc.

SPECTABILI principi, domino Alphonso, Regi Aragonie illustri, dilecto consanguineo, Karolus secundus, Dei gratiâ, Jerusalem & Sicilia Rex, ducatus Apulie, & principatus Capuæ princeps, Achayæ, Andegavie, Provincie & Forcalquerii comes, salutem & prosperos ad vota successus.

Si veritas & amica simplicitas (per quarum calles incedimus, & incedere jugiter, divinâ potentiâ concedente, speramus) considerentur attentè, rationaliter advertantur, liquebit apertius quod facta

nostra dictaque concordant, effectus scripturis assentiunt, & quæ, per diversos nuncios, vobis exposuimus, primâ facie diversa quodammodo variata negotiorum qualitas & provida cautela consilii nostri, sine variationis increpantiâ, suaserunt.

Siquidem, post solutionem nostram à carcere, dum accederemus in Franciam, ad optinendum triennales treguas inter inditum principem, dominum Philippum, dominum & consanguineum nostrum carissimum, Francorum magnificum Regem, & vos; & ad id, juxta promissi debitum, nostra diligentia totis studiis laborasset;

Treugis ipsis per eundem Regem præcisè vobis & absolutè negatis, prout celerius possibilitas affuit, partes curiæ Romanæ petivimus; ibique aliquamdiu moram protraximus, procurantes attentius ut inter Romanam ecclesiam, præfatam Regem, nos, & vos, ac dominum Jacobum fratrem vestrum, pax turbata resurgeret, & quies accederet multorum desideris affectata;

Verum, cum pacis tractatus ejusdem longiorem moram verisimiliter videretur exposcere, habuerit amicorum nostrorum de curiâ Romanâ consilium, quod per venerabilem virum, Cæsaraugustanum episcopum & religiosum abbatem Synake, termini, concessi nobis usque ad kalendas Novembris mensis instantis, à vobis ulterior prorogatio peteretur; quodque olim frater Galterandus de Timor, de ordine Hospitalis, de speciali conscientia domini Papæ, ad eundem dominum Jacobum, fratrem vestrum, accederet pro tractatu prosequendo prædicto.

Cumque, recedentes de curiâ Romanâ præfatâ, intraremus regnum nostrum Siciliæ (à quo diutius fueramus absentes) & ad prosecutionem ejusdem pacis cum nostris fidelibus & devotis intendere sollicitè crederemus; Ecce! dictus germanus vester subitò, cum extolio numeroso, partes principatûs & terræ Laboris, in fidelitate nostrâ manentes, hostiliter impetens, civitatem nostram Guetæ, secundum plurimorum judicium, non sine temeritate præsumptionis obsedit.

Demùm, inibi morante non modicum, cum obsidionis exitus non responderet affectibus insultantis, mediante domino Odone de Grandisono, pro parte illustris principis domini Edwardi, Anglorum Regis magnifici, dilecti consanguinei nostri, apud nos instante ut ad perfectionem conventionum, imitarum inter vos & nos, vigilarent studia & consilia nostra vacarent;

Inter nos & eum tractatus treugarum, circa finem Augusti, fuit initus & firmatus; quem, præter plurimum amicorum nostrorum consilia, & non sine aliquorum scandalo, sic ex abrupto firmavimus, ut in præfixo in conventionibus ipsis termino-deficere non possemus, maxime cum de prætractâ prorogatione faciendâ per vos, nec probabilis spes nobis assisteret, nec aliqua saltem competens certitudo.

In ipsarum verò treugarum, ut assolet fieri, discussione tractatûs, ad verbum Rogerii de Lauriâ militis, nobilem virum Ugonem Bretennæ & Lucii comitem, & Johannem Scottum militem, nostræ marescallæ magistrum, misimus ad ejusdem vestri fratris exercitum, qui prætractum pacis tractatum eidem Rogerio seriosius retulerent;

Sic tamen dicto fratri vestro ejusdem fratris Galterandi prosecutio fuit gravis, & præfato Rogerio, dictorum comitis & Johannis Scotti expositio tædiosa, quod idem frater vester & præfatus Rogerius dixerunt breviter & apertè, tractatum pacis ipsius se nunquam tempore completuros;

Ita quod, sicut ad nos asseverato fide digna perduxit, dum per aliquos hujusmodi proterva responsio reprehensionem acciperet, fuit eis per eundem Rogerium inculcata responsio, quod, si Catalonia & Aragonia, & totus mundus contra ipsos signum crucis assumerent propter hoc, non dimittent Siciliam, nisi exinde viribus extrahantur.

Advertentes itaque quod tractatus pacis, exhibitus eidem fratri vestro, displicebat omninò (qui in ipso tractatu principalior reputatur) sique tractatus ipse in dissolutione manebat; immediatè, post desperationem de complemento prædicti tractatûs assumptam, nec in petitione ulterioris dilationis apud vos insisti sine frustratione videretur;

Per . . . sacristam Aguensem, & Raymundum de Karbono militem, nuncios nostros, litteras vobis transmittimus speciales, quibus commisimus, & expressè mandavimus, oraculo vivæ vocis, quod vobis apertè & expressè, ex parte nostrâ, prædicerent quod vos, infra statutum terminum in conventionibus ipsis, ad vestrum carcerem festinatis gressibus redierunt, inter collem de Panicariis & Junkeriam, prout earundem conventionum rectus sensus & rationabilis intellectus admittunt, recipere pareretis.

Hujusmodi autem prædictionem seu denunciationem vobis ex habundanti fieri, sensibus nostris sola bona fides & puritas obtulerunt; nulla quippe nobis imminere necessitas prædictionem seu denunciationem hujusmodi faciendi: eodè dies, in conventionibus ipsis præfixus, interpellat pro homine; & post diem ipsum, sola mora commissa morosum arguit & convincit.

Nobis tandem, in itinere positus, juxta promissi conventum ad vestrum carcerem venienti, Aquis in Provincia, cum literis vestris; prædictus abbas Synake nobis occurrit; in quibus litteris (cum per eosdem episcopum & abbatem, sicut credimus, prædicti termini prorogatio petita fuerit) & litteræ vestræ, nuper transmissæ nobis, hoc exprimunt) formâ super hoc petitionis-omissâ, non dabatur nobis fructuosa dilatio; set promissio quædam inutilis fiebat, & pactum unbratile; quæ, nisi ad locum conductum, infra statutum in conventionibus terminum, venissemus vestrum carcerem intrare parati, per earum continentiam & tenorem, deducebant nos in rei familiaris dispendium, obsidum & liberorum nostrorum commissum, famæ nostræ grave præjudicium, & conscientie intollerabile detrimentum.

Habet siquidem dictarum litterarum vestrarum series, (ut eorum propriis verbis utamur) quod, si condiciones omnes vel illarum aliquam, quæ sunt in tractatu, pro nostrâ liberatione, inter vos & nos habito, comprehensæ, usque ad kalendas Novembris non impleverimus (prout attendere promissimus & implere) & ob hoc in poenam seu pœnas incideremus juxta formam tractatûs ejusdem;

Pœnam seu pœnas, vobis commissam seu commissas, non poteritis ullo modo; nec exigeritis à nobis, aut successoribus, fidejussoribus seu expromissoribus, datis à nobis pro illis implendis, dummodo infra kalendas Madii condiciones adimpleremus easdem, aut rediremus in captionem vestram; prout in tractatu prædicto plenius continetur;

Quarum litterarum exemplar vobis, presentibus inclusum, transmitti-

mus; ut, ex ipso lectionis aspectu, earum insufficientia pateat, & evidens involutio demonstratur.

Nôstis quidem quod, si ex parte nostrâ conventorum promissio defecisset, incidebamus in pœnas incursionis nostrorum liberorum & obsidum: comitatûs nostri Provincie: triginta milium marcarum argenti, depositarum penes vos pro conventionibus ipsis implendis; & præter aliarum magnarum quantitatem pecuniæ, pro quibus prædictus R. Angl' apud vos pro nobis fuerat intercessor, incurrebimus reatum perjurii, dampnum infamie, & honore regalis tituli privabimur.

Cujusmodi nobis erant utilitatis aut commodi vestræ prædictæ litteræ & promissiones, quæ nullum nobis præstabant auxilium, nullum defensionis tutamen, quin post præfatas kalendas Novembris incidissemus in pœnas, expositas tam turpiter, quam dampnosè? Noveritis post ipsum terminum, nobis deficientibus in promissis nichil vobis omninò petentibus, labe in nobis remanebat perjurii, amissio regalis tituli, & famæ privatio, etiam vobis inivitis & retinentibus, sequebatur.

Erat præterea in litteris defectus alius, in nostrum præjudicium manifestum; quod, post terminum ipsum, nobis in pœnas incidentibus prænotatas, illas à nobis non petere, nec exigere spondebatis; dicite nobis proinde princeps, cum, post ipsum terminum, liberi & obsides nostri vobis fuissent incursi, & pecunia pro pœnâ commissa, quæ nobis pro petendis ipsis petitio vel exactio competeat; cum vobis provisum esse de ipsis per retentionis remedium & cautelam? Nulla quippe super hiis dabatur petitio, cum sufficienter provideret retentio, juxta illud vulgare colloquium, quod petis intus habes.

Sequebatur ergo quod, quantum ad amissionem comitatûs Provincie, & aliarum quantitatum pecuniæ, pro quibus intercesserat dictus Rex Angliæ, quorum petitio & exactio vobis ex pœnâ commissione dabatur, prædictæ vestræ litteræ prodesse poterant, quamquam in hiis etiam contra vos pœna commissa fuisset, licet per ipsas vestras litteras, in hiis tamen duobus pacti de non petendo exceptio competisset.

Cum igitur tot nobis instarent pericula, tot enormia dampna & præjudicia ex lapsu præfati termini imminerent, nec adesset in præsentem remedium, nisi quod ad destinatum locum accederemus in termino, parati vestrum intrare carcerem, sicut nostra promissio continebat: maxime quod dictus Cæsaraugustanus episcopus, vos parere ad recipiendum nos, restituendum pecuniam & obsides, nobis scripsit:

Die Lunæ ultimo proximi præteriti mensis Octobris, & sequenti die Martis primo hujusmodi mensis Novembris, in festo Omnium Sanctorum, inter collem Panicariis & Junkeriam venimus; ibique utroque die per magnum diem spatium stetimus, usque ad solis occasum, coram præfatis, religiosis, & pluribus aliis personis ydonels, in scriptis & vivæ vocis organo protestati quod, debitis loco & termino, in conventionibus prædictis præfixis, veneramus ad locum, parati vestrum reintrare carcerem & pecuniam obsidesque nostros recipere; nec stabat per nos quin, juxta formam conventionum ipsarum, quod promissimus impleremus: illud idem cras, die Mercurii futuro proximo, ad habundantiorem cautelam, facere, auctore Domino, intendentes;

Quia vero tractare ac procurare pacem, pro viribus, ferventibus desideris affectamus, placeat vobis in aliquo loco, partibus istis propinquo, prout consilia vestra decreverint, itinerare;

Nos enim circa partes istas morabimur, ut habilioribus nunciorum missionibus, mutuis & scripturis ipsam tractatibus congruis prosequi valeamus; ad quam sic nostra laborat intentio, sique, juxta possibilitatem nobis à Domino traditam, gressus accomodos parere disponimus, quod, si per vos non steterit, illum habere, annuente divinâ gratiâ, poterit executionis effectum, de quo pro ordinabile voluntatis arbitrium reputare poteritis rationabiliter vos contentum.

Pacem enim, novit Altissimus, quærimus, pacem imitamur, ut possumus, & vobiscum præcipuè (à quo collationes honorum nos recepisse recolimus, tractationes fraternas & plurimum curiales) ut, per amicitiam pacis ejusdem, dentur sic honor & gratia ecclesie sponsæ suæ, salus principibus orbis terræ, per quod proveniat pax in terris, & cantari possit gloria in excelsis;

Per prosecutionem verò tractatûs ejusdem, à jure, nobis quesito, super liberatione nostrâ, nostrorum liberorum & obsidum, & restitutione præfatarum triginta milium marcarum argenti, nobis faciendis à vobis, cum per nos non steterit quin parati essemus in conductis loco & termino vestrum carcerem reintrare, discedere non intendimus quoquo modo.

Nec miretur vestra nobilitas si missivis litteris vestris, quas per Guilielmum Raymundi, familiarem liberorum nostrorum, in partibus ipsis morantium, die Dominico, penultimo prædicti mensis Octobris, apud Perpignanum in sero recepimus, nostras citius non fecimus responsales; quoniam, propter brevitate temporis, & continuum discursum itineris, terminum ad respondendum non habuimus laxiorem;

Et, cum mentis conceptum articularis sermo clariùs exprimat, quam scriptura, ecce! ad vos præsentialiter mittimus prædictum abbatem Synake Berterandum de Montilis militem, dilectos consiliarios, familiares & fideles nostros; quibus hiis, quæ vobis ex parte nostrâ retulerint, fidem credulam præbeat;

Et, versâ vice, si placet, vobis, quam celerius fieri commode poterit, vestros mittatis nuncios, ut ad pacis intentum, vicissitudinarius hic inde tractatibus, annuente divinâ clementiâ, venire laudabiliter valeamus.

Dat' in campis, inter collem de Panicariis & Junkeriam, diè primo Novembris, iii. ind'

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

Littera testimonialis, super representatione Regis Jerosolymitani & Siciliæ.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Ex Orig.
Vid. Præfat.
huius operis.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI, Amen. Anno Nativitatis ejusdem millesimo ducentesimo octuagesimo nono; die Mercurii, secundo mensis Novembris, tertie indictionis, pontificatus domini Nicholai Papæ quarti anno secundo:

Nos, Rastaynus, permissione divinâ, archiepiscopus Arelatan, & frater Guilielmus de Vilareto prior hospitalis Sancti Egidii Jerosolimitani in Provincia, per-presens scriptum notum fieri volumus universis;

Quod nos, ad preces & requisitionem, incliti principis domini Karoli secundi, DEI gratiâ, Jerosolimitani & Siciliæ Regis illustris, contulimus nos in Catalonia cum eodem, inter collem de Panicariis & Junkeriam, ibique predicto die secundo Novembris, in presentia nostrâ, & infrascriptorum virorum ecclesiasticorum, tam religiosorum, quam secularium, baronum, militum, aliorumque nobilium, Johannis de Capua, & Taffuri de eadem terrâ, apostolicâ auctoritate notiorum, & aliorum plurim ibi astantium, idem Rex Jerosolimitani & Siciliæ presertari fecit duo scripta, &c. prout in certicatoriis ultimi Octobris, & primi Nov' usque hæc verba.

Anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo nono; die secundo mensis Novembris, tertie indict' coram vobis venerabilibus patribus prelati, religiosi personis, annotatis inferius, & notariis, auctoritate apostolicâ, & aliis infrascriptis testibus presentialiter hic existentibus, nos Karolus secundus, DEI gratiâ, Rex Jerosolimitani & Siciliæ, protestamur, & ostendimus evidenter coram vobis, quod predicto die, secundo Novembris, personaliter venimus inter collem de Panicariis & Junkeriam, &c. prout in eisdem supra memoratis, usque hæc verba; viz.

Actum in predicto loco, inter collem de Panicariis & Junkeriam, anno mense, die, indict' & tempore supradictis.

- Presentibus, Fratre Ganterando de Tous monacho monasterii Sanctarum Crucium, ordinis Cystercien.
Domino Alberto archid' Arelaten.
Magistro Guilielmo de Viridi Campo, canonico Eboracen' nuncio illustris Regis Anglorum.
Domino Bertrando Coronati, canonico Neumasen.
Magistro Johanne Fickeria, canonico Massilien.
Domino Hugone de Baucio.
Domino de Mayranicis.
Domino Bertrando de Baucio.
Domino Berre.
Domino Raymundo de Baucio.
Domino Podii Riccardi.
Domino Alsiasio de Sabrano.
Domino Ansuu.
Domino Raynaldo Portelletto.
Domino Sentii.
Domino Guilielmo Farandi.
Domino Philippo de Laven.

- Domino Cerre.
Domino Burgundio de Podio Oliverio.
Domino Bertrando de Montiliis.
Domino Inardo de Ponteves juniore.
Domino Raymundo Durgi.
Domino Gilberto de Barbaran.
Domino Raymundo de Burlo.
Fratre Bernardo de Ripis alii, ordin' Militiæ Templi.
Fratre Bartho monacho de Populeto.
Domino Berengario de Podio Sorguer.
Domino Jacobo de Moredin.
Domino Berengario de Galderiis.
Domino Berengario de Ulmis.
Domino Guilielmo de Sona.
Domino Guilielmo de Alanian.
Domino Arnando de Petra Percussa.
Gerando Amici.
Domino Tori.
Gerando de Seymina.
Domino Casonore.
Gerando Aldemarii.
Domino de Montiliis.
Petro Bernardi de Esnana.
Bernardo de Durbando.
Hugone de Macca Plana.
Gerardo de Bactrusis, cive & mercatore Lucano.
Et pluribus aliis clericis & laicis, ad hoc vocatis & rogatis testibus.

In quorum omnium testimonium & evidentiam plenioram præfati
A. archidiaconus Arelatensis. G. de Barbaran.
Magister G. nuncijs Regis Anglorum. R. de Burlo.
G. Amici.
Domini H. de Baucio. G. de Simian.
R. de Baucio. G. Aldemarii.
A. de Sabrano. G. de Bactrusis.
R. Portelletti. Frater Robertus prior de Ulmatis,
P. de Laven. qui prædictis omnibus interfuit ac
J. de Ponteves junior. G. sacrista Regen'.
R. Durgi.
Præsenti scripto, unâ cum sigillis nostris, sua sigilla pendentia posuerunt.

Et ego Taffurus de Capua, publicus auctoritate apostolicâ notarius, prædictis omnibus interfui, & ea rogatus scripsi, & publicavi, meoque consueto signo signavi.

Et ego Johannes de Capua, publicus apostolicâ auctoritate notarius, prædictis omnibus interfui, & rogatus subscripsi, meoque consueto signo signavi.

Bulla Nicholai IV. Papæ de quietantiâ annui census mille marc' ecclesiæ Romanæ debiti, pro sex annis jam præteritis.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimus in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Nuper dilecti filii, frater Guilielmus de Hodon, ordinis prædicatorum, & nobilis gir Otto de Grandisono, nuncii tui ad sedem apostolicam accedentes, de annuo censu mille marcarum sterlingorum, in quo ecclesiæ Romanæ sex annis terminatis in festo beati Michaelis proximo præterito, sex milia marcarum sterlingorum, per manus dilectorum filiorum Labri Wpelli, Dyni, Todolini, & Vanti Honesti, de societate Riccardorum de

Lucâ camera nostræ mercatorum, nomine tuo eidem camera persolverunt.

Nos igitur, de censu dictorum sex annorum, fore nobis & prædictæ Romanæ ecclesiæ integrè satisfactum, tenore præsentium præfentes, has litteras bullâ nostrâ munitas tibi ad cautelam tuam, & gestæ rei memoriam, duximus concedendas.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem ii. non' Novembris, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De custodibus Scotiæ intendendo & obediendo.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Pat. 17 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

REX prælatis, magnatibus, ac toti communitati regni Scotiæ, salutem & dilectionem sinceram.

Quia negotia, quæ contingunt karissimam consanguineam nostram, Margaretam dominam & Reginam regni ejusdem, ad honorem DEI & tranquillitatem totius communitatis ejusdem regni, ac commodum & profectum ipsius consanguineæ nostræ prædictæ, benè & feliciter prosperari totis desideriis peroptamus;

Vos requirimus & rogamus attentè, quatenus custodibus, ad regimen

dicti regni, nomine prædictæ nostræ consanguineæ, deputatis, taliter intendentes sitis & obediens, quod nos & domina vestra antedicta possumus & debeamus fidelitatem vestram habere meritò commendatam.

Proponimus siquidem, statim post instans parlamentum nostrum London' ad partes vestras Scotiæ, aliquos de nostro concilio destinare, per quos, ac etiam per ipsius terræ custodes, de statu ejusdem regni (quem appetimus tranquillum & pacificum semper esse) certificati erimus, Deo dante.

Dat' apud Clarendon', sexto die Novembris.

De formâ concordatâ apud Saresberiam super Margareta, Regina Scotiæ, in prædictum regnum mittendâ.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Pat. 17 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

CUM egregius princeps, Erykus, Rex Norweyæ, & domina Margareta nata Regis ejusdem, domina Regina & hæres regni Scotiæ, requisissent per suos solemnes nuncios (dominum, videlicet, Terricum de Campis Ludî, Petrum Algothi, & Guthornum de Aseleya) magnificum principem, dominum Edwardum, DEI gratiâ, illustrem Regem Angliæ, quod ipse opem apponeret &

consilium, qualiter prædicta Regina, neptis sua, obediretur, ut domina Regina, & hæres regni Scotiæ supradicti; & quod ipsa inde ordinare possit pariter & gaudeat, prout alii in suis faciunt Reges regnis;

Præfatus dominus, Angliæ Rex illustris, pro bono pacis dicti regni Scotiæ, & reformatione status suæ neptis jam dictæ, custodibus regni Scotiæ litteras suas misit, quod custodes ipsi sibi mitterent personas nominatas & certas, qui potestatem haberent tractandi formam aliquam pro se &

A. D. 1289. | An. 17 Edw. I.

aliis, ad emendationem dicti regni Scotiae, & reformationem status Reginae jam dictae.

Idem quoque custodes, ad requisitionem hujusmodi domini Regis Angliae praelati, miserunt, juxta effectum requisitionis ejusdem, venerabiles in Christo patres Sancti Andreae & de Glasen' episcopos, & nobiles viros dominos Robertum de Brus dom' Vallis de Anaunt' & Johannem Comyn, ad tractandum, prout superius est jam dictum; qui apud Salesbury venientes ad mensem Sancti Michaelis proximo nunc elapsum:

Ad quem locum praefatus dominus Rex Angliae honorabiles in Christo patres, dominos Godefridum Wygorn' & Antonium Dunelmen' episcopos, ac egregios viros, dominos Guilielmum de Valenc' Pembrok', & Johannem de Garen' comites pro tractatu praedicto transmisit; qui similiter venientes ibidem ad tractandum ex parte ipsius Regis Angliae cum nunciis Norweyae, & nominatis Scottorum supra dictis, post disceptationes inter eos varias & tractatus, in formam tandem talem pariter concordarunt, videlicet;

Quod praefata domina Regina & haeres in regnum veniat Angliae aut Scotiae, citra festum Omnium Sanctorum, proximo jam futurum, ab omni contractu maritaggi & sponsalium libera & quieta; & hoc praefati nuncii Norweyae, quantum in ipsis est, bona fide promiserunt, se procuratores, facturos & curaturos citra terminum jam praedictum, nisi Regina rationabile & allocabile essonium habeat in hac parte.

Promisit insuper, bona fide, jam dictus Rex Angliae, quod si praefata domina ab omni contractu maritaggi & sponsalium in manum suam aut custodiam libera veniat & quieta, & quando regnum Scotiae assecuratum bene fuerit, & in pace, ita quod domina ipsa securè venire valeat, & in eo morari, ipsamque Regem Angliae per centem regni Scotiae requiri continget; idem Rex Angliae eandem dominam in regnum Scotiae mittet, ita liberam & quietam a contractibus, de quibus superius est locutum, sicut recepit eandem.

Ita tamen quod bona gens Scotiae, antequam ipsam dominam recipiant, sufficientem faciant securitatem & bonam Regi Angliae praenotato, quod praedictam dominam, nisi per ordinationem ipsius, voluntatem & consilium, ac per assensum domini Regis Norweyae, patris ipsius dominae, nullatenus maritabunt.

Praenominati verò missi Scotiae promiserunt similiter, bona fide, pro se & aliis regni Scotiae, quod ipsi assecurabunt terram Scotiae antequam dicta domina veniat in eandem; & quod securitatem sibi facient, quod inibi ut in

regnum suum securè venire poterit, & pro sua voluntatis libito commorari, prout ipsius terrae vera domina, Regina, & haeres; quodque de praemissis omnes securitates praestabunt, quae rationabiles fuerint, & quas dicti nuncii Norweyae ipsos facere posse dicent.

Quod, si forsan, de custodibus aut ministris aliquis vel aliqui dicti regni Scotiae, ipsis de Norweya, vel Reginae praedictae inutilis, vel inutiles, suspiciosus aut suspiciosi extiterit vel extiterint, totiens ministri & custodes amovebuntur hujusmodi, quotiens opus erit, & meliores alii de regno Scotiae loco ponentur eorum, secundum considerationem & providentiam proborum hominum terrarum Scotiae & Norweyae, & illorum insuper quos ad hoc praelatus Rex Angliae duxerit destinandos. Si autem illi de Scotia & de Norweya in hac parte concordare non possint, mediantibus ope & consilio gentium Regis Angliae supra dicti, tunc res ex illa parte se teneat cuius gentes ipsius Regis Angliae concilium concordaverint: & hoc nendum sit attendendum id expressis superius; set & in omnibus disceptationibus, quae inter eos, in dicto regno Scotiae, resultabunt, ejusdem regni statum & reformationem contingentibus quoquomodo: placet enim partibus quod dicti regni Scotiae status, hujusmodi Angliae & Norweyae Regibus reportetur.

Item, concordarunt partes praedictae, quod ad median Quadragesimam, proximo jam venturam, erit gens Scotiae apud Rokesburgh' & in circuito loci ejusdem; gens verò, quam transmittet Rex Angliae ad requisitionem illorum de Scotia & Norweya, in partibus de Wark' & de Karham' eodem die erit: ad quem diem promiserunt illi de Scotia, bona fide, de affirmandis praemissis omnibus & complendis, tam de securitatibus, quam cunctis aliis superscriptis, quae contingunt emendationem regni Scotiae memorati: et hoc in illorum praesentia, quos praefatus Rex Angliae ad dictos diem transmittet & loca, ut videre possint praedicta firmiter adimpleri.

Et in testimonium praescriptorum praefati procuratores Regis Norweyae, & missi de Scotia huic scripto, circographato in tres pecias (quarum duae in Gallico, penes Regem Angliae, & illos de Scotia; & tertia in Latinum translata, penes procuratores Norweyae resident) sua apposuerunt sigilla.

Et, ad requisitionem procuratorum Norweyae, & nominatorum Scotiae praedictorum, praefati domini Wygorn' & Dunelmen' episcopi, ac de Pembrok' & de Garen' comites superscripti, sua similiter praesentibus apposuerunt sigilla, in testimonium praemissorum.

Dat' apud Salesbury, Dominica, in festo Sancti Leonardi, anno Domini M.CC octogesimo nono.

Forma jam dicta in Gallico.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.

Pat. 17 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

COME le noble prince, Erik, Roy de Norweye, e Margarete sa fille, dame, Reyne, heritère de Escocce, eurent par solempnes messages (c'est à saver sire Terri de Champs de Jeu, Pers Algod, & Guthorn de Aseleye) requis le noble prince, sire Edward Roy d'Engleterre, le il meist eyde & conseil, coment lavaundyte Reyne sa nece, fust obeye, come dame, Reyne & heritère de Escocce desudit, & ke ele puist ordiner, e joir aussi come autres Roys funt en lur reaumes;

Levantdyt Roy de Engleterre, pur le bien & la pees du reume de Escocce, e pur l'estat de sa nece avaundyte adrescer, envea ses lettres a gardeyns de Escocce, qe eus enveassent certaynes persones nomees, ke eusent poer, pur eus & pur les autres, de treter en forme qe fust al amendement du reume de Escocce, & al' adrescement del' estat la Roynne avaundyte.

Les queus gardeyns, a la requeste du dit Roy de Engleterre, envoyerent en la manere, quil furent requis, les honorables peres, le vesque de Saint Andre, e le vesque de Glaseu, & les nobles bers sire Robert de Brus seigneur du Val de Anaunt, e sire Johan Comyn; le queus vindrent a Salesbury au moys de Saint Michel, procheinement passe.

Au queu leu le dit Roy de Engleterre envea les honorables peres, de Wircestre & Dureme evesques, & les nobles hommes sire Guillaume de Valence de Pembrok, e Johan de Garene, countes; le queus vindrent a meyme le leu de parly, pur treter entre les avaundtis messages du Roy de Norweye & de sa fille, e les avaundtis nomes de Escocce, les queus, apres mulz de trete e graunz debaz, s'asentirent en cel forme:

Que l'avaundyte dame, Roynne, & heretere, veygne en reume de Engleterre, ou de Escocce dedenz la Touz Seinz prochein avenir, quite & deliveree de tuit contracte de mariage & de esposaille; la quel chose les avaundtis messages de Norweye ont promis en bone foy, taunt come en eus est, a purchacer dedens le terme avaundtyt, si ele ne eyt renable essaygne & alouable de cest partie.

Et si ad le Roy de Engleterre avaundtyt promys en bone fey qe, si la avaundyte dame veigne, quite & delivre de tuz contracts de mariage & de esposaille, en sa meyn, ou en sa garde, ke quant le reume de Escocce serra bien assuree, & en bone pees, issi qe ele i puisse seurement venir, & demorer, & il seit requis par la bone gent de Escocce il la enverra en le reume de Escocce aussi quite & delivre de touz contractz des queus est desus parle, come il la receust.

Issi qe la bone gent de Escocce avant q'il la receyvent, facent bone surte & suffisaunte au Roy de Engleterre, q'il ne la marieront, fors par sun ordonement, volente & sun consayl, & par l'asent du Roy de Norweye, sun pere.

Et ausi ceus de Escocce unt promis, en bone fey, pur eus, e pur les autres de Escocce, qe eus avaunt sun venir, asurerent la terre: & seurete ly frunt q'ele puisse seurement venir en sun reaum, & seurement demorer, come verraye dame Roynne e heritère; e qe de ceo frunt totes les seurtées qe les messages de Norweye dirunt k'il puissent fere & resenables seyent.

Et, si par aventure, aucon, ou aucons de gardeyns ou ministres du reume de Escocce, fust ou fussent suspiciens a eus, ou nun profitables a lur dame, k'il seyent remues, e autres du reume de Escocce mis en lu de eus, taunt de fez com mester serra, a la conisaunce, e par l'acord des bones gentz de Escocce, & de Norweye, e de ceus qe le Roy de Engleterre i en verrà: & si ceus de Escocce e de Norweye ne se puissent accord par le eyde e le conseil de la gent le Roy de Engleterre, qe la chose se teyngne par la ou la gent le Roy de Engleterre s'accorderunt: e ceo seia e entendre ausi de tuz les debatz qe serrunt entre eus, endroit des choses qe tocherunt ladrescement del' estat du reume de Escocce: le quel estat du reume il plect a parties, qe seia reporte au Roy de Engleterre, e au Roy de Norweye ausint.

E uncore se sunt accordez les parties, qe al my quareme, procheyn avenir, serunt la gent de Escocce a Rokeburg, & en les parties environ, e la gent qe le Roy de Engleterre i enverra, a la requeste de ceus de Escocce & de Norweye, serrunt a meme le jor, en les parties de Werk & de Karham.

Al quel jour ceus de Escocce unt promys en bone fey de affermer & a complir les choses avaundties, ausi bien endroit des seurtées come des autres choses, qe touchent l'amendement du reume de Escocce, & la presence de ceus q'le Roy de Engleterre i enverra al' jor & au leu avaunt nomeez, issi q'il puissent veer qe cestes choses seient en bone forme accomplies.

E, en tesmoynne des choses desus escrites, les avaundtis procururs du Roy de Norweye, & les enveyez de Escocce, unt mis lur seaus a cest escrit, cyrographe en trois pees, d'ont les deus, en Franceys, demournt vers le Roy de Engleterre, & ceus de Escocce, la terte, translate en Latin, vers le procurors de Norweye.

Et, a la requeste des avaundtis procurors de Norweye, e des enveyez de Escocce, les evesques de Wircestre & de Dureme, & les countes de Pembrok & de Garene, desus escrit, unt ausi mis lur seaus a cest escrit en tesmoynne des choses desus escrites.

Done a Salesbury, le Dymanne, en la feste Saint Leonard, l'an de Grace MCLXXXIX.

A. D. 1289. | An. 17, 18 Edw. I.

De Margareta, Regina & hærede regni Scotiæ, probis hominibus Scotiæ liberandâ; eâ tamen lege quod non, nisi consensu Regis Angliæ, Regisque Norwagiæ, eandem Margaretam maritent.

A. D. 1289.
An. 17 Edw. I.
Lib. A. fol. 127. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis nos concessisse venerabilibus patribus Willielmo, Dei gratiâ, Sancti Andree, & Roberto Glascuen' episcopis, ac nobilibus viris Roberto de Bruys domino Vallis de Anant, & Johanni Comyn, qui ad nos, ex parte custodum regni Scotiæ, nuper venerunt in nuncios: & Terico de Campis Ludi, Petro Algoti, & Gunthorno de Asseleya, nunciis & procuratoribus egregii principis, domini Erici Regis Norwagiæ illustris;

Quod, si domina Margareta, nata Regis ejusdem, nostraque neptis, domina Regina & hæres regni Scotiæ, in partibus Angliæ veniat ab omni contractu maritagii & sponsalium libera & quietâ, nos ipsam domicellam, ita liberam & quietam ab omni contractu matrimonii & sponsalium, probis hominibus regni Scotiæ, ad eorum requisitionem, liberabimus, quâncitò terræ Scotiæ assecurata fuerit & in pace, ita quod ipsa domina securè venire valeat in eandem, & inibi commodè commorari.

Sub tali tamen modo, quod prædicti probi homines regni Scotiæ, antequam præfatam recipiant dominam, sufficientem præsentent securitatem &

bonam nobis & Regi Norwagiæ supradicto, quod ipsam dominam nullatenus maritabunt, nisi de consensu nostro & Regis Norwagiæ supradicti, & hæredum succedentium nobis Regi Angliæ, si de nobis interim contingat humanitè, vel in remotas partes à nostro regno prædicto contingeret nos transferre.

In quibus casibus, hæredes nostros, ac hæredum nostrorum, & regni custodes, in nostri absentia, obligamus ad præmissa servanda, quæ promissimus bonâ fide.

In cuius rei testimonium, &c.

Teste Rege, apud Clarendon', sexto die Novembris, anno regni nostri decimo septimo.

Et sunt duplicata, & similiter liberata, per manum venerabilis patris R. Bathon' & Wellen' episcopi & cancellarii Regis, apud Sarum, octavo die Novembris, Willielmo de Bliburg: per manum suam liberandæ, una, videlicet, nunciis Regis Norwagiæ, & alia nunciis custodum Scotiæ.

Dispensatio Gilberto comiti Gloverniæ concessa, de Johanna filiâ Regis Angliæ in uxorem habendâ.

A. D. 1289.
An. 18 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio, nobili viro Gilberto, comiti Gloverniæ & Hertfordiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Petitio tua, nobis exhibita, continebat, quod ad sedandum & obliviscendum rancores & odia, quæ olim in regno Angliæ, guerrarum tempore, contigerunt; & ad corroborandum & consolidandum, in regno ipso, veræ pacis & dilectionis integræ nutrimentum, roboris perpetui firmitate, cum dilectâ in CHRISTO filiâ, nobili muliere Johanna, natâ carissimi in CHRISTO filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, desideras matrimonialiter copulari:

Sed quia, obsistentibus secundo & tertio affinitatis gradibus, quibus mutuò vos attingitis;

Pro eo quod Alicia, natam quondam nobilis viri Hugonis comitis Marchiæ, prædictam Johannam in secundo & tertio consanguinitatis gradu contingentem (prædictâ scilicet Alicia, secundo ex uno latere; ipsâ verò Johanna tertio gradu ex altero latere differente) tenuisti aliquando ut uxorem;

A quâ fuisti postmodum, velut ab illâ cui licitè cohabitare non poteras, exigente justitiâ, sententialiter separatus, & quæ est nunc aliâ conjugata;

Id non potest legitime percompleri, apostolicæ sedis licentiam, super hoc humiliter implorâsti.

Nos igitur tuam, & aliorum de regno prædicto, in quo erga DEUM, & Romanam ecclesiam plena viget devotio, quietam & pacem meritò affectantes, ac sperantes quod ex hujusmodi matrimonio, si fiet, rancores, & odia de regno ipso radicicis evellentur, & prosperitatum illi quamplurium provenient incrementa:

Considerantes quoque, quod, si prædictum Regem, juxta sui voti præsentiam, contingat in Terræ Sanctæ subsidium proficisci, eidem Regi & regno, ac præfatæ terræ negotio, ex tui potentiâ, tuisque probitatibus virtuosus, quibus à Domino præsignitus existis, utilis esse poteris, & admodum fructuosus: nec ulla ex eodem matrimonio preventura scandala formidentur;

Tuis supplicationibus inclinati, tecum, & cum dictâ Johanna, ut, impedimento affinitatis hujusmodi non obstante matrimonium invicem legitime contrahere, ac in contracto remanere licitè valeatis, si ad id eorundem Regis & Johanniæ accedat assensus, auctoritate apostolicâ de speciali gratiâ dispensamus.

Prolem suscipiendam ex te, ac dictâ Johanna, ex hujusmodi matrimonio, nuntiantes ex tunc legitimam de apostolicâ plenitudine potestatis.

Nulli ergo, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, xvi. kalend' Decembris, pontificatus nostri anno secundo.

Sigillo avulso.

Dispensatio pro matrimonio inter Edwardum filium Regis & Margaretam Regis Norwagiæ filiam, hæredem regni Scotiæ.

A. D. 1289.
An. 18 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio nobili viro Eduardo, nato carissimi in CHRISTO filii nostri Edwardi, Regis Angliæ illustris, salutem & apostolicam benedictionem.

Petitio tua, nobis exhibita, continebat, quod, propter contiguitatem Angliæ Scotiæque regnorum, diversa scandala, rancores, & odia inter ipsa regna, & eorum Reges hætenus sunt exhorta; ex quibus nonnulla rerum & corporum contigisse pericula, dinoscuntur.

Sicque cum, claræ memoriæ, Rex Scotiæ sit viam universæ carnis ingressus, proprio masculino genere non extantè, & dilecta in CHRISTO filia Margareta, nata carissimi in CHRISTO filii nostri Erici Norwagiæ Regis illustris, neptis prædicti Regis Scotiæ, in præfato Scotiæ regno, ipsi Scotiæ Regi succedat;

Verisimiliter dubitatur quòd, si forsan regnum ipsum ad manus alterius ex ipsius Margarete contrahendo conjugio proveniret, de facili possent hujusmodi scandala, rancores, & odia pullulare, ac provenire ex ipsis pericula graviora:

Undè, ad hujusmodi periculis obviandum, ac ad sedandum & obliviscendum scandala, rancores & odia supradicta, & ad procurandum, ac nutriendum veræ pacis & dilectionis commoda, inter prædicta regna, & incolæ eorundem, desideras cum prædictâ Margareta, matrimonialiter copulari:

Sed, quia tertio consanguinitatis gradu, quo tu & eadem Margareta, nata ex quondam Margareta consobrina tuâ, præfati Norwagiæ Regis uxore, vobis attinetis adinvicem prohibente, id non potest perducì legitime ad effectum, apostolicæ sedis licentiam super hoc humiliter implorâsti:

Nos itaque, in prædictis regnis, & ubique locorum, Deo, & Romanæ ecclesiæ devotorum, pacem & concordiam affectantes, & intendentes ad id studia, quæ possumus, adhibere; sperantes quoque quòd ex hujusmodi matrimonio, si fiet, memoratis regnis, odiorum tenebris indè propulsis, prosperitatem, quamplurium, dante Domino, incrementa provenient;

Considerantes etiam quòd, si prædictum Regem patrem tuum, juxta sui voti præsentiam, contingat in Terræ Sanctæ subsidium proficisci, posset ipsi Regi, suoque regno, & tibi, & per consequens præfatæ Terræ Sanctæ negotio, si alii prædicta Margareta nuberet, deperire:

Pensantes insuper quòd nulla ex hujusmodi tuo & ejusdem Margarete contrahendo matrimonio provenire debere scandala verisimiliter formidentur;

Hiis & aliis dignis considerationibus subsistentibus excitati, tuis supplicationibus annuentes, tecum & cum Margareta præfatâ, ut impedimento consanguinitatis hujusmodi non obstante, matrimonium invicem legitime contrahere, ac in contracto licitè remanere possitis, auctoritate apostolicâ, de speciali gratiâ, dispensamus.

Prolem suscipiendam ex te, ac dictâ Margareta, ex hujusmodi matrimonio, nuntiantes ex tunc legitimam de apostolicâ plenitudine potestatis.

Nulli ergo, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, xvi. kalendas Decembris, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Rex Aragoniæ queritur Regi de principe Salernitano; de malâ fide suâ & conditionibus non completis.

A. D. 1289.
An. 18 Edw. I.
Lib. B. f. 73. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO ac magnifico principi, tanquam patri sibi karissimo, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ ac duci Aquitanie, Alfonsus, per eandem Rex Aragoniæ, Majoricarum ac Valentie, ac comes Barchinoniæ, salutem in eo, per quem Reges regnant, & principes dominantur.

Magnificam celsitudinem vestram non credimus ignorare, qualiter, vix anni spatio evolutio (ob vestri gratiam & honorem, quem sicut patrem karissimum dileximus, & diligimus puro corde, præ cæteris principibus hujus mundi) illustrem Karolum Salernitanum principem, nostro carceri mancipatum (si carcer per eum dici poterat vel debebat, quia inveniebat ibidem gratias multiplices & favores, & nos non hostem sentiebat, set socium potius & amicum) à manu nostrâ regiâ, post multiplices tractatus, inter vos & nos habitos, vestrâ regiâ sollicitudine procurante, contra voluntatem quasi omnium subditorum nostrorum, ut vestrâ possemus satisfacere voluntati, duximus liberandum :

Necnon conventiones & pacta, in ipsius liberatione, inter vos, ipsum principem, & nos habita & inhita, ac, post ipsius liberationem, per ipsum ex certâ scientiâ approbata, cum publico instrumento, juramento vallato :

Nos verò immediatè, ipso taliter liberato, prout inter nos omnes ordinatum fuerat & conventum, nobilem virum Guilbertum de Crudiliis, & religiosum virum, fratrem Galterandum de Timor, cum aliquibus aliis nostris sapientibus & discretis, ad sedem apostolicam, pro habendâ pace & treugâ, & ab eadem sede justitiâ consequendâ, ipso principe mediante, certos nostros nuncios duximus destinandos.

Ex quibus quidem dictus nobilis Guilbertus, in ipso itinere, captus extitit, sub fide & guidatico dictæ sedis, in laqueis illustris Regis Franciæ, & adhuc, captus indebitè & contra justitiâ, detinetur.

Alii verò nuncii ad præfatam sedem apostolicam pervenerunt, redemptione prius præstitâ per aliquos ex eisdem.

Et ibidem, similiter cum dicto principe, & etiam sine eo, nostram justitiâ domino Papæ sanctissimo, & ejus fratribus exponentes, pacem, quam semper habere cum ecclesiâ obtavimus & obtamus, cum instantiâ devotè & humiliter postulavimus :

Quæ quidem justitiâ eis, immò nobis potius in eisdem, per ecclesiam totaliter extitit denegata.

Princeps autem, licet treugam & pacem tractare primâ facie videretur, suarum promissionum oblitus, facto faciens contrarium, procuravit in Regem Siciliæ se ungi, & alia, quæ non inductiva pacis, set impeditiva potius videbantur.

Sicque, præfato fratre Galterando in legatione prædictâ, prout Domino placuit, sublato de medio, iidem nuncii ad nos, infecto negotio, & sine expeditione aliquâ, redierunt.

Tandem idem princeps per venerabiles, H. episcopum Cæsaraugustanum, & fratrem B. abbatem Sinaque, aliquos tractatus, qui pacem aliquam sapere videbantur, & per suas speciales litteras nobis misit; hoc specialiter, inter alia, continentes :

Quod, cum ipse princeps (formam pacis, contentæ in tractibus memoratis) vellet, si nobis placeret, intendere toto posse (juxta conventiones & pacta, inter nos & ipsum habita & conventa) adimplendis conventionibus, vel regressui ipsius principis ad nostrum carcerem esset certus terminus designatus; & de dicto termino modicum remaneret :

Nos rogavit, cum instantiâ, in præfatis literis, & per nuncios supradictos, ut usque ad kalend' Madii, proximo venientes, deberemus sibi terminum prorogari, ut liberius posset intendere tractatui dictæ pacis :

Nos autem, intellectis pacis tractatibus supradictis, licet difficiles videntur, tamen cum nostris baronibus & subditis, in generali curiâ, quam proximè tunc facere deliberamus, quasi in medio regni nostri, volebamus deliberare plenius super eis;

Et ante celebrationem ipsius curiæ, principi supradicto prorogationem ad petitum tempus concessimus, quam, sine præjudicio juris nostri, rectâ intentione concedere poteramus.

Demum, cum nos essemus in dictâ curiâ generali, & tam super prædictis, quam super aliis tractaremus, quæ regnis nostris, & expeditioni dictæ pacis necessaria videbantur;

Princeps præfatus misit nobis duos nuncios speciales, litteras credentiæ apportantes; qui nobis, ex parte ipsius principis, retulerunt quod, juxta conventiones prædictas, ad captionem nostram dictus princeps, ut promiserat, veniebat; & quod pararem nos ad recipiendum eundem, & ad restituendum eidem marchas argenti, & personas, quas pro obsidibus tenebamus.

Set quia in dictis convenientiis continetur expressè, quod, si contingeret dictum principem ad carcerem nostrum redire, teneretur redire ad alterum de duobus locis, scilicet, ad collem Sanctæ Cristinæ, vel inter collem de Panicariis & Jungeriam, ubi nos possemus ipsum tutè recipere; quæ loca distant inter se per decem dietas vulgares, & ultra.

Et dicti nuncii, nec procuratoria aliqua in formâ publicâ; nec capitula sigillata credentiæ apportarunt; nec certum locum aliquem designarunt de locis prædictis, in conventionibus designatis, ad quem ipse veniret, & nos, cum marchis & obsidibus, accedere deberemus ad recipiendum eundem;

Et esset impossibile nos & ipsum principem eadem die in dictis duobus locis, ita inter se distantibus, insimul comparere, ad recipiendum ipsum principem, & ad reddendum sibi marchas & obsides supradictos.

Et, quia sibi prorogationem prædictam concesseramus, ut prædicitur; Fuimus super prædictis, quæ nobis dixerunt dicti nuncii, quamplurimum admirati; & multum dubitavimus de eisdem; & ex prædictis eorum verbis fidem nequivimus adhibere:

Set respondimus nunciis memoratis, quod per litteras & nostros nuncios speciales responderemus principi sæpedito.

Et, quasi sine aliquo intervallo, duos nostros nuncios, cum nostris litteris, versus collem de Panicariis & partes Rossilionis, si per illas veniret:

Et alios duos versus partes Sanctæ Cristinæ duximus destinandos;

Ut per ipsos intentionem suam nobis literariè destinaret, an ad captionem nostram redire intenderet? & ad quem locum de prædictis duobus venire proponeret, si haberet propositum redeundi?

Set prælibatus princeps, fingens se velle redire ad carcerem nostrum, quamquam sciret locum prædictum, inter Jungeriam & collem de Panicariis, & alia loca circumcirca, per duas leucas & plures, à Rege Franciæ & aliis inimicis nostris fuisse & detineri capta, & post dictas conventiones occupata; & hæc sit notorium toti terræ;

Venit, ut dicitur, ad dictum locum inter Jungeriam & collem de Panicariis, cum inimicis nostris, & multitudine armorum (qui locus effectus erat, & est non tutus nobis; immò suspectus rationibus supradictis; ubi etiam expressè nobis ad veniendum per eum (quod verum non est) existeret assignatus) &, mundo verbo credens satisfacere, protestatus fuit ibidem, ut dicitur, quod ipse illuc venerat hæc de causâ, ut rediret ad captionem nostram, si essemus ibidem parati eum recipere, & sibi reddere marchas & obsides supradictos; licet ipse sciret quod dictus locus non erat nobis tutus, ut superius declaratur; credens insuper per prædicta à pœnis & conventionibus, inter nos & ipsum habitis, fore ut dicitur liberatus, simplicitatem & ignoscantiam, quam hominibus ostendebat, in astutiam convertendo.

Postque ad Prepinianum, ut asseritur, est reversus, iterum, suis nunciis nobis missis, ut ad partes Gerundæ accedere deberemus; quia volebat in illis partibus nobiscum habere vistant, ac super tractatu pacis aliqua ordinare.

Set cum interim dicti nostri nuncii ad eum, dato eis guidatico, pervenissent, & eidem principi exposuissent ea omnia quæ eis mandavimus exponenda; & hoc specialiter inter alia quod, assignato per ipsum principem altero de prædictis locis, ad quem nos tutè venire possemus, ad ipsum locum accederemus ad recipiendum eundem, & ad reddendum sibi marchas & obsides antedictos.

Ipsæ, hiis & aliis auditis, quæ nostri nuncii ex parte nostrâ retulerunt eidem; non expectans nos, qui versus Gerundam, prout ipse requisierat per suos nuncios & literas, continuatis dietis ad eum accedere nullatenus tardabamus;

Dixit eisdem nostris nunciis, nobis idem per suas literas intamando, quod nos non poterat expectare, quoniam habebat in Franciam dirigere gressus suos;

Et sic habit vias suas, dimissis, ut asseruit in litteris supradictis, & ut dixerit verbo nostris nunciis prædictis, quibusdam de consilio suo, qui ex parte ipsius nobis aliquem tractatum pacis apertius declararent.

Attendat igitur vestra circumspecta discretio & regia celsitudo, qualiter dictus princeps vobis & nobis, sub velamento pacifici, est loquutus; & quomodo vos, immò nos, in vestris brachiis dormientem, à præmissis deviano, circumvenire nititur toto posse.

Miranatur namque quam plurimum universi qualiter dictus princeps, qui inter Christianos principes christianissimus putabatur, honorum & gratiarum, per vos & nos sibi multipliciter impensarum, oblitus, contra pacta & conventiones prædictas processit, ut superius continetur.

Vestram igitur excellentiam rogamus, sicut possumus carius & ortamur, vos nichilominus cum instantiâ requirentes, ac multipliciter postulantes, quod ex parte vestrâ & nostrâ dictum principem requiratis, & etiam inducatu ut nobis, quod promisit, compleat & attendat.

Nos enim, ob vestri gratiam & honorem, parati sumus eundem principem recipere in altero de dictis duobus locis, ubi ipsum possumus tutè recipere, ac sibi restituere marchas & obsides supradictos, die per vos vel ipsum nobis idoneâ assignatâ; alioquin pœnam & pœnas, per vos & ipsum nobis promissas, quæ in dando, tradendo, vel deliberando consistunt, petimus & habere volumus, prout fuerit faciendum.

Per hanc autem requisitionem, (quam ob honorem & gratiam vestri facimus) scilicet, ut ex parte vestrâ & nostrâ ipsum principem requiratis, & inducatu ut nobis, quod promisit, compleat & attendat: & quod parati sumus eundem principem recipere in altero de dictis duobus locis, ubi ipsum possumus tutè recipere, ac sibi restituere marchas & obsides supradictos, die, per vos vel ipsum principem, nobis idoneâ, assignatâ;

Non intendimus pœnis, jam commissis per ipsum principem, & nobis acquisitis, renuntiare, nec in aliquo derogare; immò eas nobis retinemus expressè, nisi ipsuñ principem contingat, ad requisitionem prædictam, ad effectum ducere quod promisi.

Nam in hoc tamen, si compleverit supradicta, parati sumus, super dictis pœnis, facere quicquid vos super eisdem duxeritis ordinandum.

Dat' Ilerdæ, viii. kalendas Decembris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono.

Sacrista.

Bulla Nicolai IV. Papæ, pro priore de Lenton.

A. D. 1289.
An. 18 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Pridem ad notitiam regiam per nostras litteras duximus perferendum, qualiter dilecti filii, frater Petrus de Siviaco de Lenton, Cluniacensis ordinis, Eboracensis diocesis, & nonnulli alii prioratus priores, Cluniacensis monasterii monachi;
Diligentius attendentes quod nonnulla statuta, quæ felicis recordationis, G. Papa nonus, prædecessor noster, super reformatione dicti ordinis edidit, & quæ, in virtute obedientiæ, districtè ac inviolabiliter observari præcepit, in ordine ipso minimè servabuntur;

Tum ex hoc, tum etiam ex aliis certis causis ad sedem apostolicam appellârunt;

Et, ne abbas monasterii supradicti, post hujusmodi appellationes eorum, & arripiendum iter ab eis ad Romanam curiam accedendi, contra ipsos, vel eorum aliquem, aut adhærentes, vel adhærentes volentes eisdem, aliquid innovaret, vel etiam attemptaret, sive ad citationem, monitionem, vel excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, vel ad amotionem, seu privationem prioratuum prædictorum & domorum ipsorum, per se, vel per alium, quâcunque auctoritate, procederet nomine suo, & eis adhærentes volentium in hæc parte;

Iterato ad præfatam sedem contra eundem provocârunt abbatem, & etiam appellârunt, ad prædictorum prosecutionem se ad eandem sedem personaliter conferentes;

Quibus in actum perductis, tam præfatus abbas, quam diffinitores capituli generalis, priores ipsos suis prioratibus & administrationibus, contra justitiam, privaverunt, in prædicto prioratu de Lenton fratre Ranaudo, monacho supradicti monasterii, de facto, cum de jure nequiverint, subrogato;

Quem ad præsentationem abbatis ejusdem in priorem prioratus prædicti, cujus diceris esse patronus, recipiens, in prioratibus ipsius & bonorum ac jurium suorum fecisti possessionem induci.

Nos autem, ad pacificum statum & prosperum ejusdem monasterii, & personarum, in ipso degentium, intendentes; & considerantes attentius quod tam præfatus frater Petrus, quam ceteri prædicti priores prioratibus suis injustè fuerant spoliati; quodque inde dampna pertulerant, unde ipsis comoda deberant provenisse; eis, amotione seu privatione hujus-

modi nequaquam obstante, prædictos prioratus de procuratoris ejusdem abbatis assensu, & justitiâ restituimus exigente;

Celsitudinem regiam rogantes attentius, & hortantes ut, apostolicæ sedis processibus devotis animis te coaptans, eidem fratri Petro, priori possessionem plenariam prioratus de Lenton prædicti, ac jurium & bonorum suorum, sublato difficultatis obstaculo, restitui faceres sive reddi, eum in possessione ipsâ regii favoris auxilio conservando.

Sic te in hoc benigne ac liberaliter habiturus, ut exinde tibi à Domino præmium, & à nobis dignæ commendationis cumulus provenirent.

Porro nuper ad nos pervenisse cognoveris, quod præfatus abbas, dictis prioribus adhuc in curiâ Romana morantibus, debitum naturæ persolvit; jam de alio electione, ut dicitur, celebratâ concorditer in monasterio supradicto, ac electus hujusmodi ad curiam ipsam in proximo venturus assentitur, ad confirmationem electionis suæ humiliter postulandam;

Propter quod eundem priorem, usque ad ipsius electi adventum, oportet apud sedem apostolicam residere, ut, tam ipso quam cæteris prioribus supradictis ibidem presentibus, circa statum ejusdem monasterii possit utilis & efficacius, actore Domino, provideri;

Cum itaque præfatus prior, occasione hujusmodi præpeditus, ad partes Angliæ se personaliter conferre non valeat, dicti prioratus sui possessionem corporaliter recepturus;

Serenitatem regiam rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ procuratori ejusdem prioris, ipsius nomine, ac pro eo, corporalem possessionem prioratus prædicti, ac bonorum, & jurium suorum omnium, consuetudine contrariâ non obstante, benignè facias assignari.

Sic devotè nostris obtemperando precatibus, sic efficaciter quod petimus adimplendo, ut proinde regie devotionis promptitudinem, quam in hæc parte facilem cupimus inveniri, condignis laudibus attollamus.

Si verò quisquam in eodem prioratu de Lenton, se dixerit aliquid jus habere, parati sumus facere sibi super hoc, cum requisitis fuerimus, exhiberi justitiæ complementum.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, iii. idus Decembris, pontificatus nostri anno secundo.

Sigillo avulso: sub filo canabeo.

Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ, de emendatione dampnorum per gentes Jacobi patris sui & suas commissorum, durante treugâ cum Rege Franciæ.

A. D. 1289.
An. 18 Edw. I.
Lib. B. fol. 125 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO ac magnifico principi, tamquam patri sibi karissimo, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ ac duci Aquitaniæ, Alfonso per eandem, Rex Aragonum, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinoniæ, salutem & sinceræ dilectionis incrementum.

Serenitatis vestræ recepimus litteras, in quibus continebatur quod, tam ad partes nostras, quam ad partes domini Jacobi patris nostri, venerabilem patrem & dominum Guillelmum, DEI gratiâ, episcopum Sarum, & magistrum Johannem de Lasci cancellarium Cestriensem, ac alios viros providos & discretos de consilio vestro, pro resumendo negotio inquisitionis ac emendæ super dampnis, quæ dicuntur data, tam per gentes dicti domini Jacobi nobis & gentibus nostris, quam per gentes nostras eidem Jacobo & gentibus suis; treugâ, per mediationem vestram acceptâ, inter magnificum principem dominum Regem Franciæ ex unâ parte, & nos ex alterâ, pendente, quam nuper venerabili patri episcopo Morbiciensi & collegis suis, ac aliis viris discretis, vicibus iteratis commiseratis, specialiter transmiseratis, qui in crastinum Purificationis beate Virginis apud Perpinianum debent convenire;

Et super hoc requirebatis nos, quod gentibus prædicti Jacobi patris nostri, venturis pro negotio inquisitionis ejusdem, nec non & gentibus dicti domini Regis Franciæ, quas pro eodem negotio ad partes nostras duceret transmittendas, salvum & securum conductum seu guidaticum fieri faceremus, cautelam etiam ac defensionem securam personis, rebusve familiis

prædictorum nunciorum vestrorum, quæ nostro subjacerent districtui, præberemus; & quod procuratores nostros, benè instructos, apud Perpinianum vestris nunciis in crastino Purificationis beate Virginis supradicto mitteremus.

Celsitudini vestræ respondendo significamus, quod jam de eisdem vobis responsum misimus per venerabilem magistrum Raymundum de Pinu, quem apud curiam Montis Soni ad nos misistis; parati enim sumus mittere nuncios nostros seu procuratores, die & loco per vos nobis assignatis, & prestare guidaticum, seu conductum, tam gentibus vestri quam gentibus illustris Regis Franciæ, aut domini Jacobi patris nostri prædicti, venientibus ad terram istam, ratione inquisitionis prædictæ, ut in vestra litterâ continetur; dum tamen vestri celsitudo procedat, vel procedi in ipso negotio faciat, secundum quod vos primò ipsum negotium recepistis, seu incepistis.

Aliàs, si fortè vestra excellentia vellet super eo aliquid innovare, sciatis quod non est intentionis nostræ, aut consilii nostri, quod nos debeamus in dicto negotio procedere, secundum quod jam respondimus vobis per litteras nostras, quas tradimus in prædictâ curiâ Montis Soni, dicto magistro Roberto de Pinu; rogantès siquidem excellentiam vestram, quatinus de salute & prosperitate vestrâ vos dignèmini per litteras vestras reddere certiores.

Datum Trichon', ii. mensis Januar', anno Domini MCCLXXXIX

Sacrista.

Littera Alfonsi Regis Aragoniæ, quâ perfidiam Caroli principis Salernitani crepat, eo quod pactis & conventionibus minus satisfecerit.

A. D. 1289.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. fol. 99.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO ac magnifico principi, tanquam patri sibi karissimo, domino Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitaniæ, amico suo karissimo, Alfonso, per eandem, Rex Aragoniæ, Majoricarum, & Valentie, ac comes Barchinoniæ, salutem in eo, per quem Reges regnant, & principes dominantur.

Celsitudinem vestram non credimus ignorare qualiter illustris Karolus, princeps Salernitanus, captus, existens in Sicilia, fuit per Siculos ad penam condemnatus.

Et, cum hoc ad aures, felicis recordationis, domini Regis Petri, patris nostri, per aliquos pervenisset, mandavit domino Jacobo, Regi Siciliæ, fratri nostro & gentibus regni prædicti, quod dictum principem morti non traderent; set ipsum mitterent ad eundem; credens Romanæ ecclesiæ & ipsi principi ex hoc demonstrare magnam reverentiam & honorem.

Postquam verò ipse princeps in Cathalonia fuit adductus, excellentiam

vestram non credimus etiam ignorare qualiter, ob vestri gratiam, & honorem (quem sicut patrem beatissimum dileximus, & diligimus puro corde, præ cæteris principibus hujus mundi) prædictum principem, nostro carceri mancipatum, (si carcer dici per eum poterat, vel debebat; quia inveniebat ibidem gratias multiplices & favores, & nos non inimicum sentiebat, set socium potius & amicum) à manu nostrâ regiâ, post multiplices tractatus, inter nos & vos habitos; vestrâ regiâ sollicitudine procurante, contra voluntatem baronum, & magnatum, & quasi omnium subditorum nostrorum, ut vestræ possemus satisfacere voluntati, sub certis conditionibus duximus liberandum.

Credimus etiam vestram regiam celsitudinem ad memoriam reducere conventiones & pacta, in ipsius liberatione inter vos, & ipsum principem, & nos habita & finita; ac, post ipsius liberationem, per ipsum, existentem in plenâ libertate, longè à terrâ & jurisdictione nostrâ, ex certâ scientiâ approbata, cum publico instrumento, juramento vallato.

A. D. 1290. | An. 18 Edw. I.

nostram ipsum recipere ob vestri gratiam & honorem, & reddere marchas & obsides supradictos.

Nam, ubi dictus princeps in pœnas non incidisset prædictas (quod fecit) & ipsum, redcuntem ad carcerem nostrum, non admissemus die statuta; nichilominus postea, quandocunque vellemus, nos eum interpellare possemus, ut promissa compleret, vel rediret ad carcerem prælibatum: nec excusare se posset aliqua ratione, quin, post diem statutam, interpellatus, complere prædicta, vel redire ad nostrum carcerem teneretur, aliàs in pœnas incideret supradictas.

Nam, qui in die certâ aliquid dare vel facere promittit, duo promittit; scilicet, dare vel facere: & ad diem dare vel facere.

Et, si non incidit in pœnam, si postea interpellatus, non det vel faciat; quia, quamvis reo non liceat purgare moram in prædictis; tamen licitum est creditorum, vel ei, cui quis tenetur dare vel facere, moram purgare, & postea se paratum facere & recipere protestari.

Et, si ille, qui promittit die certâ dare vel facere, interpellatus postea, velit dare vel facere, quandocunque interpellatus fuerit, incidit in pœnam, in conventionibus comprehensam.

Vestram igitur excellentiam rogamus, sicut possumus, karissime & ortamur, vos nichilominus cum instantiâ requirentes, ac multipliciter postulantes, quatinus, ex parte vestrà & nostrâ, dictum principem requiratis, & etiam inducatis ut nobis, quod promittit, compleat & attendat.

Nos enim, ob vestri gratiam & honorem, licet in pœnas incidit supradictas, parati sumus prædicta, quæ dictus princeps facere & complere tenebatur, admittere: vel eundem principem ad carcerem nostrum recipere; ac sibi restituere marchas & obsides supradictos, die, per vos, vel per ipsum, nobis idoneâ, assignatâ, usque ad kal' Madii supradictas;

Alioquin pœnam & pœnas, per vos & ipsum nobis promissas (quæ in dando, tradendo vel deliberando consistunt) petimus & habere volumus, prout in dictis convenientiis continetur.

Per hanc autem requisitionem (quam ob honorem & gratiam facimus vestri) scilicet, quod, ex parte vestrà & nostrâ, ipsum principem requira-

tis, & inducatis ut nobis, quod promittit, compleat & attendat, & quia parati sumus promissa per ipsum principem admittere: vel eundem principem ad carcerem nostrum recipere, ac sibi restituere, marchas & obsides supradictos, die, per vos, vel per ipsum, nobis idoneâ, assignatâ, usque ad kal' Madii, ut superius dictum est, non intendimus pœnis, jam commissis per ipsum principem, & nobis acquisitis, renunciare, nec in aliquo derogare; immò eas vobis retinemus expressè, ubi ipsum principem contingat, ad requisitionem prædictam, ad effectum non ducere quod promittit.

Nam, si compleverit supradicta, parati sumus, super prædictis pœnis facere quicquid vos super eisdem duxeritis ordinandum.

Tractatus autem compositionis, quam venerabilis prior Sancti Egidii, & Bartholomæus de Capua, juris civilis professor, nostris supradictis nunciis retulerunt, fuit talis;

Quod illustris Jacobus, Rex Siciliae, frater noster, regnum Siciliae dimitteret totaliter; nichil ei dato, & nec retento.

Et quod sacrosanctâ Romanæ ecclesie, ac Regi Franciae reverentiam, facere deberemus.

Et quod ab eadem sacrosanctâ Romana ecclesiâ regnum nostrum, Aragonie teneremus in feudum; eidem, pro eodem regno, censum seu tributum, anno quolibet, exsolvendo.

Et quod regnum Majoricarum dompno Jacobo, avunculo restituere deberemus.

Discernat igitur vestra regia celsitudo, si dictus princeps pactis & conventionibus satisfecit; & pacem, quam ad voluntatem nostram facere promiserat, adimplevit.

Rogamus insuper karissimam amicitiam vestram, quatenus statum vestrum prosperum nobis cum certitudine plenariâ prædictorum, citius, quam poteritis, nunciatis literatoriè rescribendo.

Dat' Terrachoniae, quarto mensis Januarii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo nono.

Sacrista.

Bulla Nicholai IV. Papæ, quod decima debet colligi secundum verum valorem, & per personas à sede apostolicâ deputatas.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Gerentes cordi negotium Terræ Sanctæ, celsitudini tuæ decimam ecclesiasticorum reddituum & proventuum, in Angliæ & Scotiæ regnis, ac Ybernia & Wallia, in ipsius Terræ Sanctæ subsidium, sub certâ formâ, per certi temporis spatium, duximus concedendam; prout in apostolicis litteris, super hoc confectis, plenius & serius continetur.

Quia tamen in regnis, ac Ybernia & Wallia, supradictis diversæ, ut dicitur, fiunt extimationes reddituum & proventuum prædictorum: sta-

tuimus ut, juxta verum ipsorum valorem, tibi prædicta decima persolvatur.

Sed, ne in collectione ipsius, si congruo modo non fieret, multorum scandala & animarum possent pericula suboriri, nostri intentionis existit ut, in collectione ipsâ, per deputandas ab apostolicâ sede personas, taliter, actore Domino, procedatur; quod & hujusmodi scandala sive pericula valeant evitari, & indemnitati tuæ condigno favore, quantum ad perceptionem prælibatæ decimæ, providè consulatur.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, quarto idus Januarii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Littera ab Infante P. filio Petri quondam Regis Aragoniæ, rogatoria Regi de statu suo.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. B. fol. 126 a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO ac potentissimo domino, Edwardo, DEI gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ ac duci Aquitaniæ, Infans P. illustris domini Petri, inclitæ recordationis, Regis Arragonum filius, ac procurator Aragoniæ, gerensque vices illustris domini Regis fratris nostri, in Cathalonia, & regno Majoricarum, salutem & quicquid potest servitii & honoris.

Quia de magnificentia & regiâ personâ vestrà, tamquam de patre, frequenter audire & scire cupimus rumores bonos, excellentiam vestram rogamus, quatinus placeat vobis nos, de salute & statu vestro (quem

semper adoptamus felicem) vestris litteris, quotiencunque oportunitas nunciiorum se optulerit, visitare.

Significamus itaque claritati vestræ illustrem dominum Regem fratrem nostrum & nos vigere, per DEI gratiam, sanitate.

Rogamus insuper celsitudinem vestram quatinus, si qua, in partibus dicti domini Regis fratris nostri, vobis sint placida, sive grata, velit nobis rescribere super eis; quoniam voluntarii & parati sumus ad vestrum beneplacitum & mandatum.

Dat' Oscæ, quarto idus Januarii, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono.

Bulla Nicholai IV. Papæ pro Rege, quod decima sibi concessa juxta verum reddituum valorem persolvatur.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio nostro Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Nuper celsitudini regiæ decimam ecclesiasticorum reddituum & proventuum in Angliæ & Scotiæ regnis, ac Ybernia & Wallia, in Terræ Sanctæ subsidium, sub certâ formâ, per certi temporis spatium, duximus concedendam; prout in litteris apostolicis, super hoc confectis, plenius & serius continetur.

Cum autem in regnis, ac Ybernia & Wallia supradictis, diversæ, ut dicitur, fiant extimationes reddituum & proventuum prædictorum, statuimus ut, juxta verum ipsorum valorem, tibi prædicta decima persolvatur.

Concedimus quoque tibi obventiones quaslibet, in prædictis regnis, ac Ybernia & Wallia, deinceps ejusdem Terræ Sanctæ subsidio proventuras, & quæ provenerint etiam inibi à tempore, quo, felicis recordationis, Honorius Papa, prædecessor noster, eas tibi duxit, dum viveret, concedendas; dummodo conditiones, appositas in concessione prædictæ decimæ, tibi factâ, plenè studeas acceptare.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, quarto idus Januarii, pontificatus nostri anno secundo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ excusatoria, de nunciis suis apud Perpignanum non transmittendis; nec non nunciatoria de prosperis successoribus suis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. B. f. 125. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

SERENISSIMO & magnifico principi, amico suo karissimo, domino Edw. Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Alfonsus, per eandem, Rex Aragonum, Majoricarum, & Valentia, ac comes Barchinoniæ, salutem & sinceram dilectionem, & prosperos ad vota successus.

Serenitatis vestræ recepimus litteras, continentes quod, cum vos requisivissetis nos, per dilectos & fideles vestros, magistrum R. de Pinibus, clericum & consiliarum vestrum, & Garcionem de Marchia militem, quod aliquos de gente nostrâ mitteremus apud Perpignanum, in crastinâ die Purificationis beate Mariæ proximè venturâ, pro facto treugæ, inter Regem Franciæ & nos, per vos initæ;

Et nos dedissemus vobis responsivam, quod ad locum prædictum mitteremus nuncios nostros, non tamen in formâ, in quâ fuimus per vos super prædictis requisiti; pro eo, maximè, quod ex ipso, honori vestro videretur derogari, si alius, quam vos, eidem negotio se immisceret;

Propter quod, nobis significabatis, quod obligaveritis vos de dampnis, utriusque parti, durante treugâ dictâ, inferendis, emendas debitas facere;

Per quam obligationem Regi Franciæ de dampnis, sibi & suis, per nos & nostros, infra dictam treugam, illatis, tenemini respondere;

Et consimili modo tenemini nobis de dampnis, nobis & nostris, infra dictam treugam, per dictum Regem Franciæ & suos illatis.

Et quod, habito diligenti tractatu cum consilio vestro, videbatur vobis quod, ad examinationem & receptionem testium producendorum in facto præmissis, ad videndum qualiter deputandi à vobis in eodem negotio procedent, pro utraque parte (videlicet, pro nobis & pro Rege Franciæ) debent probi homines interesse, pro eo quod uterque nostrum tenetur per se vos indempnes servare quoad emendas, ad quas estis nobis & ipsi Regi Franciæ, ut præmittitur, obligati;

Propter quod, nobis, ut amico vestro speciali, supplicâstis, ut duos peritos, & unum notarium (qui ad examinationem & receptionem testium,

producendorum in facto prædicto, ex parte nostrâ, coram deputandis à vobis interessent) ad diem & locum præfatos, mittere deberemus;

Quibus quidem litteris visis & diligenter intellectis, volentes in omnibus satisfacere votis vestris, vocavimus barones, religiosos, milites, clericos, & alios, qui pro consiliariis nobis assignati fuerint in curiâ, quam generaliter celebravimus in Monte Sono; & habitâ plenâ deliberatione cum eisdem;

Invenimus nos debere persistere in eadem responsivâ, quam super prædictis vobis misimus per prædictos magistrum R. de Pinibus, & Garcionem de Marchia; cum in prædictis, si sic fieret, ipsi consilarii videant dampnum nostrum, sed quod nuncios nostros mittamus apud Perpignanum, & ad diem prædictum, formâ aliquâ non mutatâ.

Quapropter celsitudinem vestram exhortamur, quatinus in hæc parte velit nos habere excusatos; & præcipuè quia, juxta ordinationem dictæ curiæ generalis, aliquid facere, seu concedere, absque ipso consilio, non valeamus.

Præterea altitudini vestræ, ad gaudium, intimamus nos, in confectioe præsentium, sanitate perfrui, & in nostris negotiis feliciter prosperari;

Tum quia, per loca terræ nostræ, ad defensionem ejusdem, adjuturum, sive *Era* colligitur & præstatur; undè fit armata, cum quâ poterimus, nedum resistere, omnino inferre dampna plurimâ inimicis!

Tum etiam quia inde frontariis nostris oportuno remedio est provisum;

Tum insuper quia Sancius, qui se dicit Regem Castellæ, nulla nobis vel terræ nostræ infert dampna; immò per nobilem virum Didacum de Faro, & alios in Castellæ frontariâ existentes, inferentur terræ Castellæ dampna plurimâ & diversa.

Statûs quidem vestri continentiam, unâ cum beneplacitis vestris, nobis significare velit vestra regia excellentia; ad quæ complenda pro viribus nos promptos inveniet & paratos.

Dat' apud Alcoleam, decimo quinto kal. Februarii, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo nono.

Sacrista.

Littera ab Alfonso Rege Aragoniæ Antonio Bek episcopo Dunelm' excusatoria, quod oratores suos non mittat apud Perpignanum, super facto treugæ cum Rege Franciæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. B. fol. 126. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ALFONSUS, DEI gratiâ, Rex Aragonum, Majoricæ & Valentia, ac comes Barchinoniæ, venerabili & dilecto Antonio, permissione ejusdem, Dunelmensi episcopo, salutem & dilectionem.

Dilectionis vestræ recepimus litteras, & intelleximus significata in eis, scilicet, quod apud Perpignanum mitteremus nuncios nostros super facto treugæ, quæ inita fuit, inter Regem Franciæ & nos, per illustrem Regem Angliæ, juxta formam quam nobis diù misit per magistrum R. de Pinibus clericum, & Garcionem de Marchia militem, nuncios suos;

Quibus litteris visis & intellectis, volentes, pro posse, votivis affectibus prædicti domini Regis Angliæ & vestris satisfacere, vocavimus barones, religiosos milites, clericos, & alios, qui nobis pro consiliariis assignati

fuerunt in curiâ, quam celebravimus generaliter in Monte Sono; & habitâ plenâ deliberatione cum eisdem.

Invenimus nos debere persistere in eadem responsivâ, quam super prædictis misimus domino Regi Angliæ per ejus nuncios memoratos; cum in prædictis, si sic fieret, ipsi consilarii videant dampnum nostrum; sed quod nuncios nostros mittamus apud Perpignanum, formâ super præmissis in aliquo non mutatâ.

Quare dilectionem vestram exortamur, quatinus in hæc parte velit nos habere excusatos; præcipuè quia, juxta ordinationem dictæ curiæ generalis, aliqua facere, seu concedere, absque ipso consilio, non valeamus.

Dat' apud Alcoleam, xv. kal. Februarii, anno Domini MCLXXXIX.

Sacrista.

Litteræ Regis quibusdam cardinalibus missæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Claus. 18 Edw. I.
m. 14. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI patri in Christo, amico suo karissimo, domino J. Dei gratiâ, tituli Sanctæ Cecilie presbitero cardinali, Edwardus, &c. salutem & sinceram dilectionis affectum.

Cum, pro quibusdam nostris negotiis, de quibus aliâs vobis scripsimus, pro subsidio Terræ Sanctæ, nobilem virum, dominum Galfridum de Geynull; magistros Wilhelmum de Grenefeld, & Thomam de Luggor' juris civilis professores, ad sedem apostolicam duximus destinandos;

Paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatenus, ipsa negotia favore benivolo prosequentes, ad eorum expeditionem, tam celem, quam felicem, quantum commodè poteritis, interponere dignemini partes vestras.

Dat' apud Westm', tertio die Februarii.

Sub eadem formâ scribitur cardinalibus subscriptis, viz.

Episcopis.

- Domino J. Tusculano episcopo.
- Domino B. episcopo Penestren.

Domino B. episcopo Portuen.
Domino L. Host' & Welletr' episcopo.
Domino Sabinen' episcopo.

Presbyteris.

Domino H. tituli Sanctæ Sabine presbitero cardinali.
Domino M. tituli Sanctæ Laurentii in Damazo, presbitero cardinali.
Domino P. tituli Sancti Marci, presbitero cardinali.

Diaconis.

Domino J. Sanctæ Mariæ in via lata, diacono cardinali.
Domino P. Sancti Eustachii, diacono cardinali.
Domino M. Sanctæ Mariæ in Porticu, diacono cardinali.
Domino N. Sancti Adriani, diacono cardinali.
Domino B. Sancti Nicholai in carcere Tulliano, diacono cardinali.

De tractatu coram commissariis Regis Angliæ apud Perpignanum, super dampnis illatis, durante treuga inter Regem Franciæ & Majoricarum ex una parte, & Aragoniæ Regem ex altera, emendandis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. B. f. 139. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno ejusdem millesimo ducentesimo octuagesimo nono: indictionis tertie: pontificatus domini Nichol' Papæ quarti anno secundo: mense Februarii, die tertio intrantis ipsius mensis, videlicet, die Veneris, in crastinum Purificationis beate Mariæ infra tertiam.

In mei, Petri Roberti, auctoritate sacrosanctæ Romanæ

ecclesiæ publici notarii, Vitalisque de Drono, eadem auctoritate, notarii publici, & testium subscriptorum præsentia;

Discreti viri magistri Johannes de Lacy cancellarius Ciestrensis, Johannes Girardi cancellarius ecclesiæ Sancti Severini Burdegal' & Raymondus de Pinibus, clerici domini Regis Angliæ illustris, & commissarii sui deputati;

Et ab eodem specialiter destinati ad informandum seu inquirendum

super articulis propositis, ex parte domini Jacobi Regis Majoricarum illustris, contra dominum Alphonsum Regem Aragoniæ illustrem, & valitores ejus;

Et vice versâ, super articulis propositis, ex parte dicti domini Regis Aragoniæ, contra prædictum dominum Regem Majoricarum & valitores suos;

Super dampnis & usurpatis, hinc inde, treugâ pendente, dudum inîta, per dictum dominum Regem Angliæ, inter excellentissimum dominum Regem Franciæ & valitores suos ex parte unâ, & dictum dominum Regem Aragoniæ & valitores suos ex alterâ; prout in litterâ domini Angliæ prædicti, sigillo ipsius sigillatâ (tenor cujus inferiùs ponitur) continetur;

Venerunt apud Perpiniânum in capitulo fratrum prædicatorum ipsius loci;

Præsentibus inibi discretis viris, dominis magistris Reymundo de Monte Ferrario milite, & Petro Radimundi iudice majore Carcasson' qui se ibidem dicebant advenisse ex mandato domini Regis Franciæ prædicti;

Præsentibus Arn' bajuli, procuratore dicti domini Regis Majoricarum; prout continebatur in quodam procuratorio, sigillo dicti domini Regis Majoricarum sigillato, cujus tenor inferiùs continetur;

Prædictam litteram commissionis ejusdem, factâ à dicto domino Rege Angliæ exhibuerunt, & legi fecerunt, & copiam ipsius commissionis fecerunt dictis magistris, Remundo & Petro Radimundi; dicentes quod parati erant procedere in dicto negotio juxta traditam eis formam.

Et dicti magistri, Remundus & Petrus, exhibuerunt, & legi fecerunt quandam litteram, sigillatam sigillo domini Regis Franciæ prædicti (cujus tenor inferiùs continetur) & copiam fecerunt de eadem commissariis dicti domini Regis Angliæ supradictis; & dixerunt quod ipsi erant parati procedere juxta tenorem concessionis, sibi factâ à domino Rege Franciæ prædicto.

Et, ad deliberandum super istis, fuit continuata dies usque in crastinum, horâ primâ in eodem loco.

Tenor commissionis dicti domini Regis Angliæ sequitur in hæc verba.

UNIVERSIS, præsentibus litteras inspecturis, Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hibern' & dux Aquit' salutem in Domino sempiternam.

Cum super contentionum materiâ, inter illustres, dominum & consanguineum nostrum Philippum, Dei gratiâ, Regem Franciæ ex unâ parte, & Alphonsum Aragoniæ Regem ex alterâ, jam diutius agitatâ, nobis medianibus, & per nos, treuga utrumque data fuisset pariter & accepta pro se, & regnis suis, & terris, quas tempore treugæ inîta possidebant, seu etiam detinebant, pro se, sibi que adherentibus & valitoribus utrobique;

Ad nos, tam ex parte domini Jacobi Regis Majoricarum (qui in prædictâ treugâ, tanquam valitor domini Regis Franciæ supradicti, specialiter est inclusus) quam ex parte Regis Aragoniæ memorati, per solempnes nuncios eorumdem, querelæ mutue delatæ fuissent super usurpatis, hinc inde, super alterutrum, treugâ pendente præfatâ.

Et super hoc porrexerint nobis articulos, contentos in cedulis, sigillis eorumdem nunciorum hinc inde signatis;

Quorum aliqui hinc inde negati extiterant: alii relictî in dubio; adeo quod nos, per assertionem partium, de eisdem articulis plenam nequimus colligere veritatem; nec ad eorumdem volumus emendationem procedere, nisi demum super eisdem articulis plenius cognitâ veritate.

Idcirco prænominato Regi Franciæ, incontinenti post hæc audita, per nuncios supradictos, per litteram nostram mandavimus, quod, ad hæc omnia fideliter inquirenda, & quæ liquida inventa fuerint emendanda, ad certos diem & locum, discretos viros pariter & fideles de nostro latere mitteremus; rogantes eundem quod, ad certos locum & terminum viros dignos aliquos destinaret, interfuturos, unâ cum nostris, inquisitioni & emendationi hujusmodi faciende.

Et, ecce! juxta quod polliciti sumus partibus supradictis, & juxta tenorem mandati nostri prædicti, illustri Regi Franciæ destinati, directos & fideles nostros, venerabilem patrem, dominum Willielmum, Dei gratiâ, Sarum episcopum, magistrum Johannem de Lacy cancellarium Cicerstrensem, & Johannem Girardi cancellarium Sancti Severini Burdegal' & magistrum Reymundum de Pimibus, clericos nostros, vice nostrâ, tenore præsentium duximus assignandos, ad inquirendam super articulis omnibus, hinc inde propositis, veritatem: et super hiis, de quibus eisdem liquere poterit, emendationem plenariè faciendam; atque aliâs faciendâ mandavimus vicibus iteratis.

Et, ad hæc, apud Perpiniânum commissarios nostros transmisimus speciales: quod, si omnes hiis exequendis non potuerint interesse, tres tamen ex hiis, quos præsentibus esse configerunt, aut prædicti duo, episcopus & cancellarius, ea nichilominus exequantur,

In cujus rei testimonium has præsentibus litteras sigilli nostri munimine fecimus roborari.

Dat' apud Claryndon', quarto die Novembris, anno regni nostri decimo septimo.

Tenor litteræ dicti domini Regis Franciæ talis est.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex, dilectis suis magistris, Reymundo de Monte Ferrario milite & magistro Petro Radimundi iudici majori Carcasson' salutem & dilectionem.

Cum, in vestrâ præsentâ, per nos & illustrem Regem Angliæ, concordatum fuerit quod, ad addiscendum & informandum se de dampnis, illatis gentibus nostris, & Regis Majoricarum illustris per gentes Alphonsi de Aragonia, durante treugâ, inîta per dictum Regem Angliæ inter nos & præfatum Regem Majoricarum ex unâ parte, & Alphonsum prædictum ex alterâ;

Rex ipse Angliæ mittet gentes suas apud Perpiniânum in crastino instantis Candelæ;

Et nos similiter mittemus de gentibus vobis quos volumus;

Quæ gentes, nostræ & ipsius Regis Angliæ, insimul prædictæ aprisiæ, seu informationi intererunt: & producendos testes insimul audient: & per juratos notarios, seu tabelliones, nostros, & ipsius Regis, insimul & in eisdem verbis eorum attestaciones scribi facient.

Et, si expedire viderint, de gentibus juratis dicti Alphonsi, si interesse voluerint, poterunt vocare; & si nolint interesse, nichilominus gentes, nostræ & dicti Regis Angliæ, modo prædicto procedent ad aprisiâ, seu informationem prædictam.

Et laborabunt dictæ gentes, nostræ & ipsius Regis Angliæ, fideliter pro posse suo, & per juramentum suum, quod, absque reversione vel remissione, totum hoc expedietur hæc vice:

Vos ad præmissa deputamus & destinamus pro nobis, mandantes vobis, quatinus ad dictos diem & locum personaliter accedentes, quod, fideliter & experto notario vobis ad hoc assumpto pro nobis, & juramento per vos præstito, unâ cum gentibus dicti Regis Angliæ, de hiis fideliter adimplendis, ea cum debitâ diligentâ taliter & ita celeriter expedire curetis, quod in hiis sitis meritò commendandi.

Hoc autem omnibus, quorum interest, notum fieri volumus tenore præsentium litterarum.

Actum Silvaneti, die Mercurii post festum beatæ Mariæ Magdalene, anno Domini MCCLXXXIX.

Tenor procuratorii dicti domini Regis Majoricarum sequitur in hæc modum.

NOVERINT universi quod nos, Jacobus, Dei gratiâ, Rex Majoricarum, comes Rossilonis & Ceritanie, & dominus Montispeulanus, constituimus & ordinamus certos & speciales procuratores nostros;

Discretos viros, Jacobum de Muredine, & Berengarium de Calderis, Vicarium Rossilonis, milites: Arn' Bajuli iudicem nostrum, Jacobum de Bernico utriusque juris professorem, tenentem locum nostrum in Montepessulano, & Albertinum de Camariis legum doctorem, & quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis;

Super omnibus petitionibus, quæstionibus & demandis, quas nos movemus, seu movere intendimus contra quascumque personas: vel quæcumque personæ contra nos, quæcumque ratione, vel causâ;

Et specialiter ratione seu occasione fractionis treugæ, datæ & concessæ per illustrem Regem Angliæ, inter illustrissimum dominum Regem Franciæ & nos, & alios valitores ejusdem domini Regis Franciæ & nostros ex unâ parte, & inclitum Alphonsum de Aragonia & valitores suos ex alterâ;

Dantes & concedentes dictis procuratoribus nostris, vel alteri eorum, plenam & liberam potestatem agendi, petendi, & defendendi, jurandi de calumpniâ, & de veritate dicendi, in animam nostram, & cujuslibet alterius, generis juramentum subeundi;

Excipiendi & appellandi, & appellationem prosequendi in integrum, restitutionem petendi, & solutionem seu solutiones petendi & recipiendi, & hypothecam de soluto faciendi;

Et alium seu alios procuratorem seu procuratores substituendi, & omnia alia gerendi, & faciendi, & administrandi, quæ verus & legitimus procurator facere potest, & consuevit, & quæ nos facere possemus, si personaliter præsentibus essemus;

Promittentes tibi, notario infrascripto, nomine omnium illorum, quorum interest vel interesse possit, nos ratum & firmum habere perpetuò quicquid per dictos procuratores nostros, vel alterum eorum, aut substituendum, vel substituendos ab eis, vel eorum altero, actum in præmissis, & gestum fuerit, seu quomodolibet procuratum.

Et, volentes dictos procuratores nostros & quemlibet eorum, substituendum seu substituendos ab eis, vel altero eorum, relevare ab omni honore satisfactionis, si contingat eos, vel alterum eorum conveniri;

Promittimus tibi, notario infrascripto, stipulanti nomine omnium illorum, quorum intersit, vel interesse possit, judicatum solvi, cum suis clausulis, sub obligatione omnium bonorum nostrorum.

In cujus rei testimonium, præsens procuratorium sigilli nostri munimine duximus roborandum.

Actum est hoc Id' Decembris, anno Domini MCCLXXXIX.

Signum Jacobi, Dei gratiâ, Regis Majoricarum prædicti, qui hæc omnia concedimus & laudamus in præsentia, R. & G. de Podio, Orsileæ Burgesii, Reyn' Valentini, & P. de Calidis, scriptor' dicti domini Regis Majoricarum testium.

Michael Rotlandi, notarius publicus Perpiniâni, hanc cartam scripsit, & hoc signum fecit.

Actum die, & loco prædictis.

Præsentibus, Magistro Jacobo de Bernitz.

P. de Vallibus.

Rogero Silvestri anglico,

Armando de Pelagrua, clericis.

Pontio Sagardo milite.

Michael Rotlandi notario Perpin'.

P. de Clotis, & pluribus aliis clericis & laicis, testibus vocatis & rogatis.

Quo crastino, videlicet, die Sabbati post dictum festum Purificationis beatæ Mariæ, dicti commissarii domini Regis Angliæ prædicti, ad dictum locum, infra prædictam horam, venerunt, præsentibus magistris Reymundo & Petro prædictis, & Arnaldo bajuli procuratore prædicto; & ibidem proposuerunt in modum qui sequitur:

Vobis, domine Jacobe de Muredine, miles, locum tenens egregii principis domini Jacobi, Regis Majoricarum, & Arnalde Bajuli, procurator ejusdem domini Regis Aragoniæ, significamus nos, cancellarius & alii commissarii domini Regis Angliæ prædicti, quod, die Jovis, in festo Purificationis beatæ Mariæ, infra tertiam, anno Domini MCCLXXXIX, intravimus locum seu villam de Perpiniâno, parati procedere, in prædicto negotio, juxta traditam nobis formam, cum continuatione & prorogatione dierum, quatenus negotii qualitas hæc requirit.

Et in primis protestamur quod requisitiones, oblationes, responsiones,

& alia, quæ dicto negotio proponemus, in scriptis proponere & dare intendimus; & illis insistere & uti, quæ per nos in scriptis proponuntur: & petimus quod vos detis guidaticum & securum conductum procuratoribus & gentibus dicti domini Regis Aragoniæ; ut salvò & securè possint venire ad dictum locum de Perpignano coram nobis, ad proponendum, & defendendum prædictum negotium.

Item, protestamur quod, per aliqua quæ nos dicimus vel scribemus, vel aliquem processum, quem faciemus in presenti negotio, nos non intendimus assentire litteris commissionis domini Regis Franciæ, factæ discretis viris, magistris R. de Monte Ferrario milite, & Petro Radimundi judici majori Carcasson' seu contentis in eisdem litteris, nisi quatenus inter dictum dominum Regem Franciæ ex parte unâ, & dictum dominum Regem Angliæ ex alterâ, super hoc extitit ordinatum; nec ab ipsâ ordinatione intendimus recedere quovomodo.

Et etiam protestamur quod non intendimus facere præjudicium, per aliqua, quæ fecerimus, facimus, seu in posterum faciemus, vel dicimus, in præfato negotio, jurisdictioni, potestati, vel juri, competentibus dicto domino Regi Angliæ, ratione seu occasione treugæ antedictæ.

Item, intellecto per quasdam litteras procuratorias domini Regis Aragoniæ nobis missas, quas recepimus in crastino Purificationis beatæ Mariæ, horâ vespertinâ, quod procuratores & gentes ejusdem domini Regis Aragoniæ, volentes venire ad nos ad dictum diem apud Perpignanum, sunt apud Basquena, parati venire coram nobis ad eundem locum de Perpignano, & procedere, ut asserunt, in negotio de quo agitur, sufficienti guidatico eis prius concesso, & obtento;

Undè nos, commissarii domini Regis Angliæ prædicti, requirimus vos dictum Jacobum de Muredine, locum tenentem, & Arnaldum Bajuli, procuratorem domini Jacobi Regis Majoricarum illustris, quod concedatis prædictis procuratoribus & gentibus dicti domini Regis Aragoniæ guidaticum antedictum, taliter quod, propter defectum petiti guidatici negotium non remaneat indiscussum; & interim ipsorum adventum expectamus.

Item, protestato per nos, commissarios prædictos domini Regis Angliæ illustris, quod parati sumus procedere in negotio fractionis treugæ, de quo agitur, secundum mandatum domini nostri Regis Angliæ prædicti, & secundum ordinationem, factam super hoc inter excellentissimum dominum Regem Franciæ, & dominum Regem Angliæ prædictum; & etiam parati sumus admittere gentes domini Regis Franciæ prædicti, prout & quando debemus, secundum formam ordinationis prædictæ.

Et cum, secundum prædictam ordinationem, vocatus fuerit dominus Alfonsus Rex Aragoniæ, per præfatum dominum nostrum Regem Angliæ, ad quem solum dicta vocatio pertinet, ut in crastino Purificationis beatæ Mariæ compareret apud Perpignanum, coram commissariis suis, per se, vel idoneum procuratorem, ad procedendum in prædicto negotio;

Et intellexerimus quod, ratione dictæ vocationis, dictus dominus Rex Aragoniæ miserit suos procuratores & gentes, qui non poterunt venire ad dictos diem & locum, propter pericula guerræ; & idèd petant guidaticum sibi dari à domino Rege Majoricarum prædicto;

Et aliàs, ad vocationem dicti domini Regis Angliæ, procuratores dicti domini Regis Aragoniæ & gentes comparerint in presenti negotio, & processerint coram commissariis suis, obtento guidatico à dicto domino Rege Majoricarum, ad instantiam & requisitionem commissariorum dicti domini Regis Angliæ:

Dicimus quod, quantum ad præsens, nulla causæ cognitio est necessaria seu faciendâ, quantum ad vocationem prædictam, licet dicti domini R. & P. dicant se velle cognoscere, unâ nobiscum, an gentes Regis Aragoniæ essent vocandæ;

Set dicimus, ante omnia, prædictum guidaticum concedendum; & parati sumus procedere in negotio presenti, juxta mandatum domini Regis Angliæ, & gentes domini Regis Franciæ, & Regis Aragoniæ, admittere ad secretam examinationem & receptionem testium, hinc inde producendorum, etiam aliorum legitimorum documentorum, juxta ordinationem dictorum dominorum Regum Franciæ & Angliæ;

Undè instantissimè requirimus vos, prædictum dominum Jacobum de Muredine, locum tenentem, & Arnaldum Bajuli procuratorem, dicti domini Regis Majoricarum, quod concedatis guidaticum prædictum, ne propter defectum dicti guidatici, non concessi seu tardati, prædictum negotium remaneat indiscussum.

Et assignamus vobis, Arnaldo Bajuli, procuratori dicti domini Regis Majoricarum, diem Mercurii, proximam ante octabas Purificationis beatæ Mariæ, infra tertiam, apud Perpignanum, in capitulo fratrum prædicatorum dicti loci, coram nobis ad procedendum in dicto negotio, quod fuerit rationis.

Et confestim prædicti, Jacobus de Muredine miles, tenens locum, & A. Bajuli, procurator dicti domini Regis Majoricarum, dixerunt, & obtulerunt se statim paratos dare & concedere guidaticum, & securum conductum dictis gentibus domini Alfonsi de Aragonia, ad notitiam & voluntatem ipsorum dominorum missorum per illustrissimos dominos Reges Francorum & Angliæ; salvo semper & protestato prius quod ipsi non intendunt recedere, neque in aliquo derogare ordinationi factæ inter prædictos dominos Reges; prout in litterâ commissionis dicti domini Regis Franciæ, factæ prædicto domino Regi Angliæ.

Et petunt à vobis, domino Jacobo de Muredine milite, locum tenentem domini Regis Majoricarum, quod vos ponatis in litterâ guidatici verba quæ sequuntur, in veniendo apud Perpignanum, vel ad alia loca jurisdictionis dicti domini Regis Majoricarum, ad venerabiles & discretos viros, nuncios illustris Regis Angliæ; dicentes quod, si ista verba non ponantur in guidatico, credunt quod procurator dicti Regis Aragoniæ non reputabit guidaticum sufficiens, & quod non remaneat ratione dicti guidatici.

Undè imputetur vobis si, propter insufficientiam dicti guidatici, & omissionem clausulæ consuetæ, præsens negotium remaneat indiscussum; maxime cum, aliis vicibus, consueta fuerit poni in guidatico clausula prædicta.

Et dictus Jacobus de Muredine locum tenens, & Arnaldus Bajuli, procurator dicti domini Regis Majoricarum, dixerunt dicta verba non esse ponenda in dicto guidatico;

Pro eo quod laxiori & ampliori formâ dictum guidaticum est concessum, & ad majorem utilitatem & securitatem nunciorum dicti domini Alfonsi:

Et prædicta verba, si apponerentur in dicto guidatico, possent esse præjudicialia domino Regi Majoricarum & derogatoria ordinationi, factæ inter illustres dominos Reges Franciæ & Angliæ, à quâ non intendunt recedere.

Verumptamen, si missi per dominos Reges Franciæ & Angliæ cognoscant illa verba, vel alia apponenda in ipso guidatico, parati fuerint illa ponefe secundum ordinationem & notitiam ipsorum.

Et dicti commissarii dicti domini Regis Angliæ dixerunt prædicta verba in dicto guidatico debere poni, cum alias in consimilibus guidaticis, in processu presentis negotii, posita fuerint; & maxime, cum procurator dicti domini Regis Aragoniæ vocatus fuerit, per solum Regem Angliæ supra dictum, ad dictos diem & locum.

Dicti verò, locum tenens & procurator, dixerunt quod, salvâ gratiâ dictorum missorum, per dominum Regem Angliæ, prædicta verba non debent poni in dicto guidatico;

Quia, si verum esset, quod in similibus guidaticis essent posita illa verba, tunc non erat ordinatum, quod gentes Regis Franciæ & Angliæ simul prædictæ apprisiæ, seu informationi interessent, & producendos testes simul audirent, & aliàs simul facerent quæ in negotio occurrerent faciendâ, sicut postea extitit ordinatum per dictos dominos Reges;

Et dicti commissarii in jam propositis per eos perstiterunt, ab eis nullatenus recedendo.

Actum, presentibus,

*Dominis Berengor' abbate Sancti Michaelis de Coysano.
Pontio Sagarda milite.
Magistris Jacobo de Bruicz.
P. de Wallibus.
Rogerio Silvestri anglico,
Armando de Pellagra, clericis.
Michaele Rotlandi notario Perpignano.
P. de Clotis, & pluribus aliis, clericis & laycis, vocatis & rogatis.*

Quâ die Mercurii dicti domini magistri Johannes de Lacy cancellarius Ciestrensis, Johannes Girardi cancellarius ecclesiæ Sancti Severini Burdegalsis, & Raymundus de Pinibus, commissarii domini Regis Angliæ prædicti;

Venerunt ad dictum capitulum fratrum prædicatorum Perpiniâni, infra dictam horam tertiam;

Presentibus discretis viris, dominis Reymundo de Monte Ferrarii, milite, & P. Radimundi iudice Carcasson' prædictis, & domino Jacobo de Corniliano milite, procuratore dicti domini Alphonsi Regis Aragoniæ, & Arn' Bajuli procuratore domini Regis Majoricarum prædicti;

Et dixerunt quod reverendus pater dominus, Willielmus, Dei gratiâ, Sarum episcopus, qui primus & principalior est in commissione præfati domini Regis Angliæ eis factâ, qui adversâ corporis valetudine detentus, in viâ remanserat, erat adèd propinquus in veniendo apud Perpignanum, quod ibidem infra paucos dies poterat suam præsentiam exhibere, tanto negotio utilem & fructuosam, propter discretionem & auctoritatem ipsius.

Et, de voluntate ipsorum procuratorum, expectantes dictum dominum episcopum usque ad diem Sabbati sequentem, assignaverunt ipsis procuratoribus dictam diem Sabbati in capitulo fratrum prædicatorum antedicto, ad faciendum quod justitia suaderet.

Actum, presentibus,

*Magistris P. de Wallibus.
Rogerio Silvestri anglico.
Armando de Pelagra, clericis.
Michaele Rotlandi notario Perpiniâni.
P. de Clotis, & pluribus aliis, clericis & laycis, vocatis & rogatis.*

Quâ die Sabbati post octabas purificationis beatæ Mariæ, reverendus pater dominus Willielmus Sarum episcopus, & magistri, Johannes de Lacy cancellarius Ciestrensis, Johannes Girardi canonicus ecclesiæ Sancti Severini Burdegalsis, & R. de Pinibus, commissarii dicti domini Regis Angliæ venerunt, infra tertiam, ad dictum capitulum fratrum prædicatorum Perpiniâni, presentibus dictis dominis B. de Monteferrario, milite, & P. Radimundi iudice Carcasson' & domino Jacobo de Corniliano, procuratore dicti domini Alphonsi Regis Aragoniæ, & Arn' Bajuli, procuratore dicti domini Regis Majoricarum;

Et dixerunt quod, cum dictus dominus episcopus esset fatigatus, propter longitudinem itineris, & debilitatem proprii corporis, & nondum fuisset plene instructus, dictus dominus episcopus super processu negotii antedicti, assignaverunt diem crastinam dictis procuratoribus, in dicto capitulo fratrum prædicatorum, infra tertiam, ad faciendam quod justitia suaderet.

Actum presentibus,

*Magistris R. Toyano.
Ar' Pontii de Aragonia.
Rogerio Silvestri.
P. de Wallibus.
Johanne de Cantia.
Dominis Stephano de Raunseri.
Gaufrido de Hicham, presbetyris Anglicorum.
Armando de Pellagra, clericis.
P. de Clotis.
P. de Barc' & pluribus aliis clericis & laicis, vocatis & rogatis.*

Quâ die crastinâ, videlicet, xii. die introitus mensis Februarii, reverendus pater dominus Willielmus episcopus Sarum, & magistri Johannes de Lacy cancellarius Ciestrensis, Johannes Girardi canonicus ecclesiæ Sancti Severini Burdegalsis, & Raymundus de Pinibus, commissarii domini Regis Angliæ prædicti;

Infra tertiam venerunt ad capitulum prædictum fratrum prædicatorum Perpiniâni, presentibus dominis R. & P. & procuratoribus antedictis.

Et ibidem, interrogati dicti domini R. & P. Radimundi per dictos commissarios dicti domini Regis Angliæ, si ipsi habebant aliam potestatem seu

litteram à domino Rege Franciæ super dicto negotio? Responderunt quod nullam aliam habebant, & quod, secundum tenorem prædictæ litteræ domini Regis Franciæ, procedent in toto, vel in parte: & petierunt instantissime quod dicti commissarii Regis Angliæ jurarent, secundum formam & tenorem dictæ litteræ commissionis.

Dicti verò commissarii, habitâ deliberatione, dixerunt & proposuerunt in hunc modum: Nos, commissarii domini Regis Angliæ prædicti, dicimus & expressè potestatur quod, propter præsentiam vestri, dominorum R. & P. prædictorum, seu propter aliqua quæ vos diceretis aut faceretis, nos non intendimus vobis attribuere aliquam jurisdictionem, cognitionem, seu potestatem: nec admittere gentes domini Regis Franciæ ad aliqua, nisi ad ea quæ ordinata fuerunt inter præfatos dominos Reges Franciæ, & Angliæ; & jus, jurisdictionem, & potestatem, competentia, dicto domino Regi Angliæ & nobis, pro ipso salvamus integrè, & totalitè reservamus, licet vos dixeritis, & nisi fueritis attemptare aliqua, quæ possent esse in præjudicium dicti domini nostri Regis Angliæ.

Item, proposuerunt & dixerunt ea quæ sequuntur: Cum, domino nostro Rege Angliæ, faciente transitum per Franciam, aliquibus tractatibus habitis inter excellentissimum dominum Regem Franciæ, & dominum Regem Angliæ prædictum, super fractione treugæ, olim concessæ per dictum dominum Regem Angliæ, inter prædictum dominum Regem Franciæ & valitores suos, & specialitèr illustrem dominum Jacobum Regem Majoricarum ex parte unâ; & dominum Alphonsum Regem Aragoniæ ex alterâ: & super dampnis & usurpatis ultro citroque datis & factis, ut dicitur, pendente treugâ prædictâ;

Ratione cujus negotii dictus dominus noster, Rex Angliæ, miserat pluries apud Perpiniatum prædictos commissarios suos ad dicendum & sciendum veritatem de prædictis usurpatis & dampnis; & dictum negotium remansisset imperfectum ex certis causis, in processu dicti negotii contentis;

Tandem placuit dicto domino nostro Regi Angliæ reassumere negotium antedictum, & excellentissimi domini Regis Franciæ accedente consensu, in formâ quæ sequitur, fuit ordinatum;

Quod, in receptione & examinatione testium producendorum, & aliorum legitimorum documentorum super articulis, propositis ex parte domini Regis Majoricarum ex parte unâ, & super articulis propositis ex parte dicti domini Regis Aragoniæ ex alterâ, super dampnis & usurpatis, quæ data & usurpata dicuntur ab utraque parte, treugâ pendente prædictâ;

Et super defensionibus utriusque partis super prædictis, debeant interesse duo viri viri, & unus tabellio pro dicto domino Rege Franciæ, & duo pro viri & unus tabellio pro dicto domino Rege Aragoniæ;

Ad videndum & audiendum factum receptionis & examinationis testium, & aliorum legitimorum documentorum, hinc inde producendorum in negotio antedicto.

Et quod deputati per dictos Reges interessent apud Perpiniatum, in crastinum purificationis beate Mariæ, ad procedendum super prædictis quantum esset rationis;

Et quod commissarii domini Regis Angliæ supradicti, & deputandi à parte domini Regis Franciæ, & à parte dicti domini Regis Aragoniæ, jurarent quod fidelitèr & exactâ diligentia, pro viribus se habebunt super prædictis;

Et dominus Rex Angliæ destinaverit nos Willielmum, DEI gratiâ, Sarum episcopum, & magistrum Johannem de Lacy cancellarium Ciestrensem, Johannem Girardi canonicum Sancti Severini Burdegalensis, & R. de Pinibus clericos, commissarios suos in negotio prædicto, ut procedatur in ipso juxta ordinationem prædictam;

Et nos, ratione commissionis, ab ipso nobis factæ in prædicto negotio, venerimus, & parati sumus gentes domini Regis Franciæ, & gentes domini Regis Aragoniæ recipere ad receptionem & examinationem testium, & aliorum legitimorum documentorum, hinc inde super præmissis producendorum, juxta formam ordinationis prædictæ.

Verum cum in commissione domini Regis Franciæ illustris, per vos dominos R. & P. exhibitâ, nichil contineatur de informatione seu inquisitione, faciendâ & recipiendâ super dampnis & usurpatis, quæ asseruntur à parte dicti Regis Aragoniæ sibi illata & facta, & super aliis defensionibus propositis ex parte dicti Regis Aragoniæ;

Nec virtute dictæ commissionis, factæ super eisdem, sit vobis aliqua attributa potestas; cum, juxta ordinationem prædictam, debeat fieri informatio prædicta vicissim super dampnis & usurpatis hinc inde, & defensionibus utriusque partis, ut prædictum est;

Et negotium informationis prædictæ non posset procedere super dampnis, ut dicitur, datis ipsi Regi Aragoniæ, & super defensionibus ejusdem non posset procedere in præsentiarum;

Nos, sine injuriâ & prædictæ ordinationis offensâ, & sine partis Regis Aragoniæ injuriâ manifestâ, non possumus, nec debemus ad præsens procedere in negotio memorato; præsertim cum vos asserueritis aliud mandatum vos super hoc non habere.

Præterea, cum in dictâ litterâ commissionis domini Regis Franciæ, per vos exhibitâ, contineatur, quod gentes ipsius Regis Franciæ, & gentes Regis Angliæ jurent quod, absque reversione vel remissione, totum hoc prædictetur hæc vice: & vos cum acerrimâ petatis instantiâ, quod nos præstemus in formâ hujusmodi juramentum: & circa articulum juramenti actum esset in dictâ ordinatione, quod gentes dictorum Regis Franciæ, Angliæ & Aragoniæ jurarent, quod fidelitèr & exactâ diligentia procederent, & se haberent in negotio informationis prædictæ;

Dicimus quod tenemur solummodo jurare, quod fidelitèr & exactâ diligentia nos habebimus in negotio informationis prædictæ, loco & tempore oportunitatis.

Post hæc, dictis commissariis domini Regis Angliæ existentibus in hospitio, in quo dictus dominus episcopus erat, prope ecclesiam Sancti Johannis de Perpiniato, venerunt dicti domini R. & P. per dictum dominum Regem Franciæ missi, ad hospitium prædictum, & petierunt quod dicti commissarii Regis Angliæ venirent in crastinum apud domum fratrum prædictorum, in capitulo ejusdem loci, in quo loco ipsi valebant super prædictis respondere;

Et dicti commissarii domini Regis Angliæ responderunt quod parati erant

ad dictos locum & diem venire; tamen dixerunt quod non recedebant, nec intendebant recedere à propositis ab eisdem.

Actum præsentibus,

Magistris Johanne de Cantia.

Stephano de Ramisberi.

Gaufrido de Hecham, presbiteris Anglicis.

P. de Vallibus.

Rogero Silvestri.

Armando de Pelagrua.

Et pluribus aliis clericis & laicis vocatis testibus & rogatis.

Quo crastino omnes prædicti domini, missi per dictos Reges Franciæ, & Angliæ, convenerunt: & tunc dicti domini R. & P. missi per dominum Regem Franciæ, dixerunt, & cum instantiâ requisiverunt præfatos dominos, missos per dictum dominum Regem Angliæ, quod cum ipsi domini, missi per dictum dominum Regem Franciæ, dixerunt, & nisi fuerint attemptare aliqua quæ possent esse in præjudicium dicti domini Regis Angliæ, quod expriment, & declarent quæ sunt illa;

Adhucientes, quod, si aliquid, contra vel ultra formam, eis traditam in dictâ commissione, fecerunt, quod virtus verborum contentorum in dictâ commissione non patiat, illud totum parati sunt revocare, & etiam ex nunc revocant; ipsâ tamen commissione in sui formâ semper salvâ.

Dixerunt etiam dicti commissarii, per dominum Regem Franciæ missi, quod, si forte aliqua continerentur in commissione, eis factâ per dictum Regem Franciæ, ex qua videatur vel videri posset dictis dominis, missis per dictum dominum Regem Angliæ, aliquid præjudicium generari; ipsi, missi per dominum Regem Angliæ, poterant cum suis potestacionibus obviare illi periculo, si quod erat; maxime cum pars domini Regis Majoricarum in hoc consentiret;

Item, etiam dixerunt dicti domini, missi per dictum dominum Regem Francorum, quod ipsi, scientes quod voluntas est domini Regis Franciæ, quod omnimodo sciatur veritas de præsentis negotio, attentâ etiam oblatione, quam fieri fecit pars dicti domini Regis Majoricarum, parati sunt, & paratos se offerunt sequi formam juramenti, quam dicti domini, missi per dictum dominum Regem Angliæ, dicunt fuisse inter dictos dominos Reges Franciæ & Angliæ concordatam; ne, propter levem occasionem, veritas præsentis negotii ulterius excluderetur.

Dixerunt insuper dicti domini, missi per dictum dominum Regem Franciæ, quod satis liquebat & constabat per contenta in dictâ commissione, eis factâ per dictum dominum Regem Franciæ, quod idem dominus Rex Franciæ volebat quod ipsi interessent defensionibus & probationibus, quæ faciendæ erant per partem dicti Alfonsi, & super eisdem erat ipsis per dictum dominum Regem Franciæ potestas attributa.

Nam cum, secundum tenorem dictæ commissionis, idem dominus Rex Francorum velit quod, ad informationem faciendam super dampnis, sibi, dicto domino Regi Majoricarum, & suis valitoribus illatis, treugâ pendente, per dominum Alphonsum de Aragonia & valitores suos, vocentur aliquæ personæ de gentibus juratis dicti Alfonsi:

Quilibet, sanæ mentis, debet intelligere quod multo fortius idem dominus Rex Franciæ velit, quod illi, qui per eum missi sunt, debeant interesse in informatione dampnorum, quæ dictus Alphonsus assererit sibi, & suis valitoribus esse illata à dictis dominis Regibus Franciæ, & Majoricarum, & valitoribus eorumdem, treugâ pendente;

Maximè cum dictus A. Bajuli, procurator dicti domini Regis Majoricarum, expressim super consentiens, ipsorum dominorum, missorum per dominum Regem Franciæ, prorogaverit potestatem, & in dicto consensu adhuc perseveret.

Quare, non obstantibus supradictis, contentis in dictâ cedulâ, die externâ lectâ per dictum magistrum Reymundum de Pinibus, dixerunt & requisiverunt instanter dicti domini, missi per dictum dominum Regem Franciæ, debere procedi ad informationem prædictam: potissime cum dictus procurator dicti domini Regis Majoricarum suas obtulit & adhuc offerat probationes, & eas habeat in promptu; protestantes quod per eos non stat, quo minus in præsentis negotio procedatur.

Præterea, requisiverunt dicti domini, missi per dictum dominum Regem Franciæ, præfatos dominos, missos per dictum dominum Regem Angliæ, quod ipsi, unâ cum eis, requirant gentes dicti Alfonsi (quæ parant se, prout intellexerunt, ad recedendum) quod debeant remanere, & procedere in informatione prædictâ;

Et, quantum pertinet ad eosdem, de hiis petunt fieri publicè instrumentum.

Et ibidem venerabilis pater Sarum episcopus, & alii commissarii sui dixerunt ad ea, quæ proposita sunt per magistrum R. & P. quod (consideratis & ponderatis ordinatione, factâ per dominos Reges Franciæ & Angliæ, & potestate, concessâ à dicto domino Rege Franciæ dictis dominis R. & P. & aliis, ab ipsis dominis domini Regis Angliæ commissariis propositis) proposita & allegata per dictos dominos R. & P. non movent eos ad hoc, ut recedant à jam propositis & protestatis per eosdem, set in ipsis persistunt.

Actum, præsentibus dictis,

Berengario abbate Sancti Michaelis de Coystano.

Ermengando Olive.

Jacobo de Bruicz.

Magistris Johanne de Cantia.

Stephano de Ramisberi.

Gaufrido de Hecham, presbiteris.

P. de Vallibus.

Rogero Silvestri.

Armando de Pelagrua clericis & pluribus aliis clericis & laicis vocatis testibus & rogatis.

Ego P. Roberti prædictus, auctoritate sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ publicus notarius, qui hiis omnibus & singulis præsens interfui, & ea scripsi, republicavi & in publicam formam redegi, vocatus & rogatus, & signum meum apposui consuetum.

*Pro liberis orphanis in villâ de Sandwyco, ac de eorum custodia.*A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.Pat. 18 Edw. I.
m. 35.
in Turr. Lond.

REX majori & juratis portus sui de Sandwyco, salutem. Quia intelleximus quod orphani de portu predicto, post mortem antecessorum suorum cum terris, tenementis, & aliis possessionibus suis, mobilibus & immobilibus, usque ad legitimam etatem suam non fuerunt debito & legitimo modo hactenus custoditi: nos, eorum statui pie compicientes, ne exheredationem aut aliud dampnum possessionum suarum, pro defectu custodie dum infra etatem fuerint, indebitè incurrant; de consilio nostro providimus & volumus quod major & jurati, qui pro tempore fuerint, talibus orphanis tales custodes, barones de eodem portu in hujusmodi casu, vice & auctoritate nostrâ assignent, ad quos nulla reversio hereditatum vel possessionum eorumdem orphanorum aliquâ ratione debeat vel possit expectari; & qui, prestitâ sufficienti securitate, quod terras & tenementa, & domos eorumdem in statu debito, absque vasto, vendicione, vel exilio custodiant, deductis rationabilibus misis & sumptibus, pro tempore custodie sue deducendis prefatis orphanis, cum ad legitimam etatem suam pervenerint, per visum & consideracionem majoris & juratorum restituant, unâ cum superplusagio expensarum.

Et si tales custodes, ad quos nulla reversio, ut predictum est, pertinere possit, inveniri non contigerit, tunc volumus quod major & jurati inde ita ordinent & fieri faciant, quod talibus & tam potentibus fidedignis, ipsorum

majoris & juratorum districtui subditis, cura & custodia hujusmodi orphanorum committatur; & hoc idem de navibus & omnibus aliis mobilibus orphaninos illos contingentibus intelligi, judicari volumus & teneri.

Et nolimus quod major & jurati, vel eorum aliquis, hujusmodi custodiam vel curam habeant, nisi ex legali legato antecessorum hujusmodi orphanorum alicui vel aliquibus, cui vel quibus, nulla hereditas eorum orphanorum descendere debeat, vel possit, seu reverti.

Et qualitercumque contigerit de securitate predictâ, semper circumspèctè caveatur quod fideliter in formâ predictâ capiatur.

Volumus etiam quod major & jurati plenam habeant potestatem ad supervidendum omnia bona predictorum orphanorum quolibet anno, quociens necesse fuerit, & precipuè semel in anno; & ad ordinandum & faciendum de predictis orphanis & bonis eorumdem, prout melius & securius ad commodum eorum viderint expedire.

Ita tamen, quod si major & jurati contra hujusmodi provisionem nostram predictis orphanis negligenter aut alio modo forisfecerint, vel forisferi permiserint, custos quinque portuum nostrorum qui pro tempore fuerint, predictum portum nostrum Sandwyco, in defectum majoris & juratorum liberè ingrediatur, & defectum eorum in eodem portu & forisfactum illud revocet, corrigat, & emendet, juxta formam provisionis predictæ.

In cujus, &c. T. meipso, apud Westm', xv. die Februarii.

*Littera communitatis Scotiæ, per quam consulunt Regi Angliæ quod matrimonium fiat inter primogenitum suum & natam Regis Norwegiæ, hæredem Scotiæ; & etiam quod Rex Angliæ concedat eis petitionem, quam petaturi sunt per nuncios suos, in parlamento ipsius Regis.*A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.Lib. A. fol. 149. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATRES noble prince Edward, par la grace de DEU, Roy de Engleterre, seiygnur de Yrlaund & duk de Aquitain.

Guillame, e Robert, par même cele grace, de Seint Andreu & de Glosgu evesques.

Johan Comyn, & James Seneschal de Escoce, gardeyns du Reaume de Escoce.

Maken, evesque de Dunkeldin.
Archebaud, evesk' de Moref.
Henry, eveske de Abirdene.
Guillame, evesque de Dunblain.
Marc, evesque de Man.
Henry, evesque de Gauway.
Guillame, evesque de Brethin.
Allayn, evesque de Catenes.
Robert, evesque de Ros, & Laurence, evesque de Ergaythil.

Contes,

Maliz, de Stratherne.
Patrick, de Dunbar.
Johan Comyn, de Buchan.
Donenald, de Mar.
Gilbert de Humfravil, de Anegos.
Johan, de Asceles.
Gauter, de Meneteth.
Robert de Brus, de Carrik.
Guillame, de Ros.
Maucoln, de Lonenaus.
Guillame, de Sotherland' & Johan de Catenes.

Abbes,

De Kelquou.
De Menros.
De Dunfermlin.
De Aberbrothok.
De la Seinte Croys.
De Cambuskinel.
De Kupre.
De Driburgh.
De Neubotil.
De Passelay.
De Iddeworth.
De Londors.

Priours,

De Wytherne.
De Rustinotkz.
De May.
De Cononby.
De Blantir.

Barons,

Robert de Brus, seiygnur de Val de Anaunt.
Guillam de Moref.
Guillame de Soulys.
Alisaundre de Ergayl.
Alisaundre de Bayliol, de Kaners.
Geffray de Moubray.
Nichol de Graham.
Nichol de Lugin.
Inkeram de Bailiol.
Richard Sward.
Herbert de Macswell.
David le Mariscal.
Ingeram de Gynes.

Barons,

Thomas Randolph.
Guillame Comyn seiygnur, de Kirketolauth.
Simon Fraser.
Renaud le Chen le perq.
Renaud le Chen le fitz.
Andreu de Moref.
Johannes de Soules.
Nichol de la Haye.
Guillame de la Haye.
Robert de Cambron.
Guillame de Seincler.
Patrick de Gramme.
Johannes de Estrivelin.
Johannes de Kalentir.
Johan de Maleville.
Johan le Seneschal.
Johan de Glensesk.
Alisaundre de Bonkyll.
Bertram de Cardenes.
Donenald le fit Can.
Magnus de Fetherich.
Robert de Flemynge.
Guillam de Moref, de Drumsengard.
David de Betume.
Guillame de Douglas.
Alisaundre de Lyndeseye.
Alisaundre de Meneteth.
Alisaundre de Meners.
Guillame de Muhaut.
Thomas de Somervill.
Johan de Inchemartin.
Johan de Vaus.
Johan de Moref.
Mancoln de Ferendraith, & Johan de Carniauth.

du realme de Escoce saluz, & totes honors.

Pur la vostre bone fame, & pur la droiture ke vous fetes si communement a tut, & pur le bon voisniage & le grant profit, que le reyaume de Escoce a receu de vous, & vostre pere, & de vous auncestres du tens cea en arere;

Sumes nus mut leez & joyus de ascones noveles, que mult de gent parlent, ke le apostoyll deust aver otree & fet dispensacion, ke mariage se puist fere entre mun sire Edward, vostre fitz, & dame Margarete Reyne de Escoce, nostres treschere dame, nonstant procheynet de saunk; & prium vostre hauteese ke vous plese certifier nous de ceste chose.

Kar, si la dispensacion graunte, vous seit graunte, nus des hore, ke le mariage de eus face, otreom e nostre acord, & nostre assent ydonoyng, & ke vous faces a nuz les choses, que nos messages, que nous enverrom a vostre parlement, vous mustrent de par nus, que resonables serrunt.

Et, si ele seit a purchacer; nus, par les grant biens e profit, que purrunt de cos avenir al'un e le autre reyaume, mettrom volenters conseil, ensemblement ovesque vous, coment ele seit purchace.

E, pur ceste chose, e autres, ke tuchent l'estat du reyaume de Escoce, sur queux nous avrom mester de aver seurte de vous; nous avautdit gardeyns, evesques, countes, abbez, priours, e barons; envoioms a vous, a Londres, a vostre parlement de Pasch prochein avenir, de bone gent du reyaume de Escoce, pur nus, & pur eus, & pur tote la commune de Escoce.

Et, en tesmoignance de avautdites choses, nous, gardeyns du reyaume, prelat, countes, e barons avautditz, en nom de nous, & de tote la commune, la seel comun, que nus usom en Escoce, en nom de nostre dame avautdyte, avrom fet mettre a ceste lettre.

Done a Briggesham, le Vendredy prochein apres la feste Seint Gregorie, le an de nostre Seygnur MCCLXXXIX.

A. D. 1290. | An. 18 Edw. I.

Communitas Scotiæ supplicat & consulit Regi Norwegiæ, quod fiat matrimonium inter filium Regis Angliæ & filiam Regis Norwegiæ, hæredem Scotiæ; & quod ipsa domicella mittatur in Angliam ad Regem Angliæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. f. 150. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATRES noble prince, Sire Eyrik, par la grace de **D**eu, Roy de Norway, Guillam e Robert, par meme cele grace, de Seint Andreu e de Glasgu eveskes, Johan Comyn, & James senescal de Escoce, gardains du reame de Escoce, e tote la commune de meyme cel reame, salut & totes honours.
Come nus feumes certayns ke vous seets desirous del' honur, & del' profist de nostre dame, vostre fille, & de tut le reame de Escoce, par encheson de ly: e le apostoylle ad grante, & fete dispensacion, solom ceo ke communement est parle en diverses partys de mound, ke le fitz & le heyr le Roy de Engleterre pusse nostre dame, vostre fille, en toute maniere prendre, nin ostant procheinete de saunk;
Nous, par commun assunt de tut le reams de Escoce, e pur le grant profist del' un & del' autre reame, ke le mariage se face, si issint seit, avuns unieement acorde, e communement assentu.
Pur la queu chose nus priums & requerums vostre hautessee, ke il vous

pleyse issuit ordiner, e ceste bosoyne adrescer endroit de vous, ke meyme cele vostre fille dame puyse en Engleterre venir a plus toust ke estre purra;
Issuit ke, a plus tart, seit en meyme la terre avaunt la Tut Seynt procheyn avenir, si com, de sa venue, est acorde, devaunt l'avaunt dyt Roys de Engleterre, entre nous & vos messages, ke iloekes vyndrunt de par vus.
Et taunt en facet, sire, si vous plest, ke nous vous saums le plus tenu, a tou jurs; ke, si il avenoyt ke vous ceste chose ne feisset, il nus conveindroit, en ceste chose, prendre le meillour conseyl ke **D**eus nus dorra pur le estat du reame, & la bone gent de la terre.
En tesmonage de les avaunt dite choses nus, gardeyns du reame, & la commune avandyt, en nom de nous le seal commun, que nous usom en Escoce, en nom de nostre dame avaundy, avum fet mettre a ceste lettre.
Donne a Brightham, le Vendredy procheyn apres la feste Seynt Gregorie, le an de nostre Seygnur **M**CCLXXXIX.

Littera Johannis ducis de Brabantia, per quam obligat se ad reddendum Johanni de Brabantia, & Margaretæ uxori suæ, sex milia librarum terræ de dote dictæ Margaretæ, quas dominus Rex Angliæ dicto duci concessit per triennium.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. f. 125.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHAN, par la grace de **D**eu, duk de Louth', de Brabant, & de Lembrouch, a tous ceaus ke ceste presente lettres verrunt & orrent, salut & conoistre verite.
Cum nos avoms fet estendre & asseiner sis mille livres de terre a Tornoys, a nostre terre de Brabant, a oes dame Margarete fille a troy noble Roy d'Engleterre, compayne Johan nostre eisme fitz.
Et totes celes estentes & assenemens eoms liure a Roger de Tillamestone chivaler, & a Williame de Charlton, messages au Roy d'Engleterre, attornez le dit Joan & la dite dame Margarete sa compayne;
A lur sustenance, si ke il les ayent, & les tienent: tote la vie, meme cele dame Margarete sa compayne;
Et pus ly Roys, de sa grace, & de sa bone volunte, nous ad graunte ke nus eoms les issues & les levees devaundytenement; de la feste de la Nativite nostre Seyneur, le an de l'Incarnation **M**C. quatre vint & dis, a mesme la feste a troys ans procheyns suivantz plenment complis, si meimes celi Roys, avaunt cel terme, ne voet aler a la Terre Seynte;
Et, s'il aveynge ne cely Roys devaundytenement, devant le terme de treys

auntz acomplis, enprengne le dyt veage, nus promettons en bone fay ke, si tost com il avera la mer d'Engleterre passe, deintz le terme avandyt; ke nous tot les tenement, les assenement contenutz, a dyt Johan & a la dyte dame Margarete, pour lur sustenance, saunt delay rendrunt;
A ceo nus mettons en bone fay ke taunt, com les tenement demorunt en nostre mayn, ke nus les garderuns & sauveroums, sauntz destruction, sauntz vast; sauve a nus les issues, & les levees, en les estentes contenutz, del terme desusdyt.
Et les rendrunt a chef du terme, ou dens le terme, si le Roy avant passe, si com desus est dyt; en autre si bon estat, com nus les receymes, quitement entierement, sauntz nul contredyt, a dit Johan & a la dite dame Margarete, ou a lur atturnetz; sauve a nus les issues, & les levees, si com desus est dit.
Et, ke tous ceste choses soyent fermes, certayns & estables, nous avoms fet saelher ceste presente lettres de nostre seal.
Donne l'an de Grace **M**C. quatre vint & dis, le Mardy devant le jour de Pasch.

De plenipotentiâ Antonio Dunelmensi episcopo, ad tractandum super negotio Scotiæ cum Rege Norwegiæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Pat. 18 Edw. I.
m. 33.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & amico suo karissimo, domino **E**. **D**ei gratiâ, Regi Norwegiæ illustri, Edwardus, eadẽm gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem, & prosperis semper successibus habundare.
Ad frequentem & votivam instantiam venerabilis patris domini Antonii, **D**ei gratiâ, Dunelmensis episcopi, vestram de regno Scotiæ utilitatem affectantis, & vehementer prosequentis, quam utique nos in hoc & in aliis appetimus feliciter prosperari;
Damus, concedimus, & committimus eidem episcopo plenam & specialem potestatem, & auctoritatem plenariam, vobiscum, per se, vel per suos

procuratores, aut nuncios speciales, tractandi, conferendi, ordinandi, juramento, scriptis, vel obligationibus, suo & nostro nomine, si necesse fuerit, afirmandi negotia, vos & nos, filium nostrum & filiam vestram, contingentia, secundum quod magis viderit expedire.
Ratum habentes & firmum quicquid per predictum patrem Dunelmensem episcopum, vel nuncios, aut procuratores suos, vel eorum aliquos, ad hoc specialiter deputatos, factum, ordinatum, & affirmatum fuerit, suo & nostro nomine, in præmissis.
In cujus, &c. sigillum nostrum fecimus presentibus hiis appendi.
Dat' apud Wodestok', decimo die Aprilis.

Littera Regis Angliæ Erico Norwegiæ Regi, de papali dispensatione obtentâ; & de adventu Margaretæ filie suæ, ad Anglicanas partes maturando.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Pat. 18 Edw. I.
m. 3. in cedula.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & amico suo karissimo, domino **E**. **D**ei gratiâ, Regi Norwegiæ illustri, Edwardus, eadẽm gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem, & prosperis semper successibus habundare.
Cum, ex liberali benignitate sedis apostolicæ, sufficiens & plena nobis dispensatio, de filio nostro Edwardo, & Margareta filiâ vestrâ, Reginâ Scotiæ, matrimonialiter adinvicem copulandis, non obstante consanguinitatis gradu, quo sibi adinvicem attingere noscuntur, per sanctissimum patrem nostrum dominum Nicholaum, ejusdem sedis ac universalis ecclesiæ summum Pontificem, ritè inspirante gratiâ Salvatoris, sit concessa, & realiter jam optenta;
Ad quod utique custodes, magnates, prælati, ac tota communitas predicti regni Scotiæ, unanimi & expressâ voluntate suâ, suum præbuerant

jam consensum; id quod vobis, ut confidimus, propter utriusque regni Angliæ & Scotiæ, fecundam prosperitatem, & mutuam utilitatem placidum & acceptum esse verisimilitè attendamus;
Vestram serenitatem regiam requirimus & rogamus attentè, quatinus ad tam fælitem dictæ dispensationis & copulæ conjugalis effectum prosequendum, & finaliter complendum, predictæ dominæ Margaretæ, filie vestræ, ad partes nostras Anglicanas adventum curetis adeo tempestivè maturare, ut vobis indè obnoxius astringamur.
Grave siquidem gereremus, si nostra hinc indè vota in hoc aliquo discrepant; aut saltem protelare faceretis, quod in hac parte regiam celsitudinem non deceret.
Valeat & vigeat feliciter regia majestas vestra, & prosperis semper foreat incrementis.
Dat' apud Aumbresbury, xv. kalend' Maii, anno regni nostri xviii.

*De expensis occasione duelli vadiati, allocandis.*A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.Rot. Vascon.
18 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX dilecto suo, Johanni de Candonere, receptori suo in Agenn', salutem.

Cum nos, ex gratiâ speciali, remiserimus & quitaverimus Beraldo de Monte Acuto equum & harnesium suum, & Jordano de Insula militi equum & harnesium Armandi de Monte Acuto, cum quibus & harnesiis dicti, Beraldi & Armandi, causâ bellandi, intraverunt campum coram dilecto & fideli nostro Reimundo de Campania milite, senescallo nostro Agenn'.

Vobis mandamus quatinus expensas, debitas & rationabiles, quas idem senescallus fecit, occasione vadii predicti duelli, de quibus vos certum faciet, eidem senescallo solvatis, & reddatis, vel in suis compotibus allocetis.

Nos enim quicquid eidem solveritis vel allocaveritis, modo predicto, ratione predictâ, volumus & præcipimus in vestris compotibus allocari.

In cujus, &c.

Dat' apud Ambresbur', xviii. die Aprilis.

*Littera Erici Regis Norwegiæ, de pecuniâ sibi à regno Scotiæ debitâ, ratione maritagi sui, à camerariis ejusdem regni solvendâ.*A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, affini suo & amico, domino Edwardo, Dei gratiâ, illustri Regi Angliæ, domini Hybernæ, & duci Aquitanie, Ericus, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, sinceræ dilectionis constantiam, cum salute præsentis pariter & æternâ.

Cum regnum Scotiæ nobis, ratione maritagi nostri, teneatur in septingentas marcas sterlingorum annuatim, & ad Pentecosten', proximò venturam, anno Gratiæ MCCXC. erunt quatuor anni elapsi, quod de dicto reddito nichil perceperimus, nec habuimus:

Et dilecti mercatores nostri, Willielmus Daverson, & Willielmus Servat, ac ceteri eorum socii, nobis, pro nostris & domicellæ Margarete, karis-

simæ filiæ nostræ, negotiis viriliter expediendis, mutuo tradiderunt duo mille marcarum, & octingentas marcas sterlingorum: & cum assignaverimus predictum redditum eidem mercatoribus, percipiendum in solutione pecuniæ prænominate;

Vestram dilectionem, quam semper invenimus fructuosam, rogamus attentè & requirimus, quatinus custodibus & camerariis regni Scotiæ dare, si placet, velitis in mandatis, ut predictas duo mille marcarum, & octingentas, pro predictis quatuor annis, eidem mercatoribus indilate reddant nomine nostro pro nobis, & deliberent secundum tenorem litterarum nostrarum, quas eidem custodibus mittimus per præmissos.

Tantum, si placet, super hoc facientes, quod predicti mercatores preces nostras, penes vos effusas, sibi sentiant fructuosas.

*De homagio pro vicecomitatu de Bearn per Rogerum Bernardi comitem Fuzi.*A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.Lib. B. fol. 231. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ILLUSTRISSIMO principi, karissimo suo domino, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hybernæ & duci Aquitanie, Rogerius Bernardi, comes Fuzi, & vicecomes Bearn' ac Castri Boni, salutem, & se paratum ad sua beneplacita & mandata.

Excellentiæ vestræ regie majestatis volumus fieri manifestum, quod nos promissimus nobili domine, Constantiæ vicecomitissæ Marciani, pro vobis, & vice, loco, ac nomine vestro, & etiam vobis promittimus bonâ fide, quod nos præsentabimus, & faciemus, tempore & loco debitus, vobis homagium & fidelitatem pro vicecomitatu & terrâ Bearn; quem vicecomitatum & quam terram, ratione Margarete uxoris nostræ, à vobis, in feudum, recognoscimus nos tenere:

Et omnia alia vobis faciemus & præstabimus quæ vicecomes Bearn, ratione terræ illius, facere tenetur & debet.

Et hæc ita facere & complere ad Sancta Dei evangelia, propriis manibus taeta, juravimus & juramus.

In cujus rei testimonium præsentis litteras patentes fieri fecimus, in quibus sigillum nostrum, quo in præsentis utimur, duximus appendimus.

Dat' apud Morlan', in festo Ascensionis Domini, anno ejusdem MCCXC.

Et memorandum quod ista littera liberata fuit Waltero de Langeton, clerico garderobe Regis, die Veneris in crastino Sancti Laurentii, anno, &c. xviii. in eadem garderoba custodienda.

*Bulla Nicolai IV. Papæ, per quam ordinavit qualiter decima concessa Regi colligi debeat, & à quibus, & per quas personas.*A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo, in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Nuper tibi, per alias nostras litteras, decimam ecclesiasticorum proventuum regnorum Angliæ & Scotiæ, ac terrarum Ybernæ, & Walliæ, sub certis formis & modis, duximus concedendam.

Tecum tamen præcipuè, non in tenebris, sed in luce ambulare volentes, nolimus te latere, quod nostræ intentionis existit, ut collectores, seu superintendentes ejusdem decimæ colligendæ, deputandi à nobis, declarationes observent, quæ à collectoribus, seu superintendentibus collectæ decimæ sex annorum, impositæ à felicis recordationis, Gregorio Papa X. prædecessore nostro, in concilio Lugdunensi, hactenus sunt servatæ, seu ab apostolicâ sedè, in predictis regnis & terris, mandata servari, præsentibus annotatas; quæ tales sunt:

De redditibus & proventibus leprosiarum domorum DEI & hospitalium pauperum, qui in usus leprosorum, infirmorum, & pauperum convertuntur, decima non solvetur.

Moniales etiam, aliæque regulares personæ (quarum redditus & proventus ecclesiastici adeo sunt tenues & exiles, quod de illis sustentari non possunt, sed pro habendâ vitæ suæ sustentatione necesse habent publicè mendicare, & elemosinas publicè petere) dictam decimam non persolvant.

Seculares quoque clerici (quorum ecclesiastici redditus & proventus annui summam sex marcarum argenti non excedunt) eandem decimam non præstabunt.

Si verò una persona plura habeat beneficia, quorum nullum per se acceptum dictam summam sex marcarum annuatim attingat, simul tamen collecta in annis proventibus summam memoratam excedat, quotquot, vel quantumcumque modica fuerint, de omnibus & singulis decima persolvetur:

Sed non solvetur de pitantiis monachorum, similiter de ipsis quæ à CHRISTI fidelibus relinquuntur ecclesiis, ut ex eis perpetui emanent redditus.

Item de exenniis, prælatis, & aliis personis ecclesiasticis liberaliter factis, decima non solvetur.

Declaramus autem quod hi, qui vendunt proventus beneficiorum suorum, quæ personalem residentiam non requirunt, solveant decimam pro solo pretio quod recipiatur de eisdem; dum tamen, circa hoc in fraudem decimæ nichil omnino agatur.

Sed ecclesiastica persona, quæ in ecclesiâ suâ, seu beneficio, quod residentiam personalem requirit, non resederit, sed facit in eodem per firmarium vel vicarium deserviri, deputando ipsi vicario vel firmario certam suorum proventuum portionem, non deducet partem vicarii seu firmarii, sed de universis ipsius ecclesiæ vel beneficii proventibus decimam exhibebit.

Declaramus etiam quod de silvis seu nemoribus, quæ non consueverunt vendi, nichil solvetur, nisi fortè aliquid de illis venditum fuerit, durante decimâ: & tunc extimabitur quantum valere debeat annui redditus pars vendita, secundum assisiam quæ consuevit fieri de nemoribus, in partibus illis, in quibus nemus venditum situm fuerit; & de solâ extimatione decima persolvetur, & nisi de eo quod perciperetur de dictis silvis seu nemoribus, quæ vendi non consueverunt, nec fortè venduntur, durante decimâ, ex venditione pascuagii, seu herbagii, seu alterius consimilis proventus eorundem nemorum & silvarum; & si non vendantur hujusmodi pascuagia, herbagia & similia, non solvetur decima de hiis; ita tamen quod in fraudem decimæ nichil circa hoc attemptetur.

Idemque de pascuis, herbagiis, & consimilibus obventionibus silvarum cæduarum volumus observari.

De stagnis & piscariis, si vendantur, de pretio decimæ sic solvetur, videlicet, quod fiet collatio de numero annorum, quibus, ante venditionem ultimam, vendita non fuerint, ad quantitatem pretii ex ipsâ ultimâ venditione recepti, ut pretio diviso in partes, secundum annorum numerum, durante decimâ, solvetur decima ipsa de tot partibus pretii, ex ipsâ venditione recepti, quot fuerint anni predicti;

Ut, si fortè sunt quinque anni elapsi, ex quo fuerat stagnum venditum, & nunc vendatur pro centum marcis, fiet de pretio quinque partes, & pro tribus annis quibus durabit decima, solvetur ipsa decima de tribus

partibus pretii tantum, videlicet, de sexaginta marcis; & sic multiplicabuntur & minuentur partes pretii, prout plures vel pauciores fuerint dicti anni.

De venationibus autem, & piscariis fluminum, & lacuum (si vendantur) & silvis cœdiis, idem quod de stagnis fiet.

De piscibus stagnorum, vel bestiis garenarum, quos pro usu, vel esu suo capi, & sic consumi, vel sine fraude donari contigerit, decima non solvetur.

Et, quia nonnulli obtinent à monasteriis & ecclesiis prioratus, grangias, domos, redditus, pensiones & census, in solvendâ de hiis decimâ credimus distinguendum, videlicet, an talia in beneficium habeantur? An ex contractu? An ex merâ gratiâ? Et an pro mercede laboris vel obsequii?

Et quidem obtinentes talia in beneficium, & etiam ex merâ gratiâ, sive hoc sit concessum per sedem apostolicam, sive per ipsorum monasteriorum vel ecclesiarum personas, de illorum proventibus solvent decimam.

Cum autem obtinentur talia ex contractu, puta ad pensionem vel firmam annuam, in quâ non est facta gratia obtinenti, sed in hoc uterque contrahentium studuit conditionem suam facere meliorem, perceptores pensionis vel firmæ de ipsâ pensione vel firmâ decimam exhibebunt.

Si autem quis, ante vel post concessionem hujusmodi decimæ, ad vitam propriam emit proventus prioratûs, vel aliorum prædictorum, pro aliquâ pecuniæ quantitate, ita quod in hoc ei scienter gratia non est facta: considerabitur quantum extimatione communi valeant annui proventus prioratûs, grangiarum, domus, terrarum, seu reddituum hujusmodi; & secundum hoc ab illis, quorum est horum proprietas, qui inde pretium pro futuro tempore receperunt per tres annos decima exigetur.

Si autem in hiis gratia facta sit obtinentibus, quia scienter pro minori pretio, quam valeant, sunt talia vendita vel locata: ipsi obtinentes, & non monasterium vel ecclesia, de illo, in quo gratia facta est ipsis; & de reliquo illi, quorum est proprietas, decimam exhibebunt.

Si autem personis aliquibus pro justâ mercede, seu remuneratione laboris vel obsequii, præstiti vel prestandi, talia concessa sunt: hi, quorum est illorum proprietas, in decimatione proventuum suorum etiam horum proventus meriti numerabunt, & de illis, sicut de aliis, quos pro certis suis utilitatibus expendunt, decimam exhibebunt.

Quod si hæc per illos, quia ea obtinent, ritè in alios sunt translata, quia res transit cum onere suo, etiam circa illos quæ prædictimus, servabuntur.

Nec deducuntur expensæ, quæ pro monachis, qui in talibus prioratibus, grangias, seu domibus, in beneficium, seu ex merâ gratiâ concessis, ex parte tæneri debent, fieri dinoscuntur: expensæ autem illorum monachorum vel personarum, qui tæneri debent ex pacto, in prioratibus, grangias, seu domibus, ad justam firmam vel pensionem concessis, sive determinatæ fuerint, sive non, extimabuntur extimatione communi, & talem extimationem monasterium vel ecclesia, cujus illorum est proprietas, cum suis proventibus decimabit.

Prelati de procuracionibus, quas in victualibus percipiunt, decimam non persolvent; sed qui eas prestant hujusmodi victualia, in decimatione suorum proventuum & reddituum numerabunt & solvent decimam de eisdem.

De illis autem procuracionibus, quas prelati in pecuniâ numeratâ ritè percipiunt ab antiquo, & quas percipient etiam si non visitarent, decimam præstare tenentur;

Prelatus autem, qui procuracionem, quam sine visitatione potuit de jure percipere in pecuniâ numeratâ, remittit alicui ecclesie, quia remittit quod sibi debetur, & de quo solvisset decimam si recepisset illud, tenetur ex tali procuracione decimam exhibere.

Si verò procuracionem, quam tantum in victualibus licet percipi, fortasse remittat persona ecclesiastica, cui remissio facta est hujusmodi, victualia cum aliis suis proventibus, cum solvet decimam, extimabit; cum etiam, si non esset remissa, hoc facere teneretur.

In solvendo decimam supradictam solæ expensæ necessariae, quæ fiunt in re, ex quâ fructus percipiuntur, arando, & colendo, ac colligendo fructus, sine quibus non possunt ipsi fructus percipi, deducuntur:

Expensæ autem, quæ fiunt in castrorum custodiis, cum sint extra rem, vel etiam in ædificiis construendis vel conservandis, nullatenus deducuntur:

Sic nec illæ, quæ pro villis tuendis fierent in guerris, seu etiam cavacatis.

De hiis quoque, quæ consistunt in jurisdictione, mero imperio, regalibus, atque similibus, solvetur decima; deductis moderatis salariis, quæ, ante concessionem decimæ, consueverunt persolvi iudicibus, officialibus, consimilibusque personis (sine quibus jurisdictio & cetera similia nequeunt exerceri) ita tamen quod in fraudem decimæ nichil circa hoc aliquatenus attemptetur.

Sed expensæ officialium, iudicum, & consimilium personarum, factæ in vestibus sive victualibus, minimè deducuntur: sicut nec aliæ expensæ similes factæ circa aliam familiam prelatorum.

Ratione autem æris alieni, quo persona, solvens decimam, obligata consistit, nichil de decimâ minuetur; etiamsi certæ res ecclesiasticæ, propter hoc, à quocumque fuerint specialiter obligatæ.

Item de furnis & molendinis decima prestabitur.

Solvetur autem decimâ de oblationibus, sive fiant pro benedictione nubentium, sive pro exequiis mortuorum;

Nec non de proventibus sigillorum prelatorum, & de emendis quæ ab excommunicatis recipiuntur.

De legatis quoque, sibi & aliis personis ecclesiasticis, non personarum sed ecclesiarum, vel officiorum ratione, relictis, decima persolvitur.

Pro decimâ supradictâ non exigetur pecunia, nisi illa quæ communiter curret de mandato domini terræ, cujus est moneta in locis, in quibus consistunt fructus & redditus, undè decima persolvitur; nec aliqui pecuniam cambire cogentur eandem.

Si, ex probabilibus seu verisimilibus præsumptionibus, apparuerit aliquem, pensatis ejus proventibus, minus debito notabiliter de decimâ persolvisse, ita quod super hoc merito suspectus debeat reputari, ex officio nostro pro viros ydoneos, deputandos à nobis, faciemus inquiri ab illis, qui super hoc scire valeant, veritatem; videlicet de consilio diocesani episcopi, vel aliquo deputando ab ipso, si sit ejus subditus; & non aliter (si episcopus ipse, vel deputatus ab eo commode possit haberi) & tunc deum, & non prius, ille, cujus proventus fuerint taliter extimati, pro eo quod minus solveret, etiam nominatim excommunicabitur, si ejus contumacia exegerit, & visum fuerit expedire.

Episcopi autem, & abbates, cæteræque personæ ecclesiasticæ honorabiles, non suspectæ, propriæ conscientie relinquuntur; ita quod sufficiat quoad tales excommunicationis sententia, quæ in nullo modo solventes, vel scienter minus solventes, & adhibentes fraudem vel malitiam circa ipsius decimæ solutionem, generaliter proferetur.

Super hiis autem fiet compulsio, per censuram ecclesiasticam, prout nobis & illis, quibus hoc duxerimus committendum, visum fuerit expedire.

Proferetur autem, si expediens visum fuerit, excommunicatio generaliter, vel specialiter in eos, qui contra solutionem decimæ, vel suorum extimationem proventuum, cum fuerit faciendâ, fraudem vel malitiam scienter duxerint adhibendam.

Nullus autem non solventium compelletur per secularis violentiam potestatis, nisi ipsius, non solventis, contumacia vel rebellio talis aut tanta fuerit, quod merito contra ipsum, sicut fieret in aliis casibus seu negotiis, propter ecclesiasticæ censuræ contemptum, invocari debeat auxilium brachii secularis.

Fiet autem solutio decimæ, non in ipsis rebus, quæ percipiuntur de proventibus, sed in pecuniâ numeratâ.

Solvitur autem decima illis personis, quas ad hoc contigerit deputari.

Rector parochialis ecclesiæ qui, urgente necessitate curæ ecclesiæ suæ, puta quia ipse, residendo personaliter in eadem, per se non sufficit ipsi curæ, propter multitudinem parochianorum, vel diffusionem parochiæ suæ, sed necesse habet unum, vel duos, seu plures capellanos conducere, & eis, præter victum, salarium constituere: salarium hujusmodi poterit in decimâ solutione deducere; sed ratione victus capellanorum ipsorum aliquod non deducet.

Quod, si in diversis civitatibus seu diocesis diversa beneficia obtineat quis, de unoquoque beneficio in civitate vel diocesi, in quâ illud fuerit, decima persolvitur.

De redditibus autem ecclesiasticis, deputatis ad fabricam ecclesiarum, decima solvetur.

De elemosinis verò, seu oblationibus, datis ad opus fabricæ, maximè de hiis oblationibus quæ in civitatibus, & aliquibus castris, & locis prædictorum regnorum & terrarum, in certis festivitibus in candelis, & cereis, & aliis, consueverunt dari & offerri, ad opus fabricæ deputatis, decima non solvetur.

Similiter nec de illis oblationibus, quæ colliguntur interdum per laicos (qui collectores consortiales dicuntur) & interdum per clericos, & quæ ad opus consortii offeruntur, ut inde luminaria in ecclesiâ, cruces & calices fiant & reparantur, & etiam ut ex illis pauperibus subveniatur, & sepeliuntur corpora pauperum defunctorum.

Prelati autem & clerici exules, cujuscumque conditionis aut dignitatis existant, de suis proventibus ecclesiasticis decimam exhibebunt.

Illæ quoque expensæ, quæ fiunt pro fossatis; & aliis etiam pro terris beneficiandis, ut uberiores fructus producant; & illæ, quæ fiunt in conservandis, & reparandis ædificiis molendinorum, domorum, seu apothecarum, & similibus (ex quibus fructus, & pensiones percipiuntur, & nisi reparentur, fructus ex eis percipi non valerent) de decimâ hujusmodi minimè deducuntur; nec etiam illæ, quæ fiunt pro custodiâ castrorum, quamvis fiant in hoc majores solito.

Insuper de oblationibus minutissimis, quas percipiunt ecclesiasticæ personæ ratione ecclesiarum suarum, pro sepulturis & dandis poenitentis, decima persolvitur.

Et, quia non occurrit nobis quin cotidiane distributiones proventus ecclesiastici sint censendæ, nos, cum, felicis recordationis, Clemente Papa, prædecessore nostro, qui de illis decimam, per eum simili subsidio deputatum debere solvi declaravit & voluit, sentientes, de distributionibus, quæ dantur in horis canonicis, presentibus debere solvi decimam declaramus.

Illi quoque, qui deputati fuerint ad collectionem decimæ, cum eis, qui debent solvere decimam, de aliquâ certâ summâ solvendâ pro decimâ nequeunt convenire.

De fructibus arborum & ortorum, qui venduntur, solvetur decima: de hiis autem, quæ consumentur, usu vel esu, decima non solvetur.

Similiter & de fructibus gregum seu animalium, si sint ecclesiarum, persolvitur decima, deductis expensis necessariis quæ fiunt pro custodiâ; si verò sunt personarum, decima non solvetur.

Insuper te scire volumus quod nostræ intentionis existit, quod à præstatione hujusmodi decimæ, ut præmittitur, per nos tibi concessa, omnes hospitalis Sancti Johannis & Militiæ Templi Jerosolimitanorum, ac Sancti Mariæ Theonicorum ordinum domus, in prædictis regnis & terris constitutæ, penitus excludantur: cum ipsorum ordinum fratres ad defensionem & custodiam dictæ Terræ Sanctæ sint specialiter instituti; pro quibus dicti fratres non solum bona ordinum eorumdem habundanter expendunt, verum etiam personas proprias periculis exponere non formidant.

Salvo nichilominus, in prædictis, & ea contingentibus, sedis arbitrio memoratæ, super dubiis quæ possent circa talia exoriri.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, secundo idûs Maii, pontificatus nostri anno tertio.

Sub filo canabeo.

De facto Scotiæ & Norwegiæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Pat. 18 Edw. I.
m. 30.
in Turr. Lond.

REX, omnibus, &c. salutem. Sciatis quod, cum venerabilis pater, A. Dunelmensis episcopus, & dilecti, & fideles nostri, Edmundus Cornubiæ & Johannes de Warenna, comites, promiserint & manuceperint ad impetrandum & habendum à nobis quamdam litteram obligatoriam patentem, sub sigillo nostro, nunciis regni Scotiæ, ad colloquium nostrum, post festum Paschæ proximo præteritum, sine aliquâ difficultate, credendam & liberandam.

Expressè continentem, quod, nisi filia domini Regis Norwegiæ, domina & hæres regni Scotiæ, venerit in regnum Angliæ vel Scotiæ, infra festum Omnium Sanctorum proximo futurum;

Vel nisi dictus Rex bonam & sufficientem fecerit securitatem per sacramentum suum, & literas suas patentes, & etiam sacramentum & literas patentes prælatorum & baronum subscriptorum;

Videlicet, venerabilium patrum G. Nidrosiensis archiepiscopi; & Bergens, Stanagrensis, & Ostlowensis episcoporum; & Hakuni ducis Aschen, Terri de Campo Ludi, Odwyni de Hagernes, & Bernardi de Berkelay; quo-

rum si non posset habere sigilla omnium, haberet saltem sigilla quinque eorumdem;

De prædictâ filiâ suâ mittendâ, infra prædictum terminum, in regnum Angliæ vel Scotiæ, nisi legitimum haberet impedimentum, prout in præsentâ nostrâ apud Sarum nuper extitit ordinatum;

Extunc nos refundi & restitui faceremus custodibus regni Scotiæ tria milia marcarum, apud Berewyk in Scotia, ad terminum, statuendum per nos & nuncios Scotiæ, ad nos venientes; prout in literis dicti episcopi Dunelmensis, & comitum prædictorum patentibus plenius continetur;

Volumus, & tenore præsentium concedimus, quod, nisi prædicta omnia compleantur in formâ prædictâ, nos dicta tria milia marcarum prædictis nunciis Scotiæ, in festo sancti Martini, post prædictum festum Omnium Sanctorum proximo sequenti, apud Berewyk (quem quidem terminum de assensu nunciorum prædictorum duximus statuendum) solvere teneamur in formâ superius annotatâ.

In cujus, &c.
Teste Rege, apud Westm', xv°. die Maii.

De potestate tractandi & ordinandi cum custodibus Scotiæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilectis sibi in CHRISTO custodibus, prælatis, nobilibus, & universitati regni Scotiæ, salutem, & sinceræ dilectionis augmentum.

Cum nostris pridem litteris vobis scribere censuerimus quod, quia nuncii vestri, ad nos nuper London' ex parte vestrâ transmissi, plenam & sufficientem secum non detulerant potestatem: propter quod articulis, nobis expositis, certum tunc responsum nequivimus facere per eosdem; nostros exindè nuncios solemnes, plenam habentes potestatem in præmissis, ad vos in brevi, pro statu dominiæ vestræ, ac regni Scotiæ & vestro, proposuimus destinare;

Vobis omnibus & singulis, tenore præsentium, significamus, quod nos dilectos & fideles nostros, venerabiles patres;

Dominos Antonium Dunelmensem, & Radulphum Karliolensem, DEI gratiâ, episcopos; ac proceres nostros Johannem Warenna, & Henricum Lincoln' comites; & Willielmum de Vesey militem; ac discretum virum magistrum Henricum de Newerk, Eborum ecclesiæ decanum;

Ad vos ex parte nostrâ specialiter destinatos, nostros veros & legitimos

procuratores, & solemnes nuncios ordinamus, facimus, & constituimus; ad respondendum vobis nomine nostro sufficienter super articulis, petitionibus, & negotiis, nobis expositis per prædictos nuncios vestros nuper London' ex parte vestrâ.

Dantes eisdem procuratoribus, & nunciis nostris auctoritatem plenariam, & specialem potestatem vobiscum, nomine nostro, tractandi, ordinandi, firmandi & faciendi, super memoratis articulis, petitionibus & negotiis, quicquid nos faceremus, aut facere possemus, vel deberemus, si personaliter presentes essemus;

Quod, si omnes hiis exequendis non interfuerint, vel nequiverint interesse, quatuor, vel quinque eorum, ea nichilominus exequantur.

Ratum & firmum habentes & habituri, sub rerum nostrarum ypothecâ, quicquid per prædictos procuratores & nuncios nostros speciales, quatuor, vel quinque eorumdem, ordinatum vel etiam factum fuerit, in præmissis.

In cujus, &c.

Dat' London', xx° die mensis Junii, anno regni nostri decimo octavo.

Super dote Margarietæ filiæ Regis, Johanni primogenito ducis Brabantiæ, maritandæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. f. 120. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHAN, par la grace DIEU, duk de Lothér de Brabant & de Lembourgh, a tous ceaus, &c. saluz, & connoistre verite.

Nous fesons a savoir a touz, que come piecea feut porpale & graunte mariages, entre Johan nostre aisé fiz, & dame Margarete fille au tresnoble Roy d'Engleterre;

Ou entre nos pusnez enfantz, si DIEU feist son commandement de eaus, avaunt, qu'il feussent esposéz;

Si com plus pleinement est contenu en nostre escrit de ceo fait & seale.

E nous, duk, eussoms graunte trois mil' livres de terre, a Tour' a assigner en dowaire a la devaunt dite dame Margarete;

Les queus iii. mil' livres de terre lui avoms assigne en certains lieux, & par certains estondors, sicom il piert par unes autres lettres sealees de nostre seal, & des estondors del assignement des devaunt dites trois mil' livres de terre;

E lui eussoms graunte outro mil' livres de terre a Tour' a assigner, quant il seroit esposé, solom ceo quil est contenu en nostre escrit devaunt dit.

Nous, regardauntz le estat & la noblee de dame Margarete devaunt dite, grauntoms & promettons en bone foi, por nous, & por nos heirs, qe nous, si tost com li mariages, de nostre devaunt dit fiz Johan, & de la devaunt dite dame Margarete, serra accompliz;

Assigneoms & feroms estendre a la devaunt dit dame Margarete, par leals estondors, assignez par le Roy devaunt dit & par nous, outre les trois mile livres de terre devaunt dites, qi lui sont ja assignez en certains lieux, & par certains estondors, sicom devaunt est dit, autre trois mil' livres de terre, en lieux convenables en la dusche de Brabant, & au plus pres que on porra des lieux de premier assignement, contees dedens ceste somme des derreines trois mil' livres de terre, qi nous avioms devaunt graunte a assigner, q' uncore ne sont estendues;

Ense quele eit par tot orendroit vi. mil' livres de terre au Tour' en dowaire.

Des queles vi. mil' livres de terre nous voloms & grauntoms, que les devaunt dites Johan nostre fiz, e la devaunt dite dame Margarete, soient maintenant seizes, & pregent les esplez & les issues, por lor sustenance, si tost com il pierra au Roy d'Engleterre devaunt dit, e que sur

ceo nous avoms receu ses lettres overtes, & les tiegent, & les eient totes lor vies & tote la nostre vie.

E qe la dite dame Margarete le teign, quel aventure que aveigne de Johan nostre fiz, tote sa vie.

Derechief, nous avoms promis, en bone foi, qe nous, en accressement del dowaire la devaunt dite dame Margarete, feroms assigner & estendre par leaus estondors, esluz par la devaunt dit Roi e par nous, deus mil' livres de terre, au Tour, en lieux convenables; si quele eit, apres nos jours, & les jours Johan nostre fiz devaunt dit, viii. mil' livres de terre au Tour par tot en dowaire (sauves a nous, tote nostre vie, les issues & les levees des dites deus mil' livres de terre, derrains nomees, e les devaunt dite iii. mil' livres de terre, quele doit avoir apres nostre deces, & apres le deces Johan nostre fiz) nous grauntoms & promettons faire assigner & estendre par deus hommes, esluz de par le Roi d'Engleterre, & deus de par nous, en lieux convenables, sicom desus est dit, entre ci & le Noel prochainement avenir; cest asavoir l'an del'Incarnation nostre Seigneur MCCXC.

E totes choses devaunt dites leaument tenir & accomplir, nous avoms promis, en bone foi, & jure sur seintes Ewangeles, & a ceo nous obligoms nous & nos heirs, par ces lettres overtes, sealees de nostre seal, & des seaus des nobles hommes, nos chiers feables, Godefrôil de Brabant seignor d'Arstot & de Virson nostre chier frere, Ernout seignor de Walehain & Florens, Bertrand seignor de Berlai nostre cosin; les queus, ovesk nous, ont jures sur Seintes Ewangeles, de tenir totes les convenances desus nomees taunt q'en eaus est.

Ceo ceste feut don a Loundres, l'an del'Incarnation nostre Seigneur MCC. quatre vint & dis, le Dimenche apres la feste Seint Pierre, & Seint Poul Apostle.

E fait asavoir, qe mesmez tele lettre est faite, de, mot en mot, ensealee du seal le devaunt dit counte Rasse de Gaure seignor de Lidékirk & de Broda, Johan seignor de Kuk, Ernout seignor de Vysee, Johan Bertrant seignor de Graminis, Ernout seignor de Walham, Gerard de Wesemale, seignor de Berghen, Ernout seignor de Wesemale, Gerard seignor de Rotheleir, & Robert seignor de Dask, les queus, &c. sicom avaunt, & si est eit doublee.

A. D. 1290. | An. 18 Edw. I.

Bulla Nicolai IV. Papæ, pro Labro Vulpelli de Luca, apostolicæ cameræ mercatore, commendatoria.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Quam devotus celsitudini regie, quamque fervens honoris ipsius zelatote existat dilectus filius Labrus Wpelli de Luca, cameræ nostræ mercator, lator præsentium, non oportet magnitudini tuæ litterarum affatibus exprimi, cum

id tibi, ut creditur, magistra rerum, experientia revelarit: Porro, cum idem Labrus pridem ad præsentiam regiam venire disponderet, eum tibi per nostras litteras duximus specialiter commendandum; sed, inevitabili postmodum impedimento detentus, id non potuit perducere ad effectum.

Cum autem prædictus Labrus, ad te, impedimento prædicto sublato,

devotus accedat, serenitatem regiam rogamus, & hortamur attentè, quatinus eum pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ benignè recipiens, & affectuosè pertractans, eundem habeas specialiter commendatum.

Et quia ipse, propter suæ probitatis merita, nobis est, pro apostolicæ sedis negotiis, frequenter non modicum oportunus;

Quia etiam ad ea, quæ tui honoris & exaltationis augmentum respiciunt, tibi placita esse debeant, & accepta, se exhibet sollicitum & attentum;

Petimus ut ipsum diutius regia magnitudo non teneat, quinimmo eum, cum sibi expedire putaverit, benignè permittat ad propria remeare.

Dat' apud Urbem Veterem, octavo id' Julii, pontificatus nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De custodia castrorum & terrarum Resi filii Mereduci, Roberto Tybetot commissâ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Rot. Wall.
18 Edw. I. m. 6.
In Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Scitis quod commisimus dilecto & fideli nostro, Roberto Tybetot, villas, castra, & omnes terras, & tenementa quæ fuerunt Resi filii Mereduci, rebellis postri in Wallia, & quæ sunt in manu nostrâ, per forisfacturam ejusdem Resi, cum escaetiis & omnibus pertinentiis suis;

Custodienda à festo Sancti Michaelis proximo futuro, usque ad festum Paschæ proximo sequens; & alij, eodem festo Paschæ, usque ad finem quatuor annorum proximo sequentium, completorum;

Ita quod omnes exitus, inde provenientes, interim percipiat, in satisfactionem quorundam debitorum, in quibus sibi tenebamur; ita videlicet quod castra illa & terras prædictas securè faciat custodiri.

Et, si fortè ipsum Robertum versus Terram Sanctam iter arripere, vel in fata decedere contingat, infra terminum prædictum, per quod castra, & tenementa prædicta ad manum nostram deveniant;

Nos, pro ratâ futuri temporis, prædictum terminum contingentis, prædicto Roberto fideliter respondebimus.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm' decimo tertio die Julii.

Super matrimonio inter filium primogenitum Regis Angliæ, & Margaretam natam Erici Regis Norwegiæ, regni Scotiæ hæredem & Reginam, contrahendo.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. f. 150.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, ad quos presentes literæ pervenerint, Antonius Dunelmensis, & Radulphus Karliolensis, DEI gratiâ, episcopi: Johannes de Garena, & Henricus Lincoln' comes: Willielmus de Vesey miles: & Henricus de Newerke decanus ecclesiæ Eborum, procuratores speciales & nuncii solempnes magnifici principis domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ illustris, salutem.

Cum, inter cætera, quæ contingunt negotium & tractatum, habitum inter excellentissimum principem, dominum nostrum supradictum, ex parte unâ, & venerabiles patres custodes, & cæteros episcopos, abbates, & totum clerum, robiles viros, comites, & barones, totamque communitatem regni Scotiæ ex alterâ, super matrimonio contrahendo inter dominum Edwardum, filium & hæredem prædicti domini nostri Regis, & dominam Margaretam, natam egregii principis, domini Erici Regis Norwegiæ, & ejusdem regni Scotiæ hereditariam & Reginam;

À nobis esset petitum, ex parte eorundem custodum, prælatorum, nobilium, & communitatis ipsius regni Scotiæ, quod pro domino nostro prædicto, & hæredibus suis, eis concederemus & firmaremus jura, leges, libertates, & consuetudines dicti regni Scotiæ, tam ecclesiasticas, quam seculares, hactenus usitatas & optentas.

Nos, habitâ consideratione diligentî ad pacem & tranquillitatem utriusque regni, & mutuan dilectionem habitantium in eisdem cunctis temporibus remansuram, concedimus, nomine & vice domini nostri prædicti, & hæredum suorum, quod jura, leges, libertates, & consuetudines ejusdem regni Scotiæ in omnibus, & per omnia, per totum ipsum regnum, & ejus marchias integrè & inviolabiliter perpetuis temporibus observentur.

Salvo jure dicti domini nostri, & alterius cujuslibet, quod sibi, vel alii cuicumque super hiis, quæ consistunt in marchiis vel alibi, ante præsentis concessionis tempora, competiit, vel competere justo modo poterit in futurum.

Volentes & concedentes expressè, nomine dicti domini nostri, hæredum suorum, & nostro, quod, deficientibus prædictis Edwardo & Margareta, vel eorum altero, absque liberis exstantibus, in omni casu & eventu, in quo ad proximiores hæredes regnum prædictum debeat de jure reverti;

Integrè, liberè, absolutè & absque ullâ subjectione, revertatur, & restituatur eisdem, si forsan ad manus antedicti domini nostri Regis, vel hæredum suorum, ipsum regnum Scotiæ aliquo casu contigerit devenire; ita quod ratione præsentis facti domino nostro Regi, vel hæredibus suis, aut alicui alii nichil accrescat aliquatenus, vel decrescat.

Similis verò fiat restitutio per prædictum dominum nostrum Regem, vel hæredes suos de corpore prædictæ domine Margarete, si, in eventu reversionis hujusmodi, in ipsius vel hæredum suorum fuerit potestate, secundum formam ordinationis & conventionis factæ super hoc apud Sarum.

Concedimus insuper & promittimus, bonâ fide, domini nostri prædicti nomine & hæredum suorum, quod, quando prædicta Margareta, domina & Regina Scotiæ, maritabitur carissimo nato & hæredi ejusdem domini nostri Edwardo, dotabitur, vel habebit in donationem, propter nuptias, de certis terris in regno Angliæ, prout debet congruè statum suum; unde ipsa Regina & amici sui contenti rationabiliter esse poterunt & debebunt.

Promittentes nichilominus, vice & nomine prædicti domini nostri Regis, & hæredum suorum, quod regnum Scotiæ remaneat separatum, & divisum, & liberum in se, sine subjectione, à regno Angliæ per suas rectas, divisas & marchias, sicut à retro hactenus extitit observatum; salvò jure dicti domini nostri, & alterius cujuslibet, quod sibi vel alii cuicumque super

hiis, quæ consistunt in marchiis, vel alibi, ante præsentis concessionis tempora, competiit, vel competere justo modo poterit in futurum.

Set quod castra & fortalicia de novo in marchiis non firmantur; non sumus in hoc consulti, quod dicto domino nostro Regi & suis talem imponeremus servitutem, ubi antecessores & homines sui usi sunt hactenus firmare castra, fortalicia, & domos in terris suis, sicut fecerunt sui progenitores: quia aliâs majori subicerentur servituti, quam illi de regno Scotiæ, vel aliqui antecessorum suorum.

Ad hæc expressè concedimus, pro eodem domino nostro & hæredibus suis, quod capitula ecclesiarum cathedralium, collegiatarum, & conventualium, quæ proprias habent electiones, non compellantur exire regnum ipsum Scotiæ, ad petendum licentiam eligendi vel præsentandi suos electos, vel fidelitatem Regi Scotiæ facere seu sacramentum.

Et quod nullus, tenens in capite de prædicto Rege Scotiæ, compellatur exire regnum pro homagio, fidelitate, seu fine pro relevio faciendò.

Illud idem viduis & miserabilibus personis, in petendis & habendis dotibus & querendâ justiciâ, concedentes; set in regno ipso aliquis, ex parte dicti domini nostri Regis, nomine domine Margarete ipsius Regine, & domini Edwardi filii & hæredis domini nostri prædicti, deputetur ad jam dicta recipienda, & eorum nomine faciendâ.

Salvo homagio, quod in personali Regis præsentia fieri oportebit; set fidelitate factâ habeat seisinam terræ suæ sine dilatione per breve de capellâ.

Nec quod aliquis de regno Scotiæ pro contractu inito, vel delicto, commisso in eodem regno, nec in aliquo casu teneatur respondere extra idem regnum contra leges & consuetudines ejusdem regni, sicut hactenus extitit rationabiliter observatum;

Et quod sigillum regni, quod nunc currit, post mortem Regis teneatur, & currat quousque prædicta Regina venerit in regnum suum, & fecerit Deo, & ecclesiæ, ac communitati ipsius regni, in loco ad hoc specialiter deputato, quod fuerit faciendum, secundum leges & consuetudines regni supradicti; & quod tunc fiat novum sigillum de consuetis armis, & circumscriptione nominis Regis Scotiæ tantum, penes cancellarium ejusdem regni, qui pro tempore fuerit, remansurum; volentes quod habeant cancellarium de regno & in regno Scotiæ residentem, ad officium cancellariæ exequentium; & idem concedimus de camerariis, clerico de rotulis capellæ, domini Regis justiciariis, & aliis ejusdem regni ministris; & quod nulla litera, jus commune vel gratiam continens specialem, de dictâ cancellariâ transeat, nisi secundum solitum & debitum cursum capellæ Regis & regni Scotiæ prædictorum.

Reliquiæ verò & cartæ, privilegia, & alia monumenta, quæ tangunt regalem dignitatem, & regnum Scotiæ, in tuto loco ponantur, sub firmâ custodiâ, infra regnum Scotiæ; & sub sigillis majorum de regno, & per visum eorum, donec prædicta domina venerit in regnum suum, & prolem habuerit superstitem; & prædicta munimenta ac privilegia in suis viribus integraliter custodiantur.

Et similiter, quod nulla fiat subjectio, alienatio, vel obligatio rerum, ad regalem dignitatem regni Scotiæ pertinentium, donec prædicta domina & Regina in regnum suum venerit, & prolem superstitem habuerit, ut superius est expressum.

Promittentes firmiter & concedentes, quod nati & hæredes comitum, baronum, & nobilium, qui pro tempore erunt in custodiâ & maritago domini Regis Scotiæ, post mortem antecessorum suorum, per prædictum Regem nullatenus disparagentur.

A. D. 1290. | An. 18 Edw. I.

Nec quod parlamentum teneatur extra regnum & marchias Scotiæ, super hiis quæ contingunt ipsum regnum vel marchias, seu statum inhabitantium ipsum regnum.

Nec etiam tallagia, auxilia, exercitus, vel malatola exigantur à prædicto regno, aut imponantur gentibus ejusdem regni, nisi pro communibus regni negotiis expediendis, & in casibus, in quibus Reges Scotiæ talia petere consueverunt.

Ad quæ omnia supradicta integrè & fidelitèr observanda, prædictus dominus noster Rex faciet in animum suam jurari.

Et prælati & magnates Angliæ infrascripti, videlicet, Cantuariensis & Eboracensis archiepiscopi; ac Wyntoniensis, Liacolnensis, Dunolmensis, & Karliolensis episcopi; necnon nobiles viri, domini Edmundus, domini nostri Regis germanus, & Cornubiæ, Pembrochiæ, Gloverniæ, Warennæ, Lincolnæ, Norfolkæ, Suffolciæ, & Oxoniæ comites, fidelitèr procurabunt præmissa firmitèr observari.

Et, si Rex egerit extra regnum, quod locum suum tenens vel tenentes in ejus absentia, vel hæres ipsius domini Regis, legitime ætatis existens, aut ejusdem hæredis custos seu custodes, dum fuerit minoris ætatis, quilibet in suo casu præstabit, seu præstabit consimile sacramentum.

Promittimus etiam quod prædictus dominus noster Rex, pro se & hæredibus suis, obligabit se ad restitutionem dicti regni faciendam, in casibus supradictis, sub penâ centum milium librarum sterlingorum, solvendarum ecclesiæ Romanæ in subsidium Terræ Sanctæ.

Et, præter hæc, quod dominus Papa dictum dominum nostrum Regem

& hæres suos possit, per sententias excommunicationis in personas, & interdicti in regnum & terras eorumdem, tam ad regni prædicti restitutionem, quam ad penæ solutionem, si commissa fuerit, cohercere; principali obligatione nichilominus in suo robore duraturâ.

Concedimus insuper & promittimus, nomine domini nostri Regis prædicti, quod idem dominus noster præsentem obligationem, propriis subpitiis & pro viribus, faciet infra annum, à tempore sponsalium, inter prædictos Edwardum & Margaretam contractorum, articulatum per summum Pontificem confirmari, & infra idem tempus communitati regni Scotiæ liberari.

Quod, si infra annum prædictum id facere non poterit, illum quam citius potuerit, fieri impetrabit; ita quod illud perficiatur; & si hoc non faciat suo tempore, quod hæreses sui ad id faciendum bonâ fide teneantur.

Protestamur etiam in hiis scriptis, quod omnia præmissa taliter intelligentur, quod juri unius regni vel alterius, ratione præsentis facti, nichil decreascat aliquo modo vel accrescat; nec alicui Regum regnorum prædictorum, quin liberè habeant statum suum.

In quorum omnium & singulorum præmissorum testimonium & evidentiam pleniorè, sigilla nostra præsentibus duximus apponenda.

Dat' apud Brigham, die Martis proximâ ante festum beatæ Margarietæ Virginis, videlicet xv. kalend' Augusti, anno Domini millesimo ducesimo nonagesimo.

Littera custodum Scotiæ, de prædicto matrimonio.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. A. fol. 127. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, Willielmus Sancti Andreae, & Robertus de Glasgwen, Dei gratiâ, episcopi; Johannes Cumyn, & Jacobus senescallus, custodes regni Scotiæ; & ejusdem regni communitas, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod, cum quædam obligationes & instrumenta;

Inter venerabiles patres dominum Antonium Dunolmensem, & R. Karliolensem, Dei gratiâ, episcopos; & nobiles viros, dominos Johannem de Warennæ, & H. Lincolnæ, comites; W. de Vescy militem; & Henricum de Newerk decanum ecclesiæ Eborum, speciales procuratores & nuncios solempnes magnifici principis domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, ex parte unâ, & nos ex alterâ;

Sint confecta, super sponsalibus & matrimonio, contrahendis inter dominum Edwardum filium & hæredem dicti domini Regis Angliæ, & dominam nostram Margaretam, filiam domini Eyrici Regis Norwagiæ,

super diversis articulis & petitionibus prædictum negotium tangentibus;

Volumus, concedimus, & per præsentibus litteras nos obligamus, quod;

Si prædicta instrumenta & obligationes, ordinata & confecta apud Brigham, in colloquio ibidem habito, die Martis proximâ ante festum beatæ Margarietæ Virginis, scilicet quinto decimo kalendas Augusti, anno Gratæ MCCXC. placeant dicto domino Regi Angliæ, & ea ratificaverit infra festum Nativitatis beatæ Mariæ Virginis proximò futuro, per litteras patentes sigillo suo signatas, & nobis exhibitas;

Dicta instrumenta & obligationes in suo robore perseverent;

Si verò displiceant eidem prædicta instrumenta & obligationes, hinc inde restituantur, & extunc omnino viribus careant, & nullius penitus sint momenti.

In cujus rei testimonium præsentibus scripto sigillum commune regni, unâ cum sigillis nostris, est appensum.

Dat' apud Brigham, anno & die supradictis.

Salvus conductus pro omnibus Judeis regnum exeuntibus, Rege jubente.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Pat. 18 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, baronibus & nautis Quinque Portuum suorum, salutem.

Cum certum terminum omnibus & singulis Judeis regni nostri præfixerimus idem regnum exeundi;

Nolentes quod ipsis in rebus, seu personis interim aliquo modo injuriatur, vobis mandamus quod eidem Judeis, cum ipsos ad portus predictos cum uxoribus, pueris, & catallis suis venire contigerit, ad transfretandum infra terminum prædictum, salvum & festinum passagium & securum conductum habere faciatis, sumptibus eorumdem.

Ita tamen quod pauperibus Judeis super fretto navium in transfreta-

cione suâ parcatur, & aliis, juxta eorum facultates, inde fiat exactio moderata, prout in hujusmodi passagiis aliis fieri consuevit; ne quis ipsorum per exactiones immoderatas & irrationabiles, super passagio suo impediatur.

Et sub gravi forisfacturâ nostrâ firmiter vobis injungimus, ne quis vestrum Judeis predictis, in rebus aut personis inferat, vel quantum in ipso est, inferri permittat injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum seu gravamen.

In cujus, &c.

T. R. apud Westm', xxvii. die Julii.

Littera Caroli Regis Siciliæ, de variis tractatibus & contingentibus super liberatione sua.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

INCLITO principi Eduardo, Dei gratiâ, Anglorum Regi, magnifico domino, & consanguineo suo carissimo, Karolus secundus, eadem gratiâ, Rex Jerusalem, Siciliæ, ducatus Apuliæ, & principatus Capuæ, Andegaviæ, Provinciæ, & Forchalaquer comes, salutem, cum honoris & gloriæ felicibus incrementis.

Magnitudinis vestræ nuncios, & litteras affectione plenas, caritate suffultas, jocundo corde ylarique vultu recepimus.

Attulerunt quidem nobis, inter cætera, oblationes vestras solito erga nos more benivolas, & inductiones curiales ac placidas, ut in terrâ vestrâ mutuis nos aspectibus videremus;

Et quidem, cum beneficia, per vos nobis impensa, debitâ gratitudine cognoscentes, personam vestram, cui reverentiam nos debere fatemur, portemus in visceribus affectionis internæ, voluntas nostra plurimum in vestri visione gauderet, quam libenter conspicit oculus quod ardentè amat effectus.

Verum cum agendorum nostrorum instantia celeritatem desideret, & moræ cujuslibet præpedium interdicat, eo quod dominus Alfonsus Aragonum Rex jam suos paravit nuncios ad mittendum nobis, & dominis cardinalibus, pro pace tractandâ in aliquo loco, ubi tractatus ipse oportune possit haberi, sicut ex relatione Bertrandi de Montiliis, quem in proximo discessu nostro de Provincia ad prædictum Regem Aragonum misimus, super nobis innotuit;

Non videtur suadere cautela consilii, quod nunc, ad præsens, unâ cum

dominis cardinalibus in Angliam accedamus; eò maxime quod nec tractatus, habitus inter nos, & magnificum principem dominum Regem Franciæ, completus existit; nec scimus quando poterit percompleri.

Propter quod nolumus quod accessus noster prædictus in Angliam moram induceret, & tractatum negotiorum instantiam præjudicialiter retardaret; præcipue cum, ex falsâ suggestione, præfato Regi Aragonum, contra veritatis substantiam, sit datum intelligi, quod in prosecutionibus istorum tractatum subdole agimus, & in hiis non purâ fide, aut efficacibus studiis laboramus.

Tractatu tamen cum prædicto domino Rege Francorum ad finem debitæ expeditionis adducto, tempus aderit quo, in hac parte, vestris & nostris affectibus placere possimus nos & domini cardinales, quantum erit in nobis, ad partes vestras prout

De quo & omnibus aliis accidentibus & circumstantiis tractatum omnium vos, per magistrum Stephanum de Sancto Georgio clericum, quem pro hoc specialiter remittimus, curabimus reddere certiores.

Interim tamen, si placet, nuncios vestros, sufficientes & aptos, parari mandatis ad alterius nostræ requisitionis instantiam, quod in loco & termino, quos intimabimus excellentiæ vestræ, pro prosecutione dicti tractatus, nobiscum & cum dictis cardinalibus valeant interesse; etiam speramus & credimus quod vos, qui liberationis nostræ caput & principium extitistis, omnia, quæ circa ipsam, caritatis ardore & sincerâ constantiâ, sine laudabili concludetis.

Dat' Parisius, xxviii. die Julii tertiæ indictionis, regni nostri anno sexto.

A. D. 1290 | An. 18 Edw. I.

Littera custodum Scotiæ de plenipotentiâ, ad tractandum super matrimonio cum Margareta supra memoratâ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. A. fol. 149 b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, custodes regni Scotiæ & ejusdem communitas, salutem & continuam semper gloriæ & honoris incrementum.

Notum vobis facimus, per præsentem, quod venerabiles in CHRISTO patres, dominos Robertum Glasgauen' & Alanum Katenens' DEI gratiâ, episcopos; & nobilem virum, dominum Johannem Comyn;

* Alanum Katenens' DEI gratiâ, episcopos; & nobilem virum, dominum Johannem Comyn;

Nostros veros & legitimos procuratores ac nuncios solemnes facimus, constituimus, & ordinamus, & ad vestram præsentiam, pro negotiis, statum domine Margarete, filie domini Regis Norwagiæ, domine nostre & regni Scotiæ, tangentibus, specialiter destinamus.

Dantes & concedentes eisdem potestatem plenam, & speciale mandatum vobiscum, nomine nostro, super præmissis negotiis tractandi, faciendi, ordinandi, & ea affirmandi ad utilitatem & honorem dicte domine nostre, & regni Scotiæ prædicti.

Ratum & firmum habentes, & habituri quicquid vobiscum per prædictos procuratores & nuncios speciales tractatum, ordinatum, factum fuerit, & affirmatum; salvis in omnibus, & per omnia libertatibus, legibus & consuetudinibus regni Scotiæ antedicti.

In cujus rei testimonium præsentem litteras communi sigillo, regimini Scotiæ deputato, fecimus consignari.

Dat' apud Kalthon; ii. kalendas Augusti, anno Domini MCCXC.

De Antonio Dunelmensi episcopo Margarete & Edwardi filii Regis, in regno Scotiæ, locum-tenentem assignato.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Rot. Tractat. inter
Reges Angl. & Norw.
18 Edw. I.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus patribus, Willielmo Sancte Andree, & Roberto Glasguensi, eadem gratiâ, episcopis; ac nobilibus viris Johanni Comyn, & Jacobo senescallo, custodibus regni Scotiæ, cæterisque episcopis, abbatibus, prioribus, totique clero, comitibus, baronibus, ac toti communitati regni ejusdem, salutem.

Cum ad leges & consuetudines regni Scotiæ observandas ex sacramenti præstito tenemur;

Nos, de probatâ fidelitate, & notâ industriâ prædilecti nostri, venerabilis patris, domini Antonii, Dunelmensis episcopi, plenissimè confidentes, ad pacem, tranquillitatem, & profectum totius regni Scotiæ, ac etiam ad supportationem oneris, cæteris ipsius regni Scotiæ incumbentis, eundem episcopum ad vos mittimus;

Et tenore præsentium, assignamus ad tenendum, in eodem regno, locum

karissimæ nostre domine Margarete, filie magnifici principis, domini Erici, DEI gratiâ, Regis Norwagiæ illustris, domine & Regine vestre, ac karissimi nati nostri Edwardi;

Et ad justificandum & rectificandum regnum prædictum, unâ cum cæteris ipsius custodibus, de consilio prelatorum, & magnatum ejusdem regni, secundum leges & consuetudines, inibi hactenus observatas;

Quare universitatem vestram attentius requirimus & rogamus, quatinus, ob honorem nostrum, domine vestre, & nati nostri prædicti, eundem episcopum ad præmissa benignè & curialiter admittentes, sitis intendentes & obediens eidem in hiis omnibus, quæ ad gubernationem & statum ipsius regni pacificum requiruntur.

In cujus, &c.

Dat' apud Norhampton, viii. die Augusti.

Littera de plenipotentiâ per Regem, ad tractandum cum Erico Norwagiæ Rege, super matrimonio antedicto.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Rot. Tractat. inter
Reges Angl. & Norw.
18 Edw. I.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS sanctæ matris ecclesiæ filiis, ad quos præsentem literæ pervenerint, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem.

Noverit universitas vestra quod nos, tenore præsentium, ordinamus, facimus & constituimus dilectos nostros, venerabiles patres, Antonium Dunelmensem, & Robertum Glasguensem, DEI gratiâ, episcopos; ac nobiles viros Johannem comitem Waren' & Johannem Comin; ac magistrum Henricum de Newerk, decanum ecclesiæ Eborum, nostros nuncios solemnes, & procuratores legitimos;

Ad tractandum cum egregio principe, domino Erico Rege Norwagiæ, aut ipsius nunciis, seu procuratoribus, ad hoc deputatis, super sponsalibus, seu matrimonio, contrahendis vel contrahendo inter Edwardum, natum nostrum karissimum, & heredem, ex parte unâ, & dominam Margareta, filiam ejusdem principis Norwagiæ, dominam, & Reginam Scotiæ ex alterâ;

Dantes eisdem omnibus, quatuor aut tribus eorum, potestatem plenariam & speciale mandatum, tractatus illos nomine nostro ineundi, prosequendi, firmandi, & perficiendi;

Et nos ad omnia, quæ inter eos, & prædictum principem, vel ejusdem nuncios, seu procuratores convenerint, specialiter obligandi; in animam nostram, si necesse fuerit, jurandi quodcumque genus liciti sacramenti; & omnia alia faciendi, quæ ad expeditionem & finalem completionem negotii memorati necessariò aut utilitè requirentur, & quæ nos ipsi in præmissis præsentialitè faceremus;

Ratum & gratum habentes, & habituri, sub ypotecâ rerum nostrarum, quicquid prædicti procuratores nostri, aut quatuor, vel tres eorumdem, quos præsentem esse contigerit, in præmissis, nostro nomine, duxerint expediendum.

In cujus, &c.

Dat' Norht', vicesimo octavo die Augusti.

Procuratorium Edwardi filii Regis, pro eodem matrimonio contrahendo.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Rot. Tractat. inter
Reges Angl. & Norw.
18 Edw. I.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS sanctæ matris ecclesiæ filiis, ad quos præsentem literæ pervenerint, Edwardus, natus & hæres serenissimi principis, domini Edwardi, DEI gratiâ, Regis Angliæ, domini Hiberniæ, & ducis Acquitannie, salutem æternam in Domino.

Ad contrahendum; nomine nostro, matrimonium cum nobili domicellâ, dominâ Margareta, filiâ egregii principis, domini Erici, Regis Norwagiæ, regni Scotiæ dominâ & Reginâ, & etiam omnia alia facienda, quæ ad prædictum contractum pertinent, aut pertinere poterunt quoquo modo, illustri principe domino E. DEI gratiâ, Rege Angliæ, patre nostro prædicto, ad hoc consensum & auctoritatem præstante;

Nobilem virum, dominum Johannem, comitem Garenna, procuratorem nostrum ordinamus, facimus, & constituimus per præsentem.

Ratum & gratum habituri quicquid idem Johannes, nomine nostro, fecerit in præmissis.

In cujus rei testimonium, & præstitæ auctoritatis evidentiam, inclitus genitor noster prædictus præsentem litteras, suo & nostro nomine, sigilli sui munimine roboravit.

Dat' apud Norhampton, vicesimo octavo die Augusti.

Consimilis littera facta est domino Antonio Dunolm' episcopo.

Dat' ut supra.

Item consimilis littera facta est magistro Henrico de Newirk decano Eborum. Dat' ut supra.

Communitas Scotiæ promisit quod, si domicella Norwagiæ veniret in Angliam, infra festum Omnium Sanctorum, quæta ab omni vinculo matrimonii, castra & fortalitia Scotiæ eidem, & Edwardo nato Regis Angliæ redderentur.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Rot. Tractat. inter
Reges Angl. & Norw.
18 Edw. I.
in Turr. Lond.

ATOUZ ceus, qi cestre lettre verront ou orront, Robert par la grace de DEU, evesque de Glasgen, & Johan Comyn, gardeyns du reume de Escoce: e Aleyn, par meime, la grace de DEU, evesque de Chatenes; solempnes messages & procurors des autres gardeyns e des evesques, abbes, priors, countes & barons de tote la commune de Escoce, saluz en DEU.

Come les honorables peres en DEU, Antoyne de Dureme & Rauf de Vol. I.

Kardoil, par la grace de DEU, evesques: e les nobles hommes Johan de Garenne, e Henry de Nichole countes: sire Guilliame de Vescy; & mestre Henry de Newerk, den de l'eglise de Everwyk, especiaus procurors & solempnes messages le noble prince sire Edward, par la grace de DEU, Roy de Engleterre, pur acuns perils e suspecons, que il avoient entendu.

Nous eussent, depar meymes le Roy de Engleterre, demande la garde de chastens, e des fortesces du reume de Escoce; e de cele demande departir ne voloyent, saunz conseillier lur seynnor le Roy avautndyt;

A. D. 1290. | An. 18 Edw. I.

Nous, sur ceo, e autres choses venimes a la presence meyme le Roy de Engleterre avauntdyt; qui, sur celes choses conseil e deliberacion euwe, a nostre requeste, nous graunta cele chose delaer dekes a la venue nostre dame, qe serra a la Toutz Seyntz prochein avenir, ou devant, si Dru plest.

Pur la quel chose nous procurors e messages avauntdyz, ovek aucuns des gardeyns de chateus de Escoco (cest asaver sire Guilliame de Seint Cler, Patrik de Graham, e Johan de Soules) qe illoqe vindrent, oue nous, en non de avauntdis gardeins, evesques, abbes, priors, countes & barons, e tote la commune du reume de Escoco, grauntoms, volouns, e fermement prometoms ke, quel heure que la dame veigne en Engleterre, ou en Escoco, quite & delivre de tot mariage, estre celui que nous avons otrie;

Nous iceus chasteus & fortelesces rendrons, & ferons rendre a la avauntdyte nostre dame, e a noble ber sire Edward fitz al avauntdyt Roy de Engleterre; e, de cel heure, en avant, les obeyroms ensemble, com a seigneur e dame, en ceste chose, e totes autres que al avauntdyt reume apendent; de cel heure, qe il serront venuz en Escoco, & averont fet, par eus, ou par autres dedenz le reume, serement, de quel age qil seient, en lu du solom les leys, e les custumes de la terre de Escoco.

Ne a nul autre mariage ne assentiroms, ne a autre seigneur ne obeyeroms, tant q'il viveront, s'il ne seit par l'assent e la volente le Roy de Engleterre, e sire Edward son fiz.

E, si la dame ne veigne en Engleterre, ou en Escoco, entre cy e la Tut Seynz prochein avenir, nous voloms, e promettons, pur nous & pur touz les autres du reume de Escoco, qe touz les gardeyns des chasteus, e de fortelesces de meymes le reume, seyent adonqe obligez par serement, e par escrit, de garder, e de sauver iceus chasteus, e fortelesces al oes, e en nom nostre dame avauntdyte, & sire Edward; fiz & heir le, avauntdyt Roy de Engleterre.

E, si nuls des gardeyns de chasteus e de fortelesces seit ou seyent reablement, supecnou a eus ou a nous, il serront remuetz, tant de foys come mester serra, par commun conseil du Roy de Engleterre, e de bone gent de Escoco; e as autres du reume, nient suspeceius, souz bone seurte bailliez.

Meyme la chose grantoms, otrioms, e promettons des gardeyns, e des autres ministres du reume.

En tesmoigne de cestes choses avauntdytes nous, procurors, e messages, e gardeyns des chasteus avant nometz, pur nous, e pur tote la commune reume de Escoco, avous mys nos seaus a cest escrit.

Fet e done a Northampton, le Lundy prochein apres la feste Seint Bartholomeu; c'est asavoer le quint kalend' de Septembr' l'an de Grace MCCC.

Ratificatio conventionum super matrimonio inter filium Regis & Margaretam Scotiæ hæredem.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Rot. Fractat. inter
Reges Angl. & Norw.
18 Edw. I.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS ad quorum notitiam presentes littere pervenerint, Edwardus, Dei gratia, Rex Angliæ, &c. salutem in Domino.

Cum nos nuper ad partes Scotiæ destinassetis venerabiles patres in Christo, Antonium Dunelmensem, & Radulfum Karliolensem; eadem gratia, episcopos; & nobiles viros Johannem de Warenna, & Henricum Lilcolniensem, comites; Willielmum de Vescy, militem; Henricum de Neuwerk, decanum ecclesiæ Eborum, nostros solemnes nuncios & procuratores;

Qui, nostro nomine, aliqua annuissent & concessissent custodiibus, episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, ac toti communitati ejusdem regni Scotiæ, si per eos sic concessa nobis & nostro consilio placuissent;

Ac predicti nobiles, & tota communitas regni Scotiæ predicti, ob hoc & alia negotia, misissent ad nos venerabilem patrem Robertum, Dei gratia, Glasuensem episcopum; & nobilem virum dominum Johannem Comyn, custodes regni Scotiæ; ac venerabilem patrem Alanum, eadem

gratia, Cathanensem episcopum, suos solemnes nuncios & procuratores;

Nos super predictis, per nostros nuncios concessis, informati & consulti, considerantes etiam & ponderantes amorem & affectionem, quam gens predicti regni Scotiæ habet ad nos, & filium nostrum & hæredem Edwardum;

Concessionem, & factum predictorum nunciorum nostrorum, ratum habemus & firmum; prout, de verbo ad verbum, est infra scriptum subtili tenore.

Universis ad quos presentes littere pervenerint Antonius Dunelmensis, & Radulfus Karliolensis, Dei gratia, episcopi, &c. prout in scripto de dat' xviii. Julii, usque hæc verba:

Et, ad majorem hujusmodi ratificationis & confirmationis nostræ, ac omnium predictorum auctoritatem, & evidens testimonium, has litteras nostras fieri fecimus patentes, sigillo nostro regio consignatas.

Dat' Norht', vicesimo octavo die Augusti.

Pacta de matrimonio inter Thomam primogenitum Edmundi, Regis Angliæ germani; & Beatricem natam quondam Hugonis, filii ducis Burgundiæ, à Rege Franciæ confirmata, ratificantur.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratia, Rex Angliæ, dominus Hispaniæ, & dux Aquitanie, universis presentes litteras visuris, vel audituris, salutem.

Noveritis quod nos litteras Regis Franciæ vidimus in hæc verba;

PHILIPPUS, Dei gratia, Franciæ Rex, notum facimus universis, tam presentibus quam futuris.

Quod, post quosdam tractatus, habitos inter dilectum & fidelem nostrum Edmundum filium Regis Angliæ, ex unâ parte, & nobilem mulierem Beatricem ducissam Burgundiæ, ac dilectos & fideles nostros R. ducem Burgundiæ, J. Britannie, & J. Antissiodoren' comites, ex alterâ;

De domicellâ Beatrice, nata quondam Hugonis filii ducis Burgundiæ, cum Thoma dicti Edmundi primogenito, matrimonialiter collocandâ, dictæ partes, super hujusmodi matrimonio contrahendo, finaliter convenerunt, adjectis pactis & conventionibus quæ sequuntur, videlicet;

Quod idem Edmundus tenetur assignare & deliberare, pro dotalicio, dictæ domicellæ habendo, & explecndo ab ipso, post obitum prefati Thomæ, si ei supervivat, dicto Edmundo superstiti, terram, ad valorem quingentarum librarum sterlingorum annui redditus, in comitatu Leycestriæ;

Ita quod, si idem comitatus tantum de annuo redditu non valeret, id, quod deficeret, de aliâ suâ terrâ propinquiori, & ipsi domicellæ commodiori, supplere tenetur.

Si verò idem primogenitus supervivat suo genitori, habebit dicta domicella, secundum consuetudinem regni Angliæ, pro dotalicio tertiam partem totius terræ primogeniti memorati.

Conventum fuit præterea, & in pactum expressè deductum, quod idem Edmundus de terrâ, quam nunc habet, vel imposterum habiturus est in Angliâ, nichil amodò alienabit, nec faciet aliud quin tota terra ipsa, post suum decessum, ad dictum Thomam natum suum, vel, si superstes non fuerit, ad prolem ejus ex dicto matrimonio procreandam deveniat;

Exceptâ terrâ illâ quam dictus Edmundus in marchia Walliæ, ultra fluvium, quod vulgariter dicitur Saverne, habere dinoscitur; de qua, pro aliis liberis suis, poterit, sicut voluerit, ordinare, non obstantibus conventionibus istis;

Et hoc salvo & sibi retento, quod in remunerationem suorum servitorum, in usus pios, vel alios licitos, conferre valeat, sive inter vivos, sive in ultimâ voluntate, tam insimul quam per partes, usque ad centum libratas redditus sterlingorum, super terrâ comitatûs Leycestriæ; & aliâ quam in Angliâ habet; dum tamen predicta terra sua de marchia Walliæ, ex collatione dictarum centum librarum redditus, nullatenus oneretur.

Rursus, asserens idem Edmundus, quod, non repugnante consuetudine Angliæ, facere hoc poterat, convenit, & in pactum deduxit quod, si contingat aliquem de liberis suis aliis, vel aliquos aut etiam omnes, sine prole legitimâ vitæ terminum facere, ipse procurare tenetur quod tota

hujusmodi morientis vel morientium successio ad suum primogenitum antedictum deveniet, vel ad ejus prolem, si tunc esset rebus humanis exemptus.

Asseruit præterea, idem Edmundus terram de Angliâ, in qua debet ei dictus primogenitus suus, secundum has conventiones, succedere (terrâ marchie predictâ in hanc estimationem minimè computatâ) esse valoris decem & octo milium librarum Turonen' nigrorum annuatim; & ad supplementum hujusmodi valorem, si fortè in eâ minus esset, aliam totam terram, quam nunc obtinet, & in futurum obtinebit, & quæcumque bona sua, mobilia & immobilia, præsentia & futura, specialiter obligata reliquit.

Set, mediantibus conventionibus supradictis, retinuit, quod tam ipse quam socrus nostra karissima, B. regina Navarræ, conjunx sua, de totâ terrâ, quam habent, & adquirent de cetero in comitatu Campaniæ & Briæ, inter alios liberos suos, sicut expedire viderint, valeant ordinare.

Promisit quoque idem Edmundus se facturum & curaturum, quod ipsa B. conjunx sua præmissa, ratificando & approbando, ea omnia & singula servare, & contra non venire, ratione juris sui vel alterius, fide mediâ promittet; & super hoc patentes litteras suas dabit.

Quodque procurabit quod serenissimus princeps Edwardus, Dei gratia, Rex Angliæ, karissimus consanguineus noster, cum approbatione simili, & sui interpositione decreti, regi auctoritate confirmabit omnia & singula supradicta;

Quæ, sicut præmittuntur, idem Edmundus facere, servare, & adimplere, corporali fide ab eo, in manu dilecti & fidelis nostri Guillelmi decani ecclesiæ Sancti Aniani Aurilianensis, jussu nostro recipientis, super hoc corporaliter præstitit;

Et, sub obligatione omnium bonorum suorum, mobilium & immobilium, presentium & futurorum, tam in regno nostro quam alibi consistentium, promisit.

Et petiit, ad ea sic observanda & complenda, & per nos, vel auctoritate nostrâ, si opus fuerit, se compelli.

Quod, ut ratum & stabile permaneat in futurum, presentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum.

Actum Parisius, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo, mense Julii.

Nos autem omnia & singula, in suprascriptis litteris contenta, ratificantes & approbantes, cum nostri interpositione decreti, ad requisitionem dicti germani nostri & Regiæ suæ conjugis, petentium, ad ea omnia & singula conservanda & adimplenda, seipsos per nos, si opus fuerit, compelli, eadem auctoritate regiâ confirmamus.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum.

Dat' apud Northampton', anno Gratie MCCC. & regni nostri decimo octavo, mense Augusti.

A.D. 1290. | An. 18 Edw. I.

Rex dedit episcopo Dunelmen' potestatem faciendi securum conductum procuratoribus Regis Norwagiæ, & hominibus suis, in Angliam venientibus.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. A. f. 150. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARDUS, &c. Omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem.
Cum dominus Rex Norwagiæ illustris quosdam procuratores & nuncios suos, pro quibusdam negotiis, nos & ipsum contingentibus, in Angliam sit missurus;
Dedimus potestatem venerabili patri Antonio Dunelmeni episcopo, & illi, quem idem episcopus per litteras suas patentes ad hoc attornare voluerit, dictos nuncios & procuratores, tam per mare, quam per terram, ad nos salvò & securè, infra regnum nostrum, cum bonis & familiâ, quæ secum ducere contigerit, conducendi, & eos protegendi, & vice & nomine nostro defendendi;

Vobis omnibus & singulis inhiabentes, nè præfatis conductoribus, procuratoribus, nunciis, seu aliis, secum de partibus Norwagiæ ad nos accedentibus, inferatis, vel inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum aliquod vel gravamen.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes, per unum annum duraturas.

Teste meipso, apud Geytinton, primo die Septembris, anno regni nostri decimo octavo.

De terris per duces Brabantie secundum pacta matrimonialia, assignandis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Pat. 18 Edw. I.
m. 7.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. à noble home Johan, par meime cele grace, duk de Loth' de Braban', e de Lembedurgh, saluz e chers amistez.
Nus vus enveonís, pur nus, & Johan vostre fiz e le nostre, & Margarete sa femme nostre fille e la vostre, noz chers e feals, Williame de Carleton clerk, & mon sire Roger de Tilmanston chivaler, nos attornez.
A estendre les cinque mille livrez de terre, qe sunt à assigner a dis Johan & Margarete, e a recevoir le assignement, e la seisine de meimes celes terres, ovek les trois mille livrez de terre, qe leur sont assignez, avant ces heures, solom les couvenaunces fez entre vous e nous.

E vous promettons certainement, qe quant il averunt cel assignement, e cele seisine receu, e la certeinte de ceo a nus reporte, que nus vus garderons de damage, solom la purparlaunce, qe fust entre vus e Edmond nostre chere frere.

E vous prioms chèrement qe vous voillez travailler si peiblement entour cestes bosoignes, qe les choses se facent, sicom eles furent purparlees issi, qe nos messages nus puissent reporter bones nouvelles de vostre diligence.

Estre ceo, sire, voillez crere ceo, qe les avantdiz nos attornez vus dirunt de par nus, en droit de la bosoigne de Lembedurgh.

Don' a Torpel, le viii. jour de Septembre, l'an del' Incarnation nostre Seigneur MCCXC.

De terris prædictis per attornatos Regis extendendis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Pat. 18 Edw. I.
m. 7.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a touz ceus qe cestes lettres verrunt è orrunt, saluz.
Sachez qe nus avoms establi, pur nus, & pur Johan, fiz a noble home, Johan, par mesme la grace de Dieu, duk de Loth' de Braban, e de Lembedurgh, e nostre fiz, e Margarete sa femme nostre fille, nos chiers e feals William de Carleton clerk, & mon sire Roger de Tilmanston chivaler, nos attornez;

A estendre les cinq mille livrez de terre, que sunt a assigner a diz Johan & Margarete, & a recevoir le assignement, e la seisine de meymes celes terres, ovek les trois mille livrez de terre, qe lur sunt assignez avant ces heures, solom les couvenaunces, fez entre nus & le avantdit duk.

E tenums ferme e estable quant, qe les diz attornez ferunt, en dreit de cele besoigne.

En tesmoignance de ceste chose avoms fet nos lettres patentes.

Don' com desus.

Littera Johannis de Brabantia & Margarete uxoris ejus, de potestate datâ Rogero de Tilmanston & Willielmo de Carleton, ad recipiendum seysinam de vi. mil' libr' terræ, de hæreditate patris sui.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. A. f. 121. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUTZ ceaus, qe ces présentes lettres verront & orront, Johan de Brabant, fiz a noble homme Johan, par la grace de Dieu, duk de Loth' de Brabant & Lembedurgh' & Margarete sa femme, fille au noble prince sire Edward, par meimes la grace, Roi d'Engleterre, saluz en nostre Seignor.

Sachez qe nous avoms establi nos chiers ámez, sire Williame de Carleton clerk, & mon sire Roger de Tilmanston chivaler, nos attornez;

A recevoir, en nostre nom, la seisine de 6000 livres de terre, les queus nostre chier pierre avantdit nous deit liverer, selon les couvenaunces, faites par entre les avantditz nos pierres.

E avoms ferm & estable quant, qe les ditz Williame & Roger feront, endroit de cestes bosoignes, en nostre nom.

En tesmoignance des queles choses avoms faites cestes lettres patentes ensealees du seal le avantdit Johan; e, en la nom la avantdite Margarete (poor ceo que son seal n'est mie conu) avoms prie estre mis' le seal la noble dame Alianore, reigne d'Engleterre, compaigne nostre seignor le Roi avantdit.

Don' a Torpel, le viii. jour de Septembre, l'an del' Incarnation nostre Seignor MCCXC.

Littera hominum Insulæ de Man, quæ nuper extitit desolata & multis miseris occupata, qui se ponunt in protectionem Regis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.

Lib. A. f. 185. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS sanctæ matris ecclesiæ filiis, présentes litteras visuris vel auditoris, omnes homines, Insulam de Man inhabitantes, salutem.
Cum magnificus princeps, dominus Rex Angliæ illustris, insulam prædictam in manus suas suscepit, ad protegendum & defendendum; quæ nuper extitit desolata, & multis miseris occupata, defectu protectionis & defensionis, & nos subjectioni & dominationi suæ volumus subijci, & præceptis suis obedire, & sibi, tanquam domino nostro, in omnibus respondere, de cætero:
Promittimus sub-penâ duarum millium librarum argenti, Si contingat nos, aliquo modo, contra dominium suum intersurgere, seu

delinquere, vel aliquem de suis foris facere ac gravare malitiosè; quas plenariè solvere promittimus & protestamur absolutè.

Et, super præmissis observandis, obligari volumus & concedimus omnes possessiones nostras, ubicumque inventæ fuerint, insimul cum corporibus nostris, quibuscumque penis, prout sibi placuerit, capiendas & coercedas; omnibus juris remediis secularibus, & gentium consuetudinibus postpositis & nobis minimè valituris.

In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum commune apposuimus;

Dat' apud abbatiam de Russyn, in insulâ prædictâ, anno Domini MCCXC.

Rex queritur Papæ de collationibus & executionibus, in regno Angliæ hactenus inauditis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Claus. 18 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino Nicholao, divinâ providentiâ, summo Pontifici, suus devotus filius Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hybernæ, & dux Aquitanie, salutem, & devota pedum oscula beatorum.

Considerantes propensius, & ante mentis nostræ oculos reducentes illum piæ paternitatis vestræ affectum, quem ad honoris nostri & regni augmentum, ex quodam speciali favore jugiter direxistis; nequimus animo comprehendere, nec credimus utique quoddam tam sancti patris conscientiâ processerint collationes & executiones nonnullæ, nuper in regni nostri partibus, auctoritate apostolicâ, ut asseritur, publicatæ.

Fertur siquidem quod, impetrante venerabili patre, domino M. DEI gratiâ, sanctæ Mariæ in porticu diacono cardinali, unam præbendam in Eborum, & aliam in Lincolnensi ecclesiis, hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, & basilicæ Sancti Petri, sedes apostolica distinctè conferendo, approprians, super nanciscendâ possessione præbendarum ipsarum, executiones misit gravissimas, & apud nostros regnicolas hactenus inauditas.

Quæ profectò, si sortirentur effectum, divini cultus diminutionem peri-

culosè ingererent: primitivorum donantium voluntates, propulsâ pietatè, mutarent: solitas elemosinas regni pauperibus subtraherent: ac in nostram & hæredum nostrorum exhæredationem manifestam cederent: necnon in perniciosum exemplum in futurum transirent;

Dum hæ alienationes perpetuæ adicerent similes; per quas, post temporis brevis cursum, regni nostri deformarentur ecclesiæ, & cessantibus stipendiis, redderentur ministrorum obsequio destitutæ, ipsarum proventibus alienis utilitatibus assignatis.

Quod gratum Altissimo, nostro iudicio, non videtur, qui cultum sui nominis sic ampliari desiderat, quod ob ditationem unius altaris, aliud minimè spoliatur.

Sanctæ paternitati vestræ igitur pronâ instantiâ supplicamus, quatinus præmissa, circumspectione paternâ æquius decernentes, circa ea velitis zelo propitio congruum & salubre remedium adhibere.

Teperescere namque non possumus, quin exhæredationem nostram, quæ statum coronæ nostræ contingit, sicut ex sacramenti nostri vinculo astringimur, pro viribus evitemur;

Sanctitatis vestræ beneplacitum per exhibitorum præsentium rescribi poscimus super istis.

Conservet vos, &c.

Littera magnatum Angliæ ejusdem tenoris.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Claus. 18 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino Nicholao, divinâ providentiâ, summo Pontifici, devoti filii,

Edmundus illustris Regis Angliæ natus,
Willielmus de Valencia comes Penbrok',
Edmundus comes Cornubiæ,
Gilbertus de Clare comes Gloucestr' & Hertford',
Johannes de Warena comes Surrie,
Henricus de Lacy comes Lincolnie,
Humfridus de Bohun comes Hereford' & Essex',
Johannes de Hastings,
Richardus filius Johannis,
Johannes de Sancto Johanne,
Willielmus de Brewose,
Willielmus le Latymer,
Rogerus de Monte alto, &
Wallerus de Hantercumb', barones:

Et ceteri regni Angliæ comites, barones & proceres, salutem & devota, &c.

Pensatâ paternali affectione ac pio regimine quibus sedes apostolica prisci temporibus ecclesiam rexit Anglicanam, & regnicolas Angliæ fervidâ nutritivâ devotione, animo comprehendere nequimus, nec credere volumus quod à tam sancti patris conscientiâ processerint collationes & executiones nonnullæ, nuper in Anglicanis partibus, auctoritate apostolicâ, ut asseritur, publicatæ.

Fertur siquidem quoddam, impetrante venerabili patre, domino Mattheo,

Sanctæ Mariæ in porticu diacono cardinali, unam præbendam in Eborum & aliam in Lincoln' ecclesiis, hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, & basilicæ Sancti Petri, sedes apostolica prædictæ, distinctè conferendo, approprians, super nanciscendâ possessione præbendarum ipsarum, executiones misit gravissimas, & apud nos hactenus inauditas.

Quæ profectò, si sortirentur effectum, divini cultus diminutionem periculosè ingererent: primitivorum donantium voluntates, propulsâ pietatè, mutarent: solitas elemosinas regni pauperibus subtraherent: ac in regni nostri, nostram & hæredum nostrorum, exhæredationem manifestam cederent: necnon in perniciosum exemplum, in futurum transirent;

Dum hæ alienationes perpetuæ adicerent similes; per quas, post temporis brevis cursum, Anglicanæ deformarentur ecclesiæ, & cessantibus stipendiis, redderentur ministrorum obsequio destitutæ, ipsarum proventibus alienis utilitatibus assignatis;

Quod gratum Altissimo, nostro iudicio, non videtur, qui cultum sui nominis sic augmentari desiderat, quod ob ditationem unius altaris, aliud minimè spoliatur.

Sanctæ igitur vestræ paternitati pronâ instantiâ supplicamus, quatinus præmissa, circumspectione paternâ æquius discernentes, circa ea velitis zelo propitio congruum & salubre remedium adhibere, ad honorem DEI, sublimationem regni Angliæ, regiasque coronæ, quibus observandis astringimur juramento; quod vestro patrocinio piè petimus observari, in nostræ fomentum devotionis, ne elemosinæ, ab antecessoribus nostris Anglicanis collatæ ecclesiis, inde subtractæ ad alios transferantur.

Bulla Nicholai IV. Papæ, per quam rogat Regem quod molestè non ferat provisionem quam fecit de duabus præbendis in ecclesiis Eborum & Lincoln'; & est responsalis ad litteras Regis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Regiæ celsitudinis litteras, quas nobis dilecti filii Johannes de Burnes miles, & Gulielmus de Lincolnâ jurisperitus, tui nuncii, præsentarunt, affectione paternâ recepimus, & tam quæ continebantur in eis, quam quæ prædicti nuncii ex parte regis coram nobis proponere voluerunt, benignè audivimus, & intelleximus diligenter.

Sanè litterarum ipsarum, inter cætera, tenor aperuit, quod tu, diligenter considerans paternæ dilectionis affectum, quem ad tui honoris, tuique regni augmentum, continuè direxisse dinoscimur, comprehendere mente non poterat, tuæque credulitas non habebat, quod nonnullæ collationes & executiones earum, in dicti regni partibus, auctoritate, prout asseratur, apostolicâ publicatæ, de nostrâ conscientiâ emanassent.

Ferebatur namque in partibus supradictis, quod ad dilecti filii nostri M. Sanctæ Mariæ in porticu diaconi cardinalis instantiam, præbendam unam in Eboracensi, & aliam in Lincolnensi ecclesiis, basilicæ Sancti Petri, & hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, apostolica sedes distinctè contulerat, gravissimis super hoc executionibus subsecutis, & inauditas apud incolas dicti regni.

Ex quibus, si fortassè sortirentur effectum, divini cultus diminutio sequeretur: primitivorum voluntates donantium, propulso pietatis studio, mutarentur: regni memorati pauperibus elemosinarum largitio consuetâ deficeret: tua hæredumve tuorum manifesta exhæredatio proveniret; ac perniciosum exemplum in posterum præberetur;

Dum hujusmodi alienationes perpetuæ sibi similes adaugerent; per quas, brevis temporis elabente curriculo, præfati regni ecclesiæ jacturam deformationis incurrerent, & stipendorum perceptione cessante, destitutæ ministrorum obsequio remaneret, eorum proventibus alienis commoditatibus assignatis.

Quod iudicio regio, gratum Deo minimè videbatur, qui sic ampliari

desiderat nominis sui cultum, ut unius altaris ditatio, alterius spolia non usurpet.

Quare magnitudinis regie supplex flagitabat instantia, ut nos præmissa, circumspectionis paternæ studio æquius discernentes, circa ea, zelo ducti propitio, congruum & salubre adhibere remedium curarem.

Nam, prout in calce, seu fine predictarum litterarum habebatur expressum, teperescere non valeres, quin exhæredationem tuam, quæ coronæ regie statum tangit (prout tui vinculo sacramenti perstringeris) pro viribus evitares.

Porrò, fili karissime, mirandum non immeritò nobis occurrit, quod super collatione præbendarum ipsarum, quam apostolica sedis prececellens auctoritas, zelo pietatis inducta, fecisse conspicitur, tam curiosas, & seriosas litteras direxisti; quasi collatio eadem per sedem ipsam fieri fortassè nequirat, seu facta fuerit in tui derogationem honoris, aut ipsius regni præiudicium vel jacturam.

Quod profectò, in collatione hujusmodi, pura intentio nostra non habuit, cum personam regiam sui que honoris & exaltationis felicitæ incrementa, tuique regni statum votivum, & prosperum sincerè dilexerimus hactenus, & diligere non cesserimus; eo quod in te, utpote catholico principe, Romana mater ecclesia invenisse dinoscitur, quod in devoto & fideli reperiri filio consuevit.

Et quidem non negamus, nec etiam diffitemur, quin, ob reverentiam DEI & beati Petri, apostolorum principis, super quem universalis ecclesiæ structura consistit, præbendarum ipsarum alteram eidem basilicæ, ut ad laudem & gloriam Summi Regis decentibus & honorabilibus conservetur: ac præbendam reliquam hospitali predicto, ad sustentationem infirmorum & pauperum, quorum illuc, prout intellexisse te credimus, innumera confluit multitudo, pietatis affectu suadente, duxerimus, concedendas, futuris possideandas temporibus ab eisdem.

Nam, cum prelato cuiuslibet ecclesiæ suæ prædium, seu præbendam, de consensu capituli ejusdem ecclesiæ religioso loco donare, seu conferre sit licitum; ac hujusmodi donatio, seu collatio teneat, & solidè robur ob-

A. D. 1290. | An. 18 Edw. I.

tineat firmitatis; multo fortius, multoque rationabilis, & liberioris titulo potestatis, earundem prebendarum collatio perpetua duratura temporibus, tam venerabilibus & religiosis, ac piis locis per nos fieri potuit; qui, licet immeriti, universis orbis ecclesiis supernæ dispositionis arbitrio presidemus.

Rogamus igitur excellentiam regiam, hortamur, & requirimus in Filio DEI Patris, quatinus, præmissis sollicitâ consideratione pensatis, & attentâ meditatione discussis, tam pia, tamque laudabilis, & DEO grata prebendarum collatio predictarum, pro divinâ, & ejusdem sedis, ac nostrâ reverentiâ, non molesta seu gravis, sed placita & accepta sit potius votis tuis.

Spes enim non dubia nostris suggerebat affectibus, quòd tu, tanquam filius benedictionis & gratiæ, Rexque catholicus & devotus, jus, siquod in prebendis eisdem tibi fortè competeret, nobis pro divinâ & Apostoli reverentiâ prelibati, de munificentia regiâ, promptis offerre animis debuisses.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kalendas Octobris, pontificatûs nostri anno tertio.

Sigillo avulso: sub flo canabeo.

Littera episcopi Sancti Andree, notificans rumores domicellam Norvegiæ esse mortuam; & exorans Regem ad Marchias festinare, ut effusioni sanguinis parcatur.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi & domino, Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Yberniæ, & duci Aquitanie illustrissimo, suis devotus capellanus W. permissione divinâ, ecclesiæ Sancti Andree in Scotia minister humilis, salutem & felices ad vota successus, cum incremento gloriæ & honoris.

Sicut in præsentia vestra nuper extitit ordinatum, conveniunt nuncii Scotiæ, qui fuerant vobis missi, necnon & aliqui proceres regni Scotiæ apud Perth' Dominicâ proximâ post festum beati Michaelis Archangeli, ad audiendum responsum vestrum super hiis, quæ petita & data fuerunt per nuncios Scotiæ coram vobis:

Quo responso vestro audito & intellecto, fideles proceres, & quædam pars communitatis regni Scotiæ, celsitudini vestræ immensas referebant gratiarum actiones.

Predicti verò nuncii vestri & nos deinde versus partes Orcadiæ, ad tractandum cum nunciis Norwegiæ, & ad recipiendum dominam nostram Reginam, gressus nostros arripere disposuimus, & ad hoc paravimus iter nostrum.

Set insonuit in populo dolorosus rumor, quod dicta domina nostra debuit esse mortua; propter quod regnum Scotiæ est turbatum, & communitas desperata.

Audito etiam & publicato rumore predicto, dominus Robertus de Brus, qui prius non intendebat venire ad congregationem prænominatam, cum magnâ potentia, ad interpellationem quorundem, ibidem venit; set quid intendit facere, vel qualiter operari adhuc ignoramus.

Set comites tamen de Marr' & Atholiæ jam eorum exercitum demandarunt: & quidem alii magnates terræ trahunt se ad partem suam; & idecirò

timetur de guerrâ communi, & magnâ strage hominum, nisi Altissimus, per industriam & ministerium vestrum, festinum remedium apponat.

Domini, episcopus Dunelmensis, com' Warenniæ, & nos audivimus postmodum quod domina nostra prædicta convaluit de infirmitate suâ, set adhuc est debilis: & idecirò inter nos ordinavimus prope partes de Perth' moram trahere, quousque per milites, qui sunt in Orcadiam missi, de statu ipsius dominæ nostræ, utinam prospero & felici! certitudinem habeamus.

Et, si de ipsâ optatos habuerimus rumores, quos de die in diem expectamus, ad partes illas, prout ordinatum est, parati erimus proficisci ad perficiendum, pro posse nostro, negotium memoratum.

Si dominus Johannes de Balliolo venerit ad præsentiam vestram, consulinus quod cum ipso tractare curetis, ita quod in omni eventu honor vester & commodium conserventur.

Si verò contingat dominam nostram prædictam ab hac luce migrâsse (quod absit dignetur, si placet, vestra excellentia versus Marchiam, ad consolationem populi Scotici, & ut effusioni sanguinis parcatur, appropinquare; ita quod fideles regni suum possunt sacramentum conservare illæsum, & illum præficere in Regem, qui de jure debeat hæreditare; dum tamen ille vestro consilio voluerit adherere.

Valeat excellentia vestra per tempora diuturna, prosperum & felicem.

Dat' apud Locris, die Sabati, in crastino Sanctæ Fidis virginis, anno Domini MCCCXC.

Dors.—*Domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Yberniæ, & duci Aquitanie illustri, per episcopum Sancti Andree in Scotiâ.*

Protestatio Regis, facta super admissione seu acceptatione decimæ, sibi in subsidium Terre Sanctæ concessæ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. f. 8.
in Thesaur. Gur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. In presentia mei, notarii, & testium subscriptorum, discretus vir, magister Wilhelmus de Grenefeld canonicus Eboracensis, & illustris Regis Angliæ clericus ac consiliarius, in cuius ore idem dominus Rex posuit verba sua, de speciali mandato ipsius, ex parte & pro parte suâ protestationem fecit in scriptis, formam quæ sequitur continentem.

In DEI nomine, Amen.

Cum sanctissimus in CHRISTO pater, dominus Nicholaus, dignâ providentiâ, Papa quartus, nobis Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie decimam sex annorum, prius collectam auctoritate concilii Lugdunensis, in regnis Angliæ & Scotiæ, ac in terris Walliæ & Yberniæ; necnon decimam & obventiones sex annorum, in dominicis, regnis, & terris, pro futuro tempore, colligendas pro Terræ Sanctæ subsidio concesserit; adjectis, in dictæ concessionis litteris hujusmodi conditione, sive modo;

Postquam in statuto passagii termino duxerimus transfretandos, prout magnitudinem nostram decebit, & requiret negotium memoratum;

Coram vobis venerabilibus patribus, Bathoniensi & Wellensi, Eliensi, Londoniensi, & Karleolensi, episcopis.

Ac etiam dilectis fidelibus nostris,
J. duce Britannie & comite Richemundie.
G. comite Gloucestræ.
H. comite Lincolnie.
W. de Valentia comite Pembrokiæ.
J. de Sancto Johanne.
W. le Latimer.

Magistro W. de Monteforti decano Londoniensi.
Fratre W. de Hothun.

Magistro J. de Lacy, cancellario Cycestrensi.
Ac insuper coram vobis, fratre episcopo Grossetanensi, sedis apostolicæ nuncio, & aliis in nostro consilio constitutis:
Necnon coram vobis magistro Johanne de Cadamo, apostolicæ auctoritate notario publico.

Protestamur & dicimus, quod intendimus, legitimis impedimentis sublatis, in Terræ Sanctæ subsidium, in statuto generalis passagii termino, transfretare, prout decebit statum nostrum, & requiret negotium memoratum, juxta nostram possibilitatem sive vires:

Et, à præmissâ protestatione non recedendo, dictam concessionem decimarum, & obventionum, à sede apostolicâ nobis factam, admittimus humiliter & devotè.

Facta fuit suprascripta protestatio per supradictum magistrum W. anno à nativitate Domini millesimo ducesimo nonagesimo, indictione quartâ, pontificatûs domini Nicholai Papæ quarti anno tertio, quartâ decimâ die mensis Octobris, apud Clypston Regis, in camera palatii præfati domini Regis;

Præsentibus nobilibus viris,
Dominis Reginaldo Grey.
Nicolao de Segrave.
Bogeno de Noville, ac aliis testibus supradictis.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius publicus, hiis omnibus interfui, propriâ manu scripsi, & ad majorem evidentiam præmissorum rogatus, mei signi annotatione in hanc publicam formam redegi.

De arreragiis Francisco Accursii solutis.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Liberate
18 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX thesaurario & camerariis suis, salutem. Liberate, de thesauro nostro, Lapò de Pistor' & sociis suis mercatoribus de Pistor' ducentas marcas, pro ducentis marcis, quas, per præceptum nostrum, liberaverunt Francisco Accursii, legum professori, pro arreragiis annui feodi sui quadraginta marcarum, quod ei concessimus;

Scilicet, de annis regni nostri terdecimo, quarto-decimo, quintodecimo, sextodecimo, & decimo septimo;

Et quas eisdem mercatoribus solvere promisimus in festo sancti Michaelis proximo præterito:

Recipientes ab eisdem mercatoribus literas nostras patentes, quas inde habent.

T. R. apud Kinges Clipston, vicesimo tertio die Octobris.

A.D. 1290. | An. 18, 19 Edw. I.

De successione ad coronam Angliæ; Gilberti de Clare comitis Gloucestri' juramentum.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Lib. A. f. 169. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A TOUS ceus, ke cestes lettres orrount ou verrunt, Gilbert de Clar, eounte de Gloucestre e de Hertford, salutz.

Com nostre seigneur le Rey, par sa grace, me eyt volu doner dame Johane sa filie a femme; jo, por totes doutes e suspicion de mal ouster, ay jure sur seynz;

En la presence,

Johan, par la grace de Dieu, archeveske de Cantebury,

Robert eveske de Baa e de Welles,

Johan eveske de Wyncestre,

Auntoyne eveske de Durame,

Peres eveske de Egecestre,

Godefrey eveske de Wirecestre,

Sire Williame de Valence, uncle le Rey,

Sire Emon frere le Rey,

Sire Henri de Lacy counte de Nichole,

Sire Otes de Grauntson,

Sire Williame de Brecuse,

Sire Johan de Seynt Johan,

Mestre William de Luc,

E. Johan de Berewyk,

Ke, si il aveneit (ke DEU defende) ke DEU feist son comaundement de nostre seigneur le Rey, moy vivaunt; jo bonq fey porteray a mun seigneur Edward son fiz, come a mun seigneur lige, e ses dreyt de son reame garderay.

Ou, si DEU feyst sun comaundement de meymes cely sire Edward, saunz heyr de sun cors engendré, vivaunt autre fetz mon seigneur le Rey avauntdyt; jo a meymes cely fiz, è as heys de sun cors, engendretz, si les eyt, bone fey porteray, come a mun seigneur, e ausi come al autre:

E, si aventure aveneyt, ke DEU fist sun comaundement de nostre seigneur le Rey, e de ses fiz, issi ke il n'eussent heyr de lur cors, vivante dame Alianor, eynee filie mon seigneur le Rey avauntdyt; jo a meymes cel Alianore, è as heys de son cors engendretz, bone fey porterey, ne en

nule manere, ne par force, ne par engyn, lur dreyt ne desturberay, ke ele, ne ses heys, se ele les eyt, né eyunt le reame d'Engleterre, e la tere de Irlaunde, solum le ordeynement nostre seigneur le Rey avauntdyt; le quel ordeynement est tel, ceo est asaver;

Ke nostre seigneur le Rey voyt è ordeyne ke, sire Edward, sun fiz, ou autre fiz, ke il avera, morgent saunz heyr de lur cors engendretz; dunk apres la mort le Rey avauntdyt, le reame d'Engleterre, e la tere de Irlaunde demurge a dame Alianore, sa filie eyne, è as heys de sun cors engendretz;

E, si meymes cele dame Alinor murge saunz eyr de sun cors engendre; dunkes le reame, e la tere avauntdyt demurgent a dame Johan, filie le Rey avauntdyt, è as heys de sun cors engendretz.

E, si meymes cele dame Johane murge saunz eyr de sun cors engendré, demurge le reame, e la tere d'Irlaunde avauntdyt a sa plus procheyne seur; è issi de filie en filie, è de eyr en eyr, si come avauntdyt est des avauntdyt, dame Alinor, e dame Johane;

E, a cestes choses leaument tenir e garder, jo me sutmet a la jurisdiction e la destresce de l'apostoyledé Roume, e de la eglise de Rome: ea a la jurisdiction e destres ce de archeveskes de Cantebury, e de Everwik: e de tuz les prelatz d'Engleterre, ke en tens serrunt; e a la destresce è jurisdiction de checun de eus par sey.

En testimoynance de cestes choses, jo ay mis a ceste lettre mon seel, e a ma requeste,

Le honourable Pere Johan, par la grace de Dieu, archeveske de Cantebury,

Robert eveske de Baa e de Welles,

Johan eveske de Wyncestre,

Auntoyne eveske de Dureme,

Peris eveske de Egecestre,

E. Godefrey eveske de Wyrecestre,

a cestes lettres unt mis lur seus.

Done a Aumbresbyrie le Lundy procheyn devaunt la feste Seynt Alphege, le an du regne le Rey Edward avauntdyt dis e utyme.

De discordiâ inter Regem & Gilbertum de Clare com' Gloucestri' & Hertford', super advocacione episcopatus Landaven' Regi adjudicatâ.

A. D. 1290.
An. 18 Edw. I.
Pat. 18 Edw. I.
in Cedula.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, &c. E. DEI gratiâ, Rex Angliæ, &c. Salutem.

Memorie hominum labili adeo fallax insidiatur oblivio, ut ea que modernis temporibus plana sunt & aperta, tractu temporis obscura erunt & incerta, nisi scripture testimonio fulciantur. Et ob hoc proinde decrevit legum auctoritas, sententias diffinicias in scriptis proferri, ne ea que juris tramite ordinata sunt & rectè deposita, processu temporis in recidive contentionis scrupulum relabantur.

Subortâ siquidem inter nos ex parte unâ, & Gilbertum de Clare comitem Glouc' & Hertford' ex alterâ, super advocacione cathedralis ecclesie Landaven' & custodia temporalium predictæ ecclesie, ac collacionibus dignitatum & prebendarum in eadem, sede Landaven' vacante, materiâ questionis; anno Domini MCC. nonagesimo, in crastino Animarum apud Clipston, pro nobis proponi fecimus contra comitem predictum, quod prefata advocacio ecclesie Landaven', custodia temporalium & collaciones dignitatum & prebendarum in eadem ecclesia, sede Landaven' vacante, non ad dictum comitem set ad nos & corone nostre dignitatem, sicut in ceteris ecclesiis cathedralibus regni nostri Angliæ, de jure & regni consuetudine pertinebant.

Et quod progenitores nostri, Reges Angliæ qui pro tempore fuerant, premissis uti consueverant pleno jure.

Et quod, pie memorie, H. progenitor noster, qui proximè regnavit ante nos, in vacacione predictæ Landaven' ecclesie per mortem Helye, quondam loci illius episcopi, commisit custodiam temporalium Walerando Teutonico militi, qui, finita administratione, ad scaccarium prefati patris nostri reddidit racioniam.

Et in eadem vacacione contulit unam prebendam vacantem magistro Willielmo de Burgo, tunc thes' wardrobe sue; & aliam prebendam Albreto de Fescampo, tunc subthes' ejusdem wardrobe.

Et archidiaconatum Landaven' cuidam Thome, tunc capellano, pie memorie, Alianore matris nostre.

Adjectumque fuerat ex parte nostrâ & quod episcopi Landaven' qui pro tempore fuerant, tenerunt baroniam suam, & terras & possessiones à progenitoribus nostris Angliæ Regibus, & à nobis, nichilque à dicto comite, seu ipsius progenitoribus.

Et quod, ecclesia Landaven' vacante, canonici ejusdem non à comitibus set à Regibus petunt licenciam eligendi; undè pro nobis propositum extitit quod idem G. comes Glouc' & Hertford' in presenti vacacione ejusdem ecclesie, per mortem, bone memorie, W. de Brewes nuper Landaven' episcopi, premissas custodiam temporalium & collaciones dignitatum & prebendarum nullo jure suo utens de facto, cum de jure non posset, in injuriam & derogacionem corone nostre sibi usurpavit.

Et quia idem comes, habitâ super hoc deliberacione pleniori, planè confitebatur premissa, que opposita fuerant ex parte nostrâ, vera esse, advocacionemque dictæ ecclesie Landaven' custodiam temporalium, & collaciones dignitatum & prebendarum, ad nos & corone nostre dignitatem pleno jure pertinere; ut idem comes premissis custodiâ temporalium & collacionibus dignitatum & prebendarum utatur, sede Landaven' vacante, ad vitam suam dumtaxat, sibi concessimus graciosè:

Ita planè quod per factum hujusmodi nobis aut nostris heredibus, per heredes seu successores prefati comitis, super premissis nullum penitus prejudicium generetur. Dat', &c.

Bulla Nicholai IV. Papæ Regi Angliæ, pro benignè recipiendo nuncios Regis Tartarorum.

A. D. 1290.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum dilecti filii, nobiles viri, Andreas, dudum dictus Zaganus (qui nuper à Domino inspiratus, unâ cum nepotè suo Dominico, pridem vocato Gorgi, apud sedem apostolicam, per manus venerabilis fratris nostri L. Ostien' episcopi, gratiam lavacri baptismalis accepit) & Bascarellus de Gisulfo civis Jannen' ac Moracius, magnifici viri Argonis, Regis Tartarorum illustris, nuncii, latores presentium, ad tuam presentiam confidenter accedant:

Celsitudinem regiâ rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus,

pro ejusdem sedis ac nostrâ reverentiâ, nuncios ipsos, benignè recipiens & pertractans, diligenter audias quæ coram te duxerint proponenda: studium, prout comodè poteris, impendendo sollicitum ad expeditionem celerem eorumdem; sic te in hoc efficaciter habiturus, ut devotionem regiâ exinde non immeritò commendemus.

Nos enim ad prefatum Regem, cum nunciis ipsis, in eorum ad nos reditu, destinare proponimus nostrum nuncium specialem.

Dat' apud Urbem Veterem, quarto non' Decembris, pontificatus nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo sub filo canabæ.

Bulla ejusdem Papæ pro benignè recipiendo Saabedin Archaon, nuncium Regis Tartarorum.

A. D. 1290.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Cum nobilis vir, Saabedin Archaon, magnifici viri Argonis, Regis Tartarorum illustris, nuncius, has tibi litteras deferens, ad presentiam regiam confidenter accedat:

Celsitudinem regiam rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, nuncium ipsum, benignè

recipiens, & affectuosè pertractans, diligenter audias quæ coram te pro parte Regis ejusdem duxerit proponenda; & quantum cum Deo; & fidei Christianæ profectu, ac regie dignitatis honore poteris, ejus honestis petitionibus condescendas.

Dat' apud Urbem Veterem, ii. kal' Januarii, pontificatûs nostri anno tertio.

Sigillo avulso, sub filo canabeo.

De orando pro animo Alianoræ, quondam Regina Angliæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Claus. 19 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX venerandæ religionis viro, abbati Cluniacensi, salutem & dilectionem in CHRISTO sinceram.

Deus omnium conditor & creator, qui celestis profunditate consilii ordinat, vocat, disponit, & revocat subjectas suæ providentiæ creaturas, serenissimam consortem nostram Alianoram, quondam Reginam Angliæ, ex regali ortam progenie, quarto kalend' Decembris de presenti seculo, quod vobis non sine multâ mentis amaritudine nunciamus, sicut sibi placuit, evocavit.

Cum itaque dictam consortem nostram, quam vivam carè dileximus, mortuam non desinamus amare, ac opus sanctum & salubre, juxta divinæ scripturæ sententiam, censeatur pro defunctis, ut à peccatorum solvantur nexibus, exorare;

Paternam caritatem vestram affectuosè precibus duximus excitandam, & instantius implorandam, quatinus, ipsius consortis nostræ exequias,

cum omni devotione solempniter celebrantes, animam ejus, cum decantatione missarum, & aliis ecclesiasticis sacramentis Deo vivo, qui auferit spiritum principum, specialiter commendetis, adjuvantes eandem, ac etiam facientes à prioribus, monachis, clericis & aliis, brevibus, subditis in sacramentorum suffragiis, elemosinis, cæterisque operibus caritatis salubriter adjuvari: ut, si quid maculæ, non purgatæ in ipsâ, forsan oblivionis defectu, vel alio modo, remansit, per utilia orationum vestrarum præsidia, juxta divinæ misericordiæ plenitudinem, abstergatur.

Quæsumus igitur ut de missarum & aliorum suffragiorum hujus numero, quæ pro præfatâ consorte nostrâ decreveritis faciendâ, per vestras litteras nos curetis reddere certiores, ut ex hoc metiri possimus, ad quales quantasque grates & gratias, ob præmissa, devotioni vestræ teneri meritò debeamus.

Dat' apud Asherugg', quarto die Januarii.

Bulla Nicolai IV. Papæ, per quam respondet Regi ad plures petitiones, decimas & negotium Terræ Sanctæ concernentes.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ferventis desiderii magnitudo, quam de recuperandâ celeriter, de manibus persequentium, Terra Sancta concepsimus, pulsat animum, mentemque sollicitat, ut tibi, qui, velut athleta, CHRISTI & Christianitatis propugnator egregius, non sine divini numinis, grandi dono, & sonoro laudis humane præconio, ipsius terræ negotium assumpsisti, & gratiosi favoris impendamus auxilium, & petitionibus tuis, quantum cum Deo possumus, annuamus.

Venientes siquidem ad apostolicam sedem dilecti filii, nobiles viri, Johannes de Sancto Johanne, ac Rogerius dictus Lesange, milites, regalis magnitudinis nuncii, tuas nobis litteras de credentiâ præsentârunt:

Nos autem, licet tam grandia & ardua, tamque gravia, sub litteris de credentiâ, mitti vel peti, sine speciali causâ mittentis & recipientis, ac negotiorum qualitate pensatâ, non deceat, ac id, & meritò, votis non accesserit nostris gratum; nichilominus nuncios ipsos & litteras affectione paternâ recepimus, & tam quæ coram nobis & fratribus nostris ex parte regio idem proponere nuncii voverunt, quam quæ prædictæ litteræ continebant, benignè audivimus, & intelleximus diligenter.

Sane nunciorum ipsorum habuit discreta relatio, quod tu, tamquam Rex inclitus, princepsque catholicus, in quo devotionis & fidei plenitudo corruscat, perductis hæcenus ad audientiam regiam infaustis moestisque Terræ Sanctæ rumoribus (quam, proh dolor! orthodoxæ fidei ostium, non sine multo Christianitatis excidio, feralis occupavit immanitas, ac in desolationem & ruinam ipsius scelestus furibunda desævit) tantò propensius ad ipsius terræ subsidium stabili firmoque proposito animum regium roborasti, tuæque mentis ferventior affectus invaluit, & zelo uberius extitit devotionis accensus, quantò majoris necessitatis articulus imminere, dictæque Terræ Sanctæ necessaria potius fore dinoscitur accelerata subventio passagii generalis.

Reverè, fili carissime, in hujus, tam celebris, tam felicitis & acceptæ relationis, auditu, eo fecundiorè concepimus, infra pectoris archana, lætitiâ, quo ad recuperationem celerem dictæ terræ votis ferventibus aspiramus; exolventes propterea Deo Patri (à quo est omne datum optimum & omne donum perfectum) gratiarum devotas & humiles, actiones, apud ipsum insistendo suppliciter ut, in hujusmodi subventionis auxilium, mentem regiam de bono semper in melius igne desiderii propensioris inflammet.

Verum, quia tibi, tam verbo, quam opere, sicut & nos decet & te, sicut etiam tibi hæcenus manifestavit ecclesia, animum nostrum ac ipsius possibilitatem ecclesiæ intendimus, ad tui certitudinem, & nostri exonerationem, clarius aperire;

Super tuâ petitione, quæ nobis per tuos nuncios hæcenus, & noviter per præfatos nuncios, quos misisti, fuit cum instantiâ repetita, ut de decimis & obventionibus regnorum & terrarum, quorum quarumque Reges vel domini personaliter in Terræ Sanctæ subsidium non transibunt, tibi provideret ecclesia: non videmus quid aliud respondere possimus, quam quod tibi & tuis nunciis ecclesia ipsa respondit, videlicet;

Quod de decimis, collectis in præfatis regnis & terris, pro ipsius Terræ Sanctæ subsidio, sublati impedimentis, quæ tunc obstabant, nec novis supervenientibus, si quid erit de decimâ ipsâ residuum, sic ipsius terræ

negotio, ac tibi in eodem providere disponimus, quòd meritò debebis & poteris esse contentus.

Et quidem, fili carissime, ne vagari possit tua cogitatio in incertum, latere te nolumus, quòd tamen te ignorare non credimus, quòd de decima regni Franciæ ad manus ecclesiæ nil pervenit:

De terris verò, Regi Castellæ subjectis, nichil unquam percepit ecclesia, cum, felicis recordationis, Gregorius Papa, prædecessor noster, claræ memoriæ, Alfonso Regi Castellæ ipsam decimam, ex certis causis duxerit concedendam:

De decimâ verò partium Alemanniæ, ac terrarum quas continet regio Aquilonis, (sicut ipsius Aquilonaris gentis non ignota conditio potest omnibus verisimiliter indicare, ac nobis hoc realiter patefecit) modicum respective ad ipsam ecclesiam noscitur pervenisse:

Decimam siquidem Angliæ, Scotiæ, Walliæ ac Yberniciæ, tu ipse nôsti tibi pro dicto Terræ Sanctæ subsidio; esse concessam;

Quantum igitur sit in reliquâ parte residuum, & ad quæ & quanta sufficere possit, pro ipsius Terræ Sanctæ subsidio, facile potest experientia tuæ claritas computare.

Nam etiam (præter alia onera, & quasi profuvia expensarum, quæ pro attenuendis inimicorum viribus, ipsorumque comòdis & potentis minuendis & pro comoditate, utilitate, ac effectu futuri passagii sustinuit hæcenus, & assidue portat ecclesia) & habuimus hæcenus, habemus & nunc, pro ipsius Terræ Sanctæ subsidio, non modicum gentium numerum, & etiam galearum.

Pro habendis autem decimis & obventionibus supradictis, & ad omnia impedimenta tollenda, quibus sublati decimæ ac obventiones ipsæ facilius habeantur, eadem ecclesia vigilavit hæcenus, & labore non desinit, ac successivè oportuna studia & labores impendit; tibi & ejusdem Terræ Sanctæ negotio de eo, quòd ad ipsius manus ecclesiæ inde pervenerit, juxta suæ possibilitatis exigentiam, ut prædicitur; provisura.

Super eo verò, quòd petis de solutione residui decimæ Angliæ, Scotiæ, Walliæ ac Yberniciæ, in proximo festo beati Johannis Baptistæ præstandâ, tibi taliter respondemus;

Quòd, licet nec sciamus, nec adhuc scire possimus hujusmodi residui quantitatem, cum de istis nullam per eos, quibus commisit ecclesia, vel alios, adhuc certitudinem habeamus, tamen parati sumus implere, & ecce! mandamus cum effectu quicquid, de hujusmodi residuo, inter te & ecclesiam promissum extitit vel conventum, tibi, sub modis & conditionibus appositis, in præfato termino totaliter adimpleri.

Petitionem verò tuam, de decimâ Cisterciensis ordinis, preteriti temporis sex annorum, qualiter cum effectu possimus admittere, non videmus:

Cum de ipsâ decimâ, quæ in centum milibus librarum Turonensium fuit gratiose taxata, nil adhuc ab ecclesiâ sit habitum vel receptum, & ipsum, licet non habitum, sed speratum, est pro galeis, jam missis, & transmittendis, pro ipsius terræ subsidio, necessitate urgentissimâ deputatum.

Ut autem cruce signatos, qui personaliter in Terræ Sanctæ subsidium transfretare tenentur, ad id auctoritate apostolicâ compellamus:

Nos, sicut dudum tibi obtulimus, sic non paratos offerimus compellere quos temporis qualitas & ipsorum conditio suadebunt, ac ipsa ecclesia expedire viderit compellendos: sed, ante istius compulsionis edictum, decere putamus, & congruum, ne tantâ multitudinè illudatur, ne ex hoc aliquid ecclesiæ impingatur, quòd tantâ habeatur certitudo passagii, quòd cruce signati possint spe certâ sentire tempus & locum, in quo & ad quem

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

debeant transfretare; nam aliàs & ipsi passagio, & cruce signatis omnibus videretur illudi.

Quod verò, ut legatum de fratribus nostris, pro ipsius terræ negotio, deputemus, sic sentire te volumus, quod, cum passagium tuum senserimus preparatum, & legatum ipsum congruo modo petitem, aliquem de fratribus nostris, vel alium ad hoc deputabimus, prout DEI & ipsius ecclesiæ honori, & Terræ Sanctæ negotio, deliberatione providâ videbimus expedire.

Te autem, ut postulas, & omnes barones, & nobiles, ac milites, & alios, qui tecum in Terræ Sanctæ subsidium transfretabunt, in apostolicæ sedis protectionem & gratiam, quæ cruce signatis ex causâ hujusmodi fieri solet & congrui, favorabiliter admittemus;

Ad hæc scire te volumus, fili carissime, & attendere diligenter, nam & nos diligenter attendimus quod non vidimus, non videmus, non intelleximus nec audimus cuiquam Regum vel principum nominis Christiani, etiam pro tali negotio, sic liberaliter, sic effusè, sic affluenter, & habundè subventum fuisse ab ecclesiâ vel provisum; quod, & si tuis præclaris meritis dignè cedere videatur, non tamen, sine murmurationibus & obloquutionibus plurimorum, factum arguitur, qui de tam effusâ largitate mirantur.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, secundo idûs Februarii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla Nicolai IV. Papæ de passagio in Terram Sanctam festinando.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Novit animus magnificentiæ tuæ, velut fide devotus, & opere tendens in servitium Regis æterni, quod opus DEI non acceptat, non querit tarda molimina, sed ad affectum finemque laudabilem exposcit sollicitudinem.

vigilem, attentam diligentiam, & promptitudinem indefessam.

Et hoc, fili carissime, tibi proponimus quasi sub spe dulci, & delectabili fiduciâ, de tuâ sublimitatis fiduciâ constituti, ut cogitatum tuum, factatum in Domino & erumpentem in flores, qui fructuum bonorum habundantiam sui temporis reprimant, Omnipotentis gratiâ comitante, opus gloriosi certaminis feliciter exequaris:

Ut autem ea, que Domino, & nomini ejus, & gloriæ, à populo fidelium offeruntur, curæ nostræ commissa fideliter agnoscamus; nolimus tuam latere prudentiam quod, licet tibi, tamquam Regi catholico, & filio præ-

dilecto, & zelum habenti sincerum ad negotium Terræ Sanctæ, parte præterita decimâ jam tibi assignatâ, faciamus & alteram assignari;

Si tamen, quod absit, quod & miserante Domino, abfuturum speramus, illud, quod offers te de passagio tuo facturum, ex tui causâ vel occasione deficeret, ecclesiâ negligere vel dissimulare non posset; quin prosequeretur, & ageret, prout ei liceret ac expediret ex pactis, inter ipsam & te manifestâ ratione conventis;

Et aliàs, cum hujusmodi tam pernitioso defectu celesti Domino, & Terræ Sanctæ negotio, cruce signatis omnibus, & cuncto populo Christiano videretur illudi, & præclaræ tui regii nominis famæ perpetuo derogari.

Hæc ita filio carissimo scribimus, non ut movearis à fiduciâ, que in te est à Domino præparata, sed ut gratiam, tibi propositam, & ostensam à CHRISTO Domino feliciter prosequaris.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, secundo idûs Februarii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De tractatu & conventionibus inter Reges Aragoniæ & Siciliæ, coram Regis Angliæ nunciis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Lib. B. f. 75. a.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Convenientibus nuper, in castro Tarasconensi;

Illustri viro, domino Karolo, Rege Siciliæ.

Et venerabili patre, domino Hugone, Cesaraugustani, episcopo.

Et nobilibus viris, Hugone de Podio Viridi, & Raimundo de Angularia.

Et religiosi viris, fratre Raimundo de Ripellis, & Pontio præposito Celsensensi.

Raymundo de Castro Eulino, &

Eximio Pet' de Salanova, militibus.

Guilielmo Durfortis, &

Raymundo de Sancto Clemente, Barchinoniæ, & Ilerdæ civibus:

Jacobo de Biana canonico Urgellensi.

Bernardo Guil' de Pinellis, &

Guilielmo de Jufero jurisperitis.

Nunciis & procuratoribus domini Alfonsi Regis Aragoniæ, pro eodem domino Alfonso, & dampno Jacobo fratre suo, ad devotionem & reverentiam Romanæ ecclesiæ reducendis, & pro reformandâ pace, & concordiâ roborandâ, inter ipsam Romanam ecclesiam, Regem Franciæ, eundemque Regem Siciliæ, & dominum Karolum ipsius Regis Franciæ fratrem, ex parte unâ, & eundem dominum Alfonsum Regem, Aragoniæ ex alterâ,

Præsentibus quoque nobilibus viris,

Domino Henrico de Lascy comite Lincolnensi, &

Domino Johanne de Sancto Johanne.

Et discretis viris, magistris, Johanne de Lascy cancellario Cicestrensi, &

Guilielmo de Greneseud canonico Eboracensi.

Nunciis illustris principis domini Edwardi, Regis Angliæ, ad hæc specialiter destinatis, talis, ut sequitur, inter eundem Regem Siciliæ, & præfatos procuratores, & nuncios prædicti Regis Aragoniæ, habitus est tractatus.

Imprimis, quod, pro reverentiâ domini nostri & sedis apostolicæ, idem Rex Aragoniæ solempnes procuratores & nuncios, cum pleno & sufficienti mandato, mittat ad curiam; qui mandata ipsius domini Papæ & ecclesiæ jurabunt, & postmodum, nomine domini sui, proferent ista verba:

Pater Sancte, scit Deus, quod dominus noster nunquam scienter offēdit sacrosanciam Romanam ecclesiam; credit quantum, propter facta patris sui, Romana ecclesia reputat se offensam, quod sibi & subditis suis multum displicuit & displicet, novit Deus: undè, sive propter culpam patris sui, sive propter suam, mittit nos ad misericordiam, & veniam vestram, & istius sanctissimæ sedis impetrandam, & ponit, & ponimus nos, pro eo, personam suam, regna & terras sua, & omnes subditos suos, ad vestræ beneplacitum voluntatis.

Tractatum est quod, post hæc, quando domino Papæ videbitur, præmissis verbis decentibus, sicut sibi placebit, eisdem procuratoribus & nunciis respondebit sub hiis verbis, vel in substantiâ eorundem:

Filii, multum placet nobis quod dominus vester, sic se Deo, & nobis ejus vicario, & Romanæ ecclesiæ tantæ devotionis signa præstendens, reverenter humiliet; unde nos, qui vicem illius gerimus (cui proprium est misereri semper & parcere) restitimus, reddimus, atque concedimus ipsi Alfonso, domino vestro, per vos, & vobis pro ipso, regna Aragoniæ, &

Valentiæ, ac comitatum Barchinoniæ; & omnia & singula, que sententia sedis apostolicæ, lata contra quondam P. olim Regem, patrem suum, continebat expressè: & ad que verba, sententia, vel effectus ejusdem sententiæ se extendunt; ut illa habeat, & teneat in illo statu & in illo in quo erat ipse P. quondam Rex Aragonum, pater suus, antequam Romanam ecclesiam in aliquo offēdisset:

Nec intendimus quod, per prædictas restitutionem, redditionem & concessionem, nobis vel ipsi ecclesiæ jus aliquod adquiratur; set sibi, suisque successoribus, in eisdem regnis, comitatu, & terris, sua jura firma & illibata persistant: nec ex hiis sibi, vel suis, in aliquo præjudicium generetur.

Actum est tamen quod, ante omnia, idem Rex Siciliæ suo posse procurat, quod in prædictis & sequentibus, & ipsa contingentibus, dominus Rex Franciæ, ac dominus Karolus, frater suus, in quantum ad eos pertinet, præstant patientiam & assensum; cum, sicut idem Rex Siciliæ asserit, prædicta, vel infrascripta procedere non valerent, sine ipsius Regis Franciæ, ac sui fratris assensu.

Et quod sacrosancta Romana ecclesia provideat statui ac securitati præfati Regis Aragoniæ, super donationibus, concessionibus, expositionibus, per ipsam ecclesiam, vel ejus auctoritatem factis domino Karolo, fratri Regis Franciæ, seu quondam Regi Philippo, claræ memoriæ, patri ejus, vel aliis quibuscumque, tam per renuntiationem ipsius domini Karoli, & expressum assensum Regis Franciæ, quam per modos alios congruentes.

Quo assensu habito, prædicta, ut præmissum est, præscripto modo procedant; post hæc idem Rex Aragoniæ, vel ante hæc, sicut Romanæ ecclesiæ congruum esse videbitur, ab excommunicationum sententiis, quibus videretur obnoxius, absolvetur: interdictum, promulgatum in regnis & terris prædictis, relaxabitur; clerici & laici, juxta formam ecclesiæ, absolventur:

Idem dominus Alfonsus, Rex Aragoniæ nominabitur: pax cum Rege Franciæ, ac domino Karolo, fratre ejus, & cum ipso Rege Siciliæ ex parte una, & ipso Rege Aragoniæ reformabitur, ac dampna, hinc inde data, adinvicem remittentur, & cum Rege Castellæ, si pacem ipsam acceptare voluerit; alioquin procurabitur ab ipso Rege Castellæ treuga conveniens usque ad tempus, quod conveniens esse videbitur, in quo idem Rex Aragoniæ possit, in suâ personâ, perficere quæ inferius subsequuntur.

Quibus dictis, & quatenus spectat ad ecclesiam, sub papali bullâ reductis, & per Regem Franciæ & fratrem suum, quatenus ad ipsos spectat, Regem Siciliæ, ex parte unâ, & ipsum Regem Aragoniæ concordatis & factis; statim sine dilatione & cavillatione verborum, idem Rex Aragoniæ liberè restituet ipsi Regi Siciliæ omnes filios & obsides suos:

Cassabit & annullabit omnes conventiones & obligationes, factas ipsi Regi Alfonso, vel alii pro eo, vel subditis suis, ab ipso Rege Siciliæ, vel aliis pro eodem, vel etiam cum Rege Angliæ:

Et ipsos Siciliæ & Angliæ Reges, ac alias personas, quas prædicta contingerent, plenè quietabit, & à cujuslibet obligationis nexu vel vinculo liberabit in terminis, prout cum Rege Siciliæ, & prædicto Rege Angliæ, pro quantitate prædictæ summæ, quæ Regem ipsum Angliæ contingit, poterit convenire.

Castra & fortalitiæ & aliæ terræ, tempore guerræ hinc inde capta, restituentur, destructis novitatibus factis in ipsis.

Personæ, propter guerram, hinc inde relegatæ, vel captæ, vel, propter adhaerentiam alterutrius partium, punitæ revocabuntur; & bona & redditus, propter hoc ipsas ablata, liberè restituentur eisdem.

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

Post hæc, prædictis factis, & competenti soliditate firmatis; & inter ipsam Regem Aragoniæ & Regem Castellæ pace factâ, vel, ut præmittitur, treugâ datâ: ac proviso eidem Regi Aragoniæ, per Romanam ecclesiam, de securo conductu, in eundo, morando & redeundo;

Idem Rex Aragoniæ, infra festum Nativitatis Domini, proximo venturum, personaliter ibit ad curiam, & se domino Papæ & cardinalibus præsentabit, dieens, & proprio ore proferens verba prædicta, quæ sui procuratores & nuncii, ut præmittitur, suo nomine protulerunt; ipsa verba in sua personâ formando;

Et dominus Papa sibi, ut præmittitur in nunciis verbis, prout sibi placebit, in ipsius Regis personâ, formatis effectualiter respondebit.

Ipsæ & Rex personaliter ecclesiæ mandata jurabit: & se ipsius penitentia devotè submittet; ac se, pro devotione propriâ ostendendâ, pro honore Dei & Romanæ ecclesiæ, pro salute animæ suæ & antecessorum suorum; pro emendatione culpæ, vel à se, vel à suo patre commissæ, offeret se iterum in Terram Sanctam, competenti termino, iturum decenti adjutorio, quod placent sibi Romano Pontifici ministrare.

Actum est etiam quod; domino Jacobo, fratre suo, ad mandata ecclesiæ Romanæ minime redeunte, idem Rex Aragoniæ nullum eidem Jacobo, Siculis, aut valitoribus eorumdem, dabit, quantum in eo est, consilium, auxilium, vel favorem, publicum vel occultum; nec à suis regnis, & terris, vel subditis dari permittet; imò curabit & faciet quod prædicta non fiant: subditos etiam suos, vel homines regnorum & terrarum suarum, qui sunt, vel fuerint, vel futuri sunt in subsidio ipsius Jacobi, vel Siculorum, revocabit & retrahet; & se ad prædicta omnia obligabit, & prædicta firmabit, vis & modis decentibus, & ipsi Regi possibilibus, sub obligationibus & poenis quæ Romanæ ecclesiæ videbuntur.

Tractatum est insuper quod, si præfatus Rex Aragoniæ in prædictis, &

quolibet præmissorum, præterquam in solutione pecuniæ, faciendâ certis terminis, ut præmittitur, quantum in eo est, notabiliter seu evidenter defecerit, justo impedimento cessante, & præmissa diligenter, quantum in se est, non servaverit, similiter justo impedimento cessante, remoto omni captioso intellectu verborum, ad bonum & rectum intendimentum: idem Rex Alfonsus, regna, & terræ suæ, in statum pristinum, & in easdem, vel similes sententias relabuntur.

Item, cum ageretur inter eundem Regem Sicilia, ac nuncios supra-dictos, super restitutionem regni Majoricarum, & satisfactione, atque securitate eidem Regi Majoricarum, per eundem Regem Aragon' faciendis (ex eo quod, sine restitutione, satisfactione & securitate prædictis, idem Rex Sicilia non crederet Regem Franciæ ad pacem flecti, vel ad concordiam posse deduci) ex certis causis est tractatus ipse suspensus in brevi, per sollicitudinem ipsius Regis Sicilia, per concordiam, Deo auctore, complendus.

Ad prædictorum verò memoriam nos, præfatus Rex Sicilia, & nos, præfati nuncii & procuratores prædicti Regis Aragoniæ, in testimonium omnium præmissorum, sigilla nostra præsentibus duximus apponenda.

Fuit nichilominus actum expressè, quod etiam, interim pendente tractatu hujusmodi, & reductione ipsius dompni Jacobi, nullum, ut præmittitur, præfatus Rex Aragonum eidem dompno Jacobo, aut Siculis consilium, auxilium, vel favorem prestabit, nec à suis prestari permittet.

Dat' Brinoniæ, xi. kalendas Martii, anno Incarnationis Domini millesimo ducentesimo nonagesimo.

Et ego, Eximius Petri de Salanova predictus, quod sigillum meum necum non habebam, sigilli predicti domini episcopi Cesar-augustani feci munimine presentes litteras roborari.

De iisdem tractatibus Regi Franciæ & sedi apostolicæ intimandis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Lib. B. f. 74. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, præsentibus litteras inspecturis,
miseratione divinâ, Gerardus episcopus Sabinensis, & Benedictus Sancti Nicolai in carcere Tulliano diaconus cardinalis, salutem in Domino.

Cùm, inter magnificum principem, dominum Carolum, Sicilia Regem illustrem: & venerabilem in CHRISTO patrem, Hugonem Cesaraugustanum episcopum: ac nobiles viros, Berengarium de Podio Viridi, & Raymundum de Angularia, ac fratrem Raymundum de Ripellis, & Pontium præpositum Celsonem, Maymonum de Castro Aulino & Eximium Petri de Salanova, milites: Guilielmum Dorfortis, & Raymundum de Sancto Clemente, cives Barchinoniæ & Illerdæ: Jacobum & Biana canonicum Urgellensem; Bernardum Guilielmum de Pinell' & Guilielmum de Jafaro, jurisperitos;

Nuncios & procuratores nobiles viros, Alfonsi, filii quondam Petri, olim Regis Aragonum, præsentibus quoque;

Nobilibus viris domino H. de Lascy, comite Lincolnensi, & Domino Johanne de Sancto Johanne,

Ac discretis viris magistris, Johanne de Lascy, cancellario Cicestrensi, & Guilielmo de Greneseud, canonico Eboracensi,

Nuncios excellentis principis, domini Edwardi Regis Angliæ, ad hæc specialiter destinatis, super pace & concordia reformandis, inter ecclesiam Romanam, & illustrem dominum Regem Franciæ, ac fratrem ejus, & prædictum Regem Sicilia, ex parte unâ, & eundem Alfonsum ex alterâ, multiplicitè sic tractatum; prout in scripturâ, sigillis eorumdem, Regis Sicilia, ac nunciorum prædicti Alfonsi, sigillatâ, expressius continetur: & tractatus ipse nobis per eosdem Regem Sicilia, procuratores & nuncios fuisse exhibitus, ac noster in præmissis petitis assensus;

Nos tractatum ipsum recepimus, & eum præfato domino Regi Franciæ intimandum, & sedi apostolicæ referendum, & pro pace mundi, auctore Domino, prosequendum, quantum cum reverentiâ Dei & honore Romanæ ecclesiæ, ac ipsius Regis Franciæ fieri poterit, duximus assumendum.

Dat' Brinoniæ, die xx. Februarii, pontificatûs domini Nicolai Papæ IV. anno tertio.

Bulla Nicolai IV. Papæ Regi, pro liberatione Guilielmi marchionis Montisferrati, à civibus Alexandrinis detenti.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Captione, ac detentione dilecti filii, nobilis viri, Guilielmi marchionis Montisferrati, consanguinei tui à civibus Alexandrinis, non sine multâ temeritate præsumptis, hactenus intellectis, turbati non modicum fuimus; nobisque valdè displicuit, quod in personam ejus fuerit attemptatum;

Et volentes in hoc efficacè remedium adhibere, venerabilem fratrem nostrum Urbevetanum episcopum, cum nostris litteris, de quibus visum extitit expedire negotio, ad partes illas duximus destinandum, qui adhuc propterea inibi moram trahit.

Cùm itaque, tam temeraria & superba detentio marchionis ejusdem

molesta sit admodum votis nostris, & idcirco liberationem ipsius, quam etiam Terræ Sanctæ negotio, ad quam, prout accepimus, proficisci desiderat, profuturam credimus, libenter, ut possumus, procuremus;

Serenitatem regiam rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus, pro divinâ, & apostolicæ sedis, ac nostrâ reverentiâ, ad ipsius liberationis effectum, open & operam, prout tibi ministrabit Altissimus, largiaris; ac dilecto filio nobili viro, Johanni nato marchionis ejusdem, super terræ marchionis ipsius custodiâ favorabiliter sis assistas, ut crescas exindè meritis apud Deum, penes nos gratiâ, & apud homines clarâ famâ.

Dat' apud Urbem Veterem, ii. kalendas Martii, pontificatûs nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

Bulla Nicolai IV. Papæ, super electione Johannis de Berkhamstede abbatis monasterii Sancti Albani.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Prædecessorum tuorum, Regum Angliæ, recolenda memoria illud posteris, inter cætera eorum laudanda opera, memoriale reliquit, quod ecclesias, monasteria, & alia pia loca, regio favore foventes, ipsa multis libertatibus munierunt, multarumque libertatum largitione ditârunt, personis ecclesiasticis in suis opportunitatibus favorabiliter assistentes.

Hæc igitur, & similia eorum recolenda vestigia, tuam regiam excellentiam, non solum sequi laudabiliter, set excedere laudabilius cupientes, te ad fovendum, in visceribus caritatis, ecclesiasticas personas, & loca hujusmodi, eorumque bona & jura, potentia regiâ protegenda, libenter attentis precibus & exortationibus invitamus.

Cùm igitur præsentatam nobis electionem de religioso viro, fratre Jo-

hanne de Berkhamstede, abbate monasterii Sancti Albani, ad Romanam ecclesiam, nullo medio, pertinentis, ordinis Sancti Benedicti, Lincolnensis diocesis, tunc ipsius monasterii monacho, invenimus canonicam, de personâ ydoneâ celebratam, eamque duxerimus confirmandam, sibi que tunc electo fecerimus munus benedictionis impendi;

Serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus eundem abbatem & monasterium, sibi commissum, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, habeat magnificentia regia propensius commendatos; ita quod idem abbas, tuo fultus auxilio, in commissâ tibi curâ ejusdem monasterii possit, divinâ opitulante clementiâ, prosperari, & tibi exindè à Deo perennis vitæ præmium, & à nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Dat' apud Urbem Veterem, iii. idûs Martii, pontificatûs nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.
9 D

Bulla Nicolai IV. Papæ, super arreptione itineris versus Terram Sanctam, in quâ continetur tertius terminus, continentur etiam quamplures litteræ, summo Pontifici per Regem Angliæ missæ, & responsiones ad easdem.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Post tractatus varios inter sedem apostolicam, & magnificentiam tuam, felicis recordationis, Martini, Honorii, Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum, & nostro temporibus habitos super subsidio Terræ Sanctæ, per te personaliter, tuamque potentiam impendendō; demum celsitudinē regie per, bonæ memoriæ Grossetanum episcopum litteras destinavimus, modum, per quem te ipsi terræ volumus, nosque tibi ad prosecutionem tanti negotii disposuimus subvenire, serioius continentes, & exigentes explicitè, quòd modum eundem per tuas patentes litteras, regio pendenti sigillo munitis, infra festum Purificationis Beatæ Virginis tractatum novissimè, quòd tibi ad hoc terminum præstitimus, acceptates, & quasdam cautiones, in ipsis litteris nostris expressas, per similes regis litteras exhiberes.

Tuque laudabile propositum ad terræ prefatæ subsidium, divinâ, ut verisimiliter credi potest, inspiratione conceptum, tanquam princeps Catholicus, laudabilioris operis executione prosequens, non solum præactum modum infra dictum terminum acceptasti, sed & cautiones predictas in formâ tibi traditâ prestasti, sicut in tuis patentibus litteris, eodem pendenti regio sigillo munitis, quas nobis in vigiliâ dicti festi per dilectos filios, magistrum Willielmum de Monteforti, nunc capellanum nostrum, decanum ecclesiæ Sancti Pauli Londonien', & fratres Robertum de Novo Mercato prædicatorum, & Johannem de Bekinghyn, minorum fratrum ordinum, regie celsitudinis nuntios presentatas accepimus (quarum tenorem de verbo ad verbum presentibus mandavimus inseri) plenius continetur.

Nos igitur modi præfati acceptationem, & cautionum prædictarum exhibitionem à te factâ legitimè in tempore prestituto, de fratrum nostrorum consilio, ratas & gratas habentes, & expressius acceptantes, ac presentes litteras, super hoc, in veritatis testimonium, regie celsitudinē concedentes, devotis animis & plenè affectibus exoramus Altissimum, ut magnificentie tuæ circa servitia sua fervorem, quem manifestè premissa testantur, non solum continuare, verum etiam augmentare continuè, tecumque in tam laudabilibus actibus, ad tuæ salutis augmentum, misericorditer prosperari suâ immensâ pietate dignetur.

Tenor autem prædictarum litterarum de verbo ad verbum per omnia talis est:

Sanctissimo in CHRISTO patri domino Nicolao, divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ & universalis ecclesiæ summo Pontifici, devotus filius Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, cum omni recommendatione, devota pedum oscula beatorum.

Litteras sanctitatis vestræ recepimus infrascripti tenoris.

Nicholaus episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Gaudemus in Domino, & cor nostrum uberi exultatione reficitur, cum circa illa te sollicitum fore perpenderit, quæ in laudem & gloriam Summi Regis, tuæ salutis augmentum, & totius Christianitatis honorem, cedere dinoscuntur.

Sanè, felicis recordationis, Martino, & postmodum, recolendæ memoriæ, Honorio, Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, ac nobis, tuo salubri, Deoque accepto proposito, quòd ab olim circa Terræ Sanctæ negotium conceperis, per litteras & nuntios tuos exposito: tam prædecessoribus ipsis, quam nobis, volentibus illud oportunis fovere auxiliis, ac ejusdem Terræ statui utiliter providere, inter apostolicam sedem & te, diversi habitus sunt tractatus per diversos celsitudinis tuæ nuntios, eidem sedi tuis petitionibus presentatis; ad quas sedes ipsa noscitur certa dedisse responsa, prout in ipsorum prædecessorum, ac nostris, confectis exindè, litteris plenius continetur.

Nuper autem, per dilectos filios, nobilem virum Galfridum de Genevill, & magistros Guillelmum de Grenofend, & Thomasiu, clericos, magnitudinis tuæ nuntios, & litteras, quas nobis pro parte regiâ presentârunt, apertè perpenderit, quòd volebas in responsionibus, tibi factis, aliqua immutari.

Porro, fili carissime, licet dilatio morosa negotii, diversitasque tractatum, prædictæ terræ negotio permaximum afferre valeant detrimentum; nos tamèn affectibus regis condescendere, prout possumus, affectantes, ad notitiâ tuam, presentium tenore, deducimus qualiter tibi in hac parte disponimus subvenire.

Novèfit igitur regia magnitudo, quòd nos terminum generalis passagii, festum Nativitatis sancti Johannis Baptistæ, proximò futurum, in tres annos, quòd erit anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tertio, de fratrum nostrorum consilio, duximus statuendum.

Intendentes postquam omnia, inserta presentibus, per tuas patentes litteras infrascripti tenoris, duxeris acceptanda, Crucem per omnes Christianitatis partes facere prædicari, prout viderimus expedire;

Et mandabimus tibi decimam sex annorum, collectam in subsidium dictæ terræ, in Angliæ & Scotiæ regnis, & in terris Walliæ & Hiberniæ, in duobus terminis assignari, videlicet;

Medietatem ipsius in festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ, anni Domini millesimi ducentissimi nonagesimi primi;

Et medietatem aliam in festo Nativitatis ejusdem Sancti, deinde proximò secururo;

Ita tamen quòd, de restitutione illorum, quæ de decimâ receperis supra dictâ, si te defecere in transfretando contigerit, faciendâ, cautionem præstes, infra festum Purificationis beatæ Virginis proximò venturum, in formâ subscriptâ, quæ talis est.

Sanctissimo in CHRISTO patri, &c. Edwardus, &c. Presentium vobis tenore, sanctissime pater, vestrisque successoribus, Romanis Pontificibus, & ecclesiæ Romanæ promitto quòd, si me, spontè vel culpâ meâ, defecere

in transfretando in subsidium Terræ Sanctæ contigerit, seu per me steterit, quo minus in præfixo generalis passagii termino transfretem;

Omnia quæ de decimâ, michi concessâ in Angliæ & Scotiæ regnis, ac terris Walliæ & Hiberniæ, me recepisse contigerit, restituum ad vestrum, dictorum successorum & ecclesiæ Romanæ mandatam, etiam si pars ipsorum receptorum, vel omnia ipsa recepta, in præparatione transfretationis fuissent expensa;

Quòdque, si non tranfretavero in ipso termino, impedimento aliquo præpeditus, expensæ, quæ factæ fuerint in præparatione prædictâ, pro medietate imputabo michi, & pro medietate reliquâ imputabo prædictæ decimæ; & ex nunc consentio, quòd de ipsâ decimâ deducantur.

Et promitto quòd, siquid, factâ imputatione, seu deductione hujusmodi, apud me de decimâ ipsâ remanserit, illud similiter restituum, ad vestrum dictorumque successorum, & ecclesiæ Romanæ mandatam.

Et quòd, siquid de expensis, quæ fient in præparatione prædictâ, vel de datis seu assignatis, ejus occasione, me taliter impedito, recuperari contingat, vel de rebus præparatis occasione passagii, medietatem illius similiter restituum: reliqua verò medietas erit mea.

Pro hiis itaque omnibus firmiter observandis, & plenariè adimplendis; me, successores meos, ac exitus & proventus meos regni Angliæ, aliarumque terrarum mearum, & omnia alia bona mea mobilia, vobis, & dictis successoribus vestris, ac Romanæ ecclesiæ obligo specialiter, & expressè.

Præsentes litteras meas, regio pendente sigillo munitas, vobis, supra dictis successoribus vestris & ecclesiæ Romanæ in veritatis testimonium, concedendo.

Dat', &c.

Intendimus quoque ad omnes crucesignatos, qui esse poterunt habiles ad pugandum, vel aliâs utiles ipsi terræ, monitionibus & persuasionibus efficacibus uti, ut in passagio ipso transfretent, eosque compellere, quos temporis qualitas, & ipsorum conditio suadebunt, ac sedes eadem expedire viderit compellendos.

Intendentes tibi de decimis & obventionibus, collectis in terræ memoratæ subsidium, in illis terris quarum domini non transfretabant, impedimentis, nunc obstantibus, Domino favente, sublati, nec supervenientibus novis, taliter subvenire, quòd meritò poteris esse contentus.

Quamvis insuper imparatus existas, ad transfretandum in dictâ terræ successurum, infra triennium, id dicti prædecessoris Honorii litteris comprehensum, prout exigit negotii tanti arduitas, & haberet arbitrium sedis ejusdem; nichilominus tibi, renuntians omni concessioni colligendæ decimæ, per sex annos futuros, pro terræ præpeditæ successu, factâ tibi à præfatis prædecessoribus, aut ipsorum aliquo, vel à nobis, ac penitus recedenti à tractatibus super hoc cum eisdem habitis, vel nobiscum (quâquam si diligentius attendatur, concessionibus hujusmodi plenè non habeant efficaciam firmitatis) nos de novo, de prædictorum fratrum consilio, sex annorum decimam, in dictis regnis Angliæ & Scotiæ, & terris Walliæ & Hiberniæ concedimus;

Quam decimam sex futurorum annorum, interim annis singulis mandabimus colligi; & quòd ante tuum passagium fuerit de ipsâ collectum, tibi, postquam cum tuo exercitu ad transfretandum mare intraveris, assignari: quòd verò, post passagium, de ipsâ decimâ colligetur, tibi, sicut colligitur, assignari mandabimus postquam in dicti passagii termino duxeris transfretandum, prout magnitudinem tuam decebit, & requirit negotium memoratum.

Piet autem collectio & exactio ipsius decimæ per ecclesiasticas personas dictorum regnorum, & terrarum tuarum, vel per personas alias tibi gratas, juxta modum & formam, quos sedes apostolica duxerit ordinandos; nec intendimus, quòd de regnis & terris eisdem colligenda decima extrahatur, ante tempus passagii prædicti.

Quia tamen in regnis, ac Hibernia & Wallia prædictis, diversè, ut dicitur, sunt estimationes reddituum & proventuum prædictorum; statumimus ut, juxta verum ipsorum valorem, tibi prædicta decima persolvatur.

Sed ne, in collectione ipsius, si congruo modo non feret, multorum scandala, & animarum possent pericula suboriri, nostrâ intentione existit, ut in collectione ipsâ per deputandas, ut præmittitur, ab apostolicâ sede personas, taliter, actore Domino, procedatur, quòd hujusmodi scandala, sive pericula valeant evitari, & indemnitati tuæ condigno favore, quantum ad perceptionem prælibatæ decimæ, providè consulatur.

Concedimus quoque tibi obventiones quaslibet in prædictis regnis, Hibernia & Wallia, per dictos sex annos, eidem terræ subsidio proveniatur; & quæ provenerunt etiam inibi, à tempore quo prædictus prædecessor Honorius eas tibi duxit, dum viveret, concedendas.

Cæterum, reservatis sedi prædictæ interpretatione & declaratione cujuslibet dubii, quòd super præmissis quomodolibet orietur, & quòd tam tu, quam prædecessores tui, cogi possitis ad observandum omnia, quæ per litteras tuas promittis, scire volumus excellentiam regiam quòd, tunc demum prædictas concessionibus decimæ sex futurorum annorum, ac obventionum, & alia inserta presentibus efficaciam habere volumus, postquam, infra prædictum Purificationis festum, prædictæ Romanæ ecclesiæ tuas patentes litteras feceris assignari, super acceptatione omnium prædictorum, in formâ subscripta, quæ talis est;

Sanctissimo in CHRISTO patri, &c. Edwardus, &c.

Litteras sanctitatis vestræ recepi infrascripti tenoris;

Nicolaus, &c.

Gaudemus, &c. usque in finem.

Quarum litterarum vestrarum tenore michi diligenter exposito & plenius intellecto, ex nunc expressè renuntians omnibus concessionibus, per prædictos prædecessores vestros, Martinum & Honorium, & etiam per vos ipsos, hactenus michi factis, super decimâ dictorum regnorum, & terrarum, ac super obventionibus in eisdem regnis & terris, quæ provenerunt, vel provenient, eidem terræ subsidio;

Prædictam decimam sex futurorum annorum, & alia omnia in eisdem litteris comprehensa, spontè recipio, & accepto, ipsisque meum præsto

assensum; & prædicta omnia & singula, quatinus me & successores meos contingunt, vel contingere possunt, me ac ipsos inviolabiliter servaturos promitto;

Volens ipsa robur plenè firmitatis habere, ac præsentis litteras meas, regio pendente sigillo munitis, vobis & ecclesie Romanæ concedo, in testimonium veritatis.

* Dat', &c. Quas si, ut prædicitur, præfatæ Romanæ ecclesie non feceris assignari, volumus quod dispositio prædictorum omnium ad Romanam ecclesiam revertatur, & libera penitendè remaneat apud ipsam, ac si facta per nos concessio decimæ, & supradicta alia non fuissent.

Dat' Romæ, apud Sanctam Mariam majorem, xvii. kal' Junii, pontificatus nostri anno tertio.

Quarum litterarum vestrarum tenore nobis diligenter exposito & plenè intellecto, ex nunc expressè renuntiantes omnibus concessionibus, per prædictos prædecessores vestros, Martinum & Honorium, ac etiam per vos ipsos, hactenus nobis factis, super decimâ dictorum regnorum & terrarum, ac super obventionibus in eisdem regnis & terris, quæ provenierunt, vel provenient ejusdem terræ subsidio;

Prædictam decimam, sex futurorum annorum & alia omnia in eisdem litteris comprehensa, spontè recipimus & acceptamus, ipsisque nostrum præstamus assensum, & prædicta omnia & singula, quatinus nos & successores nostros contingunt, vel contingere possunt, nos ac ipsos inviolabiliter servaturos promittimus;

Volens ipsa robur plenè firmitatis habere, ac præsentis litteras nostras, regio pendente sigillo munitis, vobis & ecclesie Romanæ concedimus, in testimonium veritatis.

Dat' apud Clipston', viii. kal' Novembris, anno Incarnationis Dominicæ millesimo ducentesimo nonagesimo.

Sanctissimo in CHRISTO patri Domino Nicholao, divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ac universalis ecclesie summo Pontifici, Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, cum recommendatione humilî, devota pedum oscula beatorum.

Præsentium vobis tenore, sanctissime pater, vestrisque successoribus Romanis Pontificibus, & ecclesie Romanæ promittimus, quòd si nos spontè, vel culpâ nostrâ, deficere in transfretando in subsidium Terræ Sanctæ contigerit, sequi per nos steterit, quominus in præfixo generalis passagii termino transfretemus;

Omnia quæ de decimâ nobis concessâ in Angliæ & Scotiæ regnis, ac terris Walliæ & Hiberniæ nos recepisse contigerit, restituemus ad vestrum dictorumque successorum, & ecclesie Romanæ mandatum, etiam si pars ipsorum receptorum, vel omnia ipsa recepta, in præparatione transfretationis fuissent expensa.

Quodque, si non transfretaverimus in ipso termino, impedimento aliquo præditi, expensæ, quæ factæ fuerint in præparatione prædictâ, pro medietate imputabimus nobis, & pro medietate reliquâ imputabimus prædictæ decimæ; & ex nunc consentimus quòd de ipsâ decimâ deducantur.

Et promittimus quòd, siquid, factâ imputatione seu deductione hujusmodi, apud nos de decimâ ipsâ remanserit, illud similiter restituemus, ad vestrum dictorumque successorum, & ecclesie Romanæ mandatum.

Et quòd, siquid de expensis quæ fient in præparatione prædictâ, vel de datis seu assignatis ejus occasione nobis taliter impositis, recuperari contingat, vel de rebus preparatis occasione passagii, medietatem illius similiter restituemus; reliqua vero medietas erit nostra.

Pro hiis itaque omnibus firmiter observandis, & plenariè adimplendis, nos, successores nostros, ac exitus & proventus nostros regni Angliæ, aliarumque terrarum nostrarum, & omnia alia bona nostra mobilia, vobis, & dictis successoribus vestris, ac Romanæ ecclesie obligamus specialiter & expressè: præsentis litteras nostras, regio pendente sigillo munitis, vobis supra dictis vestris successoribus, & ecclesie Romanæ in veritatis testimonium concedendo.

Dat' apud Clipston', viii. kal' Novembris, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo ducentesimo nonagesimo.

Nulli ergo, &c.

Dat' apud Urbem Veterem, xvii. kal' Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla Nicholai IV. Papæ responsiva, per quam approbat voluntatem Regis de itinere ad Terram Sanctam; & concedit eidem decimam Angliæ, Scotiæ, Walliæ, & Hiberniæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Confidenter necnon & benivolentiæ dominorum ad subditos reputari solet indicium, cum ipsos ad ea, quæ sibi cara sunt, advocant, eorumque industriæ illa gerenda committunt.

Terræ autem Sanctæ negotium, in quâ Redemptor noster Bethlehem suæ nativitatè delegit, & Hierosolimam victoriosissimæ passioni, ei forte karissimum probant, & natalis soli dulcedo, quæ cunctos sic allicit, quòd sui esse immemores non permittit, & gloriosissimè habitus inibi de nequissimo humani generis hoste triumphus;

Cum etiam hujus seculi principes & magnates ad loca, in quibus datur eis de inimicis habere victoriam, sic affici soleant, tantæ affectione moveri, quòd ea frequenter, vel alicujus pii operis, vel aliâ singularitate decorant.

O! igitur, princeps inclite, quanta tibi debet esse causa letitiæ! quanta jubili & exultationis in Domino! quam certa spes obtinendæ, ab ipsius benignitate, salutis æternæ succrescere! si diligenter attendas regalem excellentiam, ad tam præcordiale sibi negotium, sic benignè ab ipso vocatam, quòd ad succurrendum personaliter extremis quasi terræ illius necessitatibus, adè regium excitavit animum, informavit affectum, & propositum confirmavit, quòd ad prosequendum, quæ in hoc salubriter concepisti, variis ad sedem apostolicam persèpè nunciis destinatis, diversis apud eam ipstitisti tractatibus ad nonnulla, quæ ipsi negotio efficacis & securius prosequendo, utilia extimabas.

Et tandem, velut filius benedictionis & gratiæ, velut princeps catholicus, Regi Regum militare desiderans, modum, per quem te cupimus terræ ipsi, & per quem nos tibi ad executionem tam laudabilis operis Ærevinus subvesire, per alias nostras litteras, quas per, bonæ memoriæ Grossetan' episcopum tibi direximus, seriôsè descriptum, devotè ac reverenter acceptare curasti, sicut in tuis patentibus litteris, regio pendenti sigillo munitis, quas nuper accepimus, plenius continetur.

Nos igitur, grandi proinde conceptâ lætitiâ, tuæ laudabilem ac salubrem, Deoque acceptum promptæ devotionis affectum, multipliciter in Domino commendantes, tibi, juxta prædictarum litterarum nostrarum, ac tuæ acceptionis tenorem, omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum decimam, per sex annos, secundum ordinationem concilii Lugdunensis, collectam in Angliæ ac Scotiæ regnis, & Walliæ ac Hybernæ terris, pro subsidio dictæ terræ in duobus terminis, videlicet;

Medietatem ipsius in festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo;

Et medietatem reliquam in festo Nativitatis ipsius Sancti, extunc proximè secuturo, assignari mandamus.

Et nichilominus, in præfatis regnis ac terris, decimam ecclesiasticorum reddituum & proventuum omnium, colligendam per sex annos futuros, numerandos à proximo festo Nativitatis memorati Sancti, tibi, hoc cum instantiâ postulanti, apostolicâ auctoritate concessimus, & concedimus de fratrum consilio prædictorum.

Quam quidem decimam, juxta verum valorem, taxandam per deputatos à nobis ipsius decimæ collectores (ita quòd dictarum partium, ecclesie

ipsarumque rectores taxationem eandem absque gravi possint incomodo tolerare; ac per ipsam scandali, prout comodè fieri poterit, prædicatur materia, præcludatur via periculis animarum, & indemnitati Regi consulari) mandamus, per alias nostras litteras, annis singulis colligi, & in regno Angliæ conservari;

Ita quòd quicquid, ante tuum passagium, fuerit de ipsâ collectum, tibi seu nunciis tuis, quos ad hoc duxeris deputandos, postquam cum tuo exercitu ad transfretandum mare intraveris: quòd verò, post tuum passagium, per maris introitum inchoatum, de decimâ colligetur eadem, sicut eam colligi contigerit, assignetur, prout hæc in prædictis nostris litteris, ad præfatos collectores directis, plenius explicantur.

Concedimus quoque tibi obventiones quaslibet in prædictis regnis & terris, per dictos sex annos eidem terræ subsidio proventuras; & quæ provenerunt etiam inibi à tempore quo, felicis recordationis, Honorius Papa quartus, prædecessor noster, eas tibi duxit, sub certâ formâ, dum viveret, concedendas.

A præstatione autem decimæ supradictæ volumus, ac volumus exemptos haberi Templarios & Hospitalarios: qui contra hostes fidei Christianæ, se ac sua in ultramarinis exponere partibus non formidant; quique, propter discussiones seculi, quas frequenter in eo suscitari contingit, in diversis mundi partibus dampna gravia pertulerunt;

Necnon & omnia loca, personas, & res, quæ per declarationes olim, per sedem apostolicam editas, ac tibi per memoratum Grossetanum episcopum destinatas (quasque ipsius decimæ, tibi concessæ futuris collectoribus destinamus) excipi dinoscuntur.

Cæterum interpretationem & declarationem cujuslibet dubii, quòd super præmissis quomodolibet oriretur, apostolicæ sedis arbitrio reservamus.

Sanè super eo, quòd nuper tui nuncii petierunt, videlicet, quòd pecunia decimæ, collectæ post concilium Lugdunense, de terris, quarum domini non transfretabunt, integrè assignetur aliis de terris eisdem, paratis in dictum subsidium transfretare: quòdque pecunia eadem per manus capitanei exercitus Christiani, vel saltem de consensu ipsius, & per ejus arbitrium dispensetur: & quòd pecunia ipsa, pro apparatus ad passagium faciendis, per annum, ante ipsum passagium, liberetur;

Scire volumus excellentiam regiam quòd nostræ intentionis existit, dare operam quòd ad manus ecclesie Romanæ pecunia memorata perveniat, & sic tibi providere de illâ, quòd meritò contentus esse poteris & debebis.

Illud quoque regalem celsitudinem volumus non latere, quòd Crucis verbum mandamus per omnes provincias, de quibus ad promotionem negotii expedire vidimus, prædicari.

Nec per illa verba, quæ in præfatis litteris, tibi missis per præfatum Grossetan' episcopum, continentur, videlicet, "Postquam in dicti passagii termino duxeris transfretandum, prout magnitudinem tuam decebit, & requireret negotium memoratum," te ad aliquid, ultra regaliū commoditatem virium, volumus, aut volumus obligari; sed magnificentiam tuam sollicitare curavimus, ut assumptum terræ memoratæ negotium, quòd utilius, quòd efficacius poteris, prosequi pro, concessâ tibi à Domino facultate, nitaris.

Exurgat igitur potentia regia, & in illius obsequium, à quo processisse dinoscitur, festinantèr explicet vires suas: ejus vendicandis obprobriis,

super quem, progenieris humani salute, obprobria exprobatum ceciderunt, operosa deserviat; ad hæreditatem illius, de impiorum manibus, ejus virtute præambula, eruendam, omni, quo poterit, conatu festinet.

Exurge, princeps incite, solers bellorum Dei belliger: accingere tuo gladio circa femur; sacrum Dei negotium, quod cepisti sollicitè, continuandâ, immò & augendâ continuè sollicitudine prosequaris.

Ammonere, sollicita quos in hoc credis tuo salubri voto concurrere, illosque ad ejus executionem modis, quibus comode potes, astringe: in te ac illius prosecutionem ipsam necessariis & utilibus instrue, sic magnificè, sic patenter præparaturus eandem, quod ceteri, ad diem faciendum, pro-

viribus exemplariter inducantur; tibi que non solum de tuis laboribus beneficiis (quæ illi terræ tu ipse impenderis) sed & de hiis, quæ ab aliis te in hoc laudabiliter imitantibus, impendentur, merces æternæ retributionis accrescat.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam concessionum & reservationis nostrarum infringere, &c.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla ejusdem Papæ de ratificatione cruce signationis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in Christo filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Etsi, juxta prophetarum eximium, Regis Regum honorum iudicium diligat, ut ipse, qui directionem parat iudicio ratione directo, discretè in suis beneplacitis honoretur: laudanda tamen divina amoris intensio frequenter in hiis,

quæ supernæ grata extimat majestati, nec iudicium præstatur, nec omnino sequitur rationem; sed in illis non reprehensibiliter, sed commendabiliter modum excedit, & ordinem prætermittit; cum diligendi Deum modus sit, ipsum diligere supra modum, & quicquid alicujus manus potest, instanter debeat operari, ut maledictionem effugiat eorum, qui opus Domini faciunt negligenter.

Præacti sanè amoris instinctu, sicut probabilis perhibet conjectura, filii carissime, tu, ductus desiderio, quod ad subveniendum Terræ Sanctæ à multis retrò diebus, excellentiam regiam concepisse novimus, & plures alii exemplo tuo, ut intelleximus, & hortatu, crucis signum, in terræ præfate subsidium, à venerabili fratre nostro B. archiepiscopo Ravenn' in Wasconia, & postmodum quamplures alii, hujusmodi tuum salubre desiderium imitantes, de venerabilis fratris nostri J. Cantuarien' archiepiscopi, & aliorum manibus in Angliâ recepistis.

Quia verò dictis prelati & alii, per quos cruce signatio memorata processit, nondum erat per sedem apostolicam, ad id saltem, specialiter attri-

buta potestas, serenitatis regie puritas, & pura devotio dubitans, ne tu, ac ceteri omnes ejusdem crucis caractere taliter insigniti, debitum in hoc modum & ordinem censeamini non servasse, humiliter supplicavit, congruum circa hoc remedium adhiberi.

Nos itaque, tuum, ac omnium aliorum (qui ad subveniendum eidem terræ, gloriosissimum signum crucis, ut prædicitur, receperunt) pium & laudabilem attendentes affectum, tuum & quorumlibet aliorum cruce signationem hujusmodi, de fratrum nostrorum consilio, ratam & gratam habentes, & etiam approbantes;

Tam tibi, quam eis (de Omnipotentis Dei misericordiâ, & beatorum Petri & Pauli, apostolorum ejus, auctoritate confisi; ac eâ, quam ipse nobis, licet indignis, ligandi, atque solvendi contulit, potestate) illam, eoque modo concedimus veniam peccatorum, illaque immunitates & privilegia indulgemus, quæ & quo modo ceteris per sedem apostolicam vel in hoc ministros ipsius, crucem assumentibus concedantur, sperantes hæc omnia tanto uberius, tanto efficacius regali celsitudini provenire, quanto ea non solum pro tuis, sed pro aliorum, te in hoc laudabiliter imitantium, laboribus & meritis promereri.

Nulli ergo, &c.

Dat' apud Urbem Veterem, decimo quinto kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla Nicolai IV. Papæ episcopis Scotiæ, de termino ad generale passagium statuto; necnon de verbo crucis per totum regnum idem prædicando.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus, universis episcopis, per regnum Scotiæ constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Terræ Sanctæ miserabilem statum, non absque gravi amaritudine, intra mentis nostræ præcordia recensentes, atque ad liberationem ipsius nostrâ simul & desideria convertentes & studia, inter multa operosa subsidia, quæ

ipsi terræ, Deo auspice, fructuosa, sedulè procurare atque impendere studuimus & studemus;

Generale passagium, pro ejusdem terræ subsidio, in festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ, quod erit anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tertio, de fratrum nostrorum consilio, duximus statuendum; sicut in aliis nostris litteris, per quas ad subventionem ejusdem terræ, universos Christianos exhortamur, quasque vobis unâ cum presentibus mittimus, evidentius declaratur.

Ut autem, ad succurrendum promptius, in eodem passagio, terræ præfate, per divini verbi virtutem, mentes fidelium salubriter excitentur, Christianis, per diversas Christianitatis partes, proponendum deliberavimus verbum crucis: ad exequendum deliberationem hujusmodi vos eò confidentius eligentes, quo magis, ad compatiendum & subveniendum, pro viribus, terræ prædicte, pastoralis officii pietas vos invitat.

Ideoquæ prædicandæ ipsius vivificæ crucis ministerium, singulis vestrum, in civitatibus, & diocesis vestris, presentium auctoritate, committimus; fraternitati vestre, in remissionem peccaminum, injungentes quatinus hujuscemodi ministerium, juxta datam vobis à Deo prudentiam (non obstante quod hoc idem aliis sit commissum, quorum officium per vos nolumus impediri) solerter & efficaciter exequi studeatis.

Omnes fidei orthodoxæ cultores, ad tam pii negotii prosecutionem ydoneos, prædicationibus crebris & sedulis exhortando, ut, ad liberandam prædictam terram de manibus impiorum, victoriosum ejusdem vivificæ crucis signum devotè suscipiant; & propriis affigentes humeris, ac magis cordibus imprimentes, reverenter & publicè deferant, atque ad ejusdem terræ succursum, in prædicto passagio generali, promptis animis totisque viribus se accingant.

Quod quidem venerabile signum per vos concedi volumus cunctis, devotè petentibus, quibus Dominus inspirabit ut, in idem subsidium, personaliter, in propriis, aut alienis expensis, accedere; vel, juxta qualitatem & facultatem suam, velint viros ydoneos destinare.

Insuper omnes, qui hæcenus idem signum, pro eodem subsidio, susceperunt, monere ac inducere procuretis, ut illud, si fortè dimiserint, resumentes alacriter, votum Domino reddere studeant, quod voverunt, terræ præfate subveniendo efficaciter, ut tenentur.

Cum autem omnibus Christi fidelibus, qui eidem terræ succursum impenderint oportunitum, unicuique secundum proprium meritum, indulgentiam salutarem (ac maxime illis, qui, cruce susceptâ, in ipsius terræ subsidium, vel personaliter ibunt, vel viros ydoneos, juxta qualitatem & facultatem suam, in propriis sumptibus destinabunt) multiplicium gratia-

rum beneficia concedamus (sicut in aliis nostris litteris prælibatis seriusus continetur) earundem litterarum tenorem per vos populis Christianis volumus frequenter & diligenter exponi, ita siquidem providè, quod & beneficia supradicta, quæ ipsis in terrâ concedimus, & copiosam mercedem, quæ ipsis præparatur in cælo, cognoscere valeant & amare.

Nec tamen ex verbis vestris concipiant se aut plenam, in casibus in quibus nequaquam conceditur, aut majorem, quam concedatur, indulgentiam promereri.

Sanè, ipsos populos, ad certa & ydonea loca, quotiens expedire videritis, convocandi, ad verbum crucis humiliter audiendum: ac omnibus, verè penitentibus & confessis, qui ad hujusmodi vestras prædicationes convenierint, & idem verbum audierint reverenter, centum dies, de injunctis sibi penitentibus, relaxandi vobis, auctoritate presentium, concedimus facultatem.

Si quando autem ad ecclesias, interdicto suppositas, vos devenire contigerit, liceat vobis ad ipsas populos convocare, ac verbum crucis proponere in eisdem; necnon, excommunicatis & interdictis exclusis, non pulsatis campanis, summâ voce, januis clausis, cum vestris familiis, divina officia celebrare.

Ad hæc, siqui eorum (quos ad transfretandum personaliter, vel, juxta qualitatem & facultatem suam, viros ydoneos destinandum, votum assumptæ jam crucis astringit, vel assumendæ deinceps obligabit ad idem) excommunicationis, pro violentâ injectione manuum in personas ecclesiasticas, essent vinculo innodati (dummodo non fuerit excessus difficilis & enormis, & passis injuriam satisfaciunt competenter) sive pro eo quod sepulchrum Dominicum visitare, seu ad quaslibet alias terras accedere; vel aliquibus communicare (non tamen in crimine) contra prohibitionem ecclesiæ præsumperunt (dummodo equos, arma, ferrum seu lignamina, quibus Christianos impugnant, non portaverint Saracenis), absolvendi eosdem in formâ ecclesiæ: ac dispensandi cum clericis, qui (cùm excommunicationis sententiam, latam à canone vel ab homine, incurrisserint) irregularitatis notam, immiscendo se divinis officiis, seu ministrando in susceptis ordinibus, contraxerunt, vobis & vestrum cuilibet concedimus potestatem: ita, videlicet, quod beneficium absolutionis & dispensationis hujusmodi singuli vestrum omnibus, qui de vestris manibus crucem susceperint, dummodo personæ sint eognitæ; ac nichilominus omnibus de civitatibus & diocesis vestris, jam cruce signatis, vel cruce signandis imposterum, impertiri præviâ discretione possitis.

Porro, quia dignus est operarius mercede sua, singulis vestrum, in hoc divino fideliter laborantibus opere, præter mercedem æternam, quam merito sperare potestis, quotienscumque studeritis populis, ad hoc specialiter convocatis proponere verbum crucis, centum dierum indulgentiam elargimur: ac vos indulgentiæ memoratæ, quæ transfretantibus in subsidium sepelidum conceditur juxta laboris vestri mensuram, volumus participatione gaudere.

Denique, volumus quoddam, tam presentium, quam aliarum litterarum nostrarum, quæ Christianis omnibus diriguntur, quilibet vestrum apud

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

se copiam, sub proprio sigillo, retineat: ut, earum tenorem inspiciendo frequenter, de his, quæ vobis committuntur agenda, reddamini plenius informati.

Postremo, quia diversis olim temporibus nonnullæ, super prædicatione crucis, in saepesatum subsidium, commissiones à sede apostolica emanarunt (ne forte occasione illarum turbatio ulla, sive confusio valeat suboriri) nolimus quod, auctoritate commissionum illarum, in locis, ad quæ præ-

sens commissio nostra pervenerit, crux de cætero prædicetur; sed prædicationi hujusmodi eos duntaxat insistere volumus, qui ejusdem nostræ commissionis fuerint auctoritate suffulti.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kal' Aprilis, pontificatûs nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabæ.

Bulla Nicholai IV. Papæ, de publicatione generalis passagii per mundum; quæ continet, inter cætera, omnes indulgentias, immunitates, & privilegia, crucesignatis & crucesignandis indulta.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scap.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, universis CHRISTI fidelibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem & apostolicam benedictionem.

Illuminet super vos Dominus vultum suum, & ita suo lumine, ad recensendum attentius qualiter Redemptor noster salutem humani generis in Terrâ Sanctâ dignatus est misericorditer operari, oculos in vobis hominis interioris illustret, quod accendatur, ut ignis, ad subveniendum terræ illius necessitatibus zelus vester, concalescant corda, inflametur affectus, & effectum prompta operis prosecutio subsequuta commendat.

Cujus etenim pectoris, etiam lapidei quantumcumque, duritiam non emolliat considerata illius humanationis humilitas? in quâ DEI filius factus hominibus, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.

Cujus viscera non inflamet caritatis ardore, pia consideratio illius humiliationis extrema? in quâ ipse, factus obediens usque ad mortem, ad exprobandum obprobria, velut agnus coram tondente se vere mitis obmutuit: & sicut ovis ad occisionem ductus, post contumelias & terrores, post spinas & sputa, post flagella varia, innocens est sine causâ dampnatus; ac demum, saturatus obprobriis, clavis affixus, aceto & felle potatus, in crucis patibulo tam diræ mortis subiit passionem, misterium redemptionis nostræ consummans, post traditum etiam spiritum, lanceis illusione confossus.

Hæc, filii, & innumerabilia largitatis divinæ carismata, in terrâ predictâ, ipsi humano impensa generi, ab eodem Redemptore piissimo, si frequenter, infra claustra pectoris, attentâ meditatione revolitis: si, quâ decet, attentione ac devotione pensatis: quis vestrum non fervebit interius? foris ebulliet? exclamabit, & dicet quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit michi? & non expectato monitoris vel sollicitatoris officio, subjunget ultroneus; calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo.

Cumque terra ipsa, per nephandissimos Sarracenos sit, proh dolor! pro parte maximâ occupata; & ad occupandum residuum idem impiissimi suos conatus dirigant, & impugnatione continuâ viribus & dolis insistant: quem non pudebit ingratitude argui, quin potius quasi de infidelitate notari, si Creatori proprio, tam benefico Domino, ad recuperationem occupatorum de terrâ eâdem, quam ipsi scriptura sacra testatur omnium cariorem, & [ad] protectionem dicti residui non assistat? Cum, etiam, secundum juris humani censuram, subditos suis dominis & ad tuenda quæ possident, & ad recuperanda injustè subtracta, debitum fidelitatis astringat.

Quis non compassione piâ movebitur ad relevandas, continuatas ab olim, immo quasi continuè augmentatas, ejusdem terræ pressuras? an, quod communis notitia publicat, & manifestat evidentiâ facti, vos latet? num ignoratis civitates, castra, cæteraque illarum partium loca solemnia, & novissimè Tripolim (civitatem nobilem situ, & circumstantiis diversis amenam, fecundam opibus, habitantium ope refertam) eversa per impios, ad nichilamque redacta, ipsorum incolis immaniter trucidatis?

Profecto, cum, secundum Apostolum, omnes simus unum corpus in CHRISTO; non immeritò, cum illis, de quibus scriptum est, percussisti eos & non doluerint, insensibilitatis arguitur, quisquis tantam hujus nostri corporis mutilationem, prædictorum, videlicet, incolarum non sentit excidium, & tam graviter argui non veretur.

Accingimini ergò CHRISTI fideles, & qui Christianâ religione censemini, vos Christianos esse operis prosecutione monstrate: accipe devotione, quâ decet, vivificæ crucis signum; illud in considerationis vestræ scrutinium deducentes, quod viris, quantumcumque magnificis, quantumcumque dignitate præditis & virtute, ad gloriam magnam ascribitur, si eis quovis in bello, dominorum insignia genere concedatur, sub quibus contingit frequenter, non sine salutis æternæ discrimine, mortis subire periculum, sub cujuslibet remunerationis incerto: quanto igitur gloriosius, quanto securius Regis Regum, in ejus bello, victoriosum gestare vexillum; salutiferam, videlicet, CHRISTI crucem? sub quâ, devotione congruâ, puro corde susceptâ, conceptum prosequentibus munditiâ continuatâ propositum, mori, est vitæ perennis initium; transitorie mortis finis, retributionis inextimabilis certitudo.

Festinate, itaque festinate; ad salutis vestræ properate compendium: corpora vestra, & corda pariter, ejusdem vivificæ crucis signo, in terræ præfatæ subsidium insignite; nunc præcipue, dum ipsius terræ subventio (multis ab olim per sedem apostolicam exquisita vigilis, multis laboribus & oneribus procurata; sed diversis & adversis eventibus diutius impedita) divinâ, ut supponit devota credulitas, provisione dirigitur, & ad expiandas terræ ipsius angustias, eamque, quatenus occupata tenetur, de inceptorum manibus eruendam, efficaciter sub spe divini Numinis præparatur.

Siquidem carissimus in CHRISTO filius voster, Christianissimus princeps Edwardus, Angliæ Rex illustris (vulnerum, in eâdem terrâ, sibi à scissini ejusdem insidiis infictorum, quæ mortem proximam potius minabantur, quam spem vitæ præterderent, quasi post tergum abjecta memoria) vitam sibi à Domino, non solum misericorditer, verum etiam mirabiliter, reservatam debitâ gratitudine recognoscens, illam exponere ipsis obsequiis,

Vol. I.

terræ præfatæ personaliter subveniendò, disposuit accepti beneficii non ingratus.

A multis namque retrò temporibus, ad id desiderio ardenti suspirans, frequenter apud sedem apostolicam insticit ad nonnulla, quæ putabat subventioni predictæ verisimiliter oportuna; sed, post tractatus varios, super his, diversorum Pontificum Romanorum temporibus, habitos, novissimè, tamquam devotionis filius, nostris beneplacitis acquievit.

Et, ut post CHRISTUM (juxta consilium ejus) erat, se ipsum abnegans; ac tollens (ut eundem sequatur Dominum) crucem suam;

Terminum, festum, videlicet, Nativitatis beati Johannis Baptistæ, quod erit anno ab incarnatione Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tertio, & ei ad transfretandum personaliter, necnon & ad generale passagium crucesignatis & crucesignandis omnibus duximus præfigendum, humiliter acceptavit; negligens natalis soli dulcedinem, pretermittens regni sui terrarumque divitias, spernens delicias & gloriam inibi dominandi.

Hæc quippe, DEO auspice, processura feliciter, illud etiam evidens superni favoris indicium suggerit de misericordiâ divinâ sperandum, quod cum, sicut habet missa de partibus illis fida relatio, impiissimus Soldanus Babiloniæ, qui partium illarum Christicolæ proditoris infestabat insidiis, & apertis ac infestis insultibus impugnabat, satagens totis viribus orthodoxæ fidei abolere totaliter & nomen & cultum, ipsiusque memoriam prorsus delere de terrâ predictâ, nuper, in mense Novembris exacto novissimè, jam de Babilonia, cum exercitu & apparatu terribili, processisset ad suum nequissimum propositum contra eosdem Christicolæ, ut in suâ sperabat superbiâ, consummandum; obstitit perversis ejus conatibus divina potentia, benignè permittens ipsum, ne suum conceptum impiissimum prosequeretur ulterius, miserabili quidem, set meritissimâ sorte succidi.

Eya CHRISTO militent, qui sunt CHRISTI: Ecce! nunc tempus acceptabile: Ecce! nunc dies obtinendæ salutis: Ecce! quam patenter offertur supernâ dignatione provisum tempus, aptissimum liberationi terræ illius optata.

Non igitur cunctemini amplius predicti gloriosi vexilli dominici caractere insigniri, mercantes felici commercio perpetuam, post defunctionem corporis, exiguo, immò perpetuitatis comparatione, vix momentaneo, labore quietem, & permutatione consulta, terrena pro celestibus commutantes, transitoria pro mansuris, temporalia pro æternis.

Ceterum, licet ad excitandos vestros animos, in terræ memoratæ succursum, sufficere debeat solers attentio præmissorum, ut tamen ejusdem terræ negotium eo libentius, eoque ferventibus prosequi studeatis, quo potiore fructum ex vestris laboribus vos noveritis percepturos; nos, de Omnipotentis DEI misericordiâ, & beatorum Petri & Pauli, apostolorum ejus, auctoritate confisi, & illâ, quam nobis, licet indignis, DEUS ipse ligandi ac solvendi contulit, potestate;

Omnibus, qui personaliter propriis sumptibus in prædictæ terræ subsidium proficisci curaverint, plenam suorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti, & ore confessi, veniam indulgemus, & in retributione justorum, salutis æternæ pollicemur augmentum.

Eis autem, qui, licet in alienis expensis, in propriis tamen illic personis accesserint, & illis similiter qui, juxta qualitatem & facultatem suam, viros idoneos in expensis propriis destinabunt, quamvis personaliter ipsi non vadent, plenam suorum concedimus veniam peccatorum.

Hujusmodi quoque remissionis & indulgentiæ volumus & concedimus esse participes, juxta quantitatem subsidii & devotionis affectum, eos qui, licet non juxta qualitatem & facultatem suam, aliquem tamen, seu aliquos viros in subsidium dictæ terræ propriis sumptibus destinabunt, vel de suis temporalibus bonis contribuent ad aliquos destinandos: necnon omnes qui ad subventionem ipsius terræ de bonis cisdem aliqua ministrabunt, prout singulis divinâ fuerit inspiratione suggestum, aut aliâ ad promotionem presentis negotii consilium & auxilium impenderit oportunum.

Porrò, si forte aliquos eorum, qui cruce susceptâ in jam dictum Terræ Sanctæ subsidium proficiscendi laborem subierint, post arreptum iter hujusmodi, ex hac luce migrare contigerit, ipsos nichilominus plenè percipere volumus indulgentiam prælibatam.

Personas quoque, familias, & bona eorum, quos ad transfretandum personaliter, vel juxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinandum votum assumptæ jam crucis astringit, exnunc: quos verò suscipiendæ crucis de cetero votum obligabit ad idem, à die, quâ taliter crucem assumpserint, sub beati Petri & nostrâ protectione suscipimus; statuentes ut sub diocesanorum suorum defensione consistant.

Quod si aliqui eos indebitè molestare presumpserint, per diocesanos locorum, in quibus iidem molestatores fuerint, per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescantur.

Preterea, ipsis, qui prædicto modo crucem vel jam assumpserunt, vel assumunt in posterum, indulgemus, ut per sedis apostolicæ litteras, vel legatorum ejus (nisi forte illæ, quæ ab eâdem sede obtentæ fuerint, plenam de indulto hujusmodi fecerint mentionem) extra suas dioceses non valeant conveniri; dummodo parati existant coram suis ordinariis de se querelantibus respondere: quos per eosdem ordinarios ecclesiasticâ censurâ defendi, cessante appellationis obstaculo, volumus ab his, qui eosdem, contra indultum hujusmodi, presumpserint temerè molestare.

9 E

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

Aliquos vero ipsorum ad prestandas usuras juramento teneantur astricti, multos eorum, per diocesanos suos, censurâ simili compellantur, ut, iumentum hujusmodi penitus relaxantes, ab usurarum ulterius exactione desistant.

Si autem aliqui creditorum eos ex tunc ad solutionem coegerint usuram, ipsos ad restitutionem ipsarum, per eosdem diocesanos simili volumus strictione compelli.

Judeos quoque ad remittendas ipsis usuras per secularem compelli precepimus potestatem; & donec eas remiserint, ab omnibus CHRISTI fidelibus, quibus hoc per suos diocesanos denunciatum extiterit, tam in mercimoniis, quam in aliis, sub excommunicationis pœnâ, jubemus eis communionem animodam denegari.

Postremo, cruce signatis & cruce signandis eisdem volentes plenius providere, diocesanis ipsorum, ac nonnullis aliis absolventi eos ab excommunicationis sententiis, in variis casibus, de quibus secundum juris & facti exigentiam putavimus expedire, necnon dispensandi cum clericis, qui, cum à canone vel ab homine latam sententiam incurrissent, irregularitatis notam, immiscendo se divinis officiis, contraxerunt, per alias nostras litteras plenam & liberam concedimus facultatem.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla ejusdem Papæ de centum millibus marcarum decimæ levatæ, Regi assignandis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter cætera, de quibus celsitudini regis ad prosecutionem utilem negotii Terræ Sanctæ, quod tanquam princeps Catholicus suscepisti personaliter prosequendum, deliberavimus subvenire, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum, & proventuum, collectam per sex annos, juxta ordinationem concilii Lugdunen', in Angliæ ac Scotiæ regnis, & Walliæ ac Yberniciæ terris, pro subsidio terræ præfatæ, tibi duximus concedendam.

Cumque tibi eam assignandum in duobus terminis, medietatem, videlicet, ipsius in festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ, anni Domini millesimi ducesimo nonagesimi primi; reliquam vero medietatem in eodem festo, anno revoluto in orbem proximè secuturo, nostra & fratrum nostrorum deliberatio decrevisset (sicut in aliis nostris litteris, quæ magnificentie regis diriguntur, apparet) dilecti filii magister Guillelmus de Monteforti, decanus ecclesiæ Sancti Pauli Londoniensis, nunc capellanus noster, & fratres Robertus de Novo Mercato predicatorum, ac Johannes de Bekingham minorum fratrum ordinum, regalis excellentiæ nuntii, ex parte tuâ, cum instantiâ petierunt, tibi decimam ipsam in uno termino, scilicet in dicto festo anni nonagesimi primi, totam integre, vel saltem medietatem ipsius decimæ, ex hiis quæ de ipsâ depositâ fuerant, extra regnum Angliæ assignari.

Nos vero predictæ petitioni, nomine tuo nobis exhibitæ, prout eidem negotio expedire putavimus, favorabiliter annuentes, centum millia marcharum sterlingorum, de hiis quæ fuerant ex ipsâ decimâ, extra præfatum Angliæ regnum depositâ, in eodem festo anni nonagesimi primi, per dilectos filios Labrum Vulpelli, Riccardum Guidicionis, Riccardum Gottoli, &

Thomasinum Guidicionis, ac socios eorum de societate Riccardorum de Luca, mercatores cameræ nostræ, magnificentie tue, de ipsorum fratrum consilio providimus assignanda, & assignari precepimus per eosdem.

Quia vero nos & iidem fratres incerti sumus, nec adhuc per litteras aut nuncios certificari potuimus, utrum dicta medietas, præfatam centum millium marcharum quantitatem excedat, dilectis filiis magistris Guillelmo de Monteforti, capellano nostro, decano, & Radulpho de Baudak, archidiacono Middlesexiæ, in ecclesiâ Sancti Pauli London' & Gaufrido de Vesano, cameræ nostræ clerico, canonico Cameracen' per alias sub certâ formâ litteras nostras injungimus, ut, si prædicta summa centum millium marcharum ad quantitatem præfatæ medietatis ipsius decimæ forsitan non attingat, quantumcumque ipsam summam inveniri contingeret dictæ medietate minore, totum ipsi, vel duo eorum, si tertium legitime impediri contingerit, suppleat ex hiis quæ de ipsâ decimâ remanserunt in Angliâ conservanda; eisque, seu duobus, tertio legitime impedito, exigenti à quibuslibet, apud quos invenientur prædicta in Angliâ conservata, quantum ad suppletionem hujusmodi fuerit opportunum: contradictores quoque per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compellendi; ac insuper faciendi sufficientem quitationem de hiis, quæ receperint ab eisdem, plenam & liberam concedimus potestatem.

Pro medietate autem aliâ ipsius decimæ, residuum, quod ex ipsâ invenietur esse perceptum, quantumcumque fuerit quantitatis serenitatis regis assignabitur, in dicto festo beati Johannis, anni nonagesimi secundi, termino ad hoc, ut superius exprimitur, præstituto.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kal' Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla Nicolai IV. Papæ decano Sancti Pauli, archidiacono Middlesex', & Gaufrido de Vesano, canonico Cameracen', ad supplendam medietatem decimæ, secundum tenorem præfatæ bullæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, dilectis filiis magistris Willielmo de Monteforte capellano nostro, decano, & Radulpho de Baudak, archidiacono Middlesexiæ, in ecclesiâ Sancti Pauli Londoniensi, ac Gaufrido de Vesano, cameræ nostræ clerico, canonico Cameracensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter cætera, de quibus carissimo in CHRISTO filio nostro, Edwardo, Regi Angliæ illustri, ad prosecutionem, &c. suscepit, &c. terræ præfatæ, eidem Regi duximus concedendam.

Cumque sibi &c. quæ prædicto Regi diriguntur, apparet; tu, dilecte fili, magister Willielme, & dilecti filii, fratres Robertus, &c. ordinum, præfati Regis nuntii, ex parte suâ cum instantiâ petivistis, eidem Regi dictam decimam in uno, &c. nomini dicti Regis nobis exhibitæ, de ipsorum, &c. cameræ nostræ dicto Regi de ipsorum, &c. quantitatem excedat; discretionis vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus in

vobis constiterit, quod prædicta summa, &c. totum vos vel duo vestrum, tertio legitime impedito, suppleatis de hiis, quæ de ipsâ decimâ remanserunt in Angliâ conservanda, vobis autem exigenti à quibuslibet, &c. oportunum, ac faciendi sufficientem quitationem de receptis.

Contradictores præterea per, &c. compellendi; non obstante si aliquibus à sede apostolicâ, sub quâcumque formâ verborum, indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam & expressam de indulto hujusmodi mentionem, plenam & liberam concedimus potestatem.

De suppletionem autem hujusmodi, & illis quæ vos solvere pro eâ contigerit, apocam recipiatis per litteras præfati Regis apertas, ejusdemque sigillo regio pendenti munitas.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kalend' Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla Nicolai IV. Papæ, per quam hortatur omnes personas ecclesiasticas in regno Scotiæ, quod concedent decimam omnium bonorum suorum ecclesiasticorum Regi Angliæ, in subsidium Terræ Sanctæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus, universis episcopis, & dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, præpositis, archipresbyteris, & aliis ecclesiarum prælatis; necnon capitulis, conventibus, & collegiis Cisterciens', Cluniacens', Præmonstraten', Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cartusien', Grandimonten', & aliorum ordinum, ac cæteris aliis personis ecclesiasticis, secularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, per regnum Scotiæ constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Propter miseriam Terræ Sanctæ, procul dubio inopis, utpote ope defensionis necessariae, contra inimicorum fidei multitudinem, destituta: propter ipsius pauperis gemitum, opibus, per diutinas molestias eorundem inimicorum, exhausta: propter innumeras & immensas infestæ persecutionis angustias, deplorandas potius quam narraandas, quas in eam, ipsiusque incolas persecutorum ejusdem fidei diutius continuavit iniquitas; Romana pia mater ecclesiæ, de ipsius tribulationibus anxia, de liberatione sollicita, sic eidem in auxilium continuatâ sollicitudine à longis retrò temporibus

exurrexit, quod in hoc suis, vel universalis ecclesiæ laboribus non peperit, sua vel illius onera non vitavit: sed ob subventionem, & liberationem procurandam ipsius, inter cætera, immò præ cæteris, & consilium generale coegit, & principes, magnates, aliosque catholicos monitionibus adit, apud eos sedulis exhortationibus, & suasionibus institit, ipsosque non solum spirituum, sed & temporalium largitionum liberalitatibus invitavit.

Licet autem circa hæc, multæ compassionis instinctu, voluntaria semper intenderit, hiis tamen diebus acutos accelerandæ suæ subventionis aculeos adjecti voluntati necessitas: cum terra eadem, quasi fatali addicta discrimini, disposita, irreparabilem videretur ad casum, & parata irreparabiliter in manus incidere immanium persecutorum ipsius;

Siquides, post strages Christianorum, terram eandem inhabitantium, varias, post diversa solennia, & alia ejus loca destructa, & quamplura nunc violenter, nunc proditoriè à dictis persecutoribus occupata, ipsius residuum (quod nominis Christiani cultoribus sola divina potentia reservavit) & incolarum ejus paucitas nullam spem sufficientis resistentiæ, contra numerosissimam persequentium, & infestam rabiem prætendebant.

A. D. 1291. An. 19 Edw. I.

Verum ille, in cuius manibus Regum corda consistunt, ab olim carissimam in Christo filii nostri, Edwardi Angliæ Regis illustris, benignè cor tetigit, & sic ad subveniendum personaliter illi terræ, ipsius accendit affectum, quod antequam regis dignitatis, sibi successione iure debita, culmen ascenderit, in personâ propriâ, cum comitivâ decenti, terræ prædictæ, grandi tunc subjectæ periculo, non absque magnis sumptibus, & laboribus gravibus, in temporis oportunitate subvenit: & ex tunc conceptum ad idem tam pium sui Redemptoris obsequium continuando propositum, laudandâ magnanimitate contempnens quod in terrâ eadem, per insidiosas manus Asciscini cuiusdam, vulgè fuerat variis & profundis illisus, quæ nullâ spe vitæ relicta, solam mortis instantiam prætendebant;

De novo ejusdem terræ negotium, suo personali ministerio, & regali potentia prosequendum, tanquam princeps catholicus, tanquam princeps strenuus, animique constantis assumpsit, transfretaturus, Deo auspice, in festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ, quod erit anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tertio; quodque tam sibi, quam aliis crucesignatis, & crucesignandis ad generale passagium, de fratrum nostrorum consilio, terminum duximus præfigendum.

Attendite itaque fratres, & filii; præmissa, diligenti attentione, pensate; cogitate consultius, quantum memorati negotii qualitas vos inducere debeat ad subventionem in hiis eidem Regi spontaneam; immò & ultroneam exhibendam: quantum decet, ut vos præcipue, in sortem Domini evocati, onerum, quæ aegrotia sua requirunt, seu ministris ejus in illis imminent, vos non reddatis exortes: quantum foret indecens, quem absurdum, si laicis pro hujusmodi Redemptoris nostri servitio, ultrò exponentibus se ac sua, vos ei de suo commissio vobis patrimonio, partem ydoneam, absque monitoris & sollicitatoris officio non offeritis, si, quod absit, coactionis dexteram expectetis.

Quamquam igitur memorato Regi, ad prosecutionem tam arduam, tam onerosam negotii, omnium ecclesiasticorum proventuum, & reddituum decimam, in Angliæ Scotiaeque regnis, & in Walliæ ac Hyberniæ terris, juxta ordinationem concilii Lugdunensis, ab subventionem terræ præfate collectam, & aliâ quædam duxerimus concedenda, & ipsam decimam, sibi per alias nostras litteras, statutis ad hoc terminis assignari mandemus; quia tamen non est dubium idem negotium longè majoris subventionis auxilio indigere, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum, proventuum, & obventionum dicti regni Scotiae, juxta veram estimationem eorum, præfato Regi de consilio ipsorum fratrum concessimus per sex annos, à festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ venturo proximè numerandos.

Quocirca universitatem vestram monemus, rogamus & hortamur, per viscera misericordiae Dei nostri, vobis in remissionem peccaminum, ex affectu intimo suadentes, & nichilominus per apostolica scripta mandantes, quatinus sæpèfate Regi, decimam omnium vestrorum ecclesiasticorum reddituum, proventuum & subventionum, juxta præmissæ concessionis nostræ formam, ad vindicanda tanta Christi, & Christianitatis obprobria, & propulsanda tam gravia ejusdem terræ discrimina, divinæ pietatis intuitu, & ob reverentiam apostolicæ sedis, & nostram, sic liberaliter exhibere curetis, quod liberalis exhibitionis vestra voluntaria promptitudo, necessitatem cujuslibet coactionis excludens, se meritoriam apud Deum, & à nobis prosequendam gratiarum actionibus, cum oportuni favoris augmento, cunctisque audientibus exhibeat commendandam.

Dat' apud Urbem Veterem, xv. kal' Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla ejusdem Papæ episcopo Miden' & decano ecclesiæ Dublinen' de decimâ bonorum ecclesiastorum in Hibernia, Regi Angliæ concessâ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex. Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri, episcopo Miden' & dilecto filio decano ecclesiæ Dublinen', salutem & apostolicam benedictionem.

Non absque lætitiâ multæ materiâ, non absque causâ grandis exultationis in Domino, intra mentis secreta revolvimus, & aliis publicamus, quod ille Rex, in cuius manu

Regum corda consistunt, carissimam in Christo filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, benignè cor tetigit, & sic ad subveniendum personaliter innumeris necessitatibus Terræ Sanctæ, ipsius accendit affectum, quod & antequam regis dignitatis, sibi successione iure debita, culmen ascenderet, in personâ propriâ, dictæ terræ gravi tunc subjectæ periculo, non absque magnis sumptibus & laboribus gravibus in temporis oportunitate subvenit, & ex tunc conceptum ad idem tam pium sui Redemptoris obsequium, continuando propositum, velud immemor gravium periculorum quæ per insidiosas manus Asciscini cuiusdam in ipsâ terrâ subierat, & eadem laudandâ magnanimitate contempnens, de novo ejusdem terræ negotium in personâ propriâ, & regali potentia prosequendum, tanquam princeps catholicus, tanquam princeps strenuus reassumpsit, transfretaturus, Deo auspice, in festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tertio, quod tam sibi, quam aliis crucesignatis & crucesignandis ad generale passagium, de fratrum nostrorum consilio, terminum duximus præfigendum.

Licet autem eidem Regi ad prosecutionem tam arduam tam onerosam negotii, omnium ecclesiasticorum proventuum, & reddituum decimam in Angliæ Scotiaeque regnis, & in Walliæ & Hiberniæ terris, juxta ordinationem concilii Lugdunensis, ad subventionem terræ præfate collectam, & aliâ quædam duximus concedenda, & ipsam decimam sibi per alias nostras litteras statutis ad hoc terminis assignari mandemus; quia tamen non est dubium, idem negotium longè majoris subventionis auxilio indigere, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum, proventuum, & obventionum eorundem regnorum & terrarum, juxta veram estimationem eorum, præfato Regi de consilio ipsorum fratrum, concessimus per sex annos, à festo Nativitatis beati Johannis Baptistæ venturo, proximè numerandos.

A præstatione verò decimæ hujusmodi exemimus, & exemptos esse volumus Templarios & Hospitalarios, qui contra hostes fidei Christianæ, se ac sua in ultramarinis exponere partibus non formidant, quique propter dissensiones seculi, quæ frequenter in eo suscitari contingit, in diversis mundi partibus dampna gravia pertulerunt: necnon & omnia loca, personas & res, quæ per declarationes olim per sedem apostolicam editas, quas vobis mitimus, excipi dinoscuntur.

Ut autem eadem nostra concessio promptiorem consequatur effectum, venerabiles fratres nostros Armachan', Dublinen', Cassalen', & Thuamen' archiepiscopos, eorumque suffraganeos, ac dilectos filios electos, abbates, priores, decanos, archidiaconos, præpositos, archipresbiteros & alios ecclesiarum prelatos; necnon capitula, conventus, collegia Cisterciensium, Cluniacensium, Præmonstratensium, Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cartusien', Grandimontensium & aliorum ordinum, ac cæteras alias personas ecclesiasticas, seculares, ac regulares, exemptas & non exemptas, per Armachanensem, Dublinensem, Cassallensem, & Thuamensem, provincias constitutas, per alias nostras litteras monemus, rogamus, & hortamur per viscera misericordiae Dei nostri, eis in remissionem peccaminum suadentes, & nichilominus per apostolica scripta mandantes, ut eidem Regi decimam omnium suorum ecclesiasticorum reddituum, proventuum, & obventionum, juxta præmissæ concessionis nostræ formam, ad vindicanda Christi tanta & Christianitatis obprobria, tanque gravia ejusdem terræ discrimina propulsanda, divinæ pietatis intuitu, & ob reverentiam apostolicæ sedis ac

nostram, sic dicto Regi liberaliter exhibere procurent, quod liberalis exhibitionis eorum voluntaria promptitudo, necessitatem cujuslibet coactionis excludens, se apud Deum meritoriam, & à nobis prosequendam gratiarum actionibus, cum oportuni favoris augmento exhibeat commendandam.

Quocirca discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus per vos, seu alios dictos archiepiscopos, eorumque suffraganeos, & alios omnes & singulos supradictos, à præstatione dictæ decimæ non exemptos, ut dictam decimam per eosdem sex annos, sicut præmittitur, eidem Regi Angliæ liberaliter, absque aliquâ difficultate persolvant, juxta datam vobis à Deo prudentiam, sedulo moneatis, & efficaciter inducatis.

Quod si vestris in hac parte monitis parere neglexerint, vel qualitercunque distulerint, vos eos universos, & singulos ad ipsam decimam dicto Regi, ut prædicatur, exhibendam, in terminis quos ad hoc duxeritis præfigendos, auctoritate nostrâ, quavis eorum, vel alicujus ex eis appellatione remotâ, cogatis.

Quia verò in partibus illis iidem redditus, proventus, & obventiones diversimodi, sicut intelleximus, extimantur, & variæ habentur estimationes ipsorum, nos, in hoc vestras conscientias onerantes, volumus, vobisque districtè præcipimus, ut Deum habentes præ oculis, de concilio discretorum illarum civitatum & diocesum, in quibus erit taxatio faciendâ, sic eorundem reddituum, proventuum, & obventionum dictorum sex annorum, verum, prout solent provenire communiter, studeatis taxare valorem, quod dictarum partium ecclesiæ, ipsarumque rectores taxationem eandem absque gravi possent incommodo tollerare, quodque per ipsam scandali, prout commode fieri poterit, prædicatur materia, præcludatur via periculis animarum & indemnitati regis consulatur: non obstantibus quibuslibet privilegiis, indulgentiis, vel gratis prædictis archiepiscopis, eorumque suffraganeis, seu aliis, vel ipsorum alicui, aut dignitatibus seu ordinibus eorundem, & specialitèr Cisterciensium, Præmonstratensium, Cluniacensium, Cartusien', Grandimontensium, vel eorum universitatibus, aut personis singularibus, sub quacunque formâ verborum seu expressione, ab apostolicâ sede concessis; etiamsi contineatur in eis quod de ipsorum totis tenoribus seriatim, vel de verbo ad verbum, seu de impetrantium, aut ea obtinentium nominibus propriis plenam & expressam, seu explicitam, quantumcunque oporteat in posteris litteris fieri mentionem: & quilibet aliâ ipsius sedis indulgentiâ, cujuscunque tenoris, formæ, vel expressionis existat; per quam, de verbo ad verbum præsentibus non insertam, aut nominatim & singulariter non expressam, effectus earum impediri vel quovis modo valeat, vel differri.

Ceterum volumus, quod tu, frater episcopo, in exemptos tuæ civitatis sive diocesis, præmissam non exerceas potestatem; sed tu, fili decane, in exemptos civitatis & diocesis Miden', eam per te, vel per alium liberè valeas exercere.

Porrò volumus, ut quicquid de ipsâ decimâ collectum fuerit, antequam idem Rex ad transfretandum mare ingressus fuerit, suis certis ad hoc nunciis, postquam cum suo exercitu mare transfretandi causâ intraverit, assignetis, & quod de dictâ decimâ deinde colligetur, sicut collectum fuerit, studeatis suis ad hoc deputandis nunciis assignare.

Ut autem vobis ex assumendis laboribus, & sollicitudinibus in præmissis, uberius præmium aeternæ retributionis accrescat, vos à præstatione hujusmodi decimæ non duximus exemendos, sed teneri volumus ad eandem: pro expensis etiam vestris, nichil de ipsâ decimâ exigetis: in aliis autem prædictam decimam contingitibus prosequendis, moderatas de dictâ decimâ facietis expensas.

Ad exequendum verò prædicta tam grandia & ardua, magnæque requirunt circumspersionis industriam, ut tutius, efficacius, atque consultius executio ipsa procedat; vos ambos in prædictis monitione, coactione, taxatione, dictorum terminorum præfixione, necnon & assignatione illorum,

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

quæ sive antequam præfatus Rex mare ingressus fuerit, sive post, colligi ex decimâ prædictâ continget, si possibilitas suppetat; adesse præcipimus.

Si autem vel morte, vel alio impedimento, non captato, non ficto, vestrum alterum impediri contigerit, reliquis, hujusmodi impedimento durate, præmissa nichilominus exequatur: hujusmodi verò impedimento cessante, ambo simul, sicut prædicatur, præmissis exequendis efficaciter intendatis.

Ad hæc ut animarum saluti uberius consulatur, absolventi per vos, vel

per alios, juxta formam ecclesiæ, post satisfactionem debitam, omnes filios, qui propter defectum solutionis decimæ memoratæ, seu impedimentum aliquid solutioni hujusmodi quomodolibet præstitum, sententiam excommunicationis incurrerint, & dispensandi cum eis, super irregularitate sic ligati se divinis immiscendo contraxerint, plenam & liberam vobis & cui libet vestrum, concedimus tenore presentium potestatem.

Dat' apud Urbem Veterem, decimo quinto kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabæ.

Bulla Nicolai IV. Papæ, de decimâ Regi concessâ bonorum ecclesiasticorum in regniæ Angliæ & Scotiæ; in quâ fit mentio de personis exemptis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
Vid. Præfat.
huiusce operis.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus Carleolensi & Cathanensi episcopis, salutem & apostolicam benedictionem.

Non absque lætitiæ multæ materiâ, &c. venerabiles fratres nostros universos episcopos, ac dilectos filios electos, &c. & non exemptas per regnum Scotiæ constitutas, &c. Quocirca fraternitati vestræ, &c. seu alios dictos episcopos, & alios omnes, &c. prædictis episcopis, seu aliis, vel ipsorum alicui, &c. Cæterum volumus, quod neuter vestrum in exemptos suæ civitatis, sive diocesis, præmissam exerceat potestatem, sed vestrum quilibet in exemptos

civitatis & diocesis alterius, eam per se vel per alium liberè valeat exercere.

Porro, &c. vos & ecclesias vestras à præstatione, &c. usque in finem

Sigillo avulso.

Ista remanet in gardero, & quatuor ejusdem tenoris diriguntur, etc. in Angliâ una Wintoniensi, & altera Lincolnensi episcopis, & tertia episcopo Middensi, decano Dublinensi in Hibernia, quarta verò Carliensi & Cathanensi episcopis.

Bulla Nicolai IV. Papæ de exenniis sibi à Rege missis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Affectione paternâ recepimus litteras, quas nobis per dilectum filium Labrum Wipelli de Luca, nostræ camere mercatorem, latorem presentium, regia celsitudo direxit; & tam quæ in illis contineri perspeximus, quam quæ nobis ex parte regiæ Labrus ipse vivæ vocis expressit oraculo, pleno collegimus intellectum.

Prosequimur autem munificentiam regiam uberibus actionibus gratiarum, super capâ, & doxali altaris, ac alio panno, sericis, plumarii operis

multiplici varietate distinctis, & anulo aureo cum lapide Smaragdino, quæ dictus Labrus, cum tuæ devotâ recommendatione personæ, nobis præsentialiter præsentavit.

Cæterum, quia ipsum magnitudini regiæ devotum & fidelem fore cognovimus, & ejus incrementa felicia cupientem, eum tibi propensius commendamus.

Super hiis autem, quæ nobis eidem Labrus ex parte regiæ retulit, per eum tibi duximus respondendum.

Dat' apud Urbem Veterem, viii. kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabæ.

Bulla Nicolai IV. Papæ de novâ concessione obventionum, pro negotio Terræ Sanctæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter cetera, de quibus magnificentie regiæ, ad prosecutionem utiliore negotii Terræ Sanctæ, quod tanquam princeps catholicus assumpsisti, personaliter prosequendum, deliberavimus subvenire: decimam omnium ecclesiasticorum proventuum, & reddituum in Angliæ Scotiæque regniis, & Walliæ ac Hyberniæ terris, per sex annos, à festo Nativitatis beati Johannis baptistæ, venturo proximè numerandos, tibi de fratrum nostrorum consilio duximus concedendam; & insuper omnes obventiones in eisdem regniis & terris, per eosdem sex annos terræ præfatæ subsidio proventuras; & quæ à tempore quo, felicis recordationis, Honorius Papa quartus, prædecessor noster, eas tibi concessit, dum viveret, provenerunt, sicut in aliis nostris litteris, quæ regali celsitudini diriguntur, plenius continentur.

Quia verò idem negotium longè majoris subventionis auxilio noscitur indigere, ad exhibitæ nobis per tuos nuncios regiæ petitionis instantiam, de fratrum consilio prædictorum, concedimus tibi omnes obventiones, quas dicto subsidio in præfatis regniis & terris, à tempore novissimi concilii Lugdunen', usque ad tempus concessionis prædecessoris ejusdem, comperit fuerit obvenisse. Si tamen de illis, vel quavis earum parte, inveniretur aliquid per sedem apostolicam post idem concilium forsitan ordinatum, ordinationem hujusmodi per concessionem præsentem non intendimus in aliquo immutare, nec ei volumus aliquatenus derogari.

Ut autem prædictæ concessionis nostræ commodum efficaciter consequaris, venerabilibus fratribus nostris Wintoniensi & Lincolnensi

episcopis, per alias damus nostras litteras in mandatis, ut omnes prædictas obventiones, quæ à tempore memorati concilii, usque ad tempus præfatæ concessionis dicti prædecessoris Honorii, ut prædicatur, obvenerint, de quibus post ipsum concilium non est per dietam sedem aliud ordinatum, & quæ à tempore concessionis ejusdem prædicti prædecessoris obvenisse noscuntur; necnon eas, quas per dictos sex annos contigerit provenire à quibuslibet, apud quos in regniis & terris eisdem, eas reperiri contingat, cujuscunque sint dignitatis, præminentie, conditionis aut status, per se, vel per alios auctoritate nostrâ exigant, & quod de ipsis usque ad festum Nativitatis beati Johannis baptistæ, anni Domini millesimi ducentesimi nonagesimi secundi, fuerit in prædictis regniis & terris exactum, in eodem festo tibi, vel tuis nunciis ad hoc certis assignent: quæcumque verò postea, usque ad finem dictorum sex annorum obvenient ex eisdem, similiter exigant, & ea tibi, vel similibus tuis nunciis, prout obvenerint, assignare procurent.

Cæterum si aliqui vel inter vivos, vel in suis ultimis voluntatibus, aliquas hujusmodi obventiones convertendas, certa modo in ejusdem terræ subsidium deputarunt hactenus, vel in futurum forsitan deputabunt, nolumus quod per dietam nostram concessionem, piis illorum voluntatibus derogetur.

Siqua verò dubitatio inciderit in præmissis, interpretationem & declarationem ipsius, ejusdem sedis arbitrio reservamus.

Nulli ergo, &c.

Dat' apud Urbem Veterem, iv. kalendas Aprilis, pontificatus nostro anno quarto.

Sigillo avulso.

Bulla Nicolai IV. Papæ, de decimâ ecclesiarum Regi concessâ, per terminum sex annorum in subsidium Terræ Sanctæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus Wintoniensi & Lincolnensi episcopis, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter cetera, de quibus carissimo in CHRISTO filio nostro, Edwardo Regi Angliæ illustri ad prosecutionem, &c. assumpsisti, &c. numerandos, eidem Regi de fratrum, &c. eas sibi concessit, &c. quæ ipsi Regi diriguntur, &c. per un-

cios ejusdem Regis petitionis instantiam, &c. predictorum, dicto Regi omnes obventiones concessimus, quas, &c. ordinationem eandem per concessionem hujusmodi non, &c. nostræ predictæ Rex commodum efficaciter consequatur, fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus omnes prædictas obventiones, quæ in Cantuariensi & Eboracensi provinciis, à tempore, &c. apud quos in eisdem provinciis eas, &c. aut status auctoritate nostrâ per vos vel per alios exigatis, &c. fuerit in provinciis memoratis

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

exactum, in eodem festo dicti Regi vel suis ad hoc certis nuntiis assignetis. Quecunque, &c. similiter exigatis, illaque ipsi Regi, vel similibus suis nunciis, prout obvenerint, assignare curetis, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendo.
Non obstat si aliquibus à sedē apostolicâ, sub quacunq; formâ verborum, indultum existât, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam & expressam de in-

dulto hujusmodi mentionem, & quâlibet aliâ ipsius sedis indulgentiâ generali vel speciali, cujuscunque tenoris existat, per quam effectus presentium impediri valeat quomodolibet, vel differri.
Ceterum si, &c. arbitrio reservamus.
Dat' apud Urbem Veterem, iiii. kal' Aprilis, pontificatûs nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabco.

Littera à Carolo Rege Siciliae, de tractatu inter Alfonso Aragonicæ & Jacobum avunculum suum, Regem Majoricarum; & de compromisso ad Papam & duos cardinales.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Lib. 37. 76. b.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, domino & consanguineo suo karissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, illustri Regi Anglię, domio Hibernię, & duci Aquitanie, Karolus secundus, eadem gratiâ, Rex Jerusalem, Sicilię, ducatûs Apulie & principatus Capue, Provincię, & Forchalterie comes, salutem cum honoris & glorie felicibus incrementis.

Tractatum, habitum post recessum dominorum cardinalium, & runciurum vestrorum, inter nos & egregium principem, dominum Alfonso, illustrem Regem Aragonie, super facto regni Majoricarum, celsitudini vestre veridicè nunciamus, prout verborum series continet infrascripta, que talis est.

NOS, Alfonso, Dei gratiâ, Rex Aragonum, Majoricarum & Valentie, ac contes Barcinonie, requisiti à vobis, magnifico principe, domino Karolo Rege, carissimo consanguineo nostro, super questione ac discordiâ, que est inter nos ex unâ parte, & dominum Jacobum, avunculum nostrum, ex alterâ, super regno Majoricarum, ut ipsum regnum eidem avunculo nostro restituere deberemus, & nos hoc non debere facere duceremus;

Tandem, ad reverentiam apostolice sedis, & vestram, & propter reformationem pacis, obtulimus, & de presenti offerimus, nos esse paratos questionem hujusmodi ponere in posse sanctissimi patris, & domini, domini Nicolai, divinâ providentiâ, sacrosanctę Romane ecclesię summi Pontificis: ac reverendorum patrum, domini Gerardi Salanensis episcopi, & Benedicti Sancti Nicolai in carcere Tulliano diaconi, cardinalium;

Ita quod quicquid præfatus dominus Papa, cum prædictis dominis cardinalibus, vel ipsorum aliquo, visis & intellectis iuribus & rationibus nostri, Alfonsi Regis prædicti, ac præfati domini Jacobi, super questione regni Majoricarum prædictâ, dicent sententiando, laudando, amicaliter componendo, seu alias ordinando, de jure vel de facto, juxta beneplacitum prædictorum, summi Pontificis & cardinalium, ut continetur superius, acceptabimus, & observabimus inviolabiliter, & nunquam contraveniemus, ratione aliquâ, sine causâ.

Et, si contra faceremus, ipso facto cadamus ab omni jure quod nobis in regno competit supradicto; ac nichilominus à tractatu pacis, per nos nuper apud Castrum Terraconense habito, reddamur penitus alieni.

Et quod prædicta fiant statim, cum nos erimus in Romana curiâ personaliter constituti, citra festum Nativitatis Domini, sine libelli obligatione, ac testium productione, & sine strepitu ac figurâ judicii, omni cavillatione ac dilatione remotis.

Et, si fortè, quod Deus avertat, unum vel duos de prædictis dominis, Papa & cardinalibus, contingeret, antequam questio hujusmodi esset sopita, ab hac luce migrare, quod superstes, vel superstes, possint seu possit questionem prædictam dirimere, ut superius continetur.

Et, si fortè contingat, quod nollemus, præfatum dominum Jacobum,

avunculum nostrum, viam istam, vobis oblatam, nolle acceptare, nec ad ipsa se modo simili obligare, promittimus vobis quod, per nuncios ac procuratores nostros, quos statim ad sedem apostolicam destinamus, prædicta omnia domino Papæ & cardinalibus offeremus, & ea firmabimus, & assecurabimus, ut prædicitur, nos facturos.

Est autem nostrę intentionis propositum, quod directum dominium, quod habemus in regno Majoricarum, in omnem eventum sit per omnia nobis salvum; & quod per præfatos dominos, Papam & cardinales, ut prædicitur, specialiter declaretur, præfatum dominum Jacobum & suos tenere à nobis in feudum, regnum Majoricarum prædictum, sub illis pactis & conditionibus, sub quibus idem dominus Jacobus idem regnum recepit in feudum, à domino Petro, clarę memorię, Rege Aragonum, patre nostro, antequam offendisset Romanam ecclesiam: si fortè contingat quod, per præfatos dominos, Papam & cardinales, ordinetur nos debere præfato domino Jacobo regnum Majoricarum restituere supradictum.

Actum est hoc in Campis juxta Jenchinam, vi. idûs Aprilis, anno Domini MCCXCI.

Præsentibus, prædictis Regibus,

Ac venerabilibus domino H. episcopo Cesaraugustano.

Fratre G. de Wilereto priore Sancti Egidii.

Ac nobilibus viris Johanne de Monteforti.

Johanne Escoti.

Guillielmo Estancardi.

R. Rogerii, comite Pallarien'.

Berengario de Podio Viridi, &

Raimundo de Angularia.

Hęc autem magnificentię vestrę describimus, ut de hiis, quę, post recessum prædictorum nunciurum vestrorum à nobis, inter nos & prædictum Regem Aragonum, sunt tractata, plenam notitiam habeatis.

Ceterum scire vos voluerimus, quod Rex Majoricarum & Rex Aragonum supradictos suos, nosque nostros nuncios ad Romanam curiam destinamus; sperantes firmiter & credentes quod, tam super restitutione dicti regni Majoricarum, quam super dampnis, illatis hinc inde, taliter ordinabitur in curiâ memoratâ, quod utraq; pars reputabit meritò se contentam.

Insuper, quia de statu vestro prosperos semper cupimus audire rumores, rogamus & petimus, quotiens vobis facultas affuerit, nostra de ipso velitis desideria renovare; scituri quod nos, divinâ favente clementiâ, plena potitur corporis sospitate, de vobis vestrisque liberis audire jugiter similia peroptantes.

Dat' apud Montem Pessulan', xii. die Aprilis, iv. indictionis.

P. S. Prædicta, si placet, secretissima teneantur, quia sic utrinque exitit ordinatum.

Datum ut supra.

De summonitione pro servitio militari.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Claus. 19 Edw. I.
m. 7. d.
in Torr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Roberto de Stutevill, salutem.

Mandamus vobis, in fide & homagio, quibus nobis tenerimini, firmiter injungentes, quod cum equis & armis & toto servitio, quod nobis debetis, sitis ad nos apud Northam, à die Paschæ, proximo futuro, in sex septimanas, ad faciendum nobis servitium vestrum prædictum, prout vobis tunc plenius scire faciemus; & hoc nullo modo omittatis.

Teste Rege, apud Derlington, xvi. die Aprilis.

Eodem modo mandatum est omnibus subscriptis, videlicet;

Edmundo fratri Regis.	Rogero de Mubray.
Henrico de Lacy, comiti Lincolnie.	Ranulpho de Neuill.
Johanni de Warenna, comiti Surra.	Johanni de Wygeton.
Gilberto de Emfremvill.	Hereberto de Sancto Quintino.
Radulfo filio Willielmi.	Waltero de Fauconberge.
Gilberto Gauunt.	Ricardo de Grey.
Waltero de Huntercumbe.	Johanni de Steyngrene.
Johanni Marmyon.	Roberto de Latham.
Johanni de Balliolo.	Willielmo de Rye.
	Johanni filio Rogeri, de Lancastria.

Johanni Eborum archiepiscopo.
Johanni de Bella Aqua.
Nicholao de Menill.
Roberto filio Rogeri.
Thomæ de Multon, seniori.
Thomæ de Multon, juniori.
Nicholao de Kyme.
Willielmo de Vescy.
Hugoni de Lavall.
Roberto de Tibetot.
Johanni de Greystok.
Ingramo de Gyves.
Thomæ de Cadure.
Alexandro de Balliolo.
Roberto Luterele.
Ricardo de Malebisse.
Thomæ de Chauncy.
Willielmo le Butler de Wermton.
Hugoni filio Henrici.

Domina de Ros.
Domina de Kendale.
Margareta de Ros.
Isabella de Cliford.
Idonia de Leyburn.
Willielmo Heyrum.
Johanni Comyn, comiti de Boghan.
Willielmo le Latimer.
Filio Radulphi de Crumwell.
Petro de Malo Laru.
Willielmo de Ros de Elnelyn.
Marneudo de Thwenge.
Roberto de Brus.
Edmundo de Eyncwurt.
Ricardo Knout.
Thomæ de Farnvall.
Matill' de Multon, domina de Gillesland.

Et mandatum est vicecomitibus Eborum, Lancastrię, Westmorl', Cumbrię, & Northumbrię; videlicet, cuilibet eorum per se, quod scire faceret omnibus, qui servitium debent, quod sint, &c. ut supra.

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

*De homagio pro terrâ Pontivi.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Rot. Vascon.
19 Edw. I. m. 9. d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, karissimo consanguineo, ac domino suo, domino Philippo, Dei gratiâ, illustrissimo Regi Franciæ, Edwardus, Dei gratiâ, &c. salutem & prosperos ad vota successus.

Noverit vestra regia sublimitas, quod nos damus & committimus plenariam potestatem, & mandatum speciale dilectis & fidelibus nostris, Galfrido de Genevill, & Gaylardo de Baygneus, & cuilibet eorum in solidum, pro nobis & nomine nostro, homagium & sacramentum fidelitatis vobis præstandi, pro terrâ Pontivi, cum suis pertinentiis; cuius ballium ad nos pertinet, ratione minoris ætatis Edwardi filii & hæredis nostri:

Dantes & concedentes eisdem, & eorum uni, quem præsentem esse contigerit, plenariam potestatem homagium, nomine nostro, pro nobis, sicut prædictum est, faciendi, & sacramentum fidelitatis in animam nostram præstandi, & omnia & singula faciendi, quæ prædicta homagium & fidelitatem contingunt, sicut & nos præsentem essemus;

Ratum habituri & gratum quicquid prædicti, Galfridus & Gaylardus, vel eorum unus, in præmissis duxerint, seu duxerit faciendum.

Et hæc vestræ dominationi, & omnibus, quorum interest, seu interesse poterit, per has nostras patentes litteras, duximus intimanda.

Dat' apud Novum Castrum super Tynam, xxiii. die Aprilis.

*De terrâ Pontivi Edmundo fratri Regis, traditâ in ballium.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Rot. Vascon.
19 Edw. I. m. 9. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Galfrido de Genevill, salutem. Scitis quod dedimus vobis plenariam potestatem tradendi seu liberandi, nomine nostro, Edmundo fratri nostro karissimo, terram de Pontivo, cum omnibus suis pertinentiis, habendam in ballium, usque ad legitimam ætatem Edwardi karissimi nati nostri.

Et idè vobis mandamus quod eidem fratri nostro

terram prædictam, cum pertinentiis, sine dilatione, nostro nomine, liberetis, habendam in ballium in formâ supradictâ.

Mandavimus enim senescallo terræ prædictæ, quod vos seisinam terræ illius præfati fratri nostro, ut prædictum est, sine dilatione, nostro nomine, liberare permittat.

In cujus, &c.

Dat' apud Novum Castrum super Tynam, xxiii. die Aprilis.

*Bulla Nicholai IV. Papæ, de præbendis Eboracen' & Lincolnien' ecclesiarum Matthæo, Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali concessis.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scoc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in Christo filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Si regalis providentiæ magnitudo, quâ tuos actus & opera laudabiliter dirigit, sollicitâ consideratione discutiat, & solerter attendat, sibi claris profectû indicis innotescet, quod honoris tui derogatur insigni, regniæque salutis profectibus obviatur, cum pietatis operibus, quæ per solitam apostolicæ sedis clementiam exercentur, contrarietatis obstaculum ingeris, aut obicem impeditionis opponis, eo quod illa te potius veluti filium prædictum favorabiliter prosequi convenit, & ut efficaciter implerentur, oportûm auxilium impertiri.

Sanè quam sit nobis cordi negotium præbendarum quas in Eboracensi & Lincolnien' ecclesiis, dilecto filio nostro Matthæo Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, in favorem & commodum reverendæ basilicæ beati Petri principis Apostolorum de Urbe, ac hospitalis Sancti Spiritûs in Saxia loci ejusdem, prædictæ sedis auctoritas, ex consuetæ pietatis officio, duxit hæcenus concedendas, ut per alterius earum subsidium prædicta decentius & honorabilius basilica conservetur, & ex proventibus reliquæ indigentia infirmorum & pauperum, quorum ad hospitale præfatum, prout ad tuam nequaquam ambigimus pervenisse notitiam, innumera confluit multitudo, comodius & efficacius consulatur, pridem tibi per nostras affectuosas litteras duximus exprimendum; celsitudinem regiam rogantes, & hortantes attentius per easdem, ut tu, solerter considerans quam pia, Deoque sit grata, & accepta, præbendarum collatio, seu concessio earundem;

Attendens etiam diligenter, quod pura & laudabilis extitit concedentis intentio, collationem, seu concessionem eandem molestè non ferres, nec graviter sustineres: quinimò illam superni Regis intuitu gratam gereres placitam & acceptam, cum spes nobis firma suggereret, quod si jus aliquod in præbendis tibi fortè competeret memoratis, illud ob divinam & ejusdem reverentiam principis, promptis offerre animis, de munificentia regiâ debuisses.

Cum itaque prelibatum negotium, cui pia tribuit sollicitudo principum, quodque attentio sincera prosequitur, cordi specialiter habeamus, plensque cupiamus affectibus, ut effectum votivum & celere sortiatur; regalem magnificentiam, sicut iterum, sic attentius, & instantius rogamus, & hortamur in Domino, ac requirimus confidenter, quatinus ob divinam, & ipsius beati Petri reverentiam, cui Dominus omnem contulit potestatem, tuæque salutis & honoris augmentum, de abundantia benignitatis regis, quam in hoc promptam speramus & facilem invenire, dictæ sedis beneplacitis te conformans, & jam multiplicatis ejus propterea precibus, sublato difficultatis obstaculo, acquiescens; contra concessionem seu collationem eandem, nullam per te, vel per alium, contrarietatem ingeras, vel ingeri patiaris, quinimo illam de mansuetudine regiâ gratam habeas, & acceptam, benignus permittendo, ut optatum consequatur effectum.

Illam in hoc promptitudinem & efficaciam impensurus, ut ab eo, pro cuius reverentia & honore, transmarinum negotium salubriter assumpsisti, condigna tibi præmia compensetur, ac processus regii circa præfatum habendi negotium, principis faveantur & dirigantur auxilio memorati, & nos devotionem tuam uberibus in Domino laudibus attollamus.

Nec patiar, quæsumus, regia magnitudo, ut occasione hujusmodi, nostrarum ad te litterarum transmissio iteretur, sed quod instantè expetimus, efficaciter exequaris.

Nos enim cum præbendarum ipsarum concessionem, justè ac piè duxerimus faciendam, justitiæ ac pietati deesse finaliter non possemus, præsertim cum hujusmodi negotium, Romanam ecclesiam, jura cuius servare tenemur, intimè contingere dinoscatur.

Teque acire volumus, & pro firmo tenere, quod nec contra regiæ majestatis coronam, vel jura ipsius, nec contra juramentum, à te de dictis conservandis juribus præstitum, venies, si nostris in hoc beneplacitis acquiescas.

Dat' apud Urbem Veterem, sexto idûs Maii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

*De privilegio domino de Sparra concesso, super possessione costæ maris, & rebus ad dictam costam applicantibus.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Rot. Vascon.
19 Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

REX universis, senescallo, ballivis, & aliis ministris suis in ducatu Vasconie, salutem.

Litteras dilecti & fidelis consanguinei nostri, Mauricii de Credonio, gerentis vices nostras in ducatu prædicto, sigillo curiæ nostræ Vasconie, & suo sigillatas, nos vidisse & diligenter inspexisse noveritis, in hæc verba.

Universis præsentem litteras inspecturis, Mauricius, dominus de Credonio, & de Sabl' tenens locum domini illustris Regis Angliæ in ducatu Aquitanie, salutem in Domino.

Noveritis quod cum nobilis vir Arthandus, dominus de Mirambello, tutor Aquilini Willielmi, pupilli domini Sparræ, tutor nomine ipsius pupilli, diceret & proponeret eorum nobis, se turbari & impediri, per gentes prædicti domini nostri Regis, in possessione costæ maris, & cuiusdam balenæ & arponis, cum quo dicta balena vulnerata extiterat, & aliarum rerum applicantium ad dictam costam, quæ costa olim domino de Sparra concessa fuerat per, bonæ memoriæ, Johannem quondam Regem Angliæ & ducem Aquitanie;

Inspectis & diligenter examinatis privilegii verbis super dictâ costâ concessi, inspectaque informatione, quam discretus vir magister Bernardus Fabri, canonicus ecclesiæ Sancti Severini Burdegal' & clericus prædicti domini nostri Regis, de mandato nostro fecerat super possessione præmissorum;

Habitâque diligenti deliberatione cum concilio prædicti domini nostri Regis & ducis, tutori prædicto, nomine tutorio, possessionem dictæ balenæ, captæ in dictâ costâ maris, & arponis, cum quo vulnerata fuerat, restitimus, & impedimentum & perturbationem, quod & quam gentes dicti domini nostri Regis, faciunt eidem, super costâ & aliis rebus prædictis, totaliter removemus; salvo aliis in aliis jure dicti domini nostri Regis, & quolibet alieno.

In quorum testimonium præsentibus sigillum nostrum & sigillum curiæ Vasconie fecimus apponi.

Datum & actum Burdegal' quarto die exeunte mense Februarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo.

Hinc est quod nos omnia & singula, in prædictis litteris contenta, approbanus, laudamus, & etiam confirmamus; inhibentes vobis, & aliis quibuscunque, ut, super possessione dictæ costæ maris, & super aliis rebus, ad dictam costam maris exnunc applicantibus, nullam turbationem, impedimentum seu gravamen eidem domino de Sparra, & suis hæredibus inferatis, seu inferri ab aliis permittatis.

In quorum testimonium præsentem fieri fecimus patentes, & sigillo nostro sigillari.

Dat' apud Norham, vicesimo quarto die Maii, anno, &c. decimo nono, & anno Domini MCCXCI.

A. D. 1291. | An. 19 Edw. I.

De tractando cum magnatibus Scotiæ apud Norham.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Pat. 19 Edw. I.
m. 14.
in Turr. Lond.

REX omniibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.
Sciatis quod suscepimus in saluum & securum conductum nostrum, venerabiles patres, Willielmum Sancti Andree, & R. Glasuen' episcopos; & proceres & magnates de Scotia; & illos, quos secum ducent, in veniendo ad nos usque Norham, ad tractandum de negotio terræ Scotiæ, ibidem morando, & indè redeundo.

Et ideò vobis mandamus quod eisdem episcopis, proceribus & magnatibus, & illis, quos secum ducent, in veniendo ad nos ibidem, morando, & indè redeundo, sicut prædictum est, non inferatis, vel inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum seu gravamen.
In cujus, &c. usque ad diem Pentecostes, proximò futurum, & per totum eundem diem duraturas.

Teste Rege, apud Norham, xxxi. die Maii.

Pro hominibus Scotiæ, tractaturis cum Rege.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Pat. 19 Edw. I.
m. 14.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de Dieu, Rey d'Engleterre, seigneur de Yrlande, & duk de Gyenne, a touz ceauz, qe cestes lettres verront ou orront, saluz en Dieu.
Sachies qe, come les hais hommes de Escoce, & une partie de la communaite de meisme le reyaume, a nostre requeste, seient venuz a Norham, a tretier de aucunes bossoignes, qe touchent le reyaume devauntdit;

Nous volons & grantons, qe ceste lor venue, a tretier ou nous, de ca l'ewe de Tuede, ne puisse torner en prejudice e eaus, ne nuli du reyaume, por autre foiz venir a tretier, de ca l'ewe devauntdite, par encheson de ceste venue, taunt come le tretyz dura.

En tesmoingne de la queu chose, nous avons fet fere ceste nostre lettre patente.
Done a Norham le derein jour de Moi, le an de nostre regne xix.

De non molestando gentes Regis Franciæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Pat. 19 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX Willielmo de Vesey, justiciario Hiberniæ, salutem.
Quia volumus quòd nullum malum, dampnum, seu gravamen, in mari, vel in terrâ, aliquibus gentibus de potestate domini Regis Franciæ illustris, quæcumque fuerint, de Flandria, seu aliunde de potestate ejusdem Regis, occasione dissensionis, inter gentes nostras & gentes Flandriæ nuper habitæ, fiant; quin infra regnum & potestatem nostram, liberè & salvè, per mare & terram, venire & redire possint cum mercandis, & cæteris bonis suis, usque ad festum Omnium Sanctorum proximò futurum:
Et jam intelleximus quòd vos quasdam mercandis & alia bona Rogeri de Bugre, & Arnaldi de la Graunge, ac quorundam aliorum mercatorum

Flandriæ, in portibus nostris de Watreford, Yoghel, & Cork, occasione dissensionis prædictæ, arrestastis, & arrestata facitis detineri;

Vobis mandamus quòd mercandis & bona illa, si occasione dissensionis prædictæ arrestata fuerint, & non aliâ, prædictis, Rogero & Arnaldo, & cæteris mercatoribus Flandriæ, quibus fuerint, sine dilatione deliberari faciat:

Non impediendes ipsos, seu alios de potestate Regis Franciæ supradicti, quin, infra potestatem nostram, liberè & salvè venire, & redire possint, cum mercandis, & cæteris bonis suis, usque ad festum prædictum, sicut prædictum est.

Teste Rege, apud Norham, quinto die Junii.

Submissio competitorum regni Scotiæ juris eorum Edwardo I. Regi Angliæ, tanquam superiori domino regni Scotiæ.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ q' ceste lettre verront ou orrount, Florence counte de Holand, Robert de Brus seignor du Val d'Anaunt, Johan de Baillol seignor de Gaweye, Johan de Hastings seignor de Bergeveny, Johan Comyn seignor de Badenough, Patrik de Dumber counte de la Marche, Johan de Vesey por son pere, Nichols de Soules, & Willame de Ros, saluz en Dieu.
Come nous entendoms avoir droit en realme d'Escoce, e cel droit moustier, chalenger, & averrer devaunt celui, q' plus de poer, juridiccion, & reson eust de trier nostre droit;
E le noble prince, sire Edward, par la grace de Dieu, Roy d'Engleterre, nous eyt enfourmez, par bones & suffisautes resons, qe a lui apent, & avoir doit la souverayne spignorie du reyaume de Escoce, & la conissance de oir, trier, & terminer nostre droit;

Nous, de nostre propre volente, saunz nule manere de force ou destresce, voloms, otrioms & grauntoms de receyure droit devaunt lui, com soverayn seignor de la terre.

E voloms ia le menis, & promettons qe nous averoms; & tendrons ferm & estable son fete, qe lui en portera le realme, a q' droit le durra devaunt lui.

En tesmoingne de cest chose nous avoms mys nos seals a cest escrit.

Fet & done a Norham, le Mardy prochein après la Assension, l'an de Grace MCCXCXI.

Sub sigillis singulis competitorum pendentibus à filis sericis intextis, rubei viridique coloris: viridi colore tinguntur omnia. Nota, quod primum à sinistra desideratur sigillum.

Concessio competitorum regni Scotiæ Edwardo I. absolutæ regni possessionis, donec quæstio juris determinata fuerit.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ iccus qe ceste presente lettre verront ou orront, Florence cunte de Hoillaund, Robert de Brus seignor du Val d'Anaunt, Johan de Baylloil seignor de Gaweye, Johan de Hastings seignor de Bergeveny, Johan Comyn seignor de Badenough, Patrik de Dumber counte de la March, Johan de Vesey pur soen pere, Nichol de Soules, & Willame de Ros, saluz en Dieu.
Come nous eyoms otrié e grante, de nostre bone volente e comun assent, saunz nule distresce, a noble prince, sire Edward, par la grace de Dieu, Roy d'Engleterre, qe il com soverain seignor de la terre de Escoce, peusse oier, trier, e terminer noz chalenges, e noz demandes, qe nous entendoms mustrer, e averrer por nostre dreit en realme de Escoce; e dreit recevoir devaunt li, com soverain seigneur de la tere:
Promettaunz ia le menis qe soen fet averoms ferm e estable, e qe il en portera le realme a q' dreit le durra devaunt li.
Mes, por ceo, qe le avauntdit Rey d'Engleterre ne poet teu manere de conissance fere, ne acomplir, saunz jugement: ne jugement ne deit estre saunz exécution; ne exécution ne poet il fere dument, saunz la possession e seisine de meymes la tere, e des chasteus;
Nous voloms, otrioms, e grantoms qe il, com soverain seignor, à parfere les choses avauntdites, eit la seisine de tote la terre, e des chasteals de Escoce, taunt qe dreit seit fet e parfourn as demaundaunz;

En teu manere qe, avaunt ceo, q'il eit la seysine avauntdit, face bone seurte e suffisaute as demaundaunz, e as gârdeins, e a la comune du realme de Escoce, a fere la reversion, de meymes le realme, e des chasteus, od tute la realte, dignite, seignorie, franchises, costumes, dreitures, leys, usages, e possessions, e tutes maneres des aportenaunces, en meymes le estat, qe il esteient, quant la seisine li fu baillée a liveree a celi, qe le dreit en portera par jugement de la realte (sauve au Rey d'Engleterre le homage de celi, qe serra Rey issi) qe la reversion seit fete dedenz les deus mois, après le jour qe le dreit serra trie e aferme.

E qe les issues de meymes la terre, en le men tens reseceves, seient sauvement mis en despos, e ben gardez, par la main de chamberleyn de Escoce, qe ore est, e de celi qe serra assigne a li, depar le Rey d'Engleterre, e desouz lour seals; saure renable sustenaunce de la terre, e des chasteus, e de ministres du realme.

En temoingne de ces choses avauntdites, nous avoms mis noz seals en cest escrit;

Fet & done a Norham, le Mekerdy après la Assencion, l'an de Grace MCC. nonaunte primerein.

Sub competitorum sigillis pendentibus à caudis pergam—colore viridi tinguntur omnia. Notandum verò quod primum desideratur sigillum à sinistra.

*De terris per ducem Brabantie ad filii sui & Margarete uxoris usum assignatis.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Rot. Vascon.
19 Edw. I. m. 6.
In Turr. Lond.

EDWARD, &c. a tous ceaux que cestes presentes lettres verront ou orront, saluz en DIEU.

Sachez que, come li nobles homs, sire Johan due de Loth', de Brabant, & de Lemburgh' eit fet estendre, e assener six mille liverez de terre, a Furnoys, en sa terre de Brabant, aloes Johan son ainsie fiz, e Margarete nostre fille, sa compaignie ;

E totes celes estentes e assenemens eit livere a Roger de Tylemaneston, e a William de Carleton, nos messages, e atornes le dit Johan e la dite Margarete sa compaignie, a lor sustenance, qil les eint, e les teignent tote la vie, meisme cele Margarete nostre fille.

Nous a dit dus de Loth', de Brabant, & de Lemburgh, por lui aleger e descharger de ses dettes, de nostre bone volente, grantons, tant come en nous est, ke il eit les issues, e les profits, de devantditz tenemens, de la feste del Nativite nostre Seigneur, l'an del' Incarnation MCCXC. jusques a

meisme la fest de treys auns procheyns suians pleinement complis, si nous avant celi terme ne aillons a la Terre Seinte.

E, si il aveigne ke nus devant le terme de treis auns acomplis, enprengons le dit vaiage de la Tere Seinte, le devantdit duc, ausitot come nus averons la mer de Engleterre passe, dedeins la terme devantdit, deit tous les tenemens e les assenemens desusdis au dit Johan, e la dite Margarete sa compaignie, par leur sustenance, sauns delei, retourner, e rendre.

E deit le dit duc tant, come les ditz tenemens demoeent en sa meyn, garder les, e sauver sauns destruction, e sauns wast, e les rendra au chef de terme, ou dedenz le terme, si nous avant passuns, si come desuz est dit en autre, si bon estat come il les resceust, quitement enterement, sauns nul contredit, al dit Johan e a Margarete sa compaignie, ou a lor atornes : Savi a li les issues e les profits, si come desus est dit.

En tesmoingage de ces choses avons fet fere cestes nos lettres patents. Done a, Norham, vii. jour de Juyn.

*Bulla Nicolai IV. Papæ, in quâ Regem monet, ne libertates & jura ecclesiæ invadat.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Ex Orig.
Bibl. Cotton.
Cleop. E. I. f. 216.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dudum ad nostram perlato notitiam quod frequenter, cum in regno tuo, super negotiis, ad ecclesiasticum forum spectantibus, apostolicas litteras emanare contingit, sicut in ceteris Christianorum regnis usque cotidiano emanant, & consueverint, tam in tuo quam in eisdem regnis retroactis temporibus emanare, illas non licet impunè presentare iudicibus :

Et, si forsitan præsententur, currit quantoties breve regium, ac eorum usum, sub pœne comminatione, quam executio prompta subsequitur, si fiat contrarium, interdictum :

Et quod sæpe, ipsis . . . litteris, capiuntur etiam si ecclesiasticæ sint personæ, quodque propter leves offensas hujusmodi, absque defectu dignitatis & statûs, pro regali & ministrorum regalium libito, regio carceri mancipantur :

Nec permittuntur personæ ecclesiasticæ extra ipsius regni limites auctoritate apostolicâ evocari :

Et quod etiam regia curia se, de nonnullis causis, quæ ad forum ecclesiasticum indubitanter pertinere noscuntur, quarumque cognitio nequaquam cadit in laicum, sacris contemptis canonibus intronmittit ;

Quodque aliàs in eodem regno libertas ecclesiasticæ non servatur, nec ipsam servari ministri Regis patiuntur.

Nos celsitudinis regis, per, bonæ memoriæ, B. Grossétan' episcopum, tunc viventem, nostras affectuosas litteras, mentem super hoc nostram exprimentes, apertius duximus dirigendas, personam regiam per eas rogantes, & obsecrantes per viscera misericordiæ DEI nostri, tibi nichilominus in remissionem peccaminum injungendo, ut, si conservarent in hiis facta relatibus, ea sic celeriter & omninò corrigere ac emendare curares, ut eundem divinæ retributionis premium consequi merereris ; prout in eisdem

litteris plenius, diffusius & serius continetur : alioquin te scire volumus, quod circumspectio dictæ sedis non posset talia sub dissimulatione transire, quin contra eos, qui forent culpabiles in præmissis, justitiâ suadente, procederet, prout ei expediens videretur.

Sed, licet tibi prædictas litteras præfatus episcopus præsentârit, earumque contenta didiceris, responsonem tamen regiam super illis, nec per teum, neque per litteras, aut nuncium regium, nobis postmodum direxisti : quod, si diligenter attenditur, causam admirationis includit ; cum tanti & tam ardui negotii qualitate, tam intimè sedem contingentis eandem, digne sequi responsonis oraculum debuisset.

Cum itaque negotium ipsum cordi specialiter habeamus, nec possimus, sicuti nec debemus, præmissa dissimulationi relinquere, cum in grave libertatis ecclesiasticæ detrimentum, & ejusdem sedis contemptum non modicum, cedere dinoscantur ;

Magnificentiam regiam, iteratis, & attentis precibus, rogandam duximus & hortandum quatinus, ob divinam & ipsius sedis reverentiam, tuæque salutis & honoris augmentum prædicta celeriter corrigas & emendes ;

Et nichilominus tuæ intentionis propositum, & quod etiam feceris in hac parte, nobis, per tuas litteras, non differas intimare ; ne te, successu temporis, Terræ Sanctæ negotium, quod salubriter & laudabiliter assumpsisse dinosceris, prosequente, tibi forsitan ecclesiam reputes illusisse si per eam, suadente justitiâ, procedi contigerit ad correctionem debitum prædictorum.

Sic te in hiis efficaciter habiturus, ut regis devotionis promptitudinè, quam in hoc faciem cupimus inveniri, condignis laudibus attollamus.

Dat' apud Urbem Veterem, sexto idûs Junii, pontificatûs nostri anno quarto.

Sub filo canabeo.

*Pro Gilberto de Umfraville, super redditione castrorum de Dundee & Forfar in Scotia.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CONUE chose sont a touz, qi cestes lettres verront, e orront ;

Que come sire Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irlande, e duk de Guyene, ayt demande la sovereyne seigneurie del reyaume d'Escoce, que reconue e grantee lui est par Florence conte de Hollande, Robert de Brus seigneur du Val d'Anand, Johan de Bailoll, Johan de Hastings, & Patrik de Dumbar conte de la Marche, Johan Comyn, Johan de Vesci en non Guyllam de Vescy son pere, Guyllam de Ros, Nicholas de Soules ;

Qui l'avantdit reyaume demandent come lor droit, e lor heritage ;
E mesmes celui Roi eyt demande de Gilbert de Humfraville, conte de Anegos les chasteus de Dundee, e de Forfar, qil ad en garde, que a lui apent come a chief seigneur ;

E respondu fu, par mesmes celui Gilbert, que les avantditz chasteus a lui en nul manere ne rendroit desi, come il ne les ad pas eu de par le Roi, mes par la comune del reyaume d'Escoce.

Mes en la presence l'avantdit Roi, a Norham, le Joedy prochein devant la feste Saint Barnabe l'apostle, l'an de Grace millyme ducent nonantisme primer, par assent des gardeyns del reyaume d'Escoce, au Roi, come a un de demandurs, e les autres avantditz demandurs, l'avantdit Gilbert

ad les chasteus avant nomez, come le droit e le heritage un de eus, livre e baillie, par loi comandement, e loi requeste, solom le serment qil ad fet, a plus prochein du saunk, qui par droit deyt heritier l'avantdit.

Roi, e touz les autres demandurs avant nomez por eus, e por lor heirs, jointement touz, e cheskun severament por lui, grauntent, e par cest escrit fermement se obligent, de lor bone volente, sauns nulle manere de destresse que l'avantdit Gilbert, e ses heirs, par ascheson de ceo, qil ad les chasteus avant nomez renduz e bailliez, en la forme avantdit, nul mal damage, ne poerte encourgent, en nul tens avenir ;

Mes de eel fet le Roi, e les avantditz demandurs, sont tenez a garantir, e defendre l'avantdit Gilbert, e ses heirs, si come il est avantdit, encontre totes gentz a touz jours, ne par le Roi, ne les autres avantdit demandurs, ne par nul de eus, ne par lor heirs, en nul tens, ne soit chalange, ne grevz par ascheson del rendre avantdit.

Et tesmoigne de ceste chose le Roi, e les autres demandurs avant nomez e les gardeyns, a cestes lettres unt mys lor seaus.

Don' a Norham, le dezime jour del moys de Juyn, lan de Grace avantdit.

Sigillis à filis sericis.

*Quod questio juris competitorum regni infra regnum Scotiæ terminetur.*A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.Ex Orig.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

EDWARD, par' la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duke de Guyenne, a touz ceaux qi ceste lettre verront ou orront, saluz.

Come les nobles & hautz hommes, Florenz counte de Holland, Robert de Bruys seigneur du Val de Anaund, Johan de Bailoll seigneur de Gaweye, Johan de Hastings, seigneur de Bergeveny, Johan Comyn seigneur de Badenagh, Patriks de Dumbar counte de la Marche, Johan de Vescy por son pere, Nichole de Soules, & Guyllam de Ros.

Demandaunts droit en reyaume d'Escoce, par commune assente de Williehm' & Robert, par la grace de DIEU, de Saint Andrew & de Glasgen evesques ; Johan Comyn, & James seneschal d'Escoce, gardiens du reyaume

d'Escoce ; & par les bones gentz de mesmes le reyaume, qui presentz furent ;

Nous eent otrruyz la sovaine seigneurie du dit reyaume d'Escoce, & assentu de droit recevoir devaunt nous, comme devaunt sovain seigneur ;

Nous voloms & grauntoms per ceste presente lettre, que droit lor soit fait dedenz le reyaume d'Escoce & ne mye allore, taunt qil y eit Roy d'Escoce.

En tesmoigne de ceste chose avantdite nous avons fait mettre nostre seal a cest escrit, fet & done a Norham, le xii. jour du mois de Juyn, l'an de Grace MCCXCI.

A. D. 1291. An. 19, 20 Edw. I.

Pro Edmundo fratre Regis de Pontivo.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Pat. 19 Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Universitati vestre notum fiat, quod nos commodum & honorem nobilis viri Edmundi germani nostri, ut tenemur, multipliciter affectantes, omnes & singulos exitus & proventus comitatûs Pontivi, & aliarum terrarum que fuerunt, bone memorie, Alianore consortis nostre, in regno Francie citra Vascon' quocumque nomine censeantur, cujus & quidem com' ballivam penes nos specialiter retinemus, ex causâ donationis, usque ad etatem legitimam Edwardi filii & heredis nostri, predicto germano nostro damus & concedimus per presentes.

Ita tamen quod dictus germanus noster omnia onera dicti comitatûs & terrarum agnoscat & plene persolvat, scilicet tam debita annua, elemosinas, pecunias mutuo receptas, variis creditoribus debitas, pro emendis, possessionibus ac redditibus pro incremento dicti com', seu ex quâcumque aliâ causâ, occasione ejusdem comitatûs & terrarum, quam debita ex causâ com-

positionis facte cum comite Albemarl' pro porcione dicti comitatûs, quam in curiâ Francie exigebat; ac alia quecumque debita que à nobis ex quâcumque causâ peti possent, occasione dicti comitatûs ac terrarum predictarum, de quibus idem germanus noster & hæredes sui nos & heredes nostros per omnia conservabunt indempnes, & nos acquietabunt, & plenariè liberabunt.

Damus insuper eidem germano nostro specialem potestatem conferendi prebendas, ad collacionem nostram in dicto comitatu, occasione dicte ballive pertinentes, ac alia bona beneficia ecclesiastica infra eundem comitatum ad nostram collacionem spectantia, racione ejusdem com' occasione ballive supradicte.

Damus insuper eidem germano nostro potestatem amovendi officiales, ballivos, & ministros predicti comitatûs, quantum ad nos pertinet, & alios subrogandi loco ipsorum, quotienscumque & quâcumque sibi placuerit, & viderit expedire. In cujus, &c.

Dat' apud Berewyk' super Twede, vicesimo primo die Junii.

De pecuniâ cancellario Scotiæ liberandâ, in subventionem expensarum suarum in officio suo.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
Vid. Præfat.
hujusce operis.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Aquitaniæ, & superior dominus Scotiæ, dilecto & fideli suo, Alexandro de Balliolo, camerario Scotiæ, salutem.

Quia die Martis, in crastino festi Sanctæ Barnabæ apostoli, proximò præteriti, sigillum, regimini regni Scotiæ deputatum, quod nobis eodem die redditum fuit apud Upsetelinton' commissis venerabili patri A. episcopo Catacensi, cancellario Scotiæ, & dilecto clerico nostro Waltero de Agnodesham, custodiendum.

Vobis mandamus quod à prædicto die Martis, singulis quatuor septimanis

de receiptâ camerariæ prædictæ, habere faciatis præfato cancellario viginti marcas, & præfato clerico nostro decem marcas, in subventionem expensarum suarum in officio prædicto, quamdiu steterint in eodem, donec aliud fuerit ordinatum.

Et nos id, quod eis liberaveritis, vobis in compoto vestro de receiptâ prædictâ, volumus allocari.

Teste meipso, apud Berewik super Twedam, xviii. die Junii, anno regni nostri decimo nono.

Sub sigillo regimini Scotiæ deputato.

Bulla Nicholai IV. Papæ, quod capellanus G. de Valentia comitis Pembrok' habere possit altare portatile.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NICOLAUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio, nobili viro, Guilielmo de Valentia, comiti Pembrochiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Vota tua, in hiis præsertim que animæ salutem respiciunt, favorabiliter prosequi cupientes, devotionis tuæ precibus inclinati;

Ut capellanus tuus habere possit altare portatile, cum

debita reverentiâ & honore, & in illo tibi, uxori, filiis, ac familiaribus tuis, in loco congruo & honesto, missarum sollempnia celebrare, sine juris præjudicio alieni; auctoritate tibi presentium indulgemus.

Nulli ergo, &c.

Dat' apud Urbem Veterem, kalendas Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filis sericis flavi rubeique coloris.

De regnis Angliæ & Scotiæ conjunctis.

A. D. 1291.—An. 19 Edw. I.
Rot. Claus. 19 Edw. I. m. 6. d.
in Turr. Lond.

QUIA regna Angliæ & Scotiæ, ratione superioris domini, quod in eodem regno Scotiæ optinemus, benedicto Altissimo, sunt conjuncta;

Mandatum est justiciariis de banco, quod brevia Regis, coram eis porrecta vel retornata, de datâ dierum & locorum, infra idem regnum Scotiæ, mentionem facientia, decetero admittant:

Exceptiones, si quas, de hujusmodi datis & locis, proponi contigerit coram eis, nullatenus allocantes.

Teste Rege, apud Berewyk', super Twedam iii. die Julii.

Pro executoribus testamenti Alienoræ quondam Reginæ Angliæ, matris Regis.

A. D. 1291.
An. 19 Edw. I.
Pat. 19 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

SCIATIS quod, de gratiâ nostrâ speciali, concessimus executoribus testamenti, celebri memorie, Alianore, quondam Regine Angliæ, matris nostre, omnes terras & tenementa cum omnibus suis pertinentiis, que eadem mater nostra tenuit, die Lune in crastino Nativitatis sancti Johannis Baptiste, anno regni nostri decimo nono, quo die ipsa mater nostra obiit, habend' & tenend' à dicto die Lune

usque in crastinum sancti Michaelis jam instantis, cum pertinentiis suis predictis, unâ cum firmis, redditibus, & aliis exitibus quibuscumque de eodem termino sancti Michaelis, ad executionem testamenti predicti inde faciendam. In cujus, &c.

T. R. apud Devises, xxvii. die Septembris.

Et mandatum est thes' & baronibus de scaccario, quod ipsos executores terras & tenementa predicta cum pertinentiis tenere, & firmas, redditus, & alios exitus quoscumque, de termino sancti Michaelis predicto percipere & habere permittant. T. ut supra.

Mandatum est etiam firmariis Suth', Wygorn, Basingestok, Glouc', Barton' de Ba, Andovere, Portesmuith', Waltham, molend' Oxon', Wich, Cantelbrig, Kingeston', Colecestr', Aulton', Cocham, Hawering', Middelton', Wynton', Derteford', Devises, de la Huse de Chippenham, videlicet, cuilibet eorum per se, quod firmas suas de termino predicto prefatis executoribus liberari faciant. T. ut supra.

De cistâ rotulorum cancellariæ fractâ, & rotulis extractis & missis Regi, tunc in Scotia existenti, per thesaurarium Regis.

A. D. 1291.
An. 20 Edw. I.
Claus. 20 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod magister Wilhelmus de Marchia thes' Regis, anno regni ejusdem Regis decimo nono, Rege tunc existente in Scotia, & ibidem secum venerabili patre Roberto Bathon' & Wellen' episcopo, cancellario suo, & cancellariâ cum ipso, de precepto Regis fregit cistam rotulorum ejusdem cancellariæ, apud Novum Templum London' existentem, & quesivit rotulos & omnia

memoranda in eadem cistâ existencia; & inde extraxit rotulos, & misit do-

mino Regi; & postmodum in adventu ipsius domini Regis & cancellarii London' in festo Sancti Andree, anno regni ejusdem Regis vicesimo, dictus thes' liberavit, per magus Hugonis de Nottingham clerici, Johanni de Langeton' novas claves ciste prædicte; unâ cum duobus rotulis, videlicet, rotulo patentium de anno regni domini H. Regis, patris predicti Regis, xxix. & rotulo cartarum de anno regni ejusdem Regis H. xxii. quos idem thesaurarius prius extraxerat.

Pro Michaele Scoto, de wardâ, seu maritagio sibi providendo.

A. D. 1291.
An. 20 Edw. I.
Rot. Soot.
20 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus, regni Scotiæ, venerabilibus in CHRISTO patribus W. & R. eâdem gratiâ, sancti Andree & Glasquen' episcopis, & sociis suis, custodibus ejusdem regni, salutem.

Quia, per inspectionem quarundam litterarum patentium sigillis vestris, (præfati episcopi) necnon & sigillis quorundam sociorum vestrorum prædictorum, signatarum, nobis constat, quod vos, in recompensationem laboris, quem Michael Scotus pro communi utilitate dicti regni, eundo ad partes Norwagiæ, pro filiâ Regis Norwagiæ, dominâ Scotiæ, indè in terram Scotiæ conducendâ;

Eidem Michaeli, de maritagio, seu wardâ competenti, juxta condensationem statûs sui, pro aliquo seu aliquâ liberorum suorum (cum warda, seu maritagium hujusmodi ad regiam majestatem accideret) provideat promissistis;

Quam quidem promissionem, occasione nostri, differtis facere, sicut dicit; Volentes promissionem illam effectui debito mancipare, vobis mandamus quod præfato Michaeli de wardâ seu maritagio hujusmodi provideri facitis, juxta promissionem vestram prædictam.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud London', iii. die Decembris.

De corde Henrici III. Regis Angliæ liberato abbatissæ Fontis Ebroidi, ad sepeliendum in monasterio suo.

A. D. 1291.
An. 20 Edw. I.
Pat. 20 Edw. I.
m. 28.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Quia pro certo intelleximus, quod, celebris memoriæ, dominus Henricus, quondam Rex Angliæ, pater noster, ipso dudum existente apud monasterium Fontis Ebroidi, cor suum, post ejus decessum eidem monasterio promisit;

Et dilecta nobis in CHRISTO, abbatissa monasterii prædicti, nuper in Angliam accedens, cor illud sibi, juxta promissionem prædictam, petiit liberari.

Dilectus nobis in CHRISTO Walterus, abbas Westmonasterii, cor prædictum integrum, in præsentia venerabilium patrum, A. Dunelmensis, &

R. Bathoniensis & Wellensis episcoporum, & dilectorum & fidelium nostrorum Edmundi fratris nostri, & Willielmi de Valencia avunculii nostri, & aliorum fidelium nostrorum plurimorum;

Die Lunæ, proximo ante festum beatæ Luciæ Virginis, anno regni nostri vicesimo, in ecclesiâ Westmonasterii, prædictæ abbatissæ, de voluntate & præcepto nostro, liberavit, ad prædictum monasterium Fontis Ebroidi deferendum, & sepeliendum in eodem.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud London', iii. die Decembris.

Pro abbatissa & monialibus Fontis Ebroidi.

A. D. 1291.
An. 20 Edw. I.
Pat. 20 Edw. I.
m. 28.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Stephano de Penecor, custodi Quingûe Portuum suorum, salutem.

Quia dilectæ nobis in CHRISTO abbatissa & conventus Fontis Ebroidi, per cartas prædecessorum nostrorum, Regum Angliæ, talem clamant habere libertatem, quod ipsæ, & earum homines quieti sint de passagio per totum regnum nostrum:

Nos, propter intimam, quam erga prædictas abbatissam & conventum gerimus affectionem, volentes quod eadem abbatissa & conventus libertate prædictâ, quâ verborum generali gaudent expressione, specialiori de cætero prærogativâ gaudeant & facto;

Concessimus eisdem abbatissæ & conventui, pro nobis, & hæredibus nostris, quantum in nobis est, quod ipsæ, & earum homines in portu nostro, Dovor', & omnibus aliis portibus nostris, & locis aliis, in regno nostro, in quibus passagium, vel alia consuetudo exigi poterit ad opus

nostrum, quietæ sint de passagio, & à præstatione cujuslibet alterius consuetudinis imperpetuum, quotiens ipsas per portus prædictos, vel alia loca prædicta, in veniendo, vel redeundo, transire contigerit; dum tamen homines, prædictarum abbatissæ & conventus homines se rationabiliter docere possint existere.

Et ideo vobis mandamus, quod prædictas abbatissam, & conventum, & earum homines, cum ipsos per prædictum portum nostrum Dovor', vel alios portus nostros venire contigerit, ipsos, per portus prædictos, de passagio, & à præstatione cujuslibet alterius consuetudinis, quietos, quotiens ipsos per eosdem venire, vel redire contigerit, liberè transire permitatis, sicut prædictum est; non inferentes eis, vel, quantum in vobis est, ab aliis inferri permittentes injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum, seu gravamen.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Stubenheth', ix. die Decembris.

De foco & vino pro Maria, filiâ Regis, sanctimoniali apud Ambresburiam, provisio.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Pat. 20 Edw. I.
m. 27. in cedula.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis nos dedisse & concessisse, pro nobis, & hæredibus nostris, dilectæ filiæ nostræ, Mariæ sanctimoniali Fontis Ebroidi, commoranti apud Ambresburiam, quadraginta robora, singulis annis percipienda in forestis nostris de Chut, & Bokholte, per manus custodum forestarum prædictarum, qui pro tempore fuerint, ad focum suum, in camerâ suâ, quamdiu moram fecerit apud Ambresburiam.

Dedimus etiam, & concessimus, pro nobis & hæredibus nostris prædictis, eidem filiæ nostræ viginti dolia vini, singulis annis percipienda, per manus ballivorum nostrorum Southamptoniæ, qui pro tempore fuerint (unam, videlicet, medietatem in quinquenâ Paschæ, & aliam medietatem ad festum sancti Martini in hyeme) ad sustentationem cameræ suæ, quamdiu moram fecerit infra regnum nostrum Angliæ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmonast', ii. die Januarii, anno &c. vicesimo.

Quod illi qui habent quadraginta libratas terræ, arma militaria recipiant.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Claus. 20 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Northampton', salutem. Precipimus tibi quod in pleno comitatu tuo proximo publicè proclamari, & omnibus illis de ballivâ tuâ, quorum interest, ex parte nostrâ scire facias, quod illi de comitatu prædicto qui habent quadraginta libratas terre in feodo & hereditate, & qui terras illas & tenementa per triennium ante datam presentium & amplius tenuerunt, & milites esse debent & non sunt, arma militaria recipiant ante festum Natalis Domini proximo futurum.

Et qualiter istud mandatum nostrum fueris executus, nobis distinctè & aperte scire facias in festo sancti Johannis Baptiste proximo futuro. Et habeas ibi tunc hoc breve.

T. R. apud Westm', vi. die Februarii.

••• Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus per Angliam & Reginaldo de Grey, justic' Cestr'.
T. ut supra.

Pro magnatibus regni, de scutagio.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Claus. 20 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.

REX thes' & camerariis suis, salutem. Quia magnates & alii de regno nostro per distractiones varias eis, per summoniciones scaccarii nostri sepius factas, multipliciter gravantur & inquietantur, pro scutagio nobis prestando de feodis militum que de nobis tenent in eodem regno; de quo tam progenitoribus nostris de tempore suo, quam nobis de tempore nostro satisfecerunt, ut accepimus: nos eis super hoc festinum remedium fieri volentes, vobis mandamus, quod scrutatis rotulis de scutagio in custodia vestra existentibus, de toto tem-

pore, bone memoriæ, Ricardi quondam Regis Angliæ, progenitoris nostri, & ab eodem tempore usque nunc, de feodis militum que de nobis tenentur in regno predicto, omnes illos qui per se aut antecessores, nobis aut progenitoribus nostris, de scutagio suo satisfecerunt, secundum quod per rotulos inveneritis, indè quietos esse faciat, distractiones eis, eâ occasione factas, penitus relaxando: proviso tamen quod de scutagio, si quod nobis per ipsos aut antecessores suos debeatur, nobis respondeatur ad scaccarium predictum.

T. R. apud Chauton', xviii. die Februarii.

A. D. 1292. | An. 20 Edw. I.

De episcopo Ossoriensi, contra consuetudinem Hibernicam, relevando.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Pat. 20 Edw. I.
m. 18.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Cum, secundum consuetudinem terræ Hiberniæ, non liceat cuiquam, de terrâ illâ, cum à nostris & suis inimicis Hibernicis suis bonis fuerint spoliati, cum eis indè tractatum habere, emendas recipere, seu quovis alio modo cum eisdem pacificare;

Per quod venerabilis pater M. Ossoriensis episcopus, & sui prædecessores, episcopi dicti loci, per hujusmodi spoliationes hucusque pluries sunt depressi:

Nos, cum eodem episcopo, nè, per hujusmodi consuetudinem, sibi, aut suæ ecclesiæ deterius eveniat in hæc parte, volentes agere gratiose;

Concessimus ei quod, cum contingat, per dictos Hibernicos, tales depredationes fieri super eum, tractatus habere, & emendas, seu bona sua, sic depradata, recipere, per pacem hinc indè ineundam; seu viâ aliâ, pacem valeat reformare super hujusmodi spoliationibus seu depredationibus, prout sibi & suæ ecclesiæ viderit oportunitum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', xxvi. die Martii.

Pro comite Flandriæ, de conductu.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Pat. 20 Edw. I.
m. 17.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod suscepimus in salvum & securum conductum nostrum nobilem virum, dominum Gwydonem, comitem Flandriæ, in veniendo ad nos in Angliam, ibidem morando, & indè ad partes proprias redeundo:

Et idè vobis mandamus, quod eidem comiti, aut suis,

in personis, aut rebus, in veniendo, morando, & redeundo, sicut prædictum est, non inferatis, vel inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum, aut gravamen.

In cujus, &c. has litteras nostras fieri fecimus patentes, usque ad festum Nativitatis sancti Johannis Baptiste, proximò futurum, duraturas.

Teste Rege, apud Westmon', vi. die Aprilis.

Pro universitate Cantabrigiæ.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. dilectis & fidelibus suis, Eliæ de Beckingham, & Hugoni de Cressingham, salutem.

Ex parte cancellarii, & scholarium universitatis Cantabrigiæ nobis est ostensum quod, cum per cartas progenitorum nostrorum, Regum Angliæ, eidem cancellario & scholaribus concessas, & nostram confirmationem, domus burgensium in eadem villâ, scolaribus conducendæ, per duos magistros dictæ universitatis, & duos burgenses ejusdem villæ, taxari debeant, & consueverint;

Ita quod pensio, ad quam hujusmodi domus taxari debuerit, hospitibus illis, à quibus domus illæ sic conductæ fuerint, secundum veram taxationem persolvatur.

Ad etiam, secundum statuta & consuetudines ejusdem universitatis, à primâ fundatione ejusdem, hactenus ibidem observata (sine quibus dicta universitas nullatenus stare posset) scolares, hujusmodi domus conducere volentes, in defectu hospitum (quorum domus illæ fuerint) si hospites illi inventi non fuerint, vel malitiosè se absentaverint; vel, si fortè inventi, domos suas scolaribus locare noluerint, & sufficientem cautionem de dictâ pensione, pro domibus illis solvendâ à dictis scolaribus, admittere recusaverint.

Cancellarium universitatis prædictæ adeant, qui, receptâ à dictis scolaribus cautione sufficiente, domos illas eis, sicut moris est, in eadem universitate liberari faciat inhabitandas;

Ac prædictus cancellarius quandam domum prioris de Bernewell, in prædictâ villâ Cantabrigiæ, magistro Radulpho de Leicestria, in defectu ipsius prioris, cautionem à dicto Radulpho, pro pensione domus illius, eidem priori solvendâ, admittere nolentis, per bonam cautionem juxta consuetudinem universitatis prædictæ inhabitandam liberavit;

Prædictus prior de Bernewell (conspiciens se per prædictos cancellarium & Radulphum fore disseisitum de tenemento prædicto) assisam novè disseisinae coram vobis arrainavit, ad grave dampnum prædictorum cancellarii & Radulphi, necnon & prædictæ consuetudinis, universitatis prædictæ, læsionem manifestam;

Et, quia prædictis eidem cancellario & Radulpho injuriari, seu libertatibus & consuetudinibus ejusdem universitatis in aliquo derogari nolumus in hæc parte;

Vobis mandamus quod, habito respectu ad consuetudines & statuta prædicta, ad captionem assisæ prædictæ, nobis & nostro consilio super hoc inconsultis, nullatenus procedatis.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xxvii. die Aprilis, anno regni nostri vicesimo.

De pace inter gentes Regis Angliæ & comitis Flandriæ reformandâ.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Pat. 20 Edw. I.
m. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem in Domino. Inter gentes nostras de Anglia, Vasconia, Baionia, & aliis terris nostris, & gentem comitis Flandriæ, gravis discordiæ & turbationis nuper suborta materia; datisque hinc indè dampnis non paucis, & injuriis irrogatis, ex quibus rærum dispendia & corporum innumera proveniebant pericula, non facillè numeranda.

Tandem nobilis vir, dominus Gywdo, comes Flandriæ, ob bonum, pacis inter gentes procurandum easdem, & ad prædictas sopiendas discordias & sedandas, personaliter ad præsentiam nostram accedens;

Nobis humiliter supplicavit, ut ad pacem, inter gentem nostram & suam, super dictis discordiis & perturbationibus reformandam, curarem benignitè inclinari;

Nos itaque, quæ sunt pacis affectu benivolo prosequentes, & votis ipsius comitis annuentes, cum per certas personas, per nos & eundem comitem ad tractandum de prædicto negotio deputatas, de ipso aliquamdiu tractaretur, recitato retroactorum processu, & auditis per eos & plenius intellectis, quæ continebantur in illo: necnon ac habitis aliquibus altercationibus super multis, quæ processum continebant eundem;

Post rimatos modos contemplures & vias, per quas convenienter descendi posset ad pacem, & supradictæ discordiæ & contentiones sedari, demùm factâ viâ quæ sequitur, & coram præfatis domino Rege & comite expositâ, sub hæc formâ, videlicet;

Quod, in ipso principio, ante omnia, rancoribus, contentionibus & injuriis universis prorsus sublatis, necnon & dampnis ac jacturis quibuscumque

dati seu illatis hinc indè, pardonatis totaliter & remissis; deinde stabilis pax & firma inter gentes nostras prædictas, tam transmarinas, quam cismarinas, & gentem comitis memorati de Flandria statuatur, servandâ inviolabiliter in futuro;

Hoc adjecto, quod, si, aliquis, vel aliqui de gente prædictâ ipsius comitis, treugâ durante, quæ per nos, à festo Paschæ, anno regni nostri decimo nono, usque ad festum Omnium Sanctorum, proximò sequens, concessa fuit genti ejusdem comitis, sine culpâ suâ, dampnum aliquod per præfatas gentes nostras incurrerint seu jacturam, vel dum sub protectione nostrâ consistenter, juxta voluntatem nostram & gratiam, exhibeatur illis emenda; fuit in eam, per comitem prænotatum, nomine suo, & dictæ gentis suæ de Flandria, concordatum;

Nos igitur, viam pacis hujus acceptantes, laudantes, approbantes, & ratam habentes, eam volumus firmiter observari; statuentes & præcipientes quod, à die confectionis presentium, inter prænominatas gentes nostras & gentem præfati comitis de Flandria, pax firma, stabilis & secura sit, permaneat & servetur, quodque via pacis hujus publicetur locis & temporibus oportunitis, & pax etiam publicè proclametur.

Et insuper inhibemus ne quis fidelium nostrorum, super gravî forisfacturâ nostrâ contra eam in aliquo venire præsumat; nec aliquem, seu aliquos de gente comitis memorati de Flandria, sine culpâ suâ, inquietet aliquatenus, vel offendat.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Culford, sexto die Maii.

De pace prædictâ proclamandâ, & bonis arrestatis, deliberandis.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.
Claus. 20 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

REX ballivis suis de Law, salutem. Cùm inter gentem nostram de Anglia, Vasconia, Baionia, & aliis terris nostris, & gentem comitis Flandriæ, super discordiis & contentionibus, inter eos nuper exortis, necnon injuriis illatis, & dampnis datis hinc indè, sit in quandam viam pacis conjunctim concordatum, ex quâ pax firma & stabilis est secuta, quam volumus firmiter observari;

Vobis mandamus quod pacem eandem, inter gentem nostram prædic-

tam, & gentem comitis memorati de Flandria, faciatis publicè proclamari, juxta modum & formam, indè consilio nostro factam;

Et naves, mercimonia, & bona alia quæcumque prædictæ gentis de Flandria, occasione dictæ contentionis per vos arrestata, illis, quorum fuerint, liberari faciatis; & indè quo voluerint cum eisdem divertere; & tam ipsos quam alios lanas à regno nostro, sicut priùs, fecerant, ducere permittatis.

Teste Rege, apud Culford, sexto die Maii.

*De pace inter Flandrenses & gentes Regis Angliæ reformanda.*A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.Clays. 20 Edw. I.
in Turr. Lond.

GUIDO, comes Flandriæ & marchio Namurcensis omnibus CHRISTI fidelibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem in Domino.

Inter gentes illustris domini nostri, domini Edwardi, Regis Angliæ, de Vasconia, Baionia, & aliis terris suis, & gentem nostram Flandriæ, gravis discordiæ & turbationis nuper subortâ materiâ, datisque hinc inde dampnis non paucis & injuriis irrogatis, ex quibus rerum dispendia & corporum innumera proveniebant pericula, non facile numeranda;

Tandem nos, ob bonum pacis inter gentes procurandum easdem, & ad prædictas sopiendas discordias & sedandas, personaliter ad præsentiam prædicti domini nostri Regis accedentes;

Eidem humiliter supplicavimus, ut ad pacem, inter gentem suam & nostram super dictis discordiis & turbationibus reformandam, curaret benignius inclinari.

Ipsæ itaque, quæ sunt pacis affectu benivolo prosequens, & votis nostris annuens, cum per certas personas, per eundem dominum Regem, & nos ad tractandum de prædicto negotio deputatas, de ipso aliquamdiu tractaretur, recitatio retroactorum processu & auditis per eos ac plenius intellectis quæ continebantur in illo; necnon & habitis aliquibus altercationibus super multis quæ processum contingebant eundem;

Post rimatos modos quamplures, & vias, per quas convenienter descendi posset ad pacem, & supradictæ discordiæ & contentiones sedari, demum tactâ viâ quæ sequitur, & coram præfato domino nostro Rege, & nobis expositâ, sub hæc formâ, videlicet,

Quod in ipso principio, ante omnia, rancoribus, contentionibus, & injuriis universis, prorsus sublatis, necnon & damnis, ac jacturis quibuscumque, datis seu illatis hinc inde, pardonatis totaliter & remissis; deinde stabilis pax & firma inter gentes prædicti domini nostri Regis, tam trans-

marinas quam cismarinas, & gentem nostram de Flandria statuatur, servanda inviolabiliter in futuro:

Hoc adjecto, quod (si aliquis, seu aliqui de gente nostrâ, treugâ durante, quæ per prædictum dominum nostrum Regem, à festo Paschæ, anno regni ipsius decimo nono, usque ad festum Omnium Sanctorum, proximo sequens, concessa fuit, genti nostræ, sine culpâ suâ, damnum aliquod, per præfatas gentes dicti domini nostri Regis, incurrerent, seu jaguram; vel, dum sub protectione dicti domini nostri Regis consisterent, juxta voluntatem ejusdem, & gratiam, exhibeatur illis emenda) fuit in eam per nos, nomine nostro, & dictæ gentis nostræ de Flandria, concordatum.

Ipsæ igitur dominus noster Rex prædictus viam pacis hujusmodi acceptans, approbans, & ratam habens, eam vult firmiter observari; & in eam, per ipsum, nomine suo, & dictæ gentis suæ, tam transmarinæ, quam cismarinæ, est concordatum.

Nos igitur, viam pacis hujusmodi acceptantes, approbantes, & ratam habentes, eam volumus firmiter observari: statuentes & præcipientes quod, à die confectionis præsentium, inter prænominatas gentes dicti domini nostri Regis, & gentem nostram de Flandria, pax firma, stabilis, & secura sit, permaneat, & servetur, quodque via pacis hujusmodi publicetur locis & temporibus oportunitis, & pax etiam publicè proclametur.

Et insuper inhibemus ne quis fidelium nostrorum, super gravi forisfacturâ nostrâ, contra eam in aliquo venire presumat, nec aliquem, seu aliquos, de gentibus memorati domini nostri Regis, tam transmarinis, quam cismarinis, sine culpâ suâ, inquietet aliquatenus, vel offendant.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris sigillum nostrum duximus apponendum.

Dat' anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo, octavâ die mensis Maii intrantis.

*De perquisitis constabularii Burdegalicæ.*A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.Rot. Vascon.
20 Edw. I. an. 10.
in Turr. Lond.

REX Johanni de Havering' senescallo suo ducatus Aquitanie, salutem.

Miramur quòd, sicut accepimus, vos ligna, posita circa campum duelli, nuper facti inter Hugonem Calculi & Guytardum de Porta, cives Burdegal'; necnon equos & arma eorumdem pugnantium, quæ ad nos pertinent, vobis appropriantes, jam de lignis ipsis, absque voluntate con-

stabularii nostri Burdegalensis, vel locum suum tenentis, disponerè præsumpsistis; equos & arma adhuc penes vos retinendo.

Et quia talia debent statim, cum acciderint, dicto constabulario liberari, vobis mandamus quod equos, arma, & ligna prædicta dicto constabulario, vel ejus mandato, visis præsentibus litteris, liberetis, nichil simile de cætero præsumpturi.

Teste Rege, apud Berwyk super Twedam, sexto die mensis Junii.

*Littera ad Andream Hungariæ Regem, de gratiis pro auxilio, in succursum Terræ Sanctæ, oblato.*A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.Claus. 20 Edw. I.
m. s. d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino Andree, DEI gratiâ, Ungariæ, Dalmaciæ, Croatiae, Ramae, Sinæ, Gallicie, Lodoniæ, Cumanie, Bulgariæque Regi, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, salutem cum honoris & gloriæ felicibus incrementis.

Celsitudinis vestræ litteras (quæ fuerunt nobis, ex parte vestrâ, per nobilem virum, Paganellum de Vicopisano, familiarem vestrum & nuncium, latorem præsentium, presentatæ) inter cætera credentiam continentes, quo decuit honore, recepimus; & tam per significatâ per illas, quam ea, quæ idem nuncius vester, vir utique industrius & discretus, qui sibi commissa nobis exposuit circumspectè, pleno collegimus intellectu.

Sanè de hiis, quæ nobis, ad DEI servitium, & honorem, ac exaltationem fidei Christianæ, serenitas vestra duxit liberaliter offerenda, magnificentiæ vestræ referimus gratiarum uberes actiones; ex hoc grandem affectionem & teneram, (quam ad negotium statûs miserabilis Terræ Sanctæ, ac ad obsequium ipsius, qui terram eandem sanguine proprio dedicavit, geritis) perspicaciter attendentes.

Verùm, antequam nuncium vestrum receperamus, fuerat ordinatum, & in certo eramus proposito, facere passagium nostrum per mare, à cujusmodi ordinatione recedere non valemus.

De mille verò, militibus, & sagittariis equitibus, quos, ad sumptus vestros, per unum annum, nobis, in dictæ Terræ Sanctæ succursum, faciendis, per terram, offertis, quantas possumus, vobis agimus gratias iteratas.

Et licet, ob rationem prædictam, ac aliis certis de causis, per partes vestras iter nostrum hujusmodi convertere non possimus;

Sublimitatem regiam deprecamur instantius, quod idcirco, divinitus vobis inspirata, voluntas (quam vos habere tenemus ad præfata terre subsidium) non tepescat.

Et, si magnitudini vestræ placeat, de hominibus vestris, in auxilium ejusdem terræ transmittere, & ubi fuerimus, venerint, jocundus & lætus admodum erit nobis eorum adventus, eos etiam gratulanter ac honorificè admittemus.

Dat' apud Berwyk super Twedam in Scotia, in vigiliâ beati Johannis Baptistæ, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo.

*Littera sub sigillo magnatum Scotiæ & Angliæ testimonialis, de protestatione Regis quod littera quam prædictus Rex fecit magnatibus Scotiæ, quod processus placitorum, potentium jus in regno Scotiæ, determinari debet, hæc vice, infra regnum Scotiæ, non erit alias præjudicialis ipsi Regi, qui possit alias, extra regnum illud, in Angliâ vel alibi, quo sibi placuerit, in simili casu facere, quod sibi placuerit vel debebit, sicut superior dominus Scotiæ.*A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUS ceaus, qui ceste presente lettre verront ou orront, Robert de Baa & de Welles, Antoyne de Dureme, Willam de Ely, Willam de Saint Andreu, Robert de Glasgeu, & Henric' de Warden, par la suffrance de DIEU, evêques; Johan counte de Boghan, Donenald counte de Mar, Johan Comyn seignor de Badenagh, & James seneschal d'Escoce, saluz en DIEU.

Sachez votre universete que, come entre diverses parties, demaundauntz le reyaume d'Escoce, par divers droitz, & diverses reisons, feut mewe

question devant le tresnoble prince, mon sire Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, & souverain seignor d'Escoce, & l'avauntdit Roi eust fait sa lettre en la maniere que suit en cestes paroles.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seignor d'Irland, & duk de Guyenne, a tous ceaus, qui ceste lettre verront ou orront, saluz.

Come les nobles & hautz hommes Florenz counte de Holland, &c. prout de dat' xii. Jun' anno MCCXCI. usque hæc verba, viz.

Nous, regardaunts que la grace, & la courtesie, que le devauntdit Roi

A. D. 1292. | An. 20 Edw. I.

d'Angleterre, souverain seignor d'Escoce fist, especiaument en tel fait, a la communeaute d'Escoce, ne lui deit tourner auterfois a prejudice, ne a ses heirs :

Fesoms asavoir a touz, qe ne le dit Roi, ne nous n'entendomes onques, ne puquoire n'entendoms qu auterfois, en semblable cas, ou en autre, ne puisse faire en son reauime d'Engleterre ceo, q'il devera, & a lui apendrai, comme souverain seignor du dit reauime d'Escoce, & ses heirs, Roys d'Engleterre, ausint apres lui.

En tesmoigne de ceste chose, avons fait mettre nos seaus a ceste presente lettre.

*Fete & donee a Berewiks sur Twed, le Juedy prochein apres la feste Saint Pierre & Seint Paul, l'an de Grace MCCXCII. & l'an del regne du dit Roy vintyme.

Sigillum desideratur.

Roboratur hisce tribus sigillis cereis viridis coloris, pendentibus à cauda pergami.

Sigillum episcopi Bath' & Well.

Sigillum episcopi Glasgwen.

Sigillum Jac' senesch' Scot.

Littera Alexandri de Argathil obligatoria Regi, quod custodiet pacem in partibus suis Insularum.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.

Ex Orig.
Vid. Prefat.
hujusce operis.

A TOUZ ceaus, qi cestes lettres verront ou orront, Alisaundre de Ergaithil, seignor de Lorne, saluz en DIEU.

Sachez nous, le jour de la feste de la Translacion saint Thomas le Martir, lan de grace millyme deusentyne nonauntyme secund, a Berewyk sur Twede, en la presence nostre seignor, mon sire Edward, par la grace de DEU, Roy de Engleterre, e souverain seignor du reauime d'Escoce, par ceste presente lettre, avoir grauntes, e sur seints Ewangeles avoir juree, e a nostre seignor le Roy avauntdyt fermement estre obligeez.

Qe nous leaument, en qainqe nostre poer se estent, sauveroms, garderoms, e meintendrons la pees du reauime d'Escoce, e especiaument la pees des Ylles, e des terres forreines, dever noz parties.

E qe toutz contents, debatz, e demaundes de terres e de tenementz, chateaus, e de tote maniere des trespas, mutz, ou a mover entre nous, e Alisaundre des Isles, fiuz Anegus, fiuz Donenald cesseront, e en quiete reposeront, entre cy e le parlement, establi a Berewyk par le dyt nostre seignor le Roy, a la quinzeme apres la sein Michel, prochein avenyr, e durant le dyt parlement.

En quel il lyst a nous seure noz pleintes devaunt le devauntdit nostre seignor le Roy, e son conseil, solom les leys, e les usages du reauime d'Escoce; ensint qe les pleintes, de une part, e de autre, soient adunk en meisme l'estat, qil furent le jour qe ceste lettre fu fete.

E qe nous dever le devauntdit Alisaundre des ylles, ne froims, ne procuroms estre fet mal, ne damage a luy, ne a soens.

Voloms ensement, e grauntoms qe nous ne rescetteroms en nule

maniere, ne sustendrons nul mesfesour, ne nul autre, qe justicer ne se voille par la commune ley de la terre; e nomement Roulaund le fiuz Alien, e Donekan le fiuz Dugald, si il ne voillent estre obeisaunt al avauntdit nostre seignor le Roy, e venir a sa pees.

E, si il seent trouez desobeisauntz, nous grauntoms, e promettons, qe nous, od tot nostre poer, en aide a sire Johan Comyn, e a sire James seneschal d'Escoce, deus de gardeins du reauime, leveroms, e aideroms, e les pursuivoms en totes les manieres, qe meismes ceaus gardeins ordeneront, e purveront, jesques a taunt qil soient pris, ou eient le reauime void; mes que alowe nous seit ceo, qe nous feroms outre nostre deu servise.

E leaument promettons que nos, en totes choses, qe touchent la pees, e la garde du reauime d'Escoce, e des avauntditz ylles, e terres forreines, as avauntditz gardeins serroms entendauntz, responauntz, e obeisauntz.

E, si il aveigne qe nous encoultre nul des articles, avant nomez, denz le tens avauntdyt, fesoms ou veignoms, e de ceo seioms ateynt; nous nous obligeroms, par ceste lettre, al avauntdyt nostre seignor le Roy, a perte de vie, e de membre, de terre, e de tenement, e de tutz noz biens, a sa volunte; e qe encoultre ceo nule ley, ne coustume, valoir nous puisse.

En tesmoigne de cestes choses, a ceste presente lettre avoms fait mettre nostre seal.

Don' a Berewyk sur Twede, le jour de la feste de la Translacion Saint Thomas le Martir, l'an du regne nostre seignor le Roy avauntdit vintyme.

Sub sigillo proprio.

Littera Alexandri de Insulis Scotiae, filii Anegus, filii Donenaldi, ejusdem cum priore tenoris, quod pacem custodiet in partibus suis insularum, usque ad parliamentum Scotiae, in quindena Sancti Michaelis.

A. D. 1292.—An. 20 Edw. I.

Ex Orig. ut supra.

A TOUZ ceaus, qi ceste lettre verront ou orront, Alisaundre des Isles fiuz Anegus fiuz Donenald, saluz en DIEU, sachez nous le jour, &c. ut supra. Don', &c.

Sub sigillo proprio.

Littera Donenaldi de Insulis, & Alexandri de Argathil, facta de benè & fideliter se habendo erga dominum Regem Angliae, &c.

A. D. 1292.—An. 20 Edw. I.

Ex Orig. ut supra.

A TOUZ ceaus, qe ceste lettre verront ou orront, Anegus le fiz Donenald des Isles, e Alexandre son eysne fiz, saluz en DIEU. Sache vostre universite nous le jour, &c. Don', &c.

Sub sigillo uno, avulso altero.

Pro villa Leiborniae, de barrâ concessâ.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.

Rot. Vascon,
20 Edw. I. m. 9.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Attendentes gravia onera expensarum, quas dilecti nostri major & probi homines villæ nostræ Leiborniae, pro pavandâ dictâ villâ hiis diebus fecerunt, concedimus eis quod ipsi usque ad sex annos, proximè venientes, habeant & teneant barram, unâ cum omnibus ad barram pertinentibus, ad claudendum villam prædictam, sub modo & formâ, quibus

consulibus Villæ Novæ, Agenen' dioc' dum eramus in Vasconia, barram duximus concedendam :

Ita quod exitus & proventus per duos fideles homines, per locum nostrum tenentem & dictum majorem annis singulis eligendos, in clausurâ & aliis ipsius villæ necessitatibus expendantur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Berewyk super Twedam, xv. die Julii.

Pro custodibus regni Scotiae de feodis suis.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.

Rot. Scot.
20 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scotiae, venerabili in Christo patri A. eadem gratiâ, Catanen' episcopo, cancellario Scotiae, salutem.

Mandamus vobis quod, per litteras, sigillo regimini regni Scotiae deputato, sigillatas, dilecto & fideli nostro Alexandro de Balliolo, camerario Scotiae, nomine nostro, detis in mandatis, quod venerabilibus patribus W. & R. Sancti Andree & Glasguensi episcopis, & dilectis & fidelibus nostris Johanni Comyn, Jacobo senescallo Scotiae, & Briano filio Alani, custodibus regni Scotiae, per nos deputatis;

Habere faciatis per annum, cuilibet, videlicet, ipsorum, quadringentas marcas, à die Dominicâ, proximâ ante festum Assumptionis beatæ Mariæ Virginis, pro custodia prædictâ, ad voluntatem nostram, donec aliud inde duxerimus ordinandum.

Et nos id, quod in hoc apposuerit, ei in compotis suis per annum, volumus plenius allocari.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Alnewik, xvi. die Augusti.

9 H

*De episcopo Miden' admittendo ad concilium Regis in Hybernia.*A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.Pat. 20 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

REX omnibus & singulis, de concilio suo in Hibernia existentibus, salutem.

De prudentiâ & circumspectione venerabilis patris Thomæ Miden' episcopi (quem carum habemus & commendatum) specialem gerentes fiduciam, quod præsentia ipsius, in consiliis dandis, & in tractatu, habendo de negotiis nostris, in Hibernia expediendis, plurimum nobis & vobis posset esse profutura; & quod fideliter commodum nostrum pro viribus suis procurabit & honorem.

Volumus quod idem episcopus, de cetero, consiliis nostris intersit, & vobiscum, quotiens de agendis nostris ibidem tractatus habetur.

Et ideò vobis mandamus quod prædictum episcopum ad nostrum concilium admittatis, & ipsum, tanquam unum de nostris conciliaris, de cetero habeatis.

Æste Rege, apud Berewik super Twedam, xxii. die Octobris.

*De magno sigillo Waltero de Langeton custodi garderober liberato.*A. D. 1292. An. 20 Edw. I.
Claus. 20 Edw. I. m. 2. in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod die Sabbati proxima ante festum apostolorum Simonis & Jude, anno, &c. vicessimo, apud Berewik, obiit venerabilis pater Robertus Burnell' cancellarius Regis; & magnum sigillum ejusdem Regis, quod fuit in custodia sua, liberatum fuit ibidem in garderobera ejusdem Regis Waltero de Langeton, custodi ejusdem garderober, sub sigillo Willielmi de Hamelton, qui inde brevia consignavit usque diem Mercurii proximo sequentem; quo die iter arripuit versus Welles, cum corpore predicti Roberti.

Instrumentum publicum super processu Scotiæ, factum per magistrum J. de Cadamo.

Magnus rotulus Scotiæ, in quo totus processus competitorum regni Scotiæ continetur, ab initio petitionum usque ad sententiam Regis Edwardi I.

A. D. 1292.
An. 20 Edw. I.Mag. Rot. Scot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scact.

IN nomine Domini, Amen. Quia labentium temporum cursu frequentè eorum, quæ geruntur, memoriam secum rapit; ne questiones, lites, seu jurgia inter nobiles infrascriptos, quorum quilibet, jus succedendi in regnum Scotiæ, nuper vacans post mortem egregiæ dominæ Margarete, filie excellentis principis, domini Erici, Regis Norwegiæ, quondam ipsius regni Scotiæ Regine & dominæ, sibi, sicut infra patet, competere asserebat, super jure hujusmodi successionis exorta: et tandem coram excellentissimo principe, domino Edwardo, Dei gratiâ, Rege Angliæ illustri, & superiore domino dicti regni Scotiæ, judicialiter terminata; in cujusvis contentione seu ambiguitate serupulum futuris temporibus relabantur; set, quemadmodum processus & placita, super hiis habita, sunt clara moderatis, sic posteris dilucida reddantur & certa, ordine quo fiebant & modo, ad perpetuam memoriam rei gestæ, conscribuntur inferius seriatim.

Conventio prima, x. Maii.

SANE, vacante dudum prædicto regno Scotiæ, per mortem, bonæ memoriæ, Alexandri quondam Regis ipsius regni, & filiorum suorum, & subsequenter per obitum prædictæ Margarete, ejusdem regni Scotiæ, ut prædicitur, Regine & dominæ, cum, per cronicas, de quibus infra mentio specialis habetur, quæ in diversis utriusque regni Angliæ & Scotiæ monasteriis & locis aliis fuerunt inventæ, ac per informationes alias, & certa documenta, arque evidentissimas rationes, liquidò appareret superioritatem & directum dominium dicti regni Scotiæ ad prædictum Regem Angliæ pertinere:

Convenientibus apud Norham, Dunelmensis diocesis, præfato domino Edwardo Rege Angliæ, necnon episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, militibus, multisque etiam popularibus, tam clericis, quam laicis, regnorum Angliæ & Scotiæ, anno Domini millesimo ducesimo nonagesimo primo, indictione quartâ, pontificatus domini Nicolai Papæ quarti anno quarto, & regni dicti domini Regis Edwardi decimo nono, decimâ die intrante mense Mayo.

In præsentia mei, & testium subscriptorum, nobilis vir, dominus Rogerus dictus le Brabazon, prædicti domini Regis justitarius (in cujus ore idem dominus Rex, me notario infrascripto, ac venerabilibus patribus, domino Johanne, Dei gratiâ, archiepiscopo Eboracensi, Angliæ primate, Antonio Dunelmensi, Willielmo Eliensi, & Radulpho Carleolensi episcopis, & multis aliis præsentibus, & audientibus, verba sua posuerat; sibi mandans specialiter & injungens, ut episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, magnatibus, & communitati prædicti regni Scotiæ, atque nobilibus viris hiis, qui ad regnum ipsum ex successione hæreditariâ asserunt jus sibi competere, illa exponeret) prædictis episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, magnatibus, & communitati, & nobilibus tunc congregatis ibidem, ex parte præfati domini Regis hujusce modi verba voce tenuit, Gallico sermone, dixit & exposuit, hunc habentia sententialiter intellectum.

Serenissimus dominus noster Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ illustris, statum regni Scotiæ, per mortem, claræ memoriæ, domini Alexandri, quondam ejusdem regni Scotiæ Regis, & filiorum suorum multiplici commotione turbatum, &c. ex principis seu Regis destitutione, variâ perplexitate depressum, considerans (ipso regno diversarum procellarum turbine fluctuante) ob affectionem & ælum, quem habebat, & habet ad universos & singulos, quorum tutio & defensio spectat ad eum; ac ad faciendum justitiam omnibus, qui ad dictum regnum Scotiæ petere poterunt quicquam juris; necnon & pro tranquillitate & pace in eodem regno inter regnicolas conservandâ;

Vos, in hæc quinquenâ Paschæ, proximè præteriti, ad locum istum accedere per suas literas requisivit, propter aliqua, quæ vobis intendebat, & adhuc intendit exponere & monstrare; veniens, eâ de causâ, ad locum eundem personaliter de remotis, ut ipse, tanquam superior & directus

dominus dicti regni, per superioritatem & directum dominium hujusmodi, quod est suum, justitiam faciat universis; ita quòd, discordiarum & dissensionum sublati materiis, firma pax & tranquillitas eidem regno reddatur.

Nec est suæ intentionis quicquam super aliquem indebitè occupare: alicujus differre justitiam, seu alias protelare; libertates diminuere, seu etiam impedire; set, ut præmittitur, tamquam superior & directus dominus prædicti regni Scotiæ, omnibus exhibere justitiæ complementum.

Et, ut hæc deduci valeant commodius ad effectum, prædictus dominus noster Rex, super prædictis, vestrum benivolum, ex habundanti, requirit assensum, & recognitionem superioritatis, & directi domini dicti regni; volens, in hiis, quæ de jure facienda fuerint & complenda, consiliis vestris uti.

Hiis autem per præfatum dominum Rogerum expositis & prolatis, & ab episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, magnatibus, nobilibus, & communitate præfati regni Scotiæ, qui aderant, plenus intellectus, & idem episcopi, prælati, comites, barones, magnates, & nobiles, ad consulendum episcopos & prælatos: comites & barones absentes; & nobiles ac communitatem prædicti regni Scotiæ; ac etiam ad deliberandum & respondendum super petitis, petierunt inducias sibi dari.

Super quo tandem (licet per præfatum dominum Regem sufficienter, ut proponebatur, fuissent antea præmuniti quid idem dominus Rex duceret faciendum) fuit eis terminus, per eundem, proximus dies, videlicet, dicti mensis dies undecimus, assignatus.

Actum anno, indictione, & die prædictis, in parochiali ecclesiâ de Norham.

In præsentia, Memorati domini Regis Angliæ; & Venerabilium patrum Johannis, Dei gratiâ, archiepiscopi Eboracensis, Angliæ primatis.

Antonii Dunelmensis.

Radulphi Carleolensis.

Willielmi Eliensis, Willielmi Sancti Andrea, &

Roberti Glasguensis episcoporum; &

Magistrorum, Henrici Eboracensis,

Johannis Lychefeldensis,

Thomæ Wellensis, &

Andrea Exoniensis, ecclesiarum decanorum; ac

Egregiorum virorum, Henrici de Lascy, Lincolnie.

Rogerii Bygod, Norfolkie & marescalli Angliæ, comitum.

Ac aliorum episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magistratum, nobilium, ac popularium, utriusque regni, multitudinis copiose.

Secunda Conventio, xi. Maii.

ANNO, indictione, & loco prædictis, subsequenter est actum, videlicet; Quod, cum episcopi, prælati, comites, barones, & nobiles regni Scotiæ, supradicti, die precedenti, instantius supplicassent (decimâ, scilicet, die prædicti mensis Maii) præfato domino Regi Angliæ, de habendis induciis ad consulendum, deliberandum, ac etiam ad respondendum requisitioni, quam idem dominus Rex eis fecerat, super recognitione superioritatis & directi domini regni Scotiæ, quod asserit esse suum, prout superius plenus continetur;

Prædictus dominus Rex, deliberatione præhabita, diligenti, volens ex habundanti condescendere precibus eorumdem, de consilio sapientum, trium ebdomadatum inducias (à decimo die dicti mensis Maii) concessit eisdem, ad respondendum precisè & preemptoriè requisitioni suæ prædictæ, & ad exhibendum & ostendendum ulterius, si quæ munimenta vel scripta, seu quævis haberent alia documenta, quæ ipsum dominum Regem à jure superioritatis, seu directi domini dicti regni Scotiæ, & ab executione seu exercitiò dicti juris possent excludere; & rationes & documenta sua, & pro se facientia, per validiora & efficaciora aliis infirmare.

Quæ quidem paratus foret, sicut justum esset, admittere, & facere quod deberet; mandans præmissa per venerabilem patrem dominum

A. D. 1292. .| An. 20 Edw. I

A. Dunelmensem episcopum, prædictis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, & nobilibus, ac communitati regni Scotiæ antedicti, juxta formam quæ prædictur, nunciari.

Qui verò episcopum, præfatis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, nobilibus, & communitati regni Scotiæ antedicti, me notario infrascripto præsentè & audiente, ea notificavit & denunciavit, secundum quod exprimitur, & eidem à præfato domino Rege mandatum fuerat & injunctum.

Actum ut supra, undecim die intrante prædicto mense Mayo, præsentibus testibus superscriptis.

Conventio tertia, ii. Jun'.

ANNO & indictione prædictis, in præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, venerabilis pater Robertus Bathoniensis & Wellensis episcopus (in cujus ore prædictus dominus Edwardus, Rex Angliæ illustris, me notario prædicto, & venerabilibus patribus Johanne archiepiscopo Eboracensi, Antonio Dunelmensi, & Willielmo Elyensi episcopis, & nonnullis aliis præsentibus & audientibus, verba sua, posuerat prædictis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, & nobilibus, jus ad dictum regnum Scotiæ vendicantibus, ac communitati ejusdem regni specialiter exponenda) eis sibi imposita & injuncta dixit & exposuit, ex parte ipsius domini Regis verbo tenus, sermone Gallico, hunc continentia sententialiter intellectum.

Excellentissimus princeps, dominus noster Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ (desolatum statum regni Scotiæ, & ex principis seu Regis destitutione turbatum, & non facile numeranda pericula, quæ eidem regno, per dissensionum turbines, turbatis magnatibus, qui ad ipsum regnum ex successione hæreditariâ se jus habere contendunt, poterunt proveaire, considerans) ob affectionem & desiderium, quod habebat, & habet ad universos & singulos, quorum tuitio & defensio spectat ad eum; ac ad faciendum justitiam unicuique, qui ad regnum prædictum se jus habere proponit; ac ad discordantes animos in pacificas concordias semitas reducendum; & in statu tranquillitatis & pacis ejusdem regni populum conservandum.

Nuper nonnullus episcopos, prælatos, comites, barones, & nobiles dicti regni Scotiæ requisivit, & per suas literas mandavit eisdem, ut in quinquena Paschæ, proxime præteriti, in confinio regnorum Angliæ & Scotiæ, convenire curarent, ad loquendum & tractandum cum ipso, apud Norham Dunelmensi diocesi; ad quem locum idem dominus Rex, in ipso termino, se significabat venturum super aliquibus, quæ volebat eisdem dicere & monstrare.

Sanè dicto domino nostro Rege apud Norham, in dicto termino personaliter constituto, vos episcopi, prælati, comites, barones, magnates, & proceres, ac nobiles dicti regni Scotiæ (juxta requisitionem & assignationem, vobis directas) ad locum accedentes eundem, requisitionem recognitionis superioritatis, & directi domini (quod eidem domino nostro Regi in dicto regno Scotiæ competit, & suum est) vobis factam (& in cuius possessione, vel quasi, antecessores & progenitores sui, Angliæ Reges illustres, à longissimis temporibus retroactis, fuerunt; quod per nonnullas manifestas & evidentissimas rationes, ac certa alia documenta sufficienter apparet) intellexistis plenius & audistis.

Et quod idcirco ipsum, ut superiorem & directum dominum dicti regni Scotiæ, ex habundanti recognoscere curaretis, & sibi, ut superiori & directo ipsius regni domino, pareretis; adiciens idem dominus noster Rex quod, si aliqua haberetis, quæ ipsum à jure superioritatis seu directi domini antedicti, & ab executione seu exercitio dicti juris possent excludere: & rationes, & documenta sua, & pro se facientia, per validiora & efficaciora, aliâ infirmare; illa paratus foret, sicut justum esset, admittere & facere quod deberet.

Cum itaque, præmissis auditis, & plenius intellectis à vobis, tunc inducias peteretis, ad consulendum episcopos, prælatos, comites, barones, nobiles, & communitatem prædicti regni Scotiæ, ac etiam ad deliberandum, & respondendum super petitis; concessitque vobis à præfato domino nostro Rege fuisse inducias, videlicet, trium hebdomadarum præcisè & peremptoriè: & per vos denum admissæ, & respondendum super petitis, & ad exhibendum & ostendendum, si qua munimenta, vel scripta, seu quævis haberetis alia documenta, quæ ipsum dominum nostrum Regem à jure superioritatis seu directi domini regni Scotiæ supradicti possent repellere, & rationes, & jura, ac documenta sua, & pro se facientia enervare.

Et nichil omnino, contra præmissa, per episcopos, prælatos, comites, barones, magnates, & nobiles præfati regni Scotiæ proposito, exhibitio vel ostensio;

Propter quod vobis, episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, nobilibus, & communitati regni Scotiæ sæpèdicti; & singulis de communitate eadem, hic existentibus, præfatus dominus noster, Edwardus Rex Angliæ illustris, per nos, Robertum, permissione divinâ, Bathoniensem & Wellensem episcopum, insinuat atque denuntiat quòd, cum ex parte vestrà dicto die nichil fuerit propositum, exhibitum, vel ostensum, quod jus, executionem, seu exercitium juris superioritatis & directi domini sui prædicti debeat aliquatenus impedire, aut etiam retardare;

Intentionis suæ est in negotio ipso procedere jure proprio, ratione superioritatis & directi domini, quod sibi dinoscitur in regno competere memorato, ad cognoscendum, discutiendum, & diffiniendum de jure singulariter singulorum, qui ad regnum prædictum jus sibi vendicant quoquo modo.

Unde, ex parte supra nominati domini nostri, Regis Edwardi, de suo speciali mandato, à vobis, Roberto de Brus domino Vallis Anandæ, qui in successione prædicti regni Scotiæ, inter alios, qui jus succedendi in idem regnum asserunt se habere, jus vobis competere dicitis, quærimus & vos interrogamus, in præsentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, & procerum, ac communitatis utriusque regni, hic existentium; an, super petitione vestrà, ad succedendum in regnum prædictum, coram memorato domino nostro Rege Angliæ, tamquam coram superiore & directo domino regni Scotiæ, juri stare velitis? Et ab eo, & coram eo petere, respondere, & recipere super hoc justitiæ complementum;

Ad quæ prædictus Robertus de Brus finaliter & expressè, coram episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, & communitate prædictis, & nullo contradicente vel reclamante, respondit; quod dictum dominum Edwardum, Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè recognoscit: & apertè concedit stare juri coram eo super jure successionis, quod sibi ad præfatum regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum & recipiendum ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino dicti regni Scotiæ, ut præmittitur, complementum justitiæ in hæc parte.

Item, à vobis, Florentio comite Hollandiæ, qui in successione præfati regni Scotiæ, inter alios, qui jus succedendi in idem regnum asserunt se habere, jus vobis competere dicitis, ex parte prædicti domini nostri Regis, & de suo speciali mandato quærimus, & vos interrogamus, in præsentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, & procerum, ac communitatis utriusque regni, hic existentium; an, super petitione vestrà, ad succedendum in regnum prædictum, coram præfato domino nostro Rege, tamquam coram superiore & directo domino dicti regni Scotiæ, juri stare velitis? Et ab eo, & coram eo petere, respondere, & recipere super hoc justitiæ complementum?

Ad quæ prædictus comes finaliter & expressè coram episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, & communitate prædictis, & nullo contradicente vel reclamante, respondit; quod prædictum dominum Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum dicti regni Scotiæ publicè recognoscit: & apertè concedit stare juri coram eo, super jure successionis, quod sibi ad præfatum regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino ipsius regni Scotiæ, ut præmittitur, complementum justitiæ in hæc parte.

Item, à vobis, Johanne de Hastings, qui in successione memorati regni Scotiæ, inter alios, qui jus succedendi in idem regnum asserunt se habere, jus vobis competere dicitis, ex parte prælati domini nostri Regis Angliæ, & de suo speciali mandato, quærimus & vos interrogamus in præsentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum ac communitatis utriusque regni, hic existentium; an super petitione vestrà, ad succedendum in regnum prædictum, coram antedicto domino nostro Rege Angliæ, tamquam coram superiore & directo domino prædicti regni Scotiæ, juri stare velitis? Et ab eo, & coram eo petere, respondere, & recipere super hoc justitiæ complementum?

Ad quæ prædictus Johannes finaliter & expressè coram episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, & communitate prædictis, & nullo contradicente seu reclamante, respondit; quod prædictum dominum Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè recognoscit: & apertè concedit stare juri, coram eo, super jure successionis, quod sibi ad memoratum regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum, ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino dicti regni Scotiæ, ut præmittitur, complementum justitiæ in hæc parte.

Postmodum autem, nobiles viri,

Patricius de Dornbar comes de Marchia.

Willielmus de Ros.

Walterus de Huntercumbe.

Procurator seu attorney Willielmi de Kescy, pro ipso Willielmo.

Robertus de Pynkeny, &

Nicolaus de Soules;

Accedentes, se petierunt admitti, qui libet per se, scilicet separatim, in petitione juris, quod quoad succedendum in præfatum regnum Scotiæ se dicebant habere;

Et requisiti ac interrogati, quilibet per se, à prædicto episcopo singulim ex parte prædicti domini Regis Angliæ, in præsentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, ac communitatis utriusque regni ibidem præsentium; an, super petitione suâ, ad succedendum in regnum Scotiæ supradictum, coram supra nominato domino Rege Angliæ, tamquam coram superiore & directo domino regni Scotiæ, vellent stare juri? Et ab eo, & coram eo petere, respondere, & recipere super hoc justitiæ complementum?

Idem nobiles, per se quilibet separatim, coram episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, & communitate prædictis, & nullo contradicente seu reclamante, responderunt finaliter & expressè; quod præfatum dominum Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè recognoscunt: & apertè concedunt stare juri coram eo, super jure successionis, quod eis ad præfatum regnum Scotiæ competit quoquo modo: & etiam ad petendum, respondendum & recipiendum ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino dicti regni Scotiæ, ut præmittitur, complementum justitiæ in hæc parte.

His igitur sic peractis, nobilis vir dominus Thomas Randolphus, miles egregii viri Johannis de Balliolo, se erigens, & absentiam ipsius domini sui excusans, & præfationem seu assignationem illius diei ipsum latere prætentens, dicebat eundem dominum suum, inter alios, qui in successione prædicti regni Scotiæ jus sibi vendicant, pinguius jus habere; petens, ad crastinum, ipsum dominum suum admitti, super petitione hujusmodi sui juris, in personâ suâ propriâ & audiri.

Actum, ut supra, ex opposito castri de Norham, prope flumen de Tweda, in parochiâ ejusdam villæ, quæ vocatur Upstehintone, Sancti Andree diocesi, in Scotia, in areâ viridi sub divo; secundâ die, intrante mense Junio.

Præsentibus, *Venerabilibus patribus, Antonio Dunelmensi.*

Willielmo Elyensi.

Willielmo Sancti Andree,

Roberto Glasceusi, &

Marco Sadorensi, Dei gratiâ, episcopi.

Et honorabilibus viris, magistris Henrico Eboracensi.

Johanne Lichefeldensi.

Thomæ Wellensis, &

Andrea Exoniensis ecclesiarum decanis.

Willielmo de Hameltone Eboracensi, & Magistro Waltero Wellensi.
Petro Exoniensi.
Thomæ Suffolchie in ecclesia Norwicensi.
Durando Stowie in ecclesia Lincolniensi.
Roberto Cestrie in ecclesia Lychefeldensi archidiaconis, & Johanne de Lascy cancellario Cycestrensi.
Ac nobilibus viris, Willielmo de Valentia comite Penbrokyæ.
Henrico de Lascy comite Lincolnie.
Rogero Bygod comite Norfolkie, & marescallo Angliæ.
Donenaldo comite de Mar.
Gilberto comite de Anegez.
Roberto comite de Carryk.
Theobaldo de Verdun.
Thoma de Berkele.
Hugone le Despenser.
Waltero de Bello Campo.
Willielmo de Sancto Claro.
Patricio de Graham.
Willielmo de Moravia.
Rycardo Syward.
Galfrido de Montbray.
Michaele de Wymes.
Waltero Curcy, & Willielmo de Monte Revelli.

Ac aliorum episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, & nobilium, utriusque regni, multitudinem copiosam.

Conventio quarta, iii. Junii.

ANNO, indictione, & loco, proximè superius nominatis, in præsentia mei, notarii, & testium subscriptorum, venerabilis pater in CHRISTO præfatus R. Bathoniensis & Wellensis episcopus, cancellarius Angliæ (in cuius ore præfatus dominus Rex Angliæ, me prædicto notario infrascripto præsentis & audientis, & venerabilibus patribus, Johanne archiepiscopo Eboracensi Angliæ primate, Antonio Dunelmensi, & Willielmo Elyensi episcopis, & nonnullis aliis præsentibus & audientibus, verba sua posuerat: quæ quidem, secundum quod idem dominus Rex sibi mandaverat, atque injunxerat specialiter, viva voce communitati prædicti regni Scotiæ: necnon & nobilibus viris hiis, qui ad regnum ipsum ex successione hæreditaria assertunt jus sibi competere, die exposuerat præcedenti; scilicet secundâ die intrante mense Junio, prout proximo superius plenius continetur) coram episcopis, prælatibus, magnatibus, proceribus, & nobilibus, tunc ibidem existentibus, ac utriusque regni Angliæ & Scotiæ multitudine copiosâ, verba quæ sequuntur, ex parte prædicti domini Regis Angliæ, & de suo speciali mandato (in cuius quidem ore idem dominus Rex hujusmodi verba sua, me prædicto notario, & prædictis archiepiscopo & episcopis, ac aliis præsentibus & audientibus, posuit) Gallico sermone, verbo tenus dixit & exposuit, hunc habentia sententialiter intellectum;

Cùm serenissimus princeps, dominus noster Edwardus, Dei gratiâ, illustris Rex Angliæ, nonnullos episcopos, prælatos, comites, barones, & nobiles regni Scotiæ nuper requisiverit, & eisdem per literas suas mandaverit, ut in quinquendâ Paschæ proximè præteriti, in confinio regnorum Angliæ & Scotiæ, convenirent cum ipso apud Norham, Dunelmensi diocesi; ad quem locum idem dominus Rex in ipso termino se significabat venturum, locuturi & tractaturi super certis negotiis, contingentibus statum regni Scotiæ antedicti, sicut hesternâ die diximus & recitavimus coram vobis; & postmodum prædicto domino nostro apud dictum locum de Norham in statuto termino personaliter constituto.

Vos episcopi, prælati, comites, barones, magnates, proceres, & nobiles dicti regni Scotiæ (juxta requisitionem & assignationem hujusmodi demandatam) ad locum accedentes eundem, petitionem recognitionis superioritatis & directi domini (quod eidem domino nostro Regi in dicto regno Scotiæ competit) vobis factam (& in cuius possessione, vel quasi antecessores & progenitores sui, Angliæ Reges illustres, à longissimis temporibus retroactis, fuerunt; quod per nonnullas manifestas & evidentissimas rationes, & alia documenta sufficienter apparet) intellexistis plenius & audistis:

Et quod ideo ipsum, ut superiorem & directum dominum dicti regni Scotiæ, ex habundanti recognoscere curaretis, & sibi, ut superiori & directo ipsius regni domino, pareretis: adiciens idem dominus noster Rex, quod si aliqua haberetis, quæ ipsum à jure superioritatis seu directi domini antedicti, & ab executione seu exercitio dicti juris possent excludere: & rationibus, & documentis suis & pro se facientia per validiora & efficaciora aliâ infirmare; illa paratus foret, sicut justum esset, admittere & facere quod deberet.

Cum itaque, hiis auditis, & plenius intellectis, tunc inducias peteretis ad consulendum episcopos, prælatos, comites, barones, & alios nobiles, ac communitatem regni prædicti: ac etiam ad deliberandum & respondendum super petitis; concessæque vobis à præfato domino nostro Rege fuissent induciæ; trium scilicet ebdomadarum præcisè, & per vos demum admixtæ ad respondendum petitis: & ad exhibendum & ostendendum si qua munimenta, vel scripta, seu quævis haberetis alia documenta, quæ ipsum dominum nostrum Regem à jure superioritatis, seu directi domini regni Scotiæ supradicti possent repellere: & rationes & jura, ac documenta sua, & pro se facientia enervare;

Et nichil omnino contra præmissa per episcopos, prælatos, comites, barones, magnates, & nobiles præfati regni Scotiæ proposito, exhibito vel ostenso; quod rationes, jura, & documenta memorati domini nostri Regis, quoad jus superioritatis & directi domini, executionis seu exercitii dicti juris, quod in regno Scotiæ sæpedito sibi competit, infirmet aliquatenus vel enervet.

Propter quod vobis, episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, magnatibus, nobilibus, & communitati ejusdem regni Scotiæ, & singulis de communitate eadem, hic existentibus, præfatus dominus noster Edwardus Rex Angliæ, per nos, die insinuavit atque denunciavit hesternâ, quod, cum ex parte vestrà nichil fuerit propositum, exhibitum, seu ostensum, quod jus,

executionem, seu exercitium juris, superioritatis, & directi domini sui prædicti debeat aliquatenus impedire, aut etiam retardare;

Intentionis suæ est in negotio ipso procedere jure proprio, ratione superioritatis, & directi domini sui, sibi in regno competentis eodem, ad cognoscendum, discutiendum, & definiendum de jure singulorum, qui ad regnum prædictum jus sibi vendicant quoquo modo.

Quare, ex parte supra nominati domini nostri Regis Angliæ, & de suo speciali mandato, à nobilibus viris,

Roberto de Brus, domino Vallis Anandæ,
Florentio comite Hollandiæ,
Johanne de Hastings,
Patricio de Dombar comite de Marchia,
Willielmo de Ros,
Waltero de Huntercumbe, procuratore seu attorney Willielmi de Vesey,
Roberto de Pynkeney, & Nicolao de Soules.

Qui in successione præfati regni Scotiæ se assertunt jus habere, quæsimus, & eos interrogavimus separatim, in præsentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, & procerum, ac communitatis, utriusque regni, hic existentium, an super petitione suâ ad succedendum in regnum Scotiæ supradictum, vellent coram memorato domino nostro Rege Angliæ, tamquam coram superiore & directo domino regni Scotiæ, stare juri? Et ab eo, & coram eo petere, respondere & recipere super hoc justitiæ complementum?

Idem Robertus pro se, ac alii nobiles antedicti similiter singillatim nullo contradicente seu reclamante, responderunt finaliter & expressè: quod prædictum dominum Edwardum Regem Angliæ in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè recognoscunt: & apertè concedunt stare juri coram eo, super jure successionis, quod eis ad præfatum regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino regni Scotiæ, ut præmittitur, complementum justitiæ in hac parte.

À vobis Johanne de Balliolo (qui non eratis tunc præsens, licet Thomas Randulf, miles vester, absentiam vestram excusaverit, & præfixionem seu assignationem illius diei vos latere dixerit, asserendo vos inter alios, qui in successione prædicti regni Scotiæ jus sibi vendicant, pinguis jus habere, petens vos ad hanc diem admitti in personâ propriâ, & audiri) ex parte sæpediti domini nostri, Edwardi Regis Angliæ, & de suo speciali mandato quærimus, & vos interrogamus, in præsentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, & procerum, ac communitatis, utriusque regni, hic existentium, an super petitione vestrà, ad succedendum in regnum Scotiæ supradictum, coram memorato domino nostro Rege Angliæ, tamquam coram superiore & directo domino regni Scotiæ, juri stare velitis? Et ab eo, & coram eo petere, respondere, & recipere super hoc justitiæ complementum, sicut domini R. de Brus comes Hollandiæ, & alii nobiles antedicti, qui jus succedendi in idem regnum asserunt se habere, fecerunt?

Ad quæ dictus Johannes de Balliolo, congruâ deliberatione præhabita, finaliter & expressè, coram episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, magnatibus, proceribus, & totâ communitate prædictis, & nullo contradicente seu reclamante, respondit, quod dominum Regem Angliæ in superiorem & directum dominum Scotiæ publicè recognoscit: & apertè concedit stare juri, coram eo, super jure successionis, quod sibi ad præfatum regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino regni Scotiæ, ut præmittitur, justitiæ complementum in omnibus & per omnia, sicut prius fecerant domini R. de Brus, comes Hollandiæ, & alii nobiles prænotati.

Actum, ut supra, tertîa die intrante mense Junio antedicto, præsentibus episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, magnatibus, proceribus, & aliis, præcedenti die superius nominatis.

Conventio quinta, iii. Junii.

ANNO & indictione prædictis, in præsentia mei, notarii & testium subscriptorum, venerabilis pater in CHRISTO, dominus R. Bathoniensis & Wellensis episcopus, cancellarius Angliæ (in cuius ore præfatus dominus Rex Angliæ, me notario infrascripto præsentis & audientis, & venerabilibus patribus dominis Johanne archiepiscopo Eboracensi Angliæ primate, Antonio Dunelmensi, Willielmo Elyensi, episcopis; & nonnullis aliis præsentibus & audientibus, posuit verba sua, episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, & aliis nobilibus regnorum Angliæ & Scotiæ, qui ad ipsum regnum, ex successione hæreditaria, asserunt jus sibi competere; necnon & illis de communitate dicti regni Scotiæ, qui aderant, exponenda) prædictis episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, magnatibus, proceribus, & aliis nobilibus prædictorum regnorum, ac illis de communitate regni Scotiæ qui affuerunt coram prædicto domino Rege Angliæ illustri, episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, magnatibus, proceribus, nobilibus, & aliâ utriusque regni multitudine copiosâ, ea quæ sequuntur ex parte ejusdem domini Regis, Gallico sermone, verbo tenus exposuit, sententialiter hunc continentia intellectum:

Serenissimus princeps dominus noster Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ illustris (desolatum statum regni Scotiæ, & ex principis seu Regis destitutione turbatum, & non facile numeranda pericula, quæ eidem regno, per dissensionum turbines, turbatis magnatibus, quæ ad ipsum regnum, ex successione hæreditaria, se jus habere contendunt, poterunt provenire, considerans) ob affectionem & desiderium, quod habebat, & habet ad universos & singulos, quorum tutio & defensio spectat ad eum: & ad faciendum justitiam unicuique, qui ad regnum prædictum se jus habere proponit; ac ad discordantes animos in pacificas concordias semitas reducendos; & in statu tranquillitatis & pacis prædicti regni populum conservandum;

Nuper quosdam episcopos, prælatos, comites, barones, & nobiles dicti

regni Scotiæ requisivit, & per suas literas mandavit eisdem, ut in quinquenâ Paschæ proximè præteriti, in confinio regnorum Angliæ & Scotiæ convenire curarent, ad loquendum & tractandum cum ipso apud Norham, Dtmel- mensi diocesi, (ad quem locum idem dominus noster Rex, in prædicto termino se significabat venturum) super aliquibus quæ volebat eis dicere & monstrare;

Sanè dicto domino nostro Rege apud Norham, juxta vestros confines, in dicto termino personaliter constituto, vos episcopi, prælati, comites, barones, magnates, proceres, & nobiles ipsius regni Scotiæ (juxta requisitionem & assignationem vobis inde directam) ad locum accedentes eundem, petitionem recognitionis superioritatis & directi domini (quod eidem domino nostro Regi in dicto regno Scotiæ competit, & suum est) vobis factam (& in cujus possessione, vel quasi, antecessores & progenitores sui, Angliæ Reges illustres, à longissimis temporibus retroactis, fuerunt; quod per nonnullas manifestas & evidentissimas rationes ac certa alia documenta sufficienter apparet) audistis & pleno intellectu latius conceperitis.

Et quod idcirco ipsum, ut superiorem & directum dominum dicti regni Scotiæ, ex habundanti, recognoscere curaretis, & sibi, ut superiori & directo domino ipsius regni, effectualiter pareretis; adiciens dictus dominus noster Rex, quòd si aliqua haberetis, quæ ipsum à jure superioritatis seu directi domini antedicti, & ab executione seu exercitio dicti juris possent excludere: & rationes & documenta sua, & pro se facientia, per validiora & efficaciora alias infirmare, illa paratus foret, sicut justum esset, admittere & facere quod deberet.

Cum itaque, præmissis auditis & plenius intellectis, tunc inducias peteretis ad consulendum episcopos, prælatos, comites, barones, & nobiles regni prædicti: ac etiam ad deliberandum & respondendum super petitis; concessæque vobis à præfato domino nostro Rege fuissent induciæ, videlicet, trium hebdomadarum præcisè & peremptoriè, & per vos demum admissæ ad respondendum petitis: & ad exhibendum & ostendendum siqua munimenta, vel scripta, seu quævis haberetis alia documenta, quæ ipsum dominum nostrum Regem à jure superioritatis, seu directi domini regni Scotiæ supradicti, possent excludere; & rationes, & jura, ac documenta sua, & pro se facientia jam proposita enervare;

Et nihil omnino contra præmissa per episcopos, prælatos, comites, barones, magnates, & nobiles præfati regni Scotiæ proposito, exhibito, vel ostenso, quòd rationes, jura, & documenta memorati domini nostri Regis, quoad jus superioritatis & directi domini, executionis seu exercitii dicti juris, quòd in prædicto regno Scotiæ sibi competit, infirmet aliquatenus, vel enervet:

Propter quod vobis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, proceribus, & nobilibus, atque communitati regni Scotiæ sepedicti, & unicuique de communitate eadem, hic existenti, præfatus dominus noster Rex per nos alias insinuavit atque denunciavit, quod, cum ex parte vestrà nihil fuerit propositum, exhibitum, vel ostensum, quod jus, executionem seu exercitium juris superioritatis, seu directi domini sui prædicti, debeat aliquatenus impedire, aut etiam retardare:

Intentionis suæ est in negotio ipso procedere jure proprio, ratione superioritatis & directi domini sui in regno prædicto, ad cognoscendum, discutiendum, & definiendum de jure singulorum, qui ad regnum prædictum jus sibi vindicant quoquo modo.

Undè, cum nobiles viri,

*Florentius comes Hollandiæ,
Robertus de Brus dominus Vallis Anandiæ,
Johannes de Hastynghes,
Patricius de Dornbar comes de Marchia,
Willielmus de Ros,
Willielmus de Vescy, per certum procuratorem seu attorneyatum suum,
Robertus de Pynkeny, &
Nicolaus de Soules, & nunc demum,
Johannes de Balliolo,*

(Qui de hesternâ cum aliis præsens non fuerat, set de absentia sua per quemdam suum militem excusatus) per nos R. Bathoniensem & Wellensensem episcopum, ex parte prælibatâ domini nostri Edwardi, Regis Angliæ illustris, & de suo speciali mandato, separatim interrogati fuissent, & diligentibus requisiti, in presentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, procerum, & communitatis, utriusque regni hic existentium; an, super petitione sua, ac succedendum in regnum Scotiæ supradictum, vellent coram memorato domino nostro Rege Angliæ, tamquam coram superiore & directo domino regni Scotiæ, stare juri? & ab eo, & coram eo petere, respondere, & recipere super hoc justitiæ complementum?

Ac præfati comes Hollandiæ,
*R. de Brus,
J. de Hastynghes,
Patricius comes de Marchia,
W. de Ros,
W. de Vescy, per procuratorem suum,
Robertus de Pynkeny, &
Nicolaus de Soules, ac nunc tandem
Johannes de Balliolo,*

Coram præfatis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, & aliis nobilibus, ac totâ communitate prædictâ, & nullo contradicente seu reclamante, responderint finalitèr & expressè, per se quilibet separatim, quòd præfatum dominum nostrum Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè reconoscunt; & apertè concedunt stare juri coram eo, super jure successionis, quòd eis ad præfatum regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum, ab eo coram & eo, sicut à superiore & directo domino regni Scotiæ, ut prædictur, complementum justitiæ in hac parte.

Hæc omnia, sic peracta, vobis omnibus & singulis, de utroque regno hic existentibus, ex parte sæpefati domini nostri, Regis Angliæ, hic presentis, nota facimus, & in vestrà presentia publicamus, & dicimus quòd intentionis ejusdem domini nostri Regis est, ut discordiarum submotis materis, incolæ dicti regni stabilis pacis & perpetuæ concordie commodo (divinâ favente Vol. I.

clementiâ) perfruantur; non intendens aliqua super aliquem indebitè occupare; alicujus justitiam protelare, libertates diminuerè, aut etiam impedire; set omnibus & singulis, de regno Scotiæ memorato, sicut superior & directus ipsius regni dominus, exhibere justitiæ complementum.

Protestamur insuper ex parte ejusdem domini nostri Regis, quòd licet jus superioritatis & directi domini præfati regni Scotiæ, executio seu exercitium dicti juris sit suum, & spectet ad eum, non intendit, propter hoc, se à jure hæreditario, quòd sibi ad idem regnum competit, quoad proprietatem regni ipsius excludere, quamvis utatur jure superioritatis & directi domini, in exhibendo justitiam cæteris, jus vendicantibus in regno prædicto; set jus suum, tamquam unus inter alios jus ad idem regnum vendicantes, prosequi viis, modis, & temporibus, quibus de jure debet, & videre expedire.

Hiis verò dictis, & ut præmittitur, per prædictum dominum Bathoniensem & Wellensem episcopum peroratis, præfatus dominus Rex in presentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, nobilium, & popularium utriusque regni multitudinis copiosæ, ibidem existentium, ore proprio quædam verba dixit & protulit, sermone Gallico, hunc habentia sententialitèr intellectum.

Nos, Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ (statum regni Scotiæ considerantes multiplex commotione turbatum, & ex principis seu Regis destitutione, variâ perplexitate depressum, ipso regno diversarum procellarum turbine fluctuante) ob affectionem & zelum quem habemus ad universos & singulos, quorum tutio & defensio ad nos spectat, ac pro pace & quiete communi regni Scotiæ, ad partes istas, nostris aliis negotiis prætermisissis, nullis parentibus laboribus, nos duximus transferendos:

Cumque, ad requisitionem nostram, vos, episcopi, prælati, comites, barones, & nobiles dicti regni Scotiæ apud Norham, ad nos, prout dictum est, ad terminum veneritis assignatum, requisitionem recognitionis superioritatis, & directi domini, quòd nobis in dicto regni Scotiæ competit, & nostrum est, vobis factam: & in cujus possessione, vel quasi, clara memoriâ, antecessores & progenitores nostri Reges Angliæ, à longissimis temporibus retroactis fuerint (quod per manifestas & evidentissimas rationes, ac certa alia documenta sufficienter apparet) audistis & intellexistis ad plenum:

Et quod idcirco nos, ut superiorem & directum dominum dicti regni Scotiæ, recognoscere curaretis: & nobis, ut superiori & directo ipsius regni domino, pareretis; adiciens quòd, si aliqua haberetis, quæ nos à jure superioritatis seu directi domini antedicti: & à jure, ac ab executione, seu exercitio dicti juris possent excludere; & rationes & documenta, pro nobis & jure nostro facientia, per validiora & efficaciora alias infirmare; illa parati foremus, sicut justum esset, admittere, & facere quòd secundum Deum & justitiam deberemus.

Cum itaque, hiis auditis, & plenius intellectis, peteretis inducias, ad consulendum episcopos, prælatos, comites, barones, & nobiles, ac communitatem prædicti regni Scotiæ: ac etiam ad deliberandum & respondendum super petitis; & prout per præfatum episcopum jam est dictum, ad tres septimanas hujusmodi induciæ vobis concessæ fuissent præcisè, & per vos demum admissæ, ad respondendum propositis, & ad exhibendum, videlicet, & ostendendum siqua munimenta, vel scripta, seu quævis haberetis alia documenta, quæ nos à jure superioritatis seu directi domini memorati regni Scotiæ possunt repellere;

Et nihil penitus contra præmissa, per episcopos, prælatos, comites, barones & nobiles præfati regni Scotiæ proposito, exhibito, vel ostenso, quòd usum & exercitium superioritatis & directi domini nostri differre debeat vel auferre:

Propter quod vobis, & communitati prædicti regni Scotiæ, & unicuique, de communitate eadem, hic existenti, die hesternâ notificari & denunciari fecimus, per episcopum memoratum, quòd cum, ex parte vestrà, aut communitatis ejusdem, dicto die nihil fuerit propositum, exhibitum, seu ostensum, quòd jus & executionem seu exercitium juris superioritatis, seu directi domini nostri prædicti, debeat aliquatenus impedire, aut etiam retardare:

Intentionis nostræ est in negotio ipso procedere jure proprio, ratione superioritatis & directi domini nostri, nobis in præfato regno Scotiæ competentis, ad cognoscendum, discutiendum, & definiendum de jure singulorum, qui ad regnum prædictum jus sibi vindicant quoquo modo.

Undè, cum nobiles viri,

*Florentius comes Hollandiæ,
Robertus de Brus, dominus Vallis Anandiæ,
Johannes de Hastynghes,
Patricius de Dornbar comes de Marchia,
Willielmus de Ros,
Willielmus de Vescy per Walterum de Huntercumbe attorneyatum suum,
Robertus de Pinkey, &
Nicolaus de Soules, & tandem
Johannes de Balliolo,*

Ex parte nostrâ per præfatum episcopum singillatim interrogati fuissent & diligentibus requisiti, in presentia episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, magnatum, & procerum, ac communitatis utriusque regni hic existentium; an super petitione sua, ad succedendum in regnum Scotiæ memoratum, vellent nos, Edwardum Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum regni Scotiæ recognoscere? & concedere stare juri coram nobis? & à nobis, & coram nobis petere, respondere, & recipere, super hoc justitiæ complementum?

Ac idem comes R. de Brus, & cæteri nobiles antedicti, & novissimè Johannes de Balliolo finalitèr & expressè, coram episcopis, prælati, comitibus, baronibus, & aliis nobilibus, ac totâ communitate prædictâ, & nullo contradicente seu reclamante, responderint, per se quilibet separatim; quòd nos, Edwardum Regem Angliæ, in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè reconoscunt: & apertè concedunt stare juri coram nobis super jure successionis, quòd eis ad regnum Scotiæ competit quoquo modo; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum à nobis, & coram nobis, sicut à superiore & directo domino regni Scotiæ, complementum justitiæ in hac parte.

Vobis universis & singulis, de utroque regno hic existentibus, notificamus 9 I

A. D. 1292. | An. 20 Edw I.

& dicimus, quod intentionis nostræ est, ut, discordiarum & dissensionum sublatis materiis, tranquillitatem & pacem in dicto regno Scotiæ, & inter regnicolas conservare: nulla indebitè in ipso regno super aliquem occupare: nullius differre justitiam, seu aliàs prorogare: nullius diminuerè libertates, nec etiam impedire: nullum lædere minus justè: unicuique, sicut superior & directus dominus, jus suum tribuere: leges & consuetudines dicti regni bonas & approbatas facere inviolabiliter observari: ac operam adhibere sollicitam circa ea, quæ reformationem statûs ipsius regni respiciunt, & quietem perpetuam partium eorumdem:

Speramus enim sic, in hac parte, cum Dni auxilio, providere, quòd cedit ad divini nominis laudem, & statum prosperum regionis ejusdem, ac etiam ad dictæ terræ & incolarum ipsius commodum redundabit.

Et quanquam prædicti regni Scotiæ superior & directus dominus esse noscamur, & jus superioritatis & directi domini ejusdem regni, executio seu exercitium dicti juris sit nostrum; non intendimus, propter hoc, nos à jure hereditario, quod nobis ad prædictum regnum Scotiæ, quoad proprietatem ipsius, competit, excludere, quamvis utamur jure superioritatis & directi domini dicti regni, in exhibendo justitiam cæteris vendicantibus jus in regno eodem; set jus nostrum, tanquam unus inter alios jus ad regnum vendicantes prædictum, velle prosequi, ac etiam declarare viis, modis, & temporibus, quibus de jure debeamus, & viderimus expedire.

Hiis autem, per præfatum dominum Regem dictis, &, ut exprimitur, peroratis, supradictus Johannes de Balliolo, ad eundem dominum Regem accedens, dixit eidem; quòd ipsum in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè recognoscit: & apertè concedit stare juri coram eo, super jure successionis, quod sibi ad regnum Scotiæ competit qualitercumque; & etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum ab eo, & coram eo, sicut à superiore & directo domino ipsius regni Scotiæ, quod juris & rationis fuerit in hac parte.

Deinde Johannes, dictus Comyn, dominus de Badenough, ad prædictum dominum Regem accessit; & ab eo (quem in superiorem & directum dominum regni Scotiæ recognovit) inter alios se supplicavit admitti in petitione juris, quod in successione dicti regni Scotiæ se asserebat habere; quo quidem per ipsum dominum Regem ad petendum admissio, cum in superiorem & directum dominum regni Scotiæ publicè recognoscebat: & concedebat apertè, coram omnibus, & nullo contradicente seu reclamante, stare juri coram eo super jure successionis, quod ad dictum regnum Scotiæ vendicant, ac etiam ad petendum, respondendum, & recipiendum ab eo & coram eo, sicut à superiore & directo domino regni Scotiæ, quod justitia suadebit.

Qui quidem petentes super recognitione superioritatis & directi domini, dicto domino Regi Angliæ de prædicto regno Scotiæ debiti, fecerunt fieri litteras suas patentes, confectas sermone Gallico, formam quæ sequitur continentis.

A tous, qui ceste lettre verront ou orront.

*Florens conte de Hollande,
Robert de Brus seigneur du Val de Anand,
Johan de Vaillol seigneur de Gaweys,
Johan de Hastyges seigneur de Bergeveny,
Johan Comyn seigneur de Badenough,
Patrik de Dombur conte de la Marche,
Johan de Vescy par son Pere,
Nicolaus de Soules, e
Guillame de Roys, Saluz in DEU.*

Come nous entendoms avoir dreit en reauine de Escocce, e cel dreit monstret, chalenger, e averret devant celui, qi plus de pover, jurisdiction e reson eust de trier nostre dreit;

E le noble prince, sire Edward, par la grace de DEU, Rey d'Engleterre, nous eit enformes, par bones e suffisantes resons, qui a lui apent, e avoir de la souveraine seigneurie dudit reauine de Escocce, e la conoissance de oir, trier, e terminer nostre dreit:

Noos, de nostre propre volente sans nule manere de force ou destresse, voloms, otrions e grantoms de recevoir dreit devant lui, come souverain seigneur de la terre.

E voloms ja le mems, e promettons que nous averoms, e tendrons ferme e estable son fet; e que celui emportera le reauine, a qi dreit le dorra devant lui.

En tesmoigne de ceste chose nous avoms mis noz sealz a cest escrit. Fet e done a Norham, le Mardy procein apges la Ascension, le an de Grace mil e dens cent nonante premerain.

Postmodum igitur præfatus dominus Rex, diligentius investigans vias & modos, per quas, circa præmissa, ad reformationem statûs regni Scotiæ antedicti, foret utilis procedendum: post modum varios, & diversos sermones, habitos inter ipsum dominum Regem Angliæ, & episcopos, & prælatos ipsius regni Scotiæ, ac nobiles prænotatos, jus ad idem regnum, ut supradicitur, vendicantes;

Tandem consensum extitit unanimiter, concorditer & communiter, nullo contradicente, & de voluntate communi omnium ordinatum, quod domini Johannes de Balliolo, & Johannes Comyn, pro se & aliis petentibus, qui nominationi faciendæ per eos consentient, eligat quadraginta viros discretos & fideles, quos ad hoc idoneos senserint: & dominus Robertus de Brus, pro se & cæteris petentibus, similiter qui nominationi faciendæ per eum consentient, eligat alios quadraginta, quorum nomina ad tertiam diem sequentem, scilicet, quintam mensis Junii, à dictis partibus dicto domino Regi tradentur in scriptis; dominus verò Rex statuet & assignabit viginti quatuor viros plures, aut pauciores, prout sibi videbitur;

Qui omnes, assignati & nominati, congregati in unum, in loco & termino per prædictum dominum Regem statuendis, de jure cujuslibet prædictorum nobilium, jus in successione prædicti regni Scotiæ vendicantium, cognoscant & discutiant, prout rationi & juri visum fuerit magis con-

veniens: &, quod super hiis inventum fuerit, fideliter referant præfato domino Regi, ad quem pertinet negotium diffinire; & ipse illud, secundum DEUM & justitiam, finaliter terminabit; reservatæ semper eidem domino Regi, plures addendi de suis, & diminuendi de eis, pro suo libito, liberâ potestate.

Si verò aliquem, vel aliquos, de dictis personis, sic nominatis, per infirmitatem, seu aliud impedimentum legitimum, detineri contingat: ordinatum est & consensus quòd alius, vel alij, loco illius, seu illorum, valeant, seu valeat subrogari.

Et isti modus & forma, in prædictis suis articulis, præfato domino Regi, petentibus omnibus & singulis, episcopis, prælati, comitibus, baronibus, cæterisque nobilibus, necnon & custodibus dicti regni Scotiæ, placuerunt, &, consensus eidem expressum præbentes, ipsos acceptaverunt, laudaverunt, & concorditer approbaverunt.

Actum, anno quo supra, in parochiali ecclesiâ de Norham, Dunelmensi diocesi, tertiâ die intrante prædicto mense Junio,

Præsentibus, *Præfato domino Rege; ac
Venerabilibus patribus, dominis, Johanne, Dei gratia, archiepis
episcopo Eboracensi, Angliæ primatè,
Roberto Bathoniensi & Wellensi,
Antonio Dunelmensi,
Wilhelmo Eliensi,
Wilhelmo Sancti Andreae, &
Roberto Glasguensi, episcopis; &
Viris egregiis, dominis Edmundo, fratre dicti domini Regis;
Wilhelmo de Valentia, comite Pembrokiæ,
Henrico de Lascy, comite Lincolnie,
Rogerio Bygod, comite Norfolchiæ, & marescallo Angliæ,
Donaldo comite de Mar,
Gilberto comite de Aneuz,
Roberto de Brus, comite de Carryk;
Theobaldo de Verdun,
Thoma de Berkele,
Hugone le Despenser,
Wilhelmo de Sancto Claro,
Patrio de Graham,
Wilhelmo de Moravia,
Ricardo Syward,
Galfrido de Montbray,
Michaele de Wymes,
Waltero de Bello Campo, senescallo dicti domini Regis,
Wilhelmo de Monte Revelli; ac
Venerabilibus viris, magistris Henrico decano Eboracensi,
Johanne de Lascy, cancellario Cyccestrensi, &
Waltero de Langeton, decano ecclesiæ de Bruges;*

Ac aliis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, magnatibus, nobilibus, atque popularibus, utriusque regni, in multitudine copiosâ.

Conventio sexta, v. Junii.

ANNO & indictione prædictis: cum dies quinta, intrantis mensis Junii, data fuisset, per prædictum dominum Regem Angliæ, petentibus jus ad regnum Scotiæ, ad tradendum, in scriptis, nomina personarum, quæ ad audiendum, cognoscendum, & discutiendum, de jure singulorum, qui ad dictum regnum Scotiæ jus sibi vendicant, nominari debebant, prout superior plenius continetur;

Venerabiles patres in CHRISTO, Willielmus Sancti Andreae, & Robertus Glasguensis episcopi exhibuerunt & tradiderunt, in scriptis, discreto viro, Johanno de Berewyk, decano de Wymburne, prædicti domini Regis Angliæ clerico (& per ipsum dominum Regem ad hoc specialiter deputato) nomina personarum infrascriptarum, nominatarum ex parte Roberti de Brus, & Johannis de Balliolo, & aliorum petentium: & dictus dominus Rex assignavit viginti quatuor (quorum nomina inferius annotantur) qui cum aliis audiant, ut prædicitur, cognoscant, & discutiant de jure omnium & singulorum, jus ad regnum vendicantium memoratum.

Hæc autem sunt nomina nominatarum & assignatarum per dictum dominum Regem Angliæ:

*Robertus Bathoniensis & Wellensis,
Antonius Dunelmensis,
Willielmus Elyensis,
Radulphus Carleolensis, Dei gratia, episcopi;
Frater Willielmus de Hotham, provincialis fratrum prædicatorum in Anglia, &
Frat' Willielmus de Geynesburg, minister ordinis fratrum minorum;
Magister Henricus de Newerk decanus Eboracensis,
Johannes de Derby decanus Lychefeldensis.
Durandus archidiaconus Stowye,
Robertus de Radewelle archidiaconus Cestriae,
Willielmus de Greneseud canonicus Eboracensis,
Willielmus de Kylkenny juris civilis professor;
Henricus de Lascy, comes Lincolnie,
Rogerus Bygod, comes Norfolchiæ & marescallus Angliæ;
Johannes de Sancto Johanne,
Hugo le Despenser,
Robertus filius Rogeri,
Thomas de Berkele,
Brianus filius Alani,
Rogerus de Brabanton,
Willielmus de Bereford,
Johannes de Lethgreyns,
Thomas de Fisseburne, &
Walterus de Robery.*

Nomina electorum & nominatorum per dominum Robertum de Brus, dominum Vallis Anandie, sunt hæc;

Robertus Glasguen', &
Matheus Dunkeldensis episcopi;
..... abbas de Melros,
..... abbas de Gedeworthe;
Patricius comes de Marchia,
Donaldus comes de Mar,
Walterus comes de Meneteth,
Johannes comes de Aseles,
Malcolmus comes de Levenax,
Jacobus senescallus Scotie,
Willielmus de Soules,
Johannes de Soules,
Nicolaus de Graham,
Johannes de Lyndeseya,
Johannes le Seneschal,
Alexander de Bonekyl,
Willielmus de la Hoye,
David de Forechordal,
Johannes de Kalantir,
Willielmus de Fentone,
Magister Adam de Crokedeah,
Henricus decanus Aberdonensis, positus postea loco suo,
Walterus de Lyndeseya,
Reginaldus de Craveford,
Colinus Cambel,
Willielmus de Strivelyn,
Johannes de Strivelyn de Moravia,
Johannes de Inchemartin,
Magister Robertus de Merleye,
Magister Willielmus de Stryvelin,
Magister Thomas de Bonekyl,
Henricus de Lematherton,
Magister Willielmus de Anandia,
Magister Willielmus de Goseford,
Magister Ricardus de Boulden,
Frater Reginaldus de Rihulle monachus de Melros,
Willielmus de Conysburg,
Willielmus de Prestone,
Gilbertus de Conysburg, &
Galfridus de Caldecote.

Nomina electorum & nominatorum per dominum Johannem de Balliolo sunt hæc,

Willielmus Sancti Andreae,
Henricus Aberdonensis,
Willielmus Dumblanensis,
Marcus Sodorensis,
Henricus Candidæ casæ, &
R. Rossensis, episcopi.
..... abbas de Donfermelyn,
..... abbas de Sancta Cruce,
..... abbas de Cambeskyne,
..... abbas de Kelthon,
..... abbas de Tungalande,
..... abbas de Scona,
..... abbas de Cupro,
..... Prior Sancti Andreae;
Walterus archidiaconus Dumblanensis,
Johannes comes de Boughen,
Gilbertus comes de Aneguz,
Malisus comes de Stralherne,
Willielmus comes de Ros;
Alexander de Ergadio,
Andreas de Moravia,
Galfridus de Montbray,
Herbertus de Marzelle,
Symon Fraser pater,
Patricius de Graham,
Willielmus de Sancto Claro,
Reginaldus le Chen pater,
Reginaldus le Chen filius,
Nicolaus de Haya,
Robertus de Cambron de Bylligyrnauk,
Ricardus Fraser,
Johannes de Stryvelyn del Cars,
Andreas Fraser,
Michael de Wymes,
Michael Scotus,
Ricardus de Strattona,
Willielmus de Moravia de Tholibardin,
Willielmus de Melgedrom,
Radulphus de Lasceles, &
David de Graham.

Actum, anno quo supra, quintâ die intrante mense Junio, in parochiali ecclesiâ de Norham,

Præsentibus venerabilibus patribus,
Roberto Bathoniensi & Wellensi,
Willielmo Elyensi, Dei gratiâ, episcopis; &
Magistris Henrico decano Eboracensi,
Waltero de Langeton decano ecclesiæ de Bruges; &
Nobilibus viris, H. de Lacy comite Lincolnie,
R. Bygod comite Norfolkie, & marescallo Angliæ;
Et nonnullis aliis episcopis, prælati, atque nobilibus, tes-
tibus ad hæc vocatis specialiter, & rogatis.

Conventio septima, vi. Junii.

ANNO & indictione prædictis, nobilibus viris dominis, Florentio comite Hollandiæ, Robert de Brus, Johanne de Balliolo, & cæteris, qui, ex successione hæreditariâ, ad regnum Scotiæ jus sibi vendicant, coram prædicto domino Rege & suo consilio constitutis, cum jam per dictum dominum Regem, & ex parte petitorum prædictorum, tradita fuissent in scriptis nomina personarum, quæ nominatæ & assignatæ fuerant ad audiendum, cognoscendum, & discutiendum de jure singulorum, qui ad dictum regnum Scotiæ jus sibi vendicant, & ad referendum quod inventum fuerit dicto domino Regi, ejus est negotium diffinire, prout superius plenius continetur.

Prædictus dominus Rex in præsentia mei, notarii & testium suscriptorum, prædictis mandavit petitoribus, ut inter se de loco apto & termino competenti tractarent, ad quem, & in quo convenirent, & remaneret personæ prædictæ ad audiendum & cognoscendum de prædicto negotio, juxta formam super hoc aliâ ordinatam.

Qui quidem, deliberato consilio, villam de Berewyk super Twedam pro loco, accomodo ad tractandum de ipso negotio, secundum quod est expressum superius, elegerunt; quem idem dominus Rex acceptans, cum de termino statuendo concordare non possent, secundam diem mensis Augusti, proximo futuri, pro termino statuit, & præfixit de communi prædictorum petitorum voluntate, & consensu omnium, utriusque regni, qui aderant, ad procedendum secundum formam præexpressam in negotio prænotato.

Actum, anno quo supra, sextâ die intrante prædicto mense Junio, in castro de Norham, in camerâ prædicti domini Regis.

Præsentibus,

Venerabilibus patribus, dominis Johanne, Dei gratiâ, archiepiscopo Eboracensi, Angliæ primate;
Roberto Bathoniensi & Wellensi,
Antonio Dunelmensi, &
Willielmo Elyensi episcopis; &
Nobilibus viris, Edmundo fratre præfati domini Regis,
Gilberto de Clare comite Gloverniæ & Hertfordiæ,
Willielmo de Valentia comite Penbrokyæ,
Henrico de Lascy comite Lincolnie,
Rogerio Bygod comite Norfolkie & marescallo Angliæ; &
Magistris Henrico de Newerk Eboracensi, &
Thoma Wellensi, ecclesiarum decanis,
Johanne de Lascy cancellario Cyecestrensi,
Willielmo de Grenesford, canonico Eboracensi;

Et nonnullis aliis episcopis, prælati, & nobilibus utriusque regni existentibus tunc ibidem.

Conventio octava, xii. Junii.

ANNO & indictione prædictis, ac loco ultimo superius nominato. Cum venerabiles patres in Christo, Willielmus Sancti Andreae, & Robertus Glasguensis episcopi; & nobiles viri domini, Johannes Comyn, & Jacobus senescallus Scotiæ; ejusdem regni custodes, per communitatem regni specialiter deputati, in præsentia prædicti domini Regis Angliæ constituti fuissent, & custodiam dicti regni, quam per communitatem eandem habebant;

Nec non & tam illi, quam petentes prædicti, jus ad ipsum regnum, ut dictum est, vendicantes;

Ac etiam castellani, seu constabularii regni ejusdem, qui castra quæ fuerant quondam Regis Scotiæ, & ad eum pertinebant, in custodiis suis, sive per communitatem prædictam, seu aliâ, habuerant, castra ipsa, dicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino dicti regni Scotiæ, reddidissent, ac etiam liberassent;

Receptaque, per ipsum dominum Regem, ab eis ipsius regni custodiâ, & castrorum similiter prædictorum;

Et subsequenter præfatis, Willielmo & Roberto, Sancti Andreae & Glasguensi episcopis, & Johanni Comyn, ac Jacobo senescallo Scotiæ prædicti regni, custodiâ per dictum dominum Regem Angliæ, ut superiorem & directum dominum ejusdem regni Scotiæ, retraditâ & commissâ;

De præcepto & mandato ipsius domini Regis Angliæ, electus fuit, in cancellarium dicti regni Scotiæ, per episcopos, & nobiles antedictos, ejusdem regni custodes, Alanus episcopus Cathanensis; quem idem dominus Rex in cancellarium dicti regni constituit; & Walterum de Hamondesham, clericum suum, in socium adjunxit eidem.

Actum ut supra, undecimâ die intrante prædicto mense Junio.

Præsentibus,

Venerabilibus patribus, Roberto Bathoniensi & Wellensi,
Antonio Dunelmensi,
Willielmo Elyensi, &
Radulpho Carleolensi, Dei gratiâ, episcopis;
Et nobilibus viris dominis, Edmundo fratre prædicti domini Regis,
Willielmo de Valentia comite Penbrokyæ,
Gilberto de Clare comite Gloverniæ,
Henrico de Lascy comite Lincolnie;
Ac magistris Henrico de Newerk decano Eboracensi,
Johanne de Lascy cancellario Cyecestrensi,

Et nonnullis aliis episcopis, prælati, comitibus, baronibus, atque nobilibus utriusque regni existentibus tunc ibidem.

Conventio nona, xii. Junii.

ANNO & indictione prædictis. Venerabilibus patribus, dominis Willielmo Sancti Andreae, & Roberto Glasguensi, episcopis: & nobilibus viris dominis Johanne Comyn, & Jacobo senescallo Scotiae, custodibus regni Scotiae; necnon & nobilibus viris dominis Roberto de Brus, Johanne de Balliolo, Johanne de Hastynges, & aliis jus ad regnum Scotiae vendicantibus, ex opposito castri de Norham, in parochiâ villæ de Upsetelyntone, in arca viridi sub divo, in præsentia mei, notarii, & testium subscriptorum, personaliter constitutis:

Venerabilis pater Alanus, episcopus Cathanensis, sigillum, regimini Scotiae deputatum, ad locum portatum, & idem coram omnibus recipiens, ut cancellarius regni Scotiae, præsentibus evangeliiis, corporale præstitit juramentum, officium cancellariæ regni prædicti, sibi per Regem Angliæ, ut superiorem & directum dominum ejusdem regni Scotiae, commissum, secundum leges & consuetudines ipsius regni fideliter gerere: ac eidem domino Regi, ut superiori & directo domino dicti regni Scotiae, ut est dictum, intendere & parere: & unicuique, de regno prædicto, in omnibus, quæ ad idem spectant officium, exhibere justitiæ complementum; literis gratiæ ipsi domino Regi specialiter reservatis:

Et Walterus de Hamondesham, dicti domini Regis clericus, prædicto episcopo per ipsum dominum Regem in dicto associatus officio, tactis sanctis Dei Evangeliiis, juravit in ipsius cancellariæ officio fideliter se habere.

Deinde præfati episcopi Sancti Andreae & Glasguensis, Johannes Comin & Jacobus senescallus Scotiae, custodes regni Scotiae, Robertus de Brus, Johannes de Balliolo, Johannes de Hastynges, & alii petitores, ceterique magnates & nobiles præfati regni, ad prædictum dominum Regem Angliæ, ultra flumen prædictum, apud Norham personaliter accedentes, coram eis per Regem fuit ordinatum eundem ut in loco, quo prius, ultra flumen prædictum, infra limites regni Scotiae, in crastino convenirent;

Et quòd tam præfati Willielmus & Robertus Sancti Andreae & Glasguensis episcopi, Johannes Comyn, & Jacobus senescallus Scotiae, custodes regni Scotiae: Robertus de Brus, Johannes de Balliolo, Johannes de Hastynges, ac alii jus ad ipsum regnum Scotiae vendicantes: nec non & quod universi episcopi, prælati, comites, barones, magnates, & nobiles, ac communitates civitatum, castrorum, burgorum, villarum, ac omnes alii & singuli, qui ad fidelitatem præstandam qualitercumque tenentur, qui tunc forent præsentis ipsi domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino regni Scotiae, juramentum fidelitatis præstarent, secundum formam quæ ordinaretur & conveniens videretur; & tunc pax ex parte ipsius domini Regis Angliæ, ut superioris & directi domini regni Scotiae, proclamaretur publicè, & juxta proclamationem hujusmodi firmiter servaretur.

Actum ut supra, duodecimâ die intrante prædicto mense Junio, in locis prædictis.

Præsentibus,

Venerabilibus patribus, Roberto Bathoniensi & Wellensi,
Antonio Dunelmensi, &
Willielmo Elyensi, episcopis;
Ac viris illustribus dominis, Eadmundo fratre prædicti domini Regis,
Willielmo de Valentia comite Penbrokæ,
Gilberto de Clare comite Gloverniæ,
Henrico de Lascy comite Lyncolnæ;
Et magistris Henrico decano Eboracensi,
Johanne de Lascy cancellario Cycestrensi,
Waltero de Langetone decano ecclesiæ de Bruges,
Et nonnullis aliis episcopis, prælatiis, comitibus, baronibus,
atque nobilibus utriusque regni existentibus tunc ibidem.

Conventio decima, xiii. Junii.

ANNO & indictione prædictis. Præfato domino Rege Angliæ illustri, ultra flumen de Tweda, in parte Scotiae, in parochiâ villæ de Upsetelyntone ex opposito castri de Norham, juxta prædictum flumen de Tweda, personaliter constituto, in præsentia mei, notarii, & testium subscriptorum, ac episcoporum, comitum, baronum, & nobilium, ac popularium, utriusque regni, multitudinis copiosæ, prædictus dominus Rex nobilem virum, Brianum, filium Alani, venerabilibus patribus, Willielmo Sancti Andreae, & Roberto Glasguensi, episcopis, Johanni Comyn, & Jacobo senescallo Scotiae, custodibus dicti regni Scotiae, deputatis per eum ad custodiam ejusdem regni Scotiae, ipsis associavit custodibus & adjunxit:

Qui quidem episcopi, præsentibus Evangeliiis: & dicti nobiles, custodes regni prædicti, tactis sanctis Evangeliiis, juraverunt, per se quilibet singillatim, quod in ipsius regni custodia, per dictum dominum Regem, ut superiorem & directum dominum ejusdem regni, eis commissâ, fideliter se habebunt: ac ejusdem regni facta & negotia, secundum ipsius leges & consuetudines, gerent & regent fideliter: & unicuique de regno prædicto plenam justitiam exhibebunt; ac præfato domino Regi Angliæ, ut superiori & directo ipsius regni domino, obediunt & intendunt.

Postea, verò ad mandatum præfati domini Regis Angliæ, prædicti domini

Willielmus & Robertus, Sancti Andreae & Glasguensis episcopi, Johannes Comyn & Jacobus senescallus Scotiae, custodes ipsius regni Scotiae, per eum, ut per superiorem & directum dominum ejusdem regni, ut præmittitur, deputati; ipsi episcopi, præsentibus Evangeliiis: & dicti nobiles, tactis sanctis Dei Evangeliiis, per se quilibet separatim, juramentum fidelitatis eidem domino Regi Angliæ, sicut superiori & directo domino dicti regni Scotiae, præstiterunt.

Deinde, Marcus episcopus Sodorensis,

Præsentibus evangeliiis: & infrascripti nobiles, ibidem præsentis, videlicet,

Domini, Robertus de Brus dominus Vallis Anandæ,
Johannes de Balliolo,
Robertus de Brus comes de Carryk,
Patricius de Dombor comes de Marchia,
Donenaldus comes de Mar,
Johannes comes de Boughan,
Johannes comes de Atheltes,
Gilbertus comes de Ateguz,
Malcolmus comes de Levenax,
Walterus comes de Meneteth,
Johannes Comyn dominus de Badenough,
Jacobus senescallus Scotiae,
Willielmus de Soules,
Johannes de Soules,
Patricius de Graham,
Thomas Randulph,
Willielmus de Sancto Claro,
Radulphus de Haudene,
Alexander de Balliolo camerarius Scotiae,
Willielmus Comyn,
Johannes le Seneschal,
Yngelramus de Unframville,
Willielmus de Moravia Tholibardyn,
Henricus de Pynkeny,
Walterus Burdun,
Radulphus de Croveford, &
Henricus de Sancto Claro.

Tactis sanctis Dei Evangeliiis, per se quilibet singillatim, juramentum fidelitatis præfato domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino regni Scotiae, præstiterunt.

Hiis igitur peractis taliter & completis, pax ex parte memorati domini Edwardi Regis Angliæ, ut superioris & directi domini præfati regni Scotiae, fuit ibidem publicè proclamata; & per Regem eundem præceptum, ut ubique in regno prædicto, videlicet, in comitatibus, & balliviis, civitatibus, & castris, burgis, & villis, ac locis aliis, nomine suo, ut superioris & directi domini regni Scotiae, publicè proclamaretur; & proclamata firmiter servaretur.

Et secunda dies mensis Augusti, proximè futuri, memoratis episcopis, prælatiis, petentibus jus ad regnum Scotiae supradictum comitibus, baronibus, ac universis, & singulis auditoribus superius nominatis, ceterisque nobilibus, & aliis de regno prædicto, apud Berewyk super Twedam, pro termino assignata, ad procedendum ulterius in ipso negotio; prout alias per præfatum dominum Regem, prædictos episcopos, prælatos, & nobiles, fuerat ordinatum.

Actum, anno quo supra, in loco prædicto, tertiâ decimâ die intrante supradicto mense Junio;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus, dominis Roberto Bathoniensi & Wellensi,
Antonio Dunelmensi, &
Radulpho Carleolensi, Dei gratiâ, episcopis; &
Egregiis viris, dominis Eadmundo fratre præfati domini Regis;
Willielmo de Valentia comite Penbrokæ,
Gilberto de Clare comite Gloverniæ,
Henrico de Lascy comite Lyncolnæ;
Johanne de Sancto Johanne,
Waltero de Bello Campo senescallo prædicti domini Regis,
Nicolao de Segrave,
Petro de Chauvent,
Willielmo de Monte Revèlli, præfati domini Regis camerarius,
Johanne Boutetorte,
Guydono Ferrer,
Johanne Go. marescallo,
Willielmo de Bereford justitiario dicti domini Regis, &
Elyâ de Hanville militibus; ac
Venerabilibus viris, Henrico de Newerk decano Eboracensi,
Johanne de Lascy cancellario Cycestrensi;
Et nonnullis aliis episcopis, prælatiis, comitibus, baronibus,
aliisque nobilibus, atque popularibus, tam clericis, quam laicis, utriusque regni, in multitudine copiosis.

Hæc sunt quæ in antiquis cronicis, de quibus supra in principio fit mentio, in diversis Angliæ & Scotiæ monasteriis, inter alia fuerunt inventa; per quæ evidenter apparet, quod Reges Angliæ, ab antiquo, habuerunt subjectionem, homagium, & fidelitatem, ac superius & directum dominium regni Scotiæ, sicut plenius infra patet.

ANNO Domini nongentesimo primo. Edwardus monarcha Angliæ, cognomento senior, filius Elvredi; Scottorum, Humberorum, Stregewallorum Reges, suæ ditioni subegit, & in deditionem accepit. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, & Willielmi de Malmesbyre; quorum compilationes & libri inveniuntur in multis & diversis monasteriis.

Anno Domini nongentesimo vicesimo primo. Rex Scottorum, cum totâ gente suâ: & Reginaldus Rex Danorum, cum Danis & Anglis, Norhumbriam incolentibus; Rex etiam Stregewallorum, cum suis, eundem Regem Edwardum sibi in patrem & dominum elegerunt, firmumque fœdus cum eo pepigerunt. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, & Rogeri de Hovedene, in multis libris, &c.

Anno Domini nongentesimo vicesimo quarto. Idem Edwardus Rex cunctis, Britanniam incolentibus, Anglorum, Scottorum, Cumbroborum, Danorum, & Britonum populis præfuit. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, & Rogeri de Hovedene, in multis libris, &c.

Anno Domini nongentesimo vicesimo sexto. Adelstanus filius, & immediatus successor ejusdem Edwardi, vicit Regem Scottorum Constantinum, Regemque Wentorum prælio vicit & fugavit; & hii devicti, sacramento dato, cum ipso fœdus pepigerunt in loco qui dicitur Eموthe, quarto idus Julii. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, & Rogeri de Hovedene, in multis libris.

Et in cronicis Willielmi de Malmesbyre, Henrici de Huntynone, & Radulphi de Dizeto sic invenitur; Adelstanus, Rex Angliæ prædictus, Constantinum Regem Scottorum prædictum, cedere regno compulsi; quem tamen postea sub se regnare constituit in antiquum statum, dicens, 'Gloriosus est Regem facere, quam Regem esse'.

Anno Domini nongentesimo tricesimo quarto. Idem Adelstanus, Rex Angliæ, eundem Constantinum, Regem Scottorum, rebellantem devicit, & Scotiam usque Dunfodiam vastavit. Et idem Constantinus filium suum dicto Adelstano, cum dignis muneribus, in obsidem dedit, & sic pacificati sunt. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, Henrici de Huntynone, & Radulphi de Dizeto, in multis libris, &c.

Anno Domini nongentesimo tricesimo septimo. Eugenius, Rex Cumbroborum, & Constantinus Rex Scottorum, in loco, qui dicitur Dacor, venientes, se, cum suis regnis, eidem Adelstano, Angliæ Regi, dederunt; in cuius pacti gratiâ filium Constantini, baptizari jussum, ipse Adelstanus de sacro fonte suscepit. Hoc invenitur in cronicis Willielmi de Malmesbyre, in multis libris, &c.

Anno Domini nongentesimo quadragesimo. Adelstano defuncto successit Eadmundus frater ejus, qui regnavit septem annis sine rebellionem Scottorum, &c.

Anno Domini nongentesimo quadragesimo septimo. Edredus, frater Adelstani, dicto Eadmundo fratri suo successit; qui, post Norhumbros devictos, in Scotiam vexilla direxit. Scotti verò, nimio terrore percussi, sine bello, subdiderunt se Regi Edredo prædicto, & fidelitatem, domino debitam, eidem juraverunt; quodam Yricio Rege super ipsos Scottos statuto. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Willielmi de Malmesbyre, & Henrici de Huntynone, in multis libris, &c.

Anno Domini nongentesimo quinquagesimo quinto. Mortuo Rege Edredo, successit ei Edwynus, filius Eadmundi, fratris Edredi Regis; qui regnavit quatuor annis, cujus tempore Scotti non rebellaverunt.

Anno Domini nongentesimo septuagesimo septimo. Edgarus, Rex Angliæ, qui immediatè successit Edwyno fratri suo, Regem Scottorum Kynadium, Cumbroborum Malcolmum, Mackum Regem plurimarum insularum, aliosque quinque subregulos, ad curiam coactos, uno & perpetuo sacramento obligavit; ad eum ut, apud civitatem Legionum, sibi, ut mandarat, occurrentes, in pompam triumphi, per fluvium Debe illos deduceret. Unâ enim navi impositos, prope proram sedens remigare cogebat, per hoc ostentans regalem magnificentiam, qui subjectam haberet tot Regum potentiam; denique fertur dixisse, 'Tunc demum posse successores suos gloriarî se Reges Anglorum esse, cum tantâ honorum prerogativâ fruerebantur.'

Item, in quodam convivio, fama est, Regem Scottorum, Kynadium ludibundum dixisse, 'Mirum videri Edgaro, tam vili homuncioni, tot provincias subici: quod Edgarum non latuit; qui, quasi consultandi gratiâ, Kynadium accessit, longèque in silvam deducto, unum & duobus ensibus, quos secum attulit, tradidit: 'Et nunc, ait, licebit vires tuas experire, cum soli simus; jan enim faxo ut appareat quis alteri merito supponi debeat: turpe enim est esse Regem in convivio dicatulum, nec esse in prælio promptum: confusus ille ad pedes Regis cecidit, simplicis joci veniam precatus, & confestim consecutus. Hæc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, Willielmi de Malmesbyre, Henrici de Huntynone, & Radulphi de Dizeto, in multis libris, &c.

Anno Domini nongentesimo octogesimo quinto. Successit Regi Edgardo Sanctus Edwardus Martir, filius dicti Edgari; qui, anno regni sui quarto, sub novercâ suâ Altritha, martirium passus est; cujus tempore Scotti non rebellaverunt.

Anno Domini nongentesimo octogesimo nono. Successit Sancto Edwardo Egelredus, frater ejus; qui regnavit triginta annis: quo tempore nichil invenitur de rebellionem Scottorum.

Vol. I.

Anno Domini millesimo decimo sexto. Successit Egelredo Eadmundus Yreneside, filius ejus; qui primo regni sui anno, apud Oxoniam, à filio Edrici ducis proditiosè interfectus est.

Anno Domini millesimo decimo septimo. Rex Knutus, Danus, successit in regnum Angliæ; qui, anno regni sui decimo quinto, Romam profectus est, & elimosinis peccata redimens, eodem anno navigio in Angliam rediit; & mox Scotiam rebellantem, Regemque Malcolmum, expeditione illuc ductâ, parvo subegit negotio; subditusque est ei dictus Malcolmus Rex Scottorum, & alii duo Reges, Melbeach & Gerinak: & postmodum invenitur, erat Knutus dominus totius Daciæ, totius Angliæ, totius Norwegiæ, similiter & Scotiæ. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Willielmi de Malmesbyre, Henrici de Huntynone, & Radulphi de Dyzeto in multis libris, &c.

Anno Domini millesimo tricesimo quinto. Successit Regi Knuto Haraldus, filius suus; qui regnavit quatuor annis, & quatuor mensibus: cujus tempore non invenitur de rebellionem Scottorum.

Anno Domini millesimo quadragesimo. Regi Haraldo successit Hardeknotus, frater ejus; qui, cum biennio, præter decem dies, regnasset, apud Lambethe mortuus est: cujus tempore nichil invenitur de rebellionem Scottorum.

Anno Domini millesimo quadragesimo tertio. Hardeknoto Regi successit Eadwardus, qui cognominatus est justus, filius Egelredi Regis; cujus jussu dux Norhumbroborum, Sywardus, cum Rege Scottorum, Machiota, prælium commisit, ipsumque vitâ & regno spoliavit; & Malcolmum, filium Regis Cumbroborum, jussu dicti Regis Edwardi, Regem Scottorum constituit. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, Henrici de Huntynone, & Radulphi de Dizeto, in multis libris. Similiter & in cronicis Willielmi de Malmesbyre, & in cronicis Sancti Albani, sic invenitur; Rex Edwardus regnum Scotiæ dedit Malcolmum, filio Regis Cumbroborum, de se tenendum.

Anno Domini millesimo sexagesimo sexto. Haraldus, filius Godwyni comitis Cantia, electus fuit in Regem; qui, primo regni sui anno, in bello contra Willielmum, dictum Bastard, occubuit.

Anno Domini millesimo sexagesimo sexto. Willielmus, dictus Bastard, Angliam ingressus est: & sexto regni sui anno, rebellante Malcolmum Rege Scottorum, per terram & mare duxit exercitum in Scotiam, & eidem Malcolmum in loco, qui dicitur Abernithy, occurrit; & Malcolmum ibidem suus homo devenit. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, & Henrici de Huntynone in multis libris. Et in cronicis Sancti Albani invenitur, quod Rex Willielmus, accepto à Rege Malcolmum homagio & obsidibus, in Angliam remeavit.

Anno Domini millesimo octogesimo septimo. Successit eidem Willielmo, Bastard, Willielmus Rufus, filius ejus: anno verò tertio regni sui, rebellante Malcolmum, Rege Scottorum, & Norhumbriam invadente, idem Willielmus, Rex Angliæ, cum Roberto fratre suo, acies direxit in Scotiam: cui Malcolmum in terrâ Loydis occurrit, & pax inter eos facta est eâ conditione, ut idem Malcolmum, Rex Scotiæ, eidem Willielmo, Regi Angliæ, obediret, sicut fecerat patri suo. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, & Rogeri de Hovedene, in multis libris. Et, in cronicis Henrici de Huntynone, invenitur, quod, Willielmo Juniore, dicto Rufus, Rege Angliæ, acies dirigente in Scotiam, Malcolmum, Rex Scottorum, nimio terrore perstrictus, homo ipsius Regis Willielmi effectus est, & juramento fidelitatis ei subjectus.

Anno Domini millesimo nonagesimo tertio. Interfecto Malcolmum Rege Scottorum, & Edwardo primogenito suo, in Norhumbria, per Morellum militem strenuissimum, Scotti elegerunt Donealdum, fratrem Malcolmum, in Regem; quo audito, Duncanus, filius Malcolmum, Regem Angliæ Willielmum (cujus tunc obses fuit) ut ei regnum patris concederet, petiit, & impetravit: illique fidelitatem juravit; & sic ad Scotiam properavit, & Donealdum patruum suum de regno expulsi, & loco ejus regnavit. Anno verò sequente, dicto Duncanum dolosè perempto, idem Donealdus iterum regnum Scotiæ invasit: quem dictus Rex Willielmus de regno expulsi, & Edgarum, filium Malcolmum prædicti, Regem constituit. Hæc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, Willielmi de Malmesbyre, & Henrici de Huntynone, in multis libris, &c.

Anno Domini millesimo centesimo. Dicto Willielmo Rufus, Regi Angliæ, successit Henricus senior, frater ejus: cujus regni anno septimo Edgarus, Rex Scotiæ, decessit. Cui successit Alexander, frater ejusdem Edgari, concessu dicti Regis Henrici. Hæc invenitur in cronicis Henrici de Huntynone, in multis libris.

Anno Domini millesimo centesimo tricesimo sexto. Regi Henrico seniori successit Stephanus Rex; cujus regni anno primo, cœm à David Rege Scotiæ peteret homagium & fidelitatem, id ei facere recusavit, quia ipse fuit primus omnium laicorum, qui fecerat homagium & fidelitatem Matildi Imperatrici; filius tamen ejusdem David, Henricus nomine, fecit homagium dicto Regi Stephano. Hoc invenitur in cronicis Mariani Scoti, Rogeri de Hovedene, & Henrici de Huntynone, in multis libris.

Anno Domini millesimo centesimo quinquagesimo quarto. Regi Stephano prædicto successit Henricus secundus, filius Imperatricis: anno verò regni sui undecimo obiit Malcolmum Rex Scottorum; cui successit

Willelmus frater ejus. Anno quoque dicti Regis Henrici decimo sexto, in crastino coronationis Henrici filii sui, fecit Rex Henricus pater Willelmum Regem Scottorum, & David fratrem suum, & comites, & barones regni Scotiae, devenire homines novi Regis Angliæ, & jurare ei fidelitatem contra omnes homines; salvâ fidelitate suâ. Hoc invenitur in cronicis Rogeri de Hovedene, in multis libris.

Anno Domini millesimo centesimo septuagesimo quarto: regni verò dicti Henrici patris vicesimo, dictus Willelmus, Rex Scottorum, rebellare incipiens, venit in Northumbriam cum exercitu magno, & stragem magnam exercuit in populo: cui occurrentes milites comitatûs Eboracensis apud Alnewyk ipsam ceperunt, & dicto Henrico Regi Angliæ tradiderunt.

Anno Domini millesimo centesimo septuagesimo quinto. Decimo quinto kal' Martii Willelmus Rex Scottorum liber abire permissus est: postea verò, apud Eboracum, eodem anno, tertiâ die post Assumptionem beatæ Mariæ, scilicet decimo septimo kalendas Septembris, facta fuit conventio & finis inter prædictum Henricum Regem Angliæ, & præfatum Willelmum Regem Scotiae.

(Vide etiam hanc conventionem sub regno Hen. II. in part' prior' hujus tomi, p. 31.)

Ejus tenor talis est;

HÆC est conventio & finis, quem Willelmus, Rex Scottorum, fecit cum domino suo Henrico Rege, filio Matildis Imperatricis.

Willelmus, Rex Scottorum, devenit homo ligius domini Regis, contra omnem hominem de Scotia, & de omnibus aliis terris suis, & fidelitatem ei fecit, ut ligio domino suo, sicut alii homines sui ipsi facere solent.

Et similiter fecit homagium Henrico Regi filio suo; salvâ fide domini Regis, patris sui.

Omnes verò episcopi, & abbates, & clerus terræ Regis Scotiae, & successores sui, facient domino Regi, sicut ligio domino, fidelitatem de quibus habere voluerit, sicut alii episcopi sui ipsi facere solent, & Henrico Regi filio suo, & hæredibus suis.

Concessit autem Rex Scotiae, & David frater suus, & barones, & alii homines sui, domino Regi, quod ecclesia Scotiae talem subjectionem amodò faciet ecclesiæ Anglicanæ, qualem illi facere debet & solebat tempore Regum Angliæ, prædecessorum suorum.

Similiter Ricardus, episcopus Sancti Andreae, & Ricardus, episcopus de Dunkeldyn, & Galfridus, abbas de Dunfermelyn, & Herbertus, prior de Coldingham, concesserunt, quòd etiam ecclesia Anglicana illud jus habeat in ecclesiâ Scotiae, quod de jure habere debet; & quod ipsi non erunt contra jus ecclesiæ Anglicanæ: & desicut ligium fidelitatem domino Regi & Henrico filio suo fecerunt, eos inde assecuraverunt.

Hoc idem facient alii episcopi & clerus Scotiae, per conventionem, inter dominum Regem, & Regem Scotiae, & fratrem suum, & barones suos, factam:

Comites etiam & barones, & alii homines de terrâ Regis Scotiae, de quibus dominus Rex habere voluerit, facient: & homagium contra omnem hominem & fidelitatem, ut ligio domino, sicut alii homines sui facere solent, ei, & Henrico Regi filio suo, & hæredibus suis, salvâ fide domini Regis, patris sui.

Similiter hæredes Regis Scotiae, & baronum, & hominum suorum, homagium & ligantiam facient hæredibus domini Regis, contra omnem hominem.

Præterea Rex Scotiae & homines sui nullum amodò fugitivum, de terrâ domini Regis, pro felonâ receptabunt in Scotia, vel in aliâ terrâ suâ, nisi voluerit venire ad rectum in curiâ domini Regis, & stare judicio curiæ; set Rex Scotiae & homines sui quàm citius poterunt, eum capient, & domino Regi reddent, vel justiciariis, aut ballivis suis in Angliâ.

Si autem, de terrâ Regis Scotiae, aliquis fugitivus fuerit, pro felonâ, in Angliâ, nisi voluerit venire ad rectum in curiâ Regis Scotiae, vel in curiâ domini Regis, & stare judicio curiæ, non receptabitur in terrâ domini Regis, set liberabitur hominibus Regis Scotiae, per ballivos domini Regis, ubi inventus fuerit.

Præterea homines domini Regis habebunt terras suas, quas habebant, & habere debent, de domino Rege & de Rege Scotiae, & de hominibus suis: & homines Regis Scotiae habebunt terras suas, quas habebant, & habere debent, de domino Rege, & de hominibus suis.

Pro istâ verò conventionem & fine firmiter observando, domino Regi & Henrico filio suo, & hæredibus suis à Rege Scotiae & hæredibus suis, liberavit Rex Scotiae domino Regi castellum de Rokesburgh, & castellum de Berewyk, & castellum de Gedeworthe, & castellum Puellarum, & castellum de Stryvelyn, in misericordiâ domini Regis; & ad custodienda castella illa, assignabit Rex Scotiae, de redditu suo, mensurabiliter ad voluntatem domini Regis.

Præterea, pro prædictâ conventionem & fine exequendo, liberavit Rex Scotiae domino Regi,

David fratrem suum, in obsidem, & Comitem Duncanum, & Comitem Waldenum, & Comitem Gilbertum, & Comitem de Aneuz, & Ricardum de Moreville constabularium, & Nez filium Wilhelmi, & Ricardum Comyn, & Walterum Corbet, & Walterum Olyfard, & Johannem de Valz, & Willelmum de Lyndeseye, & Philippum de Valoignes, & Robertum Trembert, & Robertum de Burneville, & Hugonem Guffard, & Hugonem Rydel, & Walterum de Berkele, & Willelmum de la Haye, & Willelmum de Mortimer;

Quando verò castella reddita fuerint, Willelmus Rex Scotiae, & David frater suus, liberabuntur: comites quidem & barones prænominati, unusquisque postquam liberavit obsidem suam, scilicet, filium legitimum quem habuit; & alii nepotes suos, vel proquinquiores sibi hæredes, & castellis, ut dictum est, redditus, liberabuntur.

Præterea Rex Scotiae, & barones sui prænominati, assecuraverunt quod ipsi, bonâ fide, & sine malo ingenio, & sine occasione, facient quod episcopi, & barones, & homines terræ suæ, qui non affuerunt, quando Rex Scotiae cum domino Rege finivit, eandem ligantiam & fidelitatem domino Regi, & Henrico filio suo, faciant, quam ipsi fecerunt, & quod barones & homines, qui affuerunt, obsides liberabunt domino Regi, de quibus habere voluerit.

Præterea episcopi, comites, & barones conventionaverunt domino Regi, & Henrico filio suo, quòd, si Rex Scotiae, aliquo casu, à fidelitate domini Regis & filii sui, & à conventionem prædictâ recederet, ipsi cum domino Rege tenebant, sicut cum ligio domino suo, contra Regem Scotiae, donec ipse ad fidelitatem domini Regis redeat.

Prædictam itaque conventionem, firmiter observandam, bonâ fide, & sine malo ingenio domino Regi, & Henrico filio suo, & hæredibus suis, à Willelmo Rege Scotiae, & David fratre suo, & à baronibus suis prædictis, & ab hæredibus eorum, assecuravit ipse Rex Scotiae, David frater suus, & omnes barones sui prænominati, desicut ligii homines domini Regis, contra omnem hominem, & Henrici filii sui, salvâ fidelitate domini Regis, patris sui.

Hiis testibus, *Ricardo episcopo Avicensi, & Johanne Saresberiensis decano, & Roberto abbate Malmsburiensi, & Radulpho abbate de Mondesburg, & Herberto archidiacono Northampton, & Waltero de Constantiis, & Rogero capellano Regis, & Osberto clerico de camerâ, & Ricardo filio domini Regis, comite Pictavia, & Galfrido filio domini Regis, comite Britannia, & Comite Willelmo de Essexia, & Hugone comite Cestria, & Ricardo Humex constabulario, & Comite de Melenc, & Jordano Cosson, & Humfrido de Bohun, & Willelmo de Curcy, senescallo, & Gilberto Malet senescallo. Apud Falesiam.*

Hiis itaque recitatis, in ecclesiâ Sancti Petri Eboracensis, coram prædictis regibus Angliæ & coram Rege Scotiae & David fratre suo, & universo populo, episcopi, comites, barones, & milites, de terrâ Regis Scotiae, juraverunt domino Regi Angliæ, & Henrico filio suo, & hæredibus eorum, fidelitatem contra omnem hominem, sicut ligii dominis suis.

Post hanc verò compositionem & finem, anno Domini millesimo centesimo septuagesimo sexto, & regni dicti Regis Henrici vicesimo secundo, ad concilium, celebratum apud Northampton, venit dictus Willelmus, Rex Scottorum, per mandatum dicti Regis Henrici, adducens secum omnes episcopos, abbates, & priores totius regni sui.

Anno verò sequenti proximo, idem Henricus Rex Angliæ tradidit castrum de Rokesburgh, in custodiâ, Willelmo de Stoteville, & custodiam castrî Puellarum Rogero de Stoteville, & custodiam castrî de Berewyk, Galfrido de Noefville.

Anno verò regni ejusdem Henrici Regis vicesimo septimo, Willelmus, Rex Scottorum, venit in Normanniam, per mandatum Regis Angliæ Henrici, domini sui; cujus ammonitione & consilio, idem Rex Scottorum concessit Matheo episcopo de Aberden & Johanni episcopo Sancti Andreae, quos ipse à Scotia fugaverat, licentiam repatriandi. Hæc inveniuntur in cronicis Rogeri de Hovedene, in multis libris.

Anno Domini millesimo centesimo octogesimo nono: dicto Regi Angliæ Henrico successit Ricardus, filius ejus: quo anno, mense Decembri, venit Cantuariam Willelmus Rex Scottorum, ad dictum Regem Ricardum, & fecit ei homagium; & suo tempore non invenitur de rebellionem Scottorum. Hoc invenitur in cronicis Rogeri de Hovedene, in multis libris.

Anno Domini millesimo centesimo nonagesimo nono: dicto Regi Ricardo successit Johannes, frater ejus; qui statim, post coronationem suam, misit Philippum Dunelmensem episcopum, & Rogerum Bygod, & quosdam alios nobiles ad Willelmum Regem Scottorum, cum litteris regis patentibus, de salvo conductu; & statuit ei diem veniendi apud Lincolniam, in crastino sancti Eadmundi Regis.

Eodem verò anno, mense Novembri, scilicet x. kalendas Decembris, feriâ quartâ, idem Rex Johannes & Willelmus Rex Scottorum convenerunt, ad colloquium, extra civitatem Lyncolniæ, super Montem Afdum; & ibi, in conspectu omnis populi, Willelmus Rex Scottorum devenit homo Regis Johannis prædicti, & juravit ei fidelitatem, super cruce[m] Huberti Cantuariensis archiepiscopi, de vitâ, & membro, & terreno honore suo, contra omnes homines, & de pace servandâ sibi & regno suo. Hoc invenitur in cronicis Rogeri de Hovedene, in multis libris.

Anno Domini millesimo ducesimo nono, mense Junii, apud Berewyk, castrum construxit Rex Angliæ Johannes contra Willelmum Regem Scottorum; exercitum etiam aggregans copiosum, ut debellaret eum; quia comiti Boloniæ filiam suam, præter ipsius Regis Johannis assensum, desponderat. Hoc invenitur in cronicis monasterii de Brydelyntone, & in multis aliis. Et in cronicis monasterii de Kyngeswode, Wygorniensis diocesi, invenitur;

quod, anno Domini supradicto, pace inter ipsos Reges reformatâ, citò revertitur Rex Johannes, datis sibi duabus filialibus dicti Regis Willielmi in obsidibus.

Anno Domini millesimo ducentesimo decimo sexto: dicto Regi Angliæ Johanni, successit Henricus filius suus; cujus regni anno tricesimo quinto, idem Rex Henricus & Regina, cum multitudine prælatorum, apud Ebo-

racum, in Nativitate Domini, de Margareta filiâ suâ, Alexandro Regi Scottorum matrimonialiter copulandâ, tractavit. In die verò sancti Stephani, idem Rex Alexander dictam Margaretam sollemniter desponsavit, fecitque idem Rex Scottorum, Alexander, homagium dicto Regi Angliæ, Henrico. Et commissa est Regina Scotiæ tutela Roberti de Ros, & Johannis de Balliolæ: & regnum Scotiæ cum Rege, de consilio magnatum utriusque regni. Hoc invenitur in cronicis sancti Albani.

Infra scripta etiam fuerunt inventa in quibusdam cartis Regum Scotiæ.

IN cartâ Regis Edgari filii Malcolmi, Regis Scottorum, factâ ecclesiæ Dunelmensi, continetur, quod idem Rex Edgarus recognoscit, se possidere totam terram de Lodeneyo, & regnum Scotiæ, de dono domini sui, Willielmi Regis Angliæ.

In cartâ Willielmi Regis Scottorum, factâ Johanni Regi Angliæ, continetur, quod ipse concessit carissimo domino suo, Johanni Regi Angliæ, quod maritet Alexandrum filium suum, sicut hominem ligium suum, ubicumque voluerit, ad finem suam.

Item quod non disparætur.

Item quod, quicquid de ipso contingat idem Willielmus, Rex Scotiæ, & Alexander filius suus, Henrico, filio Regis Angliæ Johannis, tamquam ligio domino suo, contra omnes mortales fidem & fidelitatem tenebunt; & jurabunt eum, pro viribus suis, ad tenendum ipsum in regno suo: salvâ fide, quâ prædicto Regi Angliæ Johanni tenentur.

Hæc sunt, & quæ ad præmissa faciunt, quæ in quibusdam litteris apostolicis inveniebantur contenta.

IN rescripto Honorii Papæ tertii, sic, inter cætera, continetur; 'ad hæc Regi Scottorum, ipsum Regem Angliæ, dominum suum, nequiter impugnanti: ac propter hoc excommunicationis vinculo innodato,' &c.

Item, in rescripto Gregorii Papæ noni, directo Regi Scotiæ, inter cætera, continetur, 'quod jam dudum inter claræ memoriæ, Henricum avum, & Johannem patrem Regis Angliæ ultimi, ex parte unâ, & Willielmum Regem Scottorum ex alterâ, compositio amicabilis intercessit; per quam ipse Willielmus prædictis, avo & patri, & eidem Regi Angliæ, ac Alexander, Rex Scotiæ, filius Willielmi, Regibus Angliæ, Johanni & Henrico, ligium homagium & fidelitatem fecerunt: quæ tenentur successores eorum, comites & barones regni Scotiæ, ipsis & suis successoribus exhibere: ac comites & barones esse cum regibus Angliæ contra Reges Scotiæ, si compositionem eandem forsitan non servarent.'

Item idem Gregorius consimiliter scribit archiepiscopo Eboracensi, & episcopo Carleolensi, 'quod monent, & inducant Regem Scotiæ, supradictam compositionem amicabilem observare.'

Item, in alio rescripto, ejusdem Gregorii noni, directo Regi Scotiæ, inter cætera, continetur, 'quod, cum idem Rex Scotiæ homo ligius sit ipsius Henrici Regis Angliæ, & eidem fidelitatis præstiterit juramentum, quo se principaliter astrinxit, quod, in ipsius Regis & regni Angliæ detrimentum, nichil penitus debeat attemptare.'

Item, Clemens Papa, scribens Henrico Regi Angliæ, pro Johanne episcopo Sancti Andree, expulso ab episcopatu suo per Regem Scotiæ, inter cætera, ita mandat, 'quod Willielmum Regem Scotiæ moneat & inducat, & si necesse fuerit districtione regali, quâ ei præminet, & concessâ suæ regni celsitudini potestate compellat, ut dicto episcopo omnem rancorem remittat, & episcopatum suum eum habere in pace permittat.'

Hæc quæ sequuntur, fuerunt inventa in quodam libro de 'Vita & miraculis beati Johannis de Beverlaco,' quæ sunt per Romanam curiam approbata, & quæ faciunt ad præmissa.

REGNANTE inclito Rege, Adelstano, viro catholico, qui monarchiam totius Angliæ tenuit, Scottorum Rex, cum suis, transito fluvio qui dividit Angliæ regnum à Scotia, cepit depopulari villas, homines exterminare, agros deprædari, & ut verum fatear, totam regionem in exterminium cohæbatur deducere in septentrionali parte Angliæ.

Quod, famâ volante, cum præfatus Rex comperisset, congregato exercitu statuit quamcivis, cum armatâ manu, ei occurrere; provisisque interim necessariis, propositum carpebat iter:

Cumque in provinciam Lincolnæ devenisset, quidam ovantes, tam pauperes, quam mediocres, obvii facti sunt: ille verò, interrogans eos, quæ esset causa tanti gaudiî? Vel undè venirent? responderunt, quod de Beverlaco venêre, ubi sanctus confessor Johannes quosdam ex eis, variis oppressos infirmitatibus, gratiâ Dei, sanos effecerat; & hæc erat causa tantæ lætitiæ.

Et, indè progrediens, iterùm alios cateratim venientes obvios habuit: quos similiter inquisivit, undè venirent? Illi verò responderunt, quod de Beverlaco, ubi quosdam ex eis, vel mutos, vel claudos, cæcos vel surdos, mirâ Dei potentiâ, sanctus Dei confessor sanaverat.

Cum Rex venerandum hunc confessorem, in tantâ veneratione habitum, & per Deum tanta operari valuisse comperiret, habito consilio cum suis, dixit se debere talem patronum adire, ut sibi, in instanti negotio, subveniret: transmisitque suum exercitum, per occidentalem regionem, versus Eboracum, quatinus eum ibi præstolarentur.

Ipse verò, transito flumine Humbro, venit Beverlaco, procumbensque, in oratione, in ecclesiâ, coram altari, in præsentia reliquiarum venerandi confessoris, devoto animo, prolixius orabat;

Exurgensque deinde ab oratione, coram assistantibus, tam clericis, quam laicis, & ascultantibus, talem orationem exortus est, dicens;

"O, gloriose confessor Johannes, qui tot virtutibus & signis refulges, ut fama refert, precor te quatinus michi subvenire digneris, per intercessionem tuam, apud Deum, in instanti negotio; ut inimicorum infestationem pernoxiam, te patrocinante, exuperare queam."

Et continuè, extrahens cultellum suum de vaginâ, posuit super altare, dicens;

"Ecce! vadium meum coram te pono, quod, te auxiliante, vitâ comite, rediens recipiam; ita tamen quod ecclesiam tuam honorificabo, & redditibus augebo, si, Dei nutu, tuoque suffragio, hostes debellare quivero."

Custodes verò ecclesiæ, qui aderant, suggesterunt ei, ut signum aliquod indè secum, in monumentum, asportaret; & fecit quoddam vexillum sibi de eadem ecclesiâ præferri; consignans se, ad suum exercitum reversus est.

Cumque Scotti audissent Anglorum exercitum adventare, non sunt ausi

eos in finibus eorum expectare, nec campestri bello eis resistere; set transfretaverunt flumen; quod dicitur Scottorum vadum, ut ibi, infra proprios terminos, securius se in bello ad resistendum parare possent.

Rex verò, cum omni exercitu Angliæ, cum ad flumen pervenisset, didicit Scottos transisse, & præcepit suis supra ripam fluminis sua tentoria figere, ibique aliquantulum pausare.

Subsequenti nocte, quiescentibus cunctis, cum suo Rege, talis visio eidem Regi apparuit; cæteris dormientibus & omnino ignorantibus; videbatur enim ei quod quidam, pontificali habitu indutus, coram se assisteret, sibi que diceret, "Aldestane Rex, fac tuos in crastino præparari, ut transeant flumen istud ad debellandum contra Scottos;" cumque interrogaret Rex "quisnam esset, qui talia ediceret?" Respondit qui astabat, "quod ipse esset Johannes, cujus precibus expetierat se protegi, cum Beverlaci in ejusdem ecclesiâ, oraret;" subinde statim intulit, "noli tinere cum exercitu transire armato, nam debellabis eos; hoc enim tibi nunciare veni."

Mane itaque facto curavit Rex suis visionem patefacere, & de victoria certificare: qui lætantes, animati sunt ad certamen, transfretavere flumen.

Scottos verò invenerunt, cum suo Rege, paratos ad resistendum; commissoque gravi prælio multi ex Scottis ruerunt, verum etiam ipsorum Rex aufugit, ad totius regni confusionem & desolationem.

Quo viso, Rex Angliæ, lætus effectus, gratias egit Deo, venerandoque confessori, videlicet, Johanni, suo intercessori: totumque regnum continuo suo subjugavit imperio: circueiens & perlustrans cunctas illius terræ provincias, principes & præpositos urbium; indicens eis tributa, quæ sibi, suisque successoribus, scilicet, Angliæ Regibus, ex debito persolverent.

Verùm etiam insulas adjacentes atque vicinas, sibi servire compulsi; & tandiu in illis partibus demoratus est, quod jam tres anni finirentur.

Jamque, revertens per loca marina, juxta Dombâr, vidit scopulos prominare: astitit, taliaque, suspirans, eloquia protulit, dicens, "Si Deus, interveniente beato Johanne, michi aliquod signum evidens facere permitteret, quatinus tam succedentes, quam presentes cognoscere possent Scottos Anglorum regno jure subjugari (utpote devictam ab Adelstano Rege, sibi que, suisque successoribus, tributum omni tempore debere persolvere) non immeritò illi devotè gratias agerem;" & extrahens gladium de vaginâ, percussit in cilicem, quæ adeo penetrabilis, Dei virtute agente, fuit gladio, quasi eadem horâ lapis butirum esset, vel mollis glarea: qui lapis ad ictum gladii, ita cavatur, ut mensura ulnæ longitudini possit coaptari; & usque ad presentem diem, evidens signum patet, quod Scotti, ab Anglis devicti ac subjugati; monumento tali evidenter cunctis adeptibus demonstrante.

Infra scripta inveniuntur de homagio domino Regi Angliæ debito, de terrâ Galwedie.

ANNO Domini millesimo centesimo octogesimo quinto, mense Augusti, apud Carleolum, Rolandus Galvatensis dominus illic, ut jussus fuerat, domino Regi Henrico occurrens, in deditionem spontè venit; veritus, ut creditur, exercitûs multitudinem, quam ad debellandum eum Rex ipse contraxerat, nisi maturius cœptam contumaciam reliquisset: recepto itaque homagio ipsius Rolandi de Galwedia, (simul & comitis David, fratris Willielmi, tunc Regis Scotiæ) de omnibus quæ tenebat, dimisit Rex exercitum suum; & in Angliam festinavit.

ANNO regni Regis Henrici vicesimo secundo, Gilbertus filius Ferges, princeps Galweenorum, venit in Angliam, in conductu Regis Scotiæ, & devenit homo Henrici Regis patris, & fidelitatem ei juravit contra omnes homines; & pro amore ipsius habendo, dedit illi mille marcas argenti, & Duncanum filium suum, in obsidem, de pace servandâ.

In nomine Domini, Amen.

In præsentia mei, notarii, & testium subscriptorum, infrascripti
episcopi, abbates, priores,
priorissæ, comites, barones,
ac communitates villarum, & nonnulli alii populares, tam clerici quam laici de regno Scotiæ, juramentum fidelitatis supradicto domino Edwardo, Regi Angliæ illustri, ut superiori & directo domino regni Scotiæ, præsentialiter præstiterunt, videlicet, diversis diebus & locis, prout sequitur seriatim.

ANNO Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo, & regni dicti domini Regis Edwardi decimo nono, indictione quartâ, duodecimâ die intrante mense Junio, in quodam manerio juxta Norham;

Nobiles viri Ricardus dictus Syward,
Symon Fraser,
Alexander de Meneteth filius comitis de Meneteth,

juramentum fidelitatis prædicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino regni Scotiæ præstiterunt.

ANNO & indictione prædictis, apud Berewyk super Twedam, in capellâ castri ejusdem villæ, septimâ die exeunte prædicto mense Junio,

Henricus prior de Coldyngeham, &
Johannes de Vais,

fecerunt fidelitatem prædicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino prædicti regni Scotiæ;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus dominis Roberto Bathoniensi & Wellensi, &
Alano Cathanensi, episcopis, &
Henrico elemosinario dicti domini Regis,
Et pluribus aliis existentibus tunc ibidem.

ANNO, indictione, & loco prædictis, sextâ die exeunte prædicto mense Junio,

Agnes de Bernham priorissa de Berewyk,
Petrus de Mornigcon,
Johannes de Badeby, &
Eadmundus de Bundigton,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, ut supra;

Præsentibus,

Nobilibus viris dominis Johanne de Sancto Johanne,
Waltero de Bello Campo, &
Waltero de Langeton' dicti domini Regis thesaurario, &
multis aliis.

ANNO, indictione, & loco prædictis, quartâ die exeunte prædicto mense Junio,

Nobilis vir Alexander de Bonekyl,

fecit fidelitatem dicto domino Regi, ut supra;

Præsentibus,

Nobili viro Johanne de Sancto Johanne,
Gilberto de Robyre,
Et pluribus aliis existentibus tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, tertîâ die exeunte prædicto mense Junio, burgenses & cives de Berewyk (qui, ad prædictum juramentum fidelitatis faciendum, in parochiali ecclesiâ ejusdem villæ convenerant) præfato domino Regi fidelitatem fecerunt, quorum aliqui subscribuntur, videlicet;

Philippus de Rydale, tunc major dictæ villæ de Berewyk, Radulphus de Wyteby, Adam Groseteste, Willielmus de Hereford, Adam de Dombur, Johannes de Aberden, Ricardus Dod, Thomas Tod, Stephanus le Mercier, Adam de Strivelyn, Robertus de Wyteby, Ingegramus de Colon, Henricus Franceys, Thomas le Venour, Reginaldus le Venour; Ricardus le Barkere, Petrus de Coventre, Robertus de Everwyk,	Thomas de Selekyrke, Henricus Aurifaber, Thomas Mowsy, Johannes clericus de Berewyk, Johannes de Hove, Johannes de Roubery, Eustatius de Espycer, Willielmus May, Matheus le Couteler, Gregorius de Coldingham, Magister Rogerus Bartholomei, Thomas de Beverle, Willielmus Chauzon, David de Kenylworth ballivus. Alanus de Langetone, Willielmus le Clerk, Robertus Russel, Nicolaus de Beverle, Rogerus le Espycer,
---	--

Willielmus de Holthale,
Warinus de Pebles,
Adam de Bartone,
Nicolaus de Wyleby,
Laurentius le Clerk,
Willielmus Groseteste,
Johannes de Cornebr',
Henricus Spryng,
Adam de Mar,
Adam de Seleby,
Johannes Mareschal,
Johannes de Strivelyn,

Johannes Monacus,
Johannes de Wyteby,
Johannes Eter,
Alexander le Peleter,
Robertus de Bartone,
Adam Moigne,
Robertus de Dombur,
Martynus le Espycer,
Radulphus Taket,
Warinus le Vylour,
Willielmus le clerk de Berewyk,

& reliquus populus dictæ villæ, qui tunc præsens fuerat, & ad dictum locum ut prædicitur convenerat, dicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino regni Scotiæ, juramentum fidelitatis præstiterunt.

Actum, ut supra.

Præsentibus,

Nobilibus viris dominis Johanne de Sancto Johanne,
Roberto Malet,
Johanne Boutecourte,
Waltero de Langetone,
Gilberto de Robyre, & nonnullis aliis.

Burgenses verò, & alii homines ejusdem villæ de Berewyk, qui, ad prædictum juramentum fidelitatis faciendum, prædicto die præsentibus non fuerant, tertîâ die sequenti, scilicet, ultimâ die prædicti mensis Junii, in capellâ castri de Berewyk, prædictæ fidelitatis juramentum prædicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino dicti regni Scotiæ, præstiterunt, videlicet;

Symon de Trydeltone,
Radulphus Phelype,
Robertus Oliver,
Nicolaus Champyon,
Alexander le Tailleour,
Nicholaus de Pampes Worrhe,
Thomas de Beverlaco,
Robertus de Lambertone,
Ricardus de Merstone,
Jacobus Aurifaber,
Henricus Tonsor,
Thomas le Barber,

Rogerus Phelype,
Ricardus Gille,
Willielmus Brokour,
Robertus de Brythlyng,
Walterus Goselede,
Thomas Bataille,
Johannes de Knapstone,
Willielmus de Mersintone,
Johannes de Wanlyet,
Adam de Multrewe, &
Willielmus de Grendone,

Actum anno, indictione, die, & loco prædictis.

Præsentibus,

Nobilibus viris dominis Johanne de Sancto Johanne,
Roberto Malet,
Elya de Hauville,
Gilberto de Robyre,
Et nonnullis aliis, qui aderant tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis,

Nobilis vir Willielmus de Douglaz,

fecit fidelitatem dicto domino Regi, apud Thorestone, in capellâ manerii domini Walteri de Lyndeseye, in quo tunc dictus dominus Rex hospitabatur, quintâ die intrante mense Julio;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus dominis Antonio Dunelmensi, &
Alano Cathanensi, Dei gratiâ, episcopis,
Et multis aliis existentibus tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis,

Adam, abbas Sanctæ Crucis de Edenburg, &
Ricardus Fresel,

fecerunt fidelitatem prædicto domino Regi, in capellâ Castri Puellarum, octavâ die intrante dicto mense Julio;

Præsentibus,

Nobilibus viris dominis Willielmo le Latymer,
Radulpho Basset, constabulario dicti castri,
Thoma le Huisser,
Et multis aliis, qui aderant tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, duodecimâ die intrante prædicto mense Julio,

Willielmus episcopus Dunblanensis,
Malisius comes de Stratherne,
Galfridus de Montbray, &
Willielmus de Rothevan,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, in castro de Strivelyn, coram consilio ipsius domini Regis;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus Antonio Dunelmensi,
Roberto Glasguensi, &
Alano Cathanensi, Dei gratiâ, episcopis; &
Nobilibus viris, dominis Eadmundo fratre prædicti domini Regis,
Johanne de Sancto Johanne,
Johanne Comyn domino de Badenough,
Patricio de Graham,
Et multis aliis, qui aderant tunc ibidem.

A. D. 1292. | An. 20. Edw. I.

ANNO & indictione prædictis, decimâ septimâ die dicti mensis Julii,
Radulphus abbas de Dunfermelyn,
Andreas Fraser,
Willelmus de la Hays,
Andreas de Moravia, &
Constantinus de Louhor, tunc vicecomes de Fyf,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, ut supra;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus Antonio Dunelmensi, &

Alano Cathanensi episcopis, &

Nobilibus viris, Johanne de Sancto Johanne,

Patricio de Graham,

Galfrido de Montbray,

Et multis aliis existentibus tunc ibidem, videlicet, apud
Donfermelyn, in monasterio ejusdem loci; aliqui super
magnum altare, & alii in capitulo dicti loci.

ANNO & indictione prædictis, decimâ tertiâ die exeunte mense Julio
supradicto, apud Kyngor, in capellâ ejusdem loci,

Johannes de Moravia,

Michael le Escot,

Ezo de Kynros,

Robertus Horot,

Willelmus de Legtone;

Thomas Keyr,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, ut supra;

Præsentibus,

Nobili viro domino Willelmo de Leyburne,

Radulpho de Stanford capellano dicti domini Regis,

Waltero de Hamondesham,

Willelmo de Dunfrez,

Et multis aliis existentibus tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, decimâ die exeunte dicto mense Julio,
apud Sanctum Andream in Scotia, in capitulo ejusdem loci,

Johannes prior ipsius monasterii Sancti Andree, &

Nobiles viri Adam de Retref,

Willelmus de Maul,

Alexander de Abernithy,

Hugo de la Hays,

Henricus de Amstrother,

Alexander de Auderne,

Johannes de la Hays, &

Robertus de Betune,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, ut supra;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus Willelmo Sancti Andree, &

Alano Cathanensi, episcopis;

Magistro Alano de Dunfrez,

Et pluribus aliis qui aderant tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, nonâ die exeunte prædicto mense Julio,
in monasterio de Lundors,

Johannes ab' ejusdem monasterii, &

Nobiles viri Willelmus de Fenton, &

Symon de Fersele,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, ut supra, super magnum altare
ipsius monasterii;

Præsentibus,

Nobili viro Waltero de Bello-Campo, &

Waltero de Hamondesham clerico,

Et pluribus aliis qui aderant tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, burgenses, ac tota communitas villæ de
Pert, in Scotia (cujus quidem villæ aliquorum burgensium & aliorum ho-
minum nomina subscribuntur) juramentum fidelitatis præfato domino
Regi Angliæ, ut superiori & directo domino regni Scotiæ præstiterunt,
videlicet,

Johannes de Pert,
Johannes Ailbot,
Johannes filius Ricardi,
Robertus le Peschour ballivus
ejusdem villæ,
Duncanus du Celer similiter tunc
ballivus,
Gilbertus Cokin,
Alexander de Maucor,
Petrus filius Wyremark,
Robertus de Scardeburg,
Radulphus Tendeman,
Cristinus Flemeng,
Walterus Deken,
Adam Trompour,
Duncanus Cocy,
Johannes Douze,
Adam le Taillour,
Symon de Strathy,
Johannes Rakestra,
Ricardus de Neville,
Malcolmus de Janua,
Willelmus Dolikyzt,
Donenaldus Bryd,
Robertus Carpentarius,
Johannes de Lenna,
Petrus Blakemantel,
Hugo Thorel,
Adam de Letham,

Willelmus Donstan,
Johannes Southeran,
Wady de Southgate,
Rogerus de Balgally,
Michael Pelliparius,
Robertus Dalbertone,
Michael Treideners,
Simon Glovero,
Willelmus Tobbemor,
Fergoz Michael de Insula Mis-
sarum,
Uthredus Marescallus,
Thomas de Donewych,
Willelmus de Polle,
Henricus Cerocetarius,
Philippus Taket,
Magister Willelmus de Sancto
Nicolao,
Magister Robertus de Bouchan,
Thomas Wyhz,
Johannes Douvan,
Philippus de Kerkylle,
Symon Tobbemor,
David de Donde,
Willelmus filius præpositi,
Ricardus Rubeus Pistor,
Adam de Atholia,
Thomas parvus de Donewythz,
Willelmus Aurifaber,

VOL. I.

Willelmus Crophul,
Malcolmus Dol,
Rogerus Pistor,
Reginaldus Speldere,
Thomas de Carz,
Robertus de Lynth,
Kessy de Suthgate,
Symon le Seeler,

Willelmus Lutcher,
Symon de Kelly,
Petrus filius Roberti Knizht,
Willelmus Wink,
Johannes Stag,
Andy Brynglam,
Andreas Scorth,
Patritius Galythly,

Et reliquis populis dictæ villæ, qui tunc temporis erat præsens, jura-
mentum fidelitatis prædicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo
domino prædicti regni Scotiæ, præstiterunt; scilicet, octavâ die exeunte
prædicto mense Julio, in domo fratrum prædicatorum dictæ villæ de Pert,
in cimiterio extra ecclesiam;

Præsentibus,

Venerabili patre Alano episcopo Cathanensi, Scotiæ cancellario, &

Nobilibus viris, dominis Johanne de Sancto Johanne, &

Roberto Malet, ac

Waltero de Hamondesham clerico,

Et nonnullis aliis existentibus tunc ibidem.

Eodem die,

Frater Andreas, abbas de Cupro, &

Nobilis mulier Maria Regina de Man, & comitissa de

Stratherne,

Johannes le Boutiler,

Johannes de Cambron,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi in ecclesiâ fratrum prædicatorum
de Pert;

Et frater Thomas abbas de Scona,

in camerâ dicti domini Regis;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus Antonio Dunelmensi,

Willelmo Sancti Andree, &

Alano Cathanensi episcopis,

Donenaldo de Mar, &

Malisio de Stratherne comitibus,

Waltero de Bello Campo, &

Henrico elemosinario dicti domini Regis,

Et pluribus aliis qui aderant tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, septimâ die exeunte prædicto mense
Julio,

Johannes de Ergadia, filius nobilis viri domini Alexandri de Ergadia,

fecit fidelitatem prædicto domino Regi, ut supra, in camerâ ipsius domini
Regis, in domo dicatorum fratrum prædicatorum de Pert;

Præsentibus,

Prædictis Antonio et Alano Dunelmensi et Cathanensi episcopis, &

Nobili viro Johanne Comyn domino de Baidenough,

Et multis aliis existentibus tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, apud Castrum Puellarum, in capellâ ejus-
dem castri, tertiâ die exeunte prædicto mense Julio,

Johannes abbas de Neubotel,

Radulphus magister hospitalis de Soltre,

Willelmus magister domus de Balantrif,

Alicia priorissa de Hadyngroue,

fecerunt fidelitatem dicto domino Regi, ut supra;

Et frater Alexander prior hospitalis Sancti Johannis Jeru-
solimitani in Scotia, &

Frater Brianus præceptor Militiæ Templi in eodem regno,

in camerâ prædicti domini Regis, in castro prædicto;

Præsentibus,

Dicto domino A. episcopo Dunelmensi,

Hunfrido de Bohun comite Herefordiæ,

Johanne de Britannia, nepote dicti domini Regis,

Waltero de Huntercumbe,

Radulpho Bassel,

Guydone Ferrer,

Thoma le Huissier,

Magistro Eadmundo de London',

Et multis aliis existentibus tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, apud Lythlythton, quartâ die exeunte præ-
dicto mense Julio,

Crystina priorissa de Manuel,

fecit fidelitatem prædicto domino Regi, ut supra;

Præsentibus,

Discretis viris, dominis Henrico de Blundistone elemosinario dicti domini

Regis,

Radulpho de Stamford ejusdem domini Regis capellano, &

Johanne de Ezodia clerico,

Et multis aliis, qui aderant tunc ibidem.

ANNO & indictione prædictis, apud Berewyk super Twedam, in castro
ejusdem villæ, in capellâ quâdam, vicinâ cameræ dicti domini Regis, tertiâ
die intrante mense Augusto,

Henricus Aberdonensis, &

Robertus Rossensis, episcopi,

Willelmus comes de Ros,

Willelmus de Moravia, Dives &

David de Graham,

fecerunt fidelitatem supranominato domino Regi Angliæ, sicut supra;

Præsentibus,

Venerabilibus patribus Roberto Bathoniensi & Wellensi, &

Alano Cathanensi, Dei gratiâ, episcopis, &

9 L

*Nobilibus viris Hunfrido de Bohun comite Herefordia,
Henrico de Lascy comite Lyncolniæ,
Johanne de Sancto Johanne,
Roberto filio Walteri,
Et nonnullis aliis existentibus tunc ibidem.*

ANNO & indictione prædictis, quartâ die intrante prædicto mense Augusto, apud Berewyk super Twedam, in ecclesiâ fratrum prædicorum desertâ,

*Henricus abbas de Aberbrothok, &
David de Torithorand,*
fecerunt fidelitatem prædicto domino Regi Angliæ, ut alii supra;
Præsentibus,

*Venerabilibus patribus dominis Antonio Dunelmensi,
Roberto Bathoniensi et Wellensi,
Radulpho Carleolensi,
Willelmo Sancti Andreae,
Roberto Glasguensi, &
Alano Cathanensi, Dei gratiâ, episcopis; &*

*Nobilibus viris, Henrico de Lascy comite Lyncolniæ,
Rogerio comite Norfolkia et marescallo Angliæ,
Briano filio Alani,
Magistro Willelmo de Greneseud canonico Eboracensi,
Et nonnullis aliis existentibus tunc ibidem.*

ANNO, indictione, & loco prædictis, sextâ die intrante prædicto mense Augusto,

*..... abbas de Kynloz, &
Johannes de Cantelou,*

die sequenti, in loco prædicto, fecerunt fidelitatem præfato domino Edwardo Regi Angliæ illustri, ut alii supra; videlicet, ut superiori & directo domino regni Scotiæ;

Præsentibus,

*Venerabili patre Alano episcopo Cathanensi, &
Nobili Viro domino Johanne de Sancto Johanne,
Et nonnullis aliis existentibus tunc ibidem.*

Quædam ordinatio, super fidelitatibus aliorum de regno Scotiæ recipiendis, in presentia mei, notarii, facta apud Stryvelyn, per præfatum dominum Edwardum, Regem Angliæ illustrem, & superiorem dominum regni Scotiæ, de voluntate & assensu expresso quam plurimum episcoporum, comitum, & baronum dicti regni, tunc ibidem presentium, sequitur sub hæc formâ.

CUSTODES dicti regni Scotiæ, scilicet Willelmus Sancti Andreae & Robertus Glasguensis episcopi, Jacobus senescallus Scotiæ, Johannes Comyn dominus de Badenough, & Brianus filius Alani, ac omnes alii, qui per dictum dominum Regem assignabuntur, debent capere juramenta fidelitatum ab episcopis, comitibus, baronibus, magnatibus, & aliis nobilibus; de liberè tenentibus, & aliis universis, qui fidelitatem facere prædicto domino Regi debent; de insularis & loca alia inhabitantibus, ubicunque venerint, in hunc modum.

Illi, qui veniunt, admittantur, & faciant, atque jurent fidelitatem dicto domino Regi Angliæ, ut superiori & directo domino regni Scotiæ antedicti.

Alii, qui veniunt & facere noluerint, attachentur per corpora sua, donec ipsam fidelitatem fecerint, ut tenentur.

Illi, qui non veniunt, set se excusant, si habeant causam rationabilem, audiantur, & postea ad parlamentum proximum adjornentur.

Alii, qui neque venire volunt, nec se etiam excusare, donec dictam fidelitatem fecerint, artius distringantur.

In villâ Sancti Johannis, debent hujusmodi fidelitates recipere episcopus Sancti Andreae, Johannes Comyn, & Brianus filius Alani.

Apud Novum Castrum super Tynam, Alan episcopus Glasguensis, Jacobus senescallus Scotiæ, & Nicolaus de Segrave.

Apud Inthernez comes de Sutherland & vicecomes patriæ, cum ballivis suis, unâ cum castellano illius loci; & debet primò castellanus recipere fidelitatem à prædicto comite, & ipse cum comite de ballivis, vicecomite, & aliis de eodem comitatu.

Et debent recipi hujusmodi juramenta à tertio decimo die mensis Julii, in quindecim dies; anni Domini & regni ipsius Regis Angliæ supra dicti.

Willelmus de Sancto Claro, & Willelmus de Royville debent capere fidelitatem ab episcopo Galwydiæ; & postea idem episcopus, cum aliis duobus, capiet fidelitates omnium illorum de Galwydia: & si eorum tertius impediatur, ita quod vacare non possit, duo illorum trium faciant & procedant.

Et ita de aliis qui sunt in ballivâ prædicti Willelmi de Sancto Claro.

Et fiat quod unusquisque predictorum custodum habeat potestatem capiendi easdem fidelitates, in omnibus locis, per quæ transibunt, ab illis qui eas antea non fecerunt.

Tenor autem cujusdam protestationis, factæ per dictum dominum Regem Angliæ, & superiorem dominum regni Scotiæ, sequitur sub hæc formâ.

IN nomine Domini, Amen. In presentia mei, notarii & testium subscriptorum, serenissimus princeps, dominus Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ illustris, & superior dominus regni Scotiæ, quandam protestationem verbotenus fecit, sermone Gallico, hunc habentem litteraliter intellectum.

Licet nos, Edwardus Rex Angliæ, nuper per literas nostras concesserimus, de gratiâ speciali;

*Nobilibus viris, Florentio comiti Hollandiæ,
Roberto de Brus domino Vallis Anandiæ,
Johanni de Balliolo domino Galwydiæ,
Johanni de Hastings domino de Bergeveny,
Johanni Comyn domino de Badenough,
Patricio de Dombur comiti de Marchia,
Johanni de Vesey procuratori, seu attorney, Willelmi de Vesey, patris sui,
Willelmo de Ros, &
Nicolao de Soules,*

petentibus seu vendicantibus, ex successione hæreditariâ, ut jus suum, regnum Scotiæ, coram nobis:

Quæ quidem partes prædictæ, unâ cum assensu venerabilium patrum, Willelmi Sancti Andreae, & Roberti Glasguensis episcoporum, Johannis Comyn, & Jacobi senescalli Scotiæ, custodum regni Scotiæ:

Nec non comitum, baronum, procerum, & magnatum, ac aliorum de communitate ejusdem regni, tunc præsentium;

Nobis superius & directum dominium ipsius regni Scotiæ recongnoverunt; consentientes etiam stare juri coram nobis, & super petitionibus suis hujusmodi, à nobis recipere justitiâ complementum;

Quod fieret eis justitiâ in petitionibus suis prædictis, infra prædictum regnum Scotiæ, & non alibi, donec Rex in eodem regno Scotiæ habeatur:

Protestamur tamen & dicimus, quod intentionis nostræ non extitit, nec adhuc existit, quod, per gratiam hujusmodi, quam prædictis petentibus & aliis de communitate memorati regni Scotiæ fecimus, ut supra dicitur, nobis vel hæredibus nostris in posterum aliquod præjudicium generetur, quin in casu consimili, & aliis quæ emergent, alias valeamus, infra regnum nostrum Angliæ, liberè exercere & facere quod debemus & incumbet, & ad nos, tamquam ad superiorem dominum sæpefati regni Scotiæ, aliquantulum pertinebit, & hæredes nostri post nos similiter in futurum.

Facta fuit supra scripta protestatio per supra nominatum dominum Regem Angliæ, anno à Nativitate Domini millesimo ducentesimo nona-

gesimo primo, indictione quintâ, tertiâ die intrante mense Julio, in capellâ castri de Berewyk super Twedam.

Præsentibus,

*Venerabilibus patribus Roberto Bathoniensi et Wellensi,
Antonio Dunelmensi,
Willelmo Elyensi,
Willelmo Sancti Andreae,
Roberto Glasguensi,
Henrico Aberdonensi, &
Willelmo Dunblanensi, Dei gratiâ, episcopis;*

Et nobilibus viris Amedeo Sabaudia,

*Henrico Lyncolniæ,
Johanne de Boughan,
Dovenaldo de Mar, &
Willelmo de Ros, comitibus;*

*Et venerabilibus viris, magistris Henrico de Newark decano Eboracensi,
Roberto archidiacono Cestryæ,
Willelmo de Greneseud canonico Eboracensi,
Willelmo de Kylkenny juris civilis professore;*

*Ac nobilibus viris Johanne Comin domino de Badenough,
Jacobo senescallo Scotiæ,
Johanne de Sancto Johanne,
Nicolao de Segrave,
Johanne de Soules,
Willelmo de Sancto Claro, &
Galfrido de Montbray,*

Et nonnullis aliis testibus, ad hæc vocatis specialiter et rogatis.

Conventio undecima, iii. Aug'.

IN nomine Domini, Amen. Convenientibus in castro de Berewyk super Twedam egregio principe, domino Edwardo, Dei gratiâ, Rege Angliæ illustri, & superiore & directo domino regni Scotiæ: nec non episcopis, prælatibus, comitibus, baronibus, militibus, multisque etiam popularibus, tam clericis, quam laicis, regnorum Angliæ & Scotiæ, die Veneris proximâ post festum beati Petri ad vincula, scilicet, tertiâ die intrante mense Augusto, continuatâ in diem illum, die precedenti assignatâ partibus & præfixâ, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo, & regni dicti domini Regis Edwardi decimo nono;

A. D. 1292. | An. 20 Edw. I.

Viginti quatuor personæ, de regno Angliæ, per ipsum dominum Regem, superiorem & directum dominum dicti regni Scotiæ, deputatæ :

Nec non quadraginta personæ, per nobilem virum Robertum de Brus, dominum Vallis Anandis, nominatæ seu electæ, de regno Scotiæ, pro se & aliis, in formâ superius annotatâ :

Aliæque insuper quadraginta personæ, per Johannem de Balliolo, similiter nominatæ, de eodem regno Scotiæ, in formâ præscriptâ ;

Ad audiendum petitiones & jura quoruncunque, dicentium jus in suc-

cessionem regni Scotiæ se habere, ac ad cognoscendum & discutiendum de eisdem ; & referendum dicto domino Regi quod invenerint, juxta quod superius est expressum ;

Ex præcepto & mandato ejusdem domini Regis expresso, in ecclesiæ fratrum prædicatorum desertâ, juxta castrum, petitiones & jura vendicatum regnum Scotiæ antedictum audire ceperunt, & ea admiserunt in scriptis, secundum quod inferius plenius continetur.

Petitio comitis Hollandiæ talis est.

FLORENTIUS, comes Hollandiæ, petit à domino Rege Angliæ, superiore domino Scotiæ, hæreditatem suam regni Scotiæ sibi liberari, namquam hæredi propinquiori ; eo quod Margareta, filia Regis Norwegiæ, consanguinea ipsius comitis, cujus hæres ipse est, fuit seisisa, in domino suo, ut de feodo, de prædicto regno Scotiæ, tempore pacis tempore domini Edwardi, Regis Angliæ, superioris domini Scotiæ, & indè nuper obiit seisisa.

Et de ipsâ Margareta, quia obiit sine hærede de se, resortiebatur feodum & dominicum, & debuit resortire cuidam Adæ, ut consanguineæ & hæredi sorori Willielmi, quondam Regis Scotiæ, tritavi prædictæ Margarietæ :

Et de ipsâ Ada descendit feodum & dominicum, & debuit descendere cuidam Florentio, ut filio & hæredi :

Et de ipso Florentio descendit feodum & dominicum, & descendere debuit cuidam Willielmo, ut filio & hæredi :

Et de ipso Willielmo descendit feodum & dominicum, & descendere debuit isti Florentio, ut filio & hæredi, qui nunc petit.

Et quod ipse est hæres ipsius Margarietæ propinquior, paratus est ostendere, prout debet, salvo sibi beneficio addendi, mutandi, & minuendi, prout melius sibi viderit expedire.

Petitio Patricii de Dombar, comitis de Marchia, talis est.

PATRICIUS, comes de Marchia, supplicat quod, super regno Scotiæ sibi fiat justitia, quod debet de jure sibi obvenire, propter defectum successionis, descendens à Rege Scotiæ, Alexandro ultimo, per reversionem & resortum ad Ildam, filiam Willielmi quondam Regis Scotiæ :

De quâ descendit jus succedendi in dictum regnum ad Patricium, comitem de Marchia, tanquam ad filium & hæredem :

A quo descendit idem jus ad Patricium, secundum similiter comitem de Marchia, tanquam ad filium & hæredem :

Et ab eo descendit jus ad Patricium, tertium similiter comitem de Marchia, tanquam ad filium & hæredem, qui nunc petit, ut hæres propinquior, per successionem, regnum Scotiæ memoratum.

Petitio Willielmi de Vescy talis est.

WILLELMUS, Rex Scotiæ, genuit Alexandrum Regem, qui regnavit post ipsum :

Et idem Alexander genuit Alexandrum secundum, qui postea regnavit, & duxit in uxorem Margaretam, filiam Henrici Regis Angliæ illustris ; de quibus exivit una Margareta, quæ fuit nupta Regi Norwegiæ :

Et de illis exivit quedam alia Margareta, quæ fuit hæres Scotiæ ; quæ quidem obiit sine hærede de corpore suo, sicut illa quæ fuit minoris ætatis.

Item, idem Willielmus Rex Scotiæ genuit Margeriam, sororem prædicti Alexandri Regis ;

Et fuit nupta illa Margeria Eustacio de Vescy, de quâ genuit Willielmum de Vescy, qui obiit in Vasconia ; & idem Willielmus genuit Johannem de Vescy, qui obiit sine hærede de corpore suo, & Willielmum de Vescy fratrem ipsius Johannis, qui modo petit regnum Scotiæ, sicut propinquior hæres de sanguine prædictæ Margarietæ, qui obiit sine hærede de se, per cujus obitum jus debet resortiri isti Willielmo, qui modo petit.

Petitio Willielmi de Ros talis est.

WILLELMUS de Ros supplicat quod justitia sibi fiat de clamio suo, quod ponit in regnum Scotiæ, quod sibi debet obvenire de jure :

Rex Willielmus genuit Regem Alexandrum, qui regnavit post ipsum :

Et idem Alexander genuit Alexandrum secundum, qui postea regnavit, & habuit unam filiam, Margaretam nomine, quæ fuit nupta Regi Norwegiæ, de quibus exivit quedam alia Margareta, quæ postea fuit hæres Scotiæ, & obiit sine hærede de corpore suo ;

Et, per defectum exitus de sanguine ejusdem Margarietæ, & per reversionem, debet reverti ad Ysabellam, primogenitam, & ad Adam & Margeriam (filias dicti Regis Willielmi patris dicti Alexandri, fratris prædictarum

Ysabellæ, Adæ, & Margarietæ, & patris Alexandri, qui ultimò obiit) sicut ad propinquiores de sanguine prædictæ Margarietæ.

Quæ quidem Ysabella desponsata fuit Roberto de Ros ;

Et de ipsis Roberto & Ysabella exivit quidam Willielmus ;

Et de Willielmo quidam Robertus : de quo Willielmus, qui nunc petit, sicut propinquior hæres, per defectum sanguinis prædictæ Margarietæ, per reversionem prædictam ad Ysabellam antecessorem suum, tanquam ad primogenitam, cui, ratione primogenituræ, debet dictum regnum integrè remanere ; & quod regnum non debeat dividi, paratus est verificare.

Petitio Roberti de Pynkeny talis est.

DAVID Rex Scotiæ genuit Henricum ;

Henricus Willielmum ;

Willielmus Alexandrum primum ;

Alexander primus Alexandrum secundum ;

Et ille Alexandrum tertium, qui obiit sine prole :

Et David similiter, qui obiit sine prole :

Et Margaretam Reginam Norwegiæ ; ex quâ genita est quedam alia Margareta, quæ jam obiit sine prole :

Ex prædicto Henrico, patre Regis Willielmi, similiter genita fuit quedam Margeria ; ex quâ Alicia :

Et ex eâ Henricus de Pynkeny :

A quo Robertus de Pynkeny, qui nunc petit regnum Scotiæ, per reversionem & resortum ad dictam Margeriam, proavam suam, propter defectum prolis, exeuntis de prædictâ Margarietâ, filiâ Regis Norwegiæ.

Petitio Nicolai de Soules talis est.

SICUT Domino placuit, Alexandro, qui ultimò obiit Rex seisisus de regno Scotiæ, & omnibus illis, qui de illo per rectam viam extierunt, viam universæ carnis ingressis, jus ejusdem regni resortiebatur, & debuit resortiri Margerie, quondam uxori Alani le Huisser, sicut sorori & hæredi ejusdem Regis Alexandri :

Ut de ipsâ Margeria descendit jus, & descendere debuit Ermegerdi, filiæ & hæredi prædicti Regis Alexandri :

Et de ipsâ Ermegerde descendit jus, & descendere debuit Nicholao de Soules, qui nunc petit sicut filius & hæres.

Petitio Patricii Galythly talis est.

CORAM vobis, dominis auditoribus, à domino Rege Angliæ, superiore domino regni Scotiæ, deputatis, ac communitate totâ, dicit & proponit Patricius Galythly, quod eum, bonæ memoriæ, Rex Willielmus genuit Alexandrum Regem, patrem Regis Alexandri ultimò defuncti, & Henricum Galythly : & idem Patricius sit ex eodem Henrico in legitimo matrimonio procreatus ; ac per hoc ex regali progenie sit propinquior domino Alexandro Regi, ut filio patri sui, Alexandro ultimo, videlicet, nunc defuncto : de cujus successione nunc agitur ad præsens ;

Quod ipsum Patricium, domino Alexandro Regi defuncto propinquiore gradu, & jure potiore, ad successionem regni, de jure sibi debiti, præferatis : potissime cum ab omnibus sit juratum, post mortem ejusdem, quod deficiente domicellâ, propinquorem de sanguine regali in Regem assumerent, & ab eo nullatenus dissentirent :

Et hæc dicit & proponit, salvo sibi jure addendi & diminuendi.

Petitio Rogeri de Mandeville talis est.

ROGERUS de Mandeville supplicat, quod de jure, quod habet ad regnum Scotiæ, inquiratur per gentes de Angliâ, Hyberniâ, & de Scotia, ex eo quod quidam Rex Willielmus habuit unum filium & duas filias:

Et ante mortem suam, tradidit illos cuidam Malcolmo, Regi Scotiæ, fratri suo, qui filium illum fecit occidi:
Una verò dictarum filiarum obiit.

Et aliâ, quæ vocabatur Aufrike, nupta fuit, in Ulvesterre, Willielmo de Say; de quibus exivit unus filius, vocatus Willielmus:

Et idem Willielmus habuit unam filiam, vocatam Aufrike; quæ nupta fuit Roberto de Wardone;

De quibus exivit una filia, nomine Agatha.

Cujus filius & hæres est iste Rogerus, qui modò petit.

Petitio Johannis Comyn domini de Badenough talis est.

DOMINO Regi Angliæ illustri, & superiori domino regni Scotiæ, coram auditoribus assignatis, monstrat Johannes Comyn, quod ipse habet melius jus ad regnum Scotiæ obtinendum, & in eo ut Rex regnare, quam aliquis alius, ex eo quod quidam antecessor suus Dovenaldus, filius Doncani, filii Crini, fuit seisisus de regno Scotiæ in dominio suo, ut de feodo, tempore pacis, & in eo, ut Rex, & de jure regnavit:

De ipso Dovenaldo descendit jus dicti regni Scotiæ, & debuit descendere cuidam Bethok, ut filia & hæredi:

De Bethok descendit jus, & debuit descendere Exildi, ut filia & hæredi:

De Hexilde descendit jus, & debuit descendere cuidam Willielmo, ut filio & hæredi:

De Willielmo descendit jus, & debuit descendere cuidam Ricardo, ut filio & hæredi:

De Ricardo descendit jus, & debuit descendere cuidam Johanni, ut filio & hæredi:

De Johanne descendit jus & debuit descendere cuidam Willielmo, ut filio & hæredi:

De Willielmo, quia obiit sine hærede de corpore suo, descendit jus, & debuit descendere isti Johanni, qui modò petit, ut fratri & hæredi.

Et quod sit tale jus suum paratus est verificare, prout dominus Rex, & consilium suum, ac curia sua consideraverint, secundum leges & consuetudines regni Scotiæ, & per cronicas, & alio modo.

Et supplicat quod salvum sit sibi jus corrigendi, addendi, minuendi, & omne aliud, quod sibi bonum videbitur, dicere secundum leges & consuetudines regni Scotiæ; & non vult quod istud cedat in præjudicium Johanni de Balliolo ullo modo.

Petitio Johannis de Hastynghes talis est.

CUM regnum Scotiæ nuper vacaverit per mortem Regis Alexandri, qui ultimo obiit sine hærede, qui modò remaneat de se, qui possit hæreditatem in Scotia clamare;

Per quod terra Scotiæ, & omnes aliæ terræ, quæ fuerunt dicti Regis Alexandri, hæreditariè spectant ad exitum trium filiarum comitis David,

fratris Regis Willielmi, avi prædicti Regis Alexandri, ut ad consanguineas & unum hæredem propinquiores de suo sanguine;

Supplicat domino suo, domino Regi Angliæ, Johanne de Hastynghes, quod admittatur ad jus suum dictæ hæreditatis, secundum quod per legem & rationem esse debet; salvâ sibi potestate addendi, mutandi, & corrigendi petitionem suam, quâcumque horâ indigebit.

Petitio Johannis de Balliolo talis est.

CORAM domino Rege Angliæ, capitali domino Scotiæ, & coram electis, petit Johannes de Balliolo jus suum de regno Scotiæ, de seisina antecessoris sui, David nomine, qui fuit Rex & regnavit:

Undè de eodem David descendit jus, & descendere debuit cuidam Henrico, ut filio & hæredi:

De Henrico descendit jus Malcolmo, ut filio & hæredi, & regnavit, & obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de Malcolmo descendit jus, & debuit descendere Willielmo, ut fratri & hæredi:

De Willielmo, qui regnavit, descendit jus, & debuit descendere Alexandro, ut filio & hæredi:

Alexander regnavit; & descendit jus & debuit descendere Alexandro, ut filio & hæredi; qui ultimo obiit Rex:

De Alexandro descendit jus, & debuit descendere Alexandro, ut filio & hæredi:

Alexander obiit sine hærede de corpore suo, & descendit jus, & debuit descendere David, ut fratri & hæredi:

David obiit sine hærede de corpore suo, & descendit jus, & debuit descendere Margareta, ut sorori & hæredi:

De Margareta descendit jus, & debuit descendere Margareta, ut filia & hæredi, filia Regis Norwegiæ:

De illâ Margareta, quia obiit sine hærede, de se, resortiebatur jus, & debuit resortiri Margareta, Margeria, & Ysabella, ut consanguineis, & uni hæredi, si regnum esset partibile, sororibus Alexandri, proavi Margareta filia Regis Norwegiæ:

Et, quia regnum non est partibile, remansit jus, & debuit remanere illi Margareta integrè, ut consanguineæ & hæredi, sorori antenatæ Alexandri, proavi prædictæ Margareta:

Undè de Margareta sorore antenatâ dicti Alexandri, descendit jus & debuit descendere cuidam Magotæ, ut filia & hæredi:

Magota obiit sine hærede de corpore suo, undè de ipsâ resortiebatur jus, & debuit resortiri Margeria & Ysabella, ut amittis, & uni hæredi, si regnum esset partibile, sororibus Margareta, matris ipsius Magotæ:

Et, quia regnum non est partibile, remansit jus, & debuit remanere de integro Margeria, ut sorori antenatæ prædictæ Margareta, & hæredi:

De illâ Margeria descendit jus, & descendere debuit, quia obiit sine hærede de corpore suo, cuidam Ysabella, ut sorori & hæredi.

De Ysabella resortiebatur jus, & debuit resortiri cuidam David, ut avunculo, & hæredi fratri Regis Willielmi, patris ejusdem Ysabelle:

De David descendit jus, & debuit descendere Henrico, ut filio & hæredi: Henricus obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de eodem Henrico descendit jus, & debuit descendere cuidam David, ut fratri & hæredi:

David obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de ipso David descendit jus, & debuit descendere cuidam Johanni, ut fratri & hæredi:

Johannes obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de eodem Johanne descendit jus, & debuit descendere Margareta, Ysabella, Matildi & Adæ, ut sororibus, & uni hæredi, si regnum esset partibile:

Set, quia regnum est impartibile, descendit jus de integro Margareta, sorori antenatæ dicti Johannis, ut sorori & hæredi:

De Margareta descendit jus, & debuit descendere cuidam Thomæ, ut filio & hæredi:

Thomas obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de ipso Thoma descendit jus, & debuit descendere Crystianæ & Dervegulti, ut sororibus, & uni hæredi, si regnum esset partibile:

Et, quia regnum est impartibile, descendit jus de integro prædictæ Crystianæ, ut sorori antenatæ prædicti Thomæ, & hæredi:

Eadem Crystiana obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de ipsâ Crystiana descendit jus, & debuit descendere Dervegulti, ut sorori & hæredi:

De Dervegulte descendit jus, & debuit descendere Hugoni, ut filio & hæredi:

Hugo obiit sine herede de corpore suo:

Et descendit jus, & debuit descendere Alano, ut fratri & hæredi:

Alanus obiit sine herede de corpore suo:

De quo descendit jus, & descendere debuit Alexandro, ut fratri & hæredi:

Alexander obiit sine hærede de corpore suo:

Undè de ipso descendit jus, & descendere debuit Johanni de Balliolo, ut fratri & hæredi, qui modò petit jus suum, ut ille qui exit de sorore primogenitâ de regno impartibili.

Et supplicat domino Regi, & suo consilio, & aliis electis, quod velit jus suum decidere secundum leges & consuetudines Scotiæ, & sibi justitiam exhibere; salvâ sibi jure addendi, & diminuendi, secundum leges & consuetudines Scotiæ.

Petitio Roberti de Brus domini Vallis Anandicæ talis est.

CORAM vobis, domino Edwardo, Dei gratiâ, Rege Angliæ, & superiore domino regni Scotiæ, monstrat Robertus de Brus, dominus Vallis Anandicæ, quod ipse est rector & propinquior hæres regni Scotiæ, cum pertinentiis:

Quia Rex Willielmus, Rex Scotiæ, antecessor suus, frater comitis David de Huntyadone, fuit seisisus de ipso regno, in dominio suo, ut de feodo & jure, cum pertinentiis tempore pacis, tempore Regis Henrici, Regis Angliæ, qui vocabatur filius Imperatricis, & temporibus Regum Ricardi & Johannis, filiorum suorum:

Et idem Willielmus regnavit Rex in Scotia, tempore suo, & pacificè obiit Rex seisisus.

De eodem Willielmo descendit regnum Scotiæ Alexandro filio suo, ut filio & hæredi, qui regnavit & obiit Rex seisisus.

De eodem Alexandro descendit regnum Alexandro filio suo, ut filio & hæredi, qui regnavit & obiit Rex seisisus.

Ille idem Alexander habuit duos filios, Alexandrum primogenitum, & David secundo genitum, & unam filiam, quæ vocabatur Margareta, Regi-

nam Norwegiæ; qui obiit vivente patre, & nullum statum expectaverunt regnandum regnum Scotiæ.

Ille eadem Margareta habuit unam filiam de Rege Norwegiæ, vocatam Margareta; cui prædictus Rex Alexander, Rex Scotiæ, avus suus, in vita sua, post mortem ditorum liberorum suorum, fecit probos homines terræ suæ jurare, & affirmare per scriptum, ad tenendum eam pro dominâ regni Scotiæ, si decederet sine hærede de corpore suo:

Quæ quidem obiit sine possessione corporali regni Scotiæ expectandâ, & sine hærede de corpore suo:

Post quam Margareta nichil remansit de exitu prædicti Regis Willielmi in lineâ descendente:

Per quod regnum Scotiæ, cum pertinentiis, debuisset per legem & justitiam, resortitum fuisse comiti David de Huntynstone, post nato fratri prædicti Regis Willielmi, si statum regnandi in regno Scotiæ expectasset:

Qui quidem David habuit tres filios, Henricum, David & Johannem, qui fuit comes Æstria: qui omnes obiit sine hæredibus de corporibus suis, & sine statu regnandi in regno Scotiæ expectando:

Ille idem David habuit etiam quatuor filias, Matildem, quæ obiit sine hærede de corpore suo, Margaretam, Ysabellam, & Adam:

De Ysabella exivit Robertus de Brus, qui modò est, qui petit regnum Scotiæ;

Propter quod idem Robertus dicit quod regnum Scotiæ debet resortiri ad eum, sine medio, per legem & justitiam, ut propinquiori in gradu de sanguine Regis Alexandri, qui ultimò obiit, & Margarete filie Regis Norwegiæ supradictæ, in lineâ collateralî, ut de sanguine regali Scotiæ legitimo:

Quod quidem regnum Scotiæ, cum pertinentiis dictus Robertus de Brus clamat tenere liberè, in libertate regni, de vobis domino Edwardo, Dei gratiâ, Rege Angliæ, & de coronâ Angliæ hæreditariè in perpetuum.

Et monstrat vobis quod Rex Alexander, filius Regis Willielmi prædicti, desperans de hærede de corpore suo, tenuit dictum Robertum rectum hæredem suum, si ipse decederet sine alio hærede de corpore suo habendo, & pro tali diffinivit de assensu proborum hominum de regno suo, & pro tali ipsum pronuntiavit coram eis: de quibus plures adhuc sunt superstites, qui de hoc testimonium poterunt perhibere:

Et Rex etiam Alexander, qui ultimò obiit, tenuit ipsum pro tali, & id pluribus specialibus suis dedit intelligi, si exitus de ipso deficeret:

Et præterea omnes probi homines de Scotia sunt jurati propinquiori de sanguine Regis Alexandri, qui ultimò obiit, qui de jure hæreditare debebit, si dicta Margareta, filia Regis Norwegiæ, sine hærede de corpore suo obiret.

Undè supplicat dominationi vestræ quod, secundum formam petitionis suæ sibi vehtis plenam justitiam exhibere, sicut ad vestram pertinet dignitatem; salvo sibi jure in omnibus addendi, mutandi, diminuendi, secundum quod attendit suo profectui convenire.

Quibus auditis, cum rationibus earundem, & dicto domino Regi, in præsentia omnium, jus ad dictum regnum Scotiæ vendicantium, per auditores prædictos relatis, idem dominus Rex, de consensu petentium, dedit & præfixit eis diem & terminum in proximo parlamento suo, scilicet, in crastino Sanctæ Trinitatis, videlicet, tunc secundâ die Mensis Junii, loco quo prius, ad procedendum in prædictis petitionibus, & toto negotio, prout justum fuerit & consonum rationi.

Conventio duodecima, i. Junii.

AD quem terminum, scilicet, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo, & regni prædicti domini Regis Edwardi vicesimo, venerunt omnes petentes ad prosequendum petitiones suas suprascriptas.

Et præter eos, venerunt nuncii & procuratores Erici Regis Norwegiæ, videlicet, magister Htgnico, plebanus plebis de Castellione, Aretine diocesis, domini Papæ capellanus, magister Petrus Algoti, magister Bernardus Lodovici, Willielmus de Torngn' miles, Arvo canonicus Berg-hensis, per ipsius Regis Norwegiæ patentes literas specialiter constituti, & petiverunt, nomine domini sui, dictum regnum Scotiæ, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, domino suo Regi Norwegiæ adjudicari: & ipsum in Regem dicti regni, per dictum dominum Regem Angliæ, superiorem dominum dicti regni Scotiæ, constitui & ordinari: ac in corporalem possessionem ejusdem regni Scotiæ mitti & manuteneri: & quod dictus Rex Angliæ nemini adjudicet dictum regnum Scotiæ, in præjudicium ipsius Regis Norwegiæ & gravamen; pro eo quod ipsum regnum Scotiæ, per mortem dominæ Margarete, claræ memoriæ, quondam dominæ & Reginæ ipsius regni Scotiæ, filie dicti Regis Norwegiæ, ad ipsum jure hereditario est legitime devolutum.

Auditâ quoque petitione prædictâ, dictus dominus Rex præcepit auditoribus supradictis, ut locum priorem adirent, & tam ad petitionem prædicti Erici Regis Norwegiæ, quam ad petitiones, rationes & responsiones omnium aliorum petentium audiendas procederent, sicut primitus & referrent; injungens petentibus ut se, loco prædicto, coram ipsis auditoribus representent, petitiones suas prædictas prosecuturi, prout sibi viderit expedire.

Recitatis autem & lectis petitionibus omnium & singulorum petentium, ad requisitionem ipsorum, & rationibus, ac responsionibus, & allegationibus eorumdem, cum summâ diligentia & sollempni auditu, examinatis, & plenius intellectis; quia difficultates variæ repertæ fuerant in eisdem, ipsi auditores omnia & singula reportabant ad Regem, & ea, quæ acta erant coram eis, sibi plenè & fideliter referebant.

Qui cum consilio suo, episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, proceribus & magnatibus utriusque regni, & auditoribus etiam antedictis, petitiones rationes, responsiones, & allegationes omnium prædictorum petentium examinavit per ordinem.

Quo facto idem dominus Rex, considerans & attendens quod ex isto modo procedendi, ratione difficultatum, in processu hujusmodi inventarum, magna dilatio proveniret, non sine incommodo, & gravi periculo regni Scotiæ supradicti: & cupiens, ob hoc, eundem abbreviare processum, ad maturationem & expeditionem totius negotii memorati; de voluntate &

assensu expresso omnium petentium, & consilio prælatorum, magnatum, & procerum, & auditorum prædictorum, ordinavit quòd primo procederetur ad discutiendum & diffiniendum de jure, quod prædicti Robertus de Brus & Johannes de Balliolo ad præfatum regnum Scotiæ asserunt se habere, quousque discussum & determinatum fuerit quis ipsorum, Roberti & Johannis, potior sit in jure; & interim omnes alii petentes suspenderent, & suam differant prosecutionem, salvo tamen eis & eorum cuilibet jure suo: & discusso ac determinato de jure prædictorum Roberti & Johannis, alii petentes, & eorum quilibet, ex tunc jus suum prosequantur, meliori modo quo viderint faciendum.

Quæ ordinatione factâ, & ab omnibus approbatâ, licet idem dominus Rex, proprio jure suo, ad cognitionem & decisionem ipsius negotii posset procedere; ut tamen consultius & securius fierent universa, injunxit auditoribus de Scotia supradictis, corporali ad hoc præstito juramento, quod sibi fideliter consulerent, per quas leges & consuetudines sit ad judicium procedendum?

Qui, inter se super hoc diligentem habentes tractatum, concorditer responderunt, quod propter aliquas discordias, adhuc inter eos existentes, super legibus & consuetudinibus regni Scotiæ, quoad casum tam arduum, & retroactis temporibus inauditum, eidem domino Regi consilere non audebant in facto prædicto, absque majori consilio & deliberatione pleniori.

Supplicarunt tamen prædicto domino Regi, quod viginti quatuor, de Anglia nominati, adjungerentur eisdem ad tractandum communiter super articulo memorato;

Qui cum dictis quater viginti de mandato & præcepto dicti domini Regis adjuncti, post deliberationem & tractatum aliqualem habitum cum eisdem, similiter responderunt;

Quod ex quo videbant illos quater viginti de Scotia, de quorum consilio, si concordessent, dictus dominus Rex deberet procedere, in hoc facto esse in tantâ discordiâ, super legibus & consuetudinibus suis: & ipsi viginti quatuor de Anglia sint pauci, nec sint de majoribus & discretioribus quos dictus dominus Rex habeat in regno suo, non audent super se assumere tantum onus, ut eidem domino Regi, domino suo, consilerent in tam arduo negotio, absque majori & exactori consilio prælatorum, procerum, magnatum, & aliorum sapientum de regno suo.

Et ideò, de consilio omnium prædictorum, sibi assidentium, & de communi voluntate & assensu omnium petentium, idem dominus Rex diem statuit & præfixit in proximo parlamento suo, scilicet, in crastino Translationis sancti Edwardi, Regis & Confessoris, videlicet, xvi. die post festum sancti Michaelis, loco quo prius, ad procedendum prout justum fuerit in negotio prænotato:

Et dictus dominus Rex plures, & majores, & discretiores de regno suo, ad diem illum & terminum, ad habendum majus & sanius consilium, faciet interim convocari:

Et dictum est præsentibus utriusque regni, ut medio tempore intra se deliberent, & profundius cogitent quid melius fieri expediat in præmissis.

Et idem dies datus est omnibus petentibus supradictis.

Et, ex habundanti, idem dominus Rex interim, per sollempnes nuncios de consilio suo, super facto illo, diversarum regionum consulet sapientes, ut tunc eorum consilium deferatur eidem.

Conventio tertia decima, xiv. Oct.

AD quæ terminum & parlamentum anno, scilicet, Domini & dicti Regis E. supradicti, omnes auditores prædicti, tam de Anglia, quam de Scotia, & etiam multi alii episcopi, prælati, comites, barones, proceres, magnates, & nobiles de regno Angliæ, per ipsum dominum Regem specialiter convocati, pro negotio supradicto, venerunt apud Berewyle super Twedam, coram eodem domino Rege, & similiter omnes petentes prædicti.

Qui quidem episcopi, prælati, comites, barones, proceres, magnates & nobiles, ac auditores de utroque regno, ab ipso domino Rege diligentius requisiti, per quas leges & consuetudines sit ad judicium procedendum? & etiam, an in casu, in quo non inveniuntur certæ leges & consuetudines, aut diversæ in regnis Angliæ & Scotiæ, qualiter sit judicandum? & an de dicto regno Scotiæ sit aliter judicandum, quam de comitatibus, baroniis, & aliis tenuris?

Ad hæc omnes & singuli concorditer responderunt; quod per leges & consuetudines regnorum, quibus præest, si certæ reperiantur in hoc casu, judicare potest & debet:

Et, si certæ leges & consuetudines non inveniuntur, in casu hujusmodi, quod dictus dominus Rex, de consilio procerum & magnatum suorum, potest & debet condere novam legem:

Et dicunt quod de prædicto regno est judicandum, quoad jus succedendi, sicut de comitatibus, baroniis, & aliis tenuris impartibilibus.

Postea præfatus dominus Rex, auditis & intellectis responsionibus totius consilii sui prædicti, quæsitit à prædictis Roberto & Johanne, si vellent aliud dicere? Qui dixerunt quod sic:

Et ideò idem dominus Rex præcepit & injunxit auditoribus memoratis, quod locum priorem adirent: &, convocatis coram eis, prædictis Roberto & Johanne, eos, si dicere plus vellent, audirent; & jura, & rationes, ac responsiones eorum examinarent cum summâ diligentia, & referrent.

Coram quibus prædicti Robertus & Johannes, præsentibus aliis petentibus, constituti: idem Robertus de Brus ad ea, quæ in sua petitione præscriptâ continebantur, adjecit, quod quæstio, super jure regnandi, habet terminari & judicari per jus naturale (per quod Reges regnant) & non per legem & consuetudinem, inter subditos usitatam: per quod quidem jus, proximior in sanguine collateralî melius jus habet regnandi.

Dicit etiam quod lex & constitutio, quæ sunt inter tenentes & subjectos, superiori ligare non possunt, & præcipue Regem suum: unde dicit quod, licet in hæreditatibus partibilibus, secundum leges & consuetudines, inter subditos observatas, primogenita habeat aliquam prærogativam; in regno tamen impartibili ubi proximior sanguini regali legitimus, tempore vacationis

inventus, (secundum jus naturale est præferendus) primogenita nullam habet prærogativam.

Dicit etiam quod consuetudo succedendi in regno Scotiae plenè facit pro eo: quia dicit, quod usitatum est in Scotia, quod frater Regis præcedentis præferatur illius filio in successione regni, ratione proximitatis in gradu.

Et ad hoc quædam antiqua produxit exempla, videlicet, quod quidam Dovenaldus, frater Kyneth Mac-Alpyn, regnavit immediatè post fratrem suum, excluso Constantino primogenito prædicti Kyneth, & hoc ratione propinquitatis sanguinis ipsi Alpino:

Et post prædictam Dovenaldum, regnavit dictus Constantinus, primogenitus prædicti Kyneth Mac-Alpyn:

Et, post eum, Edh frater suus junior, excluso Dovenaldo filio prædicti Constantini:

De quibus Constantino & Edh, fratribus & filiis prædicti Kyneth Mac-Alpyn, descenderunt omnes Reges, qui postea regnaverunt in Scotia usquemodo.

Et semper, sicut erant proximiores in gradu inventi, regnabant quilibet post alium, usque ad tempus Regis Malcolmi, viri sanctæ Margaretæ; & adhuc, post prædictum Malcolmum, quidam frater ejus regnavit, excluso filio ejusdem Malcolmi.

Et idem Robertus similiter dixit quædam alia exempla de consimilibus successioneibus, de quibusdam aliis terris & regionibus, ut de Yspania & comitatu Sabaudia.

Dicit insuper idem Robertus, quod mulier regnare non debet, quia officium regiminis exercere non potest: & tempore, quo prædictum regnum Scotiae, per mortem Regis Alexandri, vacavit, fuit Dervegulta, mater prædicti Johannis, superstes; quæ ratione prædictæ regnare non potuit, nec debuit.

Et sic jus ipsius regni prædicto Roberto, tamquam masculo, & in æquali gradu cum prædictâ Dervegulta, sine medio debuit resortiri, propter insufficientiam ejusdem Dervegultæ, quia mulier.

Undè petit idem Robertus quod, habito respectu ad leges regales, per quas Reges regnant, & regnare debent, & etiam ad exempla per ipsum producta, jus suum velit declarare & sibi justitiam exhibere.

Et super hoc venit Johannes de Balliolo, qui similiter petit regnum Scotiae, prout patet in petitione suâ præscriptâ, & dicit quod prædicto Roberto de Brus non potest, nec debet de jure prædictum regnum Scotiae adjudicari: quia, dicit, quod ubi prædictus Robertus de Brus in petitione suâ petit regnum Scotiae, cum pertinentiis suis, ut rector & proximior hæres ipsius regni, pro eo quod Willielmus, quondam Rex Scotiae, antecessor suus, frater David comitis Huntynonia, fuit seiscitus in dominio suo, ut de feodo & jure, de prædicto regno Scotiae, tempore pacis, & tempore Regis H. proavi domini Regis, qui nunc est:

Et de ipso Willielmo descendit jus dicti regni cuidam Alexandro, ut filio & hæredi, qui regnavit & obiit indè seiscitus:

Et de ipso Alexandro descendit jus ejusdem regni cuidam Alexandro, ut filio & hæredi, qui similiter regnavit & obiit indè seiscitus:

Qui quidem Alexander habuit duos filios, qui obierunt sine hærede de se, patre eorum vivente, & unam filiam, Margaretam nomine, postea Reginam Norwegiæ, quæ similiter obiit, vivente patre:

De quâ quidem Margareta exivit quædam Margareta: cui dictus Rex Alexander, avus ipsius Margaretæ, fecit homines de regno suo jurare, ut ipsam tenerent pro dominâ dicti regni, & hoc fecit per scriptum affirmari:

Quæ quidem Margareta obiit sine hærede de se;

Per quod jus prædicti regni debuisset resortiri cuidam David, fratri prædicti Willielmi, si statum regnandi expectasset:

Et idem David habuit tres filios, qui obierunt sine hærede de se; & quatuor filias, Matildem, quæ obiit sine hærede de se, Margaretam, Ysabella & Adam:

De quâ Ysabella exivit Robertus de Brus, qui nunc petit, & dicit quod ad ipsum debet resortiri prædictum regnum Scotiae, sine medio, ut ad proximiores in gradu de sanguine Regis Alexandri, qui ultimò obiit, & similiter dictæ Margaretæ in linea collateralit:

Et quod præterea quidam Alexander, pater prædicti Regis Alexandri, qui ultimò obiit, recognovit coram baronibus suis ipsum pro proximior hærede, si ipsum decedere contingeret sine hærede de corpore suo:

Et illud idem Alexander, Rex Scotiae, qui ultimò obiit, recognovit, si absque hærede de corpore suo obiret, sciente Dervegulta, matre prædicti Johannis de Balliolo, & non contradicente.

Idem Robertus in petitione suâ fecit omissionem, in eo quod dicit, quod jus regni prædicti debuisset resortiri David, fratri Regis Willielmi, per mortem prædictæ Margaretæ de Norwegia, & nullam fecit mentionem de Margareta, Margeria & Ysabella, filiabus prædicti Willielmi, fratris prædicti David; desicut nullum jus potuit, nec debuit resortiri ad prædictum David, fratrem prædicti Willielmi, nisi per medium prædictarum filiarum ipsius Willielmi.

Et quoad hoc, quod idem Robertus dicit, quod jus prædicti regni debet ad ipsum resortiri, sine medio;

Idem Johannes dicit, ut prius, quod nullum jus potest descendere vel resortiri alicui, nisi per medium rectæ lineæ, descendens vel ascendens, secundum leges & consuetudines utriusque regni; per quod dicit quod, omissis aliquo, seu aliquibus de rectâ lineâ, ascendente vel descendente, aliquod jus ad eum non potuit resortiri.

Et quoad hoc, quod idem Robertus dicit, quod est proximior in gradu, in eo quod dicit quod prædictus David habuit tres filias, Margaretam, Ysabella, & Adam; de quâ Margareta exivit Dervegulta, & de ipsâ Johannes qui nunc est: de prædictâ verò Ysabella Robertus, qui nunc petit, & sic proximior in gradu, per quod dicit se habere melius jus ad regnum prædictum secundum consuetudines quorundam regnorum:

Dicit idem Johannes quod, quicquid dicat de aliis regnis & regionibus, vel de ipsorum consuetudinibus, in regnis tamen Angliæ & Scotiae, in quibus Reges regnant per successionem in rectâ lineâ, & comites & barones eodem modo succedunt in hæreditatibus suis, exitus postnatæ, licet in gradu proximior, non excludit exitum primogenitæ, licet remotiorem in gradu, in ipsâ rectâ lineâ, successione durante.

Dicit etiam quod, ex quo prædictus Robertus concedit quod Margareta, antecessor prædicti Johannis, fuit primogenita prædicti David: & prædicta Ysabella, mater prædicti Roberti, post nata & quod prædictum regnum Scotiae non est partibile; per quod dicit quod jus ipsius regni, & ipsum regnum unicæ personæ debeat remanere, videtur ei quod, in hujusmodi successione, secundum leges & consuetudines utriusque regni, antenata est præferenda postnatæ, & eadem ratione, exitus antenatæ est præferendus postnatæ, tam ratione primogenituræ, quam impartibilitatis regni prædicti:

Undè, per rationes prædictas, durante exitu primogenitæ, nichil juris exitui postnatæ accrescere potest.

Et quoad hoc, quod prædictus Robertus dicit, quod Alexander Rex Scotiae, filius Regis Willielmi, tenuit eum pro proximior hærede suo, si sine hærede de se contingeret eum mori, & pro tali eum coram baronibus suis recognovit:

Idem Johannes dicit quod, quoad petendum regnum prædictum, hujusmodi recognitio sibi valere non debet, etiamsi facta fuisset, eo quod idem Robertus, in petitione suâ, recognoscit quod prædictus Alexander obiit seiscitus de regno prædicto, in dominio suo, ut de feodo & jure; & quod de prædicto Alexandro descendit jus prædicti regni cuidam Alexandro, ut filio & hæredi, qui similiter obiit indè seiscitus; undè, per recognitionem suam prædictam, satis ostendit quod ille Alexander sine hærede de se non decessit, & quod jus regni prædicti ad filium suum, ut ad hæredem, per mortem ipsius fuit transmissum; & sic per recognitionem prædicti Alexandri, si qua facta fuit, nichil juris sibi fuit acquisitum.

Idem quoad hoc, quod prædictus Robertus dicit, quod quæstio super jure regnandi habet terminari & judicari per jus naturale (per quod Reges regnant) & non per leges & consuetudines, inter subditos usitatas:

Idem Johannes dicit quod, per easdem leges & consuetudines, debet dominus Rex Angliæ, superior dominus regni Scotiae, cognoscere & judicare de dicto regno Scotiae inter petentes, per quas idem Rex Angliæ de terris & tenementis, ad coronam suam spectantibus, super antecessores suos infra regnum suum occupatis, cognoscit & judicat, & antecessores sui cognoscere & judicare solebant; & hoc est per communem legem & consuetudinem regni sui, & non per aliquas leges alias, & consuetudines qualescumque.

Et quoad hoc, quod idem Robertus dicit, quod lex & constitutio, quæ sunt inter tenentes & subjectos, superiorem ligare non possunt, & præcipue Regem suum:

Prædictus Johannes dicit, quod prædictus Robertus non est in eo casu, in quo judicari debet per subjectum, set per superiorem, scilicet, per dominum suum Regem Angliæ, superiorem dominum dicti regni Scotiae: de cujus progenitoribus, à tempore cujus non extat memoria, dictum regnum Scotiae per homagium tenebatur, & de ipso teneri debet, & ipsi petentes sint in curiâ ipsius Regis & domini sui, ad recipiendum jus ab eo, sicut subditi de tenementis, quæ ab ipsâ tenentur:

Undè dicit quod, ex quo sunt subjecti dicto domino suo Regi, & coronæ regni Angliæ, quolibet jure requiritur ut ipsi, tamquam subditi, & petentes jus ad regnum, quod de eo tenetur, per leges & consuetudines regni sui debeat judicari:

Et dicit quod, per easdem leges & consuetudines, primogenita habet prærogativam in succedendo, tam in hæreditatibus impartilibus, quam partilibus.

Idem quoad hoc, quod prædictus Robertus dicit, quod consuetudo succedendi in dicto regno Scotiae plenè facit pro eo; in hoc, quod dicit, quod frater Regis præcedentis præferatur illius filio in successione regni, ratione proximitatis in gradu, & ad hoc quædam produxit exempla:

Idem Johannes dicit quod per hoc, quod prædictus Robertus intendit ostendere per exempla prædicta, quod frater postnatus regnavit post fratrem antenatum, ipsius filium repellendo, & hoc ratione proximitatis in gradu succedendi:

In hoc probat quod remotior in gradu succedendi præferatur proximiori; quia filius proximior est patri in gradu hujusmodi succedendi, quam frater patris, secundum legem & consuetudines utriusque regni.

Et quoad exemplum, quod idem Robertus dicit, quod frater Malcolmi, quondam Regis Scotiae, regnavit immediatè post ipsum Malcolmum, ejusdem filium repellendo;

Idem Johannes recognoscit quod frater prædicti Malcolmi, per aliquod tempus, modo prædicto regnavit; set dicit quod filius prædicti Malcolmi, sic repulsus, adivit dominum suum Willielmum, Regem Angliæ, & superiorem dominum prædicti regni Scotiae, conquerendo de injuriâ, per fratrem patris sui sibi factâ: ad cujus querelam, idem dominus Rex Angliæ fratrem prædicti Malcolmi à prædicto regno ejecit, & filium ejusdem Malcolmi Regem ejusdem regni Scotiae constituit, qui postmodum toto tempore suo regnavit.

Dicit etiam idem Johannes quod, post mortem ejusdem Regis filii Malcolmi, idem frater ipsius Malcolmi iteratò se in prædictum regnum intrusit, & regnare cepit: per quod, ad querimoniam ejusdem Edgari, secundi filii prædicti Malcolmi, prædictus Rex Willielmus, superior dominus prædicti regni Scotiae, prædictum fratrem ejusdem Malcolmi, sic regnantem injustè, de eodem regno Scotiae iteratò ejecit, & prædictum Edgarum ipsius regni Regem constituit:

Post quem omnes alii Reges Scotiae, usque nunc, per rectam lineam successioneis, secundum leges & consuetudines, in utroque regno usitatas, regnaverunt.

Et quoad exempla de Yspania & comitatu Sabaudia, dicit quod illa exempla prædicto Roberto non debent valere, pro eo quod alie sunt, & diversæ leges, & consuetudines in Yspania & Sabaudia, quam in regnis Angliæ & Scotiae; nec Rex debet, inter subditos suos, per alias leges & consuetudines judicare, quam per leges & consuetudines regnorum, quibus præest.

Et quoad hoc, quod prædictus Robertus dicit, quod mulier regnare non debet, quia officium regiminis exercere non potest:

Idem Johannes dicit quod, si mulier regnare non debet, nec jus regnandi ad ipsam descendere seu resortiri, idem Robertus nichil juris vendicare potest in regno prædicto; eo quod, si aliquod jus de ipso regno

ad eum resortiri deberet, hoc esse non potest nisi per medium Ysabellæ matris suæ :

Undè dicit quod, si nullum jus regnandi ad dictam Ysabellam matrem suam resortiri potuit, nec ad ipsum Robertum, nisi per eandem Ysabellam, tanquam ad finem, descendere quoquo modo.

Dicit etiam quod idem Robertus errat in hujusmodi dicto suo ; quia satis notorium est quod tam ipse Robertus, quam omnes alii comites, barones, proceres, & magnates regni Scotiæ juraverunt fidelitatem Margarete, filie Regis Norwegiæ, quæ ultimò obiit domina & Regina dicti regni Scotiæ, & ipsam pro Regina & domina tenuerunt : & sic errat idem Robertus modò verbo negando, quod concesserat prius facto, quod quidem factum deducere non potest.

Undè, cum sit plenè recognitum quod Willielmus, Rex Scotiæ, fuit seiscitus de prædicto regno Scotiæ :

Et de prædicto Willielmo descendit jus Alexandro, ut filio & hæredi :

Et de prædicto Alexandro cuidam Alexandro, ut filio & hæredi ; qui ultimò obiit Rex Scotiæ :

Et prædictus Robertus non dedit, nec deducere potest, quin de prædicto Alexandro descendit jus cuidam Alexandro, ut filio & hæredi, qui obiit sine hærede de se :

Et de ipso Alexandro cuidam David, ut fratri & hæredi :

Et de ipso David, quia obiit sine hærede de se, cuidam Margarete, ut sorori & hæredi :

Et de ipsa Margareta cuidam Margarete, ut filie & hæredi :

Et de ipsa Margareta, quia obiit sine hærede de se, resortiebatur jus, & debuit resortiri quibusdam Margarete, Margerie, & Ysabellæ, ut consanguineis, & uni hæredi, si dictum regnum esset partibile ;

Et quia non est partibile, remansit jus, & remanere debuit prædictæ Margarete, ut antenatæ :

Et de ipsa descendit cuidam Magote, ut filie & hæredi :

Et de ipsa Magota, quia obiit sine hærede de se, resortiebatur jus, & debuit resortiri prædictis Margerie & Ysabellæ, ut amitibus, & uni hæredi, si regnum esset partibile :

Et, quia non est partibile, remansit jus, & remanere debuit prædictæ Margerie, ut antenatæ & hæredi :

Et de ipsa Margerie, quia obiit sine hærede de se, descendit jus, & descendere debuit prædictæ Ysabellæ, ut sorori & hæredi :

Et de ipsa Ysabella, quia obiit sine hærede de se, resortiebatur jus, & debuit resortiri cuidam David, ut avunculo & hæredi, fratri prædicti Willielmi Regis Scotiæ, patris prædictæ Ysabellæ :

Et de ipso David descendit jus, & descendere debuit cuidam Henrico, ut filio & hæredi :

Et de ipso Henrico, quia obiit sine hærede de se, descendit jus, & descendere debuit cuidam David, ut fratri & hæredi :

Et de ipso David, quia obiit sine hærede de se, cuidam Johanni, ut fratri & hæredi :

Et de ipso Johanne, quia obiit sine hærede de se, quibusdam Margarete, Ysabellæ, Matildi, & Adæ, ut sororibus, & uni hæredi, si regnum esset partibile :

Et, quia non est partibile, remansit jus, & remanere debuit prædictæ Margarete, ut antenatæ sorori ipsius Johannis & hæredi :

Et de ipsa Margareta descendit jus, & descendere debuit cuidam Thomæ, ut filio & hæredi :

Et de ipso Thomæ, qui obiit sine hærede de se, descendit jus, & descendere debuit quibusdam Christianæ & Derveguldæ, ut sororibus, & uni hæredi, si regnum esset partibile :

Et, quia regnum non est partibile, remansit jus, & remanere debuit prædictæ Christianæ, antenatæ sorori ipsius Thomæ, ut sorori & hæredi :

Et de ipsa Christiana, quia obiit sine hærede de se, descendit jus, & descendere debuit prædictæ Derveguldæ, ut sorori & hæredi :

Et de ipsa Derveguldæ descendit jus ; & descendere debuit cuidam Hugoni, ut filio & hæredi :

Et de ipso Hugone, quia obiit sine hærede de se, cuidam Alano, ut fratri & hæredi :

Et de ipso Alano, quia obiit sine hærede de se, cuidam Alexandro ut fratri & hæredi :

Et de ipso Alexandro, quia obiit sine hærede de se, descendit jus, & descendere debuit isti Johanni, ut fratri & hæredi, qui nunc petit regnum Scotiæ, ut jus suum.

Cumque per descensus prædictos liqueat evidenter, quod prædictus Johannes sit hæres prædictæ Margarete, primogenitæ prædicti David, per rectam lineam succedendi, descendens ; & concessum sit, per eundem Robertum, quod prædictum regnum est impartibile ; per quod necessariò requiritur, quod hujusmodi hæreditas impartibilis tantummodo uni sorori, ut hæredi & exiti ipsius, debeat remanere, secundum leges & consuetudines utriusque regni ; & si uni tantum, semper præferenda est primogenita, & exitus ipsius in omni hujusmodi hæreditate impartibili, tam ratione primogeniture, quam impartibilitatis hæreditatis regni petiti ; per quas etiam leges & consuetudines, nullus gradus proximitatis sanguinis, in secundâ lineâ, excludit remotiorem, exeuntem de primogenitâ, in primâ lineâ rectè descendentem :

Petit ipse Johannes petitionem præfati Roberti, quoad jus succedendi in prædictum regnum Scotiæ, repelli penitus, & cassari, & secundum petitionem suam justitiam sibi fieri, ac jus suum, prout in petitione continetur eadem, judicialiter declarari, ac idem regnum Scotiæ sibi adjudicari.

Quibus omnibus & singulis auditis, & coram prædictis auditoribus plenius discussis, factaque de hiis prædicto domino Regi relatione fideli ;

Idem dominus Rex quæsit à prædictis Roberto & Johanne, si plus vellet dicere ?

Qui responderunt quod non ; nisi forsân ad informationem suam Rex quæreret aliquid ab eisdem.

Prædictus dominus Rex iterum quæsit ab episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, & à toto consilio suo, ac ab auditoribus antedictis, quod ei consulerent ; quis istorum duorum sit præferendus, ad dictum regnum Scotiæ obtinendum, secundum ea quæ sunt coram eis proposita, & etiam allegata ?

Et an remotior in uno gradu in successione, exiens de primogenitâ,

debeat, secundum leges & consuetudines utriusque regni, excludere proximorem in gradu, exeuntem de secundogenitâ ?

Vel proximior in gradu, exiens de secundogenitâ, debeat, secundum leges & consuetudines ipsorum regnorum, excludere remotiorem in uno gradu, exeuntem de primogenitâ ?

Ad quod omnes & singuli unanimiter, concorditer, & finaliter responderunt, quod remotior in uno gradu, linealiter descendens de primogenitâ, secundum leges & consuetudines utriusque regni, præferendus est proximiori in gradu, exeunti de secundogenitâ, in qualibet hæreditariâ successione.

Quo auditò, præfatus dominus Rex totum negotium antedictum fecit iteratò examinari exactissimè coram illis ; & dedit diem prædictis Roberto & Johanni, ad audiendum iudicium suum, videlicet, diem Jovis, proximam post festum Omnium Sanctorum.

Conventio decima quarta, vi. Nov.

AD quem diem venerunt præfati, Robertus & Johannes ; & similiter omnes alii petentes ; &, habitâ per ipsum dominum Regem consideratione ad leges & consuetudines utriusque regni prædictas ; nec non & ad formam & modum petitionis prædicti Roberti ; ac etiam ad recognitiones factas ab eo ; ac insuper ad rationes & responsiones, hinc inde propositas, evidenter apparebat quòd prædictus Robertus non habet jus in petitione suâ, secundum formam & modum petitionis ejusdem.

Et idè, de consilio eorundem episcoporum, prælatorum, comitum, baronum, procerum, & magnatum, ac auditorum prædictorum, & totius consilii sui, utriusque regni, consideratum est, quod prædictus Robertus nichil capiat per petitionem suam prædictam.

Et, quia super petitione prædicti Johannis de Balliolo, dictus dominus Rex non potest ad iudicium procedere, quousque alii petentes in suis petitionibus audiantur ; dictum est, tam prædicto Johanni, quam omnibus aliis petentibus, ut, de die in diem, coram auditoribus prædictis, petitiones suas prosequantur, si sibi viderint expedire.

Et dictus dominus Rex præcepit eisdem auditoribus, ut locum priorem adirent & eos audirent.

Coram quibus venerunt alii petentes prædicti ; &, ad affirmandas petitiones suas prædictas, plures rationes proposuerunt.

Inter quos petentes venit prædictus Robertus de Brus, in propria personâ, & protestabatur quod intendit habere jus & actionem ad petendum totum regnum Scotiæ, vel partem ejusdem, per aliam formam & modum quam prius petebat.

Et petit quod ad hoc admittatur ; & ad prædicta petenda & prosequenda possit, loco suo, Galfridum de Caflcote, Egidium de Gameschgs, & Johannem de Bry :

Qui loco ipsius admittuntur ; idè, cum voluerunt, prosequantur.

Postea venit Johannes de Hastynges ad prosequendam petitionem suam, & petit partem suam de prædicto regno Scotiæ, tanquam de hæreditate partibili ; quia dicit quod jus prædictæ hæreditatis regni Scotiæ, quod descendebat Margarete, Ysabellæ, & Adæ, filii David, comitis Huntyn-doniæ, ut uni hæredi, descendit & descendere debuit Johanni de Balliolo, Roberto de Brus, & eidem Johanni de Hastynges, hæredibus prædictorum, Margarete, Ysabellæ, & Adæ ; & sic, pro integro jure, quod inde habent, in quo omnes sunt pares, prædicta hæreditas est partibilis inter ipsos, per quod partem suam inde petit.

Et, quod prædicta hæreditas sit partibilis, nititur ostendere per rationes subscriptas :

Tum quia omnes terræ, & tenementa, feoda, libertates, dominia, & honores, quæ de coronâ regni Angliæ tenentur in capite, sunt partibilia :

Tum quia homagium & servitium, quæ inde debentur Regi & coronæ regni Angliæ, ostendunt prædictum regnum esse sub lege communi, & sic partibile :

Et præterea Johannes de Balliolo, qui est de exitu unius sororum, petit in petitione, quam facit de regno prædicto habendo, justitiam sibi fieri secundum leges & consuetudines utriusque regni ; per quod supponit idem regnum subjacere legi communi, & sic secundum leges easdem esse partibile ;

Aliasque quamplures rationes proponens, per quas prædictum regnum Scotiæ esse partibile ostendere nitetur.

Et super hoc venit præfatus Robertus de Brus, qui similiter petit partem suam, scilicet, tertiam partem de omnibus terris Scotiæ, libertatibus, cum omnibus pertinentiis (exceptis nomine & dignitate Regis, de quibus Alexander ultimus Rex Scotiæ obiit seiscitus) pro eo quòd totus exitus ejusdem Alexandri est extinctus, per mortem Margarete filie Regis Norwegiæ, de qua resortiebatur jus prædictarum terrarum, & resortiri debuit cuidam David comiti Huntyn-doniæ, fratri Regis Willielmi, avi prædicti Alexandri, & proavi prædictæ Margarete :

Et de ipso David descendit jus, & descendere debuit quibusdam Margarete, Ysabellæ, & Adæ, filii ipsius David, ut filii, & uni hæredi :

Et de prædicta Ysabella descendit jus, & descendere debuit, ut de parte suâ, isti Roberto, qui nunc petit, ut filio & hæredi.

Quam quidem partem idem Robertus clamat tenere, in capite, de domino suo Regè Angliæ, superiore domino regni Scotiæ, per homagium.

Et petit idem Robertus de domino suo Regè, quod secundum legem communem regni Angliæ justitia sibi fiat ; similiter quasdam rationes inducens, per quas prædictum regnum Scotiæ esse partibile conabatur probare ;

Et, licet tam ad rationes prædicti Johannis de Hastynges, quam dicti Roberti de Brus, per prædictum Johannem de Balliolo fuisset, ut videbatur, sufficienter responsum ;

Præfatus tamen dominus Rex, super rationibus memoratis (quæ in præsentia suâ, ac auditorum prædictorum, & totius consilii sui, lectæ & recitatæ fuerunt, & cum magnâ diligentia examinatæ) volens plenius de-liberare, & consultius & sanius procedere in premissis, quæsit ab episcopis, prælatis, comitibus, baronibus, proceribus, & magnatibus, ac auditoribus antedictis, & à toto consilio suo, de utroque regno.

An regnum Scotiæ sit partibile ?

Et, si idem regnum non sit partibile, an escaetæ & acquisita sint partibilia ?

Qui quidem, dictis questionibus intellectis, deliberatione super hoc habitâ diligenti, unanimiter, & concorditer responderant, quod regnum Scotiæ non est partibile; nec escaetæ seu acquisita, infra regnum Scotiæ, sunt partibilia, ex quo ad manus Regis ejusdem regni devenerunt;

Quibus auditis, predictus dominus Rex assignavit omnibus petentibus antedictis diem coram eo, scilicet, diem Lunæ, proximam post festum sancti Martini, in parlamento predicto, ad audienda judicia sua, super suis petitionibus suprascriptis; ut interim omnes processus, cum suis rationibus, allegationibus, & circumstantiis universis, cum suo consilio examinare valeat diligenter.

Conventio ultima, xvii. Novemb.

AD quem diem Lunæ, scilicet, xvii. mensis Novembris, anno predicti domini Regis Edwardi vicesimo, apud Berewyk super Twedam, in aula castri ejusdem ville, in pleno parlamento, coram eodem domino Rege Angliæ illustri, superiore domino regni Scotiæ, in presentia

Venerabilium patrum Johannis archiepiscopi Dublinensis,

Johannis Wintoniensis,

Antonii Dunelmensis,

Willielmi Elgensis,

Johannis Carteokensis,

Willighni Sancti Andree,

Roberti Glasguensis,

Michei Dinkeldensis,

Rossensis, &

Masei Sudorensis, Dei gratiâ, episcoporum;

Ac nobilium virorum, Henrici de Lascy comitis Lyncolniæ,

Humfridi de Bohun comitis Herefordiæ,

Johannis comitis de Boughan,

Gilberti comitis de Anegar,

Matiu comitis de Stratheme;

& nonnullorum aliorum prelatorum, eorumque, baronum, procerum, & magnatum, utriusque regni, Angliæ & Scotiæ;

Presentibus similiter viginti quatuor nominatis de Angliâ: & etiam quater viginti de Scotiâ electis & nominatis; ac nobilium & popularium dictorum regnorum multitudine copiosa;

Vocatis predictis petentibus, qui jus ad predictum regnum Scotiæ vendebant, & publicè ac sollempniter proclamatis;

Venerunt,

Ericus Rex Norvegiæ,

Florentius comes Hollandiæ, &

Willielmus de Vescy, per attornatos suos;

Patricius comes de Marchia,

Willielmus de Ros,

Robertus de Pynkeny,

Nicolaus de Soles, &

Patricius Galgthly, personaliter;

Qui omnes retraxerunt se.

Ideo dictum est, pro iudicio, cuilibet eorum, per dictum dominum Regem, quod nichil capiant per petitionem suam.

Et quia, Johannes Comyn, & Rogerus de Mandeville, non sunt prosecuti petitiones suas, sed dictum est, per predictum dominum Regem, quod nichil capiant per easdem.

Et quoad petitionem Roberti de Brus, qui petit tertiam partem totius regni Scotiæ, ut pro parte sua, tamquam de hereditate partibili; quia alias idem Robertus, coram ipsa domino Rege, in petitione sua, quâ petebat totum regnum Scotiæ, plenè recognovit & concessit predictum regnum esse inpartibile, per quod uni heredi tantummodo debet remanere; quam quidem recognitionem & concessionem modo coram eodem domino Rege dedecere non potest.

De ceteris quidem regni & castrorum ipsius seisinâ, prefato Johanni de Balliolo liberandâ, emanarunt litteræ sub hac formâ:

Pro seisinâ regni Scotiæ.

A. D. 1292.
An. 21 Edw. I.
EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hyberniæ, dux Aquitaniæ, & superior dominus regni Scotiæ, dilectis & fidelibus suis, Willielmo Sancti Andree, & Roberto Glasguensi episcopo, Johanni Comyn, Jacobo senescallo Scotiæ, & Briano filio Alani, custodibus suis dicti regni Scotiæ, salutem.

Cum Johannes de Balliolo, nuper in parlamento nostro apud Berewyk super Twedam, venisset coram nobis, & petivisset predictum regnum Scotiæ sibi per nos adjudicari, & seisinam ipsius regni sibi, ut proximiori heredi Margarete filie Regis Norvegiæ, domine Scotiæ, & neptis quondam Alexandri, ultimi Regis Scotiæ, jure successionis liberari.

Ac nos, auditis & intellectis petitionibus & rationibus, tam predicti Johannis de Balliolo, quam aliorum petentium predictum regnum, & eisdem petitionibus & rationibus diligenter examinatis, invenimus prefatum Johannem de Balliolo esse proximiorum heredem predictæ Margarete, quoad predictum regnum Scotiæ obtinendum.

Et etiam quia per prelatos, comites, barones, proceres, & magnates, ac totum consilium utriusque regni compertum est concorditer & inventum, quod predictum regnum uni heredi debeat remanere; pro eo quod de naturâ sui est inpartibile, sicut & alia regna.

Consideratum est quod predictus Robertus nichil capiat per petitionem suam predictam, ut de pro parte regni predicti.

Et quoad petitionem, Johannis de Hastynges, qui petit tertiam partem totius regni Scotiæ, ut pro parte suam, tamquam de hereditate partibili; quia plenè compertum est per predictos prelatos, comites, barones, proceres, & magnates, & totum consilium utriusque regni, quod predictum regnum Scotiæ de sui naturâ est inpartibile, sicut & alia regna, ut prædictum est.

Et etiam quod escaetæ & acquisita, quæ acciderint infra predictum regnum, & ad manus Regis devenerint, sunt inpartibilia, sicut & ipsum regnum; propter hoc, jurantibus etiam quampluribus aliis & diversis rationibus, quæ contra ipsum propositæ fuerunt in processu, super hoc habito.

Consideratum est, quod predictus Johannes de Hastynges nichil capiat per petitionem suam predictam.

Et quoad petitionem, Johannis de Balliolo, qui petit totum regnum predictum, ut jus suum, predictus dominus Rex, auditâ petitione sua, cum juribus & rationibus, quæ pro se proposuit, ac allegationibus, rationibus, & responsionibus, per alios petentes factis & propositis contra eum; ipsum totum negotium, per suum utriusque regni consilium, per plures dies examinari fecit, cum summâ diligentia ac studioso labore.

Et, quia manifestum est quod predictum regnum Scotiæ est inpartibile, propter quod uni tantum debet remanere; & hoc idem satis est recognitum per petentes, & per totum predictum utriusque regni consilium compertum unanimiter & inventum.

Et etiam quia idem Rex, secundum leges & consuetudines regnorum, quibus præest, de jure subditorum habet judicare, quod quidem ab omnibus predictorum regnorum est incolis approbatum atque receptum.

Et, per easdem leges & consuetudines utriusque regni, in casum presentem concordantes, remotior in gradu, in primâ lineâ descendente, præferendus est proximiori in gradu, in secundâ lineâ, in successione hereditariâ inpartibili.

Et etiam quia ordo successionis, contentus in petitione predicti Johannis de Balliolo, non est ab aliquo petentium deductus in aliquo; per quod præ omnibus aliis petentibus constat eum esse rectiorem heredem.

Ideo, ob predictas rationes, & quamplures alias in processibus, inde habitis, propositas;

Consideratum est quod predictus Johannes de Balliolo, recuperet, & habeat seisinam predicti regni Scotiæ, cum omnibus pertinentiis, infra idem regnum existentibus; & quæ ad manus prefati domini Regis Angliæ, superioris domini predicti regni Scotiæ, ratione superioritatis seu domini, devenerunt; salvò jure ejusdem domini Regis Angliæ, & hæredum suorum, cum voluerint, inde loqui.

Et dictum est eidem Johanni quod dictum regnum Scotiæ, & populum ejusdem, sic justè gubernet & regat, quod nullus, præ defectu juris, de ipso occasione habeat conquerendi; per quod dictus Rex Angliæ, ut superior dominus dicti regni Scotiæ, manum directionis apponere debeat, in futurum.

Postmodum autem prefatus dominus Rex assignavit diem predicto Johanni de Balliolo, videlicet, diem Jovis proximam sequentem, scilicet in festo beati Eadmundi Regis & Martiris, ubicumque tunc fuerit, ad faciendum sibi fidelitatem pro regno Scotiæ supradicto.

Assignavit etiam diem eadem, ad faciendum sibi homagium suum de predicto regno Scotiæ, videlicet, diem Nativitatis Domini, ubicumque tunc fuerit in regno suo.

Et dictum fuit ei quod prosequatur breviter de seisinâ suâ habendâ de regno Scotiæ memorato.

Propter quod idem regnum Scotiæ & seisinam ejusdem, eidem Johanni (salvo jure nostro & hæredum nostrorum) reddidimus;

Vobis mandamus quod seisinam predicti regni Scotiæ, cum omnibus pertinentiis suis, infra idem regnum existentibus, & quæ ad manus nostras, tamquam ad superiorem dominum ipsius regni Scotiæ, post mortem prefate Margarete devenerunt, sine dilatione, predicto Johanni de Balliolo deliberare faciatis.

Salvo jure nostro & hæredum nostrorum, cum voluerimus inde loqui:

Salvis etiam nobis releviis & debitis quibuscumque, quæ de exitibus predicti regni Scotiæ, usque ad diem confectiois presentium, debebantur, seu deberi poterunt quoquo modo.

Teste meipso, apud Berewyk super Twedam, decimo nono die Novembris, anno regni nostri vicesimo.

Pro seisinâ castrorum.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hyberniæ, dux Aquitaniæ, & superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fidei suo, Petro Burdet, constabulario castri de Berewyk, salutem.

Cum Johannes de Balliolo, nuper in parlamento nostro apud Berewyk super Twedam, venisset coram nobis, & petivisset predictum regnum

Scotiæ, sibi per nos adjudicari, & seisinam ipsius regni sibi, ut proximiori heredi Margarete, filie Regis Norvegiæ, domine Scotiæ, jure successionis liberari.

Ac nos, auditis & intellectis petitionibus & rationibus, tam predicti Johannis de Balliolo, quam aliorum petentium predictum regnum; &

A. D. 1292. | An. 21 Edw. I.

eisdem petitionibus & rationibus diligenter examinatis, invenimus præfatum Johannem de Balliolo esse propinquorem hæredem prædictæ Margarete, quoad prædictum regnum Scotiæ obtinendum :

Propter quod idem regnum Scotiæ & seisinam ejusdem (salvo jure nostro & hæredum nostrorum, cum voluerimus inde loqui) prædicto Johanni reddidimus :

Vobis mandamus quod seisinam prædicti castri de Berewyk, cum omnibus pertinentiis suis, unâ cum omnibus aliis rebus, vobis per cyrographum traditis, & secundum quod in prædicti castri vobis commissâ custodiâ res

hujusmodi recepistis, sine dilatione, præfato Johanni de Balliolo, vel attorney suis, has litteras deferentibus, deliberari faciat.

Teste meipso, apud Berewyk super Twedam, decimo nono die Novembris, anno regni nostri vicesimo.

In eodem modo directæ fuerunt litteræ universis custodibus castorum dominorum Regis Scotiæ; quorum seisinam dictus dominus Rex Angliæ, ut superior dominus regni Scotiæ, habebat, & tenuit, & custodes præfata in eisdem.

Sigillum deputatum regimini Scotiæ, confractum.

DIE Mercurii, in vigiliâ beati Eadmundi Regis & martiris, scilicet decimo nono die Novembris, in aulâ prædicti castri de Berewyk super Twedam.

Præsentibus, Prædicto domino Johanne de Balliolo, Rege Scottorum illustri: &

Venerabilibus patribus, Johanne archiepiscopo Dublinensi, Johanne Wintoniensi, Antonio Dunelmensi, Willielmo Elyensi, Johanne Carleolensi, Willielmo Sancti Andreae, & Roberto Glasguensi episcopis;

& multis aliis episcopis & prælati regnorum Angliæ & Scotiæ; necnon & eorundem regnorum comitibus, baronibus, magnatibus, proceribus, ac aliorum nobilium, & popularium multitudine copiosâ;

Confractum fuit sigillum, regimini Scotiæ deputatum, quo usi fuerant custodes ejusdem regni à tempore obitus Alexandri, Regis ultimi ipsius regni, usque ad diem illum, in quatuor partes;

Et frustra ipsius sigilli, in quâdam bursâ de corio, repositâ in thesaurariâ dicti domini Regis Angliæ, conservandâ in signum & evidentiam plenioris superioritatis, & directi domini, quod Rex Angliæ habet in prædicto regno Scotiæ, ac etiam ad idem dominum posteris evidentius declarandum.

De fidelitate præstitâ per Johannem Regem Scotiæ domino Regi Angliæ.

DIE Jovis sequenti, scilicet, vicesimo die Novembris, in festo beati Eadmundi Regis & martiris, anno prædicti domini E. Regis Angliæ vicesimo finiente, apud Norham, in castro ejusdem villæ, venit prædictus Johannes de Balliolo, Rex Scotiæ, &

Præsentibus,

Venerabilibus patribus, Johanne archiepiscopo Dublinensi,

Antonio Dunelmensi, Willielmo Sancti Andreae, Roberto Glasguensi, Willielmo Elyensi, & Johanne Carleolensi, Dei gratiâ, episcopis;

Necnon Henrico de Lascy comite Lyncolniæ, Johanne comite de Boughan, Willielmo comite de Ros, Patricio comite de Marchia, Waltero comite de Meneteth, Jacobo senescallo Scotiæ,

Alexandro de Ergadia, Alexandro de Balliolo domino de Caveres, Patricio de Graham, Willielmo de Sancto Claro,

& multis aliis magnatibus & proceribus utriusque regni Angliæ & Scotiæ;

Fecit & juravit fidelitatem præfato domino Regi Angliæ presentialiter, verba dicens, sermone Gallico, hunc habentia litteraliter intellectum.

EGO Johannes de Balliolo, Rex Scottorum, fidus & fidelis ero vobis domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, & superiori domino regni Scotiæ: & vobis fidelitatem facio de eodem regno Scotiæ, quod de vobis teneo, & clamo tenere: & fidem & fidelitatem vobis portabo de vitâ, & membro, & terreno honore, contra omnes homines; & fideliter recognoscam, & vobis faciam servitia, vobis debita de regno Scotiæ antedicto; sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Evangelia,

Postmodum, eodem die, confectæ fuerunt quedam litteræ, super fidelitate prædictâ, prædicto domino Regi Angliæ, per dictum Regem Scotiæ præstitâ, sub hæc formâ.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, præsens scriptum visuris vel audituris, Johannes, Dei gratiâ, Rex Scottorum, salutem.

Novert universitas vestra me fecisse & jurasse domino meo ligio domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, & superiori domino regni Scotiæ, apud Norham die Jovis, in festo sancti Eadmundi Regis & martiris, anno Incarnationis Dominicæ millesimo ducentesimo nonagesimo secundo, & regni ipsius domini nostri Edwardi vicesimo finiente, & vicesimo primo incipiente, in præsentia

Venerabilium patrum, Willielmi Sancti Andreae, &

Roberti Glasguensis episcoporum; Johannis comitis de Boughan, Willielmi comitis de Ros, Patricii comitis de Marchia, Walteri comitis de Meneteth, Jacobi senescalli Scotiæ, Alexandri de Ergadia, Alexandri de Balliolo domini de Caveres,

Patricii de Graham, & Willielmi de Sancto Clero

In hunc modum;

Isud auditis, domine mi, Edwarde, Dei gratiâ, Rex Angliæ, superior dominus regni Scotiæ, quod ego Johannes de Balliolo, Rex Scottorum, vobis facio fidelitatem de regno Scotiæ, quod teneo, & clamo tenere, de vobis: quod ero vobis fidus & fidelis, & fidem & fidelitatem vobis portabo de vitâ, & membro, & terreno honore, contra omnes homines; & fideliter recognoscam, ac fideliter faciam servitia, vobis debita de regno Scotiæ antedicto; sic Deus me adjuvet & hæc Sancta Evangelia.

In cujus rei testimonium sigillum, quo usus sum hætenus, quæ adhuc aliud factum, sub titulo & nomine regis, non habebam, præsentibus est appensum;

Et similiter, in testimonium fidelitatis prædictæ, episcopi, comites, barones, & alii supranominati nobiles, præsens scriptum sigillorum suorum munimine roborarunt.

Dat' apud Norham, die & anno prædictis.

Sequitur Gallicum sub eisdem verbis per quæ prædicta fidelitas facta fuit, per prædictum Regem Scotiæ, in hunc modum.

CEO oez, vous mon seigneur Edward, Rey d'Engleterre, sovereign seigneur du reume de Escocce, que ie Johan de Baillol, Rey de Escocce, vous fas feaute du reume de Escocce, le quel ie tiens, e cleim tenir de vous: que ie vous serrai feaus e leaus, e fey e laute vous porterai de vie,

e de membre, e de terren honneur contre totens gens, que porront vivre e morir: e leaument conoistray leaument vous frai les services, a vous deus du realme de Escocce avant dit;

Ensi me Dieu, e ces Seintes Ewangiles.

Item tenor litteræ confectæ de fidelitate prædictâ, sermone Gallico, sequitur sub hæc formâ.

ATOUS ceaus, que cest escryt verront ou orront, Johan, par la grace de Dieu, Rey de Escocce, saluz en Dieu.

Sache vostre universite moi avoir fait e jure feaute a mon seigneur lige, non sire Edward, par meisme la grace, Rey d'Engleterre, sovereign seigneur du reume de Escocce, a Norham, le Joedy, en la feste Seint Emon le Rey e martyr, le an del Incarnation nostre Seigneur, myl ducent e nonante secund, e du regne le dit mon seigneur le Rey Edward vyntime finant, e le vyntime un comenceant;

En la presence des honorable peres, Willame e Robert de Seint Andreu e de Glasgu, evesques, De Johan conte de Boughan.

Willame conte de Ros, Patryk conte de la March, Wautier conte de Meneteth, James seneschal de Escocce, Alexandre de Ergay, Alexandre de Baillol seigneur de Caveres, Patryk de Graham, De Willame de Seint Cler.

En les paroles souz escrytes, Ceo oez vous, mon seigneur Edward, Rey d'Engleterre, sovereign seigneur du reume de Escocce, que ie Johan de Baillol, Rey de Escocce,

vous fas feaute, du reume de Escoce, le quel ie tiens e cleim tenir de vous, qe ie vous serrai feal e leal, e fey e laute vous porterai de vie, e de membre, e de terrein honneur, contre totes gens qe porunt vivere e morir :

E leaument connoistrâi, e leaument vous frai les services, a vous deus, du reume de Escoce avantdit ; ensi me eidê Dêus e ces Seintes Ewangiles.

En tesmoigne de ceste chose, ie ai mis a cest escryt mon seal, du quel ie ai use jusques en ca, por ce qe ie n'avoï encore autre seal fait, desouz title e noun de Rey.

Ensemblemen, en tesmoignance de la feaute avantdite, les évesqes, contes, e barons, e autres nobles, desuz nomtes, ont mys lor sealz a cest present escryt.

Don' a Norham, le jour e le an avantditz.

De homagio facto per Johannem Regem Scotiæ, domino Regi Angliæ.

ANNO à Nativitate Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo (secundum quod observat ecclesia Anglicana) indictione sextâ, & regni prædicti domini Edwardi, Regis Angliæ illustris, vicesimo primo, apud Novum Castellum super Tynam, in aulâ palatii ipsius domini Regis, infra castrum, in crastino Nativitatis Domini, scilicet, in festo beati Stephani prothomartiris ; in præsentia mei, notarii infrascripti, &

Venerabilium patrum, *Johannis archiepiscopi Dublinensis, & Johannis episcopi Carleolensis ; & Nobilium virorum, Henrici de Lascy comitis Lyncolniæ, Johan' de Warena comitis Surreyæ, Johannis de Sancto Johanne, Roberti de Typetot, Briani filii Alani, Nicolai de Segrave, Gilberti de Thorntone, Rogeri le Brebanzon, Roberti Malet, Roberti de Hertfordia, Johannis de Langetone Angliæ cancellarii, Hugonis de Cressyngeham, Johannis Woughan ;*

Magistorum, *Johannis Lovel, Walteri de Langetone, Johannis de Drokeneford, Gilberti de Robery,*

& nonnullorum aliorum prælatorum, comitum, baronum, procerum, magistratum, & nobilium utriusque regni Angliæ & Scotiæ, existentium tunc ibidem :

Præfatus dominus Johannes, Dei gratiâ, Rex Scottorum, fecit homagium memorato domino Edwardo, Regi Angliæ illustri, ut superiori & directo domino regni Scotiæ præsentialitèr, verba proferens ore proprio, sermone Gallico, hunc habentia litteraliter intellectum ;

Domine mi, domine Edwarde, Rex Angliæ, superior dominus regni Scotiæ, ego Johannes de Balliolo, Rex Scotiæ, devenio vester homo ligius de toto regno Scotiæ, cum pertinentiis, & omni eo quod appendet :

Quod quidem regnum teneo, & debeo de jure, ac clamo, pro me, & hæredibus meis, Regibus Scotiæ, tenere hæreditariè de vobis, & hæredibus vestris, Regibus Angliæ.

Et fidem & fidelitatem portabo vobis, & hæredibus vestris, Regibus Angliæ, de vitâ & membro, & terreno honore, contra omnes homines, qui possunt vivere atque mori.

Deinde confectæ fuerunt quædam litteræ, in Gallico, de prædicto homagio præfato domino Regi Angliæ, per dictum Regem Scotiæ facto, ut prædicitur, sub hac sententia literali.

OMNIBUS, præsens scriptum visuris vel audituris, Johannes, Dei gratiâ, Rex Scottorum, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra me fecisse homagium serenissimo principi, domino meo ligio, domino Edwardo, eadem gratiâ, Regi Angliæ, superiori domino regni Scotiæ, apud Novum Castellum super Tynam in Angliâ, die festivitatis Sancti Stephani, in crastino Nativitatis Domini, anno Incarnationis ejusdem millesimo ducentesimo nonagesimo secundo, & regni dicti domini mei, Regis Edwardi vicesimo, primo.

In præsentia,

Venerabilium patrum, *Johannis archiepiscopi Dublinensis, Antonii Dunelmensis, & Johannis Carleolensis, episcoporum ; Henrici de Lascy, comitis Lyncolniæ, Johan' de Warena, comitis Surreyæ ; Johannis de Sancto Johanne, Roberti de Typetot, Nicolai de Segrave, Willielmi de Leyburne, Briani filii Alani, Gilberti de Thorntone, Rogeri Brebanzon, Roberti Malet, & Roberti de Hertford, militum ; Johannis de Langetone cancellarii Angliæ ; Hugonis de Cressyngeham, Johannis Woughan,*

Magistri *Johannis Lovel, &*

Walteri de Langetone, de regno Angliæ ;

Necnon & in præsentia,

Venerabilium patrum, *Willielmi & Roberti Sancti Andree, & Glasguensis, episcoporum ; Johannis abbatis de Gedeworthe, Johannis comitis de Boughan, Patricii comitis de Marchia,*

Gilberti de Umfraville comitis de Anegur, J. comitis de Atheylles, Johannis Comyn, Alexandri de Balliolo, Thome Randulf, Galfridi de Monbray, Patricii de Graham, Willielmi de Seint Cler, Ricardi Syward, Yngelrami de Umfraville, Andree de Moravia, Thome Randulf, filii David de Torthorald, Mychaelis de Wymes, Ricardi Fraser, Andree Fraser, Alexandri de Bonekyl, & Johannis de Strivelyn, de regno nostro Scotiæ,

in verbis subscriptis ;

Domine mi, domine Edwarde, Rex Angliæ, superior dominus regni Scotiæ, ego Johannes de Balliolo, Rex Scotiæ, devenio vester homo ligius de toto regno Scotiæ, cum pertinentiis, & omni eo quod appendet : quod quidem regnum teneo, & debeo de jure, ac clamo, pro me, & hæredibus meis, Regibus Scotiæ, tenere hæreditariè de vobis, & hæredibus vestris, Regibus Angliæ : & fidem & fidelitatem portabo vobis, & hæredibus vestris, Regibus Angliæ, de vitâ & membro, & terreno honore, contra omnes homines qui possunt vivere atque mori :

In cuius rei testimonium sigillum meum feci apponi huic scripto.

Similiter, in testimonium homagii antedicti archiepiscopus, episcopi, comites, barones, clerici, & alii nobiles de Angliâ, ad rogatum meum, unâ cum episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, & aliis nobilibus de Scotia, supranominatis, eidem scripto sigilla sua fecerunt apponi.

Dat' apud Novum Castellum super Tynam, in Angliâ, die & anno prædictis.

Sequitur Gallicum, sub eisdem verbis, per quæ prædictum homagium factum fuit præfato Regi Angliæ, per prædictum Regem Scotiæ præsentialiter, in hunc modum.

MON seigneur, mon sire Edward, Rey d'Engleterre, sovereign seigneur du reume de Escoce, ie Johan de Baillol, Rey de Escoce, deven vostre homme lige de tot le reume de Escoce ove les apertenances, e a qant qe il y apent : le quel je tieng, e dei de dreit e cleim, por moï,

e mes heysrs, Reys de Escoce, tenir heritablement de vous, e de voz heysrs, Reys d'Engleterre : e fey e leaute porterai a vous, e a voz heysrs, Reys d'Engleterre, de vie e de membre, e de terrien honneur, contre tote gent qe porunt vivere e morir.

Tenor autem litteræ confectæ de homagio supradicto, sermone Gallico, sequitur sub hac formâ.

ATOUS ceaus, qui cest escryt verront ou orront, Johan de Baillol, par la grace de Dêu, Rey de Escoce, saluz en Dêu.

Sache vostre universitè moi avoir fet homage au tresnoble prince, mon seigneur lige, mon sire Edward, par meisme la grace, Rey d'Engleterre, sovereign seigneur du reume de Escoce, au Nouveau Chastel sor Tyne en Engleterre, le jour de la feste Seint Estefne, lendemain de Noel, le an del Incarnacion nostre Signeur, milysme doucentysme nonantysme secund, e du regne le dit mon seigneur le Rey Edward vintysme premer.

En la presence

Des honourables peres Johan ercevesque de Dyvelyn ; Antoyne de Dureme, e Johan de Carduil, évesqes ; Henry de Lascy conte de Nicole, Johan de Garenne conte de Surreye ; Johan de Seint Iohan, Robert de Typetot,

A. D. 1292. | An. 21 Edw. I.

Nicolas de Segrave,
Willame de Leyburne,
Bryan le fitz Aleyn,
Gilbert de Thornton,
Roger le Brabançon,
Robert Malet,
Robert de Hertford, chevaliers;
Johan de Langeton, chancelier d'Engleterre;
Hue de Cressyngem,
Johan Woughan;

Mestre Johan Lovel, e
Wautier de Langetone, du reyaume d'Engleterre;

En la presence

Des honeurables peres Willame e Robert de S. Andreu, e de Glasgu,
evesques;
Johan abbe de Gedeworthe,
Johan conte de Boughan,
Patriyk conte de la Marche,
Gilbert de Umfrancville conte de Aneguz,
Johan conte de Atheyillis;
Johan Comin,
Alexandre de Baillol,
Thomas Randulf,
Geffrey de Montbray,
Patriyk de Graham,
Willame de Seint Cler,

Rycharde Syward,
Yngelram de Umfrancville,
Andreu de Moreve,
Thomas Randul le Fyz David de Torthorald,
Michel de Wymes,
Richard Fraser,
Andreu Fraser,
Alexandre de Bomikyl, e
Johan de Strivelyn, de nostre reyaume de Escoce,

en les paroles souz escrites.

Mon seignur, mon sire Edward, Rey d'Engleterre, souverain seigneur du reyaume de Escoce, ie Johan de Baillol, Rey de Escoce, devien vostre homme lige, de tot le reyaume de Escoce, ove les aportenances, e a quant qe il y apent, le quel ie tient, e dei de dreit, e cleim por moi, e mes heys, Reys de Escoce, tenir heritablement de vous, e de voz heys, Reys d'Engleterre: e fey, e leante portera a vous, e a voz heys, Reys d'Engleterre, de vie, e de membre, e de terrien honour, contre totes gens qe porunt vivre e morir.

En tesmoigne de ceste chose, je ai fet mettre mon seal a cest escryt. En semblment, en tesmoignance del homage avantdit, le ercevesque, evesques, contes, barons, clers, e autres nobles d'Engleterre, a ma priere; Ove les evesques, abbe, contes, barons, e autres nobles de Escoce, desuz nomes, a meisme le escryt ont fet mettre lor seaus.

Done a Nouveau Chastel sor Tyne, en Engleterre, le jour, e le an avantditz.

Sequitur quedam petitio, facta coram consilio præfati domini Regis Angliæ, ex parte prædicti Regis Scotiæ, per quosdam ipsius consiliarios, & ad hoc suos nuncios speciales; & responsio subsequuta ad eam, unâ cum quâdam protestatione, interpositâ in hunc modum.

IN nomine Domini, Amen. Redeunte serenissimo principe, domino Edwardo, Dei gratiâ, Rege Angliæ illustri, superiore domino regni Scotiæ, de regno eodem; & apud Novum Castellum super Tynam, in regno suo Angliæ constituto, quamdam querelam de quibusdam auditoribus, nuper per ipsum in dicto regno Scotiæ deputatis, per quemdam magistrum Rogerum Bartholomei, burgensem de Berewyk, super Twedam, in Scotia, ad eum delatam, mandavit, per justitianos suos audiri & sibi indè justitiam exhiberi.

Sanè cum per

Venerabilem patrem, dominum W. episcopum Sancti Andree, & Nobiles viros dominos Johan' comitem de Boughan,
Patricium de Graham,
Thomam dictum Randulf,

& quosdam alios magnates & proceres prædicti regni Scotiæ, de consilio magnifici principis domini J. Regis Scotiæ illustris, coram

Venerabilibus patribus dominis Johanne archiepiscopo Dublinensi:

Antonio Dunelmensi:

Roberto Glasguensi, &

Johan' Carleolensi, Dei gratiâ, episcopi.

Ac viris egregiis, dominis Henrico de Lascy comite Lyncolniæ,
Johanne de Sancto Johanne,
Roberto de Typetot.

& pluribus aliis de consilio domini Regis Angliæ.

Ex parte dicti Regis Scotiæ petitum fuisset, ut idem dominus Rex Angliæ servaret promissionem, quam fecerat de legibus & consuetudinibus prædicti regni Scotiæ observandis, & quod querelæ seu placita, que super rebus quibuscumque, infra dictum regnum Scotiæ consistentibus, mota fuerunt, extra idem regnum minime traherentur, nec in dicto regno Angliæ executio fieret de eisdem.

Ex parte domini Regis Angliæ, præsentis consilio suo prædicto, per dominum Rogerum le Brabançon, justitiarium suum, fuit eis responsum & dictum; quod satis illis constabat, & constare potuit, quod præfatus dominus Rex Angliæ promissa servavit, nec in aliquo venerat contra ea; quamquam ad petitionem unanimum communitatis præfati regni Scotiæ, de assensu episcoporum, prælatorum, comitum & magnatum ejusdem regni, quedam dilatio præsentis prolixitas, restricta fuisset ad tempus, pro celeriori justitiâ faciendâ.

De querelis autem, quæ ad præfatum dominum Regem Angliæ sunt delatæ, de auditoribus & ministris per ipsum, ut superiorem dominum prædicti regni Scotiæ, in regno deputatis eodem (qui quidem suam representabant personam) cujusmodi querelarum ad ipsum spectat cognitio, & suæ cognitioni specialiter reservavit: nullus alius, præter eum, ratione superioritatis domini sui, potest, seu debet cognoscere, vel facta eorum, si in aliquo erraverint, corrigere, nec de illis habet aliquatenus introumittere; eo quod de iudiciis ipsius superioris domini & eorum, qui suam representant sermonem, non pertinent ad subditos interponere partes suas.

Protestabatur etiam prædictus dominus Rogerus le Brabançon, vice & nomine præfati domini Regis Angliæ, superioris domini prædicti regni Scotiæ, & pro hæredibus suis, & dixit:

Quod, licet idem dominus Rex Angliæ, nuper vacante dicto regno

Scotiæ, super certis articulis quasdam promissiones fecisset ad tempus, & eas, ut præmittitur, observârit; non intendit, aut vult, Rege jam in eodem regno creato, per eas deinceps artari amodòve ligari, quin querelas & alia quævis negotia, quæ qualitercumque regnum Scotiæ prænotatum contingant, seu de eodem regno fuerint, quæ legitime deferentur ad eum, possit admittere, & saniori ac justiori modo, quo poterit, indè facere justitiæ complementum; & superioritatem ac dominium suum, quæ habet in ipso regno Scotiæ, infra regnum Angliæ, ubi sibi placuerit, prout justum fuerit, exercere.

Postea, apud Novum Castellum prædictum, in camerâ præfati domini Regis Angliæ, ultimâ, scilicet, die mensis Decembris, innovata fuit memorata protestatio per supradictum Rogerum le Brabançon;

Præsentibus,

Angliæ & Scotiæ Regibus antedictis: ac

Venerabilibus patribus, Johanne archiepiscopo Dublinensi,

Antonio Dunelmensi,

Willielmo Sancto Andree, &

Roberto Glasguensi, Dei gratiâ, episcopis.

Et nobilibus viris, Henrico Lyncolniæ,

Johanne Surryæ,

Johanne de Boughan,

Patricio de Marchia,

Gilberto de Aneguz, comitibus.

Johanne de Sancto Johanne,

Roberto de Typetot,

Nicolaso de Segrave,

Patricio de Graham,

Willielmo de Seint Cler,

Alexandro de Balliolo,

Galfrido de Montbray,

Thoma Randulf,

Gilberto de Thornton,

Roberto Malet,

Hugone de Cressyngem,

Johanne Woughan,

& nonnullis aliis prælatis, comitibus, baronibus, maguatibus, proceribus, existentibus tunc ibidem.

Et statim, postmodum, præsentibus eisdem omnibus, præfatus dominus Rex Angliæ protestabatur, sermone Gallico, vivâ voce, scilicet, quod non obstantibus promissionibus, concessionibus, confirmationibus seu ratificationibus (si quæ prius per eundem factæ fuerint) quibuscumque, litteris seu instrumentis vallatis (per quæ quidem se artatum minime reputat aut ligatum) querelas & alia quævis negotia, prædictum regnum Scotiæ qualitercumque tangentia, & quæ de eodem regno fuerint, quæ legitime deferentur ad eum, intendit admittere & audire, ac indè conquerentibus exhibere justitiæ complementum, & superioritatem ac directum dominium suum, quæ habet in ipso regno Scotiæ, infra regnum Angliæ, ubi & quando sibi placuerit, prout justum fuerit, exercere: & etiam ipsum Regem Scotiæ propterea, si necesse fuerit, ad præsentiam suam, infra prædictum regnum suum Angliæ, facere evocari.

Tenor autem cujusdam litteræ præfati Regis Scotiæ, diversos articulos continentis, prout patet inferius, Gallico sermone confectæ, quæ quidem subsequenter in personam supradicti domini Regis Angliæ emanavit, sequitur sub hæc sententiâ literali.

OMNIBUS, præsentibus litteras visuris vel audituris, Johannes de Balliolo, Dei gratiâ, Rex Scottorum, salutem in Domino.

Cum dominus noster, dominus Edwardus, Rex Angliæ, superior domini regni Scotiæ, ratione superioritatis domini sui, tenerit prædictum regnum Scotiæ in manu suâ, quousque fecisset illis justitiam qui jus petierunt, in regnum prædictum: ac aliquas conventiones, promissiones, & obli-

gationes fecisset petentibus, & custodibus, ac probis hominibus ejusdem regni, tam de ipsius regni & castrorum restitutione faciendâ, quam de rebus aliis, de quibus fecerat scripta sua, certis pœnis appositis, sicut in scriptis continebatur eisdem:

Et postmodum, in præsentia suâ, per iudicium curiæ suæ, nobis adjudicaverit dictum regnum, & seisinam ejusdem regni, & castrorum, cum omni-

bus aliis rebus, liberaverit ita plenè & integrè, sicut per conventiones, obligationes, & promissiones, quas inde fecerat, tenebatur.

Nos, pro nobis, & pro omnibus hæredibus nostris, ac pro omnibus illis, ad quorum manus prædictum regnum deveniat futuris temporibus, quicumque fuerint, quietamus prædictum dominum nostrum Regem Angliæ, & hæredes suos, in perpetuum, de omnibus conventionibus, promissionibus, & obligationibus, atque pœnis, ratione ipsarum conventionum, promissionum, & obligationum, nobis, seu probis hominibus dicti regni factis, quæ idem regnum in rebus ipsius regni contingat.

Et, si aliquod scriptorum, qualecumque sit illud, quod tangat præmissa, aliquo tempore amodò sit inventum, volumus & concedimus, pro nobis, & hæredibus nostris, quod nullius sit roboris aut valoris: ita quod nec domino nostro Regi prædicto, neque hæredibus suis, Regibus Angliæ, obesse valeat: nec nobis, neque hæredibus nostris, Regibus Scotiæ, nec etiam illis, qui dictum regnum Scotiæ tenebunt, quicumque sint illi, prodesse, nec locum aliquo tempore obtinere.

Insuper promittimus, pro nobis, & omnibus nostris hæredibus, Regibus Scotiæ, & pro omnibus illis, qui regnum Scotiæ tenebunt, quicumque fuerint, universa & singula ratificare, quæ præfatus dominus noster Rex Angliæ fecit de regno prædicto, aut de rebus ipsius regni, ratione superioritatis domini sui, dum idem regnum in manibus suis fuit: & ea ratificamus, & firmamus, ac habebimus, & habebimus firmam & stabiliam in perpetuum, pro nobis, & omnibus nostris hæredibus, & pro omnibus illis qui prædictum regnum tenebunt.

Præterea volumus & concedimus, pro nobis & hæredibus nostris, necnon & pro omnibus illis qui post nos prædictum regnum Scotiæ tenebunt, quod scriptum seu scripta, factum vel facta, per præfatum dominum nostrum Regem Angliæ, apud Northampton, vicesimâ octavâ die Augusti, anno regni sui decimo octavo, custodibus episcopis, abbatibus, & toti clero: comitibus, baronibus, & toti communitati regni Scotiæ, super quodam tractatu matrimonii, faciendi inter filium ejusdem domini nostri Regis

Angliæ, & filiam Regis Norwegiæ, dominam & Reginam Scotiæ (cujus hæres nos sumus) continenda diversos articulos, concessionem, promissiones, affirmationes, & ratificationes, tangentes statum, leges, jura, libertates, consuetudines, separationes, divisiones, & quietantias subjectionis præfati regni Scotiæ, & inhabitantium idem regnum, quibuscumque loco & tempore, de cætero, in nostrâ custodiâ, vel alienâ reperiantur, cassa sint & irrita, & nullius firmitatis, nec aliquo tempore robor obtineant; set deinceps sint penitus annullata, & pro nullis etiam teneantur.

Et de omnibus illis concessionibus, promissionibus, affirmationibus, ratificationibus, & de omnibus aliis rebus, quocumque nomine censeantur, aut specificentur, in scripto vel scriptis, superius nominatis; prædictum dominum nostrum Regem, & hæredes suos, pro nobis, & hæredibus nostris, & pro omnibus illis, qui post nos prædictum regnum Scotiæ tenebunt, per præsentem litteram penitus quietamus.

In cujus rei testimonium præsentem scripto sigillum nostrum, unâ cum sigillis

Venerabilium patrum, Willielmi episcopi Sancti Andreae, & Roberti episcopi Glasguensis, Johannis comitis de Boughan, Patricii comitis de Marchia, Gilberti comitis de Aneuz, Johannis Comyn, Alexandri de Balliolo, Galfridi de Montbray, Patricii de Graham, Willielmi de Seint Cler, & Thomæ Randulph fecimus apponi.

Dat' apud Novum Castellum super Tynam, in Anglia, secundâ die mensis Januarii: anno Incarnationis Dominice, millesimo ducentesimo nonagesimo secundo: & regni prædicti domini nostri Regis Edwardi vicesimo primo; ac regni nostri primo.

Sequitur Gallicum suprascriptæ litteræ, sub eodem tenore, sub quo facta fuerat & signata.

A TOUS ceaus que cestes presentes lettres verront ou orront, Jahan de Baillol, par la grace de DIEU, Rey de Escoce, saluz en DIEU.

Come nostre seigneur, sire Edward, Rey de Engleterre, souverain seigneur du reume de Escoce, par la reson de sa souveraine seigneurie, eit tenu le avantdit reume de Escoce en sa main, tant que il eust fait dreit a ceaus que dreit demandeient en la reume avantdit: e aucuns covenances, promesses, e obligations feist as demandans, e as gardeins, e as proudes hommes du reume, aussi bien de la restitution fere du reume e des chasteaus, come des autres choses, dont il aviet fet ses escrite, e certaines peynes mises, si come fu contenu en meismes les escrytz:

E puis, en sa presence, par jugement de sa court, nous eit le reume ajuze, e la seisine du reume e des ehasteaus, oue totes autres choses, livre, ausi pleinement e entierement, come il esteit tenus par ses covenances, obligations, e promesses.

Nous, por nous, e por tous noz heys, e por tous ceaus, en qi mains le reume deveigne en tens avenir, qi que il onques seient, quitoms le avantdit nostre seigneur le Roy d'Engleterre, e ses heys, a tous jors pardurablement, de totes maneres de covenances, e des promesses, e des obligations, e peynes, par la reson des covenances, promesses, e obligations, a nous, ou a la bone gent du reume avantdit faites, que touchent le reume avantdit en les choses du reume.

E, si nul escryt, quelque il seit, que touche cestes choses avantdites, seit en aucuns tens, desore en avant, trouve, voloms e grantons, por nous, e por noz heys, que il seit de nule value ne force: issi que il ne puisse a lui, ne a ses heys, Reys d'Engleterre nuire: ne a nous, ne a noz heys, Reys de Escoce, ne a ceaus, que le reume de Escoce tendront, qi que il onques seient, valer, ne lieu tenir en nul tens.

Encore prometoms, por nous, e por tous noz heys, Roys de Escoce, e por tous ceaus, que le reume de Escoce, tendront, qi que il onques seient, que nous totes les choses, que il feseit du dit reume, ou des choses du dit reume, par la reson de la souveraine seigneurie, tant come ce reume fu en sa mien, ratifioms, e afermoms, e avoms ferm e estable a tous jors, por nous, e por tous noz heys, e por tous ceaus, que le reume tendront.

Estre ceo, voloms e grantons, por nous, e por noz heys, e por tous ceaus que le dit reume de Escoce apres nous tendront, que escryt ou escrytz, fait ou faitz, par le devantdit nostre seigneur le Roy d'Engleterre a Northampton le xxviii. jour de Aoust, le an de son regne xviii. as gardeins, evesques, abbes, & tote la clergie: contes, barons, e a toute la communante du reume de Escoce, de une porparlance de un mariage, faire entre le fiz

le devantdit nostre seigneur le Roy d'Engleterre, e la fille la Reyne de Norwege, dame e Reyne de Escoce (qi heyr nous sumes) contenant autres divers articles concessions, promesses, affermemens e ratifiemens, touchans le estat, leys, dreitz, franchises, coustumes, severances, divisions, e quitances de subjections, de l'avantdit reume de Escoce, e des enhabitans meisme le reume, en quel lieu e en quel tens que il seint, de ci en avant, en nostre garde, ou en autrui troves, seint casses, veins, e nule fermete ne force ne seient en nul tens; mes de tot en tot, seient, desore en avant, aientys, e por nulz tens.

E de toutes celes concessionis, promesses, affermemens, ratifiemens, e de toutes autres choses, par queuque nom elles seint nomees, ou especeifieez, en le escryt, ou escrytz avant nomes, le devantdit nostre seigneur le Roy, e ses heys por nous, e por noz heys, e por tous ceaus, que apres nous le reume de Escoce tendront, de tot en tot, quitoms par ceste presente lettre.

En tesmoigne de ceste chose, a cest present escryt nostre seal, ensemblement ou les sealz des honorable peres,

*Willame evesque de Seint Andru,
Robert evesque de Glasgu,
Johan conte de Boughan,
Patrik conte de la Marche,
Gilbert conte de Aneuz,
Johan conte de Athelies,
Johan Comyn,
Alexandre de Baillol,
Geffrey de Montbray,
Patrik de Graham,
Willame de Seint Cler, e
Thomas Randulph,*

avoms fet mettre.

Done a Nouveau Chastel sor Tyne, en Engleterre, le secund jour de moyz de Jenuer: le an del Incarnacion nostre Seignour, myllysmè ducentysmè nonantysme secund: e du regne nostre seigneur le Roy Edward avantdit, vintysme premer, e du nostre premer.

Ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius publicus, præmissis, quæ acta fuerunt prout superius continetur, omnibus præsens interfui; & ut adhibeatur eisdem, de cætero, plena fides, rogatus propriâ manu scripsi, & mei signi annotatione in hanc publicam formam redegi.

Hic finis est Magni Rotuli Scotiæ.

De ordinatione factâ per Regem Angliæ, quantum camerarius suus capiet pro feodo, ratione homagii Regis Scotiæ.

A. D. 1292.—An. 21 Edw. I.

Rot. Claus. 21 Edw. I. m. 8. d.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod Rex, in parlamento suo apud Westmonasterium, anno regni Regis vicesimo primo, de consilio suo ordinavit, quod Johannes de Balliolo, Rex Scotiæ, dat camerario Regis, pro feodo, eundem camerarium contingente, ratione homagii, quod idem Rex Scotiæ fecit Regi Angliæ pro regno Scotiæ, viginti libras, fidelicet, duplum quod comes dat, ratione homagii sui, pro feodo camerarii prædicti.

Et preceptum est Petro de Chaunent, tunc camerario, quod de prædictis viginti libris sit contentus.

A. D. 1292, 3. | An. 21 Edw. I.

De ponendo Regem Scotiæ in regiam sedem suam apud Scone.

A. D. 1292.
An. 21 Edw. I.
Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scotiæ, omnibus ad quos, &c. salutem.
Sciatis quodd, cum Duncano, filio & hæredi Duncani, quondam comitis de Fif, infra ætatem, & in custodia nostrâ existenti, quædam certa officia, in novâ creatione Regis Scotiæ, de ponendo ipsum in regiam sedem suam, apud Scone, secundum consuetudinem dicti regni Scotiæ, incumbant, ut accepimus, faciendâ;
Nos, nolentes præfato Duncano, sic infra ætatem, & in custodia nostrâ existenti, præjudicium in hac parte aequaliter generari, ratione minoris ætatis ejusdem hæredis, assignavimus dilectum & fidelem nostrum Johannem de Sancto Johanne;

Ad ponendum, nomine ipsius hæredis, dilectum & fidelem nostrum Johannem de Balliolo, Regem Scotiæ (cui regnum illud judicialiter reddidimus) in regiam sedem suam apud Scone, secundum consuetudinem prædictam:
Et ad omnia alia faciendâ, recipiendâ, & complendâ, quæ eidem Duncano facere, recipere, seu complere posset, vel deberet, si ibidem præsens, & ætatis legitime extitisset.
In cujus, &c.
Teste Rege, apud Norham, xxi. die Novembris.

Pro Erico Rege Norwegiæ, de pecuniis sibi in Scotia debitis satisfaciendo.

A. D. 1292.
An. 21 Edw. I.
Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scotiæ, dilectis sibi præpositis de Linlicu salutem.
Sciatis quodd illas quinquaginta & novem libras, duos solidos, & unum denarium, in quibus nobis tenemini, de areragiis compoti vestri, de eadem ballivâ vestrâ de Linlicu, assignavimus dilecto nobis E. Regi Norwegiæ illustri, in partem solutionis octingentarum & duarum librarum, sexdecim solidorum, decem denariorum, & oboli, quæ ei debentur pro firmis terrarum de Rathen, Basket, Balhelewy & Rothimay, quas recuperaverat coram nobis in curiâ nostrâ.
Et ideo vobis mandamus quod eidem Regi, de prædictis quinquaginta, & novem libris, duobus solidis, & uno denario, satisfaciatis; ita quod non oporteat eum, ob defectum satisfactionis, ad nos habere recursum.
Et nos eandem pecuniam, cum ei inde satisfeceritis, vobis in vestris areragiis volumus allocari.
Teste Rege, apud Novum Castrum super Tynam, vicesimo octavo die Decembris.

ei debentur pro firmis terrarum de Rathen, Barket, Balhelewy & Rothimay, quas, &c. Teste ut supra.
Consimiles litteræ diriguntur burgensibus de Are, quod illas quadraginta libras, in quibus Regi tenentur de areragiis compoti sui, solvant eidem Regi Norwegiæ, in partem solutionis octingentarum, & duarum librarum, sexdecim solidorum, decem denariorum & oboli, quæ ei debentur pro firmis terrarum, &c. quas, &c. Teste ut supra.
Consimiles litteræ diriguntur Johanni, comiti de Asseles, firmario de Rothimay, quod illas trescentas & octo libras, in quibus Regi tenetur, de areragiis compoti sui, de firmâ prædictâ, solvat eidem Regi Norwegiæ, in partem solutionis octingentarum, & duarum librarum, sexdecim solidorum, decem denariorum & oboli, quæ ei debentur pro firmis terrarum, &c. quas, &c. Teste ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur Willielmo de Sancto Claro, vicecomiti de Edenburgh, quod illas trescentas, quadraginta, & quinque libras, quinque solidos, & unum denarium, in quibus Regi tenentur de areragiis compoti sui, de comitatû prædicto, solvat eidem Regi Norwegiæ, in partem solutionis octingentarum, & duarum librarum, sexdecim solidorum, & decem denariorum, quæ

Consimiles litteræ diriguntur præpositis de Edeneburgh, quod illas quadraginta, & octo libras, sexdecim solidos, quatuor denarios, & obolum, in quibus Regi tenentur de areragiis compoti sui, de ballivâ de Edeneburgh, solvant eidem Regi Norwegiæ, in partem solutionis octingentarum, & duarum librarum, sexdecim solidorum, decem denariorum, & oboli, quæ ei debentur pro firmis terrarum, &c. quas, &c. Teste ut supra.

Quod Rex Angliæ nichil aliud exigere possit in regno Scotiæ, hærede apparente in eodem regno, quam homagium, & ea quæ ad homagium pertinent.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.
Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DEU, Roy d'Engleterre, seigneur de Irlaund, duk de Gwyene, e suvereyn seygnur du reame de Escose, a tuz ceaus, qi ceste lettre verront ou orront, saluz.
Com nous eussom en aukun tens, ceo est asaver a Norham, le donzime jour du moys de Jun, l'an de Grace MCCXCI. fet as demaundaunz le realme de Escose nostre escrit;
A liverer la seisine de mesme ceal realme a celi, a qi i serreit ajuge, en nostre curt, devaunt nous;
Orekes autres articles, en mesme le escrit contenuz, les qels nous avoms pleynement furniz;
E, entre les qels, un article est contenu en cestes paroles souz escrites:
"Ne nostre entencion, ne volunté n'est qe, qele oere qe le Rey de Escoce seit morte, e eit heir appaunt saunz contredit, de quel age k'il seit, e qe

nul ne demaunde dreit en realme fors qe cely; qi nous Roy d'Engleterre, ne nos heirs, pussoms garde ne mariage demaunder, ne possession du realme de Escoce, fors que soulement le homage de ceal realme, e ceo qe al homage appent, e la sovereyne seignurie, e ceo qe a la sovereyne seignurie apent; e, si aukun, ou aukuns autres seit, ou soynt, qi demaunde, ou demaudent dreit en realme d'Escoce avauntdit, qe nous, e nos heirs eoms la seisine, e la possession de cea realme, e des chasteus, e la consaunce de fere dreit as demaundaunz, sicome nous avoms ore dreit, e sicome sovereyn seigneur deit aver du realme tenu de ly."
Nous, icest article veu e regarde en le escrit avauntdit, qe par nous est rendu, par ceste nostre presente lettre tesmoignons qe il fut tiel.
Donec al Noef Chastel sur Tyne, le quart jour de Jeonever, l'an de nostre realme vint unime.

De rotulis liberandis Johanni de Balliolo, Regi Scotiæ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.
Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scociæ, venerabilibus in Christo patribus, W. & R. Sancti Andree & Glasgwen' episcopis, & dilectis & fidelibus suis Johanni Comyn, Jacobo senescallo Scociæ, & Briano filio Alani, nuper custodibus prædicti regni Scociæ, salutem.
Mandamus vobis quod omnes rotulos, de placitis &

querelis quibuscunque, coram vobis habitis & placitatis, de tempore quo vos ad hoc deuntavimus in eodem regno, dilecto & fideli nostro J. Regi Scociæ, sine dilatione, liberetis, & hoc nullatenus omitatis.
In cujus, &c.
Teste Rege, apud Novum Castrum super Tynam, quarto die Januarii.

De seisind Insulæ de Man liberandâ Johanni Regi Scotiæ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.
Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scociæ, dilecto & fideli suo Waltero de Huntercumbe, custodi terræ de Man, salutem.
Quia, de gratiâ nostrâ speciali, reddidimus dilecto & fideli nostro Johanni de Balliolo, Regi Scociæ, talem seisinam terræ de Man, cum pertinentiis, qualem Alexander, ultimus Rex Scociæ, antecessor suus, cujus hæres ipse est, habuit de eadem terrâ, die quo obiit:
Salvo jure nostro, & alterius cujuscunque:
Et salvis nobis, & hæredibus nostris exitibus, wardis, maritagii, relevii, escaetis, finibus, amerciamentis, areragiis firmarum & reddituum, quæ tempore seisinæ nostræ ejusdem terræ acciderunt:
Vol. I.

Et salvis nobis, & hæredibus nostris cognitionibus placitorum & attachiametorum quorumcumque, de ballivis & ministris nostris ibidem, de tempore prædicto; unâ cum cognitione transgressionis, impositæ Duncano de Malcoly, & judiciorum super eisdem reddendorum executionibus:
Et similiter quod omnia judicia seisinæ, nostro tempore, per ballivos & ministros nostros, in eadem terrâ reddita, teneantur, & executioni demandentur:
Vobis mandamus quatinus præfato Regi seisinam terræ prædictæ, cum suis pertinentiis, in formâ prædictâ, liberari faciatis; salvo jure nostro & alterius cujuscunque.
Teste Rege, apud Novum Castrum super Tynam, quinto die Januarii.

Pro episcopo Agenensi, de immunitate à pedagio præstando, concessâ.

A. D. 1293.
An. 21. Edw. I.

Rot. Vascon.
in Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

REX collectoribus customarum suarum apud Marmandam, & aliis ad quos, &c. salutem.
Volentes venerabili patri in CHRISTO B. DEI gratia, episcopo Agenensi, contemplatione personarum suarum, facere gratiam specialem;
Concedimus eidem quod ipse, apud Marmandam, de propriis vinis, bladis, & aliis rebus suis, à præstatione pedagii, quamdiu vixerit, sit immunis.
Ita tamen quod, per gratiam hujusmodi, nobis vel hæredibus nostris, post ipsius episcopi obitum, nullum præjudicium generetur: nec ejusdem episcopi successoribus, vel ecclesiis suarum, ejusdem gratiæ acceptio præjudicium aliquod faciat; si inveniri possit, quod prædecessores ejusdem à sæpe-

fato pedagio, retroactis temporibus, fuisse consueverunt liberi & immunes.

Et, licet immunitas præstationis prædicti pedagii, episcopo Agenensi per nos hactenus gratis concessa, propter longam continuationem temporis, forsitan præjudicialis immineat; & possemus prædictum episcopum ab immunitate præfatâ excludere;

Ob grandem tamen affectionem, quam gerimus ad eundem, quem, suis exigentibus meritis, & laudabilibus ac gratis obsequiis, nobis per eum impensis, præ cæteris suis prædecessoribus ampliori favore prosequimur, prædictam immunitatem, juxta formam expressam superius, sibi duximus specialiter indulgendam. In cujus, &c.

Dat' apud Novum Castrum, super Tynam, sexto die Januarii.

Littera Erico Regi Norwagiæ, de pecuniâ sibi in regno Scotiæ debitâ, recuperandâ.

A. D. 1293.
An. 21. Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, & suo carissimo domino, Erico, DEI gratia, Regi Norwagiæ illustri, Rex, &c. salutem cum dilectione sincerâ.
De eo, quod nobis per vestras litteras nunciastis, quod vos magistro Petro Algot, clerico vestro, in quâdam pecuniâ summâ tenemini: pro quâ sibi denarios vestros Scotiæ assignastis, quorum solutio eidem magistro, ad suggestionem quorundam, sibi adversantium, extitit hactenus retardata; & nos rogaveritis ut super hoc remedium aliquod faceremus apponi, magnificentiæ vestræ volumus esse notum, quod domino Regi Scotiæ demandavimus id, quod super negotio illo, quantum ad præsens extitit, demandandum.

Et si contingat eundem Regem negotium illud, juxta mandatum nostrum prædictum, nullatenus expedire; vos, pro eo quod prædictus Rex adjornatus est coram nobis, aliâ de causâ, circiter festum Sanctæ Trinitatis proximo futurum, aliquem de vestris ad terminum illum, ad ostendendum nobis dictum negotium, tunc mittatis; in quo tale remedium fieri faciemus, quale poterimus præviâ ratione.

Nam in hiis & in aliis, vos tangentibus, faciemus libenter quod pro vobis, utpote pro caro amico nostro, facere poterimus bono modo.

Dat' apud Hundeslawe, octavo die Februarii.

Littera Johanni Regi Scotorum, pro magistro Petro Algot, super prædicto negotio.

A. D. 1293.
An. 21. Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

REX & superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratia, Regi Scotorum illustri, salutem, & felices ad vota successus.
Quia dominus Rex Norwagiæ illustris, amicus noster carissimus, per suas litteras, nuper missas, nobis significavit, quod magistro Petro Algot, clerico suo, in quâdam summâ pecuniæ tenetur: pro quâ id, quod habet in regno vestro Scotiæ, assignavit eidem per quasdam litteras de attorney, quas idem Petrus optinet de domino Rege supradicto.

Et dictus dominus Rex Norwagiæ nobis dedit intelligi, quod quidam

contra dictum magistrum in hoc obstaculum & impedimentum apponere conati sunt.

Et insuper idem dominus Rex nobis scripsit quod dictus Petrus est certus attorney ejusdem.

Vos amabiliter rogamus, quatinus de negotio illo velit taliter ordinare, quod præfatus Petrus modo debito, suæ approximare valeat rationi (non obstante suggestione ab aliis inde factâ) si demanda sua vobis rationabilis videatur, & suus certus fuerit attorney.

Teste Rege, apud Hundeslawe, octavo die Februarii.

Rex gratias agit magistro Petro Algot, de quibusdam pulchris asturcis & falconibus.

A. D. 1293.
An. 21. Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

REX, &c. dilecto sibi magistro Petro Algot, &c. salutem.
Regratiamur vobis multum carè de duobus pulchris asturcis, & duobus pulchris falconibus, quos nuper misistis per vestrarum bajulum literarum; & de pluribus aliis pulchris exenniis vestris, quæ nobis multotiens transmissistis.
De debito verò, in quo carus amicus noster, dominus vester, Rex Norwagiæ vobis tenetur, & quod vobis assignavit in Scotiâ recipiendum, sciatis quod pro vestro negotio specialiter rogavimus dominum Regem Scotiæ supradictum.

Et, si precaminâ nostra nullatenus duxerit adimplenda, qua iidem Rex Scotiæ, aliâ de causâ, adjornatus est quod sit coram nobis in proximo parlamento nostro, circa festum Sanctæ Trinitatis, vos ipsi, vel aliquis ex parte vestra, adtunc sitis ibidem, cum literis domini vestri sufficientibus, ad negotium vestrum coram nobis & consilio nostro ostendendum;

Et nos pro vobis adtunc faciemus quod facere poterimus bono modo.

Teste ut supra.

Placitu apud Scone in octabis Purificationis Beatæ Mariæ, anno regni Regis Johannis Scotiæ primo, coram ipso Rege & ejus consilio, in parlamento suo primo.

A. D. 1293.
An. 21. Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

MACDUF atachatus fuit ad respondendum domino Regi de placito, quare, cum tenementa de Reres & de Crey fuerunt, & nunc sunt in custodia domini Regis, per mortem Duncani comitis de Fife, idem Macduf in tenementis prædictis, super seisinâ domini Regis, nunc contra pacem suam violenter se intrusit, firmas & espletia de eisdem cepit, ad exhæredationem & dampnum domini Regis, &c.
Et prædictus Macduf venit, & benè concedit quod intravit tenementa prædicta, nullam domino Regi faciendo injuriam, quia dicit quod Malcolmus quondam comes de Fife, pater suus, dedit ei tenementa prædicta; & dominus Alexander, Rex ultimus, confirmavit donum prædictum; & ostendit cartam & confirmationem domini Alexandri Regis prædicti.
Et quia testatum est, per proceres & magnates, quod dominus Alexander, Rex prædictus, habuit custodiam tenementorum prædictorum, post mortem dicti Malcolmus, ratione minoris ætatis Colbati, filii sui:
Et iterum idem Rex habuit custodiam eorundem tenementorum, ratione minoris ætatis Duncani filii Colbati; qui quidem Duncanus obiit seisitus de prædictis tenementis, & de feodo:
Et dominus Rex nunc, post mortem dicti Duncani, fuit seisitus de

custodiâ dictorum tenementorum, ratione minoris ætatis Duncani, filii Duncani, adhuc infra ætatem existentis;

Idèd consideratum est quod prædictus Macduf committatur prisonæ, &c. salvâ sibi actione suâ, si quam habeat, tenementa prædicta petendi, secundum leges & consuetudinem regni, versus Duncanum filium Duncani, & hæredes suos, cum ad ætatem pervenerit, &c.

JOHANNES de Soules miles, qui feofatus est per Margaretam, quæ fuit uxor Hugonis de Peresby, de quartâ parte baroniæ de Ardrossan, venit coram domino Rege, & dicit quod prædicta Margareta ipsum feofavit, tenendum in capite de domino Rege, & optulit domino Regi homagium solum.
Et quia feofatus fuit tempore vacationis regni, quo tempore non potuit ad Regem Scotiæ venire, nec licentiam ab eo obtinuisse, paratus est satisfacere domino Regi pro ingressu tenementorum prædictorum; supplicando tamen gratiam suam; & dominus Rex cepit homagium suum de tenemento prædicto; salvo tamen jure suo & aliorum, &c.

Memorandum quod brevè subscriptum, traditum fuit domino Alexandro de Ergadia, die contento in brevi.

A. D. 1293. | An. 21 Edw. I.

Summonitio per Johannem Regem Scotiæ, pro homagio sibi faciendo.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

JOHANNES, Dei gratiâ, Rex Scotiæ, Alexandro de Ergadia, dilecto & fideli suo, & ballivis suis de Lothave, salutem.

Mandamus vobis & præcipimus quatenus, visis litteris, & sine dilatione, summonire faciatis Angusium filium Donenaldi militem, Lawemundum Mac Ereghers, & Auneesium filium Duncani Mac Eregere;

Quod, cæteris negotiis prætermisissis, sint modis omnibus ad nos, ad quindenam post Pascha proximò futurum, ubicunque fuerimus in Scotia, ad faciendum nobis homagium, & alia quæ de jure facere tenentur, & hoc nullatenus omittant, nec omittatis.

Teste meipso, apud Dundee, vicesimo primo die Februarii, anno regni nostri primo.

Post nonnulla alia placita sequuntur.

Nomina eorum qui fecerunt defaultam ad primum parlamentum domini

Johannis Regis apud Scone, in octabis Purificationis beate Mariæ, anno regni sui primo, post summonitionem eis factam per litteram domini Regis.

*Robertus de Brus, comes de Carick,
Donald filius Anegos,
Johannes comes de Cathen,
Willielmus de Dufglass.*

Consideratum fuit quod iterum summeantur, quod in crastino clausæ Paschæ, ubicunque Rex fuerit infra regnum Scotiæ, ad faciendum homagium suum; & quod sint ibi audituri judicium suum, quare non fuerunt hic ad hoc parlamentum, sicuti summoniti fuerunt, &c.

Et mandatum est vic' quod, assumptis secum sex liberis hominibus de tribus baroniis propinquieribus, summoneat eos, quod sint coram Rege ad præfatum terminum, ad faciendum homagium, & audiendum judicium suum, quare non venerunt ad prædictum parlamentum.

Et quod vicecomes habeat breve ibi summonitorium, & hoc breve.

De servitio oblato cum centum militibus in Terra Sancta, per Petrum Martini de Luna, Aragonensem.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ILLUSTRISSIMO domino, domino Edvardo, Regi Angliæ, duci Aquitanie, principi Walliæ, ac domino Yberniæ, Petrus Martini de Luna, de regno Aragonum, promptam obsequendi voluntatem in omnibus, tanquam domino, cui servire desidero, sicut decet.

Cum vestræ serenissimæ majestati sæpe notificatum fuerit per me, mediantibus venerabilibus fratribus ordinis fratrum prædicatorum, quod Deo, sub vestro servitio seu stipendio, intendebam, cum centum militibus, servire in exercitu Terræ Sanctæ;

Vestræ celsitudinis majestati duxi humiliter supplicandum, quatinus

super hoc mentem vestram michi significare dignemini, & eandem exponere venerabili viro, fratri Wyllielmo de Odone, priori provinciali Angliæ; ut ipse michi significare valeat certitudinaliter, quid super huiusmodi negotio facere me oportet; ut, secundum vestræ dignationis imperium, me possim tempore congruo cum præfatis militibus præparare.

Valeat in Domino semper vestra regia celsitudo, Amen.

Datum Cæsaraugust', quintâ die Martii.

Dors'.—*Illustrissimo domino Regi Angliæ.*

Johannes Rex Scotiæ citatur ad respondendum in curiâ Regis Angliæ, ob justitiam denegatam.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

REX, superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotiæ illustri, salutem.

Johanne Mason, mercatore de terrâ nostrâ Vasconie, accepimus exponente, quod, claræ memoriæ, Alexander, ultimus Rex Scotiæ, in duobus milibus, centum, quater viginti, & decem, & septem libris sterlingorum, & octo solidis, tenebatur, & erat eidem, dum adhuc viveret, obligatus ex certo contractu, habito inter dominum Regem & ipsum, pro vinis & blado, quæ ab ipso habuit & recepit.

Pro quibus ipsi Johanni custumam suam de Berewyk specialiter obligavit, quousque esset sibi de dictâ pecuniâ seu debito satisfactum:

Et quod nunc, die certâ ad hoc sibi per vos assignatâ, requisivit vos instanter & pluries, præsentibus executoribus testamenti dicti Alexandri quondam Regis Scotiæ, quod ipsum in jure suo curaretis audire, & super petitione suâ, quam faciebat de prædicto debito, sibi facere jus & justitiæ

complementum; offerens se statim paratum docere de prædicto jure suo per litteras & alia legitima documenta: quæ omnia sibi, contra jus & justitiam recusando, facere denegastis, ut dicit.

Propter quæ prædictus Johannes Masun, à juri defectu, seu juris denegatione, per vos sibi factâ, ad nos, ut ad superiorem ipsius regni Scotiæ dominum, appellavit; petens & supplicans per nos, in vestri defectum, sibi justitiam exhiberi, juxta quod, ratione superioris domini, quod in eodem regno habemus, ad nos dinoscitur pertinere.

Cum igitur justa petentibus non sit denegandus auditus, vobis mandamus, firmiter injungentes, quod sitis coram nobis in crastino Ascensionis Domini proximò futuro, apud Westmonasterium, responsuri super præmissis præfato mercatori (cui diem eundem præfiximus) & in dictâ causâ appellationis, prout justum fuerit, processuri, facturi, etiam & recepturi ulterius, quod justitia suadebit.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Kirkeby, octavâ die Martii.

Littera à Florentio comite Hollandiæ Regi Angliæ, de creditâ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino Edwardo, Regi Anglorum gloriosissimo, Florentius comes Hollandiæ, suis totus, præsentissimam & paratissimam ad quæcunque ipsius beneplacita voluntatem.

Vestræ excellentiæ honorandæ Arnoldum de Raust, familiarem nostrum, latorem præsentium; transmittimus; supplicantes studio, quo possumus ampliore, quatenus verbis, quæ idem, nostro nomine, vobis dicit, adhibere dignemini plenam fidem, & ad ea oculos vestræ benevolentie convertere gratiosos.

Præterea, domine karissime, petimus intentâ mente, ut hoc vestram non moveat dominationem, quod nos, ad præsens per nostris negotiis expediendis, apud vos nostros nuncios sollempnes & sublimiores, prout vestræ dignitati regie congruit, non destinamus, causâ legitimâ præpediente, quam idem Arnoldus, nuncius noster, serenitati vestræ verbo tenus explicabit, cum cæteris nostris negotiis supradictis.

Valeat & vigeat vestra dominatio per tempora longiora.

Littera Haquini ducis Norwegiæ, pro Galfrido cruce signato, commendatoria.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, ac magnifico domino, Edvardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, Haquinus, eadem gratiâ, dux Norwegiæ, salutem, & sincere dilectionis constantiam, cum paratâ ad beneplacita voluntate.

Quia exhibitor præsentium, Galfridus clericus Eboracen' dyocesis, cruce signatus, in subsidium Terræ Sanctæ transire cupiens, affectat quamplurimum vestræ celsitudinis ascribi comitivæ; Vestram magnificentiam pro eodem, speciali cordis affectione, attentè requirimus & rogamus, quatinus eundem Galfridum in vestrâ familiâ recolligere velit, ad precum nostrarum instantiam & amorem;

Pro ipso utique qui in servitio domini Regis Norwegiæ, illustris fratris nostri karissimi, & nostro per annos aliquos fideliter & honestè conversatus fuerat, laudabile testimonium perhibemus;

Offerentes nos benivolos & paratos, pro viribus ad faciendum ea, quæ vestræ majestati serenissimæ grata noverimus & accepta.

Valeat vestra excellentia gloriosa per tempora longa, & prosperis semper floreat incrementis.

•Dat' apud civitatem Hamar', in Dominicâ Palmarum.

Domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, pro Galfrido clerico suo.

*Johannes Rex Scotiæ citatur ad respondendum in curiâ Regis Angliæ, de justitiâ Mackduffo denegatâ.*A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

REX, superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotiæ illustri, salutem.

Mackduffo, filio Malcolmi quondam comitis de Fif, accepimus exponente, quod cum nuper, dum eramus apud Berewyk super Twedam, dedissemus venerabili patri, W. episcopo Sancti Andree, & sociis suis, custodibus prædicti regni Scotiæ, in mandatis, ut de terris & tenementis ipsius Mackduff, de Rereys & de Crey (de quibus per dictum episcopum, tunc custodem comitatûs de Fif, conquerebatur se esse deforciatum injustè) sibi justitiam exhiberent:

Et demum, juxta formam mandati nostri prædicti, per considerationem prædictorum custodum, seisinam terrarum & tenementorum hujusmodi recuperasset:

Vos de eisdem terris & tenementis, injustè & sine judicio, disseisivistis eundem, in ipsius dampnum non modicum & gravamen:

Et, ne jus suum prosequeretur ulterius, facientes eundem carcerali custodiae mancipari, & tandem, super dictis terris & tenementis, quoddam iniquum redi iudicium contra eum.

Cumque postmodum, à carcere liberatus, vos requisivisset instanter & pluries, quod ipsum in jure suo curaretis audire, & super petitione sua, quam faciebat de prædictis terris & tenementis, sibi facere jus & justitiæ

complementum; offerens se paratum docere, de prædicto jure suo, per litteras & alia legitima documenta; vos omnia illa sibi, contra jus & justitiam recusando, facere denegastis, ut dicit;

Propter quæ prædictus Mackduffus à gravaminibus antedictis, nec non & à prædicto iudicio, tanquam ab iniquo, ac à juris defectu, seu juris denegatione, per vos sibi factis, ad nos, ut ad superiorem ipsius regni Scotiæ dominum, appellavit;

Petens & supplicans per nos, in vestri defectum, sibi justitiam exhiberi, secundum quod, ratione superioritatis domini, quod in eodem regno habemus, ad nos dinoscitur pertinere.

Verùm cum justa petentibus non sit denegandus auditus, vobis mandamus, firmiter injungentes, quod sitis coram nobis, in crastino Sanctæ Trinitatis, ubicunque tunc fuerimus in Anglia, responsuri super præmissis præfato Mackduff (cui diem eundem præfiximus) & in dictâ causâ appellationis, prout justum fuerit, processuri, factur' etiam, & receptor' ulterius, quod justitia suadebit.

In cujus rei, &c.

Teste Rege, apud Cantabr', vicesimâ quintâ die Martii.

Et mandatam est vicecom' Northumb' quod prædictas litteras præfato Regi Scotiæ in propriâ personâ deferat & præsentet, ut supra.

Teste ut supra.

*De pecuniâ decimæ mutuâtâ.*A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.Pat. 21 Edw. I.
m. 18. in cedula.
in Turr. Lond.

REX omnibus, &c. salutem. Sciatis quod cum nos recipi fecerimus, per karissimum fratrem nostrum, Edmundum comitem Leycestriæ, à venerabilibus patribus J. Wyntonien' & O. Lincoln' episcopis, collectoribus decimæ, in subsidium Terræ Sanctæ concessæ, per sedem apostolicam deputatis, decem millia librarum sterlingorum de pecuniâ ejusdem decimæ, pro quibusdam arduis negotiis nostris in Vasconia, & alibi, ex injunctioe & præcepto nostro speciali, expediendis.

Et, pro dictorum collectorum securitate, mercatores, de societate Pullicum, & Rembertinorum de Florentia, se in dictis decem millibus librarum, ad nostram instantiam & rogatum, eisdem collectoribus obligantes; eandem pecuniâ summam se, ex causâ mutui, à prædictis collectoribus recepisse, & habuisse recognoverint:

Præfatusque Edmundus, frater noster, nichilominus prædictam pecuniâ summam sibi mutuâtam fuisse & ad se pervenisse, & in utilitatem suam

conversam fuisse, recognoverit; & eandem reddere promiserit; prout in scriptis obligatoris fratris nostri, & mercatorum prædictorum, super hujusmodi recognitionibus, divisim & separatim confectis, præmissa plenius continentur.

Quamquam, secundum rei veritatem, dicta pecuniâ summa sit in nostri utilitatem conversa; & mutuum hujusmodi & obligationes, tam fratris nostri, quam mercatorum prædictorum, pro nobis & nostris agendis, & de mandato nostro, ut præmittitur, sint inita & contracta.

Nos, indemnitati mercatorum prædictorum volentes in hac parte prospicere, ut tenemur, mercatores eosdem erga præfatos collectores, necnon & Romanam ecclesiam, ac quoscunque alios, super obligationibus hujusmodi, & prædictâ summâ pecuniâ quietos facere, & indemnes promittimus fideliter conservare.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', vi. die Maii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tertio, & regni nostri vicesimo primo.

*Littera à Guidone comite Flandriæ, de discordiâ inter homines Flandriæ & Angliæ ortâ.*A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO domino suo Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Yberniæ, ac duci Aquitaniæ illustri, Guydo comes Flandriæ & marchio Namurcensis, salutem & cum obsequendi promptitudine, paratam ad ejus beneplacita voluntatem.

Ex insinuatione clamorâ mercatorum & hominum, qui, negotiationis causâ, terram, & portus nostros Flandriæ frequentare consueverunt, audivimus quod nuper inter vestros de Baionia & Anglia, & nostros de Flandria homines quosdam, ducentes navigium apud Sanctum Mathæum in Britannia, & in illis partibus, ortâ discordiâ, conflictus habitus est, in quo plures de nostris mortui sunt, & passi sunt

infiniti mercatores rerum suarum, quæ ad portus nostros Flandriæ adduci debuerant, grave dampnum, ex quo timendum est ne quasi universalis status negotiationum turbetur, nisi celeri remedio occurratur;

Hinc est quod magistrum Jacobum de Aqua, legum professorem, clericum de nostro consilio, Petrum de Weda de Brugis, & Willielmum de Speia de Dam, opidanos nostros dilectos, ad vestræ magnitudinis excellentiam destinamus, precibus intimis rogantes quatinus eisdem, seu duobus, aut uni ex eis, in hiis, quæ ex parte nostrâ super præmissis, & ea tangentibus, exposuerint, fidem indubitam clementia regalis dignetur adhibere.

Crescat & vigeat in Domino vestra regia magnitudo.

Datum apud Malcam juxta Brugis, in vigiliâ Ascensionis.

*Littera Erici Regis Norwegiæ, pro Galfrido antedicto, cruce signato.*A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTI principi, & magnifico amico suo, karissimo domino, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, illustri domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Ericus, eadem gratiâ, Rex Norwegiæ, salutem & felices ad vota successus, cum incremento gloriæ & honoris.

Quia exhibitor presentiam, Galfridus filius Johannis, dilectus clericus noster, cruce signatus, in subsidium Terræ Sanctæ transire cupiens, affectat quamplurimum vestræ celsitudinis ascribi comitivæ;

Vestram magnificentiam pro eodem, speciali cordis affectione, attentè requirimus & rogamus, quatinus eundem G. in vestrâ familiâ recolligere velit, ad precum nostrarum instantiam & amorem;

Pro ipso utique, qui in servitio nostro, & fratris nostri karissimi, domini ducis, per aliquos annos fideliter & honestè conversatus fuerat, laudabile testimonium perhibemus;

Offerentes nos benivolos & paratos, pro viribus, ad faciendum ea, quæ vestræ majestati serenissimæ grata noverimus & accepta.

Valeat vestra excellentia gloriosa per tempora longa, & prosperis semper floreat incrementis.

Dat' in civitate Bergen', feriâ tertiâ in ebdomadâ Pentecostes, anno regni nostri quarto decimo.

A. D. 1293. | An. 21 Edw. I.

Citatio Regis Scotiæ ad respondendum, super appellatione ad Regem Angliæ, per Africam hæredem Magni, quondam Regis Manniæ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Ref. Scot.
21 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

REX, &c. superior dominus Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotiæ illustri, salutem.

Africa, consanguineâ & hærede, ut asserit, Magni, quondam Regis Manniæ, accepimus exponente, quod, cum ipsa ad vestram præsentiam accessisset, asserens terram de Man esse jus & hæreditatem suam, & vos requisivisset instanter & pluries quod ipsam in jure suo curaretis audire, & super petitione suâ, quam faciebat de terrâ prædictâ, sibi facere jus & justitiæ complementum (offerens se paratam docere, de prædicto jure suo, in formâ debitâ, secundum legem & consuetudinem partium illarum) vos supradicta sibi facere, ut dicitur, contra justitiam denegastis.

Propter quæ prædicta Africa à juris defectu, seu justitiæ denegatione, à vobis ad nos, ut ad superiorem ipsius regni Scotiæ dominum, appellavit; petens & supplicans per nos, in vestri defectum, sibi justitiam exhiberi, secundum quod, ratione superioritatis domini, quod in eodem regno habemus, ad nos dinoscitur pertinere.

Verùm cum justa petentibus non sit denegandus auditus, & in exhibendâ justitiâ simus omnibus debitores;

Vos adjornamus quod sitis, coram nobis, à die Sancti Michaelis, in xv. dies, ubicumque tunc fuerimus in Angliâ, responsuri prædictæ Africæ super præmissis, & facturi, & recepturi quod justum fuerit:

Quem diem eidem Africæ assignavimus, coram nobis ad faciendum & recipiendum similiter, in eisdem, quod justitia suadebit.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon' xv. die Junii.

Et mandatum est viccomiti Northumbriæ, quod prædictas litteras, in propriâ personâ suâ, præfato Regi deferat & præsentet, sufficienti testimonio, secum adhibito:

Seu per alios, ad hoc idoneos, qui præsentationem earumdem litterarum, cum eidem Regi facta fuerit, sufficienter testificari valeant, sibi deferri faciat, ac etiam præsentari;

Et, qualiter hoc mandatum Regis fuerit executus, Regi, prædictis die & loco, per litteras suas distinctè & apertè certificet, & quod remittat Regi tunc hoc breve.

Teste ut supra.

Pro monialibus, de ordine minorum, quæ per Reginam Navarra, consortem fratris Regis, in Angliam sunt venturæ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Pat. 21 Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Licet, de comunium concilio regi nostri, statuerimus quod non liceat viris religiosis, seu aliis ingredi feodum aliquis, ita quod ad manum mortuam deveniat, sine licentiâ nostrâ & capitalis domini, de quo res illa immediatè tenetur;

Volentes tamen Edmundo, fratri nostro carissimo, gratiam facere specialem, dedimus ei licentiam, quantum in nobis est, quod ipse quandam placeam terræ, cum pertinentiis (quam habet de dono & feoffamento magistri Thomæ de Bredstrete, in parochiâ Sancti Botulphi, extra Algate) dare possit & assignare dilectis nobis in Christo, monialibus de ordine Minorum (quæ per nobilem dominam Blancam, Reginam Navarra, consortem ejusdem fratris nostri, in Angliam sunt venturæ: & infra regnum nostram moraturæ: ac Deo & beatæ Mariæ ac beato Francisco servituræ) ad quandam domum ibidem construendam, & inhabitandam;

Habendam & tenendam eisdem monialibus & successoribus suis imperpetuum.

Et eisdem monialibus, quod placeam illam, à præfato fratre nostro recipere possint, tenore præsentium, similiter licentiam concedimus specialem.

Nolentes quod idem frater noster, vel hæredes sui, aut prædictæ moniales, seu successores suæ, ratione statuti prædicti, per nos, vel hæredes nostros, indè occasionentur in aliquo, vel graventur.

Salvis tamen capitalibus dominis feodi illius servitiis indè debitis & consuetis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', xviii. die Junii.

Per ipsum Regem.

Per inquisitionem retornatam de consilio.

Pro Edmundo fratre Regis, super manso suo, vocato Sauvoy, in parochiâ S. Clementis Danorum, kernellando.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Pat. 21 Edw. I.
m. 8.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod concessimus, pro nobis, & hæredibus nostris, Edmundo, fratri nostro carissimo, quod ipse mansum suum, in parochiâ Sancti Clementis Danorum, in comitatu Middlesexie, quod vocatur Sauvoy, muro de petrâ & calce firmare & kernellare:

Et illud, sic firmatum & kernellatum, tenere possit sibi & hæredibus suis, imperpetuum sine occasione nostri, vel hæredum nostrorum, aut ministrorum nostrorum quorumcumque.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westmon', xxi. die Junii.

Dionisio Portugalliæ Regi, de mercatoribus Baionæ, per subditos ejus spoliatis.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Pat. 21 Edw. I.
in cedula, m. 7. d.
in Turr. Lond.

ILLUSTRISSIMO principi, domino Dionisio, Dei gratiâ, Regi Portugalliæ & Algarbii, Edwardus, &c. salutem, & in suis actibus prosperari.

Propter vestram seriem litterarum veremur, in facti narratione, vobis expositâ, super vestrorum innocentiam subditorum, quoad homines terræ nostræ, circumventum fuisse; cum cives & mercatores nostri Baionæ, in terrâ portus vestri Ulexbon, bonis suis fuerint publicè spoliati; & ibidem, securitatem aliam non valentes habere, ad ecclesie immunitatem habuere recursum, sique vestri subditi dicti loci Ulexbon, non de culpâ castellanorum, set de suâ propria, inculpantur, prout hæc nobis plurium assertio patefecit.

Licet autem, non obstantibus supradictis, in quorum veritate falli possemus, gentium nostrarum ad vestras & eorum pacem & concordiam affectemus; nichil tamen certum, super ipsorum controversiis, potuimus ordinare,

cum neminem apud nos haberemus, qui ab aliquâ dictarum partium haberet super hiis potestatem;

Set injunximus senescallis, & aliquibus aliis nostris gentibus dicti ducatûs, quod ad inducias sive treugas, inter dictas partes habendas, dent operam efficacem, ut sic, per vestros & nostros, seu dicti senescalli nostri commissarios, veritate primitus inquisitâ, vel aliter, quæ emendanda fuerint, emendentur; & pax etiam inter partes valeat reformari; ad quam semper, prout condecet, volumus esse prompti;

Magnificentiam vestram rogantes, quatenus ad hoc idem vestros subditos inducatis;

Et, si aliam viam tranquillitatis videritis promptiorem, placet nobis quod ad id gentes nostræ, quantum poterunt, condescendant.

Dat' Cantuar', xv. die Julii.

Ratificatio treugarum inter gentes Regis Castellæ & homines Baionæ captarum.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, omnibus, ad quos præsentibus litteræ pervenerint, salutem.

Notum facimus univèrsis quod, cum graves controversiæ ac discordiæ forent exortæ;

Inter illustrissimum principem, dominum Sancium, eadem gratiâ, Castellæ, Legionis, Tholeti, Galecie, Sibilie, Cordubæ, Murcie, Gihennii, atque Algarbi Regem, & gentes seu subditos suos ex parte unâ;

Ac cives nostros Baionæ, ac occasione ipsorum, inter gentes portuum regni & domini nostri, ex alterâ;

Ex quibus multiplices hominum ac bonorum captiones, & alia dampna fuerant subsecuta, & multo majora subsequi credebantur;

Tandem in nostrâ præsentia constituti magister Johannes, iudex curiæ dicti Regis, & Gundissalvus Martini, cum litterâ ipsius apertâ;

Arnaldus de Villari, & Johannes Darder cives nostri Baionæ, majoris &

communitatis nostræ civitatis Baionæ, similiter cum litterâ apertâ communitatis ejusdem, procuratores;

Quarum litterarum procuratoriarum tenores inferius sunt inserti, auctoritate procuratorum prædictarum, super omnibus controversiis & discordiis, quæ universaliter vel singulariter esse poterant inter partes prædictas, inducias sive treugas inierunt, fecerunt & concesserunt, usque ad proximum festum Nativitatis Domini, totâ ipsâ die inclusâ, duraturas sub modis & conventionibus qui sequuntur, videlicet;

Quod, ad inducias sive treugas hujusmodi, & omnia & singula præsentibus litteris contenta, tenenda & servanda, quicumque dictarum partium, ex quo hæc concordata sciverint vel audiverint, teneantur.

Et, ne aliqui se possint per ignorantiam excusare, quod præsentibus induciis, sive treugas, & alia tenore præsentium declarata, præfatus Rex omnibus de parte suâ, & procuratores dictæ communitatis omnibus de parte suâ, infra proximum festum sancti Michaelis, faciant intimari, denunciari, seu aliâ publicari: ita quod extunc nullus, in contrarium veniens, excusetur:

nisi propter magnam locorum distantiam & absentiam diurnitatem excusatio evidens appareret.

Et quod, per aliquam dictarum partium, personarum, bona, seu mercimonia aliorum Placentinorum, Januensium, & Portugalsium, durantibus induciis, sive treugis hujusmodi, in navibus non portentur.

Item, quod præfatus Rex Castellæ omnes personas, naves, & alia bona (quæ per quoscumque, in regnis suis, & etiam extra ipsa regna, per gentes, subditos, seu valitores ipsius capta, vel seisa fuerint de personis, navibus, & aliis bonis Baionensium, à primâ die mensis Decembris, proximò præteriti: citra & exnunc, per prædictos, Regem, subditos, & valitores suos, capiuntur de personis, navibus, & aliis bonis prædictis) deliberet & restituat, deliberari seu restitui faciat, infra proximum festum sancti Michaelis, illis nautis, civibus, aut mercatoribus Baionæ, à quibus prædicta ablata, seu capta fuerint; aut hæredibus, universalibus vel singularibus, aut attorney ipsorum, vel aliis, quos dicta communitas Baionæ super hiis destinabit, quando dictus Rex per dictos cives, & mercatores, vel ipsorum aut dictæ communitatis attorney, super hiis requiretur.

Si qua verò de personis, navibus, aut bonis dictorum civium, aut mercatorum nostrorum Baionæ, ante primam diem mensis Decembris prædictam, ablata, capta, vel seisa fuerint per dictum Regem, vel alios de mandato ipsius, aut per aliquos justiciarios, vel officiales suos, capta vel seisa; hujusmodi dictus Rex restituat sive reddat, restitui sive reddi faciat civibus, vel attorney prædictis, quando super hoc requiretur, durante treugâ prædictâ.

Capta verò vel seisa per alios subditos suos, ante primam diem mensis Decembris prædictam, de personis, navibus, aut aliis bonis civium, nautarum, & mercatorum Baionæ prædictorum, eisdem civibus, nautis, & mercatoribus, vel attorney ipsorum, reddi & restitui faciat indilatè, cum super hoc requiretur;

Et ad hoc eosdem subditos suos dstringat per omnes modos, per quos hæc compulsio cicius perducitur ad effectum.

Simili modo ea (quæ, per majorem & juratos Baionæ, vel aliquos officiales ipsorum, fuerint capta, vel seisa de personis, aut bonis dicti Regis, justiciarium, officialium, aut aliorum subditorum ipsius Regis (si qua sint) & quæ exnunc seisiuntur) præfata communitas requisita restituat, sive reddat indilatè illis, à quibus capta vel seisa fuerint, aut hæredibus, vel attorney ipsorum, vel illis, quos præfatus Rex deputabit ad recipiendum deliberationem seu restitutionem præmissorum.

Si verò aliqui, singulares, cives, nautæ, vel mercatores Baionæ, aliqua ceperunt, vel capi fecerunt de personis vel bonis dicti Regis, aut subditorum suorum, quod ipsi, per majorem & juratos Baionæ, justiciarios & alios officiales nostros, ad deliberationem seu restitutionem prædictorum, modis omnibus, quibus celerius poterit, dstringantur.

Item, quod post festum sancti Michaelis prædictum, durante treugâ hujusmodi, per aliquem seu aliquos, subditos vel commissarios nostros, & alium seu alios, ab eodem Rege deputandos, inquiretur apud Font Arrabia, Sanctum Johannem de Lus, & in aliis locis, quæ dicti deputati duxerint eligenda, qui de prædictis partibus fuerint in culpâ dictarum contentionum & discordiarum; & etiam de quantitate, seu valore dictorum bonorum captorum, quæ dicuntur minus plenè restituta fuisse, & ea, necnon dampna, & injurias dictarum partium, pace, ordinatione, vel aliter faciant emendari, prout viderint faciendum.

Et etiam inter partes pacem & concordiam ordinent & faciant, si possint, perpetuò duraturam.

Et, si forte aliqui de dictis partibus, contra præmissa, quod absit, venerint, illi, & non alii, propter hoc, prout justum fuerit, puniantur.

Nos autem inducias seu treugas & conventiones prædictas ratificamus, approbamus, & etiam confirmamus, ipsasque faciemus in regni & aliarum terrarum nostrarum portubus publicari, & per nostros subditos observari.

Tenor litteræ procuratorie præfati Regis sequitur in hæc verba.

NOVERINT universi quod nos, Sancius, Dei gratiâ, Castellæ, Legionis, Tholeti, Galeciæ, Sibilie, Cordubiæ, Murcia, Gihennii atque Algarbil Rex, ordinamus, seu constituimus nostros veros, sufficientes, atque legitimos procuratores, magistrum Johannem, judicem curiæ nostræ, & Gundissalvum Martini, ambos insimul, & quemlibet eorum in solidum;

Et homines villarum nostrarum, Castri & Sancti Emeterii, & cæteros regnorum nostrorum ex alterâ;

Ad tractandum, ordinandum, seu componendum, atque firmandum pacem inter eos;

Ratum & firmum habituri per nos, & per homines dictarum villarum, & cæteros nostri domini, quicquid per dictos, magistrum Johannem, & Gundissalvum Martini, vel eorum alterum, actum, procuratum seu ordinatum fuerit in præmissis, seu quolibet præmissorum.

Et, nè in dubium deducatur, presentem litteram, nostri pendens sigilli roboratam munimine, eisdem duximus concedendam.

Dat' apud Vallem Cleri, xvi. die kal' Junii, anno Domini MCCXCIII.

Ego Martinus Guterii, mandante Rege, feci scribi,

Tenor verò litteræ procuratorie communitatis Baionæ sequitur sub hæc forma.

EXCELLENTISSIMÒ principi, & domino suo naturali, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, sui humiles & devoti, major, jurati, & communitas civitatis suæ Baionæ ad ejus pedes excellentissimos, cum debito servitio, debita reverentiâ se prostratos.

Excellenti vestræ regniæ majestati, per has presentes litteras, significamus quod coram vobis facimus & constituimus procuratores nostros, Arnaldum de Vilari, & Johannem de Ardirio, concives nostros;

Ad proponendum, tractandum, ordinandum, & faciendum, coram illustrissimâ vestrâ regiâ celsitudine, omnia & singula, quæ ad pacem, vel treugam videbuntur fore facienda, super dissensione, & discordiâ, & dampnis, nobis illatis per dominum Regem Castellæ, & gentes suas, & ad omnia & singula ad prædictum negotium pertinentia seu ipsum negotium tangentia.

Dantes & concedentes prædictis procuratoribus nostris, plenam & liberam potestatem proponendi, tractandi, disponendi, & faciendi omnia & singula, quæ ad prædictum negotium fuerint necessaria, vel etiam oportuna, & prædictum negotium tangentia, vel ad prædictum negotium pertinentia, vel quæ pertinere possunt, prout vestræ regiæ celsitudini videbitur faciendum.

Ratum & gratum promittentes nos perpetuò habituros, quicquid per dictos procuratores nostros, super prædictis, vel aliquo præmissorum, coram vestrâ regiâ celsitudine propositum, tractatum, dispositum, & actum fuerit.

Et hæc omnia & singula supradicta vestræ regiæ majestati, & omnibus, quorum interest vel interesse potest & debet, significamus per has patentes litteras, sigillo nostræ communitatis independenti sigillatas.

Dat' Baionæ, die Mercurii post festum beati Barnabæ Apostoli, anno Domini MCCXCIII.

In quorum testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes. Dat' Cantuar' xv. die Julii, anno Domini MCCXCIII.

Et ego magister Johannes, judex prædictus, pro me & Gundissalvo, collega mea, qui prædictæ ordinationi interfuimus & consensimus istud manu meâ subscripsi.

De juramentis & deveris à Rege & episcopo Agenensi ad invicem præstandis.

A. D. 1293.—An. 21 Edw. I.

Rot. Vascon. 21 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Noveritis quod dilecto & fideli nostro, Johanni de Sancto Johanne militi, locum nostrum in dicto ducatu tenenti, committimus potestatem & speciale mandatum, recipiendi & faciendi, loco nostri, juramenta fidelitatis, & alia similia deveria, quæ nos & venerabilis pater Bertrandus, prædictâ gratiâ, episcopus Agenensis, ad invicem facere & exhibere tenemur.

Ratum habituri & gratum, quod super hiis nostro nomine fiet, ac si per nos factum fuisset. In cujus, &c. Dat' Cantuar', xviii. die Julii.

Per ipsum Regem.

De potestate recipiendi deveria ab episcopo Agenensi facienda.

A. D. 1293.—An. 21 Edw. I.

Rot. Vascon. 21 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. Noveritis quod dilecto & fideli nostro, Johanni de Sancto Johanne militi, locum nostrum in dicto ducatu tenenti, committimus potestatem & speciale mandatum recipiendi, loco nostri, & nomine, illa deveria, quæ nobis tenetur facere venerabilis pater, Bertrandus, prædictâ gratiâ, episcopus Agenensis.

Ratum habituri & gratum, quod sibi nomine nostro fiet, ac si nobis ipsis factum fuisset. In cujus, &c. Dat' apud Cant', xix. die Julii.

Per ipsum Regem.

Salvus conductus pro Roberto de Brus comite de Carrik, in eundo ad partes Norwegiæ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.

Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX, &c. superior dominus regni Scotiæ, omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Scitis quod suscepimus in salvum & securum conductum nostrum, dilectum & fidelem nostrum Robertum de Brus comitem de Carrik, in eundo de licentiâ nostrâ ad partes Norwegiæ, ibidem morando, & inde redeundo.

Et idè vobis mandamus quod eidem comiti, aut hominibus suis, in personis, aut rebus suis, in eundo versus partes prædictas, ibidem morando, & exinde redeundo, non inferatis vel, quantum in vobis

est, ab aliis inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum aliquod, seu gravamen.

Dum tamen benè & fideliter erga nos & hæredes nostros se gerat, & nichil contra fidem nostram seu alicujus de dominio nostro faciat, seu perpetret quoquomodo.

In cujus, &c. duraturas usque ad festum Sancti Michaelis proximò futurum; & ab illo festo usque ad unum annum proximò sequentem completum.

Teste Rege, apud Cantuar', vicesimo quarto die Julii.

A. D. 1293. | An. 21 Edw. I.

Pro abbate Westmonastr' de damis in forestâ de Windsor'.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.
Claus. 21 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

CUM, celebris memorie, dominus H. quondam Rex Anglie, pater Regis, per cartam suam quam Rex confirmavit, pro salute anime sue & animarum antecessorum & heredum suorum, dederit & concesserit Deo, & Sancto Petro, & abbati Westm' & successoribus suis imperpetuum, octo damos, singulis annis capiendos in forestâ Regis de Wyndesour, ad custum Regis & heredum suorum, per manum constabularii de Wyndes, quicumque pro tempore fuerit constabularius, deferendos per eundem constabularium usque Westm' in vigiliâ sancti Petri ad vincula: ita quod hii qui dictam venacionem illuc deferent, singulis annis faciant duas menyas ante

magnum altare sancti Petri Westm'; & idem abbas damos illos in predictâ forestâ hucusque sic perceperit & habuerit, sicut dicit.

Mandatum est Galfrido de Picheford constabulario castri Regis Wyndes' quod in predictâ forestâ sexdecim damos capi, & usque Westm' deferri & menyas predictas ante magnum altare fieri, & damos illos prefato abbati, nisi eos prius in toto vel in parte habuerit, habere faciat; videlicet, octo damos de anno preterito, & alios octo damos de anno presenti, juxta tenorem carte & confirmacionis Regis predictarum, & prout eos percipere & habere consueverit hucusque; & custum quod ad hoc posuerit, cum Rex illud sciverit, sibi in compoto suo faciet allocari.

T. R. apud Cantuar', xxv. die Julii.

Placita parliamenti, apud Strivelyn, coram domino Rege & ejus consilio, in crastino Sancti Petri ad vincula, anno regni Regis J. Scotiæ primo.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

JOHANNES vicecomes de Finkeny, & Razo de Gaur, venerunt, nomine comitis de Flandria, tanquam ejus procuratores & attorney, & petunt à prædicto domino Rege, quindecim centum marcas: scilicet, tresdecim centum marcas, recipiendas apud villam de Berewick, & manerium de Linlisken, ad quod manerium pertinent ducentæ marcæ: de quibus firmis Alexander, ultimus ducentæ marcæ: de quibus firmis Alexander, ultimus Rex Scotiæ assignavit, nomine dotis, Margaretae filie prædicti comitis, die quo Alexander, filius primogenitus prædicti Alexandri Regis dictam Margaretam desponsavit; & super hoc proferunt scriptum prædicti domini Regis Alexandri, super assignatione prædictâ; quod quidem scriptum attachiatur huic rotulo.

Petunt etiam prædicti procuratores, nomine prædicti comitis, omnia arreragia prædictarum quindecim centum marcarum, à tempore obitûs Alexandri, filii quondam Regis Alexandri, & ista petunt nomine domini sui amicabiliter versus dominum Regem; & non in formâ placitandi, quia ad placitandum ad istud parlamentum non sunt missi.

Et dominus Rex per consilium suum petit, quod prædicti procuratores ostendant, quod si habeant, de prædicto comite Flandriæ, vel de prædictâ Margareta, filiâ dicti comitis; per quod prædictus dominus Rex teneatur eis respondere.

Et prædicti procuratores proferunt quasdam litteras patentes, sub nomine comitis de Geleria, & Margaretae uxoris ejus; quæ quidem litteræ testantur, quod prædictus comes de Geleria, & Margareta uxor ejus, concesserunt comiti de Flandria & uxori ejus, quod ipsi, vel unus eorum, recipiant, vel recipiat à prædicto domino Rege, prædictas quindecim centum marcas, ad usus suos proprios; & quod habeant firmum & stabile quicquid prædictus comes de Flandria, & uxor ejus, de prædictâ dote fecerint, vel ordinauerint.

Proferunt etiam quandam litteram prædicti comitis de Flandria, quæ testatur, quod prædicti vicecomes & Razo sunt attorney & procuratores dicti comitis de Flandria, ad recipiendam prædictam summam pecunie nomine suo.

Et prædictus dominus Rex requisivit à prædictis procuratoribus & attorney, si vellent in petitione suâ secundum leges & consuetudines terræ adjudicari?

Et prædicti procuratores & attorney dicunt, quod nullo modo placitare volunt, nec per modum placitandi judicium recipere; sed petunt ex gratiâ domini Regis amicabilem responsionem.

Et super hoc dominus Rex habuit consilium: & quia dominus Rex super hoc voluit consulere cum amicis, & familiaribus, & parentibus suis & consiliariis, tam in Anglia, quam in aliis, regnis commorantibus; ided datus est dies prædictis procuratoribus & attorney, quod veniant ad proximum parlamentum post reditum dicti domini Regis à partibus Angliæ, amicabilem responsionem super prædictâ petitione admissuri.

WILLIELMUS de Dufglas attachiatus fuit ad respondendum domino Regi de placito, quare, cum ballivi domini Regis de Lanark, venerunt per præceptum justiciariorum apud Dufglas, ad liberandam seisinam matri prædicti Willielmi de quibusdam tenementis, coram dictis justiciariis recuperatis, versus prædictum Willielmum, & ad dampna de eisdem tenementis levanda, ibi venit prædictus Willielmus, & cepit prædictos ballivos, & in castro suo per unam noctem & unam diem retinuit, contra voluntatem ballivorum domini Regis, & postea eos permisit transire: & prædicti ballivi incontinenti sectam fecerunt usque quæ castrum de Lanark, de imprisonment, undè dominus Rex dicit, quod hoc fecit in despectu & ad dampnum suum, &c.

Et prædictus Willielmus venit, & benè dedit despectum domini Regis: & ad hoc paratus est aquietare se prout curia consideravit.

Dicit etiam, quod rei veritas est, quod prædicti ballivi venerunt ad prædictum castrum suum, ad prædictam seisinam deliberandam, & ad dampna septies viginti marcarum levanda, prout adjudicatum fuit coram prædictis justiciariis:

Et prædictus Willielmus prædictis ballivis dixit, quod injuriam ei fecerunt, quia aded festinanter prædictam summam levare non poterunt, & ided dicit eis quod ibidem deberent moram facere, & ita fecerunt contra voluntatem eorum.

Et compertum est per recognitionem dicti Willielmi quod injustè deforciavit ministros domini Regis & in castro suo detinuit.

Consideratum est, quod committatur prisonæ, & redimetur ad voluntatem domini Regis, prout continetur in statuto.

IDEM Willielmus inculpatus per dominum Regem, quod cepit & imprisonavit tres homines suos, in castro suo de Dufglas, antequam fuit Rex, & eos detinuit contra vadum, & plegium, & contra leges usitatas in regno Scotiæ, quousque unus in prisonâ moriebatur, & alium fecit decollari, ac tertius à prisonâ evasit, ad dampnum domini Regis mille librarum.

Et prædictus Willielmus venit, & non potest dedicere, quin cepit prædictos homines, & eos imprisonavit, contra leges & consuetudines regni usitatas, & posuit se ad voluntatem dicti domini Regis.

Ided expectat quousque dominus Rex voluntatem suam dixerit.

JACOBUS senior Scotiæ & Johannes de Soules venerunt coram domino Rege, & consilio suo in parlamento suo, & eidem reddiderunt omnes terras & tenementa, quæ quondam fuerunt Bern' de ballivo in Naintstanthirl, avunculi domini Regis, cujus hæres ipse est.

Ided habeat indè seisinam.

ROBERTUS de Brus, filius Roberti de Brus, comitis de Carrick, venit coram domino Rege in parlamento suo apud Strivelin, dicens se habere resignationem patris sui, de toto comitatu de Carrick, qui fuit de hæreditate matris suæ, cujus hæres ipse est, quæ talis est.

Magnifico & sereno principi, domino Johanni, Dei gratiâ, illustri Regi Scotiæ, Robertus de Brus, comes de Carrick, salutem, in salutis Auctore.

Quia nos Roberto de Brus, filio & hæredi nostro, totum comitatum de Carrick cum pertinentiis suis, & etiam omnes alias terras quas in Scotia aliquo tempore tenuimus, seu tenere debuimus, ratione Margaretae quondam comitissæ de Carrick, spouse nostræ, matris ejusdem Roberti, tanquam jus & hæreditatem ejusdem Roberti, filii & hæredis nostri, concessimus, & resignavimus, & quietam clamavimus in perpetuum:

Vestram celsitudinem affectuosè per presentes requirimus & rogamus, quatinus homagium prædicti Roberti, filii & hæredis nostri, tanquam veri & legitimi domini prædicti comitatûs, benè admittere dignemini:

Et, ut hoc securè & evidentè fieri possit, vestræ magnificentie præsentem litteras transmittimus patentes, & sigillo nostro sigillatas.

Dat' apud Berewick super Tweede, die Dominicâ proximâ post festum Sancti Leonardi confessoris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo.

Et petit quod dominus Rex capiat homagium suum de prædicto comitatu.

Et quia per leges regni Scotiæ usitatas oportet, quod dominus Rex seisinam habeat de eisdem terris, antequam homagium capiat; ided prædictus Robertus de Brus, filius, seisinam talem, qualem habuit de prædictis terris, in manibus dicti domini Regis liberavit, & invenit plegium de relivio suo prædicti comitatûs, scilicet, Dovenald comitem de Marr, Jacobum seniore Scotiæ, quorum unusquisque obligat se in solidum.

Et insuper invenit plegium ad faciendum dominum Regem habere scriptum de resignatione patris sui, debito modo factum, de eodem comitatu; scilicet, comitem de Levenax, Johannem de Soules, & Gilbertum de Carrick, ita, viz. quod infra sex septimanas, post adventum patris sui in Angliam vel in Scotiam, liberabit prædicto domino Regi, prædictum scriptum de resignatione.

Præceptum est vicecomiti de Aar, quod capiat seisinam dicti comitatûs de Carrick, in manu domini Regis.

Et dictum est prædicto Roberto, quod veniat ad homagium suum faciendum, & portet litteram vicecomitis, quod dominus Rex seisinam de prædicto comitatu pacificè habeat.

Præceptum est etiam vicecomiti, quod extendi faciat omnes terras & tenementa, qualitercunque tenta, tam in dominio, quam in servicio, & etiam omnes terras quæ liberè tenentur comiti de Carrick.

Ret Scotiæ citatur ad respondendum super appellatione abbatis de Rading de negata justitiâ.

A. D. 1293.
An. 21 Edw. I.
Rot. Scot.
21 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX & superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotiæ illustri, salutem.

Fratre Alano de Eston, & magistro Hngone de Staunford, procuratoribus, sive attorneyis religiosorum virorum abbatis & conventus monasterii Rading, quod de elemosinis progenitorum nostrorum, Regum Angliæ, & nostris est fundatum, exponentibus accepimus, quod cum, celebris memoriæ, dominus David, quondam Rex Scotiæ, prædecessor vester, monasterium prædictum & monachos; ibidem tunc Deo servientes, & successores suos de prioratu de May, cum pertinentiis, diocesis Sancti Andree, infra regnum vestrum, per cartam suam, in liberam, puram, & perpetuam elemosinam feoffasset:

Ita, videlicet, quod iidem monachi & successores sui prioratus prædicti per novem de commonachis suis sacerdotibus, pro animâ præfati Regis David, & animabus prædecessorum & successorum suorum, Regum Scotiæ, divina celebrantibus imperpetuum, facerent deserviri;

Et præfati monachi successoresque sui prioratum prædictum, cum omnibus suis pertinentiis, per feoffamentum hujusmodi, semper pacificè tenuissent, quousque quidam Robertus de Burghgate, nuper abbas monasterii prædicti, prædecessor prædicti abbatis, prioratum prædictum, dissentione majore & saniore parte conventus sui, nobisque inconsultis, venerabili patre Willielmo, episcopo Sancti Andree, alienavit in nostri præjudicium, & exheredationem dicti monasterii manifestam.

Cumque iidem procuratores sive attorney ad vestram præsentiam accesserint, & vos instanter & pluries requisierint quod ipsos, in jure prædictorum

abbatis & conventus, curaretis audire, & super petitione suâ, quam faciunt de prioratu prædicto, cum pertinentibus sibi facere jus, & justitiæ complementum, offerentes se paratos docere, de prædicto jure ipsorum abbatis & conventus, in formâ debitâ, coram vobis;

Vos, habito processu diutino super præmissis inter partes memoratas coram vobis, prætextu cujusdam appellationis confictæ, ab audientiâ vestrâ per præfatum episcopum ad sedem apostolicam interjectæ, cui minus providè, ut dicitur, detulistis, in ipso negotio ulterius procedere non curantes, eidem procuratoribus sive attorneyis audientiam in hac parte, contra justitiâ, denegastis;

Propter quod iidem procuratores, seu attorney, nomine prædictorum abbatis & conventus, à juris defectu, seu justitiæ denegatione, à vobis ad nos, ut ad superiorem ipsius regni Scotiæ dominum, appellârunt; petentes & supplicantes per nos, in vestri defectum, sibi justitiâ exhiberi, juxta quod, ratione superioritatis domini, quod in eodem regno habemus, ad nos dinoscitur pertinere.

Cum igitur justitiâ petentibus non sit denegandus auditus, & in exhibendâ justitiâ simus omnibus debitores, vos adjornamus quod sitis coram nobis, à die Sancti Martini, proximo futuro, in quindecim dies, ubique tunc fuerimus in Angliâ; responsur' prædictis abbati & conventui super præmissis, & factur' & receptor' quod justum fuerit:

Quem diem eidem abbati & conventui assignavimus coram nobis, ad faciendum & recipiendum similiter, in eisdem, quod justitiâ suadebit.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Dunton, secundo die Septembris.

Mandatur Regi Scotiæ quod pecunia Regi Norwegiæ debita, solvatur.

A. D. 1293.
An. 22 Edw. I.

Rot. Scot.
22 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotiæ illustri, salutem.

Cum dominus Ericus, Rex Norwegiæ, nuper in curiâ nostrâ, coram nobis, apud Berewyk super Twedam, per considerationem ejusdem curiæ, recuperasset seisinam suam versus venerabiles patres W, Sancti Andree, & . . . Glascensem episcopos, ac socios suos, tunc custodes regni Scotiæ, de quibusdam redditibus;

Quos, bonæ memoriæ, Alexander nuper Rex Scotiæ, prædecessor vester, concessit & assignavit præfato Regi Norwegiæ, in maritagium cum Margareta, ejusdem Alexandri Regis filiâ, in Roscemay, Moravien' diocesis, in ballivâ de Banef, & de Balehelwy in vicecomitatu de Aberden', & de Badkedde, & de Rathoe, in vicecomitatu de Edenburgh;

Habend' eidem Regi Norwegiæ, & Margareta, & hæredibus suis, de ipsorum corporibus procreatis, pro septem millibus marcarum, quæ eidem Regi Norwegiæ à retro esse dicebantur, de quatuordecim millibus marcarum, sibi per eundem Regem Alexandrum, pro eodem maritagio, concessarum;

Ac eidem Regi de redditibus illis, postquam dicti regni Scotiæ gubernacula suscepistis, non sit in aliquo, ut asserit, satisfactum;

Vobis mandamus, rogantes quatinus præfato Regi Norwegiæ de redditibus prædictis, juxta considerationem prædictam, quam idem Rex penes se habet, sub sigillo nostro, de tempore quo dicti regni regimen habuistis, taliter satisfieri faciatis, quod nos manum ad hoc apponere non cogamur.

Teste Rege, apud Westm', xvi. die Novembris.

De Florentio comite Hollandiæ, super transgressionibus contra pacem audiendis & terminandis.

A. D. 1293.
An. 22 Edw. I.

Pat. 22 Edw. I.
m. 29. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Johanni Butecurte, & Petro de Campania, salutem.

Scitis quod assignavimus vos justiciarios nostros, ad inquirendum, per sacramentum, tam militum quam aliorum proborum & legalium hominum de comitatu Norfolciæ, per quos, &c. de transgressionibus diversis, nuper per quosdam malefactores, & pacis nostræ perturbatores, hominibus Florentii comitis Hoylandiæ de Hoyland' & Johanni Banvers, mercatori de Brabantia, in portu nostro de Blakene, contra pacem nostram illatis; & ad transgressiones illas audiendas & terminandas, secundum legem & consuetudinem regni nostri.

Et ideo vobis mandamus quod ad certos, &c. præmissa expleatis in formâ prædictâ.

Mandavimus enim vicecomiti nostro Norfolciæ, quod ad certos, &c. venire faciet coram vobis omnes malefactores, per ipsum, ad mandatum nostrum, occasione prædictâ arrestatos: & tot & tales, tam milites, quam alios, probos & legales homines de ballivâ suâ, per quos, &c.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', xxvi. die Novembris.

Per ipsum Regem.

De terris Johanni de Balliolo Scotiæ Regi, liberandis.

A. D. 1293.
An. 22 Edw. I.

Rot. Fin.
22 Edw. I. m. 22.
in Turr. Lond.

CUM Rex, vicesimo nono die Octobris, anno regni sui vicesimo primo, ceperit homagium dilecti & fidelis sui, Johannis de Balliolo, Regis Scotiæ, de omnibus terris & tenementis, quæ idem Johannes tenet de Rege in capite in Angliâ, videlicet, de terrâ de Tyndale, & de maneriis de Soureby & Penreth, cum pertinentiis, quæ per mortem Alexandri, nuper Regis Scotiæ, antecessoris ipsius Johannis Rex, capi fecit in manum suam: ac de pro parte suâ honoris Huntingdon;

Et ei terras illas, & tenementa, ac pro partem prædictam, cum pertinentibus Rex reddiderit, salvo in omnibus jure Regis, & hæredum Regis, cum Rex indè loqui voluerit; & etiam jure alterius cujuscunque;

Et Rex Thomæ de Normanvill, escaetori suo ultra Trentam per breve suum mandaverit, quod eidem Johanni de maneriis prædictis, cum pertinentiis, quæ sunt in ballivâ suâ plenam seisinam habere faceret in formâ prædictâ;

Et per inquisitionem, quam per ipsum escaetorem de terris & tenementis prædictis Rex fieri fecit, Rex accepit quiddam hameletta de Langwathy, Salkild, Karleton, & Scotteby, sunt de appendiciis maneriorum;

Mandatum est prædicto escaetori quod, acceptâ securitate à præfato Johanne, de rationabili relevio suo, Regi reddendo ad scaccarium Regis, eidem Johanni, de maneriis & hamelettis prædictis, plenam seisinam habere faciat, in formâ prædictâ.

Teste Rege, apud Westm', secundo die Decembris.

A. D. 1293, 94. | An. 22 Edw. I.

Littera Philippi de Castro, baronis de regno Aragon, de servitio, cum ducentis vel trecentis militibus, impendendo; & de creditis.

A. D. 1293.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino, domino Eduardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hyberniæ, ac duci Aquitanie, dominus Philippus, dominus de Castro, baro de regno Aragonum, voluntatem paratam ad sui servitium & honorem.

Vestræ regiæ celsitudini majestatis affecto fieri manifestum, quod à magnis temporibus Dno & vobis servire intendens, gessi in animo vobiscum, & sub vobis contra infideles, sub vestris stipendiis militare in passagio Terræ Sanctæ, & hoc cum ducentis vel trecentis militibus, si quod dignum duxerit vestra regia celsitudo.

Igitur, illustrissime domine, vestram dignitatem regiam simpliciter interpello, quatinus michi super hoc dignemini per vestram literam res-

pondere, ut ego, si hoc altissimæ prudentiæ vestræ placuerit meum servitium acceptare, valeam pro tempore cum debita militiâ me parare; interim verò, si sic citò vos non contigerit transfretare, vobis, ubicunque dignum duxeritis, pro posse impendere statum servitium sum paratus. Supplico insuper quod fratri Johanni Egidii de ordine prædicatorum, latoris præsentium, super hiis quæ ex parte meâ vobis dixerit, credere dignemini sicut michi.

Datum Parisius in festo beati Nicolai, anno Domini MCCXCIIII.

Dors.—Illustrissimo domino Regi Angliæ.

Citatio Regis Angliæ, ducis Aquitanicæ, ad comparandum Parisiis, super excessibus sibi objectis, responsuri.

A. D. 1293.
An. 22 Edw. I.
Inter. Miscel.
temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Francorum Rex, Edwardo, eadem gratiâ, Regi Angliæ, consanguineo suo, salutem.

Cum notorium sit & manifestum, per rei evidentiâ, adeo quod nullâ potest tergiversatione celari, quod homines de Baiona, coadunatis sibi quam pluribus aliis, qui de regno vestro Angliæ assumptis navibus & armis, ac hominibus armatis in magna multitudine, ibidem palam ac publicè collectis, vobis non insciis, vel saltem probabiliter ignorare non valentibus;

Exierunt animo nephando, & homines ac subditos nostros de Normannia, & de quibusdam aliis partibus regni nostri, tam in terrâ, quam in mari, in locis etiam nostræ jurisdictioni subjectis, nequiter invaserunt; innumeros ex iis inhumaniter occidendo, stragemque horribilem eis faciendo, multos ex eis capiendo, & adhuc captos detinendo, ac eosdem navibus & mercibus, quasi inestimabilibus, ex diu ante conceptâ nequitia depredando; contractis quamplurimis ex dictis navibus & submersis: spretis & contemptis prohibitionibus & mandatis nostris, factis & propositis solenniter & publicè, ac palam editis Burdegali & Baiona, & in multis aliis locis, ne aliquis prædictis, vel aliis quibuscunque, specialiter per terram vel mare vehentibus merces suas, præsumerent forisfacere, seu alias offendere quoquo modo;

Naves etiam superstitas, & omnes merces ad regnum vestrum Angliæ transvehendo; quas in vestrà jurisdictione acceptatis, & adhuc receptatis scienter.

Et, per nuncios nostros super eorumdem existentium & apparentium restitutionem requisiti sufficienter, restitutionem facere non curastis; sed potius contempsistis, licet vobis ex parte nostrâ fuerit oblatum quod, si qua existentia vel apparentia, per homines regni nostri capta, detinerentur de bonis subjectorum vestrorum, de hiis restitutionem vobis fieri faceremus;

Cumque notorium sit & manifestum similiter, quod quamplures dictorum hominum de Baiona, adjunctis sibi nonnullis malefactoribus aliis, villam nostram de Rupella proditorialiter invaserunt, insultus quamplures in eam facientes, & habitores ipsius, quosdam etiam occidentes ex eis, & alios multipliciter damnificantes;

Eosdem nos, cum excessus & facinora prædicta non possumus conniventibus oculis pertransire;

Vobis, vel locum vestrum in Vasconia & Baiona tenentibus, quod certum numerum dictorum hominum de Baiona, per vos, vel prædictos locum vestrum tenentes, in prisonâ nostrâ Petragorum mitteretis, infra terminum jam elapsum, pro faciendo quod ratio persuaderet, & justitia postularet, præcepimus;

Et alia quedam mandata, super prædictis, per patentes litteras nostras, sufficienter fecimus injungi, quibus injunctionibus & mandatis parere contumaciter & contemptibiliter neglectum extitit, & etiam recusatum;

Cumque, ex certis & legitimis causis, seisiri mandaverimus civitatem Burdegaliâ, terram Agenensium, & totam aliam terram, quam infra seneschaliæ nostræ Petragori metas, in Petragoriano, Caturcino, & Lemovico, gentes vestræ nomine vestro tenebant;

Et locum vestrum tenentes in prædictis locis, gentibus nostris, dictum mandatum nostrum, sine armis, executioni demandantibus, inobedientes fuerunt contumaciter, & rebelles; & adhuc in rebellionem persistunt, mandatis nostris & gentibus nostris non parentes; sed, quod gravius est ferendum, civitates, castra, villas, & loca dictæ terræ, contra nos manierunt & infortiaverunt;

Volentes, quasi modo hostili, justiciationi nostri feodi resistere, nec

castra quedam & fortalicia, quæ ab eis, ex certis & legitimis causis, per gentes nostras requiri fecimus, reddere voluerunt; set reddere contemptibiliter recusarunt; & gentes terræ illius ad resistendum nobis & nostris, minis & terroribus commoverunt contra nos, & etiam concitârunt.

In assisiis etiam & aliis, ex parte vestrà propositis & publicè edixerunt, quod gentibus nostris in nullo pareretur;

Imò, si gentes nostræ justificando (sicut ad nos pertinet) aliquid saisierent, caperent, vel explectarent; seu saisire vellent, capere vel explectare; quod fierent, vel fiant gentibus nostris, violenter recusassent; quod in multis locis, & casibus, facinorosis operibus, expleverunt; seisinas nostras in multis terris vituperabiliter infringendo: gentes nostras, cum armis tumpter expellendo, comminando, verberando, & de terrâ illâ violenter ejiciendo, & alios viliter pertractando; in prædictis & pluribus aliis seditionem publicam, contra nos, & jus regium nostrum facientes, in præjudicium superioritatis nostræ, & lesionem regiæ majestatis, quæ tam diu, & tam notoriè perpetrata sunt, & adhuc toto die perpetrantur, quod horum ignorantiam vos habere verisimiliter non potestis;

Cumque, publicè referente famâ, ad nos pervenerit quod, post appellationes multas, & à multis, locum vestrum tenentibus, ad curiam nostram interpositas, occasione appellationum ipsarum (in magnum & grave præjudicium superioritatis & jurisdictionis nostræ contemptum) appellatos ipsos à jurisdictione vestrà, propter easdem appellationes, exemptos, gentes vestræ irrationabiliter & crudeliter, nullâ humanitate servatâ, sed spretâ reverentiâ nobis debitâ, tractaverunt, capiendo, & districtis carceribus mancipando, videlicet,

Grimbaldum de Tysano, Bernardum de Rauchano, Andream de Baysac, Bonafusium de Coceti dictum Ros, & quamplures alios, bonis suis omnibus spoliando, & de suis domiciliis, locis, & hereditatibus expellendo, multando dictum Guarciam & quamplures alios;

Suspendendo Arnoldum de Bordis, Bernardum Pelliternum, & quandam vocatum Formage; & in gulis eorum furcas imponendo; & apertè post, omnes chordis ligando, ne loqui possent, seu appellare, aut appellationes suas renovare;

Inhibendo, sub poenâ suspendii, quibusdam notariis, requisitis ab ipsis appellantibus ut super dictis appellationibus publica conficerent instrumenta, ne hujusmodi instrumenta facerent; videlicet magistro Martino Marcerio, & pluribus aliis;

Aliosque incarcerando, & incarceratos detinendo, pro eo quod dicebant quod à seneschallo vestro Vasconie, & de totâ terrâ Agenensi ad nos licitum erat appellare; videlicet, magistrum Reymundum de Lacussano advocatum de Agenensio, & quamplures alios; aliosque diversorum tormentorum generibus cruciando.

Hinc est quod vobis præcipimus, & mandamus, sub poenis, quas potuistis incurere & potestis, quatinus, vicesimâ die instantis Natalis Domini (quam vobis peremptoriè Parisiis assignamus) compareatis coram nobis (sicut debebatis & debetis, & sicut tantorum facinorum & excessuum qualitas exigit & requirit) super eisdem (quorum cognitio ad nos pertinet) & prædicta tangentibus, & quæ ex eis sequi possent, & omnibus aliis, quæ contra vos proponenda duxerimus, responsuri, & juri parituri, & quod justum fuerit audiri, & etiam recepturi.

Significantes vobis, tenore præsentium, quod, sive dictis die & loco compareatis, sive non, nos nihilominus procedemus, prout debemus, vestrà absentia non obstante.

Dat' Parisiis.

De seisinâ Aquitanicæ Regi Franciæ deliberandâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Inter. Miscel.
Temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

ESMON, filz du Roy Henri d'Engleterre, a son chier cousin mon sire Johan de Saint Johan chevalier, tenant en la duchie de Guyenne, le lieu de nostre treschier seigneur & frere, mon seigneur Edward, par la grace de Dixu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc de Guyenn' & a sire Johan de Havering chevalier, seneschall de la dite duchie, & a tous les autres seneschaus du dist nostre seigneur le Roy & duc, es parties & es terres de la mesme duchie, salut.

Vol. I.

Sachiez que nous avons receheu, & veu les lettres overtes du dit nostre seigneur le Roy, en la forme que s'ensuit:

EDWARD, par la grace de Dixu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc de Guyenne, a touz ceux qui cestes presentes lettres verront & orront, salut.

Come Esmon nostre chier frere, nous ais fait assaver, que plaintes sont venues, que nostre seneschal, & autres de noz gentz de Gascoigne, aient fait plusieurs desobeisances, & plusieurs trespas a nostre treschier seigneur

& cousin le Roy de France, & a ses ministres, la quel chose nous displet molt.

Nous, veillantz & desirantz que les choses soient adreesces & amendees a son honneur & a sa volente, a cestes choses faite & complir ;

Dónons & ottoions plenier, poer a nostre frere avandit per cestes presentes lettres.

Et sur ceo mandons & commandons a nostre seneschall, nos ministres, & nous autres gentz de la dite duchie, que es choses desusdites soient obeissantz a nostre frere avandit, & a son mandement, aussint come a nous mesmes.

En tesmoign de quel chose nous avons fait fere cestes lettres overtes, sealees de nostre seal.

Don' a Cantirbir, le primer jour del moys de Jener, l'an de Grace MCCXCIII.

Par auctorite & par la vertue des queles lettres, nous vous mandons & commandons que vous, & chascun de vous, a celui, ou a ceaux, qui pur le tresnoble prince, mon seigneur Philipp, par la dite grace, Roi de France, vendront es parties de la dite duchie, pur prendre & avoir la sessine de doumeines & des justices, ou meien, & sans meien, del dit nostre seigneur le Roy & due, es cites, & es chasteux, & es villes de la dite duchie, & avont & monstrent, per lettres overtes del dit nostre seigneur le Roy de France, mandement a ce faire ;

Et a ceaux, qui per eux seront mis a gardier & tenir la dite seisine, obeissez, & faites obeir per toutz les baillifs, provosts, chastellains, e meires des citees e des villes, & par les autres souzmis de la dite duchies de Guyenne ;

Et ce faites en toutes maneres, come vos amez le profit, e le honer del dist nostre seigneur le Rey d'Engleterre.

Don' a Paris, lendemain de la Chandeleur, en l'an de nostre Seigneur MCCXCIII.

De viginti obsidibus Regi Francie tradendis ; & de secreto tractatu, quo Rex Anglie & frater ejus Edmundus decepti erant & circumventi.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.

Ex Orig.
in Turr. Lond.

ESMON, filz du Roy Henri d'Engleterre, a son chier cousin, monsieur Johan de Saint Johan chivaler, tenant en la duchie d'Aquitaine le lieu de nostre treschere seigneur & frere Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc d'Aquitaine, saluz.

Les lettres overtes du dit nostre seigneur & frere nous avons receves, & entendues en ceste forme :

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc de Guyenne, a touz ceaux qui cestes presentes lettres verront ou orront, saluz.

Come Esmon, nostre chere frere, nous ait fait a savoir, que plaintes sont venues, qe nostre seneschal, e autres de nos genz de Gascoigne, eent fait plusors desobeissances, & plusors trespas a nostre treschere seigneur & cousin le Roi de France, & a ces ministres, la quel chose nous displet molt.

Nous, veillantz & desirantz que les choses soient adreesces & amendees a son honneur & a sa volente, a cestes chose faire & accomplir ;

Donons & ottoions plein poer a nostre frere avandit par cestes presentes lettres,

Et seur ce maundons & comandons a nostre seneschal, noz ministres, & a noz autres gentz de la dite duchie, que es choses desus dites soient obeissantz a nostre frere avandit, & a son mandement ausint come a nous mesmes.

En tesmoigne de que nous avons fet fere cestes lettres patentes seales de nostre seal.

Done a Cantirbir, le primer jour du mois de Jenuer, l'an de Grace MCCXCIII.

Et come li dit nostre sires Rois de France vuelle avoir en son arrest, & en sa prison de la gent du dicte nostre seigneur le Roi d'Engleterre jusques a vint ;

Et nous, par le poer a nous donee es dites lettres, li avons promis que nous les ferons avoir ;

Nous vous mandons & commandons estreitement si chere, come vous amez le bien du dit nostre seigneur & duc ;

Que vous faites tant qe tuit cil, que li conestables vous nomers, des seneschaux, baillis, & prevestz, sergentz, & autres officiaus du dit nostre seigneur Roi & duc, jusques a vint, aillent en l'arrest, e en la prison du dit seigneur Roi de France, e la ou li dit conestables comandera, & ce ne lessiez en nule manere.

Don' a Paris, de la Chandeleur, en l'an de nostre Seigneur MCCXCIII.

Come moltz de traitz eussent este entre le Roy de France & son conseil d'une part, e moy de par mon seigneur le Roi d'Engleterre, mon treschere seigneur & frere, d'autre : des queieux traitementz nous ne nous peumes accorder, avant qe la Roynne Marie e la Roynne Johanne ne prierent que jco reprisse les traitz avec elles ; & jco, avec monsieur Hugh de Ver, e maistre Johan de Lacy, reprismes les traitz avec les dites Roynes apres molt de paroles, accordames entre elles & nous en tiel maner, c'est assavoir ;

Que pour ceo, que le Roy de France se teneit a mal paieiz d'aucunes desobeissances, que les gentz mon seigneur le Roi d'Engleterre lui deussent avoir faites en Gascoigne ;

Que hom liurast as gentz le Roi de France, q'il lu envoient, c'est assavoir Saintes, e Thalamond, e Turon, & Pumirol, & Penne, e Montflaukin, & l'autre terre lui devoit . . . liurer.

Qu'il lu meist, par les lieux, un home ou deus ; mas que la force demorast devers les gentz mon seigneur le Roi d'Engleterre.

Et que des gentz mon seigneur il preist en hostage tant come a li plerreit.

Et ces choses assomes, e ces obeissances faites, le Roi de France devoit faire repeler une somonse, q'il avoit publiee en la Sale de Parys.

Et devoit rendre les avauntidiz chasteux, e les avauntidiz prisops, a la priere, e a la requeste des deux Roines desusdites.

Et devoit doner conduyt a mon seigneur le Roi d'Engleterre, par ses lettres, e par gentz de son conseil, tiel come nous deviseroms, pur venir a Amyens a pour qui estoit accordee.

Et, quant cestes choses furent ensi acordees entre les dites Roynes e nous, nous demandoms seurte de choses desusdites.

E eles nous respondront, que eles se voleient concillier seur l'escrit, e seur la seurte un jour ou deux.

E nous sortames, en feumes tout liez ; car nous pensames qe eles ne se poeient concillier, forsque au Roy, e a son conseil.

Achief de deux jours reporterent l'escrit, e disoient que l'escrit leur pleisoit bien, e que eles ne voleint riens mettre, ne hostier ;

E nous demanderent, quele seurte nous voliens avoir ;

E nous leur deismes, que nous volions que l'escrit feust endente entre eles e nous ; e que l'escrit, que nous averiens, feust merchiez de la maine la Roynne Johanne ; e celui, que eles duevient, feust merchiez de la maine : e que eles nous fianassent, par la foye de leur corps, a tenir les choses desusdites, s'il pleust a mon seigneur le Roi d'Engleterre.

E eles nous prierent respit jusques au matin.

E lendemain fu l'escrit endente, e merchiez, & leur fiances donnees en nostre maine, e nous envoiasmes monsieur Hue de Ver, e maistre Johanne de Lacy, a mon seigneur le Roi d'Engleterre, pur nustrier lui les choses desusdites.

E mon seigneur le Roi d'Engleterre, pur la pees de la Cristiente, e pur la hast dou voiage d'outr mer, graunta toutes cestes choses, & veult encore, pur l'onneur le Roi de France sauver, e pur paieir ceaux de son conseil, e pur tenir plus secrees les privees covenances, que une lettre, overte general, feust fait, que hom rendist au Roi de France toute la terre de Gascoigne a sa volente.

E nous, qui ne nous teniens mie assure des choses desusdites, voliens que le Roy de France nous assureast les choses desusdites de sa bouche.

Lequelle vint en un chambre, ou moy, la Roynne ma femme, monsieur Hue de Ver, & maistre Johan de Lacy estoient, e mena ove li le duc de Borgoigne, e nous promist, sicome il estoit loiaux Roys, que il nous tendreit toutes cestes choses desusdites, en la presence des avant nomez, & repela la dite somonse a meismes leure, & puis la fist repeler par l'evesque d'Orliens en pleine sale, sicome elle fust fait.

Et tantost, apres cestes choses faites, envoiasmes nous mestre Johan de Lacy en Gascoigne, pur rendre as gentz le Roy de France la seisine de la terre, en la fourme desusdite.

Et le Roy y envoa le constable de France pur recevoir la ;

Lequelle ne la veult en nulle manere recevoir fors solonc la terre generale ;

Toutes voies noz gentz ne voleient escriaier coudre lui, pour ceo q'il penserent qe ce serroit bien amende, solonc les covenances que furent faites ;

A lui liurerent la terre aussi generalment come la parloit ;

Et puis lui liurerent des gentz de la terre en hostage, tiez & tants come constable vouloit.

Quant cestes choses furent faites, nous venismes a le deux Roignes que eles priaissent au Roi, que il nous donast conduyt, pur mon seigneur le Roi, q'il rendust la terre & les prisons sicome il avoit en covenane.

Et le dit Roi moi fist dire, en secret, en la presence la dite dame Johanne, que joe ne fusse grevez de la dure respounce, que moi serroit fait devant ditz consaillers ; pour ce que, apres le partir des ascuns de eux, que furent contrairez en fait avandit, il freit garder & accompler tout ceo que fut ordenez.

Et puis moi fit estre responduz, devant seusditz consaillers, q'il ne rendreit pas la dite seisine.

Et puis a moi, demorant, pur meillour respouns avoir, finalement fust respondue, par les évesques d'Orliens & de Tornay, que le Roy ne changeroit riens du dit respounce ; & pour ce nul profit serroit plus longement luy serve pur cele busoigne.

Et puis le Roy de France, trois mois & demy & plus, apres le jour a quele mon dit seigneur estoit somons, entra sa chambre, ou les causes des parlemantz soleient estre pledez, & fit mon dit seigneur estre appelez a praelation publique en sale, en tart eure, & de sa custume :

Et les gentz mon dit seigneur oians la dite praelation, & venans devant le Roi, molt sa merveilerent de ce, qe le Roi les manda respondre a articles, contenus en la dite somonse ;

Et disoient q'ils n'entendront pas que la dite busoigne serroit termine par play, mes par l'amiable traitz sugdist ; pur ce que, solonc le dit traitis, la dite somonse fust repelee ;

Par cele enchainon les sages, que furent venuz, pour mon dit seigneur, a son droit defendre en dite busoigne, furent parties de la dite court ;

E les ditz gentz prierent q'ils poent consailler tan qe a landemaine, & parler ove moi, & ove autres du conseil mon dit seigneur, lors estoians en mesme la cure ;

Et ce delai ne poient avoir, que unques mes fust veu estre nisee, a riche ne, a poure, ja soit que la cause fusse petite.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

De Margareta, Regis Franciæ sorore, Regi Angliæ maritandâ; & seisinâ Aquitanicæ, secundum quod in secreto tractatu Conventum fuerat, restituendâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PHÉLIPPE, par la grace de DIEU, Roy de France, nos faisons a savoir a tous, que mariage est parle, traite e acorde entre tres noble prince Edward, par la dite grace, Roy d'Angleterre, seigneur d'Irlande, e duc d'Aquitaine d'une part; e dame Margarete nostre chiere seur d'autres, selonc les covenances qui s'ensuient.

I. C'est a savoir que, s'il avient que la dite Margarete ait filh masle d'icely Roy d'Angleterre, icely filh, e li heyr, descendens de son cors, e tuit li descendent des ditz descendens, de loiau mariage, soient de fieus ou de filles, auront tous jours en heritage, apres le deces du dit Roy d'Angleterre, la duchee de Aquitaine, e ses apurtenances.

II. E celi filh masle, e ses hoysr de li descendent, e li descendentz des dits descendentz, soient de fieus ou de filles, de loiau mariage, qui auront la dite duchee, seront tenus doner a chascune des filles, qui istront dudit Roy d'Angleterre e de la dite Margarete, a se marier, quarante mil livres de Tournois en deniers, pour terre, e pour toutes chouses, se li dis Roys ne avoit assurees de mariage en sa vie; en tele maniere, que les dites filles se tiennent apayees, chascune des dites quarante mil livres en deniers, a eles marier, pour terre, e pour toutes choses; e que eles, en aucune cas, ne puissent riens plus demander, ni avoir en la terre, ni en l'heritage de ladite duchee;

Sauf loyale escheute, s'il avient, que ja a DIEU ne plaise, que le Roy d'Angleterre mourust sans autres descendentz de li, ou descendentz des descendentz.

III. E est traite e acorde au devaunt dit cas, au quel i aura filh, ou hoysr, masles ou femelles, descendens du dit filh, de loiau mariage, qui li dit filh, e tuit filh, qui seroit de li descendentz, de loiau mariage, e seront duc de la dite duchee, a la requeste du Roy d'Angleterre, qui adonc sera, seront tenus de faire, e feront en la dite duchee serement, une foiz, a chascune nuance chascune Roy d'Angleterre, e de chascun duc d'Aquitaine, que il aideront au dit Roy d'Angleterre, aus guerres e aus besoignes, que il aura, par rayon de son royaume, e de ses seignories, dedans le royaume, ou dehors, de avenant secours de gens d'armes, e de nes, e d'autres vaisseaux de Baïonne, avec la garniture, que mestier y aura, es costages, e gages avenant dudit Roy d'Angleterre;

Mais que ce ne soit contre le Roy de France, dedans ses terres, ne dehors ne contre home de ses royaumes, ne dedans ses royaumes;

E en tele maniere que, s'il avient que, au tans, au quel li Roys d'Angleterre requeroit, ou feroit requerre le dit duc dou dit secours, ou de la dite ayde, que li Roys de France eust mestier dou service, e dou secours du dit duc, es besoignes ees guerres, que si meisme Roys auroit par rayon de ses royaumes, dedans e dehors, e requit le dit duc, que li aidast; que lors le dit duc fust excusé de fere le dit secours audit Roy d'Angleterre, jusques a tant que il eust ayde icelle foiz le Roy de France.

IV. Et outre ce le dit duc, e ses hoysr seront tenu de jurer au dit serement, que ils ne feront alliance contre le Roy d'Angleterre, ne ses hoysr Roys d'Angleterre, ne contre eus ne seront en nul cas, quant as besoignes e as guerres, que li dits Roys d'Angleterre auront, ou pourront avoir, pour rayon de leur royaume, e de leurs terres, e de leurs seignories, dedenz e dehors.

Sauvees e exceptes les besoignes e les guerres, que li Roys de France aura pour rayon de ses royaumes, e de ses terres, dedans e dehors.

V. E nous e nos hoysr Roys de France seront tenu de destreindre le dit duc, e ses heirs, ducs d'Aquitaine, a fere le dit serement en la maniere dessus dite, a la requeste dou Roy d'Angleterre, qui lors sera, ou de son mandement.

VI. E s'il avient que li dit filz masles, qui auroit, ou deuroit avoir la dite duchee, selonc l'ordonance dessus dite, mourust sans hoysr descendent de son cors, de loiau mariage;

Ou, se il avoit hoysr ou hoysr descendentz de son cors, e tus li dit hoysr, e toute la issue, de masles e de femeles, descendens dudit filh, de loiau mariage, morussent en aucun tans;

La dite duchee, avecques ses appartenances, retourne a celi, ou a cele, qui adonc sera hoysr du royaume d'Angleterre, sans grief, e sans outrageus amenissementz de la dite duchee;

Combien que celi hoysr d'Angleterre, qui lors sera, soit en longtain degre de lignage, de la persone dou duc, ou de la duchesse d'Aquitaine, de la descendue dou dit filh masle, dont la dite duchee devra retourner au Roy d'Angleterre, qui lors sera, selonc la forme dessus dite, sauf nostre droyt royal en cas de forfaiture, se ele avient.

VII. E s'il avient que la dite Margarete ait fille ou fille dudit Roy d'Angleterre, e que ele n'en ait nul filh masle, que chascune des dites filles ait, a li marier quarante mil livres de Tournois noirs en deniers, pour terre, e pour toutes chouses sur la dite duchee, se li dit Roy ne les avoit assurees de mariage en sa vie;

E que les dites filles, ne aucunes d'elles ne puissent aucune autre chouse demander, ni avoir par succession, ne par escheutte, ne en aucune autre maniere en la dite duchee, ne en ses appartenances;

Qui, en ce cas, apres le deces dou dit Roy d'Angleterre, demeure aus hoysr masles, ou femeles Roys d'Angleterre, come parrie de France.

VIII. Derechef il est traite e acorde, que ladite Margarete, apres le mariage doudit Roy d'Angleterre e de la dit Margarete fait e accompli, aura en doaire, apres le deces du dit Roy d'Angleterre, quinze mil livres de Tournois noirs, tant seulement chascun an a sa vie, sur la dite duchee, si ainsy avient qu'ele ait dudit Roy d'Angleterre filh masle, ou que il ne demourast hoysr masle de celi filh, qui survive le meisme Roy d'Angleterre.

IX. E si ainsy estoit qu'ele ne ait filh masle dudit Roy d'Angleterre, ne que il demourast hoysr masles de ce, li filh qui le meisme Roy survequist, e que ele ait filh eu filles, ou que ele ne ait filh ne fille, ele aura en doaire, apres le deces dudit Roy d'Angleterre, vingt mil livres de Tournois, sans plus, chascun an a sa vie, sur la dite duchee.

X. Pour lequel doaire ele aura toute la terre, que le dit Roy d'Angleterre a en Xaintonge, e la terre de la isle de Oleron; e les chasteaus e Chastellenies de Blanchefon, e de Saint Machayre, selonc que les dites terres seront prises a droyte valour de chaun an; e le remaignant ele aura sur les peages de Bordeaux, ou de Marmande, ou sur ambedeux.

XI. E, outre ce, la dite Margarete, apres le deces doudit Roy d'Angleterre tant, sans plus; come ele demoura sans baron, aura la garde, la tutele, e le bailh doudit filh masle, quant a la dite duchee, sans plus, jusques a tant que le ditz filz masle soit de quinze ans accomplis.

XII. E, se il avient que DIEU sist son commandement, de celi filh masle, apres le deces dou meisme filh, e dou Roy d'Angleterre, la dite Margarete aura, par meisme maniere, la garde, la tutele, e la bailh del hoysr masle ou femelle, descendent dou dit filh masle, par loiau mariage, qui devra avoir la dite duchee, selonc la forme dessus dite; jusques a tant que li ditz hoysr, qui devra avoir la dite duchee, selonc la forme dessus dite, soit de quinze ans accomplis.

XIII. E, durant le dit bailh, e cas dessus dit, e en chaun d'eus, la dite Margarete aura, par rayon de la dite garde, e de la dite tutele, e du dit bailh, touz les fruitz, e toutez les yssues de la dite duchee, en tele maniere que en ce soit contenu son doaire, durant le dit bailh; e que ele soit tenue de faire au Roy d'Angleterre, qui adonc sera, le serement dessus dit, pour le tans du dit bailh, e que, des dits fruitz e yssues, ele face e complice les despens, de garder e de soustenir les chasteaus, e les fortresses, e les maisons du domaine de la dite duchee; e les despens de mener, e de maintenir touz les pleytz de la dite duchee; e de payer toutes les autres charges, queles soient, les queles avientront e seront a faire par rayon dou tans dou dit bailh; sauf e excepte qu'ele ne soit tenue des quarante mil livres dessus dites, les queles doivent estre donnees a chascune des filles, dou dit mariage, a eles marier, selonc que il est dessus dit; e que, finy le dit bailh, en la maniere dessus dite, ele ne puisse demander rien, par nulle costume, ni par nul usage d'aucun royaume, ne d'aucune terre, fors tant seulement le dit doaire a sa vie, selonc le cas, qui avientra de filh ou de fille, e come il est dessus plainement ordonne.

XIV. E nos, pour grace, e pour favor dou dit mariage, e des dites covenances, e conseil, e pleniere deliberation sur les choses, qui s'ensuient, de nostre certaine science, par autorite de nostre plenier pooir royal, octroyons e donnons, de nostre espediale grace, au dit Roy d'Angleterre, a toute sa vie, au dit filh masle, qui istra de li e de la dite Margarete, e a touz les hoysr, qui descendront dou cors dou dit filh, de loiau mariage, e qui seront duc d'Aquitaine, selonc les covenances dessus dites, tout le droyt de proprietie, e de saysine, que nous devons avoir, en aucuns maniere, en la garde, en la obeissance, e en la souverainete, sans meicin, de toutes les eglises cathedraus, e autres eglises, reguliers e seculiers, collegies e non collegies, soit chef ou membre, e de persones, de possessions, e de autre chouse de sainte eglise, les queles eglises, persones, possessions, e autres chouses de sainte eglise, sont, e seront dedens les termes, ou dedens les bornes de la duchee d'Aquitaine dessus dite; e specialement des eglises cathedraus e non cathedraus, religieuses e seculieres, collegies e non collegies, des citez, des eveschez, e des provinces de Bordeaux e de Aux; e des persones, des biens, e des chouses de sainte eglise, qui sont, e seront ez dites citez, eveschez, e provinces, dedens les termes, e dedens les bornes de la seignorie; e des fiez, e des referez de la dite duchee d'Aquitaine;

Exceptees celes, aus queles les Roys de France, ou aucun d'eus ont octroye par chartres, ou par lettres souffisans, que ils ne les metront hors de leur main.

XV. E de celes meismes, qui seront trouvees privilegiees, de tel privilege si li dit Roy d'Angleterre, ou suy hoysr dessus dit, i cuidont avoir rayon, ou par ce que eles ayent autres fois obeï a luy, ou en autre maniere, nos, a la requeste du Roy d'Angleterre, ou de son mandement, en ferons savoir de plain, e sans delay, la verite; e lour en ferons droyt, tout de plain, e sans delay, si hastivement come nous pourrions selonc la qualite de la besoigne;

Sauf e retenu a nous, & nos hoysr Roys de France, le ressort de la court du dit duc, a la nostre, e l'autre souverainete royal, tele come nous l'avons sur les autres pers de France, e sur leurs sougiez;

E exceptees, de cet nostre octroye e don, les eglises des troys citez e eveschies, c'est a savoir, de Lymoges, de Caercin, e de Perigore; es queles nous ne entendons, par ce nostre octroye, doner ni octroyer nul nouvel droyt au dit Roy d'Angleterre, duc d'Aquitaine, ne a ses hoysr dessus dits;

Mais, se il a droyt en autre maniere, bien lui soit sauf; e de ce nous li ferons avoir son droyt, tout de plain sans delay, si hastivement come nous pourrions, selonc la qualite de la besoigne.

XVI. E encore, par la grace, e pour la favour dit mariage, e des dites covenances, otroïons nos, e donons, de nostre espediale grace, au dit Roy d'Angleterre, a toute sa vie, e au dit filh masle, e a tous ces hoysr dessus dits, ducs d'Aquitaine, que tout cil, de quelque condition ou estat que ils soient, qui apeleront, de la court doudit duc, de mauvais ou faus jugement, ou de defaut de droyt, ou en outre maniere a nous, ou a nostre court, l'apeau pendant, ne seront exempt de la jurisdiction, ni de l'obeissance dudit duc, ne de ses seneschaus, ne de ses autres bailiffs;

A. D. 1294. 1. An. 22. Edw. I.

Fors, sans plus, e tant seulement, en la cause, ou en la querelle principal, e ez chouses dependantes de cele cause, ou quels principal, en la quele apeaus aura este faitz de la court doudit duc a la nostre, soit que la terre de la dite duchee, dont si apeaus seront faitz a nos ou a nostre court, se gouverns par droit escrit, ou par costume.

XVII. E en cele meisme maniere, pour la grace, e pour la favor desus dites, nous octroyons, e donnons, de nostre especial grace, au dit Roy d'Angleterre, a toute sa vie, e au dit filh masle, & a touz ses hoys desus dits, que en queleque maniere le dit due d'Aquitaine, ou leur lieutenant, ou leur seneschal, ou aucup leur autre souzseneschal, cheent, ou soient convaincus en nostre court, en l'instance de qui que ce soit, ou de queleque condition ou estat que il soit, sur cas de apeau fait a nous, ou a nostre court, de mauvais, ou faus, ou iniqui jugement; ou de defaute de droit, ou d'aucun autre apel des terres de la dite duchee, qui sont governees par costumez, que il pour ce n'en cheent, ne puissent encheoir envers nous, ne envers nos hoys, Roys de France, en aucune forfeiture d'aucun droit de heritage perpetuelement, ni a aucuns tans;

Mais que li ditz ducs, quand tel cas avendra, soit punis, tant come a nous apartendra, en tant come vaudront li fruit d'un an de cele chouse principal, qui aura este mise en pleit a la court dou dit duc, ou de son seneschal, ou d'aucun son souzseneschal, ou d'aucun autre sont souzmis, e du quel pleit li apeaus aura este faitz ou poursuitz a nostre court, selonc se que li dite valou des ditz fruitz d'un an, au maundement de nous, ou de nos hoys, Roys de France, sera trouves par la verite de sis bons homes, jurez de ces parties ou la chouse principal sera, sans autre solempnite de enqueste.

XVIII. E se li pleitz principaus, qui sera, ou aura este en la court doudit duc, ou de ses souzmis, des terres de la dite duchee, qui sont governees par costumes, soit de choses meuebles, ou soi mouventz, ou de dettes;

Que, si en tel cas, le dit duc, ou son seneschal, ou son souz seneschal, chee, ou soit convaincu en nostre court de apel fait a la meisme cour que il soit puniz en la disieme partie de la value de la querelle principal, en la quele, ou de la quele apeaus aura este faitz, ou poursuit de la court dou dit duc a la nostre.

XIX. E se li pleitz principaus, qui sera, ou aura este en la court dou dit duc, ou de ses souzmis, des terres de la dite duchee, qui sont governees par costumes; dou quel, ou u quel pleitz apeaus aura este faitz a nous, ou a nostre cour, ne soit mie de meuebles, ne de dettes, ne de chouses de heritages, qui ayent ou facent fruitz, eins soit de droitures, ou de servitudes, ou de autres chouses, les queles legierement ne poent estre estimees;

En tel cas li ditz ducs Aquitaine, quant il, ou son seneschal, ou souz-seneschal cherra en nostre court de apel, fait de sa court a la nostre, soit punis en deniers a l'arbitre, e a la taxatio de nous, de nostre court, e de nos hoys Roys de France.

XX. E, par semblable maniere, quant il avendra que li souzmis dou dit duc, ou aucun autre, de quele que condition ou estat que il soient, auront apele, ou diront qu'il auront apele a nostre court dou dit duc d'Aquitaine, ou de son seneschal, ou de son souzseneschal, ez terres de la dite duchee, qui sont governees par costumes, e il cherront de leur apel par jugement de nostre court, e ne poursuiront l'apel qu'il auront fait a nous, ou a nostre court;

Que les ditz ducs d'Aquitaine les puisse punir, selonc les manieres dessus dites, c'est a savoir;

En la valour des fruitz d'un de la chouse qui aura este mise en pleit principal, selonc ce que a son mandement, ou de son seneschal sera trouvee la veritez, par sis bons homes, jurez de ces parties.

E en la disieme partie de la querelle principal, quant ele sera de meueble ou de dettes;

E a son arbitre, ou de son seneschal, ou de son souzseneschal, quant la querelle principal sera de chouses qui legierement ne poent estre estimees, selonc ce qu'il est plus pleinement dit par desus, en l'article dou punissement du duc d'Aquitaine, en tant quant a nous abert.

XXI. E quant aucuns des dits apelans seront nostres souzmis, e ne seront mie souzmis dou dit duc d'Aquitaine;

Nous ferons, en ce cas, le dit jour de son apel, quant a la droiture de la dite cause dou dit apel.

XXII. E quant le dit apel auront este fait, e poursui a la nostre court de la court dou dit duc, ez terres, ou des terres de la dite duchee, qui sont governees par droit escrit;

Nous voulons & octroyons que, quant au punissement du dit due, envers nous, e nos hoys;

E des souzmis dou dit duc envers le meisme duc;

Soit gardez li droitz escritz.

XXIII. E ces trois articles desus dits, c'est a savoir, de la garde, de la obeissance, e de souverainete des eglises; e des personnes, e des chouses de sainte eglise, e de la exemption des forlatures, e des amendes des apeaus;

Nous octroyons e danons, par meisme maniere, a Edvard, filh qui ore est du dit Roy d'Angleterre, a toute la vie dou meisme filh, se il avenoit que la dite duchee d'Aquitaine, apres la mort dou dit Roy son pere, li demourast, ou li retourmast, selonc les cas desus devisez e acordez.

XXIV. E cest otroy, e dou des dits trois articles, en la maniere desus dite, nous faisons;

Non contrestant que l'om deist, ou peust dire que les costumes, li usages, ou li droits de nous, ou de nostre court, e des terres de la dite duchee, fuissent tout autre divers ou contrairez ez troys articles desus ditz.

XXV. E, en tele maniere, que apres le deces du dit Roy d'Angleterre, e de Edvard son filh, e de toute la descendue dou devant dit filh masle, qui istra dou dit Roy e de la dite Margarine, qui ja ne aviegne;

Ce nostre otroy e don des troys articles desusdit tourne a nient, e ne eit point de valour, quant au tans apres suivant;

E que, de ileques en-avant, nous e nostre successeur, Roys de France, puissions user, e exploier es ditz troys articles tout nostre droit contre le duc d'Aquitaine qui adonc sera;

Save e retenue a dit Roy d'Angleterre, e a tous ses successeurs, ducs d'Aquitaine, tout le droit, e toute la rayson, qui li dits Roys, ey su successeur, duc d'Aquitaine, per de France, par rayson de la dite duchee, ont, ou pouvent avoir, si come li dits Roys, e ducs dient, par droit comun, ou en autre maniere ez troys articles desus dits, quant a propiete, ou quant a sayisine;

Au quel droit du dit duc nous volons que nul prejudice ne soit faitz, par ce que le dit Roy d'Angleterre, pour soy, e pour ses successeurs, ducs d'Aquitaine, en la maniere desus dite, prend de nous en don, de nostre grace speciale, l'otroy e don des troys articles desusdits, c'est a savoir des gardes de la obeissance, e de la soverente des eglises, de la exemption, e de la maniere dou punissement des apelans.

XXVI. Derechef, pour la grace, e pour la favor desusdites, nos, pour nous, e pour nos hoys, Roys de France, octroyons e promettons que nous ne souffrirons, e, a la requeste dou Roy de Angleterre, qui ore est, e qui de cy en avant sera, defendrons e ferons, que nul, de nos royaumes, n'aille a armes contre le Roy d'Angleterre, en aucune de ses terres; se n'estoit pour apert contentz qui fust entre le Roy d'Angleterre e nous, ou noz hoys Roys de France, ce que ja Diex ne vueille.

XXVII. E nous voulons, que si ez chouses devant dites soyent aucunes chouses troubles ou douteuses, que eles soyent entendues e esclaircies, selonc bone foy, en nostre presence, e des plus grande de nostre conseil.

E nous, pour nous, e pour tous nos hoys Roys de France, promettons que nous garderons, e tiendrons, e ferons tenir les convenances ces chouses toutes, e sengles desus dites; les queles nous voulons de nostre certaine science, que ayent valour e fermete, e ne puissent estre enfreintes par defaut de solempnite, de droit, ou de costume, ne en aucune autre maniere.

E pour plus grande fermete nous y mettons nostre autorite e nostre decret.

En tesmoin de ce nous avons fait seller ces lettres de nostre seel.

Ce fut fait a Paris, en lan nostre Seigneur mil deux cents quatre vintz, treize; au mois de Fevrier.

De orando pro Rege.

A. D. 1294.
An. 22. Edw. I.Claus. 22. Edw. I.
p. 11. d.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopo Eborum, &c. salutem. Cum inter magnum principem, dominum Regem Francie illustrem, consanguineum nostrum, & nos, aliqua sint exorta, propter que ad partes intendimus transmarinas personaliter nos conferre cum dicto Rege, super hiis habituri colloquium & tractatum;

Credentes firmite, & sperantes quod felicior votis nostris effectus adveniret, si devotorum intercessionibus adjuvemur;

Paternitatem vestram affectuose requirimus & rogamus, quatenus apud Deum preces devotas suppliciter effundatis, & a vestris subditis illud idem fieri injungatis, ut in hujusmodi negotio prosequendo, tractando, ac etiam ordinando, sic Deus & Dominus regat & dirigat actus nostros, quod, cooperante, unigenito Dei filio JESU CHRISTO, labor noster, in hac parte, ita possit fructuosus haberi, quod cedat ad laudem sui nominis, ac statum quietum & prosperum regni nostri, pariter & honorem, necnon & ad totius Christianitatis commodum & profectum.

Teste Rege, apud Sanctum Albanum, xiv. die Februarii.

Consimiles litteræ diriguntur A. Dunelm' episcopo.
Consimiles litteræ diriguntur J. episcopo Karliol.

Consimiles litteræ diriguntur O. Lincoln' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur W. Elyen' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur R. Norwyc' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur J. Wynton' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur G. Cicestr' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur J. Roffen' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur Th. Exon' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur N. Sarum episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur R. London' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur W. Bath' & Well' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur R. Coventr' & Lich' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur G. Wygorn' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur . . . Assaven' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur Th' Hereford' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur . . . Bangor' episcopo.

Consimiles litteræ diriguntur custodi spiritualitatis archiepiscopatus Cantuar' sede vacante, mutatis tamen mutandis, videlicet, ubi paternitatem, &c. ibi devotionem, &c.

Consimiles litteræ custodi episcopatus Landavensis, sede vacante, diriguntur.

Consimiles litteræ diriguntur M. Meneven' electo.

A. D. 1294. An. 22 Edw. I.

De salva conductu pro gentibus Hispaniæ & Portugallæ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rox. Aleman.
22 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de Dieu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & duc d'Aquitaine, a ses feaux & leaux, Henry de Lacy conte de Nicole, tenant son lieu en Gascoigne, & a Johan de Saint Johan, son senechal en celes parties, salut.

Sachez que luy nobles homme, le conte Flandre, marchis de Namur, nostre chier amys, a la requeste des marchands & des mariners de Espagne, e de Portugal, nous ad prie & requis que, pour le profit de nos, & de luy, & de nos terres ;

Vousissons donner sauf conduit a eus, en alant, venant, & demorant, & marchant par nostre roialme, a durer jusque a la quinzieme de la saint Michel prochein venant :

Car il prieroit au Rois d'Espagne & de Portugal, q'il autiel conduit donassent as gentz de nostre roialme & de nos terres :

Et, pour ceo, que nous savons bien, que ceo seroit profitable chose, que pees se feist entre les noz, & les gentz de celes parties :

Nous vous mandons que vous apeles a vos ceus de Bayone, leur monstret ceste chose :

Et puis envoiez as Roys avantditz d'Espagne & de Portugal, pour sauex moun s'il le voillent aussint ; & s'il le voillent, facent autieles lettres, pour nos gentz, come nous avoms grante, pour les leur.

Les queles lettres nous avoms envoies au dit conte de Flandre, par l'evesque de Cestr' nostre tresorer, & les queles doivent demorer en la main le conte de Flandre, ou du dit tresorer jusques a tant que hom sache si ceo soit la volunte des avantditz Roys :

La quele seuwe, & leurs lettres euwes sur ceo, nous voloms que vos facez crier la triwe de ceus d'Espagne & de Portugal, pour eus & pour leur biens, & pour leur merchandises, a durer al terme avantdit :

E adonk voloms que nos lettres desusdites soient baillees as marchands d'Espagne & de Portugal.

Nous vous enveoms le transcript de la lettre, laquele nous avoms faite as marchanz d'Espagne & de Portugal ; pour ceo que vous peussez saver quelle lettre vous devez aver des avantditz Roys, pour nos gentz.

Donec a Seint Auban, le xvii. jour de Feverer, anno, &c.

Littera filii comitis Urghellensis, de servitio & de creditid.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino, ac de altissimo sanguine præpollenti, Audoardo, velle divino, Anglorum Regi magnifico, Alvarus nec comes, DEI gratiâ, Agen' & filius, inclytæ recordationis, Aloari Condam comitis Urghellensis, se ipsum in omnibus pro salute.

Vestræ serenitati regiæ destinamus dilectum nostrum, Jacobum de Alvaricho, de domo nostrâ consiliarium, exhibito rem presentium litterarum ;

Cuy, si placet, vestra regia celsitudo credere dignetur in his, quæ super

solido exercitûs militaris, & aliis, ex parte nostrâ, coram vestri regiâ magestate, idem duxerit proponendum ;

Ipsi enim tradidimus procuratorium, per manum publicam confectum, & nostri sigilli pendentis munimine roboratum ; ad hoc, ut id, quod cum eo feceritis, per utrumque firmiter totaliter præservetur :

Et, ut prædicta nulli vocantur in dubium, nostri sigilli munimine præsentem litteram fecimus insigniri.

Dat' apud Corbius, viii. idâs Martii, anno Domini MCCXCIV.

Littera Hinardi de Ceteyles, de servitio & de creditid.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino, ac altissimo sanguine præpollenti, velle divino, Anglorum Regi magnifico, Hinardus de Ceteyles, dominus Rac, seipsum, & paratam ad ejus beneplacita voluntatem.

Vestræ serenitati regiæ sit manifestum quod, quando nos intelleximus quod guerra debebat esse inter vos, & Regem Franciæ, nos paravimus nos ad eundum in vestro servitio apud Guasconiam : tunc intelleximus quod vos feceratis pacem cum Rege Franciæ, & habuimus remanere.

Dominus Guillelmus de Fluviano dixit, quod ipse volebat ire ad offerendum servitium, quod ipse intendebat vobis facere :

Unde supplico serenitati vestræ, quod eidem credere dignemini super his, quæ vobis ex parte nostrâ duxerit proponenda.

Data apud Bellipodium, iii. id' Martii, anno Domini MCCXCIV.

Dors'—Domino Audoardo Regi Angliæ.

Bernardi Petracissa, de servitio & de creditid, ut supra.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino, hac altissimo sanguine præpollenti, velle divino, Anglorum Regi magnifico, Bernardus Petracissa seipsum, paratum ad ejus beneplacita voluntatem ;

Vestræ serenitati regiæ sit manifestum quod, quando nos intelleximus quod guerra debebat esse inter vos & Regem Franciæ, nos paravimus nos ad eundum in vestro servitio apud Guasconiam ;

Tunc intelleximus quod vos feceratis pacem cum Rege Franciæ, & habuimus remanere ;

Et dominus Guillelmus de Fluviano & Jhacobus d'Alerique dixerunt, quod ipsi volebant ire ad offerendum servitium quod ipsi intendebant vobis facere.

Unde supplico serenitati vestræ quod eidem credere dignemini super his quæ vobis ex parte nostrâ duxerint proponenda.

Data apud Bellipodium, iii. id' Martii, an. Domi MCCXCIV.

Dors'—Domino Audoardo Regi Angliæ.

Sub iisdem tenore & datid :

Hjarnus de Favvaus.
Reymundus frater com' T. Imporiarum.
Bernardus de Capraria.
Hikardus de Mon.
Guilbertus de eyles.
Bernardus de Ceteyles.
Bernardus dominus Teriaza.

Littera ejusdem argumenti ab Artoldo de Alagone.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO & excellentissimo principi, domino EDVARDO, DEI gratiâ, Regi Angliæ, principi Valliæ, duci Equitanie ac domino Yberniæ, suus Artoldus de Alagone, salutem & cum omni recommendatione seipsum, promptum semper ad ejus obsequia & mandata.

Propter præcellens famæ vestræ preconium, cujus sonus in orbem terrarum exivit, desiderio desideravi vestræ celsitudini toto posse servire ; maxime postquam apud Oleronem, ubi cum domino meo, domino Alfonso, felicitis recordationis, illustri Rege Aragoniæ, carissimo filio vestro, eram, michi dignati esse gratiam, & benevolentiam, ac munificentiam vestram promittere, & offerre.

Et idcirco cum ad mei pervenit notitiam, inter vos & illustrem Regem Franciæ contentions & discordiæ fuisse materiam suscitatum, cum vassallis, consanguineis, & amicis meis, me potenter paravi, iturus ad nobilem virum, dominum Johannem de Sancto Johanne, locum vestrum tenentem in ducatu Aquitanie, pugnaturus pro honore vestro ac tuitione terræ vestræ, contra hostes vestros usque ad mortem, si fuisset necessitas, inclusive.

Set ecce! cum jam potenter me, ut prædixi, parasset, præfatus dominus

Johannes michi litteratoriè intimavit, ne moverem me donec ab eo ex parte vestrâ aliud reciperem in mandatis :

Nunc vero communis fama recenset vos cum illustri regiæ Franciæ de re ad quam libenter ivisem, cum personam dominationis vestræ desiderem summè videre, si hoc gratum fore vestræ dominationis scivissem.

Et ad præsentiam vestræ excellentiæ honorabiles & dilectos vassallos meos, dominum Guillelmum de Fluviano, & dominum Johannem Eytesii de Jarnis, milites mitto, qui mentem meam ac devotionem, quam ad serviendum vestræ celsitudini habeo, magnitudini vestræ latius verbo tenuis explicabunt.

Et idèd præcelsæ magestati vestræ humiliter supplico quatenus supradictis militibus, tam in his, quam in aliis, quæ ex parte meâ dominationis vestræ retulerint, fidem dignemini, si placuerit, adhibere.

Valeat vestra regia celsitudo, ac me recomandatam habere dignetur.

Dat' Cesraug', iv. nonas Aprilis.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

*Littera Eximini de Urreya baronis in Aragonia, de servitio in negotio Terræ Sanctæ cum ducentis militibus.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Orig.
i Theaur. Cur.
recept. Scacc.

SERENISSIMO domino, domino Odoardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, duci Aquitaniæ, principi Walliæ, ac domino Yberniæ, Eximini de Urreya, baro in Aragonia, salutem in eo, qui Regibus dat salutem.

Cùm à longis temporibus affectaverim servire Domino JESU CHRISTO & vobis, in negotio Terræ Sanctæ, vestræ regie majestati significandum duxi, me promptum servire vobis in dicto negotio, cum ducentis militibus strenuis; dummodo mihi & cum stipendiis competentibus providere dignemini, sicut aliis militibus vestræ duxeritis providendum.

Supplico igitur vestræ regie celsitudini, quatinus super hoc voluntatem

vestram mihi velitis exprimitere: & tam de hoc, quàm de tempore passagii mihi per vestram litteram respondere.

Si enim regia vestra dignatio, juxta meum desiderium, mihi duxerit respondendum, expeditis, vel postpositis quibusdam negotiis, satis arduis, que in partibus nostris occurrunt, incontinenti ad Domini & vestrum servitium totaliter me convertam.

Valeat semper in Domino celsitudo vestræ regie majestatis.

Dat' Cesaraugust', Dominicâ in Passione Domini.

Dors.—Serenissimo domino Regi Angliæ.

*Littera episcopi Cesar-augustensis pro Arnaldo de Alagone, commendatoria.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
i Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO & excellentissimo principi, domino suo præcipuo, domino Edvardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, duci Aquitaniæ, principi Walliæ, ac domino Yberniæ illustrissimo, Hugo, miseracione divinâ, Cesaraugustensis episcopus, humilis ejus capellanus, cum omni recommendatione seipsum, promptum semper ad ejus obsequia & mandata.

Quia vester sum, & in vestro servitio vellem vivere atque mori, idèd hii, qui celsitudini vestræ servire desiderant, favorem impartior, quantum possum.

Et idcirco in favorem nobilis viri, domini Arnaldi de Alagone, qui

ab intimis dominationi vestræ servire desiderat, & qui, cum ad ejus pervenit notitiam inter vos, & illustrem Regem Franciæ esse suscitatum discordiam, se potenter parabat in Vasconiam pro vestro servitio accessurum:

Excellentiæ vestræ humiliter supplico quatinus, præfatum nobilem, recommendatum habentes, eundem dignemini pro devoto servitore vestro, si placuerit, retinere.

Valeat semper in Domino vestra regia celsitudo; ac me, capellanum vestrum devotum, recommendatum habere dignetur.

Dat' Cesaraugust' nonas Aprilis.

*Ejusdem commendatoria pro Gulielmo de Fluviano.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO & excellentissimo principi, domino suo præcipuo, domino Adoardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, duci Aquitaniæ, principi Walliæ, ac domino Yberniæ illustrissimo, Hugo, miseracione divinâ, Cesaraugustensis episcopus, humilis ejus capellanus, cum omni recommendatione seipsum, promptum semper ad ejus obsequia & mandata, & velle omnes homines esse michi similes in devotione & affectione vestræ celsitudini serviendi.

Et idcirco quos ad obsequium excellentiæ vestræ aptos invenio, ad obsequendum dominationi vestræ libenter invito magnitudini vestræ supplico, ut eisdem dignemini gratiam vestram impartiri.

Hinc est quod honorabilem virum, dominum Gulielmum de Fluviano, militem, utique armis strenuum, discretionem providum, amicis & consanguineis circumfluum, vestris obsequiis existimo esse valdè aptum, vestræ ducis magnificentie commendandum:

Dominationi vestræ humiliter supplicans quatenus eum, qui cruce signatus existit in subsidium Terræ Sanctæ, & qui, ubique sciret & posset, dominationi vestræ servire desiderat, recommendatum habere; & eundem pro vestro vassallo & subjecto, si placuerit, dignemini retinere.

Valeat semper in Domino vestra regia celsitudo; ac me, capellanum vestrum devotum, recommendatum habere dignemini.

Dat' Cesaraugustæ nonas Aprilis.

Consimiles littera, idiomate Hispanico, mittuntur per don Jame Durreta, & per don Diego Lopez de Gara, de servitio præstando, & de credenciâ pro Gulielmo de Fluviano, don John Garcia de Pennas, & don Jahme d' Alegit.

Dat' x. Apr'.

*De extentâ pro dote comitissæ de Bar, filie Regis, faciendâ*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 21.
in Turr. Lond.

LE Roy salve tote gent. Come li nobles hom Henri, counte de Bar, eyt dowe nostre chere fille Alianore, countesse de Bar, sa compaigne, de son chastel de Bar, e de la chastellerie, e de totes les apertenances;

De Saint Mihiel, Keure, e de la chastellerie de Eymunhiel, e de les apertenances;

De Mousuns, de la ville du Pount, de Toron, e de les chastelleries ove les apertenances;

De Briey, Censey, e de les chastelleries ove les apertenances;

De Sachenay, Broanues, e de la chastellerie de Sachenay ove les apertenances, entierement sans riens retenir;

E ensement nous eyt graunte, e assuree qe, si trove seyt, par leat estente, laquele nous feroms faire par nos genz, qe nous hi enviroms a ceo faire,

qi les terres, avaunt nomees, ne vailent 15,000 livres de Turneys par an, qe de tant de terre, come faudra de cele somme, en leu covenable, nous ferra la hu nos genz avant nomees verront qe mieuz seyt a faire, selonc ceo qe plus plainement est contenu en la lettre le counte avantdit.

Nous, a les choses avantdites parfaire en nostre nouu, e a totes les choses acomplir si com avantdit est, avoms assigne nos chiers & leals, Guy Ferre, mestre Jehan Lovel, Eustache de Hacche, & Oubern de Espadyngton; ensi qe els touz, ou treis, ou les deus, qi seront present, les choses avantdites facent, solonc ceo q'il verront qe mieuz seit afaire en la fourme avantdite.

En tesmoignance de cestes choses nous avoms fait faire cestes nos lettres patentes.

Done a Cantebir', le xv. jour d'Auril.

*De seisinâ præfatæ dotis recipiendâ.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 21.
in Turr. Lond.

LE Roy salve tote gent. Sachiez qe nous avioms assignez, e establi nos chiers e nos leals, Guy Ferr, e mestre Johan Lovel, a recevoir, en nostre noun, la seisine de terres, chastels, chastelleries, e villes, ove totes les apertenances, de quels li noble hom Henri, counte de Bar nous ferra; ensi qi les deus, ou le un de eaus, qi serra present, la seisine receivent en nostre noun.

E qe eaus, ou un de eaus, mettent baillifs & gardeyns a meismes celes terres, chastels, chastelleries, & villes garder en nostre noun, e a nous respondre des issues, e des levees de meismes celes terres, chastels,

chastelleries, e villes, solonc ceo q'il verront qi mieuz seyt a faire par nous.

Par quoy nous prioms e mandoms a touz les soutzins des terres, chastels, chastelleries, e villes, ensi nous serront bailliez par le ffeiment del counte avantdit, qe a meismes cels Guy & mestre Johan, ou al un de eaus, e a eaus, qi par eaus deus, ou par un de eaus a celes terres, chastels, chastelleries e villes garder serront assignez, entendaunz seyent, e respougannz en la fourme avantdite.

En tesmoignance de cestes choses, &c.

Done a Cantirber, le xv. jour d'Auril.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Pro Maria filia Regis, moniali de Ambresbury.

A. D. 1294.—An. 22 Edw. I.
Rot. Liberat. 22 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

R. THESAUR' & camerar' suis, salutem. Liberate de thesauro nostro Mariæ, filie nostræ karissimæ, moniali de nobis apud Westmonasterium, in eodem statu, quo negotium fuit adjornatum coram vobis; ita quod sint, in propriis personis suis, apud Westmonasterium ad faciendum indè, & recipiendum quod curia nostra considerabit.

Teste Rege, apud Cantuar', xix. die Aprilis.

De diversis tangentibus statum Hiberniæ; & de adjornatione duelli inter Willielmum de Vescy & Johannem filium Thomæ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Claus. 22 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

R. dilectis & fidelibus suis, Willielmo de Estdene, thesaurari' suo Hiberniæ, Roberto Bagot, & Waltero de la Haye escaetori suo Hiberniæ, salutem.

Quia ad partes transmarinas non divertimus ad præsens, per quod parlamentum nostrum, apud Westmonasterium, post festum istud Paschæ tenere proponimus, ut prius per nos extitit ordinatum:

Vobis mandamus quod, pro duello, vadiato, coram vobis in Hibernia, inter Willielmum de Vescy, & Johannem filium Thomæ, prout nobis significastis, non omittatis quin inquisitiones, super querelis, per prædictum Johannem & alios, de partibus illis, coram nobis apud Westmonasterium, in ultimo parlamento nostro factis, de diversis transgressionibus sibi, in eisdem partibus, per dictum Willielmum, ut dicitur, illatis, juxta potestatem, quam vobis indè dedimus, celeriter fieri faciatis.

Volimus etiam quod vos & ipsi sitis coram nobis apud Westmonasterium in crastino Sanctæ Trinitatis proximo futuro, super negotiis & inquisitionibus supradictis.

Propter quod volumus quod scire faciatis eisdem, quod sint ibi ad eundem diem; & similiter diem duelli, eis datum coram vobis, assignetis coram nobis apud Westmonasterium, in eodem statu, quo negotium fuit adjornatum coram vobis; ita quod sint, in propriis personis suis, apud Westmonasterium ad faciendum indè, & recipiendum quod curia nostra considerabit.

Et volumus quod interim non procedatur in aliquo, dictum duellum tangente, quosque venerint cogam nobis, & indè ordinaverimus voluntatem nostram, secundum quod nobis videbitur consonum rationi.

Et, de consensu vestrum trium aliquem probum hominem, de terrâ illâ, qui idoneus sit & communis, assignetis ad faciendum officium justiciariæ, usque ad reditum vestrum ad partes illas, vel quosque super hoc aliter per nos fuerit ordinatum.

Et volumus quod, ad eundem diem duelli, habeatis coram nobis recordum & processum rei illius, unâ cum hoc brevi.

Teste Rege, apud Cantuar', xxi. die Aprilis.

Adjornatio Regis Scotiæ, super justitiâ episcopo Dunelmensi exhibendâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Scot.
22 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

R. & superior dominus regni Scotiæ, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotiæ, salutem.

Querelam venerabilis patris, Antonii Dunelmensis episcopi, recepimus, continentem quod, cum ipse villas de Berewyk & de Hadington, cum pertinentiis, ut jus ecclesiæ suæ Dunelm' à vobis petivisset, & cum magnâ instantiâ pluries vobis supplicasset quod ei indè in curiâ vestrâ

justitiam fieri faceretis, vos id ei facere denegastis, & in justitiâ, sibi super hoc exhibendâ totaliter defuistis; propter quod ideam episcopus nobis, ut superiori domino regni Scotiæ, cum instantiâ supplicavit, ut sibi, super hoc, in vestri defectum, justiciam fieri faciamus.

Nos igitur, qui sumus, & esse debemus singulis, de potestate & dominio nostro, in exhibendâ justitiâ debitores, adjornamus vos quod sitis coram

nobis, in crastino sancti Johannis Baptistæ, ubicunque tunc fuerimus in Angliâ, præfato episcopo super præmissis responsuri, & ulterius facturi, & receptorum quod curia nostra consideraverit in hac parte; & habeatis ibi hoc breve.

Teste Rege, apud Cantuar', xxii. die Aprilis.

Et mandatum est vicecomiti Northumbriæ, quod prædictas litteras, in propria persona sua, præfato Regi deferat & præsentet, sufficienti testimonio secum adhibito: seu per alios, ad hoc idoneos, qui præsentationem earundem litterarum, cum eidem Regi facta fuerit, sufficienter testificari valeant, sibi deferri faciat, ac etiam præsentari; & qualiter hoc mandatum Regis fuerit executus, Regi, prædictis die & loco, per litteras suas distinctè & aperte certificet: & hoc breve Regis remittat. Teste ut supra.

De discordiâ sedandâ inter homines Angliæ & Baionæ, & gentes Regis Portugalicæ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

R. universis hominibus suis, per Angliam & Vasconiam constitutis, salutem.

Inter homines nostros, tam de Angliâ, quàm Baiona, & gentes Regis Portugalicæ & Uxlisbon, & locis aliis, super quibusdam violentiis, injuriis & nonnullis dampnis, datis hinc indè, gravis dissensionis materia suscitata: tandem super præmissis omnibus intervenientibus procuratoribus, & nunciis prædicti Regis, specialiter ad nos missis, quædam forma pacis est inita in hunc modum, videlicet;

Quod de omnibus dampnis, malis & violentiis, quæ dicuntur esse facta & habita inter homines nostros, tam de Angliâ, quàm Baiona, & gentes dicti Regis Portugalicæ, assumantur quatuor boni homines (duo scilicet, de Baionâ: & duo de regno Portugalicæ) qui de omnibus veritatem à fidedignis inquirant, & emendatis utrisque fieri faciant, prout viderint faciendâ:

Et ordinandi pacem & firmandi eam plenam habeant potestatem.

Et, si forsan isti quatuor concordare non possint, liceat nobis illis quatuor quintum adjungere hominem, sensatum & neutri parti suspectum: & quod major pars istorum quinque ordinaverit, statuerit atque diffinierit in hæc parte, firmiter observetur; ita tamen quod præfati procuratores & nuncii de Portugalia, dictum dominum suum, Regem Portugalicæ, super prædicto quinto, per dos Regem Angliæ, adjungendo, consulere valeant; cujus in hoc est expectanda voluntas.

Et, quia terræ nostræ, & Regis prædicti, multum distant ab inyicem, & negotium hujusmodi ita in brevi discuti & determinari non poterit; per prædictum Regem Portugalicæ & nos ordinetur & fiat, quod gentes suæ & nostræ, per dominium suum & nostrum, tam per terram, quam per mare, ire & navigare possint securè, per quascunque partes dominio suo & nostro subditas, tanquam assecurati alterutrum, usque ad terminum

festivitatis Pentecostes, proximè venturum, in annum; infra quem terminum, satis videtur hujusmodi posse negotium terminari.

Et ut, durante securitate prædictâ, nichil contrarium, seu adversum (quod absit) contingat, per quod prædictæ pacis ordinatio infringatur; non liceat mercatoribus de Portugalia aliquas naves Castellanorum conducere, & in eis, sub aliquo colore, merces suas reponere; nec etiam, in navibus suis propriis, merces & bona dictorum Castellanorum ponere, durantibus dissensionibus & discordiis inter præfatos Baionenses & Castellanos; quod, si fortè fecerint, eorum periculo relinquatur.

Et, super hoc, petierunt memorati procuratores & nuncii de Portugalia, quia, ad vehendas merces & bona sua ad terras & loca diversa, navibus non habundant, ut Baionenses, seu alii de dominio nostro, eis naves, ad vehendas merces & bona sua, cum indigerint, pro suo dando, ministrent; promittentes idem procuratores & nuncii, se prædictis Baionensibus, & aliis de dominio nostro, naves ad partes Portugalicæ ducentibus, plus daturus pro naulo, quam aliis quibuscunque.

Nos autem, prædictam formam & ordinationem pacis ratam habentes & gratam, ipsam, quantum in nobis est, acceptamus:

Mandantes vobis & firmiter injungentes, quatenus gentes sæpèdicti Regis Portugalicæ, de quibuscunque partibus domini sui fuerint, & quascunque conditionis existant, non inferatis, infra terminum antedictum, dampnum, molestiam, aut gravamen; set eos potius (quos sub protectione & securitate nostrâ, termino prædicto durante, suscipimus) protegere, defendere, ac tueri, pro posse, nullatenus omittatis, ad quæcumque loca terrarum, nostro dominio subditarum, ipsos per terram, vel mare, contigerit declinare.

In cujus, &c.

Dat' Cantuar', xxiii. diè Aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto.

A. D. 1294. [An. 22 Edw. I.

*Littera Blanchæ filia sancti Ludovici, pro quibusdam fratribus minoribus, occasione testamenti Johannis Peckham, nuper archiepiscopi Cantuariensis.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

A FRESHAUT & trespuissant prince, son tres chier & tres ame seigneur & cousin, se illi plaît, Edovart, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & duc d'Aquitaine, Blanche, jadis fille du Roy de France, salut & vraie amour, & tant come elle puet d'amour & de reverence.

Treschier sire cousin, je aie grant devotion au convent des freres meneurs de Paris: & tes diz freres, aient a fere aus executeurs

de frere Johan de Peschan, jadis arcevesque de Cantorbire pour aucunes choses, qu'il doivent avoir de li;

Je vous pri, tant come je puis, que vous les diz freres veilliez aider, a leur beson, en tele maniere, tres douz sires, que il diz convent senté que ma priere li ait valu envers vous.

Li douz FRESHU vous gart, l'ame & le cors, en bone prosperite, par sa bonte.

Donne a Poissy, le vendredi apres les huitienes de Pasques.

*Renovatio & aggravatio edicti sive citationis quæ, in secreto tractatu memorato, revocata fuerat.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

P HILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex, dilecto magistro Nicholao de Longo P. . . . co, clerico suo, salutem & dilectionem.

Mandamus vobis quatinus Paris, in proximo nostro parlamento sedente, citationem & edictum nostrum palam & publicè legatis & faciatis prout inferius continetur.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex, Edwardo, eadem gratiâ, Regi Angliæ, consanguineo suo, cum notorium sit & manifestam, &c. prout in priori citatione mense Decembri, usque hæc verba.

Super prædictis autem omnibus, quæ in nostræ citationis edicto, contra vos proposito, specialiter continentur, jamdudum præcipiendo vobis, mandamus sub poenis, quas ex prædictis incurere poteritis, vel jam potuissetis, incurrisse;

Quatenus vicesimâ die Nativitatis Dominice, jamdum est præterita, quam vobis peremptorie assignavimus quod coram nobis, sicut debebatis, Parisius compareretis; & sicut tantorum facinorum & excessuum qualitas exigebat; super eisdem, quorum cognitio ad nos pertinet, & prædicta tangentibus, & quæ ex eis sequi possent, & omnibus aliis, quæ contra vos vellemus proponere & possemus, responsuri, & juri parituri, & quod justum esset audiri, & etiam recepturi: significando vobis, prædictæ citationis tenore, quod, sive dictis die & loco comparueritis, sive non, nos nichilominus in prædictis procederemus, prout deberemus, vestrà absentiam non obstante;

Ad quam diem non comparuistis, ut debuistis, nec postea, diutius licet expectatus.

Quare vos, exigente justitiâ, contumacem reputavimus, & posuimus in defectum.

PRÆTEREA, publicato prædictæ nostræ citationis edicto, locum vestrum tunc tenens in ducatu Aquitaniæ, & in terris prædictis senescallus, officiales, & alii ministri vestri, ac gentes vestræ prædictis facinoribus non contenti, prædictis malis accumulantes horribilia & nephanda, quosdam Normannos, qui morati fuerant in Burgo & Burdegal' per decem annos & amplius, ob hoc solum, quia lingua Gallicâ loquebantur, palam & publicè, inhumaniter occiderunt;

Quendam ex eis, in communî placiâ, in frusta quatuor dividentes, frusta ipsa projecerunt in aquam;

Quendam etiam, servientem nostrum, missum apud Villam Regalem pro suo officio exercendo, irreverenter fugantes, & apprehensum ab eis manum amputârunt eisdem.

Item quatuor homines, nostro servitio existentes, pro custumâ recipiendâ in Portu Frenciaci, in manu nostrâ tunc existente, accedentes ad se, in quandam navem, quam mercatorum esse fingebant, quasi eis vellet custumam solvere consuetam, supra proram navis decolantes, proditoriâliter occiderunt, dicentes, " hoc facimus in despectu Regis Franciæ, & Karolici fratris sui; "

Castrum etiam de Buzote, tunc existens in nostrâ gardiâ speciali, ex-

pugnârunt cum armis, ceperunt, vastârunt, destruxerunt & combusserunt; & quosdam homines, existentes in custodia castri, dicti Cuiller, in manu nostrâ existentis; & specialiter duos servientes nostros ibidem, positos ad custodiam castri ejusdem, in postri vituperium, suspenderunt.

Inhibuerunt etiam, & publicè proclamari fecerunt, sub penâ suspendii, & ultimi supplicii, & amissione omnium honorum, ne quis subjectorum vestrorum, in dictis ducatu & terris, ad nos, vel nostram curiam audeat appellare, in nostrâ superioritatis præjudicium, & læsionem regie majestatis; quòdque si quis esset, in dictis ducatis & terris, qui nostram partem vellet tenere, seu nobis adhærere, sub penâ capitis exiret de eisdem ducatu & terris.

Item etiam, quemdam nobilem, morantem in servitio nostri marescalli, per nos ad partes illas missi, decapitârunt inhumaniter, & projecerunt in aquam.

Quendam etiam notarium nostrum, & castellanum nostrum castri Saraceni, & duos alios nostros servientes, per senescallum Thol' literatorj missos ad Johannem de Sancto Johanne militem, tunc tenentem locum vestrum in Vasconiâ, & ceteris partibus, pro quibusdam requisitionibus ex parte nostrâ faciendis, eosdem de hospitio, ubi fuerant hospitati, extrahentes, & inter murtrarios circa mediam noctem captos, quibusdam nautis seu marinariis tradiderunt, qui eos, viliter trahentes per litum, duxerunt ad navem, ubi per novem dies graviter tenuerunt, in liberatione ipsorumque eorum bona perperam retinentes.

Et alios excessus, innumeros & nephandos, & orribilia flagitia, inobedientias, rebelliones, seditiones publicas, in nostri vituperium, perpetrârunt; quæ etiam adeo palam, & publicè, & notoriè, & ferè in oculis seu conspectu quorundam ex nostris proceribus, & multorum ex nostris gentibus (quos ad partes illas, ex certis causis, & pro certis negotiis, miseramus) & tandiù, & per tales perpetrata fuerunt, quod nullâ possunt tergiversatione celari, & quod non potestis ignorantiam præterege super his probabiliter vel causari; immò vestri conniventia, scientia & assensus hinc videtur vos argui eviderent, & quasi incommutabiliter apprehendi.

Sic quod dicta facinora videntur facta fuisse per propriam conventionem & consensum vestrum, in nostræ superioritatis præjudicium & læsionem regie majestatis;

Hinc est quod vobis mandamus quatinus, vicesimâ die, post instans festum Nativitatis Domini, quam vobis peremptorie, & secundum omnia erramenta assignavimus, ad quam vos adjornamus, compareatis Paris' coram nobis, sicut debebitis, sub poenis quas potestis incurere, & sicut tantorum facinorum & excessuum qualitas exigit & requirit; super prædictis omnibus, quorum cognitio ad nos pertinet, & prædicta tangentibus, & quæ possent sequi ex eis, & omnibus aliis quæ contra vos proponenda duxerimus, responsuri, ac juri parituri, secundum omnia erramenta, & quod justum fuerit audiri, & recepturi; adiciens, cum intimatione, quod sive dictis die & loco comparueritis, sive non, nos nichilominus super præmissis contra vos procederemus, prout debebimus, vestrà absentiam non obstante.

Actum Paris, die Mercurii post mensem Paschæ, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto.

*Petitiones Johannis Baillol, Regis Scotiæ; & Regis Angliæ responsa.**Caus sunt les articles ke le Rey de Escoce prie au Rey de Engleterre, e les respous Rey de Engleterre a mesmes les articles.*A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A DE primes, prie le Rey de Escoce au Rey de Engleterre, ke y ly voyle grace fere de soum relief, de la terre, ke fu a sa mere en Escoce.

A cest article respond le Rey en ceste manere: ke yl at trouvee, e ceos roilles, par enqueste fete, ke le relief des terres le Roy de Escoce, ke furent a sa mere en Escoce, amounte 3289 l. 14 s.

Dout le Roy de Engleterre at relesee au Rey de Escoce 3000 l. e del remanant ly at yl graunte termes a paer, par an. xli. jeke tant ke ceste dette seyt parpæe: ceo est a sauer la moyte a la feste Seyn Michel, e l'autre moyte a la Paske: la primer terme comensaunt a la feste Seyn Michel, ke vendre prochyn.

LA secund article est, ke le Rey de Engleterre prie au Rey de Engleterre, ke y ly voyle grace fere des arrerages, e des dettes du reyaume de Escoce, ke ne sont pas assignez.

A ceo respond le Rey de Engleterre: qe yl at assignez le avautditz arrerages e dettes a plusoms gens, issi ke ren ne est remys, a ceo ke yl entent; e, sy ren seyt remys, ceo est mout peu.

LE tierz article est, ke yl prie au Rey de Engleterre, ke yl voyle grace alower les tayles, ke yl at de la dette, ke ly est demaundee a le eschequere de Loundres, e les brefs ke furent emieez, par le Rey Henry, a sire Johan de Balyol, soun pere, taunt com yl fu rescoute de Nottingham; des queles yl ne peut aver aloance a le eschequere, sanz les alloances de la chancelerye: e prie le Rey ke la dette seyt puree; e, quant ele serra puree, ke ele seyt estalee.

A ceo respond le Rey de Engleterre: e dit ke totes choses, ke fuesent allowablees, fuesent allowez;

E, sotr ceo, maunda le Rey sire Willame de Hamelton a la eschequere, pour soivre celes bosvoies, e pur fere alower quant ke yl voyt ke fut allowable, par reson, ausi ben des brefs cum des tayles; e quant la dette serra puree, ke yl feyst asaver a luy la certefne sune, e pour ceo yl dirret sa voluntee.

E sire Willame y ala, a les comãdementz, le Re, a la chekere, & sercha les roilles en presence le seneschal de Federingeye, e revynt au Roy, e quonda ke la dette trouee e pourcee de voyr, amounte a . . .

Lequel dette le Rey at estalee en ceste manere, ke la dette seyt . . .

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

pace, par an 401. a les termes avant nommez, jeké tant ke l'avant dite dette seyt parpae.

LE quart article est, ke meme le Rey de Escoce prie au Rey de Engleterre, ke le debat entre la terre de Haudene e Barham, seyt terminee par les leys e les usages de la Marche, &c.

A ceo respondu le Rey de Engleterre, e dit; ke yl entend ke cel debat at este autrefoiz manye; e cet, ke fest fu a cel ovre, est enroule; donnt yl fra voer ces roules: esquant yl avera veu ceos roules, yl fra a saver au Rey de Escoce sa volantee.

LE quint article est, ke le Rey de Escoce prie au Rey de Engleterre, ke yl feyt aver le transcrit de acountes, tenduz a Birewik, e a Rokenburg.

A ceo respondu le Rey; e commanda a sire Wauter de Langetone, son tresorer, ke yl ne feyt aver le transcrit:

E sire Wauter dit ke yl ne furent pas de tout escrit; mes a plus tost, qe yl serroyent escritz, yl nous deliverey.

Pour que nous avom lesse pour rescyvere le transecrist sire Hige de Evere, e Johan serfeschal de Foderingeye; e, a plus tost, ke yl seynt deliveres a eus, yl onnerunt a vestre hautesse.

Endroyt de la somonse Johan le Mazoun; le Rey respondu ke Johan est mort, e ke acyoun est pule.

In hujus rei testimonium nos Alexander de Balliol, camerarius Scotie, & Hugo de Ever, milites, qui istis responsionibus interfuimus presentēs, huic cedulæ sigilla nostra apposuimus.

Dat' London', die Jovis in octav' Ascensionis Domini, anno Gratie, millesimo ducentesimo nonagesimo tertio:

Sub sigillis predict' Alexand' de Balliolo, et Hug' de Ever, rubet coloris, pendentibus à caudis pergam'.

De salvo eonductu pro mercatoribus Flandrie revocato.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 13 d.
in Turr. Lond.

REX, &c. nobili viro, amico & fideli suo, domino G. comiti Flandrie, marchioni-Namurcensi, salutem, cum dilectione sincerâ.

Cum suscepimus, in saluum & securum conductum nostrum, mercatores vestros Flandrie, in veniendo infra regnum nostrum, & potestatem nostram, cum navibus & alijs rebus suis, ibidem morando, & inde redeundo; eisq; super hoc litteras nostras patentes fieri fecerimus, pro nostra voluntatis beneplacito duraturas.

Nos, (pro eo quod negotia, inter dominum Regem Francie & nos suborta, jam aliter, quam credidimus, sunt deducta) voluntatem nostram, quoad conductum illum ulterius duraturum, exnunc diximus revocandum:

Quod mercatoribus vestris, cum vobis liberit, scire facere poteritis seu mandare, ne de conductu illo de cætero se confiant.

Dat' apud Gudeford, vicesimo octavo die Maii.

Mandatum Regi Scotie, de prohibitione, ne homo, vel navis, transeat à partibus Scotie ad partes transmarinas.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 13 d.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scotie, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scotie, salutem.

Cum, certis de causis, mandaverimus & firmiter inhiberimus baronibus & ballivis Quinque Portuum nostrorum, & omnibus alijs ballivis cæterorum portuum, infra regnum nostrum, quod omnes portus illos ita benè & strictè custodiri facerent, ut à partibus illis usque ad partes transmarinas non transeat homo, navis, batellus, seu aliud vas, vel aliud aliud bonum, seu cattallum, cujuscumque fuerit, quousque à nobis aliud super hoc specialiter receperint in mandatis:

Vobis in fide quâ nobis tenemini, mandamus, & sicut nos diligitis, vos rogamus, quatinus, per singulos portus de regno vestro, visis presentibus, publicè proclamari & firmiter inhiberi facias, ne à partibus vestris usque ad partes transmarinas transeat homo, navis, batellus, seu vas aliud, vel aliud bonum, aut cattallum, cujuscumque fuerit, quousque super hoc aliud vobis duxerimus demandandum.

Rescribentes nobis, per latorem presentium, quid feceritis, in hoc facto.

Teste Rege, apud Westm', secundo die Junii.

De summonitione servitii militaris pro passagio Regis in Vasconiam.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 7 d.
in Turr. Lond.

REX, &c. vicecom' Cumb', salutem. Quia ad terram nostram Vasconie, de qua Rex Francie maliciôsè nos exheredare proponit, passagium nostrum, in ejusdem terræ succursum, jam diximus statuendum;

Tibi precipimus, in fide quâ nobis teneris, firmiter injungentes, quod summoneri facias universos & singulos abbates, priores, milites, & alios quoscumque de ballivâ tuis, qui de nobis tenent in capite, per servitium militare, vel per serjantiam:

Et similiter omnes illos, tam milites, quam alios, tenentes, per servitium militare, vel per serjantiam, qui tenent de wardis, in manu nostrâ existentibus; sive sint wardis de terris archiepiscopatum, abbatiarum, vel prioratum; sive de terris comitum, baronum, vel aliorum quorumcumque liberorum hominum; exceptis hijs quorum nomina continentur in cedulâ presentibus interclusâ;

Quod sint ad nos, apud Portesmuti, primo die Septembris, proximo futuro, cum equis & armis, & toto servitio, quod nobis debent, parati nobiscum transfratere in succursum dictæ terræ:

Ita tamen quod predicti abbates & priores, qui sergitium nobis debent, habeant tunc ibi per se servitium, nobis debitum, paratum ad transfratandum nobiscum in formâ predictâ:

Et ita te habeas in hoc mandato nostro celeriter exequendo, ne, si contingat, quod absit, transfratationem nostram per defectum tui impediri, ad te graviter capere debeamus.

Teste Rege, apud Westm', decimo quarto die Junii.

Eodem modo mandatum est, per diversa brevia, singulis vicecomitibus Anglie, ut introtrahantur nomina predicta inferius, ut patet.

Johannes Wake.	Willielmus Sey.
Rogerus de Moubrey.	Johannes Peyvre.
Ranalphus de Nevill.	Herbertus de Sancto Quintino.
Willielmus de Ros.	Johannes de Insula.
Gilbertus de Gaunt.	Rogerus de Huttonfeld.
Walterus de Fauconbrige.	Rogerus filius Osberti.
Baro de Graystok.	Petrus Corbet.
Johannes filius Reginaldi.	Edmundus de Mortuo Mauro.
Willielmus de Breus.	Hugo Bardolf.

- Theobaldus de Verdun.
Simon Basset.
Nicholaus de Meygnil.
Johannes de Steingreve.
Normannus de Arcy.
Johannes Marmion.
Willielmus de Kirkeby.
Reymundus de Clyvedon.
Ricardus de Sancto Valerico.
Willielmus Trussel.
Egidius de Playz.
Willielmus de Cressy.
Johannes de Hudleston.
Adam de Hudleston.
Willielmus le Vavasur.
Willielmus de Stopham.
Jacobus de Nevill.
Walkelinus de Ardern.
Robertus de Hertford.
Egidius de Trumpeton.
Robertus filius Rogeri.
Johannes de Clavering.
Alexander de Clavering.
Edmundus de Hemegrave.
Hugo Gobyon.
Robertus Tybetot.
Baldevinus de Maners.
Johannes de Thorp.
Rogerus de Thornton.
Johannes Giffard.
Robertus filius Walteri.
Willielmus de Vegy.
Nicholaus de Audeleghe.
Willielmus de Gradsoto.
Laur' de Sancto Mauro.
Willielmus de Birmyngem.
Radulphus de Sancto Mauro.

- Richardus Fyheram.
Galfridus de Langelee.
Guillielmus le Lung.
Willielmus de Cugno.
Alanus de Waudeshel.
Willielmus Wyther.
Robertus de Fornham.
Thomas de Furnivall.
Willielmus le Butiller de Werington.
Galfridus de Caumvill.
Willielmus de Mortuo Mari de Atleburg.
Henricus de Grey.
Simon de Monte Acuto.
Henricus Huse.
Henricus Tregoz.
Henricus de Urtaico.
Fulco filius Warini.
Hugo filius Henrici.
Henricus le Tyey.
Simon de Pereponf.
Rogerus de Lasceles.
Willielmus de Rye.
Thomas de Cadurcis.
Edmundus de Eyngurt.
Robertus Lutrel.
Nicholaus de Crioll.
Johannes de Northwode.
Johannes de Columbar.
Radulfus Saunzaver.
Rogerus le Ware.
Marmaducus de Twenge.
Willielmus de Ros de Ingmanthorp.
Robertus de Ros de Werk.
Johannes de Colevill.

Johannes de Bella Aqua.
 Willielmus de Neyreford.
 Mathews de Loveyn.
 Petrus Roscelyn.
 Michael de Ponyng.
 Rogerus de Mortuo Mari.
 Thomas de Turberuill.
 Johannes de la Mare.
 Robertus Achard.
 Johannes Tregoz.
 Alanus la Zouche.
 Almericus de Sancto Amando.
 Radulphus de Gorges.

Willielmus le Latimer.
 Hugo de Veer.
 Johannes de Britann.
 Johannes de Sancto Johanne.
 Johannes de Suthleye.
 Hugo de Dodingesel.
 Richardus de Welles.
 Johannes de Strateling.
 Jacobus de la Plaunche.
 Johannes Extraneus.
 Henricus de Bodrugan.
 Elias de Hanuill.
 Gilbertus de Bridesghal.

Gilbertus Pecche.
 Stephanus filius Walteri.
 Arnaldus de Montiniaco.
 Philippus de Matresdon.
 Robertus Giffard.
 Adam de Creting.
 Willielmus de Cantilupo.
 Jacobus de Ketyng.
 Johannes de Ingham.
 Rogerus de Leyburn.
 Radulfus de Tony.
 Johannes de Mohun.

Galfridus de Welles.
 Robertus Tibetot.
 Johannes Lovet.
 Bartholomeus de Badlesmere.
 Willielmus de Creye.
 Thomas de Havering.
 Johannes de Ripariis.
 Johannes de Fulburn.
 Hugo le Despenser.
 Willielmus de Leyburn.
 Willielmus filius Warini.
 Johannes Butecurt.

Pro Haquino duce Norwegiæ, matrimonium in Anglia affectante.

A. D. 1294.
 An. 22 Edw. I.
 Ex Litt. & Autogr.
 Edw. I.
 in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hi-
 berniæ & dux Aquitaniæ, nobili viro, & amico suo
 carissimo, domino Haquino, duci Norwegiæ, salutem, cum
 dilectione sincerâ.

Duo paria litterarum vestrarum, quas Haquinus Ormeri
 filius, armiger vester, nobis ex parte vestrà presentavit,
 benignè recepimus.

Et tam ea quæ in eisdem litteris continebantur, quam ea quæ idem
 armiger vester nobis per suam credentiam retulit vivâ voce, pleno colle-
 gimus intellectu; vobis grates referentes super eo, quod offertis vos
 nostris beneplacitis tam gratanter.

Sanè de eo, quod habetis in proposito, vos alicui de nostro regno, de
 consilio nostro, matrimonialiter copulari, benè nobis placet: & partes
 nostras ad hoc interponemus libenter, ad vestrum commodum &
 honorem.

Vobisque, si ad regnum nostrum volueritis personaliter declinare, vel
 nuncios vestros mittere, ex hâc causâ, litteras postas de conductu pro
 vobis, & ipsis, sic mittendis, concessimus, per unum annum integrum
 duraturas; quas vobis mittimus per dictum armigerum vestrum, pre-
 sentium portitorem.

Dat' apud Westm', xv. die Junii, anno regni nostri vicesimo secundo.

De orando pro Rege, in Vasconiam transfretaturo.

A. D. 1294.
 An. 22 Edw. I.
 Rot. Vascon.
 22 Edw. I. m. 7. d.
 in Turr. Lond.

REX, &c. venerabili Patri, J. eâdem gratiâ, Eborum
 archiepiscopo, salutem.

Humani generis inimico Regem Francorum & suos
 contra nos & nostros ad discordiam excitante, ad pacem,
 quam cum ipso Rege & suis optavimus semper habere,
 operam adhibuimus instantem, quæ per nos & nostros
 fuit sæpe, ac sæpius procurata; & demum quos, post

tractatus varios, habitos utrobique publicè credebamus habere propitios,
 latenter invenimus inimicos.

Pluries enim prædicto Regi & suis omnia, quæ pacis erant, optulimus
 in spiritu lenitatis; & cum in spe firmâ optinendi propositum fuisset,
 ipsi, ad occupandam terram nostram Vasconiæ nequiter inhiantes, post
 voluntarium & iniquum processum contra nos, in curiâ ipsius Regis, ut
 dicitur, habitum, nos ipsâ terrâ exheredare pro suis viribus moliantur.

Quapropter pro hæreditate & hæreditariis juribus nostris, quæ pro-
 genitores nostri propriè propria possederunt, defendendis pariter &
 tenendis, versus partes illas, omnibus prætermisissis, proponimus, Deo duce,
 in brevi dirigere gressus nostros; ne, ipsis (quod absit) neglectis, posse-
 mus à vobis, & aliis fidelibus nostris notabiliter reprehendi.

Cumque in homine non sit auxilium, set infirmitas & defectus; &
 propter hoc oporteat imbecillitatem nostram divinæ manûs sustentari
 præsidii;

Pias affectiones vestras affectuosè requirimus & rogamus, quatenus
 corda vestra sursum habentes ad Dominum, devotis apud eum supplicationi-
 bus insistatis; necnon parochianos vestros, religiosos & alios, clerum &
 populum crebris & sollicitis exhortationibus, ad orandum pro nobis indu-
 cere studeatis; ut, Regis Regum dexterâ potenter adjuti, ita possimus
 assumptum negotium prosequi, & justitiam nostram defendere (pro quâ
 corpus nostrum exponere non timemus) quod Deo cedat ad gloriam,
 nobis & vobis ad triumphum & laudem; & prosperum statum dictæ
 terræ: necnon ad totius regni nostri commodum & honorem.

Teste Rege, apud Westmon', xviii. die Junii.

Eodem modo mandatum est, per diversa brevina, singulis episcopis Angliæ:
 & similiter priori provinciali ordinis fratrum prædicatorum in Anglia. Et
 similiter omnibus & singulis prioribus omnium & singulorum domorû ordinis
 prædicti.

Eodem modo mandatum est ministro generali fratrum minorum in Anglia:

Eodem modo mandatum est magistro Rogero de Martwall, cancellario
 universitatis Oxon', &c.

Pro Johanne duce de Brabantia, filio Regis, ad partes Brabantie transfretaturo.

A. D. 1294.
 An. 22 Edw. I.
 Rot. Vascon.
 22 Edw. I. m. 9.
 in Turr. Lond.

JOHANNES Alard, Hugo filius Baldewyni, & Walterus
 dictus Pyl, mercatores de Brabantia, in eundo cum

tribus navibus suis, & hominibus, & servientibus suis, in
 eisdem existentibus, per partes maritimas usque Herewyc;

Ita quod in portu Herewyc, cum ibidem accesserint,
 expectent adventum carissimi filii Regis, Johannis ducis
 de Brabantia, ut cum eodem Johanne, cum navibus & hominibus suis
 prædictis, profiscantur ad partes Brabantie, ad mandatum ducis prædicti.

Habent litteras Regis de conductu, directas Willielmo de Leyburn,
 capitaneo nautarum & marinellorum de regno & potestate Regis: & baro-
 nibus Regis Quinque Portuum; nautis, marinellis & omnibus aliis fidelibus
 Regis de regno & potestate ejusdem, tam in terrâ, quam in mari, &c. usque
 festum sancti Petri ad vincula proximò futurum, duraturas.

Teste Rege, apud Westmon', xviii. die Junii.

Per ipsum Regem, nunciante episcopo Dunelmensi.

Adolpho Regi Romanorum, de credentiâ.

A. D. 1294.
 An. 22 Edw. I.
 Ex Litt. & Autogr.
 Edw. I.
 in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ,
 Regi Romanorum illustri, semper augusto, Ed-
 wardus, &c. salutem, cum honoris & gloriæ felicibus in-
 crementis.

Cum venerabiles patres in Christo, J. Dei gratiâ,
 archiepiscopum Dublinensem, & Antonium, eâdem gratiâ,
 episcopum Dunelmensem; ac nobiles viros, Hugonem le
 Despenser, & Nicholaum de Segrave, fideles nostros, exhibitores præ-

sentium, super cæcis negotiis, ad serenitatis vestræ presentiam des-
 tinemus.

Excellentiam vestram affectuosè requirimus, & rogamus quatinus hiis,
 quæ præfati nuncii nostri, quibus aperuimus plenius mentem nostram, ex
 parte nostrâ vobis exponunt, indubitatam fidem, si placet, dignemini
 adhibere, ac ea votivo effectui mancipare.

Teste Rege, apud Westmonasterium, vicesimo die Junii, anno, &c.
 vicesimo secundo.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Syfrido archiepiscopo Coloniensi, sacri imperii per Italiam vicecancellario de credentiâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. &
Autogr. Edw. I.
in Turr. Lond.

Despenser, &

EDWARDUS, &c. venerabili in **CHRISTO** patri, S. eadem gratiâ, Sanctæ Coloniensis ecclesiæ archiepiscopo, ac sacri imperii per Ytaliâ vicecancellario, salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Cum venerabiles patres in **CHRISTO**, J. DEI gratiâ, archiepiscopum Dublinensem, & Antonium, eadem gratiâ, episcopum Dunelmensem; ac nobiles viros, Hugonem le

sentium, super certis negotiis, ad præsentiam domini Regis Romanorum illustris, & vestram specialiter destinemus;
Paternitatem vestram affectuosè requiramus, & rogamus quatinus hiis, quæ præfati nuncii nostri, quibus aperuimus plenè mentem nostram; ex parte nostrâ vobis exponant, indubitabilem fidem, si placet, adhibere velit, ac ea votivo effectui mancipare.

Dat' apud Westmonasterium, xx. die Junii, anno, &c. xxii.

Litteræ de plenipotentiâ ad tractandum cum Adolpho Rege Romanorum.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

Damus eisdem plenam & liberam, tenore præsentium, potestatem tractandi & ordinandi, super unionis & confœderationis vinculo, ac amicitia speciali, inter magnificum principem, dominum A. DEI gratiâ, Regem Romanorum illustrem, semper augustum, & nos & hæredes nostros regni Angliæ, contra quascunque personas, cujuscunque præminentie, dignitatis, status, seu conditionis existant (Romanâ ecclesiâ dumtaxat exceptâ) Deo propitio, ineundis;

Necnon hujusmodi unionem, & confœderationem, amicitiamque firmandi; in animam nostram quodlibet genus liciti juramenti præstandi; ac nos, & hæredes nostros, ad observationem orationum præmissorum, & aliorum ad ea spectantium obligandi.

Et omnia alia & singula faciendi, quæ hinc inde convenientia fuerint seu etiam opportuna: & quæ honorem & commodum utriusque, quæ ad personas nostras, & regna, terras atque dominia respiciunt, quoquo modo; & quæ etiam facere nos possemus, si adesset, vel interesset nostra præsentia personaliter, etiam si mandatum exigant speciale.

Ita tamen quod, si non omnes prædicti archiepiscopus, episcopus, comes, Hugo & Nicholaus ad faciendâ & complendâ præmissa concurrerint, quatuor, tres, vel duo ipsorum (dumtaxat unus eorum sit archiepiscopus, vel episcopus; & aliter comes, seu unus dictorum militum) præmissa omnia & singula faciant, & in formâ, expressâ superiùs, exequantur, compleant & consumment;

Ratum habentes, & habituri pro nobis, & hæredibus nostris, ac inviolabiliter observaturi quicquid, per præfatos, archiepiscopum, episcopum, comitem, Hugonem, & Nicholaum, quatuor, tres, aut duos ipsorum in præmissis, omnibus & singulis præmissorum, juxta formam prædictam, factum fuerit, seu quomodolibet procuratum.

In cujus, &c.
Dat' apud Westmonasterium, xx. die Junii, anno, &c. xxii.

De matrimonio inter Edwardum filium & hæredem Regis Angliæ, & Philippam filiam Guidonis comitis Flandriæ, contrahendo.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

contrahendi; ac ad ipsum negocium consummandum, in animam nostram

EDWARDUS, &c. venerabili in **CHRISTO** patri A. eadem gratiâ, episcopo Dunelmensi, salutem.
De fidelitate & industriâ vestrà fidei plenitudine obtinentes, ad tractandum nomine nostro, super negotio matrimonii inter Edwardum, filium nostrum carissimum & heredem; & Philippam filiam nobilis viri Guydonis, comitis Flandriæ & marchionis Namurcen', Deo auspice

jurandi, & ad omnia alia & singula faciendâ, expediendâ finaliter & complendâ, quæ hujusmodi negotii qualitas exigit & requirit, plenam & liberam vobis damus, tenore presentium, potestatem; ratum habentes, & habituri & firmum quicquid super tractatu ejusdem negotii & ipsius expeditione finali duxeritis faciendâ.

In cujus rei testimonium, &c.
Dat' apud Westm', xx. die Junii, anno xxii.

Regi Scottorum monitoria, de non procedendo contra formam donationum, ab ipso factarum.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

Cum eidem Johanni quasdam terras & tenementa, apud Whitesuyn' in Scotia, nuper dederitis & concesseritis; habenda sibi & hæredibus suis imperpetuum, ad commodum suum inde faciendum, pro voluntate suâ;

Dum tamen terras illas & tenementa viris seu domibus religiosis minime vendat aliquâter seu dimittat:

Ac vos ipsum Johannem terras illas & tenementa pacificè possidere non permititis, ut asserit, seu tenere, contra formam donationis & concessionis vestrarum, prædictarum; super quibus, si ita sit, non modicum admiratur.

Velitis donationem & concessionem prædictas, prout tenemini, & nostri intuitu, ratas habere & acceptas; ipsum Johannem, seu suos, super possessione terrarum & tenementorum prædictorum, per ministros, seu ballivos vestros quoscunque, perturbari, inquietari, seu indebitè prægravari nullatenus permitentes; ut exinde vobis grates & gratias rependere debitas teneamur.

Teste meipso, apud Brunbelschete, xxvi. die Junii, anno regni nostri xxii.

De servitio militari pro passagio Regis in Vasconiam.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 9. d.
in Turr. Lond.

Et hoc nullo modo omittatis.
Teste Rege, apud Westmon', &c. xxvi. die Junii.

REX dilecto & fideli suo, Galfrido de Genevill, salutem.
Quia ad terram nostram Vasconie, de qua Rex Franciæ maliciosè nos exhæredare proponit, passagium nostrum, in ejusdem terræ succursum, jam duximus statuendum;

Vobis mandamus, in fide & homagio, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod sitis ad nos, apud Portesmuth, primo die mensis Septembris, proximo futuro, cum equis & armis, & toto servitio, quod nobis debetis, parati transfretare nobiscum in succursum dictæ terræ.

- Consimiles litteras habent omnes subscripti, videlicet, quilibet eorum unam.
Willielmus de Fyentes.	Petrus de Malo Lacu.
Rogerus Extraneus.	Richard de Fryvile.
Robertus filius Pagani.	Theobaldus le Butiller.
Willielmus de Ebroicis.	Richardus de Amundevill.
Osbertus Giffard.	Gilbertus de Umframvill.
Alanus de Plokenet.	Johannes Comyn, comes de Boghan.
Nicholaus Corbet.	Johannes Engayne.
Walterus de Balun.	Walterus de Huntercumbe.
Walterus de Pattely.	Henricus de Percy.
Radulphus Basset.	Johannes de Lancast'r.
Radulphus de Crumwelle.	Richardus de Grey.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Robertus le Brus, dominus castri Anandi.
Reginaldus de Grey.
Johannes de Wygton.
Robertus de Stutevill.
Johannes de Maundevill.
Johannes de Wadhul.
Hugo de Ja Val.
Johannes de Verdun.
Radulphus Perot.
Robertus de Segles.

Philippus de Kyma.
Johannes de Tudeham.
Johannes de Lenham.
Andreas de Estleye.
Laurentius de Preston.
Johannes de Hastings.
Rogerus de Monte Alto.
Milisencia de Monte Alto.
Idonea de Leyburn.
Margareta de Nevill.
Isabella de Ros.

Consimiles litteras de verbo ad verbum habent omnes subscripti.
Teste Rege, apud Portesmoth, xvi. die Julii.

Ranulphus de Nevill.
Gilbertus de Gaunt.
Walterus de Fauconberge.
Herbertus de Sancto Quintino.
Nicholaus de Meignil.
Johannes de Steyngreve.
Galfredus de Caumvill.
Willielmus de Mortuo Mari de Attleburgh.
Henricus Husee.
Henricus de Urtiaco.
Edmundus de Eyncourt.
Willielmus de Ros de Ingmanthorp.
Robertus de Ros de Werk.
Willielmus de Colevill.
Johannes de Bella Aqua.

Littera Regi Scotiae, de servitio militari ad Vasconiam recuperandam; conventionibus, à Rege Franciæ, in nullo articulo observatis.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX, &c. & superior dominus regni Scotiae, dilecto & fideli suo, Johanni, eadem gratiâ, Regi Scottorum illustri, salutem.

Cum tractatus inter nos, & Regem Franciæ habitus fuerit super quibusdam contentionibus & controversiis, quæ fuerunt inter gentes nostras, & gentes ipsius Regis Franciæ supradicti;

Ob quem tractatum nos obedientiam fecimus ipsi Regi, de quibusdam castris & villis, de terrâ nostrâ Vasconiae, sub certis conventionibus, inter nos & ipsum in dâ factis:

Et idem Rex, conventionibus illis in nullo articulo observatis, totam prædictam terram nostram Vasconiae in manum suam seisis fecerit, & eam adhuc nobis detineat malitiosè, in exheredationem nostri & coronæ Angliæ manifestam.

Ac nos, in istis rebus recuperandis, consilium apponere non possumus, sine Dei, & bonæ gentis nostræ (quam istud factum tangit communiter) & aliorum amicorum consilio.

Per quod vos requirimus & rogamus, in fide & homagio, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod de hominibus vestris ad nos mittatis; ita quod sint ad nos apud London' primo die Septembris, cum equis & armis, ita decenter parati & prompti ad transfretandum nobiscum, quod nos vobis ex hoc teneamur regratiari.

Et tantum in hoc, amore nostri, facere velitis, quod possumus de vobis exindè nos specialiter commendare.

Teste Rege, apud Portesmoth, xxix. die Junii.

Roberto de Brus, ejusdem tenoris littera, pro servitio ad Vasconiam recuperandam.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX & superior dominus regni Scotiae, dilecto & fideli suo, Roberto de Brus domino de Valle Anandi, salutem.

Cum tractatus, &c. ut in superiori usque hæc verba, viz.
Per quod vos, tanquam illum, qui nobis pluries bonum & gratum servitium impendit, requirimus & rogamus, in fide & homagio, quibus nobis tenemini, firmiter injun-

gentes, quod de hominibus vestris ad nos mittatis, ita quod sint ad nos apud London' primo die Septembris, cum equis & armis, ita decenter parati & prompti ad transfretandum nobiscum, quod sit ad honorem vestrum, & profectum expeditionis nostræ in hoc facto: & tantum facere velitis, quod possumus de vobis exindè nos specialiter commendare.

Teste Rege, apud Portesmoth, xxix. die Junii.

Johanni de Comyn comiti de Bogan, ejusmodi littera.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX & superior dominus regni Scotiae, dilecto & fideli suo, Johanni Comyn comiti de Bogan, salutem.

Cum tractatus, &c. prout in littera Regi Scotiae, usque hæc verba, viz.

Per quod vos requirimus & rogamus, in fide & homagio, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod sitis ad nos, in propriâ personâ vestrâ, London' primo die Septembris, cum equis & armis, ita decenter parati & prompti ad transfretandum nobiscum, quod vos ex eo teneamur regratiari; & quod de vobis possumus nos specialiter commendare.

Et istud negotium, sicut commodum & honorem nostrum diligitis, & sicut de vobis confidimus, nullatenus omittatis.

Teste Rege, apud Portesmoth, xxix. die Junii.

Consimiles litteras habent subscripti; videlicet, quilibet eorum unam.

Robertus de Brus Comes de Karrik.
Gilbertus de Umframvill comes de Anegos.
Johannes Comyn de Badenagh.
Willielmus de Ferrerar.
Richardus Sward.

Patricio de Dumbar comiti de Marchia consimilis littera.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX & superior dominus regni Scotiae, &c. nobili viro & amico suo carissimo, Patricio de Dumbar comiti de la Marche, salutem.

Cum tractatus, &c. usque hæc.

Ac nos, in istis rebus recuperandis, non possumus consilium apponere, sine Dei & amicorum nostrorum specialium auxilio.

Per quod vos requirimus & rogamus ita specialiter ut valeamus, quod vos sitis ad nos, in propriâ personâ vestrâ London' primo die Septembris, cum equis & armis prompti & parati ad transfretandum nobiscum, ita quod vobis ex hoc teneamur regratiari.

Et, si vos ipsi non possitis tunc personaliter interesse, de hominibus vestris ad nos tunc mittere velitis, qui prompti sint, & parati ad transfretandum nobiscum, in formâ prædictâ; in tantum quod vos ex hoc valeamus commendare.

Set melius nobis placeret præsentia vestra cum minore gente, quam major numerus gentium sine vobis.

Teste Rege, apud Portesmoth, xxix. die Junii.

Consimiles litteras habent omnes subscripti; videlicet, quilibet eorum unam,

Donaldus comes de Mar.
Johannes comes de Atheles.
Willielmus comes de Ros.
Malisius comes de Strathern.
Walterus comes de Meneteth.
Malculmus comes de Levenas.
Jacobus senescallus Scotiae.
Galfredus de Moubray.
Guilielmus de Mourene de Tolobardyn.
Johannes de Strypelyn.
Patricius de Graham.
Willielmus de Sancto Claro.
Johannes de Soules.
Nicholaus de Soules.
Guilielmus de Striveilyn.
Thomas de Morham.
Thomas Randolf.
Johannes le seneschall.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Littera ad magnates Hybernæ pro servitio militum, ad Vasconiam, per dolum à Rege Franciæ occupatam, recuperandam.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Petro filio Jacobi de Ber-
nyngam, salutem.
Cum tractatus inter nos & Regem Franciæ habitus
fuerit, super quibusdam contentioibus & controversiis,
quæ fuerunt inter gentes nostras & gentes Regis Franciæ
supradicti;
Ob quem tractatum nos obedientiam fecimus ipsi Regi,
de quibusdam castris & villis, de terrâ nostrâ Vasconiæ, sub certis con-
ventionibus inter nos & ipsum indè factis;
Et idem Rex, conventionibus illis in nullo articulo observatis, totam
prædictam terram nostram Vasconiæ in manum suam seisiri fecerit, & eam
adhuc nobis detineat malitiosè, in exhæredationem nostri & coronæ Angliæ
manifestam;
Ac nos, in istis rebus recuperandis, consilium apponere non possumus,
sine Dei & bonæ gentis nostræ, (quam istud factum tangit communiter)
& aliorum amicorum nostrorum, consilio;

Per quod vos rogamus & requirimus, in fide & homagio, quibus nobis
tenemini, firmiter injungentes, quod sitis ad nos, in propriâ personâ vestrâ
London', primo die Septembris, cum equis & armis, ita decenter parati &
prompti ad transfretandum nobiscum, quod ex eo vobis teneamur regra-
tari, & quod de vobis possimus nos specialiter commendare; ita videlicet
quod terræ vestræ, secundum quod opus fore videritis, custodiæ rema-
neant & munitæ.
Et istud negotium, sicut commodum & honorem nostrum diligitis, &
sicut de vobis confidimus, nullo modo omittatis.
Teste Rege, apud Portesmuth', xxix. die Junii.

Eodem modo de verbo ad verbum, mandatum est subscriptis; videlicet,
Ricardo de Burgo comiti Ulton.
Theobaldo le Butiller.
Thomæ filio Mauricii.
Johanni Cogan.
Johanni de Barry.

Prælati & baronibus Vasconiæ, de Rege excusando quod secretum tractatum habuerat cum Rege Franciæ, ipsis inconsultis, undè seductus fuit & circumventus.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

REX universis archiepiscopis, episcopis, & aliis prælati,
comitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus, domi-
cellis, civibus, burgensibus, communitatibus, senescallis,
ballivis, præpositis, notariis, servientibus, & omnibus aliis
in terrâ ducatus Aquitaniæ, & in terrâ nostrâ Agen' & aliâ
terrâ nostrâ Vascon' constitutis, salutem.
Cum quidam tractatus inter Regem Franciæ & nos habi-
tus fuerit, per quem nos, pro bono pacis & utilitate
Christianitatis, sicut credidimus, quasdam obedientias de vobis & de dicto
ducatu nostro fecimus ipsi Regi, de quo nos culpabiles reddimus vobis
cunctis, eo quod id absque vestris consilio & scientiâ fecimus, desicut vos
eratis ita benè parati ad dictam terram custodiendam vestri gratiâ, & etiam
defendendam;
Vos rogamus quatinus nos indè habeatis excusatos; vos etenim non
estis in hoc circumventi solummodo & seducti, quia plus cæteris fallimur
nosmetipsi; prout dilectus & fidelis noster, Hugo de Veer, & dilectus
clericus noster magister Reynmundus de Ferariis, qui in curiâ Franciæ dicto
tractatu intererat, vobis ex parte nostrâ plenè poterunt id referre;
quibus velitis credere in præmissis.
Et, Dei adjutorio, amodò taliter nobis cavebimus, quod nichil, contin-
gens vos seu ducatum antedictum, faciemus sine vestris consilio & assensu.

Per quod, quam carius possumus, vos rogamus, quatinus (sicut boni &
fideles nobis & coronæ nostræ Angliæ semper hujusque fuistis, & dictum
ducatum nostrum contra omnes gentes benè & fideliter præservastis, ac
totis temporibus defendistis, & jam opus de vobis majus habeamus quam
unquam hactenus habebamus) nos juvetis ad dictum ducatum recuperan-
dum & mantinendum, sicut vos & antecessores vestri nobis & antecessori-
bus nostris omni vice fecistis; scientes, quod per Dei adjutorium & vestrum,
in hoc tale consilium apponemus, quod Domino placebit & vobis.
Et, ob grandem fiduciam, quam de fidelitatibus vestris gerimus & ha-
bemus, ad præsens, ad vos mittimus carum nepotem & fidelem nostrum,
Johannem de Britannia, cum quibusdam aliis nobilibus de nostro concilio
atque regno.
Mittimus etiam ad vos in proximo, Deo propitio, Edmundum fratrem
nostrum carissimum, & dilectum & fidelem nostrum Henricum de Lacy
comitem Lincolnæ, cum pluribus aliis nobilibus & proceribus dicti regni.
Et nos ipsi, duce Altissimo, ibidem ad citius quod poterimus, accedemus.
Et cum hiis primis venissemus, nisi aliquæ rationes subfuisent; quis
dictus nepos noster, & præfatus Johannes de Sancto Johanne, & dilectus
& fidelis noster Robertus Tybetot vobis referent ex parte nostrâ; quibus
in hiis velitis credere: & excusatos quæsumus nos habere. In cujus, &c.
Dat' apud Portesmuth', primo die Julii.

Pro Johanne de Sancto Johanne, senescallo Vasconiæ constituto.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

REX eidem, salutem. Sciatis quod constituimus dilec-
tum & fidelem nostrum Johannem de Sancto Johanne,
senescallum nostrum ducatus prædicti, & terræ nostræ
Agenesi, & aliarum terrarum nostrarum Vasconiæ, quam-
diu nobis placuerit.
Et ideo vos rogamus, mandantes quatinus eidem Jo-
hanni, tanquam senescallo nostro ibidem, sitis intendentes
& obedientes: facientesque eidem quod dictorum ducatus & terrarum

consequistis facere senescallis: ipse etenim vobis faciet quod soliti sunt
facere hujusmodi senescalli.
Cui quidem Johanni damus, tenore præsentium, potestatem poñendi &
amovendi subsenescallos, castellanos, majores, & omnes alios ballivos &
ministros, secundum quod sibi videbitur faciendum.
In cujus, &c.
Teste ut supra, *

Pro Johanne de Britannia, capitaneo in partibus Vasconiæ constituto.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

REX, &c. universis archiepiscopis, episcopis, & aliis
prælati, comitibus, vicecomitibus, baronibus, mili-
tibus, domicellis, civibus, burgensibus, communitatibus,
senescallis, ballivis, præpositis, notariis, & omnibus aliis
in terrâ ducatus nostri Aquitaniæ, & in terrâ nostrâ
Agenesi, & aliâ terrâ nostrâ Vasconiæ constitutis, salutem.
Mittimus dilectum nepotem & fidelem nostrum, Johan-
nem de Britannia, in ducatum nostrum prædictum, ad tenendum locum

nostrum ipidem; & ut sit vester capitaneus, & gentis nostræ quam cum
eo ad partes destinamus easdem:
Propter quod vos rogamus, mandantes quatenus eidem nepoti nostro
sitis obedientes in omnibus, sicut nobis; quousque à nobis super hoc
aliud habueritis in mandatis.
In cujus, &c.
Dat' apud Portesmuth', primo die Julii.

De potestate tractandi super confœderatione inter Reges Castellæ & Angliæ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. De circumspec-
tione & fidelitate cari nepotis nostris Johannis de
Britanniâ, capitanei gentis nostræ, tenentisque locum nos-
trum in ducatu Aquitaniæ: necnon dilectorum & fidelium
nostrorum, Johannis de Sancto Johanne senescalli nostri
Vasconiæ, Roberti Tybetot, & Amaneui de la Bret, mili-
tum, plenam fiduciam optinentes;
Damus ipsis omnibus, tribus, & duobus ipsorum, qui præsentis fuerint,
plenam potestatem tractandi, & ordinandi super unitate, & confœderatione
ae amicitia speciali, inter magnificum principem, dominum Regem Castellæ
illustrum, & nos (Deo propitio) faciendis, & assecurandis, & de hiis afir-
VOL. I.

mandis, quamdiu ambo vixerimus; & damus potestatem prædicto nepoti
nostro, jurandi in animam nostram omnimodum rationabile juramentum.
Volimus etiam quod prædicti quatuor, tres, & duo eorum, quos præ-
sentes esse contigerit, omnia quæ ad commodum & honorem dicti Regis
& nostri, quoad præmissa, fuerint convenientia, seu etiam oportuna, faciant
& compleant, sicut superius est expressum.
Habemus siquidem, & habebimus pro firmo & stabili, quicquid prædictus
nepos noster, senescallus, Robertus, Amaneus, tres, & duo eorum, nomine
nostro, in omnibus supradictis, & singulis eorundem, in formâ prædictâ
duxerunt faciendum. In cujus, &c.
Teste Rege, apud Crevequer, tertio die Julii.

Pro Johanne de Britannia, de potestate tractandi super confederationibus.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. De fidelitate & circumspectione dilecti nepotis & fidelis nostri, Johannis de Britannia, capitanei gentis nostrae, tenentisque locum nostrum in ducatu praedicto, plenam fiduciam obtinentes;

Damus ei, tenore praesentium, potestatem tractandi, & ordinandi super confederatione, & amicitia inter nos, &

omnes illos, qui de amicitia nostra esse voluerint (Deo propitio) ineundis: & confederationem & amicitiam hujusmodi, nomine nostro, affirmandi.

Ratum & gratum habentes, & habituri quicquid, per eundem nepotem nostrum, factum fuerit in praemissis.

In cujus, &c.

Dat' apud Portesmouth', nono die Julii.

De potestate tractandi super confederatione inter Regem & comitem de Foys.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto nepoti & fideli suo, Johanni de Britannia, capitaneo gentis nostrae in ducatu Aquitaniae, salutem.

De fidelitate & circumspectione vestra plenam fiduciam obtinentes;

Vobis damus plenam, tenore praesentium, potestatem tractandi, & ordinandi super unionis & confederationis vinculo, ac amicitia speciali, inter nos & nobilem virum dominum

comitem de Foys (Deo propitio) ineundis: & de hiis, nostro nomine, affirmandis; faciendi insuper & complendi omnia, quae ad honorem & utilitatem nostram, ac praefati comitis, in praemissis convenientia fuerint, seu etiam oportuna.

Ratum & gratum habentes & habituri quicquid feceritis, nomine nostro, in omnibus supradictis, & quolibet eorumdem.

In cujus, &c.

Dat' apud Portesmouth, nono die Julii.

Archiepiscopo Auxitano & aliis, de Vasconia recuperanda.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri Amaneio, eadem gratia, archiepiscopo Auxitano, salutem.

Cum, de terra nostra Vasconiae, per Regem Franciae & suos, inimicos nostros, seducti simus nequiter & ejecti, prout vos, secundum quod intendimus, bene scitis;

Paternitatem vestram affectuose requirimus & rogamus, quatenus ad eandem terram nostram recuperandam, nobis in auxilium velitis esse, & genti nostrae, sicut de vobis confidimus, consulentes.

Hominesque partium earumdem, ut nobis & genti nostrae, ad terram nostram praedictam recuperandam, auxilium impendant, velitis requirere & monere: & quod ad antiquum statum & dominium, sub quibus ipsi, & eorum antecessores extiterunt, redire velint & morari.

Tantum super hiis, ad hanc nostram instantiam, facientes, quod vobis

specialiter teneamur, prout semper bene meruistis, & diebus singulis facietis, Domino annuente.

Dat' apud Portesmouth', decimo die Julii.

Consimiles litteras habent omnes subscripti, viz.

Dominus Hugo, episcopus Vasatensis.
Dominus Bertrahdus, episcopus Agenn'.
Dominus Arnaldus, episcopus Aquens'.
Dominus Dominicus, episcopus Baiona.
Dominus Galhardus, episcopus Olerens'.
Dominus Petrus, episcopus Aduvens'.
Dominus Reymundus, episcopus Lascarren'.
Dominus Giraldus, episcopus Lettores'.
Abbas de Sancto Maurino.
Abbas de Cleriaco.
Prior de Mastz.

Arnaldo de Blanquafort cum multis aliis, de Vasconia, per dolum abrepta, recuperanda.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Arnaldo de Blanquafort, salutem.

Satis bene audistis & nostis discordiam, habitam inter Regem Franciae, & nos; & qualiter idem Rex de nostris bonis gentibus, & terra nostra Vasconiae nos malitiose decepit.

Propter quod, quam carius possumus, vos requirimus & rogamus, quatenus ad dictam terram nostram recuperandam, manutendam & defendendam, nos juvetis, sicut vos, & antecessores vestri, nobis & antecessoribus nostris fecistis, omnibus temporibus retroactis.

Et in isto negotio taliter faciatis, quod nos & nostri vobis teneamur, prout vobis ob bona servitia, quae nobis haecenus impendistis, recognoscimus nos teneri.

Teste Rege, apud Portesmue, xii. die Julii.

Nomina magnatum Vasconiae, quibus dominus Rex misit litteras suas, sub illo tenore quo scripsit Arnaldo praedicto.

Olivarius de Linhano,
Ebulus de eddem,
Aymericus de Burgo,
Dominus Marescandus,
Bernardus Amaneui Darrameste,
Geraldus de Sancto Genes',
Reymundus de Cantemerle,
Petrus de la Mota de Ludedon,
Galhardus Dagassat,
Petrus Willielmi de Mateplana,
Petrus Darssat,
Bernardus de Blanquafort,
Arnaldus de Spanna,
Geraldus de Lamota de Latrene,
Dominus de Blania,
Dominus de Ryuncio,
Bertrandus de Posensaco,
Bernardus de Scossano,
Amalbinus de Bares,
Reginaldus de Blugun capital' de Latrene,
Guillielmus Furt Dornon,

Galhardus de la Landa,
Bertrandus de Noalhano,
Dominus de Benanges,
Arnaldus Garsye del God,
Petrus de Monte Pesato,
Bertrandus de Caumont,
Petrus de les Cases,
Guillielmus Reymundi de Guisac,
Alex' de la Pebree,
Petrus de Ganarreto,
Gualhardus de la Mota,
Amanenus de la Mota,
Willielmus Sancii de Pomeys,
Arnaldus de Gyronde,
Anassancius de Caumont,
Geraldus de la Mota,
Bertrandus de Mames,
Petrus de Pompeiaco,
Reymundus Guillielmi de Salinaco,
Gaillardus de Forgiis,

Isti qui sequuntur, sunt de curia Sancti Severi.

Dominus de Biarno,
Vicecomes de Tartas,
Augerus de Malo Leone,
Forcaverius dominus de Lescun',
Affinus de Nauhalles,
Otto de Doaset',
Randulphus Bernardi de Castro Novo,
Sausaverius de Podeuz,
Arnaldus de Marsdeno,
Arnaldus de Monnuh,
Asparus Darans,
Sognus Destan',
Vicecomes Doica,

Arnaldus Destivals,
Galhardus de Tili',
Vicecomes de Fureus,
Arnaldus Guillielmi de Puliball,
Dominus de Monte Olivo,
Dominus Teuton de Sancta Cruce,
Guillielmus de Soa,
Sancius Lupi de Castandeco,
Fravanetus de Campeto,
Arnaldus Willielmi de Malo Vicino,
Dominus de Damesayn,
Sancius Arnaldi de Malo Leone,
Guillielmus Arnaldi de Moriana.

De Agenens'.

Amanenus del Fossat,
Galterius del Fossat,
Arreinfred de Monte Pesato,
Amanenus de Madalhano,
Arnaldus de Marmande,
Stephanus Farriol,
Eugo de Pinois,
Grimoardus de Baleuz,
Oto de Casa Nova,
Rudel de Seyches,
Guillielmus Randulphi Lork,
Arnaldus Garsie de Fossat,
Oto de Lomayne,
Bertrandus de Insula,
Assinus Dagnalayl,
Bartho de Ponibus,
Augerus de Podio Bardaco,
Randulphus Barnardi de Golans,,
Rainfredus de Dursfort,
Dominus de Podenas,
Gastonus de Gontali,

Vital' de Gontali,
Bedz de Casa Nova; item
Constantia Vicecomitissa de Marhan,
Margeria comitissa de Foiz,
Vicecomitissa de Biarn,
Arnaldus Guillam comes de Aundoing',
Noyt de Sadyrack,
Reymund' Arnald de Dauns,
Arnaldus de Engyne dominus de Jaces,
Reymund' Arnald' de Girsereit,
Arnulph' Guillielmi de Malo Leone,
Assinus de Castro Pugor,
Gaillardus de Castro Pugor,
Reymundus de Moriana,
Reym' Garsie dominus de Corraze Domicellus.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Burgens' de Burdegal.

Arnandus Reymundi de Soleir,
Johannes Columbi,
Rostandus del. Soleir,
Petrus Lambert,
Guillelmus Aymeric,

Petrus Begnerii de la Rocela,
Johannes Dalhan,
Arnaldus Monedeir,
Petrus Calhon junior.

Reym' de Myrablo,
De Regula.
Willielmus de Pinibus.

De Lectora.
Gerardus Senherii,
Bertrandus de Calbeto,
Forta de la Roqua,
Randolphus de Plumassana,
Bernardus, de eddem.

De Baionia.
Petrus Arnaldi de Villa,
Paschal, filius Petri Arnaldi de
Villa,
Guillelmus de Sanbanhaco,
Johannes de Villa,
Augerius Roberti,
Reymundus Arnaldi de Maison
mana. Item
Major & jurati ville Burdeg',
Jurati ville Sancti Macharii,
Jurati ville Vasati,
Jurati ville Regule,
Major & jurati ville Baion',
Major & jurati ville Aquen',
Jurati ville Sancti Severi,
Major & jurati ville de Liborne,
Major & jurati ville de Burgo,
Jurati ville de Mountclar',
Major & jurati ville Sancti
Emilionis,
Jurati ville de Milhano,
Jurati ville Agenn',
Jurati ville Portus Sanctæ
Marie,
Jurati ville Marmande,
Jurati ville Lettora,
Jurati ville Condomii,
Jurati ville de Pena Agenn',
Jurati ville de Puy Miroi,
Jurati ville de Montflanquin',
Jurati ville de Tornon.

Item scriptum est militibus & aliis gentibus de Labort.

Item militibus & aliis probis hominibus de Malo Leone.

Petrus de Monte Revelli,
Vidacus Lupi de Biscaye, consanguineus Regis,
Doatus de Pyn' burgens' de Vasato.

Eodem modo scribitur,

Bertramo de Monte Leonis,
Galfrido de Mortayne,
Elye de Chaleys,
Aymaro de Archiaco,
Roberto de Mustak,
Willielmo Chenyngge, qui non est homo Regis, & filio suo
primogenito, & uxori dicti filii,
Bernardo de Bovill domino de Lymoyl, consanguineo Regis,
Gastoni de Gantaud,
Probis hominibus communitatis de Meysin.

Item scriptum est domino Petro filio quondam domini P. Regis Aragon.

Item dominae Guille consorti nobilis viri domini Petri de Aragon' viceco-
mitissæ Montis Cad' & Castri Veteris, consanguineæ Regis.

Item domino Rogero Bernardi comiti Fax' & vicecomiti Biarn' & Castri Boni.

Item scriptum est in forma communi domino Daus.

Item Arnaldo Guillelmi de Tholosa burgen' de Salva Terra.

Magistro Petro Arnaldi de Bit, clerico Regis.

Arnaldus Luke de Chele,

Segimus de Puteo,

Magister Reym' de la Ferr', decanus Sancti Severini Burdegal cum

credentiâ.

Guinus de Puteo,

..... dominus de Jaces,

Bartholomeus Dakes.

Item scriptum est juratis, consulibus, probis hominibus, & toti communitati
terre de Aspe.

Consimilis littera dirigitur juratis, consulibus, &c. de Ursagh.

Consimilis littera dirigitur Stephano de Fyta, cum quiddam clausula, ante
ultimam clausulam, in hæc verba :

Et de hominibus recolligendis, ipsisque monendis ut ad antiquum
statum & dominium, ubi ipsi & eorum antecessores extiterunt, redeant,
opem & operam, sicut de vobis confidimus, efficaciter apponatis.

Dat. &c.

Consimilis littera dirigitur Lupo de Borgouyn, in communi forma, cum
clausula, quæ sequitur, in hæc verba :

De bono autem servitio, quod fecistis pluries nobis ipsis, & quod dilecto
& fideli nostro Johanni de Sancto Johanne, locum nostrum tenenti in
ducatu Aquitanniæ, nostro nomine, similiter impendistis, grates vobis re-
ferimus speciales.

Dat' apud Portesmue, xii. die Julii.

Arnaldo de Caillou,

Guitardo de la Forte,

Fratri Guillardo de Blezino, priori hospital Sancti Jacobi

Burdeg'.

Magistro Bernardo Fabri, clerico Regis.

Juratis, consulibus, probis hominibus, & toti communitati de Oleron',

Juratis, consulibus, probis hominibus, & toti communitati de Morlan.

Eodem modo juratis & probis hominibus de Pount de Urceis.

Eodem modo juratis, &c. de Salva Terrâ.

De finibus pro servitio Regi debito in expeditione Vasconicæ, recipiendis.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I m. 4.
in Turr. Lond.

REX, &c. venerabili in CHRISTO patri, W. eadem gratiâ, Bathon' & Wellen' episcopo, thesaurario suo, salutem.

Sciatis quod assignavimus vos, unâ cum illis de baronibus nostris de scaccario, & aliis fidelibus nostris, quos vobis associare volueritis, ad recipiendum fines, vicæ nostrâ, ab archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus,

& cæteris viris religiosis, personis ecclesiasticis, dominabus, viduis, & aliis mulieribus quibuscumque;

Ac etiam ab aliis, à quibus fines hujusmodi recipiendos videritis, & qui fines nobiscum facere voluerint, pro servitio quod nobis debent, & facere tenentur in instanti expeditione nostrâ Vasconicæ, prout vestra discretio ad commodum nostrum viderit faciendum.

Et ideò vobis mandamus, quod fines hujusmodi, ad opus nostrum, recipiatis in formâ prædictâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Portesmuth, xvi. die Julii.

Littera Jacobo Regi Aragonicæ, de amicitia inter Petrum & Alfonsum, patrem & fratrem ejus, & Angliæ Regem continuandâ; ac etiam de credentiâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino J. DEI gratiâ, Arragonicæ, Majoricarum, & Valentiz, Regi illustri, ac comiti Barchinonæ, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanicæ, salutem, & felicis ad vota successus.

Quia inter genitorem vestrum & fratrem (quorum animabus propitiatur DEUS) & nos, specialis amicitia, dum viverent, habebatur: quam erga nos intendimus continuare vos velle; nec per vos stabit, quin hujusmodi continuatio fiat hinc inde:

Excellentiæ vestræ volumus esse notum, quod ad partes Vasconicæ earum nepotem & fidelem nostram, Johannem de Britannia, capitaneum gentis nostræ, tenentemque locum nostrum ibidem, specialiter destinamus: qui vobis plenius scire faciat, ex parte nostrâ, injurias & gravamina, nobis malitiosè illata; quæ majestati vestræ credimus displicere;

Et ipsis, quos dictus nepos noster ad vestram præsentiam, ex parte nostrâ, duxerit transmittendos, velitis in præmissis fidem credulam adhibere.

Dat' apud Funtele, xxiv. die Julii, anno regni nostri vicesimo secundo.

Forma redditionis homagii Regi Franciæ factæ, per Regem Angliæ, ante guerram inchoatam.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

NOS messages dirrount au Roy de France, nostrè seigneur le Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, vous fist homage sur condition; c'est asavoir solonc fourme de la pees, fait entre voz auncestres & les soens, laquele vous ne lui avez tenuz:

Et d'autre part, pur les conteks & riotes, q'ount este entre voz genz & les soens, apeser, secretz tratiz, que ount este entre vous & lui, par monsire Edmound soun frere, sicome bien vous doit souvenir; en les queux tratiz estoiet certains covenantz, lex queux ne

lui sont gardez en nul point, tout soit q'il vous a fait obeisaunce outre la fourme de ce tratiz:

Et pui, sire, si vous ad fait deux foiz requere, par l'avantdit soun frere; & la tierce foiz par ascun des paers de France, & par autres grantz seigneurs de vostre roialme; que sa terre de la duchee d'Aquitaine lui fust rendue, & sa gent, que sont en vestre arrest, deliveree: des queux riens ne lui avez fait.

Parount y lui semble que vous ne lui tenez pas pur vestre homme, ne il n'entent estre.

Johanni duci Brabantie, de 22,000 l. sterling' gentibus Sabaudie & Burgundie, pro servitiis suis contra Regem Francie, ad ordinationem Amadæi comitis Sabaudie, numerandis.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 12.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a noble hom, Johan, par mesme la grace, ducs de Lothar, Braybant & de Leynburg, sunchier fuiz, saluz.
Nous vous prioms que les xxii. M. li. d'esterling, les queux nous enveasmes, n'adguers oveque vous, en la flote en vos parties: e les queux nous avoms ordene pur faire paemens as gentz de Sauvoye, e de Burgoyne, e de celes parties, pur ayder a nostre guerre contre le Roy de France;

Facez liverer a ceux, ou a celi, qi les voudra demander depar nostre cosyn, le conte de Sauvoye; e qi sur ceo nous porteront, ou portera ses lettres overtes.

En tesmoigne de ceste chose, nous vous enveoms cestes nos lettres overtes.

Donees a Portesmue le xiii. jour d'Aust.

De præfatâ pecuniâ, ut supra, ordinandâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 12.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a son chier clerk, Robert de Segre, saluz.
Nous vous mandoms que les xxii. M. li. d'esterling, les queux nous vous feismes bailler, pur faire paer as gentz a armes de Sauvoye, de Burgoigne, e de celes parties, pur ayder a nostre guerre contre le Roy de France.
Facez liverer a ceux, ou a celui, qi les voudra demander depar nostre cosyn, le conte de Sauvoye; e qi sur ceo porteront, ou portera ses lettres overtes.

E qe vous mesmes aillez jusques au conte, pur ver mon qe des paement, e les choses se facent en la manerè, qe feut devisee, selonc la forme contenue en roule endente, le quel mon sire Leewys ad.

E fetes, en totes choses, ceo qe le conte vous commandera, e ceo ne lessez.

En tesmoigne, &c.

Donees, &c. ut supra.

De die transfretationis in Vasconiam prorogatâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Cumbri, salutem. Cum nuper tibi præceperimus, quod summoneri faceres omnes illos de ballivâ tuâ, qui de nobis tenent in capite per servicium militare, vel per serjantiam; & etiam omnes illos, tam milites quam alios tenentes per servicium militare, vel per serjantiam, qui tenent de wardis, in manu nostrâ existentibus: Sive sint wardæ de terris archiepiscopatum, episcopatum, abbatiarum, vel prioratum: sive de terris comitum, baronum, vel aliorum quorumcumque liberorum hominum; exceptis quibusdam certis personis, quorum nomina in quâdam cedulâ, inclusa in brevi nostro, quod tibi inde misimus, continebantur:
Quod essent apud Portesmuth' primo die Septembris, proximo futuro, cum equis & armis, & toto servitio quod nobis debent, parati nobiscum transfretare in Vasconiam:
Ita tamen quod abbates & priores, qui servicium nobis debent, habeant tunc ibi per se servicium, nobis debitum, paratum ad transfretandum nobiscum in formâ prædictâ.
Et jam, ex certis causis, diem summonitionis prædictæ prorogaverimus usque in crastinum sancti Michaelis, proximo futurum:
Ita quod comites, barones, & omnes alii de ballivâ tuâ, quicumque

fuerint, & qui nobis servicium debent, tunc sint apud Portesmuth', cum equis & armis, & toto servitio, nobis debito, parati nobiscum transfretare ad partes prædictas:

Et archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, & cæteri viri religiosi & ecclesiastici, habeant tunc ibi similiter servicium, quod nobis debent, paratum ad transfretandum nobiscum, sicut prædictum est:

Tibi præcipimus quod prorogationem diei prædictæ, in formâ prædictâ, per totam ballivam tuam, sine dilatione, publicè proclamaris: & etiam scire facias comitibus, baronibus, & aliis supradictis, quod sint, ad prædictos diem & locum, cum servitio suo prædicto: & similiter archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, & cæteris viris religiosis & ecclesiasticis, quod habeant tunc ibi servicium, nobis debitum, paratum ad transfretandum nobiscum, sicut prædictum est.

Istud mandatum nostrum, sicut te & tua diligis, cum omni diligentia & celeritate exequaris.

Teste Rege, apud Portesmuth', xvii. die Augusti.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ.
Teste ut supra.

Mandatum Regis archiepiscopo Eborum & episcopis Angliæ, de facto Vasconie, à Rege Francie fraudulenter obtentæ, & nequiter detentæ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopo Eborum, Angliæ primati, salutem. Qualiter Rex Francie nos de terrâ nostrâ Vasconie illicitè decepit, & inde fraudulenter eiecit, eam nequiter detinendo, paternitatem vestram credimus non latere.
Cum igitur, ad terram illam recuperandam à manibus dicti Regis, vestrum consilium & auxilium, sicut & cæterorum prælatorum ac cleri de regno nostro (quos communitè negotium istud tangit) nobis quamplurimum prospexerimus profutura; ob quod apud Westmonasterium, in festo Sancti Mathei Apostoli & Evangelistæ, proximo futuro, personaliter esse disposuimus, Deo dante:
Ad tractandum, unâ vobiscum, & cæteris prælatis, ac clero ejusdem regni, & ad ordinandum tunc ibidem super statu dictæ terræ nostræ Vasconie, & remedio in hoc contra hujusmodi malitiam adhibendo;
Vobis mandamus, in fide & dilectione, in quibus nobis tenemini, firmiter injungentes quod, dictis die & loco, personaliter intersitis;
Vocantes prius decanum & capitulum ecclesiæ vestræ, archidiaconos, totumque clerum vestræ diocesis;
Facientesque, quod idem decanus & archidiaconi, in propriis personis suis, & dictum capitulum per unum, idemque clerus per duos procuratores idoneos, plenam & sufficientem potestatem ab ipsis capitulo & clero habentes, unâ vobiscum intersint modis omnibus tunc ibidem;
Ad tractandum, ordinandum, & faciendum, pro ipsius capitulo & clero, ac eorundem nominis, quod de vestro, & aliorum prælatorum, decani, archidiaconorum, procuratorumque prædictorum, communi consilio providebitur in præmissis.
Teste Rege, apud Portesmuth', xix. die Augusti.

Consimiles littera diriguntur custodi spiritualitatis archiepiscopatus Cantuariensis, sede vacante, mutatis tamen mutandis; ut ibi, vocantes prius archidiaconum, totumque clerum dictæ diocesis, facientesque quod idem archidiaconus, in propriâ personâ sua, dictusque clerus per duos procuratores idoneos, plenam & sufficientem potestatem ab ipso clero ac ejusdem nomine, quod, de vestro prælatorum archidiaconorum procuratorumque prædictorum communi consilio, providebitur in præmissis. Teste ut supra.

Consimilia brevia diriguntur episcopis

Elyensi, Norwycensi, Wintoniensi, Wygornienti,
Roffensi, Dunelmensi, & Karleolensi,
qui decanos non habent, nec capitula, ut in primo brevi, sub prædictis datâ & sigillo.

Eodem modo, ut in primo brevi, mandatum est electo Menevensi, vel ejus vicis gerenti, ipso agente in partibus transmarinis.

Item custodi spiritualitatis Landaf', sede vacante,
Episcopo Londoniensi, Episcopo Sarum,
Episcopo Lincolnensi, Episcopo Assavensi,
Episcopo Cicesterensi, Episcopo Bangorensi,
Episcopo Exoniensi, Episcopo Bathonensi & Wellensi,
Episcopo Herefordensi, Episcopo Coventrensi & Lichefeldensi.

REX abbati Sancti Augustini Cantuar', salutem. Qualiter, &c. ut supra, in litterâ directâ archiepiscopo Eborum, &c. sicut & prælatorum & cleri, &c. Deo dante, ad tractandum, unâ vobiscum, & prælatis, ac clero ejusdem regni, & ad ordinandum tunc ibidem super statu, &c. adhibendo, vobis mandamus firmiter injungentes, quod dictis die & loco, personaliter intersitis ad tractandum, ordinandum, & faciendum, quod de vestro, prædictorumque prælatorum & cleri communi consilio providebitur in præmissis. Et hoc nullatenus omitatis.
Teste Rege, apud Portesmuth', xix. die Augusti.

Eodem modo mandatum est omnibus subscriptis,
Abbati de Sancto Edmundo, Abbati de Topholm',
Abbati de Waltham, Abbati de Byleye,
Abbati de Sancto Albano, Abbati de Dale,
Abbati de Neuhus,
Abbati de Colersand,
Abbati de Croxton,
Abbati de Sancta Radegunda,
Abbati de Hepe,
Abbati de Tychefeld,
Abbati de Suleby,
Abbati de Lanenden,

Præmonstraceni.
Abbati de Abnewyk,
Abbati de Egleston,
Abbati de Sancti Agatha,
Abbati de Barlinges,

A. D. 1294. | An. 22. Edw. I.

Abbati de Torre,
Abbati de Welbeck,
Abbati de Hales,
Abbati de Bello Capite,

Cistere'.

Abbati de Furneys,
Abbati de Sallay,
Abbati de Holmcoltram,
Abbati de Novo Monasterio,
Abbati de Jorevall,
Abbati de Fontibus,
Abbati de Bella Landa,

Abbati de Melsa,
Abbati de Kirkesteide,
Abbati de Rupe,
Abbati de Rughford,
Abbati de Valle Dei,
Abbati de Geruton',
Abbati de Stanle in Ardern',
Abbati de Pipwell,
Abbati de Cumbe,
Abbati de Blanca Landa,
Abbati de Basingwerk,
Abbati de Cumbermere,
Abbati de Crokesden,
Abbati de Valle Regali,

Abbati de Denlacresse,
Abbati de Mira Valle,
Abbati de Stonlowe,
Abbati de Buldewas,
Abbati de Stonle, in Wiltshir',
Abbati de Swynesheved,
Abbati de Wardon,
Abbati de Boxle,
Abbati de Stratford,
Abbati de Tiletoge,
Abbati de Bynedon',
Abbati de Quarrera,

Abbati de Leteleye,
Abbati de Dunkswell,
Abbati de Bello loco Regis,
Abbati de Stratta Florida,
Abbati de Flavele,
Abbati de Tynterne,
Abbati de Kingeswod,
Abbati de Waverle,
Abbati de Revesby,
Abbati de Parco Lude.

Eodem modo mandatum est magistro ordinis de Sempringham.

Littera Regis Wallensibus, de creditis.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 1.
in Furr. Lond.

REX universis & singulis fidelibus suis, tam de comitatibus de Kaernarvan, Angleseye, & Meriunnyth, quam de comitatu de Flint, & de cantredis de Ros, & Rowenyock, & de Frenclloyt, salutem.

Quia in instanti arduo negotio nostro Vasconie, vestris, sicut & aliorum fidelium nostrorum, de regno nostro, servitiis indigemus ad presens;

Nos, de fidelitatibus vestris specialiter confidentes, vos requirimus & rogamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatinus dilectis & fidelibus nostris;

Reginaldo de Grey justiciario nostro Cestrie, & Roberto de Staundon justiciario nostro Northwallie, quibus in hoc negotio plenius exposuimus voluntatem nostram, vobis ex parte nostra ore tenus referendam, plenam fidem super hoc adhibere;

Et ea facere velit, prout iidem Reginaldus & Robertus vobis injungent plenius in præmissis; ita quod fidelitates & probitates vestras debeamus merito commendare.

Teste Rege, apud Donameneye, xxx. die Augusti.

De navibus, pro passagio Edmundi fratris Regis ad partes Vasconie, congregandis.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Vascon.
22 Edw. I. m. 1.
in Furr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, baronibus, & ballivis suis Quinque Portuum universis, salutem.

Quia passagium Edmundi fratris nostri carissimi ad partes Vasconie, in obsequium nostrum, ordinavimus apud Portesmuith, ad festum Nativitatis beate Marie, quod jam instat, ubi tunc personaliter esse proponimus, Domino concedente;

Vobis mandamus in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod omnes naves, in prædictis portibus existentes, sine dilatione quacumque, usque Portesmuith venire faciatis, pro passagio prædicto; ita quod passagium illud, pro defectu navium, nullatenus retardetur.

Istud mandatum nostrum, sicut commodum & honorem nostrum dilectis, & de vobis confidimus, cum omni celeritate exequamini diligenter.

Teste Rege, apud Pershore, iii. die Septembris.

Eodem modo mandatum est, per breve clausum, Willielmo de Leyburn, capitaneo nautarum & marinellorum de regno & potestate Regis.

Teste ut supra.

Eodem modo mandatum est Petro de Penecestre, custodi Quinque Portuum Regis. Teste ut supra.

Eodem modo mandatum est, per breviam clausam, baronibus & ballivis de Winchelse, & baronibus & ballivis de Sandwyco. Teste ut supra.

Bulla Cælestini V. Papæ Regi Angliæ, de promotione sua.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CELESTINUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Mirabilia Dei judicia, quorum scrutationes abyssus sunt, multa tremenda pariter & stupenda mortalibus, sic in altum se erigunt, sic intellectum tenuem nostræ imbecillitatis excedunt, quod, cum sit super omnes terræ terminos lumen ejus, ad contemplandam altitudinem divitiarum sapientiæ, atque scientiæ suæ immensæ, nec comprehensionis humanæ sufficiunt, nec depressi sensus nostræ humilis fragilitatis attingunt.

Ipsæ quidem, terribilis in consiliis, super filios hominum dominatur in virtute sua in æternum; & cum sit spectator omnium, cunctorum præscius, visionisque ejus presens semper æternitas, sic cum nostrorum actuum futura qualitate concurret, ut cuncta suaviter disponat recto iudicio, & creata singula arbitrio moderetur æterno.

Ipsæ cælos, terram creavit & maria; ac pro soliditate firmissimâ, sacrosanctam Romanam ecclesiam supra petram fidei soliditate firmavit; illud ei tribuens, in apostolicæ protectionis fortitudine, fundamentum ut, quamvis, flantibus ventis, fluctuare videatur interdum; ingruentibus tamen fluctibus nequeat procellose tempestatis emergi; licet enim, vel crebrâ decedentium mutatione pastorum, in varias fluctuationes frequenter incidit; vel per mundanæ malignitatis incursus, persecutionibus gravibus fuerit fatigata frequentius, nunquam tamen eam cælestis consilii altitudo deseruit, quo minus robur ipsius in quâlibet tribulatione proficeret, & inde obtineret spei suæ gaudium, undè receperat fidei firmamentum.

Piæ siquidem recordationis Nicolao Papa quarto, prædecessore nostro, debitum naturæ solvente, ejusque corpore honorificentia debita ecclesiasticæ tradito sepulture, habitus est à fratribus nostris de futuri pastoris substitutione tractatus; in quo successivè, proci dolor! ipsa Romana ecclesia, per non modica spatia temporum, viduitatis incomoda deploravit.

Sed benignus sapientiæ spiritus, in ipsis vespertinis angustiis rigans montes de superioribus suis, eorumdem fratrum corda disparia piâ inspiratione præveniens, subito & celeriter conjunxit in unum; illud, momento quasi, perficiens, ad quod diffusi temporis spatium fructum debitum non adduxit.

Ipsi namque fratres denuò, de solâ providentiâ summi Patris, & ejus permissione mirabili, in humilitatem nostram omnes unanimiter concordantes; nos, tunc fratrem Petrum de Murrone, ordinis sancti Benedicti, ad summi apostolatûs apicem evocarunt; nobis decretum evocationis hujusmodi per speciales eorum nuntios destinantes.

Vol. I.

Quoniam autem tanti oneris moles, nostris debilibus importabilis humeris, illius utpote, qui in humili statu positus, & solitudine heremi longissimis educatus temporibus, mundanorum negotiorum curâ depositâ elegeramus semper, pro tutiori consilio, in domo Domini solitarius abici, nostram insufficientiam stupore nimium tremendæ discussionis invaderet;

Considerantes tamen quod prolixior mora in subrogatione pastoris, traheret ecclesiæ ac gregi dominico periculosum pro universa mundi clementiam nocentum; & ne vocationi divinæ resistere videremur; demum confidentes in illo qui facit fortem ex debili; balbutientibus eloquentiam tribuit; exurgit benignus in occursum timentium, & implorantium nomen suum; in semitis suis clementer dirigit & perficit gressus hominis; ac sperantes in eo qui nunquam deserit inconsultos; & à quo vocationem nostram hujusmodi processisse fideliter supponimus, & humiliter confitemur;

Impositum nobis onus ipsum assumpsimus, ac in eo divinæ misericordiæ nostrum subjecimus imperfectum; sperantes quod ipsa benignitas in beneplacito suo diriget actus nostros ad sui laudem & gloriam, exaltationem ipsius matris ecclesiæ, ac statum prosperum fidei Christianæ, nec nos, inexpertum & humilem, in tam grandis, dispositione suâ, maris altitudine positum derelinquet, à fluctuationibus non adjutum.

Excellentiam itaque regiam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ac obsecramus in filio Dei Patris, quatinus recognoscens à Domino tibi traditam potestatem, sic in semitis mandatorum suorum ambules, & in conspectu ejus delinees vias tuas, quod per cultum justitiæ, religionis amorem, & observantiam æquitatis, æterno patri gratum te præbeas, & per tuum utile regnantis ministerium, firmetur thronus presidentis in solio, pax & tranquillitas subditis tuis proveniant, & vicinis gentibus quies placida, per respersionem quandam fructuosæ alluvionis, accedat.

Nos enim, qui ad personam, domumque regiam sic affectu præcipuo, & zelo internæ caritatis afficimur, quod vehementer appetimus, & oramus te in actibus tuis proficere laudandis exemplis, & cum Dei beneplacito crescere continuis incrementis, affectum tibi sinceræ benignitatis expandimus, & sinum caritatis solidæ aperimus, proponentes, in quibus cum Deo poterimus, regio honori deferre, ac tua & regni tui comodo, pro quibus ad nos cum securitate recurrere poteris, in promptitudine paternæ benevolentis promovere.

Das Aquilæ, iii. non Septembris, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

Bulla Cœlestini V. Papæ pro magistro Roberto de Winchelse, archiepiscopo Cantuariensi.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Seacc.

CÆLESTINUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ad fovendum in caritatis visceribus ecclesiarum prælatos, eos præcipue qui pontificali dignitate præminent, eo te fiducialius nostris precibus invitamus, quo, in honorem operum executione, celsitudinis regalis affectum extimamus magis promptum & facilem invenire; cum apud DEUM, cujus iidem prælati ministri existunt, retributionis æternæ præmium, & apud homines laudis præconium tibi exinde acquiratur.

Dudum siquidem ecclesiâ Cantuariensî per obitum, bonæ memoriæ, Johannis archiepiscopi Cantuariensis, pastoris solatio destitutâ, dilecti filii . . . prior & capitulum ejusdem ecclesiæ, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt comode interesse, die ad eligendum præfixâ, convenientes in unum, ac Spiritûs Sancti gratiâ invocatâ;

Deliberantes, ad provisionem faciendam ipsi ecclesiæ de prælato, per viam procedere compromissi, septem ex ipso capitulo, videlicet, fratribus, Martino de Cline penitentiario, Galfrido de Ramenal præcentori, Radulpho de Adeshan suppriori, Johanni de Welles thesaurario, Roberto de Celesey, Johanni de Wy, & Riccardo de Chine, monachis ejusdem ecclesiæ, sub eo modo potestatem providendi, eâ vice, ipsi ecclesiæ de pastore unanimiter concesserunt, ut ipsi, vel major pars ipsorum, vice suâ, & prædictorum prioris & capituli, per electionem canonicam tantummodo, eidem ecclesiæ de personâ, ydoneâ ex seipsis, vel aliis de gremio ipsius ecclesiæ, vel aliunde, assumendâ, prout ipsis videretur expediens, providerent:

Et quod, postquam omnes iidem monachi, vel major pars ipsorum, concordēs existere de personâ hujusmodi eligendâ, unus illorum, de reliquorum collegarum suorum consensu & mandato, vel majoris partis eorum, vice suâ, & ipsorum, ac totius capituli supradicti, personam ipsam in archiepiscopum Cantuariensem eligeret, & electionem hujusmodi publicaret.

Dicti autem septem monachi, hujusmodi potestate receptâ, sedentes in partem, post diligentes, quos inter se super hoc habere, de diversis personis tractatos, in venerabilem fratrem nostrum, Robertum archiepiscopum Cantuariensem, tunc archidiaconum Essexiæ, in ecclesiâ Sancti Pauli Londonien' doctorem theologiæ facultatis, concorditer consenserunt.

Et deinde prædictus supprior, de consensu & mandato prædictorum collegarum suorum, vice suâ, & ipsorum collegarum, ac capituli supradicti, ex concessa sibi & eisdem collegis suis, ab eisdem priore & capitulo, ut præmittitur, potestate, eundem R. in archiepiscopum Cantuariensem elegit;

Et hujusmodi electionem suam, in præsentia dictorum, prioris & capituli, solemniter publicavit:

Dictusque R. postmodum, infra tempus à jure statutum, eidem electioni, ad prioris & capituli prædictorum instantiam, consensit; & formâ constitutionis, fœlicis recordationis, Nicolai Papæ tertii, prædecessoris nostri,

super hoc editâ, diligenter servatâ, personaliter ad apostolicam sedem, dum sedes ipsa vacabat, accedens, huc usque apud eam propter hoc noscitur permansisse.

Demum autem iidem prior & capitulum, facientes nobis decretum electionis hujusmodi præsentari per suos certos procuratores & nuncios, ad nos propter hoc specialiter destinatos; præfatus verò R. per seipsum à nobis suppliciter postulavit, ut electionem confirmarem eandem:

Nos igitur electionem ipsam, & ipsius R. personam per venerabilem fratrem G. Sabinen' episcopum, & dilectos filios nostros, B. tit' sancti Martini presbiterum, & P. sancti Eustachii diaconum, cardinales, examinari fecimus diligenter; & factâ nobis ab eisdem cardinalibus super hoc relatione fideli;

Quia eandem electionem invenimus de ipso R. viro quidem eminenti litterarum scientiâ prædito, vitæ laudabilis, conversationis placidæ, morum honestate decoro, discretionis & consilii maturitate conspicuo, ac in spiritualibus & temporalibus circumspecto, canonicè celebratam;

Ipsam, de fratrum nostrorum consilio, auctoritate apostolicâ confirmantes, eundem R. dictæ Cantuariensi ecclesiæ præfecimus in archiepiscopum & pastorem;

Sibi que subsequenter per dictum episcopum munus consecrationis impendi.

Ac tandem pallium, insigne, videlicet, pontificali officii, de corpore beati Petri sumptum, à præfato R. cum instantiâ quâ decuit postulatum, sibi fecimus assignari, juxta formam quam Romana ecclesia consuevit in talibus observare:

Firmâ spe, fiduciaque tenentes, quod eadem Cantuarien' ecclesia, Deo auctore, per ipsius R. industriæ ac circumspectionis fructuosum studium, præservabitur à noxiis & adversis, & multipliciter spiritualibus, & temporalibus proficiet incrementis.

Cum itaque, filii carissime, sit virtutis opus ecclesiæ & personas ecclesiasticas, præsertim pontificali præditas dignitate, benigno favore prosequi, ac eas verbis & operibus, pro æterni Regis gloriâ venerari:

Serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus eidem archiepiscopo, vel procuratori suo, ejus nomine, regalia ejusdem ecclesiæ Cantuarien' quæ per te, vacationis ejus tempore, teneri dicuntur, sine qualibet difficultate restituens, ipsum & ecclesiam prædictam, sibi commissam, sic aliâ habeas, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, in suis opportunitatibus propensius commendatos, quod idem archiepiscopus, tuâ celsitudinis fultus auxilio, in commissâ sibi curâ pastoralis officii, possit, Deo propitio, prosperari; ac tibi exinde à Deo perennis vitæ præmium, & à nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Dat' Aquil', octavo kal' Octobris, pontificatûs nostri anno primo.

Sub filo canobi.

Forma protectionis pro omnibus abbatibus ac aliis religiosis per totum regnum.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 8.
in Curr. Lond.

REX capitaneis marinariorum & eisdem marinariis, vicecomitibus, & omnibus aliis ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Cum prelati & totus clerus de regno nostro medietatem beneficiorum & bonorum suorum, de quibus decima ultimò in subsidium Terre Sancte concessa fuit nobis in subsidium nostrum de anno presenti, juxta taxationem ultimò indè factam, liberaliter concesserint & gratanter:

Nos eorumdem prelatorum & cleri quieti & tranquillitati ex hac causâ libencius providere volentes, suscepimus in protectionem & defensionem nostram speciale prefatos prelatos, & singulos de clero predicto, homines, terras, res, redditus, & omnes possessiones eorumdem.

Et ideò vobis mandamus quod ipsos prelatos, & singulos de clero predicto, homines, terras, res, redditus, & omnes possessiones ipsorum in ballivis vestris manteneatis, protegatis, & defendatis; non inferentes eis, vel inferri permittentes injuriam, molestiam, dampnum, aut gravamen. Et siquid eis forisfactum fuerit, id eis sine dilacione faciatis emendari. In cujus, &c. per predictum annum duraturas.

Nolumus autem set firmiter inhibemus, ne de bladis seu aliis bonis & catallis predictorum prelatorum & cleri, vel alicujus ex ipsis ubicumque consistant, ad opus nostrum aut aliorum quorumcumque, sine licentiâ & voluntate eorumdem prelatorum, & cleri vel alicujus ex ipsis, cujus bona fuerint, aliquid interim capiatis, seu capi faciatis, quominus de eisdem bladis, bonis, & catallis suis liberè disponere & ordinare, ac commodum suum facere poterint, prout sibi melius viderint expedire.

T. R. apud Westm', xxvii. die Septembris.

Sub eadem formâ, de verbo ad verbum, fiebant diversa paria litterarum, que inter prelatos qui eas habere voluerint, partita fuerunt. Et postmodum facte fuerunt littere consimiles in annibus, hoc excepto, quod nomina prelatorum in eisdem fuerunt specificata, & hujusmodi littere habuerunt subscripti, videlicet,

J. Eborum archiepiscopus, Angliæ primas.
G. Wygorn' episcopus, tria paria.
J. Carliolen' episcopus.
O. Lincoln' episcopus.
R. Northwyce' episcopus.
R. Coventr' & Lichef' episcopus.
J. Wynton' episcopus.
R. Hereforden' episcopus.
R. London' episcopus.
Thomas episcopus Roffen'.

Forma protectionis pro religiosis exemptis.

REX capitaneis marinariorum & eisdem marinariis, vicecomitibus, &c. ut supra.

Cum dilectus nobis in CHRISTO, abbas Sancti Augustini Cantuar' sicut ceteri abbates exempti de regno nostro, medietatem beneficiorum & bonorum suorum, de quibus decima, &c. usque ibi, nos ejusdem abbatis quieti, &c.

Et ideò vobis mandamus quod ipsum abbatem, homines, terras, &c. ut supra. Non inferentes eis, &c.

In cujus, &c. per annum predictum duraturas, nolumus autem, &c. ne de bladis, seu aliis bonis & catallis predicti abbatis, ubicumque consistant, &c. ut supra, mutatis mutandis usque in finem.

T. R. apud Westm', xxviii. die Septembris.

Consimiles litteras habent subscripti de verbo ad verbum.

Abbas de Sancto Albano pro se et prioribus cellarum domus sue, de Tynemue, Binham, Wymundham, de Belvero Hatfeld, Walingford, de Bello loco, & de Hertford.

Abbas de Sancto Edmundo.

Abbas de Waltham.

Abbas Westmonasterii.

Pro ordine de Sempringham.

Consimiles litteras de protectione habet magister ordinis de Sempringham pro se et prioribus suis ejusdem ordinis.

T. R. apud Westm', xxviii. die Septembris.

Pro Cisterciensibus.

REX capitaneis marinariorum, &c. ut supra. Cum dilectus nobis in CHRISTO abbas de Miravall' ordinis Cisterciens' sicut ceteri abbates ejusdem ordinis de regno nostro medietatem beneficiorum, &c. ut supra, de verbo ad verbum usque in finem. T. ut supra.

Consimiles litteras de verbo ad verbum habent subscripti qui sunt de eodem ordine.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Bulla Coelestini V. Papæ, Regi Angliæ monitoria super concordia inter ipsum & Philippum Regem Franciæ reformanda.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Et Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CELESTINUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Fungentes pi patris officio ad prosperum statum universalis orbis intendimus: sed ad tuum, fili carissime, regnique tui voto propensiori ducimur, & more paterno te ad ea, quæ tuæ salutis expediunt ac honori, & utilitatibus tuis, & ipsius regni congruunt, salutaribus exhortationibus excitamus, ut deducta per te in rationis examen, admittantur devotius, & admissa tibi regnoque predicto, ad salutem, concedente salutis Auctore, proficiant, pacem universaliter germinet, producantque quietem.

Progenitores quidem tui, Christianissimi principes, erga DEUM, & Romanam ecclesiam clariori devotione fulgentes, perfectæ circumspectionis imbuti prudentiâ, vitatis scandalis, pacem undique coluerunt, & admissa tibi amplexantes affectibus, totisque studiis perquirentes, quæ, inter alia insita eis dona virtutum, ipsorum statum & nomen exaltavit felicioribus incrementis.

Ipsa enim à Domino suis discipulis testamentali quoddam edicto relicta, cultores suos opibus beatæ fertilitatis amplificat, & illis quos suavitate ejus reddit impius seductor expertes, utriusque boni premium impeditur.

Profecto nostrum & fratrum nostrorum acriter percusserunt auditum, attulerunt lacerationis incendia nostris & ipsorum præ dolore visceribus amari rumores, nostris nuper auribus referentes quod inter te, & carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum, Francorum Regem illustrem, materia erat dissensionis exorta: ob quam hinc inde, proli dolor! munimenta bellica parabantur, non utinam! corporum & animarum dispendia, non utrique regno irreparabilia pericula & Terræ Sanctæ per consequens illatna.

Licet igitur inter assiduas curas, & immensas sollicitudines, quæ nobis ex ministerio apostolicæ servitutis incumbunt, singulos orbis terræ Catholicos principes, & universos CHRISTO fideles, in pace libenter, & unitate servemus; de salubri tamen statu tuo, & dicti Regis, ac tui ejusque regnorum, eo nimirum libentius, eoque sollicitius & profundius cogitamus, quo te, ac Regem eundem, & dicta regna ipsa mater ecclesie sinceriori caritate prosequitur, & in te, ac ipsis majori securitate quiescit, ac plenius delectatur.

Unde vias perquirentes & modos, quibus, auctore DEO, inter te, ac præfatum Regem, super hujusmodi exorta discordiâ, & salubre adhibere remedium, & futuris obviare periculis valeamus; aliquos ex fratribus ipsis, vel

alios, de quibus qualitas facti suaserit, pro reformandâ hinc inde concordia proponimus illuc celeriter destinare: utinam! possibilitas nobis adesset, nostram ibi exhibendi præsentiam, ut, aliis prætermisissis agendis, præsentialiter ostenderemus effectum, quod in votis gerimus in hac parte; sed id localis distantia, & proprii senectus corporis, non permittunt.

Quare celsitudinem regiam rogamus, & obsecramus in filio DEI Patris, quatinus diligenter attendens, quod tuis & prædictorum progenitorum tuorum votis divina multipliciter favit clementia, etsi propterea te sibi deceat gratum, acceptum, & placidum exhibere, si pro sui reverentiâ nominis quicquam interdum molestiæ ferre cum patientiâ tenearis; etsi per tesolerti studio sint vitanda, quibus ejus viscera lacerantur:

Considerans quoque prudenter, quam sit apud DEUM, & homines detestandum, quod te ac præfatum Regem, tam propinquo gradu consanguinitatis strictos, tamque contiguâ vicinitate conjunctos, fomites odiorum inficiant, dissensionum discrimina lacerent, ac actus reddant bellici, quod arerat Altissimus, inquietos: quantum quoque præavere te deceat, ne tui occasione ipsi Terræ Sanctæ deperat, ne, hujusmodi prætextu discordiæ, Christiani nominis inimici fortius invalescant, & abiciens, quæsumus, inimicas fluctationes ab animo, tanquam athleta CHRISTO, orthodoxæ religionis cultor eximius, pugil ecclesiæ strenuus, ipsam odientium æmulus, pacis amator inclitus, pacis custos egregius, pacem persequentium inimicus, prosequens diligentius viam pacis, à quibuslibet interim processibus velis & actibus, abstinere per quos, quod absit, aded valeant hinc inde odiorum flammæ concresecere, aded invalere discrimina, quod aut impossibile, aut nimis difficile forsitan redderetur, salubre in talibus, ac desideratum posse remedium adhiberi.

Sic ergo verbis nostris aures devotus inclines, & precibus apostolicis acquiescas, quod DEI non incurras offensam, quinimodò filiali sibi devotione complaceas, ac suam, & apostolicæ sedis benedictionem, & gratiam plenius exinde merearis.

Et, ecce! dilectum filium magistrum Bertrandum dictum Delgot, canonicum Lugdunen' capellanum nostrum, exhibentem præsentiam, exaltationis tui nominis, honoris, & culminis fervidum zelatorem, nunc ad præsens tuæ magnitudini duximus nichilominus destinandum, qui te super præmissis de intentione nostrâ plenius informabit.

Dat' Aquilæ, sex non' Octobris, pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Littera Florentiæ comitis Hollandiæ, de credentiâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

GLORIOSO & excellenti principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, duci Aquitanie, & domino Hiberniæ, suus Florentius, comes Hollandiæ & Zelandiæ, dominus Frisiæ, cum recommendatione obsequit quicquid potest.

Majestatis vestræ honorem & negotiorum expeditionem fervidis desideriis, & totâ animi devotione affectans: quia, prout desidero, ad excellentiæ vestræ præsentiam me personaliter transferre non possum, vestris principaliter ac meis detentis negotiis;

Venerabilem virum, dominum Adulphum de Waldogge præpositum &

archidiaconum ecclesiæ Trajectensis, meum dilectum consanguineum, & discretum virum, magistrum Laurentium canonicum Trajectensem, meos familiares & consiliarios (de quorum fide, michi expertâ, habeo confidentiam pleniorum) ad celsitudinis vestræ præsentiam transmittit, ut vobis animi mei notum, ac quæ honori & utilitati vestræ credo esse proficua, exponant oraculo vivæ vocis:

Supplicans quatinus eorum verbis fidem adhibere dignemini, tanquam meis; & ea, quæ postulaverint, prout majestati vestræ placuerit, effectui mancipare.

Dat' anno Domini MCCXCIV. feriâ quintâ ante festum beati Dionysii.

De militibus eligendis & mittendis ad consilium apud Westm'.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Claus. 22 Edw. I.
a 4090.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Northumb' salutem. Quia cum comitibus, baronibus, & ceteris magnatibus de regno nostro, super quibusdam negociis arduis, nos & idem regnum nostrum contingentibus, in crastino sancti Martini proximo futuro, apud Westm' colloquium habere volumus & tractatum; tibi precipimus quod eligi facias duos milites de discrecioribus, & ad laborandum potentioribus, de comitatu predicto, & eos ad nos usque Westmonasterium venire facias; ita quod sint ibi in crastino predicto cum plenâ potestate pro se, & totâ communitate comitatus predicti, ad consulendum & consensendum pro se & communitate illâ, hiis que comites, barones, & proceres predicti concorditer ordinaverint in premissis.

Et ita quod pro defectu potestatis hujusmodi idem negocium infectum non remaneat. Et habes ibi hoc breve.

T. R. apud Westm' viii. die Octobris.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus Angliæ. T. ut supra.

De aliis militibus unâ cum prioribus mittendis.

REX vicecomiti Northumb' salutem. Cum nuper tibi præceperimus quod duos milites de discrecioribus & ad laborandum potentioribus ejusdem comitatus de consensu ejusdem eligi, & eos ad nos usque Westmonasterium, in crastino sancti Martini proximo futuro, cum plenâ potestate pro se & totâ communitate ejusdem comitatus, venire faceres, ad consulendum & consensendum pro se & communitate illâ, hiis que comites, barones, & proceres de regno nostro in dicto crastino ordinabunt; tibi precipimus, firmiter injungentes, quod preter illos duos milites, eligi facias alios duos milites legales & ad laborandum potentes, & eos unâ cum dictis duobus militibus usque Westmonasterium venire facias, ita quod in dicto crastino sint, ibidem, ad audiendum & faciendum quod eis tunc ibidem plenius injungemus.

Et hoc nullo modo omittas. Et habes ibi hoc breve.

T. R. apud Westm' ix. die Octobris.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ mutatis mutandis, &c. T. ut supra.

De bonis mercatorum Franciæ arrestandis.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Flo.
22 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX thesaurario & baronibus suis de scaccario Dublinensi, salutem. Quia volumus quod omnia mercimonia, bona, & catalla, & debita mercatorum, & aliorum extraneorum quorumcumque, de regno, potestate, & dominio Regis Franciæ, ubicunque inventa fuerint in terrâ nostrâ Hiberniæ, per vos arrestentur & vendantur;

Vobis mandamus, quod omnia mercimonia, & bona, & catalla, & debita

mercatorum, & aliorum extraneorum hujusmodi, ubicunque inventa fuerint, tam infra libertates, quàm extra, in terrâ nostrâ predictâ, per visum alicujus mercatorum, & alicujus extraneorum illorum (quorum mercimonia, bona, & catalla predicta fuerint) & insuper per visum alicujus fidelis, per vos thesaurarium ad hoc deputati, vendi; & denarios inde provenientes salvò custodiâ faciatis, donec aliud inde præceperimus.

Et hoc, &c.

Teste Rege, apud Westm', decimo sexto die Octobris.

Confœderatio inita inter Regem Angliæ & Regem Romanorum.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, præsentium inspectoribus universis, salutem.
Noveritis quod nos plenam & liberam potestatem, ac mandatum speciale ordinandi, firmandi & terminandi inter nos, & hæredes nostros, & inclitum principem, dominum Adolphum, Regem Romanorum illustrem, & semper augustum, indissolubile confœderationis vinculum, & unionem amicitie specialis dedimus, transtulimus & transfudimus in, bonæ memoriæ, Johannem tunc archiepiscopum Dublinensem, & venerabilem patrem, Antonium episcopum Dunelmensem, & nobilem virum Florentium Hollandiæ & Zelandiæ comitem, ac Hugonem le Despencer militem, per nostras patentes litteras, quas ipsis tradidimus super eo.

I. Sanè iidem, archiepiscopus, episcopus, comes, & Hugo, in primis, ex vi autoritatis eis concessæ à nobis, dixerunt, pronunciarunt, & ordinarunt quod nos, & hæredes nostri, eidem Regi Romanorum specialiter contra Philippum Regem Franciæ, & hæredes suos, & alios quoscunque principes & magnates (sacrosanctâ Romanâ ecclesiâ dumtaxat exceptâ) quia per Regem Franciæ, & suos progenitores, bona, terræ, & feoda nostra & prædecessorum nostrorum extiterunt, & sunt jam à multo tempore occupata potenter & patenter, toto posse nostro, quoad vixerimus, & hæredes nostri post nos, assistemus, & assistent, & auxilium præstabimus, & præstabant nostris & eorum sumptibus, periculis & expensis, in prosecutione jurium suorum, & injuriarum suarum, & similiter in recuperatione bonorum, possessionum, & terrarum imperii per Reges Franciæ occupatarum.

II. Item, dixerunt & ordinarunt quod nos, vel hæredes nostri, treugas vel pacem, cum Rege Franciæ, ipsius hæredibus, vel adiutoribus, seu aliis quibuscumque adversariis dicti Regis Romanorum, in præmissis non faciemus, vel facient, inibimus vel inibunt, sine requisitione dicti Regis Romanorum, & ipsius voluntate & consensu expresso.

III. Item, dixerunt & ordinarunt quod, si nos, vel hæredes nostros, contra Regem Franciæ, aut hæredes suos, seu hostes alios, ipsius Regis Romanorum inimicos, munitiones, terras & castra in conflictu, vel extra, conjunctim, vel divisim, adconquirere contigerit, lucrum de prædictis, & ex captivis, & aliunde proveniens, nos, & hæredes nostri, & idem Rex Romanorum æqualiter dividemus & partiemur: nisi fortè castra & munitiones hujusmodi, & tractus terrarum, ab altero nostrum jure domini vel quasi, aut titulo feodi descenderent, & haberi deberent, quæ non dividemus, sed quilibet, quod suum est, vel esse debet, per se solus retinebit, & ad suum regnum & dominium revocabit.

IV. Item, dixerunt & ordinarunt quod, si præsumptiosi, quicumque sint illi, in regno nostro Angliæ constituti, qui occasione stipendiorum, favoris, amicitie, aut gratiæ, Regi Franciæ, vel hæredibus suis, aut aliis inimicis Regis prædicti Romanorum, in recuperatione præmissorum, auxilium præstiterint & juvamen; nos & hæredes nostri, personas eorum, cum publicatione omnium bonorum suorum, sine spe revocationis & gratiæ, perpetuò relegabimus, vel relegabunt.

Quam penam ad illos dicimus extendendam, qui occasione, & ex causâ discordiæ litisque, motæ inter Romanorum & Franciæ Reges, amicos & auxiliarios, tam nostros, & hæredum nostrorum, quam ipsius Regis Romanorum invaserint, directè vel indirectè turbaverint, quominus in auxilium nostrum, & hæredum nostrorum, ac ejusdem Regis Romanorum, valeant se transferre.

V. Ad majorem etiam securitatem & observationem ordinationis prædictæ, dixerunt & ordinarunt quod nos, pro nobis, & hæredibus nostris fidem præstare debemus corporalem; & quod nichilominus dicti, archie-

piscopus, comes, & Hugo, vel alii, juramentum, in animam nostram, super firmâ observatione confœderationis & amicitie hujusmodi, jam præstitum, in præsentia nostrâ, dum oportunitas fuerit, innovabunt, quod nos, & hæredes nostri, omnia & singula prædicta, quamdiu dictus Rex Romanorum vixerit, fideliter observabimus: & etiam imperio, post ipsius Regis decussum; dum tamen ille, qui præerit regno vel imperio, easdem pactiones nobis, vel hæredibus nostris, Regibus Angliæ, innovet & observet: & nichilominus, pro nobis, & hæredibus nostris, nostrum voluntarium adhibebimus consensum, quod principes regni nostri, quorum copia & consensus haberi poterunt, cum protestatione, sua servitia nobis & hæredibus nostris subtrahant, quamdiu conventiones, cum dicto Rege Romanorum initas, non servaverimus, quod absit: obligatione nichilominus prædictâ in suo robore duraturâ; dum etiam principes suis patentibus literis protestabuntur, quod, de voluntate & mandato nostro speciali, hujusmodi subtractiones servitorum inviolabiliter observabunt, si, quod absit, conventiones easdem nos, vel hæredes nostri minime servavimus: super quibus etiam nostras litteras patentes, pro nobis, & hæredibus nostris, dabimus Regi Romanorum antedicto.

VI. Item, dixerunt & ordinarunt quod nos, pro nobis, & hæredibus nostris, sub sigillo nostro, expressè per litteras nostras duplicatas ratificemus omnia prælibata.

VII. Item dixerunt & ordinarunt quod nos, & hæredes nostri, omni morâ affectatâ postpositâ, ad citius quod poterimus, bonâ fide, castra nostra movebimus, vel movebunt, & cum exercitu nostro, ad certos diem & locum per præfatos, archiepiscopum, episcopum, comitem, & Hugonem, & nuncios præfati Regis Romanorum condicendos, ad ipsum Regem Romanorum, cum nostris hominibus, iter arripiemus, vel arripient, & declinabimus, vel declinabunt; nec seperabimur nos & præfatus Rex Romanorum abinvicem, nisi nostris negotiis, contra Regem Franciæ, vel hæredes suos, feliciter expeditis:

VIII. Emendationem etiam dictæ confœderationis, tam nobis, quam eidem Regi Romanorum, dum convenerimus, pro utriusque nostrum honore & commodo, reservâunt.

IX. Item dixerunt & ordinarunt quod nos eundem Romanorum Regem, nuncios & litteras nostras, apud summum Pontificem & dominos cardinales, pro diademate imperii consequendo, juvabimus bonâ fide.

Ad quorum omnium & singulorum inviolabilem observantiam, nos, & hæredes nostros, præstito super hiis in animam nostram solempniter juramento, per eorum patentes litteras, sigillorum suorum muffimine roboratas, ex vi potestatis sibi à nobis traditæ, firmiter obligâunt.

Nos itaque omnia & singula, quæ in præmissis antefati, archiepiscopus, episcopus, comes, & Hugo, dixerunt, pronunciarunt, & ordinarunt, prout superius sunt expressa:

Rata habemus & grata, ac ea præsentibus, pro nobis, & hæredibus nostris, innovamus, ratificamus, & confirmamus, ab observantiam eorum inviolabilem manuali fide præstitâ super eis: & nichilominus per spectabiles viros, Edmundum comitem Cornubiæ consanguineum nostrum, Rogerum le Bygot comitem Norfolciæ & marescallum Angliæ, Hugonem le Despencer militem, & Johannem de Langeton cancellarium nostrum, in nostrâ præsentia, corporali in animam nostram præstito juramento, nos, & hæredes nostros, tenore præsentium, firmiter obligantes.

In cujus rei testimonium, & robur, ac evidentiam plenioram, præsentibus litteras fieri fecimus, & sigilli nostri munimine roborari.

Dat' apud Westm', undecimo kal' Novembris, anno Domini MCCXCIV, regni verò nostri anno xxii.

De confœderatione sæpeditâ, observandâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

NOS Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, pro nobis, & hæredibus nostris, profitemur publicè, & in nos præsentibus arbitramur, super eo nostrum adhibentes consensum voluntarium & expressum;

Quod principes & barones regni nostri, & domini, quorum personarum copia & consensus haberi poterunt, cum protestatione, quamdiu conventiones cum inclito principe, domino Adolpho Romanorum Rege, semper Augusto, initas non servaverimus, quod absit; Obsequium eorum nobis subtrahant, & licitè subtrahere possint &

debeant; obligatione confœderationis, inter eundem Regem Romanorum & nos inita, & contractæ, nichilominus in suo robore duraturâ;

Dicti etiam principes & barones suis patentibus literis præstabunt quod, de voluntate & mandato nostro speciali, hujusmodi subtractionem servitorum inviolabiliter observabunt, si, quod absit, nos, vel hæredes nostri conventiones easdem minime servavimus.

In cujus rei testimonium & robur, præsentibus litteras sigillo nostro fecimus communiri.

Dat' apud Westm', xi. kal' Novembris, anno Domini MCCXCIV, regni verò nostri anno vicesimo secundo.

Pro Reginaldo comite de Gelria, de salvo conductu.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX capitaneis marinariorum, & eisdem marinariis, ac omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem:

Cum nobilis vir & amicus noster carissimus, Reginaldus comes de Gelre, ut nobiscum super quibusdam negotiis colloquium habeat & tractatum, ad nos in Angliam sit venturus:

Suscipimus in salvum & securum conductum nostrum præfatum comitem, in veniendo ad nos in Angliam, tam per mare, quam per terram, cum familiâ & rebus suis, ibidem morando, & inde redeundo.

Et, si fortè prædictus comes, aliqua de causâ præpeditus, ad nos, ut

præmittitur, personaliter accedere non possit, nuncios, quos ipsum ad nos destinare contingerit, cum hominibus & rebus suis, sub eodem conductu nostro suscepimus speciali.

Et idèd vobis mandamus quod eidem comiti, seu nunciis suis, in veniendo ad nos in Angliam, tam per terram, quam per mare, cum familiâ & rebus suis, ibidem morando, & inde redeundo, sicut prædictum est, non inferatis, vel inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum aut gravamen.

In cujus, &c. duraturas usque ad festum Purificationis beatæ Mariæ, proximo futurum.

Teste Rege, apud Turrim London', v. die Novembris.

A. D. 1294. | An. 22 Edw. I.

Rex regratiatur Herstrado domino de Merenberg, super confederatione cum Adolpho Rege Romanorum.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

REX nobili viro & amico suo, domino Herstrado, domino de Merenberg, salutem & dilectionem. Fideitatem vestram, quam in tractando confederationem & unionem amicitie, inter serenissimum principem, dominum Adolphum Romanorum Regem illustrem, & nos, & hæredes nostros, quamdiu idem Rex vixerit, faciendas: & postmodum, in faciendo compleri ab eodem Rege, quæ per socios vestros & vos præmissa fuerant & jurata, exhibuistis (sicut ejusdem Regis super hoc factæ litteræ manifestant) non immerito commendantes, eam quamplurimum gratam habemus & acceptam.

De vestro autem negotio in brevi ita proponimus ordinare, quod merito vos contentos debebitis reputari; sicut dilecti & fideles nostri, magister Gerlacus canonicus Aquensis, & Eustachius de Pomerio frater suus, exhibitores præsentium, vobis dicere poterunt vivâ voce.

Quibus in hiis, quæ super præmissis vobis ex parte nostrâ duxerint exponenda, velitis fidem credulam adhibere.

Dat' London', vi. die Novembris, anno regni Regis vicesimo secundo.

De negotio tangente archiepiscopum Coloniensem.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, ac secretario suo carissimo, domino S. eadem gratiâ, Sanctæ Coloniensis ecclesie archiepiscopo, sacri imperii per Italiam archicancellario, salutem & sinceræ dilectionis affectum. Vestræ sinceritatis dilectio, quam ad nos & honorem nostrum habetis, & habuistis à multo tempore jam elapsu, sicut nobis ex relatione venerabilis patris, Antonii episcopi Dunelmensis, congnovit evidenter: & quod fidelitatis obsequium nobis juravit vestra paternitas, sicut vestræ, nobis super hiis transmissæ, litteræ testabantur, fuerunt quamplurimum nobis grata: & exnunc vobis dicere & scribere intendimus, tanquam nostro; vosque similiter sicut noster scribatis nobis in omnibus

confidenter, scientes quod super negotio, vos tangente, ordinavimus, sicut per Dunelmensem episcopum vobis præcepimus intimari.

De die verò & loco, quibus magnificus Romanorum Rex & nos debemus cum nostris exercitibus convenire, habito super hoc tractatu & consilio diligenti, magistro Gerlaco, Aquensis ecclesie canonico, & Eustachio de Pomerio militi, fratri suo, nostram expressimus voluntatem, dicto Regi & vobis per ipsos, vel eorum alterum, secretiis intimandam, super quo ipsius Regis & vestrum propositum nobis remandari petimus per eosdem, vel alterum eorundem.

Dat' London', vi. die Novembris.

Rex gratias agit Wycboldo decano Coloniensi, super diligentia sua.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX discreto viro & amico suo, magistro Wycboldo majori, in Coloniensi decano, & ecclesie Aquensis præposito, salutem & dilectionem. Super diligentia & fidelitate, quas circa confederationem & unionem amicitie specialis, inter illustrem Regem Romanorum, & nos & hæredes nostros, fa-

ciendas & firmandas, adhibuit vestra discretio, vobis grates referimus multiformes.

De vestro autem negotio ordinavimus, sicut voluit episcopus Dunelmensis; qui nos de vestrâ industriâ fidelitate, & fideli industriâ, circa nostra adhibita negotia, reddidit certiores.

Dat' London', vi. die Novembris.

De magistro Wycboldo admittendâ in familiarem & secretarium Regis.

A. D. 1294.—An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

REX discreto viro, magistro Wykbaldo, majori in Coloniensi decano, & archidiacono, ac ecclesie Aquensis præposito, salutem. Industriosæ circumspectionis & prudentiæ vestræ, per venerabilem patrem, Antonium Dunelmensem episcopum, præconiis intellectis; ut eo nostris ferventiùs obsequiis insistatis, quo per nos ampliori prærogativâ vos senseritis honorari, in familiarem & secretarium nostrum vos duximus admittendum: In cujus rei testimonium vobis has nostras patentes litteras concedentes. Dat' apud Turrin London', vii. die Novembris.

quod de dictis castris nobis faciet homagium; & procurabit, si quis fuerit, superioris assensum, cum ad partes Alemanniæ venerimus, dilectum nobis Eustachium de Pomerio militem, constituimus loco nostri. Ratum & gratum habituri, quod eidem militi, nomine nostro, factum fuerit in præmissis. In cujus rei testimonium, &c.

Dat' apud Turrin London', vii. die Novembris, anno regni nostri xxii.

De potestate recipiendi sacramentum fidelitatis à comite de Kazinelugogin.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

NOS Edwardus, &c. Notum facimus universis quod nos ad recipiendum, nomine nostro, à spectabili viro Eberhardo, comite de Kazinelugogin, sacramentum fidelitatis: & litteram, per quam debet recognoscere se, & hæredes suos tenere, & tenere debere, in feodo, à nobis, & hæredibus nostris, castra de Hohenbergh & Steynheyne, quæ idem comes à nemine assèrit se tenere: & promissionem, quam idem comes tenetur facere in virtute præstandi juramenti,

quod de dictis castris nobis faciet homagium; & procurabit, si quis fuerit, superioris assensum, cum ad partes Alemanniæ venerimus, dilectum nobis Eustachium de Pomerio militem, constituimus loco nostri.

Ratum & gratum habituri, quod eidem militi, nomine nostro, factum fuerit in præmissis. In cujus rei testimonium, &c.

Dat' apud Turrin London', vii. die Novembris, anno regni nostri xxii.

Transcriptum litteræ patentis quam comes de Kazinelugogin sigillare debet.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

NOS Eberhardus, comes de Kazinelugogin, notum facimus universis, præsentis litteras inspecturis, quod nos domino Eustachio de Pomerio militi, recipienti vice & nomine magnifici principis, domini Edwardi, illustris Regis Angliæ, domini nostri, fecimus sacramentum fidelitatis; Recognoscentes, pro nobis, & hæredibus nostris, quod nos tenemus, & tenere debemus, in feodo ab eodem Rege & hæredibus

suis, castra de Hohenbergh & Steynheyne (quæ nunquam ab aliquo nos, vel progenitores nostri tenuimus) & promittimus, in virtute præstiti juramenti, quod, quancitò idem Rex ad partes cismarinas venerit, eidem homagium de castris prædictis faciemus, & superioris eorundem castrorum, si quis fuerit, super hoc voluntatem procurabimus & assensum.

In cujus, &c.

De quodam instrumento Florentii comitis Hollandiæ, quod Rex penes se retinuit.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 19.
in Turr. Lond.

NOS Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, &c. Notum facimus universis quod :
Licet nos unum, de tribus instrumentis, per quæ nobilis vir Florentius, Hollandiæ & Zelandiæ comes, nobis erat, ad restitutionem quatuor parium litterarum, (duorum unius tenoris, & duorum alterius) sigillo serenissimi principis, domini Adolphi, Romanorum Regis, semper augusti, signatorum : & sex parium litterarum suorum principum, nobis faciendam, obligatus propter maris periculum, penes nos retinuerimus ;

Volumus tamen, quod postquam idem comes prædictas litteras magistro Willielmo de Kylkenny, clerico nostro, juris civilis professori, & Eustachio de Pomerio (quos ad recipiendum ab eodem comite prædictas litteras conjunctim & divisim constituimus) vel eorum alteri liberaverit ;
Quod instrumentum, per nos, occasione prædictâ, retentum, nullius penitus sit valoris, nec robur obtineat firmitatis.
In cujus, &c.
Dat' apud Turrim London', viii. die Novembris, anno Domini MCCXCIV. regni verò nostri anno xxii.

Pro abbatisâ & sororibus minorissis ordinis sanctæ Claræ, extra Algate.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Pat. 22 Edw. I.
m. 2
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Licet, de communi concilio regni nostri, statuerimus quod non liceat viris religiosis, seu alijs, ingredi feodum alicujus, ita quod ad mortuam manum deveniat, sine licentiâ nostrâ & capitalis domini, de quo res illa immediate tenetur :
Volentes tamen Edmundo, fratri nostro carissimo, gratiam facere specialem, dedimus ei licentiam, quantum in nobis est ;
Quod ipse unum tenementum, quod habet ex dimissione Willielmi Allutarii, filii Reginaldi, quondam tegulatoris in suburbio London :
Unum tenementum, quod habet ex dimissione Galfridi le Coureur, & Odiernæ uxoris ejus, in eodem suburbio :
Unum tenementum, quod habet ex dimissione Willielmi de Waltham, & Eleonæ uxoris ejus, in eodem suburbio :
Unam placeam terræ, quam habet ex dimissione Adæ le Windrawer, & Aliciæ uxoris ejus, in eodem suburbio :
Unam placeam terræ, quam habet ex dimissione Salomonis le Tuyller, & Elyciæ uxoris ejus, in eodem suburbio :
Unam placeam terræ, quam habet ex dimissione Galfridi de Hundesdich, executoris testamenti Thomæ de la More, in eodem suburbio :
Unam placeam terræ, quam habet ex dimissione Johannæ Goldcorne, in eodem suburbio :

Et triginta libratas redditûs, quas habet ex dimissione Henrici le Waleys, in venellâ sancti Laurentii juxta Westchepe, & in Cordwinstrete, & apud Dovegate, in civitate prædictâ :
Dare possit & assignare dilectis nobis in CHRISTO, abbatisâ & sororibus minorissis, ordinis Sanctæ Claræ, de gratiâ beatæ Mariæ Virginis, extra Algate :
Habenda & tenenda sibi, & successoribus suis imperpetuum.
Et eisdem abbatisâ & sororibus, quod ipsæ tenementa, placeas, & redditus prædicti a præfato fratre nostro recipere possint, tenore præsentium, similiter licentiam dedimus specialem :
Nolentes quod prædictus frater noster, aut hæredes sui, vel prædictæ abbatisa, & sorores, seu successores sui ratione statuti prædicti, inde per nos, vel hæredes nostros, occasionentur in aliquo, seu graventur.
Salvis tamen capitalibus dominis feodorum illorum servitijs inde debitis & consuetis, & etiam libero ingressu & egressu ad distringendum in eisdem feodis, pro consuetudinibus & servitijs suis prædictis, quotiens aliquid inde eis à retrò esse contigerit.
In cujus, &c.

Teste Rege, apud Turrim London', viii. die Novembris.

Per inquisitionem retortam de consilio.

De manuali fide Regis, & quorundam nobilium regni, datâ ad observandum conventiones inter Regem Angliæ & Regem Romanorum.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, felicem regnandi gloriam, & salutem.
Sicut ex relatione venerabilis in CHRISTO patris, Antonii Dunolmensis episcopi, unius nunciorum nostrorum, ad vos, vel vestros nuncios transmissorum, didicimus, iidem nuncii vestri, unâ cum dicto episcopo, & alijs nostris nuncijs, juxta vestræ celsitudinis voluntatem & nostram, quæ super confederationis vinculo & unione amicitie specialis, inter nos mutuo faciendis, sibi commissa fuerant & injuncta, fideliter pertractârunt ; vestraque sublimitas subsequenter, quæ per eos faciendâ, promissa fuerant, fidelis adimplevit ;
Ex quo serenitati vestræ ad quas possumus, gratiarum assurgimus actiones.
Nos autem, conventiones confederationis hujusmodi, quas pro nobis & hæredibus nostris ratificavimus, acceptavimus, & innovavimus, firmiter ob-

servare volentes, super ipsarum observatione, in manu nobilis viri, Eustachii de Pomerio militis vestri & nostri, ad hoc per excellentiam vestram constituti, fidem dedimus manualem.
Faciendo nichilominus per spectabiles viros, Edmundum comitem Cornubiæ consanguineum nostrum, Rogerum dictum le Bygod comitem Norfolciæ & Angliæ marescallum, Hugonem le Despenser militem, & Johannem de Langeton cancellarium nostrum, in ipsius Eustachii, & magistri Gerlaci canonici Aquensis, fratris sui, præsentia, in animam nostram id idem jurari, sicut per litteras nostras, inde confectas, per ordinationem nunciorum vestrorum, tradendas & assignandas nobili viro comiti Hollandiæ, plenius poterit apparere.
Magnitudinem vestram affectuosè rogantes, quatinus prædictis, Eustachio & magistro Gerlaco, in hijs, quæ super præmissis vobis, ex parte nostrâ, duxerint exponenda, fidem dignemini credulam adhibere.
Dat' London', ix. die Novembris, anno Domini MCCXCIV. regni verò nostri anno vicesimo secundo.

De die & loco quibus Rex Angliæ & Rex Romanorum convenire debent.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Ex Lit. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. felicem regnandi gloriam, & salutem.
Super die & loco, quibus vos & nos convenire debemus, juxta quod inter nuncios vestros & nostros fuerat pertractatum, consilio & deliberatione habitâ diligenti, consensus in certos diem & locum, qui vobis & nobis commodiores, inspectis conditionibus omnibus, videbantur :

De quibus magistro Gerlaco, capellano vestro, canonico Aquensi, & Eustachio de Pomerio fratri suo, vestro militi atque nostro, presentium exhibitoribus, nostram voluntatem expressimus & assensum, excellentiæ vestræ, per ipsos, vel eorum alterum, ex parte nostrâ, plenius intimandum ; super quo significare nobis dignemini beneplacita vestræ mentis.

Dat' London', ix. die Novembris, anno Domini M.CC.XCIV. regni verò nostri anno xxii.

De fidelitate & homagio comitis Kazinelugbogin.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX, &c. spectabili viro, domino Eberhardo, comiti de Kazinelugbogin, salutem & dilectionem.
De diligentia, quam circa expeditionem negotiorum nostrorum, in curiâ domini Romanorum Regis, adhibuistis, sicut per relationem magistri Gerlaci, & Eustachii de Pomerio militis, fratrum, accepimus, vobis referimus multas gratias :
Rogantes ut, quod super hoc liberaliter incepistis, continuare velitis.
Formam expeditionis vestri negotii, quæ est talis, videlicet ;
Quod postquam nobis constituerit, per litteras vestras, & dicti Eustachii de Pomerio, vos eidem Eustachio, nomine nostro, sacramentum fidelitatis

præstitisse, vobis vel mandato vestro, in comitatu Hollandiæ ducentas & quinquaginta libras sterlingorum faciemus exsolvi : & alias ducentas & quinquaginta libras, ejusdem monetæ, cum nobis homagium feceritis de castris de Hohenbergh & Steynheyem, quæ vos & hæredes vestri de nobis & hæredibus nostris in feodo tenere debebitis, & quæ à nemine asseritis vos tenere, castrorumque illorum superioris, si quis fuerit, voluntatem procuraveritis & assensum :
Prædictis, magistro Gerlaco & Eustachio, vobis plenius exponendam, commisimus vivâ voce ; quibus in hijs, quæ super præmissis, ex parte nostrâ, vobis expresserint, fidem velitis credulam adhibere.
Dat' apud Westm', xii. die Novembr'.

A. D. 1294. | An. 22, 23 Edw. I.

De juramento ab archiepiscopo Coloniensi, super servitio suo contra Regem Franciæ, recipiendo.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

NOS Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitaniæ, notum facimus universis, quod nos constituimus & ponimus, loco nostri, dilectos nobis, Eustachium de Pomerio militem, & magistrum Gerlacum fratrem ejus, canonicum beatæ Mariæ Aquensis, vel eorum alterum;

Ad recipiendum, nomine nostro, à venerabili patre, Sifrido, Dei gratiâ, sanctæ Coloniensis ecclesiæ archiepiscopo, juramentum quod nobis præstare tenetur, de servando & adimplendo fideliter conventiones, inter nos & ipsum initas, super servitio suo cum mille hominibus

armatis equitibus (de quibus trescenti & quinquaginta erunt milites) contra Regem Francorum, & ejus valitores, per dimidium annum in regno Franciæ impendendo.

Ratum habituri & gratum quicquid per ipsos, vel eorum alterum, receptum fuerit in hac parte: hoc omnibus, quorum interest, tenore præsentium, intimantes.

Dat' apud Westmonasterium, xii. die Novembris, anno regni nostri vicesimo secundo.

Littera Regis comiti Sabaudia, de credentiâ.

A. D. 1294.—An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman. 22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX, &c. egregio viro, domino A. comiti Sabaudia, consanguineo suo carissimo, salutem & felices ad vota successus. Commisimus certam credentiâ dilecto nobis, Stephano de Baumes militi vestro, lateri præsentium, super certis articulis, sibi datis in scriptis, vobis ex parte nostrâ verbo tenus exponendis; cui in hiis, quæ vobis expresserit super illis, fidem velitis credulam adhibere. Dat' &c.

Et habet aliam litteram de credentiâ domino Lansan' episcopo, sub eodem tenore.

Littera Regis episcopo Basiliensi.

A. D. 1294.—An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman. 22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, domino Basiliensi episcopo, salutem & sinceræ dilectionis affectum. Oblatio, quam nobis optulit vestra paternitas, sinceritatis affectum, quem ad nos habetis, notoriè manifestat; ex quo vobis ad grates assurgimus multiformes, parati vobis ad antidora respondere.

Et si fortè nobis ingruat necessitas, vobis, tanquam illi de quo specialiter confidimus, illam, cum optinendi fiduciâ, curabimus intimare. Valeat vestra paternitas per tempora longiora. Dat' apud Westmon', xii. die Novembris.

Littera Florentio comiti Hollandiæ, de pecuniâ Regi Romanorum conducendâ.

A. D. 1294.
An. 22 Edw. I.
Rot. Aleman.
22 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, domino F. comiti Hollandiæ & Zelandiæ ac domino Fris', amico suo carissimo, salutem & dilectionem sinceram.

Cum mittamus ad partes vestras pecuniâ, ad faciendum solutionem Regi Romanorum illustri, & aliis, prout inter eos & nos, per nuncios eorum & nostros, fuerat in præsentia vestra convenit, sicut plenius ipse noscis;

Ac etiam transmittamus dilectum & fidelem nostrum, Johannem de Butecourte, militem, datorem præsentium, ad ipsam pecuniâ conducendam;

Nobilitatem vestram requirimus & rogamus, quatinus prædicto Johanni & aliis, pecuniâ eandem ducentibus, consilium & auxilium efficax impendatis, ut hujusmodi pecuniâ benè salvetur, & loco, quo prius, reponatur in tuto, quousque solutio pecuniæ prædictæ facta sit illis, quibus fieri debet: & hoc, sicut prius, in præsentia vestra fiat.

Et eundem Johannem & alios, de regno nostro, ad partes vestras prædictas fiducialiter accedentes, in hiis & in omnibus aliis, quæ nos tangunt, habere velitis, sicut de vobis confidimus, more solito commendatos.

Dat' apud Westm', xii. die Novembris.

De orationibus & suffragiis pro Rege, ut præsentis temporis tempestuoso procellarum turbine quiescente, tranquilliora tempora succedant.

A. D. 1294.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX, &c. religiosis viris fratri R. generali ministro ordinis minorum, & diffinitoribus capituli generalis ejusdem ordinis, ac ipsi toti capitulo, apud Assis' congregatis, salutem in Domino JESU CHRISTO.

Cernentes cotidie ex præsentis vitæ fallaciis, quod rerum mundanarum, veluti corruptibilem, figura præterit; nullo, quod sub sole nascitur, stabilitatis habente solidum firmamentum.

Et quod nos, sicut & alii, sumus in quodam ferventi confinatorio positi, tanquam expositi mundi pressuris, afflictionibus & ærumpnis;

Ad vos, quasi Dei mediatores & hominum, qui salutem queritis animarum, fiducialiter duximus recurrendum; piis affectiones vestras attentis precibus deprecantes, quatinus divinam misericordiam suppliciter imploretis, ut, præsentis temporis tempestuoso procellarum turbine quiescente, tranquilliora tempora sub felicitis auræ serenitate succedant;

Necnon commendantes nos, per orationum devotarum suffragia, apud DEUM, ut gratiam nobis adaugeat, nosque, ac liberos nostros, & regnum nostrum, suâ pietate ab omnibus adversitatibus tueatur.

Dat' apud Wygorn', xxiii. die Novembris.

De subsidio Regi concesso per cives London'.

A. D. 1294.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
a terço.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, &c. dilectis & fidelibus suis, civibus & toti communitati civitatis sue London', salutem.

Affectionem pregrandem & voluntatem peroptimam, quas super requisicione faciendâ nobis subsidii vobis factâ liberaliter ostendistis, & responsionem liberalem per vos subsecutam ad eam, dilectum & familiaris clericum noster W. de Langeton', custos garderobe nostre, nobis aperuit;

plenius, & exposuit satis clarè. Nos autem concessionem quam super

prefato fecistis subsidio, quamque à vestris sinceris affectibus novimus processisse, plurimum comendantes; vobis exindè grates & grâcias referimus speciales: universitatem vestram scire volentes, quod vos, quos fidos & intimos in nostris necessitatibus experimus, vobis in omnibus oportunitatibus vestris, adesse volumus in hiis quepenes nos agenda habueritis, & que vestris utilitatibus videbimus convenire.

T. R. apud Wygorn', xxiii. die Novembris.

Littera Dionisii Regis Portugalliæ, super discordiis inter gentes Angliæ & Castellæ.

A. D. 1294.
An. 23 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO domino Edvardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, & comiti Ibernæ & duci Aquitaniæ, Dionisias, eadem gratiâ, Rex Portugalliæ & Algarbii, salutem in Domino JESU CHRISTO, & sinceræ dilectionis affectum.

Cum nos jam alias vestras litteras receperimus, super guerris & discordiis, suscitatis & motis inter subjectos dominio vestro ex unâ parte, & subditos dominio Regis Castellæ & Legionis ex alterâ:

Ex quibus guerris & discordiis dampna multimoda rerum & corporum provenerunt, non solum sibi ipsis, qui hujusmodi guerras suscitârunt, set etiam aliis multis hominibus, qui non fuerunt, nec sunt in culpâ, propter mercimonia & res suas, quas in navibus asportari faciebant;

Ideircò ad vestram excellentiam, & regiam majestatem nuncios nostros, discretum virum Johannem Sugerii clericum nostrum, & Petrum Martini civem Ulixhonensem, transmittimus:

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

Rogantes vos, quod eisdem fidem dignemini adhibere in eis, quæ ex parte nostrâ, super prædictis, vobis duxerint referenda.

Nam Regum & principum interest, pacem gentibus & suis subditis dare & quietem: ut securi vivant, & ut regna sua & provinciæ placatæ remaneant; & non debent permitttere ad arma venire, quod possunt suâ jurisdictione compescere.

Placeat ergo bonitati vestræ istas guerras & discordias de medio tollere, & inter eos pacem & concordiam reformare, & reintegrari facere, quæ de

jure fuerint integranda, illis qui in culpâ non fuerunt; taliter quod malefactores de rebus alienis non dicentur cum jacturâ & injuriis aliorum.

Dat' Columbia, tertio kal' Januarii, Rege mandante, Franciscus Johannis notarius.

Domino Edwardo Regi Angliæ & comiti Hiberniæ & duci Aquitaniæ; d. d.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de spontanea cessione Cælestini V. olim Romani Pontificis, necnon de electione sua.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem;

Gloriosus & mirabilis in operibus suis Deus, qui, cum sit in misericordiâ copiosus, in hujus orbis orbita, plena malis, conferta dissidiis, innumeras miserationes exercet, ecclesiam suam, quam ipse, summus Opifex rerum, instituit, ac supra fidei firmam petram alta & solida fabrica stabilivit, oportunitis favoribus prosequi non desistit:

Assistit enim illi miserator & propitiator assiduus, non obdormiens, nec dormitans, in suarum opportunitatum eventibus, pervigil custos ejus:

Ipse siquidem sibi est in turbatione pacatio, in tribulatione solamen, in necessitate succursus, tuncque maxime in adiutorium ejus sua pietas larga diffunditur, cum adversus illam mundi nubila tempore caligante levantur; quæ inter molestias & afflictiones intrepida, colligens in vexatione vigorem, in ipsâ malorum instantiâ convalescit:

Nam, divino semper munia præsidio, nec comminationum strepitu deterreretur, nec adversitatum superatur incursu; sed in terroribus tutior & constantior, in adversis pressa prævalet, passa triumphat.

Hæc est archa, quæ per confluentias & multiplicationes aquarum elevatur in altum, & subactis culminibus montium, libera & secunda profundas importuosi diluvii calcet undas:

Hæc est utique navis, quæ vento contrario irruente, strepentis maris furibundis motibus agitata, firma tamen & solida, fragoribus non dissipatur æquoreis, nec marini furoris rapiditate sortetur; sed, elatas procellas obruens, ac spumosa & tumida freta sternens, triumphanter exequitur suæ navigationis incensum; quæ, ad vitalem crucis salvificæ arborem rectæ intentionis alis totaliter elevatis, in cælum semper intenta, procellosum intrepidè mundi pelagus peragrat;

Eo quod secum habet seduli gubernatoris auxilium, marium præceptoris; undè, regente illo & dirigente salubriter, ac Spiritu Sancto flante, adversitatum quarumlibet nebulis dissipatis, victoriosa peregrinationis suæ liberum agit iter, ad patriæ cælestis portum supernis nutibus feliciter perducenda.

Cumque sic adversis innumeris prematur & turbetur ecclesia illa, in intimis ipsam acerbius sauciat, durisque ferit adversitas, cum pastore utili & provido viduatur.

Sed, licet sæpius ecclesiam eadem, pastoris regimine destituta, longæ viduitatis lamenta protaxerit, expectando gemebunda durtiis consolationem plenariam successoris; in hujusmodi tamen mœroris nubilo, dignanter illi clementia divinæ pietatis illuxit, doloribus & necessitatibus suis oportune subveniens, per substitutionem oblatam & delectabilem novi sponsi, ac eam de amissione prioris, interdum inutilis, per promotionem mulcebram accomodi successoris instaurans.

Sanè, vacante Romanâ ecclesiâ per liberam & spontaneam dilecti filii, fratris Petri de Morrone, olim Romani Pontificis, cessionem, coram venerabilibus fratribus, episcopis, & dilectis filiis nostris, presbyteris & diaconis cardinalibus (de quorum numero tunc eramus) ex certis rationabilibus & legitimis causis, factam ab ipso in festo beatæ Lucie virginis, proximo præterito, & à cardinalibus prædictis admissam;

Cum illam posse sic legitime fieri, & priorum gesta Pontificum & constitutio declarent aperta; & ad eam etiam faciendam, expressus accesserit cardinalium prædictorum assensus.

Cardinales ipsi, considerantes attentius quam sit onusta dispendiis, quam grava malorum incomoda secum trahat proluxa ecclesie memoratæ vacatio; & propterea votis ardentibus cupientes, per efficaciam & accelerata remedia hujusmodi periculis obviare;

Die Jovis, x. kal' Januarii post festum subsequente prædictum, missarum sollempniis ad honorem Sancti Spiritus celebratis, ymnoque solito cum devotione cantato, se in quodam conclavi, apud Castrum Novum, civitati Neapolitanæ contiguam (ubi tunc idem frater cum suâ residebat familiâ) incluserunt; ut, per mutui commoditatem colloquii, ecclesie prædictæ provisio, supernâ cooperante virtute, celerius proveniret.

Die verò Veneris, immediatè sequente, præfati cardinales, mentis oculis erectis ad Dominum, pia desideria benignius prosequentem, in electionis negotio, per viam scrutini, ferventibus studiis, ut prædicta vitarentur incomota, procedentes:

Et tandem, cum divina clementia, ecclesie prælibatæ compatiens, eam nollet ulterius vacationis periculis subjacere, ad personam nostram, licet immeritam, intentum animum dirigentes; quamquam inter eos quamplures magis idonei, & digniores etiam haberentur;

Nos tunc, tituli sancti Martini presbyterum cardinalem, in summum Pontificem canonicè elegerunt, gravis oneris sarcinam nostris debilibus humeris imponendo:

Nos autem, profundâ & ædula meditatione pensantes difficultatem officii pastoralis, continui laboris angustias, & præcellentiam apostolicæ dignitatis (quæ sicut honoris titulis altioris attollit, sic magnitudinè ponderis deprimit gravioris) attendentes insuper nostræ multiplicis imperfectionis instantiam, expavimus & hæsitavimus vehementer, nimioque concussus extitit stupore cor nostrum.

Nam, cum ad tolerandas particulares vigilias, vix nobis possibilitas nostra sufficiat, ad universalis speculæ sollicitudinem vocabamur, & intolerabile apostolici ministerii jugum inferebatur, instans debilitatis nostræ cervicis jugiter supportandum, ac meritorium non suffulti præsidio, ad suscipiendas, Apostolorum principis, Petri claves, & gerendum super omnes ligandi & solvendi Pontificum angebamur.

Veruntamen ne divinæ providentiæ opus impedire forsitan videremur, aut nolite nostræ voluntatis arbitrium suo beneplacito conformare, ac etiam nè corda electorum concordia, per nostræ dissensionis objectum, ad discordiam verteremus, voluntatibus tandem acquievimus eorumdem, ad subeundum jugum hujusmodi nostros impotentes humeros submittendo; non quod de aliquâ nostræ probitatis virtute fiduciam habeamus, sed quia in ejus speramus clementiâ qui confidentes in se non deserit, sed eis propitius oportunis auxiliis semper adest; quique, de sublimi polorum solio, ecclesiam sponsam suam, intuetur misericorditer & tuetur, suæque illum exaltare non desinit copiosis beneficis pietatis.

Ideoque celsitudinem regiam rogamus, & hortamur attentè, ac obsecramus in Domino JESU CHRISTO, quatinus, diligenti meditatione considerans quod judicium diligit Regis honor, metas justitiæ curiosus observes, illamque sincerè diligere studeas, æquitatem non deserens, clementiam non omittens, ut subjectus tibi populus copiosus in pacis pulcritudine sedeat, & in requie opulentâ quiescat.

Ecclesiam insuper, matrem tuam, & ipsius prælatos, nostri utique Salvatoris ministros, ceterasque personas ecclesiasticas, ejus obsequiis dedicatas; quin potius in illis Regem cœlorum & Dominum, per quem regnas & regeris, incessanter & solerter honorans, ipsos regi favoris ope confoveas; & plenitudine libertatum, aliorumque suorum jurum, efficaciter protegere studeas & tueri: sicut in hiis, tanquam filius benedictionis & gratiæ, te geras & dirigas, quod, claræ memoriæ, progenitores tuos, qui erga prælatum ecclesiam summæ devotionis & reverentiæ titulis, dum viverent, clauerunt, non solum imitari sollicitè, sed etiam evidentiter excedere dinoscaris, ad laudem & gloriam Dei Patris, & celeberrimam, magnamque tui honoris & nominis incrementum.

De nobis autem, utpote patre benivolo & sincero, qui te, prout celsitudinem regiam latere non credimus, in minori etiam officio constituti, affectuosè dileximus & diligere non cessamus, spem certam & fiduciam firmam gerens; in tuis & ejusdem regni negotiis & opportunitatibus, quæ occurrunt, ad nos recurrere non postponas.

Nam in hiis, super quibus, ex parte regis, fuerimus requisiti, libenter, quantum cum Deo poterimus, votis regis, annuemus; tuam & ejusdem regni prosperitatem omnimodam, non solum studiis conservare sollicitis, sed etiam plenis augmentare favoribus intendentes.

Dat' Eateran', nono kal' Februarii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

De præmunitione factâ, quod milites & alii parati sint ad arma.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Chaus. 23 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri W. eadem gratiâ, Bathon' & Wellen' episcopo, thesaurario suo, salutem.

Mandamus vobis quod ad certum diem, quem duxeritis providendum, singulos vicecomites nostros Angliæ coram vobis ad scaccarium nostrum venire, & ipsos jurare faciatis quod fideliter & diligenter inquirent, & inquire faciant in singulis ballivis suis, tam infra libertates quam extra, videlicet, quilibet vicecomes in comitatu suo, de omnibus illis, tam militibus quam aliis, qui habent quadraginta libras terre & redditus per annum, & amplius; ita quod, factis inquisitionibus illis, vos de nominibus eorum certificent indilate: cumque super hiis sic fueritis cerciorati; statim eisdem vicecomitibus, per brevia nostra sub sigillo scaccarii nostri, detis firmiter in mandatis, quod ipsi in singulis comitatibus suis, videlicet, quilibet in comitatu suo, scire faciant singulis, tam militibus quam aliis, quad-

raginta libras terre & redditus sic habentibus, ut sibi extunc talitè provideant, quod prompti sint & parati cum equis & armis, ad eundem in obsequium nostrum; morandum ad vadia nostra, ad voluntatem nostram, quandocumque super hoc, ex parte nostrâ, per spacium trium septimanarum fuerint præmuniti:

Et etiam quod scire faciant omnibus & singulis de ballivis suis, qui non habent quadraginta libras terre & redditus per annum, set infra summam illam, dumtamen habeant equos & arma, quod ad nos in formâ prædictâ, præmunitionem hujusmodi veniant, si voluerint, nobiscum in obsequio nostro ad nostra vadia moraturi, & quod ad hoc cum venerint, admittentur.

T. R. apud Aberconnew, x. die Februarii.

Per ipsum Regem, nunciante H. de Cresingham.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de nunciis ad Regem, super pace inter ipsum & Franciæ Regem reformandâ, destinatis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Movet animum, mentemque sollicitat, fili carissime, sincera & affectuosa dilectio, quam ab olim, dum cura nobis officii minoris incumberet, ad personam regiam tuamque regnum inclitum gessimus, & continuatis benivolis studiis gerere non cessamus;

Ut celsitudinem regiam, cujus exaltationem & gloriam summis desideriis affectamus, ad ea inducamus sollicitè, per quæ, in conspectu Regis Altissimi, per quem Reges regnant, & principes dominantur, de bono semper in melius reddaris acceptior, occurras gravior, carior habearis, ac in regno mundi claris nominis regii titulis copiosum proveniat incrementum.

Sanè, ab ipsis nostræ promotionis auspiciis, ad generalem statum fidelium mentis aciem extenderentes, & considerantes attentius gravem, immò gravissimam, & omninò contrarium votis nostris inter te, & carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, proximâ tibi consanguinitate conjunctum, procurantè pacis æmulo, incensore malorum, discordiam suscitatum, firmâ & stabili dispositione decrevimus, ut super hujusmodi negotio, cordi nostro potissimè insidente, solemnes ad præsentiam regiam nuncios & litteras mitteremus.

Sed propter nostrum de civitate Neapolitanensi discessum, ubi tunc Romana curia residebat, nostrumque accessum ad urbem, quem viarum periculosa discrimina non modicum retardarunt, ac etiam ob nostræ inibi celebrata consecrationis solennia impediti, nequivimus citius nuncios prædictos, & litteras destinare.

Reverâ, fili, nequaquam sumus immemores, quin potius tenaci memorîa retinemus, quod nos hactenus, dum essemus in minori officio constituti, sinceris affectibus dilexisti, plenisque fuisti favoribus prosecutus.

Ideoque dum solerter attendimus quantis, & quam gravibus prædicta discordia noscitur onusta dispendiis, quot & quanta pericula secum trahit, quam dampnosa fidelibus redditur, quam graviter turbat & impedit negotium Terræ Sanctæ, quantumve propterea Dño displicere dinoscitur, anxiamur ut pater, sauciamur ut mater, in intimis turbamur amarius ut amator, nec possumus quietis refoveri dulcedine, donec prælibatum negotium optatum & celerem exitum, juxta nostri cordis desiderium, sortiantur.

Cùm itaque venerabiles fratres nostros, B. Albanensem, & S. Penestrinensem episcopos, sedis apostolicæ nuncios, exhibitores præsentium, viros utique profundi consilii, viros litterarum scientiâ præditos, ac diversarum virtutum titulis insignitos, necnon pacis & concordie amatores, ad te dictumque Regem Angliæ, tanquam pacis angelos, licet eorum inviti careamus præsentia, destinamus.

Excellentiam regiam rogamus, & hortamur attentius, ac obsecramus in Domino JESU CHRISTO, quatinus, ob divinam & apostolicæ sedis reverentiam, memoratos episcopos, magnas utique columnas ecclesiæ, tuique honoris & famæ fervidos zelatores, tanquam filios benedictionis & gratiæ benignè recipiens, honestè prosequens, & honorificentia condignâ pertractans, attentè audias, diligenter intelligas, & efficaciter studeas adimplere quæ ipsi, & eorum quilibet, coram te super eodem negotio duxerint proponenda:

Sic te in hiis devotè ac promptè, prout speramus & cupimus, habiturus, ut difficultatis & repulsæ cujuslibet procul obice profigato, regiæ devotionis sinceritas exinde clarus elucescat, tuæque famæ præconium, quamvis amplum & diffusum, in seculo propensius augeatur, ac sedis apostolicæ gratiam, quæ circa filios devotos exuberat, habundantius merearis.

Dat' Lateran', undecimo kal' Martii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de recommendatione prioris & fratrum hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani in Anglia.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Quantò erga cælorum Regem & Dominum, per quem regalibus titulis præmiæ, & Romanam ecclesiam, matrem tuam, quæ te in visceribus retinet caritatis, sincerioris devotionis claritate prærutilas, & propensioris reverentiæ zelum gerere comprobâris, tanto pleniori fiducia celsitudini regiæ pro personis religiosis, & illis potissimè, quæ, divina prosequentes obsequia, se & sua pro eis periculosis eventibus exponere non verentur, precamina nostra dirigimus, spe ducti non dubiâ quòd ea promptâ devotione recipies, & efficaci studio adimplebis.

Cùm itaque dilectus filius, frater Petrus de Hocham, prior domorum hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani, per regnum Angliæ consistentium, & ipsius hospitalis fratres, pro defensione catholice fidei, quam

nefarii ejus hostes impugnare non desinunt, constantibus animis dimicantes, diræ necis discrimina non evitent, & propterea ipsos plenis favoribus prosequamur;

Regalem magnificentiam rogamus, & hortamur in Domino, in remissionem tibi peccaminum suadentes, quatinus, pro divina & apostolicæ sedis reverentiâ, tuæque salutis augmento, prædictos priorem & fratres, cum bonis hospitalis ejusdem, infra tui regni confinia constitutis, habens specialiter commendatos, ipsos oportunitis favoribus & auxiliis prosequaris; ut, tali & tanto fulti suffragio, divina, quibus immorantur, obsequia utilis & efficacius valeant exercere; tuque proinde ab omnium Retributore honorum, præter laudis humanæ præconium, retributionis æternæ præmiâ consequi merearis.

Dat' Lateran', quinto kal' Martii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de pace inter Angliæ & Franciæ Reges, hortatoria.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem;

Nuper ad sedem apostolicam accedentes dilectos filios, magistrum Gerardum de Wyspens Richemundie, & Johannem de Crancumb Estridingie, in ecclesiâ Eboracensi archidiaconos, regiæ celsitudinis nuncios, libenter vidimus, & affectuosè recepimus intuitu destinantis; & tam quæ coram nobis, ex parte regiæ, proponere voluerunt, quam quæ in tuis habebantur litteris, nobis per ipsos exhibitis, pleno collegimus intellectu.

Sanè fili carissime, personam regiam, & inclitum regnum tuum, prout tibi non existit incognitum, longè ante promotionis nostræ primordia sincerâ caritate dileximus, & diligere non cessamus, ad tuum, & ipsius regni statum prosperum & tranquillum summis affectibus intendentes.

Quamobrem molesta nobis admodum redditur, & perturbat amarius mentem nostram, periculosa nimis & dispendiis onusta, discordia, quæ inter te, & carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, proximâ tibi consanguinitate conjunctum, hostis antiqui procurantè nequitia, noscitur suscitata.

Reverâ super hujusmodi, tam ingratis, tam gravibus & molestis, eventibus, tibi, veluti prædicto & devotissimo ecclesiæ filio, affectione paternâ compatimur, & ab intimis condolemus; oportuna & accelerata remedia studiis excogitando sollicitis, per quæ præmissis, pacifici principis opitulante clementiâ, optatus exitus imponatur; cum prædicta discordia Dño displiceat, regis titulis derogat, orbem turbet, negotium Terræ Sanctæ præpediat, mentes fidelium scandalizet.

Sed! utinam! fili, hujusmodi turbationes, dissonantiones & scandala, quæ inter sæculi Reges & principes sæpè sæpius geruntur, ex eo potissimè non contingant, quod ipsi, inibus propriis non contenti, ac motus illicitos

minimè cohibentes, ecclesias, monasteria, & alia pia loca, cultui dedicata divino, multimodis lacescunt injuriis, jacturis afficiunt, afflictionibus opprimunt, exactionibus gravant, vexationibus persecuntur, se proinde ingratos reddentes Altissimo, à quo in terris dominium obtinent, & suarum præcellunt insignis dignitatum.

Rogamus igitur magnificentiam regiam, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, tibi que suademus ut pater, ut amator suggerimus, consulimus ut amicus, quatinus attentè considerans, & diligenter advertens quam sit indignum & indecens, quam naturæ contrarium, quam dissonum rationi, ut contra tum sanguinem gladium exeras, arma sumas, & adversus tam proximum, tam conjunctum, insurgas hostiliter, & exercendas in hostes catholice fidei, exerceas vires tuas, cum præfato Rege, pro pacifico statu & prospero regni tui, quinimò totius ferè populi Christiani, quibusvis obstaculis & impedimentis amotis, pacis & concordie fœdera, ad honorem Summi Regis & gloriam, tuique nominis incrementum reformare studeas, & inviolabiliter observare.

Ac universas ecclesias, & cætera pia loca in terris, regio subjectis dominio, constituta, tamquam benedictionis & gratiæ filius, habens propensius commendata, ea regi favoris auxilio prosequaris, manutenendò ipsa benignius, & clementer in statu prospero conservando.

Sic te in præmissis, ut cupimus, promptum & vigilem habiturus, ut crescas exinde meritis apud Deum, penes nos gratiâ, & apud homines clarâ famâ; Terræque Sanctæ negotium, quod laudabilis & salubriter assumpsisti, facilius & felicius vales promovere.

Nos enim ad ea, quæ tui status quietem respiciunt, soleriter intendimus, & vigilantibus interponimus studii partes nostras.

Dat' Lateran', iii. kal' Aprilis, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabi.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

Responsum Regis Angliæ cardinalium litteris, super discordiâ inter Angliam & Franciam.

Portuen' & Sanctæ Ruffinæ episcopo.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino M. DEI gratiâ, Portuen' & Sanctæ Ruffinæ episcopo, amico suo carissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Inspectis litteris vestris, per dilectum clericum nostrum, magistrum Radulphum d'Alemaunt nobis missis, detegentibus immensum dolorem & compassionem (quos vos super turbatione & discordiâ, inter Regem Franciæ & nos nuper motis, caritatis vestræ visceribus pio concepistis affectu) quantam erga nos in præteritum concepistis affectionem, perpendimus manifestè (super quo grates vobis referimus speciales) pro certo tenentes, quod ad pacem & concordiam sæpè bonam voluntatem habuimus & habemus, & dulcis exhortationis

vestræ causâ, ad bonam pacem (nostro honore & regni nostri statu salvâ) erimus favorabilis inclinati.

Quocirca paternitati vestræ carissimæ supplicamus, quatenus negotia nostra habere dignemini recommendata, quantum cum DEO poteritis, eo quod hactenus magis ardua non habuimus, seu majora, & magis in eisdem vestro egentibus auxilio; quod semper nobis utile reperimus in agendis.

Super quibus statu & negotiis nostris, credere velitis caro clerico nostro, magistro Bertrando del Got, domini Papæ capellano, & præfato Radulpho, vel alteri eorumdem.

Dat' apud Aberconweye, vi die Aprilis, anno Gratie, &c. MCCXCV. regni verò nostri vicesimo tertio.

Sanctæ Mariæ in Via Lata diacono cardinali.

VENERABILI, &c. & amico suo carissimo, domino Jacobo, DEI gratiâ, sanctæ Mariæ in viâ latâ diacono cardinali, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem.

Paternitati vestræ volumus esse notum, quod dilectus clericus noster, magister Radulfus d'Alemaunt, nobis plenius intimavit, quod vos similes litteras, quales nobis transmisit venerabilis pater dominus Albanensis episcopus, nobis per ipsum misissetis, si eadem debitè expectasset.

Super quo vobis, ut illi, per quem non stetit, quo minus nobis hujus-

modi litteras mandassetis, tantas grates referimus, quantas vobis sciremus, si ad nos per ipsum hujusmodi vestræ litteræ pervenissent.

Vos intimè requirentes quatenus, super statu nostro & negotiorum nostrorum, caris clericis nostris, magistris, Bertrando del Got, domini Papæ capellano, & præscripto Radulpho velitis credere, vel altero eorumdem.

Dat' ut supra.

Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali.

VENERABILI in CHRISTO patri, &c. domino M. Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, Edwardus, &c. salutem.

Litteras vestras, nobis per dilectum clericum nostrum, magistrum Radulphum d'Alemaunt delatas, intelleximus; & quàm bonæ voluntatis & affectus sinceri erga nos existitis, plenè perpendimus per easdem.

Super quo vobis, quantas possumus, gratiarum referimus actiones, paternitatem vestram corditer deprecantes, quatinus caris clericis nostris, magistris Bertrando del Got, domini Papæ capellano, & prædicto Radulpho, super statu nostro nostrorumque negotiorum, velitis fidem credulam adhibere.

Dat', &c. ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur cardinalibus subscriptis,
Domino Petro, sancti Eustachii diacono cardinali,
Domino Petro, tituli sancti Marci presbitero cardinali,

Domino Gerardo, Sabinensi episcopo,
Domino Beraldo, episcopo Albanen',
Domino Johanni tituli sancti Vitalis presbitero cardinali, &
sanctæ Romanæ ecclesiæ vicecancellario,
Domino Petro, archiepiscopo Montis Regalis.

Magistro Matheo de Neapoli, domini Papæ notario, mutata amicitia pro paternitate, &c.

Memorandum quod prædicti magistri Bertrandus del Got, & Radulphus d'Alemaunt, à Rege apud Aberconweye dicenciat, versus curiam Romanam diverterunt, secum deferentes litteras, istas usque Cestriam ad cancellarium sigillandas: quas sigillatas receperunt per manus dicti magistri Radulphi, una cum pari litterarum, scriptorum in Gallico, & Regi Siciliæ, per Regem Angliæ, per eosdem transmissarum; cujus litteræ transcriptum irrotulatum est in garderobâ Regis, & non hic.

Litteræ Regis Isabellæ Flandriæ comitissæ, ut se interponat cum consorte, pro comite Gelriæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX nobili dominæ, & in CHRISTO sibi dilectæ, dominæ Isabellæ, consorti egregii viri, domini G. comitis Flandriæ, salutem cum dilectione sincerâ.

Cum præfatum dominum vestrum, comitem, amicum nostrum carissimum, rogaverimus, ut cum domino Reginaldo comite Gelriæ velit facere computari super debito, in quo idem comes eidem domino vestro obligatur;

Et ut de eo, quod ultra centum milia librarum Turonensium nigrorum, de quibus litteras nostras quietantiæ eidem domino vestro transmittimus, teneatur, remissionem in parte velit facere eidem, nostri intuitu & amore;

Et etiam quod de illâ pecuniâ summâ, quæ ultra dicta centum milia librarum, & remissionem, si quam in hac parte facere voluerit gratisè;

rationabiles terminos eidem comiti Gelriæ velit concedere, & talem inde ab eo securitatem recipere quæ eidem comiti Gelriæ nimis difficilis non existat, & extunc terras ejusdem comitis sibi restituere conditionibus supradictis.

Nos, firmam spem obtinentes, per vestri mediationem, dictum negotium pro dicto comite, posse commodius expediri;

Benivolentiam vestram specialiter requirimus & rogamus, quatinus erga dominum vestrum in hoc, nostris precibus, velitis interponere taliter partes vestras, ut præfatus comes Gelriæ rogatum nostrum, penes dictum dominum vestrum & vos, sibi sentiat profuturum; pro quo vobis debeamus specialiter gratiari.

Dat' apud Aberconwey, vi. die Aprilis.

Pro amicabili compositione inter Flandriæ & Gelriæ comites.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX nobili viro & amico suo carissimo, domino G. comiti Flandriæ, salutem, & sinceræ dilectionis continuum incrementum.

Nobilitatem vestram affectuosè requirimus, & rogamus quatenus computari facere velitis cum nobili viro & amico nostro carissimo, Reginaldo comite Gelriæ, super debito, in quo vobis obligatus existit;

De eo, quod ultra centum milia librarum Turonensium nigrorum, de quibus litteras nostras quietantiæ vobis transmittimus, ipsum vobis debere contigerit, remissionis seu pardonationis gratiam in parte facere velitis eidem, nostris precibus & amore.

Et de eo, quod superest, terminos rationabiles solutionis dare velitis eidem; talem capientes securitatem ab eodem, quæ sibi ad inveniendum nimis difficilis non existat.

Hiis itaque peractis, vos rogamus quod eidem comiti Gelriæ, terram suam, in manu vestrâ existentem, velitis benivolè liberare.

Tantum super hoc, ad hunc nostri rogatum, facientes, quod hæ præces vestræ dicto comiti locum teneant oportunitum, per quod vobis ad grates & gratias teneamur.

Quid autem in præmissis duxeritis faciendum, nobis velitis litteratoriè nunciare.

Dat' apud Aberconwey, sexto die Aprilis.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

Conventio cum Reginaldo comite Gelriæ habita, super servitio cum mille militibus Regi Angliæ faciend.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

NOS Henricus, præpositus Embricensis, & Theodoricus advocatus de Ruremunde, & Gerardus de Kerek, milites, nuncii & procuratores spectabilis viri, Reginaldi comitis Gelriæ, habentes speciale mandatum faciendi confederationem & vinculum amicitie specialis, inter excellentissimum principem, dominum Edwardum, Regem Angliæ illustrem, & dominum nostrum, comitem prædictum, universis presentium inspectoribus, salutem in Domino.

I. Noveritis nos, ex vi potestatis, nobis à dicto domino nostro traditæ, convenisse cum domino Rege Angliæ supradicto, quod idem dominus noster, comes, pro centum milibus librarum Turonensium nigrorum (de quibus dictus dominus Rex spectabili viro, domino Guydoni, comiti Flandriæ, pro eodem domino nostro comite Gelriæ, satisfecit) prædicto domino Regi (dum tamen per hoc mare Anglicaum non transeat) personaliter deserviet sumptibus suis propriis, periculis & expensis, cum mille hominibus armatis equitibus, per unum dimidium annum integrum, contra quoscumque (dominus, Adolpho Romanorum Rege, Siffrido sacrosanctæ Coloniensis ecclesiæ archiepiscopo, & Guydone comite Flandriæ, duntaxat exceptis) à die, quo idem dominus noster comes Gelriæ, per præfatum dominum Regem Angliæ, vel per suos nuncios, super hoc fuerit præmunitus.

Ad quod quidem servitium completè & fideliter faciendum, ut prædictum est, obligamus præfatum dominum nostrum comitem Gelriæ, hæredes & successores suos quoscumque, sub poenâ amissionis & incurramenti omnium terrarum & possessionum suarum, in manibus dicti domini Adolphi illustris Romanorum Regis, & aliorum in idem regnum succedentium, capiendarum sine contradictionis obstaculo cujuscumque; subicientes ipsum cohercioni & districtioni sedis apostolicæ, quæ possit ipsum & hæredes suos, si in dicto servitio faciendof defecerit, per censuram ecclesiasticam cohercere.

II. Promittimus etiam, quòd dicto domino Regi Angliæ haberi faciemus litteras communitatum villarum de Herderwyk, de Suthesten, de Douseburgh, de Arney, de Eymerk, de Whough, de Bomele, de Gelre, de Wenngle, de Ruremonde, & de Neuwestat; per quas dictæ communitates se obligabunt, & curabunt, quod dictus dominus noster comes Gelriæ, omnia præmissa fideliter observabit.

Quòd si, in observatione præmissorum, defecerit, eadem communitates eadem servitia sua extunc, eidem domino nostro comiti Gelriæ, licitè subtrahent, & sibi in aliquo non obediant, nec intendent.

Super quibus servitiis & obedientiis, sic subtrahendis, dictus dominus noster comes Gelriæ, litteras suas patentes domino Regi Angliæ; & nichilominus præfatis communitatibus fieri & liberari faciet, separatim.

III. Insuper promittimus, quod idem dominus noster comes Gelriæ, juramentum præstabit corporale, in presentia dicti domini archiepiscopi Coloniensis, & domini Eustachii de Gardinis militis, quod omnia & singula præmissa fideliter & inviolabiliter observabit.

Et nos, nuncii prædicti, ad omnia præmissa observanda, tactis sacrosanctis Ewangelis, in animam dicti domini nostri juramentum præstitimus corporale.

IV. Quòd si, juxta ordinationem, inter dictos dominum Regem Angliæ & comitem Flandriæ initam, terra sæpediti domini nostri comitis Gelriæ, in manibus prædicti domini comitis Flandriæ existens, eidem domino nostro comiti Gelriæ, non fuerit restituta, extunc dicta littera quietantie, ad quorumcumque manus devenerit, pro nullo penitus habeatur.

V. Promittimus etiam &, in virtute præstiti sacramenti, prædictum dominum nostrum comitem Gelriæ obligamus, quòd idem dominus noster litteras suas patentes obligatorias præfato domino Regi Angliæ, fieri & liberari faciet, de prædictis centum milibus librarum Turonensium nigrorum solvendarum (si contingat præfatum comitem Flandriæ eas dicto domino nostro comiti Gelriæ, in debito ejusdem domini nostri, ut præmittitur, allocare; & ipsum dominum nostrum prædictum servitium facere non contingat) quas quidem litteras clerico dicti domini Regis Angliæ, ex causis prænotatis ad partes Flandriæ adjacentes accedenti, idem comes Gelriæ, faciet liberari, unà cum literis negotium contingentibus supra dictum.

VI. Ad quæ quidem omnia & singula, ut præmittitur, faciendæ, obligamus dictum dominum nostrum comitem Gelriæ, singulis modis superius nominatis; præstito à nobis super hoc, nomine ejusdem domini nostri, corporali nichilominus juramento.

In cujus rei testimonium & robur, has litteras nostras fieri fecimus patentes, & sigillorum nostrorum munimine communiri.

Dat' apud Aberconwey, sexto die Aprilis.

De prædictâ conventionione cum comite Gelriæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Noveritis quòd cum Henricus, præpositus Embricensis, & Theodoricus advocatus de Ruremunde, & Gerardus de Kerek, milites, nuncii & procuratores spectabilis viri, Reginaldi comitis Gelriæ, habentes speciale mandatum faciendi confederationem & vinculum amicitie specialis, inter nos & prædictum comitem, ex vi potestatis eis ab eodem comite traditæ, convenissent quòd idem comes, pro centum milibus librarum Turonensium nigrorum (de quibus spectabili viro, domino Guydoni, comiti Flandriæ, pro eodem comite Gelriæ, per nos solvendis) nobis personaliter deserviet, cum mille hominibus armatis equitibus, per unum dimidium annum integrum, contra quoscumque:

Et eundem comitem Gelriæ ad hoc obligassent, & promisissent quod nobis habere facerent litteras communitatum quarundam villarum, ipsius comitis:

Per quas eadem communitates se obligarent, quòd idem comes Gelriæ omnia præmissa fideliter observabit:

Et quòd, si idem comes in observatione præmissorum deficeret, eadem communitates extunc servitia sua eidem comiti Gelriæ licitè subtraherent, & sibi in aliquo non obedirent:

Et etiam quòd idem comes Gelriæ, super servitiis & obedientiis taliter

subtrahendis, litteras suas patentes nobis, & præfatis communitatibus separatim fieri faceret liberari:

Insuperque promisissent, quòd idem comes Gelriæ juramentum ad hoc præstaret corporale, prout in quodam scripto, super hoc de consensu dictorum nunciorum confecto, & sigillis suis consignato, penes nos residente, plenius continetur;

Volimus, & concedimus, & tenore presentium recognovimus quòd: Si prædicta centum milia librarum Turonensium nigrorum, prædicto comiti Gelriæ, per prædictum comitem Flandriæ, in debito, in quo idem comes Gelriæ præfato comiti Flandriæ tenetur, non fuerint allocata;

Vel quòd terra ipsius comitis Gelriæ, in manu prædicti comitis Flandriæ, occasione debiti prædicti existens, eidem comiti Gelriæ non fuerit restituta per litteras nostras de quietantiâ, quas eidem comiti Flandriæ inde transmisimus;

Scriptum prædictum, & litteræ quæcumque, tangentes istud factum, per quòd, vel quas, idem comes Gelriæ, aut nuncii sui prædicti, seu quicumque alii, poterunt erga hos in hoc facto aliquatiter obligari, pro nullis habeantur, set omni virtute careant & vigore.

In cujus, &c.

Dat' ut supra.

Siffrido archiepiscopo Coloniensi, de die ad conveniendum cum Rege Alemannie assignato, & de credentiâ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, &c. venerabili in Christo patri, domino S. Dei gratiâ, Sanctæ Coloniensis ecclesiæ archiepiscopo, sacri imperii per Ytaliam archicancellario, & secretario suo carissimo, salutem & sinceræ dilectionis affectum. De diligentia & operâ, quas, ut dies sancti Johannis Baptistæ, proximo futurus, ad quem . . . Rex Alemannie, & nos convenire deberemus, observaretur, adhibuistis, paternitati vestræ grates referimus speciales, perpendentes quòd id fecistis pro nostro commodo & honore.

Et, quia dilectus clericus noster magister Gerlacus de Gardinis Aquensis

ecclesiæ canonicus, nobis quædam secreta, ex parte vestra, retulit viva voce (super quibus ei nostram exposuimus voluntatem vobis plenius intemandam) specialiter vos rogamus quatinus, super illis, eidem Gerlaco plenam fidem adhibere curetis.

Cui quidem Gerlaco liberari fecimus litteras nostras domino Regi Alemannie directas: quarum transcriptum vobis mittimus, presentibus interclusum; rogantes ut litteras illas præfato Regi faciatis, per dictum clericum nostrum, presentari, cum tempus ad hoc videritis oportum.

Dat' apud Lammays in Anglesey, xviii. die Aprilis.

A. D. 1295. | Apr. 23 Edw. I.

Conventio cum duce Brabantiæ, super servitio Regi faciendo, cum duobus millibus equitibus cataphractis, contra Regem Franciæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Ed. I. m. 18. d.
in Turr. Lond.

FAIT a remembrer q'il est acovenu e acordei, entre le Roy Edward d'Engleterre d'une part, e Johan duk de Lothar de Brabant, e de Lembourch d'autre part, sur sa demeure, ove le dit Roy, en sa guere contre le Roy de France, en la forme que s'ensuit, c'est assavoir.

I. Que meisme le duk doit servir au dit Roy d'Engleterre, contre le dit Roy de France, ove deus mife homes a chyval, armeis de fer; par demi an, pur cent e sessante mile livres de Turnois noirs pur totes choses : sauve les chevaus d'armes, les quels devient estre rendu, en quel manere q'il soient perduz apres ceo q'il seront prisez, e le dit Roy d'Engleterre doit envoiey la pur les faire priser.

II. E si le dit duk, ou nul de ses gentz desusdiz soient pris, li devandit Roys d'Engleterre les reindera par prisons, ou par pees, ou en autre manere, sicome il porra bonement.

III. E doit commencer le demi an si tost, come le dit duk se partira de son pays, en alaunt vers la dite gerre, par le mandement le dit Roy d'Engleterre.

IV. E si tost come il serra ensi departis de son pays, s'il avenoit ke li Roy d'Engleterre le contremandast, li soit alloue renablement sous

despens, sicome serra assentu entre le dit Roy d'Engleterre e le duke devant dit duk; ou par deus proud omes, assignez depar eus deus.

V. E doivent estres pajez les devandiz deniers au termes, qe serront accordiez a Londre entre le dit duk, e ses gentz d'une part, e le evesque de Ely, e le evesque de Baa, tresorer le dit Roy d'Engleterre, e Gautier de Langetour d'autre part.

VI. E, si pees y avenoit, par aucune aventure, entre les dis Roys, mesme le Roy d'Engleterre allovera au dit duk des deniers, quil aura ensy receuz, ce quil verra qe face affaire pur les mises quil en aura faites, par l'ordenement de deus prod omes avantdiz.

VII. E, a toutes ces choses faire, li dit duk oblige lui, e totes ses terres, e tous ses biens, a la destresse del eglise de Rome, e du Roy de Alemaigne, qui en tens serra.

VIII. E, estre ceo, il adjure, corporal serment, sur seintes Ewangiles, a toutes ces choses gardier, e tenir en touz poinz, en la forme avantdite. En tesmoignance des choses avantdites, le ditz Roy e le duk ont mis leur seaus a cest escrit endente.

Don a Lammays, en l'Isle de Anglesey, le xxiii. jour du mois d'Auril, l'an de Grace mil, deuz cens, nonante quint.

De servitio Walerini, domini de Montjoy & de Faukemont.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Ed. I. m. 18. d.
in Turr. Lond.

ATOUZ ceux, qui cestes lettres verront ou orront, Walerain, sires de Montjoye e de Faukemont, saluz en DIEU.

Sachez nous estre demorez ove le noble prince, Edward Roy d'Engleterre, pur la value de trois centz livres de Torneis noirs en esterlinges; les queuz il nous ad grante, par ses lettres overtes, a recevoir par an, a son eschequer de Westmonsteir, a tote nostre vie.

E sur ceo li avoms fait homage e foiaute, pur li loiaument servir a nostre poer, e consailler.

En tesmoignance des queux choses nous avoms mis nostre seäl a cest escrit.

Don a Lammays, en l'Isle de Angleseye, le xxiv. jour du moys d'Averil, l'an de Grace mil ducentz nonant quint.

De servitio Johannis domini de Cuck.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

ATOUZ ceux, qi cestes lettres verront ou orront, Johan sires de Cuck, saluz en DIEU.

Sachez nous estre demorez ove le noble prince, Edward Roy d'Engleterre, pur la value de deus cent livres de Torneis noirs en esterlinges; les queux il nous ad grante, par ses lettres overtes, a recevoir par an, a son eschequer de Westmonstier, a tote nostre vie.

E sur ceo lui avoms fait homage e foiaute, pur li loiaument servir a nostre poer, e consailler.

En tesmoignance de queux choses, nous avoms mis nostre seal a cest escrit.

Done a Lammays, en l'Isle de Angleseye, le xxvi. jour du moys d'Averil, l'an de Grace mill ducentz nonant quint.

Pro Johanne duce Brabantiæ, Regi Romanorum commendatoria.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman.
23 Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. DEI gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem, & felices ad vota successus.

Cum nobilibus vir, Johannes dux Lotrich' Brabantiæ & Lennburgh (qui filiam nostram duxit in uxorem) quedam negotia penes vos habeat expedire;

Excellentiam vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus ipsum ducem, & negotia sua prædicta, amore nostri, velit habere favorabiliter commendata:

Nobis autem videtur quod, pro illis, qui nobis confederationis vinculo sunt astricti, fiducialiter requirere vos valemus.

Insuper magnificentiam vestram specialiter deprecamur, quatinus dicto duci, ut in presenti guerrâ contra Regem Franciæ vobis deserviat, dare curetis firmiter in mandatis, ut per hoc erga aliquos, qui ipsum fortassis, si per viam aliam procederet, impeterent seu graverent, quatinus nobis, ut premititur, alligatus existat, se valeat excusare.

Dat' apud Lammays, in Anglesia, xxviii. die Aprilis.

*De discordiis inter Flandriæ & Hollandiæ comites.**Comiti Flandriæ.*

A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.
Rot. Aleman. 23 Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, & dilecto & fideli suo, domino G. comiti Flandriæ, salutem & dilectionem sinceram. Quia, super dissensionibus & discordiis, inter vos, & nobilem virum dominum F. comitem Hollandiæ jam subortis, ut dicitur, quod nos tædit, quedam injunximus dilecto & fideli nostro, Johanni domino de Cuck, vobis, ex parte nostra, viâ vocis oraculo plenius intimanda: nobilitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus eidem Johanni in hiis quæ vobis sic expresserit, super illis velit fidem credulam adhibere.

Dat' apud Lammays, in Anglesia, xxviii. die Aprilis.

Comiti Hollandiæ.

REX nobili viro, & dilecto & amico suo, karissimo domino F. comiti Hollandiæ & Selandiæ, ac domino Frislandiæ, salutem & dilectionem sinceram. Quia super dissensionibus & discordiis, inter vos, & nobilem virum, dominum G. comitem Flandriæ, &c. ut supra, Teste ut supra.

A. D. 1295. | An. 23. Edw. I.

De conventu cum Rege Alemanicæ.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Rot. Aleman.
23. Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

REX discretò viro, magistro Wyekeboldo, majoris ecclesie Coloniensis decano, salutem.
De diligentia & operâ, quas, ut dies sancti Johannis Baptistæ, proximò futurus, ad quem Rex Alemanniæ & nos convenire deberemus, observaretur, adhibuistis, vobis grates referimus speciales, perpendentes quod id fecistis pro nostro commòdo & honore.

Et, quia dilecto clerico nostro, magistro Gerlaco de Gardinis, Aquensis ecclesie canonico, quædam secreta injunximus, vobis ex parte nostrâ plenius referenda; vos rogamus, quatinus eidem Gerlaco adhibeatis fidem plenariam.

Dat' apud Lammays, in Angleseia, xxviii. die Aprilis.

Adolpho Regi Alemanicæ, de conventionis die prorogandâ.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Rot. Aleman.
23. Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dni gratiâ; Regi Romanorum illustri, semper angusto, Edwardus, &c. salutem, & felices ad vota successus.

Cum prudens vir, Robinus de Coure, miles vester (quem nuper ad nos in vestrum nuncium transmisistis) intimasset quod dies sancti Johannis Baptistæ, proximò futurus (ad quem vos & nos convenire deberemus) ob aliquas certas rationes nimis brevis esset;

Et nos, super hoc, dixissemus eidem, quod benè nobis placeret, ut dies ille usque ad medium Augustum, vel usque exitum Augusti, si hoc magnificentie vestræ expediens esse videretur, prorogatus fuisset. Adhuc benè volumus ut ita sit, si vobis videatur quod sic fuerit faciendum.

Et dilecto clerico nostro, magistro Gerlaco de Gardinis, Aquensis ecclesie canonico, super prorogatione diei antedictæ, & mutatione loci, & aliis certis articulis, sibi datis in scriptis (super quibus ei certam credentiam commisimus, vobis ex parte nostrâ verbo tenus exponendam) fidem credulam veltis, quæsumus adhibere.

Nobisque per aliquem de vestris, unâ cum eodem Gerlaco, super hiis significare voluntatem & beneplacitum vestrum, ad citius quod poteritis bono modo; nam nobis & genti nostræ esset expediens, ut videtur, quod citò sciremus super hiis plenius velle vestrum.

Dat' apud Lammays in Angleseia, xxviii. die Aprilis.

De adventu Beraldi episcopi Albanensis in Angliam, pro negotiis quæ inter Reges Angliæ & Franciæ agitantur.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Claus. 23. Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino Albanensi episcopo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceram in Domino caritatem.

Intelleximus per litteras vestras, quas dilectus clericus noster, magister Arnaldus Lupi de Till: ex parte vestrâ nobis misit, qualiter vos ad partes nostras veniendi, pro negotiis, quæ inter Regem Franciæ & nos agitantur, hiis diebus estis personaliter deputati:

Paternitati vestræ de eo, quod id fecistis ita celeriter nobis scire, grates non modicas referentes.

Scireque vos volumus, quod de hoc efficimur valdè læti, præsentiaque vestra ad nos erit grata admodum & accepta.

Adventum enim alicujus amici nostri de curiâ, adventu vestro habere nequibimus cariorem.

Teste Rege, apud Lammays in Angleseia, xxviii. die Aprilis.

Adolpho Regi Romanorum, super mercimoniis hominum de Lubek arrestatis.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Rot. Aleman.
23. Ed. I. m. 18. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dni gratiâ; Regi Romanorum illustri, semper angusto, Edwardus, eadem gratiâ, &c. felicem regnandi gloriam & salutem.

Litteras vestras, per quas pro civibus vestris de Lubek nos rogastis, ut eis bona & mercimonia sua, infra regnum nostrum arrestata, deliberari faceremus, recepimus lætâ manu.

Vobis significantes quod intentionis nostræ non existit, nec existit, ut bona & mercimonia eorumdem civium, infra regnum nostrum arrestata fuissent; set volumus quod, infra regnum nostrum, de bonis & mercimoniis suis negotientur, & commodum suum pro voluntate suâ faciant de eisdem.

Verum, quia quidam nautæ de potestate vestrâ, qui in quibusdam

portibus regni nostri applicuerunt, naves suas duxisse volebant extra idem regnum; nosque, ignorantes ad quas partes se vellent divertere cum eisdem, ipsos ab eodem regno recedere non permisimus, quousque securitatem invenissent quòd se infra potestatem, seu dominium Regis Franciæ non transferrent.

Ad hæc, quia quidam ipsorum securitatem in dicto regno indè nequiverant invenire, magnificentiam vestram per nostras litteras rogavimus speciales, quod securitatem illam in partibus vestris recipi faceretur.

Quandocumque verò securitatem illam nobis mandaveritis vos cepisse, nos naves prædictas eis libenter deliberari faciemus; & quod, si damnum ex hoc aliquod eveniret, illud tam vobis, quam nobis commune foret, quod utique non vellemus.

Dat' apud Cardigan', iii. die Junii.

De conductu nunciis Romani Pontificis concessio.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Claus. 23. Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

VENERABILIBUS in CHRISTO patribus, dominis B. & S. Dni gratiâ Albanen' & Penestr' episcopis, sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinalibus, amicis suis karissimis; Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem & sinceram dilectionis affectum.

De eo quod ad nos venire proponitis in nuncium sanctissimi patris in CHRISTO, domini summi Pontificis, ut nobis per vestras litteras nunciastis;

Scire vos volumus, quod adventus vester & singulorum, qui ex parte suâ ad nos venient, placens erit;

Litteras autem nostras de salvo conductu pro vobis, familiâ, bonis, & nunciis vestris, ac aliis, qui necessarii vobis fuerint, quas vobis fieri petivistis (ita quod sub protectione nostrâ & tutelâ per terram & per mare securè transire possitis) vobis in formâ petitâ mittimus per vestros nuncios, præsentium portitores.

Dat' apud Thleghyhton, septimo die Junii.

De conductu pro eisdem nunciis Papæ.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Claus. 23. Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

VENERABILIBUS patribus in CHRISTO, dominis B. Albanen' & S. Penestr' Dni gratiâ, episcopis, amicis suis karissimis, Edwardus eadem gratiâ, &c. salutem & sinceram dilectionis affectum.

Quandam cedulam, continentem formam cujusdam litteræ de conductu, quam per nos faciendam, nobis exhibuit dilectus clericus noster Johannes de Berewyk, vidimus, ac etiam intelleximus diligenter.

Sanè licet fuerimus, & adhuc sumus parati & prompti vestris beneplacitis nostrum animum inclinare, paternitatem vestram scire volumus quod, cum de prælocutis sufferentiâ vel respectu, ac insuper de tenore litteræ conductus, quam à Rege Franciæ habueritis, sigillo ipsius Regis signatâ, plenè nobis constiterit, consimilè litteram fieri faciemus.

Dat' &c.

De parlamento tenendo.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

EDWARDUS, &c. venerabili in CHRISTO patri, R. eadem gratiâ, Cantuar' archiepiscopo, totius Anglie primati, salutem.

Quia super quibusdam arduis negociis, nos & regnum nostrum ac vos, ceterosque prelatos de eodem regno tangentibus, que sine vestra & eorum presenciam nolumus expediri; parlamentum nostrum tenere, & vobiscum super hiis colloquium habere volumus & tractatum, vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatinus sitis ad nos apud Westm' primo die mensis Augusti proximo futuro, vel saltem infra tercium diem subsequentem ad ultimum, nobiscum super dictis negociis tractaturi, & vestrum consilium impensuri. Et hoc nullo modo omittatis.

T. meipso apud Album monasterium, xxiv. die Junii.

Per breve de privato sigillo.

Eodem modo mandatum est archiepiscopo Eborum, episcopis, abbatibus, prioribus, magistris ordinis de Sempringham, & Milicie Templi in Anglia, & priori hospicii Sancti Johannis Jertm' in Anglia.

REX dilecto & fideli suo Edmundo, fratri suo, comiti Lanc' salutem. Quia super quibusdam arduis negociis, nos & regnum nostrum ac vos ceterosque proceres & magnates de eodem regno, que sine, &c. ut supra. Vobis mandamus, in fide & homagio quibus nobis tenemini, firmiter injungentes quod sitis ad nos &c. ut supra usque finem.

T. ut supra.

Eodem modo mandatum est sigillatim per brevia clausa comitibus & baronibus subscriptis, videlicet.

Willielmo de Valenc' comiti Pembr'.

Edmundo comiti Cornubie. G. de Clare comiti Glouc' & Hertford'.

Henrico de Lacy comite Linc'.

Johanni de Warenna comiti Surr'.

Rogero Bygod comiti Norff' & marescallo Anglie.

Humfrido de Bohun comiti Heref' & Essex.

Willielmo de Bello Campo comiti Warr'.

Roberto de Veer comiti Oxon'.

Ricardo fil' Alani comiti Arundell'.

Johanni Wake.

Rogero Mubray.

Willielmo de Vescy.

Gilberto de Gaunt.

Roberto fil' Rogeri.

Willielmo de Ros de Helmesl'.

Roberto de Ros de Werk'.

Ranulpho de Nevill'.

Briano fil' Alani.

Gilberto de Umframvill'.

Roberto de Brus.

Ingelramo de Gynes.

Petro de Malo Lacu.

Thome de Furnivall'.

Radulpho fil' Willielmi.

Nicholao Meynil.

Waltero de Faucomberge.

Johanni baroni de Greystok'.

Roberto de Hylton.

Waltero de Huntercumbe.

Rogero de Lasceles.

Roberto Luterel.

Johanni de Hastingses.

Roberto fil' Walteri.

Johanni Giffard.

Hugoni le Despenser.

Theobaldo de Verdun.

Nicholao de Segrave seniori.

Nicholao de Segrave juniori.

Roberto de Tateshal'.

Ricardo filio Johannis.

Radulpho Basset de Drayton.

Thome de Berkelegh'.

Johanni Bek'.

Philippo de Kyme.

Fulconi fil' Warini.

Andr' de Estlegh.

Hugoni Poynz.

Olivero Dynaunt.

Willielmo le Butiller.

Reginaldo de Grey.

Rogero de Monte Alto.

Edmundo de Mortuo Mari.

Rogero Extraneo.

Alanq de Plunkenet.

Petro Corbet.

Galfrido de Camvill'.

Willielmo Martyn.

Johanni de Monteforti.

Bogoni de Knowill.

Elye de Albiniaco.

Jordano Folyot.

Henrico Huse.

REX dilecto & fideli suo Gilberto de Thornton, salutem. Quia super quibusdam arduis negociis, nos & regnum nostrum ac vos, ceterosque de consilio nostro tangentibus, que sine, &c. ut supra. Vobis mandamus in fide & dilectione quibus nobis tenemini, &c. ut supra in mandato-episcoporum usque in finem. T. ut supra.

Eodem modo mandatum est justic' de utroque banco, & de itinere & justic' assignatis; decanis juratis de consilio, baronibus de scaccario; & aliis clericis de consilio. Quorum nomina annotantur.

Littera Johannis Regis Scotiae, de plenâ potentia ad tractandum cum Francis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

UNIVERSIS presentes litteras inspecturis, Johannes, Dei gratiâ, Scotiae Rex, salutem in Domino.

Noverit universitas vestra quod nos facimus, constituimus, & ordinamus, per presentes, dilectos & fideles nostros, venerabiles patres, Willielmum Sancti Andree, & Matheum Dunkelden' episcopos: ac Johannem de Soule, & Ingelramum de Umframville, milites.

Attornatos, procuratores, & nuncios nostros speciales, ad tractandum, ordinandum, faciendum, & perficiendum omnia & singula negotia, nos, Edwardum filium nostrum primogenitum & heredem legitimum nostrum, & incolas regni nostri, qualitercumque tangentia, & ubicunque in regno Francie, cum quibuscumque personis, ecclesiasticis vel secularibus, cujuscumque conditionis existant, aut statûs.

Dantes eisdem omnibus, tribus, aut duobus ex ipsis, generalem & liberam, ac plenariam potestatem obligandi nos, & filium nostrum prædictum, regnum nostrum, & ipsius incolas;

Ac jurandi in animam nostram, filii nostri, & regni nostri incolarum; Necnon omnia & singula faciendi & perficiendi, quæ ad prædictos tractatus, & ordinationes, & negotia necessaria fuerint, vel opportuna;

Et alia etiam omnia & singula exequendi, quæ nos, filius noster, & incolæ regni nostri, facere possemus, si presentes essemus, etiam si mandatum exigant speciale.

Ratum & gratum habentes, & habituri quicquid per dictos quatuor, tres, vel duos eorumdem, actum, gestum, procuratumve fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris sigillum nostrum fecimus apponi.

Dat' apud Strivelyn, tertio non' Julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, regni vero nostri tertio.

Eadem littera sermone Gallico.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

A TOUZ ceuz, qi cestes lettres verront, Johan, par la grace de Dieu, Roi d'Escoce, saluz en nostre Seigneur.

Sache vostre universite qe nous feisons & ordenoms, par cestes presentes lettres, noz foiaux & loiaux, les honourables peeres, William de Saint Andreu, & Mathu de Dunkeldyn evesques; & Johan de Soules, & Ingeram de Umframvill, chivalers;

Noz attornes, procuratours, & messages especials de tretir, ordener, faire, & parfaire totes, & chescunes beusoignes touchantz en quecunque manere nous, Edward nostre esne fuiz, & heir nostre roiaume, & les gentz de postre roiaume, ou ke ce soit, en roiaume de France, ou quicunque persones, clerks ou lays, de quele condition ou estate quil soient.

Donantz a eux touz, treis, ou deux ne euz, generall, frank, & plener poer de obliger nous, & nostre fuiz avandit, nostre roiaume, & les gentz de nostre roiaume;

Et de jurer, en l'alme de nous, de nostre fuiz, & de gentz de nostre roiaume;

Et de faire & parfaire totes les choses & chescune de eles, qe a les avandit treiz, & ordenances, & beusoignes seront necessaires ou covenables;

Et a faire, & parfaire totes autres choses, qe nous, nostre fuiz, & les gentz de nostre roiaume peussoms faire, si nous feusseims presents.

Eantz ferme & estable quant que par les ditz quatre, treis, ou deux, de eux, sera fait, ou procure en les choses avandites, ou aucune de eles.

En tesmoignance de queu chose nous avoms fait mettre nostre seal a ceste presentz lettres.

Don a Estrivelyn, le iii. non' de Juyl MCCXCV. & de nostre regne tiers.

En tesmoignance de totes les choses avandites, nous avoms fait mettre nostre seal a cestes presentes lettres.

L'an de nostre Seigneur MCCXCV.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

De tractando super matrimonio inter Edwardum filium primogenitum Johannis Regis Scotiae, & neptem Philippi Regis Francie.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, domino suo, & amico, si placet, Philippo, Dei gratiâ, Regi Francorum illustri, Johannes, eadem gratiâ, Scotiae Rex, salutem in Domino.

Noverit vestra regia celsitudo quod nos facimus, constituimus, & ordinamus, per presentes, dilectos & fideles nostros, venerabiles patres, Willielmum Sancti Andree, & Matheum Dunkelden, episcopos: ac Johannem de Sule, & Ingelramum de Umframville, milites, attornatos, procuratores, & nuncios nostros speciales;

Ad tractandum vobiscum, si placet, super sponsalibus & matrimonio, contrahendis cum serenissimâ domicellâ, nepte vestrâ, seu consanguineâ, & Edwardo filio nostro primogenito & hærede:

Dantes eisdem generalem, & liberam, ac plenam potestatem, & mandatum speciale, sponsalia & matrimonium prædicta contrahendi, faciendi,

perficiendi, quatenus natura contractûs hujusmodi, sponsalia & matrimonium, inter absentes, contrahi permittit & perfici, per procuratores seu nuncios, ad hoc specialiter constitutos:

Et omnia alia & singula faciendi, quæ ad dictos contractus, seu conventiones pertinent, seu quocunque modo poterunt pertinere, & sine quibus dicti contractus, seu conventiones ritè nequiverint expediri.

Ratum & firmum habentes, & habituri quicquid dicti procuratores & nuncii nostri, omnes, vel tres, aut duo ipsorum, in præmissis, vel aliquo præmissorum duxerint faciendum.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris sigillum nostrum fecimus apponi.

Datum apud Strivelin, iii. non' Julii, anno Domini MCCXCV. regni verò nostri tertio.

Eadem Gallicè.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATRESEXCELLENT prince, son seigneur, & amy, se li plect, sire Phelip, par la grace de Dieu, noble Roy de France, Johan, par la mesme grace, Roy d'Escose, salut en nostre Seignour.

Sache vostre roiale hautesse qe nous feisons, & ordeignons, par cestes presentes lettres, nos foiaux & loiaux, les honourables peeres, William de Seint Andren, & Mathu de Dunkeldyn, evesques: & Johan de Soules, & Ingeram de Umframvill, chivalers; nos attornes, procuratours & messages especials;

A treter ad vous, se vous plect, sur espousailles & mariage, a faire entre tresnoble damoiselle vostre nyee, ou cousyn, & Edward nostre fieuz esne & heir:

Donantz a eux generall, franc, & plener poer, & mandement especial, de faire, & parfaire les espousailles & le mariage avantditz, si avant come la nature de tieu manere de contract sueffre espousailles & mariage estre

faitz & parfaitz, entre absents par procuratours, a ce especiaument assignez:

Et a totes les autres choses, & chescunes de eles faire, qui a les ditz contractz, ou covenances apertinent, ou porront en nule manere appartenir, & sanz les queux les ditz contractz, ou covenances ne porront covenablement estre espleitez:

Eantz ferme & estable quant que nos ditz procuratours & messages, touz, ou tris, ou deux de eux, feront en les choses avantdites, ou en aucunes de eles.

En tesmoignance de queu chose, nous avoms fait mettre nostre seal a cestes presentes lettres.

Don a Estrivelyn, le iii. non' Juyl', l'an de nostre Seignour MCCXCV. & de nostre regne tiers.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ commendatoria, pro quibusdam mercatoribus in Angliam à Papa transmissis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Turr. Lond.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum dilectos filios, Johannem Aldibrandini, Michaelem Caciacionem, Gianum & Villanum Lucheti de societate Clarentum de Pistorio, cameræ nostræ mercatores, pro quibusdam ecclesiæ Romanæ negotiis ad partes Angliæ transmittamus: Magnificentiam regiam rogandum duximus attentius & hortandam, qua-

tenus ipsos, pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ, benignè recipiens, & honestè pertractans, eis & eorum cuilibet per terras, in quibus exerceat dominium, de securo conductu facias provideri.

Et nichilominus in agendis ipsorum, cum ab eis, vel eorum aliquo fueris requisitus, assistas eisdem favoribus regis & præsidii opportunis; ita quod ex hoc excellentiæ regie devotionis promptitudinem dignis commendationis titulis attollamus.

Datum Anagninæ, viii. idûs Julii, pontificatûs nostri anno primo.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ commendatoria, pro Templariis in regno Cypri, pro ipsius custodia & defensione, personaliter moram trahentibus.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Statum miserabilem Terræ Sanctæ, conscriptum in libro nostræ memoriæ retinemus; & dum ille infra claustrum mentis nostræ revolvitur, amarum nos pungit aculeis, nostramque perturbat ejus rememoratæ crebra quietem;

quin potius profundis nos suspiriis excitat, ut eidem terræ optate consolationis remedia procuremus; per quæ saltem, hoc tempore, illud modicum, quod de terrâ ipsâ Christianis remansisse dinoscitur, conservetur, nè hostium catholicæ fidei ferali contingat subici ditioni.

Propter quod illos, qui hujusmodi modicæ partis custodiæ vacare noscuntur, benigno favore prospicimus, & libenter ipsorum quietem & comoda promovemus, ut efficacius in hac parte Christi servitium prosequantur.

Cum igitur dilecti filii magister & fratres domûs Militiæ Templi Jerosolimitani, de nostro beneplacito & mandato, in regno Cypri, pro ipsius custodia & defensione continuâ, personaliter moram trahant; se &

sua propterea totaliter exponendo, ac dignè proinde apostolici regniæ favoris confoveri gratiâ mereantur.

Serenitatem regiam rogamus, & hortamur attentè, quatinus, pro divinâ, & apostolicæ sedis, ac nostrâ reverentiâ, præfatam domum, ejusque personas, & bona, in regno tuo consistentia, favore benivolo prosequaris, ipsaque habeas præpensius commendata, & à quibuslibet molestiis & injuriis de regiâ benignitate præserve, & facias præservari.

De speciali gratiâ nichilominus permittendo, quod fratres ipsi de regno prædicto, & aliis terris & locis regiæ ditioni subjectis, eorum bona pro substantatione ipsorum, & defensione præfati regni Cypri, extrahere liberè valeant & deferre, sicut hactenus, dum morabantur in regno Jerosolimitano, de permissione regiâ, ut asserunt, faciebant.

Sic in præmissis te benigniùs habiturus, quod apud Deum & apostolicam sedem proinde reddaris acceptior, ac salutis augmentum non immeritò consequaris.

Dat' Anagninæ, xii. kal' Aug', pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De licentiâ pro Wintonien' episcopo eundi Romam'.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum præsentis venerabilis fratris nostri, Johannis episcopi Wintonien', sit nobis ad præsens, pro quibusdam ecclesiæ Romanæ negotiis, oportuna:

Serenitatem regiam attentè rogamus, quatinus eidem

episcopo veniendi ad nos, juxta mandatum nostrum, liberam licentiam largiaris; & præsertim, in ejus absentia, ipsum, & sibi commissam ecclesiam habeas commendatos.

Dat' Anagninæ, ii. kal' Augusti, pontificatûs nostri anno primo.

Sigillo aculso.

Margaretæ Reginae Francorum, Regis Angliæ materteræ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMÆ dominæ, & amicæ suæ carissimæ, dominæ Margarete, Dæi gratiâ, Reginae Francorum illustri, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem, cum dilectione sincerâ, promptam voluntatem ad grata. Desiderantes de statu vestro, quem Dominus semper salubrem efficiat, prosperos audire rumores, excellentiam vestram requirimus, & rogamus quatinus, super eodem

statu vestro, quotiens vobis oportunitas aderit, nos velitis reddere certiores.

Ut igitur de statu nostro vestris desideriis satisfiat, vestræ celsitudini innotescat quod, per Dæi gratiam, plenè gaudemus beneficio sospitatis, quod de serenitate vestrâ frequenter audire cupimus, & optamus.

Dat' apud Westm', xii. die Augusti.

Mariæ Francorum Reginae, quæ partem suam in sæpedito tractatu secretò activerat.

A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I. m. 7. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTI dominæ & potenti, Mariæ, Dæi gratiâ, Reginae Francorum illustri, Edwardus, &c. ut supra, cum istâ clausulâ que sequitur. Et licet, hiis diebus, aliquæ discordiæ sint subortæ, non tamen intendimus ergæ personam vestram illustrem idcirco quicquam contentionis habere; quin nobis significare possitis, cum vobis placuerit, quæ vestræ fuerint placita voluntati. Dat' ut supra.

Johannæ Regis Franciæ consorti, quæ etiam actrix in secreto tractatu.

A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I. m. 7. d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMÆ dominæ, & consanguineæ suæ charissimæ, dominæ J. Dæi gratiâ, Reginae Francorum illustri, Edwardus, &c. ut supra proximo, de verbo ad verbum. Dat' ut supra.

Littera de credentiâ Adolpho Regi Romanorum directa.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino A. Dæi gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo carissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis continuum incrementum.

Ea, quæ frater Godfridus de Clingenweld, magnus præceptor domorum Hospitalis Sancti Johannis Jerosolim' per

vestras litteras de credentiâ, nobis ex parte vestrâ intimavit, audivimus, & ea intelleximus diligenter.

Super quibus eidem fratri, & dilectis & fidelibus nostris, nobili viro Willielmo de Ormesby militi, & magistro Gerlaco canonico Aquensi (quos ad serenitatis vestræ præsentiam destinamus) beneplacitum nostræ voluntatis commisimus, vestræ magnificentiæ plenius intimandum.

Dat' apud Westm', xiv. die Augusti.

Litteræ summo Pontifici, de treugis inter Reges Angliæ & Franciæ ineundis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO patri in CHRISTO & domino, domino B. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Venientes ad nostram præsentiam venerabiles patres, domini B. Albanensis & S. Penestrensis, episcopi, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales (pro sedandâ dissensione seu guerrâ, inter illustrem principem Franciæ Regem, & nos exortâ, per vestræ sanctitatis sollicitudinem, ad regna Franciæ & Angliæ destinati, ex parte vestrâ & suâ) apud nos, tanquam pacis & concordie fideles & fervidi zelatores, instanter & sollicitè institerunt, ut reformationi pacis nostrum vellemus animum inclinare.

Et, quia, ut dixerunt, treugarum initio pacis hujusmodi posset esse plurimum inductiva, supplicaverunt ut, super treugis ineundis, nostrum præstare vellemus assensum.

Instantiâ nichilominus magnâ petentes, ut consentire vellemus quod, donec plenus tractatus cum hiis, quos res tangit, super dictis treugis ineundis, posset haberi, tam per terram, quam per mare, hinc inde, inter gentes præfati Franciæ Regis & nostras, ac inter ipsius Franciæ Regis quoscunque valitores & nostros, omninò à quibuscunque processibus bellicis, & invasionibus hostilibus cessaretur.

Nos autem, devotè parere Romanæ ecclesiæ, matri nostræ, necnon & dictos cardinales honorare volentes, ob ipsius ecclesiæ Romanæ & vestri reverentiam, & cardinalium eorumdem honorem, ipsorum petitionibus, quantum possumus, annuentes, in ipsorum cardinalium præsentia concessimus (si præfatus Rex Franciæ idem velit concedere & concedat) ut, juxta ipsorum petitionem cardinalium;

Usque ad festum Omnium Sanctorum, proximò venturum, tam per terram, quam per mare, inter gentes prædicti Regis & nostras, ac inter ipsius Regis Franciæ quoscunque valitores & nostros à quibuscunque bellicis actibus, & hostilibus invasionibus, hinc inde cesset omninò;

Eisdem cardinalibus, auctoritate litterarum nostrarum, committentes quod, si dictus Rex Franciæ velit idem facere, & effectu compleat prosequente, iidem cardinales, vice & auctoritate nostrâ, gentes nostras ubicunque, tam per terram, quam per mare, in Angliâ, Vasconia, & in potestate nostrâ alibi constitutas, omninò cessare faciunt à præmissis.

Promittentes eisdem, & nos, ac bona nostra, per nostras litteras obligantes, (si dictus Rex Franciæ idem, & eodem modo fecerit) quod, si postquam, à præfatis cardinalibus, gentibus nostris mandatum fuerit, & mandatum hujusmodi pervenerit ad easdem, ut ab hostilibus aggressionibus absteineant, ut superius est expressum, aliqua dampna per mare, sive per terram, gentibus dicti Regis Franciæ, vel valitoribus suis, per gentes, seu valitores nostros, in personis, vel rebus, dari seu inferri contigerit, nos de dampnis hujusmodi plenam emendam fieri faciemus; prout in nostris litteris, super hoc confectis, plenius continetur.

In quibus, sanctissime pater & domine, nostri honoris integritas magnam pati videtur, reputatione plurimum, lesionem; quamquam nobis non videatur quod ista vel alia, quæ pro sanctitatis vestræ suasionibus, reverentiâ, & honore fecimus, nobis ad malum vel dedecus debeant imputari.

Conservet vos Altissimus, &c.

Dat' apud Westm', xiv. die Augusti, anno regni, &c. xxiii.

De potestate commissâ Albanen' & Penestren' episcopis, cardinalibus ecclesiæ Romanæ, tractandi de treugis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Pat. 23 Edw. I.
m. 40.
in Turr. Lond.

REX universis, præsentibus litteras inspecturis, salutem. Venientes ad nostram præsentiam venerabiles patres, domini B. Albanensis, & S. Penestrensis, episcopi, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales (pro sedandâ dissensione, seu guerrâ, inter illustrem principem Franciæ Regem, & nos exortâ, per sanctissimum patrem, dominum Bonifacium, divinâ providentiâ, summum Pontificem, destinati)

ex parte ipsius summi Præsulis, & suâ apud nos, tanquam pacis & concordie fideles & fervidi zelatores, instanter & sollicitè institerunt, ut reformationi pacis nostrum vellemus animum inclinare.

Et quia, ut dixerunt, treugarum initio pacis hujusmodi posset esse plurimum inductiva, supplicaverunt ut, super treugis ineundis, nostrum præstare vellemus assensum.

Instantiâ nichilominus magnâ petentes, ut consentire vellemus quod,

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

donec plenus tractatus cum hiis, quos res tangit, super dictis treugis ineundis, possit haberi, tam per terram, quam per mare, hinc inde, inter gentes præfati Franciæ Regis, & nostras, ac inter ipsius Franciæ Regis quoscumque valitores & nostros, omnino à quibuscumque processibus bellicis, & invasionibus hostilibus cessaretur.

Nos autem, devotè parere Romanæ ecclesiæ, matri nostræ, necnon & dictos cardinales honorare volentes, ob ipsius ecclesiæ Romanæ reverentiam, & cardinalium eorumdem honorem, ipsorum petitionibus, quantum possumus, annuentes, in ipsorum cardinalium præsentia concessimus, & concedimus (si præfatus Rex Franciæ idem velit concedere, & concedat) sicut, juxta ipsorum petitionem cardinalium;

Usque ad festum Omnium Sanctorum, proximò venturum, tam per terram, quam per mare, inter gentes prædicti Regis & nostras, ac inter ipsius Regis Franciæ quoscumque valitores & nostros, à quibuscumque bellicis actibus, & hostilibus invasionibus, hinc inde, cessetur omnino;

Eisdem cardinalibus, auctoritate præsentium, committentes quod (si

dictus Rex Franciæ velit idem facere, & effectu compleat prosequente) iidem cardinales, vice & auctoritate nostrâ, gentes nostras ubicumque, tam per terram, quam per mare, in Angliâ, Vasconia, & in potestate nostrâ alibi constitutas, omnino cessare faciant à præmissis;

Ac mandantes nichilominus omnibus gentibus nostris prædictis, ut, in præmissis, prædictis cardinalibus, sicut nobis, pareant & intendant;

Promittimus eisdem, & nos, ac bona nostra, auctoritate præsentium, obligamus (si dictus Rex Franciæ idem, & eodem modo fecerit) quod, si postquam, à præfatis cardinalibus, gentibus nostris mandatum fuerit, & mandatum hujusmodi pervenerit ad easdem, ut ab hostilibus aggressionibus abstineant, ut superius est expressum, aliqua dampna, per mare, sive per terram, gentibus dicti Regis Franciæ, vel valitoribus suis, per gentes, seu valitores nostros, in personis, vel rebus, dari seu inferri contigerit, nos de dampnis hujusmodi plenam emendam fieri faciemus.

In cujus, &c.

Dat' apud Westm', xiv. die Augusti.

De treugis, usque ad festum Omnium Sanctorum prox' venturum, ad preces & instantiam Albanensis & Penestren' episcoporum, Regi Franciæ concessis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Brev. Regis
de Priv. Sigil.
23 Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, dilectis & fidelibus suis, Johanni de Britannia, nepoti suo, capitaneo, & Johanni de Sancto Johanne, senescallo suo in ducatu Britannia; & omnibus aliis ministris & fidelibus suis in eodem ducatu, ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem.

Venientes ad præsentiam nostram venerabiles patres, domini B. Albanensis, & S. Penestr', episcopi, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, pro sedandâ dissentione seu guerrâ, inter illustrem principem, Franciæ Regem & nos exortâ, &c. prout supra, usque hæc verba, viz.

Quare vobis, omnibus & singulis, districtè præcipimus & mandamus, quod, à die receptionis præsentium, & litterarum cardinalium prædictorum, usque ad dictum festum inclusivè, tam per terram, quam per mare, à quibuscumque bellicis actibus, & hostilibus aggressionibus, insultibus & offensis quibuslibet, contra ipsum Regem Franciæ, vel gentes suas, & valitores suos aliquoties faciendis, cessetis omnino;

Et gentes nostras, vestro commissas regimini, necnon & quoscumque valitores nostros, omni fraude & quâcumque simulatione deductis, cessare penitus faciatis, sicut dampnum nostrum volueritis evitare.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' apud Westm', xiv. die Aug', anno regni nostri vicesimo tertio.

Amadeo comiti Sabaudia, de intendendo prædictis cardinalibus, nunciis.

A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.

Brev. Regis de Priv. Sigill. 23 Edw. I. in Turr. Lond.

REX dilecto consanguineo & fidei suo, Amadeo comiti Sabaudia, salutem cum dilectione sincerâ. Cum venerabiles patres, domini B. Albanensis, & S. Penestrensis, episcopi, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, quedam habeant negotia pertractare, ad quæ vestra præsentia fore poterit opportuna;

Volimus & rogamus, quatinus ad diem & locum, quos iidem cardinales vobis duxerint intimandos, modis omnibus accedatis; facturi quod vobis injunctum fuerit per eosdem: & hoc nullatenus omittatis.

Teste Rege apud Westm', xiv. die Augusti.

Similiter Othoni de Grandeson.

A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.

Brev. Regis de Priv. Sigill. 23 Edw. I. in Turr. Lond.

REX dilecto & fidei suo Othoni de Grandisono, salutem. Cum venerabiles patres, domini B. Albanensis, & S. Penestrensis episcopi, &c. ut supra.

Teste ut supra.

De deliberatione obsidum & prisonum, tam Angliæ quam Vasconia, traditorum in captionem Regis Franciæ per memoratum secretum tractatum.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Claus. 23 Edw. I. m. 7. o. in Turr. Lond.

VENERABILI patri in Christo, domino B. Albanensi episcopo, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, salutem & sinceræ dilectionis affectum;

Interest nostrâ, & etiam multipliciter nostrum contingit honorem, ut liberationem obsidum & prisonum, tam Anglicorum, quam Vasconum, potestati Regis Franciæ traditorum, omnibus viis & modis, quibus decenter poterimus, procuremus.

Confidentes igitur, per viam aliquam gratiosam, posse liberationem ipsorum per sollicitudinis vestræ instantiam obtineri;

Paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatenus, cum

de sufferentiâ vel treugis, inter Regem Franciæ & nos ineundis, tractabit, apud ipsum Regem velitis, nostri amoris intuitu, insistere diligenter, quod obsides ipsos sub recredientiâ liberet, vel alio modo gratioso.

Et hoc quaesumus eò sit vobis cordi-intimius procurare, quo ad ea, quæ fieri petistis à nobis, nos promptos & faciles invenistis.

Dat' apud Westmonast', xvi. die Augusti.

Consimilis littera, de verbo ad verbum, dirigitur domino S. Penestr' episcopo, &c. Dat' ut supra.

Littera, quâ Rex gratias agit Henrico de Castella, fratri Regina Angliæ, pro auxilio oblato.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Claus. 23 Edw. I. m. 7. o. in Turr. Lond.

REX egregio viro, domino H. illustri quondam Regis Castellæ filio, sororio suo karissimo, salutem, & prosperos semper ad vota successus.

Adveniant nobis, in exultationis augmentum, litteræ quas misistis.

Sanè super eo, quod nobis tam grande, tamque potens adjutorium obtulistis, viz. de mittendo quingentos, mille, vel duo milia militum, de regno Castellæ, in nostrum subsidium, ad partes Vasconia, pro nostro libito, sicut dictæ vestræ litteræ continebant, gratè benivolentiæ vestræ grates & gratias referimus speciales.

Tenentes pro firmo quod, affinitatis vinculi & antiquæ gratitudinis non

immemores existentes, semper ea cum promptitudine facietis, quæ nostri honoris & commodi respiciunt incrementa.

Cum igitur dilectis & fidelibus nostris, Johanni de Britannia, tenenti locum nostrum in ducatu nostro Aquitaniæ, nepoti nostro, & Johanni de Sancto Johanne, senescallo nostro ducatus ejusdem, super præmissis, nostræ voluntatis beneplacitum intimemus;

Nobilitatem vestram, de quâ confidimus, affectuosè rogamus, quatenus ea, quæ ipsi, super hiis, benivolentiam vestram ex parte nostrâ requirent, velitis, si placet, promptis affectibus exequi, & operibus adimplere.

Dat' apud Westm', vicesimo secundo die Augusti.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

*Littera de creditis, Regi Scotiae directa.*A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I. m. 7. d.
in Turr. Lond.**R**EX, & superior dominus regni Scotiae, dilecto & fideli suo Johanni, eadem gratia, Regi Scottorum illustri, salutem & dilectionem sinceram.

Audivimus ea, quae Henricus de Abirden, clericus vester, lator presentium, super quibusdam negotiis vestris, nobis exposuit & monstravit:

Super quibus, oraculo ipsius clerici vestri, responsum nostrum fecimus; quod vobis ex parte nostra exponere poterit plenius viva voce. Teste Rege, apud Westm', vicesimo tertio die Augusti.

*De custodia partium maritimarum in diversis comitatibus faciendâ.*A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.Claus. 23 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.**R**EX venerabili in Christo patri R. eadem gratia, Londoniensi episcopo, salutem.

Quia volumus quod partes maritime infra comitatum Essex contra alienigenas, inimicos nostros, si forsan ipsos ad partes illas, causâ mali perpetrandi, contigerit declinare, per fideles nostros partium illarum viriliter & diligenter custodiantur; vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatinus omnibus hominibus & tenentibus vestris infra comitatum predictum firmiter injungatis, quod constabulariis nostris, ad custodiam costere maris in partibus illis deputatis, sint intendentes & respondentes in omnibus que ad custodiam illam pertinent, prout ipsi constabularii eis injungent ex parte nostra. Et quia istud negocium dilecto clerico nostro Petro de Donewyco, plenius & clarius oretenus injunximus, vobis ex parte nostra vive vocis oraculo referendum, vobis mandamus quatinus sibi adhibeatis fidem credulam in premissis.

T. R. apud Westm', xxviii. die Augusti.

Eodem modo mandatum est episcopo Norwyc' de custodia mar' in partibus Norff' & Suff'. T. ut supra.

Eodem modo, mutatis mutandis, mandatum est subscriptis:
Abbati de Sancto Edmundo.
Priori Sancte Trinitatis Norwyci.
Abbati Sancti Benedicti de Hulmo.
Priori de Westacre.
Priori de Bromholm'.
Priori de Wabrunne.
Priori de Walsingham.
Priori de Butteleye.**R**EX dilecto & fideli suo Rogero le Bigod comiti Norff' & marescallo Anglie, salutem.

Quia volumus quod partes maritime infra com' Norff' & Suff' contra alienigenas, inimicos nostros, si forsan contigerit ipsos, causâ mali perpetrandi, ad partes illas declinare, per vos & alios fideles nostros partium earundem viriliter & diligenter custodiantur; vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatinus vos una cum toto posse vestro, tam equitibus quam peditibus, armis competentibus bene inunitis, custodie predictae, omnibus aliis pretermisissis, visis presentibus, personaliter intendatis.

Et ita viriliter & potenter ac circumspecte vos habeatis circa custodiam predictam, pro periculo, quod in hac parte imminet, evitando, quod probitatem, diligenciam, & circumspectionem vestram, per facti evidenciam, debeamus merito commendare.

Et quia istud negocium dilecto clerico nostro Petro de Donewyco, plenius & clarius oretenus injunximus, vobis ex parte nostra vive vocis oraculo referendum; vobis mandamus quod sibi adhibeatis fidem credulam in premissis.

T. R. apud Westm'. xxx. die Augusti.

Eodem modo mandatum est Humfrido de Bohun comiti Heref' & Essex, de custodia maris in partibus Essex. Et diversis aliis.
T. ut supra.*Pro hominibus Hollandiae, Zelandiae, & Frislandiae, qui sunt de amicitia Regis, quod piscari possint in mari prope Jernemuth.*A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.Pat. 23 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.**R**EX dilecto & fideli suo, Johanni Buteturte, custodi maritimae suae Jernemuth, & ballivis suis de Jernemuth, salutem.

Quia intelleximus quod multi homines, de partibus Hollandiae, Zelandiae, & etiam Frislandiae, qui sunt de amicitia nostra, ad piscandum in mari nostro, prope Jernemuth, hiis diebus sunt venturi!

Vobis mandamus quod publicè proclamari faciatis, semel vel bis, in

quolibet septimanâ, ne aliqui, sub omni eo quod nobis forisfacere poterunt, eisdem inferre praesument injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum aliquod, aut gravamen: set ipsis potius, cum indigerint, consulentes sint & auxiliantes; ita quod absque impedimento piscari, & commodum suum facere possint, prout eis melius videbitur expedire.

In cuius, &c. has litteras nostras fieri fecimus patentes, usque ad festum sancti Martini proximo futurum duraturas.

Teste Rege, apud Wengeham, xxviii. die Septembris.

*De religiosis alienigenis, tam Normanis quam aliis, à costera maris amovendis.*A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.Claus. 23 Edw. I.
a tergo.
in Turr. Lond.**R**EX vicecomiti Linc', salutem. Quia per alienigenas religiosos, tam Normanos quam alios in regno nostro, prope partes maritimas commorantes, nobis & regno nostro hiis diebus non modicum periculum posset de facili evenire, nisi super hoc apponeretur remedium oportunum; nos, hujusmodi periculo cautius obviare volentes;

Tibi precipimus, firmiter injungentes, quod omnes religiosos alienigenas juxta costeram maris, vel prope litus maris, seu aquam que ducat ad mare, per quam ipsi, vel aliqui alii ex parte ipsorum usque mare navigare, vel de levi ibidem valeant se transferre, in ballivâ tuâ, à locis in quibus sic morantur, sine dilacione facias penitus amoveri; ipsorum locorum custodiam aliquibus religiosis Anglicis, si qui sicut ipsos commorentur, seu aliis clericis secularibus, de quorum fidelitate & industria plenam confidenciam habueris, ubi Angliei religiosi non invenientur, quousque aliud

indè preceperimus committendo, qui de exitibus locorum predictorum plenè valeant respondere.

Precipimus etiam tibi quod naves & batellos universos dictorum religiosorum, ubicumque in mari seu etiam in aliâ aquâ eos inveniri contigerit, absque morâ ad terram trahi, & totum attileum eorumdem ab eisdem facias penitus amoveri.

Ita quod per naves seu batellos illos, nichil commodi consequi valeant vel habere, donec aliud duxerimus ordinand'.

T. R. apud Wengeham, xxviii. die Septembris.

Consimiles litterae diriguntur vicecomitibus comitatuum subscriptorum; videlicet, Surr', Sussex', Kanc', Sumersel', Dorset, Cornubie, Devon', Glouc', Hereford', Salop', Wygorn', Hertf', Essex', Norff', Suff', London', Eborum, Norhumb', Lanc', Midd', Cumbr', Nol', Derb', Cant', Hunt'.

*Adolpho Regi Romanorum, super treugis cum Rege Francie.*A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.Rot. Aleman
23 Edw. I. m. 47.
in Turr. Lond.**M**AGNIFICO principi & amico suo karissimo, domino A. DEI gratia, Regi Romanorum illustri, semper Augusto, Edwardus, &c. salutem, & prosperos ad vota successus.

Quod vestra magnificentia nostra incredibiliter sibi assumit negotia, & nostris se offert, absque retentione aliquâ, desideris complacere: majestati vestrae grates de-

bitas exsolvere non valemus; tamen ex hoc ad vestra beneplacita semper volumus esse prompti.

Sanè die Martis, ante festum sancti Michaelis Archangelî, per manus dilectorum & fidelium nostrorum, Willielmi de Ormesby militis, & Gerlaci de Gardinis clerici (quos ad vestram presentiam miseramus) serenitatis vestrae litteras nos letâ manu noveritis recepisse.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

In quibus quidem continebatur litteris, quod vos ad civitatem Cameracensem, infra octavas sancti Michaelis proximè venturas, vestros sollempnes nuncios, cum plenariâ potestate dandi Regi Franciæ sufferentiam vel respectum, & tractandi super inveniendis treugis inter vos & nos ex parte unâ, & Regem Franciæ ex alterâ, mitteretis.

Verùm quia cardinales, postquam à nobis de Anglia recesserant, & cum eodem Rege Franciæ, super premissis, tractaverant, nobis per nostros nuncios intimârunt, quod idem Rex Franciæ consentire volebat ad dandum respectum, seu treugam inveniendam, quousque per dictos cardinales, qui super hoc ad vestram excellentiam suos nuncios transiserant, de responsione, quam super his faceretis eisdem, haberet certitudinem pleniorum.

Addentes quod ipsi cardinales, cum de vobis sui nuncii redissent, de voluntate suâ, per eorundem nuncios, nos facerent esse certos.

Propter quod videtur nobis quòd dies, ad hoc provisus, non tenebitur; nec expedit prædictos vestros nuncios ad eosdem diem & locum accedere, donec per eosdem cardinales, secundum repositionem, quam eisdem per dictos suos nuncios feceritis, habeamus aliam responsivam.

Et super his & aliis nobis voluntatem vestram remandare velitis per præsentium portitorem.

Dat' apud Wengham, xxviii. die Septembris.

Mandatum Regis, de obviando Regi Franciæ, qui, classe maximâ & bellatorum copiosâ multitudine congregatis, regnum Angliæ jam invasit.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Claus. 23 Edw. I.
m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, R. eadem gratiâ, Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primate, salutem.

Sicut lex justissima, providâ circumspectione sacrorum principum stabilita, hortatur & statuit, ut, quod omnes tangit, ab omnibus approbetur; sic & innuit evidenter, ut communibus periculis, per remedia provisâ, communiter obvietur.

Sanè satis nôscis, & jam est (ut credimus) per universa mundi climata divulgatum, qualiter Rex Franciæ de terrâ nostrâ Vasconiæ, nos fraudulenter & cautelosè decepit, eam nobis nequiter detinendo:

Nunc verò, prædictis fraude & nequitia non contentus, ad expugnationem regni nostri, classe maximâ & bellatorum copiosâ multitudine congregatis (cum quibus regnum nostrum & regni ejusdem incolas hostiliter jam invasit) linguam Anglicam, si conceptæ iniquitatis proposito detestabili potestas correspondeat (quod Deus avertat) omninò de terrâ delere proponit:

Quia igitur prævisa jacula minus ledunt, & res vestra maximè, sicut cæterorum regni ejusdem concivium, agitur in hac parte;

Vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod die Dominicâ, proximâ post festum sancti Martini in hyeme, proximò futurum apud Westmonasterium personaliter intersitis;

Præmunientes priorem & capitulum ecclesiæ vestræ, archidiaconum, totumque clerum vestræ diocesis: facientes quod iidem prior & archidiaconus, in propriis personis suis: & dictum capitulum per unum, idemque clerum per duos procuratores idoneos, plenam & sufficientem potestatem ab ipsi capitulo & clero habentes, unâ vobiscum intersint modis omnibus tunc ibidem;

Ad tractandum, ordinandum, & faciendum nobiscum, & cum cæteris prælatis, & proceribus, & aliis incolis regni nostri, qualiter sit hujusmodi periculis & excogitatis maliis obviandum.

Teste Rege, apud Wengham, xxx. die Septembris.

Consimiles litteræ diriguntur archiepiscopo Eborum; episcopis; magistro militia Templi in Anglia; priori hospitalis in Anglia; magistro ordinis Sempringham; & diversis abbatibus.

Regi Romanorum, de duodecim milium librarum Turon' arrestatis per comitem Luceburg.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Rox. Aleman.
23 Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, &c. domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, Edwardus, eadem gratiâ, &c.

Inter cæteras conventiones, super indissolubili confederationis vinculo, & unione amicitie specialis, inter vestræ majestatis excellentiam & nos initas & firmatas, actum fuisse reperitur expressè.

Quod, si qui præsumptuosi, quicumque sint illi, in regno vestro, sive nostro constituti, occasione & ex causâ discordiæ, litisque, motæ inter vos & nos ex parte unâ, & Regem Francorum ex alterâ, amicos & auxiliatores vestros & nostros invaderent, directè vel indirectè turbarent, quominus in auxilium vestrum & nostrum se transferre valerent; vos, & nos, & hæredes nostri, personas eorum, cum publicatione omnium bonorum suorum, sine spe revocationis & gratiæ, perpetuò relegamus, vel relegarent.

Set ecce! nobilis vir, Henricus comes Luceburgh, qui vobis fidelitatis debito, est astrictus, quandam pecuniæ quantitatem, usque ad summam duodecim milium librarum Turon' attingentem (quam, pro expensis faciendis contra Regem Franciæ, dilecto filio nostro, domino H. comiti Baren' fideli vestro, ac utriusque nostrum speciali & præcipuo valitori, transmittēbamus) in terrâ ipsius comitis Luceburgh, ditioni vestræ subjectâ, arrestare præsumpsit, & adhuc detinet arrestatam, in vestræ majestatis vituperium & contemptum.

Cum itaque subtrahere sustentationem vel victualia, non minus sit quam alias impedire: & subtrahere victualia & necare ad parâ judicentur; Serenitatis vestræ magnificentiam, quam carius possumus, deprecamur, quatinus præsumptionem hujusmodi faciatis taliter emendari, quòd amicus & inimicus transeat in exemplum.

Dat' apud Cantuar', primo die Octobris.

De custodia rotulorum cancellariæ commissâ.

A. D. 1295.—An. 23 Edw. I.

Claus. 23 Edw. I. a tergo.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod primo die Octobris, anno regni Regis Edwardi vicesimo tercio, in ecclesiâ conventuali Sancti Augustini Cantuar' commissâ fuit custodia rotulorum cancellariæ, domino Ade de Osgoteby per dominum J. de Langeton cancellarium dicti Regis, ex parte dicti domini Regis. Ita quod custodiam illam eo modo habeat, quo alii custodes eam habere consueverunt, temporibus retroactis.

De conventionibus inter Regem Angliæ, comitem Flandriæ, & comitem Gelriæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.

Rox. Aleman.
23 Edw. I. m. 17.
in Cedula.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, omnibus ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem.

Cum in conventionibus, inter venerabilem patrem A. Dunolmensem episcopum pro nobis ex parte unâ; & Rogerum de Gistell militem & magistrum Jacobum de Aqua, pro spectabili viro, domino Guydone comite Flandriæ ex alterâ, initis, caveatur expressè;

Quod nos debitum centum milium librarum Turonensium, in quibus nobilis vir Reginaldus comes Gelriæ tenetur eidem comiti Flandriæ, & pro quibus idem comes Flandriæ terram dicti Gelriæ comitis tenet pignori obligatam, in partem solutionis ducentorum milium librarum Turonensium, quas prædictus comes Flandriæ, pro matrimonio Edwardi filii nostri, ad opus Philippæ filie suæ, nobis dare tenetur, in solutionem recipiamus, & in solutionibus, nobis faciendis, pro primis terminis allocemus;

Nos, conventiones easdem servare volentes, concedimus quod si præ-

fatus comes Flandriæ prædictum debitum, per computum declarandum, usque ad summam prædictam, præsentium portitoribus, nomine nostro, duxerit assignandam, & terram prædicti comitis Gelriæ eisdem tradiderit, in nos jus & actionem, in terram dicti comitis Gelriæ, sibi competentiam, transferendo;

Dicta centum milia librarum Turonensium, in prædicto debito ducentorum milium librarum Turonensium, allocabimus, & de eadem summâ totaliter deducemus;

Contententes, postquam præmissa facta fuerint, exnunc, ut exnunc, centum milia librarum Turonensium, pro primis terminis, ab eodem comite Flandriæ nobis plenariè fuisse soluta; & etiam eundem exnunc, ut exnunc, de prædictis centum milibus librarum, tenore præsentium, quietamus.

In cuius rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' apud Cantuar', secundo die Octobris, anno regni nostri vicesimo tercio.

De passagio Edmundi fratris Regis, & aliorum magnatum ad partes Vasconie.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
m. 3. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Radulpho Basset, salutem. Quia passagium Edmundi, fratris nostri karissimi, ad partes Vasconie, apud Plimmuth, in festo Omnium Sanctorum, proximo futuro, duximus faciendum: Vobis mandamus, in fide & homagio, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod dietis die & loco, cum equis & armis, ad eum potenter, quo poteritis, bono modo, personaliter intersitis, parati ad proficiscendum in obsequium nostrum, cum eodem fratre nostro, ad partes Vasconie supradictas:

Et hoc, sicut commodum & honorem nostrum diligitis, nullatenus omittatis.

Misimus autem ad locum illum dilectum & fidelem nostrum Walterum de Bello Campo, senescallum hospitii nostri, & dilectum clericum nostrum Philippum de Everdon, ad equos vestros apreciendos, & ad solvendum vobis vadia vestra, & ad alia facienda, quæ contingunt passagium supradictum.

Teste Rege, apud Cantuar, tertio die Octobris.

Eodem modo mandatum est subscriptis,
Nicholao de Segrave,
Roberto de Veer,
Ricardo de Meynill,
Edmundo de Eyncurt,
Petro Corbet,
Willielmo de Morlee,
Johanni de Insula,
Comiti Arundell,
Rogero de Monte Alto,
Henrico de Grey,
Willielmo Martyn,
Philippo de Kyme,
Waltero de Huntercumbe,
Ricardo filio Johannis,
Willielmo de Ros,
Petro de Malo laeu,
Willielmo de Ebroicis,
Willielmo le Latymer juniore.

De licentiâ mercandi homines & subditos de regno Portugallie, per locum tenentem Regis in Vasconia concessâ, à Rege confirmatâ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Vascon.
23 Edw. I. m. 22.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, &c. salutem. Litteras dilecti nepotis nostri, Johannis de Britannia, tenentis locum nostrum in Vasconia, inspicere fecimus in hæc verba;

JOHANNES, ducis Britannie filius, locum illustris domini Regis Angliæ, ducis Acquitannie, tenens in ipso ducatu, universis & singulis senescallis, marescallis, admiralibus, castellanis, majoribus, ballivis, præpositis, & quibuscumque aliis ministris, & fidelibus prædicti domini Regis & ducis, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem in Domino.

Veniens ad nos Bernardus Dongressilli, civis & mercator Baione, nobis significando demonstravit, quod cum ipse olim in Affricanis partibus onerasset, in quadam navi Baione, vocatâ navis Sanctæ Mariæ de Baiona, cujus Petrus Sancier de Inzon rector existeret;

Centum septuaginta quatuor sportulas grossas amigdarum.

Item centum quinquaginta cofines racemorum de Maleque; & quatercentos nonaginta flayens sicum de Maleque, quæ de suis propriis denariis emerat in partibus antedictis.

Et ipse mercator & alii, de dictâ navi, de ipsis partibus, cum ipsâ navi recessissent ad eundem cum dictis mercimoniis & aliis bonis quampluribus, existentibus in ipsâ navi, versus Angliam.

Quidam perditionis filii, ipsis, cum dictâ navi ad ancoram, ante portam de Lascoss in littore maris Portugal, ubi propter tempestatem maris applicuerant, existentibus; & persistere donec tempestas dicti maris pertransisset volentibus & ubi, ita parum ab homine, sicut à Deo solo insidiari & dampnificari suspicabantur;

De civitate Ulixbon, armati exeuntes, ad dictam navem hostiliter accesserunt, & dictum mercatorem & alios, de dictâ navi, qui fuerunt ipsâ navi, mercandis & aliis bonis supradictis, deprædati; dictam navem & bona intus existentia secum ad prædictam civitatem de Ulixbon adducendo.

De quibus omnibus bonis, deprædati & ablatis, ut supra, Rex Portugaliæ, recepit, ad opus sui, decimam partem, & raptos prædicti residua bona inter se omnia dividendo.

Unde dictus Bernardus asserit se dampnificatum usque ad valorem septingentarum librarum sterlingorum, de raptu & rapinâ prædictis.

Quapropter idem Bernardus nobis humiliter supplicavit, ut nos sibi licentiam mercandi homines & subditos de regno Portugaliæ, & specialiter illos de Ulixbon & bona eorum per terram & mare, ubicumque eos & bona

eorum invenire posset, concederemus, quousque de prædictis bonis, sibi; ut dictum est, ablatis, integram habuisset restitutionem.

Nos, visâ malitiâ prædictorum raptorum, qui hujusmodi rapinam tempore pacis commiserunt, visâque quadam litterâ, sigillo concilii Baionensis sigillatâ; per quam major, jurati, & concilium Baion prædicta, receptis super hoc fidedignis probationibus, dicto domino Regi significavit fore vera supplicationi dicti mercatoris inclinati;

Dedimus ipsi Bernardo, & concessimus, & adhuc damus & concedimus eidem, suisque hæredibus, successoribus; & ordinio licentiam, quod ipse gentes de regno Portugaliæ, & specialiter illas de civitate Ulixbon prædictâ, & bona earum, ubicumque ea invenire poterit, infra districtum domini nostri Regis & ducis, & extra, possit marchare, retinere, & sibi appropriare illa; quousque ipse Bernardus, & hæredes sui, vel successores, aut ejus ordinum, bonis suis prædictis, ut dictum est, sibi deprædati, vel ipsorum valore supra declarato, cum expensis, quas rationabiliter illâ occasione fecerit, fuerit integrè restitutus.

Præsentibus per quinquennium, vel quamdiu prædicti domini nostri Regis & ducis, aut nostræ placuerit voluntati, duraturus.

Quare vobis & vestrum quilibet præcipiendo mandamus, quatinus aliquis vestrum dictum Bernardum, hæredes, vel successores suos, aut ordinum impedire non audeat, aut turbare, ipsius marchæ tempore durante, nisi de ipsius revocatione, vel præmissorum satisfactione constaret, seu ab aliquo allegaretur, & plenariè probaretur; set potius auxilium præstetis sibi & favorem, ad prædicta faciendâ, si ex parte ipsius Bernardi super hæc fueritis requisiti.

In quorum testimonium præsentibus litteris duximus nostrum sigillum apponendum.

Dat' Baion, die Martis ante festum beati Barnabæ Apostoli, anno Domini MCCXCV.

Nos igitur, prædictam licentiam ratam & gratam habentes, eam tenore præsentium, confirmamus; ita tamen quod, si prius dicto Bernardo de prædictis satisfactum fuerit, extunc cessent mercha, retentio, & appropriatio antedictæ:

Et si fortè aliquid ultra retinuerit, vel ceperit, de illo plusagio teneatur fideliter respondere.

In cujus, &c.

Datum apud Cantuar, tertio die Octobris.

De parlamento tenendo.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Norhamton, salutem. Quia cum comitibus, baronibus, & ceteris proceribus regni nostri, super remediis, contra pericula que eidem regno hiis diebus imminet, providendis, colloquium habere volumus & tractatum, per quod eis mandavimus quod sint ad nos die Dominicâ proximâ ante festum sancti Martini in Yeme proximo futurum, apud Westmonasterium, ad tractandum, ordinandum, & faciendum qualiter sit hujusmodi periculis obviand'.

Tibi precipimus, firmiter injungentes, quod de comitatu predicto duos milites, & de quolibet civitate ejusdem comitatûs duos cives, & de quolibet burgo duos burgenses, de discretioribus & ad laborandum potentioribus, sine dilacione eligi, & eos ad nos, ad predictos diem & locum, venire facias;

Ita quod dicti milites plenam & sufficientem potestatem pro se & communitate comitatûs predicti, & dicti civis & burgenses pro se & communitate civitatum & burgorum predictorum divisim ab ipsis tunc ibidem habeant, ad faciendum quod de communi consilio ordinabitur in præmissis:

Ita quod pro defectu hujusmodi potestatis negocium predictum infectum non remaneat quoquo modo.

Et habeas ibi nomina militum, civium, burgensium, & hoc breve.

F. R. apud Cantuar, iii. die Octobris.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam & de eadem dat'.

A. D. 1295. | An. 23 Edw. I.

Regi Romanorum, de creditis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Almen.
23 Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, & amico suo karissimo, domino A. Dei gratia, Regi Romanorum, illustri, semper augusto, Edwardus, &c. ad vota successus semper prosperos, & in agendis gratiam & triumphum. Post litteras illas, quas ultimò serenitati vestre transmisimus, emerserunt quedam nova, nos & vos tangentia, super quibus vestre circumspectionis industriam cupimus

præmuniri: quæ quidem, oraculo dilecti militis nostri, Lucæ de Tudero, latoris presentium, vobis ex parte nostrâ plenius exponenda, commisimus seriatim.

Excellentiam vestram affectuosè rogantes, quatenus hiis, quæ idem miles noster celsitudini vestre expresserit super illis, fidem dignemini indubitabilem adhibere.

Dat' apud Westm'; viii. die Octobris.

Obbligatio Regis Angliæ ad restituendum Regi Scotiæ castra & oppida sua, finito bello Franciæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Scot.
23 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

REX, & superior dominus regni Scotiæ, omnibus, ad quos presentes, &c. salutem.

Cum dilectus & fidelis noster, Johannes Rex Scotiæ illustris, de mandato nostro, liberaverit venerabili patri, J. episcopo Kartholensi, abbati de Novo Monasterio, castrum & villam de Berewik super Twedam, castrum & villam de Roksburgh, & castrum & villam de Gedeworth, ob

securitatem nostram, & regni nostri, ac aliarum terrarum nostro dominio subditarum;

Volumus & concedimus, per presentes, quod hujusmodi liberatio castrorum prædictorum, dicto Regi, aut hæredibus suis, in præjudicium, temporibus futuris, non cedat:

Set concedimus & promittimus quòd, quam-primum guerra, mota inter nos & Regem Franciæ, sit sidata, prædicta castra & villas prædicto Regi Scotiæ, aut suis hæredibus, plenarie restitui faciemus; ad hoc nos & hæredes nostros, tenore presentium, obligantes.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Westm', xvi. die Octobris.

De Hibernicis in obsequium Regis mittendis.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Claus. 23 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

MANDATUM est Johanni Wegan justiciario Hiberniæ, quod de probioribus & validioribus hominibus terre predictæ, equitibus ad certum numerum, juxta discrecionem suam, & peditibus usque ad decem milia. sine dilacione eligi faciat: ita quod eos habeat promptos & paratos, & armis competentibus munitos, ad certos diem & locum, ad transfretandum & proficiscendum in obsequium Regis,

prout Rex predicto justiciario injunxit oretenus: proviso quod terra predicta nichilominus remaneat sufficienter munita.

T. R. apud Westm', xviii. die Octobris.

REX dilecto & fideli suo Johanni Poer, salutem. Cum injunxerimus dilecto & fideli nostro Johanni Wegan, justiciario nostro Hiberniæ, aliqua vobis ex parte nostrâ, vive vocis oraculo plenius referenda, vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod eidem Johanni in hiis que ex parte nostrâ vobis duxerit exponenda, fidem credulam præbeat. Et ut supra.

Consimiles littere diriguntur subscriptis, videlicet:

Ricardo de Burgo comiti Ulton.
Galfrido de Geywill.
Theobaldo de Verdon.
Petro de Brymmyngham de Thetemoje.
Petro de Brymmyngham de Avery.
Jordano de Exon'.
Ade de Staunton.
Simoni de Pheybo.
Waltero de Lascy.
Ricardo de Exon'.
Johanni Pipard.
Johanni fil' Thome.
Waltero Lenfaunt.

Willielmo Cadell.
Johanni de Val.
Thome fil' Maurici.
Eustachio le Poer.
Johanni le Poer.
Hugoni Portel.
Johanni de Cogan.
Theobaldo de Butiller.
Johanni de Barry.
Willielmo de Barry.
Maur' de Carreu.
Georgio de la Roche.
Maur' de Rocheford.
Maur' fil' Thome de Kery.

De subsidio pro hominibus de Burgo.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Vascon.
23 Ed. I. m. 20. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, majori, & juratis, ac probis hominibus de Burgo, salutem.

Ex sincero fidelitatis & dilectionis affectu, quem erga nos & honorem nostrum vos semper habere probavimus, ad petitiones vestras favorabiliter exaudiendas induci debemus.

Quarè, vestris requisitionibus, quas Reymundus Hol, comburgensis vester, per vos missus, nobis prudenter exposuit, plenius intellectis, subsidium pro vestri & predictæ villæ custodia & munitione, quod aliquamdiu vobis mittere, non sine causâ, distulimus, nuac, juxta vestræ indigentia, nobis expositæ, necessitatem vobis transmittimus.

Dictumque Reymundum, per nos usque modo retentum, remittimus

in comitivâ, & securitate indubitabili, & conductu; vestram probitatis & firmitatis constantiam requirentes, quatinus in juris nostri & vestri defensione, prout laudabiliter incepistis, viriliter persistatis:

Scituri quod de dampnis, angustiis & pressuris, quæ occasione nostri absque dubio sustinetis, emendandis & remunerationem condignam vobis facere proponimus, Domino concedente.

Et nichilominus Edmundo karissimo fratri nostro, quem ad partes Vasconie destinamus, specialius injunximus, ut vos præcipuè recommendatos habeat, & ad vestra beneplacita prosequenda se, pro viribus, vobis exhibeat liberalem.

Dat' apud Westm', xix. die Octobris.

Amaneno de Lebreto, laudatoria; necnon de Edmundo comite Lancastriæ, ad partes Vasconie destinato.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.
Rot. Vascon.
23 Ed. I. m. 20. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Amaneno de Lebreto, salutem. Inter cæteras sollicitudines, quibus assiduè premimur hiis diebus, est nobis cura præcipua ad succursum vestrum ferventer intendere, qui ad impugnationem inimicorum nostrorum, & ad defensionem juris nostri, ac patriæ libertatis, personas vestras, tam strenuè, quam liberaliter, & prudenter exponitis, hostibus viriliter resistendo.

Compatimur profectò vobis, quorum mentes diversis agitari turbinibus contemplamur; dum, vexationibus variis circumdati, perplexitatis, angustias, & pressuras cogimini multiplices experiri.

Porro confortamini & gaudete, quod, tanquam fidelitatis alumpni, famam vestram in gentibus tam laudabiliter extulistis, persistentes in inchoati operis prosecutione constanter: quia ecce! carissimum fratrem nostrum Edmundum, comitem Lancastriæ, cum decenti comitivâ magnatum & nobilium regni nostri, in vestri presidium, ad partes ducatûs nostri Aquitannie duximus propter hoc specialiter destinandum.

Cui, tanquam nobis, vobis credere, ac parere hiis, quæ vobis, ex parte nostrâ, dixerit & fecerit in præmissis; habituri firmam, sine dubitatione,

fiduciam quod nos, unâ cum aliis fidelibus nostris, totis viribus, ut tenemur, vobis adesse proponimus, & nunquam vobis deficiemus, dante Domino, in adversis.

Dat' apud Westm', xix. die Octobris.

Eodem modo mandatum est subscriptis, viz.

Pontio, domino de Castellione.
P. de Burdegala, domicello.
Galfrido domino Blavia, militi.
Domino de Rynuncio, domicello.
P. Guil' domino de Mataplana, domicello.
Galhardo domino de Agassato, domicello.
Guillielmo de Munpesato, domicello.
Majori, juratis, & toti communitati de Burgo.
Nobilibus viris, apud Burgum commorantibus.
Majori, juratis, & toti communitati de Blavia.
Nobilibus viris, apud Blavium commorantibus.

Litteræ de fidelitate & constantiâ baronum Vasconie, contra Regem Franciæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.Rot. Vascon.
23 Ed. I. m. 20. d.
in Turr. Lond.**R**EX dilecto & fideli suo Gaillielmo Remundi de Gensaco, domicello, salutem.

Memoria, nostra se refert ad tempora; in quibus erga nos vestra devotionis claritas prelucebat, & in quibus, more fidelis atque devoti, nos reverebamini sicut dominum naturalem.

Sperantes itaque vestrae fidei constantiam, non variabilem mutatione rerum vel temporum, nec alicujus nubilo turbinis vos in virum alterum permutandos;

Nobilitatem vestram requirimus & rogamus, quatinus graves injurias & enormes excessus, nobis, sicut latius divulgatur, in nostri exheredationem manifestam, illatos, molestè ferentes, ad supportanda nostra onera, & circa defensionem nostri juris, ac etiam tam nostrum, quam vestrum prosequendum honorem, necessitatis tempore, providentiæ vestrae bonitas non lentescat.

Ita quod vobis honoris & laudis proveniat incrementum, nosque devotionis vestrae promptitudinem, non sine retributione condignâ, multimodis actionibus gratiarum prosequi debeamus.

Ut autem plenius intentio nostra vobis pateat, ecce! carissimum fratrem nostrum Edmundum, comitem Lancastriæ, ad partes ducatus nostri Aquitanie duximus propter hoc specialiter destinandum; cui, tanquam nobis, velitis credere, & parere huius, quæ vobis, ex parte nostra, dixerit & fecerit in præmissis.

• Dat' apud Westm', decimo nono die Octobris.

Eodem modo mandatum est subscriptis; viz.

P. de Gavaretto, domicello.

Bertrando domino de Caumont, militi.

Domino Arnaldo de Marmanda, domini de Vivareyly militi.

Domino Amaneno, domini de Campfort' militi.

Domino Hugoni, domini de Poions.

Domino Guilielmo Escamat, militi.

Domino Amaneno de Fossato, militi.

Gasberto de Teziaco, domini de Barrosa, domicello.

Domino Raufredro, domini de Mupesato, militi.

Galtero de Fossato domicello, domini de Barussa.

Bertrando de Insula, domicello.

Guilielmo Ramundi Lorcat, domicello, domini de Toneus pro parte.

Domino Othoni de Lormannia, militi.

Garzia Arnaldi, domini de Novalliis.

Rogerio Bernardi, comiti Fulcen' & vicecomiti Bearnii, militi.

Domina Constantia, consanguinea Regis, vicecomitissa de Marssano.

Domino Bernardo comiti Armaniaci.

Domina comitissa Armaniaci, consanguinea Regis.

P. Lamberti, civi Burdegal'.

Johanni Columbi, civi Burdegal'.

Arnaldo Raymundi de Solario, civi Burdegal'.

Rosthano de Solario, civi Burdegal'.

Raymundo de Miralho, burgensi de Reula.

Petro domini de Arssaco, domicello.

Raymundo de Euglone, capitali de Treua.

Sanzio de Miralho, burgensi de Reula.

Instrumentum confœderationis & alligantiæ inter Johannem Scotiæ & Philippum Franciæ Reges, ex parte Regis Franciæ.

A. D. 1295.
An. 23 Edw. I.Ex Rot.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.**P**HILIPPUS, DEI gratiâ, Francorum Rex, universis præsentibus litteras inspecturis, salutem.

Inter alia, per quæ regnantium & regnorum exaltatio procuratur, & acquiratur pacis & tranquillæ quietis amenitas, ac felici & prospero statui consulitur; illud videtur, attentâ consideratione, præcipuum, ut inter Reges & regna solidæ caritatis unitas, & fidelis amicitie fœdera nutriantur.

Sicque Reges & principes, ad propulsandas injurias, & demandas insolentias perversorum, ac reprimendas impugnationes hostiles sibi invicem (præsertim pro zelo justitiæ) affectum, cum causa deposite, exhibeant amabilis caritatis, quod alter alteri libenter assistat in prosperis, & non deficiat in adversis: ut saltem, defensionis oportunæ remedio, pacem odientium repressis salubriter injuriis impulsibus, pacis optatæ dulcedo proveniat; in cujus pulchritudine, devoti pacis filii pacis actori eò devotius, quo tranquillius famulentur.

Sanè inclitus princeps Johannes, Scotiæ Rex illustris, specialis amicus noster, præmissas utilitates & commoda prudenter attendens, venerabiles patres, Wilhelmum Sancti Andree & Matheum Dunkeldensem, episcopos; ac Johannem de Sule, & Ingelramum de Umfravill, milites;

Nuncios & procuratores suos, ad hoc specialiter constitutos, prout in quibusdam procuratoris litteris, inde confectis, ipsius Regis sigillo munitis (quarum tenores de verbo ad verbum inferius sunt conscripti) plenius continetur;

Ad nos, pro contrahendis confœderationibus & amicitie fœderibus, pro futuris, specialiter destinavit.

Nos itaque ipsius Regis votis laudabilibus in hac parte grato concurrentibus animo, ut hujusmodi confœderationis affinitas, & amicitie fructuose contractus eo ferventius vigeat, stabilisque perduret, quo melioribus firmatus auspiciis, nexuque constrictus fuerit fortiori;

Actum, conventum, & concordatum extitit inter nos (de voluntate & assensu carissimi germani, & fidelis nostri, Karoli Valensis, & Andegavensis comitis) & procuratores prædictos, procuratorio nomine dicti Regis, quod inter Edwardum, primogenitum filium Regis ejusdem, futurum Regem Scotiæ, (& qui per conventionem expressam, habitam cum procuratoribus antedictis, successurus est eidem Regi in regno Scotiæ, & aliis terris suis) & J. primogenitam filiam germani nostri prædicti, matrimonium contrahetur.

Cui Regi, nomine dicti filii sui, promittimus nos, & successores, curaturos & effecturos dari in matrimonium, cum prædictâ filiâ, viginti quinque milia librarum Turonensium, parvarum in pecuniâ numeratâ.

Idemque Rex, præfatæ filiæ mille quingentas libras sterlingorum, annui redditus, in dotalitium, seu donationem, propter nuptias, dare & assignare tenebitur.

Dè quibus mille libris sterlingorum, annui redditus, in terris, cum juris-

dictionibus & justitiis omnimodis (ad coronam regiam non spectantibus) in locis infrascriptis, videlicet, de Balliolo, de Damperra, de Helicourt, de Hornoi in regno Franciæ: necnon de Lanark, de Kadioir, de Maldisley, de Cuningham, de Hadington, & in castro de Dundee, in regno Scotiæ, cum pertinentiis locorum ipsorum, assidebit eidem;

Ita quod si redditus & proventus locorum ipsorum dictam summam mille librarum sterlingorum annui valoris excedant, illud, quod super habundat ultra summam eandem, præfato domino nostro Scotiæ Regi remaneat;

Et, si quid de summâ ipsâ deesset, idem dominus noster, in aliis redditibus suis, in regno Scotiæ constitutis, supplere integrè teneatur;

Vel easdem mille, si nos maluerimus, necnon residuas quingentas libras assignabit sibi, percipiendas in bursâ, in certis locis, annuatim ad duos terminos; ipsamque benè assurebit de dotalitio antedictò habendo, & percipiendo ab eâ, post dictum matrimonium contractum, & mortem dicti filii, quamdiu vitam duxerit in humanis.

Quod, si dicti futuri conjuges à dicto Rege vellent fortassè discedere, dicto dotalicio, in vitâ etiam Regis ejusdem, perfruentur.

Et si, successu temporis, prædictus Rex ad secunda vota transire voluerit, nostrum super hoc consilium requirere vel communicare debebit.

Idem quoque Rex, more justis principis, cum ex fervore justitiæ, tum etiam ex zelo dilectionis internæ, quam ad nos, domum nostram, solum & incolas regni nostri habere dinoscitur, molestè ferens graves injurias, enormes excessus, impugnationes hostiles, & aggressiones iniuvas, quibus Rex Angliæ, violato fidelitatis debito (quo nobis tenebatur astrictus) nos, fideles & subditos nostros, tam per terram, quam per mare, multifariè, multisque modis hæcenus offendisse dinoscitur, & offendere continuè satagit & conatur;

Ac propterea, ut nos, & successores nostros sibi & suis strictius mutui amoris alliget affectibus, ad repressionem salubrem injuriarum, impugnationum, & aggressionum hujusmodi, nobis efficaciter & potenter assistere gratuitâ amabilitate disponens, dictis commisit procuratoribus; ipsique, procuratorio nomine Regis ejusdem, nobis promiserunt expressè, quod idem Rex Scotiæ, in præsentem guerrâ, quam contra dictum Regem Angliæ, fautores, confœderatos, tam Regem Alemanniæ, quam quoscumque valitores, nunc habemus, nobis & successoribus nostris, si ad eos guerra hujusmodi prorogetur, totis suis & regni sui viribus, tam per terram, quam per mare, in Angliâ publicè ac patenter assisteret, ac præstabit consilium, & auxilium opportunum.

Et, ut præfati Regis Angliæ injuriosi conatus eo commodius reprimantur, idemque Rex à perversis suæ hostilitatis incursibus eo citius resilire cogatur, quo magis fuerit aliis occupatus; dictus Rex Scotiæ ipsi Regi Angliæ guerram, suis propriis sumptibus & expensis, toto posse suo, & incolarum etiam regni sui, quotiens toto posse fuerit opportunum, nobis

A. D. 1295. | An. 23. Edw. I.

guerram ceptam prosequentibus ac manuentibus, movere & continuare curabit.

Promiserunt insuper procuratores præfati, procuratorio nomine memorati Regis Scotiæ, eundem Regem curaturum & effecturum, quod tam prælati, quatenus eis de jure licebit, quam comites, barones & alii nobiles, necnon universitates, ac communitates villarum regni Scotiæ, erga nos & successores nostros, in guerrâ prædictâ, pari modo in omnibus, sicut dictum est superius, se habebunt; & dicto Regi Angliæ, simili modo, totis suis viribus guerram facient; sicut superius est expressum.

Quodque tam prælati, quam comites, barones, & alii nobiles, necnon universitates, communitatesque notabiles dicti regni Scotiæ, suas nobis super hoc patentes litteras suas, munitas sigillis, quamcunctis fieri poterit, destinabunt.

Conventum fuit siquidem inter nos & procuratores prædictos, nomine quo supra, quod, si prælibatum Angliæ Regem, coadunatis viribus suis, per se, vel per alium, regnum Scotiæ invadere fortè contigerit, post guerram ad requisitionem nostram, per dictum Regem ceptam, vel post affinitatem, seu confederationem præsentem, inter nos initam occasione eorundem;

Nos (dummodum ex parte ipsius Regis Scotiæ super hoc, congruo tempore, fuerimus prænuntiati) sibi subsidium faciemus; ipsum Regem Angliæ per partes alias occupando, ut sic ab inceptâ invasione prædictâ ad alia distrahatur; vel si in Scotia conveniens adiutorium, sumptibus nostris, quousque in Scotia venerit, transmittendo.

Si verò prænominatus Angliæ Rex terram Angliæ personaliter forsan exierit, vel terram ipsam notabili peditum vel equitum armorum hominum (guerrâ inter nos & ipsum durante) numero vacuarit; promiserunt procuratores prædicti, procuratorio nomine supradicto, quod, præcipue in hoc casu, dictus Scotiæ Rex, cum toto posse suo, terram Angliæ, quantum latius, sive profundius poterit, intrare curabit; faciendo guerram, bellumque campestræ, obsidendo, vastando, ac Regem Angliæ & terram ejus prædictam, modis omnibus, quibus poterit, suis; ut supra dicitur, sumptibus impugnando.

Actum præterea est, & expressè conventum, inter nos & procuratores prædictos, nomine quo supra, quod nos de guerrâ, quam præfatus Scotiæ Rex & successores ejusdem contra sæpessatum Angliæ Regem pro nobis facient, postquam guerram ipsam ad requisitionem nostram fecerint (vel si, occasione initæ affinitatis vel confederationis, idem Scotiæ Rex jam guerram fecerit supradictam; vel Rex Angliæ contra ipsum occasione aliquorum ex præmissis) nec etiam de prædictâ guerrâ nostra componere, aut pacem inire nequibimus, vel treggam, nisi ipsis in pace seu treugâ, quam de dictis omnibus guerris faciemus, includis.

Nec ipsi, similiter, pacem vel treugam de guerris omnibus supradictis facere poterunt, sine nobis.

Pro quibus omnibus & singulis supradictis tenendis, adimplendis & inviolabiliter observandis, obligamus dicto Scotorum Regi, & successoribus suis, nos, hæredes, ac successores, & omnia nostra, & ipsorum bona mobilia & immobilia, ubicumque, & in quibuscunque consistentia, præsentia & futura.

Tractatus autem, conventiones, pactiones, ac omnia & singula supra-scripta, dictus Scotiæ Rex ratificare & approbare tenetur, ac suo nomine innovare; ac, super ratificatione, approbatione, & innovatione prædictis, suas nobis patentes litteras, suo sigillo munitas, quamcunctis fieri poterit, destinare.

Tenores verò litterarum procuratoriarum prædictarum tales sunt.

EXCELLENTISSIMO principi, &c. ut supra, de datâ iii. nonas Julii.

Item, universis præsentis litteras, &c. ut supra, de datâ apud Strypelin, iii. nonas Julii. Et tunc sic.

In quorum omnium testimonium præsentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum.

Actum Paris', die xxiii. mensis Octobris, anno Domini MCCXCV.

Confirmatio tractatus matrimonialis inter primogenitum Regis Scotiæ & filiam Caroli comitis Valentini, Regis Franciæ neptem, per ipsum comitem.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Ex Rot.
inter Miscell.
in Turr. Lond.

A TOUZ ceuz, qi cestes presentes lettres verront, Charles fuiz au Roi de France, conte de Valoys d'Alençon, de Chartres, & de Aungeo, saluz en nostre seignor.

Sache vostre universite qe come trete, covenante & acorde soit entre les tresexcellent prince, nostre treschier seignor & frere, sire Philip, par la grace de DIEU, noble Roy de France, & les honouables peres.

Sires William de Saint Andreu, & Mathew de Dunkeldyne evesques: & Johan de Soules, & Ingeram de Umframville, chivalers;

Les messages & procuratoirs le haut prince sire Johan, par la grace de DIEU, noble Roi d'Escose, a ce, especialement faitz, en le noun mesme cely Roi, de mariage faire entre l'esne fuiz mesne cely Roi d'Escose, qi, par expresse copvenance faite, surra son heir du roialme d'Escose, & de ses autres terres, & nostre esnee fille, niece nostre seignor le Roi de France avantdit.

A queu Roi, en noun de mesme eeli son fuiz, deyvent estre donez, en mariage oue la dite fille, 25,000 liveres de Turnois petit.

E le dit Roi d'Escose est tenuz a doner & assignir a sa dite fille, en dowair, MD. liveres d'annuele rente, d'esterlings, des queux il li assurera M. liveres d'esterlings en terres, ou jurisdictions & ou totes maneres de justices, (qui n'apertenant nye a la roiale corone) en les lieux desouz escriptz:

Cestassavoir de Baillol, de Dampetre, de Helicourt, de Hernoy en roiaume de France; de Lanark, de Cado, de Milldisley, de Cunyngham, & de Hadyngtone, & en le chastel de Donde, en roiaume d'Escoce, oue les apurtenances de mesmes les lieux.

Issint qi, si meismes les lieux, en les queux le dower seit estre assigne,

sicome est avantdit, passent la somme des dites M. liveres per an', qui serra sourplus, outre tele somme, remeigne au Roi d'Escoce.

E, si rien faille de cele somme, meisme cely Roi soit tenuz de la pourvoir entierment de ses autres rentes, & il li assignera de resecevre les autres D. liveres d'esterlings en burse.

Ou, si l'avantdit nostre seignor le Roy de France mieuz voudra, il li assignera de receivre ausi bien les dites M. liveres, cum les autres D. liveres en burse, en certains & suffizantz lieux, d'an en an, a deux termes; e li assurea bien de cell dower aver, & receivre apres le mariage fait, & apres la mort le dit fuiz, si longement come ele viura.

E fait, & expressement covenante est, en le treitis del'mariage avantdit, si par aventure, le fuiz & la fille avantditz, apres le mariage fait, voudreient departir du dit Roy d'Escose, ils averont franchement le dower avantdit, en la vie-mesme celi Roy.

Nous les treitiz & les covenances avantdites, eantz ferm & estables, selonc les maneres & les covenances desuz eseritez, les looms, voloms, & apromovs expressement; promittantz que nous pairoms les dites 25,000 liveres de Turnois, entierment au dit Roy d'Escose, en noun de son dit fuiz, ou a mesme cely son fuiz, ou a mandement de eux, ou de l'un de eux, sitost come nostre dite fille sera venue al age, qe ele puisse estre marree, & le dit dowair li soit assigne, sicome est avantdit.

E a ce nous obligeoms especialement nous, nos heirs, & noz successours, terres, & touz noz biens, & de noz heirs, & de noz successours, moebles & noun moebles, presentz & avenir.

En tesmoignance de queu chose nous avoms fait mettre nostre seal a cestes present lettres.

Don a Paris, le xxiii. jour d'October, l'an de nostre Seignor MCCXCV.

Littera vicecomitibus Angliæ, de parlamento prorogando.

A. D. 1295.
An. 23. Edw. I.
Claus. 27. Edw. I.
a tergo
in Turr. Lon.

REX vicecomiti Lync', salutem. Licet nuper tibi preceperimus, quod de comitatu predicto duos milites, & de qualibet civitate ejusdem comitatus duos cives, & quolibet burgo duos burgenses, de discretioribus & ad laborandum potentioribus sine dilacione eligi, & eos ad nos apud Westmonasterium ad diem Dominicum proximum post festum sancti Martini, quod jam instat, venire faceres: ita quod dicti milites plenam & sufficientem potestatem pro se &

communitate comitatus predicti, & dicti cives & burgenses pro se & communitate civitatum & burgorum predictorum divisim ab ipsis tunc ibidem haberent, ad faciendam quod tunc de communi consilio, super defensione & tuitione regni nostri, existere ordinand'.

Quia tamen pro navigio nostro congregando & parando, quod ad dicti regni defensionem, & hostium nostrorum impugnationem, annuente Domino, speramus maxime profuturum; quodque pre omnibus utile credimus

A. D. 1295. | An. 24 Edw. I.

festinari in partibus de Wynchelse, moram tam dñi facere nos oportebit, quod dictis die & loco commodè non poterimus interesse :

Tibi precipimus, firmiter injungentes, quod predictos milites, cives, & burgenses ad nos usque Westmonasterium die Dominicâ proximâ ante festum sancti Andree Apostoli proximò futurum, ad quem diem dictum negocium ex causâ predictâ prorogavimus, modis omnibus venire facias, in formâ que in priori mandato nostro tibi inde directo, plenius continetur ; ita quod pro defectu potestatis hujusmodi, vel adventus dictorum militum,

civium & burgensium, dictum negocium infectum non remaneat quoquo modo. Prorogacionem autem hujusmodi dictis militibus, civibus & burgensibus scire facias indilate. Et habeas tunc ibidem nomina militum, civium & burgensium, hoc & aliud breve.

T. R. apud Odymer, secundo die Novembris.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.

Ratificatio fœderis cum Philippo Rege Francorum, per Johannem Scottorum Regem.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.

Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, præsentes litteras inspecturis, Johannes, Dei gratiâ, Rex Scottorum, salutem.
Internæ dilectionis affectum, quem progenitores nostri, ac regni nostri communitas, erga excellentissimos Francorum Reges & regnum, hactenus specialiter habuerunt, continuare ac ampliare in futurum corditer cupientes, nè à tanto tempore concepta dilectio ulterius quasi sub umbrâ lateret, set eo ferventiùs atque solidiùs duraret in posterum, quo magis operis evidentia laciùs fuit declarata ;

Venerabiles patres, Willielmum Sancti Andree & Matheum Dunkelensem, episcopos ; & Johannem de Soules & Ingeramum de Umfravyle, milites ; dilectos & fideles nostros attornatos, procuratores, & nuncios nostros speciales ad excellentissimum principem & dominum, dominum Philippum, Dei gratiâ, Regem Francorum illustrem ;

Ad contrahendum sponsalia & matrimonium, inter Edwardum filium nostrum, & hæredem futurum, & aliquam dicti domini Regis neptem, seu consanguineam ;

Et ad tractandum, ordinandum, faciendum, & perficiendum omnia & singula negotia, nos, Edwardum filium nostrum primogenitum prædictum, regnum nostrum, & incolas regni nostri qualitercunque tangentia, & ubicumque in regno Franciæ, cum quibuscumque personis, nuper transmisimus ;

Qui quidem procuratores nostri cum dicto domino Rege, nomine procu-

ratorio, tractatum habentes, tam super matrimonio, quam super mutua amicitia fœderibus, inter dictum dominum Regem Franciæ & nos, ac utriusque regni incolas contrahendis & ineundis, certis modo & formâ convenerunt ; præsertim in litteris dicti domini Regis, super hoc confectis, sigillo suo signatis, nobisque per eosdem presentatis, plenius continetur, quorum tenor talis est :

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Francorum Rex universis præsentes litteras, inspecturis salutem, inter alia, &c. prout supra de dat' xxiii. Octobris, p. 830. & tunc sic ;

Nos verò, dictos tractatus, conventiones, pactiones, ac confederationes, sub modis & conventionibus suprascriptis, ratos & firmos habentes, laudamus, volumus & approbamus ;

Ac nomine nostro, Edwardi filii nostri supradicti, & successorum nostrorum, per has litteras, sigilli nostri munimine roboratas, ratificamus & innovamus expressè ; & quod regni nostri prælati, quantum eis de jure licet, ac comites, barones, & alii nobiles, nec non villarum universitates, ac communitates, dictos tractatus, conventiones, pactiones, ac confederationes, ut superius est expressum, suo nomine approbaverunt, & se per præsentes observaturos firmiter promiserunt.

Sub magno sigillo Johannis Regis Scotiae flavi coloris, pendente à filiis sericis ejusdem coloris.

De responso Regis ad cardinales, super tractatu cum Rege Franciæ.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.

Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

VENERABILIBUS in Christo patribus, dominis B. Albanensi, & S. Penestr', Dei gratiâ, episcopis, Sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, amicis suis karissimis, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Litteras, quas discreti viri, magistri Grymoardus de Altis Vineis archidiaconus de Manso, & Stephanus de Ponte Pëtri canonicus ecclesiæ beatae Mariæ monasterii Medii Bituricensis, nuncii vestri, latore præsentium, nobis ex parte vestrà portarunt, reverenter recepimus ;

Et ea, quæ iidem nuncii, auctoritate credentiæ, per dictas litteras eis commisse, nobis exposuerunt, plenè collegimus intellectu ;

Ipsos, super prudenti & circumspectâ expositione sibi injuncti negotii, multipliciter commendantes.

Sanè, ad quosdam articulos, per prædictos nuncios propositos, responsum dedimus ; prout ipsi vobis referre poterunt vivâ voce.

Super aliis verò articulis, intentionem nostram plenius apperimus diffectis & fidelibus nostris, W. Coventrensi & Lychefeldensi electo, Hugoni le Despenser, & Johanni de Berewyco ; quos sumus in brevi ad vestram præsentiam transmissuri.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xvii. die Novembris, anno, &c. xxiv.

De salvo conductu pro dominâ Blanca, Regina Navarræ.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.

Pat. 24 Edw. I.
m. I.
in Turr. Lond.

REX omnibus amicis & fidelibus suis, ad quos præsentes litteræ pervenerint, salutem.

Sciatis quod suscepimus in salvum & securum conductum nostrum, nobilem dominam, & sororem nostram carissimam, dominam Blancam, Reginam Navarræ : familiam & comitivam suam, in veniendo ad nos, in Angliam, de partibus Vasconie, tam per terram quam per mare.

Et idèd nos, amicos rogamus, & vobis fidelibus nostris mandamus, quod prædictæ Reginæ, in veniendo ad nos in Angliam, familiæ & comitivæ suæ, in personis aut rebus, quæcumque fuerint, non inferatis, nec, quan-

tum in vobis est, permittatis inferri injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum aliquod, seu gravamen ; set potiùs eis, quancumque per partes vestras transierint, provideatis, amore nostri, de salvo & securo conductu ; ita videlicet, sicut nobismet ipsis faceretis, vel, bonæ memoriæ, Edmundo fratri nostro si esset superstes, quotienscunque ex parte ipsius Reginæ fueritis requisiti, obediens eidem Reginæ tanquam sorori nostræ karissimæ : ita quod exindè vobis grates referre specialiter debeamus.

In cujus, &c. usque ad primum diem mensis Augusti proximò futurum, duraturas.

Dat' apud Sanctum Edmundum, decimo septimo diè Novembris.

Regi Romanorum, de credentiâ.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.

Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo karissimo, Edwardus, Dei gratiâ, &c. salutem, cum honoris & gloriæ felicibus incrementis.

De fidelitatè & industriâ dilectorum & fidelium nostrorum W. Coventrensis & Lychefeldensis electi, A. comitis Sabaudie, Ottonis de Grandisono, Hugonis le Despenser, & Johannis de Berewyk, exhibitorum præsentium, fiduciæ plenitudinem

obtinentes, pro quibusdam nostris negotiis arduis, ipsos ad vestram præsentiam duximus transmittendos ;

Excellentiam regiam deprecantes, quatenus ea, quæ dicti nuncii nostri, seu quatuor, aut tres eorum, vel duo, ex parte nostrâ, celsitudini vestræ expresserint vivâ voce, velitis, si placet, indubitabiliter credere, & affectualiter adimplere ;

Datum apud Sanctum Edmundum, xxi. die Novembris, anno regni nostri xxiv.

A. D. 1295. | An. 24 Edw. I.

De Edmundo comite Lancastriæ, per morbum ab expeditione Vasconicæ detento.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.
Rot. Vascon.
Edw. I. m. 18.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de Dieu, Rey d'Engleterre, seigneur d'Irlande, e duc de Guyenne, a ses chiers & feals, les barons d'Engleterre & de Gascoigne, e au meyre, e as jures de Bayone, e as autres gentils homes, que sont pur luy en les parties de Bayone, saluz.

Nous receumes voz lettres, seales de vos sealz, que vous nus enveistastes, e diligeaument entendimes ceo que par celes nous signifastes.

E sachiez qe, avaunt cele heure, eymes e bien entendimes les malz, les meschiefs, e les defautes, que vous avez en suefert e endure, pur nous, en celes parties, qe mout nous poisa.

E mout vous mercions, tant chierment, come nous pooms, de ceo, qe si suffraument, e deboneirement les avez suffert e endure.

E vous fesoms a savoir qe nous mesmes (qe en semblable cas & estat estoions) ne vous mesmes onges en obly; mes le tens, e les rietous estat, en le quel nous estions, ne nous suffri pas mettre tant avant conseil en vos bossoignes (que sont les noz propres) come par aventure mestier esteit, e come nous desirames de tut nostre queor.

D'endreit de envoyer Esmon nostre frere, ove grant compaignie des gentz

a armes, en les parties de Gascoigne, dount voz lettres frent mention: sachiez qe bien avant qe celes lettres nous vindrent, avoyoms ordene & aparaille de luy & de totes les autres choses contenues en vos dites lettres: ensi qe le dit nostre frere fu prest au passage, e rien ne atendi qe convenablete de tens, solom ceo qe vous saurez a la venue du seigneur de Bleyne, un de vos messages.

E sachiez, pur voir, qe au dit nostre frere, come il estoit tot prest e aparaille de passer, sorvint une sorvenue de maladie, pur qui son passage est uncore destorbe, sicome le dit seigneur de Bleyne vous savera bien dire.

E, si tost come il serra en bon estat, nous le envoierons a vous en celes parties.

E mesme le pouer, qe il avoit de nous en la dite dusche, avoms done au counte de Nicole, quant a ore.

E eiez l'avantdit seigneur de Bleyne escuse de sa longe demoeire; car nous le retenimes jusqe a la confection de ceste lettre, mout contre sa volente.

Done a Westmonster, le i. jour de Decembre.

De undecima & septima domino Regi concessis, in singulis comitatibus Angliæ levandis & colligendis.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.
Pat. 24 Edw. I.
m. 22.
in Turr. Lond.

REX militibus & liberè tenentibus, & toti communitati comitatû Roteland', salutem.

Cum comites, barones, milites, & alii de regno nostro in subsidium guerre nostre nunc; sicut aliâ nobis & progenitoribus nostris, Regibus Angliæ, liberaliter fecerunt undecimam de omnibus bonis suis mobilibus; & cives, burgheses, & alii probi homines de dominiis nostris, civitatibus & burgis ejusdem regni septimam de omnibus bonis suis mobilibus, exceptis hiis que in decima ultimò nobis concessâ excipiebantur, nobis curialiter concesserint & grantar.

Nos, ut undecima & septima predictæ ad minus dampnum & gravamen populi dicti regni nostri levantur & colligantur, providere volentes, assignavimus dilectos & fideles nostros Robertum de Flixthorp, & Johannem

de Wakerle parsonam ecclesie de Weston', vel alterum ipsorum, quociens ambo, altero eorum gravi infirmitate prepedito, interesse non possunt, ad dictas undecimam & septimam in comitatu predicto assidendas, taxandas, levandas & colligendas, & ad scaccarium nostrum deferendas, & ibidem solvendas ad terminos subscriptos; videlicet, unam medietatem citra festum Purificacionis beate Marie proximo futurum, & aliam medietatem citra festum Pentecost proximo sequens.

Et ideò vobis mandamus, quod predictis Roberto & Johanni in premissis sitis intendentes, respondententes, consulentes, & auxiliantes in formâ predictâ, prout ipsi vobis scire facient, ex parte nostrâ.

In cujus, &c.

T. R. apud Westm', iiii. die Decembris.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de concessionibus & actis quæ Cælestinus V. Papa, antecessor ejus, imprudenter & ignoranter fecerat, revocandis & annullandis.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Gur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Bartholomeo, nato nobilis viri Francisci de Sancto Angelo, rectori parrochialis ecclesie Sancti Nicolai de Midalton' Wintoniensis diocesis, salutem & apostolicam benedictionem.

Olim dilectus filius, frater Petrus de Murrone, tunc Cælestinus Papa quintus, antecessor noster, devictus instantiâ & ambitione nimia plurimorum: ignarus eorum, quæ & juris debitum & gravitas pastoralis, cui præsidebat, officii requirebant: seductus insuper atque deceptus per captiosam austusiam & deceptibilem aliquorum; fecit diversa, & concessit varia minus dignè, inordinata & insolita, quorum aliqua subiticimus ex causâ, sub cujus bullâ nonnulla, ut fertur, præter ipsius conscientiam, transierunt, quæ non indignè, immò necessariò limam correctionis apostolicæ exposcebant:

Undè, dicto antecessore, ex causis legitimis, papatui spontè cedente;

Nos, postmodum, dispositione divinâ, ad apicem summi apostolatû assumpti, ut sedes apostolica ipsius antecessoris actus lucidiùs discutere posset, & in melius reformare, ejusque errata corrigere, omnia supplere, ac in irritum revocanda deducere omnia privilegia, & litteras gratiosas, super quibuscumque gratiis, vel gratiosis concessionibus, de quibuscumque juribus, rebus, vel bonis, quæ quomodo processerant, seu quæ obtenta fuerant ab eo: necnon quæ ab antecessore predicto, verbo, seu litteris, facta, concessa, data vel indulta fuerant quibuscumque personis ecclesiasticis, quæ per alias nostras litteras, super hoc generaliter factas & publicatas, revocata non essent, nec penitus annullata, quantum ad omnem effectum eorum, de fratrum nostrorum consilio & assensu suspendentes;

Voluimus, & districtè præcipimus ut, hujusmodi gratias obtinentes, infra certi temporis spatium, quod quidem tempus pro peremptorio termino assignavimus, ipsa nostro & præfate sedis conspectui præsentarent, & ad nostram & dictæ sedis notitiam deducerent, apostolicæ discussionis examen justo judicio subitura: ipsaque sic manere suspensa, quousque per sedem ipsam forent ex certâ scientiâ approbata.

Alioquin extunc illa, & quicquid ex eis, vel ob ea secutum esset, vel

impostecum sequeretur, apostolicâ auctoritate, de potestatis plenitudine, cassavimus, irritavimus & vacuavimus: cassa, irrita & vacua nuntiavimus; ipsa omninò carere viribus decernentes.

Tu verò, nuper quasdam litteras præfati antecessoris, super collatione & provisione, tibi, factis per eum de ecclesiâ sancti Nicolai de Midalton, Wintoniensis diocesis, curam animarum habente, tunc vacante per mortem quondam magistri Berardi de Neapoli, notarij sedis apostolicæ, ipsius ecclesie rectoris: per quas etiam dictus antecessor tecum dispensavit, ut ecclesiam de Midalton, unâ cum archidiaconatu, quem in Boianensi, ac canonicatibus & præbendis, quos in eadem Boianensi & Theatiniensi ecclesiis obtines, posses insimul licitè retinere, constitutione generalis concilii, super hoc editâ, non obstante:

Necnon & alias ejusdem antecessoris certi tenoris litteras, directas certis executoribus, super executione provisionis hujusmodi;

Infra præscriptum tempus, à nobis ad hoc, ut prædictur, assignatum, dilecto filio magistro Petro sanctæ Romanæ ecclesie vicecancellario, cui commissimus receptionem talium litterarum, prout ex relatione ipsius vicecancellarij plenè dedicimus, præsentasti; nobis humiliter supplicans, ut providere tibi super hoc paternâ diligentia curarem.

Nos igitur non intendentes dispensationem hujusmodi, quæ aliâ per constitutionem nostram, sicut & omnes aliæ tales, fore dinoscitur revocata, aliquatenus approbare: sed volentes ut facta de dictâ ecclesiâ de Midalton per eundem antecessorem provisio, tibi fructuosa reddatur, tuis supplicationibus inclinati, easdem litteras, & quicquid ex eis secutum est (dispensatione prædictâ, & hiis, quæ pertinent ad dispensationem ipsam, exceptis) auctoritate apostolicâ ex certâ scientiâ approbamus, & præsentis scripti patrocinio communitimus.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis infringere, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, id' Decembris, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filis sericis.

A. D. 1295, 96. | An. 24 Edw. I.

Regi Romanorum, de nunciis ad Cambriacum missis ad tractandum super treugis cum Rege Franciæ.

A. D. 1295.
An. 24 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

AU Roy d'Alemanyne Edward, &c. saluz. Sachez, sire, que a le request des Evesques d'Alban' & de Penestr' cardinaux & messages du sete Papostolle, envenoms a Chambrey nostre uncle de Valence, prelatz, & autres grantz gentz de nostre roiaume, issint qu'il y serront, se DIEU pïest, a troys semayns apres cest Noel, pur treiter, devant les ditz cardinauz, de pees & de trues, par entre vous & nous d'une part, & le Roy de France d'autre.

A queu tretim le dit Roy est assentuz endroit soi, a ce que les ditz cardinaux nous ont mande par lour lettres & par lour messages, & si come il le vous ont fast a savoir ausint, a ce que nous entendoms.

E, pur ce que nous n'en feroms riens sans vous, vous prioms que vous envoiez vos messages, ove plein poer, issint qu'il y soyent au jour avantdit pur treiter, ensemblement ove les noz, des busoines susdites, selonc ce que enge eux verront que soit al profit, & al honneur de vous, & de nous ausint.

E vous feisons a savoir, que mesme ceste chose vous avoms senestez par une autres lettres; les quelles nous baillames as messages de les ditz cardinaux, quant il estoient a nous, pur porter a lour seignurages; issint qu'il les veus feissent venir au plus tost qu'il peussent.

De orando pro Rege, ut omnia in recuperatione & defensione terræ Vasconiæ salubiter procedant.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Claus. 24 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, R. eadem gratiâ, Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati salutem.

Evidentem causæ nostræ justitiam, quam vos latere non credimus, ferventi studio hactenus prosecuti, & adhuc summo opere prosequentes, pro recuperatione & defensione terræ nostræ Vasconiæ, tanquam coronæ regiæ, & honori regni hostri Angliæ hereditario jure annexæ (de quâ Rex Franciæ nos injustè exheredare conatur) ad partes ipsius ducatus gentes nostras nuper cum potentiâ, quam tunc commode potuimus; & nunc demum Edmundum fratrem nostrum, cum honorabili comitivâ nobilium dicti regni, duximus destinandum.

Sanè, cum in homine non sit auxilium, sed è celo, ac propter hoc oporteat impotentiam nostram divinæ manûs præsidii sustentari: paternitatem vestram requirimus & rogamus, quatenus non solum nostram, sed vestram justitiam intuentes, & corda vestra sursum habentes ad Dominum, apud eum, ut hæc & alia, quæ negotio expedire cognoveritis antedicto, procedant salubriter, & in manibus nostris prosperè dirigantur, devotis supplicationibus insistatis.

Cumque ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad venerabilium patrum B. Albanensis, & S. Penestrensis, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, requisitionem instantem, ad tractandum de treugis & pace cum Rege prædicto, super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, inter ipsum & nos exortis & motis, solempnes nuncios nostros ad partes miserimus transmarinas, ad præsentiam cardinalium prædictorum.

Piam affectionem vestram excitet, quæsumus, debitum caritatis, ad divinam misericordiam vestris intercessionibus implorandam, ut præsentis temporis tempestuoso procellarum turbine quiescente, uberiora tempora sub tranquillioris auræ serenitate succedant; quodque, ad feliciter hæc & alia pera-

genda, quæ cepimus, dexterâ Regis Regum potenter adjuti, ea ad laudem ipsius, & honorem nostrum, ac commodum regni nostri, ad optatum effectum deducere valeamus.

Præmissa verò omnibus vestris subditis, in vestrà diocese constitutis, specialibus orationibus facienda, per vos injungi petimus & mandari.

Teste Rege, apud Sanctum Albanum, primo die Januarii.

Consimiles litteræ diriguntur J. Eborum archiepiscopo, Angliæ primati, & episcopis subscriptis, viz.

J. episcopo Roff'
R. episcopo London'.
O. episcopo Lincoln'.
R. episcopo Norwycen'.
W. episcopo Elyen'.
G. episcopo Cycestr'.
J. episcopo Wynton'.
Tho. Exon' episcopo.
N. episcopo Sarum.
W. Bathon' & Wellen' episcopo.
G. Wygorn' episcopo.
R. Hereford' episcopo.
A. episcopo Bangor.
... Assaven' episcopo.
J. electo Landaven'.
J. Karleolen episcopo.
A. episcopo Dunolmen'.
Custodi spiritualitatis Coventr' & Lych' sede vacante.
Electo Meneven' vel ejus vices gerenti, ipso agente in partibus transmarinis.

De potestate nunciis Papæ datâ, ad treugas faciendas.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Pat. 24 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, Edwardus, &c. salutem.

Noverit universitas vestra, quod nos damus, & concedimus, per præsentem, venerabilibus in CHRISTO patribus, dominis B. Albanensi, & S. Penestrensis, episcopis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, plenam potestatem;

Dandi, nomine nostro, Regi Franciæ & valitoribus suis,

super guerris, dissensionibus & discordiis quibuscumque, inter eundem Regem & nos ubicumque locorum exortis & motis, treugas, secundum formam in quam consentient nuncii nostri, vel major pars illorum, quos ad præsentiam prædictorum cardinalium apud Cameracum duximus transmittendos.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Sanctum Albanum, primo die Januarii.

De treugis cum Rege Franciæ capiendis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 17.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem.

Noverint universitas vestra quod, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilium in CHRISTO patrum, B. Albanensis, & S. Penestr', episcoporum, Sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, mittimus apud Cameracum, ad præsentiam cardinalium eorundem;

Venerabiles in Christo patres, J. Wyntoniensem, & W. Elyensem, episcopos:
Et nobiles viros, W. de Valentia comitem Penbrochiæ, avunculum nostrum,
J. ducem Brabantie & Lotheriæ,
A. comitem Sabaudie,
H. comitem Barry,
Florentium comitem Hollandiæ & Selandiæ,
Ottomem de Grandisono,
Hugonem le Despenser,
Ananem del Bret,
Thomam de Berkele, &
Hugonem de Yeer, milites, fideles nostros.

Necnon & discretos viros, magistros H. decanum Eboracensem,
R. archidiaconum Cestrensem,
Hierum archidiaconum Bathoniensem,
Walterum de Langeton, &
W. de Grenfeld canonicos Eboracenses,
J. de Selveston canonicum Londoniensem, &
Johannem de Sancto Claro.

Dantes eis, & majori parti illorum, qui præsentem fuerint, plenam potestatem & speciale mandatum, ad tractandum, nomine nostro, de treugis inter Regem Franciæ & nos, super guerris, dissensionibus & discordiis quibuscumque, inter eundem Regem & nos ubicumque locorum exortis & motis:

Et etiam ad easdem treugas ineundas & firmandas; ac ad omnia alia & singula facienda, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna:

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos nuncios nostros, seu majorem partem illorum, qui præsentem fuerint, sicut præmittitur, tractatum, ordinatum, initum, firmatum & factum fuerit in præmissis.

In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Albanum, primo die Januarii, anno regni nostri vicesimo quarto.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

De confederationibus cum Reginaldo comite Gelricæ firmandis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16.
in Turr. Lond.

REX omnibus CHRISTI fidelibus, ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra quod, ad tractandum cum nobili viro, Reginaldo comite Gelricæ, de confederationis & amicitie vinculo specialis: & ad eandem confederationem & specialem amicitiam, inter nos & eum, in eundas, faciendas etiam & firmandas; & ad omnia alia facienda, quæ ad hujusmodi negotii expeditionem fuerint oportuna; Venerabili in Christo patri, W. Episcopo Elyensi, & Nobili viro W. de Valentia comiti Penbrochie, avunculo nostro:

Magistro H. de Newerk, decano Eboracensi, & Waltero de Langeton, thesaurario nostro,

plenam damus & concedimus, tenore presentium, potestatem. Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, episcopum, comitem decanum, & thesaurarium, tractatum, ordinatum, initum, firmatum & factum fuerit in præmissis. In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Albanum, primo die Januarii.

De conventionibus cum Florentio comite Flandriæ jurandis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra quod, ad firmandum & perficiendum conventiones, inter nos & nobilem virum, Florentium comitem Hollandiæ & Selandiæ prælocutas, de certo numero armatorum, in subsidium instantis guerræ nostræ, nobis inveniendo, prout in quibusdam litteris ipsius comitis, inde confectis; & sigillo suo signatis, plenius continetur: Necnon & ad recipiendum ab eo corporale super hoc juramentum; ac ad certos terminos sibi in hujusmodi negotio assignandos;

Venerabili in Christo patri, W. episcopo Elyensi, & dilectis & fidelibus nostris,

W. de Valentia comiti Penbrochie, avunculo nostro, Magistro H. decano Eborum, & Waltero de Langeton, thesaurario nostro,

plenam damus, & concedimus, tenore presentium, potestatem.

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, episcopum, W. de Valentia, decanum & W. de Langeton factum fuerit in præmissis.

In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Albanum, primo die Januarii.

Adolpho Regi Romanorum, pro comite Hollandiæ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. DEI gratia, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratia, &c. salutem, cum felicibus ac votivis honoris & gloriæ incrementis. Serenitatem vestram affectuosius precibus requirendam duximus & rogandam quatenus; Ad teneritatem ætatis carissimi filii nostri, Johannis comitis Hollandiæ, Zelandiæ ac domini Frislandiæ, qui cum Elizabetha filiâ nostrâ carissimâ matrimonium, contraxit: & ad periculosum statum, quo tertia ferè tota ipsius comitis fore dinoscitur hiis diebus, vestra regalis excellentia benignum habens respectum;

Terram, quam pater ejusdem comitis tenuit, ipseque comes tenere debet à vestrâ regiâ majestate, dignetur excellens vestra magnificentia, hujus nostri rogamini interventu;

Prænominato comiti jubere tradi, & facere liberari, de regalis munificentie gratiâ speciali, licet idem comes ad vestræ sublimitatis presentiam propter hoc non accedat.

Recipiendo inde servicia, & alia de verba consueta, à procuratoribus præfati comitis, ad eandem presentiam ob hoc specialiter destinandis.

Datum apud Herewicum, xv. die Januarii.

De confederatione cum comite de Clyve firmandâ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Noveritis quod, ad tractandum cum nobili viro, comite de Clyve, de confederationis & amicitie vinculo specialis: & ad eandem confederationem & specialem amicitiam inter nos & eum in eundas, faciendas etiam & firmandas; & ad omnia alia facienda, quæ ad hujusmodi negotii expeditionem fuerint oportuna; Dilectis & fidelibus nostris, Willielmo de Valentia comiti Penbrochiæ,

avunculo nostro, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, plenam damus & concedimus, tenore presentium, potestatem.

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, Willielmum & Walterum, tractatum, ordinatum, initum, firmatum, & factum fuerit in præmissis.

In cujus rei testimonium, &c.

Teste Rege, apud Sanctum Edmundum, xvi. die Januarii.

Adolpho Regi Romanorum, de creditâ.

A. D. 1296. An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Regi Romanorum, &c. Edwardus, &c. salutem, & felices ad vota successus. Vestræ sublimitatis excellentiam attentè requirimus, & rogamus, quatenus hiis, quæ dilecti & fideles nostri, Reginaldus Ferrer miles, & magister Ricardus de Havering clericus, vel eorum alter, serenitati vestræ, ex parte nostrâ, duxerint exponenda, dignetur vestra regia celsitudo fidem credulam adhibere. Dat' apud Herewicum, xvii. die Januarii.

avunculo nostro, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, plenam damus & concedimus, tenore presentium, potestatem.

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, Willielmum & Walterum, tractatum, ordinatum, initum, firmatum, & factum fuerit in præmissis.

In cujus rei testimonium, &c.

Teste Rege, apud Sanctum Edmundum, xvi. die Januarii.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, pro mercatoribus de societate Ricardorum de Luca.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem. Confidimus, fili carissime, spesque nobis indubia pollicetur, quod regalis sublimitas, quam semper invenimus ad beneplacita nostra paratam, preces, quas tibi pro nostris & ecclesiæ Romanæ devotis affectuosè porrigimus, promptitudine plenâ recipiat, & efficacibus prosequi studiis non omitat. Cùm itaque dilecti filii, Labrus Vulpelli, Ricardus Guidicionis, & eorum socii, mercatores, de societate Ricardorum de Luca, erga nos & eandem ecclesiâ sincerâ devotionis gerentes affectum, nostrâ & ipsius ecclesiæ diligenter & solerter obsequia prosequantur: nosque libenter illis præterea favoris apostolici suffragium impendamus;

Regalem magnificentiam rogandam attentè duximus & hortandam, quantum pro nostrâ & ejusdem sedis reverentiâ, dilectos filios Orlandinum de Podio, Thomasinum Guidicionis, Fredericum Venturæ, ac alios mercatores societatis ejusdem, in regni Angliæ partibus, ipsius societatis prosequendo negotia, commorantes, habere velit mansuetudo regia favorabiliter commendatos; ut tui favoris fuleti præsidio, tutius in eisdem partibus esse possint & utilius prælibata negotia exercere: nosque devotionem regiam dignis in Domino laudibus non immeritò commendemus.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, xv. kal' Februarii, pontificatus nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

A. D. 1296. † An. 24 Edw. I.

De orando pro animâ Margaretae, quondam Reginae Franciæ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Claus. 24 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, R. eâdem gratiâ, Cantuar' archiepiscopo, totius Angliæ primati, salutem.

Cum, claræ memoriæ, Margareta, quondam Regina Franciæ, amita nostra, jam viam universæ carnis, prout Conditori omnium placuit, sit ingressa; cujus animæ, piis orationibus devotorum, coram Dno, cordis ex intimo cupimus subveniri;

Paternitatem vestram sincerâ mente requirimus, & rogamus, quatinus animam præfatæ Reginae, in missarum celebrationibus, & aliarum orationum suffragiis, aliisque pietatis operibus, Dno vivo specialiter commendatis: ipsam à religiosis, & aliis subditis vestris per vestram diocesin constitutis, similiter adjuvari, per hujusmodi suffragia, facientes.

Teste Rege, apud Thetford', xxii. die Januarii.

Consimiles litteræ diriguntur J. Eborum archiepiscopo, Angliæ primati, & episcopis subscriptis, videlicet,
J. episcopo Roffen'.

R. episcopo London'.
O. episcopo Lincoln'.
R. episcopo Norwicen'.
W. episcopo Eliens'.
G. episcopo Cicestr'.
J. episcopo Winton'.
Th. Exon' episcopo.
N. episcopo Sarum.
W. Bathon' & Wellen' episcopo.
G. Wygorn' episcopo.
R. Hereford' episcopo.
A. episcopo Bangor'.
... Assaven episcopo.
Electo Landaven' vel ejus vices gerenti.
J. Karleolen' episcopo.
A. Dunolm' episcopo.
Custodi spiritualitatis Coventr' & Lych'.
Electo Meneven' vel ejus vices gerenti.

Adolpho Regi Romanorum, de pecuniâ, libris, equitaturâ, & aliis bonis à quibusdam nunciis Regis Angliæ, propè civitatem de Basle, violenter deprædatis, restituendis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 17 d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo karissimo, Edwardus, eâdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & sinceræ dilectionis continuum incrementum.

Dilectis clericis & fidelibus nostris, Adam de Driffeld, Henrico de Cranebourne, & Rogero de Mar, quos, pro quibusdam nostris negotiis versus curiam Romanam transmissimus, non est diu, pecuniâ, libris, equitaturâ, & aliis bonis & rebus suis,

in terrâ vestrâ, prope civitatem de Basle, per aliquos, ditioni vestræ subiectos, violenter, sicut audivimus, deprædatis;

Dilectionem vestram attentè requirimus & precamur, quatenus debitam restitutionem præmissorum jubeatis celeriter fieri nostris fidelibus antedictis, vel saltem certo procuratori suo, ad opus, videlicet, eorundem.

Valeat excellentia vestra per tempora diuturna.

Datum apud Massingeham, xxx. die Januarii.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de tallagio ab ecclesiasticis personis, Papæ speciali licentiâ non obtentâ, non concedendo.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Acta inter
Bonifacium VIII.
& Philip. Palc.
1614. p. 1.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Clericis laicos infestos oppidò tradit antiquitas: quod & præsentium experimenta temporum manifestè declarant; dum, suis finibus non contenti, nituntur in vetitum, [ac] ad illicita fræna relaxant.

Nec prudenter attendunt quam sit eis, in clericis, ecclesiasticæ personæ, & bona interdicta potestas; ecclesiarum prælati, ecclesiasticisque personis, regularibus & secularibus, imponunt onera gravia, ipsosque talliant, & eis collectas imponunt: ab ipsis suorum proventuum vel bonorum dimidiam, decimam, seu vicesimam, vel quamvis aliam portionem aut quotam exigunt & extorquent; eosque moluntur multifariè subjicere servituti, suæque submittere ditioni:

Et (quod dolenter referimus) nonnulli ecclesiarum prælati, ecclesiasticæ personæ, trepidantes ubi trepidandum non est, transitoriam pacem quaerentes, plus timentes majestatem temporalem offendere quam Æternam, talium abusibus, non tam temerariè, quam improvidè acquiescunt, sedis apostolicæ auctoritate sui licentiâ non obtentâ.

Nos igitur, talibus iniquis actibus obviare volentes, de fratrum nostrorum consilio, apostolicâ auctoritate statuimus:

Quod quicumque prælati, ecclesiasticæque personæ, religiosi vel seculares quorumcumque ordinum, conditionis, seu statûs, collectas vel tallias, decimam, vicesimam, seu centesimam suorum, & ecclesiarum proventuum, vel bonorum, laicos solverint, vel promiserint, vel se solutores consenserint: aut quamvis aliam quantitatem, portionem, aut quotam ipsorum proventuum, vel bonorum, aestimationis vel valoris ipsorum, sub adjutorii, mutui, subventionis, subsidii, vel doni nomine, seu quovis alio titulo, modo, vel quæsito colore, absque auctoritate sedis ejusdem:

Neque Imperatores, Reges, seu principes: duces, comites, vel barones: potestates, capitanei vel officiales; vel rectores, quocumque nomine censeantur, civitatum, castrorum, seu quorumcumque locorum, constitutorum ubilibet:

Et quivis alii, cujuscumque præminentiae, conditionis, & statûs, qui talia

imposuerint, exegerint, vel receperint; aut apud sedes sacras deposita ecclesiarum vel ecclesiasticarum personarum, ubilibet arrestaverint, saisiverint, seu occupare presumpserint; vel arrestari, saisiri, aut occupari mandaverint; aut occupata, saisita, seu arrestata receperint;

Neque omnes, qui scienter dederint in prædictis auxilium, consilium vel favorem, publicè vel occultè;

Et ipso sententiam excommunicationis incurrant.

Universitates quoque, quæ in his culpabiles fuerint, ecclesiastico supplicium interdicto.

Prælati & personis ecclesiasticis supradictis, in virtute obediendiæ, sub depositionis pœnâ, districtè mandantes, ut talibus, absque expressâ licentiâ dictæ sedis, nullatenus acquiescant: quodque, prætextu cujuscumque obligationis, promissionis, & confessionis, factarum hactenus, vel faciendarum mantea, priusquam hujusmodi constitutio, prohibitio, seu præceptum, ad noticiam ipsorum pervenerit, nihil solvant; nec supradicti seculares quoquomodo recipiant.

Et, si solverint, vel prædicti receperint, in excommunicationis sententiam incidant ipso facto.

A supradictis autem excommunicationum & interdicti sententiis nullus absolvi valeat, præterquam in mortis articulo, absque sedis apostolicæ auctoritate & licentiâ speciali; cum nostræ intentionis existat, tam horrendum secularium potestatum abusum nullatenus sub dissimulatione transire.

Non obstantibus quibuscumque privilegiis, sub quibuscumque tenoribus, formis, seu modis, aut verborum conceptione, concessis Imperatoribus, Regibus, & aliis supradictis; quæ contra præmissa, in nullo, volumus alicui, vel aliquibus suffragari.

[Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, prohibitionis, seu præcepti infringere, seu ausu temerario contraire;

Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli, apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, sexto kal' Martii, pontificatûs nostri anno secundo.]

Instrumentum publicum super littera Johannis Regis Scotiæ, de homagii sui redditione.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Ex l. it. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

IN DEI nomine, Amen. Hoc est exemplum cujusdam litteræ Regis Scotiæ, & ex parte ejusdem Regis per religiosos viros, Gardianum fratrum minorum de Rokesbourgh, & socium suum, anno Domini MCCXCVI. indicatione nona, quinta die intrante mense Aprilis, apud Berewycum super Twedam, in castro ejusdem villæ, domino Regi Angliæ præsentatæ, cujus tenor talis est.

Magnifico principi, domino Edwardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ, Johannes, eâdem gratiâ, Scociæ Rex.

Cum vos, ac alii de regno vestro, vobis non ignorantibus, vel saltem ignorare non debentibus, per violentam vestram potentiam, nobis, & regni

nostri incolis, graves & intolerabiles injurias, contemptus & gravamina, necnon & dampna enormia, contra nostras & regni nostri libertates, ac contra Deum & justitiam, notorie & frequenter intuleritis:

Nos extra regnum nostrum, ad levem cujuscumque suggestionem, pro libito voluntatis vestræ citando, & indebite vexando:

Castra nostra, terras, & possessiones nostras, & nostrorum, infra regnum vestrum, injustè & sine nostris demeritis occupando:

Bona nostra, ac subditorum nostrorum, tam per terram, quam per mare, capiendo, & infra regnum vestrum receptando:

Mercatores & alios regni nostri incolis occidendo:

Homines nostros, de regno nostro, violenter in regnum vestrum abduciendo, ipsosque ibidem detinendo, & incarcerando.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

Super quibus reformandis nuncios nostros saepe vobis transmisimus, quæ non solum adhuc remanent incorrecta, verum etiam, de die in diem, per vos & vestros, prioribus deteriora cumulantur.

Vos namque jam, eum innumerabili armatorum multitudine, exercitu vestro publice convocato, ad exhæredandum nos & regni nostri incolæ, ad fines regni hostiliter accessistis: & ultra progredientes in regno nostro strages & incendia, necnon insultus & invasiones violentas, tam per terram, quam per mare, commisistis inhumanè.

Nos, dictas injurias, contemptus, gravamina & dampna, necnon & hostiles impugnationes ulterius sustinere non valentes: nec in fidelitate & homagio vestro, licet per violentam oppressionem vestram extortis, manendo: contra vos etiam, ad defensionem nostram, & regni nostri, (cujus defensioni & tuitioni vinculo juramenti sumus stricti) nos volentes erigere.

Fidelitatem & homagium, vobis facta tam à nobis, quam ab aliis quibus-

cunque regni nostri incolis, fidelibus nostris, ratione terrarum, quas in regno nostro de vobis tenebant, ac etiam ratione menagii seu retentionis vestræ, nomine nostro, ac nomine eorundem omnium & singulorum, vobis reddimus per presentes.

Exemplata & asculata fuit subscripta littera anno & indictione prædictis, quintâ die exeunte mensis Aprilis, apud Berewycum super Twedam, in domo fratrum de Carmelo;

Præsentibus, *Venerabilibus viris, dominis Johanne de Langeton, præfati domini Regis Angliæ cancellario: Willielmo de Hamelton, archidiacono Eborum; & Roberto dicto Galbi, notario publico.*

Qui, unâ mecum, easdem litteras ad autenticas, quæ sigillo verò supranominati Regis Scociæ fuerant sigillatæ, diligenter & fideliter asculantur.

Potestas data cardinalibus nunciis, super treugis concedendis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.

Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, episcopis, & cæteris prælatibus: Edmundo comiti Lancastriæ, fratri nostro, tenenti locum nostrum in ducatu nostro Aquitaniæ: comitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus, domicellis: civibus, burgensibus, communitatibus: senescallis, ballivis, notariis, servientibus, capitaneis marinorum, & ipsis marinaris, custodibus portuum; & omnibus aliis, amicis & fidelibus nostris, in eodem ducatu nostro Aquitaniæ, & terrâ nostrâ Agenesi, & omnibus alijs terris nostris Vasconie, & alibi, tam per terram, quam per mare, ubicunque constitutis, valoribus etiam, & confederatis nostris, ad quos, &c. salutem.

Cum, ob reverentiam sanctæ Romanæ ecclesiæ, & honorem venerabilis patris, domini B. episcopi Albanensis, ipsius Romanæ ecclesiæ cardinalis, ad nostram præsentiam venientis ex parte domini . . . summi Pontificis, pro sedandâ dissensione seu guerrâ, inter illustrem principem, Franciæ Regem & nos exortâ;

Eidem cardinali, & venerabili patri, domino S. DEI gratiâ, episcopo Penestr', collegæ suo in hujusmodi negotio, per dictum dominum summum Pontificem deputato, commiserimus per nostras litteras speciales;

Quod, si præfatus Rex Franciæ velit concedere, & concedat usque ad festum Nativitatis Dominicæ, proximò venturum, inter gentes prædicti Regis & nostras, ac etiam inter ipsius quoscunque valiores & nostros, à quibuscumque bellicis actibus, & hostilibus invasionibus, hinc inde cessetur omnino;

Eidem cardinales, vice & auctoritate nostrâ, gentes nostras, ubicunque tam per terram, quam per mare, in Angliâ, Vasconia, & in potestate nostrâ, alibi constitutas, cessare faciant à præmissis; prout in litteris nostris patentibus, inde confectis, plenius continetur: obligantes nos, sub certis conditionibus, ad ea servanda, quæ in ipsis litteris exprimuntur;

Vobis fidelibus & subditis nostris mandamus, firmiter injungendo, vos confederatos & alios amicos nostros rogantes, quatinus, sicut nos, honorem & commodum nostram diligitis, memoratis cardinalibus pareatis & intendatis in omnibus, tanquam nobis, super hiis, quæ ex parte nostrâ vobis demandanda, seu injungenda duxerint, in præmissis; juxta prædictarum nostrarum continentiam litterarum.

Dat' apud Berewyk super Twedam, xxiv. die Aprilis.

De prædictis treugis usque ad festum Nativitatis Dominicæ, Regi Franciæ concedendis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.

Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16.
in Turr. Lond.

REX universis, presentes litteras inspecturis, salutem. Veniens ad nostram præsentiam dominus B. DEI gratiâ, episcopus Albanensis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, pro sedandâ dissensione, seu guerrâ, inter illustrem principem Franciæ Regem & nos exortâ, per sanctissimum patrem dominum Bonifacium, divinâ providentiâ, summum Pontificem, destinatus;

Ex parte ipsius summi Præsulis, & suâ, apud nos, tanquam pacis & concordie zelator fervidus & fidelis, instanter & sollicitè institit, & reformationi pacis nostrum velle animum inclinare.

Et, quia, ut dixit, treugarum initio pacis hujusmodi posset esse plurimum inductiva, supplicavit ut, super treugis ineundis, nostrum præstare velle assensum; instanti nichilominus magnâ petens ut consentire vellemus, quod, donec plenus tractatus cum hiis, quos res tangit, super dictis treugis ineundis posset haberi, tam per terram, quam per mare, hinc inde, inter gentes præfati Franciæ Regis & nostras, ac inter ipsius Franciæ Regis quoscunque valiores & nostros, omnino à quibuscumque processibus bellicis, & invasionibus hostilibus cessaretur.

Nos autem, devotè parere Romanæ ecclesiæ matri nostræ, necnon & dictum cardinalem honorare volentes, ob ipsius ecclesiæ Romanæ reverentiam, & cardinalis ejusdem honorem, ipsius petitionibus, quantum possumus, annuentes, in ipsius cardinalis præsentia concessimus, & concedimus (si præfatus Rex Franciæ idem velit concedere, & concedat) ut, juxta ipsius petitionem cardinalis, usque ad festum Nativitatis Dominicæ, proximò

venturum, tam per terram, quam per mare, inter gentes prædicti Regis & nostras, ac inter ipsius Regis quoscunque valiores & nostros, à quibuscumque bellicis actibus, & hostilibus invasionibus, hinc inde, cessetur omnino.

Eidem cardinali, ac venerabili patri, domino S. DEI gratiâ, episcopo Penestr', collegæ suo, in hujusmodi negotio, per dictum summum Pontificem deputato, auctoritate præsentium committentes, quod, si dictus Rex Franciæ velit idem facere, & effectu compleat prosequente, idem cardinales, vice & auctoritate nostrâ, gentes nostras ubicunque, tam per terram, quam per mare, in Angliâ, Vasconia, & in potestate nostrâ alibi constitutas, omnino cessare faciant à præmissis; ac mandantes nichilominus omnibus gentibus nostris, ut, in præmissis, præfatis cardinalibus, sicut nobis, pareant & intendant.

Promittimus etiam, & nos, & bona nostra, auctoritate præsentium, obligamus, si dictus Rex Franciæ, idem & eodem modo fecerit, quod si, postquam à præfatis cardinalibus gentibus nostris mandatum fuerit, & mandatum hujusmodi pervenerit ad easdem, ut ab hostilibus aggressionibus abstineant, ut superius est expressum, aliqua dampna, per mare, sive per terram, gentibus dicti Regis Franciæ, vel valoribus suis, per gentes, seu valiores nostros, in personis, vel rebus, dari seu inferri contigerit, nos de dampnis hujusmodi plenam emendam fieri faciemus.

In cujus, &c.

Dat' apud Berewyk super Twedam, xxiv. die Aprilis.

De treugis inter Reges Angliæ & Romanorum ex parte unâ, & Regem Franciæ ex alterâ, tractandis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.

Rot. Vascon.
24 Edw. I. m. 16.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus ad quos, &c. Edwardus, DEI gratiâ, &c. salutem.

Noverit universitas vestra, quod nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilis patris, domini B. Albanensis episcopi, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, amici nostri;

Damus & concedimus per presentes dilectis & fidelibus nostris A. comiti Sabaudie, consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandissono, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, seu duobus ipsorum, absente tertio, plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum;

Tractandi, nomine nostro, de treugis inter Regem Franciæ & valiores suos ex parte unâ, & Regem Romanorum & valiores suos, & nos & valiores nostros ex parte alterâ, super guerris, dissensionibus & discordiis quibuscumque, inter dominum Regem Franciæ & valiores suos, & ipsum Regem Romanorum, & nos ac valiores nostros extortis; & etiam easdem

Vol. I.

treugas ineundi & firmandi; ac omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna;

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, comitem Ottonem & thesaurarium, seu duos ipsorum, sicut præmittitur, tractatum, ordinatum, initum, firmatum & factum fuerit in præmissis.

Et, ad hæc omnia fideliter observanda, obligamus nos & omnia bona nostra, præsentia & futura.

In cujus, &c.

Datum apud Rokesburgh, xii. die Maii.

Ista littera triplicata fuit.

Consimilem potestatem habent prædicti comes, Otto & Walterus, per alias litteras patentes, ejusdem tenoris: eo tantum mutato, quod in illis litteris Rex Franciæ & valiores sui postponerentur: & Rex Romanorum & Rex Angliæ & valiores eorum præponerentur. Dat' ut supra. Et erant triplicata.

*De intendendo cardinali & nunciis tractantibus super treugis sæpe-dictis.*A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16
in Turr. Lond.

REX, &c. archiepiscopis, episcopis, & cæteris ecclesiarum prælatis: Edmundo comiti Lancastriæ, fratri nostro, tenenti locum nostrum in ducatu Aquitanniæ: comitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus, domicellis: majoribus, civibus, burgensibus, communitatibus: senecallis, ballivis, ministris, capitaneis marinariorum, & eisdem marinariis, custodibus portuum; & omnibus aliis fidelibus & subditis nostris in terris nostris Vasconie, & ducatus Aquitanniæ, Angliæ, Hiberniæ, Walliæ; necnon & omnibus aliis amicis, valitogibus, & confederatis nostris, in dictis terris, & alibi, tam per terram, quam per mare constitutis, ad quos, &c. salutem.

Cum, ob reverentiam sanctæ Romanæ ecclesiæ, & honorem venerabilis domini B. episcopi Albanensis, ipsius Romanæ ecclesiæ cardinalis, ad nostram præsentiam venientis, ex parte domini summi Pontificis, pro sedandâ dissensione, seu guerrâ, inter Franciæ Regem & nos exortâ, dederimus & concesserimus, per alias nostras patentes litteras, dilectis & fidelibus nostris A. comiti Sabaudie, consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandisone, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, seu duobus ipsorum, absente tertio, plenam & liberam potestatem, & speciale mandatum;

Tractandi nomine nostro, de treugis inter Regem Franciæ & valitores

suos ex parte unâ, & nos ac valitores nostros ex alterâ, super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, inter eundem Regem & valitores suos, & nos ac valitores nostros exortis:

Et etiam easdem treugas ineundi & firmandi, ac omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna:

Et nos & omnia bona nostra obligaverimus, ad omnia fideliter observanda, quæ per prædictos, comitem, Ottonem & thesaurarium, seu duos ipsorum, ut præmissum est, tractata, inita, firmata, & facta fuerint in præmissis, prout in prædictis litteris nostris plenius continetur:

Vobis fidelibus & subditis nostris firmiter injungendo mandamus, vos amicos, valitores, & confederatos nostros rogantes, quatinus, sicut vos honorem ac commodum nostrum diligitis;

Præfato cardinali, & venerabili patri, domino S. episcopo Penestr', collegæ suo, in hujusmodi negotio, per dictum dominum summum Pontificem deputatis:

Et præfatis comiti, Ottoni, & thesaurario, seu duobus ipsorum, pareatis & intendatis in omnibus, tanquam nobis, super hiis, quæ ex parte nostrâ vobis demandanda, seu injungenda, duxerint in præmissis.

In cujus, &c.

Dat' apud Rokesburgh, xii. die Maii.

*Ejusdem ferè, cum priore, tenoris littera.*A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, episcopis, &c. ut supra proximo, de verbo ad verbum, usque ibi pro sedandâ dissensione seu guerrâ, & tunc statim sequitur, inter . . . Regem Romanorum, illustrem & nos ex parte unâ, & Franciæ Regem ex alterâ, exortâ, dederimus & concesserimus, per alias nostras patentes litteras, dilectis & fidelibus nostris A. comiti Sabaudie, consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandis-

sono, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, seu duobus ipsorum, absente tertio, plenam & liberam potestatem & speciale mandatum;

Tractandi, nomine nostro, de treugis super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, inter præfatum Regem Romanorum & valitores suos, & nos & valitores nostros, & dictum Regem Franciæ & valitores suos, & etiam easdem treugas ineundi & firmandi, ac omnia alia, &c. ut supra usque in finem. Dat' ut supra.

*Rex petit à duce Brabantie & à comite Barri, quod præsentis intersint ad diem & locum, ubi tractatur de treugis antedictis.*A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro & filio suo karissimo, Johanni, eadem gratiâ, duci Lotr' Brabantie & Lemburg', salutem.

Cum, ad instantem requisitionem venerabilis patris, domini B. episcopi Albanensis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, amici nostri carissimi, mittimus ad partes Franciæ dilectos & fideles nostros A. comitem Sabaudie consanguineum nostrum carissimum, Ottonem de Grandisone, & Walterum de Langeton thesaurarium nostrum, quibus commisimus potestatem tractandi, ineundi, & firmandi treugas, inter Regem Franciæ & valitores suos ex parte unâ, & nos & valitores nostros ex alterâ, super guerris, dissensionibus & discordiis, inter eundem Regem & nos exortis:

Nos, præsentiam vestram in tractatu hujusmodi fore utilem & neces-

sariam attendentes, nobilitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus ad diem & locum, per dictum cardinalem, & venerabilem patrem, dominum S. episcopum Penestr', collegam suum, in hoc negotio per dominum summum Pontificem deputatum, pro habendo tractatu hujusmodi assignandos, quos dicti fideles nostri, vel alter eorum, vobis intimabunt, personaliter accedatis, super dictis treugis cum dictis nostris fidelibus tractaturi.

Datum apud Rokesburgh, xii. die Maii.

Consimilis littera de verbo ad verbum dirigitur domino H. comiti Barr. Dat' ut supra.

*Plena potestas juramentum in animam Regis præstandi, de prædictis treugis observandis.*A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 16.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos, &c. Edwardus, DEI gratiâ, &c. salutem.

Noverit universitas vestra quod, cum nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilis patris, domini B. episcopi Albanensis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, amici nostri, dederimus & concesserimus dilectis & fidelibus nostris, A. comiti Sabaudie, consanguineo nostro carissimo, Ottoni de Grandisone, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, seu duobus eorum, per alias litteras nostras, plenam potestatem & speciale mandatum.

Tractandi, ineundi ac firmandi, nostro nomine, treugas, super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, exortis inter Regem Romanorum & valitores suos & nos ac valitores nostros ex parte unâ, & Regem

Franciæ & valitores suos ex parte alterâ; & omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna;

Ut ipsæ treugæ, si quas iniri contingat, firmius observentur, damus & concedimus, per præsentis præfatis, comiti, Ottoni, & thesaurario, & cuilibet eorum in solidum, plenam & liberam potestatem & speciale mandatum, juramentum, in animam nostram præstandi de prædictis treugis observandis: & per poenarum appositionem, & restitutionis dampnorum, per subditos & valitores nostros ipsis treugis pendentibus inferendorum, promissionem; & quamlibet aliam, de qua ipsis, comiti, Ottoni, & thesaurario, seu duobus eorum, tertio absente, expedire videbitur, obligationem dictas treugas vallandi, & etiam roborandi.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rokesburgh, xii. die Maii.

*Instructiones Edmundo comiti Lancastriæ datæ, super præfatis treugis.*A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.Rot. Vascon.
24 Edw. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX karissimo fratri & fideli suo, Edmundo comiti Lancastriæ, salutem.

Veniens ad præsentiam nostram venerabilis pater, dominus B. episcopus Albanensis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, amicus noster karissimus, pro sedandâ dissensione seu guerrâ, inter illustrem principem Franciæ Regem, & nos dudum exortâ, per dominum summum Pontificem destinatus;

Ex parte ipsius & suâ apud nos, tanquam pacis & concordie zelator fervidus & fidelis, sollicitè instituit & instanter, ut reformationi pacis nostrum vellemus animum inclinare.

Et quia, ut dixit, treugarum initio pacis hujusmodi posset esse plurimum inductiva, rogavit ut super treugis ineundis nostrum præstare vellemus assensum, cum sollicitudinis intentæ studio multiplicatis instantiis;

Nichilominus supplicando, ut donec plenus tractatus cum illis, quos res tangit, super dictis treugis ineundis posset haberi, tam per terram, quam per mare, hinc inde, inter gentes præfati Franciæ Regis & nostras, ac inter ipsius Franciæ Regis quoscumque valitores & nostros, omnino à quibuscumque processibus bellicis & invasionibus hostilibus cessaretur; exponens dispendia, pericula & dampna quibus propter guerram prædictam, mundus subiacet hiis diebus, potissimè propter vos & alias gentes nostras, in Vasconia existentes, ac gentes Regis Franciæ ex adverso.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

Sanè licet ob prædictæ Romanæ ecclesiæ reverentiam, & dicti cardinalis honorem, ipsius petitionibus, quantum possumus, annuentes, propter præmissas causas & alias occupationes nostras, in ipsius cardinalis præsentia concesserimus, si præfatus Rex Franciæ idem velit concedere & concedat;

Ut usque ad festum Nativitatis Domini, proximo venturum, tam per terram, quam per mare inter gentes præfati Regis Franciæ & nostras, ac inter ipsius Regis Franciæ quoscumque valitores & nostros, à quibuscumque bellicis actibus & hostilibus invasionibus, hinc inde cessaretur omnino.

Ac eidem cardinali & episcopo Penestr' collegæ suo, commiserimus, si Rex Franciæ velit idem facere, & effectu compleat prosequente, ut iidem cardinales, vice & auctoritate nostrâ, gentes nostras ubicunque, tam per terram, quam per mare, in Anglia, Vasconia, & alibi, in potestate nostrâ constitutas, omnino cessare faciant à præmissis;

Ac etiam vobis, ac omnibus gentibus & subditis nostris mandaverimus: ut prædictis cardinalibus in præmissis pareatis & intendatis, prout in aliis nostris patentibus litteris, dicto episcopo Albanensi traditis, plenius continetur;

Nolumus tamen ad tractatum ipsarum treugarum procedere, irrequisito consilio nobilium, & aliorum fidelium nostrorum prædicti ducatus nostri Aquitanie, qui nobis hactenus constanter & fideliter adhæserunt.

Quare vobis mandamus, quatinus, vocatis comite Lincolnie, Amaneno de Lebreto, & aliquibus aliis de regno Angliæ & terrâ Vasconie nobilibus, vobiscum in illis partibus constitutis, & aliquibus civibus de Baion' & alio-

rum locorum partium earundem habitatoribus, quos ad hoc videritis evocandos; habitisque cum eis super negotio hujusmodi, deliberatione plenariâ, consilio & tractatu, cum dictis cardinalibus, vel cum præfato domino episcopo Albanensi solo (si alium ibidem venire non contingat) ac etiam cum dilectis & fidelibus nostris, comite Sabaudie consanguineo nostro, Ottone de Grandissono, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, vel cum duobus ipsorum (quibus super hiis per litteras nostras commisimus potestatem, si eos ad partes illas contigerit declinare) tractetis, & in eodem negotio deliberato consilio ordinetis, prout ipsius negotii qualitas exigit, & honori nostro & commodo videbitis convenire;

Si verò ad partes illas non venerint, certis de causis forsitan impediti, tunc aliquos de prædictis nobilibus & civibus, si pro eis sufficiens haberi possit conductus, informatos plenius de tractatu, quem inter vos super hoc haberi contigerit, ad ipsorum præsentiam, die & loco, de quibus vobis constare facient, transmittatis, ad tractandum cum eis super præmissis, juxta quod de consilio eorum, vestro, & aliorum processerit, prout superius est expressum.

Et, si pro illis de Vasconia, conductus veniendi ad locum, pro dictâ treugâ tractandâ & ineundâ deputandum, haberi non possit; deliberationem super negotio prædicto, quam inter vos & alios, quos consulendos duxeritis, ordinatam, per litteras patentes, vestro & eorundem consulendorum sigillis pendentibus sigillatas, & postmodum sub vestro secreto sigillo inclusas, prædictis comiti Sabaudie & suis consociis transmittatis.

Dat' apud Rokesburgh, decimo quarto die Maii.

De privilegiis majori & communitati civitatis Baionæ, propter grata servicia sua, concedendis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Vascon.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX karissimo fratri & fideli suo, Edmundo, comiti Lancæstræ, tenenti locum nostrum in ducatu nostro Aquitanie, salutem.

Suis erga nos supplicationibus procuratores dilectorum & fidelium nostrorum, majoris & communitatis civitatis nostre Baionæ, attentius institerunt, ut civibus ejusdem civitatis, & heredibus eorum libertatem & quietantiam de quibuscumque pedagiis, custumis, & malis tollis, in regno nostro Angliæ, & toto ducatu Aquitanie, imperpetuum non solvendis, concederemus;

Et insuper, quod gardiam, seu custodiam castri nostræ dictæ civitatis, alicui civium prædictorum committeremus;

Et etiam quod senescallo Vasconie, & aliis ministris nostris, ne de iudiciis majoris & curiæ Baionæ, nisi per viam appellationis seu ressorti, se aliquatenus intromitterent, vel in civitate prædictâ, seu districtu ejusdem, aliquo casu, quamdiu major Baionæ super eo paratus esset facere quod deberet, inquestam facerent, inhiberemus.

Sanè, licet propter grata servitia, quæ præfati major & communitas nobis laudabiliter impenderunt, eorum supplicationi, quantum possumus, annuere cupiamus, quid tamen, super præmissis, per nos deceat, vel expediat fieri, vel concedi, providere volentes;

Vobis mandamus quòd, super hiis; & potissimè quòd & quale præjudicium nobis imposturum afferet concessio præmissorum, & aliis circumstantiis eorundem, vos diligenter, cum Anglicis & Vasconibus vobiscum existentibus, quos ad hoc videritis evocandos, quamprimum ad hæc se offeret oportunitas, informantes;

Quæ clarè, sine nostri præjudicio, super præmissis concedenda videritis, concedatis;

Super aliis verò vestram, & eorum deliberationem, & consilium, quamcùque, temporis qualitate pensatâ, commodè, poteritis, nobis per vestras litteras rescribatis.

Dat' apud Rokesburgh, decimo quarto die Maii, anno regni nostri vice-simo quarto.

Pro Roberto de Brus comite de Carrik, ad recipiendum ad pacem Regis homines de marchiis Vallis Anandi, & partibus adjacentibus.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot.
24 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Ad recipiendum ad pacem & voluntatem nostram omnes homines & singulos, tam Anglicos quam Scotos, de marchiis Vallis Anandi, & partibus adjacentibus, qui ad pacem & voluntatem hujusmodi venire voluerint, dilecto & fideli nostro Roberto de Brus, comiti de Carrik, plenam committimus, tenore præsentium, potestatem.

In cuius rei testimonium, has litteras nostras fieri fecimus patentes, quamdiu nobis placuerit duraturas.

Teste Rege, apud Rokesburgh', xiv. die Maii.

Consimilem potestatem, recipiendi ad pacem & voluntatem Regis, Anglicos & Scotos de comitatu de Carrik, habet Robertus de Brus, filius prædicti Roberti.

In cuius, &c.

Quamdiu, &c.

Teste ut supra.

Custodia castri, villæ, & vicecomitatus de Rokesburgh, Waltero Tonk commissa.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot.
19 usq. 24 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX universis & singulis de vicecomitatu de Rokesburgh, ad quos, &c. salutem.

Sciatis, quòd commisimus dilecto & fideli nostro, Waltero Tonk, castrum & villam nostram de Rokesburgh, ac vicecomitatum nostrum prædictum, cum omnibus ad eadem castrum, villam, & vicecomitatum pertinentibus, custodienda quamdiu nobis placuerit; ita quod de exitibus, inde provenientibus, nobis respondeat.

Et ideò vobis mandamus, sub forisfacturâ omnium, quæ erga nos forisfacere poteritis, firmiter injungentes, quòd eidem Waltero, tanquam custodi nostro prædictorum castri, villæ, & vicecomitatus, in omnibus quæ ad custodiam eorundem pertinent, sitis intendentes, respondentes, consulentes, & auxiliantes, prout ad honorem & commodum nostrum melius fuerit faciendum.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Rokesburgh', xiv. die Maii.

De Johanne senescallo serviendo Regi Angliæ contra Johannem de Baillol, & contra gentes.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceaux qui cestes lettres verront ou orront, Johan le seneschal, frere mon' James seneschal d'Escoce, salutem.

Par ce que nous sumez venus a la foi, & al'amiste du tresnoble prince nostre chier seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc de Aquitaine;

Nous promettons pur nous, & pur nos heirs, sur peine de cors & de avoir, & sur quant que nous peussions encoure, que nous serrons en s'ayde, & li'serviroms bien & loiaument contre totes gentz qui purront vivre & mourir, nomeement contre Johan de Baillol, qui feut Roi d'Escoce, & contre

touz ses aydeurs, & ses fauteurs en roiaume d'Escoce, & ailleurs, totes les foiz que nous serroms requis, ou garniz de par nostre seigneur le Roi d'Engleterre avantdit, ou par ses heirs.

E que nous leur damage ne saveroms que nous vel destorbeoms a tot nostre poer, & le leur faceoms a savoir.

E, a cestes choses tenir & garder, obligeoms nous, & nos heirs, & touz nos biens; & outre ce avoms jurez sur Seintes Ewangelles.

En testimoniance de queu chose nous avoms fait faire cestes lettres overtes sealees de nostre seal.

Don' a Rokesburgh, le quinzime jour de May, l'an du regne nostre seigneur le Roy d'Engleterre avantdit vintismè quart.

Rex Angliæ ad Regem Romanorum, de treugis usque ad Natale Domini concedendis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 17. d.
in Turr. Lond.

AU Roy d'Alemaïne, safuz. Venant ore de novel, a nostre presence, le honorable pere, e nostre chier amy, sire B. par la grace de Dieu, evesk de Alban' cardinal de la seinte eglise de Rome, mist graunt diligence e peine, e par especiales prieres de par le apostoille, e la sue, nous requis ententivement qe a reformemen de treues, e de pes vousissons encliner nostre corage.

E qe, avant totés autres choses, vousissons otrieb aulkune suffrance de fetz de gere, taunt que sus les choses avantdites peust aver plener tretim eitre ceus, q' la bosogne touché;

Moustranz les grauntz damages, e les divers perils, en quels tut le mounde est; nomeement pur noz gentz, q' sont en gere ore en dreit, en Gascoigne d'une part, e les gentz le Rey le France de autre.

E sur ceo nous, regardantz les ditz perils, e soveinzant de la suffrance, qe autrefez au dit cardinal, e a le evesqe de Penestr' son compaignon en ceste bosogne, otriames en la presence de aukunes de vos gentz, sicome nous entendons q' vous bien savez.

Pur l'onur de la dite eglise de Rome, la quele a vous e a nous, sicome vous poez ver, porra estre en ceste bosogne mout profitable; avons grante

au dit cardinal de Alban' q'il, e son compaignon avantdit, peussent fere la dite suffrance, a durer desk a Noel.

E ausi auons done poer a nos chiers e feaus, monsire A. conte de Sauveye nostre oesin, O. de Granzon' e G. de Langeton nostre tresorer, ou a deus de eus, de treter e afermer, ensemblement e voz messages, qui vous i envergez, treus entre vous e nous e nos valitors de une part, e le dit Roy de France e ses valitors de autre, en la fourme e condicion qe vous plerra assentir.

E l'avantdite souffrance auons nous plus legerement graunte, pur les necessites q' nous ovons entendu q' vous auez en aucune des voz parties, e nous ausy en les parties de Escoce, ou nous sumes ore.

E, pur ceo qe le dit cardinal de Alban' nous ad prie, qe nous vous prions qe vous envez voz gentz al jour de la treue, le quel il, e son compaignon avantdit vous frount asaver, vous prions q' vous i les enveez, issi q' eus, e nos gentz, i pensent estre ensemble, e overer de un conseil, e de un accord:

Pur quei sus ceo nous maunde vostre, volente, e vostre bon estat, les qels nous desirons touz jours asaver.

Don, &c. a Rokesburgh en Escose, le xvi. jour de May.

Eidem Regi, littera ejusdem tenoris, de sufferentiâ concedendâ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo carissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem optatis successibus affluentem.

Venerabilis pater, specialis amicus noster, dominus B. Albanensis episcopus, noviter ad presentiam nostram accedens, apud nos devotâ precum instantiâ & supplicationibus intimis institit, nobisque, ex parte domini . . . summi Pontificis atque quâ, instantissimè supplicavit, ut reformationi treugarum & pacis nostrum vellemus animum inclinare.

Cum sollicitudinis attentæ studio nos rogando ut, ante omnia, aliqualem sufferentiam à bellicis actibus, donec plenus tractatus cum hiis, quos res tangit, super premissis posset haberi, sibi concedere dignaremur, ob honorem sedis apostolicæ, atque suum:

Enarrans immensa dispendia, diversaque pericula, ac irreparabilia dampna, quibus propter guerram, quæ inter vos, nos, & Francorum Regem nunc vertitur, mundus subjacet universus; potissimè hiis diebus, propter gentes nostras, in Vasconia existentes, actus exercentes armorum, & gentes dicti Regis Franciæ ex adverso.

Nos autem, prædictum imminens periculum advertentes, & de concessâ dicto cardinali & episcopo Penestr', collegæ suo in hujusmodi negotio, per dominum summum Pontificem deputato, sufferentiâ, in aliquorum ex vestris gentibus præsentia (sicut serenitatem vestram latere non credimus) recolentes;

Ob' reverentiam dictæ sedis apostolicæ, cujus favor vobis & nobis in

hujusmodi negotio posset esse, prout nõscis, plurimum fructuosus, ejusdem cardinalis precibus anruentes, concessimus ut præfati cardinales prædictam sufferentiam, nomine nostro, possint facere, & firmare, usque ad proximò futurum festum Nativitatis Dominicæ duraturam.

Dantes nichilominus dilectis & fidelibus nostris, A. comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandissono militi, & Waltero de Langeton thesaurario nostro, vel duobus eorum, potestatem tractandi, & firmandi, simul cum vestris nunciis, ad hoc à vestrà sublimitate mittendis, treugas inter vos & vestros & nostros valitores ex parte unâ, & dictum Francorum Regem cum suis valitoribus ex adversâ, sub formâ & conditionibus quibus excellentia vestra voluerit assentire.

Ad prædictam siquidem sufferentiam concedendam, ex eo facilis prædicti Albanensis episcopi votis & precibus devotis existimavimus annuendum, quod vos in quibusdam partibus regni vestri circa magna & ardua intelleximus occupatos, nosque in partibus Scotiæ, propter Scottorum rebellionem, sumus armorum exercitio intendentes.

Hinc est quod ad ejusdem episcopi Albanensis affectuosas preces, ab ipso super hoc nobis fuses, celsitudinem vestram requirimus & rogamus, quatinus ad diem & locum, quos præfati cardinales magnificentiæ vestræ duxerint intimandos, vestros nuncios destinatis, cum quibus nunciis nostri conveniant, & unanimiter tractent & procedant in negotio supradicto.

Super hiis autem celsitudo vestra voluntatem suam, & statum, utinam! semper ad vota prosperum, nobis non differat intimare.

Dat' apud Rokesburgh in Scotia, xvi. die Maii.

Litteræ nunciis Regis Romanorum, tractaturis super treugâ cum nunciis Regis Angliæ, de creditiâ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus patribus, prælatis, & nobilibus viris, comitibus, baronibus, & aliis, per illustrem Regem Romanorum destinandis, ad tractandum de treugis, super gueris & dissensionibus, inter ipsum Regem Romanorum & nos ac valitores nostros ex unâ parte, & Regem Franciæ ac valitores suos ex alterâ exortis, salutem.

Sciatis, quod, ob reverentiam sanctæ Romanæ ecclesiæ, ac venerabilis patris, domini B. Albanensis episcopi, cardinalis, amici nostri carissimi, nos instanter super hoc requirentis, honorem;

Mittimus dilectos & fideles nostros, A. comitem Sabaudie consanguineum nostrum carissimum, Ottonem de Grandissono, & Walterum de Langeton thesaurarium nostrum, ad tractandum, ineundum & firmandum treugas antedictas:

Vestram benivolentiam requirentes quatinus eidem nunciis nostris, vel duobus ipsorum, fidem indubitam adhibere velit in hiis, quæ super præmissis, ex parte nostrâ, vobis duxerint exprimentas.

Dat' apud Rokesburgh in Scotia, xvi. die Maii.

Castrum & villa de Berewyk super Twedam Osberto de Spaldington commissa.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot.
19 usq. 24 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX universis & singulis de vicecomitatu de Berewyk super Twedam, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod commisimus dilecto & fideli nostro, Osberto de Spaldington, castrum & villam nostram de Berewyk super Twedam, & vicecomitatum nostrum prædictum, cum omnibus ad ea spectantibus, custodienda quamdiu nobis placuerit: ita quod de exitibus inde provenientibus, nobis respondeat.

Et idè vobis mandamus, sub forisfacturâ omnium, quæ erga nos forisfacere poteritis, firmiter injungentes, quod eidem Osberto, tanquam custodi nostro prædictorum castri & forestæ, in omnibus, quæ ad custodiam eorundem pertinent, sitis intendentes, respondentes, consulentes, & auxiliantes; prout ad honorem & commodum nostrum melius fuerit faciendum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rokesburgh, xvi. die Maii.

Castrum de Jedworth & foresta de Sellirke Thomæ de Burnham commissa.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot.
19 usq. 24 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX universis & singulis tenentibus de castro de Jedworth, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod commisimus dilecto & fideli nostro, Thomæ de Burnham, prædictum castrum nostrum, & forestam de Sellirke, cum dominicis terris, & omnibus aliis, ad prædicta castrum & forestam qualitercumque spectantibus, custodienda quamdiu nobis placuerit: ita quod de exitibus, inde provenientibus, nobis respondeat.

Et idè vobis mandamus, sub forisfacturâ omnium, quæ erga nos forisfacere poteritis, firmiter injungentes, quod eidem Thomæ, tanquam custodi nostro prædictorum castri & forestæ, in omnibus, quæ ad custodiam eorundem pertinent, sitis intendentes, respondentes, consulentes, & auxiliantes; prout ad honorem & commodum nostrum melius fuerit faciendum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Rokesburgh, xvi. die Maii.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

Quod vicecomites & alii ministri Regis habere faciant ductoribus prisonum, contra Regem in castro de Dumbar in Scotia captorum, & ad diversas partes Angliæ ducendorum, equitaturas & vehicula pro ipsis prisonibus ad loca certa ducendis; & quod constabularii castrorum prædictos prisonos recipiant, & eos salvò custodiant in eisdem castris.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Claus. 24 Edw. I.
m. 7.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Somerset & Dors salutem. Cum assignaverimus dilectos & fideles nostros Henr' de Bayonse, Robertum de Sandeby & Nicholaum Burdet, ad quosdam prisonos, inimicos nostros, contra nos nuper in castro de Dombar in Scotia, & in conflictu ibidem inter nos & ipsos habito, captos, ad diversas partes regni nostri ducendos, conducendos & mittendos, prout eis ex parte nostrâ plenius est injunctum; tibi precipimus, firmiter injungentes, quod eisdem Henrico, Roberto & Nicholao, ad certos dies & loca, quos ipsi omnes, duo, vel unus eorum tibi scire facient, vel faciet, occurras, & ad ipsos prisonos salvò & securè conducendos, consilium & auxilium tuum diligenter impendas, eisque equitaturas & vehicula, tam infra libertates quam extra, pro prisonibus ipsis ad loca certa ducendis & mittendis, unâ cum ductoribus eorumdem, habere facias; quociens & prout ipsi omnes, duo, vel unus ipsorum tibi scire facient, seu faciet ex parte nostrâ.

Et hoc sicut te & tua diligis, & exheredacionem propriam vitare volueris, nullo modo omittas.

T. R. apud Rokesburgh', xvi. die Maii.

equitaturas & vehicula tam infra libertates quam extra, pro prisonibus ipsis ad loca certa ducendis & mittendis, unâ cum ductoribus eorumdem habere facias, quociens & prout ipsi omnes, duo, vel unus ipsorum vobis scire facient, vel faciet ex parte nostrâ; & hoc nullatenus omittatis.

Consimiles littere diriguntur Johanni de Haeryng' justiciario Regis Northwallie. T. ut supra.

Mandatum constabulario Turris London'.

REX dilecto & fideli suo Radulpho de Sandwyco, constabulario Turris sui London', salutem.

Mandamus vobis, firmiter injungentes quod comitem de Ros, comitem de Atheles, comitem de Moneteth, Johannem filium Johannis Comyn de Badenagh, Ricardum Seward, Johannem filium Galfridi, Andream de Moravia, Johannem de Inchemartyn, David filium Patricii de Graham, Alexandrum de Meners, Nicholaum Randolf filium Thome Randolf, milites, prisonos nostros, contra nos nuper in castro de Dombar in Scotia, & in conflictu ibidem inter nos & ipsos habito, captos; quos dilectus & fidelis noster Henricus de Bayonse vobis per preceptum nostrum liberabit, per circographum inter vos & ipsum indè conficiendum, ab eo recipiatis, & eos in prisonâ nostrâ turris predictæ salvò & securè custodiatis; ita quod nobis de corporibus ipsorum; videlicet, corpus pro corpore, respondere possitis ad mandatum nostrum, juxta ordinationem dilecti clerici nostri Walteri de Langeton', thesaurarii nostri.

Et hoc super forisfacturam vite & membrorum, ac omnium que in regno nostro optinetis, nullo modo omittatis. T. ut supra.

Eodem modo mandatum est diversis constabulariis castrorum, ad prisonos recipiendos.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus Angliæ.

Mandatum justiciario Cestriae.

REX dilecto & fideli suo Reginaldo de Grey, justiciario suo Cestr', salutem.

Cum assignaverimus dilectos & fideles nostros Henr' de Bayonse, Robertum de Sandeby & Nicholaum Burdet, ad quosdam prisonos &c. ut supra, vobis mandamus, firmiter injungentes, quod eisdem Henrico, Roberto & Nicholao, ad certos dies & loca &c. ut supra, vobis scire facient, vel faciet, aliquem de vestris, de quo confiditis, unâ cum sufficienti posse ballive vestre mittatis, ad ipsos prisonos salvò & securè conducendos, et eis ad hoc consilium & auxilium vestrum diligenter impendatis; eisque

Rex Angliæ Regi Romanorum, de ingratitudine Florentii comitis Hollandiæ; & pro Johanne filio predicti comitis, commendatoria.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. DEI gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, Edwardo, eadem gratiâ, &c. salutem & felices ad vota successus.

Vestram excellentiam credimus non latere, qualiter comes Hollandiæ, homo vester, se gessit ingrâtè erga nos, fidem suam minus benè, ut videtur, nobis tenendo, seu etiam observando.

Quocirca magnificentiam vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus, si contingat præfatum comitem, per maritagium, vel alio modo,

comitatum suum in aliquo velle dimittere, seu in tali statu ponere, quod filius ejusdem comitis, qui nobiscum existit, & quem à primævâ etate suâ nutritivum, dampnum in hoc possit incurere, vel jacturam:

Id, si placet, vestræ memoriæ commendare, & tantum facere dignemini in hac parte, quod hujusmodi diminutio, non permittatur fieri quoquo modo; per quod filius comitis antedictus, occasione hujusmodi paternalis voluntatis, exheredacionem aliquam patiatur.

Speramus enim quod magis in personâ filii, quam in personâ patris res eadem foret salva.

Dat' apud Cluny, vicesimo sexto die Junii.

Notificatio de cæde Florentii comitis Hollandiæ, & supplicatio pro Johanne ejus filio, in Hollandiam celeriter transmittendo.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

VIRO christianissimo, Edwardo, DEI gratiâ, Anglorum Regi, domino reverendo, Loef de Cleve, dominus de Arle, dominus de Leelza, milites, cunctique homines incliti totius comitatus Hollandiæ, subjectionem debitam in omnibus & paratam.

Majestati vestræ regiæ præsentibus conquerimur lacrimosè dominum nostrum, felicissimæ memoriæ, Florentium comitem Hollandiæ, nudius tertius, quartâ feriarum, videlicet, proximâ post Nativitatem beati Johannis Baptistæ, nunc præteritâ, suis, sibi subditis, morte crudelissimâ & miserandâ, supra modum, prout littera dictat, quam dominus abbas Egmondensis secum transtulit, pluribus plagis impositis, proch dolor! decessisse.

Quarè vestram majestatem regiâ flebilibus oculis & complosis manibus imploramus, quatinus nobis verum dominum nostrum Johannem, filium & hæredem dicti comitis Hollandiæ, transmittere dignemini, morâ aliquâ non obstante: & hoc cum potestate tantâ, ne fortè, quod absit, inimici per

viam mediam eundem, si possint & prævaluerint, ad exemplum patris sui jam dicti, tollant, rapiant & disperdant.

Promittimus enim bonâ fide eidem Johanni, domino nostro, prout tenemur, vestro regio consilio & auxilio mediante eorumque, quos cum dicto Johanne transmiseritis, in omnibus succurrere & astare, totis viribus nostris & nostrorum appositis, si eundem transmiseritis, sicut transmittere modis omnibus, si bonum statum terræ diligitis, oportebit;

Quia hoc pro certo scietis, quod aliqui, & quamplures in dictum comitatum Hollandiæ citiùs venient, & timemus cum potestate, quam potuerint optinere, undè tota terra periclitabitur, devastabitur, & in statu pessimo reducetur.

Cætera lator, quibus fidem dignemini adhibere.

In cujus rei notificacionem, lamentabilem & defendam, ego Loef de Cleve, miles prædictus, sigillum meum, pro sigillis omnium predictorum, duxi præsentibus imprimendum.

Littera Johannis Regis Scotiæ, per quam reddit domino Regi Angliæ regnum Scotiæ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

JOHAN, par la grace de DIEU, Rey de Escocce, a touz ceaus, qui ceste lettres verront ou' orront, saluz.

Cume nous, par mauvoys conseil e faus, e par nostre simplece, eions grevonsement offendu, e courece nostre seignor Edward, par la grace de DIEU, Roy de Engleterre, seignor de Hirlaunde, e duc de Aquitaine, en moult des choses; ceo est asaver;

Nous, estaunt e demoraunt a sa foy, e en son homage, de fere alliance au Roy de Fraunce contre li, qui adonk estoit, e encore est son enemy:

E a fere mariage, ove la fielle son frere, sire Charles:
E por nostre seignor grever, e le Rey de Fraunce eider a tot nostre poer, par gere, e en autres maners:

E puis, par nostre mauvoys conseil avantdit, defier nostre seignor

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

le Rey d'Engleterre, & nous metre hors de son homage, e sa foy, par le homage rendre :

E ausi noz gens enveer en sa tere d'Engleterre, por fere arsons, prises prendre, homicides fere, e autres damages plusors :

E la tere de Escoce, la quele est de son fie, de genz armes, e en viles, chasteus, e ailleurs mettre e establir, por la terre defendre contre li, e por son fie li deforcer ;

Por les queu choses e trespas desusdiz, nostre seignor le Rey d'Engleterre avantdit est en la terre d'Escoce entre, e a force la, ad prise, e eonqise, non ostant le poer que nous avions mis contre li ;

La quele chose il pouit fere de droit, com seignor de son fie, puis que nous luy avions le homage rendu, e fet les choses avantdites.

Por la quele chose nous, estant en nostre plen poer, e nostre franche volente, luy avous rendu la tere de Escoce, e tote la gent, oue touz leur homages.

En tesmoigne de queu chose, nous avous fet fere cestes noz lettres overtes. Donees a Kyncardyn le second jour de Jul' l'an de nostre regne quart.

Sub sigillo magno albi coloris pendente à cauda pergami.

Eadem littera Latine reddita.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
Vid. Praefat.
huiusce operis.

JOHANNES, Dei gratia, Rex Scotiae, omnibus praesentes litteras visuris, vel audituris, salutem.
Quia nos, per malum consilium falsumque simplicitatemque nostram, graviter offendimus, & provocavimus dominum nostrum Edwardum, Dei gratia, Regem Angliae, dominum Hiberniae, ducem Aquitaniae, videlicet, in eo ;
Quod, existentes & manentes in fide sua, & suo homagio, alligavimus nos Regi Franciae, qui tunc hostis ejus erat & adhuc est :

Matrimonium procurantes fieri cum filia domini Caroli, fratris ejus :
Et ut dominum nostrum gravaremus, Regemque Franciae juvaremus, cum omni potestate nostra, per veram, modisque aliis :

Deinde, per nostrum perversum consilium antedictum, diffidavimus dominum nostrum Regem Angliae, & posuimus nos extra fidem & homagium suum :

Et misimus gentes nostras in terram suam Angliae, ad incendia facienda, & praedas abducendas, homicidia & alia dampna plurima perpetranda ;
Et terram Scotiae, quae est de feodo suo, contra eum muniendo ; ponentes & stabilientes gentes armatas in villis, castris, & alibi, ad defendendum terram contra eum, & ad feodum suum deforciandum.

Propter ea, & pro transgressionibus supradictis, dominus noster Rex Angliae antedictus, ingressus terram Scotiae, in fortitudine sua, eam conquisivit, & cepit, non obstante omni eo quod facere potuimus contra eum ;

Sicut potest de jure facere, tanquam dominus de feodo suo, quia nos ei homagium nostrum reddidimus, & fecimus alia antedicta.

Nos igitur existentes in plena potentia nostra, & libera voluntate, reddidimus ei terram Scotiae, & gentem totam cum homagiis.

In cuius rei testimonium fecimus fieri has litteras patentes.

Datum apud Kyncardyn, secundo die Julii, regni nostri anno quarto.

De orationibus & suffragiis pro anima Edmundi fratris Regis.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Claus. 24 Edw. I.
m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, R. eadem gratia, Cantuar' archiepiscopo, totius Angliae primati, salutem.
Altissimus Creator omnium ad hoc humanam naturam ad sui similitudinem & ymaginem creavit, ex anima & corpore constitutam, in hoc mundo miserabili collocavit, ut finito, pro suae voluntatis arbitrio, huius vitae, velud cuiusdam peregrinationis cursu, ipsum compositum in sua principia resolveretur, & ad terram, de qua est, corpore redeunte, ad Dominum, à quo datus est, spiritus revertatur.

Quam quidem peregrinationem nemo potest, sine multarum coinquinationum contagione, peragere, sicut nec pedes itinerantium iter suum, absque pulveris adhaesione, transire : quare summè indigent à praesenti saeculo transeuntes vivorum suffragiis adjuvari.

Cum itaque vir illustris, Edmundus unicus frater noster carissimus, qui nostris & regni nostri negotiis semper promptus, devotus extitit & fidelis, & in quo virtutum & gratiarum dona multiplicia praelebant, ab hac luce, prout ipsi Plasmatori placuit, sit subtractus (ex qua subtractione reputamus nos & ipsum regnum plurimum desolatos) quod vobis non sine gravi corporis amaritudine nunciamus :

Paternitatem vestram affectuosius precibus attentè requirimus & rogamus, quatenus, ipsius fratris nostri exequias cum devotione solempniter celebrantes, ejus animam, cum decantatione missarum, & aliis devotarum orationum suffragiis, ipsi Deo Altissimo commendetis.

Illud idem ab universis & singulis religiosis, & aliis personis ecclesiasticis, subditis vestris, per totam vestram diocesin fieri specialiter injungendo.
Teste Rege, apud Aberden', xv. die Julii.

Consimiles litterae diriguntur singulis episcopis per Angliam. Teste ut supra.

Consimiles litterae diriguntur abbatibus subscriptis, usque ibi paternitatem vestram, & tunc dicitur, amicitiam vestram attentè requirimus & rogamus quatenus ipsius fratris nostri exequias, &c. ut supra usque ibi illud idem, & tunc dicitur, universis & singulis religiosis subditis vestris, specialiter injungendo. Teste ut supra.

*Abbati de Sancto Edmundo.
Abbati de Waltham.
Abbati de Sancto Albano.
Abbati de Evesham.
Abbati Westm'.
Abbati Sancti Augustini Cantuar'.
Abbati de Aineuyk.
Abbati de Sancta Agatha.
Abbati de Barlynges.
Abbati de Croxton.
Abbati de Sancta Radegund'.
Abbati de Neuhuse.
Abbati de Suleby.
Abbati de Wellebek.
Abbati de Hales.
Abbati de Furneys.*

*Abbati de Fontibus.
Abbati de Holmcoltram.
Abbati de Kyrkestede.
Abbati de Rugheford.
Abbati de Cumbe.
Abbati de Valle Regali.
Abbati de Stratford.
Abbati de Quarrera.
Abbati de Bello-loco Regis.
Abbati de Revesby.
Abbati de Rupe.
Abbati de Valle Dei.
Abbati de Melsa.
Magistro ordinis de Sempryngham.*

Instrumentum publicum super renunciatione facta, per plures nobiles Scotiae, confederationi inter Franciam Regem & ipsos.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Nativitate ejusdem MCCXCVI. Indictione nona, mensis Julii die decimo quinto, in praesentia mei, notarii infrascripti, & testium subscriptorum, ad hoc vocatorum specialiter & rogatorum ;

*Discretus vir, magister Wilhelmus Comyn, praepositus ecclesiae Sanctae Mariae civitatis Sancti Andree.
Unq' cum nobilibus viris, dominis, Normanno de Leghelyn.
Alexandro de Lamberton.
Johanne de Glennesk.
Johanne de Strivelin de Moravia.
Patricio de Eggiluyne.
Johanne de Garviagh.
Willelmo de Chuniaco.
Thom' dicto le Usser, militibus.*

Non vi nec metu coactus, ut dicebat, set spontanea sua voluntate, ad fidem & voluntatem domini Edwardi, Dei gratia, Regis Angliae illustris, veniens, confederationes, contractus, conventiones, & pacta, quocumque nomine censeantur, si que unquam, suo nomine vel consensu, clam vel

palam, cumque domino Philippo, eadem gratia Rege Francorum, vel sibi adherentibus, initae extitissent, quantum in ipso fuit, & ipsum contingebant, vel contingere poterant quovismodo ;

Revocavit, cassavit, irritavit, & etiam annullavit, cassas, irritas, & nullas esse nuntiavit organo vocis suae : & eisdem, vi, forme & effectui earumdem cum omni commodo quod exinde sibi poterit provenire, expressè renuntiavit ;

Et, tactis sacrosanctis & osculatis Dei Evangeliiis, fidelitatem fecit domino Regi Angliae memorato, & super fidelitate sua, sibi facta, suas patentes fecit litteras, sub nomine suo conceptas, veri sui sigilli impressione pendente consignatas :

Quarum litterarum in omnibus & per omnia tenor est talis.

A TOUZ veaus, qui cestes lettres verront ou orront, Williame Comyn, provost del eglise de Saint Andreu, saluz.

Pur ceo que jeo fu venuz, a la foi, e a la volente du tresnoble princee, mon chier seigneur, sire Edward, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, e ducs d'Aquitaigne.

Jeo promet pur moy, e pur mes heirs, sur peine de cors e de avoir, e

A. D. 1296. [An. 24 Edw. I.

pur quant que nous pouissons encoure, qe nous luy servirons, bien e leu-
ment, contre totes gentz, qe purront vivre & morir, totes les foiz qe nous
serrons requis, ou garniz de par nostre seigneur le Roi d'Engleterre avantdit,
ou par ses heirs :

E qe nous leur damage ne saurons, qe nous vel destorberons a tot nôtre
poer e le leur faceoms a savoir.

E, a cestes choses tenir e garder, jeo oblige moy, e mes heirs, e touz
mes biens ;

E, outre ceo, ai jeo jurez sur seintes evangeiles.

En tesmoignance de queu chose jeo ay fait faire cestes lettres overtes,
sealees de mon seal.

Done Abirden, le quinze jour de Juyl, l'an du regne nôtre seigneur
le Roy d'Engleterre avantdit, vintisme quart.

Act' apud Abirden', anno, indictione, mense & die prænotatis ;

Præsentibus, *Venerabili in Christo patre, domino Antonio, Dei gratiâ,*
episcopo Dunelmensi ; ac

Nobilibus viris, dominis Johanne Wake,

Johanne de Hastinges,

Petro Corbet,

Briano filio Alani, &

Roberto de Hylton, militibus ;

Testibus ad hoc vocatis specialiter & rogatis, cum aliis quampluribus.

Et ego Andreas, quondam Guilielmi de Tang' clericus Eborum diocesis,
sacrosanctæ sedis apostolicæ publicus auctoritate notarius, qui præmissis,
una cum dictis testibus, interfui, eaque sic fieri vidi & audivi, rogatus
super hiis præsens confeci publicum instrumentum, & in publicam for-
mam redactum signo meo consueto signavi, in fidem & testimonium
præmissorum.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, quâ significat quod Angliæ & Franciæ Reges ad se mittant legatos ad tractandum.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P. P. f. 102.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, caris-
simo in CHRISTO filio, Philippo, Regi Franciæ illustri,
salutem & apostolicam benedictionem.

Litteras venerabilium fratrum nostrorum B. Albanens' &
S. Penestrin' episcoporum, recepimus per præsentium por-
titorum, continentes seriôsè processus atque tractatus per
ipsum, communiter & divisim, diversis temporibus habitos,

tuoꝝque, ac ipsius Regis Anglorum, consiliaris & tractatoribus : &
qualiter prædictus Rex Angliæ treugis non præberet assensum, nisi ad
eas concurreret carissimi in CHRISTO filii nostri, ac illustris Regis Roma-
norum assensus ; nec non qualiter ordinaverunt convenire de mense Octobri
cum te & carissimo in CHRISTO filio nostro, Anglorum Rege illustre,
cum ipsius nunciis Cameraci. Demum & ipsarum litterarum conclusione
percepimus, quod tu & prædictus Rex Angliæ consentiretis mittere so-
lemnès nuntios ad præsentiam nostram, ad tractandum de pace, & de totali
negotio, & super omnibus ad illud spectantibus ; habentes super his man-
data sufficienter, licet una partium forsan ad compromittendum mandatum
non daret. Undè super hæc, ultimâ vice petierunt iidem episcopi celeriter
nostrum ipsis beneplacitum expleri.

Nos igitur, præmissis in deliberationem adductis, super corporalibus
laboribus & mentalibus anxietatibus quos pro isto negotio subierunt, ipsis
paternè compatimur ; & quamvis in hoc corde dolore tangamur, dum
nostra salubria monita non recipiuntur à filiis, velut medicamenta curantia,
& quod eis quodammodo displicere videbitur quod ad ipsorum salutem :
intendentes tamen utilitatem publicam Christianitatis, & fidei, multiplicis,
utriusque partis vitiationem dispēdi, & multimoda commoda, quæ tibi, &

ipsi Regi Angliæ, vestrisque regnis, non solum de pace, verum etiam ex
treugis congruis, auctore Domino, provenirent, providimus adhuc non
desistendum à cæptis ; considerantes quod bonorum laborum fructus est
gloriosus, etiam si benè laborans non semper habeat suæ sanctæ intentionis
effectum.

Ad præmissam igitur viam, super quâ prædicti episcopi petierunt nostrum
ipsis intimari beneplacitum, respondimus, quod ex quo non potest via utili-
or & expeditior in partibus illis à partibus obtineri, placet nobis ut tam
tu, quam Rex Angliæ supradictus, solemnes nuncios vestros celeriter ad
nostram præsentiam transmittatis, super pace, ac totali negotio, & ad illud
spectantibus, ad tractandum plenum mandatum habentes, & etiam ad firm-
mandum ea, in quibus convenient ipsi venturi nuncii qui tractabunt. Nos
enim, etsi gravati & occupati sumus plurimum ultra vires ; ex quo tamen
utile creditur quod in præsentia nostra tractetur, non intendimus nos
subtrahere aut recusare laborem, quin ad prosecutionem tanti boni
nostra studia convertamus, secundum gratiam quam nobis Dominus mi-
nistrabit.

Celsitudinem ergo regiam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ut,
si ad viam hanc hujusmodi negotium deducatur, mittas nuncios providos,
bonos, fideles, tractabiles & suasibiles, non resistentes lumini, sed qui
veritati & rationibus acquiescant, & tuæ plenè sunt consēii voluntatis,
ita quod non oporteat super quolibet articulo, sive verbo, ad te habere
recursum, & tantum bonum periculose differri, in magnum Christianitatis &
fidei detrimentum.

Datum Anagninæ, xv. kal Septembr' pontificatûs nostri anno secundo.

Renuntiatio Roberti episcopi Glasguensis de confœderatione, factâ cum Rege Franciæ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno à nativitate ejusdem
millesimo ducesimo nonagesimo sexto, indictione
nonâ, mensis Julii die vicesimo sexto, venerabilis in
CHRISTO pater, dominus Robertus, permissione divinâ,
Glasguensis episcopus, ad fidem, voluntatem & pacem
nobilissimi principis, domini Edwardi, DEI gratiâ, illus-
tris Regis Angliæ existens, confœderationes, contractus,

conventiones, & pacta, quocumque nomine censeantur, si quæ unquam,
suo nomine vel consensu, tacito vel expresse, cum domino Philippo,
DEI gratiâ, Rege Francorum, contra dictum Regem Angliæ qualitercumque
intra extitissent, quatenus in se fuit, & ipsum contingebant, in præsentia
mei, notarii infrascripti, & testium subscriptorum, ad hoc vocatorum spe-
cialiter & rogatorum ;

Revocavit penitus & annullavit, & eisdem, vi, formæ & effectui earum-
dem, quatenus de facto processerunt, cum omni commodo quod exinde
sibi poterit quomodolibet provenire, spontè, purè renuntiavit & absolutè,
expressè, organo vocis suæ :

Et inspectis sacrosanctis & osculatis DEI evangelii, in formâ sub-
scriptâ, fidelitatem fecit domino Regi Angliæ memorato, & super fidelitate
suâ, sic factâ, & corporalis vinculo juramenti roboratâ, suas patentes
fecit literas, sub nomine suo conceptas, siquæ sigilli impressione pendente
signatas ;

Quarum in omnibus, & per omnia tenor est talis.

A TOUZ ceuz, qui cestes presentes lettres verront ou orront, Robert,
par la souffrance DIEU, évesque de Glasgu, saluz.

Pur ce que nous sumes venuz a la foi & la volente du tresnoble
prince, nôtre cheri seigneur, Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engle-
terre, seigneur d'Irland, & dues d'Aquitaine ;

Nous promettons pur nous, & pur nos successeurs, sur peine de corps
& de avoir, e sur quant que nous pouissons encoure, que nous li servirons,
bien & loiaument, contre totes gentz, qui porront vivre & morir, totes les
foiz que nous serrons requis, ou garniz de par nôtre seigneur le Roi
d'Engleterre avantdit, ou par ses heirs :

Et tout damage nule part ne saurons, que nous vel desturberons a tot
nôtre poer, & le leur faceoms assavoir.

Et que nous ne serrons en aide, ne en conseil, ou chose soit parlee,
acordee, ne compasse, qui puisse torner a damage, ne a peril de eaux, ne
du roiaume d'Engleterre avantdit.

Et, a cestes choses tenir & garder, obligeons nous, & noz successeurs,
& touz nos biens, en quant que nous pouissons jammes forfaire.

Et, outre ce, avons jurez sur seintes evangeiles.

En tesmoignance de queu chose nous avons fait faire cestes lettres
overtes, sealees de nôtre seal.

Don' a Elgyn, en Morref, le vint & sisme jour de Juyl, l'an du regne
nôtre seigneur le Roy d'Engleterre avantdit, vint & quart.

Act' apud Elgyn in Moreina, anno, indictione, mense, & die prænotatis.

Præsentibus,
Venerabili in Christo patre, domino Antonio, permissione divinâ, Dunel-
mensi episcopo ; ac

Nobilibus viris, dominis Johanne de Hastinges,

Johanne Wake,

Petro Corbet,

Hoberto de Hilton, &

Willielmo Sampson, baronibus ;

testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis, cum aliis quampluribus.

Regi Romanorum, de creditâ.

A. D. 1296.—An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman. 24 Edw. I. m. 16 d.
jn Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino A. DEI gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo karissimo, Edwardo,
&c. salutem & felices ad vota successus.

Quia dilecto & fidei nostro Ottoni de Grandisono, latori præsentium, quædam injunximus vobis ex parte nostrâ,
vivæ vocis oraculo intimpanda ; excellentiam vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatenus eidem Ottoni in hiis, quæ
vobis ex parte nostrâ duxerit exponenda, velitis fidem credulam adhibere.

Dat' apud Berewycum super Twedam, xxv. die Augusti.

Littera de fidelitate episcoporum de Glasgu, de Aberden & de Candida Casa.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Ex Orig.
In Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A TOUZ ceus, qe cestes lettres verront, & orront, Robert evesk de Glascon, Henri vesk de Abirden, Thomas eveske de Candida Casa, saluz.

Por ce qe nous sumes venuz a la foi & a la voluntee du tresnoble prince, nostre cher seigneur, syre Edward, par la grace de DEU, Rey d'Engleterre, seigneur d'Irlande, e duk de Aquitaine;

Nous promettons pur nous, e pur nos successeurs, sur peine de cors, e de avoyr, & sur quan qe nous possuns encoure, que nous li servirons, bien & leument, contre totes gens, qe porrent vivre & morir, totes leys foyz qe nous serrons requiz, e garnys de par nostre seigneur le Roy d'Engleterre avantdit, ou par seis eyrs:

E qe nous lour damage ne savorons, que nous vel destourbons a tut nostre poer, & le luy faceons asavoir.

E, a cestes choses tenyr e gardyr, nous obligons nous, & nos successeurs e tuz nos bens.

E outre ce, avons jurey sur seyntes Ewangeyles. Estre ceo nous tous, & checoun de nous pour sey, avons feyt feyante a nostre seigneur le Roy avantdit en cestes paroles.

Je seray feal e leal, e foy, e leate porteray au Roy Edward, Roy d'Engleterre, e a ses heys, devie, e de membres, & de terrein honour, contre totes gens qe porrunt vivre ou morir:

E jamays pur nuly armes ne porteray, ne conseil, ne eyde, ne serray contre luy, ne contre ses heys, en nul cas que peut avenir:

E leument reconusteray, e leument fray les services, qe apartenent as tenemens qe je cleym tenyr de ly:

Si Deu me eyde e les seyns.

En tesmoignance de queus choses, nous avoms fet feyre cestes lettres overtes, seales de nos seaus.

Donnees a Berewyk sur Twede le vint utime jour de Aust, l'an du regne nostre seigneur le Roy d'Engleterre avantdit, vintime quart.

Fidelitas & sacramentum magistri Willielmi de Lambreton, cancellarii ecclesie Glasguensis.

A. D. 1296.—An. 24 Edw. I.
Ex Orig. in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A TOUZ ceus qui cestes lettres verront ou orront, William de Lambreton chaunceler de Glasgu, saluz. Pur ceo que jeo suy venuz a la foi, e a la volute du tresnoble prince e mon chier seignor, sire Edward, par la grace DEU, Roi d'Engleterre, seignor d'Irland, e ducs d'Aquitaine;

Jeo promet sur peine de cors, e de avoir, e sur quant qe jeo puy encoure, qe jeo li seriroi, bien e leument, &c. ut, in superiore.

Ad cardinales de credentiâ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 11. & 10.
in Turr. Lond.

VENERABILIBUS in CHRISTO patribus, dominis B. Albanensi & S. Penestr' episcopis, sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinalibus, amicis suis karissimis, Edwardus, &c. salutem, & sinceræ dilectionis continuum incrementum.

Ea, quæ per dilectum clericum nostrum, magistrum Johannem de Selvedon, super tractatibus sufferentiæ pacis

etiam & treugarum, vestra nobis discretio nunciavit, audivimus, & intelleximus satis plenè:

Super quibus responsum nostrum dilectioni vestræ referimus per eundem. Valeat, &c.

Dat' apud Berewick super Twedam, ii. die Septembris.

Mandatur quod abbatibus, prioribus, & aliis personis ecclesiasticis, terræ suæ restituantur.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot.
24 E. I. m. 11. & 10.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti de Edinburgh, salutem. Quia dilectum nobis in CHRISTO, prior Sancti Andree, ad pacem nostram existens, nobis fidelitatis præstitit juramentum.

Tibi præcipimus quod omnes terras & tenementa ipsius prioris, in manu nostrâ, in balliva tuâ existentia, unâ cum bladis, in terris & tenementis illis existentibus, eidem priori, sine dilatione, reddi & deliberari facias, de gratiâ nostrâ speciali. Teste Rege, apud Berewyk super Twedam, secundo die Septembris.

Consimiles litteras habet idem prior vicecomitibus subscriptis, videlicet, Fyf, Perth, Kingherdin, Aberden, Forfare, & Ber', Teste ut supra.

Consimiles litteras habent subscripti vicecomitibus subscriptis, videlicet,

Abbas de Insula Sancti Columbi, vicecomitibus de Fyf, Rokesburgh, Perth, Edinburgh.

Abbas de Sancto Cruce, vicecomitibus de Strivelyn, Dumfries, Edinburgh, Berewyk.

Abbas de Coupre, vicecomitibus Forfare, Perth.

Priorissa Sancti Leonardi juxta villam Sancti Johannis, vicecomitibus Perth, Edinburgh, Hadinggeton, Fyf.

Priorissa de Manewill, vicecomitibus de Berewyk, Edinburgh, Lintlisken, Are.

Priorissa de Northberewyk, vicecomitibus de Fyf, Hadyngton, Edinburgh, Berewyk, Rokesburgh.

Priorissa de Eccles, vicecomiti de Berewyk.

Abbas de Neuholle, vicecomitibus de Edinburgh, Berewyk.

Magister Walterus de Lillesctif, persona ecclesie de Kyrkebride, vicecomiti de Dumfres.

Abbas de Dryburgh, vicecomitibus de Fyf, Berewyk, Rokesburgh, Edinburgh.

Petrus de Campania, persona ecclesie de Kynkel, vicecomiti de Aberden.

Abbas de Skaniskinel, vicecomitibus de Strivelyn, Edinburgh, Fyf, Perth.

Johannes de Cornhale, vicarius ecclesie de Dulingeston, vicecomiti de Edinburgh.

Willielmus de Kyngorn, persona ecclesie de Listeton, vicecomiti de Edinburgh.

Abbas de Alnewyk, vicecomiti de Berewyk.

Priorissa de Lencludan, vicecomiti de Dumfres.

Adam Lamb, persona ecclesie de Poulesworth, vicecomiti de Berewyk.

Dungalus, abbas de Sacro Nemore, vicecomiti de Dumfres.

Henricus de Lemoton, persona ecclesie de Duns, vicecomiti de Berewyk.

Henricus vicarius ecclesie de Loghryneton, vicecomiti de Dumfres.

Henricus de Strivelyn, persona ecclesie de Upselington, vicecomiti de Ber'.

Willielmus, persona ecclesie de Aldham, vicecomiti de Edinburgh.

Robertus de Ramesy, persona ecclesie de Fuldene, vicecomiti de Berewyk.

Andreas, persona ecclesie de Goger, vicecomiti de Edinburgh.

Johannes Fresel, archidiaconus de Sancto Andree, vicecomiti de Fyf.

Frater Willielmus Corbet, magister domus Sancti Lazari de Harop, vicecomiti de Edinburgh.

Stephanus de Kyngorn, persona ecclesie de Pentland, vicecomiti de Edinburgh.

Walterus, persona ecclesie Morton, vicecomitibus de Dumfres, Berewyk.

Abbas de Jeddworth, vicecomiti de Berewyk.

Magister hospitalis Sancti Leonardi de Lonweder, vicecomiti de Berewyk.

Abbas de Kilwinny, vicecomiti de Are.

Walterus Edger, persona ecclesie de Pemcol, vicecomiti de Edinburgh.

Abbas de Keldston, vicecomiti de Berewyk.

Robertus Herok, decanus ecclesie Moraviensis, vicecomiti de Jwernan.

Nicholaus del Camb, vicarius ecclesie de Grenlawe, vicecomiti de Berewyk.

Magister Henricus de Banf, cancellarius ecclesie Moraviensis, vicecomiti de Invernis.

Robertus de Ramesey, persona ecclesie de Fulden, vicecomiti de Berewyk.

Alexander de Punzunby, persona ecclesie de Kyrkum in Rennes, vicecomiti de Wiggeton.

Robertus, filius Radulphi, persona ecclesie Sancti Cutbertide Swytedale, vicecomiti de Dumfres.

Willielmus de Kyngorn, persona ecclesie de Lysteton, vicecomiti de Edinburgh.

Johannes de Cornhale, vicarius ecclesie de Dudingeston, vicecomiti de Edinburgh.

Abbas de Neuholle, vicecomiti de Strivelyn.

Prior Sancti Andree, vicecomiti de Clakmanan.

Andreas, vicarius ecclesie de Dalgarnok, vicecomiti de Dumfres.

Magister Militie Templi in Scotia, vicecomitibus de Edinburgh, Berewyk, Rokesburgh, Strivelyn, Lanark, Dumfres, Dunbretan, Rebles, Wyggeton, Foreys, Elgyn, Clakmanan, Rotherglen, Forfare, Kynros, Oughtrardoner, Kyncardyn, Aberden, Perth, Fyf, Are, Banf, Invernys, Crumbhantyn, Dyngnale, Invernarn, & Selkirk.

Magister Willielmus de Cluny, præcentor ecclesie de Bregghynens, vicecomiti de Forfare.

Simon, persona ecclesie de Meddelby, vicecomiti de Rokesburgh.

Ricardus, persona ecclesie de Linton, vicecomiti de Edinburgh.

Edm' de Letham, persona ecclesie de la Foreste, vicecomiti de Pebbles.

Minister ordinis Sancte Trinitatis & captivorum de Berewyk, vicecomitibus de Forfare, Berewyk, Rokesburgh.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

Magister Willielmus, archidiaconus de Landonia, & persona ecclesie de Keldeth, vicecomiti de Edenburgh.
 Ferquardus, canonicus ecclesie Sancte Marie de Aberden, vicecomiti de Aberden.
 Ferquardus, persona ecclesie de Strobrock, vicecomiti de Edenburgh.
 Magister Walranus, persona ecclesie de Yetham, vicecomiti de Rokesburgh.
 Abbas de Lyndos, vicecomiti de Berewyk.
 Abbas de Meuros, vicecomitibus de Berewyk, Are, Jeddeuorth, Pebbles, Edenburgh, Rokesburgh, Dunfres, Northumber, & Cumberl.
 Abbas de Skamskynel, vicecomiti de Berewyk.
 Prior de Wytherne, vicecomiti de Wyggeton.
 Magister Nicholaus de Merton, persona ecclesie de Kynnectes, vicecomiti de Forfare.
 Willielmus Spot, persona ecclesie de Tynyngnam, vicecomiti de Edenburgh.
 Priorissa de Sancta Boychann, vicecomiti de Berewyk.
 Willielmus, vicarius ecclesie de Dunmanny, vicecomiti de Edenburgh.
 Eduardus, vicarius ecclesie de Wedhale, vicecomiti de Edenburgh.
 Abbas de Donquere, vicecomiti de Karleoli.
 Magister hospitalis Sancti Johannis Jerusalem in Scotia, vicecomitibus de Rokesburgh, Berewyk, Foreys, Banf, Pebbles, Clacmanan, Are, Kynros, Wiggeton, Lannark, Dounfres, Elgyn, Selkirk, Dinguale, Perth, Iurena, Strivelyn, Fif, Inceys, Dunbretan, Kingkardin, Edenburgh, Forfare, Abirden.
 Adam, persona ecclesie de Dupply, vicecomiti de Perth.
 Bartholomeus, magister domus Sancti Germani iuxta Hadyngton, vicecomitibus de Berewyk, Edenburgh.
 Priorissa de Hadyngton, vicecomitibus de Berewyk, Fif, Hadyngton.
 Johannes, archidiaconus Sancti Andrea, vicecomiti de Forfare.
 Abbas de Dundernau, vicecomitibus de Berewyk, Cumber.
 Alanus, persona ecclesie de Roule, vicecomiti de Rokesburgh.
 Prior de Karl, vicecomiti de Are.
 Bernardus de Linton, persona ecclesie de Mordyngton, vicecomiti de Berewyk.
 Abbas de Scone, vicecomitibus de Invernys, Forfare, Perth, Edenburgh, Aberden, Strivelyn.
 Adam, persona ecclesie de Shoulden, vicecomiti de Rokesburgh.
 Patricius de Gurlaye, persona ecclesie de Loghward, vicecomiti de Edenburgh.
 Magister domus Dei de Jeddeuorth, vicecomiti de Rokesburgh.
 Magister Willielmus de Cramund, persona ecclesie de Wynchedurres, vicecomiti de Dunfres.
 Magister Alanus de Dunfres, persona ecclesie de Dunbretan, vicecomiti de Dunbretan.
 Magilinus de Ramerey, persona ecclesie de Coepen, vicecomiti de Edenburgh.
 Magister Robertus, persona ecclesie de Kynef, vicecomiti de Kyncardyn.
 Magister hospitalis Sancte Marie virginis de Rotherford, vicecomiti de Rokesburgh.
 Robertus de Strivelyn, persona ecclesie de Cranshaweo vicecomiti de Berewyk.
 Magister Willielmus de Dundee, persona ecclesie de Ameth, vicecomitibus de Aberden, Banf.
 Willielmus, persona ecclesie de Barewe, vicecomiti de Edenburgh.
 Frater Willielmus, magister domus Sancti Augustini de Seggeden, vicecomiti de Berewyk.
 Robertus de Lamberton, persona ecclesie de Waleston, vicecomiti de Lanark.

Nicholaus, vicarius ecclesie de Lessewade, vicecomiti de Edenburgh.
 Mauricius Luvel, persona ecclesie de Parva Caures, vicecomiti de Rokesburgh.
 Willielmus, vicarius ecclesie Sancte Trinitatis de Berewyk, vicecomiti de Berewyk.
 Willielmus, custos Hospitalis Sancti Johannis de Hoton, vicecomiti de Rokesburgh.
 Magister Nicholaus de Louthmaban, persona ecclesie de Strivelyn, vicecomiti de Pebles.
 Radulphus de Hauden, persona ecclesie de Whytesum, vicecomiti de Berewyk.
 Magister hospitalis beate Marie Magdalene extra Berewyk, vicecomiti de Berewyk.
 Johannes de Hayton, custos hospitalis Sancti Leonardi de Torrens, vicecomiti de Lanark.
 Eustachius de Bykreton, persona ecclesie de Ughertermokody, vicecomiti de Fif.
 Bartholomeus, magister domus Sancti Germani de Tranernyng, vicecomitibus de Aberden, Kyncardyn.
 Magister Nicholaus de Balnyle, persona ecclesie de Caledore comitis, vicecomiti de Edenburgh.
 Abbas de Dunfermelyn, vicecomitibus de Forfare, Perth, Clacmalan, Pebles, Edenburgh, Rokesburgh, Berewyk, Fif.
 Adam de Selkirke, persona capelle Castris de Rokesburgh, vicecomiti de Rokesburgh.
 Conevallus, persona ecclesie de Cambuslauk, vicecomiti de Berewyk.
 Th' Candida Casa episcopus, vicecomiti de Cumber.
 David, persona ecclesie de Hilton, vicecomiti de Berewyk.
 Magister hospitalis Sancte Trinitatis de Honeston, vicecomiti de Hadyngton.
 Ailmerus de Scoftlawe, persona ecclesie de Douglas, vicecomiti de Lanark.
 Robertus de Geddeuorth, persona ecclesie de Kyrmyghhel, vicecomiti de Lanark.
 Johannes de Stowe, persona ecclesie de Glembervy, vicecomiti de Kyncardyn in Miernes.
 Robertus de Walghton, persona capella de Walghton, vicecomiti de Edenburgh.
 Abbas de Jeddeuorth, vicecomiti de Rokesburgh.
 Willielmus de Kynorn, persona ecclesie de Keltiern, vicecomiti de Ivernys.
 Andreas de Garmagh, persona ecclesie de Danyot, vicecomiti de Aberden.
 David, vicarius ecclesie de Foghon, vicecomiti de Aberden.
 Willielmus de Wodeburn, persona ecclesie de Mynetowe, vicecomiti de Rokesburgh.
 Frater Thomas, magister domus Sancte Trinitatis de Soltre, vicecomitibus de Edenburgh, & de Rokesburgh, Anegos, Fyf, & Berewyk.
 Walterus de Keryngton, persona ecclesie de Dunnoter, vicecomiti de Kyncardyn.
 Johannes, vicarius ecclesie de Langeton, vicecomiti de Berewyk.
 Frater Bartholomeus, magister domus Sancti Germani iuxta Hadyngton, vicecomiti de Fif.
 Willielmus de Blida, persona ecclesie de Chirenside, vicecomiti de Berewyk.
 Richardus Fossard, persona ecclesie de Kymalyn, vicecomiti de Rokesburgh.
 Abbas de Kelshou, vicecomiti de Rokesburgh.
 Frater Hugo, minister ordinis Sancte Trinitatis de Aberden, vicecomiti de Aberden.
 Teste ut supra.

Custodia regni Scotie committitur Johanni de Warena, comiti Surrie.

A. D. 1296.
 An. 24 Edw. I.
 Rot. Scot.
 24 Edw. I. m. 7.
 in Turr. Lond.

REX episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, vicecomitibus, ballivis, ministris, & omnibus aliis ballivis & fidelibus suis, per regnum & terram Scotie constitutis, salutem.
 Sciatis quod constituimus dilectum & fidelem nostrum, Johannem de Warena, comitem Surrie, custodem nostrum regni & terre Scotie, quamdiu nobis placuerit.
 Ita quod omnia castra & fortalicia nostra, in eodem regno existentia, quotienscumque voluerit ingredi, & in eis morari, & assistentia sua habere, possit pro sua libito voluntatis.
 Et ideo vobis mandamus quod prefato comiti, tanquam custodi nostro

regni & terre predictae, in omnibus, que, ad custodiam illam, ad fidem nostram pertinent, intendentes sitis & respondentes, sicut predictum est.
 In cuius, &c.
 Teste Rege, apud Berewyk super Twedam, tertio die Septembris.
 Et mandatum est vicecomitibus ac universis & singulis de comitatibus Northumbrie, Cumber, & Westmerlandie, quod eidem comiti, tanquam custodi regni & terre predictae in omnibus, que ad custodiam & salutationem predictorum regni & terre pertinent, intendentes sint & respondentes cum equis & armis, & toto posse comitalium predictorum, quotiens necesse fuerit, & per ipsum comitem ex parte Regis fuerint requisiti, &c. Teste ut supra.

Pro viduis Scotie, de terris suis liberandis, ratione juramenti fidelitatis prestiti.

A. D. 1296.
 An. 24 Edw. I.
 Rot. Scot.
 24 Edw. I. m. 12. d.
 in Turr. Lond.

REX vicecomiti de Are, salutem. Quia Eustachia, que fuit uxor Reginaldi le Chen defuncti, ad pacem nostram existens, nobis fidelitatis prestitit juramentum;
 Tibi precipimus quod, si tibi constiterit prefatam Eustachiam, uxorem predicti Reginaldi, fuisse, & eandem Reginaldum, ante confederationem inter Johannem de Balliolo, nuper Regem Scotie, & Regem Francie, & Karolum fratrem suum, contra nos intam & contractam, obisse: & quod eadem Eustachia alicui de inimicis nostris postmodum non fuerit maritata;
 Tunc terras & tenementa, que predicta Eustachia, ante confederationem predictam, tam in dotem, quam de hereditate sua, in predicto regno & terra tenebat, usque ad diem quo terras & tenementa illa capere fecimus in manum nostram;
 Eidem Eustachie, in a cum bladis, in terris & tenementis illis existentibus, reddi & deliberari facias indilate.
 Castris tamen ipsius Eustachie & fortaliciis, cum pertinentiis, si que habet, ordinationi custodis regni & terre Scotie reservatis.
 Teste Rege, apud Berewyk super Twedam, tertio die Septembris.
 VOL. I.

Consimiles litteras habent subscripta, vicecomitibus subscriptis, videlicet,
 Margeria que fuit uxor Johannis de Graham, vicecomiti de Perth.
 Eustachia, que fuit uxor Reginaldi le Chen, vicecomitibus de Baenf, Kingkardin in les Mernos, Forfare, Invernys, Aberden.
 Dernorgulla, que fuit uxor Roberti de Charires, vicecomitibus de Lanark, Dunfres.
 Elizabeth, que fuit uxor Alani de Langemor, vicecomiti de Edenburgh.
 Isabella, que fuit uxor Simonis de Dundee, vicecomiti de Edenburgh.
 Margareta, que fuit uxor Nigelli de Pemhok, vicecomiti de Edenburgh.
 Alicia, que fuit uxor Philippi de Haliburton, vicecomiti de Berewyk.
 Agn' que fuit uxor Johannis de Burneuill, vicecomitibus de Berewyk, Edenburgh, Rokesburgh.
 Margareta, que fuit uxor Malculmi de Ramesey, vicecomiti de Lintlihku.
 Elena, que fuit uxor Alexandri de Blare, vicecomitibus de Forfare, Berewyk.
 Mariota, que fuit uxor Benedicti le Clerk, vicecomiti de Berewyk.
 Elena, que fuit uxor Stephani Papedy, vicecomiti de Berewyk.
 Emma, que fuit uxor Hugonis de Neubotel, vicecomiti de Selkerk.
 Maria, que fuit uxor Philippi de Keth, vicecomiti de Berewyk.
 Margeria, que fuit uxor Willielmi de Sydeserf, vicecomiti de Edenburgh.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

Jonanna, quæ fuit uxor Thomæ de Estnesebyt, vicecomiti de Berewyk.
 Maria, quæ fuit uxor Alexandri de Synton, vicecomiti de Rokesburgh.
 Alicia, quæ fuit uxor Philippi de Haliburton, vicecomiti de Edenburgh & Berewyk.
 Petronilla, quæ fuit uxor Willielmi de Veteri Ponte, vicecomiti de Edenburgh.
 Petronilla, quæ fuit uxor Willielmi de Veteri Ponte, vicecomiti de Berewyk.
 Margeria, quæ fuit uxor Stephani Locard, vicecomiti de Edenburgh.
 Isabella, quæ fuit uxor David de Tayllur, vicecomiti de Forfare.
 Margareta, quæ fuit uxor Nessi de Rameseye, vicecomitibus de Berewyk, Edenburgh.
 Maria, quæ fuit uxor Hugonis de Abernyth, vicecomiti de Forfare.
 Maria, quæ fuit uxor Malisii comitis de Stratherne, vicecomiti de Perth.
 Isabella, quæ fuit uxor Ricardi de Maleme, vicecomiti de Edenburgh.
 Alina, quæ fuit uxor Willielmi de Veteri Ponte, vicecomitibus de Berewyk & Hadinton.

Alicia, quæ fuit uxor Alani de Ormeston, vicecomiti de Edenburgh.
 Margeria, quæ fuit uxor Adæ Gurdon, vicecomiti de Berewyk.
 Elena, quæ fuit uxor Hugonis de Dedyngeston, vicecomiti de Edenburgh.
 Agnes, quæ fuit uxor Willielmi del Crag, vicecomiti de Edenburgh.
 Margareta, quæ fuit uxor Petri de Lundy, vicecomitibus Kyncardyn, Fyf.
 Mabilla, quæ fuit uxor Walteri de Congelton, vicecomiti de Edenburgh.
 Eva, quæ fuit uxor Roberti Lovel, vicecomitibus de Aberden, Rokesburgh, Forfare.
 Elizabetha, quæ fuit uxor Alani de Langemor, vicecomiti de Are.
 Sarra, quæ fuit uxor Duncani del Glen, vicecomiti de Berewyk.
 Elizabeth, quæ fuit uxor Philippi de Rossenet, vicecomitibus de Forfare, Aberden.
 Rosa, quæ fuit uxor Adæ Dolfyn, vicecomiti de Rokesburgh.

Rex Edwardus mandat quod uxoribus captivorum Scotorum portiones terrarum suarum, pro sumptibus suis assignentur.

A. D. 1296.
 An. 24 Edw. I.
 Rot. Scot.
 24 Edw. I. m. 9. d.
 in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Warena comiti Surr' custodi suo regni & terræ Scotiæ, salutem.
 Mandamus vobis quod de terris & tenementis, quæ Ricardus Syward, in prisonâ nostrâ existens, tenuit die quo contra nos captus fuit, tam de hæreditate suâ quam de hæreditate & dote Mariæ uxoris suæ, & quæ valent quingentas marcas per annum, ut ipsa Maria asserit:
 Assignari faciatis eidem Mariæ, & Elizabethæ uxori Ricardi, filii dicti Ricardi Siward, in loco, vel in locis competentibus, ubi castrum vel fortalitium non existat;
 Quadringentas libratas terræ, per legalem extentam, indè faciendam, quas eis, de gratiâ nostrâ speciali, concessimus ad sustentationem suam, & liberorum suorum, donec aliud indè duxerimus ordinandum.
 Ita tamen quod, si terræ & tenementa prædicta valorem annuum quingentarum marcarum non attingant, tunc secundum quantitatem, quæ de eadem summâ defuerit, de portione, eisdem Mariæ & Elizabethæ, ut prædictum est, assignandâ, juxta discretionem vestram, proportionaliter subtrahatur.
 Provisò nichilominus quod feoda militum, advocaciones ecclesiarum, servitia liberorum hominum, wardæ, relevia, seu escaetæ quæcumque, quæ nobis volumus reservari infra extentam, de assignatione prædictâ faciendam, nullatenus sint contenta.

Teste Rege, apud Berewik super Twedam, quarto die Septembris.

Consimiles litteras habent mulieres subscriptæ, videlicet;

Agnes, uxor Alexandri de Meiners, de quinquaginta marcatis terræ, per legalem extentam, &c. ut supra.
 Eva, uxor Alexandri Comyn de Badenah, de triginta marcatis terræ per legalem, &c. ut supra.
 Agnes, uxor Richardi le Mareschal, filii David le Marchal, de decem marcatis terræ, &c. ut supra.
 Maria, uxor Duncani Lescot, filii Michaelis Lescot, de quinquaginta solidatis terræ, &c. ut supra.
 Mariota, uxor Edm' de Rameseye, de decem marcatis terræ, &c. ut supra.
 Emma, uxor Willielmi de Clopham, de quinquaginta solidatis terræ, &c. ut supra.
 Comitissa de Ros, uxor comitis de Ros, de centum libratas terræ, per legalem, &c. ut supra.
 Comitissa de Atheles, uxor comitis de Atheles, de centum libratas terræ, per, &c. ut supra.
 Isabella, uxor Andrea de Synton, de quinque mercatis terræ, per, &c. ut supra.
 Alicia, uxor Willielmi de Lyndeseye, in curiâ Romanâ existentis, ubi, ut dicitur, per triennium moram fecit, qui tenuit de hæreditate ejusdem Aliciæ die quo iter arripuit ad curiam antedictam, de decem libratas terræ, per, &c. ut supra.

De terris Patricio de Berkeleye reddendis.

A. D. 1296.
 An. 24 Edw. I.
 Rot. Scot.
 24 Edw. I. m. 9.
 in Turr. Lond.

REX vicecomiti de Aberden', salutem. Quia Patricius de Berkeleye, tenens noster, ad pacem nostram existens, nobis fidelitatis præstitit juramentum, volentes eidem Patricio, propter sui impotentiam, gratiam facere specialem;
 Tibi præcipimus, quòd omnes terras & tenementa ipsius Patricii, in manu nostrâ, in ballivâ tuâ existentia, unâ cum exitibus indè perceptis;
 Eidem Patricio reddi & deliberrari facias indilatè; ita quòd idem Patricius faciat nobis servitia indè debita & consueta.

Retentis tamen in manu nostrâ castris prædicti Patricii & fortalicii, cum pertinentiis, si quæ habet.
 Teste Rege, apud Ber', viii. die Septembris.
 Eodem modo mandatum est vicecomitibus subscriptis, pro eodem, videlicet, Forfare, Lanark, Berkeleye.
 Idem Patricius, tenens Johannis de Cambron, habet breve vicecomiti de Edenburgh, de terris, quas tenet de præfato Johanne.

De procurando quosdam nobiles Hollandiæ & Selandiæ venire ad Regem, super completionem matrimonii inter comitem Hollandiæ & Elizabetham filiam Regis.

A. D. 1296.
 An. 24 Edw. I.
 Pat. 24 Edw. I. m. 5.
 in Turr. Lond.

REX dilectis sibi baronibus, militibus, scabinis, burgensibus, probis hominibus, & aliis universis & singulis, de comitatibus & terris Hollandiæ, Selandiæ, Sutholandiæ, Kenmerlandiæ, & Frislandiæ, salutem.
 Sinistris intellectis rumoribus de morte Florentii, quondam comitis Hollandiæ, doluimus, & præcipuè de mortis ipsius modo qui, ob inmanitatem sceleris, quæ horribilis est auditu.
 Intendentes itaque ad reformationem salubrem statûs dictorum comitatûs & terrarum (quorum Johannes de Holland, prædicti defuncti filius & hæres, hæreditario jure, comes & dominus esse dinoscitur) curam & operam efficacem apponere, ut teneamur: & quicquid tranquillitatem, & pacem, seu aliam utilitatem ipsorum comitatûs & terrarum respicit, diligentius procurare;
 Dilectos & fideles nostros, Cristianum de Raphurst, & Reginaldum de Jermen, milites; magistrum Ricardum de Havering, & Walterum de Bruges, clericos; ad vos duximus destinandos;
 Ut de prædictorum comitatûs & terrarum quâlibet bonâ villâ duos, vel plures homines: & de quâlibet patriâ tres, vel quatuor, aut plures

homines nobiles, pro ipsorum arbitrio, de potentioribus & discretioribus villarum & patriarum partium prædictarum, ad nos in Angliam venire procurent apud Sanctum Edmundum;
 Ita quòd sint ibidem infra festum Sancti Martini, proximo jam venturum, cum potestate plenariâ & mandato, per omnes alios dictarum partium concessis & datis eisdem;
 Consentendi, approbandi, & firmandi, pro ipsiis & omnibus aliis partium earundem, ea quæ prædictus comes, de ipsorum nunciorum consilio & assensu, super statu dictorum comitatûs & terrarum;
 Necnon super completionem & perfectionem matrimonii, inter ipsum comitem & Elizabetham filiam nostram contrahendi, secundum conventiones, inter nos & præfatum Florentium aliàs prælocutas;
 Ac super firmatione & observatione conventionum hujusmodi duxerit faciendâ, seu etiam ordinandâ.
 Vestram benivolentiam requirentes attentius & rogantes, quatinus prænominatîs nostris nunciis in hiis, quæ super præmissis, & ea tangentibus vobis ex parte nostrâ duxerint intimandâ, velitis fidem credulam adhibere.
 Dat' apud Berewyk super Twedam, xiv. die Septembris.

A. D. 1296. | An. 24 Edw. I.

De salvo conducto pro nobilibus Hollandiæ ad Regem venientibus.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Edw. I. m. 15.
in Turr. Lond.

Edmundum,
vos specialiter
duximus destinandos;

REX dilectis & fidelibus suis, Christiano de Raphurst, & Reginaldo de Jermeny, militibus; magistro Ricardo de Havering, & Waltero de Bruges, clericis, salutem.
Cum nos ad partes Hollandiæ, Zelandiæ, Suthollandiæ, Kenmerlandiæ, & Frislandiæ, ut de quilibet bonâ villâ & patriâ terrarum prædictarum, pluries nobiles homines, & alios ad nos, ex certâ causâ, in Angliâ, apud Sanctum

Damus & committimus vobis plenam, tenore presentium, potestatem præstandi, nomine nostro, præfatis hominibus, quos de prædictis villis & terris, ad nostri instantiam & rogatum, vel ad mandatum nobilis viri Johannis comitis Hollandiæ, contigerit sic venire, ac familiis, & rebus ipsorum, saluum & securum conductum, tam in veniendo in Angliam ad locum prædictum, & ibidem morando, quam exinde ad propria redeundo.
In cujus, &c. usque ad festum Natalis Domini proximo futurum, duraturas.
Dat' apud Berewyk super Twedam, xvi. die Septembris.

Ad Wulphardum de Barsalio super negotiis Hollandiæ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

Edmundum,
vos specialiter
duximus destinandos;

REX nobili viro, Wulpharo de Barsalee, domino de Zandeburgh, salutem.
Litteras, quas noviter vestra benivolentia nobis misit, intelleximus diligenter.
Et super hiis, quæ ipsæ littere continebant, voluntatem & intentionem nostram exposuimus dilectis & fidelibus nostris Christiano de Raphurst, & Reginaldo de Jermeny, militibus: magistro Ricardo de Havering, & Waltero de Bruges, clericis, quos ad partes vestras, propter hoc, specialiter destinamus:
Dilectionem vestram requirentes attentius & rogantes, quatenus ea, quæ vobis, ex parte nostrâ, per eosdem nostros nuncios referentur, & per nobilem virum, Johannem comitem Hollandiæ, vestrum dominum, mandantur, velit operis executione complere.
Dat' apud Berewyk super Twedam, xvi. die Septembris.

Consimiles litteræ diriguntur Waltero de Crumughe, Johanni de Renesse & toti communitati Zelandiæ.
Item, consimiles litteræ diriguntur burgensibus & probis hominibus de Zierix in Hollandia.
Item, consimiles litteræ diriguntur scabinis, consulibus, totique universitati oppidi Dorraecensis.
Item, consimiles litteræ diriguntur Loef de Cleve, . . . domino de Arde, . . . domino de Leeka, militibus: cunctisque hominibus inclitis totius comitatus Hollandiæ.

Pro comite Hollandiæ.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Aleman.
24 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

Edmundum,
vos specialiter
duximus destinandos;

REX nobili viro, Loef de Cleve, comiti de Kykerode, & domino de Toeneborch, salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Litteris, quas nobis misistis, gratanter receptis, vobis referimus multas grates, tam de hiis, quæ curialiter nobis mandâstis per eas, quam etiam de bonâ voluntate & affectione, quam ad nos geritis & habetis; quam quidem, quæsumus continuatam subsistere, juxta quod credimus & speramus:
Intendimus itaque talem ad vos, suo loco & tempore, habere respectum, quod hujusmodi vestræ voluntatis affectio adveniet vobis grata.

Cæterum dilectos & fideles nostros, Christianum de Raphurst, & Reginaldum de Jermeny, milites: magistrum Ricardum de Havering, & Walterum de Bruges, clericos, ad vos, ad partes Hollandiæ, destinantes;
Nobilitatem vestram rogamus, quatinus ea, quæ iidem nuncii nostri vos ex parte nostrâ requirent, velit cum promptitudine facere & complere, una cum hiis quæ nobilis vir, Johannes comes Hollandiæ, vobis per litteras suas duxerit demandanda.
Dat' apud Berewyk super Twedam, xvi. die Septembris.

Memoriale pro sancto Cuthberto, glorioso Christi confessore, in ecclesiâ Dunelm' sepulto.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Pat. 24 Edw. I.
m. 4.
in Turr. Lond.

Edmundum,
vos specialiter
duximus destinandos;

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Ut Creatori nostro in beneficiis gratificemur acceptis, sanctos suos, quos ipse honorat dignatio, & in quibus eum honorare jubemur, promptis devotionis humanæ nos decet studis honorare:
Et, inter alios, præcipuè beatum Cuthbertum, gloriosum Christi confessorem, eò dignus venerari, quò Pater æternus, qui in sanctis suis verè mirabilis, ipsum majorum splendore miraculorum illustrans, manifestè monstravit quantum sibi honoris & reverentiæ debeatur;
Volentes igitur ut æternum, in ecclesiâ Dunelmensi, in quâ ipsius sancti corpus venerabile requiescit, memoriale remaneat, per quod futuris temporibus nostri recordatio vigeat in eadem:
Ad laudem DEI, & ejusdem gloriosi confessoris sui Cuthberti, concessimus pro nobis, & hæredibus nostris, dilectis nobis in CHRISTO, priori & conventui dicte ecclesiæ Dunelmensis, quadraginta libras, singulis annis, ad scaccarium nostrum Berewyci super Twedam duobus terminis percipiendas: unam, videlicet, medietatem ad festum Sancti Martini hyemalis: & aliam medietatem ad festum Pentecostes: quousque per nos, vel hæredes nostros, eisdem priori & conventui, vel eorum successoribus, de competenti ecclesiastico beneficio, ex quo quadraginta libras annuatim, deductis sumptibus & expensis, percipere, & habere valeant, imperpetuum in regno Scotiæ sit provisum.
Quam quidem concessionem facimus conditionibus quæ sequuntur, videlicet;

Quòd præfati, prior & conventus, & eorum successores, quilibet duarum festivitatum Sancti Cuthberti, scilicet, in principali festivitate, & in festo translationis ejusdem, distribuant tribus millibus pauperum, cuilibet, videlicet, unum denarium:
Et habeat idem conventus, in quilibet ipsarum festivitatum, quinque solidos pro pitantiâ suâ:
Et quòd prædicti, prior & conventus, & eorum successores invenient, dictis festivitibus, duos magnos cereos, quolibet, de viginti libris ceræ juxta magnum altare, ante feretrum dicti sancti decenter positos, & ardentem, quamdiu missa, vel aliud obsequium, in eisdem festivitibus, celebrabitur seu decantabitur in ecclesiâ supradictâ:
Necnon invenient duos minores cereos, formæ seu stature decentis, & ponderis congruentis, ante vexillum ipsius sancti, prout decentius fieri poterit, collocatos, & ardentem singulis Dominicis, & apostolorum, & aliis præcipuis festivitibus, quamdiu missa, in prædicto altari: & matutine, vel alie hore canonice, in præfata ecclesiâ cantabuntur.
Et insuper invenient unum sacerdotem missam de prædicto sancto, in ecclesiâ memoratâ, in loco qui dicitur la Galileye, diebus singulis celebrantem; & duos alios cereos, ibidem ardentem quamdiu ipsam missam contigerit celebrari, imperpetuum.
Cui quidem sacerdoti libros, indumenta sacerdotalia, ornamenta altaris, & alia, ad celebrandum necessaria, ministrare nichilominus perpetuo teneantur.
In cujus, &c.
Teste Rege, apud Berewyk super Twedam, sextodecimo die Septembris.

Viccomitibus Cumbr' & Westmer' mandatur quòd intendant Johanni de Warena, custodi Scotiæ; & Henrico de Percy, custodi Galwedie.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot 24 Ed. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

Edmundum,
vos specialiter
duximus destinandos;

REX viccomitibus, ac universis & singulis de comitatibus Cumbriæ & Westmerlandiæ, ad quos, &c. salutem.
Cum constituerimus dilectum & fidem nostrum Johannem de Warena, comitem Surr' custodem nostrum regni & terræ Scotiæ: & Henricum de Percy custodem nostrum totius terræ Galwedie ac comitatus nostri de

regni & terræ: & præfato Henrico, tanquam custodi nostro dicte terræ Galwedie & comitatus prædicti; & eorum alteri, in omnibus, quæ ad custodiam & salvationem eorundem pertinent, intendentes sitis & respondentes, cum equis, & armis & toto posse comitatum prædictorum, quotiens necesse fuerit, & ab ipsis, vel altero eorum super hoc, ex parte nostrâ fuerit requisiti.
In cujus, &c.
Teste Rege, apud Morpath, xxix. die Septembris.

Castrum & vicecomitatus de Edinburg' Waltero de Huntercumbe committuntur.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Rot. Scot.
24 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, liberis hominibus, & omnibus aliis de castro de Edinburg, & vicecomitatibus de Edinburg, Linliscu & Hadington, cum pertinentiis, salutem.
Sciatis quod commissimus dilecto & fideli nostro, Waltero de Huntercumbe, castrum nostrum prædictum, cum pertinentiis, unâ cum prædictis vicecomitatibus de Edinburg, Linliscu & Hadington, cum pertinentiis, custodienda quamdiu nobis placuerit, ita quod de exitibus, inde provenientibus, nobis respondeat, ad spaccarium nostram, apud Berewycum.

Et ideò vobis mandamus quod eidem Waltero, tanquam custodi nostro castri prædicti, & prædictorum vicecomitatum de Edinburg, Linliscu & Hadington, ac vicecomitibus nostris dictorum vicecomitatum, in omnibus, quæ ad custodiam eorundem pertinent, intendentes sitis & respondentes, sicut prædictum est.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Dunolm', v. die Octobris.

Quod episcopi regni Scotiæ possint condere testamenta sua.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Pat. 24 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Ecclesiarum prælatos, Dei ministros, majoris libertatis privilegio eò libentius honoramus, quo per hoc, apud DEUM, qui se in suis honorari fatetur, ampliorem gratiam promereri speramus.

Ob ipsius itaque Dei Omnipotentis reverentiam, & totius ecclesiæ Scotiæ honorem, concedimus, per presentes,

quod omnes episcopi regni Scotiæ, & eorum successores, de bonis suis liberè possint, decetero, sua condere testamenta; & eandem, quoad hoc, habeant libertatem, quam archiepiscopi & episcopi regni Angliæ habent, & hactenus habuerunt.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Dunolm', quinto die Octobris.

De vexillo sancti Johannis de Beverlaco, in guerrâ Scotiæ deportato.

A. D. 1296.
An. 24 Edw. I.
Pat. 24 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Warena comiti Surr' custodi suo regni & terræ Scotiæ, salutem.

Cùm nos, ob reverentiam sancti Johannis de Beverlaco, gloriosi confessoris CHRISTI, concesserimus dilecto clerico nostro Gileberto de Grymesby, qui vexillum ejusdem sancti ad nos usque partes Scotiæ, detulit, & ibidem de præcepto nostro cum vexillo illo, durante guerrâ nostrâ

Scotiæ, moram fecit, quandam ecclesiam, viginti marcarum vel librarum valorem annuum attingentem, ad nostram donationem spectantem; & in regno Scotiæ proximò vacaturam.

Vobis mandamus, quòd præfato Gileberto, de hujusmodi ecclesiâ, in prædicto regno Scotiæ, provideri faciatis, quamprimum ad id optulerit se facultas.

Teste Rege, apud Kykham, xiii. die Octobris.

Littera de creditiâ, super negotio treugarum, sive pace cum Rege Francorum.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus patribus, prælatis, & viris spectabilibus, comitibus, baronibus, & aliis quibuscumque, per Regem Romanorum illustrem, ad præsentiam venerabilium patrum, dominorum B. Albanensis, & S. Penestr', Dei gratiâ, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, transmittendis, ad tractandum de negotio treugarum, sufferentiæ, sive pacis, super dissensionibus, inter ipsum Regem Romanorum & nos ex parte unâ, & Regem Franciæ ex alterâ dudum exortis, salutem in omnium Salvatore.

Dilectos & fideles nostros, W. Coventrensem & Lichfeldensem electum,

A. comitem Sabaudie, Ottonem de Grandissono, Hugonem le Despenser, & Johannem de Berewyk, exhibitores præsentium, super prædicto negotio pacis, treugarum, seu sufferentiæ, ad præsentiam prædictorum cardinalium destinantes;

Vos requirimus & rogamus quatinus hiis, quæ dicti nunciij nostri, seu quatuor, aut tres eorum, vel duo, vobis ex parte nostrâ voce tenus in præmissis exponet, fidem velitis indubiam adhibere, & ea operibus adimplere.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xxi. die Novembris, anno regni nostri xxv.

Regi Romanorum, de creditiâ.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem, cum honoris & gloriæ felicibus incrementis.
De fidelitate & industriâ dilectorum & fidelium nostrorum W. Coventrensis & Lychefeldensis electi, A. comitis Sabaudie, Ottonis de Grandissono, Hugonis le Despenser, & Johannis de Berewyk, exhibitorum præsentium, fiduciâ plenitudinem

obtinentes, pro quibusdam nostris negotiis arduis, ipsos ad vestram præsentiam duximus transmittendos:

Excellentiam regiam deprecantes, quatinus ea, quæ dicti nunciij nostri, seu quatuor, aut tres eorum, vel duo, ex parte nostrâ, celsitudini vestræ expresserint vivâ voce, velitis, si placet, indubitabiliter credere, & affectualiter adimplere.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xxi. die Novembris, anno regni nostri xxv.

Potestas data nunciis Regis Angliæ ad confœderandum cum nobilibus Burgundiæ & aliis quibuscumque.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra, quod ad tractandum cum nobilibus comitatibus & terræ Burgundiæ, & aliis personis ac communitatibus quibuscumque, & undecumque, de confœderationis & amicitie vinculo speciali; & eandem confœderationem & amicitiam inter nos & ipsos ineundum & firmandum: & per juramentum, in animam nostram præstandum, & poenæ appositionem assecurandum & roborandum;

Dilectis & fidelibus nostris, Waltero Coventrensi & Lichfeldensi electo, thesaurario nostro: A. comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo: Ottoni de Grandissono, Hugoni le Despenser, militibus: & Johanni de Berewyk canonico Eborum; vel quatuor, aut tribus ipsorum (si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes) plenam damus & concedimus, tenore præsentium, potestatem:

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, electum, comitem, milites, ac canonicum, vel quatuor, aut tres eorum, ut prædictum est, tractatum, initum, firmatum, & assecuratum, ac factum fuerit in præmissis.

Et, ad ea omnia fideliter observanda, nos, & omnia bona nostra specialiter obligamus.

In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xxi. die Novembris.

Consimilem potestatem, de verbo ad verbum, habent iidem nunciij per aliam litteram patentem, exceptâ clausula de obligatione bonorum, &c.
Dat' ut supra.

A. D. 1296. | An. 25 Edw. I.

Littera ejusdem cum priore tenoris.

A. D. 1296.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra quod, ad tractandum cum quibuscumque nobilibus, & aliis personis, cujuscumque regni, seu terræ, statûs, dignitatis, seu conditionis existant: ac communitatibus & universitatibus quibuscumque, de confederationis & amicitie vinculo speciali: & easdem confederationem & amicitiam inter nos & ipsos ineundum, & firmandum, &c. ut supra.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, de verbo ad verbum, per aliam litteram patentem, exceptâ clausulâ de obligatione bonorum, &c. Dat' ut supra.
Et erat inde una littera tantum.

Potestas ad tractandum de sufferentiâ, de treugis, & de pace.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, Edwardus, DEI gratiâ, salutem. Noverit universitas vestra quod nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilium patrum, dominorum, B. Albanensis & S. Peñestr', DEI gratiâ, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, nostrorum specialium amicorum;

Damus & concedimus per præsentés, dilectis & fidelibus nostris, Waltero Coventrensi & Lychfeldensi electo, & thesaurario nostro: Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo: Ottoni de Grandisono, Hugoni le Despenser, militibus: & Johanni de Berewyco canonico Eborum; seu quatuor, aut tribus ipsorum (si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes) plenam & liberam potestatem ac speciale mandatum;

Tractandi, nomine nostro, de sufferentiâ, de treugis, & de pace inter Regem Romanorum & valitores suos & nos & valitores nostros ex parte unâ, & Regem Franciæ & valitores suos ex alterâ, super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, inter dictum Regem Romanorum & nos & valitores nostros, & ipsum Regem Franciæ & valitores suos exortis:

Et etiam easdem sufferentiâ, treugas, & pacem ordinandi, ineundi & firmandi; & omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna:

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, electum, comitem, milites, & canonicum, vel quatuor, aut tres eorum, sicut prædictum est, tractatum, ordinatum, initum, firmatum, & factum fuerit in præmissis.

Et, ad hæc omnia fideliter observandâ, obligamus nos & omnia bona nostra, præsentia & futura.

In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Edmundum, vicesimo primo die Novembris, anno regni nostri xxv.

Et erant inde tria paria.

Consimilem potestatem habent prædicti nuncii, in quibus Rex Romanorum & Rex Angliæ similiter præcedunt Regem Franciæ, & inseruntur valitores; set non apponitur illa clausula, de obligatione bonorum quæ incipit & ad hæc omnia fideliter observandâ, &c. Dat' ut supra.
Et erant inde tria paria.

Consimilem potestatem habent nuncii prædicti, in quibus Rex Franciæ, cum suis valitoribus, præcedit Reges Romanorum & Angliæ, cum eorum valitoribus, & apponitur illa clausula, de obligatione bonorum.
Et erant inde ii.

Consimilem potestatem, de verbo ad verbum, habent iidem nuncii, in quibus etiam Rex Franciæ præcedit alios Reges, & apponuntur valitores, absque clausulâ, de obligatione bonorum.
Et erant inde ii.

Item habent aliam consimilem potestatem, in quibus Reges Romanorum & Angliæ, sine valitoribus, præcedunt Regem Franciæ, sine valitoribus, unâ cum clausulâ de obligatione bonorum.
Et erant inde ii.

Consimilem potestatem, de verbo ad verbum, habent iidem nuncii, in quibus similiter dicti Reges præcedunt Regem Franciæ, & non apponuntur valitores, nec etiam clausula, de obligatione bonorum.
Et erant inde ii.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, in quibus Rex Franciæ, sine valitoribus, præcedit alios Reges, sine valitoribus, & apponitur clausula, de obligatione bonorum.
Et erant inde ii.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, in quibus similiter Rex Franciæ præcedit alios Reges, & sine valitoribus, & sine illâ clausulâ, de obligatione bonorum.
Et erant inde ii.

Potestas ad roborandam sufferentiâ, treugas & pacem per juramentum.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos, &c. Edwardus, &c. salutem.

Noverit universitas vestra quod, cum nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilium patrum, dominorum, B. Albanensis & S. Peñestr', DEI gratiâ, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, nostrorum specialium amicorum;

Dederimus & concesserimus dilectis & fidelibus nostris, Waltero Coventrensi & Lychfeldensi, electo, thesaurario nostro: Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo: Ottoni de Grandisono, Hugoni le Despenser, militibus: & Johanni de Berewyco canonico Eborum, seu quatuor, aut tribus ipsorum (si unus vel duo ex ipsis fuerint absentes) per alias litteras nostras:

Plenam potestatem & speciale mandatum tractandi, ordinandi, ineundi, ac firmandi, nomine nostro, sufferentiâ, treugas, & pacem super guerris, dissensionibus & discordiis quibuscumque, inter Regem Romanorum & valitores suos & nos & valitores nostros ex parte unâ, & Regem Franciæ & valitores suos ex parte alterâ exortis:

Et etiam easdem sufferentiâ, treugas, & pacem ordinandi, ineundi, & firmandi, & omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna:

Ut ipsæ, sufferentiâ, treugæ, & pax, si eam, vel eas ordinari, iniri, & firmari contingat, firmius observentur.

Damus & concedimus per præsentés præfatis, electo, comiti, militibus, & canonicis, vel quatuor, aut tribus ipsorum, ut prædictum est, plenam & liberam potestatem, & speciale mandatum juramentum in animam nostram præstandi, de prædictis, sufferentiâ, treugis, & pace, observandis.

Et per penarum appositionem & restitutionis dampnorum, per subditos aut valitores nostros, contra ipsarum, sufferentiâ, treugarum, & pacis, formam, seu conventionem inferendorum;

Promissionem, & quamlibet aliam, de qua ipsis, electo, comiti, militibus & canonicis, seu quatuor, aut tribus ipsorum, expedire videbitur, obligationem, prædictas, sufferentiâ, treugas, & pacem, assecurandi, vallandi, & etiam roborandi.

In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xxi. die Novembris.

Et erant inde tres.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, ad roborandam, assecurandam, & vallandam sufferentiâ, treugas & pacem, &c. in quibus Rex Franciæ, cum valitoribus, præcedit prædictos Reges Romanorum & Angliæ, cum eorum valitoribus, nullo alio mutato. Dat' ut supra.
Et inde erant ii.

Item habent aliam consimilem potestatem, roborandi, &c. in quibus Reges Romanorum & Angliæ, sine valitoribus, præcedunt Regem Franciæ, sine valitoribus, &c. Dat' ut supra.
Et erant inde ii.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, roborandi, &c. in quibus Rex Franciæ, sine valitoribus, præcedit Reges Romanorum & Angliæ, sine valitoribus, &c. Dat' ut supra.
Et erant inde ii.

De intendendo nunciis antedictis.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus in Christo patribus, archiepiscopis, episcopis, & cæteris ecclesiarum prælatis: & nobilibus viris, Henrico de Lacy comiti Lincolnie, locum nostrum in ducatu Aquitanie tenenti: comitibus, vicecomitibus, baronibus, militibus: & domibus ac majoribus, civibus, burgensibus, communitatibus, senescallis, ballivis, ministris, capitaneis marinariarum, & eisdem marinariis, custodibus portuum; & omnibus aliis fidelibus & subditis nostris, in terris

nostris Vasconie & ducatus Aquitanie, Angliæ, Hiberniæ, Walliæ; necnon & omnibus aliis amicis, valitoribus, & confederatis nostris, in dictis terris & alibi, tam per terram, quam per mare, constitutis, ad quos, &c. salutem.

Cum nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilium patrum, dominorum, B. Albanensis & S. Peñestr', DEI gratiâ, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, nostrorum specialium amicorum;

Dederimus & concessimus dilectis & fidelibus nostris, Waltero Coventrensi & Lychefeldensi electo, thesaurario nostro : Amadeo comiti Sabaudia consanguineo nostro karissimo : Ottoni de Grandisano, Hugoni le Despenser, militibus : & Johanni de Berewyco canonico Eborum ; seu quatuor, aut tribus ipsorum (si unus vel duo ex ipsis fuerint absentes) per alias nostras patentes litteras ;

Plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum tractandi, nomine nostro, de sufferentiâ, de treugis, & de pace, inter Regem Romanorum & valitores suos & nos & valitores nostros ex parte unâ, & Regem Franciæ & valitores suos ex alterâ, super guerris, disensionibus, & discordiis quibuscumque, inter dictum Regem Romanorum & nos & valitores nostros, & ipsum Regem Franciæ & valitores suos exortis :

Et etiam easdem, sufferentiam, treugas, & pacem, ordinandi, ineundi, & firmandi :

Et omnia alia & singula, faciendi, que ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna :

Et nos, ac omnia bona nostra obligaverimus ad omnia fideliter observanda, que per prædictos, electum, comitem, milites, & canonicum, vel quatuor, aut tres eorum, sicut prædictum est, tractata, ordinata, inita, firmata, & facta fuerint in præmissis, prout in prædictis litteris nostris plenius continetur :

Vobis, fidelibus & subditis nostris, firmiter injungendo, mandamus, vos, amicos, valitores & confœderatos, rogantes quatinus, sicut nos, honorem, ac commodum nostrum diligitis, præfatis, electo, comiti, militibus, ac canonico, vel quatuor, aut tribus eorum, sicut præmittitur, pareatis & intendatis iq omnibus, tanquam nobis, super hiis que, ex parte nostrâ, vobis demandanda seu injungenda duxerint in præmissis. In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Edmundum, xxi. diê Novembris, anno, &c. xxv.
Et erant indè tres litteræ de eadem formâ.

• Consimiles litteras habent iidem nuncii, in quibus Rex Franciæ, cum suis valitoribus, præcedit Reges Romanorum & Angliæ, cum eorum valitoribus ; & in quibus apponitur clausula, de obligatione, nullo alio mutato.
Et erant indè duæ litteræ.

Item, habent consimiles litteras, in quibus Romanorum & Anglorum Reges, cum valitoribus, præcedunt Regem Franciæ sine valitoribus ; & in quibus apponitur clausula de obligatione.
Et erant indè duæ litteræ.

Item, habent dicti nuncii litteras consimiles, in quibus Reges Romanorum & Angliæ cum eorum valitoribus præcedunt Regem Franciæ cum suis valitoribus ; set non apponitur clausula de obligatione.
Et erant inde ii.

Item, habent consimiles litteras in quibus Rex Franciæ cum suis valitoribus præcedit alios Reges cum eorum valitoribus, & sine clausula, de obligatione.
Et erat inde duæ.

Item, habent consimiles litteras in quibus Romanorum & Angliæ Reges sine valitoribus, præcedunt Regem Franciæ sine valitoribus & sine clausula, de obligatione.
Et erant inde duæ litteræ.

Item, habent consimiles litteras in quibus Rex Franciæ sine valitoribus præcedit Reges Romanorum & Angliæ sine valitoribus & sine clausula, de obligatione.
Et erat inde una tantum.

De matrimonio Elizabethæ filiæ Regis cum Johanne comite Hollandiæ solemnizando.

A. D. 1296.
An. 25 Edw. I.

Claus. 25 Edw. I.
m. 26. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, R. eadem gratiâ, episcopo Londoniensi, salutem.

Quia inter comitem Hollandiæ & Elizabetham, filiam nostram carissimam, matrimonium hæc proximâ die Lunæ, in crastino Epiphaniæ, apud Gyppeswicum solemnizari proponimus, Domino concedente ;

Paternitatem vestram requirimus & rogamus, quod eidem solemnizationi omnibus modis personaliter intersitis.

Teste Rege, apud Gyppeswicum, xxx. diê Decembris.

Consimiles litteræ diriguntur R. Norwicensi episcopo. Teste ut supra.

Eodem modo rogantur subscripti, videlicet,
Abbas de Sancto Edmundo.

Abbas de Colecestria.

R. le Bygod, comes Norfolciæ & marescallus Angliæ.

Humfridus de Bohun, comes Hereford & Essex.

Robertus de Veer, comes Oxonia.

Robertus de Tuteshale.

Robertus filius Rogeri.

Consors comitis Norfolciæ & Marescalli Angliæ.

Comitissa Cornubiæ.

Comitissa Oxonia.

Consors R. de Typetot.

Consors Johannis de Halebroke.

Consors Johannis Engayn junioris.

Consors Johannis de Boghun.

Consors Johannis de Buttécourte.

Litteræ de confœderatione inter comitem Flandriæ, cum assensu filiorum suorum, & Regem Angliæ ; contra Regem Franciæ in perpetuum.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOUS Guys, cuens de Flandres, & marchis de Namure,

faisons savoir a tous, & volons ke tout sachent ;
Ke pour cheu, ke aucunes personnes, de haut estat, & de grande poissance, ne reswardent mie, si come il devoient, a raison, mais a leur volentei, en le fianchie de leur poir : & raisons doit estre souveraine de touz.

Et chascuns, come grans k'il soit, n'ait mie a des poir, par lui, de che contrestre nature humanie, ke entre le gent, a fait & ordenci une liguie, ensegne bien a faire alliances, & acquerre amys, pour estre poissant de defendre violences & injuries, & de maintenir droiture.

Chascuns seit, & voirs est qe haus prinches & poissans Philippes, Roys de Franche (ou cuï homage nous avons festei come pers de Franche) par sa volentei, sanz raison, & sanz nostre deserte, nos a greveis, & dur porteis, & entrepris sour nostre honour, & sour le nostre, le quell il estoit tenu, par le raison de la feautai, a la quele il nos reschuit jadis, de rewardir, & nous maintenir par raison, & en loialtei.

Et nos a defalt de droit, & en moult d'autres manieres s'est meffais vers nous, encontre Dieu, & encontre justiche.

Et, pour che, k'il, ki tant est de sa volentei, & poissans, & fors, & ne reconoit nul souverain, nos a mis en tiele necessitei, k'il convient ke nous guerrons, & pourchasons amis encontre lui.

Nous avons fait, & faisons entre nous de une part, par le conseil de nos prelas, de nos barons, de nos amis, & de nos gens, & entre treshaut & tresnoble prinche, no chier seigneur, Edward, par la grasse de Dieu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Yrland, & duc d'Aquitaine, d'autre part, par le conseil de ses prelas, de ses contes, de ses barons, & de ses gens, de nostre commune & bone volente, & de nostre commun assens, de une part & d'autre, alliances & convenences en la maniere ki s'ensuit,

Les queles alliances & convenences nous volons en bone foi, ke elles durent, de sore en avant, a tous jours perpetuellement pour nous, conte de Flandres, & Roy d'Engleterre desus nomeis, & pour nos hoirs, aussi contes de Flandres, & Roys d'Engleterre ; chest a savoir.

Ke nous Guys, cuens de Flandres desus nomeis, avons conuent & promis pour nous, & pour nos hoirs, contes de Flandres, au dit Roy d'Engleterre,

pour lui, & pour ses hoirs, Roys d'Engleterre, ke s'ensi estoit ke li Roys de Franche, ou ses hoirs Roys de Franche, venist, a ost banie, sour le Roy d'Engleterre, ki ore est, ou sur ses hoirs, Roys d'Engleterre ; ou envoiast de par lui aisi grant forche sour le dit Roy d'Engleterre, ou ses hoirs Roys d'Engleterre ke souffrir, ne defendre ne se peusent ; nous, le dit Roy d'Engleterre ou ses hoirs Roys d'Engleterre, aider devons, & aiderons contre le dit Roy de Franche, & ses hoirs Roys de Franche, & encontre tous leur aydans, de tout nostre poir, loiatment & en bone foy, a tous nos alloyes, en la maniere ki ensuit : chest a savoir ;

Ke as gens, ke nous i envoieons, nous ferons trouver, a nos constenghes, passages de Mer, restor de chevas & gages, ensi toutes voies ke li dis Roys d'Engleterre, & si dit hoir Roi d'Engleterre (s'il avoient defaute de vitaille) leur seroient avoir en le terre avenaument, pour leur deniers, pour che k'il seroient en estrange pays.

Et li Roys d'Engleterre, & si hoir Roy d'Engleterre, nos doivent ausi aydier, & nos hoirs contes de Flandres, en la maniere contenue en la terre ke nous avons de lui.

Et est a savoir ke nous, durant la guerre, ke nos chiers sires, li Roys d'Engleterre desus diz, a orendroit au dit Roy de Franche, promettons & devons commenchiei guerre au dit Roy de Franche, dedens les deus mois ke li dis Roys d'Engleterre le nos avera mandei.

Et sachent tout ke tout nostre enfant, & tout nostre allyet, doivent estre, toute cheste guerre de ore durant, en cheste alliance.

Derechief, nous volons ke tout sachent ke nous, ne nostre hoir, conte de Flandres, de cheste guerre, ke li dis Roys d'Engleterre a orendroit au desus dit Roy de Franche, ne de autre, ki avenir puist, a nul jour, don dit Roy d'Engleterre & a ses hoirs Roys d'Engleterre au desus dit Roy de Franche, & a ses hoirs, Roys de Franche ; & don dit Roy de Franche, & de les hoirs Roys de Franche a nous, ou a nos hoirs contes de Flandres ; pais ne trives, ne soufrance ne poons, ne devons faire, ne ne ferons, sanz le assens, le otoy, & le consens dont dit Roy d'Engleterre, & de ses hoirs Roys d'Engleterre ;

Et non plus ne doivent faire, le dis Roys d'Engleterre, ne si hoir d'Engleterre desus dit, ne de ceste guerre, ne de null' autre, sans

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

assens, le otroy, & le consens de nous, & de nostre hoir conte de Flandres desusdit.

Ne nus, ne nos autres enfans ne puer de doet faire pais, truves, ne soufrance, au desusdit Roy de Franche, ne a son hoir Roy de Franche, durant cheste guerre, ke li desus nomeis Roys d'Engleterre a orendroit a lui, sans l'assens, otroy, & consens dou dit Roy d'Engleterre, & de son hoir Roy d'Engleterre.

Et, se cheste dite guerre estoit finie, ensi ke pais en fust faite, & aucune autre guerre soursist en apres entres le desusdit Roy de Franche, & son hoir Roy de Franche & le desusnomé Roy d'Engleterre, & son hoir Roy d'Engleterre, & entre le dit Roy de Franche, & son dit hoir Roy de France, & nous, & nostre hoir conte de Flandres, & nostre enfant le conte de Flandres, ne seront, mie fuscent encontre ne desusnomé chier seignor le Roy d'Engleterre, & son hoir Roy d'Engleterre; nous, ne nos hoirs, cuens de Flandres, ne li dis Roys d'Engleterre, ne ses hoirs Roys d'Engleterre, ne seriemes, tant come il fuscent contrarie a nous, & a lui, aydant, & eaus ne consellant en nulle maniere, ne les receperiemes nullement.

Et soit connue chose a touz, ke les alliances, ke nous pour nous, & pour nos hoirs contes de Flandres, & li desusnomé Roys d'Engleterre pour lui, & pour ses dis hoirs Roy d'Engleterre, avons faites, ne puent jamais, a nul jour, pour rien ki aviegne, ne avenir puist, estre defaites: ne par commandement, ne pourkach de apostole, ne de autruz: ne pour chose ki soit impetree, ne otroye, ne ke ou'paist jamais, a nul jor, impetree de apostole, ne de autruz, ne ke ou puist otroyer, ne par occasion nulle, quele ke elle soit ne puist estre; se nous ambedoi, & nostre desusdit hoir conte de Flandres, & Roy d'Engleterre, ni mettons nostre commun accord & assens, & nous dit hoir le leur.

Et s'il avenoit ensi ke commandemens & pourkars en s'ust fais, & aucune otruysons avenist, quele ke elle fust ki deust a che mouvoir, si nen devons nous de rien user, ne ne userons, se nous ambedoi, de nostre commun accord, ni assensons, & nostre desusdit hoir.

Toutes ches chozes, desus devisees & dites, & cascune de elles, avons nous en conuent loialment pour nous, & pour nos desus diz hoirs, contes de Flandres, a tenir, & à implir, en bone foi, au desusnomé no chier seignor le Roy d'Engleterre pour lui, & pour ses desusdis hoirs Roys d'Engleterre, & par le sagement fait en nostre ame, & en nostre non, & par nostre commandement, sour les sains evangiles, touchez corporellement, par procureurs ke nous, pour chou faire, pour nous, & pour nos hoirs contes de Flandres, & en nostre non mesmes; ches a savoir, nobles homes, nos chiers & foiables, Henri seignor de Blamont, & Jehan seignor de Kuc, chivaliers, l'avons promis & fianchie; & che, ke par eus en a estei promis, jurei, fianchie, & fait, come fait en nostre non & pour nous, l'avons greei, & approuei, & le greons, & approuens.

Et avec tout che, le promettons a faire tenir & a emplir, sanz venir, ne faire jamais rien encontre, ne par nous, ne par autre, ne en tout, ne en aucune partie.

Et quant a che nous obligons au si desusnomé Roi d'Engleterre, & a ses dis hoirs, tout le nostre entirement, & nos hoirs, contes de Flandres, perpetuelment a tous jors, & tout le leur.

Et, per le meyme fairement, foy, & covenence, nous, quant a toutes ches chozes entirement, & cascune de elles, avons renunchiet, & repunchons a toutes les chozes, par les queles les chozes, ki sunt contenues en ches lettres, porroient, en tout, & en aucune partie, estre defaites, empachies, & delays.

Et volons ke cheste renunciation vaille en tous poins, & en tous cas, tout enement, ke ce expressement, & specialment fuscent mis avant.

Et renunchons aussi au droit ki vint, ke generaus renunciations ne doit valor.

Et, pour chou ke toutes ches chozes soient plus seures, & tenues, & wardées mius, & plus fermement, nous, en non de souvenanche & de tesmognage, avons ches presentes lettres fait saeler de nostre seel:

Et mandons a nos chiers & ames fius, Robert nostre ainsnei fil, & nostre plus apparunt hoir de le contei de Flandres, Williame de Flandres, Philippe Flandres, Jehan de Namur, & Guyot, & volons kil, en tesmognage de lor conseil, assens, & consens, sour toutes les chozes desus dites, de tant ke elles les touchent, & pueent touchier, cascum, en droit lui, & en sa persome, selonc les devises, ordenances, & parolles maintenues & contenues en cheste lettre, mittent a cheste dite lettre leur seaus avec le nostre;

Et kils ses greent & appruvent de tant, ke elles touchent a eaus, & a cascum d'eaus, en se persone, si comme dit est.

Et nous, ainsnes fius au conte de Flandres desusnomé, Robers Adnoes d'Arras, sires de Bethune, & de Tenremonde, Williames de Flandres, Philippes de Flandres, Jehans de Namur, & Guyros desusdit, en mandement, & a le volentei de haut a noble homme, no treschier & tresamei signor & pere, en tesmognage de nostre conseil, assens, & consens, sour toutes les chozes desus dites: & ke nous les greons, & approuons, & les tenrons fermement de tant ke elles nos touchent, & pueent touchier; cascum endroit lui, & en sa persone, selonc les devises, ordenances, & paroles maintenues & contenues en cheste lettre, avons (avec le seel no treschier & tresamei signor & pere G. conte de Flandres, & marghis de Namur devant nomei) fait mettre nos seaus a ches presentes lettres; faites & donnees a Winendale, l'endemain de le Thyphane, l'an de Grasse mill' deus cens, quatre vins, & sayze.

Sub quinque sigillis, pendentibus à filis sericis crocei coloris.

Littera comitis Flandriæ, per quam promisit Regi quod domini Willielmus & Phillippus filii sui, consentient confœderationibus, & apponent sigilla sua: & quod barones idem facerent, opus qualecumque daret.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOUS Guys, cuens de Flandres, & marchis de Namur, faisons savoir a tous; Ke de deus seaus de nos deus fius Williemme de Flandres & Philippe, ki falent a le lettres, ke nous avons donnee a treshaut & noble prinche, no chier seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Yrlande, & duc d'Aquitaine, sour le alliance, ke nous avons faite, a lui liquel si fait pourche, kil n'estoient mie en nostre pays de Flandres, a l'eure ke le ditte lettre su faite & deliurree;

Nous devons, & avons en convent a faire mettre, a mettre les ferons, en bone foy, es luis, a la ditte lettre, & il s'ont demorei a mettre.

Et nous envoieons, a no chier seigneur, le Roy d'Engleterre desus nommei, une autre lettre, en ches meymes paroles, saelee de nostre sael, & de ses

seaus de nos chacune fius entirement, cheste a favor, Robert nostre ainsnei filz, Williamme de Flandres, Philippe de Flandres, Jehan de Namur, & Guyot.

Et, de che ke li desus dis Roys a volu avoir, de nos barons, de nos homes, & de nos bones villes, lettres sour le ditte alliance, saelee de leur seaus; nous avons promis, & promettons en bone foi, ke nous a che kil les ait travellerons, & metterons paine loialment & en bone foy.

En tesmognage de queles chozes desus dites, nous avons fait mettre a ches presentes lettre no sael, faites & donnees a Winendale, l'endemain de le Typhane, l'an de Grasse mil, deus cens, quatre vins, & saysze.

Sigil' Flandr'.

Comes Flandriæ se submisit voluntati ac ordinationi Regis Angliæ, de conventione inter ipsum & comitem Hollandiæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOUS Guys, cuens de Flandres, & marchis de Namur, faisons savoir a tous; Ke nous, des tous les debas, demandes, queeles; & de toutes autres chozes, ke nous estiemes demandant, & demander poyemes, en queleunque maniere ke che fust, a noble homme, & de bone memore, Florent jadis conte de Hollande, & de Zelande, & signor de Frisland, & de tous contens, ke nous avoimes a lui;

Et ke nous orendroit a no chier neveu Jehan, conte de Hollande, & de Zelande, signor de Frisland, son fil, demandons, & pons demander;

Nous sommes mis, & mettons sour treshaut & noble prinche, nostre chier seigneur, Edward, par la grasse de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Yrlande, & duc d'Aquitaine:

Ensi kil, oyzes nos demandes, & nos raisons, & veuves nos lettres, puist dire & ordener, ensi ke bon li samblera (soit de faire bone pais tout sus; soit de faire triwes & soufrances) ensi come il i parre entendre & faire por le mius.

Et tout che, ke par le desus nomei Roy en sera fait, ordenei, & dit (soit de pais: soit de triwes: soit de soufranche: nous le tenrons ferme & estable, sans aler encontre ne par nous, ne par autres.

Et a chou nos obligomes nous, & nos bions, & tous le biens de nostre terre, par le tesmoin de ches presentes lettres, seeles de nostre seel; ki faites furent, & donnees a Winendale, l'an de grasse mill, deus cens, quatre vins, & saysze.

De privilegiis mercatoribus Flandriæ concessis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I.
in Turr. Lond.

NOUS Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, sires d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, fesoms a savor a touz ;

Que nous, qui desiroms, e voloms l'amur e la pees entre nous, e noz heirs : Rois d'Engleterre, e ceus de nostre reame d'Engleterre, e de tut nostre poer, e touz les noz de une part : e haut hom e noble Guy conte de Flandres, e marchis de Namur, e ses heires contes de Flandres, e ceus de sa terre, e de tout son poer, e les soens d'autre part :

E qe marchandise courre, e soit demenee, e communautz de touz biens soit maintenue entre eus ;

Nous voloms qe de nostre terre d'Engleterre, d'Irlande, d'Escoce, e de Gales, e de tout nostre poer entierement, laines e autres marchandises puissent, d'ore enavant, estre achatees, e acquisees en nos terres avantdites, e menees en Flandres, e ailleurs en son poer, sauvement e pesiblement.

E qe ceus de Flandres les puissent achafer en noz devantdites terres, e en tut nostre poer, ausi fraunchement, e ausi delivrement, come Lombard, ou autre Marchand : e q'il i aient ausi graunt avauntage, come Lombard, ou autre Marchand, soient Engleys, ou autre qui q'il soient.

En apres nous commandoms desort en droit, a toute nostre gent, de nostre reame d'Engleterre, d'Irlande, d'Escoce, & de tout nostre poer entierement, qe nul ne mefface, ne face gref, ne moleste as merchaundz de la contee de Flandres, ne a nul autre del dit contee, ne du poer du dit conte.

E qe paisiblement les laissent joir de cest otroi, qui nous lour avoms fait a touz jours.

En tesmoignance des avantdites choses nous avoms set faire cestes nos lettres overtes, seles de nostre seal.

Doneez a Gypewyz, lendemain de la Tyffeyne, l'an de nostre Seignur mil, deus centz, quatervintz, e sesze.

De emendis super arrestas & interprisas hinc inde factas, concordandis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Rot.
25 Edw. I.
in Turr. Lond.

NOUS Edward, par la grace de DIEU, Roys d'Engleterre, sires d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, fesoms a savor a touz ;

Que, pur ceo qe nous desiroms e voloms l'amur, e la pees entre nous, e ceus de nostre reame d'Engleterre e de tut nostre autre poer, e de touz les noz d'une part : e haut hom e noble Guy conte de Flandres, e marchiz de Namur, e ceus de sa terre, e de tut son poer d'autre part :

E aucunes prises e arrestes aient este faite des uns sour les autres, d'une part e d'autre, pur encheson de nostre guerre ke nous ore avoms al Roy de France, dunt il se sont tenuz mal apaez ;

Nous avoms promis, e promettons al dit conte, pur li, & pur les soens, qe les prises e les arrestz, fetz en noz terres d'Engleterre, d'Irlande, e de Gales, e es ports de nos dites terres, qe hom purra savoir qe cyl de nostre terre ont fair sur cels des terres, e du poer le dit conte, qe a nostre main, ou a nostre profit, ou as mains, ou al profit de nos gentz, sont venuz (hors mis ceo qe nos par lettres, ou par commandement en donames) nous feroms rendre a cels de la terre le dit conte.

E tout en autre cele manere l'ad le dit conte, pur ly, e pur cels de sa

terre, promis a nous, pur nous, e per cels de nostre terre ; sauve ceo qe tenuz n'est mie des prises e arrestz, qe les gentz le Roy de France ont fait sur nos gentz, en la terre de Flandres, si aucuns n'en sunt venuz al profit le conte, ou al profit de ses gentz.

E de ceo, qe arestee fust devant la guerre desudite, otrions nous, e voloms qe droiture soit fait d'une part, e d'autre.

E tut ceo doit estre fait en bone foy, & loialment, si tost come hom purra apres ceste guerre finie.

E pur nul fait, qe ait este faite devant ces heures, riens ne doit estre arestee en l'une terre ne en l'autre ; mes desore endroit nous voloms qe noz terres, e les terres al conte de Flandres, soient communes, pur fraunchement aler, venir, demorer, e marchander, sanz arest, ne autre enpechement nul.

En tesmoignance des avantdites choses nous avoms fait fere cestes nos lettres overtes, seles de nostre seal.

Doneez a Gypewyz lendemain de la Tyffeyne, l'an de nostre Seignur mil deus centz quatre vintz e sesze.

De pecuniâ comiti Flandriæ solvendâ ; & de Philippa filia comitis, sive Isabella, Eduardo filio Regis maritandâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Rot.
25 Edw. I.
in Turr. Lond.

NOUS Edward, par la grace de DIEU, Roy, &c. fesoms a savor a touz ;

Que come covenances e aliances soient faites, entre nous d'une part, e pur noz heires Roys d'Engleterre : e noble hom Guy conte de Flandres, e marchiz de Namur, pur ly, e pur ses heires, contes de Flandres, d'autre part : encontre le Roy de France, e encontre ses heires, Roys de France, e leur aidantz ; les queles perent certainement par lettres, sur ceo faites, qe nous ly avoms donees, seles de nostre seal :

Nous, pur ceo, qe le conte de Flandres peust mieux, e plus seurement enprendre au Roy de France guerre, e maintenir les ses del emprise de si grant guerre plus covenablement, e ly tenir en bon estat, ly avoms done, e donoms trois centz mille livres de Turnois noirs (sanz amener de rien pur celes covenances, e aliances, contenues en les lettres desudites) a prendre, a recevoir par ses gentz, en la manere qe ci apres est escrit, cest asavoir :

Sis mille livres de la monnee, qe nous li avoms fait delivrer par la main de ses gentz, al treszime jour de Noel, qe fust lan de Grace mil deus centz quatervintz, e sesze :

E dedenz la chaundeleure, apres procheinement venant, nous ly feroms delivrer vint e quatre mille livres, de la dite monoye.

E les autres deus centz mille livres nous ly otrions aprendre, e len assenoms a la covenance, e a ceo qe promis est e covenancie du mariage, e pur le mariage qe covenance est a faire entre Edward nostre fuiz e heir, Philippe fille au dit conte.

Ou, ci cely mariage ne se fesoit, nous voloms q'il les pregne de la covenance du mariage, qe nous entendoms a faire, e qe hom ferra de nostre fuiz devantdit, e de Isabelle fille au dit conte ; si ensi aviegne qe le mariage, de no dit fuiz, e de Philippe desudite, ne aviegne mie.

E, a ceo faire entierement, a tenir fermement avoms nous oblige, e obligoms au dit conte, e ses heires contes de Flandres, tout le nostre entierement, e nostre heir Roy d'Engleterre, e li soen ausint par tut.

E, quant a tut ceo, nous avoms renuncie, pur nous, e pur no dit heir, e desore endroit renuncions, a totes les choses entierement par queles nous purriemes venir encuntre ses covenances, soit en tut, ou en aucune partie.

En tesmoignance e confirmation de queles choses, nous avoms fait mettre a ceste present lettre nostre seal.

Ceo fu fait, e donee a Gypewyz, l'endemayne de la Tyffeyne, l'an de nostre Seignur mil deus centz quatre vintz e sesze.

De matrimonio Edwardi Regis filii cum dictâ Philippa, per Regem Franciæ impedito ; & de conventionibus ad Isabellam maritandam juratis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Rot.
25 Edw. I.
in Turr. Lond.

NOUS Edward, par la grace, &c. fesoms a savor a touz ;

Que jadis nous fesimes a noble hom Guy conte de Flandres, e marchis de Namur, covenances de faire mariage entre Edward nostre chere fuiz, e Philippe fille au dit conte, par covenances, qe sont contenues es lettres qe sour ceo sont faites.

E pur ceo qe haute priuce e puissantz, ly Roy de France, ad mis, e met empellement, e qe nous avions, desiroms, e voloms l'aliance, e l'amur de nous, e de noz, au dit conte e a siens :

Nous avoms promis, e promettons au dit conte loialement, e en bone foi, par le serement, fait en nostre alme, e en nostre noun, e par nostre

commandement, e en nostre presence, sur les seints ewanges, touchiez corporellement par precureurs, q'i nous pur ceo faire, pur nous, e en nostre noun, mesmes ; cest asavoir, honorables peres en DIEU, Antoyne, par la grace de DIEU, évesque de Dureaume, Wautier, par mesme la grace, évesque de Cestre, e monseigneur Hue le Despenser :

Le dit serement, sicome fait pur nous, e en nostre noun, greantz, e approuantz, qe si le dit mariage n'aloit avant, ensi qe covenanciez est, entre nostre dit fuiz, e Philippe devant nommee, par l'empement du Roy de France devantdit, ou par la mort de la dite Philippe, ou par occasion quele qe ele avenist.

Nous procureroms, pourehaceroms, e feroms qe mariage se fera entre nostre dit fuiz, e Isabelle fille au dit conte de Flandres, e teles obli-

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

gations, e teles covenances, qe faites sont du mariage, de nostre fuiz e Phelippe desusditz.
 E de ceo purchaceroms nous, en bone foy, avesque le conte devant-dit, ou feroms purchacier dispensation, si mestiers en est, e tiele qe i coviendra;
 Ne n'empaecheroms par nous, ne par autrui, ne empaecher ne feroms ne ne consentiroms absolution encontre ces choses, ne autre empaechement d'apostoille ne d'autrui.
 E, si impetre fust, ou done, nous ne useroms mie, ne ne sufferoms qe hom en use.

E, a tout ceo faire, e a empler, nous obligeoms tout le nostre, e nostre heir Roy d'Engleterre, e tut le soen'entierment.
 E renuncioms, quant a ceo, pur nous, e pur nostre dit heir, a toutes les choses entierment, par les queles nous, ou noz heirs desusditz purreims venir encontre ses covenances, soit en tout, ou en aucune partie.
 E, pur seurte, e tesmoignance de ces choses, avoms nous ces presentes lettres fait sealer de nostre seal.

Qe faites furent, e donces a Gypwyz, l'endemain de la Typheyne, l'an de nostre Seignour mil deux centz quatre vintz & sesze.

Compromissum comitis Hollandiæ, ad arbitrium Regis Angliæ, super discordiis cum duce Brabantia.

A. D. 1297.
 An. 25 Edw. I.
 Rox. Aleman.
 25 Edw. I. m. 15. d.
 in Turr. Lond.

ATOUZ ceux qui cestes presentes lettres verront, Johan cuens de Holland & de Zeland, sires de Frisland; saluz.
 Nous feisoims a savoir a touz, qui nous, en la presence de noz amez & feaux,

Mons Terry de Brederode,	} Messages pur Kenmerland.
Mons Willame de Egemound,	
Mons Johan de Renesse,	
Mons Henr Bufful,	
Mons Nicol Persyn,	
Mons Gerard de Egemound,	} Messages pur North Holland.
Mons Cristian de Raphurst, chevalers;	
Mons Henry Chastelain de Leiden,	
Simon de Bentham,	
Sire Piers le Rous,	
Sire Hue de Ropere,	} Messages pur Durdreight.
Sire Hue de Cornhous, prestres;	
Johan de Telyng,	
Johan Nortyngh,	
Baudewyn Persyn,	
Nicol Persyn,	
Willam de Oestgeste,	
Johan del Dortogh,	
Cristian de Swetop,	
Willam del Ven,	
Splynter de Rammeswale,	
Johan le fiz Geffrei de Rammeswale,	
Mense le Fryson,	
Isebrond del Made,	
Johan Overforde,	
Coponon del Made,	
Isebrond le fiz Hue le Rous,	
Oger le Neven Kaleward, esquiers;	
Johan de Striene,	} Burgeis de Durdreight.
Tylman le Fryson,	
Johan Malegys,	
Johan de Penlic,	
Fays Trudeson,	
Frezeri Gylespewe,	} Burgeis & messages pur Middelburgh.
Nocol le fiz Clay,	
Johan le fiz Clay,	
Willam Marlyn,	
Willam Henry Tadeson,	
William Menseson,	} Burgeis & messages pur Arnhem.
Gerrard Doede,	
Arnulph Soete,	
Hue de Rode, &	
Jakes Fyncoete,	
	} Burges & messages pur Leyden.
	} Burgeis & messages pur Delf.

grace de Dux, Roy d'Engleterre, seigneur d'Yrland, & ducs d'Aquitaine, qe de trestouz les contens, queeles, descordz, crimes, e trespas, de quele qe manere, ou condicion qu'il soient, ou feussent entre nous, & de noble remembrance . . . nostre peere, e noz autres auncestres, e nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours, & amis, jointement, ou severaument, d'une part:
 Et le noble homme Johan duk de Brebant, e, de haute remembrance, . . . son peere, e ses autres auncestres e leurs suggestz, aliez, aerdantz, valitours & amys, ensemble, ou departement, d'autre;
 Nous, pur nous, & pur nos heirs, haut & bas, du tot nous sumes mis a la volente au dit, & al ordenacion du dit Roy d'Engleterre.
 E avoms volu & ottroye qe li meismes Roys d'Engleterre eit, & nous luy avoms done, plein poer de faire pees, treue, e suffrance entre nous e le dit duk de Brebant, e entre nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours, & amis, e les suens.
 E avoms promis & graunte, que l'avantditte pees, true, ou suffrance, ou autre acorde, ou ordenance qui le devantdit Roy fera, dira, ou ordenera sur les avantditz contens, queeles, descordz, crimes, ou autres trespaz queux qu'il soient, ou jadyz feussent, ou en quele qe manere il eent este faitz, d'une part ou d'autre, nous tendroms, garderoms loiaument & fermement, & feroms garder & tenir a touz noz suggestz, aliez, aerdantz, valitours & amis.
 E sur ce, e pur ce tenir garder, e accomplir en la fourme desusdite, nous avoms oblige a la destresce de la court de Rome, & du Roy d'Alemayne, e du dit Roy d'Engleterre, & de ses heirs Roys d'Engleterre, e du counte de Flandres, e de chescun de eux, nous, e nos heirs, e touz nos biens, e toutz les biens de nos suthmis, moebles e noun moebles, presentz e a venir; en tieu manere qe la dite court de Rome, par sentence d'excommuniement es persons de nous, & de nos heirs, & de nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours, & amys & de entredit nos terres, & de nos heirs, & es terres de nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours, & amys: les queles sentences d'excommuniement & de entredit, soient, a la requeste du dit Roy d'Engleterre, ou de ses heirs Roys d'Engleterre, dones & getteez, sanz nul citation, exception, monition, & sanz debat & delay.
 E le devantdit Roys d'Engleterre, e ses heirs Roys d'Engleterre, e le Roy d'Alemayne, e le cuens de Flandres, & chescun de eux, a la request du dit Roy d'Engleterre, ou de ses heirs Roys d'Engleterre, par la prise, seisme, & tenance de nous, e de nos heirs, e nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours, & amys: & de nos terres, & de terres de noz heirs, & nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours e amys, peussent distreindre nous e nos heirs, & nos suggestz, aliez, aerdantz, valitours, & amys, a tenir, garder, e accomplir totes les avantdites choses, e chescune de eles, en la forme avantditte.
 E avoms juree sur Seintes Ewangeyles, corporaument toches, qe totes les avantdites choses, e chescune d'elles, en la fourme desusdite, nous tendroms, garderoms, e accompliroms loiaument & fermement, e encontre ne vendroms ne assaeroms de venir en nule manere.
 En tesmoignance des avantdites choses, nous avoms ceste lettres sealees de nostre seal.

Done a Gypewyz, le cytyme jour du mois de Jäneuoer, l'an de nostre Seignour mil deus centz quatre vintz & sesze.

avoms promis & graunte au tresnoble prince monsire Edward, par la

Done a Gypewyz, le cytyme jour du mois de Jäneuoer, l'an de nostre Seignour mil deus centz quatre vintz & sesze.

Potestas data Hen. de Beaumont & aliis, nunciis comitis Flandriæ, ad faciendum confederationes inter Regem Angliæ & dictum comitem, sub sigillo dicti comitis.

A. D. 1297.
 An. 25 Edw. I.
 Ex Orig.
 in Thesaur. Cur.
 Receipt. Scacc.

NOUS Guis, cuens de Flandre & march' de Namur, faisons savoir a tous, Ke nous nobles homes, nos chiers & foiaules Henri seigneur de Blaumont, & Johan de Cuc, chevaliers; & Jakene de Donze; prenost de l'eglise de nostre Dame de Bruges, nostre clerc & rechedeur de Flandre; & chascun de aus pour le tout;

Et pour faire tout chun ke nous faire poirrens, & deveriens, se en nostre propre persone, nous fussiens present, en tous cas, en tous poins, qui requierent poir & mandement, soit general, soit especial.

Et expressement nous leur donnons poir & mandement de jurer, & de faire sairement, & foi fianchier, en l'ame de nous, pour nos, pour nos heirs; & pour les nos, toutes les fois, & sur toutes les choses, ke mestiers sera.

Avoms fait, & faisons nos procureurs, ou nos messages especials, & leur donnons plain poir de faire pour nous, & en nostre nom, pour nous, pour nos hoirs, & pur les nosteres;
 A treshaut prince & noble Eduart, par le grace de DU, Roy d'Engleterre, duc d'Aquitaine, & seigneur de Yrlande, pour lui, pour ses hoirs, & pour les siens, ou a ceaus, ou celui, qui, quant a chou serout, ou sera, en sen liu, & pour receveir de lui, ou de aus;
 Alliances, covenances, promesses, obligacions de persone, & de biens, & loiens, & sairemens, & fois, & tout chou ki a tiel besongne appartenra, & qui appartenir;

Et prometons a tenir ferm & estaule, tout ce ke par eaus, ou par les deus de eaus, sera fait, & dit, quant a ces choses.

En teismongnage de la quel chose, nous auons ces presentes lettres saeles de no saiel.

Qui furent faites le Merquedi apres le jour de la Typhane, en l'an de Grace mil deus cens quatre vins, & senze.

Sigil Flandr' cera flava vinculo membran.

A. D. 1297. † An. 25 Edw. I.

*Johanni duci Brabantiae, de dote uxoris suae, filiae Regis.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.**R**EX nobili viro, Johanni, eadem gratiâ, duci Brabantiae, Lotrich' & Lemburg', filio suo karissimo, salutem.

Ad videndum quod filia nostra carissima Margareta, consors vestra, habeat dotem suam, per, clarâ memorie, patrem vestrum dudum eidem assignatam: & ut ea, quae de ipsâ dote deficiunt, juxta conventiones, inter nos & praedictum patrem vestrum olim initas, compleantur;

Dilectos & fideles nostros, Humfridum de Bohun comitem Herefordiae

& Essexiae: Johannem de Hastings dominum de Bergaveny, Rogerum de Tylmaston, & Thomam de Snyterton, milites: ac magistrum Johannem Lovel, & Willielmum de Carleton, canonicos Wellensis ecclesiae, nuncios nostros ad vos, in ejusdem filiae comitivâ, duximus transmittendos.

Rogantes quatinus eisdem nunciis, quinque, quatuor, aut tribus eorum, super hiis, quae vobis ex parte nostrâ referent in praemissis, fidem plenariam adhibere, & ea celeris-executione operis adimplere curetis.

Dat' apud Herewycum, xiv. die Januarii.

Regi Romanorum, pro comite Hollandiae.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.**E**XCELLENTISSIMO principi, domino A. Dei gratiâ, Regi Romanorum illustri, semper augusto, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem, cum felicibus ac votivis honoris & gloriae incrementis.

Serenitatem vestram affectuosis precibus requirendam duximus & rogandam, quatenus ad teneritatem aetatis carissimi filii nostri, Johannis comitis Hollandiae & Zelandiae, ac domini Frislandiae, qui cum Elizabethâ, filiâ nostrâ carissimâ, matrimonium contraxit, &c. prout in literâ de datâ, xv. Jan' anno superiore.

*Littera Regis Theodorico comiti de Kalkerade, super comite Hollandiae.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 16. d.
in Turr. Lond.**R**EX nobili viro & amico suo karissimo, domino Theodorico, dicto Laf. de Cleve, comiti de Kalkerade, & domino de Thoneborg, salutem.

Litteras vestras, quas nobis, per Gerardum de Egemounde, vestrum militem, latorem praesentium, transmisistis, animo gaudenti recepimus: & tam ea quae ipse litterâ continebant, quam illa quae dictus miles, per credentiam, à vobis sibi commissam, nobis factiùs curavit exponere, intelleximus diligenter.

Sanè de laboribus & expensis, quos in terrâ carissimi filii nostri Johannis comitis Hollandiae, post obitum, clarâ memorie, patris sui, sustinistis: & de hoc, quod ad obsequium ejusdem comitis sic liberaliter vos offertis, vobis grates uberes referentes, intendimus quod idem comes, cum in terram suam venerit, quod erit in brevi, Domino concedente, super hiis faciat quod debebit, & ejus decebit laudem pariter & honorem.

Verùm super conventionibus, seu promissionibus, quas vobiscum, per venerabiles patres . . . Dublinensem archiepiscopum, & episcopum Dunelmensem, ac Hugonem le Despenser militem, nuncios quondam nostros, dictus lator asseruit esse factas, nobis die confectionis praesentium, non constabat, nec ipsorum nunciorum praesentiam habeamus.

Et ideò vestrae strenuitatis constantiam attentè requirimus & rogamus, quatinus super hiis vestra sinceritas sustineat patienter, donec de eisdem fuerimus certiores; & tunc erga vos sic proponimus nos habere, quod reputare debebitis rationabiliter vos contentos.

De eo autem quod vestra fidelitas sic indissolubiliter & constanter nobis adhæret, quod verbis, aut factis, vel aliâs quomodolibet, nequivit à nostro servitio separari, benivolentiae vestrae multimodas gratiarum referimus actiones; & tantâ quidem gratitudinis nolumus oblivisci.

Dat' apud Herewycum, xv. die Januarii.

Adolpho Regi Romanorum, de credentiâ.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.**E**XCELLENTISSIMO principi, domino A. Regi Romanorum, &c. Edwardus, &c. salutem, & felices ad vota successus. Vestrae sublimitatis excellentiam attentè requirimus & rogamus, quatenus hiis, quae dilecti & fideles nostri, Reginaldus Ferrer miles, & magister Ricardus de Havering clericus, vel eorum alter, serenitati vestrae ex parte nostrâ duxerint exponenda, dignetur vestra regia celsitudo fidem credulam adhibere.

Dat' apud Herewycum, xvii. die Januarii.

*Litteræ comitis Hollandiae, de consiliariis sibi à Rege assignandis.*A. D. 1297.
An. 25 Ed. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.**A**TOUZ ceux, qui cestes presentes lettres verront, Johan cuens de Holland & Zelande, & sires de Frisland, saluz.

Nous fesoms a sâvoir a touz, que nous avoms promis, & graunte au noble prince Edward, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Ireland, & ducs d'Acquitaine, de iceux;

Que monsire Renaud Ferre chivaler, & mestre Richard de Havering clerk, nous nomeront de par le dit Roi & les nouns des quiex il nous baudront en escrit, quant nous seroms venuz en nostre pais, pour estre nostres conseillers;

Nous receuoms, & retendrons de nostre conseil: & a toutes nos besoignes, que nous aurons a faire, les appelleroms a nostre conseil: & le conseil, q'il nous dorront, nous creiroms, & acomplirons, a nostre poer, en totes choses: e solonc celi conseil nous oureroms; e de leur conseil ne departirons, ne encontre reins ne feroms, en nulle manere, tant come il perra au dit Roi d'Engleterre.

E ce avoms nous jure a faire sur les seintes Ewangeles, corporelment touchiez.

E en testmoignance de ce, nous avoms ces lettres seeles de nostre seel. Donec a Herewyz, le dis & setyme jour de Janeuoir, l'an de nostre Seigneur, mil deus centz quatre vintz & sesze.

Wolfardo de Barsle, de credentiâ.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.**R**EX nobili viro & sibi dilecto, Wolfardo de Barsle, militi, salutem. Quaedam nobis votiva, in ore dilectorum & fidelium nostrorum, Reginaldi Ferrer, & magistri Ricardi de Havering clerici, posuimus; vobis ex parte nostrâ per eosdem, vivâ vocis oraculo, explicanda:

Dilectionem vestram affectuosè deprecantes, quatinus hiis, quae dicti Reginaldus & Ricardus vobis, super praemissis, ex parte nostrâ, duxerint intimanda, fidem credulam adhibere, & ea velitis felici effectui mancipare.

Dat' apud Herewycum, xvii. die Januarii.

A. D. 1297. † An. 25 Edw. I.

Consimilis littera Florentio de Barsle.

A. D. 1297. — An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 15. d. in Turr. Lond.

REX dilecto sibi, Florentio de Barsle, salutem. Quædam nobis rotiva, &c. ut supra, usque in finem. Dat' ut supra.

De conventione cum Rege Franciæ, quousque filii Wolfardi de Barsle ab arresto ipsius Regis fuerint liberati, minimè faciendâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod nos concessimus, & promisimus nobili viro, Wifardo de Barsle, militi, quod cum Rege Franciæ pacem aut treugas minimè faciemus, quousque filii ejusdem Wifardi ab arresto ipsius Regis Franciæ, quo detinentur, fuerint liberati :

Et ad hoc nos, & hæredes nostros, tenore presentium, obligamus.

Dat' apud Herewycum, xvii. die Januarii.

Et memorandum quod ista littera patens, proximè præcedens, liberata fuit apud Herewycum, xvii. die Januarii, anno regni Regis Edwardi vicesimo

quinto, dominis Theodorico de Broderode, domino Johanni de Renesse, & domino Henrico Busfell, militibus.

Ita quod litteram illam penes se custodiant, quosque Rex certioratus fuerit de voluntate & affectione prædicti Wifardi : & quod, & cujusmodi servitium facere voluerit domino Regi, tam per milites prædictos, quam etiam per præfatum Wifardum.

Benè tamen possunt eidem Wifardo ostendere litteram illam, ut sciat tenorem ejus : set minimè liberare; quousque Rex, &c. ut supra.

Et super hoc dictus dominus Theodoricus, dominus de Brederode, corporale præstitit juramentum.

Adolpho Regi Romanorum, pro comite Hollandiæ; necnon de credentiâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino A. Regi Romanorum, &c. Edwardus, &c. salutem, & fælices ad vota successus.

Quædam negotia, tangentiæ carum filium nostrum, Johannem comitem Hollandiæ & Zelandiæ, & carissimam filiam nostram, Elizabetham consortem suam, que ad utilitatem cedere poterunt utriusque, injunximus dilectis & fidelibus nostris, Reginaldo Ferrer militi, & magistro Ricardo de Havering clerico, vestræ celsitudinii, ex parte nostrâ, vivæ vocis oraculo, referenda. Excellentiam vestram rogantes attentè, quatinus prædictis Reginaldo &

Ricardo, vel eorum alteri, super hiis, quæ sublimitati vestræ referent in præmissis, dignetur vestra magnificentia fidem credulam adhibere, & ea favorabiliter adimplere.

Ad quæ siquidem concedenda, ex causis, per eosdem militem & clericum, vestræ majestati regiæ intimandis (quas etiam vos credimus non latere) speramus munificentiam vestræ clementiam facilitus inclinari.

Super hiis ergò, si placet, sic altitudo regia nostris in hæc parte precibus condescendat, quod ex liberalitatis, nobis in hoc impenso, favore vobis antius teneamur.

Dat' apud Herewycum, xviii. die Januarii.

Acquietantia comitis Hollandiæ pro dote uxoris suæ, filię Regis Angliæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

ATOUZ iceux qui cestes presentes lettres verront ou orront, Johan conte de Holland & de Zeland, & seigneur de Frisland, salut.

Sachez nous aver receu du noble prince Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitaine, par le mein Wautier de Bruges, nostre clerk :

Cink mile, sis centz, & quarante livres, de Turneis noyrs ; Sur le paiement de la somme, que le dit Roi graunta es covenances,

fetes entre li &, de noble remembrance, . . . nostre pere, sur le mariage de nous, & de sa fille, nostre chere compaigne.

E voloms e grantoms que les avantdites cynk mile, sis centz, & quarante livres, soient allouees en la dite somme, que le dit Roi graunta, sicome est susdit.

En testmoignance de ce, avoms fet faire cestes nos lettres overtes, seelees de nostre sel.

Donees a Herewyz le xviii. jour du mois de Janouoir, l'an de nostre Seigneur mil deus centz, quatre vintz e sesze.

De dotalitio Elizabethæ filię Regis, Hollandiæ comitissæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15.
in Turr. Lond.

ROY a touz ceuz, qui cestes presentes lettres verront, salut.

Sachez que nous avoms establi, pour nous, & pur nostre chere fille Elizabeth, femme du noble home Johan, conte de Holland & de Zeland, & seigneur de Frisland, nos chiers e feals, Renaud Ferrers chevalier, & mestre Richard de Havering clerk :

Nos procuratours & attornez a prendre, & recevoir l'assignement de oyt mile livres, a Turneis noys, de terre & de rente :

Les queles oyt mile livreses sont a assigner a la dite nostre fille, pour son dovayre, par les covenances, fetes entre nous &, de noble remembrance, Florenz peere du dit conte, sur le mariage du mesme le conte & de la dite nostre fille :

Et a requerre, & veer que les dites oyt mile livreses soient estendues, assises, & assignes parfitement & entierement, e bons leus, e covenables, solom les dites covenances :

Et a recevoir les avantditz estente, & assignement, e la seisine des terres, des viles, & des autres leus, qi ensi serront estendues, assises, ou assignees :

E a prendre, & recevoir serementz, feautez, & autres deners, rentes, & services, e totes maneres de profitz, qi, par reson de la dite estente, ou du dit assignement, seront deutz, ou deuronz estre fetz a la dite nostre fille :

E a fere totes autres choses, que peussent torner au profit de mesme nostre fille, es avantdites choses :

E auoms pur ferme, e pour estable, quant que les avantditz, chevalier & clerk, feront en cestes besoignes.

E en tesmoignance de cestes choses nous avoms fet faire cestes noz lettres overtes, seelees de nostre seal, & du seal de la dite nostre fille, du quel ele use encore.

Dones a Herewyz, le vintyme jour de Janeuoir, l'en de grace mill deus centz quatre vintz & sesze.

De Haya & aliis maneriis, pro dicto dotalitio assignandis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15.
in cedula
in Turr. Lond.

FAIT a savoir que monsieur Renaud Ferrer, & mestre Richard de Haveringes (le queux le Roi envoit en Holland pur le doayre ma dame Elizabeth sa fille, contesse de Holland) devient demander, depar le dit Roi, & depar la dite contesse, en noun du devant dit doayre :

Le maner de la Haya, & touz les autres maners, & totes les autres terres, qui meismes le conte ad entre la Muese & le Zype (ove totes les appartenances) jusques a la somme de viii M. livreses de terre par an, de noirs Turnois ; si les manoirs & les autres desusdites terres amontent, par an, a tant de somme :

E, si nous, ce, qui en faudra, soit parfait, & accompli de la custume de Lemmesfrend, ou daute covenable chose, selonc la discretion des avantditz, Renaud & Richard, quant il serront venuz en pays.

C'est escrit est devisez en quatre parties :

Des queles une demoert devers le Roy :

L'autre au conte :

La tierce en chancellerie :

Et la quarte fait, bailloè as avantditz, Renaud & Richard, le vintime jour de Janeuoir, l'an de Grace myl deus centz, quatre vintz & sesze.

*Henricus de Beaumont & Johannes de Cuyk sub sigillis eorum testificant, quod ipsi sacramentum præstiterunt, nomine Guidonis comitis Flandriæ, quod ipse comes confœderationem firmam tenebit cum Rege Angliæ.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOUS Henris, sires de Blaumont, & Jehans sires de Kuc, chevalier, faisons savoir a tous, ke nous les lettres de haut & noble homme Guy conte de Flandres, & marchis de Namur, no chier seigneur, rechenmes, les parolles, ki ensuivent, contenans.

NOUS Guys, cuens de Flandres, & marehis de Namur, faisons savoir a tous, ke nous nobles hommes, nos chiers & foiables, Henri seigneur de Blaumont, & Jehan de Cuc, chivalers: & Jakeme de Donze, provost de elgylse de nostre Dame de Bruges, &c. *prout supra de datto iz. Januarii, p. 853. usque hæc verba.*

Par le vertu de quelles lettres nous, Henris & Jehans desus nomei, procureur de par le devant dit conte;

Jurames le jour de le Candelar, l'an mille deus cens quatre vins, & seze;

En le capelle de nostre dame de Wasenghem, sour les sains Evangiles, de nous corporelment touchies;

Et fianchames en l'ame de no chier seigneur le conte devant dit, pour lui, & en son non, & pour ses hoirs contes des Flandres, ke totes les choses, & chascune de elles, contenues es lettres no chier seigneur le conte devant dit (ke treshaut princes & tresnobles Edwars, par la grasse de DIEU, Rois d'Engleterre, a de lui) sur alliances, faites entre eaus, pour eaus, & pour leur hoirs, Roys d'Engleterre & contes de Flandres;

Les queles lettres furent en le ditte capelle, & a jour devant dit, en le presense du Roy devant dit, & de nous, & de pleseurs prelas, barons & chivalers, & autres bones gens luites de point in point;

Ke nos chiers sires li cuens de Flandres, & si hoir conte de Flandres, tenront, & aempliront toutes les choses, & chascune de elles, contenues es lettres, de li devantdits treshaus princes, le Roys d'Engleterre & le no seigneur le conte devant dit, sour les alliances devantdites.

Et, en tesmognage de che, nous avons ches presentes lettres seles de nos seaus.

Les queles lettres furent faites & donnees ou lui, ou jour, & en l'an desus dis.

*Potestas data per Regem Angliæ Hugoni le Despenser & Waltero de Bello Campo, procuratoribus suis, ad juramentum præstandum pro confœderatione tenenda cum comite Flandriæ.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOUS Edwars, par la grasse de DIEU, Roys d'Engleterre, sires d'Irlande, & dues d'Aquitanie, faisons savoir a tous;

Ke nous sour les alliances, ke faites avons, en bone foi, pour durer a tous jours, pour nos, & pour nous hoirs Roys d'Engleterre;

A noble home Guy conte de Flandre, & marchis de Namure, pour lui, & pour ses hoirs contes de Flandre;

Et, dont nous avous done au devant dit conte nous lettres ouviertes, saieles de nostre saiel;

Es queles lettres il est contenu ke me sire, Hue li Despenser, & me sire Wauter de Beauchamp, seneschal de nostre hostel, sunt noz procureur, & kil en l'alme de nous, pour nous, & e nostre noun, & pour nous hoirs Roys d'Engleterre, par nostre commandement, & en nostre presence;

Jurerent sour les saintes Ewangiles, touchies corporelment d'aus;

Et fianchierent, ke nous toutes les choses ordenees, devisees, & contenues, es dites lettres, ke li devantdits nobles hom, cuens de Flandres, a de nous sour les alliances devantdites, & chascune de lis, es dites lettres continues, tenriemes, & aemplieriens, sans venir encontre, par nous, ne par autrui, en tout, ne en aucune partie.

Nous, ki de usage avons, ke nous en propre persone ne jurons mie, recognissons, ke les devantdits me sire Hue, & me sire Wautier, feisemes nous procureurs;

Et leur donames pooir, & mandement de jurer en l'alme de nous, pour nous, & pour nous hoirs, Roys d'Engleterre, & en nostre noun, toutes les choses, & chascune de les contenues es dites lettres des alliances

devantdites, ke li devantdits cuens de Flandres a de nous, si come desuize est dit;

Et recognissons ke li devant dit me sire Hue, & me sire Wauter, nostre procureur, de nostre mandement, & en nostre presence jurerent, sour les saintes Ewangiles, corporelment d'aus touchies;

Et fianchierent, en li capiele de nostre dame a Wasinghem, pour nous, & pour nous hoirs, Roys d'Engleterre, ke nous toutes les choses, & chascune d'eles continues es dites lettres, ke li dis cuens de Flandres a de nous sour les alliances devantdites, tenriens, & aemplieriens, sans venir encontre par nous, ne par autrui, en tout, ne en aucune partie.

Et le devant dit sairement, & fiance, fais de nous procureurs devantdits, nous, ki present i estiemes, desimes ke de no comandement fait estoient.

Et ke nous les loumes, greumes, & approumes, si come fais pour nous, & pour nous hoirs, Roys d'Engleterre: & en nostre noun.

Et encore le dissons, ke de me comandement, & en no presence, li levant dit sairement, & fiance furent fait, en le capiele devant dite;

Et les loons, greons, & approvons, pour nous & pour nous hoirs, Roys d'Engleterre, & l'avons en covent a tenir & aemplir, pour nous, & pour nous hoirs, Roys d'Engleterre sans venir encontre, par nous, ne par autrui, en tout, ne en aucune partie, par le tiesmoignes de ces presentes lettres saieles de nostre saiel;

Ki furent faites & donnees a Wasinghem, le jour de le Candelar, en l'an de Grasse mil deus cens quatre vins, & seze, & de nostre regne vintisme quint.

Sigil cerd albd, ligulâ membran'.

*De matrimonio inter Edwardum filium Regis & Philippam, vel Isabellam, filias comitis Flandriæ, in animam Regis jurato.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Edw. I.
in Turr. Lond.

NOUS, Antones de Duholme, Wauter de Cestre, par la grace de DIEU, evesques, & Hue le Despenser chevalier, fasoms a savoir a touz;

Ke sour les covenances, faites sour le mariage, qe se doit faire, e fera;

Entre mon seigneur Edward, fuiz a treshaut prince e noble, no trescher seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, e duc d'Aquitaine;

E damoiselle Philippe, fille au noble home Guy, conte de Flandres, e marchis de Namur.

Ou de damoiselle Isabelle, sorour a la dite damoiselle Philippe;

S'ensi estoit qe de damoiselle Philippe li mariage ne peust avenir, fust par l'empement de Roy de France, qui par divers lieux le tient; ou qe elle morust devant ceo qe ly mariages se fesist, ou par autre encheson, quele que ele fust; sicom il est pleinement contenu es lettres de covenances sur ceo faites;

Nous, a qui ly Roys, nos chiers sires desus nome, pur ceo qe en sa propre persone nad mie use a jurer, comfanda & poer dona de jurer en l'alme de ly, e fiancer totes les choses, e chascune d'eles, contenues es lettres des covenances du mariage devant dit;

Avoms jurre en l'alme de nostre chere seigneur le Roy devant dit, e fiance: jurames e fianceames, en la presence de li, qe toutes les choses, e chascune de les, contenues es dites covenances, il tenroit, e aempliroit, sanz venir encontre, en tut, ne aucune partie, par li, ne par autrui.

E, en tesmoignage de ceo, nous avoms cestes lettres presentes seles de noz seaus.

Les queles furent faites e donees a Wasinghem, le Mardy apres la Chandeure, l'an de nostre Seigneur mil deux centz quatre vintz & seze.

*De sæpeditis conventionibus juratis.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Edw. I.
in Turr. Lond.

NOUS, Hue le Despenser, e Wauter de Beauchamp, fesoms savoir a touz;

Ke treshaut e tresnoble prince, nostre chere sires, messires Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, sires d'Irland, e ducs d'Aquitaine, nous establi, e fist en la chapele de Wasingham le jour de la Chandeure, en l'an mil deux centz, quatre vintz, & seize, ses procureurs;

E nous dona poer e comfandement de jurer en l'alme de li, e fiancer, sur totes les choses contenues es lettres, quil ad donees a noble home le conte de Flandres, sour les alliances, faites entre eaus, pur eaus, e pour leur hoirs, Roys d'Engleterre, e contes de Flandres;

Les queles lettres furent as desus nomez jour e lieu:

En la presence de nostre chere seigneur le Roy d'Engleterre desus nome, e de nous, e de plusours autres bones gentz, prelatz, chevalers, e autres desusdit lieu;

Jurames sur les seintes Ewangiles, touchiez de nous deus corporelment, e fiancames, en l'alme de ly, pur ly, en son noun, e pur ses hoirs, Roys d'Engleterre, qu'il, e si dit heir, Roy d'Engleterre, tendront, aempliront totes les choses, e chescun deles, ensi come eles sont devisees, ordenees, e contenues es lettres faites sour les dites alliances.

E, en tesmoignage de ceo, nous avoms mis noz seales a cestes presentes lettres.

Faites e donees a desusdit lieu, en lau, e au jour, desus nomes.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Ad Amadeum comitem Sabaudia, de credentiâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, domino A. comiti Sabaudia, consanguineo suo karissimo, salutem & sinceram dilectionis affectum.

Quædam nobis votiva, posuimus in ore venerabilis patris, Walteri Coventrensis & Lychfeldensis episcopi, thesaurarii nostri, & Johannis de Berewyco, canonici Eborum, fidelium nostrorum, vobis per eosdem, oraculo vivæ vocis,

pleniùs exponenda:

Benivolentiam vestram requirentes attentius & rogantes, quatenus præ-

dictis, episcopo & canonico, vel uni eorum, in hiis, quæ vobis ex parte nostra duxerint referenda, velitis fidem credulam adhibere, & eadem effectum prosequente complere.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii.

Eodem modo scribitur, nobili viro, domino H. comiti Barry, &c. ut supra.

Dat' ut supra.

Comiti Hollandia de credentiâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, Johanni comiti Hollandia & Zelandia, ac domino Frislandia, dilecto filio suo, salutem.

Quædam nobis votiva, quæ ad vestri commodum & quietem credimus profutura, posuimus in ore venerabilis in CHRISTO patris, Walteri, DEI gratiâ, Coventrensis & Lychfeldensis episcopi, thesaurarii nostri, & Johannis de Berewyco, canonici Eborum, fidelium nostrorum, vobis

per eosdem, oraculo vivæ vocis, pleniùs exponenda:

Vestram benivolentiam requirentes attentius & rogantes, quatenus præfatis episcopo & canonico, & alteri eorumdem, velitis super hiis, quæ vobis nostro nomine, referenda duxerint, fidem credulam adhibere, & eadem affectu prosequente complere.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii, anno, &c. vicesimo quinto.

Ejusmodi credentiales comiti Flandria.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, Guidoni comiti Flandria, & marchioni Namurcia, amico suo carissimo, salutem.

Quædam nobis votiva, quæ vestri commodum respicere credimus & honorem, posuimus in ore venerabilis in CHRISTO patris, &c. ut supra.

Dat' ut supra.

Quædam nobis votiva, quæ vestri commodum respicere credimus & honorem, posuimus in ore venerabilis in CHRISTO patris, &c. ut supra.

Consimiles litteræ Johanni comiti Haynonia.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, Johanni comiti Haynonia, salutem.

Quædam nobis votiva, quæ vestri commodum respicere credimus & honorem, posuimus, &c. ut supra.

Dat' ut supra.

Quædam nobis votiva, quæ vestri commodum respicere credimus & honorem, posuimus, &c. ut supra.

Ejusdem tenoris litteræ Hugoni episcopo Leodensi.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, domino Hugoni, episcopo Leodiensi, salutem.

Quædam nobis votiva, &c. ut supra.

Eodem modo scribitur Willielmo Trajectensi episcopo, &c.

Eodem modo scribitur nobili viro duci Lothoringia.

Quædam nobis votiva, &c. ut supra.

Consimilis argumenti litteræ archiepiscopo Colonia.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, domino S. DEI gratiâ, sanctæ Coloniensis ecclesiæ archiepiscopo, sacri imperii per Italiam archicancellario, amico suo karissimo, salutem.

Quædam nobis votiva, quæ ad vestri commodum & quietem credimus profutura, posuimus, &c. prout in aliis supra.

Rex nobili viro comiti Gueldria, &c.

Quædam nobis votiva, quæ ad vestri commodum & quietem credimus profutura, posuimus, &c. prout in aliis supra.

Duci Brabantia, de credentiâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro Johanni, Lotrich', Brabantia & Lemburg' duci, filio suo karissimo, salutem.

Ad ea, quæ vestri commodum & quietem respiciunt, promovenda intendentes interponere opem & operam efficaces;

Venerabili patri Waltero, DEI gratiâ, Coventrensi & Lychfeldensi episcopo, thesaurario nostro, & Johanni de Berewyco canonico Eborum, fidelibus nostris, intentionem nostram super

hoc & propositum duximus demandanda, per eosdem vobis, oraculo vivæ vocis, pleniùs exponenda:

hoc & propositum duximus demandanda, per eosdem vobis, oraculo vivæ vocis, pleniùs exponenda:

Vestram benivolentiam requirentes attentius & rogantes, quatenus præfatis episcopo & canonico, & alteri eorumdem velitis super hiis, quæ vobis nostro nomine, referenda duxerint, fidem credulam adhibere, & ea executione operis adimplere.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii, anno, &c. vicesimo quinto.

Procuratorium pro renovatione confederationis, & consensu baronum ac communitatum Flandria habendo.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14 d.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Scitis quod nos facimus & constituimus procuratores nostros & nuncios speciales, venerabilem patrem Walterum Coventrensem & Lychfeldensem episcopum, thesaurarium nostrum, Amadeum comitem Sabaudia, consanguineum nostrum karissimum, Ottonem de Grandisono militem, & Johannem de Berewyco canonice Eborum, vel tres, aut duos ipsorum, si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes;

Ad petendum & optinendum à nobili viro Guidone, comite Flandria, & marchione Namurcia, ut confederatio & amicitia, inter nos & eundem comitem, pro nobis & nostris, ac ipsius comitis hereditibus, contra Regem Francia & valitores suos inita, renoventur:

Ad petendum & optinendum à nobili viro Guidone, comite Flandria, & marchione Namurcia, ut confederatio & amicitia, inter nos & eundem comitem, pro nobis & nostris, ac ipsius comitis hereditibus, contra Regem Francia & valitores suos inita, renoventur:

Et quod etiam de prædictis confederatione & amicitia, & omnibus conventionibus, circa hoc per ipsum comitem Flandria, seu ejus nomine promissis, fideliter & inviolabiliter observandis, ab ipso comite Flandria, tactis corporaliter sacrosanctis Evangeliiis, juramentum præstetur:

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Necnon ad requirendum & habendum, super præmissis, consensum, approbationem, & ratificationem, ac litteras filiorum ipsius comitis Flandriæ, & baronum, ac communitatum Flandriæ, & aliarum terrarum suarum, upâ cum litteris comitis Flandriæ memorati:

Et omnia alia & singula facienda, quæ circa præmissa & eorum quodlibet fuerint oportuna, & quæ præmissa contingunt, vel possunt contingere quoquo modo, etiam si mandatum exigant speciale.

Ratum habituri & acceptum quicquid per eosdem, episcopum, comitem Sabaudie, militem & canonicum, vel tres; aut duos eorum, si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes, petitum, optentum & factum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

In cujus, &c.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii.

Potestas confederandi cum duce Lotheringiæ, & multis aliis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra quod, ad tractandum cum nobili viro duce Lotheringiæ de confederationis & amicitie vinculo speciali; & eadem confederationem & amicitiam inter nos & ipsum ducem ineundi & firmandi: & per juramentum, in animam nostram præstandum, & pœnæ appositionem assecurandi & roborandi;

Venerabili patri Waltero Coventrensi & Lychfeldensi episcopo, thesaurario nostro, Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandisono militi, & Johanni de Berewyco canonico Eborum, vel tribus, aut duobus ipsorum, si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes, plenam damus & concedimus, tenore præsentium, potestatem.

Ratum habituri & firmum quicquid per præfatos, thesaurarium, comitem, militem, & canonicum, vel tres, aut duos ipsorum, ut prædictum est, tractatum, initum, firmatum, & assecuratum, ac factum fuerit in præmissis.

Et, ad ea omnia fideliter observanda, nos & omnia bona nostra, specialiter obligamus.

In cujus, &c.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii.

Item habent aliam consimilem potestatem, sine clausula de obligatione bonorum, &c. ut supra.

Et erat inde una tantum.

Item habent aliam consimilem potestatem confederandi cum nobili viro comite Haynoniæ. &c. cum clausula de obligatione bonorum, &c. ut supra.

Et erat inde una littera tantum.

Item habent aliam consimilem potestatem confederandi cum eodem comite, &c. sine clausula de obligatione bonorum.

Et erat inde una tantum.

Item habent aliam consimilem potestatem confederandi cum nobili viro comite Guetrie, &c. cum clausula de obligatione bonorum, &c. ut supra.

Et erat inde una tantum.

Item habent aliam consimilem potestatem confederandi cum eodem comite, &c. sine clausula de obligatione bonorum, &c.

Et erat inde una tantum.

Item habent aliam potestatem confederandi cum venerabili patre, episcopo Leodiensi, &c. cum clausula de obligatione bonorum, &c.

Et erat inde una tantum.

Item habent consimilem potestatem confederandi cum eodem episcopo, &c. sine clausula de obligatione bonorum, &c.

Et erat inde una tantum.

Item habent aliam potestatem confederandi cum venerabili patre, episcopo Trajectensi, &c. cum clausula de obligatione bonorum, &c.

Et erat inde una tantum.

Item habent consimilem potestatem confederandi cum eodem episcopo Trajectensi, &c. sine clausula de obligatione bonorum, &c.

Et erat inde una tantum.

Potestas ad confederandum generaliter.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra quod, ad tractandum cum quibuscumque nobilibus, & aliis personis, eujuscumque regni, seu terræ, status, dignitatis, seu conditionis existant: ac communitatibus & universitatibus quibuscumque, de confederationis & amicitie vinculo speciali: & eadem confederationem & amicitiam inter nos & ipsos ineundi & firmandi: & per juramentum, in animam nostram præstandum, & pœnæ appositionem assecurandi & roborandi;

Dilectis & fidelibus nostris, venerabili patri, Waltero Coventrensi & Lychfeldensi episcopo, thesaurario nostro, A. comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandisono militi, & Johanni de Berewyco canonico Eborum; vel tribus, aut duobus ipsorum (si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes) plenam damus, & concedimus, tenore præsentium, potestatem:

Ratum habituri & firmum, quicquid per prædictos, episcopum, comitem,

militem, & canonicum, vel tres aut duos eorum, ut prædictum est, tractatum, initum, firmatum, & assecuratum, ac factum fuerit in præmissis.

Et, ad ea omnia fideliter observanda, nos, & omnia bona nostra specialiter obligamus.

In cujus, &c.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii.

Consimilem potestatem confederandi, &c. habent iidem nuncii per aliam litteram patentem, in quâ non fit mentio de obligatione bonorum, &c.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, per alias litteras, ad tractandum cum nobilibus comitatibus & terræ Burgundie, & aliis personis, ac communitatibus quibuscumque, & undecumque, de confederationis & amicitie vinculo speciali, &c. ut supra; & cum clausula de obligatione bonorum, quæ incipit, & ad ea omnia fideliter observanda, &c.

Dat' ut supra.

De treugis, sive pace, inter Regem Angliæ & Regem Romanorum ex parte unâ, & Regem Franciæ ex aliâ, tractandis & ineundis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, Edwardus, Dei gratiâ, &c. salutem.

Noverit universitas vestra quod nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilium patrum, dominorum B. Albanensis, & S. Penestr', Dei gratiâ, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, nostrorum specialium amicorum;

Damus, & concedimus per presentes, dilectis & fidelibus nostris, venerabili patri, Waltero Coventrensi & Lychfeldensi episcopo, thesaurario nostro, Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandisono militi, & Johanni de Berewyco canonico Eborum; seu tribus, aut duobus ipsorum, si unus vel duo ex ipsis fuerint absentes;

Plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum tractandi, nomine nostro; de sufficienti, de treugis, & de pace, inter Regem Romanorum & valitores suos & nos & valitores nostros ex parte unâ, & Regem Franciæ & valitores suos ex alterâ, super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, inter dictum Regem Romanorum & nos & valitores nostros, & ipsum Regem Franciæ & valitores suos exortis:

Et etiam easdem, sufficientiam, treugas, & pacem, ordinandi, ineundi, & firmandi: & omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna:

Ratum habituri & firmum quicquid per prædictos, episcopum, comitem, militem & canonicum, vel tres, aut duos eorum, sicut prædictum est, tractatum, ordinatum, initum firmatum & factum fuerit in præmissis.

Et, ad hæc omnia fideliter observanda, obligamus nos, & omnia bona nostra, presentia & futura.

In cujus, &c.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii, anno regni Regis vicesimo quinto.

Consimilem potestatem habent iidem nuncii, in quâ Rex Franciæ, cum valitoribus, præcedit alios Reges, cum eorum valitoribus; in quâ etiam, apponitur clausula de obligatione bonorum. Dat' ut supra.

Aliam potestatem habent iidem nuncii, in quâ Reges Romanorum & Angliæ, cum eorum valitoribus, præcedunt Regem Franciæ cum suis valitoribus, & sine clausula de obligatione bonorum.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

De potestate easdem treugas vel pacem, in Regis animam jurandi.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS CHRISTI fidelibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, Edwardus, &c. salutem.

Noverit universitas vestra quod, cum nos, ob reverentiam sedis apostolicæ, & ad instantem requisitionem venerabilium patrum, dominorum B. Albanensis, & S. Penestr. Dei gratiâ, episcoporum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, nostrorum specialium amicorum;

Dederimus & concesserimus dilectis & fidelibus nostris, venerabili patri, W. Coventrensi & Lychefeldensi episcopo, thesaurario nostro; Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro karissimo, Ottoni de Grandisone militi, & Johanni de Berewyco canonico Eborum, seu tribus, aut duobus ipsorum, si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes, per alias litteras nostras;

Plenam potestatem & speciale mandatum tractandi, ordinandi, ineundi, ac firmandi, nomine nostro, sufferentiam, treugas & pacem, super guerris, dissensionibus, & discordiis quibuscumque, inter Regem Romanorum & valitores suos & nos & valitores nostros ex parte unâ, & Regem Franciæ & valitores suos ex alterâ exortis:

Et etiam easdem, sufferentiam, guerras & pacem, ordinandi, ineundi, & firmandi; & omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expeditionem fuerint oportuna;

Ut ipsæ, sufferentia, treugæ & pax, si eam vel eas ordinari, iniri & firmari contingat, firmius observentur;

Damus & concedimus per presentes præfatis, episcopo, comiti, militi, & canonico, vel tribus, aut duobus ipsorum, ut prædictum est, plenam & liberam potestatem, & speciale mandatum, juramentum in animam nostram præstandi, de prædictis sufferentiâ, treugis & pace, observandis:

Et per pœnarum appositionem, & restitutionis dampnorum, per subditos aut valitores nostros, contra ipsarum, sufferentiæ, treugarum & pacis formam seu conventionem, inferendorum, promissionem;

Et quamlibet aliam, de quâ ipsis, episcopo, comiti, militi, & canonico, seu tribus, aut duobus ipsorum, expedire videbitur, obligationem prædictas, sufferentiam, treugas & pacem, assecurandi, vallandi, & etiam roborandi.

Dat' apud Walsingham, sexto die Februarii.

Archiepiscopo Colonien' de solutione pecuniæ ex parte Regis, retardatâ: necnon de pace inter eundem archiepiscopum & ducem Brabantie tractandâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, domino S. eadem gratiâ, sanctæ Coloniensis ecclesiæ archiepiscopo, & sacri imperii per Italiam archicancellario, amico suo karissimo, salutem & prosperos ad vota successus.

Litteras & articulos, quos frater Hermannus, de ordine Hospitaliariorum, nobis porrexit ex parte vestrà (qui in expositione negotiorum, sibi commissorum, prudenter se habuit & discretè) audivimus diligenter.

Intimantes vobis quod valdè molestè gessimus & gerimus, quod solutio, quæ vobis ex parte nostrâ, facta fuisse debuerat, tanto tempore extitit retardata.

Propter quod venerabili patri in Christo, W. Coventrensi & Lychefeldensi episcopo, & dilectis & fidelibus nostris, Ottoni de Grandisone militi, & Johanni de Berewyco decano Wymburnensi, quos ad partes Brabantie & Hollandie destinavimus;

Præcepimus quod ipsi, vel dictus episcopus cum altero prædictorum, de

dictis partibus non recedant, quousque de dictâ pecuniâ fecerint gratum vestrum, secundum quod facere poterant bono modo; qui, vel duo eorum, ut dictum est, impedimenta, propter quæ dicta pecunia soluta non extitit, vobis referre poterant oraculo vivæ vocis:

Quibus etiam injunximus, ut diligenter procurarent interponere partes suas erga ducem Brabantie, & dominum de Cuk, ut pecunia, quæ vobis per gentes dicti ducis ablata fuisse dicitur, vobis plenè restituantur.

Et, quia desideramus quod inter vos & ducem prædictum esset concordia & amicitia specialis, injunximus iteratò eidem nostris nunciis, quod ipsi inter vos & eundem ducem tractent de pace: & quod inter vos sit mutua pax & concordia, faciant posse suum.

Et idem nuncii, vel dictus episcopus, cum altero sociorum suorum, vobis dicent expressius intentionem & voluntatem nostram super negotiis antedictis.

Dat' apud Walsingham, vii. die Februarii, anno, &c. xxv.

Decano Colonien' de pecuniis per gentes ducis Brabantie, ablatiis: & de prebendâ in ecclesiâ Dublinen' eadem decano promissâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto clerico & secretario suo, magistro Wycoldo, majori in Colonia decano & archidiacono, salutem.

Hiis, quæ frater Hermannus, de ordine Hospitaliariorum;

Cum vestris litteris de credentiâ, ad nos missis super denariis, per gentes ducis Brabantie, in conductu domini de Cuk ablatiis, ut asseruit:

Et super provisione, quam vobis fecisse promiseramus in ecclesiâ Dublinen', quamprimum prebendam valoris quaterviginti marcarum in eadem ecclesiâ vacare contigerit;

Coram nobis prudenter & discretè proposuit, diligenter auditis;

Venerabili patri, W. Coventrensi & Lychefeldensi episcopo, & dilectis & fidelibus nostris, Ottoni de Grandisone, & Johanni de Berewyco decano Wymburnensi, qui, vel dictus episcopus cum altero eorumdem, pro nobis, ad partes Brabantie & Hollandie in proximo sunt venturi;

Præcepimus quod ipsi, vel duo ipsorum, ut prædictum est, erga ducem & dominum prædictos interponant efficaciter partes suas, ut dictorum decaniorum restitutio vobis fiat.

Super provisione verò sciatis, quod à tempore promissionis, aliqua prebenda, quam nos vobis dare, & vos recipere decrevit, in dictâ ecclesiâ non vacavit; set in votis gerimus promissionem nostram vobis in hac parte, cum locus se optulerit, adimplere.

Dat' apud Walsingh', septimo die Februarii.

Generale procuratorium pro sedandis discordiis inter amicos & confederatos Regis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Volentes, ad sedandas contentiones, guerras, discordias, & querelas (inter quoscumque confederatos, valitores, & amicos nostros, motas quomodolibet, vel subortas) interponere, ut tenemur, efficacius partes nostras;

Venerabilem patrem, Walterum Coventrensem & Lychefeld' episcopum thesaurarium nostrum, A. comitem Sabaudie consanguineum nostrum karissimum, Ottonem de Grandisone militem, & Johannem de Berewyco canonicum Eborum, fideles nostros, vel tres, aut duos ipsorum, si unus, vel duo ex ipsis fuerint absentes;

Facimus & constituimus procuratores nostros, & nuncios speciales, ad procurandum & nostro nomine, optinendum, quod præfati confederati, valitores, & amici nostri, de prædictis contentionibus, guerris, discordiis & querelis, dicto nostro, & arbitrio, & ordinationi nostræ, totaliter se submittant;

Et quod, inter eosdem confederatos, valitores, & amicos nostros, sufferentia & treugæ ineantur, firmentur, & modis debitis roborentur, &

firmiter observentur; donec de dictis contentionibus, guerris, discordiis, & querelis plenè duxerimus ordinandum;

Necnon ad audiendum rationes partium super hiis, & nobis referendum easdem;

Et nichilominus ad easdem contentiones, guerras, discordias, & querelas sedandas, & inter ipsas partes pacem & concordiam fieri, & iniri, ac firmari procurandum, & nostro nomine, faciendum; si ad hoc eadem partes, nostri contemplatione rogatis, suos dignentur animos inclinare:

Et ad omnia alia & singula faciendum, quæ in præmissis, & eorum quolibet, fuerint oportuna, & quæ nos facere possemus, si personaliter interessemus.

Ratum habituri & gratum quicquid per prædictos, episcopum, comitem, militem, & canonicum, vel tres, aut duos ipsorum, ut prædictum est, factum fuerit in præmissis, & singulis præmissorum.

In cujus, &c.

Dat' apud Ely, xii. die Februarii.

Procuratoria pro sedandis discordiis inter quosdam amicos & confederatos Regis, specialiter nominatos.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Volentes, ad sedandas contentiones, guerras, discordias & querelas;

Inter nobiles viros, Johannem ducem Lotriche, Brabantie & Lemburg, ex parte una, & Johannem comitem Hollandie, Zelandie, & domidum Frislandie, ex altera, filios nostros dilectos; necnon & inter alios confederatos, & valiores nostros quoslibet, & amicos, motas quomodolibet vel subortas;

Interponere, ut tenemur, efficacibus partes nostras; Venerabilem patrem W. Coventrensem & Lychefeldensem episcopum, thesaurarium nostrum, A. comitem Sabaudie consanguineum nostrum carissimum, Ottonem de Grandisono militem, & Johannem de Berewyco canonicum Eborum, fideles nostros, & eorum quenslibet in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis;

Facimus & constituimus procuratores nostros, & nuncios speciales, ad procurandum, & nomine nostro, optinendum quod prefati dux & comes, & alii confederati, valiores & amici nostri, de predictis contentionibus, guerris, discordiis, & querelis dicto nostro, & arbitrio, & ordinationi nostre totaliter se submittant;

Et, quod, inter eosdem ducem & comitem, ac inter alios confederatos, valiores, & amicos nostros, sufferentia & treuga inentur, firmentur, & modis debitis roborentur, & firmiter observentur; donec de dictis contentionibus, guerris, discordiis, & querelis plenè duxerimus ordinandum;

Necnon ad audiendum rationes partium super hiis, & nobis referendum easdem.

Et nihilominus, ad easdem contentiones, guerras, discordias, & querelas sedandas, & inter ipsas partes pacem & concordiam fieri, iniri, ac firmari procurandum, & nomine nostro, faciendum; si ad hoc eadem [partes,] nostri contemplatione rogatus, suos dignentur animos inclinare;

Et ad omnia alia & singula facienda, que in premissis, & eorum quolibet fuerint oportuna, & que nos facere possemus, si presentialiter interessemus;

Ratum habituri & gratum quicquid per predictos, episcopum, comitem, militem, & canonicum, & quemlibet eorum in solidum, factum fuerit in premissis, & singulis premissorum.

In cujus, &c.

Dat' apud Ely, xii. die Februarii.

Item, habent aliud procuratorium, sub eisdem verbis, & eodem datu, pro sedandis discordiis, inter comitem Flandrie & comitem Haynonie, &c. ut supra.

Item, habent aliud procuratorium, sub eisdem verbis & datu, pro sedandis discordiis, inter comitem Flandrie & comitem Hallandie, &c. ut supra.

Item, habent aliud procuratorium, sub eisdem verbis & datu, pro sedandis discordiis, &c. inter ducem Brabantie, &c. ut supra; & venerabilem patrem archiepiscopum Coloniensem, &c. ut supra.

Litteræ Regis ad cardinales nuncios, de tractando super pace.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

VENERABILIBUS in CHRISTO patribus, dominis B. Albanensi, & S. Penestr, DEI gratia, episcopis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, amicis suis carissimis, Edwardus, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Ob sedis apostolicæ reverentiam, & vestri honoris augmentum, quem semper augeri cupimus, venerabilem patrem W. Coventrensem & Lychefeldensem episcopum, thesaurarium nostrum, & Johannem de Berewyco canonicum Eboracensem, clericum nostrum dilectum, ad vos, cum potestate sufficienti, duximus destinandos;

Qui, una cum nobili viro, A. comite Sabaudie, & Ottone de Grandisono milite, nostris fidelibus, si ipsi, vel eorum alter, presentes fuerint, vobiscum tractabunt super hiis, que per vos, super tractatu pacis vel treugæ, sunt laudabiliter inchoata;

Sinceritatem vestram attentius deprecantes, quatenus predictos, episcopum, comitem, militem, & clericum, tres, vel duos ipsorum, si unus vel duo ex ipsis fuerint absentes, benigne, nostræ personæ intuitu, ad tractatum hujusmodi admittatis.

Dat' apud Ely, xii. die Februarii, anno, &c. xxv.

De inquirendo super bonis per gentes Regis Franciæ, deprædatis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Vascon.
25 Edw. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Henrico de Lascy, comiti Lincolnie, tenenti locum suum in ducatu Aquitannie, salutem.

Cum Arnaldus Dauribat, civis noster Baionensis, asserit se apud Rupellain, occasione presentis guerræ, bonis suis per gentes Regis Franciæ, usque ad summam centum & triginta librarum Turonensium nigrorum, deprædatum fuisse;

Nos, volentes super hoc fieri certiores, vobis mandamus quod, vocatis coram vobis, tam Anglicis quam Vasconibus, quos ad hoc videritis evocandos, & veritate, super eadem deprædatione, & bonorum deprædatorum valore, causâ, & modo, & aliis circumstantiis ipsius deprædationis, diligentius inquisitâ;

Nobis per vestras patentes litteras, harum seriem continentes, de premissis & modo, & formâ, distinctè & apertè constare, quamprimum opportunè poteritis, faciatis.

Teste Rege, apud Ely, xii. die Februarii.

Consimiles litteræ diriguntur eidem comiti pro subscriptis, super deprædatione bonorum, &c. usque ad summam subscriptas; viz. pro Arnaldo Reymundi Dauribat, & Willielmo Arnaldi Dauribat, civibus, Baionensibus, usque ad summam mille & octingentarum librarum Turonensium nigrorum, &c.

Pro Petro Arnaldi, Bonioit & diversis aliis civibus Baion'.

De conductu pro mercatoribus Hispaniæ & Portugallie.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitaine, a ses feaus e leus Henry de Lacy conte de Nicole, tenant son leu en Gascoigne, e a Johan de Saint Johan, sor seneschal en celes parties, saluz.

Sachez qe luy nobles home, le conte de Flandres, marchis de Namur, nostre chier amys, a la request des marchandz, e des mariners de Espaigne e de Portugal;

Nous ad prie & requis, qe, pour le profit de nous, e de luy, e de nos terres, vousissoms doner sauf conduit a eus, en alant, venant, & demorant, & marchandant par nostre roialme;

A durer jesques a la quinzaine de la Saint Michel prochain venant; car il prierent au Rois d'Espaigne & de Portugal, q'il autiel conduit donassent as gentz de nostre roialme, e de nos terres.

E, pour ceo, qe nous savoms bien, que ceo serroit profitable chose, qe pees se feist entre les nos e les gentz de celes parties;

Nous vous mandoms, qe vous apeles a vous ceus de Bayon & leur monstreiz ceste chose.

E puis envioiez as Roys avanditz d'Espaigne e de Portugal, pour saver moun s'il le voillent aussint; e, s'il le voillent, facent autieles lettres pour nos gentz, come nous avoms grante pour les leur;

Les queles lettres nous avoms envioies au dit conte de Flandres, par l'evesque de Cestre nostre tresorer.

E les queles devient demorer en la main le conte de Flandres, ou du dit tresorer, jesques a tant qe hom sache si ceo soit la volunte des avanditz Roys;

La quele seuwe, e leurs lettres euwes sur ceo, nous voloms qe vous facez crier la triwe de ceus d'Espaigne, e de Portugal, pour eus, e pur leur biens, e pur leur marchandises, a durer al terme avandit;

E adonc voloms nous qe nos lettres desusdites soient baillees as marchandz d'Espaigne e de Portugal;

Nous vous enveoms le transcript de la lettre, la quele nous avoms faite as marchandz d'Espaigne e de Portugal, pur ceo qe vous peussez saver quele lettre vous devez aver des avandit Roys pour noz gentz.

Donees a Saint Auban, le xvii. jour de Fevrier, anno, &c. xxv.

A.D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Nunciū à Rege Franciæ Regi Angliæ mittuntur, super negotio liberationis Regis Scotiæ & suorum, necnon executionis treugarum.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P.P.P. 113.

PHILIPPE, par la grace de DIEU, Roy de France, a tous ceux qui ces presentes lettres verront, salut.
Comme souffrance ou abstinence de guerre soit accordé & faite entre nous, pour nous, pour nos hoirs, pour nos hommes, soubmis, alliez, & aydans, d'une part; & le Roy d'Angleterre pour luy, pour ses hommes, sousmis, alliez & aydans, d'autre; laquelle souffrance doit durer jusques a l'endemain de la Tiphanie prochaine a venir, & d'illueques jusques a un an apres; & ayt esté acorde en l'ordonnance de la dicte souffrance, que tous li prisonniers de chacune lesdites parties, de quelle condition ou estat, haut ou bas, grand ou petit, il soient, ostage au dict a la cognoissance, & a la volonté de deux chevaliers, c'est asscavoir de nostre amé & feal Simon de Meleu, chevalier, mareschal de France, lequel nous avons esleu & établi a ce pour nostre partie, & Geoffroy de Gienville, chevalier, lequel ludit Roy de Angleterre i a mis pour la soue partie, si comme ses choses sont plus plainement contenues en nos lettres, & du dict Roy d'Angleterre faictes sur ce:

Nous établissons & envoyons especialement nos amez freres, Geoffroy de Ablines, & Odet de Sens, de l'ordre des freres Prescheurs, & frere

Pierre de Laudosies, & Robert de Progue, de l'ordre des freres Mineurs, porteurs de ces lettres, a requerre de par nous, & en nom di nous, que la souffrance ou l'abstinence dessusdicte soit tenue & gardée au haut prince Jean Roy d'Ecosse, & as prelatz, barons, chevaliers, & autres nobles, communauté, & universitéz, de villes, & as habitans du royaume d'Ecosse, de quelle condition ou estat qu'il soient, lesquels sont de plesa & les tenons pour nos alliez & aydans, si comme il appert par les lettres faictes sur ce: & a demander encores & requerrir, que li dit Roye d'Ecosse, & les autres du royaume pris par la partie dudict Roy d'Angleterre, de quelle condition ou estat, haut au bas, grand ou petit, il soient, soit ostage selon la forme de l'accord, & de l'ordonnance dessusdict, & a demander & requerrir que ces choses dessusdicts, & en la garde des ports, & en toutes autres choses la souffrance, l'accord, & l'ordonnance dessusdict soient tenues, gardez, & accomplis; & a faire toutes choses qui necessaires seront en ces besognes, desquelles choses requerre & faire en la maniere dessusdicte, nous leur donnons plener pouvoir & especial commandement par ces presentes lettres, scelees de nostre scel.

Faictes & données a S. German en Laye, le Mardy apres les Brandons, l'an de Grace mil deux cents quatre vingt & dix sept.

Ordinatio facta apud Bruges, inter comitem Flandriæ & episcopum Cestr' pro Rege Angliæ, super gestu navium utriusque regni.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Et Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

SACHENT touz, qe le secund Vendredi de Quaresme, cest a savoir le uityme jour de Marz, l'an de nostre Seigneur mil deus centz quatre vintz & sesyze, a Bruges, en la presence de nous Guy, conte de Flandres, & marchis de Namur, & del honorable pere Wauter, par la grace de DIEU, evesque de Chestre & tresorer d'Angleterre, & sire Johan de Berewik clerk, messagers de treshaut & noble prince le Roy d'Angleterre, & mon seigneur Willame de Leyburne amiral de la mer du dit Roy d'Angleterre;

Furent ordenees, & acordees, pur durer a touz jours, les choses ki esuent, entre les mestres & mariners d'Engleterre, Bayone, & de Flandres, qui convenablement y poent estre pur euz, & pur touz les autres, de l'une terre & de l'autre, & du commun assent de eux, pur garder la pees & l'amour, & pur greigner seurte de eux, & des marchands, & des autres personnes des devantites terres.

I. Premerement, est ordene & acorde, que toutes les nefes d'Engleterre, & de Bayone, & du poer d'Engleterre, alantz vers le parties de Flandres, aient le signal des armes du Roy d'Engleterre: & toutes les nefes de Flandres, & du poer du conte de Flandres, alantz par mer, aient le signal des armes du conte de Flandres, & ovesque lettres patentes, sceales du commun seal de la vile, d'ont la nef sera, tesmoignantz qe la dite nef est de tiele ville, du poer du conte de Flandres; & ce est ordene pur ce, qe les enemys d'Engleterre & de Flandres ne les peussent desceivre enpreignant, & contrefaisans le signal du conte.

II. Derechief est ordone & acorde, qe si un du poer du Roy d'Engleterre tue aucun, ou aucuns du poer du conte de Flandre, ou leur face

roberie & autre trespas: ou si ceux du poer du dit conte, tuent de ceux d'Engleterre & de Bayonne, ou du poer du Roy d'Engleterre, ou leur fachent roberie, ou autre trespas; qe justice & amende soit faite en tieu manere, qe celi, qui serra atteynt qil avera fait mort, preigne mort; & qui avera coupe membre, ou tolu membre, si perde aussi membre, & des autres trespas droiture soit faite, selonc les custumes du lieu ou le trespas serra faite:

III. Et fait a savoir qe pur mort, ne pur roberie, ne pur autres trespas, qui seront faitz de l'une partie ne de l'autre: ne pur ce qe la justice, l'emende de cele mort, ou de cele roberie, ou autre trespas soit delaye longement a faire; l'alliance, ne la pees, ne l'amour, ne la communautes des uns as autres, ne de l'une terre a l'autre, ne doit estre, ne serra changie, amenusie, ne tourlee de rien; mais de la dite mort, ou roberie, ou autre trespas, soit justice, & amende perseuve par ceux, a qui la choze pertendra, & faite le plus tost, qe hom porra, en bone manere.

E, en tesmoignace des dites choses, nous G. cuens de Flandres avantditz, avons cestes presentes lettres, sceales de nostre seal.

Donnees a Bruges, l'an & le jour avantditz.

Dors.—Cest un escrit endente, dont la une partie demoert scealee du seal le conte de Flandres deners le Roy, & l'autre partie scealee du seal le Roy deners le dit conte demorante. E fait a remembrer que l'escrit souz le seal le conte feust baille a monsieur Johan Sauvage a Gillingham le xxv. jour de Marz pur faire crier sur la marine meisme l'escrit.

De tractando super matrimonio inter Amadeum comitem Sabaudia & Johannam comitissam Gloucestræ, filiam Regis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Pat. 25 Edw. I.
p. 1. m. 10.
in cedula.

REX dilecto & fideli suo, Ottoni de Grandisono, salutem.
Quia tam per nuncios, quam per litteras ex parte nobilis viri & fidelis nostri, A. comitis Sabaudia, nobis missas, ipsius comitis perpendimus voluntatem super matrimonio, inter ipsum, & Johannam comitissam Gloucestræ & Hertfordiæ, filiam nostram, contrahendo, dum tamen ad hoc nosster interveniret assensus.

Nos, firmam spem obtinentes, de illo matrimonio, si fiat, posse multa commoda provenire, eidem matrimonio nostrum prebimus assensum;

Ita, videlicet, quod prefatus comes, ante fidei dationem inter ipsos, de terris & redditibus suis, in certis & competentibus locis, extra potestatem Regis Franciæ, det & assignet dictæ filiæ nostræ, & liberis masculis, inter eos procreandis, quindecim milia librarum terræ & redditus parvorum Turonensium nigrorum, hereditariè habendarum.

De quibus quidem quindecim milibus libratibus terræ & redditus, dicta filia nostra decem milia librarum terræ & redditus retinebit in dotem.

Et, si ipsa filia nostra prefatum comitem supervivat, quam diu se tenuerit cum liberis suis masculis absque viro, teneat integrè prædicta quindecim milia librarum terræ & redditus.

Et, si liberos masculos inter eosdem non contigerit procreari, tunc prædicta filia nostra prædicta decem milia librarum terræ & redditus, sic in dotem assignandarum, tantum retineat suâ vitâ.

Vol. I.

Ita etiam quod, si dicta filia nostra, absque liberis masculis, sic procreatis, in fata decedat, prædicta dos, post decessum ejusdem, ad liberos præfati comitis, qui comites Sabaudia fuerint, integrè & liberè revertatur.

Et, si de prædictâ filiâ nostrâ, absque liberis masculis, humanitè contingat, prout superius est expressum, & filia, seu filiæ inter ipsos fuerint procreata, tenetur præfatus comes, pro se & hæredibus suis, dare & liberare primogenitæ filiæ triginta milia librarum parvorum Turonensium nigrorum: & cuilibet filiarum post natarum viginti & quinque milia librarum hujusmodi Turonensium, ad ipsas, semel de amicorum suorum consilio, maritandas.

Nos itaque, de fidelitate & circumspectione vestrà gerentes fiduciam pleniorè, assignavimus vos, unâ cum illo, quem ad hoc vobiscum associare volueritis, ad prædicta quindecim milia librarum terræ & redditus, sic assignandarum, simul cum illis, quos dictus comes, loco suo, ad hoc deputare voluerit, extendenda, & ad opus dictæ filiæ nostræ recipienda, in formâ prædictâ, prout vestra discretio duxerit providendum.

Et idè vobis mandamus quod, ad requisitionem præfati comitis, ad partes illas, quamcunq; poteritis, personaliter accedentes, præmissa omnia & singula faciatis & expleatis, sicut prædictum est.

In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.

Teste meipso apud Shoppestle, xvi. die Martii, anno regni nostri xxv.

10 K

A.D. 1297. | An. 25 Edw. I.

*Comes Flandriæ promisit quod faciet & procurabit magnates ac communitates Flandriæ consentire, & ratificare confederationes factas inter Regem Angliæ & dictum comitem.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NOUS Guys cuens de Flandres, e marchis de Namur, fesom savoirs a toutz ;
Que nous, que voloms entirement, e saps feintise, garner, tenir, e complir l'aliance, e les covenances, sur la mesme aliance fetes entre le tresnoble prince, notz chier seigneur Edward, par la grasse de Dieu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, e duc d'Aquitaine d'une part, e nous d'autre, contenes en nostre lettre, seel de nostre seel pendant, Avoms promis, e prometom au dit nostre seigneur Roi que nous procurerom e travaillerom, a nostre pouoir, loiaument, en bone foy, que li baroun, le gentilhomme, e les communes de notz bones vyles, de nostres counte de Flandres ;

La dite aliance, e totes, le couenences en la dites aliance contenes, approueront, greanteront, e promettront que il les garderont, & eideront a garder, a lur pouoir, en bone foi, e par lur serment.

E sur ce doront lor lettres ouertes, seeles de lour seaus, oueque la tenor de la dite aliance.

En tesmoiance des que les choses nous avoms fait mette en ces presentes lettres nostre seel.

Qi faites fuerent, e donees a l'ille en Flandres, en l'an de Grace mil deus cens quatre vinz e seze, le vigile de Pasques flories.

Sigill' Flandr' Lemnisco membran'.

*Littera principalis de confederatione inter Regem & Guidonem comitem Flandriæ, cum consensu quatuor filiorum suorum, contra Reges Franciæ imperpetuum.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

NOUS Guys, cuens de Flandres, & marchis de Namure, faisons savoir a tous, & volons que tout sachent :
Que pour chou que aucunes personnes, de haut estat, & de grande poiscanche, ne reswardent mie, sicom il deveroient, a raison, mais a lor volente, en la fianche de lor pooir, & reasons doit estres souverain de tous.

Et chascuns, comme grans k'il soit, n'ait mie a des pooir, par lui, de contrascer nature humane, qui entre la gent a fait & ordene une liguie, enseigne bien a faire alianches, & acquerer amis, pour estre puissant de defendre violences & injurys, & de maintenir droiture.

Chascuns set, & voirs est que haus prinches & poisans, Phelippes Rois de Franche, en cui homage nous avoms este, come pers de Franche, par sa volente, & sans raison, & sans nostre deserte ;

Nos a greves, & dur portes, & entrepris sour nostre honneur, & sour le nostre, le quel il estoit tenu, par la reason de la feaute, a la quele il nos rechart jadis, des warrandir, & nous maintenir, par raison & en loiance.

Et nous a defailli de droit, & en moult d'autres manieres fest, meffais viers nous, encontre Dieu & encontre justice.

Et, pour chou, qu'il, qui tant est de sa volente, & poisans, & fors, & ne reconust nul souverain, nous a mis en cele necessite, quil covient que nous queroms & pourchacions amis, encontre lui ;

Nous avoms fait, & faisons entre nous d'une part, par le conseil de nos prelates, de nos barons, & de nos amis, & de nos gents, & entre tres haut & tresnoble prinche, no chier seigneur, Edward, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & duc d'Aquitaine, de autre part, par le conseil de ses prelates, & de ses barons, & de ses gens, de nostre commune & bone volente, & de nostre commun assent, de une part & d'autre, alianches, & covenanches, en la manere qui ensuit, les quelles alianches & covenanches, nous velons en bone foi ke elles durent, desore en avant, a tous jours, perpetuellement, pur nous conte de Flandres, & Roi d'Engleterre desusnomes, & pour nos heirs, ausi contes de Flandres, & Rois d'Engleterre.

C'est assavoir nous, Guis cuens de Flandres desusnomes, avons en couvent, & pour nous, & pour nous heirs contes de Flandres, au dit Roi d'Engleterre, pour lui & pour les heirs Rois d'Engleterre que s'ensi estoit, que si Rois de Franche, ou ses heirs Rois de Franche, venist, a ost bannie, sur le Roi d'Engleterre, qui or est, sur ses heirs Rois d'Engleterre, ou envoiast, de par lui, a se grant forche sur le dit Roi d'Engleterre, ou sour ses heirs Rois d'Engleterre, que souffrir, ne defendre ne se puiscent.

Nous, le dit Roy d'Engleterre, & ses heirs Rois d'Engleterre, aider devons, & aiderons contre le dit Roi de Franche, & ses heirs Rois de Franche, & encontre tous les aidans, de tout nostre pooir, loiaument, & en bone foi, a tous nos alies, en la manere qui ensuit :

Chest a savoir, que as gens, que nous l'envoierons, nous ferons trouver, a nos coustenghes, passages de mer, restor de chevaux, & gages : ensi toutes voies que li dis Rois d'Engleterre, & si dit hoir d'Engleterre, sil avoient defaute de vitaille, lor ferint avoir en lor terre avenement, pour lour deniers, pour che qu'il seront en estrange pais.

Et li Rois d'Engleterre, & si hoir Roi d'Engleterre, nous douient ausi aidier, & nos hoirs, contes de Flandres, en la manere contenue, en la lettre que nous avoms de lui.

Et est a savoir que nous, durant la guerre, que nos chiers sires, li Rois d'Engleterre susdis, a oreudroit au dit Roi de France, prometons, & deuons commencer guerre au dit Roi de France, dedens les deus mois que li dis Rois d'Engleterre le nous ara mande.

Et facheat tuit, que tuit nostre enfant, & tuit nostre alies, douient estre, toute cheste guerre de ore durant, en ceste alianche.

Derechief nous volons, que tout sachent, que nous, ne nostre hoir, conte de Flandres, de ceste guerre, que li dis Rois d'Engleterre a oreudroit au deus dit Roi de France, ne de autre, qui advenir puist a nul jour, dou dit Roi d'Engleterre, ou de ses hoirs Rois d'Engleterre, au desusdit Roi de France, ou a ses hoirs Rois de France, ou d'ou dit Roi de France ou de ses hoirs Rois de France, a nous, ou a nos heirs de contes Flandres, pais ne truiwes, ne souffranche, ne pouons, ne deuons faire, ne ne feroms, sans l'assens, l'otroi, & le consens, du dit Roi d'Engleterre, ou de ses hoirs Rois d'Engleterre.

Et non plus ne le douient faire li desusdis nos chiers sires li Rois d'Engleterre, e ne si hoir Roi d'Engleterre desusdit, ne de ceste guerre, ne de nulle autre, qui advenir puist, sans l'assens, l'otroi, & le consens, de nous, ou de nostre hoir, conte de Flandre desusdit.

Ne nul de nos autres enfans ne puet, ne ne doit faire pais, triuwes, ne souffranche, au desusdit Roi de Franche, ne a son hoir Roi de Franche durent cheste guerre, que li desusnomes Rois d'Engleterre a oreudroit a lui, sans l'assens, l'otroi, & consens du dit Roi d'Engleterre, ou de son hoir Roi d'Engleterre.

Et, se cheste dite guerre estoit finie, ensi que pais en fust faite, & aucune autre guerre soursist en apres, entre desusdit Roi de Franche, ou son hoir Roi de Franche, & li desusnomes Rois d'Engleterre, ou son hoir Roi d'Engleterre : ou entre le dit Roi de Franche, ou son dit hoir Roi de Franche, & nous, ou nostre hoir conte de Flandres, & nostre enfant, qui de conte Flandres ne seront, mie fuissent encontre nous, ou encontre le desusnome no chier seigneur le Roi d'Engleterre, ou son hoir Roi d'Engleterre.

Nous, ne nos hoirs, cuens de Flandres, ne le dis Rois d'Engleterre, ne ses hoirs, Rois d'Engleterre, ne seriens (tant com il fussent contrarie a nous, ou a lui) aidant a eus, ne consillant en nule manere, ne ne les recettenens nulement.

Et soit connue chose a tous, que les alianches, que nous, pour nous, nos dis hoirs, contes de Flandres : & li desusnomes Rois d'Engleterre, pur lui, & pour ses dis hoirs, Rois d'Engleterre, avoms faites, ne purent jamais a nul jour, pour rien qui adviegne, ne qui advenir puist, estre defaites, ne par commandement : ne par pourchach d'Apostole : ne d'autrui : ne pour chose qui soit impetrel, ne otroie, ne que on puist jamais, a nul jour, impetrel d'Apostole, ne d'autrui : ne que on puist otroir ; ne pour occasion nulle (quelle que elle esoit) ne puist estre, se nos ambedoi, ou nostre desusdit hoir conte de Flandres, & Roi d'Engleterre, ni metoms nostre comun acord & assens, ou nostre dit hoir, le leur.

Et sil avenoit ensi que commandemens, ou pourcachs, en fust fais, ou aucune occasions advenist (quelle que elle fust) qui deust a chou manoir, si ne deuons nous de riens user, ne ne userons, se nous ambedoi, de nostre comun acord, ni ascentons, ou nostre desusdit hoir.

Toutes ches choses desus devisees, & dites, & chascune de elles, avons en couvent loiaument, pour nous, & pour nos desus dis hoirs, contes de Flandres, a tenir, & a emplir en bone foi, au desusnomme no chier seigneur d'Engleterre, pour lui, & pour ses desusdis hoirs Rois d'Engleterre.

Set avons nous, sour les sains Ewangles, touches corporoument, fianchie, promis, & jure toutes les choses d'vant dites, & chascune de elles, a tenir, & a accomplir, en bone foi, au desusdit Roi d'Engleterre, & a ses hoirs, Rois d'Engleterre, sans venir, ne faire jamais riens encontre, ne en tout, ne en aucune partie.

Et, quand a chou, nous obligons ausi au desusnome Roi d'Engleterre, & a ses hoirs, Rois d'Engleterre, tout le nostre entirement, & nos hoirs, contes de Flandres, perpetuellement, a tous jours, & tout le leur.

Et, par le meesme serement, foi, & covenanche, nous, quant a toutes ches choses entirement, & chascune de elles, avons renouchie, & renouchons, a toutes les choses, par les queles, les choses, qui sont contenes en ches lettres, poroient en tout, ou en aucune partie, estre defaites, empeschies, ou delayes.

Et volons ke, cheste renunciacions, relese, en tous cas, & en tous point, tout ausement, que se expressement, & especialement fuissent mis avant.

Et renouchons ausi au droit, qui voet que generaus renunciacions ne doit valor.

Et pour cheu, que toutes ches choses, & chascune d'elles soient plus seures, & tenues, & wardees mieuls, & plus fermement, nous Guis, cuens de Flandres, & marchis de Namur, Robiers, Guillaume, Jehans, & Guyes, fils au dit conte devantnome, en non de souvenanche, & de thiesmognage avoms ches presentes lettres fait seeler de nostre seel.

Les queles lettres furent faites, & donees a l'ille l'an de Grace mil deus cens quatreiems & seze ; le vigile de Pasques flories.

Sigill' Flandr' cera fusa, filis sericis crocei coloris.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

*Comes Flandriæ promisit Regi quod Philippus filius suus consentiet prædictis confederationibus, & apponet sigillum suum.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

NOUS Guis, cuens de Flandres & marchis de Namur, faisons savoir a tous,
 Que, comme alianches & couvenches soient faites entre treshaut & tresnoble prince, no chier seigneur Eduward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur de Yrlande, & duc d'Aquitaine d'une part, & nous d'autre part, qui continous sont en nos lettres, qui ensi coumenchent;

Nous, Guis, cuens de Flandres & marchis de Namur, faisons savoir a tous, & volons qe tout sachent,

Qe pour che qe aucunes personnes, de haut estat & de grande poisanche, ne rewardent mie, si com il deveroient, a raison; mais a leur volente, & en le fianche de leur poir & raisons, doit estre souveraine de tous.

Et chascuns, come grans quel soit, n'ait mie a des pooir par lui, de contestier nature humaine, qui entre la gent a fait, & ordene une liguie, enseigne bien a faire alianches, & acquerre amis, pour estre poischant de defendre violences & injurmes, & de maintenir droiture.

Caschuns set, & voirs est qe haus prinches & poischans, Philippes Rois de Franche, en cui homage nous ayons este, come pers de Franche, par sa volente, & sans raisons, & sans nostre deserte;

Nos a greues, & dur portes, & entrepris sour nostre honneur, & sour le nostre, &c.

Et finent ensi les dittes lettres par devant de date;

Et pour che, qe toutes ches chozes, & chascune d'elles soient plus seures, & tenues, & wardees mieuls, & plus fermement, nous Guis, cuens de Flandres & marchis de Namur, Robiers, Guillaumes, Jehans, & Guyes, fils au dit coate devantnome, en non de souvenanche, & de thiesmognage, avous ches presentes lettres fait seeler de nos seaus;

Les quelles furent faites, & donnees a l'Ille en Flandres:
Et est la dite celle, l'an de Gracie mil deus cens quatre vins, & seze, le vigille de Pasques flories.

Ac quels choses Robiers, Williaumes, Jehans, & Guyes, no fils, se sont obligie, & as dites lettres ont mis leur seaus avec le nostre.

Nous promettons loiaument a faire, & pourcachier qe Phelippes nos fils (qui or est en estraignes terres) de quele eure qe nous le porons avoir par deviers nous, se obligera as alianches, & as couvenches desus dites garder, tenir, & accomplir: & i mettera le sairement de son cors, en autel fourme come si frere devant nous l'ont faite: & en donra du dit Roy, sour toute la teneur de le alianche, ses lettres ouivertes, seeles de son seel.

En thiesmognage de la quel chose, nous avous chez lettres seeles de nostre seel.

Qui furent donnees a l'Ille, l'an de Grace mil deux cens quatre vins & seze, le vigille de Pasques flories.

*Littera Regis Papæ, pro Theobaldo fratre comitis de Barr' electo in episcopum ecclesie Metens' commendatoria.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Claus. 25 Edw. I.
m. 20. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in Christo patri, B. divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, devotus suus filius Edwardus, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hyberniæ, & dux Aquitanniæ, cum omni reverentiâ & honore, devota pedum oscula beatorum.

Cùm, juxta sacræ scripturæ irrefragabilem veritatem, ab exordio sui casus, malignus spiritus, & pervigil humani generis inimicus, invidiæ stimulis agitatus, non cessat circueundo decipere, & decipiendo ovem gregis Domini devorare.

Ne divina dispositio de humano genere totaliter frustraretur, ex sua provisiva bonitate misericorditer est provisum, ut, sicut angeli angelis, ita præsent homines hominibus in curæ regimine pastoralis; & in hoc providit divina clementia profectui utrorumque.

Nam per superiorum providentiam inferiores conservantur in merito, & per curæ diligentiam superiores proficiunt in gratiæ & virtutis augmento.

Hinc est, pater sanctissime, quod,

Cùm Theobaldus de Barro canonicus Remensis, vir bonæ opinionis & famæ; de illustri prosapia genitus, moribus & scientiâ decoratus;

Electus fuerit in episcopum ecclesiæ Metensis, per partem capituli ipsius ecclesiæ;

Et Fredericus episcopus Aurelianensis, per aliam partem dicti capituli fuerit postulatus in episcopum dictæ ecclesiæ Metensis;

Eidemque Theobaldo simul multipliciter obligati, ratione affinitatis, quæ est inter nos & nobilem virum Henricum comitem Barron', fratrem suum, virum dilectæ primogenitæ filie nostræ:

Qui comes & ejus subditi comitatûs, ex promotione dicti fratris sui, & assumptione in episcopum Metensem, poterit consequi maximum commodum & honorem;

Cujus comitis honorem & commodum, ratione præmissâ, nostrum proprium meritò reputamus:

Idemque Theobaldus, tam ratione sui, quàm generis, sit eidem ecclesiæ utilis & necessarius, ut speramus;

Paternitatem vestram attentè requirimus supplicando, ut in præmisso electionis negotio, amore nostri & precum nostrarum interventu, sitis, si placet, dicto Theobaldo in jure suo favorabilis, propitius & promotor.

Et licet promotio ipsius sit, & cedat, ut prædictum est, ad honorem & commodum dicti comitis, & per consequens, nos exindè dici possumus majorem habere potestatem, cum dicti comitis ex hoc augetur potestas;

Noscat vestra paternitas reverenda, quanto magis per hæc vel alia amici nostri promoverentur, & honore præditi forent, nos, propter hoc, per DEI gratiam, non sumus, neque erimus minus parati mandatis vestris, tanquam filius bono patri, pro viribus obedire.

Nec tædeat vestram magnificentiam pro eo, quia tam affectuosè vos rogamus super negotio memorato: spes enim, fides, & dilectio, quam in vobis habemus, ad hoc meritò nos inducunt.

Vivat & valeat vestra paternitas per tempora longiora.

Teste Rege, apud Shireburne, xxviii. die Martii.

*Comiti Flandriæ de emendis, pro deprædationibus super mare.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. au noble home, & son chier amy, monsire Guy, conte de Flandres, & marchis de Namour,

saluz,
 Come nostre chier & ame, Pieres de Artikelunge, cytein de Baione, & mestre de la nef Saint Pier, de meisme la vile, n'adgueres, apres l'alianche faite entre vous & nous, passast par meer, ove sa dite nef, chargee de diverses marchandises, en alant vers Gascoigne par nostre commandement;

Survindrent aucunes gentz de Espagne, ove leur nef, hors de Flandres, & l'assallirent, tuerent grant partie de ses gentz, & sa nef, ove les biens, & les marchandises, qui leinz furent trouez a cele heure, pristrent, & amenerent a force, a grant damage du dit Pieres, & de nos autres bones gentz, a qui les biens & les marchandises furent.

Et contre la forme de la true, qui nous eumes avant ottroiee, par vostre requeste, par entré les noz & ceux de Espagne: & contre la defience, qui vous mesmes leur aviez sur ce faite, avant q'il partirent de vostre poer, a ce qe vous avous entendu.

Et, pur ce qe nous sumes tenuz de garder de damage le devauntdit Pier

& de faire amende a li & as autres, qil y perdirent, sicome est avantdit: & d'autre part, pur ce qe le fet fait fait contre vostre defense, & contre la true avantditte, la quele nous grantames par vostre priere;

Nous vous prioms especiaument pur le dit mestre, & pur les autres ausint, que des biens de ceux de Espagne, qui sont arestez en vostre terre, leur faciez faire restitution & amende de leur damages, & de leur pertes avantdittes, en la meilleure manere qe vous porrez, & au plus tost qe vous porrez.

E tant en voillez faire pur l'amour de nous, qe nous vous en peussoms loer, & que nos dites gentz se peussent tenir apaez par reson de ce, qui vous en auez fait:

E de ceste chose avous nous receu si suffisante proeve, qe nous nous entenoms apaez, la quele nous n'eussions ja acceptee, si nous ne tenisssens que ele feut assez bone, pur ce n'omement que la chose nous touche en tant, que nous sumes tenuz de les engarder de damage.

Donees a Forde, le primer jour de Averil, l'an de nostre regne vintisme quint.

*Eidem comiti ejusdem cum priore tenoris littera.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. au noble home, &c. monsire Guy, conte de Flandres, &c.

Come nostre chier & ame, Nicholas de Murtyages, citoyen de Baione, & mestre de la nef Saint Nicholas, de meisme la ville, n'adgueres, apres l'alianche faite entre vous & nous, passast par meer, ove sa dite nef,

chargee de seel, & de cire, & autres diverses marchandises, en venant de Gascoigne vers Engleterre;

Sur vindrent aucunes gentz de Espagne, ove leur nef, hors de Flandres, & l'assallirent, &c. prout in superiore.

Donees a Elstington, le septime jour de Averil, &c.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Subventio hominibus in Vasconia missa.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Vascon.
25 Edw. I. m. 12.
in Turr. Lond.

REX universis & singulis, tam Anglicis, quam Vasconis, in Vasconia commorantibus, salutem.
Assiduas vexationes & amaras, ac intollerabiles angustias, necnon gravamina quamplurima, quæ vos, tanquam honoris & commodi nostri fideles & fervidi zelatores, pro nobis, & defensione juris nostri hæreditarii, passi estis, semper strenuè & laudabiliter vos gerendo, intelleximus manifestè: Super quibus, huc usque per vos in tantâ patientiâ toleratis, vobis (quibus plus quam aliis quibuscumque recognoscimus nos teneri) grates referimus toto corde.

Nos, verò, angustis & necessitatibus vestris intimè compatientes, ad vos mittimus, in vestri subsidium, id quod possumus quoad præsens.

Vestram devotam & fidelem constantiam deprecantes, quatenus, in acceptis fidelitatis devotione & strenuitatis opere constanter & fideliter persistentes, vobis consolationis & lætitiæ spiritum assumatis.

Ad vos enim ubiorem subventionem de cætero transmitti, prout poterimus, faciemus.

Teste Rege, apud Plympton, iii. die Maii.

De præmuniendo homines de regno, quod provideant sibi de equis & armis, ad eundum cum Rege in defensione regni.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 17. in cedula
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia nobis adhuc non constat quando fidelibus nostris de regno nostro indigebimus, occasione presentis guerre inter nos & Regem Francie existentis, & aliquid per inimicorum nostrorum insidias emergere subito posset, quod nobis & ipsis fidelibus nostris, ac eciam toti regno nostro dampnosum & periculosum forsitan esse posset; nisi nos & ipsi esse-
mus melius & citius præmuniti, & ad hoc apponeremus consilium quod possemus; volentes hujusmodi dampnis & periculis caucis obviare, perpendentesque, quod istud negocium est tam grande, & ita communiter omnes & singulos de dicto regno nostro tangit, quod in hoc nemini deferri potest:

Tibi precipimus, firmiter injungentes, quod statim visis litteris istis, seire facias omnibus illis de ballivâ tuâ, infra libertates ex extra, qui habent viginti libratas terre & redditus per annum, & illis similiter qui plus habent; videlicet, tam illis qui non tenent de nobis in capite quam illis qui tenent; ut de equis & armis sibi provideant & se preparant indilatè, ita quod sic sint prompti & parati ad veniendum ad nos, & eundum cum propriâ personâ nostrâ, pro defensione ipsorum & totius regni nostri prædicti, quoadcumque pro ipsis duxerimus demandandum.

Istud autem mandatum ita circumspectè & celeriter fieri facias, quod circumspectionem tuam debeamus meritò commendare; quodque nullus de prædictis de ballivâ tuâ pro defectu præmunionis tue moretur, quin

ad nos veniat, ad eundum cum propriâ personâ nostrâ ad mandatum nostrum, ut prædictum est.

T. R. apud Plympton, v. die Maii.

Consimiles littere diriguntur Reginaldo de Grey justic' Cestr' & vicecomitibus subscriptis, videlicet:

Essex & Hertford.	Northumb'.
Bed' & Buk.	Cumbr'.
Oxon & Berk'.	Westmerl.
Salop & Staff'.	Lanc'.
Somers' & Dors'.	Midd'.
Warr' & Leyc'.	Gloucestr'.
Surr' & Sussex'.	Hereford'.
Can' & Hunt'.	Wygorn'.
Lincoln'.	Devon'.
Norff' & Suff'.	Cornub'.
Notyng' & Derb'.	Suth'.
Roteland'.	Wylf'.
Kanc'.	Norhampton'.

Et mandatum est justic' Hibernie, quod homines de Hibernia provideantur de equis & armis ad eundum cum Rege, &c.

De spoliatis in guerrâ Vasconie sublevandis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Vascon.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Henrico de Laey comiti Lincolnie, tenenti locum suum in ducatu Aquitanie, salutem.

Supplicavit nobis Reymundus de Campania miles, quod cum, propter presentem guerram, omnibus bonis suis, mobilibus & immobilibus, privatus fuerit, seu etiam spoliatus, sibi, uxori & familiæ suæ, durante prædictâ guerrâ, in suis necessitatibus provideremus.

Quia verò dictus Reymundus, per nos, vel nostros, in manu, seu prisonâ Regis Francie positus extitit, nobisque laudabiliter deservivit temporibus retroactis, volentes eidem gratiam facere specialem.

Vobis mandamus quod, de terris, vel redditibus, si qui nunc sint in manu nostrâ, vel imposterum ad manus nostras devenerint, in partibus illis, de quibus dictus Reymundus, uxor & familia ipsius sufficienter poterunt sustentari, vocatis de consilio nostro qui fuerint evocandi, hujusmodi terram vel redditum liberetis eidem, pro sustentatione prædictâ, tenenda, vel percipienda, donec aliud indè duxerimus ordinandum.

Data apud Plympton, vi. die Maii.

Consimiles littere diriguntur eidem comiti pro Berando de Pansars milite, propter presentem guerram, omnibus bonis suis, mobilibus & immobilibus, privato, &c. ut supra. Dat' ut supra.

Comiti Flandriæ de negotiis suis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

ROY, au noble homme, e soen chier ami, monsire G. conte de Flandres, & marchiz de Namur, saluz e cheres amistez.

Nous avoms bien entendu ce que monsire Johan de Gaure, e monsire Gerard de Verbois, vos chevaliers (que nous porterent vostre lettre de creauce) nous ont dit de par vous par mesme cele creauce, endroit des boisoignes que vous touchent, les queles nous tenoms noz propres, les queles il nous mustrent sagement e aviseement.

E sur coe avoms dit a eux ce, que nous poums faire en les dites besoignes, quant a ore; sicom a vous porrunt dire plus pleinement de buche.

E molt nous peise de coe, que nous ne poems, a ore, plus avant fere en cestes choses.

E plus eussoms ceste chose hastes, si nous peussoms en bone manere.

Donees a Lym, le xiv. jour de May.

Comitissæ Flandriæ littera responsalis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 14. d.
in Turr. Lond.

ROY, a la contasse de Flandres, saluz. Dame, nous recueums vos lettres, les queles monsire Johan de Gaure, e monsire Gerard de Verbois, chevaliers vostre seigneur, nous porterent de par vous:

Par les queles nous avoms entendu, entre les autres choses, en celes lettres contenues, que vous avez grant desir de oir bones noveles: de quoi nous vous mercioms chèrement:

E vous fesoms a savoir, que nous estoioims en bone sauntee, quant ceste lettre fut faite, Dieu merci; la quele chose nous desiroms mult sàver de vous:

E vous prioms, que vostre bon estat nous voillez faire sàver totes les foiz, que vous averez a coe covenablete.

E, endroit de ceo, que vous nous avez prie, que nous pensoms del estat des boisoignes vostre seigneur, les queles nous tenoms noz propres, e les queles les chivalers avantdits nus ont mustre bien e sagement:

Sachez, dame, que nous mittroms la peine, que nous porroms, de celes boisoignes avancier; e du plus pris nous prendroms, pur tant que vous nous en avez prie.

Car piecea n'esteimes prie, de dame pur nule boisoigne avant ore.

Donnees a Lym, le xiv. jour de Maii, &c.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Summonitio pro servitio militari.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 14. d. in cedula.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia, pro salvatione & communi utilitate regni nostri, passagium nostrum ad partes transmarinas jam duximus statuendum; Tibi præcepimus, in fide, quâ nobis teneris, firmiter injungentes, quod summoneri facias archiepiscopos, episcopos, abbates, priores, & alias personas ecclesiasticas: & etiam viduas & alias mulieres de ballivâ tuâ, qui de nobis tenent in capite per servitium militare, vel per serjantiam, vel de wardis, in manu nostrâ existentibus;

Quod habeant, ad nos, London' die Dominicâ, proximo post octabas sancti Johannis Baptistæ, proximò futuras, totum servitium suum, nobis

debitum, equis & armis benè munitum, & paratum ad transfretandum cum corpore nostro ad partes prædictas, ad Dei, nostri, & ipsorum honorem, pro salvatione & utilitate supradictis.

Et ita te habeas in hoc mandato nostro celeriter exequendo, ne, si contingat (quod absit) transfretationem nostram per defectum tuum impediri, ad te graviter capere debeamus.

Teste Rege, apud Lodres, xv. die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus Angliæ.

Item Reginaldo de Grey.

Episcopo Lincolnien', pro prædicto militari servitio.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 14. d. in cedula.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, O. eâdem gratiâ, Lincolnien'si episcopo, salutem.

Quia passagium nostrum ad partes transmarinas, ad Dei, nostri, & vestri honorem, pro salvatione & communi utilitate regni nostri, jam duximus statuendum;

Vobis mandamus quod totum servitium, quod nobis debetis, habeatis, ad nos, London' die Dominicâ, proximâ post octabas sancti Johannis Baptistæ, proximò futuras, equis & armis benè munitum, & paratum ad transfretandum cum corpore nostro ad partes prædictas, pro salvatione & utilitate supradictis.

Et hoc, sicut nostri, & vestri, & totius regni nostri honorem & salvationem diligitis, nullo modo omitatis.

Teste Rege, apud Lodres, xv. die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur episcopis subscriptis, viz.

G. Wygornien'si,
W. Eliensi,
W. Bathoniensi & Wellensi,
R. Norwicensi;
J. Karliol,
N. Sarum,
G. Ciestrensi.
R. Londoniensi,
R. Herefordensi,
Th. Exoniensi,
L. Assavensi,
J. Wintonien'si episcopo, vel ejus vices gerenti, ipso agente in partibus transmarinis,
W. Coventrensi & Lychfeldensi, episcopo, vel ejus vices gerenti, ipso agente in partibus transmarinis.

Summonitio comitum & baronum ad transfretandum cum Rege.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 14. d. in cedula.
in Turr. Lond.

REX dilecto consanguineo & fideli suo, Edmundo comiti Cornubiæ, salutem.

Cum, pro dampnis & periculis, quæ nobis, & toti regno nostro, per insidias inimicorum nostrorum, evenire possent, cautius præcavendis, nuper præceperimus singulis vicecomitibus ejusdem regni.

Quod scire facerent omnibus illis de ballivis suis, infra libertates & extra;

Qui habent viginti libratas terræ & redditus per annum: & illis similiter, qui plus habent, videlicet, tam illis qui non tenent de nobis in capite, quam illis qui tenent;

Ut de equis & armis sibi providerent, & se præpararent indilatè, ita quod sic essent prompti, & parati ad veniendum ad nos, & eundem, cum propria personâ nostrâ, pro salvatione ipsorum, & totius regni nostri prædicti, quandocunque pro ipsis mandarem, ac nos passagium nostrum ad partes transmarinas, pro salvatione hujusmodi, jam duxerimus statuendum;

Vos affectuosè requirimus & rogamus quatinus, attendentes quòd vos oportet & condecet, circa salvationem & communem utilitatem dicti regni, manus apponere adjuvices, sitis ad nos London' die Dominicâ, proximâ post octabas sancti Johannis Baptistæ, proximò futuras, cum equis & armis parati transfretare, cum corpore nostro, ad partes prædictas, ad Dei, nostri, & vestri honorem, pro salvatione & utilitate supradictis; ita quod vobis exindè ad perpetuas gratiarum actiones meritò teneamus.

Teste Rege, apud Lodres, xv. die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur Rogero le Bygod comiti Norfolciæ & marescallo Angliæ, Humfrido de Bohun comiti Herefordiæ & Essexiæ, & diversis aliis comitibus, baronibus & militibus.

Sub eadem formâ scribitur venerabili patri, A. Dunelmensi episcopo, cum istâ requisitione, quod sit London', &c. ut supra, cum hominibus, equis & armis munitis decentiori & potentiori modo quo poterit, paratus transfretare, &c. ut supra. Teste ut supra.

Adolpho Regi Romanorum, de festinando in succursum comitis Flandriæ, & de conveniendo cum Rege.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

ATRESHAUT & tresnoble prince, A. par la grace de DIEU, Roy de Romeyns, touz jours cressant, nostre treschere amy; Edward, par mesme la grace, &c. salut & treschieres amisteez.

Sire, il est ensi, que le Roi de France fet somondre tot son poer pur venir, en propre persone, od-grant effortz, sur le conte de Flandres, procheinement, en beiance de sousprendre li & sa terre, a ce que nous avoms entendu par certain mandement, & par certaines gentz.

E, pur ce que l'aliance, que est entre nous & le dit conte, est tiele, que nous ne li devons faillir a tieu busoigne:

Nous feisons somondre les gentz de armes de nostre roialme, pur estre a nous a Londre, od chynaus & armes, le Dyminge, prechein apres les oytaves de la nativite seint Johan le Baptiste, procheinement avenir, prestz, & appareillez de passer, oyesque nous meismes, sur plus tost que nous purroms, apres le jour avantdit.

E, pur ce que le damage du conte, si nul ly areneit (que ja DIEU ne voille) serreit bien nostre, & de touz nos amys ausynt; des queux nous vous tenoms soverein & principal;

Nous prioms chierement, & requeroms vostre hantesce & vostre amiste (de quei nous nous fions molt) que vous voillez ordeiner, & tant faire, que le devantdit conte soit ayde covenablement par vos gentz, qui plus prochein sont as marches de sa terre, & qui mieuz & plus esement y puissent venir; & entendre tant que nous y puissions mettre autre conseil; car nous meismes y bioms passer, en propre persone, au terme avantdit.

E vous prioms derechief, que vous apuechiez vos marches, devers les parties de Flandres, od le poer qui vous porrez bonement avoir, issint que vous y soiez entour cel terynye, si que nous peussions parler ensemble pur nous entreyder, & pur estre plus fort contre la malice & le poer de nostre commun enemy.

E que, endementiers, voillez ayder au dit conte en la manere avantdite.

E sur ce & sur les autres choses, qui vous pleiront devers nous, nous voillez mander vostre volunte par le porteur de ces lettres.

Nostre Sire vous eit en sa garde.

Donces a Warham, le xvii. jour de May, l'an de nostre regne vintisme quint.

Requisitio Regis diversimodè facta hominibus de Scotia, super passagio Regis ad partes transmarinas.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Pat. 25 Edw. I.
p. 1. m. 7.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, universis & singulis, comitibus, baronibus, militibus, & aliis quibuscumque de regno Scotiae, ad quos, &c. salutem.

Quia super passagio nostro, quod ad honorem Dei & nostri, ut speramus, & pro defensione & communi utilitate populi, regimini nostro commisi, ad partes transmarinas statuimus, quamcitiùs commodè poterimus, post diem Dominicam, proximam post octabas nativitatìs sancti Johannis Baptistæ, proximò futuras:

At quam diem summoneri fecimus proceres & alios fideles nostros, ad proficiscendum, cum equis & armis, cum corpore nostro, ad partes prædictas;

Quædam, quæ sunt specialiter nobis cordi, injunximus dilectis & fidelibus nostris, Hugoni de Cressingham thesaurario nostro Scotiae, Waltero de Huntercumbe, Osberto de Spaldyngton, & Willielmo de Mortuo Mari, vobis ex parte nostrâ, vivæ vois oraculo, intimanda:

Vobis mandamus, rogantes in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungendo, quatenus, præfatis, Hugoni, Waltero, Osberto & Willielmo, in hiis, quæ vobis super passagio nostro prædicto duxerint ex-

ponenda, fidem plenariam adhibentes: ea, sicut commodum, & honorem nostrum, & vestrum proprium diligitis, & de vobis specialiter cõstatimus, modis omnibus faciatis, & etiam expleatis, secundum quod vos, ex parte nostrâ, indè duxerint requirendum: ita quod vobis ex hoc futuris temporibus specialitè teneamur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Portesmouth, xxiv. die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur universis & singulis, comitibus, baronibus, militibus, & aliis quibuscumque, ultra mare Scotiae, quod Waltero de Huntercumbe & Willielmo de Mortuo Mari in hiis, quæ eis super passagio prædicto, &c. ut supra, fidem plenariam adhibeant, ut supra. Teste ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur universis & singulis comitibus, baronibus, militibus, & aliis quibuscumque citra mare Scotiae, quod Hugoni de Cressingham & Osberto de Spaldyngton, in hiis quæ eis, &c. ut supra, fidem plenariam adhibeant, ut supra.

In cujus, &c. ut supra.

De gratiis faciendis illis de regno Scotiae, qui cum Rege in passagio ad partes transmarinas sint ituri.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Pat. 25 Edw. I.
p. 1. m. 7.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Hugoni de Cressingham, Waltero de Huntercumbe, Willielmo de Mortuo Mari, & Osberto de Spaldyngton, salutem.

Ad faciendum, nomine nostro, omnibus illis de regno nostro [Scotiae] qui ad pacem nostram existunt, & ibidem morantur, & de quibus sufficientem securitatem habueritis, de veniendo ad nos, & eundo cum corpore nostro, in obsequium nostrum ad partes transmarinas, pro defensione & tuitione regni nostri, gratias super hiis que à nobis fieri sibi petunt, prout vestra discretio, juxta conditiones & merita personarum duxerit providenda;

Vobis damus, tenore præsentium potestatem, ratum habituri & gratum quicquid per vos sic factum fuerit in præmissis; ita quod de gratiis hujusmodi, per vos faciendis, & de nominibus illorum, quibus eas feceritis,

nobis, sub sigillis vestris, distinctè & apertè, ad citiùs quod poteritis, constare faciatis. In cujus, &c. Teste ut supra.

Consimilis potestas, per consimiles litteras patentes, data est Hugoni Cressingham thesaurario Regis Scotiae, & Osberto de Spaldyngton, de hujusmodi gratiis faciendis omnibus illis de regno Scotiae, qui ad pacem Regis existunt, & citra mare Scotiae morantur, & de quibus, &c. ut supra.

In cujus, &c. ut supra.

Consimilis potestas per consimiles litteras patentes data est Waltero de Huntercumbe & Willielmo de Mortuo Mari, de hujusmodi gratiis faciendis omnibus illis qui ultra mare Scotiae morantur.

Et de quibus, &c. ut supra. Teste ut supra.

Obligatio Simonis Fraser, super servitio suo in guerrâ contra Regem Franciæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
in Theasur. Cur.
Receipt. Seacc.

ATOUTS ceux, qi cestes lettres verront ou orront, Simon Fraser chivaler, saluz.

Come nostre cher seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, e duc d'Aquitaine (en qi hostel jeo su demorez, a sa volente, sicome jeo li promis, e jurai sur saint Ewangles) me eyt attrouye, de sa graoe, d'aler en Escocce por mei apparailer, por li servir, solom mon poer, en ceste guerre, q'il ad au Roi de France;

Jeo graunt e promette leaument, par ces presentes lettres, que jeo metrai mon leau poer de li servir, a sa volente, en la guerre avantdite, sicome a mon seigneur lige.

E, sil avenoit, par acune aventure, que jeo ne le face mie, que jeo retournerai en l'ostre nostre seigneur le Roi avantdit, sanz nul delay, por

demorer y, en meisme la forme que jeo fu demorez avant ces oures, par mon serment avantdit.

E, a totes ces choses fere, e furnir en tous poinz, jeo oblige ma persone, ma femme, e mes enfantz, e quiconqui jay, e aver porrai, a la volente mon seigneur le Roi avantdit.

E, outre ce, mesire Richard Fraser, mon cosyn, l'ad empris, e mepris, en la presence nostre dit seigneur, ensemblement ovek moi sur autiel obligation, come jeo me su cy obligez, sicome avant est dit.

Si avoms mie nos seals a cest escrit en tesmoignance de totes les choses avantdites.

Donees a Brembre, le xxviii. jour de Maii, l'an du regne nostre-seigneur le Roi avantdit vintisme quint.

Sub sigil suis.

Adolpho Regi Romanorum, de agendis, urgente periculo comitis Flandriæ; & de ipso comite, omni dilacione posthabita, succurrendo.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

ATRESHAUT & trasnoble prince, A: par la grace de DIEU, Roy de Romeyns, touz jours cressant, nostre treschier amy, Edward, &c. saluz & treschieres amistiez.

Sire, autre foiz vous feismes savoir, par nos lettres, qui furent faites a Warham, le dis e septisme jour de May, prescheinement passez, coment le Roy de France fist somondre tot son poer, pur venir en propre persone, ove grant effort, sur le coïtte de Flandres, en bianche de sousprendre li & sa terre, a ce que nous eumes entendu par certain mandement, & par certaines gentz ausint.

E, pur ce que l'alliance, qui est entre nous & le dit conte, est tiele, que nous ne li devons faillir a tieu busoigne;

Nous feismes tantost somondre les gentz d'armes de nostre roialme, pur estre a vous a Londre, od chyvaus & armes, le Dymeinge, prechein apres les festives de la nativite saint Johan le Baptistre, prescheinement avenir, prestz & apparaillez de passer, ovesque nous meismes, au plus tost quel nous porriemes, apres le jour avantdit.

Nous sur ce veantz que le damage du dit conte, si nul li aveneit, serreit bien nostre, & de touz nos amys ausint; des queux nous vous tenoms soverain & principal;

Vous priames que vous vousisiez ordeiner, & tant faire, que le derantdit cont leust aidez convenablement par vos gentz, qui sont plus precheins as marches de sa terre, & qui mieuz & plus esement y puissent venir; & entendre tant que nous y peussiens mettre autre conseil.

E vous requiesmes ausint, que vous aprochissiez vos marches devers les

parties de Flandres, ove le poer qui vous peussez bonement avoir, issint que vous y fuissiez entour ceu termyné, si que nous pussiens parler ensemble pur nous entreayder, & pur estre plus fortz contre la malice & le poer de nostre commun enemy; e que, endementiers, vousisiez aider au dit conte en la manere avantdite.

Puis, sir, nous reseumes vos lettres, a Canterbir, le jour de la Pentecoust, prescheinement passez; par les queles nous avoms entendu que il vous semblerit bon, que nous venissiens ensemble pur partreter des besoignes qui vous & nous avoms emprisez contre le dit Roy de France:

E, sur ce, nous avez avisez, que nous venissiens en la terre le conta de Holland nostre fiuz, pur partreter les dites busoignes:

Et que, sur ce par hastive message, vous feissiens resavoir nostre volunte, & quant vous nous deussez encoutrer:

E, outre ce, vous nous avez avisez en ceste manere, que ia soit ce que le hastive espleit de la busoigne demande, que nous y veignoms maintenant sanz armes, en propre persone;

Que bon serroit totes voies, que nous nous apparaillassoms ensi aderere nous od nostre chivalerie, & od nos autres necessaires, q'il ne convenist mie quere plus longe demoree en l'execution des busoignes avantdites:

Nous eves sur totes ces choses deliberation & avisement, semble a nous, & a ceux de nostre conseil, qui furent pres de nous quant vos dites lettres nous vindrent, que nostre aler la outre sanz nos gentz, ne lour aler sanz le nostre, ne serroit mie si profitables ne si convenable come d'aler ensemble droit en Flandres, ove les choses que mestier nous auront.

Car certeine chose est que l'aler en Holland, & puis de Holland en

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Brabant, & de illoeks en Flandres, serroit molt long & trop envoyons pur nous, & pur les noz, & pur les choses q'il covendra mener ovesque nous, par gentz, & pur chivaus ausint :

Et purroit avenir que, par taat se delayeroit, le fait de nostre busoigne a peril & a damage de vous, & de nous, & de nos amys celes parties.

Ne les portz, ne les arivages de Holland, ne sont mie si bons, ne si couz de nos mariners, come ceux de Flandres ;

D'ont nous vous feisons savoir ore, sicome autre foiz le feismes par noz lettres desusdites, que nous serroms, si DIEU plect, a Londres, le Dymeinge prechein. apres les Oytaves avantdites, pur recevoir y les gentz, qui passeront ovesque nous, sicome, est avantdit.

Après queu jour nous hasteroms vers le port, ou nous nous mettrons en mer, & de illoeks en avant, tant come nous porroms :

E, si DIEU plect, nous & les noz serroms si appareilles, q'il ne covendra attendre riens, forsque le tens, del heure, qui nous serroms venuz au port avantdit.

E vous prioms qe contre ceu termyne, voillez venir, le plus efforcement

que vous porrez, vers les parties de Flandres, issint que, après ce que nous serroms venus par dela, puissoms parler ovesque vous, & vous ovesque nous, pur araer les dites busoignes, & pur faire tant ce qui DIEUS enseignera a vous & a nous :

Et que vous soiez totes foiz si prest & si appareillez en totes choses que, après ce que nous averoms parlez ensemble, peussoms aler avant en la dite busoigne, pur accomplir vostre purpos & le nostre, od' l'ayde de DIEU, solom ce q'il semblera a vous, a nous, & a nos amys d'une part & d'autre, que mieux soit a faire.

E, endroit du mariage de nous, dont vous nous avez escritz, vous feisons a savoir, que, quant nous parleroms a vous, nous vous bioms dire sur ce nostre volente plus pleinement, que nous ne vous porriens ore mander par lettre.

E sachiez, sire, que nous avoms fait lire ces lettres devant vostre vallet, si qu'il le vous peusse dire, sicome nous les vous mandoms.

Nostre Sire vous eyt en sa garde.

Don' a Canterbir, le quart jour de Juyn.

Eidem Regi, de militibus qui proximiores sunt, in auxilium comitis Barri, Regis Angliæ generi, qui jam guerram inceperat, festinandis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

ARESHAUT, &c. A. &c. Roy de Romeyns, touz jours cressant, &c. Edward, &c.

Pur ce que nostre fuiz, le conte de Bar, ad comence la guerre sur le Roy de France, & plus avant ad fait que nul de nos autres amys celes parties ; par quei il est plus charge de nos enemys, que nul autre.

Prioms vostre hautesce & requeroms chierement, que le

dit conte voillez aider de voz gentz, qui plus pres li sont, & qui mieuz y poent entendre, en tieu manere q'il se peusse maintenir contre nostre commun enemy, tant que nous y puissoms metre autre conseil.

Issint que ce soit al honneur de vous & de nous, & au profit du conte avantdit.

Don' a Canterbir, le quart jour de Juyn.

Comiti Flandriæ, de credentiâ pro comite Barri.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 23. d.
in Turr. Lond.

ROY, &c. a noble homme, & son chier amy, Guy conte de Flandres, & marchys de Namur, saluz & chieres amitez.

Nous vous prioms, que vous voillez crere a noble homme, monsieur Johan Bar, nostre chier amy, de ce q'il vous priere, requerra, & dirra da par nous. E tant envoillez faire, que nous vous puissoms savoir bon gre, & que nous nous puissoms tenir apaiez.

Don' a Canterbire, le quart jour de Juyn.

Predicto comiti de victualibus providendis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 24. d.
in Turr. Lond.

ROY, &c. au noble homme e son cher amy, monsieur Guy, conte de Flandres, &c.

Comé contenu soyt en les covenances de l'alliance faite entre vous & nous, que vous devez faire avoir avennement, en vostre terre, as gentz qi nous y enverrons, pour vous ayder, vitaille pur leur deners, s'il en aveyent defaute, pur coe q'il serront en estrange pays :

Vous prioms, pur coe que nous y bioms avenir, al ayde de DIEU, que vostre terre facez garnir de vitaille, en tieu manere que nous, e nos gentz, quant nous, e eux y vendroms, puissoms avoyr pur vous du nostre coe qui mester nous serra.

Don' a Canterbir, le quint jour de Juyn, l'an, &c. xxv.

De servitio, per Alexandrum Comyn de Boghan, contra Regem Franciæ, jurato.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceus qi cestes presentes lettres verront ou orront, Alisaudre comyn de Boghan, saluz.

Comé nostre cher seynur sire Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seynur d'Yrlaunde, & duc de Aquitayne, par ky comandement joe suy demore de cea Trente, a sa volente, si come joe luy promis e juray sur soyntes Ewangoiles, me eyt otrie, de sa grace, de aler en

Escoce pur moy apariller, &c. prout supra de dat' xxviii. Maii, usque hæc verba, viz.

E, estre ceo, joe l'ay jure, sur syntes Ewangiles, e mys mun sel a cest escrit en tesmoignance de totes les choses avauntdites.

Donez a Loudres, le syme jour de Juine, l'an du regne le Roy Edward avantdit vintcynkime.

Sub sigillo suo.

A TOUZ ceux qui cestes presentes lettres verront ou orront, David de Bregbyn, saluz.

Comé nostre chier seigneur Edward, &c.

Don' a Maghefeld, le trentisme jour de May, l'an du regne nostre seigneur le Roy avantdit vintisme quint.

Sub sigillo suo.

Juramentum Johannis Comyn comitis de Boghan, constabularii Scotiæ, super servitio Regi Angliæ faciundo.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceaux qi cestes presentes lettres verront ou orront, Johan Comyn counte de Boghan, & conestable de Escoce, saluz.

Comé nostre chier seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur de Irlaunde, & ducs d'Aquitaigne, par qi comandement nous sumes demorez de cea Trente, a sa volente, sicome nous ti promismes

& jurasmes sur seintes Ewangiles, nous eit otriez, de sa grace, de aler en Escoce por nous, &c. prout in superiore.

Donees a Loudres, le sime jour de Juyn, l'an du regne nostre seigneur le Roi Edward avantdit vintisme quint.

Sigillo avulso.

Fœdera, Litteræ, & Acta Publica.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Eodem modo jurant Gulielmus Bysset & Ricardus Lovel, Regi servire contra Regem Franciæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUTZ ceux, qui cestes lettres verront ou orront, William Biset, fuiz & heir Robert Bysset, qui mort est, saluz.
Come mon chier seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitain, en qui garde je suy demore ja une piece, eyt, de sa speciale grace, reteu mon homage & ma feaute, & sur ce me eit rendu les terres & les tenementz, qui je cleynt tenir de li en Engleterre, & en Escocce ausint.

En tielu manere totes voies que je aille desmeytenant entre mes amys, pur moy apparailer, & pur li servir ove chevaux & armes, seloic mon poer, en ceste guerre, quil ad au Roi de France;

Je grant & promet loiaument, par ces presentes lettres, qui je mettray tot mon loial poer, de me apparailer si en haste come je porray, & de li servir, a sa voluntee, en la guerre avantdite, sicome a monseigneur lige.

E qui ensi apparaillez je passeray ovesque li meismes, quant il passera, ou autre foiz, quele heure que li pleise.

E, a totes ces choses faire & fournir, en touz poynz, je oblige ma persone, & quant qui j'ay & aver porray, a la voluntee monseigneur le Roi avantdit.

Et, outre ce, je li ay jurez, sur seyntz Euvangiles, & mys mon seel a cest escrit, en tesmoignance de totes ces choses avantdites.

Don' a Cantebire le disme jour de Juyn, l'an du regne mon seigneur le Roy d'Engleterre avantdit vintisme quint.

Sub sigillo suo.

A TOUTZ ceux qui cestes lettres verront ou orront, Richard Lovel, fuiz & heir Hughe Lovel qui mort est, saluz. Come mon cher seigneur Edward, &c.

Don' a Cantebire le dysme jour de Juyn, l'an du regne mon seigneur le Roy d'Engleterre avantdit vintisme quint.

Sub sigillo suo.

Acquietantia Guidonis comitis Flandriæ, recognoscens quod recepit lxxvi. mil' libr' in perpacationem decem mil' libr' pro primo anno auxilii, præstiti contra Franciæ Regem.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, presentes litteras inspecturis, Guido comes Flandriæ, ac marchio Namurcensis, salutem in Domino.

Cum serenissimus princeps Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, ad juvandum ipsum, & alligatos suos, contra dominum Regem Franciæ, & quoscunque alligatos ejusdem, in guerrâ, quam invicem habent, nobis in centum mille librarum nigrorum Turonensium parvorum, aut in eorum valore in aliâ monetâ, pro primo anno conventionum, inter prædictum dominum Regem Angliæ & nos habitatum, obligatus existeret; prout in litteris ejusdem domini Regis Angliæ, nobis indè factis, plenius continetur.

Universitati vestræ, per præsentés, notum esse facimus, quod nos, præfatus Guido, de prædictâ pecuniâ summâ, per manus venerabilis patris, domini W. Dei gratiâ, Coventrensis ac Lychfeldensis episcopi, Angliæ thesaurarii, ac domini Jacobi de Douza receptoris nostri, in monetâ sterlingorum Angliæ, Brabantæ ac Namurci (receptis viginti quatuor libris ster-

lingorum prædictorum, pro centum libris nigrorum Turonensium parvorum) sexaginta & sexdecim milia librarum Turonensium prædictarum integraliter recepimus, in perpacationem solutionis pecuniæ supradictæ.

De quibus sexaginta & sexdecim milibus librarum Turonensium prædictarum fatemur, per hoc scriptum, nos esse pacatos, & prædictum dominum Regem Angliæ quietum esse omninò.

Renuntiantes nos, prædictus comes, pro nobis, hæredibus, & quibuscunque assignatis, seu executoribus nostris, exceptioni non numeratâ, non solutâ pecuniæ; ac omni exceptioni, actioni, & defensioni, quæ nobis, hæredibus, assignatis, aut executoribus nostris posset prodesse, & dicto domino Regi Angliæ obesse quomodolibet in hæc parte.

In cujus rei testimonium, sigillum nostrum presenti scripto ducimus apponendum.

Datum Brugis, anno gratiæ millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, in crastino Nativitatis beati Johannis Baptistæ.

Cera flava sigil' Flandr' Lemnisæ membranæ.

Comiti Flandriæ, de credentiâ pro nuncio Regis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

ROY, &c. a mesme celi conte, saluz, & treschieres amitez.

Nous avoms entendu, par vos lettres, qui vous nous enveastes, que le Roy de France est entrez en vostre terre, ou il ad fait damages e grevances, & uncore est en faisant; dunt molt nous poise.

E vous faisons a savoir que, a meismes le jour, qui nous vous mandames par vos propres messages, devient nos gentz venir a nous a Landres.

E, quant il serrunt venuz, nous bioms, al' ayde de DIEU, aler vers la

mer, ou nous faisons apparailer nostre navie, pur passer vers vous au plus tost que nous porroms, selonc le temps qui DIEUX nous dorra.

E, endreit du prest, dont vous nous avez requis, nous vous enveoms par Johan de Berewyk, nostre clerk, selonc ceo que Jevesk de Cestre & li vous dirunt.

Et le dit Johan se partira de Londres le Meskredi, prechein apres le quinzeime de feste seint Johan.

Dopees a Westmonstr', le tierz jour de Juyl, l'an de nostre regne vintisme quint.

Magnates Scotiæ voluntati Regis submitunt.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATUTZ ceus, qi ceste lettre verrunt ou orront, Robert de Brus counte de Carrik, James seneschal de Escocce, & William de Lindesae, Johan frere le seneschal, & William de Douglas, salut en JEHU CRIST.

Conveve chose seit a vous tutz, qe com nous ensemblement oue la comune de nos pais, esteioms levez encountre nostre seingnur, mon sire Edward, par la grace de DIEUX, Roys de Engleterre, seingnur de Irelande, & dux de Gwyene; e, encountre sa pees eioms en sa seingnurie en sa terre de Escocce, e de Gauweie, fait arsons, homecides, & divers roberies e estre fait par nous, e par les nos:

Nous, pur nous, e pur tuz ceaus, qi de nous furent adhers, de la dita comune, a ceo fayre, estre tenuz, e sousmis a la volente nostre seingnur le Roys avantdit, a fayre les amendes, haut e bas, a sa volente, des dites homecides, arsons & roberies:

Sauve a nous les pointz contenuz en un escrit, le quel nous avoms de mon sire Henri de Percy, a mon sire Robert de Clifforth, cheventeins de l'ost au noble Rey de Engleterre, es parties de Escocce.

En tesmoignance de queu choses, a cest escrit avoms mis nos seaus.

Escrit a sire Willaume, le noemme jour du mois de Juyl, en le an del regne le Roys Edward vintime quint.

Sub quatuor sigillis rub' pendent' a caudis pergam.

Episcopus Glasgoven', Jacobus senescallus & Alexander de Lindesae; manucaptors pro Roberto de Brus, comite de Carrik, usque dum Margeriam filiam traderet in obsidem.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATUTZ ceaus, qi ceste lettre verrunt ou orront, Robert, par la grace de DIEUX, evesque de Glasgu, James seneschal d'Escocce, & Alisaundre de Lindesae; salut en JEHU CRIST.

Com, neadgwerres, se fust monsire Robert de Brus counte de Carrik, oue autres grauntz seingnurs de nos parties, legerement levez encountre nostre seingnurs mon sire Edward, par la grace de DIEUX, Roys de Engleterre, seingneur de Ireland, & dux de Gwyene:

E, puyz apres, se seit le dit mon sire Robert de Brus counte de Carrik rendu a la pees nostre seingnur le Roys avantdit, sur aucune fourme, purparlee entre luy e ses aliez, & mon sire Henri de Percy, e mon sire Robert de Clifforth, par nostre seingnur le Roys es parties avant dites de Escocce enveez.

Nous, pur le dit mon sire Robert de Brus counte de Carrik, devenoms meinprenurs, sur pein de pardre vie & membre, terres, chateaus, & quant, que nous avoms, qe il, desore en avant, se portera bien & loiaument vers nostre seingneur le Roys de Engleterre avantdit; e james encountre luy; ne ses heirs, ne se, levera;

Issint enteins, qe quele heure, qe le dit mon sire Robert de Brus counte de Carrik liure Margerie sa fille, en noun de ostage, as avantditz mon sire Henri & Robert, par cestes choses avantdites essourer & affermer; qe nous desdonk de ceste meinprie seroms qutes e desliez, cest escrit d'enapres nient a valer.

En tesmoignance de queu chose nous avoms mis nos seaus.

Done a Irewin, le noemie jour de Juyl, en le an del regne le Roys Edward vintime quint.

Sigillis tribus avulsis.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Manuceptio magnatum Scotiæ, & servitium eorum contra Regem Franciæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 7. d.
in Turri Lond.

MEMORANDUM quod, xxx. die Julii, anno regni domini Edwardi Regis Angliæ vicesimo quinto, idem dominus Rex concessit, de sua gratiâ speciali, quod Johannes comes, de Atheles liberetur à prisonâ, per manu- captionem;

Hugonis de Mortuo Mari, domini de castro Ricardi de comitatu Salopia;
Johannis ap Adam, de comitatu Somerset;
Guncelini de Badelesmere de comitatu Kanc;
Johannis Peyvre, de comitatu Bedeford;
Johannis de Hastings, de comitatu Stafford;
Walteri de Bello campo junioris, de comitatu Wigornia;

Qui eum manuceperunt, coram Waltero de Bello campo, senescallo hospitiî dicti domini Regis, in formâ subscripta, videlicet;

Quod idem comes ibit cum ipso domino Rege ad partes transmarinas, & ei benè & fideliter serviet contra Regem Franciæ, & quoscumque alios, ejusdem domini Regis Angliæ inimicos.

Et quod etiam idem comes venire faciet filium suum primogenitum, & ipsum tradet in obsidem loco sui; facietque eidem domino Regi securitatem, qualem idem Rex super hoc voluerit ordinare.

Dictus verò dominus Rex concessit quod, postquam idem comes filium suum in obsidem tradiderit, & securitatem fecerit, ut est dictum, extunc dicti manuceptores sint liberi & quieti à manuceptione prædictâ.

Et insuper præfatus comes concessit, pro se, & hæredibus suis, coram præfato senescallo, in præsentia,

Dominorum, A. Dunolmensis, &
W. Elyensis, episcoporum, &
H. Eborum electi,
Hugonis le Despenser, &
Reginaldi de Grey,

Quod benè & fideliter observabit omnes articulos supradictos. Et, quod si in aliquo prædictorum articulorum decætero fraudulenter seu maliciosè se habuerit, vel aliàs de infidelitate convictus fuerit, quod omnes terræ & tenementa sua, quæ in regnis Angliæ & Scotiæ tenet, vel imposterum tenere poterit, seu quoquo modo sibi accidere poterunt, præfato domino Regi, & ejus hæredibus, sint forisfacta imperpetuum & incurra.

Et nichilominus idem comes faciet domino Regi suas litteras patentes, de predictis omnibus & singulis benè & fideliter observandis.

Eodem modo liberatus est à prisonâ Ricardus Syward.

Quem manuceperunt, in formâ prædictâ,

Dominus A. Dunolmensis episcopus;
Reginaldus de Grey,
Johannes Tregoz,
Bogo de Knovill,
Johannes Butecurte,
Guncelinus de Badelesmere,

Et dictus Ricardus promisit cum Rege transfretare & fideliter servire, & Johannem filium suum in obsidem tradere, & omnia alia & singula facere in formâ, quam prædictus comes facere promisit, ut prædictum est.

Eodem modo liberatus est à prisona Johannes Comyn, filius domini Johannis Comyn domini de Badenagh.

Quem manuceperunt, in formâ prædictâ;

Præfatus Dunolmensis episcopus, &
Dominus Johannes Comyn pater suus, &
Aymarus de Valencia.

Et idem Johannes Comyn filius promisit filium suum in obsidem dare, & omnia alia & singula supradicta facere, quæ alii prædicti manucepti facere promiserunt.

Item liberati sunt à personâ,

Alexander Comyn frater Johannis Comyn de Badenagh,
Godefridus de Ros,
David de Graham frater Patricii de Graham,
Johannes de Glenurhard,
Hugo de Erth,
David de Graham filius Patricii de Graham, &
Robertus Comyn frater Johannis Comyn de Badenagh.

Quos & quemlibet ipsorum manuceperunt;

Johannes comes de Atheles,
Johannes Comyn de Badenagh,
Johannes de Inchemartyn,
Johannes le Botiller,
Johannes Comyn de Badenagh junior, &
Radulphus de Esinge.

Quod ibunt cum Rege ad partes transmarinas, & sibi fideliter servient contra Regem Franciæ, & quoscumque alios, dicti domini Regis Angliæ inimicos;

Alioquin protectiones, eis concessæ, sint nullæ; & personæ eorum, & omnes terræ & tenementa, quæ habent, & quæ eis accidere poterunt, sint incurra & forisfacta domino Regi Angliæ.

Item, liberati sunt à prisonâ,

Johannes de Graunte,
Laurençius de Anegose,
Alexander Corbet,
Radulphus de Graunte,
Bricius Tailleur,
Alanus de Lasceles,
Herbertus de Morham,
Alexander filius Glay,
Willielmus Marescallus, &
Willielmus de Ros.

Quos & quemlibet ipsorum manuceperunt;

Johannes Comyn de Badenagh senior, &
David de Graham.

Quod ibunt cum Rege ad partes transmarinas, & sibi fideliter servient contra Regem Franciæ, & quoscumque alios, dicti domini Regis Angliæ inimicos; alioquin protectiones, eis concessæ, sint nullæ; & personæ eorum, & omnes terræ & tenementa, quæ habent, & quæ eis accidere poterunt, sint incurra & forisfacta dicto domino Regi Angliæ.

De terris comiti de Atholes restituendis.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 3.
in Turri Lond.

REX tenenti locum suum in Scotia, salutem. Quia Johannes comes de Atheles nobiscum, in obsequium nostrum, profecturus est ad partes Flandriæ, per quod eidem Johanni gratiam facere volumus specialem; Vobis mandamus quod omnes terras & tenementa ipsius Johannis in Scotia, per rebellionem suam in manu nostrâ existentia, eidem Johanni restituatis, tenenda ad voluntatem nostram; salvo jure ejuslibet. Teste Rege, apud Sanctum Paulum London', tricesimo primo die Julii.

Comiti Flandriæ, de Rege excusando super dilatione in transfretando.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turri Lond.

EDWARD, &c. a noble homme, & son treschier amy, Guy conte de Flandres & marchis de Namour, saluz & treschières amistiez.

Sire, quant vous à nous envoiastes monsieur Johan de Gaure, & monsieur Gerard de Verboys, vos messages, nous vous feismes asavoir par eus, que nous serrioms a Londres le Dyneingé, prochein apres les oitaves de la feste de Saint

Johan le Baptistre, prochein passe. Et que de illoques nous irrioms, od lez gentz d'armes de nostre roiaume, par passer a plus tost que nous porrioms.

E sachiez, sire, que aukes avant cel jour, nous venimes a Londres; mes, pur grantz busoignes, qui nous eumes illoekes araer de establissement de noz terres, & pur aucuns pelrinages, & pur assez des autres grantz choses, qui nous eumes a faire (sicome nostre ame vallet William Clout vous porra dire) nous ne peumes partir de illoques, pur aler vers la meer, jesques a ice Meskerdy le darrein jour de Juy.

A queu jour nous meusmes de Londres, pur aler vers le port, ou nous passeroms; & ne demorrons nuyt la, ou nous demorrons, autre tant que nous veignons a la meer.

Et la troveroms, si Dieux plest, noz gentz darmes, & les autres choses qui mestier nous serront pur nostre passage, si prestz, que des adonks nous ne aurons que attendre forsque la volente de Dieux, & temps co-

venable, e de illoques nous hasteroms de venir a vous, taht come nous porrioms.

Dont nous vous prioms, que vous, nous eyez pur escusez de ceste longe demore: e que vous soiez de bon confort, e confortez lez bonos gentz de vos parties.

Car nous bioms, en ceste nostre commune busoigne, prendre ovesque vous le bien & le meschief, qui Dieux y vodra envoier; e autiele fyn come vous y prendrez.

E molt simes, & avoms este a meseise de cuer, des damages qi vous avez eu, & soffert par nos enemys, e par les voz.

E nous esperoms que Dieux y mettra bon conseil, e par temps, sir, vous, qi de long temps nous avez connu, savez bien que nous avoms este- lentz & parcoons; mes desorenavant nous serroms si prestz de vous ayder, & de nostre commune busoigne poursuire, que vous ny troverez len- tete ne paresce, al ayde de Dieux.

E nous vous prioms, que vous eiez vostre messenger pour escusez, de sa demoree ovesque nous, a ceste foiz, car nous l'avoms retenuz jesques a ore, pur ce-que vous seust plus certainement dire coment nous nous hastoms vers vos parties.

A Dieux, qi vous garde.
Don' a Eltham, le secund jour d'Augst.

*Consimilis littera Isabellæ comitissæ Flandriæ.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a noble dame e sa bien amee, Isabelle contesse de Flandres, saluz & chieres amistiez. Dame, quant vostre seigneur le conte nous envoya monsr Johan de Gaure & monsr Gerard de Verboys, ses messages, nous ly feimes a savoir par eus que nous serriens a Londres le Dymeinge prochein apres les oytaves de la feste de Seint Johan le Baptistre; prochein passe; e que de illoques nous irriens, od les gentz d'armes de nostre roialme, &c. *prout in superiore, comiti Flandria usque hæc verba.*

Dout nous vous prioms, que vous nous eyez pur escusez de ceste longe demore: & que vous soiez de bon confort, & confortez vostre seigneur le conte, & les autres bonnes gentz de vos parties, &c. *prout supra comiti, usque hæc verba;*

E nous espeirons que Dieux y mettra bon conseil & par temps.

& tunc,

A Dieu qui vous eit en sa garde.

Done a Eltham, le secound jour d'Augst.

*Conventio cum nobilibus Burgundiæ, super servitio Regi præstando pro subsidio, illis annuatim solvendo.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 13.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, a touz ceux qui cestes lettres verront & orront saluz.

Sachent touz que, come li nobles homes,
Johan de Chalon cueh d'Aussorre & sires de Rochefort,
Renaudz de Burgoigne cuens de Mont Beliard,
Johan de Chalon sires d'Arlay,
Johan de Burgoigne,
Johan de Mont Beliard sires de Mountfaucou,
Gautiers de Mountfaucou,
Thebaudz sires de Noef-Chastel,
Eymons de Mont Beliard sires de Montron,
Aymes sires de Faucoign,
Estiephnes d'Oyselier sires de Ville Nove,
Piers de Geneville sires de Marnay,
Imbertz sires de Clerevaus,
Johan d'Oyselier sires de Flagy,
Wauchiers sires de Chasteau Vilein,
Odes sires de Montferrant,
Guilleaumes sires de Cocondray,
Estiephnes sires d'Oyselier,
Johan sires de Jou,
Guilleaumes & Girardz seigneurs d'Arguel.

I. Eient promis, & jurez a nous, & a nos messages, qu'il, pur avoir nostre ayde en deniers a defendre leur droyt contre le Roy de France, aideront en bone foi nous & nos aydantz de la guerre, qui nous & nos aydantz avoms, & aurons contre le dit Roy de France, & contre ses heirs.

II. E que les ditz nobles contre le meisme Roy de France, & contre ses aideours & fauteurs, ferount & continueront guerre vive & aperte en conte de Burgoigne, e es lieux voisins, tant come la guerre, qui nous avoms contre le dit Roy de France, durra: & jusques a tant que pees finale en soit fait;

Sicome la dite promesse, & les autres covenances sont plus plenerement contenues es lettres, faites des covenances avantdites.

III. Est a savoir que nous promettons as ditz nobles, que nous a eux, & a leur heirs, ou a leur mandement, en ayde de despens, qu'il feront pur faire, & pur continuer la dite guerre, selonc ce qu'il est contenuë es dites covenances, dorrons & paiérons, a la quinzaine de la prochein fest seint Michel;

Ou, si empeschement y avenist, denz dis semeynes apres, a Bruysseles en Brabant, trente mille livres de Turnoys, noys petit, ou la valour en autres monoyes (c'est a savoir pur cest primer an, qui comencea le primer jour du moys de Juyn, procheinement passe) outre les autres trente mille livres de la meisme monoye; les queles li procureours des ditz nobles, pur la dite ayde de leur despens, par raison de cest primer an desus dit, ont en eu, & receu en deniers, contez de nostre tresourer, paiant & delivrant en lieu, & en noun de nous, par la cause desusdite.

IV. E chescun an apres, trente milé livres de la dite monoye de Turnoys, ou la valour en autres monoyes; c'est a savoir;

Quinze mille livres le primer jour du moys de Juyn;

Et quinze mille livres le primer jour du moys de Decembre;

Ou, si empeschement y avenist, denz dis semeynes apres chescun des ditz termes, selonc ce qu'il est ordene es dites covenances.

V. E ceste ayde leur feroms tant come durra la dite nostre guerre: & les ditz nobles feront & continueront la leur guerre desusdite; & nous garderont les dites covenances.

VI. E, si l'avenist, par aucun cas contreire, ce qui ia Dieu ne voille, que les ditz paiementz, ou aucuns de eux ne peussent estre faitz en dit lieu de Bruisseles; nous promettons as ditz nobles, que les ditz paiementz serront faitz en Flandres a Gaunt, ou a Bruges.

VII. Ou, si par aucun cas, avenist que les ditz paiementz ne peussent estre faitz sauvement a Gaunt, ou a Bruges; qil serront faitz, en bone foy, en autre lieu de la la mer: c'est a savoir en la terre du conte de Flandres, ou du duk du Brabant, ou du conte de Holland, ou en autre lieu prochein, de la la mer, la ou la seigneurie de la terre serra de nostre amistie.

VIII. E, si l'avenist, par aucun cas, que les ditz paiementz, ou aucun de ceux, par defaute de nous, ou de nos gentz, ne feussent faitz en aucun des ditz termes; c'est a savoir, a la dite quinzaine de seint Michiel, ou au primer jour du moys de Juyn, ou au primer jour du moys de Decembre;

E les procureours, ou les attornes des ditz nobles, apres les ditz termes, ou aucun de ceux, demourassent en lieu, ou les paiementz devront estre faitz, par attendre les ditz paiementz;

Nous promettons as ditz nobles, que nous paiérons as ditz attornez les despens, qu'il feront, reinables, par raison de la dite demore de paiement.

IX. E promettons plus as ditz nobles, pur eux, & pur leur heirs, que, si l'avenit que nous feisons pees, ou true, ou suffrance du guerre, ovesque le dit Roy de France, ou ovesque son heir, que nous mettrons les ditz nobles en la dite pees, true, ou suffrance.

X. E, as choses desusdites gardir, tenir, & complir en bone foi, obligeoms as ditz nobles, & a leur heirs, nos, & nos heirs, & nos biens.

XI. E, pur plus grant fermete des dites choses, avoms fait jurer, en nostre ame, par monsieur Guy de Warrewyk, & monsieur Nicholas de Audeley; nos chevaliers, que les choses desusdites, totes & sengles, garderoms & complirons en bone foi.

E, en tesmoignance de ce, nous avoms fait faire cestes nos lettres overtes, sealees de nostre seal.

Done a Eltham, le secound jour d'Augst, l'an de nostre regne xxv.

Et fuit duplicata.

*Amadeo comiti Sabaudia, de transfretatione Regis in succursum comitis Flandriæ.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

ROY a son chier cosyen e foial, A. conte de Sauvoye, saluz.

Nous entendoms que vous savez bien, coment le Roy de France entra piece, cea ove grant effortz, en la terre le conte de Flandres, ou il est encore fesant grantz damages au dit conte, & a son pais; de quei nous sumes en grant anguisse de cuer.

Par quei nous y aloms, ove les gentz d'armes de nostre roiaume, e meismes de Loudres en alant vers le port, ou nous nous mettrons en meer, icest Mesterdi le darrein jour de Juyl, e hastoms cele part quanque nous pooms.

Car nous ne demorrons nuyt, ou nous demorrons, autre tant que nous soioms venuz au port avantdit, e desa donque passeroms a plus tost que Dieux nous dorra temps covenable, e bioms ariver droit en Flandres.

E, pur ce qu'il serroit bien mestier de remuer du pais le Roy de France, & son poer, pur les grantz mauls qu'il ont faitz, e font encore, de jour

en autre, au dit conte, qui est nostre alliee, e a qui nous ne devoms faillir; la queu chose ne se purroit faire sanz grant force:

Si semble il a nous, qu'il serroit bon que nous amys se treississent cele part ove leur poer, si qil y feussent entour cele heure que nous y vendrions, ou le plus tost apres quil peussent;

E que nous parlissiens a eux, & eus a nous, pur mettre tieu conseil en la busoigne, come il sembleroit a eux, & a nous, que bon feust pur nostre commune honneur, & pur rescure le conte & son pays desanguisses, & de suffreites dont il sont chargez, & ont este ja grant piece.

Pur la queu chose, nous vous prioms que vous vous voillez treire, sanz delai, vers les parties de Flandres, le plus efforcement que vous porrez, en bone manere; e que vous nous faciez savoir, le plus en haste que vous porrez, ce qui vous en bieze faire: e a queu ternyne vous y entendez estre: ensemblement le poer qui vous y bieze amener.

Don' a Eltham, le ii. jour d'Augst.

A. D. 1297. | An 25 Edw I.

Consimiles litteræ comiti Barri & multis Burgundiæ nobilibus, in conventionione cum Rege supra nominatis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

EODEM modo, mutatis mutandis, scribitur infra-scriptis:
A noble home & son chier fuiz, H. conte de Bar.
Item a noble home, & son chier amy, monsieur Johan de Chalon, cuens d'Aussurre, e sires de Rocheford.
Item a monsieur Renaud de Burgoigne, cuens de Mont Beliard.
Item a Monsieur Johan de Chalon sires d'Arlay,
Monsieur Johan de Burgoigne,
Monsieur Johan de Mont Beliard sires de Montfaucon,
Monsieur Gautiers de Montefaucon,
Monsieur Thebaudz sires de Noef Chastel,
Monsieur Eymon de Mont Beliard sires de Montron,

Monsieur Eymes sires de Faucoigny,
Monsieur Estephe d'Oiseler sires de Vile Nove,
Monsieur Pieres de Genevil sires de Marnay,
Monsieur Imbertz sires de Clerevaus,
Monsieur Johan d'Oiseler sires de Flagy,
Monsieur Wautiers sires de Chasteu Vilein,
Monsieur Otes sires de Montferrant,
Monsieur Gilliames sire de Cokendray,
Monsieur Estiephne sires d'Oyseler,
Monsieur Johan sires de Jou.

Item Monsieur Guillaume, &
Monsieur Girard seigneurs d'Arguel.

Ejusmodi littera Johanni duci Brabantiæ, genero Regis Angliæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

ROY a noble homme, & son chier fuiz Johan, par meisme la grace, duc de Brebant, saluz.
Quant le conte de Flandres envoia a nous monsieur Johan de Gaure, & monsieur Gerard de Verboys, ses messages, nous ly feysmes a savoir par eus, que nous serriens a Londres le Dymeinge, prechein apres les oy-taves de la feste de saint Johan le Baptistre, prechein

E sachez que akes, avant cel jour, nous venimes a Londre: mes pur grantz busoignes, &c. prout supra in litteræ de eadem datâ comiti Flandria, usque hæc verba, viz.

E molt sumes, & avoms este a meseise de cuer, des damages qui l'avant dit conte & vous avez eu, & soffertz, par nos enemys, & par les voz; mes nous espeirons que DIEU y mettra bon conseil, & par temps: e entendoms que vous y mettrez ausint de vostre part.

de la feste de saint Johan le Baptistre, prechein passe: e que de illoques nous irriens, ove les gentz d'armes de nostre royaume, pur passer au plus tost que nous porriens.

Done a Eltham, le secound jour d'Augst.

Ejusmodi litteræ multis Flandriæ nobilibus.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

EODEM modo, mutatis mutandis, scribitur infra-scriptis:
A monsieur Wauter de Jgham:
A monsieur Walram, sire de Montjoie & de Faukmount:
A monsieur Henr' sire de Baunkmount:
A monsieur Johan, sir de Cuyk:

A monsieur Rate, sires de Gaure:
Au conte del Mark:
A monsieur Robert de Betoyne, conte de Nyters:
A monsieur William de Flandres:
A Johan de Namur fuis le conte de Flandres.

Consimiles litteræ hominibus & communitati quarundam villarum.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

ITEM, scribitur eodem modo, mutatis mutandis, per litteras separatas, probis hominibus, & toti communitati villarum;

De Doweye,	Gaunt,	Lille,	Ipre,	Neuport,
Graveling,	Dourbourgh,	Cassel,	Dudam,	Poperinges,

Otonii de Grandisono, de festinando in Flandriam, in occursum Regis.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

ROY a son foial & loial, monsieur Ottes de Grantson, saluz.

Come autrefois vous eumes mande, par nos lettre, que vous vous treissiez vers les parties de Flandres; si que vous y feussiez quant nous y serreins venuz.

Vous feisons a savoir que nous aloms vers la mer, ou nous devons passer, de jour en autre, tant come nous pooms:

E, si tost, come nous serroms venuz au port, nous & nbs gentz serroms, si DIEU plest, si prestz de quant qui mestier nous est, que nous n'atten-

drons, ne attendre covendra fors que la volunte de DIEU & temps covenable, par quei nous serroms en Flandres bien par temps od l'ayde de DIEU.

E vous mandoms, que vous veignez yveques, au plus tost que vous porrez, en bone manere, si que nous vous y truefoms a nostre venue, s'ensi n'estoif totes vofes, que vous veissez que vostre estre, par ailleurs, nous peust estre plus profitables, & plus grant lieu tenir, que la ou nous serroms.

Donne a Eltham, le secound jour d'Augst.

Ejusmodi ferè littera Clay de Cachche.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

ROY, &c. A son foial & loial, Clay de Cachche, saluz.

Pur ce que nous vendrons, si DIEU plest, precheinent vers les parties de Flandres;

Vous prioms chierement, come celi qui estes de nostre hostel, & de qi nous nous foms molt, que vous vous apparaillez desorendroit de venir a nous es dites parties, ove

chevaux e armes, le plus efforcement que vous porrez, au plus tost que vous peusiez savoir que nous seioms passez la; queu chose serra hastivement ove l'ayde de DIEU.

E ce en nulle manere ne soit lesse.

Don' a Eltham, le secound jour d'Augst.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Potestas Johanni le Bretun custodi civitatis London' facta, ad amercand' aldermannos & alios; necnon ad castigand' & puniend' vicecomites & ipsorum ministros, mercedem pro executione sui officii capientes.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Pat. 25 Edw. I.
p. 2 m. 9.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis ad quos, &c. salutem.
Sciatis quod dilecto & fideli nostro Johanni le Bretun, custodi civitatis nostre London' ad amercandum aldermannos, & alios quoscumque de civitate predicta, qui ad rationabilem premonitionem seu summonitionem custodis ejusdem, pro negociis nos & civitatem illam tangentibus, venire contempserint; & etiam ad vicecomites civitatis predictæ, & ipsorum

clericos ac ministros mercedem pro executione sui officii capientes, cum super hoc modo debito convicti fuerint, juxta quantitatem delictorum, suorum castigandum & puniendum, quociens necesse fuerit, & quatenus sua discrecio de jure viderit faciendum, specialem, tenore presencium, committimus potestatem.

In cujus, &c. quandiu nobis placuerit duratur'.

T. R. apud Tonebrigge, v. die Augusti.

De orationibus pro Rege ad partes transmarinas transfretaturo.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX, &c. venerabil' in CHRISTO patri, R. eadem gratia, Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, salutem.
Rex pacificus, dominantium Dominus, in motu manens imperii concordiam semper faciens in sublimi, pia miseratione pacem in terrâ inter sibi subditos disposuit observari;

Sed quorundam affranata cupiditas aliorum jura dolosè machinatur acquirere, ac illicitè retinere.

Propter quod oportet interdum talium conatus nepharios potenti virtutè reprimerè, ac eorum temerariis presumptionibus congruis remediis obviare.

Sanè vos credimus non latere, qualiter Rex Franciæ fraudulenter terrâ nostrâ Vasconiæ nos decepit: ac pacis & treugarum tractatui super dissensione seu guerrâ, quæ inter nos & ipsum, ratione dictæ deceptionis, existit, per venerabiles patres, Albanensem & Penestr', episcopos, auctoritate summi Pontificis, nuper assumpto, (cui, pro sedandâ ipsa discordiâ, & effusione Christiani sanguinis evitandâ, & ob honorem sanctæ ecclesiæ, nostrum benignè præbebamus assensum) assentire con-

temptibiliter recusavit, amicosque ac confederatos nostros invadit hostiliter & impugnat.

Quamobrem, pro ipsorum amicorum & confederatorum adjutorio, ut tenemur, ac recuperatione hæreditarij juris nostri, passagium nostrum ad partes transmarinas nunc duximus statuendum.

Verùm quia, in hujusmodi arduâ expeditione, quam invitè suscepimus, & Deo teste, prosequimur cum dolore, plus in devotorum orationibus, quàm in militum aciebus; plus de divinæ virtutis assistentiâ, quàm de nostrâ potentiâ, confidimus et speramus.

Paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus preces devotas apud Altissimum effundatis, & in vestrà cathedrali, ac omnibus aliis ecclesiis, vestræ jurisdictioni subjectis, illud idem fieri faciatis, ut in præsentii negotio, quod incumbit, Deus & Dominus noster sic juvet & dirigat actus nostros, quod, ipso cooperante, labor, pro sedandis eisdem discordiis, à nobis nostrisque fidelibus assumendus, in tantum haberi valeat fructuosus, quod celet ad sui nominis laudem, gloriam & honorem; regniq; nostri & aliarum terrarum nostrarum statum prosperum & quietem: possitque ex hoc toti Christianitati tranquillitatis optatæ gaudium provenire.

Teste Rege, apud Cumbwell, vii. die Augusti.

De juramento ad transfretandum cum Rege contra Regem Franciæ, præstito per Johannem Comyn de Kilbride & alios.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quodd' ix. die Augusti, apud Brede. Johannes Comyn de Kilbride, quem Rex fecit à prisonâ liberari, juravit, tactis sacrosanctis Evangeliiis, quod transfretabit cum Rege ad partes transmarinas, & fideliter sibi serviet contra Regem Franciæ, & quoscumque alios, dicti Regis Angliæ inimicos, sub forisfacturâ & incurramto corporis & bonorum, prout in literis, quas super hoc dedit, suo sigillo signatis, plenius continetur.

Et nichilominus, quod, super hiis omnibus, inveniet & præstabit sufficientem manucaptionem, ante recessum Regis de regno isto.

De eodem per Johannem de Meneteth.

EODEM modo juravit, & litteram dedit, & manucaptionem dare promisit, Johannes de Meneteth, frater comitis de Meneteth.

De eodem per Johannem de Inchemartyn.

JOHANNES de Inchemartyn, liberatus à prisonâ per manucaptionem comitis de Athles, qui juraverat se profecturum cum Rege ad partes transmarinas, & se fideliter servitutum eidem, de licentiâ Regis vadit in Scotia pro negotiis comitis prædicti; & juravit, tactis sacrosanctis Evangeliiis, quod in omnibus erit Regi fidelis, & quod, post expeditionem dictorum negotiorum, quamcùd' commodè poterit, factam, proficiscetur ad Regem, ubicumque tunc temporis fuerit.

Actum in presentia, Cancellarij Regis, Hugonis le Despenser, Rogeri le Brabazon, & Petri Malore,

Apud Odymere, xvii. die Augusti, anno regni Regis vicesimo quinto.

Pro Johanne de Dromman transfretaturo cum Rege.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I. m. 7. d.
in Turr. Lond.

EDMUNDUS de Hastings, de comitatu Suffolciæ, manucipit Johannem de Dromman de Scotia, existentem in prisonâ castri de Wysebech, quod ad citius quod poterit, ibit ad Regem ad partes transmarinas, & ei benè & fideliter deserviet contra Regem Franciæ, & quoscumque alios, dicti Regis Angliæ inimicos:

Et scriptum fuit constabulario castri de Wysebech, quod ipsum Johannem per manucaptionem prædictam liberaret.

De constabulario Angliæ & mareschallo officia sua abdicantibus; & de Rege excusando, super exactionibus in regno factis per necessitates diversarum guerrarum.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Pat. 25 Edw. I.
p. 2. m. 7.
in Turr. Lond.

PUR ceo que le Roy desire touz jours la pees, e la quiete, e le bon estat de tutes les gentz de sun roiaume: & n'omement que, apres sun passage (q'il bye ore faire al honur de DEU, & pur recoverir sun dreit heritage, dunt il est, par grant fraude, deceu par le Roi de France, e pur le honur e le commun profit de sun reume) tutes encheisouns, par queles la dite pees ou quiete pussent estre en nule maniere troublez, soient du tut hostes:

Kar acunes gentz purroient dire e fere entendre au puple aucunes paroles noun verroies, des queles le meisme puple purroit estre mu de eux porter envers lur seigneur lige, autrement que faire ne dussent:

Come en droit de ceo, que le conte de Hereford, e le conte mareschal se aloygerent n'adguers de lui; ou endroit de autres choses.

Lui Rois sur ceo, & sur l'estat de lui, e de sun reume, e coment les busoynges du reume sunt alees a une piece, fait asavoir, e voet que tuz en sachent la verite, la quele s'enseut:

N'adguers, quaunt graunt partie de gentz d'armes d'Engleterre, les uns par priere, les autres par somoune du Roy, vindrent a Londres; le Roi voillant purveer a la delivrance de meisme les gentz: & a allegaunce de lur despens, e de lur deseses;

Maunda, au ditz eontes, com a conestable, e mareschal d'Engleterre, qu'il venissent a luy, a certeyn jour, pur ordiner la delivrance des dites gentz:

Au queu jour le conte, de Hereford, e monsieur Jehan de Segrave, qui excusa le conte mareschal par maladie, vindrent au Roi; e, en lur presence, e, par lur assent, fust ordine qu'il feissent crier, par my la citee de Londres;

Que tutes les gentz, que estoient iloques venuz par somons, ou par priere, fussent lendemayn a Saint Poul, devant les ditz conestable e mareschal, pur savoir e mettre en remembrance coment, e de cumbien, chequesun de eux voloyt servir, ou eyder le Roi en cest veiage de la

*Comiti Flandriæ, de Rege transfretando, & succursu circumquaque appropinquante.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

ROY, au conte de Flandres, saluz. Sire, nous vous avoms bien mande, avant ces heures, coment nous avoms este empeschez de moltz de busoignes, par quei nostre demoere par decea ad este plus longe, que nous ne quidioms.

Mais ore sumes nous, la DIEU merci, au port, où nostre passage se deyt faire, & venimes yluques la veille saint Laurentz: & feisons haster totes les choses, qui mestier nous ont pur le passage tant, come nous poms; sicome le porteur de ces lettres vous saura dire.

Evendroms, si DIEU plect, prochainement en voz parties, pur recevoir y tieu fin, & tiele avienture, come il plerra a nostre seigneur que vous preignez.

Car nous ne bions departir d'illueques, en nule manere, tant que nostre commune busoigne soit en tiel estat, que DIEU & nos amis s'en peussent tenir appaez.

Dont nous vous prioms que vous soiez totes foiz de ben confort, &

que vous confortez vos amis, & les bones gentz, de vos parties, en totes les bones maneres que vous porrez; e. que vous eiez fiance en DIEU, e en la droiture qui vous avez.

E nous semble que vous & eux endevez estre bien confortez, puis que ayde & confort vous sont aprochantz, la DIEU mercie, en moltz de parties.

E, pur ce que vous avez tant de foiz, & en moltz de maneres haste nostre passage, de quei nous avoms este molt chargez, ne vous en merveiliez mie si nous veignons, par avienture, a meins de compaigne que nous ne voudriens.

Car sachez, si nous eussions en plus grant leisir d'assembler nos gentz, selonc leur eeses, nous en eussions plus menez ovesque nous.

Ne mie pur ce, nous avoms ordenez que ceux, qui ne vendront mie pur passer ovesque nous, meismes veignent apres, au plus tost que home porra leur passage appailler & faire.

Don' a Wynch', le xiii. jour d'Augst.

Consimilis littera Isabellæ comitissæ.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.

Rot. Aleman. 25 Edw. I. m. 12 d.
in Turr. Lond.

ROY, &c. a la noble dame, e sa bien amee dame, Isabelle cuntesse de Flandres, saluz, e cheres amistez. Dame, nous avoms bien mande a vostre seigneur le cunte de Flandres, e a vous aussint, avant ces heures, coment nous avoms este empeschez de moltz de bosignes, par quei nostre demoere par decea ad este plus longe, que nous ne quidioms.

Mes ore sumes nous, la DIEU mercis, au port, &c. prout in littera supra ad comitem.

*Communitati de Bruges, de passagio Regis, & succursu undecunque parato.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Ed. I. m. 12. d.
in Turr. Lond.

ROI, as totes les bones gentz de la communaute de la ville de Bruges en Flandres, saluz.

Nous avoms bien mande a vostre seigneur le conte, & a vous aussint, avant ces heures, coment nous avoms este empeschez de moltz de bosignes, par quei nostre demoere par decea ad este plus longe, que nous ne quidioms.

Mes ore sumes nous, la DIEU merci, au port, &c. prout supra in littera comiti.

Autieles lettres sunt escrites as les bones gentz de les comunautez,

De Douwe,	De Cassel,
Del Ysle,	De Dudan,
De Ypre,	De Poperinges, &
De Neuport,	De Gaunt.

Item, mutatis mutandis sub eodem tenore,

Au duc de Brebant,
Au sire de Fauquemont,
Au sire de Blaunkmont,
Au sire de Cuyk,
Au sire de Gaile,
Au conte de Mark,
Au sire Wauterer de Juliam,
Au sire William de Flandres,
E a John de Namur.

Item au conte de Nyneruau.

*Custodia terræ Scotiæ commissa Briano filio Alani.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Scot.
25 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

REX episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, vicecomitibus, ministris, & omnibus aliis ballivis, & fidelibus suis, per regnum & terram Scotiæ constitutis, salutem.

Sciatis quod constituimus dilectum & fidelem nostrum, Brianum filium Alani, custodem nostrum regni & terræ Scotiæ, quamdiu nobis placuerit.

Ita quod omnia castra & fortalitia nostra, in eodem regno existentia, quotienscumque voluerit ingredi, & in eis morari, & asiamenta sua habere, possit pro suæ libito voluntatis.

Et ideo vobis mandamus quod præfato Briano, tanquam custodi nostro regni & terræ prædictæ, in omnibus, quæ ad custodia illam ac fidem

nostram pertinent, intendentes sitis & respondentes, sicut prædictum est. In cujus, &c.

Teste Rege, apud Odimere, xiv. die Augusti.

Per breve de privato sigillo.

Et mandatum est vicecomitibus, ac universis & singulis de comitatibus Northumbriæ, Cumbriæ, & Westmerlandiæ;

Quod eidem Briano, tanquam custodi regni & terræ prædictæ, in omnibus, quæ ad custodia & salvationem prædictorum regni & terræ pertinent, intendentes sint & respondentes, cum equis & armis, & toto posse comitatum prædictorum, quotiens necesse fuerit, & per ipsum Brianum ex parte Regis fuerint requisiti. In cujus, &c. Teste ut supra.

Per breve de privato sigillo.

De prædictâ custodiâ terræ Scotiæ Briano filio Alani liberandâ.

A. D. 1297.—An. 25 Edw. I.

Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

ET mandatum est Johanni de Warena comiti Surr' quod custodia prædictorum regni & terræ, cum omnibus, ad custodia illam spectantibus, eidem Briano liberet, habendam in formâ prædictâ.

In cujus, &c. Teste Rege, apud Wynchelse, xix. die Augusti.

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Archiepiscopo Cantuar', de non fulminando excommunicationis sententiam contra ministros Regis, captores bladi de mandato suo.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

REX, venerabili in CHRISTO PATRI R. eadem gratiâ, Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, salutem.

Cum nos, inevitabili necessitate cogente, pro regni & hæreditarii juris nostri, per Regem Franciæ & alios inimicos nostros invasi & hostiliter impugnati, defensione, & ecclesiæ Anglicanæ & personarum, tam ecclesiasticarum, quam

aliarum, ejusdem regni, præsidio ;

De bladis & alijs bonis earumdem personarum capi fecerimus :

Et ad capiendum, seu capi faciendum, pro salvatione nostrâ & suâ, dictique regni adhuc eadem necessitas nos compellat.

De quibus bladis & bonis volumus, & firmiter proponimus satisfactionem, ut res exegerit, facere congruam & condignam :

Et jam intellexerimus quod vos contra ministros nostros, bladorum & bonorum prædictorum de mandato nostro captores, intenditis quandam excommunicationis sententiam fulminare, vel ipsos excommunicatos facere nunciari :

Quod, si sic fieret, in gravem & enormem dignitatis & coronæ nostræ regiæ læsionem, ac populi scandalum manifestius redundaret ; & nichilominus ex hoc ejusdem ecclesiæ destructio, & totius regni subversio verisimiliter sequi posset :

Vobis prohibemus, sub debito fidelitatis & juramenti, quibus nobis tenemini, ac forisfacturâ omnium, quæ de nobis tenetis, firmiter injungentes, ne in ministros nostros, clericos aut laicos, aliquam excommunicationis sententiam promulgetis, seu etiam publicetis : aut promulgari seu publicari aliquatenus, occasione hujusmodi captionis, faciatis : vel eisdem ministris gravamen aliquod inferatis ; maximè cum parati sumus satisfacere, ut est dictum.

Teste Rege, apud Wynch', xix. die Augusti.

Consimiles litteræ diriguntur singulis episcopis Angliæ.
Teste ut supra.

De promulgantibus sententias excommunicationis in ministros Regis capiendis & imprisonandis

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

EDWARD, &c. a monsieur Adam de Welles, e au viscounte de Nichole, saluz.

Nous, aparceuantz qe trouveus de nouvelles, par les queux discord purroit surdre entre nous, nos prelatz, nos contes, nos barons, e nos autres grantz gentz, s'afforcent a la subversion de nostre royaume, e a la disturbance de nostre pees, nient meyns qe ceux, qui s'afforcent

d'assailier nous, e nostre royaume, par mortele enemiste, e par force d'armes ; ne voillantz teu manere de malice passer saunz estre refrenee.

Assignoms vous pur enquere, e serchier, en totes les maneres, qe vous peussez, plus diligeaument, queux mesfeseours e disturbours de nostre pees conteront nouvelles e destraxiens en la fourme avantdite :

Ou qi disturbent, ou voudront, ou procuront disturber l'exécution de noz maundementz :

Ou qui durront sentences de escumenge :

Ou feront monitions, ou les sentences donees, ou monitions faites, priveement au apertement, pronuncieront :

Ou voudront puplier contre nos ministres e nos sugges, ou contre queux autrés, q'il seient aerdantz a nous, e a nostre foi, qi feront execution de nos maundementz, pur le profist de nostre royaume :

Ou contre persones de seynte englise, qui se mettent en nostre protection, pur sauver, e defendre eux, e lur eglises :

Ou qi feront rien, ou voudront faire par art, ou par engyn ;

Par quei la peisibleté de la pees, e du royaume seit desturbee, e l'exécution de nos mandementz (qui nous eoms commaunde pur le pru du royaume, e de tot nostre people) soit arerie, ou empeschie en nule manere.

E pur ceo nous maundoms qe touz ceux, de quel estat, ou condition q'il soient, q'il des choses avantdites, ou d'aucune de eles troeffez copables, preignent, e en nostre prison sauvement gardez, taunt qe vous eneez autrè maundement de nous.

E voloms qe, si vous ambedeux ny peussez entendre, adonk l'autre de vous, qi serra plus pres des parties, ou nules des choses avantdites avendront, face reddement, e sanz delay, execution de cestes boisoignes, en la fourme avantdite.

E fait a remembrer, qe les chivalers, e les viscontes, desous escritz, sont assignez, en autres fourmes, desus escrites, en les conteez desous escritz, cest a savoir.

Aleyn Plokenet, e le viscounte de Somerset e Dorset, en memes les conteez.

Bueges de Knowill, e le viscounte de Salopshire e de Stafford, en memes les conteez.

Johan Tregoz, e le viscounte de Hereford, en meme la countee.

Thomas de Berkele, les viscontes de Gloucestre e de Wyrcestre, en meme les conteez.

Johan de Segrave, e le viscounte de War' e de Leycestre, en memes les conteez.

Robert Fitz Pain, e le viscounte de Wiltshire, en meme le contez.

Rauf Pipard, e le viscounte de Bedeford & de Buks, en memes les conteez.

Johan Lovel, e le viscounte de Orenford & de Berks, en memes les conteez.

Thomas de Furnivall, e le viscounte de Derb' en memes la countee.

Johan le Bretun, e le viscounte de Millesex, en meme la countee.

Robert de Tateshale, e le viscounte de Norf' : e de Suffolk, en memes les conteez.

Johan Engayne, e le viscounte de Northampton, & de Roteland, en memes les conteez.

Henry Tregoz, e le viscounte de Surr' e de Sussex, en memes les conteez.

Robert Fitz Roger, e le viscounte de Essex & de Hertford, en memes les conteez.

Reynald de Argentein, e le viscounte de Cantebriq' e de Huntindon, en memes les conteez.

William de Leyburne, e le viscounte de Kent, en meme la countee.

Henry Treys, e le viscounte de Suthampton, en meme la countee.

Geoffrey de Caurvill, e les viscontes Cornewyalle e de Deveneshire, en memes les conteez.

Johan de Lancastre, e le viscounte de Lancastre, en meme la countee.

Reynaud de Grey, en la countee de Cestre, ove les quatre contredz.

Johan de Havering, en Norwales.

William de Brehuse, & Wauter de Pederton, in Westwales.

Fet a remembrer, qe les avauntidz chivaliers e viscountes frount les choses sus escrites, solome les articles qe s'ensiwent,

Ordene est qe les baneretz e les viscontes, qui sont a ceo assignez en les counteez preignent plegges de gentz lays, tieus, qui seyent suffisauntz pour les sommes recevues.

E qe les clerks, qui plegges lais ne poent trouver, baillent en le poer le viscont, de lur chateus taunt, com le graunt q'il frount, amontera jekes a taunt q'il eent paieiz.

E seit la chose demande e prise en ceste fourme pur la defense de eus memes, e de lur eglises, e pur le comun profist du reaueme, e pur la protection aver ; cest a saver de chescun prelate, ou parsonne de eglise, ou clerk benefice al amuntaunce du double del eyde qe chescun fist darrein au Roi, pur taunt qe la busoigne est ore dassiez greigneur qe adonk ne fu.

E facent les baneretz e les viscountes enroule les sommes recevues, e chescun y noun e les nouns de plegges, ou de la seurte qe serra prise issint qe cel roule soit livre al eschekier, pur les deners fere lever.

E facent les baneretz e les viscontes, a chescun clerk' qi avera recevu en la fourme avantdite bille seale de lur seaus au chanceller, pur la protexion le Roi, e pur les autres briefs qui lour covendront.

De Rege excusando erga barones Vasconicæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

ROI, as barons, as chivalers, & as touz les autres gentilz homes de Gascoigne, demorantz en nostre servise celes parties, saluz.

Nous vous mandames, n'adguerens, quant nous enveiames derrayn en Gascoigne deniers, e vivres pur la sustenance de vous, e de noz autre bones gentz, qi per nous sont celes parties, que nous vous enverriens plus

procheynement, par mestre Reynour de Pyne, & par Loup Burgoyne, les queux nous receivames pur oek en nous parties.

E sachez que bien tost apres nous vindrent ceux noveles, q'il nous convenyt prendre d'aler la outre, ove les gentz d'armes de nostre royaume, pur ayder a nos aliez de dela, e pur mettre, tieu conseil en la boisoigne, que nous avoms a faire contre le Roy de France, come il plerra a nostre Seignur.

Par quoy nous avoms serche totes les voyes, qe nous avoms peu, coment nous peussoms chevir de deniers, e des autres choses, que mester nous ont pur cest passage ; e en trovoms si pou de chevisance, quil semble a nostre conseil de decea, que nous mettons nous e nostre boisoigne en grant condicion de passer en poynt d'ore.

Mais le grant desir, qe nous avoms de alleger vous, e nous, e nostre royaume, des grantz suffreites, qe vous avez endurez, ia grant piece (de quoy nous sumes & grant mesese de cuer) nous fait enprendre a faire icest voiage od tiel aventure come Dieu vodra.

Par quo nous ne vous feisoims mie orendreit ce que nous prevuoms autre foiz par nostre mandement ; de quoy nous vous prioms chierement que, par cestes resons, nous voillez tenir pur excusez, car nous non pooms autre chose faire quant a ore.

E voillez de ce que vous avez conforter vous, e les autres bones gentz

A.D. 1297. | An. 25 Edw. I.

qi sont en nostre, servise es parties où vous estes, en totes les bones manieres que vous porrez, pur l'amur de nous, sicome vous avez fait avant ces heures; de quei nous vous looms molt, e vous mercioms tant come nous savoms & pooms.

E votz feisoms a saver, que nous ne spernioms corps, ne avoys, ne riens que nous porroms purchacer, que nous ne mettoms entour l'espleyt de nostre besoigne.

Et esperoms que DIEUX y mettra tieu conseil, denz brief temps, que ce serra al honeur de luy, e de nous, e de vous, e de tot nostre roiaume.

E sachez que nous menoms la outre, ouesque nous, le dit mestre Reymon, e par luy, ou par autré certeyn message, vous bioms par temps mander dyloques, si DIEUX plest, bones noveles.

Don' a Wynchelse, le xxi. jour d'Augst, l'an de nostre regne vintisme quint.

Et tripplicatur.

*Baronibus Angliæ in Vasconia, de non recedendo sine licentia comitis Lincolnia, locum tenentis Regis.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Rot. Aleman.
25 Edw. I. m. 13.
in Turr. Lond.

ROY, as barons, e as chivaliers, e a tuz les autres gentils homes d'Engleterre, demourantz en nostre service es parties de Gascoigne, saluz.

Pur ceo que aucunes gentz nous ount dit, qi li ad aucuns de vous, que ne biens demorer outre la seint Michel prochainement avenir;

Vous prioms, e chargoms en le foy, que vous nous devoez, e sicome nous nous foms de vous, que vous ne partez du pais, e nule manere, tant que nous sachoms la fyn de nostre besoigne, pur quoy nous aloms, la outre, ne tant que vous e veez autré maundement de nous, si ensi avenoit que le counte de Nichole, nostre lieutenant en Gascoigne, vous donast le conge par aucune graunt acheson.

Car, si la besoigne, que vous avez si bien, e si honorablement meinteue cea en ariees feust gueppie en l'estat que est ore, nous la tendreins a pardue, ou au meyns en grant condition de perdre pur tuz jours, ove quant qui nous y avoms mys.

La quez chose nous savoms bien que vous harriez molt, e vous y avez

mustre bon semblaunt, come ceux qui bien se sont portez; de quoi nous vous sumes molt tenuz, e vous en mercioms tant cum nous savoms, e pooms.

E, si DIEUX nous doit vie & sante, nous y averoms bon regard, e en penseroms en tieu manere que vous vous en tendrez apaez.

E, pus que nous passeoms la outre, sicom est avantdit, vous savez bien, si ceux, qi de par le Roy de France sont devers les parties, ou vous estes, seussent que vous departissetz du pays, en l'estat que les bosoignes sont, uncore qil irroyent, par aventure, la ou le Roy de France serroyt, pur luy ayder e faire plus fort contre nous, e ensy serriens nous & nos amys plus chargiez es parties ou nous serriens.

Dont nous vous prioms derechief, que vous voillez bonement demorer es parties, ou vous estes, tan que DIEUX eit ordene sa volente de nostre bosoigne: devers nous; de la quele nous esperoms que vous orrez; ora l'aide de DIEUX, bone nouvelle: bien tost apres ce que nous serroms venuz la outre.

Donnees a Wynchelse, le xxi. jour d'Augst, l'an de nostre regne vintisme quint.

Et tripplicatur.

*Obligatio Johannis comitis de Atheles, & aliorum de Scotia, pro illis quos manuceperunt coram Rege.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Claus. 25 Edw. I.
m. 8. d.
in Turr. Lond.

A TOUTZ ceux, que ceste lettre verront e ofront, Johan conte de Athele, Alisaundre de Meygners, Johan de Inchemartyn, saluz en Dieu pardurable.

Sachiez nous aver meinpris,

Sire Laurence de Strabolgy,

Sire Willame Olyfard,

Sire Henry de Inchemartyn,

Sire Willame de Morreue,

Sire Edmond de Ramysheye,

Sire Johan de Camburnon,

Sire Willame de la Hays,

Sire Wauter de Berkeleye, chivalers.

Simond de Hiskendy,

Johan de Irland,

Johan de Strabolgy,

Robert de Mountour,

William Bron,

David de Camberton,

Gregor Mak Enkerd,

Wauter d'Alith,

Thomas d'Alith,
Nichole d'Irlowenan,
Malis de Loggy,
Wauter de Burchergax,
Robert de Inchetor,
John Buterwan,
Michel Lescot, e
Andreu de Strugartenay, valets.

Sur terres, tenementz, & quant que nous avoms, qe eaus serront feaux e loiaus a nostre seigneur le Roy d'Engleterre, e ausi en haste, come eus en nule manere fere le poumt, saunz delai, a li vendront en le reume de Fraunce, ou par ayllours, ou plus tost trover le purront; e leal ayde lui feront en son ost, & par ailiurs en sun ost, ou leu lur enjoindra depar le Roy avantdist.

E, en tesmoigne de ceste chose, sur cestre lettre patent avoms mis noz seaus.

Done a Wynchelse, le jovedy en le jour de utavs nostre Dame la Virgine, l'an de nostre seigneur le Roy avantdit vintisme quint.

*Transfretatio Regis in Flandriam.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Pat. 25 Edw. I.
p. 2. m. 7.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod, die Jovis, videlicet, xxii. die Augusti, anno, &c. vicesimo quinto, dominus Johannes de Langeton, domini Regis cancellarius, in mari prope Winchelese, in quadam navi, que vocatur "Cog Edward," in qua idem Rex tunc fuit paratus ad transfretandum in Flandriam, liberavit eidem Regi magnum sigillum suum, quod idem Rex statim recepit, & illud tradidit domino J. de Benstede ad custodiendum.

Hæc sic facta fuerunt in presentia,

Walteri de Bello campo senescalli hospitii Regis,
Roberti de Burghashe, militis,
Willielmi de Hamelton,
Malculmi de Harlegh,
Radulphi de Stanford capellani Regis, &
Magistri Petri Aymerici clerici.

*Edwardus filius Regis locumtenens in Anglia.*A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.Pat. 25 Edw. I.
p. 2. m. 7.
in Turr. Lond.

ET, die Martis, circa solis occasum, proximo sequente, videlicet, xxvii. die Augusti, post transfretationem dicti Regis in Flandriam, Edwardus, ipsius Regis filius, locum ejusdem Regis in Anglia tenens, in castro de Tonbridge, in camera sua ibidem, in presentia

Dominorum Reginaldi de Grey,
Alani Plukenet,

Guidonis Ferre, &
Gancelmi de Badlesmere, militum: ac
Domini Willielmi de Hamelton clerici.

Liberavit prefato domino Johanni de Langeton, predicti Regis cancellario, sigillum Regis quo, dum Rex erat in Vasconia, uti in Anglia consuevit: qui quidem Johannes sigillum illud a manibus dicti Edwardi statim recepit, & in crastinum inde brevia consignavit:

A. D. 1297. | An. 25 Edw. I.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, super pacè inter Reges reformandâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in **CHRISTO** filio, Edoardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Orig. in Thesaur. Cur. Recept. Scacc. Nosti, fili carissime, quod, postquam ad apostolatûs apicem nos gratia divina vocavit, benignitatem sedis apostolicæ prosequentes (quæ, pietate plena, caritate non vacua, in filiorum lætatur prosperis, perturbatur adversis) laborum ingentium pertulimus sarcinam, & continuis quasi vigiliis, studiis & sollicitudinibus, operæ curavimus & operam adhibere, diversis ad id viis quæsitis & modis;

Ut, discordiis & scandalis amputatis (quæ inter te & carissimum in **CHRISTO** filium nostrum, A. Romanorum Regem illustrem ex parte unâ, ac carissimum in **CHRISTO** filium nostrum, P. Francorum Regem illustrem ex alterâ, inimicus humani generis suscitavit) reformatio pacis & concordie hinc & inde, cum auxilio divinæ potentie, proveniret: per quam tibi, & ipsis Regibus, ac tuo, & eorum regnis, animarum salus, quies corporum, & honorum comoda redderentur; ac aliorum **CHRISTO** fidelium status (& præcipuè Terræ Sanctæ) ex hujusmodi turbatus scandalis, optatæ tranquillitatis dulcedine lætarentur.

Et, ut hæc possent salubrius & efficacius provenire, duo ecclesiæ membra nobilia, videlicet, bonæ memoriæ, B. Albanensem, & S. Penestrinum, episcopos, duximus specialiter destinandos.

Qui, hujusmodi prosequendo negotium, tot anxietates animorum & labores corporum subierunt, quod alter, in viâ redeundo ad nos; alter, postquam ad nostram pervenit præsentiam, infra paucos dies, naturæ debitum persolverunt.

Eorum tamen prudentia circumspecta, quasi præscia futurorum, antequam Alpes ad nos revertendo transirent, processus, tractatus, proposita & responsa, quæ, mediantibus ipsis, inter te ac Reges eosdem intervenierant, fideliter redigi fecerunt in scriptis, & sigillis propriis consignari; ut revocari non possent in dubium, quæ facta fuerant ministerio eorundem.

Quibus per Penestrinum prædictum, in illis paucis diebus, quibus morans in curiâ supervixit, ad notitiam nostram deductis, perpendimus ipsos, cum multâ cautelâ, diligentia & sollicitudine, in ipso negotio processisse.

Ex quibus plenâ informatione perceptâ, de negotii qualitate considerantes quod, quia tu & dicti Reges plurimum distatis adinvicem, & varia nonnunquam impedimenta succrescunt, ita quod desideratæ pacis votiva consummatio præpeditur, vel debito plus differtur;

Providimus expedire votivæ consummationi negotii, quod ipsum ad nostram præsentiam deducatur, tractandum inter procuratores partium, & feliciter, actore Domino, terminandum.

Quapropter, continuatis affectibus, & sollicitis studiis observatis, ex piâ nostræ mentis affectione, quâ ducimur circa tuum & eorundem Regum statum, quem votis optamus ardentibus fieri pacificum, prosperum & tranquillum, tanto propensioris considerationis extendentes intuitum, quanto per amplius id exigere noscitur urgentis necessitatis articulus, & temporis qualitas ingruentis;

Serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus mentem tuam erigens reverenter ad Dominum, & plenè considerans quanta, ex tuâ & eorundem Regum dissensione, nedum tibi & ipsis, verum etiam universis ferè Christicolis, & præcipuè Terræ Sanctæ, turbationes, impedimenta & scandala provenerunt; & quod, nisi super his celere ac salubre remedium apponatur, graviora possunt etiam formidari;

Solennes & ydoneos nuncios tuos, amatores pacis, cum pleno & sufficienti mandato, voluntatis tuæ conscios, ac diligentius informatos, ad præsentiam nostram, dilationis & difficultatis obstaculo sublato, transmittas;

Qui, ex parte tuâ, plenam habeant potestatem super omnibus discordiis, litibus, controversiis, causis, quæstionibus, dampnis & injuriis, realibus & personalibus, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent inter te ac dietum Regem Franciæ, occasione quâcumque;

Tractandi, componendi, paciscendi, transigendi, conveniendi, compromittendi, & submittendi in quem; seu quos, & sub formâ, seu modo, de quibus viderint expedire; ac firmandi & roborandi, & omnia & singula faciendi, quæ sunt pacis & concordie, ac ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere.

Speramus enim in Domino quod, ipsius nobis assistente clementiâ, providebitur sic salubriter super his, quod ad laudem DEi, & tuæ, ac eorundem Regum, salutis & prosperitatis augmentum, honorem, & exaltationem sanctæ matris ecclesiæ, prosperum statum mundi, & præcipuè Terræ Sanctæ, poterit redundare.

Et ecce! dilectos filios . . . magistrum prædicatorum, & . . . generalem ministrum minorum fratrum ordinum, viros utique magnæ discretionis & providentiæ circumspectæ, ad te, ac Reges eosdem (quibus in simili formâ scribimus) duximus propterea destinandos; qui mentem nostram super his, prout eis commissimus, tibi & dictis Regibus vivæ vocis oraculo, plenius explicabunt.

Dat' apud Urbem Veterem, octavo kalend' Septembris, pontificatûs nostri anno tertio.

Plumbeo sigillo sub filo canabæq.

Johannes de Hodleston constituitur custos Galwedie.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

REX episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, vicecomitibus, & omnibus aliis ballivis, & fidelibus suis, per totam terram nostram Galwedie & comitatum nostrum de Are constitutis, salutem.

Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 1. in Turr. Lond.

Sciatis quod constituimus dilectum & fidelem nostrum, Johannem de Hodleston, custodem castrorum nostrorum de Are, Wyggeton, Cruggelton, & Botel, ac totius terræ prædictæ, necnon & comitatûs prædicti, quamdiu nobis placuerit:

Ita quod vicecomites, in quorum ballivis castra prædicta existunt, de

exitibus castrorum eorundem, & vicecomitatum suorum onerentur, & inde nobis respondeant ad scaccarium nostrum apud Berewyicum.

Et ideo vobis mandamus quod eidem Johanni, tanquam custodi nostro prædicatorum castrorum, terræ, & comitatûs, in omnibus, quæ ad custodiam illam pertinent, intendentes sitis & respondentes, sicut prædictum est.

In cujus, &c.

Teste Edwardo filio Regis, apud Tunbrigg', xxviii die Augusti.

Briano filio Alani datur potestas præsentandi Anglos ad ecclesias in regno Scotiæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod, de circumspectione & industriâ dilecti & fidelis nostri, Briani filii Alani, custodis nostri regni & terræ Scotiæ, plenius confidentes:

Rot. Scot. 25 Edw. I. m. 1. in Turr. Lond.

Sibi plenam concessimus & commisimus potestatem, quod ipse, de consilio dilectorum clericorum nostrorum, Walteri de Agnonesham cancellarii, & Hugonis de Cressingham thesaurarii ditorum, regni & terræ;

Præsentare possit, ad ecclesias, & alia quæcumque beneficia, ad collationem seu donationem nostram spectantia, quæ vacant ad præsens, & quæ,

in prædictis regno & terrâ, imposterum vacare contigerit, usque ad valorum quadraginta marcarum;

Personas idoneas, in servitio nostro, videlicet existentes ibidem, seu personas alias, pro dicti Briani, & ipsorum cancellarii & thesaurarii, discretionis arbitrio; dummodo Anglici fuerint, & in regno commorentur eodem;

Seu etiam ecclesias & beneficia hujusmodi personis conferre, in formâ prædictâ; donec aliud super hoc duxerimus ordinandum.

In cujus, &c.

Teste Edwardo filio Regis, apud Tunbrigg', xxviii die Augusti.

Quod octavæ concessio facta domino Regi pro confirmatione magnæ cartæ, non cedat populo in prejudicium vel consequentiam.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis quod cum nuper, pro salvatione & defensione regni nostri & totius populi regni ejusdem, necnon & pro confirmatione magnæ cartæ de libertatibus Angliæ, ac etiam pro confirmatione cartæ de libertatibus foreste habend', ordinatum, concessum, & consensum fuisset, quod octava omnium bonorum singulorum laicorum per totum idem regnum, in nostrum subsidium, pro urgentissimâ necessitate nostrâ levetur hac vice; ne hujusmodi grata concessio & liberalis consensus ad consequentiam trahi, vel predicto populo prejudicialis esse valeat in futurum:

Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 6. in Turr. Lond.

Volumus & concedimus pro nobis & heredibus nostris, quod predicta concessio, consensus, & levatio octavæ predictæ non cedat, nec cedere possit, prefato populo regni nostri, seu eorum alicui in prejudicium, servitium, seu exheredationem, nec etiam in consuetudinem ullo modo futuris temporibus trahi possit.

In cujus, &c.

Teste Edwardo filio nostro, apud Tonebrugge, xxviii die Augusti.

Ne congregaciones seu conventicula teneantur.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
a tergo
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Northt', salutem. Quia intelleximus, quod quidam, sue fidelitatis obliti, paci & tranquillitati regni nostri invidentes, ad villam nostram Northampton' in brevi venire, & ibidem congregaciones & conventicula facere & tenere proponunt, per quas pax & tranquillitas dicti regni posset forsitan perturbari, nisi hujusmodi maliciis celerius obvietur; nos securitati & tuitioni castri & ville nostre Northt', necnon & partium adjacentium providere volentes, maximè dum sumus in tam remotis partibus constituti; Tibi precipimus, firmiter injungentes, quod assumpto tecum dilecto & fideli nostro Willielmo Botenelyn, sine dilacione quâlibet, ad villam nostram predictam personaliter accedas, & castrum nostrum predictum ita salvò & securè custodias; & ballivis, burgensibus & probis hominibus

villæ predictæ firmiter injungas, ex parte nostrâ, quod villam nostram predictam ita benè & securè similiter faciant custodiri, quod nobis, castro, vel villæ predictis, dampnum vel periculum non possit aliquod iminere; nullo modo permittens quod hujusmodi congregaciones vel conventicula, per aliquem, vel per aliquos, ibidem vel alibi in ballivâ tuâ fiant. Et ita prudenter, vigiliter, & circumspectè te habeas in hoc mandato nostro exequendo, quod te debeamus habere super hoc meritò commendatum; quodque pax nostra ibidem firmiter & inviolabiliter observetur.

T. Edwardo filio Regis, apud Sanctum Paulum London', vii. die Septembris.

Mandatum est similiter vicecomiti Buk' & Bedford' & diversis aliis.

Magna carta de libertatibus & carta de Forestâ à Rege confirmata, pro octavo bonorum singulorum laicorum, per totum regnum levandâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, vic' Bed' & Bucks, salutem.

Quia, in relevationem omnium incolarum & populi regni nostri, pro octavâ omnium bonorum singulorum laicorum, per totum idem regnum, pro urgentissimâ puncti dicti regni contra Gallicos necessitate, levandâ;

Concessimus, pro nobis & hæredibus nostris, confirmare, & firmiter tenere facege Magnam Chartam de Libertatibus Angliæ, & Chartam de Libertatibus Forestæ;

Et concedere omnibus & singulis ejusdem regni litteras nostras patentes, quod dicta octava levatio non cedet eisdem in præjudicium, servitutum, exhæredationem, usum, vel consuetudinem in futurum;

Tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod, sine dilacione aliqua, quatuor de probioribus & legalioribus militibus comitatum tuorum, vide licet, de quolibet comitatu duos eligi: & eos, plenam potestatem, pro ipsis & totâ communitate dictorum comitatum, habentes, ad Edwardum filium nostrum charissimum, tenentem in Angliâ locum nostrum, venire facias;

Ita quod sint London' ad eundem filium nostrum, modis omnibus in octabis sancti Michaelis, proximò futuri ad ultimum;

Chartas super confirmacione nostrâ chartarum prædictarum, & litteras nostras super dictâ concessione, pro ipsâ communitate in formâ prædictâ recepturi; & facturi ulterius, quod per dictum filium & consilium nostrum ibidem fuerit ordinatum.

Et hoc nullo modo omittatis.

Et habeas ibi hoc breve.

Teste Edwardo filio nostro apud Sanctum Paulum London', xv. die Septembris, anno regni nostri xxv.

Dorso—Johannes de Pabeham & Edmundus Gacelyn milites, electi sunt per communitatem com' Bed' ad faciendum id, quod breve istud exigit.

Johannes de Pabeham miles, manucap' per
Edm' de Wedone militem,
Robertum de Crevequer militem,
Johannem de Pabeham juniorem,
Walterum de la Haye.

Edmundus Gacelyn miles, manucap' per
Robertum de Crevequer militem,
Edm' de Wedon militem,
Ricardum de Harecourt de Suthmelne,
Willielmum le Bretun.

Almaricus de Nodariis & Robertus Barry milites, electi sunt per communitatem com' Buk' in formâ prædictâ:

Almaricus de Nodariis miles, manucap' per
Willielmum Bonetun de Lathebury,
Robertum de Stokes de eadem,
Johannem de Lovente de Nuport,
Rogerum filium Johannis de Shyryngton.

Robertus Barry miles, manucap' per
Hugonem Samson,
Robertum le Brett,
Rogerum fil' Johannis,
Rycardum le Clerk de Neuport.

Rex Angliæ mandat suis quod proficiscantur cum equis & armis, ad Brianum filium Alani, ad partes Scotiæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ror. Scot.
25 Edw. I. m. 1. d.
in Turr. Lond.

REX, dilecto & fideli suo, Johanni Wake, salutem. Licet nuper vobis mandaverimus, quod ad dilectum & fidelem nostrum, Johannem de Warena, comitem Surr' & Sussex, cui propter aliquos rumores, qui ad aures nostras de statu terræ nostræ Scotiæ pervenerant, mandavimus quod de partibus illis, quousque status terræ illius assecuratus esset, aliquantulum non recederet, cum equis & armis, & toto posse vestro, ad mandatum suum accederetis, ad morandum cum eodem comite in dictis partibus, pro salvacione & assecuratione partium earundem;

Quia tamen jam intelleximus quod idem comes est in veniendo ad Edwardum filium nostrum karissimum, tenentem in Angliâ locum nostrum, cum ipso super dicto negotio Scotiæ locutus;

Vobis in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungimus & mandamus, quatinus ad dilectum & fidelem nostrum, Brianum filium Alani, cui custodiam commisimus dictæ terræ, cum equis & armis, & toto posse vestro, personaliter accedentes, eidem sitis intendentes, consulentes, & auxiliantes, ad maliciam Scottorum rebellium nostrorum reprimendam, quotiens necesse fuerit, & ab ipso Briano super hoc, ex parte nostrâ, fueritis requisiti;

Vos in hac parte taliter habituri, quod diligentiam & fidelitatis vestræ industriam, de quibus specialiter confidimus, proinde habere debeamus meritò commendatos.

Teste Edwardo filio Regis, apud Sanctum Paulum London', xxvi. die Septembris.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, videlicet,

Roberto de Clifford.
Radulfo filio Willielmi.
Thoma de Furnivall.
Hugoni de Hercy.
Nicholao de Meynill.
Johanni de Wygeton.
Radulfo de Freschenvill.
Waltero de Faucomberge.
Johanni de Lancastræ.
Willielmo de Dacre.
Henrico de Quyghel.
Mathæo de Redman.
Ingelramo de Gynes.

Prima sufferentia, capta inter Angliæ & Franciæ Reges, sub nomine Regis Angliæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de Dieu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande & ducs d'Aquitaine, a tous ceux, qui cestes lettres verront, salut.

Nous faisons assavoir, que nous, de la guerre, move entre le Roy France & ses aliez d'une part, & nous & noz aliez d'autre part, tant pour la duchee d'Aquitaine, come del le counte de Flaunders, & d'ascuns autres aliez a nous;

Avons pris, de comun assentement, souffraunce de guerre; c'est assavoir du roialme a roialme, de terre a terre, de gent a gent, par meer, & par terre,

en tiele manere, que tous marchantz de tote manere de gentz, soient du counte de Flaunders, ou d'ailleurs de nostre poer, ou de noz aliez, puissent aler, venir, demorer, & merchaunder, sauvement & seurement, d'une royaume a autre, & des uns as autres, la souffraunce durant.

Et tendrons nous, & noz aliez, & le dit Roy, & les soens, tout ce que nous & lui tenions au jour de la confectior de cestes lettres, durant la souffraunce.

Et durra ceste souffraunce, quant a la duchee d'Aquitaine, jusques a la Typhaine proseheinement avenir; & quant as autres terres, jusques les octaves de la procheine feste Seint Andreu tant seulement.

A. D. 1297: | An. 25 Edw. I.

La quele souffrance nous d'une part, & le dit Roy d'autre, devons faire savoir a noz forens aliez, & subgiz, en la terre d'Aquitaine, & es autres lointismes terres, dedens le Dynanche, devant la feste de Tous Seintz procheine: & de la terre de Flaunders, dedens ce proschein Samadi.

C'est assavoir que le Roy d'Alemagne, poet ceste souffrance rompre, si lui plect, en tieu manere toutes voies, que elle durra quinze jours apres ce, que lui diz Roys d'Alemagne l'ara fait assavoir al évesque de Tournay, ou a soun official de Tournay.

Les noz aliez sount tiels,

Le Roy d'Alemagne,
Le counte de Flaunders,
Le counte de Sawoye,
Le counte de Bar,
Le duc de Brabant,
Le count de Hoylaunde,
Le count de Mountbeliard,
Johan de Chalon seigneur d'Erlay,
Johan de Bourgoigne,
Johan seigneur de Monfaucou,
Water soun frere seigneur de Noef-chastel,
Le seigneur d'Ossiler,
Le seigneur de Faucon,
Le seigneur de Joru,
Le seigneur de Cotendrai,
Symond de Montbeliard seigneur de Motron,
Estevene d'Ossiler seigneur de Vile Nove,

Et plusours autres de Burgoigne,
D'Alemagne,
De Brabant,
De Flaunders,
De Hoylaunde,
De Gascoigne,
D'Arragon, & d'ailleurs,

des queus nous ne savonis les nons a present.

La quele souffrance nostre ame & foiaux, Wauter de Beauchamp chevalier & seneschal de nostre ostel, au quel nous avoms donee sur ce plein poer de jurer en nostre alme, pour nous, & pur nostre noun, a garder loiaument, & en bone foy & entierement, en la manere, & en la fourmee devant dites.

C'est assavoir que, si aucuns damages estoien faiz, durant la dite souffrance, nous sumus tenus de les faire amender.

En tesmoignance des queles choses, nous avoms fait mettre nostre seal a cestes presentes lettres.

Donez a Fines Seint Banoun sur le Lys, le jour de la feste seint Denys, en l'an de Grace mil & quatre vintz xvii.

Semblable lettre est faite sur le seal le Roy de France;

Frospris que celes paroles, soient du counte de Flaunders, ou d'ailleurs de nostre poer, ou de noz aliez, &c.

Frospris y celes paroles, & des uns & autres, & ses aliez sount autres, cestasavoir le cuens de Lucemburgh, le cuens de Henaut, le Daufyu Vienne, Godefrey de Brabant.

De dictâ sufferentiâ, ex parte Regis Franciæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Tur. Lond.

UNIVERSIS, præsentibus litteris inspecturis, miseracione divina, Thomas, archiepiscopus Eboracensis, Angliæ primas, & Antonius, Dunelmensis episcopus, salutem in Domino sempiternam.

Noveritis nos vidisse & diligentius inspexisse quasdam litteras magnifici principis, domini Philippi, Regis Francorum, & venerabilium patrum dominorum,

W. Ambianensis, &
Petri Altiiodorensis, episcoporum, ac nobilium virorum,
Johannis comitis Britannia,
Guidonis de Castellione comitis sancti Pauli botularii Franciæ, &
Radulphi de Claro-Monte domini de Nigella & constabularii Franciæ, procuratorum dicti Regis.

Super sufferentiâ, abstinentiâ, sive treugis, inter Regem, eundem, & serenissimum dominum nostrum, Edwardum, Dei gratiâ, Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, & ducem Aquitaniæ illustrem, initis, dudum factas; Veris sigillis ipsorum, Regis, episcoporum, comitum, & constabularii sigillatas, non vitatas, non cancellatas, nec in aliquâ sui parte abolitas, seu corruptas, tenorem & formam, quæ sequitur, continentes.

PHELIP, par la grace de DIEU, Roi de France, a touz ceux, qui ces presentes lettres verront, salut.

Nous fesoms assavoir que nous, de la guerre, meve entre nous e nos aliez d'une part, e le Roi d'Engleterre e ses aliez, d'autre, tant pur la duche d'Aquitaine, qe de la contee de Flaunders, e de aucuns autres lieux;

Avoms pris, de comun assentement, souffrance de guerre; c'est assavoir, de royaume a royaume, de terre a terre, de gent a gent, par mer, e par terre, en tiele manere, qe touz marchanz, e tote manere de gent, puissent aler, venir, demorer, e marchander, sauvement & seurement, de une royaume a autre, la souffrance durant.

Et tendrons nous, e noz aliez, e ly dit Rois, e y syen, tout ceo que

nous e il tions au jour de la confection de ces lettres, durant la dite souffrance.

Et dura cete souffrance, quant a la duchie d'Aquitaine, jusques a la Tiphanie procheinement avenir; e quant as autres terres, jusques as octaves de la procheine feste Saint Andri tant seulement.

La quele souffrance nous d'une part, e li dit Rois d'autre, devons fere savoir a noz feaux aliez, e seugiez, en la terre d'Aquitaine, e as autres lointaignes terres, dedens le Dimenche, devant la feste de Touz Saintz procheine: e en la terre de Flaunders, dedens ceo prochein Samadi.

E est assavoir, qe li Rois d'Alemagne peut la dite souffrance rompre, si il ly plect, en tieu manere totes voies, qe ele durra quinze jours apres ceo que, li dit Rois d'Alemagne l'avera fet savoir e nostre ame & feal évesque de Tournay, ou a son official a Tournay.

Les nouns de noz aliez sont tiens,

Li cuens de Lucemburg,
Li cuens de Henaut,
Le dauphine de Vienne,
Godefray de Brabant,

Et plusours autres, de Gascoigne e de Flaunders, & de autres lieux, des queus nous ne savonis les nouns a present.

La quele souffrance nostre amez e feaux R. de Cler Mont, sire de Neele, conestable de France, au quel nous avoms sur ceo done plain pouair de jurer e nostre ame, pur nous, e en nostre noun, a jure a garder loiaument, en bone foi, e enterivement, en la maniere & en la fourme devant dites.

E est assavoir qe, se aucuns damages estoient fetz, durant la dite souffrance, nous sumes tenuz de les fere amender en bone foi e convenablement.

En tesmoign de la quele chose, nous avoms fet mettre nostre seal a ces presentes lettres,

Donees a Fines Saint Banon sur le Lis, le jour de la feste Saint Denis, en l'an de Grace mil deux centz quatre vintz e dis e sept.

Mandatum vicecomitibus London', quod Magna Carta de libertatibus firmiter observetur.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

In cedula
Confirm. Mag. Car.
in Archiv.
Civ. London.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angli dominus Hibernie & dux Aquitanie, vicecomitibus London', salutem.

Quia in relevacionem omnium incolarum & populi regni nostri, pro nonâ a laicis de regno nostro, in subsidium defensionis ejusdem regni, concessâ, concessimus & confirmavimus, pro nobis & heredibus nostris, magnam

cartam de libertatibus Angliæ, eamque innovavimus; volentes & concedentes quod carta illa in omnibus & singulis suis articulis firmiter & inviolabiliter observetur: vobis precepimus quod cartam predictam in civitate predictâ sine dilacione pupplicari, & eam in omnibus & singulis suis articulis, quantum in vobis est, observari faciatis firmiter & teneri.

T. Edwardo filio nostro, apud Westm', xii. die Octobr', anno regni nostri vicesimo quinto.

De antedictâ sufferentiâ inter Reges Angliæ & Franciæ proclamandâ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.

Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Tur. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, &c. a Edward nostre cher fuiz, tenant nostre leu en Engleterre, & son conseil, salut.

Sachez qe, al honneur de DIEU, pur le comun profit de la Christiente, e pur escheure les maus, perils e damages, que de jour en jour aveignent, e porront avenir, de la guerre, en esperance d'avoir pees convenable;

Avoms de la guerre, meuve entre nous & nos aliez de une part, & le Roy de France e les soens d'autre, grante e fet souffrance, solonc la fourme, qe nous vous envoie enclose, desuz nostre seal.

E pur ceo vous mandoms, e fermement enjoynoms qe vous avant dite souffrance gardez e facez garder en touz poynz, par tout nostre royaume, en nostre poer, par terre, e par mer; e fermement comander, qe rien encontre ne soit fet;

E nomement le plus pur ceo, qe, si rien estoit fet encontre la dite souffrance, nous serrioums tenuz (sicome dis est) de faire l'amender, e oveske ceo la dite souffrance garder.

Don' desouz nostre privie seal, a Gant, le xv. jour de Octobre, l'an de nostre regne vintisme quintisme.

Littera Adolphi Regis Romanorum Regi Angliæ.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

MMAGNIFICO principi, domino Edwardo, Regi Anglorum, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Adolphi, Dei gratiâ, Romanorum Rex, semper augustus, dilectionis sinceræ continuum incrementum.
Nobilem virum, Johannem de Kulch, affinem nostrum, Reynerium militem, & magistrum Richardum, excellentiæ vestræ nuncios, affectione, quâ decuit, recepimus, & ex parte vestrà nobis per ipsos exposita pleno concepimus intellectu: Sinceritatem vestram scire volentes quod nuncios nostros, voluntatis &

intentionis nostræ propositum vobis per omnia relaturos, vestræ celsitudinis presentis & vestigio transmittemus:

Disponentes nichilominus, usque ad ipsorum reditum, confortare & habilitare nos ad omnia exequenda, quæ utriusque nostrum comoda respiciet & honores.

Dat' apud Auderpach, xvii. kal' Novembris, regni nostri anno sexto.

Dorso.—Magnifico principi, domino Edwardo, Regi Anglorum, domino Hiberniæ, & duci Aquitan'.

Mandatum est vicecomitibus & aliis, quod sufferentiam inter Reges Angliæ & Franciæ publicè proclamari & firmiter observari faciant.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
m. 28. d.
in Turr. Lond.

REX, dilectis & fidelibus suis, baronibus, ballivis, probis hominibus, & toti communitati portus de Sandewyco, & membrorum ipsius, salutem.

Sciatis quod, ad honorem Dei, & pro communi utilitate populi christiani, dampnisque & periculis evitandis, quæ cotidie poterant evenire, ac sub spe pacis convenientis, inter nos & Regem Franciæ reformandæ;

De guerrâ, motâ inter ipsum Regem Franciæ & confederatos suos ex unâ parte, & nos & confederatos nostros ex alterâ, tam pro ducatu Aquitaniæ, quam pro comitatu Flandriæ, & aliquibus locis aliis, de communi assensu ipsius Regis & nostri, concessimus; & cepimus sufferentiam, de regno ad regnum, de terrâ ad terram, & de gente ad gentem, per terram, & per mare;

Usque ad festum Epiphaniæ Domini proximo futurum, quantum ad ducatum Aquitaniæ; & quantum ad alias terras, usque ad octavas festi sancti Andreae Apostoli proximo futuri, tantummodo duraturam.

Quâ sufferentiâ durante, omnes mercatores, & alii quicumque, poterunt salvo venire de uno regno ad aliud, & inde redire, ac etiam morari ibidem & mercari, seu mercandis exercere licitè, prout eis videbitur expedire.

Et promissimus quod, si, durante predictâ sufferentiâ, per nos, vel aliquem de nostris, quod absit, contra dictos Regem Franciæ confederatos suos, mercatores vel gentes ipsorum, aliquid fuerit interceptum, nos illud bonâ fide facimus congruè emendari; eadem sufferentiâ nichilominus in suo robore duraturâ.

Pro quibus observandis, dilectum & fidelem nostrum, Walterum de Bello-Campo senescallum hospitii nostri, in animam nostram juramentum præstare fecimus corporale.

Et ideo vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatenus predictam sufferentiam in omnibus suis articulis observantes, predicto Regi, vel suis confederatis, seu mercatoribus, aut gentibus terræ suæ, sicut nos & honorem nostrum diligitis, sub forisfacturâ vitæ & membrorum, & omnium quæ potestis forisfacere quoquo modo, non inferatis, seu inferri permittatis dampnum, injuriam, impedimentum, molestiam aut gravamen; maxime cum nos omnia, quæ contra eos, vel eorum aliquem interim fuerint attemptata, per juramentum predictum enodari facere, ut præmittitur, teneamus.

Sciatur quoque si, quod absit, per aliquem de nostris quomodolibet præsumptum fuerit contra formam dictæ sufferentiæ, nos non solum ad delinquentem capiemus, verum etiam ad communitatem, cujus erit perpetrans vel committens.

Teste Edwardo filio nostro, apud Westm', xx. die Octobris.

Sub eadem formâ scribitur baronibus, &c. portuum & membrorum Dover, Hethe, Romenhale, & Hastings.

Baronibus, &c. & toti communitati de Wynchelse,

Ballivis & probis hominibus & toti communitati de Gernemue.

Ballivis & probis hominibus de Lenn, Gypwyz, Donewyz, Herewyz, Hulle, villa Sancti Botulphi, Novi Castri super Tynam, Portesmuith, Suthampton, Lyme, la Pole, & Bristol. Teste ut supra.

Sub eadem formâ scribitur Stephano de Penecestrid, custodi Quinque Portuum; & mandatum est ei, quod, ad singulos portus personaliter accedens, faciat dictam sufferentiam publicè proclamari, & firmiter observari; inhibendo omnibus & singulis, ex parte Regis, ne aliqui, vel aliqui, sub forisfacturâ corporum, & omnium quæ possunt forisfacere quoquo modo dicto Regi, confederatis suis, mercatoribus, vel gentibus, contra tenorem dictæ sufferentiæ, per terram, aut per mare, aliquatenus inferre præsumant dampnum, injuriam, molestiam, impedimentum aliquid seu gravamen.

Et quod ex parte Regis omnibus intinet, quod, si aliquis contra tenorem dictæ sufferentiæ venire, vel facere præsumperit, Rex non solum ad delinquentem capiet, verum etiam ad communitatem, cujus erit perpetrans aut committens. Teste ut supra.

Sub eadem formâ scribitur Johanni Wogan justiciario Hiberniæ, & mandatum est ei, quod dictam sufferentiam, in singulis portibus & locis aliis, ubi naves applicant in Hibernia, & alibi similiter, ubi viderit expedire, publicè proclamari faciat, & firmiter observari, &c. ut supra.

Sub eadem formâ scribitur Reginaldo de Grey, justiciario Cestriæ, quod dictam sufferentiam in singulis locis, in ballivâ suâ, ubi naves, &c. publicè proclamari, &c. ut supra.

Eodem modo scribitur Johanni de Haveryng justiciario Norwalliæ; Et Roberto Tybetot, vel ejus locum tenenti in Suwallid.

Et eodem modo scribitur vicecomiti Northumbriæ, & vicecomitibus subscriptis, quod ad singula loca, in quibus naves applicant, in ballivâ suâ, personaliter accedant, & faciant dictam sufferentiam publicè proclamari, &c. ut supra; videlicet, vicecomitibus Eborum, Lincolnæ, Norfolciæ, Suffolciæ, Essexiæ, Cantiiæ, Sussexiæ, Suthamptoniæ, Dorsetiæ, Somersetiæ, Devoniæ, Cornubiæ, Gloucestriæ.

Rex Magnam Cartam cum quibusdam adjectis articulis, & Cartam de Forestâ, concessit & confirmavit, apud Gandavum, quinto die Nov. A. D. 1297.

A. D. 1297.
An. 25 Edw. I.
Ex Orig.
Bibl. Cotton.
Cart. Antiq. VII. 9.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irlande & ducs d'Aquitaine a toutz ceux qui cestes presentes lettres verront ou orront, salut.

Sachez, nous al honneur de DIEU e de seint eglise, e a profit de tout nostre roiaume, avoir graunte, pur nous & pur nos heys, ke la graunt Chartre des Franchises, e la Chatre de la Foreste, les queles feurent faites par commun assent de tout le roiaume, en le temps le Roi Hanry, nostre pere, soient tenues en touz leur pointz sanz nul blemissement.

E' volums ke meismes celes Chartres desouz nostre seal soient envieez a nos justices ausi bien de la forest come as autres, e a touz les viscountes des counteez, e a toutz nos autres ministres, e a toutes nos cyteez par my la terre, ensemblement ove noz brefs, en les queieux serra countenu kil facent les avantdites Chartres puplicier, e ke il facent dire au pueple ke nous les avums grauntees, de tenir les, en toutz leur pointz, e a nos justices, viscountes e maires, e autres ministres, qui la loy de la terre desoutz nous & par nous ont a guier, meismes les Chartres en toutz lur pointz en pledz devant eaux, e en jugementz, les facent alower; cest a savoir la Graunt Chartre des Franchises come loi commune, e la Chartre de la Forest, solonc lasise de la forest, al amendement de nostre pueple.

E' volums ke si nuls jugementz soient donez desore mes, encontre les pointz des chartres avantdites, par justices e par nos autres ministres qui countre les pointz des chartres tienent pledz devant eaux, soient defez, e pur nyent tenuz.

E' volums ke meismes celes chartres desoutz nostre seal soient envieez as eglises cathedrales parmi nostre roiaume e la demoergent, e soient deus fiez par an lues devant le poeple.

E' ke arceveesques, evesques doingnent sentences de graunt escumment, countre touz ceaux qui countre les avantdites chartres vendront ou en fait ou en ayde, ou en counsal, ou nul poynt enfreindrent ou encontre vendront. E ke celes sentences soient denunciez e pupliciez deus foyz par an par les avantditz prelates.

E si meismes les prelas, evesqz, ou nul deus, soient negligantz a la denunciacion susdite faire, par les arceveesques de Caunterbire e de Everwyk, qui pur temps serront, sicume covyent seient repris e destreintz a meismes cele denunciacion fere, en la fourne avantdite.

E pur coe ke aukuns gentz de nostre roiaume se doutent que les aides e les mises les queles il nous unt faitz avant ces heures pur nos guerres, e autres busoignes, de leur graunt e de leur bone volente, en quele manere qe fez soient, peussent tourner en servage a eux, e a leur heys, par coe qil serroient autrefoytz trovez en roulle, e ausint prises que unt este faites par my le roiaume par nos ministres en nostre noun; avums graunte pur nous e pur nos heys que mes teles aydes mises ne prises ne terroms a coustume par nule chose qe soit fayte, ou ke par roulle, ou en autre manere pust estre trovee.

E ausint avums graunte pur nous e pur nos heys, as arceveesques, evesques, abbees, priours, e as autre gentz de seint eglise, e as countes e barouns, e a toute la communaute de la terre, que mes pur nule busoigne tieu manere des aydes mises ne prises de nostre roiaume, ne prendrums fors ke par commun assent de tout le roiaume, e a comun profit de meismes le roiaume, sauve les aucienes aydes e prises dues e acoustumees.

E pur coe ke tout le plus de la communaute del roiaume se sentent durement greveez, de la male toute des leyne, cest asaver de chescun sac de leyne quafante tous e nous unt prie ke nous les vousissums relester; nous a leur priere le avums pleinement releste.

E avums graunte que cele ne autre mes ne prendrums sauntz leur commun assent e lur bone volente, sauve a nous e a nos heys la coustume des leyne peaux e quirs avaunt grauntez par la communaute du roiaume avantdite.

En tesmoiance des queiez choses nous avums fait faire cestes noz lettres overtes.

Donees a Gaunt, le quint jour de Novembre l'an de nostre regne, vintisme quient.

A. D. 1297. | An. 25, 26 Edw. I.

De recipiendo Robertum de Brus ad pacem Regis.

A. D. 1297. — An. 25 Edw. I.
Pat. 25 Edw. I. p. 2. m. 1.
in Turr. Lond.

REX, &c. venerabili in CHRISTO patri, J. eadem gratiâ, Karliolensi episcopo, & dilecto & fideli suo, Roberto de Clifford, salutem.
De vestra fidelitate vestraque circumspectionis industriâ plenam fiduciam obtineates;
Dedimus vobis potestatem recipiendi ad pacem nostram & ad voluntatem nostram Robertum de Brus comitem de Carrik, & familiares suos, prout vobis, juxta discretionem vestram, melius videbitur faciendum. In cujus, &c.
Teste, &c. apud Westm', xiv. die Novembris.

Per concilium.

Mandatum de magna cartâ & cartâ de libertatibus forestæ publicandis.

A. D. 1297.
An. 26 Edw. I.
Claus. 25 Edw. I.
a tregio
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Buk', salutem. Quia in revelationem omnium incolarum & populi regni nostri, pro nonâ nobis à laicis de regno nostro, in subsidium defensionis ejusdem regni concessâ, concessimus & confirmavimus, pro nobis & heredibus nostris, Magnam Cartam de Libertatibus Angliæ, & similiter Cartam de Libertatibus Forestæ, easque innovavimus, volentes & concedentes quod Carte

ille in omnibus & singulis articulis suis firmiter & inviolabiliter observentur;

Tibi precipimus, quod cartas predictas per totam ballivam tuam, in locis ubi expedire videris, sine dilacione publicari, & eas in omnibus & singulis suis articulis, quantum in te est, observari facias & firmiter teneri.

T. Edwardo, &c. apud Eltham, xvii. die Novembris.

De tregis per Regem Franciæ prorogatis; & nominibus alligatorum.

A. D. 1297.
An. 26 Edw. I.
Rot. Aleman.
27 Edw. I. m. 9.
in Turr. Lond.

ATOUZ ceus, qui verront ces presentes lettres, nous Guillames, par la souffrance nostre Seigneur, évesques d'Amiens, & Pierres évesques d'Ancourre, Johan cuens de Bretagne, Guis de Chastellion cuens de Saint Pol bouteiller de France, Raous de Clermont sires de Neesle & cōestables de France, salut.

Nous faisons savoir a touz, qe come nous eussions plein poair e especial maundement de treshaut & trespuissant prince, nostre cher seigneur, mon seigneur Phelip, par la grace de DIEU, Roi de France, qe nous puissions estoigner la souffrance ou l'abstinence, prise & eue, entre lui, ses aidantz & aliez d'une part, & le Roi d'Angleterre, ses aidantz & ses aliez d'autre, sur la guerre, move entre eus, sicome il est contenu es lettres pendantz du dit nostre seigneur le Roi, des quelz la fourme s'ensuit;

Philippus, DEI gratiâ, Franciæ Rex, universis præsentis litteras inspecturis, salutem.

Notum facimus quod nos, de expertâ fidelitate & circumspectâ industriâ dilectorum & fidelium nostrorum, G. Ambianensis, & P. Antiodorensis, episcoporum: ac Johannis Britanniæ, & Guidonis Sancti Pauli comitum: & Radulphi de Claro Monte constabularii Franciæ; certis indicis confidentes:

Prorogandi sufferentiam, abstinentiam, seu tregas, inter nos ex parte unâ, ac . . . Regem Angliæ ex alterâ, ac nostros & ipsius fautores, confederatos & valitores, initas, super guerrâ, motâ hinc & inde, usque ad quod tempus voluerint, prout sibi videbitur expedire;

Ipsis, vel quatuor, aut tribus ex eis, si omnes non concurrerint in hâc parte, plenam, tenore præsentium, committimus potestatem:

Volentes ratum & firmum habere quicquid per ipsos, aut quatuor, vel tres ex ipsis, ut præmittitur, actum, seu factum, pro nobis, & nomine nostro, fuerit in præmissis.

Actum Gisors, die sextâ Novembris, anno Domini millesimo, ducentesimo, nonagesimo, septimo.

Nous, plusurs traitiz eus par plusours foiz, ovesque les gentz du dit Roi d'Angleterre, c'est assavoir mon seigneur Guillame archevesque de Divelyn, mon seigneur Antoine évesque de Dureisme: mon seigneur Amez conte de Savoie: mon seigneur Haymart de Valence, & mon seigneur Othe de Grauncon, chivalers (envoiez especialment a ceo depar le devant dit Roi d'Angleterre) ou non dou devant dit nostre seigneur le Roi, & par la vertu du dit pouair & maundement;

Avons accorde, & accordons, de commun assentement de nous, & des devant dites gentz le Roi d'Angleterre, qe la souffrance, ou l'abstinence de guerre, qui estoient prises entre eus; c'est assavoir:

De la duche d'Aquitaine jusques a l'Epiphanie.

Et quant a le conte de Flandres, & as autres terres, jusques a l'uietaive la saint Andrier prochein;

Soient esloignes, & continuees jusques a Quaresme-pernant prochein avenir; cest assavoir de roiaumes a roiaumes, de terres a terres, de gent a gent, par mer, & par terre, en tiel maniere;

Qe touz marchanz, & tote manere de gent, soient du roaume de France, ou d'ailleurs de poair du Roi nostre seigneur, ou de ses aidantz, de ses aliez, ou de ses homes.

Soient du roaume d'Angleterre, de la contee de Flandres, ou d'ailleurs; du poair le Roi d'Angleterre, de ses aidantz, & de ses aliez, ou de ses homes;

Porront aler, venir, marchander, estre & demorer, sauvement & seurement, par mer, & par terre, eus & totes leur choses, de roiaumes a roiaumes, de terres a terres, la dite souffrance durant.

Et tenront li devant dit Roi, leur aidant, alie, & home, ceo qil tient, & tenoient au jour qe la dite souffrance fu prise.

Et promettons, en bone foi, qe nous ferrons, & procurerons qe nostre sires li Rois graiera & ratifiera des loignement de la souffrance desudite; & dorra poair a aucune persone, ou a plusieurs, de jurer en s'aime, dedenz l'unctaine de la saint Andrier prochein avenir, de garder, & tenir la dite souffrance, ou abstinence en la manere qil est desurdit.

Et fu acorde, de commun assentement, qe dui chivaler soient pris;

Uns depar le Roy nostre seigneur, par luy, par ses aliez par ses aidantz, & par ses homes;

Et uns autres depar le Roi d'Angleterre, par lui, par ses aliez, par ses aidantz, & par ses homes;

Qi averont poair de faire amender & adrescer, s'il ad riens meffait, ne mespris d'une part, ne d'autre, puis qe la dite souffrance, ou abstinence fu prise primerement, jusques ele soit faille.

Les nouns des aliez nostre seigneur le Roy sont tielz,

Li cuens de Luicemburt,

Li cuens de Henaut,

Le Daruphins de Vaine,

Mes sires Godefrai de Brabant,

Et plusieurs autre Gascoigne, & de Flandres,

& d'autres lieux, des quelz nous ne savons les noms a present.

En tesmoign des choses desurdites, nous avoms fait mettre nos seaus en ces presentes lettres.

Dou a Groslin l'abaie, pres de Curtray, en Flandres, le vint & trespiesme jour de mois de Novembre, l'an de Grace mil deus centz quatre-vinz & dis & sept.

De tregis per Regem Angliæ prorogatis; & nominibus confœderatorum.

A. D. 1297.
An. 26 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ATOUS ceux, qui cestes presentes lettres verront, nous Guillame archevesque de Divelyn, Antoyne évesque Dureme, Amez conte Savoie, Amer de Valence, & Otoez de Grauntson, salut.

Nous faisons savoir a touz, qe come nous eussions plein poer & especial mandement de tresnoble prince, nostre treschier seigneur Edward, par la grace de DIEU,

Roy d'Angleterre, seigneur d'Irland, Ducs d'Aquitain, qe nous peussions estoigner la souffrance, ou l'abstinence, prise & eue entre li, ses aidantz, & aliez d'une part, & le Roy de France ses aidantz & ses allies d'autre, sur la guerre, move entre eus, sicome il est contenu es lettres pendantz du dit nostre seigneur le Roy; des quelz la fourme s'ensuit:

Vol. I.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, &c. universis præsentis litteras inspecturis, salutem.

Notum facimus, quod de expertâ fidelitate & circumspectâ industriâ dilectorum & fidelium nostrorum W. Dublinensis archiepiscopi, A. Dunelmensis episcopi, Amadei comitis Sabaudie, Audomari de Valencia, & Otonis de Grandisono, certis indicis confidentes:

Prorogandi sufferentiam, seu abstinentiam, inter nos ex parte unâ, & Regem Franciæ ex alterâ, ac nostros & ipsius, fautores, confederatos, valitores, initas, super guerrâ, motâ hinc & inde, usque ad quod tempus voluerint, prout sibi videbitur expedire, ipsis, vel quatuor aut tribus ex eis, si omnes non concurrerint in hâc parte, plenam, tenore præsentium, committimus potestatem:

Volentes ratum & firmum habere, quicquid per ipsos, aut quatuor, vel tres ex ipsis, ut præmittitur, actum, seu factum, pro nobis, & nomine nostro, fuerit in præmissis.

Dat' apud Gandavum, xxiii. die Nòvembri, anno Domini MCCXCVII.

NOUS, plusours treitèiz euz, par plusours foiz, ovesq' les gentz du dit Roy de France, c'est assavoir, Guillaume evesque de Amiens, Pieres evesque d'Antouir, Johan conte de Bretagne, Guido Chastillon conte de Saint Pool botiller de France, Rauf de Clermont sire de Nele & constable de France, chivaliers, envoiez especialement a ce de par le devant-dit Roy de France, en noun de devantdit nostre seigneur le Roy, & par la vertu du dit poer & mandement;

Avoms accorde, & accordoms, de commun assentment de nous, & de devantditz gentz le Roy de France, qe les suffrance, ou l'abstinence de guerre, qui estoient prisez entre eux; c'est assavoir;

De la Duchee d'Aquitaine, jusques a la Fiphani;

Et quant a la conte de Flaunders, & as autres terres, jusques as octaves de la fest Saint Andreu-prochein;

Soient esloignes, & continuees jusques a Quaresmes prenant prochein avenir; cest assavoir, de royaumes a royaumes, de terres a terres, de gent a gent, par mer, & par terre, en tieu manere;

Que touz merchandz, e tote manere de gent;

Soient du royaume de France, ou d'ailleurs, du poer le Roy de France, ou de ses aidantz, de ses allies, ou de ses hommes;

Soient du royaume d'Engleterre, de la conte de Flaunders, ou d'ailleurs, du poer le Roy d'Engleterre, de ses aidantz, de ses allies, ou de ses hommes;

Porront aler, venir, marchander, estre & demorer, sauvement & seurement, par mer, & par terre, eux & totes leur choses, de roiaumes a roiaumes, de terres a terres, la dite suffrance, durante.

E tiendront les devantditz Roys, leur aidantz, allies, & hommes ce qu'il tienent, & tenoient au jour qe la dite suffrance fut prise.

E prometoms, en bone foy, qe nous feroms, & procureroms, que nostre sire le Roy graera, & ratifiera l'esloignement de la suffrance desusdite; & dorra poer a aucune persone, ou a plusours, de jurer en s'ame dedens les octaves de la saint Andreu prochein avenir, de garder, & tenir la dite suffrance, ou abstinence, en la manere qu'il est desusdit.

E fu accorde, de commun assentment, qe deux chivalers serront pris;

Un de par nostre seigneur le Roy, pur li, pur ses allies, pur ses aidantz, & pur ses hommes;

En un autre de part le Roy de France, pur li, pur ses allies, pur-ces aidantz & pur ses hommes;

Qui averont poer de faire amender & adresser, s'il y'ad rien meffait, ne mespris d'une part ne d'autre, quis qe la dite suffrance, ou abstinence fu prise primerement, jusques elle soit fallie.

Les nouns des allies nostre seigneur le Roy sont tieux.

Le Roi d'Allemagne,

Le conte de Flaunders,

Le conte de Savie,

Le conte de Bar,

Le duc de Brabant,

Le conte de Hollande,

Le conte de Montbeliard,

Johan de Chalon,

Seigneur d'Arley,

Johan de Burgoigne,

Johan seigneur de Montfaucon,

Gautier son frere,

Le seigneur de Noef Chastel,

Le seigneur d'Oiselier,

Le seigneur de Fauconby,

Le seigneur de Jour,

Le seigneur de Cokendary,

Simon Montbeliard seigneur de Moutron,

Estiephne d'Oiselier seigneur de Ville Nève.

Et plusours autres de Burgoigne,

D'Allemagne,

De Brabant,

De Hollande,

De Gascoigne,

D'Aragon,

& d'ailleurs; des queux nous ne savoms les nouns a present.

En tèsnoign des choses desusdites, nous avons fait mettre nos seaux a ses presentes letre.

Don' a Grolingues Abbaie, pres de Curtray, en Flaunders, le vint & tre-seisme jour du mois de Novembre, l'an de Grace MCCXCVII.

Notificatio sufferentiæ prorogata.

A. D. 1297.
An. 26 Edw. I.

Claus. 26 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, baronibus, ballivis, probis & hominibus, & toti communitati portus de Sandwyco, & membrorum ejusdem, salutem.

Sciatis quod sufferentiâ, quam nuper;

Pro communi utilitate populi Christiani, & sub spe pacis convenientis, inter nos & Regem Franciæ reformandæ, de guerrâ, motâ inter nos & confederatos nostros ex parte unâ, & ipsum Regem Franciæ & confederatos suos ex alterâ;

Concessimus, & cepimus de regno ad regnum, de terrâ ad terram, & de gente ad gentem, per terram, & per mare;

Usque ad festum Epiphaniæ Domini, proximè futurum, quantum ad ducatum Aquitaniæ;

Et quantum ad alias terras, usque ad octavas festi Sancti Andree, proximè præteriti;

Tantummodò duratura, prout litteræ nostræ, quas tunc super hoc vobis misimus, plenius continebant;

Jam est, de communi assensu nostro & Regis prædicti, usque ad proximum Carnivivium prorogata & continuata; videlicet, de regno ad regnum, de terrâ ad terram, de gente ad gentem, per mare, & per terram.

Ita quod omnes mercatores, & alii quicumque, undecumque fuerint, sive de regno Franciæ, vel aliunde, de potestate ipsius Regis Franciæ, seu confederatorum, aut hominum suorum: seu de regno nostro Angliæ, de comitatu Flandriæ, aut aliunde, de potestate nostrâ, confederatorum, seu hominum nostrorum, salvò & securè ire, & venire poterunt, per terram, & per mare, cum omnibus rebus suis, de regno ad regnum, de terris ad terras, in eisdem morari, ac mercandis suas exercere, & inde redire licitè, prout eis videbitur expedire, durante sufferentiâ supradictâ.

Et idèd vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod, dictæ sufferentiæ seu abstinentiæ prorogationem in omnibus & singulis suis articulis firmiter observantes, prædicto Regi, vel confederatis suis, seu mercatoribus, aut gentibus terræ suæ, sub forisfacturâ vitæ & membrorum, & omnium quæ potestis forisfacere quoquo modo, non inferatis, seu, quantum in vobis est, inferri permittatis dampnum, injuriam, impedimentum, molestiam, aut gravamen, per quod super reformatione pacis prædictæ possit impedimentum aliquod evenire;

Maximè cum nos omnia, quæ contra eos, vel eorum aliquem, contra formam sufferentiæ, seu abstinentiæ prædictæ, interim fuerint attemptata, emendari facere teneamur.

Scituri quod, si, quod absit, per aliquem de nostris quomodolibet præsumptum fuerit contra formam supradictam, nos non solum ad delinquentem capiendum, verum etiam ad communitatem, cujus erit perpetrans vel committens.

Teste Rege, apud Westm', xiv. die Decembris.

Eodem modo scribitur baronibus portuum & membrorum Doverriæ, Hethæ, Romenhale, & Hastings.

Baronibus & toti communitati de Wynchelse.

Ballivis, & probis hominibus, & toti communitati de Jernemuth.

Ballivis & probis hominibus, de Lem, Gyppewiz, Donevuz, Hulle, villa Sancti Botulphi, Portesemuth, Novi Castri super Tynam, Suthamptonia, Lyp, la Pole, & Bristol.

Eodem modo scribitur Stephano de Pencestrid, custodi Quinque Portuum; quod, ad singulos portus personaliter accedens, faciat dictæ sufferentiæ seu abstinentiæ prorogationem publicè proclamari, & firmiter observari;

Inhibendo omnibus & singulis, ex parte Regis, ne aliqui, vel aliquis, sub forisfacturâ corporum, & omnium quæ possunt forisfacere quoquo modo, dicto Regi, confederatis suis, mercatoribus, vel gentibus, contra teorem dictæ sufferentiæ, per terram, aut per mare, aliquatenus inferre præsumant dampnum, injuriam, molestiam, impedimentum aliquod, seu gravamen.

Et quod, ex parte Regis, omnibus intimet quod, si aliquis contra teorem dictæ sufferentiæ venire, vel facere præsumperit, Rex non solum ad delinquentem, &c. ut supra.

Eodem modo scribitur Johanni Wogan, justiciario Hiberniæ; quod dictæ sufferentiæ seu abstinentiæ prorogationem in singulis portibus & locis aliis, ubi naves applicant in Hibernia, & alibi similes, ubi vidèrit expedire, publicè proclamari faciat, &c. ut supra.

Eodem modo scribitur Reginaldo de Grey, justiciario Cestriæ; quod dictæ sufferentiæ seu abstinentiæ prorogationem in omnibus locis, in ballivâ suâ, ubi naves, &c. ut supra.

Johanni de Havering, justiciario Norwalliæ, &c. ut supra.

Roberto de Tybetot, vel ejus locum tenenti in Southwallia, &c. ut supra.

Eodem modo scribitur vicecomitibus, Northumbriæ, Eborum, Lincolnæ, Norfolkæ, Suffolciæ, Essexiæ, Kantie, Sussexiæ, Suthamptoniæ, Dorsetiæ, Somersetiæ, Devoniæ, Cornubiæ, Gloucestriæ, per diversa brevîa; quod ad singula loca, in quibus naves applicant, in ballivâ sua, personaliter accedant, & dictæ sufferentiæ seu abstinentiæ prorogationem publicè proclamari, & in omnibus suis articulis firmiter observari faciant;

Omnibus & singulis, ex parte Regis, firmiter inhibendo, ne aliqui, vel aliquis, sub forisfacturâ corporum, & omnia quæ possint forisfacere, &c. ut supra.

A. D. 1297, 98. | An. 26 Edw. I.

De veniendõ cum equis & armis ad transfretandum in Flandriam.

A. D. 1297.
An. 26 Edw. I.
Claus. 26 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Johanni fil' Thome, salutem.
Licet in partibus quibus sumus ad resistendum hostibus, & ad eorum potentiam, si necesse fuerit, expugnandum, sufficientem numerum de diversis nationibus habere speremus, Domino concedente; quia tamen eorum qui nobis fideliter debito sunt astricti, & quorum virtutem & constantiam experti sumus hactenus per effectum, comitivâ vallati credimus esse tuti; & sicut castrum super rupem fundatum, cum justiciâ cause nostre, insultus hostium non veremur, set securius congregimur cum eisdem, de vestre fidelitatis constantiâ & probitatis industriâ confidentes:

Vos rogamus ex corde, in fide & dilectione quibus nobis tenemini nichilominus injungentes, quatinus, sicut honorem & salvationem nostri & vestri, totiusque regni nostri diligitis, in crastino Circumcisionis Domini jam instantis, London' cum equis & armis, modo decentiori quo poteritis, personaliter intersitis, prompti & parati exindẽ nostris sumptibus ad nos in Flandria in nostri subsidium transfretare.

T. & c. apud Turrin London, xiiii. die Decembris.

Consimiles littere diriguntur diversis aliis.

De furniando & braciando pro Wallensibus, versus partes Scotiae, proficiscentibus.

A. D. 1297.
An. 26 Edw. I.
Claus. 26 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Nottingham & Derby, salutem. Quia homines Wallenses versus partes Scotiae, ad maliciam Scotorum, inimicorum & rebellium nostrorum, reprimendam, venire facimus; ita quod erunt apud Dunelm' vel Novum Castrum super Tynan, in quindena Sancti Hillarii proximo futura ad ultimum, tibi precipimus, quod in singulis villis mercatoris & aliis in ballivâ tuâ, per quas Wallenses illi transituri sunt versus partes predictas, sine dilacione publicè proclamari facias, quod omnes pistores & braciatores in eisdem villis comorantes furniari faciant & braciari contra adventum eorumdem.

Ita quod Wallenses illi in itinere suo, victualia ad emendum invenire possint, & quod pro defectu hujusmodi victualium, dampnum per ipsos, hominibus in eisdem partibus commorantibus, aequat evenire.

Istud mandatum nostrum, sicut commodum & honorem nostrum diligis, exigi facies diligenter.

T. & c. apud Turrin London, xiiii. die Decembris.

Consimiles littere diriguntur vicecomitibus Lanc' & Eborum.

De providendo de equis & armis, cum Rege, ad partes Scotiae proficiscendum.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Claus. 26 Edw. I.
m. 25. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Willielmo de Echingham, salutem.
Quia in brevi ad partes Angliæ redire, & exindẽ, quancius poterimus, ad partes Scotiae, in adiutorium fidelium nostrorum in partibus illis existentium, ad maliciam Scotorum, inimicorum & rebellium nostrorum, potenter reprimendam, gressus nostros dirigere propinquimus, Domino concedente:
Vobis mandamus, rogantes in fide & dilectione quibus nobis tenemini,

firmiter injungendo, quatinus de equis & armis, vobis interim faciatis taliter provideri, quod in adventu nostro in Angliam, modis omnibus prompti sitis & parati, nobiscum ad dictas partes Scotiae proficisci.

Et hoc, sicut honorem nostrum & vestrum, & commodum regni nostri diligitis, nullatenus omitatis.

T. Edwardo, & c. apud Langelaye, viii. die Januarii.

Consimiles littere diriguntur multis aliis.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de matrimonio cum sorore Regis Franciæ in ordine ad pacem contrahend' ; & de regno Scotiae minus justè detento.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig. in Thesur. Cur. Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Regalis excellentiæ litteras, nuper nobis per certos nuncios presentatas, gratanter & affectuosè recepimus intuitu destinantis; & earum serie, multâ nimirum devotione conspicuâ, & multiplici affectione præclarâ, diligentius intellectâ, concepimus uberem infra pectoris arcana lætitiâ, exultantes in Domino vehementer, quia te, utpote filium benedictionis & gratiæ, semper invenimus ad beneplacita nostra paratum, & promptum ad omnia quæ consentent votis nostris.
Quamobrem personam regiam sincerâ caritate dileximus, & diligere non cessamus, ad tui honoris & exaltationis incrementa felicia, plenè favoribus, & vigilantibus studiis intendentes.
Porro, fili carissime, litterarum ipsarum, inter cætera, tenor aperuit, quod postquam tuæ magnitudinis nuncios, ad nos hactenus destinati super negotio, quod inter te, & carissimum in Christo filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, verti conspiciat, ad sedem apostolicam accesserint, pro eo quod ipsorum aliqui, morte præventi, aliqui verò in itinere gravi fuerint ægitudine præpediti, nullus eorum ad regiam celsitudinem remeavit; licet venerabilis frater noster Wintonien' episcopus, qui de ipsorum numero fuerat nuntiorum, ad te, juxta civitatem Dunelmensem, tunc temporis constitutum, post festum beati Martini proximo præteritum, reversus extiterit, nullas tibi ex parte nostrâ litteras deferendo, per quas in prædicto posses negotio, prout necessitatis exigebat articulus, informari, nec aliâs in negotio ipso instructus existeres, unde innotescere tibi posset, qualiter à te in præfato. foret negotio procedendum.
Quare suppliciter postulabas, ut quod in eodem vellemus ordinare negotio, quodque in ipso jam duximus ordinandum, & qualiter etiam deberes te gerere, ac procedere in eodem, magnitudini regiæ aperire latius digressum; cum paratus existas in hiis & aliis nostræ parere beneplacito voluntatis.
Sanè latere te nolumus, quod nos, patris more benevoli, quem non prætereant incommoda filiorum, graviter & molestè ferentes discordiam, pridem inter te ac eundem Regem, procurante pacis æmulo, suscitavam, & reogitantes attentius, quod ex guerrarum discrimine, prout, magistra rerum, experientia manifestat, non solum honorum dampna multimoda, sed etiam animarum & corporum pericula gravia generantur; præactum negotium, quantumlibet laboriosum, & arduum, variisque difficultatibus circumplexum, pro tuo & ejusdem Regis, cunctorumque fidelium statu pacifico & tranquillo, ac etiam pro instanti necessitate multiplici Terræ

Sanctæ, quam, prout non sine mentis plurimâ turbatione referimus, Agrenorum nephanda præsumptio in totius Christianitatis obprobrium detinet occupatam, benignè duximus assumendum, in eo etiam, ultra posse, in tui favoris auxilium, sicut jam dictis nunciis, oraculo vivæ vocis expressimus, procedentes.

Sed reverâ, nostris sensibus non indignæ admirationis causa suboritur, si per alicujus nuntiorum ipsorum superstitis solertiam curiosam, ad regiæ serenitatis notitiam hujusmodi processis nostri certitudo plenaria non pervenit.

Nos autem firmâ fiduciâ ducimur, spesque nobis indubia pollicetur quod si, super præmissis, tum ore tenuis possemus habere colloquium, quod vehementius affectamus, quodque libentissimè duceremus in actum, senectuti aut debili nostri corporis statui, seu laboribus non parcendo, præmissa discordia penitus sedaretur, ac pacis & concordia stabilis vota fœdera sequerentur.

Verùm, gerentes cordi negotium supradictum, & ad desideratam & celebrem expeditionem ipsius, votis ferventibus anelantes, venerabilem fratrem nostrum, R. Vincentin' episcopum, sumptâ de ipsius expertâ prudentiâ, & fidelitate probatâ fiduciâ pleniori, ad præfati Regis præsentiam pro hujusmodi negotio destinamus, qui juxta mandati nostri tenorem, à nobis ore tenuis sibi facti, per se, si ei commoditas facultatis affuerit, vel per alium super præmissis, quorum plenam notitiam obtinet, magnitudinem tuam plenius informabit.

Hortamur autem prudentiam regiam, tibi que ab intimis suademus, ut te à linguis, malloquis, & dolosis astutiis aliquorum, qui ex guerrarum turbinibus luca quærunt, & emolumenta venantur, seduci, vel perverti, seu decipi, non permittas: nec ad illa induci vel attrahi, quæ tuis laudibus derogant, tumque nequaquam respiciunt commodum & honorem.

Quia verò in hujusmodi nostro processu, super jam dicto negotio habito, de nonnullis matrimoniis contrahendis ordinare curavimus, ut ipsius negotii expeditio, favente Domino, proventura, robur potioris suscipiat, firmitatis, omnino volumus quod hujusmodi matrimonia, sublato dilationis obstaculo, contrahantur, per quæ, prout firma spe ducimur, & indubitabili credulitate tenemus, universa, quæ inter te ac eundem Regem, proxima tibi consanguinitate conjunctum, dissentionis malitia deformasse conspicitur, concordia unitas, perpetuis vilitura temporibus, reformabit.

Cæterum super facto regni Scotiae, aliâs tibi nos scripsisse recolimus, inter cætera expressius intimando, qualiter nostræ sollicitudinis studium procurabat & adhuc procurare non desinit, ut quod minus justè, minusque licitè detinere dinosceris, justè ac rationabiliter, non sine tuæ salutis, & famæ incremento multiplici possideres.

Nam qualiter in die judicii respondebis? aut quam excusationis causam

prætendere poteris, coram tremendo Iudice qui scrutator est cordium, quique retribuit singulis, juxta suorum operum qualitatem?

Et ideo, quia personam regiam intimâ dilectione prosequimur, & favore præcipuo confavemus; regalem magnificentiam rogandam attentè duximus & hortandam, quatinus attendens sollicitè quæ sunt in hac parte solertiùs attendenda, super detentione ipsius regni Scotiæ sic te providè gerere studeas, ut crescas exinde meritis apud Deum, & apud gentium populos regie laudis præconium augeatur.

Nos enim, quia circa te, ac inclitam domam tuam, affectus nostræ di-

lectionis exuberat, parati & prompti sumus ad omnia, quæ votis regis obsecundent.

Ut autem præfati nostri processûs certitudinem habeas plenioram, nonnullas tibi nostras dirigimus litteras, eundem processum seriôsè continentenas.

Dat' Lateran', xviii. kal' Febr', pontificatûs nostri anno quarto.

Sub filo canab'.

Instrumentum responsionis ex parte Philippi Regis Franciæ, & in præsentia ejus datæ quibusdam nuntiis Edwardi Regis Angliæ, super querelis eorum; necnon de inobservatione treugarum sive induciarum inter ambos Reges sancifarum.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P. P. P. f. 120.

IN nomine Domini, Amen. Anno Domini ejusdem millesimo CC. nonagesimo octavo, indictione undecimâ, mense Januarii, ejusdem mensis die decimâ quintâ, pontificatûs sanctissimæ patris & domini, domini Bonifacii, divinâ providentiâ, Papæ octavi, anno quarto; per præsens publicum instrumentum pateat universis, quod in præsentia excellentissimi principis domini Philippi, Dei gratiâ,

Regis Franciæ illustris, mei publici notarii, & testium infra scriptorum, personaliter constitutus, nobilis vir dominus Petrus Flocte miles, dominus de Revello, de præcepto ipsius domini Regis, nomine ipsius, & pro ipso; discretis viris, dominis Gaufrido de Gienvilla militi, & Johanni Lovel clerico, ac quibusdam aliis nuntiis Regis Angliæ illustribus, instantibus, petentibus responsum sibi fieri à domino Rege Franciæ, super quibusdam articulis, quos aliâ in præsentia dicti Regis Franciæ proposuerat, & in scriptis legerant, respondit, linguâ tamen maternâ, in modum qui sequitur, & in formam.

DOMINI, cum aliâ sex parte Regis Angliæ à domino nostro Rege petieritis, quod sufferentiam seu abstinentiam inter ipsum dominum nostrum & Regem Angliæ initam, quantum est in eo, observaret, & ab hominibus, subditis, confœderatis, & aliis suis valoribus faceret observari; & quod aliqua attemptata contra formam prædictæ sufferentiæ, seu abstinentiæ, ab hominibus, subditis, & suis valoribus faceret emendari, & ad statum debitum reduci; & quod homines, subditos, & valiores ipsius Regis Angliæ, quos idem dominus noster captos detinet, faceret vobis restituere, cum parati essetis ipsos ad dictum & arbitrium dominorum Simonis de Meleduno, & Gaufridi de Gienvilla, militum, habentium super hoc à Franciæ & Angliæ Regibus potestatem & speciale mandatum ostagiare, seu applegiare sufficienter: nec non proposueritis, & in scriptis legeritis coram ipso, quasi finitos articulos, in quibus continebantur nonnulla damna & gravamina post initam sufferentiam in personis, terris, & rebus hominum, subditorum, confœderatorum prædicti Regis Angliæ fuisse illata, contra formam sufferentiæ supradictæ, ab hominibus, subditis, & aliis valoribus Regis Franciæ, tam in terrâ Wasconie, Flandriæ, Barchinæ, quam aliorum valorum dicti Regis Angliæ.

ECCE! domini, quia dominus noster ad omnes articulos, ex parte Regis Angliæ eidem traditos, ad præsens sigillatim respondere non potest, tum propter articulorum multitudinem; tum propter hoc, quod partes in quibus prædicta fuerunt, sicut assertis, attemptata, adeo sunt remotæ, quod ipse non potest de iis, in tam brevis temporis spatio informari, pro ipso vobis hanc responsionem facimus, quæ sufficere vobis debet.

Primo, dominus noster, cujus dignitatis & celsitudinis magnitudo aliquem serapulum frandis non patitur, immò sui prædecessores & ipse treugas, sufferentias, & alias pactiones habitas cum amicis & inimicis, inter alios homines de mundo fidelissimè servaverunt, proponit, & intendit bonâ fide sufferentiam, seu abstinentiam prædictas in toto, & in quilibet sui parte, secundum quod inter ipsum & dictum regem Angliæ fuit inita, seu facta & jurata in animam suam, ad honorem statûs sui, & salvamentum suæ conscientiæ, fideliter & firmiter observare, & facere observari.

Item proponit idem dominus noster in brevi, & sine morâ dispendio, mittere ad partes illas, in quibus contra formam dictæ sufferentiæ, prædicta dicitis attemptata fuisse, aliquos probos viros, habituros plenam potestatem inquirendi, & cognoscendi de prædictis attemptatis, & puniendi, emendandi, & secundum dicitis sufferentiæ ad statum debitum reducendi, ac faciendi de dicitis attemptatis conquirentibus, secundum justitiæ complementum.

Item cum dominis Gaufrido de Gienvilla, & Simoni de Meleduno sit data plena potestas captos utriusque partis ostagiandi, seu applegiandi, & deliberandi, ac cognoscendi quæ debent ostagiari; & quæ non; & quod ad dictum eorum, debent capti utriusque partis equaliter sine contradictione quilibet liberari; & de hiis omnibus possint altè & bassè cognoscere, & determinare, & hoc tenentur & debent facere fideliter & equaliter per juramenta sua pro utraque parte; ipse dominus noster injungit prædicto domino Simoni hic præsentis, sub debito juramenti, quod fecit, quando prædictum assumpsit negotium, & sub debito juramenti quo sibi tenetur,

quod ipse conveniret cum prædicto domino Gaufrido, & tractet cum ipso de applegiando, seu ostagiando, & deliberando captos utriusque partis, sine fraude, sed fideliter & sine dilationis subterfugio, quia dominus noster ita intendit adimplere dictum eorum.

Quod si Rex Angliæ teneret liberos captos suos, & isti concorditer dicerent, quod debet reddere captos de parte vestrâ, & liberi sui remanent capti, adimplere dictum eorum; & hæc vobis respondet dominus noster Rex Franciæ super cæteris articulis, qui sub istâ responsione intelligi vel contineri non possunt in brevi, dicto Regi Angliæ per solemnes nuntios respondebit, qui habebunt potestatem super iis omnibus respondendi, & petendi declarationem quorundam, super quibus Rex Angliæ nuper domino nostro nimis obscure respondit.

Quibus sic actis confestim, & sine aliquo intervallo, nobilis vir dominus Simon de Meleduno domino Gaufrido de Gienvilla obtulit quæ inferius subsequuntur.

DOMINE Gaufride, secundum quod vos scitis, vos & ego habemus plenam potestatem ostagiandi, seu applegiandi ac liberandi captos utriusque partis fideliter & equaliter, & ad hoc tenemur per juramenta nostra; ego vobis pluries obtuli restituere captos de parte vestrâ applegiatis, vel qui poterunt & debebunt applegari & ostagiari, si restitueritis nobis dominum Johannem de Balliolo Regem Scotiæ, & filium suum, ac alios de regno Scotiæ quos Rex Angliæ tenet captos, cum sit notorium quod sunt & fuerunt confœderati domino nostro Regi Franciæ; & si revocetis in dubium, paratus sum statim facere vobis fidem per vera & publica instrumenta. Et si istud vobis non debeat sufficere pro exoneratione conscientie meæ, & honore meo, offero vobis restituere omnes captos de parte vestrâ qui petuntur applegari, & restituatis nobis Regem Scotiæ, filium suum, ac alios Scotos; quo facto statim mittemus, vos & ego, ad sanctissimum patrem summum Pontificem, qui auctoritate potestatis sibi datæ ab utroque Rege, potest & debet omnia dubia in dictâ sufferentiâ declarare, & supplicabimus eidem, ut nobis dignetur consulere quid debeamus in hoc casu; & si mandet quod dictus Rex Scotiæ & alii, tanquam nostri confœderati nobis debeant remanere, remaneant nobis: si mandet contrarium, nobis restituentur in eodem statu in quo nobis tradentur, nisi interim moriantur. Et si istud adhuc vobis non sufficiat, offero vobis restituere omnes captos de parte vestrâ, secundum quod superius est expressum, & ponatis Regem Scotiæ prædictum in manu alicujus prelati Franciæ, qui eum custodiat, nomine summi Pontificis, donec ipsum consulerimus, & nobis dederit responsum; & si mandet quod vobis debeant restituere, restituentur per dictum prelatum, nisi interim moriantur; & si mandet contrarium, dictus prelatum restituet eos nobis.

Hæc vobis offero pro conservatione honoris mei, & aliud non possum facere sine notâ perjurii & infidelitatis, cum istud debeamus facere equaliter & fideliter; unde si redderem vobis captos de parte Regis Angliæ, & vos non liberaretis captos de parte Regis Franciæ, scio quod nec equaliter nec fideliter ageremus.

Hæc acta sunt anno, indictione, mense, die & pontificatu prædictis, Parisiis in domo Regis quæ vocatur Luppera;

Præsentibus nobilibus & magnificis viris

Dominis	Roberto Burgundia,	} ducibus.
	Johanne Britannia,	
	Roberto Atrebatens,	} comitibus.
	Guidone S'ti Pauli,	
	Johanne Diocen,	
	Gillebando Donni Martini,	

ac reverendis in Christo patribus,

Dominis	Egidio Narbonen,	} episcopis.
	Petrò Antissiodoren,	
	Theobaldo Dolen,	
	Guillelmo Ambrunen,	
	Guidone Suesionen,	
	Johanne Carcassonensi,	} electis.
	Johanne Meldensi,	

& pluribus aliis clericis & laicis, ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

De procedendo ad partes Scotiæ, & non expectando adventum Wallensium.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Claus. 26 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Johanni de Warena comiti Surr' capitaneo expeditionis sue contra Scotos, salutem.

Licet opus non fuerit vos, sicut intendimus, excitare, quod ad partes Scotie cum comitibus, baronibus, & aliis fidelibus nostris, ad partes illas per nos missis, celeriter proficiscamini, ad maleciam & rebellionem Scotorum pre-

dicatorum viriliter reprimendam, vos nichilominus rogamus & mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quod adventum hominum peditum de Wallia & marchâ Wallie, qui ad partes prædictas per præceptum nostrum sunt venturi, nullatenus expectantes, assumptis vobiscum comitibus, baronibus, & aliis fidelibus nostris, juxta ordinationem inde factam, ad partes prædictas profecturis; necnon hominibus peditibus de comitatibus Eborum, Lanc', Westmerland, Cumb', &

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

Northumbr', versus predictas partes Scotie, in quantum poteritis, cum omni celeritate qua fieri poterit, procedatis, pro tuitione & defensione partium marchie Scotie predictarum, prout melius, ad commodum & honorem nostrum & vestrum ac totius regni nostri, necnon ad salvandam partium illarum, & ditorum Scottorum maliciam reprimendam, videritis faciendum.

In hac expeditione nostra taliter vos habentes, quod diligentiam, probitatem, & fidelitatem vestram, necnon & aliorum comitum, baronum, fideliumque nostrorum predictorum nunc, ut alias, debeamus merito commendare.

T. Edwardo, &c. apud Westyn', xxij die Januarii.

Litteræ nunciorum Regis Angliæ promittentium se curaturos erga dictum Regem, quod ipse infra certum tempus mitteret ad curiam Romanam solempnes nuncios, pro perfectione pacis inter Reges Angliæ & Franciæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P.P.P. f. 116.

GUILLAUMES archevêques de Dublin, Anthoines evesques de Dureine, Ames coens de Sauvoye, Aymars de Valence, & Ottes de Grandeson, chevaliers nostre seigneur le Roy d'Angleterre, envoy a Tournay ou plener pouvoir de faire traities, paix, compositions, convenances, de tous les discords, & de toutes les guerres meuz & meues entre le devantdit nostre seigneur le Roy d'Angleterre, ses hommes, ses aydans, & ses aliez d'une part; & le Roy de France, ses hommes, ses aydans, & ses aliez d'autre; a tous ceux qui verront ces presentes lettres, salut.

Sachent tuit que nos pleuseurs traitiez eus sur les guerres & discords devantdits, avecques reverend peres Giles archevesque de Narbonne, G. d'Amiens, & P. d'Auxerre, evesques; R. de Burgoigne, & Jean de Bretagne, ducs; G. comte de S. Pol, R. conestable de France, & Pierre Flotte, chevaliers du Roy de France, envoyes a Tournay de par le devantdit Roy de France, ou plain pouvoir de faire traitiez, paix, compositions, & convenances pour luy, pour ses hommes, ses aydans, & pour ses aliez, sur

les guerres & discords devantdits, a la parfin pour aucuns empeschemens qui cheoient, ou cheoir pouvoient au traicté lequel pouvoient estre mieux osté par nostre S. pere Papoistoile, que par nul autre, & pour moul d'autres causes raisonnables, avons voulu, octroyé & accordé & promis; ou nom dou devantdit nostre seigneur le Roy d'Angleterre, que li devantdit nostre sire li Roy envoira messagers grands & convenables, selon la grandeur de la besoigne, a la cour de Rowe, ou plain pouvoir de faire traictiez, paix, convenances, compositions; & briement que il puissent autant faire, comme il feroit se il estoit present, sur les guerres & discords dessusdit, & seront a la cour de Rome, en la presence dou devantdit Pape, li di message au mois de Pasques au plus tard, & promettens que nos ces choses ferons ratifier a nostre seigneur le Roy d'Angleterre devantdit; & en tesmoing de ces choses nous avoms mis nos sceauls a ces presentes lettres.

Donnes a Tournay, le Mercredi devant la Chandeleur, en l'an de Grace mil deux cens quatre vingt & dix sept.

De sufferentiâ sæpe dictâ per Regem Franciæ ad Epiphaniam proximo anno venturam, prolongatâ.

A. D. 1298.
An. 27 Edw. I.

Rot. Akmian.
27 Edw. I. m. 9.
in Turp. Lohd.

PHELIP, par la grace de DIEU, Roy de France, a touz ceus, qui ces presentes lettres verront, salut.

Come nous euissions envoie a Tournay noz amz & feaux,
Gile archevesque de Narbone,
Guillame evesque d'Amiens,
Pierre evesque d'Auxerre,
Robert ducs de Burgoigne,
Johan ducs de Bretagne,
Gui conte de Saint Pol botiller,
Raoul de Clermont, sires de Neesle conestables de France,
Et Pierres Flote sires de Reule nostre chivaler,

Ou plainer poair de traiter: de faire pais: d'acordier de triues: ou suffrance de guerre doner & otroier; & de faire totes autres choses, tout aussi come si nous i fuissions present, sur les discordz, & seur les guerres, meuz & meues entre nos & noz aliez d'une part, & li Roi d'Angleterre & sez aliez d'autre part:

E o poair de jurer, en nostre ame, a garder ceo qu'il ordeneroient & acorderoient sus les descordz, guerres, triues, & souffrances dessusdites, & seur totes les choses appartenantz a ceo;

Il, pour la vertu & l'auctorite du dit poair, ou non de nous, pur nous, pur nos oirs, & pur nos hommes, sugiez, aliez & aidantz, ont done & otroie suffrance, ou abstinance de guerre as messages du dit Roi d'Angleterre, envoiez au Tournay pur les choses dessusdites, en non du dit Roy d'Angleterre, pur luy, pur ses oirs, & pur ses homes, aliez, subjez, & aidanz:

Et fait autres convenances, acortz & ordenances, contenues es lettres, seules de seaus des ditz nos messages; des queles lettres la teaur s'ensuit en ceste forme:

Giles archevesque de Narbone,
Guillames evesque d'Amiens,
Pierres evesque d'Auxerre,
Robert duc de Burgoigne,
Johans ducs de Bretagne,
Guis cuens de Saint Pol botiller,
Et Raouls de Clermont, sires de Neesle constables de France,
Et Pierres Flote, chivalers nostre seigneur le Roi de France,

Envoies a Tournay, ou plener poair de faire triues, pais, composition, convenances, tout aussi come li Rois feist, s'il feust presentz, de tous les discordz, & de totes les guerres, meuz & meues entre li devantdit nostre seigneur le Roi, ses homes, ses aidantz & sez aliez d'une part, & le Roi d'Angleterre, ses hommes, ses aidantz, & ses aliez d'autre;

A touz ceus, qui verront ces presentes lettres, salut.
Sachiez tuit que nous, par auctorite du dit poair, a nous done par le dit nostre seigneur le Roi, en non de luy pur li, & pur ses oirs, & pur ses aidantz, soumis, aliez, & hommes, seur les dites guerres, donons, otroions, promettons a reverenz pieres,

Guillame archevesque de Divelyn,
Antoine evesque de Duresme,
Ames conte de Sauvoye,
Aymart de Valence, &
Othe de Gransson, chivaler du dit Roy d'Angleterre,

Envoiez a Tournay par, le meismes Roy d'Angleterre, ou plainer poair de faire traitiez, & convenances, pur le dit Roi d'Angleterre, sur les guerres

VOL. I.

desusdites, en non de meismes Roi d'Angleterre, & au meismes Roi, pur li, & pur ses oirs, pur ses aidantz, aliez, hommes & subjez, souffrance, abstinance, & apaisement, des ores jusques a l'endemain de l'Apparition prochain avenir, & d'ilueques jusques a l'endemain de l'Apparition apres, en un an entiere; cest assavoir de roiaumes a roiaumes, de terres a terres, de gentz a gentz, par mer, & par terre, en tiel manere:

Que touz merchanz, & totes autres gentz, clerk & lai, de quelle condition ou estat, qu'il spient, du roiaume d'Angleterre, & des autres terres du Roi d'Angleterre, & de toutes les terres de ses aliez, aidantz, hommes, & subjez du dit Roi d'Angleterre, peussent sauvement & seurement, par mer & par terre, aler, venir, demorer, & marchander totes manieres de marchandises:

Et en tote autre manere user, communer, & exploiter en roiaume de France, & en toutes autres terres, & seignories du dit Roi de France, & des hommes, subjez, aliez, & aidantz, droit fesant, & droit pernant solom les custumes des pais, & des lieux:

Et d'ilueques leur merchandises, & totes maneres de meubles, qui non este pris par le dit Roi de France, par autres, ou autre de sa partie, jusques aujourdui, porter & mener la leur plerra, saunz nul empeschement, tant come la dite souffrance durra;

En tiele manere, que li ditz Rois d'Angleterre, si homme, soumis, aidant, & alie, tendront ceo qu'il tiennent, & tenoient au jour que cete souffrance fu prise;

Et volons & accordons, en bone foi en non du dit Roi de France, que, durant la dite souffrance, ou abstinance de guerre, li diz Rois de France, si alie, homme & aidant, ne soustront, ne osteront au dit Roi d'Angleterre, ou a ses hommes, subjez, aliez, ou aidantz, viles, chastaus, terres, possessions, homes, subjez, aliez ne aidantz:

Ne ne feront, apertement, ou celcement, convenance, traitie, ou autre chose, pur coi ce se face; ou se puisse faire, durant la dite souffrance, ou apres, par raison de chose faite ou purparle dedenz la souffrance:

Et si aucun, par leur volente, volent faire contre ceo; le Roi de France, si homme, alie, subjez, & aidant ne les recevoiront, ne retendront:

Et, si il avenoit que l'un fait encontre, par aucune aventure, que Dex ne vuille, li Rois de France mettroit & retourneroit, ou feroit mettre & retourner en estat, ceo qui averoit este fait encontre, dedenz quarante jours, puis que il, ou ceus, qui pur lui serront assignez, es marches ou ceo avendra, en serront requis:

Et s'il avenoit que li Rois de France, si home, alie, subjez, & aidant, ou ceus qui pur li meismes Roi seroient es dites marches, ne le fesoient: ou ceus, qui averoient fait encontre, ne se meissent en l'estat, ou il estoient devant; le Roi d'Angleterre, si homme, alie, subjez, & aidant les porront destreindre a ceo faire, senz faire contra la dite souffrance; & li diz Rois, si homme, alie, subjez, & aidant ne leur porront doner aide, ne confort contre luy, ou ses hommes, aliez, subjez, & aidantz, coment que ceo soit:

Et, se aucuns, ou aucun de la partie au Roi d'Angleterre, ou li meismes forfessent au Roi de France, ou a ses hommes, subjez, aliez, ou aidantz, durant la dite souffrance, sur les choses desus ordenees & dites, ou aucune de les; par ceo ne se defra, ne rompra la souffrance dessusdite.

Ne li Roi de France, ne si homme, alie, subjez & aidant, ne gaigeront sur le dit Roi d'Angleterre, ou sur ses hommes, subjez, aliez, & aidanz: &, si li Rois de France, ou si homme, subjez, alie, & aidant, faisoient encontre; ce, qui averoit este forfait, par eus, ou par aucun de eus, feront amender & tourner en estat, durant la dite souffrance, ou apres, s'il n'avoit este amende la dite souffrance durant.

Et avecques ceo nous volons, & accordons que les primeres souffrances, faites & accordees, demeurent en leur force, e en leur poer, en la manere que eles furent faites & otroies.

10 Q

Et li Roi d'Engleterre, si home, alie, sujet, & aidant, tendront ceo qu'il tenoient ou temps, qe la primere souffrance pot estre signefee es lieus, ou les choses estoient.

Item, nous auons acorde, qe tuit li prisonner, deca & dela, soient ostage au dit, a la conoissance, & a la volonte de deus chevalers, des quelz li Rois de France i mettra un, & li Rois d'Engleterre l'autre :

Et jurront ces deus chevalers, que il les ostageont, ben & loiaument, selonc les condicions des persones ; & le feront au plus hastivement quil pourront.

Et doit durer li hostaigementz jusques a quinze jours devant la faute de la dite souffrance, se pais ne se fesoit.

Item, nous auons acorde, & accordons qe li Rois de France, pur luy, pur ces homes, aliez, subjez, & aidanz, mettra certaines persones avecques ceus qe li Roi d'Engleterre i mettra, au tant d'une part come d'autre, a faire garder la dite souffrance, en la maniere qu'il est desusdit ; & a faire amendier tout de plain & senz delay, se aucunes entrepriez, mesprises, ou forfait estoient fait, durant la dite souffrance :

Et jurront les dites persones qe il le feront, ben & loiaument, a lour poer ; & qe a plus tost qil porront, il jureront & accorderont les amendes & les enterpriez, qui avengront durant la dite souffrance :

Et ceus, qe li Rois de France mettra depar sei, averont plein poer, par ses lettres, de ceo faire, & de mettre, & faire mettre a execution ce qe ferra a mettra ; &, se il ne le fesoient, li Rois de France, si homme, alie, subjez, & aidant, serront tenu don faire.

Et nous, *Robert ducs de Burgoingne,
Johans ducs de Bretagne,
Guis cuens de Saint Pol boteller,*

Et Raoul de Clermont sire de Neeste conestable de France, & Pieres Flote,

desus nome, establi procureur de par le Roi de France nostre seigneur, en l'ame dou devandit Roi de France nostre seigneur, avons jure q'il gardera, & fera garder la souffrance ou abstinence de guerre, & totes les covenances, conditions, & articles desusditz, bien & foiaument, a ses homes, aliez, subjez, & aidanz, en la manere q'il est desusdit.

Entendons, pur les aliez le Roi de France nostre seigneur, ceus qui autre foitz ont este nome es lettres de autres souffrances, qui ont este prises pur le dit Roi nostre seigneur, ou en non de lui & touz ceus autres aliez, ia soit ceo qe ne feussent mie nome.

Et en tesmoignage de ces choses nous auons fait mettre nos seaus en ses presentes lettres.

Don' a Tornay en l'abbie de Saint Martyn, le Mardy devant la Purification nostre Dame, l'an Grace mil deus cenz quatre vintz, & dis & sept.

La quele souffrance ou abstinence de guerre, & les covenances, acorz & ordenances, & totes les autres choses, es dites lettres contenues, volons, loons, approuons, ratifions & confermons : & par la tenir de ces presentes lettres de novel otroions, & renouvelons, & promettons, pur nous, & pur nos oirs, qe nous les garderons, & ferons garder & accomplir, en totes les choses & soingles, es dites lettres contenues. sicom il est dit desus.

En tesmoignage de ces choses, nous auons fait mettre nostre seal en ces presentes lettres.

Don' a Tornay, a l'Abbie de Saint Martin, le vendredi auant la feste de la Purification nostre Dame, l'an de Grace mil deus cenz quatre vintz & sept.

De sufferentiâ inter Reges Angliæ & Franciæ observandâ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Claus. 26 Edw. I.
m. 15 d.
in Turr. Lond.

REX baronibus, ballivis, probis hominibus, & toti communitati portus sui de Sandwyco, & membrorum ejusdem, salutem.

Licet terminus sufferentiæ, inter nos & Regem Franciæ nuper captæ, non duret ultra Carniprivium, quod jam instat : quia tamen sufferentiâ illa jam est, de communi assensu nostro, ulterius prorogata ;

Vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod dictam sufferentiâ, quamvis formam prorogationis ejusdem vobis non mittamus, ad præsens continuantes sicut prius, ipsam, sub forisfacturâ vitæ & membrorum, & omnium quæ potestis forisfacere quoquo modo, firmiter & inviolabiliter observetis, & observari faciatis, quousque formam prorogationis ad vos miserimus antedictæ.

Non inferentes interim, seu, quantum in vobis est, inferri permittentes præfato Regi, vel confederatis suis, seu mercatoribus, aut gentibus terræ suæ, per terram, vel per mare, in personis, aut rebus eorum (sicut honorem nostrum diligitis & nos, & vos indempnes volueritis conservare) dampnum, injuriam, impedimentum, molestiam, aut gravamen.

Teste Edwardo filio Regis, apud Langele, quarto die Februarii.

Eodem modo mandatum est baronibus, ballivis, & toti communitati portuum, & membrorum Doverr', Heth', Romenhale, & Hasting :

Baronibus & toti communitati de Winchelse :

Ballivis & probis hominibus, & toti communitati de Jernemuth :

Ballivis & probis hominibus de Lenne, Gippewyz, Donewyz, Hulle, Ville Sancti Botulphi, Portesmuth, Novi Castri super Tynam, Suthamp', Lym', la Pole & Bristol.

Eodem modo mandatum est Stephano de Pencestria, custodi Quinque Portuum.

Johanni Wogan, justiciario Hiberniæ.

Reginaldo de Grey, justiciario Cestriæ.

Johanni de Hacering, justiciario Norwalliæ.

Roberto de Tybetot, vel ejus locum tenenti in Suthwallia.

Eodem modo mandatum est vicecomitibus Northumb', Eborum', Lincoln', Norf', Suff', Essex', Kant', Sussex', Suth', Dors', Somerset', Devon', Cornub', & Gloucestr'.

Explicatio clausulæ in sufferentiâ antedictâ per Regem Franciæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Aleman.
26 Edw. I. m. 9.
in Turr. Lond.

PHELIP, par la grace de DIEU, Roys de France, a touz ceus, qui ces lettres verront, salut.

Sachent tuit qe, ia soit ceo qe es lettres de la souffrance de guerre, faites entre nous & luy Roys d'Engleterre, soit contenu,

“ Que totes manieres de gentz, du roiaume & de terres du Roi d'Engleterre, & de ses homes, soumis & aliez, e aidantz, peussent aler, venir, & demorer, sauvement & seurement, en nostre roiaume de France, e es autres terres nostres, e de nos sumis, aliez, & aidantz, fesant droit & pernand droit selonc les custumes des lieus ; ”

Nostre entention est, e fu acorde es tretiz de la dite souffrance, que, par acheson des dites paroles “ fesant droit, e pernand droit selonc les custumes des lieus, ” nule persone ne puisse estre achesonee, ou empeschee, en cors, ou en biens durant la dite souffrance, de chose, ne pur chose, qe en aucune manere eit este fait par le dit Roi, ses homes, sumis, aliez, ou aidantz, durant la guerre entre nous e le dit Roi.

En tesmoignage de ces choses, nous auons fet mettre nostre seal a ces presentes lettres.

Don' a Parys, le Mardy apres les octaves de la Purification nostre Dame, l'an de Grace, mil deus cenz quatre vintz e dis e sept.

De navibus congregandis apud Exchusas in Flandria, pro passagio Regis in Angliam.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Claus. 26 Edw. I.
m. 45 d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, baronibus, ballivis, & probis hominibus portus sui de Sandwyco, cum membris suis, salutem.

Quia volumus quod passagium nostrum ad partes Angliæ festinetur ; vobis mandamus, sicut aliàs mandavimus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod omnes naves portus vestri & membrorum ejusdem, ad homines, equos, & alia necessaria vehenda idoneas, sine dilacione pontibus & clavis parari, & eas, sic paratas, cum nautis & marinariis sufficientibus apud Exchusas in Flandria, primâ Dominicâ Quadragesime jam instantis ad ultimum, venire faciatis, pro passagio nostro celeriter faciando, juxta tenorem alterius mandati nostri vobis inde directi.

Taliter vos habentes in hac parte, quod dictum passagium nostrum pro defectu vestri, quod absit, ulterius non tardetur.

Teste Edwardo, &c. apud Langele.

Eodem modo mandatum est baronibus, ballivis, & probis hominibus portuum Doverr', Heth', Romenhale & Hasting', cum membris suis ; & baronibus, ballivis, & probis hominibus de Winchels'.

REX dilecto clerico suo Johanni de Drokenefford, custodi garderobe sue, salutem.

Quia pro passagio nostro & fidelium nostrorum nobiscum existentium, ad

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

partes Angliæ ad minus centum navibus indigemus, secundum quod Edwardo filio nostro, tenenti locum nostrum in Angliâ, & ejus consilio, plenius dedimus in mandatis; & de partibus Fernemuth' ultra viginti naves pro dicto passagio nostro, habere non poterimus, ut intelleximus, istâ vice: vobis mandamus, firmiter injungentes, quod sine dilacione, taliter provideatis, quod residuas quaterviginti naves modis omnibus habeamus, de navibus Quinque Portuum nostrorum, quas apud Exclusas in Flandria esse volumus primâ Dominicâ Quadragesime jam instantis ad ultimum, pro prefato passagio nostro cele-

riter faciendo. Et hoc, sicut nos & honorem nostrum diligitis, nullatenus omittatis, & ad hoc opem & operam cum omni diligentiâ apponatis, ita quod pro defectu navium, quod absit, dictum passagium nostrum ulterius non tardetur. T. ut supra.

Scribitur etiam ballivis, probis hominibus & toti communitati de Portesmuith de navibus mittendis, ut supra.
Dat' apud Langele, xiiii. Februarii.

Nuncii Regis Angliæ ad Papam mittuntur, super negotio pacis inter Angliæ & Franciæ Reges reformandæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Miscel.
n. 24.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ providentiâ, sanctæ Romanæ ac universalis ecclesiæ summo Pontifici; Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum;
Consideratione sollicitâ nunc & aliâs attendentes, quod nil melius dissidentium filiorum corda sedabit, quam paterni providentiâ studii vigilans assidue circa illos; juxta preces & exhortationes vestras, nobis nuper directas, super discordiis atque guerris (inter Regem Franciæ & nos dudum exortis) magnificæ vestræ circumspectionis industriâ mediante, sedandis;
Venerabiles in CHRISTO patres, W. archiepiscopum Dublinensem, A. episcopum Dunelmensem: & nobiles viros, A. comitem Sabaudie consanguineum nostrum: Ottonem de Grandisono, & Hugonem de Veer, milites; exhibitores presentium, pacis & concordie zelatores, super præ-

dicto negotio plenè informatos, ad vestram præsentiam duximus destinandos;

Quibus, unâ cum venerabili patre J. Wintoniensi episcopo, plenam super præmissis commisimus potestatem;
Sanctitati vestræ devotis precibus supplicantes, quatinus eosdem nuncios nostros benignè, de clementiâ solitâ, admittentes, eo sollicitudine promptiori, circa commissâ sibi negotia, coram vestrâ beatitudine prosequenda, oportuna & salubre remedium dignemini adhibere, quo maturiorem expeditionem exigunt & requirunt.
Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ, per tempora prospera & longæva.
Datum apud Gandavum, xviii. die Februarii, anno Domini MCCXCVII.

Triplicatur.

Cardinalibus ecclesiæ Romanæ, super eodem negotio.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Miscel.
n. 24.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino G. DEI gratiâ, episcopo Sabiensi, amico suo charissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectam.
Insidet cordi nostro, sicut hactenus insidebat, quod negotium discordiarum atque guerrarum, quæ sunt inter Regem Franciæ & nos, coram sanctissimo patre, domino B. nunc summo Pontifice, tractetur, & (si fieri poterit) reformetur.
Cum itaque idem dominus summus Pontifex per litteras suas rogaret, ut solennes nuncios, pacis amatores, voluntatis nostræ conscios, ac diligentiâ informatos, plenum à nobis habentes mandatum, super discordiis & guerris prædictis, ipso mediante, sedandis, ad ipsius præsentiam mittere curaremus;
Nos, ipsius desiderium super hiis adimplere volentes, venerabiles in CHRISTO patres W. archiepiscopum Dublinensem, A. episcopum Dunelmensem: & nobiles viros, Amadeum comitem Sabaudie consanguineum nostrum: Ottonem de Grandisono, & Hugonem de Veer, milites; exhibitores presentium, super prædicto negotio plenè instructos, ad sedem apostolicam duximus destinandos;
Quibus, unâ cum venerabili patre J. Wintoniensi episcopo, plenam super præmissis commisimus potestatem;
Paternitatem vestram instantius deprecantes, quatinus prædictos nuncios, gratiosis habentes affectibus commendatos, velitis eisdem, vel illis, qui præsentibus fuerint in hiis, quæ vobis ex parte nostrâ, oraculo vivæ vocis, exponant, fidem credulam adhibere.
Sic eos, si placeat, in commissis sibi negotiis efficaciter dirigentes,

quod eisdem eo prosperioris & celerioris expeditionis effectus adveniat, quo circa promotionem eorum diligentiam apposeritis potiore.
Dat' apud Gandavum, xviii. die Februarii.

- Item eodem modo domino M. Portuen' & Sanctæ Ruffinæ episcopo.
- Item J. episcopo Tusculan'.
- Item venerabili in Christo patri, domino J. titulo sanctorum Marcellini & Petri presbytero cardinali, amico suo charissimo.
- Item domino P. titulo s. Crucis in Jerosol' presbytero cardinali.
- Item domino s. titulo sanctæ Balbinæ presbytero cardinali.
- Item domino Thomæ titulo sanctæ Cecilie presbytero cardinali.
- Item domino R. titulo sanctæ Potentianæ presbytero cardinali.
- Item domino N. titulo s. Laurentii in Dumosa presbytero cardinali.
- Item domino F. titulo sancti Marci presbytero cardinali.
- Item domino J. titulo sancti Clementis presbytero cardinali.
- Item domino M. sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali.
- Item domino N. sancti Adriani diacono cardinali.
- Item domino L. sancti Angeli diacono cardinali.
- Item domino G. sancti Nicholai in Carcere Tulliano diacono cardinali.
- Item domino B. sanctorum Cosmæ & Damiani diacono cardinali.
- Item domino P. sanctæ Mariæ Nova diacono cardinali.
- Item domino J. sancti Georgii ad velum aureum diacono cardinali.
- Item domino F. sanctæ Mariæ in Cosmedyn' diacono cardinali.
- Per xviii. paria litterarum.
- Dat' ut supra. Et omnes clause.

Submissio specialis Regis Angliæ ordinationi Papæ facta, super omnibus discordiis & guerris inter Reges Angliæ & Franciæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Miscel.
n. 24.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino Bonifacio, divinâ providentiâ, sanctæ Romanæ ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, devota pedum oscula beatorum.
Confidentia specialis, quam de vestræ circumspectionis industriâ & bonitate personæ habuimus hactenus, & habemus, propensius nos inducit, ut nos & hæredes nostros, nostrum & ipsorum hæredum honorem vestræ sanctitatis providentiæ committamus.
Ea propter (sanctissime pater) vestræ ordinationi, arbitrationi, dicto seu laudo, super omnibus discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, damnis & injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus, personalibus, & mixtis, quæ fuerunt & sunt, vel esse possent inter Regem Franciæ & nos, occasione quâcunque, purè & absolutè, de altè & basso, nos, pro nobis & hæredibus nostris, submittimus per presentes;
Promittentes, pro nobis & eisdem hæredibus, nos inviolabiliter servatu-

ros quicquid, per sanctitatem vestram, super præmissis, omnibus & singulis, & aliis, hujusmodi negotium tangentibus, ordinatum, arbitratum, dictum fuerit, seu laudatum.
Ita tamen quod honor noster, fides, & juramenta, quibus nostris sumus confederatis astricti, per vestræ beatitudinis excellentem providentiam super hiis conservetur.
Committimus insuper nobilibus viris, Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro, & Ottoni de Grandisono, nunciis nostris, speciale mandatum roborandi & vallandi, per juramentum, in animam nostram præstandum, submissionem, ordinationem, arbitrationem, dictum seu laudum prædicta; & faciendi omnia & singula quæ ipsis, comiti & Ottoni, super præmissis, necessaria vel utilia videbuntur.
In manibus igitur DEI, de quo semper confidimus, & in vestris, qui locum ejus tenetis in terris, causam nostram ponimus antedictam.
In cujus, &c.
Datum ut supra, decimo octavo die Februarii, &c.

De potestate substituendi super generali submissione.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Miscel.
n. 24.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. &c. Edwardus, &c. devota pedum oscula beatorum.
Licet venerabilibus in CHRISTO patribus, Willielmo archiepiscopo Dublinensi; Antonio Dunelmensi, Johanni Wintoniensi, episcopis: & nobilibus viris, Amadeo comiti Sabaudie consanguineo nostro: Ottoni de Grandisono, & Hugoni de Veer, militibus; omnibus simul, & quinque

ipsorum, uno absente, vel quatuor eorumdem, duobus absentibus, quorum quatuor duo sint laici, plenam dederimus potestatem & speciale mandatum super omnibus discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, damnis & injuriis, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent, inter Regem Franciæ & nos, occasione quâcunque;
Tractandi, pacificandi, conveniendi: in personam vestram, pro nobis & hæredibus nostris, compromittendi: nos & hæredes nostros vestræ ordina-

tioni, arbitrationi, dicto seu laudo submitte[n]di: necnon omnia & singula, quæ per ipsos sex, aut quinque ipsorum, uno absente, vel quatuor eorumdem, duobus absentibus (sicut prædicatur) nostro & hæredum nostrorum nomine, super præmissis & singulis præmissorum, pacta, composita, transacta, conventa, per vos ordinata, arbitrata, dicta fuerint seu laudata, firmandi, roborandi, homologandi, & vallandi, per juramentum super hijs & alijs, hujusmodi negotiis tangentibus, in animam nostram præstandum, prout in alijs litteris nostris, inde confectis, plenius continetur.

Ne tamen, propter dictorum comitis & Ottonis absentiam, præmissa impediri contingat, seu etiam retardari, eisdem comiti & Ottoni, & utrique ipsorum plenam damus, tenore presentium, potestatem, alium, seu alios

loco sui substituendi, quando & quotiescumque ipsos vel eorum alterum abesse contigerit: & substitutum, vel substitutos eosdem revocandi, prout viderint expedire.

Volentes quod substitutus, vel substituti ab eis, vel eorum altero, possit seu possint omnia & singula facere in præmissis, quæ ipsi, comes & Otto facerent, seu facere possent, si personaliter interessent.

In cujus, &c.

Dat' ut supra, xx. die Febr', anno Domini MCCXCVII.

Duplicatur.

De potestate substituendi super submissione speciali.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Miscel.
n. 24.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino Bonifacio, &c. Edwardus, &c. Licet vestræ ordinationi, arbitrationi, dicto seu laudo, super omnibus discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, quæstionibus, damnis & injurijs, petitionibus & actionibus, realibus, personalibus, & mixtis, quæ fuerunt & sunt, vel esse possint inter Regem Franciæ & nos, occasione quacunque, purè & absolutè, de alto & basso, occasione quacunque, purè & absolutè, de alto & basso, nos pro nobis & hæredibus nostris submisserimus; committendo nobilibus viris, Amadeo comiti Sabaudia consanguineo, & Ottoni de Grandisono, nuncijs nostris;

Potestatem & speciale mandatum roborandi, & vallandi per juramentum, in animam nostram præstandum, submissionem, ordinationem, arbitratio-

nem, dictum seu laudum prædicta: & faciendi alia quæ sibi-utilia videbuntur, prout in alijs litteris nostris, inde confectis, plenius continetur.

Ne tamen, propter dictorum comitis & Ottonis absentiam, præmissa impediri contigerit, seu etiam retardari, eisdem comiti & Ottoni, & utrique ipsorum plenam damus, tenore presentium, potestatem, alium seu alios loco sui substituendi, quando vel quotiens ipsos vel eorum alterum abesse contigerit, & substitutum vel substitutos revocandi, prout viderint expedire.

Volentes quod substitutus, vel substituti ab eis, vel altero eorum, possit, seu possint omnia & singula facere in præmissis, quæ ipsi, comes & Otto, facerent, seu facere possent, si personaliter interessent.

Dat' apud Gandavum, xx. die Febr', anno Domini MCCXCVII.

Obligatio Regis Angliæ de triginta milibus libr' solvend' nobilibus Burgundiæ, pro auxilio dicto Regi contra Regem Franciæ præstando.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARD, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc d'Aquitann, a touz ceux, qui ces lettres verront, saluz.
Sacheut tuit, que come li noble home,
Itenaud de Burgoyne, cuens de Montbeliard,
Johan de Chalun sire d'Arlay,
Johan de Buggoyne,
Johan de Montbeliard, } sires de Montfaucou.
Gautier de Montfaucou,
Thebald sires de Noef Chastel,
Simon de Montbeliard, sires de Montron,
Johan sires de Faucony,
Estiephne d'Oiselier sires de Vile Noeve,
Pierres de Genwill sires de Monay,
Hymbertus sire de Clerenaus,
Johan d'Oischer, sires de Flag,
Wauter sires de Chastewileyne,
Oedes sires de Montferrand,
Guillame sires Cocondrai,
Estiephne sires de Forseher,
Johan sires de Jou, &
Gerard sires d'Arguel,
du countee de Burgoigne,

Nous aient promis & jure, qu'il, pur avoir nostre aid en deniers a defendre lor droit, contre le Roy de France, aideront en bon foi nous, & nos aidantz de la guerre; que nous & nos aidantz avoms, & aurems contre le Roi de France, & contre ses heirs.

Et que les ditz nobles contre le mesme Roy de France, & contre ses aidantz & fautoirs, feront & continueront guerre vive & aperte, en countee de Burgoigne, & es lieux veisins, tant come la guerre, que nous avoms contre le dit Roy de France, durra;

Et se continuera jusques tant, que pees final en soit fait; sicome en la dite promesse, & les autres covenances, sont plus plenerement contenues, es lettres faites des covenances avantdites.

Est a savoir, que nous promettons as ditz nobles hommes, que nous, a eux, & a leur heirs, ou a leur mandement, en aide des dispens, qu'il feront, pour faire, & pour continuer la dite guerre, selonc ce qu'il est contenuz es dites covenances, outre la somme de seissante mil livres de Tornoys peytz, les queles il ont la eu, & receu de nostre donn, pour la dite guerre faire, & continuer pur cest an, qui finera le primer jour du

mois de Juyn, dorroms & paeroms a Brussel en Brebant, chescun an apres, tant come la dite guerre durra, & se continuera, trent mil livres de la dite monioe, de Turnois petitz, ou la valour, en autres monioies;

Cest a savoir quinze mil livres le premer jour du mois de Juyn;

E quinze mil livres le premer jour du mois de Decembre;

Ou, si empeschment y avenist, denz dis semaines apres chescun des ditz termes, selonc ce qu'il est ordenè es dites covenances;

E ceste aide leur feroms, tant come la dite nostre guerre durra, & se continuera.

E li ditz nobles feront & continueront leur guerre desudites: & nous garderont les autres covenances desudites.

E s'il avenist, par aucun cas contraire, ce que Dieu ne vueille, que les ditz paiementz, ou aucun de eux, ne pussent estre faitz, en dit lieu de Brussel;

Nous promettons as ditz nobles, que les ditz payment seront faitz en Flandres, a Gant, ou en autre lieu, decea la mer; cestassavoir en la terre du conte de Flandres, ou duk de Brabant, ou du conte de Hollande, ou en autre lieu prechein, de cea la mer; la, ou la seignorie de la terre sera de nostre amiste.

E s'il avenist par aucun cas, que les ditz paiementz, ou aucun de eux, par default de nous, ou de noz gentz, ne fussent faitz en aucun des ditz termes; cestassavoir;

Au primer jour du mois de Juyn;

Et au primer jour du mois de Decembre;

Et les procureurs, ou les attournes des ditz nobles, apres les ditz termes, ou aucun de ceux, demorassent en lieu, ou les paiementz deuront estre faitz, pur attendre les ditz paiementz;

Nous promettons as ditz nobles, que nous paeroms as ditz attornes, les dispens, qu'il feront, renables, par la reson de la dite demoeure.

E promettons plus as ditz nobles, pur eux, & pur leur heirs, que, sil avient que nous feisoms pees, ou true, ou suffrance de guerre, ovesque le dit Roy de France, ou ovesques son heir, que nous mettrons les ditz nobles, en la dite pees, true, ou suffrance.

E, as choses desudites garder, tenir, & complir, en bone foï, obligemois as ditz nobles, & a leur heirs, nous, & noz heirs, & nos biens.

En tesmoignage, de ce, nous avoms fait aneitre nostre seal, en ces presentes lettres.

Don' a Erdenburgh' in Flandres, le septisme jour de Marz, l'an de Grace mil deus centz quatre vintz, & dis, e sept'.

Compromissum Regis Franciæ ad Papam, super pacè cum Rege Angliæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

PHILIPPUS, Dei gratiâ, Franciæ Rex, universis præsentibus litteras inspecturis, salutem.
Sic ad sacrosanctam Romanam ecclesiam, matrem nostram, progenitorum nostrorum more laudabili, nostræ viget devotionis integritas: sic in eam reverentia filialis exuberat quod ejus desiderijs nostros libenter confirmamus affectus, ejusque beneplacitis, quantum possimus, complacemus.

Sanè sanctissimus pater B. divini providentiâ, sacrosanctæ Romæ ac universalis ecclesiæ summus Pontifex, multiplicatâ precum instantiâ, spe-

cialibus nuncijs & litteris nos rogavit, ut, ad tollendum de medio impedimenta, turbationes & scandala, quæ ex dissentionibus & guerris, inter nos & Regem Angliæ suscitatis, Christi fidelibus, & præcipuè Terræ Sanctæ negotio provenerunt, nostros dirigentes gressus, & animam benigni copiantes, ad tractandum de pacis reformandæ negotio, circa dissentiones & guerras hujusmodi, ad ejus præsentiam nuncios mitteremus;

Nos itaque, ob reverentiam, quam ad ecclesiam ipsam gerimus & specialis, quam ad eundem summum Pontificem gerimus, dilectionis affectum, ejus in hæc parte hortationibus & paternis consilijs anuentes;

Dilectis & fidelibus nostris, E. archiepiscopo Narbon', R. duci Bur-

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

gundia, G. comiti Sancti Pauli, ac P. Flote domjao de Benello, militi, necnon magistris I. de Capriaco archidiacono Rothomagen' & Johanni cantori Bajocen' de quorum industriâ circumspcctâ & fidelitate probatâ confidimus, quosque ad præsentiam ejusdem summi Pontificis propter hoc, specialiter destinamus;

Tractandi de reformatione pacis prædictæ, inter nos & Regem prædictum, ac omnes confœderatos, alligatos, fautores & valitores quoslibet utriusque, super dissentionibus & gueris prædictis, ac super omnibus discordiis, controversiis, causis communibus, dampnis & injuriis, realibus & personalibus, inter nos & Regem eundem, quâvis occasione subortis;

Ac tractatus hujusmodi quacumque firmitate vallandi, necnon componendi, transigendi, paciscendi, conveniendi, jurandi in animam nostram, si viderint expedire, & compromittendi in quem, seu quos, & sub formâ, seu modo, de quibus expedire viderint,

Treugas seu sufferentias, vel abstinentiam, nostro nomine, concedendi de novo, & concessas innovandi, vel etiam prorogandi, usque ad tempus quo sibi videbitur expedire;

Ac omnia alia faciendi & singula quæ ad plenam pacem & concordiam poterunt pertinere, & quæ nos faceremus, seu facere possemus, si præsentem essemus;

Plenam & liberam, præsentium tenore, committimus potestatem: Ratum habituri & gratum quicquid per eosdem nuncios nostros, pro nobis & nomine nostro, agi vel fieri contigerit in præmissis, & singulis præmissorum.

Volumus tamen, & eidem archiepiscopo, duci & comiti, ac P. Flote militi, vel tribus ex eis, si quatuor insimul non concurrent, præsentium tenore, concedimus potestatem plenam & liberam, ut omnia & singula supradicta, & quæcunque pertinentia ad eadem, liberè facere valeant & complere, prout hoc ipsis quatuor, vel tribus ex eis, ad hæc concurrentibus, videbitur expedire.

Actum Parys, die Martis post Dominicam, quâ cantatur *Reminiscere*, anno Domini MCCXCVII.

Actum fuit hujus compromissum Romæ apud Sanctum Petrum, in pallatio papali, in camerâ ipsius domini Papæ, ac in ejus præsentia, præsentibus reverendis patribus, Dei gratia,

Domino Gerardo Sabinensi, &

Domino Matheo Portuensi, &

Sancti Rufini, episcopis;

Domino Roberto tituli Sancti Potten'.

Domino Johanne tituli Sanctorum Marcellini & Petri, presbiteris;

Domino Neopoleone Sancti Adriani, &

Domino Francisco Sancta Maria in Cosmedyn, diaconis cardinalibus;

Testibus ad hoc vocatis.

De reditu Regis à partibus Flandriæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

Pat. 26 Edw. I.
m. 23.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod, die Veneris, proximo post festum Sancti Gregorii, videlicet, decimo quarto die Martii, anno regni Regis Edwardi vicesimo sexto, idem Rex, veniens de Flandria, applicuit, circa horam nonam, in portu de Sandwico.

Et, die Sabbati, in crastino, circa horam primam, Johannes de Langeton, ipsius Regis cancellarius, in camerâ Regis, apud Sandwicum coram lecto ejusdem Regis, in præsentia suâ, & de præcepto suo, astantibus,

Domino R. de Grey,

Domino J. de Drokenesford, tunc custode garderobæ Regis; &

Domino J. de Benstede,

Sigillum, quo Rex utebatur in Anglia dum idem Rex fuerit in Flandria, sub sigillo ipsius cancellarii, liberavit domino W. Coventrensi & Lichfeldensi episcopo, thesaurario Regis, in thesaurariâ custodiendum.

Et idem Rex, statim in præsentia omnium prædictorum, magnum sigillum suum, quod secum habuit in Flandria, dicto Johanni de Langeton cancellario suo, sub privato sigillo suo, manu suâ propriâ liberavit.

De consilio summonendo.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

Claus. 26 Edw. I.
m. 12 d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patrî, W. eâdem gratiâ, Elien' episcopo, salutem.

Quia super quibusdam arduis negociis, nos & statum regni nostri tangentibus, vobiscum habere volumus colloquium & tractatum; vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod ad nos usque Westmonasterium personaliter accedatis, ita quod omnibus modis sitis ibidem die Dominicâ in Ramis Palmarum proximò futuris, ad ultimum; nobiscum super dictis negociis locuturi, & eciam tractaturi.

Et hoc nullo modo omittatis.

T. R. apud Sandwycum, xv. die Marcii.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, videlicet.

London episcopo.

Magistro Roberto de Radenwelle archidiacono Cestr'.

Magistro Willielmo de Kylkenny.

Magistro Willielmo de Grenefeld.

Magistro Reginaldo de Brannodon.

Magistro Johanni de Derby decano Lychfelden'.

Willielmo de Wylgheby, decano Lincoln.

Willielmo de Carleton'.

Petro de Leycestr'.

Johanni de Mettingham.

Willielmo de Bereford.

Elie de Bekingham.

Petro Malorre.

Willielmo Haward.

Rogero Brabazun.

Willielmo de Ormesby.

Magistro Johanni Lovel.

Gilberto de Ronbury.

Magistro Johanni de Lacy.

Magistro Thome de Lughore.

Johanni de Cobeham.

Johanni Giffard de Brimmesfeld.

Rex gratias agit Johanni de Warena comiti Surreie, super negocio Scotiæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

Claus. 26 Edw. I.
m. 12 d.
in Turr. Lond.

LE Roy à son ame & feal Johan de Warene cante de Surreye, saluz.

Nous vous fesoms a savoir qe nous stimes venuz des parties de Flandres en nostre royaume d'Engleterre, & arrivames a Sandwyz le Vendredi prochein apres la feste Saint Gregorie, sein e sauf ove toute nostre compaigne, la Dev merci.

E moult vous mercions del emprise de nostre boisoigne qe vous enpreistes d'aler sur nous enemis en celes parties, taunt qe nous estions dela la mer, e vous prioms qe ceo qe vous avez bien comence, voillez continuer e mettre toutz jours en onere a vostre pouer; qar nous nous hasteroms de venir vers vous, tant come nous porrons, e avaunt nostre venir e en nostre venir mettrons tot le bon conseil qe nous purrons en la

dite boisoigne, ensi qe al'eide D'ieu, ele se prendra bien, sicome ele devera.

Cestes lettres vous enveioims severaument, come a chevetaine de ceaus, qi sont de par nous es parties ou vous estes; & vous envoioims unes autres lettres overtes de meisme la tenour, escrites generaument a touz les grantz seignurs de vostre compaignie, saunz nomer les persones, kar a celes foez qe nous vous envoiames lettres par Roberd Achard nostre chevalier: nous y envoiames aucunes por bailler a certaines persones, qe ne y furent mie, dont nous vous prioms qe a ceaus qe serront pres de vous, quant cestes lettres vous vendront, facez bailler les lettres generales de par en tiel lu e en tiel manere come vous verrez qe mieuz soit.

Donees a Cantebyr', le xvii. jour de Marz.

Comiti Ultoniæ, de pace in Hibernia conservandâ, Rege versus partes Scotiæ profecturo.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

Claus. 26 Edw. I.
m. 12 d.
in Turr. Lond.

REX comiti Ulton', salutem. Quia sumus profecturi versus partes Scotie, in auxilium quorundam fidelium nostrorum in partibus illis commorancium, ad maliciam Scottorum, inimicorum & rebellium nostrorum, concedente Domino, reprimendam; & in desiderio plurimum habeamus, quod bona pax & tranquillitas in terrâ nostrâ Hibernie teneantur, & maxime tempore quo in dictis partibus Scotie moram facere nos cõtinget;

Vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, rogantes quatinus, ut pax & tranquillitas firma in terris vestris Hibernie observentur, partes vestras interponatis viriliter cum effectu, pro quo fidelitatem, probitatem, & dilectionem vestram debeamus merito cõmendare: provisò tamen, quod semper prompti sitis & parati cum equis & armis ad nos in Scociam accedendi, cum à nobis super hoc fueritis requisiti.

T. R. apud Westm'. xxx. die Marcii.

10 R.

De veniendo usque Eborum & exinde proficiscendo ad partes Scotiæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.Claus. 26 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Willielmo de Bello Campo comiti Warw', salutem.

Quia jam sumus in proficiscendo versus partes Scocie, in adiutorium fidelium nostrorum in partibus illis existentium, ad maliciam Scottorum, inimicorum & rebellium nostrorum, potenter reprimendam: vobis mandamus, rogantes in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungendo, quatinus cum equis & armis sitis ad nos apud Eborum in festo Pentecost' proximo futuro ad ultimum, ubi tunc personaliter erimus, Domino concedente; prompti & parati exinde nobiscum proficisci ad partes Scocie predictas, ad dictorum inimicorum & rebellium nostrorum, maliciam reprimendam; & ad eosdem inimicos & rebelles nostros, juxta eorum demeritum, expugnandos. Et hoc, sicut nos & honorem nostrum & vestrum, & regni nostri tranquillitatem diligitis, nullo modo omittatis.

T. R. apud Westm', xxx. die Martii.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, videlicet,

Kanc' Willielmo de Leyburn.
Roberto de Setwentz.
Guncelino de Badlesmere.
Johanni de Northwode, juniori.
Johanni de Rokestegh.
Roger de Tilmanneston'.
Guncelino de Clyve.
Johanni le Sauvage.
Henrico de Cobham filio Johannis de Cobham.
Ricardo de Rokestegh.
Petro de Huntingfeld.
Johanni de Botecurte.
Willielmo de Grey.
Johanni de Hotebrok'.
Johanni de Lotetot.
Johanni Paynel.
Nicholao de Weylond.
Johanni de Weylond.
Willielmo de Pakeham.
Roberto de Reydon.
Petro de Denarston.
Roberto de Shelton.
Roberto de Burnevill.
Matheo de Lovayn.
Roger de Colevill, juniori.
Willielmo Tatemasche.
Johanni de Sancto Claro.
Roger de Huntingfeld.
Radulpho de Sancto Mauro.
Thome Bawent.

Norff' Eduardo Charles.
Roberto de Stutevill.
Roberto de Tateshale.
Petro Rocelyn.
Roger Mynnot.
Willielmo Gerberde.
Ricardo de Walsingham.
Roberto le Burgoytloun.
Fulconi Baynard.
Galfrido de Burdeleys.
Richardo de la Rokele.
Roberto de Hengham de Bacunsthorp.
Roberto de Catston.
Roger de Sancto Martino.
Roger de Brom.
Thome de Ingaldesthorp.
Roberto de Monte Alto.
Johanni Bygod.
Ricardo de Belhous.
Willielmo de Felmingham.
Roberto Baynard.
Thome de Hanvill.
Roger de Colevill seniori.
Radulpho de Remenhale.
Bartho' de Somerton.
Ade de Kaytly.
Roger de Gyney.
Roberto Bardolf.
Reginaldo le Gros.
Willielmo Roscelyn.

Surr' Johanni Dabernoun.
Willielmo Aumbesas.
Berik' Warino de Insula.
Glouc' Egido de Berkele.
Willielmo de Berkele.
Waltero de Helyoun.
Nicholao de Bathon.
Ricardo de la Ryvere.
Petro Crok.
Johanni de Wylyngton.
Radulphus de Coggeshale.
Jollano de Durene.
Thome de Mavndevill.
Willielmo filio Radulpi.
Henrico de Enefeud.
Roberto de Sancto Claro.
Johanni de Sutton.
Essex' Petro de Taleworth.
Hugoni le Blount.
Ricardo de Cornerthe.
Roberto le Brus.
Henrico de Grey.
Ricardo filio Simonis.
Hamoni le Parker.
Willielmo de Monte Canisio.
Sussex' Willielmo de Pagcham.
Willielmo Paynel.
Radulpho Saunzavoit.
Willielmo de Alta Ripa.
Fulconi Lestrange.
Simoni de Pirpount.
Thome de Leukenore.
Thome Peverel.
Willielmo de Hastings.
Luce de Vyenna.
Somers' Radulpho Wake.
Matheo de Furneaus.
Waltero de Ortiaco.
Johanni de Bello campo, domino de Norton.
Wylt' Waltero Paveley.
Waltero de Shydemore.
Johanni de Hoke.
Ricardo de Coleshull.
Ricardo de Tautesey.
Alexandro de Chevroil.
Nicholao de Sancto Mauro.
Reginaldo de Sancto Martino.

Eborum' Roberto Ughtrede.
Hugoni fil' Henrici.
Devon' Willielmo Martin.
Saiero Lanlandron.
Willielmo Botreus.
Henrico de la Pomprege.
Staff' Edmundo baroni de Staff.
Willielmo de Stafford.
Henrico Mawwaysin.
Ricardo de Drayton.
Hugoni de Weston.
Ricardo de Careswell.
Roberto de Pype.
Roberto Hasteng'.
Ade de Brumpton.
Radulpho de Montjoye.
Theobaldo de Newill.
Galfrido de Gresseleye.
Willielmo de Monte Goweri.
Suith' Johanni Daundely.
Ricardo de Portesey.
Hugoni de Braibof.
Ricardo de Sancto Waterico.
Ricardo de Afton.
Baldewyno de Insula.
Norht' Willielmo Boteuxlein.
Thome de Verdun.
Henrico de Pynkeny.
Willielmo de Bradden.
Johanni de Wasteneys.
Willielmo Tucht.
Lincoln' Hugo de Tateshale.
Cant' Johanni de Beauchamp.
Rad' fil' Bernardi.
Hertf' Joh' fil' Simonis.
Heref' Ricardo Talebot.
Roberto de Burghull.
Bedf' Reginaldo de Grey.
Midd' Joh' le Rous.
Essex' Ranulpho de Arderne.
Somers' Johanni de Waleys.
Johanni de Seynliou.
Johanni de Bello Campo de Norton.
Surr' Johanni de Burstowe.
Wilt' Andr' de Grymsted.
Oxon' Johanni fil' Guidonis.

Instrumentum responsonis quam dedit Rex Angliæ, religiosis à Philippo Rege Franciæ ei missis, super negotio liberationis Regis Scotiæ & suorum, nec non executionis treugarum.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Bibl. Bod.
MSS. Carte.
P.P.P. f. 130. b.

IN nomine Domini nostri JESU CHRISTI, Amen. Anno Incarnationis ejusdem MCC. nonagesimo octavo. Indictione undecima, pontificatus sanctissimi patris, domini nostri universalis, domini Bonifacii Papæ octavi, anno quarto, mensis Aprilis die tertio intransis, omnibus hoc præsens publicum instrumentum visuris & audituris, pateat evidenter: quod cum nuper religiosi viri, fratres Gaufridus de Ablines de prædicatorum, & Petrus de Landosies de minorum ordinibus, constituti & missi à serenissimo pñcipe & domino, Philippo, Dei gratiâ, Rege Francorum illustre, prout per patentes litteras ipsius domini Regis, sigillo sano & integro munitas, evidentius apparebit, quarum tenor talis est.

“**PHILIPPE**, par la grace de DIEU, Roy de France, a tous-ceux qui ces presentes lettres verront, salut. Comme souffrance ou abstinence de guerre; &c. (Vid. Quidam religiosi à Rege Franciæ mittuntur, &c. p. 861.)

Serenissimo principi, domino Eduuardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, quædam juxta præscriptarum litterarum tenorem pro ipso domino Rege Franciæ significassent, & notificassent in scriptis quæ dedissent, in modum qui sequitur.

À VOSTRE hauteuse. Nous freres Geoffroy d'Ablines de l'ordre des freres prescheurs, frere Pierre de Laudosies de l'ordre des freres meneurs, envoyez de par nostre seigneur le Roy de France, signifions & faisons assavoir ces choses ensuivans.

Premierement, que nostre sire li diz Roys est volontiers & en bonne volente & ferme propos de tenir, & faire tenir, garder, & faire garder, la suffrance ou abstinence prise sur la guerre meue entre li & vous; selonc ce qui est contenu ez lettres faictes sur ladictie souffrance a vous & a vos hoirs, hommes, alliez, & aydans, soit Roy d'Alemagne, ou comte de Bar, ou autres alliez.

Item, que nostre sire li diz Rois a faire crier à ban commun, & en autre maniere parquoy hom le peu mieux scavoir, la dicte suffrance en la maniere distinctement, es lieux plus solempnes de son royaume, fa ou vos gens peuvent plus gaigrier en habitans, ou en reparans, & es marches qui fuisent plus perilleuses, a vous & a vous hommes, souzmis, sougiez, aydans, & alliez.

Item, que nostre sire li diz Roy a demande & commande ja plusieurs fois a monsieur Simon de Meleun, qui est establi de par li pur taxer les ostages, pour ostagier les pris d'une part & d'autre, que hastivement, totes choses laissez, entende a cette besogne, & s'emerveillent aucun de ce que monsieur G. de Gienville ne se hastie plus de ces ostages taxer.

Item, que ez marches, & ez terres la ou on pourroit plus doubter que en mespreist ou forfait, contre la teneur de la souffrance, li admis & establis ses gens pour amander les forfaits se ils advenoient, laquelle chose DIEU ne vueille suffrir.

Item, que li Rois, li royaumes, li prelatz, tant comme a eux appartient, li prince, baron, chevalier, & autres nobles, communitez & universitez des villes d'Ecosse, soient alliez, aydans, & obligez a nostre seigneur li Roy de France de pieca, & qu'il soit isint nous quidons que vous en soiez certain par aucunes lettres que vous avez, ou autres pour vous faictes sur l'alliance devandite; & si vous ne le savez, nous vous offrons a en faire foy tantos par lettres suffisamment.

Ces choses signifiees, nous vous faisons nos demandés & nos requestes de par nostre seigneur le Roy de France.

PREMIEREMENT, tost soit & que nostre sire le dict Roy ne quide mie que vous vouliez la souffrance briser en riens, ne que dans vous requirons nous de par li que vous la faictes tenir & garder, teigniez & gardez a li, & a ses hers, hommes, soubzmis, aydans, sugez & alliez, par vous, vos alliez, suivis, & sugez.

Item, que vous fassiez crier a ban commun, & distinctement, par les solempnes villes, chasteux, & citez, & especiallement en la garde des Cinq Ports & de plus, se plus en y a, la souffrance; & la maniere comment elle est faicte & escripte; & comment elle doit estre tenue & gardee par toi, vostre royaume, totes vos terres, & de vos alliez, aydans, hommes, soubzmis & sugets.

Item, que vous mandez par vos lettres pendaus a monsieur Geoffroy de Gienville, que hastivement, & totes enchesons laissez, entende oueqques monsieur Simon de Meleun a taxer les ostages par les, prix d'une partie & d'autre delivrer: car nostre sire li Roys de France est desiraus de suens avoir, & volenterins de vos delivrer, quoi qu'on vous ait donne a entendre.

Item, que es marches, & terres & pays, ou on se pourroit plus doubter de

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

mesprison & ailleurs, vous establistiez vos gens; & si establis sont, que vous leur mandez par vos lettres, que loyamment, & hastivement, & sans delay, entendent à amander les forfaits si nul en y avenoit, & en tielle manière, que par leur defaute il n'en conveigne pas avoir recours a vous.

Item, que la souffrance ou abstinence de guerre soit tenue e gardee a noble prince Jean de Roy d'Ecosse, au royaume, as prelates, princes, barons, chevaliers, & autres nobles, communitez & universitez, & habitans del royaume d'Ecosse, qui sont de piega, aliez, & aidans a nostre seigneur le Roy de France & a son royaume.

Item, que li dis Jehan Roy d'Ecosse, & les autres pris, de quelque estat qu'ils soient, haut ou bas, grand or petit, pris & tenus de par vous, soient delivrer par les ostages, qui sont ou seront taxez a la volonte & a la cognoissance des deux chevalliers.

Quibus sic significatis, insinuatis, intimatis, & in scriptis domino Regi Angliæ supradicto traditis, habitâ per ipsum dominum Regem Angliæ per plures dies super iis deliberatione, ut voluerat, respondit in modum qui sequitur.

QUOD quicquid constinebatur in litteris sufferentia, paratus erat integraliter observare, & observari facere; & jam erant ipsæ sufferentia per solemniores villas & Quince Portus Angliæ proclamata. Et etiam scripserat domino Gaufrido de Gienvilla militi, festinando eum, quantum poterat, quod eos qui tenebantur per eum capti, taxaret. Et insuper atoratus eligeret, quibus dederat in mandatis, quod celeriter ad regni sui confines accederent, & si quid contra prædictas sufferentias fore factum invenirent,

id sine tarditate facerent emendari, ita quod propter hoc non oporteret ad eum haberi recursum. Et si aliquid de contentis in sufferentiis esset aequaliter obmissum, paratus erat quod esset scrupulum vel obmissum, integraliter adimplere. Si verò aliqua essent obmissa, ostendatis, & nos parati sumus adimplere.

Super requisitione autem factâ de Rege, regno, prælatibus, baronibus, principibus, militibus, communitatibus & universitatibus Scotiæ, respondit: quod hujusmodi requisitio sibi erat nova, extranea, & admirabilis, cum nec in primis, nec in secundis sufferentiis, facta fuisset mentio aliqua de eisdem; & cum ista requisitio sit sibi nova, extranea & admirabilis, maximi ponderis, maximæque reputationis, sibi videatur, ideo magnâ indiget discussione & diuturnâ deliberatione, ad quas, personis & litteris à se distantibus, quibus poterat plenius certiorari, faciendas, indigebat.

Quare ut clarius & efficacius requisitioni supradictæ satisfaciât, habitâ diligenti deliberatione, & competenti discussione, quamcunq; bono modo poterit, per suos speciales nuntios domino Regi Franciæ respondebit, & talem responsonem super iis facere proponit, quod meritò de jure sibi sufficere poterit & debebit.

Acta fuerunt præscripta London' in hospitio reverendi patris, domini, Dei gratiâ, archiepiscopi Eboracen'; presentibus reverendis patribus, dominis, Antonio Dublino, Richardo London' & Gualtero Crestren' Dei gratiâ, episcopis; nobilibus viris, Thoma & Henrico filiis quondam domini Edmundi, ejusdem Regis Angliæ fratris; Johanne de Barro, Aymarro de Vallentia & Hugone Dispen' militibus, testibus ad hoc vocatis specialiter & rogatis.

De inquirendo super gravaminibus populo regni factis, in singulis comitatibus.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

REX, &c. dilectis & fidelibus suis, Willielmo Inge & Johanni de Cokfeld, salutem.

Pat. 26 Edw. I.
m. 21.
in Turr. Lond.

Cum nuper, ante transfretationem nostram in Flandriam, habuerimus voluntatem & desiderium, gravamina populo regni nostri, nomine nostro, facta, facere emendari.

Et; super hoc, miserimus litteras nostras patentes per comitatus singulos dicti regni;

Nos, hujusmodi negotium effectui debito mancipari volentes, assignavimus vos, in comitatibus Lincolnie, Rotelandie, Northamptonie, Norfolciæ, & Suffolciæ, unâ cum clericis & religiosis, quos locorum diocesanii, ad hoc duxerint deputandos;

Ad inquirendum per sacramentum proborum & legalium hominum de comitatibus prædictis, per quos rei veritas melius sciri poterit, super hujusmodi gravaminibus: veluti de rebus captis in ecclesiis, necnon de lanis, pellibus, coriis, bladibus, animalibus, carnibus, piscibus, & omnimodis aliis rebus, in ecclesiis & extra, similiter captis & asportatis per comitatus prædictos, tam de clericis, quam de laicis; sive pro custodiâ maris, vel alio modo quocumque, post guerram inter nos & Regem Franciæ inchoatam: & ad ea omnia & singula audienda & terminanda, tam ex officio vobis per presentes commissio, quam ad sectam cujuslibet, conqueri se volentes;

Et ad faciendum ulterius in præmissis, juxta formam ordinationis, per nos & consilium nostrum indè factæ (quam sigillo nostro vobis mittimus consignatam) & prout de jure, & secundum legem & consuetudinem regni nostri, fuerit faciendum.

Et ideo vobis mandamus, quod ad certos dies & loca, quos ad hoc provideritis, præmissa faciatis in formâ prædictâ.

Salvis nobis americiamentis & aliis, ad nos indè spectantibus.

Mandavimus enim vicecomitatibus nostris comitatum prædictorum, quod, ad certos dies & loca, quos eis scire faciatis, venire faciant, coram vobis, tot & tales, probos & legales homines, de ballivis suis, per quos rei veritas, in præmissis, melius sciri poterit & inquirei: & similiter locorum diocesanii, quod hujusmodi clericos & religiosos, cum vos, vel alter vestrum, eis scire feceritis, vel fecerit, unâ vobiscum, deputent ad præmissa.

In ejus, &c.

Teste Rege, apud Westm', iv. die April.

Eodem modo assignantur subscripti, in singulis comitatibus subscriptis, videlicet,

Willielmus de Den & Rogerus Bryan, in comitatibus	Essex. Hertf. Cantebr. Huntind. Midd.	Ad de Crokebayk & Robertus de Knyttete, in com'	Globc. Wygorn. Heref. Salop. Staff.
Johannes le Sawage & Johannes de Banquell, in comitatibus	Kanc. Sussex. Surr. Suthl. Wyll'	Willielmus de Sancto Quintino & Petrus Becard, in com'	Eborum. Lane. Noting. Derb.
Johannes Randulf & Ricardus de Coleshull, in comitatibus	Berk. Somers. Dors. Devon. Cornub.	Johannes de Burne & Johannes de Wyleby, in com'	Bokingham. Bedf. Oxon. Leyc. Warw.

De Wallensibus eligendis, & ad Regem usque Karliol' mittendis.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

REX dilecto & fideli suo Edmundo de Mortuo Mari, salutem.

Claus. 26 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

Quia ad partes Scocie, ad reprimendam maliciam & rebellionem Scotorum, inimicorum & rebellium nostrorum; qui, spreto fidelitatis sue debito, dum eramus in partibus Flandrie constituti, regnum nostrum hostiliter invaserunt, homicidia, depredaciones, incendia, & alia dampna quamplurima perpetrando; jam ordinavimus dirigere gressus nostros, ad quod negotium commodius & virtius faciendum, Wallensibus peditibus ad arma potentibus, plurimum indigemus;

Vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod de terrâ vestrâ de Kery, Kedewy & Arewostly sexcentos Wallenses pedites, de validioribus & potentioribus Wallensibus terræ predictæ, eligi, & illos per aliquem fidelem de quo confiditis, ad nos usque Karliolum duci faciatis; ita quod sint ibidem armis competentibus benè muniti, die Martis proximo post festum Sancti Barnabe Apostoli, proximo

futurum ad ultimum, parati ad proficiscendum exindè nobiscum ad vadia nostra contra Scotos predictos.

Et taliter vos habeatis in hac parte, quod diligenciam vestram in hoc debeamus meritò commendare; quodque pro defectu vestri negotium expeditionis nostre minimè retardetur, assignavimus autem dilectum clericum nostrum Henricum de Braunceston ad solvendum dictis Wallensibus vadia sua, quousque ad nos ad diem & locum venerint supradictos.

T. R. apud Westm', viii. die Aprilis.

Eodem modo mandatum est Willielmo de Breous ad eligend' de terrâ de Gower, trescentos Wallenses pedites; etiam mandatum est Rogero de Mortuo Mari ad eligend' de terris suis de Lanhudo Meskyn, Moghelan & de partibus de la Pole, sexcentos Wallenses pedites; & mandatum est justiciario Cestr' ad eligend' septingentos Wallenses pedites de partibus de Ros, Roynok, Mayllor, Sajsnek, Hope, Englefeld, Dryffrenclouth, & Mohantesdale, ut supra.

T. R. ut supra.

De parlamento tenendo apud Eborum: hominibus ad arma interim in villâ de Berewyco, pro ipsius salvatione & tuitione dimissis.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.

REX dilecto & fideli suo Johanni de Warena comiti Surr' capitaneo municionis sue in partibus Scocie, salutem.

Claus. 26 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

Quia in instanti festo Pentecost' apud Eborum esse proponimus, Domino concedente, ubi vobiscum & cum aliis fidelibus nostris, super quibusdam negociis, nos & regnum nostrum tangentibus, habere volumus colloquium speciale; per quod mandavimus singulis comitatibus in comitivâ vestrâ commemorantibus, quod modis omnibus sint ad nos ad dictum locum in vigiliâ dicti festi, quanto secretius poterunt, nobiscum super dictis negociis locuturi; hominibus, suis ad arma interim in villâ nostrâ de Berewyco, pro ipsius salvatione & tuitione dimissis;

Vobis mandamus quod, assumptis vobiscum de baronibus ibidem in obsequio nostro commemorantibus, quos vestra discretio viderit assumendos, ad nos, ad dictos diem & locum, secretiori modo quo poteritis, personaliter accedatis, nobiscum ibidem super dictis negociis locuturi: homines vestros ad arma in villâ nostrâ predictâ, pro munitione & salvatione ejusdem interim dimittentes; ita quod villa illa post recessum vestrum, benè munita remaneat & secura.

Et hoc, sicut de vobis confidimus, nullatenus omittatis.

T. R. apud Westm', x. die Aprilis.

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

Rogero le Bygod comiti Norfolcæ, & marescallo Angliæ, super eodem negotio.

REX dilecto & fideli suo Rogero le Bygod comiti Norff' & marescallo Angliæ, salutem.

Quia in instanti festo Pentecostes apud Eborum esse proponimus, Domino concedente, ubi vobiscum & cum aliis fidelibus nostris, super quibusdam negociis nos & regnum nostrum tangentibus, habere volumus colloquium speciale;

Vobis mandamus rogantes, quatinus ad dictos diem & locum, ad nos, cum pauciori gente quâ poteritis, personaliter accedatis, ita quod sitis ibidem modis omnibus in vigilia dicti festi, nobiscum super dictis negociis tractatum & colloquium habituri; homines vestros ad arma in villâ nostrâ Berewico, pro munitione & salvatione ejusdem, interim dimittentis.

Et hoc nullatenus omittatis. T. ut supra.

Consimiles littera diriguntur subscriptis, videlicet.

Radulpho de Monte Hermeri comiti Glouc' & Herif.

Humfrido de Bohun comiti Hereford & Essex.

Gilberto de Umframvill comiti de Anegos.

Ricardo filio Alani comiti Arundell.

Vicecomiti Eborum. De eodem.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia apud Eborum in instanti festo Pentecostes esse proponimus, Domino concedente, & ibidem cum comitibus, baronibus & ceteris proceribus regni nostri, super negociis, nos & statum ejusdem regni tangentibus, habere volumus colloquium & tractatum, per quod mandavimus eisdem comitibus, baronibus & proceribus, quod tunc sint ad nos ibidem, nobiscum locuturi & super dictis negociis tractaturi;

Tibi precipimus, firmiter injungentes, quod de comitatu predicto, nos milites; & de quâlibet civitate ejusdem comitatûs, duos cives; & de quolibet burgo, duos burgenses, de discretioribus & ad laborandum potentioribus, sine dilacione eligi, & eos ad nos ad predictum diem & locum venire facias; ita quod dicti milites plenam potestatem pro se & communitate comitatûs predicti, & dicti cives & burgenses pro se & communitate civitatum & burgorum predictorum divisim ab ipsis, tunc ibidem habeant, ad faciendum quod tunc, de communi consilio, ordinabitur in premissis.

Ita quod pro defectu hujus potestatis, negocia predicta infecta non remaneant quoquo modo. Et habeas ibi nomina militum, civium, burgensium, & hoc breve. T. ut supra.

Consimiles littera diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.

Rex reddit civibus London' civitatem suam, unâ cum majoritate & libertatibus suis universis.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Pat. 26 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis quod, pro bono servieio quod dilecti nobis cives nostri London' nobis hactenus impenderunt, reddimus & restituimus eisdem, civitatem nostram, unâ cum majoritate & libertatibus suis universis; quas quidem civitatem, majoritatem & libertates, certis de causis dudum capi fecimus in manum nostram: habend' & tenend' dictis civibus ad voluntatem nostram, aded' integrè & liberè, sicut eas habuerunt & tenuerunt die captionis ejusdem:

Ita tamen, quod dilectus & fidelis noster Johannes le Breton, nuper custos noster civitatis predictæ, & alii quos unâ cum ipso assignavimus, ad inquirendum de quibusdam transgressionibus & contemptibus in eadem civitate,

dum nuper in partibus Flandriæ moram fecimus, nobis factis, inquisitionem illam faciant, & nos inde certificent, juxta potestatem per litteras nostras patentes eis traditam in hac parte: ut illos quos inde culpabiles invenire contigerit, secundum quod nobis & consilio nostro videbitur, punire faciamus, prout in litteris illis plenius continetur.

In cujus, &c.

T. R. apud Westm', xi. die Aprilis.

Per ipsum Regem & consilium.

Et mandatum est per litteras patentes Johanni le Bretun, quod civitatem illam cum libertatibus suis eisdem civibus liberet, tenendam in forma predicta. T. ut supra.

Procuratores per nobiles Burgundiæ constituti, ad compromittendum in Bonifacium VIII. Papam, super pace cum Rege Franciæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Rot. Miscellan.
n. 19.
in Turr. Lond.

NOUS, Renaud counte de Monbeliard, Johan de Chalon seigneur d'Arly, Johan de Monbeliard seigneur de Monfaucor, Symon de Monbeliard seigneur de Montron, Johan de Vyenne seigneur de Mirebel en la Montayne, Estevene de Motron seigneur de Villenove, Johan de Motondray seigneur de Flagy, Pierre de Jonguill seigneur de Marnay, Wauter de Comercy seigneur de Chastelvilain, Humbert seigneur de Clerocaux, Gerard seigneur d'Argnell, Ode seigneur de Montferand, William seigneur de Corcondray, chevaliers; Estevene seigneur de Montany, & Johan seigneur de Juyl, esquiers de l'evesque de Besanson.

Faisoms savoir a tous, qui cest publique instrument verront, qui nous fesoms, establoms & ordeinoms, jointement & severalment, nostre ame noble homme, seigneur Gauter de Montfaucor, chevalier de le avantdit evesche de Besanson, portour de ceste presente lettres, verray & loyal procureur, ambassor, menour des bossoignes, & message especial, en totes noz bossoignes, & causes movees, & a mover, tant pur nous, come encontre nous, coudre quicunques persoines, & de l'esglise, chapitles, colleges, universitez & communitez; & especialment encontre le tresnoble & treshaut prince, Phelip Roy de France, & ses procureurs, ambassours, menours des bossoignes, & messages specials, devant le seint pere en Dieu, nostre seigneur, sire Boniface, de la saint esglise de Rome, & de la universele esglise, souverain evesque; & devant les cardinaux du se d'apostoile, delegatz, & souz delegatz de l'esglise de Rome, & devant tous autres juges de l'esglise, & seculers ordinaires, arbitres, arbitrons, amiables composours; & devant trestouz autres, de quicunque noun quilz soient nomez;

Et donous, jointement & severalment, plein & general, & franc poer, & especial mandement de empètrer & contredire, de demander par nous, & de nous defendre, de excepter & proposer, de declarer & de pleecomencer, & de jurer, en noz alme, de calumpnie & de verite dire, & de faire tout autre manere de serement, qui puist estre equis, en toutes causes, & de poser, & de respondre as posicions, & de mener & mettre, avant tesmoings & instrumentz;

Et de dire contre les testimoings, & de reprover, casser, & anyntir les instrumentz, de la partie contraire, & de oyer sentences, interloquitaires, & definitives, & de appeler de lors, & de chascun greff, & de poursuivre les appeaux & de eaux renovelers, & de empètrer, sy mester est, le benefice de nostre absolucion;

Et de compromettre, & le compromis afforcer, par serement, ou par peine de faire composition, transaction, appesement de pees & de concordé;

Et de traiter de meisme la pees & concorde, ovesque les procureurs, messages, ambassours de devantdit Roy de France, devant le dit seigneur souverain evesque, & devant chascun autre desuz nome;

Et la meisme pees & concorde faire, & reformer, & terminer en due fin, & de faire contract, lettres, ou instrumens, sur chascune fourme;

Et de faire, en nostre noun, promesse, & stipulacion;

Et de nous souzmettre & obliger, & chascun de nous, sur cestes choses, sur chascune jurisdiction esprituaute & temporalte, & de faire, en nostre noun, pur nous, totes maneres de supplicacions a la sainotete de meisme l'apostoille; & de elles pursure;

Et de debatre & contrestre, si ascunes soient faites noun duement contre nous, ou ascun de nous, & de elles reprover, & de substituer, & establir un, ou deux procureurs, en lieu de soy, qui eit, ou eient semblable poer, anxbien come si yci en fust fait espediale mencion;

Et de eaux repeler totes foiz q'il lui plerra, & lui semblera, qui bon soit, durant totoivoie le present procuracion, en sa fource;

Et generalment de faire totes les choses, & chascune de elles, les queles serront a faire, entour les avantdites choses, & chascune de elles;

Et ont promis, chascun de eux, pur le tout, par solemne stipulacion, qui en fu faite a moy, notayre desouz escript, come a persoine publique, & en lieu, & en noun, & a l'ope des trestouz ceuz, des queux il apertient, ou purra apertinir;

Avoir purdurablement, ferm & estable, tout-quant que par le dit nostre procureur, sonn substitut, otr substituz, serra fait, dit, ou purchace es avantdites choses, & en chascune de elles; & paier la chose juggee, ove ses convenables clauses;

Et pu' ce que totes les avantdites choses, & chascune de elles, devierent fermes & estables, nous avoms prie, & fait escrire cest present publik instrument, par la main Bartholomei de Gy, clerk de Besanson, publique notaire, par l'autorite de l'apostoil, & seigne de son signafacustume.

Et ce sachent per la tanour de cest present instrument toux ceuz, as queux il apertinut, ou purra apertener.

Ce fu fait en champs ou finage de Morre, sus Belanson, le xx. jour du moys d'Averil, l'an del Incarnation de nostre Seigneur, mil deus centz quatre vintz & dyshuit; l'an quart ou pontificat du dit seigneur Boniface Pape uytime: encidien unsime.

Presens sages hommes,

Sire Johan de Vercelles professor en ley escripte,

Pierre de Turnois clerk de Besanson,

Hugh de Blaqueroux clerk,

Sire Johan de Ville, chevaliers de la deocie de Besanson,

Tesmoignes a ce appelez.

Et jeo, Bartolomy de Gy, clerk de Besanson, publique notaire, par auctorite de l'apostoile, apele & prie per les avan ditz chevaliers & esquiers, fu present a l'ordinacion, establissement, & promesse avantdites: & fitz-la

A. D. 1298. † An. 26 Edw. I.

stipulation, sicome il est desusdit: & ay de ma mayn escript cest publique instrument, & public, & signee de mon signe escoustume.

Cest compromis ou submission fu fait a Rome, a saint pere, en paleys du Pape, en sa chambre, & en sa presence.

Presens les reverens peres,

Seigneurs par la grace Dieu, G. de Sabin' & M. de Ponts, & de Saint Ruffine evesques cardinaux, Et l'evcesque Idrotyn,

Franceys evesq. de Spolet, Et Guill' evesq. Glandeteuse.

Testmoings, & ce appelez & priez.

E Jeo, Nyeolas Nouel de Vik, publique notoyre, par l'autorite de l'apostoille fu present, en les avantdites choses, & totes ces choses, sicome il est desuz dist, par le mandement du devantdit seigneur apostoille, & priez par le devantdit seigneur Gautier, aij escriptes & publiees, & signees de mon signe escoustume.

De pecuniâ, nomine Regis, à Jerosolimâ & Sicilia Rege recipiendâ, per Henricum comitem Barri.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Pat. 26 Edw. I.
m. 18.
in Terr. Lond.

REX universis, ad quos, &c. salutem. Notum vobis facimus, quod nos ordinamus & constituimus nobilem virum, Henricum comitem Barri, filium nostrum karissimum, procuratorem nostrum, ad petendum & recipiendum, nomine nostro, decem milia marcarum argenti à magnifico principe, domino Karolo, Dei gratiâ, Jerusolymâ & Sicilia Rege illustri, karissimo consanguineo nostro, quas sibi, tunc principi Salernitano, in quibusdam urgentissimis necessitatibus suis, mutuavimus, & de garderobâ nostrâ, ex causâ mutui, fecimus numerari, prout in quâdam litterâ obligationis, quam super hoc habemus ab eo, plenius continetur.

Dantes eidem comiti plenam potestatem, & speciale mandatum, super solutione præfati debiti, quatenus sibi solvi, seu aliâs satisfaci contigerit, litteras, de soluto, sive acquietantiâ, nostro, & heredum nostrorum nomine faciendi:

Ratum habituri & firmum, pro nobis, & eisdem hæredibus nostris, quicquid præfatus comes, in prædictâ pecuniâ petitione, receptione, & acquietantiâ, duxerit faciendum.

In cujus, &c.

Dat' apud Sanctum Albanum, xxv. die Aprilis.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, Regi Scotiae, super confirmatione & consecratione Willielmi de Lamberton, episcopi Sancti Andreae.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimov in CHRISTO filio . . . Regi Scotiae illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Grande divinæ præmii & præconium humanæ laudis acquiritur, si personis, dignitate præditis, honor debitus impendatur.

Sanè, ecclesiâ Sancti Andreae in Scotia, per obitum, bonæ memoriae, Willielmi Fraser, ejusdem ecclesiæ episcopi, pastoris solatio destitutâ, dilecti filii capitulum ipsius ecclesiæ, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt & potuerunt comodè interesse, die ad eligendum præfixâ, convenientes in unum, ac deliberantes super hoc, per viam procedere compromissi;

Dilectis illis, Johanni Priori: Johanni majori, & Willielmo Laudon' archidiaconis: Adæ suppriori, Johanni Kayr', Adæ de Laurbeden' & Thomæ de Huterimackedy, canonicis;

Ipsius ecclesiæ providendi, eâ vice, eidem ecclesiæ de pastore, potestatem plenam & liberam unanimiter contulerint:

Promittentes illum in suum episcopum & pastorem recipere & habere, quem ipsi, vel major pars ipsorum ducerent eligendum.

Idem verò prior, archidiaconi, supprior, & canonici, in se hujusmodi potestate receptâ, attendentes quòd, per venerabilem fratrem nostrum Willielmum de Lamberton, episcopum ipsius ecclesiæ Sancti Andreae, utpote magnæ providentiæ & discretionis virum, & de literarum scientiâ, honestate vitæ, ac morum gravitate multipliciter commendatum, sæpèdicta ecclesia poterat laudabilia suscipere incrementa;

In eundem Willielmum, tunc cancellarium ecclesiæ Glasguensis, direxerunt unanimiter vota sua:

Ac idem prior, ex hujusmodi potestate, sibi, dictisque archidiaconis, suppriori, & canonicis, ab eodem capitulo traditâ, de ipsorum archidiaconorum, supprioris, & canonicorum consensu & mandato, eundem Willielmum elegit in ipsius Sancti Andreae episcopum & pastorem:

Et electionem hujusmodi, ab eodem priore solenniter publicatam, dicti,

capitulum unanimiter approbârunt; idemque Willielmum dictæ electioni, de se factæ, infra legitimum tempus consentiens, propter hoc ad apostolicam sedem accessit, & tam ipse-personaliter, quam præfati, prior & capitulum, per dilectos filios, Johannem dictum Rufum, Martinum de Kerketon, & Thomam de Houctyr-Mokedy, canonicos ejusdem ecclesiæ Sancti Andreae, eorum procuratores & nuntios ad hoc specialiter destinatos, presentato nobis hujusmodi electionis decreto, ut confirmarem electionem hujusmodi nobis humiliter supplicarunt.

Nos igitur, processum super hiis habitum, & personam ipsius electi, examinari fecimus diligenter; & quia electionem ipsam invenimus de personâ ydoneâ, canonicè celebratam, eam de fratrum nostrorum consilio, auctoritate apostolicâ, duximus confirmandam, præficientes eundem Willielmum ipsi ecclesiæ in episcopum & pastorem, curam & administrationem ipsius sibirin spiritualibus & temporalibus committendo.

Ac postmodum, per venerabilem fratrem nostrum M. episcopum Portuen' fecimus sibi munus consecrationis impendi, firmâ spe fiduciæque tenentes quòd prædicta ecclesia Sancti Andreae, Dño auctore, per ipsius Willielmi industria ac circumspectionis fructuosæ studium, præservabitur à noxiis & adversis, & spiritualibus ac temporalibus proficiet incrementis.

Cum itaque sit virtutis, opus Dei ministros, & præsertim pontificali dignitate præditos, benigno favore prosequi, ac eosdem verbis & operibus, pro æterni Regis gloriâ venerari;

Serenitatem regiam attentè rogandam duximus & hortandam, quatinus eidem episcopo, ob reverentiam apostolicæ sedis & nostram, te reddas magnificum & in cunctis opportunitatibus gratiosum; ita quod idem episcopus, tuo fultus auxilio, in commissâ sibi curâ pastoralis officii, Dño propitio, possit assidue prosperari, ac tibi exinde à Dño peremptis vitæ præmiis, & à nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Dat' Romæ apud Sanctum Petrum, xv. kal' Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Sub filo canabeo.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, quod Adolphus Rex Romanorum, & Rex Franciæ, uterque suis juribus, finibus & limitibus sit contentus.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, universis, presentes litteras inspecturis, salutem & apostolicam benedictionem.

Quietem & pacem ex nostris provenire studiis ubilibet affectantes, & cupientes, perieula in hac parte potissimè cautius evitari denunciamus: & dicimus quòd nostræ intentionis existit;

Ut carissimus in CHRISTO filius noster A. Rex Romanorum illustris, ultra fines & limites regni sui, se de juribus, finibus, & limitibus, carissimi in CHRISTO filii nostri, Philippi Regis Franciæ illustris, ac regni ejus: Ipsaque Rex Franciæ, extra fines & limites regni sui, se de juribus;

finibus & limitibus imperii, seu prædicti Alaman' Regis, nullatenus intromittant;

Sed uterque ipsorum suis juribus, finibus, & limitibus sit contentus.

Et, si aliquid sit ab alterutra partium indebitè attemptatum, illud in statum debitum revocetur, prout justum & equum fuerit, vel concordatum extiterit inter eos, aut modo, vel modis, quo, vel quibus, pro quiete mundi, vel aliâs exigente justitiâ, salvo honore cujuslibet, fuerit ordinandum.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, v. kal' Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Sub filo canab'.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ de compromisso Regis in Papam, tamquam in privatam personam, super guerris cum Rege Franciæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, universis, presentes litteras inspecturis, salutem & apostolicam benedictionem.

Tanquam universalis pastor de singularum salute fidelium sollicitè cogitantes, guerris, dissensionibus, & discordiis carissimorum in CHRISTO filiorum nostrorum, Philippi Franciæ, & Edwardi Angliæ, Regum illustrium,

quibus dissidebant adinvicem dudum cum amaricatione perceptis, ab ipso hujusmodi dissensionum & discordiarum principio, studiumque diversis modis & temporibus, non sine immensitate laborum, operum & operam efficacibus studiis adhibere, qualiter eos reducere ad pacem & concordiam valeremus.

Cumque nuper utriusque ipsorum Regum procuratores & nuntii fuissent ad hoc eis ad nostram præsentiam destinati, quia dictus Rex Angliæ,

A. D. 1298. [An. 26 Edw. I.

ac dilecti filii, nobiles viri, Flandriæ, & Barri comites, pluresque nobiles de comitatu Burgundiæ, obligati adinvicem, ac juramento fuisse dicebantur astricti, quod super hiis idem Rex Angliæ, sine dictorum comitum & nobilium, idemque comites & nobiles sine ipsius Regis Angliæ conscientia, & assensu, cum dicto Rege Francorum nullam pacem facerent vel inirent;

Prædictis procuratoribus & nuntiis ejusdem Regis Angliæ, scilicet, venerabilibus fratribus nostris, Guillelmo Dublinen' archiepiscopo, & Johanne episcopo Wintonien' ac dilectis filiis, nobilibus viris, Amadeo comite Sabaudia: Ottone de Grandisone, & Hugone de Ver, militibus, in nostrâ præsentia constitutis, & se nosse dicentibus inter ipsos Reges hujusmodi discordias concordare, vel illas ordinationi nostræ supponere, sine prædictorum Flandriæ, ac Barri comitum, & nobilium de comitatu Burgundiæ voluntate.

Tandem dilecti filii, nobiles viri, Robertus primogenitus, Philippus de Flandria, & Johannes de Naranco, dicti comitis Flandriæ filii, ejusdem comitis eorum patris, atque suo, Henricus comes Barren' suo, & Gualteus de Montefalconis miles, de dicto comitatu Burgundiæ, suo proprio, & aliorum de eodem comitatu nobilium prædictorum nomine, habentes ad hoc plenariam potestatem, quatenus sua & eorum, quorum erant procuratores, intererat, vel interesse poterat quoquomodo, de

voluntate ac expresso consensu prædictorum nuntiorum & procuratorum ipsius Regis Angliæ, voluntati, ordinationi, arbitrati, dispositioni, diffinitioni, arbitrio, sive laudo nostri, tamquam privatae personæ, ac Benedicti Gaytani, super guerris, dissensionibus, discordiis, & controversiis prædicti Regis Franciæ, ac suis, & eorum, quorum erant procuratores, se submittere ac supponere.

Præfatique nuntii & procuratores Regis Angliæ postmodum de voluntate ac expresso consensu prædictorum comitis Flandriæ, filiorum & comitis Barren' & Gualteri de Montefalconis, nominibus quibus supra, in nos, tamquam in privatam personam, & tanquam in arbitrum, arbitratorem, laudatorem, diffinitorem, & amicabilem compositorem, super guerris, dissensionibus, discordiis, & controversiis Regum prædictorum, similiter compromittere curaverunt.

Et quia in instrumentis submissionum prædictarum, inde confectis, de obligatione, astrictione, conscientia, consensu, & voluntate prædictis, præmissis modo mentio non habetur.

Nos super hoc, has nostras literas prædictis nuntiis & procuratoribus Regis Angliæ, in premissorum testimonium duximus concedendas.

Dat' Romæ apud Sanctum Petrum, ii. kalend' Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Sub filo canabæ.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, super annullatione conventionum factarum inter Regem Angliæ & comitem Flandriæ, de matrimonio contrahendo inter filium Regis & filiam præfati comitis.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam.

Guerrarum turbines, scandalorum procellas, turbationum impetus, & fremitus tempestatum, quæ inter carissimos in CHRISTO filios nostros, Philippum Franciæ ex parte unâ, & Edvardum Angliæ Reges illustres ex alterâ, & utriusque regna & terras, jam per non modici temporis spatium, pacis æmulus, Sathanæ spiritus suscitavit, ex quibus animarum discrimina, personarum pericula, & dampna rerum innumera, proh dolor! contigerunt, non expedit exprimere litteris, cum satis in communem notitiam sint deducta.

Cumque pacis Actor, per inspirationem sui Spiritus, exhortationes ac sollicitudines nostras continet, non sine immensitate laborum, ab ipso guerrarum prædictarum principio, adhibitis in hac parte nuper ipsarum corda partem emolisset ad pacem, ac fuisset in nos hinc & inde super hiis & aliis partium prædictarum discordiis, & super reformatione pacis & concordia compromissum; nos desiderantes ut hujusmodi negotium finem prosperum sortiretur, inter cætera perpetuam fieri pacem per nostrum arbitrium pronuntiavimus inter eos.

Et ad hujusmodi pacem confirmandam, roborandam, atque servandam, laudavimus, & mandavimus, ut inter dilectum filium nobilem virum, Edvardum ipsius Regis Angliæ filium, & dilectam in CHRISTO filiam, nobilem mulierem Isabellam, natam prædicti Regis Franciæ, firmaretur, & fieret copula conjugalis.

Verum quia præfatus Rex Angliæ, ac dilectus filius nobilis vir, Guido comes Flandriæ, inter se olim tractasse certo modo & convenisse dicuntur, quod prædictus Edvardus filius præfati Regis Angliæ, ac filia primogenita ejusdem comitis Flandriæ, quam ex superstitibus ejus uxore suscepit, matrimonialiter jungerentur; & postmodum quia super hoc quoad dictam pri-

mogenitam certum præstabatur obstaculum, idem Rex Angliæ & comes Flandriæ convenerunt, de filia secundâ genitâ prædictorum comitis, & uxoris ejus, cum prædicto filio Regis Angliæ matrimonialiter copulandâ, si hujusmodi de dictâ primogenitâ tolli non posset obstaculum, & hujusmodi conventiones inter eosdem Angliæ Regem & comitem Flandriæ, juramentis firmatæ fuerunt;

Nos nolentes quod ex hiis quæ inter eosdem regem Angliæ, & comitem Flandriæ, ut prædicatur, acta sunt, prædicto matrimonio firmato & faciendi inter præfatos filium Regis Angliæ, ac filiam Regis Franciæ, & per consequens perfectioni dictæ paci nullum præstetur impedimentum, vel ambiguitas aliqua ingeratur: & attendentes quod, sicut, asseritur, prædictus filius Regis Angliæ, vel aliqua ex dictis filiabus comitis Flandriæ, nullam sponsaliorum vel matrimonii contrahendorum inter se invicem consensum obligatorium præstiterunt, hujusmodi conventiones habitas, & juramenta præfata inter eosdem Regem Angliæ & comitem Flandriæ, vel alios nomine ipsorum, tam ex virtute compromissorum dictorum Regum, & submissionis præfati comitis Flandriæ in nos factorum & habitæ, quam auctoritate apostolicâ, & apostolicæ plenitudine potestatis, omnino dissolvimus, cassamus, & totaliter annullamus:

Decernentes conventiones, & juramenta ipsa nullius esse roboris, vel momenti, dictosque Regem Angliæ & comitem Flandriæ, & ipsius Regis filium, & aliquam de prædictis ejusdem comitis filiabus, ad eorum observationem aliquatenus non teneri, & per consequens, quo minus præfati filius Regis Angliæ, ac filia Regis Franciæ, matrimonialiter copulari valeant, malum propterea impedimentum præstari posse, vel obstaculum adhiberi.

Nulli ergo, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, ii. kalend' Julii, pontif' nostri anno quarto.

Sub filis sericis.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, in quâ continetur instrumentum finalis pronuntiationis à Papa factæ, super omnimodis guerris & controversiis inter Reges Angliæ & Franciæ.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimis in CHRISTO filiis, Philippo Franciæ, & Edvardo Angliæ, Regibus illustribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Pronuntiationem quandam super reformandâ inter vos pace & concordia, & super hiis quæ ad pacem pertinent, ac super aliis, super quibus per nuntios & procuratores vestros in nos, tamquam in privatam personam, & Benedictum Gaytan', nomine vestro, & pro vobis extitit compromissum, arbitrando, laudando, diffiniendo, arbitraliter sententiando, mandando, ordinando, disponendo, & pronuntiando eâ vice, nuper duximus faciendam, prout in instrumento publico, inde confecto, plenius continetur;

Quam pronuntiationem, & quæ in eâ continentur, auctoritate apostolicâ, valere volumus & plenam habere decernimus roboris firmitatem:

Tenorem ipsius instrumenti, de verbo ad verbum, ex certâ scientia, præsentibus annotari facientes, qui talis est.

IN nomine Domini, Amen. Anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octavo, indictione undecimâ, pontificatus domini Bonifacii Papæ octavi anno quarto, die vicesimâ septimâ mensis Junii.

Sanctissimus pater & dominus, dominus Bonifacius, divinâ providentiâ Papa octavus, arbitrium, laudum, diffinitionem, arbitralem sententiam, amicabilem compositionem, mandatum, ordinationem, & alia infrascripta recitavit, legi fecit, dedit & protulit in hunc modum.

Dudum inter carissimos in CHRISTO filios nostros, Philippum Francorum ex parte unâ, & Edvardum Angliæ, Reges illustres, ex alterâ, suggerentē inimico humani generis, pacis æmulo, super diversis articulis, materiâ

discordiæ ac dissensionis exortâ; tandem iidem Reges, per speciales nuncios & procuratores ipsorum ad hoc ab eis mandatum habentes, in nos Bonifacium, divinâ providentiâ, Papam octavum, tamquam in privatam personam, & dominum Benedictum Gaytan' tamquam in arbitrum, arbitratorem, laudatorem, diffinitorem, arbitralem sententiatorum, amicabilem compositorem, præceptorem, ordinatorem, dispositorem, & pronuntiatorem, super reformandâ pace & concordia inter ipsos Reges: ac super hiis quæ ad pacem pertinent: & super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis, & injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerant, & erant, seu vertebantur, & esse, vel verti possent inter ipsos Reges, occasione quâcumque, de alto & basso, absolutè ac liberè, compromittere curaverunt, prout in compromissorum instrumentis publicis inde confectis plenius continetur.

Nos igitur, Bonifacius, Papa prædictus, qui finem imponere litibus affectamus, sed præcipuè inter Reges prædictos, quorum quietæ indies appetimus, & tanto ferventius felices cupimus vigere successus, quanto pleniori eos affectione prosequimur, & priorî complectimur caritate; hujusmodi compromissis receptis, & nobiscum deliberatione præhabita diligentè, vocatis quoque nuntiis & procuratoribus prædictis, ad arbitrium, laudum, mandatum, & arbitralem sententiam, audiendum; eisque coram nobis ad hoc specialiter constitutis, ad laudem Omnipotentis DEI, qui est pacis Actor, & salutis Amator, & gloriosæ Virginis matris ejus, sicut arbitri, arbitrator, laudator, & amicabilis compositor, ac sicut privata persona: & Benedictus Gaytanus, ex virtute ac formâ compromissorum prædictorum, & omnimodò & jure, quo melius possumus, viam arbitratoris, laudatoris, & amicabilis compositoris sequentes;

Dicimus, arbitramur, laudamus, diffinimus, arbitraliter sententiamus, mandamus, ordinamus, disponimus, & pronunciamus hæc vice, ut inter eosdem Reges fiat & sit perpetua & stabilis pax; & quod treugiarum vel sufferentiarum ve-

luntariæ, dudum indictæ, initæ, ac firmatæ inter eos; eo modo & formâ, ac omnibus, & illis personis, & terris, & sub illis pœnis, conditionibus, & temporibus, sub quibus indictæ, initæ, ac firmatæ fuerunt, inviolabiliter observentur.

Ad hujusmodi autem pacem confirmandam, roborandam, atque servandam, infra tempus, quod duxerimus moderandum, præfatus Rex Angliæ Margaretam sororem prædicti Regis Franciæ recipere ac ducere, cum dotalitio quindecim milium librarum Turonen' assignando per ipsum Regem Angliæ in locis competentibus, de quibus inter partes fuerit concordatum, vel ubi partes ipsæ non concordarent, per nos arbitratur fuerit, in uxorem.

Et idem Rex Franciæ eandem sororem suam, eidem Regi Angliæ in uxorem dare ac tradere, cum dispensatione sedis apostolicæ, teneatur.

Quodque Isabellæ, filia prælibati Regis Franciæ, quæ infra annum septennem dicitur constituta, suo tempore, Edwardo prædicti Regis Angliæ filio, qui jam tertium decimum ætatis suæ annum exegit, cum simili dispensatione matrimonialiter, cum dotalitio decem & octo milium librarum Turonen' similiter assignando, per eundem Regem Angliæ, pro dicto filio suo, in competentibus locis de quibus concordaverint ipsæ partes, vel de quibus nos duxerimus arbitrandum, si super hoc inter eos non proveniret concordia, copuletur.

Idque firmetur atque valletur exnunc modis inferiùs annotatis, videlicet;

Quod idem Rex Angliæ pro filio suo, idemque filius pro se, qui ad hoc sufficientem habet ætatem, contraheant sponsalia prædicta, eorundem Regis & filii juramentis firmanda.

Et Rex Franciæ, nomine filia suæ prædictæ, contraheant hujusmodi sponsalia, pro eadem.

Quæ, ut valida sint & firma, volumus, dicimus, & arbitratur quod Rex Franciæ promittat, per juramentum pro ipso, in animam suam præstandum, se tradere prædictam filiam suam prædicto Edwardo nupti, tempore quo concordatum extiterit inter ipsos, vel per nos arbitratur fuerit, vel laudatum.

Pro quibus attendendis firmiter, & fideliter adimplendis, dicimus, laudamus, & arbitratur, quod pœna, de qua inter partes fuerit concordatum, vel ubi partes ipsæ non concordarent, per nos arbitranda & taxanda firmetur, & ab utraque parte promissa valletur, solvenda parti parenti à parte non parente; per quam pœnam negotium istud in tuto ponatur, & partes ad ejus finalem executionem efficacius inducantur.

Cujus pœnæ promissionem & obligationem efficaciter valere volumus & decernimus ac tenere: non obstantibus juribus, quæ pro libertate matrimoniorum hujusmodi pœnas inhibent; quæ ex certâ scientiâ pro tanto bono tollimus in hoc casu.

Addentes nichilominus quod Reges prædicti aliquos de baronibus suis notabiliores, per juramenta faciant obligare ac sponsalia prædicta, & matrimonia procuranda, & ad tollenda impedimenta pro viribus, quæ possent circa hoc vel contra hoc, venire.

Quia verò sponsalia prædicta, tantò amplius desideramus habere felicem effectum & efficacem eventum, quantò per hoc probabiliter credimus pacem prædictam firmiter & fideliter observari, pro tanto pacis bono, decernimus, auctoritate apostolicâ, quod terra Regis illius, cujus culpa vel malicia steterit, quo minus contraheantur prædicta sponsalia, & matrimonium consumetur, ecclesiastico subjaceat interdicto, nisi, super hoc requisitus, prædicta cum effectu correxerit infra mensem.

Item dicimus, laudamus, arbitratur, seu etiam diffiniimus, quod de omnibus bonis, mobilibus vel se moventibus, ablatis vel aliis malè subtractis, & de omnibus dampnis, datis hinc inde, ante tempus motæ vel ortæ guerræ præsentis, primò de omnibus, quæ extant & consumpta non sunt, præsertim de navibus & aliis quibuscumque bonis, per Anglicos, & Vascones, & eorum complices ante guerram occupatis, in mari vel in terrâ, quod Rex Angliæ omnia, quæ de prædictis extant, bonâ fide, sine lîte, & absque figurâ judicii, omni fraude cessante, ad requisitionem Regis Franciæ, vel nuncios sui, satim faciat ad plenum restitui.

Et Rex Franciæ similiter, si qua talia, ante dictam guerram, capta vel ablata, apud ipsum, vel in suâ potestate extantia reperta fuerint, similiter ad plenum restitui faciat, à prefato Rege Angliæ, vel ejus nuncio requisitus.

De ablatis verò, non extantibus, sed deperditis, & consumptis, laudamus, arbitratur, seu etiam diffiniimus, quod Rex Angliæ ad requisitionem Regis Franciæ, vel ejus nuntii, satisfacere faciat; & ad hoc faciendum etiam teneatur sine lîte ac figurâ judicii, bonâ fide, & omni fraude cessante.

Et Rex Franciæ similiter, si qua, per gentes suas ablata, deperdita, seu consumpta, inventa fuerint, ad requisitionem Regis Angliæ, vel nuntii sui, faciat satisfacere; taxatione nobis, circa prædictorum extimationem, contra utramque partem, ubi per concordiam partium negotium super prædictis sopitum non esset, plenariè reservatâ.

Item dicimus, laudamus, arbitratur, seu etiam diffiniimus, quod idem Rex Angliæ, de omnibus terris, vassallis & bonis, que ipse nunc habet, & tenet in regno Franciæ, seu tenebat ante motam guerram præsentem, habeat illam quantitatem, & illam partem terrarum, vasallorum, & bonorum eorundem, quam sibi, ex virtute compromissorum prædictorum, laudaverimus, mandaverimus assignari, vel inter ipsos Reges fuerit concordatum, & sub illis fidelitate, homagio, modis & conditionibus habeat, sub quibus ipse ac pater suus habuisse hactenus, & tenuisse noscuntur;

Modis & temperamentis, per nos adhibendis, in abusu, si quis ex parte gentis Regis Franciæ, hactenus commissus, inventus fuerit in exercitio resorti.

Modis etiam & temperamentis, per nos adhibendis, in abusu partis alterius, si quis, videlicet, ex parte Regis Angliæ, vel suorum, hactenus commissus contra jus resorti fuerit, inventus, ne talia imposterum committantur.

Conditionibus etiam, modis & securitatibus, per nos imponendis, & adhibendis, in terris, vassallis, & bonis, & aliis, quæ, per nostram pronuntiationem seu concordiam partium, præfatus Rex Angliæ habiturus est de prædictis, ne amodo idem Rex Angliæ, vel successores ejus, contra Regem Franciæ, vel successores ipsius, valeant rebellare.

Dicimus, etiam laudamus, & arbitratur, seu etiam diffiniimus, quod ex nunc omnes terræ, vassalli, & bona prædicta, & alia, tam quæ tenet Rex Franciæ de his, quæ tenebat Rex Angliæ, ante guerram præsentem, quam quæ tenet Rex Angliæ in regno Franciæ, bonâ fide, ac sine omni fraude, absolutè ac liberè, in manibus, & posse nostris ponantur, & assignentur; tenenda à nobis, nomine Regis Franciæ, quæ ex parte sua & nomine Regis Angliæ, quæ ex parte ejusdem nobis fuerint assignata;

Ita tamen quòd, per hoc, in possessione, vel proprietate, nichil novi juris accrescat alterutri partium, vel antiqui decrescat.

Super quorum assignatione si qua fuerit exorta dubitatio vel ambiguitas inter partes, illam nostræ declarationi & arbitrio reservamus.

Quòd, si forsan dicti Reges de ipsis terris & bonis adinvicem concordaverint, volumus, laudamus, & arbitratur, ex nunc id, in quo concordaverint, perpetuò ac inviolabiliter observari: alioquin nos, ex compromissis prædicti virtute, apponemus ad illud remedium, quod Dominus ministrabit, & ex traditâ nobis potestate licebit.

Si verò, casu aliquo contingente, hoc facere non possemus, volumus, dicimus, & arbitratur, quòd utrique parti pristina jura sua salva remaneant & illæsa.

Porro, per hujusmodi assignationem, faciendam nobis, de terris, vassallis, & bonis prædictis, nullum ipsis Regibus vel eorum alteri, quoad possessionem, vel proprietatem, seu detentionem, vel aliter, præjudicium generetur.

Omnia autem & singula supradicta per nos arbitrata, laudata, diffinita, & arbitraliter sententiata, & pronuntiata, dicimus, arbitratur, & præcipimus sub pœnis, in compromissis contentis, & aliis, de quibus nobis videbitur (arbitrio nostro nichilominus firmo manente) à partibus inviolabiliter observari.

Et insuper reservamus nobis libetum arbitrium, & plenariam potestatem, prout ex formâ compromissorum prædictorum nobis competit, super omnibus & singulis, quæ inter eosdem Reges ex compromissis prædictis, arbitranda, laudanda, componenda, diffinienda & pronuntianda restant (& hic arbitrata, laudata diffinita, & pronuntiata non sunt) arbitrandi, laudandi, diffiniendi, arbitraliter sententiandi, præcipiendi, ordinandi, disponendi, atque pronuntiandi; nec non & tam in omnibus & singulis, arbitratis, laudatis, diffinitis, & pronuntiatis in præsentis arbitrio atque laudo, quam in his, quæ arbitranda, laudanda, arbitraliter sententianda, diffinienda, & pronuntianda, ut præmittitur, restant, addendi, minuendi, corrigendi, interpretandi & declarandi semel & pluries, & quotiens nobis placuerit, ac videbitur expedire.

Ceterum, ut dextera Domini, quæ miram facit, in suorum operum executione, virtutem, efficacius & perfectius huic negotio prosperetur, terminum peremptorium ex nunc ipsis Regibus assignamus; ut super omnibus, in præsentis arbitrio, nobis super dicto negotio reservatis, & ad ea pertinentibus, illis die ac loco compareant coram nobis, de quibus eis ad id per nostras duxerimus literas nuntiandum; cum quibus super his, pro ipsorum quiete ac prospero statu mundi, & pro utilitate negotii Terræ Sanctæ, providere salubriter, dante Domino, valeamus.

Acta, lata, & pronuntiata fuerunt, arbitrium, laudum, arbitralis sententia, mandatum, diffinitio, ordinatio, dispositio, & omnia supradicta per eundem dominum Papam, ut superius enarrantur, anno, indictione, mense, ac die prædictis, Romæ, apud Sanctum Petrum, in palatio papali, in consistorio publico, facto in sala majori, præsentibus ibi gentium multitudine copiosa, & præsentibus reverendis patribus dominis, Dei gratiâ,

Gerardo Sabinen' fratre Matheo Portuen' & Sancte Ruffina, ac
Johanne Tusculan', episcopis:
Johanne II. sanctorum Marcellini & Petri,
Nicolao II. sancti Laurentii in Damasso,
Fratre Jacobo II. sancti Clementis,
Thoma II. sanctæ Cecilie, ac
Roberto II. sanctæ Potentianæ, presbyteris:
Matheo sanctæ Mariæ in Particu Nepolione sancti Adriani,
Guilielmo sancto Nicolai in carcere Tulliano,
Francisco sanctæ Mariæ in Cosmedin,
Petro sanctæ Mariæ novæ, ac
Jacobo sancti Georgii ad velum aureum, diaconibus
sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus: &
Venerabilibus viris, dominis, Johanne Judice,
Matheo Carazulo,
Guidone de Anagnina, &
Adenulpho de Supino,
domini Papæ notariis:
Ac nobilibus viris, dominis Vrso & Bertuldo de Giliis Vrsi de Vrbe,
Bartholomeo de Capua regni Siciliæ logotheta, & Jacobo de Pisis familiare ipsius domini Papæ, testibus:
Ac domino Deodato de Vrbe, ipsius domini Papæ capellano,

Qui arbitrium, laudum, arbitralis sententiam, mandatum, diffinitionem, ordinationem, & omnia supradicta, de mandato prædicti domini Papæ, ibidem publicè legit, & voce quasi præconiâ recitavit.

Et ego Nicolaus, dictus Novellus de Vico, apostolicâ & imperiali auctoritate notarius, prædictis interfui; & ea omnia, ut supra legitur, de mandato præfati domini Papæ, scripsi, & publicavi, ac meo signo consueto signavi.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis & annotationis infringere, &c.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, secundo kal' Julii, pontificatûs nostri anno quarto.

Sigillo avulso.

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

Compromissum per nuncios Regis Angliæ, de discordiis inter ipsum & Regem Franciæ, ad Bonifacium VIII; necnon ordinatio Papæ super eisdem.

Transcripta sub manu Corbolani de Luca, notarii publici an. MCCXCIX.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Hæc sunt transcripta cujusdam instrumenti publici, super quodam compromisso, facto in sanctissimum patrem, dominum Bonifacium Papam VIII, tanquam in privatam personam, & dominum Benedictum Gaitan' tanquam in arbitrum, arbitratorem, per procuratores excellentissimi principis Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris, super omnibus & singulis discordiis, atque guerris, habitis inter Regem prædictum & suos confederatos ex parte unâ, & magnificum principem dominum Philippum, eadem gratiâ, Regem Franciæ illustrem ac confederatos ipsius ex alterâ;

Nec non & cujusdam litteræ apostolicæ, confectæ super arbitrio & arbitratione præfati domini Papæ prolatis in hac parte, inter partes prædictas.

Cujus instrumenti publici; nec non & litteræ apostolicæ, tenores sunt tales cujusmodi per ordinem hic secuntur:

IN nomine Domini, Amen. Anno Domini MCCXCVIII. indictione xi. pontificatus domini Bonifacii Papæ VIII. anno quarto, die xiv. mensis Junii. constituti coram sanctissimo patre ac domino, domino Bonifacio, divini providentiâ, Papa octavo prædicto,

*Venerabiles patres,**Dominus G. archiepiscopus Dublinensis, &**Dominus P. episcopus Wintoniensis;**Et nobiles ac magnifici viri,**Dominus Amadeus com' Sabaudie;**Dominus Otto de Grandisano, &**Dominus Hugo de Ver milites.*

Nuncios & procuratores magnifici principis E. Regis Angliæ illustris, & habentes potestatem super infrascripta compromittendi, pro eodem domino & Rege, sub modis & formis de quibus expedire viderint, prout in patentibus procuratoris litteris ipsius domini Regis, cerâ & sigillo munitis, infrascripti tenoris, plenius continentur;

Compromiserunt, nomine procuratorio præfati domini Regis, altè & bassè, absolute & liberè, in quantum poterant, ex virtute ac formâ mandati sui procuratorii prædicti, quod habebant ab eodem domino Rege, in sanctissimum patrem & dominum, dominum Bonifacium, divini providentiâ, Papam octavum, tanquam in privatam personam, & in dominum Benedictum Gaytanum tanquam in arbitrum, arbitratorem, laudatorem, diffinitorem, arbitralem sententiatorem, & amicabilem compositionem, præceptorem, ordinatorem, dispositorem, & pronuntiatorem;

Super reformandâ pacificâ concordia inter ipsum dominum Regem ex parte unâ, & excellentem principem, dominum Philippum Regem Franciæ illustrem ex alterâ, super hiis quæ ad pacem pertinent, & super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis & injuriis, pensionibus, actionibus, realibus, personalibus, atque mixtis, quæ fuerint, & sunt, vel esse possunt inter ipsos dominos Reges, occasione quacunque, ut ipse dominus Papa; tanquam dominus Benedictus Gaytanus, privata persona, altè & bassè, absolute & liberè, cum cognitione, vel sine cognitione causæ, sive causarum, ac de plano, ac summarie, sine strepitu & figurâ judicii, possit, infra instans festum beati Michaelis, inter dictos dominos Reges, semel & pluries, quotiens ipse placuerit, & videbitur expedire, super omnibus præmissis & singulis, arbitrari, laudare, diffinire, arbitraliter sententiarum, præcipere, ordinare, disponente, ac pronuntiare, addere, minuere, corrigere, interpretari: & declarare in scriptis, vel sine scriptis, diebus feriatis & non feriatis, partibus præsentibus vel absentibus, vocatis vel non vocatis, & unâ parte præsentem, & alterâ absentem, jure ordine in totâ vel in parte aliquâ servato, vel non servato.

Promittentes iidem procuratores & nuncios, nomine quo supra, pro dicto domino Rege Angliæ, sub penâ centum milia, marcarum argenti, & obligatione omnium & singulorum honorum ipsius Regis Angliæ, rata & firma semper habere & tenere, attendere, adimplere & inviolabiliter observare, ac in nullo, per se, vel per alium, seu alios, contra facere vel venire.

Et quod ipse dominus Rex Angliæ rata & firma semper habebit atque tenebit, attendet & adimplebit, & inviolabiliter observabit omnia & singula, quæ ipse dominus Papa, tanquam privata persona, per suum arbitrium, laudum, arbitratum, mandatum arbitrale, sententiam arbitralem, ordinationem, diffinitionem, dispositionem, compositionem, & pronuntiationem, arbitrandam, laudandam, sententiandam, modo quo supra, diffinendam, mandandam, ordinandam, componendam & disponendam, ac etiam addendam, minuendam, corrigendam, interpretandam & declarandam, quæcumque, infra terminum supradictum, duxerit in præmissis, & quolibet præmissorum;

Et in nullo contra ea vel eorum aliquod, per se vel alium, seu alios, faciet sive veniet, ullo unquam tempore, quovis ingenio, sive causâ & penâ solutâ vel non solutâ;

Arbitrium, laudum, arbitratum, mandatum hujusmodi, sententia, ordinatio, diffinitio, dispositio, compositio, pronuntiatio, additio, & diminutio, correctio, interpretatio & declaratio, ferenda & facienda, per ipsum dominum Papam, modo quo supra, & omnia & singula supradicta rata, semper maneant atque firma;

Dum tamen de prædictis confederatis, vassallis, & subditis Regis Angliæ, pax fiat, ut dictum est, infra terminum supradictum;

Hoc acto expressè, quod potestas, ex hujusmodi compromisso, nec in vitâ ipsius, nec in morte, in personam aliam transferatur.

Tenor autem prædictarum litterarum talis est.

SANCTISSIMO in Christo patri, domino B. divini providentiâ, sanctæ Romane, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

More devotissimi filii in votis haecenus gessimus, & adhuc gerimus, circa beneplicita sedis apostolicæ prosequenda, paratos nos promptitudine animi & effectu operis exhibere:

Sperantes itaque, per vestræ sanctitatis industriam super discordiis, inter Regem Franciæ, & nos dudum exortis, salubriter provideri, venerabiles in Christo patres, Willielmum archiepiscopum Dublinensem, Antonium Dunelmensem episcopum, & nobiles viros, Amadeum comitem Sabaudie consanguineum nostrum, Ottonem de Grandisano, & Hugonem de Ver milites, pacis & statûs nostri pacifici zelatores, voluntatis nostræ conscios, ac diligentius informatos, ad vestram præsentiam duximus destinandos.

Quibus, unâ cum venerabili patre Johanne Wintoniensi episcopo, aut quinque ipsorum sex, uno absente, vel quatuor eorundem, duobus absentibus, (quorum quatuor duo sint laici) plenam damus, tenore præsentium, potestatem & speciale mandatum, super omnibus discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis, & injuriis, petitionibus, & actionibus; realibus, personalibus, & mixtis, quæ fuerint, & sunt, vel esse possent, inter dictum Regem Franciæ & nos, occasione quacunque, tractandi, paciscendi, componendi, transigendi, concordandi, & conveniendi, in personam vestram compromittendi, pro nobis & hæredibus nostris, nos & hæredes nostros vestræ arbitrationi, ordinationi, dicto seu laudo, submittendi, sub formis, seu modis, de quibus, & quotienscumque viderint expedire.

Necnon omnia & singula, quæ per ipsos sex, quinque, vel quatuor ipsorum, prout supra scriptum est, nostro & hæredum nostrorum nomine, super præmissis & singulis præmissorum, pacta, composita, transacta, concordata fuerint, seu conventa, compromissum, submissionem, vestram arbitrationem, ordinationem, dictum seu laudum prædicta, firmant, roborant, omologant, & vallant per juramentum, super hiis & aliis, hujusmodi negotium tangentibus, quandoctunque, & quotienscumque viderint expedire, in animam nostram præstandum, ac omnia & singula faciendi, quæ sunt pacis & concordie, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & quæ nos faceremus vel facere possemus, si presentes essemus, etiamsi mandatum exigant speciale:

Volentes omnia & singula, necessaria vel utilia, ad faciendum & compleendum præmissa, & quodlibet præmissorum, pro specialiter expressis & enumeratis haberi:

Promittentes nihilominus nos ratum habituros & firmum, quicquid per prædictos sex, quinque vel quatuor eorundem, in formâ expressâ superius tractatum, pactum, compositum, transactum, concordatum, conventum, firmatum, roboratum, omologatum, vallatum, & factum fuerit in præmissis.

Super quibus, per nostras litteras approbandis, tenendis, servandis, & complendis, nos & hæredes nostros & bona nostra omnia obligamus.

Et hæc sanctæ paternitatis vestræ significamus, & omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futurum, per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine consignatas.

Dat' apud Gandavum, xviii. die Febr', anno Domini MCCXCVII.

Actum fuit hujus compromissum Romæ apud Sanctum Petrum, in palatio papali, in ecclesiâ ipsius domini Papæ, ac in ejus præsentia;

Præsentibus reverendis patribus, dominis, Dei gratiâ,

*G. Sabini, &**M. Portuen' & Sanctæ Rufinæ episcopis, cardinalibus:**Archiepiscopo, J. Drovin,**Francisco, episcopo Spoletan, &**Guillelmo episcopo Glandicem,*

testibus ad hæc vocatis.

Et ego Nicholaus, dictus Novelus de Vico, publicus imperiâli auctoritate notarius, prædictis interfui, & ea omnia, ut supra leguntur, de mandato prædicti domini Papæ, ac rogatus à procuratoribus supradictis, scripsi & publicavi, & meo consueto signo signavi.

ITEM Bonifacius episcopus, servus servorum Dei, carissimis in Christo filiis, Philippo Franciæ, & Edwardo Angliæ, Regibus illustribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Pronuntiationem quantam, super reformandâ inter vos pace & concordia, & super hiis quæ ad pacem pertinent, ac super aliis, super quibus per nuncios & procuratores vestros, in nos, tanquam in privatam personam, & Benedictum Gaitanum, nomine vestro, & pro vobis extitit compromissum, arbitrando, laudando, diffiniendo, arbitraliter sententiando, mandando, ordinando, disponendo, & pronunticiando, ea vice, super duximus faciendam; prout instrumento publico, jandè confecto, plenius continetur.

Quam pronuntiationem, & quæ in eâ continentur, auctoritate falere volumus, & plenam habere decrevimus roboris firmitatem; tenorem ipsius instrumenti, de verbo ab verbum, ex certâ scientiâ, præsentibus annotari facientes, qui talis est.

IN nomine Domini, Amen. Anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octavo, indictione undecimâ, pontificatus domini Bonifacii Papæ octavi anno quarto, die vicesimo mensis Junii, sanctissimus pater & dominus, dominus Bonifacius, divini providentiâ, Papa octavus, arbitrium, laudum, diffinitionem, arbitralem sententiam, amicabilem compositionem, &c. de verbo ad verbum, prout in bullâ superiori de dat' xxx. Jun'.

Et ego Gerardus, quondam Corbolani Stregi de Lencæ publicus imperiâli auctoritate notarius & judex ordinarius, prædictum de compromisso publicum instrumentum, manu Nicolai, dicti Novelli de Vico, notarii publici, scriptum, ac prædictam apostolicam litteram, cum filo de serico, more curiæ Romanæ, bullatam, vidi ac diligenter inspexi, non vitiatam, nec cancellatam in aliqua parte sui;

Et præscripta omnia à præfatis instrumentis & litterâ, per me Gerardum notarium, nil addito vel amoto, quod sensum mutet, vel vitiet intellectum,

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

extracta de verbo ad verbum, in hiis tribus rotulis, simul sutis, & in medio eorumdem meo signo consueto signatis, scripsi, transcripsi, ac etiam exemplavi.

Quæ omnia suprascripta postmodum cum magistro Johanne, dicto Bouhs, de London' domini Papæ auctoritate notario publico, ac Bruno de Podio, & Willielmo Bouhs, clericis, ad sua originalia diligenter & fideliter ascultavi.

Et quia hæc cum eisdem inveni fideliter concordare, me testem subscripsi, signumque meum apposui consuetum rogatus, unâ cum subscriptione & appositione signi magistri Johannis notarii prænotati, sub anno à Nativitate Domini MCCXCIX. Indictione xii. xv. die mensis Aprilis, presentibus dictis clericis, ad hæc vocatis testibus & rogatis, apud Westmonasterium London' dioc'.

Et ego Johannes, dictus Bouhs, de London' domini Papæ auctoritate notarius publicus, hoc transcriptum, seu etiam exemplatum, ex prædictis originalibus, scilicet de compromisso publico instrumento, & apostolicâ litterâ, non vitatis, non cancellatis, non corruptis, & omni suspicionē carentibus, ut primâ facie apparebat, extractum & scriptum per manum Gerardi notarii, proximò suprascripti, vidi;

Et de ipso transcripto, seu etiam exemplato, ad præfata originalia, unâ cum dicto notario, ac Bruno de Podio, & Willielmo Bouhs, clericis, fideliter feci collationem postmodum, ac etiam diligentem.

Et invento id idem contineri in præfato transcripto, quod in prædictis originalibus litteris continetur, nil addito vel mutato, quod sensum mutet vel viciet intellectum, hic me in testimonium præmissorum subscripsi, & rogatus signum meum apposui consuetum, sub anno à Nativitate Domini, indictione, & die mensis, proximò prænotatis, & loco, in præsentia testium eorumdem, proximè præscriptorum.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ continens dispensationem matrimonii inter Regem Angliæ, & Margaretam sororem Regis Franciæ

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliæ illustri, & dilectæ in CHRISTO filie, nobili mulieri Margretæ, natæ, claræ memoriæ, Philippi Regis Francorum, salutem & apostolicam benedictionem.

Regis æterni mira benignitas honore multiplici sponsum suam Romanam ecclesiam insignivit; sed in hoc potissimè fecit ipsam honorabilem, & fecit statu fulgentem, quod eidem, in clavium collatione cælestium, illam tribuit plenitudinem potestatis, ut non solum in hiis, in quibus iura difficultatis obstaculum non inducunt, possit tam personis sublimibus, quam humilibus adesse munifica, set in hiis etiam, quæ iura prohibent, nonnunquam supra jus de jure valeat dispensare.

Quapropter Romani Pontificis præcellens auctoritas, qualitates negotiorum & merita personarum diligenti circumspectione prospiciens, nonnulla interdum certis personis, quæ aliâ forent illicita, concedit de suâ plenitudine potestatis: tunc in illis rigorem justitiæ mansuetudine temperans, & quod negant jura de gratiâ benignitate indulgens, præsertim cum necessitas exigat, & causa rationabilis id exposcit.

Sanè guerrarum turbines, scandalorum procellas, turbationum impetus, & fremitus turbatum, quæ inter te Regem Angliæ ex parte unâ; & carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, fratrem tuum, ex parte alterâ, & utriusque regna & terras, jam per non modici temporis spatium, pacis æmulus, Satanae spiritus suscitavit; ex quibus animarum discrimina, personarum pericula, & dampna rerum innumera, pro dolo contigerunt, foret superfluum enarrare, cum hæc per universa terrarum spatia pateant, & per singulos orbis angulos imutescant.

Cumque pacis Actor, & salutis Amator, per inspirationem sui Spiritus, & exhortationes ac sollicitudines nostras, cohibuit in hæc parte, non sine immensitate laborum adhibitas, nuper corda partium emollisset ad pacem:

ac fuisset in nos, hinc & inde, super hiis & aliis partium ipsarum discordiis, & super reformatione pacis & concordia, compromissum:

Nos, desiderantes ut hujusmodi negotium finem prosperum sortiretur, inter cætera, perpetuam fieri pacem per nostrum arbitrium pronuntiavimus inter eas; &, ad hujusmodi pacem confirmandam, roborandam atque servandam, volumus, laudavimus & mandavimus, ut inter vos invicem fieret copula conjugalis.

Verùm quia obstantibus vobis impedimentis tertii gradus consanguinitatis, quo vobis adinvicem attinetis; videlicet, te, fili, Rex Angliæ, secundo: te verò, Margareta, tertio gradu à stipite differentibus: necnon & quarti gradus affinitatis, qui adinvicem vos contingit;

Pro eo quod quondam Alienora, uxor tua, Rex Angliæ, tibi Margretæ in quarto consanguinitatis gradu olim, dum viveret, atquebat: illa, scilicet, tertio, & te quarto gradu à stipite distantibus:

Id non potest absque dispensatione sedis apostolicæ legitime provenire; Nos, ex prædictis rationabilibus causis motis, & factis nobis in hæc parte supplicationibus inclinati, ad præterita mala sedanda, & obliviscendam memoriam eorumdem, ac ad obviandum periculis, quæ possent contingere in futurum, & ad procuranda & nutrienda veræ pacis & dilectionis comoda hinc & inde, per matrimonium suprascriptum; vobiscum ut hujusmodi consanguinitatis & affinitatis impedimentis nequaquam obstantibus, matrimonium invicem legitime contrahere & complere, ac in eo licitè remanere possitis, auctoritate apostolicâ de speciali gratiâ dispensamus prolem, suscipiendam ex vobis, ex dicto matrimonio, exnunc legitimam, de apostolicæ potestatis plenitudine nunciantes.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ dispensationis, nuntiationis infringere, &c.
Dar Romæ, apud Sanctum Petrum, kal' Julii, pontificatus nostri, anno quarto.

Sub filiis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ monitoria, ut Rex Angliæ à quilibet turbatione seu guerrâ Scotiæ desistat.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Si missa patris eloquia sedulâ consideratione discutiat providentiæ Regiæ magnitudo, facile conicere poterit quod ea de munificentia caritatis emanant, quæ te, utpote filium benedictionis & gratiæ, in archiva pectoris gemimus prædilectum.

Sanè, fili carissime, recenti memoriâ retinemus quòd olim, tempore quo, felicis recordationis, Adrianus Papa prædecessor noster, tunc Sancti Adriani diaconus cardinalis, in Angliæ partibus officium legationis exercuit, secum inibi fuimus, moramque contraximus cum eodem.

Et considerantès attentius, ac diligentius attendentes, ingentis devotionis affectum, & zelum reverentiæ specialis, quibus, claræ memoriæ, Henricus Rex Angliæ, pater tuus, erga Roman' rutilabat ecclesiam, te clara & laudanda ejus in hæc parte vestigia imitante, sui tique honoris & exaltationis incrementa dileximus, & ad ea opem operamque sollicitam, pro viribus, duximus pendendam.

Et tanto in nobis circa Regem ipsum, dum vixit, tuamque personam inclitâm, hujusmodi noster invaluit & exuberavit affectus, quanto in orbe terrarum Summi Regis benignitas nobis, licet immeritis, provexit altius statum nostrum.

Quamobrem contigisse dinoscitur quòd, ab ipsis nostræ promotionis auspiciis, prout regalis sublimitas non ignorat, ad sedandam gravem & periculosam discordiam, quæ tunc, pacis æmulo supereminante zizaniâ, erat inter te & carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum illustrem Regem Franciæ suscitata, cuncta nostra convertimus studia, operarias manus impendimus ad id, prout expedire cognovimus, adiciendè sollicitè apostolicæ sedis partes, ut Reges, tam inclitos, tam devotos ecclesiæ filios, tamque proximâ consanguinitate conjunctos, pulsus procul dissidiis, & impedimentis quibuslibet eminè profugatis, reduci, Domino favente, contingeret ad concordia unitatem.

Et ut hoc provenire facilius, & efficacius agi posset, bonæ memoriæ, E. Albanensem & S. Penestrinum, episcopos, Romanæ ecclesiæ cardinales, tuam & ipsius Regis Franciæ pacem & concordiam diligentes, ad te Regemque prædictos quanto magis duximus destinandos.

VOL. I.

Et quoniam, ejusdem occasione discordia, dispendia gravia generabantur ecclesiis, monasteriis, & aliis piis locis: & non solum corporum, sed etiam animarum fidelium pericula plurima sequebantur: quin potius ex eadem cunctis, sub religione Christiana degentibus, dampna innumera & jactura multipes incumbabant;

Nos, more laudabili pii patris, quem non præterent incomoda filiorum, ad excogitanda in hæc parte remedia diligenter intenti, dilectos filios... priorem prædicatorum &... ministrum, generales minorum fratrum ordinum, ad tuam & ejusdem Regis presentiam duximus dirigendos.

Et tandem ad nostram perlato notitiam, quod opitulante divinâ clementiâ, inter te Regemque prædictum treugis certi temporis initis, erat in nos, veluti communem amicum, super hujusmodi negotio à partibus compromissum, uberis exultationis & gaudii occurrit festiva solennitas votis nostris, cum tuam ac ejusdem Regis tranquillitatem continuam, statumque felicem & prosperum, propensius diligamus.

Cumque tui & ejusdem Regis solennes nuntii, propter hoc nuper ad sedem apostolicam accessissent, nos ipsos libenter vidimus, & affectuosè recepimus, audientes benignius quæ coram nobis utrique proponere voluerunt.

Et gerentes potissimè cordi negotium, & ad rotivam ac celerem expeditionem ipsius votis ferventibus anelantes, non vitatis laboribus, non vigiliis, non tediis, quæ presentis temporis qualitas adaugebat; prout jam dicti tui nuntii non ignorant, in eodem negotio, duximus providendum, aliqua super eo pronunciantes in scriptis, & aliqua pronuntianda imposteturum cautius reservantes.

Quia verò magno desiderio cupimus, prout etiam ex debito pastoralis tenemus officii, ut ubique per orbem, ubi Catholica fidei cultus viget, pacis & tranquillitatis comoda invalescant, celsitudini regis patris affectibus suademus, ut, pravis consiliis libello dato repudii, quæ, prout evidentiâ facti docet, ad actus nefarios animos provocant, & invitant ad scelera mentes principum terrenorum, à turbatione quilibet, seu guerrâ Scotiæ omnino desistere non omittas; nostris salubribus adherendo consiliis, quæ sincera caritas producit in medium, repulsis prorsus cæteris in hæc parte:

Ut tandem, commisso nobis negotio suprascripto, ad laudem Divini Nomi-

10 T

niis ; & tuum, dictique Regis honorem, & communem quietem fidelium, felici & celeri exitu consummato : & recuperationem omnimodam miserabilis Terræ Sanctæ, quam Cruces hostes, in nostri contumeliam Salvatoris, & magnum totius Christianitatis obprobrium, detinent occupatam ;

Nos, unâ tecum, & aliis Regibus, ac principibus Christianis, prout desideranter appetimus ; procedere valeamus.

Rogamus igitur excellentiam regiam, & hortamur attentè, & obsecramus in filio Dei Patris, quatinus intentionem puram, voluntatem reetam, mentemque sinceram, quas constanter in præmissis servavimus, & servamus, non declinantes ad dextram vel sinistram, acceptione personarum

omnimodâ prorsus exclusâ, diligenter attentus, sic super prædictis effaciter & laudabiliter te gerere studeas, ut exinde pacis bonum, tamquam princeps pacificus, diligere comproberis, & ab eo, qui pacis est Actor, ac opera pacis amat, condigna præmia, præter laudis humane præconium, consequi merearis : & nos, qui te dileximus hactenus, diligimus, & intendimus sincere diligere in futurum, & devotionem regiam uberibus in Domino laudibus attollamus.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, sexto id' Julii, pontificatus nostri anno quarto.

Sub filo canabæ.

Instrumentum continens responsiones & requestas Regi Angliæ propositas, per nuncios Regis Franciæ, super infractione treugæ ex parte Anglorum.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P.P.P. f. 145.

IN Nomine Domini, Amen. Anno ejusdem millesimo, & ducentesimo, nonagesimo octavo, indictione undecimâ, mense Augusti die xix. Pontificatus sanctissimi patris & domini nostri, domini Bonifacii Papæ VIII. anno quarto, in præsentia nostrum Caeni Philii de S^o Nicasio, Corisopitensis dioc., & Jacobi dicti Grassi de Vertellis, clericorum, notariorum publicorum; ac venerabilium testium infra scriptorum ad hoc vocatorum & rogatorum, coram inclito principe, domino Edwardo, Dei gratiâ, Angliæ Rege; præsentibus reverendo in Christo patre, domino, eadè gratiâ, Dubelivens' episcopo, & quibusdam comitibus, baronibus, & quibusdam aliis consiliariis dicti Regis personaliter constituti; viri venerabiles & discreti magister Guillelmus de Bellefort, Johannes de Foresta, & Clemens de Sainaco, clerici excellentissimi principis domini Philippi, Dei gratiâ, Regis Francorum illustris, ac speciales ambassiatores seu nuntii ejusdem, specialiter deputati ad infra scripta exequenda, prout per litteras patentes de cerâ albâ, sigillo domini Franciæ Regis sigillatas, plenè & eviderenter apparet; quarum litterarum principium tale est.

“ Nous Philippe, par là grace de DIEU, Roy de France, faisons assavoir a tous, que comme souffrance ou abstinence de guerre soit accordée & faite entre nous, pour nous, pour nos hoirs, pour nos hommes, soubmis, alliez & aydans d'une part; & le Roy d'Angleterre, pour luy, pour ses hoirs, pour ses hommes, soubmis, alliez & aydans d'autre, de royaume aus royaumes, par mer & par terre; laquelle souffrance doit durer jusques a lendemain de la Trinité prochaine a venir, & d'illecques jusques a un an apres, & ait esté accordé en l'ordonnance de ladite souffrance que tous les prix de chascune desdictes parties, &c. (& sic terminantur).

Asquelles choses fere & requierre nous donnons a eux trois, & a deux d'eux, se li trois n'i estoient, plain pooir & especial mandement par ces presentes lettres scellées de nostre seel. Données a Chaalis, le Jeudi apres la feste de la Nativité S. Jehan Baptiste, l'an de Grace mil deux cents quatre vingt & dix huit.”

QUÆ siquidem litteræ lectæ fuerunt publicè de verbo ad verbum, coram dicto domino Rege Angliæ, & consiliariis suis, & aliis adstantibus ibidem, per quendam clericum & obsequialem suum, de mandato dicti domini Regis retentæ.

Quibus lectis vir venerabilis & discretus magister Clemens, ambassiator seu nuntius præfatus, viceque sua ac collegarum suorum prædictorum hoc idem expressè volentium & consentientium, nec non domini Franciæ Regis nomine, & pro ipso coram dicto domino Rege Angliæ, & consiliariis ejusdem; responsiones, rationes & requestas fecit, proposuit & legit in scriptis, prout in duobus rotulis simul consutis plenè continetur, quorum tenor talis est :

Ce sont les responses, & les raisons, & les requestes du Roy de France au Roy d'Angleterre, par maistre Guillaume de Beaufort, J. de Forest, & Clement de Saux, ses clerics, touchant la souffrance prise entre les dictes Rois, & afferans aucunes raisons & requestes proposeés por ledict Roy d'Angleterre par maistre Jehan Louvel & maistre Jehan Seheston, messagers envoyez de par le Roy d'Angleterre. Premierement a ce que lesdictes messagers du Roy d'Angleterre dirent & proposerent que vous, sire, aviez bonne volonté & ferme propos de tenir & de faire tenir, & de faire garder la souffrance & l'abstinence prise sur la guerre meue entre nous & li, selon ce qu'il est contenu ez lettres faictes sur ladite souffrance, a vous, & vos hoirs, hommes, alliez & aydans ;

Disons, sire, que nostre sire li Roy de France a bon propos, & ferme volonté de garder, & faire garder ladite souffrance, en la maniere qui est contenu ez lettres sur ce faictes; & moult li desplairoit si le contrariers avenoit ce que ja naviguez.

Item, por ce que se soit plus fermement gardé & tenu, & que nul ne se puisse escusier par ignorance, il a fait assavoir ez leus ou il devoit, & ensi comme il devoit, selon ce qu'il est contenu en la souffrance, que ladite souffrance en la maniere que elle est prise, accordée & commandée a fermement tenir & garder, & eust est elle gardé par tout son pour, & comme que vous dictes que vous l'aviez fait scavoir, & qu'elle a esté bien gardée, toutes vois elle n'a pas esté bien gardée, si comme il appert par les cas que nous vous dirons.

QUIBUS propositis, requisitis & lectis, providus vir magister Johannes de Foresta, coambassador prædictus, vice & nomine suo, & collegarum suorum in hac parte consentientium, ac domini Regis Franciæ, & pro ipso quasdam malefactiones, seu quedam acceptata per submissos, adherentes, & confederatos dicti Regis Angliæ contra dominum Regem Franciæ & sibi submissos, adherentes & confederatos suos; & contra treugam seu suferentiam inter ipsos Franciæ & Angliæ Reges, ad invicem initam & concordatam, ut dicitur perpetratum, factum & commissum. Proposuit & retenus in Gallico coram dicto domino Rege Angliæ, sub hac formâ :

Premierement le conte de Savoye allié du Roy d'Angleterre, par luy, par sa gent, & de son commandement & en son nom, de son gré, & de sa volonté, a dommagié le daufin de Vienne, allié de nostre sire li Roys de

France & ses gens audict daufin, depuis la souffrance, prise, peuplé, & scellée, de six mil livres Tournois, ou environ.

Item Jehan-Jacques de Bayonne, aydant au Roy d'Angleterre, depuis la souffrance & le peuplement de la souffrance, a prise une nef de la Barre de Cerise, souzmise a nostre sire le Roy de France, en mer, chargée & fretée de deux cens tonneaux de vin, ou environ.

Item, Reger Chanterel de Pontaudonner, bourgeois & souzmis nostre sire le Roy de France, avoit freté une nef chargée de six vingt tonneaux de vin, ou environ, depuis la souffrance scœue & peuplée; laquelle nef, & lidiz tonneaux de vin les Anglois ont prise & emmené, & en ont fait leur vouloir.

Item Pierre Ascorgii & ses compagnons, souzmis nostre sire ly Roys de France, mirent en une nef, laquelle est appelée Sainte Croix de Kempourtent, & en estoit le maistre de la nef, Guillaume le Borgne, cent douze tonneaux de vin, & trois pipes liquez vins; & la nef Martin de Carado Ernaut Sancier, & plusieurs Anglois prirent, & emmenerent puis l'astenance scœue & peublée, & encores siennent.

Item Michel Laors, Jacques de Porra, Gilles de Sainte Adegunde, Guillaume Ledicet, Jean Boncefaut, G. Laugardin, G. Boisso, Jacques le Fol, souzmis de nostre sire le Roy de France de Saint Omer, chargerent une nef de laine, & d'autres marchandizes, & depuis ladite souffrance scœue & peublée, les Anglois l'ont prise & tollue; & a esté trovée au Neuf Chastel souz Tine, & une partie des marchandizes.

QUIBUS bene & eliganter propositis, narratis, & denunciatis, supradictus magister Clemens, mandatum sibi injunctum explere satagens, fideliter & devotè contintendo dicta dioendis, rotulos illos prædictos perlegere recepit, & perlegit responsiones nostras, & requestas in-ipsis rotulis contentas explicitè & districtè coram dicto Rege Angliæ, nomine quo supra faciendò, & etiam prout decuit requiringdo in hunc modum :

Item, li Rois nostre sire, a plusieurs fois mandé & commandé, & par lettres a monseigneur Simon de Melun, esleu de par li a faire les taxations, & les delivrancees des prisons que il les fait, en fait faire, selon l'accord fait en ladite souffrance, ne n'est miheres Simon en nul default, mes de vostre partie, sauve vostre reverence, en ce y a plusieurs defaultz; que le Roy d'Ecosse & ses fils, plusieurs autres d'Ecosse, qui sont des alliez nostre seigneur le Rois, & estoient devant l'astenance, ne peuvent estre eux par ostagement, & si ont esté bien requis, & aucuns autres, qui ont esté requis a ostagié, & ne sont pas delivreéz, si comme en Champagne monsieur Gui de Saily, & plusieurs autres.

Item, que li Rois nostre sire, a commandé a tous ces ministres, & a tous ces officiaux, s'il advenoit aucun meffaict, que ja n'advienne, que il le fassent adresser & amander selon la souffrance, & l'ordonance; & li Roy nostre sire tient pour bien ce que li Roy d'Angleterre la ausins fait, si comme il a escript: mes elle a esté mal gardée, ne ne seroit a qui recouer pour les maufesons adrezier.

Item, que le Roy nostre sire, a mises & estables certaines personnes dignes de foy, par tous les lieux perilleux, ou la out permis pourroit avenir, ce que ja n'aveigne, por amander, & faire adrezier tous meffaiz, & malefagons que avenir porroient.

Item, sire, comme de par nostre seigneur le Roy de France, vous avez esté requis que la souffrance, & l'astenance fut tenue & gardée en la persone monseigneur Jehan de Baillet Roy d'Ecosse, aux prelatz, barons, chevaliers, & autres nobles, communitez, universitez, & habitants audict royaume d'Ecosse; & que ledict Roys d'Ecosse, & li autres pris dudict royaume, de quelconques estat qu'il soient, fussent delivreéz par les ostages, qui seroient taxés a la cognoissance de deux chevaliers qui a ce faire sont establi, comme cil qui estoient alliez audict nostre seigneur le Roy de France; & vous par vosdictes messages avez fait assavoir a nostre seigneur le Roy, que ladite terre d'Ecosse, avant le temps de la premiere souffrance accordée & affermée, & adonc, & tousiours puis, & au, & est en propriété, & en possessions, en vostre tenance; & adonc fustes, & encor estes saisis des hommages, & de faute de prelatz, comtes, barons & chevaliers, & autres nobles, communitez & universitez, audict royaume d'Ecosse, pourquoy ils disoient de par nous que il ne poroient, ne devoient estre compris en ladite-souffrance :

Disons nous que ce ne suffit mie, que il estoit chose notoire, & scœue communement, au temps de ladite souffrance ou abstinence, que lidiz Roys, barons, chevaliers, & autres nobles, communitez & universitez de villes, & les autres habitants dudict royaume d'Ecosse, estoient alliez, & sont encores a nostre seigneur le Roys, si comme il appert par les lettres authentiques, & informations publiques faictes sur ce : & a ce que vous dictes, qu'il avoit renoncé, ne suffisoit mie, si comme il est contenu plainement en un autre article qui s'ensuit.

ITEM, a ce que vostre dit message dirent, que au temps du traitement des souffrances, li Roys nostre sire ne tient mie les Escos pour ses alliez ou aydans; & que il ne leur fait mie scavoir la souffrance de dans le temps limité :

∴ Disons nous que elle estoit communement scœue, que il ne convenoit pas faire scavoir, ne ne convenoit mie ses alliez nommer, ne nul part en la souffrance il n'appert que nul en fust nommés; & si aucun y avoit esté

A. D. 1298. | An. 26 Edw. I.

nommé, si dit li accord de la souffrance, que nomme & tout autre allié, jacoit que il n'eussent pas esté nommé, devoient estre en la souffrance; & se la souffrance estoit entendu seulement des nommés, pour voie doncques seroit mise en la souffrance, de la clause que non mie seulement, li nommé, mais tous li autres alliez non nommés seront mis en la souffrance; & si li Rois nostre sire n'avoit oves fait scavoir aux Escosz la souffrance dans le temps que vostre message dient, tout soit ce que il en feist bien ce qu'il dit. Quer si tost comme il so que vous vous appareilliez d'aller contre les Escosz, il envoya a vous ses messages, pour vous requerre que vous leur gardissiez la souffrance dessusdite, ne il n'avoit point de temps limité dedans lequel ce vous deust estre signifié, ne pour ce ne seroit il, que il ne demorassent alliez au Rois; ne de ce ne vous poez plaindre, comme nuls dommagés ne soient venus a vous, ne a vos alliez.

ITEM, a ce que vostre dit messagier dient, que en generalité des paroles contenues en ladite souffrance, ne devoient estre entendus Rois du royaume se ils ne sont expressemment nommés; & comme aucun de meneur estat fussent especialement nommé, & la generalité ne peut comprendre ceux de plus grand estat;

Disons nous que Rois & royaumes peuvent estre compris en generalité de parole, mesmement de paix ou de souffrance; & comme ladite souffrance face mention que elle se prend de royaumes a royaumes, & de personnes a personnes, de quelconques conditions ou estat que ils soient, & li habitans du royaume, & empres vous ne tenez mie ledit Jehan pour Roy d'Escoce, pourquoy vous ne pouviez dire qu'il ne puisse estre compris dessous la cause generale.

ITEM, ce que vostre message dient encores qu'en la souffrance en avoit bien des nommés, & que semblans devoit n'estoit mie que li Rois nostre sire, & cil que pour li traitoient, eussent oublié le nom du Roy d'Escoce, ne des autres Escosz se il fussent ses alliez;

Disons nous, si comme dessus est dict, que il ne convenoit mie, ne n'estoit nécessité d'y nommer par la clause qui s'ensuit, que li nommé, & li a nommer, fussent tint en la souffrance, ne aussins ne fu nommé li Rois de Norre, qui estoit allié nostre seigneur le Roy, & plusieurs autres que len nommeroit, si len voyoit que mestier fust;

ITEM, ce que vostre message dient, que cil qui firent l'alliance pour le Roy d'Escoce n'avoient pouvoir ne mandement de fere;

Disons nous que si avoient, ne vous ne devez ce dire, comme il appert par les instrumens que vostre dit messagier apporterent, que l'alliance par les envoiez par ledit Rois d'Escoce, & des autres faictes a nostre seigneur li Rois de France, ils sient ferme & estable, & en furent lettres faictes, & scellées du scel li Rois d'Escoce, & des prelatz, eomtes, barons, & autres notables communitiez & universitez de villes, qui nous furent monstrées, & encores les monstrera len, se mestier est.

ITEM, ce que vostre gens dient encores, que ces alliances ne tenoient mie ledit Roy d'Escoce, demeurant a vostre hommage, comme elles fussent contre seurement vous;

Disons nous, sire, que se li Roy d'Escoce estoit ou nons, & en vostre hommage, nous ne scavons; mes l'alliance qui fuit faicte pour nostre profit, & se li Roy d'Escoce, & li autres s'estoient meffaits, en faisant ledictes alliances, ceque nous ne creons mie n'estre, pour ce qu'il ne soit de nos alliez, & qu'il ne doie estre compris en la souffrance, & ceux qui estoient en l'hommage nostre seigneur, comme Guy de Dampierre, & le comte de Bar, ont fait alliance a vous.

ITEM, a ce que vos gens dient, que si li Escosz avoient oncques faictes nulles alliances a nostre seigneur li Rois de France, que elle s'estoient defaictes eux estans en leur plain pouvoir;

Disons nous que quant au Roy d'Escoce, & aux autres emprisonnés, il appert notoirement, que si il rappellerent oncques riens, il le firent par force, & par paour de prison; parquoy il ne doit valloir, & quant a ceux qui n'estoient en prison, si aucuns y en avoit, si appert il que il le firent

pour souffisant de droict qui poroit chebr' en' homme constant, & se le renonciations tenoient quant a eux, si ne peuvent elles tenir quant a nostre sire li Rois en qui faveur les alliances furent prisés; & si aucun, comme Patric comte de Dunbar, & Gilbert comte d'Anagos, & leurs enfans vindrent enpris en vostre hommage, & en vostre obeissance de leur volonte, nostre seigneur le Roy ne se mesle.

ITEM, a ce que vostre messagier requierent les prix que nostre sire li Rois tient parmi la sureté de religieux que il apportoient;

Disons nous, sire, que li Rois est tousiours prest d'en desliver par seureté souffisant; mes la seureté qui fu apportée ne peut, ne ne doit souffrir, ne valloir de droict, & ne autres par encores desliver li Rois d'Escoce ne les autres pris au penultiesme article response. Se vous voulez garder la souffrance, li Rois nostre sire veut que ceque vous teniez au jour de la souffrance vous demeure. Au dernier article response. Se vous voulez garder la souffrance, li Roy nostre sire la vous gardera en toutes choses.

ITEM, a ce que vos messagier dient, que gens & personnes avoient esté nommés de meneur estat en la premiere souffrance;

Disons nous que aussy personnes de greigneur estat furent nommés ou de semblable estat, comme le Roy d'Alemagne.

SANE prædictis omnibus responsis, rationibus, responsionibus & requestis, ut supra legitur, lectis & propositis, omnibusque & singulis que natura & qualitas ambassationis hujusmodi, virtute litterarum prædictarum, ipsi nunciis, ut præmittitur, concessarum, gestis, & competentibus regi denunciatis, & ab eodem diligenter ascultatis; vir venerabilis & discretus, magister Johannes de Bevelid, ipsius Regis Angliæ clericus & obsequialis, de mandato dicti Regis ibidem presentis, & pro ipso concessu dicatorum nuntiorum & voluntate interveniente, copiam rotulorum ipsorum, seu responsionum, rationum, & requestarum prædictarum, de quibus collationem diligentem, una cum magistro Johanne prædicto, fecimus ad rotulos quos præfatus magister Clemens tenebat, & dum legeret eosdem coram Rege memorato.

Quibus actis, Angliæ Rex præfatus, consilio prius habito, duxit respondendum prædictis nuntiis domini Regis Franciæ per antedictum Dublinens' episcopum in modum qui sequitur: ipso videlicet Rege Angliæ præsentē & consentiente.

ET primò, quod treugam seu suffrentiam de guerrâ penitus observare volebat, & quantum in se erat, facere observari, secundum quod in illâ treugâ seu suffrentiâ continetur.

Secundariò verò, quod malefactiones, seu attemptata, per magistrum Johannem de Foresta, ut præmittitur, ore tenus proponit & denunciât, petit in scriptis redigi, & eorum copiam per ipsos nuntios venerabili & discreto viro, domino Johanni de Berohic clerico suo, ejusdem Regis nomine, & pro ipso tradi voluit, & ea, quantum in se esset, faceret emendari.

Tertiò quoque & ultimo responsum extitit per episcopum memoratum, quod ipse dominus Rex super aliis in dictis responsionibus, rationibus & requestis, contentis, & aliis dictam ambassationem tangentibus, per ambassatores, seu suos nuncios proprios, domino Regi Franciæ respondebit.

Actum in castris seu tentoriis dicti Regi Angliæ, prope castrum Puellarum in Scotia, quod vulgari ter nuncupatur Edenbourg, præsentibus, ut prætactum est, domino episcopo Dublinens', & nobilibus viris, dominiis;

- Aymaro de Vallencia,
 - Henrico comite Leycestren',
 - Thome fratre suo,
 - G. Glovernia,
 - Marescallo de Hereford, &
 - Johanne de Britannia, baronibus;
 - Johanne de Barro milite;
 - Magistro Thoma de Foresta, &
 - Gulielmo de Fanquerellis domicello Roth' dioc';
- & quibusdam aliis, testibus ad hoc vocati & rogatis.

Summonitio pro exercitu Scotiæ, apud Karliol'.

A. D. 1298.
An. 26 Edw. I.
Clas. 26 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitain, a son feal & loial, Rogier Bygod, counte de Norf' & mareschall d'Engleterre.

Pur ceo que nous beoms estre, al eide de DIEU, a Cardioil la veille de la Pentecost prochain avenir, pur aler avant en la busoigne d'Escoce, sur les enemys de la corone, & du royaume d'Engleterre, & pur leur desobeissance & leur malice re-freindre, que a autre chose ne entendent, que abesser la dite corone, & l'estat du dit royaume d'Engleterre, a leur poer.

E aussint pur mettre nos feaux & leaux, ceuz as queuz nous avoms terres dones, & durroms en les parties d'Escoce, en seisine, & en estat de leur terres;

Et outre ceo faire ceo que DIEU nous enseignera;

Nous vous prioms especialement, e en la foi, e en la ligance, que vous estes tenus a nous, & a la corone d'Engleterre, fermement enjoignons, que, au dit terme de la veille de la Pentecost, soiez a nous a Cardioil, as chevas & armes, le plus afforceement que vous purrez, pur aler avant en la dite busoigne, selonc ceo qu'il sera ordene par nous, & par les bones gentz, qui seront ove nous a cele heure.

E ceo, sicom vous amez le honneur & le profit de nous, & du dit nostre royaume, e le vostre propre, en nule manere ne lessez.

Donez a Staynwagg, le xxvi. jour de Septembr', l'an de nostre regne vintesisime.

Auteles lettres sont maundeز as countes, barons, & chevallers suhescritz, cest asover,

- A Johan de Garenne conte de Surr,
- A Edmond conte de Cornwall,
- A Rauf de Mahemer conte de Glouce',
- A Henr' de Lacy conte de Nichole,
- A Humfrey de Bohun conte de Heref',
- A Richard fitz Aleyn conte de Arundell',
- A Guy de Beauchamp conte de Warr',
- A Thom' conte de Lancast',
- A Robert de Ver conte de Oxenford,
- A Gilbert de Umframvill conte de Anegos,
- A... conte Patrick.
- A Henr' de Lancast'.
- A Aymer de Valence.
- A Humfray de Bouhun.
- A Johan de Ferers.
- A Henr' de Percy.
- A Johan Wak.
- Robert le fitz Wauter.
- A Hughe le Despenser.
- A Willame le Latimer.
- A Robert de Cliford.
- A Robert de Mohaut.
- A Johan de Hastings.
- A Johan de la Mare.
- A Johan de Ryveres.
- A Johan de Mohun.

Baron

A Peres de Mauley.
 A Robert le fiz Payn.
 A Hughe de Curtenay.
 A Thom' de Furnival.
 A Hughe Bardulf.
 A Robert de Tonny.
 A Nichole de Audithete.
 A Thom' de Bekele.
 A Willame de Breous.
 A Pieres Cortytt.
 A Willame Martyn.
 A Thom' de Multon.
 A Johan de Grey.
 A Johan Abadam.
 A Pheip de Kyme.
 A Johan de Segrave.
 A Robert le fiz Roger.
 A Hughe de Veer.
 A Wauter de Faucumberge.
 A Johan Giffard de Brymefeld.
 A Wauter de Beauchamp.
 A Peres de Chauvent.
 A Rauf Basset.
 A Roger la Ware.
 A Johan Paynel.
 A Alisaundre de Baillol.
 A Hughe Pointz.
 A Nichole de Moyguill.
 A Roger de Mortimer.
 A Willame de Richre.
 A Reynaud de Grey.
 A Johan de Hudeleston.

A Wauter de Mouncey.
 A Robert Descales.
 A Adam de Welle.
 A William de Cantelo.
 A Johan Engayne.
 A Johan de Cantelo.
 A Gilbert Pecche.
 A Johan de Clavering.
 A Eustace de Hacche.
 A William de Leyburn.
 A Johan de Beauchamp de
 Somerset.
 A William de Graunzon.
 A Richard Synard.
 A Simon Fresel.
 A Pheip Darcy.
 A Johan Lestraunge.
 A Johan del Isle.
 A Johan de Suleye.
 A Simon de Montacu.
 A Thom' le Latimer.
 A William le Latimer le fiz.
 A Wauter de Feze.
 A Wauter de Huntercumbe.
 A Aleyn Plukenet.
 A Emon de Hastings.
 A Johan de Lancastr.
 A Robert de Tatshale.
 A Rauf Pypard.
 A Johan de Seint Johan le
 fiz.

A Robert la Warde.
 A Johan Eysel.
 A Aleyn la Souche.
 A Henry Tyeis.
 A Nicholas de Segrave.
 A Bryayn le fiz Aleyn.
 A Emond de Mortimer.
 A Hugh de Mortimer.
 A Fuk le fiz Waryn.
 A Johan le fiz Reynaud.
 A Gefrey de Cammwill.
 A William le Vavasour.
 A Robert de Hylton.
 A William Sampson.
 A William de Ferrers.
 A Rauf de Grendon.
 A William de Morle.
 A Elys de Deubeney.
 A Emond de Estafford.
 A Rauf le fiz William.
 A Bonges de Knowile.
 A Thomas de la Rochei.
 A Thebaud de Verdon le
 Pere.
 A Thebaud de Verdon le fiz.
 A Johan de Greystock.
 A William Tuchet.
 A Henry Pynkeny.
 A Andr' de Estle.
 A Johan de Ingham.
 A Johan de Mueles.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de subsidio mittendo Regi Armeniæ, ad defensionem regni sui.

A. D. 1298.
 An. 26 Edw. I.
 Ex Orig.
 in Theaur. Cur.
 Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem. Carissimi in CHRISTO filii nostri Sembat, Armeniæ Regis illustris, nuntiis & litteris paternâ benignitate nuper receptis, tam ea quæ ipsæ continebant litteræ, quam quæ dicti nuntii coram nobis & fratribus ex parte ipsius voluerunt exponere, vidimus & audivimus diligenter.

Ex quibus comperimus quod ipse Rex tanquam devotionis filius, Romanam matrem ecclesiam reveretur, & ad Christiani populi dilectionem & honorem aspirans, ad DEUM & ipsam ecclesiam fideiiter se dirigit & conformat.

Cum igitur idem Rex, cui & regno suo adversi conditio temporis, per inimicos fidei Christianæ, solito durius se nuper exhibuit, incitamento multiplici vexationis infestum; ad te, de quo in hac parte confidit fiducialiter, pro subsidio habendo nuntios suos mittat;

Nos, vexationibus ejus & angustis intimo compatiens affectu, celsitudinem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus regis circumspectione prospiciens quod regnum Armeniæ est, sicut fertur, ipsi Terræ Sanctæ propinquum, & per illud, ex diversis causis, de præfata Terræ Sanctæ, si fidelium Christianorum crucesignatorum, & crucesignandorum ordinatus progressus affuerit, potest faciliori recuperatione sperari, aut grande ex eo subsidium provenire; benivolè nuntios ipsos recipiens, & benignè pertractans, sic te ipsi Regi Armeniæ, secundum quod tibi qualitas temporis se comodam offeret, ac Dominus inspirabit, liberalem exhibeas & propitius, quod digne Deo inde complacitas, regium serves honorem, præconium laudis acquiras, & eundem Regem ad tua beneplacita futuris constitutas temporibus debitorem.

Dat' Reate, iii. non' Octobr', pontificatus nostri anno quarto.

Plumbeo sigillo sub filo canabeo.

De interceptionibus perpetratis & captivis detentis per Regem Franciæ, contra formam sufferentiæ.

A. D. 1298.
 An. 26 Edw. I.
 Rot. Aleman.
 26 Edw. I. m. 12.
 in Turr. Lond.

NOUS Edward, par la grace de Dieu, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, fesons savoir a toutz;

Que come suffrance, ou abstinence de guerre seit acorde, e faite entre nous, pur nos, nous heirs, pur nos homes, suzmis, allietz, e aidantz d'une part; & le Roy de France, pur ly, ses heirs, ses homes, suzmis, allietz, e aidantz d'autre part;

La quele suffrance comencea le jour de Seint Denys, l'an de Grace mil deux centz quarevintz, e dis e septs, e doit durer, par aloignace & continance, jusques a lendemain de la Typhayne, desore prochain avenir: e d'illoques jusques a un an apres:

E eit este acordetz, entre les autres choses, en l'ordiance de la dite suffrance, que nous, nos heirs, nos homes, suzmis, allietz, e aidantz, tendrons ceo que nous tenoms, & teneioms au jour que la suffrance fut pris:

E que ly Roy de France, ses heirs, ses homes, suzmis, allietz, e aidantz, ne sustreront, ne ne osteront a nous, nos heirs, nos homes, sugetz, alliez, ou aidantz, viles, chasteux, terres, possessions, homes, sugetz, alliez, ne aidantz; ne ne frount apertement ne selement covenance, ne treitz, ou autre chose, pur quel ceo se face, ou se puisse faire, durant la dite suffrance.

E eit este aussi acordetz en l'ordiance de la dite suffrance, que tuz les priz, de chescun de dites parties, soient ostagiez au dit, e a la conissance de des chevalers, e'est a savoir;

De nostre feal & bien ame monsire Geffrey de Geneuill chevalier, li quel nous avoms establi a ceo;

E Simon de Meleun, li quel li dist Roy de France ad mis;

Sicom ses choses sont plus pleinement contenues en nos lettres, e du dist Roy de France, sur ceo faites, e scelees de nos seaus.

E nous ooms ja pecea requies, e fait requere au dit Roy de France, par nos amez clerks, mestres Johan Lovel, & Johan de Selvestone, les queux

nos establimes, & envoiaumes a ceo especiaument, que il toutz les nos, pris par sa partie, fest ostagier, e deliverez de prison;

E que il les avantditz pointz, e tuz autres, de la suffrance, l'acorde & l'ordiance desusdistes, tenist e gardast, fait tenir & garder a nous, nos heirs, homes, sugetz, allietz, e aidantz.

Et pur ceo que nos requestes desusdites n'ont pas este uncore mis a effect, sicome il piert par fest notorie, e par aucunes responses e reons du dit Roy de France, que mestres Guilliame de Beaufort, Johan de Fort, & Clement de Sani, ses messages, nous ont reporte de par luy.

Nous enveioms, e establissons especialement nostre foial e loial, monsire Geffray de Geneuille chivaler, e nos amez clerks, mestres Johan Lovel, & Thomas de Logore, a respoudre a aucunes propositions & requestes, que les devandditz mestres, Guilliame, Johan, & Clement, messages du dit Roy de France, nous ont fait depar lui; e a requerre encore de par nous, qi li dist Roy de France aucunes entreprises, mesprises, e forfaitz, que ont este faitz puis la dist suffrance acorde, a nos; nos homes, suzmis, alliez & aidantz, par ly, ses homes, suzmis, alliez, e aidantz, face de plain, & saunz delay amender, e adresser, selonk la forme de la dite suffrance.

E que tutes les pris de nostre partie soient ostagiez, & deliverez selonk la forme de l'acorde e de l'ordiance desusdit.

E que les autres covenances, e tuz les pointz, & les articles contenus en l'acorde & l'ordiance de la dite suffrance, soient, tenuz, gardez, e accompliz a nous, nos heirs, nos homes, sugetz, allietz & aidantz.

Et a faire tutes autres choses, que serront covenables e profitables, en ces besoignes, pur nous, nos heirs, nos homes, sugetz, allietz e aidantz.

As queles choses, faire, proposer, & requere, nous donoms a eux trois, ou a deux de eux, si les treys ny esteyent, plein poer, e especial maunde-ment, par ces nos lettres overtes, scelees de nostre seal.

Dones a Dureme, le ix. jour de Novembre, l'an de nostre regne vint & sisime.

A. D. 1298. | An. 27 Edw. I.

De fossatoribus eligend' in com' Ebor' & ad Regem usque Berewicum ducend'.

A. D. 1298.
An. 27 Edw. I.
Pat. 27 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, & omnibus aliis ballivis & fidelibus suis de eodem comitatu, tam infra libertates quam extra, ad quos presentes littere pervenerint, salutem.
Sciatis quod assignavimus dilectum & fidelem nostrum Thomam de Burnham, ad eligendum quadragentos fossatores de comitatu predicto, & ad eos ducend' ad nos usque ad Berewicum super Twedam.
Ita quod sint ibidem die Dominica in festo sancte Lucie virginis, proximo futuro ad ultimum, parati cum instrumentis & utensilibus suis exinde proficiscend' nobiscum ad loca que eis duxerimus assignanda.

Et ideo vobis mandamus quod prefato Thome ad perquirendos & habendos fossatores predictos sitis intendentes, consulentes & auxiliantes, cum ab ipso super hoc ex parte nostra fueritis requisiti. Et hoc nullatenus omittatis.

T. R. apud Eborum, xvi. die Novembris.

Et mandatum est prefato Thome firmiter injungendo, quod sicut Regem & honorem Regis & commodum regni diligit, ad premissa facienda diligenter intendat cum omni celeritate quod poterit, juxta tenorem litterarum Regis predictarum. T. R. ut supra.

De assidendo homines ad arma & de eligendo homines pedites.

A. D. 1298.
An. 27 Edw. I.
Pat. 27 Edw. I.
m. 40.
in Turr. Lond.

LE Rey ad ordene qe sire Thomas de Furnivall voit en les contees de Nottingham & de Derby, de eshire, trier, ordener & asseer gentz d'armes en meismes les contes, ausi bien a chival come a pie, de toutz ceus qui sont de age d'entre vint ans e seisaunte; ensi qe chescun qe eyt xxx. liveres de terre, seit mis a un chival covert, e de seisaunte liveres, a deus chivaux covertz, e se vers mount de chescune xxx. liveres de terre, a un chival covert. E s'il eit plus avant qe xxx. liveres de terre e ne mie seisaunte, qe en ceo qe il avera entre les xxx. liveres, seit joint e mis a un autre qe serra de meisme la condicion.
E de ceus qui averont meins de trente liveres de terre en aval, jusques

a seisaunte soudes, e de ceus qe ont seisaunte soudees, e de seisaunte soudees, en amount, soient enjoingnz e mis as autres qe serront de meisme l'estat de si qe il soient a xxx. liveres, e adunkes soient assis a un chival covert; ensi qe chescune trente liveres de terre, ausi de greindres come de meindres, face un chival covert.

E face le dit sire Thomas mettre en roulle les nouns de toutz ceaus qi serront assis as chivaux covertz, e le noumbre des chivaux par eus severement de chescun wapentakel, e ausi les nouns de gent a pe par eus. E ausitost come il avera ce fet, distinctement e apertement de ce certifie le Rey.
Don' a Noef Chastel sur Tyne, le xxv. jour de Novembre.

De intendendo Roberto de Clifford in comitatibus Cumbri', Westmerl', Lanc', & vallis de Anaud'.

A. D. 1298.
An. 27 Edw. I.
Pat. 27 Edw. I.
m. 41.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, &c. a toutz nos ministres e feaus des contees de Cumberland, Westmerland, Lancastre, du val de Anaud, e des totes les autres marches de celes parties jusques as boundes del conte de Rokesburg, saluz.

Sachiez qe nous, desirantz mettre tut le aide e le conseil qe nous porrons a la salvacion de nostre reame e de nostre poeple, e de eaus garder & defendre de mal & de damage qe avenir lur puist par cas, par les Escotz nos rebelz, e enemis a nous e a tut le dit nostre reame, e fions de la loiaute, e del avisement nostre ame e feal Roberd de Clifford; lui avoms assigne e establi chevetaigne e nostre lieutenant en les contes e les pays avantditz, des denz franchises e de hors, sur totes les gentz d'armes, e de chose qe touche fet de armes, de gent a chival e a pee, qe terres e tenementz ou autres biens eient, ou tienent en meismes les contes; ensi, qe quant il les fra a savoir ou garnir, soient deventz les oyt jours apres son garnissement, sanz nule maniere de delai, ou de excusacion, bien atire e appaile a lui a Cardoyt, a fere ce qe il leur dirra e chargera de chose qe touche la garde e le defens de nostre reame, e a grevance de nos enemis.

Pour quei nous vous mandoms, ferment enjoignantz, en la fai qe vous nous devez, e sur qe vous nous poez forfaire, qe au dit Roberd, e a ses maundementz soiez ausi entendantz e obeissantz, come a nostre liu tehant, en choses avantdites, sicome dit est, e come vous ferriez a nous meismes a totes les foitz qe vous serrez de par lui requis ou garni; car nous li avoms par ces presentes lettres, plenir poer e especial maundement a destreindre e punir tutz ceaus qe il entroyera contraires, desobeissantz, ou rebelz a cestui nostre maundement, e a faire si avant en ceste busoigne en choses susdites come si nous meismes i fussions.

En tesmoignance des queus choses nous avoms fait faire cestes nos lettres overtes.

Donees a Noef Chastel sur Tyne, le xxv. jour de Novembr', d'an de nostre regne xxvii.

E mande est par lettres patentes a tutz les bones gentz du val de Anaud, e de totes les autres marches de celes parties jusques as boundes del conte de Rokesburgh, qe come le Rey, pur la salvacion de son reame e de son poeple, e de eus garder e defendre de mal e de damage qe avenir leur puist par cas, par les Escotz, rebels e enemis au Rey, e tot le dit royaume, eit assigne e establi son ame e feal Roberd de Clifford chevetaigne e liu tenant le Rey en les dites terres, ut supra; q'il al dit Roberd soient conseilant, aidant, entendant e fesaunt diligement, pleinement, e peiblement ce qe le dit Roberd sur ceste busoigne leur dirra e comandera de par le Rey, a totes les foitz qe busoigne serra. E ceo ne leissent sur quant qe eus au Rey purront forfaire.
Donees a Noef Chastel, ut supra.

LE Rey au viscounte de Westmerland, saluz. Come pur la salvacion de nostre reame, e de nostre poeple, &c. usque ibi, e a grevance de nos enemis, sicome est plus pleinement contenu en sa commission, dont nous vous envoioms le transescrip enclos de deinz ceste lettre; vous comandoms, fermement enjoignantz, qe vous al dit Roberd soiez conseilant, aidant, entendant, e fessant diligement, pleinement, e peiblement, ceo qe il sur ceste busoigne, vous dirra e commander de par nous, a totes les foitz qe busoigne serra. E ceo ne leissez sur quant qe vous nous poez forfaire.
Donees ut supra.

En mesme la manere mande est al viscounte de Lancast'. Donees ut supra. Eodem modo mandatum est ministris, &c. de comitatu Northumbri' de intendendo Waltero de Huntercumbe.

Eodem modo mandatum est ministris, &c. de comitatibus Nottingham & Derby, de intendendo Thome de Furnivall.

Eodem modo mandatum est ministris, &c. de comitatu Eborum, de intendendo Radulpho filio Willielmi.

Et mandatum est ministris, &c. de intendendo Willielmo le Latimer seniori, tanquam capitaneo in comitatibus Nottingham, Derby, Eborum, & Northumbri'.

De summonitione servicii Regis de Quinque Portibus.

A. D. 1298.
An. 27 Edw. I.
Claus. 27 Edw. I.
m. 20. v.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, baronibus & probis hominibus portus Dovor', salutem.
Propter aliqua arduissima negocia, nos & vos ac omnes alios fideles nostros de regno nostro, ac statum ejusdem regni specialiter tangentia hiis diebus; vobis mandamus, in fide qua nobis tenemini, firmiter injungentes, quod totum servicium quod nobis debetur a vobis & navibus portus nostri predicti habeatis coram nobis apud Skynburneyse prope Karliol' in vigilia vel die Pentecost' proximo futura, promptum & paratum & bene munitionum, ad servicium nobis debitum faciendum. Et hoc nullo modo omittatis.
T. R. apud Tynemuth', iii. die Decembris.

Consimiles littere diriguntur baronibus & probis hominibus portuum subscriptorum, videlicet,

Baronibus & probis hominibus de Sandweyco.

Baronibus & probis hominibus de Hethe.

Baronibus & probis hominibus de Romenhale.

Baronibus & probis hominibus de Wynchelsea.

Baronibus & probis hominibus de Hasting'.

Baronibus & probis hominibus de Rye.

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

*Tenores litterarum ad Papam, ad Regem Armeniæ, & ad patriarcham Hierosolimitan', super miserabili statu Terræ Sanctæ.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Claus. 27 Edw. I.
m. 15 d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ & universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, &c. cum reverentiâ & honore, devota pedum oscula beatorum.

Ea, quæ religiosi viri, frater Jacobus de Arul' & ejus socius, ordinis fratrum prædicatorum, latores presentium, ex parte illustris Regis Armeniæ, ad nos missi, super statu miserabili Terræ Sanctæ, providè quidem ac circumspèctè, nobis exponenda duxerint, sedulis auribus & intento corde audivimus & intelleximus diligenter.

Quibus responsum dedimus, per ipsos fratres, sanctitati vestræ, si placeat referendum.

MAGNIFICO principi domino DEX gratiâ, Armeniæ Regi

illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex, &c. salutem & felicium successuum incrementa.

Ea quæ religiosi viri, &c. ut supra.

Latores presentium ad nos à vestrà celsitudine destinati, super statu miserabili, &c. ut supra.

Exponenda duxerint, curiosè audivimus & intelleximus diligenter, quibus responsum fecimus, per ipsos fratres, vestrà celsitudini referendum.

EDWARDUS, &c. venerabili in CHRISTO patri Radulpho, eadem gratiâ, sanctæ Hierosolimitanæ ecclesiæ patriarchæ, salutem cum dilectione sincerâ.

Ea, quæ religiosi viri, &c. ut supra, in litterâ directâ domino Papæ, usque ibi, quibus responsum dedimus per ipsos fratres paternitati vestræ, si placeat, referendum.

*Ut viri benè instructi de Vasconia intersint tractationibus apud Mosterolium.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Roi. Vascon.
27 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Barrano de Sescars militi, & magistro Petro Arnaldi de Vico, tenentibus locum suum in ducatu Aquitan', salutem.

Quia super his, quæ restant inter nos & Regem Franciæ ordinandâ, est, ad tractandum inter ipsius Regis & nostros conciliarios, quinquenâ instantis festi Paschæ, apud Mosterolium, assignata;

Volumus & vobis mandamus, quod aliquos sufficientes & idoneos viros de Vasconia, sufficienter instructos, & informatos de homicidiis, obprobriis, surpris, injuriis & aliis excessibus, contra nos & gentes nostras de Vas-

conia, tam nunc de novo, quàm à tempore treugæ seu sufferentiæ, inter nos & dictum Regem Franciæ factæ, perpetratis contra formam ejusdem sufferentiæ seu commissis;

Ad dictum locum Mosterolii sic celeriter transmittatis, ut in dictâ quinquenâ, vel citò post, sint ibidem, gentesque nostræ, quas ad dictos diem & locum mittemus, juxta ipsorum, per vos mittendorum, avisamentum & informationem, super prædictis homicidiis, injuriis, & aliis excessibus, correctionem & emendam valeant procurare.

Dat' apud Dalton, xii. die Martii.

Testæ litteræ fuerunt clausa & duplicata.

*Bulla Bonifacii VIII. Papæ Regi Angliæ, ad pacem cum Rege Franciæ, hortatoria.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Movet nos, fili carissime, sincera & affectuosa dilectio, quâ personam regiam, claris suis exigentibus meritis, in CHRISTO prosequimur, & à longis sumus retrò temporibus prosecuti, quod nuncios tuos, & litteras eo majori affectione recipimus, quo nostris frequentius aspectibus exhibentur.

Grandi namque mens nostra delectatione reficitur, & rore copioso perfunditur gaudiorum, cum ad nostri apostolatûs notitiam de regii status auspiciis felicia nova perveniunt, rumores prosperi perferuntur.

Pridem siquidem, prout gratâ commemoratione referimus, & non sine cordis lætitiâ recensemus, Regis celsitudinis litteras, devotione ferventes, reverentiâ plenas, & affectione fecundas recepimus, plenitudinem jocunditatis & gaudii nostris præcordiis ingerentes.

Nuper etiam dilectus filius, magister Johannes de Castro Forti, tuæ magnitudinis nuncius, quem mittentis intuitu libentissimè vidimus, & affectuosè diximus admittendum; aliàs, non solum nobis æqualis, aut similis, sed etiam amplioris devotionis ac reverentiæ claritate conspicuas, & affectum multiplicis gratitudinis exprimentes, litteras Regis presentavit:

Quibus solitâ benignitate receptis, & perlectis attentius, earum contenta pleno collegimus intellectu, de tam devoto, tam grato, tantaque reverentiæ filio, quem Romana mater ecclesiæ se semper invenisse commemorat ad sua beneplacita exequenda paratum, vehementer in Domino exultantes.

Diligimus etenim personam regiam, semperque dileximus, ad sui honoris & exaltationis augmentum, etiam dum in minoribus ageremus, sollicitis studiis intendentes.

Sicque circa te, fili, noster habundat affectus, & sinceritas caritatis exuberat, quod libenter, quantumlibet gravibus, nos exponeremus laboribus, & alia quælibet onera promptis animis subiremus, pro tuo & incliti regni tui statu pacifico prospero & tranquillo.

Illud autem valde gratum nobis occurrit, & acceptum quamplurimum redditar votis nostris, quod, sicut ejusdem nuncii patefecit assertio, cum ipse per partes illas transitum faceret, solennes & speciales nuncii regii Parisius existerent, pro pace atque concordia, quam summis desideriis affectamus, inter te & carissimum in CHRISTO filium nostrum Philippum, Regem Francorum illustrem, firmiter & solidius reformandâ, perpetuis futuris temporibus, favente Domino, duraturâ.

Rogamus igitur excellentiam regiam, & hortamur in Filio DEI patris, quantum, diligenti consideratione discutens, quàm sit fructuosum & utile, quæque acceptum divinæ majestatis conspectui pacis bonum: attendens etiam quàm sit personarum sublimium periculosa discordia, quàm gravidm genitiva maforum, quantaque discrimina, prout ex evidentia facti colligitur, secum trahat; animum regium ad unitatem omnimodam pacis & concordie dicti Regis, amoto cujuslibet obieci difficultatis, inclines: tanto proinde nobis & apostolicæ sedis obnoxius placiturus, quanto hujusmodi negotium, quod totius Christianitatis statum contingere noscitur, specialius & principalius insidet cordi nostro.

Cæterum de nobis, veluti patre benivolo & sincero, qui te gerit in pectore prædilectum, habere te volumus fiduciam plenioram; nosque securus poterit regia celsitudo requirere, cum videat expedire: nam promptos & favorabiles nos semper inveniet ad ea, quæ consonent votis suis.

Dat' Lateran', x. kal' Aprilis, pontificatûs nostri anno quinto.

*De terris & hominibus Vasconicæ, per dictum Papæ, in ejus manus assignandis.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Roi. Aleman.
27 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a chiers & foiaux, evesques, abbez, priours, contes, barons, chevaliers, chasteleyns, esquieris, citeyns, burgeys, & a toute la communeate des viles, des terres, & des lieus, qui nous tenons en Gascoigne, en quelque manere, de quel estat, ou condition qu'il soyent, clers & lays, as queux cestes lettres vendront, salut.

Comme le Roi de France & nous, nous soiens compromis, haut & bas, simplement & purement, & tant com nous poons, en le tresseintisme pere, sire Bonifaz, par la purveance de DIEU, Pape oytisme, come en privee persone, & Benoît Gaytan, sur toutes les guerres & descordes, qui furent, & sont, ou purroient estre entre le dit Roi & nous, par quelque acheison:

Et le dit Pape, par la vertu du dit compromis, eyt dit, looz, arbitrez, & diffinez, que totes les terres, vassaux, biens, & autres choses, que nous tenions en royaume de France, le jour que meisme le dit feut pronunciez, feussent deslores en bone foi, & saunz nule fraude, simplement & purement, mises & assignees en la mayn du dit Pape, & son poer:

Et que li Rois de France le fait ausint de ceo que a luy en appartient:

Et que li dit Pape tenist, en noun du dit Roi de France, les choses, qui de sa partie, & en son noun serroient assignees, au dit Pape:

Et ausint, en noun de nous, les choses, qui de par nous luy serroient assignees, selonc ceo qu'il est plus plenerement contenuz en l'instrument publik, fait sur meisme le compromis, & sicome la forme de meisme le dit purporte:

Et come le dit Roi de France soit assentuz & acordez, que ce chose se face tant come a luy en affiert:

Nous, pur honur & pur reverence du dit Pape, & pur pees, & pur profit de tote la Cristeinte, & pur aproucher au voiage d'outre mer, veillant le bon accomplissement de ceste busoigne, tant come en nous est:

Avoms ja mys & assignez, en la mayn & en le poer de l'onurable pere, R. evesque de Vycence, message du dit Pape, totes les terres, vassaux, biens, & autres choses, qui nous tenions en royaume de France, le jour que la dite prononciation feust faite, a recevoir, & a tenir en noun, & en la mayn du devantdit Pape, come de privee persone, & Benoît Gaytan

A. D. 1299. • | An. 27 Edw. I.

selonc la tenur, & la fourme de meisme la prononciation, & en la maniere
qe meisme la Pape ad dit, loez, arbitrez, & diffinez, & dirra, loera, arbitera,
& diffinera.

Por la queü chose nous vous prions & requérons, mandons & com-
mandons, chargeons & fermement enjoignons, si avant come nous pooms,
par la foi & la foiaute, que vous nous devez, qe vous, come ceux qui
nous, per force de meisme le compromis, & par la fourme de la pro-
nunciacion avantdit, avoims mys & assignez en la mayn, & en le poer du
devantdit Pape, ove touz les chasteaux, fortelettes, citez, burghs, vilgs &
autres lieux, vassaux, terres, possessions, biens, homages, foiautez, & totes
manieres de devoirs, & d'autres choses qeles que eles soient, qui a nous y
appartient par reson de vous, & des lieux, & des terres susdites, soiez del
houre, qe vous aurez oes lettres receues, obeissantz entendantz sairementz
de foiautez & homages faisantz, & en totes choses responantz au dit
evesque, ou a son mandement, en noun du devantdit Pape, come a nous
meismes :

Les queux sairementz de foiautes, & des homages, faitz au dit evesque,
ou son mandement, come desus est dit : & des sairementz, des foiautez &

des homages, en quoi vous nous estes tenuz, vous quitoms & assoilloms
selonc la tenur & la fourme de la prononciacion avantdite, & sicome nos
amez & foiauz,

Mestre Gerard de Vyppenys, ercediakne de Richemond,
Amanu de la Bret,
Guillame de Leyburne,
Pointz sires de Chastillon,
Guy Ferre nostre lieutenant en Gascoigne, chevaliers ;
Mestre Remond Arnaud de la Rame, clerk ;

Ou les quatre, ou les trois de eux, si plus ny puissent estre, vous diront
plus pleinement de par nous, come ceux a queux nous avoms, sur ceo, tote
nostre volonte dit.

En tesmoignance de queu chose, nous vous envoioms cestes nos lettres
ouertes, sealees de nostre seal, qui furent faites & donees a Westmonstier,
le vintisme segund jour du mois d'Averil : l'an de Grace mil deux centz
quatre vintz & dis & noef : & de nostre regne vint & septisme.

De potestate ad ponendum terras & homines Vasconice in manus episcopi Vicentini, nomine Papæ, secundum tenorem dicti prenotati.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Reg. Aleman.
27 Edw. I. m. II.
in Turri. Lond.

NOUS Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engle-
terre, seigneur d'Islaunde, e ducs d'Aquitaigne, faisons
savoir a touz ceaux, qui ces presentes lettres verront ou
orront ;

Qe come les honorable peres, Guiffames jadis erce-
vesque de Dinelyn, e Johan evesque de Wyncestre : & les
nobles e hautz hommes, Amez count de Sauvoye : Othes
de Grauntzon, Hugue de Veer, chivaliers ; nos messages & procurours,
saintz de nous plein poer & especial maundement, par noz lettres ouertes,
saïelles de nostre saïel, de compromettre ;

Et compromys soient pur nous, & pur noz heires, en la persone dou
tre-saintisme pere, sire Bonéfaz, par la porvoiance de DIEU, Pape huitisme,
come en privee persone, & Benoit Gaytan, sur totes les guerres, descordes,
pletz, contes, causes, questions, damages, & injures, petitions, & demans
reialles, & personeles, & mellees, qui furent, & sont, ou porront estre,
entre le Roi de France e nous, par queuque achaison ; sicome en noz
lettres avantdites, & en l'instrument publick ; fait sur meisme le com-
promys, plus pleinement est contenu.

Le quel compromis nous agreons, acceptons, ratefions, approvoms,
& tenons a bon.

Et sur ceo le avantdit Pape, par la vertu de meisme le compromis, ait
dit, loe, arbitre, & diffine qe totes les terres, vassaux, & biens, & autres
choses, qe nous teniens en roiaume de France, le jour que meisme le dit fu
pronunciez, fussent deslors, en bone foi, & sanz nule fraude, simplement
& purement, mises & assignees en la mayn, & en le poer du dit Pape :

Et qe si Roi de France le feist ausint, de ceo que a li eu appartient :

Et qe le dit Pape tenist, en noun du dit Roi, les ditz choses, qui de sa
partie, en son noun serroient assignees a meisme le Pape :

Et ausint, en noun de nous, les choses, qui de par nous li serroient
assignees.

Et, sur qe tot, meisme le Pape ait voulu, loe, & arbitre deslors, que
de, par aventure, li dit Rois de France & nous puissens, de meismes les
terres & biens, acorder entre nous, que ce en, quoi nous accordiers,
feust perpetuellement, & sanz enfreinte, garde se come la dite prononciacion
plus pleinement porpote.

Et, apres ces choses, le devantdit Pape, aiant a cuer la dite busoigne, &
desirant le bon, & le hastif exploit de la meisme busoigne, nous ait, par ses
lettres bullees, maunde qu'il envoi, pur ceste busoigne, l'onorable pere,
R. evesque de Vyence, por nous enfourmer plus pleinement sur les avant-
dites choses, selonc la tenur du mandement, qu'il li a fait de bouche :

Li quel evesque, a ce que nostre ame cosin, Amez counte de Sauvoye ;
monsieur Johan de Bar : & nostre ame chevalier, monsieur Othes de
Grauntzon ; nous ont fait a savoir, est ia venuz en France, & ha cez
busoignes parlez au conseil le Roi de France d'une part, e as ditz, count,
Johan, e Othes, qui sont de nostre conseil, les queux y furent depar nous
d'autre.

Et sur ce, par eux touz, de commun assentement, apres moltz de
traïtementz, soit accorde, en la presence de meisme l'evesque, que le Roi

de France & nous, totes les choses desusdites, selonc la forme des com-
promis, fatz d'une part & d'autre, & se come eles sont contenues en la pro-
nunciacion avantdite, commission, ou disposition, quel que le soit faite, ou
a faire a persone, vive ou mort, par ses lettres bullees, mettons en la main ;
e en la poer de meisme l'evesque a recevoir, e a tenir, en noun, e en la
mayn du devantdit Pape, selonc la tenur & la fourme de la dite pronun-
ciacion, & en la maniere que li meisme Pape ad dit, loe, arbitre & diffine :
& dirra, loera, arbitera, & diffinera : ou en autre maniere, par ses lettres
bullees, ad ordene, ou ordenera.

Nous, pur honur, & pur reverence du dit Pape, & pur pees, & pur
profit de toute la Christientee, & pur aprochier au voyage d'outre mer,
vueillantz de bon acomplissement de ceste busoigne, tant come en nous est ;

Donons plener poer, & especial mandement, par ces presentes lettres,
a noz amez & foiaux ;

Maistre Girard de Vippeins, ercediakne de Richemond,
Amaneu de la Bret,
Guillelem de Leyburne,
Pointz sire de Chastillon,
Guy Ferre nostre lieutenant en Gascoigne, chevaliers ; &
Maistre Reymon Arnaud de la Rame, clerk.

Et as cinque, & as quatre, e as trois, si plus n' puissent estre, de
mettre & d'assigner de parole ou de droit, & de fait, & de bone foi, &
sanz fraude, simplement & purement, tant come en nous est, en la
mayn & en le poer du dit evesque de Vyence, totes les terres, vassaux,
biens & autres choses, que nous teniens en roiaume de France, le jour que
la dite prononciacion fu faite :

A recevoir & a tenir, e noun, & en la mayne du devantdit Pape, come
de privee persone, & Benoit Gaytan, selonc la tenur, & la fourme de la
mesme prononciacion, & en la manere qe meisme le Pape ad dit, loe,
arbitre, & diffine : & dirra, loera arbitera, & diffinera ; ou ad ordene, ou
ausi come li perra a ordiner, ausi come desus est dit.

E volons, e promettons qe nous aurons firm & estable tout, quantque
par les avantditz, ercediakne, Amaneu, Guillelem, Pointz, Guy, & Reymon,
ou par les cinque, ou les quatre, ou les trois de eux, en la fourme desusdite,
serra faite en ceste busoigne.

Sur la quele busoigne approuer, tenir, garder, & acomplir, nous obligons
nous, & nos heirs, & touz noz biens, par ces presentes lettres, saïelles de
nostre seal, que furent faites, & donees a Westmonstier le vintisme segund
jour du mois d'Averil : l'an de Grace mil deux centz quatre vintz dys &
neuf : & de nostre regne vint & septisme.

Ceste lettre desus escrete est dublee, mot por mot, sanz rien changiez,
sauve qe, en la tierce lettre, sanz meisme les paroles escrit, y ad variance
en tant, que la, ou il dit es autres deux, a persone vive ou mort, la dit il,
a quelqte persone qu'il soit.

E tout le remenant, mot por mot, se contient, come est contenu en les
autres deux lettres.

Pro civibus London', qui, Rege in partibus Flandria existente, cum Edwardo filio suo, ad partes maritimas in comitatibus Kancie & Sussex contra Gallos iverunt.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Reg. 27 Edw. I.
m. 29.
in Turri. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis quod cum
dilecti nobis cives nostri London', nuper nobis in
partibus Flandrie existentibus, tempore guerre inter nos &
Regem Francie mote, ad partes maritimas in comitatibus
Kancie & Sussex, cum Edwardo filio nostro karissimo, tunc
tenente locum nostrum in Anglia, ad ejus requisitionem,
venissent cum equis & armis, pro defensione & salva-
tione parcium predictarum :

Nos gratitudinem civium predictorum nobis in hac parte exhibitam, plu-

rimum commendantes, concedimus eis pro nobis & hæredibus nostris,
quod obsequium illud, nobis in nostrâ absentiâ tam granter impensum,
eis, aut successoribus suis, civibus ejusdem civitatis in prejudicium non
cedat, nec in consuetudinem vel consequenciam trahatur futuris tempori-
bus quoquo modo.

In cujus, &c.

T. R. apud Westm', xxii, die Aprilis.

Per ipsum Regem & consilium.

*Bulla Bonifacii VIII Papae, de Raymundo episcopo Vicentino, ad terras & omnia, per Reges Angliae & Franciae, in manus & posse Papae ponenda, assignato.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.**BONIFACIUS** episcopus, servus servorum **DEI**, carissimo in **CHRISTO** filio, **Edvardo Regi Angliae illustri**, salutem & apostolicam benedictionem.Dudum inter te ex parte una, & carissimum in **CHRISTO** filium nostrum, **Philippum Regem Francorum illustrem** ex altera, ex virtute compromissorum factorum in nos, per procuratores & nuncios utriusque, inter caetera, duximus arbitrarium;Quod omnes terrae, vassalli, & bona, tam quae idem **Rex Franciae** tenebat de hiis quae tu teneras ante guerram praesentem, quam quae tu idem tunc tenebas in regno **Franciae**, bona fide, ac sine omni fraude, absolute ac liberè, ponantur & assignentur in manibus & posse nostris, tenenda à nobis, nomine tuo, quae ex parte tua, & nomine ipsius **Regis Franciae**, quae ex parte ejusdem, nobis contigerit assignari.Quocirca serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè, nichilominus per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus terras, vassallos, & bona praedicta venerabili fratri nostro, **Raynaldo episcopo Vicentino**, de cuius diligentia, punitate & circumspectione confidimus; & quae ad partes illas pro his, & aliis, hujusmodi negotium contingentibus, duximus fudicialiter destinandum, nomine nostro, juxta praedicti modum arbitrii, assignes, vel facias liberaliter assignari; tenenda, custodienda & conservanda per eum, donec super hoc aliud duxerimus disponendum: nos enim praedicto **Regi Franciae nostrae**, super hoc, consimiles litteras destinamus.

Dat' Lateran', viii. kal' Maii, pontificatus nostri anno quinto.

Sub filo canabeco.

*Amadeus comes Sabaudiae, ad contrahend' nomine Regis Angliae, matrimonium cum Margareta, sorore Regis Franciae; necnon ad jurand' pro Edwardo filio suo, sponsalia cum Isabella filia dicti Regis Franciae, assignatus.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Rex Aleman.
27 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.**REX** universis, ad quos litterae praesentes pervenerint, salutem.Cum sanctissimus in **CHRISTO** pater, dominus **B.** divina providentia, sanctae Romanae ac universalis ecclesiae summus Pontifex;In quem, tanquam in privatam personam, & dominum **Benedictum Gaitanum**, ex parte nostrâ & **Regis Franciae**, super reformandâ pace & concordia inter nos ex parte unâ, & dictam **Regem Franciae** ex alterâ;Ac super hiis quae ad pacem pertinent: & super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis & injuriis, petitionibus & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quae fuerunt, & sunt, vel esse possent inter nos & ipsum **Regem Franciae**, occasione quâcumque, sub caeteris formis & modis nuper fuerit compromissum;Idemque dominus summus Pontifex, tanquam privata persona, & dominus **Benedictus Gaytanus**, ut praedicitur, virtute compromissi hujusmodi, dixerit, arbitratus fuerit, laudaverit, diffinierit, arbitraliter sententiauerit, mandaverit, ordinaverit, disposuerit, & pronunciauerit, quod inter nos & dictum **Regem Franciae** perpetua & stabili pax existat, & ad confirmandam, roborandam atque servandam pacem hujusmodi;Inter caetera, quae sub pronuntiationis suae serie continentur, inter nos & **Margaretam sororem ipsius Regis Franciae matrimonium**, ac inter **Edwardum filium nostrum** & **Isabellam praedicti Regis Franciae filiam**, sponsalia ordinaverit contrahenda, sub certis modis, conditionibus atque poenis.Nolentes quod nobis impingi valeat in hac parte impedimentum aliquod, sive culpa, quo minus praedictae pacis negotium ad efficacem eventum & debitum perducat effectum; dilectum & fidelem nostrum, nobilem virum, **Amadeum comitem Sabaudiae consanguineum nostrum** facimus, ordinamus & constituimus verum & legitimum procuratorem & nuncium specialem, ad contrahendum, pro nobis, & nostro nomine, matrimonium cum **Margareta praedictâ**, & sponsalia, quantum ad nos pertinet, ex vi, forma, & effectu ordinationis praedictae, pro praedicto **Edwardo filio nostro**, cum praefata **Isabella**;Et eadem matrimonium & sponsalia juramenti & poenis firmandum: & ad dotalicia praedictis **Margareta & Isabella**, nomine nostro, pro nobis, & dicto filio nostro, assignandum: & ad jurandum in animam nostram, pro nobis, & eodem filio nostro, quodlibet genus liciti sacramenti, & ad omnia & singula faciendum, quae nos & idem filius noster faceremus, vel facere possemus, si personaliter interessemus, etiam si mandatum exigant speciale.

Ratum & firmum habentes, & habituri quicquid per praefatum comitem, in praemissis, & eorum singulis, nostro & memorati filii nostri nomine, actum & gestum fuerit, seu etiam procuratum.

Super quibus approbandis, tenendis, servandis, faciendis & complendis, nos & haeredes nostros, & bona nostra omnia obligamus;

Et hoc omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine roboratas.

Dat' apud Stebenheth, duodecimo die Maii.

*Procuratorium generale Regis Angliae pro nunciis suis, ad omnia faciend' quae ad plenam pacem pertinent.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Rex Aleman.
27 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.**EDWARDUS**, DEI gratia, **Rex Angliae**, dominus **Hiberniae**, & dux **Aquitaniae**, universis, praesentes litteras inspecturis, salutem in Domino.Cum sanctissimus in **CHRISTO** pater, dominus **B.** divina providentia, sanctae Romanae ac universalis ecclesiae summus Pontifex;In quem, tanquam in privatam personam, & dominum **Benedictum Gaytanum**, ex parte nostrâ & **Regis Franciae**, super reformandâ pace & concordia inter nos ex parte unâ, & dictum **Regem Franciae** ex alterâ;Ac super hiis quae ad pacem pertinent, & super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis & injuriis, petitionibus & actionibus, realibus, & personalibus, atque mixtis, quae fuerunt, & sunt, vel esse possent inter nos, & ipsum **Regem Franciae**, occasione quâcumque, sub certis formis & modis, nuper fuerat compromissum;Idemque dominus summus Pontifex, tanquam privata persona, & dominus **Benedictus Gaytanus**, ut praedicitur, virtute compromissi hujusmodi, inter nos & dictum **Regem Franciae**, super quibusdam, in dicto compromisso contentis, dixerit, arbitratus fuerit, laudaverit, diffinierit, arbitraliter sententiauerit, mandaverit, ordinaverit, disposuerit, & pronunciauerit;

Super quibusdam verò dicendi, arbitrandi, laudandi, diffinendi, arbitraliter sententiandi, mandandi, ordinandi, disponendi, & pronuntiandi: necnon & super omnibus & singulis addendi, minuendi, corrigendi, interpretandi, & declarandi, liberum arbitrium & plenariam potestatem sibi, sub certâ formâ, reservaverit; prout praemissa, in submissionum & compromissionum, & apostolicis litteris, inde confectis, plenius continentur;

Nos, affectantes quod praemissa omnia & singula, quantum ad nos & haeredes nostros pertinet, finali & felici effectui mancipientur, venerabiles in **CHRISTO** patres;*J. Wynoniensem & S. Saresburgensem, episcopos;
Et dilectos & fideles nostros, nobiles viros, Amadeum Sabaudiae,
Henricum de Lacy Lincolniae, consanguineos nostros,
Guydonem de Bello Campo Warwyk, comites;
Audomarum de Valencia consanguineum nostrum,
Ottonem de Grandissono,
Galfridum de Genevill, &
Johannem de Barro,*

Nostros facimus, ordinamus, & constituimus veros & legitimos procuratores, & nuncios speciales.

Dantes eisdem, & majori parti eorum, generalem, plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum, ad tractandum de reformatione pacis & concordiae supradictae, super omnibus & singulis discordiis, guerris, & aliis, quae superius sunt expressa, inter nos & praefatum **Regem Franciae**, ac omnes confederatos, alligatos, & valitores quoslibet utriusque nostrum, quibuscumque diebus & locis, tam in praesentia, quam etiam in absentia, cujuscumque dicti summi Pontificis legati, executoris, referendarii, sive nuncii, aut cujusvis alterius, ab eodem summo Pontifice missi, quocumque nomine censeatur;

Ac tractatus hujusmodi quâcumque firmitate vallandi, petendi, stipulandi, recipiendi, retinendi, dimittendi, remittendi, renunciandi, acquietandi, paciscendi, componendi, transigendi, concedendi, & conveniendi, audiendi: etiam recipiendi dicti domini summi Pontificis, in praemissis, & ea tangentibus ordinationem, dispositionem, beneplacita, & mandata; ipsaque firmandi, roborandi, & homologandi;

Treugas, seu sufferentiam, vel abstinentiam guerrae, prius initas & concessas, nostro & confederatorum ac valitorum nostrorum nomine, prorogandi: & treugas, seu sufferentiam, vel abstinentiam hujusmodi de novo inveniendi & concedendi, quamdiu expedire videbitur duraturas;

Quodlibet etiam genus liciti sacramenti in animam nostram praestandi; Ac omnia & singula faciendi quae sunt pacis & concordiae, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & quae nos faceremus, vel facere possemus si praesentes essemus, etiam si mandatum exigant speciale; volentes omnia & singula, necessaria & utilia ad faciendum, & complendum praemissa, & quodlibet praemissorum, pro specialiter expressis & enumeratis haberi;

Promittentes insuper pro nobis, & haeredibus nostris, ratum & firmum habere & habituri quicquid per dictos procuratores, aut nuncios nostros, vel majorem partem eorumdem, in forma, superius expressâ, gestum, actum, & factum, seu etiam procuratum fuerit in praemissis, & quolibet praemissorum.

Super quibus approbandis, tenendis, servandis, faciendis, & complendis, nos & haeredes nostros, & bona nostra omnia obligamus;

Et hoc omnibus, quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per nostras litteras patentes, sigilli nostri munimine roboratas.

Dat' apud Stebenheth, duodecimo die Maii.

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

Henr' de Lucy comes Lincoln' per Edwardum filium Regis, ad supradicta sponsalia contrahend' specialis nuncius constitutus.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Rot. Aleman.
27 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

UNIVERSIS, presentes litteras inspecturis, Edwardus, illustris Regis Angliæ filius, salutem in Domino.
Cum sanctissimus in Christo pater, dominus B. divina providentiâ, sanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summus Pontifex;

In quem, tanquam in privatam personam & dominum Benedictum Gaitanum, ex parte magnifici principis domini Philippi, Regis Franciæ illustris, & prædicti domini patris nostri, super reformandâ pace & concordia inter ipsum Regem Franciæ ex parte unâ, & eundem dominum patrem nostrum ex alterâ, &c. prout comiti Sabaudia de dat' xii. Maii superius, usque hæc verba, viz.

Volentes ordinationi apostolicæ in hac parte, ac paterno assensui, ut tenemur, humiliter obedire, nobilem virum, Henricum de Lucy comitem Lincolnæ, consanguineum nostrum (prælibati domini patris nostri ad hoc

secedente consilio & assensu) nostrum facimus, ordinamus, & constituimus verum & legitimum procuratorem & nuncium specialem, ad contrahendum, pro nobis, & nostro nomine, sponsalia cum Isabella prædictâ, ac ipsa sponsalia juramenti & pœnis certis firmandum: & ad jurandum, pro nobis, in animam nostram, quodlibet genus liciti juramenti; & ad omnia & singula faciendum quæ nos faceremus, vel facere possemus, si nostra adesset præsentia personalis; etiam si mandatum exigant speciale:

Ratum & firmum habentes, & habituri quicquid per præfatum comitem, in præmissis, & eorum singulis, nomine nostro, actum & gestum fuerit, seu etiam procuratum.

Et hoc omnibus, quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per nostras patentes litteras, præfati domini patris nostri & nostro signatas sigillis.

Dat' apud Stebenbethe, decimo quinto die Maii.

Quod ministri Regis in Vasconia episcopum Vicentinum curialiter tractant.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Rot. Aleman.
27 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a nostre lieutenant en Gascoigne, e a celes parties, saluz.

Nous volons, e, par la tenour de cestes presentes lettres, vous comandons, qe vous toutes, e chascune personnes, que venerables pere, Raynanz évesque de Yvence, une foiz, ou plusieurs, en ses lettres voudra nomer, soient ou del royaume de France, ou de autres terres, de quelque dignete, estat, ou con-

dition q'il soient, quant il vendront, passeront, demorront, e irront par celes parties, bonement, curtoisement, e fraunchement les receues, e honnement e benignement les tractez, e senrement les conduisez.

Don' a Canterbir', le xxiii. jour de Mai, l'an de nostre regne vint & septisme.

Seubles lettres sont faites as justices, viscontes, constables, bailiffs, e a tous les autres officiaux du royaume d'Engleterre.

De tradendo terras & bona Regis in Vasconia ad episcopum Vicent' in manibus & nomine Pape, custodienda.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Rot. Aleman.
27 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a noz amez & feaux, maistre Gerard Wyppens arcediakne de Richemund, Amaneu de la Brett, Guyllen de Leyburne, Pointz sire de Chatillon, Guy Ferre nostre lieutenant en Gascoigne, chevaliers, & a maistre Reymon Arnold de la Rame clerke, saluz.

Nous volons, & par la tenour de ces presentes lettres, vous comandons, que vous, ou li cinque, ou li quatre, ou li trois de vous, si plus ni poez estre, baillez, deliverez & assignetz de parole, ou de droit, & de fait, en bon foi, & sanz fraude, simplement & purement, en la mayn, & en le poer del évesque de Yvence, ou de son comandement;

Totes les terres, vassaux, biens & autres choses, que nous tenons, ou autres par nous, en les parties de Gascoigne, a recevoir, & a tenir, en noun, & en la mayn du tresentisme pere, sire Boniface, par la porvoiance de DIEU, Papé oytisme, come en privee persone, & Benoit Gaytan.

E volons qe cil meisme évesque puisse celes meismes terres, vassaux, & biens, bailler & liverer a persone, ou a personnes, des queux li devantdit Pape ad volu, maunde ou ordene; ou voudra, mandera, ou ordenera par ses lettres bulles.

Don' a Cantrebyr', le xxiii. jour de May, l'an de nostre regne vint & septisme.

De associando Gerardum de Vispeins, & Amadeum de Lebreto, nuncius in generali procuratorio prænominatis.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Rot. Aleman.
27 Edw. I. m. 11.
in Turr. Lond.

LE Roi as honorables peres, J. de Wyncestr' & S. de Salebur' évesques: e a ses ametz & feaux, Amadeu de Sauvoie, Henry de Lacy de Nichole, e Guy de Beaucamp de Warwyk countes: Aymier de Valence, Otez, de Grauntzon, Geoffrey de Geneuil, & Johan de Bar, chevaliers, salutz.

Come nous vous eoms commys e assignetz, pur treter, devant le honorable pere R. évesque de Vicente, message le Apostoille, sus les busoignes, nous e le Roi de France touchantz, sicom en le poer, qe vous en avez, est plus pleinement contenu:

E nostre volunte soit, qe nous chières e foiaux, sire Gerard de Vyspeins arcediakne de Richemund, e monsieur Amaneu de la Brette, soient a vous accompaignetz a cel tretiz faire, sofont la tenur de vostre poer avantdit:

Vous maundons qe vous les avantditz arcediakne e Amaneu, quant il vendront a vous, a compaignons receutz quant a ceo.

Don' a Dovorre, le quin jour de June,

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, pro societate de Spinis de Florentia, ob mutuum non datum, deprecatoria.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Ex Off.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Devotæ promptitudinis studia & grata familiaritatis obsequia, quibus dilecti filii, Rogerus Spine, & ejus socii, de societate de Spinis, de Florentia, nostræ cameræ mercatores, nostram benivolentiam meruerunt, benignius nos inducunt ut in hiis, quæ profectus eorum respiciant, apud magnificentiam tuam favorabiliter, cum expedit, insistamus.

Habet siquidem dicti Rogerii, & sociorum ejus, in curiâ nostra morantium, facta nobis assertio, quod, sicut ipsi, per sociorum suorum in tuo regno morantium litteras, acceperunt, tam ipsi, quam mercatores aliarum societatum, in dicto regno morantes, fuerunt per officiales tuos nuperimè requisiti, ut tibi certam & magnam summam pecuniæ mutarent.

Sed cum iidem R. & socii, tam in ultramontanis, quam Italicis partibus, & maximè apud sedem apostolicam, fuerint hiis temporibus, in similibus oneribus, non modicum aggravati, & idè, se ad hujusmodi petitum mutuum insufficientes quodammodo sentientes, non duxerint hujusmodi requisitionem tuorum officialium adimplendam;

Dubitant ipsi, Rogerius & socii, hic morantes, ne per hoc, in suis &

Vol. I.

dictæ societatis agendis, & maximè in aliis mutuis, olim tibi, vel pro te, officialibus tuis, nomine & pro parte dictæ societatis eorum, factis, pro quibus à te certum assignamentum bonorum seu reddituum obtinent, apud tuam potentiam derogetur.

Propter quod nobis humiliter supplicarunt, ut tibi pro eis nostras super hoc deprecatorias litteras mitteremus.

Nos autem, eosdem, Rogerium & socios, speciali prosequentes affectu, serenitatem regiam rogamus, & hortamur attentè, quatinus benignè attendens quod ipsi, non absque gravi causâ, & impedimento legitimo, super hujusmodi petito mutuo tepuerunt, nullatenus sustineas, quod ipsi, ob hoc, impedimentum, seu molestiam, vel derogationem aliquam, apud te, vel aliquos tuos officiales quomodolibet patiantur; sed sic eos, & eorum negotia benignè & favorabiliter prosequaris, & ut tui prosequantur, injungas, quod ipsi, ex nostris intercessionibus, in regiâ benignitate quiescant: & nos id gratum habere possumus; tuque per hoc apud DEVM & homines valeas comendari.

Dat' Anagninæ, ii. id' Junii, pontificatus nostri anno quinto.

Sub filo canabæ.

*Potestas constabulario Dovor' facta ad deliberandum Johannem de Bailloil episcopo Vicentino, apud Wissant.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Ex Rot.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Angleterre, seigneur d'Irland, & dux d'Aquitaine, a tous ceaux, qui cestes presentes verront ou orront, saluz.

Sachiez que nous faisons, ordenons, & establisons nostre ame & feal, Robert de Boroughst' nostre conestable de Dovre, nostre certaine procureur :

Et lui donons plenir pooir, par cez presentes, de baillier, & delivrer, en nostre nom, a Wissant Johan de Bailloil, au reverent pere Raynaut, par la grace de DIEU, évesque de Vicence, message l'Apostoilie, en la fourme que s'ensuit ; cest a savoir.

Qui le diz Apostoilles puisse dire & ordoner tant seulement de la per-

sonne le dit Jehan, & des terres, les queles meisme celui Jehan ont jadis en Angleterre, si come il plaira, a la bone volante du dit Apostoilie, en mesme la maniere, que nous porriens dire, se meisme celui Johan demorast verst nous personalement en Angleterre ; sauve a nous, & a nos heirs Rois d'Angleterre, le royaume d'Escoce, les hommes, & les inhabitantz, & toutes les apertences de meisme le royaume.

En tesmoigne des queux choses, nous avons fet fere cestes nos lettres ouvertes.

Donees a Canterbir, le quatorzime jour de Juignet, l'an de nostre regne vint & septieme.

*Compositio facta per nuncios Regum Angliæ & Franciæ, apud Musterolium ; mediante episcopo Vicentino, nuncio Bonifacii VIII. Papæ, super pace inter ipsos Reges, reformandâ.*A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.Ex Orig.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUZ ceus, qui ces presentes lettres verront ou orront, R. par la souffrance de DIEU, évesques de Vincence, messages de par nostre tres seint pere, & seigneur, mon seigneur Boniface, par la purveance divine, souveraine évesque, envoyez es parties deezee les monz, pur la besoigne de la pais, prononcie par celui nostre seigneur & seint pere, entre tres nobles Roys de France & d'Angleterre, salut en nostre Seigneur.

Comme li diz nostre seint pere & sires :

Qui mout de poynes, vigiles, & dyvers travaux chascun jour souffre, par ce que li puobles Cristiens vive en tranquillite & en bone pes, tristez & dolauz dez periz, domages, & escandels, & de la grand destructions, qui en ceste mond estoient pur les guerres & conteuz, que li enemis de pais avoit seme entre les diz Roys ;

Por eus accorder & mettre en bone pes, aet mout travaillee ;

Et, apres mout de travaux, que il a por ce sostenu, par la vertu du compromis fet en li, come en privee persone, & come en mon seigneur Beneit Gaytan, aet prononcie eza en areres, que pes ferme & stable soit a touz jours entre les diz Roys.

Et, pur ce que ceste pes soit plus ferme, plusieurs ordenances, par la vertu du dit compromis, aet fetes, & prononcies ; les queles doivent estre accomplies par les diz Roys, selonc ce qu'il est plus pleinement contenu es lettres de la dite prononciation :

Et, par aucunes des ordenances de susdites metre a execution deue, nous aet envoyez aus dictes parties a la perfin presenz perdevant nous, que de par le dit nostre seigneur le Pape, avions requis, sur ce, les devandiz Roys ;

Reverent peres, Giles archevesques de Narbone,

Pierres évesques d'Auceurre,

Robert duc de Burgoigne,

Guy conte de Saint Pol,

Pierre Flole sire de Revel, &

Pierre de Belle Perche chanoine de Bourges,

de procureurs du devant dit Roy de France :

Et, reverent pere, Johan de Winestre,

Simonz de Salesbirs, évesques :

Ame de Savoye,

Henris de Nichole,

Guy de Warewyk, contes ;

Aymars de Valance,

Othes de Grantzon,

Jeffrois de Jonville,

Jehan de Bar, chevalers :

procureurs du devant dit Roy d'Angleterre :

Et Henris coens de Nichole,

procureur de mon seigneur Eduart ; fil du dit Roy d'Angleterre :

Et nous de leur seigneurs desusdiz, & comme procureurs d'yeus, ont accorde, ordene, & fet les acors, ordenances, covenances fetz, & les choses ci desoz escriptz :

Les queles, li prelat procureurs promittrent en bone foi ;

Et tuit li autre procureurs desusdit, d'une part & d'autre, promittrent & jurarent, sur les seins Evaungiles, es amis de leur dis seigneurs, come procureurs d'yeus leurs diz seigneurs, accompler, tenir, & garder fermement.

Et est asavoir que la teneurs dez diz acorz, ordenances, covenances fetz, & choses, est ceuz, comme par la reformation de la pes, des guerres, & des descorz, qui estoient mouz entre le Roy de France d'une part, & le Roy d'Angleterre d'autre, soit prononcie par nostre pere le Pape, que mariages se face du dit Roy d'Angleterre, & de madame Marguerite seur du dit Roy de France, a doayre de quinze mil livres de Torn' petiz ; le quel doayre doit estre assigne & assis au royaume d'Angleterre, en lieux covenables & soffians, qui doivent estre monstrez & accordez devant ce que li mariages le perface :

En tele manere toute foiz que, se li devandiz Roys d'Angleterre, a, ou aura terre ou royaume de France, jusques a la value de la moyte du dit doayre, li diz Roys de France aura, panera, & recevra la dite moyte du dit doayre, pur la dite dame, & en nom de li en la ditte terre, que li diz Roys d'Angleterre, a ou aura ou dit royaume de France, per resnable assize de terre, en quittent, & en delaisant l'assignation, que auroit estre faite en Angleterre, jusques a cele quantite de la dite moytie.

Item, il est accorde & promis, par les procureurs du dit Roy d'Angleterre, que li diz Roys d'Angleterre penra la dite dame a espouse, & a feme par parolles de present.

Et est ausint dit, promis, & accorde par les procureurs du devant dit Roy de France, que li diz Roys de France fera & procurra que la dite dame, sa seur, penra le dit Roy d'Angleterre a espous, & a seigneur, par parolles de present, non contretent l'empeschement de lignage, qui est otez par la dispensation du dit Pape.

Derechief, il est prononcie par le dit Pape, par plus grant fermete de la dicte pes, que mesire Edduars, fiz du dit Roy d'Angleterre, penra madame Isabelle, fille du dit Roy de France, a espouse, & a feme, si tost qu'ele vanra a age de faire mariage, ou dedanz les quatre mois, apres ce qu'il en aura este requis depar le dit Roy de France, au doayre de dix & wyt mille livres de Tornois petiz ; le quel doayre doit estre assis & assignez en lieux covenables & soffians ou royaume d'Angleterre, qui doivent estre mostrez & accordez devant ce que li mariages se perface :

En tele manere que, si li Roys d'Angleterre & ses fiz devandiz, ou l'un d'aus, ont, ou auroit, terre ou royaume de France, jusque a la value de la moyte du dit doayre, si Roys de France, pur sa dite fille, & en nom de li, aura, penra & recevra la dite moyte, en la ditte terre, qu'il ont, ou qu'il auront ou royaume de France, per resnable assize de terre, en quittant, & en delaisant l'assignation, que auroit estre fait en Angleterre, jusques a la quantite de la dite moyte.

Et est accorde que li diz Roys d'Angleterre, & ses fiz devandiz, se obligeront, ses heirs, a ce faire par leur serementz.

Et li diz Roys de France promettra per serement, fet en s'ame, que il sa fille devandiz donra, a espouse & a feme, au dit mons' Edd' fil du dit Roy d'Angleterre, si tost come ele venra au dit aage, & dedanz quatre mois, puis quil en sera requis depar le dit Roy d'Angleterre, ou son fil desusdit :

Et pur ce faire d'une part & d'autre, & pur plus fermement garder, sont mys ces certynes poynes, contenues en la dite prononciation.

Et est encores prononcie, que ce soit ferme per autres poynes, des queles s'accorderoyent les parties.

Accorde est entre les diz procureurs des diz Roys, especialment per les procureurs du dit Roy d'Angleterre, & de son fil devandiz, que li diz Roys d'Angleterre, & li diz ses fiz, & chascun d'aus, feront desdore les choses desusdites, contenues en la dite prononciation, non contretent l'empeschement de lignage, qui est otez par la dispensation du Pape ; les queux choses li dys Roys d'Angleterre, & ses fiz, & chascun d'aus doivent faire & jurer.

Et fut encore accorde, par les diz procureurs des diz Roys d'Angleterre, & de son fiz, que li diz Roys d'Angleterre, & ses diz fiz, promettrent, voudront, & consentiront : leur procurors devandiz, come procurors de leur seigneurs, promissent, voudront & consentiront desdore, que s'il demoroit, par le pere, & le fil desusdit, ou par l'un d'aus, que li diz mariages ne se feist, puis que la dit fille sera venue au dit aage, ou de danz les quatre mois apres ce quel en seront requis depar le Roy de France, tout le droit qu'il ont, ou auront ou l'un d'aus, en queuscunque terres qu'il ont, ou qui leur peuvent obvenir, ou a l'un d'aus ; & toutes les terres & queuscunque droit que li dit pere & fiz, ou l'un d'aus, ont ou auront ou royaume de France, soyent, par cest meyme fet, commys au dit Roy de France :

Et que les homes, & li vassal des dites terres, soyent asout de touz homages, feautez, liens, & obligations es queus il seroyent tenuz au dit pere & fil, ou a l'un d'aus, ou porroyent estre tenue de queuscunque cause se fust :

Et que li dit vassal, & toutes universitez & communautez des dictes villes & terres, au plus tost qu'il avaura eus, ou eles estre ou povoir, & en la seigneurie des diz pere & fil, ou d'un d'aus, de quelconque cause ce soit, promettrent & jurront quil au Roy de France & a ses successeurs, ou dit cas come a leur seigneur, seins meen, se edront, obeyront, & entendront ;

Et en ce, le Roy de France, contre le dit pere & fil, & les leur, ou dit cas, ayderont ; ne obeyront en riens, aus diz pere & fil, ne ne les aideront en quelque manere que ce soit.

Et li diz Roys d'Angleterre, & ses fiz, ou l'un d'aus, si tost que il, ou autri, pur eus, ou par l'un d'aus seront, en seissine d'aucune terre ou royaume de France, ainsint com il, ou autri pur eux serront en seissine de chascun ville, ou de chascune chastellaine, seront tenue de commander, & commanderont en bone foy, a la request des gens le Roy de France, aus diz vaussaus, universitez, communautez, & songiez, que il facent les diz sayrement, & toutes les choses desusdites ; & quant il l'auront commande, li dit Roys, & fiz, en seront quitte & delivre, & de plus ne les porra en purfeure quant a cest case.

Et se li dit vassal, universitez, communautez, & songiez, puis que li diz Roys & ses fiz, ou aucuns d'aus, ou autres por eus, qui de ce auront puoir & commandement soffians, leur auroyent fait le commandement, perloyngnoyent ou delayoyent des choses desusdites, pur ce ne sera mie delace, perloignie, ne empeschie la delivrance des terres, que l'on deuroit baillier, ou delivrer au dit Roy d'Angleterre, ou a son fil, ou a les gens per la prononciation du Pape, ou per l'acort des parties.

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

Derechief, il est acorde par les diz procureurs, especialment par les diz procureurs du dit Roy de France, que li dit Roy de France dezhors, fera les choses desusdites, contenues en la dite prononciation, pur sa fille devantte, & madame Johanna Royne de France & Navarre sa compaignie, promettra par seyrement, fait en s'ame que ele donra & baillera sa dicte fille, tant comme il appartient, ou porra appartenir a li, & espouse, & a feme a mons' Edd' fils du dit Roy d'Angleterre, quant ele verra audit age, dedanz le dit temps, apres la requeste desusdit, & porchacera que ce soit fait, en hone foi, a son pouoir.

Encores est acorde per les procurers du dit Roy de France, que li diz Roys de France promettra solennement, voudra & consentira en bone foi: & li dit procurers du dit Roy de France, come procurers de leur dit seigneur, & en nom de li, promittrent, voldrent & consentirent dehere, que s'il demeroit per la dit Roy de France, ou per sa dicte fille, puis qu'ele verra au dit aage, dedans quatre moys apres, puis que li diz Roys de France en sera requis depar le dit Roy d'Angleterre, ou par son dit fil, que li Roys de France donra & paiera, en nom de poyne, cent mil livres desore au dit Roy d'Angleterre, ou a son fil; & quant a ce, obligera touz ses biens: & deshores, les diz procurers du dit Roy de France les ont obligiez.

Derechief, il est acorde par les diz procurers des diz Roys, que certaines barons du royaume d'Angleterre, cestassavoir,

Johan de Garenne,
Thomas de Lenquastre, contes, &
Henr' de Lanquastre chevalier, frere du dit Thomas;

& certaines barons du royaume de France, cestassavoir,

Charles de Valois,
Loys de Eureux, &
Robert d'Artoys, contes:

Promettront & juront que il purchaceront, en bone foi, que les diz mariages sei perfacent, selonc la prononciation du dit Pape.

Et est asavoir que toutes les poynes desusdites, avec les autres, contenues en la dicte prononciation, sont otrées par les procurers des diz Roys, & du fil du dit Roy d'Angleterre, non contrestanz les droiz qui defendent poyne estre mise en convenance, ou en affermeement de mariage; as queuz droiz le dit procurers, come procurers de leurs diz seigneurs, renuncierent expressement, de certaine scyence, especialment, quant il diz Pape a ostez les diz droiz, en la dit prononciation, quant as espousailles & au dit mariage, sicome il est plus plenerement contenue en la dit prononciation.

Derechief, il est acorde entre les diz procureurs des diz Roys, que li prison, d'une part & d'autre, soient ostages, selonc la forme de la souffrance, jadis accordee entre les diz Roys.

Et la persone monsieur Johan de Bailleul soit mise tantos ou pouoir du dit Pape, & bailee & livree deshore a Wyssent, en la mayn de reverent pere-monsiegnor Roynaut, par la grace de Dieu, evesque de Vincence, message du dit Pape, a tenir la ou il voura, ou nom du Pape; & que sera ordene per le dit Pape du dit Johan de Bailleul, tenra en la persone Edd' fil de celi Joh' de Bailleul; se autre chose endementres n'estoit ordene & accordee par les dys Roys de France & d'Angleterre, quant il seront ensamble.

Et se li dit Pape ne pronunchoit, durant la dicte souffrance, des choses qu'il doit pronuncier entre les dys Roys de France & d'Angleterre, li dit prison ostagez retourneront, selonc la forme de l'ostagement, es prisons ou il estoient devant.

Et se li Pape pronuncie des choses desusdites avant la faute de la dit souffrance, li dit ostagement torneront a plene delivrance, quant as prisons solement, qui ont este pris par la guerre, move entre les dys Roys de France & d'Angleterre, par lachaysson de leur propre desbat.

Derechief il est acorde entre les diz procurers, que la dit prononciation & l'ordenance du Pape, quant as damages, & quant as autres choses, contenues en ycele, soit tenue, gardee & accomplie d'une part, & d'autre en tout & en partie.

Derechief il est acorde par les diz procurers, des diz Roys, que li diz evesques de Vincence passera en Angleterre, & avecque li aucun de la gent le Roy de France, & signifiera au dit Roy d'Angleterre, & a son fil, les choses desusdites & accordees; les queux li Roy d'Angleterre & ses filz desus dit son tenu de ratifier, greer, de promettre, & de jurer, selonc ce qu'il est desusdit.

Et recura li diz evesques, en la presence de la dite gent, du Roy de France, come message du Pape, ou nom & au profit du dit Roy de France, de madame Margaret seur, & de madame Isabelle fille devantdites, les gremet, ratifiement, promesses, seyrements, & tous les autres choses desusdites.

Et dira & promettra, en bone foi, en la presence de la dite gent du dit Roy de France, que de ci en avant il sera bons amys, & loyaus au dit Roy de France, & a son heir Roy de France; & ne fera nene porchacera, ne consentira mal ne damage au dit Roy de France, ne a son heir Roy de France, ne a ses hommes, subgez, ou a ses terres; & ce que se li dit Pape ne metoit a fin les descorz, qui sont entre les diz Roys de France & d'Angleterre sur aucuns heritages, & leurs conditions, & ce que apertient, ou puet appartenir a y ceus heritages, dont il est sur le Pape; ou autrement n'estoit acorde, per assentment des dites parties, li diz Roys d'Angleterre porra poursuivre & porchacier son droit, en la maniere, qui la samblera bon.

Et en cele meyne manere, & par ces meymes paroles desusdites, dira, promettra, ratifiera, greera, & fera jurer, en s'ame, li diz Roys de France, au dit evesque de Vincence, ou return d'Angleterre, en la presence de la gent du dit Roy d'Angleterre; & ce que, se li dit Pape ne mettoit a fin les descorz qui sont entre les diz Roys de France & d'Angleterre sur aucuns heritages, & leurs conditions, & ce que apertient, ou puet appartenir a y ceus heritages, dont il est sur le Pape, ou autrement n'estoit acorde, per assentment des dites parties, li diz Roys de France porra poursuivre; & purchacer son droit, en la maniere qu'il samblera bon.

Derechief recura li diz evesques de Vincence les dites promesses, que la dicte Royne de France doit faire, & le dit seyrement, qu'ele doit faire faire en s'ame.

En tesmoign des queux choses, nous avons mis nostre seel en ces presentes lettres.

Et nous, devantditz procureurs du Roy de France, & procureurs du Roy d'Angleterre desusdit, & je, devantditz procureur de monsiegnor Edduart, fil du dit Roy d'Angleterre, qui les choses desusdites avons accordees & consenties, volues, ordeine, promises, & jures, come procureur, & es ames de noz devantditz seigneurs, avons mis noz seauz, en ces presentes lettres, avec le seel de reverent pere R. per la grace de Dieu, evesque de Vincence, message envoye, quant a ce, de par nostre tresseint seigneur & pere avantdit;

En tesmoigne des choses desusdites.

Don' a Mostreuel' sur la Mer, le Venredy devant la fest Saint Johan Baptist, l'an de Grace mil deux centz, quatre viz & dix & noef.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ monitoria, ut Rex desistat à guerrâ Scotiæ, cum regnum Scotiæ sit ecclesiæ Romanæ feudum.

A. D. 1299.
An. 27. Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Sæcæ.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, christo in christo filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Scimus, fili, & longi jam temporis spatio magistra nos rerum experientia docuit, qualiter erga Romanam matrem ecclesiam, que te gerit in visceribus caritatis, regis devotionis affectus exuberat, reverentia zelus viget, quodque promptus & sedis ejus votis obtemperas, beneplacitis acquiescis.

Quamobrem firmam spem gerimus, plenamque fiduciam obtinemus, quod regalis sublimitas verba nostra benigne recipiat, diligenter intelligat, efficaciter prosequatur.

Sanè ad celsitudinem regiam potuit pervenisse, & in tua libro memorie nequaquam ambigimus contineri, qualiter ab antiquis temporibus regnum Scotiæ pleno jure pertinuit, & adhuc pertinere dinoscitur ad ecclesiam supra dictam; quodque illud sicut accepimus, progenitoribus tuis, regni Angliæ Regibus, sive tibi feudale non extitit, nec existit.

Qualiter etiam, clara memorie, Henricus Rex Angliæ pater tuus; tempore discordiæ, sive guerræ, inter ipsum & quondam Symonem de Monteforti, suosque fautores & complices suscitatus, ab, recollenda memorie, Alexandro ejusdem Scotiæ Rege, ac ipsius Henrici genero, auxilium sibi petiti exhiberi:

Et, ne hujusmodi auxilium, jure cujuslibet subjectionis aut debiti, petitum, seu præstitum notaretur, præfatus Henricus, eidem Regi Scotiæ, suas patentes duxit litteras concedendas, per eas firmiter recognoscens, prædictam auxilium se recepisse, vel se recepturum duntaxat de gratiæ speciali.

Præterea, cum, successu temporis, præfati Regis Scotiæ, tui sororii, tunc viventis, in tua coronationis solennis, habere præsentiam affectares, sibi per tuas patentes cavere litteras curavisti, quod in ipsis solennis, ejus habere præsentiam, non ex debito, sed tantum de gratiæ intendebas.

Et cum etiam Rex ipse pro Tyndaliæ, ac de Feymeriæ terris, in regno Angliæ positis, se ad tuam præsentiam personaliter contulisset, tibi fidelitatem solitam impensurus; idem in præstatione fidelitatis hujusmodi,

multis tunc presentibus, viva voce oraculo publicè declaravit, quod pro terris eisdem sitis tantum in Angliæ, non ut Rex Scotiæ, neque pro Scotiæ regno fidelitatem, exhibebat eandem; quinimodò palam extitit protestatus, quod pro regno ipso tibi fidelitatem præstare, seu facere aliquatenus non debebat, utpote tibi penitus non subjecto; tuque sic oblatam fidelitatem hujusmodi admisisti.

A tua quoque creditur non excidisse memoriâ, quidem, eodem Rege Scotiæ sublato de medio, quondam Margareta puellâ, nepte tua, tunc minoris ætatis, hærede sibi relicta, non ad te, velut ad dominum, regni pervenit custodia memorati, sed certi ejusdem regni proceres, ad ejus electi custodiam extiterunt.

Quodque postmodum, dispensatione ab apostolicâ sede obtentâ, super matrimonio contrahendo inter dilectum filium, nobilem virum Edvardum natum tuum, & Margaretam prædictam, dum viveret, si ad id procerum dicti regni accederet vel haberetur assensus, tui eisdem proceribus per tua scripta cavisse dinosceris, priusquam vellent hujusmodi matrimonio consentire, quod regnum ipsum penitus liberum, nullique subjectum, seu quovis modo summissum, in perpetuum remaneret; quodque in pristinum, seu talem ipsum statum restitueretur omnino, si ex hujusmodi matrimonio contrahendo liberos non extare contingeret; ac nomen & honorem, ut prius, pariter retineret, tam in suis sibi servandis legibus & præficiendis officialibus dicti regni, quam parlamentis tenendis, tractandis causis in ipso, & nullis ejus incolis extra illud ad judicium evocandis, & quod in tuis patentibus litteris, indè confectis, hæc plenius & serius contineri noscuntur;

Præfata insuper Margareta de præsentibus luce subtractâ, & tandem super successione dicti regni Scotiæ subortâ dissensionis materiâ inter partes; ipsius regni proceres, metuentes sibi dictoque regno posse occasione hujusmodi præjudicium generari, non aliter ad tuam præsentiam, extra ipsius regni accedere limites voluerunt, nisi per te patenti scripto caveretur eisdem, quod id non fiebat ex debito, sed ex gratiæ speciali, quodque nullum exindè ipsius regni libertatibus posset dispendium imminere.

Et licet, ut dicitur, super statu ejusdem regni Scotiæ, ac ejus prius habitâ libertate, regno ipso tunc carente præsidio defensoris, per ipsius regni proceres, tunc velud acephalos, & ducis vel aurigæ suffragium non habentes, sive per illum, cui præfati regni regimen licet indebitè diceris commississe, contra morem solitum, aliqua fuerint hæcenus innovata, ea tamen, utpote per vim & metum, qui cadere poterat in constantem, elicta, nequaquam debent de jure subsistere, aut in ejusdem regni præjudicium redundare.

Cæterum nobis nullatenus venit in dubium, quin potius certi sumus, quod cum apostolicæ sedis præcellens auctoritas per suas litteras in Angliæ ac Scotiæ regnis, simul, alicui legationis commisit officium exequendum, vel pro quavis causâ, quam rationabilem reputat, decimæ solutionem indicit, hujusmodi apostolicæ litteræ ad præfatum Scotiæ regnum se aliquatenus non extendunt, speciali prædictæ sedis privilegio, Scotis indulto, penitus obsistente, prout tempore, felicis recordationis, Adriani Pape prædecessoris nostri, tunc sancti Adriani diaconi cardinalis, & per ipsius sedis litteras simul in regnis ipsis legati, cum quo familiariter tunc eramus, contigit evidenter.

Nam legatus ipse ad præfatum regnum Scotiæ aliquatenus admissus non extitit, donec per litteras speciales apostolicas sibi legationis fuit commissum officium in eodem.

Præterea noscere potest regia celsitudo, qualiter regnum ipsum per beati Andreæ Apostoli venerandas reliquias, non sine superni Numinis grandi dono, acquisitum & conversum extitit ad fidei Catholicæ unitatem.

Qualiter etiam, antiquis temporibus Eboracen' archiepiscopus, qui tunc erat, motâ per eum, super jure metropolitico, adversus prælatos Scotiæ questione, in quâ dictum antiquitatis fuisse commemorat, memento quod sumus tui, ut cætera quæ inde secuntur silentio relinquamus, pro se sententiam obtinere nequivit, quamvis alia plura & varia, quæ in hac parte rationabiliter proponenda se offerunt, ex quibus etiam ad hæc tibi scribendam movemur, prætereat calamus, ne inde forsitan sensibus regis tædium generetur.

Hæc profectò, fili carissime, infra claustra pectoris sollicitè considerare te convenit, & attendere diligenter, ex quibus nulli in dubium veniat, regnum Scotiæ prælibatum ad præfatam Romanam, ecclesiam pertinere; quod tibi nec licet, nec licuit in ipsius ecclesiæ ac multorum præjudicium, per violentiam subjungere, tæque subjicere ditioni.

Cum autem, sicut habet fide digna, & nostris jam pluries auribus inculcata relatio, famæque præcurrentis affatibus divulgatur, tu præmissa, ut debueras, non attendens, neque debitâ consideratione discutens, & ad occupandum & subjugandum ditioni regis regnum ipsum, tunc Regis auxilio destitutum, vehementer aspirans, & tandem ad id exercens potentie tue vires, venerabilibus fratribus nostris, Roberto Glasgauen' & Marco Sodoreu' episcopis, & nonnullis clericis, & aliis personis eccle-

siasticis dicti regni, ut dicitur, captis, & carceralibus vinculis traditis (quorum aliquos, sicut asseritur, squalor carceris violentus extinxit) ac etiam occupatis castris, & prout fertur, monasteriis, aliisque religiosis locis quampluribus dirutis seu destructis, ac dampnis gravibus ejusdem regni habitatoribus irrogatis, in ejusdem regni partibus officiales regios posuisti; qui prælatos, cæteros clericos, & ecclesiasticas ac etiam seculares dicti regni personas multimodis perturbare molestis, & afflictionibus variis & diversis impetere non verentur. in diviæ Majestatis offensam, sedis memoratæ contemptum, regis salutis & famæ dispendium, juris injuriam, & grave scandalum fidelium plurimorum.

Regalem itaque magnificentiam rogamus, & hortamur attentè, ac obsecramus in Eo, qui est omnium vera Salus, quatinus solerter attendens quod, ex debito pastoralis officii nostris humeris incumbens, ad conservanda & gubernanda sollicitè bona, juraque omnia ecclesiæ supradictæ tenemur, quodque homini, plusquam Deo deferre non possumus, nec debemus, prædictos episcopos, clericos, & personas ecclesiasticas, quos adhuc carcer regius tenet inclusos, pro divini, & apostolicæ sedis, ac hostri reverentiâ, sublato difficultatis & dilationis objectu, benignè restitui facias pristinae libertati, dictosque officiales de regno Scotiæ revoces memorato.

Sic te in hiis, prout speramus & cupimus, promptis & efficacibus studiis habiturus, ut apud cælestem Regem, pro minimis grandis rependentem, non immeritò reddaris acceptior, gratior habearis; & præter laudis humanæ peconium, tibi proinde proventurum, apostolicæ sedis favorem & gratiam possis uberius promereri.

Si verò in eodem regno Scotiæ, vel aliquâ ejus parte jus aliquod habere te asseris, volumus quod tuos procuratores & nuntios, ad hoc specialiter constitutos, cum omnibus juribus & munimentis tuis hujusmodi negotium contingentibus, infra sex menses, à receptione præsentium numerandos, ad nostram præsentiam mittere non omittas; cum parati sumus tibi, tanquam dilecto filio, plenè super præmissis exhibere justitiæ complementum, & jura, si qua habes, inviolabiliter observare.

Nos enim nichilominus ex nunc lites, quæstiones, & controversias quaslibet, inter te, dictumque regnum Scotiæ, ac prælatos, clericos, & personas seculares ejusdem, subortas, & que possunt imposterum ex quibusvis causis præteritis exoriri, totumque negotium prædicta contingens, aut aliquod eorundem, ad cognitionem & determinationem sedis ejusdem, præsentium tenore, reducimus, & etiam reservamus;

Decernentes irritum & inane, et secus scienter, vel ignoranter à quocumque in hac parte contigerit attemptari.

Dat' Anagninæ, v. kal' Julii, pontif' nostri anno quinto.

Sub filo canabeo.

Ratificatio tractatus pacis habiti apud Musterolium, coram episcopo Vicentino, Papæ nuncio.

A. D. 1299.
An. 27. Edw. I.
Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, e ducs d'Aquitaine, e Edward sun filz, fuisons saavoir, a touz, presentz e avenir, qui ces lettres verront & orront, que come les procureurs de excellent prince Philippe, par celi mesme grace, Roy de France, nostre trescher cosyn, d'une part, e noz procureurs d'autre, ayent este faiz, en la presence de honorable pere Renaud, par mesme la grace, évesque de Vincence, envoie, de nostre pere l'Apostolle, es parties deca les monz por ce, aucun acorz, covenancez, e ordenances contenues plus, pleinement es lettres, scees du seel du dit évesque, e des seaux des ditz procureurs, dont la forme s'ensieut.

A TOUZ ceus qui ces presentes lettres verront ou orront, Renaud, par la suiffance de DIEU, évesque de Vincence, messages, &c. prout supra de dat' mense Junii, usque ad hæc verba, viz.

Nous, e chacun de nous, por bien de pees, toutes les choses desus escrites, e chacun d'iceles en tant, come eles touchent nous, e chacun de nous;

Ratiffons, agreoms, disoms, promettons, & juroms; e ratife, agree, dit, promis, & jure avoms, en la manere qe eles sont acordees.

E, encore, noz amez e loiaux, Johan de Garenne, Thomas de Lancastr,

contes, & Henri de Lancastr chivaler, ont promis e jure, en nostre presence, que il pochaceront, en bone foy, que les ditz mariages se parfacent, selonc la prononciation de l'Apostole.

Les queles ratiffement, agreement, promesses, & serementz, li dit évesque, come message du dit Pape, en la presence de honorable pere J. par la grace de DIEU, évesque de Cartasson, monseigneur Jaqe de Chastellon seigneur de Leuse e de Coonde, monseigneur Pere de Belesperche chanoine de Bourges, envoiez pur ce par le Rey de France en ces parties, receut, en nom e au profit du dit Roy de France, Margarete sa sobe, Isabelle sa fille devantdites.

E, come il soit contenue es lettres desus escrites, qe nous devons dire e promettre certaines choses d'amistez en la presence du dit évesque de Vincence, e des gentz du Roy de France.

Nous, en la presence de mesme ceus avoms dit e promis cele mesmes choses, ensi come eles sont contenues, e desus escrites especialment.

En tesmoigne des queles choses nous, devantditz Reys d'Engleterre, e Edward ses filz, por tant come il touche chascun de nous, avoms mis nos seaus a ces presentes lettres.

Donees a Canturbire, le quaterzisme jour de Juil, l'an de nostre regne xxvii.

De die veniendi ad Regem apud Karliol' prorogato.

A. D. 1299.
An. 27. Edw. I.
Clas. 27. Edw. I. m. 12. d. in Turr. Lond.

REX dilecto consanguineo & fideli suo, Edmundo comiti Cornubiæ, salutem.

Licet aliàs de veniendo ad nos cum equis & armis apud Karliolum, in festo Pentecost' proximò preterito, ad proficiscendum unâ nobiscum contra Scotos, inimicos & rebelles nostros, præferimus vobis diem; & diem eundem usque ad secundum diem Augusti proximò futurum, certis de causis duximus prorogandum.

Quia verò propter quedam ardua negocia, quibus necessariò adhuc habemus intendere, ad præfatum locum in dicto termino accedere non valemus, non oportet quod ad eundem locum in ipso termino, juxta quod vos nuper rogavimus, accedatis; verumptamen vos attentè rogamus, quod semper sitis parati ad veniendum ad locum quem vobis scire faciemus, infra quadraginta dies postquam à nobis fueritis premuniati, ad procedendum alterius unâ nobiscum in dicto negocio, prout Dominus ministrabit.

Et hoc sicut de vobis confidimus, ut honorem & commodum nostrum ac regni nostri diligitis, nullatenus omittatis.

T. R. apud Cantuar', xvi. die Julii.

Consimiles litteræ diriguntur comitibus & baronibus subscriptis; videlicet;

Comitibus

- Johanni de Warena comiti Surr.
- Rogero le Bygod comiti Norff' & mareschallo Angliæ.
- Radulpho de Monte Hermeri comiti Glouc' & Hertford.
- Henrico de Lacy comiti Lincoln.
- Humfrido de Bouhun comiti Hereford' & Esser.
- Ricardo filio Alani comiti Arundell.
- Guydoni de Bello Campo comiti Warr.
- Thome comiti Lancast.
- Roberto de Veer comiti Oxon.
- Gilberto de Umframvill comiti de Anezos.
- Patricio de Dumbar comiti March.

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

Henrico de Lancastr.
Aymero de Valencia.
Johanni de Fexariis.
Henrico de Percy.
Johanni Wak.
Roberto filio Walteri.
Hugoni le Despenser.
Willielmo le Latimer seniori.
Roberto de Clifford.
Roberto de Monte Alto.
Johanni de Hastings.
Johanni de la Mare.
Johanni de Rypariis.
Johanni de Mohun.
Petro de Malo lacu.
Roberto filio Pagani.
Hugoni de Curtenay.
Thome de Furnicall.
Hugoni Bardalf.
Roberto de Touny.
Nicholao de Audithle.
Thome de Berkele.
Willielmo de Breuos.
Petro Corbet.
Willielmo Martyn.
Thome de Multon.
Johanni de Gray.

Johanni Abbadam.
Philippo de Kyme.
Johanni de Segrave.
Roberto filio Rogeri.
Hugoni de Veer.
Waltero de Faucumberge.
Waltero de Bello Campo.
Petro de Chanvent.
Radulpho Basset.
Rogerio la Ware.
Johanni Paynol.
Alexandro de Balliolo.
Hugoni de Pointz.
Rogerio de Mortuo Mari.
Willielmo de Ryther.
Reginaldo de Grey.
Johanni de Hudeleston.
Waltero de Mouncey.
Roberto de Scalariis.
Ade de Welles.
Willielmo de Canti Lupo.
Johanni Engaigne.
Gilberto Pecche.
Johanni Clavering.
Eustachio de Hathe.
Willielmo de Leyburn.

Johanni de Bello Campo, de
Sumersete.
Willielmo de Grandisono.
Ricardo Syward.
Simoni Fresel.
Philippo de Arcy.
Johanni Extranco.
Johanni de Insula.
Johanni de Suleye.
Simoni de Monte Acuto.
Thome le Latimer.
Willielmo le Latimer juniori.
Waltero de Teye.
Waltero de Huntercumbe.
Edmundo de Hastings.
Johanni de Lancaster.
Roberto de Tateshale.
Radulpho Pypard.
Johanni de Sancto Johanne
juniori.
Roberto le Warde.
Johanni Lovel.
Alamo la Zouche.
Henrico Tyeis.
Nicholao de Segrave.

Briano filio Atani.
Edmundo de Mortuo Mari.
Hugoni de Mortuo Mari.
Fulco filio Warini.
Johanno filio Reginaldi.
Galfrido de Canvill.
Willielmo le Vavassour.
Roberto de Hilton.
Willielmo Sampson.
Roberto de Ferrariis.
Radulpho de Grendon.
Willielmo de Morle.
Elic Daubeney.
Edmundo baroni de Stafford.
Radulpho filio Willielmi.
Bogoni de Knowil.
Thome de la Roche.
Theobaldo de Verdon seniori.
Theobaldo de Verdon juniori.
Johanni de Craystok.
Willielmo Touchet.
Henrico de Pynkeny.
Andree de Estle.
Johanni de Ingeham.
Johanni de Moeles.

Scribitur etiam vicecomiti Eborum, super eodem negotio.

Littera episcopi Vicentini, testificans traditionem Johannis de Balliolo, dicto episcopo factam, secundum formam mandati apostolici, Regi Angliæ directi.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

UNIVERSIS præsentis litteras inspecturis vel audituris, Raynaldus, permissione divinâ, episcopus Vicentinus, apostolicæ sedis nuncius, salutem in Domino sempiternam.
Ad universitatis vestræ notitiam volumus pervenire, quod, accedens ad nostram præsentiam apud Wytsand, in regno Franciæ; nobilis vir dominus Robertus de Bourghst miles, constabularius castri Dovorienis, ad infra scripta illustris domini Regis Angliæ procurator constitutus in hæc formâ.

“ EDWARD, par la grace de DIEU, &c. ut de dat' 14 Jun' supra.
Recitabit & legit verba quæ sequuntur.

In nomine Domini, Amen. Cum dominus Johannes de Balliolo, qui hic est personaliter coram vobis, reverentis patre, domino episcopo Vicent' apostolicæ sedis nuncio, regnum Scotiæ, cujus quondam Rex extitit, & totum jus, quod in eo habuit, vel ad illud, regni quædam populum, & omnia bona sua, pro nonnullis transgressionibus & proditionibus, magnifico principi domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, superiori domino suo & immediato, contra homagium suum & fidelitatis suæ debitum, immaniter illatis & factis per eum;

Purè, spontè, & absolutè ipsius domini sui Regis Angliæ submisisset totaliter voluntati; vitâ & membris, absque corporis incarceratione, tantummodo sibi salvis;

Ac demum regnum prædictum Scotiæ, eum homagiis & aliis suis juribus & pertinentiis universis, suamque regiam dignitatem honoremve regium, necnon omnes possessiones & terras suas, cum omnibus bonis ejus, mobilibus & immobilibus, ac se moventibus, dicto domino suo Regi Angliæ, gratanti animo, & spontaneâ voluntate, purè & absolutè, & se etiam reddidisset, prout hoc in quodam publico instrumento indè confecto, ad rogatum ejusdem plenius continetur;

Ego Robertus de Bourghst' procurator domini Regis Angliæ supradicti, ex injuncto ejusdem domini mei Regis, præfatum dominum Johannem, procuratorio nomine, vobis domino Raynaldo episcopo Vicentino, apostolicæ sedis nuncio, ob sanctissimi patris & domini nostri summi Pontificis, & sanctæ Romanæ ecclesiæ devotionem, reverentiam, & honorem;

Trado & libero præsentialiter, & assigno modis & conditionibus, qui sequuntur; videlicet,

Quod dominus Papa possit dicere & ordinare solummodo de personâ prædicti Johannis, ac de terris, quas idem Johannes habuit quondam in Anglia, prout sibi placuit, ad suæ beneplacitum voluntatis, in eodem modo quo prædictus dominus Rex meus Angliæ possit dicere, si dictus Johannes personaliter penes eum in Anglia moraretur; salvis eidem domino meo Regi Angliæ præfato, & ejus heredibus Angliæ Regibus, regno Scotiæ, hominibus, & inhabitatoribus dicti regni, ac ejusdem pertinentiis universis;

Hoc est scire & intelligere, quod dominus noster summus Pontifex non possit ordinare, nec dicere de dicto regno Scotiæ, hominibus & habitantibus, nec de appenditiis regni supradicti, pro prædicto Johanne de Balliolo, nec pro suis heredibus, qui sunt, vel esse poterunt in futuro, nec pro aliquibus, eidem domino Johanni, in quocunque gradu vel modo attentibus, quâcunque occasione esse contigerit.

Et nos, prædictus episcopus, prænominatum dominum Johannem de Balliolo, nobis traditum, sic recepimus vice & nomine domini nostri, summi Pontificis supradicti.

In cujus rei testimonium prædictas litteras scribi, & publicari fecimus per nostrum notarium infra scriptum, & sigilli nostri munimine roborari.

Datum & actum Witsand, Johannis Stenard.

Præsentibus magnificis viris,

Domino Amadeo comite Sabaudie; &
Domino Johanne de Barro,
Domino Gerardo archidiacono Richemund, &
Dominis Jacobo de Belloforti, &
Zilieto de Brochesse, militibus; &
Aymene senescallo Can' Edven; ac
Dominis Lancelino, præposito Sanctæ Tette Mediolan', &
Thom' de Vicopi, an Can' capellanus; ac
Edscantino, notario clericis nostris;

& aliis pluribus, testibus ad hæc, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono, indictione duodecimâ, & octodecimâ mensis Julii, pontificatus domini Bonifacii Papæ octavâ anno quinto.

Littera prædicti episcopi Gallicè, de receptione Johannis de Balliolo apud Witsand.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

A TOUS ceaux qui cez lettres verront ou orront, Raynaud, par la souffrance de DIEU, évesques de Vienne, messages nostre seigneur l'Apostolle, saluz en DIEU, pardurable.

Nous faisons savoir a votre universite, que venant a Wissant, en royaume de France, a nostre presance, monsieur Robers de Borouhsth' chevaliers, conestables de Douors, & procureur du tres noble prince & Roi d'Angleterre, establiz en ceste fourme:

“ EDWARD, par la grace, &c. ut ante, de dat' 14 Junii; usque hæc verba.

EN nom de DIEU, Amen. Comme sire Jehan de Bailluel, qui est ici presens par devant vous, reverent pere, évesque de Vienne; message de nostre seigneur l'Apostolle, pour mout de trespas & traysons, inhumeynement de mostrez & de fez par lui, a tres grant prince son souverain

seigneur; seinz moyen, sire Edwart, par la grace de DIEU, Roi d'Angleterre, encontre son homage, & le devoir de sa feaute;

Purement, par son grè, & sainz condicion, souzmeist de tout a la volunte de dit Roi le royaume d'Escoce, du quel il estoit jadis Rois, & tout le droit qu'il avoit en cel, ou a cel, & au peuple de meisme le royaume, & a ce touz ses biens; sauve tant seulement a lui vie, & membre, & non emprisonnement.

Et que puis il, par son agreable corage, & per sa franche volunte, purement & sainz condicion, se rendist a son seigneur avantdit, Roi d'Angleterre, & le dit royaume d'Escoce, oue les hommes & ses autres droytures & appartenances universelles, & sa royale dignite, & son roiale honeur, & outre ce toutes ses terres, & toutes ses possessions, oue touz ses meuebles & non-muebles, & soi movanz, si comme il part per un instrument publicque fet de ce; a la requeste, du dit Jehan de Bailluel.

Je Robers de Borouhsth', procureur du devant dit Roi d'Angleterre, per commandement de lui, & comme procureur, bail & assigne, l'avant dit

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

Jehan present a vous, sire Raynaut, évesque de Vicence, message nostre seigneur l'Apostolle, pour la devocion, reverence & honneur du tres seint pere nostre seigneur l'Apostolle, & de la seinte eglise de Rome, es manieres & es condicions que s'ensuient, c'est-a savoir.

Que nostre seigneur l'Apostolle puisse dire & ordener tant seulement de la persone le mesme Jehan, & de terres, les queles mesme celi Jehan out jadis en Angleterre, si comme il plaira a la bone voluente de nostre seigneur l'Apostolle, en meisme la maniere, que mon seigneur li Rois d'Angleterre porroit dire, si meisme celui Jehan demoroit vers lui personnelment en Angleterre, e insint que ce que li diz nostre seigneur l'Apostolle dira ou ordenera de terres, que meisme celui Jehan out jadis en Angleterre, tendra en la persone de Edward filz meisme celui Jehan; si autre chose, eudemters, n'estoit ordenee & accordee sur ce per entre le Roi de France & mon seigneur le Roi avantdit, quant il seront ensemble; saue a mon seigneur le Roi d'Angleterre, & a ses heirs Rois d'Angleterre,

le roiaume d'Escoce, les homme, les inhabitantz, & toutes les appartences de meisme le roiaume;

C'est a savoir & entendre, que nostre seigneur l'Apostolle ne puisse ordener, ne dire du devant dit roiaume d'Escoce, des hommes, des inhabitantz, des appartences de meisme le roiaume, pour le devant dit Jehan de Bailluel, ne pour ses hours, qui sont, ou qui porroient estre, ne pour nul de ses appartenaux, per queuncunq cause que ce soit.

Et nous devant dit évesque, le desus dit Jehan de Bailluel, a nous baillie, avons ainsi receu en lieu, & en nom de nostre seigneur l'Apostolle.

En tesmoign de queus ehoses, nous avons mis nostre seel a cez presentes lettres.

Donees a Wincent, le Sabbedi devant feste nostre dame la Magdalene; au quel jour nous receimes le devant Jehan de Bailluel, en la maniere desus dite per le procureur devant dit.

L'an de nostre Seigneur mil deux centz quatre vintz, diz & noef.

Prima prorogatio sufferentiæ inter Reges Angliæ & Franciæ per Bonifacium Papam.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, ad futuram rei memoriam.

Dudum inter carissimos in CHRISTO filios nostros, Philippum Franciæ ex parte unâ, & Edwardum Angliæ ex alterâ, Reges illustres, super diversis articulis materiâ dissepisionis exortâ; iidem Reges per speciales ipsorum procuratores & nuncios ad nos propterea destinatos, & ab

eis super eis speciale potestatem habentes, in nos, tanquam in privatam personam, & dominum Benedictum Gaytanum, tanquam in arbitrum, arbitratores, laudatores, diffinitores, arbitralem sententiatorem, & amicabilem compositorem, præceptorem, ordinatorem, dispositorem, & pronuntiatorem super reformandâ pace, & concordia inter ipsos Reges, & super hiis, quæ ad pacem pertinent, ac super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis & injuriis, petitionibus & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerant, erant, vel esse poterant inter eosdem Reges, occasione quacunque, altè ac basse, absolutè ac libere, sub certâ formâ compromittentes curaverunt.

Volentes, promittentes, & expressè consentientes, tamdiu compromissa hujusmodi perdurare, quamdiu trenguarum, voluntariè initarum antea, inter dictos Reges, tempus & terminus perduraret.

Quod quidem esse dixerunt unius anni, à festo Epiphaniæ proximò præterito tunc proximo futuro, usque ad aliud festum Epiphaniæ nunc futurum proximò numerandi, & quod nos interim, si placeret nobis;

Ac viderimus expediens, possemus in antea hujusmodi compromissorum, ac ferendi arbitrii, seu arbitragii, & aliorum in hujusmodi compromissis contentorum, necnon & prædictarum trenguarum tempus & terminum, siquid & non aliter, semel & pluries ad nostrum beneplacitum prorogare.

Nos verò prædictis compromissis receptis, quandam ordinationem super hujusmodi negotio, prout tunc conditio-temporis, & negotii status & qualitas suadebant, duximus faciendam: nonnullis in eodem negotio sub futura ordinatione remanentibus attamen in suspensio, prout in pronuntiatione prædictæ ordinationis plenius continetur.

Nunc autem attendentes, quod faciente pacis Actore, à quo cuncta bona procedunt, ea quæ per nos ordinata noscuntur, prosperâ successione vivescunt: & desiderantes admodum inter cætera, quæ votivâ sensibus nostris occurrunt, ut in præfato negotio ex nostris studiis, divini auxilii suffragatione fulcitis, felix & desideratus, subsequatur effectus; ac propterea præcavere volentes, ne tempus ipsius perficiendi negotii patiatur excursum, præfatas trenguas, prout initæ vel indictæ fuerunt, & inter omnes, eademque personas, inter quas, & quoad quas, indictæ, vel initæ fuisse noscuntur, & prædicta compromissa, & in postèrum ferendum arbitrium seu arbitragium, totumque negotium, prout ex futura nostrâ ordinatione, ac decisione dependent, à prædicto nunc proximò futuro Epiphaniæ festo, usque ad aliud festum Epiphaniæ ex nunc secundo venturum, ex hujusmodi potestate nobis traditâ prorogamus.

Quam quidem prorogationem, & omnem ejus effectum præcipimus, sub penis in compromissis adjectis, inviolabiliter à partibus observari, ordinatis, arbitratis, præceptis, diffinitis, laudatis, & sententiatis per nos hactenus in memorato negotio, in sua nichilominus remanentibus firmitate.

Nulli ergo, &c.

Dat' Anagnin, xii. kal' Aug' pontificatus nostri anno quinto.

Sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de consensu Regum Angliæ & Franciæ super facto Vasconicæ; quod uterque partem, quam ad præsens tenet, de cætero retinebit.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Lætatur admodum, fili carissime, ac valdè gratum, non immeritò, gerimus & acceptum, quod tu, tanquam benedictionis & gratiæ filius, & devotionis eximia zelo fervens, super dissenstionis negotio, dudum inter te & carissimum in

CHRISTO filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, inimico homine superseminante zizaniam, suscitata, frequenter nobis scribere curavisti, te super eodem negotio nostris totaliter beneplacitis offerendo.

Hoc quoque venerabilis frater noster R. episcopus Vicentinus (quem pridem pro ipsius expeditione negotii ad ultramontanas partes fiducialiter duximus destinandum) nobis, prout gaudentes audivimus, per suas expressè litteras intimavit; super quo ingentis suæ devotiois affectum, & operose sollicitudinis studium, quod in hoc assumpsisse dinoscis, multipliciter commendamus.

Sanè dilecti filii magister Gualterus de Clun clericus, & Raynaldus de Assisio, tui familiares & nuncii, nuper ad nostram præsentiam accedentes, nobis litteras regias præsentarunt.

Nos autem nuncios ipsos & litteras affectione paternâ recepimus, & ea, quæ litterarum ipsarum series continebat, pleno collegimus intellectu.

Porro gerentes hactenus de prudentiâ & fidelitate, bonæ memoriæ, Arnaldi episcopi Tholosani, dum viveret, fiduciam in Domino specialem, sibi per nostras sub certâ formâ litteras duximus committendum, ut terram Vasconicæ, quæ partim, per te, verò per eundem Regem teneri conspicitur, nomine nostro acciperet, ac eam tandem, ab ipso acceptam, dilectis filiis, nobilibus viris duci Burgundiæ, ac Britaniæ, & Sancti Pauli comitibus, tamdiu sollicitè, custodiendam per ipsos, auctoritate nostrâ committeret, donec de illa per nos aliud contigerit ordinari.

Reverè, ut vera loquamur, & facti plenitudinem referamus, super ejusdem terræ committendâ custodiâ, non ex improvisò, vel subito, sive præpropere, sed cum multâ maturitate ac exactâ, & perpensâ deliberatione processimus; cum hujusmodi negotium cordi specialiter haberemus.

Nam cum præfati, Britaniæ sororius tuus existat, & Sancti Pauli comites, proximâ consanguinitatis linèa te contingat, ac idem dux tui & inclitæ domus tuæ honoris & exaltationis zelator fervidus agnoscat, credidimus

firmiter, & absque ullâ dubitatione tenuimus, quod hujusmodi faciendâ illis commissio tuis, tuæque gentis, in Vasconicæ partibus consistentis, affectibus grata & accepta quam plurimum, non immeritò, redderetur, nec tibi vel ei molestâ seu gravis quoquomodo succederet, aut deberet in aliquo displicere.

Ideoque celsitudinem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus diligenter considerans nostræ laudabilis intentionis affectum nostrique animi puritatem, attendentes quoque sollicitè sinceram fidem, circumspexam prudentiam, & bonitatem multiplicem nobilium prædictorum, de quibus, sic tibi conjunctis, & regiæ magnitudini copulatis, nichil indecentiæ, nichilque omninò permittit ambigui super ejusdem terræ custodiâ exercendâ recti judicii censura præsumi, illud quod per nos in hac parte fore dinoscitur ordinatum, & tu, veluti devotus ecclesiæ filius, gratum habeas & acceptum, ac etiam à gente haberi facias supradictâ.

Sic te in hiis apostolicæ sedis & nostris beneplacitis confirmam, ut devotiois regiæ promptitudinem uberibus in Domino laudibus attollamus.

Cæterum copioso lætitiæ rore perfundimur, & vehementer in Domino exultamus quod, cum sicut fidedignæ relationis assertio proficitur, parentèle, de quibus autem est hactenus, jam laudabile, actore Dno, noscantur suscepisse principium, firmiter operatur & creditur quod ad divini Numinis gloriam, & quietem fidelium stabiliter, favente Domino, permanerant, earum in proximo laudabilior exitus subsequetur.

Præfatos autem nuncios aliquamdiu retinere curavimus, propensius affectantes ut, priusquam iter arripere ad præsentiam regiam redeundi, de reformatione concordie, inter te ac eundem Regem studiis tractatæ sollicitis, & à nobis anxius expectatæ, votivi rumores & prosperi ad apostolatûs nostri notitiam pervenirent.

Ad hæc, post confectionem præsentium, gratâ relatione didicimus quod inter te Regemque prædictum, de communi consensu, ordinatum existit, ut uterque prædictæ terræ Vasconicæ partem, quam ad præsens tenere dinoscitur, de cætero debeat retinere, de quo benè contenti sumus; idque acceptum redditur votis nostris.

Super aliis verò excellentiæ regiæ in brevi, actore Domino, latius rescribemus.

Dat' Anagnin, iv. kal' Augusti, pontificatus nostri anno quinto.

Sub filo canabeo.

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

Ratificatio tractatus apud Musterolium, coram nuncio Papæ habiti, per Regem Franciæ.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

PH' par la grace de DIEU, Roys de France, a tous ceus, qui ces presentes lettres verront, salut.
Savoir faisons que, come entre nos procureurs d'une part, & les procureurs de tres noble prince Eddwart, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, nostre treschier cousin, d'autre, aient este faitz, en la presence de honorable pere R. par cele mesmes grace, evesque de Vicente, envoi de nostre pere l'Apostle es parties de ca les mons pour ce, aucuns acorz, covenances, & ordenances, contenuz pluz plainement es lettres, sceles du seel du dit evesque & de seaux des ditz procureurs, dont la fourme s'ensient ;
A touz ceus, &c. ut supra de dat' mense Junii & tunc sic.

NOUS pour bien de pes, toutes les choses dessus escrites & chascune d'iceles, en tant come eles nous touchent ;
Ratefions, agreons, disons, prometons, fesons jurer en nostre ame, per nostre ame & seel chivaler, P. Flote seigneur de Reuel, & ratifie, agre, dit promis, & fet jure en nostre ame le dit chivaler, avons en la manere quele sont acordees.

Et, encore, noz chieres & feaux freres, Challes de Vallois, & Loeys de Eureus, contes, ont promis, & jure en nostre presence que il pourchace-ront, en bone foy, que les dis mariages se perfont, selonc la pronuncia- tion de l'Apostolle :

Lesqueux ratifement, agreement, promesses, & seremenz, li diz evesques, come messages du dit Pape, en la presence de Jehan evesque de Wyncestre, Ame conte de Savoie, Gerrat archediacre de Richemont, & Johan de Barr chivaler, envoiez pur ce depar le Roy d'Engleterre en ces parties, receut ou non, & au profit du dit Roy d'Engleterre, & de Edwart son fil ;

Et, come il soit contenue es dites lettres dessus escrites, que nous devons dire & promestre certaines choses d'amistez en la presence du dit evesque de Vicence, & des genz du Roi d'Angleterre ;

Nous en la presence de ceus mesmes, avons dit, & promis celes mesmes choses, ainsi come elses sunt contenues & dessus escrites especialment.

En tesmoing de la quel chose, nous avons mis nostre seel en ces pre- sentes lettres.

Que fu fait en l'abbaye de laumosne de Cysteaux, lunde le jour de fest le invencion saint Estene, en l'an de Grace mill' deux cenz quatre vins & dis & neuf, ou mois d'Aoust.

Compositio per nuncios Angliæ & Franciæ apud Mastroill', de pace faciendâ inter ipsos Reges, secundum formam pronunciationis domini Papæ, coram episcopo Vicentino & sub sigillo ejusdem episcopi.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

UNIVERSIS, presentes litteras inspecturis, Reynaldus, Dei gratiâ, episcopus Vicentinus, pro negotio pacis, inter egregios principes, dominos, Dei gratiâ, Philippum Franciæ, & Edwardum Angliæ, Reges illustres, per sanctis- simum patrem, dominum Bonifacium, divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summum Pontificem, pronunciate, ad Citramontanas partes ab ipso summo Pontifice destinatus, salutem in Domino.

Notum, facimus universis & singulis, nos, anno Domini millesimo ducen- tesimo nonagesimo nono, indictione duodecimâ, tertiâ die mensis Augusti, pontificatus dicti domini Bonifacii Papæ octavi, anno quinto.

In dicti domini Regis Franciæ :

Venerabilium patrum, dominorum, Dei gratiâ,
Egidii Narbonensis archiepiscopi ;
Thomæ Dolensis,
Petri Antisiodorensis,
Johannis Cartasson', &
Johannis Wintoniensis, episcoporum.

Et discretorum virorum,
Magistorum Stephani archidiaconi Brugensis in ead'lesid Tornacensi ;
Nicole de Cathalauno Senonensis, &
Roberti de Silvanen, Carnocensis ecclesiarum canonicorum.

Necnon nobilium virorum, dominorum,
Caroli Valesii,
Ludoyci Ebroicensis,
Guidonis Sancti Pauli, &
Johannis Droecensis, comitem ;
Radulfi constabularii ;
Simonis de Meleduno, &
Guidonis de Nigella, marescallorum ;
Mathei de Cria panittarii Franciæ ;
Petri domini de Cambliaco,
Petri ejus filii domini de Wirmis,
Hugonis de Bynuill domini Milliaci, cambellanorum dicti domini Regis ; & plurium aliorum presentid.

Legi fecisse litterarum infrascriptarum tenorem, super quibusdam acordis, ordinationibus, & conventionibus, dictæ pacis negotium tangen- tibus, annotatis inferius, confectarum in Gallico, tam nostro, quam dicto- rum Regum, & Edwardi prædicti Regis Angliæ filii, procuratorum, inferius nominatorum, sigillis sigillatarum ; formam continentium subsequentem ;

A TOUS ceus, qui ces presentes lettres verront ou orront, R. par la grace souffrance de DIEU, evesques de Vicence, messages, &c. ut prius in tractatu. Dat' apud Musterolium, mense Junii, usque ad ista verba, viz.

QUIBUS sic lectis, & à dicto domino Rege Franciæ, necnon ab aliis de

ipsius consilio, tunc ibidem assistensibus, ascultatis, idem Rex præmissa omnia & singula, prout superius sunt expressa, rata habens & grata, ea, quatenus tangunt ipsum, laudavit, approbavit, tenere & fideliter observare promisit, ac in animam suam, per nobilem virum, dominum Petrum Flote, dominum Revelli, militem suum, jurari fecit.

Et illustres viri, domini, Carolus Valesii, & Lodovicus Ebroicensis, comites, superius nominati, promiserunt & juraverunt tunc ibidem, se bonâ fide erga dictum Regem Franciæ & Ysabellam ejus filiam curaturos & facturos, quod dicta matrimonia, secundum pronunciationem aposto- licam consummentur.

Cujusmodi ratihabitionem, gratificationem, promissiones, & juramenta, nos, tanquam dicti domini Papæ nuncios ;

In presentid venerabilis patris,

Johannis, Dei gratiâ, episcopi Wintoniensis prædicti ;
Illustris viri domini Amadei comitis Sabaudid ;
Domini Gerardi archidiaconi Richemundia ;
Necnon domini Johannis de Barro, militis ;

Propter hæc ad Franciæ partes missorum ex parte dicti Regis Angliæ ;
Nominè & pro commodo ipsius Regis Angliæ, & prædicti Edwardi, ejus filii, stipulati fuimus & recepimus, prout de consensu dictorum procurato- rum fuerat concordatum.

Et incontinenti præfatus Rex Franciæ dixit, & bonâ fide promisit, in nostrâ & dietarum gentium dicti Regis Angliæ presentid, quod ipse Rex Franciæ deinceps erit bonus & fidelis amicus dicto Regi Angliæ, & ejus hæredi Regi Angliæ ; nec faciet, nec procurabit, nec consentiet fieri malum vel dampnum dicto Regi Angliæ, ipsius hæredi Regi Angliæ, hominibus, subjectis, aut terris ejusdem, secundum formam superius expressam.

Deindè illustrissima domina Johanna, Dei gratiâ, Franciæ & Navarræ Regina, tunc in nostrâ & dietarum gentium dicti Regis Angliæ presentid, promisit ac jurari fecit, in animam suam, per nobilem virum, dominum Jacobum de Castellione, dominum de Lusa & de Condeco, tunc ibidem presentem, quæ super dicto matrimonio filie suæ prædictæ, juxta ordina- tionem præscriptam, promittere & jurari facere tenebatur.

In cujus rei testimonium nos presentes litteras, quibus sigillum nos- trum apponi fecimus, scribi, & publicari mandavimus, ad majorem cautelam.

Actum in abbatiâ elemosinâ Cistercien', Carnoten', dictis, anno, in- dictione, die mense, & pontif', prædictis, presentibus testibus superius nominatis.

Et ego Nerius Spronelli de Podiobonici, apostolicâ & imperiali aucto- ritate notarius publicus, & scriba dicti domini epis' Vicentini, prædictis præsens interfui, unâ cum testibus infrascriptis, & suprascriptas litteras, scriptas in Gallico, ex autenticis de verbo ad verbum hic fideliter exemplavi & inserui ; ac omnia & singula suprascripta, de auctoritate & mandato dicti domini episcopi Vicentini, scripsi, & publicavi rogatus, meoque signo consueto signavi.

Cera albidâ, lilia in contrasigillo, vincula membran'.

Litteræ testimoniales super protestatione Regis Franciæ ; quod si Rex Angliæ titulum ducis Aquitanicæ sibi attribuat, vel ipsi ab aliis attributur, id prædicto Regi Franciæ nullum posse generare dampnum vel præjudicium.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P.P.P. f. 162.

UNIVERSIS presentes litteras inspecturis, Reynaldus, Dei gratiâ, episcopus Vicentinus, pro negotio pacis, inter egregios principes, dominos, Dei gratiâ, Philippum Franciæ & Edwardum Angliæ, Reges illustres, per sanctis- simum dominum patrem Bonifacium, divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ ac universalis ecclesiæ summum Pontificem, pronunciate, ad Citramontanas partes ab ipso summo Pontifice destinatus, salutem in Domino.

Notum sit omnibus quod anno Domini MCC. nonagesimo nono, indic- tione duodecimâ, die tertiâ mensis Augusti, pontificatus domini Bonifacii Papæ VIII. anno quinto, in monasterio elemosinâ Cisterciensis, Carno- tensis dioc' ; præsentè ibi dicto excellentissimo principe, domino Philippo, Dei gratiâ, Rege Franciæ illustri, reverendus pater dominus Eadwardus, Dei gratiâ, Narbonen' episcopus, nomine ipsius domini Regis Franciæ, & pro ipso eodem domino Rege, hoc sibi mandante, palam fuit & publicè potestatus, quod si in aliquo tempore dictus dominus Rex recepit, vel recep-

A. D. 1299. | An. 27 Edw. 1.

turcs est, vel gentes ejus pro eo, vel alias receperunt vel recepturi, sunt litteras aliquas, in quibus excellentissimus princeps, dominus Edwardus, Dei gratia, Rex Angliæ illustris, nominetur aut appellatur dux Aquitaniæ; aut si in aliquibus tractatibus vel litteris, idem Rex Angliæ, aut sui, dictum dominum Regem Angliæ nominaverint vel appellaverint, nominari, vel appellari permiserint, aut sint nominaturi, vel scripturi ducem Aquitaniæ, quod eidem domino Regi Franciæ, hæredi suo, sibi, bique adherentibus, quoad jus, proprietatem, & possessionem, quod & quas idem dominus Rex Franciæ, ejus hæres, & sibi adherentes habent, vel habere possunt aut debent in dicto ducatu, aut alias quovis modo, nunc aut futuris temporibus nullum per hoc generetur damnum vel præjudicium; & quod eidem domino Regi Angliæ, aut hæredi suo, vel sibi adherentibus in jure, proprietate, & possessione prædictis, & aliis, nullum per hoc commodum acquiratur.

In cujus rei testimonium præsentibus litteris quas per Nerium notarium nostrum scribi & publicari mandavimus, sigillum nostrum duximus apponendum.

Actum anno, indictione, mense, die & pontificatu, & loco prædictis, præsentibus venerabilibus patribus dominis, Dei gratia,

T. Dolen,
Petro Anissiodoren,
Johanne Cartasson, &
Johanne Fontenien, episcopis;
Et discretis viris, magistris,
Stephano archidiacono Brugem, in ecclesia Tornocen;
Nicolaio de Cathalauno Senonen, &
Roberto de Silvanecto Carnoten, ecclesiarum canonicis;

& aliis pluribus testibus, ad hoc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Nerius Spronelli de Podisbonici apostolicæ & imperialis auctoritate notarius publicus, & scriba dicti domini episcopi Vincentini prædictis una cum suprascriptis testibus præsens interfui; & ea omnia de auctoritate & mandato dicti domini episcopi Vincentini scripsi & publicari rogatus, meoque signo consueto signavi.

Assignatio dotis Margarietæ Reginæ Angliæ, sorori Regis Franciæ.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. 1.

REX omnibus, ad quos præsentibus litteræ pervenerint, salutem.

Cum sanctissimus in Christo pater dominus Bonifacius, divina providentiâ, sanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summus Pontifex, in quem super pace, inter nos & Regem Franciæ reformandâ, & super discordiis & gueris, inter nos & ipsum, occasione quâcumque, nuper exortus, sub eertis formis & modis, ex parte nostrâ & ipsius Regis, fuerat compromissum; Inter cætera, quæ in pronunciationis suæ serie continentur, ex virtute dicti compromissi, ordinasset quod matrimonium inter nos & Margarietam sororem prædicti Regis Franciæ contraheretur, sub certis conditionibus atque penis: & quod dotalitium, ad valorem quindecim millium librarum Turonensium, in terris & tenementis, in locis competentibus, per nos assignaretur eidem;

Nos, honorem & statum prædictæ Margarietæ respicientes, uberius subsequenter prædictum dotalitium de tribus milibus librarum terræ monetae Turonen' augmentavimus, de nostrâ propriâ & liberâ voluntate; ita quod, in universo, habeat, nomine dotis suæ dotalitii, certas terras & tenementa in locis competentibus, infra regnum nostrum, usque ad valorem decem & octo millium librarum terræ monetae Turonen' annuatim: [quatuor Turon' pro uno sterlingo computandis.]

Et ad præmissa, in omnibus & singulis, juxta pronunciationem, ordinationem, & augmentationem prædictas, plenariè adimplenda, nominavimus & assignavimus eidem Margarietæ;

CASTRUM & villam de Cantebri' cum minutis firmis in eadem villâ, & aliis pertinentiis suis in comitatu Canteb' in valorem sexaginta & octo librarum, & duorum solidorum;

Manerium de Soham, cum pertinentiis in eodem comitatu; in valorem centum librarum;

Triginta & unam libras annuas de firmâ, quam prior & canonicus de Bernewell reddunt, pro manerio de Cestretone, in eodem comitatu;

CASTRUM & villam de Hadleye, cum parco & aliis pertinentiis suis in comitatu Essex; in valorem tresdecim librarum, sex solidorum, & octo denariorum.

Manerium de Haveryngge, cum parco, & forestâ, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem centum & quadraginta librarum;

Maneria de Eastwode, Releye, & de la Neylaunde, cum parcis, & aliis pertinentiis suis, unâ cum hundredo de Rocheford in eodem comitatu, & in comitatu Suffolciæ; in valorem ducentarum librarum;

Quinquaginta & septem libras, decem solidos, & octo denarios, de firmâ, quam abbas & canonicus de Waltham reddunt per annum, pro manerio de Waltham, in eodem comitatu Essex, præter allocationes constitutas;

Villam de Colecestre, cum pertinentiis, in eodem comitatu; in valorem triginta & quinque librarum, præter elemosinas & allocationes constitutas;

Hundredum de Berdestaple in eodem comitatu; in valorem viginti librarum;

CASTRUM & villam de Marleberge, cum bertonâ & hundredo de Morekele, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Wiltes in valorem centum & viginti librarum.

Castrum & villam de Devyses, cum parco & forestis de Melkesham, Chippenham & Pewesham, & purpresturis, & cum manerio de Roudes, & aliis pertinentiis suis in eodem comitatu; in valorem quaterviginti librarum;

Manerium de Woderowe, cum pertinentiis, in eodem comitatu, in valorem quatuordecim librarum & decem solidorum;

Manerium de Sevenhampton, cum pertinentiis, & cum burgis de Creckelade & Hanteworthe, & cum hundredis de Crekelade & Hanteworthe: & maneria de Stratton & Stepellangeford, cum pertinentiis, in eodem comitatu; in valorem ducentarum & quinquaginta librarum.

Duodecim libras annuas, quas Simon de Cumbe reddit ad scaccarium, pro manerio de Fitelton, in eodem comitatu.

VILLAM de Suthampton, cum minutis redditibus & aliis pertinentiis suis, in comitatu Suthamptoniæ; in valorem ducentarum & unius librarum, trium solidorum, & duorum denariorum; præter elemosinas & allocationes constitutas;

Castrum & villam de Odyham, cum parco & hundredo de Odyham, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem sexaginta librarum.

Manerium & villam de Aulton, cum hundredo de Aulton, & cum minutis redditibus in eadem villâ, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem quaterviginti, & octo librarum, quindecim solidorum, & sex denariorum;

CASTRUM & villam de Porcest', cum forestâ, & purpresturis, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem sexdecim librarum, tresdecim solidorum, & quatuor denariorum;

Manerium & villam de Andovere, cum hundredo & aliis pertinentiis suis, & cum incremento firmæ ejusdem villæ, in eodem comitatu; in valorem centum & quatuor librarum, & duodecim denariorum;

Manerium & villam de Basyngstoke, cum hundredo, & redditu de tenemento, quod fuit quondam Walteri de Merton, in eadem villâ, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem quaterviginti librarum, & quindecim solidorum;

Sex libras, tresdecim solidos, & quatuor denarios annuos, quos Johannes de Sancto Johanne reddit per annum ad scaccarium pro terris in Basyngstoke;

Manerium de Brymmore, cum proficuo parci, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem quinquaginta librarum;

Castrum de Suh' & manerium de Lyndhurst, cum parco, & novâ forestâ, & ballivis, & hundredo de Rudbrugg, & cum quadraginta solidatis redditibus, quas abbas & conventus de Redyng reddunt, per annum, pro quodam tenemento in forestâ prædictâ, & omnibus aliis pertinentiis suis in eodem comitatu; in valorem centum & quinquaginta librarum;

Castrum de Cristeschurche de Twynham, cum burgo & manerio de Westovre, & hundredo de Cristeschurch, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem centum & viginti librarum;

Manerium de Ryngwode, cum pertinentiis, in eodem comitatu, in valorem quaterviginti librarum;

Manerium de Lymyngton, cum burgo, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu, in valorem quadraginta librarum;

Villam de Portesmouth, cum pertinentiis, in eodem comitatu; in valorem decem & octo librarum, quatuor solidorum & octo denariorum, præter allocationes constitutas;

Civitates Wyntonæ, cum draperiâ, & cum minutis firmis, ac aliis pertinentiis suis (excepto redditu unius pelicii in eodem comitatu; in valorem sexaginta & sex librarum, & quatuordecim solidorum, præter elemosinas constitutas);

CATRUM & villam de Guldeford, cum parco, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Surr in valorem tresdecim librarum, sex solidorum, & octo denariorum;

Manerium de Banstede, cum parco, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem triginta librarum;

Villam de Kyngeston, cum firmâ terræ postelli purpresturis, & serjantiis, ac aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem quinquaginta & novem librarum, quatuor solidorum, & septem denariorum;

MANERIUM de Gillyngham, cum bertonâ, & sexaginta & quatuordecim solidatis redditibus de purpresturâ, & cum forestâ, ac aliis pertinentiis suis, in comitatu Dorset; in valorem quaterviginti librarum;

Villam de Brydeport; cum incremento firmæ ejusdem villæ, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu; in valorem sexdecim librarum;

Villam de Lym, cum pertinentiis, in eodem comitatu; in valorem triginta & quinque librarum, & decem solidorum;

MANERIUM de Cammel, cum parco, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Sumerset; in valorem sexaginta librarum;

Manerium & villam de Sumerton, cum hundredo de Sumerton, & wærenâ ac pasturâ de Kyngesmore, & aliis pertinentiis suis in eodem comitatu; in valorem quaterviginti & quatuordecim librarum, sex solidorum & octo denariorum;

Quinquaginta & quatuor libras de firmâ, quam episcopus Bathoniensis reddit ad scaccarium, pro maneriis de Cungresbury, Axebrugge, & Ceddre in eodem comitatu;

Viginti libras de firmâ, quam prior, & conventus de Bathonia reddunt ad scaccarium, pro villâ de Bathon' & bertonâ in eodem comitatu;

CASTRUM Gloucestr' cum bertonâ, & tyna Gloucestr' & aliis pertinentiis suis, in comitatu Gloucestr' (exceptâ dimidiâ marcâ, quam Rogerus de Rous reddit annuatim ad scaccarium) in valorem centum & decem librarum.

Villam Gloucestr' & decem libras de incremento ejusdem villæ, unâ cum quinquaginta & duabus solidatis, & quinque denariis redditibus de purpresturâ, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu, in valorem sexaginta & quinque librarum, duorum solidorum, & quinque denariorum.

Triginta libras, quas abbas & conventus de Cyrencest' reddunt ad scaccarium, pro villa de Cyrencest' & septem hundredis, in eodem comitatu;

A. D. 1299. | An. 27 Edw. I.

Sexdecim libras, sexdecim solidos, decem denarios, & unum obolum de firmâ, quam abbas & conventus de Hayles reddunt, per annum, ad scaccarium, pro Pynnokeshire :

CIVITATEM Wygorn' cum purpresturis & minutis firmis, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Wigorn', in valorem triginta librarum, septem solidorum, & octo denariorum, & unius oboli.

Villam de Wychio, cum pertinentiis in eodem comitatu, in valorem quaterviginti & unius librarum, & quinque solidorum, præter elemosinas constitutas :

Manerium de Fekenham, cum forestâ, & omnibus boscis ibidem, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu ; in valorem quadraginta & trium librarum, & decem solidorum, præter elemosinas constitutas :

Maneria de Norton & Breimmesgrave, cum pertinentiis, in eodem comitatu ; in valorem centum & duarum librarum :

CASTRUM & manerium de Ledes, cum parco, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Kantie ; in valorem viginti & unius librarum sex solidorum, & octo denariorum, præter elemosinas constitutas :

Manerium de Ospring, cum pertinentiis suis, in eodem comitatu ; in valorem sexaginta librarum :

Manerium de Middleton, cum hundredo, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu ; in valorem ducentarum & quadraginta librarum, præter elemosinas & allocationes constitutas :

Manerium de Westclyve, cum pertinentiis, in eodem comitatu ; in valorem triginta librarum :

TOTUM honorem de Aquila, cum hundredis, maneriis, chaciis, & omnibus aliis pertinentiis suis, in diversis comitatibus ; in valorem ducentarum & triginta librarum ; salvo nobis & hæredibus nostris castro de Pevensey, cum servitiis, wardis, & omnibus aliis, ad idem castrum quoquo modo spectantibus ; & excepto manerio de Laghton, cum pertinentiis, in comitatu Sussex, quod Johannes de Duvedale, tenet ex dimissione nostrâ.

VIELAM Oxon' cum minutis firmis, & redditu magistri Willielmi Burnel, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Oxon' in valorem quadraginta & trium librarum, duorum solidorum, & sex denariorum, præter elemosinas constitutas.

Molepina Oxon' cum parco de Kyngesmedue, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu ; in valorem quinquaginta & duarum librarum :

Manerium de Haneberge, cum pertinentiis, in eodem comitatu ; in valorem viginti & sex librarum, tresdecim solidorum, & quatuor denariorum :

Manerium de Hedyngdon, cum hundredo, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu ; in valorem quinquaginta & septem librarum, præter allocationes constitutas :

Manerium de Bloxham, cum pertinentiis, in eodem comitatu ; in valorem triginta & quinque librarum :

Manerium de Whitchurche, cum pertinentiis, in eodem comitatu ; in valorem viginti & octo librarum :

Hundredum extra portam borealem Oxon' cum pertinentiis, in eodem comitatu ; in valorem viginti & quatuor librarum.

MANERIUM de Bray, cum pertinentiis, in comitatu Berk' in valorem quaterviginti & quatuor librarum ;

Manerium de Cokham, cum purpresturis, & aliis pertinentiis suis, in eodem comitatu ; in valorem quaterviginti & quindecim librarum :

MANERIUM de Hope, cum pertinentiis, in comitatu Cestrie ; in valorem quadraginta librarum :

CIVITATEM Hereford, cum purpresturis & aliis pertinentiis suis, in comitatu Hereford ; in valorem quadraginta & trium librarum, quinque solidorum, & quatuor denariorum :

CASTRUM & villam de Hertford, cum membris, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Hertford ; in valorem centum librarum :

MANERIA de Boudon' & Haverberge, cum omnibus pertinentiis suis, in comitatu Leycestr' in valorem quadraginta & duarum librarum, tresdecim solidorum, & quatuor denariorum :

CASTRUM & manerium de Monte Gomeri, cum pertinentiis ; in valorem quadraginta librarum :

ET manerium de Magna Cumption, cum pertinentiis in comitatu Warr' in valorem quadraginta & unius librarum.

ET ipsam Margaretam, de eisdem castris, civitatibus, villis, honore, burgis, firmis, maneriis, & hundredis, ac aliis locis prædictis, cum eorum pertinentiis, dotavimus, ad ostium ecclesie, quando eam desponsavimus.

HABENDIS & TENENDIS eidem Margaretæ, in dotem seu dotalicium, quoad vixerit, cum libertatibus, liberis consuetudinibus, & omnibus aliis, quæ ad castra, civitates, villas, honorem, burgos, firmas, maneria, & hundreda, ac alia loca prædicta pertinent quoquo modo, adeo integrè, liberè, & quietè sicut nos ea tenuimus ; sine impedimento hæredum nostrorum, vel ballivorum, seu ministrorum eorumdem hæredum quorumcumque.

Salvo nobis & hæredibus nostris prædicto castro de Pevensey, cum servitiis, wardis & omnibus aliis, ad idem castrum spectantibus ; excepto manerio de Laghton supradicto.

In cujus, &c.

Dat' per manum Regis, apud Cantuar', x. die mensis Septembris, anno vicesimo septimo.

Per breve de privato sigillo.

Bulla Bonifacii VIII. Pape de treugarum prorogatione ; necnon de petitis in litterâ Regis Angliæ, eidem Pape missâ.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Er. Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dum haberemus ad castrum de Trebis, Anagninæ diocesis, causâ recreationis habendæ, progressum, occurrit nobis nuntius tuæ serenitatis in viâ, qui nobis litteras regias præsentavit, prorogationem treugarum fieri & alia continentes.

Profecto & nuncium, & litteras hujusmodi benignè recepimus, & prorogationem treugarum, per litteras nostras, ante ipsius adventum confectas,

venerabili fratri nostro, Raynaldo, episcopo Vicentino transmisimus, per eum, ut convenit, præsentandas.

Reliqua verò, in dictis regis petita litteris, duximus suspendenda, quousque præfatus episcopus, prout ipse jam nobis prænuñciare curavit, nos de processu negotii reddiderit certiores ; & tunc, ab eo informatione receptâ, clarè ac plene super petitis curabimus, actore Domino, providere.

Dat' Trebis. iii. id' Septembris, pontificatûs nostri anno quinto.

Sub filo canab'.

De veniendo cum equis & armis usque Eborum.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Claus. 27 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto consanguineo & fideli suo, Edmundo comiti Cornubiæ, salutem.

Quia exigente maliciâ & crescente rebellione Scottorum, ad ipsorum maliciam & proterviam reprimendam, nos oportet inevitabiliter in manu forti in brevi procedere contra eos ; & inter alia mandaverimus vobis nuper, quod semper essetis parati ad veniendum ad locum quem vobis scire faceremus, infra quadraginta dies postquam præmuniti fuissetis à nobis, ad procedendum contra dictos Scottos unâ nobiscum, prout Dominus ministraret ;

Vos requirimus specialiter, & rogamus in fide & homagio quibus nobis & corone regni Angliæ tenemini, firmiter injungentes, quod in crastino festi-

vitatis Sancti Martini proximò venturo, sitis ad nos apud Eborum, cum equis & armis, ita benè & sufficienter muniti, sicut esse poteritis, & negotium hujusmodi exigit & requirit, ad procedendum ulterius unâ nobiscum in ipso negotio, prout Dominus ministrabit.

Et hoc sicut nos, honorem & commodum regni nostri diligitis, nullatenus omittatis.

T. R. apud Cantuar', xvii. die Septembris.

Consimiles litteræ diriguntur comitibus & baronibus, ut in priori mandato.

Mandatum etiam vic' Ebor' quod per totam ballivam suam publicè proclamari faciat, quod homines ad arma, &c. ibidem, &c.

De navibus & bonis hominum de regno Franciæ captis ante guerram, arrestandis.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Pat. 27 Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Northumbr' & majori & ballivis suis Novi Castri super Tynam, salutem.

Mittimus vobis quendam articulum arbitrii, laudi, diffinitionis, arbitraris sententiæ, amicabilis compositionis, mandati & ordinationis, que nuper dominus Papa inter alia protulit sub hâc formâ.

Item dicimus, laudamus, arbitramur, seu etiam diffinimus, quod de omnibus bonis, mobilibus vel se moventibus, ablatis vel aliâs malè sub-

Vol. I.

orte guerre presentis ; primò de omnibus que extant & consumpta non sunt, presentim de navibus & aliis quibuscumque bonis per Anglicos & Vascones & eorum complices, ante guerram occupatis, in mari vel in terrâ, quod Rex Angliæ omnia que de predictis extant bonâ fide, sine lite & absque figurâ judicii, omni fraude cessante, ad requisitionem Regis Franciæ, vel nunciû sui, statim faciat ad plenum restitui. Et Rex Franciæ similiter, si qua talia ante dictam guerram capta vel ablata, apud ipsam vel in suâ potestate extantia, reperta fuerint, similiter ad plenum restitui faciat, à præfato Rege Angliæ vel ejus nuncio requisitus."

10 Z

Cum igitur ea que in predicto articulo continentur, sub certis penis in compromissis contentis nos observare oporteat, ac facere inviolabiliter observari; vobis precipimus, quod in portu predicto de omnibus dampnis datis gentibus Regis Francie, ante tempus mote vel orte guerre per homines dicti portus; & primò de omnibus que extant & consumpta non sunt, presertim de navibus & aliis quibuscumque bonis ante guerram occupatis, & de omnibus aliis & singulis in articulo supradicto contentis, diligentius inquiratis, & que de predictis extantia & non consumpta inveneritis, sine

dilacione aestetis, & salvò custodiri faciatis, donec aliud indè à nobis habueritis in mandatis.

Et de hiis que feceritis in premissis, nos reddatis plenius certiores.
T. R. apud Cantuar', xviii. die Septembris.

Consimiles litteræ diriguntur diversis aliis vicecomitibus & ballivis; etiam constabulario castri Dover' & custodi quinque Portuum & justiciario Hibernie. T. ut supra.

Exemplificatio litterarum patent' Joh' de Britannia comiti Richemund' à Rege Henrico III. factarum, propter rupturam sigilli dicti Regis.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Pat. 27 Edw. I.
m. 7.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Insuper litteras patentes, quas, bonæ memoriæ, dominus H. quondam Rex Angliæ, pater noster, fecit dilecto fratri & fidei nostro Johanni de Britannia, sigillo ejusdem patris nostris signatas, in hæc verba;

HENRICUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanniæ, omnibus, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem.

Cum teneamur reddere carissimo filio nostro, Johanni de Britannia, manerium de Hynetone, in comitatu Cantabr', quod est de honore Richemund', & corpus castri, & villam de Hastings, & advocaciones ecclesiarum & prebendarum, in eodem villam existentium;

Vel facere ei escambium ad valorem eorumdem, prout in conventionione, inter nos habitâ, plenius continetur;

Et manerium prædictum, corpus castri, & villam, & advocaciones, ad præsens restituere, vel escambium indè facere, nequeamus;

Volumus & concedimus quod idem Johannes, à die Dominicâ, in octabis Sancti Hillarii, anno regni nostri quinquagesimo tercio usque ad tempus quo prædictum manerium de Hynetone, corpus castri, & villam de Hastings, & advocaciones prædictas reddi, vel escambium fieri fecerimus, juxta formam conventionis prædictæ;

Habeat & perecipiat tantum de exitibus maneriorum de Aldeburgh, Lydenham, & Wermele, quantum exitus prædicti manerii de Hynetone, corporis castri, & villæ de Hastings, & advocacionum prædictarum, valeant in omnibus exitibus;

Ita quòd (si exitus maneriorum de Aldeburgh, Lydenham & Wermele, ad valentiam manerii de Hynetone, corporis castri, & villæ de Hastings, non attingant) tunc id, quod indè defuerit, sibi alibi reddi faciemus.

Et (si exitus maneriorum prædictorum de Aldeburgh, Lydenham, & Wermele, excedant valentiam exituum prædictorum manerii, corporis castri, & villæ) tunc id, quod indè superfuert, nobis remaneat.

In ejus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes;

Teste meipso, apud Westm', xix. die Januarii, anno regni nostr' quinquagesimo tercio.

Nos autem litteras illas, propter rupturam prædicti sigilli, ad requisitionem ejusdem Johannis, duximus exemplandas.

In ejus, &c.

Teste Rege, apud Westm', decimo octavo die Octobris.

Per ipsum Regem.

Inhibitio ne cleri aliquid præsumant ordinare in instanti congregatione, contra personam Regis aut dignitatem suam.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Pat. 27 Edw. I.
m. 5.
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri R. eadem gratiâ, archiepiscopo Cantuar' totius Angliæ primati, & omnibus episcopis & aliis prelati, ad totius cleri absentis procuratoribus London' conventuris, salutem.

Dilectos & fideles nostros Bogonem de Knovill, Radulphum de Sandwico & magistrum Johannem Lovell, ad vestram presenciam duximus transmittendos, ad propo-

endum, provocandum, & appellandum pro nobis & nomine nostro, ne in instanti congregatione apud Novum Templum London' convocata, aliquid contra coronam & dignitatem nostram statuere, seu concilium de aliquibus que personam nostram, vel statum nostrum, seu statum consilii nostri contingunt, tenere presumat.

In ejus, &c.

T. R. apud Langeleye, xxx. die Octobris, anno, &c. vicesimo septimo.

De orando pro Rege, qui gressus suos ad partes Scotiae, cum comitiva nobilium regni, ad præsens proponit.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Claus. 27 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

REX religioso viro in Christo, sibi dilecto priori provinciali ordinis fratrum predicatorum in Anglia, salutem.

Qualiter pro tranquillitate & pace regni nostri, ad proterviam & maliciam Scotorum reprimendam, qui regnum nostrum hostiliter invaserunt, hactenus sumus nos ipsi in periculis expositi, & jam ad partes predictas, cum comitiva nobilium dicti regni nostri, ad presens proponimus, Deo dante, dirigere gressus nostros, non credimus vos latere.

Et quia in homine non est auxilium sine Deo; ac propter hoc oportet

impotentiam nostram divine manus presidii sustentari; vos affectuosè requirimus & rogamus, quatinus confratribus vestris singularum domorum vestrarum vobis subditarum, dare velitis in mandatis, ut Deum & Dominum nostrum protectorem pro nobis suppliciter exorent; ita quod per ipsorum oracionum devotarum suffragia, gratiam nobis adaugeat, nosque ac liberos nostros & regnum nostrum sua pietate ad omnibus adversitatibus tueatur.

Dat' apud Langeleye, xxxi. die Octobris.

Consimiles litteræ diriguntur pro Rege, generali ministro fratrum minorum in Anglia. Teste ut supra.

Relaxatio Amadei comitis Sabaudie terrarum in Anglia.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.
Rot. Placit.
coram Reg. n. 43.
in Turr. Lond.

AMADEUS, comes Sabaudie, cognovit hoc scriptum in hæc verba;

Omnibus, hoc scriptum visuris vel auditoris, Amadeus comes Sabaudie, salutem in Domino.

Noveritis nos, pro nobis & hæredibus nostris, relaxasse, dimisisse, & omnino quietum clamasse excellentissimo principi, domino nostro Edvardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, & hæredibus suis, totum jus & clameum, quod habuimus, vel habemus, vel quocummodo habere poterimus in baronia & honore de Aquillâ; & etiam in manerio de Coteseia; cum omnibus pertinentiis suis, & in omnibus aliis terris & tenementis, quæ unquam fuerunt antecessorum nostrorum in regno Angliæ;

Ita quòd nec nos, nec hæredes nostri, nec aliquis, nomine nostro, aut heredum nostrorum, in predictis, baronia, honore & manerio: aut aliquibus pertinentiis eorumdem; seu in aliquibus terris, vel tenementis regni predicti, aliquid juris, proprietatis, possessionis, seu clamii, quocumque modo, jure, vel titulo, exigere seu vindicare poterimus in perpetuum.

In ejus rei testimonium præsentem scripto sigillum nostrum apposuimus.

Hiis testibus, dominis

Roberto Cantuariensi archiepiscopo,
Ricardo Londoniensi,

Radulpho Eliensi, &
Waltero Coventrensi & Eichfeldensi, episcopis;
Edmundo Cornubie,
Johanne de Warenn' Surr' & Sussex,
Humfrido de Boun Herefordia, constab' Angl',
Rogerio Bigod Norfolkia, marescallo Angliæ,
Henrico de Lacy Lincoln',
Thoma Lancastria,
Guidone de Bello Campo, Warwick, &
Roberto de Ver Oxonia, comitibus;
Aymero de Valence,
Henrico de Lancastria, consanguineis nostris;
Johanne Wak,
Johanne de Hasting,
Hugone le Despenser, &
Johanne de Sancto Johanne, militibus & aliis.

Dat' apud Sanctum Albanum, in crastino Animarum, anno Gratiæ millesimo ducesimo nonagesimo nono, & regni domini Regis predicti vicesimo septimo.

A. D. 1299. | An. 27, 28 Edw. I.

De sufferentiâ, per custodes regni Scotiæ, nomine Johannis de Baillol, approbatâ.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

MAGNIFICO principi, domino Edvardo, DEI gratiâ, Regi Angliæ illustri, Willielmus, miseratione divini, Sancti Andree episcopus, Robertus de Brus comes de Carrick, & Johannes Comyn filius, custodes regni Scotiæ, nomine præclari principis, domini Johannis, DEI gratiâ, Regis Scotiæ illustris, per communitatem ejusdem regni constituti, ac ejusdem regni ipsa communitas, caritatis spiritum erga proximum cum salute.

Serenissimus princeps & dominus, dominus Philippus, DEI gratiâ, Francorum Rex, semper illustris, per litteras suas patentes, nobis nuper intinavit, quod, ad requisitionem suam, ad certum tempus, per ipsius nuncios nobis certificandum, ab omni invasione hostili, nobis & regno Scotiæ inferendâ, cessaretis seu desisteretis;

Nobilisque vir dominus Johannes dux Britannia, dicti domini Regis Franciæ nuncius, in Anglia tunc existens, per litteras suas patentes nobis directas, hoc idem nobis asseruit;

Dum tamen ab hostilibus aggressionibus, vobis & regno vestro inferendis desisteremus.

Unde vestræ regiæ celsitudini, tenore præsentium, volumus esse notum quod ab omni invasione hostili, vobis & regno vestro per nos inferendâ, usque ad tempus, inter dictum dominum Regem Franciæ, nomine nostro, & vos conventum, penitus desistemus.

Et ipsam desistentiam seu sufferentiam per litteras patentes, sigillo nostro communi signatas, vobis tradendas approbavimus;

Dum tamen per litteras vestras patentes, per latorem præsentium nobis transmittendas, eandem desistentiam seu sufferentiam volueritis approbare.

Et hoc dicto domino Regi Franciæ significavimus, voluntatem vestram, super præmissis & præmissa contingentibus, nobis, si placet, per latorem præsentium rescribatis;

Dat' in Foresta del Torre, tertio decimo die Novembris, anno Domini millesimo ducesimo nonagesimo nono.

Sub sigillo flavi coloris pendente à cauda pergam.

Dors.—Domino Edvardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ custodes & communitas regni Scotiæ.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ responsalis ad litteras Regis, per quas rogavit Papam ut veniret versus Lugdunum, pro consummatione negotii inter ipsum & Regem Franciæ.

A. D. 1299.
An. 27 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio, E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Veniens ad apostolicam sedem defunctus filius, Guilielmus de Dyen miles, regiæ celsitudinis nuntius, tuas nobis litteras, in festo B. Martini confessoris proximo præterito, presentavit;

Nos autem litteras ipsas, & nuntium libenter vidimus, & affectuosè recepimus intuitu destinantis; gaudentes quam plurimum, ac ingenti lætitiâ in Domino exultantes, quod, sicut ejusdem nuntii patefecit assertio, sanus & incolumis, per ejus gratiam, qui salutem dat Regibus, perseveras.

Sanè litterarum ipsarum series, inter cætera, continebat, quod ad tractandum de pacis reformandæ negotio, inter te & carissimum in Christo filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, juxta nostræ ordinationis arbitrium, jam plures diversis temporibus solennes ad nostram præsentiam nuntios destinaras, & jam tractatus hujusmodi, quantum ad ea que, secundum formam ordinationis ejusdem, per te ac eundem Regem, in ipsis expedienda partibus existebant, optatum, per DEI gratiam, effectum fore dinoscitur consecutus.

Sed cum aliqua restare noscantur, in eodem exequenda negotio, nostroque arbitrio terminanda, tu memor existens, ut asseris, quod nos hactenus certis nuntiis regis, pro ejusdem prosecutione negotii destinatis, spem dedimus, quod ad partes Ultramontanas versus Lugdunum, pro pacis consummatione prædictæ, personaliter accederere curarem; & cupiens nostræ visionis recreari solatio, dictumque negotium feliciter consummari vehementer affectans, quod etiam de præfato Rege Franciæ firmiter supponebis, nobis per easdem litteras cum instantiâ supplicasti, ut ad partes prædictas, si posset commodè fieri, gressus nostros dirigere dignaremur.

Spes enim tibi non dubia suggerebat quod in mutua visionis affatibus, votiva prælibati negotii consummatio proveniret, cunctorumque fidelium, & potissimè Terræ Sanctæ negotii, ad quam regiæ compassionis affectus dirigitur, valeret utilitas procurari.

Si verò tuum hæc parte desiderium minimè adimpleri contingeret, nos locum, tempusque congruum, infra festum Purificationis beatæ Virginis primò venturum, quanto celerius agi posset, cum mora prolixior dispendia

pareret, curarem benigniùs assignare, in quibus ad nos, pro jam dicti consummatione negotii, solennes tue magnitudinis nuntii destinarentur.

Et quidem, filii carissime, ut nostri pectoris intima verborum oraculis referemus, summo desiderio ducimur, & votis ferventibus affectamus, regiam habere præsentiam, ejusque plenariam nostris affectibus copiam exhiberi, ut quem mentalibus jugiter intuemur obtutibus, corporeis oculis, vitâ comite, videamus, tecum diligens habituri colloquium super hiis, quæ tui tuique regni, honoris & exaltationis augmentum, ac ejusdem negotii, cordi nostro specialiter insidentis, dictæque Terræ Sanctæ statum votivum & prosperum respicere dinoscuntur, omnemque propterea, quem corporis nostri conditio, citra Montium tamen confinia, cum ad ipsorum transitum nequaquam sufficerent nostrarum virium facultates, posset tolerare laborem, libentissimè subiremus.

Sed reverà, ut veritas non negetur, compatiendum fore conspicitur patri, jam etate grandævo, jam circumvento senectutis incommodis, quem longa gravavit infirmitas, & langoris diutini pressit onus;

Compatiendum est etiam ipsius Terræ Sanctæ periculis, ejusque miserabili statui, quam non sine totius Christianitatis obprobrio, multaque nostri contumeliâ Salvatoris, hostes catholicæ fidei detinent occupatam;

Compatiendum quoque dinoscitur universis per orbem fidelibus constitutis, qui, prout ex evidentiâ facti apertè colligitur, & liquidò innotescit, ob tuam, & ejusdem Regis discordiam, multipliciter prægravantur.

Cæterum, si pro jam dicti consummatione negotii, regalis subtilitas, nuntios ad nos decreverit destinandos; sic in omnibus sufficienter instructi, sic potestate muniti, & plenariâ informatione suffulti, sitque tue voluntatis & intentionis consilii transmittantur, ut eos præfati occasione negotii, ad tuam redire præsentiam, & subsequenter apostolicam ægdem repetere non sit opus.

Nec propter nuntiorum ipsorum adventum, quantumcumque solennium, assignatio loci vel temporis videtur necessariò faciendâ, cum nos & curiam nostram in eo loco, actore Domino, constitutos invenient, in quo ipsi & commodè recipi poterunt, ac moram contrahere juxta votum.

Dat' Lateran', decimo octavo kalend' Decembris, pontificatus nostri anno quinto.

Sub filo canabeo.

De invitando homines pedites ad veniendum ad Regem usque Berewicum super Twedam.

A. D. 1299.
An. 28 Edw. I.

Claus. 28 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Waltero de Huntercumbe & Roberto de Barton, salutem.

Cum nuper assignaverimus vos, præfate Waltere, ad eligendum quatuor milia hominum peditem in comitatu Northumbr' & ad eos ducend' ad nos usque Berewicum super Twedam; & vos, præfate Roberte, ad solvendum eis vadia sua in veniendio ad nos ibidem, prout vobis plenius est injunctum;

Vobis mandamus, quod si pedites illi, propter malam monetam nunc in regno nostro currentem, & similiter propter instans tempus yemale, quod tediosum existit, difficiles se reddant ad veniendum ad nos, sicut predictum est; volumus & vobis precipimus, quod eis, ex parte nostrâ promittatis, quod talem carialitatem ultra certa vadia sua eis, cum ad nos venerint, faciemus, quod inde reputabunt rationabiliter se contentos.

Et ita cautè & circumspectè vos habeatis in hæc parte, quod vos ex hoc debeamus meritò commendare, & quod pro defectu adventus peditem predictorum, negocium nostrum Scociæ, quod nobis multum est cordi, infectum non remaneat quoquo modo.

T. R. apud Wighton, xxi. die Novembris.

Consimiles litteræ diriguntur militibus & clericis subscriptis; videlicet.

Ricardo de Harlegh ad eligendum quingentos homines pedites in comitatu Salop'.	Et in istis comitatibus Willielmus de Eborum clericus.
Willielmo de Stafford ad eligendum quingentos homines pedites in comitatu Stafford'.	
Henrico de Braylesford ad eligendum mille homines pedites in comitatu Derb'.	Et in istis comitatibus Rogerus de Sutton clericus.
Ricardo de Byngnam ad eligendum quingentos homines pedites in comitatu Nottingham.	
Thome de Banastr' ad eligendum duo millia hominum peditem in comitatu Lancastr'.	Et in eodem com' Henr' de Graystock clericus.
Willielmo de Favasur, Johanni de Creppynng & Johanni Byrun ad eligendum quatuor millia hominum peditem in comitatu Eborum.	
Roberto de Tyllyol ad eligendum duo millia hominum peditem in comitatu Cumbr'	Et in istis comitatibus Hugo de Burgo clericus assignatur, &c. ut supra.
Hugoni de Multon ad eligendum quingentos homines pedites in comitatu Westmerland'.	

A. D. 1299. † An. 28 Edw. I.

De hominibus armatis usque Berewicum mittendis per clericum archiepiscopatus Eborum.

A. D. 1299.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 17.
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi in Christo, custodi spiritualitatis archiepiscopatus Eborum, sede vacante, salutem.
Cum dudum de communi assensu cleri archiepiscopatus predicti ordinatum & consensum fuisset, quod clerus ille, pro custodia marchie Scocie, nobis inveniret certum numerum hominum armatorum; & jam necesse habemus quod homines illi tunc ad arma cessi, nomine dicti cleri, ad partes Scocie cum corpore nostro vadant;
Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod prefato clero detis firmiter

in mandatis, & eis injungatis, ipsosque modis & viis singulis quibus melius expedire videritis, inducatis, ut dictos homines usque Berewicum super Twedam modis omnibus ad nos mittant; ita quod sint ibidem die Dominica in festo sancte Lucie virginis, proximo futuro ad ultimum, parati ad proficiscendum exinde cum corpore nostro ad vadia nostra, ad partes Scocie supradictas; mandavimus enim dilecto & fideli nostro Johanni de Crepping, quod vobis consulens sit & auxilians in premissis, quociens necesse fuerit, & per vos super hoc, ex parte nostra, fuerit requisitus.
Teste Rege, apud Burton Archiepiscopi, xxii. die Novembris.

Prorogatio treugarum per Bonifacium Papam à Rege Angliæ approbata.

A. D. 1299.
An. 28 Edw. I.
Ex. Orig.
in Turr. Lond.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Nativitate ejusdem MCCXCIX. Indictione octava, die Luna, ultimo die mensis Novembris, pontificatus domini Bonifacii Papæ octavi anno quinto, apud Alvertone, Eboracensis diocesis, constitutus in presentia mei, notarii & testium subscriptorum, ad hæc vocatorum specialiter, ac etiam rogatorum, venerabilibus viris, dominis, Opizone archidiacono Mediolanensi, & Johanne Conchorecio fratre reverendi patris domini R. episcopi Vicentineri, in capella manerii loci ejusdem, coram excellentissimo principe, domino E. Dei gratia, Angliæ Rege illustri:
Idem domini O. & J. quandam litteram apostolicam domini Papæ præscripti, cum filo de serico pendenti, solito more bullatam, eidem domino Regi, sub tenore qui sequitur, presentarunt.

BONIFACIUS episcopus, &c. prout in bulla data xii. kal. Augusti, pontificatus anno quinto, usque hæc verba:

Tandem, per ipsius domini Regis Angliæ consilium, super ipsa apostolica littera deliberatione habita alicui, ipse dominus Rex, in camera sua, loci prædicti, anno, indictione, & die præscriptis, presentibus suprascriptis, tam per se, quam per dominum Antonium Dunelmensem episcopum, ipsius nomine verba præferentem, respondit.

Quod ipse dominus Rex Angliæ mandatis apostolicis est paratus in hiis,

& aliis obedire; necnon & quod ipse formam submissionis, factæ per se, & per ipsius nuncios, ad sedem apostolicam destinatas, ejus nomine, in sanctissimum patrem præscriptum, velut in dominum Benedictum Gattanam, tanquam in privatam personam, super guerris & discordiis, habitis inter ipsum dominum Regem Angliæ & dominum Philippum Regem Francia, hucusque firmiter & fideliter observavit; & quod eam, juxta vim, formam & effectum ejusdem, vult penitus observare; & insuper treugis, in littera apostolica contentis, adquiescere prænotatis; dum tamen id idem velit facere Rex Francia supradictus.

Act' anno, indictione, mense, die, pontificatu, & locis præscriptis.

Præsentibus, Domino Dunelmensi episcopo suprascripto, ac Nobilibus viris, dominis, Wilhelmo de Breuse, Robert de Tateshale, & Rogero de Mortuo Mari, baronibus Regis Angliæ: ac Domino Johanne de Benstede, ipsius domini Regis secretario, clerico.

Testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes dictus Boughs de London', domini Papæ autoritate notarius publicus, presentationi litterarum apostolicarum præscriptarum, necnon & responsionibus interfui suprascriptis, & scripsi omnia prænotata, ac etiam publicavi, meoque signo consueto signavi rogatus.

Inhibitio torneamentorum & burdicarum.

A. D. 1299.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia certis de causis notuimus quod torneamenta, burdicie, vel justie alique, per aliquos de regno nostro fiunt, quamdiu guerra duraverit inter nos & inimicos nostros; tibi precipimus firmiter injungentes, quod statim visis litteris istis, in civitatibus, burgis, villis mercatoriis, & locis aliis, ubi melius expedire videris, per totam ballivam tuam publicè proclamari, & ex parte nostra firmiter iuberi facias, ne quis miles, armiger, vel alius quicumque, sub forisfactura vite & membrorum, & omnium que tenet

in dicto regno, torneare, bordeare seu justas facere, aventuras querere aut alias ad arma ire presumat, quoquo modo, sine nostra licentia speciali.

Et si quos in balliva tua inveneris qui, post proclamationem & inhibitionem hujusmodi, sic ad arma ire presumpserint; tunc corpora ipsorum, quæ cum equis & harnesio suis, arrestari & salvò custodiri facias, quousque aliud indè à nobis habueris in mandatis.

Et taliter te habeas in hoc mandato nostro celeriter exequendo; quod ad te propter tui defectum, graviter capere minime debeamus.

T. R. apud Berewicum super Twedam, xxx. die Decembris.

De servitio Regis summonendo ad proficiscend' contra Scotos.

A. D. 1299.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto consanguineo & fideli suo, Edmundo comiti Cornubiæ, salutem.
Quia ad salvationem corone nostre regie, communemque magnatum & procerum, ac totius populi regni nostri utilitatem; necnon ad precavendum dampna, scandala & pericula, que ex rebellionem Scotorum, inimicorum & rebellium nostrorum, si diucius ipsam sustineri contingerent, possent, prout iam preteritum tempus quam presens nos instruunt evenire; ordinavimus & proponimus, Domino concedente, esse in proximo festo Nativitatis beati Johannis Baptiste apud Kariolum, cum equis & armis & toto servitio nobis debito, ad proficiscendum exinde contra dictos Scotos, ad eorum rebellionem, perfidiam, & nequiciam viriliter & potenter, cum Dei auxilio reprimendam;
Vobis mandamus, in fide & homagio quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod ad predictos diem & locum cum equis & armis, & toto servitio quod nobis debetis, in casu tam arduo, ad nos sitis, prompti & parati ad proficiscendum nobiscum, & cum aliis fidelibus regni nostri contra dictos Scotos, ad honorem regni nostri predicti, ac jura strenuè proseguenda &, annuente Domino, consequenda;

Vestris insuper fidelitatis constanciam, specialiter requirimus & rogamus, quatinus preter servitium vestrum predictum, sic majori armatorum hominum & equorum comitiva vallati, quanto potentius, honorabilius, seu decencius poteritis, pro communi dicti regni utilitate, in nostri & vestri subsidium veniatis, ut nos & vos de angustiis & tedis, que ob predictam inimicorum perfidiam rebellionem, jam multo tempore sustinavimus, liberari cum auxilio divine potentie valeamus, nosque obindè vobis grates reddere gratiosas, vestrasque fidelitatem & probitatem commendare merito debeamus.
T. R. apud Berewicum super Twedam, xxx. die Decembris.

Consimiles litteræ dirigitur comitibus, baronibus, & militibus subscriptis, videlicet,

Johanni de Wareuna comiti Surr'.

Rogero le Bigod comiti Norff' & marescallo Angliæ.

Radulpho de Monte Hermer' comiti Glouc' & Hertford'.

Hunfrido de Bohun comiti Hereford' & Essex.

Ricardo filio Alani comiti Arundell.

Guidoni de Bello campo comiti Warru'.

Thome de Lancast'.

Roberto de Veer comiti Oxon'.

Gilberto de Umfranvill' comiti de Anegos.

Henrico de Lancast'.

Aymero de Valencia.

Johanni de Ferariis.

Henrico de Percy.

Johanni Wak.

Roberto filio Walteri.

Hugoni de Despenser.

Willielmo le Latimer seniori.

Roberto de Clifford.

Roberto de Monte Alto.

Johanni de Hasting.

Johanni de la Mare.

Johanni de Ripariis.

Johanni de Mohun.

Petro de Malo Lacu.

Roberto filio Pagani.

Hugoni de Curtney.

Edmundo Deyncourt.

Thome de Furnivall.

Hugoni Bardolf.

Roberto de Touny.

Thome de Berkele.

Willielmo de Breus.

Petro Corbet.

Willielmo Martyn.

Thome de Mullon.

Johanni ab Adam.

Philippo de Kynè.

Johanni de Segrave.

Roberto filio Rogeri.

Hugoni de Veer.

Waltero de Fauconberge.

Petro de Chauvet.

Radulpho Basset de Drayton.

Rogero la Ware.

Johanni Paignel.

Alexandro de Ballioto.

Hugoni Pointz.

Rogero de Mortuo Mari.

A.D. 1300. | An. 28 Edw. I.

Ottoni de Grandisono.
Willielmo de Rither.
Reginaldo de Grey.
Waltero de Muncy.
Roberto de Scales.
Ade de Welles.
Alvarico de Sancto Amando.
Willielmo de Conti Lupo.
Johanni Engaigne.
Gilberto Pecche.
Johanni de Clavinger.
Eustachio de Hatche.
Willielmo de Leyburne.
Johanni de Bello Campo, de
Sumers.
Willielmo de Grandisono.
Philippo de Arcy.
Johanni Extraneo.
Johanni de Insula.
Johanni de Suleye.
Simoni de Monte Acuto.
Thome le Latimer.
Willielmo le Latimer juniore.
Waltero de Teye.

Waltero de Huntercumbe.
Edmundo de Hastings.
Johanni de Lancast.
Roberto de Tateshale.
Radulpho Pypard.
Johanni de Sancto Johanne
juniori.
Roberto le Warde.
Johanni Luvel de Tichemersh.
Alano la Zousche.
Henrico Tyeis.
Nicholao de Segraue.
Briano filio Alani.
Edmundo de Mortuo Mari.
Fulconi filio Warini.
Johanni filio Reginaldi.
Galfrido de Caumvill.
Willielmo le Vavasour.
Willielmo Sampson.
Willielmo de Ferrarius.
Radulpho de Grendon.
Willielmo de Morle.
Elye Daubeny.
Edmundo baroni Staf.

Radulpho filio Willielmi.
Bogoni de Knovill.
Thome de la Roche.
Theobaldo de Verdun seniori.
Theobaldo de Verdun juniore.
Johanni de Craystok.

Willielmo Tuchet.
Henrico Pynkeny.
Andr' de Estlee.
Henrico Huse.
Olivero Dynaunt.
Serloni de Lanladran.

Litteræ etiam diriguntur, super eodem negotio, episcopis subscriptis; vide-
licet,

Sarum. Norwicen'. Hereforden'. Bangoren'.
Karlolen'. Londonien'. Bathon' & Wellen'. Meneven'.
Dunelmen'. Ciestren'. Coventr' & Lich'. Landaven'.
Elien'. Exonien'. Assaven'. Wantonien'.

Et custodibus archiepiscopatus Eborum, & episcopatus Lincoln', & diversis
abbatibus.

De eodem.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia ad salvationem corone nostre
regie, &c. &c.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.
Et consimili modo summonitum est. servitium Quinque Portuum.
T. ut supra.

De fide adhibenda Johanni Wogan justiciario Hibernia.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 15. in cedula.
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi in CHRISTO . . . custodi spiritualitatis
archiepiscopatus Dublin', salutem.
Quia ad salvationem corone nostre regie, communemque
regni & terrarum nostrarum utilitatem, ordinavimus & esse
proponimus, in proximo festo Nativitatis sancti Johannis
Baptiste apud Karliolum, cum equis & armis ad proficien-
dum exinde contra Scotos, inimicos & rebelles nostros,
ad eorum rebellionem, cum DEI auxilio, reprimendam; ad quod negocium
commodius exequendum, vestri & aliorum fidelium nostrorum subsidio
indigemus:

Fidelitatis vestre constanciam requirimus & rogamus, quatinus dilecto
& fideli nostro Johanni Wogan justiciario nostro Hibernie, cui plenius super
premissis aperimus mentem nostram, velitis in hiis que vobis exponet ex
parte nostra, fidem credulam adhibere; & ea super quibus in hæc parte,
nostro nomine, vos requiret, gratitudine liberali complere, sicut de vobis
confidimus, & nostrum diligitis commodum & honorem.

T. R. apud Blidam, xvii. die Januarii.

Consimiles litteræ diriguntur archiepiscopis, episcopis, decanis & capitulis,
prioribus, militibus, majoribus, ballivis, &c.

Ricardo de Burgh comiti Ulton' de eodem.

REX dilecto & fideli suo Ricardo de Burgo comiti Ulton', salutem.
Vestre fidelitatis & gratitudinis constancia, quam semper in singulis nostris
& regni nostri oportunitatibus promptam invenimus & paratam, de vobis
spem certam nobis tribuit atque firmam, quod pre ceteris fidelibus nostris
Hibernie, in negociis nostrum regni nostri tangentibus commodum &
honorem, velitis more solito apponere consilium efficax & juvamen. Hinc
est quod, cum ad salvationem corone nostre regie, communemque regni &
terrarum nostrarum utilitatem, necnon ad dampna & pericula, que ex
rebellionem Scotorum, inimicorum & rebellionem nostrorum, possent con-
tingere, salubriter precavenda; ordinaverimus & etiam proponimus esse
in proximo festo Nativitatis sancti Johannis Baptiste apud Karliolum, cum
equis & armis & subsidio magnatum & procerum nostrorum, ad proficien-
dum exinde contra dictos Scotos, ad eorum rebellionem, cum DEI
auxilio, potenter & viriliter reprimendam; ad quod negocium commodius
exequendum, vestre prudentie consilium & auxilium-expedit nos habere;

Vos requirimus & rogamus, quatinus dilecto & fideli nostro Johanni
Wogan justiciario nostro Hibernie, cui super premissis ad plenum aperimus
mentem nostram, in hiis que vobis ex parte nostra exponet, oraculo
vive vocis, fidem indubitam adhibere; & ea super quibus in hæc parte,
nostro nomine, vos requiret, liberaliter complere velitis; sicut de vobis
specialiter confidimus, nostrumque & regni nostri commodum diligitis &
honorem. T. R. ut supra.

Brevia missa diversis vicecomitibus præcipiendo mercatoribus quod suppleant victualia pro exercitu Regis
apud Karliol'.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Brevia
temp. Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus
Hybernæ, dux Aquitanie, vicecomitibus Bedeford
& Lank', salutem.

Quia ad salvationem corone nostre regie, communem-
que magnatum & procerum, ac totius populi regni nostri
utilitatem, ordinavimus & proponimus, Domino conce-
dente, esse in proximo festo Nativitatis beati Johannis Bap-
tistæ, apud Karliolum, cum equis & armis, & toto servicio nobis debito, ad
proficiendum exinde contra Scotos, inimicos & rebelles nostros, ad eorum
rebellionem, perfidiam & nequitiam viriliter & potenter, cum DEI auxilio,
reprimendas; propter quod necessariò indigemus tunc habere victualia
habundanter, pro sustentatione nostra & fidelium nostrorum, qui nobis-
cum venient; & ad nos etiam ibidem, dante Domino, sunt venturi;

Tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod omnes mercatores bonarum
villarum, infra ballivam tuam ex parte nostra inducas, moneas, & requiras,
quod circiter dictum festum Nativitatis beati Johannis Baptistæ, versus
Karliolum, contra adventum nostrum & exercitus nostri, ibidem victualia
ducant venalia, & duci faciant, seu aliàs carari; ita quod ex hoc ipsis
mercatoribus grates scire merito debeamus: quibus fideliter ex parte nostra
promittas, quod eis pro victualibus que ad nos & ad prædictum exercitum
nostrum ducent, seu duci faciant, plena & prompta fiet satisfactio indilate,
& quod in omnibus conservabuntur indempnes. Volumus etiam quod
penes certos mercatores de ballivâ tuâ iustes sollicitè & procures tantum-
que facias, quod ipsi manucipiant, & se constituent obligatos, quod versus
partes prædictas, ut prædictum est, victualia faciant venire venalia, in
quantâ habundantiâ poterint, & valebunt; & nomina mercatorum illorum
de balliva tuâ, quos contigerit taliter obligari, nobis circiter festum Pente-
costen proximo futurum, mittas liberanda in garderobâ nostrâ. Præterea
volumus & tibi præcipimus sicut prius, quod de bobus, porcis, multonibus
vivis, necnon gallinis, pullis, ovibus, caseo, & aliis hujusmodi victualibus
interim provideri, & ea omnia usque Karliolum contra adventum nostrum
venire facias omnimodò: & hoc, sicut te & tua diligis, non omittas.

Teste meipso, apud Blithe, xvii. die Januarii, anno regni nostri vicesimo
octavo.

Vol. I.

Dors.—Omnes mercatores bonarum villarum infra ballivam meam, ex parte
domini Regis inducendo monui, & cum instantiâ requisivi, quod victualia
ducerent, seu duci facerent venalia, seu aliàs carari apud Karliolum, secundum
tenorem hujus brevis; & licet ex parte ipsius domini Regis eisdem mercatoribus
fideliter promiserim, quod pro eisdem victualibus sufficiens eis satisfactio fieret
indilate, & quod in omnibus conservarentur indempnes; licet etiam penes quos-
dam illorum instarem sollicitè pro eisdem faciendis; nullos tamen inveni,
qui hoc manucipare vellet, vel obligatos se constituere pro premissis. Et quoad
providentiam de bobus, porcis, & multonibus vivis, nec non gallinis, pullis, ovibus,
& caseo, nichil facere potui, quia omnes denar' quos de exitibus ballivæ meæ
citra terminum prædictum contingerit me qualitercunque posse, levavi feci. Circa
providentiam de carectis & equis & eorum at illis per aliud mandatum mihi
directum faciend' & apud Karliolum mittend' unâ cum vad' carectiariorum, &
aliis quibusdam circa premissa necessariis, disponere me penitus oportebit.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hybernæ, & dux
Aquitanie, vicecomiti Hereford', salutem. Quia, &c. id' ut supra.
Test' meipso, apud Blithe, &c.

Dors.—Istud breve retornatum fuit ballivis civitatis Hereford' & etiam
ballivis libertatis Leominstr' qui habent returnum omnium brevium qui sic
respondent.

St.—Unde ballivi civitatis Hereford' respondent & dicunt, quod ex parte
domini Regis moniti fuerunt & requisiti omnes mercatores civitatis prædictæ,
prout in brevi continetur: sed nullus concessit, nec se obligare voluit, veniendi
apud Karliolum, ut continetur in brevi.

St.—Ballivi libertatis Leominstr' respondent & dicunt quod istud breve
præceptum domini Regis in omnibus & singulis executi sunt: ita quod quidam
mercator de Leominstria Adam Lychewynd nomine, se obligavit, prout in
brevis continetur.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hybernie, & dux Aquitanie, vicecomiti Salop' & Staff', salutem. Quia, &c. id' ut supra.

Teste meipso, apud Blidam, &c.

Dors.—Istud breve mihi liberatum fuit, die Luna proxima ante festum Ascensionis Domini, per Edmundum de Streton, clericum Thomæ Corbet nuper vicecomitis & receptoris brevium. Et quod ad eod' tarde ad me venit, plenam executionem inde facere non potui: & nichilominus inducere, monere, & requirere feci & procurare Johannem le mareschald de Stafford, Hugonem Horny de eadem, Hugonem de Holond de eadem, Robertum le Barber de eadem, Stephanum le Brochols de Bronil, Radulphum Drambul de Tamworth, Willielmum Nee de eadem, Ricardum le Blake de Novo Castro subius Lynam, & Robertum Atte Broke de eadem, secundum tenore brevis.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. vicecomiti Devon, salutem. Quia, &c. id' ut supra.

Teste meipso, apud Wetherby, xiv. die Januarii, &c.

Dors.—Induci, monui, requisivi, & procuravi omnes mercatores bonarum villarum ballivæ meæ, ex parte domini Regis, secundum tenorem brevis, quod ducerent, seu duci facerent, victualia ad diem & locum in eodem content' ; qui mihi responderunt, quod hoc facere non potuerunt pro defectu monetæ; nec tantum facere potui, quod aliquis eorum, quoad victualia, ut supra ducenda, manucapere, seu obligare voluisset, nisi eis prius pro eisdem fuerit satisfactum. Et quod absque gravi districtione nichil facient in præmissis, si distringi debeant, & quo modo feceritis, si placet, mihi præcipere. Et quoad providentiam de bobus, porcis, multonibus vivis, & aliis, secundum tenorem brevis faciendis, nullam facere possum, pro defectu pecunie, quia neminem invenio, qui aliqua victualia michi concedere velit, absque satisfactione.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. vicecomiti Norht', salutem. Quia, &c. id' ut supra.

Teste meipso, apud Blidam, &c.

Dors.—Juxta tenorem hujus brevis induci, requisivi, monui omnes mercatores bonarum villarum ballivæ meæ, quod venire facerent circiter festum Nativitatis s'ti Johannis Baptistæ victualia, in quantum poterunt, venalia; & fideliter promisi eis, quod plena & prompta fieret eis satisfactio pro victualibus suis, & quod conservarentur indempnes in omnibus; & nomina eorum qui venire promittunt, inventientur inferius in hoc brevi; nec inveni aliquem mercatorem in ballivâ meâ qui se voluit obligare, prout breve istud exigit: & quoad boves, porcos, multones vivos, gallinas, pullos, ova, caseos, & similia victualia providere non possum, pro aliis diversis mandatis, quæ recepi à domino Rege, versus dictam guerram providend'.

Ss.—De villat de North.

De officio pistorum

De officio piscatorum

De officio Rgtorum

- Adamus de Wedhulle, Radulphus de Hartwolde, Jacobus de Pessoner, Thoma de Aldenly, Adamus Anorey, Willielmus de Cotone Sutor.

De officio Carnific' - Rogerus Fassebew de North.

De villat' de Brachele { Thomas Neuman de Brachele.

Thomas fil' Tho. Neuman de eadem.

*Plures non inveni in ballivâ meâ, qui venire vellent; nec aliquos mercatores inveni in prædictâ ballivâ, qui se vellent obligare.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. vicecomiti Wigorn, salutem. Quia, &c. id' ut supra.

Teste meipso, apud Blidam, &c.

Dors.—Non sunt aliqui mercatores in ballivâ meâ, nisi in civitate Wigorn', quos unâ cum ballivis prædictæ civitatis induci, monui, & requisivi, ad faciendum ea quæ continentur in hoc brevi: nec inveni aliquem qui potens sit aliquis hujusmodi victualia ad partes tam remotas carriare, nec qui se velit obligare, secundum tenorem brevis.

Præterea postquam breve istud mihi liberatum fuit, aliud breve mihi transmissum fuit sub privato sigillo, ad emendum CC. quarteria frumenti ad opus Gaylard de Pount, procuratoris mercatorum Vasconie: ita quod de bobus, porcis, multonibus vivis, & aliis in hoc brevi nominatis, nichil facere possum, pro eo quod expendantur omnes denarii de ballivâ meâ, qualitercumque exeuntes, in emptione dicti bladi.

EDWARDUS, DEI gratiâ, &c. vicecomiti Glouc', salutem. Quia, &c. id' ut supra.

Teste meipso, apud Weckerby, xiv. die Januar', &c.

Dors.—Istud breve retortatum fuit ballivis burgi Bristol' & ballivis burgi Glouc', qui habent returnum omnium brevium, qui mihi responderunt, quod ex parte vestra, omnes mercatores infra libertatem suam induci, moneri, & requiri fecerint diligenter, quod circiter festum Nativitatis s'ti Johannis Baptistæ apud Karliolum victualia ducerent venalia, & duci facerent, seu cariari, modis omnibus secundum tenorem brevis. Respondent etiam mihi, quod ipsi instituerunt sollicitè & procuraverunt penes quamplurimos mercatores de libertate ad prædictâ, & procuraverunt, quod ipsi manucaperent, & se obligarent, quod versus partes prædictas, victualia venire facerent venalia, juxta tenorem prædict'. Qui quidam mercatores ad hoc faciendum pro posse suo optulerunt, ac præmissa faciendâ & plenius exequenda, secundum formam istius mandati; nec tamen aliquos ad cariagi' seu providend' facere invenerunt volentes, juxta formam antedictam, nisi prius pecuniam ante eorum recessum à partibus prædictis, habuissent paratam. Et quia dicta victualia venalia ad vos per dictorum mercatorum obligationem manucap. . . seu benevolenter per aliquos non venerunt, de nominibus eorundem mercatorum juxta tenorem brevis vos certiorari non curaverunt, nec aliquid aliud responsum mihi inde dederunt. Nec etiam sunt infra ballivam meam, plures bonæ ville potentes ad præmissâ facere juxta mandatum istud, præter villat' de Cyrencester, totumque est infra libertatem abbatis Cyrencestr', cui feci returnum istius mandati; qui inde nullum mihi dedit responsum: idè de hominibus ejusdem ville, nichil agere potui.

Præterea de bobus & aliis rebus in brevi contentis ad præsentia nichil agere potui, secundum tenorem istius præcepti, scientes, si placet, quod omnes denarii quos habui in aliquo modo levavi feci modo ad proximum meum in crastino clausi Paschatis jam præteriti, & etiam in misis & expensis per præceptum vestrum factis, circa alia negotia vestra de quibus vobis plenius constabit, duxi solvend'.

Rex ad filiam comitissam Hollandiæ, super dotalicio suo.

A. D. 1300. An. 28 Edw. I. Claus. 28 Edw. I. m. 13. d. in Turr. Lond.

LE Roi a sa treschere fille Elizabeth, contesse de Holland e de Zeland, e dame de Frisland, saluz, e beneizon de pere a fille.

Sachetz qe, pur les busoignes de vostre douaire, qe assigne vous est en les dites terres, envoioms a vous, en celes parties, nos amez e feaus, Williame de Burnton, e Henry Espigurnel, porteurs de ces lettres; les queus nous avoms avise & enforme sor les dites busoignes, tant avant come nous les poioms entendre en Engleterre.

Pur quoi, chere fille, quant il serront a vous venus corteseiment, come a vous apent, les receves, ensi q'if s'en puissent loer: e suz meismes celes vos bossoignes plus avant les avises e enformes, sicome vous entendres qe le honneur de vostre estat fe requert, e come vous verres qe mieuz, e plus profitablement seit a faire.

A DIEU seies vous comande, chere fille.

Donees a Westmostier, le xvii. jour de Mars.

Guydoni comiti Flandriæ, super requisitis per nuncios.

A. D. 1300.—An. 28 Edw. I. Claus. 28 Edw. I. m. 13. d. in Turr. Lond.

LE Roi au nobles homme, e son feal, sire Guy, conte de Flandres, e marchis de Namur, saluz e bon amur. Les requestes, qe vous nous feistes per Johan seigneur de Bondues Trameries, e Baudun de Channe, vos messages, portecours de ces lettres (que sagement e avisement vos busoignes nous mostreient), avoms plenerement entendu.

Sor les queus choses nous lor avoms charge nostre respons, e ceo qe nous en poums fere, endroit de ceo quant a ore; lequel respons il vous porront dire en la forme, qe nous lour avoms dit, e avisetz.

Don' a Westmostier, le xvii. jour de Mars.

Quod milites & burgenses ad parlamentum venientes, rationabiles expensas suas habeant.

A. D. 1300.—An. 28 Edw. I. Claus. 28 Edw. I. m. 12. d. in Turr. Lond.

REX vicecomiti Sumers', salutem. Precipimus tibi quod de communitate comitatûs prædicti, habere facias dilectis & fidelibus nostris Gilberto de Bere & Hugoni de Popham militibus ejusdem comitatûs, nuper ad nos, de precepto nostro usque Westmonasterium venientibus, ibidem nobiscum super diversis negociis, nos & populum regni nostri specialiter tangentibus tractatur, rationabiles expensas suas in veniendo ad nos, ibidem morando, & inde ad propria redeundo, prout alias in casu consimili fieri consuevit. T. R. apud Westm', xx. die Marcii.

Eodem modo scribitur majoribus & ballivis pro burgensibus ad parlamentum mittendis.

A. D. 1300. | An. 28 Edw. I.

Quod moneta pollardorum & crokardorum non currat in regno.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Lincoln, salutem. Licet nuper tibi preceperimus ut, juxta ordinationem per nos de monetis pollardorum, crokardorum, & similibus prius factam, publicè faeres proclamari, quod quilibet denarius hujusmodi monetarum curreret pro obolo, ita videlicet, quod duo reciperentur pro uno sterlingo; & quod nullus sub gravi forisfacturâ, dictas monetas in formâ predictâ quoquomolibet refutaret;

Quia tamen postmodum didicimus, quod cursus ipsorum pollardorum, crokardorum & similiarum monetarum, non est ad commodum regni nostri; predictas monetas pollardorum, crokardorum & quascumque alias con-

similes de consilio procerum nostrorum, omninò duximus reprobandum; ordinantes ut à vigiliâ proximi festi Pasche in antea, nulla moneta, nisi moneta sterlingorum de cuneo nostro currat in predicto regno, nec usualis eciam habeatur.

Et idè tibi precipimus quod hujusmodi reprobacionem & ordinationem monetarum per totam ballivam tuam, tam infra libertates quam extra, publicè facias proclamari & firmiter observari.

T. R. apud Westm', xxvi. die Marcii.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam, Roberto de Burgheisse custodi Quinque Portuum & Johanni Wogan justiciario Hibernia.

De militibus mittend' usque Eborum ad faciendum ea quæ tunc eis ibidem injungetur, pro observatione Magnæ Cartæ & Cartæ de Forestâ.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Lincoln, & coronatoribus & communitati ejusdem comitatûs, salutem. Quia propter communem utilitatem prelatorum, procerum, & magnatum ac populi regn' nostri concessimus, pro nobis & heredibus nostris, quod Magna Carta de Libertatibus Angliæ & Carta de Forestâ in singulis suis articulis decetero teneantur, & firmiter observentur;

Vobis mandamus quod tres milites, vel alios tres de probioribus, legalioribus & discretioribus liberis hominibus communitatis predictæ, de assensu ejusdem comitatûs, sine dilacione eligi, & eos usque Eborum

venire faciatis; ita quod sint ibidem in crastino Ascensionis Domini, coram nobis, vel consilio nostro, ad faciendum & exequendum ea que tunc eis ibidem injungetur ex parte nostrâ, pro observatione Cartarum predictarum. Et habeatis ibi nomina predictorum militum, vel liberorum hominum, & hoc breve.

T. R. apud Westm', xxvii. die Marcii.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus, & coronatoribus, ac communitatibus singulorum comitatûm per Angliam.

Quod vicecomites Magnam Cartam & Cartam de Forestâ, in pleno comitatu, quater per annum legi & publicè proclamari faciant.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia volumus quod Magna Carta domini H. quondam Regis Angliæ, patris nostri, de Libertatibus Angliæ, & eciam Carta de Forestâ, in omnibus & singulis articulis suis firmiter & inviolabiliter observentur;

Tibi precipimus quod Cartas illas in pleno comitatu tuo quater per annum legi & publicè proclamari, videlicet in proximo comitatu tuo post Pascham; & in proximo comitatu tuo post festum sancti Johannis Baptiste; & in proximo comitatu tuo post festum sancti Michaelis; & in proximo comitatu tuo post festum Natalis Domini;

& omnes & singulos articulos in dictis cartis contentos, quantum in te est, observari facias firmiter & teneri.

Et hoc nullo modo omittas.

T. R. apud Westm', xxviii. die Marcii.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam in quorum com' foresta Regis existit, set in aliis comitatibus in quibus non est foresta Regis, non fit mentio de Carta de Forestâ, set tantum de Magnâ Cartâ d' Libertatibus Angliæ. T. ut supra.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de Terrâ Sanctâ recuperandâ, cooperantibus Tartarorum domino, cum Jurgianorum & Armeniæ Regibus, contra Soldanum Babilonicum.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Nova grandia, fili carissime, nova felicitâ, nova utique gaudiis prosequenda præcipuis, nuper nobis de orientabilibus partibus, fidedignis litterarum & nunciorum affatibus, illuxerunt, quæ fidelium admodum delectant auditum, corda lætificant, animosque demulcent.

Ideoque tibi, veluti Christianissimo principi, & devotissimo ecclesie filio, ea tenore præsentium dignè quantocius reseranda decrevimus, ut in eorum perceptione gratissimâ jucunderis in Domino, tuique pectoris intima lætitiæ copiosæ dulcoribus replentur, licet jam forsitan nova eadem sensibus regis, famæ præcurrentis assertio revelârit.

Sanè, Rex excelsus, filius Summi Regis, qui suâ virtuosâ potentiâ in orbe terrarum mira & stupenda mortalibus jugiter operatur, quique superbiorum cornua conterit, enervat vires, molimina vacuat, temerarios ausus frenat, diligenter considerans & solerter attendens ingentem Christianorum Regum & principum, fideliumque cæterorum desidiâ, quæ, prout evidentia facti docet, à longis retrò temporibus, comissa dinoscitur circa recupe randam, de impiorum manibus, Terram Sanctam, quam illorum nefanda temeritas, non sine multo totius Christianitatis obprobrio, ab olim miserabiliter detinens occupatam, ipsam tandem redegit in cinerem & favillam;

Diebus proximè jam transactis, de suâ benignitatis clementiâ, suscitavit spiritum, animum tetegit, cor accendit, viri magnifici genti Tartaricæ dominantis, qui nondum renatus fonte baptismatis, nondum orthodoxæ fidei lumine illustratus, ad CHRISTI laudem & gloriam arma sumens, ejusque prosequens ferventer obsequia, & exponens pro illis totaliter se & sua, potenti & copioso exercitu congregato, habitoque præsidio carissimorum in CHRISTO filiorum nostrorum, . . . Jurgianorum, & . . . Armeniarum Regum illustrium, contra . . . Soldanum gentis Babiloniæ dominum, crucis hostem præcipuum, & Christianæ fidei inimicum, ac multitudinem Sarracenorum innumeram, quam ejusdem Soldani dampnata nequitia congregârat, duxit hostiliter procedendum;

Et demùm, divini favoris auxilio, præfati Tartarorum domini, triumphantè potentiâ, ejusque dexterâ prævalente, Sarracenorum ipsorum in-

extimabili factâ cæde, Soldanus ipse nimio timore perterritus, menteque consternatus & animo, ad fugæ remedium se convertit; quem idem dominus Tartarorum prædictorum, Regum munimine circumfultus, per longa terrarum spatia promptis animis & victricibus signis explicitis persequi non quievit, tota terra illarum partium, fugientibus incolis, vel verius gladio trucidante subductis, restitua seu redditâ Christianis.

O inquam inextimabilis pietas! O immensa benignitas Salvationis! Quis meruit, quidve illius induxit clementiam, ut tantæ plenitudine gratiæ, tantique muneris donativo fidelium populis prosequi, sicquæ circa illos effundere suâ misericordiæ multitudinem dignaretur?

Verùm quis princeps Catholicus non miretur & stupeat? quis fidelis non erubescat obtutus, & rubore non perfundatur uberrimo vultus ejus?

Quod Rex Cælorum & Dominus, cujus humiliter parent imperio universa, tantam & gloriosam victoriam, per ministerium hominis, nondum supra petram fidei constituti, voluit modernis temporibus exerceri; cum, sicut celsitudo regia non ignorat, tui progenitores potissimè, utpote fide præclari, & devotione sinceri, prædictæ Terræ Sanctæ custodiam exære continuè, tuerique potenter ab hostibus, dum temporalis vitæ cursum peragerent, noscebantur, salubriter exponendo propterea quicquid poterant, quicquid erant, cæteros Christianorum Reges & principes ad ea non sine laudum sonoro præconio propensius inducendo.

Cum igitur grandi, nec immeritò, cupiamus affectu, nostroque ad id fervens dirigatur intentio, ut Terra Sancta grave jugum Agarenorum effugiat, quod jam diutini temporis spatio toleravit, & de ipsorum scelestis manibus liberetur omninò, eaque ad divini numinis gloriam, exaltationem fidei, ac totius Christianitatis honorem, vigilantibus studiis in statu prospero conservetur;

Regalem magnificentiam rogamus, & hortamur attentè, ac obsecramus in filio DEI Patris, quatinus, ob divinam, & apostolicæ sedis reverentiam, tueque salutis & exaltationis augmentum, tanquam filius benedictionis & gratiæ, progenitorum tuorum vestigia clara sequens, tue amplè subventionis & potentæ brachium, circa ipsius terræ subsidium ad succursum, solertè extendere non omittas; ut, & quod de ipsâ terrâ, & aliis ultramarinis regionibus, per Christianos solitis retineri, recuperandum speravit, recuperari valeat: & quod recuperatum est, & recuperabitur rebedificari, &

firmari valeat, ac muniri, & salubriter retineri: ut cultus Domini inibi observetur, Deo diurnæ ac nocturnæ laudes à fidelibus cum devotione solvantur, & multiplicentur: & augeantur ibidem fides Catholica, & populus Christianus: & ex diversis mundi climatibus, regnis atque provinciis, ad partes illas fideles concurrant ad inhabitandum, & defendendum partes easdem: & quod acquisitum fuerit, dante Domino, retinendum.

Sic te in hiis, prout necessitatis articulus exigit, habituras, quod terra ipsa tuo, & aliorum Regum, & principum adjuva suffragiis, auxiliis circumfulta, favente Domino, cui nihil impossibile œeritur, ad statum tranquillum & prosperum reducat, perpetuis futuris temporibus in illo stabiliter permanens.

Cæterum non ignorare te volumus, quod dictarum terræ ac partium statu & conditionibus in maturam deliberationem adductis, nobis temporibus istis non videtur expectandum passagium generale, licet ad id suo tempore faciendum plenis affectibus intendamus: quia per illud, quod dilationem recipit, dictis terræ & partibus valde dampnosam, non succeretur eis tempore oportuno.

Ideoque, pro acceleratione succursus, & ne comoditas, à clementiâ cælesti concessa, pèrdatur, providimus, per diversa regna & regiones, excitare corda fidelium, qui, ante Lugdunense generale concilium, ultimò celebratum, vel post illud, crucis signaculum assumpserunt, ut in dictæ terræ succursum cum celeritate quâ poterunt, generali non expectato

passagio, personaliter ad terram ipsam se conferant, & reddant inibi Altissimo vota sua:

Ad quod ipsos multum debet excitare devotio, quia loca sancta, liberata de Saracénorum manibus, poterunt visitare.

Providimus quoque quòd omnes prælati ecclesiarum, terræ, regionum, & partium earumdem, qui sunt citra mare, transfretent & revertantur illuc: necnon personæ ecclesiarum earumdem, in dignitatibus seu personatibus constitutæ.

Statuentes ut cruce signati hactenus, pro dictæ Terræ Sanctæ succursu, & qui adhuc inantea signum vivificæ crucis assument, & illuc transibunt personaliter, non expectato passagio generali, & ibidem tanto tempore morabuntur, quanto moraturi essent, si transirent in dicto passagio generali, eandem indulgentiam, quam haberent, si transirent in eodem generali passagio, assequantur, sicut hæc & alia, super hoc ordinata per nos, in aliis nostris litteris seriòsius continentur.

Tuque nobis plenus intimare non differas quid de tuo procedat consilio in hac parte, qualiter etiam intendas & velis omnino te super hoc nostris & apostolicæ sedis beneplacitis coaptare?

Dat' Lateran', vii. id' Aprilis; pontificatus nostri anno sexto.

Sigillo avulso.

De equis & armis providendis ad proficiscendum cum Rege contra Scotos.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.

Brevia
temp. Edw. I.
in Turri Lond.

EDWARDUS, DEI gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hyberniæ, & dux Aquitaniæ, vicecomiti Glouc', salutem.

Cum nuper tibi præciperimus, quod unâ cum dilectis & fidelibus, nostris Thoma de Berkele & Johanne ab Adam, vel eorum altero, omnes & singulos de ballivâ tuâ, tam infra libertates, quam extra, quicunque forent milites, scutiferi, sive alii quadraginta libratas terræ & redditus, vel amplius habentes, licet de nobis non tenerent, ex parte nostrâ rogari faceres specialiter & requiri, quòd sibi de equis & armis taliter providerent, & se prepararent indilate, quòd essent ad nos apud Karliol' in proximo festo Nativitatis beati Johannis Baptiste, cum equis & armis prompti & parati, ad proficiscendum exinde nobiscum ad vadia nostra, contra Scotos, inimicos & rebellos nostros.

Tibi præciperimus, sicut aliàs præciperimus, quòd omnes & singulos de ballivâ tuâ, tam infra libertates quam extra, quadraginta libratas terræ & redditus vel amplius habentes, licet de nobis non teneant, unâ cum præfatis Thoma & Johanne, vel eorum altero, ut prædictum est, ex parte nostrâ, roges specialiter, & requiras, ipsosque inducas, & induci facias, modis omnibus quibus melius videris expedire, quòd sint ad nos, ad dictos diem & locum, cum equis & armis prompti & parati, ad proficiscendum exinde nobiscum ad vadia nostra, contra Scotos prædictos:

Et de nominibus tam illorum, quos sic ad nos, ad rogatum nostrum, venire velle, quam etiam illorum, quos sic ad nos intellexeris nolle venire; nos in gaderobâ nostrâ citra festum Pentecostes proximo futurum, sub sigillo tuo, & sigillis prædictorum Thomæ & Johannis, vel alterius ipsorum, separatim, distinctè & aperte reddas certiores, redeuntes nobis hoc breve.

Teste meipso, apud Sanctum Albanum, xi. die Aprilis, anno regni nostri vicesimo octavo.

Dors.—Assumpto mecum Thoma de Berkele, & in præsentia ipsius Thomæ, rogavi ac specialiter requisivi omnes & singulos, quadraginta libratas terræ habentes in ballivâ meâ, ipsosque curialiter induci, quòd sint ad diem & locum in brevi contentos, cum equis & armis, ad proficiscendum secundum tenorem brevis: ac quidam illorum sic rogatorum, statim mihi responderunt, quòd liberaliter & curialiter, ad prædictos diem & locum cum equis & armis, ad rogatum ipsius domini Regis accederent; immo propter maximum defectum & paucitatem mietæ, ad eosdem diem & locum procedere non possunt.

Et alii, qui sunt de comitibus & familia magnatum Angliæ, mihi dederunt in responsum, quòd cum illi magnates domini sui ad partes illas, prædicto die ibidem processerint, prout Dominus ministrabit, libenter & curialiter parati erunt cum eis processuri, in negociis supradictis.

De gravaminibus allevandis.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.

Claus. 28 Edw. I.
m. 7. d.
in Turri Lond.

REX vicecomiti Lincoln' salutem. Cum nos, in allevationem gravaminum, quæ populus regni nostri, occasione guerrarum, hactenus toleravit: ac in emendationem status ejusdem populi; necnon ut ex hoc se exhibeat ad nostra servitia promptiorem, nobisque in agendis nostris libentius subsidium faciat in futuro;

Quosdam articulos, eidem populo plurimum, annuente Domino, profuturos, de gratiâ nostrâ speciali, duxerimus concedendos.

Tibi præciperimus, firmiter injungentes, quòd dictos articulos, quos tibi

mittimus, sigillo nostro consignatos, in civitatibus, burgis, villis mercatorum, & singulis aliis locis, infra ballivam tuam, in quibus videris expedire, cum infra libertates, quam extra, legi & publicè proclamari, ac eas, quantum in te est, iuxta vim & effectum eorumdem, observari facias firmiter & teneri.

Teste Rege, apud Sanctum Albanum, xv. die Aprilis.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.
Feste ut supra.

Ad Papam, de pronunciandis virtute compromissi, expediendis.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.

Rot. Aleman.
28 Edw. I. m. 8.
in Turri Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, devota pedum oscula beatorum.

Cum, super negotio reformationis pacis, inter Regem Franciæ & nos, juxta formam pronunciationis, per vos, in quem, tanquam in privatam personam & dominum Benedictum Gaytanum, tam per dictum Franciæ Regem, quam per nos & confœderatos nostros exiit compromissum, virtute compromissi ejusdem, factæ, plura restent vestræ sanctitatis arbitrio terminanda, & etiam exequenda:

Nos, ad honorem DEI & commoquum Terræ Sanctæ, affectantes ea celeriter terminari, ad petendum & audiendum, recipiendam & acceptandum complementum, perfectionem, & consummationem pronunciationis ac reformationis pacis prædictarum, dilectos & fideles nostros;

Venerabilem in CHRISTO patrem,

Johannem Wyntonensem episcopum,
Fratrem Willielmum de Gagesburgh de ordine minorum,
Gerardum archidiaconum Richemundie,
Galfridum Genevill, &

Galfridum Russell, milites, procuratores nostros & nuncios speciales,

Necnon dilectos clericos nostros,
Magistros Raymundi Arnaldi de Rama Vasatensem, &
Petrum Aymerici Sancti Escerini Burdegalensem, canonicos;

ad vestræ sanctitatis presentiam destinamus;

Dantes & concedentes eisdem episcopo, fratri, archidiacono, militibus, & clericis, plenam, generalem & liberam potestatem, ac speciale mandatum;

Complementum, perfectionem, ac totalem consummationem pronunciationis ac reformationis prædictarum: & omnia alia & singula;

Quæ, super reformatione pacis prædictæ, & super omnibus guerris, discordiis, litibus, controversiis, causis, quæstionibus, dampnis, & injuriis, petitionibus & actionibus, realibus, personalibus, & mixtis, quæ fuerint, & sunt, vel esse possent inter dictum Regem Franciæ & nos, occasione quacunque, & præmissa quoquo modo contingentibus, vestræ sanctitatis circumspectio duxerit diffinienda, arbitraliter sententianda, præcipienda, ordinanda, disponenda, pronuncianda; addenda, minuenda, corrigenda, interpretanda, seu etiam declaranda; petendi, audiendi, recipiendi, acceptandi, homologandi, roborandi, & vallandi, per juramentum in animam

A. D. 1300. | An. 28 Edw. I.

nostram præstandum, & aliis modis & formis, de quibus eis videbitur expedire:

Nempe tractandi, paciscendi, concordandi, & etiam transigendi, & omni alia & singula faciendi, quæ ad plenam pacem & concordiam, ac pacis & concordie, omniumque prædictorum perfectionem & consummationem, quoquo modo pertinent, & poterunt pertinere, & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentem essemus, etiam si mandatum exigant speciale:

Velimus etiam & concedimus quod præfatus episcopus, frater, archidiaconus, & milites, quatuor vel tres ex ipsis, si forsar ipsos quinque insimul ad hoc concurrere non contingat, generalem & liberam habeant in præmissis omnibus & singulis potestatem.

Promittentes nichilominus, nos ratum imperpetuum habituros & firmum

quicquid per prædictos, episcopum, fratrem, archidiaconum, milites, & clericos, aut per ipsos, episcopum, fratrem, archidiaconum & milites, quatuor, aut tres ex ipsis, episcopo, fratre, archidiacono, & militibus, si ipsi quinque ad hoc, ut præmissum est, insimul non concurrant, petitem, acceptatum, omologatum, vallatum, aut alias factum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum:

Super quibus etiam, per nostras litteras approbandis, tenendis, servandis, & complendis, nos, & hæredes nostros, ac omnia bona nostra specialiter obligamus.

Et hæc sanctæ paternitati vestre significamus, & omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futurum, per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine consignatas.

Dat' apud Sanctum Albanum, xv. die Aprilis, anno Domini MCCC.

Quod religiosi & barones de com' Cestr' gaudeant libertatibus, quibus usi fuerunt tempore Ranulphi comitis Cestrie.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Pat. 28 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Inspeximus quasdam litteras nostras patentes, quas fieri fecimus religiosi, baronibus, militibus & aliis de comitatu Cestr', antequam regimen regni suscepimus, in hec verba.

"EDWARDUS illustris Regis Anglie primogenitus, justiciario suo Cestr' qui pro tempore fuerit, salutem.

Hos qui nostro subjiciuntur dominio modo debito manutenere volentes; vobis mandamus quod dilectos & fideles nostros, tam religiosos, barones, milites, quam alios de comitatu Cestr' debito modo tractetis; permittentes eosdem uti & gaudere libertatibus & liberis consuetudinibus, quibus usi fuerunt tempore Ranulphi comitis Cestr', & tempore quo dominus Rex pater noster, comitatum illum tenuit in manu sua.

In cujus rei testimonium, hæc litteras nostras fieri fecimus patentes.

Dat' apud Sutwerk, iiii. die Novembris, anno regni domini Regis, patris nostri, quadragesimo tercio."

Nos autem tenorem litterarum predictarum ratum habentes & gratum; omnia in eisdem litteris contenta, præfatis religiosi, baronibus, militibus & aliis de comitatu predicto, concedimus & confirmamus, sicut littere predictæ rationabiliter testantur.

In cujus, &c.

T. R. apud Eborum, xiii. die Junii.

Per finem factum in seaccario.

De imprisonando pedites de com' Ebor' qui receptis vadiis Regis, ad eundum in expeditionem Scotiæ, furtim de exercitu recesserunt.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Pat. 28 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Roberto de Boulton, Petro Becard & Radulpho de Dalton, salutem.

Quia plures homines pedites nuper per preceptum nostrum electi, in comitatu Eborum, ad eundum nobiscum in expeditionem nostram Scotie, ad vadia nostra, quorum nomina sub sigillo scaccarii nostri vobis fecimus liberari; receptis vadiis nostris furtim, clam, etiam latenter, non obtenta licentiâ, de nobis & nostro exercitu recesserunt: & aliqui ballivi, ministri & alii de comitatu predicto, qui hujusmodi pedites elegerunt, magnam partem peditum illorum, sic per eos electorum & congregatorum, receptis muneribus, mutatisque nominibus, ut intelleximus, per collusionem & excogitatum maliciam, domi morari fecerunt, seu permiserunt; in nostri, coroneque nostre & fidelium nostrorum nobiscum existentium, fraudem & contemptum, ac retardationem expeditionis nostre predictæ:

Et quidam etiam domini, de comitatu predicto, de quorum dominio, seu libertate, aliqui de dictis peditibus electi fuerunt, permittere noluerunt, quod homines eorum, sic electi, nobiscum venirent, in expeditionem nostram predictam, ad vadia nostra, prout in aliis guerris nostris fieri consuevit, totis temporibus retroactis.

Nos hujusmodi fraudem, maliciam & contemptum, nolentes relinquere impunitos; assignavimus vos ad omnes dictos pedites, quorum nomina vobis, ut predictum est, liberantur, ubicumque eos in comitatu predicto, tam infra libertates quam extra, contigerit inveniri, unâ cum omnibus bonis & catallis suis arestandi & in prisonâ nostrâ salvò custodiendi, donec aliud indè duxerimus ordinandum; ita quod nullo modo, à prisonâ nostrâ delibentur, sine mandato nostro speciali: & etiam ad inquirendi per sacramentum proborum & legalium hominum de comitatu predicto, tam

infra libertates, quam extra, per quos rei veritas melius scire poterit, qui ballivi, ministri & alii de eodem comitatu, receptis muneribus à peditibus per ipsos, ut predictum est, electis, ipsos vel aliquos, seu aliquem ex ipsis domi morari fecerunt, seu permiserunt; ita quod boni pedites electi secundum numerum ordinatum, ad nos & nostrum exercitum, non venerunt: & ad omnes ballivos & ministros hujusmodi, ac alios quos per inquisitionem illam indè culpabiles inveneritis, similiter arestandi & in prisonâ nostrâ salvò custodiendi, donec aliud indè, ut predictum est, duxerimus ordinandum.

Et insuper ad inquirendum, qui domini de eodem comitatu, homines seu tenentes suos electos, ad eundum nobiscum in expeditionem nostram predictam, ad vadia nostra, sic nobiscum ire permittere noluerunt; & qui dominorum illorum sunt modo nobiscum in expeditione illâ & qui non; & ad nos de nominibus hujusmodi dominorum qui nobiscum sunt, ut predictum est: thesaurarium & barones nostros de seaccario, de nominibus aliorum hujusmodi dominorum nobiscum non existentium, distinctè & apertè sine dilacione certificandi.

Et idè vobis mandamus quod premissa omnia faciatis, nosque & thesaurarium & barones predictos de nominibus predictis certificetis in formâ predictâ.

Mandavimus enim vicecomiti nostro comitatûs predicti, quod vobis in premissis diligenter assistat & intendat, venireque faciat coram vobis, prout & quando ei scire faciatis, ex parte nostrâ, tot & tales probos & legales homines de ballivâ suâ, per quos rei veritas in hac parte, melius sciri poterit & inquire.

In cujus, &c.

T. R. apud Dunfres, xv. die Julii.

De hominibus peditibus in comitatu Eborum eligend' & usque Karliol' ducendis.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Pat. 28 Edw. I.
m. 8.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis Petro de Lound & Thome de Alta Ripa, Reynero de Chiol & Johanni de Totenou, salutem.

Quia decem milibus hominum peditum validorum & ad arma potentium, ultra numerum peditum, quem nobiscum habemus, in partibus ubi sumus, indigemus quamplurimum in presenti, pro expeditione nostrâ Scotie; que, pro defectu bonorum peditum, jam multipliciter extitit retardata, in nostri & fidelium nostrorum nobiscum existentium, populique regni nostri dispendium manifestum;

Assignavimus vos ad eligendum in wapentack de Staynclive, Boughefunde & Youcrosse in comitatu Eborum, septingentos homines pedites, cum centenariis & vintenariis de validioribus & potentioribus parvum illarum; & ad omnes illos sic electos, quos in hoc resistentes, & ad nos ad partes Scotie ad vadia nostra venire recusantes inveneritis, per captionem corporum & imprisonmentem, ut ad nos veniant compellendi;

Assignavimus etiam vos, prefate Reynere, ad dictos pedites usque

Karliolum cum omni festinatione, quâ fieri poterit, ducendi; ita quod sint ibidem, in crastino sancti Laurencii proximo futuro, ad ultimum; armis competentibus benè muniti, & parati ad veniendum exindè ad nos, ad partes Scotie memoratas.

Et idè vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod hujusmodi septingentos homines pedites in wapentachiis predictis, sine dilacione quilibet eligatis, ipsosque ad nos venire in formâ predictâ, si necesse fuerit, compellatis; & vos, prefate Reynere, eos usque Karliolum ducatis; ita quod dicto die modis omnibus sint ibidem, ut predictum est.

Assignavimus autem dilectum clericum nostrum Robertum de Beaufey ad solvendum dictis peditibus vadia sua, quousque ad locum venerint antedictum: mandavimus enim vicecomiti nostro comitatûs predicti, & omnibus ballivis & ministris de wapentachiis predictis, quod vobis, ad premissa facienda, sint auxiliantes, intendentes & respondentes, quociens & prout eis scire feceritis, ex parte nostrâ.

Et taliter vos habeatis in hoc mandato nostro celeriter exequendo, quod

† B

negocium expeditionis nostre predictæ, per vestri negligentiam vel defectum, ulterius non tardetur; per quod ad vos, tanquam ad mandati nostri contemptores & tanti negocii tardatores, graviter capere debeamus.

In cujus, &c.

T. R. apud Kyrceubright, xxvii. die Julii.

Eodem modo assignantur subscripti, ad eligendum homines pedites in wapentachiis & libertatibus subscriptis, infra comitatum Eborum, videlicet,

Radulphus filius Ranulphi miles & Adam de Neyrford, ad eligendum sexcentos homines pedites in libertate de Rychemund, & dictus Radulphus ad dictos pedites ad locum supradictum ducendos; ita quod sint ibidem ad diem supradictum, & Robertus de Beaufoy clericus solvet eis vadia.

Arnaldus de Percy, Johannes de Barton, Robertus Gover milites, & Ricardus de Shelton, ad eligendum, duo milia hominum peditem in wapentachiis de Langebergh, Rydal, Brudford & libertatibus de Whiteby, Scardeburgh, Pykeringe & Belande; & dicti Arnaldus & Robertus, eos ad locum supradictum ducunt; ita quod sint ibidem in crastino Assumptionis beate Marie; & Thomas de Cornubia clericus solvet eis vadia.

Johannes de Donecastr, Willielmus de Wyntwrth & Robertus Tylly, ad eligendum quadringentos homines pedites in wapentach' de Stratford & libertate de Tikhull, & Willielmus de Wyntwrth eos ducet ad locum supradictum;

ita quod sint ibidem in crastino Assumptionis beate Marie; & Johannes de Derby clericus solvet eis vadia.

Johannes de Reygate, Alanus de Smytheton, Walterus de Sutton, Oliverus de Stanstede & Johannes le Scot de Calverle, ad eligendum quadringentos homines pedites, in wapentach' de Barkeston & libertatibus de Seley, Ougot-crosse, Steyncrosse, Alnanbury, Bradford cum soka de Sneyth, & Johannes le Scot de Calverle eos ad locum supradictum ducet; ita quod sint ibidem in crastino Assumptionis beate Marie; & Johannes de Derby clericus solvet eis vadia.

Franciscus de Tyeys miles, Johannes de Donecastr & Ricardus de Wygeton, ad eligendum quadringentos homines pedites in wapentach' de Aggebrigge, Morleye, Shyrak & Claron; & Franciscus de Tyeys eos ad locum supradictum ducet; ita quod sint ibidem in crastino Assumptionis beate Marie; & Johannes de Seley clericus solvet eis vadia.

Willielmus de Harpedene & Robertus de Furneus milites, ad eligendum quadringentos homines pedites in libertate de Cnaresburgh & Pontis Burgi; & Willielmus de Harpedene eos ad locum supradictum ducet; ita quod sint ibidem in crastino Assumptionis predictæ; & Johannes de Seley solvet eis vadia.

Alanus Noreys, Johannes Genty, & Robertus le Noreys, ad eligendum mille homines pedites, in comitatu Lancastri; & Robertus de Noreys eos ad locum supradictum ducet; ita quod sint ibidem in crastino Assumptionis beate Marie, & Henricus de Creystok clericus solvet eis vadia.

De responsione Papæ & aliâ de mente suâ, per nuncium Regi Angliæ, vivâ voce intima.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Venerabilem fratrem nostrum Wintonien' episcopum & ejus socios, tuæ celsitudinis nuntios, nuper ad nostram præsentiam accedentes, & litteras, quas ipsi nobis ex parte regî præsentarunt, affectione consuetâ recepimus; & tam eâ, quæ idem nuntii nobis exponere voluerunt, quam ea, quæ ipsæ litteræ continebant, audivimus & inspeximus diligenter.

Super quibus nuntiis ipsis, in quantum in promptu, in absentia nuntiorum carissimè in CHRISTO filii nostri Philippi, Regis Francorum illustris, qui nondum ad præsentiam nostram pervenerant, fieri potuit, duximus respondendum.

Sanè, fili carissime, tenere te volumus, quod personam tuam affectu plenè prosequimur caritatis, & necessitatibus tuis, spiritaliter, & temporaliter, & maxime in hiis quæ salutem animæ tuæ respiciant, quibus indigere te novimus, intendimus salubriter providere.

Et, ecce! ad præsentiam tuam unus ex nuntiis ipsis revertitur, qui de responsione nostrâ hujusmodi, & aliâ de mente nostrâ, prout sibi commissimus, te informare poterit vivâ voce.

Tuque nobis poteris per eum, vel alium, prout tibi videbitur, voluntatem regiam intimare.

Dat Sculculæ, ix. kal' Septembr' pontificatûs nostri anno sexto.

Sub filo cantheo.

Archiepiscopo Cantuar' de exequiis Edmundi comitis Cornubiæ defuncti, celebrandis.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.

Claus. 28 Edw. I.
m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, R. eâdem gratiâ, archiepiscopo Cantuariensi, totius Angliæ primati, salutem.

Deus, omnium Conditor & Creator, qui cælestis profunditate consilii ordinat, vocat, disponit, & revocat subjectas suæ providentiæ creaturas;

Nobilem virum Edmundum, quondam comitem Cornubiæ, consanguineum nostrum carissimum, qui nostris & regni nostri negotiis semper promptus, devotus extitit & fidelis, & in quo virtutum & gratiarum dona multiplicia prælucebant, nuper ab hoc seculo, prout sibi placuit, evocavit; quod vobis, non sine multâ mentis amaritudine, nunciamus.

Cum igitur opus sacrum & salubre, juxta divinæ scripturæ sententiam, censeatur pro defunctis, ut à peccatorum solvantur nexibus, exorare;

Paternitatem vestram effectuosè requirimus & rogamus, quatinus, ipsius consanguinei nostri exequias devotè & solemniter celebrantes, & ejus animam cum decantatione missarum, aliisque devotarum orationum suffragiis, ipsi DEO vivo & vero specialiter commendatis; ipsamque ab universis & singulis religiosis, & aliis personis ecclesiasticis, subditis vestris, per totam vestram diocesin, adjuvari similiter, per hujusmodi suffragia, faciatis.

Teste Rege, apud La Rose, xxv. die Septembris.

Consimiles litteræ diriguntur venerabili in Christo patri T. archiepiscopo Eborum, et singulis episcopis Angliæ, et Walliæ; et abbatibus subscriptis, videlicet,

Abbati Sancti Augustini Cantuar'.
Abbati de Sancto Edmundo.
Abbati de Waltham.
Abbati de Sancto Albano.
Abbati de Evesham.
Abbati Westmonasterii.
Abbati de Alnewyk.
Abbati de Sancta Agatha.
Abbati de Barlinges.
Abbati de Croxton.
Abbati Sanctæ Radegundie.
Abbati de Neuhuse.
Abbati de Suleby.
Abbati de Wellebeck.
Abbati de Hales.
Abbati de Furneys.

Abbati de Fontibus.
Abbati de Holmcoltram.
Abbati de Kirkestede.
Abbati de Rugford.
Abbati de Cusbe.
Abbati de Valle Regali.
Abbati de Stratford.
Abbati de Quarerra.
Abbati de Bello Regis.
Abbati de Reusby.
Abbati de Gerndon.
Abbati de Rupe.
Abbati de Valle Dei.
Abbati de Melsa.
Magistro Ordinis de Sempryngham.

Litteræ Regis de nunciis ad Papam, super compromisso & reformatione pacis sæpeditæ missis.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.

Rot. Aleman.
28 Edw. I. m. 8.
in Turr. Lond.

DOMINO Papæ Rex, &c. devota, &c. Cum, super negotio reformationis pacis, inter Regem Francorum illustrem & nos, super quo, in vos, tanquam in privatam personam & dominum Benedictum Gaytanum, per eundem Francorum Regem, & nos, & confederatos nostros, hinc inde unanimiter extitit compromissum;

Dilectos & fideles nostros,

Venerabilem in CHRISTO patrem,

Johannem Wyntoniensem episcopum,
Fratrem Willielmum de Gaynesburgh de ordine minorum,
Gerardum archidiaconum Richemundie,
Galfridum de Genevill, &
Galfridum Russell, milites,

procuratores nostros & nuncios speciales;

Necnon dilectos clericos nostros,

Magistros, Reynmundum Arnaldi de Rama Vasatensem, &
Petrum AymERICI Sancti Severini Burdegalens' canonicos;

Ad vestræ celsitudinis præsentiam misissemus, cum plenâ potestate petendi, audiendi, recipiendi, & acceptandi complementum, perfectionem, & consummationem pronunciationis & reformationis pacis predictæ, prout in litteris nostris patentibus, super hiis confectis, vobisque per eosdem directis, plenius continetur;

Nos, ad Omnipotentis DEI honorem promotionemque negotii Terræ Sanctæ, disponente Altissimo, celeriore, felici exitum pronunciationis & reformationis pacis hujusmodi, totis viribus affectantes;

Dilectos & fideles nostros, Amadeum Sabaudie, & Henricum de Lacy, Lincolnie, comites: Ottorionem de Grandisono, Hugonem le Despenser, & Amaneum dominum de le Breto, milites; & Johannem de Berewycio canonicum Eborum, qui multis ac variis dictæ pacis tractatibus pluries interfuert, reique experientia super hujusmodi tractatibus, articulis & circumstantiis, ipsam pacis reformationem contingitibus, plenius sunt instructi, ad vestræ sanctissimæ paternitatis præsentiam subsequenter, duximus destinandos;

Ipso prefatis, episcopo, fratri, archidiacono, militibus, & clericis, ex certis causis & legitimis, & pro celeriori expeditione memoratæ negotii, in

prosecutione ejusdem, secundum formam viij & effectum continentia infra scripta, specialiter adjunctes;
 Rantesque & concedentes eidem, comitibus, Ottoni, Hugoni, Amaneno, & Johanni, plenam, generalem & liberam potestatem, ac speciale mandatum, unâ cum præfatis, episcopo, fratre, archidiacono, militibus, & clericis, complementum, perfectionem, ac totalem consummationem pronunciationis & reformationis pacis prædictarum, petendi, audiendi, recipiendi, acceptandi, omologandi, roborandi & vallandi per juramentum, in animam nostram præstandum, ac etiam aliis modis & formis, quibus eis videbitur expedire.
 Necnon tractandi, paciscendi, concordandi, & etiam transgendi, & omnia alia & singula admittendi, acceptandi, & ut præmissum est, roborandi, ac firmandi: quæ, super reformatione pacis prædictæ, & super omnibus guerris, discordiis, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis & injuriis, petitionibus & actionibus, realibus, & personalibus, sive mixtis, quæ fuerunt & sunt, vel esse possent, inter dictum Regem Franciæ & nos, occasione quâcumque, & præmissa quovomodo contingentibus;
 Vestrae sanctitatis circumspexerit diffinienda, arbitraliter sententianda, præcipienda, ordinanda, disponenda, pronuncianda, addenda, minuenda, corrigenda, interpretanda, seu etiam declaranda;
 Alia etiam omnia & singula faciendi, quæ ad plenam pacem & concordiam, ac pacis & concordie, omniumque prædictorum perfectionem & consummationem, quoquomodo pertinent, seu poterunt pertinere, & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentem essemus, etiam si mandatum exigant speciale.
 Volumus autem & concedimus quod si non omnes nostros procuratores

& nuncios supradictos præsentis negotii prosecutioni & expeditioni contigerit interesse, præfati, Amadeus Sabaudie & Henricus Lincolnie, comites, & Oto de Grandisone, aut duo, vel saltem unus ex ipsis, unâ cum aliis, qui impediti non fuerint, plenam, generalem & liberam habeant in præmissis omnibus & singulis potestatem.

Ita videlicet quod, si prædicti Amadeus Sabaudie & Henricus Lincolnie, comites, & Oto, aut duo vel unus ex ipsis, præsentem, vel præsens non fuerint, vel fuerit, in prosecutione negotii prælibati, cæteris omnibus aliis ad prosequendum illud negotium, seu ad petendum, audiendum, recipiendum, acceptandum, omologandum, roborandum, aut vallandum complementum, perfectionem, seu diffinitionem, vel consummationem pronunciationis & reformationis pacis prædictarum, tenore præsentium, admittimus potestatem.

Promittentes nichilominus nos ratum & firmum imperpetuum habituros, quicquid, per prædictos, Amadeum Sabaudie, & Henricum Lincolnie, comites, & Ottonem de Grandisone, aut duos vel unum ex ipsis, unâ cum aliis supra nominatis, qui intererunt, petimus, acceptatum, omologandum, vallatum, aut aliâ factum fuerit in præmissis & quolibet præmissorum.

Super quibus etiam, per nostras litteras approbandis, tenendis, servandis, & complendis, nos, & hæredes nostros, ac etiam omnia bona nostra, specialiter obligamus.

Et hæc vestrae sanctæ paternitati significamus, & omnibus quorum interest, vel interesse poterit in futurum, per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine consignatas.

Dat' apud la Rose, xxvi. die Septembris, anno Domini MCCC.

De parlamento tenendo apud Lincoln', & de Carta de Foresta in singulis suis articulis firmiter observanda.

A. D. 1300. An. 28 Edw. I.
 Claus. 28 Edw. I. m. 3. d. in Turr. Lon.
REX vicecomiti Cumberl', salutem. Cum nuper, pro communi utilitate populi regni nostri, concesserimus, quod Carta de Foresta in singulis suis articulis firmiter observaretur, & assignando quosdam de fidelibus nostris, in singulis comitatibus ejusdem regni, in quibus forestæ nostre existunt, ad perambulationem in iisdem forestis faciendam, ita quod perambulationem illam distinctè & speret factam, ad nos antequam aliqua executio, vel aliquid aliud inde fieret, reportarent: & quod juramentum nostrum, jus coronæ Angliæ, rationes, & calumpniæ nostræ, necnon jus, rationes & calumpniæ aliorum omnium salva forent;
 Nos, licet dicti fideles nostri nunc prius ad nos detulerint quod fecerunt in negotio memorato; quia tamen prælati, comites, barones, & cæteri magnates dictæ regni, in quorum præsentia nostras & aliorum proponi & audiri volumus rationes; & de quorum consilio in eodem negotio, prout alias diximus, intendimus operari; maxime, cum ipsi ad observand' & manutend' jura regni & coronæ prædictæ, unâ nobiscum, juramenti vineulo sint astricti, juxta latus nostrum, tunc temporis non fuerunt: ac pro eo similiter, quod illi qui suas rationes, quatenus illud negotium eos tangit, proponere habebant, inde præmuniti non erant, eidem negotio, sine ipsorum consilio, finem imponere non potuimus bono modo;
 Et quia negotium illud, quantum possumus, cupimus maturari, ita quod per nos non stet, quin absque ulterioris dilationis incommodo, effectum debitam sortiantur; volentes cum prælatis, comitibus, baronibus, & magnatibus supradictis, ac aliis de communitate dicti regni, super hoc & quibusdam aliis arduis negotiis, nos & statum regni prædicti tangentibus, habere colloquium & tractatum;

Tibi præcipimus, firmiter injungendo, quod venire facias coram nobis ad parlamentum nostrum apud Lincoln' in octabis sancti Hillarii proximo futuris, duos milites de ballivâ tuâ, illos videlicet, qui pro communitate comitatibus prædicti ad parlamentum nostrum ultimò præteritum per præceptum nostrum venerunt; & etiam de quolibet civitate infra ballivam tuam eosdem cives; & de quolibet burgo eosdem burgenses, qui ad prædictum parlamentum nostrum aliâ sic venerunt.

Et si forte aliquis militum, civium, aut burgensium prædictorum mortuus fuerit, aut infirmus, per quod ad dictos diem & locum venire nequiverint; tunc loco illius mortui, aut infirmi, unum alium idoneum ad hoc eligi & ad dictum parlamentum nostrum venire facias; ita quod milites, cives, & burgenses prædicti, dictis die & loco modis omnibus intersint, cum plenâ potestate audiendi & faciendi ea, quæ ibidem in præmissis ordinari contingat, pro communi commodo dicti regni.

Et eisdem militibus de communitate comitatibus prædicti, civibus de civitatibus, & burgensibus de burgis prædictis, rationabiles expensas suas habere facias, in veniendo ad dictum parlamentum nostrum, ibidem morando, & etiam redeundo.

Tibi insuper præcipimus, sicut prius, quod per totam ballivam tuam sine dilatione publicè facias proclamari, quod omnes illi, qui terras aut tenementa habent infra metas forestæ nostræ in ballivâ tuâ, & qui perambulationem in aliquo calumpniari voluerint, quod sint coram nobis in parlamento nostro prædicto; ostensuri in hac parte rationes suas & calumpnias, si quas habent; & habeas ibi nomina prædictorum militum, civium, & burgensium, & hoc breve.

Teste Rege, apud la Rose, xxvi. die Septembris.

Mandatur abbati Westmon' quod, scrutatis cronis & archivis domus suæ, quicquid invenire poterit quod tangat regnum Scotia, Regi transmittat.

A. D. 1300. An. 28 Edw. I.
 Claus. 28 Edw. I. m. 3. d. in Turr. Lon.
REX dilectis sibi in CHRISTO, abbati & conventui Westm', salutem.
 Quia super jure & dominio que nobis in regno Scocie competunt, & que antecessores nostri, Reges Angliæ, in eodem regno Scocie habuerunt temporibus retroactis, cum jurisperitis & cæteris de consilio nostro, speciale colloquium habere volumus & tractatum;
 Vobis mandamus firmiter injungentes, quod scrutatis diligenter omnibus cronis, archivis, & secretis domus vestre, quicquid invenire poteritis, quod tangat dictum regnum Scocie quoquo modo; nobis ad parlamentum apud Lincoln' in octabis sancti Hillarii proximo futuris, per aliquem de vestris, de quo confidenciam habueritis, & qui in hujusmodi negotio majorem noticiam habuerit, transmittatis.
 Et hoc sicut nos & honorem ac commodum regni nostri diligitis, nullatenus omitatis.
 T. R. apud la Rose, xxvi. die Septembris.
 Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, videlicet,
 Abbati de Waltham.
 Abbati sancti Augustini Cantuar'
 Priori et conventui ecclesie Christi Cantuar'.
 Abbati de sancto Edmundo.
 Abbati de sancto Albano.
 Abbati de Evesham.
 Abbati de sancte Werburge Cestr'.
 Priori et conventui Dunely'.
 Priori et conventui Karlioli.
 Abbati de Malmesbury.
 Priori et conventui Roff'.
 Abbati de Bardeneye.
 Abbati de Barlinges.
 Abbati beati Petri Gloucest'r'.
 Abbati de Furney.

Abbati de Holmeoltran.
 Abbati de Cirencestr'.
 Abbati de Jirovall.
 Abbati de Fontibus.
 Abbati de Radynges.
 Abbati Glaston.
 Abbati de Wynchecumbe.
 Abbati de Rameseye.
 Abbati, beate Marie Eborum.
 Abbati de burgo sancti Petri.
 Abbati sancti Augustini Bristol'.
 Abbati de Thorneye.
 Priori et conventui sancti Winton'.
 Consimiles etiam litteræ diriguntur decanis & capitulis, abbatibus, & prioribus subscriptis; videlicet,
 Decano & capitulo ecclesie sancti Pauli London'.
 Decano & capitulo ecclesie beate Marie Sarum.
 Decano & capitulo ecclesie Cicestr'.
 Decano & capitulo Exon'.
 Decano & capitulo Wellen'.
 Priori & conventui Bathon'.
 Decano & capitulo Hereford'.
 Priori & conventui Coventr'.
 Decano & capitulo Lych'.
 Decano & capitulo Lincoln'.
 Priori & conventui Elyen'.
 Priori & conventui Norwicen'.
 Decano & capitulo Eborum.
 Abbati & conventui Oseneie.
 Abbati & conventui de Abnydon.
 Abbati & conventui de Alneyk.
 Abbati & conventui de Novo Monasterio.

De quibusdam discretis & in jure scripto expertis, universitatis Oxon' ad parlamentum apud Lincoln' mittend', super jure & dominio que Regi in regno Scotice competunt, suum consilium impensuris.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Claus. 28 Edw. I.
m. 2 d.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi in CHRISTO cancellario & universitati Oxon', salutem.

Quia super jure & dominio que nobis in regno Scocie competunt, & que antecessores nostri, Reges Anglie, in eodem regni Scocie habuerunt temporibus retroactis, cum jurisperitis & ceteris de consilio nostro, speciale colloquium habere volumus & tractatum;

Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod quatuor vel quinque de discretioribus, & in jure scripto magis expertis universitatis predictæ, ad parlamentum nostrum apud Lincoln' mittatis; ita quod sint ibidem

in octabis sancti Hillarii proxime futuris ad ultimum, nobiscum & cum ceteris de consilio nostro super premissis tractaturi, suumque consilium impensuri.

Et hoc sicut nos & honorem ac commodum regni nostri diligitis, nullatenus omitatis.

T. R. apud la Rose, xxvii die Septembris.

Eodem modo mandatum est cancellario & universitati Cantabr', quod mittant ad dictum parlamentum duos vel tres de discretioribus & magis in jure scripto expertis, ut supra.

Fidelitas Roberti episcopi Glascuensis, jurata super la Croys Netz & la Blake Rude de Escoce.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A TOUS ceaux qui cestes lettres verront ou orrount, Roberd, par la grace de DIEU, éveske de Glasgu, salus en nostre Seigneur.

Saches qe nous, ne mie par destresce, mes par notre bone e agreable volente, reconessoyns mon seigneur Edward, Roy d'Engleterre, nostre verray seigneur & Roy, & nous estre son homme foyal, & a ly, come en Roy & seigneur, la foyaute, ke nous ly feysmes avant ces oures, renouvelons en ceste forme;

JE ROBERD, par la grace de DIEU, éveske de Glasgu, serray foyal e leays a mon seigneur Edward, Roy d'Engleterre, e a se heyr Roys d'Engleterre, de vie & de membres, & de terrien honour, coître' totes gens qe poent vyvere & morir:

Et le profit & l'onour de luy, & de ses heyrz, & de son reaumie, feray & leaument procuray en totes choses:

Et les enemys de luy & de sens, qui qu'il soyent, despriseray & greveray a tut mon poer, si avant cum mon estat le demaunde e porra soffrir;

Si n'eide DIEUS, & ly seintes Evangiles.

Et cest serment avops nous fet sur le cors nostre Seigneur, & la Croys Neyt, & la Blake Rode de Escoce, en la presence
*De le honorable pere en Dieu Johan éveske de Kardoyl,
Le abbe de Holicoltham; &*

*De nobles hommes Monsieur Johan de Bretagne,
Monsieur Johan de Bar,
Monsieur Huce de Yeer,
Monsieur Robert de Clifford,
Monsieur Gauter de Beauchamp,
Monsieur William de Graunsoun,
Monsieur Johan Botecourte,
Monsieur Symoun de Mountagu,
Monsieur Johan de Bayres, & de
Meistre Piere de Monsiag,*

messages dou Roy de France.

Et en la presence de

*Frere Gauter de Wynterbourn, confesseur nostre seigneur le Roy d'Engleterre avantdit, &
Frere Ingeram, confesseur madame le Reyne d'Engleterre,
& plusours autres.*

En temignance de queu chose nous avons mis notre seal a cez presens lettres.

Donees en l'abbie de Holmcoltham, le setime jour du moys de Octobre, l'an de l'Incarnacion nostre Seigneur mil & tresceus, & du regne nostre seigneur d'Engleterre avantdit viint & ouctisme.

Secunda prorogatio treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ, per Papam facta.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, ad futuram rei memoriam.

Dudum inter carissimos, &c. arbitrum, arbitratorem, sententiatorem, & amicabilem compositorem, præceptorem, ordinatorem, &c. antea inter ipsos Reges tempus & terminus perduraret, & quod nos interim, &c. sub ordinatione futura remanentibus hæcenus in suspenso, prout in pronuntiatione prædictæ ordinationis plenius continetur.

Postmodum autem attendentes quod, faciente pacis Actore, à quo cuncta procedunt, ea, quæ ordinanda duximus, prosperâ successione virebant, & desiderantes admodum, ut in dicto negotio, ex nostris studiis, divinâ suffragatione fulectis, felix & desideratus proveniret effectus, ac propterea præcavere volentes, ne tempus ipsius perficiendi negotii laberetur, præfatas treugas, prout fuerint initæ & indictæ, ac inter omnes eademque personas, inter quas & quoad quas extiterant indictæ vel initæ, ac prædicta compromissa, & in posterum ferendum arbitrium, seu arbitragium, totum-

que negotium, prout ex futurâ nostrâ ordinatione, ac decisione pendebant, duximus usque ad festum Epiphaniæ futuro proxime proroganda, prout in nostris bullatis inde confectis litteris plenius continetur.

Nunc insuper, quia desideris nostris valdè votivum occurrit, ut super hujusmodi negotio desideratus finis adveniat, ac nolentes ob id, ut ejusdem tempus percomplendi negotii patiaturs excursum, prædictas treugas sicut fuerunt initæ vel indictæ, ac inter omnes eademque personas inter quas, & quoad quas earum provenit indictio, ac præfata compromissa, &c. usque aliud ex nunc secundò venturum Epiphaniæ festum, ex hujusmodi potestate arbitrariâ, &c. in compromissis ipsis adjectis, & aliis juxta nostrum arbitrium inferendis inviolabiliter, &c. præceptis, laudatis, diffinitis, & pronuntiatis per, &c.

Dat' Lateran', xii. kal' Novem', pontif' nostri anno sexto.

Sub filis sericis flosi rubique coloris.

De treugis Scotis per Regem Angliæ concessis, ad petitionem Regis Franciæ.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Pat. 28 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

A TOUZ ceus qui ces lettres verront ou orront, Edward, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitaine, saluz en DIEU.

Sachez que, come tresnoble prince, nostre cher & ame cosin & frere, Philip, par la grace de DIEU, Roi de France, eit envoie a nous, par letters de creauance, seales de son seal, ses ames & foiaux, mestre Pieres de Mouncey chanofgne d'Aungiers clerk, & monsire Johan de Barres dist Piau de Chat chivaler;

Et qe nous les creussions de ceo qu'il nous diroyent de par le dit Roy, siom est contenz es dites lettres, qu'il nous bailleraent de par li;

E li desudites, mestre Piere e monsire Johan, par leur creauance, nous egypt requis, de par meisme celi Roy, qe nous a celes gentz d'Escoce, a qui nous avoms guerre, donissions treue, nous a la priere, e a la requeste, de mesme le Roy de France;

Voillantz obeir en celle partie, ia soiet ceo qu'il nous greve, avoms done la treue, e otroite le soeffrance, come a ami & amiable com-

positour: & non come a alliez a ceus d'Escoce, mais come a celi qui de riens ne se tent aliez a eux: sicome les avantditz mestre Pieres e monsire Johan nous unt dist depar li: & com a non aliez nous unt requis qe nous la donissions: que autrement ne la eussions mie donee, ne grantee, s'il se tenist de riens alliez a eux.

E por cela dite treue avoms done, e soffrance promis a tenir e garder as gentz d'Escoce, as persones, a leur aidantz, & a leur alliez, a leur biens, e a leur choses, de nous, e de nos aidantz, & de noz alliez, jusques au jour de la Pentecoste, prochainement avenir, en tieu manere;

Qe chescun tendra ce quil tent, e porra edefier, efforcier, laborer, cotiver, & feré ce qu'il li plerra, ou ce qu'il eent, durant la dite treue.

E qe chescune, d'une part & d'autre, porra aler, e venir, e marchander seurement, par mer, e par terre, d'une pays a d'autre, e la ou li plerra, selonc les leis & les usages des pays.

Issint, totes voyes, qu'il ne porront mettre, ne porter en Engleterre, ne en Irland, ne nule part ailleurs, en nostre poair, moneye fors tiele come y

A. D. 1300. | An. 28, 29 Edw. I.

Court, si geo ne seit a nostre change, ou si ensi n'est qu'il ne la voillent mettre, ne emploier en nostre poair.
Ne ne porrons enporter, hors de nostre poair, la monoye que y court, ne bon argent, sur la forfaiture qe en est avant ordene.
E que nul mespreigne, ne mefface les uns vers les autres, jusques au dit jour de la Pentecost.
Et ceste treue e ceste soffrance, en la manere, qe desus est devisee, nous promettons a garder bien & leument, & fermement a tenir de nous,

e de noz, e par nous, e par les noz, e par mer, e par terre, jusques au dit jour de la Pentecost.
Et, por ces choses fermement garder & tenir, avoms fet jurer, en l'alme de nous, monsire Gahtier de Beauchamp nostre seneschal.
En tesmoignance de totes ces choses leument garder, tenir e accomplir, nous avoms fet faire cestes lettres overtes, seallees de nostre seal.
Donees a Dumfrees, le xxx. jour du moys de Octobre, l'an de nostre regne vint e octisme.

Notificatio dictæ sufferentiæ, ad Patricium de Dumbar comitem Marchiæ.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EDWARD, par la grace de Diex, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitaine, a nostre feal & loial Patrik de Dumbar, conte de la Marche, salut.
Come le tresnoble prince, nostre chier cousin & frere, Phelip, par la grace de Diex, Roi de France, nous eit especialment requis par ses lettres, & par ses messages, qe nous a celes gentz d'Escoce, a qui nous ayoms guerre, donissions true & sufrance, come a ceux a qui il ne se tient de nous aliez (sicome ses ditz messages nous ont dit depar li) & come a noun aliez nous ont requis qui cele true leur donissions.
Et nous a meisme celi Roi, come a amy & amiable compositour, & ne mie come a aliez a ceux d'Escoce, eoms true, ottroiee, & sufrance promise a tenir, & a garder as gentz d'Escoce, as persones, a leur aliez, a leur biens, & a leur choses, de nous, & de nos aliez jusques au jour de la Pentecost prochainement avenir, en tieu manere ;

QUE chascun tendra ce qu'il tient, &c. prout supra, usque hæc verba, viz.
Vous mandons que as gentz d'Escoce, en leur parsones, ne en leur biens, de l'oure que vous aurez cestes lettres receves, ne facez mal, molest,

ne nule manere de damage, contre le purport de la dite true, & choses, qu'il tendront quant cestes lettres vous vendront ;
Ne ne sueffrez qu'il entrent en les choses, dont vous serrez en seisine, a l'oure que meismes ces lettres vous vendront ;
E la dite true facez tenir & garder fermement en touz les avantditz pointz, tant come en vous est ;
Et que chascun teigne ce qu'il tient le jour qe cestes lettres vous vendront ;
Et facez ausint assavoir, & crier par vestre poer, & devers les parties, ou vous estes, qe la dite true soit tenue & garde, sicome est avantdit, sanz riens venir encontre, ou en riens blemir jusque au jour de la Pentecost avantdit.
Done souz nostre privee seal, a Dumfres le . . . l'an de nostre regne vint & octisme.

Consimiles litteræ mittuntur,
Simoni Fraser gardiano foresta de Selscirke,
Roberto de Manley domino de Drilton,
Jo' Bourdon vicecom' Berewici super Twedam.
Dat' a Dumfres, xxx. Octobre.

De primâ sufferentiâ concessâ Scotiæ apud Dumfres, ad preces Regis Franciæ.

A. D. 1300.
An. 28 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

A TOUZ ceaux, qi ceste lettre verront, ou orront, Piere de Mouncy chanoigne de Augers, clerk de tres noble prince Phel par la grace de Diex, Roy de France, & Johan des Barres dit Pian du Chat, chivaler de celui mesmes seigneur, salut.
Nous fesoms saver a touz, e especialment as nobles hommes ;
Monsieur Johan de Saynt Johan chivaler, establi, mis & ordene en la marche d'Escoce, par deviers Galeway, de par le tresnoble & treshaut prince Edward, par la grace de Diex, Roi d'Engleterre ;
Et a monsieur Adam Gordon chivaler, establi, mis & ordene en cel marche, par deviers Escoce, de Galeway, de par les gouverneurs roiaume d'Escoce ;
Que nous, ve par notre seigneur le Roi de France, & de son commandement, avoms requis a treshaut & tresnoble prince Edward, par la grace de Diex, Roi d'Engleterre, qu'il vouist true doner & otroyer as gentz du roiaume d'Escoce, a leur aydantz, & a leur aliez ;
Li quieux l'ad donce & ottroie, par mesmes notre requeste en la manere, qe s'ensuyt.

A touz ceaux, &c. prout in littera Regis, dat' a Dumfres, xxx. Octobris usque hæc verba, viz.

Pur la quiele chose nous, Piere de Moncy clerk, & Johan des Barres dit Pian du Chat, desusditz, a vous, monsieur Johan des Saynt Johan, establi en vostre marche, & a vous monsieur Adam de-Gurdon, establi en la vostre marche, chivaliers desusnommez, vous priums & requirums ;

Que vous, par vous, ou par autres, establiez, par vous, es ditz lieux, si issent est qe entre ne peussiez, voillez de touz descords, injuris, violence, que purront estre fetz, tant deseisins des terres, quant des mellez, contantz, & autres choses, qe avenir purront, durant la dite treve, a penere, conustre, deliverer, ordener, declarer, corriger, & punir maufetour chescun, en sa marche, solonc ce qe vous verrez que bon serra ; si en fetez tant de cestes choses, que le Roi de France se tiene apaye, e les parties vous peussent lover.

Donez a Everwyk, sur nos seals: l'an de Grace myl & troyz centz : Lundy apres la Touz Sayntz.

Sigillo à cauda pergamens.

De fidelitate civium Baionæ.

A. D. 1300.
An. 29 Edw. I.
Rot. Alienan.
29 Edw. I. m. 8.
in Tut. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Ad probandum quod,
Johannes de Villa,
Bernardus de Perier,
Petrus Arn' frater suus,
Arnaldus Reymundi de Pinibus,
Petrus de Francia,
Wilhelmus Petri de Francia,
Petrus Bernardi de Tholosa,
Petrus Andr' Drol, &
Petrus Arn' de Bonyeit,
burgenses & cives Baionæ ;
Ad fidem & fidelitatem nostram ultronei, non coacti venerunt, cum aliis de communitate Baionæ, postquam eadem communitas ad dominium & obedientiam nostram rediit, & Regi Franciæ rebellavit ;
Quodque predicti, Johannes de Villa, Bern' du Perier, & alii burgenses cives, superius nominati, dilectis, & fidelibus nostris Johanni de Sancto Johanne, tunc senescallo nostro Vasconie, & Pascasio de Villa majori civitatis nostræ Baionæ, juramentum fidelitatis, nostro nominé, præstiterunt.
Et postmodum eisdem senescallo & majori in omnibus punotis & actibus

obedientes fuerunt, sicut homines suo domino esse debent, portantes arma contra gentes dicti Regis Franciæ ; & omnibus aliis modis mandatis & præceptis ipsorum senescalli & majoris parendo, sicut aliqui alii de communitate predicta ;
Donec se in Angliam transtulissent, & ibidem solutiones debitorum, que debebantur eisdem de mutuo, quod hominibus nostris, ad impugnandum præfatum Regem Franciæ, fecerant, recepissent ; morando in dicto regno, negotiando, & suas mercandisas in ipso, sicut & alii mercatores ejusdem regni, sive Vasconie, liberè exercendo ;
Dilectos & fideles nostros Ber' de Sestars, & Arnaldum de Caupenna milites, & magistrum Petrum Arn' de Vico clericum, procuratores nostros & nuncios speciales constituimus & facimus per presentes ;
Dantes eis & duobus ipsorum plenam potestatem & speciale mandatum, ad præmissa omnia & singula, ac alia, ad ea spectantia, facienda, atque complenda, juxta quod eis visum fuerit oportunum ;
Ratum habituri & firmum quicquid predicti procuratores nostri, & duo ipsorum, in præmissis omnibus, & aliis ad ea spectantibus, duxerint faciendum.
In cujus, &c.
Dat', &c. apud Rypon, xxi. die Novembris.

A. D. 1300, 1. | An. 29 Edw. I.

Duci Brabantiæ genero Regis, de credentiâ.

A. D. 1300.
An. 29 Edw. I.

Claus. 29 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, domino Johâni duci Lotrich', Brabant', & Lemburg' filio nostro karissimo, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cum mittamus dilectum clericum nostrum, magistrum Ricardum de Havering, exhibitorum presentium, ad vos, ad partes Brabant', pro quibusdam arduis negotiis nostris expediendis ibidem:

Nobilitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus eidem magistro Ricardo in hiis, quæ dicta tangunt negotia, & aliis, quæ vobis

ex parte nostrâ exposuerit vivâ voce, fidem indubitatam, tanquam nobismet ipsis velit favore gratuito adhibere:

Et circa eorundem negotiorum expeditionem efficaciter impedere vestrum consilium & juvamen, ut, ipsis mediântibus, negotia illa felicitè exitu valeant consummari.

Dat' apud Wetherby, xxvi. die Novembris.

Consimilis littera dirigitur Margareta ducissa Lotrich' Brabant' & Lemburg' filie sue karissima. Teste ut supra.

De tractando cum duce Brabantiæ & Margareta ducissâ, consorte suâ.

A. D. 1300.
An. 29 Edw. I.

Pat. 29 Edw. I.
m. 34.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Noveritis quod nos dilectum clericum nostrum, magistrum Ricardum de Havering, exhibitorum presentium:

Ad tractandum cum nobili viro, domino Johanne duce Lotrich', Brabant', & Lemburg', filio nostro karissimo, & Margareta filia nostrâ, ducissâ, consorte suâ:

Nec non & cum cæteris omnibus, quorum interest, super quodam negotio, quod eidem clerico nostro injunximus ore tenus: Nostrum procuratorem & nuncium specialem, ordinamus, facimus, & constituimus per præsentem:

Dantes eidem magistro Ricardo plenam potestatem, nomine nostro, promittendi, paciscendi, & quacumque securitatem, super hujusmodi promissionibus & pactionibus, pro completionem dicti negotii, præstandi:

Necnon in animam nostram, si necesse fuerit, jurandi:

Et omnia alia & singula faciendi, quæ conditio dicti negotii requirit, & ad expeditionem ejusdem fuerint oportuna:

Ratum & gratum habituri quicquid idem magister Ricardus, nomine nostro, faciendum duxerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

Et, si fortè dictum negotium per eundem magistrum Ricardum, nisi aliqua, vel aliqua personarum, cum quibus est tractaturus, infra regnum seu dominium nostrum accedat personaliter, vel accedant, nequiverit consummari:

Eidem vel eidem personis, tenore presentium, plenam securitatem concedimus, ad nostram presentiam accedendi:

Ita, videlicet, ut salvè & securè, cum rebus suis, in regnum nostrum venire, ibidem morari, & exindè ad propria, cum eisdem rebus suis, redire valeant, absque injuriâ, molestiâ, dampno, impedimento, vel gravamine, eis per nos, vel aliquem de nostris subditis inferendis.

In cujus, &c. usque ad Pascham proximè futuram duraturas.

Datum apud Aberford, xxvii. die Novembris.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ de pecuniâ decimæ in Hybernia collectæ & per justitiarîis Regis arrestatâ, dearestandâ.

A. D. 1300.
An. 29 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Sacce.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DOMINI, carissimo in Christus filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Decet, fili carissime, regie magnificentiam dignitatis, tuam matrem ecclesiam, & apostolicam sedem, & que sua sunt etiam, sincero animo & devotis affectibus revereri, ut REX Regum, ejusdem sponsus ecclesiæ, qui super Reges & regna imperat, dominatur & regnat, se in eis à te honorari prospiciens, exaltet & provehat regalis culmiis incrementa.

Cum igitur pecuniam decimæ ecclesiasticorum reddituum & proventuum Yberniæ, quam, felicis recordationis, Nicolaus Papa quartus, prædecessor noster, olim tibi, ad prosecutionem commodiorem & efficaciorum negotii Terræ Sanctæ, quod assumpseras personaliter prosequendum, duxerat concedendum, per ipsius decimæ collectores dilectis filiis, mercatoribus de societate Spinorum de Florentia, qui nostræ cameræ mercatores existunt, mandaverimus assignari, ut per eos nobis tam in pecuniâ, quam in aliis rebus, prout commodius & utilius fieri potest, apud sedem apostolicam præparetur:

Et officiales ac justitiiarii tui, qui per te in Yberniæ partibus præesse noscuntur, pecuniam, & res hujusmodi, & nonnulla etiam bona, & pecuniam mercatorum eorundem arrestasse ac saisisse dicantur; nec permittant ea extrahi, transmittenda nobis de partibus memoratis:

Celsitudinem regiam rogamus, & hortamur attentè, quatinus, prudenter attendens quod in hoc DOMINI, & Terræ Sanctæ, ac præfatæ ecclesiæ negotio derogatur, ob eorum reverentiam, ac ob nostram, & apostolicæ sedis honorem favorabiliter mandes, & facias, cum effectu, quod hujusmodi arrestatio & saisitio revocetur, ac liberaliter & liberè permittatur, absque impedimenti & difficultatis objectu, quod prædicti mercatores præfatam Yberniæ decimam, tam in pecuniâ, quam in aliis rebus, prout utilius & commodius fore putabitur, de ipsâ Ybernia extrahere libere valeant, & ad sedem apostolicam destinare.

Impensurus liberaliter & benignè per te ac tuos securitatis oportuna favorem, per quam id nobis & eidem ecclesiæ commodius possit & utilius provenire; sic se super hoc grata & prompta providentia regalis exhibeat, quod præfatam Yberniæ decimam prælibata sedes, juxta sue necessitatis decemiam, in promptu habere valeat, & tu per hoc divinam & ejusdem sedis gratiam latius & uberius consequi merearis.

Cæterum mercatores prædictos, tanquam nostros, & ecclesiæ prædictæ devotos atque fideles, regie clementiæ commendamus; quos sic habere velis in eorum agendis gratiosis affectibus comendatos, ut dignum sentiant ex favore nostro profectum.

Dat' Lateran', xviii. kal' Januar', pontificatûs nostri anno sexto.

Exemplar litterarum Angliæ procerum, in parlamento apud Lincoln' convenientium, in quibus respondent litteris papalibus, regnum Scotiæ tangentibus: negant regnum Scotiæ esse feudum Romanæ ecclesiæ: supremum dominium dicti regni Scotiæ, Regibus Angliæ, de jure debitum, audacter vendicant; & pernegant jurisdictionem Papæ in temporalibus quoquo modo.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.

Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Sacce.

SANCTISSIMO in Christo patri, dominô BENEDICTO divina providentiâ, sanctæ Romanæ ecclesiæ summo Pontifici, sui devoti filii,

Johannes comes Warenna.
Thomas comes Lancastria.
Radulphus de Monte Hermerii comes Gloucestria ac Hertford.

Hunfridus de Bohun comes Hereford' & Essexie, ac constabularius Angliæ.

Rogerus Bigot comes Norfolk.

Guido comes Warewick.

Richardus comes Arundell.

Ademar de Valencia dominus de Montiniaco.

Henricus de Lancastria dominus de Munemue.

Johannes de Hastings dominus de Bergavenny.

Henricus de Percy dominus de Topcliffe.

Edmundus de Mortuomari dominus de Wiggemore.

Robertus filius Walteri dominus de Wodeham.

Willielmus dominus de Molyna.

Johannes de Sancto Johanne dominus de Hannak.

Hugo de Vere dominus de Swanescamps.

Willielmus de Breuhosa dominus de Gower.

Robertus de Monte Alto dominus de Howardyn.

Robertus de Talleshale dominus de Buckenham.

Reginaldus de Grey dominus de Buthyn.

Henricus de Grey dominus de Codenoure.

Hugo Bardulfe dominus de Wyrmegeye.

Robertus de Tonny dominus de Castro Matildis.

Willielmus de Ros dominus de Hamlake.

Robertus de Clifford castellanus de Appelby.

Petrus de Malolacu dominus de Mulgreve.

Philippus dominus de Kyme.

Robertus filius Rogeri dominus de Clavering.

Johannes de Mohun dominus de Dunsterre.

Almaricus de Sancto Amando dominus de Wydehaye.

Alanus de Zuche dominus de Astely.

Willielmus de Ferraris dominus de Groby.

Theobaldus de Verdon dominus de Webbele.

Thomas de Furnivall dominus de Sheffeld.

Thomas de Multon dominus de Egremond.

Willielmus le Latimer dominus de Corby.

Thomas dominus de Berkele.

A. D. 1301. † An. 29 Edw. I.

Fulco filius Warini dominus de Wittington.
 Johannes dominus de Segrave.
 Edmundus de Eyncourt dominus de Thurgarton.
 Petrus Corbet dominus de Cauz.
 Willielmus de Cantilupo dominus de Ravensthorpe.
 Johannes de Bello Campo dominus de Hacche.
 Rogerus de Mortuo Mari dominus de Penketlyn.
 Johannes filius Reginaldi dominus de Blenleveny.
 Ranulphus de Nevill dominus de Raby.
 Brianus filius Alani dominus de Bedale.
 Willielmus Marescallus dominus de Hengam.
 Walterus de Huntercombe.
 Willielmus Martyn dominus de Camesio.
 Henricus de Tyes dominus de Chilton.
 Rogerus la Warre dominus de Isefeld.
 Johannes de Ripariis dominus de Angre.
 Johannes de Lancastre dominus de Grisdale.
 Robertus filius Pagani dominus de Lanwor.
 Henricus Tregotz dominus de Garinges.
 Radulfus Pipard dominus de Lanford.
 Walterus dominus de Faucomberge.
 Rogerus le Estraunge dominus de Ellesmete.
 Johannes le Estraunge dominus de Cookyn.
 Thomas de Chaurcis dominus de Norton.
 Walterus de Bello Campo dominus de Alcester.
 Ricardus Talebot dominus de Eckleswell.
 Johannes Bottecourt dominus de Mendesham.
 Johannes Engaine dominus de Colum.
 Hugo Poynz dominus de Cory Malet.
 Adam dominus Welle.
 Simon dominus de Monte Acuto.
 Johannes dominus de Sulle.
 Johannes de Moeles dominus de Caudeburie.
 Edmundus baro Stafford.
 Johannes Lovel dominus de Berekingg.
 Edmundus de Hastings dominus de Enchimchelmok.
 Radulphus filius Willielmi dominus de Grymthorpe.
 Robertus de Scales dominus de Neuseles.
 Willielmus Touchet dominus de Levenhales.
 Johannes ap Adam dominus de Beverstone.
 Johannes de Haverings dominus de Grafton.
 Robertus de Warde dominus de Albaula.
 Nicholaus de Segrave dominus de Stowe.
 Walterus de Teye dominus de Stangrave.
 Johannes de Insula dominus de Wodeton.
 Eustachius dominus de Hacche.
 Gilbertus Pecche dominus de Corby.
 Willielmus Paynel dominus de Tracyngton.
 Bogo de Knowill dominus de Abbonasterio.
 Fulco le Strange dominus de Corfham.
 Henricus de Pynkeney dominus de Wedone.
 Johannes de Huddleston dominus de Aneys.
 Rogerus de Huntingfelde dominus de Bradenham.
 Hugo filius Henrici dominus de Ravenswath.
 Johannes le Breton dominus de Sporte.
 Nicholaus de Carru dominus de Mulesford.
 Thomas dominus de la Roche.
 Walterus de Moncy dominus de Thoroton.
 Johannes filius Marmaduci dominus de Hordene.
 Johannes dominus de Kingeston.
 Robertus Hastang dominus de Desiree.

Radulphus dominus de Grendone.
 Willielmus dominus de Leyburne.
 Johannes de Greystok dominus de Morpeth.
 Mattheus filius Johannis dominus de Stokenhame.
 Nicholaus Meynill dominus de Wherleton, &
 Johannes Paynel dominus de Otteleye,
 devota pedum oscula beatorum.
 Sancta Romana mater ecclesia, per cuius ministerium fides Catholica gubernatur, in suis actibus cum eâ, sicut firmiter credimus & tenemus, maturitate procedit, quod nulli præjudicare, sed singulorum jura, non minus in aliis, quam in seipsis, tanquam mater alma, conservari valet illasa.
 Sane, convocato per serenissimum dominum nostrum Edwardum, Dei gratiâ, Regem Angliæ illustrem, parlamento apud Lincolniam generali; idem dominus noster quasdam literas apostolicas, quas super certis negotiis, conditionem & statum regni Scotiæ tangentibus, ex parte vestra receperat, in medio exhiberi, & seriose fecit nobis exponi.
 Quibus auditis, & diligenter intellectis, tam nostris sensibus admiranda, quam haecenus inaudita, in eisdem audivimus contineri.
 Scimus enim, pater sanctissime, & notorium est in partibus Angliæ, & nonnullis aliis non ignotum; quod, à primâ institutione regni Angliæ, Reges ejusdem regni, tam temporibus Britonum, quam Anglorum, superius & directum dominium regni Scotiæ habuerunt, & in possessione vel quasi superioritatis & directi domini ipsius regni Scotiæ successivis temporibus extiterunt;
 Nec ullis temporibus ipsum regnum, in temporalibus, pertinuit, vel pertinet quovis jure ad ecclesiam supradictam;
 Quinimò idem regnum Scotiæ progenitoribus prædicti domini nostri Regibus Angliæ, atque sibi feudale extitit ab antiquo.
 Nec etiam Reges Scottorum, & regnum aliis, quam Regibus Angliæ, subfuerunt, vel subijci consueverunt.
 Neque Reges Angliæ, super juribus suis, in regno prædicto, aut aliis suis temporalibus coram aliquo iudice ecclesiastico, vel seculari, ex liberâ præheminentiâ status suæ regniæ dignitatis & consuetudinis, cunctis temporibus irrefragabiliter observatæ, responderunt, aut respondere debebant.
 Unde, habito tractatu, & deliberatione diligenti, super contentis, in vestris litteris memoratis, communis, concors & unanims omnium, & singulorum consensus fuit, est, & erit inconcussus, Deo propitio, in futurum;
 Quod præfatus dominus noster Rex super juribus regni sui Scotiæ, aut aliis suis temporalibus, nullatenus judicialiter respondeat coram vobis, nec iudicium subeat quoquomodo;
 Aut jura sua prædicta in dubium questionis deducat;
 Nec ad præsentiam vestram procuratores aut nuncios ad hoc mittat; præcipue cum præmissa cederent manifestè in exheredationem juris coronæ regni Angliæ & regniæ dignitatis, ac subversionem status ejusdem regni notoriam; necnon in præjudicium libertatum, consuetudinum, & legum patrum; ad quarum observationem & defensionem, ex debito præstiti juramenti, astringimur; & quæ manutenebimus toto posse, totisque viribus, cum Dei auxilio, defendemus.
 Nec etiam permittimus, aut aliquatenus permittemus, sicut nec possumus, nec debemus, præmissa tam insolita, indebita, præjudicialia, & aliâ inaudita, prælibatum dominum nostrum Regem, etiamsi vellet, facere, seu quomodolibet attemptare.
 Quocirca sanctitati vestre reverenter & humiliter supplicamus, quatenus eundem dominum nostrum Regem (qui inter alios principes orbis terræ, catholicum se exhibet, & ecclesiæ Romanæ devotum) jura sua, libertates, consuetudines, & leges, absque diminutione & inquietudine, pacificè possidere; & ea illibata percipere benignitatis permittatis.
 In cuius rei testimonium sigillis nostris, tam pro nobis, quam pro totâ communitate prædicti regni Angliæ, presentibus sunt appensa.
 Datæ apud Lincolniam, xii. die Februarii, anno Domini MCCC.

Confirmatio Cartarum de Libertatibus Angliæ.

A. D. 1301.
 An. 29 Edw. I.
 Ex Orig.
 Bibl. Bodl.
 MS. Furney, n. 8.

EDWARDUS, Dei gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ & dux Aquitanie, omnibus ad quos presentes littere pervenerint, salutem.
 Scitis quod cum nos Magnam Cartam domini Henrici, quondam Regis Angliæ, patris nostri, de Libertatibus Angliæ, unâ cum Cartâ de Forestâ concesserimus & confirmaverimus, ac innovaverimus per cartam nostram; preceperimusque quod Carte ille in singulis suis articulis teneantur & firmiter

observentur: volumus & concedimus pro nobis & heredibus nostris, quod si que statuta fuerint contraria dictis Cartis, vel alicui articulo in eisdem Cartis contento, ea de communi consilio regni nostri modo debito emendantur, vel etiam annullentur.
 In cuius rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes.
 Teste meipso, apud Lincolniam, quarto decimo die Februarii, anno regni nostri vicesimo nono.
 Sub magno sigillo.

Quod comes Norfolciæ marescallus Angliæ, ad Regem accedere velit: sed si fortè in propria personâ minimè valeat, aliquem militem mittat, qui possit officium suum exequi loco sui.

A. D. 1301.
 An. 29 Edw. I.
 Claus. 29 Edw. I.
 m. 16. d. in cedula
 in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Rogero le Bygod comiti Norfolciæ & marescallo Angliæ, salutem.
 Quia contra Scotos, rebelles nostros & notoriè proditores, in preconceptâ maliciâ & malignitatis hastuciâ perdurantes, ad ipsorum rebellionem & proterviam reprimendam, post festum Pentecostes proximo futurum, in quo treuge dictis Scotis, ad requisitionem Regis Francie per litteras nuper concessas, finientur, intendimus procedere, Deo propitio, viriliter & potenter: propter quod, comites, barones, & ceteros proceres & magnates regni nostri specialiter rogavimus, quod sint ad nos, apud Berewycum super Twedam, in festo Nativitatis sancti Johannis Baptiste proximo venturo, cum equis & armis, ad proficiscendum exinde nobiscum contra Scotos predictos;
 Vos affectuosè requirimus & rogamus quatinus ad nos, cum equis &

armis, ad locum predictum, in prefato termino, ita magnificè & decenter muniti, velitis accedere, quod per vestrum & aliorum fidelium nostrorum auxilium, predictorum proditorum nostrorum effrenis superbia & indurata rebellio compescatur.
 Et si fortè, quod absit, adversâ corporis valitudine vos contingere detineri, ita quod ad nos, in propria personâ venire minimè valeatis, vos attentè requirimus precibus iteratis, ut de hominibus vestris, equis & armis decenter & benè muniti, ad nos pro tanti tamque ardui expeditione negotii, in quantâ poteritis multitudine, destinatis; mittatis etiam aliquem militem circumspiciendum & providum, qui ad officium vestrum in partibus illis gerendum sufficiat, & illud possit & sciat exequi loco vestri, secundum quod fuerit oportunum.
 T. R. apud Lincoln', xiv. die Februarii, anno, &c. vicesimo nono.

De navibus ad Regem usque Berewicum mittendis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Claus. 29 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX ballivis & probis hominibus suis de Jern' salutem. Ne perfidorum Scotorum protervia ac indurata rebellionibus, contra nos & regnum nostrum & gentem Anglie, malis semper cumulando peiora, insidias parare & injurias atroces inferre, in nostri & prefate gentis nostre scandalum, remaneat diuini impunita; ad refrenandum eorum maliciam, sat verius, favente Domino, totaliter reprimendum, post festum Pentecostes proximo futurum, in quo tenege dictis Scotis, ad requisitionem Regis Francie, per nos nuper concessa, finientur, intendimus, Deo propicio, procedere viriliter & potenter.

Et ideo vos affectuose requirimus & rogamus, quatinus sitis ad nos apud Berewyc' super Twedam, in festo sancti Johannis Baptiste proximo venturo, cum sex de navibus vestris, hominibus & aliis necessariis sufficienter munitis, prompti & parati extunc, ad vadia nostra, contra dictos Scotos proficisci; ita quod per vestrum auxilium & aliorum proborum hominum de maritima dicti regni, quibus illud idem mandaverimus, predictorum Scotorum effrenis subverbia & obstinata malicia compescatur; quodque hujus laboribus vestris & auxiliis, nobis & regno nostro Anglie & corone, profectus & commoda sperata proveniant, habitura pacis & honoris perpetui firmitatem.

T. R. apud Lincoln', xiv. die Februarii.

Consimiles littere diriguntur ballivis & probis hominibus villarum subscriptarum, quod sint apud Berewyc' ad predictum festum cum navibus suis, videlicet.

Heretych cum unda navi.
Gyppeswich cum duabus navibus.
Goseford & Baldeseye cum duabus navibus.

Oreford cum unda navi.
Swynhunbr' cum unda navi.
Donewyc cum unda navi.
Blakne cum duabus navibus.

Skottemuth & Brunnemuth cum unda navi.
Thornham & Holm cum unda navi.
Hecham & Flychene cum unda navi.
Lenn' cum tribus navibus.
Hull cum unda navi.
Waynflete & Saltfete cum duabus navibus.
Sancti Botulphi cum unda navi.
Whyteby cum unda navi.
Raveneseye cum unda navi.
Hedon cum unda navi.
Grymesby cum unda navi.
Navi Castri cum duabus navibus.
Scardeburch cum duabus navibus.
London cum duabus navibus.
Northfete cum unda navi.
Gillingham cum unda navi.

Sheford cum unda navi.
Aldringham cum duabus navibus.
Hampton cum duabus navibus.
Weymuth cum unda navi.
Ezemue cum unda navi.
Deremuth cum duabus navibus.
Clyne cum unda navi.
Pole cum unda navi.
Lynn cum unda navi.
Tynemue cum unda navi.
Plennue cum unda navi.
Loo cum unda navi.
Briggewater cum unda navi.
Vasy cum unda navi.
Bristol cum duabus navibus.
Shorham, Brighthelston. & Portemue cum unda navi.

Wall—Hareford cum unda navi.

Consimiles littere diriguntur ballivis & probis hominibus villarum subscriptarum, quod sint apud Dublin' in octabis sancte Trinitatis, proximo futuris, cum navibus suis, ut supra;

Cork cum duabus navibus.
Waterford cum unda navi.
Dublin' cum unda navi.
Yoghel cum tribus navibus.
Ros cum duabus navibus.
Droughda cum unda navi.

Hibern'.

De scrutinio faciendo ne pecunia, vel vasa aliqua argentea extra regnum deferantur.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Claus. 29 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Roberto de Burghersh, custodi quinque Portuum suorum, salutem. Cum nuper vobis mandaverimus, quod nullam monetam argenti, vel aliquam aliam monetam albam, de nostro vel de alterius cuneo, vel vasa aliqua argentea, seu argentum aliquod in massa, vel alio quovismodo per dictos portus, ad partes transmarinas ullatenus deferri permetteretis, sine nostra licentia speciali; sub forisfactura vite & honorum & omnium aliorum que forisfieri nobis possent, prout in mandato nostro, vobis iudice directo, plenius continetur.

Ac jam intelleximus, quod quidam inter se caute machinantes, hujusmodi monetam & argentum a regno nostro clandestine in saccis lanarum, coriis, & balis, ac aliter diversimode, ad partes predictas nichilominus detulerint, & adhuc de die in diem deferant, in deteriorationem status regni nostri predicti, & contra ordinationem nostram, de consilio nostro factam,

& mandatum nostrum predictum, super hoc vobis directa, de quo miramur plurimum & movemur;

Vobis mandamus, sicut pluries mandavimus, firmiter injungentes, quod in scrutinio lanarum, coriorum, balarum & quorumcumque aliarum mercandis arum, necnon & personarum & vasorum quorumcumque, per portus predictos transeuntium, taliter & tam prudenter, decetero vos geratis & eciam habeatis, quod hujusmodi moneta, seu argentum aliquod, per quoscumque, a dicto regno nostro per portus predictos, usque partes transmarinas, nullo modo deferatur, sine licentia nostra speciali.

T. R. apud Lincoln', xiii. die Februarii.

Consimiles littere diriguntur majoribus, ballivis, &c. omnium portuum Anglia; necnon Ricardo de Masey justiciario Cestr', Johanni Wogan justiciario Hibernie, Johanni de Havering justiciario Wallie, & Ottoni de Grandisono custodi insularum de Gern' & Jeres' vel ejus locum tenenti.

Bulla Bonifacii VIII. Papae de creditis; necnon super quibusdam literatoriis missis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliae illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Celsitudinis tue nuncios, tam consideratione mittentis, quam ex probitate missorum, nuper affectione plena recepimus, eosque libenter vidimus, & audivimus diligenter; & super tuis agendis, satis & seriose tractavimus cum nunciis carissimis in CHRISTO filiis nostri, Philippi Regis Francorum illustri; & circa eadem studia impendimus & labores.

Ipsi quidem tui nuncii protraxerunt in nostram curiam longam moram, quam prorogavit tarditas Gallicorum, qui nimis eorum distulerunt adventum, & ideo super hoc eos habere poteritis excusatos.

In negotiis autem tuis, quae ipsius fuere commissa, velut fideles & providi, se sollicitè, diligenter & fideliter habuerunt; & ecce! ad praesentiam regiam, de nostro beneplacito, revertuntur; quibus nonnulla, referenda tibi ex parte nostra per eos, oraculo viva vocis, duximus committenda.

Et speramus quod cum sint tui fideles, nostrique devoti; ea tibi, prout eis commisimus, fideliter referent viva voce.

Dat' Lateran', octavo kal' Martii, pontificatus nostri anno septimo.

Sub filo canabae,

Bulla Bonifacii VIII. Papae per quam decimam in subsidium Terrae Sanctae collectam, Regi concessit.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliae illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Eximia devotionis sinceritas, quam ad nos, & Romanam gessisti, & geris ecclesiam, & magna probitatis merita, quibus te divina gratia illustravit, digne merentur, ut personam tuam praecipuis favoribus prosequentes, tibi gratiosi reddamur, & in tuis necessitatibus liberales.

Nuper siquidem nobis regali fiducia supplicasti, ut cum de decima ecclesiasticorum reddituum, & proventuum Iberniae, quam, felicis recordationis, Nicolaus Papa quartus, praedecessor noster, olim dum viveret, pro negotio Terrae Sanctae, per sex annorum spatium imponendam duxit, & tibi etiam concedendam, ad prosecutionem commodiorem & efficaciorum ipsius negotii, quod assumpsisti personaliter prosequendum, pro primis tribus annis ipsorum sex annorum, pro majori parte percepisse noscaris, nec fueris

hujusmodi negotium prosecutus, personam tuam gratis respicere dignareremur.

Nos igitur sperantes, quod quanto te a nobis percepisse gratiosius honorari, tanto devotius Deum, & apostolicam sedem revereri studeas, & ad ipsius Terrae Sanctae promovenda commoda te reddere promptiorem, tuis supplicationibus inclinati; totum, & quicquid de ipsa decima de hujusmodi primis tribus annis hactenus percepisti, tibi de speciali gratia, praesentium auctoritate, remittimus & donamus; ita quod ad ejus restitutionem non teneris alteris, neque ad id a quoquam invitus valeas cohortari.

Nulli ergo, &c.

Dat' Lateran', iv. kal' Martii, pontificatus nostri anno septimo.

N. Leonardi.

Sub filis sericis flavi rubique coloris.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ hortatoria, ne pro particulâ regni Franciæ rehabendâ, Terræ Sanctæ recuperandæ transeat occasio; & quod Regi Franciæ, ut juveni pravis seducto consiliis, ac adulatorum malitiâ instigato, Rex Angliæ adquiescat.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Confohimur anxietatibus & angustiis in occulto, & rubore perlectum in aperto, quod inter te, ac carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum Regem Francorum illustrem, salutis, quietis, & pacis, ac benedictionis, & gratiæ, diutius, sub auxilliatione divinâ, per nos sata semina, speratum fructum, per desiderati finis effectum, oportuno tempore non producunt, sicut spes, præteritis datâ temporibus, repromisit: hoc proveniente præsertim, prætextu illius particulæ regni Franciæ, ad quam rehabendam sub periculosa contentione conaris.

Verùm quia patris officio fungimur, & in te vigere utriusque salutem hominis affectamus, ac ad prosperum, fili carissime, tuum regni que tui statum voto decimur ampliori, nolentes à paternæ caritatis prosecutione desistere;

Ne ille malignus angelus, Satanas, humani generis hostis antiquus (qui non desinit ubique prætereptâ deceptionis laqueos, & ut quocunque modo fidem corrumpat, instare, quique consuetudines omnium discutit, ventilat causas, scrutatur affectus & sequitur, & ibi causam quærît nocendi, ubi studiosius animus occupatur) adeo in hac parte tibi & præfato Regi Franciæ cupiditatis æstumi adhibeat, adeo virus infundat invidiæ, quod irremediabilia nocumenta producat;

Ecce! adhuc te ad ea, quæ tuæ salutis expediunt, honori & utilitatibus tuis & ipsius regni conveniunt, salubribus exhortationibus invitamus.

Persuasiones itaque nostras animo devoto suscipias, hiis, quæ tibi affectione paternâ suggerimus, aures adhibiturus intentas, & ad ea oculos mentis habiturus apertus; ut, deducta in rationis examen, & illius examinata scrutiniâ admittantur devotius, & expressius imprimantur admissa, & impressa, tibi regnoque tuo ad salutem, concedente salutis Actore, proficiant, pacem germinent, producantque quietem, & ad statûs universalis, etiam reatorum fonte baptismatis, & Terræ Sanctæ potissimè prosperitatem accedant.

Profectò, si ad præterita referas tuæ considerationis intuitum, occurrent tibi pericula gravia, quibus te, regnumque prædictum, ac præfatum Regem, & regnum Franciæ periculossimè ille, dæmon involvit utrimque, variis, prohi. dolor! animarum discriminibus, personarum excidiis, rerumque dispendiis subsecutus;

Occurrent tibi labores innumeri, anxii cogitatus, grandia tædâ, maxima studia, expensarum sumptus & onera gravia, quæ diversimodè nos & ecclesia, mater tua, pertulimus & subivimus; cum immense benignitatis adhibitione, soletis pro dâ dâ pace tibi & ipsi Franciæ Regi, ac procurandâ quiete, diversis & solemnibus ad id nunciis destinatis, & factis per nos certis ordinationibus, & concessis matrimoniis, sicut nôsti;

Occurret tibi præteritus status miserabilis Terræ Sanctæ, nunc, ut te latere non convenit, satis, per DEI miseritordiam, felicibus eventibus illustratus;

In quo satis hæcenus repulisse videtur Dominus plebam suam, & avertisse faciem à populo Christiano, ex eo quod terram eandem, in quâ pedes CHRISTI steterunt tandit, peccatis exigentibus, populus ipse passus est, per negligentiam & inedia, stare, sub fœdis Sarracenorum pedibus conculcatam.

Vidit enim præfatus populus terram ipsam diutius jacere prostratam, desolationis deplorantem angustias, flebilibus vocibus & ululatibus exclamationem, ac expositum instantem Christianorum auxilium & juvenem: & non fuit qui compatetur ei, qui consolaretur eandem, qui sibi vjamina ministraret.

Set ipse CHRISTUS ex alte prospiciens, & attendens quodd ejus populus laborabat, in hac parte, ingratitudinis & negligentie vitio erga eum; & propterea, ut putamus, indefectum Christianorum gentium, eligens per illos, quos adhuc vera fides & Christiana religio non agnovit, Tartaros, videlicet, se juvare, præfatam terram per eosdem Tartaros de Sarracenorum manibus liberavit.

Set, neminem, quos ipsa conungit fides & te potissimè, qui inter ceteros principes orbis terræ potentia nosceris & facultatibus habundare, deceat omittere: quin consideret diligenter, quod verendum est & timendum occurrit, ne castigaverit, vel castigare deerevit Dominus dicentem plebem, dum ipso in tantæ confusionis obprobrio se sibi obnoxiam præsentavit.

Occurret quoque tibi, nec esse poterit à tuæ considerationis judicio alienum, quod & tu cecidisti super hoc, quasi principalis ceteris, in commissum; nam dum, more progenitorum tuorum, Christianissimorum principum, & ex voto, à te dudum emisso, debuisses, pro ipsius reverentiâ Redemptoris, circa terræ præfatæ succursum vigilanter intendere, laborare ferventer, & efficaciter exponere vires tuas; ut patrimonium ejus, prædicta, videlicet, Terra Sancta, ad recuperationis optatæ gloriam, per tuum & aliorum fidelium ministerium deveniret;

Vacasti cum eodem Franciæ Rege guerris & scandalis, & te in discriminosos actos bellicos irrupisti;

Neglexisti causam DEI prosequi, ad quam, tuendam præ cæteris tenebaris, dispendiis propriis te involvens;

Reliquisti DEI patrimonium in manibus impiorum, ut solâ cupiditate, pro minima ferè tuarum facultatum particulâ, dispendiosis fluctibus lactararis;

Non vitasti universale mundi dispendium, & publicæ jacturæ discrimen, ut propriæ voluntatis arbitrium rainosis actibus sequeris;

Contempsisti æterna gaudia pro caducis, & hæreditatem perpetuam pro transitoria dimissisti;

Si autem ad presentia & futura velis habere respectum, intueberis quod CHRISTUS adhuc tua & aliorum fidelium in terræ præfatæ negotio experiri plenus vota decrevit.

Vol. I.

Præparavit namque viam commoditatis, & modum quibus debitum præstaretur obsequium; ut saltem, sicut quod inibi recuperari voluit miraculosè per Tartaros, promptè ac devotè per tua & Christianorum studia conservetur.

Set quid sit de ipsius ultione timendum, si Christianos super hoc, quod absit, in tam extrêmâ contumaciâ comprehendet, tuo id relinquimus examine discernendum?

Quid quoque mereberis apud ipsum, si tantam ejusdem terræ commoditatem, & in commoditate necessitatem, ac in necessitate periculum absque ullâ tergiversatione cognoscens, impediâs & destruas, quæstis guerris & scandalis, quod, ut præmittitur, de ipsius terræ recuperatione provenit?

Quis ad eandem terram mantentendam fervorem accipiet, si tu, qui ad id Christianorum, tam principum, quam aliorum, adessee ductor speraris, & previus, non fervescas?

In quo super hoc sperabit ecclesia mater tua, si se percipiet in te spe conceptâ frustrari?

Quale ad prosecutionem præfati negotii aliis ministrabis exemplum, si nec ipsam prosecutionem assumes, nec ab impedimentorum prostratione desistas?

Certè non sunt hæc à regio abicienda judicio, non exponenda neglectui, sed die noctaque debitæ rationis examine perscrutanda.

Intueberis insuper quod, circa recuperandam hujusmodi particulam dicti regni, de quâ contenditur, & ob quam videtur scintilla ignis obnoxii remansisse, non absque aviditate deducis, & avaritiæ vitio retorqueris, cum inter te ac præfatum Regem Franciæ tot & tales sint, ut nôsti, parentelæ contractæ, quod, licet ipse, fervore juvenutis impulsus, pravis seductus consiliis, & adulatorum malitiâ instigatus, se nimis in hac parte tenacem exhibeat atque durum;

Tu tamen, in quo maturitas & circumspectio plenior, ac magis moderata requiritur, acquiescere sibi, ut juveni, satis concedenter potes: saltem ad tempus, donec DEUS Omnipotens, qui errata corrigit & reformat, tibi & sibi de meliori consilio, & salubrioribus fructibus duxerit providendum.

Nos quidem agnosimus, ac te decet advertere diligenter, quod cum tali debitore nosceris contraxisse, quod necessariò expedit ut apud eum tibi de creditis minuatur, & sub quâdam ignorantia super hoc ipsi deferas debitori.

Et, licet alia multa, sanæ mentis obtutibus de facili, quinimò apertius & patentius, consideranda, in præmissis occurrant; quia tamen ea foret per singula enarrare longissimum, ipsa tuis sensibus discutienda regali providentiâ reservamus.

Serenitatem itaque regiam rogamus & hortamur attentè, ac obsecramus per viscera misericordiæ DEI nostri, sano tibi consilio in remissionem peccantium suadentes, quatinus pro divinâ & apostolicæ sedis reverentiâ, & pro tuâ, ac posteriorum tuorum, regni que tui salutis & prosperitatis augmento, hæc in debitam, maturam & solertem considerationem adducas; & ad evitanda inter te ac præfatum Regem futura scandala, quæ non absque immensitate discriminum provenirent;

Ad abolendam quoque præteritam, & futuram etiam evitandam tuam & ejus infamiam, super impedimentis præstitis, occasione guerrarum & scandalorum hujusmodi, præfatæ negotio Terræ Sanctæ;

Ad nutriendum insuper cum eodem, & fortius augmentandam veræ pacis & quietis, ac sinceritatis intimâ unitatem: remoto cujuslibet cupiditatis affectu, & hæsitacionis scrupulo, discretè de tuis juribus minuas, de tuis affectibus resecas; & ad eam, per quam exorte discordia, ac tam præteritis, quam imminentibus ex ea periculis, laudabilis finis imponi valeat, mansuetam moderantiam condescendas;

Nec omittas, vel patiaris ullatenus quodd, pro tam modicâ terrâ, de quâ scrupulis contentione ingeritur, tot labores adhibiti, tot impensa studia inanè pertranseant, ac periculosius detrahantur, & impediatur tanti boni copodum, tanti gaudiî & consolationis augmentum, tantæ quietis & ubertatis antidotum; quantum ex tuâ & ejusdem Regis Franciæ verâ pace, plenâ concordia, & tranquillitate non vacuâ, nedum tuo & ejus regnis, ac incolis, sed etiam universali statui Christiani populi, & potissimum Terræ Sanctæ, cernitur proventurum.

Spes enim te ducat indubia, & absque dubitatione confidas, quod Divina Clementia, per te in hoc se honorari prospiciens, & deferri Terræ Sanctæ præfata negotio, ampliora periude tibi præmia compensabit: quodque tua mater ecclesia & nos ex hoc te cariorem filium ascribemus; ac nobis & eidem ecclesie, cum auxilio DEI, posse suffragabitur & voluntas, id, quod in hac parte de tuâ voluntate diminues, in talibus & majoribus benignâ tibi munificentiâ compensandi;

Nos quidem ita curabimus moderari negotium, quod demum, pensatis omnibus, majora percipies, dante Domino, quam dimittas.

Sic in hiis preces, exhortationes, obsecrationes & monita nostra percipias, sic exequaris & impleas, quod tua exinde apud DEUM, & homines, ac præfatam ecclesiam, celsitudo clarescat, clarendo concresecat, & condignam laudem ac retributionis præmium mereatur.

Cæterum postulasti ut de decimâ ecclesiasticorum proventuum regni Angliæ, quam, felicis recordationis, Nicolaus Papa quartus, prædecessor noster, olim, dum viveret, imposuit per sex annos, tibi concessit ad prosecutionem comodiorum & efficaciorum negotii Terræ Sanctæ præfatæ, quod assumperas personalitè prosequendum, tibi per nos ferit provisio gratuita; ut illud, scilicet, quod pro primis tribus annis de ipsâ decimâ percipisti, gratisè tibi remittere dignemur: & nichilominus tam residuum ipsorum trium annorum primorum, quam & reliquorum trium annorum, decimam tibi concederemus ex habundantiâ gratiæ amplioris.

Profectò, fili carissime, libenter in hiis & in aliis tuis profectionibus condescendum, in quantum honestas suadet & comoditas patitur, votis tuis.

Set licet petitioni tuæ, cum nequeamus honestè, non duxerimus totaliter

annuendum, ecce! tamen totum & quicquid de ipsâ decimâ de primis tribus annis, ut præmittitur, recepisti, gratiosè tibi per alias nostras literas remittimus & donamus: residuum verò ejusdem decimæ, tam ipsorum, quam dorum trium annorum, subtrahere nolumus præfatæ Terræ Sanctæ negotio & necessitatibus ecclesiæ prælibatæ, quæ gravibus premitur oneribus & apensis.

De novo autem imponimus inibi, per alias literas, decimam per tres annos: de qua, pro mediètate tibi proponimus, pro tuis necessitatibus, providere; aliam verò mediètatem cogimur necessariò retinere pro oneribus & necessitatibus ejusdem ecclesiæ, quæ non sunt facile numeranda, neque possent absque gravi pondere supportari.

Et ecce! venerabilem fratrem nostrum episcopum Spoletanum, virum utique providum & discretum, de cujus industriâ & circumspectione confidimus, ad te super hiis omnibus duximus destinandum; qui te de nostrâ intentione plenius informabit, tuque ipsum affabilitate regali recipias, & ejus in hac parte salubribus consiliis & inductionibus, quæ sibi commissimus, acquiescas: per eum nobis regium propositum remissurus.

Dat' Lateran', iv. kal' Martii, pontificatus nostri anno septimo.

Sub filo canabeo.

Pro civitate Baiionæ, de debitis brevi tempore solvendis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Rot. Vascon.
29 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi majori, juratis, civibus & toti communitati civitatis suæ Baiionæ, salutem.

Dilectos sibi Pelegrinum de Villa, & Bernardum d'Anesse, concives & nuncios vestros, ad nos, ex parte vestrà, transmissos, gratanter recepimus; & quæ nobis ex parte vestrà curaverunt proponere, diligenter intelleximus & benignè.

Et quia inter cætera, per eosdem proposita nobis ex parte vestrà, supplicaverunt ut, ad solvendum debita, in quibus stipendiarum nostri vobis tenentur, de mutuo sibi facto per nonnullos cives & probos homines civitatis nostræ prædictæ, dum iidem stipendiarum nostri in partibus vestris noçam traxerunt, occasione guerræ, inter nos & Regem Franciæ dudum ortæ, opem apponere curaremur:

Vobis super hoc taliter respondemus, quod nedum in hiis, set in aliis quibuscumque, quæ vestrum possint contingere, commodum & honorem, parati semper erimus facere quæ poterimus bono modo.

Verum, quia tempora adhuc nondum nobis claruerunt ita prosperè ut vellemus (quamvis ea pro nobis & vobis speremus, feliciter succedere infra breve) vos affectuosè requiramus & rogamus, quatenus molestè non geratis si prædicta vestra petitiò, non infra tam breve tempus, forsitan ut velletis, expedita, dilationem capiat aliqualem: cum ipsam expedire intendamus, post non multi temporis intervallum, favente Domino, prout nostro honori & vestræ utilitati noverimus convenire.

Teste Rege, apud Lincoln', xxviii. die Februarii.

De exequiis Edmundi comitis Cornubiæ in monasterio de Hailes, celebrandis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Claus. 29 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO . . . Herefordiæ episcopo, salutem.

Bonæ memoriæ Edmundo, quondam comite Cornubiæ, consanguineo nostro, sicut Domino placuit, nuper in patriam, quæ iter est cunctis mortalibus generale, vocato;

Nos humanitati corporis ipsius, in monasterio de Hailes, die Jovis, proximò ante Dominicam in Ramis Palmarum, faciendâ proponimus, Domino concedente, personaliter interesse;

Benevolentiam vestram attentè rogantes quatinus, ob commune humanitatis debitum, ac nostri honorificentiam, ad humanitatem prædictam ejus unâ nobiscum, cum devotione celebraturi exequias in præfatis loco & termino, concurratis; ut ex hoc divinam misericordiam valeatis uberius promeri.

Teste, &c.

Consimiles litteræ diriguntur episcopis & abbatibus subscriptis; videlicet,

Wygorn' } episcopis.
Ebor' }
Abbati de Evesham.
Abbati de Teukesbir'.
Abbati de Winchcombe.
Abbati de Pershore.
Abbati de Abindon.
Abbati de Evesham.
Abbati de Cyreneestr'.
Abbati de Osneye.
Abbati de Stanlegh in Wyltys'.
Abbati de Bordeslegh.
Abbati de Regali loco juxta Oxon'.
Abbati de Glouc'.
Priori Wygorn'.

Indulgentia Regi concessa, de confessore eligendo.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dignum arbitramur & congruum, ut personam tuam, devotione præclaram, & regalium virtutum titulis insignitam, apostolici favoris plenitudine prosequentes, votis tuis liberaliter annuamus, in hiis maximè quæ animæ tuæ salutem respicere dinoscantur.

Tuis itaque supplicationibus inclinati, auctoritate tibi præsentium indulgemus, ut liberè possis, quotiens oportuum fuerit, discretum tibi eligere confessorem, & ei confiteri peccata, qui, audita confessione tuâ, tibi, prout animæ tuæ saluti expedire viderit, injungere valeat penitentiam salutarem, & super hiis, auctoritate nostrâ, beneficium debitæ absolutionis

impendere; nisi talia fuerint, propter quæ sedes apostolica sit meritò consulenda.

Possit quoque dispensare tecum super quibuscumque votis emissis, & emittendis (continentiæ, Jerosol' & peregrinationis votis duntaxat exceptis) ipsaque vota, super quibus tecum sic duxerit dispensandum, tibi in aliâ pietatis opera, prout secundum Deum animæ tuæ saluti expedire viderit, (super quo tuam, & ejus oneramus conscientiam) commutare.

Nulli ergo, &c.

Dat' Later': kal' Martii, pontific' nostri anno septimo.

N. Leonardi.

Sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Indulgentia pro servientibus Regis, quod possint, in absentia proprii sacerdotis, capellano Regis confiteri.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Personam tuam, devotione præclaram, mansuetudinis munere præditam, & regalium virtutum titulis refulgentem, conscriptam in pectore nostro portamus, & illam favoris apostolici plenitudine prosequentes, quæ votis tuis insidere conspiciamus, libenter exauditionis gratia prævenimus.

Tuis itaque supplicationibus inclinati, auctoritate tibi præsentium indulgemus, ut tam clerici, quam laici, tui servientes & familiares, presentes

& posteri, tuis obsequiis familiariter insistentes, quando non possunt habere copiam proprii sacerdotis, quotiens oportuum fuerit, possint capellano tuo eorum confiteri peccata: qui, audita confessione ipsorum, eis, pro commissis, penitentiam salutarem impendat; nisi talia fuerint propter quæ fuerit ad sedem apostolicam specialiter recurrendum.

Nulli ergo, &c.

Dat' Lateran', kal' Martii, pontificatus nostri anno septimo.

Sigillo avulso.

A. D. 1301. | An. 29 Edw. I.

Quod servientes Edwardi filii Regis possint capellano eorum peccata confiteri, proprio sacerdote absente.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio nobili viro, Edwardo primogenito carissimi in Christo filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, salutem & apostolicam benedictionem.

Pium arbitramur & congruum, ut in hiis prompti simus ad gratias, quæ salutem respiciunt animarum, præsertim circa personas generositate sublimes, quæ, purâ fide conspicuæ, Deo & ecclesiæ sunt devotæ.

Tuis itaque supplicationibus inclinati, auctoritate tibi præsentium indulgemus, ut, tam clerici, quam laici, tui servientes & familiares, præsentés & posterî, tuis obsequiis familiariter insistentes, quando non possunt habere copiam proprii sacerdotis, quotiens oportunum fuerit, possint capel-

lano tuo eorum confiteri peccata: qui, auditâ confessione ipsorum, eis, pro commissis, poenitentiam salutarem impendat; nisi talia fuerint, propter quæ fuerit ad sedem apostolicam specialiter recurrendum.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire:

Siquis autem hoc attemptare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum Petri & Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat' Lateran', kal' Martii, pontificatus nostri anno septimo.

Sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Procuratorium de tractando cum nunciis Franciæ super pace Scotorum.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Rot. Aleman.
29 Ed. I. m. 7.
in Tur. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Cùm, ad requisitionem magnifici principis, domini Philippi, DEI gratiæ, Regis Francorum illustris, consanguinei & fratris nostri karissimi, per speciales suos nuncios nobis factam; Concessissemus aliquos certos nostros nuncios, ad mediam Quadragesimam, apud Cantuar' destinare, ad tractandum cum hominibus & nunciis, quos ibidem dictus Rex

Franciæ, super pace gentis regni nostri Scotiæ, duceret transmittendos, ad hujusmodi terminum dictæ mediæ Quadragesimæ;

Ad preces præfati Regis Franciæ nobis iteratò transmissas, prorogavimus usque in quinquagesimam post instans festum Paschæ:

Nos dilectos & fideles nostros, nobiles viros, Johannem comitem Warenna, Guidonem de Bello Campo comitem Warr',

Audomarum de Valencia, Johannem de Sancto Johanne, & Hugonem de Veer, milites.

Nostros nuncios speciales ordinamus, assignamus, & facimus per præsentés, ad tractandum, ordinandum, conveniendum, & consentiendum cum hujusmodi hominibus & nunciis dicti Regis Franciæ, super emendatione inobedientiarum, rebellionum, contemptuum, transgressionum, injuriarum, excessuum, & dampnorum, nobis & nostris per dictam gentem Scotiæ illatorum, ac etiam super aliis contingentibus dictam pacem:

Ratum habituri & firmum quicquid omnes prædicti, Johannes, Guido, Audomarus, Johannes de Sancto Johanne, & Hugo, quatuor vel tres ipsorum, nostro nomine, in præmissis duxerint faciendum.

In cujus, &c. Dat' apud Lincoln', i. die Martii.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ per quam remittit de decimis in subsidium Terræ Sanctæ deputatis, à Rege perceptis; & de exactionibus personis ecclesiasticis impositis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Constantinis tuæ conditiones, ac merita, & devotionis affectum, quem ad Deum, & apostolicam sedem, ac Terram Sanctam hactenus habuisti, ac te habere speramus, & confidimus in futurum, benignâ consideratione pensantes: ac attendentes quod moderni malitia temporis te sumptibus plurimis, ac laboribus, & angustiis aggravavit; piâ meditatione providimus ad te super hoc animam compassionis extendere, ac tuæ providendo salutî, apostolicæ sedis munificentiam tibi super hiis reddere gratiosam.

Ut igitur postre benignitatis affectum percipias in effectu, totum & quicquid, de quibuscumque decimis, in quibuscumque regnis, locis, & partibus, & quibuscumque temporibus, olim per apostolicam sedem, in prædictæ Terræ Sanctæ subsidium deputatis, per te, vel alium, seu alios, usque in hodiernum diem percepisti, vel ad te pervenit, tibi, auctoritate apostolicâ, de mera gratiâ remittimus, & donamus.

Cæterum quia occasione guerrarum,urbationum, & scandalorum, quæ

tibi & regno, tuo insurrexisse noscuntur, tu, compulsus indigentia, & necessitate coactus, ecclesias & personas ecclesiasticas dicti regni per impositiones & exactiones illicitas forsitan aggravasti:

Nos, attendentes quod tu jam declinas ad senium, & propterea salutî tuæ super hiis providere salubriter intendentes, totum & quicquid, per impositiones & exactiones hujusmodi, per te, vel alium, seu alios percepisti, vel ad te inde pervenit, eadem tibi auctoritate de gratiâ remittimus & concedimus ampliori; absolventes te, auctoritate præfata, à quolibet excommunicationis sententiâ, siquam propterea incurristi.

Tu itaque, fili, benignitatem nostram devotâ mente respiciens, ac mentem & oculos erigens reverenter ad Deum, erga præfatum Terram Sanctam super hiis sis te liberalem exhibeas, sicut Deo & ecclesiæ, matri tuæ, te gratum & devotum intentis studiis representes, quodd dignis attolli laudibus merearis.

Dat' Lateran', iv. id' Martii, pontificatus nostri anno septimo.

Sub filo canabæo.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ Regi Angliæ, de annuo censu mille marc' sterling' Romanæ ecclesiæ debito, pro undecim annis proximè præteritis, solvendo.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in Christo filio nostro Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Quanto erga Romanam ecclesiam, matrem tuam, uberiori devotione novimus te fervere, tanto sinceritatem tuam ad ea, in quibus eidem ecclesiæ teneris ex debito, fiducialibus nostris litteris excitamus; sperantes ut, eo libentius & liberius debitum ipsum solvas, quo ex hoc regium honorem studiosius prosequi, & benivolentiam nostram uberius nosceris promereri.

Cum igitur census annuus mille marcharum sterlingorum, à te, sicut nostri, prædictæ debeatur ecclesiæ: fueritque jam per undecim annos,

proximè præteritos, in ipsius solutione cessatum; & etiam pro anno præsentî, terminando in proximo festo beati Michaelis de Septembri, debeatur.

Serenitatem regiam requirimus & rogamus attentè, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus eundem censum, pro undecim prædictis, & isto præsentî annis, dilecto filio, magistro Bartholomæo de Ferentin, canonico Londoniarum, latori præsentium, nostro & prædictæ ecclesiæ nomine, subtilato dilationis & difficultatis obice, facias integrè ac liberaliter assignari;

Ita quod, id gratum habentes, magnificentiam tuam possimus inde meritò commendare.

Dat' Lateran, xv. kal' Aprilis, pontificatus nostri anno septimo.

Quod comes Hereford' ad principem Walliæ apud Karliol' personaliter veniat: mittendo Regi usque Berewycum, aliquem qui officium constabularii Angliæ in exercitu, vice sua, exercere valeat.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Clau. 29 Edw. I.
m. 41. d.
in Tur. Lond.

REX dilecto & fideli suo Humfrido de Bohun, comiti Hereford' & Essex, salutem.

Cum ordinaverimus esse cum exercitu nostro apud Berewycum super Twedam, in festo Nativitatis sancti Johannis Baptiste proximè futuro, ad proficiscendum exinde contra Scotos, inimicos & rebelles nostros; & quod Edwardus princeps Walliæ, filius noster karissimus, sit in eodem festo apud Karliolum cum exercitu suo, ad proficiscendum similiter contra Scotos; ac licet vos rogaverimus quod essetis ad nos apud Berewycum, cum equis & armis, in dicto festo:

Vos nichilominus ad presens requirimus & rogamus, quatinus ad eundem

filium nostrum apud Karliolum, ad diem predictum, cum equis & armis personaliter veniat, cum ipso exinde ad partes Scotiæ profecturi; mittendo ad nos, usque Berewycum, aliquem de vestris, sufficientem & idoneum, qui ea, que ad officium, quod ad vos pertinet ratione constabularii Angliæ, in exercitu nostro exequi & exercere valeat vice vestrâ: intendimus autem, quod id eo libentius facietis, quod eidem filio nostro in consanguinitatis hinc attingitis, & quod ipse propterea vos in comitivâ suâ fiducialius desideraret habere, & volumus quod decetero de consilio & hospicio suo sitis.

T. R. apud Peckenham, iv. die Aprilis.

Ad tractandum nunciis Regis Franciæ super pace cum Scotis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.Rot. Aleman.
29 Edw. m. 7.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Noverit universitas vestra quod nos dilectos & fideles nostros, nobiles viros,

*Johannem comitem Warrenæ,
Guidonem de Bello Campo com' Warr',
Audomarum de Valentia,
Johannem de Sancto Johanne, &
Hugonem de Ver, milites.*

Nostros nuncios speciales ordinamus, assignamus, & facimus presentes, ad tractandum de pace gentis regni nostri Scotiæ, cum hominibus & nunciis, quos magnificus princeps, Rex Franciæ illustris, ad quindenam post instans festum Paschæ, apud Cantuar' duxerit destinandos.

Ac etiam ordinandum, conveniendum, & consentiendum, cum eisdem hominibus & nunciis dicti Regis, super emendatione inobedientiarum, rebellionum, contemptuum, transgressionum, injuriarum, excessuum & dampnorum, nobis & nostris per dictam gentem Scotiæ illatorum, ac etiam super aliis contingentibus dictam pacem:

Ratum habituri & firmum quicquid omnes prædicti, Johannes, Guido, Audomarus, Johannes de Sancto Johanne, & Hugo, quatuor, vel tres ipsorum, nostro nomine, in præmissis duxerint faciendum.

In ejus, &c.

Dat' apud Lincoln', i. die Maii.

Responsio ad literas Bonifacii VIII. Papæ antedictas, declaratoria de jure Regis Angliæ ad regnum Scotiæ.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.Claus. 29 Edw. I.
m. 10. & 9. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divina providentiâ, sanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanie, devota pedum oscula beatorum.

Infrascripta, non in formâ nec in figurâ judicii, set omninô extra judicium; pro serenandâ sanctæ paternitatis vestræ conscientiâ, vobis transmittimus exhibenda.

Altissimus inspector cordium nostræ scriinio memoriæ indelebili stilo novit inscribi, quod antecessores & progenitores nostri, Reges Angliæ, jure superioris & directi domini, ab antiquissimis retrò temporibus, regno Scotiæ, & ipsius Regibus, in temporalibus, & annexis eisdem, præfuerunt:

Et ab eisdem Regibus, pro regno Scotiæ, & ejusdem regni proceribus, à quibus habere volebant, ligia homagia & fidelitatis juramenta receperunt:

Et nos, juris & domini possessionem continuantes hujusmodi, pro tempore nostro, eadem tam à Rege Scotiæ, quam ab ipsius regni proceribus recepimus.

Quinimmo tantâ juris & domini prærogativâ super regnum Scotiæ, & ejusdem Reges, gaudebant, quod regnum ipsum suis fidelibus conferébant: Reges etiam ex causis justis amovebant; & constituerunt sub se, loco ipsorum, alios regnatos.

Quæ proculdubio ab antiquo notoria fuerunt, & existunt; licet aliud fortè paternis auribus, per pacis amulos, & rebellionis filios, fuerit falsâ insinuatione suggestum; quorum machinosa & imaginaria figmenta vestra providentia quæsumus, aspernetur.

Sub temporibus itaque Ely & Samuelis prophætæ, vir quidam strenuus & insignis, Brutus nomine, de genere Trojanorum, post excidium urbis Trojæ, cum multis nobilibus Trojanorum, applicuit in quædam insulam, tunc Albion vocatam, à gigantibus inhabitatam: quibus suâ & suorum devictis potentiâ, & occisis, eam nomine suo Britanniam, sociosque suos Britones appellavit; & ædificavit civitatem quam Trinovantum nuncupavit, que modò Londonia nominatur.

Et postea regnum suum tribus filiis suis divisit; scilicet,

Loerino primogenito, illam partem Britannie, que nunc Anglia dicitur:

Et Albanacto secundo natu, illam partem que tunc Albania, à nomine Albanacti, nunc verò Scotia nuncupatur:

Et Cambro filio minori, partem illam, nomine suo tunc Cambria vocatam, que nunc Wallia vocatur:

Reservatâ Loerino seniori regiâ dignitate.

Itaque, biennio post mortem Bruti, applicuit in Albania quidam Rex Hunorum, nomine Humber, & Albanactum fratrem Loerini occidit; quo audito Loerinus, Rex Britonum, persecutus est eum: qui, fugiens, submersus est in flumine, quod de nomine suo Humber vocatur, & sic Albania revertitur ad dictum Loerinum.

Item, Duwallo, Rex Britonum, Staterium, Regem Scotiæ, sibi rebellem occidit, & terram ejus in desolationem recepit.

Item, duo filii Duwallonis, scilicet, Belinus & Brennius, inter se regnum patris sui dividerunt.

Ita quod Belinus senior diadema insule, tum Britannia, Wallia, & Cornubiâ possideret:

Brennius verò, sub eo regnatura, Scotiam acciperet: petebat enim Trojana consuetudo, ut dignitas hæreditatis primogenito proveniret.

Item, Arturus, Rex Britonum, princeps famosissimus, Scotiam sibi rebellem subjecit, & penè totam gentem delevit: & postea quandam, nomine Anguselum, in Regem Scotiæ præfecit.

Et cum postea idem Rex Arturus apud civitatem Legionum festum faceret celeberrimum, interfuerunt ibidem omnes Reges, sibi subjecti; inter quos Anguselus, Rex Scotiæ, servitium pro regno Scotiæ exhibens debitum, gladium Regis Arturi detulit ante ipsum; & successivè omnes Reges Scotiæ omnibus Regibus Britonum fuere subjecti.

Succedentibus autem Regibus Anglis in prædictâ insulâ, & ipsius monarchiam & dominium optinentibus subsequenter, Edwardus, dictus senior, filius Eluredi Regis Angliæ, Scotorum, Cumbrorum, & Stræg' Wallorum Reges sibi, tanquam superiori domino, subjectos habuit & submissos.

Adelstanus Rex Angliæ Constantinum, Regem Scotorum, sub se regnaturam constituit; dicens, *Gloriosus est Regem facere, quàm Regem esse.*

Et est dignum memoria, quod idem Adelstanus, intercedente Sancto

Johanne de Beverlaco, quondam archiepiscopo Eborum Scotos rebellantes ei dimicavit; qui, gratias devotè agens, Deum exoravit, petens quatinus, interveniente beato Johanne, sibi aliquod signum evidens ostenderet, quantum tam succedentes, quam presentes cognoscere posse, Scotos Anglorum regno jure subjugari: & videns quosdam scopulos, juxta quendam locum prope 'Dumbâr' in Scotiâ, prominere; extracto gladio de vagina percussit in silicem: qui lapis, ad ictum gladii, Dei virtute agente, ita cavatur, ut mensura unâ longitudini possit coaptari: & hujus rei hætenus evidens signum apparet, & in 'Baverlac' ecclesiâ in 'legendâ Sancti Johannis, quasi singulis ebdomadis per anmum, ad laudem & honorem Sancti Johannis, pro miraculo recitatur: & de hoc exstat celebris memoria, tam in Anglia, quàm in Scotia, usque ad præsentem diem.

Item, Constantinus Rex Scotorum, & Eugenius Rex Cumborum, ad prædictum Regem Angliæ Adelstanum, post aliqualem dissensionem inter eos habitam, venientes, se cum suis regnis eidem Adelstano dedidit: cujus facti gratiâ filium Constantini ipse Adelstanus de sacro fonte suscepit.

Item, Edredo Regi Angliæ Spoti sine bello se subdiderunt: & eidem Regi Edredo, tanquam domino, fidelitatem debitam juraverunt; quodam Yricio Rege super ipsos Scotos statuto.

Item, cum Edgarus Rex Angliæ Regem Scotorum Kinadium, & Cumbrorum Malculum Regem, plurimasum insularum Makkum, aliosque quinque subregulos, scilicet, Dunaldum, Syfert, Huwal, Jacob, & Inchi, Regem ipsum Edgarum, in navi quâdam prope præram sedentem, per fluvium Dehe, remigare fecisset; fertur ipsum dixisse, successores suos gloriari se Reges Anglorum esse, cum tantâ honorum prerogativâ fruuntur, ut subjectam habeant tot Regum potentiam.

Post dictum Edgarum successivè successerunt Reges Angliæ, Sanctus Edwardus Martir, Egredus frater ejus, Edmundus dictus Hireside filius Egredi, & Knutus; qui eorum temporibus regnum Scotiæ in suâ subjectione pacificè tenuerunt: hoc duntaxat excepto, quod, anno quindeimo regni Knuti prædicti, idem Knutus Scotiam rebellantem expeditione illud ductâ, Regem Scotiæ Malcolmu parvo subegit negotio, subtilisque est ei idem Malcolmus.

Quibus Haraldus filius Knuti, & Hardeknutus frater ejus, unus post alium, Reges Angliæ successerunt; qui, eis, sic regnantibus, sibi subjectionem regni Scotiæ pacificè habuerunt.

Item, Sanctus Edwardus, Rex Angliæ, regnum Scotiæ dedit Malcolmo, filio Regis Cumborum, de se tenendum.

Item, Willielmus, dictus Bastardus, Rex Angliæ, cognatus dicti Edwardi, à Malcolmo Rege Scotorum, tanquam à suo homine, sibi subdito, homagium cepit.

Item, Willielmo Ruffo, Regi Angliæ, prædictus Malcolmus, Rex Scotorum, juramento fidelitatis subjectus fuit.

Item, prædictus Rex Willielmus Donenaldum de regno Scotiæ ex justis causis amovit, & loco ejus Duncanum filium Malcolmi Regem Scotiæ præfecit, & recepit ab eo fidelitatis juramentum: dictoque Duncanus dolosè perempto, dictus Rex Willielmus præfatum Donenaldum, qui iterum regnum Scotiæ invaserat, amovit ab eodem, & Edgarum filium dicti Malcolmi Regem Scotiæ constituit, & eidem illud regnum donavit: cui successit Alexander frater ejusdem Edgari, concessu Regis Angliæ Henrici primi, fratris dicti Regis Willielmi Ruffi.

Item, Matildi Imperatrici, filie & hæredi Regis Henrici prædicti, Rex Scotiæ David fecit homagium & fidelitatem.

Item, Regi Anglorum Stephano, Henricus, filius dicti Regis David, homagium fecit.

Item, Willielmus, Rex Scotorum, pro regno Scotiæ, & David frater suus, & comites & barones regni Scotiæ, devenerunt homines Henrici, filii Regis Angliæ Henrici secundi, in crastino coronationis prædicti Henrici, filii Henrici secundi, patris vivente, & fidelitatem ei juraverunt contra omnes homines, salvâ fidelitate debitâ patri viventi.

Anno verò vicesimo regni Regis Henrici secundi prædicti, dictus Willielmus Rex Scotorum, rebellare incipiens, venit in Northumbriam cum exercitu magno, & exercuit in populo stragem magnam; cui occurrentes milites comitatibus Eborum, apud Alnewyk ipsum ceperunt, ac dicto Henrico Regi Angliæ reddiderunt, annoque sequenti, scilicet, xv. kal' Martii, est idem Willielmus permissus liber abire.

Postea verò apud Eborum anno eodem, xvii. kal' Septembris; idem Willielmus Rex Scotorum, de consensu prælatorum, comitum, baronum, procerum, & aliorum magnatum regni Scotiæ, domino suo Regi Angliæ Henrico, filio Matildis Imperatrici prædictæ, suis litteris patentibus ca-

vise noseitur, quod ipse, & hæredes & successores sui, Reges Scotiæ, episcopi, & abbates, comites etiam & barones, & alii homines regni Scotiæ, de quibus dominus Rex habere voluerit, facient Regibus Angliæ homagium, fidelitatem, & ligantiam, ut ligio domino, contra omnem hominem.

Et, in signum subjectionis hujusmodi, idem Willielmus Rex Scotiæ capellum, lanceam & sellam suos, super altare ecclesiæ beati Petri Eboracensis optulit, quæ in eadem ecclesiâ usque in hodiernum diem remanent & servantur.

Item, episcopi, comites, & barones dicti regni Scotiæ, conventionaverunt, ut verbis ejusdem conventionis utamur, domino Regi, & Henrico filio suo prædictis, quod, si Rex Scotiæ aliquo casu à fidelitate Regum Angliæ, & conventionis prædictæ recederet, ipsi cum domino Rege Angliæ tenebunt, sicut cum ligio domino suo contra Regem Scotiæ, quousque ad fidelitatem Regis Angliæ redeat.

Quam quidem compositionem, felicis recordationis, Gregorius Papa IX. in diversis rescriptis, Regibus Angliæ & Scotiæ directis, mandavit firmiter observari; continentibus etiam, inter cætera, quod Willielmus & Alexander Reges Scotorum, Regibus Angliæ, Johanni & Henrico, ligium homagium & fidelitatem fecerunt, quæ tenentur successores eorum, comites & barones regni Scotiæ, ipsis & suis successoribus exhibere: & iterum quod, cum idem Rex Scotiæ homo ligius sit ipsius Henrici Regis Angliæ, & eidem fidelitatis præstiterit juramentum, quo se principiditer astrinxit quod ipsius Regis & regni Angliæ detrimentum nichil debeat penitus attemptare.

Et Papa Clemens, scribens Regi Angliæ pro Johanne episcopo Sancti Andreae, expulso ab episcopatu suo per Regem Scotiæ, inter cætera rogavit, quod Willielmum Regem Scotiæ moveret & induceret, & si necesse fuerit, districtione regali, quâ & præmet, & concessâ suæ regie celsitudinii potestate compelleret, ut dicto episcopo omnem rancorem remitteret, & episcopatum suum cum habere in pace permitteret.

Et, post conventionem prædictam, in ecclesiâ beati Petri Eborum, coram prædictis Regibus Angliæ & Scotiæ, & David fratre suo, & universo populo, episcopi, comites, barones, milites, de terrâ Regis Scotiæ, juraverunt domino Regi Angliæ, & Henrico filio suo, & hæredibus eorum fidelitatem contra omnem hominem, sicut ligiis dominis suis.

Et idem Willielmus Rex Scotorum, ad mandatum Regis Henrici prædicti, venit, apud Northamptoniam, ad parlamentum domini sui, adducens secum omnes episcopos, abbates, & priores totius regni sui.

Et venit etiam ad ejusdem Regis Angliæ mandatum in Normanniam.

Et idem Rex Willielmus, post decessum dicti Regis Henrici, veniens Cantuariam, Richardo Regi Angliæ, filio & hæredi dicti Henrici, fecit homagium.

Quo Ricardo, viam universæ carnis ingresso, sepefatus Willielmus Johanni Regi Angliæ, fratri & hæredi prædicti Regis Richardi, extra civitatem Lincolnie supra quandam montem, in conspectu omnis populi, fecit homagium, & juravit ei fidelitatem super cruce Huberti, tunc Cantuariensis archiepiscopi;

Et eidem Johanni, tanquam domino suo, per cartam suam concessit quod Alexandrum filium suum, sicut hominem suum ligium, maritaret; promittendo firmiter, in cartâ eadem, quod idem Willielmus Rex Scotorum, & Alexander filius suus, Henrico filio Regis Angliæ Johannis, tanquam ligio domino suo, contra omnes mortales fidem & fidelitatem tenerent.

A quo quidem Willielmo Rege Scotorum postmodum, pro eo quod desponderat filiam suam comiti Boloniæ, præter ipsius Regis Johannis domini sui assensum, pro transgressione & temerariâ præsumptione hujusmodi, debitam satisfactionem accepit.

Item, Alexander Rex Scotorum, sororius noster, Regi Angliæ Henrico, patri nostro, pro regno Scotiæ; & postea nobis homagium fecit.

Vacante deinde regno Scotiæ, post mortem Alexandri Regis illius, & subsequenter per mortem Margaretae, ejusdem regni Scotiæ Regine & domine, neptis nostræ, episcopi, abbates, priores, comites, barones, proceres, & cæteri nobiles, & communitates totius regni Scotiæ ad nos, tanquam ad legitimum defensorem, ducem, aurigam, capitaneum, & dominum capitalem ejusdem regni sic vacantis, gratis & spontaneâ voluntate accedentes, prout tenebantur de jure, jus nostrum progenitorum & antecessorum nostrorum, ac possessionem superioris & directi domini in regno eodem, & ipsius regni subjectionem, ex certâ scientiâ purè, simpliciter & absolutè recognoverunt;

Et præstitis nobis ab eisdem, tanquam superiori & directo domino Scotiæ, debitis & consuets fidelitatum juramentis, ac civitatibus, burgis, villis, castris, ac cæteris munitionibus regni ejusdem in manu nostrâ traditis, ad custodiam ejusdem regni certos, jure nostro regio, officiales & ministros deputavimus; quibus ipsi, tempore vacationis hujusmodi, concorditer fuerant obediens, & intendentes in nostris præceptis regis & mandatis.

Postmodum autem diversæ personæ, super successione in dictum regnum Scotiæ jure hæreditario inter se contententes, ad nos, tanquam ad superiorem dominum regni Scotiæ, accesserunt: petentes, super jure succedendi in regnum prædictum, sibi per nos exhiberi justitiæ complementum: volentes & expressè consentientes coram nobis, tanquam superiore & directo domino regni Scotiæ, stare juri.

Et demum, earundem partium petitionibus & juribus coram nobis, tanquam coram superiore & directo domino, judicialiter propositis, ac sufficienter auditis, rimatis, examinatis, & diligenter intellectis, in præsentia omnium prælatorum & nobilium, quasi totius regni Scotiæ, & de voluntate & assensu expresso eorumdem procedentes, Johannem de Balliolo debite præfecimus in Regem Scotorum; quem tunc in successione ejusdem regni hæredem legitimum, & juræ habere invenimus potiora.

Qui quidem prælati, comites, barones, communitates, ac cæteri incolæ

ejusdem regni, hujusmodi sententiam nostram expressè omologarunt, acceptarunt, & expressè approbarunt: & ipsum Johannem, de mandato nostro, virtute hujusmodi judicii, in Regem suum admiserunt.

Ac idem Johannes Rex Scotiæ, pro regno suo, præstito nobis homagio debito & consueto, ac fidelitatis juramento, ad parlamenta nostra de mandato nostro veniens, eisdem, tanquam noster subditus, sicut alii de regno nostro, interfuit, & nostris, tanquam domini sui superioris dicti regni Scotiæ, paruit beneplacitis & mandatis, nobis in omnibus obediens & intendens.

Quousque idem Johannes Rex Scotiæ, & prælati, comites, barones, nobiles, communitates, ac cæteri incolæ majores regni ejusdem, ex præconceptâ malitiâ, & prælocutâ, ac præordinatâ prodicione, factiones, confederationes, conspirationes, & conjurationes, in exhæredationem nostram, & hæredum nostrorum, ac regni nostri, contra debitum homagii sui & fidelitatis juramentum, inter se inierunt, in crimen lese majestatis nequiter incidendo.

Undè, cum præmissa, ex fideli relatione, famâ publicâ consentiente, ad aures nostras pervenissent: volentes futuris periculis præcavere, quæ ex hiis & aliis possent nobis, regno nostro, & regni nostri incolis verisimiliter provenire, pro assecuratione regni nostri accessimus ad confinium regni utriusque, pluribus mandantes eidem Johanni, tunc Regi Scotiæ, quod ad certa loca, in confinio prædicto, ad nos accederet, super præmissis & aliis, pro statu, tranquillitate, & pace utriusque regni, assecurationem facturus: & alia, per nos & consilium nostrum sibi exponenda, auditurus; & super hiis & ea contingentibus justitiam recepturus.

Qui, spretis mandatis nostris, contumaciter in suâ persistens perfidiâ, ad bellicos apparatus, cum episcopis, prælati, & clericis, comitibus, baronibus regni Scotiæ, ac etiam aliis exteris conductitiis, contra nos, regnum nostrum, & incolæ regni nostri, hostiliter se convertens, accinxit: & ad hostiles aggressus & iucusus procedens, regnum nostrum invasit: quasdam villas regni nostri Angliæ per se & suos deprædatus est, easque vastavit incendio: homines nostros interfecit; & nonnullis navis nostris per eos peremptis, naves hominum nostrorum regni Angliæ comburi fecit:

Et è vestigio, redditis nobis homagio & fidelitate per Regem Scotiæ, tam pro se, quam pro aliis quibuscunque regni sui incolis, per verba, effectum diffidentie exprimentia, comitatus nostros Northumbriæ, Cumbriæ, & Westmerlandiæ, regni nostri Angliæ, congregato ingenti exercitu, hostiliter per se & suos invasit: stragem innumeram hominum nostrorum, incendia monasteriorum, ecclesiarum & villarum inhumaniter perpetrando: & patriam undique depopulando: infantes in cunis, mulieres in puerperio decumbentes in misericordi & atroci sævitia trucidarunt; & modò auditu horrendum est, à nonnullis mulieribus mamillas atrociter abscederunt: parvæ clericulos, primas litteras & gramaticam addiscentes, ad numerum circiter ducentorum, in scolis existentes, obstructis hostiis scholarum igne supposito concremarunt.

Nosque, cernentes tot dampna, obprobria, facinora, & injurias, in exhæredationem nostram, & destructionem populi regni nostri, proditorialiter irrogari: nec volentes, ratione juramenti, quo ad conversationem jurium coronæ regni nostri sumus astricti, tam execranda, detestanda, & nefanda facinora ulterius tolerare: nec jura nostra relinquere indefensa: cum idem Johannes & gens Scotorum, nostri subditi, per leges se justificari minime permississent ipso regno Scotiæ, quod, à longissimis temporibus, sicut superius exprimitur, nobis & progenitoribus nostris fœwale extitit;

Ex causis præmissis commisso deinde bello, juxta leges & consuetudines regni nostri, contra eos, de consilio procerum & magnatum nostrorum, indicto: contra dictum Johannem & gentem Scotorum vires potentiam nostram extendimus, prout de jure nobis licuit, & processimus contra ipsos, tanquam notoriè proditores contumaces, & publicos hostes nostros.

Subacto itaque regno Scotiæ jure proprietatis nostræ ditioni, præfatus Johannes Rex Scotiæ ipsum regnum Scotiæ, quatenus de facto tenuit, spontè, purè & absolutè reddidit in manum nostram proditoribus & scelera memorata coram nobis & proceribus regni nostri publicè recognoscens.

Quo peracto prælati, comites, barones, nobiles & communitates regni Scotiæ, quos ad pacem nostram regiam suscepimus subsequenter, homagia & fidelitates nobis, tanquam immediato & proprio domino ejusdem regni Scotiæ, fecerunt ac etiam præstiterunt.

Ac, redditis nobis ejusdem regni civitatibus, villis, castris, munitionibus, ac cæteris locis omnibus, ad dictum regnum spectantibus, officiales nostros & ministros ad regimen ejusdem regni Scotiæ præfecimus jure nostro.

Cumque, jure pleni domini, in possessione ejusdem regni existere dinoscatur, omittere non possumus nec debemus, quin insolentiam subditorum nostrorum rebellium, si quos invenierimus, præminentiam regiâ, prout justum fuerit, & expedire viderimus, reprimamus.

Quia verò, ex præmissis & aliis, constat evidenter, & notorium existit quod prælibatum regnum Scotiæ, tam ratione proprietatis, quam possessionis, ad nos pertinet pleno jure: nec quicquam fecerimus vel caverimus, scripto vel facto sicuti nec possemus, per quæ juri aut possessioni prædictis debeat aliquo modo derogari;

Sanctitati vestræ humiliter supplicamus quatinus, præmissa providâ meditatione pensantes, ex illis vestri motum animi dignemini informare suggestionibus contrariis ænularum, in hæc parte vobis factis, fidem, si placet, nullatenus adhibendo; quinimò statum nostrum, & jura nostra regia supradicta habere velitis, si placet, paternis affectibus commendata.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longeva.

Dat' apud Kemeseye, septimo diè Maii, anno Domini MCCCII, & regni nostri vicesimo nono.

A. D. 1301. | An. 29 Edw. I.

*Potestas constabulario castrî de Edenbourg' recipiendi ad pacem & voluntatem Regis, homines mediocres de partibus Scotiæ.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Pat. 29 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatis quod
dodimus potestatem dilecto & fideli nostro Johanni
de Kyngeston, constabulario castrî nostri de Edeneburgh;
Recipiendi ad pacem & voluntatem nostram homines
mediocres de partibus Scotiæ, qui ad hujusmodi pacem
venire voluerint:

Ratum habituri & firmam quicquid idem Johannes super receptione
& fidelibus nostris cum celeritate, quâ fieri poterit, accedatis in formâ
nostro nomine, faciendum.
In cujus, &c. quâmodum nobis placuerit duraturas.

Teste Rege, apud Kemeseye, xiii. die Maii.

*Quod justiciarius Hiberniæ ad Regem in Scotia accedat.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Claus. 29 Edw. I.
m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni Wogan justiciario suo
Hiberniæ, salutem.
Quia volumus quod vos unâ cum aliis proceribus &
fidelibus nostris partium illarum, qui ad nos in subsidium
guerre nostre, ad partes Scotiæ sunt venturi, in formâ
quam per credenciam dilectorum & fidelium nostrorum,
Rogeri de Inkepenne, Walteri Wogan & magistri Johannis de Ockle, aliâs
vobis scire fecimus, ad nos ad partes illas, personaliter veniatis;

Vobis mandamus, quod ad nos, ad dictas partes, unâ cum dictis proceribus
& fidelibus nostris cum celeritate, quâ fieri poterit, accedatis in formâ
predictâ: proviso prius de aliquo ydoneo & fideli, qui in absentiâ vestrâ
locum vestrum tenere, & eâ que ad officium vestrum pertinent, facere
possit & exequi vice vestrâ.

T. R. apud Kenylworth, xxi. die Maii.

*Littera Regis Franciæ pro episcopo Abrincensi.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

INCLITO principi Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ,
carissimo fratri nostro, Philippus, eadem gratiâ, Franciæ
& Navarræ Rex, salutem & dilectionem.
Rogamus vos quatinus possessiones Abrincen' ecclesie,
in terris, redditibus, & decimis, quas predecessores
episcopi, qui nunc est, in insulis de Gerseyo, usque
ad pauca tempora, pacificas habuisse dicuntur, ab impe-
dimento quocumque minus justo liberari faciatis; permittentes easdem ab
ipsâ ecclesiâ pacificè possideri.

Et, si ad dictam liberationem per viam judiciariam sit opus procedere,
breve patens, sub sigillo vestro, eidem episcopo velit concedere:
Virtute cujus possit procuratorem seu attorney ad dictam prosecu-
tionem, in parlamento vestro;
Vel alibi constituere coram vestro ballivo de dictis insulis:
Vel coram nostro ballivo Constantiensi; quod, propter ipsius episcopi
relevationem aliquam, esset amplius nobis gratum.

Datum apud Sanctum Germanum in Laya, die xxvii. Maji.

*De proditoribus civitatis Baiocæ arrestandis.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Rot. Vascon.
29 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Barrano de Sescars militi,
& magistro Petro Arnaldi de Vico clerico, locum
suum in eodem ducatu tenentibus, ac Pascasio de Villa,
majori civitatis Baiocæ, salutem.
Ex relatu fidedignorum intelleximus suspicionem, ex
certis & verisimilibus causis fore subortam, quod quidam
cives ejusdem civitatis, tanquam degeneres, & zeli ac fide-
litatis, quos eorum progenitores, ad nos & predecessores nostros hactenus
habuerunt, & suorum etiam propriorum juramentorum, quæ de fidelitate
nobis fideliter observandâ spontaneè præstiterunt, immemores;
In lesionem nostræ majestatis sic nequiter conspirarunt, ut ad auferen-
dum nobis dominium civitatis prædictæ, quibus possunt, dolosis machina-
tionibus studium interponant.
Volentes itaque quieti ac saluti populî memoratæ civitatis, & nostræ
indempnitati consulere, & prædictorum civium nequandis conceptibus
obviare, vobis firmiter injungendo mandamus, quatinus dictos cives,
quorum nomina scripta sunt secretiùs in cedulâ, presentibus interclusâ,
sine dilatione quâlibet (cum cautelâ tamen, quæ vobis super hoc adhi-
benda videbitur) capiat, & captos custodiri taliter faciatis, quod ex eorum
factis vel consiliis fraudulentis dampnum nobis, aut civitati prædictæ, non

possit quomodolibet evenire; vel eosdem cives omnes, aut illos ex ipsis,
de quibus vobis videbitur, sub bonâ & fidâ custodiâ nobis in Angliam
transmittatis:

Volumus tamen quod, præsentis mandati prætextu, nullatenus omitteretis,
quin super præmissis, & eâ contingentibus, faciatis quod, pro securitate
civitatis prædictæ, vestræ circumspectionis industria magis viderit expedire.
Cæterum super eo quod requisivistis, ut aliquem discretum & idoneum,
ad tenendum locum nostrum in Vasconia, mitteremus: vestram fidelitatem,
volumus non latere, quod, ratione instantis guerre nostræ Scotiæ, in
quâ procerum & militiæ regni nostri præsentia indigemus, hujusmodi
missionem usque ad tempus providimus differendam.

Fidelitatis vestræ constantiam attentè rogantes, quatinus molestè dil-
tationem hujusmodi non ferentes, & conservationem terrarum & jurium,
nostrorum in prædictis partibus, cum omni diligentia, quâ poteritis, ad-
hibeatis opem & operam efficaces.

Nos enim, post regressum nostrum de Scotia, de tali discreto & idoneo
viro ad prædictas partes, quancitò commodè poterimus, destinando, atxi-
liante Deo, proponimus ordinare, de quo reputare debebitis vos contentos.

Dat' apud Kenilworth', primo die Junii.

*Quod nobiles & stipendiarii ducatus Aquitanie ad solutionem debitorum suorum ad præsens nullatenus compellantur.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Pat. 29 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, ministris, & fidelibus suis, in
ducatu Aquitanie constitutis, ad quos, &c. salutem.
Cum nos diversis nobilibus & stipendiariis dicti ducatus,
in certis & diversis pecuniarum summis, sub testimoniis
litterarum dilecti & fidelis nostri, Guidonis Ferre militis,
locum nostrum nuper in dicto ducatu tenentis, & dilec-
torum clericorum nostrorum, Thomæ de Cantebri' &
Johannis de Sandale, seu alterius eorumdem, diversimodè teneamur:
Iidemque nobiles & stipendiarii sint pluribus aliis creditoribus in pluribus
debitis obligati:

Volumusque super hoc eorumdem nobilium & stipendiariorum gravami-
nibus & incommodis occurrere, & eorum quieti, quantum justè possumus,
providere:

Concessimus eisdem nobilibus & stipendiariis ut, ad solutionem præ-
dictorum debitorum, usque ad festum Paschæ proximè futuram, nullatenus
compellantur; nisi interim de debitis, in quibus nos ipsis nobilibus &
stipendiariis tenemur, sibi fuerit satisfactum.

Quare vobis mandamus quod præfatos nobiles & stipendiarios ad solu-
tionem debitorum prædictorum, in quibus sunt aliis suis creditoribus
obligati, contra hujusmodi concessionis nostræ formam, non inquietetis,
distingatis in aliquo, seu gravetis.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Kenilworth', ii. die Junii.

Per ipsum Regem.

A. D. 1301. | An. 29 Edw. I.

Procuratorium Regis missum ad curiam Romanam, super expeditione pacis virtute compromissi scepedicti.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Rot. Aleman.
29 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ providentiâ, &c. Edwardus, &c. devota pedum oscula beatorum.

Super expeditione negotii, reformationis pacis, inter magnificum principem . . . Regem Franciæ & nos, juxta formam vestræ pronunciationis, virtute compromissi, per dictum Regem & nos in vos facti, dudum habitæ seu probatæ, nunc, auctore Domino, finaliter terminandi;

Dilectos & fideles nostros,
Walterum Coventrensem & Lichfeldensem episcopum,
Et nobiles viros, Amadeum comitem Sabaudie,
Ottonem de Grandisono militem, &
Gerardum archidiaconum Richemundie,

Procuratores & nuncios nostros, ad vestræ sanctitatis præsentiam destinantes.

Damus eis & concedimus generalem, plenam & liberam, tenore præsentium, potestatem & speciale mandatum;

Petendi, audiendi, recipiendi, & acceptandi complementum, perfectionem, ac totalem consummationem pronunciationis ac reformationis prædictarum;

Et omnia alia & singula, quæ, super reformatione pacis prædictæ, ac etiam super omnibus guerris, discordiis, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis, & injuriis, petitionibus & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent, inter prædictum Regem Franciæ & nos, occasione quæcumque, & præmissa quoquo modo tangentibus;

Vestra providentiâ duxerit arbitranda, laudanda, definienda, arbitraliter sententianda, præcipienda, ordinanda, disponenda, pronunciana, addenda, minuenda, corrigenda, interpretanda, seu declaranda;

Ac ea omologandi, roborandi & vallandi per juramentum, in animam nostram præstandum;

Necnon tractandi, paciscendi, concordandi, & etiam transigendi, & omnia alia & singula faciendi, quæ ad plenam pacem & concordiam, ac pacis & concordie, omniumque prædictorum perfectionem & consummationem, quoquo modo pertinent, & poterant pertinere; & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentem essemus, etiam si ea, vel eorum aliquod, mandatum exigant, vel exigat speciale.

Volimus insuper & concedimus quod tres ex ipsis (si forsitan ipsos quatuor insimul ad hoc concurrere non contingat) plenam, generalem & liberam habeant in præmissis omnibus & singulis potestatem.

Promittentes nichilominus nos ratum & firmum perpetuo habituros, quicquid per prædictos, episcopum, comitem, militem, & archidiaconum, aut tres ex ipsis (si ipsi quatuor ad hoc, ut præmittitur, insimul non concurrant) petitum, acceptatum, omologatum, vallatum, aut aliâ factum fuerit in præmissis & quolibet præmissorum.

Super quibus etiam, per nostras litteras approbandis, tenendis, servandis, atque complendis, nos, & hæredes nostros, & omnia bona nostra specialiter obligamus.

Et hæc sanctitati vestræ significamus, & omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futurum, per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine consignatas.

Dat' apud Glascu, xxiv. die Augusti, anno Domini MCCC. regn' verò nostri vicesimo nono.

Consimiles litteras habuerunt iidem nuncii, de verbo ad verbum, exceptâ illâ clausulâ; necnon tractandi, paciscendi, concordandi, & etiam transigendi.

Littera Papæ super negotio antedicto; necnon de credentiâ.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Claus. 49 Edw. I.
m. 3. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, &c. Edwardus, &c.

Quantâ mansuetudinis gratiâ, & quo liberalitatis munere nos fueritis hactenus prosecuti, non possumus esse immemores.

Nam quanto illud perspiciatori intuitu contemplamur, tanto nostris intellectibus altius se extollit, & in ejus consideratione Deo & vobis exindè laudes referimus pleniores.

Dum, itaque in mente revolvimus continatas liberalitates & promptas, quibus nos pluries visitastis; & inter cætera munificentiam illam magnam, per dilectum clericum nostrum, Ger' archidiaconum Ryck' nobis nuper ex parte vestrâ delatam (quâ nos liberaliter honorastis) quantum vobis astringimur & tenemur, nequivimus exprimere, neque sufficimus ut condignas super hoc vobis gratias exolvamus; set pro illis superna clementia inestimabilis boni vobis præmium recompenset.

Cæterum finem & exitum negotii, reformationis pacis, quod est inter Regem Franciæ & nos, quod adhuc pendere dinoscitur coram vobis (pro

quo alios solemnes nuncios nostros ad præsentiam vestram transmisimus; & pro quo etiam dilectos & fideles nostros, Walterum Coventr' & Lyeb' episcopum, Amadeum comitem Sabaudie, Ottonem de Grandisono militem, & prædictum archidiaconum, procuratores & nuncios nostros ad vos mittimus iterato) desiderabiliter expectantes;

Sanctitati vestræ omni, quâ possumus, supplicamus prece, quatinus, eosdem nuncios paternis affectibus recomendatos habentes, sic, si placet, circa expéditionem finalem, & consummationem ipsius negotii curam solitam dignemini adhibere, quod, pro bono & utilitate totius reipublice Christianæ, ad prosperum & optatum, Divinâ cooperate Clementiâ, perducantur effectum.

Credentes ea, si placet, quæ præfati nuncii, vel tres ex ipsis, ex parte nostrâ, vestræ beatitudini vivâ voce exponenda duxerint in præmissis. Conservet, &c.

Dat' apud Glascu, vicesimo quarto die Augusti.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, pro nonnullis mercatoribus de societate Spinorum, occasione homicidii arrestatis, deliberandis.

A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.
Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Zelantes ab intimis tuæ celsitudinis incrementum, te ad ea, quæ tui honoris titulis, tuæque saluti expediunt, promptis & sollicitis studiis excitamus, ut nichil, quod indecentiæ vel reprehensioni subiaceat, imputari tibi valeat, vel impingi.

Ex relatione siquidem dilectorum filiorum, mercatorum de societate Spinorum, de Florentia, qui nostræ cameræ mercatores existunt, nuper accepimus, quod, occasione ejusdem rixæ, inter familiares, quorundam sociorum seu procuratorum dictæ societatis, in tuo regno morantium, in civitate scilicet Londoniensi habitæ; in qua quidem rixâ unus de ipsis familiaribus casualiter, ut dicitur, percussus, & ex hujusmodi percussione interiit, officiales seu iustitiarî tui non solum contra percussorem hujusmodi, qui se propter metum justitiæ absentaverat; verum etiam contra personas alias societatis ejusdem, existentes inibi, ac res & bona, quæ habebant ibidem, indebitè procedentes, personas ipsas violenter ceperunt: ac res & bona hujusmodi, sub eorum signata sigillis, arrestârunt: illaque arrestata, & personas prædictas detinent arrestata: decimas quoque de nostro mandato & auctoritate, per collectores ad hoc specialiter deputatos, nobis in Iberniâ recollectas, & apud mercatores nostros de societate prædictâ depositas; necnon & quasdam merces, ex pecuniâ ipsâ emptas, sociis abstulerunt eisdem, ac pecuniam & merces ipsas ei restituere contradicunt: apostolicæ sedis etiam super hoc dispendio non vitato.

Cum igitur eadem sedes, nedum in seipsâ, & in specialibus ejus agendis, sed in illis etiam, qui ejus obsequia prosequuntur, vel aliâ ei studio specialis devotionis adhærent, confidat per regalem excellentiam honorari, sibi que deferri speret favoribus opportunis;

Celsitudinem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus, prudenter attendens, & benignè considerans quòd, tam ratione prædictorum mercatorum, quam decimæ prælibatæ, sedem ipsam præmissa contingunt: quodque mercatores iidem, sicut experimento cognovimus, magnificentiæ tuæ devoti & fideles fuerunt hactenus & existunt, ac ad ea prompti & dispositi dinoscuntur quæ tuis honoribus & beneplacitis obsecundent, pro nostrâ & præfatæ sedis reverentiâ, jubæas & facias ab eisdem officialibus tuis personas hujusmodi, sic detentas, regali providentiâ liberari; ac pecuniam, res, bona, & merces taliter ablata & arrestata, vel quomodolibet occupata, præfatis mercatoribus, vel procuratoribus eorumdem sic restitui cum effectu, quod de regno ipso extrahi libère valeant; nec permittas eos hujusmodi occasione ulterius indebitè molestari.

Te, fili, super hijs taliter habiturus, quod Deo exindè complaceas, ac sedes eadem tibi super hoc titulum commendationis ascribat, & præfati mercatores ferventiori zelo regia beneplacita prosequantur.

Dat' Anagninæ, viii. kal' Octobris, pontificatus nostri anno septimo.

Jo. Pon.

*Quod magistri navium & alii nautæ, versus portus regni Franciæ navigantes, sibi caveant de inimicis suis.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.Claus. 29 Edw. I.
m. 5. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Roberto de Burghersh custodi
Quinque Portuum suorum, salutem.
Ex certis causis de quibus rumor noviter ad nos venit,
pro securitate regni nostri & incolarum, duximus providen-
dum, ut magistri navium & alii nautæ, qui versus Vascon-
seu aliquos portus regni Franciæ, pro vinis querendis vel
mercaturis exercendis, aliove causis amodò navigabunt;
naves & alia vasa sua continuè in flota, & tali maris seu fluminis profundi-
tate teneant, & sic insimul congregata, quod per aliquos inimicos, ex
improviso vel subito, ipsi vel eorum vasa capi seu arrestari nequeant, vel
gravari:

Precaveant insuper quocienscumque ipsos, pro victualibus emendis, vel

mercaturis exercendis, ad terram contigerit declinare, ut sic prudenter &
provisè incedant & faciant facta sua, quod absque impedimento & dampno
ipsorum, ad naves & vasa sua liber eis regressus pateat & securus.

Quare vobis mandamus, in fide & dilectione quibus nobis tenemini
firmiter injungentes, quod magistros & nautas Quinque Portuum, super
hujusmodi nostrâ provisione faciatis, prout caucius, securius ac celerius
poteritis premuniri: ita quod propter vestri defectum aut negligenciam,
dampnum vel periculum eis non imineat in hæc parte.

T. R. apud Donypas, iv. die Octobris.

Consimiles litteræ diriguntur hominibus portuum Angliæ.

*De tractando super discordiis inter Reges Angliæ & Franciæ.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.Pat. 29 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos literæ præsentis pervenerint,
salutem in Domino.
Noverit universitas vestra quod nos, de fidelitate &
circumspectione dilectorum & fidelium nostrorum,
Walteri Coventri' & Lych' episcopi;
Anadei Sabaudia, &
Henrici de Lacy Lincolnie, comitum;
Gerardi archidiaconi Richemundie, &
Johannis de Bereuyk canonici Eborum;
plenius confidentes, ipsos nuncios nostros ad magnificum principem Phi-
lippum, Regem Franciæ illustrem, duximus destinandos:
Quibus & quatuor, ac tribus illorum, plenam damus, tenore præsentium,
potestatem super omnibus discordiis, litibus, controversiis, causis, quæsti-

onibus, dampnis & injuriis, realibus & personalibus, quæ fuerint, & sunt,
vel esse possent, inter dictum Regem Franciæ & nos, occasione quacumque,
tractandi, diem in hiis recipiendi, & omnia & singula faciendi, quæ sunt,
pacis & concordia, & ad pacem & concordiam valeant pertinere.

Ratum habituri & firmum quicquid, per prædictos nuncios nostros,
seu majorem partem illorum, tractatum, ordinatum & factum fuerit in
præmissis.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum præsentibus est appensum.

Dat' apud Donypas, xiv. die Octobris.

Consimilis littera facta fuit sine nomine comitis Sabaudia; & in
illa dicitur, quibus & tribus illorum, &c. ut supra.

*Procuratorium super treugis genti Scotorum concedendis.*A. D. 1301.
An. 29 Edw. I.Pat. 29 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem in Domino.
Noverit universitas vestra, ut supra, &c. usque ibi;
Quibus, & quatuor, ac tribus illorum, plenam damus
tenore præsentium potestatem, concedendi, nomine nostro,
sub certâ formâ, sufferentiam, sive treugas genti Scotorum:
Et etiam sufferentiam, sive treugas easdem firmandi; &
omnia alia & singula faciendi, quæ ad præmissorum expe-
ditionem fuerint oportuna:

Ratum habituri & firmum quicquid, per prædictos nuncios nostros, seu
majorem partem illorum, factum fuerit in præmissis.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum præsentibus est appensum.

Dat' ut supra.

Consimilis littera facta fuit sine nomine comitis Sabaudia; & in
illa dicitur, quibus & tribus illorum.

*De orando pro Rege.*A. D. 1301.
An. 30 Edw. I.Claus. 30 Edw. I.
m. 18. d.
in Turr. Lond.

REX religionis viris, & sibi in Christo dilectis,
magistro ordinis fratrum minorum, diffinitoribus ac
fratribus universis, in generali capitulo suo apud Jannam
in proximo conventurâ, salutem & Spiritu Sancto dirigi
in agendis.
Dignè ordinem vestrum fidelium devotio reveretur,
dignèque colitur veneratione devotâ; nam quanto redditur
in conspectu Divinæ Magestatis acceptior, & quanto per eum potiora de-
sursum bona proveniunt, tanto in mentibus Deum timentium locum sibi
vendicat ampliozem.
Nos itaque, ordinem ipsum plenitudine benivolentiæ prosequentes, ac
firmâ credulitate tenentes, per orationes & preces vestras, incomparabile

bonum gratiæ celestis posse facilius impetrari, devotionem vestram devoti-
precibus exoramus, quatinus nos, Reginam consortem nostram, & liberos
nostros, ac statum regni nostri, apud Altissimum sedulis intercessionibus
commendetis:

ipsius clementiam, qui mensurâ termino non artatur, suppliciter implorantes,
ut sic regnum temporale regere valeamus, quod in regno celesti
partem hereditariam consequamur: quodque negotia, nos, & statum regni
nostri, & aliarum terrarum, nostro dominio subjectarum, tangentia, taliter
suâ ineffabili gratiâ disponere & ordinare dignetur, quod in laudem sui
nominis, & ad nostrum, regnique nostri, & terrarum prædictarum cedere
valeat commodum & honorem.

Dat' apud Linliscu, xviii. die Decembris.

*Tertia prorogatio treugarum inter Regis Angliæ & Franciæ, facta per Papam.*A. D. 1301.
An. 30 Edw. I.Et Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scaoc.

BONIFACUS episcopus, servus servorum Dei, ad
futuram rei memoriam.
Dudum inter carissimos, &c. Arbitrum, arbitratorem,
sententiatorem & amicabilem compositorem, præceptorem,
ordinatorem, &c.
Antea inter ipsos Reges tempus & terminus perduraret,
& quod nos interim, &c.
Sub ordinatione futurâ remanentibus hactenus in suspensio, prout in pro-
nuntiatione prædictæ ordinationis plenius continetur.
Postmodum autem attendentes, quod faciente pacis Actore, à quo euncta
bona procedunt, ea quæ ordinanda duximus, prosperâ successione virebant,
& desiderantes admodum ut in dicto negotio ex nostris studiis, divinâ auf-

fragatione fultis, felix & desideratus proveniret effectus; ac propterea præ-
cavere volentes, ne tempus ipsius proficiendi negotii laboretur, præfatas
treugas, prout fuerunt initæ & indictæ, ac inter omnes easdemque per-
sonas, inter quas & quoad quas extiterant indictæ vel initæ, nec non præ-
dicta compromissa, & imposterum ferendum arbitrium, seu arbitragium,
totumque negotium, prout ex futurâ nostrâ ordinatione, ac decisione
pendebant, sub certis terminis, & demum usque ad festum Epiphaniæ
proximò futurum, dudum duximus proroganda, prout in nostris bullatis,
super hoc confectis, litteris plenius continetur.

Nunc verò quia desideris nostris valde votivum occurrit, ut super hujus-
modi negotio desideratus finis adveniat, & propterea nolentes, ut ejusdem
tempus complendi negotii patiatur excursus, prædictas treugas, sicut

fuertunt in ita vel indicta, ac inter omnes easdemque personas, inter quas & quoad quas earum provenit indictio, & prefata compromissa & imposterum ferendum arbitrium, seu arbitragium, totumque negotium, prout ex futura nostra ordinatione, ac decisione dependeat, usque ad festum B. Andreae primò venturum, ex hujusmodi potestate arbitraria, prout nobis competit, prorogamus:
 Quam quidem prorogationem, & omnem ejus effectum præcipimus, sub-

ponis in compromissis ipsis adjectis, & aliis juxta nostrum arbitrium inferendis, inviolabiliter à partibus observari, &c. laudatis & pronuntiatis per nos, &c.

Dat' Lateran', x. kal' Januar', pontific' nostri anno septimo.

Sigillo avulso.

Sufferentia concessa Scotis, nomine Regis Francie.

A. D. 1301.
 An. 30 Edw. I.
 Rot. Aleman.
 30 Edw. I. m. 7.
 in Tur. Lond.

TRAICTIE est & accorde, e assurez, entre les gens de noble prince Ph. par la grace DIEU, Roi de France, cest assavoir,

*Le conte de Saint Pol,
 Le conte de Dreves,
 Mons' H. de Bouville, &
 Mons' P. Flo' cheval' d'iceli Roi, d'une part;*

Et les messages de noble prince E. par celle mimes grace, Roi d'Engleterre, cest assavoir,

*L'evesque de Cestre,
 Le conte de Nicole,
 L'arceidiacre de Richmond, &
 Jehan de Berwic' chanoine d'Everwic, d'autre;*

Que come aucuns traictiez de pais eussent, ja pieca, este eus entre les gens le Roi de France, & les gens le Roi d'Engleterre;

Et, a ce que al traictie venseissent plus legierement a effect, le dis Rois de France, eust des lors envoi au dit Roi d'Engleterre ses messages;

Cest assavoir, l'abbe de Compeign, monsieur Aubert de Hangest, & mestre P. de Flavign;

Par les quex il fist requerre le dit Roi d'Engleterre, si comme il avoit fait autrefois par plusieurs autres messages & lettres especiaus, que des guerres, des molestacions, & des griefs, que il faisoit a noble prince J. Roi d'Escoce, & as Escoz, aliez, & confederez du dit Roi de France, il se souffreist & cessast;

Et la dite voie pourparlee, au traictie de pais desusdit, n'est pas lours este poursoie pour aucuns certains empeschementz;

Et le dit Roi d'Engleterre ait nouvellement envoiez ses solennes messages dessus nommes au dit Roi de France, pour la poursuite de dit traictie de pais;

Traictie est & acorde entre les gens, du devandit Roi de France, & les gens le Roi d'Escoce, & d'Engleterre, sassembleront a Mousieroul a la quinzainie de Pasques, prochaine avenir, pour le dit traictie de pais poursuivre & mettre a fin, a l'aide de celli qui est faiseur & actour de pais;

Et pour ce que le dit traictie requiert proces & aucun alloignement de tens, trieve est prise, & accordee, entre le dit Roi de France, pour li; & par le dit Roi d'Escoce, pour les Escoz, & pour ses autres aliez; & le dit Roi d'Engleterre, pour li, & pour ses aliez, des maintenant jusques a la feste Saint Ande' qui sera l'an de Grace mil trois cens & deus, le jour d'icelle feste enclos en la dite trieve.

Les condicions & les declaracions qui furent mises en l'autre trieve, prise a Turnay, entre les diz Rois de France & d'Engleterre, si comme elles sont contenues en lettres faites sur ce, eues pour mises & prour expresses en ceste presente trieve, tant comme elles sont ou pount faire, a la seurte & a la fermete, & a la declaracion de la garde de ceste trieve.

Ce excepte que entendu ne doit mie estre, que li count de Bar & les Burgoignons, qui sont venez a pais au dit Roi de France, Guii jadis count de Flandres, es des enfanz, soient tenez pour aliez du dit Roi d'Engleterre;

Et sauf ce que li Rois de France tendra en sa main les terres, & les choses immuebles, prises seur les Escoz, si comme il est a dessous escrit.

Item, il est accorde, que les terres, possessions, rentes, heritages, & toutes les choses immuebles, que le Roi d'Engleterre ou autre de sa part ont pris, ou occupe sur le Roi d'Escoce, ou sur les Escoz depuis que les messages le Roi de France dessus nommez vindrent a li: ou seront prises avant la ratification de cest present traictie, faite par le dit Roi d'Engleterre, seront en la main du Roi de France, jusques a la Touz Sainz prochaine avenir.

Les queles terres, c'est assavoir, celles, que le diz Rois d'Engleterre, & le conte de Nicole tiennent, il ont desorendroit mises par parole en la main du dit Roi de France, & les i metront par fait dedanz la quinzainie de la chandeleur prochaine avenir: & les autres terres, tenues par autres, dedanz celi meines terme.

Item, il est accorde que les chastiax, les forteresces, les justices, les seigneuries & les governementz des dites terres, li devant dit Rois de

France fera tenir, & garder en sa main, durant la dite trieve, par le duc de Burgoigne, ou par celi, ou ceus que il establira pour li a ce, qui ne soient souppeonneus notoirement, sil en voet, ou poet prendre la cure, ou la garde: ou par le conte d'Aubermarle, ou par celi, ou ceus que il mettra pour lui que ne soit ou ne soient suspencionus notoirement, se li dux ne s'en voloit, ou ne pour entremette.

Et les terres gaaignables desus dites, pourra faire li Rois de France baillier a garignier, & a coutiver par quelconque genz li plaira, & les fruiz, les rentez, les issues, & les proufiz des dites terres, tant gaaignables, comme autres, li dit Rois de France pourra retenir a soi ou donner a qui li plaira, & en faire du tout sa volente durant le tens que il les doit tenir.

Sauf & excepte que li menuz peuples du pais gaigneurs de terres, que sont en leur propres heritages, que il avoient avant que les diz messages du Roi de France venseissent ou Roi d'Engleterre, d'eritage ou a certain tens, selonc la constume, du pais ne seront pas ostez.

Et li rendront ceus, qui tiennent les terres a gaignier, a tens, a certaine pension, celle pension par le dit tens que il doit tenir les dites terres.

Les queles choses tant terres gaaignables, comp' chastiax, seigneuries, justices, forteresces, & toutes les autres choses, qui seront mises en la main le Roi de France par ceste reson, en la maniere quelles i seront mises; il promet en bonne foi pour li, & pour ses heirs, au dit Roi d'Engleterre, pour li, & pour ses heirs, que il rendra entierement, & remettra, en la main du dit Roi d'Engleterre; ou de ses heirs, ou de ceus que il establira, ou establiront pour eus a ce, dedenz la feste de Touz Sainz prochaine avenir, se effet que ja n'avieigne, ne s'ensuivoit du traictie desusdit, & si pees n'estoit fait dedenz le dit terme.

Et devoient le diz Rois d'Engleterre & son filz aine donner ayde a garder de force, ceus, qui seront establiz, as gardes des dites terres, & leur donra & fera donner seur & sauf conduit, li dit Rois d'Engleterre, par tout son provoir apres la trieve failie, si pees, que ja n'avieigne, ne s'ensuivoit du dit traictie, a se partir o toutes leur choses des dites terres, & a retourner en leur lieux.

Et, a bien li diz Rois de France fait retenue, que savve soit a li, & au dit Roi d'Escoce, & as Escoz, ses aliez, la poursuite des choses dessus dites, & des autres que le diz Rois d'Engleterre a pris ou occupe seur eus, puis la dite premiere trieve, & des surprises & des damages qui ont este faiz par li, ou par sa partie au Roi de France, & es Escoz dessusdit, ou as autres aliez du dit Roi de France, duranz leur trievez;

Et, comme les diz messages du Roi d'Engleterre furent retenue, que savve soit a celi Roi sa poursuite des surprises, occupations, & autres dommages que il dient, que il ont este faiz par le dit Roi de France, ou par les soens, durant la trieve devandite;

Il plaist bien as gens le Roi de France, en non de li, que se aucuns dommages ont este faiz au dit Roi d'Engleterre, ou as siens, par le Roi de France, ou par les siens, durant la trieve, que il soient ramendez, & radreciez selonc la fourme de la trieve, ou souffrance.

Et toutes foiz veut & promet le diz Rois de France, que les dites terres, chastiax, seigneuries, forteresces, & toutes les choses, qui seront mises en sa main pour ceste cause, soient rendues & rebaillees entierement au dit Roi d'Engleterre, ou a ses heirs, ou a ceus que il establira, ou establiront pour eus a ce, si comme dessus est dit, dedenz le jour de la Touz Sainz devandit (non contestant article, ou protestacion contenue en ses lettres, ou autre chose qui avenir puisse) se pais ne se faisoit, si comme dessus est dit.

Et toutes les choses dessus dites, & chascune d'icelles, si come elles sont dessus devisees, les gens le Roi de France dessus diz tenront, gardiront, & accompliront tant comme en eus est, & procurront que li diz Rois de France, les tenra, gardera, & accomplira, fermement; & loiaument, & de ce envoiera ses lettres ouvertes, au dit Roi d'Engleterre contenez les paroles dessus dites.

Et est assavoir que ja soit ce, que les genz le Roi de France appellant touz jourz I. Roi d'Escoce, & dient que li, & les Escoz sont aliez du dit Roi de France, les messages le Roi d'Engleterre maintiennent touz jourz le contraire, & l'appellant I. de Baill' & dient que il n'est pas Roi d'Escoce, ne li, ne les Escoz ne sont pas aliez du dit Roi de France.

Dones a Linliscu, xxvi. jour de Janevor.

Sufferentia Scotis concessa apud Amers, per Regem Francie ratificatio.

A. D. 1301.
 An. 30 Edw. I.
 Ex Orig.
 in Thesaur. Cur.
 Receipt. Scacc.

PH par la grace de DIEU, Rois de France, a tous ceus, qui ces presentes lettres viront, salut.

Sachent tous que comme aucuns traictiez aient este eus entre nos gens, pour nous, & en nostre non, d'une part, & les messages le Roi d'Engleterre, nostre treschier cousin, pour li, & en son non, d'autre parte, en la maniere qui s'ensuit;

Traictie est & acorde a Asnieres, &c. prout prius in ipso tractatu usque hæc verba, viz.

VOL. I.

Nous les traicties dessusdit, & toutes les choses ci dessus escrites, si come elles sont dessus expresses & devisees, voulons, loons, agreons, & approuvons, & prometons, en bonne foi, les tenir, garder, & accomplir fermement, & loialement, tant comme en nous est.

En tesmoing des quelles choses nous avons fait seeler ces presentes lettres de nostre seel, faites & donn' a Saint Benoist sur Loire, le jour de Novel', l'an de Grace mil trois cens & un.

Sub sigillo magno.

A. D. 1302. | An. 30 Edw. I.

Sufferentie Scotis, nomine Regis Franciæ, concessæ per Regem Angliæ, ratificatio.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 7.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seignur d'Irland, due d'Acquitaine, a toutz ceuz, qe ces presentes lettres verront, salut.

Sachent toutz, qe come acuns treitiz eent este euz entre nos messages, pur nous, & en nostre noun, d'une part, e les gentz le Roi de France, nostre trescher cousin, pur lui, e en son noun, d'autre part, en la manere qe s'ensuit ;

Treitiz est & accordez e assurez, &c. ut supra, in tractatu dat' mense Decembris, usque ad hæc verba, viz.

Nous les treitiz desusditz, e totes les choses ci desus escrites, sicome eles sont desus expressees e devisees, voloms, looms, agreoms, & approvoms, & promettons, en bone foi, les tenir, garder & accompler ferment, e foiaiment, taunt come en nous est.

Donnees a Linliscu, le xxvi. jour de Janevor, l'an de Grace MCCC. e l'an de nostre regne trentisme.

Conductus pro nuncio ad comitissam Hollandiæ misso.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Pat. 30 Edw. I.
m. 31.
in Turr. Lond.

REX omnibus amicis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Cum mittamus Gerardum de Frenay, militem nostrum, exhibitorem presentium, ad partes transmarinas, pro quibusdam negotiis, carissimam filiam nostram Elizabetham comitissam Holland & Seland, ac dominam Fris' tangentibus, expediendis ibidem.

Vos amicos rogamus, vobis fidelibus mandantes, quatenus eundem Gerardum, nostri contemplatione recommendatum habentes, eidem aut

familiæ suæ, in personis, aut rebus eorum, in eundo ad partes prædictas, ibidem morando, & inde redeundo non inferatis, seu quantum in vobis est, inferri permittatis injuriam, molestiam, dampnum, impedimentum aliquod, vel gravamen; set eis potius saluum & securum conductum habere faciatis amore nostri, quotiens ab eodem Gerardo super hoc, ex parte nostrâ, fueritis requisiti.

In cujus, &c. usque ad festum Nativitatis sancti Johannis Baptistæ proximò futurum duraturas.

Dat' apud Rokesburgh', xii. die Februarii.

Litteræ ad magnates Hyberniæ, de guerrâ Scotiæ finaliter terminandâ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Claus. 30 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX dilecta & fideli suo, Ricardo de Burgo, comiti Ultoniæ, salutem.

Volentes, in omnem eventum, circiter finem treugæ, quam nuper Scotis duximus concedendam, si fortè pacis reformatio interim non procedat, de hominibus ad arma potentibus provideri, ut tunc, si opus fuerit, in expeditione guerræ nostræ Scotiæ viriliter procedere, & eam, Deo

propitio, possimus finaliter terminare ;
Quædam negotia, expeditionem nostram prædictam tangentia, quæ sunt plurimum nobis cordi ; commisimus & injungi fecimus dilectis & fidelibus nostris, Galfrido de Geynwill, & Johanni Wogan justiciario nostro Hiberniæ, vobis, & quibusdam aliis fidelibus nostris partium earundem, per eosdem, Galfridum & Johannem, ex parte nostrâ vivæ vocis oraculo reseranda :

Et ideò fidelitatis vestræ constantiam ex corde requirimus, & rogamus, quatinus eisdem, Galfrido & Johanni, in hiis, quæ vobis dicent ex parte nostrâ in præmissis, fidem plenariam adhibere, & ea complere velitis opere prosequente ; sicû nostrum & vestrum commodum & honorem, regni que nostri tranquillitatem diligitis & quietem.

Teste Rege, apud Morpath', xxiii. die Februarii.

REX dilecto & fideli suo Johanni filio Thomæ, salutem.

Volentes, in omnem eventum, &c. ut supra.

Et ideo, &c. quatinus eisdem, Galfrido & Johanni, vel eorum alteri, in hiis quæ vobis dicent, vel dicet, ex parte nostrâ in præmissis, &c. ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis ; videlicet,

Maur' filio Thomæ.
Regin' de Dene.
Johanni de Barry.
Petro filio Jacobi de Burmyngham.
Maur' de Rocheford.
Petro filio Meileri.
Johanni de Cogan.
Jordano de Exon'.
Waltero de Lacy.
Maur' de Caunceton.
Willielmo de Barry.
Edmundo le Butiller.
Maur' de Carreu.
Johanni Mastravers.
Johanni le Botiller.
Eustachio le Poer.
Georgio de Rupe.
Johanni le Poer.
Hugoni Purcel.
Odoni de Barry.
Thomæ de Cantewell.
Herberto Damareys.
Richardo Talun.
Matthæo de Caunceton.
Willielmo de Burgo.
Richardo de London'.
Henr' de Vernouil.
Thomæ de Maunderville.
Petro le Petit.
Reginaldo de Kynet.
Reymundo de Burgo.

Johanni Drull.
Johanni filio Roberti.
Philippo Cristophre.
David de Rocheford.
Roberto Haket.
Johanni filio Johannis.
Henrico de Casell.
Maur' de Lees.
Hugoni de Lees.
Johanni Harald.
Johanni de Dandon.
Henrico Russet.
Willielmo le Waleys.
Thomæ Engleys.
Thomæ filio Ris.
Philippo le Mareschall.
Almarico de Beauaso.
Roberto Bagot.
Nicholao Deveneys.
Philippo Olf.
Roberto de Bonevill.
Thomæ Maunsell.
Roberto de Lees.
Thomæ del Ille.
Maur' de London'.
Galfrido filio Richardi.
Johanni filio Pointz.
Johanni Bretmanth'.
Richardo le Botiller.
Willielmo le Botiller.
Johanni le Botiller.
Johanni Christophre.

Johanni filio Roberti le Poer.
Richardo de Whitfeld.
Miloni le Bret.
Galfrido le Bret.
Galfrido de Cogan.
Richardo de Val.
Waltero de Val.
David filio Ade de Sancto Albino.
Galfrido de Norragh'.
Stephano le Poer.
Miloni de Rupeforti.
Henrico filio Henrici de Rupeforti.
Henrico filio Simonis de Rupeforti.
David Masiner.
Johanni de Bonevill.
Roberto Persevall.
Walramo de Wylesleye.
Johanni Comyn.
Henrico filio Ririth'.
Gerald Tyré.
Johanni de Hothum.
Olivero filio Eynon.
Fulconi de la Freigne.
Willielmo le Graunt'.
Willielmo de Sancto Leodegar'.
Anselmo de Gras.
David de Gras.
Johanni le Ercedekne.
Silvestro le Ercedekne.
Willielmo le Ercedekne.
David de Barry de Rathcormok.
Matheo de Milburn.
Roberto filio David.
Henrico de Bermyngham.
Willielmo le Poer.
Waltero le Poer.
Miloni Baroni de Overk.
Roberto de Sorthales.
Edmundo de Gras.
Johanni filio Hugonis de Rupeforti.
Laur' de Rupeforti.
Philippo Purcel.
Maur' Purcel.
Ada Purcel.
Johanni Talun.
Meiler Candal.
Willielmo Traharn.
Johanni de Lypet.
Gilbert de Sutton.
Ada de Rupe.
Johanni filio Henrici.
Richardo Wyttege.
Hamoni de Gras.
Simoni filio Richeri.
Galfrido Harold.
Johanni filio Ririth'.
Waltero de Kenleye.
Jacobo de Ketyng.

Johanni Assyk.
Nicholao Crok.
Willielmo filio Willielmi.
Reymundo de Carreu.
David Burdunn.
Auberto de Kenleye.
Theobaldo de Verdun.
Hugoni de Lacy.
Edmundo de Lacy.
Richardo Tyrel.
Thome de Ledwich.
Johanni Taut.
Richardo Maweyfn.
Richardo filio Johannis.
Thomæ filio Alfredi.
Philippo de Barry de Rencorram.
David de la Roche.
Johanni filio Johannis le Poer.
Thomæ filio Philippi.
Gilberto le Waleys.
Willielmo de Cantelon.
Willielmo de Caunceton.
Maur' le Ercedekne.
Reymundo Keneseg'.
Balduino filio Philippi.
Gerardo filio Mauricii.
Johanni Crok.
Nigello le Brun.
Johanni le White de Rathregan.
Donaldo Roth. Macarthin.
Thetherico Ebryan.
Johanni Haket.
Waltero Appelgard.
Thomæ de Saresfeld.
Johanni de Saresfeld.
David filio Johannis de Cogan.
Bernardo de Mithe.
Willielmo de Staunton.
Miloni filio Thomæ.
Roberto Baret.
Roberto de Caunceton.
Philippo le Bret.
Johanni de la Pille.
Richardo de la Pille.
Willielmo filio Philippi Barry.
Willielmo filio Willielmi Barry.
Roberto Arundel.
Roberto filio Petri.
Edmundo de Curcy.
Johanni filio Roberti de Obathun.
David de Caunceton'.
Jordano de Caunceton'.
Willielmo filio Philippi de la Roche.
Philippo de Mithe.
Johanni de Mithe.
Henrico de Cogan.
Jacobo de la Chapete.
Richardo Clement.
Gioto Kokerele.
Odoni O Conethor.
Donaldo O Nel'.

A. D. 1302. | An. 30 Edw. I.

Ad tractandum cum magnatibus Hybernæ, super expeditione guerræ Scotiæ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Claus. 30 Edw. I.
m. 16. d. in Cedula
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Galfrido de Geynville, salutem. Volentes, in omnem eventum, &c. ut supra, finaliter terminare:
Per quod nos, de fidelitate, circumspectione, & industria vestra plenam fiduciam optinentes, vobis, & dilecto & fideli nostro Johanni Wogan, justiciario nostro Hiberniæ; Tractandi & conveniendi cum dilecto & fideli nostro, Richardo comite Ultoniæ, magnatibus, & aliis de terrâ nostrâ prædictâ, quod veniant ad nos, cum equis & armis, in expeditionem guerræ nostræ Scotiæ.

Per litteras nostras patentes commissis potestatem, prout in eisdem litteris nostris videre poteritis contineri, & idem justiciarius, cui super hiis aperuimus plenam mentem nostram, dicere vobis sciet;
Nos affectuosè requirimus & rogamus, quatinus ad præmissa faciendâ, unâ cum præfato justiciario, modis omnibus intendatis; sibi in præmissis omnibus, & præmissa tangentibus quovismodo, fidem plenariam adhibentes.
Et, ut ea celerem effectum & debitum sortiantur, interponatis efficaciter partes vestras, sicut de vobis specialiter confidimus, & nostrum ac vestrum commodum & honorem, regniq; nostri tranquillitatem diligitis & quietem.
Teste Rege apud Morpath xxiii. die Februarii.

Littera Regis, ad Papam pro expeditione eorum quæ restant pronuntianda, super negotio compromissi.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.
Beatitudini vestræ notum facimus per præsentem quod dudum, ante terminum festivitatis sancti Andree Apostoli proximò præteritum, dilectos & fideles nostros;
Walterum Coventrensem & Lichfeldensem episcopum;
Et nobiles viros, Amadeum comitem Sabaudie;
Otonem de Grandissono, militem;
Et magistrum Gerardum de Wyppneys, archidiaconum Richemundie;

Specialibus litteris & nunciis, cum magnâ precum instantiâ, ad assumendum laborem ad vestram præsentiam accedendi requisiverimus diligenter;
Ipsi tamen, ob quamplures causas notabiles, & evidentes rationes, se in hac parte multipliciter excusarunt, prout jam de novo ad nostrum pervenit auditum; de quo tædio afficimur in immensum.
Ne igitur vestra finalis pronuntiatio, in memorato compromissi negotio, quantum ad nos attinet, propter ipsorum comitis & militis absentiam, impediatur (quod absit) quomodolibet, vel etiam differatur;
Prælibatos, episcopum & magistrum Gerardum, & utrumque eorum, in solidum (ita quod non sit melior conditio occupantis) ad audiendum, pro nobis, & nostro nomine, pronuntiationem vestram, voluntatem & beneplacitum super hiis, quæ inter præfatum Regem Franciæ & nos, per vos, virtute compromissi prædicti, restant pronuntianda, vel etiam faciendâ;
Nostros veros, speciales, & legitimos nuncios facimus, atque constitimus procuratores, præsentium per tenorem:
Ratum & firmum habituri quicquid iidem, episcopus & magister, vel eorum alter, nostro nomine faciendum duxerint, vel duxerit in præmissis.

ad vestræ sanctitatis præsentiam providimus destinandos:
Quos simul, vel saltem tres ex eis, ad audiendum complementum, perfectionem, ac totalem consummationem pronuntiationis & reformationis pacis, in negotio compromissi, per magnificum principem Regem Franciæ & nos in vos facti, juxta formam & continentiam ejusdem, procuratores nostros & nuncios facimus speciales.
Et licet supradictos, comitem & militem, qui jus nostrum & statum negotii pro parte nostrâ præcipuè noverunt, & aliis nuncii & procuratores nostri in eodem negotio compromissi, prout vestra novit sanctitas, extulerunt;

In cujus rei testimonium præsentem litteras, nostri sigilli munimine roboratas, beatitudini vestræ duximus dirigendas.
Dat' apud Derlington, v. die Martii, anno regni, &c. xxx.

Ad Papam, super eodem negotio compromissi.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. &c. Edwardus, ejusdem, &c. ut supra, devota pedum oscula beatorum.
Ad audiendum, pro nobis & nostro nomine, pronuntiationem, voluntatem & beneplacitum vestrum, super hiis, quæ, inter magnificum principem . . . Regem Franciæ & nos, per vos, virtute compromissi, per præfatum Regem & nos in vos facti, restant pronuntianda vel etiam faciendâ;
Dilectos & fideles nostros, Walterum Coventrensem & Lichfeldensem episcopum, & magistrum Gerardum de Wyppneys archidiaconum Riche-

mundiæ, & unumquemque eorum in solidum (ita quod non sit melior conditio occupantis) nostros veros, speciales, & legitimos nuncios, & procuratores facimus, & constituimus per præsentem:
Ratum & firmum habituri quicquid iidem, episcopus & archidiaconus, vel eorum alter, nostro nomine, faciendum duxerint, vel duxerit in præmissis.
In cujus rei testimonium præsentem litteras, nostri sigilli munimine roboratas, beatitudini vestræ duximus dirigendas.
Dat' apud Derlyngton, v. die Martii anno regni, &c. xxx.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, per quam petit ne Rex concipiat rancorem contra Jo' de Lovetot, in inquirendo & prosequendo episcopum Coventr' & Lichfeld', super quibusdam excessibus ab eo commissis.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dni, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Eam gerimus de magnificentia tuâ fiduciam, quod tu, tanquam princeps catholicus & devotus, debitum habens ad nos, & sedem apostolicam, matrem tuam, devotionis affectum, preces nostras reverenter admittas, & favore benigno prosequaris.
Nos enim illas eo confidentiùs tibi dirigimus, quò regalem excellentiam benivolentiâ prosequimur ampliori.
Dudum siquidem Gualterum Coventrensem & Lichfeldensem episcopum, occasione quorundam excessuum, qui commissi dicebantur ab eo, ad nostram fecimus presentiam evocari:
Et postmodum, per nostras certi tenoris litteras, venerabili fratri nostro . . . archiepiscopo Cantuariensi, ejusque collegis injunximus, ut super certis articulis, quos eisdem sub bullâ nostrâ misimus interclusos, inquisitionem faciant contra eum:
Quibus. adhuc per alias nostras mandavimus litteras, ut dilectum filium

Johannem de Lovetot, militem, London' dioc' ad hujusmodi inquisitionis prosecutionem admittant.
Cum autem, sicut accepimus, dictus episcopus, occasione hujusmodi citationis & inquisitionis, quas idem miles fieri procuravit, rancorem conceperit contra ipsum, teque nihilominus provocari contra eundem militem procurarit:
Nos, eundem militem paternâ benevolentia prosequentes: nec volentes quod tu, occasione hujusmodi, malvolentiam vel rancorem habeas erga eum; neque quod ipse, propter tui timorem, ab hujusmodi negotii prosecutione desistat, ne veritas valeat occultari:
Sinceritatem tuam rogamus, & hortamur attentè, quatinus omnem indignationem, siquam forsitan contra dictum militem concepisti, deponas, ipsum ad gratiam tuam, ob nostram, & apostolicâ sedis reverentiam clementer admittas; securitatem sibi plenariam concedendo commorandi in regno tuo, ac dictum negotium liberè prosequendi; preces nostras in hac parte taliter implexurus, quod regalem celsitudinem valeamus, de devotionis plenitudine, in Domino meritò commendare.
Dat' Later', viii. id' April', pontificatus nostri anno octavo.

Sub filo canabeo.

Rogerus le Bygod Regi reddit dominium comitatus Norff' & marescalciam Angliæ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Claus. 30 Edw. I.
m. 14. d.
in Turr. Lond.

OMNIBUS ad quos presens scriptum pervenerit, Rogerus le Bygod comes Norff' & marescallus Angliæ, salutem in Domino.
Sciatis nos reddidisse, remisisse, & omnino quietum clamasse, pro nobis & heredibus nostris, magnifico principi & domino nostro karissimo, domino Edwardo, Dei gratia, Regi Angliæ illustri, quicquid juris, honoris & domini habuimus, nomine comitis, in comitatu Norff' & marescalciam Angliæ; habenda & tenenda eidem domino Regi & heredibus suis, cum omnibus & singulis ad ea qualitercumque pertinentibus, quocumque nomine censeantur, quæ de nobis & heredibus nostris imperpetuum:
Ita quod nos, vel heredes nostri, seu aliquis nomine nostro, nichil juris vel clamii, in eisdem aut suis pertinentiis quibuscumque, decetero vendicare poterimus vel habere.
In cujus rei testimonium sigillum nostrum huic scripto duximus apponendum.

Huius testibus, Dominis Johanne de Langeton, archidiacono Cantuar' & cancellario Angliæ.
Rogero le Brabazon, justiciario domini Regis.
Johanne de Drokehefford, custode garderobe domini Regis.
Johanne le Bygod.
Willielmo de Ormesby, justiciario domini Regis.
Willielmo de Carleton, barone de scaccario.
Waltero de Gloucestr', escaetore citra Trentam.
Hugone Wak.
Johanne Filloi.
Roberto de Bardelby clerico, & aliis.

Dat' in abbaciâ sancti Johannis de Colecestr', duodecimo die mensis Aprilis, anno regni predicti domini Regis tricesimo.

Duplicatur.

Procuratorum tractandi de reformatione pacis inter Reges Angliæ & Franciæ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX universis, presentes litteras inspecturis, salutem.
Noverit universitas vestra quod nos, de fidelitate & circumspicione dilectorum & fidelium nostrorum,
Nobiliū virorum, Amadei Sabaudie, & Henrici de Lucy Lincolnie, comitum; Adomari de Valentia, consanguineorum nostrorum; Ottonis de Grandissono.
Hugonis le Despenser, Amaneni domini de le Breto, militum; Magistri Willielmi de Grenefeld decani Ciceriæ, & Johannis de Berenyk decani Wyburn.

Plenam fiduciam optinentes, ipsos nostros facimus, ordinamus & constituimus veros & legitimis procuratores & nuncios speciales:
Dantes eisdem, & majori parti eorundem, generalem, liberam & plenam potestatem, ac speciale mandatū tractandi de reformatione pacis & concordie inter nos, & excellentissimum principem Philippum, Regem Franciæ illustrem, ac de his quæ ad pacem pertinent:
Et super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, censis, questionibus, dampnis, injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent inter nos & ipsum Regem, occasione quocumque:

Ac tractatum hujusmodi quocumque firmitate vallandi, petendi, stipulandi, recipiendi, retinendi, dimittendi, remittendi, renunciandi, acquietandi, paciscendi, componendi, transigendi, concordandi, & conveniendi: quodlibet etiam genus liciti sacramenti in animam nostram præstandi:
Ac omnia & singula faciendi, quæ sunt paci & concordie, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentibus essemus, etiamsi mandatū exigant speciale; volentes omnia & singula, necessaria & utilia, ad faciendum & complendum præmissa, & quodlibet præmissorum, pro specialiter expressis & enumeratis haberi.
Promittentes insuper, pro nobis & heredibus nostris, ratum & firmum habere, & habituri quicquid per dictos procuratores & nuncios nostros, vel majorem partem eorundem, in formâ superius expressâ, gestum, actum & factum, seu etiam procuratum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.
Super quibus approbandis, tenendis, servandis, faciendis & complendis, nos, & heredes nostros, & bona nostra omnia obligamus.
Et hoc omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per has nostras litteras patentes, sigilli nostri munimine roboratas.
Dat' apud Dewyses, xxv. die Aprilis, anno Domini MCCCII. regni vero nostri tricesimo.

De transgressionibus contra formam treugarum cum Francia emendandis.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Vascon.
30 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

LE Roi a touz ceus, qui ces lettres verront, salut.
Sachent touz qe, come en la suffrance ou abstinence;
Accordee & faite, entre nous, pur nous, e pur nos heirs, nos homes, souzmis, alliez, & aidantz d'une part;
Et le Roi de France, por lui, & por ses heirs ses homes, souzmis, alliez, & aidantz d'autre;
Sur les descordz & guerres, que estoient entre nous, nos homes, souzmis, alliez & aidantz d'une part, & le dit Roy de France, ses homes, souzmis, alliez, & aidantz d'autre;
Eit este ordene & accordee qe nous emederoms, ou feroms emender les entreprises, trespas, & les forfetz, que par nous, ou par aucun de nos homes, souzmis, alliez, e aidantz seroient fetz contre la suffrance ou abstinence desudite; si ensi avenoit qe aucuns en feussent fetz.
Et qe nous mettrons certaines persones por fere garder la dite suffrance, & por fere emender, tout de plein, & sanz delai, ove ceus q' le dit Roi de France, i mettroit, les entreprises, trespas, & les forfaitz qe seroient fait, coudre la dite suffrance, par nous, ou par aucun de nostre partie desudite, sicome il est plus pleinement contenu en nostre lettre, faite sur la dite suffrance.
Nous, a ces entreprises, trespas, & forfaitz taxer, declarer, juger, & fere emender, & mettre a execution les emendes quant a la partie de nous, e de nos desuditz, es parties de Gascoigne, & es lius voisins;

Mettoms Pierres de Villenove, chevalier, oveques celui a qui le dit Roi de France ad commis, ou commetra sur ces, & semblables choses de sa partie, son poer;
Et voloms & mandoms q' il, soloune la forme de la suffrance desudite, jure qe bien e loiaument, & si hastivement, come il porra, en bone manere taxera, & jugera, oveques celui, a qui le dit Roi de France ad commis, ou commetra, sur ces choses, son poer, les emendes des dites enterprises, trespas & forfaitz; e les serra mettre a execution, quant a la partie de nous, & de nos desuditz.
Et voloms, & mandoms a touz nos homes, souzmis, alliez, & aidantz, que a ceo, qe les ditz Pierres, e celui, a qui le dit Roy de France ad commis, ou commetra, sur ces choses, son poer, come desus est dit, taxeront, jugeront, & declareront acordeement ensemble, par leur lettres, sur les emendes des dites enterprises, trespas & forfaitz, obeissent, & entendent, du tout, au dit Pierres: car nous averoms ferm e estable ceo qe il en taxeront, jugeront & declareront acordeement, par leur lettres; & promettons que nous les feroms garder & accomplir.
En tesmoignance des queus choses nous avoms fait fere cestes nos lettres overtes, seallees de nostre seal.
Dones a Chattham, le xii. jour de Juin.

Rex reddidit honorem comitis Norff' & marescalciam Angliæ, Rogero le Bigod.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Cart. 30 Edw. I.
n. 24.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopus, &c. salutem. Sciatis quod cum dilectus & fidelis noster Rogerus le Bigod, nuper comes Norff' & marescallus Angliæ, per cartam suam nobis reddiderit, remisit, & omnino quietum clamaverit pro se & heredibus suis, quicquid juris, honoris & domini habuit, nomine comitis, in comitatu Norff', & etiam marescalciam Angliæ: habenda & tenenda de nobis & heredibus nostris, cum omnibus & singulis ad ea spectantibus, quocumque nomine censeantur, quæ de ipso Rogero & heredibus suis imperpetuum, prout in cartâ predictâ plenius continetur:
Volentes eidem Rogero, gratiam in hac parte specialem, dedimus & concessimus, pro nobis & heredibus nostris, totum jus, honorem & domi-

nium predicta, necnon marescalciam predictam, habenda & tenenda eidem Rogero & heredibus de corpore suo procreatis, de nobis & heredibus nostris, cum omnibus & singulis ad ea spectantibus, quocumque nomine censeantur, adeo integrè, sicut idem Rogerus ea habuit & tenuit die concessionis, remissionis, & quiete clamancie predictarum imperpetuum:
Et si contingat quod predictus Rogerus obierit sine herede de corpore, suo procreato; tunc, post mortem ejusdem Rogeri, predicta jus, honor & dominium, ac marescalcia predicta, cum omnibus pertinentiis suis, ad nos & heredes nostros integrè revertantur & remaneant, quæ de aliis heredibus predicti Rogeri imperpetuum:
Quare volumus & firmiter precipimus, pro nobis & heredibus nostris, quod predictus Rogerus habeat & teneat predicta jus, honorem & domi-

A. D. 1302. | An. 30 Edw. I.

nium, & eciã marescalciam predictam, sibi & heredibus suis de corpore suo procreatis, de nobis & heredibus nostris, cum omnibus & singulis ad ea spectantibus, quocumque nomine censeantur, aded integrè, sicut idem Rogerus ea habuit & tenuit, die concessionis, remissionis & quiete clamancie predictarum imperpetuum :

Et si contingat quod predictus Rogerus obierit sine herede de corpore suo procreato, tunc post mortem ejusdem Rogeri, predicta jus, honor & dominium ac marescalcia predicta cum omnibus pertinentiis suis, ad nos & heredes nostros integrè revertantur & remaneant quieta de aliis heredibus predicti Rogeri imperpetuum sicut predictum est.

Hiis testibus veterabilibus patribus,

R. Cantuar' archiepiscopo totius Anglie primate.

J. Lincoln, } episcopis.

S. Sarum, }

Johanne de Warena comite Surr'.

Thoma comite Lancast'.

Henrico de Lacy comite Lincoln'.

Automaro de Valencia.

Johanne de Sancto Johanne.

Wallero de Bello-Campo senescallo hospicii nostri, & aliis.

Dat per manum nostram apud Westm', xii. die Julii.

De interceptionibus in ducatu Aquitaniae, contra formam sufferentiae factis, emendandis.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.

Rot. Vascou.

30 Edw. I. m. 2.

in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis, ministris & subditis suis ducatus Aquitaniae, salutem.

Cum serenissimus princeps, Rex Francia;

Ad faciendum sufferentiam, inter ipsum, pro se, suisque heredibus, hominibus, subditis, confederatis & auxiliatoribus ex parte unâ;

Et nos, pro nobis, nostrisque heredibus, hominibus, subditis, confederatis, & auxiliatoribus ex alterâ initam, observari;

Et ea quæ contra eandem sufferentiam per ipsum Regem, vel aliquos, seu aliquem, de suis hominibus, subditis, confederatis, & auxiliatoribus, supprisa, seu aliâs facta fuerint, emendari;

Simonem de Marcheis militem, pro parte suâ, ad partes ejusdem ducatus, unâ cum Petro de Villa Nova milite, per nos ad hoc specialiter assignato, duxerit destinandum;

Nos, ut ea, quæ per eosdem milites, juxta formam dictæ sufferentiæ, sunt complenda, perducantur securius & liberius ad effectum, eidem Simoni & familiæ suæ, & omnibus aliis, quos pro negotio prædicto necessarios vel utiles esse putaverit, salvum & securum conductum per totam terram nostram ejusdem ducatus duximus concedendum.

Vobis mandantes quod eidem Simoni, familiæ, & aliis, quos pro negotio prædicto idem Simon secum duxerit evocandos, unâ cum equitaturis, & omnibus bonis suis, in terrâ nostrâ ejusdem ducatus salvum & securum conductum habere faciatis; non inferentes eisdem, nec inferri permittentes dampnum, injuriam, impedimentum, aut gravamen.

In cujus, &c. usque ad proximum festum Sancti Andreae Apostoli duraturum.

Dat' apud Westm', vicesimo quarto die Julii.

Rex concessit Mariae filiae suæ, sanctimoniali apud Ambresbur', quadraginta robora ad focum in camerâ suâ, percipiendâ.

A. D. 1302.—An. 30 Edw. I.

Pat. 30 Edw. I. m. 14.

in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Scitis nos dedisse & concessisse, pro nobis & heredibus nostris, carissimæ filiae nostræ Mariæ, sanctimoniali fontis Ebroldi, apud Ambresbur' commoranti;

Quadraginta robora, singulis annis, in forestis nostris de Chuyt & Bokholt, per manus custodum earumdem forestarum, qui pro tempore fuerint, ad focum ejusdem filiae nostræ, in camerâ suâ, quândiu moram apud Ambresbur' fecerit, percipiendâ.

In cujus, &c. Teste Rege, apud Westm', decimo die Augusti.

Concessiones eidem Mariæ factæ, in recompensationem ducentarum libr' & etiam pro viginti doliiis vini, ad sustentationem cameræ suæ.

A. D. 1302.

An. 30 Edw. I.

Pat. 30 Edw. I.

m. 14.

in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Scitis quod, in recompensationem ducentarum librarum, quas nuper, pro nobis & hæredibus nostris, concessimus carissimæ filiae nostræ Mariæ, sanctimoniali fontis Ebroldi, apud Ambresbur' commoranti, singulis annis, ad sustentationem cameræ suæ, ad scaccarium nostrum percipiendas;

Et etiam pro illis viginti doliiis vini, quæ eidem filiae nostræ similiter concessimus, singulis annis, per manus vicecomitis nostri Suth' qui pro tempore fuerit, percipiendâ, quândiu ipsa filia nostra infra regnum nostrum Angliæ fuerit;

Concessimus ei manerium de Cosham, cum pertinentiis in comitatu Wiltes' in valorem quaterviginti & decem & septem librarum;

Burgum Wilton, & Bereford, cum pertinentiis in eodem comitatu, præter elemosinas constitutas; in valorem quatuor librarum;

Manerium de Sherston cum pertinentiis, in eodem comitatu; in valorem sexaginta librarum;

Manerium de Forstoke, cum pertinentiis, in comitatu Dors'; in valorem decem & octo librarum;

Manerium de Herdecote, cum pertinentiis in comitatu Sumers'; in valorem decem & septem librarum;

Et maneria de Freskewatre & Whytefeld, in Insula Vecta, cum pertinentiis, in comitatu Suth'; in valorem sexaginta & decem librarum, tresdecim solidorum, & quatuor denariorum;

Habenda & tenenda eidem filiae nostræ, ad sustentationem cameræ suæ, quândiu vixerit, & infra regnum nostrum fuerit supradictum.

In cujus, &c.

Teste ut supra.

Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de dispensatione super matrimonio inter comitem Herefordiæ & comitissam Hollandiæ, filiam Regis.

A. D. 1302.

An. 30 Edw. I.

Ex Orig.

in Thesaur. Cur.

Receipt. Scacc.

BONIFACIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio, nobili viro, Humfrido comiti Herefordensi, & dilectæ in CHRISTO filie, nobili mulieri, Elizabethæ, natæ carissimi in CHRISTO filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, relictae quondam Johannis comitis Hollandiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Romani Pontificis præcellens auctoritas qualitates negotiorum, statum, conditiones, & merita personarum diligenti circumspectione prospiciens, nonnulla interdum certis personis, quæ aliâs forent illicita, concedit de suæ plenitudine potestatis: tunc in illis rigorem justitiæ mansuetudine temperans, & quod negant jura, de gratiâ benignitatis indulgens; præsertim cum necessitas exigit & causa rationabilis id exposcit.

Sanè petitio, pro parte carissimi in CHRISTO filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, patris tui, filiae Elizabeth & nostræ, nuper nobis exhibita, continebat;

Quod, ad sedandum & obliviscendum rancores, odia, dissensiones, & discordias, quæ ab olim in regno Angliæ, inter prædictum Regem, & quondam Humfredum comitem Herefordensem, patrem tuum, fili comes, dum viveret, ac successivè te aliquando proventura ex conjecturis verisimilibus timebantur;

Et ad consolidandum, in regno ipso, veræ pacis & dilectionis integræ

unitatem, perpetui roboris firmitate, desideratis invicem matrimonialiter copulari.

Sed obsistentibus vobis tertio affinitatis, & quarto consanguinitatis gradibus, quibus vobis invicem attinetis, id duci non potest, absque dispensatione sedis apostolicæ, in effectum.

Quare idem Rex & vos nobis humiliter supplicastis, ut providere vobis super hoc de oportuna dispensationis gratiâ misericorditer dignaremur.

Nos igitur vestram, & aliorum de regno prædicto, in quo erga DEUM & Romanam ecclesiam plena viget devotio, quietem & pacem meritò affectantes; ac sperantes quod ex matrimonio prædicto, si fiat, hujusmodi rancores & odia de regno ipso radicitus evellentur, & prosperitatum illi provenient incrementa, cum nulla ex eodem matrimonio proventura scandala formidentur, ipsius Regis & vestris supplicationibus inclinati, vobiscum, ut, impedimento hujusmodi tertii affinitatis & quarti consanguinitatis graduum non obstante, matrimonium invicem contrahere licitè valeatis, si ad id dicti Regis accedat assensus, auctoritate apostolicâ, de speciali gratiâ dispensamus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ dispensationis infringere, &c.

Dat' Anagninæ, iv. id' Augusti, pontificatus nostri anno octavo.

Sub filis sericis flavis rubeisque coloris.

A. D. 1302. | An. 30 Edw. I.

*Bullâ Bonifacii VIII. Papæ; per quam imponit episcopo Glasguen', quod fuit suscitator discordiæ inter Regem Angliæ & Scotos.*A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.**B**ONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri episcopo Glasguen', salutem & apostolicam benedictionem.

Gravi mentis turbatione movemur & vehementi cordis afflictione gravamur, cum de prælatis ecclesiarum illa nostris auribus referuntur, quæ sunt honestati contraria, & pontificali derogant dignitati.

Profecto non sine grandi admiratione percepiimus quod tu, sicut lapis offensionis, & petra scandali, divinæ majestatis offensam, tuæ salutis & famæ dispendium, ac regni Scotiæ grave dampnum & periculum non evitans, totius turbationis, dissentionis & discordiæ, quæ fuit, & est inter carissimum in CHRISTO filium nostrum Edwardum Regem Angliæ illustrem, & Scotos; ex quâ grava animarum discrimina, strages hominum, & dampna rerum innumera obverunt, inductor & fautor præcipuus exististi.

Verum cum ex hiis Deo & hominibus reddaris obnoxius, decet te

assumere & prosequi penitentis spiritum super eis, & tua efficaciter convertere studia, qualiter super tam gravibus discrimenibus tuo satisfacere valeas Creatori, ut si hujusmodi discordiarum, & guerrarum actor extiteris; promotor & reformator pacis & concordie pro tuis viribus comproberis.

Cum itaque nos, inter eodem Regem & Scotos reformam pacem, & solidari concordiam cupientes, super hoc universis prælatis Scotiæ speciales nostras litteras dirigamus fraternitatem tuam monemus, & hortamur attentè, per apostolica tibi scripta districtè præciendo mandantes, quatinus promotioni eorum, quæ tibi, & prælatis ipsis in genere scribimus, tua studia, & operationes cum diligentia summâ convertens, procures & facias quod, juxta ipsarum continentiam litterarum, nostris monitis, exhortationibus, & præceptis devotè & efficaciter intendatur.

Dat. Anagninæ, id' Aug', pontificatus nostri anno octavo.

Sub filo canabeo.

*Bullâ Bonifacii VIII. Papæ, quâ universos episcopos Scotiæ hortatur ad pacem cum Rege Angliæ; ne cogatur aliud remedium adhibere.*A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.**B**ONIFACIUS episcopus, servus servorum DEI, venerabilis fratribus, episcopis per regnum Scotiæ constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter assiduas curas, & immensas sollicitudines, quæ nobis ex ministerio apostolicæ servitutis incumbunt, de statu catholicorum orbis terræ principum & regnorum sollicitè cogitare nos convenit, ut in regnis ipsis, quietis, tranquillitatis & pacis gratia nutriatur, nè, illis dissensionum turbine fluctuantibus, animisque populorum circa exercitium guerrarum intentis, ac emergentibus exindè corporum animarumque dispendiis, devotio tepeat in eisdem, & cultus Christianæ fidei minuatur.

Sed licet ad singulas regiones, sub ejusdem professione fidei constitutas, mentis nostræ diffundamus intuitum, tamen ad statum regni Scotiæ tantum mirum ferventius excitamur, quanto illud carius noseitur in nostris, & Apostolicæ sedis præcordiis constitutum.

Nostis quidem, & plurimorum, quinimmo universorum fere notitia non ignorat quod, peccatis exigentibus, multiplicata jam longo decursu temporis gravis discordia inter vos, & alios incolas dicti regni ex parte unâ, & carissimum in CHRISTO filium nostrum Edwardum Regem, & regnum Angliæ illustrem ex alterâ, dudum ex diversis causarum suborta generibus, quarum vos incentores, fautores & nutritores præcipuus communis tenet opinio, utrumque regnum in guerrarum discrimine posuit, & magnam hinc inde animarum, & corporum læsionem, utinam! non exterminationem induxit.

Verum cum ex hiis nos, & Romana mater ecclesia multiplicibus afficiamur angustiis, & gravibus molestiis perturbemur, & Terræ Sanctæ, quam men-

taneis oculis depressam, utinam! non prostratam cum anxietate respicimus, dispendia & turbationes immineant;

Nos, exemplo illius qui de populo suo, fomitibus odiorum exclusis, voluit in eo pacis superseminari consilia, sollicitudinem nostram libenter exponimus, & studia nostra desideranter convertimus & labores, ut, sedatis scandalis, & discordiis amputatis, vera pax, & plena concordia hinc inde, dante Domino, reformetur.

Ideoque fraternitatem vestram monemus, & hortamur attentè, per apostolica vobis scripta, in virtute obedientiæ, districtè præciendo, mandantes, quatinus, attendentes quod, dum vos tantorum malorum culpa reddidit obnoxios, dum Scoticum populum, ejus vos decet esse ductores providos, & salutaris directores, sicut oves errantes, per devia tempestatum obductis; & in angustiam desolationis irreparabilis incitatis, multum famæ vestre depedit & salutis, oculos, mentes & actus vestros erigatis reverenter ad Dominum, & de scandalorum iniis vos, & prædictum populum ad salutis, pacis & concordie semitas reducentes, studia vestra diligenter & sollicitè convertatis, ut, rancoribus exclusis, & odiis, ac derelictis scandalis, pacis aménitas, & tranquillitatis comoda, Domino faciente, proveniant perpetuis, dante ipso, temporibus duratura.

Sic vos in præmissis diligenter & efficaciter habituri, quod odire scandala, & promovere pacem vos laudanda opera evidentè ostendant, & nos providentiam vestram exindè commendare meritò valeamus; nec cogamur super hiis aliud remedium adhibere.

Dat. Anagninæ id' Aug. pontificatus nostri anno octavo.

Jac. G.

Sub filo canabeo.

*Procuratorium pro Amadeo comite Sabaudiæ & aliis, ad tractandum de pace inter Reges Angliæ & Franciæ.*A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.**R**EX universis, presentes litteras inspecturis, salutem. Noverit universitas vestra quod nos, de fidelitate & circumspicione dilectorum & fidelium nostrorum, nobilium virorum,*Amadei Sabaudiæ, &
Henrici de Lacy, Lincolnie, comitum,
Adomari de Valentia, consanguineorum nostrorum;
Otonis de Grandisono,
Ananeni domini de Lebreto, militum;
Magistri Willielmi de Grenefeld, decani Cicestrie, &
Magistri Roberti de Pykering, canonici Eboracensis;*

plenam fiduciam optinentes, ipsos nostros facimus, ordinamus & constituimus veros & legitimos procuratores, & nuncios speciales:

Dantes eisdem, & majori parti eorundem, generalem, plenam, & liberam potestatem, ac speciale mandatam, tractandi de reformatione pacis & concordie inter nos, & excellentissimum principem Philippum Regem Franciæ illustrem, ac de hiis, quæ ad pacem pertinent; & super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, quæstionibus, dampnis, injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent inter nos, & ipsum Regem, occasione quæcumque:

Ac tractatum hujusmodi quæcumque firmitate vallandi, petendi, stipulandi, recipiendi, retinendi, dimittendi, remittendi, renunciandi, acquietandi, paciscendi, componendi, transigendi, concordandi, & conveniendi:

Quodlibet etiam genus liciti sacramenti, in animam nostram præstandi; ac omnia & singula faciendi, que sunt pacis & concordie, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentibus essemus, etiamsi mandatam exigant speciale.

Volentes omnia & singula, necessaria & utilia ad faciendum & complementum præmissa, & quodlibet præmissorum, pro specialiter expressis & enumeratis haberi.

Promittentes insuper, pro nobis & hæredibus nostris, ratum & firmum habere, & habituri quicquid per dictos procuratores & nuncios nostros, vel majorem partem eorundem, in forma superius expressâ, gestum, actum & factum, seu etiam procuratum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum. Super quibus approbandis, tenendis, servandis, faciendis & complendis, nos, et hæredes nostros, & bona nostra omnia obligamus.

Et hoc omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per has nostras litteras patentes, sigilli nostri munimine roboratas.

Dat. apud Westm. xv. die Augusti, anno Domini MCCCII. regni vero nostri tricesimo.

*Salvus conductus pro Scotis.*A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.Pat. 30 Edw. I.
m. 12.
in Turr. Lond.**L**E Roi a touz ses baillifs & foiauz, as queus cestes presentes vendront, salut.

Sachez nous avoir resceu, en nostre sauf & seure conduit, des gentz d'Escoce, jesques au nombre de sys personnes, les queus mestre Johan del Hospital clerk, & Gobert de Heleuille chevalier, ou le un de eaus, messages le noble prince, monsieur Philippe, par la grace de DIEU, Roi de

France, nostre treschier cousin, voddront, ou vodroit nomer, ou eslire, en alant & venant, demorant & retornant parmi nostre reaume, ove lui meigne, chevaus, herneys, & leur autre biens.

Pur quoi nous vous mandoms & comandoms, que les dites personnes, jesques au dit nombre, en alant, venant, demorant, & retornant parmi nostre reaume, ove leur meinsnee, chevaus, herneys, & leur autres biens, ausi come desus est dit, meyntenez, & defendez.

E ne facez, ne soeferez que leur soit fait moleste, injure, damage, gre-
vaunce, ne disturbance.

E, si rien leur soit fait, tant come en vous est, sanz delai, lur facez
redrescer.

E, si par cas ariegne, qe aucuns des dites persones seignurs, ou de lur
meigne, demorast malade, nous voloms qe le terme de la demeoire seit

contenue entre le dit conduit; de si q'il seient gariz & peüssent retourner
en leur pais.

En testmoignance de queus choses, nous avoms fet fere cestes nos
lettres overtes, durantes jesques as uitaves de la feste Seint Martyn, prochain
avenir.

Donez a Westmoster, le xv. jour d'Aust.

*Rex Papæ scribit pro episcopo Lychfeld' & Coventr', thesaurario suo, contra Joh' de Lovetot, falsum
& proditorem.*

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.

Claus. 30 Edw. I.
m. 5. d. in cedula
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ
providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis
ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex
Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.
Dum gemitûs frequentiam, & acuti doloris amaritu-
dinem;

Quibus, carissimus nobis in CHRISTO, dominus W.
Coventrensis & Lychfeldensis episcopus, thesaurarius noster, ab officio &
administratione, tam spiritualium, quàm temporalium, per apostolicam
sedem suspensus, & sic, sub statu humili & depresso vitam suam agens,
jam premitur;

Oculis nostris subicimus; ei & doloribus suis, ob laudabilia merita,
nobis per ipsum diu impensa, ex affectu intimo, quem ad ipsum gerimus,
intus compatimur.

Eo nichilominus jam acerbius molestati, quod Johannes de Lovetot,
fame sue prodigus, quem falsum ac proditorem vobis asserimus, malitiis
malitiis prioribus novas accumulans, litteras apostolicas, dictum episcopum
& suum negotium contingentes, &, ut infleximus, domino . . . Can-
tuariensi archiepiscopo ac collegis suis directas, per vias & malitias excog-
itatas, præsentare & exhibere studiosè hactenus distulit: nec adhuc,

tempore scripionis præsentium, animum prætendebat exhibendi easdem;
ut sic, per langoris dispendium virum perimeret & distrueret, proch dolor!
innocentem; licet per procuratores dicti episcopi, super presentatione
& exhibitione litterarum earumdem, dictis, domino archiepiscopo & collegis
suis, faciendâ, cum omni fuisset instantiâ requisitus.

Vestris itaque pedibus provoluti, quæsumus, pie pater, ut hujusmodi
malitiæ ex paternâ pietate, remedium apponere, & oleo mitigationis, ex
apostolicæ sedis benignitate infuso, respectu habito ad labores, anxietates,
ac varia inconvenientia, quæ jam sustulit, statui dicti episcopi misericorditer
providere, nostrumque in hoc, per dilectum clericum nostrum, magistrum
G. de Blaster, latorem præsentium (quem propter id ad vos specialiter
destinamus) refocillare animum intuitui dignemini regie dignitatis.

Postremo, apostolica sedis sciat quod, dum præfatum thesaurarium nos-
trum, cuius ministerio & industriâ magis ac magis singulis dierum pro-
cessibus indigemus, in suo statu sic languere conspicimus, lætitiâ quam-
cumquæ à nostris præcordiis penitus exulamus.

Super hiis igitur, tam nobis, quàm sibi dignetur prospicere pius pater.

Ad regimen ecclesiæ sue sanctæ, Altissimus vos conservet in dierum
longitudine: Deo gratia.

Dat' apud Coveham, xxiv. die Augusti.

*Rex queritur etiam cardinalibus de suspensione episcopi Lichfeld' & Coventr', qui Regi, in majoribus festorum
solempniis cum insigniis pontificalibus, divina celebrare solebat.*

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.

Claus. 30 Edw. I.
m. 5. d. in cedula
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino J. Dei
gratiâ, tituli Sanctorum Marcellini & Petri, præ-
bitero cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, ejusdem
gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Non sine cordis amaritudine paternitati vestræ dolenter
referimus, quàm anxie intus torquemur, quantâque doloris
immensitate intrinsicè molestamur, dum karissimum nobis
in CHRISTO patrem dominum W. Coventrensem & Lychfeldensem episco-
pum, thesaurarium nostrum (qui nobis, in majoribus festorum solempniis,
cum insigniis pontificalibus, divina celebrare solebat) ab officii sui executione,
ac spiritualium & temporalium administratione suspensum fore oculis
nostris conspicimus; præcipue cum per hoc, in episcopalis dignitatis ob-
probrium, vilipendatur, & quasi hominum derisio, & plebis abjectio, qui
aliis præsse debuerat, videatur.

Ob grandem itaque affectionem, quam, propter ipsius laudabilia merita,
ad ipsum gerimus, personam ipsius vestræ reverendæ paternitati specialiter
commendamus; intimis præcordiis vos rogantes, ut mitigationem, si quam
poteritis, ex benignitate apostolicâ moderandam, quoad ea quæ statum
suum contingunt, procurare & impetrare velit eidem.

Ut sic regiam magestatem ad ea, quæ vobis grata fuerint, perpetuis
reddatis temporibus obligatam.

In dierum longitudine feliciter valeatis.

Dat' apud Coveham, xxiv. die Augusti.

Eodem modo scribitur subscriptis, videlicet,

Fratri G. tituli Sancti Martini in

montibus,

Domino R. tituli Sanctæ Potentianæ,

Præbiteris cardinalibus.

Littera de credentiâ pro nunciis ad Papam missis.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.

Claus. 30 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ
providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis eccle-
siæ summo Pontifici, Edwardus, &c. devota pedum
oscula beatorum.

De circumspectione & fidelitate religiosorum virorum,
fratrum W. de Geynesburgh, & H. de Hertepole, de
ordine fratrum minorum, ac dilectorum clericorum, ma-
gistrorum Johannis de Sancto Claro canonici Londoniensis, Philippi Martel
juris civilis professoris, & Willielmi de Dene militis, fiduciæ plenitudinem
obtinentes;

Ipsos, super finali expeditione negotii reformationis pacis, inter Regem

Franciæ & nos, juxta formam vestræ pronunciationis, dudum habitæ &
prolatæ, nunc, auctore Domino, terminandi, ad beatitudinis vestræ præ-
sentiam duximus destinandos;

Sanctitati vestræ affectuosè & humiliter supplicantes, quatinus prædictis
fratribus, clericis & militi, aut quatuor, vel tribus ipsorum, si eos non
contigerit simul adesse, in hiis, quæ super præfato negotio, & aliis, quæ
eis commisimus vestræ clementiæ referenda, ex parte nostrâ, vobis exponant
oraculo vivæ vocis, fidem, si placet, indubiam dignemini adhibere.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora
feliciter longiora.

Dat' apud Arundel, ix. die Septembris.

Procuratorium missum ad curiam Romanam, super pace cum Rege Franciæ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.

Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ
providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis eccle-
siæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex
Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Super expeditione negotii, reformationis pacis, inter
magnificum principem Regem Franciæ & nos,
juxta formam vestræ pronunciationis, virtute compromissi,
auctore Domino, finaliter terminandi;

Religiosos viros, fratres W. de Geinesburgh, & H. de Hertepole, de ordine
fratrum minorum; & dilectos clericos nostros, magistrorum, Johannem de
Sancto Claro canonium London' & Philippum Martel, juris civilis profes-
sorem; & Willielmum de Dene militem, procuratores & nuncios nostros, ad
vestræ sanctitatis præsentiam destinantes;

Damus eis, & quatuor, vel tribus eorum, si eos simul adesse non con-
tigerit, ac concedimus generalem, plenam & liberam, tenore presentium,
potestatem, & speciale mandatum, petendi, audiendi & recipiendi com-
plementum, perfectionem, ac totalem consummationem pronunciationis ac
reformationis prædictarum;

Et omnia alia & singula, quæ, super reformatione pacis prædictæ, ac
etiam super omnibus guerris, discordiis, litibus, controversiis, causis, quaes-
tionibus, dampnis, injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus, & perso-
nalibus, atque mixtis, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent inter prædictum
Regem Franciæ & nos, occasione quacumquæ, & præmissa quoquo modo
tangentibus;

Vestra providentiâ duxerit arbitrandâ, laudandâ, diffiniendâ, arbitraliter
sententiandâ, præcipiendâ, ordinandâ, disponendâ, pronunciantâ, addendâ,
minuendâ, corrigendâ, interpretandâ seu declarandâ;

A. D. 1302. | An. 30 Edw. I.

Et omnia alia & singula faciendi, quæ ad plenam pacem & concordiam, ac pacis & concordie, omniumque prædictorum, perfectionem & consummationem quoque modo pertinent, & poterunt pertinere.

Promittentes nihilominus nos ratum & firmum perpetuo habituros, quicquid per prædictos fratres, clericos & militem, aut quatuor, vel tres ipsorum, petitum, receptum, actum, gestum, seu aliis factum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

Super quibus etiam, per nostras litteras approbandis, tenendis, servandis,

atque complendis, nos, & hæredes nostros, & omnia bona nostra specialiter obligamus.

Et hec sanctitati vestræ significamus, & omnibus, quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine consignatas.

Dat' apud Arundel', nono die Septembris, anno Domini MCCCII. regni vero nostri xxx.

De terris Humfridi de Bohun comitis Hereford & Essex ac constabularii Angliæ, Regi redditis.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Claus. 30 Edw. I.
m. 5 d.
in Turr. Lond.

OMNIBUS CHRISTI fidelibus, ad quos presens scriptum pervenerit, Humfridus de Bohun comes Hereford & Essex, ac constabularius Angliæ, salutem in Domino. Sciat is quod concessimus, reddidimus, remisimus & omnino quietum clamavimus, pro nobis & heredibus nostris, magnifico principi & domino nostro, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, omnia castra, villas, maneria, terras & tenementa que habuimus & tenuimus in feodo in Angliâ & Walliâ, ubicumque existant; habenda & tenenda eidem domino nostro Regi & heredibus suis, cum feodis militum, advocacionibus domorum religiosarum & ecclesiarum, hundredis, honoribus, libertatibus & omnibus aliis pertinentiis suis, quocumque nomine censeantur, quæ de nobis & heredibus nostris, sine aliquo retenemento imperpetuum; ita quod nos, vel heredes nostri, seu aliquis nomine nostro, nichil juris vel clamii in predictis castris, villis, maneriis, terris & tenementis, feodis militum, advocacionibus domorum religiosarum & ecclesiarum, hundredis, honoribus, libertatibus, seu eorum pertinentiis quibuscumque, decetero vendicare poterimus, vel habere.

In cujus rei testimonium, sigillum nostrum huic scripto diximus apponendum.

Hicis testibus, venerabili patre *W. Coventr' & Lych' episcopo, thesaurario dicti domini nostri Regis.*

Magistro Wilhelmo de Grenefeld' decano Cicestr' & cancellario Angliæ.

Waltero de Bello Campo, senescallo hospicii dicti domini nostri Regis.

Johanne de Buteturte.

Henrico de Enefeld.

Willielmo Ponoyne & Galfrido de la Mare, militibus.

Johanne de Drokenford custode garderobe.

Gilberto de Roubury justiciario ejusdem domini nostri Regis, & aliis.

Dat' London', viii. die mensis Octobris, anno regni dicti domini nostri Regis tricesimo.

OMNIBUS ad quos presens scriptum pervenerit, Humfridus de Bohun comes Hereford & Essex, ac constabularius Angliæ, salutem in Domino.

Sciat is nos reddidisse & remisisse, & omnino quietum clamasse, pro nobis & heredibus nostris, magnifico principi & domino nostro, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ illustri, quicquid juris, honoris & domini habuimus, nomine comitis, in comitatibus Hereford & Essex, & constabulariam Angliæ; habenda & tenenda eidem domino nostro Regi & heredibus suis, cum omnibus & singulis, ad ea qualitercumque pertinentibus, quocumque nomine censeantur, &c. ut supra.

Dat' ut supra.

Eodem modo dictus Humfridus reddidit & concessit omnia bona & catalla existencia in castris, villis, maneriis, terris & tenementis supradictis, &c. Dat' ut supra.

Littera Regis super morte comitis de Barr; necnon de obediendo & intendendo Theobaldo de Baar, & aliis custodibus dictæ terræ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Pat. 30 Edw. I.
m. 7.
in Turr. Lond.

LE Roi a touz countes, barons, chevalers, clers, esquiers, seneschaus, baillifs, provotz, servauntz, ea tot le commun de la conte de Baar, saluz.

Pur ceo que nous avoms entendu, par le Guellars de Ermoyeses, la mort nostre cher fruz Henry, jadis conte de Baar, dont nous sumes molt ennoyes;

E, par mesmes celle Guellars, avoms entendu que vous, a nul ne voletz oheir sanz nostre commaundement, pur le serement que vous feistes que le mariage se fist entre le dit conte & Alianore nostre fille;

Vous fesoms asavoir que nous avoms requis, par nos lettres, nos chers e ametz.

*Thebaud de Baar, tresorer del eglise d'Ewerwyk,
Thebaud ercedekne de la R. . . en l'eglise de Verdun,
Pierres de Befreymon' seigneur de Belenyeuill,
Geffrey le Nevill dit le Romsters, chevalers.*

As queus le dit conte, quant il parti du par, bailla la garde de sa terre; Que' eus la dite terre veillent en avant garder al oes, & au profit des enfanz;

Par quoi nous vous prioms, e mandoms tant come en nous est, que, noun contre estant le serement avantdit, as avantditz, Thebaud, Thebaud, Pierres, e Geffrey, come as gardeins de la dite terre, en noun des enfanz, vealletz estre obeissanz e entendantz, e les foitz, e les servietz, tieus come doner e fere les devezz a ditz enfanz, e as gardeins donez e facetz sicome fere les devezz par reson.

En tesmoigne de queu chose nous avoms fet fere cestes nos lettres overtes.

Don' a Westmonster, le xiii. jour d'Octobre, l'an de nostre regne testissime.

Procuratorium pro comitibus Sabaudie & Lincolnie, ad tractandum de treugis cum Rege Franciæ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX universis, presentes litteras inspecturis, salutem. Noverit universitas vestra quod nos, de fidelitate & circumspectione dilectorum & fidelium nostrorum, Amadei Sabaudie, & Henrici de Lacy Lincolnie comitum, consanguineorum nostrorum, plenam fiduciam optinentes, ipsos facimus, ordinamus & constituimus veros & legitimos procuratores nostros, ac nuncios speciales;

*Dantes & concedentes eisdem, & eorum alteri, plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum, pro nobis, & aliis personis quibuscumque (de quibus dictis procuratoribus, vel eorum alteri expedire videbitur) cum serenissimo principe, Philippo Rege Francorum illustri, aut cum procuratoribus, sive nunciis ejusdem (specialem ad hoc habentibus potestatem) treugas, seu sufferentiam, sub quibuscumque formâ vel modo, dicti procuratores nostri, vel eorum alter, oportuna viderint, vel viderit, ineundi;

Et ipsas treugas, sive sufferentiam, vallandi, firmandi, & etiam roborandi, ac quodlibet genus liciti sacramenti in animam nostram præstandi;

Et omnia alia & singula faciendi, quæ in præmissis, ipsis, vel eorum alteri, necessaria, seu utilia videbuntur;

Ratum habentes & habituri quicquid, per prædictos procuratores nostros, aut eorum alterum, gestum, actum, factum, seu procuratum fuerit in præmissis.

Et hæc omnibus, quorum interest, vel interesse poterit, significamus per has litteras nostras patentes, sigilli nostri munimine roboratas.

Dat' apud Westm', xxix. die Octobris, anno Domini MCCCII. regni vero nostri xxx.

A. D. 1302. | An. 30 Edw. I.

Procuratorium de tractando super pace inter Reges Franciæ & Angliæ.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Rot. Aleman.
30 Edw. I. m. 6.
in Turr. Lond.

REX universis, præsentis litteras inspecturis, salutem.
Noverit universitas vestra quod nos;
De fidelitate & circumspectione dilectorum & fidelium nostrorum;

*Anadei Sabaudia, &
Henrici de Lacy Lincolnia, comitum,
Adomari de Valencia, consanguineorum nostrorum;
Otonis de Grandisono,
Amaneni domini de le Breto, militum;
Magistri Willielmi de Grenefeld, decani Gicestrie, &
Magistri Roberti de Pykering canonici Eborum;*

plenam fiduciam optinentes;
Ipsos nostros facimus, ordinamus & constituimus veros & legitimos procuratores & nuncios speciales;

Dantes eisdem, & majori parti eorumdem, generalem, plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum, tractandi de reformatione pacis & concordie inter nos, & excellentissimum principem Philippum Regem Francie illustrem, ac de his quæ ad pacem pertinent;

Et super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis, injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerint, & sunt, vel esse possent inter nos & ipsum Regem, occasione quacumque;

Ac tractatum hujusmodi quacumque firmitate vallandi, petendi, stipu-

landi, recipiendi, retinendi, dimittendi, renunciandi, acquietandi, paciscendi, componendi, transigendi, concordandi, & conveniendi;

Et in certos diem & locum, quibus dictus Rex Francie & nos personaliter conveniamus, si expedire viderint, consentiendi; & eosdem diem & locum, nostro nomine, acceptandi;

Ac omnia & singula faciendi, quæ sunt pacis & concordie, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si præsentibus essemus, etiamsi mandatum exigant speciale;

Volentes omnia & singula, necessaria & utilia ad faciendum & complendum præmissa, & quolibet præmissorum, pro specialiter expressis & enumeratis haberi.

Promittentes insuper, pro nobis & hæredibus nostris, ratum & firmum habere, & habituri, quicquid per dictos procuratores & nuncios nostros, vel majorem partem eorumdem, in formâ superius expressâ, gestum, actum & factum, seu etiam procuratum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

Super quibus approbandis, tenendis, sequendis, faciendis & complendis, nos, & hæredes nostros, & bona nostra omnia obligamus.

Et hoc omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per has nostras litteras patentes, sigilli nostri munitimè roboratas.

Dat' apud Westm', xxix. die Octobris, anno Domini MCCCII. regni vero nostri xxx.

Mandatum Roberto de Burghersh de servitio Quinque Portuum.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Claus. 30 Edw. I.
m. r. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Roberto de Burghersh, custodi Quinque Portuum suorum, salutem.

Cum per litteras nostras mandaverimus baronibus, ballivis, & probis hominibus singulorum portuum prædictorum, quod totum servitium navium, quod nobis debent, habeant apud Novum Castrum super Are, in festo Assumptionis Dominicæ proximo futuro, ad ultimum;

Paratum, & promptum, ac benè munitum ad proficiscendum exinde contra Scotos, inimicos & rebelles nostros, prout eis ex parte nostrâ plenius injungetur;

Et, ut eis parcamus & deferamus ad præsens, gratum sit nobis & placitum, quod illud servitium quinquaginta & septem navium, quod nobis barones nostri-dictorum Quinque Portuum in universo debent, cum viginti & quinque navibus nobis nunc fiat; dum tamen naves illæ tot sint munitæ personis

(ut in nautis, & hominibus aliis defensabilibus) quot prædictæ quinquaginta & septem naves haberent, si prædictum servitium nobis fieret de eisdem; idemque etiam contineant skipiammentum (ut in numero personarum) secundum quod in prædictis litteris nostris, quas eis mittimus, plenius continetur.

Vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod, ad singulos portus prædictos personaliter accedentes, barones, ballivos, & alios probos homines portuum eorumdem, efficaciter inducat, ut prædictum mandatum nostrum diligenter adimpleant, & totis viribus exequantur;

Taliter in prosecutione istius negotii, quod multum nobis est cordi, quotiens opus fuerit, vos habentes, quod diligentiam vestram possimus obinde merito commendare.

Teste Rege, apud Westm', vii. die Novembris.

De eodem servitio.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Claus. 30 Edw. I.
m. r. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis majori, baronibus, & ballivis portus sui Dovorr', salutem.

Cum ordinaverimus, & esse proponamus, Domino concedente, in festo Pentecostes proximo venturo apud Berewyk super Twedam, cum equis & armis, & toto servitio, nobis debito, ad proficiscendum contra Scotos, inimicos nostros, ad eorum rebellionem, cum Dei auxilio,

reprimidam viriliter & potenter;

Ad quod proficiscendum vestro, & combaronum vestrorum Quinque Portuum nostrorum, navali subsidio necessario indigenus;

Vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod totum servitium navium, quod nobis debetis, habeatis apud Novum Castrum super Are, in festo Ascensionis Dominicæ proximo venturo, ad ultimum;

Paratum, & promptum, ac benè munitum, ad proficiscendum exinde, unâ cum aliis combaronibus vestris prædictis, contra inimicos nostros prædictos, prout vobis, & aliis, ex parte nostrâ, plenius injungetur.

Et, quia in quantum poterimus bono modo, vobis parcere volumus & deferre, gratum habemus, & etiam placet nobis, quod illud servitium

quinquaginta & septem navium, quod vos, & alii combarones vestri prædicti, nobis in universo debent, ut satis cum viginti & quinque navibus nobis fiat ad præsens; dum tamen naves illæ totidem sint munitæ personis (ut in nautis, & hominibus aliis defensabilibus) quot prædictæ quinquaginta & septem naves haberent, si servitium prædictum nobis fieret de eisdem; idemque etiam contineant skipiammentum, ut prædictum, in numero personarum.

Teste ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis videlicet,

*Majori, baronibus, & ballivis portus de Sandwyco.
Majori, baronibus, & ballivis portus de la Rye.
Majori, baronibus, & ballivis portus de Wynchelese.
Baronibus & ballivis portus de Romenhale.
Baronibus & ballivis portus de Hethe.
Baronibus & ballivis portus de Hastings.
Baronibus & ballivis portus de Pevenese.
Majori, baronibus & ballivis portus de Faversham.*

De auxilio Regi, ad primogenitam filiam suam maritandam concesso, levando & colligendo.

A. D. 1302.
An. 30 Edw. I.
Pat. 30 Edw. I.
m. i.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, vicecomiti Kantie, & Ricardo de Rokesle, salutem.

Sciatis quod cum, primo die Junii, anno regni nostri decimo octavo prælati, comites, barones, & cæteri magnates de regno nostro, concorditer pro se, & totâ communitate ejusdem regni, in pleno parlamento nostro, nobis concesserint quadraginta solidos, de singulis feodis militum, in dicto regno, in auxilium ad primogenitam filiam nostram maritandam, levandos, sicut hujusmodi auxilium alias in casu consimili concessum, levari consuevit.

Cujus quidem auxilii levationi faciendæ, pro dictâ communitatis assisamento, hucusque supersedimus gratiosè;

Assignavimus vos ad prædictum auxilium quadraginta solidorum, de

singulis feodis militum prædictis, infra comitatum prædictum, ad opus nostrum levandum & colligendum;

Ita quod unam medietatem ejusdem auxilii habeatis, ad seaccarium nostrum in octavis Purificationis beatæ Mariæ, proximo futuris; & aliam medietatem in crastino Ascensionis Domini, proximo sequente, thesaurario & camerariis nostris liberandam.

Et idem vobis mandamus quod, ad auxilium illud in comitatu prædicto levandum & colligendum, omnibus aliis prætermisissis, intendatis in formâ prædictâ.

Mandavimus enim omnibus & singulis tenentibus feodorum prædictorum, in comitatu prædicto, quod vobis in præmissis respondeant & intendant.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Westm', vii. die Novembris.

11 H

Vol. I.

A. D. 1302. | An. 30, 31 Edw. I.

Eodem modo assignantur subscriptis, in comitatibus subscriptis, videlicet,
 Vicecomes Essex, & Johannes de Bassingburne in eodem com'.
 Vicecomes Sussex, & Radulphus Saunzaver in eodem com'.
 Vic' Surr' & Robertus de Bekewell in eodem com'.
 Vic' Midd' & Johannes de Littelburne in eodem com'.
 Vic' Oxon' & Thomas de Gardinis.
 Vic' Wills' & Hugo de Esteote.
 Vic' Somers' & Robertus de Sancto Claro.
 Vic' Devon' & Nicholaus de Kirkham in eodem com'.
 Vic' Hertf' & Ranulphus de Monte Camiso in eodem com'.
 Vic' Hereford, & Walterus de Hopton in eodem com'.
 Vic' Cornub' & Robertus Giffard in eodem com'.
 Vic' Suff' & Alanus de Goldingham in eodem com'.
 Vic' Norff' & Johannes de Bretun in eodem com'.

Vic' Derb' & Henr' de Brayleford in eodem com'.
 Vic' Hunt' & Willielmus de Fapworth in eodem com'.
 Vic' Gloucestr' & Ricardus de Croupes in eodem com'.
 Vic' Salop' & Willielmus de Hodenet in eodem com'.
 Vic' Rotel' & Robertus de Flipthorp in eodem com'.
 Vic' Suth' & Robertus de Glommorgan in eodem com'.
 Vic' Berk' & Johannes de Lenham in eodem com'.
 Vic' Staff' & Robertus de Stanndon in eodem com'.
 Vic' Warr' & Ricardus de Horthull in eodem com'.
 Vic' Leyc' & Johannes de Holt in eodem com'.
 Vic' Nottingham, & Ricardus de Bingham in eodem com'.
 Vic' Wigorn' & Simon de Crome in eodem com'.
 Vic' Linc' & Henr' de Baiocis in eodem com', &c.

Res, mittit Regi Bohemæ quasdam reliquias venerandas de corpore sancti Thomæ, quondam archiepiscopi Cantuar'.

A. D. 1302.
 An. 30 Edw. I.
 Claus. 30 Edw. I.
 m. 2. d.
 in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino W. DEI gratiâ, Boemie & Polonne Regi illustri, amico & affini suo karissimo, Edwardus, ejusdem gratiâ, &c. salutem, cum honoris & glorie felicitibus incrementis.

Litteras serenitatis vestre de credentiâ nobis per fratrem

Gotfridum capellanum vestrum, exhibitorem presentium,

presentatas, quo decuit honore recepimus, & que idem

capellanus, ex parte vestrâ, nobis dicere voluit, intelleximus diligenter.

Et ecce reliquias venerandas & veras, de corpore gloriosi martiris sancti

Thome, quondam archiepiscopi Cantuarien', quas predictus capellanus vester, ex parte vestrâ, per nos petit vobis mitti, & alias etiam per eundem sublimitati vestre duximus deferend':

Celsitudinem regiam deprecantes, quatinus preciosas reliquias antedictas gratanter devocio vestra recipiat, & in veneratione, reverentiâ & honore, ipsas habeat & teneat, sicut decet.

Si qua verò sint alia, que per nos fieri poterunt vobis grata, nobis fideliter mandare poteritis, ut amico.

Dat' apud Westm', xiii. die Novembris.

Littera Johannis de Balliol, Regis Scotiæ, Philippo Regi Franciæ; de negotiis suis expediendis.

A. D. 1302.
 An. 31 Edw. I.
 Bibl. Bodl.
 MSS. Carte.
 P. P. P. f. 170.

TRES excellent prince, nostre tres cher seigneur & bon amy, & nostre esperance . . . DIEU, Philippes, par la grace de DIEU, Roy de France, Jehan de Bailleul Roy d'Ecosse, salut & accroissement d'honneur & de tous biens a son desir.

Pourceque nous savons de certain, & avons veu & conneu par effect, que vous nous avez esté & estes bons sires & aidans, & avez eu, & avez enquire nos besoignes a cuer; & avons esperance que vous-aurez toujours en temps a venir; il nous plaist, voulons & nous consentons, que nos dites besoignes, especialement celles que nous avons contre le Roy d'Angleterre, vous poursuivez, ou faictes poursuivre,

en la maniere que bon vous semblera; ou ensemble avecque vos besoignes que vous avez contre iceli Roy, ou derisement, en poursuivant & metant a fin premierement les vostres, se il vous semble que bon, ou par paës, ou par trieve ou abstinence, en tel maniere que se vous mettez premierement les vostres besoignes a fin, il vous plaist poursuivre continuellement la nostre, & mettre fin en la maniere que vous pourrez bonnement.

DIEU vous dont bonne vie & longue.

Donné a Bailleul le jour de feste St Clement, l'an de Grace mil CEC. & deux.

Sub sigillo cere viridae.

Prorogatio treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ, usque ad festum Paschæ proximò venturum.

A. D. 1302.
 An. 31 Edw. I.
 Rot. Aleman.
 31 Edw. I. m. 5.
 in Turr. Lond.

TOUTZ ceus, qi ces presentes lettres verront ou orront;

Amez de Savoie, & Henri de Nicole, countes; Aymar de Valence, Otes de Grantson, Amaneu de le Bret, chevalers; Guillaume de Greneseul deca de Cicestre, e Robert de Pykering chanoigne d'Ewerwyk, messages & procureurs nostre seigneur le Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitaine, salut.

Nous fesoms a savoir, que come entre tres excellent prince, Phelippe, par la grace de DIEU, Roi de France, d'une part, e nostre treschier seigneur Edward, par cele meisme grace, Roi d'Engleterre d'autre, ait este pronuncie, par le Pape, ferme e pardurable pees, sur les descordes e guerres, que estoient mues entre eus; e soit encores accorder entre iceus Rois, de aucuns heritages, e leur condicions, e ceo qi appartient, e put appartenir a iceus heritages.

E, li devant dit, nostre sires le Roi d'Engleterre, nous eit envoie noyement a Amiens, ove les messages du dit Roi de France, par treter e acorder de iceus heritages; e de leur condicions; e de ceo qi appartient, ou peut appartenir a iceus heritages; e de tout ceo, que demoint a acorder entre les ditz Rois;

Nous, a ceo que le dit trettiz, a l'ayde de celui qi est fesour de pees, veigne plus legierement a fin desiree, e bone acord s'enpuisse ensuire, al honneur de DIEU, e au profit de tote Christiente;

Avoms volu, ottrre, e accorde: volams, ottroums, e acordoms, en noun de nostre seigneur le Roi d'Engleterre, e pur lui, que la dite pees, pronuncie par le Pape, entre les ditz Rois, soit fermement tenue e garde, jusques a la Pasche prochein avenir.

E feroms, en noun de nostre seigneur le Roi d'Engleterre, sanz delai, defendre destroitement e generalement, sur corps & sur avoir, que nul, de ses terres, e de sa seigneurie, ne mefface, ne par mere, ne par terré, au dit Roi de France, a ses hommes, ses subjets, ne a ses terres, jusques au dit terme de Pasche.

E, si l'en fesoit, dedenz le dit terme, contre la dite defense, le dit nostre seigneur le Roi d'Engleterre le fera redrescer, amender, e remener, e mettre en estat deu, hastivement, e de plain, sanz delai.

En tiele manere que, si dedenz le dit terme, l'en se delaisoit, & desportoit du tout du dit traitie, e celi traitie rumpoit, li devant dit terme, mis a Pasches, serroit en pur nul; e durroit tant solement jusques a un mois, apres ceo que l'une partie averoit rumpu, e l'autre overtement, e par overtes paroles le traitie arandit, e dit par exprees paroles, que ele ne vodra plus pursure le traite desudit, encors s'en departiroit du tout.

E s'il avenoit, que Dieu ne voille, que le descord, qi demoint entre les ditz Rois, sur les ditz heritages, e leur condicions, e ceo qi appartient, ou peut appartenir a iceus heritages, n'estoit acorde, par l'assentement des parties, ou autrement, dedenz le dit terme; que nostre seigneur le Roi d'Engleterre puisse pursuir, e purchacer son droit, en la manere q'il li semblera bon.

E ceo present ottroi, e promesse, e les dites defenses, nous feroms, de bone foi ratifier, & agreer, e approver, tenir, e garder fermement e loialement, par nostre seigneur le Roi d'Engleterre.

En tesmoignance de queu chose, nous avoms fet faire bestes nos lettres overtes seles de nos sceaus.

Donees a Ameyns, le vint & cirkeime jour de Novembre; l'an de Grace mil treiscentz e deus.

A. D. 1302, 3. | An. 31 Edw. I.

Mandatum de dicta treuga, in regnis Angliæ & Scotiæ, proclamanda & observanda.

A. D. 1302.
An. 31 Edw. I.
Claus. 31 Edw. I.
m. 19. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia nuncii nostri, quos nuper ad partes transmarinas apud Ambianum transmisimus, quandam sufferentiam inter. Regem Franciæ & nos, nostro nomine, inierunt, sub certis conditionibus, & firmarunt, usque ad festum Paschæ proximo venturum duraturam, prout in formâ ipsius sufferentiæ plenius continetur :

Nos, volentes eandem sufferentiam, juxta quod per dictos nuncios nostros est inita & contracta, teneri & firmiter observari, tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod in civitatibus, burgis, villis mercatoris, & locis aliis, infra ballivam tuam, quibus videris expedire, dictam sufferentiam, usque ad prædictum festum Paschæ, sicut prædicitur, duraturam, publicè proclamari facias, & absque contraveniendo teneri firmiter ac servari :

Et hoc, sicut nos, & honorem nostrum, ac profectum regni nostri diligis, cum omni celeritate & diligentia exequaris.

Teste Rege, apud Hamstede, secundo die Decembris.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.

Consimiles littere diriguntur subscriptis, videlicet,

Eduardo principi Walliæ & comiti Cestrie, filio Regis karissimo; quod in civitatibus, &c. infra potestatem suam, dictam sufferentiam, &c.

Johanni de Hasting senescallo Vasconia, quod in civitatibus, &c. infra ducatum prædictum, dictam sufferentiam, &c.

Johanni Wogan justiciario Hibernia, quod in civitatibus, &c. infra terram prædictam, dictam sufferentiam, &c. ut supra.

Roberti de Burghersh custodi Quinque Portuum, quod in civitatibus, &c. infra portus prædictos, dictam sufferentiam, &c.

Majori & ballivis portus Dover.

Majori & ballivis portus de Sandwico.

Majori & ballivis portus de Wynchelese.

Majori & ballivis portus de la Ric.

Majori & ballivis portus de Fawersham.

Ballivis portus de Romenhale.

Ballivis portus de Hastingses.

Ballivis portus de Hethe.

Ballivis portus de Pevenses.

Majori & ballivis de Gernemuth.

Majori & ballivis villa de Berewyk super Tweadam.

Et mandatum est Waltero de Agmodesham, cancellario Scotiæ, quod per litteras Regis, sub sigillo Regis, quo Rex utitur in Scotiâ, singulis vicecomitibus Regis terræ illius, sicut in mandatis, quod ipsi in civitatibus, burgis, villis mercatoris, &c. ut supra. infra ballivas suas, dictam sufferentiam, &c. ut supra.

Ratificatio treugæ prædictæ per Regem Angliæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Rot. Aleman.
31 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

LE Roi a toutz ceus, qi ces presentes lettres verront, salut.

Sachetz nous aver veu, e regarde, e entend les lettres nos foiaux & loiaux;

Amez de Sauvoie, &

Henri de Nicole, countes;

Aymar de Valence,

Otes de Grantson,

Amaneu de le Bret, chevalers;

Guilliane de Grensefeud deen de Cicestre, &

Robert de Pykering, chanoigne d'Everwyk;

contenantz la furme que s'ensuit.

A toutz ceus, qi ces presentes lettres verront ou orront, Amez de Sauvoie, &c. prout supra in tractatu usq' hæc verba, viz.

E nous Edward, Roi d'Angleterre avantdit, le dit otroi, promesse, el es dites defenses, ratefom, agreom & approvom, tendrom e garderom ferme-ment e loiaument.

En tesmoigne de cestes choses, avoms fet mettre nostre seal a ceste present lettre.

Don' a Odyham, le x. jour de Janevoir.

Procuratoria de tractando super reformatione pacis inter Reges Angliæ & Franciæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Rot. Aleman.
31 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX universis, presentes litteras inspecturis, salutem. Noverit universitas vestra quod nos, de fidelitate & circumspicione dilectorum & fidelium nostrorum, nobilium virorum, Amadei Sabaudie & Henrici de Lacy Lincolnie comitum, consanguineorum nostrorum, & Ottonis de Grandisono militis, plenam fiduciam optinentes; ipsos nostros factimus, ordinamus & constituimus veros & legi-

timos procuratores, & nuncios speciales :

Dantes eisdem, & duobus ipsorum (si omnes insimul non concurrant) generale, plenam, & liberam potestatem, ac speciale mandatum, tractandi de reformatione pacis & concordie inter nos & excellentissimum principem Philipum Regem Franciæ illustrem, ac de hiis, quæ ad pacem pertinent;

Et super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis, injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus & personalibus, atque mixtis, quæ fuerunt, & sunt, vel esse possent inter nos, & ipsum Regem, occasione quacumque :

Ac tractatum hujusmodi quacumque firmitate vallandi, petendi, stipulandi, recipiendi, retinendi, paciscendi, componendi, transigendi, concordandi, & conveniendi :

Et incertos diem & locum, quibus dictus Rex Franciæ & nos personaliter conveniamus, si expedire viderint, consentiendi, ac eosdem diem & locum, nostro nomine, acceptandi :

Treugas sive sufferentiam, sub quibuscumque formâ vel modo, dicti procuratores nostri, aut duo ipsorum oportunitate viderint, ineundi :

Ac ipsas treugas, sive sufferentiam vallandi, firmandi, & etiam roborandi : Diem & treugas, seu sufferentiam hujusmodi, semel & pluries, quotiens expedire videbitur, prorogandi :

Quodlibet etiam genus liciti sacramenti, in animam nostram præstandi ; Ac omnia & singula faciendi, quæ sunt pacis & concordie, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & quæ nos faceremus, vel facere possemus, si presentes essemus, etiam si mandatum exigant speciale.

Volentes omnia & singula, necessaria & utilia ad faciendum & complendum præmissa, & quodlibet præmissorum, pro specialiter expressis & enumeratis haberi.

Promittentes insuper, pro nobis & hæredibus nostris, ratum & firmum habere, & habituros quicquid per dictos procuratores & nuncios nostros, vel duos ipsorum, in formâ superius expressâ, gestum, actum & factum, seu etiam procuratum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

Super quibus approbandis, tenendis, servandis, faciendis & complendis, nos, & hæredes nostros, & bona nostra omnia obligamus.

Et hoc omnibus quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futurum, significamus per has litteras nostras patentes, sigilli nostri munimine roboratas.

Dat' apud Odyham, x. die Januarii, anno Domini MCCCII. regni vero nostri xxxi.

De accedendo ad Johannem de Segrave tenentem locum Regis in partibus Scotiæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Claus. 31 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Radulpho filio Williemi, salutem.

Et insinuatione dilecti & fidelis nostri Johannis de Segrave, locum nostrum in partibus Scocie tenentis, & aliorum fidelium nostrorum in partibus illis existentium, nuper accepimus pro constanti, quod Scoti inimici nostri, conceptâ maliciâ coadunatis viribus, terras in dictis partibus, in nostris manibus existentes, hostiliter invadentes, castra quedam, villas & alia loca nequiter occuparunt, homicidia, depredationes, incendia & alia enormia inhumaniter perpetrando; & nisi cicius per nos & nostros

visiliter repellantur, verisimiliter timetur, quod nequicie sue impetum in terram nostram Anglie, prout aliàs fecerunt, improbè porrigent & extendent :

Et ideo vos affectuosè rogamus, vobis nichilominus in fide & dilectione quibus nobis tenemini, injungendo mandantes, quod ad dictum locum tenentem cum equis & armis & toto posse vestro, visis presentibus omni dilacione postpositâ personaliter accedentes, eidem saltem, usque inimici nostri predicti, cum Dei & vestro auxilio, viriliter repellantur, intendentes sitis, consulentes & auxiliantes :

Et hoc sicut nostrum, regniue nostri commodum & honorem, ac dic-

A. D. 1303. | An. 31 Edw. I.

tarum partium salvationem diligētis, & de vobis specialiter confidimus nullatenus omitteris :

Scientes quod occasione rumorum predictorum, versus dictas partes Scocie, cicius quam per nos prius fuerat ordinatum, intendimus, annuente Domino, nos transferre, & apponere, cum Dei auxilio, tale consilium in negotiis supradictis, quale videbimus expedire; vos igitur interim taliter habeatis in hac parte, quod vestram diligenciam in adventu nostro possimus per facti evidenciam experiri, per quod vobis in agendis vestris arcus teneamur.

Mittimus siquidem Radulphum de Manton clericum garderobe nostræ, ad partes Scocie memoratas, qui vobis & aliis ad rogatum nostrum ibidem venturis vadia nostra solvi faciat, præ tempore quo ibidem contingerit vos morari.

T. R. apud Gildesford, xx. die Januarii.

Consimiles littere diriguntur subscriptis; videlicet,

Gerardo Salveyn.	Johanni Devil.
Henrico de Percy.	Johanni de Lancast.
Willielmo de Ros.	Johanni de Hudeleston.
Petro de Malo Lactu.	Roberto de Ros.
Thome de Fornivall.	Roberto de Hilton.
Briano filio Alani.	J. baroni de Creystok.
Willielmo de Canti Lupo.	W. de Tege.
Roberto filio Rogeri.	Ade de Welles.
Thome de Multon de Egremund.	W. Latymer juniore.
Johanni de Cromboell.	J. Marmyon.
Marmaduco de Twenge.	Guillielmo filio Guillielmi.
Radulpho filio Willielmi.	J. Biron.
Roberto de Tateshale.	Johanni de Wygeton.

Mandatum de corpore Alexandri de Balliolo arrestando.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Claus. 31 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Kanc', salutem. Pro quibusdam transgressionibus nobis per Alexandrum de Balliolo factis, tibi precipimus quod corpus ipsius Alexandri, ubicumque in ballivâ tuâ inveniri contigerit, arrestari facias; ita quod eum habeas coram nobis primâ Dominicâ Quadragesime, ubicumque tunc fuerimus in Anglia, ad respondendum nobis de transgressionibus predictis: & terras & tenementa,

bona & catalla sua quecumque in ballivâ tuâ, sine dilacione capias in manum nostram, & ea salvò custodias, donec aliud inde preceperimus; ita quod de exitibus, inde provenientibus nobis responderi possis, ad mandatum nostrum; & habeas ibi hoc breve.

T. R. apud Wyndesor, iii. die Februarii.

Eodem modo mandatum est vicecomitibus Hertford & Rokesburgh.

De indemnitatem pro collectoribus decimæ à Rege perceptæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Pat. 31 Edw. I.
m. 37.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Cum nuper dominus Bonifacius, divinâ providentiâ, Papa octavus, totum, & quicquid de quibuscumque decimis, in quibuscumque regnis, locis & partibus, & quibuscumque temporibus olim, per apostolicam sedem, in Terrâ Sanctæ subsidium, deputatis, per nos, vel alium, seu alios, usque ad quartum id' Martii, pontificatus predicti domini Papæ anno septimo, percepimus, vel ad nos pertinent, nobis, auctoritate apostolicâ, de merâ gratiâ remiserit, & donaverit per suas litteras bullatas, nobis inde directas, quarum tenor talis est;

Bonifacius episcopus, &c. prout supra, p. 931. Dat' Lateran', iv. id' Martii, pontificatus anno septimo.

Ex tenore & virtute litterarum earumdem manifestè constat, quod decem milia librarum, quæ bonæ memoriæ, Edmundus, quondam comes Leycestriæ, germanus noster, (pro quibusdam arduis nostris & regni nostri negotiis, tunc in Vasconia & alibi, ex injunctioe & mandato nostro speciali, expediendis) à venerabilibus patribus J. Wyntoniensi, & O. Lincolnienſi episcopis, dudum collectoribus decimæ, per sex annos in subsidium Terræ Sanctæ in regno nostro concessæ, per dominum summum Pontificem deputatis, de precepto nostro, nomineque nostro recepit.

Ad cuius pecuniæ solutionem dictis patribus, vel eis, in dictæ collectionis officia succedentibus faciendam, dictus comes, per suas, & pro eodem comite, mercatores de societate Pullicun & Remberciorum, de Florentia, per ipsorum litteras se obligarunt;

Nosque postmodum litteras nostras de indemnitatem fieri fecimus, in hac parte, tam fratri nostro, & mercatoribus, quam etiam collectoribus memoratis, in munificentia sedis apostolicæ, ut præmittitur, nobis factâ, tanquam

ad opus nostrum captâ, & in utilitatem regni nostri conversâ, sine dubitatione quilibet includuntur;

Propter quod dilectis nobis in CHRISTO . . . abbati de Waltham, & decano Sancti Pauli London' in dictæ decimæ collectione predictis patribus subrogatis, pluries mandavimus, & ipsis, sub forisfacturâ omnium, quæ nobis forisfacere possent in regno nostro, præcepimus, quod ipsi, ponderatis præcepto, litterisque nostris de indemnitatem ac munificentia domini summi Pontificis, & etiam periculo quod nobis, & hæredibus, ac executoribus testamenti predicti fratris nostri, nisi dictæ litteræ celerius restituerentur, pisset de facili evenire;

Dictas litteras obligatorias, & similiter litteras nostras de indemnitatem præfatis collectoribus, ut præmittitur, factas, quæ penes eosdem abbatem & decanum residebant, nobis, absque cujuslibet difficultatis obstaculo, exhiberent & restituerent indilate;

Quibus quidem litteris, nobis tandem per hujusmodi præceptum nostrum exhibitis, ipsas litteras, tanquam specialiter nos tangentes, ratione dictæ pecuniæ summæ, in predicti domini Papæ munificentia, ut prædictum est, incluse, duximus retinendas: non obstante protestatione per predictos abbatem & decanum prius emissâ de illis litteris rehabendis, quas, ut assererant, ad inspicendum nobis tantomodo tradiderunt.

Ne igitur iidem, abbas & decanus, vel eorum ecclesie, dampnum vel periculum aliquod incurrant imposterum ex hac causâ, promittimus pro nobis & hæredibus nostris, eosdem, abbatem & decanum, & eorum ecclesias, versus dominum Papam ac alios quoscumque, super retentione litterarum predictarum indemnes penitus conservare.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Langele, xi. die Februarii.

Per concilium.

Litteræ Regis Papæ & cardinalibus, de credentiâ

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Claus. 31 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesie summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Accedentibus ad sanctitatis vestræ præsentiam venerabili patri, domino W. Covent' & Lychfeld episcopo thesaurario nostro, & præcario nobis magistro Barthol' de Ferentino canonico London' (de quorum expertâ fidelitatis constantiâ, sincerâ in Domino fiducia supportamur) super aliquibus nos contingentibus exposuimus mentem nostram;

Clementiæ vestræ devotâ precum instantiâ supplicantes ut ipsis, vel eorum alteri, vobis hanc litteram præsentanti, super hiis, quæ vobis ex parte nostrâ duxerint exponenda, plenâ fide credere dignetur vestra paternitas sacrosancta.

In prosperâ dierum longitudine, ad regimen ecclesie suæ sanctæ, Altissimus vos conservet.

Dat' apud Sanctum Albanum, xvii. die Februarii, anno regni nostri, &c.

Consimilis littera facta fuit, sub nomine dicti magistri Barth' tantum.

Venerabili in CHRISTO patri, domino P. Dei gratiâ, Sabinen' episcopo, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sincerâ dilectionis affectum.

Accedentibus ad vos venerabili patri, &c. ut supra, exposuimus mentem nostram:

Amicitie vestræ devotius supplicantes ut ipsis, vel eorum alteri, vobis hanc nostram litteram præsentanti, super hiis, quæ vobis ex parte nostrâ

duxerint exponenda, plenâ fide credere dignetur vestra paternitas reverenda.

Dat', &c. ut supra.

Eodem modo scribitur subscriptis; videlicet,

Domino L. episcopo Albanen'.	} Presbiteris cardinalibus
Domino . . . episcopo Portuen' & Sanctæ Ruffinæ.	
Domino J. episcopo Tusulan'.	
Domino T. episcopo civitatîs Papalis.	
Domino N. episcopo Hostien.	
Domino J. tituli Sanctorum Marcellini & Petri.	
Fratri G. tituli Sancti Martini in Montibus.	
Domino R. tituli Sanctæ Potentianæ.	
Domino M. Sanctæ Mariæ in Porticu.	
Domino M. Sancti Adriani.	
Domino F. Sanctæ Lucie in Silire.	} Diaconis cardinalibus
Domino J. Sancti Georgii ad Velum Aureum.	
Domino F. Sanctæ Mariæ in Cosmedyn.	
Domino L. Sanctæ Mariæ in Via Lata.	
Domino R. Sancti Eustachii.	
Domino L. Sancti Angeli.	
Domino Sancti Nicholai in Carcere Tulliano.	

A. D. 1303. | An. 31. Edw. I.

Pro Margareta Regina Angliæ, de dote sud' ad ostium ecclesiæ.

A. D. 1303.
An. 31. Edw. I.

Pat. 31. Edw. I.
m. 35.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos presentes litteræ pervenerint, salutem.

Sciatis quod, cum inter castra, civitates, villas, honorem, burgos, firmas, maneria, & hundreda, de quibus carissimam consortem nostram Margaretam Reginam Angliæ, ad ostium ecclesiæ, dotavimus, quando eam desponsavimus, nominaverimus & assignaverimus eidem Margareta:

Castrum & manerium de Monte Gomeri, cum pertinentiis; in valorem quadraginta librarum:

Manerium de Hope cum pertinentiis in comitatu Cestriæ; in valorem quadraginta librarum:

Manerium de Lymington cum burgo & aliis pertinentiis suis, in comitatu Southampton; in valorem quadraginta librarum:

Manerium de Brummore cum proficuo parci & aliis pertinentiis suis in eodem comitatu; in valorem quinquaginta librarum:

Maneria de Norton & Bremmesgrave cum pertinentiis in comitatu Wigorn' in valorem centum & duarum librarum:

Et maneria de Magna Cumpston cum pertinentiis in comitatu Warr' in valorem quadraginta & unius librarum:

Habenda & tenenda eidem Margareta in dotem seu dotalicium, prout in litteris nostris patentibus de assignatione dotis prædictæ, plenius continetur.

Et postmodum dederimus & concesserimus, per cartam nostram, Edwardo filio nostro carissimo, principi Walliæ, prædicta castrum & manerium de Monte Gomeri, ac manerium de Hope, cum eorum pertinentiis, habenda & tenenda sibi & hæredibus suis imperpetuum:

Et etiam reddiderimus dilecto & fideli nostro Hugoni de Curteny prædicta maneria de Lymington & Brummore, cum eorum pertinentiis, quæ sunt de hæreditate ejusdem Hugonis, tanquam hæreditatem ejusdem.

Et etiam prædicta maneria de Norton & Bremmesgrave retinuerimus in manum nostram, pro eo quod dilectus & fidelis noster, Edmundus de Mortuo Mari, & hæredes sui certis conditionibus percipient inde per annum centum libras:

Et insuper prædictum manerium de Magna Cumpston dederimus & concesserimus dilecto & fideli nostro, Johanni de Mohun, habendum sibi & hæredibus suis imperpetuum, in escambium, pro quibusdam terris & tenementis in Hibernia, quæ idem Johannes nobis dedit & concessit,

per cartam suam, habenda & tenenda nobis & hæredibus nostris imperpetuum:

Nos, volentes indemnitati præfata Regine prospicere, debitamque recompensationem sibi fieri in hac parte;

Loco prædictorum castri & manerii de Monte Gomeri, & prædictorum maneriorum de Hope, Lymington, Brummore, Norton & Bremmesgrave & Magna Cumpston;

Concessimus & assignavimus eidem Regine castrum & villam de Berkehamstede, cum honore, & cum maneriis, ad eundem honorem spectantibus, & aliis pertinentiis suis, in comitatu Hertford, & aliis comitatibus diversis; in valorem sexaginta & duodecim librarum, quindecim solidorum, & decem denariorum:

Manerium de Ryseberge, cum parco & aliis pertinentiis suis, in comitatu Buk' in valorem quaterviginti & duarum librarum, novem solidorum, & trium denariorum:

Maneria de Dalham & Bradefeld, cum omnibus pertinentiis suis, in comitatu Suff' in valorem quinquaginta librarum:

Castrum & manerium de Mere, cum parco & omnibus aliis pertinentiis suis, in comitatu Wiltes; in valorem sexaginta & decem & octo librarum:

Hundredum de Redlane, Whyteweye & Broneshull in comitatu Dors' in valorem sex librarum:

Duodecim libras, quas Nicholaus de Segrave reddidit per annum pro manerio de Kynton in comitatu Warr'.

Et theolon' placita & perquisita curiæ quæ ad nos pertinent in villâ Shafton; in valorem duodecim librarum:

Habenda & tenenda præfata Regine, in dotem seu dotalicium, quoad vixerit, in recompensationem prædictam, cum libertatibus, liberis consuetudinibus, & omnibus aliis, quæ ad eadem castra, villam, honorem, firmam, maneria, hundredum, theolonium, placita & perquisita pertinent quocumque modo; adeo integrè, liberè, & quietè, sicut nos ea tenuimus, sine impedimento hæredum nostrorum, vel ballivorum, seu ministrorum eorumdem hæredum quorumcumque.

In cujus, &c.

Dat' per manum nostram apud Hertford' xx. die Februarii, anno regni nostri tricesimo primo.

De fidelitate episcopi Glasc'.

A. D. 1303.
An. 31. Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ATOUTZ ceaus, qui cestes lettres verront u orront, Robert, par la suffrance de DIEU, eveske de Glasgu, saluz en nostre Seigneur.

Com potre seigneur Edward, Roy d'Engleterre, seigneur de Irlaunde, & duk de Aquitagn' eyt receou de moy serment de fante en due maniere:

Et, sur ceo, de sa grace especiale, my eyt rendue la temporaute, & tutes les choses, appartenantes a la dite eveschee, de tenyr de luy & de ces heys Roys d'Engleterre, par les servises de ceo dues & acoustumees;

Jes reconoys, & fas asavoir a vostre universite, qe la dite temperaute.

oue totes les choses, qe i appendent, jeo ay receou de la meyn & du bayl mon seigneur le Roi avant dit, cum de celuy qe ce teng, & est mon seigneur lyge, & droiturel Roy, & seigneur de tote la terre de Escoce:

Et cley m a tenyr la dite temperaute, oue les apurtenaunce, de luy, & de ses heys, Roys d'Engleterre, par les services de ceo deus & acoustumes, sicut est avandit.

En temogniaunce de queu choses jeo ay fayt faire chestes lettres overtees, seles de mon seel.

Donees a Chambus Ryneth, le quint jour du moys de Marz, l'an de Grace mil & trois cenx & trois.

Litteræ ad Imperatorem Tartarorum, super negotio Terræ Sanctæ responsoriæ.

A. D. 1303.
An. 31. Edw. I.

Claus. 31. Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Casan, Imperatori Tartarorum, Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & felices ad vota successus.

Litteras, quas nobis per Buscarellum de Guissurfo, nuncium vestrum, latorem presentium, transmisistis, recepimus; & ea, quæ eadem litteræ continebant, unâ cum credentiâ, quam idem nuncius vester super aliquibus,

negotium Terræ Sanctæ tangentibus, nobis dixit, ex parte vestra, oraculo vivæ vocis, intelleximus diligenter.

Et quia terra Christianorum, versus partes nostras, guerris multipliciter

turbata extitit, jam est diu, prout serenitatem vestram credimus non latere, dictusque nuncius vester vobis sciet ore tenus plenius aperire, tale consilium, quale vellemus, hactenus apponere nequivimus in dicto negotio Terræ Sanctæ:

Set, cum dominus summus Pontifex, cum Omnipotentis auxilio, nos posuerit in tali statu, quod dicto negotio intendere valeamus; scire vos volumus quod libenter eidem negotio, quod præ omnibus aliis negotiis hujus mundi cupimus prosperari, quatenus poterimus, intendemus.

Dat' apud Westm', xii. die Martii, anno ab Incarnatione Domini MCCCII.

Ejusmodi litteræ Patriarchæ Christianorum Orientis.

A. D. 1303.—An. 31. Edw. I.

Claus. 31. Edw. I. m. 15. d.
in Turr. Lond.

MAGNÆ sanctitatis viro, & in CHRISTO sibi karissimo domino, Dei gratiâ, Patriarchæ Christianorum Orientis, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem in eo qui est omnium vera salus.

Litteras, quas nobis per Buscarellum de Guissurfo, nuncium vestrum, latorem presentium, &c. ut supra.

*Civitatibus Vasconie, de credentiâ pro Amadeo comite Sabaudie, & aliis nunciis.*A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Rot. Aleman.
31 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.**R**EX majori, juratis, & communitati de Monte Flankyn, salutem.

Cum ad partes Vasconie dilectos & fidelēs nostros, Amadeum Sabaudie, & Henricum de Lacy Lincolnie comites, consanguineos nostros: & Ottonem de Grandis-sono militem, nostros speciales nuncios destinemus:

Vos rogamus quatinus prefatis nunciis nostris, vel duobus eorum, in hiis que vobis ex parte nostrâ duxerint exponenda, fidem indubitata, firmamque credentiam adhibentes, ea velit benignè & effectualiter adimplere.

Dat' apud Huntyngdon, vicesimo secundo die Martii.

Consimiles littere diriguntur subscriptis videlicet,
Majori, juratis, & communitati Aguen'.Majori, juratis, & communitati de Thernour,
Majori, juratis, & communitati de Agenn'.
Majori, juratis, & communitati de Seyntes.
Majori, juratis, & communitati de Leyburn.
Majori, juratis, & communitati Vassaten'.
Majori, juratis, & communitati de Porta Sancte Marie.
Majori, juratis, & communitati de Mermaunde.
Majori, juratis, & communitati de Panne.
Majori, juratis, & communitati de Leioyre.
Majori, juratis, & communitati de Punalor.
Majori, juratis, & communitati de Regula.
Majori, juratis, & communitati de Sancto Naker.
Majori, juratis, & communitati de Langhum.
Majori, juratis, & communitati de Sancto Emilione.
Majori, juratis, & communitati de Condomio.*De treugis inter Reges Angliæ & Franciæ, à festo Paschæ usque ad Pentecosten prorogatis, observandis.*A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Claus. 31 Edw. I.
m. 14. d.
in Turr. Lond.**R**EX vicecomiti Eborum, salutem. Quia nuncii nostri, quos nuper ad partes transmarinas usque Parisius transmisimus, quandam sufferentiam, inter Regem Franciæ & nos, usque ad festum Paschæ proximò futurum, prius initam, & firmatam, jam unâ cum nunciis dicti Regis Franciæ ad hoc specialiter constitutis, usque ad festum Pentecosten proximò futurum nostro nomine prorogârunt, prout in formâ prorogationis illius plenius continetur.

Nos dictam sufferentiam, sic prorogata, prout per dictos nuncios nostros extitit concordata, volentes firmiter observari, fidi præcipimus, firmiter injungentes, quod in civitatibus, burgis, villis mercatoris, & singulis aliis locis, infra ballivam tuam, quibus videris expedire, dictam prorogationem sufferentie, usque ad dictum festum Pentecosten, ut præmittitur, duraturam, publicè proclamari, & absque contraveniendo inviolabiliter facias observari.

Inhibendo omnibus & singulis de civitatibus, burgis, villis mercatoris, & locis prædictis, quod nullus eorum, sub penâ amissionis corporis & bonorum, Regi Franciæ, hominibus, subditis, aut terris suis, seu illis, qui de novo, post tractatum habitum Ambian', parti Regis Franciæ adhererunt, dampnum aliquod inferat aut gravamen, per terram vel per mare, durante termino prorogationis prædictæ:

Et hoc, sicut nos, & honorem nostrum, ac commodum regni nostri diligis, cum omni celeritate & diligentia exequaris.

Teste Rege, apud Hunteyngdon, xxii. die Martii.

Consimiles littere diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam, & aliis subscriptis videlicet,

Roberto de Burghersh constabulario castri Regis Dover' & custodi Quinque Portuum Regis, quod in singulis portibus prædictis, & locis aliis infra ballivam suam quibus, &c. inhibentes omnibus, &c. Et hoc sicut Regem, &c. cum omni celeritate & diligentia quibus poterit, exequi non tardet.

Teste ut supra.

Majori & ballivis portus Dover'.
Majori & ballivis portus Regis de Wynchelse.
Majori & ballivis portus Regis de la Rye.
Majori & ballivis portus Regis de Sandwyco.
Majori & ballivis portus Regis de Faversham.
Ballivis portus Regis de Pevense.
Ballivis portus Regis de Romenhale.
Ballivis portus Regis de Heth.
Ballivis portus Regis de Hastingsges.

Quod in portibus prædictis dictam prorogationem, &c. ut supra. Et hoc, &c. exequi non tardent.

Edwardo principi Walliæ, & comiti Cestriæ, filio Regis carissimo, quod in civitatibus, burgis, villis mercatoris, portibus, & locis aliis, quibus viderit expedire in terrâ suâ Walliæ & comitatu Cestriæ prædictis, dictam prorogationem sufferentie, &c. ut supra. Et hoc, &c. exequi non tardet.

Johanni Wogan justiciario Regis Hiberniæ, quod in civitatibus, burgis, villis mercatoris, portibus & singulis aliis locis, infra terram Regis Hiberniæ, quibus, &c. dictam prorogationem, &c. ut supra.

Johanni de Hastings, senescallo Regis Vasconie, quod in civitatibus, burgis, villis mercatoris, portibus & singulis aliis locis, in ducatu prædicto, quibus, &c. dictam prorogationem, &c. ut supra.

Majori & ballivis Regis de Berewik super Twedam, quod in villâ suâ prædictâ dictam prorogationem, &c. ut supra.

Majori & ballivis de Magna Jernemuth, quod in villâ suâ prædictâ dictam prorogationem, &c. ut supra.

Teste ut supra.

*De tractando super confederatione inter Reges Angliæ & Franciæ*A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Rot. Aleman.
31 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.**R**EX universis, presentes litteras inspecturis, salutem. Noverit universitas vestra quod nos, de fidelitate & circumspicione;

Venerabilis patriæ,

Johannis Winton' episcopi;

Et dilectorum & fidelium nostrorum,

Amadei Sabaudie, &

Henrici de Lacy Lincolnie, comitum, consanguineorum nostrorum, &

Otonis de Grandissono, militis;

Plenam fiduciam optinentes, ipsos nostros facimus & constituimus veros & legitimos procuratores, & nuncios speciales:

Dantes eisdem, tribus & duobus ipsorum, si omnes insimul non concurrant, plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum, tractandi, nomine nostro, pro nobis & hæredibus nostris, cum nunciis & procuratoribus magnifici principis, Philippi Francorum Regis illustris, nomine ipsius Regis, & pro ipso, & hæredibus suis, de confederationis & amicitie

vinculo speciali perpetuis temporibus, Dno propitio, duraturo, contra omnes homines; ecclesiâ Romanâ duntaxat exceptâ:

Et eandem confederationem & amicitiam, sub modis & formis quibuscumque, de quibus expedire viderint, faciendi:

Ac hujusmodi confederationem & amicitiam firmandi, assecurandi, & roborandi per juramentum, in animam nostram præstandum, & aliis viis, formis & modis, utilibus seu necessariis ad prædicta:

Ratum & firmum habentes, & habituri perpetuò, pro nobis & hæredibus nostris, quicquid per prædictos procuratores nostros, tres, aut duos ipsorum tractatum, initum, firmatum, assecuratum, roboratum, ac factum fuerit in præmissis.

Et, ad ea omnia fideliter observanda, nos, hæredes nostros, & omnia bona nostra specialiter obligamus.

In cujus, &c.

Dat' apud Huntingdon', xxii. die Martii, anno Domini MCCCII. regni verò nostri tricesimo primo.

Ratificatio prorogationis treugarum inter Reges Angliæ & Franciæ.

Vacat quia restituta fuit & cancellata.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Rot. Aleman.
31 Edw. I.
in Turr. Lond.**L**E Roi a touz ceus, qi cestes presentes lettres verront ou orront, salut.

Sachez nous aver regarde, e entendu les lettres de nos ametz & feaus, Amez counte de Savoie, Henri de Lacy counte de Nicole, e Otes de Grantson chevaler, en la forme que s'enseut.

A TOUS ceaus qui cestes presentes lettres verront ou orront, Amez counte de Savoie, Henri counte de Nichole, e Otes de Grantson chivaler, messages e procureurs nostre trescher seigneur Edward, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc d'Acquitaine, salut.

Nous fesoms a saver de nous, d'une part, e les messages e procureurs de excellent prince Pheip, par la grace de DIEU, Roi de France, d'autre,

A. D. 1303. | An. 31 Edw. I.

envoietz e deputetz des ditz Roys pur treiter de pees, sur les descordz que demorent a apaiser entre eux ;

Le terme, que nous, e les autres messages, e procureurs des ditz Roys, d'une part e d'autre, preïsmes e acordasmes a Amyens, li queux deït durer jesques a Pasches proseheines avenir ;

Avoms purloignie, de commun acord, pur le profit de la busoigne, jesques a la Pentecoste prosehein ensuaunte, en la manere, e en la forme, sur les condicions, sur les covenances, & sur les promesses qui furent mises e acordez en traite d'Amiens, sicome eles sont plus pleinement contenues es lettres faites sur ceo, seles de nos seals, e des autres messages & procureurs des ditz Roys.

E est acorde, de ca e dela, que l'en ne fera, mal, grief, ne damage, pendaunt le dit terme de Pentecoste, a ceus de Burdeus, ne a la ville, ne a leur choses, ne a leur suivanz, qui se sont tenuz ovek eus puis l'acord d'Amiens ne ausint a ceus, qui se sont tenuz de la partie du dit Roi de France, puis le dit acord :

E, s'il fesoient grief, mal, ou damage, l'en le fra amender de ca, e de la, e remettre en estat due.

E est aussint accorde que de maintenaunt, soient delivere prisons d'une part ou de autre.

E cest purloignement, en la manere desusdit, nous feroms en bone foi ratifier, agreer, & approver, tenir, e garder, firmement & loiaument, par nostre seigneur le Roi d'Engleterre desusnome.

En tesmoign de la quele chose, nous avoms ces presentes lettres faites seler de nos seals.

Don' a Parys, le Lundy devant la feste de Seint Gregorie, l'an de Grace mil treiscentz e deus.

NOUS Edward, Roi d'Engleterre avantdit, le dit purloignement, en la manere desusdit, ratifions, agreoms, e approvoms, tendrons e garderoms firmement e loiaument.

En tesmoigne des queux choses, nous avoms fet fere cestes nos lettres overtes,

Don' a Huntingdon, le xxii. jour de Marz, l'an de Grace mil treiscentz e deus, e de nostre regne trentisme primer.

Mandatum constabulario Dovor' de festino & securo passagio pro nunciis Regis, ad partes Francie mittendis.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Claus. 31 Edw. I.
m. 14. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fidei suo Roberto de Burghersh' constabulario castri sui Dovor' & custodi Quinque Portuum suorum, salutem.

Cum mittamus venerabilem patrem J. Wynton episcopum & dilectos & fideles nostros Amadeum comitem Sabaudie, Henricum de Lacy comitem Lincoln, & Audomarum de Valencia, ac dilectum clericum nostrum magistrum Robertum de Pikingg' & quosdam alios, nostros nuncios speciales, ad partes Francie, pro quibusdam arduis negociis, nos & regnum nostrum specialiter tangentibus, que sunt plurimum nobis cordi & jam intelleximus, quod quidam malefactores supra mare navigantes, mala diversa & dampna quamplurima hinc inde transfretantibus inferunt hiis diebus :

Nos securitati nunciorum nostrorum predictorum volentes prospicere, in hac parte ; vobis mandamus in fide qua nobis tenemini, firmiter injungentes, quod statim visis presentibus, de bono, sufficienti, festino & securo passagio, pro predictis nunciis nostris & eorum familia ac rebus & hernasiis eorundem, sine dilacione aliqua provideri faciat : ita quod hujusmodi passagium suum die Martis proxima post instantem diem Dominicam in Ramis Palmarum in hora vespertina ad ultimum, apud Dovor', promptum habeant & paratum ; & quod per vestri negligenciam & defectum passagii hujusmodi, dicta nostra negocia minime retardentur.

Et hoc sicut nos, & nostrum ac regni nostri commodum & honorem diligitis, nullatenus omittatis.

T. R. apud Huntingdon, xxii. die Marcii.

De responso Regis ad comitem Namurcensem.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Claus. 31 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro & amico suo carissimo, Johanni comiti Namurcensi, nato illustris viri Guidonis comitis Flandria, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Litteras vestras, per Gerardum dominum de Sothingham, Willielmum de Nivella, Alardum de Rolbays, & Arnulphum de Gardino, milites vestros, & nuncios, nobis exhibitas, recepimus ;

Et earum tenorem, una cum hiis que dicti milites (qui se in exponendis & exequendis commissis sibi negotiis discretè & sollicitè habuerunt) nobis ex parte vestra exponere voluerunt, audivimus & intelleximus diligenter :

Responsumque nostrum ipsis militibus fecimus in præmissis ; quod vobis ex parte nostra scient, & poterunt seriosius exponere viva voce.

Dat' apud Lenton', viii. die Aprilis.

De responso Regis ad Scabinos & communitates Flandrensens.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Claus. 31 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi scabinis, consiliariis, & toti communitati ville Burgensis, salutem.

Litteras vestras, per Willielmum de Hostes, Laur' de la Brok, Michaellem de Lo, & Willielmum Peynyns, procuratores & nuncios vestros, nobis exhibitas, recepimus ;

Et earum tenorem, una cum hiis que dicti nuncii vestri (qui se in exponendis commissis sibi negotiis discretè & sollicitè habuerunt) nobis ex parte vestra exponere voluerunt, audivimus & intelleximus diligenter :

Responsumque nostrum ipsis nunciis fecimus in præmissis, quod vobis ex parte nostra scient, & poterunt seriosius exponere viva voce.

Dat' apud Lenton', nono die Aprilis.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis ; videlicet, Scabinis, consiliariis, & toti communitati ville Anacen' sub nominibus

Simonis de Provincia, Petri Franci Juvenis, Jacobi Russell, Nicholai le Rykers, procuratorum & nunciorum ejusdem ville.

Scabinis, consiliariis, & toti communitati ville Iprensis, sub nominibus Walteri Leonis, Francisci Ursi, Johannis Statyn, Johannis de Balliolo, & Michaelis Scipboetre, procuratorum & nunciorum ejusdem ville.

Scabinis, consiliariis, & toti communitati ville Insulensis, sub nominibus Nicholai de Muro, Baldewini Canars, Jacobi de Ponte Roaldi & Johannis de Thumaisvill, procuratorum & nunciorum ejusdem ville.

Scabinis, consiliariis, & toti communitati ville Gandensis, sub nominibus Henrici Bereghines, Jacobi li Mols, Petri du Four, & Johannis Tonnekins, procuratorum & nunciorum ejusdem ville.

Littera Regis ad Henricam de Castella, super matrimonio inter Edwardum filium suum & Infantissam Isabellam.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Claus. 31 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro, domino Henrico de Hispania, salutem, & optatis semper successibus prosperari.

Attendentes gratam benevolentiam, quam erga nos, liberos nostros, ac etiam regnum nostrum habuistis hactenus, vosque habere confidimus in futurum ;

Super eo quod de contrahendo matrimonio, inter Edwardum primogenitum filium nostrum, & inclitam Infantissam Issabellam, illustrissimam quondam domini Sancti, Regis Castellæ & Legionis filiam, vestros utique consobrinos, petrigili diligentia tractare,

partesque vestras efficaciter interponere affectatis, vobis ex corde assurgimus ad actiones multiplices gratiarum.

Vestro itaque Gunsalmo Martini, vestrarum exhibitori litterarum, nostrarumque ad præsens delatori, super hiis, que de præmisso negotio nobis scripsistis per eundem, aperuimus totaliter mentem nostram, serenitate vestrae per ipsum vive vocis oraculo seriosius exprimendam ; cui, si placet, fidem plenam & indubitam adhibere velitis super hiis, que vobis ex parte nostra, quoad præmissum negotium, duxerit exponenda.

Dat' apud Lenton', x. die Aprilis.

De finibus pro servitio militari faciendis.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Claus. 31. Edw. I.
m. 42. d.
in Turr. Lond.

REX vic' Eborum, salutem. Licet nuper tibi præcepimus, quod summoneri faceres archiepiscopos, episcopos, abbates, priores, & alias personas ecclesiasticas, & etiam viduas & alias mulieres de ballivâ tuâ, qui de nobis tenent per servitium militare, vel per serjantiam, seu de custodiis archiepiscopatum & episcopatum, aut aliis custodiis sive wardis, in manu nostrâ existentibus; Quod habeant ad nos, in festo Pentecostes proximo futuro, apud Berewyk super Twedam, totum servitium suum, nobis debitum, cum equis & armis benè munitum & paratum, ad proficiscendum nobiscum, & cum aliis fidelibus nostris contra Scotos inimicos nostros; Volentes tamen ipsorum prælatorum, religiosorum, mulierum, ac aliorum, qui ad arma minus potentes, aut etiam minus idonei existunt, parcere gratiosè laboribus istâ vice; Tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod statim, visis præsentibus, in pleno com' tuo, & nichilominus in villis mercatoris, & alibi, per totam ballivam tuam, ubi meliùs videris expedire, publicè proclamari facias; Quod ipsi prælati, religiosi, mulieres, & alii, ad arma minus sufficientes

aut idonei, qui servitium suum nobis debent, & finem pro eodem servitio nobiscum facere voluerint, veniant coram thes' & baronibus nostris de scaccario, in crastino Ascensionis Domini proximo futuro, aut citius, si possint, apud Eborum, vel aliquem pro ipsis, tunc ibidem mittant;

Ad faciendum finem nobiscum pro servitio suo prædicto, & ad eundem finem, videlicet viginti librarum pro feodo unius militis, (& aliâ pro quantitate servitii sui militaris vel serjantiæ, nobis debiti in hac parte) nobis ibidem in eodem crastino solvendo;

Alioquin quod sint ad nos in prædicto festo Pentecostes cum equis & armis, & toto suo servitio, ut tenentur.

Et habeas ad dictum scaccarium hoc breve in crastino supradicto.

Teste Rege, apud Laun', xvii. die Aprilis.

Eodem modo mandatum est vicecomitibus per Angliam præterquam vicecomitibus Cornub', Devon, Hereford', Summers', Dors', Wylts', Surr', Sussex, & Kanc', quibus mandatur, quod proclamari faciant, quod ipsi prælati, &c. in crastino Sancte Trinitatis proximo futuro.

T. R. ut supra.

Potestas Edwardi. Regis Angliæ primogeniti, data legatis à Rege patre suo constitutis, ad negotium pacis cum Philippo Rege Franciæ trastandum, ut idem suo etiam nomine possint agere:

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Bibl. Bodl.
MSS. Carte.
P. P. f. 2c3.

UNIVERSIS præsentibus litteris inspecturis, Edwardus serenissimi principis domini Edwardi, Dei gratiâ, Regis Angliæ, domini Hiberniæ, & ducis Aquitaniæ, primogeniti, salutem. Quod cum carissimus genitor noster prædictus, venerabilem patrem dominum Johannem, eadem gratiâ, Winton' episcopum, ac nobiles viros Amadeum Sabaudie, Henricum de Lacy Lincolnien' comites, consanguineos nostros, ac Ottonem de Grandisone militem, suos ordinaverit & constituerit veros & legitimos procuratores & nuncios speciales, eisque, ac tribus seu duobus ex eis, in solidum non concurrent, generalem & plenam potestatem dederit, & speciale mandatum, tractandi de reformatione pacis & concordie inter ipsum & excellentissimum principem, dominum Philippum Regem Franciæ, ac de his que ad pacem pertinent; & super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, damnis, injuriis, petitionibus, & actionibus, realibus & personâibus atque mixtis, que fuerint, & sunt, vel esse possunt, inter ipsum dominum patrem nostrum & præfatum Franciæ Regem, occasione quâcumque firmitate vallandi, petendi, stipulandi, recipiendi, paciscendi, componendi, transigendi, concordandi, & conveniendi in certos diem & locum quibus idem Rex Franciæ, & præfatus genitor noster personaliter conveniant, si expedire viderint consentiendi; ac eosdem diem & locum suo nomine acceptandi treugas, seu sufficientiam sub quibuscumque formâ, sive modo inveniendi, ac ipsas treugas sive sufficientiam vallandi, firmandi, & etiam roborandi diem & treugas, seu sufficientiam hujusmodi semel & pluries quotiens expedire videbitur, prorogandi; quolibet etiam genus juramenti in animam suam præstandi, & omnia & singula faciendi que sunt pacis & concordie, & ad plenam pacem & concordiam valeant pertinere, & que ipse faceret, vel facere posset, si præsens esset, etiam si mandatum exigant speciale; ac promiserit pro se & hæredibus suis se ratum & firmum habere, ac perpetuè habiturum quidquid per dictos procuratores & nuncios, tres, vel duos ipsorum, gestum, actum, & factum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum, hæredes ipsos ad ea servanda, facienda, & complenda expressè ac specialiter obligando;

Nos de procuratorum & nunciorum ipsorum circumspectione, prudentiâ, & fidelitate probatâ, plenam fiduciam obtinentes, & quidquid per ipsos, tres vel duos ex eis, virtute hujusmodi sibi à præfato domino patre nostro traditæ potestatis, gestum, actum, vel factum jam extitit, vel in posterum

feri, vel agi contigerit, tractatus, conventiones, obligationes, & pacta quâcumque nunc & aliâs, quibuscumque temporibus habitos vel habendos, initos, vel imposterum fieri inveniendos, etiam ex eis aliquis nos contingant, vel nomine nostro sint facti vel habiti, ratos habemus & gratos, ipsosque laudamus & approbamus expressè;

Promittentes, nos tractatus, conventiones, obligationes, & pacta hujusmodi pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris, ratos & gratos perpetuis temporibus habituros, & contra non facere vel venire ratione aliquâ sive causâ; quia potius tractatus, conventiones, obligationes, & pacta prædictos tenere, servare, ac quantum in nobis fuerit, facere & efficaciter adimplere, ad quemcumque statum nos contigerit devenire, nos, hæredes & successores nostros ad hoc expressè & specialiter obligantes; ac nichilominus præfatis episcopum, comites, & militem, tres & duos eorum in solidum procuratores nostros veros & legitimos facimus & constituimus, & nuncios speciales, dantes eis, ac tribus & duobus ex eis in solidum, plenam ac liberam potestatem, & speciale mandatum faciendi, & inveniendi nomine nostro, pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris, tractatus, conventiones, pactiones, & obligationes quâcumque, tam in præmissis quam in illic quibuscumque præmissa contingentibus, ac tractatus, pactiones, conventiones & obligationes hujusmodi firmandi, & quavis firmitate vallandi, & præstandi in animam nostram quibuslibet generis juramentum; acceptandi quoque diem & locum cuius cum præfato domino Rege Franciæ convenire personaliter debeamus, ac faciendi omnia & singula que circa hæc fuerint opportuna; & que nos faceremus & facere possemus, si præsentibus essemus, etiam si mandatum exigant speciale; promittentes pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris, nos ratum habituros & gratum, ac tenere, servare, & efficaciter adimplere, ad quemcumque statum nos devenire contigerit, quidquid prædictos procuratores & nuncios, tres vel duos ex ipsis, gestum, actum, vel factum fuerit in præmissis, & singulis præmissorum, nos hæredes & successores eosdem ad hoc expressè & specialiter obligantes. In quorum præmissorum testimonium has nostras litteras sigillo nostro fecimus consignari.

Datum apud Rotzerbourg, die Ascensionis Domini anno Incarnationis ejusdem millesimo trecentesimo tertio.

Sub sigillo Edwardi illustris Regis Angliæ filii, principis Wallie & comitis Cestrie & Pontini.

Tractatus perpetuæ pacis & amicitie inter Angliæ & Franciæ Reges firmatus & juratus.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Rot. Aleman.
31 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

I. A TOUS ceuz qui ces lettres verront & orront, Johan, par la suffrance de Dieu, évesque de Wyncestre, Amez cuens de Savoie, Henri de Lacy cuens de Nicole, & Ottes de Grauntzon chevalier, messages & procureurs de treshaut prince Edward, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc d'Aquitaine, salut en nostre Seigneur.

Nous feisons a savoir que, come par la reformation de la pees entre le dit nostre seigneur le Roi d'Engleterre d'une part, & tresexcellent prince Philippe, par ceje mesme grace, Roi de France d'autre part, sur les descordz, & les guerres, meves entre eux, nous, & autre certain message & procurour du dit nostre seigneur le Roi d'Engleterre, feussiens plusieurs foiz, & en divers lieux assemblez, ovesque les messages & procurours da dit Roi de France en son noun & pur li d'autre part, en la buoigne de la reformation de la pees desusdite;

Les queux traitiez, pur aouns certains empeschementz, n'estoient pas venuz a effect & a fyn desire;

A la par fin nostre sires le Rois d'Engleterre devandit;

Considerant & regardant le cosinage & la prochienete du lignage qe est entre li & le Roi de France, & la grant affinite & l'alliance novellement faite entre eux par mariages; come celi que est ja fait entre li & la suer

du dit Roy de France: & celi que se deit faire de son filz ainez & la fille du dit Roy de France;

Et pur ce que l'alliance & l'amor de l'un & de l'autre soit plus ferme, & que li Rois de France soit a nostre seigneur le Roi d'Engleterre plus obligé & tenez, & meilleurs amis, & aidantz;

Et pur ester les maus & les escandes, que venent de la guerre; & pur le profit commun de tote Cristiente; & le bien & le prechein secours de la Terre Sainte;

Nous ha novellement envoiez & establi epecialment, por pursuyre & mettre a fin le dit traitie, ovesque monseigneur Loeyz fils du Roy de France conte de Eureus, Robert de Borgoigne, & Johan de Bretagne, ducs, & monsieur Pierre seigneur de Chambly chevalier, & chamberlene le dit Roi de France, messages & procurours du dit Roi de France;

Entre les queux messages & procurours du dit Roi de France, pur li & en son noun; & nous, pur le dit nostre seigneur le Roi d'Engleterre, & en noun de li.

Est faite desores & afferme certaine pleine, enterrine, & establie pees, a durer perpetualment a touz jors, por eux por lor heirs, & pur lor successors; & sont totes rauncures, injures, malluveillances, & haines de laisses, remises, & pardonees de tot, en tot, d'une part & d'autre.

II. Et est acorde, par ceste pees feissant, que li Roys de France deit

rendre, de maintenant, & restituer, par parole, & par lettre, au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou a ses procurours, en noun de li, & as hommes, & soumis du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, & as siens, totes les citez, chastaux, bourgs, villes, terres, rentes, fiedz, homages, obeissances, & seignories, & totes autres maneres de justices, de tenances, & de droitures, & d'autres choses noun movables, coment que eles soient nomes, que furent baillées au Roi de France, ou a ses gentz, en noun de li, par le devandit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou par les siens : ou qui ont este prises par le Roy de France, ou ses ministres, ou ses hommes, ou ses allies, en guerre, en la duchee d'Acquaine en quelque manere que eles aient estre prises, ou occupees, ou autrement soient avenues, ou escheues au Roi de France, ou as siens, & qui a nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou as siens devoient, ou poient avenir, ou escheir ; se ces terres de la duchee d'Acquaine eussent demores en la main du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou des siens ; c'est a savoir ce qui entient presentment en sa main ; & des autres choses sera selonc la forme que s'ensuyt de cest present accord.

III. Item, les procurours & messages du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, a ce establi, en noun de li, & pur li, come pur duc d'Acquaine, & pere de France, pur la dite duchee, devient entrer desores en la foi & l'obeissance le Roi de France, pur les dites terres, purement, simplement, & sanz condicioñ ; en faisant serment de feaute en l'alme du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre :

Et auront li dit procurour de nostre seigneur le Roi d'Angleterre, du Roi de France lettres de restitution, & de investiture des terres desusdites, selonc la forme de cest present accord :

Et les ditz messages devient doner lettres de la foiaute, faite au Roi de France selonc la forme de cest accord :

IV. Et, pur bailler & delivrer par fait les citez, chastaux, villes, terres, & totes autres choses desusnomées pleinement & entierement, & pur oster toutz empeschementz que y purroyent estre, fust par privileges, ou par dons, que li Rois de France en eust fait, ou done en la terre, ou autrement, coment que s'ensuyt.

Li Rois de France envoie honorable pere en Du Pierre, par la dite grace, evesque d'Anceure, monseigneur Robert duc de Borgoigne, & deux, ou trois autres grantz hommes, bons & suffisantz, que li Rois de France nomera, dedenz la quinzaine de la Pencheouste procheine avenir ; qui iront hasivement es parties du dit Duchie, & laboureront loiaument, en bone foi, a oster de tot en tot les ditz empeschementz :

Et par tot ha, ou il les purront oster, & totes les lieux ou il n'aura point d'empeschement, il delivront, & feront delivrer entierement, brievment, & sanz delay, au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou a sa gent pur li :

Et quiteront & absoudront, en noun du dit Roi de France, par especial poair & mandement, qu'il averont sur ceo, cites, chastaux, villes, & hommes, de quelconque estat, dignite, ou condicioñ qu'il soient, des sermentz, foiautes, & homages, qu'il ont faitz au Roi de France, ou a ses gentz en noun de li :

Et leur commanderont qu'il facent homages, foiautes & sermentz, & soient obeissant au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, & a ses heirs, come a leur droiturier seigneur & ausint a ses hommes, a qui les terres serront rendues ; save la souvrainete du dit Roi de France.

V. Et se acun des privilegiees ne vueillent retourner au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, il mettront diligence & peine, & tot lor poair, loiaument & en bone foi, a ceo qu'il y retourneront :

Et s'il ne poeit estre fait, li dit Roi de France fera bailler & delivrer en tenure, pur les ditz privilegiees, au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou a ses gentz, pur li, es lieux convenables, chastaux, villes, terres, fiedz, homages, rentes, & autres tenures meillors, & plus profitables, totes choses & condition regardees, si suffisamment, que tuit purront ver apertement, que li Rois de France ha volente & desir de parfaire la delivrance, & de restablir, & delivrer au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre ce que demurroit a delivrer par les ditz empeschementz : & qu'il n'averient pas la grace le Roi de France si entierement, qu'il averoient ou retornant en la maine & l'obeissance le Roi d'Angleterre, pur le damage qu'il y averoit.

Les queles tenures li dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, & ses heirs & successors averont & tendront paisiblement & pleinement, od touz les profits, jusque tant que li dit privilegiez soient pleinement retournez a l'obeissance du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre.

Et nientmeins le dit Roi de France, si heir, & si successeur, serront tenuz a labourer & purchacer, en bone foi, au plus tost qu'il purront, ce li devandit privilegiez retourner a la seignorie ; & l'obeissance du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, de ses heirs, & de ses successors, sicome desus est dit.

Et apres ce que li dit privilegiez seront retournez en la main du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou de ses gentz, sicome desus est dit, les dites tenures, que seront baillées de par le Roi de France a nostre seigneur le Roi d'Angleterre, pur les ditz privilegiez, retourneront, & devient retourner au dit Roi de France, & ses successors ; c'est a savoir tot, pur tot partie, pur partie.

VI. Et est acorde que li Rois de France fera rendre, a ceux qui se sont tenuz de la partie le Roi d'Angleterre, ce qu'il aura donez, ou autrement alienez, en quelque manere que ce soit, de lor heritages, & de lor terres, s'il ne puet autrement acorder a eux :

Et ausint fera li rendre, & delivrer les dons, & les autres choses, alienez, par li, ou en noun de li, ou demaine du duche d'Acquaine.

VII. Et ne se partiront les dites gentz du Roi de France, envoiees en la duchee d'Acquaine, du pais de la, jusque tant que les dites choses soient parfaites, & acomez, pleinement & entierement, quant a la delivrance des terres, & au bail des tenures ; sicome desus est dit.

VIII. Et y avera gentz, pur le dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, a recevoir la delivrance de les dites terres ; cest a savoir, nous, Amez de Savoie, Henry de Nicole, contes ; & Ottes de Grantzon, chevalier ;

Vol. I.

avantditz ; qui laboureroms loiaument & en bone foi, tant come en nous serra, a oster les ditz empeschementz :

Et la, ou hom nous offera raison, selonc la forme de cest present accord, nous le prendrons, & receurons prestement, & sans delai, loiaument & en bone foi :

Et, se acune des dites persones, de l'une partie, ou de l'autre, estoit empeschez par mort, ou par maladie, li autre pur ce ne laissent mie a aler avant, a parfaire & accomplir les choses avantdites, en la maniere desusdite.

IX. Et jureront li dit evesque d'Anceure, li duc de Borgoigne, & li autre que li dit Rois nomera, jureront en l'alme li dit Rois de France, par son especial mandement ; & ausint ont jurez, en lor propres almes, sur les seintes Euangeilles, que totes ces choses avantdites pleinement delivront, assigneront, & parferont, en l'avantdite maniere, loiaument & en bone foi,

X. Et ausint jureront les gentz le dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, en l'alme de celi nostre seigneur le Roi d'Angleterre, & lor propres almes ; cest a savoir, nous, Amez cuens de Savoie, Henri cuens de Nicole, & Ottes de Grantzon, chivalier, desusdit, que nous les dites choses totes & chascune parferons & acomplirons, en la maniere desusdite, loiaument & en bone foi.

XI. Item, il est acordez que les dites choses primerement acompliez, quant a la delivrance des terres, & au bail des tenures, sicome desus est dit, les Rois desusditz s'assembleront personalement a Amiens, a la feste de la Nativite nostre Dame, de Septembre prochein avenir, pur affermer, confermer, & jurer les choses desusdites :

Et lors fera li dit nostre sires, li Rois d'Angleterre, au Roi de France homage lige simplement, sanz condicioñ, come ducs d'Acquaine & pers de France, pur la dite duchee :

Et ne poet li dit nostre sires, li Rois d'Angleterre, delaiier, ne delaisser a fere le dit homage, en la maniere desusdite, pur cas, por dit, ne por fait ; ne pur chose que avenue soit, ne avenir puisse : ne ne se purra excuser qu'il ne veigne lors personalement, pur excusation, ne pur empeschement, queux qu'il soit ; se nestoit par empeschement de maladie de son propre corps, loiaument & en bone foi ; ou par empeschement de mer, ou per autre foial empeschement ou essoine, si apparant, & si notoire, que tuit veient qu'il ny eit fraude ne barat :

Et, si li ditz empeschementz avepoit (que ja n'aveigne) monsieur Edward son filz y serra tenuz avenir en propre persone, od plein & suffisant mandement & poair de faire la dite foiaute, en noun du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, & de faire, & de parfaire totes les autres choses desusdites, en noun de celi Roi, & come son procurour a ce establi suffisamment :

Et nient meins, le dit empeschement cessant, li ditz nostre seigneur le Roi d'Angleterre sera tenuz, de venir personalement, le plus tost qu'il purra bonement, de faire, parfaire, & accomplir totes les choses desusdites.

XII. Item, il est acorde que tout prison & ostage soient delivre & quite ; & que totes manieres des lettres & d'escritz obligatoires d'ostagementz, d'une part & d'autre ; & totes autres lettres, tuchantz la rendue du duche d'Acquaine, faite par le Roi d'Angleterre, en la main le Roi de France, soient rendues, celes, que purront estre trevez, & les autres anullees d'une part & d'autre.

XIII. Item, est acorde que totes terres & rentes, prises, occupees, ou detenues, par achaison de la guerre des avantditz Rois, par le Roi de France, ou par les siens, des hommes & suggestz le Roi d'Angleterre, soit d'eglises, ou d'autres personnes, soient desores, pleinement & entierement, rendues :

Et ausint les terres & les rentes, prises, occupees, ou detenues par le dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, ou par les siens, des hommes & suggestz le Roi de France, soit d'eglises, ou d'autres personnes, queles que elles soient, soient desores, pleinement & entierement, rendues a ceux a qui elles estoient avant.

XIV. Item, est acorde que ceux de la duchee d'Acquaine, que ont este de la partie le Roi de France en la guerre, reveignent en la bien vueillance, & a la grace nostre seigneur le Roi d'Angleterre :

Et ausint que ceux du dit duche, qui ont este de la partie nostre seigneur le Roi d'Angleterre en la guerre, reviegnent desores en la bien vueillance, & a la grace du Roi de France.

XV. Derechief, il est acorde que li Rois de France fera son profit des aques, des acrois, & des amendementz, qu'il ha faitz en la terre, tant qu'il l'ad tenue en sa main, en baillant au dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, tenant de condicioñ suffisant ; sauf ce que, d'oures, de maconnages, & d'amendementz, de edefices, restors, ne recompensations ne se fera.

XVI. Et, pur ce que totes maneres de descordz soient appesées, & que nulle manere de dissension ne demoege, par raison de temps passez, entre les ditz Rois ; acorde est que les pees anciennes, faites & eues entre les ditz Rois & leur ancessours, soient fermes & estables ; & les avoms affermees, & confirmees en nounz des ditz Rois deca & dela.

XVII. Derechief, est acorde que ceux, qui iront en duche d'Acquaine, pur les ditz Rois, deca & dela, sicome desus est dit, averont poair de purloigner, & aloigner, par commun accord, le dit terme de la Nativite nostre Dame (s'il veient que mestier soit, ou que le profit de la busoigne le requerre) a un autre terme, qu'il veront que bon sera.

XVIII. Les queux choses, & chascune de iceles, sicomes eles sont desus devisees & escrites, nous acordons, voloms, agreoms, & promettons, loiaument & en bone foi, come message & procurour du dit nostre seigneur le Roi d'Angleterre, pur li, & en noun de li, & por ses heirs & por ses successors, a eles garder, tenir, & accomplir, fermement & loiaument, a

toutz jours; sanz venir encontre par quelconque raison où cause en temps avenir.

XIX. Et que nous les feroms ratefier, & approuver par nostre dit seigneur le Roy d'Engleterre: & les jurer en s'ame; & de ce doner ses lettres overtes, contenantes totes les choses desusdites.

XX. Et de totes ces choses nous avoms fait & donez, en noun du dit

nostre seigneur le Roi d'Engleterre, & en l'ame de li, serment corporel, as saintes Euvangeilles, en la presence des ditz messages & procureurs du dit Roi de France.

En tesmoigne, de queu chose nous avoms fait mettre, en ces presentes lettres, nos propres seaux.

Done a Parys, le vintisme-jor de May, l'an de Grace mil trois centz & trois.

Quædam alia concordia facta eodem die.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Ex Rot.
31 Edw. I. n. 18.
in Turr. Lond.

ATOUTZ ceux, qi ces presentes lettres verront & orront, Looyz filz du Roi de France, cuens de Eureux; Robert de Bourgoigne, & Jehan de Bretagne, dux; & Pierre sire de Chamblis & chambellan nostre seigneur le Roi de France, establiz & envioiez especialment a ce, salut.

Nous fesoms asavoir, que come tresexcellent prince Ed' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, considerant & regardant les biens & les profitz, qi viennent des accordz & de l'amistie des Rois, & des princes;

Aite depute & establi novelment monsieur Ame counte de Sauvoie, Henri counte de Nicole, & Ottho de Grantson chevalier, ses messages & procureurs, pour traiter, pour lui, & pour ses hoirs, avec les procureurs & messages du dit Roi de France nostre seigneur, pour lui, pour ses hoirs, & pour ses successours, d'alliance & d'amistie, & faire entre iceus Rois, leur hoirs, & successours, & leur roiaumes, pour la paes, pour le profyt, & le bien de eus, de leur hoirs, & de leur successours, de leur reauumes, & de leur sougiez;

Entre nous, messages & procureurs du dit nostre seigneur le Roi, en nom de li, pour ses hoirs & successours, d'une part, & les ditz messages & procureurs du dit Roi d'Engleterre, en nom de li, pour ses hoirs, & pour ses successours d'autre part, est faite traite & accorde en la manere que s'ensuit;

I. Premierement, il est accorde entre nous & les messages desus ditz, en nom des ditz Rois, que iceus Rois soient l'un a l'autre desore en avant bons, vras, & leaus amis, & aydanz contre toutz hommes (sauve l'eglise de Rome) en tele manere, que, se aucun, ou plusieurs, qiconques il fussent, voient despointer, empeschier, ou troubler les ditz Rois es franchises, es libertes, es privileges, es droiz, es droitures, es costumes de eux, & de leur reauumes, que li serront bons & leaux amis, & aidanz contre toute homme, qi pust vivre & morir, a defendre, garder & maintenir les libertes les privileges, les drois, les droitures, & les costumes desus dites;

Exceptez, pour le dit Roi de France, nostre seigneur excellent prince, monsieur Aubert Roi d'Alemaigne, & ses hoirs Rois d'Alemaigne: & mesire Jehan counte de Henau en Henau;

Et exceptez, pour le dit Roi d'Engleterre, mesire Jehan duc de Brebant, & ses hoirs, descendanz de li, & de la fille du dit Roi d'Engleterre;

Et que l'un ne sera en conseil, ne en ayde, ou l'autre parde vie, membre, estat, ne honour temporel.

II. Item, accorde est que les gentz & les marchanz de l'un roiaume pussent aler deliverment, & sanz empeschement, & merchanter, & mener toutes manieres des biens & de marchandises, queles que elles soient seurement & sauvement ou reauume de l'autre, en paiant les costumes dues.

III. Item, accorde est que l'un ne recepera, ne soustendra, ne confortera, ne fera confort, ne ayde aus enemis de l'autre; ne ne souffera que il aient confort, secours, ne ayde (soit de gent d'armes, ou de vitailles, ou d'autres choses, queles que eles soient) de ses terres, ne de sun poair; mais defendra, sur peine de forfaiture de corps & d'avoir, & empeschera a tout sun poair, loialment & en bone foi, que les ditz enemis ne soient recepez, ne confortez es terres de sa seigneurie, ne de sun poair: ne que il en aient confort, secours, ne ayde (soit de gent d'armes, de chevaux, d'armeur) anzois les fera veuder dedens quarante jours apres ce que il en sera requis.

IV. Item, est accorde que, en chascun muement, ou renouvellement de seigneurie, de sa ou de la, en la primere assemblee de chascune d'iceles, (tantost apres l'homage fait du duche d'Aquitaine, cette alliance sera renouvellee, affermee, confermee, & faite de nouvel, par ces mesmes paroles, entre les ditz Rois, leuelles & chascun d'iceles) si come eles sunt desus devises & escriptes, nous accordons, volons, agreons, & promettons, lealment & en bone foi, si come messages & procureurs du dit Roi de France, nostre seigneur, pour li, & en nom de li, pour ses hoirs, & pour ses successours, les garder, tenir & accomplir, fermement & lealment, a toutz jours, senz venir encontre par quelque raison, ou cause en temps avenir.

V. Et que nous les feroms ratefier, agreer, & approuver par nostre dit seigneur, le Roi de France, & les jurer en s'ame, & de ce doner ses lettres overtes, contenantz toutes les choses desus dites.

VI. Et de toutes ces choses nous avoms fait, & donn, en nom de nostre seigneur le Roi de France, & en l'ame de li, serment corporel, aus saintes Euvangeilles, en la presence des ditz messages & procureurs du dit Roi d'Engleterre.

En tesmoign des queles choses nous avoms fait mettre nos seaux au ces presentes lettres.

Don' a Paris, le vintisme jour de Maii, en l'au de Grace mil trois centz & trois.

Sponsalia inter Edwardum filium Regis & Isabellam Regis Franciæ filiam.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Ex Rot.
31 Edw. I. n. 18.
in Turr. Lond.

ATOUTZ ceux, qi ces presentes lettres verront & orront, Looyz filz du Roi de France, cuens de Eureux; Robert de Burgoigne, & Jehan de Bretagne, dux; & Pierre sires de Chamblis chevalier & chambellan nostre sire le Roi de France, messages & procureurs du dit Roi a ce establiz, salut.

Nous fesoms asavoir que il ait este prononcie par le Pape, come par privee persone, & come Benoit Gaytan, par la vertu du compromis, fait en li, que mariage se face de monsieur Ed' filz du Roi d'Engleterre, & de madame Isabel, fille du Roi de France nostre seigneur devantdit, si tost come elle vendra en age de faire mariage, dedenz les quatre mois apres ce qil en ara este requis de par nostre dit seigneur le Roi, o douaire de dis & vyt mille livres de Tornois petit de rente, sur certaines condicions & peines, mises & ajoustes en la prononciacion desus dite, & es lettres faites sur ce:

Et, quant au dit mariage, il ait oste les enpeschementz qi i estoient, ou poient estre, par raison de lignage, & ait dispense par auctorite d'Appoistoille:

Et, enpres la dite prononciacion, aucuns traitiez aient este euz & faiz a Mostereul, entre les messages & procureurs des ditz Rois, condicions & peines mises & ajoutes, quant a la fermete du dit mariage, si comes elles sunt plus pleinement contenues es lettres, faites sur ce:

Nous la prononciacion, les traitiez, & les accordz desusditz, & chascun d'iceux, sur les peines, & sur les condicions desus dites, come messages & procureurs du dit nostre seigneur le Roi en nom de li, pour li, pour ses hoirs, & pour ses successours, & pour ma dame Isabel desusdite, ratifions, agreons, & approvoms, & promettons, en nom du dit nostre seigneur le Roi, a les tenir, garder, & accomplir fermement, sur les peines desus dites.

Item, les ditz contes de Sauvoie & de Nicole, come messages & procureurs du dit monsieur Ed' filz du dit Roi d'Engleterre, pour li, en nom de li, fiancerent presentement, en la presence du dit nostre seigneur le Roi de France, & de haute dame madame Jehanne, par celle mesme grace, reine de France, mere de la dite madame Isabel, icelle madame Isabel presente, & recevant: & ellee, presenz ses ditz parentz, & les ditz procureurs, recevaant, fianza le dit monsieur Ed' en la main de honorable pere Gile, par cele mesme grace, arcevesque de Narbone, sur les peines, & sur les condicions desus dites.

En tesmoign de la quele chose, nous avoms fait seeler ces lettres de noz seaux.

Don' a Paris, le vintisme jour de May, en l'an de Grace mil trois centz & trois.

A. D. 1303. | An. 31 Edw. I.

Littera comitis Lincolniae de sacramento fidelitatis Regi Franciæ præstito, nomine Regis Angliæ, pro ducatu Vasconia sibi reddito.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Bibl. Bodl.
MS. Carte.
P.P.P. f. 27.

ATOUTS ceulx qui ces presentes lettres verront & orront, Henri de Laci conte de Nicole, message & procureur de tres hault prince Eduuard, par la grace de Dieu, Roy d'Angleterre, seigneur d'Irlande & duc d'Aquitaine, salut. Nous faisons a savoir que nous en nom du dict nostre seigneur le Roy d'Angleterre, en la rendue la restitution & l'investiture du duchie d'Aquitaine, que tres excellent prince Philippes, par cele meisme grace Roy de France, nous a faite pour le dict nostre seigneur le Roy d'Angleterre, par especial pouair & mande-

ment que nous avons a ce d'iceli nostre seigneur le Roy d'Angleterre, l'avons fait pour li, comme pour duc d'Aquitaine & per de France pour le dict duchie serement de feauté a iceli Roy de France, purement & simplement, & sans condition.

En tesmoing de la quelle chose nous avons fait mettre nostre seel en ces presentes lettres.

Donné a Paris, le vintiesme jour de May, l'an de Grace mil trois cens & trois.

De debitis ante guerram recuperandis.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Ex Rot.
31 Edw. I. n. 18.
in Turr. Lond.

ATOUTZ ceulx, qi ces presentes lettres verront & orront, Looyz filz du Roi de France comte de Eureux; Robert de Bourgoigne, & Jehan de Bretagne, ducs; & Pierre seigneur de Chamblis chevalier & chambellan nostre seigneur le Roi de France, messages & procureurs du dit nostre seigneur le Roi, salut.

Nous faisons asavoir qe, en la paes, faite entre nous, pbur le dit nostre seigneur le Roi, & en nom de li, d'une part, & les messages & procurours de treshaut prince Edward, par la grace de Dieu, Roi d'Angleterre, seigneur d'Irlande, & duc d'Aquitaine, pour li, & en sun nom d'autre part, fu dit expressement & accorde d'une part & d'autre;

Qe li ditz Rois d'Angleterre recouvrera les dettes, qui li estoient deues ou duchie d'Aquitaine, avant le temps de la guerre meue, de toutes per-sones, de quelcunque condicion ou estat que elles soient, de communes, & de universites, de villes, & soient sauves a iceli Roi d'Angleterre toutes actions, reeles & parsonelles, ou entremelles, & toutes manieres de obligations qe il a contre parsones, communes & universites quelles qe elles soient, quant as dites dettes pourchacier & recouvrer.

En tesmoign de la queu chose nous avons fait mettre noz seau en ces presentes lettres.

Don' a Par', le vintiesme jour de May, l'an de Grace mil trois centz & trois.

De 900 l. redditus Regi Angliæ assidentis.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Ex Rot.
31 Edw. I. n. 18.
in Turr. Lond.

ATOUTZ ceulx, qi ces presentes lettres verront, Looyz filz le Roi de France cuens de Eureux; Robers de Bourgoigne, & Jehans de Bretagne, dux; & Pierres sires de Chamblis chivaler & chambellene nostre seigneur le Roi de France, messages & procureurs d'iceli nostre seigneur le Roi, salut.

Nous fesoms asavoir qe en traite de pees, faite entre nous d'une part, & honorable pere Jehan, par la mesme grace evesque de Winecestre, Ame comte de Savoie, Henri comte de Nicole, & Otho de Grantson chivaler, messages & procureurs de excellent prince Edward, par la dite grace, Roi d'Angleterre, seigneur d'Irlande, & duc d'Aquitaine d'autre, en noms des ditz Rois, est otroie & accorde;

Qe neuf gens livres de rente, ou environ, qi demourent a asseoir de la somme de trois mille livres, qi durent estre assenees, & assises au dit Roi d'Angleterre par une pais, faite jadis entre les ditz Rois, soient assises

& assenees a mesme celi Roi d'Angleterre, ou a ses procureur en nom de li:

Et qe ceulx, qi irront en Gascoigne, de par le dit nostre seigneur le Roi de France, facent le dit assenement, & la dite assise:

Et, sil avenoit, par aucun cas, qe ceulx ne, peussent a ce entendre, il establiront & mettront deus preudes hommes, qi feront la dite assise solement, en lieux convenables par leur sairement; qui jurront q'il ne se partront de la terre, juques a tant que la dite assise soit parfaite:

E, pour ceste assise, se elle par aucun cas estoit delaie a faire, ne seroit pas delaie, la veue des Rois qu'elle ne se face, selom la fourme de la pees, si come il est contenu es lettres faites seur ce.

En tesmoign de la queu chose, nous avons fait mettre noz seauls en ces presentes lettres.

Faites & donn' a Paris, les Mardi apres l'Ascension, l'an de Grace mil trois centz & trois.

Littera à magnatibus Scotiæ, in curiâ Regis Franciæ, ad complices suos in Scotia, super pace inter Angliæ & Franciæ Reges, Scotis exclusis, confectâ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

VIRIS venerabilibus & discretis, ac amicis suis in Christo dilectissimis, dominis, Johanni Comyn custodi regni Scotiæ, prælatibus, comitibus, baronibus, ac cæteris ejusdem regni communitatis fidelibus, sui W. & M. miseracione divinâ, Sancti Andree & Dunkelden' ecclesiæ ministri humiles, Johannes comes Buchaniæ, Jacobus senescallus Scotiæ, Johannes de Soules, Inge-ramus de Umfranvill, & Willielmus de Balliolo, milites, salutem & triumphum de hostibus, cum spiritu consolationis.

Ne vos lateant ea, que hæc sunt, hiis diebus, in regno Franciæ, vobis, tenore præsentium, significamus quod inter Reges Franciæ & Angliæ pax finalis facta fuit, & jurata die Martis proximo post festum Ascensionis Domini: & eadem die ordinatum fuit, per Regem Franciæ & ejus consilium, quod solempnes nuncii (scilicet, episcopus Ambianensis, magnus prior hospitalis in Francia, & magister Johannes de Pochiaco) debebant mitti indilatè ad prædictum Regem Angliæ, ad retrahendum ipsum de guerrâ Scotiæ: & causâ capiendi sufferentiam pro vobis usque ad certum tempus; ita quod, medio tempore, prædicti Reges personaliter in Franciam convenient, & tractatum adinvicem habebunt.

In quo tractatu Rex Franciæ pacem nostram faciet, utilem pro regno nostro, ut idem Rex nobis promisit firmissimè.

Et causa est, quare pax sua nostram præcedit, quia tam consilio Regis Franciæ, quam Angliæ, super hoc prius habitâ deliberacione magnâ, videbatur quod, post afinitatem & amicitiam, contractam inter ipsos, citius, facilius, & utiliùs ad pacem nostram posset perveniri.

Et idèd Rex Franciæ voluit cum Rege Angliæ pacificari, ut per illap deveniret citius ad pacem nostram.

Et idicirò non sitis molesti, vel turbati in aliquo, si Anglici vobis prædicent, quod pax facta est inter Reges, Scotis exclusis; quia causa, quare ita factum est, superiùs est expressa.

Undè vobis supplicamus, & sanè consulimus, quod sitis animosi, & si dictus Rex Angliæ velit consentire sufferentiæ, sicut consentiat, ut firmiter speramus, quod & vos similiter consentiatis, juxta formam, quam vobis mittent prædicti nuncii Regis Franciæ per unum de nostris, qui erit vobis notus, quem in societate dictorum nunciorum ad vos mittemus:

Licet enim hujusmodi sufferentia aliquibus fortè fuerit dampnosa in hoc, quod interim terris suis carebunt, expedit tamen quod aliqui sustineant modicum dampnum, ad tempus breve, ut postea majus emolumentum indè consequantur.

Si verò dictus Rex Angliæ, more Pharaonis, fuerit adèd induratus, quod sufferentiæ nolit consentire, set guerram vobis continuare, pro misericordiâ JESU CHRISTI, viriliter & unanimiter vos defendatis; ita quod per virilem defensionem vestram, Domini adjutorio, vincatis, vel saltem donec à nobis aliam confortacionem recipiatis.

Nec miremini quod aliquis nostrum ad vos non venit ad præsens, nam libenter omnes venissemus: set Rex Franciæ noluit permittere quod aliquis nostrum recederet, donec exitum negotii nobiscum portaremus: quo habito, qualiscumque fuerit, ad vos, non obstante quocumque periculo, vel per terram, vel per mare, veniemus.

Et idèd, pro Domino, in nullo sitis desperati; set, si unquam viriliter egistis, modo viribus agatis; quia, juxta sacram scripturam, frusta velociter currit, qui deficit antequam veniat ad metam.

Et, si sciretis quantus honor vobis crevit per diversa mundi climata, de conflictu ultimo habito cum Anglicis, multum gauderetis; scituri pro certo quod circa ea, que faciunt ad expeditionem negotii, quantum in nobis est, nichil de contingentiis omittimus, sicut nec hæcenus, Deus novit, omisimus.

Nuncii autem Regis Franciæ, qui venturi sunt ad Regem Angliæ, non solum habebunt potestatem capiendi sufferentiam, immò tractandi de pace

A. D. 1303. | An. 31 Edw. I.

finali cum Rege Angliæ, sicut nobis per consiliunt Regis Franciæ dicebatur
causa abbreviandi negotium.

Et idè habeatis vos discretè in hujusmodi potissimè tractatu, si vobiscum
tractaverint, ne fraude decipiàmini adversantium.

Et vobis domino custodi specialiter supplicamus, quatinus permittatis
sociam domini Johannis de Soules pacificè gaudere sustentatione sibi concessâ,
& per nos, tempore recessûs nostri de Scotia, usque reditum
nostrum, vel in loco ubi sibi fuit concessa, vel alibi in loco competenti;
ne, per subtractionem hujusmodi sustentationis, prædictus dominus Jo-

hannes, qui hactenus fideliter & diligenter laboravit circa negotia regni, ab
eorundem prosecutione retrahatur;

Nuncios verò Regis Franciæ, si ad vos accesserint, pro honore vestro &
regni honorificè recipiatis valdè.

Dat' Paris, octavo kal' Junii.

Sub septem sigillis pendentibus a totidem caudis pergam'
quæ superscriptis nominibus insigniuntur.

*Mandatum de thesaurariâ Regis infra abbatiam Westm' vi & armis fractâ; & magnâ parte thesauri captâ
& asportatâ.*

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Pat. 31 Edw. I.
m. 21. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Radulpho de Sandwico,
Waltero de Gloucestria, Johanni de Banquelle, &
Rogerio de Suthcotes, salutem.

Quia, ex testimonio fidedignorum, accepimus quod
quidam malefactores, & pacis nostræ perturbatores, thesau-
rariam nostram, infra abbatiam Westm' vi & armis frega-
runt, & magnam partem thesauri nostri in eadem thesaurariâ inventam
ceperunt & asportaverunt, & alia enormia nobis ibidem intulerunt, in
nostri contemptum manifestum, & dampnum inestimabile, & contra pa-
cem nostram.

Nos, super tam enormi facto congruum & festinum remedium fieri
volentes, assignavimus vos ad inquirendum, per sacramentum tam militum,
quàm aliorum proborum & legalium hominum de civitate nostrâ London'
quàm etiam de comitatibus nostris Midd' & Surr' per quos rei veritas
melius sciri poterit, qui sunt illi malefactores; & eis consentientes: consi-
lium & auxilium in præmissis præstantes; & ipsorum malefactorum
scienter receptatores; & ad quorum, vel cujus manus prædictus thesaurus,

vel pars inde devenit; & in quorum, vel in cujus manibus nunc existit;
& cujusmodi thesaurus, sic asportatus, fuerit; & cujus preti; & de om-
nibus aliis circumstantiis, factum illud qualitercumque contingentibus,
pleniùs veritatem.

Et idè vobis mandamus quod ad certos, &c. inquisitionem illam faciatis,
& omnes illos, quos per inquisitionem illam culpabiles de facto illo, consi-
lio vel auxilio, seu de ipsorum malefactorum receptamento, inveniri
contigerit, sine dilatione arestari, & in prisonâ nostrâ salvè & securè
custodiri faciatis, donec aliud inde præceperimus; & thesaurum, quem
in manibus hujusmodi malefactorum inveniri contigerit, in certo & securo
loco poni faciatis, ita quod nobis inde respondere possitis ad mandatum
nostrum.

Mandavimus enim vicecomitibus nostris London' & com' Midd' & Surr'
prædictorum, quod ad certos, &c. venire faciant, coram vobis, tat' &
tales, tam milites, quàm alios, &c. de ballivis suis per quos, &c.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Lynliscu, sexto die Junii.

Littera ad Papam pro episcopo Lichfeld' & Coventr' expurgatoria.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Claus. 31 Edw. I.
m. 24. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino B. divini
providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis eccle-
siæ summo Pontifici, E. ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c.

Anxietatis nimis torquemur aculeis, & amaritudine cordis
amarissimâ interius perforamur, dum venerabilem patrem,
dominum W. Coventrensem & Lychfeldensem episcopum
thesaurarium nostrum, virum utique providum & constan-

tem, variisque virtutum insigniis decoratum, tot æmulum suorum linguis
malivolis laceratum conspicimus; quod, nisi per fidele & grande testi-
monium immunitas sua claresceret, succumberet veritas, prævaleret falsitas,
justitiæ inimica.

Hinc est, pater sanctissime, ut quod scimus, loquimur, & quod vidimus
id testamur, vestræ sanctitati, sub bonæ fidei testimonio, infimantes quod
præfatus episcopus, ab ætatis suæ primordiis, nostris jugiter insistens subse-
quiis, tam fideliter, quàm laudabiliter omni tempore se habuit in eisdem.

Quem, à pueritiâ suâ familiariter nobiscum notum, tam vitæ mundicia,
quàm conversationis honestas, & præcipuè divini officii exercitium, circa
quod etiam, in minori officio constitutus, semper exhibuit se attentum,
aliæque laudabilia ipsius merita, apud vos & sanctam sedem apostolicam
reddere poterunt & debebant non inmeritò commendatum.

Porro, cum ad specialem honorem assumptus fuisset, ecclesiam suam
Lichf' variis libertatum donis (quas ob personæ suæ merita, ac devota
ipsius obsequia, nobis diu impensa, ecclesiæ suæ concessimus) alii ab ipso
eas nullatenus concessuri, laudabiliter insignivit: opera sumptuosa, tam
circa clausum ecclesiæ suæ Lichfeld' quàm in maneriis, seu locis episco-
patûs sui, studiosè construxit: episcopatum quoque prædictum, tam in
terris de novo ad culturam redactis, quàm in redditibus & aliis diversis
proficiis, per suam industriam multipliciter ampliavit.

Et teneamus revera quod, in recuperandis antiquis ecclesiæ suæ liber-
tatis, per impotentiam, aut forsitan per negligentiam prædecessorum
suorum perditis: in edificiis quoque episcopatus sui dirutis, & per
ipsum convenienter reparatis; ac in aliis ecclesiis suæ proficiis, tam
laboriosè, quàm sumptuosè, suâ sollicitudine jam adauctis, sumptus longè
plures hactenus ministravit, quàm de episcopatu suo unquam receperit
hiis diebus.

Et est quod in eo præcipuè commendamus, quia tam in personis
ecclesiasticis ab injuriis, molestiis, & gravaminibus defendendis, quàm in
juribus & libertatibus ecclesiasticis, pro posse suo fovendis, hucusque
indēsinenter se exposuit, & exponit; in hiis & in aliis zelum, quem ad

ecclesiam & ad ecclesiasticas libertates ampliandas & fovendas obtinet,
multipliciter manifestans.

Set, ecce! pater sancte, ipsum in negotiorum & rerum nostrarum dis-
positione prudentem, in consiliis circumspertum, aliàsque commendabilem
longâ diuturnâ experientiâ perpendentes, eum, ob id, nobis in familiaritatem
traxissemus secretam: in redditibus & honoribus, exigentibus suis meritis,
nonnullis aliis præferentes eundem; surreptit illic contra ipsum latens
invidia invidorum, sequens inimicitia, ac inimicorum latentium detractio
venenosa.

Verum cum, processu temporis, præfatus episcopus, tam de domo &
familiâ nostrâ, quàm Regiæ, ac principis Walliæ filii nostri primogeniti,
de præcepto nostro disponens, quosdam domesticos & familiares, tam
nobis, quàm eis inutiles, non improvidè amovisset, quibusdam aliis sua,
quæ sic vulgariter appellavit, vadia non solvisset; set nec comitibus,
baronibus, & aliis regni nostri proceribus in guerris nostris nostro lateri
assistentibus, de hiis, quæ eis, ut dicebant, debita fuerant, respondisset:
animorum invaluerunt rancores, creverunt iræ, emergerunt odia & inimi-
citiæ capitales; licet ipsum per singula, nostra necessitas excusasset.

Profectò, ultra hæc omnia, veneno adjecit, & ipsum exosum longè plus
reddidit, quod in debitis nostris, officii sui ratione, per ipsum levandis,
nedum indigenis, set alienigenis, majoribus & nobilioribus, seu potenti-
oribus, absque delecto personarum, contra eos rigidas faciendæ executiones,
pro necessitate nostrâ, quàm omnium oculis nostris subjecimus, non
pepercit.

Ex hiis, pater sancte, & aliis, quæ discurrendo per singula enarrare,
longum foret, causam & materiam præstantibus, ad vos in vindictam per-
venit, de ipso diversorum criminum facta delatio, quibus nullam penitus
subesse credimus continentiam veritatis.

Dignetur igitur clementia, pie pater, præmissis gratiosè auditis, immu-
nitate parcere innoxentis, & super hiis, in quibus favore apostolico indiget,
in personam ipsius, tam vestræ, quàm etiam nostræ creature, affectum
ostendes, quem ad majestatem noscimini regiam optinere.

Placeat insuper vestræ clementiæ, pie pater, ut, cum ejusdem thesaurarii
nostri commode nequiverimus diù cavere presentia, sub eâ celeritate, quâ
vestra decreverit sanctitas, ipsum ad nos remittere feliciter expeditum.

In prosperâ dierum longitudine; ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, Al-
tissimus vos conservet.

Dat' &c.

*Bulla Bonifacii VIII. Papæ, de purgatione episcopi Lichfeld' & Coventr', & super objectis sibi in curiâ
Romana.*

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

BONIFACIUS episcopus servus servorum Dñi, caris-
simo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem
& apostolicam benedictionem.

Dudum ad audientiam nostram, Johanne de Lovetot
militæ Londoniensis diocesis deferente, pervenit, quod
venerabilis frater noster W. Coventrensis & Lichfeldensis
episcopus, erat in regno Angliæ & alibi publicè defamatus,
quod Diabolo hominam fecerat, & eum fuerat oscudatus in tergo, eique
locutus multotiens:

Quodque, ante ademptionem sui episcopatus, & post, erat similiter defa-
matus in eodem regno, apud clerum & populum, maxime in partibus
Londoniens' quod commiserat adulterium cum Johanna de Brianzon, no-
vercâ dicti militis, uxore quondam Johannis de Lovetot militis, dictæ
diocesis, patris ejusdem Johannis:

Et quod ipsam Johannam, post mortem dicti mariti sui, tenuerat publicè
concubinam; ipsique adhæserat, tanquam suæ; sibi que dictâ Johannam
adhæserat, tanquam suo, secutaque ipsum fuerat usque ad tempus mortis
suæ, per diversas Angliæ partes:

Et, ut liberius sibi cum sæpeditâ Johanna pateret hujusmodi fœda commixtio, dictum maritum suum, in lecto proprio quiescentem, noctis tempore strangulari & occidi fecerat;

Et quoddam plurima mala commiserat, & fecerat per se, & alios, clericis & ecclesiasticis personis de partibus illis, contra constitutiones nostras, & ecclesiasticam libertatem.

Ac plura beneficia ecclesiastica, curam animarum habentia, ante promotionem suam ad episcopatum prædictum, sine dispensatione apostolicæ sedis tenuerat;

Quodque de prædictis erat in partibus memoratis, & in Roman' curiâ apud Anglicos curiales publica vox & fama.

Propter quod, nos super præmissis & aliis, quæ eidem episcopo obici, vel opponi contingeret, fecimus ipsum episcopum citari, ut certo termino coram nobis personaliter compareret, mandatis nostris & apostolicæ sedis humiliter pariturus.

Et, quia se in eodem termino apostolatui nostro minimè præsentavit, ipsum à pontificalibus duximus suspendendum.

Cùmque postmodum, diutius expectatus, ad nostram præsentiam accessisset, fuissetque negotium in consistorio, coram nobis & fratribus nostris propositum, volumus ante, in ipsâ curiâ, super præmissorum famâ, aliquam indaginem fieri, quàm ad plenioram inquisitionem, super veritate eorum procederemus in Anglicanis partibus faciendum.

Sicque dilectus filius noster G. t' sancti Martini in Montibus, presbyter cardinalis, cui id oraculo vivæ vocis commisimus, ad hujusmodi processit indaginem, nobisque retulit quod invenit.

Unde nos propterea moti, per litteras nostras venerabili fratri nostro . . . archiepiscopo Cantuarien' & dilectis filiis . . . priori prædicatorum, ac . . . ministro minorum fratrum ordinum, provincialibus in Anglia, eorum propriis nominibus non expressis; ita quod si omnes hiis exequendis interesse non possent, dictis archiepiscopo, cum altero dictorum collegarum suorum, ea exequi procuraret, inquisitionem, super præmissis, commisimus supradictam.

Et, ut liberius ad eam posset procedi, ipsum episcopum ab administratione spiritualium & temporalium suspendimus, administrationem ipsam & custodiam bonorum episcopatum Coventrensis & Lichfeldensis ecclesiarum, certis committendo personis.

Qui archiepiscopus, & prior, quondam Hugone, tunc ministro dicti ordinis minorum ejusdem provinciæ, viam universæ carnis ingresso, & alio non creato, ad inquisitionem hujusmodi diligenter & providè processerunt,

ipsamque sub sigillis propriis assignato, dictis episcopo & Johanni adversario suo, prout ex formâ litterarum ipsarum nostrarum poterant, peremptorio termino, infra quem nostro se conspectui præsentarent, ad nos fideliter transmiserunt.

Quâ, dicto episcopo præsentate in eadem curiâ, & prædicto suo adversario per contumaciam absente, de mandato nostro apertâ, & ejus ipsi episcopo copiâ datâ, compertum extitit, quod super præmissorum, ipsi episcopo objectorum, veritate nichil, quod ipsum læderet, deposuerunt testes inquisitionis ejusdem.

Et licet multi ex eis contra ipsum super publicâ famâ deponerent, addebant tamen dictis suis, ipsam ab ipsius episcopi æmulis ortam esse; reliquis paucis tamen, qui hoc non dicebant, propter inimicitias reprobatis.

Nos igitur, qui in odore bonæ famæ, prælatorum præcipuè, delectamur, quamvis idem episcopus de se in genere bonam famam, & quod dictus Johannes miles, non violentâ, sed naturali morte diem clausit extremum, probaverit, & videretur nonnullis, quod propter famam, quæ, ut prædicatur, ab æmulis ortum habuit, sibi non foret indicenda purgatio; tamen non tam de necessitate juris, quam ad cautelam sui, ne super præmissis ulterius laceretur, & morsibus subjaceret latratorum, sibi canonicam super objectis in dictâ curiâ subeundam purgationem indiximus;

Quam humiliter, juxta mandatum nostrum susceptam, coram venerabili fratre, N. Ostien' episcopo, & dilectis filiis nostris dicto G. t' sancti Martini in Montibus, presbytero, & R. sancti Eustachii diacono, cardinalibus, eam de mandato nostro recipientibus super præmissis, cum numerosâ, viz. triginta septem compurgatorum, tam de Anglicanis partibus, quam aliunde, qui longam moram in eisdem partibus contraxerunt, habentium de ipso episcopo notitiam, copiâ (inter quos episcopi, religiosæ personæ sancti Benedicti, & dictorum prædicatorum, & minorum ordinum, & seculares clerici fidedigni fuisse noscuntur) secundum formam canonum præstitit.

Quapropter, quia dignum est ut eundem episcopum, innocentiam adjuvante, non teneamus diutius, vel affligamus in aliquo, sed potius absolvamus, sicut dignum fuisset, ut si repertus extitisset culpabilis, aut in purgatione defecisset injuncta, ipsum canonicè puniremus, suspensionem hujusmodi relaxavimus, commissionem ab hiis, quibus dictam administrationem commisimus, revocantes, ipsumque episcopum, boni annuntiantes testimonii, ab infamiâ absolvimus objectorum.

Desideratum ergo à te ad obsequia tua remittimus, ad tuum votum celeriter expeditum.

Dat' Anagninæ, vi. id' Junii, pontif' nostri anno nono.

Tractatus perpetue pacis & amicitie inter Angliæ & Franciæ Reges ratificatio.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Rot. Aleman.
31 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc d'Acquitaine, a tous ceus, q' cestes lettres orront ou verront, saluz.

Come n'adgeres eussoms envoiez honorable piere en DIEU, Johan evesque de Wyncestre; & nos ameez & feals, Amez counte de Savoie, Henri de Lacy counte de Nicole, nos cosins, & Ottes de Grauntzon chevaler, nos

procurours & messages specials as parties de France; ove plener & suffisant poer de treter de reformation de pees, & de acord, & des choses, que a pees & a acord appendent, entre nous d'une part, & tresexcellant prince Thelipp, par mesme la grace, Roi de France d'autre part, sur toutz les discordz, guerres, contenz, controversies, causes, questions, damages, injuriez, demaundes, & actions reales, & personales, & mixtes, que furent, ou estre poient entre nous, & le dit Roi de France par queoconque acheinon: & a tieu manere de traitiz acorder & afferme: & a fere en l'alme de nous tote manere de serment, qe mestier serreit ex le dit traitiz; & a totes choses fere que a plener pees & acord poaint appartenir, & qe nous frioms, ou purrioms fere si nous meismes fuissoms presentz; sicome plus pleinement est contenu en noz lettres de poer, sur ceo fetes a nos ditz messages:

Et mesmes ceus nos messages, par la vertu & l'autorite du dit poer, en nostre noun, & pur nous & pur nos heirs d'une part, & monsieur Loys fiuz du Roy de France cuens de Eureus, monsieur Robert duc de Burgoigne, monsieur Johan duc de Bretaigne, & Pieres sires de Chaumbly chevaler & chamberleyn le dit Roy de France, procurours & messages du

dit Roy de France, au dit treitiz especiaument par li deputetz & envoietz, en noun du dit Roy, & pur li, & pur ses heirs d'autre part, sur les dites guerres, contenz, & descordz, eient fet & afferme par durable pees, & aucunes covenances & ordenaunces, entre nous le dit Roy de France aussi come il est contenu es lettres, des dites nos messages, en la forme qe s'ensuit;

A TOUZ ceus, &c. prout in tractatu de dat' xx. Maii, usque ad hæc verba, viz.

Nous Edward Roi d'Engleterre avantdit, al honneur de DIEU: pur pees & tranquillite de la Crestiente; & pur avancement de la busoigne de la Terre Seinte, les avantdites pees, acord covenances, & ordenaunces, & totes les autres choses, & chescune de les, entre les ditz messages, d'une part & d'autre, acordees, faites & affermees (sicome desus plus pleinement est contenutz) pur nous, & pur nos heirs, & pur nos successours, voloms, looms, ratifions, agreoms & approvoms, & en l'alme de nous les avoms fait jurer a garder, & fermement tenir, & par ces presentes lettres confirmoms.

En tesmoignance de queu chose nous avoms fait faire cestes nos lettres oertes.

Don' a la ville de Saint Johan, de Perth, en Escoce, la disme jour de Joignet, l'an de Grace mil trois centz & trois, & de nostre regne trentisme primer.

Iste tractatus ratificatur per Regem Francie mense Augusto, sub magno sigillo, cerâ viridi, filis sericis viridis rubeique coloris pendente.

Episcopo Dunelm', de ingressu Scotorum, cum multitudine armatorum, infra marchiam in comitatu Cumberlantiæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Class. 31 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, A. eadem gratiâ, Dunelm' episcopo, salutem.

Quia Scoti, inimici & rebelles nostri, nobis cum exercitu nostro, in cismarinis partibus Scoeciæ existentibus, valles Anandie & Lidel & alibi infra marchiam in comitatu Cumb', cum magnâ multitudine armatorum & peditum sunt ingressi, & ibidem homicidia, incendia, roberias &

alia dampna plurima jam fecerunt, & adhuc de die in diem facere non desistant, in nostrum & populi nostri partium predictarum dispendium manifestum.

Nos, ut dictorum inimicorum nostrorum potentia taliter reprimatur, quod ad pejora in dictis partibus committenda, ulterius non procedant, festinam apponi consilium & auxilium cupientes; paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus juxta vestram discretionem, tale velitis apponere consilium in hac parte, quale pro nobis & salvatione dictarum partium videritis expedire; ita quod vestram super hoc diligentiam & industriam debeamus meritò commendare.

T. R. apud Clonmahan, xiv. die Junii.

De fœdere perpetuæ pacis & amicitie inter Angliæ & Franciæ Reges proclamando & observando.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Claus. 31 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Cum super guerris, controversiis, & discordiis, inter nos, & magnificum principem Philippum, eadem gratiâ, Franciæ Regem illustrem, dudum motis, post multos & varios tractatus, inter nos habitos hinc inde, pacis confederationis & amicitie vincula, sub certis formis, viis, & modis, cooperante pacis Auctore, tandem sint inita & firmata :

Ita, videlicet, quod inter nos, hæredes & successores nostros, ac etiam regnâ nostra, sit & esse debeat firma & stabilis pax, ac etiam confederatio & amicitia, futuris perpetuè temporibus, Deo propitio, duraturâ :

Et quod amici & confederati erimus adinvicem de cætero contra omnes homines ;

Exceptis dumtaxat, ecclesiâ Romana ex utrâque parte, & Johanne duce Brebantie in Brebantia, & hæredibus suis, ex Margareta filiâ nostrâ procreatis, ex parte nostrâ :

Et Rege Alemanniæ in Alemannia, ac etiam hæredibus suis Regibus Alemanniæ futuris ; necnon Johanne comite Hanoniæ in Hanonia, ex parte Regis Franciæ prædicti :

Et quod omnes malivolentiæ, injuriæ, odia & rancipes, hinc inde pardonati sunt totaliter & remissi :

Et quod omnes civitates, castra, burgi, villæ, terræ, redditus, fœda, homagia, obedientiæ, dominia, justiciatus, tenuræ, jura, & omnia alia immobilia, quocunque nomine censeantur, quæ per nos aut homines nostros, nomine nostro, tradita fuerunt in manu dicti Regis Franciæ, aut hominum suorum quorumcunque, nomine suo : & etiam quæ capta vel occupata fuerunt per dictum Regem Franciæ, homines, subditos, ministros, & confederatos suos quoscunque in ducatu Aquitaniæ, durante guerrâ prædictâ, nobis plenè, integrè & pacificè reddi debent & restitui :

Et quod omnes terræ & redditus, occasione guerræ prædictæ, per Regem Franciæ prædictum, aut suos in manu dicti Regis capti, aut etiam occupati, & detenti, de hominibus aut subditis nostris, sive sint personæ ecclesiasticæ, sive aliæ qualescunque, ex nunc dictis hominibus & subditis nostris, quorum fuerint terræ & redditus prædicti ; similiter & terræ ac redditus, per nos aut nostros, de hominibus & subditis dicti Regis Franciæ capti, occupati & detenti, occasione guerræ prædictæ, hominibus & subditis dicti Regis Franciæ, quorum terræ & redditus prædicti fuerint, exnunc plenè & integrè restituantur ;

Et etiam quod homines & mercatores de uno regno, ad alterum liberè, absque impedimento, ire possint & mercari, & omnimoda bona ac mercandis salvè & securè ducere, solvendo custumas debitas & etiam usitatas ;

Et quod nullus nostrum inimicos alterius receptabit, aut etiam susti-

nebit, nec ipsis de victualibus, armis, aut rebus aliis quibuslibet, prestabit auxilium vel succursum :

Et quod nullus nostrum bannitos de regno alterius, in terris aut potestate suâ receptabit, nec permittet, aut faciet aliquo modo receptari ; set potius ipsos de terrâ & potestate suâ expellet infra quadraginta dies, postquam super hoc fuerit requisitus ;

Nos, volentes prædictas, pacem, confederationem & amicitiam, firmiter observari, tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod easdem pacem, confederationem, & amicitiam, in omnibus suis articulis, ut superius sunt expressi, in pleno comitatu tuo, & nichilominus in civitatibus, burgis, villis mercatoriis, & singulis aliis locis, infra ballivam tuam, in quibus videris expedire, distinctè & apertè, sine dilatione quâlibet, publicè facias proclamari, & sub gravi forisfacturâ ab omnibus subditis nostris in ballivâ tuâ prædictâ, inviolabiliter observari :

Facias etiam proclamari quod omnes alienigenæ, de potestate dicti Regis Franciæ, quorum terræ & tenementa in dictâ ballivâ tuâ, pretextu guerrarum prædictarum, in manu nostrâ existunt, ad cancellariam nostram accedant, terras & tenementa sua prædicta, secundum formam ordinationis prædictæ, de nostris manibus recepturi.

Teste apud villam Sancti Johannis de Perth, x. Julii.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitibus per Angliam.

Eodem modo mandatum est subscriptis, viz.

Justiciario Northwalliæ, quod in civitatibus, &c. in partibus illis.

Justiciario Westwalliæ, quod in civitatibus, &c.

Justiciario Cestriæ, quod in civitatibus, &c. infra comitatum prædictum Johanni Wogan, justiciario Hiberniæ, quod in civitatibus, &c. infra prædictam terram Hiberniæ.

Roberto de Burghersh, custodi Quintæ Portuum Regis, quod in civitatibus, &c. infra portus prædictos.

Majori & ballivis portus Doverr, quod in eodem portu, &c.

Majori & ballivis portus de Sandwico, quod in eodem portu, &c.

Majori & ballivis portus de Wynchelse, quod in eodem portu, &c.

Majori & ballivis portus de Rye, quod in eodem portu.

Majori & ballivis portus de Faversham, quod in eodem portu.

Ballivis portus de Fordwyk, quod in eodem portu.

Ballivis portus de Folkeston, quod in eodem portu.

Ballivis portus de Pevense, quod in eodem portu.

Ballivis portus de Hastings, quod in eodem portu.

Ballivis portus de Hethe, quod in eodem portu.

De orando pro Rege.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Claus. 31 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

REX religiosis viris in CHRISTO, sibi dilectis
priori & conventui ordinis majoris Cartusienis de Hemptonia, salutem.

Qualiter, pro tranquillitate & pace regni nostri, ad proterviam & malitiam Scotorum, inimicorum & rebellium nostrorum, in suâ pertinaciâ perdurantium, reprimendam sumus nosipsum, cum comitivâ nobilium dicti regni, in dictis partibus Scotiæ constituti, non credimus vos latere.

Et quia in homine non est auxilium sine Deo, ac propter hoc oportet impotentiam nostram divinæ manûs præsidio sustentari.

Vos affectuosè requirimus & rogamus, quatinus nos, Margaretam consortem nostram karissimam, liberos, ligios & fideles nostros, & omnes nobis adhærentes, ac expeditionem nostram in prædictis partibus, & alibi ubique, in missarum solemnibus, orationum suffragiis, & aliis beneficiis

specialiter recommendatos habentes, Deum & Dominum nostrum protectorem, pro nobis & ipsis, suppliciter exoretis : ita quod, per vestri orationum suffragia, gratiam nobis & ipsis adaugeat, nosque, & dictam consortem nostram, liberos, ligios nostros, & fideles prædictos, nobis adhærentes, ac regnum nostrum, suâ pietate ab omnibus adversitatibus tueatur.

Et de numero missarum, orationum & beneficiorum, quæ in hac parte duxeritis faciendâ, nos reddatis per vestras litteras certiores.

Teste Rege, apud villam Sancti Johannis, de Perth, decimo die Julii.

Per breve de privato sigillo.

Eodem modo mandatum est . . . priori & conventui ordinis prædicti in Selewode.

Tenor litterarum Philippi Regis Franciæ, per quas, non obstante exceptione in tractatu, tenetur præstare Regi Angliæ auxilium contra Regem Alemanniæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Ex Rot.
31 Edw. I. d.
in Turr. Lond.

PH' par la grace DIEU, Rois de France, a touz ceus, qui ces presentes lettres verront & orront, salut.

Nous feson assavoir que come ;

Entre noz amez & feaus, Loois nostre treschier frere, conte d'Eureux ; Robert de Burgoigne, & Johan de Bretagne, dux ; & Pierre seigneur de Chambli nostre chivaler & cambellan ; nos messages & procureours, envioiez & establiz a ceo especialment de nous d'une part ;

Et nobles hommes Anne conte de Savoie, Henri de Lacy conte de Nicola, e Otho de Grantsonn chivaler, messages & procureours de excellent prince, nostre trescher cosin, & nostre feel Edd' par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & duc d'Aquitann, envioiez & establiz d'iceli Roi especialment a ceo d'autre part ;

Ait este novelement en fait, & acorde, & ferme, e en apres ratifie, agree, approuve & conferme de nous, & du dit Roy d'Engleterre, par lettres pendantz, seeles des seaus de l'un & de l'autre, traite de ferme alliance & d'amistie entre nous, por nous, por nos heirs, & por nos successeurs ; & le dit Roy d'Engleterre, por lui, por ses heirs, & por ses successeurs, d'estre bons amys, & aidanz contre touz ;

Sauve l'eglise de Rome, & excepte, por nostre parte, excellente prince Aubert d'Almaigne, & ses successeurs Rois d'Almaigne ;

Si come il est plus pleinement contenu es lettres du dit treitie, seeles des seaus des ditz messages & procureours d'une part & d'autre.

Et es autres lettres de nous, & du dit Roy d'Engleterre, faites sur la confirmacion desus dite ;

Se ne fu onques, ne n'est nostre entencion qe, si le dit Roy d'Almaigne, ou aucun de ses successours, vouloit faire novelete, ou movoir guerre au dit Roy d'Engleterre, en soen roaume ou en ses terres, en despoignant, emeschant, ou troublant iceli Roy d'Engleterre, es franchises, es libertez, es privileges, es droiz, es droitures, & es coustumes de lui, & de son roiaume, qe en cest cas il fut excepte ;

Enties serroiens, en cesti eas, nous, nos heirs, & nos successeurs, au dit Roi d'Engleterre, a ces hers, & a ces successours bons & loiaus amis, & aidanz contree iceli Roy d'Almaigne, & contre toutz autres, a defendre, garder & maintenir les franchises, les libertez, les privileges, les droitz, les droitures, & les coustumes desusdites, selon la forme de la dite alliance.

En tesmoigne de la quele chose, nous avoms fait ceeler ces lettres de nostre seal.

Donn' a Lonchamp, le Semadi ou jour de feste Seint Barth' Apostle, l'an de Grace mil troicentz & trois.

Tenor litterarum Regis Franciæ, per quas annullat omnes litteras obligatorias de hostagiamenti; necnon & omnes alias factas super traditione ducatûs Aquitanicæ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Ex Rot.
31 Edw. I. d.
in Turr. Lond.

PH' par la grace DIEU, Rois de France, a touz ceus, qui ces presentes lettres verront, salut.
Come en la paes;
Faitte entre nos messages & procureurs por nous, & en noun de nous d'une part, & les messages & procureurs de excellent prince, nostre trescher cousin, & nostre feal Edward, par la grace DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & duc d'Aquitann, por lui, & en noun de lui d'autre part;
Soit acorde, qe toutes manieres des lettres, & d'escritz obligatores d'ostagement, d'une part & d'autre, & toutes outres lettres, touchanz le baill du duchie d'Aquitain, fait a nous, ou a nos gentz, de par le dit Roy d'Engleterre, soient annulles deca & dela;

Nous les dites lettres, & escritz des ditz hostagemens, que a nous, ou a noz gentz furent livreiz, ou bailliez par le dit Roy d'Engleterre, ou ses gentz, ou ses soumis, en quelque main que elles soient, annullons, irritons, & anientons desorendroit; & voulons que elles soient nulles, & de nulle valus, de tout temps.

En tesmoigne de la quele chose, nous avons fait mettre nostre seal en ces lettres.

Donn' a Par', le Mardi apres la feste seint Barth' Apostre, l'an de Grace mil troiscenz & trois.

Ad Regem Franciæ, de damnis cuidam mercatori illatis, emendandis.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Claus. 31 Edw. I.
m. 3. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi, domino Philippo, DEI gratiâ, Regi Francorum, illustri, domino ac consanguineo suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitanicæ, salutem, & ad vota successus prosperos & felices.
Significârunt nobis dilecti nostri, probi homines villæ nostræ de Gippeswico, per litteras suas, communi sigillo suo signatas, quod cum Rogerus Barun de Flicham de Lenne mercator, de regno nostro Angliæ, nuper, post pacem inter vos & nos, in dicto regno nostro publicè proclamatum, quandam navem Goldingi Mayden de Gippeswico, Janis ipsius Rogeri, ad valentiam ducentarum librarum, apud Gippeswicum carcandam, & ab eadem villâ usque ad partes Brabanticæ fretasset, ducendam, ad negotiandum de eisdem lanis, & ad commodum suum inde ibidem faciendum, prout sibi viderit melius expedire.
Quidam malefactores, de villâ de Caleys, de potestate vestrà, & dictæ pacis perturbatores, navem illam, in eundo super mare versus dictas

partes Brabanticæ, vi & armis ingredientibus, eam cum lanis illis usque dictam villam de Caleys nequiter abduxerunt, ac eam cum eisdem lanis præfato Rogeri adhuc detinent, & quosdam homines, in eadem navi tunc existentes, interfecerunt, & quosdam carceri liberârunt, in ipsius Rogeri dampnum non modicum, & jacturam, ac depauperationem manifestam, & contra formam pacis supradictæ.

Compatientes igitur dampnis & gravaminibus, quæ dictus mercator sustinuit in hac parte, & affectantes ei, quantum cum justitiâ poterimus, subvenire;

Vos affectuosè requirimus & rogamus, quatinus eidem mercatori, de navi & lanis prædictis, plenam & debitam restitutionem, vel competentem satisfactionem, ac de dictis incarceratis deliberationem fieri faciatis.

Ita quod idem mercator, & alii, de regno & potestate nostrâ, dictâ pace gaudere valeant, sicut optant.

Dat' apud Kynlos in Scotia, vicesimo die Septembris.

Per consiliū.

De thesaurariâ Regis fractâ, & centum millibus librarum per abbatem & monachos Westmonasterii captis & asportatis.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.
Pat. 31 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Rogero Brabazan, Willielmo de Beres', Rogero de Hegham, Radulpho de Sandwico, & Waltero de Gloucestrîa, salutem.

Cum Walterus, abbas Westmonasteriensis,

- Frater Alexander de Pershore,
- Frater Rogerus de Bures,
- Frater Radulfus de Morton,
- Frater Thomas de Dene,
- Frater Adam de Warefeld,
- Frater Johannes de Butterle,
- Frater Johannes de Nottle,
- Frater Robertus de Cherring,
- Frater Johannes de Salop,
- Frater Thomas de Lichefeld,
- Frater Simon de Henle,
- Frater Walterus de Arkesden,
- Frater Willielmus de Chalk,
- Frater Robertus de Bures,
- Frater Richardus de Sudbury,
- Frater Henricus Atte Rye,
- Frater Adam de Lilham,
- Frater Johannes de London,
- Frater Johannes de Wytteney,
- Frater Robertus de Middellon,
- Frater Ricardus de Culeworth,
- Frater Rogerus de Aldenham,
- Frater Johannes de Wanetinge,
- Frater Willielmus de Breybroke,
- Frater Robertus de Redyng,
- Frater Petrus de la Croiz,
- Frater Henricus Payn,
- Frater Henricus de Bircheston,
- Frater Philippus de Sulton,
- Frater Guido Asshewelle,
- Frater Willielmus de Kertlin,
- Frater Thomas de Wobourne,
- Frater Willielmus de Glaston,
- Frater Johannes de Wigornid,
- Frater Robertus Beby,
- Frater Willielmus de Almaty,
- Frater Johannes de Ringstede,
- Frater Willielmus de Huntingdon,
- Frater Laur' de Beamflet,
- Frater Alexander de Newport,
- Frater Jordanus de Wroting,
- Frater Reginaldus de Haldham,
- Frater Reynundus de Wenlok,
- Frater Ricardus de Waltham,
- Frater Ricardus de Fanelore,
- Frater Henricus del Temple,
- Frater Henricus de Wanetinge, &
- Frater Johannes de Wenlok;

Commonachi ejusdem domûs,

- Gern' de Sancto Egidio,
- Rogerus de Presthope,
- Walterus de Ethelesford,
- Rogerus de Wenlok,
- Hamo de Wenlok,
- Adam le Skynnere,
- Johannes Sharpe,
- Ricardus Smart,
- Johannes de Sancto Albano,
- Johannes de Linton,
- Johannes de Latham,
- Henricus le Ken,
- Ricardus de Weston,
- Rogerus le Brazur,
- Thomas de Knightbrigge,
- Galfridus del Celer,
- Radulphus de Dutton,
- Radulfus de Huntindon,
- Johannes de Sudbury,
- Ricardus de Hurle,
- Joccus de Cornubia,
- Galfridus de Kantia,
- Johannes de Oxonia, &
- Ricardus del Ewe,
- Johannes de Bratyn,
- Johannes de Beamflet,
- Robertus le Porter,
- Petrus le Monner,
- Rogerus le Orfeure,
- Robertus le Bolthod,
- Marinus Morel, &
- Godinus de Lomhith,

de fractione thesaurariæ nostræ apud Westmonasterium, nuper furtivè factâ, & thesauro ibidem, ad valentiam centum milium librarum, capto & asportato, indictati, & eâ occasione in prisonâ nostrâ Turris nostræ London detenti, asseruerunt se inde falsè & malitiosè indictatos fuisse, & nobis attentè supplicaverint quod veritatem inde inquiri, & eis plenam, & celerem justitiam exhiberi faciamus;

Assignavimus vos justiciarios nostros ad inquirendum, per sacramentum tam militum, quàm aliorum, &c. de comitatibus Midd' & Surr' per quos, &c. super negotio prædicto plenius veritatem, & ad negotium illud audiendum, & terminandum secundum legem, &c.

Et idèd vobis mandamus quod ad certos, &c. præmissa expleatis in formâ prædictâ, facturi inde, &c. salvis, &c.

Mandavimus enim vicecomitibus nostris comitatum prædictorum, quod ad certos, &c. venire faciant coram vobis, tot & tales, tam milites, quàm alios, &c. per quos, &c.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Kynlos, decimo die Octobris.

Per breve de privato sigillo.

Bulla Benedicti XI. Papæ, per quam significat Regi Angliæ se esse electum.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Secce.**B**ENEDICTUS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dominus ac Redemptor noster, per quem Pater ipsius æternus universa disponit, se dudum, ex habundantiâ pietatis ad humanæ salutem generationis inclinans, mortalitatis nostræ carnem induit factus homo, seque postmodum ipsi Patri veram pro nobis hostiam immolavit.

Hic nempe sacrosanciam ecclesiam, sponsam suam, quam sui commercio sanguinis acquisivit, tantâ dilectione prosequitur, quod ipsam non solum per angelos, cœli cives, qui eam custodient incessanter; sed & per terrigenas, hominum filios, qui successivè regimini præsidentes illius, acceptis clavibus regni cœlestis, in apostolatûs officio, beato Petro, ex ejusdem redemptionis dispositione, succedunt, fovet clementer, protegit & gubernat; ut & cœlestis militiæ præsidio fulciatur, & terreni pastoris ministerio non fraudetur.

Verùm opera divinæ potentie plerumque mens humana miratur, dum mirabiles personarum & temporum immutationes attendit, in quorum contemplatione sensus hominis hebetatur, dum conatur perquirere investigabiles vias Domini, & ejus occulta consilia perscrutari.

Ipse namq; nonnumquam potentes humiliat, ponit humiles in sublimi, fortem facit ex debili, balbutientibus eloquentiam tribuit, & prout vult, creatorum conditiones variat, & dispensat munera gratiarum, plenam & perfectam habens ad singula, tanquam palmo concludens omnia, potestatem.

Nos autem, nimirum, in admirationem pertrahimur, ac timor & tremor nos vehementer invadunt, dum, infra mentis archana, revolvimus quot & quantas immutationes receperit hactenus status noster, qui abolim, ordinem fratrum prædicatorum professi, putabimus abjecti esse in domo Domini. cum humilibus servis ejus, & sub obedientiæ jugo Creatori reddere votum nostrum.

Sed divini dispositione consilii, post ministeria varia, in ordine prædicto nobis imposita, suscepimus magistrî generalis officium; ac subsequenter, ad cardinalatis apicem dignitatis per apostolicam sedem assumpti, cum aliquamdiu nostri ministerii debitum in gradu sacerdotii egissemus, præfecti fuimus, per sedem eandem, in episcopum Ostiensem: novissimè vero, magnâ fratrum nostrorum instantiâ, prout series infrascripta declarat, nos subire coegit sarcinam apostolicæ servitutis.

Nuper enim, felicis recordationis, Bonifacio Papâ octavo, prædecessore nostro, sicut Domino placuit, ab hac luce subtracto: & sicut speramus, post labores impensus, ad premium evocato: ejusque corpore, cum exequiarum solemnitate debita, tradito ecclesiæ sepultura; nos tunc, ut prætangitur, episcopus Ostiensis, ceterique fratres nostri, episcopi, presbyteri, & diaconi, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, ad tractandum de Romani substitutione Pontificis, in palatio sancti Petri de urbe, in quo decesserat prædecessor ipse, convenimus.

Nobisque ac ipsis ad id eligentibus per viam procedere scrutini, contigit, illo faciente qui concordiam diligit, quod, unico facto ac publicato scrutinio, tanta finaliter in votis eorumdem fratrum est inventa concordia, quod per eos de nobis, licet immeritis, fuit ad apostolatûs officium, undecimo kal' Novembris proximò futuri, electio celebrata; in quo, præ admirationis magnitudine, redditi, nec immeritò, sumus attoniti, stupor nostrum animum hebetavit, eumque timor & tremor pariter concesserunt.

Numquid enim non admiratione dignum, quod inter tot & tantas

eorumdem fratrum personas, vitæ ac famæ claritate pollentes, virtutibus redimitas, habundantes insuper multiplicium sufficientiâ merito, in præsidendo apostolico culmini humilitas nostra, quæ illis fuerat meritò postponenda, præfertur?

Nonne, dum injuncti oneris molem attendimus, & nostram insufficientiam comparamus, dignè invalescunt timor & tremor, ne portantis debilitas sub tantæ molis gravitate succumbat?

Nonne, timendum iterum & tremendum, ne justus iudex, si rationem de talentis creditis veniat exacturus, servum inipus, utilem, à bono torpentem opere, dampnet?

Hæc, & alia plura, quæ prolixitatis vitandæ gratiâ sermo succinctus omittit, insufficientiam nostram à tantæ gravitatis onere subducendam aded efficaciter suggerebant, quod eorumdem fratrum importunitati diversarum excusationum obicem opponendo, eâ, quâ potuimus, reluctatione restitimus.

Sed fratres ipsi, nostræ resistantiæ obviantes, nostris excusationibus non admissis, nos ad conscendendum Petri cathedram multæ importunitatis instantiâ devicerunt;

Nosque, licet ex nostrorum defectuum conscientia diffidentes, de illius tamen confisi Omnipotentia, qui non solum sufficit eosdem supplere defectus, sed & potens est omnem gratiam habundare facere in nobis, ne, sub obedientiâ nutriti, diutius eam contempnere pertinaciter, graviaque pericula, quæ iminere ipsi ecclesiæ, totique terrarum orbi, ex ejus vacatione verisimiliter timebantur, dampnabiliter negligere censeremur, votis tandem fratrum acquievimus eorumdem, ac, ad deferendum sarcinam summæ apostolatûs submittentes humeros imbecilles, recepti ab eis unanimiter in Romanum Pontificem.

Recepimus consequenter solenni benedictionis, & cætera, secundum morem præficiendorum Romanorum Pontificum, in personis prædecessorum nostrorum hactenus observatum;

Anxiato & humiliato spiritu Domino supplicando, ut ipse, qui nos hujusmodi jugum subire concessit, sic ad ipsum portandum debilitatem nostram robore fulciat, sic illud faciat suâ benignitate portabile, quod sub eo nos non contingat ex nostrâ debilitate deficere; sed ita nobis & gregi Dominico, nostræ vigilantie credito, suâ virtute proficere, quod de talento, nobis tradito, dignam possimus in extremo judicio reddere rationem.

Cum autem ad tranquillitatem singulorum fidelium & salutem totis affectibus aspiremus, serenitatem regiam rogamus instantèr, & obsecramus in Domino JESU CHRISTO, quatinus, considerato prudenter quod tibi & laudis humanæ præconium, & supernæ præmium felicitatis acquiritur, si à te circa nos, divinâ providentiâ generalis ecclesiæ regimini præsidentes, plene devotionis impendatur affectus, cor nostrum reverentiæ filialis exhibitione lætifices, & potentie tuæ brachio in hiis, quæ sunt, ad pacem & robur ecclesiasticæ libertatis, injuncti nobis oneris allevies gravitatem.

Ita quod exinde apud Æternum Regem, & temporalis prosperitatis augmentum, & perennis coronam gloriæ merearis; plenam de nobis spem ac fiduciam habiturus, quod in hiis, quæ tuum honorem & comodum, regni que tui statum pacificum respicere videbimus, & in quibus nos duxeris requirendos, tibi, tanquam filio benedictionis, intendimus favoris apostolici plenitudinem exhibere.

Dat' Lateran', secundo kal' Novembris, pontificatûs nostri anno primo.

Plumbeo sigillo sub filo capabi.

De inquirendo super thesaurariâ Regis fractâ.

A. D. 1303.
An. 31 Edw. I.Pat. 31 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.**R**EX dilectis & fidelibus suis, Rogero Brabazon, Wilhelmo de Beresford, Rogero de Hegham, Radulpho de Sandwico, & Waltero de Gloucestria; salutem.

Sciatis quod assignavimus vos justiciarios nostros, ad inquirendum per sacramentum, tam militum, quam aliorum, &c. de civitate nostrâ London' & comitatibus Midd' & Surr' per quos, &c. qui malefactores, &c. nuper furtivè thesaurariam nostram apud Westm' noctanter fregerunt, & thesaurum nostrum, in eadem thesaurariâ inventum, ad valentiam centum milium librarum, ceperunt & asportaverunt: & alia enormia inestimabilia nobis ibidem intulerunt, in nostri contemptum manifestum, & dispendium non

modicum, & contra pacem nostram; & ad negotium illud audiendum & terminandum secundum legem, &c.

Et ideò vobis mandamus quod ad certos, &c. inquisitionem illam capiat, & negotium illud audiat, & terminetis in formâ prædictâ, facturi inde, &c. salvis, &c.

Mandavimus enim vicecomitibus nostris London' & comitatuum Midd' & Surr' prædictorum, quod ad certos, &c. venire facerent, coram vobis, tot & tales, tam milites, quam alios, &c. de civitate & comitatibus Midd' & Surr' prædictis, per quos, &c.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Kynlos, x. die Novembris.

De orando pro Rege.

A. D. 1303.
An. 32 Edw. I.Claus. 32 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.**R**EX religiosi viris, & sibi in CHRISTO carissimis, magistro Ordinis fratrum minorum, & diffinitoribus ac fratribus universis, in generali capitulo suo apud Assisium proximò conventuris, salutem & bravium pro labore perhenniter duraturum.

Nos, qui curis sumus & rebus mundialis involuti, & circa regimen regni nostri incessantibus actibus & continuis meditationibus occupati, pro animæ nostræ salute contemplationi, prout haberemus necesse, intendere nequeunt: ac advertentes quod beneficia vestra sancta, orationumque vestrarum suffragia, nobis in præsentibus, & etiam in futuro, esse poterunt plurimum fructuosa;

Religiosum cœtum vestrum, & singulos fratres adunatos in eo, requirimus & rogamus, quatinus nos, Margaretam Reginam Angliæ consortem nostram karissimam, Edwardum principem Walliæ primogenitum nostrum, ceterosque liberos nostros, ac populum nobis commissum, suffragiorum & beneficiorum vestrorum fore participes concedentes, pro nobis, statu regni nostri, & expeditione negotiorum, nobis incumbentium, hiis diebus, precamina apud Altissimum effundatis; ut sic regnum temporale regere valeamus, quod in regno cœlesti partem hereditariam consequamur.

Conservet vos Altissimus in caritate continuâ & perfectâ.

Dat' apud Dumfermelyn; xi. die Decembris.

A. D. 1304. | An. 32 Edw. I.

Ad Regem Franciæ, de dampnis contra formam treugæ mercatoribus illatis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi & domino suo, domino Philippo, Dei gratiâ, Regi Franciæ illustri, consanguineo suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem & felices ad vota successus.

Ex gravi querelâ mercatorum nostrorum Angliæ; Suggestentium se per marinarios & alios de regno & potestate vestrâ, durante sufferentiâ, sive treugâ, inter vos & nos dudum inîta, injurias, depredationes, dampna, & gravamina quamplurima recepisse frequenter & assidue excitati;

Mandavimus, districteque injunximus dilectis & fidelibus nostris, Roberto de Burghersse constabulario castri nostri Doveriæ, & Johanni de Banquell senescallo Pontivi, ad inquirendum, unâ cum domino de Saquinville, & Montoun de Glanville, militibus vestris, super injuriis, dampnis & gravaminibus hujusmodi; & ad ea emendanda, & reformanda, ex parte nostrâ,

speculiter deputatis, prout in reformatione pacis, inter vos & nos inîta & firmata; inter vestros nostrosque nuncios hinc inde extitit concordatum;

Quod sint personaliter apud Mosteroll, die Dominicâ à die Paschæ in tres septimanas, ad audiendum ihidem, unâ cum militibus vestris prædictis, querelas omnium & singulorum mercatorum hinc & inde, & ad debitas emendas, juxta commissionem eis factam, de querelis hujusmodi faciendas.

Vestram igitur excellentiam regiam affectuosè requirimus & rogamus, quatinus præfatis militibus vestris dare velitis firmiter in mandatis, quod dictâ die Dominicâ, apud Mosteroll, dictis militibus nostris occurrant, prædictasque querelas, unâ cum ipsis, audiant: & ulterius in dicto negotio faciant, & exequantur quæ, juxta commissionem eis factam, fuerint faciendâ; & id, quod faciendum duxeritis in hac parte, præfatis militibus nostris, aut eorum alteri, per vestras litteras significare velitis.

Dat' apud Dumfermelyn, xxi. die Januarii.

Ad Regem Franciæ, de inquirendo super excessibus contra formam pacis perpetratis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

EXCELLENTISSIMO principi & domino suo, domino Philippo, Dei gratiâ, Regi Franciæ illustri, consanguineo suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem & felices ad vota successus.

Intellecto nuper, quod vos discretum virum, magistrum Jacobum de Courcell canonicum Atorebatensem, & Johannem dominum de Fyennes militem;

Ad inquirendum (unâ cum duabus personis, per nos deputandis) super excessibus, violentiis, injuriis, depredationibus supra mare, aliisque dampnis pluribus (gentibus Quinque Portuum nostrorum Angliæ per gentes villæ de Calesio; ac gentibus ejusdem villæ de Calesio per gentes Quinque Portuum prædictorum, ut dicitur, illatis) plenius veritatem;

Et ad expediendum quod clarum invenerint, & vobis dubia referendum; Per vestras litteras deputastis;

Assignavimus dilectos & fideles nostros, Robertum de Burghersh constabularium castri nostri Doveriæ, & magistrum Philippum Martel juris civilis professorem, ad inquisitionem prædictam, unâ cum præfatis, magistro & milite, faciendam;

Et ad ea, quæ clara invenerint, expedienda, nobisque dubia referenda: Quodque ad prædictam villam de Calesio personaliter se transferant; ita quod sint ibidem in quindenâ Paschæ, proximè futura, ad ultimum, pro expeditione negotii memorati.

Vestram igitur regiam majestatem requirimus, cum affectu, quatinus præfatos, Jacobum & Johannem, ad dictos diem & locum, unâ cum præfatis, Philippo & Roberto, per nos ad hoc, ut præmittitur, deputatis, pro expeditione præmissorum, faciatis, si placet, personaliter convenire.

Dat' apud Dumfermelyn, xxviii. die Januarii.

Mandatùm custodi episcopatus Bathon' & Wellen', de exitibus tempore vacationis ejusdem provenientibus, Amadeo comiti Sabaudicæ liberandis, pro laudabili servicio Regi impenso.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 14.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Nicholao Fermand, nuper custodi episcopatus Bathon' & Wellen' tunc vacantis, & in manu nostrâ existentis, salutem.

Cum per litteras nostras patentes, concesserimus dilecto consanguineo & fideli nostro Amadeo comiti Sabaudicæ, omnes exitus de episcopatu prædicto, tempore vacationis ejusdem provenientes; percipiendos & habendos in parte satisfactionis illarum decem milium marcarum, quas præfato consanguineo

nostrò, pro grato & laudabili servicio quod nobis impendit, concessimus, prout in litteris nostris prædictis plenius continetur;

Vobis mandamus quod omnes exitus per vos de episcopatu prædicto, tempore dicte vacationis perceptos seu percipiendos, præfato comiti vel magistro Bernardo de Mercato, attorney prædicti comitis in hac parte liberetis; & nos vobis in compoto vestro ad scaccarium nostrum debitam allocationem habere facimus.

T. R. apud Dumfermelyn, xxx. die Januarii.

Pro Amadeo comite Sabaudicæ, de custodia terrarum sibi concessâ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Pat. 32 Edw. I.
m. 25.
in Turr. Lond.

REX ballivis, & probis hominibus, ac cæteris tenentibus de terris, quæ fuerunt Ricardi filii Alani, quondam comitis Arundell, defuncti, de villa de Albo Monasterio, & partibus adjacentibus, salutem.

Cum concesserimus dilecto consanguineo & fideli nostro Amadeo comiti Sabaudicæ, custodiam terrarum prædictarum, quæ in manu nostrâ, ratione minoris ætatis hæredis prædicti Ricardi, existunt, habendam, cum omnibus ad custodiam illam spectantibus, usque ad legitimam ætatem hæredis prædicti, adeo liberè & integrè sicut eam in manu nostrâ propriâ teneremus, prout in litteris

nostris patentibus, præfato consanguineo nostro inde confectis, plenius continetur;

Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod magistro Bernardo de Mercato, attorney prædicti comitis in hac parte, & illis quos idem Bernardus, nomine prædicti comitis, ad dictam custodiam deputabit, de firmis, redditibus, & aliis vestris serviitiis quibuscumque, ac areragiis firmarum & reddituum prædictorum, de cætero sitis intendentes, obediendes, & benignè respondentes, durante custodia supradictâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Dumfermelyn, x. die Februarii.

De navibus parandis in subsidium Regis Franciæ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX majori, & vicecomitibus London', salutem. Cum concesserimus domino Philippo, Regi Franciæ illustri, consanguineo nostro karissimo, quod provideri & congregari facilemus, in portu nostro de Sandwyco, viginti naves bonas competentes, benè & sufficienter munitas hominibus defensabilibus, & aliis necessariis pro facto guerra, in subsidium dicti Regis Franciæ, in expeditione sua Flandriæ, per quatuor menses, incipiendos die quo dictæ naves à portu prædicto se movebunt;

Et quod istud subsidium fieri debet sumptibus nostris, durantibus quatuor mensibus supradictis;

Et etiam quod naves illæ, ita munitæ, promptæ esse debent & paratæ ad eundem in Flandriam, in subsidium dicti Regis Franciæ, citra festum

Vol. I.

sancti Johannis Baptistæ proximè futurum, in quantum per nos & gentem nostram consilium, de die in diem, apponere poterimus bono modo.

Et quod dictæ naves (postquam constabularius noster castri Dover' receperit quasdam litteras patentes, quas habere debemus de dicto Rege Franciæ, quod istud subsidium non cedat, vel cedere possit in servitum, seu præjudicium nobis, aut hæredibus nostris, seu regno nostro; & similiter quasdam litteras, undè misimus sibi notas) movebunt à portu prædicto versus prædictas partes Flandriæ, ut prædictum est, quamcunq; fieri poterit bonâ fide;

Per quod assignavimus dilectos & fideles nostros, Robertum de Burghersh, Rogerum le Sauvage, & Petrum de Donewyco, & duos eorum, ad providendum, vel ad faciendum provideri, & congregari in portu prædicto dictas viginti naves, de majoribus, melioribus, & magis sufficientibus, quas

11 M

invenire poterunt, vel habere in omnibus villis Quinque Portuum nostrorum, vel alibi, versus austrum, per totam costeram maris, à dictâ civitate nostrâ London' usque ad Insulam Vectam (exceptâ villâ Dorvoriæ) majori festinatione quâ poterunt bono modo; ita videlicet quod quælibet navis sit bona, & competens, & benè & sufficienter munita quadraginta hominibus defensabilibus ad minus, & aliis pro facto guerræ necessariis, prout in litteris nostris patentibus, præfatis, Roberto, Rogero, & Petro indè confectis, plenius continetur.

Vobis mandamus, specialiter rogantes, quod in negotio prædicto, & omnibus idem negotium contingentibus, sitis præfatis, Roberto, Rogero, & Petro, vel duobus eorum intendentes, facientesque, & corditer assumptes quicquid idem, Robertus, Rogerus, & Petrus, vel duo eorum, ex parte nostrâ, plenius vobis dicent; ita quod istud negotium per vestri defectum nullatenus retardetur; tantas enim gratas scire vobis volumus ex hac causâ, quantas si hujusmodi subsidium nostræ personæ propriæ faceretis.

Istud igitur negotium ita cordi habeatis, sicut vultis quod nos negotia quæcunque, quæ erga nos habueritis expedire, habeamus specialiter commendata.

Teste Rege, apud Sandford, ix. die Aprilis.

Per breve de privato sigillo:

Eodem modo mandatum est majori & ballivis portuum subscriptorum, videlicet,

De Sandwyco,
Wynchelse,
Romenhale,
Hethe,
La Ric.

Faversham,
Hastinge,
Southampton &
Portsmouth.

REX vicecomiti Kantie, salutem. Cum concesserimus, &c. ut supra, prout, &c. plenius continetur;

Tibi præcepimus, firmiter injungentes, quod in isto negotio, & omnibus idem negotium contingentibus, sis præfatis, Roberto, Rogero, & Petro, vel duobus eorum intendens, faciensque, & corditer assumens quicquid idem Robertus, Rogerus, & Petrus, vel duo eorum, ex parte nostrâ, plenius tibi dicent;

Ita quod istud negotium per tui defectum nullatenus retardetur.

Teste Rege ut supra.

Eodem modo mandatum est vicecomitibus Surr' & Sussex' & Suthampf.

De maritagio filii Regis cum Isabella filia Regis Franciæ, & hominibus Vasconicæ jurandis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Rot. Vascon.
32 Edw. I. m. 31.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Hasting, senescallo suo Vasconicæ, salutem.

Cum per ordinationem, dispositionem, & pronuntiationem, felicis recordationis, domini Bonifacii, Papæ octavi;

In quem, per magnificum principem dominum Philippum, Regem Francorum illustrem ex parte unâ, & nos ex alterâ, super omnibus & singulis discordiis, guerris, litibus, controversiis, causis, questionibus, dampnis & injuriis, inter dictum Regem & nos dudum exortis, de alto & basso extitit compromissum;

Edwardus, filius noster primogenitus, cum Isabella, dicti Regis Franciæ filiâ, cum ad nubilem ætatem pervenerit, aut infra quatuor menses postquam, super hoc, per ipsum Regem Franciæ requisitus fuerit, matrimonium contrahere teneatur;

Ac nos, ad hujusmodi rei firmitatem, per nos, vel alium, sufficientem ad hoc habentem potestatem, omnibus nobilibus, communitatibus, &

universitatibus villarum terræ nostræ Vasconicæ, ad requisitionem gentium dicti Regis Franciæ, precipere teneamur, ut ipsi promittant, & jurent quod dicto Regi Franciæ, & successoribus suis, tanquam domino suo, sine medio, adhærebunt, obediant, & intendunt; & Regem Franciæ contra nos, & filium nostrum, & nostros jurabunt, nec obediant in aliquo nobis, aut filio nostro, nec nos quoque modo jurabunt, si forsitan remanserit, per nos, & filium nostrum supradictum, aut alterum nostrum, quod dictum maritagium non fiat quamecû dicta Isabella ad dictam pervenerit ætatem, aut infra quatuor menses, postquam ex parte dicti Regis Franciæ indè fuerimus requisiti;

Vobis mandamus quod nobilibus, communitatibus, & universitatibus prædictis, cum per gentes Regis Franciæ super hoc fueritis requisiti, præcipiatis, ex parte nostrâ, ut promittant, & jurent in formâ superius annotatâ.

Dat' apud Donary in Scotia, decimo die Aprilis, anno regni nostri tricesimo secundo.

De mercatoribus a Flandria revocandis, & de non receptando inimicos Regis Franciæ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Cum ad requisitionem magnifici principis, Philippi, Regis Franciæ illustris, consanguinei nostri karissimi, inter nos & nuncios dicti Regis, nuper ad nos destinatos, extiterit concordatum, quod ex nunc præmuniri faciemus homines nostros, mercatores & alios, qui sunt in partibus Flandriæ, quod ipsi cum bonis suis, citra festum Nativitatis sancti Johannis

Baptistæ, proximo futurum, ab eisdem partibus Flandriæ se retrahant & recedant;

Quodque proclamari & præcipere per totum regnum nostrum, publicè faciemus, quod inimici dicti Regis Franciæ, Flandrensés & alii, sub facturâ corporum & bonorum, infra tempus prædictum, à regno nostro recedant;

Et quod inhiberi faciemus, ne prædicti inimici Regis Franciæ, post terminum illum, receptati sint, aut subsidium habeant, succursum, vel solamen de victualibus, seu aliis rebus, alicubi infra potestatem nostram;

Ita tamen quod dictus Rex Franciæ, quoad inimicos nostros, Scotos & alios, qui infra terram suam receptati sunt & morantur, faciat illud idem;

Tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod in pleno comitatu tuo, ac in civitatibus, burgis, villis mercatoriis, & aliis locis singulis per totam ballivam tuam, ubi videris expedire (factâ per te præmunitio, quod homines nostri, mercatores & alii, in partibus Flandriæ existentes, per amicos & vicinos suos præmuniatur indilatè, ut ipsi, cum bonis suis, citra

prædictum terminum, se retrahant à partibus Flandriæ supradictis) proclamationem, præceptum, & inhibitionem prædicta, quoad dictos inimicos Regis Franciæ, Flandrensés & alios, in locis prædictis, distinctè & aperte, in formâ prædictâ, fieri facias indilatè; & hoc sicut nos & honorem nostrum diligis, nullo modo omittas.

Teste Rege, apud Donery, decimo die Aprilis.

Per breve de privato sigillo.

Eodem modo scribitur singulis vicecomitibus per Angliam.

Eodem modo mandatum est subscriptis, videlicet; Roberti de Burghesh, custodi Quinque Portuum, firmiter injungentes quod in portibus prædictis, & aliis locis, &c. Et hoc, &c. nullatenus omittat.

Johanni Wogan, justiciario Hiberniæ, vel ejus locum tenenti, firmiter, &c. quod in civitatibus, &c. per totam terram Hiberniæ, &c.

Edwardo principi Walliæ, & comiti Cestrie, filio Regis karissimo, vel ejus locum tenenti, quod in civitatibus, &c. per totam terram Walliæ, & dictum comitatum Cestrie, &c.

A. Dunelmensi episcopo, vel ejus senescallo, quod in civitatibus, &c. per totam libertatem suam Dunelmensem.

De navibus congregandis in auxilium Regis Franciæ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Pat. 32 Edw. I.
m. 22.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Roberto de Burghersh, Rogero le Sauvage, & Petro de Donewico, salutem.

Scitis quod cum concesserimus domino Philippo, Regi Franciæ illustri, consanguineo nostro karissimo, quod provideri & congregari faciemus in portu nostro de Sandwico, viginti naves bonas competentes, benè & sufficienter munitas hominibus defensabilibus, &c. prout supra, de navibus

parandis usque hæc verba, viz.

Assignavimus vos, & duos vestrum, ad providendum, vel ad faciendum provideri & congregari, in portu prædicto, dictas viginti naves de majoribus, melioribus, & magis sufficientibus, quas invenire poteritis, vel habere in omnibus villis Quinque Portuum nostrorum, vel alibi versus austrum, per totam costeram maris à London' usque ad Insulam Vectam (exceptâ villâ

Dorvoriæ) majori festinatione quâ poteritis bono modo; ita videlicet quod quælibet navis sit bona, & competens, & benè, & sufficienter munita quadraginta hominibus defensabilibus ad minus, & aliis pro facto guerræ necessariis.

Et ideò vobis mandamus quod negotium prædictum exequamini in formâ supradictâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Sandford, decimo die Aprilis.

Per breve de privato sigillo.

Postea mutata fuerunt iste littere & consignate sub eadem data sub nominibus predictorum Roberti & Petri ad premissa in forma prædicta faciendâ.

A. D. 1304. | An. 32 Edw. I.

Pro Johanne duce Britannicæ, de terris restitutis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Pat. 32 Edw. I.
m. 18.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Scitis quòd cum, in formâ pacis, inter excellentissimum principem, Philippum, Regem Franciæ illustrem, consanguineum nostrum karissimum & nos, super discordiis & guerris, motis inter eundem Regem & nos, initæ & firmatæ, continetur;

Quod omnes terræ & redditus hominum & subditorum dicti Regis Franciæ, per nos aut nostros, occasione dictæ guerræ, in manum nostram capti, occupati, seu detenti, sive fuerint religiosorum aut aliorum quorumcumque, plenariè & integrè illis, quorum fuerunt, ante captionem eorumdem in manum nostram, à vicesimo die Maii, anno regni nostri tricesimo primo, reddantur & restituantur, prout in dictâ formâ plenius continetur.

Nos, formam dictæ pacis ratam habentes in omnibus & acceptam, dilecto fratri & fideli nostro, Johanni duci Britannicæ & comiti Richemundicæ, qui est de potestate dicti Regis Franciæ, castrum Richemundicæ, & omnes terras, & tenementa ipsius ducis, cum pertinentiis, in Angliâ, quæ occasione dictæ guerræ nuper capta fuerunt in manum nostram: & quæ postmodum, captâ sufferentiâ inter dictum Regem & nos super discordiis & guerris prædictis, predicto duci concessimus, de gratiâ nostrâ speciali, tenenda durante sufferentiâ illâ; reddidimus & restitimus habenda & tenenda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, adeo plenè & integrè, sicut ea tenuit antè captionem eorumdem in manum nostram.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Stryvelyn, primo die Maii.

Ad Papam, pro episcopo Wintoniensi commendatoria.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in Christo patri, domino B. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Ecclesiasticum prælatos, illos præcipuè quos in agendis nostris promptos reperimus & fideles, in visceribus caritatis fovete, honorisque ac comodi augmentum, pro viribus procurare tanto libentius affectamus, quanto ex hoc apud Altissimum Promereri, & eorum animos ad nostrum commodum & honorem speramus allici fortius & induci.

Cum igitur venerabilis pater, dilectus & fidelis noster, J. Wyntoniensis episcopus, vir utique profundi consilii, providæque circumspectionis & industriæ, inter cæteros regni nostri prælatos & alios, circa ea, quæ nostrum, & regni nostri quietem & commodum contingunt, avidiori zelo hactenus insudaverit.

Desiderantes exinde specialius quod ejus negotia feliciter procedant, quatenus ad ea consilium adhibere poterimus & juvamen, vestram sanctitatem devotis precibus requirimus & rogamus, quatinus dictum episcopum, & suos, ipsiusque episcopatum & negotia, in vestre sanctitatis præsentia promovenda, habere dignemini favore propitio commendata.

Sicque dignetur vestre beatitudinis clementia, quæ digna dignis retribuere consuevit, præfati episcopi & ecclesiæ suæ negotia feliciter expedire, meritorum ejus obtentu, nostrique rogamini interventu, ut ex hoc uberioris gratiæ fructum ab immensæ liberalitatis vestre munificentia se gaudeat reportasse.

Sanctissimam personam vestram conservet Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longæva.

Dat' apud Strivelyn, primo die Maii.

Mandatum de balistis & quarellis Regi usque castrum de Stryvelyn mittendis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 11.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia pro insultibus castro de Stryvelyn, per Scotos inimicos & rebelles nostros occupato, faciendis, balistis, quarellis, arcibus & sagittis plurimum indigemus; tibi precipimus firmiter injungentes, quod omnes balistas, quarellas, arcus & sagittas, quos infra ballivam tuam vendicioni expositos aliquo modo contigerit inveniri, sine dilatione aliqua, de exitibus ballive tue ad opus nostrum emi facias & provideri; ac eos ad nos usque castrum predictum, cum omni festinatione quâ fieri poterit, mittas;

Et hoc, sicut honorem nostrum diligis, & te indempnem conservare volueris, nullatenus omittas: custum enim quod ad hoc posueris, cum illud sciverimus, tibi in exitibus predictis ad scaccarium nostrum allocari faciemus;

T. R. apud Stryvelyn, xx. die Maii.

Per ipsum Regem nunc, J. de Drokeneford.

Eodem modo mandatum est vicecomitibus Line, Nottingham & Derby.

Eodem modo mandatum est vicecomiti London' non faciendo mentionem de arcibus.

REX dilecto & fideli suo Radulpho de Sandwico constabulario turris sue London, salutem.

Quia pro insultibus, &c.

Vobis mandamus quod omnes balistas nostras, & quarellas parvos in turri predictâ sub custodia vestra existentes, ad nos usque Strivelyn, cum omni festinatione quâ fieri poterit, mittatis.

Et hoc sicut honorem nostrum diligitis, nullatenus omittatis: custum enim quod in cariagio balistarum & quarellorum predictorum usque ad dictum castrum posueritis, cum illud sciverimus, vobis in compoto vestro ad scaccarium nostrum allocari faciemus.

T. R. ut supra.

Per ipsum Regem nunc' ut supra.

Ad Flandrenses, super negotio mercatorum.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. a noble homme, monsire Phelipe, filz au conte de Flandres, conte de Thiette e de Laurech, as escuinnages, e as consalx des cinq bones villes de Flandres, saluz.

Nous avoms vos lettres receues: par les quieles vous nous avetz priez, que nous vousissoms suffir que les marchandz de Flandres puissent, de leur biens, paisiblement, e sanz empeschement marchander e nostre roiaume.

Mes, pur ceo que ceo, serreit contre la forme de l'alliance, acordee, faite, e juree entre le Roi de France e nous, si nous grantissons que ses contraires, marchandz ou autres, repairassent dedenz nostre poer, sicome nous entendoms que vous ben sauetz.

Si ne pooms a vostre priere entendre quant a ores; totevoies, pur ceo.

que nous ne voliens mie q'il fussent en nostre terre surpris de leur cors, ne de leur biens, si lor avoms suffert de marchander, e de faire lor profit si longement, come nous avoms peu, & ancore sueffroms souealz jusques a la Nativite de le seint Johan le Baptistre prochein avenir; e plus avant nous ne purrons, sanz venir apertement contre nostre serment, e nostre promesse, la quieu chose nous ne friens en nule manere, si come il en ont este garniz des piezca.

Mes bien voloms que vous sachetz, que entur ceo, que vous, e eux eussetz amor & paes au dit Roi de France, en aucune bone manere, nous travaillierons volontiers, e bonement y entendroms au plus tost, que nous veïroms lieux e temps.

Don' a Estryvelyn, le viii. jour de Juyn, l'an de nostre regne xxxii.

De juramento fidelitatis per comitissam Fuzensem Regi Angliæ præstito.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Rot. Vascan.
32 Edw. I. m. 31.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Cum difecta consanguinea nostra, Margareta comitissa Fuxen' & vicecomitissa Bearn', sacramentum fidelitatis nobis nuper Tholose præstiterit, coram dilectis & fidelibus nostris, Amadeo Sabaudicæ & Henrico Lincolnicæ, comitibus, consanguineis nostris karissimis, & Ottone de Grandisano milite, procuratoribus & nunciis nostris ad hoc specialiter constitutis: Nolentes sibi ex hoc impostum præjudicium generari, volumus & con-

cedimus quod præfati comitissa & heredes sui, dictum juramentum fidelitatis in loco, ubi antecessores ipsius comitisse illud consueverunt facere, & non alibi, nobis & hæredibus nostris de cætero facere teneantur; & quod prædictam juramentum, Tholose præstitum, sibi vel hæredibus suis non cedat aliquo modo in præjudicium in futurum.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Strivelyn, nono die Junii.

A. D. 1304. | An. 32 Edw. I.

Inhibitio torneamentorum..

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Leye', salutem: Quia certis de causis posuimus quod torneamenta, burdicie vel iuste alique per aliquos de regno nostro fiant, sine licentiâ nostrâ speciali:
Tibi precipimus firmiter injungentes, quod statim visis litteris istis, in civitatibus, burgis, villis mercatoriis, & locis aliis, ubi melius expedire videris per totam ballivam tuam, publicè proclamari, & ex parte nostrâ firmiter inhiberi facias,

ne quis miles, armiger, vel alius quicumque sub gravi forisfacturâ, torneare, burdare, justas facere, aventuras querere, aut aliâs ad arma ire presumat quoquo modo, sine nostrâ licentiâ supradictâ.

T. R. apud Strivelyn, x. die Junii.

Eodem modo scribitur vicecomiti Eborum.
T. R. ut supra.

Ad Papam de credentiâ, super quibusdam secretis negotiis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Quædam negotia, statum nostrum & coronæ nostræ specialiter tangentia, commisimus dilectis nobis in CHRISTO, venerabili patri, fratri Waltero de Wynterburna, presbitero cardinali, fratri Thomæ de Jorz, Ottoni de Grandisofio militi, & fratri Johanni de Wrotham, vestræ clementiæ per eosdem tres, vel duos eorum, secretiis intimanda.

Vestræ igitur sancitati humiliter supplicamus quatinus ea, quæ prædicti quatuor, tres, aut duo eorum, vobis ex parte nostrâ duxerint exponenda, benignè audire & intelligere dignetur vestra paternitas gratiosa.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora longiora.

Dat' apud Jeddewrth in Scotia, vicesimo octavo die Junii, anno regni nostri, &c.

De absentia Walteri de Wynterburn, cardinalis Anglici, excusanda.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, &c. ut supra.
Licet venerabilis pater, nobis in CHRISTO dilectus, frater Walterus de Wynterburna, presbiter cardinalis (quem ad honorem illum creavit & vocavit vestra paternitas gratiosa) mandatum vestrum nuper receperit, de arripiendo iter ad vestram præsentiam accedendi:

Nos tamen, de vestræ sanctitatis benivolentiâ confidentes, eundem cardinalem quasi nuncium, propter quædam negotia, nos tan-

gentia, quæ sine ipsius præsentia non poterunt commodè expedire, nobiscum retinimus usque modo.

Vestræ igitur clementiæ devotis precibus supplicamus, quatinus hujusmodi moram cardinalis prædicti habere dignemini, si placet, nostri intuitu favorabiliter excusatam.

Conservet, &c. ut supra.

Dat', &c. ut supra.

Pro Johanne Wrotham commendatoria.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, &c. ut supra.
Prompta & grata, quæ dilectus nobis in CHRISTO, frater Johannes de Wrotham, qui de hospicio nostro extitit & existit, nobis ab olim laudabiliter impendit obsequia, meritò nos excitant & inducunt, ut ipsum specialis favoris gratiâ prosequamur, & ipsius honorem & commodum cum eâ, quâ possumus, instantiâ procuremus.

Quapropter eundem fratrem Johannem, cujus mores & merita laudabilia satis novimus, jam est diu, piè paternitati vestræ recommendandum duximus ex affectu;

Humiliter supplicantes quatinus eidem fratri Johanni, tanquam illi de quo plenam confidentiam optinemus, super negotiis, quæ pro nobis & nostris in vestræ sanctitatis præsentia habuerit expedire, nostri intuitu, exhibere dignemini specialem gratiam & favorem, ita quod ex hoc reddi debeamus vestris beneplacitis meritò promptiores.

Conservet, &c.

Dat', &c. ut supra.

Ad Papam, pro Adam Hodelston recommendatoria.

A. D. 1304.—An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I. m. 10. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, &c. ut supra. Dilectum & fidelem nostrum, Adam de Hodelston, militem, in negotiis, quæ in vestræ sanctitatis præsentia habuerit expedire, prosequi cupientes gratiâ & favore, eundem militem, & ipsius negotia vestræ piæ paternitati recommendanda duximus per præsentem: regantes attentè quatinus eidem, super negotiis prædictis, quæ præsentium bajulus vobis aperiet vivâ voce, exhibere dignemini, amore nostri, gratiam & favorem.

Conservet, &c. Dat', &c. ut supra.

Pro Johanne de Wrotham ad Carolum Regem Siciliae, recommendatoria.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO principi, domino Karolo, Dei gratiâ, Jerosolim' & Siciliae Regi illustri, consanguineo & amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & felices semper ad vota successus.
Prompta devotio dilecti nobis in CHRISTO fratris, Johannis de Wrotham, exhibitoris præsentium, qui de domo & familiâ nostrâ diu extitit & existit: ipsiusque grata & laudabilia obsequia, nobis ab olim impensa, nos sollicitant & inducunt ad augmentationem honoris & commodi sui eum diligentia studio procurandam.

Ipsam igitur fratrem Johannem (quem mores & merita gratiosa reddunt multipliciter commendatum) excellentiæ vestræ recommendandum duximus ex affectu.

Supplices attentè quatinus eidem fratri Johanni, de quo specialem fiduciam obtinemus, in hiis, quæ pro nobis & nostris habuerit expedire, exhibere vos velitis, amore nostri, favorabiles & benignos; ita quod preces nostræ, de quibus confidit, penes vestram magnificentiam fructum sibi afferant in præmissis, nosque vobis exinde teneamur ad specialia merita gratiarum.

Dat' apud Jeddewith in Scotia, xxviii. die Junii, anno regni nostri, &c.

A. D. 1304. | An. 32 Edw. I.

Ejusmodi litteræ Portuen' & Sanctæ Ruffinæ episcopo, pro Johanne de Wrotham.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 10. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri domino J. DEI gratiâ, Portuen' & Sanctæ Ruffinæ episcopo, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Dilectum nobis in CHRISTO, fratrem Johannem de Wrotham, exhibitorem præsentium, qui de hospitio nostro diu extitit & existit, cujus mores & merita laudabilia nobis existunt, ex diutinâ morâ suâ nobiscum, in obsequio nostro habitâ, satis nota, speciali gratiâ & favore prosequi, honorisque ipsius & commodi incrementum intimè cupientes, eundem fratrem vestræ paternitati reverendâ pleno recommendamus affectu.

Vestram amicitiam jugiter exorantes, quatinus prædicto fratri, tanquam illi de quo gerimus fiduciam plenior, in negotiis, quæ pro nobis & nostris, in Romana curiâ habuerit expedire, vestrum opportunum subsidium, si placet, feliciter impendentes, gratiam & favorem, per dominum summum Pontificem, sibi fieri in præmissis, velitis, amore nostri, efficaciter procurare; ita quod vobis ex hoc specialius teneamur.

Dat', &c. ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, videlicet,

Episcopis, Domino P. Sabynen'.

Domino T. civitatis papalis.

Domino N. Hostien' & Velletren'.

Domino L. Albanen'.

Domino J. Tusculan'.

Presbiteris cardinalibus,

Domino J. tituli sanctorum Marcellini & Petri.

Domino G. tituli sancti Martini in Montibus.

Domino R. tituli Sanctæ Potentianæ.

Diaconis cardinalibus,

Domino J. Sancti Gregorii ad Velum aureum.

Domino L. Sanctæ Mariæ in via lata.

Domino R. Sancti Eustachii.

Domini N. Sancti Adriani.

Domino L. Sancti Angeli.

Domino F. Sanctæ Lucie in Silice.

Domino F. Sanctæ Mariæ in Cosmedyn.

Domino M. Sanctæ Mariæ in Porticu.

Domino W. Sancti Nicholai in Carcere Tulliano.

Domino . . . episcopo Spoletano, domini Pape camerario.

Domino Parmen' episcopo, sedis apostolicæ vicecancellario.

Et in istis duabus litteris præponitur Rex episcopis, quia non sunt cardinales.

Rex grates refert speciales civitati Baionæ, de constanti servitio suo.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Rot. Vascon.
32 Edw. I. m. 31.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, majori, juratis, civibus, ac toti communitati civitatis suæ Baion', salutem.

Qualiter dudum, in guerrâ nostrâ Vasconie, nobis & nobilibus regni nostri, in urgentibus negotiis nostris, pro expeditione dictæ guerræ, magnas pecuniæ summas fecistis diversis vicibus mutuo liberai (de quibus procuratoribus vestris in Angliâ, nomine vestro, satisfacimus) memoriter retinentes.

Vobis de dictâ gratitudine vestrâ, ex intimo cordis referimus speciales; vestræ amicitie significantes, quod vobis teneri volumus, temporibus oportunis, in omnibus, quæ vestrum respicere poterunt commodum & honorem.

Habemus enim pro constanti, quod ex vestræ fidelitatis constantiâ & juvamine gratuito, de quibus semper fiduciam habuimus & habemus, ad nostri & vestri honorem, est subsecutus dictæ guerræ effectus feliciores atque finis.

Præterea scire vos volumus, & vobis innoscimus per præsentem, quod dilectus nobis Johannes de Lifo, procurator & concivis vester in prosecutione negotiorum vestrorum, benè & fideliter cum magnâ diligentia se habebat; de quo ipsum vobis specialiter commendamus.

Dat' apud Stryvelyn in Scotiâ, primo die Julii.

Littera Erici Danorum Sclavorumque Regis, de benevolentia suâ erga subditos Angliæ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EXCELLENTI & magnifico principi, amico suo karissimo, domino E. DEI gratiâ, Regi Anglorum illustri, Ericus, eadem gratiâ, Danorum Sclavorumque Rex, paratam ad beneplacita voluntatem, cum salute perhenni.

Recepimus litteras vestras, pro quodam Johanne de Magna Jernemoth, super nave, vinis, & rebus aliis sibi restituendis, & quod etiam nobis aliâ scripseratis pro eisdem.

Unde, scire velit vestra excellentia, quod nec, in quantum recolimus, coram nobis per quemcumque prius mota est querimonia; nec ante vestras super hoc litteras nos meminimus recepisse.

Set, quandocumque idem Johannes, vel quisquam alius, agens suo nomine, comparuerit, prompti erimus sibi, vel de restitutione, vel de recompensatione debitâ, facere quod est juris.

Parati etiam esse volumus singulis de incolis regni vestri, terminos regni nostri visitare volentibus, non solum justitiam facere, sed etiam favore regio gratiosius promovere.

Dominus vos conservet.

Instrumentum publicum de recognitione superioritatis domini Regis Angliæ, per prælatos & nobiles terræ Scotiæ; & redditione castrum de Stryvelyn.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Exigente pridem præsumptuosâ rebellionem Scotorum, quâ prælati nonnulli . . . comites . . . barones . . . milites, communitates & incolæ regni Scotiæ, elationis veneno compuncti, contra dominum suum, excellentissimum principem, dominum Edwardum, DEI gratiâ, Regem Angliæ, dominum Hiberniæ, & ducem Aquitaniæ, insurgere præsumpsere;

Idem princeps, Rex, & dominus eorumdem, ad justificandum eosdem, ac ipsorum contumacias reprimendas, necnon ad corrigendum eorumdem enormes excessus, prout ad ipsum, ratione domini, licuit;

Illud regnum, scilicet, terram suam propriam Scotiæ est ingressus; Inter quos vibrante regali potentia & regio brachio in manu virili protento, iidem prælati . . . comites . . . barones . . . milites . . . communitates & incolæ, post aliquorum temporum intervalla, omnes & singuli (quibusdam duntaxat subscriptis, qui tunc temporis rebelliter castrum Stryvelyni tenebant, exceptis) ad cor reversi, & inducti spiritu saniori;

Eandem dominum Regem Angliæ eorumdem Regem, ac etiam regni Scotiæ proprium & ligium dominum cognoverunt: ac ipsum in talem, ut decuit, admerunt: ad ipsius obedientiam, voluntatem & dominium reverendo: ac, consideratâ eadem rebellionem per ipsos, eidem domino Regi satisfactionem pro commissis, & redemptionem pro ipsorum terris & possessionibus, prout ipsius regis voluntati placuerat, capiendas humiliter offerendo.

Crescente itaque tenentium castrum prædictum diâ contumaciâ & superbâ, qui illud (post mandata, monitiones, & præcepta, diversas, & diversa, eidem ex parte ipsius Regis factas, & facta, de liberando & reddendo eidem Regi sapius ipsum castrum) liberare, restituere ac tradere con-

VOL. I.

temptibilibiter recusarunt; quinpotius, gravamina gravaminibus cumulantes, dictum castrum contra ipsum Regem munire: ac Regi subditos & subiectos destruere, perimere, & spoliare fecere; necnon; velut insani, & rabie caninâ detenti, in atrociori perseverantes pernitia, se ipsi incorrigibiles totaliter reddidere.

Propter quod idem dominus Rex (convocatis utriusque regni proceribus, & cum eis consilio habito super illatis gravaminibus prenotatis) tandem illis, per eosdem proceres (ipsorum malefactorum culpâ, inobedienciâ consideratis pariter & offensa) abjudicatis & à regno Scotiæ ut legatis; idem postmodum dominus Rex, eorumdem procerum ductus consilio, ad illud castrum cum utrorumque procerum ipsorum potentia properavit.

Et, illo per ipsos obsesso, tandem, pluribus diebus transactis temporibus, ipsum castrum tenentes ad penitentiam convolarunt, & rogârunt, per quosdam magnates obsessus Regis ejusdem, eundem dominum Regem caritative requiri, ut se, sua corpora, & castrum valeret prædictum, altè bassè, sue regie, & absque conditione quâlibet, reddere voluntati, & quod sic eos accipere tunc placeret.

Post quæ, projectis statim per eosdem rebelles per plures dies armis ac defensionum clipeis eorumdem, idem Rex, motus postmodum pietate, ad ipsos quosdam subscriptos de suo consilio demandavit:

Et, propter hoc, anno Incarnationis Dominicæ millesimo, trecentesimo, quarto: indictione secundâ; xxiv. die mensis Julii; in vigiliâ sancti Jacobi Apostoli, in presentia mei notarii infrascripti, & testium subscriptorum, ad hæc vocatorum specialiter ac etiam rogatorum, constituti in quâdam valle, super quodam itinere, quod se ducit ad quandam portam castrum Stryvelyni, in Scotiâ, dioc' Saretæ Andree, ad mandatum domini Regis prædicti;

Nobiles viri ac discreti, domini,

*Radulphus de Montehermeri, Gloucestriz, &
Ricardus de Burgo de Ultonia, comites;
Necnon Eustachius le Poor,
Johannes Botecourt, ac
Johannes de Moubray, milites, &
Johannes de Benestede, clericus;*

De consilio excellentissimi principis, domini E. Regis Angliæ supra-
dicti illustris;

Inter quos habito consilio aliquali, iidem . . . comites Gloucestriz &
Ultoniæ ad dicta portæ repagulum præfatos dominos Eustachium &
Johannem le Moubray mittere ordinârunt;

Ut, per eos domino Willielmo Olyfard milite, tunc pro ejusdem castri
constabularie se gerente inibi, evocato, valerent cum eo, & ipsius castri
aliquibus colloquium obtinere, ad sciendum si ipse, ac in ipso castro ceteri
existentes, in eadem perseveraverint voluntate, in quâ eos dicebatur primitus
extitere, quod se ipsos, sua corpora, & castrum prædictum domino Regi
præscripto, altè & bassè, & sine omni conditione reddere voluerit.

Progressis itaque dictis duobus militibus usque ad repagulum præno-
tatum, ac ibidem dicto constabulario proclamato, ipse postmodum, eadem
proclamatione auditâ, cum domino Willielmo de Dupplyn, ipsius constabularii
consanguineo, milite, ac Thoma Lillay valletto, apertâ portâ præfatâ,
eundem castrum exivit.

Cum quibus colloquio habito aliquali, iidem quinque statim ad dictos
comites, & ad dicti domini Regis consilium invicem descenderunt.

Coram quibus idem constabularius, tam nomine suo, quam nomine
omnium aliorum & singulorum, existentium in castro prædicto, dicebat se
& alios, in eadem voluntate persistere, in quâ antea extitere, ad reddendum
se, corpora sua, & castrum prædictum, altè, bassè, purè, simpliciter &
absque conditione quæcunque, voluntati domini Regis prædicti, de cujus
misericordiâ dicebat etiam se multum confidere; & idè, juxta promissionem,
quam nobilis vir, dominus Henricus de Laci, comes Lincolniz, sibi super hoc,
ut dixit, promiserat, requisivit quod illa reddidio coram ipso Rege esse
valeret, ita quod ipsos, & ipsorum contritionem posset conspiciere, quam
in immensum gestabant in pectore, ut dicebat.

Super petitione cujusmodi, iidem comites dicebant se velle consulere
ipsum Regem.

Quibus ad ipsum cum dicto Eustachio accedentibus, ac demum reversis
ad consilium memoratum, dixerunt, ipsi domino Regi placere, quod ipse
constabularius, cum quibusdam valentibus (quos secum adducere de ipso
castro voluerit) ad ipsum accedat confestim; -set reliquos populares in
eodem castro usque in crastinum voluit remanere.

Quibus per ipsum constabularium intellectis, viginti quinque personas
de ipso castro secum eduxit (quorum unus, ordinis sancti Dominici prædicatorum,
& alius de domo de Kelsou, fuere) quos, (clavibus portarum castri
ejusdem primitus ultra murum ipsius projectis, traditis per eundem
castri constabularium nobili viro domino Johanni Lovel militi, constabularii
Angliæ locum tenenti, recipienti easdem nomine Regis Angliæ supra-
dicti) usque ad tunicas denudatos, zonis projectis (dictis religiosis exceptis)
quos, quâ cum aliis, sparsis crinibus, flexis genibus, & eorum junctis
manibus, & coram eodem Rege etiam elevatis, unâ secum suam eidem
Regi suo domino ligio contententes culpam, offensam, injuriam, inobe-
dientiam & reatum, tremulos & quasi cum lacrimis, præsentavit; reddens
se eidem Regi ac voluntati ipsius, ac alios præsentens, necnon omnes alios
& singulos, in castro morantes prædicto, tanquam capitaneus eorumdem;
necnon & ipsi præsentens se ipsos sicut & alii cum genitibus & suspiriis
reddiderunt; ita videlicet quod idem dominus Rex, ut dominus ligius
eorumdem, de ipsis, & de corporibus eorum, necnon de terris, redditibus,

juribus, possessionibus, rebus mobilibus & immobilibus, tam extra illud
castrum, quam in eodem castro existentibus quibuscumque, posset altè,
bassè, purè, simpliciter, absolutè & sine omni conditione ordinare, dicere,
& facere quod suæ placeret regis voluntati, ipsum humiliter implorando
ut ipsam redditionem sic vellet admittere, & largitionem eis alicujus
partis suæ gratiæ, quam se non mereri dicebant, misericorditer ex benigni-
tate regia impertiri.

Undè, commotis visceribus regis super eos, idem Rex, per locum mares-
calli tenentem, præcepit eosdem absque vinculis ferreis custodiri.

Nomina eorumdem, qui se domino Regi præsentârunt præscripto, &
eidem, ut præmittitur, reddiderunt, sunt hæc;

Domini *Willielmus Olyfard, &
Willielmus de Dupplyn, milites;
Fergus de Ardrossan, &
Robinus de Ardrossan frater ejus,
Willielmus de Rameseya,
Hugo de Rameseya,
Radulphus de Haleburton,
Thomas de Knellhulle,
Thomas Lillay,
Patricius de Polleworche,
Hugo Olyfard,
Walterus Olyfard,
Willielmus Guffard,
Alanus de Vyppont,
Andreas Wychard,
Godefridus le Botiller,
Johannes le Naper,
Willielmus le Scherere,
Hugo le Botiller,
Johannes de Kulgas,
Willielmus de Anant,
Robertus de Ranfru,
Walterus Taylleu,
Simon Lärmerer,
Frater Willielmus de Keth ordinis sancti Dominici præ-
dicatorum, &
Frater Petrus de Edereston de domo de Kelsou ordinis
sancti Benedicti.*

Acta sunt, ut præmittitur, suprascripta apud Stryvelinum, anno, indic-
tione, & die, præscriptis.

Præsentibus, nobilibus viris discretis & dominis,

*Aymar de Valentia,
Marchione de Montemartini, ac
Galfrido de Segrave, militibus;
Necnon Waltero de Bedewynde,
Petro de Colyngeburn,
Johanne de Oblun, ac
Alexandro de Bykenore, clericis;*

testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes, dictus Bouhs de Londoniis, domini Papæ auctoritate
notarius publicus, actis omnibus interfui suprascriptis, & de mandato
excellētissimi principis, domini E. Dei gratiâ, Regis Angliæ illustris,
scripsi omnia prænotata, ac etiam publicavi, meoque signo consueto
signavi rogatus.

Ad Regem Franciæ, de credentiâ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 6. d.
In Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino & consanguineo suo
carissimo, domino Philippo, Dei gratiâ, Regi Fran-
corum illustri, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ,
dominus Hiberniæ, & dux Aquitaniæ, salutem & prosperos
ad vota successus.

Mittimus ad vestram præsentiam dilectos & fideles
nostros, Gerardum Salveyn militem, & magistrum Roge-

rum de Aselerton clericum, nostros nuncios speciales, ad quædam vobis,
nostro nomine, exponenda:

Vestram excellentiam regiam deprecantes, quatinus eisdem nunciis
nostris in hiis, quæ vobis ex parte nostrâ expresserint vivâ voce, velitis
fidem credulam adhibere, & nobis indè significare vestræ beneplacitæ
voluntatis.

Dat' apud Horton', secundo die Septembris.

Princeps Walliæ procurator ad homagium nomine Regis Angliæ, tanquam dux Aquitaniz & par Franciæ, pro ducatu Aquitaniz Regi Franciæ faciendum.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Pat. 32 Edw. I.
m. 4.
In Turr. Lond.

REX universis, præsentibus litteras inspecturis vel
audituris, salutem.

Noverit universitas vestra quoddam, in reformatione pacis,
inter excellentissimum principem, dominum Philippum,
Regem Franciæ illustrem, consanguineum nostrum caris-
simum, ex parte unâ, & nos ex alterâ, nuper initæ &
firmatæ, inter cætera contineatur;

Quod nos, redditus & restitatis nobis & etiam hominibus, ac subditis
nostris, civitatibus, castris, burgis, villis, terris, & aliis in ducatu præ-
dicto, quæ occasione guerræ, inter dictum Regem Franciæ & nos dudum
motæ, in ipsius Regis manibus extiterunt, legitimoque impedimento
cessante;

In festo Nativitatis beatæ Virginis, proximè post reformationem pacis
prædictæ, convenissemus cum dicto Rege Franciæ personaliter Ambiani,
ad complendum & firmandum; unâ cum eodem Rege, ea quæ ad re-

formationem pertinent dictæ pacis: & ad faciendum eidem Regi homa-
gium, tanquam dux Aquitaniz, & par Franciæ, pro ducatu prædicto:

Vel quod mittere teneremur carissimum filium nostrum Edwardum,
principem Walliæ, comitem Cestriæ & Pontivi, ad locum prædictum, ad
præsentiam dicti Regis, cum sufficienti mandato, & plenariâ potestate,
fidelitatem dicto Regi, pro ducatu prædicto, nostro nomine faciendi:

Et similiter perficiendi & complendi, pro nobis & nostro nomine, ea quæ
ad reformationem pacis prædictæ pertinent, si fortè nos in hæc parte
contingeret impediri, prout in litteris super reformatione pacis prædictæ,
hinc indè confectis, plenius continetur:

Ac nos hæcenus fuerimus, & adhuc simus impedimento legitimo detenti,
quo minus ad locum prædictum, ad præmissa faciendâ, potuimus, vel
posuimus personaliter nos transferre:

Volentes ea, quæ in dictæ pacis reformatione continentur, quantum ad
nos pertinent, firmiter in omnibus observari, præfatum filium nostrum,

A. D. 1304. | An. 32 Edw. I.

verum & legitimum procuratorem nostrum facimus, constituimus, & etiam ordinamus:

Dantes eidem plenam & liberam potestatem, ac speciale mandatum fidelitatem pro prædicto ducatu præfato Regi apud Ambiauum, in formâ præmissâ, pro nobis & nostro nomine, faciendi: ac etiam quolibet genus liciti sacramenti, ad dictæ pacis confirmationem necessari, in animam nostram præstandi; necnon omnia alia & singula faciendi, quæ ad firmitatem & corroboracionem pacis prædictæ quoquo modo poterunt pertinere.

Ratum habituri, & firmum, pro nobis & hæredibus nostris, quicquid per prædictum filium nostrum, actum, gestum & factum, seu procuratum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum.

Et hoc omnibus, quorum interest, vel interesse potest, aut poterit in futuro, significamus per has litteras nostras patentes, sigilli nostri munimine roboratas.

Dat' apud Ake, xvii. die Septembris, anno Domini MCCCIV. regni vero nostri tricesimo secundo.

De pecuniâ pro palefridis & expensis suis Edwardo principi Walliæ liberandâ.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Pat. 32 Edw. I.
m. 4.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi, Berto Penuchii, Stoldo de Friscobaldis, Coppo Cotenne, & sociis suis mercatoribus, de societate Friscobaldorum de Florencia, London' commorantibus, salutem.

Cum Edwardus, princeps Walliæ, & comes Cestriæ, Pontivi, & Monstrolli, filius noster karissimus, pro quibusdam arduis negotiis, nos & ipsum tangentibus necesse habeat ad partes Franciæ se transferre.

Vobis mandamus, rogantes quatinus eidem filio nostro pro palefridis, &

aliis minutis, quibus indiget, necnon pro expensis suis versus partes prædictas, usque ad summam duorum milium marcarum, absque difficultate quolibet nomine mutui liberetis:

Et nos vobis de dictâ summâ pecuniæ, cum eam ei liberaveritis, & nobis inde constiterit, satisfacere volumus, ut tenemur.

In eujus, &c.

Teste Rege, apud Northalverton, primo die Octobris.

Per breve de privato sigillo.

De dono pro Maria matre Regis, Reginâ Franciæ.

A. D. 1304.—An. 32 Edw. I.
Pat. 32 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi Coppo Cotenne, & sociis suis mercatoribus de societate Friscobaldorum de Florencia, salutem. Cum concesserimus serenissimæ dominæ Mariæ, Reginæ Franciæ, matri nostræ karissimæ, mille libras sterlingorum de dono nostro; Vos rogamus quatenus quingentas libras, de prædictis mille libris, præfatæ Reginæ solvatis, modis omnibus, vice nostrâ: Et nos vobis inde, prout justum fuerit, satisfieri faciemus. In eujus, &c.

Teste Rege, apud Thresk, quarto die Octobris:

Per ipsum Regem nunciante W. Coventriensi & Lichfeldensi episcopo, thesaurario Regis,

Eodem modo mandatum est Coluchio Bellardi, & sociis suis, de societate Bellardorum de Lulk, de aliis quingentis libris præfatæ Reginæ solvendis.

Teste Rege ut supra.

Per ipsum Regem, nunciante W. Coventriensi & Lichfeldensi episcopo thesaurario Regis.

De orando pro animâ Johannis de Warena quondam comitis Surr'.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi in CHRISTO . . . electo London' vel ejus vices gerenti, ipso agente in partibus-transmarinis, salutem.

Cum opus pium & coram Dso meritorium censeatur pro defunctis jugiter exorare, ut sic à peccatorum suorum nexibus facilius liberentur; ac carissimus consanguineus noster Johannes quondam comes de Warena, qui nobis & regno nostro semper utilis extitit & fidelis, viam universe carnis jam, sicut Altissimo placuit, sit ingressus, quod vobis non sine cordis amaritudine nunciamus;

Vos affectuosè requirimus & rogamus, quatinus animam præfati comitis à singulis religiosis & aliis ecclesiasticis viris, subditis vestris, per totam civitatem & dyocesis London' constitutis, per missarum decantaciones &

aliam devotarum oracionum suffragia, faciatis divine clemenciæ specialiter commendari.

T. R. apud Tresk, quarto die Octobris.

Consimiles littere diriguntur subscriptis, videlicet;

R. Cantuar' archiepiscopo tocius Angliæ primati,
Abbati Sancti Augustini Cantuar'.
Abbati Westmonasterii.
Abbati de Waltham.
Abbati de Sancto Albano.
Abbati de Sancto Edmundo.
Abbati de Evesham.

De expensis Edwardi principis Walliæ in transfretatione suâ, ordinandis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Britannia, nepoti suo karissimo, salutem.

Cum sit intentionis nostræ quod Edwardo, principi Walliæ, comiti Cestriæ, Pontivi, & Mustrolli, filio nostro karissimo, si eum transfretare contigerit, juxta ordinationem pro expensis hospitii sui, donis, & aliis, quibus indiguerit, honorificè & cum discretione, quâ convenit, necessaria ministrentur;

Propter quod, mandavimus mercatoribus, qui in comitivâ dicti principis transfretabant, quod ipsi, secundum ordinationem vestram, Adomari de Valencia, & Guidonis Ferre, aut duorum ex vobis, unâ cum illis qui

expensas hospitii dicti principis sunt facturi, omnia necessaria, ut prædictum est, sibi faciant ministrari;

Vobis mandamus quod, circa misas & expensas prædictas, talem ac tantam diligentiam & sollicitudinem apponatis, quod industriam vestram debeamus in hac parte meritò commendare.

Teste Rege, apud Fymmer, xiv. die Octobris.

Consimiles litteræ diriguntur dilecto consanguineo & fideli Regis Adomari de Valencia, & Guidoni Ferre.

Teste Rege ut supra.

Super dictis expensis, sive misis ordinandis.

A. D. 1304.
An. 32 Edw. I.
Claus. 32 Edw. I.
m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi Willielmo Blyburgh, salutem. Cum sit intentionis nostræ, &c. ut supra.

Quod ipsi, secundum ordinationem difectorum & fidelium nostrorum, Johannis de Britania nepotis nostri karissimi, Adomari de Valencia, & Guidonis Ferre, aut duorum ex ipsis, unâ vobiscum, omnia necessaria, ut prædictum est, eidem principi faciant ministrari;

Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod de misis & expensis præ-

dictis, secundum ordinationem dictorum, Johannis, Adomari, & Guidonis, aut duorum ex ipsis, ita circumspectè & providè faciatis, sicut coram nobis volueritis respondere, & ne possitis in hac parte meritò reprehendi, quin potius debeamus vestram diligentiam commendare.

Teste Rege, ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur Waltero Renaud.

Teste Rege ut supra.

Will' de Grenefeld cancellarius Regis in archiepiscopum Ebor' electus, pro confirmationis & consecrationis munere, ad curiam Romanam profecturus.

A. D. 1304.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 22. d.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM quod magister Willielmus de Grenefeld, canonicus Eborum, & cancellarius Regis in archiepiscopatum Eborum electus, die Martis proximâ post festum Natalis Domini, videlicet, in festo Sancti Thomæ Martiris, anno regni Regis Edwardi tricesimo tertio, in camerâ domini Regis apud Lincolniam; Dixit domino Regi, eorum consilio suo ibidem, quod oportuit ipsum, pro negotio electionis prædictæ, die Jovis proximo sequenti, versus curiam Romanam arripere iter suum, & quod de custodia sigilli ordinaret, & suam diceret voluntatem:

Qui quidem dominus Rex incontinenti dominum Willielmum de Hamelton, decanum dictæ ecclesiæ Eborum, pro custodia prædictâ elegit, & suum cancellarium nominavit:

Et præcepit prædicto electo, quod dictum sigillum, in garderobâ, usque adventum prædicti domini Willielmi, custodiendum, sub sigillis dominorum Adæ de Osgoteby, Willielmi de Birlay, & Roberti de Bardeby, domino Johanni de Benstede in crastino liberaret;

Qui quidem electus dictum sigillum, in prædicto crastino, præfato domino Regi, in lecto suo, post consignationem brevium, liberavit.

Littera Regis ad Papam pro electo Eborum.

A. D. 1304.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 22. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino . . . divinâ providentiâ, sanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum. Vacante nuper ecclesiâ Eboracensi, & suo viduatâ pastore, decanus & capitulum ejusdem ecclesiæ ad electionem de futuro præficiendo Pontifice procedentes; Inter alios, quos ad ejusdem ecclesiæ regimen utiles fore conspexerunt, ad personam dilecti clerici, & cancellarii nostri, magistri Willielmi de Grenefeld, ecclesiæ prædictæ canonici, suæ considerationis intuitum direxerunt, & ipsum concorditer elegerunt in ipsius ecclesiæ archiepiscopum & pastorem. Nos autem ejusdem electi (cujus altitudo consilii, affluens scientia litteralis, & industria circumsperta ad quelibet agenda, salubriter dirigenda, necnon & nobis, ac regno nostro, dinoscitur esse perutilis) commodi & honoris desiderantes augmentum.

Sanctitati vestræ, omni, quâ possumus, instantiâ supplicamus, quatinus, præmissis clementi meditatione pensatis, præfatum electum, qui, pro confirmationis & consecrationis munere, Dzo propitio, favorabiliter obtinendo, ad præsentiam vestræ dominationis accedit, apostolici favoris præsidio dignemini prosequi, & juxta speratam fiduciam, celeriter atque feliciter expedire.

Firmiter enim speratur & creditur, quòd præfata ecclesia, per solertem memorati electi industriam, & evidentem prærogativam virtutum ipsius, in spiritualibus, & temporalibus, utilia & salubria suscipiet incrementa; quodque per votivam perfectionem illius plus providebitur eidem ecclesiæ, quàm personæ.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longeva.

Dat' apud Line' xxxi. die Decembris, anno regni, &c.

Ejusmodi littera pro eodem ad cardinales Romanæ ecclesiæ.

A. D. 1304.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 22. d.
in Turr. Lond.

VENERABILIBUS in CHRISTO patribus, episcopis, presbiteris, & diaconis, Dni gratiâ, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, amicis suis karissimis, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum. Vacante nuper, &c. ut supra, desiderantes augmentum; Paternitates vestras omni, quâ possumus, instantiâ deprecamur, quatinus, præmissis benignâ meditatione pensatis, præfatum electum, qui pro confirmationis & consecrationis munere, &c. ut supra, ad

apostolicam sedem accedit, recipientes, si placet, nostri intuitu, gratiosè sic eum, in ipsius prosecutione negotii, habere velitis affectu benivolo commendatum, ac opertum patrocinii gratiâ confovere;

Quod suæ intentionis effectum, per vestrum præsidium, facilis & celeris assequatur; nosque, ob indè, ad vestras & vestrorum oportunitates reddamur, omni tempore, promptiores, non sine multimodis actionibus gratiarum.

Dat', &c. ut supra.

Consimilis littera Mathæo Sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali.

A. D. 1304.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 22. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri M. Dni gratiâ, sanctæ Mariæ in Porticu diacono cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum. Eo affectuosius pro dilecto clerico & cancellario nostro, magistro Willielmo de Grenefeld, vobis scribimus, quo ipsum, suis exigentibus meritis, majori affectione prosequimur, & quo potius honoris sui & commodi desideramus augmentum.

Cum itaque prædictus cancellarius noster, in Eborum ecclesiæ archiepiscopum & pastorem, per decanum & capitulum ejusdem ecclesiæ concorditer sit electus:

Nos, qui ejus conversationem laudabilem, & evidentem prærogativam virtutum, visu & auditu, ac familiari & domesticâ experientiâ, novimus:

Ipsamque aliâs eminenti litterarum scientiâ præditum, & expertâ industriâ in spiritualibus & temporalibus circumspertum, veridico testimonio attendentes:

Necnon & devota obsequia, nobis, & regno nostro utiliter per eum impensa, & quæ impendi poterunt in futurum diligenti meditatione pensantes;

Arbitramur non tam honestum, quàm debitum, ut ad suum honorem & commodum procurandum promptis affectibus intendamus.

Sanè cum præfatus electus pro confirmationis & consecrationis munere, Dzo propitio, favorabiliter obtinendo, ad apostolicam sedem accedat;

Paternitatem vestram, de quâ confidimus, attentè requirimus & affectuosè rogamus, quatinus in eodem electo nostram contemplantes personam, ipsum gratiosè velit recipere, & habere, in hujus sui prosecutione negotii,

promptis favoribus, consiliis & auxiliis commendatum, idemque suum negotium, ubicunque necesse fuerit, affectu benivolo promovere;

Ita, si placet, quod ex vestro subsidio & favore, speratus sibi fructus adveniat, nosque, ob indè, reddamur ad ea, quæ vobis & vestris grata fuerint & accepta, omni tempore promptiores.

Dat', &c. ut supra.

Eodem modo scribitur subscriptis; videlicet,

Domino Leonardo, Albanensi episcopo.
Domino Petro, Sabinensi episcopo.
Domino Johanni, episcopo Tusculano.
Domino Theodorico, episcopo civitatis Papalis.
Domino Nicholao, Ostiensi & Velleitrensi episcopo.
Domino Johanni, Portuensis & Sanctæ Ruffinæ episcopo.

Cardinalibus.

Domino Johanni, tituli Sanctorum Marcellini & Petri.
Domino Gentili, tituli Sancti Martini in Montibus.
Domino Roberto, tituli Sanctæ Potentianæ.

Presbiteris
cardinalibus.

Domino Neopolio, sancti Adriani.
Domino Francisco, Sanctæ Lucie in Silice.
Domino Jacobo, Sancti Georgii ad velum aureum.
Domino Francisco, Sanctæ Mariæ in Cosmedyn.
Domino Luce, Sanctæ Mariæ in via latâ, consanguineo
Regis.

Diaconis
cardinalibus.

Domino Richardo, Sanctæ Eustachii.
Domino Landulpho, Sancti Angeli.
Domino Guilielmo, Sancti Nicholai in Carcere Tulliano.

A. D. 1304. 5. | An. 33 Edw. I.

Litteræ Regis ad Papam de discordiâ inter Cantuar' & Ebor' archiepiscopos, super bajulatione crucis.

A. D. 1304.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 22. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, &c. Edwardus, &c. devota, &c.

Multiplicata, longo decursu temporis, gravis animorum dissensio inter Cantuariensis & Eborum ecclesiarum antistites, regni nostri primates, super delatione crucis, in eorum provinciis, alterutri deferendæ, quamplura sepius nobis attulit incommoda: & similiter toti ecclesie Anglicanæ: & de turbatione talium personarum nonnulla frequenter discrimina & pericula corporum sunt secuta:

Et quoniam est verisimiliter præsumendum quod dilectus clericus, & cancellarius noster, magister Willielmus de Grenefeld, Eborum electus, cum ad nos, Deo propitio, consecratus & feliciter expeditus redierit, quem quidem ad consilia & parlamenta nostra (quæ, ut plurimum, in Cantuariensi provinciâ solita sunt teneri) ratione status archiepiscopalis, & etiam tanquam unum de consiliariis nostris præcipuum, oportebit venire, cum ipsum duxerimus evocandum;

Super bajulatione crucis suæ per archiepiscopum Cantuarien' inquietabitur & molestabitur, juxta quod prædecessores sui, inquietati super hoc hactenus extiterunt;

Sanctitati vestræ attento supplicamus affectu, quatinus sic in hac parte dignemini salubriter providere, ut absque inquietatione & molestatione archiepiscopi Cantuariensis, qui pro tempore fuerit, præfatus electus, postquam eum consecrari contigerit, ad parlamenta & consilia nostra, cruce ante se delatâ, venire possit ubilibet, quotiens opus fuerit, & mandave-

rimus pro eodem, seu aliâs, pro negotiis propriis, Cantuariensem provinciam habeat ingredi, & in eâ morari, certis deputatis executoribus in præmissis:

Præsertim cum archiepiscopis Eborum esse dicatur indultum, ut per totam Angliam crucem deferre valeant, donec per sedem apostolicam definitiva sententia decernatur, an Eborum ecclesia de jure debeat hoc facere? Conservet, vos Altissimus ad regimen ecclesie suæ sanctæ per tempora prospera & longeva.

Dat' apud Lincoln', xxxi. die Decembris.

VENERABILIBUS in CHRISTO patribus, &c. ut supra, cardinalibus, Edwardus, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Multiplicata, &c. Paternitates vestras requirimus & rogamus, quatinus erga dominum summum Pontificem dare velitis opem & operam effectivam, ut congruum dignetur remedium adhibere, quod absque inquietatione & molestatione, &c. ut supra.

Dat', &c. ut supra.

Eodem modo scribitur cuilibet cardinalium superscriptorum, per se, usque ibi, Paternitates: & tunc dicitur sic,

Paternitatem vestram attentè requirimus & affectuose rogamus, quatinus erga dominum summum Pontificem, &c. ut supra.

Dat', &c. ut supra.

Majori civitatis Winton', super evasione obsidum.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 20 d.
in Turr. Lond.

REX majori & ballivis civitatis suæ Wynton', salutem. Cum nos, certis de causis, volentes quod cives Baionenses, obsides in diversis locis infra Angliam, per præceptum nostrum, sub custodia existentis, ita securè custodirentur quod alicubi evadere nequirent quoquo modo;

Vobis nuper præceperimus, firmiter injungentes, quod illi de obsidibus prædictis, qui vobis dudum missus fuerat custodiendus, salvè & securè, absque vinculis, custodiri faceretis, non permitteret ipsum alicubi sine bonâ custodia discurrere vel vagari; ita quod de corpore suo nobis respondere possent ad mandatum nostrum, & quod hoc sub forisfacturâ omnium, quæ nobis forisfacere possent, nullatenus omitteretis;

Ac idem obses, vobis per nos sic missis, à vestrà, ut à vobisipsis intelleximus, custodiâ evaserit, in nostri dampnum casualiter maximum & gravamen;

Vobis mandamus, quod vos, unâ cum sex de discretioribus & legalioribus civibus ejusdem civitatis, sitis coram nobis & consilio nostro, in proximo parlamento nostro, apud Westmonasterium, nobis super evasione prædictâ responsuri, & ad faciendum & recipiendum ulterius quod curia nostra consideraverit in hac parte.

Et habeatis ibi tunc hoc breve.

Teste Rege, apud Walsingham, primo die Februarii.

De inquisitione faciendâ super quibusdam malefactoribus, qui magistros & scolares universitatis Cantabrigiæ malè tractaverunt.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Pat. 33 Edw. I.
p. 1. m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Rogero de Hegham, & Roberto de Baiocis, salutem.

Quia ex gravi querelâ magistrorum & scolarium universitatis Cantabrigiæ accepimus, quod quidam malefactores, & pacis nostræ perturbatores, dictam universitatem impugnaverunt, & effectum disciplinæ scolarizantium fidem perturbare machinantes, ostia quorundam hospitiorum eorundem magistrorum & scolarium in villâ prædictâ vi & armis fecerunt;

Et in magistris & scolares, in eisdem hospitiiis inventos, insultum fecerunt; & ipsos verberaverunt, vulneraverunt, & malè tractaverunt, & alia enormia eis infererunt, in ipsorum scolarium & magistrorum dampnum non modicum, & studii sui (per quod cultus divinus in regno nostro augmentari posset) retardationem manifestam, & contra pacem nostram;

Assignavimus vos ad inquirendum, per sacramentum proborum, &c. de comitatu Cantabr' per quos, &c. de nominibus prædictorum malefactorum, & super transgressione prædictâ plenius veritatem.

Et ideò vobis mandamus, quod ad certos, &c. quos, &c. inquisitionem inde faciatis, & eam distinctè & aperte factam nobis sub sigillis vestris & sigillis eorum, per quos facta fuerit, sine dilatione mittatis, & hoc breve.

Mandavimus enim vicecomiti nostro comitatibus prædicti, quod ad certos, &c. venire faciat coram vobis tot & tales, probos, &c. de ballivâ suâ, per quos, &c.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', xii. die Martii.

Per petitionem de consilio.

Instrumentum publicum de responso Regis, super bullâ Benedicti XI. Papæ pro episcopo Bybliensi.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno Incarnationis ejusdem millesimo trecentesimo quinto, Indictione tertiâ, die quinto mensis Aprilis, apud Westmonasterium, juxta London', dominus Hugo, qui se gerit pro episcopo Bybliensi, coram episcopis & aliis prelati comitibus, baronibus, justiciariis, & nonnullis aliis nobilibus, clericis, & laicis, consiliariis magnifici principis domini Edwardi Regis Angliæ illustris, in domibus archiepiscopi Eborum, in quibus tunc dictus dominus Rex morabatur, generali parlamento tunc existente, quasdam litteras, felicis recordationis, Benedicti Papæ undecimi præsentavit, porrexit & tradidit, formam quæ sequitur continentes:

BENEDICTUS, episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri, episcopo Dunelmensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Exhibita nobis tua petitio continebat, quod Saraceni, Christiani nominis inimici, episcopatum Bybliensem occupant hæcenus, & adhuc detinent occupatum:

Et per hoc venerabilis frater noster Hugo Bybliensis episcopus egestate gravatur, cum aliud non habeat de quo, secundum sui statûs decentiam, valeat sustentari:

Quare nobis humiliter supplicasti ut providere suæ indigentie de benignitate apostolicâ dignaremur:

Nos igitur, ipsius inopiæ paterno compatientes affectu, digneque volentes ei per nostræ provisionis auxilium subsidium aliquod provenire, tuis supplicationibus inclinati, providendi sibi auctoritate nostrâ per te, vel per alium, seu alios, de cellâ, seu prioratâ de Coldigham, ordinis sancti Benedicti, sancti Andree dioc' ad Dunelmensem ecclesiam, ejusdem ordinis, pertinentem, cujus administrationi priorem ecclesie prædictæ aliquem de monachis ipsius ecclesie deputat, & exinde amovet pro suæ libito voluntatis, cum omnibus juribus & pertinentiis suis ab eodem episcopo, quoad vixerit, vel usque ad recuperationem dicti episcopatus, retinendo:

Ac inducendi eum in corporalem possessionem ejusdem cellæ, seu prioratûs:

Et inductum etiam defendendi, amotis exinde quibuslibet, qui ad gerendum administrationem ipsius cellæ, seu prioratûs per dictum priorem fuerint deputati:

Ac faciendi ei de ejusdem cellæ, seu prioratûs redditibus prædictis, unâ cum juribus & obventionibus universis, integrè responderi:

Necnon & contradictores super hoc per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendis:

Non obstantibus contrariis ejusdem ecclesie consuetudinibus, vel statutis, juramento, confirmatione sedis apostolicæ, seu quâcunq; firmitate aliâ roboratis :

Aut si prædictis . . . priori, & dilectis filiis capitulo ipsius ecclesie, vel quibuscumque aliis, communitè vel divisim, à prædictâ sede indultum existat, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint :

Sive quod de cellis, seu prioratibus, ad eorum provisionem, seu quamcumque dispositionem spectantibus, nequeat aliquibus provideri per literas apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem :

Et quâlibet aliâ dictæ sedis indulgentiâ, generali vel speciali, cujuscunq; tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujus gratiâ impediri valeat vel differri, & de quâ in nostris literis specialis mentio sit habenda :

Fraternitati tuæ plenam concedimus, tenore præsentium, facultatem.

Dat' Romæ, apud Sanctum Petrum, iii. non' Aprilis, pontificatûs nostri anno primo.

Quibus quidem literis apostolicis, ut præmittitur, præsentatis, visis, examinatis & plenius intellectis, auditâque similiter & intellectâ requisitione, quam prædictus episcopus Bybliensis fecit prædicto domino Regi, scilicet, quod placeret eidem & benignè permitteret, ut prioratum de Coldingham in Scotia, sancti Andree diocesi, valeat adipisci juxta concessionem & assignationem, per suprascriptas literas apostolicas, sibi specialiter indè factas; habitâque deinde per consilium ejusdem domini Regis, super requisitione & petitione hujus, deliberatione plenariâ ;

Ex parte ejusdem domini Regis per consilium suum datum fuit prædicto . . . episcopo presentialiter tale responsum; videlicet,

Quod petitio sua, si concederetur, foret manifestè præjudicialis prædicto domino Regi & coronæ suæ regie; & idcirco non est concessibilis in hac parte :

Acta fuerant omnia suprascripta anno, indictione, die, & loco præscriptis.

Præsentibus, venerabilibus in CHRISTO patribus & dominis,

Waltero Coventren' & Lich', thesaurario Angliæ, ac
Anton' Dunelm', &
Johanne Carleol' episcopis ;

Necnon H. Linc',
Humfrid' Hereford',
G. Warewic', comitibus ;
Aymaro de Valentid',
Johanne de Britannid',
H. de Perci',
R. de-Clyfford', seu Malore,
H. de Veer',
Waltero de Theye,
Ad' de Well',
Johanne Botecourte,
Johanne Wogan,
Johanne de Havering',
Wilhelmo de Grandisono,
Wilhelmo de Rythre,
E. de Eyncourt,
Rogerio le Brabançon,
Johanne de Insula,

Roberto de Burghese,
Radulfo de Sandwico,
Rogerio de Heigham,
Nicolò Fernband,
Wilhelmo de Bereford',
Wilhelmo Howard',
Petro le Malore,
Henrico Spigurnel', &
Wilhelmo Inge, militibus ;
Ac discretis viris dominis,
Johanne de Drokenefford',
Johanne de Berewic' &
Johanne de Benested ;
Necnon & Magistris Reginaldo de
Brandon',
Roberto de Pykering', &
Wilhelmo de Kylkenny, clericis,

testibus ad hæc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes, dictus Bous de London' domini Papæ auctoritate notarius publicus, omnibus interfui suprascriptis, & prædictum transcriptum, exemplum seu sumptum, per me à suo originali transumptum, & cum domino Petro le Malore, justiciario domini Regis Angliæ illustris, & magistris Johanne de Cadamo, & Gilberto de Lutegareshale notariis publicis, diligenter & fideliter ad suum originale, postmodum ascultatum, nil addens, vel minuens, quod sensum mutet, vel vitiet intellectum, hic instrumento præsentati scripsi, unâ cum omnibus prænotatis, & quæ prædictum exemplum seu sumptum, cum suo originale reperi concordare, me in testem subscripsi, ac præscripta omnia publicavi, meoque signo consueto signavi-rogatus.

Et ego Johannes Erturi de Cadamo, apostolicæ sedis auctoritate notarius publicus, hoc exemplum, unâ cum præfatis domino P. justiciari' & magistris, J. & G. notariis publicis, ad literas apostolicas suprascriptas diligenter & fideliter auscultavi ; & quia dictum exemplum cum ipsis literis apostolicis concordare inveni, in ejusdem exempli plenam fidem & testimonium me in testem subscripsi, & rogatus signum meum apposui consuetum.

De transgressionibus nominatis Traillbaston audiendis & terminandis per totum regnum.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Pat. 33 Edw. I.
p. 1. m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Wilhelmo Martyn, Henrico Spigurnel, Wilhelmo de Knovill, Rogerio de Belafago, & Thomæ de la Hyde, salutem.

Quia quamplures malefactores, & pacis nostræ perturbatores, homicidia, deprædationes, incendia, & alia dampna quamplurima, nocte dieque perpetrantes, vagantur & discurrunt in boscis, in parvis, & aliis locis diversis, tam infra libertates, quàm extra, in comitatibus Cornubiæ, Devonie, Sumersetiæ, Dorsetiæ, Herefordiæ, Wygornie, Salopie, Staffordiæ, Wiltes', & Suthamptoniæ, & ibidem scienter receptantur, in maximum periculum tam hominum per partes illas transeuntium, quàm ibidem morantium, & nostri contemptum, ac pacis nostræ læsionem manifestam, ut accepimus :

Per quorum incursum poterunt pejora prioribus de facili evenire, nisi remedium super hoc citius apponatur :

Nos, eorum malitiæ in hac parte obviare, & hujusmodi dampnis & periculis præcavere volentes, assignavimus vos justiciarios nostros :

Ad inquirendum, per sacramentum, tam militum, quam aliorum proborum & legalium hominum de comitatibus prædictis, tam infra libertates, quàm extra, per quos rei veritas melius sciri poterit, qui sunt illi malefactores : & eorum scienter receptatores : & eis consentientes : vim & auxilium præbeantes : seu dictas transgressiones fieri procurantes & præcipientes :

Et etiam ad inquirendum de illis, qui pro muneribus suis pactum fecerunt, & faciunt cum malefactoribus, & pacis nostræ perturbatoribus : & eos conduxerunt & conducunt ad verberandum, vulnerandum, malè tractandum, & interficiendum plures de regno nostro, in feriis, mercatis, & aliis locis, in dictis comitatibus, pro inimicitia, invidia, malitiâ ; & etiam pro eo quod in assisis, juratis, recognitionibus, & inquisitionibus, factis de felonis, positi fuerunt, & veritatem dixerunt : unde per conductionem hujusmodi malefactorum, juratores assisarum, juratarum, recognitionum, & inquisitionum illarum, præ timore dictorum malefactorum, & eorum minarum, sæpius veritatem dicere, seu dictos malefactores indictare minime ausi fuerunt, & sunt :

Et etiam ad inquirendum de illis qui hujusmodi munera dederunt & dant : & quantum & quibus : & qui hujusmodi munera receperunt & recipiunt : & à quibus, & qualiter, & quo modo : & qui hujusmodi malefactores in suâ malitiâ fovent, nutriunt, & manent in comitatibus prædictis :

Et de illis, qui, ratione potestatis & domini sui, aliquos in eorum protectionem & advocacionem pro suo dando susceperunt, & adhuc suscipiunt :

Et de illis qui pecuniam ab aliquo per graves minas, ei factas, malitiosè extorservunt :

Et ad felonias & transgressiones illas audiendas & terminandas secundum legem & consuetudinem regni nostri, & juxta formam ordinationis, per nos & consilium nostrum super hoc factæ, & vobis in parlamento nostro liberatæ :

Et etiam ad omnes felonias & transgressiones, de quibus inquisitiones coram dilectis & fidelibus nostris, Henrico de Cobeham, Thoma Payne, Hugone de Sancto Phileberto, & Johanne Randolph, in prædictis comitatibus Wiltes', & Suthamptoniæ, factæ sunt, & per vos, si necesse fuerit, faciendæ, audiendæ & terminandæ in formâ prædictâ.

Et idèd vobis mandamus quod ad certos dies & loca, quos ad hoc provideritis, omnia præmissa expleatis, & terminatis secundum legem & consuetudinem regni nostri, & ordinationem prædictam.

Provisò tamen quod, si ad eosdem dies & loca vos omnes personaliter interesse non poteritis, tunc quatuor, tres, vel duo vestrum, quos præsentès esse contigerit, omnia & singula præmissa faciatis, sicut prædictum est.

Facturi indè quod ad justiciarios pertinet, secundum legem & consuetudinem regni nostri, & ordinationem supradictam ; salvis, &c.

Mandavimus enim vicecomitatibus nostris comitatum prædictorum, quod ad certos, &c. quod vos, quinque, quatuor, tres, vel duo vestrum eis scire facerent, venire faciant coram vobis, &c. tam milites, quàm alios, &c. tam infra libertates, &c. per quos, &c. & quod vobis quinque, quatuor, tribus, vel duobus vestrum, quotiens opus fuerit, pareant, assistant, & intendant, prout eis injungetis ex parte nostrâ.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', vi. die Aprilis.

Per ipsum Regem & concilium.

Eodem modo assignantur subscripti in comitatibus subscriptis, videlicet,

Johannes Buteturte, }
Wilhelmus Haward, } Vel tres eorum, quorum Wilhelmus Haward
Nicholaus Fernband, } sit unus, in comitatibus Gloucestr', North',
Robertus de Harewedon, } Oxon', Berk', Bedford', Bul', Essex', Herif',
Rotel', Cantebri', Hunt'.

Petrus de Malo-lacu, }
Edmundus Deyncourt, } Quatuor vel tres eorum, quorum Johannes de
Wilhelmus le Favassur, } Insula sit unus, in comitatibus Eborum,
Johannes de Insula, } Northumb', Cumberl', Westmorb', Lancast',
Adam de Middleton, } Notingh', Derb', Warr', Leycest', Linsaln'.

Wilhelmus de Ormesby, }
Wilhelmus Inge, } Quatuor vel tres eorum, quorum Wilhelmus
Wilhelmus de Kerdeston, } Inge sit unus, in comitatibus Norff' & Suff'.
Johannes le Breton, }
Ricardus de Walsingham }

A. D. 1305. An. 33. Edw. I.

De escambio diversorum castrorum cum Bertrando del Got archiepiscopo Burdegalensi.

A. D. 1305. An. 33. Edw. I. REX dilectis & fidelibus suis, Johanni de Havering, senescallo suo Vasconie, Amaneno de la Bret, & magistro Ricardo de Havering, & Arnaldo de Calva Penna, salutem. Sciatis quod assignavimus vos, & per plenum & speciale mandatum in hac parte vobis committimus vices nostras, ad tractandum, ordinandum, & componendum, nomine nostro, cum venerabili patre archiepiscopo Burdegalensi, super escambio, videlicet; Castrorum de Benner, de Bygaroke, de Mylan, de Cose, de Monte Rapto, necnon de mota Sancti Patentii, cum suis omnibus pertinentiis, & duobus feodis, cum duobus homagiis, ad dominium predicti archiepiscopi in partibus Sentungie spectantibus;

Faciendo secundum quod ad nostram & coronæ nostræ utilitatem in præmissis commodius & melius videbitis expedire: Ita tamen quod proviso per vestrum consilium & circumspectionem qualiter, quo modo, & locis quibus dictum escambium pro nobis & dicto archiepiscopo fieri poterit competenter, & ad indegnitatem nostram, & minorem coronæ nostræ in supradictis partibus læsionem: Et quid in præmissis feceritis, nos distinctè & apertè per vestras litteras reddatis certiores. In cujus, &c. Teste, &c. apud Westmon', vi. die Aprilis.

Per ipsum Regem, nunciante J. de Sandale.

De exequiis Johannæ Reginae Franciæ celebrandis.

A. D. 1305. An. 33. Edw. I. REX venerabili in CHRISTO patri R. eadem gratiâ, archiepiscopo Cantuariensi, totius Angliæ primati, salutem. Deus, omnium Conditor & Creator, qui cælestis profunditate consilii ordinat, vocat, disponit, & revocat subjectas suæ providentiæ creaturas, serenissimam consortem Philippi Regis Franciæ illustris, consanguinei nostri karissimi, Johannam, quondam Reginam Franciæ, ab hoc seculo, prout sibi placuit, evocavit.

Cum igitur opus sanctum & salubre censeatur pro defunctis, ut à peccatorum solvantur nexibus, exorare; Paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus, ipsius Johannæ exequias devotè & solemniter celebrantes, ejus animam, cum decantatione missarum, aliisque devotarum orationum suffragiis, ipsi Altissimo specialiter commendetis; Ipsamque ab universis & singulis, religiosis & aliis, personis ecclesiasticis, subditis vestris, per totam vestram diocesin, adjuvari similiter per hujusmodi suffragia faciatis. Quæsumus autem ut de missarum numero, & aliarum orationum suffragiis, quæ pro præfatâ Johanna mandaveritis, seu injunxeritis facienda, per vestras litteras nos curetis, quamcunq; vobis inde constiterit, reddere certiores, ut vobis ad grates & gratias ob præmissa teneri meritò debeamus.

Teste Rege, apud Westmon', xiii. die Aprilis.

Eodem modo scribitur superscriptis, videlicet,

- J. Karliolensi, J. Lincolnensi, J. Norwicensi, J. Elyensi, R. Wynton', J. Roffen', A. Dunelm', Th. Exon', S. Sarum, W. Wygorn, R. Hereford', W. Bathon' & Wellensi, W. Coventr' & Lychefeldensi, A. Asavensi, A. Bangorensi, D. Menevensi, J. Landavensi, Electo London'. Custodi spiritualitatis archiepiscopatus Eborum, sede vacante. Custodi spiritualitatis episcopatus Cicestræ.

Episcopis.

REX dilecto sibi in CHRISTO abbati sancti Augustini Cantuar', salutem. Deus omnium conditor, &c. ut supra. Cum igitur, &c. Vestram amicitiam, &c. quatinus ipsius Johannæ, &c. ut supra. Teste Rege ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur abbatibus subscriptis, videlicet,

- Abbati de Sancto Edmundo, Abbati de Sancto Albano, Abbati de Waltham, Abbati Westmonasterii, Abbati de Evesham, Abbati de Alnewyk, Abbati de Egliston, Abbati de Sancta Agatha, Abbati de Bartinges, Abbati de Topholm', Abbati de Bileye, Abbati de la Dale, Abbati de Neuhus, Abbati de Cokersand, Abbati de Croxton', Abbati de Sancta Radegunde, Abbati de Hoppe, Abbati de Saleby, Abbati de Lacienden', Abbati de Toire, Abbati de Wellebeck, Abbati de Hales, Abbati de Bello Capite.

Exemptis.

Præmonstracens.

- Abbati de Furnais, Abbati de Sallay, Abbati de Holmcoltran, Abbati de Novo Monasterio, Abbati de Jerovall', Abbati de Fontibus, Abbati de Bella Landa, Abbati de Melsa, Abbati de Kirkestede, Abbati de Rupe, Abbati de Rughford, Abbati de Valle Dei, Abbati de Gerndon', Abbati de Stanlein Ardern', Abbati de Pippewell, Abbati de Combe, Abbati de Blanca landa, Abbati de Basinwerk, Abbati de Cumbremere, Abbati de Crokesden', Abbati de Valle Regali, Abbati de Dentacresse, Abbati de Mira Valle, Abbati de Stanlawe, Abbati de Bildewas, Abbati de Stonte in Wiltes', Abbati de Swynsheved', Abbati de Wardon', Abbati de Boxle, Abbati de Stratford, Abbati de Tiletete, Abbati de Bynedon, Abbati de Quarrera, Abbati de Letete, Abbati de Dunkeswell, Abbati de Bello loco Regis, Abbati de Strata Florida, Abbati de Flarle, Abbati de Tynterne, Abbati de Kyngeswode, Abbati de Waverle, Abbati de Revesby, Abbati de Parco Lude,

Cisterciens.

Eodem modo, quo scribitur episcopis Angliæ, scribitur episcopis Hiberniæ, Vasconie & Scotiæ; videlicet, in Hiberniâ.

- R. archiepiscopo Dublin', W. archiepiscopo Cassalen', Th' episcopo Midd', W. archiepiscopo Tuamen', W. episcopo Imtacen', N. episcopo Leghlin', W. episcopo Daren', W. episcopo Waterford, R. electo Ferment', R. episcopo Lismor', W. episcopo Osoren', R. episcopo Lymer', B. archiepiscopo Burdegal', B. episcopo Agen', W. archiepiscopo Xancton', Episcopo Petragoricens', W. Wasuten', Aquen', Baionen', Lectoren', Aduren', Lascuren', Oloronen', Episcopo Glasguen', Episcopo Candidæ Casæ, Episcopo Moravien', Episcopo Catanen', Episcopo S. Andree, Episcopo Dumblianen', Episcopo Dunkelden', Episcopo Breghinien', Episcopo Aberden', Episcopo Ross,

Hibernid.

Vasconid.

Scotid.

A. D. 1305. | An. 33 Edw. I.

REX religioso viro & in CHRISTO sibi dilecto, priori provinciali ordinis fratrum prædicatorum in Anglia, salutem.
 DEUS omnium conditor, &c.
 Cum igitur, &c.
 Amicitiam vestram attentè requirimus & rogamus, quatinus ipsius Johanna exequias devotè & solempniter celebrantes, ejus animam, cum decantatione missarum, aliisque devotarum orationum suffragiis, ipsi Altissimo specialiter commendetis.
 Quæsumus autem, &c. ut supra.
 Teste Rege ut supra.

Consimiles litteræ diriguntur ministro generali ordinis fratrum minorum in Anglia.

Consimiles litteræ diriguntur prioribus, provincialibus ordinum sancti Augustini, & beate Mariæ, de Monte Carmeli in Anglia, Hibernia, Vasconia, & Scotia.

Consimiles litteræ diriguntur ministris generalibus ordinis minorum in Angliâ, Hiberniâ, Vasconid, & Scotiâ.

Littera Roberti comitis Flandriæ, pro conductu puro & sine conditione.

A. D. 1305.
 An. 33 Edw. I.
 Ex Lit. & Autogr.
 Edw. I.
 in Turr. Lond.

ILLUSTRI principi & potenti domino Edwardo, Duci gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitanie, Robertus comes Flandriæ, salutem cum reverentiâ & honore.
 Vidimus conductum vestrum, quem per vestras patentes litteras gentibus terræ & potestatis nostræ concessistis, sub illâ conditione quod Scotos, inimicos & rebelles vestros, armaturis seu victualibus non confortentur.
 Super quo vobis rescribimus, quod prædictos inimicos vestros, nos & gentes nostræ non intendimus, ad guerram seu rebellionem contra vos & vestros, in aliquo confortare: immò publicè & solempniter proclamari fecimus, & etiam prohiberi per totam nostram patriam, ne quis eosdem in suis rebellionibus seu rapinis confortet seu sustentet quoquomodo; & specialiter in partibus maritimis, per nostras patentes litteras, hoc fieri præcepimus, quas mercatoribus vestri regni tradi fecimus & concedi.

Verùm quia dicta nostra patria solita est ab antiquo mercimoniorum usu sustentari, & omnibus mercatoribus, ad eamdem undecunque confluentibus, sit communis, non possumus bono modo, nec debemus prohiberi, quominus prædicti Scoti, & quicumque alii, licitas & justas exercentes mercaturas, in terrâ nostrâ more solito recipiantur, & unâ cum suis bonis per nos ab omni oppressione indebitâ defendantur; dum tamen sua exercent mercimonia sine fraude.

Quapropter vestram regiam majestatem requirimus & rogamus, quatinus purum conductum, & sine conditione, cui non possit per cautelas obviari, pro dictis nostris gentibus, secundum intentionem nostram prædictam, velit, si placeat, nobis per latorem præsentium destinare.

Datum Gandavi, sextâ decimâ die mensis Aprilis, anno Domini MCCCV.

Dors.—Illustri principi & potenti domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ & duci Aquitanie.

De exequiis Blanchæ ducissæ Austriæ, sororis Margaretæ consortis Regis.

A. D. 1305.
 An. 33 Edw. I.
 Claus. 33 Edw. I.
 m. 12. d.
 in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, R. eadem gratiâ, archiepiscopo Cantuariensi, totius Angliæ primati, salutem.
 Cum opus sanctum & salubre censeatur pro defunctis, ut à peccatorum solvantur nexibus, exorare;
 Paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus exequias nobilis dominæ Blanchæ, quondam ducissæ Austriæ, & sororis Margaretæ Reginæ Angliæ, consortis nostræ karissimæ (quam quidem ducissam DEUS, prout sibi placuit, ab hoc seculo evocavit) devotè & solempniter celebrantes, ejus animam, cum decantatione missarum, aliisque devotarum orationum suffragiis, ipsis Altissimo specialiter commendetis, ipsamque ab universis & singulis, religiosiis & aliis, personis ecclesiasticis, subditis vestris, per totam vestram diocæsim, faciatis similiter commendari.
 Teste Rege, apud Kenyngton, xxvi. die Maii.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis; videlicet,

J. Karliolen',
 J. Norwicen',
 J. Elyen',
 R. Wynton',
 J. Roffen',
 A. Dunolmen',
 Thom' Exon',
 S. Sarum',
 W. Wygorn',

} Episcopis.

R. Hereforden',
 W. Bathon' & Wellen',
 W. Coventr' & Lychefeld'.
 A. Assaven',
 A. Bangoren',
 D. Meneven',
 J. Landaven',
 Electo London',

Custodi spiritualitatis archiepiscopatus Eborum, sede vacante.
 Custodi spiritualitatis episcopatus Cycestr'.

REX dilecto sibi in CHRISTO abbati Sancti Augustini Cantuar', salutem.

Cum opus sanctum & salubre, &c.

Vestram amicitiam affectuosè requirimus & rogamus, quatinus, &c. ut supra, commendetis, & faciatis ab omnibus & singulis subditis vestris specialiter commendari.

Consimiles litteræ diriguntur abbatibus subscriptis; videlicet,

Abbati de Sancto Edmundo.
 Abbati de Sancto Albano.
 Abbati de Waltham.
 Abbati Westm'.

Teste ut supra.

Augmentatio dotalitii Margaretæ Reginæ Angliæ.

A. D. 1305.
 An. 33 Edw. I.
 Pat. 33 Edw. I.
 p. 2. m. 19.
 in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciatís quod cum, felices recordationis, Bonifacius, divinâ providentiâ, nuper sanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summus Pontifex, in quem super pace, inter nos & Regem Franciæ reformandâ, (super discordiis & guerris, inter nos & ipsum, occasione quâcumque, nuper exortis) sub certis formis & modis, ex parte nostrâ & ipsius Regis fuerat compromissum; inter cætera, quæ in pronunciationis suæ serie continentur, ex virtute dicti compromissi, ordinasset quod matrimonium inter nos & Margaretam, sororem prædicti Regis Franciæ, contraheretur, sub certis conditionibus atque pœnis: & quod dotalitium ad valorem quindecim milium librarum Turon' in terris & tenementis, in locis competentibus, per nos assignaretur eidem.
 Nosque dotalitium prædictum, de tribus milibus librarum terræ monetæ Turonensis, augmentaverimus de nostrâ propriâ & liberâ voluntate, & ad præmissa in omnibus & singulis adimplenda nominaverimus & assignaverimus eidem Margaretæ certa castra, civitates, villas, honores, burgos, firmas, maneria, hundreda, & alia loca diversa, de quibus eam dotavimus ad ostium ecclesiæ, quando eam desponsaverimus; prout in litteris nostris patentibus, eidem Margaretæ indè confectis, pleniùs continetur.
 Nos, honorem & statum ipsius Margaretæ uberius respicere volentes,

dotalitium prædictum, de duobus milibus librarum terræ, monetæ prædictæ, jam duximus augmentandum; ita quod, in universo, habeat, in dotem seu dotalitium, terras, & tenementa usque ad valorem viginti milium librarum Turon' annuatim; quatuor Turonen' pro uno sterlingo computandis.

Et in valorem dictarum duarum milium librarum Turonen' nominavimus & assignavimus eidem Margaretæ maneria, villas, firmas, & hundredum subscripta; videlicet,

Villam de Kyngesthorp, cum pertinentiis in comitatu Northampton; in valorem sexaginta librarum sterlingorum;

Manerium de Eston, cum pertinentiis in eodem comitatu; in valorem quadraginta librarum;

Manerium de Kyngesclive, cum pertinentiis in eodem comitatu; in valorem sexaginta & duarum librarum;

Manerium de Briggstoke, cum pertinentiis in eodem comitatu; in valorem quadraginta & unius librarum & decem solidorum;

Viginti & quinque libras de firmâ, quam Laurentius de Preston reddidit pro manerio de Gretton, in eodem comitatu;

Hundredum de Falwel in eodem comitatu; in valorem undecim librarum, sexdecim solidorum, & octo denariorum;

A. D. 1305. | An. 33 Edw. I.

Manerium de Longebenyngton, cum pertinentiis in comitatu Lincolnie; in valorem centum & sexaginta librarum:

Villam de Grymesby, cum redditibus & omnibus aliis pertinentiis suis in eodem comitatu; in valorem quadraginta librarum:

Et quinquaginta libras de firmâ, quam homines de socâ de castro reddunt per annum in eodem comitatu:

Habenda & tenenda eidem Margarete, in augmentationem dotis sue predictæ, quoad vixerit, adeo integrè & liberè sicut nos ea tenuimus.

In cuius, &c.

Dat' per manum nostram apud Banstede, xxvii. die Maii.

Per breve de privato sigillo.

De decimâ pullanorum in parco de Rysebergh abbati de Nuttele solvendâ.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.

Claus. 33 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

REX ballivis Margarete Regine Angliæ, consortis nostre, de Rysebergh, salutem. Quia accepimus per inquisitionem, quam per vicecomitem nostrum Buk' fieri fecimus, quod dilectus nobis in Christo abbas de Nottele, persona ecclesie de Rysebergh, ac prædecessores sui, abbates ejusdem loci, & personæ ecclesie predictæ, à tempore quo non extat memoria, tam tempore Ricardi de Alemannia, dudum comitis Cornubiæ, quam tempore Edmundi nuper comitis, ibidem percipere, & habere consueverunt decimam, tam pullanorum ipsorum Ricardi & Edmundi, quam aliorum in parco de Rysebergh pulnatorum, quam denariorum de agistamento, de quibuscumque animalibus in eodem parco factis, provenientium; Quousque personæ Lombard' & Willielmus Beausanis, custodes equitii

nostri, postquam dictum manerium, simul predicto parco, per mortem prefati Edmundi, ad manus nostras devenit, præfatum abbatem, quo minus dictam decimam percipere & habere posset, impediverunt;

Per quod vos, postquam dicta manerium & parcum præfatæ consorti nostre assignavimus, dictum abbatem super hoc similiter impedivistis, & adhuc impeditis.

Nos, nolentes quod eidem abbati injuriatur in hac parte, vobis mandamus, quod prædictum abbatem decimas prædictas in parco prædicto percipere, & habere permittatis, prout ipse, & prædecessores sui prædicti, eas temporibus retroactis percipere, & habere consueverunt.

Teste Rege, apud Cantuar', sexto die Julii.

Per petitionem de consilio.

Receptores petitionum in proximo parlamento constituuntur.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.

Claus. 33 Edw. I.
m. 8. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fidei suo, Gilberto de Robur, salutem. Quia ordinavimus quod vos, & dilecti clerici nostri, magister de Cadomo, magister Johannes Bussh' & Johannes de Kirkeby, recipiatis omnes petitiones, quas liberari contingeret in instanti parlamento nostro, quod incipiet, apud Westmonasterium, in octabis Nativitatis beatæ Mariæ Virginis, proximo jam venturis; Vobis mandamus, firmiter injungentes, quod, omnibus aliis prætermisissis, London', cum omni celeritate, quâ poteritis, personaliter accedatis, & petitiones hujusmodi, unâ cum clericis nostris predictis, recipiatis ibidem

exnunc, de die in diem, usque ad tertium diem post festum Sancti Michaelis, futurum proximo; & non ultra; Et hoc nullatenus omittatis.

Teste Rege, apud Lanfare, quarto die Septembris.

Eodem modo mandatum est præfatis, magistris,
Johanni de Cadomo,
Johanni de Bussh, &
Johanni de Kyrkeby.

Teste ut supra.

Clementi V. Papæ poscenti Regem, aut Edwardum filium, coronationis sue solemnibus interesse, excusatoria.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.

Claus. 33 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in Christo patri, domino C. sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesie summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum. Venientes ad nos venerabilis pater Reymundus episcopus Lascurren' & magister Willielmus Testa archidiaconus Aran' in ecclesiâ Convenarum, capellanus vester, beatitudinis vestre nuncii, vestras nobis litteras præsentârunt. Nos autem litteras ipsas & nuncios vidimus lætâ mente, & recepimus reverenter intuitu destinantis; Gaudentes quamplurimum, & ingenti lætitiâ in Domino exultantes, quod, sicut eorundem nunciorum patefecit assertio, plenè vigetis corporeâ sospitate; Ac vobis ad gratias, quas sufficimus, assurgentes ex eo, quod noster, regniue nostri status salubris, inest specialiter cordi vestro. Sanè reverentissimam personam vestram, antequam montes transeat, videre, ac colloquium cum eadem habere, vestreque coronationis solemnibus interesse, si commodè fieri posset, gratissimum nobis foret. Set ad hoc personam nostram (quam vestre sanctitatis benevolentia novit multis vexationibus fatigatam) accedere, aut etiam Edwardum filium nostrum, prælatorum & aliorum magnatum virorum prudentum decenti comitivâ vallatum, mittere (pro quo, sicuti & pro nobis, conductum à Rege Franciæ, juxta ordinationem magnatum & procerum regni nostri, primitus oporteret habere) brevis temporis non permittit; quum expedire non credimus quoquomodo quod accessus vester ad curiam Romanam differatur, set potius, quantum honestati vestre congruet, maturetur. Et, proculdubio, admodum prægravamur quod requisitionem & voluntatem vestram non possumus in hac parte, juxta nostri cordis desiderium, adimplere.

Ad vestra siquidem beneplacita & mandata prosequenda, pro viribus, & complenda, nos vestra sancta paternitas devotos semper inveniet & paratos.

Vestre igitur sanctitati, de quâ fiduciæ plenitudinem obtinemus, devotissimè supplicamus quatinus, præmissis clementi meditatione pensatis, tam nos, quam prædictum natum nostrum super hoc habere dignemini excusatos; sicque nos, regnum nostrum, & nostros prosequi gratiosè, quod vestre benignè puritatis affectum, quem vos ad personam nostram longâ experientiâ habuisse percepimus, de bono in melius continue augeri effectualiter sentiamus.

Ad hæc, circa promotionem negotii Terræ Sanctæ, menti nostræ præcipuè insidentis, ejus statui miserabili fore compatiendum non indignè conspicitur, eo libentius pietatis vestre clementiam excitamus, quo ad subveniendum eidem propositum vestrum versari intimè credimus & tenemus.

Super quo & aliis, quæ dictorum nunciorum vestrorum legationem contingunt, quibus nostram aperimus plenius voluntatem, dignetur eisdem providentia vestra fidem indubiam adhibere.

Cæterum quosdam prælatos & magnates alios regni nostri, cum potestate plenaria & speciali mandato, ad vestram præsentiam reverendam in brevi proponimus destinare, ad faciendum, approbandum, & recipiendum ea omnia, quæ super præmissis pro nobis & sæpe dicto nato nostro vestra sanctitudo viderit ordinanda; & quæ nos, & idem filius noster faceremus, seu facere possemus, si nostra adesset præsentia personaliter.

Sanctissimam personam vestram conservet Altissimus, ad regimen ecclesie sue sanctæ, per tempora prospera & longæva.

Dat' apud Westm', quarto die Octobris, anno regni nostri tricesimo tertio.

De non molestando Scotos hinc indè transeuntes.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.

Claus. 33 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia prælati, proceres, & alii de terrâ nostrâ Scotiæ, necesse habent; pro negotiis, eos tangentibus, frequenter ad nos in Angliam accedere & redire, per quod ipsos, ubicunque infra regnum nostrum venerint, admitti volumus honorificè & curialiter, sicut decet; Tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod in singulis

villis, infra ballivam tuam, tam infra libertates, quam extra, per quas eos, in veniendo ad nos, ut præmittitur, & ad propria redeundo, transitum facere contigerit, & locis aliis, quibus videris expedire; publicè proclamari facias, ex parte nostrâ, & firmiter iniberi, ne quis alicui, vel aliquibus, de terrâ nostrâ predictâ, per ballivam tuam transeuntibus, in hospitibus suis, in viâ vel alibi, impropria, convitia, vel alia verba contumeliosa dicere, seu aliâ injuriam, molestiam, dampnum aliquod, vel gravamen

A. D. 1305. | An. 33. Edw. I.

inferre; aut etiam victualia, vel alia necessaria carius ipsis, quam aliis de regno nostro, vendere presumat.

Et, si fortè aliquem in ballivâ tuâ inveneris, contra proclamationem prædictam in aliquo delinquentem, tunc ipsum, ad querelam & sectam illius, qui senserit, se gravatum, per corpus suum, sine dilatione, attachies, & eum in prisonâ nostrâ salvò & securè custodiri facias, donec aliud super hoc à nobis habueris in mandatis.

Et istum mandatum nostrum, cum tantâ diligentia exequi facias, ne ad te & tua, ob tui defectum, graviter capere debeamus.

Teste Rege, apud Westm', xiv. die Octobris.

Consimiles litteræ diriguntur vicecomitibus London', Midd', Essex', Hertford', Bed', Buk', Huntingdon', Canteb', Linc', Leyc', Warr', Nottingham', Derb', & Northumb'. Teste ut supra.

Procuratorium ad curiam Romanam, super passagio Terræ Sanctæ.

A. D. 1305.
An. 33. Edw. I.

Pat. 33. Edw. I.
p. 2. m. 8.
in Furr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Attendentes pium & laudabile vestræ sanctitatis propositum circa promotionem negotii Terræ Sanctæ, quod tanto ad effectum posse, Deo auspice, feliciorum perducimus, quanto inter Reges & principes, cæterosque nobiles & magnates, CHRISTI fideles, vinculum majoris unitatis & concordie purioris, caritatisque fervidioris, per vestræ circumspectionem elementie, fuerit inductum & fortius stabilitum;

Quomobrem inter serenissimum principem dominum Philippum, eadem gratiâ, Francorum Regem & nos, successoresque suos & nostros, solidam concordiam, caritatem fervidam, pacemque firmam continuari feliciter & augeri ex intimis affectantes;

Dilectos & fideles nostros;

Venerabiles patres, *Walterum Coventren' & Lichfelden' thesaurarium nostrum, & Wilhelmum Wygorn' dicti gratid, episcopos: Henricum de Lacy comitem Lincolnæ, consanguineum nostrum: Hugonem le Despenser, Amanenum de Lebreto, Ottonem de Grandisono, milites: Magistrum Johannem de Benstede, scaccarii nostri cancellarium, Sarisburiensis, Robertum de Pykering, Eborum, Bartholomæum de Ferentino, Londoniensis, & Philippum Martel Cicestriensis, ecclesiarum canonicos.*

De quorum circumspectâ providentiâ, & fidelitate probatâ, plenam fiduciam optinentes;

Procuratores nostros & nuncios speciales ad vestræ sanctæ paternitatis presentiam destinamus:

Dantes eisdem, vel septem ex ipsis primò nominatis, aut quinque de dictis septem, plenariam potestatem & speciale mandatum, super passagio Terræ Sanctæ prædictæ tractandi, ordinandi, conveniendi, concordandi, & paciscendi:

Ne non faciendi, approbandi, & recipiendi, pro nobis & nostro nomine, ea omnia quæ ad solidam concordiam, caritatem, & pacem inter præfatum Regem & nos:

Ac alia, quæ ad animæ nostræ salutem, & ad nostrum regnum nostrum commodum, & honorem, præstante Domino, vestra beatitudo duxerit ordinanda:

Præstandique in animam nostram quodlibet genus liciti sacramenti:

Ac faciendi & expediendi omnia & singula, quæ nos faceremus, seu facere possemus, si personaliter adessemus, etiam si mandatum exigant speciale:

Ratum habituri & firmum quicquid dicti procuratores, vel septem ex ipsis, primò nominati, aut quinque de dictis septem, nostro nomine fecerint in præmissis, & præmissa tangentibus quoquo modo.

Et hæc sanctæ paternitati vestræ, & omnibus, quorum interest, aut interesse poterit in futuro, significamus per nostras patentes litteras, sigilli nostri munimine consignatas.

Dat' apud Westm', decimo quinto die Octobris, anno Domini millesimo trecentesimo quinto, regni vero nostri tricesimo tertio.

De forisfactis per Scotos, eis, sub quibusdam conditionibus, per Regem Angliæ remissis.

A. D. 1305.
An. 33. Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Resep. Scacc.

EDWARD, par la grace de Dieu, Roi d'Angleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, a touz ceux, qui ces presentes lettres verront du orront, salut.

A perpetuel memoire des choses souz escrites, par cestes presentes lettres vous fesoms assavoir que, come les gentz de notre terre d'Escoce, apres ce qu'il feurent en nostre homage & ligeance, & liez a nous par serement

de foiaute, & par escrit, & en autre manere, tant efforeiblement come nous & notre conseil saviens ordener & charger, se releverent contre nous par mauveis conseil, & meussent guerre, en faisant roberies, arsions, homicides, felonies, & plusors autres maux & damages, a lor poer, en notre ditte terre d'Escoce, & ausi en partie en Angleterre, contre lor homages, foiautez, & ligeances avantdites:

Et puis plusors d'eux se revenissent a notre foi & a notre obeissance, & feussent receuz a notre pees, & a notre volonte, & des dareyns Johan Comyn seigneur de Badenagh chevalier, & les autres, qui a cel heure ove li tindrent, venissent ausi, & feussent receuz a notre pees, & a notre foi, en manere qui en droit de leur ranzons, & des amendes des trespas & d'outrages, souleinent faitz a nous, & de l'establisement de la terre d'Escoce esteussent a notre ordenance & a notre volonte:

Nous ja soit qui les despitiz, trespas, outrages, & desobeissances que les dites gentz de notre ditte terre d'Escoce nous ont faitz, soient si grantz & tant a chargez, par raison qu'il ne porroient a nul temps de ce faire suffisantz amendes, ne due satisfaction, si come eux meismes sont bien reconissantz:

Et tot ne vueillions si come nous ne devons, tieux despitiz, trespas, outragez, & desobeissances suffir a passer sanz aucun punissement; ne mie, por ce nous eant regard a ce, que les gentz de la ditte notre terre d'Escoce, se sont bien & loiaument portez vers nous, puis notre darrein partir de celes parties, & por l'esperance que nous avoms de leur bon port, & de leur bon servise en temps avenir, vueillantz a eux faire grace speciale, leur avoms grante, & grantoms, que sauvez leur soient vie & membre, & quites soient d'emprisonement & de desheritezon; sauvez totes voies a nous les terres, tenemenz, & les seignuries que Johan de Baillol, jadis Roi d'Escoce, dona & aliens de les demeines appartenantes a la roiaute d'Escoce, a faire de ceo notre plesir.

Et pardonoms & releissoms as gentz de l'avant dite notre terre d'Escoce, qui sont venuz, & receuz a notre pees, & a notre foi, trespas a nous faitz, courrouz, rancour, & tote manere de mal vueillance, que nous avoms vers eux; ensi totes voies qu'il soient tenuz a paer, ce que par nous & notre conseil est ordone, solonc notre dit & notre pronunciation qu s'esuent en ceste fourme.

ADREPRIMES nous dioms & pronuncions, que le susdit Johan Comyn, & les autres qui ove li vindrent a notre pees, & a notre foi, par

mi les covenances que leur feurent grantez, paent, por ranzon, & por amendes des trespas par eux faitz, la value de leur terres, & de lor rentes de trois anz, al overaigne des noveux chasteux, que nous feisoms faire en la ditte terre d'Escoce, por seurte de meisme la terre, & sauvaion la pees; ou a mettre en autre us, si come nous verrons quel soit a faire:

Et avoms ausi pardonez, & pardonoms audit Johan Comyn, & a David de Graham l'exil, & la demoere, qu'il devoient faire & tenir hors d'Escoce, par mi les covenances avantdites.

Deriechief, solonc ce que par nous & notre conseil est ordenez, dioms & pronuncions, que les gentz d'Escoce qui vindrent a notre pees, & a notre foi, avant ce que le dit Johan vint, & fu receu a la dite pees, paent la value de leur terres, & de leur rentes, de deus anz, en la fourme avantdite; sauve ceux qui porront moustrer, qu'il en devient estre quites par nostre grant & fait especial.

Deriechief, nous dioms & pronuncions, que Adam de Gourdon chevalier, endroit de sa ranzon, & des amendes de trespas, soit de la condition Johan Comyn avantdit: c'est assavoir, a paer la value de ses terres, & de ses rentes, de trois anz, en la manere desudite.

Deriechief, nous dioms & pronuncions que Symon Fraser chevalier, en droit de ranzon, & des amendes de trespas, soit de meisme la condition; c'est assavoir, a paer la value de ses terres, & de ses rentes, de trois anz, en la fourme que dite est.

Deriechief, nous dioms & pronuncions, que . . . evesques, abbez, priours, & autres du clerge, de notre dite terre d'Escoce (sauve l'evesque de Glasgu) paent, por ranzon, & por amendes de trespas, en la dite fourme, la value de leur terres, & de leur rentes, d'un an; sauve ceux qui porront moustrer, par fait especial, ou en autre manere qu'il en devient estre quites.

Et le dit evesque de Glasgu, endroit de sa ranzon, & des amendes de trespas, deit estre de la condition le dit Johan Comyn; c'est assavoir, a paer, en la fourme que dite est, la value de ses terres, & de ses rentes, de trois anz.

Et a mesme l'evesque avoms pardone l'exil, e la demoere, qu'il devoit faire & tenir hors d'Escoce, parmi les covenances, que grantez li feurent, quant il vint darrainement a notre pees, & a nostre foi.

Deriechief, quant a Ingelram d'Uufravill, William de Baillol, & Johan Wycharde, chevaliers, qui, poi de temps devant ce ces lettres furent faites, vindrent a notre pees, & a notre volonte, dioms & pronuncions;

Que le dit Ingelram paer en la dite fourme, por sa ranzon, & por amendes, de trespas la value de ses terres & de ses rentes de cinq anz:

Et que meisme ceux William de Baillol & Johan Wycharde paent, par meisme la cheson, en la susdite fourme, la value de leur terres, & de leur rentes de quatre anz.

Deriechief, nous dioms & pronuncions, que Hugh d'Arrossan, Johan de Gurrey, Johan de Naper, & Johan Makilgoigny, qui sont de menage, les avantditz, Ingelram, William, & Johan, qui a notre pees, & a notre volonte

A. D. 1305. | An. 33 Edw. I.

sont venus, paent por leur ranzon; & por amendes de trespas, la value de leur terres, & de leur rentes de trois anz.

Deriechief, endroit du temps, de la manere, & des termes du paement, qe se doit faire por les ranzons & amendes des trespas avant nomez, dioms, & pronuntions, & voloms, qe notre lieu tenant en la dite notre terre d'Escoce, & notre chamberlein de meisme la terre, quant il seront illueques venuz, facent estendre totes les terres de toutz ceuz, qui ranzan devient paer, en bone manere & resnable, solonc ce qe les terres vaudront al heure qu'il les estendront: & solonc celes estentes faites, soit, de celez heures en avant, comencez a faire lever ce, qe afferà a chescun selonc sa condition & son estat.

C'est assavoir, qe ceux qui en ranzon, & en amendes de trespas sont tenuz, par mi l'ordenance qe nous avoms faite; dite, & pronuncie en la fourme avandite, paent par an, as termes useux celes parties, la moite de la value de leur terres, & de leur rentes, selonc les dites estentes: & ensi, de an en an, tant qe parpaiez soit ce que a eux appartient, selonc

l'ordenance, & la pronuntiation avandites; & l'autre moite de la value de lor terres, & de lor rentes, a eux remeigne por leur sustenance.

Et fait assavoir qe notre entention, ne notre volonte n'est mie, qe le dit, & la pronuntiation, qe nous avoms fait en la fourme susdite, s'estendent, ou puissent estre estenduiz, ou entenduiz en droit de celes persones d'Escoce, qui sont en notre prison; ne endroit des autres qui ne sont mie uncore venuz, ne receuz a notre pees, ne a nostre foi.

En tesmoignance des queux choses nous avoms fait faire cestes noz lettres overtes.

Don' a Westmonst', le quinzisme jour d'Octobr', lan de notre regne trentisme tierz.

Sub magno sigillo cereo albicantis coloris, pendente a cauda pergamen'.

Custodia terre Scotiæ commissa.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Pat. 33 Edw. I.
p. 2. m. 4.
in Furr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, venerabili in CHRISTO patri eadem gratiâ, episcopo Sancti Andree, J. de Sandale camerario nostro Scotiæ, Roberto de Keth & Johanni de Kyngeston, salutem.

Sciatis quod cum constituerimus dilectum nepotem & fidelem nostrum Johannem de Britannia juniorem, locum nostrum tenentem in Scotia, & custodem nostrum terre

prædictæ, quamdiu nobis placuerit; Et idem Johannes ante primam Dominicam Quadragesimæ proximè futuram intendere non possit ad dictam custodiam faciendam, commissimus vobis terram nostram prædictam custodiendam usque ad diem prædictum, nisi aliud interim duxerimus ordinandum.

Et ideò vobis mandamus quod ad custodiam illam faciendam intendatis in formâ prædictâ; & si fortè videatur vobis aliquando expediens esse vos ab invicem separari pro custodia illâ securius faciendâ, tunc vos præfati,

episcopus & Johannes de Kyngeston simul per vos, & vos prædicti Johannes de Sandale & Robertus de Keth similiter conjunctim per vos, dictæ custodiæ intendatis, prout pro securitate terre prædictæ melius videritis faciendum.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Westm', xxvi. die Octobris.

Et mandatum est episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, & omnibus ballivis & fidelibus Regis in Scotia ac toti communitati terræ ejusdem quod præfatis episcopo, Johanni, Roberto & Johanni, vel duobus eorum in omnibus, quæ ad custodiam illam pertinent, usque ad diem prædictum intendentes sint & respondentes, juxta tenorem litterarum Regis prædictarum.

In cujus, &c.

Teste Rege ut supra.

Transumptum Bullæ Clementis IV. Papæ, de irritatione ordinationum Oxoniensium.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN DEI nomine, Amen. Hoc est transumptum, seu transcriptum quarundam litterarum, felicis recordationis, Clementis Papæ quarti, verâ bullâ plumbeâ, & filis sericis, croceis & rubeis, more curiæ Romanæ, bullatarum, non rasarum, non cancellatarum, non abolitarum, omni suspitione carentium; quarum tenor est talis;

Clemens episcopus, &c. (ut supra, dat' Perusii, idus Septembris, pontificatus nostri anno primo.

Et ego Willielmus Nicholai Balk de Schyrebourn, Sarum diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, prædictas originales litteras, sanas & integras, omni suspitione carentes, vidi & fideliter transcripsi, nil addendo vel minuendo, quod sensum mutet, au corrumpat intellectum, anno Domini millesimo, trecentesimo, quinto, indictione quartâ, septimo kalend' Novembris, apud Westmonasterium juxta London' præsens instrumentum ad autenticas litteras supradictas, cum Ad' de Lyndes' & Will' de Maldon notariis, diligenter auscultavi, & hoc instrumentum cum ipsis originalibus literis concordare inveni, & ideò me subscripsi, meoque signo signavi.

Ad Clementem V. Papam de creditâ.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 6. d.
in Furr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, Sanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

De circumspectione & fidelitatis intimæ puritate dilectorum & fidelium nostrorum,

Henrici de Lacy comitis Lincolnie:
Hugonis le Despenser.
Amaneni domini de Lebreto,
Otonis de Grandissono:
Fratrum, Thomæ de Jorz, &
Johannis de Wrotham, de ordine predicatorum:
Johannis de Benstede, &
Magistri Philippi Martel:

exhibitorum præsentium, fiducia plenitudinem optinentes;

Super quibusdam negotiis, honorem statumque nostrum & coronæ nostræ tangentibus, quæ valdè insident cordi nostro, vobis mentem nostram decrevimus aperire:

Sanctitati vestræ devotissimè supplicantes, quatinus hiis, quæ prædicti, Henricus, Hugo, Amanenus, Otto, Thomas & Johannes, Johannes & Philippus, septem, sex, quinque, vel quatuor eorumdem, quos præsentem esse contigerit, ex parte nostrâ, super præfatis negotiis, beatitudini vestræ expresserint vivâ voce, fidem indubiam dignemini adhibere: ac ea votivo effectui, juxta speratam fiduciam, mancipare:

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longeva.

Dat' apud Westmon' xxvii. die mensis Octobris, anno Gratie millesimo trecentesimo quinto.

Archidiaconus Laudoniæ in ecclesia Sancti Andree, se submittit Regi, & petit admitti ad ejus pacem.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

EXCELLENTISSIMO principi, ac domino suo reverentissimo, domino Edwardo, Dei gratiâ, Regi Anglorum illustri, domino Hyberniæ, duci Aquitanie, Willielmus, dictus frater, archidiaconus Laudoniæ, in ecclesia Sancti Andree in Scotia, actu regens Paris' in decretis, salutem & prosperos ad vota successus, cum continuo incremento gloriæ & honoris.

De bonitatis, vobis innate, & solitæ benignitatis vestræ clementiâ con-

fusus, super hiis, in quibus contra vestram celsitudinem regiam demerui & excessi, altè & bassè me submitto vestræ voluntati:

Vestræ majestati præclarè humiliter supplicans & devotè, quatinus ad pacem vestram dignemini me suscipere; litteras vestræ protectionis mihi, si placet, concedentes.

Valeat & vigeat vestra serenitas regia per tempora longiora.

In cujus submissionis testimonium, præsentibus sigillum meum apposui. Dat' Paris' in festo Apostolorum Simonis & Judæ, anno Dom' MCCCIV.

Ad Clementem V. Papam pro canonizatione Thomæ de Cantilupo, ecclesie quondam Hereforden' episcopi.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 3. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesie summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum. Pium & justum esse censetur ut, sicut gloriosus DEUS, in sanctis suis, & in majestate mirabili, fideles ministros suos magnificat, altis decorat honoribus, & celestis efficit beatitudinis possessores in cælis; sic & sacrosancta Romana ecclesia, vestigia ipsius prosequens, eos, ad quorum memorias ipse DEUS suæ virtutis potentiam manifestat, signa ac prodigia faciens pro eisdem, dignæ venerationis officio laudari, glorificari, & studiis sollicitis honorari efficiat in terris: ut per hoc fides catholica roboretur, & idem Altissimus, qui laudabilis est in secula, glorificetur amplius & laudetur; ac ex hoc salutis nostre causam misericordius & miserabilius operari dignetur.

Cum itaque Thomas, dictus de Cantilupo, ecclesie quondam Herefordensis antistes, qui nobili exortus prosapia, dum carnis clausus carcere tenebatur, pauper spiritu, mente mitis, justitiam sitiens, misericordie deditus, mundus corde, verè pacificus (prout firmiter recolimus nos expertos; utpote cujus apud nos diu & laudabilis conversatio, & gloriose vitæ insignia, ex multâ familiaritate, quam nobiscum habuit, eadem fuerunt

evidentius nobis nota, quod sanctitatem vitæ & ipsius conversationem laudabilem cernebamus) quemadmodum, degens in seculo magnis pollebat meritis, nunc veniens in cælo, magnis coruscantibus miraculis dinoscatur; in tantum, quod ipsius meritis & intercessionibus gloriosis lumen cæcis, surdis auditus, verbum mutis, & gressus claudis, & alia pleraque beneficia, ipsius patrocinium implorantibus, celesti dextera conferuntur; de quorum miraculorum coruscatione multiplici, nonnullis de regno nostro certitudinaliter innotescit:

Nos attendentes, per DEI gratiam, fideles in CHRISTO, nosque præcipue, & populum regni nostri, ejus posse suffragiis adjuvari, ut, quem familiarem habuimus in terris, mereamur habere patronum in cælis;

Sanctitati vestræ devotissimè supplicamus quatinus, tantam lucernam absconsam sub modio remanere diutius non sinentes, set eam mandantes super candelabrum collocari, hiis qui sunt in domo Domini solatium præbenturam, dignemini ipsum ascribere sanctorum catholico venerando; ut ejus precibus Dominus exoratus, gratiam in presenti, & gloriam nobis præbeat in futuro.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesie suæ sanctæ, per tempora feliciter longiora.

Dat' apud Westm', secundo die Novembris.

Ad cardinales pro canonizatione Thomæ de Cantilupo.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 3. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino G. DEI gratiâ, sancti Nicholai, in Carcere Tulliano diacono cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Divinæ clementie magestatis, in sanctis suis virtutis suæ potentiam mirificè manifestans, fideles ministros suos, quos semper coronat in cælo, frequenter honorari disponit in seculo; ut fides ex hoc catholica roboretur, eademque divina pietas salutis nostræ causam mirabilius operetur.

Attendentes itaque quod largitor omnium gratiarum, ad exaltationem, ut speramus, fidei orthodoxæ, regnum nostrum novæ lucis splendore nostris temporibus illustravit, dum, veneranda memoria, Thomam Herefordensem antistitem (olim apud nos diu & laudabiliter conversatum, de nobili exortum prosapia, cujus vitæ sanctitatem & ipsius conversationem laudabilem cernebamus) sic facit miraculis coruscantibus, quod ipsius meritis lumen cæcis, surdis auditus, verbum mutis, & gressus claudis, & alia pleraque beneficia ipsius patrocinium implorantibus celesti dextera conferuntur, de quorum miraculorum coruscatione multiplici nonnullis certitudinaliter innotescit:

Ac sperantes CHRISTI fideles, nosque præcipue, ac populum regni nostri, ejus suffragiis adjuvari, ut, quem familiarem habuimus in terris, habere mereamur patronum in cælis;

Sanctissimo patri, domino summo Pontifici, devotissimè duximus supplicandum, quatinus, tantam lucernam absconsam sub modio remanere diutius non sinens, set eam mandans super candelabrum collocari, hiis qui sunt in domo Domini solatium præbenturam, dignetur ipsum ascribere sanctorum catholico venerando.

Vestram igitur paternitatem attentè requirimus & rogamus quatinus, hujusmodi piis desiderium nostrum favore propitio prosequentes, ad hoc, ut prædictis dominus summus Pontifex in hac parte clementer annuat votis nostris, velit studiosè ac efficaciter interponere partes vestras.

Dat' apud Westm', iv. die Novembris anno regni nostri, &c.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, videlicet,

Domino L. Albanen'.

Domino P. Sabynen'.

Domino J. Tusculan'.

Domino T. Civitatis Papalis.

Domino N. Ostien' & Velletren'.

Domino J. Portuen' & Sanctæ Ruffinæ.

Domino J. tituli Sanctorum Marcellini & Petri.

Domino G. tituli Sancti Martini in Montibus.

Domino R. tituli Sanctæ Potentianæ.

Domino N. Sancti Adriani.

Domino F. Sanctæ Lucie in Silice.

Domino J. Sancti Georgii ad Velum Aureum.

Domino F. Sanctæ Mariæ in Cosmedyn.

Domino L. Sanctæ Mariæ in Via lata consanguineo Regis.

Domino R. Sancti Eustachii.

Domino L. Sancti Angelæ.

Episcopis.

Presbiteris
cardinalibus.

Diaconis
cardinalibus.

Pro magistro & scholaribus domus de Balliolo Oxon.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX majori & ballivis Oxon', salutem. Cum per litteras nostras patentes concesserimus, & licentiam dederimus dilectis nobis in CHRISTO, magistro domus scholarium de Balliolo Oxon' & scholaribus ejusdem domus:

Quod ipsi unum messuagium & novem shopas, cum pertinentibus in Oxon', que magister Willielmus Burnel, nuper præpositus ecclesie Wellensis, defunctus, in testamento suo eidem magistro & scholaribus legavit, ab executoribus testamenti ipsius magistri Willielmi, juxta formam dicti legati, recipere possent;

Habenda & tenenda eidem magistro & scholaribus, & successoribus suis de nobis & hæredibus nostris, & capitalibus dominis feodi illius per servitia inde debita & consueta, prout in literis nostris prædictis plenius continetur;

Quod quidem testamentum coram vobis in curiâ vestrâ modo debito, ut dicitur, est probatum;

Vobis præcipimus, quod, si prædicta messuagium & shopæ præfatis scholaribus, ut prædicatur, sint legata: & testamentum prædictum coram vobis, ut prædictum est, sit probatum, tunc eidem magistro & scholaribus prædicta messuagium & shopas liberetis, tenenda juxta formam legationis testamenti prædicti, ac probationis ejusdem; necnon juxta consuetudinem ejusdem villæ: & juxta licentiam nostram supradictam; salvo jure cuiuslibet.

Teste Rege, apud Westm', v. die Novemb'.

Eodem modo mandatum est ballivis Margarete Regine Angliæ de prædicta villa. Teste ut supra.

Pro universitate Cantabrigiæ contra torneatores.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Pat. 33 Edw. I.
p. 2. m. 4.
in Turr. Lond.

REX vic' Cantabr' qui pro tempore fuerit, salutem. Cum, celebris memorie, dominus H. quondam Rex Angliæ, pater noster, per cartam suam, quam confirmavimus, concesserit magistris & scholaribus universitatis Cantabr' quod torneamenta aliqua, aventuras, justas, seu hujusmodi bastiludia non fierent in villa Cantabrigiæ, seu per quinque miliaria circumquaque; & super gravem forisfacturam suam inhiberit, ne quis de regno suo apud eandem villam, seu alibi infra prædicta, quaque miliaria circumquaque torneare, justas facere, seu aventuras, vel alia bastiludia querere, seu exercere præsumeret:

Nos, tranquillitatem ibidem studentium affectantes, & concessionem & inhibitionem prædictas inviolabiliter observari volentes; tibi præcipimus, quod, quotiens torneamenta aliqua, aventuras, justas, seu hujusmodi bastiludia in eadem villâ, seu alibi, infra prædicta quinque miliaria circumquaque, proclamari contigerit, ad requisitionem magistrorum & scholarium ejusdem universitatis, ne quis torneamenta aliqua, justas, aventuras, seu bastiludia aliqua ibidem, seu infra prædicta quinque miliaria exercere præsumat, ex parte nostrâ publicè proclamari facias, & firmiter inhiberi.

In cuius, &c.

Teste Rege, apud Westm', vii. die Novembris.

A. D. 1305. | An. 33, 34 Edw. I.

De torneatoribus Cantabrigiæ attachiandis.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 3.
in Turr. Lond.

REX vic' Cantabr', salutem. Cum, celebris memorie, dominus H. quondam Rex Angliæ, pater noster, per cartam suam, quam confirmavimus, concesserit magistris & scolaribus universitatis Cantabr' quod torneamenta aliqua, aventuræ, justæ, seu hujusmodi hastiludia non fierent in villâ prædictâ, seu per quinque miliaria circumquaque; & sub gravi forisfacturâ inhibuerit, ne quis dē regno Angliæ apud villam prædictam, seu alibi, infra prædicta quinque miliaria circumquaque, torneare, justas facere, seu aventuras, seu alia hastiludia querere præsumeret, contra concessionem prædictam:

Ac licet major villæ prædictæ,
Thomas Pecche,
Rogerio Tamery,
Nicholao Bath,
Roberto Houell,
Philippo Colevill,
Warino de Bassingburn,
Johanni de Erning,
Waltero de Orewell,
Johanni de Hunton,
Henr' Chaumberleyn de Bek,
& aliis, qui nuper justas in dictâ villâ proclamari fecerint,
Infra eandem villam inhibuerit ex parte nostrâ, ne justas aliquas, contra tenorem cartæ & confirmationis nostræ prædictarum, facere præsumerent quovismodo;

Idem nichilominus Thomas, Rogerus, Nicholaus, Robertus, Philippus, Warinus, Johannes, Walterus, Johannes & Henricus, prohibitione hujusmodi non obstante, justas prope villam prædictam facere præsumperunt, in nostri contemptum, & quietis & tranquillitatis magistrorum & scolarum prædictorum perturbationem manifestam.

Et, quia hujusmodi transgressionem & contemptum relinquere nolumus impunitos, tibi præcipimus, firmiter injungentes, quod prædictos Thomam, Rogerum, Nicholaum, Robertum, Philippum, Warinum, Johannem, Walterum, Johannem & Henricum, ubicumque eos infra ballivam tuam contigerit inveniri, per corpora sua, sine dilatione attachies, & in prisonâ nostrâ salvò custodias, donec aliud indè à nobis, per literam, sub privato sigillo nostro, receperis in mandatis.

Et, si fortè aliqui ipsorum in ballivâ tuâ non poterint inveniri, tunc nobis de nominibus eorundem & de locis, in quibus fuerint conversantes, constare facias indilate.

Teste Rege, apud Westmonasterium, vii. die Novembris.

Per ipsum Regem.

Pro universitate Oxon' contra torneatores.

A. D. 1305.
An. 33 Edw. I.
Claus. 33 Edw. I.
m. 2. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Oxon' salutem. Ex parte cancellarii & magistrorum universitatis Oxonii nobis est ostensum, quod quidam proponunt justas & burdeicias facere, prope dictam villam, circa festum beati Nicholai proximo futurum; per quas, si ibidem teneantur, quies scolarium, in dictâ villâ studentium, posset de facili impediri;

Nos, volentes eorum quieti prospicere in hæc parte, tibi præcipimus quod, si qui ibidem accedant, vel accedere voluerint, ad justas seu burdeicias faciendas, tunc ex parte nostrâ publicè proclamari & firmiter inhiberi facias, ne quis ibidem faciat justas, burdeicias, seu

aliquid aliud factum armorum, per quod quies dictorum scolarium, contra libertatem universitatis prædictæ, impediri, seu turbari valeat quovismodo.

Et, si quos ibidem accedere contigerit, qui pro hujusmodi proclamatione & inhibitione, per te sic faciendis, se non subtraxerint: seu justas, burdeicias, seu aliquid aliud factum armorum fecerint; tunc corpora ipsorum, sic inobedientium, sine dilatione capias, & sub salvâ custodiâ detineri facias, quousque aliud à nobis super hoc habueris in mandatis.

Teste Rege, apud Certesye, duodecimo die Novembris.

Per breve de privato sigillo.

Clementis V. Papæ, de creatione suâ notificatio ad principem Walliæ.

A. D. 1305.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio nobili viro, Edwardo, primogenito carissimi in CHRISTO filii nostri, E. Reg' Angl' illustris, principi Walliæ, salutem & apostolicam benedictionem. Levabo oculos meos, & considerabo mirabilia tua Domine, ut doceas me justitias tuas! da michi intellectum, ut discam mandata tua!

Levat quippè oculos suos, & considerat mirabilia Domini, qui, dum sui cernit humilitatem ingressus, progressum verò multis repletum intuetur miseris, advertit se ratione vigere, participare cum Angelis in intellectu cognoscit, & tandem ad sublimiores honores se conspicit divinâ gratiâ gloriosè provecutum.

Hoc admirans egregius ille Psalmista proclamat, cum dicit, quid est homo, quod memor es ejus? aut filius hominis, quoniam visitas eum? minuiti eum paulo minus ab Angelis, gloriâ & honore coronasti eum; sic faciens, quia se humiliat, à Deo consequitur ut ejus doceatur justitia, & ab ipso intellectu recepto, illius non ignoret mandata, sed discat.

Humilitas siquidem, per quam dignitatis, quæ eam habentis ingenio augenda est, non oriatur contemptus, in regente, velut quoddam sidus, irradiat, exultationem meretur, & tamquam acceptabile sacrificium placet Deo.

Nos autem, qui suppressum, licet immeriti, locum, Dei clementiâ, tenemus in terris, non admirari solum, sed in stuporem verti debemus, super Petri solio excelso throno sedentes, ejus constituti vicarius; cui per Patrem dicitur, filius meus es tu, ego hodie die genui te, dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ.

Qualitatem autem attendentes temporis, in timorem dari compellimur. Minus quidem benè quiescit ecclesia, ipsius terras & adjacentes provincias bella vastant civilia, illas hostiles incursus, & quandoque congressus exterminant:

Terram Sanctam Babilonicus hostis, non sine ignominia Christiani nominis, miserabiliter occupatam detinet:

Et nonnulli principes, CHRISTI fideles, adversus se dissident, & oportunitate captatâ, fibenter sibi invicem perniciosas insidias procurarunt.

Quis ergo superbus, tantæ dignitatis fastigio putabit se dignum? aut quis stolidus, se tanto oneri parem credet?

Nos indignum ducimus, & nos imparem meritò reputamus. Ex debito namque pastoralis officii, prohibere crimina, persuadere virtutes, inserere pacem, tollere odia, & scandala removere tenemur.

Sed increduli hostes, discolori subditi, superstitiosi subjecti, devoti nimium delicati, & propter suasiones pravas, quibus obviare intendimus, aliquando pertinaces;

Ideoque ecclesie ad Deum egemus suffragiis, & sanctorum orationibus indigemus, ut ipse justitias suas nos doceat, & intellectum det nobis quòd ejus mandata discamus; observantiam nempe justitiæ pax (quia sunt pax & justitia copulatæ) & mandatorum Dei custodiam devotio, etiam exterorum, & obedientia comitantur.

Illius enim vices gerimus hic, lumborum cujus est justitia cingulum, & fides cinctorium renum ejus.

Canatur igitur turba: sanctificetur jejunium: vocetur cætes: congregetur populus: coadunetur ecclesia; ut ipsi ad Deum;

Qui nos apostolicâ sede, per obitum, sanctæ memoriæ, Benedicti Papæ prædecessoris nostri, proximè vacante, per electionem canonicam & concordem cardinalium sanctæ Romanæ, cui presidemus, ecclesie, nunc fratrum nostrorum, benignitate misericordie suæ ad regimen summi pontificatus assumpsit:

Et in eorum, necnon serenissimi principis, carissimi in CHRISTO filii nostri, Philippi Regis Francorum illustris, aliorumque principum, atque nobilium, & multitudine populi copiosâ, præsentia peragere solemnia benedictionis nostræ permisit;

Porrigant preces, quod ad laudem suam, salvum & incolumem suæ nos servet ecclesie, detque nobis servo suo cor docile, ut judicare possimus & regere populum suum, & inter bonum & malum discernere: quod perit (& præcipuè Terram Sanctam memoratam) requirere, abjecta reducere, alligare confracta, consolidare infirma, fortius custodire ac pinguis, commissum gregem in justitiâ & judicio pascere, & illum taliter salubribus monitis confovere, quod ejus sanguis in extremo judicio de nostris non requiratur manibus, sed cum eo in æterna CHRISTI tabernacula suscipi mereamur.

Dat' Lugdun', xvi. kal' Decembris, pontificatus nostri anno primo.

Sigillo plumbeo sub filo canabi.

Bulla Clementis V. Papæ, de lugubri statu Terræ Sanctæ, occasione guerrarum inter Reges Angliæ & Franciæ.

A. D. 1305.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Postquam pridem, super diris persecutionibus & afflictionibus, Christianorum fidelium transmarinarum partium, quas eis gens illa foetida nationis Turchorum, ad extinguendam in partibus illis fidem catholicam, & extirpandos ejusdem fidei professores aspirantium, in gravem offensam

nostri Salvatoris, intulit nimis crudeliter hactenus, & inferre non cessat continè, celsitudini regiæ per alias scripsimus litteras:

Eam exhortantes, & per Dei misericordie viscera obsecrantes, ut, considerans regalis prudentia, & diligenter attendens quòd infideles prædicti, turbatam Christianitatem ex tuis, & carissimi in CHRISTO filii nostri Philippi Regis Franciæ illustris guerris & commotionibus, lætis, proh dolor! animis contemplantibus, audacius & crudelius in Christicolos seviunt

A. D. 1305. | An. 34 Edw. I.

antedictos, ad pacem Dno placidam, & cunctis fidelibus amabilem cum Rege reformandam prædicto, coaptas animum regum, & inclines.

Supervenit, de dictis transmarinis partibus, venerabilis frater noster Johannes Thefelicen' episcopus; qui, docente magistrâ rerum experientia, se de præmissis habere assertit certitudinem plenior: ac subsequenter post eum venit de partibus eisdem quidam alius episcopus, pejora & magis dolorosa, ac lugubria referens de partibus antedictis.

Nos igitur attendentes, quod per præfatum episcopum Thefelicen' poterit regia magnificentia informari de præmissis plenius, & eo audito,

ardentius ad compunctionem compassionis induci; volumus quod ipse regalem adiret præsentiam cum litteris supradictis.

Quocirca serenitatem regiam rogamus attentius, & hortamur, quatinus audire patienter & benignè velit prædictum episcopum, ac pro divina reverentia, zeloque fidei, & propriæ salutis obtentu, compassiando fidei & fidelibus, nostris præmissis exhortationibus effectualiter acquiescat.

Dat' Avinion', xv. kal' Jan', pontif' nostrâ anno primo.

P. Stephani.

Sigillo avulso.

Ad Papam, de rumore super invaliditate sud.

A. D. 1305.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Fdw. I.
m. 22. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eisdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Quidam rumor auribus nostris jam insonuit, pater sancte, quod tædia, seu incommoda quedam, quæ nobis displicent in immensum, nosque gravant in intimis & conturbant, vobis nuper casualiter acciderunt.

Nos igitur, de statu vestro (quem diu conservet Omnipotens incolumen atque sanum) nova audire prospera & felicia avidè cupientes, dilectum valettum nostrum, Bern' Ferrant, exhibitorum præsentium, ad vestræ sanctitatis præsentiam destinamus.

Vestram clementiam devotis precibus exorantes, quatinus de statu vestri continentia nobis rescribere dignemini per eundem, quamprimum fieri poterit bono modo.

Animi enim jöcunditatem, seu cordis lætitiâ non sumemus, quousque de sanctissimæ personæ vestræ statu nova felicia sciverimus & optata; & ea nobis per vestras litteras proprias duxeritis nuncianda.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora feliciter longiora.

Dat' apud Ryngwode, xix. die Decembris.

Bulla Clementis V. Papæ, de provisionibus pro Raymundo diacono cardinali, nepote Papæ.

A. D. 1305.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Habet in te, fili carissime, firma spei nostræ fiducia, quod, ad nos & Romanam ecclesiam habens reverentiam filialem, ea, quæ nostro grata sunt animo, placida tuis votis accedant, & illa intentis studiis ac plenis affectibus prosequaris.

Nuper siquidem ecclesia de Manistro, Conventren' & Lichefelden' dioc' per resignationem ejusdem ecclesiæ rectoris vacante, nos, volentes ut ipsa ecclesia tali committeretur personæ, cujus industriâ salubria in spiritualibus & temporalibus susciperet incrementa, eandem ecclesiam dilecto filio Raymundo, sanctæ Romanæ ecclesiæ diacono cardinali, nepoti nostro, tunc in minori officio constituto, duximus conferendam.

Quare celsitudinem regiam rogamus & hortamur attentius, quatinus vota tua in hac parte nostris confirmans affectibus, hujusmodi collationem nostram, etiam si ecclesia ipsa ad dispositionem tuam forsitan pertineret, ratam habens & gratam; pro reverentiâ apostolicæ sedis & nostrâ, velis hac vice æquo animo tolerare; per quam nec volumus, nec intendimus

juri tuo, siquid in collatione, vel aliâ dispositione ipsius ecclesiæ habere dinosceris, imposterum derogare.

Et, si de præfatâ ecclesiâ alteri forsitan tua serenitas providisset, provisionem irritare velis eandem, ipsumque nepotem nostrum in possessione pacificâ ejusdem ecclesiæ tuæ potentiæ brachio, prout oportuni extiterit, protegas & defendas.

Præterea, cum idem nepos noster pro adipiscendâ possessione prioratûs de Otthingham, sive Selle, Dunelmen' dioc' per nos nuper sibi collati, ad partes Angliæ procuratores suos transmittat ad præsens, celsitudinem regiam iteratò rogamus quatinus, quod prioratûs ejusdem possessionem pacificam valeat obtinere, procuratoribus ipsis assistas favoribus oportunis.

Sic igitur in hujusmodi nostrarum precum exauditione te nobis exhibeas liberalem, quod sinceritatem devotionis, quam ad nos & apostolicam sedem te habere confidimus, valeamus cum gratiarum actionibus commendare.

Dat' Lugdun', vi. kal' Jan', pontificatûs nostro anno primo.

Sub filo canabæ.

Bulla Clementis V. Papæ, de Rege absolvendo; & juramentis & excommunicationibus, super observatione Magnæ Cartæ & Cartæ de Foresta, annullandis.

A. D. 1305.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Regalis devotionis integritas, quæ in exequendis votis apostolicæ sedis viget & viguit indefessa, dignè meretur ut sedes ipsa à te obnoxia amputet, abstergat incomoda, & fructuosa procuret.

Sanè, nuper dignâ relatione percipimus quod, te olim in Flandria, & antequam illuc etiam accessisses, pro tui juris tuitione contra nonnullos tuos æmulos & hostes agente;

Nonnulli regni tui magnates & nobiles, aliæque personæ, tui nominis inimicæ;

Ex eo oportunitate captatâ, quodd extra regnum ipsum occupabaris in opposito æmulorum;

Nisi eisdem quasdam concessiones varias & iniquas, forestas, aliæque jura, ad coronam & honorem tui culminis spectantia ab antiquo (quæ etiam priusquam à dicto regno secederes à te importunè petebant) fecisses;

Contra te conspiraverant, concitabant populos, & scandala plurima seminabant;

Tuque, prudenter illorum machinationem advertens, ac volens tunc temporis evitare pericula, concessiones hujusmodi, plus coactus, quam voluntarius, perfecisti.

Et tandem, in regnum tuum te postmodum revertente (licet nondum gueris sedatis eisdem) iidem magnates & alii concessiones hujusmodi, per importunitatem & præsumptosam instantiam, per te obtinuerunt etiam innovari; regalibus super hoc exhibitis litteris, ut in omnes, infringentes concessiones præfatas, bis amnis singulis, per omnes regni prædicti cathedrales ecclesias, excommunicationis sententia promulgetur, sicut in eisdem litteris, regio sigillo signatis, plenius & seriôsius continetur.

Cùm itaque sedes ipsa, quæ regnum præfatum diligit inter omnia regna mundi, & te ac ipsum gerit in visceribus caritatis, agnoscat concessiones easdem, præsumptas & factas in tui honoris dispendium, & regalis excellentiæ detrimentum;

Concessiones easdem, & vigorem ipsarum, & quicquid per eas est quomodolibet subsecutum, ac etiam excommunicationum sententias, quæ in eisdem ecclesiis vel alibi fuerunt pro illarum observatione forsitan promulgatæ, vel etiam promulgandæ, auctoritate apostolicâ, & de plenitudine potestatis revocamus, annullamus, cassamus: cassas, nullas, & irritas nunciamus: litteras, super illis confectas, viribus vacantes; decernentes te, & successores tuos Reges Angliæ, ad illarum observantiam de cætero non teneri, etiam si de observandis eisdem sacramentum forsitan præstitisses (præsertim cùm, quando coronationis tue suscepisti solemniam, de honore & jure coronæ præfate servandis, sicut ex parte tuâ assertitur, præsteris juramentum) aut si ad poenas aliquas pro propterea obligasses, à quibus & reatu perjurii, siquem propterea incurristi, te etiam absolvimus;

Ad cautelam districtius inhibentes venerabilibus fratribus nostris, archiepiscopis, & episcopis, cæterisque personis, tam ecclesiasticis, quam secularibus, per regnum ipsum ubilibet constitutis, ne ipsi, vel quivis ipsorum (archiepiscopis & episcopis, videlicet, sub poenâ suspensionis ab officiis & beneficiis, quam si per mensem substituerint, sub excommunicationis, quam eos extunc, necnon omnes & singulos alios incurrere illic volumus ipso facto) contra hujusmodi revocationis, annullationis, cassationis, irritationis, & decreti nostri tenorem, aliquid attentare præsumant;

Nos enim exnunc irritum decernimus & inane, si secus super hiis contigerit attentari.

Per hoc autem non intendimus jus, si quod quibuscunque regnicolis dicti regni in præmissis, ante concessiones hujusmodi per te factas, forsitan competeat, auferre.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre revocationis, annullationis, cassationis, irritationis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli, apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat' Lugduni, iv. kal' Jan', pontificatûs nostri anno primo.

Sigillo avulso.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Bulla Clementis V. Papæ, quod in personam Regis, vel in capellas non possint ferri sententiæ excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, absque sedis apostolicæ mandato speciali.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in **C**Hristo filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Regalis devotionis sinceritas, quam ad nos, & Romanam habes ecclesiam, promeretur, ut personam tuam dignis honoremus favoribus, & apostolicis gratis muniamus.
Tuis itaque supplicationibus inclinati, auctoritate tibi præsentium indulgemus, ut nullus, à sede apostolicâ delegatus, executor, vel etiam conservator à sede deputatus eadem, aut subdelegatus ab aliquo eorundem, possit in personam, & capellas tuas, excommunicationis, sus-

pensionis, vel interdicti sententias promulgare, absque ipsius sedis mandato & licentiâ speciali, faciente plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.
Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super hiis contigerit attentari.
Nulli ergo omnino, &c.

Dat' Lugdun', kal' Jan', pontif' nostri anno primo.

Sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla Clementis V. Papæ, quod nullus delegatus possit in personam, vel capellam Edwardi primogeniti Regis Angliæ, sententiam excommunicationis vel interdicti proferre.

A. D. 1306.—An. 34 Edw. I.
Ex Orig. in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio nobili viro Edwardo, primogenito carissimi in **C**Hristo filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, salutem & apostolicam benedictionem.
Habet, fili carissime, ex tuis laudabilibus actibus, quibus gratiosus incedis, sedes apostolica, tua mater, ut personam tuam atollat muneribus, & gratis confoveat oportunitis:
Tuis itaque supplicationibus inclinati, &c. prout in bullâ directâ Regi.

Sigillo avulso.

Bulla Clementis V. Papæ executoria, episcopo Wygorn' directa, super revocatione concessionum contentarum in Cartis de Libertatibus & de Foresta.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri episcopo Wigornienſi, salutem & apostolicam benedictionem.
Regalis devotionis integritas carissimi in **C**Hristo filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, quæ in exequendis votis apostolicæ sedis viget & viguit indefessa, digne meretur ut sedes ipsa ab eo obnoxia amputet, abstergat incommoda, & fructuosa procuret.

Sanè, nuper dignâ relatione percepimus quod, ipso olim in Flandria, & antequam illuc etiam accessisset, pro sui juris tuitione contra nonnullos suos æmulos & hostes agente;

Nonnulli regni sui magnates & nobiles, aliæque personæ, suo nomini inimicæ, ex eo oportunitate captatâ quod extra regnum ipsum occupabatur, in opposito æmulatorum;

Nisi eisdem quasdam concessiones, varias & iniquas, forestas, aliæque jura, ad coronam & honorem sui culminis spectantia ab antiquo (quæ etiam priusquam à dicto regno secederet ab ipso importunè petebant) fecisset; contra eum conspiraverant, concitabant populos, & scandala plurima seminabant;

Idemque Rex, prudenter illorum machinationem advertens, ac volens tunc currentis temporis evitare pericula, concessiones hujusmodi duxit, plus coactus, quam voluntarius, faciendas.

Et tandem, in regnum predictum eo postmodum revertente (licet non dum guerris sedatis eisdem) iidem magnates & alii concessiones hujusmodi, per importunitatem & præsumptuosam instantiam, per eum obtinuerunt etiam innovari; regalibus super hoc exhibitis litteris, ut in omnes, infringentes concessiones præfatas, bis annis singulis, per omnes regni prædicti cathedralēs ecclesias, excommunicationis sententia promulgetur, sicut in eisdem litteris, regio sigillo signatis, plenius & serius continetur.

Cum itaque sedes ipsa, quæ regnum præfatum diligit inter omnia regna mundi, & Regem ac ipsum regnum gerit in visceribus caritatis, agnoscat concessiones easdem, præsumptas & factas in sui honoris dispendium, & regalis excellentiæ detrimentum.

Concessiones easdem, & vigorem ipsorum, & quicquid per eas fuit quomodolibet subsecutum, ac etiam excommunicationum sententias, quæ in eisdem ecclesiis, vel alibi, fuerunt pro illorum observatione forsitan pro-

mulgatæ, auctoritate apostolicâ & de plenitudine potestatis revocavimus, annullavimus, cassavimus; cassas, nullas, & irritas nunciavimus: litteras super illis confectas viribus vacantes; ac decernentes Regem ipsum, & successores suos Reges Angliæ, ad illarum observantiam de cæterò non teneri, etiam si de observandis eisdem sacramentum forsitan præstitisset (præsertim cum, quando coronationis suæ suscepit solemniam, de honore & juribus coronæ præfate servandis, sicut ex parte suâ asseritur, præstitisset juramentum) aut si ad penas aliquas se propterea obligasset, & quibus, & reatu perjurii, si quem propterea noscitur incurrisse, eum etiam absolvimus;

Ad cautelam districtius inhibentes venerabilibus fratribus nostris, archiepiscopis & episcopis, cæterisque personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, per regnum istum ubilibet constitutis, ne ipsi, vel quivis ipsorum (archiepiscopis & episcopis, videlicet, sub penâ suspensionis ab officiis & beneficiis, quam si per mensem sustinuerint sub excommunicationis, quam eos exnunc, necnon omnes & singulos alios incurrere illico volumus ipso facto) contra hujusmodi revocationis, annullationis, cassationis, irritationis, & decreti nostri tenorem aliquid attemptare præsumant;

Nos enim ex nunc irritum decrevimus & inane, si secus super hiis contingeret attemptari;

Quocirca fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus revocationem, annullationem, cassationem, irritationem, absolutioem, inhibitionem, suspensionis & excommunicationis sententias, & decretum, ac omnia & singula supradicta, in ecclesiis tuis, & locis aliis, de quibus & quotiens expedire videris, coram populo solemniter publicare procureas, faciens illa auctoritate nostrâ inviolabiliter observari.

Non obstante si aliquibus à sede apostolicâ sit indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem;

Contradictores auctoritate nostrâ, appellatione postpositâ, compescendo.

Dat' Lugdun', kal' Januar', pontificatûs nostri anno primo.

P. Artibilis.

Sub filo canabeo.

De studentibus Oxon' per torneamenta, justas, seu alia hastiludia, non inquietandis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 21.
in Tur. Lond.

REX vic' Oxon', salutem. Affectantes quietem & tranquillitatem magistrorum universitatis Oxon' & scoliarium ibidem studentium;

Tibi præcipimus, quod si torneamenta, justas, burdeiceas, seu alia hastiludia in villâ prædictâ, vel infra duodecim miliaria circumquaque, citra festum Paschæ proximò fu-

turum contigerit proclamati; tunc, ne quis torneamenta, justas, seu burdeiceas facere, seu alia hastiludia exercere presumat, citra dictum festum, in villâ prædictâ, seu infra duodecim miliaria circumquaque, ex parte nostrâ publicè proclamari facias & firmiter inhiberi.
Teste Rege, apud Bynnyndon, xx. die Januarii.

Per breve de privato sigillo.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Bulla Clementis V. Papæ, de bono statu suo; necnon de morte ducis Britannicæ ad solemniâ coronationis sue contingente.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Litteras, quas nobis nuper, pro nostri sciendâ statûs continentia, zelus regius, de nostrâ salute sollicitus, destinavit, affectione paternâ recepimus: diligentiam devotionis tanti filii, quem brachiis intimæ caritatis amplectimur, exiud cum gratiarum benedictionibus plurimum in Domino commendantes.
Rescribimus igitur quod à casu, ad nostræ coronationis solennia, ex

pressurâ multarum gentium, accedente, nos Altissimus, per sui misericordiam, salvos fecit, & valemus incolumes ex sui habundantiâ pietatis.
Verum doluimus de duce Britannicæ (ad quem paternam habebamus benivolentiam) qui ex hujusmodi casu decessit.
Rogamus insuper, filii prædilecte, quatinus devotus oras illum, cujus gerimus vias in terris, ut nobis donet præesse salubriter; & incrementer proficere populo Christiano.
Dat' Lugdon', x. kal' Februar' pontif' nostri anno primo.

Sigillo avulso.

Bulla Clementis V. Papæ, pro Radulfo episcopo London' commendatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Habet in te, fili carissime, Romana ecclesia, mater tua, constantem, sicut in filio prædilecto, fiduciam, quod tu, gerens ad DEUM & eandem ecclesiam reverentiam filialem, pro divini nominis gloria, ecclesias quaslibet propitiis favoribus prosequaris; sed illas, quæ infra regni tui limites constitutæ noscuntur, tanto uberius dilectionis affectu respicias, quanto erga illas tenere majori devotione fervere.
Sanè dudum ecclesia Londoniensis, per obitum, bonæ memoriæ Ricardi Londonien' episcopi, pastoris regimine destituta, capitulum ipsius ecclesiæ, certâ die ad eligendum præfixâ (vocatis & presentibus omnibus, qui voluerunt, debuerunt & potuerunt comode interesse) pro futuri substitutione pastoris, prout moris est, insimul convenerunt.
Et Spiritûs Sancti gratiâ invocata, in venerabilem fratrem Radulfum episcopum Londonien' tunc ecclesiæ prædictæ decanum, vota sua, quasi per inspirationem divinam concorditer direxerunt; eum in Londonien' episcopum eligendo.
Idem verò episcopus infra tempus à jure statutum, ad multam capituli prædictorum instantiam, hujusmodi electioni, de se factæ, consentire curavit.
Et demùm, ejusdem electionis decreto venerabili fratri nostro archiepiscopo Cantuariensi, loci metropolitan' infra tempus debitum presentato, ipsoque episcopo ipsam confirmari eum instantiâ postulante; idem verò archiepiscopus, in confirmatione hujusmodi debito servatu processu, illam canonicè confirmavit, ipsumque eidem præfeci ecclesiæ in episcopum & pastorem; sibi curam & administrationem ipsius ecclesiæ committendo.
Cumque postmodum, infra terminum, sibi ad recipiendum munus consecrationis ejusdem per eundem archiepiscopum assignatum, ad præfati archiepiscopi & ejusdem episcopi pervenisset notitiam, quod dilectus filius Petrus de Dene, qui se dicebat canonicum Londonien' asserens se in hujusmodi electione contemptum, super hoc ad sedem apostolicam appellavit: & à, felicis recordationis, Benedictio Papæ XI. prædecessore nostro, dilectum filium nostrum, Landulfum sancti Angeli diaconum cardinalem, obtinuerat in causâ hujusmodi auditorem; quodque præfatus cardinalis

eundem episcopum, in audientia publicâ, ad procedendum in eadem appellationis causâ citari fecerat, ut est moris, ad sedem apostolicam pro hujusmodi prosecutione negotii accedere procravisset.
Demùm verò, memorato prædecessore viam universæ carnis ingresso, & subsequenter nobis ad apicem summi apostolatûs, divinâ dispositione, vocatis, cum negotium electionis hujusmodi pro parte suâ fuisset præpositum coram nobis, nos eidem cardinali commissimus, oraculo vivæ vocis, quod, in negotio ipso partibus auditis, & eodem examinato negotio diligenter, nobis, quæ inveniret in ipso, referre curaret.
Deinde verò, eidem episcopo & Petro in statuto ipsis termino coram eodem cardinali in judicio comparentibus, dictus Petrus, nondum appellatione aliquâ in causâ eadem exhibitâ, dixit se causam contra dictum episcopum nolle prosequi supradictam; & desistens à prosecutione appellationis ejusdem, eidem renunciavit expressè.
Factâ itaque nobis per eundem cardinalem super hiis relatione fidei, nos, quia electionem & confirmationem eandem de personâ ydoneâ canonicè celebratâ & factas invenimus, illas ratificavimus, & etiâ approbavimus, ac suppletentes defectum, si quis fuisset, in electione & confirmatione prædictis, de apostolicâ plenitudine potestatis, eidem episcopo subsequenter per venerabilem fratrem nostrum F. Sabina' episcopum fecimus munus consecrationis impendi (jure tamen metropolitico, quod eidem archiepiscopo Cantuariensi in suis consecrandis successoribus competet, reservato) firmâ enim tenemus fiduciâ quod, dirigente Domino actus suos eadem Londonien' ecclesia spiritualibus & temporalibus, auctore Domino, proficiet incrementis.
Rogamus itaque serenitatem regiam & hortamur in Domino, quatinus eundem episcopum, unâ cum ecclesiâ suo commissâ regimini, habens pro nostrâ & apostolicæ sedis reverentiâ commendatos eidem episcopo, in ampliandis & conversandis ejusdem ecclesiæ juribus sic ferventer assistas, quod, per auxilium gratiæ tuæ, in commissio sibi ecclesiæ prædictæ regimine, utilis proficere valeat; tuque divinam misericordiam & apostolicæ sedis benivolentiam possis uberius promereri.
Dat' Lugdon', kal' Februar', pontificatûs nostri anno primo.

Rao.

Sub filo canabi.

Bulla Clementis V. Papæ executoria, de sex clericis quos Rex duxerit nominandos, ad beneficia ecclesiastica promovendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Receipt. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri episcopo Londonien' & dilectis filiis, Westminsterii, & de Sancto Albano monasteriorum abbatibus, Lincoln' & Londonien' dioc' salutem & apostolicam benedictionem.
Gerentes ad personam dilecti filii, nobilis viri Edwardi, primogeniti carissimi in CHRISTO filii nostri, E. Regis Angliæ illustris, paternæ dilectionis affectum, illam congruis favoribus libenter attolimus, & petitiones suas, quantum cum Deo possumus, favorabiliter exaudimus.
Ipsius itaque supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, sex personis ydoneis, quas idem Edwardus vobis duxerit nominandas, earum, viz. singulis de singulis beneficiis ecclesiasticis, cum curâ, vel sine curâ;
Ad collationem seu presentationem, seu quancumque dispositionem dilectorum filiorum de Ramesoye de burgo Sancti Petri de Tornoye Sancti Edmundi, & de Croylande monasterium abbatum, ac prioris prioratûs de Leves, eorumque conventuum, Lincolnien' Norwicen' & Cicestrien' dioc' communiter vel separatim pertinentibus;
Consuetis ab olim clericis secularibus assignari, nulli alii de jure debitis;
Quorum quidem singulorum beneficiorum redditus, & proventus, usque ad summam octuaginta marcharum sterlingorum, juxta taxationem decimæ, in partibus Angliæ ultimo persolutæ, singulis annis ascendant;
Quæ personæ ipsæ per se, vel procuratores suos ad hoc specialiter constitutos, infra unius mensis spatium, postquam eis vel dictis procuratoribus de hujusmodi beneficiorum vacatione constiterit, duxerint acceptanda, si vacant ad præsens, vel cum ad id obtulerit se facturas;
Quæ ex nunc donationi apostolicæ reservamus, providere curetis;
Ipsaque personas, vel ipsarum procuratores, earum nomine singulariter in corporalem possessionem singulorum eorundem beneficiorum inducat, & defendatis inductos.

Eisque faciatis de ipsorum beneficiorum fructibus, redditibus, proventus, juribus, & obventionibus universis integrè responderi.
Inhibentes abbatibus, priori, & conventibus memoratis, ne ipsi de hujusmodi beneficiis, ante lapsum mensis prædicti, nisi postquam eis constiterit, quod eadem personæ, vel procuratores illa nolent forsitan acceptare, aliquid disponere vel ordinare præsumant, ac decernerent ex nunc hæc inane, si secus super hiis à quoquam contigerit attemptari.
Non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus contrariis, juramento, confirmatione sedis apostolicæ, seu quancumque firmitate aliâ roboratis;
Aut si aliqui super provisionibus, sibi faciendis, de beneficiis ecclesiasticis ad ipsorum abbatum, prioris & conventuum collationem, presentationem, seu quancumque dispositionem, conjunctim vel separatim spectantibus, dictæ sedis, quibus nullum per hoc volumus præjudicium generari, vel legatorum ejus litteras impetrarunt;
Seu si eidem abbatibus, priori, & conventibus, vel quibusvis aliis ab eadem sit sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minimè teneantur, & ad id compelli;
Seu quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint: aut quod de beneficiis ecclesiasticis, ad eorum collationem seu quancumque dispositionem, conjunctim vel separatim spectantibus, nulli valeant provideri per litteras dictæ sedis, non facientes, plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem;
Et quilibet aliâ ejusdem sedis indulgentiâ, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi nostræ gratiæ impediri valeat, vel differri, & de quâ, cujusque toto tenore de verbo ad verbum debeat in nostris litteris fieri mentio specialis;
Contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compeccendo.
Dat' Lugdon', vii. id' Febr', pontif' nostri anno primo.

Sub filo canabi.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Bulla Clementis V. Papæ, pro nunciis suis benignè recipiendis & exaudiendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, &c. carissimo in **CHRISTO** filio **Edvardo**, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Venerabilem fratrem nostrum **Walterum Lichfeld' & Covent'** episcopam, & alios magnificentiæ tuæ nuncios, nuper ad nostram præsentiam accedentes, & literas, quas nobis ex parte regis attulerunt, paternâ benignitate recepimus; & tam ea, quæ ipsi nobis vivæ vocis exposuerunt oraculo, quam etiam in eis contenta literis libenti animo audientes, illa, quantum cum Deo & honestate potuimus, exaudivimus diligenter.
Intendentes, fili carissime, in agendis tuis, prout potuerimus, benignos nos reddere, & exhibere favorabiliter gratiosos.

Propterea quia eosdem nuncios, quos potes de diligentia commendatè, ad præsentiam tuam non redire celerius, celsitudo regia non miretur; cum tam proprii corporis passio, quam alia multiplicia, quæ nos occupare negotia, celeriolem expeditionem hujusmodi retardarunt.

Sanè serenitatem tuam attentè rogamus, quatinus nuncios apostolicæ sedis, cum eos ad presentiam tuam venire contigerit, curialis solito recipere, & ut decet, benignè pro ipsius sedis reverentiâ audire procures.
Cæterùm, quia longum esset singula scribere, ipsorum aunciurum relatum exhibeas plenam fidem.

Dat' apud Sanctum Ciricum propè Lugdun', iv. non' Martii, pontif' nostri anno primo.

Sub filo canâl'

Bulla Clementis V. Papæ, pro domino Amaneno de Lebreto, quod possit habere castrum de Mylhano in Gasconia, pro laudabili servitio suo Regi impenso.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum **DEI**, carissimo in **CHRISTO** filio, **Edvardo** Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Etsi caritatis læcundæ sinceritas (quâ, velut dominici gregis pastor, personam & donum regiam, claris utique devotionis & fidelis titulis insignitam, dignè prosequimur) pulsat nostrum instanter animum, mentemque sollicitat, ut circa te, veluti filium prædilectum, interni luminis aciem dirigentes, in te rigere utriusque salutem hominis affectemus; illius tamen domesticæ familiaritatis, quâ tibi hactenus, minori fungentes officio, stringebamur (consiliarium tuorum utpote ascripti consortio) non oblitio, sed memores existentes, & reputantes nos fidelis consultationis ministerio debitores, multæ sollicitudinis excitamur instantiâ ut, pro regis honoris augmento, tuæque laudis titulis extollendis, in hiis, quæ, urgente conscientiâ, meditationibus nostris occurrunt, id, quod expedire credimus & decere, tibi, ut convenit, exprimamus.

Sanè, nisi pro meritis præmia præberentur, aut rarus, vel nullus esset, qui vellet Deo vel hominibus deservire; sed, ut servitium invitetur affectus, Retributor bonorum omnium, quem omnes imitari tenemur, ne dum pro meritis, sed etiam ultra merita recompensat.

Quam autem fideliter, quam fructuosè, quamque necessariò & utiliter dilectus filius, nobilis vir, Amanenus dominus de Lebreto, milites, fidelis tuus, tibi dudum, potissimè in Gasconie guerrâ, serviverit, meliùs evidentia narrat operum, quam litterarum posset series explicare.

Non enim latet te labor ipsius, non potest diligentia occultari, qui fidem ejus sollicitudinem & opera comprobasti; nec aliena sint à noticiâ regis profusivâ, quæ in se, ac suis, in dictâ guerrâ, pertulit expensarum; suam & suorum omnium personas perpetuo banno & exheredationi etiam exponendo;

Quibus facultates eorum exhaustæ sunt & plurimum diminutæ, credemus quidem peccare non modicum si pro eo conscientiam regiam nostra instantiâ non pulsaret, interesse tui in hoc specialiter prosequendo.

Quare ad memoriam tuæ serenitatis adducimus, ut ipsius fidelis & servitoris sic memor existat, ut dici nequeat quod à munificentia regis (quæ non solum sic et servientibus se consuevit reddere liberalem, sed aliis etiam qui sibi non in tantis vel similibus necessitatibus serviverant, sicut tuis & progenitorum tuorum temporibus munera impensa testantur) excidit; quin potius exemplo laudabili evidenter appareat, eum respexisse benignius ampla beneficia gratiarum.

Cum autem quondam pater ejus, in Guasconie partibus, castrum de Mylhano habuerit ab antiquo, quod per te teneri dinoscitur, & de illo possit ei magis congruè provideri;

Celsitudinem regiam rogamus & hortamur instanter, quatinus munificentiam tuam erga ipsum Amanenum regio more clementer extendens, eique ad præmium aperiens dexteram largitatis, præfatum castrum regis sibi, & suis hæredibus, eo modo, quo pater ejus & progenitores ipsius, cum suis pertinentiis, habuerunt, liberalitate concedas.

Per hoc enim regis decentiam servabis honoris: eundem Amanenum & suos tuis & tuorum constitues fortius servitii debitores: & exemplo laudabili allicies alios ad fidelitatis constantiam, & gratiora tibi obsequia impendenda; nosque id nostris gratum præcordiis, immò gratissimum ascribemus, & nobis reputabimus specialiter esse factum, ac tuam exindè prosequemur excellentiam condignis actionibus gratiarum.

Dat' apud Sanctum Siricum, ii. non' Martii, pontificatus nostri anno primo.

Sigillo avulso.

Quod Reymundus nepos Papæ, domum suam kernellare & fortem facere possit.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Pat. 34 Edw. I.
m. 32.
in Turr. Lond.

REX senescallo, prepositis, officialibus, ballivis, ministris, & omnibus aliis fidelibus suis in eodem ducatu [Vasconie,] salutem.
Sciatis quoddam dilectus nobis, Reymundus Guill' de Budos miles, nepos domini Clementis summi Pontificis, nobis supplicaverit, ut nos sibi concedere velimus, quod ipse domum suam de Budos, quæ est infra præposituram de Bersak, infra ducatum prædictum, kernellare, & domum illam fortem facere possit muris, turellis, fossatis, & modis aliis, quibus sibi meliùs videri expedire;

Nos, ob reverentiam præfati summi Pontificis, necnon & pro eo quod fortalicium hujusmodi, ad nostram & terrarum nostrarum in partibus illis,

necnon & hominum de progehiæ prædicti summi Pontificis securitatem, sic faciendum reputamus, concessimus, & licentiam dedimus, pro nobis & hæredibus nostris, quantum in nobis est, præfato Reymundo, quod ipse domum suam prædictam kernellare, & fortem facere possit in forma supra dicta:

Et eam, sic kernellatam & fortem factam tenere possit, sibi, hæredibus & successoribus suis imperpetuum, sine occasione vel impedimento nostri, vel hæredum nostrorum, senescallorum, præpositorum, officialium, ballivorum, seu ministrorum nostrorum ducatus prædicti quorumcumque.
In cuius, &c.

Teste Rege, apud Wynton', ix. die Martii.

Per breve de privato sigillo.

Bulla Clementis V. Papæ deprecatorie, ad inclinandum animum Regis ad pacem super treugis per cardinales captis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum **DEI**, carissimo in **CHRISTO** filio, **Edvardo** Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Non sine magnâ mentis lætitiâ, pridem litterarum venerabilium fratrum nostrorum, **Petri Penestrini**, & **Anibaldi Tusculan'** episcoporum, apostolicæ sedis nunciurum, lectione-percepimus treugas, pacis representantes ymaginem, inter te, fili carissime, ac carissimum in **CHRISTO** filium nostrum **Philippum** Regem Franciæ illustrem, iuitas invicem, usque ad festum beati **Michaelis** proximo futurum, & ab indè usque ad tres annos continuos duraturas, sperantes in eo qui est Pax Vera, & in filiis pacificis delectatur, quod ex indè mutua Deo placabilis, & utriusque vestrum honorabilis, & accommodata, totique Christianitati perutilis concordia subsequatur.

Quocirca, regiam excellentiam multipliciter super hiis in Domino commendantes, eam rogamus, & hortamur attentius, & per Dei misericordiam obsacramus, quatinus innumerabilia guerrarum mala, pericula, & scandala, quibus Divina Majestas graviter offenditur: ac bona inenarrabilia, quæ caritatis & concordie unitas, ad honorem & beneplacitum divinum, pro-

ducere poterit, intra regalis pectoris claustra, diligenti consideratione revolvens; ad pacem & concordiam reformandam hujusmodi regium habiles animum, & inclines:

Ad nos propterea viros, prudentiæ maturitate conspicuos, zelatores ejusdem pacis & concordie, destinando, petitionesque regias, super negotio reformationis pacis ejusdem, sic prudenter & providè temperando, quod secundum Deum, honestatem, & justitiam reputari admissibiles debeant, & indè possit meritò pacis dulcedo subsequi; quæ Regem pacificum & excelsum, cordaque cunctorum fidelium, pacem, ipsam avide præstolantium, exilaret, & ad subveniendum fidei, & fidelibus in transmarinis partibus, ob crudelitatem Agarenorum, & Turchorum infidelium, propter guerras prædictas audacibus & præsumptuosius ad extringendum exindè nomen Christianitatis hactenus molientium, oppressis multipliciter, prohdolor! & afflictis, iadætat, moneat, & disponat;

Tuque, fili dilectissime, quem ad hoc zelum habere audivimus fervidum & devotum, pace cum Christianis, sanguine **CHRISTUS** pretioso redemptis, adeptâ, Redemptoris ejusdem obsequi, ad dilatandam famam tui honoris, & nominis celebrem; tuque, apud Deum pro aternâ salute cumulandis

Fœdera, Litteræ, & Acta Publica.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

critis, possis, præviâ ipsius gratiâ, te impendere, sicut desideras, & mare.

Pro certo sciturus, quod quantum in nobis erit, circa reformationem hujusmodi, quam desideris ferventibus appetimus, cum affectione præviâ, & ejusvis partialitatis scintillâ remotis penitus & exclusis, secundum Deum & puram conscientiam intendimus, pateris & studiosis sollicitudinibus laborare.

Super præmissis autem dilecto filio Thomæ de Insula, ordinis fratrum prædicatorum in nostrâ presentia constituto, aliqua verbo expressimus, quæ ipsi sublimitati regiæ referre seriusius poterit viva voce.

Dat' apud Villam Novam, Avinionensis diocesis, secundo id Martii, pontificatus nostri anno primo.

Sigillo avulso.

De auxilio pro Regis filio primogenito militiæ cingulo decorando; ad episcopos & abbates.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d. in cedula
in Turr. Lond.

REX venerabili in Christo patri, W. eadem gratiâ, archiepiscopo Eborum, Angliæ primati, salutem.

Quia ordinavimus quod Edwardus, filius noster primogenitus, in festo Pentecostes, proximo futuro, Deo propitio, militiæ cingulo decoretur, per quod, de jure coronæ nostræ, in hujusmodi casu, auxilium fieri nobis debet;

Vobis mandamus, in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod in crastino Sanctæ Trinitatis, proximo futuro, sitis in propriâ personâ vestrâ, coram nobis & consilio nostro, apud Westmonasterium, ad tractandum & ordinandum, unâ cum aliis prælatis, magnatibus, & proceribus de regno nostro, de auxilio, nobis in casu prædicto faciendâ; & ad consentiendum hiis quæ ibidem in hâc parte contigerit ordinari;

Vel procuratores, seu attorney vestros, à vobis sufficientem potestatem habentes, & instructos ad præmissa faciendâ, tunc ibidem mittatis; & habeatis ibi hoc breve.

Teste Rege, apud Wynton', quinto die Aprilis.

Eodem modo scribitur subscriptis,

A. Dunelm' episcopo.
J. Lincoln' episcopo.
J. Norwiche' episcopo.
R. London' episcopo.
J. Cestre' episcopo.
Th. Exon' episcopo.
R. Hereford' episcopo.
W. Bathon' & Wellen' episcopo.
W. Coventr' & Lychefeld' episcopo.
H. Wynton' episcopo.
... Assaven' episcopo.
... Bangoren' episcopo.
... Menev' episcopo.
... Landav' episcopo.
Abbati de Burgo Sancti Petri.
Abbati de Rameseye.
Abbati de Thorneye.

Abbati de Croglond.
Abbati de Sancto Edmundo.
Abbati Sancti Augustini Cantuar.
Abbati de Sancto Albano.
Abbati Westmonasterii.
Abbati de Eversham.
Abbati de Glaston.
Abbati de Wynhecombe.
Abbati de Malmesbur'.
Abbati de Hida Wynton'.
Abbati de Burton super Trentam.
Abbati Cestrie.
Abbatissa de Wynton'.
Abbatissa Sanctæ Mariæ Wynton'.
Abbatissa de Shaftesbur'.
Abbatissa de Berkyng'.

De eodem auxilio; ad comites & barones.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d. in cedula
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Henrico de Lacy, comiti Lincolnie, salutem.

Quia ordinavimus quod Edwardus, filius noster primogenitus, in festo Pentecostes, proximo futuro, Deo propitio, militiæ cingulo decoretur, per quod, de jure coronæ nostræ, in hujusmodi casu, auxilium fieri nobis debet;

Vobis mandamus, in fide & homagio, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod in crastino Sanctæ Trinitatis, proximo futuro, sitis in propriâ personâ vestrâ, coram nobis & consilio nostro, apud Westmonasterium, ad tractandum & ordinandum, unâ cum aliis prælatis, magnatibus, & proceribus de regno nostro, de auxilio, nobis in casu prædicto faciendâ; & ad consentiendum hiis, quæ ibidem in hâc parte contigerit ordinari;

Vel attorney vestros, à vobis sufficientem potestatem habentes, & instructos ad præmissa faciendâ, tunc ibidem mittatis; & habeatis ibi hoc breve.

Teste Rege, apud Wynton', quinto die Aprilis.

Eodem modo scribitur subscriptis,

Johanni de Warena comiti Surr'.
Roberto de Ver, comiti Oxon'.
Rogerio le Bygod comiti Norff'.
Henrico de Lancastria.
& marescallo Angliæ.
Hugoni le Despenser.
Radulpho de Monte Hermeri.
Johanni de Ferrar'.
comiti Glouc' & Hertford'.
Roberto filio Walteri.
Thomæ comiti Lancastrie.
Johanni filio Reginaldi.
Guidoni de Bello Campo comiti.
Nicholao de Astlee.
W'arrewyk'.
Petro de Malo Lacu.

Johanni de Ripar'.
Johanni de Mohun.
Roberto filio Pagani.
Hugoni de Curtenay.
Edmundo Deyncurt.
Thomæ Furnwall.
Roberto de Tony.
Thomæ de Berkele.
Willielmo de Brewosa.
Petro Corbet'.
Willielmo Martyn.
Johanni de Ingeham.
Thomæ de Multon'.
Johanni ap Adam.
Philippo de Kyme.
Hugoni de Ver.
Waltero de Faucumberge.
Radulpho Basset de Drayton'.
Willielmo de Ros de Hannelak.
Willielmo de Ferrar'.
Roberto la Warre.
Johanni Paynel.
Hugoni Poynz.
Roberto de Mortui Mari.
Willielmo de Rither'.
Reginaldo de Grey.
Waltero de Mouncey.
Adæ de Welles.

Almarico de Sancto Amando.
Willielmo de Cantilupo.
Johanni Engayne.
Johanni de Clowering.
Eustachio de Hacche.
Willielmo de Leyburn.
Johanni de Bello Campo.
Philippo Darcy.
Johanni Extraneo.
Willielmo de Vavassur.
Willielmo Tucht.
Johanni de Insula.
Johanni de Sulleye.
Simoni de Monte Acuto.
Thomæ de Latimer'.
Radulpho Pypard.
Roberto la Warde.
Alano la Zusche.
Johanni Lovel de Thiclemers.
Henrico Theys.
Nicholao de Segrane.
Briano filio Atani.
Fulconi filio Warini.
Edmundo baroni de Stafford.
Radulpho filio Willielmi.
Bogoni de Knovill.
Thomæ de la Roche.
Johanni de Hastings'.

Summonitio militum, civium, & burgensium, super dicto auxilio.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d. in cedula
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Quia ordinavimus quod Edwardus, filius noster primogenitus, in festo Pentecostes, proximo futuro, Deo propitio, cingulo militiæ decoretur, per quod, de jure coronæ nostræ, in hujusmodi casu, auxilium fieri nobis debet;

Tibi præcipimus quod de comitatu tuo duos milites; & de quâlibet civitate in ballivâ tuâ duos cives; & de quolibet burgo duos burgenses; vel unum, secundum quod burgus fuerit major vel minor, venire facias, coram nobis & consilio nostro, apud Westmonasterium, in crastino Sanctæ Trinitatis, proximo futuro, ad tractandum & ordinandum de auxilio, nobis in casu prædicto faciendâ; & ad consentiendum hiis, quæ ordinabuntur in hâc parte.

Scire etiam facias archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, & aliis viris religiosis, per totam ballivam tuam, quod per se, vel sufficientes procuratores, seu attorney suos, tunc sint ibidem, ad tractandum & ordinandum similiter de præmissis, ac ad consentiendum eisdem, prout superius est expressum; & habeas ibi nomina militum, civium, & burgensium prædictorum, & hoc breve.

Teste Rege, apud Wynton', quinto die Aprilis.

Consimiles litteræ diriguntur singulis vicecomitatibus per Angliam.

Teste Rege, ut supra.

De eade Johannis Comyn. in ecclesiâ fratrum minorum de Dumfres, per Robertum de Brus; necnon de intendendo Adomaro de Valentia, locum-tenenti Regis, & capitaneo contra rebelles.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Pat. 34 Edw. I.
m. 28.
in Turr. Lond.

REX baronibus, militibus, & omnibus ballivis, ministris, & fidelibus suis, tam infra libertates, quam extra, in comitatu Eborum, Northumbriâ, tota Laudon' & locis vicinis, usque ad fines comitatus de Dumfres, salutem.

Quia Robertus de Brus, quondam comes de Carryk, de quo plenam fiduciam habebamus, spreto homagii & fidelitatis suæ nobis præstito juramento, unâ cum quibusdam malefactoribus, fautoribus, & complicibus suis, nuper poblem virum Johannem Comyn de Badenagh, fidelem nostram, & quosdam

alios, ad fidelitatem nostram existentes, in ecclesiâ fratrum minorum de Dumfres in Scotia, nequiter & proditorialiter interfecit;

Et tam, enormi & sceleroso facinore non contentus, set pejora prioribus accumulans, pacem nostram, quam in terrâ nostrâ prædictâ, post homagia & fidelitates incolarum ejusdem terræ nobis facta, publicè proclamari fecimus firmiter observandam, guerram contra nos movendo, hostiliter perturbavit; & quosdam vicecomites, & alios ministros, & fideles nostros in patribus illis cepit, & carceri mancipavit, & eos adhuc detinet in carceratos; ac quedam castra, villas, terras, & tenementa nostra, in eisdem

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

partibus occupavit; & dominium ejusdem terræ sibi, pro viribus, nîtur usurpare, in ecclesiæ catholicæ, regniq; nostri scandalum, ac nostri & coronæ nostræ exheredationem manifestam:

Nos, tantam malitiam & iniquitatem reprimere, & dampnis & periculis, quæ fidelibus nostris, tam in Angliâ, quam in Scotia, per hostiles incursus prædicti Roberti, complicitumque suorum, poterunt evenire, obviare volentes; assignavimus dilectum consanguineum & fidelem nostrum, Adomarum de Valencia, locum nostrum tenentem & capitaneum super omnes homines ad arma, tam equites, quam pedites, qui terras & tenementa, bona, aut catalla habent, seu tenent in comitatibus & locis prædictis, tam infra libertates, quam extra:

Ita quod, quotiens & quando idem Adomarus ipsos fecerit præmuniri, sint, infra octo dies, post hujusmodi præmunitionem suam, sine dilatione alteriori, aut excusatione qualicumque, ad certa loca, quæ eis scire fecerit, prompti & benè parati, armisque competentibus muniti, ad faciendum ea quæ idem Adomarus, super defensione & salvatione partium prædictarum, necnon & repulsionem proditorum & rebellium nostrorum prædictorum, eis injunget, seu injungi faciet ex parte nostrâ.

Et idèd vobis mandamus in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, & sub forisfacturâ omnium, quæ nobis forisfacere potestis, firmiter injungentes, quod præfato Adomaro, & ejus mandatis, tanquam capitaneo & locum nostrum tenenti, sicut nobisipsis, in præmissis sitis intendentes, obediētes, & respondentes, quotiens per ipsum Adomarum, super hoc, ex parte nostrâ, fueritis præmuniti.

Scientes quod eidem Adomaro, ad distringendum omnes illos, quos in hæc parte inveniri contigerit contrarios & rebelles, per terras & tenementa, bona & catalla sua: & ad ipsos per attachiamenta corporum suorum, si necesse fuerit, puniendos; & ad faciendum ulterius in præmissis, quæ nos faceremus si præsentem essemus, plenam damus, committimus, & concedimus, tenore præsentium, potestatem: & nos factum ipsius Adomari in hæc parte ratum habebimus & acceptum.

In cujus, &c. quamdiu nobis placuerit duratur.

Teste Rege, apud Winton', quinto die Aprilis.

Ad Papam Clementem, super turbationibus in regno Angliæ ab archiepiscopo Cantuar' suscitatis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in Christo patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Accedens ad præsentiam nostram nuper . . . Cantuariensis archiepiscopus, post rumores aliquos, quos de sacrâ curiâ vestrâ didicerat, statum contingentes ipsius, apud nos institit & rogavit, quod nos sibi exhibere vellemus super aliquibus negotiis, eum tangentibus, gratiosos.

Nos itaque, hiis, quæ nobis dicere voluit intellectis, sibi duximus respondendum, quod ipse erga nos ita se gesserat, temporibus retroactis, ac procuraverat, & fecerat nobis & nostris, postpositâ ratione, dedecus, dampna quamplurima, & despectus: quodque, per factiones & procuraciones suas, regnum nostrum sic dudum commotum fuerat & turbatum, quod per ipsum non stetit quin exheredati proculdubio fuisset: quæ quidem ad vestram notitiam retrolapsis temporibus credimus plenius pervenisse, quam modo litteris exprimamus.

Et, quamvis, ad alliciendum eundem ad mansuetudinem & benivolentiam erga nos & nostros, curam apposuerimus diligentem; nichil nobis profuit, nec quicquam emendationis in eâ parte percepinus; set potius eo amplius erga nos & nostros continuationem suæ malivolentiæ & contrarietatis sensimus effervere.

Undè sibi diximus & expressè, quod non meruerat inam in nobis gratiam invenire, nec etiam videbatur nobis quod sibi gratiam aliquam facere debebamus.

Cum igitur, pater sanctissime, negotium Terræ Sanctæ, sicut accepimus, multum insideat cordi vestro, de quo non mediocriter recreamur;

ac nos etiam, præ cæteris desiderabilibus cordis nostri, dictum negotium geramus in votis, fuissetque idem negotium, jam diu est, diligentius persecuti, nisi occupationes multiplices & immensæ guerrarum & gravium turbationum, contra nos inopinabiliter subortarum in diversis locis & partibus, obstitissent (quarum pars magna per procuracionem præfati archiepiscopi ortum habuit & provenit) sitque cordi beatitudinis vestræ omnes occasiones tollere, per quas prosecutio prædicti negotii Terræ Sanctæ possit aequaliter impediri;

Sanctitati vestræ affectuosius precibus supplicamus, quatinus præmissis, si placet, benignâ meditatione pensatis, honore Dei prævio, sic de statu sæpediti archiepiscopi vestra providentiâ ordinet & disponat, quod ad præfati negotii Terræ Sanctæ promotionis, augmentum, ac nostris regniq; nostri statum cedat pacificum & quietum.

Quum, considerata malivolentiâ, quam in dicto antistite versus nos & nostros, absque culpâ nostrâ, invenimus hactenus habundare, credimus firmiter & tenemus, quod, si contingerit ipsum diutius in præfato regno nostro, vel alibi infra nostram potestatem morari, longè plus solito heret nobis contrarius & infestus, ac suis conatibus niteretur nos & nostros molestare, magisque gravare quam prius, nos & tranquillitatem regni nostri periculosius perturbando.

Nec aliquid videre scimus, ad præsens, quod sic iter nostrum impedire valeat, sicut mora ipsius, infra potestatem nostram, prout superius est expressum.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longæva.

Dat' Wynton', vi. die Aprilis, anno, &c. xxxiv.

De veniendo London' ad apparatus militiæ capiendos de garderobâ Regis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Lincolnæ, salutem. Præcipimus tibi quod per totam ballivam tuam, in locis quibus videris expedire, tam infra libertates, quam extra, publicè proclamari facias ex parte nostrâ.

Quod omnes illi, qui milites non sunt, & milites esse voluerint, veniant usque London' citrà diem Pentecostes

proximò futurum, ad apparatus suos, eis in hoc casu necessarios, de garderobâ nostrâ recipiendos, de dono nostro; ut arma militaria de nobis ibidem suscipere valeant dicto die.

Teste Rege, apud Wolveseye, vi. die Aprilis.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus Angliæ.

Rex concedit Edwardo filio suo ducatum Aquitanicæ cum pertinentiis, ut possit melius minutenere statum suum.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34 Edw. I.
m. 30.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos præsentem litteræ pervenerint, salutem. Scitis quod cum ordinaverimus, quod Edwardus, filius noster carissimus, in festo Pentecostes proximò futuro, militiâ singulo decoretur;

Nos, ut idem filius noster melius & honorificentius manuteneat statum suum, dedimus, & concessimus; & hæc cartâ nostrâ confirmavimus, eidem filio nostro totum ducatum nostrum Aquitanicæ, cum omnibus pertinentiis suis:

Habendum, & tenendum sibi, &, post ipsum, Regibus, in regno Angliæ hæreditariè regnantibus, adèd integrè, benè & in pace, liberè & quietè, cum omnibus libertatibus, & liberis consuetudinibus, dominiis, homagiis,

servitiis, redditibus, & omnibus aliis, ad prædictum ducatum qualitercumque spectantibus, sicut nos, vel progenitores nostri eundem ducatum, cum pertinentiis suis prædictis, integritus, liberius, & quietius tenuimus, vel tenere aliquo tempore debuimus;

Ita tamen quod præfatus filius noster ducatum antedictum alienare non possit, nec quicquam de eodem, aut pertinentiis ejusdem, detrudere vel diminuerè quoquo modo.

In cujus fei testimonium, &c.

Teste Rege, apud Wynton', vii. die Aprilis.

Per breve de privato sigillo, & totum concilium.

Ejusmodi donatio de Insula Oleronis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34 Edw. I.
m. 30.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. ut supra, salutem. Scitis quod, cum ordinaverimus, &c. ut supra.

Nos, ut idem filius noster, &c. ut supra, dedimus & concessimus, & hæc cartâ nostrâ confirmavimus, eidem filio nostro, totum ducatum nostram Aquitanicæ, & insulam nostram Oleronis, cum omnibus pertinentiis suis:

Habendam, & tenendam sibi, &, post ipsum, Regibus in regno Angliæ hæreditariè regnantibus, adèd integrè, benè, & in pace, liberè & quietè, cum omnibus libertatibus, & liberis consuetudinibus,

dominiis, homagiis, servitiis, redditibus, & omnibus aliis ad prædictos ducatum & insulam qualitercumque spectantibus, sicut nos vel progenitores nostri, eodem ducatum & insulam, cum pertinentiis suis prædictis, integritus, liberius, & quietius tenuimus, vel tenere aliquo tempore debuimus;

Ita tamen quod præfatus filius noster ducatum & insulam antedictos alienare non possit, nec quicquam de eisdem, aut pertinentiis eorundem, detrudere vel diminuerè quoquo modo.

In cujus, &c.
Teste Rege ut supra.

Fœdera, Litteræ, & Acta Publica.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Consimilis donatio de Terra Agenesia.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34 Edw. I.
m. 30.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. ut supra, salutem. Sciatis quod, cum ordinaverimus, &c. ut supra. Nos, ut idem filius noster, &c. ut supra, dedimus & concessimus, & hæc cartâ nostrâ confirmavimus, eidem filio nostro totam terram nostram de Agenesis, cum omnibus suis pertinentiis: Habendam & tenendam sibi, & post ipsum, Regibus in regno Angliæ hæreditariè regnantibus, adeo integrè, &c. ut supra, cum

omnibus libertatibus, &c. ut supra, ad prædictam terram qualitercumque spectantibus, sicut nos vel progenitores nostri eandem terram, cum pertinentiis suis prædictis, integrius, &c. ut supra; Ita tamen quod præfatus filius noster dictam terram alienare non possit, nec quicquam de eadem, aut pertinentiis ejusdem detrahere vel diminuerè quoquammodo. In cujus, &c. Teste Rege ut supra.

De orando pro Rege.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

REX, religiosus viris, & sibi in CHRISTO dilectis, magistro ordinis fratrum prædicatorum, ac diffinitoribus fratribus universis, in generali capitulo suo Paris' proximò conventuris, salutem & Spiritu Sancto dirigi in agendis.

Dum conditionem humanæ fragilitatis attendimus, & qualiter omni creaturæ, tam sublimi, quam humili, prætereuntibus suo cursu diebus, præsentis vitæ finis appropriat, attentâ consideratione pensamus, sic prævenire cupimus, quantum nobis ex alto permittitur, diem mortis, ut Æterni clementia Judicis dignetur nostri de suæ gratiæ plenitudine misereri.

Verùm cum devotarum orationum suffragia, inter alia pietatis opera, multùm prosunt ad divinam misericordiam impetrandam, de vobis, quorum ordinem benevolentia specialis favore prosequimur, ut salutem nostram

zelemini, & pro nobis, consorte nostrâ, & liberis nostris, ac statu prospero regni nostri, præces devotas Domino offeratis, plenam fiduciam optinentes;

Devotionem vestram requirimus & rogamus quatinus nunc, & in futurum dignam sollicitudinem impendatis, & insistatis assiduis supplicationibus, & intercessionibus apud DEUM, ut hic suâ pietate nos dirigat per suorum semitam mandatorum, & post diem extremum, salvationis locum nobis dignetur misericorditer indulgere, statumque regni nostri conservare prosperum & tranquillam.

Universitatem vestram religiosam diu conservet Altissimus in caritate continuâ & perfectâ.

Datum apud Wolveseye, viii. die Aprilis.

Réponsum Regis ad Papam, super negotio castri de Milhano pro Amaneno de Lebreto.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Recepi- mus, cum reverentiâ quâ decebat, litteras quas nobis vestra beatitudo transmisit, inter cætera continentes, ut dilecto & fideli nostro, nobili viro, Amaneno domino de Lebreto, castrum nostrum de Milhano, cum pertinentiis, quod quondam fuerat progenitorum suorum, pro bono & laudabili servitio, quod idem Amanenus in guerrâ nostrâ Vasconie nobis impenderat, liberaliter concedere curaremus, eodem modo tenendum, quo pater, & dicti progenitores sui castrum illud antiquis tenuerunt.

Undè vestra noverit sanctitudo, quod satis sumus experti, nec à nostrâ sunt notitiâ aliena laudabilia & grata servitia, quæ prædictus Amanenus in dictâ guerrâ nostrâ Vasconie, & alibi etiam nobis exhibuit fideliter & constanter, de quibus nos [eum] multipliciter commendamus.

Et licet sit verum, quod prædictum castrum de Milhano, aliquando fuisset progenitorum præfati Amaneni, sicut dictæ vestræ litteræ continebant, pater tamen ipsius, certis ex causis, castrum illud commisit; & nichilominus, claræ memoriæ, dominus H. quondam Rex Angliæ, pater noster, eidem pro dicto castro, nomine escambii, alias terras dedit.

Cæterùm, pater sanctissime, eum quidam clericus noster, & de consilio nostro non minimus, sicut forsitan bene noscis, magister Petrus Arnaldi

de Vico, post creationem vestram, captus fuerit; & sic captus adhuc in carceribus teneatur: & verisimiliter presumanus quod ad procuracionem præfati Amaneni hoc actum extiterit; præsertim pro eo quod idem Amanenus, per majores de nostro consilio in Angliâ, requisitus, ut malivolentiam, quam ad ipsum clericum nostrum gerebat, sibi remitteret, id facerè recusasset & in nostri vituperium & dedecus factum hujusmodi cedere reputemus.

Sanctitati vestræ supplicamus humiliter & devotè, quatinus ad præmissa illum respectum, si placet, habere dignemini, quem honori nostro, vestra providentia viderit convenire, quodque id nobis gratum esse debeat & acceptabile; clementiam vestram scire volentes, quod prompti erimus & parati ad ea quæ vobis noverimus esse grata, & etiam cum promptitudine, quâ poterimus, adimplere quod super hiis, de quibus nos requirendum duxistis, vobis visum fuerit faciendum.

Supplices precibus iteratis, ut super prædictis nobis significare velitis vestræ beneplacita voluntatis, & prædictum clericum nostrum taliter prosequi gratiâ & favore, ut in personâ ipsius quod pro nobis feceritis, percipere valeamus.

Conservet, &c.

Dat' Wynton' viii. die Aprilis, anno regni nostri, &c.

Ad Papam, pro magistro de Faveresham, de quiddam provisione.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 16. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Vir, magnificæ probitatis, magister Simon de Faveresham, doctor in theologicâ facultate, assidue studiis virtutum invigilans, eminentiâ scientiæ literalis, morum gravitate, & vitæ munditiâ, aliorumque laudabilium suffragio meritorum, adeo dicitur insigniri, quod apud clementiam vestram iudicio nostro meretur favoris plenitudinem invenire.

Cum itaque dictus magister Simon, vestris volens devotè in omnibus obtemperare mandatis, archidiaconatum Cantuariensem, quem nuper fuerat assecutus, & aliquamdiu ipsius pacificâ possessione gavisus, prætextu collationis, nato dilecti & fidelis nostri Amaneni de Lebreto, de archidiaconatu prædicto, per vos factæ, absque difficultate dimiserit;

Subsequenterque ecclesiam de Raycolure dioc' Cantuar' adeptus, occasione cujusdam provisionis, quæ pro quodam clerico, longè utique ab ipsius Simonis meritis & bonitate distante, auctoritate vestrâ in dictâ dioc' dicitur emanasse, super eadem ecclesiâ inquietari timeat, & vexari;

Sanctitati vestræ precibus supplicamus attentis quatinus hiis, quæ præmissimus, & aliis etiam, quæ de tam probò & famoso clerico prædicantur, clementi meditatione pensatis, sic eum habere dignemini in hiis, quæ statum contingunt ipsius, gratiosis affectibus commendatum, ac apostolici favoris gratiâ prosequi speciali, ut in effectu percipiat quod suggererit nostræ mentis affectus.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longæva.

Datum apud Wolveseye, xii. die April'.

Ad Papam, de credentiâ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d. in cedula
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO patri in CHRISTO, domino C. divina providentiâ, sacrosanctæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. cum omni reverentiâ & honore, humilima pedum oscula beatorum.

Quantam successivè refloreat erga nos vestræ benignitatis affectus, apertè colligimus ex animi pœnitentia, quem ad statum nostrum habetis; quodque vobis placuit de ipso statu

tam piè & tenerè cogitare, atque disponere, quod utique ab innato sanguine & antiquâ gratitudine novimus processisse, assurgentes vobis ad grates & gratias, quas possumus, seu sufficimus, super eo, quod nuncios nostros, quos nuper ad præsentiam vestram transmisimus, admisistis honorificè, & benignè nostri consideratione tractastis, prout illorum relatio nobis plenè patefecit.

Sane pro quibusdam arduis negotiis, nos & statum nostrum tangentibus, quæ non mediocriter insident cordi nostro, discretos viros magistrum

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Thomam de Cobham canonicum London' decretorum doctorem, & Rogerum, dictum Sauvage, militem nostrum, presentatores presentium (de quorum fidelitate & circumspectione plenam fiduciam optinemus) ad vestram presentiam destinantes;

Sanctitati vestre supplicamus humiliter & devotè, quatinus eisdem, canonico & militi (quibus super dictis negotiis aperuimus latius mentem nostram, beatitudini vestre per eos seriòsius exponendam) in hiis, quæ ex

parte nostrâ super dictis negotiis vobis expresserint vivâ voce, tignemini, si placet, fidem indubiam adhibere, ac juxta speratam fiduciam operibus adimplere.

In prosperitate continuâ & longevâ, ad exaltationem ecclesiæ suæ sanctæ, vestram conservet Altissimus sanctitatem.

Datum Wynton', vicesimo tertio die Aprilis.

Episcopo Portuen', de examinatione super canonizatione Thomæ de Cantilupo, quondam episcopi Hereford' expediendâ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino DEI gratiâ, episcopo Portuensi, Edwardus, eadè gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & sinceram dilectionis affectum. Gloriosæ vitæ, sanctæ memoriæ, beati Thomæ de Cantilupo, quondam episcopi Herefordensis, insignia ex multâ familiaritate, quam nobiscum habuit, dum vivebat, cognita nobis plenè: & miraculorum choruscationem multiplicem post decessum ipsius, ut ejus sanctitas certis comprobaretur, indicis, attendentes; pro ejusdem canonizatione, pluribus summis Pontificibus, jam defunctis, & nunc demum domino summo Pontifici, qui nunc est, per nuncios & litteras speciales recolimus pluries humiliter supplicasse. Undè, cum hujusmodi canonizationis examinatio vobis, & quibusdam

aliis certis cardinalibus, à prædicto domino summo Pontifice, sicut accepimus, sit commissâ, & potissimum nostra versetur intentio, quod optatum super hoc vota nostra sortiantur effectum;

Paternitatem vestram, de quâ confidimus, attentè requirimus, & affectuosè rogamus, quatinus examinationis præfata negotium, de quo felicem expectamus eventum, juxta desiderium nostri cordis, promptâ & celeri studeatis, si placet, executione complere.

Non autem indignè ad ipsius sancti venerationem pro viribus procurandæ inducemur, cum nos & populum regni nostri indes ejus cernamus suffragiis adjuvari; & præsertim ut, quem familiarem habuimus in terris, patronum in cælis magis propitium mereamur. Datum Wynton', vicesimo tertio die Aprilis.

Ad Papam, pro priore de Pontous in Vasconia, commendatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, eadè gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Quia domus & ædificia prioratûs de Pontous, tempore guerra, inter Regem Franciæ & nos in Vasconia nuper motæ, combusta, possessionesque prioratûs ejusdem destructæ fuerunt similiter & consumptæ: ac dilectus capellanus noster, frater Arnaldus, prior prioratûs prædicti, pro eo quod parti nostræ fideliter adhesit, dampna recepit non modica & jacturas: Nos ipsum priorem, suis exigentibus meritis, cupientes prosequi gratiosè,

vestræ clementiæ devotis precibus supplicamus, quatinus eidem priori de aliquo beneficio competenti, juxta statum suum, in partibus Vasconie, vel alibi, ubi vestræ placuerit sanctitati, providere dignetur vestra dominatio gratiosâ;

Has preces nostras sic, si placet, pater sancte, ad exauditionis gratiam admittentes, quod dictus prior, prætextu fidelis gestûs sui erga nos, bonæ affectionis quam ad nos gerit, amplio rem gratiam & favorem in vestra sanctâ presentia se sentiat assecutum. Conservet, &c.

Datum apud Wolveseye, xxvii. die Aprilis.

Bulla Clementis V. Papæ, de damnis secundum formam pacis inter Angliæ & Franciæ Reges emendandis, hortatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex-Orig.
in Turr. Lond.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter cæteros studii nostri labores, quibus ex injuncto nobis apostolatus officio assidue vacare compellimur, ille intimior insidet cordi nostro, ut inter te, fili prædilecte, & carissimum in CHRISTO filium nostrum Philippum Regem Francorum illustrem (de quorum vexatione Romana mater ingemisit ecclesiæ, & unitate lætatur) ac utriusque vestrum subditos (inter quos ille serpens, antiquus sator discordiæ, pacis æmulus, & odii seminator, fomenta zizanias per caliditatis astutiam, non sine, cum amaritudine rememorandis, angustiis subnutrivit) pacis reformetur tranquillitas, animorum identitas perseveret, & ut nos & ipsa obtinamus ecclesiæ, vinculum dilectionis internæ, ut decet & convenit, solidetur. Sanè inter te & ipsum in pacis tractatu exitit, ut dicitur, inter alia concordatum, quod dampnorum & gravaminum, pace, seu treugâ secutâ vel indictâ, durante hincinde ab alterutrius vestrum gentibus & subditis irrogatorum quomodolibet, & etiam illatorum, sufficiens præstaretur emenda.

Et tandem, eodem Rege & tuis nunciis Lugdun', in nostrâ presentia constitutis, ut, quod de satisfactione hujusmodi fuerat ordinatum, plenior sortiretur effectum, adjunximus ut quatuor probi viro (duo, scilicet, pro parte qualibet) deputarentur, qui super præmissis, inquisitâ plenius veritate, facerent passis dampna & injurias satisfactionem congruam, juxta qualitatem negotii, exhiberi.

Verum, licet hæc, sicut præmittitur, fuerint ordinata, quæ debuerunt penitus observari, tamen, quod nos cogit vehementius admirari, postquam idem nuncii Lugdun' nostro se conspectui præsentarunt, & ex eis aliqui à

nobis etiam recesserunt, bona quamplurima arestata, saisita mercimonia, & dampna non modica, per gentem tuam nonnullis civibus Ambianen', cæterisque mercatoribus Corbiæ, ac illarum & aliarum partium regni sui, ordinationibus præmissis nequaquam obstantibus, illata dicuntur: & nichilominus unus ex tuis dictis quatuor, qui tunc in nostrâ fuerant presentia nominati, electi, & etiam deputati, negotio imperfecto, discessit.

Cum itaque, fili carissime, ex præmissis (si veritate nitantur) tanto majoris turbationis materiam habeamus, quo, nisi eis celeris correctionis remedio occurratur, possent timeri pericula exindè præteritis graviora;

Celsitudinem tuam rogamus attentè, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, quatinus bona & mercimonia, sic arestata atque saisita, exarestari & desaisiri jubeas, ac de hujusmodi dampnis & injuriis, personis eisdem facias satisfactionem plenariam exhiberi; eundemque qui, sicut prædicitur, à prosecutione prædictorum discessit, remittas ad locum, ut cum aliis diligenter in præmissis intendat, & illa, submoto difficultatis obstaculo, prosequatur.

Attende igitur, fili prædilecte, & ut pacis amator, inspicias quod, si præmissa, ad quæ te hortamur, percomplexas, multiplex inde bonum proveniet: & de contrario, quod absit, posset inextimabile scandalum exoriri:

Quòdque tu, præter divinum premium, gratificaberis Romanæ ecclesiæ matri tuæ, & nos (qui te & Regem eundem in pacis abundantia ambulare & vivere cupimus; quique etiam in tuis prosperis & felicibus successibus ab intimis gratulamur) votis tuis strictis obligabis.

Dat' Petragoris', ii. kal' Maii, pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Ad Papam & cardinalem, pro Baldeuino fratre com' de Lucenburgh' militiæ clericali ascripto, commendatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Comes de Lucenburgh' specialiter nos rogavit, ut super promotione Baldeuini fratris sui, militiæ clericali ascripti, beatitudini vestre litteras nostras deprecatorias dirigere curaremus.

Nos itaque, circa ipsius B. commoda promovendâ, licentis contemplatione prædicti comitis intendentes, sanctitati

vestræ attentius supplicamus, quatinus dictum B. favoris & gratiæ specialis benivolentiâ prosequentes, sic eum habere, si placet, dignemini in hiis, quæ statum suum respiciunt, gratiosis affectibus commendatum, quod, precum hujusmodi interventu, uberiorem fructum se gaudeat assecutum.

Conservet, &c.

Dat' apud Wynton', iii. die Maii, anno regni nostri, &c.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino R. Sanctæ Mariæ Novæ diacono cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Circa dicti nobis Baldewini, fratris nobilis viri comitis de Lucenburgh militiæ clericali ascripti, commoda promovenda licentius contemplatione dicti comitis intendentes, pro ipso domino summo Pontifici litteras nostras deprecatorias duximus dirigendas;

Paternitatem vestram affectuosè rogantes, quatinus prædictum B. nostri precatûs interventu habentes gratiosius commendatum, ad promotionem utilitatum ipsius erga dictum summum Pontificem dare velitis, si placet, opem & operam efficaces; ita quod, vestro mediante subsidio, speratam fructum sibi sentiat provenisse, & nos vobis exindè teneamur ad gratiarum uberes actiones.

Dat' apud Wynton', iii. die Maii.

Bulla Clementis V. Papæ, de nuncio ad Regem super facto archiep'i Cantuar' & episcopi Glasguen' destinando.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Magnificentiæ tuæ vallectos, latores præsentium; & litteras credentiæ, quas nobis pro parte regiâ attulerunt, benignè recepimus, audivimus, & vidimus diligenter.

Tenore præsentium celsitudini regiæ respondentem,

quod ad regalem præsentiam nuncium proprium destinabimus, qui super

facto Roberti archiepiscopi Cantuariensis, & Roberti episcopi Glasguensis, infra octavas Pentecostes, pro parte nostrâ, taliter respõdebit, quod cedet ad DEI laudem, & honorem regiæ majestatis.

Dat' apud Castrum Castellionis, Burdegalen' dioc', ii. non' Maii, pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Procuratorium super sponsalibus inter Robertum filium ducis Burgundiæ defuncti, & Alianoram filiam Regis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Pat. 34 Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. De circumspectione & industriâ nobilis viri, Johannis de Cablone, domini de Arlay, & dilectorum & fidelium nostrorum, Johannis de Baar, & Ottonis de Grandisono, militum, plenam in Domino fiduciam obtinentes;

Eisdem Johanni, Johanni, & Ottoni, ac duobus eorum, si omnes interesse non poterunt, tractandi & concordandi, nomine nostro, de certis conventionibus, super sponsalibus & matrimoniis inter Robertum, bonæ memoriæ, Ottonis quondam Burgundiæ & Attrabati comitis defuncti, & nobilis domini Matill' Burgundiæ & Attrabati comitis, nuper uxoris ipsius comitis, filium & hæredem, ac Alianoram, filiam nostram, Deo propitio, contrahendis:

Et conventiones illas per juramentum, in animam nostram, si necesse fuerit, præstandum, & aliis vis & modis, quibus melius expediri videbitur, assecurandi, vallandi, & firmandi, plenam concedimus & committimus, tenore præsentium, potestatem:

Ratum & firmum habentes, & perpetuò habituri, quicquid per præfatos Johannem, Johannem, & Ottonem, vel duos eorum, tractatum, concordatum, factum, seu firmatum fuerit in præmissis.

In ejus, &c. has litteras, &c.

Dat' apud Wynton', viii. die Maii.

Litteræ pro filio comitis de Barro, nepote Regis, comiti Deurex recommendatoriæ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

REX nobili viro domino L. comiti Deurex, consanguineo & amico suo karissimo, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Negotia, universa & singula, Edwardi, filii H. quondam comitis de Barro, nepotis nostri karissimi, quorum promotionem & expeditionem felicem corditer affectamus, & præcipuè ea quæ ad salvationem juris sui hæreditarii

pertinent, seu etiam aliquantulum valere poterunt, vobis affectione ampliori, quâ poterimus, commendamus.

Dilectionem vestram intimè deprecantes, quod præfato nepoti nostro in hiis, quæ ipsum aliquantulum contingunt, & specialiter quoad hæreditatem suam, in manibus domini Philippi Regis Franciæ illustris exis-

tentem, recuperandam, velitis vestrum consilium & auxilium, cum favore benivolo, nostris precibus, impertiri; in tantum, si placet, quod idem nepos noster hunc nostrum rogatum sibi effectualiter sentiat profuisse: quodque vobis exindè ad grates & gratiarum actiones merito teneamur. Et, si quæ penes nos volueritis, ea nobis cum fiduciâ rescribatis; parati enim sumus, & semper erimus, ad ea faciendâ, quæ vestris novimus commodis & honoribus convenire.

Dat' Wynton', viii. die Maii.

Eodem modo scribitur nobili viro G. comiti de Sancto Paulo, amico suo karissimo, &c.

Comiti de Druis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

REX domino J. comiti de Druis, amico suo karissimo, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Negotia universa, &c. ut supra usque ibi, merito teneamur.

Et, quia nuper vobis intelligi fuit datum, quod nos quædam displicentia de vobis dixisse debueramus, sicut venerabilis pater W. Coventr' & Lychefeld' episcopus,

thesaurarius noster, unus de nunciis nostris, usque Lugdun' nuper missis, in reditu suo exindè, nobis retulit vivâ voce:

Vos scire volumus pro constanti, quod de vobis benè tenemus in omnibus nos contentos: & si quæ pro vobis, vel vestris penes nos habueritis faciendâ, hujusmodi suggestiones, vobis factas, inventietis, per exhibitionem operis, frivolas & mendaces.

Dat', &c.

Ad Mariam Franciæ Reginam, pro filio comitis de Barro.

A. D. 1306.—An. 34. Edw. I.

Claus. 34 Edw. I. m. 13. d.
in Turr. Lond.

SERENISSIMÆ dominiæ Mariæ, Dei gratiâ, Reginæ Franciæ, matri suæ karissimæ, Edwardus, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Negotia, &c. ut supra, in litterâ comiti Deurex.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Ad Mariam comitissam de Sancto Paulo, super eodem negotio.

A. D. 1306—An. 34 Edw. I. **R**EX Mariæ, comitissæ de Sancto Paulo, consanguinæ suæ karissimæ, salutem & sinceræ dilectionis augmentum.
Claus. 34 Edw. I. m. 13. d. in Turr. Lond. Negotia, &c. ut supra in dictâ litterâ, missâ comiti Deurex.

Agneti ducissæ Burgundiæ, super matrimonio inter filiam ejus & Edwardum filium comitis de Barro defuncti, contrahendo.

A. D. 1306. An. 34 Edw. I. **R**EX nobili dominæ, & consanguinæ suæ karissimæ, Agneti, ducissæ Burgundiæ, salutem cum dilectione sincerâ.
Claus. 34 Edw. I. m. 15. d. in Turr. Lond. Litteras vestras, quas nobis misistis per manum nobilis viri, Johannis de Cabilone militis, recepimus, & earum tenorem audivimus, & intelleximus diligenter:
Vestras notificantes amicitia, ut conventiones super matrimonio, inter Edwardum filium & hæredem, bonæ memoriæ, Henrici quondam comitis Barren' defuncti, nepotem nostrum carissimum, & filiam vestram contrahendo, prælocutæ firmiter observentur, & effectualiter compleatur, plurimum inesse & insistere desideriis cordis nostri.
Verum quia dictus nepos noster jam est pluribus & diversis debitis, quorum occasione usuræ currunt indies super eum, ut accepimus, oneratus:
Vestram requirimus amicitiam specialiter, & rogamus quatinus ut eidem nepoti nostro de summâ illâ, quam est pro dicto matrimonio recepturus, ad exonerationem debitorum suorum prædictorum, quanto celerius fieri poterit, satisfaciat [secundum] facultatum vestrarum vires extendere: & ut prælocutio, super dicto matrimonio habita, optato effectui modis omnibus mancipetur, curare & facere velitis nostris precibus & amore.
Venerabiles autem patres, Theobaldum Lodiensem, & Reginaldum Medensem, episcopos, rogamus per nostras litteras speciales, quod circa negotium matrimonii prænotati, ut finem desiderabilem sortiatur, interponant efficaciter, nostris precibus, partes suas.
Ad hæc vestra sciat amicitia specialis, quod vos, filium vestrum seniores, & cæteros liberos vestros, recommendatos semper habere intendimus, tanquam nostros.
Dat' apud Wynton', viii. die Maii.

Ad Theobaldum episcopum Lodiensem, super matrimonio prænotato.

A. D. 1306. An. 34 Edw. I. **R**EX venerabili in Christo patri, & amico suo karissimo, domino Theobaldo, eadem gratiâ, Lodiensi episcopo, salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Claus. 34 Edw. I. m. 15. d. in Turr. Lond. Ut Edwardus, filius & hæres, bonæ memoriæ, Henrici quondam comitis Barrensis, fratris vestri defuncti, nepos noster carissimus, & nobilis domicella, filia nobilis dominiæ A. ducissæ Burgundiæ, juxta prælocutiones & conventiones, indè nuper habitas, conjugali vinculo copulentur, intimo desiderio affectantes;
Paternitatem vestram reverendam affectuosius precibus requirimus & rogamus, quatinus, ut prælocutiones & conventiones prædictæ, juxta vim & effectum earundem, in omnibus observentur, dictumque matrimonium, (cujus completionem & perfectionem in votis gerimus, ut præmittitur, & habemus) effectualiter compleatur, nostri intuitu, laborare velitis, & efficaciter interponere partes vestras:
Ita ut nostrum desiderium, super completionem & assecurationem matrimonii prædicti, citius & feliciter perducatur ad effectum, vestro præsidio mediante; quodque vobis specialitè ex hac causâ imposterum teneamur.
Dat' ut supra.

Bulla Clementis V Papæ, ad denunciandum Robertum de Brus excommunicatum pro morte J. Comyn.

A. D. 1306. An. 34 Edw. I. **C**LEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus, archiepiscopo Eboracensi, & episcopo Karleolensi, salutem & apostolicam benedictionem.
Ex Litt. & Autogr. Edw. I. in Turr. Lond. Ad audientiam nostram fidedignâ relatione pervenit, quod Robertus comes de Carruc, cum nonnullis suis, in hæc parte sequacibus, ad ecclesiam loci fratrum Minorum de Dunfres, Glasguen' dioc' manu accedens armatâ, ipsius immunitatem ecclesiæ temerè violavit; in eâ sacrilegium per homicidium committendo, contra indulta privilegiorum, eisdem fratribus à sede apostolicâ concessorum, in animæ suæ periculum, & scandalum plurimorum; propter quod excommunicationis sententiam asserit incurrisse.
Cum itaque præmissa, si veritate nitantur, nolumus, sicuti nec debemus, sub dissimulatione transire, fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus, si vobis constiterit dictum comitem & alios, in hæc parte adherentes eidem, propter præmissa, vel eorum aliquod, excommunicationis sententiam incurrisse, ipsum comitem nominatim, aliosque, in hæc parte adherentes eidem, in ecclesiis vestris, coram populo, campanis pulsatis, ac candelis accensis, tandiu excommunicatos denuntietis, & per Angliæ & Scotiæ regna, & Hiberniæ & Walliæ terras & partes, & alia loca, de quibus expedire videritis, nunciari faciatis, & ab omnibus arctius evitari, donec comes, & adherentes præfati, super hiis satisfecerint competenter, & absolutionis debitæ beneficium meruerint obtinere.
Necnon omnes fautores, sequaces & receptatores ipsius comitis (nisi, monitione præmissâ, dicto comiti favere, ipsiusque sequi & receptare desisterint) excommunicationis vinculo innodantes, eos simili modo tandiu excommunicatos publicè nunciatis, & faciatis per omnia loca, de quibus expedire videritis, etiam nunciari:
Ac terras, castra, & villas eorum supponentes ecclesiastico interdicto, ipsiusque auctoritate nostrâ facientes inviolabiliter observari, donec eundem comitem sequi & receptare destiterint, ac super hiis, nostris parentibus beneplacitis & mandatis, absolutionis beneficium obtinerint.
Dat' Burdegal', xv. kal' Junii, pontificatus nostri anno primo.

Ad Papam, pro Johanne de Leek eleemosinario Regis, commendatoria.

A. D. 1306. An. 34 Edw. I. **P**APÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Licet, per frequentem nostrarum litterarum missionem, quas vestræ clementiæ pro clericis nostris, aliisque benivolis porrigimus, sæpe & sæpius vos vexemus, de vestræ tamen affluentia bonitatis quamplurimum confidentes, in hiis, quæ nos & nostros concernunt, & quæ de vestræ pendent plenitudine potestatis, ad vos, tanquam ad singulare refugium, finali sumptâ fiducia, recurrimus & medelam.
Attendentes itaque vitæ meritum, morumque honestatem, quibus dilectus nobis Johannes de Leek, eleemosinarius noster, esse dinoscitur insignitus; necnon labores multiplices, quos à nostræ primævæ ætatis exordio in nostris subitit obsequiis; dignè credimus agere si vota ipsius votivis præreniamus affectibus, operamque studiosam impendamus ut sui commodi & honoris incrementum sedulo procuremus.
Quocirca sanctitati vestræ devotissimè supplicamus, quatinus eidem clerico nostro, de vestrâ liberali munificentia, dispensationis gratiam, juxta formam petitionis suæ, quam dilecto & fideli nostro, Amaneno de Lebreto commissimus vestræ paternitati porrigendam, & effectualiter prosequendam, vestra dignetur concedere paternitas reverenda.
Profectò, pater sancte, hujus requisitionis exauditio grata nobis erit admodum & accepta, si, nostri consideratione, suorumque intuitu meritotum, idem clericus spei suæ in hæc parte fructum assequi valeat perpetuum.
Ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, sanctitatem vestram conservet Altissimus per tempora prospera & longæva.
Dat' apud Westm', xxv. die Maii, anno Domini MCCCXVI.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

*Ad Papam, de responso viva voce exponendo.*A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

PAPAE Rex, devota pedum oscula beatorum. Sanctitatis vestrae litteris, quas nobis magister Johannis de Solaris clericus, factor presentium, presentavit, reverenter receptis, & earum tenore plenius intellecto, ea quae continebantur in eis per nos & consilium nostrum examinari fecimus diligenter.

Unde, post tractatum super hiis habitum exquisitè, &

eidem clerico, ad plenam informationem & instructionem eorum, per dictum consilium nostrum expositum, sibi certum responsum dedimus in praemissis, quod providentiae vestrae latius exponere poterit viva voce.

Conservet vos Altissimus, &c.

Dat' apud Westm', iv. die Junii.

*Rex Clementi Papae litteratoriè respondet, super praeviaricatione Regis Francie.*A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino E. divina providentiâ, sacrosanctae Romanae, ac universalis ecclesiae summo Pontifici, Edwardus, eadem gratiâ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Sanctitatis vestrae litteras, nobis ex parte vestra, per magistrum Johannem de Solaris clericum, presentatas, reverenter recepimus, inter alia continentes, vobis intelligi

datum esse quod;

Postquam nuncii nostri, nuper apud Lugdun' se vestro conspectui presentarunt, & per vestrae paternitatis providentiam, ut quatuor probi viri, (duo, videlicet, pro parte Regis Francie, & duo pro parte nostra) ad inquirendam de dampnis & injuriis, post pacis reformationem, seu treuga durante, inter dictum Regem & nos, illatis hinc inde, & ad faciendum passis dampna & injurias, satisfactionem congruam exhiberi, juxta negotii qualitatem, assignarentur, seu deputarentur, extitit ordinatum;

Plura bona & mercimonia civium Ambianen', caterorumque mercatorum Corbiae, & aliorum locorum de regno & potestate dicti Regis, ordinatione praedicta non obstante, arrestata & seiscita, ac ipsis per gentes nostras, alia dampna non modica sunt illata.

Super quibus vobis, pater sancte, volumus esse notum, quod suggestio illa nullam omnino continet veritatem.

Nam postquam nuncii nostri praedicti a vobis recesserunt, iter arripiendo ad vestram praesentiam accedendi, infra regnum nostrum super gentes dicti Regis nulla hujusmodi arrestatio facta fuit; set, magno tempore elapso, cum quidam mercator noster pannos & alia bona, quae ad opus nostrum emerat in Brabantia, versus Angliam per potestatem duceret dicti Regis, idem Rex pannos & bona praedicta arrestari, & ad opus suum capi pro libito suo fecit:

Et tandem, post preces nostras, pro restitutione pannorum & bonorum praedictorum pluries sibi directas, ac longam sectam, & frequentem instantiam mercatoris praedicti, inquisita super hoc & reperta plenius veritate, praefatus Rex praecipit dicto mercatori, pro pannis & bonis praedictis, certam pecuniae summam, taxatam suo arbitrio, liberari; prout in ipsis Regis litteris patentibus, eidem mercatori inde confectis, plenius est contentum.

Super quo quidem praeepto nulla executio, nec restitutionis effectus, juxta formam litterarum praedictarum, postmodum extitit subsecutus; quamvis idem Rex, post confectionem litterarum suarum praedictarum, pluries super hoc per nos debite fuerit requisitus.

Propter quod diu, antequam nuncii nostri praedicti apud Lugdun', ad vestram praesentiam accessissent, vel etiam ab Anglia recessissent, juxta consuetudinem, in regno nostro in casu consimili usitatum, & legem mer-

catiorum, processu debito observato, bona & mercimonia mercatorum de potestate dicti Regis, ad valentiam pannorum & bonorum praedictorum, fuerint arrestata; tali, videlicet, modo, quod, quacumque hora idem Rex, nostro satisfaceret mercatori, juxta formam litterarum suarum praedictarum, extunc praefatum arrestum penitus relaxaretur mercatoribus antedictis.

Quoad id etiam, quod praefatae litterae vestrae continebant, quod unus de nostris, de dictis quatuor, qui in vestra praesentia ad praemissa, ut praemittitur, nominati, electi fuerant & jurati, de partibus Francie discessit, negotio imperfecto;

Vestrae clementiae intimamus, quod praedicti duo, per nos nominati, & in vestra praesentia, ut praedictum est, jurati, in partibus Francie per tres septimanas & amplius morabantur, quousque dictus Rex alios duos; pro parte sua, juxta ordinationem praedictam, ipsis in dicto negotio adjungeret, expectando;

Et illis duobus deputatis postmodum per Regem Francie, & juratis, & de certo die, incipiendi in dicto negotio procedere, inter ipsos quatuor concordato; unus de nostris, pro commissione ipsorum, a nobis in hac parte habenda, in Angliam ad nos venit, & cum commissione praedicta, in Franciam rediit ante diem, altera interim assidue in dictis partibus commorante; & extunc illi duo, per nos, ut praemittitur, deputati, intenderunt, & adhuc intendunt continue negotio memorato;

Ita quod in nobis, seu aliquo, vel aliquibus de nostris, in hac parte, defectus aliquis non existit, & utriusque facti praecedentis veritas sic se habet.

Vestrae igitur clementiae supplicamus, quatinus hujusmodi falsis suggestionibus, seu earum persuasoribus, qui sic nituntur excessus proprios palliare, si placet, de facili non credatis; nec, ex talium vanis verbis seu minis, in hesitationem seu timorem aliquem incidatis; tales enim invenietis amicos, in necessitatibus & opportunitatibus, vos tangentibus, semper promptos, qui de periculis & adversitatibus, si quae forsitan, quod absit, emergerint, cum Dei auxilio, viriliter vos defendunt.

Licet autem, super praemissis, praedicto magistro Johanni vestro nuncio sit responsum; quia tamen posset contingere, quod idem clericus responsum hujusmodi vestrae benignitati non ita clare, prout sibi dictum extitit, recitaret; ut, de veritate praemissorum, nostraeque responsione praedicta plenius vobis constet, possitisque quibuscumque, alias forsitan vobis super hiis loquentibus, certius respondere, praesentes litteras per valletum nostrum, latorem presentium, vestrae beatitudini, destinamus.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiae suae, per tempora prospera & longeva.

Dat' apud Westm', v. die Junii.

*Bulla Clementis V. Papae, de inquirendo super reliquiis infra abbatiam de Scone.*A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus archiepiscopo Eboracensi, & episcopo Eliensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum in abbatiâ de Scone quaedam sanctorum reliquiae reconditae fore dicantur, nos, quae, & quot, & quorum, si aliqua ibi sint, & licite fieri poterit, existat hujusmodi reliquiae, & an ejusdem abbatis translatio, si fieret, in aliqujus praedictum redundaret, & quis in illâ jus obtineat patronatus, vel primarius fuerit, fundator illius, scire volentes;

Fraternitati vestrae per apostolica scripta mandamus, quatinus de hiis & aliis, quae circa praemissa vobis videbuntur fore inquirenda, solerter inquirentes, plenius veritatem nobis, quicquid inde inveneritis, quanto magis fideliter per vestras litteras, harum seriem continentes, intimare curetis.

Dat' Burdgalis, decimo quinto kalend' Julii, pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

*Bulla Clementis V. Papae, ad viam pacis inter Reges Angliae & Francie introductoria.*A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliae illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Paternae benignitatis affectu, serenitatis regiae litteras recepimus nostro nuper apostolatu presentatas; quarum series per nos intellectu pleno collecta, tanto majoris exultationis & laetitiae ore perfudit mentem nostram, quanto exinde regiam excellentiam de nostrae promotionis auspiciis ad apicem summi apostolatus gaudentem, in nostra, & sedis apostolicae devotione sincera fore percipimus magis fixam, & ad pacis, Deo grata, concordiam rationabiliter inclinatam.

Praedictae namque litterae ulterius continebant, eandem regiam excellen-

tiam ex eo praesertim consolationis & gaudii materiam concepissem, quod pridem venerabilis frater Anibaldus episcopus Tusculanus, & dilectus filius nostri, Ramundus Sanctae Mariae Novae, diaconus, cardinales, dictam promotionem nostram per suas litteras nunciantes celsitudini regiae, subjunxerant quod nos, ad personam tuam regiam sinceram dilectionis gerentes affectum, zelum habebamus ferventem & puram circa reformationem pacis mutuae inter te, fili carissime, ac carissimum in CHRISTO filium nostrum, Philippum Regem Francie illustrem, acceptione personarum, & quavis partialitate subductis.

Profecto celsitudinem regiam volumus indubitanter tenere, quod praemissa, quae, ut praefertur, scripserunt super hiis, cardinales praedicti, cum nostra recta intentione concordant; & jam eadem in effectu, per dilectum

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

filium magistrum Willerum de Norwico, decanum ecclesie Lincoln' capellanum nostrum, sub verbo credentia, fuisse credimus regie circumspectioni relata.

Summis namque ac ferventibus desideriis peroptamus, quod per nostre sollicitudinis & cooperationis ministerium, talis, tamque amabilis, & utilis concordia inter vos invicem, Illius suffragante gratia, qui tranquillitatem operatur in sublimibus, intercedat.

Quod, sicut estis invicem nexu sanguinis & affinitatis conjuncti, sic animorum & voluntatum identitate, in vinculo caritatis & amoris remanentes connexi, amabilibus & familiaribus consiliis & directionibus vestra hinc inde negotia pertractetis.

Et propterea, cum fratribus nostris maturâ & providâ deliberatione præhabita, venerabilem fratrem nostrum Petrum Penestrinum, & memoratum Anibaldum Tuscul' episcopos, viros utique magnæ fidelitatis claritate, circumspectionis profunditate, ac probitatis maturitate conspicuos, utriusque partis honoris & comodi, cessante partialitate quilibet, zelatores, ad partes illas, de dictorum fratrum consilio, tanquam pacis angelos, providimus destinandos; quorum monitis & exhortationibus in hæc parte

salubribus, ut ad dulcedinem pacis ejusdem attingi valeat, celsitudo regia piis & devotis affectibus quæsumus acquiescat.

Porro super devotione regia, quam, in conceptâ de nostrâ promotione prædictâ lætitiâ, exuberanter monstravit, necnon de oblati nobis & ecclesie obsequiosis favoribus, affectuque benivolo regio ad pacem prædictam, regali benivolentia gratiarum referimus uberes actiones.

Scire volentes eandem, quod ei super prædictis citius scripsissemus, nisi gravis corporalis infirmitas, quæ, visitante nos misericordiarum Domino, hiis diebus personam nostram affixit durè & periculosè nimium, impedisset.

Nunc verò, illo faciente, cujus misericordie non est numerus, qui que visitando sæpe flagellat quos diligit; percutit, & sanat, ac vulnerat secundum suæ voluntatis beneplacitum, & medetur; quamvis adhuc debiles, cum membra, ex infirmitatis rigore cassata & lassa, nondum plenè vires suas recuperaverint, sumus sanitati pristinae restituti.

Dat' Avinion' vii. kal' Julii, pontificatus nostri anno primo.

Sigillo avulso.

Bulla Clementis V. Papæ, priori de Sancto Neotho Lincoln' dioc', de quiddam appellatione ad sedem apostolicam.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Seacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio priori de sancto Neotho, Lincolnien' dioc' salutem & apostolicam benedictionem.

Sua nobis prior prioratus de Snapes, ordinis Sancti Benedicti, Norwicen' dioc' petitione monstravit, quod cum Edmundus, perpetuus vicarius ecclesie de Aldeburg' ejusdem dioc' ipsum super quibusdam decimis

coram Johanne de Podringey clerico;

Cui venerabilis frater noster R. Cantuariensis archiepiscopus, loci metropolitano (ad quem de antiquâ, & approbatâ, & hactenus pacificè observatâ consuetudine, hujusmodi causarum cognitio in prædictâ dioc' dum suam provinciam visitat, quam tunc visitabat, pertinet) hujusmodi causam audiendam commiserat, & sine debito terminandam.

Non ex delegatione apostolicâ traxisset in causam;

Idem Johannes, perperam in eadem causâ procedens contra dictum priorem, diffinitivam sententiam promulgavit iniquam, à quâ ipse ad sedem apostolicam appellavit.

Cum autem dictus prior, sicut asserit, potentiam ejusdem vicarii merito perhorrescens, eum infra civitatem & dioc' Norwicen' nequeat convenire securè; discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, quatinus legitime in ipsius appellationis causâ procedens, sententiam ipsam confirmare, vel infirmare, appellatione remotâ, procures, sicut de jure fuerit faciendum.

Dat' Burdegalis, ii. kal' Julii, pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canab'.

Ad Papam, de malignitate archiepiscopi Cantuariensis, & de credentiâ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Licet interdum, ex multâ benivolentiâ fidelium, nostrorum dissimulemus offensas, illas tamen, quæ, in nostri & dignitatis nostre regie præjudicium, contumeliam & contemptum, per subditos nostros notabiliter committuntur, eo minus dissimulare nos convenit, quo magis superioris injuria cresceret, subjectorum culpis remanentibus impunitis.

Sane in memoria vestra beatitudinis ea credimus residere, quæ nuper de statu archiepiscopi Cantuariensis descripsimus seriose, per litteras nostras & nuncios speciales; qualiter idem archiepiscopus erga nos se gesserat temporibus retroactis, ac procuraverat, & fecerat nobis, & nostris, postpositâ ratione, dedecus, dampna quamplurima, & despectus: quodque, fidelitatis vinculo ac devotionis debito non servatis, per factiones & procuraciones suas, sic regnum nostrum & nonnullos de fidelibus nostris ejusdem, contra nos dudum commoverat & turbarat, quod per ipsum non stetit quin exheredatâ proculdubio fuisset; non ut exinde sibi profectus accrescerent, set ut solum nos & statum nostrum lapsu præcipiti subvertisset.

Et, quamvis, ad alliciendum eundem ad mansuetudinem & benivolentiam erga nos & nostros, adhibuissemus sollicitudinem opportunam, nichil nobis profuit, nec quicquam emendationis in eâ parte percepimus; set potius, eo amplius, erga nos & nostros, continuationem suæ malivolentiæ & contrarietatis sensimus effervere.

Et quia, pater sanctissime, negotium Terræ Sanctæ, sicut accepimus multum insidet cordi vestro, de quo, &c. ut supra, in litterâ antedictâ. Sitque, &c. ut supra, aliquater impediri.

Sanctitati vestræ duximus supplicandum quatinus, præmissis intentâ, si

placet, consideratione pensatis, honore DEI prævio, eo modo de statu sæpèdicti archiepiscopi, vestra providentia ordinare & disponere dignaretur, quod ad præfati negotii Terræ Sanctæ promotionis augmentum, ac nostri, regniue nostri statum cederet pacificum & quietum.

Quum, consideratâ malivolentiâ, &c. ut supra, habundante, verisimiliter præsumimus & tenemus, quod, si contingeret ipsum in præfato regno nostro, vel alibi, &c. ut supra, nec aliquid videre scimus, &c. ut supra, prout superius est expressum.

Hæc igitur, pater sancte, quæ præmissis, innovanda & iteranda decrevimus, ut ad ea benivolum & promptum exhibeat vestra sanctitas intellectum; & sicut ab intimis nostri cordis emanant, sic apud vos effectum inveniant quem expectavimus, & desiderabiliter expectamus.

Volentes vestræ patere notitiæ reverentæ; quod, si contingeret archiepiscopum memoratum restitui, quod absit, statui pristino & honori, temporalia ipsius archiepiscopatus, quæ ex certis causis sunt in manibus nostris ad præsens, ad quæ quidem rehabenda indignum se reddidit, exigentibus gravibus suis excessibus atque demeritis, sibi restituere, urgente conscientia, non possemus.

Et, ut insuper de inteptione nostrâ vobis plenius liqueat in præmissis, per dilectum clericum & secretarium nostrum, magistrum Philippum Martelli, juris civilis professorem, canonicum Citestræ (de cujus fidei puritate fiducia plenitudinem optinemus) quem ad vestram præsentiam destinamus super hiis, mentem nostram vobis decrevimus latius aperire; cui, si placet, dignemini in hiis, quæ ex parte nostrâ clementiæ vestræ expresserit vivâ voce; fidem indubiam adhibere.

Conservet, &c. ut supra.

Dat' apud Preston', ii. die Julii, anno regni nostri, &c.

Archiep' Eborum & episcopus Coventr' & Lichfeld' custodes regni Angliæ constituuntur; Rege in partibus Scotiæ existente.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34 Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, liberè tenentibus, communitatibus, vicecomitibus, & omnibus aliis ministris, ballivis, & fidelibus suis, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem.

Sciatis quod, pro pace nostrâ & tranquillitate populi regni nostri (nobis in partibus Scotiæ, ad rebellionem quorundam inimicorum nostrorum ibidem agentibus, cum Dei adjutorio, reprimendam) melius conservandis, de circumspectione & fidelitate venerabilium patrum, Willielmi archiepiscopi Eborum, & Walteri Coventr' & Lichfeld' episcopi, thesaurarii nostri, specialiter confidentes;

Ipsos, archiepiscopum & episcopum, custodes nostros dicti regni, ac locum nostrum in eodem regno tenentes, constituimus per præsentem, quamdiu in dictis partibus Scotiæ moram fecerimus, vel aliud inde duxerimus ordinandum.

Et ideo vobis mandamus quod eisdem, archiepiscopo & episcopo, tanquam custodibus nostris dicti regni, & locum nostrum tenentibus in eodem, in hiis, quæ ad dictam custodiam pertinent, intendentes sitis & respondentes, sicut prædictum est.

In cujus, &c. quamdiu nobis placuerit duratur'.

Teste Rege, apud Preston, secundo die Julii.

T'impliator.

A. D. 1306. [An. 34 Edw. I.

De navigio festinando in obsequium Regis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
in Thesaur. Cur.
m. 9
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi Gervasio Alard, capitaneo & amirallo flote nostre, navium, Quinque Portuum nostrorum, & eciam omnium aliorum portuum, à portu Dover per costeram maris versus partes occidentales usque in Cornubiam, ac totius comitatûs Cornubie, salutem.

Quia magnates & fideles nostri, in obsequium nostrum ad partes Scocie per nos missi, in eisdem partibus contra inimicos nostros, qui ibidem contra nos insurrexerunt, ita processerunt, quod usque ad villam sancti Johannis de Perth devenerunt; vobis firmiter injungendo mandamus, quod cum totâ flotâ navium predictarum, hominibus & aliis necessariis benè munitarum, usque Skynburnesse vel Kirkcude-

bright & non alibi, omni dilacione postpositâ, festinetis, exindè contra dictos inimicos nostros, ad eorum rebellionem, cum DEX adjutorio, viriliter reprimendam profecturi: & hoc sicut nos & honorem nostrum diligitis, & indignacionem nostram vitare volueritis, nullo modo omittatis.

T. R. apud Preston, secundo die Julii.

Eodem modo mandatum est dilecto & fideli Regis, Edwardo Charles capitaneo & amirallo flote Regis navium portuum & villarum ab-one Thamis' per costeram maris, versus partes boriales usque villam de Berewyco super Twedam, necnon ejusdem ville. T. R. ut supra.

Bulla Clementis V. Papæ, de benivolentiâ suâ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Celsitudinis tuæ litteras, quas portatores præsentium attulerunt, tantò benignius recepimus, & avidius contenta in eis exultando inspeximus diligenter, quantò, te cariorem habentes, ea, quæ exaltationem tui nominis, tuique statûs promotionem aspiciant, & augmentum emutrant regni tui, ut regale votum potuit non latere, ferventiùs affectamus.

Quarè, fili carissime, contenta in illis sic memoriæ commèdamus, &

in illis proponimus nos habere, quòd poteris, ut speramus, exindè meritò contentari.

De gestis verò sancti Andreæ, & Glasgwen' episcoporum, necnon & facto abbatijæ de Scone, per alios tuos nuncios, & ultimò per magistrum Thomam, clericum, & Rogerium, milites tuos, plenè jam serenitatì regis duximus respondendum.

Dat' Burdegal', non' Julii, pontificatûs nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Ad Papam, super negotiis prioratûs Dunelmen', & Sancti Cuthberti.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Cum occasione quarundam suggestionum, beatitudini vestre factarum, aliqua, Dunolmensem tangentia prioratum, qui est de fundatione, clarè memoriæ, progenitorum nostrorum Regum Angliæ, & jus etiam coronæ nostræ existens, duxeritis ordinanda.

Ac despectum & violentiarum enormium graves excessus, DEO, & sancto Cuthberto, glorioso CHRISTI confessori, & eidem ecclesiæ (in quâ ejusdem confessoris corpus sanctissimum requiescit) necnon & priori & conventui ejusdem loci, diversimodè sint illati;

Quibus non mediocriter, sicut credimus, vestra fuisset compassa benignitas, & congruum directionis adhibuisset remedium super illis, si de veritate eorum vobis primitis constitisset;

Sanctitatì vestræ devotis precibus supplicamus, quatinus negotia, quæ prioratum prædictum contingunt, habentes, si placet, affectu propitio commendata, examinationem & discussionem eorum dignemini vestro pro-

prio examini reservare, vel saltem aliquibus certis personis examinanda & discutienda committere, quæ non fuerint partiales;

Ut, de veritate ipsorum negotiorum plenius informati, ad suggestiones prædictas, quæ nullam in se continent veritatem, sic demùm condignum habere valeat providentia vestra respectum, qui conveniens videatur, & extiterit oportunus;

Ac etiam super prædictis dirigendis excessibus & violentiis ordinare atque disponere eo modo, quòd ad DEI, & sanctæ ecclesiæ, ac beati confessoris prædicti cedat honorem, necnon & statûs prædicti prioratus mèliorationis augmentum.

Et nichilominus de contemptibus, personæ prælibati prioris violenter, sicut premititur, irrogatis, dignetur vestra clementia latius inquirere veritatem.

Conservet, &c.

Dat' apud Tykyngtote, xi. die Julii.

Magistro ordinis fratrum prædicatorum, de orando pro Rege.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi in CHRISTO magistro ordinis fratrum prædicatorum, ac diffinitoribus & fratribus universis, in capitulo suo provinciali apud Eborum in proximo conventuris, salutem, & Spiritu Sancto dirigi in agendis.

Inter cætera, quæ fructum salutis reponantur credimus, hoc præcipuè in spei nostræ fulcimentum accedit, quòd nos, assiduam deprecationem justorum fulti præsidio, divinam propitiationem faciliùs consequemur.

De vobis itaque, ut nostram, ac Reginæ consortis nostræ, liberorumque nostrorum salutem, necnon statum prosperum regni nostri, & expeditionem felicem negotiorum, nobis incumbentium his diebus, zelemini, plenam in Domino fiduciam optinentes;

Devotionem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus apud illum quæ est vera salus, & qui temporalitatis & perpetuæ felicitatis tribuit largitatem, nos, Reginam consortem nostram, & liberos nostros, ac statum regni nostri, devotæ supplicationis studio commendetis;

Ipsius clementiam, quæ mensuræ termino non artatur, suppliciter exorantes, ut sic regnum temporale regere, negotiaque nostra prædicta expeditioni felici, per suæ subventionis dexteram, mancipare possimus, quòd hoc ad laudem sui nominis, & ad nostrum, regniue nostri commodum cedere valeat & honorem; quòdque nos, post supremum vitæ nostræ exitum, in regno cælesti partem hereditariam consequamur.

Dat' apud Est-stratton, xii. die Julii.

Quod comes Lincoln' quasdam advocaciones dare possit & assignare scholaribus Oxon'; statuto de Manu mortuâ non obstante.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Pat. 34 Edw. I.
m. 13.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Licet per inquisitionem, quam per dilectum & fidem nostrum, Walterum de Glouc' esc' nostrum ultra Trentam, fieri fecimus, acceperimus, quòd est ad dampnum & præjudicium nostrum, si concedamus dilecto consanguineo & fideli nostro, Henrico de Lacy comiti Lincolnie, quòd ipse advocaciones ecclesiarum de Wadynton, Winelingham, Thoresby, & Halton supra Trentam, in comitatu Lincolnie, & de Buckeby in comitatu Northamptonie (quas idem comes de nobis tenet in capite) dare possit & assignare tresdecim scholaribus, in quâdam domo, in Oxon' per ipsum comitem de novo construendâ, in universitate, ibidem moraturis;

Habendas & tenendas eisdem scolaribus & successoribus suis, scolaribus in domo illâ moraturis, imperpetuum;

Ita quòd idem scolares ecclesias prædictas appropriare possint sibi & successoribus suis prædictis, in proprios usus, perpetuò possidendas;

In hoc, videlicet, quòd, si ecclesias prædictas, vel earum aliquas vacare contigerit, hæredibus præfati comitis, infra statum, & in custodia nostrâ, vel hæredum nostrorum existentibus, nos & hæredes nostri, presentationes nostras ad ecclesias illas amittimus, ratione donationis & concessionis prædictarum;

Nos tamen ob devotionem, quam erga beatum Thomam gloriosum CHRISTI martirem, (in cujus festo dictus comes nos super hoc requisivit) necnon propter bonam voluntatem quam habemus precibus ipsius comitis annuendi;

Concessimus eidem comiti, & licentiam dedimus, pro nobis & hæredibus nostris, quantum in nobis est, quòd ipse advocaciones prædictas dare possit

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

& assignare prædictis tresdecim scolariis, in domo prædictâ, per ipsum de novo construendâ, in universitate prædictâ, moraturis;
Habendas & tenendas sibi & successoribus suis scolariis, in domo illâ moraturis, imperpetuum.
Et præfatis scholaribus, quod ipsi advocaciones prædictas ab eodem comite recipere, & eas sibi & successoribus suis prædictis appropriare possint, in propriis usus, imperpetuum possidendas, sicut prædictum est, tenore presentium, similiter licentiam dedimus specialem; statuto nostro, de terris & tenementis, ad manum mortuam non ponendis, edito, non obstante;

Nolentes quod prædictus comes vel hæredes sui, aut præfati scolares seu successores sui prædicti, ratione præmissorum, per nos vel hæredes nostros, justiciarios, escaetores, vicecomites, ballivos, aut alios ministros nostros quoscumque, occasione tur, molestentur in aliquo, seu graventur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Beverlacum, xxi. die Julii.

Per breve de privato sigillo.

Assensus regius super treugis inter homines civitatis Baionæ & gentes de regno Castellæ, ineundis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Pat. 34 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, majori, juratis, ac toti communitati civitatis Baionæ, salutem.
Sciatis quod cum vos, propter dampna & pericula evitanda, que evenire possent ex discordiis & contentionibus, que fuerunt inter vos, & homines villarum de castro Dur-diales, de Sancto Andero, & de le Redo, de regno Castellæ, treugas inieritis cum hominibus dicti regni, duraturas a festo Nativitatis sancti Johannis Baptistæ proximò præterito, per duos annos proximò sequentes completos; sicut per vestras litteras nobis significastis:
Et nos rogaveritis ut, propter hujusmodi pericula evitanda, & ut, cum bonis & mercandis vestris, per regnum prædictum, salvò & securè transire, ibidemque morari possitis, velimus vobis dare licentiam ad ineundum & firmandum certam pacem ac amorem inter vos, & dictos homines de Castello, & alios ejusdem regni, si super hoc fueritis requisiti per homines regni antedicti:

Nos, attendentes dampna & pericula que ex hujusmodi discordiis, si que forent inter vos, & dictos homines de Castello, ac alios dicti regni, possent contingere, & que earum occasione contingere temporibus retroactis: desiderantesque commodum & quietem vestram, & quod bona pax & firma sit inter vos & homines dicti regni, sicut eam inter omnes alios nostros homines & ipsos visceraliter affectamus;

Vobis innotescimus, per presentes, quod nos supplicationi vestræ annuimus in hac parte, vobis nichilominus mandantes rogando quòd, durantibus treugis prædictis, curam & diligentiam apponatis, quod bona pax & firma inter vos & homines dicti regni iniatur & firmetur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Thresk, xxviii. die Julii.

Per breve de privato sigillo.

De quibusdam burgensibus Baionæ manucapiendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

VENERABILI in Christo patri, domino P. Dei gratiâ, tituli sanctæ Priscæ, presbitero cardinali, & sanctæ Romanæ ecclesiæ vicecancellario, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & sincere dilectionis affectum.
Litteras vestras (per quas pro deliberatione Petri Arnaldi de Bouyort, Petri de Francia, Garsie Arnaldi de Poys, Petri Andrea Dorac, & Petri Andrea de Perer burgensium de Baiona, qui in Angliâ, ob aliquas certas causas, morantur, seu tenentur in custodia, nos rogastis) recepimus & intelleximus diligenter:
Undè ad vestram notitiam volumus pervenire, quod nos bonam voluntatem in hiis, & in aliis vestris adulescere precibus obtinemus:
Propter quod dilectis & fidelibus nostris, Johanni de Haveringg senescallo Vasconie, & magistro Ricardo de Haveringg constabulario Burdegaliæ, per nostras litteras dedimus in mandatis, quod ipsi amicis burgensium prædictorum, ut in Angliam veniant, ad inveniendum ibidem, si possint, manucaptionem pro burgensibus illis, scire faciant indilate:
Et quod iidem, senescallus & constabularius, si fortè amici prædictorum burgensium veniendi in Angliam, ad inveniendum ibidem manucaptionem prædictam, noluerint consentire, manucaptionem illam in vestra presentia, & per vestrum assensum recipiant, sub formâ quam ipsis misimus; vel aliâ, quam vos & ipsi adeò competentem & sufficientem fore videritis in hoc casu:

Et quod manucapto prædicta per manum tabellionis in instrumentum publicum redigatur, & nobis sub sigillis dictorum manucaptorum postmodum transmittatur:

Quodque forma manucaptionis, quam senescallus & constabularius prædicti in vestra presentia recipiant, pro burgensibus memoratis, nobis testificetur sub sigillo vestro, & sigillis senescalli & constabularii prædictorum; ita quod tunc deliberationem dictorum burgensium ad vestram instantiam, & per manucaptionem prædictam fieri faciamus.

Securum autem pro nobis non esset, nec nobis nostrum consilium suaderet, dictos burgenses ad partes Vasconie per potestatem Regis Franciæ (qui nos pro eorum deliberatione ante hæc tempora pluries requisivit) mittere quo ad præsens.

Super quo habere nos velit, ratione prætractâ, vestra paternitas excusatos.

Ad hæc, de bonâ voluntate, quam ad nos hactenus habuistis, & habetis etiam in presenti; necnon de bono & fructifero consilio, quod circa deliberationem dilecti clerici nostri, magistri Petri Arnaldi de Bik, apposuistis, vobis referimus multas grates.

Vestram amicitiam affectuosè rogantes, quatinus ad complendum & perficiendum id, quod utiliter inchoastis, apponere velit, amore nostri, diligentia studium & operam efficacem.

Dat' apud Thresk, xxviii. die Julii.

Bulla Clementis V. Papæ, de concessione decimæ per biennium pro subsidio Terræ Sanctæ, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, & Walliam levandæ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus archiepiscopis, & episcopis, ac dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, præpositis, archipresbyteris, & aliis ecclesiarum prelati: capitulis, collegiis & conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Præmonstratensis, sancti Benedicti, sancti Augustini, Cartusiensis, Grandimontensis, & aliorum ordinum; ceterisque personis ecclesiasticis, tam religiosis quam secularibus, exemptis & non exemptis, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam & Walliam, earumque civitates & dioceses, ubilibet constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Gustato antè, & post nostræ ad summi apostolatûs promotionis auspicia, sæpius amaritudinis calice super Terræ Sanctæ oppressionibus dilatatis, quam sauciat laceratque manus Agarenorum impia, madefieri semper avida sanguine Christiano, ejus ploravimus & ploramus angustias, ac, per affectum compassionis intinæ, secum sui doloris tormenta partimur.

Ad cujus, immò potius nostri Salvatoris ulciscendum injurias, intentis studiis, operosis laboribus, inexcusatis vigiliis, procuratisque opportunis remediis, prout nobis ex alto permittitur, accelerare proponimus, vacare intendimus, & aliis omnino curis sepositis, laborare ne terra ipsa, quod expensarum defectu, quibus indiget sumptuosis, CHRISTI fidelium, quod absit, destituatur auxilio, vel ejus votiva restauratio ulterius retardetur.
Quare, pro hujusmodi terræ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, &

Walliam, earumque civitates, & dioceses, per biennium in festo Omnium Sanctorum proximò futuro in antea numerandum, apostolicâ auctoritate duximus imponendam.

Quam, per venerabiles fratres nostros, Lincolniensium & Londoniensium episcopos, ipsius decimæ collectores deputatos à nobis, & subcollectores deputandos ab eis, mandamus per alias nostras certi tenoris litteras, sub certis modis & formis, & in statutis in eisdem litteris terminis, colligendam.

Quocirca universitatem vestram monemus, & affectuosè rogamus, ac obsecramus in Domino JESU CHRISTO, vobis nichilominus & vestram cuiuslibet per apostolica scripta mandantes, ac in remissionem peccaminum injungentes, quatinus vos, magnam & instantem necessitatem negotii memorati, quod grandia onera expensarum exposcit, diligentius attendentes, ac confirmantes vos super hiis nostris & apostolicæ sedis beneplacitis & mandatis, ob divinam, ejusdemque sedis, & nostram reverentiam, ac vestrarum meritum animarum, omnium vestrorum ecclesiasticorum proventuum, & reddituum decimam, per prædictum biennium, eisdem collectoribus, & subcollectoribus, ut prædicatur, deputandis ab eis, in præfigendis vobis ad hoc terminis, absque difficultate quâlibet, integraliter persolvatis.

Alioquin eisdem collectoribus vos ad id, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, auctoritate apostolicâ, per se, vel alium, seu alios, quotiens expedire viderint, per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendi plenam per alias nostras, certi tenoris, litteras concedimus potestatem.

Nos enim sententias, sive penas spirituales, quas ipsi, vel alter ipsorum

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

propter hoc ritè tulerint in rebelles, ratas habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstante si vobis, vel vestrarum aliquibus, aut vestris ordinibus, ab eadem sede indultum existat, vel contigerit interea indulgeri, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possitis per litteras apostolicas, quæ de indulto hujusmodi, ac totâ ejus continentia, de verbo ad verbum, & de propriis locorum, & personarum, seu ordinum nominibus, plenam & expressam non fecerint mentionem; sive quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris apostolicis quibuscunque, dignitatibus, ordinibus, locis, vel personis, generaliter vel specialiter, sub quacunque formâ, vel

concessione verborum concessis, in nostris litteris specialis, plena, & expressa mentio sit habenda.

Ceterum venerabiles fratres nostros, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, qui nobiscum labores mundi partiuntur & curas; necnon dilectos filios, templarios & hospitalarios, quorumcunque ordinum & domorum, per loca & partes constitutos præfata (quæ) ad defensionem Terræ præfate sæpius, ut CHRISTI pugiles, se exponunt ad præstationem prælibatæ decimæ decernimus non teneri.

Dat' Burdegale, kal' Augusti, pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabi.

Bulla Clementis V. Papæ de decimâ unius anni prædicti biennii Regi, pro Terræ Sanctæ negotio; necnon decimâ reliqui anni Edwardo Regis primogenito, solvendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus . . . Lincolnien' & . . . Londonien' episcopis, collectoribus decimæ, per nos nuper impositæ, pro Terræ Sanctæ negotio, usque ad biennium, futurum in festo Omnium Sanctorum proximo secuturo, in antea numerandum per totam Angliam, Scot' Hyber' Wall' earumque civitates & dioc' à sede apostolicâ deputatis, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum nos nuper, pro Terræ Sanctæ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum proventuum, & reddituum, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, Walliam, earumque civitates & dioc' usque ad biennium, futurum in festo Omnium Sanctorum proximo secuturo; in antea numerandum, duxerimus ordinandam;

Vosque per alias nostras, certi tenoris, litteras ipsius decimæ deputaverimus collectores;

Fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus totam decimam prædictorum proventuum, ex uno anno prædicti biennii, quem carissimus in CHRISTO filius noster, Edwardus Rex Angliæ illustris, elegerit

(de eodem anno carissimæ in CHRISTO filie nostræ, Margarete Regine Angliæ illustri, pro suis commodius supportandis oneribus, quæ sustinet, vacando jugiter operibus caritatis, primitiis duo milia librarum sterlingorum integraliter persolventes) eidem Regi, pro præfate terræ negotio, pro cuius subsidio, ut princeps catholicus, & verus fidei orthodoxæ zelator, signum vivificæ crucis assumpsit, liberaliter assignetis.

Decimam verò reliqui anni prædicti biennii, dilecto, filio nobili viro Edwardo ejusdem Regis primogenito, ad sua etiam magna, quæ subit circa pietatis opera, facilius supportanda onera expensarum sine difficultate quâlibet, assignare curetis.

Mandatum nostrum in hac parte taliter impleturi, quod in eo impendisse obedientiam nobis laudemini; iidemque, Rex & Regina, & princeps, quas brachiis intimæ caritatis amplectimur, devotionis vestræ diligentiam possint merito commendare.

Dat' Burdegale, iv. non' Aug' pontif' nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Bulla de totâ decimâ biennii Regi liberandâ; duobus milibus librarum, de quolibet anno dicti biennii, Margareta Regina Angliæ persolutis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus . . . Lincoln' & . . . London' episcopis, collectoribus decimæ, per nos nuper impositæ, pro Terræ Sanctæ negotio feliciter etiam promovendis, per biennium futurum, incipiendum in festo Omnium Sanctorum, in anno Domini MCCCVII. secuturis, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, Walliam, earumque civitates & dioceses, à sede apostolicâ deputatis, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum nos nuper, pro Terræ Sanctæ feliciter etiam nonnullis promovendis negotiis, decimam omnium ecclesiasticorum proventuum & reddituum, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, Walliam, earumque civitates & dioc' per biennium futurum, à festo Omnium Sanctorum in anno Domini MCCCVII. secuturis in antea numerandum, duxerimus imponendam;

Vosque per alias nostras, certi tenoris, litteras deputaverimus ipsius decimæ collectores;

Fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus totam

decimam prædicti biennii, carissimo in CHRISTO filio nostro, Edwardo Regi Angliæ illustri (ex quolibet anno dicti biennii carissimæ in CHRISTO filie nostræ Margarete Regina Angliæ illustri, pro suis comodius supportandis oneribus, quæ sustinet, vacando jugiter operibus caritatis, duobus milibus librarum sterlingorum integraliter persolutis) solve & assignare curetis, pro præfate terræ subsidio;

Pro cuius subventionem idem Rex, ut princeps catholicus, & fidei orthodoxæ zelator, signum vivificæ crucis assumpsit.

Mandatum nostrum in hac parte taliter impleturi, quod in eo impendisse obedientiam nobis laudemini; iidemque Rex & Regina, quos brachiis intimæ caritatis amplectimur, devotionis vestræ diligentiam possint merito commendare.

Dat' Burdegale, iv. non' Aug' pontif' nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Bulla de quatuor milibus librarum decimæ dicti biennii Margarete Regina Angliæ solvendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus . . . Lincoln' & . . . London' episcopis, collectoribus decimæ, per nos nuper impositæ, pro Terræ Sanctæ negotio impositæ, per biennium futurum, incipiendum in festo Omnium Sanctorum in anno Domini MCCCVII. secuturis, in Anglia, Scotia, Hybernia, Wallia, earumque civitatibus & dioc' à sede apostolicâ deputatis, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum nos nuper, pro Terræ Sanctæ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum proventuum & reddituum, per totam Angliam, Scotiam, Hyberniam, Walliam, earumque civitates & dioceses, per biennium, futurum à festo Omnium Sanctorum, in anno Domini MCCCVII. secuturis, in antea numerandum, duxerimus imponendam;

Vosque per alias nostras, certi tenoris, litteras deputaverimus ipsius decimæ collectores;

Fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus carissimæ in CHRISTO filie nostræ, Margarete Regina Angliæ illustri, pro suis

comodius supportandis oneribus, quæ sustinet, vacando jugiter operibus caritatis, duo milia librarum sterlingorum de primo anno, & alia duo milia librarum ejusdem monetæ de secundo anno præfati biennii, liberaliter, siue diminutione quâlibet, persolvere & dare curetis.

Et, quia in litteris, quas vobis, super decimâ hujusmodi biennii assignandâ per vos carissimo in CHRISTO filio nostro E. Regi Angliæ illustri, dirigimus, est de prælibatis quatuor milibus mentio habita, adicimus, quod nostræ intentionis existit, & volumus quod propterea non intelligatur dicta quantitas duplicata;

Sed dicta Regina de quatuor milibus librarum sterlingorum pro toto dicto biennio sit contenta.

Mandatum nostrum in hac parte taliter impleturi, quod ejus fides nullatenus excedatis; nosque & ipsa Regina devotionis vestræ diligentiam possimus non immerito commendare.

Dat' Burdegale, iv. non' Aug' Pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Bulla de decimâ primi anni decimæ triennalis liberandâ Regi, & de duobus milibus librarum ejusdem anni liberandis Reginae.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus Lincoln' & London' episcopis, collectoribus decimæ, per nos nuper impositæ, per triennium in Anglia, Scotia, Hybernia, Wallia, earumque civitates & diœses, pro negotio Terræ Sanctæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum nos nuper, pro Terræ Sanctæ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum proventuum & reddituum, per Angliam, &c. per triennium futurum incipiendum in festo Omnium Sanctorum, in anno Domini MCCCIX. secuturis, duxerimus imponendam:

Vosque illius deputaverimus collectores;

Fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus decimam primi duntaxat anni dicti triennii (ex illâ duobus milibus librarum sterlingorum deductis, quæ carissimæ in CHRISTO filiæ nostræ, M. Reginae Angliæ illustri, per alias nostras literas per vos dari mandavimus) carissimo in CHRISTO filio nostro E. Regi Angliæ illustri, pro ejusdem terræ prosecutione negotii (pro quo, ut princeps catholicus, & fidei orthodoxæ zelator signum vivificæ crucis assumpsit) dare & assignare curetis;

Mandatum, &c. ut supra.

Sub filo canabeo.

Bulla de quatuor milibus librarum liberandis Margarete Reginae, de duobus annis decimæ triennalis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus Lincoln' & London' episcopis, collectoribus decimæ, per nos nuper impositæ, pro Terræ Sanctæ negotio, per triennium in Anglia, Scotia, Hybernia, Wallia, earumque civitatibus & dioc', salutem & apostolicam benedictionem.

Cum nos nuper, pro Terræ Sanctæ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum proventuum & reddituum, per Angliam, Scotiam, Hyberniam, Walliam, earumque civitates & dioc' per triennium futurum incipiendum in festo Omnium Sanctorum, in anno Domini millesimo tricentesimo nono, duxerimus imponendam.

Ac carissimæ in CHRISTO filiæ nostræ, Margarete Reginae Angliæ illustri, super multis quæ sustinet oneribus, vacando operibus pietatis,

compatientes ab intimis, ac volentes eam ab hujusmodi oneribus, per aliquod apostolicæ sedis patrocinium relevari:

Fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus eidem Reginae duo milia librarum sterlingorum, ex decimâ primi anni dicti triennii: & alia duo milia librarum ejusdem monetæ, ex decimâ secundi anni ejusdem triennii, solvere & assignare curetis.

Mandatum nostrum in hac parte taliter impleturi, quod in eo obedientiam nobis impendisse laudemini, eademque Regina vestræ devotionis diligentiam possit merito commendare.

Dat' Burdegalie, iv. non' Aug', pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Bulla de totâ decimâ ex altero annorum biennii antedicti, primogenito Regis concessâ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio nobili viro, Edvardo principi Walliæ, primogenito carissimi in CHRISTO filii nostri E. Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Tui, prædilecte fili, actus præfulgidi; quibus gratiosus graderis, sanctam Romanam ecclesiam, matrem tuam, exhibitione filialis reverentiæ prosequendo, loca & personas ecclesiasticas fovens favoribus, debilibus subvenis pascendo CHRISTI pauperes, instanter exposcunt, ut in conspectu sedis apostolicæ reddaris amabilis, illaque te largitione munerum, maternali affectione pertractet, ac muniat subventionibus oportunis.

Cum itaque nos nuper, pro Terræ Sanctæ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum in Anglia, Scotia, Hybernia, Wallia, earumque civitates & dioc' per biennium, in festo Omnium Sanctorum proximo futuro in antea numerandum, duxerimus imponendam;

Nos, volentes tibi, ad præfata supportandum onera expensarum, & alia, quæ frequenter te tam licite, quam inevitabili causâ ydoneâ oportet omnino subire, facilius toleranda, apostolicum impertiri subsidium, totam decimam, ex annorum altero dicti biennii, auctoritate præsentium, de speciali gratiâ tibi concedimus & donamus.

Volumus autem hujusmodi annum ex præfato esse biennio, de quo tibi eandem decimam per collectores super hoc deputatos à nobis per alias nostras literas præcepimus assignari.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat' Burdegalie, non' Aug', pontificatus nostri anno primo.

Sub filis sericis crocei rubeique coloris.

Episcopus Coventr' & Lichfeld' collectoribus decimæ adjungitur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, venerabilibus fratribus London' & Lincoln' episcopis, collectoribus decimæ, per nos nuper impositæ in Angl', &c. pro biennium futurum incipiendum in anno Domini MCCCVII salutem & apostolicam benedictionem.

Cum circa ministerium decimæ, per nos nuper impositæ in Angl', &c. pro Terræ Sanctæ negotio, per biennium futurum in anno Domini millesimo tricentesimo septimo, velimus ex causâ diligentiam adhiberi:

Nos de venerabili fratre nostro . . . Coventr' & Lichfeld' episcopo, plenam in Domino fiduciam obtinentes, eum in hujusmodi colligendæ decimæ ministerio vobis duximus adjungendum; sibi dantes per alias nostras literas in mandatis, ut recepto à vobis super præmissis juramento,

juxta formam, quam vobis tradidimus, circa beneficiorum taxationem, & alia, quæ & quotiens pro executione negotii noverit oportuna, diligenter intendat, & sollicitè, cum voluerit, exequatur.

Quocirca fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatinus, circa collectionem eandem, de ipsius consilio procedentes, sibi præstetis hujusmodi juramentum.

Nolumus tamen, quod si ipse adesse noluerit, vel sibi non videbitur opportunum, quod propterea vestra executio, vel ministerium in hac parte aliquatenus retardetur.

Dat' Burdegalie, non' Aug', pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canabeo.

Bulla de decem milibus librarum concessis dominæ Margarete Reginae Angliæ, percipiendis de decimâ infra quinquennium.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimæ in CHRISTO filiæ Margarete, Reginae Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Dum devotionem & constantiâ paritatem, quam ad sacrosanctam Romanam ecclesiam, matrem tuam geris, diligenter advertimus: dumque opera pietatis, quibus circa loca religiosa, & personas ecclesiasticas, & erga CHRISTI pauperes, vacare dinoscis, solerti meditatione pensamus;

dignum conspicimus & congruum arbitramur ut sedes ipsa, quæ te in hujusmodi tuis prælucentibus actibus gratulatur, personam tuam apostolico favore communiat; tibi id præsidium tribuat gratiosè, per quod eandem revereris devotius, atque ad dicta loca & personas accendaris affectius, & præfata opera comodius & libentius, filia carissima, prosequaris.

Cum itque nos nuper, pro Terræ Sanctæ negotio, per biennium, à festo Omnium Sanctorum proximo futuro, in antea numerandum: & demum per aliud biennium subsequens; & tandem per triennium idem

ultimum biennium secururam, in Anglia, Scotia, Hybernia, Wallia, earumque civitatibus & diocesis decimam omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum duxerimus imponendam :

Nos, volentes tibi, ut ab expensarum oneribus supradictis, quæ sustines, releveris, & vaces uberius circa illa, decem milia librarum sterlingorum de prædictâ decimâ tibi gratis concedimus & donamus.

Volumus tamen quod hujusmodi decem mille librarum percipias isto modo ; videlicet, quod ex uno anno dicti primi biennii duo milia librarum tibi dentur : & ex quatuor annis sequentibus, singulis videlicet, singula

duo milia recipias à collectoribus, super hoc deputatis à nobis juxta modum & formam, quam eisdem collectoribus, per alias nostras super hoc, certi tenoris, litteras duximus assignandum.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & donationis infringere, &c.

Dat' Burdegalie, non' Aug', pontificatus nostri anno primo.

Sub filis sericis flavi rubeique coloris.

Bulla quâ episcopus Coventr' & Lichfeld' principalibus collectoribus superadjungitur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri episcopo Coventrien' & Lichfelden', salutem & apostolicam benedictionem.

Cum nos nuper in Anglia, Scotia, Hybernia, Wallia, earumque civitatibus & dioc' pro Terræ Sanctæ negotio, decimam omnium ecclesiasticorum proventuum & reddituum, per biennium, à festo Omnium Sanctorum proximo futuro, in antea numerandum, & demum per aliud biennium subsequens, & tandem per triennium idem ultimum biennium secururam duxerimus imponendam :

Venerabilesque fratres nostros . . . Lincolniæ & Londoniæ episcopos deputaverimus, per nostras distinctas certorum tenorum litteras, collectores ; velimusque circa collectionem ejusdem debitam & exactam diligentiam observari :

Nos, de tuæ circumspectionis industriâ plenam in Domino fiduciam obtinentes, te eisdem collectoribus, in hujusmodi colligendâ decimâ ministerio superadjungimus ;

Fraternitati tuæ per apostolica scripta mandantes, quatinus recepto ab eis super præmissis juramento, juxta formam litteris eisdem insertam, quodque tibi per eos præstari præcipimus, circa beneficiorum taxationem & alia, quæ & quotiens pro executione negotii cognoveris oportuna, cum eisdem collectoribus diligenter intendas, & sollicitè cum volueris, exequaris.

Nolumus tamen, quod si adesse nolueris, vel tibi non videbitur oportunum, quod propterea collectorum ipsorum executio, sed ministerium aliquatenus retardetur. Nostræ tamen intentionis existit, quod quamvis in hujusmodi colligendâ decimæ ministerio te immiserit contigerit cum collectoribus supradictis, ad reddendum tamen computum vel rationem de hujusmodi colligendâ decimâ pro parte, vel toto, nempi tenearis, nec ad id valeas coartari.

Dat' Burdegalie, non' Aug', pontif' nostri anno primo.

Sub filo canab'.

Bulla Clementis V. Papæ, quâ Rex Angliæ à sententiâ excommunicationis, suspensionis, & interdicti, pro perpetratis in guerris, absolvitur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in Christo filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Tua regalis devotio, tuæque constantia fidei inconcussa, quas ad sacrosanctam Romanam ecclesiam, matrem tuam, ut filius benedictionis & gratiæ, hactenus habuisti, habes, & te habere proculdubio credimus in futurum, dignè

merentur, ut illa consequaris ab eâ, quæ regalem honorem amplificent, in tuâ mente salutariè nutriant, & nutrita proficiant ad salutem.

Sanè, fili prædilecte, exhibita nobis tua petitio continebat, quod olim dum contra hostes & rebelles tuos, qui jura tua, tuique regni statum pacificum perturbare nequiter satagebant, per exercitus & alia hostilia, tuam, pro reprimendis eorum presumptionibus, quæ aliâs reprimi non poterant, potentiam exerceres, plures ceciderunt in necem, data fuerunt incendia, commissa sacrilegia, depredationes, & rapinæ etiam in locis religiosis & sacris, quibus obviare aliter nequivisti, per violentiam perpetrata.

Quare humiliter supplicasti, tibi, tuisque adhærentibus in hac parte per sedem apostolicam de salutari remedio provideri.

Nos igitur, qui salutem tuam plenam in Domino desideris affectamus, sperantes quod quicquid deliquisti per illa, suppleas triumphosè in subsidium Terræ Sanctæ, cum per sedem eandem fueris requisitus, pro quâ redimendâ totis visceribus anhelamus, te ab excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiâ, quas propterea incurristi, apostolicâ auctoritate absolvimus, tibi que dampna, fæssiones, vastationes, & detrimenta, quæ propter hoc fuerunt quibuscumque ecclesiis, & locis, ac personis ecclesiasticis illata, vel irrogata, de speciali dono gratiæ remittimus, & donamus.

Ita quod ad illorum emendam, vel satisfactionem aliquam minimè tenearis, nec te aliquatenus remordens conscientia inquietet.

Volumus tamen, quod ad ecclesias & loca potissimè combusta, & diruta supradicta, sicut tuæ videris expedire salutem, quodque tuæ conscientiæ relinquatur, per immunitatum, libertatum, & aliorum donorum concessionem largificam, vel aliâs regiam munificentiam exhibeas liberalem.

Nulli ergo, &c.

Dat' Burdegalie, non' Aug', pontificatus nostri anno primo.

Sub filo canab'.

Instrumentum continens nomina plurimorum nobilium Scotiae, fautorum Roberti de Brus, qui missi sunt ad diversa castra in Angliam.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CES sont les nons de ceux, qui ont este contre le Roi en ceste guerre d'Escoce, meue par Robert de Brus, jadis conte de Carrik, en l'an du regne nostre seignor le Roi xxxiv. Les queux sont venuz a la pees, por ester a droit ; & ordenez est q'il sount enyez en Engleterre, pour demorer en prison es chasteux dessouz nomez, en la manere dessouz escrete.

Alein, qi fu conte de Meneteth, soit livez a monsieur Johan de Hastings, por le mettre en sauve garde en Engleterre, ou a Bergeveny, ou ailleurs ; issint q'il respaigne de son corps, & q'il li truesse sa sustenance mesnement.

Item, l'enfant, qi est heir de Mar, soit envez a Bristend, & illueques demoege en garde, en chaste de meisme le lieu ; isint, totes voies, q'il puisse aler, en dit chaste, en gardyn, & ailleurs denz le clos ; & que le conestable assigne acun fiable homme & suffisant, qi entende a la garde de li : & qi le conestable de meisme le chaste soit chargez de la garde du dit enfant, si q'il ne puisse eschaper en nule manere ; mais q'il soit hors de fers, tant come il est di si tendre age.

Monsieur Patrick de Graham, Wauter de Russhi, & Richard de Nientrobre, vadletz, soient envez, par bon conduyt, a Londres, & livez au conestable de la Tour illueques : & q'il les face garder en fers, en bon & seur lieu, denz meisme la Tour, si sauvement, & si seurement, come le conestable vouldra respondre de eux, corps pour corps ; & q'il lor face trover lor sustenance mesnement.

Huge Lovel & William de Morve, de Sanford, chevaliers, soient envez, par bon conduyt, jusques a Windesore, & livez au conestable du chaste illueques : & q'il les face garder, en fers, en bon & seur lieu, denz meisme le chaste, si sauvement, & si seurement, come le conestable vouldra respondre de eux, corps por corps ; & q'il lor face trover lor sustenance mesnement.

Monsieur Wauter de Morve soit livez a monser Robert le fuiz Paegn, por le mesner, ou enveer au chaste de Coff, & metre illueques, en acun seur lieu denz meisme le chaste : & q'il le baillie a tieux, qui le gardent illueques, si bien & si seurement, come il vouldra respondre de li, corps por corps ; & q'il li face trover sa sustenance mesnement.

Fait a remembrer des terres monsieur Gilbert de la Haye, pour monsieur Huge le Despenser.

Fait a remembrer, qi si tost, come monsieur Johan de Vaus, & monsieur Alixandre de Seton, serront retornez du voiage, ou il sont alez ovesque monsieur Johan de Moubray, vers les Isles, monsieur Aymer face seisir, en la meyn nostre seigneur le Roi le chaste de Drillon, & soit bien garniz & livez au frere monsieur Johan de Kyngeston, pour garder tant que le Roi en eit autre chose ordenee ; & totes les terres, & touz les senement, appartenantz au dit chaste, & touz les biens & chasteux, qui serront trevez en dit chaste ; & les terres & tenementz avantditz, qi soient a meisme celi Johan, face ausint le dit monsieur Aymer meynenant seysir en la meyn le Roi, & sauvement garder, tant que le Roi en eit autre chose ordenee ; & les terres, & les tenementz, & biens, & chasteux de meisme

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

cœli Alexandre, soient seisis en la meyn le Roi, & sauvement gardez; & les corps des ditz, monsieur Johan, & monsieur Alexandre, face le dit monsieur Aymer prendre & enuever au Roi.

Item David, filz & heir de celi qui fu . . . conte de Asceles; soit receu, & enueve au Roi, pour demorer en prison, a la volente le Roi, s'il se vuelle rendre en tieu manere: & que, del heure qu'il serra venuz au Roi, soit liverez au . . . conte de Gloucestre pour le faire garder sauvement en Engleterre, & quil li face trouver mesne sustenance.

Fait a remembrer, qi, quant la femme le conte de Carrik sera venue au Roi, ele soit enueve a Brustewik, & que ele eit tieu mesnee, & sa sustenance ordenee en la manere desouz escrite; cest asavoir;

Que ele eit deux femmes du pays, ovesque li; cest asaver, une damoisele & une femme por sa chambre, qi soient bien d'age, & nyent gaves, & qi eles soient, de bon & meur port; les queles soient entendantz, a li por li servir:

Et deux vadletz, qi soient ausint bien d'age, & avisez: de queux l'un soit un des vadletz le conte de Ulvestier, c'est asaver Johan de Benteley, ou autre qil mettra en lieu de li: & l'autre acun du pays qi soit por trancher devant li:

Et ausant eit ele un garzon a pee, por demorer en sa chambre, tiel qi soit sobre, & ne une riotous, por son lit faire, & por autres choses que covendront por sa chambre:

Et, estre ce, ordenez est queele eit un vadlet de mestier, que soit de bon port, & avisez, por port ses cleifs, por panetrie, & botellerie, & un cu:

Et ele deit ausint aver trois leveriers, por aver son deduyt en la garrene illueques, & en les parcs, quant ele voudra:

Et que ele eit de la veneison, & du peisson es pescheries, selenc ce que mester li sera:

Et que ele gisse en la plus bele maison du manoir a sa volente:

Et, que ele voit guyer es parcs, r'allois entor le manoir, a sa volente.

Et mandez soit, par lettres du prive seal le Roi, a Richard Oysel-seneschal de Holderness, qil face trouver a la dite dame, por soi, & por sa dite mesnee, & por les autres choses, ce que mestier lor sera, en convenable manere selenc l'ordeneement desusdit.

Ordenez est & mandez, par lettres du prive seal, au chamberlent d'Escoce, ou a son lieutenant, a Berewik sur Twed, que en une des turelles, dedenz le chastel de meisme le lieu, en lieu qil veist que a ce feust plus covenable, feist faire une kage de fort latiz, de fuist & barrez, & bien efforcez de ferrement; en la quele il feist mettre la contesse de Baghaun:

Et qil la feist si bien, & si seurement garder en meisme le kage, que ele ne puist issir en nule manere:

Et qil feist assigner une femme, ou deux, de la dite ville de Berewik, Englesche, que ne soit, ou ne soient en nule suspezon; que entende, ou entendent por servir la dite contesse, de manger, & de beivre, & d'autres choses, qi a li afferont, en tieu demoere:

Et qil la face si bien & si estroitement garder en la kage, que ele ne parle ad-nulli, ne que home ne femme, qi soit de la nation d'Escoce, ne nul autre, ne paroge ad li, fors tant soulement la femme, ou les femmes que li serra, en seront assignees, & ceux qi auront la garde de li:

Et que la kage soit ensi faite, que la contesse y eit esement de chambre cortoise; mais que ce soit si bien, & si feurement ordenez, que paril ne aviegne en droit de la garde, de la dite contesse:

Et que celi, qi aura la garde de li, en soit chargez de respourdre, corps pour corps, & qil eit alloance des custages.

En meisme la manere ordenez est, que Marie, suer a Robert de Brus, jadis conte de Carrik, soit enueve a Rokesburgh, por garder illueques, en chastel, en un kage.

Item, Margerie, la fille Robert de Brus, soit liveree a monsieur Henri de Percy, por la mettre en Engleterre, en sauve garde; & ausint Cristinee, la soer le dit Robert, qi feut la femme Custefe de Seten, por estre mise en garde en Engleterre, en meisme la manere.

Alein, qi feut conte de Meneteth, soit liverez a monsieur Johan de Hastings, por le mettre en sauve garde en Engleterre, &c.

Fait a remembrer que le conte de Strathern, quant il sera venuz au Roi, soit enueve a Rouecestre, por le garder en la Tour illueques.

Johan conte d'Ascelles mesnez a Lond' per monsieur Hige le Despenser. Margiree, fille au conte de Carrik, liveree a monsieur H. de Percy.

Gaul' de Morreue chevalier, soit enuevee a Wyndesore, par le conte de Nicol'.

Hige Lovel chevalier, soit enuevee a Glocestre, par monsieur Johan Lovel.

Guilliam Lovell . . . frere du dit Hige soit enuevee a Nottingham, par Wauter de Bedewynde.

William de Morreue de Sanford chevalier, soit enuevee a Corf, par monsieur Guilliam de Montagu.

La femme monsieur William Wysman, soit enuevee a Rokesborgh por garder y en chastel, & soit liveree a monsieur R. de Manlay visc' de Rokesborgh.

Monsieur Thom' Randolf, soit liverez au conte de Nicole, por respourdre de son cors garder illueques en chastel.

Le fuiz monsieur Simon Fraser, le quel monsieur David de Bregghyn prist, soit liverez a monsieur Johan de Segrave, ou a monsieur Aymer de Valence; issint qil face garder a son perill, cor ce que les terres monsieur Simon li sont donees.

Patrick de Graham chevalier d'Escoce, est enuevee a l'evesque de Cestre, &c. per vi. homes a cheval; si qil le mette en sauve garde, en aucun chastel en Engleterre.

Nomina eorum qui fecerunt homagium Regi Angliæ, anno tricesimo quarto regni sui:

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

DOMINA Isabella, uxor domini Edmundi de Hastings, pro terris in com' de Strivelyn & de Forfar.
Ace de Kyros, pro' terris in com' de Perth.
Willielmus le Flemengs, pro' terris in com' de Edeneb'.
Radulphus de Dundee miles, pro' terris in com' de Perth.
Willielmus de Ramsey miles, pro' terris in com' de Berewyk & Eden'.
Patricius de Sancto Michaeli miles, pro' terris in com' de Aberden'.
Alanus de Moravia, pro' terris in com' de Foreys & de Fyf.
Willielmus de Chartres, pro' terris in com' de Rokesburgh & de Bauf.
Almaricus de Hauden, pro' terris in com' de Rokesborgh & de Pebles.
Walterus de Bikerton, pro' terris in com' de Fyff.
Duncanus Scotus, pro' terris in com' de Forfar.
Umfridus de Midelton, pro' terris in com' de Kyncardyn.
Hugo de Neuton, pro' terris in com' de Hadinton.
Willielmus de Malevill, pro' terris in com' de Pebbles.
Duncanus de Bredenath, pro' terris in com' de Fyf.
Johannes filius Duncani, pro' terris in com' de Invervorn.
Johannes de Becerwell, pro' terris in com' de Perth.
Martinus de Adbretiban, pro' terris in com' de Perth.

Malmory Mak Laweman . . . de Ergard.
Johannes de Cranmond, pro' terris in com' de Eden'.
Johannes de Aghelek, pro' terris in com' de Anegos.
Dominus Hugo de Penicok, pro' terris in com' de Edeneb'.
Rogerus de Almer, pro' terris in com' de Selkirk.
Ricardus de Kynard, pro' terris in com' de Fif.
Henricus de Brade, pro' terris in com' de Edenburg.
Domina Alic' que fuit uxor Thomæ de Soules.
Margareta de Blare, uxor Adæ de Blund, pro' terris in com' de Forfare & de Strivelyn.
Elena de Garentelegh, pro' terris in com' de Lanark.
Thomas de Macolon, } in com' de Edenburgh.
Ade de Dalmahoy, }
Johannes de Hauden, pro' terris in com' de Strivelyn.
Henricus Scot' pro' terris in com' de Fyf.
Ricardus de Herth, pro' terris in com' de Eden' & de Fyf.
Pierres de Pontkyn.
Robertus de Wodefod, pro' terris in com' de Rok.
Philippus de Lindeseye.
Johannes de Voys.
Ham' de Troup.
Nicholaus de Deanoven, pro' terris in com' de Forfar.
Gilbertus de Thornton, pro' terris in com' de Kincardyn.

De ordinatione pacis terræ Scotiæ publicandæ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 4. d.
in Furr. Lond.

PUR la pees de la terre d'Escoce mieux asseurer & garder, acorde est par le Roi & soun conseil, que le gardein face faire crier, par toutes les citez, burgs, villes marchandes, & par tout ou il verra que seit affaire, & ausi le facent faire les justices errauntez en leur cires, que toutz ceux que ount este contre le Roy en ceste guerre, & que ne sount point uncore venuz a sa pees, & autres que ount fait, ou que frount felonies, ou autres mesfets contre la pees le Rey, par quei il devient perdre vie ou membre, soient pris, queu part

quil soient trovetz, par les gentz des paiis ou il serrount conversauntz, repiraunts ou demorauntz, si prendre les purrount; & si ce nouz, que eux maintenant liegent sus eux hu & cri a corn & a bouche, & les pursuent le plus forciblement quil purrount de vile en vile, de paiis en paiis, & de countee en countee, tanoque eux se rendent a la pees le Rei de ester a dreit, ou taunt quil soient pris viifs ou morts:

Et ceux que nel frount en la fourme desusdite & de ce soient atteiptz, perdent toutz hur chateux, & lor corps seint pris, a demorer en prisoun a la volente le Rey:

E pur ce qe tieux mesfesours ne purrount gueres durer sauntz estre reiteitz des gentz des pais; acorde est qe le gardein face enquerre des recettours de tieu manere des gentz; & de ceux qe de ce serrount atteintz, face faire juise sicome il appent.

Acorde est engement par le Rey & soun conseil, qe toutz ceux qe furent a la mort monsieur Johan Comyn, seient trieues & peaduz; e toutz ceux qe conseil ou assent donerent, & ceux q'apres le fait les recetterent de lur bon gre, sachautz la dite felonie estre faite, eient meisme, le jugement.

E qe toutz ceux qe sount pris, ou qe serrount pris, a force en ceste guerre d'Escoce contre le Rey, seient penduz, en les testes coupez; e leur recettours eient meisme le jugement.

E qe toutz ceux qe ont este contre le Rey en meisme la guerre en nul temps auxi bien devant la bataille de Metfeu, come en la bataille ou apres, & que se sount fenduz de ester a dreit, ceux qe sount notoirs &

perillous, seient mis & tenuz en prisoun, es lieux ou le Rey ordenera, de la quen prisoun nul ne seit delivers, tancqe le Rey en eit ordene sa volente.

E ceux qe de leur bone volente se denerent a la partie Robert de Brens, & ceux qe furent eidantz, conseilaintz, procurauntz, ou preschauntz le poeple d'Escoce de lever contre le Rey, & de ce seint atteintz, le quel quil seient, clerks ou autres, seient pris & detennz en prisoun tancqe le Rey en ordene sa volente.

E acorde est qe la povere commune d'Escoce, qe par force leverent contre le Rey en ceste guerre, passent par raunsoun, selonc ce qe le gardeyn terra qe seit affaire, & selonc ce qe leur trespas demande.

E pur ce qe le Rey voet, qe ces choses seient le plus auctorizetz, & le plus fermement tenuz & gardetz; a ceste ordenaunce ad fait mettre soun seal d'Escoce.

De conducendo episcopos Sancti Andree, Glasguen', & abbatem de Scone prisonarios in Angliam.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

ORDENEZ est qe les évesques de Seint Andree & de Glasgu, & l'abbe de Scone soient liverez, par le visconte de Northumbre, a monsieur Guillam de Ritbre, principalement évesques ses gentz, & a dys autres homes a cheval, & a quarante homes de pee du conte de Northumbre:

Les queux recevront les ditz évesques & abbe par endenture, a la quele le dit Guilliam & les autres homes a cheval metront lor seaux, & se chargeront a respondre de meismes les évesques & abbe corps pour corps:

Et por les mener sauvement & seurement de Noef Chastel sur Tyne, tant qe au chastel de Nottingham; & en meisme le chastel soient liveres au conestable, & gardez severalment, chescun par li, tant qe évesque de Cestre y viegne, por ordener coment il soient menez as chasteux, ou le Roi ad ordenez q'il demergerent.

Et le dit Guilliam, principal gardein, ensemblement oue un clerk, qui ira évesques eux, por surveer qe le conduyt soit touz jours seur, & qe les ditz évesques & abbe soient bien gardez & veilles de jours & de nuytz, demorant en dit chastel de Nottingham, sur la garde des ditz évesques; de Seint Andree & de Glasgu, & du dit abbe, tant qe l'evesque de Cestre y soit venuz, & eit ordenez de les enveer as chasteux ou il demorront, si come est avandit.

Et totes ces gentz, ove les ditz prisons, doyvent mener de Noef Chastel

sur Tyne, icest Joedy lendemeyn de seint Laurencz, en alant vers Nottingham par les jornees desouz escrites.

Et le dit Guilliam doit aver lettres overtes du prive seal, escrites as viscontes, & a touz autres ministres, & foiaux le Roi, pour estre entendantz, eidantz, & obessanz a li, a crestre lor conduyt, selonc ce q'il lor fera saver.

Et seront lettres faites a chescun conestables des chasteux, ou les ditz prisons serron herbergez, q'il-reteynent denz les chasteux meismes les prisons, & les facent garder, selonc ce qe le dit William ordenera.

Et doyvent les ditz prisons estre si menez & gardez par voies, qe nul ne parouge a autre, de jour, ne de nuytz; ne qenal ne parouge a eux, forsque seulement lor gardeyns.

Ces sont les jornees, q' les ditz prisons tendront; cest asaver, Le Joedy, lendemeyn de Seint Laurencz, de Noef Chastel sur Tyne, tant qe au chastel de Duresme:

Et le Vendredy de Duresme, tant qe a Northalverton:

Et le Samady de Northalverton, tant qe au chastel de Knaresburgh:

Et le Dymenche, de Knaresburgh, tant qe au chastel de Pontfreint:

Et le Lundey, de Pontfreint, tant qe au chastel de Tykehull:

Et le Merday de Tykehull, tant qe au chastel de Neuwerk:

Et le Mesquerdy de Neuwerk, tant qe au chastel de Nottingham.

Episcopi S. Andree & Glasguen' salvò & securè in compedibus ferreis, à vicecomite Suthi' custodiuntur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Suthi', salutem. Quia inimicum, rebellem, & proditorem nostrum Willielmum episcopum Sancti Andree, mittimus ad castrum nostrum Wynton', carcerali custodie mancipandum, exigente hoc multiplici culpa sua; tibi precipimus, quod dictum episcopum in tuam custodiã recipias, & corpus ejus, infra turrim dicti castri, in loco tutiori & fortiori ejusdem turris includas, & salvò ac securè in compedibus ferreis custodias, sub forisfacturã vite & membrorum, ac omnium terrarum & tenementorum, bonorum & catallorum tuorum, que ex nunc forisfacta censemus, si de custodia hujusmodi aliquod periculum imineat in futurum:

Provisò, quod locus predictus intus & exterius taliter muniatur & firmetur, quod de custodia ipsius inclusi nullum timeatur periculum; quodque ad accedendum ad ipsum, seu videndum, vel eciã ad alloquendum, nemini possit patere aditus vel facultas; set nec ipse episcopus quemquam videat, seu eciã alloquatur, preter illos quos ad deserviendum ei necessarios tuo periculo deputabis, & quos per singulos menses mutare; & alios subrogare poteris ad cautelam, si pro securitate tuã id videris expedire, ut cujuslibet conspirationis & collusionis suspicio evidetur. Et ut custodia ejus securior habeatur, omnes aditus & porte turris predictæ serruris firmentur, & pons versatilis levetur continuè, & claudatur: ad quam custodiã fideles & bonos assignabis sub fidejussoriã cautione, custodes, pro quibus tu ipse nobis volueris, sub p̄notatis penã & periculo respondere:

Ad hec quia complicem suum consimili, vel forte majori infamiã maculatum, Robertum, scilicet, episcopum Glasguen', fidelitatem suam erga

nos & coronam nostram, frequenter & tenerè violantem, mittimus ad castrum nostrum Porcest', incarcerandum ibidem; tibi precipimus, ut posito prius in tuto in turri Wynton' p̄fato episcopo Sancti Andree modo & formã p̄expressis, dictum episcopum Glasguen', in propriã personã tuã, ducas salvò & securè usque Porcest', & juxta tuam & custodis nostri castri predicti circumspectionem industrem, ipsum episcopum in tutiori & fortiori loco castri predicti, in compedibus ferreis, includas; locum insuper predictum muniri & firmari vestro & ipsius custodis castri predicti periculo facias, modo quo superius exprimitur de episcopo Sancti Andree, seu eciã meliori; quia tam te, quam predictum custodem castri nostri predicti, de custodia ipsius episcopi, volumus equanimiter onerari: & ut fortis & firmus custodiantur, volumus & mandamus, ut adjungas tibi, & custodi nostro castri predicti, aliquos homines fideles & idoneos, terras tenentes de visneto castri predicti, vel loco viciniari, quos ad hoc sufficientes videris, qui dictam custodiã, unã vobiscum recipiant & habeant, sub penis & periculis p̄notatis.

De sustentatione verò dictorum episcoporum, famulancium eis & custodum suorum, quam per te exhiberi volumus, secundum indenturam, quam tibi mittimus, presentibus interclusam, cujus altera pars remanet penes thesaurarium nostrum, allocationem debitam tibi habere faciemus: qualiter autem & quam provisò & securè ordenaveris de custodia predicta, & quot, & quos, terras tenentes, tibi & dicto custodi castri de Porcest' adjunxeris ad eandem, dicto thesaurario nostro; sub tuo & illorum sigillis, qui unã tecum onus subibunt custodie memorate, significes sine morã.

T. R. apud Dunelm', vii. die Augusti.

Abbas de Scone in castro de Mere in compedibus ferreis includitur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Claus. 34 Edw. I.
m. 6.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Wyltes', salutem. Quia inimicum, rebellem, & proditorem nostrum, abbatem de Scone mittimus ad castrum de Mere, incarcerandum ibidem, exigente hoc multiplici culpa sua.

Tibi precipimus quod, receptis p̄sentibus, usque Wynton' in propriã personã tuã festinanter accedas, ac dictum abbatem à vicecomite nostro Levecestrie, per quem ipsum abbatem illic mittimus, recipias, & salvò ac securè ducas usque ad castrum predictum de Mere:

Et juxta tuam, & Ricardi Chielden, custodis castri predicti, circum-

sp̄ctionem industrem, ipsum abbatem in tutiori & fortiori loco castri predicti, in compedibus ferreis includas, &c. ut supra.

Teste Rege, ut supra.

Et memorandum quod brevia predicta facta fuerunt apud Nottingham, per dominum W. Coventr' & Lychf' episcopum, thesaurarium Regis; & sub sigillo suo missa domino cancellario usque ad abbatiam Sancti Jacobi Northamp', sub magno sigillo in formã predictã consignandã.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

De expensis pro episcopo Sancti Andreae, incarcerato in turri castri Winton', & famulis suis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 6. d.
in Turri. Lond.

MEMORANDUM quod vicecomes Suthamptoniæ, cui Willielmus episcopus sancti Andreae, domini Regis proditor, liberatur, in turri castri Wyntonie, salvò & securè custodiendus, secundum quod per breve Regis ei expressis est injunctum, faciat ministrare dicto episcopo incarcerato expensas suas in hunc modum; videlicet, Eidem episcopo, ad expensas suas proprias, singulis diebus, sex denarios:
Et pro uno valletto, deserviente ei, per diem tres denarios:
Et pro uno garcione, similiter deserviente ei, per diem unum denarium, & unum obolum:

Et pro uno capellano, celebraturo sibi missam, singulis diebus unum denarium, & unum obolum per diem:

Qui quidem capellanus, valletus, & garcio, tales eligantur, & tam fideles, de quibus nullum timeatur periculum, & pro quibus dictus vicecomes suo periculo voluerit respondere.

De aliis autem custodibus, qui necessarii videbuntur pro custodiâ episcopi prædicti, disponet dictus vicecomes, prout sibi, pro securitate suâ, melius videbit expedire.

De expensis pro episcopo Glasgwen' in castro Porcestriæ incarcerato.

A. D. 1306.—An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I. m. 6. d.
in Turri. Lond.

ITEM idem vicecomes, cui Robertus episcopus Glasguensis, similiter liberatur, ad incarcerandum in castro Porcestriæ, similes custodes ac ministros deputabit eidem, ac sibi sumptis & expensas ministrabit ibidem, prout pro episcopo Sancti Andreae superius est expressum.
Et de sumptibus, quos idem vicecomes apposuerit, tam circa dictos episcopos, & eis deservituros, quam circa alios custus, quos rationabiliter fecerit in stipendiis custodam prædictorum, sibi per præsentem indenturam, cujus altera pars remanet penes thesaurarium de seaccario, allocatio justa fiet.

Ad Papam, de castro & castellaniâ de Milhano, Amaneno de Lebreto concessis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turri. Lond.

PAPÆ Rex, &c. devota pedum oscula beatorum. Fœcundæ dilectionis integritas, quam ad nos magnâ experientiâ vos habere, & habuisse probavimus à jam diu, nos allicit & inducit ut in hiis, quæ vestri & vestrorum commodi & honoris respiciunt incrementa, vestris beneplacitis favorabiliter annuamus.
Sanè requisitionem, quam nuper, per vestræ sanctitatis litteras, pro dilecto & fidei nostro Amaneno de Lebreto, nobis fecistis de castro & castellaniâ de Milhano, eidem Amaneno concedendis, quatenus potuimus, curavimus adimplere.
Ac super hoc cartas & litteras nostras, ac Edwardi principis Walliæ,

fili nostri karissimi, inde confectas, per magistrum Petrum dū Lak clericum vestrum, qui erga nos prosecutus est negotium antedictum, vestræ beatitudini destinamus; prout idem clericus vester vobis ostendere poterit & referre.

Cæterum nos, consortem nostram, ac liberos nostros, paternitati vestræ specialiter commendamus, ac etiam sanctissimæ voluntati vestræ submitimus humiliter & devotè.

Conservet, &c.
Dat' apud Corbrigg', xiv. die Augusti.

Per breve de privato sigillo.

Reginaldus le Lumbard ad Sanctum Jacobum mittitur, pro oblationibus Regis ibidem faciendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 5. d.
in Turri. Lond.

MAGNIFICO principi, domino DEI gratiâ, Castelle, Legionis, Toleti, Galicie, Sibille, Cordubie, Murcie, Gehenne atque Algarbie, Regi, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & prosperos ad vota successus.
Cum ratione infirmitatis, quâ per aliqua tempora fuimus fatigati, & undè jam reconvaluimus, Domino largiente, dilectum valetum nostrum Reginaldum le Lumbard, presencium portitorum, mittamus ad sanctum Jacobum pro oblationibus nostris ibidem faciendis, prout sibi ex parte nostrâ plenius est injunctum;

Magnificenciam vestram attentè rogamus, quatinus dictum valetum nostrum nostri contemplacione recommendatum habentes, ut oblationes nostre predictæ benè fiant, consilium velitis apponere oportunum; ac etiam valletto nostro salvum & securum conductum infra potestatem vestram habere faciatis.

Ceterum certitudinem statûs vestri, de quo nova semper audire prospera desiderabiliter affectamus, nobis litteratoriè per dictum valletum nostrum significare velitis.

Dat' apud Thirlewallè, xx. die Septembris.

Bulla Clementis V. Papæ, de nuncios suos non molestando.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scap.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Clarè patere consuevit operibus, nosque sine ullâ dubitatione tenemus, quod eximie devotionis ad eum & apostolicam sedem claritæ præfulgidus, ecclesiæ Romanæ commoditates, & necessitates prudenter advertens, suis profectibus desideranter intendis, & studio sollicitudinis operosæ, ac intento prosequeris animo, quæ apostolicæ sedi placitura, & profutura cognoscis:
Prudentiâ regiâ, præsertim in regno tuo, diligenter evitans, quæ ipsis ecclesiæ, ac sedi ad displicentiam, vel dispendium redundarent.
Profectò magnificenciam tuam apostolicis litteris aliàs rogasse meminimus, ut dilectis filiis magistris, Guilielmo Testa archidiacono Aranan' in ecclesiâ Convenarum, & Guilielmo Geraldî, canonico Rothomagen' capellani, & nuntiis nostris in Angliâ, quos ad partes illas pro certis nostris, & dicte sedis negotiis duximus destinandos, cum opus esset, regio favore dirigeres, & foveres, ad ipsa negotia prosperè prosequendâ; super quo te promptum & benevolum, liberalitate regiâ obtulisti.

Verum cum, sicut nuper ex ipsorum nuntiorum insinuatione percepimus, officiales, vel gentes, regi, eosdem nuncios in exequendis aliquibus, quæ ipsis fuere commissa, & præsertim in pereipiendis fructibus prioratûs de Mortona, prope London' nunc vacantis, præter tuam, ut creditur, conscientiam, impediunt & perturbent, pro eorum libito voluntatis:

Celsitudinem regiâ iteratò rogamus & hortamur attentè, quatinus efficaciter provideas, & liberaliter facias, ut impedimenta tollantur hujusmodi, & talia vel similia de cætero non contingant;

Favorem regiâ exhibendo prælibatis nuntiis, & habendo eos in hiis, & in aliis per te, ac tuos, cum opus fuerit, & ad te, ac ipsos recursum habuerint, taliter commendatos; quod spes, de tuis obtenta virtutibus, continuatè operum perceptione concreseat, nosque magnificenciam tuam dignis in Domino laudibus commendemus.

Dat' Burdegalis, vi. kal' Septembr', pontificatûs nostri anno primo.

Sub filo canab'.

Cardinali Sancti Priscæ, Romanæ ecclesiæ vicecancellario, super petitis negatis, excusatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turri. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino P. DEI gratiâ, tituli sanctæ Priscæ, presbitero cardinali, & Sanctæ Romanæ ecclesiæ vicecancellario, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Turbari non debet animus requirentis, si quandoque sua desideria, certis ex causis, optato non possint effectui mancipari.

Sanè litteras vestras, nobis pro Guilielmo de Soe consanguineo vestro directas, recepimus; continentes ut eidem Guilielmo, loco ballivæ suæ de Olerone quam tenet ex commissione nostrâ, ballivam de Born' & de Miniam, & de Herbefaver, in ducatu prædicto, quam Vitalis de Bran habet ex concessione nostrâ, concedere curaremus, tenendam eidem Guilielmo sub certis modis & formis, contentis in vestris litteris supradictis.

Verum, quia ducatum prædictum, cum iuribus & pertinentiis suis qui-

banque, nichil nobis indè retento, Edwardo primogenito nostro, prius litteræ vestræ predictæ nobis fuissent porrectæ, dederamus & miseramus, ut vestram paternitatem non credimus jam latere (per quod donandi, alienandi quicquam, seu permutandi, de dicto ducatu, nobis actas penitus est sublata) dictam requisitionem vestram in hac parte, quod valde nobis displicet, ex causis prævis non possumus adimplere: per quo nos velit vestra paternitas habere quæsumus, propensius assatos.

Ad hæc, de vestri maturitate consilii, in negotiis nostris, ex vestra gratâ benivolentiâ, nobis semper impensè, vobis gratiarum uberes referimus actiones: nosque exindè reputamus vobis plurimum obligatos; amicitiam vestram affectuosè rogantes, quatinus benivolentiam illam erga nos, in agendis nostris, continuare velit jugiter in futurum.

Dat' apud Neubourgh', in Tyndale, xxviii. die Augusti.

Per breve de privato sigillo.

Terræ & redditus Thomæ & Edmundo, filiis Regis & Margaretæ Reginae suæ assignantur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 10.
in Turr. Lond.

EDWARD, &c. et ducs d'Aquitaine, a touz ceus qui cestes presentes lettres orront ou verront, salut.
Cum, avant le hure qe, par l'autorite & la vertu de la pronounciation, faite par le seint pere Boniface, dunc Pape de Rome, pur ben de pees & acord, entre le noble prince Phelip l'loi de France e nous, sur des descordz, guerres, e contenks, meux entre le dit Roi e nous, eussoms espose nostre chere compaigne, Margarete Roine d'Engleterre, soer le dit Roi de France:

Eussoms fermement promis & obligez nous, e noz heirs, par nos lettres patentes, de doner, enheriter, & assigner a les enfanz madles qui DIEUS enverroit entre nous, dis mile marches de terre e de rente, en nostre roiaume d'Engleterre, en lieux convenables & suffisantz; sicome en nos dites lettres, de ceo faitz, plus pleinement est contenu:

Et Dieus nous eit ervoie puis, entre nous & nostre dite compaigne, nos trescher fuiz Thomas & Edmon, as queus nous ne avoms uncore de rien parveu, siem nous sumes tenuz:

Nous, eiauntz regard a lour estat, avoms, par certienes reons, la dite somme encruewe, & grantoms, promettons, & fermement obligeoms nous, & Edward, nostre trescher fuiz & heir, sur nostre beneiceon, de doner, enheriter, & assigner, dedenz les deus anz prochains suantz apres la date de cestes lettres; cest assavoir:

A nostre dit fuiz Thomas dis mile marcheas de terre & de rente:
Et a nostre dit fuiz Edmon, sept mile marcheas de terre & de rente:
En lieux convenables & suffisantz, denz nostre dit roiaume, sanz nul delai; issint que ens eient en encores, outre nostre primere promesse & don, sept mile marcheas de terre e de rente, en la forme susdite; cest assavoir:

Que nous durroms, enheriteroms, & assigneroms a nostre dit fuiz Thomas, touz les chasteux, burgs, villis, honurs, manoirs, terres, rentes, & franchises, ove totes leur appartenances, en Engleterre, Hirlaund, & Gales, les queus nostre feaf & leal Roger Bigod, count de Norff & mareschal d'Engleterre, n'algeires granta, rendi, relessa, & quite clama, par sa chartre a nous, & a nos heirs, a touz jours: & les queus nous li avoms rebaillez a tenir a li, & a les heirs issantz de son cors, sicome nos lettres de ceo faites plus pleinement tesmoignent:

A aver & tenir les avantdiz chasteux, burgs, villes, honours, manoirs, terres, rentes, & franchises, ove fidz de chevalers, avoensons d'esglises, & totes les autres appartenances, de nous, & de nos heirs, a nostre dit fuiz Thomas, & a les heirs issantz de son cors, apres la morte le dit counte (s'il moerge sanz heir de sei) ausi enterement & fraunchement, come le dit counte les tint le jour q'il les nous rendi, & que nous les rebaillass a tenir en la forme susdite;

En la value de sis mile marcheas de terre & de rente, en partie de la dite somme de dis mile marcheas de terre & de rente & les quatre mile marcheas de terre & de rente demorantz de mesme la somme en terres & rentes, ausiben en contees; come en autres terres & rentes, que maintenant sont, ou devendront en nostre main, par eschiete, purchaz ou en autre manere, en nostre dit roiaume en lieux convenables & suffisantz; a aver & tenir a nostre dit fuiz Thomas & as heirs issantz de son cors sicome il est avantdit.

Et a nostre dit fuiz Edmon les avantdiz sept mile marcheas de terre & de rente, en le remenant des susdites terres & rentes, demorantz en nostre main en la forme susdite, ausi been en contees; come en autres terres & rentes, en lieux convenables & suffisantz, denz nostre roiaume susdit, denz mesme le tens, sanz nul delai: a avoir, & tenir de nous, & de nos heirs, a nostre dit fuiz Edmon, & as heirs de son cors issantz, fraunchement, quitement, ben, & en pees, a touz jours.

En tesmoignance de queu chose nous leur avoms fet fese cestes nos lettres overtes, seles de nostre seel.

Don' a Neubourgh en Tyndale, le trentisme primer jour de Aust, l'an de nostre regne trentisme quart.

A ces tesmoignes,

Monsire Robert de la Warde seneschal de nostre hostel,
Monsire Johan de Sulle nostre chamberleyn,
Monsire Johan Hastang seneschal del' hostel nostre dite compaigne,
Monsire Robert de Burges,
Monsire Robert de Haustedede,
Monsire Johan de Douwedale,
Monsire Phelipe de Vernay, & autres.

De dote quindecim mill' marc' pro Alianora, filia Regis & Margaretæ Reginae.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34 Edw. I.
m. 10.
in Turr. Lond.

LE Roi a touz ceus, qi cestes presentes lettres orront ou verront, salut.
Sachez nous estre tenu a nostre chere file Alianore en dis mile marz d'esterlinges, queus nous li avoms done a son mariage, & cinq mile marz pur son atir;
A paier nostre file susdite denz sept anz, prochainement avenir apres la date de cestes lettres, & a trover a nostre dite fille sa sustenance honorable & suffisante, en totes choses,

come son estat le demande, tant q'ele seit marie, & son estat en apres convenablement ordine come a lui afferra.

Et, a toutes les choses susdites fermement, ben, loiaument, e enterement, sanz nule defaute, garder, tenir, & accomplir, obligeoms nous, & Edward nostre cher fuiz & heir, sur nostre beneiceon, & nos excoeurs, par la tenur de cestes nos lettres patentes, seles de nostre seel.

Don' a Neubourgh en Tyndale, le xxxi. jour d'Aust, l'an de nostre regne trentisme quart.

Ad Thomam Jorz cardinalem Anglicum.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

VENERABILI in Christo, patri domino T. Dei gratiâ, sanctæ Sabinae presbitero cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Quod de cœtitudine statûs vestri, & de hiis quæ in curiâ domini Papæ aguntur sæpe vestris litteris efficit nos relectos, vobis assurgimus ad gratiarum multiples actiones;
Rogantes quatinus amicitie vestræ diligentiam (quam studiosis affectibus ad explenda vota nostra hæcenus impendistis) ad puncta nos in dictâ curiâ contingentiâ, velit continuous favoribus adaugere:

Et de statu dicti domini Papæ, vestroque, & aliorum amicorum nostrorum inibi existentium; ac etiam de novis, si qua in dictâ curiâ emergere contigerit, crebris litterarum vestrarum visitationibus consolari.

De negotio autem Cantuariensem archiepiscopum contingente, de quo vobis pluries scripsimus, cordi, sicut de vobis confidimus, habebitis.

In longevâ dierum gratitudine vos conservet Altissimus prosperos & jocundos.

Dat' apud Bradeleye in marchiâ Scotiæ, vi. die Septembris.

Littera Regis ad Reymundum del Got cardinalem, Papæ nepotem.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

REX domino R. Dei gratiâ, tituli sanctæ Mariæ Novæ, diacone cardinali, &c. ut supra.
Referunt nobis nunciis nostri, quos ad sedem apostolicam destinamus, quod nedom ipsos, set etiam quæcumque nos contingunt gratiosis amplexibus collocatis: & ad nostra negotia apud sedem eandem expedienda non omittitis vestram sollicitudinem excitare, ac etiam ipsos nuncios specialiter honorare:

Super quibus ad grates vobis assurgimus speciales, confidenter rogantes quatinus inchoatam vestri subsidii promptitudinem, de bono semper in melius, circa expeditionem negotiorum nostrorum erga dominum, summu Pontificem patrum vestrum, velit continuous favoribus adaugere; ac etiam de sospitate ejusdem domini atque vestrâ, crebræ nunciacionis pabulo confortare.

In longeva, &c. ut supra.

Dat' apud Bradeleye in marchiâ Scotiæ, vi. die Septembris.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Ad Papam, de archiepiscopo Cantuar' ab administratione spiritualium suspensio; & temporalibus ejusdem sedis in manum Regis captis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 5.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, suus devotus filius E. ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. cum omni devotione, devota pedum oscula beatorum.

Placuit nuper sanctitati vestræ Robertum archiepiscopum Cantuariensem ab administratione spiritualium & temporalium suspendere, ipsunque Robertum ad vestrum examen specialiter evocare, & etiam certas personas ad gerendam administrationem dictorum spiritualium & temporalium deputare.

Quæ deputatio, pro eo quod, juxta assertionem virorum providorum de consilio nostro, qui ad jura coronæ & dignitatis nostræ regie manuteneunda & conservanda specialiter deputantur, quoad temporalia dicti archiepiscopatus, in manifestum præjudicium dictarum coronæ & dignitatis nostræ redundabat, temporalia dicti archiepiscopatus in manum nostram capti fecimus, prout nobis ex variis causis, secundum regni nostri consuetudinem, licuit, & hoc jure nostro regio facere tenebamur.

Et quia, sanctissime pater, jam nuperimè, per dilectum clericum nostrum, magistrum Thomam de Suerchia canonicum Londonensem (cui voluntatem vestram nobis referendam, ut asserit, injunxistis) accepimus, quod captio hujusmodi vestræ fuit contraria voluntati; utpote canonice sanctionibus inimica;

Nos, pater beatissime, licet dicta temporalia, jure speciali dictæ coronæ nostræ annexo, ipsâ suspensione durante, in manu nostrâ tenere, ipsorumque proventus possemus nostris usibus applicare; ob specialem tamen affectionem, quam erga personam vestram beatitudinem gerimus, & semper, favente Deo, quantum in nobis est, gerere cupimus in futurum.

Velimus & concedimus quod fructus & proventus dictorum temporalium, sic in manu nostrâ existentium, vestri fiant; & illi, seu illis, quos ad hoc mittendos duxeritis, integraliter liberentur.

Man' avimus etenim custodi eorumdem temporalium, per nos deputato, quod ipsi, per vos sic mittendo, de ipsis fructibus & proventibus, per rationabile computum, sit respondens.

De votivâ autem responsione super negotio matrimonii, de quo scitis: ac de benignâ admissione nunciorum nostrorum, ad vestram beatitudinem iteratis vicibus transmissorum: ac etiam honoribus nobis & eisdem nunciis nostris pluries impertitis; ad ea, quæ possumus, vobis assurgimus munera gratiarum.

In longævâ dierum sospitate vos conservet Altissimus ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ.

Dat' apud Bradele in marchia Scotiæ, septimo die Septembris, anno regni nostri, &c.

De suspensione prædicti archiepiscopi; de fructibus temporalium archiepiscopatus Cantuar' concedendis; necnon pro medico Regis commendatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, suus devotus filius Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Pater sanctissime, status nostri negotiorumque nostrorum certitudinem, beatitudini vestræ referre nōrunt, vivæ vocis oraculo, valletti vestri & nostri presentium portitores.

Quoad temporalia verò archiepiscopatus Cantuariensis, sanctitati vestræ, per dilectum clericum nostrum magistrum Thomam de Suthwerk, ac per nostras litteras jam pridem meminimus nos scripsisse; quod, licet, de jure coronæ nostræ fructus temporalitatis archiepiscopatus prædicti, durante suspensione archiepiscopi illius loci, capere, & ad opus nostrum retinere possemus, sicut datum est nobis intelligi per discretos viros de nostro consilio, legum & consuetudinum regni nostri habentes notitiam pleniorē;

Nos tamen, ob specialem affectionem, quam erga sanctissimam personam vestram optinemus, concessimus & concedimus, quod custos dictorum temporalium, per nos deputatus, de fructibus & proventibus dictorum temporalium, durante suspensione prædictâ, illi, quem ad recipiendum fructus & proventus hujusmodi duxeritis assignandum, plenariè sit respondens;

Et, præter hoc, pater sancte, volumus & concedimus quod de beneficiis ecclesiasticis, pertinentibus ad collationem archiepiscopi memorati, ordi-

nare pro vestræ sanctitatis arbitrio valeatis, dictæ suspensionis tempore perdurante.

Verum, quia, postquam temporalia prædicta capi fecimus in manum nostram, ac diu ante confectionem præsentium, dilecto clerico nostro magistro Nicholao de Tyngewyk medico nostro, (cui, post Deum, grates referimus de vitâ & reconvalescentiâ nostrâ de infirmitate, quâ jam per aliqua tempora eramus fatigati) præsentavimus ad ecclesiam de Recolure, quæ vacavit post captionem supradictam;

Paternitatem vestræ devotâ precum instantiâ supplicamus, quatinus eidem clerico nostro gratiam velitis facere specialem, & taliter circa statum suum paternæ provisionis munificentia ordinare, quod idem magister Nicholaus dictam ecclesiam de Recolure, unâ cum ecclesiâ de Colleshuil, Sarum diocesis (quam adeptus fuit ante præsentationem sibi factam de ecclesiâ de Recolure antedictâ ipsamque tenet in præsentem) retinere valeat & habere.

Hanc autem requisitionem nostram, quam vestræ clementiæ, ex intimo cordis affectu facimus in hæc parte, favorabiliter exaudire dignemini, gratiosisque affectibus adimplere, sicut vitam nostram diligitis, nostrique corporis sospitatem; præsertim cum eundem Nicholaum peritiorē & acriorem de regno nostro, pro curâ & custodia status & sanitatis nostræ, nostro judicio reputemus; eique ex toto curam corporis nostri commiserimus, ob grandem fiduciam quam de ipsius peritiâ optinemus.

Conservet vos, &c.

Dat' apud Hautwysel, undecimo die Septembris.

De malo gestu episcoporum Sancti Andree & Glasguen' erga Regem.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, &c. Cùm nos, ante hæc tempora, super aliquibus, tangentibus sancti Andree & Glasguen' episcopos, vos duxerimus requirendos: jamque plenius intellexerimus de malo gestu ipsorum erga nos, & de meritis eorumdem, quæ venerabili patri domino Th. tituli Sanctæ Sabinæ presbitero cardinali, plenius descripsimus, & dilectis clericis nostris, magistris Thomæ de Luggore,

& Thomæ de Suthwerk injunximus, vestræ paternitati, si eidem placuerit, seriosius reseranda;

Vestræ sanctitati attentis precibus supplicamus, quatinus præfatis, cardinali, & clericis, super præmissis, dignemini fidem credulam adhibere. Conservet, &c.

Dat' apud Thirlewal, vicesimo die Septembris.

Per breve de privato sigillo.

Super eodem negotio, ad R. del Got, cardinalem.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino R. del Gout, Dei gratiâ, tituli Sanctæ Mariæ Novæ, diacono cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Cùm nos, &c. ut supra, & demeritis eorumdem, prout dilecti clerici nostri magistri Thom' de Luggore, & Thom' de Suthwerk, vel eorum alter presentium portitor, vobis ostendere poterunt, vel poterit & referre;

Vos affectuosè requirimus & rogamus, quatinus eisdem clericis nostris, vel alteri eorum, in hiis, quæ ipsi, vel eorum alter, indè vos requirent, vel

requirent ex parte nostrâ, fidem velitis credulam adhibere; & erga dominum summum Pontificem, in negotiis prædictis, consilium, quod poteritis, efficaciter impertiri, sicut hactenus vestri gratiâ fecistis in omnibus, quæ nos tangunt.

Dat' ut supra.

Eodem modo scribitur domino P. tituli Sanctæ Priscæ, presbitero cardinali, & sanctæ Romanæ ecclesiæ vicecancellario, amico Regis karissimo.

Dat' ut supra.

Quod Papa de episcopatu S. Andree, Willielmo Comyn; ac de episcopatu Glasguen' Galfrido de Moubray dignetur providere: necnon de matrimonio Alianoræ filie Regis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, suus devotus filius Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Pater sanctissime, quia magister Willielmus de Lambertō sancti Andree, & Robertus Wychard Glasguen'

episcopi (quos jam, tanquam inimicos & proditores nostros, contra nos hostiliter insurgentes, captivos in nostrâ custodia detinemus) adeo, ante hæc tempora, erga nos se gesserunt proditorialiter & perversè, utpote qui fidelitatem & sacramenta sua, pluries nobis præstita, non sunt veriti violare, reatum perjuri pluribus vicibus notoriè incurrendi; ac per ipsos, ipsorumque procuracionem & instigationem, pax & tranquillitas terræ nostræ Scotiæ sæpius jam commotæ fuerunt pariter & turbatæ, multisque ipsorum

demeritis exigentibus, erga nos reddiderunt taliter se indignos, quod pati non possumus, nec debemus, quod infra terram nostram Scotiae prædictam, nec alibi infra potestatem nostram morentur, propter pericula quæ nobis & terræ nostræ Scotiae supradictæ possent, per ipsorum machinationes subdolas, futuris temporibus evenire:

Et nos votis omnibus cupiamus, quod sancta ecclesia per bonas, honestas & idoneas personas gubernetur, & etiam deserviatur:

Eidem sanctitati vestræ devota precum instantiâ supplicamus, quatinus, de prædicto episcopatu sancti Andreae, cæro & dilecto nobis magistro Willielmo Comyn, fratri nobilis viri comitis de Bogan, viro utique benè literato, bonæ vitæ, & conversationis honestæ, aptoque, nostro iudicio, pro tali dignitate optinendâ; pro quo etiam aliàs vestræ supplicavimus sanctitati, & qui aliâ vice ad eundem episcopatum electus extitit, & per præfatum magistrum Willielmum, suosque complices, inimicos nostros, tunc impeditus:

Ac de episcopatu Glasguensi supradicto, dilecto clerico nostro magistro Galfrido de Moubray, qui similiter est homo nobilis genere, ac honestus in conversatione, dignemini providere:

Per hos namque speramus firmiter, quod Dno & sanctæ ecclesiæ debeat benè & congrue deserviri, ac pax dictæ terræ Scotiae feliciter confoveri, per ipsorum probitatem & constantiam poterit & melius custodiri;

Super hiis igitur vestræ placeat beatitudini nobis vestram rescribere voluntatem, hoc enim negotium multum insidet cordi nostro; per quod illud ex causis præmissis, ac etiam pro eo quod personas, pro quibus hæc requisitionem vestræ paternitati facimus, dilectione amplectimur speciali, in quantum possumus, desideramus favorabiliter exaudiri.

Ad hæc, pater sancte, cum nos aliàs vestram informavimus sanctitatem, super collocatione, inceptâ de matrimonio, inter Alianoram filiam, nostram karissimam, & filium nobilis viri quondam comitis Burgundiæ ac excellentis domine . . . comitissæ Burgundiæ & Attrabati, contrahendo; & in casu consimili per aliquos homines ante hæc tempora, ut bene nôscis, fuerimus circumventi; vosque, super negotio illo, per dilectum clericum nostrum, magistrum Thomam de Suthwerk, curialiter responderitis; undè vobis ad gratiarum assurgimus actiones.

Eidem sanctitati vestræ supplicamus, quatinus super dicto negotio, modis & viis congruis, quibus vestræ sanctitati videbitur faciend', velit, si placet, taliter ordinare, quod nullatenus circumveniamur in prædicto negotio, prout aliàs, ut prædicitur, nos esse recolimus circumventos.

In prosperitate Dominus vos conservet, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora feliciter diuturna.

Teste Rege, apud Lanercost, iv. die Octobris.

Ad Papam, de jure Regis ad præbendam, vacante Eborum ecclesiâ, conservando.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, &c. Oportunam & solertem diligentiam libenter impendimus, ut jura regni nostræ dignitatis conserventur illæsa: ad quæ manutenenda & conservanda tanto sollicitius excitamur, quanto specialius ex virtute juramenti, quo ligamur, illa tenemur indefessâ sollicitudine defendere.

Sane, vacante nuper Eborum ecclesiâ, & ejusdem archiepiscopatu in nostris manibus existente, quamdam præbendam, quam in ipsâ ecclesiâ invenimus tunc vacantem (cujus possessioni quidam Franciscus, filius Petri Gaitani, incumbat de facto) dilecto clerico nostro, magistro Johanni Buss de London' jure nostro regio duxerimus conferendam.

Quo, virtute collationis nostræ hujusmodi, dictam præbendam ritè & canonicè assecuto, prædictus Franciscus, per se & suos occasione quærens hastutè gravandi eundem nostrum clericum & vexandi, ipsum citari personaliter coram vobis, sicut accepimus, procuravit, ad respondendum eidem super dampnis & injuriis sibi factis.

Attendentes autem citationem ipsam ex suggestione non verâ, set potius confecto quasito colore fuisse optentam; quæ, si de veritate ipsius negotii vestræ beatitudini primitus constitisset, nullatenus, ut credimus, emanasset.

Sanctitati vestræ instantius supplicamus quatinus, præmissis benignâ consideratione pensatis, quodque in hujus negotio nostrum principaliter interesse versetur, super præfatâ citatione, & ejus effectu sic clementiâ vestrâ dignetur remedium efficacè adhibere, quod jus nostrum prædictum, ad quod observandum, sicut prædicitur, sumus astrecti, conservetur illæsum; & idem clericus noster (cujus defensionem in ipso negotio deesse non possumus, sicut nec debemus) eò prætextu non inquietetur indebitè, seu gravetur.

Conservet vos Altissimus, &c.

Teste Rege, apud Lanercost, iv. die Octobris.

Ad Papam pro Johanne de Drokeneford, garderobæ Regis thesaurario, commendatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

DOMINO Papæ Rex, devota pedum oscula beatorum.

Curam, ut tenemur, sollicitam & operam adhibere nos convenit studiosam, ut illorum negotia prosperentur, qui in arduis nostris & regni nostri negotiis fideles se exhibent & attentos.

Cum igitur dilectus clericus noster Johannes de Drokeneford, garderobæ nostræ thesaurarius;

Vir utique providus & discretus, nobisque & regno nostro necessarius & utilis, quem lucidâ morum honestate manifestè novimus insignitum; qui quæ nobis per multa jam elapsa tempora, quod vestram sanctitatem credimus non latere, in urgentissimis negotiis nostris, non sine laboribus difficilibus & sumptibus onerosis, promptissimum incessanter se præstitit ac fidelem, & adhuc se & sua nostris obsequiis & mandatis exponere non desistit.

Super quibusdam negotiis suis, quæ vestræ paternitati reverentissimè sunt ostensa, & nondum, ut vellemus, effectui demandata, vestram jandiu gratiam expectaverit, & expectet;

Vestræ sanctitatis clementiam cum expeditionis fiduciâ requirimus specialiter & rogamus, quatinus præfati clerici nostri (quem firmiter credimus & tenemus gratiarum donis multiplicibus dignum esse) adhuc dignemini gratiosè negotia expedire; ut hanc nostram instantiam, ob affectionem meritoriam, quam ad ipsum gesimus & habemus, præcordialiter vobis factam, sibi in supradictis negotiis sentiat effectivam.

Speramus autem proculdubio preces istas apud sanctissimæ vestræ paternitatis dulcedinem, rogantis intuitu, favorabiliter exaudiri.

Vestram paternitatem sanctissimam diu dignetur Altissimus conservare in gratiâ successuum prosperorum.

Dat. apud Lanrecost septimo die Octobris.

Ad Papam, super negotiis pro Regis medico, ad ecclesiam de Recolvre præsentato, durante suspensione archiepiscopi Cantuar' expediendis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

DOMINO Papæ Rex, devota pedum oscula beatorum.

Virtutum dona præcipua, actusque præclari, quibus dilectus clericus noster, magister Nicholaus de Tynchewyke, noster medicus, noscitur insigniri: necnon & ipsius obsequia laudabilia, nobis gratanter impensa, animum nostrum pulsant, mentemque sollicitant, ut, ubi ipsius utilitatem & honoris augmentum perspiciamus promovendi, ibi operam efficacius apponamus.

Cum nuper vestræ sanctitati duxerimus concedendum, quod de ecclesiis, quarum advocaciones spectant ad temporalitatem archiepiscopatus Cantuariensis, & quæ vacare contingerent, durante suspensione ejusdem archiepiscopi, pro vestro arbitrio possitis liberè ordinare:

Ac, ante concessionem nostram hujusmodi, præfatum magistrum Nicholaum de Tynchewyke, medicum nostrum (cui, post Deum, grates referimus de reconvalentiâ, quâ nuper plurimum premebamur) presentassemus ad ecclesiam de Recolvre; cujus advocatio ad temporalitatem pertinet antedictam, & quæ vacavit dum dicta temporalia in manum nostram extiterunt;

Sanctitati vestræ devotissimis precibus supplicamus, quatinus, dictam præsentationem nostram gratam & acceptam, si placet, habentes, benignè sustinere velit quod dictus clericus noster ipsâ ecclesiâ gaudere valeat, virtute præsentationis prædictæ: vel saltem eandem ecclesiam eidem clerico

nostro conferre dignemini gratiosè; & deinde cum ipso super retentione illius ecclesiæ, unâ cum ecclesiâ de Coleshull' Sarum diocesis, quam prius fuerat assecutus, de apostolicæ potestatis plenitudine dispensare, prout alias sanctitati vestræ super hoc meminimus supplicasse.

Et, si forsan prædictam ecclesiam de Recolvre alteri clerico contuleritis post vacationem ejusdem, nos eidem clerico teneri volumus ad ecclesiam vel beneficium valoris consimilis, vel majoris: ita tamen quod dicta ecclesia de Recolvre remaneat, ut præmittitur, nostro clerico memorato.

Hanc autem requisitionem, quam pro præfato clerico nostro vestræ clementiæ facimus (quæ sic ex intimo cordis nostri prodit, sicut aliqua alia, quam vobis fecisse recolimus temporibus retroactis; utpote pro personâ honestæ vitæ, bonæ conversationis, eminentis scientiæ, habilisque ad quamlibet dignitatem ecclesiasticam, nostro iudicio, optinendam) ad exauditionis gratiam vestra dignetur admittere sanctitudo, ac juxta desiderium cordis nostri gratiosè affectibus adimplere, & nobis super hoc responsum renunciare volumus.

Nos enim, auditâ felici expeditione dicti negotii, quam desiderabiliter affectamus, non modicam exinde læticiam assumeremus.

Conservet, &c.

Dat' apud Lanrecost, septimo die Octobris.

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

Ad Reymundum del Got cardinalem, nepotem Papæ, super dispensatione pro medico Regis.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 3.
in Turri. Lond.

VENERABILI in **CHRISTO** patri, domino R. tituli sanctæ Mariæ Novæ, diacono cardinali, amico suo carissimo, Edwardus, &c. salutem & sinceram dilectionis affectum.
Cum, per alias nostras litteras, sanctissimum patrem nostrum, dominum summum Pontificem duxerimus requirendum, quatinus sustinere velit quod ecclesia de Recolyre (quæ vacavit postquam tempora archiepiscopatus Cantuariensis capta fuerant in manum nostram, & ad quam presentavimus dilectum clericum nostrum, magistrum Nicholaum de Tyngewyk, medicum nostrum, hominem utique honestæ vitæ, bonæ conversationis, & scientiæ eminentis) eidem clerico nostro remaneat, virtute præsentationis nostræ supradictæ: seu quod eandem ecclesiam eidem clerico conferat gratis: & secum de

solitâ benignitate dispenset, super retentione dictæ ecclesiæ, unâ cum ecclesia de Coleshull, Sarum diocesis, quam idem clericus prius fuerat assecutus;

Paternitatem vestram, in quantum possumus, requirimus & rogamus, quatinus, penes dictum dominum summum Pontificem, solertem diligentiam, nostri intuitu, velit apponere & juvamen: & ut prædictum negotium, juxta animi nostri desiderium, ad effectum perducere valeat quem optamus: &, ut gratiosum, super hoc, à dicto patre responsum habeamus, quamcunq; fieri poterit, curetis, si placet, impetrare:

Nos enim, auditâ felici expeditione juxta votum, magnam exindè cordis letitiam sumeremus.

Valeat vestra paternitas per tempora longiora.
Datum apud Lanrecost septimo die Octobris.

Super matrimonio inter Duncanum de Fyf & Mariam de Monte Hermerii, dispensando.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Bundela Brevium
temp. Edw. I.
in Turri. Lond.

EDWARD, par la grace de **DIEX**, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, a nostre chier clerk William de Hamelton, nostre chancelier, saluz.
Nous vous mandons que vous facez faire lettres, souz nostre grant seal, de priere, en bone & especiale forme, al nostre treschier pere le Pape;
Que, por le bien de pees, & por l'amour de nous, il pleise a la seinteite, dispenser matemoine se puisse faire entre Duncan de Fyf, & Marie de

Mont Hermer, noun contrestant qu'il se apertienont en degre de parente, ou d'affinite defenduz quant a contract de matremoyne;

Et facez faire autres lettres, de priere, a sire Pierres de Colupne cardinal; qu'il vueille avancer cele husoigne. devers nostre dit pere le Pape, en la meilleure manere, qu'il porra por l'amour de nous.

Et meismes les lettres, ensi faites, facez liverer au portour de cestes presentes porter avant, selonc ce que li est enjoingt.

Don' souz nostre prive seal a Lanrecost, le xii. jour d'Octobr', l'an de nostre regne xxxiv.

Instrumentum de fidelitate Jacobi, senescalli Scotiæ, pro terris suis in Scotia.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Es Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Nativitate ejusdem millesimo trecentesimo sexto, indictione quintâ, mense Octobris, die vicesimâ tertiâ; constitutus coram venerabili in **CHRISTO** patre, domino W. Dei gratiâ, Conventriensi & Lichfeldensi episcopo, nobilissimi principis domini nostri, domini E. eadem gratiâ, illustris Regis Angliæ thesaurario, cum aliis de consilio ipsius domini

Regis, tam militibus, quam clericis quampluribus;
Nobilis vir dominus Jacobus, dictus senescallus Scotiæ, in præsentia mei infrascripti notarii & testium subscriptorum, ad hæc vocatorum specialiter & rogatorum, fidelitatem domino Regi prædicto, pro omnibus terris suis, fecit in subscriptâ formâ; fidelitatemque suam prædictam, in omnibus suis articulis & particulis, super **CORPUS CHRISTI** consecratum, & duas cruces sanctas (scilicet la **CROIX NEYTZ**, & la **BLAKE RODE**) aliasque reliquias sanctas, firmavit corporalis vinculo juramenti.

Et super fidelitate, sic factâ, suas patentes fecit litteras, sub nomine suo conceptas, aique sigilli impressione munitas; quarum litterarum, in omnibus & per omnia, tenor est talis;

A **TOUTZ** ceuz, qi ces lettres verront ou orront, James seneschal d'Escoce, saluz en **DIEX**.

Come pieza, por tresgrant trespas & mesprises, que nous eumes faitz, en plusors maneres; contre nostre seigneur lige mon seigneur Ed' par la grace de **DIEX**, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irland, & ducs d'Aquitaine, contre l'ommage & la foiaute, qi nous li avions faitz, e contre nostre ligançe;

Nous nous fussoms renduz & soutzmis haut & bas, & du tout, corps, terres & tenementz, & quant qi nous avions, ou aver porrons, a la volente de nostre dit Seigneur;

Et il nos eyt puis, de sa grace especiale, renduz les terres & tenementz avantditz, qi nous teniens en Escoce;

Par quei nous li avons ore de novel fait homage & serment de foiaute;

Nous, esteans quites e delivres, e en nostre plein poair, promettons loialment, e en bone foi, que nous de ci en avant, por toutz jours, seroms foialz e loialz a nostre dit seigneur le Roi d'Engleterre, & a ses heirs Rois d'Engleterre, e bon foi leur porteroms de vie, de membre, & de terrien honor, contre totes gentz qi porront vivre & morir;

Et que contre eux ne seroms, en nul temps, pur chose, que puisse avenir, ne en ayde, ne en conseil: ne seroms ou chose soit parlee, ordanee, compassee, ou faite que puisse torner a deshonor, ou a damage de eux; ou, si nous le sachoms, que nous le destorberoms a tout nostre poair, & le lor feroms asaver sanz delay.

Et a toutes les choses dessusdites fermement tenir en toutz poyatz, nous avons junez sur le corps Dieu, & sur saintes Ewangilles, & sur la **CROIX NEYTZ**, & sur la **BLAKE RODE** d'Escoce, & sur plusors autres reliques;

Et, outre ce, as ditz homage & serment en toutz poyantz fermement tenir & garder, nous obligeons nostre corps, nos heirs, totes nos terres, & toutz nos tenementz, & quantque nous avons, ou aver porrons, haut & bas, & du tot a la volente de nostre dit seigneur le Roi e de ses heirs.

Et volons e grantons, por nous, e pur nos heirs, s'il aviege, ce qi **DIEX** ne vueille, que nous, ou nos heirs soiens james de guerre contre nostre dit seigneur le Roi, ou ses heirs, ou en aide, ou en conseil de nul de leur enemis priveement, ou apertement, que noz corps, nos terres, &

nos tenementz, & quant qi nous averons, ou aver porrons, soient de sa donçe forfaitz a nostre dit seigneur le Roi, & a ses heirs en tieu manere, que nous, ne noz heirs, ni pussons james rien de droit elaver, ne chalenger en nul temps.

Estre ce, nous voloms & grantons pour nous, & por nos heirs, s'il aviege que nous soioms en nul temps des en avant contre nostre dit seigneur le Roi, ou ses heirs, sicome est avantdit, que ercevesques, évesques, e quicunq; autres prelatz d'Engleterre & d'Escoce, tantz & tieuz come il plerra a nostre dit seigneur le Roi d'Engleterre, ou a ses heirs Rois d'Engleterre, sanz tote manere de congissance de cause, & sanz monition; ou nulle manere de garnissement, & sanz tote manere de contrait de nulli pussent doner sentence d'escumenge, sur nous, e sur nos heirs; & nos escumenger, & mettre hors de commune de toutz Crestiens, e totes nos terres mettre a enterdit.

En tesmoignance de queux choses nous avons mis nostre seal a ces lettres.

Donec en la prioure des charoignes de Lanrecost, le xxiii. jour du mois d'Octobris, l'an de Grace mil treiscent & sys; & du regne nostre seigneur le Roi avantdit trentisme quart.

Quibus sic factis, idem dominus Jacobus die prædicto, ad præsentiam domini Regis Angliæ supradicti, domini sui, accedens, eidem domino Regi pro jam dictis terris suis in Scotia, in præsentia mei notarii & testium subscriptorum, homagium fecit in formâ debitâ, ac etiam consuetâ;

Et, ad majorem præmissorum evidentiam & cautelam, præfatus dominus Jacobus senescallus sigillum suum apposuit huic publico instrumento.

Acta in prioratu de Lanrecost, Carleolen' dioc' anno, indictione, & die prædictis.

Præsentibus nobilibus viris,

Dominis Adamaro de Valentia,
Johanne de Hastings,
Johanne Botecurte,
Roberto de la Warde,
Johanne de Suleia, baronibus;
Johanne Hastings, &
Johanne de Dounedale, militibus;

Neonon dominis,

Johanne de Sandalia,
Willielmo de Bevercote,
Roberto de Cottingham, &
Johanne de Wintonia, clericis;

& aliis in multitudine copiosâ, testibus ad hoc vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes, dictus Bouhs de Londoniis, domini Papæ auctoritate notarius publicus (qui præmissis, unâ cum dictis testibus, interfui, eaque sic fieri vidi & audivi) rogatus super hiis, præsens confeci publicum instrumentum, & in publicam formam redegi, meoque signo consuetâ signavi, in testimonium præmissorum.

Et ego Andreas, quondam Gulielmi de Tang, clericus Ebor' dioc' sacrosanctæ sedis apostolicæ publicus auctoritate notarius (qui præmissis unâ cum dicto magistro Johanne notario & testibus suprascriptis interfui, eaque sic fieri vidi & audivi) in testem rogatus me subscripsi, & signum meum apposui consuetum, in fidem & testimonium præmissorum.

Ad Papam, pro dispensatione matrimonii inter Duncanum de Fiff & Mariam de Monte Hermerii, neptem Regis contrahendi.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

PAPÆ REX, devota pedum oscula beatorum. Considerantes dispendia, quæ nobis & populis, nostro regimini subditis, Angliæ & Scotiæ nationum, jam per diversas vices irrogavit turbatio venenosa, quam quidam iniquitatis filii, in partibus Scotiæ, ante hæc tempora, contra nos prodicionaliter suscitârunt; illa libenter prosequimur, ac jugi meditatione, studioque pervigili procuramus, per quæ pacem & tranquillitatem inter dictos nostros subditos solidari credimus, & dilectionem uberius confoveri.

Cum itaque, pater sancte, super matrimonio, inter nobilem virum Duncanum de Fiff, ac Mariam de Monte-Hermerii neptem nostram contrahendo, jam tractatus sit penes nos habitus aliquis: idemque Duncanus & Maria, pro eo quod in gradu affinitatis prohibito se attingunt (super quo

vestram sanctitatem informare poterunt plenius presentium portitores) nequeunt, absque vestra dispensatione, legitime copulari; nosque illorum copulationem, pro bono pacis, & dilectionis inter dictos nostros subditos Angliæ & Scotiæ nutriendæ; futurisque temporibus conservandæ, desiderabiliter affectamus:

Sanctitati vestræ devotis precibus supplicamus, quatinus, præmissorum intuitu, nostrique rogamini interventu, ut idem Duncanus & Maria matrimonialiter conjungi valeant, de apostolicæ potestatis plenitudine dignemini, si placet, favorabiliter dispensare.

Conservet, &c.
Dat' apud Lanercost, vicesimo octavo die Octobris.

• Per breve de privato sigillo.

Ad Petrum de Columna cardinalem, super dictâ dispensatione.

A. D. 1306
An. 34 Edw. I.
Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino P. DEI gratiâ, sanctæ Romanæ ecclesiæ dyacono cardinali, amico suo karissimo, Edwardus, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Considerantes dispendia, &c. ut supra, usque ibi, nequeunt absque dispensatione sedis apostolicæ legitime copulari; nosque eorum copulationem, &c.

Paternitatem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus, ut dominus summus Pontifex (cuj, pro gratiâ dispensationis hujusmodi obtinendâ, per alias nostras litteras supplicamus) annuat in hæc parte favorabiliter votis nostris, velit efficaciter interponere partes vestras.

Dat' ut supra.

Pro monasterio Cluniacensi; de auxilio præstando.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34. Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus senescallis, vicecomitibus, ballivis, ministris, & eorum loca tenentibus, ac aliis fidelibus suis quibuscunque, ad quos, &c. salutem.

Licet regie sollicitudinis studium circa diversa, quæ humeris nostris agenda incumbunt, jugitur distrahat, nonnumquam circa ecclesiarum & monasteriorum curam libenter infundimus nostræ considerationis intuitum, & earum præcipuè misereri debito compassionis compellimur, quas oneris & pressurâ incommoda, faciente id temporis adversitate, deplorare conspiciamus, ut, nostro interveniente ministerio, à mole gravaminum releventur, præserventur à noxiis, & felicibus proficiant incrementis.

Cum igitur monasterium Cluniacensium, à CHRISTI fidelibus omni veneratione colendum, cultores divini nominis industrios, honestatis munere præditos, hæcenus producere consuetum, præter factum, seculpam abbatibus, eidem monasterio nunc præsentibus, prout laudabili fidedignorum testimonio didicimus & credimus, ex diversis & variis causis contingentibus, adversi conditione temporis id agente, sit, ad præsens diversarum fluctuationum turbinibus agitata, & multiplici debitorum onere prægravatum;

Ipsius monasterii statui benigno compatentes affectu, cupientesque hujusmodi obviare dispendiis, ac monasterium & abbatem ab iminentibus gravaminum pressuris & debitorum oneribus relevari, patienter permitimus & etiam tolleramus;

Necnon omnes, quorum interest, in quantum bono modo possimus, excitamus ut, pro hujusmodi oneribus facilis & commodius supponendis, & debitorum attenuationibus prædictorum, monasteria & prioratus regni nostri, & districtuum nostrorum, prædicto monasterio Cluniacensi subjecta, & eorum tenentes, gratum & rationabile subventionis auxilium eidem abbati Cluniacensi possint facere & præstare, nostris interveniente licentiâ & assensu;

Vobis omnibus & singulis injungentes, & etiam inhibentes, ne prædicto abbati, aut procuratoribus suis, ad hoc deputandis per ipsum, super hujusmodi auxilio exigendo & levando, nullum inferatis, seu inferri permittatis impedimentum, molestiam, seu gravamen.

In cujus, &c.
Teste Rege, apud Lanercost, iv. die Novembris.

Per breve de privato sigillo.

Centum danas de venatione Anglicana ad Papam mittuntur.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 4. d.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divini providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, suus devotus filius Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex, &c. devota pedum oscula beatorum.

De venatione nostrâ Anglicana sanctitati vestræ, per latorem presentium, mittimus centum danas.

Ferream verò cervorum vobis transmittere postponentes, pro eo quod in partibus illis venationem hujusmodi novimus habundare.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longæva.

Dat' apud Lanercost, vi. die Novembris.

De terris, quæ fuerunt Johannis de Balliolo in Anglia, concessis Johanni de Britannia.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Pat. 34 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX omnibus, ad quos, &c. salutem. Sciat quod cum dudum, primo die Augusti, anno regni nostri xxvii. per litteras nostras patentes, concessissemus, pro nobis, & hæredibus nostris, dilecto nepoti & fideli nostro, Johanni de Britannia mille libras monetæ, tunc currentis in regno nostro, singulis annis ad scaccarium nostrum,

pro suâ & suæ familiæ sustentatione, & aliis suis necessariis, percipiendis: Ac thesaurarius & barones nostri de eodem scaccario, ut dicta concessio nostra uberiori effectum, juxta mandatum nostrum, eis directum, per litteras, sub sigillo dicti scaccarii nostri signatas, assignassent eidem nepoti nostro, in partem recompensationis prædictarum mille librarum, omnes terras & tenementa subscripta, quæ fuerunt Johannis de Balliolo in Anglia, in manu nostrâ tunc existentia; videlicet,

MANERIUM de Bywell in comitatu Northumb' quod extenditur ad sexaginta & decem libras per annum:

Manerium de Wodeborne in eodem comitatu; quod extenditur ad viginti & quatuor libras per annum:

MANERIUM de Driffeld, cum hameletto & pertinentiis in comitatu Eborum; quod extenditur ad sexaginta tres libras, decem solidos, quatuor denarios, & quadrantem per annum:

• Duas marcas annui redditus in manerio de Hikelton in eodem comitatu:

VILLAM de Torkeseye, cum pertinentiis, in comitatu Lincolnæ; quæ extenditur ad viginti quinque libras, quindecim solidos, & septem denarios per annum:

Viginti & octo solidos annui redditus in villâ de Alkethewe, in comitatu prædicto:

Sexaginta & septem solidos annui redditus in villâ de Belteford, in eodem comitatu:

Duas carucatas terræ in villâ de Staunford, in eodem comitatu; quæ extenduntur ad decem marcas per annum:

Centum solidos annui redditus in villâ de Wadyngton, in eodem comitatu:

A. D. 1306. | An. 34 Edw. I.

TERRAM & redditum in villâ de Repyndon, in comitatu Derb' quæ extenduntur ad sex libras, tres solidos, & sex denarios per annum :

CASTRUM de Fodryngheye, cum Nassington & Yarewell, in comitatu Norhampton; quod extenditur ad centum sexaginta & duas libras per annum :

NOVEM solidos annui redditus in villâ de Magna Styneclaye, in comitatu Huntingdon :

Sex solidos, novem denarios, & quadrantem, annui redditus, in villâ de Baldewynho, in comitatu prædicto :

Duas marcas, annui redditus, in villâ de Brampton, in eodem comitatu :

Octo solidos, annui redditus, in villâ de Magna Paxton, in eodem comitatu :

Quatuor solidos de visu franciplegii, in villâ de Parva Paxton, in eodem comitatu :

Quinquaginta & septem solidos, & duos denarios, annui redditus, in villâ de Huntingdon :

QUATUOR libras, annui redditus, in villâ de Wyssingdon, in comitatu Rotel :

Et sexdecim solidos de firmâ quinquaginta acrarum terræ, quas magister Robertus Luterel tenet in Souder Soken, in eodem comitatu :

QUANDAM sectam ad curiam de Huntingdon' de villâ de Bisebrok ; quæ extenditur ad duos solidos, per annum :

MANERIUM de Kempgeston, in comitatu Bedeford, quod extenditur ad viginti duas libras, sex solidos, & octo denarios :

ET viginti libras de firmâ manerii de Totenham, in comitatu Midd' quod Willielmus Persone tenet ex commissione nostrâ :

Et postmodum xxvi. die Novembris, anno regni nostri xxxi: per alias litteras nostras patentes, concessimus ei dimidium hundredum de Ludinglond, in comitatu Suff' cum pertinentiis, habendum ; in valorem centum marcarum, in partem satisfactionis mille librarum prædictarum.

Nos, licet dicto nepoti nostro de terris & tenementis per nos alibi sit provisum, per quod dictas litteras nostras fecimus annullari, volentes tamen eidem gratiam facere uberiores ;

Concessimus ei maneria, terras, & tenementa, redditus, ac dimidium hundredum prædicta, cum pertinentiis, habenda ad voluntatem nostram :

Neonou & manerium de Hitthe, cum pertinentiis, quod Rogerus Extraneus tenet de nobis ad terminum vitæ suæ, & quod ad nos & hæredes nostros, post mortem ipsius Rogeri, reverti debet, habendum, post mortem ejusdem Rogeri, cum maneriis, terris, tenementis, redditibus, ac dimidio hundredo prædictis, cum omnibus pertinentiis suis, ad voluntatem nostram.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Lanrecost, x. die Novembris.

Ad Papam, de translatione abbathie de Scone, in medio perversæ nationis positæ, ad locum tutiorem, expediendâ.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 4.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Licet interdum monasteria, infra potestatem nostram existentia, & in locis situata suspectis, certis de causis, cupiamus ad loca tutiora transferri, nichil tamen fieri volumus circa ea, undè enervationis dispendia sentiant, aut in aliquibus collidantur ; set potius illorum possessiones & jura manutene, & illæsa etiam conservare.

Sanè cum abbatiâ de Scone in Scotia, in medio perversæ positam nationis, per quam nobis & regno nostro nonnulla dispendia provenerunt, sicut expedit, affectemus, non sine causâ rationabili, ad locum alium tutiorem transferri ; prout aliâ super hoc vobis recolimus supplicasse :

Vos, pater sanctissime, preces nostras favorabiliter admittentes (de quo vobis, quas possumus, gratiarum referimus actiones) venerabilibus patribus, archiepiscopo Eborum, & episcopo Eliensi vestris dedistis litteris in mandatis, ut super hujusmodi translationis negotio, & aliis certis articulis,

contentis in litteris vestris, eis indè directis, inquisitâ veritate solerter, vos super hoc redderet certiores :

Qui, mandatum vestrum diligentius executi, vobis rescribunt ea quæ in hujusmodi negotio invenerunt :

Cùmque ipsius negotii expeditio prospera & votiva, non absque urgentissima ratione, nobis sit cordi ;

Sanctitati vestræ instantius supplicamus, quatinus id, quod per vestram providentiam in hac parte est laudabiliter inchoatum, sine laudabili vestra dignetur & velit concludere sanctitudo, juxta quod dilectus & fidelis noster Rogerus dictus Sauvage (quem propterea ad vestram præsentiam specialiter destinamus) ex parte nostrâ, paternitatem vestram reverentissimam poterit informare.

Conservet, &c.

Dat' apud Lanrecost, x. die Novembris.

Ad cardinales, super translatione dictæ abbathie de Scone.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

VENERABILI in Christo patri, domino L. sanctæ Mariæ in Viâ Latâ, diacono cardinali, consanguineo suo carissimo, Edwardus, Dei gratiâ, Rex Angliæ, domini Hiberniæ, & dux Aquitanie, salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Licet interdum monasteria, infra potestatem nostram existentia, & in locis situata suspectis, certis de causis, cupiamus ad loca tutiora transferri, nichil tamen fieri volumus circa ea undè enervationis dispendia sentiant, &c. prout supra usque hæc verba, viz.

Paternitatem vestram, de quâ confidimus, affectuosè requirimus & rogamus, quatinus erga dictum dominum summum Pontificem (cui super

eodem negotio specialiter scribimus) veltis insistere diligenter, ut ad effectum dignetur felicem perducere, quod per suam providentiam in hac parte laudabiliter est inceptum, juxta quod dilectus & fidelis miles noster, Rogerus dictus Sauvage, lator præsentium, ex parte nostrâ, vos poterit plenius informare.

Dat' apud Lanrecost, x. die Novembris.

Consimiles litteræ diriguntur, subscriptis, videlicet,
Domino Thome tituli sanctæ Sabine, presbitero cardinali.
Domino R. sanctæ Mariæ Novæ, diacono cardinali.

Dat' ut supra.

Ad Papam, pro abbate Nobiliacen' recommendatoria.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Rot. Rom.
34 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

DOMINO Papæ Rex, devota pedum oscula beatorum. Licet aliâ pro religioso viro, & nobis in Christo sincerè dilecto, fratre Elia Guidonis, abbate Nobiliacen' suisque negotiis, vobis direximus preces nostras : ut tamen affectionem, quam ad eundem abbatem gerimus, intercessio iterata testetur, preces easdem absumus innovandas :

Beatitudini vestræ iteratis precibus supplicantes, qua-

tinus, eundem abbatem habentes, si placet, gratiosis affectibus commendatum, ad uberiores promotionem honoris ipsius & amplioris utilitatis augmentum, nostrorum contemplatione rogamini, oculos gratiæ vestræ convertere vestræ placeat sanctitati ;

Quam in dierum longitudine, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, conservet Altissimus per tempora feliciter successiva.

Dat' apud Lanrecost, xv. die Novembris.

De Malisio comite de Strathern, in aliquâ forti camerâ, in castro Roff' sine catenis ferreis, custodiendo.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.

Clas. 34 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Henrico de Cobeham, constabulario castri sui de Roff', salutem.

Mandamus vobis quod Malisium comitem de Strathern, quem dilectus & fidelis noster Walterus de Teye vobis ex parte nostrâ liberabit, ab eodem Waltero recipiatis, & in aliquâ forti camerâ infra turrim ejusdem castri, ubi benè & curialiter custodiri valeat, sine catenis ferreis, custodiri faciatis ; assignantes ad custodiam præfati comitis tales homines, qui possint & sciant benè & securè eundem comitem custodiæ ; ita quod

ipse in custodia eorumdem, diebus ire possit in dicto castro, ad missam audiendam, & ad aliud solacium habendum ; & quod de noctibus in dictâ camerâ benè & salvò custodiat, ita quod de evasione ejusdem periculum evenire non possit quoquo modo.

Volumus etiam quod dictus comes, necnon & homines ad custodiam ejusdem sic deputandi, sumptibus ejusdem comitis morent.

T. R. apud Lanrecost, xv. die Novembris.

Per ipsum Regem nunc' W. Coventr' & Lych' episcopo.

Nomina cardinalium.

A. D. 1306.
An. 34 Edw. I.
Claus. 34 Edw. I.
m. 14. d.
in Turr. Lond.

Episcopi cardinales.

DOMINUS Nicolaus de Prato; natione Tuscus, episcopus Ostien' & Velletr' sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis.

Dominus Johannes Buckenachius, natione Romanus, episcopus Tusulanus.

Dominus Leonardus de Gwarchino, natione Campanus; episcopus Albanus.

Dominus Johannes de Murre, natione Marchie Anconitanæ, episcopus Portuen'.

Dominus Thethericus, de Vrbe Veteri, episcopus civitatis Papalis, quondam Penestrinus.

Dominus Petrus, Hispanus, episcopus Sabinen'.

Presbiteri cardinales.

Magister Petrus de Capella, quondam episcopus Tholog' tituli Sancti Apollinar' presbiter cardinalis.

Dominus Berengarius Fridole, quondam episcopus Biterren', tituli Sanctorum Nerrei & Achillei, presbiter cardinalis.

Dominus Johannes Monachi, natione Pikard' tituli Sanctorum Marcellini & Petri, presbiter cardinalis.

Dominus Gentil' de Monte Florum, de ordine Minorum, natione Marchie Anchon' Sancti Martini in Montibus, presbiter cardinalis.

Dominus Th. Jorz, Anglicus, tituli Sanctæ Sabine, presbiter cardinalis.

Frater Nicolaus de Freauvill, de ordine prædicatorum, quondam confessor Regis Franciæ, tituli Sancti Eusebii, presbiter cardinalis.

Dominus Stephanus de Susiato, quondam archidiaconus de Burg' & cancellarius dieti Regis, tituli Sancti Ciriaci in Termis, presbiter cardinalis.

Dominus Willielmus de Cantilupo, camerarius Papæ, tituli Sancti Marcelli, presbiter cardinalis.

Dominus Willielmus Ruffati, referendar' Papæ, tituli Sanctæ Potentianæ, presbiter cardinalis.

Dominus Petrus de Mota, vicecancellarius, tituli Sanctæ Priscæ presbiter cardinalis.

Diaconi cardinales.

Dominus Franciscus de Campo Florum, Roman' Sanctæ Lucie in Silice, diaconus cardinalis.

Dominus Jacobus Gasetanus, Roman' Sancti Georgii ad Velam Aureum, diaconus cardinalis.

Dominus Neapolo de Domo Vrsinorum, Sancti Adriani, diaconus cardinalis.

Dominus Landulfus Neapoli, Sancti Angeli, diaconus cardinalis.

Dominus Franciscus Gaietanus, de Anagn' Sanctæ Mariæ in Cosmedyn, diaconus cardinalis.

Dominus Willielmus de Bergamo, Sancti Nicholai in Carcere Tulliano, diaconus cardinalis.

Dominus Petrus de Columpna, diaconus sine aliquo titulo.

Dominus Jacobus de Columpna, diaconus sine titulo.

Dominus Lucas de Flisco, Sanctæ Mariæ in Viâ Latâ, diaconus cardinalis.

Dominus Richardus de Seins, Sancti Eustachii, diaconus cardinalis.

Dominus Reymundus del Gout, Sanctæ Mariæ Novæ diaconus, nepos Papæ.

Dominus Arnaldus de Felagruæ, nepos Papæ, Sanctæ Mariæ in Porticu, diaconus cardinalis.

Bulla Clementis V. Papæ, de provisione pro Johanne Toppan canonico Assaren' legum doctore.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scarc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, dilecto filio Johanni Toppan, canonico Assavensi, legum doctori, salutem & apostolicam benedictionem.

Dum ad personam tuam, prout habent testimonia fidedigna, litterarum scientiâ præditam, & multarum gratiarum muneribus redimitam, apostolicæ vertimus considerationis intuitum, dignum arbitramur & congruum ut te favoris apostolici gratiâ prosequamur.

Volentes itaque tibi, tuis laudabilibus meritis prædictis, gratiam facere specialem, canonicatum ecclesiæ Assavensis, cum plenitudine juris canonici, apostolicâ tibi auctoritate conferimus, & de illo etiam providemus.

Præbendam verò, si qua in eadem ecclesiâ vacat ad præsens, vel cum vacaverit, quam tu per te, vel procuratorem tuum, ad hoc legitime constitutum, infra unius mensis spatium, postquam tibi, vel eidem procuratori, vacatio illius innotuerit, duxeris acceptandam, conferendam tibi post acceptationem hujusmodi, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, donationi apostolicæ reservamus.

Districtius inhibentes venerabili fratri nostro . . . episcopo, & dilectis filiis capitulo Assavensi, seu illi, vel illis, ad quem, vel ad quos, in eadem ecclesiâ præbendarum collatio, provisio, seu quævis alia dispositio pertinet, communitur vel divisim; ne de illâ interim, etiam ante acceptationem eandem, nisi postquam eis constiterit quod tu, vel procurator prædictus illam volueritis acceptare, disponere quoquomodo præsumant;

Ac decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super hiis à quoquam, quâvis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attemptari.

Non obstantibus de certo canonicorum numero, & quibuslibet aliis statutis & consuetudinibus ipsius ecclesiæ contrariis, juramento, confirmatione sedis apostolicæ, vel quâcumque firmitate aliâ roboratis; seu si aliqui, apostolicâ, vel aliâ quavis auctoritate, in eadem ecclesiâ in canonicos sint recepti, vel ut recipiantur, insistant;

Seu si super provisionibus, sibi faciendis, de canonicatibus & præbendis, in dictâ ecclesiâ, speciales; vel de beneficiis ecclesiasticis, in illis partibus, generales dictæ sedis, vel legatorum ejus, literas impetrarint;

Etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel aliâs

quomodolibet sit processum: quibus omnibus, præterquam auctoritate nostrâ, in ecclesiâ ipsâ receptis, vel præbendas expectantibus in eadem, te in executione dictorum canonicatûs & præbendæ volumus anteferi;

Sed nullum per hoc eis quo ad assecutionem præbendarum & beneficiorum aliorum præjudicium generari;

Aut si eidem episcopo & capitulo, vel quibusvis aliis, communitur vel divisim, à prædictâ sit sede indultum, quòd ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli non possint;

Quòdque de canonicatibus & præbendis ipsius ecclesiæ, vel aliis beneficiis ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem, vel quancumque aliam dispositionem, conjunctim vel seperatim, spectantibus, nulli valeat provideri per litteras apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem;

Et quâlibet aliâ dictæ sedis indulgentiâ, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam, præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi nostræ gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri; & de quâ, cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis;

Aut si præsens non fueris ad præstandum, de observandis statutis & consuetudinibus ipsius ecclesiæ, solitum juramentum; dummodo, in absentia tuâ, per procuratorem ydoneum; & cum ad ecclesiam ipsam accesseris, corporaliter illud præstes;

Seu quòd parrochiam ecclesiam de Lan' Wyllin, Assaven' diocesis, cujus fructus, redditus, & proventus decem librarum sterlingorum, secundum taxationem decimæ, valorem annuum, ut asseritur, non excedunt, noscere obtinere.

Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ collationis, provisionis, reservationis, inhibitionis, & constitutionis infringere, &c.

Dat' Avinion', duodecimo kal' Decembris, pontificatus nostri anno secundo.

R. Marcellenchis.

Sigillo avulso.

Quod omnes illi qui cingulo militiæ decorari voluerint, usque Karliol' veniant, ad arma militaria de Rege inibi suscipienda.

A. D. 1306.—An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I. m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Eborum, salutem. Precipimus tibi quod per totam ballivam tuam facias publicè proclamari, quod omnes illi qui cingulo militiæ decorari voluerint, veniant ad nos usque Karliolum, in festo Purificationis beate Mariæ proximo futuro, ad arma militaria de nobis inibi suscipienda; & interim usque dictam civitatem Karlioli, ad garderobam nostram mittant, pro apparatu suo, eis in hæc parte necessario, de custode dictæ garderobe nostre ibidem recipiendo.

Et hoc nullatenus omittas. T. R. apud Lanrecost, xxiii. die Novembris.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus per Angliam.

A. D. 1306. | An. 35 Edw. I.

Bulla Clementis V. Papæ, de pace cum Rege Franciæ complenda, & super negotio Terræ Sanctæ.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.

Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Nedum pastoralis curâ sollicitudinis, à supernâ nobis dispositione commissa, quâ cunctis principibus & populis Christianis paternis tenemur affectibus providere, quin etiam intimæ ac sinceræ dilectionis affectus, quem ad personam & domum tuas, regnumque tuum, ac alias terras tuas (de quibus originem traxisse dinoscimur) nos & nostri habuimus, & habemus. Hæc nocturne animi nostrum incitant, mentem pungunt, & affectum nostrum continuâ stimulatione inducunt; dum præsertim in consideratione adducimus, quot & quantis honoribus, favoribus, & gratis, ex benignæ familiaritatis affectu, tua excellentia temporibus, quibus, ante susceptæ à nobis prelationis officium, tuis insistebamus obsequiis, nos jugiter honoravit, ad ea propensius cogitanda quæ animæ tuæ periculum, serenitatis maculam, personæ infamiam, mentis turbationem, regni & terrarum tuarum, commotionem & dampnum, debeant evitare, & tibi ac regno tuo tribuere lætitiâ, prosperitatem & pacem.

Sanè quam gravibus onusta dispendiis, quot & quantis plena periculis animarum, corporum atque rerum, posset esse discordia, sive guerra inter te ac Regem Franciæ illustrem, & regnum tuum ac suum; cujus guerre, si forsan fieret, diabolo procurante, quod absit, magnam partem populi Christiani fore participem verisimiliter formidamus, exacti non longe temporis consideratio edocet, considerata illius temporis monstrant discrimina & efficax magistra rerum experientia manifestat.

Quæ omnia, & quod per hoc passagium transmarinum, Terræ Sanctæ succursum, & recuperationem imperii Constantinopolitani, quæ jam, ut pro certo speramus, est in promptu, si Altissimus ad exitum perducat prosperam, remedia jam incepta contingeret impediri, & regna prædicta, tam in clericis quam laicis, ad exanationem, deduci sedulâ meditatione pensantes;

Tuam regiam celsitudinem, per aspersionem sanguinis Regis Regum,

per viscera misericordiæ JESU CHRISTI, & sub obtestatione divini iudicii, exhortandam duximus & rogandam, quatinus, præmissis omnibus diligenter in animo revolutis;

Et considerato quod nos propter hoc specialiter, & propter negotium Terræ Sanctæ, ad Romanam ecclesiam sponsam nostram, non absque faciliter irreparabili negotiorum dispendio, quæ in partibus illis nobis incumbunt agenda, tanto tempore distulimus proficisci, instantissimis fratrum nostrorum cardinalium factis super hoc supplicationibus non admissis, & in terris tibi subjectis duximus remanendum;

Licet hoc potuissimus decenter aliis commisisse, cum nonnumquam satis majora, quam sit illius pacis, quasi factæ, completio, per nuncios sedis apostolicæ simplices, in tuo, & in aliis regnis apud, claræ memoriæ, progenitores tuos, & alios principes catholicos, consueverint expediri;

Ob divinam & sedis prædictæ reverentiâ, nostrarumque precum instantiam, ad completionem pacis, inter te ac prædictum Regem tractatæ, sic coaptare te velis & tuum animum inclinare, quod prædicta mala, & alia multa inexcogitata, quæ possent ex prædictis sequi, si contingerent, quod Dominus JESUS CHRISTUS avertat, tibi apud Deum & homines non valeant imputare; sed bona, quæ sequentur ex prædictâ pace, si fiat, quod dignetur tribuere pacis Auctor, tibi ac tuis cedaat ad laudem & augmentum gloriæ ac honoris.

Ad procurandum igitur illud modicum quod solum restat ad perfectionem dictæ pacis agendum, dilectum filium, nobilem virum, Amanenum dominum de Lebreto, devotum militem tuum, & tui nominis & honoris fidelissimum amatorem (sicut te credimus memorialiter retinere) ad præsentiam tuam duximus destinandum; cui fidem velis indubitatam præbere, super præmissis, & ea tangentibus, quæ tibi ex parte nostrâ duxerit proponenda.

Dat' apud Vignandradum, quarto kal' Decembris, pontificatus nostri anno secundo.

Sub filo canabeo.

Bulla Clementis V. Papæ de credentiâ, & de celeri negotii expeditione.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.

Ex. Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Cum, pro quibusdam negotiis, totius Christianitatis statum, sed specialius tui regni tangentibus, quæ multum insident cordi nostro, & tuo debent animo non mediocriter insidere, venerabilem fratrem nostrum Petrum episcopum Sabinensem, magnam & honorabile Romanæ membrum ecclesiæ, & dilectum filium, nobilem virum, Amanenum dominum de Lebreto militem (quos honoris, & exaltationis tui culminis novimus fervidos zelatores) ad tuam præsentiam destinemus;

Serenitatem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus in ipsorum

adventu, qui circa instans festum Natalis Domini erit, Domino concedente, totius tui secreti consilii præsentiam tecum habeas, cum quo, sine mora dispendio, consultè deliberare valeas super hiis, quæ dicti, episcopi & nobilis, ex parte nostrâ celsitudini tuæ, prout eis commissimus, duxerint exponenda;

Ne, propter absentiam dicti consilii, eosdem, cardinalem & nobilem, quorum præsentia diu carere nolumus; nec id prædicta, & alia, quæ in præsentia negotio inminent, patiuntur oporteat diutius in Angliâ remanere.

Dat' Burdegalis, iii. kal' Dec' pontif' nostri anno secundo.

Sub filo canabeo.

De orando pro Rege.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.

Claus. 35 Edw. I.
m. 17 d.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi in CHRISTO, magistro ordinis fratrum prædicatorum, ac diffinitoribus, & fratribus universis in generali capitulo suo, apud Argentem in Alemannia, in festo Pentecostes, proximo futuro, conventuris, salutem & Spiritu Sancto dirigi in agendis.

Inter cætera, quæ fructum salutis repromittere credimus, hoc præcipuè in spei nostræ fulcimentum accedit; quod nos, assiduorum deprecationum justorum fulti præsidio, divinam propitiationem facilius consequemur.

De vobis itaque, ut nostram, ac Regiæ consortis nostræ, liberorumque nostrorum salutem, necnon statum prosperum regni nostri, & expeditionem felicem negotiorum, nobis incumbentium hiis diebus, zelemini, plenam in Domino fiduciam optinentes;

Devotionem vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus apud Illum, qui est vera salus, & qui temporalitatis & perpetuæ felicitatis tribuit largitatem, nos, Regiam consortem nostram, & liberos nostros, ac statum regni nostri devotæ supplicationis studio commendetis;

Ipsius clementiam, qui mensuræ termino non artatur, suppliciter exorantes, ut sic regnum temporale regere, negotiaque nostra prædicta expeditioni felici, per suæ subventionis dexteram, mancipare possimus, quod hoc ad laudem sui nominis, & ad nostrum, regnique nostri commodum cedere valeat & honorem; quodque nos, post supremum vitæ nostræ exitum, in regno cœlesti partem hæreditariam consequamur.

Dat' apud Lanrecost, primo die Decembris.

Conductus pro Sabinen' episcopo, Romanæ ecclesiæ cardinali, veniente in Angliam.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.

Pat. 35 Edw. I.
m. 41.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fidei suo, Johanni de Banquell, salutem. Cum venerabilis pater, dominus Petrus Sabinensis episcopus, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, & amicus noster karissimus, à latere domini summi Pontificis missus ad nos in Angliam, in nuncium jam accedat;

Nos, volentes dictum dominum cardinalem, tam ob reverentiam dicti summi Pontificis & sedis apostolicæ, quam intuitu personæ ejusdem cardinalis, infra potestatem nostram honorari; habentesque de vestre circumspectionis industriâ fiduciam plenioram, vos ad dictum cardinalem ad nos deputamus conducendum;

Et idè vobis mandamus quod eidem cardinali, cum in regnum nostrum applicuerit, quanto decentius poteritis, occurrentes, ipsum in dictum regnum nostrum, ex parte nostrâ curialiter recipiatis; & ipsum ad nos decenter & honorabiliter conducatis.

Non permittentes, quod eidem cardinali, aut hominibus suis, à quibuscumque fiant, infra idem regnum nostrum, injuria, molestia, dampnum, impedimentum aliquod, seu gravamen.

Mandavimus vicecomitibus, majoribus, & ballivis locorum, per quæ credimus ipsum versus nos venturum, quod victualia in ballivis suis, in magnâ habundantiâ, venditioni exponi; & dicto cardinali, ac hominibus suis cariagium, cum indigerint, habere faciant; prout vos dictis vicecomitibus, majoribus, & ballivis, ex parte nostrâ, plenius injungetis.

Et præmissa omnia & singula ita circumspectè & providè faciatis, quod diligentiam vestram possimus merito commendare.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Lanrecost, x. die Decembris.

De prædicto nuncio Papæ curialiter tractando.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 17. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi, majori, civibus, ballivis, & toti communitati civitatis Cantuariensis, salutem.
Cum venerabilis pater, dominus Petrus Sabinensis episcopus, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, & amicus noster karissimus, à latere domini summi Pontificis missus, ad nos in nunciam jam accedat;

Vobis mandamus, rogantes quatinus eidem domino cardinali, cum ipsum ad civitatem prædictam venire contigerit, quanto honorabilius & decentius poteritis, obviam faciatis; ac eundem cardinalem, & alios de familiâ suâ, in dictam civitatem curialiter admittentes, ipsum, in exenniis & aliis curialitatibus, cum tanto honore, quanto poteritis, respiciatis nostri rogaminiis interventu:

Non permittentes quod hominibus dicti domini cardinalis, dum infra civitatem prædictam steterint; fiant quoquomodo injuria, molestia, dampnum, impedimentum aliquod, seu gravamen; aut quod victualia in eadem civitate, propter adventum dicti domini cardinalis ibidem, subtrahantur, aut ca-

rius vendantur; set quod venditione habundantius, quam consueverit, exponantur.

Faciatis etiam eidem domino cardinali, ac hominibus suis, habere cari-

gium, cum inde necesse habuerint, & ab ipsis super hoc fueritis præmitti.
Et præmissa omnia & singula faciatis, prout dilectus & fidelis noster Johannes de Bauquell (quem deputavimus ad prædictam dominum cardinalem ad nos conducendum) vobis scire fecerit ex parte nostrâ; vobis enim ex inde scire grates volumus speciales.

Teste Rege apud Lanrecost x. die Decembris.

Eodem modo scribitur.

Civibus & communitati de Roff

Majori, civibus & communitati London

Majoribus, ballivis & communitatibus Hunt' Linc' Eborum.

Baronibus, ballivis & probis hominibus portus Dover.

Quod eidem cardinali, cum ipsum in portu prædicto applicare contigerit, quantum, &c.

Bulla Clementis V. Papæ pro Nicholao Tyngewyk, physico Regis.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Pro magistro Nicolao de Tyngewyk, physico tuo, pro quo nobis alias scriperis, tuæ celsitudinis litteras nôviter recepimus, præcum instantias continentes.

Et in hiis, quæ honorem tuum respiciunt libenter, sicut tuam magnificentiam tenere credimus incunaptes, quantum cum Deo possumus, nos tuis beneplacitis conformamus.

Nos enim, super hujusmodi negotii responsione, venerabilem fratrem

nostrum P. Sabinensem episcopum, & nobilem virum Amanenum dominum de Lebreto, militem tuum, nuncios nostros (quos pro aliis arduis, & cordi nostro quamplurimum insidentibus, negotiis ad tuam destinavimus presentiam, jam viginti diebus elapsis, oneravimus) qui tibi respondebunt ex parte nostrâ ea, quæ grata accedent, sicut credimus, votis tuis.

Dat' apud Vignandradum, xvi. kal' Januarii, pontificatus nostri anno secundo.

Sub filo canabeo.

Ad Reginam, de infirmitate Papæ & convalescentiâ.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissime in CHRISTO filie Margarite, Regine Anglorum illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Grato corde tuas noviter accepimus litteras, per quas, velut devotissima sedis apostolicæ filia, de patris statu sollicita, & in ejus prosperitate lætata, de convalescentiâ nostrâ certiorari plenius petisti.

Significamus itaque tibi, quod licet longis retroactis temporibus, sicut Domino placuit, fuerimus corporis infirmitate gravati sumus tamen sospitati, divino assistente nobis adjutorio, restituti, licet adhuc debiles existamus.

Devotionem tuam rogantes & hortantes attentè, quatinus ob reverentiam

DEI & nostram in hiis, quæ venerabilis frater noster Petrus Sabinensis episcopus, & dilectus filius, nobilis vir, Amanenus dominus de Lebreto, miles, nuncii nostri (quos ad carissimi in CHRISTO filii nostri, Edvardi Regis Angliæ illustris, viri tui, hiis diebus pro quibusdam arduis negotiis, ac cordi nostro plurimum insidentibus, presentiam destinavimus) habuerint expedire penes præfatum virum tuum, viribus totis insistas, quod dictis & sermonibus eorum benignius aures adhibeat, & quæ sibi ex parte nostrâ retulerint, efficaciter exequatur.

Dat' apud Vignandradum, xi. kal' Januarii, pontificatus nostri anno secundo.

Sub filo canabeo.

Ad Regem, de convalescentiâ Papæ, & super passagio ad Terram Sanctam.

A. D. 1306.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio, Edvardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Gaudemus, fili carissime, & in Domino multipliciter exultamus, quod per nonnullos, de regni tui partibus venientes, personæ tuæ nobis & apostolicæ sedi gratè plurimum & acceptè convalescentia intimatur.

Lætatur etiam quod, sicut gratus filius, in patris prosperitate lætatus, de convalescentiâ & statu personæ nostræ certificari per tuas serenitatis litteras petisti.

Significamus itaque tibi, ad jocunditatis augmentum, quod licet, debiles multum retroactis temporibus fuerimus, fortificari tamen incepimus, & nobis Altissimo assistente, credimus esse curari.

Et, ut resumere vires viribus valeamus, ad primitivum nos transtulimus aerem, & locum nativitatis nostræ Vignandradum; ubi jam meliorationis sensibus juvenamta.

Super eo verò, quod dilectum filium, nobilem virum Amanenum dominum de Lebreto, militem tuum, ad tuam transmitti presentiam petisti; scire te volumus nos venerabilem fratrem nostrum, Petrum Sabinensis episcopum, & ipsum militem, jam viginti diebus elapsis & pluribus, pro quibusdam urgentibus & arduis negotiis, & cordi nostro plurimum insidentibus, ad tuam presentiam destinasse.

Serenitatem tuam rogantes & hortantes in Domino, tibi in remissione peccaminum nichilominus injungentes, quatinus;

Ob Crucifixi reverentiam nostram, & apostolicæ sedis, & pro totius christianitatis salute prosperâ, passagio celeri ad Terram Sanctam (ad quod anhelare effectualiter te scimus) nostris teipsam conformans affectibus;

Verbis episcopi & militis prædictorum aures benignas adhibeas, & ipsi annuas, quia ad honorem regium proculdubio redundabunt.

Dat' apud Vignandradum, xi. kal' Januar' pontificatus nostri anno secundo.

Sub filo canabeo.

Ad cancellarium, de litteris Regis Latine reddendis, & ad Papam mittendis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, a nostre chier clerk, William de Hamelton, nostre chauncellier, salut.

Nous vous enveoms, denz ces lettres, une note, escrite en Franceis, d'unes lettres, que nous voloms enveer a nostre chier pere le Pape:

Et vous mandons que meisme la note facez translater en Latyn, en bone & convenable forme, & sealer de nostre grant seal; & liverer as porteurs de ces lettres, por les porter avant a nostre pere avantdit.

Don' souz nostre prive seal a Lanrecost, le iii. jour de Janvier, l'an de nostre regne xxxv.

A. D. 1307. | An. 35 Edw. I.

Copia dictarum litterarum, per cancellarium Latine reddendarum.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Litu. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

AU Pape par le Roy. Tresseint pere, nous avons bien entenduz par voz lettres (les queles vous nous enveez par les porteurs de cestes) coment vous avez enveez vers nous sire Pierres l'Espaignol cardenal, & monsieur Amanen sireigneur de Lebré, pur aucunes busoignes touchantz le commun profit de la Christiente, & l'estat de nostre roiaume.

Et faisons savoir a vostre seintete, que, grant temps avant que vos dites lettres nous vindrent, aviens nous enveez a vous noz lettres pur

meismes les busoignes; les queux lettres nous entendons, que vous soient despiecea venues.

Et mercions chèrement a vostre seintete de ce, que vous nous enveez tieux messages, qui nous ont este, & sont si especiaux :

Et meement du dit cardenal, le quel nous entendons qui doit especialment amer Edward nostre chier filz, qui est du sank d'Espaigne; de quel pais meisme le cardenal est.

Par quoi, tresseint pere, nous sumes molt leez de la venue de voz ditz messages.

Prædictæ litteræ per cancellarium Latine redditæ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divinâ providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, &c. devota pedum oscula beatorum.

Pater sanctissime, transmissæ nobis litteræ vestræ per præsentium portitores (quas diligenter inspeximus) continebant, quod vestra clementia venerabilem patrem, dominum Petrum Ispann', Dei gratiâ, sedis apostolicæ cardinalem, & nobilem virum, dominum Amanenum, dominum de Lebreto, pro aliquibus negotiis totius Christianitatis utilitatem, statumque regni nostri tangentibus, jam pridem versus nos duxerat destinare.

Pro quibus etiam negotiis literas nostras vestræ sanctitati meminimus

direxisse, quas, diu antequam ad nos pervenerant vestræ litteræ memoratæ, ad vestram credimus præsentiam pervenisse.

Et, quia hujusmodi nuncii nobis hæctenus fuerunt, & adhuc sunt quamplurimum speciales, de vestra missione eorundem sanctitati vestræ grates, & gratiarum, quas possumus, referimus actiones :

Potissimè de dicto cardinali, quem Edwardum filium nostrum karissimum, de progenie Ispann' existentem, de quâ quidem patriâ idem cardinalis duxit originem, specialiter diligere credimus, & ex corde.

Quamobrem, pater sancte, de adventu nunciorum prædictorum efficitur valdè læti.

Conservet, &c.

Dat' apud Lanrecoast, iii. die Januarii.

De victualibus ad partes transmarinas non ducendis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Clus. 35 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX majori & ballivis suis de Magna Jernemuta, salutem.

Quia in partibus Scocie ordinavimus aliquamdiu commorari, & pro eadem terrâ custodiendâ & assicurandâ ibidem cum nonnullâ multitudine, tam hominum armatorum quam etiam aliorum; fecimusque parlamentum nostrum generale, in octabis sancti Hillarii proximò venturis apud Karliolum convocari, ubi non modica regni nostri Angliæ & aliunde confluet hominum multitudo; & terra ipsa Scocie vastata, destructa & multipliciter denudata existat; propter quod victualibus, argento, equis, armaturis & rebus aliis, tum pro sustentatione nostrâ & hominum nostrorum in partibus illis commorantium, sicut predictum est, tum pro illis qui inibi sunt venturi; necnon & pro munitionibus castrorum & aliorum locorum dictarum parvulorum, atque negociis aliis, que casualiter emergere poterunt, necessariò indigemus, pro quibus ad loca diversa regni nostri predicti nos oportebit habere recursum;

Vobis mandamus in fide & dilectione quibus nobis tenemini, & sub penâ vite & membrorum, amissionis terrarum & tenementorum, honorum & callorum, & eorum omnium que forisfacere poteritis, firmiter injungentes, quod per totam ballivam vestram faciatis ex parte nostrâ strictius inhiberi & publicè proclamari, ne quis, cujuscumque status seu conditionis existat, ducat, vel duci faciat, de ballivâ vestrâ prædictâ, extrâ predictum regnum nostrum, blada, animalia, seu alia quecumque gênera victualium, equos,

armaturas, monetam quancumque, vasa aurea, argentea, seu argentum in massâ, absque nostro precepto & licencia speciali: hoc tantummodo excepto, quod blada & alia victualia per portum prædictum usque ad partes Vasconie, licitè carientur.

Et si quis, post defensionem & proclamacionem hujusmodi, earumdem transgressor inventus fuerit, seu eisdem contravenire presumpserit quovismodo; corpus illius capi & salvò custodiri faciatis, donec aliud à nobis indè habueritis in mandatis, et nichilominus terre, tenementa, bona & catalla ipsius pro forisfactis totaliter habeantur; de quibus ad spaccarium postrum vos volumus onerari.

Preterea homines de præfatâ ballivâ vestrâ, ut versus nos victualia & alia necessaria, pro nobis, & hominibus commorantibus in partibus quibus sumus, pro nostrâ & illorum sustentacione adducant, meliori modo quo faciendū videritis, excitetis; ita quod defectum in premissis, quod Deus avertat, pati minimè videamur.

T. R. apud Lanrecoast v. die Januarii.

Per breve de privato sigillo.

Eodem modo scribitur majori & ballivis portuum subscriptorum, videlicet, Lynn, Weymuth, Dertemuth, Plymmuth, Exon, Bristol, Lostudiel, Faveresham, Herewitz, Gippewyz, Donewyz, Colcestr', Parva Jernemuth, Lenn, Blakenay, de Sancto Botulpo, Ravensrode, Grymmesby, Kyngeston super Hull, Novo Castro super Tynam, Hertipol, Berewyco super Twedan, Scardeburgh, Brugge Walteri.

Bulla Clementis V. Papæ, pro Johanne de Havering senescallo Vasconie, commendatoria.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, carissimo in CHRISTO filio, Edwardo Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.

Discretionem sollerti, & maturitate consilii præditus, ac ad honorem regum debitâ devotione ferventer intentus, dilectus filius Johannes de Havering miles, fidelis tuus, senescallus Vasconie, sicut tuæ sibi misse sæpius litteræ continebant, ad honores & obsequia nostra, ac statum pacificum, & tranquillum Romanæ curiæ se prudenter exposuit, laboravit sollicitè, ac in hiis mandatum regium diligenter, quantum ad eum pertinauit, adimplevit, propter quod dignè meruit commendari.

In executione quoque commissi sibi senescalli officii, prout potuit cum intentâ diligentia, fideliter se benè habendo probavit, & adhuc etiam, à benè inceptis non desistens, in prædicto officio jugiter insistendo reddit

magis cotidie se probatum, prout multorum fidedignorum harum partium relatione frequenti percepimus.

Verum cum assertione aliquorum intelleximus fidedignâ, quod tu, ad remunerationem antiquorum servitorum tuorum regî magnanimitate consurgens, omnibus ferè antiquis servitoribus hujusmodi, à modico tempore citra, prout exigere conspexisti conditiones & merita eorundem, amplas remunerationes & gratias impendisti, ex hoc circumspectionem regiam in Domino commendamus.

Cumque senescallus ipse antiquus servitor tuus extiterit, regio crederemus honori competere, præsertim ex quo alios, ut fertur, remunerasse conspiceris, si eidem participem tuorum efficias præmiorum, & nobis propter præmissa gratum existeret & acceptum.

Dat' apud Vignanbraldum, v. id' Januar' pontific' nostr' anno secundo.

Sub filo canabeo.

Bulla Clementis V. Papæ directa collectoribus decimæ, quod respondeant de quartâ parte, papali camera reservatâ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis . . . collectoribus decimæ ecclesiasticorum reddituum & proventuum, regni Angliæ, ac terrarum carissimæ in CHRISTO filii nostri, Edwardi Regis Angliæ illustris, ultra mare Anglicanum existentium, per nos eidem Regi, pro felici expeditione passagii Terræ Sanctæ, usque ad certum tempus concessæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Dudum, existentes Lugdunî, carissimo in CHRISTO filio nostro Edwardo, Regi Angliæ illustri, pro felici expeditione passagii Terræ Sanctæ, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum, regni ejus, & terrarum suarum, ultra mare Anglicanum existentium, usque ad certum temporis spatium duximus per nostras, sub certâ formâ, literas concedendam;

Quartâ parte hujusmodi decimæ, anni cujuslibet; per quadriennium dicti temporis, nobis & cameræ nostræ, pro ecclesiæ Romanæ oneribus & necessitatibus nichilominus reservatâ;

Vobisque ad ipsius totalem collectionem decimæ deputatis :
Decimam quoque prædictam, pro uno anno, dilecto filio nobili viro Edvardo, primogenito dicti Regis, concessimus de gratiâ speciali :
Et volumus etiam, ac volumus quod pro illo anno, quo idem primogenitus decimam prædictam percipiet, sibi, quartâ parte hujusmodi nobis & dictæ ecclesiæ reservatâ, de ampliori gratiâ dimittatur :
In arbitrio autem ipsorum Regis & primogeniti posuimus, anni istius presentis vel proximè subsequentis electionem, quo dictus primogenitus concessam sibi prædictam unius anni decimam exigere valeat & habere :
Quia verò nobis quorundam assertio intimavit, quod dicti Rex & primogenitus decimam anni presentis inter se diviserint, pro medietate eorum utrilibet assignandam ;
Volumus & ordinamus quod illius medietatis, quæ applicanda est Regi, quarta pars nostro & ipsius cameræ nomine integraliter exigatur ; medietate aliâ dicti primogeniti ab hujusmodi quartæ exactione immuni ac liberâ existente.
Et similiter fiat pro anno sequenti, si secundum modum prædictum fiat dicta divisio decimæ inter eos.
Si tamen ipse perceptionem dictæ decimæ in plures divideret annos, non sibi cujuslibet anni tota quarta pars hujusmodi, sed pro ratâ unius tantummodo dimittatur.
Cum autem dilectos filios magistros Guilielmum Testam archidiaconum Arenen' in ecclesiâ Convennarum ; Petrum Arnalini, Burdegalen' ; Garsiam

Arnaldi de Garlena, Auxitan' ; ac Guilielmum de Prato, ejusdem Convennarum ecclesiarum canonicos, ad exigendam & recipiendam, nomine nostro & ipsius cameræ hujusmodi quartam partem dictæ decimæ, nos & dictam cameram contingentem, deputandos duxerimus & etiam destinandos :

Contradictores quoslibet, inobedientes vel rebelles, per censuram ecclesiasticam compeſcendi (etiam si pontificali præmineant dignitate) quitandi quoque & absolvendi quoscumque contingat præstatio decimæ antedictæ, habitâ prout ad illos spectat solutione vel traditione quartæ partis prædictæ, eis potestate commissâ ;

Volumus, & discretioni vestrâ per apostolica scripta mandamus, quatinus dictam quartam partem decimæ prælibatæ, quæ, ut præmittitur, nos & dictam nostram cameram contingit, ipsis archidiacono & canonicis, vel eorum alieni, nomine nostro & ejusdem cameræ, sublato difficultatis obstaculo, assignare, ac facere assignari curetis, secundum modum & formam prædictos, prout collecta est, & pro tempore colligitur :

Sic in hiis vos fideliter, diligenter & laudabiliter habituri, quod nulla vobis inde reprehensionis nota impingi debeat ; sed positis potius de fidelitatis & diligentis studio commendari.

Dat' apud Vignandradum, xvii. kal' Februar', pontificatus nostri anno secundo.

De Cur' N. Leonard.

Sub filo canabi.

Bulla Regi Angliæ de quartâ parte decimæ, pro Terra Sanctâ concessæ, papali cameræ reservatâ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Theaur. Cur.
Recept. Scacc.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Dudum, cum apud Lugdunum cum nostrâ curiâ moraremur, tibi, ob felicem expeditionem passagii Terræ Sanctæ, & propter tuas necessitates alias supportandas, decimam omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum, regni & terrarum tuarum, ultra mare Anglicanum existentium, usque ad certi temporis spatium duximus per nostras, sub certâ formâ, litteras concedendam (exceptâ quartâ parte totius ipsius decimæ, quam nobis, pro necessitatibus & oneribus ecclesiæ Romanæ reservandam duximus anno quolibet, per quadriennium prædicti temporis exigendam, & nostræ cameræ assignandam) certis collectoribus ad hujusmodi totius collectionem decimæ deputatis.

Cum autem, ad exigendam & recipiendam dictam quartam partem, nomine nostro & ejusdem ecclesiæ, dilectos filios magistros, Guilielmum Te-

stam archidiaconum Aranen' in ecclesia Convennarum ; Petrum Arnalini Burdegalen' Garsiam Arnaldi de Garlena, Auxitan' ; & Guilielmum de Prato, ejusdem Convennarum ecclesiarum canonicos, duxerimus deputandos ;

Celsitudinem regiam rogamus & hortamur attentè, quatinus prædictam quartam partem ipsius decimæ, nobis & dictæ nostræ cameræ taliter reservatam, permittas & facias præfatis archidiacono & canonicis, nostro, & dictæ cameræ nostræ nomine, pro ratâ temporis, effectualiter expediiri :

Habens eosdem archidiaconum & canonicos in hiis & singulis aliis agendis, quæ ipsis committenda duximus, in regno & terris tuis prædictis, ob nostram & apostolicæ sedis reverentiam, favorabiliter & efficaciter commendatos ; ita quod ipsi, & negotia hujusmodi, regis suffulta favoribus, feliciter prosperentur, & nos magnificentiam tuam dignis in Domino laudibus commendemus.

Dat' apud Vignandradum, xvii. kalend' Februar', pontificatus nostri anno secundo.

Episcopus Cestriæ & comes Lincolnæ deputantur ad inchoandum parliamentum, summonitum apud Karliol' in octab' S. Hillar' Rege absente.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Vet. Cod. cui tit.
Placit. Parl. f. 131.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de Dieu, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irelaunde et ducs d'Aquitaine, a touz noz foialx et loialx prelatz, contes, barons, procurours, et autres qui sont venuz a Cardoill par nostre somonse pour estre illeueques a nostre parlement a ces oytaves de la seint Hilleyre, saluz.

Nous feisons assaver a vous toutz nous enveoms a Cardoill noz foialx et loialx Wauter, par meisme la grace, evesque de Cestre nostre tresorier, et Henry de Lacy conte de Nicole nostre chier cousin,

pour monstret a vous aucunes besoignes touchantz nous et nostre roialme, quant a la jornee de y cestz Vendredi, Samedi et Dimenege ; et por treiter ovesque vous, et vous dire nostre volunte sur meismes les besoignes, sicomme nous lour avoms enchargez ; et vous mandoms qe as ditz evesque et conte, de ce qil vous endiront de par nous, creez fiablement, et si avant comme vous ferriez a nous meisme, si nous y feussiens en propre persone.

Don souz nostre prive seal a Lanrecost, le xix. jour de Javevoir, l'an de nostre regne xxxv.

Ad Papam, pro priore & fratribus ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmeli, in villa de Kyngeston super Hull.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, salutem. Cum locus, quem dilecti nobis in CHRISTO, prior & fratres ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmeli, capellani nostri in villâ nostrâ de Kyngeston super Hull inhabitant in presenti, præ multitudine hominum copiosa, ibidem ad divina officia confluentium audienda, nimis artus existere dinoscatur :

Nosque, ut cultus divinus in prædictâ villâ nostrâ per eosdem fratres devotius augeatur, solum quoddam, magis amplum in præ-

dictâ villâ, infra limites parochiæ, in quâ nunc morantur, existens, ædificandum & inhabitandum duxerimus concedendum ;

Vestræ sanctitati affectuosâ instantiâ supplicamus, quatinus, dictos fratres gratiosis affectibus prosequentes, ipsi ad dictum locum, eis per nos, ut præmittitur, sic concessum, se transferendi licentiam dignemini impertiri.

Conservet vos Altissimus, ad regimen ecclesiæ suæ sanctæ, per tempora prospera & longæva.

Datum apud Lanrecost xxv. die Januarii.

Ad cardinales, pro negotiis Willhelmi de Grenefeld, archiepiscopi Eboracen' expediendis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino J' tituli sanctorum Marcellini & Petri, sanctæ Romanæ ecclesiæ presbitero cardinali, amico suo carissimo, Edwardus, & c. salutem, & sinceræ dilectionis affectum.

Grata & fructuosa obsequia, quæ nobis, ab annis pluribus, venerabilis pater W. Eborum archiepiscopus, Angliæ primas, exhibuit, ipsaque, ad nostrum & regni nostri commodum & honorem, exhibitarum speramus, Deo propitio, in futurum, non immeritò nos excitant & inducunt, ut, apud nostros benivolos & amicos, ea, quæ ad utilitatem & honorem ipsius cedere poterunt, sinceræ affectionis animo procuremus.

Cum itaque idem archiepiscopus apud vestram paternitatem quedam ha-

beat negotia expedire, quæ vobis, ut accepimus, plenius aperit per scripturam ;

Vestram fiduciam amicitiam affectuosè requirimus & rogamus, quatinus eidem, super negotiis illis, præcùm nostrarum optentu, vos exhibere velitis, quantum bono modo poteritis, favorabiles & benignos ; ut has preces nostras sibi sentiat fructuosas, nosque vobis exinde specialius teneamur ad ea, quæ vobis grata fuerint & accepta.

Datum apud Lanrecost, xxv. die Januarii.

Eodem modo scribitur domino Arnaldo, tituli sancti Marcelli, in sanctâ Romanâ ecclesiâ presbitero cardinali, ac domini summi Pontificis camerario.

Dat' ut supra.

A. D. 1307. | An. 35 Edw. I.

De sacramento præstito per consiliarios Regis.

*Celi, qe serra jurez du conseil le Roy, seit chargez des pointz ci desoutz escritz.
E s'il doive estre justice, soit chargez du darrein point.*

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 55 Edw. I.
m. 7. d.
in Turr. Lond.

I. E BIEN & loiaument consaillerez le Roy, solunc vostre seu & vostre poair.
II. E qe bien & loiaument son conseil celerez.
III. E que vous ne encuserez autre de chose, qu'il dirra au conseil.
IV. E qe vostre peyne, eide, & conseil, a töt vostre poair, dorrez & mettez as droitures le Roy, & de la corone garder & maintenir, sauver, & repeller par la ou vous purrez, sanz tort fair.
V. E la, ou vous savez les choses de la corone, & les droitz le Roy conselez, ou a tort abenez, ou soustretz, qe vous le frez saver au Roy.
VI. E qe le corone acrestrez a vostre poair, & en loiale manere.
VII. E qe vous ne serrez en lieu, ne conseil ou le Roi se descesse de chose, qe a la corone appent, si ce ne ceit chose qe vous conveigne faire.
VIII. E qe vous ne l'errez pur nully, pur amour, ne haotr, pur bon gre, ne pur mauveis gre, qe vous ne facez faire a chescun, de quel estat ou condi-

tion qu'il soit, droiture & reison, solunc vostre poair, & a vostre escient ; & qe de nully rien ne prendrez pur tort faire, ne droit delaiier.
IX. E qe en jugement ou droiture faire, la ou vous serrez assignez, vous n'esparnierez nully pur hautesce, ne pur poverte, ne pur richesce, qe droit ne soit fait.
X. E si vous eez fait alliance a seignurage, ou a autre, par quey vous ne peussez cestes choses faire ou tenir sauntz cele alliance enfreindre, qe vous le dirrez, ou frez saver au Roy.
XI. E qe desormes alliance deserment ne freitz a nulli, sauntz conge le Roy.
XII. E qe rein ne prendrez de douz de nully pur pled, ne pur autre chose qu'il eit a faire devant vous, si ceo ne soit manger, & beivre a la journee.
R. Londoniensis episcopus, quem Rex vult esse de consilio Regis, præstitit sacramentum, in pleno parlamento Regis apud Karl' die Jovis in crastino Conversionis sancti Pauli, anno regni Regis E' xxxv. secundum articulos sacramenti contentos in hac cedulâ.

De orando pro Rege.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 15. d.
in Turr. Lond.

REX religiosus viris in CHRISTO, sibi dilectis, fratribus de ordine Minorum, ad generale capitulum suum apud Tolos' proximò conventuris, salutem, & Spiritu Sancto dirigi in agendis.
Attendentes beneficia sancta, orationumque devotarum suffragia, ad divinam misericordiam impetrandam multum humanæ conditionis fragilitati prodesse inter alia opera pietatis : considerantesque nos, pro curis & rebus mundialibus, quibus circa regni nostri regimen involuti sumus, salutem nostram spirituali, prout nobis expediret, intendere non valere ;
Deotionem vestram requirimus & rogamus, quatinus nos, Margaretam

Reginam Angliæ consortem nostram carissimam, Edwardum principem Walliæ primogenitum nostrum, cæterosque liberos nostros, ac populum nobis commissum, beneficiorum & suffragiorum vestrorum fore participes concedentes.
Pro nobis, & ipsis, ac statu regni nostri, expeditioneque negotiorum, nobis incumbentium, supplicationes assiduas & orationes devotas Altissimo offeratis, ut hic suâ pietate nos & ipsos dirigat per suorum semitam mandatorum : & post diem extremum, salvationis locum nobis & ipsis dignetur misericorditer indulgere : statumque regni nostri conservare prosperum & tranquillum.
Teste Rege apud Lanrecost iv. die Februarii.

Tractatus cum Sabinen' episcopo nuncio Papæ, prorogatus.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Thomæ comiti Lancastriæ, salutem.
Cum nuper vobis mandaverimus, quod in octabis sancti Hillarii, proximò præteritis, essetis ad parlamentum nostrum apud Karliol' nobiscum super quibusdam arduis negotiis, nos & statum regni nostri tangentibus :
Pro quibus venerabilis pater, dominus Petrus Sabinensis episcopus, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, ad nos ex parte domini summi Pontificis est venturus ; & quem, ante octabas prædictas, ad nos venisse credebamus, colloquium habituri :
Et idem cardinalis non erit ad nos apud Karliol' antè diem Dominicam proximam post mediam Quadragesimam, videlicet, primam Dominicam in passione Domini quæ jam instat.
Vobis mandamus in fide & dilectione, quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quod dictis die & loco modis omnibus personaliter intersitis, nobiscum super præmissis habituri colloquium, & tractatum, vestrumque consilium impensuri ;
Et hoc, sub forisfacturâ omnium, quæ nobis forisfacere poteritis, nullatenus omitatis.
Teste Rege apud Lanecost xxii. die Februarii.

Henrico de Lancast.
Johanni de la Mare.
Roberti filio Rogeri.
Hugoni de Veer.
Walterus de Fauconberg.
Radulphus Basset de Drayton.
Rogerus de Mortuo Mari de Wygenor.
Amarico de Sancto Amando.
Willielmo de Canti Lupo.
Johanni de Lancast.
Henrico de Tregoz.
Johanni Lovel de Tychemersh.
Alano la Zousche.
Henrico Tyeyes.
Nicholao de Segrave.
Fulconi filio Garini.
Johanni filio Reginaldi.
Radulpho filio Willielmi.
Theobaldo de Verdun, juniore.
Henrico Huse.
Thom' de Furnivall.
Thom' de Berkele.
Roberto de Tony.
Marmaduco de Twenge.

Consimiles litteræ diriguntur subscriptis, viz.
Guidoni de Bello Campo comiti War'.
Gilberto de Umframwill comiti de Anegus.

Bulla Clementis V. Papæ, super negotio translationis monasterii de Scone in Scotia.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

CLEMENS episcopus, servus servorum DEI, carissimo in CHRISTO filio Edwardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Gerentes ad te, tanquam filium prædilectum, inter cæteros principes orbis terræ, benevolentie specialis affectum, litteras & nuncios, quos interdum ad nos tua celsitudo transmittit, benignè recepimus, & quæ tibi placida fore sentimus libenti animo promovemus.
Dilectum siquidem filium Rogerium Salvaticum, militem & nuncium tuum, nuper ad nostram præsentiam accedentem, affectione paternâ sus-

cepimus ; & quæ nobis ex parte tuâ, tanquam vir providus, & discretus, & magnificentie regali fidelis, exposuit, intelleximus diligenter, tibi que super illis per eum voluntatem nostram decrevimus intimandam :
Cui plenam fidem adhibeas in his, quæ tibi ex parte nostrâ circa prædicta duxerit referenda ; & specialiter super negotio translationis monasterii de Scone, quod fore dicitur Sancti Andræ dioc' de quo tua nobis excellentia supplicavit.
Dat' apud Pessatum, sexto kal' Martii, pontificatus nostri anno secundo:

Sigillo avulso.

A. D. 1307. | An. 35 Edw. I.

*De juramentis, & ordinatis apud Lanrecost factis, super exilio Petri de Gavaston.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 13. d.
in Turr. Lond.

FET a remembrer, que le dimeine, le xxvi. jour de Fevrier a Lanrecost, nostre seigneur le Roi ordena e comanda, par acunes resons, que maintenant, apres les trois semaines, apres le prochein torneiment, que serra ore a la quinzeme de Pasqe prochein avenir :

Monsieur Piers de Gavaston seit prest a passer la mer, a Dovre, vers Gascoigne, e demoege y sanz revenir par decea, tant que au repel nostre seigneur le Roi avantdit, & par son conge.

E, a cele ordonnance tenir, sanz venir encontre en nul point, le dit monsieur Piers fit serement au jour, e au leu desusditz, sur le Cors Dreu, sur la Croiz Neit, & sur les autres reliques nostre seigneur le Roi.

E, outre ceo, monsieur Edward prince de Gales; fiz nostre seigneur le Roi, fit le serment sur le Cors Dreu, e sur les autres reliques, qil ne receitret ne retendroit pres de li, ne ovesqe li le dit monsieur Piers, contre l'ordonnance avantdite, sanz repel, ou sanz conge de nostre seigneur le Roi, sicom est avantdit.

Et, par comandement du dit nostre seigneur le Roi, feust ordenez, que le dit monsieur Piers eit par an, en aide de ses d'espens, tant come il demorra es parties de dela, a la volente & au repel nostre seigneur le Roi, sicom est avantdit, cent mars d'esterlings, ou la value des chapoteis, a recevoir des issues de la terre de Gascoigne.

E doit le primer an comencer le jour apres ceo qil serra passe la mer, a Dovre, jusques a Whitsand, pur aler en Gascoigne, a demorer y solonc la dite ordonnance.

Et deit prendre la dite somme a la volente le Roi, e tant que le Roi eit fet enquere ceo que le dit monsieur Piers ad par decea e par dela, e des profitz qu'il ad eu puis qil vint en Engleterre.

Issint que, quant la chose serra ben enquise, e qe le Roi en soit pleinement avise, qil puisse ordener d'arrestre, ou d'amener l'estat du dit monsieur Piers, selonc ceo que pleura au Roi, e qil verra qe bon soit.

*Ad Regem Castellæ, super satisfactione mercatoribus Baionæ spoliatis, faciendâ.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino Fernando, DEI gratiâ, Castellæ, Legionis, Tholêtis, Galetis, Sibilis, Cordubie, Murcie, Gehennæ, atque Algarbie Regi illustri, amico suo carissimo, Edwardus, &c. salutem & sinceræ dilectionis affectum.

Dum regiminibus provinciarum præsidentes ut de subditorum suorum transgressionibus, dampnis & injuriis, hinc inde commissis, justitia fiat, volunt sub vicinitudinis optentu mutuo se juvare, pacis tranquillitas & communis utilitas inter dictos subditos & incolas provinciarum illarum noscuntur uberius provenire.

Sanè tempore, celebris memoriæ, domini Sancii, quondam Regis Castellæ, patris vestri, subortis controversiis & discordiis gravibus inter gentes & subditos dicti patris vestri ex parte unâ, & cives nostros Baionæ ex alterâ :

Ex quibus controversiis & discordiis, multiplices bonorum captiones, & alia dampna diversa fuerant perpetrata :

Tandemque, constitutis in præsentia nostrâ, tam dicti patris vestri, quam civium nostrorum prædictorum procuratoribus sufficientibus, super sedatione controversiarum & discordiarum prædictarum amicabiliter tractaturis, inter cætera, que in tractatu & concordia, inter dictos procuratores inde habitis, continebantur, de ipsorum unanimi consensu exitit concordatum.

Quod omnes naves, & alia bona quæcumque dictorum civium nostrorum, quæ per gentes & subditos dicti patris vestri infra regna sua, seu extra capta fuerunt, seu etiam occupata, infra certum terminum, jam diu est præteritum, per eundem patrem vestrum restituerentur illis civibus de Baionæ, à quibus capta fuerunt, aut eorum hæredibus, vel attornatis; sicut per instrumentum publicum, tunc de præmissis confectum, & per prædictos procuratores in cancellariâ nostrâ liberatum, sumus ad præsens plenius informati :

Et quia Arnaldus de Sancto Martino, Johannes de Seyntrik, Willielmus de Sancto Paulo, Johannes de Beryes, Reymundus de Artigalung, Johannes de Saygnas, & Vincentius de Lagues, cives dictæ civitatis Baionæ ;

In curiâ nostrâ postmodum pluries constituti, asserentesque ipsos de bonis & mercimoniis suis, ad valentiam trium milium, quadringentarum, & quinquaginta & septem marcarum, sex solidorum, & octo denariorum sterlingorum, per subditos dicti patris vestri, & de mandato ejusdem, in ipsorum oppressionem & jacturam manifestam, spoliatis fuisse; nec inde satisfactionem aliquam, nisi de centum, & sexaginta, & sex libris sterlingorum, consecutos fuisse;

Nobis instantur supplicarunt ut eis inde curaremus de remedio providere;

Nos, oppressionibus dictorum civium compatentes, affectantesque eis in præmissis, quatenus bono modo poterimus, subvenire, vestram amicitiam affectuosius precibus duximus requirendam, quatinus præfatis, Arnaldo, Johanni, Willielmo, Johanni, Reymundo, Johanni & Vincentio, ac eorum cuilibet, vel attornatis, seu hæredibus eorumdem, de bonis & mercimoniis suis, per subditos dicti patris vestri captis, sicut prædictum est (quatenus rationabiliter ostendere poterunt, vel poterit, bona sua & mercimonia capta & abducta fuisse per subditos dicti patris vestri & eis restitui debere) debijam satisfactionem nostris precibus fieri faciatis, prout de jure, & secundum vim & effectum dictæ compositionis, de assensu prædicti patris vestri factæ, sicut superius est expressum, fuerit faciendum.

Et de eo, quod inde, ad nostrum rogatum, duxeritis faciendum, velitis, si placet, nobis rescribere per præsentium portitorem.

Dat' apud Lanrecost, xxviii. die Februarii.

Per petitionem de consilio.

*Haquino Regi Norwegiæ, de corpore episcopi de Moravia, qui neci Johannis Comyn assensum præbuit, arrestando, & ad Regem Angliæ destinando.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lond.

MAGNIFICO principi, domino H. DEI gratiâ, Regi Norwegiæ illustri, amico suo karissimo, Edwardus, eadem gratiâ, Rex Angliæ, &c. salutem cum dilectione sincerâ.

Inter vestros progenitores & nostros, Norwegiæ & Angliæ quondam Reges, ac vos & nos subsequenter, mutua dilectio & bona concordia, totis retroactis temporibus, extiterunt; quas semper continuari cupimus, quantum ad nos attinet, & foveri.

Cum igitur episcopus de Moravia, inimicus & rebellis noster;

Qui neci nobilibus viri Johannis Comyn, nuper in ecclesiâ fratrum minorum de Dunfres, in Scotia, proditorialiter interfecti, nequiter assensum præbuit, quamobrem excommunicationis vinculo, unâ cum fautoribus & receptoribus suis, ac communicantibus cum eodem, sicut alii quicumque qui dicto facinori & sacrilegio consenserunt, per dominum nostrum, dominum summum Pontificem, innodatur;

Per aliquos de subditis vestris in insulâ Orkadie receptetur;

Vestram amicitiam (de qua gerimus fiduciam plenioram) affectuosè requirimus & rogamus, quatinus præfatum episcopum (qui, dictâ nequitia non contentus, set pejora prioribus accumulans, Roberto de Brus, proditori & capitali inimico nostro, adhæsit, populum nostrum terræ nostræ Scotiæ ad

insurgendum contra nos, unâ cum proditore prædicto, pro viribus procurando) præcipientes, si placet, per corpus suum celeriter arrestari, ipsum ad nos velitis sub salvâ custodia, quamcudò bono modo poteritis, destinare :

Et, si fortè aliqui alii de inimicis & rebellibus nostris, ad dictam insulam, vel ad partes regni vestri voluerint declinare, ipsos ibidem receptari, sicut nos diligitis, minimè permittatis.

Et vos in hoc facto taliter habere curetis, quod super hoc possimus vestræ dilectionis constantiam per facti evidentiam experiri, quodque vobis teneamur, ex hac causâ ad consimilia, vel majora.

Cæterum, ut sententia excommunicationis prædicta vobis plenius innotescat; & ut vos, & gentes vestræ communionem prædicti episcopi, & suorum complicum, ac aliorum inimicorum & rebellium nostrorum, equitatis & libentius evitetis, tenorem bullæ apostolicæ, super prolatione sententiæ memoratæ factæ, vobis mittimus publicâ manu scriptum :

Quicquid autem, ad hanc nostram instantiam, tam de præfato episcopo, quam etiam de aliis inimicis & rebellibus nostris, si quos ad partes vestras declinare contigerit, facere proponitis, nobis rescribere velitis per præsentium portitorem.

Dat' apud Lynstock, sexto die Martii.

A. D. 1307. | An. 35 Edw. I.

Thomæ de Grelle, quod homagium Thomæ comiti Lancastriæ faciat.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 29.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Thomæ de Grelle, salutem. Cum, celeberrimæ memoriæ, dominus H. quondam Rex Angliæ, pater noster, per cartam suam, quam inspeximus, dedit & concesserit, bonæ memoriæ, Edmundo fratri nostro defuncto, honorem, comitatum, castrum, & villam de Lancastriæ, & omnia dominica sua, in eodem comitatu Lancastriæ:

Habenda & tenenda eidem Edmundo, & hæredibus suis, de corpore suo legitime procreatis, de ipso patre nostro, & hæredibus suis, cum feodis militum, advocacionibus ecclesiarum, & omnibus aliis pertinentiis suis, prout in cartâ prædictâ plenius continetur:

Ac dilectus nepos & fidelis noster, Thomas comes Lancastriæ, filius & hæres prædicti Edmundi, per petitionem suam, coram concilio nostro exhibitam, nobis dedit intelligi, quod, licet diversas terras & tenementa de honore prædicto, de quibus homagium dicto comiti debetur, in diversis comitatibus tenentis per servitium militare, ac idem comes de omnibus servitiis, de dictis terris & tenementis debitis, præterquam de homagio

prædicto, per vos seiscitus existat, sicut dicit, vos tamen eidem comiti homagium vestrum idè hactenus facere non curastis, in ipsius comitis præjudicium manifestum:

Ac prædictus comes nobis jam instanter supplicaverit, ut indemnitati suæ velimus prospicere in hac parte:

Nos, nolentes donationem & concessionem prædictas, quantum in nobis est, in aliquo infirmari, vobis mandamus, quod, si ita est, tunc homagium vestrum de terris & tenementis, quæ de honore prædicto tenentis, sicut prædictum est, præfato comiti, sine dilatione, prout ad hoc tenemini, faciatis, & ei, tanquam domino vestro, de terris & tenementis prædictis, decetero intendatis; homagio vestro, si quod nobis pro terris & tenementis illis feceritis, non obstante.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Karliolum, x. die Martii.

Per petitionem de consilio.

Pro Waltero de Bedewynd; de jure coronæ manutenendo.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 21.
in Turr. Lond.

REX archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, cancellariis, sacristis, præbendaris in ecclesiis cathedralibus, seu collegiatis, & omnibus aliis personis ecclesiasticis, in quæcumque dignitate vel officio constitutis, ad quos, &c. salutem.

Ad conservationem juris coronæ nostræ eo diligentius extendimus mentem nostram, quo ad hoc juramenti vinculo stricti sumus, necnon & alios conspicimus dictum jus nostrum intentos pro viribus impugnare.

Cum igitur dilectus clericus noster, Walterus de Bedewynd, possessionem thesaurariæ in ecclesia beati Petri Eborum, virtute collationis nostræ, sibi indè pleno jure nostro factæ, & per considerationem nostræ curiæ sit adeptus:

Ac intellexerimus jam de novo, quod quidam, jura dictæ coronæ nostræ, necnon & judicia in curiâ nostrâ reddita, enervare præsumentes, commisiones, per quas idem clericus noster, super possessione suâ thesaurariæ

prædictæ, posset de facili indebitè turbari, alicui vestrum fieri procurarunt;

Nos, volentes jura nostra prædicta, ac etiam judicia in curiâ nostrâ ritè reddita in omnibus manutenere, quatenus bono modo poterimus, & tueri;

Vobis, omnibus & singulis, injungendo firmiter inhibemus, ne, prætextu alicujus commissionis, vobis vel alicui vestrum per quemcumque factæ, vel faciendæ, super thesaurariâ prædictâ, aut aliquibus ad eam pertinentibus, quecumque, nobis inconsultis, facere præsumatis, per quod dictus clericus noster, super possessione suâ thesaurariæ prædictæ, seu aliquorum ad eandem spectantium, indebitè perturbari, aut juri coronæ nostræ derogari valeat quoquomodo.

Scientes pro certo quod; si secus feceritis, ad vos, tanquam ad violatores juris nostri regii, non immeritò graviter capiemus.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Karliolum, x. die Martii.

Per breve de privato sigillo.

De curialitatibus Sabinen' episcopo Romanæ ecclesiæ cardinali, exhibendis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 12. d.
in Turr. Lon.

REX dilectis sibi majori, civibus, ballivis, & toti communitati civitatis Eborum, salutem.

Cum venerabilis pater, dominus P. Sabinen' episcopus, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, & amicus noster karissimus (qui à latere domini summi Pontificis missus, in nuncium, ad nos usque Karliolum nuper venit) jam sit ad partes proprias rediturus;

Vobis mandamus rogantes, quatinus eidem domino cardinali, cum ipsum ad civitatem prædictam venire contigerit, quanto honorabilis & decentis poteritis, obviam eatis;

Ac eundem cardinalem, & alios de familiâ suâ in dictam civitatem curialiter admittentes, ipsum, in exenniis & aliis curialitatibus, cum tanto honore, quanto poteritis, respiciatis nostri rogamini intervenitu;

Non permittentes quod hominibus dicti domini cardinalis, dum infra civitatem prædictam steterint, fiant quoquomodo injuria, molestia, dampnum, impedimentum aliquod, seu gravamen;

Aut quod victualia in eadem civitate, propter adventum dicti domini

cardinalis ibidem, subtrahantur, aut cariù vendantur; set quod venditioni habundantiù quam consueverunt, exponantur.

Faciatis etiam eidem domino cardinali, ac hominibus suis habere cariagium, cum indè necesse habuerint, & ab ipsis super hoc fueritis præmuniti;

Et præmissa omnia & singula faciatis, prout dilectus & fidelis noster Johannes de Bauquell (quem ad dictum cardinalem, sic ad partes transmarinas redeuntem, dum infra regnum nostrum fuerit, conducendum deputavimus) vobis scire faciet ex parte nostrâ;

Vobis enim exindè scire grates volumus speciales.

Teste Rege, apud Karliolum, xvi. die Martii.

Eodem modo scribitur subscriptis, viz.

Majoribus, civibus, ballivis & communitatibus civitatum Linc', London', & Cantuar'.

Et ballivis & communitatibus de Graham, Staunford, Hunt', Ross', & Dover'.

De conductu pro dicto cardinale, ad partes proprias redituro.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 22.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo, Johanni de Bauquell, salutem. Cum venerabilis pater, dominus P. Sabinen' episcopus, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, & amicus noster karissimus (qui, à latere domini summi Pontificis missus, in nuncium ad nos usque ad Karliolum nuper venit) jam sit ad partes proprias rediturus;

Nos, corditer affectantes dictum dominum cardinalem, tam ob reverentiam dicti summi Pontificis, & sedis apostolicæ, quam intuitu personæ ejusdem cardinalis, infra regnum & potestatem nostram decenter per nos & nostros fideles singulos honorari; habentesque de vestræ circumspectionis industriâ fiduciam plenioram.

Vos ad dictum cardinalem, sic ad partes transmarinas redeuntem, dum infra regnum nostrum fuerit, deputavimus conducendum;

Et idè vobis mandamus quod ipsum dominum cardinalem, dum infra dictum regnum nostrum sic fuerit, quanto decentius & honorabilius pote-

ritis, conducatis; non permittentes quod eidem cardinali, aut hominibus suis, à quibuscumque fiant injuria, molestia, dampna, impedimentum aliquod, seu gravamen.

Mandamus enim vicecomitibus, majoribus, & ballivis locorum, per quæ credimus ipsum versus dictas partes redditurum, quod victualia in ballivis suis, in magnâ habundantiâ, venditioni exponi, & dicto cardinali, ac hominibus suis cariagium, cum indiguerint, habere faciant; prout vos dictis vicecomitibus, majoribus, & ballivis, ex parte nostrâ plenius injungentis.

Et præmissa omnia & singula ita circumspectè & providè faciatis, quod diligentiam vestram possimus merito commendare.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Karliolum, xvi. die Martii.

Ad Papam, pro prioratu de Lanrecost, Karliolen' dioc'.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Pater sancte, in hiis, quæ ad cultum divini nominis, & fomentum religionis pertinere noscuntur, eò libentiùs vestræ beatitudinij preces nostras porrigimus, quo eas, ob supplicantis devotionem, exaudiri à vestrà clementiâ favorabilis credimus & speramus.

Cùm itaque prioratus de Lanrecost, Karliolen' diocesis, juxta confinia terræ nostræ Scotiæ situs, per combustionem domorum, ac deprædationem bonorum ejusdem prioratûs, per Scotos, inimicos & rebelles nostros, fines regni nostri ipsis vicinos, inhumaniter perpetratas, depauperatus existat plurimùm & vastatus:

Nosque paupertati dilectorum nobis in CHRISTO, prioris & canonicorum prioratûs prædicti, piis compatientes affectibus, ob specialem devotionem, quam ad beatam Mariam Magdalene (in cujus honore illud cœnobium est fundatum) gerimus & habemus:

Necnon & propter diutinam moram nostram, quam nuper in eodem

fecimus prioratu, dum adversâ corporis valitudine premebamur, dedimus eisdem priori & canonicis advocaciones ecclesiarum de Mitford & de Carlaton' Dunelmen' & Karliolen' dioc' quæ de nostro sunt patronatu:

Volentes & concedentes, quantum in nobis est, quod ipsi ad relevationem statûs sui, easdem ecclesias, cedentibus aut decedentibus rectoribus earumdem, canonicè assequi valeant, in usus proprios possidendas:

Sanctitati vestræ devotis precibus supplicamus, quatinus dictos, priorem & canonicos, præmissorum intuitu, nostrique rogaminiâ interventu, habentes, si placet, paternis affectibus commendatqs, quod ipsi prædictas ecclesias, cedentibus aut decedentibus rectoribus earumdem, in proprios usus tenere valeant & habere, sibi & successoribus suis imperpetuum, ad relevationem statûs ipsorum, & divini cultûs augmentum, auctoritate apostolicâ, concedere dignemini gratosè.

Conservet, &c.

Dat' apud Karliolum, xvii. die Martii.

Pardonatio concessa Galfrido de Coigners, qui coronellam Roberti de Brus, cum quâ se coronari fecit in Scotia, retinuit & conclavit.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 28.
in Turr. Lond.

REX omnibus ballivis & fidelibus suis, ad quos, &c. salutem.

Sciatis quod, ad instantiam Margarete, Regine Angliæ, consortis nostræ carissimæ, pardonavimus Galfrido de Coigners transgressionem quam fecit, postquam quædam coronella aurea, de quâ Robertus de Brus, inimicus & rebellis noster, in terrâ nostrâ Scotiæ, nuper se coronari fecit, ad manus ejusdem Galfridi devenit;

Coronellam illam retinendo & conclavendo, undè idem Galfridus coram nobis & concilio nostro occasionatus exitit & convictus.

Nolentes quod dictus Galfridus per nos, vel hæredes nostros, seu ministros nostros quoscumque, indè occasionetur in aliquo, seu gravetur.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Karliolum, xx. die Martii.

Per ipsum Regem nunciante thesaurario.

Episcopo Wygorn' de proficiscendo cum Edwardo filio Regis, ad partes Franciæ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 11. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri W. eadem gratiâ, Wygorn' episcopo, salutem.

Ob boni multiplicis commodum & utilitatem reipublice regni nostri, desiderantes ut pax inter Regem Franciæ & nos sub certâ formâ dudum tractata, & nondum finaliter terminata, felicem & prosperum exitum consequatur, pro complemento & consummatione pacis ejusdem, Edwardum filium nostrum carissimum ad dictum Regem Franciæ, sicut jam ordinatum est & concessum, in brevi proponimus, dante Domino, destinare;

Attendentes autem persone vestre presenciam dicto filio nostro fore perutilem, in tam arduo negotio, & aliis eciã que emergent, circumspectè, prudenter, & providè dirigendis; paternitatem vestram requirimus in fide & dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes, quatinus, omnibus aliis pretermisissis, in crastino Sancte Trinitatis proximè venturo, sitis London' ad filium nostrum predictum, parati abindè secum ad partes Franciæ personaliter proficisci: & hoc sicut nos, honorem nostrum, &

commodum dicti regni, ac prefatum filium nostrum diligitis, nullatenus omittatis.

T. R. apud Karliolum, xxii. die Marci.

Consimiles littere diriguntur subscriptis, videlicet,

Episcopo Cestriæ.

Henrico de Lacy comiti Lincoln'.

Guidoni de Bello Campo com' Warrewyk'.

Johanni de Britannia com' Rychemond'.

Ottoni de Grandisono.

Hugoni le Despenser.

Roberto filio Pagani.

Amaneno de le Breto.

Baldewino de Manners.

Johanni de Berewyk.

Johanni le Bauquell.

Pagano de Tybetot.

Giberto filio Thome de Clare.

De archiepiscopatu Cantuar' in manum Regis capto, liberando procuratoribus Papæ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 20.
in Turr. Lond.

REX dilecto & fideli suo Humfrido de Waledon, custodi suo archiepiscopatus Cantuar', salutem.

Licet nuper vobis commiserimus archiepiscopatum predictum cum pertinentiis, quem ex certis causis capi fecimus in manum nostram, custodiendum quandiu nobis placeret; ita quod de exitibus indè provenientibus nobis responderetis ad scaccarium nostrum, prout in litteris nostris patentibus vobis indè confectis, pleniùs continetur:

Ad requisicionem tamen sanctissimij in CHRISTO patris, domini Clementis, divinâ providenciâ, summi Pontificis, vobis mandamus quod archiepiscopatum predictum cum pertinentiis, unâ cum omnibus exitibus

indè perceptis, à tempore captionis ejusdem in manum nostram, dilectis nobis magistris Guilielmo Testa archidiacono Aranen' in ecclesiâ Coven' & Petro Amaluni canonico Burdeg' clericis, administratoribus archiepiscopatus predicti, per dictum dominum summum Pontificem deputatis, vel eorum alteri integrè liberetis, custodiendum ad opus ipsius domini summi Pontificis, prout ipsis per eundem dominum summum Pontificem plenius est injunctum.

T. R. apud Karliolum, xxvi. die Marci.

Per ipsum Regem nunciante thesaurario.

A. D. 1307. | An. 35 Edw. I.

Rex ad Papam, pro cardinalibus & domo de Columbia deprecatur.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 3.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum Reverendos patres, dominos Jacobum & Petrum, de Columbia, dictæ Sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, & domum ipsorum favore specialis benivolentiæ prosequentes, circa promotionem utilitatum ipsorum eo libentius interponimus partes nostras, quo eos & alios de domo illorum ferventiores nostri nominis & honoris semper sensimus zelatores. Et, licet pro revocatione sententiarum, per dominum Bonifacium Papam octavum, prædecessorem vestrum, in ipsos & alios de domo illorum laterum, & restitutionem terrarum & bohorum, quibus fuerant per eundem prædecessorem vestrum privati, per nuncios nostros, quos nuper ad præsentiam vestram transmisimus, institerimus, sicut recolimus diligenter;

Ut tamen affectionem, quam ad eos & dictam domum ipsorum gerimus, intercessio iterata testetur;

Sanctitati vestræ affectuosâ precum instantiâ supplicamus, quatinus terras, possessiones, & bona, quibus, sicut præmittitur, fuere privati, præfatis cardinalibus, & aliis de domo suâ prædictâ, quantum ad vestræ dominationis gratiam attinet, benignè, plenè, & integrè restitui jubeatis: ita, si placet, quod, ex interventione precum nostrarum hujusmodi, speratam fructum sibi sentiant provenisse.

Conservet, &c.

Dat' apud Karl' xxv. die Martii.

De inquirendo super passagio ultra aquam inter Berewyk & Twedemuth.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 21. d.
in Turr. Lond.

REX dilectis & fidelibus suis, Johanni de Swyneburne, Roberto Herun, & Thomæ de Sheffield, salutem. Quia ex quorundam fidedignorum accepimus insinuatione, quod venerabilis pater, A. Dunelm' episcopus, à tempore, quo pons noster, inter villam nostram de Berewyk & Twedemuth, corruit, medietatem proficui passagii ultra aquam de Twede (quæ ad nos de jure debuit pertinere) de omnibus & singulis, cum rebus & bonis suis ultra aquam illam transierunt, per ministros suos, in proprios usus convertendo, colligi fecit, in nostri præjudicium, jurisque nostri subreptionem, ac dilecti servientis nostri Johannis Hayward, cur passagium illud dedimus in feodo, exheredationis periculum manifestum. Nos, super præmissis certiorari, ac nobis & præfato Johanni justitiam fieri volentes in hac parte, assignavimus vos, vel duos vestrum, quos presentes esse contigerit, ad inquirendum, per sacramentum proborum & legalium hominum, tam villæ nostræ Berewici, quam comitatûs Northumbr', per quos, &c. utrum prædictus episcopus medietatem proficui passagii prædicti colligi, & in usus proprios applicari fecit, sicut prædictum est, necne?

Et si sic; tunc à quo tempore proficuum illud colligi fecit, & quantum inde percepit, & qualiter, & quo modo, & utrum proficuum illud in usus proprios convertit necne?

Et idèd vobis mandamus quod, ad certos diem & locum, quos vos omnes, vel duo vestrum ad hoc provideritis, inquisitionem illam capiatis in formâ prædictâ.

Mandavimus enim majori & ballivis villæ nostræ Berewici, ac vicecomiti nostro Northumbr', quod ad certos diem & locum, quos vos omnes, vel duo vestrum, eis scire faciatis, venire faciant coram vobis, vel duobus vestrum, tot & tales, &c. tam villæ, quam comitatûs prædictorum, per quos rei veritas, &c.

Et, cum inquisitionem illam ceperitis, eam nobis, sub sigillis vestris, & sigillis eorum, per quos facta fuerit, sine dilatione mittatis, & hoc breve. In cujus, &c.

Teste Rege apud Karliol' xxviii. die Martii.

Per petitionem de consilio.

De exequiis Johanne Gloucestriæ comitissæ, Regis filie.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roy d'Engleterre, seigneur d'Irlande, & ducs d'Aquitaine, à honorable pere en Dieu R' par la meisme grace, évesque de Londres, nostre chancelier, saluz. Come Johanne, nostre chiere fille, que fu contesse de Gloucestre, soit a DIEU commandee. Vous mandons que, par lettres de nostre grant seal, facez mander, en bone forme & convenable, a touz prelatz, ausi bien ercevesques & évesques, come a abbez & priours, & as chapitres des eglises cathedrales, & collegiales, & as universites, & as freres des ordres de precheurs, & de meneurs, & as autres religieux de nostre roialme;

Q'il facent faire exequies, & chanter messes sollempnement, & autres privees messes, & autres oraisons; en priant especialment pour l'ame de nostre fille avantdite.

Et meismes les lettres facez liverer a nostre chier clerk, William de Thornost, por enveer as lieux, as queux elles serront escrites; sicome nous li avons mandez par noz lettres.

Don' souz nostre prive seal a Cardroill, le primer jour de Averill, l'an de nostre regne xxxv.

De fidelitate archiepiscopi Rothomagensis respectuandâ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 9.
in Turr. Lond.

REX dilecti & fidei suo, Waltero de Gloucestr', escaetori suo ultra Trentam, salutem. Quia, ad instantiam venerabilis patris, P. Sabinensis episcopi, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, dedimus respectum venerabili patri B. archiepiscopo Rothomageni, usque ad festum Pentecostes proximo futurum, & ab eodem festo usque in unum annum, proximo sequentem, completum, de fidelitate suâ, quam nobis facere tenetur de terris & tenementis, quæ de nobis tenet infra regnum nostrum, & quæ per mortem prædecessoris sui, capta sunt in manum nostram; Vobis mandamus quod omnes terras & tenementa in ballivâ vestrâ, quæ

occasione mortis prædecessoris prædicti archiepiscopi cepistis in manum nostram, Galfrido Columbel, clerico & attornato ipsius archiepiscopi, sine dilatione liberetis, nomine ejusdem archiepiscopi custodiendas;

Itaque idem archiepiscopus, in fine dicti anni, ad nos accedat, fidelitatem suam nobis facturum pro terris & tenementis supraddictis, Teste Rege apud Karliolum, primo die Aprilis.

Per ipsam Regem.

Eodem modo mandatum est Ricardo Oysel, escaetori citra Trentam. Teste Rege ut supra.

Pro Johanne de Havering, senescallo Vasconicæ, de grato servitio quod Papæ impenderit.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

DOMINO Papæ, Rex, &c. Advenerunt, gratissimæ nostris affectibus, sanctitatis vestræ litteræ, per quas nobis innotuit, quod dilectus & fidelis noster, Johannes de Havering, senescallus Vasconicæ, secundum quod sibi dederamus frequentius in mandatis, grata præstitit vobis obsequia, sollicitè se exponens ad ea, & etiam, quantum ad eum pertinuit, diligenter adimplens quæ vestræ beatitudini de quo diligentiam suam multipliciter commendamus. Nos igitur, consideratione servitiorum hujusmodi, vobis juxta cordis nostri desideria præstitorum per ipsum (de quibus, sicut vestræ continebant

litteræ, commendatis) necnon & obsequiorum laudibilibus antiquorum; quæ nobis impendit, & quæ nobis per eam impensa fatemur, intuitu;

Senescallum eundem, & ejusdem labores, antiquos etiam & modernos, dignis præmiis curabimus eo promptius & libentius, quamprimum bono modo poterimus, munerare, quo in executione eorum, quæ sibi pro vobis mandavimus & injunximus facienda, se exhibuit promptiorem; quodque indefessis studiis non omittit, quæ sunt nobis utilia, & ad nostros spectant honores, intentè prosequi & efficaciter adimplere. Conservet, &c.

Dat' apud Karliol', iv. die Aprilis.

A. D. 1307. An. 35 Edw. I.

*De jure regio conservando.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Ed. I. m. 2.
in Turr. Lond.

VENERABILI in CHRISTO patri, domino R. Sanctæ Mariæ Novæ, diacono cardinali, amico suo carissimo, Edwardus, &c. salutem & dilectionem sinceram.

Licet ea libenter, quæ utilitatum & honorum vestrorum promotionem respiciunt, quantum bono modo possemus, promptis affectibus implemus; hiis tamen, quæ nobis & juri dignitatis nostræ regis ac coronæ sunt præjudicialia, nequaquam assensum præbere valeamus, sicuti non possumus, nec debemus.

Undè cum aliqua, in apostolico rescripto contenta, prioratum de Okeburn' tangentia (videlicet, ubi de maneriis, villis, & dominiis temporalibus fit mentio) quæ, si procederent, manifestè juri nostro regio derogarent; Tollantur ea quæ præjudicant; & ponatur prioratus cum pertinentiis suis salvo consueto apporto, superiori monasterio faciendo; & sic postulata transire substinebimus, quantum poterimus, jure nostro regio inoffenso.

Dat' apud Karliolum, iv. die Aprilis.

*Pro nunciis Papæ, de eorum officio in Anglia exercendo.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 19.
in Turr. Lond.

REX dilectis, sibi magistris, Willielmo Testa archidiacono Aran' in ecclesiâ Convenarum, & Petro Amaluini canonico Burdeg' sedis apostolice nunciis, salutem.

Sciatis quod ob reverentiâ sedis predictæ, & affectionem quam erga sanctissimum in CHRISTO patrem, dominum C. divinâ providentiâ, summum Pontificem gerimus & habemus; volumus & concedimus quod, non obstante aliqua prohibitione vobis ex parte nostrâ prius factâ, super omnibus que ad dictum dominum Papam & ecclesiam Romanam in regno & aliis terris

nostris pertinent, & pertinere debent, utamini decetero officio vestro, sicut clerici & nuncii aliorum summorum Pontificum, dicti domini Pape predecessorum, prius in Anglia commorantes, officio à sede predictâ ipsis commisso uti consueverunt, temporibus retroactis; ita quod non faciatis aliquid, seu etiam attemptetis, quod in præjudicium coronæ aut dignitatis nostræ regis, seu aliorum fidelium nostrorum, cedere valeat quoquo modo.

In cujus, &c.

T. R. apud Karliolum, iiii. diè Aprilis.

Per ipsum Regem.

*De pecuniâ ad opus Papæ collectâ, extra regnum non portandâ.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 19.
in Turr. Lond.

REX dilectis sibi magistris, Willielmo Testa, archidiacono Aran' in ecclesiâ Convenarum & Petro Amaluini canonico Burdegal' sedis apostolice nunciis, & administratoribus archiepiscopatus Cantuariensis, à sede apostolicâ specialiter deputatis, salutem.

Sciatis quod, ob affectionem, quam erga dominum C. divinâ providentiâ, summum Pontificem gerimus & habemus; Concedimus vobis quod totam pecuniam, ad Romanam ecclesiam rationaliter spectantem, & per vos infra regnum nostrum collectam;

Tradendo eam mercatoribus infra idem regnum, possitis, per viam cambii, dicto domino summo Pontifici destinare.

Ita videlicet, quod monetam aliquam de cuneo nostro, seu argentum aliquod in massâ, extra idem regnum minimè deferatis, seu per alios deferri aliquoties faciat.

Teste Rege apud Karliolum, iv. die Aprilis.

Per ipsum Regem.

*De primis fructibus ad opus Papæ capiendis.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 19.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Sciatis quod ob reverentiam sedis apostolice, & affectionem quam erga sanctissimum in CHRISTO patrem, dominum C. divinâ providentiâ, summum Pontificem gerimus & habemus;

Concedimus, quantum in nobis est, quod dilecti nobis magistri, Willielmus Testa archidiaconus Aran' in ecclesiâ Convenarum, & Petrus Amaluini canonicus Burdeg', Garsias Arnaldi de Garleux canonicus Auxieten' & Willielmus de Prato canonicus Convenarum, sedis apostolice nuncii, fructus primi anni, à tempore reservationis, inde per dictum dominum Papam sibi factæ, de beneficiis ecclesiasticis, cum curâ, vel sine curâ, vacantibus in regno nostro provenientes, usque ad terminum secundum mandatum aposto-

licum, non obstantibus quibuscumque prohibitionibus in parlamento nostro inde factis;

Ita videlicet quod de fructibus, de abbatibus seu prioratibus, vacantibus in eodem regno, provenientes, se nullatenus intromittant ad opus dicti domini summi Pontificis;

Modo debito colligere custodireque valeant & tenere; hoc tamen observato, quod pecuniam, inde proveniente, extra idem regnum, præterquam per viam cambii, non deferant, seu deferri faciant quovis modo, sine nostra licentiâ speciali.

In cujus, &c.
Teste Rege, apud Karliolum, iv. die Aprilis.

Per ipsum Regem.

*Pro societate Friscobaldorum de Florentia.*A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 17.
in Turr. Lond.

REX dilectis mercatoribus suis, Emerico de Friscobald, & sociis suis mercatoribus, de societate Friscobaldorum de Florentia, salutem.

Cum nuper venerabiles patres, Walterum Coventr' & Lychf' & Willielmum Wygorn', episcopos: ac dilectos & fideles nostros, Henricum de Lacy comitem Lincoln': Hugonem le Despenser, Ottonem de Grandisono, & Amanenum dominum de le Breto; & quosdam alios nuncios nostros, ad dominam summum Pontificem, usque Lugdunum, pro arduis negotiis, nos tangentibus, transeuntes;

Injunxerimus vobis, quod vobis de pecuniâ provideritis, undè nobis tam pro expeditione negotiorum nostrorum prædictorum, quam pro expensis nunciorum eorundem servitium facere possitis;

Ac vos, pro servitio hujusmodi nobis faciendo, mercatoribus de societate Pullicum & Rembertinorum, de Florentia, mille libras sterlingorum, recipiendas in curâ Romanâ liberaveritis;

Idemque mercatores vobis ibidem solvere distulerint summam pecunie supradictam;

Volentes, ut erga mercatores recuperare possitis pecuniam antedictam, concedimus vobis pro nobis & hæredibus nostris, quod, cum nos præfatis mercatoribus de societate Pullicum & Rembertinorum in mille libris sterlingorum per nostras patentes litteras teneamur;

Vos, pro illis mille libris, quas ipsis, ut præmittitur, liberastis, mille libras, de exitibus customæ nostræ lanarum, coriorum, & pellium lanatarum, in manibus vestris, ex commissione nostrâ, existentes, provenientes, recipiatis ad opus vestrum.

Et nos vos inde in compoto vestro ad scaccarium nostrum de exitibus prædictis debitam allocationem habere faciemus.

Et recipiatis à dictis mercatoribus de societate Pullicum & Rembertinorum litteras nostras prædictas, & litteras ipsorum de acquietantiâ, solutionem dictæ pecunie testificantes.

In cujus, &c.

Teste Rege, apud Karliolum, iv. die Aprilis.

Per ipsum Regem, nunciante thesaurario.

A.D. 1307. | An. 35 Edw. I.

De respectu pro archiepiscopo Rothomagensi.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 16.
in Turr. Lond.

REX dilecto sibi magistro Johanni Feroun, salutem. Cum nuper ad instantiam venerabilis patris P. Sabinen' episcopi, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, dederimus respectum venerabili patri B. archiepiscopo Rothomagen', usque ad festum Pentecostes proximò futurum, & ab eodem festo usque in unum annum proximò sequentem completum, de fidelitate suâ, quam nobis facere tenetur de terris & tenementis, quæ de nobis tenet infra regnum nostrum, & quæ per mortem prædecessoris sui capta sunt in manum nostram:

Et mandaverimus dilecto & fideli nostro Ricardo Oysel, escaetori nostro citra Trentam, quod omnes terras & tenementa in ballivâ suâ, quæ occasione mortis prædecessoris prædicti archiepiscopi cepit in manum nostram, Galfrido Columbel, clerico & attorney ipsius archiepiscopi, sine dilatione liberaret, nomine ejusdem archiepiscopi custodiendas;

Ita quod idem archiepiscopus, in fine dieti anni, ad nos accederet, fidelitatem suam nobis facturum pro terris & tenementis supradictis.

Ac idem escaetor nobis significaverit, quod dictum mandatum nostrum, juxta tenorem ejusdem, exequi non valebat, pro eo quod terras & tenementa prædicta, diu est vobis, prætextu cujusdam brevis, sub sigillo scaccarii nostri, sibi super hoc directi, liberavit tenendas quamdiu nobis placeret, reddendo inde nobis per annum quinquaginta marcas, prout in transcripto brevis prædicti, quod dictus escaetor noster sub sigillo suo nobis misit, plenius continetur;

Vobis mandamus quod terras & tenementa prædicta, vobis ex parte nostrâ sic commissa, præfato Galfrido, sine dilatione, liberetis, custodiendas in formâ supradictâ.

Volumus enim vos, de prædictis quinquaginta marcis, ex nunc ad dictum scaccarium nostrum, prout justum fuerit, exonerari.

Teste Rege, apud Karliolum, xvi. die Aprilis.

Littera Roberti comitis Flandriæ, de mercatoribus hinc inde satisfaciendis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

ILLUSTRI principi, & potenti domino, Edwardo, Dei gratiâ, Regi Angliæ, domino Hiberniæ, & duci Aquitaniæ, Robertus, comes Flandriæ, salutem, reverentiam & honorem.

Vidimus litteras vestras, quibus nos rogavistis quatinus Arnaldo Drokas, valetto vestro, nomine Johannis de Gale, de ducentis & sexaginta libris sterlingorum, ad quos navis quædam dieti Johannis, ac bona & catalla sua, in eadem inventa, quondam per Philippum fratrem nostrum, tempore guerræ Flandriæ capta, apprehendebantur, solutionem festinam fieri faceremus:

Super quibus vobis rescribimus, quod prædicto Arnaldo, nomine dieti Johannis, seu ipsi Johanni, de dictâ pecuniâ summâ, ad plenum parati sumus & volumus satisfacere, ut rogatis; & quibuscunque aliis mercato-

ribus regni vestri dampna, sibi per gentes nostras illata, quatenus eadem probare & ostendere potuerint, facere restitui indilatè; dum tamen vos mercatoribus terræ nostræ de dampnis, eisdem per gentes regni vestri factis, apud Cræduc & alibi, hoc idem invicem fieri faciatis.

Et, propter hæc, apud vos procuratores nostros, seu attorneys transmittimus, cum mandato & potestate obligandi nos effaciter ad hujusmodi restitutiones faciendas, prout superius est expressum.

Vos rogamus affectuosè, quantum amplius possumus, quatenus mercatoribus terræ nostræ supradictis bona, sibi ablata, faciatis restitui; cum invicem prompti sumus, eisdem factâ restitutione, vestris gentibus facere restitui omnia bona, sibi ablata, indilatè.

Datum apud Gandavum, octavâ decimâ die mensis Aprilis.

Ad Papam, pro Pontio domino de Castellione, super dispensatione matrimoniali.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Attendentes obsequia utilia & accepta, quæ dilectus & fidelis noster, Pontius dominus de Castellione, nobis laudabiliter hæctenus impendit, statûs ipsius & suorum commodum & honorem non indignè inducimur procurare:

Sperantesque quod solita vestra benignitas illos amplioris favoris gratiâ prosequatur, quorum obsequiosa promptitudo penes nos exuberat, & quibus morum honestas & generis nobilitas suffragantur;

Ideoque cum super matrimonio, inter Pontium, filium dieti Pontii, & Johannam de Peregort contrahendo, jam, ut intelleximus, habitus sit tractatus:

Iidemque, Pontius, filius Pontii, & Johanna, pro eo quod in gradu consanguinitatis prohibito se attingunt, absque sedis apostolicæ gratiâ nequeunt matrimonialiter copulari:

Sanctitati vestræ devotis precibus supplicamus quatinus, ut præfatus Pontius dictam Johannam ducere valeat in uxorem, prout vestra decreverit paternitas reverenda, nostrorum interventu rogaminum, dispensare dignemini gratiosè.

Dat' apud Karl', vicesimo sexto die Aprilis.

Per breve de privato sigillo.

De procurationibus pro nuncio Papæ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 15.
in Turr. Lond.

REX venerabilibus patribus, archiepiscopis, episcopis, & officialibus, ac collectoribus procuracionum venerabilis patris P. Sabinen' episcopi, sedis apostolicæ nunciis in Angliâ, salutem.

Sciat is quod, cum dictus cardinalis, pro reformatione & completionem pacis, inter nos & Regem Franciæ in eundem & firmandæ, ac communi commodo regni nostri, nobis nuper in Angliam per dominum summum Pontificem fuerit destinatus;

Volumus quod idem cardinalis omnes & singulas procuraciones suas percipiat, & habeat in regno nostro prædicto, juxta formam & effectum litterarum apostolicarum, sibi super perceptione procuracionum hujusmodi directarum:

Et quod idem cardinalis vobis omnibus & singulis, ut diligentiam & laborem, quos poteritis, adhibeatis ad dictas procuraciones integrè, juxta formam prædictam, levandas & colligendas, ac sibi celeriter liberandas, quodque nullus vestrum eum impediât, in hæc parte, firmiter injungere valeat & mandare.

Vos igitur in præmissis taliter habeatis, quod præfatus cardinalis præsens mandatum nostrum sibi sentiat profuturum, quodque de vobis non habeat materiam conquerendi.

Teste Rege, apud Karliolum, iv. die Maii.

Per breve de privato sigillo.

Res ad cancellarium suum, de litteris ad Papam super canonizatione Roberti de Grosteste, expediendis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Litt. & Autogr.
Edw. I.
in Turr. Lond.

EDWARD, par la grace de DIEU, Roi d'Engleterre, seigneur d'Irlande & ducs d'Aquitaine al honorable pere en DIEU, R. par la meisme grace, evesque de Londres, nostre chancelier, saluz.

Come l'onorable pere en DIEU, l'evesque de Nicole, & le chapitre de l'eghise de meisme le lieu, soient en-purchaceant, devers nostre pere le Pape, le canonizement de saint Robert Grosseteste, jadis evesque de Nicole:

Nous, eantz la busoigne du dit canonizement molt a cuer, & desirantz q'ele se face al honur de DIEU, & de sainte eglise, & du dit corps seint ausint;

Nous mandons que vous facez faire lettres, de nostre grant seal, en bone forme & speciale, a nostre dit pere le Pape, enpriant a grant devocion, come il ahiert, pur-tien corps seint, pur qui DIEU ad monstre

grant miracles, qu'il vueille le canonizement du dit corps seint grantier & faire.

Et facez ausint faire autres lettres, de nostre dit seal, en bone forme & speciale, depar nous a sire Reymon del Gout, nevez nostre dit pere le Pape: a sire Pierres l'Espaynol: & a sire Thomas de Jorz; cardenaux de la sainte eglise de Rome;

Enpriant que, a la busoigne du dit canonizement avancer & exploiter, il mettent tote l'aide & le bon conseil qu'il porront, pur l'onur de DIEU, de sainte eglise, & du dit corps seint, & ausint pur amour de nous;

Les queles lettres facez faire, & delivrer a celi, qui la busoigne surra devers vous, au plus tost que vous porrez, en bone manere.

Don' souz nostre prive seal a Cardoill, le vi. jour de May, l'an de nostre regne xxxv.

Ad Papam, pro Roberti episcopi Lincolnienſis canonizatione.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
Edw. I. m. 2.
Turr. Lond.

SANCTISSIMO in CHRISTO patri, domino C. divina providentiâ, sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summo Pontifici, Edwardus, ejusdem gratiâ, Rex Angliæ, &c. devota pedum oscula beatorum.

Sedis apostolicæ prudentia circumspecta;

Quæ, actibus intenta saluberrimis, & operibus exposita pietatis, solerter exequitur, quæ sunt Dei, ad Divini Nominis honorem & gloriam, ac exaltationem catholicæ fidei, salutemque felium;

Merito censuit, ritèque providit ut, quos triumphantis ecclesiæ regio gloriosa (post devictum consummatumque certamen trifforme, mundi, carnis, spiritusque maligni) celestis beatitudinis efficit possessores, curam ecclesiæ militantis, laudando & glorificando in terris, dignè venerationis officio prosequatur; quatinus eorum suffragiis & patrocinis apud DEUM, qui est gloriosus in sanctis suis, & in suâ majestate terribilis, inter mandatos confictus & turbines adjuvetur.

Felicis itaque memorie Robertus, quondam Lincoln' episcopus, Dei famulus; vir utique, in ergastulo carnis positus, excellens meritis, vitæ sanctitate præclarus, & velut stella matutina, in medio nebulae, & quasi lucerna, non sub modio, set super candelabrum posita, sparsit alis lumen sapientiæ & doctrinæ, in domo Domini virtutum jubare adeo choruscand. quod tandem, in Divini Nominis confessione legitime certans, & contra mundum, carnem, & dæmonem triumphans, athleta non degener,

confessor incitus & virtutum opifex, pastor bonus in populo, cursum vitæ perustrantem miraculis, vires & potentiam naturalem excedentibus, feliciter consummavit; de peregrino civis celestis effectus; & honorum confessorum agminibus aggregatus.

Hæc de ipso agonista nobili tenet ecclesia Anglicana; hæc pontificalis narrat auctoritas: hæc memoria seniorum retinet: clerus indicat: militia meminit: testatur populus; & omnis, utriusque sexus, ætas recentèr quodammodo, velut à patribus nunciata filiis reordatur.

Dignum igitur æstimantes & congruum, tam reverendum virum debere condignum in terris attolli præconis, quem in celis cives sanctorum & domestici Dei glorianter honorant, ac ipse sanctorum Dominus, stolâ gloriæ redimitum, ad paradisi januam coronavit.

Beatitudini vestræ humiliter duximus supplicandum, quatinus nunciis, pro canonizatione præfati episcopi obtinendâ, ad vestræ sanctitatis presentiam accedentibus, juxta formam, quâ sacrosancta Romana ecclesia in consimili negotio uti consueverat, benignam dignemini, si placet, audientiam gratiosis affectibus exhibere; ut, per promeritâ canonizationis eventum, idem episcopus, per apostolicæ sedis gratiam, ascribi valeat beatorum catalogo, confessorum: sicque ipse, ut sanctus, honoretur in terris, & glorificetur Altissimus in excelsis.

Conserveſ vos Altissimus, &c.

Dat' apud Karl', vi die Maii.

De missarum decantationibus pro Johanna comitissâ Gloucestræ, filiâ Regis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

REX venerabili in CHRISTO patri, R. eadem gratiâ, episcopo London' salutem.

Cum opus pium & apud DEUM meritorium censeatur pro defunctis exorare, ut à peccatorum nexibus facilius liberentur: Densque, omnium conditor, dispositor & creator, Johannam, quondam, comitissam Gloucestr' & Hertford' filiam nostram carissimam, ad se ab hoc seculo,

prout sibi placuit, evocaverit: quod vobis non sine cordis amaritudine nunciamus;

Vobis mandamus, rogantes quatinus animam præfate filie nostræ, à singulis religiosis & aliis personis ecclesiasticis, subditis vestris, per totam civitatem & diocesim vestras, per missarum sollempnium decantationes, & alia opera pia, faciatis Altissimo specialiter commendari.

Teste Rege apud Karl', vi die Maii.

Eodem modo mandatum est subscriptis; videlicet,

Singulis episcopis per Angliam.

Custodibus spiritualitatis archiepiscopatus Cantuar' a sede apostolica deputatis.

Item, mutatis mutandis, eodem modo scribitur subscriptis; videlicet,

Abbati Westmonasterii.

Abbati de Waltham, sanctæ Crucis.

Abbati de sancto Albano.

Abbati sancti Augustini Cantuar'

Abbati de Evesham.

De orando pro Rege.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 9. d.
in Turr. Lond.

REX religiosis viris, & in CHRISTO sibi dilectis

priori provinciali, ac fratribus universis ordinis sancti Augustini, in generali capitulo suo, apud Lincoln' proximo conventuris, salutem, & Spiritu Sancto dirigi in agendis.

Fidelium devotio ad religiosorum suffragia imploranda eo ferventius excitatur, quo speratur preces eorumdem religiosorum apud Altissimum gratiosius exaudiri, & exinde fidelibus, sic implorantibus, de supernis majora commoda provenire.

Considerantes itaque hæc, rebus mundialibus, quarum dispositioni vacare nos oportet undique involutos, quominus saluti animæ nostræ, prout nobis expediret, intendere valeamus: firmæque credulitate tenentes, per preces & orationes vestras, summum bonum gratiæ celestis posse facilius impetrari:

Devotionem vestram attentis precibus requirimus & rogamus, quatinus nos, Regiam consortem nostram, & liberos nostros, ac statum regni nostri, ei, qui mensuræ termino non artatur, sedulis intercessionibus commendatis, ipsius clementiam suppliciter implorantes, ut nobis concedat sic regnum temporale regere, negotiaque, nos, & statum regni nostri, & aliarum terrarum, nostro dominio subjectarum, suâ mediante ineffabili gratiâ, ordinare, quod in regno celesti partem hereditariam consequamur, quodque actus nostri ad laudem sui nominis, & ad nostrum, regnique nostri, & terrarum prædictarum cedere valeant commodum & honorem.

Teste Rege apud Karl', vicesimo die Maii

Per breve de privato sigillo.

De præbendâ in ecclesiâ Rothomagen' medico Reginæ concedendâ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota, &c. Nuper vestræ paternitatis clementiâ (Margaretæ Reginæ Angliæ, consorti nostræ carissimæ, gratiam disponens facere specialem) venerabili patri episcopo Ebroicens', & religiosis viris abbatibus sancti Augustini Cantuar' & Westm' providendi ipsius Reginæ clericis, quos ipsa duceret nominandos, de præbendis in Eborum London' Cicestr' Sarum, Hereford' Lych' & Rothom' ecclesiis, quancitò ad id facultas se offerret, concesserat potestatem.

Cujus prætextu gratiæ, quamvis prædicta Regina magistrum Johannem de Fontibus, clericum & medicum suum, nominasset ad præbendam in dictâ Rothom' ecclesiâ promovendum; executores supradicti, ad provisionem eidem clerico in dictâ ecclesiâ faciendam;

Tum propter facultatem, dicti loci archiepiscopo per vos de præbendis in eadem ecclesiâ clericis suis, usque ad certum numerum, providendi, concessam; tum propter alias provisiones sedis apostolicæ, in eadem ecclesiâ prædictæ gratiæ derogatorias;

Proceedere non valebunt;

Sicque prædicta Regina consors nostra, prædictâ gratiâ, ex vestrâ munificentia largitâ frustratur quodammodo, præconceptâ.

Nos igitur, ipsius Reginæ desiderium, in hæc parte præcipuè, super promotione clerici sui prædicti (quem, ex eo quod de nobis in infirmitate nostrâ curam habuit diligentem, & adhuc nobis intendit jugiter hiis diebus, non immeritò affectamus) cupientes optato effectui mancipari;

Sanctitatem vestram affectuosius precibus requirimus & rogamus, quatinus, ut dictus magister Johannes, provisionibus prædictis, seu gratiâ, præfati archiepiscopo concessâ, non obstantibus ad præbendam, quam in dictâ Rothom' ecclesiâ primò vacare contingeret, optinendam omnibus præferatur, ordinare dignemini nostri rogaminis interventu.

Hanc requisitionem nostram eo, si placet, libentius ad exauditionis gratiam admittentes, quo dicto medico, in infirmitate nostrâ, curam commissimus statim nostri.

Conserveſ, &c.

Dat' apud Karl', vicesimo octavo die Maii.

A. D. 1307. | An. 35 Edw. I.

Pro dicto medico, sub eodem tenore, scribitur archiepiscopo Rothomagensi.

Et supplicat archiepiscopo Rothom., sub eodem formâ, cum tali conclusione.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

PATERNITATEM vestram affectuosè requirimus & rogamus, quatinus erga eundem summum Pontificem, ut præfatus magister J. provisionibus prædictis; seu gratiâ, vobis, ut præmittitur, concessâ, non obstantibus, ad præbendam, quamprimò in ecclesiâ prædictâ vacare contingeret, optinendam omnibus aliis præferatur, efficaciter interponere partes vestras;

Vel saltem eidem magistro Johanni tanquam uni de clericis vestris, de præbendâ, in ecclesiâ vestrâ prædictâ proximò vacaturâ, virtute dictæ gratiæ, vobis concessâ, providere velitis nostri rogamini interventu.
Et eo libentius, si placet, quo eidem medico, dum corporis validitudine præbebamur, curam commisimus statûs nostri.
Pro quo vobis teneri volumus ad ea, quæ vobis noverimus esse grata.
Dat' apud Karl', vicesimo octavo die Maii.

Bulla Clementis V. Papæ, super castro de Maloleone Regi restituendo.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Ex Orig.
in Thesaur. Cur.
Recept. Scac.

CLEMENS episcopus, servus servorum Domini, carissimo in **C**HRISTO filio Edvardo, Regi Angliæ illustri, salutem & apostolicam benedictionem.
Circa negotium complendæ pacis inter te & carissimum in **C**HRISTO filium nostrum, Philippum Regem Franciæ illustrem, quod est non mediocriter nobis cordi, post multos & varios labores, quos propterea sustinimus, adhuc non cessamus, quantum nobis ex alto permittitur, sollicitudinem & diligentiam continuò adhibere.
Sane restitutio castri de Maloleone nondum extitit subsecuta; sed speramus eam, de die in diem, feliciter, auctore Domino, expediri.
Castrum enim ipsum adhuc ad manus dicti Regis vel suarum gentium non pervenit; sed, cum ad eos pervenerit, incontinenti facient restitutionem prædictam;

Dummodo senescallus Vasconiæ recipiendî castrum prædictum, tuo nomine, specialem à te habeat potestatem, per tuas patentes litteras; tam potestatem hujusmodi, quam quod de hujusmodi receptione, per dictum senescallum tuo nomine faciendâ, ita contentus & pacatus existes, ac si tibi personaliter facta foret, continentes expresse:
Aliter enim dictæ gentes castrum ipsum senescallo non traderent memorato.
Ideoque celsitudinem tuam rogamus & hortamur attentè, quatinus litteras ipsas, super hujusmodi potestate, per modum prædictum, facias fieri duplicatas, utrasque ad partes istas celeriter transmissurus: ut earum aliæ penes eundem senescallum remaneant; & aliæ similes dicto Regi & ejus gentibus valeant exhiberi.

Dat' Pictavis, ii. non' Junii, pontif' nostri anno secundo.

Annua pensio quinquaginta marc' nuncio Papæ conceditur.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Pat. 35 Edw. I.
m. 2.
in Turr. Lond.

REX omnibus ad quos, &c. salutem. Attendentes gratia & laudabilia obsequia per venerabilem patrem Patris episcopum Sabinen' sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalem, nobis & regno nostro, ante hæc tempora, multipliciter impensa, & imposterum impendenda;
Eidem cardinali quinquaginta marcas, singulis annis,

ad totam vitam suam, ad scaccarium nostrum, in festo sancti Michaelis, nomine pensionis, percipiendas, duximus concedendas.
In cujus, &c.
Teste Rege, apud Karliolum, xxviii. die Junii.

Per ipsum Regem nunciante thesaur'.

Ne quis rogus in civitate London' præsumat accendere dum Regina in Turri London' moram fecerit.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 6. d.
in Turr. Lond.

REX majori & vicecomitibus London', salutem. Quia Margareta, Regina Angliæ, consors nostra carissima, usque ad Turrim nostram London' in brevi est accessura, & ibidem per tempus aliquod moratura;
Nos periculis, quæ eidem consorti nostræ, & aliis magnatibus, qui ad ipsam ibidem sunt venturi, ex infectione & corruptione aeris, per accensionem rogorum in civitate prædictâ, & aliis locis, eidem Turri vicinis, dum prædicta consors noster apud dictam Turrim moram fecerit, possent, quod absit, de facili evenire, occurrere volentes;

Vobis mandamus quod in eadem civitate publicè proclamari, & ex parte nostrâ, sub gravi forisfacturâ, firmiter inhiberi faciatis, ne quis rogus illos præsumat accendere, seu aliâs ministerium hujusmodi, dum dicta consors nostra ibidem moram fecerit, exercere, per quod aer quoquo modo infici valeat, seu corrumpi.

Et hoc nullo modo omittatis.

Teste meipso, apud Karliol', xxviii. die Junii.

Super Insula de Man in manum Regis resumendâ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Claus. 35 Edw. I.
m. 4. d.
in Turr. Lond.

REX vicecomiti Northumb', salutem. Quia, per inspectionem rotularum, & aliorum memorandorum, quæ coram consilio nostro scrutari & diligenter examinari fecimus, nobis constat;
Quod plures, de antecessoribus nostris, quondam Reges Angliæ, de terrâ de Man seisiiti fuerant, ut de jure suo;
Et quod nos similiter seisiiti fuimus de eadem, (exitus & proficua inde percipiend') quousque nos, de gratiâ nostrâ speciali, seisinam terræ illius, talem, videlicet, qualem Alexander quondam Rex Scotiæ habuit de eadem, Johanni de Balliolò, nuper Regi Scotiæ (salvo semper jure nostro & hæredum nostrorum) fecimus liberari;

Tibi præcipimus quod scire facias venerabili patri, Antonio Dunelmen' episcopo (qui prædictam terram modò tenet, ut dicitur) per duos liberos & legales homines de ballivâ tuâ, quod sit coram nobis à die sancti Michaelis, in xv. dies ubicunque, &c.

Ostensusus si quid pro se habeat, vel dicere sciat, quare terram illam in manum nostram, ut jus nostrum, resumere minimè debeamus.

Et habeas ibi nomina illorum, per quos præfato episcopo scire feceris, & hoc breve.

Teste Rege, apud Caldecotes, xxviii. die Junii.

Per consilium.

Ad Papam, super negotiis Regis cum Rege Franciæ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.
Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 2.
in Turr. Lond.

PAPÆ Rex, devota pedum oscula beatorum. Sinceram devotionem & puram intentionem hactenus habuimus, & adhuc constanter habemus, in prosecutione negotiorum, quæ fuerunt, & sunt inter magnificum principem Philippum Regem Franciæ illustrem consanguineum nostrum, & nos, Beneplacitis & consiliis apostolicis adherere, & super hiis nos semper paratos studuimus intento animo exhibere.
Sanè dilectos & fideles nostros, venerabilem patrem, W. Wygorn' episcopum, & Thomam dominum de Berkele militem (de quorum fidelitate fidei plenitudinem obtinemus) pro aliquibus, quæ dicta tangunt negotia,

ad vestram reverendam præsentiam destinantes, ipsorum oraculo quædam commisimus, vobis ex parte nostrâ, super eisdem negotiis, plenius exponenda.

Ideoque sanctitati vestræ devotissimè supplicamus, quatinus hiis, quæ dicti nuncii nostri beatitudini vestræ expresserint in præmissis, aliquemini, si placet, fidem indubiam adhibere.

Conservet, &c.

Dat' apud Karl', quinto die Julii.

Alia littera mittitur eidem Papæ, sub eadem formâ, cum adjectione nominis magistri Benedicti de Fyriby.

Ad cardinales de nunciis & negotiis antedictis.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.

Rot. Rom.
35 Edw. I. m. 1.
in Turr. Lond.

DOMINO P. tituli Sanctæ Priscæ, presbitero cardinali, amico suo karissimo, Rex, salutem & sinceræ dilectionis affectum.
Sinceram devotionem & puram intentionem hæcenus habuimus, & adhuc constanter habemus in prosecutione negotiorum, quæ fuerunt & sunt inter magnificum principem Philippum Regem Franciæ illustrem consanguineum nostrum carissimum, & nos, &c. ut *supra* in litterâ ad Papam, usque hæc verba, viz.

Ad domini summi Pontificis presentiam reverendam, & vestram mittentes, ipsorum oraculo quædam commisimus, vobis ex parte nostrâ, super eisdem negotiis, plenius exponenda.

Ideoque paternitatem vestram, de quâ confidimus, affectuosè requirimus & rogamus, quatinus hiis, quæ dicti nuncii nostri vobis expresserint in præmissis, dignemini, si placet, fidem indubiam adhibere.

Dat' apud Karl, quinto die Julii.

Eodem modo scribitur Th' tituli Sanctæ Sabine, presbitero cardinali.

De morte Edwardi I. Regis Angliæ.

A. D. 1307.
An. 35 Edw. I.

Pat. 35 Edw. I.
m. 1.
in Turr. Lond.

MEMORANDUM, quod, die Veneris, videlicet, septimo die Julii, anno Domini MCCCVII. jubente ipso, cujus famulantur imperio mors & vita, inclita recordationis, dominus Edwardus, Rex Angliæ, apud Burgum, super Sabulones extra Karliolum;

In eundo versus partes Scotiæ, zelo devotionis & fidei accensus ad vindicandum despectum, & sacrilegam contumeliam, Deo & sanctæ ecclesiæ inhumaniter factos per Robertum de Brus, qui dominum Johannem de Comyn de Scotia, in ecclesiâ fratrum minorum de Dumfries, seditiosè interfecerat:

Necnon & ad ejusdem Roberti rebellionem & pertinaciam in manu potenti salubriter reprimendam; pro eo quod contra homagii & fidelitatis suæ sacramentum se in Regem Scotiæ proditorialiter fecerat coronari:

Et anno regni ejusdem Regis tricesimo quinto, ab hæc luce feliciter migravit (cujus anima in cœlestibus collocetur) magistro Radulfo de Baudale episcopo London, cancellario suo, cum magno sigillo ipsius Regis London' tunc temporis existente:

Qui quidem cancellarius brevia de cursu cum eodem sigillo, per consilium domini Ottonis de Grandisono, R. de Brabazon, & aliorum de consilio

ejusdem Regis, necnon & per consilium dominorum Willielmi de Blyburgh cancellarii, & Walteri Renaud custodis garderobæ domini Edwardi, filii & hæredis ipsius domini Regis, usque ad diem sancti Jacobi Apostoli sequentem proximò, consignavit; eo quod præfatus episcopus, de morte ejusdem Regis, ante diem illum, certitudinem non habebat.

Et die Sabbati, proximò sequente, serò idem cancellarius Regis à dicta domino Edwardo filio, tunc apud Karliolum existente (ubi dominus Antonius de Bek episcopus Dunolm' & patriarcha Jerusalem, dominus H. de Lacy comes Lincoln', & alii comites & barones regni secum existentes, homagia & fidelitates suas eidem, tanquam Regi, fecerant) per litteras ipsius domini Edwardi, sub privato sigillo suo signatas, recepit in mandatis, ut sigillum dicti patris sui sibi deferret, vel aliud sibi, sub salvâ & securâ custodiâ, sub sigillo suo mitteret:

Et postmodum per dominum Hugonem de Burgo, clericum de cancellariâ, & dominum Ricardum de Lughteburgh, & Johannem de Munden, clericos ipsius episcopi, die in crastino Sancti Petri ad vincula, sub sigillo ipsius episcopi, & sigillo dicti domini Willielmi de Blyburgh, usque Karliolum, missum fuit.

Edwardus I. Rex Angliæ ob. 7° die Julii, A. D. 1307.

INDEX LOCORUM.

- A
- AAR**, 791.
 Abbas villa, 210.
 Abbatis villa, 574.
 Abendon', 43.
 Aberoonwey, 545. 546. 548. 626. 627. 628.
 630. 642. 643. 651. 712. 816. 818. 819.
 Aberden, 792. 842. 843. 844. 845. 846. 995.
 Aberden' ecclesia, 154. 576.
 Aberden' hospital, 617.
 Aberford, 926.
 Aberkerdour, 617.
 Abernithy, 768.
 Abirraf, 617.
 Abirharf, 617.
 Abriſchein, 16. 934.
 Abtol, 33. 34.
 Accaron, 39.
 Acoon, 54. 72. 308. 587.
 Achat', 251.
 Acheston, 529.
 Aclay, 42. 49.
 Acle, 5.
 Acon', 395. 396.
 Acre, 495.
 Acris Mons, 253.
 Acristis, 332.
 Agro Monte, castell' de, 330. 479.
 Acton-Burnell, 634. 635.
 Ademar' S. 172.
 Affrica, 298. 299. 301. 308. 316. 343. 372.
 388. 421. 828.
 Afyet, 552.
 Agatha, S. Castell', 34.
 Agenois, 383. 384. 385. 475. 476. 665.
 Agennens', 123. 249. 271. 389. 390. 392. 407.
 409. 412. 413. 419. 425. 469. 479. 480. 490.
 491. 492. 524. 525. 529. 530. 552. 571.
 573. 578. 585. 588. 589. 593. 594. 600.
 602. 603. 620. 627. 635. 636. 687. 711.
 732. 793. 805. 806. 807. 837. 950. 984.
 Agerula, 314.
 Aggebrigge, 922.
 Agoscium, 33.
 Agosois, 34.
 Agredam, 34.
 Agrei, Vallis, 555.
 Agremont, 332.
 Agurandas, 125.
 Aillesine, 243.
 Ailricheston', 88.
 Aiz, 28.
 Akaden, 464.
 Akenay, 79.
 Akle, 967.
 Alapia, 403.
 Alana, 33.
 Alba Maria, 66.
 Albania, 932.
 Albani, S. Ab', 291. 316.
 Albani, S. Monast', 351. 352. 432.
 Albanus, S. 94. 172. 796. 797. 834. 835. 860.
 873. 893. 914. 920. 921. 948.
 Albesia, 702.
 Albevilla, 573. 574. 590. 592.
 Albig', 155. 158. 174. 176.
 Albion, Insula, 932.
 Albon', 637.
 Album Monast', 142. 336. 535. 822. 961.
 Alcmundebir', Boscus de, 211.
 Alcolca, 726.
 Aldeburg in Richemundesyra, 268. 914.
 Aldenstun, 816.
 Aldringham, 928.
 Alebec, 16.
 Alegata, porta de, 12. 14.
 Alemannia, 60. 66. 67. 99. 103. 176. 194.
 337. 342. 353. 355. 356. 367. 372. 382.
 398. 420. 431. 439. 475. 487. 536. 573.
 588. 743. 813. 830. 879. 882. 958.
 Alençon, 89.
 Alesina, 35.
 Alexandria, 39. 745.
 Aliswic, 82.
 Algarb', 310.
 Alietmont, foresta, 68.
 Alkebarwe, 1002.
 Almanbury, 922.
 Almeleg', 142.
 Almurya, 699.
 Alnetum, 242.
 Alnewyk, 327. 330. 761. 770. 932.
 Alnisium, 486.
 Alost, 555.
 Aloseria, 251.
 Alpes, 877.
 Alrichescote, manerium de, 102.
 Alsistona, manerium, 48.
 Altoyl, 612.
 Alvergate, 42. 49.
 Alvernia, Insula de, 35. 36. 54. 66. 125. 178.
 Alverton, 225. 916.
 Amalfia, 314.
 Ainbasie, mons, 57.
 Ambianum, 420. 433. 434. 435. 436. 437.
 572. 620. 672. 711. 946. 950. 966. 967.
 985. 988.
 Ambres, castellum de, 84.
 Amientz, 572.
 Amihugo, castellum de, 34.
 Amresbur', 941.
 Amusien', ecclesia, 415.
 Amyens, 794. 946. 951. 953.
 Anacen, 951.
 Anagnia, 19. 26. 28. 43. 136. 147. 180. 239.
 293. 304. 307. 325. 328. 330. 342. 343.
 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351.
 379. 380. 381. 387. 393. 396. 397. 823.
 843. 905. 908. 910. 913. 935. 941. 942.
 957.
 Anandi, vallis, 839. 901. 957.
 Anchonita, 428.
 Anconitan, 317.
 Andea, S. 182.
 Andegavia, S. 9. 16. 22. 23. 26. 29. 30. 31. 34.
 36. 39. 40. 41. 42. 43. 45. 46. 47. 48. 49.
 50. 51. 52. 53. 54. 56. 57. 58. 60. 62. 63.
 64. 65. 67. 68. 95. 122. 125. 158. 172. 183.
 380. 383. 471.
 Andel', foresta, 80.
 Andeliacum Insula, 65. 66. 67. 75. 77. 78.
 86. 90.
 Andelium, 68. 69.
 Andero, S. 991.
 Andeur', 219.
 Andomar, S. 394. 395. 495.
 Andovere, 475. 482. 757. 912.
 Andrea, S. ecclesia, 153. 252. 893.
 Andreas, S. 371. 529. 773. 792. 965. 970. 975.
 990.
 Anegos, 845. 892. 995.
 Angi, 64. 66. 124.
 Angiefeld, 267.
 Anglia, passim.
 Angliseya, 544. 545. 546. 548. 549. 809. 819.
 820. 821.
 Angolesm', 186.
 Angr', hundredum de, 46.
 Anguselum, 932.
 Anjou, 383. 389. 390. 392.
 Anneir, S. 587.
 Antirchen, 21.
 Antlera, 34.
 Antiochia, 39. 321. 403.
 Apelgard, 43. 48.
 Apulia, 29. 32. 35. 36. 52. 53. 328. 331. 332.
 337. 360. 372. 376. 416.
 Aquens', 249. 506. 509. 529. 531. 582. 664.
 667. 636. 689. 693. 699. 710. 807. 813.
 950.
 Aquian', 530. 594.
 Aquigener, 64.
 Aquila, 243. 365. 486. 809. 810. 811. 913.
 Aquileia, 55.
 Aquis', 529. 583. 586. 588. 627. 652. 679.
 710. 718.
 Aquisgranum, 72. 228. 356. 431. 533.
 Aquitania, 9. 22. 23. 26. 29. 30. 31. 34. 36.
 39. 40. 41. 42. 43. 45. 46. 47. 48. 49. 50.
 51. 52. 53. 54. 57. 60. 62. 63. 64. 65. 67.
 68. 165. 383. 389. 471. 490. 495. 572.
 588. 600. 602. 609. 708. 754. 794. 795.
 797. 800. 805. 806. 807. 825. 829. 830.
 837. 838. 839. 849. 864. 877. 878. 879.
 880. 881. 882. 934. 941. 953. 955. 958.
 966. 983.
 Aragonia, 33. 506. 613. 614. 621. 623. 627.
 632. 633. 634. 637. 639. 640. 653. 665.
 668. 670. 671. 672. 678. 679. 682. 685.
 686. 687. 694. 697. 710. 713. 718. 729.
 744. 879. 882.
 Araines, 590. 592.
 Arbunot, castrum, 504.
 Arce, 555.
 Arches, 61. 66.
 Archesium, 507.
 Archexia, ecclesia, 540.
 Archia, 64.
 Arch', 86.
 Arduum mons, 770.
 Ardrossan, 786.
 Are, 785. 844. 845. 846. 877.
 Areines, 574.
 Arelatens', 664. 667.
 Arewostly, 891.
 Arg', 87.
 Argentia Montisfortis, 311.
 Argentom, 9. 42.
 Argentem in Alemaniam, 1005.
 Argoia, 555.
 Arlhem, 853.
 Armachanen', 751.
 Armachan', ecclesia, 192. 313. 366. 367.
 Armagnacum, 389.
 Armaniac', 289. 307. 521. 705.
 Armenia, 402. 586. 900.
 Arnedo, castellum de, 32. 33.
 Arnelles, 701.
 Arneym vil', 819.
 Arowe opidum, 555.
 Arras, 57.
 Arresa, 33.
 Arsurum, 54.
 Arundel, 9. 40. 41. 48. 102. 454. 455. 892.
 943. 944.
 Asaph, S. 26. 242. 291.
 Ascalon, 54. 55. 58.
 Asherugge, 743.
 Asisium, 101. 282. 292. 293. 301. 502. 303.
 304. 306. 624. 649. 650. 960.
 Asnieres, 937.
 Aspe, 807.
 Asperum montem, 28.
 Aston, 102.
 Assaven', ecclesia, 629. 644. 917. 1004.
 Assis', 815.
 Asuer', 397.
 Asur, 39. 54.
 Athleia, 33.
 Athlon', 213.

Atram majori, 314.
 Aubemaria, 574.
 Aubick, 307.
 Auca Sanegge, castrum, 615.
 Audemar, S. in Flandria, 655.
 Audernach, 880.
 Augusten, 28.
 Augustini, S. ab Cantuar, 291.
 Augustini, S. ecclesie Cantuar, 140. 827.
 Aulton, 757. 912.
 Aumbresbury, 731. 732. 742. 758.
 Aumieres, 553.
 Aunsbury, 799.
 Aungers, 183.
 Aunvers, 187.
 Aurel, 684.
 Ausonia, 704.
 Austria, 56. 59. 62. 64. 635.
 Aux, 795.
 Anxim, 565.
 Auxitan, 287. 289. 307. 509. 515.
 Avenlyf fluv, 55. 135. 661. 662.
 Avillan, castrum, 504. 519.
 Avinion, 978. 989. 1004.
 Avylan, 264.
 Axeburgh, 972.
 Aylesmer, 242.
 Aynarg, 307.
 Ayr castell, 165.

B

Babylonia, 308. 395. 749.
 Baccia, 310.
 Baconys, foresta de, 183.
 Backedde, 792.
 Baionia, 52. 141. 145. 163. 232. 245. 246.
 248. 252. 298. 306. 310. 353. 383. 388.
 389. 412. 482. 508. 522. 531. 542. 552.
 580. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588.
 590. 591. 592. 611. 689. 693. 700. 759.
 760. 788. 789. 790. 793. 795. 797. 799.
 807. 828. 833. 839. 860. 861. 863. 925.
 930. 934. 965. 969. 994. 1010.
 Baionen, 173.
 Bailleul, 946.
 Baldewynho, 1003.
 Baladenclyn, 642. 643.
 Balcolmi, 617.
 Baldach, 403.
 Baldeseye, 928.
 Balehelwy, 792.
 Balernaouth, 616. 617.
 Balhelewy, 785.
 Balhent, 603.
 Balliolus, 830. 831.
 Baltiaca, 395.
 Bamberg, 454.
 Bamburii, 108.
 Banaon, 186.
 Banef, 792. 844. 845. 995.
 Bangor, 255. 291. 532. 643. 644. 917.
 Banna, 140.
 Bannebir, 421.
 Banstede, 912. 973.
 Baon, 85.
 Bar, castellum de, 798.
 Baranum, 35.
 Barbaria, 612.
 Barbastrum, 613. 614.
 Barbfivium, 16.
 Barchinonia, 632. 633. 639. 640. 665. 668.
 669. 670. 671. 678. 679. 688. 692. 713.
 744.
 Barckesire, 102.
 Barde, La, 186.
 Bardigeya, S. insula, 664.
 Bardo, castrum de, 504.
 Bardolf, castrum, 519.
 Bardum, 264.
 Barsselle, 8.
 Bari, 311.
 Barkam, 801.
 Barkeston, 922.
 Barket, 985.
 Baroli, 311.
 Barra, 884. 894.
 Bartolomei, S. ecclesia apud London, 51.
 Barton, 9. 43.
 Barton de Ba, 757.
 Baruth, 72.
 Basilia, S. 249. 408.
 Basilicata, 318.
 Basinstock, 219. 475. 482. 757. 912.
 Basle, 836.
 Basquena, 728.
 Bassingburne, maner de, 417.

Bath, 8. 16.
 Bathon, 59. 119. 157. 253. 256. 912. 917.
 Baven, 64.
 Bayerlac' eccl', 932.
 Baudemont, 66.
 Bearn, 677. 679. 732.
 Beauveir super Moiram, 46.
 Bebyry, 602.
 Becamestede, 166.
 Becbam, 15.
 Beckellers, 664.
 Bedford, 154. 175. 176. 399. 402. 407. 442.
 495. 509. 510. 539. 606. 864. 869. 875.
 878. 890. 891. 917. 970. 974. 1003.
 Bedingfeld, ecclesia de, 23.
 Bekhemstede, 427.
 Belande, 922.
 Belanson, 892.
 Belencumbre, castellum de, 18.
 Belferzat, 34.
 Belicensum, 28. 29.
 Belis, 163.
 Belicadri, 525. 526. 527.
 Bellipodium, 797.
 Belli quadrum, 575.
 Belliverium hospital, 39.
 Belluarium castellum, 49.
 Bellum, abbatia, 4. 8. 113. 441.
 Bellum Castrum de Rupe, 71.
 Bellum lectum, 681.
 Bellum locum, 192.
 Bellum Montem super Oyse, 410.
 Bellum locum Regis, 520. 510.
 Belois, 663.
 Belteford, 1002.
 Belvero Hatfeld, 810.
 Benagon, 71.
 Benang, 357.
 Beneventum, 9. 332. 338.
 Beneventan, ecclesia, 297. 301. 316. 317.
 Benedis, 15.
 Beuflet, 10.
 Benner, castr, 971.
 Benoist, S. sur Loire, 937.
 Beram, 113.
 Berdestaple, hund, 912.
 Berewyk, 149. 516. 566. 595. 596. 616. 734.
 757. 760. 761. 762. 801. 844. 845. 846.
 847. 877. 891. 892. 995. 1013.
 Berbizillum, 206.
 Berchinge Chireche, 46.
 Bere, La, 204.
 Berford, 941.
 Berg, 533. 543. 569.
 Bergen, 579. 580. 596. 645. 788.
 Bergeveny, 339. 341. 994.
 Bergys, 595. 640. 654. 663. 673.
 Berkesire, 43.
 Berkhamsted, 88. 93. 102. 140. 949.
 Berkleia, 103. 142.
 Becks, 361. 399. 442. 517. 539. 606. 864.
 875. 890. 943. 946. 970.
 Bermondseie, prioratus, 475.
 Bernwell, 83.
 Berne, 555.
 Beronen, 555.
 Bersak, 981.
 Bersentium, 36.
 Berwic super Twedam, 193. 767. 768. 770.
 772. 773. 774. 777. 780. 781. 787. 788.
 791. 792. 799. 829. 836. 837. 840. 843.
 844. 845. 846. 847. 901. 915. 916. 927.
 928. 931. 945. 947. 950. 952. 990. 995.
 1007.
 Berwick, castr de, 31. 50.
 Berteres, 245.
 Berria, 35. 36.
 Besaudon, castrum de, 613.
 Besaz, 163.
 Betelsford, 8.
 Betesdun, 88.
 Betfort, villa de, 646.
 Bethleem, 39. 747.
 Beverlacum, 40. 771. 991.
 Beverlacen, 10.
 Bevil, 144.
 Beuvron, 192.
 Bic, 307.
 Bicum, 35.
 Bigaroke, castr, 971.
 Bigorra, 572. 644. 647. 656. 659. 705.
 Bick, 307.
 Bilbio, 33.
 Binham, 810.
 Bisard, 297.
 Bisuldum, 665.
 Bituresium, 80. 125.
 Bituricum, 64.
 Biures, 657.
 Bix, ecclesia de, 14. 15.
 Bixle, 82. 606.

Birle, ecclesia de, 283. 313. 362. 383. 304.
 365. 366.
 Blachewase, 4.
 Blackamor, 98.
 Blakene, portum de, 792. 928. 1007.
 Blanchefon, 795.
 Blancum castellum, 39.
 Blankaford, 330. 704.
 Blavia, 206. 829.
 Bleichestun, 13.
 Blida, 323.
 Blidam, 503. 917. 918.
 Blic, 16. 65.
 Blakesham, 457. 482.
 Bloreeis, mons, 339.
 Bloxham, 913.
 Boghes, 417.
 Boianensi, eccl', 833.
 Bokholke, forest, 758. 941.
 Bolonia, 6. 104. 246. 247. 396. 495.
 Bolonia supra Mare, 435. 447.
 Bolonesium, 21. 22.
 Bomele, vill, 819.
 Bona villa super Tokam, 83. 88.
 Bonmolins, 57.
 Bone Loco, hospital de, 508.
 Bonon, 130. 132. 683.
 Bononia, 241. 523.
 Bononia super Mare, 432.
 Bononien, 318.
 Bonutum, 511.
 Bonum Portum, 86.
 Bopard, 356.
 Bordeaux, 795.
 Bowdian, 383. 603. 626. 631.
 Bornum, 591. 997.
 Bosham, 449. 475. 482.
 Bot insula, 616.
 Botel, 877.
 Botolph, S. 295. 880. 882. 886. 928. 1007.
 Bototum, 319.
 Botulph, S. extra Aldgate, 82. 789.
 Botulpho, S. villa de, 417.
 Bouden, 913.
 Boughelaunde, 921.
 Bexele, 46.
 Brabantia, 86. 550. 551. 654. 658. 731. 734.
 756. 792. 802. 859. 867. 868. 870. 879. 882.
 888. 926. 958. 959. 988.
 Bracheleye, 437.
 Brachinges, 15. 82.
 Bradefeld, 949.
 Bradelle, 4. 998. 999.
 Bradford, 922.
 Bradfortuna, 5.
 Bragar, 417.
 Bragericum, 472.
 Brampton, 485. 1003.
 Branfeleia, 15.
 Brantona, 11.
 Braye, 475. 482. 913.
 Brechinen, 153.
 Brecon, 474.
 Bredburg, 617.
 Bregnogh, 676.
 Bregnewowe, castr de, 710.
 Brehenum, 107.
 Brebyll, 527. 568.
 Brekendon, 449.
 Bremble, 121.
 Brembre, 866.
 Brembresnoc, 8.
 Bremegascen, 556.
 Bremens, 534.
 Bremmesgrave, 913. 949.
 Breynford, 147.
 Bresangesii Burgun, 506.
 Bria, 508. 738. 798.
 Briavellum, S. 676.
 Briggeham, 730. 731. 736.
 Briggestoke, 972.
 Briggewater, 928.
 Brighthelmstone, 928.
 Brimmesfeld, castrum de, 488.
 Brinonia, 745.
 Bristol, castellum, 452. 994.
 Bristol, 14. 55. 82. 99. 101. 102. 107. 118.
 145. 151. 172. 174. 182. 205. 228. 229.
 247. 297. 361. 407. 417. 457. 579. 630.
 651. 880. 882. 886. 928. 1007.
 Briswoldintona, 4.
 Britannia, 1. 30. 31. 47. 53. 80. 85. 95. 101.
 125. 151. 158. 215. 246. 247. 769. 825.
 932. 980.
 Britollum, 64.
 Broanes, 798.
 Bromfeld, 82. 672.
 Bromham, manerium, 9.
 Broneshull, 949.
 Brostanhac, 23.
 Brousselle, 550.

Brudecroft, 102.
 Brucherolis, 79.
 Briere, Ea, 541.
 Brudford, 922.
 Bruges, 455. 474. 564. 861. 868. 870. 874.
 Bruges, capella de, 261.
 Brugs, S. Maria, eccl', 853. 856.
 Brugge, 556. 1007.
 Brulheim, 480.
 Brullium, 16.
 Brumburgh, 634.
 Brumfeld, 45.
 Brummore, 949.
 Brunbelschete, 803.
 Brunhacus, 593.
 Brunswic, 199.
 Brunmor, 221.
 Brunnemuth, 928.
 Brunswic, 581.
 Brusselle, 553. 870. 888.
 Brustwick, 995.
 Brydeyntonone, monast', 770.
 Brydeporte, 912.
 Brynmore, maner', 912.
 Buckeby, 990.
 Buckingeham, 154. 864. 875. 878.
 Budeford, 152.
 Budos, 984.
 Buelt, castrum de, 170. 297. 398. 399.
 Buk, 399. 402. 444. 495. 509. 510. 539.
 606. 881. 891. 949. 970. 973. 974.
 Burdegal, 121. 122. 123. 145. 155. 156.
 163. 164. 182. 192. 194. 206. 207. 214.
 245. 247. 248. 249. 250. 251. 253. 269.
 271. 275. 276. 283. 287. 294. 296. 298.
 299. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 330.
 348. 358. 374. 388. 389. 398. 401. 412.
 422. 485. 500. 508. 523. 524. 569. 576.
 585. 588. 598. 600. 612. 621. 622. 623.
 627. 628. 629. 659. 660. 662. 689. 693.
 694. 696. 697. 698. 699. 700. 704. 707.
 708. 754. 760. 793. 800. 807. 986. 987.
 988. 989. 990. 992. 993. 994. 997.
 1005.
 Burdos, 310. 708. 951.
 Burenois, castellum de, 57.
 Burg, 105. 706. 800. 807.
 Burget, 474.
 Burgi, abbatia, 291.
 Burgoine, 600. 808.
 Burgum, 241. 271. 283. 829. 1018.
 Burgum Reginae, 684.
 Burgundia, 176. 206. 276. 530. 848. 858.
 870. 879. 888. 894.
 Bura, 8.
 Butris, 68.
 Burschall, 617.
 Burton archiepiscopi, 916.
 Butum, 32.
 Bussy, monast' de, 616.
 Buteilles, 68.
 Butevill, 125.
 Buzeti, castr', 800.
 Bynyn', 617. 979.
 Byrthened, 544.
 Byston, ecclesia, 364.
 Bywell, 1002.

C

Cabanesium, 572.
 Cado, 831.
 Cadomum, 43. 79. 84. 87.
 Caesar Augusta, 633. 683. 687. 692. 698.
 699. 787. 797. 798.
 Caesarea, 39. 54.
 Caesarug', 541.
 Cagnanum, 36.
 Cahors, 383.
 Calagunam, 33.
 Calamontem, 588.
 Caldeotes, 1017.
 Caldonrytler, 616.
 Caldovir, 617.
 Caldour, 617.
 Calesias, 140. 898.
 Caley, 959. 961.
 Calmedina, 709.
 Calth', 135.
 Calus mons, 54.
 Camberiacum, 28. 834.
 Cambria, 932.
 Cameracum, 834.
 Cameram, 28.
 Cameriacens', 88. 827.
 Cammel, 912.
 Campania, 238. 508. 738.
 Campeden', 159.

Campulacum, 169.
 Campum Francum in Aragon, 686. 687. 688.
 689. 690. 691. 692. 693. 715.
 Canav', 28.
 Canawellam, 15.
 Canevella, monasterium de, 15.
 Canencles', 140.
 Canfrank, 694.
 Canibusnaythan, 617.
 Cannock, 404.
 Canot, foresta de, 16.
 Cantebrig' castr', 912.
 Cantebrig', 94. 118. 150. 153. 219. 292.
 399. 405. 417. 442. 444. 539. 757. 788.
 794. 798. 864. 866. 867. 868. 875. 890.
 891. 905. 906. 908. 912. 914. 924. 969.
 970. 974. 976. 977. 984.
 Cant', 361. 407.
 Cantia, l. 100.
 Cantuar', 5. 11. 24. 25. 26. 31. 42. 49. 50.
 78. 87. 95. 100. 118. 139. 153. 154. 165.
 167. 175. 192. 295. 352. 362. 364. 375.
 380. 407. 423. 445. 446. 447. 456. 465.
 466. 515. 536. 541. 559. 570. 572. 575.
 601. 606. 630. 673. 752. 759. 770. 789.
 790. 791. 796. 799. 808. 826. 827. 828.
 889. 890. 908. 913. 914. 932. 933. 969.
 973. 1000. 1001. 1006. 1011. 1012. 1014.
 Capcoted, 307.
 Capriole, 35.
 Capsens, castrum de, 569.
 Capua, 29. 32. 35. 36. 52. 53. 308. 317.
 Caracfergus, 107.
 Caragfergus in Ultonica, 520.
 Caraynea, 700.
 Carcok, 617.
 Cardigan, 297. 578. 821.
 Cardoil, 898. 901. 1008.
 Carel, 126.
 Carel, 165.
 Carlaton', eccl', 1012.
 Carleol', 263. 579. 616. 630. 891. 1001.
 Carleolens', eccl', 147.
 Carleolens', urbs, 147.
 Carles', 205. 772.
 Carmel, 265.
 Carnaclonegmeithe, 55.
 Carnarvan, 644.
 Carnotem, abbatia, 911.
 Carrik, 616. 791. 839.
 Cartag', 489. 487.
 Casanova, 314.
 Casinas, castellum, 66.
 Casinen, monasterium, 318.
 Cassalen', ecclesia, 517. 751.
 Cassel, 871. 874.
 Castellone, 508. 657.
 Castellio empur', 704.
 Castellione, castellum de, 57. 61. 986.
 Castellian, 186. 283. 357.
 Castella, 310. 581. 588. 625. 631. 633. 638.
 674. 726. 825. 991.
 Castel, castrum, 555.
 Castroamunt, 28.
 Castrum, 311.
 Castrum Edrith in Irohenfend, 676.
 Castrum episcopi, 676.
 Castrum Matild', 202. 651.
 Castrum Nov' prope Neapolim, 125. 511.
 660. 816.
 Castrum Nov' super Are, 945.
 Castrum Nov' super Tynam, 880. 882. 883.
 886. 901. 913. 928. 996. 1007.
 Castrum Plebis, 648.
 Castrum Puellarum, 531. 770. 772. 773. 898.
 Castrum Rodulphi, 35. 36. 57. 64.
 Castrum Veterum de Rosanis, 687. 695. 706.
 Catalonia, 665. 668. 669. 670. 678. 679.
 686. 687. 694. 706. 713. 715. 716. 718.
 719. 723.
 Catania, 617.
 Cateric', 340.
 Catherine, S. juxta Turrim London', 240.
 662.
 Catholan', 695.
 Cathona, 5.
 Cathurcen', 249.
 Cature', 54. 384. 389. 395. 397. 401. 426.
 478. 479. 491. 492. 665. 672. 673. 687.
 793.
 Caturcin', 54. 123. 522. 524. 531. 547. 571.
 574. 585. 588.
 Canratum, 311.
 Caus, 708.
 Cavoroth, 28.
 Cayphas, 39.
 Cayo, 542.
 Cebeham, 2.
 Ceddre, 912.
 Calorgo, castellum de, 32. 33. 34.
 Celsum, 215.

Cenomania, 6. 22. 23. 30. 54. 57. 78. 95.
 137. 138. 380. 383.
 Censey, 798.
 Cereso, castellum de, 34.
 Cereso, monasterium de, 34.
 Ceritania, 665. 668. 669. 670. 671. 678.
 679.
 Certesia, 2. 147.
 Certesey, 2. 977.
 Cervaria, vill' de, 692. 702.
 Cery, 162.
 Cesterhant, manerium de, 417.
 Cestr', 26. 175. 239. 241. 242. 253. 263.
 297. 320. 339. 361. 362. 372. 377. 399.
 404. 423. 452. 454. 469. 473. 474. 498.
 517. 526. 528. 535. 546. 609. 610. 611.
 630. 636. 647. 648. 650. 676. 758. 875.
 913. 921. 950. 958. 962.
 Cestréton, maner', 912.
 Chalandardie, la, 588.
 Chambus Ryneth, 949.
 Chambrey, 834.
 Champania, 173. 898.
 Chanaan, 60.
 Charante, flumen, 206. 383. 389.
 Charente, 522. 531. 574. 585.
 Charrociun, 66.
 Charron, 74.
 Charrohinum, 79.
 Chartre, castellum de, 57. 66.
 Charybdim, 58.
 Chartrier, seint, 66.
 Chastelet, 66.
 Chattham, 940.
 Chaumon, ecclesie S. Marie de, 94.
 Chavens, 468.
 Chavelai, manerium de, 10.
 Chealches, 46.
 Chedelesward, 43.
 Chelmerford, 653.
 Chelwurth, 81.
 Chent, 10.
 Cherum, 66.
 Chese, la, 64.
 Chesebro, 57.
 Chilcendic, 10.
 Chiltam, 219. 253.
 Chiltre, 11.
 Chineling, 327.
 Chinon, 26. 52. 67. 80. 84. 85. 86. 87. 125.
 Chippenham, 8. 420. 427. 478. 757. 912.
 Chisie, 87.
 Chiselherste, 46.
 Christi ecclesia Cantuar', 4. 5. 9. 24. 25. 26.
 27. 40. 44. 46. 65. 73. 78. 83. 95. 97.
 99. 103. 109. 362. 393. 810.
 Christi ecclesia London', 14. 15.
 Christina, S. 688. 716. 722. 724.
 Chut, foresta de, 758. 941.
 Cicestrens, 1. 85. 161. 162. 163. 917. 1016.
 Cicestria, 102. 146. 152. 261.
 Cigny, 657.
 Cingovilaf, 34.
 Cypus, 586. 823.
 Ciricum, S. prope Lugdun', 981.
 Cirencestr', 158. 540. 601. 602. 614. 912.
 918.
 Cistercium, 661. 911.
 Cisvinarium, 25.
 Clachestona, 5.
 Clackmanan, 844. 845. 957.
 Clarvallis, 54.
 Clarade, 55. 82.
 Clarendon, 99. 100. 221. 239. 270. 271. 274.
 323. 334. 343. 478. 485. 543. 578. 591.
 719. 727.
 Claron, 922.
 Cláuri, 559.
 Clauero, 34.
 Clementis, S. capella, apud Pontefract, 519.
 Clementis, S. Danorum, parochia, 789.
 Cler, 114.
 Climplith, 82.
 Clinkinmolan, 140.
 Clitona, 5.
 Clive, 65. 519.
 Clonlyf, 55.
 Cloter', 251.
 Clud', 165.
 Cluny, 841.
 Cluniacen', monast', 1002.
 Clyne, 196. 219. 253. 928.
 Clypson Regis, 741. 742. 747.
 Cnaresburgh, 922.
 Cocham, 737.
 Codingle, 8.
 Coiracus, 593.
 Cokham, 475. 482. 913.
 Coleby, 143.
 Colecestr', 20. 475. 482. 630. 757. 912. 1007.
 Coldigham, 969. 970.

Coleshull, 647. 1000. 1001.
 Colonia, 62. 88. 471.
 Kolonien', ecclesia, 363.
 Colroy, 657.
 Columbia, 816.
 Colwent, 210.
 Compeigne, 550. 551.
 Compend', 392.
 Conacia, 91.
 Conact', 213. 240.
 Concas, 64.
 Conches, 79.
 Condominium, 689. 693. 698. 707. 708. 807.
 950.
 Coniac, 163. 305.
 Constan', 57.
 Conteshale, 204. 205.
 Convenarum, eccl', 973. 1008. 1012. 1014.
 Conum, 353.
 Corbia, 797. 985. 988.
 Corbrigg, 997.
 Corcal, 97.
 Corduba, 310. 631.
 Cordwinstrete, 814.
 Corf, castrum de, 454. 994. 995.
 Corff, 113. 144. 120. 160.
 Cork, 755. 928.
 Cornhill in London', 208.
 Cornubia, 1. 85. 161. 162. 163. 174. 253. 396.
 399. 517. 539. 826. 864. 875. 880. 882.
 884. 891. 932. 946. 952. 970. 990.
 Coronati, 244.
 Corre, 15.
 'Cose, castr', 971.
 Cosham, 941.
 Costesey, manerium de, 417. 914.
 Cotronen', comitatus, 311.
 Coveham, 943.
 Coventria, 16. 175. 182. 347. 917. 993.
 Coventren', eccl', 978.
 Coumont, 84.
 Cracaium, 54.
 Cracduc, 1015.
 Craciatum, 66.
 Cranmareis, manerium, 4.
 Crapitana, 314.
 Crekelade, 912.
 Crema, 19.
 Crendyn, 647.
 Cressi, 574. 590. 592.
 Crevequer, 805.
 Crey, 780. 788.
 Crikelad, 170.
 Crimplesham, 143.
 Crinam, 82.
 Cristechurche, hund', 912.
 Cristechurche de Twynham, 912.
 Crotaye, 574.
 Croyland, 3.
 Crucis, S. de Waltham, monasterium de, 419.
 Crucis Sanctae, ecclesia, 562.
 Cruggleton, 877.
 Crumbhantyn, 844.
 Crux Griffini, 127. 239.
 Cudeis, monasterium, 34.
 Cudintuna, 46.
 Cuiller, castr', 800.
 Culford, 759.
 Culfintuna, ecclesia, 4. 11.
 Cull, 617.
 Culrath, castellum, 140.
 Cultir, 617.
 Culverdebi, 5.
 Cumberland', 154. 233. 244. 616. 753. 801.
 826. 845. 864. 901. 915. 957. 970.
 Cumbria, 347. 399. 442. 539. 808. 847. 874.
 884. 933.
 Cumbwell, 872.
 Cundat' juxta Leyburn', 710.
 Cunedour, 184.
 Cungresbury, 912.
 Cuneway flumen, 267.
 Cuningham, 830. 831.
 Cuper in Fyf, 542.
 Curcles, 68.
 Curtay, 881. 882.
 Cuson, 125.
 Cuthberti, S. ecclesia, apud Dunhelm', 3. 5. 13.
 Cygome, 125.
 Cyprus, 70. 341.
 Cyrencestr', abbatia, 291. 312.
 Cysteaux, abbatia, 911.

D

Dacia, 769.
 Dacor, 769.
 Dalham, 949.

Dalon', 297.
 Dalton, 902.
 Damascus, 395. 403.
 Damiata, 172. 173.
 Dampera, 830. 831.
 Danfront, 88.
 Dangu, 68.
 Danigawurde, 8.
 Danvaur, 532.
 Danzie, 48.
 Darenteford, 46.
 Darent, manerium, 65.
 Dargelore, 708.
 Darochae, castra, 613. 614.
 Dee flumen, 647. 648. 932.
 Defrencluc', 267.
 Deilesawe, 555.
 Deke fluv', 769.
 Delf, 853.
 Dels Glotos, 397.
 Delphinatus terra, 657.
 Demill, 263.
 Dene, foresta de, 612.
 Dengemareis, 4.
 Denitum, 46.
 Deppa, 86.
 Derbeia, 16. 75. 142. 177. 399. 441. 442.
 539. 612. 826. 864. 875. 891. 901. 915.
 946. 963. 970. 974. 1003.
 Derbescire, 41.
 Derlington, 753. 939.
 Berteford, 757.
 Dertemora, 89.
 Dertemere, 295.
 Dertmve, 174. 928.
 Devenescire, 102.
 Devisas, 16. 41. 100. 141. 142. 603. 606.
 757. 912. 940.
 Devonia, 85. 88. 89. 161. 169. 174. 201.
 295. 361. 399. 442. 448. 457. 467. 517.
 539. 599. 658. 826. 864. 875. 880. 882.
 884. 890. 891. 946. 952. 970.
 Devonent, 197.
 Diepe, 68.
 Dimacathel, 140.
 Dingvale, 845.
 Dissard, 363. 372. 404.
 Ditton, 235. 337.
 Divina, 33.
 Divisas, 51. 208. 210.
 Doder flumen, 55. 82.
 Dodington', 48.
 Dolinthehen in Snoudonia, 629.
 Donameneye, 554. 578. 809.
 Donary, 962.
 Donde, 831.
 Donewyz, 880. 882. 886. 928. 1007.
 Drotaye, 574.
 Donypas, 936.
 Dorcestrens', 1.
 Dorcest', 93.
 Dordraecens', 847.
 Dormalle, 552.
 Dorset', 90. 154. 201. 213. 361. 399. 442.
 457. 467. 496. 509. 517. 525. 539. 826.
 841. 864. 875. 880. 882. 884. 891. 912.
 944. 949. 953. 970.
 Dovegate, 814.
 Dovra, 6. 7. 655. 659. 665. 676. 711. 758.
 880. 882. 886. 905. 906. 909. 947. 950.
 951. 958. 962. 990. 1006. 1011.
 Dovre, castrum de, 18. 41. 909. 914. 961.
 Dovre, villa de, 18. 22. 23. 97. 107. 110.
 111. 112. 128. 134. 137. 138. 143. 165.
 172. 174. 182. 225. 246. 295. 328. 337.
 357. 369. 374. 423. 427. 428. 433. 444.
 446. 447. 454. 504. 514. 552. 553. 575.
 Dounamen, 578.
 Dourborough, 871.
 Douseburgh, 819.
 Doweye, 871. 874.
 Drautona, 15.
 Drakelawe, 83.
 Driencurt, 61. 64. 66.
 Driffeld, 230. 335. 1002.
 Driffencloyd, 676. 891.
 Droughtada, 928.
 Drilton, castr', 994.
 Dublin, 55. 82. 135. 162. 213. 247. 295. 297.
 308. 518. 683. 655. 661. 662. 751. 811.
 928.
 Dublin, ecclesia, 354. 859.
 Dudana, 871. 874.
 Dudintona, 43. 48.
 Dufglas, 791.
 Duitum, 41.
 Dull, 617.
 Dumas, 199.
 Dumbar, 771. 841. 932.
 Dumblenen, 153.
 Dumfermlyn, 960. 961.

Dumfres, 844. 845. 921. 925. 982. 1010.
 Dumkelden, 153.
 Dunbretan, 844. 845.
 Dunbrok, 55.
 Duncarvan, 32.
 Dundee, castrum, 756. 787. 830.
 Dunegan, 97.
 Dunelm', 3. 5. 13. 62. 114.
 Dunelmensis, eccl', 847. 969.
 Dunenalduum, 932.
 Dunenebroc, 82.
 Dunewich, 172. 174. 182. 225. 246. 295.
 Dunfodia, 769.
 Dunhelm, 239. 263. 520. 565. 771. 799. 848.
 883. 917. 962. 990. 996. 1012.
 Dunis, villa de, 578.
 Dumtebert, 552.
 Dunstaple, 450.
 Duntoma, 15. 792.
 Durango, 33.
 Durdiales, castrum, 991.
 Durdrech, 356. 368. 853.
 Dureme, 900. 996.
 Duvelina, 32.
 Dyneourt, 551.
 Dynet, 340.
 Dynevour, castrum, 542.
 Dyngnale, 844.

E

Eboracens', ecclesia, 9. 66. 354. 445.
 Eboracum, 1. 10. 25. 40. 63. 86. 94. 118.
 147. 150. 151. 154. 160. 161. 162. 165.
 182. 193. 225. 230. 233. 257. 263. 265.
 278. 279. 316. 326. 327. 347. 361. 381.
 399. 402. 407. 408. 417. 419. 429. 442.
 449. 458. 461. 497. 517. 539. 564. 575.
 579. 585. 586. 603. 615. 616. 625. 630.
 637. 673. 679. 707. 740. 752. 753. 754.
 770. 771. 826. 880. 882. 883. 884. 886.
 890. 891. 892. 901. 909. 913. 915. 917.
 919. 921. 922. 932. 950. 952. 958. 962.
 963. 964. 968. 969. 970. 972. 973. 982.
 990. 1000. 1002. 1004. 1006. 1010. 1011.
 1016.
 Ebroicens', 57. 79. 80.
 Ebroldi, fons, 941.
 Ebron, 39.
 Ebrudineus', 664. 667.
 Edeirniann, 545.
 Edessa, 21.
 Edinburgh', 615. 785. 792. 844. 845. 846.
 848. 898. 934. 995.
 Edmund', S. 225. 472. 759. 832. 835. 846.
 847. 848. 849. 850.
 Edmundi Regis de Grascirche, ecclesia, 662.
 Edmundi, S. ab', 291.
 Edwardi, S. abbatia apud Saffesbiria, 144.
 Edwardi, S. ecclesia Westmin', 496. 607.
 Eggeham, 2.
 Egidii, S. 588.
 Egidii, S. extra London', 15. 32. 102.
 Egle, honor' de, 475.
 Egn', 616.
 Egyptum, 172.
 Eic, 46.
 Eilesford, ecclesia, 10. 46.
 Eis, 163.
 Elenfordesmer monasterium S. Margaret, 43.
 Elenien, 202.
 Elfinen', ecclesia, 381.
 Elfinetum, 240.
 Elgyn, 843. 844. 845.
 Elien', 917.
 Eliens', ecclesia, 354.
 Ellefordia, 15.
 Ellesmer, hundred, 457.
 Elstington, 863.
 Eltham, 869. 870. 871. 881.
 Elwey (flumen) 142.
 Ely, 205. 347. 859. 860.
 Elya, 307.
 Emerick, villa, 819.
 Emelyn, 680.
 Emilianus, S. 163. 249.
 Emilionis, S. villa, 807. 950.
 Eموthe, 769.
 Empurdan', 724.
 Eneshall, maner', 445.
 Englefeld, 242. 243. 647. 891.
 Engolism, 64. 86. 125. 145.
 Ennoc Neganhoe, 82.
 Enutia, S. 306.
 Epennant, 664.
 Equemorte, port de, 461. 504.
 Equithania, 54.
 Erascarium, 80.

Erbroe, 252.
 Erdenburgh in Flandria, 888.
 Erdesl', 423.
 Eremuth, 174.
 Erewell, 174.
 Eresham, 42. 49.
 Ergam, 33.
 Ergard, 995.
 Erle, castrum de, 700.
 Esamidebroc, 5.
 Esseburne, maner', 576.
 Essex, 10. 18. 88. 102. 117. 118. 148. 154.
 165. 291. 292. 325. 361. 377. 399. 407.
 442. 495. 500. 539. 567. 604. 606. 615.
 711. 866. 875. 880. 882. 884. 890. 891.
 892. 912. 944. 946. 970. 974.
 Eston, 972.
 Estmerse, 65.
 Est Stratton, 990.
 Estwalez, 33.
 Estwode, maner', 912.
 Eth, 68.
 Euriam, 66.
 Europa, 62. 403.
 Eurdas, 252.
 Everwyk, 925.
 Evesham, 458. 465. 517.
 Evesham, ab', 291.
 Ewas Lacy, 676.
 Ewell, templum de, 112. 113.
 Exclusas in Flandria, 886. 887.
 Exemora, 89.
 Exemue, 928.
 Exninge, 42.
 Exodunum, 64. 159.
 Exoldunum, 66. 80.
 Exon', 11. 12. 14. 15. 26. 88. 102. 118. 150.
 163. 166. 174. 407. 517. 619. 630. 917.
 930. 1007.
 Exondinum, 54.
 Eya, 16. 174. 217. 253.
 Eya Regina, 102.
 Eymunghiel, 798.

F

Faba, 39.
 Falesia, 13. 30. 31. 47. 88. 770.
 Falwele, 972.
 Farnham, 194.
 Farinosa vallis, 708.
 Farum, 297. 301. 316. 317. 322. 332. 338.
 Faventia, 241.
 Faversham, 945. 947. 950.
 Federingeve, 800.
 Feeham, 210.
 Feekenham, 931.
 Feekeham, 10. 913.
 Fenescacum, 389.
 Feraria, 238.
 Ferentio', 26. 90.
 Ferham, 10.
 Ferindrauth', 617.
 Fernet, 46.
 Fernham, 121.
 Ferversham, 295. 958. 962. 1007.
 Fezenciac', 289. 567. 705.
 Ff, 788. 844. 845. 846. 995.
 Filizum, 35.
 Finchengefeld', 74.
 Fines St. Banour sur le Lys, 879.
 Fisiacum, 54.
 Fitelton, maner', 912.
 Flamburg, 482.
 Flandria, 22. 23. 68. 86. 105. 125. 158. 259.
 422. 468. 510. 513. 514. 518. 524. 658.
 659. 753. 759. 760. 788. 801. 819. 851.
 852. 858. 861. 863. 865. 866. 867. 869.
 870. 871. 874. 876. 879. 880. 881. 883.
 884. 886. 888. 889. 891. 894. 903. 961.
 962. 963. 978. 979. 1015.
 Flint prope Basingewerk, 544.
 Florentia, 289. 935. 948. 1014.
 Florentia, Guelpha, 512. 513.
 Florentin, 318.
 Flychene, 928.
 Flynt, 647. 648. 809.
 Fodergeve, 211.
 Fodryngheve, castr', 1003.
 Foge, 220.
 Folkestone, 958.
 Folquiquar', 352.
 Fons Ebraldi, monaster', 47. 651. 758.
 Fontarrabia, 790.
 Fonte Willielmi, monastr' de, 710.
 Fontem Rabidum, 588.
 Forc', 664. 667.
 Forde, 863.
 Fordwyk, 958.

Foret, comitatus, 352.
 Foreys, 844. 845. 990.
 Forfar, castr', 756. 844. 845. 846. 995.
 Forset, manerium de, 417.
 Fothobir, 617.
 Fracta vallis, 64.
 Frakenham, manerium, 8.
 Frampton, maner' de, 3.
 Francia, passim.
 Frankenford', 430. 431. 432.
 Frankeserde, 430.
 Fraxinus, manerium de, 68.
 Freitmantell, 83. 90.
 Frendesb', 46.
 Frenciaci, portus, 800.
 Frencloyt, 809.
 Fresene', 307.
 Presentune, ecclesia de, 23.
 Freskwatre, 941.
 Bretwal, 57.
 Eriam, 36.
 Frigidum Mantell, 121. 297.
 Frisia, 97.
 Frislandia, 826. 846. 847.
 Frisorum, 56.
 Fronc', 357. 659.
 Frondingham, ecclesia, 540.
 Frunciacium, 533.
 Frunzak, 248. 271.
 Fulcenos, 128.
 Fulcheros, abbatia de juxta Passavant, 125.
 Fulcharquer, 599. 600. 601.
 Fuleham, 252.
 Fumello, castrum de, 578.
 Funes castellum, 32. 33.
 Funtele, 807.
 Furesham, ecclesia de, 18.
 Furlivium, 523.
 Furnis, abbatia, 156.
 Fymmer, 967.

G

Gaiton, 417.
 Galet', 310.
 Gallecia, 631.
 Gallia, 20.
 Galileye, 847.
 Gallionis, 64. 66.
 Galweya, 107. 774. 925.
 Galwedra, 847.
 Gamang', 80.
 Gamoc', 243. 297. 372.
 Gandavum, 882. 887. 888. 896. 972. 1015.
 Gandens', 951.
 Gannos, 432.
 Gant, 105. 879. 888.
 Garsia, 252.
 Gascoigne, 146. 304. 383. 594. 833. 840.
 863.
 Gastes, 708.
 Gaunt, 179. 870. 871. 874. 880.
 Gauweic, 868.
 Gaytinton, 477.
 Gedworthe, castellum de, 31. 770. 829.
 Gehennum, 631.
 Geitinton, 477.
 Geldof', 202.
 Gelre, vill', 819.
 Gelria, 356.
 Genciacum, 418.
 Gentiacum, 408.
 Georgii, S. de Olerone, 450.
 Georgii, S. castell', 504.
 Georgii, S. de Sperenci', 504.
 Georgii, S. de Hisdinio prioratum, 448.
 Geres insula, 93.
 German de Pratis, S. 421. 422.
 Germania, 57. 60.
 Germania in Laye, S. 410. 416. 425. 603. 861.
 934.
 Geremua, 100. 174. 182.
 Gernemuth', 356. 630. 880. 947.
 Gernesia insula, 89. 168. 269. 297. 484. 510.
 928.
 Gersen insula, 89. 269. 297. 484. 510. 928.
 Gerunda, 613. 722. 724.
 Gerunden civitas, 688. 692.
 Gestegeropont, 551.
 Gestseint Marie, 552.
 Gestseint Remy, 552.
 Geth, 59.
 Geydington, 91.
 Giguir, 307.
 Gildeford, 406. 948.
 Gilling, manerium de, 417.
 Gillingham, 861. 928.
 Giosseou Boys Sent, 657.

Gipewic, 174. 182. 295. 1007.
 Gisore', 881.
 Gisortium, 36.
 Glantedon, 9.
 Glasuen', ecclesia, 153.
 Glasuen', 529. 935. 987. 990.
 Glasguens ecclesia, 387. 394. 397. 893.
 Glaston, 119.
 Glaston', ab', 291.
 Gloucestr', 81. 107. 118. 145. 146. 149. 151.
 170. 200. 204. 205. 212. 219. 234. 239.
 253. 344. 361. 399. 407. 423. 442. 456.
 458. 473. 509. 510. 588. 591. 606. 611.
 675. 676. 757. 826. 864. 875. 880. 882.
 884. 890. 891. 892. 912. 946. 966. 970.
 995. 1016.
 Glouvescestriscire, 103.
 Glovehia, 151.
 Gnardon, 658.
 Goburn', 657.
 Goger, 617.
 Gonc', 417.
 Gordon, 426.
 Gorgyn, 617.
 Gornac', 86.
 Gorson, 283.
 Gosse, 246.
 Goseford, 928.
 Gotengyn, 552.
 Gounack, 257.
 Gower, 891.
 Graciopolitano, 28.
 Gracus Montis Ryalis, 39.
 Gragebus hosp', 39.
 Graham, 102. 1010.
 Gramon, 84.
 Grantham, 297. 304. 306.
 Gravelinga, 6. 22. 871.
 Graveringa, 7.
 Gravina, 319.
 Gravian', 314.
 Gren', 65.
 Gresmunt, 297.
 Gretton, 972.
 Grimesbeia, 16. 630. 928. 973. 1007.
 Gringele, manerium, 465.
 Groslin, ab', 881. 882.
 Gru, Vallis de, 708.
 Guazani, 477.
 Guelria, 857.
 Gueta civitas, 718.
 Guildhall Teutonicorum, 398. 588.
 Guillm' sol', 708.
 Guites, 79.
 Guldeford', 194. 195. 614. 801. 912.
 Guleton, 80.
 Gumecestr', 219.
 Gundamum, 711.
 Gunyomuth, 542.
 Guthland, 231.
 Guyenne, 793. 794.
 Gwenonuch', 635.
 Gyllingham, man', 912.
 Gyppeswicum, 850. 852. 853. 880. 882. 886.
 928. 959.
 Gyriunda, flumen', 248. 408. 708.
 Gyrunde flumen', 206.

H

Hadeleye, 475. 482. 912.
 Hadington, 799. 830. 831. 844. 845. 846.
 847. 995.
 Haerlum in Hollandia, 645.
 Haga, 646.
 Hagenain, 166.
 Hagenon, 60.
 Haiaga, 34.
 Hailes, 930.
 Halapia, 395.
 Hales, La, 425.
 Halstancesdon, 165.
 Haltum, 616. 990.
 Hamar, 787.
 Hame, 51.
 Hamsted, 194. 195. 946.
 Hanton', 18. 928. 929.
 Handene, 801.
 Haneberge, 475. 482. 913.
 Hanonia, 86. 125. 158. 646. 958.
 Harnes, 150.
 Hasting, 4. 53. 125. 143. 165. 174. 180. 182.
 246. 295. 441. 458. 486. 880. 882. 886.
 901. 914. 945. 947. 950. 958. 962.
 Hautwysel, 999.
 Hautworthe, 912.
 Hawarden, castrum, 457.
 Ha Wordim, 474.

Haverberge, 913.
 Haveringes, 42. 126. 168. 757. 912.
 Hayam, 107. 210.
 Haye, 855.
 Hayles, conv', 913.
 Haynoia, 67. 259. 524.
 Heath, 182.
 Hecham, 928.
 Hedenham, 46.
 Hedengton, 475. 482. 913.
 Hedon, 928.
 Hedreham, manerium, 5.
 Heham, 18.
 Helles, capella de, 65.
 Helentynes, 552.
 Helicoart, 830. 831.
 Helmandum, 510.
 Helrebec, 225.
 Henstrevall, 657.
 Herba Faveria, 708.
 Herbays, 552.
 Herbefaure, 163. 997.
 Herdecote, 941.
 Herderwyk, 819.
 Hereford, 14. 107. 118. 142. 144. 149. 151.
 200. 347. 399. 407. 423. 455. 456. 457.
 458. 510. 537. 539. 591. 604. 612. 615.
 630. 662. 676. 826. 864. 873. 875. 890.
 891. 892. 913. 917. 928. 944. 946. 952.
 970. 1016.
 Herewiz, 1007.
 Herpoy, 831.
 Hertford, 207. 291. 292. 377. 399. 402.
 417. 442. 495. 539. 567. 606. 711. 810.
 826. 864. 875. 890. 891. 892. 913. 946.
 948. 949. 974. 1016.
 Hertlesberge, 588.
 Hertfordscire, 88. 102. 148. 153. 154. 170.
 Hertipol, 1007.
 Hertylbir, 608.
 Herwic, 295. 802. 835. 854. 855. 880. 928.
 Hetham, 16. 225.
 Hethe, 880. 882. 886. 901. 945. 947. 950.
 958. 962.
 Heveringlard, ecclesia, 466.
 Hewarda, 5.
 Hewrthe, boscum de, 13.
 Heye, 143.
 Hikelton, 1002.
 Hilburg, 409.
 Hingonium, 566.
 Hinton, manerium, 417. 914.
 Hirhull, 136.
 Hisdinum, 447.
 Hispania, 27. 33. 156. 298. 363. 431. 482.
 552. 575. 607. 778. 797. 860. 863. 1007.
 Hith, 246. 295. 441. 1003.
 Hitham Regine, 88. 102. 166.
 Hogeri, 635.
 Hohenburgh, castrum, 813. 814.
 Hoiem, 182.
 Hoiland, 63.
 Holebroch, 49.
 Howell, 98.
 Holland, 97. 98. 141. 168. 646. 658. 792.
 814. 826. 841. 846. 847. 855. 859. 866.
 867. 879. 882.
 Holland, North, 853.
 Holm, 928.
 Holmcoltham, 924.
 Hondesdon, 144.
 Hopam in Wallia, 648.
 Hope, 891. 913. 949.
 Hornoi, 830.
 Horsmede, 4.
 Hortesii, castrum, 506.
 Horton, 966.
 Hospital apud Jerusalem, 388.
 Houstmanebi, ecclesia S. Mariæ de, 82.
 How, 4.
 Hoylandia, 356.
 Hulle, 880. 882. 886. 928.
 Hulmum, 182.
 Humbrum flumen, 49. 151. 153. 771. 932.
 Hundeslawe, 134. 147. 786.
 Hunt, 118. 606. 616. 792. 826. 864. 875.
 891. 946. 950. 951. 970. 974. 1003. 1006.
 1011.
 Hunted, 182. 399. 442. 539.
 Huntendon, 46. 48. 50. 291. 292.
 Huntingdun, 165.
 Huwal, insul', 932.
 Hybernia, passim.
 Hydade, ab', 291.

Jacob insul', 932.
 Jacobus St., 16. 482.
 Jacobus, S. apud Beueronam, 215. 316.
 Jacta, 613. 614.
 Jahan', 588.
 Jal, 545.
 Janna, 936.
 Janua, 241. 256. 257. 282.
 Janua de Freuar, 617.
 Jaundryn, 552.
 Iberum flumen, 33.
 Jeddewurth, 165. 616. 840. 845. 964.
 Jedoigne, 551.
 Jedoigne le Chastel, 551.
 Jedoigne Jandrin, 551.
 Jedoigne Superior, 551.
 Jenchina, 753.
 Jeremue, 172. 295.
 Jernemuth, 826. 886. 887. 950. 1007.
 Jerusalem, 16. 21. 27. 35. 36. 38. 39. 44.
 47. 49. 50. 52. 54. 59. 64. 66. 67. 70.
 72. 91. 140. 144. 186. 255. 270. 308.
 395. 403. 493. 534. 623. 624. 747. 823.
 902. 930.
 Jerusalem, hospital S. Lazarus de, 40. 44.
 47. 49. 72. 78.
 Jerusalem, templum de, 44. 47. 49. 72. 74.
 Jesmeville, 552.
 Ilerden', 688. 692. 701. 722.
 Ilers, 64.
 Illingbr', 96.
 Immedon, 41.
 Immemere, 41.
 Inchil', insul', 932.
 Inrena, 845.
 Insula, De, 199.
 Insula, Fl', 259.
 Insulens', 951.
 Invervarn', 995.
 Interamn', 231.
 Inthernez, 774.
 Invernan, 844.
 Invirins, foresta, 617.
 Invreniss, 844. 845.
 Joceum, S. 574.
 Johan', S. de Perth, 957. 958.
 Johangest, 552.
 Johannes, S. ab' de Colecestr', 940.
 Johannes de Luz, S. 790.
 Johannis, S. Angliac', 145. 148. 163.
 Johannis, S. Jerusalem' hosp', 817. 824.
 Johannis, S. villa, 774.
 Johannis, S. ecclesia apud Divisaa, 211.
 Johannis, S. ecclesia apud Ilerdon, 701.
 Johannis, S. ecclesia apud Perpignan', 729.
 Johno', 310.
 Joigne, 588.
 Joppa, 39. 54. 55. 72.
 Jordan, flumen, 39.
 Jou, castr' de, 588.
 Ipres, 405. 259. 871. 874. 951.
 Irewin, 868.
 Istria, 55.
 Italia, 233. 264. 317. 318. 501. 503. 533.
 560. 561. 621. 623. 803. 813. 819. 905.
 Itelbord, 427.
 Iton flumen, 57.
 Itonia, 79.
 Ivelcestre, 86. 166.
 Judeorum, castellum, 32.
 Junkoria, 716. 717. 718. 719. 722.
 Juniani, S. villa, 123.
 Junokeria, 715.
 Junquera, 688. 724.
 Juriacum, 66.
 Jusa, 688.
 Just', 616.
 Ivernys, 845.

K

Kadeoir, 830.
 Kaerdigan, 150. 169. 170. 182. 676.
 Kaermerdin, 150. 169. 170.
 Kaernervan, 644. 649. 651. 809.
 Kaernarwan in Snoudonia, 645.
 Kaisney, 657.
 Kaley, 165.
 Kalfarum, 542.
 Kalthon, 737.
 Kane', 826. 864. 869. 890. 891. 948.
 952.
 Kaneford, 488.
 Kanstiber, 15.
 Kantia, 142. 153. 154. 201. 202. 203. 209.
 232. 361. 377. 399. 407. 467. 509. 517.
 539. 558. 606. 875. 880. 882. 913. 962.
 Karanton fluv', 672. 673.
 Karentum, 76.

Karham, 720.
 Karinchia, 635.
 Karfeolum, 63. 90. 233. 329. 845. 908. 916.
 917. 920. 921. 931. 1004. 1009. 1010. 1011.
 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018.
 Karleton, 792.
 Karuanelonegunette, 82.
 Katen' ecclesia, 153.
 Katering, monasterium de, 417.
 Katherinæ, S. in Atrio ecclesia, 609.
 Katherinæ, S. hospital juxta Turrin London', 439.
 Katherloch, 199.
 Kawode, 325. 326.
 Kayo, 634.
 Kede Wien, 474.
 Kedeweing, 532.
 Kedewy, 891.
 Keinton, 102.
 Kel, castellum, 34.
 Kellede, 97.
 Keishou, 966.
 Kemeseye, 600. 933. 934.
 Kempgeston, 1003.
 Kenact, 140.
 Kenelingworthe, 65.
 Kenenchles, castrum, 423.
 Keneton, 231.
 Kenilworth, 449. 467. 469. 470. 471. 934.
 Kenington, 475. 482. 972.
 Kenles, ecclesia de, 667.
 Kenmerlandia, 846. 847. 853.
 Kenton, 102.
 Kenynbeind, 664.
 Kenynton, 236. 591.
 Kerl, 242.
 Kermerdyng, 297. 542. 576. 619. 676.
 Kerry, 199. 474. 532. 891.
 Ketin, manerium de, 102.
 Kettilburg, maner' de, 417.
 Keure, 798.
 Kewyni, S. ecclesia de apud Dublin, 55. 82.
 Koyal, 306.
 Kilchocar, 367.
 Kildare, 199.
 Kilkenny, 199.
 Killesanta, 140.
 Kilrechnoc in Moravia, 617.
 Kincardin in Miernes, 845.
 Kingeld', 46.
 Kinges Clipston, 741.
 Kingeston, 102. 148. 174. 182. 219. 475.
 482. 543. 757. 912. 1007.
 Kingkerdin, 844. 845.
 Kirkeby, 787.
 Kirkeley, 136.
 Kirkcudbright, 990.
 Knapp, 121.
 Knardesly, 170. 172. 178.
 Knaresburgh, 996.
 Knoklas, castrum, 423.
 Knoknekaok, 55.
 Knosall, maner', 445.
 Krinan, 55.
 Kyburg, 555.
 Kylmahanoek, 55. 82.
 Kylmainham, 55. 82.
 Kylmerkargen, 55. 82.
 Kymgor, 165.
 Kyncardyn, 842. 845. 846. 995.
 Kyngeswode, monast', 770.
 Kyngor, 773.
 Kynrd Meney, 664.
 Kynlos, 959. 960.
 Kynros, 644. 844. 845.
 Kyrkebymoreshad, 409.
 Kyrkudbright, 922.
 Kyrkham, 848.
 Kyngesclive, 972.
 Kyngesmore, 912.
 Kyngesmedue, 913.
 Kyngesthorpe, 972.
 Kyngestone super Hull, 1008.
 Kynmuc, 617.
 Kynnton, maner', 949.

L

Labermiosa, 708.
 Labor, 318. 328. 336. 342. 351. 360. 748.
 Labort, 807.
 Lados, castr' de, 710.
 Lagenia, 32. 199.
 Laghton, 913.
 Lagun, 192.
 Laguna Curva, 708.
 Laire, 64.
 Lalutemere, 43. 48.

- Lama, monast' S. Johannis de, 36.
 Lambethe, 769.
 Lamburn, manerium de, 102.
 Lameh, maner', 65. 73. 99. 103. 105. 106.
 Lamhea, 94.
 Lambeth, 46. 94. 148. 149. 190. 201. 207.
 400. 430. 541. 598.
 Lamhetha, ecclesia S. Marie de, 5.
 Lamhian, 421.
 Lammeys, 644. 819. 820. 821.
 Lampadervaur', 676.
 Lan' Wyllin, eccl', 1004.
 Lanar' castellum, 165. 791.
 Lanark, 830. 831. 844. 845. 995.
 Lanazan, 710.
 Lancastria, 130. 132. 154. 347. 399. 539.
 612. 753. 826. 864. 875. 883. 884. 891.
 901. 915. 917. 922. 970. 1010.
 Landaven', 26. 291. 796. 917.
 Landavens', ecclesia, 400. 742.
 Landegran', 593.
 Landegoe, 635.
 Landferum, 408.
 Landes, 80.
 Lanercost, 1000. 1001. 1002. 1003. 1004.
 1005. 1006. 1007. 1009. 1010.
 Lanfare, 973.
 Langeley, 475. 482. 584. 585. 883. 886. 887.
 914. 948.
 Langebergh', 922.
 Langestowe, 424.
 Langum, 245. 249. 627. 950.
 Langwathby, 792.
 Lanhudo Meskyn, 891.
 Lanrecoast, 1008.
 Laramar, foresta, 601.
 Lascoss', 828.
 Latalaum, 15.
 Latebir' super Walbroc, 118.
 Lateran', 13. 17. 25. 43. 66. 67. 73. 82. 97.
 103. 104. 109. 113. 115. 116. 117. 118.
 120. 122. 126. 127. 128. 139. 149. 153.
 154. 157. 167. 169. 173. 177. 184. 185.
 188. 189. 190. 192. 199. 211. 234. 238.
 240. 250. 252. 294. 333. 334. 335. 336.
 338. 344. 351. 352. 403. 405. 493. 494.
 662. 681. 816. 817. 884. 902. 904. 915.
 920. 924. 926. 928. 930. 931. 937. 939.
 948. 960.
 Latuit, 552.
 Laudon, 982.
 Lauderdale, 708. 709.
 Laun', 952.
 Launmaes, 584.
 Laurentii, S. juxta Westchepe, 814.
 Laurezo, 314.
 Lautaron, 34.
 Laverding, 307.
 Law', 759.
 Lebreum, 708.
 Lecheitaur, 664.
 Lector', 601. 689. 693. 698. 807.
 Lectura, 14. 15.
 Ledes, 712. 913.
 Ledesbir', North, 425.
 Legion', 310. 588. 631. 633. 769. 932.
 Legun castellum, 34.
 Legne, la, 190.
 Leibornia, 767.
 Leicestr', 96. 151. 399. 402. 433. 442. 462.
 465. 509. 539. 567. 612. 738. 864.
 Lemburgh, 739.
 Lemmesfrend, 855.
 Lemovicium, 125. 145. 163. 395. 397. 401.
 426. 478. 479. 490. 491. 507. 511. 512.
 522. 524. 527. 531. 542. 547. 571. 574.
 585. 665. 672. 687. 793.
 Lemosia, 389.
 Lenn, 182. 295. 630. 880. 882. 886. 928.
 1007.
 Lenn, villa de, 141. 143. 172. 174.
 Lennium, 640.
 Lenton, prioratus, 723. 951.
 Leominstr', 917.
 Leonaidus, S. 169.
 Leons', 51.
 Leonum, Silva, 13.
 Lesnes, 82. 606.
 Lessedwin, 165.
 Leston, 102.
 Leten, 43. 48.
 Letergetale, 617.
 Letoyre, 950.
 Lettora, 807.
 Letzburgh, castrum, 555.
 Lewas, 3.
 Lewes, 42. 440. 442. 443. 444. 449. 451.
 452. 454. 458. 461. 463. 464. 466.
 Lerynton, 92.
 Leyburn, 627. 680. 950.
 Leycestria, 203. 875. 891. 913. 946. 964.
 970. 974. 996.
 Leycestrescire, 144.
 Leyden, 853.
 Leyn, 544.
 Libanus, 265.
 Liborne, 607.
 Libretinges, 552.
 Lichfield, 85. 917. 956. 993.
 Lichfielden', eccl', 978.
 Lidel' valis, 957.
 Lifford, 144.
 Liger, 64. 95. 183.
 Ligonii, burg', 506.
 Lille en Flandres, 862. 863. 871. 874.
 Limensfeld maner', 4.
 Limerick, 83. 107.
 Liminstre, 107.
 Lincoln', 14. 18. 37. 40. 52. 63. 83. 93. 100.
 118. 143. 151. 153. 182. 186. 261. 275.
 335. 344. 347. 399. 407. 417. 442. 449.
 475. 477. 517. 539. 599. 606. 626. 630.
 740. 745. 770. 771. 826. 831. 864. 880.
 882. 884. 890. 891. 917. 923. 924. 927.
 928. 930. 931. 932. 933. 940. 963. 968.
 969. 970. 973. 974. 983. 990. 993. 1002.
 1006. 1010. 1016.
 Lincolnscire, 102.
 Lindeseye, 995.
 Lindisfarn, 3.
 Linliscu, 785. 848. 936. 937. 938. 956.
 Linliscan, maner' de, 791. 844.
 Linranum, 588.
 Lintithku, 845.
 Lislestona, 9.
 Litran', civitas, 314.
 Lobierium, 511.
 Lochis, castellum de, 57.
 Locris, 741.
 Lodeneyum, 771.
 Lodres, 865.
 Lodun, 183.
 Logard, 574.
 Logronium, 33. 34.
 Lombardia, 529. 707.
 Lonchamp, 958.
 London', passim.
 London', ecclesia St. Pauli de, 10. 115. 810.
 869. 980.
 London', ecclesia de Christes Church de, 10.
 Longebenyngton, man', 973.
 Loo, 928.
 Lorryacum, 269.
 Lothave, 787.
 Lostudiel, 1007.
 Louers, 64.
 Loures, manerium, 68.
 Lour, castrum de, 482.
 Lovaign, 153.
 Loydis, 769.
 Lubek, 471. 821.
 Lucan', 553.
 Lucegr', 96.
 Luceria, 320.
 Luches, 61.
 Lucronium, 33.
 Ludingland, 219. 1003.
 Lugdun', 80. 81. 91. 255. 256. 258. 260. 261.
 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269.
 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 303.
 500. 507. 508. 510. 512. 515. 517. 519.
 521. 540. 560. 567. 588. 618. 631. 642.
 652. 732. 741. 747. 750. 751. 762. 915.
 920. 977. 978. 979. 980. 985. 986. 988.
 1007. 1008. 1014.
 Luggewordina, maner' de, 14.
 Luk, 316. 562. 579. 646. 647. 649. 667.
 Luk Bernet d'Anhoos, 708.
 Luk Burdaleys, 708.
 Luk Mayzoal, 708.
 Luna, 613. 614.
 Lunders, monast', 773.
 Lusun', 198.
 Luteg', 114.
 Lutziniac, 80.
 Luxeir, paroch' de, 708.
 Lych', 1016.
 Lydda, 39.
 Lydenham, 914.
 Lyme, 295. 864. 880. 882. 886. 912.
 Lymyngton, 912. 949.
 Lyndhurst, 598. 912.
 Lynlythou, 773.
 Lynn, 928.
 Lynstock, 1010.
 Lyons, 599.
 Lywes in Brabant, 553.
 Maante, 4.
 Mabelven, 542.
 Macar, S. 627. 795.
 Macharii, S. Burgum, 506. 807.
 Macharium, S. 450.
 Machutus, S. 167. 168.
 Maclenich, 474.
 Maclisfeld, 676.
 Maesyllan, 664.
 Maghefeld, 867.
 Magna Cumpston, maner', 913. 949.
 Maguntia, 618.
 Majorica, 665. 725. 745. 753.
 Mairenent, 137.
 Maisicum, 186.
 Makarium S. 245. 249.
 Makkum, 932.
 Maldesley, 830.
 Malea juxta Burgis, 788.
 Malemort, 163.
 Maleque, 828.
 Malherbe, 64.
 Mallor Seisink, 676.
 Malmesburi, 102. 158. 166. 291.
 Malo Leone, vil' de, 807. 1017.
 Malvetzin, castellum, 34.
 Mammesfeld, 16.
 Man, insula, 156. 157. 616. 617. 638. 739.
 785. 789. 1017.
 Mania, 7.
 Manistro, eccl', 978.
 Mannia, 218. 596.
 Mantua, 68.
 Maranon, castellum, 32. 33.
 Marcar', S. 178. 304. 305.
 Marcelli, villa, 426.
 Marche, 340.
 Marchia, 183. 202. 210. 212. 213. 230. 235.
 239. 242. 243. 250. 258. 267. 340. 341.
 374. 404. 423. 456. 474. 477. 479. 486.
 554. 557. 560. 603. 606. 616. 741. 801.
 Marchia Anglie & Scotie, 327. 329.
 Marchia Cestrie, 377.
 Marchia, comitatus de, 125. 132. 157. 164.
 Marchia Lalumde, 340.
 Marchia Salop', 377.
 Marchia Wallie, 267. 423. 425. 510. 518.
 514. 518. 536. 537. 538. 539. 545.
 Marcianum, 656.
 Mareburne, 13.
 Maredina, 656.
 Maresin', 247.
 Mareshenetera, 574.
 Mareys, 552.
 Margaretæ, S. ecclesia in Westm', 328.
 Margaretæ, S. ecclesia in Suthelmeham, 234.
 Margatum, 39.
 Marie B. de Aldremanbur', ecclesia, 266. 267.
 Maria Magdalen in Melkstrete, ecclesia, 266.
 267.
 Marie, S. ecclesia apud Cervaria, 702.
 Marie, S. & Petri S. ecclesia apud Exon', 11.
 Marie, S. ecclesia juxta Dublin, 135.
 Marie, S. in Saxia, 117.
 Marie, S. & Wulstani, S. ecclesia apud Wigorn',
 144. 145.
 Marie, S. Ebor', 291.
 Marie, S. apud Romam, 705. 707. 719. 721.
 723. 725. 733. 744.
 Marie, S. portus, 950.
 Marilles, 552.
 Marleberge, 475. 482. 912.
 Marleburg, 40.
 Marleberwe, 517.
 Marmanda, 689. 693. 786. 795. 807.
 Maroyl', 215.
 Marrochia, 298. 299.
 Marruhacas, 593.
 Marsalia, 485.
 Marsaliacum, castellum, 64.
 Marsill', 288. 289.
 Marsilia, 609.
 Martialis, S. Lemovic', 512.
 Martini Bello, St. ecclesia, 4. 5.
 Martini, S. ecclesia de, apud Turon', 57.
 Martini Magni, S. Lond', 505.
 Martini, S. in Montibus, 967.
 Martiniacum, 16.
 Martini d'Artrus, Scti', 703.
 Martini, S. abbatia de, 886.
 Mascons', 600.
 Massilia, 688. 689. 690. 691. 694. 706.
 Massingeham, 836.
 Matheus, S. in Britannia, 788.
 Matheus, Sanctus, 702.
 Mathlaen, 542.
 Matill', castr', 457.
 Matusc', 537.

M

Maumesbir, 88.
 Mauriti, S. in Chablay, 504. 519.
 Mauriti, S. villa in Chablasio, 264.
 Maurum de Fossatis, S. 420. 422.
 Mawerdina, maner' de, 14.
 Maxent, S. 123. 124.
 May, prioratus de, 792.
 Maylor, 891.
 Mayne, 383. 389. 390. 392.
 Maynertylan, 542.
 Mazaria, vallis, 220. 224.
 Meb' Weno, 634.
 Mebumnaum, 542.
 Mechlaen, 634.
 Medewaye, 130. 131.
 Medianetur, 33.
 Mediolan, 236. 237. 278. 523. 529. 683.
 Medria, 34.
 Medunea, 61.
 Meisii, 43. 48.
 Mejenburg, 556.
 Melebrun, ecclesia de, 90.
 Meledunum, 505.
 Meliani, S. Burgum, 506.
 Melkesham, foresta, 912.
 Mellingen, oppidum, 555.
 Melliant, 66.
 Mellum super Sekene, 505.
 Melpha, 54. 66.
 Melros, 615. 714.
 Melyn, 551.
 Menarges, 701.
 Meneven, 283. 289. 917.
 Menenvir, 617.
 Mere, maner', 949.
 Mere, castr', 996.
 Merenyth, 544.
 Meretoc, maner' de, 102.
 Mereton, 129. 148. 217. 289.
 Mereventer, 197.
 Merewell, 30. 227.
 Meriunnyth, 809.
 Merleberg, 194. 242. 258. 269. 288. 372.
 401. 407.
 Merleberga, castellum, 30. 93. 94. 100. 101.
 121. 135.
 Mermaude, 950.
 Merpin, 183.
 Merspium, 169.
 Merspium, 156.
 Merton, 352. 355. 368.
 Meskeningam, 82.
 Messana, 52. 53. 54. 70. 621. 622. 623.
 Messiat, 61.
 Metensis, eccles', 863.
 Metfeu, 996.
 Metulum, 710.
 Meysin, 807.
 Michael, S. 798.
 Michaelis, S. capella in London, 249.
 Michaelis, S. ecclesia apud Montem Album, 702.
 Michaelis, S. de Bassishag' ecclesia, 266. 267.
 Michaelis, S. in Aldgate, 82. 609.
 Midalton, S. Nicolai, eccles' de, 833.
 Middlesex, 11. 41. 377. 399. 452. 453. 517.
 539. 606. 789. 826. 864. 875. 890. 891.
 946. 956. 959. 960. 974. 1003.
 Middleton, 913.
 Mideltune, ecclesia de, 10.
 Midensis, 752.
 Middleburgh, 853.
 Miervent, 123.
 Mildisley, 831.
 Milescum, castrum, 118.
 Milhan, castr', 807. 984.
 Milion, S. 245. 249. 627.
 Millan, 299.
 Millani, castellum, 508. 997.
 Millen, 521.
 Miloc, 209.
 Minden, 667. 668.
 Minisan, 997.
 Minori, insula, 314.
 Minorici, 681.
 Minster, maner' de, 447.
 Mirabel, 197.
 Miranda, castellum, 34.
 Miriel, castellum, 34.
 Miromonte, castrum, 569.
 Mitford, ecl', 1012.
 Mixebr', 65.
 Moghetan, 891.
 Mohantesdale, 891.
 Molembays, 557.
 Molins, castellum de, 57.
 Molmell, 83.
 Momonia, 107.
 Monemue, 457. 678.
 Mons Album, 688. 692. 702.
 Mons Altus, 239. 240. 267. 648. 649.

Mons S. Angeli, 35. 36. 220. 224. 356.
 Mons Fortis, 89.
 Mons Marcianum, 582. 583. 585. 586. 588.
 Mons Mel', 641. 661.
 Mons Regalis, 39.
 Mons Sonum, 686.
 Montaigne, 340.
 Montanea de Pratis, 613.
 Montargis, 589.
 Montegnuy, 657.
 Monte Fulciano, 512.
 Monte Flankyn, 950.
 Monte S. Michalis, abbatia de, 16.
 Monte Gomeri, maner', 913. 949.
 Montem Majorem, 28.
 Monte Rappo, castr' de, 971.
 Monte Somprolinii, castr' de, 378.
 Montepesulan', 22. 727.
 Montflankin, 794. 807.
 Mont Bason, 57.
 Montisou, 724. 726.
 Montis Filosi, castrum, 311.
 Montis Caveosi, comitatus, 311.
 Montispesulan', 609. 753.
 Moretonia, 47. 82.
 Moref, 843.
 Morgaunt, 486.
 Morkele, hund', 912.
 Morlan, 732. 807.
 Morleye, 922.
 Mornac, 341.
 Morpath, 847. 938. 939.
 Morre, 892.
 Mortelak, 601.
 Morton, 55. 997.
 Mortui Maris, castellum, 18. 64.
 Mostrolium, 902. 907. 954. 961.
 Mota de Conall, 327. 355.
 Mountclar', 807.
 Mount Trichart, 48. 57.
 Mousuns, 798.
 Moysiicum, 588.
 Muese fluv', 855.
 Muhaut, 242. 243.
 Mulcasium Norman', 54.
 Multon, maner' de, 417.
 Munciniacum, 64.
 Munemuth, 126.
 Muneuntur, 123.
 Mungunmer, 150. 341. 387. 404. 454. 457.
 473. 474. 477. 486. 499. 504. 535. 557.
 Mungomery, 297.
 Munstroill sur la Mer, 513. 514. 555. 569.
 574.
 Muntmorillum, 183.
 Muoli villa, 578.
 Murcia, 310. 631.
 Mureven, ecclesia, 153.
 Murle, 703.
 Murtheld, 617.
 Muscherie, 97.
 Musti, 710.
 Mustrouil super Mare, 659.
 Musterolium, 941.
 Mylan, castr', 971. 981.

N

Nagera, castellum, 32. 33. 34.
 Naintstanthirl, 791.
 Naker, S. 950.
 Namur, 868.
 Narrares, 33. *
 Nassington, 1003.
 Navarra, 33. 34. 173. 214. 298. 299. 482.
 508. 522. 575. 576. 580. 581. 638.
 Navarret, 34.
 Nazareth, 39.
 Neapoli, 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317.
 318. 319. 320. 321. 322. 323. 513. 817.
 Neapolim, 39.
 Nereberd, 164.
 Nehe fe fons, 710.
 Nendosh, 617.
 Nettleded, maner' de, 417.
 Neubourgh, 998.
 Newport Paynell, priorat', 521.
 Neupertum, 33. 871. 874.
 Neutona, 11. 617.
 Neuwerc, 165. 996.
 Neuwestat, 819.
 Nevelonis, 64.
 Newehusa, 5.
 Newerc, 41. 144.
 Newstrete, 193. 201. 208.
 Neylaunde, maner', 912.
 Nicca, urbs, 16.
 Nicholai, S. de Saltu, ecclesia, 505. 506.
 Nicolai de Midalton, S. ecclesia, 833.
 Nicort, 123.

Niger mons, 34.
 Niort, 163.
 Noa, abbatia, 79.
 Nodeweynes, 552.
 Noel, 600.
 Nogen, 192.
 Nogerall, 307.
 Noguarticlum, 289.
 Noneta, 196. 198.
 Nordhampton, 102.
 Nordhamptonscire, 162.
 Nordwic, 42.
 Norfolk, 3. 42. 43. 48. 49. 143. 148. 153.
 170. 204. 225. 399. 407. 417. 442. 445.
 539. 606. 792. 826. 864. 875. 880. 882.
 886. 890. 891. 940. 946. 970.
 Norham, 154. 157. 616. 753. 754. 755. 756.
 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 772.
 781. 782. 785.
 Northampton, 12. 75. 828.
 Northant, 40.
 Norichana, 595.
 Normannia, 4. 6. 7. 8. 9. 12. 13. 16. 18. 22.
 23. 24. 25. 26. 29. 30. 31. 34. 39. 40.
 41. 42. 43. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51.
 52. 53. 54. 56. 57. 58. 60. 61. 62. 63.
 64. 65. 66. 67. 68. 82. 88. 90. 95. 96.
 107. 125. 170. 183. 240. 246. 247. 275.
 380. 383. 389. 390. 392. 471. 562. 662.
 793. 933.
 Northfiete, 46. 928.
 Northalverton, 967. 996.
 Northampton, 76. 96. 103. 114. 118. 149.
 151. 399. 402. 403. 407. 440. 441. 442.
 445. 450. 454. 467. 468. 469. 476. 516.
 517. 518. 519. 539. 864. 875. 878. 890.
 891. 933. 972. 990. 1003.
 Northstock, 541.
 Northamb', 62. 347. 399. 402. 442. 539. 565.
 566. 616. 753. 769. 770. 788. 789. 799.
 811. 826. 845. 874. 882. 885. 886. 915.
 932. 933. 970. 974. 982. 996. 1002. 1013.
 Northumberland, 233. 244. 480. 864. 901.
 North', 41. 42. 606. 630. 737. 738. 758.
 770. 784. 918. 970.
 Nortufham, 102.
 Nortun, 46. 913. 949.
 Norwallia, 151. 230. 235. 239. 258. 267. 664.
 875. 958.
 Norwegia, 227. 231. 289. 320. 577. 579. 616.
 620. 714. 720. 739. 741. 758. 769. 790.
 Norwic, 11. 18. 43. 49. 63. 118. 156. 174.
 204. 256. 277. 338. 442. 917.
 Notingham, burgum, 16. 41.
 Notingham, castellum, 16. 30. 40. 41. 46.
 Notinghamscire, 41. 826.
 Nottingham, 30. 40. 41. 90. 93. 130. 132. 153.
 161. 177. 256. 324. 325. 399. 402. 407.
 442. 445. 454. 465. 539. 612. 626. 639.
 715. 864. 891. 904. 915. 946. 963. 970.
 974. 995. 996.
 Novalesia, 28.
 Novancurt, 50. 51. 64. 66.
 Novum Burgum, 64. 79.
 Novum Castellum, 54. 64. 108.
 Novum Castrum infra Leyman, 452. 454.
 Novum Castrum subts Limam, 253.
 Novum Castellum super Tinam, 213. 257. 298.
 327. 566. 616. 630. 754. 774. 782. 783.
 784. 785. 786. 898.
 Novum Mercatum, 64. 66. 548.
 Novum Portum, 516.
 Nuevill, 563.
 Nutele, 82.
 Nuthlegha, 81.

O

Obeyn, 617.
 Occa, Mons de, 34.
 Ocon castellum, 34.
 Odiham, 45. 46. 106. 129. 516. 912.
 Odymer, 832. 872. 873. 874. 947.
 Odoch, 199.
 Okvieto, Guelpha de, 512. 513.
 Olavi, S. de Exonia, 4. 118.
 Olerin, 159.
 Oletan, 97.
 Oleron insula, 30. 71. 75. 77. 92. 94. 125.
 183. 197. 215. 218. 283. 297. 341. 365.
 374. 378. 388. 404. 450. 506. 514. 677.
 678. 679. 685. 686. 687. 688. 690. 691.
 693. 694. 695. 696. 697. 698. 703. 745.
 795. 797. 807. 983. 997.
 Oliacastro, vallis de, 34.
 Olvestona, 5.
 Or castellum, 32.
 Orani, 529.
 Orcadia, 616. 741. 1010.

Orchadia, 596.
 Orcesium, 499.
 Oreford, 182. 295. 928.
 Oreforf, 174.
 Orwell, 182. 225.
 Orleans, 514.
 Orp, 552.
 Ortus, 701.
 Oscha, 613. 614. 615.
 Oscen, 688. 692. 699. 700. 725.
 Oseneys, ab, 291.
 Osgotcrosse, 922.
 Oak flumen, 339.
 Osanet, Juzanum, 708.
 Ospring, 219. 597. 913.
 Osta, 664. 665.
 Ostmanebey, ecclesia S. Mariz de, 55.
 Oswardebec, 16.
 Oteford, 94.
 Ottinton, 204.
 Ottrinton, ecclesia, 225.
 Oughtradoner, 844.
 Ovingdene, 8.
 Oxenford, 59. 63. 875.
 Oxenfordseyre, 41. 102.
 Oxineford, 14. 18.
 Oxon, 96. 100. 117. 118. 119. 135. 142.
 145. 148. 151. 154. 162. 164. 235. 323.
 331. 340. 361. 371. 372. 373. 375. 399.
 404. 407. 411. 419. 433. 434. 435. 436.
 437. 438. 442. 447. 459. 467. 471. 475.
 482. 509. 519. 527. 536. 539. 541. 570.
 606. 757. 769. 864. 890. 891. 913. 946.
 970. 976. 977. 979. 981. 990.
 Oxford, ecclesia Bæ Virgin' apud, 319.

P

Paganum, 36.
 Pageham, 174.
 Palentina, ecclesia, 310.
 Pambylon, 625.
 Pampilan, 581. 625. 638.
 Pancorvo, 34.
 Pancratii, S. ecclesia apud Lewas, 3. 12. 14.
 67.
 Paniczarius, Collem de, 688. 715. 716. 717.
 718. 719. 722. 724.
 Panne, 950.
 Panorm, 32. 36.
 Papien, 523.
 Papien, ecclesia, 365.
 Pantonium, 487.
 Paris, 35. 36. 44. 57. 61. 97. 187. 191. 195.
 202. 211. 212. 218. 230. 231. 324. 360.
 383. 389. 390. 391. 392. 397. 413. 416.
 422. 423. 424. 425. 432. 470. 472. 481.
 491. 492. 521. 550. 564. 566. 572. 575.
 582. 583. 585. 602. 609. 631. 639. 647.
 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672.
 673. 680. 736. 738. 793. 794. 796. 800.
 831. 884. 886. 889. 902. 950. 951. 954.
 955. 956. 959. 975. 984.
 Partenay, 247.
 Parthenay, 123. 124.
 Pasiacum, 64.
 Pasitana, 314.
 Paskes, 475.
 Patientii, S. 971.
 Patiaci, castellum, 66.
 Patricii, S. ecclesia apud Dublin, 55. 82. 655.
 Patricii, S. de Duno, eccles, 164.
 Patungos, castellum, 34.
 Pauli, S. ecclesia London, 3. 122. 123. 948.
 Paulus, S. London, 406. 427. 441. 442. 443.
 444. 445. 473. 750. 872. 873. 878.
 Paussac, 424.
 Paxton Parva, 1003.
 Pebles, 844. 845. 995.
 Peck, 304. 306.
 Pecco, castrum de, 453.
 Peccum, 297.
 Pedeportus, S. Johannes de Castell, 70.
 Pek, castellum, 452.
 Pelagrus, 408.
 Pelleynes, 552.
 Pembrock, 164. 455. 619.
 Pena Agenn, vil, 807.
 Penalen, 34.
 Penbrek, 107.
 Penchyn, 544.
 Pendifin, 532.
 Fenestrin, 364.
 Penne, 794.
 Penarth, 377. 616. 638. 792.
 Penland, 617.
 Perabca, 708.
 Perch Wlad, 474.

Peregord, 383. 384.
 Perelastel, 28. 29.
 Peril, castellum, 66.
 Pernechela, 297.
 Perpinian, 681. 718. 722. 723. 724. 726. 727.
 728. 729.
 Pershore, 809.
 Perth, 773. 741. 844. 845. 846. 995.
 Pertrusia, 613. 614.
 Perusium, 71. 197. 215. 220. 229. 279. 280.
 283. 284. 285. 286. 287. 458. 459. 460.
 461. 462. 463. 464. 466. 653. 975.
 Peschisam, 35.
 Pessatum, 1009.
 Petragor, 89. 163. 186. 389. 395. 397. 401.
 418. 426. 478. 479. 491. 665. 672. 680.
 687. 793. 985.
 Petra Nigra, 706.
 Petrebays, 552.
 Petremal, 552.
 Petri, S. ecclesia apud Westmonaster, 791.
 Petri, S. ecclesia apud Gloucestr, 145.
 Petri, S. ecclesia apud Ebor, 770.
 Petri, S. ab, 291.
 Petri, S. ab' Gloucestr, 291.
 Petri, S. Basilica, 740. 754.
 Petroci, S. ecclesia, 11.
 Petrus, S. 550. 577. 578. 579.
 Petrus, S. Roma, 681. 683. 684. 833. 836.
 889. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 960.
 970.
 Petyn, 617.
 Peulesholte, 603.
 Pevensea, 449.
 Peveneseye, 295. 913. 945. 947. 950. 958.
 Pevenes, 174. 182.
 Pevenesell, 18. 143.
 Pewesham, forest, 912.
 Peynerria, 907.
 Pictavia, 30. 31. 54. 57. 63. 77. 81. 94. 95.
 118. 121. 123. 125. 128. 146. 146. 148.
 161. 163. 164. 165. 169. 172. 176. 177.
 183. 186. 206. 215. 217. 245. 247. 248.
 250. 380. 383. 390. 396. 1017.
 Piking, 408. 922.
 Pinibus, 283.
 Pino Pigmonte, 314.
 Piriford, maner, 4.
 Pisa, 241. 282.
 Pissons, Paroch, 708.
 Pistoia, 512. 513.
 Pistor, 741.
 Plajana, 314.
 Planum, 500.
 Plintona, ecclesia, 11.
 Plymmue, 295. 828. 928. 1007.
 Plymton, 157. 864.
 Podium de Faro, 673.
 Podium Norman, 283.
 Pogerula, 314.
 Poissy, 420. 800.
 Poitiers, 163. 383. 392.
 Pola, castrum de, 532.
 Pole, La, 295. 880. 882. 886. 891. 928.
 Policorium, 311.
 Polloc, 617.
 Polonia, 403.
 Pons, 244. 245. 247.
 Pons Albæ, 183.
 Pons Aldomari, 42.
 Pons Arch, 84. 206.
 Pons Burgi, 922.
 Pons de Cesse, 187.
 Pons Kediaul, 178.
 Pons Maneford, 241.
 Pons Placentia, 238.
 Pons Regina, 33.
 Pontefract, 429.
 Pontfreint, 996.
 Pontivi, 572. 574. 590. 642. 657. 754. 757.
 Pontinum, 80.
 Poperinges, 871. 874.
 Potcestr, 88. 92. 912. 996. 997. 1000.
 Porres, 80.
 Porstoke, 941.
 Portela, castellum, 34.
 Portemue, 63.
 Portesmuthe, 63. 110. 113. 117. 118. 143.
 174. 182. 211. 212. 215. 246. 245. 291.
 292. 295. 296. 374. 757. 801. 803. 804.
 805. 806. 807. 808. 809. 860. 880. 886.
 887. 912. 928. 962.
 Porthbrochec, 617.
 Portsokoa in London, 76.
 Portugalia, 797. 799. 828. 860.
 Portum, 512. 513.
 Portum Sangos, 613.
 Portus Sanctæ Mariæ, villa, 807.
 Potto, 142.
 Pount, 798.
 Pount de Urciis, 807.

Powis, 235.
 Prenestina, 241.
 Prestetona, 5.
 Preston, 989. 990.
 Provincia, 62. 352. 354. 573. 582. 583. 599.
 600. 601. 611. 631. 664. 667. 677. 682.
 683. 687. 688. 695. 698. 700. 706. 716.
 716. 718. 724. 736.
 Pucellarum castellum, 31.
 Pudhois, 163.
 Pugel, 163.
 Pulsano, monast' S. Mariz de, 36.
 Pumirol, 794.
 Pumirol, 950.
 Puy Mirol, vil' de, 807.
 Pynnokeshire, 913.
 Pyreford, 602.

Q

Quenewke, 102.
 Quentun, 166.
 Qwetyl, 616.

R

Radeford, 41.
 Radenour, 107.
 Rading, 12. 13. 117. 120. 184. 192. 195.
 212. 214. 216. 235. 236. 244. 282. 320.
 341. 360. 792.
 Rading, ab, 4. 107. 291.
 Raida, 32.
 Raiegh, 184. 712.
 Ramath, 39.
 Ramesey, ab, 291.
 Raperch, 635.
 Rathen, 785.
 Rathoe, 792.
 Ravello, 314.
 Ravenesaye, 928.
 Ravenesrode, 1007.
 Raynum, 245.
 Re, insula de, 247. 251. 324.
 Real, 570.
 Reat, 181. 200. 201. 233. 684. 685. 712.
 713. 715. 900.
 Recolvre, 1000.
 Reding, 912.
 Redlane, 949.
 Redo, 991.
 Regal, 643.
 Reglam, 81.
 Regula, 163. 178. 192. 245. 283. 294. 353.
 408. 689. 693. 807. 950.
 Reidun, 198.
 Releye, maner, 912.
 Remens, 88. 422. 447.
 Remigii, episcopatus, 4.
 Remis, 418.
 Remmolan, 55.
 Rempston, 41.
 Renivelan, 82.
 Repyndon, 1003.
 Reres, 786. 788.
 Retheresfeld, 46.
 Rethy, 617.
 Reula, 300.
 Rewaz, 163.
 Rheggium, 513. 621. 623. 624.
 Ribaronaria, 33.
 Rickenhalla, 5.
 Richmond, castellum, 141.
 Richmundia, 153. 181. 215. 260. 391. 395.
 406. 413. 417. 433. 434. 458. 468. 469.
 475. 476. 478. 480. 482. 525. 586. 626.
 673. 914. 922. 962.
 Rigordana, 588.
 Risenberga, 43. 48.
 Rithiencie, 56.
 Roas, 21.
 Roccabruna, castellum, 70.
 Rocella, porta, 708.
 Rocemay, 792.
 Rocheford, hund, 912.
 Rochetam, 28.
 Rochell, 173.
 Rockesburgh, castellum de, 31. 595. 720.
 770.
 Rodelanum, 532. 545. 629.
 Roffen, civitas, 8. 26. 46. 121. 126. 147.
 294. 361. 393. 435. 441. 1003. 1006.
 1010.
 Roffen, ecclesia S. Andreae de, 5. 9. 10. 46.
 65. 606. 609.
 Rokebruc, 50. 353.

Rocheford in Marians, 569.
 Rokesburg, 329. 801. 829. 837. 838. 839.
 840. 841. 844. 845. 846. 901. 938. 948.
 995.
 Rokingbam, 88. 95. 102. 166.
 Rolear, 16.
 Roma, 56. 64. 69. 70. 93. 95. 99. 112. 119.
 120. 156. 176. 193. 324. 360. 361. 386.
 406. 553. 561. 567. 570. 577. 578. 628.
 653. 655. 662. 663. 665. 666. 747. 769.
 819. 833. 836. 853. 885. 892. 893. 894.
 895. 896. 897. 898.
 Romney, 441. 880. 882. 886. 901. 945. 947.
 950. 962.
 Romundebi, 225.
 Ronedon, 482.
 Ros, 267. 617. 647. 676. 809. 891. 928.
 Rose, La, 922. 923. 924.
 Rosen, ecclesia, 153.
 Rotel, 517. 539. 606.
 Roteland, 88. 92. 102. 144. 166. 361. 399.
 864. 875. 891. 946. 970. 1003.
 Rothelans, 163. 242. 243. 297. 546. 547. 607.
 608. 611. 612. 613. 618. 619. 620. 625.
 626. 630. 644. 647. 650. 651.
 Rothelium, 57.
 Rotherglen, 844.
 Rothimay, 785.
 Rothomag, 13. 36. 51. 57. 68. 69. 74. 78. 86.
 107. 418. 561. 562. 564. 1016.
 Rotzerbourg, 952.
 Roude, maner, 912.
 Rovecestria, 10. 46. 48. 253. 995.
 Rovecestr, ecclesia S. Andree de, 46.
 Rowennok, 267.
 Rowenyock, 809.
 Roynok, 891.
 Ruann, 245.
 Rudbrugg, hund, 912.
 Rue, 574. 590. 592.
 Ruffore, 314.
 Rumeneil, 143. 152. 165. 174. 182. 246. 295.
 Runimedé, 122. 133. 134.
 Rupeel, 661.
 Rupella, 84. 92. 93. 94. 114. 118. 123. 145.
 148. 155. 156. 160. 163. 164. 169. 178.
 186. 196. 627. 647. 793.
 Rupella, pons de, 83.
 Rupes Fortis, 123.
 Rupes Fortis in Tempsano, 541.
 Rupes Aurice valle, 67. 83.
 Rupes castellum, 68.
 Ruremonde, 819.
 Russillon, 28. 29. 650. 665. 668. 669. 670.
 671. 678. 679. 722. 724.
 Russy, 617.
 Russy, abbatia, 739.
 Ruth, 127.
 Ruthergbya, 165.
 Ruthyn, 615.
 Ruynook, 676.
 Rya, 53. 143. 165. 174. 182. 246. 295.
 Rydal, 922.
 Ryd, castell, 505.
 Rye, 441. 901. 945. 947. 950. 958. 962.
 Ryngeode, 912. 978.
 Rypon, 925.
 Ryseberg, maner, 949. 973.

S

Sabaudia, 649. 650. 663. 778.
 Sabina, S. 653. 662. 663. 665. 666. 674. 675.
 679. 680.
 Sabrina flumen, 204.
 Sabris, 708.
 Sabulones, 1018.
 Sacheray, 798.
 Safford, 142. 174. 182.
 Sag, 85.
 Saintes, 794.
 Salectild Veter, 63.
 Salernitanum, 893.
 Salesbur, 26. 94. 720.
 Salinguerra, 238.
 Salkild, 792.
 Salkhull, ecclesia, 417.
 Salmas, castellum, 34.
 Salmur, 87.
 Salopia, 164. 170. 182. 206. 202. 203. 208.
 212. 230. 241. 242. 340. 377. 398. 399.
 420. 425. 442. 450. 455. 473. 476. 612.
 630. 631. 674. 676. 826. 864. 869. 875.
 891. 915. 918. 946. 970.
 Salopebir, 101. 159. 160. 166. 172. 178. 206.
 510. 517. 518. 519. 526. 532. 537. 539.
 Salsen, 681. 682.
 Saltefete, 928.
 Salteleya, 61.

Salta, castrum de, 283. 358.
 Saltus, 505. 506. 511. 569.
 Saltwode, 26.
 Saltzeburgens, 56.
 Salva Terra, 807.
 Sambage, ecclesia de, 320.
 Sancton, 492. 593.
 Sandford, 962.
 Sandwic, 5. 143. 165. 182. 217. 246. 295.
 441. 447. 730. 809. 886. 889. 901. 945.
 947. 950. 958. 962.
 Sangossa, 33.
 Saphet templi, 39.
 Saracenum, castrum, 800.
 Saron, 265.
 Sarrem de Collaura, 708.
 Sarum, 65. 101. 429. 707. 734. 917. 1001.
 1016.
 Sarum, ecclesia, 526.
 Sauvoye, 808.
 Sauvoy, palatium de, 789.
 Saysnek, 891.
 Scadebour, 555.
 Scala, 314.
 Scardeburg, 408. 409. 454. 630. 661. 922.
 928. 1007.
 Scelgham, 15.
 Scone, 610. 611. 638. 785. 787. 988. 1003.
 Scotia, passim.
 Scotteby, 792.
 Scouneswelle, 8.
 Sculcula, 922.
 Scylla, 58.
 Sebasten, civitas, 39.
 Secanum, 667.
 Secus, villa, 519.
 Secucia, 264.
 Segerium, 84. 137.
 Segobia, 543.
 Seighynche, 340.
 Selandia, 529. 584. 585. 846.
 Seleby, 922.
 Selek, 533.
 Selewode, 958.
 Selkirke, 844. 845. 995.
 Selkirke, foresta de, 840.
 Sellacum, 54.
 Sellatum, 66.
 Senoys, 673.
 Sempach, opidum, 555.
 Sempringham, 712.
 Senæ Guelphe, 512. 513.
 Sende, 41. 51.
 Sener, 330. 337. 365. 368. 371.
 Senerii, S. curia, 506.
 Senlac, 4.
 Senon, 279. 289. 307. 318.
 Sentungia, 971.
 Seowenberch, 588.
 Sequana, 57.
 Sera Alba, 34.
 Sereno, S. castrum de, 426.
 Servaria, 688.
 Setringetona, 49.
 Seuredcowelle, 8.
 Sevenhampton, maner, 912.
 Severini, S. ecclesia apud Burdegal, 754.
 Severus, S. 506. 507. 627. 656. 806. 807.
 Severne flumen, 340. 738.
 Serinhacum, 708.
 Seyntes, 950.
 Shafton, 949.
 Sheford, 295. 928.
 Shepweyam, 558.
 Sherstone, 941.
 Shipwei, 155.
 Shireburne, 213. 231. 589. 863.
 Shoppesle, 861.
 Shorham, 295. 928.
 Shotewyke, 562.
 Sibilla, 310. 503. 575. 576. 580. 581. 640.
 Sicilia, 29. 53. 57. 233. 284. 297. 301.
 302. 304. 310. 311. 314. 315. 316. 317.
 318. 319. 320. 321. 322. 328. 332. 334.
 335. 336. 337. 338. 339. 342. 343. 348.
 350. 351. 355. 356. 358. 359. 360. 361.
 365. 366. 368. 370. 371. 373. 375. 379.
 381. 386. 388. 405. 410. 428. 457. 486.
 487. 501. 502. 512. 513. 609. 612. 620.
 621. 622. 623. 624. 627. 631. 632. 637.
 639. 653. 681. 682. 685. 686. 705. 718.
 723.
 Sicla Brundusii, 311.
 Signia, 29. 44.
 Silum, 58.
 Silva, 248.
 Silva Major, 249. 316.
 Silvæ Majoris, monasterium de, 418.
 Silvaneti, 727.
 Simor, 649.
 Sipontum, civitas, 35.

Siringeham, 43. 48.
 Sistanti, 664.
 Skenefrith, 297.
 Skynburnesse, 990.
 Skottemuth, 928.
 Skyrayk, 922.
 Shiptos, 575.
 Smeray, 87.
 Smethefelda, 17.
 Snaudon, 619.
 Sneyth, 922.
 Sniapes, ecclesia S. Mariae de, 23.
 Snoudonia, 544.
 Soigne, foresta de, 552.
 Soham, maner, 912.
 Soloncumbe, 102.
 Somerset, 361. 391. 442. 457. 467. 496.
 509. 517. 539. 841. 869. 875. 880. 882.
 890. 891. 946.
 Somersetscire, 102. 154. 201.
 Sooton, 586.
 Sora, castrum de, 708.
 Sordua, 506.
 Soresdich, ecclesia de, 15.
 Sorham, 76. 143. 174. 182.
 Souder Soken, 1003.
 Soula, 511.
 Soureby, 616. 792.
 Speinhamonde, 654.
 Spira, 62.
 Spiritus, S. Lectoren' ecclesia de, 698.
 Spiritus, Sancti, in Saxia de urbe, hospital, 648.
 740. 754.
 Spolentum, 204.
 Spoletan, ducatum, 317.
 Sproriston, 329.
 Staffordia, 170. 361. 399. 407. 442. 455. 473.
 612. 674. 676.
 Stafford, civitas, 16.
 Stafford, comitatus, 16. 151.
 Staffordoscir, 340. 510. 517. 526. 537. 539.
 591. 864. 869. 875. 890. 891. 945. 918.
 970.
 Stamford, 43. 65. 103. 134. 297. 304. 306.
 Stampas, 561.
 Stances, 129. 132. 133. 134.
 Stanclyve, 921.
 Stannford, 256.
 Staninctona, 5.
 Stanleia juxta Coventr, 16.
 Stanton, 102.
 Staunton, 235.
 Staunford, 1002. 1011.
 Staynwagg, 898.
 Stebenheth, 904. 905.
 Steindrop, 13.
 Stella, 581. 625. 638.
 Stellam castellum, 32. 33.
 S. Stephani, ecclesia, apud Cadomum, 4.
 S. Stephani, ecclesia, in civ' Exon, 14.
 S. Stephani, ecclesia, Senon, 277. 278.
 Stepelhangeford, maner, 912.
 Steynheim, castr' de, 813. 814.
 Steyncrosse, 922.
 Stichesleia, 15.
 Stiford, 46.
 Stiria, 635.
 Stoches, 46.
 Stocton, 108.
 Stodinton, ecclesia, 344.
 Stok, 150.
 Stokesurey, 175.
 Strata Florida, conventus de, 650.
 Stratford, 472. 922.
 Stratharkk, 617.
 Strattonesdale, 676.
 Streindropeskire, 13.
 Stretton, 114. 912.
 Strodes, 46.
 Struminstre, 150.
 Strumue, 46.
 Stryvelyn, 362. 617. 770. 772. 791. 822.
 823. 831. 844. 845. 963. 964. 965. 966.
 995.
 Stryveling, castellum de, 31.
 Stubenheth, 758.
 Styneclaye magna, 1003.
 Swan, civitas, 500.
 Sudhamptonscire, 102.
 Sudsex, 8. 102.
 Suesion, 104.
 Suff, 148. 153. 170. 225. 361. 399. 407.
 417. 442. 445. 539. 606. 826. 872. 875.
 880. 882. 884. 890. 891. 912. 946. 949.
 970. 1003.
 Suffete, 46.
 Sulpicius, S. in Britannia, 47.
 Sumersetia, 8. 49. 88. 826. 864. 912. 941.
 952. 970.
 Sumerton, maner, 912.
 Sure, 555.

Suria, 568.
 Surr' 243. 399. 509. 517. 539. 606. 826. 864.
 875. 890. 891. 912. 946. 952. 956. 959.
 960. 961.
 Surreis, 11. 142.
 Surse, opidum, 555.
 Susa, 87.
 Sussex, 88. 142. 168. 201. 243. 377. 399.
 433. 449. 457. 486. 509. 517. 539. 826.
 864. 875. 880. 882. 884. 890. 891. 913.
 946. 952. 962.
 Suthampton, 172. 174. 201. 399. 437. 442.
 517. 539. 564. 875. 880. 882. 886. 912.
 962. 997. 1000.
 Suthant', 50. 101. 142. 151.
 Suthen', 46.
 Suthesten, vill', 819.
 Suthirland, 617.
 Sutholandia, 846. 847.
 Suthreia, 4.
 Suthsex, 41. 48.
 Suthr', 295. 757. 758. 864. 884. 890. 891.
 912. 941. 946. 970. 996.
 Suthwallia, 230. 258. 340. 361. 421. 473.
 544. 880. 882. 886.
 Sutton', 91.
 Sutwerke, 378. 921.
 Sutwik, 480. 496.
 Suwallico, 150. 151. 169. 170.
 Suwerc, 65.
 Suwic', 177. 201.
 Swalefeld, maner', 349.
 Swapham, maner', 417.
 Swell', 600.
 Swynhumb', 928.
 Syferth insul', 932.
 Syntlingdon, ecclesia, 683.
 Syria, 55. 395.

T

Tailburgum castellum, 64.
 Talha Canat, castrum de, 703.
 Tamisis, 65. 67. 130. 134. 990.
 Tannay, 247.
 Tanton, 102.
 Tarascouens', 744. 753.
 Tarentin', 316. 356.
 Tarentford, ecclesia de, 10.
 Tarmenfethyse, 367.
 Tartaria, 564.
 Taunay super Charante, 206.
 Taxede, maner' de, 654.
 Tayleburg', 206. 247.
 Tegengle, 676.
 Teia, 15.
 Teise, 63.
 Temfed, 676.
 Templum apud Jerusalem, 44. 333. 334. 336.
 356. 388. 389. 494. 514.
 Templum apud London, 87. 108. 110. 111.
 115. 126. 127. 128. 137. 138. 156. 157.
 161. 174. 196. 207. 208. 218. 232. 269.
 291. 315. 325. 335. 365. 496. 497. 498.
 605. 616. 757. 914.
 Templum apud Paris, 383. 389. 409. 410.
 412. 435. 481. 492. 708.
 Tenebrachium, 9.
 Tengeumwe, 295.
 Teokesbir', 209. 212.
 Terra Sancta, passim.
 Terraconen', civ', 632. 633. 639. 640. 725.
 Terrer id' Madii, 709.
 Thalamond, 794.
 Theallusa, 62.
 Theatinens', eccles', 833.
 Theatinum, 312.
 Theilleria, 64.
 Theobesbir', 229. 230. 235.
 Thernoun', 950.
 Thetford, 836.
 Thilers, 64.
 Thirlwall, 529. 997. 999.
 Thlangernon, 617.
 Thleghython, 821.
 Thoarcium, 81. 95. 105. 179. 183.
 Tholosan', 588. 601. 602. 800. 963.
 Thoma, S. capella de, juxta Osenyam, 119.
 Thoresby, 990.
 Thorestone, 772.
 Thornham, 928.
 Thorp, 279.
 Thorsopyne, 617.
 Thresk, 967. 991.
 Thurroc, 51.
 Thurtia, 587.
 Thyelemont, 553.
 Tianum, 315.
 Tibur', 660. 668.

Tikhull, 304. 306. 922.
 Tismund, 167.
 Toboli, 314.
 Toledo, 567. 569.
 Tolekan, 55. 82.
 Toletum, 310.
 Toletum, 33. 297. 298. 299. 300. 301. 631.
 Tolos', 1009.
 Tonebrigg, castrum, 476.
 Tonebrigge, 872. 877. 878.
 Topsyam, 295.
 Torcham, 82.
 Torchessia, 16. 1002.
 Torcia, 178.
 Torembays, 151.
 Tornon, 807.
 Tornon sur le Rone, 504.
 Toron, 798.
 Torp, 2.
 Torpell, 739.
 Torre, foresta del, 915.
 Torunton in via, ecclesia, 225.
 Totenham, 1003.
 Totenham, ecclesia, 14. 15.
 Touraine, 383. 389. 390. 392.
 Tourbere de Lywes, 552.
 Toure, castellum, 125.
 Tourinum, 28.
 Tournay, 879. 885. 886. 937.
 Tramonte, 314.
 Trani, 311.
 Trapani, 485. 497.
 Trebis, 913.
 Tref Ybeyrds', 664.
 Trehan, 664.
 Trenta, 429. 478. 625. 792.
 Trent, flumen, 41. 867. 990. 1043. 1015.
 Trepeana, castellum, 34.
 Treschin, 528.
 Treveles, 431.
 Trinela, foresta de, 14.
 Trinitatis, S. ecclesia apud London, 11. 12.
 17. 21. 41. 84. 197. 439. 509.
 Trinitatis, S. ecclesia apud Dublin, 655.
 Trinitatis, S. ecclesia apud Norwicum, 11.
 Trinitatis, S. monaster' apud London, 364.
 387. 609.
 Trinitatis, prioratus Ebor', 521.
 Tripoletan', civis, 714.
 Tripolin, 749.
 Troa, castellum de, 57.
 Troja, urbs, 932.
 Trojacen', civ', 645.
 Troventon, 9.
 Tripolis, 39. 321. 403.
 Truchon', 723.
 Trivellis, castellum de, 60.
 Tuamen', ecclesia, 381. 635. 751.
 Tuckysbyri, 616.
 Tucoc, 617.
 Tudcla, 33.
 Tunitium, 501.
 Tunys, 542.
 Turen', monasterium major apud, 521.
 Tureanne, 425. 426.
 Turmolestona, 41.
 Turonii, castra, 613. 614.
 Turon', 23. 30. 42. 48. 57. 66. 95. 125. 173.
 192. 330. 383. 794.
 Turrus London, 127. 133. 151. 166. 167. 193.
 235. 256. 335. 404. 405. 407. 410. 428.
 491. 492. 517. 543. 548. 812. 813. 814.
 841. 883. 959. 994. 1017.
 Tascia, 428. 488. 502. 512.
 Tusciae, guelpha, 512. 513.
 Tusculan', 37. 43. 45.
 Tweede, fluv', 755. 763. 768. 1013.
 Twedmouth, 616. 1013.
 Twerth, 140.
 Twestart, 140.
 Tiberias, civitas, 39.
 Tykehill, 65. 125. 996.
 Tykyngotote, 990.
 Tylemont, 552.
 Tyndale, 792. 998.
 Tyndallia, 638. 907.
 Tynemue, 810. 901. 928.
 Typhania, 878. 879.
 Tyrmara, 240.
 Tyrum, 39. 61. 587.

U & V.

Vada Muungumer', 510.
 Vadalacio, 310.
 Vadum de Muungumry, 336. 400. 420. 421.
 479. 498. 499.
 Val, La, 710.

Valentia, 613. 635. 665. 668. 670. 671. 679.
 744.
 Valle Beatæ Mariæ in Snaudonia, monaster'
 de, 664.
 Vallis Cleri, 790.
 Vallis Rodolii, 64. 66. 89.
 Valoilles, 574.
 Valoreanus, castellum, 34.
 Valuc', 606.
 Valunis, 36.
 Vanaret, 33.
 Vandosme, 57.
 Vasaten', 245. 249. 508. 509. 565. 566. 593.
 600. 609. 627. 689. 693. 703. 710. 950.
 Vasatum, 178. 295. 296. 297. 298. 807.
 Vasconia, 89. 245.
 Vawy, 928.
 Vaynol, 647.
 Vayzeraunt, castellum, 504.
 Vecta, insula, 941. 962.
 Veguera, 34.
 Velletr', 14. 38.
 Venetia, 55. 282.
 Venices, 35.
 Veras, 588.
 Verbea, 34.
 Vercelen', 523.
 Verde, 534.
 Verdens, ecclesia, 588.
 Vernelium, 57.
 Vernolium, 64. 77. 84.
 Vernonis, castellum, 64. 66.
 Vernonis, foresta, 80.
 Veron', 421.
 Vesefordia, 32.
 Vesta, civitas, 35.
 Vetita Minore, 314.
 Vetita Majore, 314.
 Vicen', 71. 420.
 Vicenas, 418.
 Vienis, 504. 511. 657.
 Vigorra, 389.
 Vignandrildum, 1005. 1006. 1007. 1008.
 Viliers extra Palesiam, 47.
 Villa Episcopi, 65.
 Villa Franca, 688. 692. 703. 704.
 Villa Marmanda, 697. 698.
 Villa Nova, 66. 761. 982.
 Villa Regalis, 800.
 Vilmeringen, 555.
 Vincensius, S. parochia, 593.
 Vincensius, S. vallis, 34.
 Vindocin, 297.
 Viners, 552.
 Vira, 16.
 Viterbium, 21. 97. 160. 165. 175. 199. 225.
 231. 357. 363. 364. 365. 366. 367. 368.
 369. 370. 371. 406. 410. 411. 413. 414.
 416. 419. 470. 473. 488. 500. 501. 535.
 540. 549. 560. 561. 590.
 Ullexbon, portus, 789. 828.
 Ultonia, 91. 520. 966.
 Ultramontanas, 915.
 Ungaria, 403.
 Vogesin, 64.
 Vovent, 125.
 Upsetelinton', 757. 763. 768.
 Upton, 82.
 Urberveran', 501. 502.
 Urbs Veter, 192. 422. 424. 429. 432. 436.
 437. 438. 439. 495. 496. 497. 499. 500.
 503. 590. 597. 598. 601. 602. 606. 609.
 610. 624. 626. 628. 629. 631. 632. 634.
 635. 637. 638. 639. 641. 642. 735. 741.
 742. 743. 745. 747. 748. 749. 750. 751.
 752. 753. 754. 756. 757. 877.
 Ureburgh, 555.
 Urgons, castrum de, 569.
 Ursagh, 807.
 Vulcasinum, 80.
 Vuelia, capella, 43.
 Uxlisbon, 799.
 Vyleford, 260.
 Vyonun', 218.

W

Waddona, 43. 48.
 Wadenhou, maner' de, 417.
 Wadynton, 990. 1002.
 Wae, 340.
 Walaen, 590. 592.
 Walemers, 240.
 Walesham, 42. 49.
 Waleschiria, 341.
 Waling, 119. 210.
 Walingeford', 18. 130. 132. 153. 420. 427.
 471. 521. 651.
 Walle de Wygmer, 423.

Wallia, *passim*.
 Wallia, March', 182.
 Walsingham, 856. 857. 858. 859. 969.
 Walteri, 1007.
 Waltham, 8. 47. 88. 102. 166. 218. 757.
 873. 912.
 Waltham, Ab', 291. 948.
 Walrescotte, 544.
 Walton in Norfolk', 3.
 Walyngford, 253. 315. 810.
 Wanlan, 574.
 Warewicke, 65. 134. 152. 399. 433. 442. 462.
 509. 539. 567. 612. 864. 875. 891. 946.
 949. 970. 974.
 Warham, maner', 654. 865. 866.
 Warneford, 65.
 Wark', 720.
 Warneburna, 45.
 Warniacum, 70.
 Wasconia, *passim*.
 Wassenghem, 856.
 Wassenghem, capella de, 856.
 Wassingburg, maner' de, 417.
 Waterfordia, 32. 247. 644. 755. 928.
 Watlington, 651.
 Waultham, 611.
 Waverle, 100. 214.
 Waymue, 295.
 Waynflote, 928.
 Webyl, 423.
 Weckerby, 918.
 Weismes, 339.
 Welcumestra, ecclesia de, 15.
 Welcumestruwe, 82.
 Wella, 8.
 Welles, maner', 654.
 Wells, civitas, 762. 917.
 Wellensis, ecel', 976.
 Wena, 56.
 Wengeham, 826. 827.
 Wengtona, 48.
 Wenlac, 230.
 Went, 340.
 Wentana, monast' S. Trinitatis de, 10.
 Wenugle, vil', 819.
 Wercronnon, 474.
 Werk, 327. 328. 329.
 Wermacia, 62.
 Wermiele, 914.
 Wertesce, 8.
 Weseford, 199.
 Westclyve, 913.
 West Wallia, 542. 619. 664. 680. 875. 958.
 Westburie, 102.
 Westewic, 5.
 Westmerland, 154. 233. 244. 347. 399. 442.
 539. 616. 685. 753. 845. 847. 864. 874.
 884. 901. 915. 933. 970.
 Westmonaster, *passim*.
 Westmonaster, Sancti Petri de, 17. 24. 956.
 Westmonaster, ecclesia Sancti Edwardi de,
 101.
 Westowe, 912.
 Wetherby, 918. 926.
 Weymuth, 928. 1007.
 Wheteley, manerium, 377.
 Whicenton, castrum, 474.
 Whitechurche, 913.
 Whiteby, 922. 928.

Whitefeld, 941.
 Whitesuyn' in Scotia, 803
 Whiteweie, 949.
 Whough, vill', 819.
 Wi, manerium de, 4.
 Wich, 757.
 Wichendon, 43. 48.
 Wiclow, 175.
 Widsand, 6. 7. 22.
 Wienne, 545. 554. 556. 557.
 Wiggeton, 844. 845. 877. 915.
 Wigorn', 418. 142. 144. 147. 150. 151. 157.
 158. 164. 168. 169. 170. 178. 179. 182.
 200. 232. 240. 253. 264. 325. 347. 361.
 399. 407. 448. 449. 451. 452. 453. 455.
 456. 458. 495. 510. 536. 537. 538. 539.
 548. 584. 591. 603. 607. 630. 657. 815.
 826. 864. 869. 875. 891. 913. 930. 946.
 949. 970.
 Wike, 88.
 Wikes, maner', 417.
 Wikes, monaster', 626.
 Wikes, maner', subitus Gippeswic, 417.
 Wilkes, monast', 624.
 Wilmintum, 46.
 Wiltereslawe, 88.
 Wiltes, 211. 295. 517. 539. 864. 912. 941.
 946. 949. 952. 970.
 Wiltescire, 5. 88. 102. 875. 890. 891.
 Wilton, 65. 88. 102. 166. 407. 941.
 Wiltona, maner' de, 14.
 Wineent, 910.
 Winchecumb', 204. 454.
 Winchelesia, 142. 143. 145. 182. 241. 246.
 295. 503. 564. 809. 832. 873. 874. 875.
 876. 880. 882. 886. 901. 945. 947. 950.
 958. 962.
 Winchesell', 53.
 Windesore, 18. 91. 103. 108. 128. 129. 139.
 187. 191. 200. 217. 218. 220. 224. 236.
 240. 241. 254. 259. 264. 268. 270. 276.
 278. 283. 291. 332. 335. 348. 353. 359.
 360. 369. 381. 382. 386. 400. 402. 403.
 405. 408. 409. 417. 433. 434. 441. 442.
 443. 448. 457. 463. 464. 479. 486. 509.
 516. 520. 537. 538. 539. 541. 543. 559.
 560. 564. 565. 589. 597. 679. 791. 948.
 994. 995.
 Windesores, foresta de, 4.
 Winelingham, 990.
 Winendale, 851.
 Winenham, 8.
 Winestona, 5.
 Wintel, ecclesia, 648.
 Winterburne, maner' de, 47. 482.
 Winton', 5. 18. 20. 21. 40. 41. 50. 51. 52.
 63. 88. 89. 91. 92. 93. 100. 118. 121. 134.
 140. 141. 146. 147. 150. 151. 163. 164.
 172. 182. 185. 186. 188. 204. 222. 223.
 227. 238. 248. 256. 272. 290. 343. 373.
 374. 386. 407. 423. 458. 461. 462. 471.
 480. 481. 482. 484. 485. 496. 535. 543.
 576. 599. 610. 630. 662. 757. 942. 947.
 969. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987.
 996. 997. 1000.
 Wirecetesira, 12.
 Wirkes, maner' 576.
 Wissete, maner' de, 417.
 Wissington, 1003.

Wistaestez, ecclesia, 540.
 Witemora, 15.
 Withiburne, 4.
 Wiz, 164.
 Wildeham, 46.
 Wleuic, 46.
 Wlintonia, manerium de, 102.
 Wiquassum, 66.
 Wocheseye, 528.
 Wodering, 182.
 Woderowe, 912.
 Wodeborne, 1002.
 Wodestoc', 11. 46. 90. 91. 96. 97. 102. 151.
 168. 205. 212. 217. 218. 232. 234. 241.
 266. 267. 274. 278. 323. 324. 336. 337.
 344. 361. 362. 363. 377. 449. 475. 476.
 519. 520. 527. 544. 565. 566. 567. 663.
 731.
 Wodon, 5.
 Wolveseye, 983. 984. 985.
 Worth, maner', 576.
 Woudestocha, 46.
 Wyeh, 219. 913.
 Wycumbe, 475. 482.
 Wymundham, 810.
 Wynntten, 117.
 Wysebeck, castrum de, 872.
 Wyston, maner', 654.
 Wytingham, 9.
 Wytintoncestr', 457.
 Wytsand, 374. 390. 423. 435. 909.

X

Xanctanum, 159.
 Xanctonia, 206. 246. 247. 253. 254. 383.
 389. 490. 508. 509. 522. 531. 574. 589.
 665. 672. 673. 687. 697.
 Xantingia, 183.
 Xanton, 83. 125. 159. 163. 169.
 Xantonge, 183. 186. 795.

Y

Yal, 676.
 Yarewell, 1003.
 Ybernia, 19.
 Ymmedon, 51.
 Ymmere, 51.
 Yoghel, 755. 928.
 Youcrosse, 921.
 Ysle, 874.
 Yvecestre, maner' de, 102.

Z

Zecourt, 703.
 Zelandia, 657. 826. 847.
 Zierix in Hollandia, 847.
 Zuchi, 125.
 Zuge, oppidum, 555.
 Zype, flav', 855.

INDEX NOMINUM.

- A**
- A.** Magister, Militie Templi in Anglia, 113.
A. Regina, II. 49. 56.
Aaron, 57. 93. 118.
Abadengi, Arengus, 271.
Abawrick, Emer' de, 105.
Abbas, Rob', 144.
Abbatia, Rich' de, 278.
Abberbrothoc, abbas, 81. 730.
 Henr', — 774.
Abberconwey, abbas, 712.
 Amanus, — 372. 404.
Abberden, Joh' de, 772.
 Henr' de, 826.
Abberdens', H. episcopus, 329.
 episcopus, 971.
 Henr', — 730. 767. 773. 844.
 Matth', — 770.
Abbernyth, Hugo Baro de, 846.
 Maria, uxor Hugonis de, 846.
Abbotisbury, abbas de, 399. 449. 539. 607.
Abel, magister, 617.
Abernithy, Alex' de, 773.
Abimelech, Rex, 60.
Abington, abbas de, 399. 449. 535. 539. 607.
 923. 930.
Abiram, 60.
Abirdonen', Hen' episcopus, 402. 638.
Abirnth', Hugo de, 402.
Ablines, Galfridus de, 861. 890.
Aborcen', vicecomes, 249.
Abraham, 60. 71.
Abrewaret, Will' de, 473.
Abriac', Galf' de, 211.
 Turis' de, 18.
Abriacen' R. episcopus de, 16. 31. 32. 47. 770.
 Will', abbas, 69.
Abrinthia, Laurent' de, 257.
Abulen', episcopus, 431.
 Benedict', — 310.
Accursit, Franciscus, 516. 524. 558. 562. 598.
 741.
Acerat, Alan' de, 476.
Achab, 56. 58.
Achard, Robert', 802. 889.
 Petrus, 361.
Aco doctor decretorum, 649.
Aconia, Joh' de, 616.
Acre, Joh' de, 358. 378.
Acres, G. de, 102.
Acrimonte, Arn' de, 702.
Acton' Joh' de, 675.
Ada, 775.
Adalberti, Reym', 704.
Adam, 65. 122. 393.
Adam, clericus, 200.
 fil' Philippi, 454.
 scriptor, 704.
 supprior, 893.
 Cocus, 63.
 fil' vicecom' Karliol', 63.
 Joh' ap', 927. 982.
 fil' Nigelli, 96.
 Willielmi, 207. 208.
Adbretiban, Martin' de, 995.
Addelegh, Will' de, 608.
Adegurda, Sancta, G. de, 898.
Adela, Regina, 16.
Adelardus fil' Cononis, 7.
Adelicia filia Aufridi, 20.
Adelina uxor Simonis de Molins, 14. 15.
Adelstapus, Rex Angliæ, 769. 771. 932.
Adesham, Rad' de, 810.
Adlington, Joh' de, 232.
Adria, Matth' de, 693. 695. 697.
Adria, Marchio de, 688.
- Adriani, Sancti, Steph', card' diac'**, 153.
 Neapolion, — 709. 726. 887.
 889. 895. 965. 968. 976. 1904.
 O. — 297. 312. 317. 339.
 414. 458. 459. 460. 461. 462. 467.
 469. 472. 473. 474. 475. 528.
 Angel', — 117. 119.
 M. presbiter' card', 948.
Adriano, Matheus de, 689. 690. 691. 692.
Adrianus Papa III. 19.
 IV. 19. 535. 897. 908.
Adurensis, F. episcopus, 500. 505.
 P. — 565. 806.
Adurcen', episcopus, 294. 971.
Aelsus, abbas, 3.
Aelois soror Regis Franciæ, 54.
Aette, W. de, 405.
Aeys, Hen' de, 224.
Affoiluz, Wassalus de, 211.
Afton, Ric' de, 890.
Agafar, L. Rodericus de, 33.
Agassato, Galhardus dominus de, 829.
Agatha, Sancta, abbas de, 808. 842. 922. 971.
Agecensis, Petr' episcopus, 715. 716.
 P. — 480.
 episcopus, 573. 578.
Agenen', Will' episcopus, 305.
 J. — 711.
 B. — 786. 790. 806. 971.
 Arnaldus, — 588.
Agenni, Alvarus vicecomes, 702. 797.
Agenzo, Petr' de, 698.
Ager', Reym' de, 701.
Aggerii, Reym', 601. 605. 607.
Aghelek, Joh' de, 995.
Agmondesham, Walterus de, 757. 877. 947.
Agoncello, Gomesius de, 86.
Agriq', Barth' episcopus de, 36.
Agtauc, Pontius de, 253.
Agrens', Sacrista, 718.
Aguillon, Robert' de, 399. 454. 471. 476. 484.
 497. 603.
 Galf' de, 631.
Aguylum, Galf' de, 567.
Ailbot, Johannes, 773.
Ailwardus, camerarius, 41.
Aimo, Radulphus de, 28.
Ainstrother, Hen' de, 773.
Ais, Petr', 186. 251.
Akaden, T. episcopus, 464.
Aketorp, Matheus de, 144.
Akynmy, Baldwin' de, 355.
Akys, Mainaldus de, 591. 592.
 Arnald' de, 798.
 Arzaldus de, 797.
Alagone, Blasius de, 506.
Alaman, Guill' de, 717.
 Ferrarius, 703.
Alamannus, Rodolfus, 28.
 Tibaldus, 623.
Alani, Brianus fil', 766. 927.
Alanian, Guill' de, 719.
Alanus fil' Roll', 104.
 776. 779.
 clericus, 122. 123.
 frater, 498.
 fil' comitis, 638.
 fil' Rotherici, 638.
 Cocus, 63.
 fil' Garini, 212.
Alardi, John, 802.
 Petr', 247.
Alard, Gervasius, 990.
Alapise, Soldanus, 308.
Alastam, Blasius de, 622.
Alatro, Galfridus de, 415.
Alavarno, Sefredus de, 28.
- Alba Spina, Willielmus de**, 11.
Albamarla, Ingelr de, 16.
Albamarla, Willielmus comes, 18. 34. 40. 144.
 152. 160. 187. 234. 265. 373.
 comes, 757. 937.
 Baldwinus, — 68. 69. 77. 80.
 89.
 W. de Fortibus, — 267. 325.
 326. 327. 329. 374. 378. 384.
 390. 651.
 Isabella de Fortibus, comitissa,
 539. 608.
Albanactus, 932.
Albanens', P. card' episcopus, 174.
 B. — 817. 818. 825. 832.
 834. 837. 838. 839. 840. 843.
 844. 848. 849. 858. 859. 860.
 872. 877.
 Radulphus, — 466.
 Bentevenga, — 672. 709.
 Berald', — 818. 821. 824.
 897.
 Leonard', — 948. 965. 968.
 976.
 Leonard' de Gwarchino, —
 1004.
Albano, Sancto, Ric' de, 236.
 Joh' de, 959.
 W. de, 161.
 abbas de, 275. 399. 432. 449.
 535. 539. 607. 808. 810. 842.
 922. 923. 967. 971. 972. 980.
 982. 1016.
 archidiacon', 275.
 W. abbas de, 152.
Albefrau, Lewelin' comes, 200. 201. 202. 205.
 206. 208. 210. 212. 213. 214. 223.
 229. 230. 232. 235. 236.
Albaric', Joh' de, 702.
Albemar', comes, 80. 86. 144. 196.
Albemarla, Stephanus de, 8.
Albendune, abbas de, 139.
Alberico, comes, 18. 41. 49.
Albertini, Paulus, 371.
Albertus, cancellar', 38.
 notarius, 284. 288. 297. 301. 302.
 316. 317. 328.
 presbyter' cardinal', 27. 29.
Albetot, Urso de, 12.
Albin, Radulphus de, 630.
 Philippus de, 630.
 Will' de, 212.
 comes, 197.
 B. comes, 79.
Albinio, Hugo de, 7.
 Willielmus de, 9. 10. 143.
Albino, Oliver' de, 143.
Albineto, Will' de, 134. 139.
Albinaco, Philippus de, 105. 106. 113. 114.
 131. 159. 160. 168. 170. 174.
 177. 179. 183. 184. 185. 186.
 190. 191. 192. 193. 201. 210.
 211. 212. 215. 224. 651.
 Will' de, 108. 115. 152. 170. 171.
 175. 246.
 Elyas de, 822.
Albino, Sancto, Guill' Arnaldi de, 506.
 Mangerus de, 619. 630.
 Willielmus de, 12. 16.
Albinus, diac' card', 38.
Albo Castro, constabularius de, 680.
Albreda, 20.
Albrine, Herebertus episcopus de, 41.
Albus, cardinal', 341. 386. 392.
Albusin, Willielmus de, 28.
Alcantara, magister ordinis, 632.
Alcena, Theodor' de, 98.

- Aldebrandi, Aldebrandinus, 343. 365.
Aldebrandinus, comes, 500.
Aldeburg, Edmund vicarius, 989.
Aldegary, Petrus, 686. 692.
Aldegerii, Guill', 687.
Aldenham, frater Rogerus de, 959.
Aldenly, Thom' de, 918.
Alderinarii, Gerardus, 716. 717. 719.
Aldham, Willielmus persona de, 844.
Aldichel, Hen' de, 230.
Alditheley, Henricus de, 203. 212. 235. 662.
— Jacobus de, 399. 400. 420. 421.
— 434. 441. 442. 457. 466.
— Willielmus, 538.
Aldithelega, Hen' de, 202. 230. 242. 259.
Aldibrandinus, Johannes, 823.
Aldremanebur', Alan' de, 266.
— Gervas' de, 266.
— Reyner' de, 266.
Alegit, Jacobus de, 798.
Alelinus, Miles, 114.
Alemand, Radulphus le, 63. 671. 674.
Alemania, Hugo de, 187.
— Walt' de, 187.
Alemania, vide Romanorum.
Alemania, Rex, 176. 187. 353. 354. 595. 818.
— Henricus sextus Imperator, 184. 185.
— K. 185.
— Beatrix, Regina, 544.
— Otho Imperator, 72. 74. 78.
— Henricus fil' Regis, 402. 422. 427.
— 430. 433. 434. 440. 446. 451.
— 452. 453. 455. 465. 468. 475.
— 476. 478. 480. 481. 483. 484.
— 488. 499. 500. 501. 568. 569.
— Constantia uxor Hen' fil' Reg',
— 480. 569.
— Ern', cancellarius Regi, 434. 440.
— Rex, 530. 536. 537. 569. 573. 586.
Alencon', Johannes de, 48. 51.
— Johanna comitissa, 561.
— Petrus comes, 627.
Alenzon, Rob' comes de, 125.
Alerique, Jacobus d', 797.
Alexander, 36. 776. 779.
— capellanus Papae, 588.
— filius Glay, 869.
— Papa, 1.
— tertius Papa, 19. 20. 21. 23. 24.
— 25. 26. 27. 28. 29. 37. 42. 43.
— 44. 45. 56. 57. 188. 252. 333.
— Quartus — 311. 312. 313. 314.
— 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321.
— 322. 323. 325. 328. 330. 332. 333.
— 334. 335. 336. 338. 342. 343. 344.
— 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351.
— 352. 354. 356. 358. 359. 362. 363.
— 364. 365. 366. 367. 368. 369. 371.
— 373. 378. 379. 381. 382. 387. 392.
— 393. 396. 397. 403. 405. 406. 408.
— 409. 414. 416. 419. 428. 430. 432.
— 615.
— senescallus, vide Scotie.
Alfocea, Evechus de, 698.
Alfonsi, Martinus, 310.
— Rodericus, 310.
Alfonsus, 310.
— vide Castellae.
— filius Edw. I. Regis, 540. 594. 595.
— 645. 646.
— Rex Legion', 96.
Alfredus, comes, 3.
— fil' Tropi, 3.
Alfusi de Aro, Joh', 649.
Algais, Martin', 89.
Algot, Petrus, 786.
Algothi, Petr', 706. 719. 720. 721. 777.
Alianora filia Galfridi, 234.
— filia Edwardi I. 613. 614. 615. 679.
— 742. 998. 1000.
— comitissa Leic', 548.
— uxor Edwardi fil' Regis, 443. 495.
— 529.
— mater Edwardi primi, 506. 573. 574.
— 575. 576. 617. 649. 651. 655.
— 657. 659. 660. 742. 743. 757.
— Regina, 41. 56. 57. 58. 60. 63. 75.
— 77. 78. 81. 86. 88. 92. 450. 594.
— uxor Hen. II. 298. 300. 310.
— filia sua, 298. 300. 310.
Alicia filia comitis Augi, 125.
Alisia filia comitis Humberti, 28.
Alith, Thom' de, 876.
— Walt' de, 876.
Aikerly, Petr', 704.
Allutari, Will' fil' Reginaldi, 814.
Almaly, Will' de, 959.
Almania, Henricus de, 486. 487. 483. 484. 488.
— 499. 500. 501. 516. 568. 569.
— Constantia uxor Hen' de, 480.
— 569. 576.
- Almania, Rodulphus de, 523.
Almer, Rogerus de, 995.
Almorani, E. 33.
— S. 33.
Almoraind, Garcia, 581.
Almarus, Egidius, 701.
Alnsted, episcopus, 103.
Alnewyk, abbas de, 808. 842. 844. 922. 923.
— 971.
Aloft, Terril de, 23.
Alor, Theodoricus de, 23.
Alperino, Matheus de, 344.
Alricius, 1.
Alta Ripa, Willielmus de, 603. 675. 890.
— Godefridus de, 567.
— Thom' de, 921.
Altecumbe, Prior, 278.
Altisiodoren', episcopus, 305.
— Petrus, — 879.
Altisvineis, Grimundus de, 530. 537. 615. 832.
Altitia, Rob' de, 623.
Alvari, Egidius, 692. 700. 701.
Alvaricho, Jacobus de, 797.
Alvaricus, 310.
Alvarius, Rodericus, 310.
Alverdon, Banckinus, 516.
Alverellus, magister, 42.
Alvernia, Guido de, comes, 114.
— W. de, — 191. 251.
Amaluni, Petrus, 1012. 1044.
Amandevil, Ric' de, 355. 538. 803.
Amando', S. Amarius de, 30. 201. 203. 208.
— 210. 215. 224. 232. 234. 239. 240. 361.
— 399. 538. 608. 630. 900. 907. 917. 926.
— 982. 1009.
Amando, Almaricus de Sancto, 802.
Amaneni, Armand', 591.
— Guill', 248.
— Petrus, 689. 690.
— Daramestes, Bernardus, 806.
Amaneus, 469.
Amanob', S. Amarius de, 231.
Amanyu, Willielmus, 245.
Amarotus, Jacobus, 523. 529.
Amati, Pontius, 547. 585.
Ambaz, Sulpic' de, 95.
Ambian', Bernard' de, 216.
— episcopus, 574. 593. 955.
Ambians', S. Joh'is, praepositus, 128.
Amblevilla, Arnaldus, 186.
Amblian, Johannes, 304.
Ambrosius, 56.
Ambrunen', Will' episcopus, 884.
Ameduk, Howel, 258.
Amici, Gerardus, 716. 717. 719.
Amiens, Will' episcopus, 881. 882. 885.
Amundevyle, Ric' de, 355. 608.
Amusen', episcopus, 415.
Anacharsis, 58.
Anagnia, Guido de, 895.
Anandia, Will' de, 767.
Anant, Willielmus de, 966.
Anastatie, Sanctae, Jeronymus, presb' card',
— 580.
— Wreg', — 153.
Ancenis, G. de, 95.
Ancillione, Sanctus de, 692.
Andegavens', W. episcopus, 122.
Ancourre, Petrus episcopus de, 881. 953.
Andegavie, comes, 215.
— Galfridus, 57.
— Carolus, 415. 446. 830.
— J. filia Caroli comitis, 830.
— R. senescallus 87.
— episcopus, 47.
— Willielmus — 78.
Andelegger, Jacobus de, 355.
Anderken', D. Mac Gilmore dux, 520.
Andree, Joh', 570. 580. 581.
— Petr', 702.
— Ranulphus, 704.
— S. 78.
— Sancti Joh' archidia', 845.
— episcopus, 616. 638. 720.
— 971. 975. 990.
— Rich' episcopus, 31.
— Rogerus, — 79. 81. 83.
— W. — 103. 104. 135.
— 157. 161. 165. 713. 721.
— 730. 731. 737. 741. 755.
— 756. 758. 760. 761. 766.
— 767. 768. 773. 774. 780.
— 781. 782. 783. 784. 785.
— 788. 792. 822. 823. 830.
— 831. 832. 915. 955. 996.
— 997. 999.
— David, — 257.
— Gomelinus, — 329. 331.
— 352. 369. 378. 402.
— W. Fraser, — 893.
— Joh' prior, 773. 893.
- Andree, Sancti, W. Lamberton episcopus,
— 528. 543. 544. 893. 999.
— Rich', episcopus, 770.
— Johannes, — 770. 771.
— 933.
— Birdeg', decanus, 294.
— Ottobon' dia' card', 337.
— prior, 730. 767. 844.
— de Northampton, prior, 363.
Andres, Joh', 567.
Andreas clericus, 86.
Andronis, Petr', 708.
Andreno, S. W. de, 109.
Anegos, comes de, 234. 770.
— Gilbert' de Umframvill' comes, 538.
— 630. 638. 730. 756. 764. 766. 767.
— 768. 780. 781. 782. 783. 784. 804.
— 892. 899. 908. 916. 1009.
Anegus, Laur' de, 869.
— fil' Dovenaldi, 638.
— Mac, 256.
Aneguz, comes de, 31.
Anenes, Baldwin' de, 513. 514.
Aners, Gilb' de Humfravill' comes, 608.
Anesse, Bern' de, 930.
Anesten, Ricardus de, 19. 20. 21.
Anesey, Petr' de, 355.
Angeli, Sancti, R. dia' card', 185. 318. 324.
— 339. 344. 392. 607.
— Romanus, — 181. 187. 193. 194.
— Landulfus, — 887. 948. 965.
— 968. 976. 980. 1004.
Angeliac, S. Joh'is abbas de, 125.
Angelo, Sancto, Franc' de, 833.
Angelus notarius Papae, 224. 368. 649. 709.
Angl' dict' prior', capellanus Papae, 365. 371.
— Nich' nepos, 365.
Angliaria, Guilielmus de, 702.
Anglesii, Jacobus, 703.
Angliae Reginae, Alianora, 183. 193. 284. 285.
— 291. 292. 293. 295. 296. 298.
— 300. 352. 380. 402. 435. 448.
— 450. 470. 475. 476. 477. 480.
— 482. 485. 490. 492. 496. 499.
— 506. 520. 525. 591. 592. 611.
— 663. 676. 739. 757. 897.
— Berengaria, 84. 94. 97. 102.
— 126. 137. 138. 141. 161. 298.
— 300.
— Isabella, 88. 136. 137. 166.
— 183. 184. 206. 219.
— Margareta, 949.
Anglicus, Renondus, 516.
Anglone, Burellus de, 315.
Angularia, Bern' de, 687. 692.
— Guill' de, 692.
— Reym' de, 744. 745. 753.
Angulo, Gilb' de, 55.
Angusius fil' Donenaldi, 787.
Aniani, S. W. decanus, 482.
— G. — 738.
Anianus, 488.
Anibaldi, Steph', 344.
Anicien', episcopus, 524.
Anketil, Rob', 285.
Annarias, 59. 60.
Anni, Gerardus, 717.
Annorey, Adam, 918.
Anselmus archiepiscopus, 5. 9. 10. 12. 13. 42. 44.
Antenesio, Galfridus de, 606.
Antilione, Sancius de, 692. 701.
Antiochia, Godardus de, 93.
Antiochia, A. Patriarcha, 39.
— Eraclius patriarcha, 39.
— Boern' princeps, 282. 321.
— Raimundus — 39.
Antisiodorens', Gaufridus, 25.
— J. comes, 738.
— G. episcopus, 277. 278.
— P. — 884. 882. 884.
— 911. 912.
Antraven', Isardus dominus de Agunto, 664.
Apolinar, S. Petrus de capella presb', 1004.
Applegard, Walterus, 938.
Apten', Gaufrid' praepositus, 688. 689. 690.
— 691. 692. 695. 715.
Aqua, Jacobus de, 788. 827.
Aqua Bella, Gaufridus de, 29.
Aquen', prior, 531.
Aquensis, episcopus, 181. 222. 664. 974.
— W. episcopus, 86.
— Vigerius — 249.
— A. — 565.
— R. — 664. 667.
— Arnald' — 806.
Aquila, Matilda de, 15.
— Richerus de, 18.
Aquen', Amelius sacrista, 716. 717.
— Gerlacus de Pomerio, caponicus 813.
— 814. 815. 824.

Aquila, Gilbert' de, 142. 156.
 — Gislebertus de, 6. 8.
 — Joh' de, 365.
 Aquis, Menaldus de, 587.
 Aquini, Bald' de, 64.
 Aquitanie, dux Otho, 71.
 — dux, 796.
 Aquylon, Rob' de, 477. 483.
 — Garsias de, 506.
 Aragonie, Alfonsus Rex, 664. 665. 668. 669.
 670. 671. 672. 673. 674. 677.
 678. 679. 681. 683. 686. 687.
 688. 689. 690. 691. 692. 693.
 694. 695. 696. 697. 698.
 — Carolus, — 639. 683. 690.
 — Petrus, — 33. 113. 613. 614.
 620. 621. 622. 623. 626. 627.
 628. 632. 633. 637. 639. 665.
 666. 668. 670. 671. 672. 673.
 679. 681. 682. 685. 715. 717.
 723. 725. 744. 745.
 — Jacobus, — 357. 363. 369. 665.
 669. 670. 686. 807.
 — Alfonsus, — 699. 700. 701. 702.
 703. 706. 708. 709. 712. 713.
 715. 716. 717. 722. 723. 726.
 727. 728. 729. 736. 744. 745.
 753. 797.
 — P. — 602. 606. 612.
 — Ferrandus, fil' Regis, 609.
 — Rex, 541. 570. 588. 593.
 — Constantia uxor Petri, 506. 625.
 — Alfonsus infans, 606. 613. 614.
 615. 681. 682. 683.
 — Isabella filia Regis, 521.
 — Jacobus filius Regis, 614. 615. 622.
 681. 682. 683. 685.
 — Constantia mater Jacobi, 681. 682.
 — Isalanda filia Regis, 682.
 — Petrus filius Regis, 506. 521. 725.
 807.
 — Guilla uxor ejus, 807.
 — Alfonsus alter filius Regis, 521.
 681. 682. 683. 715.
 Aragonia, Pontius, 728.
 Aratsur, Garcias de, 622.
 Arazurus, F. de, 33.
 Arbore, Osto de, 68.
 Arceda, Eximenus de, 621. 622. 623.
 Arcevesque, Willielmus de, 184. 247.
 — Guill' le, 696.
 Archaon, Saabedin, 743.
 Archer, Pannoc', 163.
 Archiac, Fulco de, 251. 324.
 — Aymerus de, 689. 807.
 Archol, Johannes, 692.
 Arclie, dominus de, 841. 847.
 Arcubus, Simon de, 702.
 Arcules, Mellias de, 583.
 Arcy, Phil' d', 399. 900. 909. 917.
 — Normannus de, 603. 630. 675. 801.
 — Nemanno, 538.
 Arden, Radulphus de, 68.
 — Philippus de, 194. 214.
 — Rad' de, 99.
 — Rob' de, 99.
 Ardern, Walkelinus de, 801.
 — Rad' de, 890.
 — Rob' de, 441.
 Ardicio, diac' card', 38. 561.
 Ardicone, Eustach' de, 623.
 Ardimanni, Bonogratia, 371.
 Ardinton, Thom' de, 95. 96.
 Ardirio, Johannes de, 790.
 Ardmachin', Gel' archiepiscopus, 45.
 Ardrossan, Fergus, 966.
 — Hugos, 974.
 — Robinus, 966.
 Areis, Petrus de, 33. 34.
 Arelate, Gaucelinus de, 689. 690.
 Arelaten', Rostognus, archiepiscopus, 715.
 716. 717. 719.
 — Albertus, archidia', 716. 717.
 719.
 Arenis, canonicus, R. de, 138. 157.
 Arescoy, Sancius de, 701.
 Argeo, Ranulph' de, 85.
 Argent, Ric' de, 193.
 Argenten', Egidius de, 246. 442. 454. 455.
 456. 457.
 Argentum, Henricus de, 211.
 Argentinus, episcopus de, 103.
 Argentinus, Reginaldus de, 603. 630. 675.
 875.
 Arguel, Guill' dominus de, 870. 871.
 — Gerardus dominus de, 870. 871. 888.
 892.
 Arlo, salvator, 699. 700.
 Arlicus, card', 15.
 Arithone, Oliverus de, 555.
 Arkesden, Walterus de, frater, 959

Arlotus, magister, 358. 366. 368. 369. 373.
 375. 376. 392.
 Armachan', archiepiscopus, 274. 338. 668.
 751.
 — Nich' — 192.
 — Abraham — 366. 367.
 — R. — 366. 367.
 Armalini, Petrus, 1008.
 Armanach, Girald' comes, 307. 647.
 Armanjaci, Bernard' comes, 830.
 — comitissa, 830.
 Armeigniac, comes, 383.
 Armeni, Armenus, 371.
 Armenaco, Gerard' de, 705.
 Armeniac, Bernard' comes, 705. 707.
 — Maskerosa soror' comitis, 705.
 Armenie, Alton Rex, 282.
 — Sembat Rex, 900. 902. 919.
 Armeniaco, Gasto frater comitis de, 689. 690.
 Arnaldus magister Militie Templi, 37. 38.
 — Petrus, 611.
 Arnaldi, Garcias vicecomes Maritimæ, 591.
 — de Binhelas, Raym', 594.
 — Domin' Reymund', 689. 690.
 — Girserest, — 806.
 — Hoy, Garcias, 591.
 — Dams, Reymund', 806.
 — Moretin', 689. 690.
 — de Vico, Petrus, 902. 925. 934. 984.
 — Till, Garcias, 622.
 — Saviak, Gulielm', 689. 690.
 — de Bik, Petrus, 807.
 — Mayson Nova, Reymund', 689. 690.
 807.
 — de Garleux, Garcias, 1008. 1014.
 — de Puteo, Reymund', 689. 690.
 — de Villa, Petrus, 807.
 — Paschal, 807.
 Arnaldus, Monetarius, 708.
 — de Burmac, Petrus, 622.
 Arnand de S. Albino, Guill', 506.
 Arnoldus capellanus, 382.
 Arnulfus cancellarius, 434. 440.
 Arras, Robertus Adnoes d', 851.
 Arsaco, Petrus de, 245. 830.
 Artholl, Johannes de, 686.
 Arthosii, abbas, 531.
 Arthurus nepos Regis Hen. III., 464.
 Artigalung, Raym' de, 1010.
 Artiga, Vitalis de, 697.
 Artoys, Rob' comes de, 907.
 Arthurus nepos Regis, 80.
 Artikelunge, Petrus de, 463.
 Arvesio, Petrus de, 28.
 Aruffini, Elanus, 596.
 Arul', Jacobus de, 902.
 Arumnia, Will' comes, 28.
 Arundel, Radulphus de, 457.
 — Robertus, 16. 938.
 — Hen' de, 140.
 Arundellæ, Willielmus comes, 23. 34. 41. 48.
 49. 51. 67. 68. 76. 77. 78. 87.
 88. 92. 99. 107. 110. 112. 113.
 115. 118. 122. 131. 148. 152.
 171. 246.
 — H. de Albiniaco — 238. 243.
 — Rich' Fiz Alani — 822. 828. 892.
 899. 908. 916. 926. 961.
 Asa, Joh', dominus Casareus, 308.
 Asaph' S., episcopus, 92. 239. 240. 400. 483.
 545.
 — Adam episcopus, 34. 40.
 — Galfridus — 18.
 — — 84. 150. 170.
 — Hugo — 242. 243.
 — David archidia', 200. 235. 236.
 240.
 Aseleton, Rogerus de, 966.
 Aseleya, Guthorinus de, 719. 720. 721.
 Ascles, Joh' comes de, 730. 767. 995.
 — David fil' comitis, 995.
 Aschen', Hakun dux, 734.
 Ascogii, Petrus, 898.
 Ashelegh, Johannes de, 619.
 Asma, Ludovicus de, 28.
 Aspale, Galf' de, 563. 593.
 Aspello, Orlando de, 622.
 Aspremund, Willielmus de, 245.
 Assaven', episcopus, 605. 796. 808. 834. 836.
 917.
 — Adam, 535. 538. 544.
 545. 607.
 — L. 865.
 — A. 971. 972. 982.
 Asseles, Joh' comes, 785.
 Assewell, Simon de, 510.
 Asshewell, frater Guido de, 959.
 Assisio, Rinaldus de, 910.
 Assone, Oliverus de, 659.
 Assyk, Johannes de, 938.
 Astele, Nich' de, 982.

Astinges, Hen' de, 526.
 Aston, Rich' de, 483. 484.
 — Johannes de, 604.
 Astoricen', Petrus episcopus, 310.
 Athais, Gerardus de, 107.
 Atheylles, J. comes, 782. 783. 784. 804. 841.
 869. 872. 876.
 — comitissa de, 846.
 Atholia, Adam de, 773.
 Athol', comes de, 234. 741.
 Athblie, Thom' de Galweya comes, 140.
 — David — 644.
 — Johannes — 638. 644. 768.
 Atte Broke, Rob', 918.
 Atte Rye, Hen' frater, 959.
 Attrabatens', Rob' comes, 696. 884.
 Attrebatu, Rob' de, 308.
 Attreb', abbas, 607.
 Atyes, Gerardus de, 130. 132.
 Avalonip, Jocelinus de, 71.
 Aubemarle, Rogerus de, 361.
 — Baud' comes de, 67.
 Aubeny, Radulphus de, 542.
 — Will', 148.
 Aubigny, Philippus de, 171.
 — vide Aubeny.
 Aubiniaco, Phil' de, 148.
 Aucea, Bern' de, 689. 690.
 Auchy, Michael de, 555.
 Auco, Henricus comes de, 6.
 — Willielmus de, 18.
 Audelay, Jacobus de, 373. 390.
 — Hugo de, 689. 690.
 — Nicholas, 675. 801. 870.
 Audenardo, Egidius de, 492. 519.
 Audern, Alexander de, 773.
 — Ranulf de, 483.
 Audichel, H. de, 252.
 Audithel, Jacobus de, 377. 378.
 Audithele, Nich' de, 900. 909.
 Audoeni, Sancti, Willielmus, 118.
 — Nich', Abbas, 1.
 Audoenus fil' Hugleya, 577.
 Audomaris, Sancti, castellanus, Will', 6. 98.
 — prepositus, 114.
 Audon', S. castellan' de, 23.
 Avelini, B. comes, 664. 667.
 Avendues, Walt' de, 68.
 Avenel', Cervasius de, 120.
 Avenes, Baldwinus de, 555. 659.
 Averanges, Johannes de, 361.
 Avern', Guilielm' archiepiscopus, 324.
 Averil, G. 344.
 Avernis, Jacob' de, 54.
 Augerii, Raym', 577. 578.
 Augi, comes, 87. 123. 124. 156. 225.
 — Radulphus, — 65. 66. 68. 69. 77.
 79. 95. 125. 128. 45.
 — Hugo Brunus, — 95.
 — Mich' de, 659.
 — Rob', comes, 1.
 — Alphonsus, — 282.
 — comitissa, 156. 159. 80. 297.
 Augo, abbas, Hugo de, 69.
 Augusten', episcopus, 661.
 Augustini, Bristol', abbas, 449. 923.
 — Sancti, Cantuar', abbas, 152. 399.
 449. 539. 607. 808. 810. 842.
 922. 923. 967. 971. 972. 982.
 1016.
 — Sancti, Cantuar', Nicholas, abbas,
 629.
 — Lemoricen', abbas, 511.
 — de Segden, magister domus, 845.
 Augustinus, S. 10.
 Aveg' fil' Dovenaldi, 616.
 Aviano, Engwicius de, 28.
 Avianus fil' Ynor, 630.
 Aviler, Hugo de, 28.
 Avicen', episcopus, 479.
 — Raym' decanus, 578. 597. 598.
 Auketil', R. de, clericus, 238. 264.
 Aunary, Rogerus de, 355.
 Aumbesas, Will', 390.
 Aungarvil, Hugo de, 483.
 An', Joh' de, 442.
 Aura, Walt' de, 96.
 Aureliaco, G. de, 410.
 Aurelianensis, epis', Fredericus, 863.
 Auriem', Joh', episcopus, 310.
 Aurifaber, Henricus, 772.
 — Jacobus, 772.
 — Willielmus, 773.
 Ausitaten', archiepiscopus, 506.
 Auserre, Johanne de Chalons, comes, 870.
 871.
 Austoricen', archidiaconus Pelagius, 583.
 Austria, dux, 166. 179. 477.
 — Leopoldus, 59. 61. 62. 64. 69.
 176.
 — Blancha comitissa, 972.

Austria, C. Marchio, 103.
 Aususi, dominus, 716. 717. 719.
 Auxiens', Gerardus archiepiscopus, 52.
 Auxitan', archiepiscopus, 179. 222. 276. 289.
 515.
 — Petr' episcopus, 885. 906.
 — Amaneus episcopus, 509. 647. 806.
 Avyanus, 630.
 Ayla, Bertrand' de la, 408.
 Aymericus, Johannes, 512.
 — Arnaldus, 687.
 — Guill', 807.
 — Petr', 876.
 Ays, Petrus, 324.
 Aysun, Bernardus, 355.
 Azzagra, Rodricus de, 33.

B

Baalumy, Joh' de, 399.
 Baar, Joh' de, 986.
 Babiloniae, Soldanus, 308. 749. 919.
 Bacun, Hen' de, 332.
 Badeby, Johannes de, 772.
 Badesmere, Gaucelinus de, 608. 869. 876.
 890.
 — Bathol', 802.
 Badercl', Johannes dominus, 259.
 Bafuinhe, Petr' de, 587. 697. 698. 700.
 Bagaret' Speren', 78.
 Bagod, Henricus, 230.
 — Will', 462. 510.
 — Rob', 518. 938.
 Bagot, Rob', 582. 799.
 — Will', 455.
 Baignardo, W. 12.
 Bailolio, Ger' de, 68.
 Bailloel, Jocelin' de, 23. 42. 46.
 — Henricus de, 68. 119. 161. 165. 234.
 246. 257.
 — Hugo de, 121.
 — Ingel' de, 165. 638. 730.
 — Joh' de, 234. 329. 384. 386. 399.
 403. 429. 434. 450. 467. 468. 693.
 608. 630. 638. 675. 741. 753. 755.
 756. 763. 764. 765. 766. 767. 768.
 771. 774. 775. 776. 777. 778. 779.
 800. 800. 951.
 — Eustach' de, 450. 484.
 — Alex' 538. 604. 608. 638. 753. 757.
 761. 768. 900. 909. 916. 948.
 — Deruergullus de, 608.
 — Alex' dominus de Chileham, 538. 630.
 675.
 — Dervergoyll', 539.
 Bailliol Rex Scotiae, vide Scotiae.
 Ingelramus de, 135.
 — de Canis, Alex' de, 644. 730.
 — Alex' dominus de Caverez, 781. 782.
 783. 784. 801.
 — Will' de, 955. 974.
 Baioc, Odo episcopus, 1. 3. 4. 5.
 — Willielmus, 10.
 Bajocen', Philippus episcopus, 42. 47.
 — O. thesaurarius, 380.
 — Joh' capellanus, 6. 7.
 — archidiaconus, 639.
 — Joh' cantor, 889.
 — H. episcopus, 25. 30. 32. 35. 37.
 40. 43. 69.
 Bajocis, Johannes de, 246.
 — Henr', 946.
 — Rob' de, 969.
 Baionen', prior, 531.
 Baionensis, episcopus, 222. 298. 585. 587.
 591. 971.
 — Dominicus — 592. 806.
 Bajuli, Arn', 716. 717. 727. 728. 729.
 — Constan', 282.
 Bakepuz, Radulphus de, 433. 471. 473.
 Balaketon, Nicholaus de, 211.
 Balantrif, Will' magister domus de, 773.
 Balbinae, Sanctae, S. presb' card', 887.
 Baldewinus fil' Philip', 938.
 Balduinus, Hoelre, 516.
 Balduinus castellanus, 7.
 — camerarius, 68.
 Baleux, Grimoardus de, 806.
 Balenes, R. Bernard' de, 249.
 Balfyns, comes, 191.
 Balgally, Roger de, 773.
 Balien, Joh' de, 246.
 Balioni, Jacobus, 368. 371.
 Balk, Will' Nich' de, 975.
 Ball, Guido de, 465.
 Ballech, Phil' de, 390.
 Ballera, Guill' de, 622.
 Ballolio, Baldenus de, 23.

Balmia, Ludovicus de, 28.
 Balmorinath', abbas de, 730.
 Balmyle, Nicholaus de, 845.
 Baln, Joh' de, 361.
 Balneolis, Bernard' de, 704.
 Balpamar, Egidius de, castellanus, 278.
 Balchazar, 99.
 Balua, Walter de, 803.
 Banaster, Thom' de, 915.
 Bancay, Hugo de, 105.
 Bancio, Hugo de, 696.
 — Guido de, 696.
 Banent, Adam de, 603.
 Banf, Hea' de, 844.
 Bangor, episcopus, 34. 242. 243. 399. 400.
 515. 532. 538. 605. 641. 796. 808.
 917. 982.
 — R. — 76. 78. 84. 92. 404.
 — D. — 505.
 — Avianus — 559. 648. 654. 664.
 — A. — 834. 836. 971. 972.
 — L. prior de, 549.
 Baagr', Gwydo de, 370.
 Banheries, Petr' de, 592.
 Banquette, Joh' de, 891. 956. 961. 1005. 1012.
 Banvers, Joh', 792.
 Baoneiens', Bernardus episcopus, 52.
 Bapheti, Petrus de, 660.
 Baqce, Domic' P. 698.
 Bar, comes Theob' de, 106.
 — H. comes, 838. 871. 879. 882. 890. 894.
 899. 937.
 — Henr' filius comitis de, 106.
 — Theobaldus de, 944.
 — Alianera comitissa de, 798. 944.
 — Henr' comes de, 798. 944.
 — Joh' comes de, 867. 903. 905. 906. 911.
 924.
 Baranate, Abobdille Abenazer Rex, 310.
 Barasc, Ben' de, 249.
 — G. de, 249.
 Barbaran, Gilbert de, 716. 717. 719.
 Barber, Thom' le, 772.
 — Rob' le, 918.
 Barbes, Phil', 564.
 Barbotti, Raynerus, 337.
 Barc', P. de, 728.
 Barcay, Gailardus de, 689. 690.
 Bardelby, Rob' de, 940. 968.
 Bardenay, abbas de, 437. 449. 923.
 Bardolf, Hugo, 48. 49. 50. 51. 52. 63. 76.
 83. 804.
 — Willielmus, 246. 399. 412. 538. 603.
 608. 630. 651. 675. 900. 909.
 916.
 — Rob' de, 890.
 — Hugo dominus de Wyrmygye, 926.
 Bardouft, Willielmus de, 434.
 Baren', H. comes, 827.
 Barenis, Reginaldus archiepiscopus, 36.
 Barentin, Alexandrus, 45. 46.
 — D. de, 238. 239. 268. 269. 331.
 349. 353. 401. 441. 442.
 — Margareta de, 45. 46.
 Bares, Amalbinus de, 806.
 Baret, Robertus, 938.
 Bareys, Amanneus de, 245. 249.
 Barkere, Rich' le, 772.
 Barleti, Henr', 564.
 Barlynges, abbas de, 808. 842. 922. 923.
 971.
 Barnecii, Petrus, 704.
 Baro, Rob' de, 332. 354. 382. 430.
 — Edward' fil' comitis, 986. 987.
 Baroli, Petr', 698.
 Baroncius, 644.
 Baronem, Bernard', 640.
 Barontin, Dragoni de, 211.
 Barre, Richardus, 25.
 — Rob' de la, 363.
 Barriacho, Johannes de, 701.
 Barris, Guill' de, 121.
 — Joh' de, 623.
 Barrit, Ector de, 370.
 Barro, Theobaldus de, 863.
 — Joh' de, 891. 899. 904. 909. 911.
 Barron', Hen' comes, 863.
 Barry, Philippus de, 97. 938.
 — Will' fil' Philipp' de, 938.
 — Joh' de, 805. 829. 938.
 — Rob', 878.
 — David' de, 938.
 — Will' de, 97. 829. 938.
 — Will' fil' Willielmi de, 938.
 — Odo de, 938.
 — Hen' comes, 834. 857. 893.
 Bars, Guill' de, 623.
 Barsalio, Wulphardus de, 847. 854.
 Barsle, Florentius de, 855.
 Barsle, Wilfardus de, 855.
 Bartemy, Galfr' de, 121.

Barth', Sancti, London', prior de, 449.
 Bartholomaei, Rogerus, 772. 783.
 Bartholomaeus miles, 57.
 Barton, Joh' de, 922.
 Bartone, Adam de, 772.
 — Rob' de, 772. 915.
 Barewe, Will' parsona de, 845.
 Barun, Rog' de, 959.
 Bary, Theobaldus comes, 696.
 Basilice XII. Apostolor', Anibaldus presb'
 card', 466.
 Basilice XII. Apostolor', Steph' presb' card',
 117. 153. 174.
 Basiliensis, episcopus Henricus, 536. 545. 548.
 555. 556.
 — episcopus, 815.
 Basingburne, Joh' de, 121. 129.
 Basingwerk, abbas de, 559. 809. 971.
 Basius, Thomasius de, 623.
 Baskervil, Walterus de, 230. 235. 355. 516.
 — Andreas de, 355.
 Basset, Ad', 12.
 — Thomas, 40. 46. 68. 105. 131.
 — Gilbertus, 201.
 — Philippus, 246. 248. 253. 254. 260.
 263. 339. 340. 362. 398. 399. 415.
 417. 420. 421. 422. 426. 434. 465.
 476. 483. 484.
 — Radulfus, 10. 246. 430. 772. 773.
 803. 828. 982.
 — de Drayton, Radulphus, 212. 442. 449.
 450. 455. 538. 608. 630. 675. 822.
 900. 909. 916. 1009.
 — Alanus, 67. 68. 131.
 — Fulco, 218.
 — Reginald', 68.
 — de Sapote, Radulphus, 399. 434. 442.
 449. 538. 608.
 — Richardus, 144. 603.
 — de Weldon, Rich', 399. 538. 608.
 — Rob', 630.
 — de Sapote, Simon, 675.
 — Welledon, Radulphus de, 675.
 — de Drayton, Edmundus, 399.
 — Simon, 604. 630. 801.
 — Robertus, 144.
 — Willielmus, 41. 177.
 Basseye, Walterus de, 607.
 Bassing, Adam de, 266. 267.
 Bassingborne, Alex' de, 179.
 — Nich' de, 612.
 — Warinus de, 417. 434. 977.
 — Humfridus de, 442.
 — Johannes de, 946.
 Bastida, Arn', 699.
 Bataille, Thomas, 772.
 Batelesmere, Guncelino de, 549.
 Bath, Nich', 977.
 Bathon, Henricus de, 320. 362.
 — Hugo de, 140.
 — Nich' de, 890.
 — Johannes, 538.
 — Prior, 923.
 — Rainerus, 49.
 — Reginaldus, 31. 34. 37. 40. 50.
 51. 59.
 — Walter' de, 659.
 Bathonien', Rob' episcopus, 16. 18. 576. 592.
 598. 603. 605. 607. 610. 642. 644.
 678. 685. 688. 693. 695. 697.
 707. 711. 715. 721. 741. 742.
 757. 758. 760. 761. 763. 764.
 765. 766. 767. 768. 772. 774.
 — P. Bles' archid', 59.
 — G. episcopus, 82.
 — Savarius episcopus, 69. 76. 77.
 83. 88.
 — W. — 807. 808. 820. 971. 972.
 982.
 — J. episcopus, 8. 16. 94. 102.
 — episcopus, 397. 605. 619. 917.
 — Jocelinus de Will' electus, 92. 109.
 111. 114. 115. 126.
 — & Glaston', J. episcopus, 95. 131.
 134. 146. 147. 152. 154. 171.
 172. 174. 175. 180. 182. 183.
 184. 193. 226. 246.
 — & Wellen', W. electus, 446. 449.
 452. 465. 483. 536.
 — Rob' Burnell episcopus,
 654.
 — B. — 619.
 — Willielmus — 289.
 290. 292. 293. 294.
 328. 371. 399. 796.
 816. 834. 836. 865.
 — R. — 523. 525.
 526. 527. 535. 538.
 544. 545. 548. 554.
 559. 665. 689. 690.
 691. 692. 773.

- Bathonien', Iterius archidiaconus, 834.
 ————— Johannes, 46.
 ————— & Welles', episcopus, 358. 360.
 365. 368. 575.
 Batrisis, Gerard' de, 716. 717. 719.
 Bavaris, dux, 103.
 ————— L., 184.
 Baucais, Hugo de, 187.
 Bauccio, Hugo de, 125. 716. 717. 719.
 ————— Raym' de, 716. 717. 719.
 ————— Bertrandus, 716. 719.
 Baudak, Radul' de, 750. 1018.
 Bavent, Adam de, 675.
 ————— Thom' de, 890.
 Baumes, Stephanus de, 815.
 Baumunt, Rogerus, 1.
 Baumkount, Henr' dominus de, 871.
 Bauquel, Joh' de, 1006. 1011.
 Bauterson, dominus Henricus de, 549. 550.
 551.
 Bauzaco, Hugo de, 79.
 Baygneus, Gaylard' de, 754.
 Baynac, dominus Pontius de, 397.
 Baynard, Fulco de, 890.
 ————— Rob' de, 890.
 Bayone, Joh' Jacobus de, 898.
 Bayonse, Hen' de, 841.
 Bayres, Johannes de, dictus Piau du Chat,
 924. 925.
 ————— Joh' de, 924.
 Baysac, Andreas de, 793.
 Bauzam, Steph', 330.
 Beamfet, Johannes de, 959.
 ————— Laur' de, 959.
 Bearn, Gasco vicecomes de, 283. 331. 353.
 478. 481. 495. 499. 505. 506. 507.
 511. 512. 547. 572. 573. 625. 634.
 638. 647. 656. 657. 658. 687. 689.
 690. 695. 706. 710.
 ————— Constantia filia vicecomit' de, 478.
 547. 644. 647. 656.
 ————— Guilielma filia vicecomit' de, 706.
 Beatrix fil' Regis Hen. III., 290. 296. 382.
 386. 391. 413. 419. 434. 464. 477.
 Beauchamp, Walterus de, 442. 856. 879. 882.
 924. 925.
 ————— Johannes de, 890.
 Beaufey, Rob' de, 922.
 Beaufort, Guill' de, 898.
 Beaulon, prior de, 30.
 Beaumont, Joh' de, 178.
 Beapel, Rog', 619.
 Beausanis, Will', 973.
 Beauso, Almaricus de, 938.
 Beauvoir, Robertus de, 551.
 Beby, Rob', 959.
 Becard, Petrus, 891. 924.
 Beccinis, abbas de, 25.
 Becco, Herlewin' abbas de, 446.
 Berceurwell, Johannes de, 995.
 Bechet, Petrus, 251.
 Becheter, Petrus, 384.
 Becum, Robertus de, 195.
 Bedell, 65.
 Bedewynde, Walterus de, 966. 995. 1011.
 Bedfordis, Rich' archidiaconus, 605.
 Bedarede, Almannus de, 656.
 Beel, Will' de, 30.
 Beffrymont, Petrus, dominus de Blenyevil, 944.
 Begham, abbas de, 185.
 Begnerii de la Rocella, Petr', 807.
 Bego, G. Feriolus, 249.
 Begzpi, Bern' de, 689. 690.
 Bek, Antonius, 484. 495. 506. 519. 523. 525.
 545. 546. 552. 563. 576. 593. 594.
 600. 602. 606. 614. 625. 627. 628.
 638.
 ————— Joh', 518. 570. 631. 822.
 ————— Thom', 519. 523. 563. 573. 575.
 Bekewell, Rob' de, 946.
 Bekingham, Johannes de, 746. 750.
 ————— Elias de, 759. 889.
 Belafago, Rog' de, 970.
 Belencr, Anselm' de, 381.
 Belento, Anselmus de, 28.
 Belested, Galfridus, 211.
 Belet, Herveus, 93. 94.
 ————— Michael, 40. 93. 94.
 ————— Will', 434. 465. 471.
 ————— Hen', 144.
 Belham, Joh' de, 447.
 Belhaus, Ric' de, 890.
 Befiet, Johannes, 11.
 Behamo, Rob' de, 6.
 Belinus, 932.
 Bella Aqua, Joh' de, 538. 603. 608. 630. 675.
 752. 802. 804.
 Bella Landa, abbas de, 449. 809. 971.
 Bella Pertica, abbas de, 511.
 Bellardi, Coluchius de, 967.
 Bellimontis, P. prior, 221. 222.
 Bellimontis, Joh' fil' Ludovic', comes, 696.
 ————— Ludovicus comes, 696.
 Bellindotis, 343.
 Bello, abbas de, 449.
 ————— R., 152.
 ————— Gilbertus de, 325.
 ————— Alneto, Rob' de, 239.
 Bello Campo, Hugo de, 7.
 Bellocampo, Rog' de, 63.
 ————— Rob' de, 361. 399.
 ————— Humfridus de, 510.
 ————— W. de, 139. 142. 149. 152. 171.
 295.
 ————— Joh' de, 542. 630. 900. 909. 917.
 927. 982.
 ————— Walt' de, 689. 690. 764. 766.
 768. 772. 773. 828. 869. 876.
 880. 900. 909. 927. 941. 944.
 ————— Johannes dominus de Norton,
 890.
 ————— de Elmey, Will' de, 361. 399.
 477.
 ————— Joh' fil' Roberti de, 538. 608.
 ————— Guido de, comes, 982.
 ————— Galf' de, 306.
 ————— de Bedford', Will' de, 399.
 Bello Capite, abbas de, 809. 971.
 Bello Forti, Jacobus de, 909.
 ————— Will' de, 898. 900.
 Bello Loco, H. abbas de, 95. 116. 137.
 abbas de, 108. 109. 138. 181.
 216. 449.
 ————— Guillelmus de, 514.
 ————— Regis, abbas de, 809. 842. 971.
 Bello-Monte, Robertus, 2.
 Bellomonte, R. vicecomes de, 30. 85. 87.
 ————— Johannes de, 196. 218.
 ————— Radulphus de, 196. 245. 251.
 324.
 Bello P'ech, Petrus de, 906. 908.
 ————— Podio, Bertrand' de, 622.
 ————— Regis, abbas de, 922.
 Belois, Giraldus de, 125.
 Beluacens', W. 391.
 Beluarus, 16.
 Belvedere, Simon de, 623.
 Benadab, 58.
 Benanges, dominus de, 806.
 ————— vicecomes de, 357.
 Benedicti, sancti, de Hulmo, abbas de, 399.
 539. 607. 826.
 Benedictus Papa undecimus, 960. 969. 977.
 980.
 ————— fil' Mosei, 335.
 ————— magister, 55.
 ————— fil' Jacobi, 93.
 Benested, Johannes de, 876. 889. 916. 966.
 968. 970. 974. 975.
 Benethyn, Otto de comes, 97. 98.
 Benevent, P. de Legatus, 186.
 Bentely, Joh' de, 995.
 Bentham, Simon de, 853.
 Ber, Nich' de, 418.
 Berard, Thom', 495.
 Berardus constabularius, 36.
 Berbeozi, Iterus de, 324.
 Berbezill, Iterus de, 245.
 Berbezy, Audoneus de, 245.
 ————— Iberus de, 251.
 Bere, Gilb' de, 918.
 Bereford, Will' de, 766. 768. 873. 889. 959.
 960. 970.
 ————— Osbertus de, 517.
 Berghines, Henr' de, 951.
 Berengerius, frater, 556.
 Berengar', Raymund, 251. 687. 688. 695.
 706.
 Berewick, Joh' de, 742. 766. 772. 821. 832.
 848. 849. 850. 857. 858. 859. 860.
 861. 868. 899. 922. 923. 936. 937.
 940. 970. 1012.
 Bergario, Petrus Frenerius, 704.
 Bergensis, Nerwe' episcopus, 645.
 ————— episcopus, 734.
 Berghensis, Arvo canonicus, 777.
 Bergben, dominus, 734.
 Berges, Wedo castellanus de, 23.
 ————— Froaldus de, 6.
 Berkeley, Walterus de, 31. 370. 770. 876.
 ————— Thomas de, 246. 608. 630. 675. 764.
 766. 822. 834. 873. 900. 909. 916.
 920. 926. 982.
 ————— Hugo de, 370.
 ————— Mauritius de, 399. 538.
 ————— Rob' de, 96. 114. 139.
 ————— Thomas de, 875. 1009. 1017.
 ————— Egidius de, 631. 890.
 ————— Will' de, 890.
 ————— Patricius de, 846.
 ————— Bern', 595. 734.
 ————— Bern' de, 596. 645.
 Berkery, Vivenus de, 596. 645.
 Berkhamstede, Joh' de, 745.
 Berking, abbatisa de, 399. 539. 607. 982.
 Berlay, Bertrand de, 734.
 Bermingeham, Will' de, 801.
 ————— Petrus filius Jacobi de, 805.
 ————— Henricus de, 938.
 Bermondsey, prior de, 18. 475.
 Bermund, Petr', 186. 187.
 Bernaldi de Curbe, Reym' de, 699. 700.
 Bernardi de Prescheato, Arnald', 698.
 ————— de Lados, Arnald', 710.
 ————— de Tholosa, Petrus, 925.
 Bernard', S., en Braibant, Hen' abbas, 549.
 550.
 Bernardini, Bonaventura, 330. 414.
 Bernardumage, Arnfysson' Raym' de, 697.
 Bernardus capellanus, 8.
 ————— clericus, 184. 185.
 ————— fil' Erlyngi, 577.
 ————— Arnaldus, de la Dos, 569.
 ————— Radulph', 675.
 ————— frater, 695.
 Bernavall', Hen' de, 88.
 Bernen', Hen' de, 63.
 Berneri, Garsia, 34.
 Berners, Radul' de, 603. 675.
 Berneval', Gilb' de, 538. 604. 608.
 Bernewelle, prior de, 449. 759. 912.
 Bernezy, Guido de, 79.
 Bernham, Agnes de, 772.
 Bernico, Jacob' de, 727.
 Bernitz, Jacobus de, 727.
 Berre, dominus, 716. 719.
 Bert, prior, 325.
 Bertan, Gauchiers dominus de Maclides, 550.
 551.
 ————— Rodericus de, 86.
 Bertant, Walterus, 98.
 Bertinus, Petrus, 75.
 Berton, A. de, 618.
 Bertram, Hen', 153.
 ————— Rogerus, 158. 160. 162. 193. 221.
 234. 449.
 ————— Rob' 68.
 ————— Petrus, 249.
 ————— de Bothal, Rog', 399.
 ————— Mideford, Rog', 399.
 Bertrand, Walterus, 141.
 ————— Egidius, 232.
 ————— Petrus, 330. 704.
 ————— Arnaldus, 704.
 Bertrantus, 317.
 Bertwin, Odo de Sancto, 105.
 Beryes, Joh' de, 1010.
 Besancon, episcopus, 892.
 Bescentam, Sewerus de, 645.
 Besteleye, Hugo de, 104.
 Besulduno, Bernardus de, 701.
 Beteneurt, Daniel de, 104.
 Bevil, Hen' de, 144.
 ————— Motte de, 144.
 ————— Ric' de, 144.
 Bethlem', episcopus, 341.
 Bethlemetan, episcopus, 173.
 ————— Thom' episcopus, 395.
 Bethum, Baud' de, 67.
 Bethok, 776.
 Betoyne, Rob' comes de Moyers de, 871.
 Betonien', Robertus advocat, 23.
 Betuma, . . . actus de, 23.
 Bettuna, Baldwinus de, 6.
 ————— Robertus de, 6. 7.
 Betune, David de, 730.
 ————— Rob' de, 773.
 Bevenchasa, Berengarius, 702.
 Bevercote, Willielmus de, 1001.
 Beverlac', S. prepositus, 87.
 ————— prepositus, 231.
 Beverlaco, Sanctus Johannes de, 771. 848.
 932.
 ————— Nich' de, 7.
 ————— Thomas de, 772.
 Beverle, Thom' de, 772.
 ————— Nich' de, 772.
 Beverna, Theodor' de, 68.
 Beveslid, Joh' de, 899.
 Bevil de Summezac, Bern' de, 244.
 ————— Will' de, 484.
 Bevallard, Johannes de, 675.
 Bevre, Willielmus de, 257.
 Beuver, prior de, 449.
 Bianna, Jacobus de, 744.
 Biann', Gasco de, 294.
 ————— vicecomitissa, 806.
 Biarno, dominus de, 806.
 Bichely, Huward de, 232.
 Bieru', Gasto de, 408. 447. 553. 563. 569.
 611. 620. 629. 697.
 ————— Constantia filia Gastonis de, 575.
 Bigod, E. le, 373.

- Bigod, H. le comes, 171. 175. 178. 269. 291. 329. 358. 371. 373. 384. 390. 394. 398. 399. 402. 403. 408. 409. 417. 426. 434. 449. 465.
- Bigor, B. comes, 249.
- Bigorra, Eschinatus comes, 572. 573. 647. comes, 383. 506.
- Bigot, Hugo, 10. 11. 18. 42. 49. Willielmus, 11. vide Norfolkiam, comes.
- Bickerton, Walterus de, 995.
- Bildewas, abbas de, 971.
- Biley, abbas de, 971.
- Bingham, Richardus de, 946.
- Bircheston, frater Henricus de, 959.
- Birlay, Willielmus de, 968.
- Biron, Guill' de, 600. J. de, 948.
- Birtan, Walter, 98.
- Bisanos, Bern' de, 689. 690.
- Biscet, M. 41.
- Biscop, Rich', 277.
- Biset, Manaser Dapifer, 16. 18. 23. 42. Hen', 68. Joh', 417. Guill', 868. Robertus, 868.
- Bistyn, Galf' de, 391.
- Bitlesden, abbas de, 449.
- Biturocen', archiepiscopus, 178. 524. 640. Raymund', 479.
- Bizinò, Rob' de, 36.
- Blake, Ric' le, 918.
- Blakeford, Ernaldus de, 222.
- Blakemantel, Petrus, 773.
- Blanca Landa, abbas de, 809. 971.
- Blancmustr', Thom' de, 211.
- Blania, Gerard' de, 245. dominus de, 806.
- Blankeford, Arnaldus de, 248. 249. 283. vicecomes de, 353.
- Blankmestre, Ric' fil' Alani, 676.
- Blanmont, dominus Henr' de, 851.
- Blaqua, domina, 575.
- Blaquafort, Arn' de, 806. Bern' de, 806.
- Blanqueraux, Hugo de, 892.
- Blattir, prior de, 730.
- Blaot, Rowland', 121.
- Blare, Elena uxor Alexandri de, 845. 995.
- Blaravio, Thom' de, 187.
- Blaster, G. de, 943.
- Blavia, Galf' Ridellus de, 186. 187.
- Blavia, Galfridus dominus, 829.
- Blaunkmont, Hen' dominus de, 853. 856. 874.
- Blaynak, Elias de, 244. 249.
- Blazon, Thomas de, 95. Theobald' de, 125.
- Ble, Rob' de, 30.
- Bledhyn, Owenus, 474. fil' Oweni Porkintun, 151.
- Bleum', 126.
- Bleyn, dominus de, 833.
- Bleyne, Girardus de, 249.
- Blezino, Guillardus de, 807.
- Bliburg, Will' de, 721. 1018.
- Blida, prior de, 509. Will' de, 845.
- Blisburg, Soran' de, 691. Will' de, 691.
- Bloire, Willielmus de, 211.
- Blond, Will' le, 434. Walt' de, 441.
- Blount, Hugo le, 890.
- Bluet, Will', 361. 604. 675.
- Blugun, Reginald' de, capital' de Latrene, 806.
- Blummato, Ferain' de, 701.
- Blund, Adam de, 995. Margareta, uxor Adæ de, 995. Joh' le, 329. Petrus le, 335. Thomas le, 355. Willielmus, 42.
- Blundel, Joh', 295. Will', 355.
- Blundestone, Hen' de, 773.
- Blyburgh, Will' de, 967.
- Blyda, prior de, 449.
- Bobi, Osbertus de, 139.
- Bocland, Hugo de, 9. 10. 11.
- Bocles, Hugo de, 211.
- Bocel, Nich' de, 584.
- Bocozel, Willielmus de, 28.
- Bodrugan, Henricus de, 802.
- Boennis, Rex, 182. 185. 353. 431. 568. G. — 191. W. — 946. C. Regina, 191.
- Boennis, Petrus, 646.
- Boes, frater, preceptor domus Militiæ Templi, 124.
- Boevill, Bern', dominus de Sumenzak de, 249. de Burzac, Arnald' de, 245. Bern' de, dominus de Beneages, 249.
- Boghan, Alexander Comyn, comes de, 538. 608. 867. comes, 529. comitissa, 850. Johan', comes, 760. 867.
- Bohils, dominus de, 701.
- Bohun, Henricus de, comes Essex & Hereford', 203. 245. Humphridus de, comes Rochfort & Essex', 14. 31. 41. 340. 341. 383. 387. 390. 403. 443. 451. 770. Humph' de junior, 399. 434. 450. 899. Henricus, 68. Johannes de, 506. 523. 534. 538. 630. 689. Francus de, 361. 523. 534. Johanna uxor Franc' de, 523. 534. Walterus de, 538.
- Boidekins, Nicholaus de, 516.
- Boissio, G. 898.
- Bolebek, Hugo de, 399.
- Bolebet, Hugo de, 160.
- Boleo, diac' card', 38.
- Bolevill, Nich' de, 253. 399. Will' de, 538. 604. 608.
- Boleya, Martinus de, 609.
- Boiland, Warnerus de, 70.
- Bolonia, Matheus comes de, 42. Reginaldus comes de, 77. 80. 105. 108. 110. 111. 112. 114. 115. 124. 770. 933. Aldinus frater comitis, 104. Simon frater comitis, 104. 108. S. uxor comitis, 104. Robertus comes, 530. Reginald' Dammartin, comes de, 104. 105. 106.
- Bolteby, Nicholaus de, 399. 468. 533. 608.
- Bolthod, Rob' de, 959.
- Bolton, Hugo de, 579.
- Bonaecursi, Rayner', 343. 365. 414.
- Bonamicus dominus Tartariae, 564.
- Boncaut, Joh', 898.
- Boncelli, Nicholaus, 564.
- Boudues, Joh' Dominus de, 918.
- Bonefis, Petrus, 283.
- Bonefilioli, Feus, 378.
- Bonekyll, Alex' de, 730. 767. 772. 782. 783. Thomas de, 767.
- Bonet clericus, 611.
- Bonetum, Willielmus, 878.
- Bonetus, magister, 588.
- Bonevill, Joh' de, 938. Rob' de, 938.
- Bonevor, Will', 342.
- Bonifaci, Sancti, comes, 237.
- Bonifacius Octavus, Papa, 816. 817. 823. 824. 833. 835. 836. 843. 863. 877. 883. 884. 887. 888. 890. 892. 893. 894. 896. 897. 898. 900. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 910. 911. 912. 913. 915. 916. 919. 920. 922. 924. 926. 928. 929. 930. 931. 932. 935. 936. 939. 941. 942. 943. 948. 956. 960. 962. 963. 968. 972. 998. 1013.
- Bohioit, Petrus Arnald', 860.
- Bonon, Franciscus de, 558.
- Bononen', Theonius de, 623. Episcopus, 319. 321. 323. 331. J. — 332. 334. 338. 339.
- Bononia, R. comes, 113.
- Bonqueor, Willielmus, 337. 386. 388. 392.
- Bonquer, Will', 470. 471.
- Bonsignioris, Bonifacius, 307. Roland, 330. 343. 414.
- Bonveignes, Egidius de, 607.
- Bonyeit, Petr' Arn' de, 925.
- Bonyort, Petrus Arnaldus de, 991.
- Borbo, R. de, 686.
- Bordelia, Baso dominus de, 424.
- Bordello, Guilielmus de, 702.
- Bordeslegh, abbas de, 930.
- Bordis, Arn' de, 793.
- Bore, Hubertus de, 125.
- Borelli, Jacobus, 701.
- Borgis Bern' de, 702.
- Borgne, Will' le, 898.
- Borgoyne, Lupus de, 807.
- Bordon, Reym' de, 689. 690.
- Bormant, Willielmus de, 75.
- Boroughst', Rob' de, 906.
- Bor. yl, Rand' de, 161.
- Borrey, Will', 54.
- Bort, Petrus de, 29. 698.
- Bos, Reginald' de, 327.
- Bos, Bernard' de, 689. 690.
- Bosch, W. de, cancellarius Scotiæ, 161. 165.
- Bosco, Arn' de, 608. Ernald' de, 246. 399. 538. Johannes de, 485. 604. 630. 675. Rich' de, 523. Radul' de, 615. 617.
- Boso, presbyter eard', 28.
- Bostelli, Petrus, 470.
- Bote, Rob', 441.
- Botecourt, Joh' de, 768. 890. 924. 927. 966. 970. 1001.
- Botenelyn, Will', 878.
- Boterel, Willielmus de, 212. 538.
- Botereus, Will' de, 604.
- Boterii, Paulin' de, 138.
- Botesowe, Fredericus de, 56.
- Boteuxlein, Will', 890.
- Botham, Alex' Comyn comes, 329.
- Botho, Oeni, 151.
- Botiller, Radulf', 399. Adam le, 370. Will' le, 604. 608. 630. 675. 938. Godefridus le, 966. Theobald' de, 608. Joh' le, 869. 938. Ricard' le, 938. Hugo de, 966. Edmund, 938.
- Botrens, Willielmus de, 608. 890.
- Bova, H. de, 116. 134.
- Bouchan, Rob' de, 773.
- Boves, Hugo de, 105. 113. 121.
- Boughan, Johan', comes de, 767. 768. 774. 780. 781. 782. 783. 784.
- Bouhs, Johannes de, 827. 916. 966. 970. 1001. Will' de, 897.
- Bovil, Bern' de, 807. Will' de, 442.
- Boulden, Rich' de, 767.
- Boulton, Alex' de, 616. Rob' de, 921. Thom' de, 517.
- Boun', Francus de, 399. Joh' de Middlesex', 603. Onfree de, 339.
- Bourdon, Joh' de, 925.
- Bourghst', Rob' de, 909.
- Boutecourte, Joh' de, 772.
- Boutiler, Joh' le, 773.
- Bovyll, H. de, 937.
- Boxle, abbas de, 168. 809. 971.
- Boyhana, priorissa de sancta, 845.
- Boylard, Joh' de, 631.
- Boys, Rich' de, 483.
- Boyvill, Rob' de, 483.
- Brabantia, Walterus de, 516. Godfridus, dominus de Arstet, 734.
- Brabantie, dux, 103. 196. 276. 563. 645. Hen' dux, 226. Godefridus fil' ducis, 55E. 879. 881. J. dux, 643. 731. 734. 739. 756. 802. 808. 820. 834. 838. 853. 854. 857. 859. 860. 870. 871. 874. 879. 882. 926. 954. 958. Margareta ducissa, 854. 926. Joh' fil' ducis, 731. 734. 739. 756.
- Brabazon, Rogerus dicitur le, 763. 766. 782. 783. 872. 873. 889. 940. 959. 960. 970. 1018.
- Bracebrig, Joh' de, 450.
- Bracton, Hen' de, 320.
- Braddon, Will' de, 690.
- Brade, Henr' de, 995.
- Braibof', Hugo de, 890.
- Braibrock, H. de, 139. 175.
- Braj, Willielmus de, 4.
- Braiosa, Will' de, 75.
- Brampton, Robertus de, 579.
- Bran, Vitalis de, 997. A. marchio de, 103.
- Brandesii, Garsias, 686.
- Brandenburg, Marchio, 431.
- Branchaleonis, Theod' fil' Odonis, 234.
- Braosa, Phil' de, 83. Reginald' de, 107. 162. 166. 170. Will' de, 76. 83. 88. 89. 107. 108.
- Brathford, Markestus de, 510.
- Bratyn, Joh' de, 959.
- Braunceston, Hen' de, 891.
- Braunche, Petrus, 246.
- Braund, Emericus de la, 253.
- Braundon, Reginald', 889. 970.
- Bray, Rad' de, 148. 211.
- Braybeuf, Will' de, 517. 570.
- Braylesford, Hen' de, 915. 946.
- Brazeur, Roger de, 959.
- Breath, Falkesius de, 176.

- Breante, Falkesius de, 113. 121. 144. 145.
148. 149. 150. 152. 160. 162. 171.
175. 188.
— Margareta uxor, 188.
— Cohn' de, 175.
Brechyn, Wil' de, 329. 638.
Bredenath, Duncanus de, 995.
Brederode, Theodoric' de, 853. 855.
Bredstrete, Thomas de, 789.
Breen, Rob' de, 85.
Breet, Phil' le, 339. 394.
Bregbyn, David le, 867. 995.
Bregbyn, episcopus, 971.
Breles, Will' de, 187.
Brema, Hermanus de, 534.
Brennius, 932.
Breos, Will' de, 87. 891. 982.
Breows, Reginald' de, 166.
Breton, prior de, 519.
Bret, Amaneus de la, 245. 805. 903. 905.
947. 1012. 1014.
— Amaneus de le, 708. 834. 971.
— Robertus le, 878.
— Milo le, 938.
— Galf' le, 938.
— Phil' le, 938.
Bretennæ & Lucii, Hugo comes, 718.
Breth', episcopus, 638.
Brethen, Will' episcopus, 736.
Brethun, Will' de, 326.
Bretmanth, Joh', 938.
Breton, Joh' le, 477. 604. 872. 875. 892.
927. 946. 970.
— Joh' de Essex, 675.
— Will' le, 878.
Breto, Amaneus dominus de le, 922. 923. 940.
945. 946.
Breus, Willielmus de, 78. 208. 399. 434. 535.
538. 608. 630. 680. 685. 742. 801.
875. 900. 909. 916. 926.
— Joh' de, 538. 608. 630.
— Ricardus de, 538. 603. 608. 630. 675.
Brewes, Willielmus de, 608. 740. 742.
Breybrok, Willielmus de, frater, 959.
Breyham, Willielmus de, 596.
Brian, Guido de, 473. 608.
— fil' Alani, 193. 603. 675. 761. 768.
774. 781. 782. 783. 785. 822. 843.
874. 877. 878. 900. 909. 917. 948.
982.
Briason, Barth' de, 484.
Briant, Fulco de, 144.
Brianzon, Johanna de, 956. 957.
Bric' camerarius Regis, 67.
Brideshal, Gilb' de, 802.
Bridlyngton, prior de, 449.
Brienne, Guido de, 680.
Brientius fil' comitis, 14.
Brienzion, Eimericus de, 28.
Briocan' S. episcopus, 591.
Brigdesna, Gilbert' de, 684.
Briguere, W. 167.
Brininghurst, Rob' de, 144.
Brion, Guido de, 538.
Brionia, Walter de, 211.
Brisepet, Joh', 175.
Britannia, Joh' de, 480. 482. 495. 516. 525.
572. 573. 617. 626. 689. 690.
696. 802. 805. 806. 807. 825.
828. 899. 914. 924. 952. 954.
955. 970. 975. 1002. 1012.
Britannia, filia comitis, 62. 174.
— comes, 95. 183.
— Galfrid' comes, 30. 31. 32. 34.
37. 40. 47. 58. 770.
— Arthurus dux, 53. 86. 140.
— Petrus comes, 151. 153. 180. 184.
198. 201. 202. 210. 212. 215.
221. 239. 253. 469. 476.
— Alicia uxor P. comitis, 153.
— Johann' fil' Blanchie ducisse,
394.
— Constantia comitissa, 85. 86.
— Alvanora ducissa, 101.
— Blanchia, — 394. 464.
— Johannes frater ducis, 181.
— Johannes primogenitus ducis, 260.
382. 386. 391. 395. 406. 413.
419. 453. 476. 477. 572. 828.
— Jolenta filia ducis, 180. 181.
— Johannes dux, 386. 391. 392. 395.
396. 413. 417. 434. 465. 468.
475. 476. 478. 521. 711. 738.
741. 773. 879. 884. 882. 884.
885. 886. 910. 957. 958. 963.
967. 980.
Briton, Mamfen', 18.
Britton, Henr' de, 332.
Britonum, Arthurus Rex, 932.
— Dunwallus, — 932.
Brivecort, Rob' de, 28. 46.
Vol. I.
- Brives, Joh' fil' Rob' de, 538. 608. 619.
Briwer, Rich', 65.
Briwere, Willielmus, 61. 63. 76. 83. 86. 88.
92. 94. 95. 96. 98. 99. 100. 102.
105. 108. 110. 112. 114. 115.
120. 122. 123. 127. 129. 135.
148. 152. 157. 162. 165. 175.
190. 204.
Brixen, episcopus de, 236.
Broborgh, castellanus de, 23.
— Sigerius de, 23.
Brochard, Gerardus, 124. 155.
Brochesse, Zilletus de, 909.
Brochols, Steph' le, 918.
Brocie, vicecom', 66.
Brocton, Rad' de, 644. 648. 650.
Broicis, Will' de, 538.
Broderode, Theodoric' de, 855.
Brok, Laurentius de la, 951.
Brokour, Will', 772.
Brom, Roger' de, 890.
Bromfend, Griffinus de, 339. 420. 421.
Bromholm', prior de, 826.
Brompton, Will' de, 563.
Bron, Guido de, 608.
— Will', 876.
Brothton, R. de, 650.
Brugis, Walterus castellan' de, 6.
Bruer, Rob' de la, 224.
Brag', Chidulfus de, 227.
Brugen', Ger' prepositus, 68.
— Steph' archidiacon', 911. 912.
Bruges, Walterus de, 465. 846. 847. 855.
Bruicz, Jacob' de, 728. 729.
Bruis, Rob' de, 257.
Brumfeld, Will' canon' de, 15.
Brumpton, Ada de, 890.
Brun, Hugo, 52. 69.
— Remundus, 339.
— Will' le, 483.
— Nigellus le, 938.
Bruneswic', dux, 421.
Brunswic', Otho dux, 194. 199.
— Albertus, — 423. 470. 471. 534.
580.
— Adelheide ducissa, 530. 580. 588.
— Henr' dictus mirabilis dux, 581.
Brunus, A. 125.
— Judens, 118.
Brus, Petrus de, 139. 175. 399. 450. 468.
— Robertus de, 165. 326. 329. 361. 429.
434. 483. 611. 616. 638. 741. 753.
767. 768. 791. 822. 839. 890.
— Rob' comes de Valle Anandie, 538.
608. 630. 713. 720. 721. 730. 755.
756. 763. 764. 765. 766. 767. 768.
774. 775. 776. 777. 778. 779. 780.
804.
— Bernardus de, 611.
— Robertus, comes de Carrick, 543. 544.
563. 597. 603. 630. 638. 730. 768.
787. 790. 791. 804. 839. 868. 881.
915. 922. 983. 994. 996. 1010. 1012.
1018.
— Christiana soror Roberti de, 995.
— Margeria filia Roberti de, 868. 995.
— Maria soror Roberti de, 995.
— Beuse, Gerardus vicecom' de, 497. 198.
— Brusono, Jacobus de, 621. 622. 623.
— Brutia, comes, 64.
— Bruton, Rad' de, 442.
— Brutus, 932.
— Bruwne, Will', 144.
— Brayde, Petrus, 196.
— Bruys, Rob' de, 394.
— Bry, Joh' de, 779.
— Bryan, Guido de, Westwall, 675.
— Roger' de, 891.
— Bryaunton, Barth' de, 517.
— Bryd, Donenaldus, 773.
— Brynningham de Avery, Petrus, 829.
— de Thetemoie, Petrus, 829.
— Brynham, Andy, 773.
— Bryny, Wido de, 399.
— Brythling, Rob' de, 772.
— Budos, Reym' Guill' de, 981.
— Bucco, Americ', 79.
— Buglone, Reym' de, 830.
— Buch, Alex' de, 14.
— Emeneus de, 249.
— Buchan, Joh' comes, 955.
— Alex', comes de, 257. 370. 378. 402.
610. 611. 638.
— Buchhan, comes, 161.
— Buchwan, comes, 353.
— Buechun, fil' Thomæ de, 136.
— Buful, Henr', 853.
— Buistard, Walt', 79.
— Bugre, Roger' de, 755.
— Buk, Umfridus de, 16.
— Buldewas, abbas de, 809.
- Bundington, Edwardus de, 772.
Bunvill, Hugo, dominus Milliaci, 911.
Burbon, Raym' de, 716. 717. 719.
Burchegax, Walterus de, 876.
Burclo, dominus de, 645.
Burd, Will' de, 592.
Burdegalia, Petrus de, 234. 244. 245. 249.
259. 277. 324. 355. 829.
— Galfard' de, 245.
Burdegalia, decanus de, 168. 169. 292. 294.
524.
— archiepiscopus, 25. 80. 89. 118.
125. 139. 161. 164. 197. 222.
280. 971.
— E., — 79. 86.
— W., — 138. 141. 146. 178.
— G., — 276. 282.
— B., — 971.
— Petrus de, 247. 251. 327.
Burdell, Bern' de, 478.
Burdella, Elyas de, 253.
Burdet, Petrus, 780.
— Nich', 841.
Burdelle, Bosus de, 689. 690.
Burdillis, Bonenatus de, 704.
— Galf' de, 890.
— Jacob' de, 704.
Burdune, Walterus de, 768.
Burdunn, David, 938.
Bures, Robertus de, 676. 998.
— Rogerus de, frater, 959.
— Robertus — 959.
Burewhull, Hen' de, 455.
Burg', Alfonsus comes, 384.
Burghall, R. de, 105.
— Reym' de, 698.
Burgata, Rob' de, 100. 107.
Burgesi, Orsilea, 727.
Burges, Walt' de, 433.
Burghate, Rob' de, abbas de Radyng, 792.
Burghersh, Rob' de, constabular' Dovern',
876. 919. 928. 936. 945. 947. 950.
951. 958. 961. 962. 970.
Burghull, Henricus de, 884.
— Rog' de, 890.
Burgn', Apparicus episcopus, 310.
Burgo, Hugo de, 121. 125. 135. 137. 662.
915. 1018.
— H. comes Kantia, 186. 193. 196. 198.
202. 213. 223. 224. 226. 651.
— Margareta uxor H. de, 186. 207.
— Rich' de, 140. 162.
— Will' de, 742. 938.
— Raym' de, 196. 199. 200. 209. 213.
938.
— Joh' de, 212. 245. 412. 442. 446.
450. 538.
— Walterus de, 240.
— Hercelinus Andronis, 245.
— Will' Amanen' de, 245.
— Archemeyndrus de, 245.
— Aymericus de, 806.
— Guitardus de, 629.
— Will' de, 83.
— Huberus de, 106. 124. 131. 147. 148.
152. 154. 155. 156. 157. 158. 159.
160. 161. 162. 163. 164. 165. 166.
167. 168. 170. 171. 172. 174. 175.
180. 183. 190. 197. 201. 207. 208.
210. 211.
— Sancti Petri, abbas de, 399. 449.
980. 982.
Burgoine, Rob' de, 952. 955.
— Johannes de, 870. 871. 879. 882.
888.
— Alice comitissa, 504.
— Loup', 875.
Burgoylloun, Rob' le, 890.
Burgundia, dux, 206. 333. 529. 794.
— Rob' dux, 54. 55. 530. 555. 696.
738. 884. 885. 886. 906. 910.
937. 953. 954. 957. 958.
— Odo dux, 71. 89.
— Hugo dux, 316.
— B. dux, 407.
— Otto comes, 588. 996.
— Beatrix filia Hugo ducis, 738.
— Rob' fil' comitis, 1000.
— Beatrix ducissa, 738.
— Agnes — 987.
— Matilda comitissa, 986. 1000.
Barin, Osb' de, 88.
Barmendeseie, prior de, 449.
Barnaco, Hugo de, 93.
Burne, Joh' de, 655. 659. 891.
Burnebuske, Joh' de, 144.
Burnell, Robertus, 42. 484. 492. 495. 762.
— Will', 913. 976.
Burnes, Joh' de, 740.
Burneville, Robertus de, 31. 770.
Burneville, Agnes uxor Joh' de, 845.
12 H

Burnham, Thomas de, 840. 901.
 Burnton, Willielmus de, 918.
 Burnvill, Rob' de, 890.
 Burstowe, Joh' de, 890.
 Burthonia super Trentam, abbas de, 354. 982.
 Burton, Roger' de, 136.
 — Petrus de, 211.
 Burun, Ernisius de, 16.
 Busancy, Herveus de, 187.
 Busard, Emericus, 87.
 — Galfr', 87.
 Busco, R. de, 702.
 Buscebi, Rad' de, 144.
 Busceby, Joh' de, 211.
 Busfel, Henr', 855.
 Busseio, Jordanus de, 48.
 Busseya, Lambert' de, 144.
 Bussh', Joh', 973. 1000.
 Butecurte, Joh' de, 792. 802. 815. 869.
 — uxor Joh' de, 850.
 Butellarius, Hugo, 844.
 Buterte, Joh' de, 826. 944.
 Buterwan, Joh', 876.
 Buteturte, Joh', 970.
 Butler de Werinton, Will' le, 753. 801.
 Butevil, Will' de, 159.
 Butiller, Will' le, 822.
 — Theobald', 289. 338. 803. 805. 829.
 Butteleye, abbas de, 826.
 Butterle, Joh' de, frater, 959.
 Butyller, Rad' le, 420. 538.
 Byarn, Gascon' de, 244. 249. 306. 627.
 Byarr, comitissa de, 207.
 Byblen', Hugo episcopus, 969. 970.
 Bydan, Bern', 283.
 Byern, Gasto de, 695.
 Bygod, Hugo le, 105. 422. 616.
 — Will' le, 141.
 — R. comes Norfolciæ, 982.
 — Barth' le, 433. 471.
 — Roger', 608. 616. 770.
 — Johan' le, 890. 940.
 Bygor', G. comes de, 245. 251.
 Byknore, Alex' de, 966.
 Bykreton, Eustach' de, 845.
 Byleye, abbas de, 808.
 Byndon, abbas de, 809. 971.
 Bynghan, Rich' de, 915.
 Byrkereye, Bernard' de, 645.
 Byrun, Joh, 915.
 Byset, Walter, 617.
 — Hugo, 520.

C

Cabaneg, Joh' de, 699.
 Cabata, Joh', 678.
 Cablione, Johan de, dominus d'Arlay, 588. 986. 987.
 Caboniensis, comes, 242.
 Cacepore, Petrus, 317. 318.
 Cachaport, Petrus, 297.
 Cache, Clay de, 871.
 Caciacionem, Michael, 823.
 Cadamo, Rob' de, 484.
 — Joh' de, 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 706. 707. 741. 970. 973.
 Cadel, W. magister Mil' Templi, 124.
 — Will', 829.
 Cadomensis, abbas, 25.
 Cadomo, Joh' de, 306. 647. 686. 693. 694. 696. 697.
 Caduganus filius Lewelini fil' Kenwrici, 562.
 Cadurcis, Paganus de, 523. 538. 542.
 — Patricius de, 523. 563. 608.
 — P. de, 536.
 — Piscacius de, 542.
 — Thom' de, 753. 801.
 Caerdinan, Rob' de, 163.
 Caesar, 58.
 — Theodosius, 683.
 — Augustan', Hugo episcopus, 686. 713. 718. 722. 724. 744. 745. 753. 798.
 Cæsare, J. dominus, 282.
 Cæsariensis, A. episcopus, 565.
 — Joh' — 308.
 Caillan, R. 269.
 Caillou, Arn', de, 807.
 Cailly, Rogerus de, 23.
 Caineto, Willielmus, 42.
 Calacambio, Petrus de, 698. 699.
 Calata Girone, Gault' de, 622.
 Calatranen', magister Ordinis, 632.
 Calbeti, Raym', 701.
 Calbrali, Will' de, 329.
 Calce, Galfr' de, 196.

Calculi, Hugo, 760.
 Caldecote, Galfr' de, 767. 779.
 Calderis, Guill' de, 704.
 — Bengarius de, 727.
 Caletto, Jacob' de, 107.
 Calidis, P. de, 727.
 Calhon, Petrus, 807.
 Calliata, Genonasius de, 703.
 Calp, Will' de, 702.
 Calpes, Walt' de, 455.
 Calvapenna, Arn' de, 971.
 Calveci, Raym', 704.
 Calveto, Bertrand' de, 807.
 Calviniaco, Willielmus de, 125.
 — Andreas de, 80.
 Calumpna, Johapnes de, 120.
 Calveton, Alan' de, 469.
 Camariis, Albert' de, 727.
 Camays, Johannes de, 538.
 — Radulfo de, 538.
 Camb, Nich' de, 844.
 Cambaliaco, Petrus de, dominus de Wormis, 911.
 Cambel, Colinus, 767.
 Cambellanus, Ursio, 125.
 Cambermon, David' de, 876.
 Cambeskynel, abbas de, 767.
 Cambii, Rosticellus, 365.
 Cambliaco, Petrus de, 911.
 Camboe, Berlo castellanus de, 29.
 Cambota, Hugo de, 238.
 Cambra, Joh' de, 245.
 Cambron, Rob' de, 730. 767.
 — Joh' de, 723. 846.
 Cambrus, 932.
 Camburnon, Joh' de, 876.
 Cambuskinel, abbas de, 730.
 Camelin, Egidius, 593.
 Cameoca, abbas, 531.
 Cameracensis, episcopus, 103.
 Cameys, Joh' de, 604.
 Camhou, Walterus de, 483.
 Camilla, Theidis' de, 492. 540.
 Camino, Gnostrinus de, 237.
 Camoys, Radul' de, 449.
 — Joh' de, 608.
 Campanie, comes, 173. 554.
 Campania, Elyas de, 245.
 — Raym' de, 732. 864.
 — Petrus de, 792. 844.
 Campanie, Edmundus comes, 624.
 Campeto, Favanetus de, 806.
 Campis Eudi, Baro terricus de, 706. 719. 720. 721. 734.
 Campstort, Amanen' de, 830.
 Camvilla, Ricardus de, 18. 52.
 — Galfrid' de, 542. 608. 822.
 Canars, Baldewin', 951.
 Cancell, Andreas de, 130. 132.
 — Engelard' de, 130.
 — Gyon' de, 130. 132.
 — Petrus de, 130. 132.
 Cenciao, Raym' de, 704.
 Candal, Meiller, 938.
 Candanere, Johannes de, 732.
 Candela, Petrus, 702.
 Candiaco, Guido de, 28.
 Candida, Aldwinus senesc' de, 36.
 Candida Case, episcopus, 402. 971.
 — de Galueia, Christianus episcopus, 34.
 — Henr', 767.
 — Thom' episcopus, 844. 845.
 Can' Edvin', Aymenus senescall', 909.
 Caneis Rubeis, Albem' de, 420.
 Canello, Gaucerand' de, 703.
 Canheron, Will' de, 329.
 Canicen' Alfon' episcopus, 649.
 Cannuill, Rob' de, 399.
 Cano Monte, Numpar de, 249.
 — R. dominus de Tailleborg, 249.
 Cant', Galfr' de, 211.
 Cantabrigia, Thom' de, 934.
 Cantelin, Galfr' de, 467.
 Cantelou, Joh' de, 774.
 — Fulco de, 55.
 — Will' de, 938.
 Cantemarle, Reymundus de, 806.
 Cantewell, Thomas de, 938.
 Cantia, Joh' de, 413. 728. 729.
 Cantie, comes, 5.
 — comitissa, 496.
 Cantilupo, Willielmus de, 101. 102. 104. 105. 106. 127. 129. 136. 141. 145. 150. 152. 160. 171. 193. 197. 212. 239. 240. 243. 244. 246. 250. 253. 254. 267. 279. 417. 651. 802. 900. 909. 917. 927. 948. 982. 1009.
 — Fulco de, 99.
 — Matilda de, 279.

Cantilupo, G. episcopus Worcest', 378.
 — Thomas de, episcopus Hereford', 451. 976. 985.
 — Joh' de, 900.
 Cantuar', Galfridus archidiaconus, 36.
 — J. episcopus, 152. 459. 168.
 — archiepiscopus, 526. 673. 736. 748.
 — R. — 827. 834. 836. 842. 872. 873. 875. 914. 922. 939. 941. 957. 967. 969. 971. 972. 980. 983.
 — Edmund', — 212. 213. 216. 223. 225. 226. 229. 230. 231. 232. 242. 243.
 — B. — 252. 258. 261. 272. 274. 275. 283. 284. 285. 289. 290. 293. 295. 296. 301. 313. 317. 319. 320. 322. 346. 362. 363. 364. 366. 368. 378. 382. 390. 393. 399. 400. 406. 408. 409. 410. 416. 419. 421. 424. 436. 438. 439. 444. 483. 496. 515. 536. 541.
 — Rob' — 532. 535. 536. 538. 541. 559. 810. 822. 986. 989. 998. 999.
 — Joh' Peckham, — 572. 575. 598. 602. 603. 605. 607. 610. 619. 643. 644. 742. 800. 810.
 — Rich', archidiaconus, 601. 602. 605.
 — Baldwin' episcopus, 49. 50. 65. 78.
 — Gregorius — 252.
 — H. archiepiscopus, 52. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 69. 71. 75. 76. 77. 78. 83. 84. 87. 140. 770.
 — Lanfranc' — 1. 3. 4. 5. 12. 44.
 — Ric', — 26. 34. 37. 46. 47.
 — W. — 293.
 — Steph', — 99. 102. 109. 110. 111. 112. 115. 116. 122. 123. 124. 126. 127. 129. 131. 132. 133. 134. 138. 139. 153. 154. 170. 171. 172. 174. 175. 176. 178. 180. 183. 184. 188. 536. 541.
 — Theobald' — 14. 18. 19. 32. 41. 42. 471.
 — Thom' a Becket — 23. 24. 25. 26. 27. 29. 40. 42. 65. 97. 110. 153. 160. 205. 946.
 — Will' — 8. 16.
 Cantuaria, archidiaconus, 217. 363.
 Cantumerule, Will' de, 87. 95.
 Canuceton, Rob' de, 938.
 Canvil, Rich' de, 30. 41.
 — Galfr', 538. 619. 875.
 — Ger' de, 40. 46.
 Canuto, magister Petrus, 55.
 Canutonon', episcopus, 156.
 Capella, Berth' de, 523.
 — Martin' de, 79.
 — H. de, 201. 202. 231.
 Capelli, Joh', 277. 278.
 Cappata, Johannes, 678. 699.
 Capraria, Gerard' de, 692. 701.
 — Berengarius de, 692.
 — Bern' de, 797.
 Capriaco, J. de, 889.
 Caprosia, Guido de, 203.
 — Herveus de, 203.
 — Ancelinus de, 623.
 — Simon' de, 623.
 Capua, Tiffarus de, 715. 716. 717. 719.
 — Joh' de, 715. 716. 717. 719.
 — Barth' de, 724. 725. 895.
 Capuan', Alphanus archiepiscopus, 36.
 Capucius, Petrus, cardinal', 360.
 Caraculo, Matth' de, 526.
 Carazuolo, Mathius, 895.
 Carbonellii, Raymundus, 704.
 Carbonellus, Rich', 211.
 Carbono, Amelinus, 623.
 Carcasson', Joh' episcopus, 884.
 Cardenes, Bertrandus de, 730.
 Cardessliaco, Bertram de, 249.
 Cardiluk, Bertram de, 401.
 Cardona, Berengarius de, 692.
 Cardono, P. de, 702.
 Careberch, Harteman' comes de, 70.
 Carent', R. archiepiscopus, 421.
 Carentlegh, Elena de, 995.
 Careswell, Ric' de, 890.
 Carleolen, episcopus, 673. 741. 752. 771. 808. 917. 987.
 — prior de, 449. 579. 616. 845. 923.
 — Adelardus, episcopus de, 16.
 — W. — 179. 180. 183. 184. 185. 189. 193. 201. 208. 213. 214. 216. 226. 231. 234. 240. 244. 253. 254. 255. 259.

Carleolē, Rad' episcopus, 734. 735. 736. 738.
 762. 766. 767. 768. 774.
 H. 152. 160. 176.
 S. 289. 293.
 Joh' 780. 781. 782. 783.
 796. 810. 829. 834. 836. 865.
 881. 924. 970. 971. 972.
 R. 399. 417. 449. 483.
 538. 579. 607.
 Carleol', Rob' de, 53.
 Carleon, Morgan de, 229.
 Carleton, Wjllielmus de, 739. 756. 854. 889.
 940.
 Carlyn, Morgan de, 223. 230.
 Carniauth, dominus Johannes de, 730.
 Carnoten', episcopus, 219. 281.
 Carnotensis, Johannes episcopus, 35.
 Carnoto, Thom' de, 617.
 Caro, H. de Sancto, 392.
 Carolus Magnus, 72. 431.
 Carpata, Johan' de, 687.
 Carpentarius, Rob' 773.
 Carr, P. de, 698.
 Carreu, Nich' de, dominus de Mulesford, 927.
 Maur' de, 829. 938.
 Raym' de, 938.
 Carrik, Dunecan' de, 161.
 Nigellus comes, 326. 329.
 Margareta comitissa, 791.
 Gilbert' de, 791.
 Rob' comes, 764. 766. 987.
 comitissa, 995.
 Carrione, Jacobus de, 704.
 Cars, Thom' de, 773.
 Carsali, Odo de, 683.
 Cartasson, episcopus J. de, 908. 911. 912.
 Cartesii de Nuce, Petrus, 692.
 Carthagen', Petrus episcopus, 310.
 Carvoco, Thom' de, 615.
 Caryonelli, Rochinolus, 566.
 Casalibone, Geraldus de, 698.
 Casa Nova, Vitall' de, 249.
 dominus, 717.
 Oto, 806.
 Bedz, 806.
 Casabon, Not' de, 245.
 Casc', Phil' de, 693.
 Casel, Henr' de, 938.
 Casertan', Rob' comes, 36.
 comes, 317.
 Cases, Petrus de les, 806.
 Caslien', Donatus archiepiscopus, 45.
 Casonore, dominus, 719.
 Cassalens', archiepiscopus, 307. 396. 517.
 751.
 W. 971.
 Kyranus canonicus, 307.
 Kyranus decanus, 396.
 Castellān, Guido de, 85.
 Ranulf' de, 85.
 Pontius de, 249.
 Will' de, 85.
 Castele, Joh' de, 555.
 Castell', Erald' Hugo vicecomes, 85.
 Castella, Henr' de, 359. 388.
 Joh' de, 368. 369. 372.
 Castellā, Alfonsus Rex, 32. 33. 34. 594.
 Rex, 80. 85. 86. 100. 173. 295.
 594. 620. 997.
 Regina, 76. 140.
 Yolanda Regina, 310.
 Johanna 270. 277. 278.
 284. 424. 559. 561. 574.
 Alianora 94. 95.
 Alianora soror Regis, 290. 304. 305.
 306. 310.
 Berengaria filia Regis, 310.
 Jacobus fil' Regis, 659.
 Alfon' Rex, 290. 295. 296. 297.
 298. 299. 300. 301. 304. 305.
 306. 308. 310. 325. 328. 331.
 340. 343. 353. 357. 367. 368.
 369. 372. 388. 397. 401. 408.
 420. 430. 431. 432. 503. 522.
 531. 543. 552. 564. 567. 569.
 570. 575. 576. 580. 581. 582.
 583. 584. 585. 586. 620. 625.
 629. 632. 634. 638. 640. 646.
 647. 649. 659. 662. 674. 744.
 745.
 Sancius fil' Alfonsi Regis, 569. 575.
 632. 640. 649.
 Petrus fil' Alfonsi Regis, 588.
 Sancius Rex, 649. 662. 726. 789.
 790. 805. 815. 951.
 Joh' fil' Regis, 649.
 Ferrandus Rex, 543. 1010.
 Ferrandus fil' Regis, 671. 672. 674.
 Blanca uxor ejus, 671. 672.
 Emanuel filius Regina, 331. 372.
 543. 632.

Castellā, Henr' fil' Alfonsi Regis, 825.
 Isabella filia Sancii, 951.
 Castellano, Angelmus de, 28.
 * * * * de, 623.
 Castellato, Egidius de, 639.
 Castellion, Helias de, 506.
 Jacob' de, 908. 911.
 Hugo de, 629.
 Hugutio de, 777.
 Pontius de, 249. 689. 690. 829.
 903. 905. 1015.
 Guido, comes Sancti Pauli, 879.
 881. 882.
 Castello, Hugo de, 54.
 Gervas' de, 64. 80.
 Castillo, Petr' de, 420. 522. 523.
 Castillon, Everucus de, 245.
 Pontius de, 244.
 vicecom' de, 245. 294. 357.
 Petrus de, 249.
 Castri Heraudi, Hugo vicecom', 95.
 Castro, Phil' de, 687. 692. 793.
 Ayrando, Will' de, 479.
 Bedort, dominus de, 249.
 Eulino, Maymonus, 744. 745.
 Forti, Johan' de, 902.
 Jelosio, Joh' de, 592.
 Novo, Guill', 621.
 Reymund' de, 478.
 Roderici, Guill' de, 622. 623.
 Randul' Bernard' de, 806.
 Pediclo, Raym' de, 701.
 Pugor, Assinus, 806.
 Gaillardus, 806.
 Catanensis, Robertus episcopus, 36. 157.
 A. 757. 761. 767. 768. 772.
 773. 774.
 episcopus, 638. 752. 971.
 Catenes, Joh' comes de, 730.
 Allan' episcopus, 730. 738.
 Catesden, Joh' de, 543.
 Cathen, Joh' comes de, 787.
 Cathalauno, Nich' de, 911. 912.
 Cathornicus, Guilielmus, 702.
 Cateto, Jacob' de, 569.
 Catston, Rob' de, 890.
 Caturcensis, episcopus, 593. 622.
 Caturcio, Patricius de, 696.
 Catzarii, Hugo comes, 36.
 Catzenellerbogen, E. de, 556.
 Caubanus, Franciscus, 542.
 Caudano, Henr', 538.
 Caude, Petr' Gaufr' de, 509.
 Caummunt, Alex' de, 222.
 Caumont, Bertrand de, 806. 830.
 Anassancius de, 806.
 Caumvill, Galf' de, 602. 680. 801. 804. 900.
 909. 917.
 Cavo Monte, Anessancius de, 506.
 Caunceton, Maur' 938.
 Matth', 938.
 Will' de, 938.
 David' de, 938.
 Jordan' de, 938.
 Caupenna, Arn' de, 925.
 Cauren', Suggestus episcopus, 543.
 Petrus 310.
 Caussado, R. de, 249.
 Cauter, Joh' de, 325.
 Cautier, Will', 192.
 Cauz, Galf' de, 30. 204. 202. 203.
 Caxton, Jeremia de, 246.
 Caylon, Petrus de, 327. 355.
 Ceangne, Walter de, 70.
 Cecilia, Sancta, S. presb' card' leg', 469.
 Johan' 632. 637.
 639. 640. 726.
 Thom' 887. 895.
 Celer, Duncan' da, 773.
 Galf' del, 959.
 Celesey, Rob' de, 810.
 Celestinus Papa, 615.
 Quintus, Papa, 809. 810. 811.
 833.
 Cell Senesc', Gaufr' de, 71.
 Cella, G. de, 48. 76. 79. 80. 81.
 Celodonio, Sancto, Jacobus de, 704.
 Celsonen' ecclesie, Pontius Præpositus, 688.
 689. 690. 691. 692. 709. 715. 744.
 745.
 Cenomanen' episcopus, Willielmus, 25. 35.
 36. 47.
 Cephl', Wido episcopus de, 36.
 Ceolre, Freder' comes de, 70.
 Ceothonicus, Lego Comes, 683.
 Cerisici, abbas, 25.
 Cermanus, Jacobus, 704.
 Cerns, dux, 103.
 Cerne, abbas de, 399. 449. 539. 607.
 Cerocetarius, Henricus, 773.
 Certesey, abbas de, 399. 449. 503. 539. 607.

Cervilicne, Geraldus de, 692. 703.
 Cestr', comes, 30. 31. 34.
 Walt' episcopus, 856. 860. 861. 894.
 1008. 1012.
 Cestria, Robertus episcopus, 10. 16.
 Hugo comes, 1. 3. 4. 12. 23. 31.
 770.
 episcopus, 128. 797. 937. 995.
 P. 244.
 Rog' 484.
 W. 150. 852.
 Walterus, 18.
 Robertus, archidiaconus, 764. 766.
 774. 834.
 R. senescallus, 241.
 abbas, 449. 498. 982.
 Ranulfus comes, 8. 16. 63. 67. 68.
 75. 76. 77. 83. 87. 97. 112. 118.
 120. 122. 145. 148. 170. 320. 651.
 921.
 Hugo episcopus, 48.
 comes, 81. 92. 99. 105. 115. 124. 125.
 127. 136. 137. 141. 144. 146. 150.
 165. 167. 171. 180. 183. 185. 196.
 198. 202. 452.
 J. comes, 211. 222. 777.
 R. constabularius, 90. 92. 99.
 J. 137. 139. 149. 175.
 178. 187. 193.
 Ceteyles, Hindarus de, 797.
 Bern' de, 797.
 Gilbert' de, 797.
 Chalbeney, Eschunacus de, comes Bigorrae,
 307. 705.
 Chabenays, Echivardus de, 506.
 Chabot, Theobald' de, 29. 95.
 Chaceport, Petrus de, 251. 253. 270. 298.
 308. 496.
 Chacero, Willielmus de, 510.
 Chadanos, Robertus de, 14.
 Chaeny, Willielmus de, 271. 297.
 Chahou, Will' de, 64.
 Chaleys, Petrus Reymundus de, 245.
 Oliver de, 251. 324.
 Elias de, 807.
 Chalecumbe, Warinus de, 517.
 Chalez, Arcenarus de, 34.
 Chalk, Will' de, frater, 959.
 Chalon, Joh' de, 870. 871. 879. 882.
 Chalz, Robertus de, 16.
 Chambel, Berlio de, 28.
 Torencis de, 28.
 Chamberlent, Petrus de, 446.
 Chambernon, Will' de, 619.
 Chambly, dominus Petrus de, 952. 954. 955.
 957. 958.
 Chaminiacus, Andr' de, 66.
 Champion, Nich', 772.
 Chamne, Badun de, 918.
 Channet, W. de, 405.
 Petrus de, 688. 689.
 Chansy, Joh' de, 433.
 Chanterel, Rog', 898.
 Chanville, Ric' de, 53.
 Chapele, Jacobus de la, 938.
 Charewrth, Hen' de, 441.
 Charleton, Adam de, 591.
 Will' de, 731.
 Charles Valettus Regis, 442.
 Will', 443.
 Edward, 890. 990.
 Charinco, P. de, 511.
 Charment, Petrus de, 706.
 Charron, Guicard de, 468. 476.
 Charrum, Wychard de, 433. 469.
 Chartres, Dernorgulla uxor Rob' de, 845.
 Will' de, 995.
 Charun, Edw' de, 458.
 Chasteau Vilein, Walt' dominus de, 870.
 871.
 Chastelvilon, Everard de, 211.
 Chavenni, Andrea de, 52.
 Chavigny, Gaufr' de, 75.
 Chaving, E. de, 49.
 Chamberleyn de Bek, Henr' de, 977.
 Chaumont, Nemeranz de, 249.
 Chaupment, Petrus de, 465. 488.
 Chauncy, Thom', 538. 604. 608. 675. 753.
 Joseph de, 560.
 Chaundos, Roger' de, 235.
 Rob' de, 538. 608. 675.
 Chaunent, Petrus de, 417. 768.
 Chauntemarie, Pontius de, 245.
 Chauntres, Paganus de, 495.
 Chaunuent, Petrus de, 784.
 Chaurcis, Thom' de, 927.
 Chauvet, Petrus de, 900. 909. 916.
 Chauzon, Willielmus de, 772.
 Chawrth, Patricius de, 484.
 Paganus de, 484.
 Chawyth, Henricus de, 484.

- Chedeleswurd, Rad' de, 43.
 Cheillak, Elias de, 245.
 — Bertram de, 245.
 Cheleford, Rad' parsona de, 212.
 Chemdnt, Radulphus de, 246.
 Chelmerford, Henricus de, 327.
 Cheyn, Reginald le, 370. 638. 730. 767. 845.
 — Eustachia uxor, 845.
 Chenn, Rog' de, 517.
 Chendeyt, Stephanus de, 355.
 Cheny, Rob' de, 455.
 Cherynge, Willielmus de, 807.
 Cheralto, Petrus de, 621. 622. 623.
 Cheresburgh, Wiggian de, 52.
 Cherring, Rob' de, frater, 959.
 Chevant, Petrus de, 694.
 Cheveroil, Alex' de, 890.
 Cheyham, Joh' de, 394.
 Chima, Phil' de, 34.
 Chine, Rich' de, 810.
 Chinis, Hago de, 28.
 Chiol, Reynerus de, 921.
 Chirland, Roger' de, 614.
 Chiselden, Richardus de, 996.
 Chishull, Joh' de, 434. 476. 477. 483.
 Chisnes, Manasses comes, 6.
 Christi, ecclesia, Cantuar' prior, 923.
 — ecclesie London', Normannus prior, 14.
 — Radul' prior, 15.
 — G. subprior, 44.
 Christophre, Phil', 938.
 — Johan' de, 938.
 Cicestren', episcopus, 92. 145. 168. 328. 483. 808. 917.
 — Hilarius episcopus, 18. 41.
 — J. — 982.
 — Radul', — 8. 193. 196. 202. 208. 209. 211. 212.
 — Simon, — 88. 89.
 — Johannes, — 34.
 — Safarus — 16.
 — R. — 134. 144. 150. 152. 174. 180. 183. 184. 186. 213. 216. 218. 226. 231. 234. 254. 272. 284. 287. 288. 301. 303. 416. 578. 593. 651.
 — Will' comes, 18.
 — S. episcopus, 444. 446. 449. 452. 538. 578. 607.
 — Segfridus — 37.
 — E. — 399.
 — G. — 796. 834. 836. 865.
 — H. — 19.
 — decanus, 475. 923.
 Cigario, Petrus de, 704.
 Cicogny, Engelardus de, 171.
 Cinesis, Bern' de, 702.
 Cinthys diac' card', 28.
 Cirencestre, abbas de, 449. 912. 923. 930.
 Ciriaci in terminis, S., Steph' de Susciato card' presb', 1004.
 Cis Dornon, Amaneus de, dominus de Bes-savat, 591.
 Cissor, Rogerus, 316.
 Cisterii ordinis, Johannes abbas, 661.
 Civens, Petrus de, 702.
 Civitate, Hugo de, 696.
 Civitatis Papalis, vide Papalis civitatis.
 Clara, G. de, 105. 139.
 — Osbertus de, 16.
 — Rog' de, 211.
 — R. comes de, 99.
 — Valle, abbas de, 54.
 Claramonten', episcopus, 35. 36.
 — decanus, 397.
 Clare, comes de, 65.
 — Ricardus de, 49.
 — Will' de, 329.
 — Roger' comes de, 18. 41. 63. 76.
 — Will', — 139.
 — Gilb', — 440. 767. 768. 1012.
 — Thomas, — 450. 464. 481. 484. 495. 497. 508. 617.
 — Ricardus — 49. 51. 198. 113. 133.
 Clarel, Joh', 290. 305. 306. 360. 379. 386. 624.
 Clarelli, Joh', 524.
 Clareti, Laon, 79.
 Clarissimi, Falco, 524.
 Claro, Sancto, Will' de, 18. 567. 638. 738. 764. 766. 767. 768. 774. 781. 782. 783. 784. 785. 804.
 — Henricus, 768.
 — Johannes de, 834. 890. 943.
 — Robertus, de, 890. 946.
 Claromonte, Simon de, 384. 446.
 — Radulphus de, 512. 513. 879. 881. 882. 885. 886.
 Caris Vallibus, Pagan' de, 14.
 Clavelli, Raym' de, 701.
 — Petrus de, 701.
 — Ferrarius de, 701.
 Clavering, Joh' de, 801. 900. 909. 917. 982.
 — Alex' de, 801.
 Clavero, Bertrand' de, 698.
 Claudio, Fulco, 1.
 Clay, Joh' fitz, 853.
 — Nichol' Fitz, 853.
 Clemens Papa Tertius, 53. 771.
 — Quartus, 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 466. 469. 473. 474. 492. 540. 733. 873. 933. 975.
 — Quintus, 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 997. 999. 1002. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1012. 1014. 1016. 1017.
 Clement, Rich', 938.
 Clemente, Sancto, Raymund de, 701. 744. 745.
 — Petrus de, 704.
 Clementis, Sancti, J. presb' card', 887. 895.
 Clerc, Rob' le, 441.
 Clerevaus Imbertus dominus de, 870. 871. 888. 892.
 Cleriaco, abbas de, 806.
 Clerk, Joh' le, 772.
 — Laur' le, 772.
 — Benedict' le, 845.
 — Mariota uxor Benedict' le, 845.
 — Rich' le, 878.
 — Will' le, 772.
 Clervans, abbas de, 449.
 Cleve, Leof de, comes de Kirkerode, 847. 854.
 — Leof de, 841. 847.
 Cleysnull, J. de, 416.
 Clifford, Walter de, 149. 150. 162. 170. 171. 204. 213. 241. 399.
 — Rogerus de, 149. 150. 170. 171.
 — Rich' de, 253. 619.
 — Egidius de, 399.
 — Walt' de, 142. 235.
 — Roger' de, 434. 442. 449. 455. 465. 477. 483. 495. 504. 506. 510. 529. 530. 538. 548. 558. 576. 603. 608.
 — Ric' de, 654.
 — Will' de, 464. 654.
 — Robert' de, 868. 878. 881. 899. 901. 909. 916. 924. 926. 970.
 — Isabella de, 753.
 Ofine, Martin' de, 810.
 Clingelvelde, Godfridus de, 824.
 Clinton, Gaufridus de, 11. 12.
 — Willielmus de, 11.
 Cliva, abbas de, 493.
 Clochoren', episcopus, 366.
 Clone, Ric' fil' Alani de, 676.
 Clopham, Emma uxor Will' de, 846.
 Clotarium, Pet', 88.
 — Joh', 88.
 Clotis, P. de, 727. 728.
 Clun, Walter de, 910.
 Cluniacensis, abbas, 743.
 Cluniaco, Willielmus de, 842.
 Clunny, filius comitis de, 104.
 — Will' de, 844.
 Clusa, abbas de, 29.
 Clyne, Rogerus Atte, 484.
 Clyve, comes de, 835. 890.
 Clyvedon, Raymund' de, 801.
 Cnolle, Edward' de la, 448.
 Cobham, Roger de, 337.
 — Regin' de, 328.
 — Joh' de, 560. 570. 598. 630. 889.
 — Henr' de, 890. 970. 1003.
 — Thomas de, 985.
 Coceti, dictus Ros, Bonafusius de, 793.
 Coconato Ubertus de, 363.
 — Bonifacius de, 707.
 Cocondray, Will' dominus de, 870. 871. 879. 882. 888. 892.
 Coey, Duncan, 773.
 Codalc' Guill', 702.
 Coestinus, Papa III. 56. 57. 58. 66. 67. 68. 73. 152.
 Cogan, Johannes de, 289. 630. 805. 829. 938.
 — David fil', 938.
 — Galfridus de, 938.
 — Henr' de, 938.
 Coggeshale, Rad' de, 890.
 Coigners, Galfr' de, 1012.
 Cokefeld, Johannes de, 891.
 Cokefeud, Joh' de, 374.
 Cokersand, abbas de, 808. 971.
 Cokin, Gilbert, 773.
 Colart, Guill', 693.
 Colecestric, abbas de, 449. 850.
 — Germanus de, 567.
 Coldingham', Herebert prior de, 31. 770.
 — Th' prior de, 165.
 — prior, 730.
 — Henr' prior de, 772.
 — Gregorius de, 772.
 Coleberd, Beron de, 104.
 Coleham, Hugo de, 2.
 — Joh' de, 563.
 Coleshull, Ric' de, 890. 891.
 Colet, Phil' dom' de, 120.
 Colevil, Phil' de, 31. 977.
 — Thom' de, 120.
 — Hen' de, 291. 292.
 — de Byham, Rog' de, 630.
 — Walter' de, 139. 434. 449. 608.
 — Roger' de, 139. 603. 890.
 — Johan' de, 801.
 — Will' de, 804.
 Colerwurch, Rich' de, 355.
 Colhem, Baldwin' de, 7.
 Colle, Jacobus de, 703.
 Collemedio, Petr' de, 158. 190. 191.
 Colloneis, Hugo de, 68.
 Colon', Ingelramus de, 772.
 — archiepiscopus, 193. 176. 180. 356. 431. 432. 615.
 Coloniensis, Adolfs archiepiscopus, 70. 72.
 — Henr', — 220. 223. 224. 225. 226.
 — Conradus, — 363.
 — S. — 803. 813. 857. 859. 860.
 — Sifridus, — 533. 815. 819.
 — Wychboldus decanus, 813. 821. 859.
 Colour, Hugo de, 48.
 Columb, Philippus de, 16.
 Columbar, Phil' de, 48. 63. 246.
 — Matth' de, 538. 598.
 — Johan' de, 801.
 Columb', Will' Reim', 194. 327.
 Columbarius, Phil' de, 361.
 Columbel, Galfr' de, 1013. 1015.
 Columbi, Joh', 591. 689. 690. 807. 830.
 — Petrus, 702.
 — S. insula, abbas, 844.
 Columbingh, 283.
 Columpna, P. de, 217. 219. 231. 1004.
 — Petr' diac' cardinal', 1001. 1002. 1013.
 — Jacobus, — 1013.
 Coluni, Ammeus, 182.
 Colynburn, Petr' de, 966.
 Combe, abbas de, 971.
 Comb', Bern' de, 702.
 Comendas, Will' de, 211.
 Comercy, Walter' de, 888. 891.
 Comines, Baldwin' de, 68.
 Comin', Neresandus de, 244.
 Commer', prior, 325.
 Compe, Hugelinus de, 524.
 Compeign, abbas de, 937.
 Complenc', Jacobus de, 702.
 Compostell', Joh' archiepiscopus, 310.
 — Joh' archidiaconus, 431.
 Comyn, Rich', 31. 770.
 — Johan', 329. 353. 402. 429. 596. 720. 721. 730. 731. 736. 737. 738. 756. 761. 767. 768. 774. 780. 782. 783. 784. 785. 869. 915. 938. 955.
 — Joh' de Baddenough, 755. 756. 760. 766. 768. 772. 773. 774. 776. 804. 841. 869. 974. 982. 995. 1010. 1018.
 — Alex', 329. 596. 611. 869.
 — Rob', 869.
 — Joh' justiciarius Galwedie, 370.
 — de Kūbride, Joh', 872.
 — Rog' fil' Alex' comitis, 611.
 — Will', 329. 529. 730. 768. 842. 1000.
 — Joh' comes de Buchan, 730. 753. 803. 804.
 — Eva uxor Alexandri, 846.
 Conacia, Rex, 91. 101.
 Conact', Fethel' Rex, 257.
 — Odo Okonchubry Rex, 464.
 — Fedlin Rex, 209. 240.
 Conan, comes, 30.
 Conehen' Mathews episcopus, 310.
 Conchorecio, Joh', 916.
 Condate, Nich' de, 68.
 Connoth', Kathel Rex, 123.
 Congelton, Walter de, 846.
 — Mabilla uxor Walteri de, 846.
 Conon' castellan' de Bruges, 23.
 Cononby, prior de, 730.
 Conques, Petrus de, 698.
 Conradinus, 477.

Conrado de Wils, Martin' de, 110.
 Conradus fil' Abraham de Ganton, 98.
 — fil' Frederici Imperatoris, 304.
 Consentin', Rufus archiepiscopus, 36.
 Consilii, Bencivennus, 368. 371.
 Conslene', Mich' de, 702.
 Constable, Simon le, 603. 675.
 Constant', Algarus episcopus de, 16.
 — Hugo — 57.
 — Will' — 69.
 — Chithelmus — 70.
 Constant, Gaufr' de, 82.
 Constan', G. episcopus, 3.
 Constan', episcopus, 25.
 Constantis, Walter' de, 31. 47. 770.
 Constantinus, 58.
 Constantinoopol', Imperator, 235.
 — Hen. — 99.
 Contino, Joh'es de, 510.
 Convenaz, B. comes, 249.
 Conysburgh, Gilbert' de, 767.
 — Will' de, 767.
 Copland, filia Ricardi de, 136.
 Corbeius, Witichindus abbas, 72.
 Corbet, Waltarus, 31. 770.
 — Rob', 101.
 — Thomas, 202. 235. 399. 420. 918.
 — Nicholaus, 331. 538. 803.
 — Petrus, 538. 591. 608. 630. 675. 676.
 — 680. 801. 822. 828. 843. 900. 909.
 — 916. 927. 982.
 — Willhelmus, 844.
 — Alexander, 869.
 Corbolani Stregi, Gerard, 896. 897.
 Corcum, Robertus, Legatus, 122. 123.
 Corduben', Lupus electus, 310.
 Cordun, Ricardus de, 28.
 — Soscelmus de, 28.
 Cormails, Joh' de, 619.
 Corneil, Richardus de, 14.
 Cornera, Willhelmus de, 524.
 Cornavilla, Guill' de abbas, 69.
 Corneb'r', Joh' de, 772.
 Cornelian, prior de, 357. 363.
 Cornelio, Guill' de, 381.
 Cornere, Guill' de la, 480.
 Cornerio, Willhelmus de, 605.
 Cornethe, Ric' de, 890.
 Cornhou's, Hugo de, 853.
 Cornhull, Reginaldus de, 99. 100. 103. 121.
 — W' de, archidia' Hunteodon', 100.
 — Joh' de, 844.
 Cornilliano, R. de, 704. 728.
 Cornilon, Hugo de, 269.
 Cornubia, frater Jocus, 959.
 Cornubie, Regim' comes, 14. 18. 40. 42.
 — Rogerus — 41.
 — Edm', — 497. 498. 519. 535.
 — 538. 544. 563. 606. 608. 667.
 — 674. 675. 676. 679. 680. 684.
 — 685. 710. 734. 736. 740. 812.
 — 814. 822. 865. 699. 908. 913.
 — 914. 916. 922. 930.
 — Rich', — 16. 202. 203. 208.
 — 213. 215. 222. 226. 238. 241.
 — 250. 251. 265. 268. 272. 284.
 — 288. 289. 290. 291. 292. 293.
 — 295. 296. 315. 324. 331. 332.
 — 352. 353. 354. 496. 536.
 — comitissa, 850.
 — S. comitissa, 352.
 — episcopus, 101.
 — Edm' de Alemannia, comes, 568.
 — Ric' comes, 973.
 Cornuz, Arbertus, 28.
 Coronati, Bertrandus, 716. 719.
 Corre, dominus de, 716. 717. 719.
 Corrs, Will' de, 520.
 Cortada, Reymundus de, 622.
 Cortenay, Joh' de, 361.
 Cortiliano, Petrus de, 704.
 Cortiraco, Rogerus castellanus de, 68.
 Corveire, Willhelmus de, 486. 491.
 Coruner, Willhelmus de la, 479.
 Corwewen', Thom' de, 675.
 Cosmæ & Damiani, S., Joh' dia' card', 117.
 — 119.
 — Egidius — 153. 229.
 Cosson, Jordanus de, 31. 770.
 Costetin', Galfridus de, 16. 162.
 Cotenne, Coppelus de, 967.
 Cotingham, Robertus de, 1001.
 Cotini, Petrus de, 584.
 Cotone, Will' de, 918.
 Coudray, Petrus de, 604. 675.
 Covel, Philippus de, 442.
 Coventria, Petrus de, 772.
 Coventr', G. episcopus, 92.
 — Hugo — 49. 51. 69.

Coventr', W. episcopus, 121. 127. 129. 131.
 — 134. 149. 152. 174.
 — prior, 109. 138. 607.
 — A. episcopus, 175. 187. 194. 195.
 — C. — 76.
 Coventria & Lichfeld, episcopus, 808. 993.
 — 994.
 — Alexander episcopus,
 — 208. 212.
 — Hugo — 239.
 — 241. 242. 243.
 — R. — 355. 399.
 — 400. 421. 427. 430. 433. 436. 437.
 — 446. 449. 452. 477. 483. 486. 497.
 — 538. 607. 796. 810.
 — Walter, — 832.
 — 848. 849. 850. 857. 858. 859. 860.
 — 865. 868. 889. 914. 917. 935. 936.
 — 939. 943. 944. 948. 956. 967. 970.
 — 971. 972. 974. 982. 986. 989. 996.
 — 1001. 1003. 1014.
 — prior, 399. 449. 539.
 — 923.
 — Johannes, archidia-
 — conus, 605.
 Coumond, Amsand' de, 249.
 Couny, Radulphus de, 611.
 Coupeland, Rob' de, 566.
 Coupre, abbas de, 844.
 Courcell, Jacobus de, 961.
 Coure, Robinus de, 821.
 Coureur, Galf' le, 814.
 Courteua, Petrus de, frater Regis Francie,
 — 35. 36.
 Couteler, Math' le, 772.
 Couyardi, Petrus, 686.
 Cozino, Reym' de, 566.
 Cracumbe, Godefridus, 107.
 Cragge, Willhelmus del, 846.
 — Agnes uxor Will' del, 846.
 Cramona, Joh' de, 640.
 Cramund, Willhelmus de, 845.
 — Johannes de, 995.
 Cranceio, Pontius de, 71.
 Craucumbe, G. de, 171. 175. 177. 202. 208.
 — 209. 211. 223. 224. 651.
 — Johannes de, 817.
 Craneburn, Henricus de, 836.
 Crape, Simon de, 232.
 Crauford, Johannes de, 326. 329.
 — Hugo de, 326. 329.
 — Reginaldus de, 767.
 Craunford, Barib' de, 450.
 — Joh' de, 450.
 Crawe, Rogerus, 355.
 Craystock, Joh' de, 900. 909. 917.
 Credonia, Americus de, 125.
 Credonio, Maur' de, 527. 529. 530. 689.
 — 690. 696. 754.
 Credoun, Isabella domina de, 418.
 Credulius, Guilbert', 678.
 Creissi, Hugo de, 40. 43. 46.
 Creistok', Will' de, 538.
 — Thom' fil' Will' de, 603. 630.
 Crek, Res' de, 170.
 — Cadwallader, 258.
 Creona, Maur' de, 30. 46. 95. 583.
 Crepinges, Willhelmus de, 211.
 — Rob' de, 689. 690.
 Creppyng, Joh' de, 915.
 Cresci, R. de, 139.
 Crescek, Will' de, 105.
 Creset, Will' de, 105.
 Crespin, Theobald', 125. 215.
 Cresse filius Mosei, 356. 362.
 Cressy, Hugo de, 9. 399.
 — Will' de, 801.
 Cressyngam, Hugo de, 759. 782. 783. 866.
 — 877.
 Cresuels, Bertrandus de, 609.
 Cret, Resus, 201.
 Cretyng, Adam de, 802.
 Crevequer, Willhelmus le, 23.
 — Hamo de, 399.
 — Rob' de, 878.
 Creye, Willhelmus de, 802.
 Greystock, Hen' de, 922. 948.
 Cria, Matth' de, 911.
 Criketot, Will' de, 604.
 Crimphesham, Rog' de, 143.
 Criolis, Nicholaus de, 261. 453. 608. 801.
 — Joh' de, 361.
 Crioyl, Bertram' de, 231. 239. 315. 538. 604.
 Crispin, Theobald', 95.
 Crispinus, Mfo, 3.
 — Willhelmus, 9.
 Crivis, Adam de, 823.
 Crochenote, Urbanus de, 415.

Crok, Petrus de, 890.
 — Nich', 938.
 — Johan, 938.
 Crokedeak, Adam de, 767. 891.
 Crokesden, abbas de, 809. 971.
 Crokesle, R. abbas de Westmon', 344.
 Crokidayk, Adam de le, 616.
 Cronbwell, Joh' de, 948.
 Crombe, Simon de, 946.
 Crophull, Willhelmus de, 773.
 Cros, Garzias de, 700.
 Crote, Simon de le, 689. 690.
 Croveford, Radulphus de, 768.
 Crouland, abbas de, 449.
 Croum, Maur' de, 35. 36. 278. 607.
 — Guido de, 52.
 Croun, Isabella domina de, 338. 419.
 — dominus, 600.
 Croupes, Rich' de, 946.
 Croxton, abbas de, 449. 808. 842. 922. 971.
 Croy, Hugo de, 423.
 Croylaud, Ingulphus abbas de, 3.
 — abbas de, 980. 982.
 — abbatissa de, 399.
 Croyz, frater Petrus de la, 959.
 Cruce, abbas de la Sancta, 730. 767. 844.
 — de Edenburg, Adam, abbas de Sancta,
 — 772.
 — Roysia, prior, de, 449.
 Crucerois London', prior de, 306. 606. 609.
 — 662.
 Crucis, Sancte, Jerusalem, P. presb' card',
 — 887.
 — Leo, — 119. 153:
 — de Waltham, abbas, 271.
 — 419.
 Crudelis, Gilbertus de, 521. 613. 614. 615.
 — 687. 688. 692. 693. 722. 724.
 Crumbwell, Radulphus de, 177. 538. 603.
 — 608. 630. 675. 753. 803.
 Crumughe, Walt' de, 847.
 Cryel, Bertramus de, 8.
 — Petrus de, 435.
 Cryol, Nich' de, 630.
 Cryoyl, Bertram' de, 235. 239. 246. 250. 254.
 — 267. 292. 335. 417.
 Crystiana, 776. 779.
 Cuck, Joh' dominus de, 820. 853. 859. 871.
 — 874.
 Cuelin filius Loweerh, 101.
 Cueten', Petrus episcopus, 310.
 Cugho, Will' de, 801.
 Culeworth, Richardus de frater, 958.
 — Will' de, 207.
 Cubrati, Willhelmus, 697. 700.
 Culros, abbas de, 730.
 Cumbe, abbas de, 809. 842. 922.
 — Simon de, 912.
 Cumbermere, abbas de, 809. 971.
 Cumborum, Malcolm Rex, 769. 932.
 — Malcolm fil' Regis, 769.
 — Eugenius —, 769. 932.
 Cummin, Will', 81.
 — Walter, 161.
 — David, 234. 246.
 — Johannes, 25. 353. 638. 713.
 — Rich', 257.
 — W. comes Buch', 165.
 — Walt' de Meneth, 257.
 Cummeges', episcopus, 222.
 Cundevill', Hugo de, 41.
 Cunrington Turbe, A. de, 556.
 Cunslef, Pontius de, 28.
 — Wifredus de, 28.
 Cupella, Willhelmus de, 104.
 Cupre, Andreas abbas de, 767. 773.
 Curcell, Wandrill' de, 98.
 Curcey, Robertus de, 14. 16.
 Carci, Will' de, 28. 30. 31. 42. 52. 770.
 — Walterus, 764.
 — Joh' de, 91. 107.
 Curcuria, M. O'Flin Rex, 520.
 Curcy, Edm' de, 938.
 Curre, Arn' de, 614.
 Curten', Reginaldus de, 30. 32. 40. 46.
 Curtenay, Rob' de, 162. 175.
 — Johannes de, 399.
 — Hugo de, 538. 608. 619. 630. 675.
 — 900. 909. 916. 949. 982.
 Curtray, Rog' Castellan' de, 23.
 Cusac, Americus de, 125.
 Cuscy, Thomas de, 278.
 — Engarano de, 147.
 Cusenten', archiepiscopus, 429.
 Cusiaen, Odo de, 623.
 Cust, magistro, 63.
 Custanc', W. de, 40.
 Cuthberti, S., Alduinus abbas de, 3.
 Cuzan, Bernardus de, 245.
 121

Cycestr', Radulfus-episcopus de, 30.
 Cygon', Engel' de, 126. 132.
 — Gyon' de, 130. 132.
 Cypigne, Engelard' de, 212.
 Cypri, Th' Rex, 282.
 — Regina, 341.
 Cyrcha, Joubertus de, 79.

D

Dabernoun, Johan, 890.
 Dacie, Rex, 429. 667.
 Dacre, Willielmus de, 878
 — Ranulfus de, 570.
 D'Agassat, Galhard, 806.
 Dagnalayt, Assinus, 806.
 Dakes, Barth', 807.
 D'Alatham, episcopus, 175.
 Dale, Abbas de la, 808. 971.
 Dalgarnok, Andreas vicarius de, 844.
 Dalham, Joh', 807.
 Dalmahoy, Adam de, 995.
 Dalpepe, comes, 33.
 Dalquisar, Montanerus, 699.
 Dalton, Rad' de, 921.
 Dalveton, Rob', 773.
 Damares, Herbert, 938.
 Damasci, Coradin Soldanus, 187.
 Damesayn, dominus de, 806.
 Dammart, Willielmus de, 18.
 Dampere, Will', 211.
 — Guido, 899.
 Dampetra, Guido de, 125.
 Dandon, Johannes de, 938.
 Danchalt, dux de, 194.
 Daneys, Rob' le, 619.
 Daniel, Guilielmus, 707.
 Dano, Simon de, 110.
 Danorum, Reginaldus Rex, 769.
 — Ericus Rex, 965.
 Dantes, Bern', 710.
 Darans, Asperus, 806.
 Darcy, Normanus, 608.
 — Phil', 982.
 Darder, Joh', 310. 789.
 Darel, Willielmus, 538. 608.
 Daren, W. episcopus, 971.
 D'Argentis, Gerald', 698.
 Darinters, Gaufr', 144.
 D'Arsac, Petrus, 806.
 Dartgerre, Guill', 702.
 Darivongvill, abbas de, 730.
 Dask, Rob' dominus de, 734.
 Daslor, Arn', 699.
 Daster fil' vicecomitis Daster, 689. 690.
 Dathan, 60.
 Daubeny, Elyas, 900. 909. 917.
 Daudoy's, Arn', 689.
 Daudoynt', Arn', 690.
 Daventre, Rob' fil' Walt' de, 604. 675.
 Daventres', Iselbertus praepositus, 645.
 Daverson, Will', 732.
 David, 24. 30. 59. 60. 71. 493. 630. 664.
 David frater Regis Scotiae, 31. 48. 769. 770.
 — 772. 776.
 — comes, 63. 78. 105. 144.
 — 165. 178.
 — fil' Eynyanti, 474.
 — fil' Griffini, 544.
 — fil' Lewelini principis Walliae, 159.
 — 196. 208. 210. 232. 235. 239. 240.
 — 241. 242. 243. 246. 252. 256. 258.
 — 259. 260. 291. 457.
 — fil' Ade de Sanct' Albin', 938.
 — frater Lewelini fil' Griffini, 370. 404.
 — 420. 474. 505. 515. 532. 546. 606.
 — 630. 641. 712.
 — fil' Granon fil' Madoci, 562.
 — clericus, 166. 200. 208.
 — capellanus, 520.
 — fil' Griffini ab Oweni Elisse, 545.
 — cancellarius, 241.
 — fil' Enviayn, 370. 545.
 — fil' Kenwrici fil' Lewelini, 562.
 — Rex Scotiae, 14. 48.
 Davidis, Sancti, Bernardus episcopus, 14. 16.
 — 34.
 Daumore, Rob' fil' Walteri de, 630.
 Daundely, Joh' de, 890.
 Dauribat, Arn' Raym', 860.
 — Will', 860.
 Daus, dominus, 807.
 Dayhoc, 630.
 Decretus, R., 699.

Dedyngeston, Hugo de, 846.
 — Elna uxor Hugonis de, 846.
 Deer, abbas de, 730.
 Deken, Walter, 773.
 Delgot, Berald', 588.
 — Bertrand, 811.
 Delbetensis, abbas, 25.
 Delbret, Amencus, 689.
 Denanzati, Jacobus, 365.
 Denarston, Pet' de, 890.
 Dene, Amfridus de, 95. 96. 123.
 — Willielmus de, 240. 891. 943.
 — Petrus, 980.
 — Reginald de, 938.
 — Thomas de, frater, 959.
 Denis, S., abbas de, 602.
 Denisi, Joh' de, 624. 622. 623.
 Denlaces, abbas de, 320. 809. 971.
 Denonant, Rog', 7.
 Denoven, Nicholaus de, 995.
 Derbie, Rob' de Ferraris comes, 535.
 — Will' — 75. 83. 243. 265.
 — 651.
 — comes, 449.
 — Elias archidiaconus, 605.
 Derby, Johannes de, 589. 762. 763. 766.
 — 889. 922.
 Derewentwater, Will' de, 538. 604. 608.
 Durligh, Hen' de, 177.
 Derlenton, Johannes de, 335. 434. 560.
 — 561.
 Dernihale, abbas de, 528.
 Bernon, Will' Bernard' de, 249.
 Derta, Mich', 698.
 Darvegulda Heretrix Scotiae, 776. 778. 779.
 Despenser, Thurstanus le, 246.
 — Joh' le, 349. 442.
 — Adam le, 361. 399. 538. 603.
 — 630. 675.
 — Hugo le, 355. 378. 403. 412.
 — 433. 434. 445. 446. 447. 449.
 — 450. 459. 460. 630. 662. 685.
 — 764. 766. 802. 803. 812. 814.
 — 822. 832. 834. 848. 849. 850.
 — 852. 854. 856. 869. 872. 891.
 — 899. 909. 914. 916. 922. 923.
 — 940. 974. 975. 982. 994. 995.
 — 1012. 1014.
 — Adam le, 442. 608.
 — Galf', 196. 201. 203.
 Dessa, Will', 687.
 Destam, Sognus, 806.
 Destivals, Arnald', 806.
 Devenet, J. seneschallus, 208.
 Deveneys, Nich', 938.
 Devil, Joh' de, 948.
 Deuilla, abbas, 531.
 Devon', Baldwinus comes, 18.
 — W. comes, 102.
 Deurez, L. comes de, 986.
 Deyncurt, Edmund', 916. 970. 982.
 Dia, Joh' de, 342.
 Diakinus, 237.
 Didaci, Alvarus, 310.
 Didacus, Joh', 298. 300.
 Digneton, Hugo de, 543.
 Dha, Guido de, 81. 82.
 Dinham, Rob' de, 619.
 Diocem', Joh' comes, 884.
 Dionisii in Francia, abbas Sancti, 436. 438.
 — 562. 637.
 Dionisio, Sancto, Johannes de, 372. 582.
 — 599.
 — Hen' de, 71.
 Dionisius, presbyter, 307.
 Dirsle, Will' de, 450.
 Disona, Petrus de, 701.
 Dispenser, vide Despenser.
 — Galf', 30. 211. 239. 243.
 — Hugo, 30. 183. 211.
 Dispensator, Hugo, 137.
 — Galf', 202. 209.
 Diva, Guido de, 49.
 Divus, 21.
 Dizeto, Rad' de, 769.
 Doaset, Oto de, 806.
 Dod, Rich', 772.
 — Benedict', 441.
 Dodingsle, Hugo de, 802.
 Doe, G. de, 145.
 Doede, Gerrard, 853.
 Doet, Jodewinus, 160.
 Doica, vicecomes, 806.
 Doiset, Willielmus de, 369.
 Doi, Malcolmus, 773.
 Dolensis, Thomas episcopus, 911. 912.
 — Theobald', — 884.
 Dolfyn, Adam, 846.
 — Rosa uxor Adæ, 846.

Dollis, Odo de, 66.
 Dolikizt, Will', 773.
 Dombat, Adam de, 772.
 — Rob' de, 772.
 Dómene, Johannes, 479.
 Dombus, Simon' de, 159.
 Dominicus, Bernardus, 702.
 Dominici, Joh', 511. 524.
 Domon, En's de, 417.
 Domperr', Margaret' domina, 268.
 Donde, David de, 773.
 Donecast', Joh' de, 922.
 Donenald filius Anegus, 787.
 — le fit Can, 730.
 Donewych, Thom' de, 773.
 Donewyco, Petrus de, 826. 961. 962.
 Donewythz, Thomas Parvus de, 773.
 Dongressili, Bern', 828.
 Dongun, Rad' de, 408.
 Donstan, Will', 773.
 Donquere, abbas de, 845.
 Donze, Jacobus de, 853. 856.
 Dopa, Petrus de, 364.
 Dorac, Petrus Andr', 991.
 Dorcans, Bernard', 702.
 Dorchan, R. de, 506.
 Dore, abbas de, 498. 499.
 Dorfortis, Guill', 745.
 Dortogh, Joh' del, 853.
 Dorset, Hen' archidiaconus, 605.
 Doseto, Otto de, 689. 690.
 Dosgy, Ubertus, 634.
 Dossa, Guill' de, 591.
 Dotton, Adam de, 355.
 Dovers, Hugo de, 23.
 Dovor, Georgius de, 407.
 Douglas, Will' de, 772. 868.
 Doua, Will' de, 14.
 Douvain, Joh', 773.
 Douvedale, Joh' de, 998. 1001.
 Douza, Johannes de, 773.
 — Jacobus de, 868.
 Draco, magister, 278.
 Drambul, Rad', 918.
 Drayton, Baldwin' de, 442.
 — Ric' de, 890.
 Draper, Abel le, 441.
 Drem, Cospatt' de, 616.
 Drees, comes de, 937.
 — J. — 986.
 Driby, Phil' de, 442.
 Drifeld, Adam de, 836.
 Driwes, Rob' fil' comitis de, 124.
 Drocac, Rob' comes, 80.
 Drocen', Joh' comes, 696. 911.
 Drok, Pet' And' de, 925.
 Drokas, Arn', 1015.
 Brokeneford, Joh' de, 782. 886. 889. 940.
 — 944. 963. 970. 1000.
 Dromman, Joh' de, 872.
 Drono, Vitalis de, 726.
 Drotin, J. archiepiscopus, 896.
 Drull, Johannes, 938.
 Drunimoren', episcopus, 411.
 Dryburgh, abbas de, 730. 844.
 Dublamens', Clement' episcopus, 257.
 Dublinen', decanus, 751. 752.
 Dublinensis, archiepiscopus, 274. 411. 662.
 — 751. 854.
 — Lauren', archiepiscopus, 32.
 — R. — 971.
 — J. — 50. 802. 803. 812.
 — Will. — 881. 885. 887.
 — 894. 896. 898. 899. 903.
 — Henr' — 112. 113. 115.
 — 123. 131. 132. 134. 135. 138.
 — 139. 140. 146. 147. 162. 167.
 — 181.
 — L. — 224.
 — Joh' — 655. 780. 781.
 — 782. 783.
 — Joh' de Sandfordia — 655.
 — T. — 76.
 Dufglas, Willielmus de, 787. 791.
 Duffinen', Laurentius archiepiscopus, 45.
 Duffrato, Ad' de, 677.
 Duffortis, Guilielmus de, 687.
 Duglas, Will' de, 730.
 Duke, Ric', 208.
 Dumbelton, Joh' de, 667.
 Dumblanen', episcopus 402. 971.
 — Clemens episcopus, 329.
 — R. — 543. 544.
 — Will' — 730. 767. 772. 774.
 — Walter archidiaconus, 767.
 Dumfravilla, Odonellus de, 34.
 Dunbar, Patricius comes, 257. 326. 329. 353.
 — 402. 596. 638. 730. 755. 756.
 — 899.

Dunbar, Patric' fil' comit', 596.
 Dunblan', episcopus, 638.
 Duncanus, comes, 31. 638. 770.
 fil' Eugal'd, 761.
 Dundee, Willielmus de, 845.
 Simon de, 845.
 Isabella uxor Simonis de, 845.
 Radul' de, 995.
 Dundemior, Johannes de, 329. 370. 445.
 Dundernau, abbas de, 845.
 Dundrynaver, abbas de, 730.
 Dunealdus, Rex, 932.
 Duncglas, Will' de, 329.
 Duncleugh, Algarus prior de, 13.
 vide Dunolmensis.
 Duners, Ricard' de, 55.
 Dunfermelyn, Galf' abbas, 31. 770.
 Rad' ——— 773.
 abbas, 329. 730. 767. 845.
 Dunfr', Will' de, 615. 616. 617.
 Dunfrez, Will' de, 773.
 Alan' de, 773. 845.
 Dunkelden', decanus, 353.
 episcopus, 638. 971.
 Rich', episcopus, 31. 770.
 Galf' ——— 257.
 Matth' ——— 730. 780. 822.
 823. 830. 834. 832. 955.
 J. electus, 104. 157.
 R. episcopus, 329.
 Dunkeswell, abbas de, 809. 971.
 Dunmayne, Will', Vicarius de, 845.
 Dunawe, Rog' de, 604.
 Dunolmensis, episcopus, 285. 483. 563. 673.
 707. 808.
 Hugo ——— 26. 34. 49. 50.
 59. 62. 63. 74. 140.
 Phil' ——— 68. 76. 88. 770.
 K. ——— 231.
 Ranulfus ——— 13.
 N. ——— 244.
 Will', 3. 4. 5. 13.
 Rog' ——— 452. 477.
 W. ——— 289. 293. 362.
 R. ——— 152. 160. 171. 178.
 193. 213. 221. 226. 274. 449.
 468. 538. 565. 607.
 A. ——— 643. 645. 758. 796.
 971. 972. 982.
 Anton' Bek ——— 654. 673.
 678. 720. 726. 731. 734.
 735. 736. 737. 738. 739.
 741. 742. 760. 762. 763.
 764. 765. 766. 767. 768.
 772. 773. 774. 780. 781.
 782. 783. 799. 802. 803.
 812. 813. 814. 827. 834.
 836. 843. 852. 854. 856.
 865. 869. 879. 881. 885.
 887. 891. 896. 916. 917.
 957. 962. 969. 970. 1013.
 1017. 1018.
 prior, 239. 449. 923.
 B. prior, 362.
 Dunstanvilla, Robertus de, 40. 42.
 Dunstanville, Walterus de, 55. 67. 399. 477.
 Dunstanus archipresul, 15. 44.
 Dunstaple, prior de, 449.
 Dupplin, Willielmus de, 966.
 Dupply, Adam parsona de, 845.
 Durandi, Raymund, 687.
 Durandus, frater, 109.
 Durbando, Bernardus de, 719.
 Durbano, Albertus de, 623.
 Durefort, Guill' de, 703.
 Rainfred' de, 806.
 Dureme, Jollan' de, 890.
 Duremundo, Walterus de, 23.
 Dureume, episcopus, 544.
 Durgio, R. de, 693.
 Durgis, Raym', 716. 717. 719.
 Durifortis, G. 724.
 Durais', Landegrave' de, 103.
 Durrea, Jacobus, 798.
 Douisiaco, Adam de, 688. 689. 690. 691. 692.
 693. 695.
 Dutton, Adam de, 528.
 Rad' de, 959.
 Duvedale, Job' de, 913.
 Dya, Joh' de, 328. 337. 353.
 Dyen, Will' de, 915.
 Dyescourt, fil' Radulphi de, 136.
 Dyest, Ernours de dominus, 550. 551.
 Dyle, Bertrand' de la, 294.
 Dynant, Galf' de, 361.
 Oliver' de, 442. 542. 630. 822. 917.
 Dyneham, Oliver de, 538. 608. 619.

E

Eadwardus, vide Edwardus.
 Eabmota, H. de, 237.
 Eberhardus, 555.
 Eborum, Galf' archiepiscopus, 90.
 Rog' episcopus, 26. 32. 42. 47.
 W. ——— 146. 147. 160. 184.
 187. 234.
 Thom' archiepiscopus, 3. 4. 879.
 Turstinus, ——— 40.
 S. ——— 362.
 T. ——— 922.
 G. 399. 403. 445.
 Walter, ——— 152. 246. 483.
 484. 488. 579.
 decanus, 449. 923.
 P. praecentor, 138.
 W. archiepiscopus, 40. 178. 180. 209.
 214. 221. 240. 241. 243. 244. 248.
 250. 252. 253. 254. 256. 259. 270.
 272. 274. 277. 281. 284. 285. 293.
 367. 417. 449. 492. 495. 497. 498.
 536. 538. 541. 607. 625. 771. 796.
 989.
 Joh', ——— 673. 679. 685. 736.
 753. 762. 763. 766. 767. 802. 808.
 810. 822. 827. 834. 836. 891.
 W. Grenfeld, ——— 968. 969.
 982. 987. 988. 1003. 1008.
 H. episcopus, 869.
 Hen' archidia', 138. 767. 768.
 Rob' decanus, 624.
 Will' ——— 579.
 H. ——— 834.
 abbas, 535.
 W. de praepositus Beverlac, 254.
 Will' de, 441. 915.
 Ebor' W. de, 246.
 Ebridunen', H. archiepiscopus, 310. 381. 386.
 388. 392.
 Ebroicens', comes, 80.
 Audinus episcopus, 16.
 episcopus, 415. 1016.
 Egid' ——— 35.
 Garinus ——— 69.
 Galf' ——— 586.
 Joh' ——— 52.
 Simon comes de, 35.
 Ludovicus comes, 907. 911.
 W. episcopus, 78.
 Ebroycis, Willielmus de, 399. 608. 803. 828.
 Ebruden', archiepiscopus, 664.
 Ebryan, Thethericus, 938.
 Eccles', priorissa de, 844.
 Echingham, Will' de, 883.
 Edenauct, Wreepoch ap, 239.
 Edgarus Rex Angliae, 15. 769. 932.
 Edger, Walter, 844.
 Edmundi frater Edwardi I. Henricus filius,
 891.
 Thom' filius,
 891.
 Sancti, abbas, 259. 399. 449. 539.
 607. 808. 810. 826. 842. 850. 922.
 923. 967. 971. 972. 980. 982.
 H. ——— 152. 653. 660.
 S. minister, 604.
 Edmundo, Rogerus de Sancto, 65.
 Hugo ——— 660.
 Edmundus filius Regis Hen. III. 297. 386.
 387. 416. 427. 428. 457. 459.
 460. 465. 472. 482. 483. 515.
 535. 544. 607. 631. 655. 736.
 738. 740. 742. 753. 757. 758.
 766. 767. 768. 772. 789. 793.
 794. 805. 807. 809. 814. 828.
 829. 1011.
 fil' Edwardi I. 998.
 Rex Angliae, 769.
 Yreneside ——— 769. 932.
 Edredus Rex Angliae, 3. 769. 932.
 Edreston, Petrus de, 966.
 Edricus dux, 769.
 Edscantinus notarius 909.
 Edven, Aymene senescallus Can, 909.
 Edwardus, 616.
 fil' Regis Hen. III. passim a 240.
 usque 1018.
 fil' Edwardi I. Regis, 721. 730. 731.
 735. 736. 737. 738. 742. 754. 757.
 796. 803. 827. 852. 856. 876. 877.
 878. 879. 880. 886. 887. 894. 895.
 903. 904. 905. 906. 907. 908. 911.
 931. 951. 954. 962. 973. 980. 982.
 983. 992. 993. 997. 998. 1008.
 1012. 1018.

Edwardus senior Rex Angliae, 3. 5. 769. 932.
 martyr ——— 1. 2. 4. 9. 11. 12.
 15. 16. 17. 40. 41. 44. 188. 252.
 471. 472. 558. 769. 932.
 Justus Rex Angliae, 769.
 princeps Walliae, 931. 949. 950. 952.
 956. 960. 962. 966. 967. 977. 997.
 1009. 1010.
 fil' Odonis aurifabr', 239.
 Edwynus Rex Angliae, 769. 947.
 Egelredus Rex Angliae, 769. 932.
 Egemond, Willielmus de, 853.
 Gerardus de, 853. 854.
 Eggiluyne, Patric' de, 842.
 Egidii, Martinus, 310.
 de Canterero, Petrus, 698.
 Joh', frater, 793.
 Sancti, comes, 54. 57. 66.
 Will' prior, 15. 717. 724. 725.
 Egidio, frater Germ' de Sancto, 959.
 Egidius fil' Willielmi, 355.
 cardinalis, 175.
 episcopus, 310.
 Egidius, R. 702.
 Egleston, abbas de, 808. 971.
 Egmond, Walterus de, 98.
 Egmondensis, abbas, 841.
 Egremund, Ernaldus Will' de, 245. 253.
 Eimerius fil' Eudon', 30.
 Eilmer', 65.
 Eilwin', 65.
 Eimericus magister Templi, 131.
 Ekingham, Elyas de, 214.
 Elbridunens', archiepiscopus, 375.
 Elecurt, Will' de, 455.
 Eleemosinario, Will' de, 128.
 Eleemosinarius, G. 219. 220.
 Elfinensis, episcopus, 381. 424.
 Elgit, S., Montis, abbas, 607.
 Elginus, 18.
 Elia, 56.
 Eliensis, episcopus, 99. 102. 123. 200. 242.
 243. 255. 274. 285. 317. 368. 483.
 616. 741. 808. 820. 988. 1003.
 Nigellus episcopus, 10. 14. 16. 18.
 41. 42.
 Galf' ——— 32. 34. 40. 41. 46. 47.
 Willielmus, ——— 60. 61. 63. 67.
 343. 543. 760. 762. 763. 764. 766.
 767. 768. 774. 780. 781. 796. 835.
 869. 889. 917.
 Eustachius, elect', 69. 76. 77. 83. 84.
 92. 97. 109. 110. 111. 115. 122. 126.
 Rob' elect', 155.
 prior, 449. 923.
 B. episcopus, 184.
 W. ——— 343. 834. 836. 865.
 Hugo, ——— 245. 443. 451. 452.
 H. ——— 8. 219. 220. 289. 293.
 399. 449. 535. 536. 538. 607.
 J. ——— 971. 972.
 Nich' archidia', 433.
 W. electus, 49. 51. 52.
 Radul' ——— 914.
 Osbertus, ——— 50.
 Elifend, Walterus Baro, 161.
 Elissas fil' Jornith, 370.
 Elizabetha filia Edwardi I. 658. 661. 846. 850.
 854.
 Ellesfeld, Gilbertus de, 355.
 Ellesfeld, Gilbert' de, 442.
 Elisimeni de Aerba, Blasius, 615.
 Eluredus, Rex Angliae, 932.
 Ely, 932.
 Rad' de, 239.
 Walterus de, 67.
 Elyas Judeorum episcopus, 362.
 Elysse fil' Madoc, 170.
 Jerneth, 258.
 Embricensis, Henric' praepositus, 819.
 Emericus, Infans, 310.
 Emma, Regina, 16.
 Emmenegrave, Thom' de, 225.
 Empuriarum, Pontius comes, 692. 704.
 Enefeld, Hen' de, 944.
 Enefeud, Hen' de, 890.
 Enevers, comes de, 124.
 Enfagaro, Berengarius de, 622.
 Engane, Henr', 399. 442.
 Joh' de, 675.
 Engayne, Johan', 538. 604. 803. 875. 900.
 909. 917. 927. 982.
 uxor Joh' de, 850.
 Vitalus, 246.
 Arnaldus de, 806.
 Engleschevil, Theobald' de, 211. 268.
 Engleys, Thom', 938.
 Engolism', episcopus, 156.
 comes, 57. 61. 64. 66. 80. 124.

Engolism' Aymerus comes, 84. 86.
 comitissa, 124.
 Engolisma, Iterius de, 559.
 Enmann fil' Karaduc, 370.
 Epaly Petrus de, 704.
 Epila, Nich' de, 698.
 Equitii, Guala presb' card', 117.
 Ercedekne, Joh' le, 938.
 ——— Silvester le, 938.
 ——— Will' le, 938.
 ——— Maur' le, 938.
 Erch, Will' de, 370.
 Erdington, Thom' de, 109. 122. 123.
 ——— Henr' de, 127. 538.
 Erdivert, L. de, 148.
 Eregerre, Aucesius fil' Duncani Mac, 787.
 ——— Lawemund Mac, 787.
 Ergadia, Joh' de, 773.
 ——— Baro de, 616.
 ——— Alex' de, 767. 773. 781. 786. 787.
 Ergadiensis, episcopus, 638.
 Ergallie, E. O. Hanlan Rex, 520.
 Ergathail, Alex' de, dom' de Lorn, 761.
 ——— Laur' episcopus, 730.
 Ergayal, Alex' de, 730.
 Erioyl, Warinus de, 243.
 Erle, Henricus, 361.
 Erlendus, 579.
 Erleye, Hen' de, 399.
 Ermengo, Will' de, 186.
 Ermoyses, Guellars de, 944.
 Ermyack, B. comes de, 245.
 ——— Gerard', ——— 567.
 Ernulfus fil' Hermanni, 98.
 Errann', Joh' de, 79.
 Erth, Hugo de, 869.
 Ertruri, Joh' de Cadomo, 685. 688. 689. 690.
 ——— 691. 692. 695. 715. 741. 784. 970.
 Eruus, Willielmus, 28.
 Escama', Will', 830.
 Esclaus, Willielmus, 283.
 Escot, Mich' le, 773.
 Escoti, Joh' 753.
 Escudemore, Gaufridus de, 442.
 Esioige, Rad' de, 869.
 Esnana, Petr' Bernard' de, 719.
 Espadyngton, Oubern de, 798.
 Espenser, Joh' P., 441.
 Espaignol, Petrus card', 1007. 1015.
 Espignorel, Edm' le, 604. 675.
 ——— Henr', 918.
 Espine, Galfr', 101.
 Espyceer, Eustach' le, 772.
 ——— Martinus le, 772.
 ——— Rogerus le, 772.
 Essexia, Henricus de, 18. 23. 40. 41. 42. 46.
 Essexia, vide Bohun.
 Essexia, W. comes, 31. 32. 34.
 ——— Galfr', ——— 133.
 ——— W. ——— 152. 175. 770.
 ——— G. fil' Petr' comes, 76. 82. 83. 84.
 ——— 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 96.
 ——— 99. 102. 105. 108. 110. 112.
 ——— 113. 115. ——— Avelinauxor, 93.
 Estancardi, Guill', 753.
 Estandardus, 623.
 Estcote, Hugo de, 946.
 Estdene, Willielmus de, 799.
 Estlegh, Andreas de, 822.
 Estleys, Thomas de, 442.
 Estleye, Andreas de, 604. 630. 675. 804.
 ——— 900. 909. 917.
 Estnesebyt, Thomas de, 846.
 ——— Johanna uxor Thom' de, 846.
 Eston, Allan de, 792.
 Estorepewrth, Will' de, 441.
 Estormy, Joh', 442. 873.
 Estrauunge, Joh' le, 420.
 ——— Rogerus P., dominus de Ellesmere,
 ——— 927.
 ——— Johan' P., dominus de Cnokyn,
 ——— 927.
 Estreis, Joh' le, 441.
 Estrivlin, Joh' dominus de, 730.
 Esturicus, clericus, 102.
 Estur, Gerardus, 622.
 Estut', Robertus de, 46.
 Esynliaco, Guido de, 696.
 Eter, Joh', 772.
 Ethelbertus Rex, 3.
 Ethelsoford, frater Walterus de, 959.
 Etling, Will' de, 455.
 Eton' prior de, 449.
 Eudde fil' Ern', 30.
 Eudo Dapifer, 5. 10.
 ——— fil' Warin', 484.
 Eudon', Fernand' episcopus, 649.
 Eudrad de la Ramad, Will', 245.

Everardus capellanus, 8.
 Everdon, Rob' de, 579.
 ——— Phil' de, 828.
 ——— Silvester de, 244.
 Evere, Hugo de, 801.
 Everleye, Galfridus de, 586.
 Evereus, Will' de, 201. 425.
 Everingham, Adam de, 538.
 ——— Robertus de, 603. 608. 630. 675.
 Everle, Willielmus de, 483.
 ——— Galfr' de, 580. 581. 606. 620.
 Ewerwyk, Rob' de, 772.
 Evesham, abbas de, 399. 449. 539. 607. 808.
 ——— 840. 842. 922. 923. 930. 967. 971.
 ——— 982. 1016.
 ——— Rog' de, 295.
 ——— Simon de, 461.
 ——— Hugo de, 607.
 Eugenius, Papa III. 14. 15. 21. 22. 37.
 Euresten', Everhard' de comes, 70.
 Eureux, Ludovicus d', 907. 911.
 Eurium, 61.
 Eusebius, 20.
 Eusebii, Sancti, Nich' de Freauvill presb' card',
 ——— 1004.
 Eustachii, Sancti, Will', cardinalis diaconus,
 ——— 318. 339.
 ——— Alebrandinus ——— 153.
 ——— G. diac' card', 343.
 ——— Ubertus ——— 466.
 ——— Jordanus ——— 579. 672.
 ——— Petrus ——— 709. 726. 810.
 ——— 818.
 ——— Rich' ——— 948. 957. 965.
 ——— 968. 976. 1004.
 Eustachio, Sancto, Otto de, 277.
 Eustachius, comes, 6. 7.
 ——— fil' Johannis, 10.
 ——— Regis Stephani, 17. 41.
 Eutropii, Sancti, Xancton', Petrus prior, 697.
 Ewe, frater Richardus del, 959.
 Eximini, Roderic', de Luna, 613. 621.
 ——— de Yerby, Fortunus, 700.
 ——— Blasius de, 614.
 ——— de Maneua, Petrus, 692.
 ——— de Moneba, Petrus, 700.
 Exning, Joh' de, 977.
 Exodia, Joh' de, 773.
 Exonia, P. de, 423.
 ——— Ric' de, 829.
 ——— Jordan' de, 829.
 Exonien', episcopus, 92. 129. 175. 272. 394.
 ——— 483. 510. 838. 917. 930.
 Exoniensis, Robertus episcopus, 18.
 ——— Barth' ——— 34. 41.
 ——— Osbernus, ——— 4.
 ——— S. ——— 137. 152.
 ——— W. ——— 8. 10. 11.
 ——— R. ——— 289. 293.
 ——— W. ——— 208. 211. 212. 222.
 ——— 399. 425. 446. 449. 477. 484.
 ——— 497. 538.
 ——— P. ——— 607. 742.
 ——— Thomas ——— 796. 834. 836. 865.
 ——— 971. 972. 982.
 ——— decanus, 923.
 ——— Andreas, ——— 762. 763.
 ——— Petr', archidiaconus, 764.
 Extraneus, Joh', 101. 202. 235. 240. 246.
 ——— 252. 256. 258. 259. 339. 399. 454.
 ——— 538. 608. 630. 675. 680. 802. 900.
 ——— 909. 917. 982.
 ——— Hamo, 434. 449. 455.
 ——— Rob', 455.
 ——— Roger, 455. 538. 549. 608. 630.
 ——— 680. 803. 822. 1003.
 Eye, Phil' de, 355.
 Eylesford, Willielmus de, 442.
 Eymeria, Jacobus, 704.
 Eymerici, Guill', 704.
 Eynyanti fil' Keyradane, 474.
 Eyncurt, Edm' de, 753. 801. 804. 828. 927.
 ——— 970.
 Eyeon fil' Hedewisi Ham', 101.
 ——— fil' Hoel Sais, 101.
 Eynhill, Johan' de, 450. 538.
 Eynon, Oliver fil', 938.
 Eytesii, Johannes de Jamis, 797.
 Eyville, Rob' de, 246.
 ——— Will' de, 442.
 ——— Joh' de, 442. 449. 455. 608. 630.
 ——— 675.
 Ezechias, 24.

Faa, Radul' de, 28.
 Fabri, Bernardus, 660. 754. 807.
 ——— Petrus, 698.
 Fabricius, Berlio, Pontius, & Ungrimus, de, 28.
 Fainzac, comes, 383.
 Fainchon, Hugo de, 590. 592.
 Falc', Hamo, 144.
 Falen, Will' de, 96.
 Fallaciis, comes de, 623.
 Famochn, Petrus de, 216.
 Fancellun, Joh' de, 484.
 Fanclore, Rich' de, 959.
 Fanquerellis, Will' de, 899.
 Farges, Guillielmus de, 249.
 ——— dominus de, 249.
 Farndon, Will' de, 663.
 Faro, Didacus de, 726.
 Farriol, Steph', 806.
 Farum, Gailardus de, 408.
 Fassebew, Roger, 918.
 Faucoigne, Aymes domlaus de, 870. 871. 879.
 ——— 882.
 Faucony, Joh' dominus de, 888.
 Faucunberge, Walter' de, 603. 630. 675. 753.
 ——— 801. 804. 822. 878. 900. 909. 916.
 ——— 927. 982. 1009.
 Faucon, Joh' de, 570.
 Favencurt, Gerardus de, 483.
 Faulkemont, dominus de, 874.
 Faunes, Warinus de, 591.
 Favyaus, Hujarnus de, 797.
 Faya, Petrus de, 105.
 ——— Rad' de, 105.
 Fednes, Willielmus de, 608.
 Feenes, Egidius de, 484.
 Felicio, Simon de Sancto, 701.
 Felmingham, Will' de, 890.
 Felminus, fil' Regis Hibernie, 256.
 Fenam, Arn' de, 704.
 Fenes, Ingramus de, 399.
 ——— Steph' de, 701.
 ——— Willielmus dominus de, 538.
 Fenestris, Longarius de, 704.
 Fenton, Will' de, 767. 773.
 Ferandus, Infans, 310.
 Ferdinand', Stephanus, 649.
 Fereby, J. de, 139.
 Fered', Rodbertus de, 16.
 Ferendraith, Malcolm de, 730.
 Ferentin, Johannes de, 200.
 ——— Alex' de, 307. 364. 432.
 ——— Barth' de, 948. 974.
 Ferentinat', Barthol' canonicus, 707. 931.
 Ferga, Miles, 186.
 Fericient, Johannes de, 699.
 Ferien, Will', 244.
 Ferland, G. de, 100. 144.
 Fernband, Nicholaus, 970.
 Fermensis, episcopus A., 101.
 ——— R. electus, 971.
 Fermand', Nich', 961.
 Fernandi, Joh', 649.
 ——— Will', 479.
 Fernauz, Gotherus, 34.
 Fernandus, 588.
 Fernecart, Petrus, 125.
 Feroun, Joh', 1015.
 Ferr', Sanch', 269.
 Ferr, Reymundus de la, 807.
 ——— Robertus de, 16.
 Ferrandelli, Math', 703.
 Ferrandus, magister, 310.
 Ferrandi, Petrus, 622.
 ——— de Buna, Lupus, 622.
 ——— de Trussillo, Lupus, 622.
 ——— Guill', 716. 717. 719.
 Ferrant', Bern', 978.
 Ferrara, Raym', de, 447.
 Ferrarii, Petrus, 699. 701.
 Ferrarius, comes de, 107. 122. 171.
 ——— Will' de, 231. 232. 234. 243. 603.
 ——— 630. 675. 900. 909. 917. 926.
 ——— 982.
 ——— Walk' de, 68.
 ——— Rob' comes de, 445.
 ——— Hen' de, 68.
 ——— Joh' de, 899. 909. 916.
 ——— W. comes de, 63. 100. 108. 111.
 ——— 112. 113. 115. 118. 122. 123. 125.
 ——— 127. 136. 142. 144. 145. 170. 175.
 ——— 197. 202. 224. 238.
 ——— Hugo de, 68.
 ——— W. comes Derbie, 75. 76. 89.
 ——— Margareta comitissa de, 539.
 ——— Reimundus de, 593. 805.

- Ferrarien', Ferrarinus canonicus de, 362.
 Ferre, Joh' de, 483. 574.
 Ferrench de Luna, Luppus, 678.
 Ferrer, Johan de, 982.
 — Guido, 768. 773. 798. 876. 903. 905.
 — 934. 967.
 — Reginald', 835. 854. 855.
 Ferrere, Reymund' de la, 548.
 Ferreres, Joh' de, 689. 690.
 Ferreris, Willielmus de, 9. 23. 34. 51.
 Fersele, Simon de, 773.
 Ferrear, Will' de, 804.
 Ferriol, Steph', 511.
 Fertiell, Steph', 530.
 Fescampo, Albreudus de, 742.
 Fetherich, Magnus de, 730.
 Reveresham, Simon de, 984.
 Ficariolis, Rodericus de, 692.
 Fickeria, Johannes, 716. 719.
 Fienles, Willielmus, 590.
 Fiennes, Willielmus de, 104.
 — dominus de, 646.
 Rif, Duncanus comes de, 596. 786.
 Fife, Malcolm comes de, 257. 402.
 — Duncan — 1001. 1002.
 — H. — 329.
 — Duncanus fil' Duncaani comitis, 785. 786.
 — Malcolm' comes, 786.
 — Colbanus fil' Malcolm' — 786.
 — Macduf' fil' Malcolmni comitis, 788.
 Figeris, Johannes de, 687. 698.
 Figragen', abbas, 672.
 Figniolis, Roderic' de, 687.
 Fihol, Rich', 484.
 — Joh' de, 603. 940.
 Fimettini, Rogerus de Lentino, 366.
 Finatus, magister, 332.
 Fiscanevis, abbas, 25.
 Fisseburne, Thomas de, 766.
 Flameng, Ric' de, 92.
 — Hen' fil' predict' Ric', 92.
 — Laur' — 92.
 — Will' — 92.
 — Ric' — 92.
 — Joh', 418.
 — Rob' de, 730.
 Flamenvilla, Rogerus de, 9.
 Flandria, Guill' de, 565. 659.
 Flandriae, Robertus, comes, 6. 7. 972.
 — Ferandus — 105. 107. 113. 114.
 — 124. 187. 196. 198.
 — Theodor', — 22. 23.
 — comitissa, 540.
 — Baldwin' comes, 67. 68. 70. 77.
 — 80.
 — Margareta comitissa, 105.
 — Johanna — 114. 268.
 — Thom' comes, 239. 247. 527. 554.
 — B. — 177.
 — Guido — 513. 514. 516. 518.
 — 555. 613. 646. 659. 696. 759. 760.
 — 788. 791. 797. 801. 803. 818. 819.
 — 820. 827. 850. 851. 852. 853. 856.
 — 857. 858. 860. 861. 862. 863. 864.
 — 866. 867. 868. 869. 870. 871. 873.
 — 874. 879. 882. 894. 918. 937. 951.
 — Philippus fil' comitis, 659. 705. 851.
 — 865. 894. 963. 1015.
 — Guill' fil' Guidonis — 514. 696.
 — 851. 862. 863. 871. 874.
 — Rob' comes, 851. 862. 863. 1015.
 — Joh' fil' comitis, 862. 863.
 — Johannes comes, 227.
 — Margareta filia comitis, 791.
 — M. comitissa, 468. 489.
 — Philippa filia comitis, 803. 827. 852.
 — 853. 856.
 — Isabella comitissa, 818. 870. 874.
 — Margareta comitissa, 259. 268. 513.
 — 544. 516. 518. 524. 555. 659. 791.
 — 864.
 — Isabella filia comitis, 852. 856.
 Flavign, Petrus de, 937.
 Flaxle, abbas de, 809. 971.
 Flaynville, J. de, 263.
 Flemeng, Guido de, 120.
 Flementus, 235.
 Flemyng, Alardus le, 361.
 — Christianus, 773.
 — Will' le, 995.
 Flipthorp, Rob' de, 946.
 Flixthorpe, Rob' de, 833.
 Florent, Ramerius de, 610.
 — Gernerius de, 610.
 Florentia, Societas Fiscobaldorum de, 967.
 — 1014.
 — Pullicum de, 788. 948.
 — Rembertinorum de, 788.
 — 948. 1014.
 Florentia, Societas Spinorum de, 926. 935.
 Florentino, Bartholomeus de, 335.
 Flote, Petr' de, dominus de Revello, 884. 885.
 — 896. 889. 906. 911. 937.
 Flurino, H. dominus de, 702.
 Flaviano, Guill' de, 797. 798.
 Fochaldi, Guill', 702.
 — Bern', 702.
 Focibus, Atho de, 506. 614. 692. 701.
 Foderingey, Joh' de, seneschallus, 801.
 — Joh' de, clericus, 989.
 Foghon, David vicarius de, 845.
 Foguis, Joh' de, 282.
 Fol, Jacobus le, 898.
 Folcanquerio, Sabrianus de, 689. 690.
 Foleburn, Stephanus de, 518.
 Folevil', Will' de, 144.
 Folyot, Rich', 415. 434. 538. 608.
 — Jordan', 538. 603. 608. 822.
 Foneletto, Petr' de, 716. 717.
 Fontaine, Will' de la, 441.
 Fonte Willielmi, abbas de, 710.
 Fontibus, Walterus de, 211. 617.
 — Joh' de, 1016. 1017.
 — abbas de, 449. 809. 842. 922. 923.
 — 971.
 Fontis Ebraldi, Margareta abbatisa, 651.
 For', Himerbertus de, 75.
 Forc', Gault' de, dominus de Rocha,
 — 664.
 Forechordal, David' de, 767.
 Foresta, Joh' de, 898. 899.
 — Thom' de, 899.
 Forestarius, Galfr', 29.
 Forestis, Eymundus de, 629.
 Forkalcuer', comes, 251.
 Forgis, Gaillard de, 806.
 Formescla, Theod' de, 68.
 Fornival, Gir' de, 67. 79.
 Fornival, Thom' de, 948.
 Fornham, Robertus de, 801.
 Fort, Joh' de, 900.
 Forte, Guitardus de la, 807.
 Fortibus, Willielmus de, 267. 361.
 Forz, comes de, 51.
 — Dulerus, Willielmus de, 52.
 Fossard, Rich', 845.
 — Nigellus, 10.
 Fossatis, Amaneus de, 647.
 Fossato, Garcias A. de, 249.
 — Gautius de, 249. 830.
 — Amaneus del' 806. 830.
 — Gualter' del, 806.
 Fossis, Acco de, 615.
 Four, Petrus de, 951.
 Foxton, Ric' de, 144.
 Foylet, Reginald', 355.
 Foys, comes de, 806.
 — Margeria comitissa, 806.
 Franceoil, Mabilia de, 19. 20. 21.
 Franceys, Henr', 772.
 Franci Juvenis, Petr', 951.
 Francia, Petrus de, 327. 925. 991.
 Francia Rex, 77. 105. 112. 124. 128. 157.
 — 165. 173. 176. 177. 178. 179. 181.
 — 183. 185. 186. 199. 259. 264. 308.
 — 323. 326. 327. 357. 371. 594.
 — Ludovic' Rex, 6. 22. 23. 27. 35. 73.
 — Philip' fil' Regis, 390. 639. 640.
 — Rob' frater Regis, 218.
 — Ludovic' Rex, *passim*.
 — Alfonsus fil' Regis, 305.
 — Ludovic' fil' Regis, 104. 105. 123.
 — 138. 140. 141. 142. 143. 147. 148.
 — 149. 150. 152. 155. 158. 159. 390.
 — 616.
 — Regina, 594.
 — Margareta soror Philippi Regis, 795.
 — 796.
 — Blanchia filia Regis, 800.
 — Phil' Rex, *passim*.
 — Carolus fil' Regis, 639. 640. 662.
 — Margareta Regina, 282. 386. 391.
 — 394. 396. 407. 410. 411. 413. 416.
 — 421. 422. 425. 435. 448. 472. 492.
 — 537. 561. 586. 599. 600. 601. 824.
 — 836.
 — Maria — 794. 824. 967. 986.
 — Johanna — 794. 824. 907. 911.
 — 954. 971.
 — Ludovic' fil' Philippi Regis, 952. 954.
 — 955. 957. 958.
 — Isabella filia Regis, 894. 895. 904. 905.
 — 906. 907. 908. 911. 954. 962.
 — Carol' frater Regis, 687. 690. 691.
 — 696. 712. 715. 724. 744. 800. 841.
 — 842. 845.
 — Margareta soror' Regis, 895. 897. 904.
 — 906. 907. 908. 912. 913. 972.
 Francia Blanchia mater Ludovici Regis, 195.
 — 210. 214. 216.
 Franciaco, Ramund', dictus vicecom', 479.
 Francisco, Guill' R. de, 699.
 — Reym' Arn' de, 710.
 Franciscus fil' Acurii, 511.
 Francus, Petrus, 355.
 Fraser, Bern', 234.
 — Simon, 638. 730. 767. 772. 866. 925.
 — 974. 995.
 — Rich', 767. 782. 783. 866.
 — Will', 893.
 — Andreas, 767. 773. 782. 783.
 Frassin' Guill' de, 316.
 Fraxino, Will' de, 308.
 Fredericus justiciar' curie Regis, 36.
 — Romanus Imperator, 19. 56. 57.
 — infans Castellæ, 310.
 Freignee, Fulco de la, 938.
 Frembert, Robertus, 31.
 Frennay, Willielmus de, 331.
 — Gerardus 938.
 Freschenvil, Radulphus de, 878.
 Fresel, Rich', 772.
 — Joh' de, 844.
 — Simon, 900. 909.
 Fretneya, Joh' de, 144.
 Frez, Petrus de, 599.
 Frideswide, Sanctæ, Oxon', prior, 449.
 Frigidus Montis, Montesinus abbas, 716.
 Frisco, Freder' de, comes Lovaniæ, 469.
 Friscobaldi, Stoldus, 967.
 — Emericus, 1014.
 Frivil, Baudewm de, 212.
 — Rich' de, 675.
 Fronc', vicecomes, 357.
 Froncat', vicecomes de, 294.
 Fronciaco, Reym' de, vicecom', 271. 524.
 — 533.
 — Guill' Amaneni — 659.
 Frunzak, Reymund' vicecom' de, 222. 245.
 — 248. 249.
 Fruzion, Joh' de, 276. 303.
 Fryson, Meuse le, 853.
 — Tylman le, 853.
 Fryvil, Rich' de, 538. 604. 608. 803.
 Fugeri, Achard, 251.
 Fukeram, Rich', 517. 801.
 Fulburn, Stephanus de, 485.
 — Joh' de, 802.
 Fulcen', Rog' Bernard', 830.
 Fulco, Raimund', 679. 692. 703.
 — Rob', 434.
 — fil' Warini, 139. 196. 230. 235. 399.
 — 420. 608. 630. 680. 822. 900. 909.
 — 917. 982. 1009.
 — fil' Garini, 212.
 Fulgerius, Radulphus de, 30.
 Fulginaton', Finatus canonicus, 368.
 Fulgino, Finatus de, 354.
 Fulimaco, Henricus de, 28.
 Fumello, Esquinus de, 249.
 Fundanus, R. comes, 36.
 Fumearum, Arn', 704.
 Furcy de Ornoy, Guilbert, 591.
 Fureus, vicecomes, 806.
 Furmentin, Fucard, 245.
 Furneus, Rob' de, 922.
 Furnell', Alanus de, 40.
 Furnes, Richewardus de, 6.
 — Thom' de, 110.
 — Will' de, 604. 608.
 — abbas de, 449. 809. 842. 922. 923.
 — 971.
 Furnell, Michael' de, 153.
 Furneux, Matth' de, 890.
 Furnival', Ger' de, 68. 86. 442. 538. 604. 608.
 — Thom' de, 234. 538. 603. 608. 630.
 — 753. 801. 822. 875. 878. 900. 901.
 — 909. 916. 926. 982. 1009.
 — Will' de, 442. 465.
 — Gerard' de, 71.
 Furt, Reym', 245.
 — Dornon, Guillielmus, 806.
 Fuxensis, comes, 668. 679.
 — Roger' Bernardi comes, 732. 807.
 — Margareta comitissa, 732. 963.
 Fyenles, Will' de, 803.
 Fygiacy, Galgiardus abbas, 505. 506.
 Fyliol, Pontius de, 702.
 Fyncote, Jacobus, 853.
 Fyndon, Thomas de, 629.
 Fynes, Joh' dominus de, 961.
 Fyriby, Joh' de, 1017.
 Fyta, Stephen de, 807.
 Fyz, Renaud le, 339.

G

- G. fil' Ranfredi, 115.
 G. abbas, 4. 17.
 G. castell' de Fines, 16.
 Gabilonens', episcopus, 39.
 Gacelyn, Edm', 878.
 Gadicensis, S. episcopus, 606. 646. 647.
 659.
 Gaia, Roger' de, 698.
 Gaile, dominus de, 874.
 Gaitani, Franc' fil' Petri, 1000.
 Gaizie de Fontena, Joh', 704.
 Galagia, Azarius episcopus, 310.
 Galardi, Rainaldus, 623.
 Galatrana, Milicie de, 310.
 Galbi, Rob', 837.
 Galderis, Berengarius de, 747. 719.
 Gale, Joh' de, 1045.
 Galetanus, Petr' episcop', 36.
 Galfridus, 23. 32. 93.
 — fil' Ricard', 938.
 — nepos Phil' Marc', 132.
 — fil' Johannis, 788.
 — clericus Eborum, 767.
 — fil' Pagani, 10.
 — Petr', 50. 51. 52. 63. 75. 87.
 91. 95. 98. 99. 100. 102.
 103. 107. 108.
 — clericus Regis Castellæ, 540. 541.
 — fil' Yvonis, 616.
 Galiena filia Willielmi Blundi, 42.
 Gallur, Joh' de, 699.
 Gallanda, Gull' de, 71.
 Galria, comes, 331.
 Galteri, Osbertus, 316.
 Galterus clericus, 224.
 — dominus, 71.
 — camerarius pater, 80.
 — filius, 80.
 — camerarius minor, 80.
 Galvatenis, Roland' dominus, 772.
 Galwathien', episcopus, 638.
 Galwedra, Rolandus de, 772.
 Galweia, Alanus de, 131. 161.
 Galwennorum, Gild' fil' Fergis princeps, 772.
 Galwydia, episcopus, 774.
 Galythy, Patricius, 773. 775. 780.
 — Hen', 775.
 Galyun, Guido, 355.
 Gamages, Mathias de, 449.
 Gamerii, Sofredus, 28.
 Gamesches, Egidius de, 779.
 Gan, Morgan, 258.
 Ganaretta, Petrus de, 806.
 — Augerus de, 412. 700.
 Gand, Sigerus Castellanus de, 68.
 Gandano, Hen' de, 608.
 Gandavo, Henricus de, 410.
 Ganeret' de Boevil, Bern', 245.
 Ganeret, Petrus de, 249.
 Ganneya, Alanus de, 144.
 Gantelinir, Berengarius, 695.
 Gapland, Will' de, 80.
 Gardiliaco, Bertrand' de, 397.
 Gardina, Rob' de, 152.
 Gardinis, Eustachius de, 819.
 — Gerlacus de, 819. 821. 826.
 — Thomas de, 946.
 Gardino, Arnulph' de, 951.
 Garen', Joh' de comes, 720. 735. 737.
 Garin' fil' Geroldi, 77. 83.
 Garland, Will' de, 64.
 Garmagh, Andr' de, 845.
 Garnerus, magister, 69.
 Garsi, Garsi, 34.
 Garsia, G. 33. 34.
 — Ordomus, 33.
 — Alfonsus, 310.
 — Ferand', 310. 543.
 — de Fromesta, Alvarus, 310.
 — de Nuse, Petrus, 622.
 — Reym', dominus de Corraze domi-
 cellus, 806.
 — Gomecius, 649.
 — Arn' de Fossat, 896.
 Garsias Rex Navaræ, 34.
 Garsila, Arn', 283.
 Garsye de Novailles, Reymund', 245.
 Garsy de God, Arnalphus, 806.
 Gartesy, Petrus, 687.
 Garviagh, Johannes de, 842.
 Gasch, Segerenus, 689. 690.
 Gasnap, Petrus de, 87.
 Gastet, Fortein de, 408.
 Gastinel, Joh', 85.
 Gasto vicecom' de Bearn, 298. 299. 300.
 505. 506.
 Gatelin, Galf', 432.
 Gatesden, Willielmus de, 88.
 — Agatha de, 88.
 — Joh' de, 218. 219. 343.
 Gatton, Hamo de, 355.
 Gavareto, P' de, 249. 412. 830.
 Gavaston, Arn' de, 505. 689. 690.
 — Petrus de, 1070.
 Gandano, Henricus de, 492.
 — Hugo castellan' de, 659.
 Gavent, Adam de, 630.
 Gavera, Ratho de, 23.
 Gaverard, Petrus de, 244.
 Gaufr' fil' Petri, 63. 71. 81.
 Gaufridus, cancellarius, 8. 11.
 — fil' Hen' II. vide Britannia.
 Gauler, Will', 163. 187.
 Gaugis, Rob' de, 143.
 Gaugy, Will' de, 211.
 Gaunt, Gilbert' de, 399. 446. 449. 538. 603.
 630. 675. 753. 801. 804. 822.
 — Maur' de, 139.
 — Hugo Castellanus de, 555.
 Gaur, Razo de, 791.
 Gaure, Rate dominus de, 871.
 — Rasse de, 734.
 — Joh' de, 864. 869. 870. 871.
 Gausberti, Arn', 397.
 Gaut, Gsebricht de, 3.
 Gautelini, Jacob', 689. 690.
 — Berengarius, 695.
 Gauway, Hen' episcopus, 730.
 Gaynesburgh, Will' de, 220. 922.
 Gayrossa, Amatus de, 689. 690.
 Gaytanus, Benedict', 894. 896. 902. 903. 904.
 905. 906. 910. 916. 920. 922. 954.
 Gayton, Joh' de, 483. 523. 689. 690.
 Gebenen', Arduno episcopus, 28.
 Gebenna, comes, 28.
 Geddeworth, abbas de, 329. 767.
 — Joh' — 782. 783.
 — Robertus de, 845.
 Geireiz, Evetone de, 86.
 Gelria, Reginald' comes, 645. 812. 818. 819.
 827. 835.
 — comes, 568. 643. 791. 857. 858.
 — Margareta comitissa, 791.
 Genenus, Edmundus, 569.
 Genes', Gerald' de Sancto, 806.
 Genesio, S., Sofredus de, 28.
 — Petrus de, 28. 29.
 Genevil, Galfridus de, 399. 473. 538. 603.
 726. 746. 754. 803. 829. 873. 900.
 904. 905. 920. 922. 938. 939.
 — Simon' de, 504.
 — Joh' de, 690.
 — Petr', dominus de Marnay, 870. 871.
 888. 892.
 Gentil, Joh', 922.
 Georgii, Sancti, Victor' abbas, 69.
 — Sancti, ad Velum Aureum, Bertinus,
 diac' cardinal', 117.
 — P. diac'
 — card', 354. 386. 431.
 — Gottefridus
 — 466. 672.
 — Jacob' —
 887. 895. 948. 965. 968. 976. 1004.
 Georgio, Sancto, Stephanus de, 648. 691. 693.
 736.
 Geraldii, B. 698.
 — Petrus, 704.
 — Joh', 704.
 — Reymund', 704.
 — Guilf', 997.
 Gerardus diac' card', 38.
 — fil' Maur', 938.
 Gerardothe, Percevallus, 316.
 Gereberd, Joh', 674.
 — Will', 890.
 Gerelmus prior, 43.
 German', St. Rob' de, 135.
 Germani, Sancti, domus Barth', magister, 845.
 Gernaco, Hugo de, 78.
 Gerndon, abbas de, 842. 971.
 Gernemus, Willielmus de, 234.
 Gernemuth, Johannes de, 659.
 Gernun, Willielmus, 8. 538. 608.
 — Rad', 212.
 Gernim', Rad', 160.
 Geroldus, Dapifer, 1.
 Gernon, Will', 141.
 Géronda, Arn' de, 689. 690.
 Gerndon, abbas de, 809.
 Gerun, Willielmus, 297.
 Gerund, Arnaldus de, 245. 693.
 Gesemuth, Adam de, 434. 450.
 Gesoume, Adam de, 484.
 Geva filia Hugonis com' Cestrie, 15.
 Geynesburg, Will' de, 766. 943.
 Geytan, Joh' cardinalis, 386.
 Ghelria, Reynald' comes, 652.
 Ghistele, Joh' de, 555.
 Gif', Gilbert' de, 608.
 Giberti, Jacobus, 271.
 Giemo, Phil' de, 57.
 Gienville, Galf' de, 861. 884. 890. 891.
 Giffard, Will', 81. 257.
 — Elias, 14.
 — Hugo, 326. 329.
 — God', 476.
 — Osbertus, 139. 160. 467. 538. 603.
 608. 803.
 — Johan', 361. 450. 676. 822.
 — Johannes, 399. 430. 464. 488. 680.
 801.
 — de Brimmefeld, Joh', 538. 587. 608.
 630. 889. 900.
 — Rob', 802. 946.
 — Walterus, 1. 12. 444.
 — Will', 7. 10.
 — Joh', dominus de Clifford, 663.
 Giffardus comes, 42. 48.
 Giffereus camerarius Papæ, 597. 638. 639.
 683.
 Gifferus, camerar', S. Sancti Adriani, cardin',
 475.
 Gilberti, Agutio, 271.
 Gilbertus comes Scot', 31. 770.
 — fil' Reinfred', 63. 69. 112. 127. 136.
 149.
 — Westmonasterii abbas, 2.
 — fil' Walteri, 98.
 Gilemuri, Mac, 256.
 Gilerval, Fulco de, 68.
 Gilbert Sacerdos, 15.
 Gille, Rich', 772.
 Gillis, Bertrandus de, 895.
 — Ursus de, 895.
 Giney, Will' de, 144.
 Girardi, Johannes, 726. 727. 728. 729.
 — Abractinus, 634.
 Girardus, episcopus, 12.
 — Petrus, 99.
 Girollis, Robertus de, 410.
 Gironda, Arnald' de, 697.
 Giseburn, prior de, 449. 579.
 Gislebertus fil' Ricardi, 5. 6.
 Gisnes, Baldwinus comes de, 185. 195.
 Gistell, Johannes de, 659.
 — Roger' de, 827.
 Gisulfo, Biscarallus de, 713. 742.
 Githnis, Ernoldus comes de, 23.
 Glandeteuse, Guill' episcopus, 893.
 Glandicensis, Guill' episcopus, 896.
 Glanvilla, Gerard' de, 100.
 Glapion, G. de, 87.
 — Montoun de, 961.
 — Ranulfus de, 40. 41. 43. 47.
 — Warinus de, 68. 79. 80.
 Glarina', G. de, 78.
 Glascuensis, Walterus episcopus, 165.
 episcopus, 638. 720. 792. 942.
 971. 974. 990.
 — W. — 104. 161. 234. 257. 329.
 331.
 — Joh' de Cheyam electus, 387. 397.
 615.
 — Joh' episcopus, 429.
 — R. — 713. 721. 755. 758.
 — Rob' — 730. 731. 737. 738.
 756. 760. 761. 762. 763. 766.
 767. 768. 772. 774. 780. 781.
 782. 783. 784. 785. 849. 868.
 908. 924. 949. 986. 996. 997.
 999.
 — Robertus Wychard, —
 528. 999.
 — Alan' — 774.
 Glaston', abbas de, 246. 449. 535. 539. 607.
 923. 982.
 — frater Will', 959.
 — Rob' de, 427.
 Glen, Duncan de, 846.
 — Sarra uxor Duncani de, 846.
 Glensk, Joh' de, 730.
 Glenuce, abbas de, 730.
 Glennesk, Johan' dominus de, 842.
 Glenurhard, Joh' de, 869.
 Gloucestria, Milo de, comes Hereford, 14.
 16.
 Glommorgan, Rob' de, 946.
 Gloreston, Hugo fil' Willielmi de, 144.
 Gloucestria, magister R. de, 96.
 — Willielmus de, 34. 218.
 — W. de, 216.

- Gloucesteria, Walter' de, 940. 956. 959. 960.
 990. 1013.
 Gloucesteria, comes, 93.
 — & Hertford', Johanna comitissa,
 861.
 — Robertus comes, fil' Hen. I. Regis,
 13. 14.
 — G. comes, 152. 175. 180. 183.
 187. 197.
 — Will' — 18.
 — R. — 265. 295. 323. 325.
 329. 330. 331. 332. 340. 369.
 384. 385. 403. 420.
 — R. de Clare, — 267. 326. 342.
 373. 377. 378. 382. 386. 390.
 391. 398. 399. 400. 442. 616.
 — Gilbert' de Clare, — 444. 46.
 447. 448. 449. 450. 452. 453.
 455. 456. 457. 462. 463. 464.
 467. 472. 476. 486. 497. 535.
 538. 563. 608. 628. 630. 654.
 676. 685. 710. 721. 736. 740.
 741. 742. 822. 899.
 — Johanna comitissa, 1013. 1016.
 comitissa, 608.
 — Alicia uxor Gilb' comes de, 628.
 — Radulph' de Monte Hermerii
 comes, 892. 899. 908. 916.
 926. 966. 995.
 — & Essexiae, G. de Mandevilla,
 comes, 127. 133.
 Gloverie, Simon, 773.
 Governia, comes, 296.
 — abbas, 439.
 — prior, 439.
 Go', Joh' marescallus, 768.
 Gobyon, Hugo, 801.
 Gocell', castell' frater Reginae, 9.
 Goda comitissa, 5.
 Godardville, Walterus de, 211.
 Godefridus, comes, 35.
 — fil' castellan' de Los, 98.
 dominus, 596.
 Godefroy, 550.
 Godinus, 34.
 Goger, Andreas Persona de, 844.
 Goinz, Brian' de, 457. 603.
 Golans, Rad' Barn' de, 806.
 Golard, Walter', 551.
 Goldcorme, Johanna, 814.
 Goldingham, Alanus de, 946.
 Goldintuna, Petri' de, 281.
 Gomay, Joh', 516.
 Gomecii, Didacus, 310.
 Gomecii, Rodericus, 310.
 Gomerz, comes, 33.
 Gometii, Valascus, 685.
 — Alfonsus, 685.
 Gomes, Rodericus, 310.
 Goncalin, . . . icus, 310.
 Gontaldo, Petrus de, 600.
 — Gasto de, 600. 806.
 — Vital' de, 806.
 Gordan, Aumericus de, 249.
 Gordon, Fortunatus de, 66.
 — Adam, 925. 974.
 — Pontius, 426. 435.
 Gorea, Lupus de, 687.
 Goredunen', archiepiscopus, 379.
 Gorges, Rad' de, 361. 399. 433. 538. 608. 675.
 802.
 Gorgi, dominus Batizatus, nuncius Tartarorum
 Regis, 742.
 Gorniac, Hugo de, 66. 80. 125.
 Gornay, Robertus de, 361.
 Goron fil' Edvenet, 370.
 Goronnule, Stephanus de, 492.
 Goronon ab Heylin, 548.
 Goronow, 630.
 — fil' David, 630.
 Goronum, Grocion, senescallus Lewelini,
 474.
 Gorouw fil' Heylyn, 545. 546.
 Gortze, Mainardus comes de, 55.
 Goseford, Willielmus de, 767.
 Goselede, Walterus, 772.
 Got, Bertrandus del, 818.
 — Beraldus vide Gout.
 Gotando, Gaston de, 249.
 Goterando, Vital' de, 249.
 Gotfridus, Capellanus, 946.
 Gotfridus frater ducis Lovan', 106.
 Gottoli, Riccardin', 750.
 Goudomerius, Will', 275.
 Gover, Rob', 922.
 — Gouphay, Hugo de, 125.
 Gousbill, Petrus de, 608.
 Gousle, Petrus de, 538. 604. 630.
 Gout, Reym' del, 1015.
 Govy, Brian' de, 619.
 Gowiz, Brian' de, 442.
 Graelly, Joh' de, 479. 576.
 Graham, David de, 257. 329. 767. 773. 841.
 869. 974.
 — Patric' de, 738. 764. 766. 767. 768.
 772. 773. 781. 782. 783. 784. 804.
 869. 994. 995.
 — Henr' de, 638.
 — Nich' de, 730. 767.
 — Johan' de, 845.
 — Margeria uxor Joh' de, 845.
 Grai, Walterus de, 93.
 Graistok, Will' Baro de, 468.
 Graine, Patrick de, 730.
 Graminis, Joh' Bertrant dominus de, 734.
 Grancumbe, C. de, 190.
 Grandimonte, Galfrid' de, 270.
 Grandisono, Oto de, 504. 523. 529. 530. 551.
 554. 576. 584. 589. 631. 653.
 666. 678. 680. 685. 689. 690.
 693. 708. 709. 714. 718. 719.
 742. 825. 832. 834. 837. 838.
 839. 840. 843. 848. 849. 850.
 857. 858. 859. 860. 861. 871.
 881. 885. 887. 888. 894. 896.
 903. 904. 905. 917. 922. 923.
 928. 935. 939. 940. 942. 945.
 946. 947. 950. 952. 953. 954.
 955. 957. 958. 963. 964. 974.
 975. 986. 1012. 1014. 1018.
 — Will' de, 801. 900. 909. 917.
 924. 970.
 — Gerardus de, 525. 526.
 Grandin, Hugo de, 211.
 Grane, Walterus de la, 355.
 Grant, Petrus le, 692.
 Gras, Joh' le, 253.
 — Anselm', 938.
 — David', 938.
 — Edmund', 938.
 — Hamon, 938.
 Grassi de Vertellis, Jacobus, 898.
 Grassin, Ling', 186.
 Gratianus, 24. 25. 28.
 Grave, Joh' de le, 483.
 Graveling, Gerard' de, 128.
 Graundyn, Willielmus, 484.
 Graunge, Arnaldus de la, 755.
 Graunt, Willielmus le, 484. 938.
 Graunte, Joh' de, 869.
 — Rad' de, 869.
 Grauntson, Otes de, 495.
 Graystock, Hen' de, 915.
 Grey, W. de, cancellarius Regis, 98. 102. 104.
 105. 106. 113. 115.
 Grey, Rich' de, 212. 232. 234. 246. 296. 304.
 308. 374. 378. 399. 434. 441. 538.
 604. 608. 630. 675. 753. 803.
 — Joh' de, 78. 79. 94. 212. 246. 248. 264.
 304. 308. 315. 434. 442. 496. 900.
 909.
 — Willielmus de, 297. 304. 324. 890.
 — Henricus de, 675. 801. 828. 890. 926.
 — R. de, 505. 536. 538.
 — Hugo de, 566.
 — Thom' de, 566.
 — Rob' de, 603. 608. 630. 675.
 — Reginald', 538. 593. 608. 630. 647.
 676. 680. 685. 741. 758. 804. 809.
 822. 841. 865. 869. 875. 876. 880.
 882. 886. 889. 890. 900. 909. 917.
 926. 982.
 — Luca de, 539. 608.
 Greyc, Rich' de, 390.
 Gredley, Joh' de, 548.
 Gregorius, 20.
 — Sanctus, 9.
 — VII. Papa, 3.
 — Nonus, Papa, 188. 189. 190. 192.
 194. 197. 199. 200. 201. 203.
 211. 214. 215. 220. 223. 225.
 226. 227. 229. 231. 233. 234.
 237. 238. 239. 240. 252. 344.
 723. 771. 933.
 — Decimus, Papa, 492. 493. 494.
 495. 496. 497. 499. 500. 501.
 503. 507. 508. 511. 512. 515.
 517. 519. 520. 522. 525. 526.
 527. 528. 540. 618. 732. 743.
 — diac' card', 15.
 Greilly, Joh' de, 569. 581. 585. 588. 591.
 599. 602. 607. 611. 627. 647.
 Greinville, Ric' de, 92.
 Grely, Rob' de, 538.
 — Thom' de, 1011.
 Gren', P. episcopus de, 397.
 Grendon, Willielmus de, 772.
 — Rob' de, 462.
 Grendon, abbas de, 922.
 — Radul' de, 900. 909. 917. 927.
 Grendone, Joh' de, 565.
 Grefefeld, Will' de, 726. 741. 834. 889. 940.
 942. 944. 945. 968.
 Grefefeud, Will' de, 744. 745. 766. 767. 774.
 946. 947.
 Grefenfend, Williel' de, 746.
 — Thomas, 746.
 Grenville, Adam de, 477.
 — Rich' de, 619.
 — Galfr' de, 505. 583. 608. 627.
 628.
 — Joh' de, 677.
 Greon, Mur' de, 85.
 Gresle, Thom', 399.
 Greslecia, Will' de, 83.
 — Galfrid' de, 890.
 Gresset, R. de, 139.
 Gretleia, Rob' de, 144.
 Greuch, Theodoric' comes de, 70.
 Greyc, J. de, 329. 339.
 Greyiaco, Johannes de, 572. 583. 588. 591.
 593. 612.
 — Petrus de, 689. 690.
 Greyley, Joh' de, 580. 629.
 Greysle, Thom', 246.
 Greystok, Willielmus fitz Thomae de, 608.
 — Joh' de, 753. 927.
 — Johannes baro de, 801. 822.
 Greyvill, Joh' de, 689. 690.
 Griffinus, 241.
 — fil' Tyncon fil' Kenelmi, 101.
 — fil' Wennuwan, 239. 399. 420. 532.
 557. 558. 593. 630.
 — fil' Oweyn, 258.
 — fil' Mereduc fil' Philip', 101.
 — fil' Madoc, 242. 246. 474.
 — fil' Wenori Wen, 474.
 — fil' Eyncon fil' Sulien, 101.
 — fil' Resi, 81.
 — fil' Mereduci Ap-ouaym, 542.
 — frater David, 242. 243.
 — Retheric, 201. 240.
 — fil' Lewelini, 256.
 Grifud, Ucinus, fil' Maduc' domini de Brom-
 feld, 370.
 Grignol, Bondinus de, 251. 324.
 Grimbaldus, Medicus, 8.
 Grimband, Petrus, 239.
 Gros, Hamo le, 355.
 — Reginald' de, 890.
 Grosemund, constabularius de, 680.
 Grossetanen', episcopus, 741. 746. 747.
 B. — 756.
 Grossetesse, Adam de, 772.
 Grossetesse, Will' de, 772.
 Grossin, Hugo, 159.
 Grugman, Yornith, 370.
 Grumins, Eustachius de, 23.
 Grunchun, Otes de, 629.
 Gruhy, Jacobus, 704.
 — Thom', 704.
 Gruscet, Rich', 477.
 Grymbald de Cosynack, Elias de, 324.
 Grymnesby, Gilbertus de, 848.
 Grymsted, Andr' de, 890.
 Gualdo, Cilius de, 311.
 Gualo, 171.
 Gualteri, Baruncinus, 649.
 Gualterus, 227.
 Guar' fil' Ger', 16.
 Guardis, Pontius de, 614.
 Guareto, Augerius de, 689. 690.
 Guarilia, R. de, 702.
 Guarinus fil' Gerdaldi, 52. 105.
 — dominus, 415.
 Guasch, Raym', 701.
 Guband, Joh', 30.
 Guer', Joh' de, 483.
 Guidi, Bartholomæus, 330. 365.
 — Deutaviva, 414.
 Guidicionis, Rich', 579. 667. 750. 835.
 — Thomasius, 750. 835.
 Guido dia' card', 15.
 — presbyter' card', 15.
 Nepotulus Regis, 415.
 — frater vicecomitis Turenne, 435.
 — fil' A. vicecom' Lemovicen', 52.
 Guidonis, Imbertus, 506. 516.
 Guilbertus de . . . eyles, 797.
 Guillam Arn' comes de Aundoing, 806.
 Guillelmi de Cashame, Bern', 698.
 Guillelmi de Saublato, Raym', 542.
 — de Lach, Arnald', 699.
 — de Lados, Raym', 710.
 — de Pulibault, Arnald', 806.
 — de Savinak, Arnald' de, 689. 690.
 — de Balenbise, Arnaldus, 689. 690.

Guillelmi de Pinellis, Bernard', 724.
 — de Tholosa, Arn' Guillelmi, 807.
 Guillelmus, Raymundus, 702. 806.
 — thesaur' Regis, 695.
 — 221. 560. 561.
 Guillim', Ann', 310.
 Guissurfo, Buscarellus de, 949.
 Guilielmus fil' Willielmi I. Regis, 4.
 Gumbaud, Raymund de Vayres, 245.
 — Elyas de Coynak, 245. 251.
 — Will', 244.
 Gumdoimen', Rich' comes, 696.
 Gumes, comes, 34.
 Gumpis, Eima de, 251.
 Gumbaud de Cunak, Elyas, 253.
 — de Pabentis, W. 248.
 Gungeland, abbas de, 730.
 Gunfreda uxor Guillelmi de Warenna, 3.
 Guntaud, Gasto de, 245. 807.
 Guntez, P. 33.
 — R. 33.
 Gupil, Alex', 36.
 Gurdun, Adam, 457. 675. 846. 925.
 — Margeria uxor Adae, 846.
 — Bertram de, 74.
 Gurea, Lupus de, 692.
 Gurle, Hugo, 329.
 — Will' frater Hugonis, 329.
 — Patric' de, 845.
 — Joh' de, 974.
 Gurnaco, Hugo de, 64. 108.
 Gurnay, Hugo de, 61. 68.
 — Rob' de, 399.
 — Anselm' de, 538. 608. 675.
 Gurnny, Rad' de, 399.
 Gutan, J. de, 392.
 Gutterii, Garsias, 543.
 — Martin', 790.
 Guzman, Petrus, 310.
 Gwydo comes Flandria, 759.
 Gwyschard, Aymar', 251.
 Gwillielmi, Arnaldus, 500.
 Gwyotus, 120.
 Gy, Bartholomeus de, 892.
 Gydechun de Luca, Ricardus, 668.
 Gyenvill, G. de, 676.
 Gyffard, Hugo de, 31. 770.
 — Will' de, 966.
 Gylesnewe, Frezeri, 853.
 Gymera, Bern' de, 702.
 Gyrenich, Wynemars de, 533.
 Gynes, Baldewin' de, 212.
 — Ernaldus comes de, 332.
 — Ingelramus de, 638. 730. 753. 822. 878.
 Gyney, Willielmus de, 604. 675.
 — Roger' de, 890.
 Gyron, Arnaldus de, 249. 806.
 Gyse, Rich' de, 675.
 Gysorc', Joh' de, 325.

H

H. archiepiscopus, 95.
 H. constabularius, 40.
 H. fil' Geroldi, 103.
 H. fil' Mathei, 115.
 Habercounum, abbas, 255.
 Habesburch, Hartmannus comes de, 545. 548.
 — 554. 555. 556.
 — Albertus comes de, 556.
 Hache, Eustachius de, 798. 927. 982.
 Hadryngrove, Alcia priorissa de, 773.
 Hadyngton, priorissa de, 845.
 Hagennilda, 65.
 Hagemes, Odwyn' de, 734.
 Hageman, abbas de, 256. 498. 499.
 Haginus frater Cresce, 356. 362.
 — fil' Denlaeres, 591.
 — fil' Mosci, 591.
 Hakeswell, Aymar' de, 329.
 — Maria uxor Aymar', 329.
 Haket, Rob', 938.
 — Will', 211.
 — Joh', 938.
 — Rad', 211.
 Hal', Alex' de, 218.
 Haldham, Regin' de, 959.
 Haler, Will', 79.
 Hales, abbas de, 809. 842. 922. 971.
 Haliburton, Rich' de, 845.
 — Alicia uxor Rich' de, 845.
 — Phil' de, 846.
 — Alicia uxor Phil' de, 846.
 — Radul' de, 966.

Halstede, Helyas de, 144.
 Hamelton, Will' de, 519. 679. 762. 764. 800.
 — 837. 876. 968. 1001. 1006.
 Hamerton, Henricus de, 618.
 Hamo, Dapifer, 6. 8. 10.
 Hamondesham, Walterus de, 767. 768. 773.
 Hamricus, 3.
 — fil' Regis, 3.
 Hamsard, Gilbertus, 450.
 Hanelrinscot, Willielmus, 516.
 Hangest, Aubertus de, 937.
 Hanibal, O. 96.
 Hansard, Gilbertus, 538.
 Hanvilla, Helias de, 652. 659. 768. 802.
 — Mich' de, 144.
 — Thom' de, 890.
 Hanybal, R. cardinalis, 386. 392.
 Hanybald, Matheus, 324.
 Harald, Joh', 938.
 — Galfr', 938.
 Haraldus fil' Godwini, 769.
 — fil' Gothredi, 338.
 — Rex Anglia, 769. 932.
 Hardeknutus Rex Anglia, 769. 932.
 Hardell, Will', 201. 235. 238. 239.
 Hardicourt, Eustachius, 621. 622.
 Harecourt, W. de, 105. 120. 129. 399.
 — Rob' de, 61. 68. 69. 83. 87.
 — Richardus de, 603. 675. 878.
 Haringot, Steph', 129. 133.
 Haret, Rob' de, 82.
 Harlegh, Malcolm de, 876.
 — Ric' de, 915.
 Harlek, Baldwin' de, 110.
 Harlen', Joh' de, 98.
 — Isbrand' de, 98.
 — Simon de, 98.
 Harpedene, Will' de, 922.
 Hartmannus fil' Regis Alemannia, 536.
 Hartwolde, Rad' de, 918.
 Harwedon, Rob' de, 970.
 Haselbech, Will' de, 407.
 Hastingia, David' de, comes Athol', 257.
 Hastange, Rob', 890. 927.
 — Rad', 41.
 — Phil' de, 40.
 Hastyngs, Henr' de, 234. 399. 412. 434. 446.
 — 449. 450.
 — Will' de, 361. 890.
 — Johannes de, 680. 740. 755. 756.
 — 763. 764. 765. 766. 768. 774.
 — 776. 779. 780. 804. 822. 843.
 — 854. 869. 899. 909. 914. 916.
 — 926. 947. 950. 962. 982. 994.
 — 995. 998. 1001.
 — Edmundus de, 872. 900. 909. 917.
 — 927.
 — Isabella uxor Edmundi de, 995.
 — Auda de, 635.
 — Vincent' de, 96.
 Hache, Eustach' de, 900. 909. 917.
 Hategout, Willielmus, 516.
 Hatheway, Willielmus de, 676.
 Hathlon, Nicholaus de, 235.
 Haubergeurt, Walterus de, 107.
 Hauden, Almaricus de, 995.
 — Joh' de, 995.
 Haudene, Radul' de, 768. 845.
 Havekinus fil' Wiceae, 516.
 Havenare, Henr', 516.
 Havererst, Simon de, 68. 86.
 Haverhulk, Will' de, 246.
 Havering, Johannes de, dominus de Grafton
 676. 927.
 — Joh' de, senescallus Aquitania, 760.
 — 793. 971.
 — Thomas de, 802.
 — Joh' de, 841. 875. 880. 882. 886.
 — 928. 971. 991. 1007. 1013.
 — Rich' de, 835. 846. 847. 854. 855.
 — 926. 971. 991.
 Haverington, Robertus de, 675.
 Haukein, Will' de, 482.
 Haulo, Nich' de, 377.
 Hausted, Robertus de, 998.
 Haunsard, Gilb' de, 608.
 Hauteyn, Hamon, 631.
 Hauville, Elyas de, 772.
 Haward, Will', 889. 970.
 Haya, Gilbert' de, 329. 378.
 — Will' de la, 730. 767. 770. 773.
 — Joh' de la, 415. 603. 773.
 — Nicholaus de la, 638. 730. 767.
 — Ardoynus de, 696.
 — Hugo de la, 773.
 — Walterus de la, 799. 878.
 — Gilbert' de la, 994.
 Haye, Willielmus de la, 31. 876.
 Hayer, Nich' de, 143.

Hayles, abbas de, 913.
 Haynonæ, Joh' comes, 857. 858. 860. 879. 881. 954. 958.
 Hayton, Joh' de, 845.
 Hayward, Joh', 1013.
 Hegham, Rogerus de, 959. 960. 969. 970.
 Heleville, Gobertus de, 942.
 Heleyas, 641. 642. 653.
 Heli, 58.
 Helin, 170.
 Helynn, Walt' de, 560. 570. 576. 890.
 Helle, Simon de, 455.
 Hemeskyrke, Arn' de, 645.
 Hemgrave, Edm' de, 801.
 Hemingrave, Thom' de, 225.
 Hemingford, Joh' de, 410. 414.
 Hemniquiford, Joh' de, 424.
 Henemand, 551.
 Hengham, Radulphus de, 563. 631. 654.
 — Rob' de, 890.
 Henle, frater Simoni de, 959.
 Hennericus, 65.
 Henri comander de la Baillye de Braibant,
 549. 550.
 Henricus, 477. 772. 773.
 — I. Rex Anglia, 6. 7. 8. 9. 10. 11.
 — 12. 13. 14. 15. 17. 23. 40. 41.
 — 42. 45. 46. 48. 49. 76. 89. 94.
 — 133. 139. 439. 471. 558. 616.
 — 769. 932.
 — II. — passim a 19. usque 335.
 — 471. 558. 662. 769. 770. 771.
 — 776. 778. 932. 933.
 — III. — passim a 147. usque
 — 907. 914. 919. 927. 933. 976.
 — 977. 984. 1011.
 — fil' Regis Johannis, 194. 108.
 — fil' Henrici I. Regis, 13.
 — II. — 22. 23. 26. 30.
 — 31. 32. 35. 47.
 — fil' Regis Willielmi I. 4.
 — comes, 54. 55.
 — fil' Regis Scotia, 16.
 — fil' Frederici Imperatoris, 233.
 — dux Normannia, 16. 18.
 — filius eom' Flandria, 113.
 — filius Gernaldi, 23.
 — fil' Bernardi, 281.
 — clericus, 184. 185.
 — fil' Edwardi Regis Anglia, 508.
 — canonicus, 217.
 — nepos Regis, 16. 302.
 — nuncius Regis ad Papam, 560. 561.
 — Romanorum Imperator, 55. 60. 62.
 — 69. 70. 71.
 Hepe, abbas de, 608.
 Herbeton, Joh', 208.
 Herbertus fil' Petri, 246.
 — fil' Machi, 243.
 — fil' Matth', 203. 212. 241. 245.
 — fil' castellani de Monteny, 98.
 Herbipol, episcopus, 103.
 Hercy, Hugo de, 878.
 Herebertus cancellar', 10.
 — episcopus, 3.
 Herebrok, marchio de, 337. 339.
 Hereford', Willielmus de, 772.
 — Rob', — 16. 18.
 — Humf' — 223. 226. 234. 289.
 — 290. 293. 398. 616.
 — Hen' — 108. 113. 133. 139.
 — 171. 175.
 — W. archidia' de, 139.
 — Ric' de, 407.
 — decanus, 170. 458.
 Hereford', Thom' de, 355.
 Herefordia, episcopus, 663. 808. 917. 930.
 — Egidius episcopus, 92. 109. 110.
 — 111. 115. 126.
 — Gylebertus, — 18.
 — H. — 149. 150. 151. 152. 170.
 — R. — 16. 34. 219. 220. 230.
 — 810. 834. 836. 865.
 — Reinelmus, — 8.
 — P. — 242. 243. 253. 254. 258.
 — 270. 272. 274. 275. 277. 278.
 — 284. 285. 289. 293. 295. 297.
 — 298. 299. 300. 304. 305. 308.
 — 309. 310. 312. 317. 318. 326.
 — 330. 331. 332. 336. 337. 340.
 — 343. 344. 347. 350. 353. 355.
 — 387. 399. 408. 417. 543.
 — N. — 423. 425. 458. 483.
 — R. — 971. 972. 982.
 — Thom', — 523. 535. 536.
 — 538. 561. 563. 568. 607. 608.
 — 976.
 — W. — 63.
 — decanus, 923.

Herfordia, Milo comes, 14. 16.
 marcellus, 899.
 Hen' de Bohun comes, 88.
 89.
 H. de Boon — 203.
 Humfridus de Bohun —
 238. 265. 373. 374. 378. 399.
 400. 417. 429. 421. 434. 497.
 523. 528. 535. 538. 604. 608.
 615. 630. 651. 676. 710. 740.
 773. 774. 780. 822. 826. 850.
 854. 865. 872. 873. 892. 899.
 908. 914. 916. 926. 931. 941.
 944. 970.
 Heremiani, Heremianus, 368.
 Herford, Robertus de, 80.
 Herlizini, Joh', 193.
 Hermete, Will' de Sancto, 410.
 Herod, 56.
 Herok, Walter', 844.
 Hersefeld, abbas de, 103.
 Hertepol, Henricus de, 943.
 Hertford, R. de, 225. 782. 783. 801.
 Herth, Richardus de, 995.
 Herun, Robertus de, 1033.
 Hesding, Ernulfus de, 14.
 Hesper, Senhorius, 479.
 Heya, Matilda de, 107.
 Heyllun, Walter' de, 560. 563.
 Heyron, Will', 753.
 Heyvil, Hugo de, 355.
 Hexida, 776.
 Hezquam, Petrus de, 712.
 Hicham, Galfridus de, 728. 729.
 Hida, abbas de, 399.
 — juxta Winton', abbas de, 449. 982.
 Hide, Rog' de la, 442.
 Hilario, S. Hen' de, 211.
 Hilton, Robertus de, 604. 822. 843. 900.
 909. 948.
 — David persona, 845.
 Hiskendy, Simon' de, 876.
 Hispalensis, S. Raymundus, archiepiscopus,
 543.
 — G. Petri, thesaurar', 397.
 Hispania, Hen' de, 505. 951.
 Hispania, Rex, 363. 594. 607. 797. 806.
 A. — 680.
 Hobregge, Guill' de, 689. 690.
 Hobrage, Will' de, 139.
 Hocham, Petrus de, 817.
 Hodenet, Odo de, 510.
 — Will' de, 946.
 Hodleston, Joh', 538. 604. 608. 675.
 319.
 — Adam de, 964.
 Hodon, Will' de, 719.
 Hoel fil' Griffini, 159.
 Hoelus filius Eddened fil' Griffini, 562.
 Hogensag, Arnald' comes, 191.
 Hobemburch, Bertholdus Marchio de, 311.
 314. 315. 317. 319.
 — Ludovicus germanus Bertholdi
 de, 311. 314. 315. 317.
 877.
 — Odo — 312. 314. 315. 317.
 319.
 Hoiton, Stephanus de, 484.
 Hoke, Johan' de, 890.
 Hol, Raym', 829.
 Holand, Hugo de, 918.
 Hollandie, comitissa Adelheidis, 97.
 Florentius comes, 531. 594. 596.
 618. 645. 646. 652. 658. 661.
 755. 756. 760. 763. 764. 765.
 766. 767. 774. 775. 780. 787.
 792. 803. 811. 812. 814. 815.
 820. 834. 835. 841. 846. 851.
 — Joh' fil' comitis, 646. 658. 661.
 841. 846.
 — Johannes comes, 835. 847. 850.
 851. 853. 854. 855. 857. 860.
 867. 870. 871. 879. 882. 941.
 — Elizabeth comitissa, 835. 855. 918.
 938. 941.
 — Margareta filia comitis, 645. 646.
 — W. comes, 108. 110. 111.
 Holden, Simon de, 566.
 Holebroke, Richard' de, 563. 631.
 — Joh' de, 890.
 — uxor Joh' de, 850.
 Holicus clericus, 644.
 Holmoltran, abbas de, 809. 842. 922. 923.
 924. 971.
 Hol, Johan', 946.
 Hothale, Willielmus de, 772.
 Homerosfold, Hugo de, 700.
 Honesti, Vantus, 719.
 Honorius, Papa, 615.

Honorius Tertius, Papa, 147. 149. 152. 153.
 154. 155. 156. 157. 160. 165.
 167. 169. 171. 172. 173. 177.
 179. 180. 181. 184. 185. 333.
 334. 771.
 — Quartus, Papa, 652. 653. 655. 660.
 662. 663. 665. 666. 667. 674.
 680. 681. 683. 684. 707. 712.
 714. 725. 746. 747. 752.
 Hoppe, abbas de, 971.
 Hopton, Rogerus de, 473.
 — Walter' de, 558. 563. 946.
 Horny, Hugo, 918.
 Horot', Rob' de, 773.
 Horsham, Hugo de, 697.
 Horslee, Robertus de, 662.
 Horthesio, Reymund de, 657.
 Horthull, Ric', 946.
 Hosatus, Hubertus, 211.
 Hose, Hubert', 232.
 Hosee, Henricus, 538. 608.
 Hospital, Guilielmus del, 701.
 — Joh' del, 942.
 Hospitalarium, Herimannus de Ordine, 859.
 Hospitalarius, Will', 137.
 Hospitalium Temp'li, magister, 173. 586.
 G. — 308.
 Hostes, Willielmus de, 951.
 Hostiarius, Thom', 161.
 — Baldwin', 227.
 — Alan', 326. 329. 378. 402.
 Hostien', episcopus, 415.
 — Hubaldus episcopus, 28.
 — Albaricus, — 15. 20.
 — & Velletrun', Latinus, episcopus
 cardinal', 672. 726.
 — N. — 948. 965.
 — Hugo, episcopus, 117.
 119.
 Hostiensis, dominus, 174.
 Hotentoft, Will' de, 379.
 Hothum, Joh' de, 938.
 — Willielmus de, 705. 708. 709. 714.
 741. 766.
 Hotost, Rad' de, 407.
 Hotot, Thom' de, 144.
 Houctyr Mokedy, Thomas de, 893.
 Hove, Joh' de, 772.
 Hovedene, Rogerus de, 769. 770.
 Hovel, Rob' de, 977.
 Houghton, Johannes de, 429.
 Houricus, 644.
 Howard, Willielmus, 970.
 Howel fil' Maredud, 370.
 — fil' Madoc, 394. 474.
 Howelinus fil' Geneclin fil' Rired, 101.
 Howelus frater Griffini, 420.
 Hubertus, Regis camerar', 11. 15.
 Hudleston, Adam de, 801.
 — Johan' de, 801. 900. 909. 927.
 948.
 Huellis, Hugo de, 90.
 Hugfort, Will' de, 455.
 Hugo, 335. 776. 779.
 — fil' Ottonis, 484. 523. 576.
 cardinal, 360.
 — fil' Willielmi, 14.
 — diae' cardinal, 28.
 — fil' Henrici, 538. 604. 608. 675. 753.
 801. 890. 927.
 — fil' Ortonis, 563.
 — fil' Baldewyni, 802.
 Hugolinelli, Galt' Petrus, 316.
 Hugonis, Lopus, 660.
 — Guill', 703.
 Hugutio dictus Matze, 352.
 Huisser, Alan' le, 775.
 — Thom' le, 772. 773.
 — Margeria uxor Alani le, 775.
 Huletot, P. de, 158.
 Hulmo, abbas de, 449.
 Humet, Will' de, 69. 77. 78. 79. 80. 81.
 Humez, Rich' de, 16. 18. 23. 30. 31. 40. 41.
 42. 43. 46. 48. 68. 770.
 — Will' de, 23. 30. 35. 43. 48. 51. 68.
 — Jordanus de, 52.
 Humfridus clericus, 159.
 Hundescote, Willielm' de, 68.
 Hundesdich, Galfrid' de, 814.
 Hundintuna, Thom' de, 122.
 Hungaria, Andreas Rex, 760.
 — Maria filia Regis, 660.
 Hunnorum, Lumber Rex, 932.
 Hunted', archidiae', 103. 105.
 Huntedon, Symon comes de, 46.
 Huntercomb, Walterus de, 538. 603. 608.
 675. 740. 753. 763. 764. 765. 773.
 785. 803. 822. 828. 848. 866. 900.
 901. 909. 915. 917. 927.

Huntercombe, Willielmus, 399.
 Huntingdon, prior de, 449.
 — Will' de, 959.
 — Rad' de, 959.
 — David' comes, 776. 777. 778.
 779.
 Huntingdonia, comes, 197.
 Huntingfeld, W. de, 127. 139. 152.
 — Will' de, 538. 603. 608. 630.
 675.
 — Petrus de, 890.
 — Roger' de, 101. 890. 927.
 Hunton, Johannes de, 977.
 Huntynedene, Hen' de, 769.
 Hurlie, R. prior de, 218. 219.
 — Ric' de, 959.
 — prior de, 217.
 — Thom' prior, 340.
 Hurward, prior de, 730.
 Husee, Hen', 559. 603. 630. 675. 801. 804.
 822. 917. 1009.
 Huwal, Rex, 932.
 Hyde, abbas, 539. 607.
 Hyde, Thom' de la, 970.
 — Galfr' de la, 484.
 Hyngan, Rad' de, 683.
 Hyspala', Infans Philippus electus, 310.

 J. fil' Hugonis, 103. 105.
 Jaccha, Salvator de, 699.
 — Garsias de, 699.
 Jaces, dominus de, 807.
 Jacinctus diae' card', 15. 28.
 Jacob, 60.
 Jacobi, Sancti, Northampton, abbas, 449.
 996.
 — Oleronis, prior, 506.
 — magister ordinis, 632.
 — Clarissimo, 271.
 — Raynerius, 414.
 Jacobus, 485. 563.
 — fil' Willielmi, 211.
 — Patrus Regis Aragon', 723.
 — senior, Scotia, 791.
 — Don, 513.
 — Rex, 932.
 Jafero, Guilielmus de, 744. 745.
 Jahenn', episcopus, 310. 363. 368.
 Jallia, seneschal', Ivo de, 105.
 Jamvilla, Johannes de, 693.
 Janua, Malcolmus de, 773.
 Janual, Willielmus de, 46.
 Januarii, Nich', 702.
 — Guill', 702.
 Jarpunvill, Will' de, 90.
 Jazas, Bern' de, 689. 690.
 Ibelino, J. dominus Arsuria, 308.
 Ibelin', Joh' de, comes Jopen', 282. 308.
 Ich' fil' Galfridi, 221.
 Idelsham, episcopus, 103.
 Idergne, G. de, 397.
 Idrotyn, archiepiscopus, 893.
 Jedde', abbas de, 455.
 Jeddeworth, abbas de, 730. 844. 845.
 — magister domus Dei de, 845.
 Jener Chich Roys fil' Ednevet, 370.
 Jenne Maloun, Juselinus de, 487.
 Jenvill, Joh' de, 689.
 Jeremia, 29.
 Jerminy, Reginaldus de, 846. 847.
 Jernemouth, Johan' de, 965.
 Jerneyt fil' Madoc, 258.
 Jerusalem', in Scotia, magister Hospitalis,
 845.
 — Joh' Rex, 178. 176.
 — Rex, 600.
 — Johannes fil' Regis, 357.
 — Carolus Rex, 620. 621. 622. 623.
 624. 626. 636. 708. 709. 710.
 712. 713. 964.
 — Karolus fil' Regis, 564. 566. 568.
 — Joh' Vicar S. ecclesie de, 495.
 — Maria Regina, 709.
 — patriarcha, 39.
 — R. — 282. 308.
 — Carolus II. Rex, 715. 716. 717.
 719. 736. 753. 893.
 — Thomas patriarcha, 520.
 — Helyas, — 586.
 — Radul', — 902.
 — prior hospitalis apud, 632.
 12 L

Jerusalem', in Anglia, R. prior hospitalis, 103. 176. 452.
 ——— prior, 822. 827.
 ——— Joseph' prior hospital', 535. 548. 560.
 ——— in Scotia, Alex' prior hospitalis, 773.
 Jethro, 60.
 Jiroval', abbas de, 923. 971.
 Ilaye, Joh' de la, 447.
 Hdebrandi, Aldebrandus, 307. 330.
 Ile, Thomas del, 938.
 Imalacensis, W. episcopus, 971.
 ——— H. ——— 135.
 Imeloc, H. episcopus, 120.
 Incheafan, abbas de, 730.
 Inchemartyn, Joh' de, 730. 767. 841. 869. 872. 876.
 ——— Hen' de, 876.
 Incheothor, Rob' de, 876.
 Inehih, Rex, 932.
 Inge, Will', 891. 970.
 Ingelr', Picerna, 63.
 Ingham, Oliverus de, 604.
 ——— Joh' de, 802. 900. 909. 982.
 ——— Walterus de, 871.
 Ingoldthorp, Johannes de, 603.
 ——— Thom' de, 890.
 Ingram confessor Reginae, 924.
 Inkepenne, Rog' de, 934.
 Innocentius Secundus, Papa, 14. 17. 20.
 ——— Tertius, ——— 71. 80. 81. 82. 90. 91. 94. 97. 101. 102. 104. 108. 111. 112. 113. 115. 116. 117. 119. 120. 122. 126. 127. 128. 131. 135. 136. 137. 138. 439. 452. 188. 203. 252. 431. 615. 633.
 ——— Quartus, ——— 250. 252. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 292. 293. 294. 297. 301. 302. 303. 304. 307. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 319. 323. 325. 328. 333. 336. 339. 350. 360. 361. 362. 364. 369. 379. 405. 410. 431. 553. 577. 578. 597. 601. 602. 615. 707.
 ——— Quintus, ——— 532. 615.
 Insula, Rogerus Castellanus de, 6. 7.
 ——— Baldwin' de, 399. 890.
 ——— Frotoaldus de, 7.
 ——— Brian' de, 105. 113. 115. 118. 142. 148. 150. 171. 207.
 ——— Albreda de, 49.
 ——— Berardus de, 363.
 ——— Will' de, 208.
 ——— Jordanus de, 578. 621. 622. 623. 732.
 ——— Rob' de, 42. 603.
 ——— Gerard' de, 604. 630. 675.
 ——— Thom' de, 982.
 ——— Joh' de, 603. 801. 803. 828. 900. 909. 917. 927. 970. 982.
 ——— Warinus de, 675. 899.
 ——— Bertrandus de, 806. 830.
 Insularum, Reginald' Rex, 94. 105. 150. 156. 157.
 ——— Mackus, ——— 769. 932.
 Insulis, Donenald' de, 761.
 ——— Alex' de, 761.
 ——— Aneus, 761.
 Inventore, Gometius, 86.
 Joab, 59.
 Job, 56. 266.
 Jocelinus, 65.
 Joceus, fil' Roberti, 355.
 Jocio, Sancto, abbas de, 574.
 Jocles, Hanno de, 671. 674.
 Joffre notarius Regis Castellae, 567. 569. 570.
 Johanna filia Regis Hen. II. 35.
 ——— soror Regis Hen. III. 152. 159. 160. 161. 165. 196. 216.
 ——— comitissa Pictaviae, 594.
 ——— filia Regis Joh'is, 123. 125. 161.
 ——— filia Regis Edw. I. 536. 545. 548. 554. 555. 556. 557. 559. 628. 629. 721. 742.
 Johanne, Robertus de Sancto, 399.
 ——— Petrus, ——— 700.
 ——— Joh' fil' Rog' ——— 538. 608.
 ——— Jacobus, ——— 702.
 ——— Rogerus, ——— 399. 449. 450. 454. 455. 456. 457.
 ——— Thomas, ——— 8.
 ——— Joh' fil' Galf', ——— 630.

Johanne, Johannes de Sancto, 497. 536. 538. 608. 630. 654. 685. 689. 690. 702. 715. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 766. 772. 773. 774. 782. 783. 785. 790. 793. 794. 797. 802. 805. 807. 825. 860. 900. 909. 912. 914. 917. 925. 926. 931. 932. 941.
 ——— Will', ——— 49.
 ——— Martinus, ——— 689. 690.
 ——— de Lageham, Joh', ——— 604.
 Johannes, 56. 58. 343. 776.
 ——— Judeus conversus, 335.
 ——— canonicus, 277. 278.
 ——— fil' Johannis, 399. 412. 434. 442. 446. 449. 450. 497. 510. 938.
 ——— fil' Philippi, 201. 202. 208. 209. 211. 219. 220. 399. 538. 604. 608. 675.
 ——— fil' Galf', 203. 234. 239. 241. 242. 243. 245. 251. 253. 254. 289. 295. 308. 337. 373. 378. 841.
 ——— Succentor, 277. 278.
 ——— fil' Henrici, 527. 938.
 ——— capellanus, 307. 549. 550.
 ——— fil' Duncani, 995.
 ——— fil' Regis Hen. II. comes Moreton', 28. 30. 40. 47. 50. 55. 57. 58. 61. 67. 69. 74.
 ——— fil' Mons, 516.
 ——— fil' Eustachii, 441.
 ——— diac' card', 15.
 ——— presbyter' card', 28.
 ——— fil' Roberti, 18. 133. 175. 193. 938.
 ——— fil' Gisleberti marescalli, 14. 16.
 ——— Guidonis, 890.
 ——— Rex Angliae, *passim a 75. usque* 310. 558. 616. 662. 710. 754. 770. 771. 776. 933.
 ——— Joh' fil' Hugonis, 113. 118. 131.
 ——— magister, 179.
 ——— marescallus, 49. 51. 187.
 ——— fil' Alani, 160. 170. 200. 202. 235. 399. 412. 420. 434. 454. 455. 535.
 ——— Papa XX. 534. 537. 539. 540. 542. 549.
 ——— fil' Simonis, 890.
 ——— ap Adam, 869. 900. 909. 916. 920.
 ——— fil' Thomae, 799. 829. 883. 938.
 ——— fil' Ricardi, 773.
 ——— fil' Reginald', 675. 676. 680. 807. 900. 909. 917. 927. 982. 1009.
 ——— prior S. Andriae, 893.
 ——— fil' Finni, 596.
 ——— fil' Rolandi, 587.
 ——— Major, 893.
 ——— . . . endovien', episcopus, 310.
 ——— judex curiae Regis, 789. 790.
 ——— camerarius, 84.
 ——— fil' Marmaduc', 927.
 ——— cum Barba, 247.
 ——— fil' Pointz, 938.
 ——— fil' Mathel, 361. 399. 538. 608.
 ——— clericus de Berewyk, 772.
 ——— Petrus, magister, 310.
 ——— Forrandus, 310.
 Johannis, Sancti, Angel' abbas, 155.
 ——— de Hoton, Will' custos hospitalis, 845.
 ——— Jerusalem in Anglia, prior, 449. 497.
 ——— Hugo Revel magister, 395.
 ——— Ranuctius, 374.
 ——— de duce Anagninae, Silvester, 364.
 ——— Sanctorum & Pauli, B. presb' card', 154.
 Joivy, Petrus de, 120.
 Jonner, Will', 168.
 Jonivile, Galf' de, 906.
 Jorda, Berengarius de, 703.
 Jordanus castellanus, 23.
 ——— notarius, 337. 339. 362. 364. 365. 392.
 Jorevall, abbas de, 809.
 Jorinth fil' Maredud, 370.
 Jorz, Thom' de, 964. 1015.
 Jorze, Thomas de, 975.
 Josceus, 95.
 Joscelinus, Johannes, 75.
 Joseph, 58. 60.
 Josephus thesaurarius, 514.
 Josua, 57.
 Jou, dominus Joh' de, 870. 874.
 Ippegrave, Thomas de, 479. 577.
 Ipra, Willielmus de, 17. 18.
 Ireland, Johannes de, 876.

Irlowenan, Nicholaus de, 876.
 Isaac fil' Gautonis, 596.
 Isabella uxor Regis Joh'is, 125. 172. 219. 221.
 ——— soror ——— Hen. III. 160. 161. 220. 221. 223. 224. 225. 226. 227. 278.
 ——— uxor David' fil' Lewelini, 208.
 Isaia, 39.
 Iscariot, Judas, 58. 60.
 Isenbardus capellanus, 147.
 Isolae, Gildonis de viginti millis, comes, 822.
 Isondon, dominus, 54.
 Ispania, Arnaldus de, 806.
 Juar', 338.
 Juda, 58.
 Judex, Joh', 895.
 Juliam, Walterus de, 874.
 Julius presbyter' card', 15.
 Juneda, Petrus de, 701.
 Jumori, Resus, 370.
 Jurgianorum, Rex, 919.
 Juro, dominus Joh' de, 879. 882.
 Juvene, Barth' le, 517.
 Juyil, Joh' dominus de, 888. 892.

K

Kaer, Will', 80.
 Kaerderian, Eudo de, 413.
 Kahanger, Will' de, 55.
 Kalaforens', episcopus, 662.
 Kalentir, Joh' de, 730. 767.
 Kaleigh, Will' de, 231.
 Kallebrax, Willielmus, 326.
 Kaimmays, Radulphus de, 399.
 Kame, Joh' de, 510.
 Kantia, Galfridus de, 959.
 Karbono, Raym' de, 718.
 Kardoil, Rad', episcopus, 737.
 Kareney, Hubert' de, 68.
 Karic, Duncanus de, 107.
 ——— Nigellus comes, 326.
 Karleol', W. episcopus, 30.
 ——— vide Carleolen'.
 ——— Joh', prior, 63.
 Kariolo, Simon de, 579.
 Karlyon, Morgan de, 230.
 Karrik, comes, 563.
 Kartan, Mac, 256.
 Katensis, Alanus episcopus, 737.
 Katerinae, Sanctae, Lincoln', prior, 475.
 Kav', Will' de, 68. 79.
 Kaylly, Ada de, 890.
 Kaynes, Will' de, 361.
 Kayr, Joh', 893.
 Kazinugbogin, Eberhard, comes, 813. 814.
 Keldston, abbas de, 844.
 Kelly, Simon de, 773.
 Keloun', filius 101.
 Kelquon, abbas de, 730.
 Kelshou, abbas de, 845.
 Kelthou', abbas de, 329. 767.
 Kemler, Raulin de, 631.
 Ken, Thomas le, 510.
 ——— Hen' le, 959.
 Kenach, Comroy O Kathra Rex, 520.
 Kendale, domina de, 753.
 ——— Hugo de, 570.
 Kenelworth, prior de, 449.
 Kenelyon, Od' O Neill Rex, 520.
 Kenenard fil' David' fil' Gayon, 562.
 Kenesegg, Raym', 938.
 Keni, abbas de, 255.
 Kenleye, Walt' de, 938.
 ——— Aubert de, 938.
 Kenylworth, David' Ballivus de, 772.
 Kerdeston, Will' de, 603. 675. 970.
 Kerek, Gerardus de, 819.
 Keret, Adam, 105.
 ——— Thoma, 105.
 Kerketon, Martinus de, 893.
 Kerkyll, Philippus de, 773.
 Kertadbricht, Ad' de, 611.
 Kertlin, frater Will' de, 959.
 Kery, Maur' fil' Thom' de, 829.
 Keryngton, Walterus de, 845.
 Keth, Philippus de, 845.
 ——— Maria uxor Phil' de, 845.
 ——— Will' de, 966.
 ——— Rob' de, 975.
 Ketyng, Jacobus de, 802. 938.
 Keuvert, 126.
 Keyr, Thomas, 773.

Kilkenny, Will' de, 228. 236. 288. 291.
 Kilpec, Hugo de, 201.
 Kilwynum, abbas de, 730. 844.
 Kime, S. de, 139.
 Kyngeston, Johannes de dominus, 927. 994.
 995.
 Kin', Thomas de, 441.
 Kingeswode, abbas de, 809. 971.
 Kinlos, abbas de, 730. 774.
 Kirk', Joh' de, 575.
 Kirkeby, Rogerus de, 136.
 Joh' de, 497. 523. 973.
 Will' de, 801.
 Kirkeham, Nich' de, 946.
 Kirkestall, abbas de, 449.
 Kirkested, abbas de, 449. 809. 922. 971.
 Kirketon, Alex' de, 570.
 Knapton, Johannes de, 772.
 Knelhull, Thomas de, 966.
 Knightbrigge, Thom' de, 959.
 Knizht, Petrus fil' Roberti, 773.
 Knowil, Bogus de, 526. 608. 675. 680. 822.
 869. 875. 900. 909. 914. 917. 927.
 982.
 Will' de, 970.
 Knout, Richardus de, 753.
 Knutus Rex Angliæ, 769. 932.
 Knytle, Rob' de, 891.
 Kokerill, Giotus, 938.
 Kolevill, Walt' de, 538.
 Kounelin fil' Eyneon fil' Yeperverd, 101.
 Kuich, Joh' de, 880.
 Kuke, Henricus de, comes, 72.
 Joh' dominus de, 734. 851. 856.
 Kulgas, Johannes de, 966.
 Kupre, abbas de, 730.
 Kulkenny, Willielmus de, 766. 774. 814. 889.
 970.
 Kyria, Simon de, 67. 68.
 Phil' de, 804.
 Rob' de, 211.
 Kyme, Philippus dominiis de, 603. 630. 675.
 822. 828. 900. 909. 916. 926. 982.
 Nich' de, 753.
 Kynard, Rich' de, 995.
 Kynef, Robertus Persona de, 845.
 Kynet, Reginaldus de, 938.
 Kyngeston, Joh', 934. 975.
 Kyngorn, Steph' de, 844.
 Will' de, 844. 845.
 Kynmuc, Alex' de, 617.
 Kynros, Ezo de, 773. 995.
 Kyrkehom, Walt' de, 222.
 Kyrkestede, abbas de, 842.

L

Lamot ad Latreva, Geraldus, 806.
 Lamul fil' Razum de Curtray, 98.
 Lanal, Guido de, 696.
 Lanark, Richardus de, 615.
 Lancaster, Gilbertus de, 136.
 Will' de, 146. 160. 175. 246.
 Rogerus de, 538. 603. 608. 630.
 Johan' de, 753. 803. 875. 878. 900.
 909. 917. 927. 948. 1009.
 Lancastria, Edmundus comes, 537. 576. 608.
 630. 651. 822. 829. 830. 833.
 837. 838. 839.
 Thom' comes, 899. 907. 908. 914.
 916. 926. 941. 982. 1009. 1011.
 Henr', 899. 907. 908. 909. 914.
 916. 926. 982. 1009.
 Landa, Galhard de la, 806.
 Ern' de, 114.
 Will' de, 143.
 Longa, Rob' de, 138.
 prior de, 449.
 Landar', Exulum de, 353.
 Landavensis, episcopus, 92. 230. 259. 399.
 400. 483. 834. 836. 917. 982.
 H. 76.
 Elyas 742.
 W. 462. 538. 607.
 J. 834. 971. 972.
 R. archidiaç', 45.
 Landimento, Simon de, 511.
 Landonia, Guill' archidiaç' de, 845.
 Landosies, Petrus de, 890.
 Landuno, Petrus de, 410.
 Lanenden', abbas de, 808.
 Langlano, Bonifacius de, 683.
 Langedon, Ric' de, 216. 218.
 Henr' de, 484.
 Langeley, Galfridus de, 239. 417. 801.
 Langemore, Alan' de, 845. 846.
 Elizabetha uxor Alani de, 845.
 846.
 Langeton, Simon de, 100. 122. 214.
 Steph' de, 100.
 Walterus de, 732. 762. 766. 767.
 768. 772. 782. 783. 801. 815.
 820. 834. 835. 837. 838. 839.
 840. 841.
 Spinon de, 218.
 Johan' de, 757. 782. 783. 812. 814.
 827. 837. 876. 889. 940.
 Alan' de, 772.
 Joh' vicarius de, 845.
 Lanladron, Serlo de, 917.
 Lanlandron, Saier', 890.
 Lanmaes, Gardianus de, 650.
 Lansan', episcopus, 815.
 Lantea, Galuanus, 477.
 Lanvall', Willielmus de, 40. 41. 46. 139.
 Lanuo, Libertini Petrus, 71.
 Lapidibus, Petrus de, 689.
 Larcevesk, Hugo de, 145.
 Laors, Mich', 898.
 Lardar, Barthm' de, 598.
 Larmerer, Simon de, 966.
 Lasceles, Rogerus de, 153. 538. 604. 608.
 675. 801. 822.
 Radul', 767.
 Alan', 869.
 Lascey, Gislebertus de, 14.
 Laschi, Joh' de, 689. 690. 691. 692.
 Lascuren', Raymund' episcopus, 806. 973.
 episcopus, 971.
 Lascy, W. de, 76. 142. 144. 145. 146. 150.
 162.
 Hugo de, 93. 145.
 Johannes de, 197. 198. 201. 203. 207.
 208. 663. 685. 688. 691. 692. 695.
 697. 723. 726. 727. 728. 745. 764.
 766. 767. 768.
 Rog' de, conestab' Cestria, 96.
 Edmund' de, 445.
 Wentlhane de, 647.
 Lastalla, Cavall' de, 365.
 Lathum, Rob' de, 538. 604. 608. 675. 753.
 Latymer, Will' de, 362. 402. 410. 434. 492.
 538. 608. 689. 690. 715. 802.
 948.
 Joh' de, 538. 604. 608.
 Will' de, 740. 741. 753. 772. 828.
 899. 900. 901. 909. 916. 917. 926.
 Thomas de, 900. 909. 917. 982.
 Laval, Hugo de, 753.
 Lavania, Ugolinus de Flisco, comes de, 559.
 Rimundus filius Ugolini de, 559.
 Brumisan uxor Ugolini de, 559.
 Lavania, Jacobus comes, 843.
 Lavenn', Phil' de, 664. 667.
 Laverne, Elyas de, 324.
 Laudonia, Will' archidiaç', 975.

Laudosies, Petrus de, 861.
 Lauden', Petrus archidiaç', 480. 481.
 Will', 893.
 Lauvalay, Willielmus de, 133.
 Laugardin, G. 898.
 Launde, Galfridus de la, 245. 247.
 Rog' de la, 355.
 Lavona, Phil' de, 716. 717. 719.
 Laurbeden, Adam de, 893.
 Laurentia uxor comitis Rob', 96.
 Laurentii, Sancti, in Lucina, Cinthius presbiter
 cardinalis, 117. 119.
 S. 229.
 Hugo, 415. 618. 648. 651. 672.
 Joh', 318. 335. 337. 339. 410.
 in Damaso, Matheus, presb'
 cardinal', 709. 726.
 Nich', 887. 895.
 Laurentio, Girardus de Sancto, 506.
 Laurentius, magister, 259.
 Lauria, Rogerus de, 622. 718.
 Simon de, 622.
 Lausanen', episcopus, 555.
 Laweman, Malmory Mac, 995.
 Lazaro, Sancto, W. de, 70.
 Leasmahagn, prior, 730.
 Leburn, Rog' de, 232.
 Lebreto, Amanenus de, 249. 591. 708. 829.
 839. 942. 974. 975. 981. 984. 987.
 997. 1004. 1006. 1007.
 Armaneus de, 690.
 Lecestria, comes, 66. 705.
 R. comes, 50. 67. 68. 77. 79. 81.
 83. 87. 96. 203. 205.
 Alianora comitissa, 383. 385. 386.
 392. 407.
 Edmund' comes, 507. 572. 788.
 948.
 S. de Monteforti comes, 96. 203.
 205. 265. 269. 270. 271. 275.
 276. 277. 279. 282. 283. 306.
 324. 331. 335. 358. 359. 360.
 361. 374. 373. 376. 378. 384.
 385. 388. 390. 392. 396. 399.
 402. 406. 407. 409. 422. 430.
 434. 436. 437. 443. 444. 445.
 446. 447. 448. 449. 450. 452.
 453. 454. 455. 456. 457. 458.
 459. 460. 461. 462. 463. 464.
 465. 468. 469.
 Henricus comes, 899.
 Thom' frater Hen' comitis, 899.
 Radul' de, 759.
 Petrus de, 889.
 Simon' comes, 359. 399. 412.
 416. 440. 659.
 abbas de, 449.
 Rog' archidiaç', 605.
 Lecturen', episcopus, 971.
 Leda, Florentius de, 98.
 Walpertus de, 98.
 Leden, Gerald' de, 645.
 Ledespris, Galfr' de, 250.
 Ledicot, Will', 898.
 Ledwich, Thom' de, 938.
 Lee, Rob' de, 177.
 Leeds, abbas de, 449.
 Leeka, dominus de, 847.
 Leeke, Joh' de, 987.
 Leelza, dominus de, 841.
 Lees, Hugo de, 938.
 Rob' de, 938.
 Mauritius de, 938.
 Legiens', episcopus, 58.
 Legceestrens', comes de, 18.
 Leghelyn, Normannus de, 842.
 Leghlin', N. episcopus, 971.
 Legrec', R. comes de, 46.
 Legtone, Will' de, 773.
 Leiacestria, comes, 30. 31. 34.
 Leiden, Hen' Castellani, 853.
 Leiza, B. de, 698.
 Lematherton, Hen' de, 767.
 Lemburg', Hen' dux, 205. 224.
 Leminister, Joh', 234.
 Lemonia, Otho de, 698.
 Lemos', Petrus, 365.
 Lemoton, Hen' de, 844.
 Lemovicens', A. vicecomes de, 52.
 vicecomes, 80. 163. 298. 299.
 300. 396. 424.
 episcopus, 161. 168. 169. 593.
 Petrus, 381.
 comitissa, 479. 524.
 Lencludan, priorissa de, 844.
 Lenebret, Emiricus de, 222.
 Lenfaunt, Walter', 829.

- Lengris, episcopus, 569. 583.
 Lenham, Johannes de, 604. 804. 946.
 Lenne, A. de, 154.
 — Joh' de, 773.
 Lens, Baldwinus de, 6.
 Lentino, Alanus de, 622.
 Lenton, prior de, 174. 449.
 Leodegario, Sancto, Will' de, 211. 938.
 — Thomas de, 667.
 Leodicensis, episcopus, 103. 116.
 — Theobaldus archidiaconus, 392.
 — Hugo episcopus, 857.
 Leodon', episcopus, 106.
 Leofardo, Sancto, Gilbertus de, 605.
 Leoman', Arn' Octon vicecomes, 289. 307.
 — vicecomes, 705.
 Leonardi, Sancti, de Culmis, abbas, 169.
 — de Lonweder, magister hospitalis, 844.
 — priorissa, 844.
 — N. 928.
 Leonardus episcopus, 310.
 Leoncelli, Galfridus praepositus Aptensis, 677.
 Leonis, Walter, 951.
 Leonius fil' Leonii, 549.
 Leostanus, 11.
 Lergton, Will' de, 344.
 Lert, Joscelinus comes, 36.
 Lescal, episcopus, 222.
 Lescot, Maria uxor Dunecani, 846.
 — Mich', 876.
 Lescu dominus Forta, Nerius de, 689. 690.
 806.
 Lesgoz, Amanenus de, 591.
 Lesignan, Ademer' de, 270.
 Lesinnac, Hugo de, 128.
 Lesmorien', Christianus episcopus, 45.
 Lesnes, abbas de, 449.
 Lespar, dominus Senebrinus de, 222.
 Lessewade, Nich' vicarius de, 845.
 Lessingburne, Hen' de, 323.
 Lessinon, Joh' de, 335.
 Lestes, Joh' de, 104.
 Lestrangle, Joh', 230.
 — Hamo, 430.
 — Roger', 743.
 Lestrangle, Joh', 420.
 — Fulco, 890. 927.
 Lettacorun, Joh', 312.
 Leteley, abbas de, 809. 971.
 Letham, Adam de, 773.
 — Edm' de, 844.
 Lethegroyns, Johan' de, 766.
 Letheringham, prior de, 624. 626.
 Lettoren', Giraldus episcopus, 505. 506. 565.
 806.
 Letturs, Nicolaus de, 212.
 Leucis, Phil' de, 80.
 Levenax, Malcolm' comes de, 638. 767. 768.
 791. 804.
 Levis, Phil' de, 71.
 Leukenore, Nich' de, 471.
 — Thom' de, 890.
 Lewelinus, 224. 339. 341. 630.
 — fil' Owen', 634.
 — fil' Lewelini de Methin, 253.
 — fil' Mereduc', 258.
 — frater ejus, 258.
 — fil' Craern fil' Hedevenit, 101.
 — fil' Jorvert, 84.
 — fil' Griffini, 258. 336. 339. 340.
 354. 361. 369. 372. 374. 377.
 387. 394. 398. 399. 400. 404.
 414. 420. 424. 423. 430. 433.
 457. 466. 467. 472. 473. 474.
 477. 486. 498. 519. 544. 664.
 712.
 — vide Wallie.
 Lewes, prior de, 449. 980.
 — Joh' prior de, 602.
 Lexac, Will' de, 395.
 Lexignan, Galf' de, 327.
 Lexinton, Joh' de, 234. 244. 324.
 — Rob' de, 208. 246.
 Lexon', E. episcopus, 40. 42.
 Lexoviensis, episcopus, 25. 69.
 — Will' — 69.
 — Joh', archidiaconus, 76.
 Leyburne, Rogerus de, 430. 434. 440. 449.
 455. 465. 477. 481. 538. 604. 630.
 802.
 — Wilhelmus, 538. 608. 773. 782. 783.
 802. 809. 861. 875. 890. 900. 903.
 905. 909. 917. 927. 982.
 — Idonia de, 753. 804.
 Leyden, Geraldus de, 661.
 Leyman, Hum' de, 192.
 Lezay, Joscelyn' de, 79.
 Lichfield, minister A. de, 174.
 Lichfield, frater Thomas de, 959.
 Lichfeld, Thom' de, 454.
 — decanus, 923.
 Leignan, Galf' de, 123. 251. 283. 297. 304.
 324. 327. 329. 332. 370. 371. 374.
 410. 419.
 — Guido de, 304. 365. 371. 374. 378.
 — Hugo de, 155. 159. 161. 183. 184.
 Lezignaco, Galf' de, 69. 181. 197.
 — Emericus de, 196. 197.
 — Hugo de, 145. 169.
 — Isabella uxor . . . de, 196. 197.
 Lifto, Joh' de, 965.
 Lilham, frater Adam de, 959.
 Lillay, Thomas de, 966.
 Lillesclif, Walterus de, 844.
 Lilleshull, abbas de, 449.
 Limburgh', dux de, 106. 323.
 Limonic', episcopus, 123.
 Limogis, Raynaldus de, 621. 622. 623.
 Limpoldus dux Austrig', 56. 61.
 Linc', Thomas de, 510.
 Lincolnana, Adam de, 139.
 Lincoln', Alan' de, 16.
 — Aluredus de, 361. 399.
 — Will' de, 740.
 Lincolnia, comes, 535. 545.
 — Wilhelmus, comes, 16.
 — Johannes — 30. 208. 234.
 — Edmund de Lacy — 327.
 — Henricus de Lacy — 535. 538.
 548. 568. 608. 630. 647. 676.
 678. 685. 689. 690. 693. 715.
 734. 735. 736. 738. 740. 741.
 742. 744. 745. 753. 762. 764.
 766. 767. 768. 774. 780. 781.
 782. 783. 797. 805. 822. 839.
 849. 860. 864. 899. 904. 905.
 906. 908. 914. 922. 923. 936.
 937. 940. 941. 942. 944. 945.
 946. 947. 950. 951. 952. 953.
 954. 955. 957. 958. 963. 966.
 970. 974. 975. 982. 990. 995.
 1008. 1012. 1014. 1018.
 — Joh' de Lacy — 238.
 Lincolnien', episcopus, 92. 123. 175. 239.
 250. 268. 397. 483. 605. 611.
 707. 736. 752. 808. 991. 992.
 993. 994.
 — Robertus, episcopus, 6. 10. 18.
 — Alexander, — 14. 16.
 — G. electus, 30. 37.
 — Hugo, episcopus, 50. 63. 76. 122.
 126. 131. 134. 154. 165.
 — Hubert — 109. 110. 111.
 115.
 — O. — 607. 788. 796. 810.
 834. 836. 865. 948.
 — Rob' Groseteste — 1015.
 1016.
 — Romus — 1.
 — J. — 941. 971. 982.
 — H. — 152. 180. 183. 184.
 362.
 — R. — 243. 289. 293. 322.
 399. 427. 443. 446. 449. 451.
 538.
 — decanus, 449. 923.
 — Robertus episcopus, 8. 10.
 — Neapoleon canonicus, 684.
 Lind', Joh' de la, 435. 470. 471. 476. 486.
 Linds', Walt' de, 135. 455.
 Lindsese, David', 257. 326. 329.
 — Alex' de, 868.
 — Phil' de, 995.
 Linton, Simon de, 144. 604. 675.
 Linds', Will' de, 538. 603. 608.
 Lindsese, J. de, 638.
 Lincor', episcopus, 222.
 Lineath, comes de, 234.
 Linde, Joh' de la, 470.
 — Walt' de la, 619.
 Lingeyn, Joh', 394.
 Lingonio, Galhard' de, 612.
 Linhano, Oliverus de, 806.
 — Ebulus de, 806.
 Linton, Richardus persona de, 844.
 — Bern' de, 845.
 — frater Joh' de, 959.
 Linxa, Garsias Arn' de, 699.
 Lippinus fil' Willielmi, 516.
 Lismor', R. episcopus, 971.
 Litleburn, Johannes de, 946.
 Lizgem, G. de, 95.
 Liziniaco, Galf' de, 689. 690.
 Lizunaco, Galf' de, 79.
 Lo, Mich' de, 951.
 Loba, Petrus de, 702.
 Lobatoni, Bonatus, 704.
 Lobdizt, 34.
 Lobera, Emericus de, 702.
 Locard, Steph' de, 846.
 — Margeria uxor Steph' de, 846.
 Lochor, David, 370.
 Locrinus, 932.
 Lodiens', Theobald', episcopus, 987.
 Lodovicus, vide Francie.
 Lodowici, Bernardus, 777.
 Lodowico, comes, 61. 80.
 Loegerio, Arnaldus de, 703.
 Loghryneton, Henr' Vicarius de, 844.
 Logore, Thom' de, 900.
 Logn', Petrus de, 689. 690. 691. 692.
 Logran, Petrus de, 688. 691. 692.
 Loggy, Malisus de, 876.
 Loise, Alexander de, 583.
 Lomayne, Oto de, 806.
 Lomene, Rich' de, 619.
 Lomhith, Godinus de, 959.
 Loncell', Goffridus de, 695. 697.
 Londonia, Thom' de, 707.
 — Rob' de, 165.
 — Steph' de, 483.
 — Gervasius de, 330.
 — Gilb' de, 295.
 — Joceus de, 513.
 — Joh' de, 959.
 — Edm' de, 773.
 — Richardus de, 938.
 — Mauritius de, 4. 9. 938.
 Londonien', episcopus, 92. 94. 99. 122. 123.
 128. 147. 168. 242. 243. 263.
 287. 313. 362. 483. 561. 741.
 808. 967. 971. 972. 980. 991.
 992. 993. 994.
 — Robertus, — 14. 99.
 — F. — 289. 293. 296.
 — Rich' — 8. 10. 11. 12.
 18. 49. 63. 891. 914. 980.
 1013.
 — Gilb', — 34.
 — R. — 602. 605. 607. 614.
 796. 810. 826. 834. 836. 850.
 865. 889. 917. 982. 1009.
 1015. 1016.
 — Will' — 75. 76. 93. 96.
 98. 109. 110. 111. 115. 122.
 126. 131. 134. 152. 164.
 — E. — 172. 183. 184.
 — H. — 399. 407. 427. 428.
 434. 439. 446. 447. 449. 452.
 456.
 — H. de Sandwico electus, 424.
 — archidiaconus, 378. 425.
 — Gaufrid' archidiaconus, 20.
 — J. episcopus, 535. 536. 538. 601.
 — Radulphus de Baudale
 1018.
 — Richardus, archidiaconus, 605.
 — Gervasius, cancellar', 139.
 — H. — 174. 176.
 — Rad' — 605. 980.
 Londors, Joh' de, 417.
 — Joh' abbas de, 730.
 Longersper', Will' de, 249.
 — Steph' de, 326.
 — Matilda domina, 488.
 Longespe, Steph' de, 408.
 Longo campo, Hugo de, 23.
 — S. de, 49. 50. 61. 66.
 — W. de, 49. 50. 63.
 Longo . . . co, Nich' de, 800.
 Longtyn, Rog' de, 405.
 Lopez de Gara, Diego, 798.
 Lormannia, Otho de, 830.
 Lotgerio, Guilielmus de, 703.
 Lorimer, Joh' le, 441.
 Lork, Guill' Rand', 806.
 Los, Ludovicus comes de, 97. 98. 141.
 — frater Ernulfus, 98.
 Losusham, Raym' de, 591.
 Lotharingie, Margareta ducessa, 553.
 — Henricus dux, 72. 196. 217. 222.
 223. 224.
 — dux, 857. 858.
 — Hen' fil' ducis, 217.
 — Joh' dux, 549. 550. 551. 553.
 566. 672.
 — Joh' fil' ducis, 550. 551. 553.
 566. 672.
 Lovaine, dux, 107.
 — Hen' dux, 106.
 — Henricus, dominus de Harstall, 550.
 551.
 — Ernous, dominus de Breda, 550. 551.
 — Matth' de, 663. 630. 675.
 — G. de, 106.
 — Franc' 549. 550.

Lovaine, Purcellus de, 648.
 Lovel, Ph', 332.
 — Job', 361. 538. 604. 608. 675. 685.
 695. 782. 783. 798. 802. 854. 875.
 884. 889. 898. 900. 914. 927. 966.
 982. 995. 1009.
 — Fulco, 518.
 — Will', 995.
 — Hugo, 538. 603. 608. 868. 994. 995.
 — Rich', 868.
 — Robertus de, 846.
 — Eva uxor Roberti de, 846.
 Lovenaus, Malcolm' comes de, 730.
 Lovente, Johannes de, 878.
 Loverhaldus presbyter cardinal, 15.
 Lovershall, Laurentius de, 484.
 Lovetot, Johannes de, 539. 558. 563. 576. 596.
 645. 658. 890. 939. 956. 957.
 Loveyn, Matheus de, 399. 538. 608. 802.
 890.
 Lound, Petrus de, 921.
 Louthier, Constantinus, 773.
 Louthmaban, Nich' de, 845.
 Lubard, Joh' de, 689. 690.
 Luca, societas Riccardorum de, 719. 750. 835.
 Luc', Petr' Arn' de, 412.
 Luccu', Michael' episcopus, 310.
 Lucearch', Rob' de, 698. 699. 700.
 Lucemburgh, Henr' comes de, 827. 879. 881.
 985.
 — Baldwin frater Hen' comitis,
 985. 986.
 Luci, G. de, 40. 47.
 — Richardus de, 17. 18. 42. 46.
 — Rogerus de, 18.
 Luch', Petrus de, 701.
 Lucheti, Gianus, 823.
 — Villanus, 823.
 Lucie, Sanctæ, in Silice, F. diac' cardin', 948.
 965. 968. 976. 1004.
 Lucis, S. de, 175.
 Lucius, 21.
 — II. Papa, 14.
 — III. — 37. 38. 615.
 Lucy, Richardus de, 23. 32. 34. 40. 41.
 — Godefr' de, 412.
 — Galfr' de, 94. 434. 449. 450. 538. 603.
 608. 630.
 — Stephanus de, 171. 177.
 — Thomas de, 603.
 Luda, Will' de, 644. 667. 688. 689. 690. 691.
 692. 695. 697. 715.
 Ludovicus, comes, 57. 86.
 Lue, Will' de, 742.
 Lugantent, Gawardus de, 591.
 — Agnes uxor, 591.
 Lugdun', Phil' episcopus, 272. 297. 317.
 422.
 — G. archidiaconus, 278.
 Luggore, Thomas de, 726. 889. 999.
 Lughteburgh, Ric' de, 1018.
 Lugiir, Nich' de, 730.
 Luk, Lucas de, 524.
 — Bonrunionus de, 597.
 — S. Merc' de, 597.
 — Societas Bellardorum de, 967.
 Luke de Chele, Arnaldus, 807.
 Lumb', Bonatus de, 316.
 Lombard', parsona, 973.
 — Reginald' le, 997.
 Luna, Eximeneus, 622. 623.
 — Artaldus de, 692. 700.
 — Lupus, Ferench de, 692. 700.
 Lundors, Johannes de, 193. 350.
 Lundos, abbas de, 845.
 Lundy, Petr' de, 846.
 — Margareta uxor Petri de, 846.
 Lunerfel, Laurentius de, 483.
 Lunetot, Joh' de, 520. 643.
 Luneyn, Mattheus de, 246.
 Lung, Will' de, 801.
 Lungesper, Steph' de, 326.
 Lungespey, Will', 234. 253. 270.
 — Mahud, 649.
 Lupelli, Bonaventura, 279.
 Lupellus, Rob', 596. 616.
 — Godefridus, 616.
 Lupi de Guera, Eximeneus, 692.
 — de Biscaye, Vidacus, 807.
 — Alfonsus, 310.
 — Almiragus, Rodericus, 310.
 — Lupi de Galzedo, Didacus, 310. 649.
 — de Till, Arnald', 821.
 — de Castandeco, Sancius, 806.
 Lupus, Rob', 100.
 — de Angon, Eximeneus, 622.
 Luppi de Jassa, Emericus, 699.
 — Almandus, 699.
 Lusarch', Rob' de, 701. 702. 704.
 Lusark, Joh' de, 700.

VOL. I.

Lustreshell, Nich' de, 239.
 Lutcher, Will', 773.
 Lutegareshall, Gilb' de, 970.
 Luterel, Andreas de, 246.
 — G. de, 94. 137. 138. 139. 140.
 — Alex' de, 484.
 — Rob' de, 603. 675. 753. 801. 822.
 1003.
 Luton, Walterus de, 253.
 Luveday, Rog' de, 631.
 Luvel, Phil', 328. 337. 362.
 — Mauritius, 845.
 — Rog', 410. 414.
 — Joh', 484. 900. 909. 917.
 Luvetot, Joh' de, 596. 597. 631.
 Lychewynd, Adam, 917.
 Lyda, Adam de, 610.
 Lye, Rog' de la, 407.
 Lyeschaus, Guido, 77.
 Lymer, R. episcopus, 971.
 Lynde, Johannes de la, 401. 474. 479. 480.
 486. 490. 491. 492. 494.
 Lyndes', A. de, 975.
 Lyndeseye, Alexander de, 730.
 — Willielmus de, 31. 770.
 — Walterus de, 767. 772.
 — Jhan' de, 767.
 — Alicia uxor Will' de, 846.
 Lynns, Joh' de, 373.
 Lynth, Rob' de, 773.
 Lysa, Rich' abbas de, 149. 577. 587.
 Lysignan, Hugo de, 125.
 — Galf' de, 125.
 — comes Marchie, vide Marchie.
 Lythegreynes, Joh' de, 566.
 Lyvet, Joh' de, 938.

M

M. fil' Geroldi, 217. 218. 258.
 M. fil' Henrici, 101.
 Maafred' presbyter card', 28.
 Mac Ardy de Dessemou, Cormaclethan, 256.
 Mac Briu de Natherlac, Murched', 256.
 Macca Plana, Hugo de, 719.
 Mac Daniel, Donenaldus, 256.
 Mac Duff, 786.
 Maccuswell, Joh' de, 161. 165. 638.
 Machanen, Mac, 256.
 Machermekan, Rich', de Dessia, 256.
 Machreone, Bernardus, 704.
 Maclinis, Eustachius de, 68.
 Macolon, Thom' de, 995.
 Macswell, Heribert' de, 730.
 Madalhano, Amanen' de, 806.
 Madant fil' Wenwywym, 370.
 Made, Isebrond del, 853.
 — Copenon del, 853.
 Madoc fil' Emarau, 545.
 — fil' Wemmuwen, 258.
 — fil' Griffini de Bromfeld, 170.
 — fil' Madoc, — 258.
 — fil' Griffini Coswall, 151.
 — fil' de Hewent, 101.
 — fil' Kenon, 101.
 — fil' Milon fil' Tyet, 101.
 Madoch fil' abbas de Aberconnewy, 372.
 Maduana, Joef de, 68.
 Maducus ap Edeneded ap Mereduci, 562.
 Maengot, Will', 68. 87.
 Maere, Willielmus de, 79.
 Magalorum, Abaga Chaan princeps, 520.
 Magdeburgen', archiepiscopus, 70. 103.
 Magnus quartus, Rex Norwegie, 23.
 — comes, 638.
 Magnavilla, Gaufridus de, 8. 15. 16. 18.
 Magota filia Margaretæ uxoris H. de Burgo,
 207. 776. 779.
 Magum, Simon, 59.
 Maguntinens', archiepiscopus, 356. 430. 431.
 Mailache, Galf', 85.
 Mailgon fil' Resti, 170. 178.
 Mailgun fil' Oweyl, 258.
 — fil' Mailgun, 258.
 Maingod, Will', 425.
 Majorica, Jacobus Rex, 668. 670. 673. 681.
 717. 718. 725. 727. 728. 729. 744.
 745. 753.
 Majoris, Raym', 702.
 Mak Enkerd, Gregorius, 876.
 Makeswell, Aimeris de, 370.
 Makilgoigny, Johannes, 973.
 Malabissi, Rich', 81.
 Malachias, 122.

Malagabye, Aldebrandin', 316.
 Malcolinus Rex Scotie, 48. 50.
 Malcoly, Duncanus de, 785.
 Malcom, comes, 234.
 Malcouvenauz, Robertus, 36.
 Maldon, Willielmus de, 975.
 Maldut camerarius, 41.
 Malebys, Rich' de, 538. 604. 608. 675. 753.
 Malegys de Durdraght, Johan', 853.
 Malemle, Rich' de, 846.
 — Isabella uxor Rich' de, 846.
 Malesours, Rich' fil' Henrici, 484.
 Malet, Rob', 16. 772. 773. 782. 783.
 — Gilb', 31. 40. 770.
 — Will', 68. 139.
 — Rob' comes, 77.
 Malettus, Will', 3.
 Maleville, Johannes de, 730.
 — Will' de, 995.
 Malgero thesaur' Normannie, 65.
 Malion, Willielmus de, 68.
 Malliaco, Ardomus de, 696.
 Mallvin, Will' de, 63.
 Malmesbury, abbas de, 399. 449. 510. 539.
 607. 923. 982.
 — Rob', — 31. 770.
 — Willielmus de, 769.
 Malo Extracta, Paganus de, 101.
 Malo Lacu, Petrus de, 30. 160. 203. 212.
 234. 239. 399. 538. 603. 608. 630.
 651. 675. 753. 803. 822. 828. 900.
 909. 916. 926. 948. 970. 982.
 Malo Leone, Radul' de, 76. 79.
 — Saherus de, 94. 173.
 — Willielmus de, 79. 87. 95. 806.
 — Sancius Arnald de, 806.
 — Savarius de, 95. 114. 118. 125.
 129. 144. 186. 187. 191. 196.
 197. 215. 245.
 — Augerius de, 806.
 Malo Leporario, Reginald' de, 145.
 — Vicino, Will' Arnald', 30. 806.
 Malore, Anketellus, 212.
 — Petrus, 872. 889. 970.
 Malregard, Joh' de, 584.
 Malus Cafulus, Rog', 53.
 Mames, Bertrandus de, 806.
 Maminot, Walkenius, 14. 23.
 Mammou, 60.
 Mammot, Hugo, 7.
 Mamso, prior de, 416.
 Man, Maria Regina, 773.
 — Marc' episcopus, 730.
 Manaster, episcopus, 103.
 Mandeguerre, Rob' de, 144.
 Mandevill', G. de, 105. 127. 139.
 Mandevilla, R. de, 139.
 — Rog' de, 776. 780.
 Mandon', Petrus de la, 697.
 Mandut, Richardus de, 246.
 — Will', 246.
 Mane, Petrus de, 246.
 Maners, Baldwinus de, 801.
 Manesbrug, Johannes de, 246.
 Maneton, Richardus de, 453.
 Manewell, priorissa de, 844.
 Mangat, Will', 29. 35. 36.
 Manley, Rob' de, 925. 995.
 Manners, Baldwinus de, 1012.
 Mannæ, Reginaldus Rex, 91.
 — Olavus — 190. 217. 218. 227.
 231.
 — Harald' — 264.
 — Glenhelk — 617.
 — Artaldus — 272.
 — Magnus Heres, 289.
 — Magnus Rex, 338. 617. 789.
 — Africa Heres Magni Regis, 789.
 — Reginald' frater Regis, 190.
 Mans, Michael de, 310.
 Mansel, J. 288. 296. 300. 305. 306. 317.
 324. 332. 398. 402. 403. 426.
 Mansero fil' Aaron, 484.
 Manso, Will' prior de, 269. 270. 294. 300.
 305. 395.
 — Vitalis de, 703.
 Mansuetus Penitentiarius Papæ, 21. 376.
 — frater, 376.
 Mantaland, Richardus de, 617.
 Manton, Rad' de, 948.
 Manuel, Infans, 310.
 Manuele, Radulphus de, 621. 622. 623.
 — Christiana priorissa de, 773.
 Mapeldurham, Siward de, 484.
 Mar', comes, 223. 234. 741.
 Mar, Adam de, 772.
 — Ric' de, 137. 139.
 — Roger' de, 836.
 — Joh' 151.
 — W. comes de, 329. 353. 370. 378. 402.
 12 M

Mar, Dovenald comes de, 596. 638. 730. 760.
764. 766. 767. 768. 773. 774. 791.
804.
Mara, Rad' de, 153.
— Joh' de, 153.
Marbays, Gerardus de, 550. 551.
Maraduc' fil' Resi, 474.
Marcelenohis, R. 1004.
Marcelli, Sancti, Petrus presb' card', 119.
— Arnald' — 1008.
Marcellini & Petri, Sanctorum, Joh' monachi,
presb' card', 1064.
— Joh', presb' cardinal',
887. 889. 895. 943.
948. 965. 968. 976.
1008.
— Comes presb' cardin',
668.
— Thom' presb' card',
672.
Marcello, Will' de, 69.
— Sancto, Williel' de Cantilupo presb'
card', 1004.
Marcerius Martinus, 793.
Marchadeus, 68.
Marcheis, Simon' de, 941.
Marchesi, Petrus, 614. 678.
Marchia, Herb' de, 138.
— B. archidia' de, 166.
— Alicia de, 654. 721.
— Thalesia domina de, 330.
— Will' de, 715. 757.
— Garsius de, 833. 726.
— comes de, 871. 874.
— Hugo comes, 721.
Marchie, comes, 269. 324.
— H. comes, 123. 125. 128. 145. 160.
164. 166. 168. 172. 181. 183. 184.
187. 192. 193. 198. 206. 215. 217.
218. 219. 221. 247. 250. 251.
— Hugo Brunus comes, 79. 81. 125.
— Patrie' de Dunbar — 763. 764.
765. 766. 767. 768. 774. 775.
780. 781. 782. 783. 784. 804.
899. 908. 925.
Marchie & Engolism', comes, 167.
Marchis, Conradus, 39.
Marchii, Radulphus, 704.
Marchi, Sancti, Guilielmus presbiter cardinal',
466. 579.
— Petrus — 709. 726.
818.
— F. — 887.
— in Carcere Tulliano, Otto de
Torengo, dia' card', 241.
Marcial, Petrus, 702.
Marciani, Constantia vicecomitissa, 644. 656.
732.
Marciano, Arn' de, 506.
Marcus, 21.
Mare, Galf' de la, 944.
— Henricus de la, 320. 332.
— Johan' de la, 802. 1009.
— Joh' de la, 538. 608. 618. 630. 675.
899. 909. 916.
— Petronilla uxor Joh' de la, 618.
Maredud Seis Lewelin, 370.
— fil' Ris, 370.
— fil' Ovener, 370.
Marele, Petrus, 702.
Mared' fil' Lewelinor domini de Metham, 370.
Mareoo, Herveus de, 87.
Maremand, Arn' de, 245.
Maremne, vicecomes de, 245.
Mareolo, abbas de, 607.
Marescal, Joh' le, 918.
— Phil' le, 938.
Marescallus, Willielmus, 36. 48. 49. 51. 52.
63. 67. 68. 69. 79. 145. 146.
148. 152. 162. 229. 361. 399.
434. 442. 869. 927.
— Hervie, 161.
— Joh', 97. 131. 139. 142. 152.
162. 224. 603. 772.
— David, 161. 234. 760.
— Rob', 104. 138.
— Walter', 240.
— Gilb', 212. 616.
— Uthredus, 773.
— R. comes, 398. 399. 412.
— Richardus, 199. 212. 213. 616.
846.
— Agnes uxor Ric', 846.
— Will', comes, 67. 78. 80. 84.
90. 91. 99. 107. 113. 122. 133.
140. 147. 149. 150. 164. 166.
169. 171. 172. 178. 196.
— comes, 873.
— Marescand, dominus, 806.

Marevill', Johannes de, 442.
Margareta soror Regis Scotie, 160. 207.
— filia Regis Hen. III. 279. 616.
— filia comitis Marchie, 247.
— filia Edw. I. 550. 551. 553. 566.
672. 731. 734. 739. 756. 958.
— soror principis Wallie, 369.
— filia Florentii comitis Hollandie,
594. 595. 645. 646.
— uxor Edwardi I. 958. 960. 972. 973.
976. 992. 993. 998. 1006. 1009.
1012. 1016. 1017.
— Regina Garsie, 33.
— uxor Alex' de Barentin, 45.
Margenzai, Girondus de, 28.
Marhan, Constantia de vicecomitissa, 806.
Maria, 608.
— filia Edwardi I. Regis, 799. 941.
Maria Nova, S. Theobaldus episcopus, 36.
Marie, Sancte, Novze, Reynmund', diaconus
cardinalis, 986. 988.
993. 1003. 1014.
— Petrus, — 887.
895.
— R. del Gout, —
999. 1001. 1004.
Marie, Sancte, in Aquiro, Petrus dia' card'.
117.
— in Portico, Matth', —
618. 634. 648. 649.
672. 684. 709. 726.
740. 754. 887. 895.
948. 965. 968.
— W. de, 48. 60. 63. 67.
— Arnaldus de Pelagru, 1004.
— de Pratio, priorissa, 347. 351.
352.
— in Cosmedia, Raynerius, dia'
card', 167. 229.
— Jacob', —
466. 582. 618. 649.
— Franciscus —
887. 889. 895.
948. 965. 968. 976.
1004.
— in Via Lata, Petrus —
72. 73.
— Octavianus, —
318. 328. 336.
362. 364. 365. 366.
368. 371. 683.
— Ottamanus, — 466.
— Luca — 948. 965.
968. 976. 1003. 1004.
— Jacobus — 672. 709.
726. 818.
— de Aspiran' Arnald' prior,
716.
— Ebor' S. abbas, 409. 449.
— abbas, 923.
— de Winton' abbatissa, 399.
539. 607. 982.
— de Aberden, Ferquardus ca-
nonicus, 845.
— de Monte Carmeli, Petrus
prior, 618.
— Magdalene, magister Hospi-
talis, 845.
— Virginis, magister hospitalis,
845.
— Sarum, decanus, 923.
— Majoris de Ferentin', Alex-
ander canonicus, 364.
Marie de Piperino, Joh' canonicus, 364.
Marinanda, Arnaldus de, 506.
Marinus capellanus Papa, 264.
Mariscis, Galf' de, 135. 140. 145.
Mariusco, Richardus de, 105. 108. 115. 122.
123. 124. 127. 128. 135. 140.
— G. de, 146. 162. 182.
— Will' de, 162.
— Walt' de, 162.
— Adam de, 358.
— Thom' de, 162.
Mark, Phil' de, 130. 132.
Marly, Buchard' de, 124.
Marlyne, Will', 853.
Marliaco, Buchardus de, 125.
Marmanda, A. de, 249.
— Arnaldus de, 703. 806. 830.
Marmion, Rob' de, 68. 619.
— Phil' de, 434. 470.
— Will' de, 449.
— Joh', 753. 801. 948.
Marmyn, Philip', 399.
Maro, Will' comes de, 257.
Marochitanen', Lupus episcopus, 297. 298.
299. 300. 305. 331.
Marquesii, Rayn', 566. 656.

Marra, G. Will' Arnaldi de, 587.
Marsafo, Arnaldus de, 806.
— Constantia domina, 830.
Martel, Willielmus, 10. 18. 68.
— G., 95.
— Alanus, 108. 109. 116. 124. 137.
174.
— Phil', 943. 961. 974. 975. 989.
Martelli, Galf', 341.
Marteny, Galf', 129.
Martesellon, Theobald' de, 696.
Martha, 680.
Marthæus, Radul', 95.
Marthusii, Petrus, 613.
Martin, Will', 890.
Martini, Beati, Turon', Anselmus decanus,
64.
— Garsias, 297. 298. 299. 300. 305.
325. 328. 331. 335. 340.
— Petrus, 815.
— Petrus de Archasonia, 614. 664. 665.
669. 670. 671. 678.
— Petrus de Arceson, 615.
— de Luna Petr', 687. 692. 693. 787.
— Gillebandus Donnus comes, 884.
— Bern', 702.
— Radul', 702. 703.
— Ventura, 368. 371.
Martini, Nicholas filius, 538.
— Gundesalvus; 789. 790. 951.
Martini, Sancti, Alur' dapifer, 30.
— Gualo presb' card', 119. 146.
147. 148. 149. 150. 152. 163.
171. 175.
— G. presb' cardinalis, 143. 144.
145. 174. 180.
— Turonen', G. subdia', 305.
— Turonen', G. decanus, 380.
— abbas, 511.
— S. presbiter cardinalis, 540.
— Gervasius — 672.
— B. — 810.
— de Xodar, Sancius, 310.
— in Montibus, Gentilus presb'
cardinal', 943. 948. 957. 965.
968. 976. 1004.
Martino, Vivianus de sancto, 591.
— L. de sancto, 255.
— Joh' — 605.
— Roger — 890.
— Regin' — 890.
— Arn' — 1010.
— S. Rad' de, 99.
Martinwast, Rad' de, 144.
Martinus, 340.
— magister, 65. 256. 262.
— quartus, Papa, 590. 597. 601. 602.
605. 606. 609. 610. 624. 626.
628. 629. 631. 632. 633. 635.
637. 638. 639. 640. 641. 642.
648. 649. 652. 653. 655. 663.
666. 668. 674. 675. 707. 714.
746. 747.
— R. 33.
Martiny, Math' de, 130. 132.
— Gaufr' nepos de, 130.
Martival, Rogeras de, 802.
Marton, Rob' de, 483.
— Nich' de, 483.
Martyn, Will', 619. 630. 680. 822. 828. 900.
909. 916. 927. 970. 982.
— de Lesclera, Petrus, 699.
Marum, Henricus de la, 264.
Marzan, Arnaldus de, 699.
Masey, Rich' de, 928.
Masey, Rob' de, 153.
Masmer, David, 938.
Mason, Joh', 787.
Massa de Gabukur, Blasius de, 622.
— Petrus, de Ciliis, 687.
Massilien, Joh' abbas, 664. 677.
— Hugo prepositus, 693.
Mastacio, Fulco dominus, 341.
Mastak, B. comes de Bygorr', 222. 251. 263.
277. 324.
— Fulco de, dominus de Mornac &
Mortan, 251. 324.
— Rob' de, 807.
Mastatone, Will' de, 491.
Mastz, prior de, 806.
Mataplan, Hugo de, 688. 689. 690. 691. 692.
715.
— Petrus Guilielm' de, 806. 829.
Mathæus fil' Herberti, 67. 105. 115. 131.
— fil' Johan', 927.
— vicecancellar' Regis, 36.
Matheyn de Levenax, Gilchrist, 617.
Mathathias, 22.
Matilda, Regina, 1. 3. 4. 439.

- Matilda Imperatrix, filia Henrici primi, 11.
12. 13. 14. 15. 17. 32. 769. 770.
932.
- Matiscon, Hugo de, 712.
- Matisel, Joh', 344.
- Matqz, Arn' Guill', 698.
- Matre, Wim' cler' de, 700.
- Matresdon, Philippus de, 802.
- Matthias, 71.
- Matze vide Hugutio.
- Mauberguet, Seguin' de, 689. 690.
- Mauclere, W. 420. 124.
- Maudat' de Warminst', Will', 361.
- Mauduit, W. de, 139.
- Maudut, Rob' de, 144.
- W. de, 144.
- de Hamslap, Will', 399.
- Maugersyr, Normannus de, 245.
- Maul, Will' de, 773.
- Maulay, P. de, 116. 124. 146. 152.
- Mauleurier, B. de, 95.
- Maundevilla, W. comes de, 28. 32. 34. 46.
171. 175. 180.
- Galfi' de, 361. 399. 538. 604.
608. 675.
- Joh' de, 804.
- Hen' de, 520.
- Thom' de, 520. 890. 938.
- Martin' de, 520.
- Rob' de, 520.
- Maunsel, Johannes, 8.
- Maunsel, Walterus, 274.
- Maunsel, Joh' de, prepositus Beverlac', 135.
247. 253. 254. 276. 279. 290.
295. 297. 298. 299. 304. 325.
326. 327. 329. 330. 331. 332.
335. 339. 340. 342. 347. 353.
359. 362. 370. 371. 372. 376.
382. 384. 385. 386. 390. 391.
394. 401. 406. 408. 409. 414.
416. 417. 419. 422. 435. 457.
496. 543.
- Thomas, 938.
- Maur', Galf' de, 324.
- Benedict' de, 324.
- Maure, Joh' de, 617.
- Maura, S., Aimericus de, 144.
- Mauri, Sancti, Nich' de, 297.
- Mauriavens', Willielmus episcopus, 28.
- Mauriens', Humbertus comes de, 28. 29.
- Maurino, Sancto, abbas de, 806.
- Mauritania, Galfridus de, 245. 251.
Benedict' de, 251.
- Mauritius fil' Mauriti', 498.
- fil' Thomas, 938.
- fil' Gerardi, 209. 212.
- Mauro, Laur' de Sancto, 801.
- Radulphus — 801. 890.
- N. de Sancto, 326. 890.
- Mauseio, W. de, 95.
- Mausey, Portecelivus de, 118.
- Mautcor', Alex' de, 773.
- Mautravers, Johannes de, 246. 938.
- Mauvayfin, Hen', 890.
- Maxwell, Herbertus de, 767.
- May, Will' de, 772.
- prior de, 730.
- Mayden, Goldin', 959.
- Mayglyn, Nich', 635.
- Mayll, Hardoynus de, 221.
- Maynac, Ischier de, 183.
- Mayngo, Will', 155.
- Mayoli, Berengar', 704.
- Mayranicis, dominus de, 716. 719.
- Maza, Petrus, 692.
- Mazoun, Johanes le, 801.
- Mazz', Justus episcopus, 36.
- Medalia, Petrus de, 704.
- Medelby, Simon personæ de, 844.
- Meden', S. episcopus, 76.
- Reginald' episcopus, 987.
- Mediana, dominus Henric' de, 696.
- Mediolanen', Opizonis archidia', 916.
- Meduan, Joel' de, 84. 125.
- Isabella mater Joel', 84.
- Medullon, Guill' de, 689. 690.
- Medullo, Reymundus de, 702.
- Meignil, Stephanus de, 450.
- Meilerus fil' Henrici, 91. 97.
- Meiners, Alexander de, 846.
- Agnis uxor Alex' de, 846.
- Meingot, W. de, 95.
- Meimil, Nich' de, 603.
- Melchisedech, 117. 119.
- Meldens', Joh' episcopus, 884.
- Meleduno, Simon de, 911.
- Melenc', comes de, 770.
- Meleun, Simon de, 861. 890. 900.
- Melgedrom, Will' de, 767.
- Meliduni, Ad vicecomes, 696.
- Meleduno, Simon de, 884.
- Melione, Arn' de, 703.
- Melkiel, Rob' de, 407.
- Mellent, comes, 61. 64.
- Robertus comes de, 2. 7. 9. 10. 12.
68. 81. 82.
- Melros, abbas de, 616. 767.
- Melsa, abbas de, 449. 809. 842. 922. 971.
Johannes de, 538. 604. 608.
- Melun, Simon de, 898.
- Menech', comes, 353.
- Meners, Alex' de, 730. 841.
- Meneteth, comes de, 234. 841.
- Alex' de, 730. 772.
- Walterus Cumin comes, 370. 378.
596. 638. 730. 767. 768. 781.
804.
- Alanus comes, 995.
- Johannes frater comitis de, 872.
- Meneto, Nicholaus de, 380.
- Menetyef, W. Comyn comes, 329.
- Menevens', episcopus, 92. 272. 283. 400. 483.
593. 642. 676. 808. 834. 836.
917. 982.
- M. — 796.
- R. — 538. 542.
- D. — 971. 972.
- Thomas, — 289. 293. 593. 607.
635.
- Menil, Nich' de, 538. 675. 753.
- Menlinger, Nicholaus de, 355.
- Menros, abbas de, 730.
- Mensen, Willielmus de, 853.
- Menta, Pontius de, 587.
- Menterol, Petrus de, 125.
- Mentiliis, Bertrandus de, 716. 717. 719.
- Mepham, Ric' de, 447.
- Mercato, Gumbald' de, 656.
- Berr' de, 961.
- Mercer, Stephanus de, 772.
- Merchun, Rogerus de, 98.
- Mereduc' fil' Rhesi, 420.
- fil' Rhesi Screk, 258.
- fil' Madoc, 258.
- fil' Oweyni, 258.
- Mereducus fil' Kadugan fil' Griffini, 101.
fil' Roberti, 170.
Resus, 635.
- Merembergh, dominus Herstradus de, 813.
- Mereonk fil' Mailgun, 258.
- Mereworth, Rog' de, 689. 690.
- Mergat, Will', 187.
- Merival, abbas de, 449.
- Merk, G. de, 220.
- Merlaw, Rad' de, 510.
- Merlay, Rogerus de, 193. 246.
Rob' de, 767.
- Merloco, Droton de, 66.
- Merloto, Drago de, 64.
- Mersan, Arnaldus de, 245.
- Arnald' Will' de, 244.
- Mersintone, Willielmus de, 772.
- Myrstone, Richardus de, 772.
- Merton, Walterus de, 331. 371. 415. 417.
421. 422. 425. 427. 429. 498. 499.
503. 505. 509. 510. 912.
- Thomas de, 619.
- Nich' de, 845.
- Rich' de, 109.
- prior de, 449.
- Merwyth, 126.
- Meschnus, Ranulphus, 6.
- Mesey, Will' de, 538.
- Mesnell, Nich' de, 608.
- Meaneres, Rob' de, 326.
- Mess', Nich' archiepiscopus primus, 36.
- Messana, Rich' archiepiscopus de, 52.
archiepiscopus de, 350. 351. 359.
Johan', — 353. 355.
- Messanensis, Marchio, 302.
M. uxor Marchionis, 302.
- Messenden, abbas de, 449.
- Rog' de, 434.
- Mesue, Aleumus de, 257.
- Metenon, Amairus de, 203.
- Metensis, episcopus, 70. 103. 863.
- Mettl, Gallerius comes, 16.
- Metulo, Magnatus de, 79.
Kalo de, 79.
- Metyngham, Joh' de, 558. 889.
- Metzauner, Leolinus de, 269.
- Meuleunare, Hamelinus, 516.
- Meuric' fil' Kenewert, 101.
- Meuros, abbas de, 845.
- Meutona, Galf' constab' de, 139. 148.
- Meygners, Rob' de, 329.
- Alex' de, 876.
- Meylerus, 630.
- Meynewarin, Thom' de, 528.
- Meynil, Nich' de, 630. 801. 804. 822. 828.
878. 927.
- Meyngo, Will', 145.
- Meyry, W. de, 125.
- Michael constab', 23.
S. abbas de, 28.
- Michael, Fergoz, 773.
Wattekim, 516.
- Michaelis, Sancti, montis, Rad' prior, 510.
S. de Heremo, abbas, 169.
sancti, Ericus abbas, 645.
de Cassano, Berengar' abbas, 716.
728. 729.
- Michaelis, Patricius de sancto, 995.
Ysmido, — 28.
- Mich' Haldren' S., Buchard' de, 85.
- Miche, H., 125.
- Michelnei, abbas de, 399. 449. 539. 607.
Middlesexie, archidia', 325.
Radul' archidia', 605.
- Middensis, Thom' episcopus, 971.
- Midens', episcopus, 97. 498. 527. 751. 752.
- Midleton, Rich' de, 415. 492.
abbas de, 449.
Will' de, 518.
Rob' de frater, 959.
Adam de, 970.
Humfr' de, 995.
- Milburn, Matthæus de, 938.
- Millenc', comes de, 81.
- Millers, Gilbertus de, 327. 358.
- Milli, Galfridus de, 623.
Eustach' de, 482.
- Milli, Vull' de, 482.
- Milliar, Humfridus de, 187.
- Milpes, Radulphus, 68.
- Mindens', Thiedmarus episcopus, 72.
Hugo — 667.
Thom', — 762.
- Minorum, Ordinis, Gardianus frater, 644.
836.
Bernard' cancell', 595.
Jeronim' minister, 581.
in Castella, Gillius mi-
nister, 543.
in Oleron, Gardianus,
511.
Germanus, 511. 512.
Phil', 511. 512.
Hugo minister, 957.
R. Generalis, 815.
Maur' frater de Norwegia,
596.
- Mirak, Gilbertus de, 245.
- Miralis, Guill' de, 702.
- Mirallo, Sanctius de, 283. 689. 690. 830.
Reym' de, 660. 689. 690. 830.
- Mirambello, Petrus de, 704.
Arthandus dominus de, 754.
- Mirapice, Guido de, 696.
- Miravalle, abbas de, 809. 810. 971.
- Mirebel, Pontius de, 245. 251.
- Mirmande, Arn' de, 689. 690.
- Mironis, Petrus, 703.
- Misa, T. marchio de, 103.
- Mithe, Phil', 938.
Johan', 938.
Bernard', 938.
- Moab, 57.
- Moac, Walter' de, 36.
- Mobray, Willielmus de, 68. 133.
Phil' de, 161. 165.
- Mocles, Johannes de, 900. 909. 927.
- Moguntin', C. archiepiscopus, 59. 103.
- Mohane, Bernardus de, 370.
- Mohun, Rogerus de, 361.
- Willielmus de, 608.
Joh' de, 538. 608. 802. 899. 909.
916. 926. 949. 982.
- Moigne, Adam, 772.
- Moine, Eustachius de, 105.
- Moleton, Thom' de, 603. 604. 675.
de Gillesland, Thom' de, 630.
de Heyland, Thom' de, 630.
- Molina, Reymundus de, 622.
- Moline, Infans Alfonsus dominus, 310.
- Molinis, Simon de, 6. 14. 15.
Adelina de, 14. 15.
- Molinouse, Robertus de, 355.
- Molins, Will' dominus de, 926.
- Molis, Rogerus de, 542.
Nich' de, 176. 179. 190. 193. 194.
195. 202. 253. 255. 270. 331.
Colin' de, 187.
- Mols, Jacobus de, 951.
- Mon, Hikardus de, 797.
- Mongachus, Johannes, 772.
Eustachius, 148.

- Moncey, Walterus de, 927. 982.
 Mondesburgh, Radul' abbas de, 31. 770.
 Moneder, Arn', 689. 690. 807.
 Monem, Johannes, 142. 243.
 Monemue, Joh' de, 170. 175. 201. 235. 239.
 Moneinut, Joh' de, 144.
 Monemat, L. de, 146.
 Monemuth, Joh' de, 196. 246. 258.
 ——— constabularius de, 680.
 Monguntinus, dominus, 120.
 Monner, Petrus le, 959.
 Monsiag, Petrus de, 924.
 Monstard, Richardus de, 564.
 Mont', Arn' de, 591.
 Montague, Will' de, 995.
 Montahio, Arnaldus de, 249.
 Montamer, Arnaldus de, 591.
 ——— Bernardus de, 591.
 ——— Petrus de, 591.
 ——— Bernotus de, 591.
 Montand, Remundus de, 251.
 Montany, Stephan' dominus de, 892.
 Montbray, Galfr' de, 772. 773. 774. 782. 783. 784.
 Montcluder, Berard' de, 324.
 Monte Acuto, W. de, 139. 361.
 ——— Armand' de, 249. 505. 732.
 ——— Simon de, 619. 630. 801. 900. 909. 917. 927. 982.
 ——— Beraldus de, 732.
 Monte Alto, Remund' de, 245.
 ——— Roger' de, 329. 387. 740. 804. 822. 823.
 ——— Mitesent de, 608.
 Monte Alto, Rob' de, 890. 899. 909. 916. 926.
 ——— Rob' dominus de Hawardyni, 474.
 Monte Ausyer, Drogo de, 251. 324.
 Monte Begon, Roger' de, 133. 136. 139. 149.
 Monte Bellard, Edmund de, 870. 871.
 ——— Joh' de, 870. 871. 888. 892.
 ——— Simon de, 879. 882. 888. 892.
 ——— Raynald de Burgoigne comes, 870. 871. 879. 882. 888. 892.
 Monte Bruno, Gerald' de, 703.
 Monte Canisio, Will' de, 399. 443. 446. 450. 451. 497. 538. 603. 630. 890.
 ——— Dionys' de, 539. 608.
 ——— Randul' de, 946.
 ——— Will' fil' Warini de, 608. 630. 675.
 Montecino, Bern' de, 614.
 Monte Cosino, Bern' de, 614.
 Monte Falcone, Berlio de, 28.
 ——— Falconis, Walter' de, 894.
 ——— Ferando, Stephanus de, 629.
 ——— Odo dominus de, 870. 871. 888. 892.
 ——— H. de, 425.
 Monte Ferrario, Reymund' de, 727. 728.
 ——— Ferrato, Marchio de, 29. 61. 62.
 ——— Alisia de, 470.
 Monte Forti, Thurston de, 16. 144.
 ——— Bamalus, 36.
 ——— Andr' de, 84.
 ——— W. de, 741. 746. 750.
 ——— Guido de, 175.
 ——— Phil' de, 282.
 ——— Petrus de, 298. 331. 335. 339. 341. 372. 373. 377. 378. 387. 388. 390. 434. 441. 446. 447. 450. 453. 455. 456. 457. 536. 603.
 ——— H. de, 3. 434.
 ——— S. de, Juvenis, 434. 450. 454. 457.
 ——— Almaricus de, 203. 458. 461. 501. 502. 512. 513. 577. 578. 597. 601. 602. 603. 605. 607. 651.
 ——— Rob' de, 441.
 ——— Guido de, 488. 499. 509. 501. 502. 507. 512. 513. 566. 568. 577. 584. 586. 587.
 ——— Hen' de, 441. 442. 446. 450. 452.
 ——— Simon de, 203. 205. 206. 231. 234. 239. 440. 441. 450. 454. 455. 488. 499. 501. 521. 568. 641. 907.
 ——— Alianora de, 549.
 ——— Almaricus de, 587.
 ——— Alianora filia S. de, 548. 549.
 Monte Forti, Johannes de, 512. 513. 696. 753. 822.
 ——— Joh' comes, 623.
 ——— Nich' de, 619. 630.
 ——— Phil' dominus Tyri, 308.
 Montefuseulo, Joh' de, 405.
 Monte Guidonis, Sicardus de, 247.
 Monte Gomeri, Will' de, 890.
 Monte Hermerii, Maria de, 1001. 1002.
 ——— Rad' de comes, 982.
 Monte Leonis, Will' de, 247.
 ——— Bertram' de, 807.
 Monte Lenn, Will' de, 245.
 Monte Luel, Imbertus de, 504.
 Monte Lum, Arnaldus de, 245.
 Monte Martini, Marchio de, 966.
 Monte Mauricato, Matth' de, 696.
 Monte Meliano, Petr' de, 667.
 Monte Morelli, Alan' dominus de, 164.
 Monte Mores, Richardus de, 623.
 Monte Olivio, Romanus de, 703.
 ——— dominus de, 806.
 Monte Oserii, Taliferus de, 580. 581. 586.
 Monte Pavona, Bern' de, 506. 622.
 Monte Pessac, Normannus de, 245.
 Monte Pessato, A. de, 249. 806.
 ——— Petrus de, 245. 806.
 Monte Pisato, Ramfredus de, 625. 638.
 Monte Regali, Will' archiepiscopus de, 52.
 Monte Rovelli, Willielmus de, 245. 689. 764. 766. 768.
 ——— Petrus de, 807.
 Monte Rabel, Baro Petrus de, 35. 36.
 Monte Scaggioso, comes de, 623.
 Montespine, Oliver de, comes Saresburgh, 667. 668. 673.
 Montfaucon, Gualter' de, 870. 871. 888. 892.
 Montfaucon, Joh' dominus de, 879. 882.
 Montferant, Imbertus de, 416. 417. 418.
 Montgomery, Walt' de, 144.
 Montibus, Remerus de, 68.
 ——— Ebullo de, 330. 407. 417.
 Montillis, dominus de, 717. 719.
 Montillis, Bertelandus de, 718. 736.
 Montiniaco, dominus de, 926.
 ——— Arnaldus de, 802.
 Montjoy, Waleranus de, 820. 871.
 ——— Rad' de, 890.
 Montis Ferrati, Marchio Willielmus, 529. 709. 745.
 ——— Marchio, 523.
 ——— soror Marchionis, 421.
 ——— Joh' fil' ——— 745.
 Montisfortis, Almaricus comes, 202. 205. 206.
 Montis Frigidi, abbas Montasinus, 716.
 Montis Regalis, Petrus archiepiscopus, 674. 677. 681. 685. 695. 697. 709. 715. 818.
 Monuh, Arnaldus de, 806.
 Mora, 1.
 ——— Pontius de, 505. 519.
 Moracius Tartarorum Regis nuncius, 742.
 Moradin, Jacobus de, 717. 719.
 Morant, Gonoanus, 310.
 Morare, Armatus de, 689. 690.
 Moravia, Walterus de, 257. 638.
 ——— Fresekinus de, 370.
 ——— Will' de, 616. 638. 764. 766. 767. 768. 773.
 ——— Andreas de, 767. 773. 782. 783. 841.
 ——— Joh' de, 773.
 ——— Alan' de, 995.
 Moravien', episcopus, 638. 971. 1010.
 Morbicien', episcopus, 723.
 More, Thom' de la, 814.
 Moref, Guill' de, 730.
 ——— Andr' de, 730.
 ——— Archibaldus episcopus, 730.
 ——— de Drumsengard, Will' de, 730.
 ——— Joh' de, 730.
 Morel, Maritius, 959.
 Morellus, Miles, 769.
 Mostello, Jocelinus de, 28.
 Moretain, Galfridas de, 253.
 Moreton, Salamonis Fulco de, 245.
 Moretonia, comes, 9. 18.
 ——— Will' comes, 12.
 Morevia, Walter' de, 329.
 Moreville, Richardus de, 31. 770.
 ——— Hugo de, 81.
 Morewic', Hugo de, 40. 47.
 Morham, Ad' de, 353.
 ——— Thom' de, 804.
 ——— Herbert' de, 869.
 Moriata, Garsia Petr' de, 86.
 Moriana, Raymundus de, 806.
 Moriana, Guill' Arnald', 806.
 Morley, Willielmus de, 828. 900. 909. 917.
 Mornigeon, Petrus de, 772.
 Morocorum, Rex, 85. 86.
 Morotein, Robertus de, 1.
 Morreve, Will' de, 876. 994. 995.
 ——— Walter' de, 994. 995.
 Morrono, Petrus de, 816.
 Mortayne, Radul' de, 468. 469.
 ——— Galfr' de, 807.
 Mortemer, Willielmus de, 31. 770.
 ——— Rogerus, 107. 339.
 Morton, Johannes de, 85.
 ——— Walt' persona de, 844.
 ——— Radul' de frater, 959.
 Mortui Maris, abbas, 25.
 Mortuomari, Hugo de, 16. 142. 146. 149. 150. 170. 473. 869. 900. 909.
 ——— Will' de, 68. 90. 866.
 ——— H. de, 416.
 ——— Rogerus de, 112. 115. 340. 378. 387. 390. 391. 398. 399. 400. 412. 420. 423. 434. 442. 449. 457. 465. 476. 483. 484. 497. 535. 537. 538. 544. 548. 558. 608. 619. 676. 680. 802. 891. 900. 909. 916. 927. 982. 1009.
 ——— Radul' de, 148. 235. 241. 242. 246. 252.
 ——— Edm' de, 458. 461. 619. 630. 676. 680. 801. 822. 891. 900. 909. 917. 926. 949.
 ——— Constantinus de, 144.
 ——— Rob' de, 538. 608. 630.
 ——— Matillis, 676. 680.
 ——— Will' de Attleburg', 801. 804.
 ——— Agath' de, 539.
 Mota, Sewardus de, 591.
 ——— Geraldus de la, 806.
 ——— de Ludedon, Petrus de, 806.
 ——— Galhardus de, 245. 806.
 Mota, Amanenus, 806.
 Mote, Gaillardus de la, 249.
 ——— Guillelm', 698.
 ——— Rog' de, 629. 689.
 ——— Egerius de, 690.
 Motina, Reymundus de, 692.
 Motondray, Joh' de, dominus de Flagy, 892.
 Motronn, Steph' de, dominus de Villa Nova, 892.
 Movanne, Joh' de, 203.
 Moubray, Will' de, 108.
 ——— Galfrid' de, 529. 675. 730. 764. 766. 767. 772. 804. 1000.
 ——— Rogerus de, 603. 630. 675. 753. 801. 822.
 ——— Joh' de, 966. 994.
 Mouet, Ric' de, 482.
 Moun', Will' de, 538. 603.
 ——— Joh' de, 542.
 Mouncey, Petrus de, 924. 925.
 Mountagu, Simon de, 924.
 Mountfichef, Will' de, 11.
 Mountour, Rob' de, 876.
 Mounz, Johannes de, 563.
 Mourene, Willielmus de Tolobardyn, 804.
 Mousy, Thomas de, 772.
 Moy, Droco de, 187.
 Moyguill, Nich' de, 900.
 Moyne, Thomas le, 211.
 ——— Will' le, 399.
 ——— Berengarius le, 484.
 ——— Joh' le, 478. 709.
 Moynes, Rob' de, 378.
 Moysac, Rolandus de, 591.
 Moyses, 56. 60. 108. 117. 119. 204. 618.
 Moytel, Mieus, 516.
 Mubray, Phil' de, 135.
 Mucegros, Rob' de, 219. 220. 224. 239. 253. 268.
 ——— Ric' de, 96.
 ——— Joh' de, 399. 434.
 Mucius, L. Quintus, 657.
 Muelent, Rogerus de, 10.
 Muer, Will' de, 510.
 Muermen', Rob' comes, 696.
 Muhaut, Rogerus de, 242.
 ——— Will' de, 730.
 Mulceaster, Walterus de, 675.
 Muleton, Thomas de, 139. 153. 171. 175. 208. 442. 447. 753. 948.
 Mulinis, Rog' de, 44.
 Multon, Thomas de, dominus de Egremont, 900. 909. 916. 926. 982.
 ——— Matill' de, domina de Gillesland, 753.
 ——— Hugo de, 915.
 Multreve, Adam de, 772.
 Mumbay, Rogerus de, 34. 257. 329. 399.

Mumbray, Will' de, 139.
 Mummeranci, Matth' de, 68.
 Muncasson, Petrus de, 28.
 Munceny, Rob' de, 484.
 ——— Ernulfus de, 484.
 Munchanes, Warinus de, 260.
 Munchensy, Willielmus de, 355. 449.
 Muncy, Walt' de, 900. 909. 917.
 Munden, Johannes de, 1018.
 Mundigoun, Sicardus de, 251.
 Mundieu, Bernardus de, 249.
 Mundlier, Bernardus de, 251.
 Muneder, Ernald' Will', 271.
 Munchet, R. de, 139. 175. 399.
 Munford, Petrus de, 246.
 Mungomery, Fulco de, 211.
 Mungumeri, Rogerus, l. 4.
 Munium, Willielmus de, 29.
 Munpessato, Guill' de, 829.
 ——— Ranfredus de, 829. 830.
 Muntant, Reymund' de, 324.
 Muntchensy, Will' de, 412.
 Munteny, Arnaldus de, 246.
 ——— Rob' de, 450.
 Muntferant, Imbertus de, 397. 898.
 Muntfichet, Rich' de, 49. 246. 325.
 Muntfort, Amarus de, 52.
 ——— Hugo de, l.
 ——— Walt' de, 144.
 Muntreblant, Gerald' de, 408.
 Muntgwin, Sycardus de, 245.
 Muntrial, Imbertus de, 519.
 Muolano, Nantelmus de, 28.
 Muray, Alanus de, 104.
 Murcia, Mahomet Aben Mahomet Abenhut Rex, 340.
 Murd, Galfridus, 10.
 Murdac, Hen', 144.
 Murello, dominicus de, 791.
 Muredine, Jacobus de, 727. 728.
 Muro, Nicholaus de, 951.
 Murrenya, Walterus de, 326.
 Murrone, Petrus de, 809. 833.
 Murtings, Nicholaus de, 863.
 Musard, Radul', 146. 361. 399.
 Musca, Frederic comes Major, 622.
 Muschegros, Joh' de, 361.
 ——— Rob' de, 538.
 Musegrave, Rog' de, 566.
 Musters, Lesiard' de, 153.
 Mussa, Vetur' de, 236.
 Mynhot, Rogerus, 890.
 Myrable, Reymundus de, 807.
 Myrebel, Pontin' de, 324.

N

Nahucodonosor, 24.
 Nafferton, Guill' fil' Laurentii de, 484.
 Naise, Hugo de, 125.
 Nakevedele, Joh', 534.
 Namur, Phil' comes de, 68.
 ——— Henricus frater, 68.
 ——— Theod' fil', 68.
 ——— Joh' comes de, 851. 862. 871. 874. 951.
 Nanetensis, R. episcopus, 101.
 Nangeou, Amadeus de, 28.
 ——— Will' de, 28.
 Nannetumens', R. episcopus, 30. 35. 36.
 Nanus, Durandus, 45. 46.
 Naper, Johannes le, 966. 974.
 Naranco, Joh' de, 894.
 Narbona, Aymericus de, 717.
 Narbonensis, archiepiscopus, 70. 418.
 ——— Galp' ——— 885. 906. 954.
 ——— Egidius ——— 884. 911.
 ——— R. dux, 179.
 Nargon, Guillelmus de, 702.
 Navales, Arnaldus de, 283.
 ——— Garsias Arnald' dominus de, 625. 638.
 ——— Assinus de, 647. 806.
 Navar', Jacobus de, 701.
 Navarre, Rex, 70. 173. 207. 214. 252. 253. 255. 279. 300. 411. 421. 469. 470. 471.
 ——— Sanctius ——— 85. 86.
 ——— Theobaldus ——— 217. 269. 270. 325. 411. 478. 479. 482.
 ——— Regina, 411. 421. 655.
 ——— Hen' Rex, 508.
 ——— Johanna filia Hen' Regis, 508.
 ——— Blanchia Regina, 533. 738. 789. 832.
 Navarre, Alfonsus fil' Reg', 508.
 Naucolio, abbas de, 156.
 Nauvilla, Garsias de, 697.

Nazarenus, H. archiepiscopus, 308.
 Neapoli, Berard' de, 526. 579. 709. 833.
 ——— Matt' de, 818.
 Neel, dominus de, 446.
 ——— Willielmus, 918.
 Neilla, Amaneus de, 244.
 Nemore, Dungallus abbas de sacro, 844.
 Neoti, prior sancti, 449. 989.
 Nerbon, Raymond' dux, 114.
 Nereford, Robertus, constabular' Dovriæ, 165.
 Nero, 204.
 Nerrei & Achillei S^{ci} Bereng^{is} Fridole, 1004.
 Neubald, Galfr' de, 520. 563.
 Neubotel, Hugo de, 845.
 ——— Emma uxor Hugonis de, 845.
 Neubotil, Joh' abbas de, 430. 773. 844.
 Neuburt, Joh' prior de, 288.
 Neven Kaleward, Oger le, 853.
 Neveriensis, comes, 147.
 Neuhus, abbas de, 808. 842. 922. 971.
 Nevil, G. de, camerar, 105. 113. 114. 123. 150. 159. 163. 164. 171.
 ——— Hugo de, 100. 105. 108. 118. 127. 131. 361. 399. 538.
 ——— Nich' de, 222.
 ——— Joh' de, 153. 246. 510. 603.
 ——— Herebertus de, 355.
 ——— Hen' de, 298.
 ——— Rog' de, 129.
 ——— Thom' de, 118.
 ——— Guill' de, 491.
 ——— Petrus de, 361. 471.
 ——— Rob' de, 399. 429. 434. 450. 536. 538. 608.
 ——— Rob' de Som', 603.
 ——— Galfrid' de, 97. 137. 160. 538. 603. 608. 630.
 ——— Hugo de, 88. 97. 98.
 ——— Theobald' de, 890.
 ——— Margareta de, 804.
 ——— Radul' de, 675. 753. 801. 804. 822. 927. 767. 768. 774. 835.
 ——— Rich' de, 773.
 ——— Jacobus de, 801.
 ——— Geoffrey, dictus les Roïnistes, 944.
 Neuman, Thom', 918.
 Neuton, Robertus de, 483.
 ——— Hugo de, 995.
 Newboit, abbas de, 329.
 Newerk', Henr' de, 537. 542. 597. 625. 734. 735. 736. 737. 738. 762. 763. 766. 767. 768. 774. 835.
 Newport, Baldwinus de, 113.
 ——— Alex' de, 959.
 Neyreford, Willielmus de, 802.
 ——— Adam de, 922.
 Nez fil' Willielmi, 770.
 Nicasio, Phil' de sancto, 898.
 Nicholai, Sancti, in Carcere Tulliano, Guido, dia' card', 117. 119. 153.
 ——— Otto ——— 203. 233. 234. 238. 239. 240. 241. 257.
 ——— Joh' ——— 466.
 ——— J. ——— 507.
 ——— Will' ——— 887. 895. 965. 968. 1004.
 ——— Benedict' ——— 672. 709. 726. 745. 753.
 ——— G. ——— 948. 976.
 Nicholao, Will' de Sancto, 697. 773.
 Nicholas capellanus Regis, 32. 43.
 Nicholaus 410.
 ——— Tertius, Papa, 549. 553. 559. 560. 561. 565. 572. 577. 578. 579. 590. 597. 601. 605. 610. 810.
 ——— Quartus ——— 680. 681. 683. 684. 685. 689. 691. 692. 693. 694. 695. 697. 704. 705. 707. 708. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 719. 721. 723. 725. 726. 731. 732. 735. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 756. 757. 763. 809. 926. 928. 929.
 ——— fil' Martini, 542.
 ——— fil' Reyeri, 361.
 ——— apostolicæ sedis legatus, 117.
 ——— camerarius, 368. 371.
 Nicole, comite de, 833. 876.
 Nidrosensis, G. archiepiscopus, 734.
 Nientrobe, Richardus de, 994.
 Nigella, Simon, dominus de, 384. 446. 639. 540.
 ——— Rad' ——— 696.
 ——— Guido ——— 911.
 Nidlare, Hanelrinus, 516.

Nimpha, Berard' de, 277. 307. 364.
 Nipri, Gerard' de, 623.
 Nivella, Will' de, 951.
 Nivernensis, archiepiscopus, 35. 36.
 Nivernia, comes, 89. 375.
 ——— Rob', 530.
 ——— Yolenda, comitissa, 530.
 Nivona, Hugo de, 171.
 Niz fil' Willielmi, 31.
 Noalhano, Bertrandus de, 806.
 Nobiliacensis, Elias Guido abbas, 1003.
 Noblaus, Richardus de, 682.
 Noclerus, 365.
 Nodariis, Almaricus de, 878.
 Noefville, Galfr' de, 770.
 Nogeris, Raymundus de, 526.
 Noillan, Amaneus de, 249.
 Nomaucensis, Bertrand' episcopus, 715. 716.
 Nonatii, dominus, 716.
 Noreis, Rob' de, 268. 922.
 Noreys, Alanus, 922.
 Norfolcia, Adam de, 524. 547. 576. 603.
 Norfolcia, Hugo comes, 23. 41. 46.
 ——— comes, 535. 608. 736.
 ——— Rogerus le Bigod comes, 63. 76. 88. 105. 115. 133. 139. 238. 243. 244. 265. 267. 289. 290. 293. 327. 329. 339. 340. 378. 390. 403. 434. 443. 447. 448. 449. 451. 459. 460. 462. 467. 535. 538. 603. 630. 679. 685. 762. 764. 766. 767. 774. 812. 814. 822. 826. 850. 865. 892. 899. 908. 914. 916. 926. 927. 940. 941. 998.
 ——— H. fil' R. Bigod comitis, 139. 178.
 ——— Nich' archidia', 437.
 ——— comitissa, 850.
 ——— archidia', 277.
 Normannie, W. constab', 79. 87.
 Normannie, Robertus, comes, 9. 16.
 Normanville, Thom' de, 792.
 Normanwill', Radul' de, 105.
 ——— Thomas de, 329. 558. 565. 625. 742.
 Norragh, Galfridus de, 938.
 Norreis, Robertus le, 8.
 Northampton', Mich' de, 355.
 ——— Herebertus archidia', 31. 46. 770.
 Northberwyk, priorissa de, 844.
 Northumb', Rob' comes, 3. 5.
 ——— Sywardus dux, 769.
 Northwode, Johannes de, 801. 890.
 Nortoft, Adam de, 510.
 Norton, Joh' de, 412.
 ——— Rogerus de, 432.
 Nortuna, Walt' de, 139.
 Nortyngh', Joh', 853.
 Norwagie, S. dux, 149. 205. 218.
 Rex, 227. 236. 417. 429. 596. 616.
 ——— H. Rex, 149.
 ——— Haquinus ——— 422. 1010.
 ——— Magnus Quartus ——— 480. 533. 569. 575. 577. 579. 640. 645.
 ——— cancellarius Asketunus, 480. 481.
 ——— Joh' Rex, 616.
 ——— Swernus ——— 616.
 ——— Magnus ——— 616.
 ——— H. frater Joh' Regis, 616.
 ——— Ericus Rex, 579. 580. 587. 595. 596. 638. 640. 645. 654. 662. 667. 668. 673. 713. 719. 720. 721. 731. 732. 734. 735. 736. 737. 739. 777. 780. 785. 786. 788. 792. 899.
 ——— Margareta Regina, 616. 777. 778.
 ——— Margareta filia Regis, 638. 719. 720. 721. 735. 736. 737. 763. 775. 777. 778. 780.
 ——— Haquinus dux, 579. 787. 802.
 ——— Augustinus senescallus, 577.
 Norwallia, Johanna domina, 184.
 ——— vide Wallie.
 Norwaye, Rex, 320. 321.
 Norwic', Johannes de, 18.
 Norwicensis, episcopus, 239. 246. 328. 346. 483. 563. 605. 611. 642. 808. 826.
 ——— Ebrardus ——— 16.
 ——— Willielmus ——— 18. 593. 678.
 ——— Joh' ——— 34. 40. 41. 47. 83. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 100. 112. 114. 115. 116. 122. 123.
 ——— Thom', ——— 183. 184. 187. 189.
 ——— W. ——— 240. 241. 289.
 ——— J. archidia', 65.
 ——— archidia', 364.
 ——— Rob. official', 139.
 ——— Radul' clericus, 145.
 12 N

Norwicensis, prior, 923.
 P. electus, 160.
 R. episcopus, 538. 796. 810.
 834. 836. 850. 865. 917.
 W. — 288. 293. 303. 565.
 568. 607.
 J. — 971. 972. 982.
 S. — 123. 399. 406. 408. 409.
 416. 419. 421. 445.
 prior, 277. 449.
 Thomas Suffolcia, archidiacon',
 764.
 Norwico, Rad' de, 208. 211.
 Wilhelmus de, 989.
 Nottingham, Joh' de, 635.
 Nottingham, Will' de, 377.
 Hugo de, 757.
 Nottele, frater Johannes de, 959.
 abbas de, 973.
 Nova Villa, Galfr' de, 148.
 R. de, 166.
 Margare't de, 663.
 Norailles, Reymund' Garsia de, 222.
 Nouel de Vik, Nich', 893. 895. 896.
 Novallis, Garsias Arnald' de, 830.
 Novelliano, Hugnels de, 591.
 Novilla, Will' de, 491.
 Bogen' de, 741.
 Noun', episcopus de, 175.
 Novo Burgo, Robertus de, 18. 52.
 Henr' de, 361. 399. 538.
 608.
 J. prior de, 297. 496.
 Novo Castello, dominus Theobaldus de, 870.
 871.
 Walt' dominus, 879. 882.
 Novo Mercato, Adam de, 399. 434. 442. 449.
 540. 538. 604. 608.
 Bernardus, 4.
 frater Robertus, 746. 750.
 Novo Monasterio, abbas de, 809. 829. 923.
 971.
 Noylan, Emeneus de, 249.
 Nuce, Ogerius de, 692.
 Nuerville, Giles de, 563.
 Nuncii, Steph', 622.
 Nurenburg, C. Burgravus de, 556.
 Nuttle, abbas de, 449.
 Nutun, Willielmus de, 617.
 Nynerua, comes de, 874.
 Nyters, Rob' de Betoyn, comes, 871.
 Nyverens', Rob' comes, 530.

O

Obathun, Rob' de, Joh' fil', 938.
 Obazine, G. abbas, 397.
 Oblitis, Jacobus de, 622.
 Oblun, Johannes de, 966.
 Obrin, Conehor fil' Duncani, 256.
 Obroland, Rog' de, 614.
 Ocalmery, Mac, 256.
 Ocananir, Fedlinus, 254.
 Ochatan, 256.
 Ockle, Joh', 934.
 Oeman, Sim' de, 79.
 Oconethor, Odo de, 938.
 Oera, Walterus de, 227. 241.
 Octavianus diac' card', 15. 38. 415.
 Oddo dictus vicecomes, 362. 364. 365.
 diac' card', 15. 28.
 magister Templi, 27. 28. 44.
 Odiham, Willielmus de, 618.
 Odingeselles, Will' de, 295.
 Odingsell, Will' de, 399.
 Odo fil' Johannis Fusoris, 239.
 Odonis, Petr', 511. 512.
 Odone, Willielmus de, 787.
 Odra, Willielmus de, 104.
 Oenus, vide Oweinus.
 Oestgeste, Will' de, 853.
 Offalauer, Ros de Dessia, 256.
 Offegad, P. de, 506.
 Ogerin, Petrus, 251. 324.
 Ogerius, Launus, 75.
 Ohynery, 256.
 Oiseleur, Will', 120.
 Okellic de Ochonyl, Macthualaner, 256.
 Okonchonour, Fedl', Rex. Conacta, 240.
 Olafferey de Corrak, Shonethor, 256.
 Olerens', Galhardus episcopus, 806.
 Olerone, Theobald' de, 192.
 Olifard, Walterus, 165. 234.
 Walt', 966.

Olifard, Willielmus, 876. 966.
 Hugo, 966.
 Olive, Emangandus, 729.
 Olivet, Bertrand', 317.
 Olyer, Rob', 772.
 fil' Regis Joh'is, 124.
 Reginaldi, 148.
 Oloronen', C. episcopus, 565.
 episcopus, 505. 971.
 Oloronis, archiepiscopus de, 506.
 Olyfard, Walterus, 31. 770.
 Omero, Sancto, Thomas de, 510.
 Will' de, 470. 510. 517.
 Onel, Bren, Rex de Kinelun, 256.
 Donenald', 938.
 Onelich, D. Mac Kartan Rex, 520.
 Oraly, 256.
 Orby, Fulco de, 404.
 Orchaden, Petr' episcopus, 595.
 Orchies, Walterus de, 607.
 Orciato, Sabina de, 299.
 Orefure, frater Roger de, 959.
 Orewell, Walterus de, 977.
 Orfud fil' Jornith, 370.
 Orgadia, Alexander de, 638.
 Orgeres, Will' de, 211.
 Orientis, Patriarcha, 949.
 Oriz, E. de, 33.
 G. de, 33.
 P. de, 33.
 Orliensis, episcopus, 794.
 Ormeri, Haquinus, 802.
 Ormesby, Willielmus de, 824. 826. 889. 940.
 970.
 Ormeston, Alanus de, 846.
 Alicia uxor Alani de, 846.
 Orte, vicecomes de, 245.
 Steph' frater vicecomitis de, 689. 690.
 Ortiaco, Walter de, 890.
 Oruum, Will' Bernard' de, 245.
 Bernard' de, 245.
 Osbernus, 1.
 Osberti, Rogerus fil', 801.
 Osberto, Hugo de sancto, 68.
 Joh' — 120.
 Osbertus fil' Alani, 139.
 Nigelli, 149.
 clericus camerae Regis, 31. 770.
 prior, 17.
 fil' Willielmi, 114.
 Osca, Jacobus episcopus, 614. 615.
 Oseneve, abbas de, 449. 923. 930.
 Osgod, Rob' de, 355.
 Osgoteby, Adam de, 827. 968.
 Osleya, Guthorinus de, 706.
 Osmundus episcopus, 3. 5.
 Osolvestone, abbas de, 449.
 Ossorien', episcopus, 274. 759.
 Ossorien', Will' — 971.
 Ostiensis, Marchio, 237.
 L. episcopus, 742.
 Nich' — 957. 960. 968.
 976.
 & Velletrun', Hen' — 466.
 episcopus, 610.
 Latinus card' episco-
 pus, 653. 709.
 Nich' de Prato —
 1004.
 Ostlowensis, M. episcopus, 734.
 Ostiarus, Alanus, 257.
 Ostricius clericus, 170.
 Ostunens', episcopus, 58.
 Oswaldi, prior sancti, 449.
 Othenner de Furney, Cort', 256.
 Otho Aurifaber, 10.
 Juvenis, 9.
 nepos Regis, 63. 67. 70. 80.
 Oton miles Templi, 18.
 Otto Legatus, 616.
 Ottoboa cardinal', 360. 386. 392. 415. 559.
 Ostomaus cardinal', 386. 392.
 Ou, R. comes de, 3.
 Overforde, Joh', 853.
 Overk, Baro Milo de, 938.
 Oveton', episcopus, 552.
 Owein, Vechan, 370.
 fil' Mareud, 370.
 Griffini fil', 532. 544. 545.
 fil' Bledyn, 370.
 fil' Menric, 394.
 Mereduc ab, 339.
 fil' Grifud, 370.
 fil' Griffini fil' Wem', 545.
 fil' Blechryn, 545.
 fil' Griffini, 267.
 Oweinus, 664.
 Oweinus frater Griffini, 201.
 fil' Howel de Kyry, 258.

Oweston, Joh' de, 483.
 Oweynus fil' Blothin, 258.
 Oxon', cancellarius, 261.
 decanus, 449.
 episcopus, 605.
 Oxonia, Johannes de, 959.
 Oxonia, A. de Veer comes, 88. 96. 99. 105.
 E. de Veer — 451.
 R. de Veer — 152. 443. 449.
 450. 535. 538. 603. 630. 736.
 822. 850. 899. 908. 914. 916.
 H. de Ver, — 238. 265. 289.
 293. 399.
 Robertus — 133. 608.
 comitissa, 850.
 Oxovien', Egidius episcopus, 310.
 Oysel, Ricard', 295.
 Oyselier, Steph' dominus de, 870. 871. 879.
 882.
 Johannes, dominus de Flagy, 870.
 871. 888.
 Steph', dominus de Villa Nova, 870.
 871. 879. 882. 888.
 Oysel, Ricardus, 995. 1013. 1015.
 Oytry, Fulco de, 141.
 Oza, 99.
 Ozeb, Ph' de, 127.

P

P. fil' Ricardi, 96.
 Pabenham, Johannes de, 878.
 Paccusis, G. de, 716.
 Paderborn, Bernardus episcopus, 72.
 Paderbornensis, episcopus, 431.
 Paganellus, Radulfus, 14.
 Gervasius, 16.
 Paganus fil' Johannis, 10.
 Roberti, 538.
 Page, Rich', 565.
 Pageham, Hugo de, 363.
 Will' de, 484. 890.
 Pagesæ, Bertrandus dictus, 698.
 Paignel, Rob', 467.
 Pailhers, Petrus de, 698.
 Pain, Rob' Fiz', 875.
 frater Henr', 959.
 Painell, Fulco, 28. 43.
 H. 234.
 Pakeham, Will' de, 890.
 Palas, Stephanus de, 699.
 Palatin', comes, 108. 431.
 Rheni, H. comes, 110.
 Palatini, Guilielmus, 699.
 Palentin', episcopus, 34.
 Joh' — 543. 649.
 Palerensis, Bern' Rogeri comes, 506. 622.
 Palsse, Petrus dictus, 698.
 Pallarien', R. Rogerii comes, 753.
 Paluel, Galfr' de, 85.
 Pamachii, Gentius presb' card', 117. 419.
 Pampelun', episcopus de, 34.
 G. — 86.
 Pampesworrhe, Nich' de, 772.
 Pamsars, Bern' de, 864.
 Pandolphus subdiaconus, 109. 111. 115. 118.
 119. 122. 123. 429. 130. 131.
 132. 134. 138.
 presbyter' card', 38.
 electus Norwicens', 135. 137. 139.
 154. 156. 157. 158. 159. 160.
 161. 162. 165. 166. 167. 169.
 171. 180.
 Panelli, Rob' de, 211.
 Panely, Regenald', 538.
 Panes, Rob' de, 619.
 Panorum, Walterus archiepiscopus, 36.
 Pantolf, Hugo, 101.
 Papia, Guilielmus de, 313.
 Papalis civitatis, T. episc' cardinal', 948. 965.
 968. 976.
 Papedy, Steph' de, 845.
 Elena uxor Steph' de, 845.
 Papiensis, Willielmus episcopus, 362. 364.
 365.
 Papworth, Willielmus de, 946.
 Paraxedis, S. Joh' presb' card', 117.
 Parco, prior de, 449.
 Parco Lude, abbas de, 449. 809. 971.
 Pariens', episcopus, 211. 212.
 Paris, capellanus de, 120.
 Parker, Hamon' le, 890.
 Parmen', episcopus, 965.
 scolorum, Will' magister, 311. 314.
 318.

Partici, comes, 54.
 Paruci, Baudinus, 644.
 Parvus, Eumus, 241.
 ——— Madant, 370.
 ——— Rad' de, 140.
 Pass, Johannes dictus, 698.
 Pascasius, Johannes episcopus, 357.
 Paschal II. Papa, 8. 9. 13.
 Paskendale, Henr' de, 68.
 Passelay, abbas de, 730.
 Passelewe, Robertus, 209. 254. 261. 344.
 ——— Simon, 374. 397. 398. 400. 404.
 407. 425. 478.
 Pat, Simon de, 105.
 Pateshull, Hugo, 232.
 ——— Simon' de, 83. 362.
 Patricius, comes, 104. 165. 234.
 ——— de raham, 638.
 Pattely, Walterus de, 803.
 Pavely, Thomas de, 246. 355.
 ——— Reginald', 46. 399. 604. 608. 675.
 ——— Walterus, 890.
 Pavilly, Joh' de, 143.
 Pauli, Sancti, London, Thomas decanus, 605.
 ——— Hen' cancellar', 216.
 ——— decanus, 923.
 Paulo, Sancto, comes de, 218.
 ——— Gualeherus de, 125.
 ——— Guido comes de, 884. 889. 910.
 911. 986.
 ——— abbas de, 249.
 ——— Will' de, 1010.
 ——— Maria comitissa de, 987.
 Pauly, Rog' de, 361.
 Paynel, Hugo, 212.
 ——— Will' de, 890. 927.
 ——— Johan' de, 890. 900. 909. 916. 927.
 982.
 ——— Thomas, 970.
 Peatell, Patric' de, 86.
 Pebles, Varius de, 772.
 Pebrée, Alexander de la, 806.
 Peccato, Hamo, 41.
 Peche, Barth', 30. 196. 211. 221. 228. 234.
 239. 247. 417.
 ——— Hamo, 153.
 ——— Thom', 977.
 ——— Will', 488.
 ——— Gilbert, 399. 538. 608. 630. 689.
 690. 802. 900. 909. 917. 927.
 ——— Radulfus, 10.
 ——— Rob', 604. 675.
 Peera, Bonanacus de, 704.
 Pecus, Johan', 79.
 Pederton, Walt' de, 875.
 Pedewerdyn, Walter' de, 675.
 Peire, Paul, 267.
 Pekehan, Joh' de, 484.
 Pelagrus, Armandus de, 727. 728. 729.
 Peleter, Alexander le, 772.
 Pelewethin, Johannes de, 85.
 Pelliparii, Bergarius, 703.
 ——— Mich', 773.
 Pelliturnus, Bernardus, 793.
 Pembrochie, Willielmus marescallus comes,
 75. 76. 77. 78. 79. 81. 83.
 94. 100. 105. 108. 112. 115.
 118. 122. 127. 129. 131.
 135. 144. 145. 147. 148.
 149. 150. 152. 180. 182.
 187. 198. 199. 208. 230.
 ——— C. marescallus ——— 222.
 ——— R. comes de, 18.
 ——— Gilbert' marescallus ——— 223.
 234.
 ——— Alianora comitissa, 212.
 ——— Willielmus de Valentia, comes,
 324. 516. 523. 527. 538.
 608. 620. 676. 678. 720.
 736. 740. 741. 757. 766.
 767. 768. 822. 834. 835.
 ——— Isabella filia Will' comitis, 527.
 ——— Adomarus de Valentia comes,
 656.
 Pemkok, Nigellus de, 845.
 ——— Margareta uxor Nigelli de, 845.
 Penard, Ishael de, 664.
 Penbregge, Henr' de, 442.
 Pencestria, Stephanus de, 484. 504. 529.
 552. 558. 559. 570. 608. 631.
 655. 758. 880. 882. 886.
 ——— Margareta uxor Steph', 559.
 ——— Petrus de, 809.
 Penerima, Alex' de, 689. 690.
 Penestren', Stephanus episcopus cardinal'
 362. 363. 364. 365. 366.
 ——— Giedus ——— 147.
 ——— Jeronymus ——— 672. 680.
 ——— Bern' ——— 709. 726.

Penestren', S. episcopus, 817. 821. 824. 825.
 832. 834. 837. 838. 839. 840.
 843. 844. 848. 849. 858. 859.
 860. 872. 877. 897.
 ——— Thethericus de Urbe Veteri, epis-
 copus card', 1004.
 ——— Petrus ——— 981. 989.
 Penicok, Hugo de, 995.
 Penlic, Job' de, 853.
 Penna, Bernardus de, 703.
 Pennibus, Guill' Reymund' de, 249.
 Pennas, Joh' Garcia dominus de, 798.
 Pentecoste, Andreas, 557.
 Penton, Rog' de, 114.
 ——— Will' de, 619.
 Penuchii, Bertus, 967.
 Peraut, Willielmus de, 79.
 ——— Reginald' de, 79.
 Perci, Alanus de, 10.
 Percy, Willielmus de, 246. 263. 538. 604.
 608. 611. 612.
 ——— Ingeramus de, 417.
 ——— R. de, 139. 149. 170. 175.
 ——— Arnaldus de, 922.
 ——— Henr' de, 361. 399. 429. 434. 675.
 803. 847. 868. 899. 909. 916. 926.
 948. 970. 995.
 ——— uxor Hen' de, 539.
 ——— Alianora uxor Hen' de, 608.
 Peregort, Johanna de, 1015.
 Peremor, Henricus de, 484.
 Perepont, Simon de, 801. 890.
 Perer, Petr' Andr' de, 991.
 Perera, Martinus de, 699.
 Peresby, Hugo de, 786.
 ——— Margareta uxor Hugonis de, 786.
 Pereton, Will' de, 517.
 Perier, Bern' de, 925.
 ——— Petr' Arn' de, 925.
 Periz-Zabata, Johannes, 702.
 Pern', Hugonius de, 623.
 Perot, Radulfus, 603. 804.
 Perola, Sanctius Ramires de, 33.
 Perres, 339.
 Perseval, Robertus de, 938.
 Pershore, abbas de, 399. 449. 539. 607.
 930.
 ——— frater Alex', 959.
 Persicus iusticiarius, 36.
 Personne, Will', 1003.
 Persyn, Nich', 853.
 ——— Baldwin', 853.
 Pert, Joh' de, 773.
 Perth, Joh' de, 990.
 Perticensis, Galf' comes, 30. 32. 71. 80.
 Perticii, comes, 57. 61. 80.
 Peryton, Adam de, 399.
 Peschour, Robertus le, 773.
 Peshun, Joh', 484.
 Pessimier, Walt' le, 441.
 Pessonier, Jac' de, 918.
 Pestiliaco, Amalpinus de, 249.
 Pete, Will' de, 471.
 Petit, Petrus le, 938.
 Petra Cissay Bernard' de, 797.
 Petragorieen', comes, 66. 554.
 ——— episcopus, 971.
 Petragonens', Petrus episcopus, 35. 36.
 593.
 ——— S. ——— 123.
 Petra Percussa, Armandus de, 717. 719.
 Petri, Petrus, 34.
 ——— Pelagius, 310.
 ——— Baldoctus, 271.
 ——— Johannes, 310.
 ——— Ferrandus, 543.
 ——— Suerius, 310.
 ——— G. thesaur' Hispanen', 397.
 ——— Pons, Fern', 649.
 ——— Pelagius, magister iulicia S'ci Jacobi,
 310.
 ——— Blasius de Abor, 614.
 ——— de Pina, Fernandus de, 614. 615.
 ——— Percusa, Joh' de, 686.
 ——— Blasius, 615.
 ——— de Francia, Willielmus, 925.
 ——— abbas de Burgo Sancti, 923.
 ——— Gerald', 703.
 ——— S. Glouc' abbas, 923.
 ——— Andr', 596.
 ——— Egidius, 620.
 ——— Johannes Legionen', 300.
 ——— Garsias, 310.
 ——— Sancti, abbas de Burgo, 346. 347.
 399.
 ——— Glouc', abbas de, 399. 449. 539.
 607.
 Petris Grossis, Petrus de, 648.
 Petroville, comitissa, 96.

Petrus notarius, 310. 689. 696. 697. 698.
 699.
 Petrus fil' Henrici, 112.
 ——— fil' Wyremark, 773.
 ——— fil' Hereberti, 67. 93. 100. 105. 110.
 112. 115. 118. 131. 152. 170. 175.
 ——— fil' Jacobi, 938.
 ——— Meilcri, 938.
 Petrus, 24.
 ——— camerarius, 407.
 ——— presbyter' card', 28. 35. 36. 38.
 ——— vicecancellarius, 833.
 Peverel, Will', 816.
 ——— Hugo, 457.
 ——— Guido, 166.
 ——— Thom', 890.
 ——— Andr', 246. 538.
 ——— Hugo, de Saunford, 361. 399. 538.
 608.
 ——— Andr', 399. 604. 608.
 ——— Paganus, 10.
 ——— de Doore, Will', 10.
 Pevier, Paul, 268.
 Peyn, Nich' de, 361.
 Peynyns, Willielmus, 951.
 Peytoner, H. 702.
 Peytuy, Rogerus de, 603.
 Peyvur, Paulo, 248.
 Peyvre, Paul' de, 8.
 ——— Johan' de, 801. 869.
 Pharao, 24. 56. 955.
 Phineas, 57. 59.
 Phelype, Radul', 772.
 ——— Roger, 772.
 Pheybo, Simon de, 829.
 Philiberto, Hugo de Sancto, 970.
 Picheford, Galf' de, 634. 791.
 ——— Will' de, 208.
 Philippus fil' Enor', 236.
 ——— fil' Juror', 241.
 ——— fil' comitis Flandrie, 22. 23. 66.
 ——— Rex Francie, 7. 36. 50. 52. 54. 55.
 57. 64. 70. 71. 72. 73. 79. 87. 89.
 95. 104. 111. 112. 120. 125. 136.
 137. 156. 158. 159. 172. 594.
 Pictaven', Carolus comes, 486. 487.
 ——— Roger' ——— 16.
 ——— Will' ——— 57.
 ——— Otho ——— 68. 69.
 ——— Ric' frater Regis comes, 182. 184.
 185. 198. 224. 228. 234. 239. 240.
 254. 257. 271. 384. 389. 407. 415.
 651. 770.
 ——— fil' Joh'is, 139.
 ——— Alfon' comes, 490. 491. 571. 672.
 673.
 ——— Rich' ——— 179.
 ——— Johanna comitissa, 389. 490. 491.
 552. 571.
 ——— P. thesaurarius, 87.
 ——— G. ——— 196.
 ——— G. senescallus, 251. 324.
 ——— R. ——— 87.
 ——— archidiacon', 36. 139.
 ——— decanus, 162. 169.
 ——— Will' archiepiscopus, 169.
 Pilatus, 272.
 Piliser, Joh', 516.
 Pille, Joh' de la, 938.
 Pille, Ric' de la, 938.
 Piller, Joh' le, 52.
 Pilton, Bartol' de, 144.
 Pimilus, Guill' Reymundus de, 249.
 Pincerna, Anselmus, 104.
 ——— Rich', 16.
 ——— Theobald' Walt', 55.
 ——— Rad', 164.
 Pinellis, Bern' Guillelmi de, 744. 745.
 Pinibus, Guillelmus de, 249. 689. 690.
 807.
 ——— Donatus de, 306. 689. 690.
 ——— Arnald' Reymund' de, 925.
 ——— Will' Raymund' de, 506.
 ——— R. de, 726. 727. 728. 729.
 Pinolis, Hugo de, 806.
 Pinu, Raym' de, 723.
 ——— Rob' de, 7.
 Pipard Parvo, Rog' de, 135.
 Pipard, Radulphus, 603. 630. 675. 875. 900.
 909. 917. 927. 982.
 ——— Walt', 68.
 ——— Joh', 829.
 Pippwell, abbas de, 809. 971.
 Pirario, Gerald' de, 698. 699.
 Pisan, Hugo Canonicus, 217. 231.
 Pisis, Jacobus de, 895.
 Ristor, Lapus de, 741.
 ——— Ric' Rubens, 773.
 ——— Roger', 773.

Pistorio, Clarentus de, 823.
 Pivelesdon, Thom' de, 454. 464.
 Planche, Jakeminus de la, 689. 690.
 Planchis, Philippus de, 138.
 Planchie, Jacobus de la, 802.
 Playz, Egidius de, 801.
 Plazentin', Adam electus, 310.
 Plesset, Joh' de, 211.
 Plessetis, Johannes de, 297. 417. 442.
 — Hugo de, 538. 604. 608.
 Plesseto, Johan' de, 234. 249.
 Plessiaco, Petrus de, 689. 690.
 Plumpton, Nich' de, archidiaconus Norfolciæ, 358.
 — 360. 361. 365. 368. 371. 436.
 Plokenet, Alan' de, 542. 630. 675. 803. 875.
 — 876. 900.
 Plozac, Gaufrid' de, 29.
 — Nerilo de, 29.
 Plugnot, Hugo de, 483.
 — Alano de, 538.
 Plunknet, Alanus de, 608. 822.
 Plunassana, Bern' de, 807.
 — Rad' de, 807.
 Plumbe, Alanus, 441.
 Plumber, Laurenc', 567.
 Pluscardin, prior de, 730.
 Pochele, prior de, 348. 349.
 Pochiaco, Joh' de, 955.
 Podenas, dominus de, 806.
 Podere, Eustachius, 644.
 — Rob' de, 644.
 Podoux, Sansaverinus de, 806.
 Podio, G. de, 105.
 — Hugo de, 187.
 — B. de, 167.
 — Bardaco, Avgerius de, 806.
 — Petrus de, 397. 728. 729.
 — Orlandirus de, 562. 835.
 — Berengarius de, 687.
 — Steph' de, 704.
 — Jordan', 593.
 — R. de, 727. 728. 729.
 — G. de, 727.
 — Brunus de, 897.
 — Viridi, Hugo de, 744.
 — Berengarius de, 692. 693. 745.
 — 753.
 — Petrus de, 692.
 — Willielmi, Bertram' de, 245.
 — Ebulus de, 245.
 — Oliverii, Burgundius, 716. 717. 719.
 — de Songuer, Berengarius de, 717.
 — 719.
 Poer, Eustach' le, 829. 938. 966.
 — Will' le, 938.
 — Joh' fil' Roberti le, 938.
 — Joh' le, 829. 938.
 — Joh' fil', 938.
 — Steph' le, 938.
 — Walt' le, 938.
 Pagonet, Alanus, 680.
 Poilhon, Bernaldus de, 699.
 Poins, dominus Hugo de, 830.
 Pointuna, Alex' de, 139.
 Poinz, Hugo, 619. 630. 675. 900. 909. 916.
 — 927.
 Poit, Adam de, 108.
 Poitiers, Johanna comitissa de, 383.
 — comes, 383.
 Pol, Seint, Guido comes de, 885. 886. 906.
 — 937.
 Pole, Hawisia de la, 676.
 — Owenus de la, 680.
 Polle, Willielmus de, 773.
 Polleworche, Patricius de, 966.
 Polyne, Arn', 592.
 Pomeray, Henricus de la, 399. 538.
 Pomeris, Pontius de, 408.
 — Amanen' de, 529.
 Pomerio, Eustace' de, 813. 814. 815.
 Pomeys, Will' sancti de, 906.
 Pompeiacus, Petrus de, 806.
 Pompreye, Hen' de, 890.
 Ponaya, Buchard' de, 85.
 — Odo de, 85.
 Poncenes, J. de, 717.
 Poncills, Guilielmus de, 702.
 Pondensakr', Bertrand' de, 689. 690.
 Poninsek, Bertramus de, 249.
 Popibus, Bartholomeus de, 806.
 Ponoyn, Will', 944.
 Pont, Willielmus de, 16.
 Ponte, Eudo de, 104.
 — Reginaldus de, 125. 156. 206. 214.
 — 221.
 — Steph' de, 364.
 — prior de, 411.
 Pontearcha, Will' de, 8. 13. 17.
 Pontenos, Ynardos de, 716. 717. 719.

Ponte Petri, Steph' de, 832.
 Ponte Roadi, Jacob' de, 951.
 Ponteece, Joh' de, 524.
 Pontibus, Reginaldus de, 95. 122. 124. 125.
 — 126. 146. 251. 324. 435. 472.
 — Galterus de, 187.
 — Renaudus de, 418.
 — uxor Renaudi de, 418. 472.
 Pontivi, comes, 80. 284. 590. 592.
 — Joh' de Faleni, comes, 574.
 — Johanna filia, 237. 284.
 — Johannes de Nigello comes, 574.
 Pontivi, S. comes, 216.
 Pontkyn, Petrus de, 995.
 Pontous, Arnaldus prior, 985.
 Popyng, Michael de, 802.
 Popham, Hugo de, 918.
 Poppler, Bartholomeus de, 717.
 Populeto, Barth' de, 719.
 Porcella, Jacobus de, 702.
 — Petrus de, 792.
 Porcellato, Reginald' de, 716. 717. 719.
 Porcelinus, Joh', 148.
 Porra, Jacobus de, 898.*
 Port, Will' de, 234.
 — H. de, 10.
 Porta, Willielmus de, 28.
 — Guitard' de, 760.
 Portar', Mainerus, 42.
 Portel, Hugo, 829.
 Porter, Adam de, 107.
 — Rob' le, 959.
 Portes, Rogerus de, 483.
 — Johannes de, 484.
 — Walt' de, 483.
 Porteseye, Ric' de, 890.
 Portico, Steph' de, 85.
 Portu, Adam de, 103.
 Portuens', episcopus, 176. 415.
 Portuen' & Sanctæ Rufinæ, Rob' episcopus
 — cardin', 558.
 — Bern' episcopus,
 — 28. 672. 709.
 — 726.
 — Benedict' —
 — 119.
 — Mattheus —
 — 818. 887. 889.
 — 893. 895. 896.
 — 948.
 — Joh' de Murre
 — 1004.
 — Joh' — 466.
 — 965. 968. 976.
 — 985.
 — Theod' —
 — 38.
 Portugalie, Rex, 76. 797. 799. 860.
 — Dionisius — 789. 815.
 Posensaco, Bertram' de, 806.
 Posselwe, R., 8.
 Potentianæ, Sanctæ, Rob' presb' card', 887.
 — 895. 943. 948. 965. 968. 976.
 — S'tæ, Will' Rufati, —
 — 1004.
 Potentinus, episcopus J., 36.
 Potten, Sancti, Rob' episcopus, 889.
 Potonen', prior, 531.
 Pount, Gaylard', 918.
 Poyne, Joh' de, 477.
 Poynz, Nich', 399. 538.
 — Hugo, 608. 822. 982.
 Poys, Garsias Arnald' de, 991.
 Pfozenack, Bertram' de, 244.
 Prædicatorum Ordinis, prior, 581. 644.
 Prædicatorum, Joh' magister, 580. 581.
 — Diurnus provincialis, 649.
 — Joh' frater, 712.
 — Guill' frater Ordinis, 695.
 Prateil, Ingeramo de, 55.
 Pratellis, Joh' de, 53. 61. 79. 80. 87.
 — Petrus de, 65. 67. 82. 87. 89. 90.
 — R. de, 49. 51. 53.
 — W. de, 49. 79.
 Pratellis, Osbertus de abbas, 69.
 Pratom, Nich', 608.
 Prato, Will' de, 667. 1008. 1014.
 Praxedis, Sanctæ, Soffredus presbyter' eardin',
 — 72.
 — J. — 119. 174. 229.
 — Aucherus — 466. 672.
 Prendegrast, Gerald' de, 257. 289.
 Prendigast, Philippus de, 97.
 Prentestin', episcopus, 241.
 Prentestini, Stephanus episcopus, 318. 466.
 — Paulus — 38.
 — Guido — 153.
 Preschato, Gualdus de, 698.
 Presh, Willielmus de, 657.

Presthope, frater Rogerus de, 259.
 Preston, Gilbertus de, 362.
 — Laur' de, 604. 675. 804.
 — Will' de, 767.
 Prinsiac, Gervasio de, 138.
 Prinsigni, Will' de, 85.
 Priscæ, Sanctæ, P. presbyter' cardinalis, 997.
 — 997. 999. 1018.
 — S'tæ, Pet' de Mota — 1004.
 Prisons, Walt', 126.
 Prissax, Eraldus de, 79.
 Prochida, Johannes de, 613.
 Progue, Robertus de, 861.
 Proserpini, Bernardus, 330.
 Protecarii S. Jacobi, Andreas, 310.
 Provençal, Willielmus le, 520.
 Provincia, Simon de, 951.
 Provincia, comes, 217.
 — Raymundus comes, 218. 219. 220.
 — 237. 251. 352. 353. 354.
 — R. Berengar' — 254.
 — Beatrix comitissa, 219. 352. 354.
 — Carolus comes, 352.
 — Alianora filia Raymundi, 219. 220.
 — 222. 231. 253. 278. 284.
 — comes frater Regis Franciæ, 352.
 Prudentian' S., Petrus presb' card', 117. 119.
 Pruilli, Eschwardus de, 85.
 Pruiven', Adolphus canonicus, 363.
 Pruliaco, Eschwardus de, 95.
 Pugeys, Imbertus, 372. 417.
 Pulchro Monte, Hen' comes de, 12.
 Pulle, Thomas de la, 355.
 PUNCHARDUN, Oliverus de, 483.
 — Will' de, 619.
 Pundelarche, Robertus de, 246.
 Punesei, Rich' de, 674.
 Puntivo, Joh' comes de, 23.
 Punzunby, Alex' de, 844.
 Purcell, Adam, 938.
 — Rad', 42.
 Purcel, Hugo, 938.
 — Phil', 938.
 — Maur', 938.
 Purle, Rob' de, 475.
 Purois, Bernardus de, 201.
 Putat, Willielmus de, 212.
 Puteo, Sequinus de, 689. 690. 807.
 — Guinus de, 807.
 Puz, Ger' de, 68.
 Pychard, Rog', 235.
 Pycheford, Galfridus de, 548.
 Pychemum, Willielmus de, 125.
 Pykering, Rob' de, 942. 945. 946. 947. 951.
 — 970. 974.
 Pyl, Walterus, 802.
 Pyn, Thomas de, 484.
 — Pascasius de, 542.
 — Doatus de, 807.
 Pyne, Reymund', 875. 876.
 Pynkeny, Henricus de, 399. 768. 775. 890.
 — 900. 909. 917. 927.
 — Alicia de, 775.
 — Rob' de, 763. 764. 765. 775. 780.
 — Joh' de, 791.
 Pype, Rob' de, 890.

Q

Quarraria, abbas de, 188. 809. 842. 922.
 — 971.
 Quency, Saherus de, comes Winton', 96. 104.
 — 105. 106.
 — Rob' de, 246.
 Querat, Balagerius de, 701.
 Quernardi, Guilielmus, 591.
 Quersay, Aimarius de, 79.
 Quincy, Saherus de, 30. 46. 67. 77. 81.
 — Rob' de, 203. 362.
 Quintino, Sancto, Guill' de, 245. 251. 324.
 — 891.
 — Bonettus de, 522. 531. 593.
 — Herbertus de, 603. 675. 753. 801.
 — 804.
 Quayghel, Hen' de, 878.

R

R. capellan' Roberti fil' Walteri, 139.
 R. fil' comitis GW, 3.
 R. fil' Petri, 535.

Rabbayne, Elias de, 329. 433. 492. 538. 604.
 Rachaet, 680.
 Rada, Bartholomaeus de, 699.
 Radegunda, abbas de Sancta, 214. 217. 808. 842. 922. 971.
 Radeswelle, Rob' de, 889.
 Radimundi, Petrus, 727. 728.
 Rading', abbas de, 98. 138. 139. 246. 449. 912. 922. 923.
 S. abbas de, 152. 160.
 N. camerarius, 138.
 Radulfus, 308. 469.
 abbas, 317.
 fil' Ranulfi, 450. 468. 922.
 clericus de Kormue, 63.
 constabularius, 911.
 canonicus, 362.
 fil' Stephani, 41. 47. 153.
 fil' Odonis, 16.
 fil' Solomoni, 42.
 frater com', 77.
 Bernard', 890.
 fil' Godrici, 11.
 fil' Nicholai, 8. 183. 187. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 198. 201. 202. 208. 209. 210. 212. 222. 223. 224. 244. 245. 251. 253. 254. 267. 268. 304. 308. 309. 317. 332. 651.
 fil' Willielmi, 603. 675. 753. 822. 878. 900. 901. 909. 917. 927. 947. 948. 982. 1009.
 fil' Radulfi, 441.
 Raeb, Anselmus de, 77.
 Raggee, Thom' de, 676.
 Ragusiensis, archiepiscopus, 90.
 Raimundus, magister Templi & princeps Antiochie, 39.
 Rainaldus Acolitus Papa, 117. 119. 330.
 Rainerius, presbyter card', 38.
 Rak, Will' de, 208.
 Rakestra, Joh', 773.
 Raleigh, Henricus de, 619.
 Hugo de, 619.
 Will' de, 203.
 Rama, Reymund' Arnald' de, 920. 922.
 Ramad, Neodrat' de la, 214. 221.
 Rambertini, Maynetus, 378.
 Francis, 378.
 Jacob', 378.
 Rame, Reymund' Arnald' de la, 903. 905.
 Gilbertus de la, 491.
 Ramenal, Galp' de, 810.
 Ramerius presbyter card', 15.
 Rames, abbas de, 539.
 Ramesey, abbas de, 399. 449. 923. 980. 982.
 R. 152.
 Robertus de, 844.
 Magilinus de, 845.
 Mariota uxor Edmundi de, 846.
 Malcolm' de, 845.
 Margareta uxor Malcolmi de, 845.
 Margareta uxor Nessi de, 846.
 Will', 966. 995.
 Edmund' de, 876.
 Hugo, 966.
 Ramirus, S. 33. 34.
 P. 33. 34.
 Ramisberi, Steph' de, 729.
 Rammes, Will' de, 329.
 Rammeswale, Johannes de, 853.
 Splynter de, 853.
 Ramundi Loreat, Guill', 830.
 Ranaudus, Monachus, 723.
 Rancon, G. de, 64. 95.
 Petrus de, 354.
 Rancume, Gaufridus de, 52.
 Randolf Thom', 730. 763. 764. 768. 782. 783. 784. 804. 841. 995.
 fil' David de Torthofald, 782. 783.
 Joh', 891. 970.
 Nich' de, 841.
 Ranfru, Rob' de, 966.
 Ranerius vicecancellar', 153.
 Ranulfus clericus Scotiae, 377.
 cancellarius, 8. 12.
 fil' Roberti, 139.
 Rapariis, Joh' de, 608.
 Rapaturcie, Rem', 689. 690. 691. 692.
 Raphurst, Christianus de, 846. 847. 853.
 Raprebit Willer, R. de, comes, 556.
 Ratis, Guido de, 424.
 Raucicus, 644.
 Ravedon, Aneis de, 475.
 Vol. I.

Ravenstensis, Bonifacius archiepiscopus, 674. 677. 681. 685. 695. 697. 709. 715. 748.
 Rauncever, Rob' de, 249.
 Raunchano, Bern' de, 793.
 Raunchoner, Galfridus de, dominus de Tayleburg, 206.
 Rauncoun', Galfr' de, 251. 324.
 Raunsbie, Stephanus de, 728.
 Raust, Arn' de, 787.
 Raymund de Solaris, Arn', 830.
 de Sotio, Arnald' de, 591.
 Will', 748.
 Raymundus, Hugo, 187.
 Nepos Papae, 978.
 Raynaldi, Silvester Ubertus, 378.
 Raynerius, 343.
 capellanus, 500.
 Rebeyna, Elias de, 508.
 Reda, Joh' de, 708.
 Redding, frater Rob' de, 959.
 Redman, Matth' de, 873.
 Redonensis, Stephan' episcopus, 25. 30. 32.
 Redonian, Hen', 136.
 Refham, Rogerus de, 325.
 Regali Loco, abbas de, 930.
 Regen', Guill' Sacrista, 716. 717. 719.
 Reginaldus praepositus, 87.
 fil' Petri, 341. 399. 417. 420. 434. 467. 538. 608.
 comes, 46.
 Regio, Petrus de, 583.
 Reinerii, Umberto, 28.
 Reinerus, cardinal', 175.
 Remenhale, Rad' de, 890.
 Remensis, archiepiscopus, 61. 66.
 Remerus fil' Othonis de Burne, 98.
 Remigius episcopus, 3.
 Gonzaln', 310.
 Remund le Tort, Will', 245.
 Orc', Will', 245.
 Remundeby, Johannes de, 483.
 Remundi de Pennibis, Guill', 249.
 de Munemin, Arnald' de, 689. 690.
 Petrus, 251.
 de Gensaco, Guilielmus, 830.
 Renalli, Raym', 704.
 Renaud, Dant, 590.
 Walter', 1018.
 Rencer, Joh' de, 698.
 Renesse, Johannes, 847. 853. 855.
 Renger, Richardus, 235.
 Rennaut, Kyndewewic', 664.
 Res Res Vachan, Mereduk ab, 339.
 Resus fil' Griffini, 258. 545.
 fil' Mereduci, 542. 576. 679. 680.
 Resy, Mereducus, 486.
 Resus Vachan fil' Resi fil' Maelgun, 545.
 Resus fil' Mereduci, 634. 735.
 Retref, Adam de, 773.
 Retvers, R. de, 12.
 Revel, frater Hugo, 495.
 Revesby, abbas de, 809. 842. 971.
 Reusby, abbas de, 922.
 Rewalles, abbas de, 25.
 Rexaco, Arnaldus de, 625.
 Reydon, Rob' de, 890.
 Reygate, Richardus de, 631.
 Joh' de, 922.
 Reynerius Miles, 880.
 Reymes, Rogerus de, 484.
 Reymund frater com' T. . . ., 797.
 Will', 182.
 Petrus, 324.
 Reymundi de Solaris, Arnaldus, 689. 690. 807.
 Remundi Dardi, Arnaldus, 689. 690.
 Reymundus, 120.
 dominus, 704.
 de Guisac', Will', 806.
 Reyney, Willielmus de, 361.
 Rheni, comes Palatinus, 430.
 Riaria, Berengarius de, 704.
 Ribellis, Pontius de, 622.
 Raymundus de, 724.
 Ricardi, Podius, 716. 717. 719.
 Ricardus fil' Gisleberti, 41.
 Edgari, 88.
 Johannis, 538. 608. 630. 675. 685. 740. 822. 828. 938.
 Alani, 680.
 Simonis, 890.
 filius Regis Henrici II. 30. 31. 32. 47.
 fil' Regis Joh'is, 129. 148.
 comes Pietaviae, 247.
 comes cancellar', 29.

Ricardus, frater Regis Hen. III. 177. 178. 179. 180. 181. 186. 233. 253. 254. 383.
 Ricardus fil' Walkelini, 46.
 fil' Hugoni, 148. 201. 202. 234.
 I. Rex Angliae, passim a 48. usque 321. 558. 616. 710. 758. 770. 776. 933.
 constabularius, 36.
 Logotheta, 36.
 fil' Osberti, 18.
 dominus, 415.
 Ursi, 18.
 Walteri, 52.
 Richard, Roger', 341.
 Fulco, 450.
 Richardus, 579. 776. 880.
 Richeundiae comitissa, vide Britannia.
 Richeundiae, Joh' de Britannia, comes, 478. 538. 573.
 archidiaconus, 345. 461.
 Gerard', 909. 911. 920. 922. 935. 936. 937.
 Richeri, Radul', 196.
 Reginald', 196.
 Simon fil', 938.
 Ricobaldi, Gerardus, 271. 378.
 Ridel, Steph', 55. 78.
 Elias, 178.
 Ridelli, Helias, Juvenis, 251.
 Ridellus, Galp', 42. 49.
 Rigaud de Mauritania, Ricardus, 245.
 Ric', 245.
 Rihulle, Reginaldus de, 767.
 Rimbers, Reymund' fil' Guirardi de, 689. 690.
 Ringstede, Joh' de, 959.
 Rinoso, Gauter' Petrus de, 33. 34.
 Ripacie, Reym', 689. 690. 691. 692.
 Riparia, Bald' de, 104.
 Ripariis, Richardus de, 166.
 Will' de, 211.
 Johannes de, 538. 603. 802. 899. 909. 916. 927. 982.
 Riperia, Rad' de, 99.
 Ripis Altis, Bern' de, 717. 719.
 Ripellis, Raimund' de, 744. 745.
 Rired' Goh' fil' Meuric, 101.
 Ririth, Henricus filius, 938.
 Ris, Thomas fil', 938.
 Risa, Will' archiepiscopus de, 52.
 Riswic, Arnaudus de, 98.
 Hen' de, 98.
 Rither, Will' de, 900. 909. 916. 982. 996.
 Rival, Petrus de, 370.
 Riveris, Rich' de, 83. 129. 890.
 Rivers, Joh' de, 689. 690.
 Roaldus fil' Alani, 268.
 Robayne, Elyas de, 608.
 Robert' fil' Bernardi, 144.
 Robert' fil' Stephani, 97.
 Roberti, Reymundus, 689. 690.
 Ogerus, 689.
 Egerus, 690.
 Petrus, 726. 729.
 Robertus, 750.
 comes, 35. 36. 54. 64.
 fil' Maddoc, 170.
 fil' Pagani, 399. 608. 803. 900. 909. 916. 927. 982. 994. 1012.
 fil' Nicholai, 399.
 fil' Hamonis, 7. 12.
 diaconus cardinal', 163.
 fil' Davidis, 938.
 fil' Will' I. Regis, 4. 13.
 fil' Reginaldi, 14.
 fil' Ricardi, 16. 289.
 fil' Richier, 11.
 fil' Siwardi, 11.
 custos papilionum Regis, 469.
 fil' Petri, 938.
 presbyter card', 15.
 fil' comitis de Legra, 23.
 filius Regis Hen. I. & comes Gloucestriae, 13. 14.
 fil' Ernisi, 30.
 fil' Henrici, 441.
 fil' Nigelli, 442.
 fil' Johannis, 576.
 fil' Radulfi, 844.
 camerarius, 41.
 fil' Ade, 63.
 fil' Rogeri, 63. 68. 76. 88. 99. 115. 536. 538. 603. 608. 630. 675. 753. 822. 850. 873. 900. 909. 916. 926. 948. 1009.
 fil' Walteri, 68. 76. 78. 95. 101. 105. 108. 109. 111. 115. 133. 134. 139. 152. 170. 171. 442. 538. 563. 603. 608. 774. 822. 899. 909. 916. 926. 982.
 120

- Robery, Walterus de, 766.
 — Gilb' de, 782.
 Robar, Gilbertus de, 973.
 Roboam, 99.
 Robusti, Reynaudus, 505.
 Robyre, Gilbert' de, 772.
 Roche, Guilielmus de, 704.
 Roche, Gaillardus de la, 245.
 — Georgius de la, 829.
 — Phil' de la, Will' fil', 938.
 — Thomas de la, 900. 909. 917. 927.
 — 982.
 — David de la, 938.
 Rocheford, David de, 938.
 — Guido de, 370.
 — Mauricius de, 829. 938.
 Rochemadour, Bern' de, 702.
 Rocher, Petrus de, 245.
 Rochford, Eganus de, 51.
 Rochford, Chalp' de, 75.
 Roda, Ger' de, 68.
 Rodbertus pater Will. I. Regis, 17.
 Roderic' Ferrandus, 420.
 — Rodericus, 310.
 — de Montagna, Egidius, 622.
 Rodericus, Petrus, 32. 33.
 — fil' Griffin', 545.
 — Ferran', 310.
 — Rex Connatae, 32.
 — Gomecius, 310.
 Rodes, Ger' de, 98. 108. 110. 604.
 — Gerard' de, 538. 555. 608.
 Rode, Hugo de, 853.
 Rodolphi, Phil', 378.
 Roffardi, Arn', 704.
 Roffen', episcopus, 92. 102. 128. 246. 350.
 — 358. 364. 368. 369. 382. 483. 525.
 — 605. 808.
 Roffensis, Walterus episcopus, 18. 34.
 — Rich' — 8.
 — Gilbert — 65.
 — Gundulfus — 4. 5. 10.
 — Laur' — 289. 293. 294.
 — 365. 371. 399. 430. 497.
 — W. — 535. 536. 538.
 — archidiacon', 382.
 — Willielmus archidiacon', 430.
 — Willielmus episcopus, 76. 78. 523.
 — Thom' — 810.
 — Johan' — 16. 614. 796.
 — Benedict' — 131. 152.
 — Hen' — 210. 212. 213.
 — J. — 607. 834. 836. 971.
 — 972.
 — prior, 923.
 Rogat', Walt' de, 382.
 Roger, frater, eleemosinarius, 120.
 — capellanus Regis, 31. 32. 770.
 Rogeri, Robertus Fitz, 766. 801. 875.
 — Raimund', 668.
 Rogerii, Arnaldus, 622.
 — de Benit, Bern', 622.
 Rogerius cancellar', 16.
 Rogerus fil' Osberti, 604. 675.
 — dominus, 702.
 — fil' Johannis, 878.
 — miles, 990.
 — abbas, 317.
 — comes, 100.
 — fil' Richardi, 6. 10.
 — Ranfr', 46. 47.
 Roia, Barth' de, 71. 80.
 Roillet, Galfr', 79.
 Roilloy, Johannes, 75.
 Roissen, Paganus de, 84.
 Roke, Gaillardus de, 245.
 Rokele, Richardus de la, 483. 890.
 Rokeseley, Gregorius de, 539. 604. 654.
 — 663.
 — Johan' de, 890.
 — Ricardus de, 890. 945.
 Rolbays, Alardus de, 951.
 Rolland, Fred', 279.
 Romaignia, Gregorius de, 241.
 Romanino, Petrus de, 203.
 Romanis, Arnaldus de, 698.
 Romano, Sancto, Arn' de, 254.
 — Artaldus de, 316. 360. 361.
 — Albertus de, 237.
 Romanorum, vide Alemaniam.
 — Philip Rex, 70. 432.
 — Otho Imperator, 87. 88. 93. 94.
 — 98. 103. 104. 106. 108. 114.
 — 125. 141. 432.
 — Frederic', — 70. 125. 158.
 — 173. 220. 221. 223. 224. 225.
 — 226. 227. 228. 229. 232. 237.
 — 238. 243. 247. 248. 249. 250.
 — 304. 311. 312. 314. 428. 431.
 Romanorum, Conrad' fil' Frederici Imperatoris,
 — 304. 311. 312. 314. 428.
 — 431.
 — Richardus Imperator, 353. 356.
 — 357. 358. 360. 362. 377. 380.
 — 382. 394. 396. 397. 398. 403.
 — 410. 415. 420. 421. 427. 430.
 — 431. 432. 440. 447. 448. 459.
 — 460. 462. 466. 475. 483. 484.
 — 487. 488. 489. 499. 500. 588.
 — Alfonsus Rex, 420. 432. 522.
 — 523.
 — Will', — 430.
 — Adolphus — 812. 813. 814.
 — 815. 819. 820. 821. 824. 826.
 — 827. 829. 830. 832. 834. 835.
 — 836. 837. 838. 840. 841. 848.
 — 848. 849. 850. 853. 854. 855.
 — 856. 859. 860. 863. 866. 867.
 — 873. 877. 879. 880. 882. 890.
 — 893. 899. 954. 958.
 — Lothar', — 432.
 — Hen' — 184. 185.
 — A. — 802. 803.
 — Isabella Imperatrix, 229. 232.
 — 233. 243. 250.
 — Anna Regina, 556.
 — Rudolphus Rex, 545. 548. 554.
 — 555. 556. 557. 563. 564. 568.
 — 589. 615. 618. 635.
 — Albertus genitor Rudolphi Regis,
 — 555.
 — Hartmannus fil' Rudolphi Regis,
 — 545. 548. 554. 555. 556. 557.
 — 563. 564. 568. 615. 635.
 — Elizabetha filia Adolphi Regis,
 — 835.
 Romanuci, Johannes, 363.
 Romans', Guilielmus de, 716.
 Romci, Jacobus, 368. 371.
 — Bartholomeus, 704.
 Romeyn, Johannes de, 492.
 Romford, Gaudon' de, 85.
 Romo, Thom', 702.
 Ronbury, Will' de, 889.
 Ronesdon, Agnet' de, 482.
 Ropste, H. de, 139.
 Roppell', Hugo de, 99.
 — Rob' de, 99. 131.
 Ropere, Hugo de, 853.
 Roqua, Porta de la, 807.
 Roriby, Johannes de, 120.
 Ros, comes de, 234.
 — vel Roos, Rob' de, 103. 112. 113.
 — 115. 139. 144. 149. 152.
 — 160. 171. 234. 329. 434.
 — 449. 536. 603. 616. 630.
 — 771. 775. 948.
 — W. fil' ejus, 139.
 — 141.
 — W. comes de, 234. 370.
 — 638. 730. 773. 781. 804.
 — 841.
 — domina de, 753.
 — Willielmus de, 175. 399. 538.
 — 603. 608. 630. 755. 756.
 — 763. 764. 765. 766. 774.
 — 775. 780. 801. 828. 869.
 — 926. 948.
 — Petrus de, 538. 608.
 — Margareta de, 753.
 — Rob' episcopus, 730. 773.
 — de Elmelyn, Will' de, 753.
 — 822.
 — Godfr' de, 869.
 — de Ingmanthorp, Will' de,
 — 801. 804.
 — Isabella de, 804.
 — Willielmus, de Belvero, 675.
 — Rob' de Belvero, 399. 538.
 — 698.
 — W. Hamlak de, 982.
 — Robertus de Werk, 608. 801.
 — 804. 822.
 — Margaret' uxor Roberti, 539.
 — 608.
 — Willielmus comes, 767.
 — comitissa de, 846.
 Rosat, Petrus de, 353.
 Roscelyn, Petrus, 802. 890.
 — Will', 890.
 Roscillon, Girard' de, 507.
 Rossenach, Warneus de, 70.
 Rossenet, Phil' de, 846.
 — Elizabeth' uxor Phil' de, 846.
 Rossensis, episcopus R. 767. 780.
 — episcopus, 612. 971.
 Rossillon', G. archidiacon' de Lugdun', 304.
 — Vicarius, 727.
 Rostanus espellanus, 319. 320. 322. 334.
 — 337. 339. 342. 343. 344. 345. 346.
 — 347. 348. 349. 350. 352. 356. 360.
 — 361. 363. 364. 365. 368. 371. 375.
 — 379. 381. 386. 388.
 Rotberti, Augerius, 807.
 Rotel, Ern' de, seneschal', 107.
 Roth-Macarthin', Donemald', 938.
 Rotheby, Joh' de, 374.
 Rothelan', Tuor' prior de, 562.
 — prior de, 549. 648.
 Rothelier, Gerard' dominus de, 735.
 Rothericus fil' Griffin', 546.
 Rothesia, Ludovicus de, 623.
 Rothevan, Willielmus de, 772.
 Rothomagen', archiepiscopus, 25. 26. 30. 32.
 — 47. 446.
 — H. — 16.
 — Walterus — 50. 51. 52.
 — 59. 68. 78. 79.
 — Odo — 263.
 — Guilielmus — 561.
 — 562.
 — B. — 1013. 1015.
 Rotlandi, Mich', 727. 728.
 Rovecestr', G. episcopus, 63.
 Roubery, Johannes de, 772.
 Roubury, Gilb' de, 944.
 Roufaund fil' Allani, 761.
 Roulasio, Joh' de, 716. 717.
 Roule, Alan' persona de, 845.
 Rouma, R. de, 249.
 Rous, Petrus le, 853.
 — Isebrond le, 853.
 — Rog' de, 912.
 — Joh' le, 890.
 Royville, Willielmus de, 774.
 Rozio, Sancto, Radul' de, 657.
 Rubeo, Galfridus de, 700.
 Rubens, Aldebrandinus comes dictus, 500.
 Rubini, Durand', 657.
 Rud, Joh' de, 433.
 Rudelli, Elyas, 472.
 Rudlan', S. prior, 650.
 Ruet, Hugo de, 68.
 — Eustac' de, 68.
 Ruffiam, Joh', 99.
 Ruffus, Will', 40. 47.
 — Joh' dictus, 893.
 — Rich', 41. 51.
 Rufini, Sancti, episcopus, 889.
 Rugayne, Joh', 608.
 Rugford, abbas de, 449. 809. 922. 971.
 Ruge, Oliverus de, 101.
 Rugheford, abbas de, 842.
 Rumel, Abriade de, 90.
 Rumille, Uboldus de, 28.
 Rumnon, Hugo de, 245.
 Runcini, Bonus, 316.
 Rupe, Emericus de, 145.
 — David' de, 97.
 — Will' de, 245.
 — W. dominus Roent' de, 251. 324.
 — Emer' dominus de Blanzac', 251. 324.
 — abbas de, 449. 809. 842. 922. 971.
 — Georg' de, 938.
 — Adam' de, 938.
 Rupe Chimardi, Hennericum de, 251. 324.
 — Emericus fil' Henner' de,
 — 324.
 Rupe Eschiward, A. de, 125. 145.
 — Canardi, Aymericus de, 506. 512. 527.
 — 538. 608.
 — Will' de, 527.
 Rupe Talliata, dominus de, 249.
 Rupeforti, Milo de, 938.
 — Laur' de, 938.
 — Hen' fil' Henr' de, 938.
 — Simonis de, 938.
 — Johan' fil' Hugonis de, 938.
 — Emericus de, 124. 145.
 — Kalo de, 125. 251.
 — Paganus de, 122.
 — Eblo de, 87. 221. 251. 324.
 — Hugo de, 79.
 — Karol' de, 324.
 Rupe Forti, Gaufridus de, 251. 324.
 Rupella, abbas de, 169.
 Rupibus, P. de, 86.
 — Will' de, 61. 69. 78. 85. 96.
 Ruremond, Theodoric' de, 819.
 Rusci, Alanus de, 68.
 Rusellus, Jacq'us, 951.
 Rushi, Walterus de, 994.
 Russel, Joh', 160. 162.
 — Radul', 246. 361. 429.
 — Rob', 772.
 — Galfr', 920. 922.
 — Henr', 938.

Russilione, Girard' de, 499. 507.
 Russium, Guido de, 254.
 Russy, abbas de, 617.
 Rusticelli, Hugo, 271.
 Rustinotz, prior de, 730.
 Ruveiro, Joh' de, 64.
 Ryband, Will', 566.
 Rydale, Hugo, 31. 770.
 Rydale, Phil' de, 772.
 Rydel, Elias, 222. 244. 249. 251. 324.
 — Galfr', 245.
 — G. dominus de Blavia, 251. 259. 277. 324.
 Ryddelford, Walt' de, 134.
 Rye, Nich' de, 604.
 — Willielmus de, 675. 753. 801.
 Ryevalle, abbas de, 449.
 Ryand de Mauritanna, Ric' de, 245.
 Rykers, Nich' le, 951.
 Rynard, Pontus, 716.
 Rypartzite, Baymundus, 688.
 Ryrhe, Will' de, 970.
 Ryss fil' Mereduc, 542.
 Ryrat, Petr' de, 209.
 Ryuncio, dominus de, 806. 829.

Saba, Regina, 16.
 Sabat, Bern', 702.
 — Joh', 688. 689. 690. 691. 692.
 Sabatha, Joh' de, 669.
 Sabaudia, Thomas de, comes Flandriae, 268. 269. 317. 422. 475.
 — Petrus de, 242. 243. 251. 268. 270. 272. 276. 288. 289. 290. 291. 297. 303. 304. 308. 309. 317. 324. 326. 335. 353. 354. 357. 358. 359. 360. 361. 370. 371. 373. 376. 384. 385. 386. 391. 403. 417. 421. 433. 435. 448. 449. 457. 458. 468. 469. 480. 482. 496. 537. 656.
 — Thomas de, 291. 297. 304. 308. 486. 589.
 — Amadeus de, 486. 504.
 — Ludovicus de, 486. 530.
 Sabaudia, comes, 203. 337.
 — Amadeus — 217. 219. 264. 269. 422. 519. 663. 667. 774. 815. 825. 832. 834. 837. 838. 839. 840. 848. 849. 850. 857. 858. 859. 860. 861. 870. 879. 881. 882. 885. 887. 888. 894. 896. 898. 903. 904. 905. 906. 909. 911. 914. 922. 923. 935. 936. 939. 940. 942. 944. 945. 946. 947. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 957. 958. 961. 963.
 — Philippus — 504. 519. 527. 530. 556. 589. 641. 649. 650. 660. 667.
 — Beatrix filia Petri comitis, 656.
 Sabell', Jacobus de, 415.
 Sabin', Conradus episcopus, 15.
 Sabina, A. de, 716. 717. 719.
 Sabinae, Sanctae, T. presb' cardin', 153. 229.
 — Hugo — 318. 337. 339. 367. 709. 726.
 — Thom' Jorz — 1004.
 Sabinen', episcopus cardinal', 726.
 — J. — 117. 119. 229.
 — Guido — 446. 447. 448. 458.
 — Gerardus — 709. 745. 810. 816. 889. 893. 895. 896.
 — Petrus — 153. 948. 965. 968. 976. 980. 1004. 1005. 1006. 1009. 1011. 1013. 1015. 1017.
 — Thom' — 998. 999. 1003. 1018.
 Sabius, Rob' de, 52.
 Sabrano, Alasius de, 716. 717. 719.
 Saccavilla, Willielmus de, 20.
 Saccio, Regon' de, 86.
 Sacy, Emericus de, 251.
 Sadyrak, Noyt de, 806.
 Saenel, Fulcho, 30.
 Sags, Arn' de, 716. 717.
 Sagarda, Pontius, 727. 728.
 Saginensis, Johannes episcopus, 16.
 — Lisiardus — 69.
 — F. — 9. 35. 37. 47.
 — Rog' — 25. 30.
 Sagio, R. comes 85.

Sagio, Will' de, 63.
 Saham, Willielmus de, 631.
 — Warinus de, 153.
 Saily, Guido de, 898.
 Sainaco, Clemens de, 898. 899.
 Sakerell, Alard', 68.
 Sakeville, Jordanus de, 361.
 Salaani, Manuellus', 542.
 Saladinus, 39. 54. 55.
 Sala Nova, Eximius Petri de, 744. 745.
 Salamant', Petrus episcopus, 310.
 Salanens', Gerard' — 753.
 Salbolio, Rob' de, 341.
 Sale, Guilf', 693. 697.
 Salern', archiepiscopus, 58.
 Salerni, Carolus princeps, 564. 566. 568. 582. 583. 584. 586. 588. 627. 664. 667. 668. 671. 672. 677. 683. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 706. 709. 715. 722. 723.
 — Randulfus Berengarius' filius Regis, 664. 668. 688. 715.
 — Ludovicus, — 664. 668. 687. 688. 693.
 — Raymund' — 664. 668. 687. 688.
 — Robertus — 668. 688. 693.
 — Maria principissa, 660.
 Salesbur', Ric' archidiaconus, 25.
 — Patricius comes, 16. 41.
 — Rog' episcopus, 8. 10. 11. 12. 16.
 Sallay, abbas de, 899. 971.
 Salmeres, Jordanus de, 211.
 Salomon, 16. 24. 26. 33. 69. 93. 97. 661.
 Salop', abbas de, 343. 363. 368. 369. 372. 449.
 — A. archidiaconus, 202. 343.
 — prior, 343.
 — frater Joh' de, 959.
 Salsis, Guilf' de, 621. 622. 623.
 Salvanaco, Arnatus de, 700.
 Salvaticus, Rogerus, 1009.
 Salvayn, Gerardus, 948. 966.
 Salvens', episcopus, 372.
 Seluz, Marchio Thom' de, 504.
 Salzburgen', archiepiscopus, 69.
 Sambage, Rog' de, 320.
 — Ric' de, 320.
 Sampson, Willielmus, 843. 900. 909. 917.
 — episcopus, 12.
 — Joh', 441.
 — Hugo, 878.
 — Gervas, 441.
 Samson, Rob', 144.
 Samuel, 932.
 Sanarduno, Petrus de, 702.
 Sanbanaco, Guilf' de, 807.
 Saneii de Inzon, Petrus, 828.
 — Petrus, 508. 700.
 Sanctii de Pomar, Rodericus, 692.
 Sanctmell, Gauf', 120.
 Sanctius Rex Navarrae, 32. 33. 34.
 Sanctius, 588.
 Sancumb, Godefridus de, 30.
 Sancy, Joh' de, 590.
 Sandale, Joh' de, 934. 975. 1001.
 Sandeby, Rob' de, 841.
 Sandwich; Hen' de, 99.
 — Rob' de, 99.
 Sandwico, Joh' de, 538. 604. 608.
 — H. de, 424.
 — Thom' de, 551. 566. 574. 592.
 — Radul' de, 563. 598. 631. 841. 914. 956. 959. 960. 963. 970.
 Sani, Clemens de, 900.
 Sanjorn, Steph', 623.
 Sanz, Petrus Arnald' de, 245.
 Sap', Galfr' de, 171.
 Saphir, Simon, 108.
 Sapphira, 59. 60.
 Sappata, Johannes de, 664. 665. 669.
 Saquinville, dominus de, 961.
 Saracen, Petrus dominus, 176.
 Saracenus, 235.
 Sarburg, Oliver' de Spinit-comes, 667.
 Sarcy, Rogo de, 68.
 Saresberien' vide Sarum.
 Saresberien', Hub' episcopus, 43. 50. 60.
 Saresberien', Johannes decanus de, 31. 46. S. episcopus, 63.
 Sargin, Goffridus de, 395.
 Sarrois, Mathaeus, 702.
 — Petrus, 702.
 Sarsfeld, Thom' de, 938.
 — Steph' de, 938.
 Saresburien', W. comes, 99.
 Sarum, comes, 65. 108. 159.

Sarum, W. comes, 63. 76. 85. 86. 91. 92. 100. 101. 102. 103. 105. 107. 111. 112. 113. 114. 115. 121. 124. 129. 131. 140. 145. 148. 152. 162. 170. 171. 175. 177. 179.
 — episcopus, 92. 102. 148. 171. 175. 177. 328. 348. 349. 350. 449. 525. 526. 808. 917.
 — Goscelinus episcopus, 18.
 — Hubertus — 49. 51.
 — J. — 40.
 — R. — 152. 172. 174. 180. 182. 183. 184. 190. 191. 583. 607.
 — Egidius — 351. 399.
 — archidiaconus, 189.
 — E. decanus, 65. 67.
 — H. episcopus, 63. 75. 76. 88. 89. 94. 100.
 — Reginald' — 29.
 — Guilf' — 723. 727. 728. 729.
 — W. — 289. 293. 446. 452.
 — N. — 796. 834. 836. 865.
 — Simon — 904. 905. 906. 941. 971. 972.
 — decanus, 449. 563.
 — Joh' decanus, 30. 40. 46. 770.
 Satan, 60.
 Savanak, Amatus de, 689. 690.
 Savanello, Petrus de, 703.
 Savarici Jord', frater Gastinel, 85.
 Savaricus, Petrus, 125.
 — Gervas', 186.
 Saubadd, Phil' de, 253.
 Saugdon, Richardus de, 484.
 Saul, 24.
 Sauncii, Raymundus, 614.
 Saunford, Gilbertus, 246.
 — Joh' de, 617.
 Saunzner, Radulphus, 899. 801. 890. 946.
 Saunzaer, Hugo, 538.
 Saux, Clemens de, 898.
 Sauzaver, Hugo, 608.
 Savoye, Pierre de, 378. 390. 475. 476.
 — Phil' comes, 504.
 — comes, 808.
 Sauzer, Hugo le, 355.
 Sauvage, Rich' de, 483.
 — Hugo de, Cynrigicus, 484.
 — Roger le, 961. 962. 1003.
 — Joh', 861. 890. 891.
 Sauveye, Amé de, 504.
 Saxonie, dux, 88. 108. 431.
 — Hen', 62. 72. 103. 166.
 Say, Gaufrid' de, 69. 105. 152.
 — Ric' de, 203.
 — Will' de, 234. 399. 538. 603. 608. 630. 675. 776. 801.
 — Aufrike uxor Will' de, 776.
 — filia Will' de, 776.
 Saya, Brunus de, 479. 491.
 Scailhon, Ger' de, 68.
 Scala, Bernardus de, 704.
 — Jacob' de, 271.
 Scalaris, Petrus, 556.
 Scales, Robertus de, 603. 804. 900. 909. 917. 927.
 Scamel, Walterus, 558.
 Scardeburgh, Rob' de, 558. 563. 565. 773.
 Scattum, Walt', 96.
 Scherer, Willielmus le, 966.
 Schireburne, abbas de, 399.
 Scipbvetre, Mich', 951.
 Sciuestou, Joh', 898.
 Scofeti, Romanus, 703.
 Scoflaw, Ailmerus de, 845.
 Scone, abbas de, 767. 773. 845. 996.
 Scoppam, Willielmus de, 689. 690. 691.
 Scorth, Andreas, 773.
 Scossano, Bernardus de, 248. 806.
 Scot, Michael, 516.
 — Joh' le, 922.
 Scotineio, Hugo de, 16.
 Scotia, Rob' de, 363.
 Scotia, Regina, 371. 378.
 — Rex, 120. 147. 148. 156. 160. 199. 256. 306. 371. 376. 596.
 — David — 769. 775. 776.
 — Hen' — 775. 776.
 — Will' — 31. 50. 62. 63. 81. 103. 104. 116. 132. 157. 214. 215. 233. 234. 770. 771. 772. 775. 776. 777. 778. 779. 932. 933.
 — Alex' fil' Regis, 104. 116. 615. 638. 771. 776. 777. 779. 791.
 — Johanna Regina, 221. 224. 230. 235.
 — Margareta filia Regis, 616. 638. 776. 777. 779. 792.
 — Margareta uxor Regis, 193. 380. 771.

Scotia, Maria Regina, 278. 337. 358. 378.
 Isabella soror Regis, 178. 233. 775.
 776. 777. 778. 779.
 Alda filia Willielmi Regis, 775.
 Alexander Rex, 132. 135. 149. 152.
 164. 157. 160. 161. 162. 165. 167.
 228. 231. 233. 234. 244. 257. 263.
 277. 278. 279. 325. 326. 327. 328.
 329. 331. 336. 347. 353. 362. 369.
 377. 378. 380. 387. 394. 397. 403.
 417. 422. 455. 477. 520. 531. 533.
 543. 544. 554. 558. 562. 563. 565.
 591. 595. 610. 611. 613. 616. 638.
 642. 644. 763. 767. 771. 775. 776.
 777. 778. 779. 780. 785. 786. 787.
 791. 792. 907. 933. 1017.
 Margeria soror Alexⁱ Regis, 233.
 776. 778.
 Margeria soror Alexandri Regis, 775.
 776. 778. 779.
 Margareta Regina, 326. 327. 328. 329.
 353. 380. 394. 402. 477. 531. 533.
 540. 775. 933.
 David filius Regis, 776. 777.
 David frater Regis, 779. 932.
 Margareta Regina, filia Erici Regis
 Norwegie, 638. 706. 719. 720. 730.
 731. 732. 736. 763. 775. 776. 777.
 778. 779. 780.
 Johannes de Balliolo Rex, 781. 782.
 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789.
 792. 799. 800. 801. 803. 804. 822.
 823. 826. 829. 830. 831. 832. 866.
 837. 839. 841. 842. 845. 861. 884.
 891. 893. 898. 899. 906. 907. 909.
 910. 915. 933. 937. 946. 974. 1002.
 1017.
 Edwardus filius Regis, 822. 823. 830.
 831. 832. 907. 910.
 Ada filia Regis, 775. 776. 777. 778.
 779.
 Duncanus fil' Regis, 772.
 Alexander senescallus, 326. 329. 378.
 402. 417. 596.
 Jacobus ——— 638. 730. 731. 736.
 737. 756. 760. 761. 767. 768. 774.
 780. 781. 785. 804. 839. 868. 955.
 1001.
 Margareta Alexandri Regis filia, 595.
 596. 775. 907.
 Johannes frater senescalli, 839. 868.
 Scotissa, Lambardus de, 591.
 Scotorum, Rex, Constantinus, 769. 778. 932.
 Alexander frater Edgari Rex, 769.
 932.
 Anguselus Rex, 932.
 Donenaldus Rex, 769. 776. 778.
 932.
 Hen' fil' Davidis Regis, 769. 776.
 777. 779.
 Duncanus Rex, 769. 776. 932.
 Joh' frater David' Regis, 776.
 Kynadius Rex, 769. 932.
 Matilda soror David' Regis, 776.
 777. 778. 779.
 Edgurus Rex, 769. 771. 778. 932.
 Gerinac ——— 769.
 David' ——— 769. 792. 932.
 Keyneith Mac Alpin ——— 778.
 Malcolmus ——— 769. 776. 778. 932.
 Melbeach ——— 769.
 Edh ——— 778.
 Machiota ——— 769.
 Staterius ——— 932.
 Yricius, 769. 932.
 Edwardus primogenitus Regis, 769.
 dominicus, 330. 371.
 Petrus ——— 968. 371.
 Bonrestorus, 371.
 Joh', 718.
 Scotus, Mariannus, 769.
 Michael, 758. 767.
 Duncanus, 995.
 Henricus, 995.
 Scotus frater Ugolinis, 625. 638.
 Scusan', Bern' de, 249.
 Segrave, Steph' de, 154. 157. 162. 196. 202.
 203. 207. 208. 209. 211. 239. 241.
 417. 630.
 Gilbert' de, 212.
 Nich' de, 412. 434. 449. 450. 465.
 538. 603. 608. 675. 741. 768.
 774. 782. 783. 802. 803. 822.
 828. 900. 909. 917. 927. 949.
 982. 1009.
 Johan' de, 872. 873. 875. 900. 909.
 916. 927. 947. 995.
 Galf' de, 966.

Segrave, Amabil' de, 539. 603.
 Sebjrtham, Walterus de, 616.
 Secus, Henricus de, 254.
 Secusia, Hen' de, 256.
 Sedgrave, Steph' de, 199. 209. 234.
 Nich' de, 538.
 Seeler, Simon le, 723.
 Seggefele, Gualterus de, 653. 660.
 Seginni de Stan, Arnaldus, 505.
 Segobien', Mundus episcopus, 310.
 Segotinus, Eilectus, Ferand; Petri, 649.
 Segovien', Petrus episcopus, 310.
 Segre, Rob' de, 508.
 Segur, Will', 245.
 Segur de Ryon, Guill', 249. 689. 690.
 Seilandia, comes de, 554.
 Seinchief, H. cardinal', 386.
 Seinclere, Guill' de, 730.
 Selby, abbas de, 105. 309. 449.
 Admu de, 772.
 Sele, Stephanus de la, 484.
 Selesby, Joh' de, 922.
 Selee, Galfrid', 508.
 Selekirke, Thomas de, 772.
 Adam de, 845.
 Selveston, Joh' de, 834. 844. 900.
 Semenes, D. 33.
 Sencrot, Joh', 347.
 Senpringham, ordinis, prior, 449.
 magister ordinis, 809. 810. 822.
 827. 842. 922.
 Sena, Bertrandus de, 704.
 Senaci, dominus, 217.
 Sench' filia R. comitis Provincie, 251. 253. 254.
 Sendebald', Guido, 85.
 Sencneres, Reginaldus de, 85.
 Senensis, Bern' canonicus, 330.
 Seneschal, Joh' le, 730. 767. 768. 804.
 Walter' le, 326.
 Senest, D. 33.
 Senherii, Geraldus, 807.
 Senicius clericus Papae, 473.
 Seningham, Johannes de, 104.
 Senis, Bernard' de, 343.
 Senon, Will' de, 227. 222.
 Senonensis, archiepiscopus, 474. 190. 191.
 W. archiepiscopus, 211. 212.
 Senooz, Nicholaus de, 418.
 Sens, Odet de, 861.
 Sentii, dominus, 719.
 Septemvallibus, Rob' de, 603.
 Sergii & Bachi, S. Octavian' diacon' card', 117.
 119. 153.
 Seriano, Arpaldus de, 704.
 Serra, Guilielmus de, 704.
 Sergines, Galf' de, 308.
 Serrullat, Amphus de, 36.
 Servat, Will', 732.
 Sescars, Barranus de, 902. 925. 934.
 Setia, Berard' de, 364.
 Seton, Alexander de, 994. 995.
 Christoph' de, 995.
 Setwentz, Rob' de, 890.
 Sevenak, Johannes de, 557.
 Severi, Sancti, abbas, 506.
 Severini, S. Petr' Aymeric', 920. 922.
 Seyches, Radulphus de, 806.
 Seygnas, Johannes de, 1010.
 Seymina, dominus, 719.
 Seyntlowe, Joh' de, 890.
 Seyntrik, Joh' de, 1010.
 Seyton, Reginald' de, 544.
 Rog' de, 558.
 Sezille, Rex de, 599.
 Shafham, Richardus de, 484.
 Shaftebyr', abbatisa de, 399. 539. 982.
 Shafton, abbatisa de, 607.
 Sharp, Joh', 959.
 Sheffield, Thomas de, 1013.
 Shelton, Rob' de, 890.
 Ric' de, 922.
 Shetland, Thorwald' de, 706.
 Shirburn, abbas de, 399. 539. 607.
 Shyrington, Rog' de, 878.
 Shoulden, Adam persona de, 845.
 Sibitonem' in Auriden' archidiacon', 639.
 Sicilia, Regina, 220. 222.
 Sicilia, Rex, 627. 722. 848.
 Tancredus, ——— 52. 53. 70.
 Edmund', ——— 301. 302. 303. 308.
 310. 316. 319. 321. 322. 323. 324.
 331. 332. 334. 335. 338. 339. 342.
 348. 350. 351. 355. 358. 359. 360.
 361. 366. 368. 369. 371. 375. 384.
 386. 405. 410. 411.
 Carolus ——— 477. 485. 486. 487. 488.
 501. 502. 507. 601. 609. 627. 628.
 632. 637. 653. 662. 674. 679. 681.
 682. 684. 710. 744. 745.

Sicilia, Manfredus Occupator, 416.
 Odowardus frater Regis, 218. 317.
 J. Regina, 70.
 Carolus Rex Jerusalem &, 686.
 Maria Regina, 682.
 Jacobus Rex, 677. 678. 685. 713. 715.
 723. 724. 725.
 Carolus fil' Regis, 653. 679. 681. 682.
 683. 684.
 Margareta Regina, 696.
 Sidon', Reginald' dominus de, 61.
 Silius, Willielmus de, 28.
 Sigill, Robertus de, 13.
 Siginni de Stan, Arnald', 506.
 Signi, Willielmus de Ryno, 244.
 Silva, abbas de, 455.
 Majore, B. Minister de, 418.
 Silvancetensis, episcopus, 174.
 Silvanen, Robertus de, 911. 912.
 Silvensis, Rob' episcopus, 310.
 Silvensis, Garsias ——— 431.
 Silvestri, Rogerus, 727. 728. 729.
 Simon, 58. 652.
 fil' Osberti, 16.
 fil' Willielmi, 16.
 fil' Joh' de Canewell, 104.
 Petrus, 703.
 Simonecti, Uguitio, 271.
 Sinaque, abbas Bernard' de, 686. 713. 716.
 722. 724.
 Sinitius, 368.
 Sinnan, G. de, 717.
 Siracus' Ricardus archiepiscopus, 36.
 Sissenio, Gsbertus de, 30.
 Siviriaco, Petrus de, 723.
 Siward', Rich', 231. 257. 730. 804.
 Skaniskynel, abbas de, 844. 845.
 Skenfrith, constabularius de, 680.
 Skydemore, Walterus de, 890.
 Skynnere, Adam le, 959.
 Slabard, Copinus, 516.
 Slicc, abbas de la, 222.
 Slindon, Auduenus, 596.
 Smart, Rich', 959.
 Smingham, Stephanus de, 257.
 Smytheton, Alanus de, 922.
 Snapes, prior de, 989.
 Snyterton, Thom' de, 854.
 Soa, Guilielmus de, 806. 997.
 Soderensis, Marcus episcopus, 767. 768. 780.
 908.
 Sodington, Thom' de, 645. 658. 661.
 Soete, Arnulph', 853.
 Soffridus diacon' card', 38.
 Sothingham, Gerard' dominus de, 951.
 Sol, vicecomes, 249.
 Sola, Mich' de, 686.
 Solar, Rustanus de, 271.
 Solaris, Gilardus de, 271. 348. 629.
 Joh' de, 988.
 Solats, Odo de, 623.
 Soldanus, 395.
 Sole, Guill', 700.
 Soleir, Rostandus del, 807.
 Solerio, Gualthardus de, 506. 612.
 Petrus, 342. 612.
 Arn' de, 612.
 Benetus de, 612.
 Rostandus de, 612. 830.
 Solia, Gaylardus de, 305.
 Solien', G. prepositus, 556.
 Solineio, J. de, 30.
 Solio, Rostanus de, 214. 248. 283.
 Gailardus de, 276. 283. 408.
 Nich' de, 703.
 Solmy, Hascoil' de, 68.
 Soltre, Hospital' de, magister Radulfus, 773.
 Solus Will' Segur, 245.
 Somercot, Johannes de, 363.
 Somerton, Rogerus de, 355.
 Bartho de, 890.
 Somerville, Thomas, Baro Scotie, 730.
 Somery, Rogerus de, 361. 399. 434. 484. 486.
 603. 630. 675.
 Sona, Guill' de, 717. 719.
 Sonasii, dominus, 717.
 Soneigeke, Stephanus de, 23.
 Sonnebauth, G. 95.
 Sorduen', abbas, 531.
 Soronicus, Ogerus, 71.
 Sorham, Alan' Gunonem de, 96.
 Sors', Hugo de, 702.
 Sorthales, Robertus de, 938.
 Sos, dominus de, 699.
 Sescio, Ertandus de, 699.
 Sotherland, Willielmus comes de, 730.
 Soubist, Edm' de, 412.
 Soules, Nicholaus de, Baro Scotie, 755. 763.
 764. 765. 774. 775. 780. 804.

Soules, Willielmus de, 638. 767. 768.
 — Johan' de, 730. 738. 767. 768. 786.
 791. 804. 822. 823. 831. 832. 955.
 956. 1001.
 — Thomas de, 995.
 — Alicia uxor Thom' de, 995.
 Soulys, Willielmus de, 730.
 South, Alanus de, 689. 690.
 — Rog' de la, 689. 690.
 Southerap, Johannes, 773.
 Southgate Wady de, 773.
 — Kessy de, 773.
 Spalding, prior de, 449.
 Spaldington, Osbertus de, 840. 866.
 Sparre, Selebrinus de la, 244. 506.
 — dominus, 754.
 — Kengullus de, 249.
 — Aquenwillus del, 249. 255.
 Spec, Walterus, 10.
 Speia, Will' de, 788.
 Speldere, Reginald', 773.
 Spere', 78.
 Sperrigose, R. 499.
 Spjellis, Guill' de, 704.
 Spigurnel, Hen', 970.
 Spiliatus, 343.
 Spillatus, Thom', 660.
 Spina, Manectus, 271. 365.
 Spine, Rogerus, 905.
 Spirensis, episcopus, 103.
 — Conrad' prepositus, 184. 185. 187.
 Spoletan', Franciscus episcopus, 893. 896.
 930. 965.
 Spiriti, Sancti, abbas hospitalii, 531. 648.
 Spot, Will', 845.
 Spryng, Hen', 772.
 Spronell, Nerius, 944. 912.
 Stafford, Robertus de, 16. 399.
 — Will' de, 890. 915.
 — Hermitus de, 230.
 — Nicholus Baro de, 604. 630. 675.
 — Robert' Baro de, 675.
 — Edmundus — 890. 900. 909. 917.
 927. 982.
 Staffordien', archidiaconus, 538. 608.
 — W. de Lascy, — 90.
 — H. — 86. 103.
 Staffeg, Adam de, 149.
 Stag, Joh', 773.
 Stagno, Joh' de, 71.
 — Willielmus de, 63. 65. 67. 68. 79.
 Stainel, Fulco, 68.
 Stamford, Joh' de, 498.
 — Adam le, 441.
 — Rad' de, 773.
 Stanagrensis, episcopus, 734.
 Standon, Rob' de, 946.
 Stanes, prior de, 510.
 Staneville, Nich' de, 139.
 Stanford, Radul' de, 773. 876.
 — Hugo de, 792.
 Stanlegh in Ardern, abbas de, 449. 809. 930.
 971.
 Stanstede, Oliver' de, 922.
 Stapleton, Nich' de, 563. 617. 631.
 — Thom' de, 450.
 — Will' fil' Thoma', 450.
 Statyn, Joh', 951.
 Staundon, Rob' de, 809.
 Staunton, Adam de, 829.
 — Willielmus de, 938.
 Stayngrene, Joh' de, 630.
 Stebule, Al. . . mafot Rex, 310.
 Stemford, Guido de, 23.
 Stenard, Johan', 909.
 Stephani, Guill' de, 614.
 — Petrus, 702.
 — Sancti in Caelo Monte, Rob' presb'
 card', 121. 122. 124.
 — Sancti, Chrysogonus presb' card', 97.
 Stephanus, clericus Papæ, 189. 190. 191.
 204.
 — Rex Angliæ, 14. 15. 16. 17. 18.
 439. 769. 932.
 — fil' Gualteri, 689. 690. 802.
 — frater vicecomitis de Orte, 689.
 690.
 Steyland, Simon de, 236.
 Steyngrove, Johannes de, 538. 567. 603. 608.
 675. 753. 801. 804.
 Stirkesley, Walt' de, 539.
 Stirono, Geraldus de, 700.
 — Guill' R. de, 700.
 Stockton, Hugo de, 196. 232. 235.
 Stodelegh, Prior de, 449.
 Stoke, Petrus de, 83. 85. 94.
 — R. de, 92.
 Stokes, Robertus de, 878.

Vol. I.

Stone, Warinus de la, 619.
 Stone in Wiltesie, abbas de, 809. 971.
 Stonlow, abbas de, 477. 809. 971.
 Stopham, Willielmus de, 801.
 Stotenghem, Walterus de, 68.
 Stoteville, Joh' de, 355.
 — Will' fil' Joh' de, 355.
 — Rob' de Acten, de, 450.
 — Rob' de, 538. 608.
 — Willielmus de, 770.
 — Rogerus de, 770.
 Stowe, Joh' de, 845.
 Stowye, Dufand' de, 764. 766.
 Strada, Bertrandus de, 701.
 Stradeley, Robertus de, 442.
 Strata Florida, A. abbas de, 650. 809. 971.
 Strateling, Johannes de, 802.
 Strates, Bikeward de, 119.
 Stratford, abbas de, 809. 842. 922. 971.
 Strathern, Mathisus comes de, 234. 257. 326.
 371. 402. 596. 638. 739. 767. 772.
 773. 786. 804. 846. 995. 1003.
 — H. — 329.
 — Maria comitissa, 846.
 Strecton, Edmund' de, 918.
 Strathy, Simon de, 773.
 Stratis, Riguardus de, 198.
 Stratton, Adam de, 518.
 Stratum, Richardus de, 543. 544. 767.
 Striente, Joh' le, 853.
 Strigoniæ, Georgius episcopus, 363.
 Strikeland, Willielmus de, 136.
 Strivelyn, Will' de, 767. 804.
 — Johan' de, 804.
 — Johan' de Moravia, 767. 842.
 — del' Cars, 767. 772. 782.
 783.
 — Adam de, 772.
 — Hen' de, 844.
 — Rob' de, 845.
 Strobolgy, Laurentius de, 876.
 — Joh' de, 876.
 Strobroke, Ferquardus persona de, 845.
 Strugartenay, Andreas de, 876.
 Strustionis, Bernardus, 704.
 Stuteville, Robertus de, 9. 34. 46. 353. 603.
 675. 753. 804. 890.
 — Rog' de, 40.
 — Will' de, 40. 63. 170. 201. 235.
 — Hen' de, 68.
 — Nich' de, 139.
 Styule, vicecomes de, 244.
 Suarii, Gaterius, 543.
 Suche, Rog' la, 619.
 — Will' la, 619.
 Sucorum, dux, 325.
 — Rex, 325.
 Sudbury, frater Ric' de, 959.
 — Johan' de, 959.
 Sudeleye, Bartholomeus de, 563.
 Sudington, Thom' de, 643.
 Suercia, Thom' de, 999.
 Suereford, A. de, 201.
 Suerii, Garsias, 310.
 Suevia, dux, 49. 70. 88.
 Suerii, Rodericus, 310.
 Suessionen', Nevelon episcopus, 70.
 — Guido — 884.
 Suffacius, 45.
 Suffolc', comes, 736.
 Suggestii, Joh', 815.
 Suffolcia, Thom' archidiaconus, 764.
 Sugreg', Will' comes, 12.
 Suis, Amioctus de, 623.
 Saleby, abbas de, 449. 808. 842. 922. 971.
 Sules, Nich' de, 329.
 Suleye, Johannes de, 603. 675. 689. 830. 900.
 909. 917. 927.
 Sulimaco, Raynald', 507.
 Sulineio, Johannes de, 46.
 Sully, Nich' de, 257.
 — Barth' de, 570.
 — Walterus de, 538. 604. 608.
 — Joh' de, 630. 982. 998.
 Sulys, Willielmus de, 596.
 Sumana, Gerundus de, 716. 717.
 Sumere, Roger' de, 473.
 Sunalis, S. de, 125.
 Sunevill, Johannes de, 245.
 Supinus, Adenulphus de, 895.
 Surric, Hen', 516.
 — Petrus archidiaconus, 137. 605.
 Surria, Johannes de Warena comes, 105.
 329. 485. 535. 538. 603. 608. 630.
 685. 740. 753. 782. 783. 822. 845.
 846. 847. 848. 874. 878. 884. 889.
 891. 899. 908. 914. 916. 941.
 Susa, Phil' de, 138.
 Susannæ, Sanctæ, Giffardus presb' card', 672.

Sussex, W. de Arundell comes, 105.
 Suthootes, Rogerus de, 956.
 Suthampton, Will' de, 545. 546. 558.
 Suthvill, Joh' de, 388.
 Sutherlonde, comes de, 774.
 Suthria, R. vicecomes, 4.
 Suthlegh, W. de, 536.
 Suthrland, Will' comes de, 638.
 Suthleye, Barth' de, 559.
 — Johan' de, 802.
 Suthwerk, Thom' de, 529. 999. 1000.
 Sutlegh, Barth' de, 570.
 Sutton, Salerius de, 182.
 — Rog' de, 915.
 — Rob' de, 442.
 — Walterus de, 922.
 — Gilbert de, 938.
 — Johan' de, 890.
 — frater Phil' de, 959.
 Suttina, Alex' de, 139.
 Suwerk, Joh' de, 325.
 Suwerd, Ric', 202.
 Sweton, Christianus de, 853.
 Swithin, Sancti, Winton', prior, 246. 449. 923.
 Swynburn, Willielmus de, 193. 380.
 — Joh' de, 616. 1013.
 Swynesheved, abbas de, 449. 809. 971.
 Sydeserf, Will' de, 845.
 — Margeria uxor Will' de, 845.
 Sydon', Julianus dominus, 308.
 Syferth, Rex, 932.
 Symillac', Reyn' Willielmus de, 244.
 Symon, comes, 8. 16.
 — frater, 615.
 Synake, abbas, 718.
 Syntop, Alex' de, 846.
 — Maria uxor Alex' de, 846.
 — Andr' de, 846.
 — Isabella uxor Andrea de, 846.
 Syward, Rich', 638. 764. 766. 772. 782. 783.
 841. 846. 869. 900. 909.
 — Elizabetha uxor Rich' de, 846.
 — Maria uxor Rich' de, 846.
 — Joh' fil' Rich' de, 869.

T

Tabalducci, Theobaldus, 279.
 Tabula, Egid', 564.
 Tadeson, Will' Hen', 853.
 Taleb', J. 4.
 Tailaud, Raimundus, 186.
 Tailour, Alexander le, 772.
 — Adam le, 773.
 — Bricius, 869.
 Taissonal, Espagnol de, 34.
 Taket, Radul', 772.
 — Philippus, 773.
 Talbot, Gerardus, 52.
 — Will', 187. 234. 355.
 — Joh' de, 212.
 — Gilber', 241. 477.
 — Richardus, dominus de Eckleswell,
 927.
 — Ric', 890.
 Talebot, Gaufridus, 16.
 Talemache, Will', 890.
 Talemont, Elias de, 251. 324.
 Talemund, Elias de, 245.
 — Arnulf' de, 186.
 Talemunden, abbas de, 169.
 Taleron, Menadus de, 689. 690.
 Taleworth, Fet' de, 890.
 Tally, Petrus, 657.
 Talu', Wawen de, 251. 324.
 Talneo, Galfridus de, 251.
 Talun, Joh', 938.
 — Ric', 938.
 Tame, abbas de, 449.
 Tamery, Rogerus, 977.
 Tamewrd', Radulfus de, 25.
 Tamyns, Gilbertus de, 426.
 Tancarvilla, Will' camerarius de, 69.
 Tancredus, vide Sicilia.
 Tancorville, Willielmus chamberlangum de, 52.
 Taney, Haugulfus de, 11.
 Tang, Andr' de, 843.
 — Will' de, 1001.
 Tannaco, G. de, 145.
 Tannay, Galf' de, 425. 128.
 — Ric' de, 434. 442.
 Tantalon, A. Guill' de, 249.
 Tanton, W. archid', 117.
 Tany, Rogerus de, 87.
 — Lucas, 494. 506. 512. 547. 585. 594.
 600. 603.

12 P

Tany, Rich' de, 538. 608.
 Radulphus, 538.
 Tarachonen', Bern' archiepiscopus, 613. 614.
 633.
 Taragona, Guilielmus de, 701.
 Tarentin', Manfredus princeps, 315. 318. 320.
 356. 360. 428.
 Tarentasiensis, Petrus archiepiscopus, 28.
 archiepiscopus, 348. 350. 351.
 358. 359. 368. 457.
 Rad' ——— 365. 371. 375.
 379. 381. 386. 388.
 Tarrascon, Petrus de, 689. 690.
 Tartarorum, Argonus Rex, 713. 742. 743.
 Cassan Imperator, 949.
 Tartas', vicecomes de, 245. 806.
 Tartetorn', vicecomes, 249.
 Tateshall, Robertus de, 83. 399. 538. 608.
 618. 630. 675. 822. 830. 875.
 890. 900. 909. 916. 947. 926.
 948.
 Hugo de, 890.
 Tath', Nunciis Veteris de Mussa, 236.
 Tavistok, abbas de, 449.
 Taun, G. de, 95.
 Taunay, Galf' de, 245.
 Taurino, Petrus de, 29.
 Tauteseye, 890.
 Taunton, Guido de, 517.
 Taydel, Berengarius de, 702.
 Tayleu, Walterus de, 966.
 Tylour, David de, 846.
 Isabella uxor David' de, 846.
 Teesson, R. de, 68.
 Tegmaret, 630.
 Teis, Guido de, 28.
 Teissim, Rad', 69.
 Telyng, Johannes de, 853.
 Templar', Mauri', 212.
 Temple, frater Henricus del, 959.
 Templi Militie, Hertandus frater, 712.
 Will', ——— 379.
 magister, 632.
 Emericus magister, 88. 176.
 188.
 Rob', ——— 218. 219.
 220. 283. 308.
 præceptor, 173.
 Thom' Berard magister, 395. 396.
 Brian præceptor, 773.
 in Anglia, magister, 449.
 452. 586. 822. 827.
 in Scotia, magister, 844.
 Tendeman, Radulphus, 773.
 Tenremunt, Walterus de, 23.
 Tenton de Sancto Cruce, Dominus, 806.
 Terchernul, Donaldus Rex de, 256.
 Teziaco, Gasbertus de, 830.
 Teriazæ, Bern' dominus, 797.
 Terragon', Bern' archiepiscopus, 615.
 Terria, Joh' de, 54.
 Terricus, præceptor Templi, 39.
 fil' Will' de Petreshaff, 98.
 Testa, Willielmus de, 973. 997. 1008. 1012.
 1014.
 Tette, S., Lancelinus præpositus, 909.
 Teukesbury, abbas de, 449. 930.
 Tevidale, Nich' archidia', 394.
 Teutonicorum, P. marescal' domus, 308.
 Teutonicus, Walradus, 129. 140. 199. 224.
 742.
 Fey, Petrovilla de, 591.
 Teye, Walter' de, 900. 909. 917. 927. 948.
 1003.
 Teyling, Willielmus de, 98.
 Thaenye, Radul' de, 234.
 Thalneye, Galf' de, 324.
 Thamar, 412.
 Thaneo, Petrus de, 207.
 Thany, Rich' de, 603.
 Theeche, Matilda comitissa de, 659.
 Thefelcen', Joh' episcopus de, 978.
 Thegwaret, 126.
 Thenicii, Rex, 367.
 Theobaldus, comest' 20. 21. 35. 36. 61.
 Theodinus, presbyter card', 27. 29.
 Theodorus, 44.
 Theodore, S., Gregorius diac' card', 153.
 Theotonicorum, Dominus, magister, 173.
 Ar. cynus præceptor, 395.
 Thetmari, Arnaldus filius Domini, 534.
 Theuderius senescallus Davidis principis Walf-
 llae, 241.
 Thevidale, Nich' archidia', 387.
 Theye, Walterus de, 970.
 Henricus, 982.
 Thirlestán, Thom' de, 617.

Thoarc', Americus vicecomes de, 81. 82. 87.
 95. 105. 125. 145.
 Hugo de, 125. 145. 183. 184.
 Margareta comitissa, 383. 415.
 vicecomes, 415.
 Thodmend, Carbrach de, 256.
 Thoen, Rogerus de, 92. 102.
 Thoeny, Rad' de, 235.
 Tholomæus, 330.
 Tholos', comes, 305.
 Tholosa, Mich' de, 466.
 Tholosani, R. comes, 174. 176. 179. 194.
 206. 207. 247. 249. 250.
 251. 271. 324. 327.
 Aufos ——— 602.
 Reym' ——— 248. 383. 389. 491.
 571. 602.
 Radulphus ——— 602.
 Alfonsus ——— 602.
 Ara' episcopus, 916.
 Thomas, 65. 275. 776. 779.
 fil' Edwardi I. 998.
 filius Thomæ, 454. 464.
 capellanus, 17. 742.
 fil' Philip', 938.
 fil' Richardi, 520.
 cancellarius, 40. 41. 42.
 fil' Mauricii, 805. 829.
 fil' Bernardi, 90.
 fil' Ranulfi, 234. 329.
 fil' Alfredi, 938.
 fil' Adæ, 162.
 fil' Edmundi fratris Edw. I. 738.
 Milo fil', 938.
 clericus, 990.
 prepositus, 10.
 fil' Willielmi, 246.
 Thomasius, dominus, 701.
 Thomæ, S., extra Stratford, prior, 510.
 Thon', Hubert de, 657.
 Thonau, Guillo de, 530.
 Thony, Radulphus de, 213. 608. 630. 675.
 676.
 Michael, 464.
 Thorel, Hugo de, 773.
 Thory, dominus, 717.
 Thorneya, abbas de, 399. 449. 539. 607.
 923. 982.
 Thóraton, Gilbertus de, 782. 783. 822. 995.
 Rogerus de, 804.
 Thorntost, Will' de, 1013.
 Thorp, Joh' de, 801.
 Thuamen', archiepiscopus, 751.
 Thunaisvil, Joh' de, 951.
 Thurebart, Willielmus, 483.
 Thurgartan, prior de, 449.
 Thwenge, Marmeduc' de, 753.
 Tiberti, Jacobus, 365.
 Carlianus, 365.
 Tibtot, Robertus de, 536. 545. 546. 634.
 753. 802.
 Tidyngton, Johannes de, 374.
 Tiebouih, Robertus de, 68.
 Tieys, Henr' de, 875.
 Til', Guido de, 71.
 Tiletot, Rob' de, 495.
 Tiletoy, abbas de, 809. 971.
 Tilh, Galhardus de, 806.
 Tilio, Lebatus de, 689. 690.
 Till, Amph', 98.
 Tillamaston, Roger' de, 731. 739. 890.
 Timor, frater Galterandus de, 718. 722. 724.
 Tintallon, Guill' Ernaldus de, 249.
 Tintern, abbas, 477.
 Rad' abbas de, 212.
 Tirasonen', Joh' episcopus, 33. 34.
 Tironensis, abbas, 25.
 Fismund', Duvenaldus Rex, 167.
 Tassiaco, Adam de, 697.
 Toarcensis, Aymericus vicecomes, 79. 86.
 Hemicus de, 221.
 Tobbemor, Will' de, 773.
 Simon' de, 773.
 Toch', G. de, 95.
 Tod, Thomas, 772.
 Todolini, Dymus, 719.
 Toen, Rogerus, 78. 80.
 Tojanus, Elias Electus, 36.
 Toillano, Raym' de, 614.
 Toire, abbas de, 971.
 Tolecestræ, Gillebertus abbas, 20.
 Toletanen', Electus, 325. 328. 340.
 Infans Sancius Electus, 310.
 Tomggo, Oto de, 617.
 Tomundia, Duvenaldus Rex, 167.
 Tona, Michael de, 3.
 Tonk, Walter', 839.
 Tonnekyns, Johannes de, 951.
 Tonny, Rob' de, 926. 982. 1009.

Tonsor, Henr', 772.
 Tonton', Waleram, 212.
 Tony, Rad' de, 680. 802.
 Toony, Rogerus de, 49. 68.
 Toppan, Johannes de, 1004.
 Torel, Amanus, 52.
 Tori, dominus, 719.
 Tornaco, Bald' de, 68.
 Tornay, Conradus de, 623.
 episcopus, 794.
 Torneham, Robertus de, 69.
 Tornghn, Will' de, 777.
 Tornhill, Stephanus de, 88.
 Tornon, dominus Willielmus, 504.
 Tornour, Will' de, 179.
 Tomoye, abbas, 980.
 Tornun, Amadeus de, 28.
 Torquelin, Rog' de, 317.
 Torre, abbas de, 809.
 Torrela, Ar' de, 33.
 Tortoraud, David de, 774.
 Toteneis, Alnerus de, 11.
 Totenou, Joh' de, 921.
 Touchet, Will', 927.
 Touney, Rob' de, 900. 909. 916.
 Tous, Gaucerandus de, 716. 717. 719.
 Tovy, Rogerus, 341.
 Toycerer, Berengarius, 702.
 Towarc', vide Thoarc'.
 Toyano, Raym' de, 704. 728.
 Tracy, Willielmus de, 23. 442.
 Henr' de, 162. 361. 399. 619.
 Traem ap Hoell', 477.
 Traham, Willielmus, 938.
 Trajecten', episcopus, 103. 116.
 Stephanus decanus, 652.
 Laurentius canonicus, 811.
 Thom' episcopus, 98.
 Will' ——— 857. 858.
 Trambley, Johannes vicecomes de, 621. 622.
 623.
 Tranens' archiepiscopus, 58.
 Traversanus, Paul, 237.
 Treceusis, episcopus, 36.
 Tresgoz, Abdenda de, 20.
 Johannes, 538. 608. 675. 676. 680.
 802. 869. 873. 875.
 Henr', 801. 875. 927. 1009.
 Robertus de, 48. 63. 65. 68. 79.
 81. 88. 104. 105. 106. 246.
 399.
 Trehampton, Petrus de, 442.
 Rad' de, 153.
 Treisdeners, Michael', 773.
 Trely, Nicholaus de, 211.
 Trembort, Rob', 770.
 Trenchard, Henr', 510.
 Mich', 619.
 Treten', H. Cantor, 188.
 Treverensis, episcopus, 35.
 archiepiscopus, 103. 356. 431.
 Trevet, Will', 619.
 Tribus Aquis, Bertrandus de, 698.
 Fricariensis, Robertus episcopus, 36.
 Tries, Petrus de, 701.
 Trillia, Guilielmus de, 703.
 Trinitatis, Sanctæ, Dublin', prior, 274.
 Norwic', prior, 826.
 Ebor', prior, 449.
 London', prior, 184. 197.
 240. 275. 277. 283. 306.
 313. 362. 364. 365. 366.
 387. 439. 606. 609. 662.
 de Monte Rothomag', R.
 abbas, 69.
 minister, 844.
 Cantuar', prior, 203. 449.
 de Hoston, magister
 hospitalis, 845.
 de Berewik, Will' vicarius
 de, 845.
 de Abenden', Hugo minist-
 ter, 845.
 de Soltre, Thomas ma-
 gister domus, 845.
 Trit, Remerus de, 68.
 Troactis, abbas de, 25.
 Trompeton, Egidius de, 801.
 Trompou, Adam, 773.
 Troup, Ham' de, 996.
 Trublevil, Henricus de, 30. 182. 190. 191.
 192. 197. 203. 211. 214.
 215.
 Rob' de, 449.
 Will' de, 417.
 Joh' de, 449.
 Hugo de, 449.
 Radul' de, 160. 170. 193. 196.
 Trudesoy, Fays, 853.

Trussebut, Agatha, 143.
 Trussel, Wilhelmus, 901.
 Trydelton, Simon de, 772.
 Trymne, dominus de, 249.
 Tuamensis, Catholicus archiepiscopus, 45.
 — archiepiscopus, 366. 367. 381.
 — W. — 971.
 — archidiaç, 381.
 Tuarcy, Guido vicecomes de, 696.
 Tuarco, Emericus de, 196. 197.
 Tuberville, Hugo de, 603. 680.
 Tuchet, Will', 890. 900. 909. 917. 982.
 Tudeham, Joh' de, 604. 675. 804.
 Tudensis, Conradus abbas, 72.
 Tuder fil' Iduenoch, 474. 546.
 — fil' Mener', 101.
 — fil' Etayned, 545.
 — fil' Mad, 370.
 — fil' Edner, 394.
 Tudérco, Lucas de, 829.
 Tuintuna, Will' de, 139.
 Tulia, Geraldus de, 703.
 Tullen, A. archidiaconus, 556.
 Tungeland, abbas de, 767.
 Tunicella, frater Arn' de, 716. 717.
 Tupholme, abbas de, 808. 971.
 Turania, vicecom', 66.
 Turberville, Johannes de, 355.
 — Rob' de, 341. 355. 455.
 — Hugo de, 455. 494.
 — Thom' de, 455. 802.
 Tureane, Reynmund' vicecomes, 425. 435.
 Turkelby, Rog' de, 392.
 Turen', Margareta de, 435.
 Turketon, abbas, 3.
 Turoldus, abbas, 3.
 Turnay, H. de, 105.
 Turnham, Rob' de, 81. 86. 94.
 Turnham, Stephanus de, 88.
 Turnp, Joh' de, 514.
 Turnois, Petrus de, 892.
 Turonensis, Galfrid' archidiaç, 125.
 — archiepiscopus, 219.
 — G. decanus, 391.
 — Bernard' thesaurarius, 707.
 Turpinis, Guido, 125.
 Turre, A. de, 614. 615.
 Turri, Petrus de, 253.
 — Nich' de, 320. 332.
 Turstinus, archiepiscopus, 10. 16.
 — archidiaconus, 10.
 Turtari, Offen' Rex, 256.
 Turribus, Rob' de, 153.
 Turvil, G. de, 212.
 Tuseiaco, Oto de, 695. 696.
 Tuscay, Oto de, 689. 690.
 Tusculanen', Ymarus episcopus, 15.
 — Anibald' — 981. 988.
 — episcopus, 113. 192. 535.
 — Nich' — 115. 116. 118.
 — 119. 124.
 — E. — 618.
 — Ordo — 308. 466.
 — Joh' — 672. 709. 726.
 — 887. 895. 948. 965. 968.
 — 976.
 — Ordeonius episcopus cardinalis,
 578. 579. 607. 635.
 — Joh' Buchamachus episcopus
 card', 1004.
 Tusico, H. de, 138.
 Turwarç, vicecomes de, 104. 108.
 Tuyler, Solomon le, 814.
 — Elycia uxor Solomonis le, 814.
 Tuyt, Joh', 938.
 Tweng, Marmadac de, 528. 603. 608. 630.
 — 675. 801. 948. 1009.
 — Ric' de, 538. 608.
 Twya, Joh' de, 211.
 Tybetot, Henricus de, 212. 539.
 — Jo' de, 483.
 — Paganus de, 1012.
 — Rob', 483. 538. 545. 563. 608. 676.
 — 680. 735. 782. 783. 801. 805. 880.
 — 882. 886.
 — uxor R. de, 850.
 Tychefield, abbas de, 188. 808.
 Tyeys, Henr' le, 801. 900. 909. 917. 927.
 — 1009.
 Tylemaneston, Rog' de, 756. 854.
 Tyllyol, Rob' de, 915.
 Tylly, Rob', 922.
 Tyngewik, Nich' de, 999. 1000. 1001. 1006.
 Tyatern, abbas de, 809. 971.
 Tyrel, Geraldus, 938.
 — Rich', 201. 938.
 Tyrel, Rog', 39.
 Tyrens', archiepiscopus, 282. 308.

Tysano, Grimbaldus de, 793.
 Tywa, Joh' de, 212.
 Tywe, Hugo de, 450.
 V.
 Vachan, Imano, 208.
 Vachr', Bern', 702.
 Vadimonte, Erigus comes de, 623.
 Vacham, Edeanet, 201. 236. 240.
 — Edenet, 201. 236. 239. 240. 242.
 — Eynan', 236. 239. 240.
 — Q. 242.
 — David ap Grifri, 562.
 Vakei, Nich', 392.
 Val, Hugo de la, 804.
 — Joh' de, 829.
 — Richardus de, 938.
 — Walterus de, 938.
 Vala Torta, baro de, 361.
 Valeins, Alexander de, 360. 361.
 Valene', Will' de, 304.
 Valence, Guy de, 504.
 Valeniens', episcopus, 39.
 Valens, 56.
 Valens', W. Electus, 217.
 Valensis, Karolus comes, 830. 831. 834.
 — J. filia comitis, 830. 831.
 Valent', Electus, 219. 234.
 Valentia, W. de, 187. 269. 270. 297. 324.
 — 327. 329. 331. 332. 338. 370.
 — 374. 394. 422. 434. 449. 455.
 — 456. 457. 476. 483. 484. 495.
 — 535. 558. 563. 574. 575. 576.
 — 580. 581. 603. 619. 630. 676.
 — 742. 758. 766.
 — Joh' de, 446. 436. 437.
 — Adomarus, 885. 904. 931. 932. 940.
 — 941. 942. 945. 951. 967. 983.
 — 1001.
 — Aymarus de, 869. 881. 891. 899. 905.
 — 906. 909. 914. 916. 946. 947.
 — 966. 970. 995.
 — Montinaco dominus de, 926.
 Valentia, Jasbertus episcopus, 613. 614. 615.
 — 678.
 Valentin, W. 30.
 Valentini, Raymundus, 727.
 Valerico, Reginald' de Sancto, 23.
 — Bernardus — 23.
 Valery, Eradus de, 495.
 — dominus de, 563.
 Valesii, Carolus comes, 907. 914.
 Vall, Robertus de, 34.
 Valledai, abbas de, 449. 809. 842. 922. 971.
 Valle Oloris, Will' de, 159.
 Valle Regali, abbas, 642. 809. 842. 922. 971.
 Valle Sorana, Nich' de, 695. 697.
 Vallsoran, Nich' de, 692. 693. 694.
 Vallibus, Robertus de, 160.
 — P. de, 727. 728. 729.
 — Johan' de, 329. 399. 433. 442. 510.
 — 538. 603. 608. 630.
 — Oliver' de, 139.
 Valli Torta, Reginald' de, 246.
 Valoniis, Will' de, 617.
 Valotus, Phil' de, 103.
 Valoignes, Philippus de, 31. 770.
 — Rob' de, 604.
 Valois, Carolus de, 907. 911.
 Valz, Joh' de, 31. 770.
 Vamailethachlin, Murchat', 32.
 Vapicen', Raym' episcopus, 664. 677. 695.
 — 697.
 Vareis, Amaunias de, 249. 271. 327. 355.
 Varetto, Angalvinus de, 277.
 Vasatenen', episcopus, 181. 197. 222. 253.
 — 270. 280. 401. 609.
 — Raimund' — 269.
 — Hugo — 806.
 — H. — 565. 566.
 — archidiaç, 181.
 Vasarelle, Johannes de, 623.
 Vavasour, Will' le, 801. 915. 970. 982.
 Vaughan, Howells, 394. 917.
 Vaus, Joh' de, 430. 631. 730. 772. 994.
 — Ranulf' de, 63.
 — Rob' de, 63.
 — Will' de, 63.
 Ubalduis, Alericus, 362. 363. 364. 365.
 — 366.
 Ubere, Maine de, 623.
 Ubertus presbyter' card', 38.
 Uctred fil' Ganef, 9.
 Vecano, Giffredus de, 540.
 Vecban, Eumay, 370.

Vecino, Joh' de, 678.
 Vedasti, Sancti, abbas, 607.
 Veer, Hugo de, 802. 805. 834. 887. 900.
 — 903. 909. 916. 931. 932. 970.
 — Rob' de, 828.
 — Hugo de, 1009.
 Vehingre, Godefrid' comes de, 70.
 Velasci, Velascus, 522. 523.
 Velez, J. 33.
 Ven, Will' del, 853.
 Vendom, March' de, 85.
 Venens', episcopus, 101.
 Venetiarum, dux, 237. 238.
 Venour, Thom' le, 772.
 — Reginald' le, 772.
 Ventodoro, Eblus vicecomes, 397. 542.
 — Dalina mater Eblis, 397.
 Ventura dictus notarius, 511.
 Ventura, Fredericus, 835.
 Ver, Hugo de, 794. 894. 896. 982.
 — R. de, 139. 270.
 — B. de, 228.
 — Hen' de, 103. 119.
 — Albricus de, 10. 16. 49.
 — Rodbertus de, 11. 16.
 — comes, 982.
 Vera, Petrus, 692.
 Veramulin, Will' de, 657.
 Verbois, Gerardus de, 864. 869. 870. 871.
 Vercelles, Johannes dominus de, 892.
 Verdel, Hen' de, 446.
 Verdensis, Andreas prepositus, 545. 548.
 Verdun, Normannus de, 16.
 — Will' de, 16.
 — Joh' de, 434. 433. 484. 603. 804.
 — Bertraun' de, 51. 52.
 — Theobaldus de, 603. 630. 676. 764.
 — 766. 801. 822. 829. 900. 909. 917.
 — 926. 938. 1009.
 — Berham de, 43.
 — Theobald' archidiaç de, 944.
 — Thom' de, 890.
 Verdunen', G. episcopus, 563.
 Vere, H. de, 105. 926.
 — Rob' de, 127.
 Verges, Berengarius de, 702.
 Vergiacus, Hugo de, 71.
 Vergua, Sancius de, 699.
 Verign', Elias de, 159.
 Vermundus, G. 33.
 Vernay, Philippus de, 998.
 Verne, Helias de la, 125. 251.
 Vernob, P. 76.
 Vernoil, Petrus de, 80. 89.
 — Forrerius de, 689. 690.
 — Henr' de, 938.
 Vernolio, Forrerius de, 689. 690.
 Vernon, Rich' de, 66. 442.
 Vernun, Will' de, 177.
 Vesano, Giffredus de, 707. 750.
 Vesci, Will' de, 34. 221. 603. 630. 775. 801.
 — 822.
 — Eustach' de, 63. 67. 109. 111. 115. 120.
 — 126. 133. 139. 616. 775.
 — W. de, 197.
 — Johannes de, 434. 449. 450. 504. 535.
 — 538. 551. 565. 572. 576. 593. 602.
 — 606. 608. 613. 614. 615. 616. 643.
 — 645. 658. 689. 690. 693. 695. 697.
 — 755. 756. 766. 774. 775.
 — Will' de, 608. 735. 738. 753. 755. 756.
 — 763. 764. 765. 774. 780. 799.
 — Agen' de, 539. 608.
 Vescuate, Reginald' le, 447.
 Vetus de Monte, 61. 62.
 Veteri Ponte, Joh' de, 221.
 — Rob' de, 88. 97. 98. 103. 113.
 — 148. 399. 412. 434.
 — Willielmus de, 113. 257. 846.
 — Alina uxor Will' de, 846.
 — Petronilla uxor Will' de, 846.
 Vezano, Sancto, Giffredus de, 644.
 Ufford, Rob' de, 540.
 Ugo presbyter' cardinal', 618.
 Ugolini, Jacobus, 371.
 Ughtrede, Rob', 890.
 Uhanlar, 256.
 Viaria, Bernard' de, 71.
 Vicentin', Raynald' episcopus, 902. 903. 904.
 — 905. 906. 907. 908. 909. 910.
 — 911. 912. 913. 916.
 Vicio, Hugolinus, 634.
 Vico, Bern' de Sancto, 689. 690.
 Vicopi, Thomas de, 909.
 Vicepsano, Pagenallus de, 760.
 Victore, S. Jacob' de, 517.
 Vienna, Will' de, 242.
 Vicanne, le Dauphin, 879. 881. 898.
 — Gny episcopus, 504.

Viger de Abertere, Petrus, 245.
 — Fay, Galf, 245.
 Vigerii, Galfrid, 508. 509.
 — Guill, 508.
 — Elyas, 408.
 — Petrus, 408.
 Vigia, Guilielmus de, 689. 690.
 Vigilem, Nich, 120.
 Vigore, Thom^o de Sancto, 619. 631.
 Viktor, Hugelinus de, 625. 638.
 Vilareto, Guill^o de, 715. 716. 719.
 Vilarent, Bertram, 79.
 Vileb^o fil^o Reinf^o, 94.
 Viler, Jacobus la, 510.
 Vilers, Polus de, 68.
 Vileta, Theobaldus de, 28.
 Viletta, Gaufr^o de, 491.
 Villa, Joh^o de, 689. 690. 807. 892. 925.
 — Guido de, 85.
 — Pascasius de, 689. 690. 925. 934.
 — Pelegrin^o de, 930.
 Villa Franca, Gauterius de, 622.
 — Barnasid^o de, 703.
 — Ferrarius de, 703.
 — Bartolomeus de, 699. 701. 702.
 — 703. 704.
 — Dalmatio de, 703.
 — de Ponte, Petrus de, 700.
 — Mauri, Arnaldus de, 701.
 — Crassa, Vincentina de, 702.
 — Laporum, Petrus de, 703.
 — Nova, Petrus de, 940. 941.
 Villanus, Joh^o, 623.
 — Steph^o, 71.
 Villari, Arnaldus de, 789. 790.
 Villata, Gofridus de, 479.
 Villibus, Joh^o de, 434.
 Vin, Arnaldus de, 701.
 Vinaco, Reymundus de, 717.
 Vincen, H. de, 171.
 Vincentin^o, R. episcopus, 883.
 Vincentio, Willielmus de Sancto, 614. 615.
 — 657.
 Vinea, Petrus de, 220. 221. 223. 224. 225.
 — 226. 227. 250. 339.
 Vihenus, 645.
 Vinet, Petrus le, 441.
 — Alex^o, 329.
 Vineun, donipus, 640.
 Vinon, Hugo de, 248. 417.
 Vinover, Hugo de, 251.
 Vipard, R. 140.
 Viquio, Ugolino de, 625. 629. 638.
 Viridario, Armericus de, 587. 592.
 Virtuens, episcopus, 555. 556. 557.
 Viridi Campo, Guilielmus de, 716. 717.
 — 719.
 Visanos, Bernardus de, 689. 690.
 Vitale, Johannes, 75.
 — Domic^o, 698.
 Vitalis, Sancti, Johannes presbyter cardinalis,
 — 819.
 Vitellus dia^o card^o, 28.
 — presbyter card^o, 28.
 Viterberio, Raynerus de, 313. 362. 364.
 — Raynonus, 481.
 Vivenus miles, 596.
 Vives fil^o Abraham, 484.
 Virians, 24. 25.
 Vivon, H. de, 165. 253. 254.
 Vivon^o, Hugo de, 224. 232. 234. 361.
 Uletot, Phil^o de, 150. 154. 162. 163. 164.
 Ulmis, Berengarius de, 717. 719.
 Ulmatis, Rob^o prior de, 716. 717. 719.
 Ulterioris Portus, Arturus abbas, 69.
 Utkonia, Richardus de Burgo, comes, 805.
 — 829. 917. 938. 939. 966.
 — G. Mac Dubhate Rex, 520.
 Umframvill^o, Gilbertus de, 193. 221. 234.
 — 596. 753. 803. 822.
 — Ingeramus, 768. 782. 783. 822.
 — 823. 830. 831. 832. 955.
 — 974.
 Unfrauvill, Ric^o de, 144.
 Voerone, Hugo de, 657.
 Voiron, Odo de, 28.
 Voldh, abbas de, 403.
 Volurio, Hugo de, 196.
 — Herneus de, 196. 197.
 Vorne, Albertus dominus de, 661.
 Vorsche, Steph^o dominus de, 888.
 — Joh^o, 995.
 — Uppingham, Rob^o de, 144.
 — Vracha Regina Castell^o, 33.
 Urbanius Quartus, Pape, 21. 22. 37. 410.
 — 411. 412. 413. 414. 445. 416.
 — 419. 421. 422. 424. 428. 430.
 — 432. 436. 438. 439. 447.
 Urbe, Deodatus de, 895.

Urbe, Ursus de, 895.
 Urchard, prior de, 617.
 Urea, Eximius de, 692.
 Urgellensis, Ermarigandus comes, 622. 692.
 — 702.
 — Biana canonicus, 745.
 — Jacobus, 745.
 — Alouas Condens comes, 797.
 Urgelli, comes, 697.
 Urgio, Reymundus de, 687. 692.
 Urrea, Eximius de, 699. 700. 798.
 Ursio camerarius Regi Francie, 64. 71.
 Urso capellanus, 3.
 Ursus, Franciscus, 951.
 Urtiaco, Henr^o de, 619. 630. 801. 804.
 Usser, Thom^o le, 842.
 Vuione, H. de, 187.
 Vulpelli, Labrus, 553. 750. 835.
 Vurstenburg, H. de, 556.
 Vuul, Guill^o de, 512. 513.
 Vyenna, Lnoe de, 890.
 Vyenne, Joh^o de, 892.
 Vylour, Warinus le, 772.
 Vynon, Arnaldus de, 703.
 Vypont, Alanus de, 966.
 Vyppenys, Gerardus de, 903. 905.
 Vysee, Erneut dominus de, 734.

W
 W. fil^o Marescalli, 139.
 W. fil^o Geroldi, 127.
 W. cancellar^o, 99. 113.
 W. fil^o Rad^o senesch^o Norman^o, 65.
 Wabrunne, prior de, 862.
 Wac, Hugo, 16.
 — Rogerus, 16.
 Wachan, Resus, 258.
 Wadeshef, Alanus de, 801.
 Wahul, Walterus de, 399.
 — Johan^o de, 538. 604. 608. 630. 675.
 — 804.
 Wake, Hugo, 291. 940.
 — Johanna, 291.
 — Baldwin^o, 434. 535. 538.
 — Radul^o de, 890.
 — Andr^o, 619.
 — Johannes, 801. 822. 843. 878. 899.
 — 909. 914. 916.
 Wakerle, Joh^o de, 833.
 Wal^o, Hanekinus, 516.
 Walanus fil^o ducis de Lemburg, 106.
 Waldenus, comes, 31. 770.
 Waldemontis, Hen^o comes, 488.
 Waldogge, Adulfus de, 811.
 Waledon, Hum^o de, 1042.
 Waleham, Ernous dominus de, 551. 734.
 Walen, Nicholaus, 400.
 — Guido, 400.
 Walensi, Hen^o, major London^o, 644.
 Walerand, Robertus, 297. 298. 308. 325. 326.
 — 329. 339. 340. 342. 370. 371. 384.
 — 385. 386. 394. 398. 402. 408. 415.
 — 465. 471. 472. 473. 474. 476. 481.
 — 483. 484.
 Walericus, Bern^o de Sancto, 54.
 — Joh^o, 355. 442.
 — Rich^o, 675. 801. 890.
 Waleys, Adam de, 355.
 — Hen^o le, 483. 654. 814.
 — Steph^o le, 603.
 — Rob^o le, 654.
 — Will^o le, 938.
 — Johan^o le, 890.
 — Gilbert^o le, 988.
 Walghton, Robertus de, 845.
 Walkingham, Alanus, 631.
 Walle, Katerina de, 646.
 Wallensi, David, 55.
 Wallia, Lewelinus princeps, 102. 126. 127.
 — 130. 132. 148. 149. 150. 151.
 — 152. 157. 159. 164. 166. 168.
 — 169. 170. 172. 175. 178. 179.
 — 180. 182. 196. 200. 242. 243.
 — 423. 461. 473. 479. 488. 498.
 — 499. 504. 505. 510. 515. 518.
 — 526. 528. 532. 535. 536. 537.
 — 538. 539. 541. 545. 546. 547.
 — 548. 549. 554. 557. 559. 562.
 — 593. 604. 606. 619. 630. 641.
 — 643. 664.
 — Edwardus fil^o Edwardi I. princeps,
 — 931. 947. 949. 950. 952. 956.
 — 960. 962. 966. 967. 977. 997.
 — 1009. 1010.

Wallia, Lewelinus fil^o Griffin princeps, 970.
 — Griffinus princeps, 339.
 — David princeps, 255.
 — Alanora principissa, 576. 584. 587.
 — 597.
 Wallibus, P. de, 728.
 Wallon^o, Hayn^o de, 55.
 Walo, 140.
 Walsingham, Rich^o de, 890. 976.
 — prior de, 826.
 Walters, Rob^o fil^o, 801.
 — Baruntinus, 579.
 Walters, 3. 65. 122. 123. 259.
 — fil^o Alani, 165. 284.
 — fil^o Hildebrond, 488.
 — fil^o Roberti, 40. 41. 43.
 Waltham, Willielmus de, 814.
 — Eleanor uxor Will^o de, 814.
 — Rich^o de, 959.
 — abbas de, 88. 306. 475. 496. 609.
 — 808. 810. 842. 912. 922. 923.
 — 948. 967. 971. 972. 1016.
 — R. abbas de, 452.
 Walton, Willielmus de, 399.
 Wancy, Rad^o de, 267.
 Wandregiskii, Sancti, abbas, 25. 69.
 Waneting, frater Joh^o de, 959.
 — Hen^o de, 959.
 Wanges, Franciscus de, 551.
 Waniflet, Joh^o de, 772.
 Wansei, Rob^o de, 67.
 Wanton, Joh^o de, 538.
 Ware, Radulphus Burgensis de, 29.
 Ward, Rob^o de la, 900. 909. 917. 927. 982.
 — 998. 1001.
 Wardon, abbas de, 449. 809. 971.
 — Hen^o de, episcopus, 760.
 Wardone, Rob^o de, 776.
 — Agatha filia Rob^o de, 776.
 Ware, Rog^o la, 900. 909. 916.
 Warefeld, frater Adam de, 959.
 Warenguefort, Rogerus de, 42.
 Warentin, Drogo, 243.
 Warini, Fulco, 538. 675. 801.
 — Fulco fil^o, 927.
 Warinus camerarius, 41.
 — fil^o Gerald^o, 41. 42. 67. 88. 105. 112.
 — 131.
 Waristas, papa, 20.
 Warley, Rob^o de, 373.
 Warnerus, Conradus, 568.
 Warre, Rob^o de la, 483.
 — Radul^o la, 510.
 — Rogerus la, 603. 675. 801. 927.
 — 982.
 Warren^o, comes, 65. 156. 159. 661. 676.
 Warrena, Will^o de, 3. 4. 6. 9. 13. 16. 18. 68.
 — 76. 235.
 — Reginald^o de, 18.
 — Johan^o de, 243. 264. 327. 355.
 — 399. 426. 430. 433. 434. 449.
 — 455. 456. 457. 497. 535. 563.
 — 907. 908.
 — W. comes, 101. 110. 114. 112. 113.
 — 115. 127. 128. 129. 131. 146.
 — 148. 160. 170. 171. 175. 180.
 — 202. 208. 213. 231. 234. 238.
 — 412. 651.
 — Hame — 48. 50. 63. 76.
 — Joh^o — 374. 734. 736. 797.
 — 738. 741. 926. 931. 932. 967.
 — 982.
 — S. — 152.
 Warewik, Thom^o de, comes, 238.
 — Joh^o de Plessetis, — 268. 297.
 — 304. 329. 332. 370. 373. 376.
 — 390. 398. 399.
 Warwick, J. comes, 209. 297. 293.
 — Rogerus — 16.
 — Walt — 76.
 — H. — 171. 175.
 — Willielmus de Bello Campo comes,
 — 486. 510. 535. 537. 538. 563.
 — 603. 608. 630. 685. 890. 904.
 — Alicia comitissa, 91.
 — Guido de Bello Campo, — 876.
 — 899. 905. 906. 908. 914. 916.
 — 926. 931. 932. 970. 1009. 1012.
 — Waleranus comes, 91. 138.
 Wasaten, W. 971.
 Waspail, Rog^o, 162.
 Wasteneys, Joh^o de, 890.
 Wastuil, Robertus de, 52.
 Waterford, R. episcopus, 113.
 — D. — 97.
 — S. — 617.
 — W. — 527. 977.
 — Walterus decanus, 668.
 Watervil, Reginaldus de, 442. 603.

Wynter, Gerardus de, 817.
 — abbas de, 309.
 — Ranulphus de, 772.
 — Rob' de, 772.
 — Job' de, 772.
 — Nich' de, 772.
 Wyth, dominus de, 608.
 Wyther, Will' 601.
 Wytherne, prior de, 730. 845.
 Wytteny, Joh' de frater, 950.
 Wyttey, Rich', 938.

X

Xancton, Henr' episcopus, 73. 86.
 — decanus, 125.
 — Isenherus magister scholarum, 83.
 Xanctoniens' episcopus, 161. 164. 168. 189.
 — 183.
 — W. archiepiscopus, 971.

Y

Yarnorth fil' Tegnared fil' Tegnared Parvi, 562.
 — fil' Madoc fil' Kenereth, 562.
 — Vaghan, Amanus filius, 562.
 Yattindene, Nicholaus de, 488.
 Yeer, Hugo de, 924.
 Yeland, Adam de, 136.
 Yernerd fil' Madoc fil' Yernerd', 101.
 Yerfeynt, Terberd Vab, 664.
 Yetham, Walranus persona de, 845.
 Ylecolunkle, abbas de, 730.
 Yncheun, N. O'Neill Rex, 520.
 Yypra, Walter de, 30.
 Yreby, Grino de, 63.
 Yrewyn, Alan', 370.
 Ysaac fil' Rabioce, 31.
 Ysimbardus Notarius Papæ, 526.
 Ysoldana, Radulphus de, 43.
 Ysmael Miles, 533.
 — 96.
 Ysmael Marcus, 108.

Z

Zafadola Rex Sarmacenorum, 33.
 Zaganus (Andreas Baptizatus) Tartarorum
 Regis Nancius, 742.
 Zappata, Joh' de, 669. 670. 671.
 Zenorn, Petrus episcopus, 310.
 Zonch, E. la, 536.
 — Will' de la, 246. 441. 470.
 — Alanus de la, 246. 373. 434. 485.
 — 690. 802. 900. 909. 917. 926.
 — 982. 1009.
 — Euro, 535.
 — Rogerus de la, 212. 485. 538. 608.
 — 690.
 — Elena de, 539. 608.
 Zudentorp, H. dominus, 180.
 Zusche, Rog' la, 630.

VOLUMINIS PRIMI FINIS.

